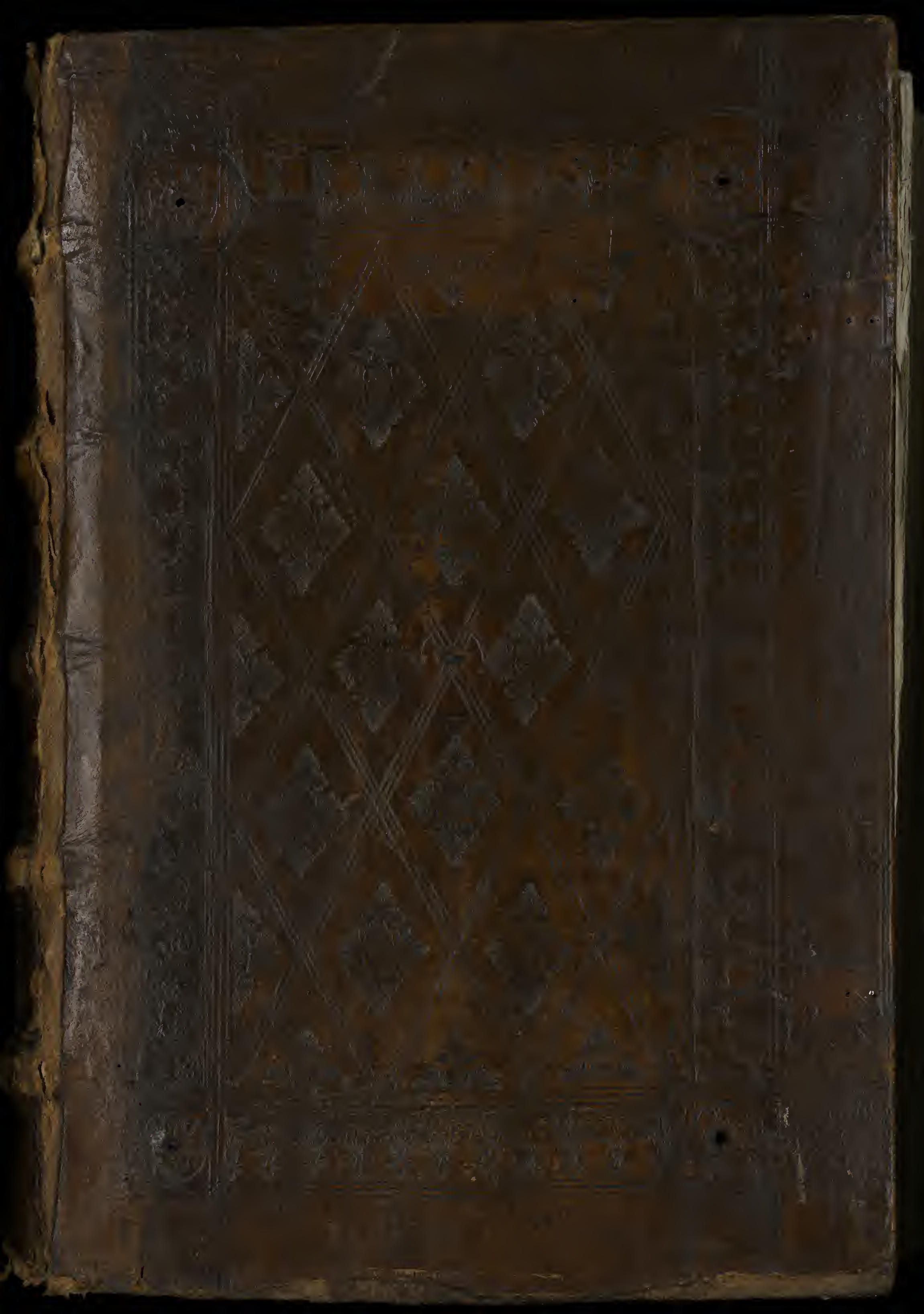
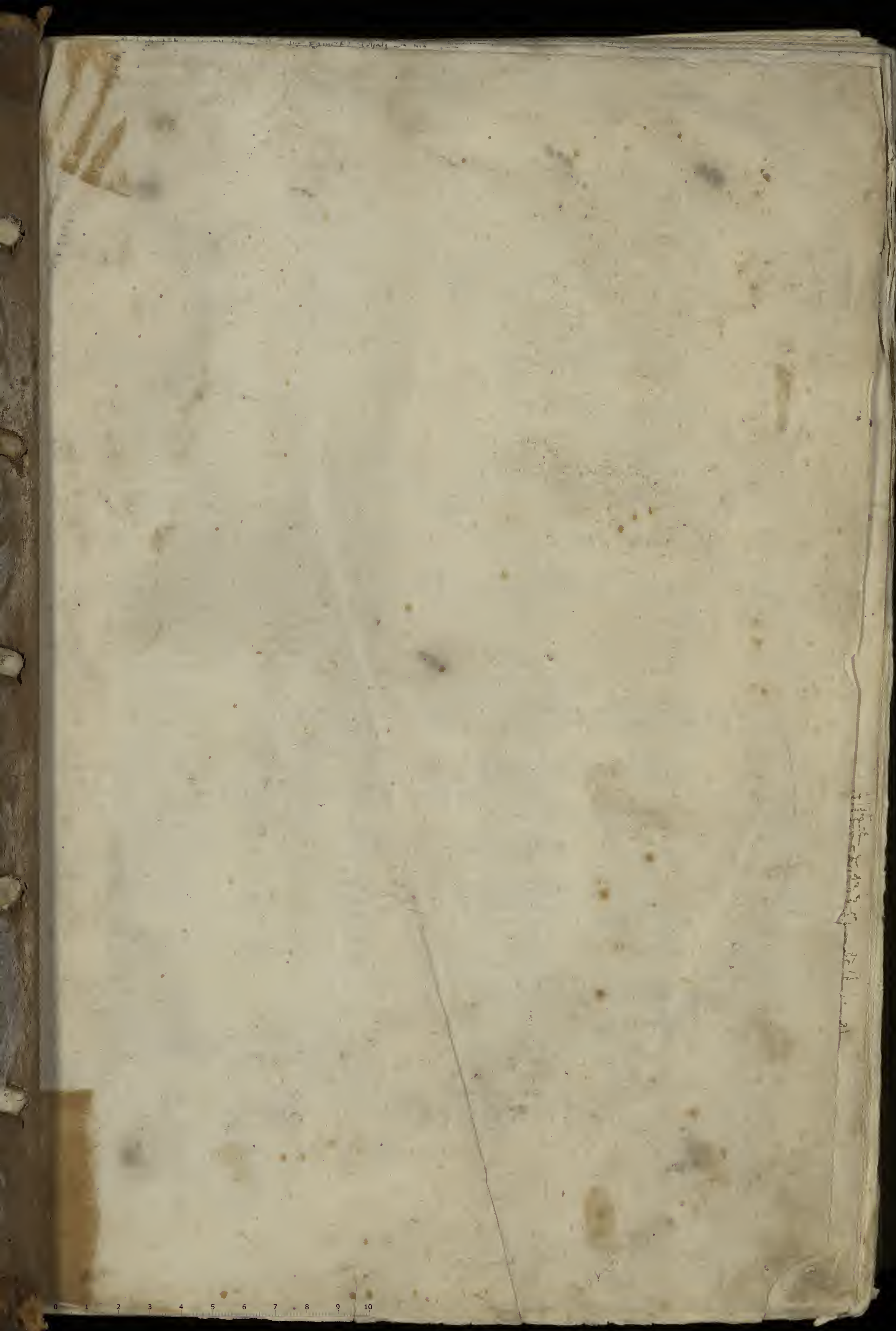

- Item prima fen de diffinitione medicine et de subiectis et de rebus naturalibus et habet sex doctrinas
  - Doctrina prima de diffinitione medicine et de subiectis eius et habet 2 capitula
    - Unum capitulum est de diffinitione medicine
    - 2m capitulum de subiectis eius
  - Doctrina 2a tractatus de elementis et habet unum capitulum
    - Capitulum unum de elementis
  - Doctrina 3a de complexionibus et habet tria capitula
    - Primum capitulum quid sit complexio
    - 2m de complexione membrorum
    - 3m de complexione etatum
  - Doctrina 4a tractatus de humoribus et habet 2 capitula
    - Primum capitulum habet quid sit humor et [illegible]
    - 2m capitulum de generatione humorum
  - Doctrina 5a tractatus de membris et habet unum capitulum et quinque summas
    - Unum capitulum ad ostendendum quid sit membrum et que partes
    - Summa prima de ossibus — habet triginta capitula
    - Summa 2a de musculis — habet XXX capitula
    - Summa 3a de nervis — habet sex capitula
    - Summa 4a de arteriis — habet quinque capitula
    - Summa 5a de venis — habet quinque capitula
  - Doctrina 6a tractatus de operationibus et spiritibus et virtutibus et habet summam unam
    - Summa una de virtutibus — habet sex capitula et unum capitulum de operationibus
- Item 2a fen de egritudinibus et accidentibus et causis earum et continet 3 doctrinas
  - Doctrina prima de egritudinibus
    - Habet viii capitula
      - Primum capitulum de [illegible]
      - 2m de [illegible] corporum et [illegible]
      - 3m de [illegible]
      - 4m de [illegible]
      - 5m de [illegible]
      - 6m de [illegible]
      - 7m de [illegible] et [illegible]
      - 8m de [illegible]
  - Doctrina 2a de causis et habet duas summas
    - Summa prima de causis universalibus et habet xx capitula
      - De causis
      - De aere
      - De ventis
      - De motu et quiete
      - etc.
    - Summa 2a de [illegible] et habet xxx
      - De calefacientibus
      - De infrigidantibus
      - De dissolventibus
      - etc.
  - Doctrina 3a de signis et habet unum capitulum et 2 summas
    - Habet xi capitula et de
      - De signis complexionum
      - De signis compositionum
      - etc.
    - Summa prima de pulsibus — habet xx capitula
    - Summa 2a de urina et egestione — habet xiii capitula
- Item 3a tractatus de conservatione sanitatis et habet unum capitulum et quinque doctrinas
  - Unum capitulum et est de causis sanitatis et necessitate mortis
  - Doctrina prima de nutritione et habet 4 capitula
    - Primum capitulum, 2m, 3m, 4m — de regimine [illegible] et [illegible]
  - Doctrina 2a de [illegible] et habet capitula xiiii
    - Habet xiiii capitula de
      - exercitio
      - balneo
      - fricatione
      - regimine cibi et potus
      - [illegible] et [illegible]
      - [illegible]
      - lassitudine [illegible]
      - et cetera
  - Doctrina 3a de regimine [illegible]
    - Habet vi capitula
  - Doctrina 4a de regimine [illegible]
    - Habet v capitula
      - De modo [illegible]
      - De modo [illegible]
      - De modo [illegible]
      - De regimine [illegible]
      - et cetera
  - Doctrina 5a de [illegible] et habet unum capitulum et unam summam
    - Unum capitulum de regimine [illegible]
    - Summa una de regimine [illegible] — Habet viii capitula
- Item 4a tractatus de divisione modorum curationum [illegible]
  - Habet xxx capitula et tractat de
    - [illegible]
    - [illegible]
    - [illegible]
    - clisteri
    - [illegible]
    - [illegible]
    - ventosis
    - cura opilationum
    - [illegible]
    - [illegible] dolore [illegible]
    - et cetera

Continet liber iste 263 capitula

Liber canonis primus quē princeps aboali ab inſceni de medicina edidit: tranſlat᷒ a magiſtro Gerardo cremonēſi in toleto ab arabico in latinum.
Verba aboali abinſceni.

In primis deo gratias agam᷒ ſicut ſui ordinis celſitudo ꝛ bñficii ipſius multitudo meretur: cuius miſericordie ſuper omnes ꝓphetas exiſtūt: Et poſt dicam ꝙ qdā ꝺ melioribꝰ amicis quos habere video: cui in omnibus pro quibus me de precatus fuerit ſatiſfacere debeo: de re quā poſſum me rogauit vt ei libꝶ de medicina faciam: eius r̄gulas vniuerſales ꝛ particulares talr̄ ꝯprehendentez: ut explanatio cum breuitate in eo ꝯiungatur: ꝛ ſm̄ plurimum afferam q̄ꝫtū eſt afferendū de declaratione in verbis paucis: qꝺ equidē conceſſi. Et mihi placuit vt in primis loquerer de rebus cōibꝰ ꝛ vniuerſalibus vtriuſqꝫ partis medicine theorice vꝫ et practice. Poſtea vero loquar de vlibus iudiciorū virtutum medicinaꝝ ſimpliciū. ꝛ poſt hec de ꝑticularibus eorūdem. Deinde loquar de egritudinibus q̄ in vnoquoqꝫ contingunt mēbro. Prius tn̄ icipiam ab anatomia illius membri ꝛ eius iuuamēto. ꝺ anatomia enim ſimpliciū mēbroꝝ: ꝛ ſimiliter iuuamentis in libro primo vniuerſali iā tūc locutꝰ ero. quū āt mēbri anatomiā ꝯſumauero i q̄ꝫpluribꝰ locis demōſtrare incipiā quō conſeruet̄ ſanitas deide ſermone abſoluto oñdam eius egritudines vl̄es ꝛ cāsꝛ ſemitas cognoſcendi eas: ꝛ vias eas medicandi in ſmone ēt vlī. Poſtq̄ꝫ āt has res vl̄es expleuero ad egritudies redibo ꝑticulares: ꝛ i q̄ꝫpluribꝰ eaꝝ ēt ꝺmōſtrabo i primis iudiciū vl̄e i eiꝰ diffinitōne ꝛ ipiꝰ cāis ꝛ ſignificatōibꝰ. deide ad iudicia reuertar ꝑticularia. Poſt oñdā regulā vlem i medicādo deinde deſcēdā ad medicādū ꝑticularit̄ cū vnaq̄qꝫ medicia ſimplici aut ꝯpoſita. Ad illꝺ āt qꝺ priꝰ dicā ꝺ iuuamēto mediciaꝝ ſimpliciū i egritudibus i libro mediciaꝝ ſimpliciū i talibꝰ pictis q̄s bonū ē fieri ſic in diſciplie mō aſpicies cū ad ipm ꝑuenieſ ñ reuertar ad dicēdū niſi modicā rē. De mediciaꝝ quoqꝫ ꝯpoſitaꝝ q̄ mihi videbūt̄ i antidotario melius ponēde i iuuamētis ꝛ quō miſceat̄ vſqꝫ ibi loq dimittā. Placet āt mihi ut poſtq̄ꝫ hūc libꝝ ꝯſumauero: aliū libꝝ ꝯponā de rebus particularibꝰ in quo ſit ꝓprietas noiandi egritudies: q̄ cū accidūt ñ ſūt vni eidē mēbro ꝓprie. i quo ēt de pulchritudine loq̄mur: ꝛ ut i hoc libro eo calle ꝓcedā quo i libro ꝑticulari q ē añ ipm ꝓceſſi: qꝺ ſi mihi deꝰ auxiliatꝰ fuerit ꝛ hūc ꝯſūauero libꝝ: addā poſtea in vno libro antidotariū. Nō eſt āt bonū ut hꝰ libri plurimuꝫ ñ ſit apud vnūquēqꝫ ꝛ i eiꝰ moueri q hꝰ doctrie noie vocari ꝛ ꝑ eā lucrari ꝺſiderat: minꝰ nāqꝫ qꝺ medico neceſſariū ē ꝯphēdit: qꝺ ṽo ſup ipm additū eſt incōꝓhēſibile ē. Qꝺ ſi deꝰ meū ꝓlōgauerit t̄minū ꝛ ſecūda ſucceſſerit fortuna. me ad alia ꝑparabo. Nūc āt hūc ꝯponā libꝝ quē in qnqꝫ ſic diuidā libros.

Liber primus eſt de rebꝰ vlibus ſcie medicie.
Liber ſcꝺs ē ꝺ medicinis ſimplicibus
Liber tertius ē de egritudibꝰ ꝑticularibꝰ q̄ ſiūt i m̄bris hoiſ a capite uſqꝫ ad pedeſ māifeſtiſ ꝛ occltiſ
Liber q̄rtꝰ ē ꝺ egritudibꝰ ꝑticularibꝰ q̄ cuꝫ accidūt ñ ſī vni ꝛ eidē mēbro ꝓprie ꝛ de decoratione.
Liber quintus eſt de componendis medicinis ꝛ ipſe eſt antidotarium.

Libri primi ſunt quattuor fen.
Fen pria eſt de diffinitōe medicie ꝛ ſbiectis eius ꝛ rebus naturalibus.
Fen ſecūda eſt de diuiſione egritudinū ꝛ cāruꝫ ꝛ accidentium vniuerſalium.
Fen tertia eſt de conſeruatione ſanitatis.
Fen quarta ē de diuiſione modorū medicationum ſcꝺm egritudines vniuerſales.

Fen prime ſex ſunt doctrine.
Doctrina prima eſt de ſubiectis medicie ꝛ eius diffinitiōe.
Doctrina ſecunda eſt de elementis.
Doctrina tertia eſt de complexionibus.
Doctrina quarta eſt de humoribus.
Doctrina quinta eſt de membris.
Doctria. vi. ē ꝺ opatōibꝰ: ꝛ ſpiritibꝰ: ꝛ ṽtutibus

Doctrine prime ſunt duo capitula.
Caplm primū eſt de diffinitiōe medicie.
Caplm ſcꝺm eſt de ſubiectis medicine.
Doctrine ſecunde eſt unum caplm.
Capitulū de elementis.
Doctrine tertie ſunt tria capitula.
Capitulum primum eſt ad oſtendenduꝫ quid ſit complexio.
Capitulum ſecūdū eſt de ꝯplexione mēbrorū.
Caplm tertiū eſt de cōplexionibus etatuꝫ.
Doctrine quarte ſunt duo capitula.
Capitulum primum eſt ad inquirenduꝫ quid ſit humor ꝛ quot ſint eius partes.
Capituluꝫ ſcꝺm eſt de generatione humoruꝫ.
Doctrine quinte eſt vnum caplꝫ ꝛ qnqꝫ ſūme.
Capitulum eſt ad inquirendum quid ſit membrum ꝛ ſue partes.

Summa prima ē ꝺ oſſibus cuiꝰ ſūt. xxx. capl̄a
Capitulm primum ē ꝯlocutio vniuerſalis de oſſibus ꝛ iuncturis.
Capitulum ſecundum ē ꝺ anotomia cranei
Capitulum tertium eſt de anatomia eius qꝺ ꝺ capite eſt ſub craneo.
Capitulum quartuꝫ eſt de anatamia oſſiū mādibularum ꝛ nariuꝫ.
Caplm quintum eſt de anatomia dentiū.
Caplm ſextum eſt de iuuamēto dorſi.
Capitulum ſeptimum ē de anatomia ſpōdiliū
Capitulum octauum eſt de iuuamento colli et anatomia oſſium ipſius.
Capitulum nonum eſt de anatomia ſpondiliū pectoris ꝛ earum iuuamentiſ.
Caplꝫ decimū ē de anatomia ſpōdiliū renum.
Capitulū. xi. ē de anatomia alabonisi uel aloiū
Caplm. xii. ē de anatomia alhoſos.
Caplꝫ. xiii. ē ſuo ſic ſigilatio ꝺ iuuamēto dorſi.
Caplm. xiiii. ē de anatomia coſtarum.
Caplm. xv. eſt de anatomia caſſi ul̄ toracis.
Caplm. xvi. eſt de anatomia furcule.

¶ Capitulum primuȝ. Fen prime doctrine prime
libri primi: de diffinitione medicine. Incipit feliciṫ.

Dico ꝙ medicina
est scientia qua hūani corpo
ris dispositiones noscunṫ ex
parte qua sanaṫ uel ab ea re
moueṫ ut habita sanitas ↄſ̄
uetur: ⁊ amissa recuperetur.
¶ Potest aūt aliquis dicē
qđ medicīa diuidiṫ ī theoricā ⁊ practicā: ſȝ tu totaȝ
ipsā posuisti theoricā: quum dixisti qđ ē sciētia. Nos
autē respondebim⁹ tūc ⁊ dicem⁹ qđ artiū quidā est
qđ ē theorica ⁊ practica: ⁊ ꝺ philosophia ꝙ ē theo
rica ⁊ practica: ⁊ ꝺ medicīa dṙ ꝙ ē theorica ⁊ prac
tica. In unaquaqȝ autē haꝝ diuisionuȝ aliud volu
m⁹ dicere cuȝ dicim⁹ theoricā: ⁊ aliud cuȝ dicim⁹ pra
cticā: non tñ nobis necesse ē declarare diuersitateȝ q̄
īter eas existit nisi ī medicina. Quȝ ergo de medicia
dixerim⁹ qđ ei⁹ est theorica ex ea est practica: non ē
existimādūȝ qđ uelimus dicere qđ una diuisionum
medicīe ē scire: ⁊ altera operari queādmodū multi
hūc locū perscrutātes existimāt. Sȝ debes scire ꝙ
illud qđ uolum⁹ ē aliud ⁊ ꝙ nulla duaꝝ diuisionuȝ
medicine est nisi sciētia: ſȝ una eaꝝ ē ad sciendū prin
cipia: ⁊ altera ad sciēdū operādi qualitatē. ¶ Post
vero primā eaꝝ noīe sciētie aut theorice appropri
auim⁹: ⁊ alterā appropriauim⁹ nomīe practice: per
theoricā uero ipsius volum⁹ ꝙ qñ eā sciuerim⁹ sciē
tiā tātū acquirem⁹ ita ꝙ ī declaratōe qualitatis ope
rationis nos non imittem⁹/sicut dṙ in medicīa ꝙ ge
nera febriū sunt tria: ⁊ ↄplexiones sūt nouem. ⁊ per
practicā ipsi⁹ volum⁹ non operationē ī effectu: neqȝ
laborē motionū corporeaꝝ sed diuisionē operatio
nis medicīe. q̄ cū eā sciuerim⁹ auxiliabitur nobis ad
īquirendū sciam uel sētentiā. ⁊ ipa scia erit ī qualita
te operationis. Sicut dṙ ī medicina ꝙ apātib⁹ cali
dis adhibēda sūt in principio q̄ repellāt ⁊ īfrigidēt
⁊ inspissent. ⁊ postea repellētia cū resoluētib⁹ tēpera
bun⁹. ⁊ post statū postea ī decliatione sufficienṫ mol
lificātia resoluētia. p̄ter in apātib⁹ que sūt de materi
is quas mēbra expellūt principalia. ¶ Hec igiṫ do
ctrina in scia tibi auxiliabiṫ. ⁊ hec scia est declaratio
qualitatis operationis. ¶ Qūqȝ duaꝝ diuisionum
qualitatē sciueris iā sciam scientialē. ⁊ sciam opera
tiuā adeptus eris ⁊ si nūq̄ȝ operatus fueris. ¶ Ne
qȝ ēt aliquis dicere potest ꝙ dispositiones corporiſ
hūani sūt tres egritudo: sanitas: ⁊ dispositio: q̄ non
ē sanitas neqȝ egritudo qū tibi due suffecerit: possi
bile nāqȝ ē ut cū h⁹ dictor bñ ↄsiderauerit non inue
niat vnā duarum reꝝ affirmātē hanc trinitatē neqȝ
negātem. ¶ Ampli⁹ si hec trinitas necessaria fuerit
qđ dixim⁹ tibi remoueri a sanitate colliget īfirmita
tē. ⁊ dispositōeȝ tertiā quā nō hīe sanitatis diffiniti
onē posuerūt q̄ ē habitus aut dispositio ex qua ope
rationes subiecti ipsius sane ꝓueniūt. Neqȝ h⁹ diffi
nitionis oppositū nisi sanitatē diffinierit queādmo
dū desiderauerint ⁊ posuerint ī eē ↄditione qua ñ in
diget. Preterea cū medicis in hoc non litigem⁹. ne
qȝ. n. sū qui cū eis in huiusmodi disputare debeaȝ.
neqȝ litigiū hoc eis neqȝ illis qui ↄtra eos sūt in me
dicina auxiliabitur: huius enim rei certitudo alteri⁹
doctrine principiis pertinet.

¶ Capitulum scđm de subiectis medicine.
Quoniā medicina corpus humanū ex parte
q̄ vñ sanaṫ ⁊ a sanitate remoueṫ ↄsiderat. ⁊ cu
iusqȝ rei scia ñ acquiriṫ neqȝ ↄpleṫ qū cās ha
buerit nisi per suī cās sciaṫ: ergo debemus ī medici
na scire sanitatis ⁊ egritudis cās. Et quia sanitas ⁊
egritudo ⁊ eaꝝ cāe plerūqȝ sūt māifeste plerūqȝ oc
culte. q̄ ñ sēsu nȝ nisi per significationes accidētium
ↄp̄hendūṫ. debem⁹ ēt ī medicīa scire accidētia que ī
sanitate accidūt ⁊ egritudīe. ¶ Iā aūt declaratū fu
it in sciētiis veridicis ꝙ rei scia ñ acquiriṫ nisi per sci
entiā cāꝝ ⁊ p̄ncipioꝝ ipsi⁹ si cās habuerit ⁊ princi
pia aut non ↄpleṫ nisi ex parte sciēdi eius accidēti
⁊ ↄcomittātia essētialia. ¶ Cāꝝ uero quattuor sūt
spēs māles: efficientes: formales: ⁊ finales. ¶ Cau
se uero māles posite ī quib⁹ sanitas ⁊ egritudo mē
surēṫ: sunt. subiectū quidē ꝓpinquū mēbꝝ aut spūs
⁊ subiectū quidē longinquū humores ⁊ eis longin
quiora sūt elemēta. et hec duo sūt subiecta sm̄ ↄposi
tionem: ſȝ sint cū alteratione. In cuiusqȝ autē rei ↄ
positione ⁊ alteratione q̄ sic componiṫ ad aliquam
huiusmodi perueniṫ unitatē. ⁊ hec unitas ad quam
huiusmōi reūtiṫ multitudo: aut ē ↄplexio aut fōma
ↄplexio vero est sm̄ alterationē. ⁊ fōma ſȝ ↄpositio
nē. ¶ Efficiētes aūt cāe sūt cāe permutantes ⁊ ↄser
uātes humani corporis dispositiones sicut sunt ae
res ⁊ q̄ eis ↄtinuantur: ⁊ comestiones ⁊ aque ⁊ po
tus ⁊ que in eis ↄtinuāṫ: ⁊ euō: ⁊ retētio: ⁊ regiōes: ⁊
ciuitates: ⁊ loca habitabilia ⁊ q̄ eis ↄtinuāṫ ⁊ mot⁹
⁊ quietes cōporei ⁊ aīales: ⁊ ex eis sūt somn⁹ ⁊ uigi
lie: ⁊ alteratio ī etatib⁹: ⁊ diuersitas in eis: ⁊ ī generi
b⁹ ⁊ ī artib⁹: ⁊ in morib⁹: ⁊ ī rebus q̄ ī hūano super
ueniūt corpore ipm tāgentib⁹: siue sint ↄtra nām. si
ue non sint contra nām. ¶ Formales uero cāe sūt
ↄplexiones ⁊ uirtutes que post eās eueniūt ⁊ ↄpo
sitiones. ¶ Cāe autē finales sūt operationes. ⁊ ī sci
ētia quidē operationū ē scia uirtutuȝ ꝓculdubio: ⁊
scia spūum qui sunt virtutuȝ subiecta queādmoduȝ
nos declarabim⁹. Hec ergo sunt subiecta doctrine
medicinalis. vñ aliquis īquirit de corpore hūano
qūo sanaṫ aut infirmatur. ¶ Hui⁹ autē īquisitionis
perfectionē. s. ut sanitas ↄseruetur ⁊ egritudo remo
ueatur. oȝ ēt hīe partes ſȝ istaꝝ duaꝝ dispositionū
⁊ suoꝝ instr̄oꝝ cās. ¶ Et huiusmodi quidē cā ē re
gimē cuȝ comestione ⁊ potu: ⁊ electio aeris. ⁊ men
sura motus ⁊ quietis ⁊ medicatio cum medicina ⁊
medicatio manualis. hoc āt totuȝ apud medicos ē
ſȝ tres spēs. sanoꝝ ⁊ egroꝝ ⁊ medioꝝ quos modo
noīauim⁹. ⁊ dicem⁹ quomodo īter duas diuisiones
īter quas proculdubio non est medium media vo
cētur. ¶ Et postq̄ȝ iā diuiserimus has demonstra
tiones tunc iam collectum est nobis ꝙ medicīa tra
ctat de elemētis. ⁊ ↄplexionibus ⁊ humorib⁹ ⁊ mē
bris simplicibus ⁊ compositis ⁊ spiritibus ⁊ virtu
tib⁹ coꝝ nālibus ⁊ aīalib⁹. ⁊ uitalib⁹ ⁊ operationib⁹
⁊ dispositionib⁹ corporis. s. sāitate ⁊ egritudīe ⁊ me
dio ⁊ causis eaꝝ. s. comestione ⁊ potu ⁊ aeribus ⁊
aquis ⁊ regionibus ⁊ motibus ⁊ quietib⁹ corpōis
⁊ aīalib⁹ ⁊ etatib⁹ ⁊ generib⁹ ⁊ extrinsec⁹ accñtib⁹ q̄
corpori eueniunt ex reb⁹ extraneis ⁊ regimine cum
comestionib⁹ ⁊ potib⁹ ⁊ medicinis ⁊ manuuȝ ope
rationib⁹ ad sanitatē ↄseruādā ⁊ vnāquāqȝ egritudi
nē medicādā. ¶ Haꝝ uero reꝝ q̄dā sunt ꝺ quibus
medico nihil aliud est agedum nisi ut quid sint tm̄

eẽtiali formatione iformet ꝛ vtꝝ ſint vel ñ ſint do
ctori ſapiẽ phyſcaliſ credat. Et eaꝝ ſũt ꝺ quib⁹ i ſua
arte rõciari ꝺꝫ. q̃ g̊ eaꝝ ſt ſic pricipia vtꝝ ſit vl' ñ ſint
credẽ ꝺꝫ. ſciaꝝ ṽo particulariũ pricipia credita reci
piũt: ꝛ i aliis ſciẽtiis q̃ ſm ordinẽ ſũt añ eas ratioci
nãt ꝛ ita fit ꝺõec ſciaꝝ oĩuꝫ pricipia ad philoſophi
aꝫ primã q̃ metaphyſica nũcupat eleuet. cũ aliquis
medicoꝝ loqui iceperit ꝛ affirmare elemẽta ꝛ ꝯple
xionẽ ꝛ q̃ iſta ſequũt ꝛ eis q̃ ſciẽ nãlis ſubiecta exñt
egreſſus fuerit errabit iõ ꝙ i ſcia medicĩe mittit qꝺ
e⁹ ñ ẽ. ꝛ errabit qꝛ ſe aliquid declãſſe exiſtiabit qũ ni
hil ꝺclãuerit. ❡ Ei⁹ ṽo de quo medic⁹ formare ꝺbet
quid ſit ꝛ vtꝝ ſit uel ñ ſit cui⁹ eẽ ñ ẽ mãifeſtũ credere
hec ẽ ſũma ❡ Elemẽta an ſint ꝛ quot ſint ꝛ qũo ſint
ꝛ q̃ ſint ꝛ coplexõnes q̃ ſint ꝛ quot ſint ꝛ humores
an ſint ꝛ quot ſit: ꝛ qũo ſint: ꝛ ṽtuteſ vtꝝ ſint. ꝛ quot
ſint: ꝛ ſpũſ vtꝝ ſint: ꝛ quot ſint. ꝛ vbi. ꝛ q̃qꝫ mutatio
hꝫ ꝺiſpoſitiõem: ꝛ ei⁹ mora hꝫ cãm ꝛ cãe quot ſint:
mẽbra aũt ꝛ eoꝝ iuuamẽta ſẽſu ꝛ anatomia ꝺiſcer
nẽ ꝺꝫ. ❡ Ea ãt ꝺ quibus formãdo rõcinari ꝺꝫ. ſunt
egritudĩes: ꝛ eaꝝ cãe particulares: ꝛ earum ſigna ꝛ
qualit' egritudo remoueat. ꝛ ſãitas ꝯſeruet ꝛ cuiuſ
cũqꝫ eaꝝ eẽ occultũ fuerit ad illud declarãdũ ꝺmõ
ſtratõem afferre ꝺꝫ ipm ꝺiuidẽdo nũerãdo ꝛ ꝯplen
do. Gal. nãqꝫ cũ demõſtratiuã argumẽtatõnẽ ſuper
ꝺiuiſionẽ primã facẽ aggreſſus ẽ: nõ ꝺꝫ aggredi in
q̃ꝫtũ ẽ medic⁹: ſꝫ iq̃ꝫtũ ẽ phũs. ❡ In ſcia. n. nãli ꝺꝫ
loqui ſic Alfachi: qui cũ affirmare aggreſſus fuerit
qꝺ cõitatẽ ſequi debẽt: nõ ꝺꝫ loqui ꝺ hoc iq̃ꝫtũ ẽ al
fachi: ſꝫ iq̃ꝫtũ ipẽ ẽ mutachelin medic⁹. n. iq̃ꝫtũ ẽ me
dic⁹: ꝛ alfachi iq̃ꝫtũ ẽ alfachi: nõ põt de hoc rõcina
ri. ꝙ ſi non perueniemus ad circuitionem.

¶ Doctrina ſcõa ẽ ꝺ elemẽtis cuius ẽ vnũ caplm.

Elemẽta ſũt corpõa ꝛ ſũt partes prime
corporis hũani ꝛ alioꝝ q̃ i corpora ꝺi
uerſaꝝ formarum ꝺiuidi mime pñt ex
quoꝝ ꝯmixtiõe ſpẽſ ꝺiuerſe gñatoꝝ fi
unt. Medic⁹ ãt phyſico credẽ ꝺꝫ ꝙ ſt
quattuor ꝛ ñ plã quoꝝ ꝺuo ſũt leuia: ꝛ ꝺuo grauia
ꝛ leuia ſũt ignis ꝛ aer. grauia t̃ra ꝛ aqua. ❡ Terra
ẽ corp⁹ ſimplex cui⁹ loc⁹ nãlis i medio toti⁹ exiſtit in
quo nãlr' mãet qeta ꝛ ad ipſũ cũ ab eo ſeparata fu
erit nãlit' mouet'. ꝛ hec quidẽ eius nãlis grauitaſ exi
ſtit. cui⁹ quidẽ nã frigida ẽ ꝛ ſicca. ❡ Ipa. n. talis exi
ſtit ꝙ ſi ꝺimiſſa fuerit nꝫ alta res extrĩſeca eã ꝯuer
terit apparebit ex ea frigiditas ſenſibilis ꝛ ſiccitas.
Ei⁹ ṽo eẽ i generatis iuuamẽtũ p̃ſtat ad retẽtionẽ fa
ciẽdã et fixionẽ ꝛ ad ꝯſeruãdas figuras ꝛ formas.
❡ Aqua ãt ẽ corp⁹ ſimplex cui⁹ nãlis loc⁹ ẽ: ut ſit cir
cũdas t̃rã ꝛ circũdata ab aere: cũ i ſuis ſitib⁹ nãlib⁹
permãſerit. ꝛ hec quidẽ ẽ ei⁹ grauitas ꝯparatiua. fri
gida ẽ ꝛ hũida. ſ. ei⁹ nã talis exiſtit: ꝙ ſi ꝺimiſſa fuẽit
ſic ẽ: neqꝫ ulla cã extrĩſeca ei ꝯtraria fuerit appar'bit
ex ea frigiditas ſẽſibilis: ꝛ ꝺiſpõ q̃ ẽ hũiditas ꝛ ipſa
quidẽ ẽ ei⁹ generatio i creatõe ſua q̃ reddit eã aptam
ad ſpargẽdũ ꝛ extẽdẽdũ ꝓ qualibet re q̃ꝫuis ſit pau
ca. et recepit oẽm figurã q̃ ẽ lꝫ ñ retinet. Cui⁹ eẽ in ge
neratis iuuamẽtũ p̃ſtat ad figurãdas formas quas
i ſuis ꝺiuiſiõib⁹ aliqui figurare volũt: ꝛ ad figurãdũ
ꝛ ad lineãdũ ꝛ tẽperãdũ. Hũidũ. n. lꝫ cito formaſ fi
gurales amittat cito tñ eas recipit: ſic ſiccũ lꝫ eaſ ꝺu
riter ſuſcipiat: ꝺurit' tñ retinet eas. Qñqꝫ hũiduꝫ et
ſiccũ ſe adiuicẽ tẽperauerit adipiſcet' ſiccũ ab humi
do vt cito ſuſcipiat tẽſionẽ ꝛ facile figurari poſſit. ꝛ
acquiret hũiduꝫ a ſicco ut retieat firmit' qꝺ i eo acci
dit ex rectificatõe ꝛ equatõe. Et ꝓpt' hũidũ ꝓhibet'
ſiccũ a ſua ſeparatõe. ꝛ ꝓpt' ſiccũ ꝓhibet' humidũ a
ſua fluxibilitate. ❡ Aer ãt ẽ corp⁹ ſimplex cui⁹ nãlis
loc⁹ ẽ vt ſit ſuper aquã ꝛ ſub igne. hic enim ẽ cuius
leuitas ꝯparatiua. Ipi⁹. n. nã calã ẽ ꝛ hũida ſecũdũ
regulã quã ꝺixim⁹. Cui⁹ quidẽ eẽ in gñatis iuuat vt
rarificet' ꝛ alleuiet' ꝛ ſubtiliet' ꝛ ad ſuperiora eleuent'
❡ Ignis ṽo ẽ corp⁹ ſimplex cui⁹ nãl' loc⁹ ſuper oẽs
elemẽtarias exiſtit partes qui ẽ ꝯcaua celi ſuperfici
es. ipſe nãqꝫ ad celũ peruẽit. Et hec qdẽ ẽ ei⁹ leuitaſ
abſoluta. Cui⁹ nã calã ẽ ꝛ ſicca: ꝛ ei⁹ eẽ i gñatis p̃ſtat
iuuamẽtũ vt maturet ꝛ ſubtiliet ꝛ permiſceat vt ꝛ e⁹
penetratõe currat per ea ſuba aerea vt ꝛ ꝺuoꝝ elem̃
toꝝ grauiũ frigidoꝝ purã frigiditatẽ frãgat: ꝛ vt ꝺe
elemẽtaria ꝓprietate ad ꝯpl'onalitatẽ r'deat. ❡ Duo
ãt grauia pl⁹ iuuãt ad mẽbroꝝ gñatõem ꝛ eoꝝ quie
tẽ: ꝛ ꝺuo leuia plus iuuãt ad gñationẽ ſpũum ꝛ mo
tionem eoꝝum: ꝛ ad mouenda membra lꝫ motoꝝ ñ
ſit niſi aĩa. hec ſunt elementa.

¶ Caplm. i. ꝺoctrine tertie ẽ ꝺ ꝯplexionibus.

Cõplo ẽ qualitas q̃ ex actõe ad iuicem ꝛ
paſſiõe ꝯtrariaꝝ q̃litatũ i elemẽtis iuẽtarũ
quoꝝ partes ad tãtã paruitatẽ redacte ſũt
ut cuiuſqꝫ eaꝝ plĩmũ ꝯtĩgat plĩmũ alti⁹ ꝓuẽit. Quꝫ
n. ad iuicẽ agũt ꝛ patiũt' ſuis ṽtutib⁹ accidit i eaꝝ ſũ
ma qualitas i toto eaꝝ ſiliſ q̃ ẽ ꝯplo. ❡ Et qm̃ virtu
tes prime q̃ ſũt i elemẽtis p̃dcis ſũt quattuoꝝ: calitas
frigiditas: hũiditas: ꝛ ſiccitas: tc̃ mãifeſtũ ẽ ꝙ ꝯpl'o
nes i coꝛporib⁹ gñatis ꝛ corruptis ſt per eas. ❡ Et
illꝺ quidẽ ẽ ſꝫ ꝙ oꝫ per ꝺionẽ rõalẽ cũ ꝯſideratione
abſoluta abſqꝫ vlla ꝯparatõe ad rẽ aliquã. Et ẽ ꝺu
ob⁹ mõis. Quoꝝ vn⁹ ẽ ut ſit ꝯpl'o equalis ita ut quã
titates qualitatũ ꝯtrariaꝝ i ꝯpl'onato ſint equales ñ
ſuperãtes neqꝫ ſuperate ꝛ ſit ꝯpl'o qualitas i medio
eaꝝ ṽe. Alt' ṽo mod⁹ ẽ vt nõ ſit ꝯpl'o qualitatũ ꝯtra
riaꝝ media abſolute. ſed ad vnã magis ꝺcliet extre
mitatũ aut i ꝯtrarietate q̃ ẽ iter caliditatẽ ꝛ frigidita
tẽ aut i ꝯtrarietate q̃ ẽ iter hũiditatẽ ꝛ ſiccitatẽ aut in
ter utraſqꝫ. ❡ Qꝺ aũt i ꝺoctrĩa medicĩe ꝯſideratur
equale aut extra equalitatẽ nõ ẽ hoc neqꝫ illud: ſed
medicus phyſico credere ꝺꝫ ꝙ equale ſm hãc intẽ
tionẽ quã ꝺixim⁹ ipoſ'e ẽ aliquo mõ inueniri quãto
magis ut ſit hois ꝯpl'o aut mẽbri hũani. ❡ Debes
aũt ſcire ꝙ equale ꝺe quo medici in ſuis iquiſitõib⁹
tractãt nõ ẽ ꝺenoĩatũ ab equalitate i qua equalitas
cũ põdere equaliter exiſtit ſed ꝺenoĩatur a iuſtitia i
ꝺione. ꝛ hoc ẽ ꝙ i cõplexionato i primis attenditur
ſiue ſit corp⁹ totũ ſiue ſit mẽbꝝ vnũ ut ſit in eo de ele
mẽtis cũ ſuis quãtitatib⁹ ꝛ qualitatib⁹ mẽſura quaꝫ
hũana nã hr̃e ꝺꝫ ſm meliorẽ ꝓpoꝛtõis ꝛ ꝺiuiſionis
equalitatẽ. ❡ Accidit ãt ut hec ꝺiuiſio qñ hõ eã ha
buerit uere equalitati quã primã ꝺixim⁹ valde ſit ꝓ
pinqu⁹ ❡ Huic ṽo equalitati q̃ ſꝫ hũana attẽdẽ cõ
poꝛa ꝛ q̃ ẽ i ꝯparatõe alioꝝ q̃ hãc ñ hñt equalitateꝫ
nꝫ hñt ꝓpĩqtatẽ equalitatis quã p̃us noĩauim⁹ quã
hꝫ hõ: octo ꝯſideratõuꝫ accidũt mõi. Aut. n. erit ſꝫ
ſpẽꝫ ꝯparata ei q̃ ab ea ꝺiuiſificat' ꝛ ẽ alia ab ea. Aut
ſꝫ ſpẽm vl' alr' ſꝫ vnã mãeriẽ ſpẽi ꝯparatam ei qꝺ ẽ
ꝺiuiſũ ab ea ex eo qꝺ ẽ i ea. Aut erit ſꝫ aliquã parteꝫ
ſpẽi ꝯparatã ei qꝺ ab ea ꝺiuiſũ exiſtit ꝛ ẽ extra ipam
ꝛ i ei⁹ ſpẽ. Aut erit ſꝫ partẽ ſpẽi cõparatã ei qꝺ ꝺiuer
ſũ ẽ ab ea ex eo qꝺ ẽ in eius parte ſue ſpẽi. Aut erit
ſꝫ ſingulare ꝯparatũ ei qꝺ ẽ ꝺiuerſũ ab eo ꝛ ẽ extra

ip̄m. Aut erit ſꝫ ſingulare ꝯparatū ſuis diſpoſitōib⁹
q̄ i ip̄o ſūt. Aut erit ſꝫ m̄bꝝ ꝯpatū ei qd̓ ab eo diuer
ſū exiſtit ex eo qd̓ ē extra ip̄m i corpoꝛ ſuo. Aut erit
ſm̄ mēbꝝ cōpatū ſuis diſpoſitionib⁹ i ſeip̄o. ¶ Pri
m⁹ mod⁹ ē equalitas q̄ i hoīe attēdr̄ ꝯpatōe alioruꝫ
gnātoꝝ ⁊ eſt res magnā hn̄s latitudinē q̄ diffinitōe
mīme pōt ꝯphēdi: nec ēt qualitercūqꝫ ꝯtigat exiſtit
ſꝫ int̄ mltitudinē ⁊ paucitatē duas obtiet extrēitateſ
ab una quaꝝ cū egreſſa fuerit n̄ potit eē hūana cō
plo. ¶ Scd̓s v̓o mod⁹ ē medialis q int̄ duas extrēi
tates h⁹ late ꝯplonis exn̄s iuenit̄ i idiuiduo qd̓ eſt i
ultio equalitatis ex ſpē q̄ ē i fine equalitatis ⁊ i etate
i qua augmētū ad ſuū pueīt finē ⁊ hec qdem equali
taſ ēt lꝫ n̄ ſit equalitas certa quā i h⁹ capl'i principio
noīauim⁹ eo ꝙ hāc iuēiri n̄ ē poſſibile. ē tn̄ ei propin
qua ⁊ hic ēt hō equalitati n̄ qualitcūqꝫ vicin⁹ exiſtit
ſꝫ ſꝫ ſuoꝝ m̄broꝝ altatōeꝫ l' coaltnatōneꝫ caloꝝ ſic
cor ⁊ frōꝝ ſic cerebꝝ: ⁊ hūidoꝝ uelut ep ⁊ ſiccoꝝ ſi
cut oſſa. ¶ Qū ergo pōderabūt ⁊ equabūt erit vi
cin⁹ equalitati certe. In cōſideratōe v̓o cuiuſqꝫ mē
bri n̄ niſi vnī⁹ qd̓ ē cutis quēadmōꝫ poſtea dicem⁹.
In ꝯpatōe āt ſpūuꝫ ⁊ m̄broꝝ pricipaliū ipoſſibile
ē ip̄ꝫ huic certe equalitati eē ꝓpiquū. ſed egredit̄ ab
ea tēdēſ ad caliditatē ⁊ hūiditatē. Vite ⁊.n. p̄ncipiū
ſt̄ cor ⁊ ſpūs q̄ qdē ābo uehemēt̄ cala exn̄t ad ſuper
fluitatē declinātia. ⁊ uita qdē exiſtit p calitatem. Et
augmētū p hūiditatē. et ēt calitas i hūiditate exiſtit
⁊ ab ea nutrit̄. ¶ Membra v̓o pricipalia ſt̄ tria ſic
declābim⁹ ⁊ ex eis qdē ē vnū frigidū qd̓ ē cerebꝝ cu
ius fritas n̄ pueīt ad cordis calitatē tēpādā. Et ex eiſ
vnū ē ſiccū aut ſiccitati ꝓpinquū ⁊ ip̄ꝫ ē cor ſꝫ eius
ſiccitas n̄ puenit ad hūiditatē cerebri ⁊ ep̄is tēperā
dā: nꝫ ēt cēbꝝ tm̄ ē frm̄ nꝫ cor tm̄ ē ſiccū: ſꝫ cor ꝯpa
tōe alioꝝ duoꝝ ē ſiccū ⁊ cēbꝝ alioꝝ duoꝝ ꝯpatōe
ē frm̄. ¶ Moī v̓o ttii latitudo āguſtior ē latitudīe
primi moi. i. eqlitatis ſpālis: latitudinē tn̄ hꝫ magnā
⁊ ē ꝯplo q̄ alicui gētiū ꝯgrua exiſtit ſꝫ ꝯpatōem ali
cuius cliatis ⁊ alic⁹ aeris. Indi nāqꝫ ꝯplonē hn̄t iſiſ
q̄ ſāi exn̄t. et ſclaui aliā hn̄t ꝯplonē qua ſāi degūt: ⁊
vnaqqꝫ eaꝝ p ꝯpatōeꝫ ad ſuā ſpēm ſue ſpēi ꝯpatōe
ē tēpata q̄ ꝯpatōe alt̄i⁹ n̄ ē ꝯtēpata. Corp⁹ nāqꝫ indi
qū ſꝫ ꝯplonē ſclaui q̄le fiet aut iſirmabit̄ aut morie
tur. ⁊ ſilr̄ cū ſclaui ꝯplone idi q̄le reddet̄: erit corpis
diſpō ꝯtraria. Quecꝫ igit̄ ſpēs i ſra habitabili ꝯmo
rātiū hēbit ꝯplonē eis ꝓpriā aeri ſui climatis ꝯueni
entē ⁊ hēbit latitudinē. c⁹ qdē latitudo hꝫ duaſ extre
mitates mltitudis ⁊ paucitatis. ¶ Quart⁹ āt mod⁹
ē mediū qd̓ ē int̄ duas extrēitates latitudis ꝯplonis
cliatis: ⁊ ip̄ꝫ ē ꝯplo ꝯplexiōis ſpēi tēpatioꝛ. ¶ Mo
d⁹ v̓o qnt⁹ ē āguſtior primo ⁊ ttio ⁊ ē ꝯplo quam dꝫ
hr̄e idiuiduū deſigtū q̄ uiuū ⁊ ſanū repit̄. Que etiā
latitudinē hꝫ ad quā due tmināt̄ mltitudis ⁊ pauci
tatis extremitates. Debes āt ſcire qd̓ oē idiuiduum
dꝫ hr̄e ꝯplonē ſibi ſolūmō ꝓpriā i q̄ aliud ei aſſocia
ri ē ipoſſibile. ¶ Sext⁹ āt mod⁹ ē mediū qd̓ ē inter
iſtos duos tmios qd̓ ē ꝯplo: quā cū hūerit idiuidu
um erit melioris ꝯplonis c⁹ ip̄m eē oꝫ. ¶ Mod⁹ ēt
ſeptim⁹ ē ꝯplo quā unaqqꝫ mēbroꝝ ſpēs hr̄e dꝫ i q̄
aliud diuerſificat̄. Eqlitas nāqꝫ oſſis ē ut ſiccitas in
eo pl⁹ abūdet. ⁊ cerebri ut hūiditas i eo plr̄mū abū
det: ⁊ cordis vt i eo ſit plus caliditatis: ⁊ neruoꝝ vt
i eis plīmū abūdet frigiditas. ¶ Mod⁹ āt octauuſ
ē ꝯplo mēbri ſingularis quā cū hūerit erit melioriſ
diſpōnis quā hr̄e pōt. Qū āt ſpēs ꝯſiderauerimus
iuēiem⁹ hoīeꝫ certe eqlitati ꝓpigorē. Qūꝫ regiōes
attēderimus certificatū nob̄ erit: ꝙ ſi fuerit loc⁹ q in
habitabit̄ ſb̄ eqtōe diei: nꝫ aliq̄ d̓ rebus trenis obui
ādo ipedierit vꝫ mōtes aut maria. oportebit ibi ha
bitātes eqlitati certe ꝓpiqores exiſtē q̄ꝫ alic⁹ rgiōuꝫ
Iā āt nob̄ affirmatū ē ꝙ opio q̄ accipit ꝙ exceſſus
ab eqlitate ē cā ꝓpiqtatis ſolis: ē falſa. Rectitudo.n.
ſolis ſup capita min⁹ ibi malū opat̄: ⁊ min⁹ mutat ae
rē q̄ꝫ rectitudis ꝓpingtas apud nos aut apud eos
q ſt̄ i maiori latitudie q̄ꝫ nos: lꝫ rctitudinē n̄ hēam⁹
Ampli⁹ āt oēs diſpōes morātiuꝫ i liea eqnoctiali ſt̄
diſpōnes nobi[…]s ſiles: nꝫ aer ibi ipedit̄ ipedimēto
ſēſibili ſꝫ eoꝝ ꝯplonib⁹ ſēp ē ſilis. ⁊ ad hāc ſniam af
firmādā: iā fecim⁹ dictōem. ¶ Poſt iſtos āt q in q̄r
to morāt̄ climate magis tēpati exn̄t: n̄.n. adurūt pp
morā rectitudis ſolis ſup eoꝝ capita nꝫ elongat̄ ab
eis paꝝ quēadmodū fit iclimate ſꝫo ⁊ ttio: nꝫ ꝯgelāt
ſic ꝯtigit his q i extrēitate qnti climatis habitāt: ⁊ q
ſꝫ latitudinē ſūt rēotiores: ꝑpea ꝙ ſol ab eoꝝ capi
tib⁹ ē rēot⁹. ¶ In mēbris v̓o iā māifeſtū fuit ꝙ mē
bra pricipalia nō ſūt eqlitati certe mltū ꝓpinq̄. imo
oꝫ vt ſcias ꝙ caro ē mēbꝝ illi eqlitati magis ꝓpin
quū q̄ꝫ ceta mēbra: cutis tn̄ carne ꝓpingor ē. q̄i.n. ſi
patit̄ ab aq̄ eqlit̄ tēpata c⁹ medietas ſit nix ⁊ alta me
dietas ſit aq̄ feruēs. ⁊ forſitas calilas vēaꝝ ⁊ ſāguis
neruoꝝ fritati i ea eqt̄. ſilr̄ quoqꝫ n̄ patit̄ a corpe qd̓
hn̄ tēpatū exiſtit ex ſicciorib⁹ corporib⁹ ⁊ hūidiorib⁹
cū i eis eqlia fuerit. ¶ Et nos qdē ſcim⁹ ꝙ n̄ ē cā q̄re
n̄ patiat̄ niſi qꝛ n̄ ſētit illō: nꝫ ē tale q̄le illō niſi qa pp
ip̄ꝫ n̄ patit̄: niſi eni tale eēt q̄le illō pp illō pateretur.
Res.n. q̄ vni⁹ ſūt ſt̄ origis ⁊ i naturis opponūt̄ vne
ab aliis patiūt̄: ſꝫ ab eo qd̓ ei i q̄litate cōicat res nō
patit̄. Qd̓ āt i cute magis exiſtit tēpatū ē cutis man⁹
Et qd̓ i cute man⁹ tēpat⁹ ē. ē cutis vole. ⁊ tēpati⁹ ei⁹ eſt
qd̓ ē ſup digitos. ⁊ tēpati⁹ ē qd̓ ē ſup idicē. ⁊ qd̓ tē
pati⁹ eius ē qd̓ ē i pulpa extrēitatis ei⁹: ⁊ pp illō ē me
lioris ſēſibilitatis. ⁊ qd̓ i cute magis exiſtit tēpatū ē
qd̓ i digitoꝝ extrēitatib⁹ iuēit̄: q̄ pp extrēitates digito
rū alioꝝ q̄ſi iudices exn̄t q̄litatū nā tactualium. De
bet.n. decliatio iudicis eqlis exiſtē ad vnāquāqꝫ ex
tremitatū: iō vt egreſſū ab eqlitate ⁊ a medietate p
cipiat. ¶ Debes āt ſcire vltra hoc qd̓ ſciuiſti. ꝙ cuꝫ
dicim⁹ d̓ medicia ꝙ ē tēpata: nolum⁹ dicē ꝙ ſit tēpa
ta certe qm̄ illō ē ipoſſibile nꝫ volum⁹ dicē ꝙ tempa
mēto hūano i ſua ꝯplone ſit tēpata ſi eni ita eēt: tūc
eēt ex ip̄amet hūana ſb̄a. Sꝫ volum⁹ ꝙ cū pp calo
rē nālē q i corpore exiſtit hūano patiet̄: q̄litate affi
ciet̄ q̄ hoīs q̄litatē n̄ ſup egredit̄ i aliq̄ duaꝝ extrēita
tū eqlitate excedētiū n̄ ergo i ip̄o opabit̄ effectū q̄li
tatē excedētē: ꝯſideratōe igit̄ ſue opatōis i corpore
hūano ē eqlis. ¶ Et ſilr̄ qū dicim⁹ ꝙ ē cala aut frigi
da nolum⁹ dicē ꝙ i ſui ſb̄a ſit in ultio qualitatis aut
frigiditatis aut in ſui ſuba ſit calior corpore hūano
aut frigidior: ſi.n. ita foret c⁹ ꝯplo eēt ſic hoīſ ꝯplo eſ
ſet tēpatū. Sꝫ volum⁹ dicē ꝙ pp ip̄aꝫ i corpe hoīſ ꝓ
ueīt calitas aut fritas maior illa q̄ꝫ ex ſe habebat.
¶ Quapp vna medicia plerūqꝫ ē frigida hūani cō
poris ꝯpatōe: ⁊ ꝯpatōe cōpis ſcorpiōis cala: ⁊ hūa
ni cōpis ꝯpatōe cala ⁊ frigida corpis ſpētis ꝯpatōe
Inmo qn̄ꝫ ēt vna medicia exiſtit cala ꝯpatōe cōpiſ
petri magis q̄ꝫ ꝯpatōe cōpis pauli. ¶ Iōqꝫ p̄cipitur
eis q medicāt̄ vt qū ꝯplone mutar̄ voluerit ⁊ vnam
adhibuerit medicinam q̄ n̄ ꝯtulerit ab ea diſcedāt.
Poſtq̄ꝫ igr̄ d̓ ꝯplone tēpata q̄ dicēda erant ꝯplcui

m⁹:ad loq̄ndū d̓ ꝯplōnib⁹ distēpatis r̄deam⁹. ¶ Di
cem⁹ itaqꝫ ꝙ ꝯplōnes distēperatas equale ē siue cō
prehenderis ſꝫ ꝯpationē spēi aut partis: aut indiui
dui:aut mēbri:q̄ sunt octo:ꝛ sūt oēs cōicātes i hoc
ꝙ ꝯplōni tēperate sunt opposite:ꝛ he octo ꝓueniūt
queādmōꝫ dicem⁹ ꝛ ē ꝙ egressus ab equalitate:aut
ē simplex q equalitatē n̄ excessit nisi ſm vnā ꝯtrarie
tatē:aut ē ꝯpositus q equalitatē ſm duas ꝯtrarieta
tes excessit. ¶ Et simplicis qdē q ſm vnā excesserit
ꝯtrarietatē:aut ē excessus secūdū ꝯtrarietatē agētē:
ꝙ ē aliquo duoꝝ mōꝝ qm̄ aut ē calidior q̄ꝫ dꝫ: ſꝫ
nec ē hūidior nꝫ sicciō:aut frigidiō q̄ꝫ debꝫ:ſꝫ n̄ hūi
dior nꝫ siccior:aut ſcd̓ꝫ ꝯtrarietatē patiētē.ꝙ ē vno
duoꝝ mōꝝ qm̄ aut ē siccior q̄ꝫ dꝫ:ſꝫ non ē calidior
nꝫ frigidior:aut hūidior:ſꝫ nō ē frigidior nꝫ calidior
¶ Iste tn̄ quattuor nō diu ꝑmanēt. Caliditas nāqꝫ
maior q̄ꝫ dꝫ:reddit corpus siccius q̄ꝫ dꝫ. Et frigidi
tas maior q̄ꝫ dꝫ facit corpus hūidius q̄ꝫ dꝫ hūidita
te ex̄nea. Et siccitas maior q̄ꝫ dꝫ cito reddit ip̄m fri
gidi⁹ q̄ꝫ dꝫ. Et hūiditas maiō q̄ꝫ dꝫ si valde fuerit su
perflua velocius reducit ip̄m ad frigiditatē q̄ꝫ sicci
tas maior. Que si p̄lima nō fuerit conseruabit ipsū
ꝓlixiori tp̄e:ad vltimū v̓o reddit ip̄m frius q̄ꝫ debꝫ
tu tn̄ ex hoc intellige ꝙ equalitas ꝛ sanitas magis ꝑ
tinēt caliditati q̄ꝫ frigiditati:ꝛ he qdē sunt simplices
quattuor. ¶ Composite āt s̄t in quibus fit egressus
ab equalitate ſm vtrasqꝫ cōtrarietates velut si sit cō
plexio calidior ꝛ hūidior sit q̄ꝫ dꝫ:aut calidior ꝛ sic
cior sit q̄ꝫ dꝫ. aut frior ꝛ hūidior sit q̄ꝫ dꝫ: aut frior ꝛ
siccior sit q̄ꝫ dꝫ. Nō.n.pōt esse frior ꝛ calidior sit:nꝫ
siccior ꝛ hūidior sit. ¶ Vnaqueqꝫ aūt haꝝ octo cō
plexionū:aut ē sine mā:qd̓ qdē ē qū ꝯplō corp⁹ q̄li
tate solūmō afficit ita ꝙ corp⁹ hac qualitate n̄ afficit
ꝑꝑ hūorē i ipsū penetrātē q hāc hēat q̄litatē ad q̄ꝫ i
mutat corp⁹. neqꝫ fiat nisi sicut cū caliditate e⁹ q ca
lefit ad ignē:aut f̄ritate e⁹ q ad niuē i f̄rat⁹ ē. ¶ Aut ē
cū mā. Qd̓ qd̓ ē cū corp⁹ n̄ afficit q̄litate h⁹ ꝯplōnis
nisi ꝑꝑ uicinitatē hūoris i ip̄ꝫ penetrātis i quo hec
q̄litas supabūdās existit:queadmōm corp⁹ hūanū
cā uitri phl̄atis i f̄rat aut cā cholerici hūoris prassi
ni calefit. Tu āt i libro t̄tio ꝛ q̄rto cuiusqꝫ.xvi.ꝯplō
nū exēplū inuenies ¶ Et ē tibi sciēdū ꝙ ꝯplō cū mā
duob⁹ mōis ē:mēbꝝ.n.q̄nqꝫ exteri⁹ a mā madefactū
ē:ꝛ q̄nqꝫ mā penetrat ꝛ retinet i foraminib⁹ ꝛ uētri
culis ipsi⁹ ꝛ ē cū receptio ꝛ penetratio ē apans:ꝛ est
qū nō hec ē de cōplōne dictio. Medic⁹ āt physico
credē dꝫ ſꝫ semitā positionis qd̓ n̄ ē ei māifestū ꝑ se.

¶ Capitulum.ii.ē de cōplexionibus membroꝝ.

Dico ꝙ de⁹ cuiqꝫ aiali ꝛ cuiqꝫ mēbro dona
uit ex cōplexione qd̓ magis meret ꝛ qd̓ e⁹
actionib⁹ ꝛ dispositionib⁹ ſcd̓ꝫ possibilitatē
meli⁹ existit:hoc āt certificare phi ē ꝛ n̄ medici.
¶ Dōauit āt hōi ꝯplexionē tēpatiorē q̄ꝫ i hoc mū
do esse ē possibile cū suaꝝ virtutū ꝯueniētia qb⁹ agit
ꝛ patit ꝛ unicuiqꝫ mēbro dōauit de ꝯplexiōe quod
meret. Posuit ergo q̄dā ex mēbris calidiora:ꝛ alia fri
gidiora:ꝛ alia sicciora ꝛ alia hūidiora. ¶ Qd̓ āt in
corpe ē calidius ē spirit⁹ ꝛ cor a quo ꝓcedit:deiñ san
guis lꝫ i epate generet:q2.n.cū corde ꝯtiu⁹ existit ab
eo plus acq̄rit caloris q̄ꝫ epar hēat:postea ep q2 ē si
cut sāguis ꝯgelat⁹.post qd̓ ē caro q̄ mioris ē caloris
q̄ꝫ ep ꝑꝑea ꝙ neruoꝝ uilli in ea misti s̄t q s̄t fri: deiñ
sūt musculi q mioris sūt caliditatis q̄ꝫ caro simplex
ꝑꝑ illd̓ qd̓ de neruis ꝛ ligamētis ei⁹ admiscet:postea
ē splē ꝑꝑ illd̓ qd̓ ē i eo de fece sāguis:postea renes co

ꝙ nō multus i eis existit sāguis:deiñ arteriaꝝ tūice
n̄ ꝑꝑ ipsaꝝ neruosa corpa:ſꝫ ꝑꝑ illd̓ qd̓ recipiūt d̓ ca
lefactiōe sāguis ꝛ spirit⁹ q sūt eis: postea sunt venaꝝ
n̄ pulsatiliū tunice ꝑꝑ sāguinē solū:postea cutis vole
tēperate. Frigidius v̓o qd̓ ē in corpe ē phlegma.po
stea pili:deinde os.postea cartilago:post ligamētū:
deiñ corda.post pāniculus:deide neru⁹:post nucha
post cerebꝝ:deinde adeps: postea pīguedo.postea
cutis. ¶ Hūidi⁹ v̓o qd̓ ē i corpe ē phlegma. post sā
guis.postea pīguedo.postea adeps.postea cerebꝝ.
postea nucha.postea caro māmillaꝝ ꝛ testiculoꝝ.
post pulmo.post epar:deide renes.postea musculi.
post cutis. Et hic qdē ē ordo quo Gal.disponit ea.
¶ Scire tn̄ debes ꝙ pulmo i sui sb̄a ꝛ nā n̄ ē hūid⁹
vehemēti hūiditate. Ois.n. ꝯplexio mēbri nālis si
milis ē ei quo nutrit ꝛ ſm suā accidētalē ꝯplexionē
similat ei qd̓ ab ipso supfluit. ¶ Pulmo āt nutritur
calidissimo sāguine ꝛ multe admisto cholere. ꝛ hoc
qdē ip̄e met. G.nos docet. In ipso v̓o multa hūidi
tatis supfluitas colligit ꝑꝑ illd̓ qd̓ ad ip̄ꝫ ascendit d̓
vapore corpis ꝛ ꝑꝑ illd̓ qd̓ ad ip̄m descēdit ex catar
ris.postq̄ꝫ igit sic ē res:epar multo magis hūidū est
pulmōe hūiditate nāli:ꝛ pulmo magis ē madefact⁹
lꝫ hūiditatis mora ip̄ꝫ i sui ēt sb̄a meliorē fecerit ꝛ dis
positōes phlegmatis ꝛ sāguinis ita itelligende sūt:
phlegmatis nāqꝫ hūectatio est ſm modū madefaci
endi:ꝛ sanguis hūectatio ſm modū augmētū faci
endi i sb̄a. lꝫ phlegma nāle aqueū plerūqꝫ sit maio
ris hūiditatis q̄ꝫ sāguis. Ex sāguine.n.qū quātū di
geri dꝫ digerit:multū hūiditatis ex eo resoluit que
erat phlegmatis nālis aq̄i qd̓ ad ip̄m ꝯūsū fuit. In
sequentib⁹ āt scies ꝙ phlegma nāle est sāguis q aliq̄
ꝯuersus est ꝯuersiōe. ¶ Res āt siccior q̄ est i corpe s̄t
pili:s̄t.n.ex vapore fumoso q eleuat. Resolutū nāqꝫ
fuit qd̓ i eo d̓ vapor mistū erat:ꝛ pura fumositas cō
gelata.postea est os.ip̄m nāqꝫ oib⁹ mēbris duri⁹ exi
stit:hūidi⁹ tn̄ pilis est. Ossis nāqꝫ gnātio ex sāguine
cui⁹ sit⁹ ē sit⁹ q hūores nāles exiccat locat⁹ i eis. Qua
ꝑꝑ os multa nutrit aialia. ¶ Pili v̓o nullū eoꝝ nu
triūt:aut fortasse si nutriūt ex eis aliqd̓ uald̓ ē raꝝ ꝛ
ex̄neū sic existimāt qdā ꝙ vespertiliōes eos digerāt.ꝛ
i eis d̓lectet. Nos āt qū duas q̄ꝫtitates ossis ꝛ piloꝝ
in pondere equali assumpserimus. ꝛ eas in cucurbi
ta alembico superposito distillauerim⁹: egredict ex
osse plus aque ꝛ plus olei ꝛ remanebit minus fecis
os ergo pilo humidius est. Post os aūt in siccitate
ē cartilago. Postea ligamētū. Post corda. Post pā
niculus. Post artarie. Post vene. Post nerui mo
tiui. Post cor. Post nerui sēsus.motōis ei nerui fri
gidiores simul exn̄t tēpato. Nerui āt sēsus friores q
dē ſꝫ n̄ multū s̄t tempato sicciores:ꝛ fortasse s̄t ei ꝓpi
q:ꝛ nꝫ ēt i f̄ritate s̄t ab eo ualde rēoti postea est cutis

¶ Ca.tertiū de ꝯplexiōib⁹ etatū ꝛ generū.

Etates omēs sūt quattuor. Etas adolēdi q̄
vocat etas adolescētie ꝛ ē fere vsqꝫ ad.xxx.
ānos. Postea ē etas consistēdi que vocat etas pul
chritudinis.ꝛ ē fere vsqꝫ ad.xxxv.aut.xl.ānos. Eta
tes minuendi cū uirtus nō amittit.ꝛ hec est etas se
nectutis que fere est vsqꝫ ad annos.lx. Et ē etas mi
nuendi cū manifesta uirtutis debilitate:ꝛ hec qdem
est etas seniū ꝛ finis uite. ¶ Adolescentie uero etas
diuidit in etatē infantie.ꝛ hec quidem est quꝫ mem
bra pueri nōdū ad motiones ꝛ ambulādū sunt ap
ta. Et i etatem dentium plantatiuā que est post am
bulationē ꝛ anteq̄ꝫ sit fortis:ꝛ illud est quum nōdū

gingiue sũt oib⁹ dentib⁹ replete. Postea ē etas ꝯcus
sionis qȯ quidem est post vehemētiā ⁊ natiuitatem
dentiū ⁊ anteq̃ȝ poluātur. Deinde ē etas algulema
ti vel alguadi: ⁊ rebac.i.cū ab eo egredit̃ spina que
ē quousq̃ȝ barbescāt. Postea ē etas fortitudis q̃ ē
donec sinat crescere. ❡ Infātiū vero solū ab īfantia
vsq̃ȝ ad iuuētutē ꝯplō ī calore fere tēpato ⁊ ī hūidi
tate fere superflua existit. ❡ Medici āt antiq̄ īnt̃ se
disceptauerūt de duab⁹ caliditatib⁹ pueritie ⁊ iuuē
tutis. Fuerūt eni eoꝝ qdā q̄ dixerūt ꝙ caliditas pu
eri ē maior ⁊ ꝑꝑ illā plus crescit. Iōq̃ȝ oēs ei⁹ opati
ones nāles desiderii ⁊ digestiōis sūt maiores ⁊ diu
tius durātes qm̄ calor inatus q̄ inest eis ex sperma
te magis ē aggregatus: ⁊ ē miōris tpis. Et ex eis fu
erūt qui dixerūt ꝙ calor inat⁹ ī iuuenib⁹ ē ualde for
tior qm̄ eorū sāguis ē maioris quantitatis ⁊ magis
spissus. Iōq̃ȝ accidit eis fluxus sāguis ex narib⁹ pl⁹
⁊ forti⁹: ⁊ ꝙ eorū cōplexio plus ad cholerā declinat
et pueroꝝ ꝯplō plus declinat ad phlegma: ⁊ ꝙ iu
uenes uehemētioꝝ motionū existūt: motus uero ñ
ē nisi ꝓpter calorē. Et ipsi etiā vehemētioris istibre
existūt ⁊ sūt melioris digestionis. Et hoc ex calore.
Desideriū nāq̃ȝ nō ē ex calore sed ex frigiditate. Iō
q̃ȝ canin⁹ appetitus ex frigiditate sepi⁹ contingit. Si
gnū aūt ꝙ uehemētioris istibre isti existant ē: ꝙ ne
q̃ȝ nausea accidit eis nȝ uomitus: nȝ fastidiū quēad
modū ꝯtingit pueris ꝓpter digestiue eoꝝ maliciā.
Et signū qȯ eoꝝ ꝯplexio magis cholere pertinet ē
ꝙ oēs eorū egritudines sūt calide: sicut febris tertia
na ⁊ eoꝝ vomitus totus ē cholericus. Egritudines
āt plurime q̄ pueris eueniūt sūt frigide ⁊ humide: ⁊
eoꝝ febres phlegmatice: ⁊ plimū qȯ vomūt ē phle
gma. Et augmētū qȯ est ī pueris nō ē ꝓpter fortitu
dinē caliditatis eoꝝ: neq̃ȝ est nisi ꝓpter multā ipoꝝ
hūiditatē. maximū etiā eoꝝ desideriū significat ca
loris eoꝝ diminutionē. ❡ He quidē sūt duarum se
ctaꝝ snie ⁊ ipsaꝝ rōnes. ❡ Galienus ambabus v̇o
sectis cōtradicit. dicit eni ꝙ eoꝝ caliditates ī radice
sūt equales. sȝ puerorū caliditas ē maioris quātita
tis ⁊ minoris qualitatis. s. acuitatis: ⁊ iuuenū calidi
tas ē miōris quātitatis. ⁊ maioris qualitatis. s. acui
tatis. Et h⁹ qdē declaratio sic̄ ipe dicit ē ut opiemur
vnā solā caliditatē ī mēsura aut corp⁹ subtile calidū
vnū ī quātitate ⁊ qualitate ī sbam hūidā multā semꝪ
penetrasse. sic̄ aqua: ⁊ alia uice penetrasse in sbaȝ sic
cā ⁊ paucā sic̄ lapis: ⁊ cū sic fuerit inueniem⁹ calitatē
aqueā maioris quātitatis ⁊ molioris qualitatis: et
caliditatē lapideā miōris quātitatis ⁊ acutioris q̄li
tatis: ⁊ ita debes agnoscere caliditatē q̄ ē ī pueris ⁊
iuuenibus. Pueri eni nō fuerūt gnāti nisi ex spma
te qȯ ē multū calidū. ⁊ huic calori nōdū accidit res
q̄ ipm̄ extiguat. puer nāq̃ȝ augeri nō cessat. sȝ crescē
do gradit̃ nec adhuc stetit nedū ꝙ iam retrocedat.
Iuuenib⁹ v̇o nihil accidit qȯ eoꝝ calorē augmētet
inatū nȝ ēt aliqd ꝙ ipm̄ extinguāt. sed ille calor ī eis
ꝯseruatur hūiditate miōris quātitatis ⁊ qualitatis
sit̃ donec ad declinationē ꝑueniat: nȝ tm̄ h⁹ hūiditatis
diminutio est adhuc diminutio q̄ caliditateȝ retine
re ñ possit: nȝ ē nisi q̄ augmētū facere nō ualet. qua
si hūiditas tāta erat pri⁹ ꝙ duas res facere poterat:
custodire nȝ calorē: ⁊ supesse ēt ad augmētū facien
dū. ad ultimū v̇o ad hoc deueniet. ꝙ neutrā duarū
rerū efficē valebit. oȝ ergo vt ī medio talis existat ꝙ
possit vnā rē efficē ⁊ nō alterā. Falsū āt ē vt dicam⁹
ipsā posse augmētare ⁊ nō posse retinere calorē ina
tū. Quo eni ī re augmētū prestare pōt ꝙ radicē nō
valet custodire. Restat ergo vt dicam⁹ ꝙ calorē cu
stodire pōt ⁊ ī corpore augmētū p̄stare nō pōt ⁊ sci
tū ē ꝙ hec ē etas iuuētutis. ❡ Qȯ aūt dixit hā secta
ꝙ augmētū qȯ ē ī pueris nō est nisi ꝑꝑ hūiditateȝ ⁊
ñ ꝑꝑ calorē: ē dictio falsa. hūiditas nāq̃ȝ augmēti ē
mā. ⁊ mā nō patitur ꝑ se: nȝ ꝑ se creat̃. Immo apud
operatōem v̇tutis. in eā agētis. v̇tus āt hoc agēs est
aīa: aut nā p̄cepto dei: nȝ agit nisi cū instr̄o: ⁊ illud ē
calor inatus. ❡ Qȯ āt dixerūt ēt ꝙ uehemēs desi
deriū qȯ ē ī pueris nō est nisi ꝑꝑ frigiditatē ꝯplōnis
eoꝝ ē dictio falsa cū malo nāq̃ȝ desiderio ꝙ ē ꝑꝑ fri
giditatē ꝯplexiōis ñ ꝓueīt istibre nȝ nutrimētū. pue
roꝝ eni istimbre melior q̃ȝ eē pōt ē in plurib⁹ horis
nȝ ī eoꝝ corporib⁹. nisi foret ꝓpter hoc ꝺ ꝑmutatōe
ei⁹ qȯ comedit̃ plus ꝓueīt q̃ȝ sit illud qȯ dissoluitur:
ꝓpter qȯ crescūt. Aliqñ v̇o accidit eis malicia istim
bre ꝑꝑ eorū gulositatē: ⁊ q̄a eorū comestiōes malis
disponūt̃ ordinib⁹ ⁊ comedūt res malas ⁊ hūidas
⁊ multas ⁊ desuꝑ malis mouētur motib⁹. Quaꝑꝑ
de suꝑfluitatib⁹ pl⁹ ī eis adunāt̃. vñ purgatiōe idigēt
⁊ p̄cipue eoꝝ pulmōes. Iōq̃ȝ eorū ābelit⁹ ē spissior
⁊ velocior magnitudinē tm̄ nō hȝ eo ꝙ eorū uirtus
nōdū ad ꝯplemētū peruenit. Hec ē dictio ꝺ ꝯplexi
one pueritie ⁊ iuuētutis quēadmodū Galienus de
clarauit cuius nos sumus interpretes. ❡ Preterea
sciendum est ꝙ caliditas post tempus ꝯsistendi mi
nui incipit propterea ꝙ aer circundans materiam
eius que est humiditas exiccat. Calor quoq̃ȝ inna
tus qui est intus ad hoc adiuuat ⁊ labor prouenies
ex motionibus corporeis ⁊ animalibus que neces
sarie sūt in uita: ⁊ defectus nature ad resistendum a
li toti semper. Omnes enim virtutes corporee sunt
finite. hoc autem iā rōcinatū fuit in scia nāli. eius er
go operatio nō semper existit ī materiis. ❡ Ampli
us si hec uirtus infinita foret ⁊ semper permutatio
nem in corpore faceret eius qȯ dissoluitur equalit̃ ⁊
vno mō. dissolutio tm̄ vno mō nō eēt imo sep̄ quoti
die augeretur: ⁊ corpus dissolutionē tollerare non
posset ⁊ dissolutio humiditatē finiret: q̃ȝto magis cū
due res se iuuēt ad minorationē faciendam ⁊ retro
cedendum. ⁊ postq̃ȝ sic est oȝ necessario ut materia
destruatur ⁊ calor extinguatur: ⁊ precipue cū ad e⁹
extinctiōem adiuuetur preter. uel propter materiei
defectum. Alia cā. et illud est hūor extraneus q̄ ac
cidit assidue propterea ꝙ cibus priuatur digestiōe:
⁊ adiuuat ad extinguendū ipm̄ duob⁹ modis. uno
suffocādo ⁊ tegendo. alio qualitati obuiādo. hic. n.
humor est phlegmaticus frigidus. ⁊ hec est mōs nā
lis cuiq̃ȝ indiuiduo destinata sm̄ suam primā ꝯple
xiōem vsq̃ȝ ad terminū quem in sua potētia hȝ ad
suā humiditatem cōseruandam vnunqȯq̃ȝ eni eoꝝ
terminū prefixum habet q̄ in indiuiduis diuersifica
tur ꝓpter ꝯplexionum diuersitatem: ⁊ hi quidē sunt
termini naturales. ❡ Sūt vero ⁊ alii termini abbre
uiati. totum tm̄ diuino peruenit p̄cepto. Quod ergo
ex hoc acq̄siuimus est ꝙ puerorum ⁊ iuuenū cōpo
ra q̃ȝtum ad qualitatem sunt calida. ⁊ cōpa senū et
decrepitorū sūt frigida. Sed puerorrū corpora eq̄
li sunt humidiora ꝓpter augmētū: ⁊ hoc quidē no
bis insinuat experimētū qȯ de molicie ossium est ⁊
neruorum uel membrorum ipsorū ⁊ consideratio.
qm̄ parum est ex quo fuerūt sperma ⁊ spūs vapora

lis. Senes autem ꝛ ꝺcrepiti proprie ꝑter hoc ꝙ sūt
frigidiores adhuc sūt sicciores. Et hoc quidē scitur
experimento qꝺ habetur de duritia ossiū eoꝝ ꝛ as
peritate cutis eoꝝ ꝛ cōsideratione. Eo ꝙ prolixum
ē tēpus ex quo fuerūt sperma ꝛ sanguis ꝛ spiritus
vaporalis: ꝛ in pueris quidem ꝛ iuuenibus ē ignei
tas equalis: sed ī pueris plus abūdat aeritas ꝛ aq̄i
tas. ꝛ in senibus ꝛ decrepitis plus habūdat terestri
tas q̄z in illis duobus: ꝛ ē in decrepitis plus. Iuuē
tus aūt habet ꝯplexionē magis equalē cōplexione
pueri. Cōparatione tñ pueri ē eius cōplexio sicca:
ꝛ senis ꝛ decrepiti cōparatiōe ē humida. decrepitus
vero est siccior iuuene ꝛ sene ī mēbris sīplicibꝰ ꝛ hu
midior vtrisq̄z humiditate extranea madefaciente.
¶ Secundū vero diuersitatē ꝯplexionū generis fe
mine frigidioris existūt cōplexionis. Ideoq̄z sūt in
creatura minores masculis ꝛ sūt humidiores. ergo
propter ꝯplexionū eaꝝ frigiditatē multiplicāt eaꝝ
superfluitates ꝛ propter paucū eaꝝ exercitiū. ꝛ sub
stātia carniū est rarior. licet viri caro ex parte cōple
xionis eius ꝙ ei admiscet sit rarior. Sua nāq̄z spissi
tudine plus ꝓhibetur in ipsā penetrare qꝺ a venis
ꝛ neruoꝝ villis ad eā profluit. ¶ Qui vero terras ī
habitēt septētrionales humidiores sūt ꝛ qui artes
exercēt aqueas humidiores existūt. ꝛ q ab istis diū
sificātur diuersi existūt. Signa aūt cōplexionū nar
rabimus ubi uliā signa ꝛ particularia referemus.

¶ Doctrina quarta. primū capitulum doctrine
quarte ad sciēdū quid sit humor ꝛ eius diuisiones.

Humor ē corpus humidū liquidū in
qꝺ in primis nutriēs cōuertit. Eius vo
ē humor bonus: ꝛ est illud de cuius ꝓ
prietate est ut fiat pars substātie nutriti
solus: vel cū alio. ꝛ assimilari ei solus vel cū alio: ꝛ ī
sūma materia restauratiōis eius qꝺ ex ea dissoluit
ꝛ eius superfluitas ē humor malus. Et est ꝙ istud
agere nō cōsueuit aut raro ī bonū conuertit humo
rez. Unde antea a corpore expelli ꝛ ꝓiici debet.
¶ Dicemus ergo ꝙ humiditatū corporis quedā
sūt prime quedā scōe. Prime sūt quattuor humo
res quos paulopost nominabimꝰ. ¶ Secūdaꝝ vo
due sūt diuisiones: aut enī sūt superfluitates aut nō
sūpfluitates. Superfluitates vero ī sequētibus no
minabimus. Et que sūt nō superfluitates sūt humo
res qui a principali dispositione cōuersi mēbris de
legati fuerūt. sed nōdū alicuius mēbroꝝ simplicium
operatiōe perfecta pars effecti sūt. quoꝝ sūt q̄ttuor
species. ¶ Una est humor in foraminibus extremi
tatū paruaꝝ venaꝝ cōtentus mēbris sīplicibus ꝓ
pinquaꝝ ibibētiū ea vl' eā. ¶ Alia est humor ꝑ oīa
simplicia trāsiēs mēbra sicut ros qui ī nutrimētum
cōuerti ē aptus qum corpus nutrimēto caret: ꝛ vt
mēbra humectet qum aliqua cā fortis motus aut
alia ea exiccauerit. ¶ Tertia ē humō qui paꝝ ante
cōgelatus fuit. Et est nutrimētū quod in substātiā
mēbroꝝ ex parte cōplexionis cōuersū est. Sed ex
parte essētie cōplete ꝛ similitudinis nōdū cōuersū
fuit. ¶ Quarta ē humor qui est intus in mēbris sī
plicibus a principio natiuitatis: per quē partiū eoꝝ
cōtinuitas existit cuius principiū est ex spermate.
Spermatis vero principiū ē ex humoribus. ¶ Et
dicemus etiā ꝙ humores hūorosi boni ꝛ superflui
vl' ñ sfflui q̄ttuor cōtinēt genēibꝰ. genē sāguinis qui
omnibꝰ illis melior existit: ꝛ genere phlegmatis ꝛ
genē cholē rubee: ꝛ genē colē nigre. ¶ Sāguis uero
nā calidꝰ existit ꝛ hūidꝰ. Cuiꝰ sūt due spēs nālis ꝛ ñ
nālis. Nālis āt est cuius color ē rubeus malo carēs
odore ꝛ est ualde dulcis. Nō nālis vo sūt due diui
siōes. Aliꝰ. n. ē q a ꝯplone bōa fuit mutatꝰ: nō ꝑꝑea
ꝙ aliq̄d ei admistū fuerit. sꝫ qa eiꝰ ꝯplo ī se vitiata fu
it. vbigrā. qa aut fuit īfrigidatꝰ aut calefactꝰ. Et est a
liꝰ q nō fuit mutatꝰ nisi ꝑꝑ hūorē malū q ei admistꝰ
fuit. Qꝺ est sꝫ duas diuisiōes. aut. n. ad eū hūor de
foris venit ꝛ penetrauit ī ipm ꝛ cōrupit. Aut in ipso
met fuit generatꝰ hūor: vbigrā aliq̄ eiꝰ ꝑs putruit: ꝛ
eius subtile ī cholerā rubeā: ꝛ spissū ī cholerā nigrā
conuersū ē. Et remāserūt ābe aut vna eaꝝ ī eo. Et
hꝰ qdē diuisiōis ꝑtes sꝫm illud qꝺ ei admiscet ꝛ ipiꝰ
spēs ꝺ spēbus phlegmatis ꝛ spēbꝰ cholere nigre et
spēbus cholere rubee diuersificāt. ꝛ aquositas eius
plerūq̄z ergo fit turbidus ꝛ aliqñ fit sbtilis ꝛ aliquā
do niger mlta ifectꝰ nigredie: ꝛ qñq̄z albꝰ: silr quoq̄z
ī odore sui ꝛ sapore mutat: fit nāq̄z amarꝰ aut salsus
aut acetosus. ¶ Phlegmatis āt aliud ē nāle: ꝛ aliꝺ
ñ nāle. Naturale ē qꝺ ē aptū ut ī aliquo tpe fiat san
guis: qm̄ est sanguis nō plene coctus. Et est quidā
modus dulcis phlegmatis quod non valde existit
frigidū: imo corporis cōꝑatione ē frigiditatis pau
ce: sāguis vero ꝯꝑatōe ꝛ cholere rubee est frigidū.
Et ē ēt phlegma dulce qꝺ nō est nāle. quod ē phleg
ma saporem nō habēs: quod nominabimus quod
fit cū accidit ut cū eo sāguis ımisceat nālis: ꝛ qꝺ mul
totiēs ī rheumatismis: ꝛ ī saliua sētit. Dulcis vo na
turalis receptaculū. Dixit Gal. nām non fecisse mē
brū ꝓprium quēadmodum duabꝰ fec̄ choleris: hoc
nāq̄z phlegma sāguini ꝓpiquā hꝫ silitudinē: ꝛ egēt
eo membra omnia: iōq̄z fecit nā ut cū sanguine va
dat. Dicimꝰ āt ꝙ hec idigētia ē ꝑꝑ duas res: vna est
necessaria ꝛ altā iuuatiua. Necessaria vo ē ꝑꝑ duas
res. Una ē vt sit iuxta mēbra ad hoc ut cū membra
nutrimētū qꝺ ad ipa ꝯsueuit uenire amiserit quod
est sāguis bonus ꝑꝑ retētōem materiei eius q̄ a sto
maco fit ꝛ epate propter aliquas cās que acciderūt
operēt ī eo vtutes nāles eoꝝ ꝛ coquāt: ꝛ digerāt: ꝛ
nutriētur ex eo: ꝛ sicut calor innatus digerit ipꝫ ꝛ re
ctificando facit ipꝫ sāguinē: silr calor extraneus ipm
plerūq̄z putrefacit ꝛ corrūpit. Hāc uero necessitatis
ꝑtē ñ hñt due cholere. Due nāq̄z cholere phlegma
ti ī hoc ñ cōicāt qꝺ calor nālis ipꝫ rectificat: ꝛ fac̄ ex
eo sāguinē. lꝫ ī hoc cōicēt ei qꝺ calor accñtalis ipm
mutat: ꝛ fac̄ ex eo rē putridā ꝛ cōruptā. Altā ē vt sā
guī admisceat: vt ipm aptū reddat ad mēbra phleg
maticaꝝ ꝯplonū nutriēda ī sāguie quoꝝ q ea est nu
triturꝰ oꝫ phlegma actualr eē sꝫ mēsurā notā sic̄ ē ce
rebꝝ. ꝛ hoc qdē ī duobꝰ ē reꝑtū choleris. Iuuatiua
vo ē vt hūcctet iūcturas ꝛ mbra q̄ mlte exñt motōis
ne siccitas eis accidat ꝑꝑ calorē q ex motu ꝓueuit ꝛ
fricatōe. ꝛ hoc qdē ē iuuamētū stās ī tminis necessi
tatis. ¶ Nō nālis aut phlegmatis. Aliꝺ ē sūpfluitas
diuerse eēntie usq̄z ad sēsū: ꝛ istud ē mucillaginosū
Et aliud ē in substātia equale in sēsu: ꝛ in ueritate di
uersū: ꝛ est phlegma crudum. Aliud est ualde subti
le ꝛ ipsum est aquosum. Aliud est ualde grossū al
bum vꝫ: ꝛ est illud quod vocatur gipseum: ꝛ ipm ē
cuius subtile fuit resolutū iō ꝙ in foraminibus ꝛ iū
cturis diu fuit retētum. qꝺ oībus existit grossius. Et
ex phlegmate ē qꝺdā qꝺ ē salsū qꝺ oībꝰ phlegmatis
spēbꝰ accutiꝰ ē ꝛ siccīꝰ ꝛ leuiꝰ. Ois vo sallugis cā ē vt

aquose hūiditati pauci saporis:aut priuate eo: tree
partes aduste ꝯplonū siccaꝝ et saporis amari equa
li tēperamēto misceāť. Si.n.multe fuerit amarᵘˢ sapō
ꝓuenit. Et ex hoc qdē silr fiūt sales ⁊ aq̄ salse. Et ē
ēt cū sal fit ex cinē alchali:⁊ calce:⁊ ex aliis qū i aq̄
coquūť:⁊ colāť ⁊ coqť illa aqua dōec i salē coagleť.
Silr quoqʒ phlegmati tenui qd̄ saporē non hʒ aut
cuiᵘˢ sapor adeo ē puus ꝙ ñ supat cum cholera sicca
nā se miscuerit adusta qualitatis admixtionē ipʒ fa
ciēt salsū:⁊ calefaciet. hoc igiť phlegma ē cholericū
Gal. v̊o dixit phlegma hoc salsū fieri pp ipiᵘˢ putredi
nē aut aquositatē q̄ ei admista fuit. Et nos qdeʒ dici
mᵘˢ putredinē ipʒ salsū efficē iō ꝙ i ipo adustionē fac
⁊ cienreitatē:q̄ cū eiᵘˢ hūiditate ꝯmisceť. Sola āt aquo
sitas cū ei admisceť salsedinē i ipo efficē ñ valet. quʒ
ibi vlla alia ñ fuerit cā. Et mihi qdē vr̄ ꝙ ista aut ñ
ꝑmutatōis ē:sʒ ꝯtinuitatis. tūc.n. locutio ꝯpleta erit
Et ex phegmate ē qd̄ ē acetosū. Et quēadmōʒ dul
ce ē sʒ duos mōs dulce ꝑ suā eēntiā:⁊ aliud pp reʒ
extraneā ⁊ ei admista fuit. Silr acredo phlegmatis
acetosi sʒ duos cōtigit mōs. Uno iō q: res extrāea
ei admista fuit q̄ ē cholera nigra acris quā i subseq̄n
ti noiabimᵘˢ. Alio pp cāʒ q̄ i ipomet ꝯtigit. ⁊ illō qui
dē ē ut phegmati dulci qd̄ diximᵘˢ ipo dulci exñte ac
cidat sic accidit aliis succis dulcibᵘˢ q priᵘˢ bulliūt ⁊ po
stea accescūt. Et ē aliud pōticū cuiᵘˢ dispō ē quemad
modū hic dispō:fortasse.n.erit eiᵘˢ pōticitas ppea ꝙ
cholera nigˢ pōtica ei admista fuit:et fortasse erit eiᵘˢ
pōticitas pp cām qua i se vehemēti ifrigidatiōe ifri
gidatū ē adeo ꝙ eiᵘˢ sapor ad pōticitatē sit ꝯūsus. iō
qʒ eiᵘˢ aquositas ꝯgelata ē ⁊ ad siccitatē paꝝ ⁊ ṫrestri
tatē alťa ē. Et neqʒ fuit calor debilis q ipm bulir fa
ceret ⁊ ꝯuerteret i acredinē:nʒ calor fortis q ipm co
q̄ret. ⁊ ē phlegmatis spēs uitrei spissi grossi uitro liq̄
facto silis i sui uiscositate ⁊ pōderositate. Qd̄ pleru
qʒ ē acre ⁊ plerūqʒ saporē ñ hēbit. Et vr̄ ꝙ illud ex
eo qd̄ ē grossū saporē nō hñs sit crudū:aut ꝯuerťit i
crudū. Et hec qdē ē illa phlegmatis spēs q̄ i princi
pio ñi erat aquosa frigida. q̄ nʒ putruit: nʒ res alia ei
admista fuit. sed sic pmāsit recōdita donec fuit igros
sata. ⁊ frigiditas fuit ei adita. Iā igitur declātū est ꝙ
corrupti phlegmatis mōi ex pte sapoꝝ ipius sī qua
tuor:salsū:acre:pōticū:⁊ isipidū. Et ex pte sue eēntie
sūt quattuor:aquosū:uitreū:mucilagiosū:⁊ gipseuʒ
crudū v̊o i collectōe mucilagiosi ꝯtieť. ¶ Cholera
āt rubea alia est nālis:alia ē q̄ ē supfluitas ñ nāl. Nā
lis ē spūa sāguis cᵘˢ color ē rubeᵘˢ clarᵘˢ ⁊ est leuis acu
ta. ⁊ q̄ʒto magis fuerit calida erit eius rubedo ma
ior. Que cū i corpore gnāť i duas diuidiť ptes qua
rū vna cū sāguine uadit. ⁊ alťa ad cistim transmittiť
fell. Illō v̊o qd̄ ō ea uadit cū sanguie cū ea penetrat
cā necessitatis ⁊ iuuamti. Nccitas v̊o ē ut sangui ad
misceať ad nutrieda mbra i quoꝝ ꝯplonibᵘˢ magnā
colē rubee ptē eē oʒ sʒ mōʒ quē mēť ō dione sic pul
mo. Sʒ iuuamtū ē ut sāguinē subtiliet ⁊ itineribᵘˢ ipʒ
penetrare faciat. Qd̄ v̊o ō ea colatū ad cisti. trāsmit
tiť fellᵘˢ cā necessitatis trāsmittiť ⁊ vtilitatis. Necessi
tas āt:aut ē sm totū cōpᵘˢ qd̄ ē ipsū a supfluitate mū
dare:aut sm vnū ipsiᵘˢ mēbꝝ qd̄ est fel nutrire. Utili
tatis v̊o duo sunt iuuamēta vnum est intestia a ster
core ⁊ flegmate viscose abluere. Et aliud intestina
⁊ ani musculos pūgē ut qd sit ei necessariū setiat: ⁊
egestiones emittat. Ideoqʒ sepe accidit colica cā op
pilationis q̄ sit i foramine qd̄ a felle descēdit ad ite
stina. Non nālis v̊o cholera alia ē q̄ a nā egrediť ꝓ
pter cām exneā q̄ ei admiscetur. alia est q̄ a nā egres
sa ē ꝓpter cām in se: q: eius sbstātia ē nō nālis. Pā
tis prime est alia que ē scita ⁊ famosa: ⁊ ē illa cui ex
neum illud qd̄ est admistum est flegma cuius gene
ratio magis ē i epate. Et alia ē que ē minoris fame
⁊ ex illa cui etxraneuʒ qd̄ est admistū ē mlia. ¶ No
ta āt ⁊ famosa aut ē cholera citria aut ē cholēa vitel
lia:phlegma nāqʒ cui admisceť cholēa qñʒ ē tenue.
⁊ generať inō pria qñqʒ ē grossū:⁊ gnāť iñ sa.s.cola
q̄ ouoꝝ uitelli silis existit. ¶ Que āt mioris ē fame ē
illa q̄ cholera vocať adusta q̄ aliquo duoꝝ gnātur
modoꝝ. vnᵘˢ ē ut cholera i se adurať ⁊ accidat i ea ci
nereitas. sʒ eiᵘˢ subtile nō sepeť ab ipiᵘˢ cinereitate. im
mo cinereitas i ea ꝯtieať. Et hec qdē ē peior. Et aliᵘˢ
est ut cholera nigra extrisecᵘˢ ad eā ueiat:⁊ cuʒ ea mi
sceať. ⁊ hec qdē ē melior. Huius āt spēi cholē color
ē rubeᵘˢ:sʒ ñ ē clarᵘˢ:neqʒ floridᵘˢ: imo ē magis silis sā
gui:sʒ ē tēuius ⁊ plerūqʒ a suo colorē pp aliquas mu
tať cās. ¶ Que v̊o i sui sba extra nām ē alia ē cuius
generatio sepius est in epate. Alia est cuius genera
tio magis ē in stomaco. Et illa qdē cuiᵘˢ gnātio ma
gis ē ab epate ē vna spēs. Que ē qū qd̄ i sāguie ē sb
tile aduriť cuiᵘˢ spissitudo cholera ē nigˢ:⁊ q̄ i stōaco
magis gnāť duas hʒ ptes prassinā.s.⁊ i viridē ut eru
go eris. Et mihi qdē vr̄ ꝙ prassina ex uitellia gnāť
cū aduriť. Qū.n. aduriť adustio i ea effic̄ nigredinē
ex qua cū citritate mixta gnāť uiriditas. ¶ ʒinaria
v̊o vr̄ mihi ꝙ gnēť ex prassina cū tm̄ aduriť dōec eᵘˢ
hūorositas siccať ⁊ ad albedinē redire icipit pp sui
siccitatē. Calor nāqʒ i hūido corpe i primis nigre
dinē effic̄ dcide ōnudat ipʒ nigredine qñ eiᵘˢ oio finit
hūiditatē ⁊ qñ supfluit i eo ipʒ albificat:⁊ hoc qdeʒ
i lignis attēde q̄ priᵘˢ i carbonē v̊tūť:dcide i cīcrē. Ca
lor.n. i hūido effic̄ nigredinē ⁊ i eiᵘˢ ꝯtrario albedinē
⁊ frigiditas i hūido albediēʒ opať:⁊ nigredinē i eiᵘˢ
ꝯtrario:hic tñ duo iudicia q̄ i prassia ⁊ ʒiaria iudica
ui estiatia sī iudicia. hic āt spēs q̄ dr̄ ʒiaria oibᵘˢ cho
lē rubee spēbᵘˢ calidior existit:⁊ peior ⁊ magis pnici
osā. ⁊ diciť ꝙ ē ō sbstātia venenoꝝ. ¶ Cholere aūt
nigre:alia est nālis alia nō nālis superfluitas. Nālis
ē boni sāguis fex ⁊ turbulētia ⁊ superfluitas in ꝯpa
ratiōe ad sāguinē quia oēs hūores dicūť superflui
tates ad ꝯparationē sāguis cuiᵘˢ sapor inter dulcedi
nē ⁊ pōticitatē existit. Que qum in epate generať in
duas separať partes quaꝝ vna in sāguinē penetrat:
⁊ alia ad splenē trāsmittiť. Pars āt q̄ cum sāguine
penetrat vadit cū eo cā necessitatis ⁊ vtilitatis. Ne
cessitas v̊o ē vt sāguini admisceatur eo mō quo dʒ
i nutrimēto cuiusqʒ mēbroꝝ i quoꝝ cōplexionibᵘˢ
magnā melācholie partē eē oʒ sic sūt ossa. Utilitas
v̊o ē ut sāguinē restrigat ⁊ cōfortet: ⁊ inspisset ipsū.
Et pars eius que ad splenē trāsmittiť ē illud quo sā
guis nō idiguit q̄ ad ipsū vadit cā necessitatis ⁊ vti
litatis. Necessitas v̊o aut ē sm corpᵘˢ totū.s. ut a sup
fluitate mūdeť aut sm vnū mēbrū qd̄ ē vt splenē nu
triat. Utilitas v̊o iō accidit quia i os stōi quasi mū
gēdo ꝓfluit. Et hec qdē vtilitas duobᵘˢ ē mōis vno
q: os stōi strigit ⁊ ꝯfortat: ⁊ ispissat. Alio ut i ore stōi
ꝯmotōeʒ faciat pp acrediēʒ ⁊ excitet ad famē ⁊ faci
at ōsideriū. Debes āt scir̄ ꝙ colā rubea q̄ ad cistim
trāsmittiť fellē illō quo sāguis ñ idiget ⁊ illō qd̄ a fel
le egrediť ē illō quo fel ñ idigʒ:⁊ silr cholā nigˢ q̄ ad
splenē trāsmittiť ē illō qᵘˢ sāguis ñ idigʒ. ⁊ illō ꝙ a sple

egrediť ē illud quo non idiget ſplē. ⁊ quēadmoduꝫ
illa cholera rubea poſtrema euigilat virtutē expul
ſiuā iferi⁹. ſic cholera iſta nigra poſtrēa v̄tutē appeti
tiuā euigilat ſuperius. Vñ ſit deo oib⁹ meliori facto
rib⁹ laus. ¶ Melācolia v̄o ñ nālis ñ ē ad modum
hypoſtaſis ⁊ fecis. īmo ē ad modũ aduſtiōis ⁊ cine
reitatis. Res nāqꝫ humide cuꝫ reb⁹ terreſtrib⁹ admi
ſcēť. ſeparatur t̄reſtritas ab eis aliquo duoꝝ modo
ruꝫ: aut ad moduꝫ hypoſtaſis ⁊ tale quale illō ꝺ ſā
guie ē melancolia naturalis ⁊ admodum adhuſtio
nis qꝺ ē cuꝫ reſoluiť ſubtile ⁊ ſpiſſuꝫ remāet ⁊ tale
quale illō ē ꝺ humoribus ē melācholia ſuperfluēs
⁊ iſta quidē uocať cholera nigra. ⁊ nꝫ habuit hypo
ſtaſiꝫ niſi ſāguis. ¶ Ex phlegmate. n. ꝓpť ſui viſco
ſitatē nihil deſcēdit ſic Et ex oleo ut ex colera rubea
ꝓpť ſui ſubtilitatē ⁊ ſue terreſtritatis paucitatē ⁊ ſui
mot⁹ aſſiduitatē ⁊ ꝓpterea illud qꝺ de ea a ſāguine
ſeparať i corpore ē paꝝ ñ deſcēdit reſ ꝺ qua ſit curā
dũ. neqꝫ ēt cũ ſeparať morať niſi paꝝ ſꝫ putreſit aut
a corpore expelliť. ⁊ cuꝫ putreſcit ei⁹ ſubtile reſoluiť
⁊ ſpiſſnꝫ rēanet ⁊ ſit cholera nigra aduſta ⁊ non hy
poſtaſiua. ¶ Melācolia āt q̄ ē ſuperfluēs. Alia ē q̄
ē cinis cholere ⁊ qꝺ de ea aduriť q̄ ē amara inť quā
tñ ⁊ cholerā rubeā quā aduſtā vocam⁹ exiſtit dr̄ia
qꝛ illa ē cholera rubea cui ciniſ hic fuit admiſt⁹. hec
v̄o non ē niſi cinis per ſe cognit⁹ cui⁹ ſubtile fuit re
ſolutũ. Alia q̄ ē cinis phlegmatis ⁊ qꝺ de eo adu
ſtũ fuit ⁊ ſi phlegma valde ſubtile ⁊ aquoſum fuerit
ei⁹ cinis erit ſalſus. ⁊ ſi non trahit ad acredinem aut
ponticitatē. Alia ē q̄ ē cinis ſāguis ⁊ qꝺ de eo ē adu
ſtũ. ⁊ hec quidē ē ſalſa ad paucā trahēs dulcedineꝫ.
Alia ē q̄ ē cinis melancolie nālis. q̄ ſi ſubtilis fuerit
erit ei⁹ cinis ⁊ qꝺ de ea aduſtũ ē ualde acre ſič acetũ
qꝺ cũ ſuper t̄re faciē cadit ebullit. ⁊ ei⁹ odor ē acris
a quo muſce fugiũt ⁊ alia. ⁊ ſi groſſa fuerit mioris
erit acredis cũ ponticitate pauca. Male igiť colere
nigre ſpēs ſunt tres cholera rubea cũ aduriť ⁊ eius
ſubtile reſoluiť ⁊ due alie dīones quas poſt eā dixi
m⁹. Melācolia vero phlegmatica ē tardioriſ impe
dimēti ⁊ malitie. ⁊ melācolia cholerica eſt q̄ ē ſōtio
ris malitie et velocioris cōruptionis. verũtñ ē ſuſce
ptibilior curationis q̄ꝫ illa. De aliis v̄o duab⁹ diui
ſionibus q̄ magis acris ē deťior exiſtit. Si tñ i eius
pricipio auxiliũ p̄ſto fuerit citi⁹ medicationē recipi
et. Tertia v̄o q̄ min⁹ ſuper t̄rā ebulit: ⁊ min⁹ i mēbra
penetrat tardi⁹ perimit. ſꝫ ad r̄ſoluēdũ ⁊ ad maturā
dũ ⁊ medicationē recipiēdũ magis ē effrēis. He er
go ſunt ſpēs humoꝝ non nāliũ ⁊ ſuperfluētiũ. In
quit Gal. qui dixit ꝙ humor nālis ſolũmodo ē ſan
guis ⁊ alii hũores ſũt ſuperfluitates quib⁹ ñ egetur
non dixit veꝝ. Si eniꝫ ſol⁹ ſāguis eēt hũor qui mē
bra nutrit oīa i ſuis ꝯplexiōib⁹ ⁊ eſſentiis ſimilia fo
rēt: os aũt cāne duri⁹ non exiſtit niſi quia ſāguis cui
ſuba dura melācholica fuit admiſta ipꝫ nutriuit nꝫ
cerebꝝ molli⁹ ē cāne niſi qꝛ ſāguini qui ipꝫ nutriuit
ſbſtātia mollis phlegmatica fuit admiſta. Ipꝫ quo
qꝫ ſāguinē aliis inuenim⁹ admiſtũ hũorib⁹ qui ab
eo ſepāť. Qum eni extrahiť ⁊ ordinatiꝫ poniť in ca
tin viſu diſcernitur qꝺ ſeparať i partē q̄ ē ſič ſpũa. ⁊
ē cholera rubea. ⁊ partē q̄ ē ſič fex ⁊ res turbida ēt ē
melācholia: ⁊ partē q̄ ē ſič albumē ouoꝝ ⁊ ē phleg
ma ⁊ partē aquoſā q̄ ē aquoſitas cui⁹ ſuperfluitas i
vria eũať. Aquoſitas nāqꝫ non ē ex hũorib⁹ ſolidiſ
nꝫ ē niſi ex eo qꝺ bibiť ⁊ ñ nutrit nꝫ ē neceſſaria niſi

i nutrimēti attenuatōe ⁊ penetratione. hũor nāqꝫ ē
qꝺ ex eo qꝺ bibitur ⁊ comediť ē nutriēs. Qꝺ āt di
co nutriēs volo itelligi qꝺ ē ipotētia ſimile corpori
Qꝺ āt ipotētia corporis. ſ. hũani ſimilitudinē hꝫ ē
cōp⁹ ꝯmixtũ ñ ſimplex. Et aqua quidē eſt ſimplex.
¶ Sũt āt quidā hoīnuꝫ qui opināť corporis virtu
tē ſāguis ſequi multitudinē ⁊ ipſi⁹ debilitatē ſequi e⁹
paucitatē. ſed ñ ē ita. Qꝺ v̄o attēdiť ē diſpoſitio ei⁹
quātitatis q̄ de eo corp⁹ igrediť. ¶ Et ſũt quidā qui
opināť ꝙ cũ hũores aucti fuerit aut diminuti. poſt
q̄ꝫ corpora humana ſꝫm ꝯparationē fuerint qua de
bēt i quātitate unius ad alterũ ſanitas erit ꝯſeruata
ſed non ē ita. hũores nāqꝫ p̄ter iſtud mēſurā i quāti
tate conſeruatā hr̄e debet non i ꝯparatione alteriuſ
hũoris īmo i ſe cũ cuſtodia mēſurationis quā hñt
i ꝯparatione vni⁹ ad alteꝝ. ¶ Adhuc quidē reman
ſerũt de rebus hũoꝝ queſtiones que non medicis.
ſꝫ tñ pertinēt philoſophis. Ideoqꝫ eas pretermiſi.

¶ Capitulum ſcōm de qualitate gn̄ationis hũoꝝ.

Nutriēs maſticatione aliquā hꝫ digeſtionē ſu
perficies eni oris ſuperficiei ſtomaci contigua
exiſtit. īmo ē ac ſi vna eēt ſuperficies eſtqꝫ i eo virt⁹
digeſtiua ex ipo. qũqꝫ maſticatũ tetigerit aliqua ipꝫ
ꝯuerſione permutabit. Et i hoc quidē auxiliať ſali
ua acquiſita per digeſtionē i qua cadit calor inatus
Ideoqꝫ triticũ maſticatũ imaturatione furũculoꝝ
⁊ exituraꝝ operať qꝺ ñ operať triticũ cũ aqua tritũ
nꝫ illō qꝺ cũ aqua coquiť. Et dixerũt quidam ꝙ ſi
gnũ oñdēs nobis ꝙ maſticatũ iā paꝝ icepit digeri
ē ꝙ nec prim⁹ odor: nec prim⁹ ſapor i eo iueniť. Dei
de poſtq̄ꝫ ſtomacũ igrediť itegra digeritur digeſtio
ne ñ ꝓpť ſtomaci calorē tñ. ſꝫ ꝓpť calorē mēbroruꝫ
q̄ ipm circũdāt ⁊ a dextra quidem epar ⁊ a ſiniſtra
ſplē: ſplē nāqꝫ calefacit ñ ꝓpť ſui ſbam ſꝫ ꝓpť arteri
as ⁊ uēas multas q̄ i eo ſũt ⁊ ab añriori quidē ē ꝫir
hũ adipinũ qꝺ cito ſuſcipit calorem cā adipis ⁊ ad
ſtomacũ reducit ⁊ ſuperius quideꝫ cor mediāte di
aphragmate ab eo calefacto. Qũqꝫ nutrieſ i primiſ
digeriť fit ſua eētia i multis aialiũ auxilio ei⁹ qꝺ ei
admiſcetur ꝺ eo qꝺ bibiť plerũqꝫ chil⁹ ⁊ ē ſba liqui
da ptiſane i ſpiſſitudine ſimilis deide ei⁹ ſubtile a ſto
maco ⁊ inteſtiniſ attrahitur ⁊ per uias uenaꝝ q̄ me
ſaraice vocāť ipelliť q̄ ſũt vene ſubtiles dure oībus
iteſtinis ꝯtinue. Qũqꝫ per eas ipelliť ad venā perue
nit epatis q̄ porta vocať ⁊ penetrat in epar in dīoni
b⁹ ⁊ ramis porte itrātib⁹ ⁊ ſe miorātib⁹ ⁊ ſubtiliātib⁹
admodũ capilloꝝ occurrētib⁹ orificiis dīonũ radi
cũ vene q̄ a gibbo epis aſcēdit. Et ñ facit ipaꝫ pene
trare i illas coanguſtationes niſi melior ꝯmiſtio aq̄
bibite ſupra id qꝺ idiget corp⁹ cũ ergo i iſtaꝝ vena
rũ villis diuidiť fit quaſi epar totaliť tāgat h⁹ chili to
talitatē ⁊ ꝓpť illō tũc ei⁹ operatio ē vehemētior ⁊ for
tior ⁊ velocior. ⁊ tč coquiť. ¶ In oī āt decoctione
q̄ ē huiuſmodi ē res q̄ ē ſič ſpũs ⁊ res q̄ ē ſič hypo
ſtaſis ⁊ res fortaſſe erit cũ eis aut q̄ ad aduſtionem
pertinet ſi decoctio ſuperflua fuerit aut res q̄ non ē
bñ cocta ſi decoctio fuerit minor q̄ꝫ dꝫ. Spũa autē
ē colera rubea. ⁊ hypoſtaſ ē melācolia q̄ ābo ſť nā
les. Aduſti v̄o ſubtiliť ē mala colēa rubea ⁊ ei⁹ groſ
ſũ ē melācolia mala ñ nālis. ⁊ qꝺ ñ bñ coctũ ē phle
gma ē. Qꝺ āt ꝺ hoc toto res colata ē q̄ ē bñ cocta ē
ſāguiſ qui tñ q̄ꝫdiu ē i ep̄e ſubtilior exiſtit q̄ꝫ dꝫ ꝓpť

pp aquosã sup̃fluitatẽ pp rẽ quã diximꝰ ẽ necessaria Istõ vo qd̃ ẽ sãguis quũ ab epe sepaṫ ab aquositate sup̃flua illico mũdaṫ q̃ necessaria ñ ẽ nisi pp cãm qꝫ dã q̃ iã sublata ẽ. Extrahiṫ ergo aquositas a sãguie i uenas q̃ ad renes descẽdit ⁊ fert secũ sãguinẽ q ad renes nutriendos sua quãtitate ⁊ qualitate bonꝰ existit. Nutritqꝫ renes vnctuositas hꝰ aquositatis ⁊ sanguinositatis deide aliđ qd̃ remanet ad uesicã tẽdit ⁊ pꝰ ad uirgã. Sãguis ãt eẽntie hõe p uenã magnam ad gibbositatẽ epis ascẽdẽtẽ uadit ⁊ tẽdit per venas q̃ ab ea ut rãi sepãṫ deide gedeguil uenaꝝ postea se ꝺnechi gedeguil pꝰ i suggẽtibꝰ segucchi deñ i vẽis q̃ sṫ siĉ uilli capillaribꝰ siles postea sãguis ab eaꝝ orificiis sudãdo labiṫ i m̃bra ex p̃te diuisa. Sãguis gꝰ cã efficiẽs calõ ẽ tpaṫꝰ. Ei cã mãlˀ ẽ qd̃ đ nutriẽtibꝰ ẽ tpatũ ⁊ đ potibꝰ bõis. et fõmalˀ cã ipsiꝰ ẽ decoctio noua. et eꝰ cã finalis ẽ vt nutriat corpꝰ. efficiẽs vo cholẽ rubee cã ẽ igneꝰ calor sup̃fluꝰ ⁊ ꝑprie i epe: et eiꝰ cã mãlis ẽ qd̃ đ nutriẽtibꝰ ẽ sb̃tile calm dulce vnctuosũ et acutuꝫ. Et eiꝰ cã formalˀ ẽ decoctõeꝫ ad sup̃fluitateꝫ ꝓcedẽ: et eiꝰ finalis cã ẽ nccẽitas ⁊ utilitas q̃s noiauimus. Efficiens ãt phlegmatis cã ẽ calitas attenuata et eiꝰ mãlis cã ẽ qd̃ đ nutriẽtibꝰ ẽ grossũ hũidũ viscosũ ⁊ frigidũ. et eiꝰ cã formalˀ ẽ decoctõis attenuatõ. ⁊ eiꝰ finalis cã ẽ necessitas eiꝰ. et vtilitas ip̃is q̃s nominauimꝰ. ¶ Melie ãt hypostasiue q̃dẽ cã efficiẽs est calor tpaṫꝰ. Sꝫ cã efficiẽs aduste est calitas q̃ ab eq̃litate ẽ egressa. et eiꝰ cã mãlis ẽ qd̃ de nutriẽtibꝰ ẽ uehem̃ter grossũ pauce hũiditatis ⁊ eoꝝ calidũ ẽ fortiꝰ illo. et cã eiꝰ formalis ẽ fex hypostasiua sꝫ vnũ duoꝝ mõꝝ: vñ nꝫ labiṫ nꝫ resoluiṫ. ⁊ eius cã finalis ẽ necessitas eiꝰ ⁊ iuuamẽtũ ip̃iꝰ qd̃ noiauimꝰ. Melia autem sit multa aut pp calitatẽ epis aut splẽis debilitatẽ aut pp frigoris uehemẽtiã ꝯgelatis aut pp ꝯstrictõis p seuerãtiã aut pp egritudies q̃ multe ⁊ prolixe fuerṫ: q̃re pp illud hũores facti sũt cinẽs. Quũqꝫ m̃lia mlˀtiplicaṫ ⁊ iter stomacũ ⁊ epar stat sanguis ⁊ bonoꝝ hũoꝝ gnãtio cũ ea mioraṫ ergo sãguis minueṫ. Debes ãt scire ꝙ gnãtõis hũoꝝ cãe calitas ⁊ fritas cũ aliis exñt cãis: sꝫ calitas eq̃lis sãguinẽ gnãt. ⁊ superfluẽs cholerã gignit rubeã. multũqꝫ sup̃fluã melancolia gnãt pp sup̃fluitatẽ adustiõis ⁊ fritas q̃dẽ phlegma gnãt. ⁊ multũ sup̃flua gnãt m̃liaꝫ pp sup̃fluitatẽ ꝯgelatiõis. ¶ Debes ãt attẽdẽ v̓tutes passiuas cũ v̓tutũ actiuaꝝ eq̃distãtia. Nõ oꝫ vt sit credulitas ꝙ ois ꝯplo sibi gnãt silẽ ⁊ ñ sui ꝯtrariũ p accñs. lꝫ ñ sit p eẽntiã. Cõplexiõi. n. multociẽs accidit ut ꝯtrariuꝫ gnẽt fria nãqꝫ ꝯplio ⁊ sicca plerũqꝫ gnãt hũiditatẽ extraneã ñ pp ꝯueniẽtiã sꝫ pp digestiue debilitatem hꝰ i q̃dẽ ꝯploem hñs ẽ hõ macer cꝰ iũctuṙ sũt laxe et ẽ lenis ⁊ ip̃e ẽ tiorosus ⁊ frigidꝰ tactu ⁊ suauis. ⁊ uene anguste ⁊ silaṫ huic qd̃ gnãṫ seiũ đ phlegmate lꝫ certe seni ꝯplo fria sit ⁊ sicca. Debes ãt sciṙ ꝙ sãguis ⁊ qd̃ cũ eo labiṫ ṫtiã hꝫ i vẽis digestõem: ⁊ quum p mẽbra diuidiṫ ut vnũqdq̃ꝫ suũ recipit nutrim̃tũ hꝫ digestionẽ q̃rtã. Sup̃fluitas igiṫ digõnis prime q̃ ẽ i stõ p itestioꝝ egrediṫ uiã: ⁊ ẽe digestõnis q̃ fit i epe sup̃fluitas plimũ cũ vria egrediṫ. Qd̃ ãt de ea remanet ad splenẽ ⁊ fel tẽdit. Duaꝝ vo digestionũ remanẽtiũ sup̃fluitates p resolutionẽ q̃ ñ sẽtiṫ ⁊ p sudoreꝫ ⁊ p sordiciẽ extrisecã egrediũṫ. Cuiꝰ ps ẽ ꝙ p foramina egrediṫ sẽsibilia siĉ p nares ⁊ instr̃m auditꝰ: aut ñ sẽsibilia siĉ p poros aut extra nãm siĉ p apata cũ spiunṫ: aut qd̃ nasciṫ ex additõibꝰ i corporibus siĉ pilli ⁊ ungues. Debes ãt scire ꝙ si alicuiꝰ hũores sb̃tiles exñt: eoꝝ eũo eũ debilitat cui multũ nocet i sui fortitudie suoꝝ poroꝝ ãplitudo pp qd̃ resolõnẽ seq̃ṫ debilitas. ⁊ qd̃ hũores subtiles ad eũandũ ⁊ resoluendũ sṫ faciles. qd̃ ãt ad resoluẽdũ ⁊ eũandum ẽ facile spiritui facile associari põt i sua resolutõe cũ eo igiṫ resoluiṫ. ¶ Et debes scire ꝙ queẽadmoduꝫ hũores isti i suis gnãtõibꝰ cãs hñt sic ⁊ i suis motibꝰ hñt cãs. Motꝰ nãqꝫ ⁊ res valde sãguinẽ mouẽt ⁊ choleram rubeã ⁊ fortasse mouebũt melãcoliã ⁊ forte facient eã. Quies vo phlegma forte redditꝰ ⁊ aliq̃s m̃lie et ẽt ip̃emet estiatões mouẽt hũores v̓bigra. sãguineꝫ eni mouet res ituerí rubeas. quapp ꝓhibemꝰ illũ ex cꝰ naribꝰ sãguis fluit res splẽdorẽ habentes rubeum aspicere. Et hec quidem dicimus de humoribus ⁊ eorum generationibus. ¶ Loqui uero contra pro tuos ⁊ deuiãtes debẽt sapiẽtiaꝝ opifices ⁊ ñ medici

¶ Capitulum primum doctrine quinte ad sciendũ quid sit membrum ⁊ sue partes.

Membra ãt sṫ corpa q̃ ex p̃ria hũoꝝ gnãnṫ ꝯmistõe queẽadmõꝫ hũores sṫ corpa q̃ ex p̃ma ciboꝝ generãṫ ꝯmistõe siĉ cibi sṫ ex prima ꝯmistõe gnãti elemẽtoꝝ. ¶ Mẽbroꝝ ãt alia sũt simplicia: alia sṫ q̃ sṫ ꝯposita. Et simplicia qd̃ sṫ: quorũ q̃cũqꝫ sẽsibilẽ assũpseris p̃tẽ i noie ⁊ diffinitione erit toti cõicãs: siĉ caro i suis p̃tibꝰ: ⁊ os i suis p̃tibꝰ ⁊ neruis i suis p̃tibꝰ: ⁊ his silia. Idq̃ꝫ siliuin vocãṫ p̃tiuꝫ. Cõposita vo sũt illa quoꝝ q̃cũqꝫ accepis p̃tẽ in noie ⁊ diffinitõe toti cõicãs ñ erit siĉ manꝰ ⁊ facies. ps eni faciei ñ ẽ facies nꝫ ps manꝰ ẽ manꝰ ⁊ vocãṫ mẽbra istr̃alia eo ꝙ sũt aie istr̃a ad ꝯplẽdũ motꝰ ⁊ opatões. ¶ Primũ mẽbroꝝ siliuꝫ ẽ os qd̃ duꝝ ẽ creatũ qm̃ ipꝫ ẽ cõpis fũdamẽtũ ⁊ sb̃stẽtaculũ motuum. Pꝰ ipꝫ vo ẽ cartilago q osse existit mollior. Idq̃ꝫ flecti põt: sꝫ ẽ oibꝰ aliis mẽbris purior cꝰ iuuamẽtũ i creatõe fuit ut ossiũ cũ cõpibꝰ mollibꝰ p ip̃aꝫ melior fiẽt cõtinuatio ⁊ ut duꝝ cũ molli ñ absq̃ꝫ medio ꝯpõereṫ duro. n. molle ledẽṫ ⁊ p̃cipue hõa pcussiõis ⁊ cõstrictõis si ñ eẽt ꝯpõ ordiata siĉ ẽ i osse spatule ⁊ hippocõdrioꝝ ⁊ i ossibꝰ costaꝝ ⁊ siĉ ẽ epiglotalis cartilago ⁊ illđ qd̃ ẽ sb̃ torace ⁊ ut p ip̃ã ẽt foret meliõ iũcturaꝝ se ad inuicẽ fricãtiũ vicinitas: ne sua duricie rũpereṫ ⁊ ẽt ut cũ aliq̃s musculꝰ se extẽdẽdo ad aliqđ peruenerit mẽbroꝝ i quo os ñ existat cui initaṫ ⁊ a quo ꝯforteṫ sicut palpebraꝝ musculi ut sit ibi sb̃stẽtaculũ cordis eoꝝ ⁊ defensio ⁊ plerũqꝫ ẽt i m̃ltis locis ẽ necesse rẽ aliquã rei alicui inniti q̃ ñ sit dura in vltio siĉ epigloti. Postea sṫ nerui q sṫ cõpa a cẽbro orta aut a nucha alba ad flectẽdũ mollia ⁊ ad separãdũ dura ad hoc creati ut p eos m̃bra sẽsũ hẽant ⁊ motũ. Pꝰ neruos sṫ cõde q̃ q̃dẽ sũt cõpa q̃ ab extremitatibꝰ musculorũ oriũṫ ⁊ neruis silanṫ ⁊ ad m̃bra tẽdẽtes mobilia plerũqꝫ sua ṙtractõe ṙtrahũt m̃bra pp musculi ꝯtractionẽ ⁊ ꝯgregatõeꝫ ⁊ pp retrorsũ ṙductõeꝫ ⁊ qñ relaxãt laxamẽto sui ppea ꝙ musculus dilataṫ cũ ad suũ ṙdit sitũ aut supra m̃surã quã eꝰ hꝫ lõgitudo ⁊ supra dispõeꝫ quã hꝫ quũ i suo nãli existit situ addit siĉ i q̃busdã uidemꝰ musculˀ q q̃dẽ hꝫ plimũ sṫ ꝯpositi ex neruis q ad musculũ tẽdũt ⁊ ab alr̃a p̃te egrediũṫ ⁊ ex corporibus de quibꝰ pꝰ cordarũ relationẽ tractabimus. ⁊ hec quidẽ sũt que ligamẽta vocãṫ: q̃ ẽt s̃m visũ ⁊ tactũ neruosa existũt ⁊ ab ossibꝰ venientia ad musculũ vadũt ⁊ fiunt fila ip̃sa ⁊ nerui in eo qd̃ eni ẽ supra p̃tẽ musculi vocaṫ caro: ⁊ qd̃ ab eo separaṫ ⁊ ad iuncturã vadit ⁊ mẽbꝝ motum

colligit̄ in se ipso ꝛ pmutat̄ corda. Post eas autem
sūt ligamenta que prediximus q̄ ēt sūt corpora ner
uo similia quoꝝ quedā sūt q̄ absolute ligamēta vo
cāt̄ ꝛ q̄dā sūt q̄ noīe alabacab vel alchaab appro
priāt̄. illud vero qd̄ ad musculū nō extēdit̄: sꝫ tm̄ qd̄
ligamētū. Et illd̄ qd̄ ad musculū nō extēdit̄: sꝫ tm̄ qd̄
ē iter duo extrema ossiū iūctur̄ ꝯtinuat aut iter alia
mēbra. ꝛ vnā rē alii firmiter annectit pp qd̄ ligamē
tū vocat̄: ꝛ q̄nq̄ꝫ noīe alabacab uel alchaab appro
priat̄ ligamētū vero nullū sensū hūit ne pp motum
multū ꝛ fricationē doleret. Juuamentum autē liga
menti ex eo qd̄ p̄missū est ppendit̄. Et p⁹ ligamēta
sīt arterie que sīt corpora que a corde nascūt̄ ꝯcaua i
lōgitudinē extēsa neruosa ꝛ i sui substātia ligamēta
lia habētia motiones dilatando se ꝛ ꝯstringendo q̄
ex quietib⁹ discernunt̄. Que q̄dē ad hoc fuerūt crea
te vt cor euentet̄ ꝛ fumosus vapor ab eo expellat̄ ꝛ
spūs mēbris corporis distribuat̄. Post sūt vene q̄
arteriis similes existūt sꝫ sunt ab epate ꝛ sunt quiete
Que q̄dē fuerunt create ad hoc vt sāguis mēbris q̄
sūt in corpore ptiat̄. ¶ Deinde sunt panniculi q̄ sīt
corpora de filis neruosis non sensu perceptis texta
quoꝝ spissitudo tenuis existit dilatata alioꝝ corpo
rū supficies cooperientia ꝛ ꝯtinētia ea pp iuuamēta
ex qb⁹ ē vt sūmā eoꝝ in sua figura ꝛ factura custodi
ant: ꝛ ex eis ē vt ea ab aliis corporib⁹ suspendant ꝛ
eis annectant mediātib⁹ neruo ꝛ ligamēto q̄ fila fa
cta fuerunt ex quibus texti fuerūt sicut renes dorso
ꝛ ex eis ē vt mēbra sm̄ sui substantiā sensū n̄ hñtia p
ipsos hēant supficiē sui essentiā sentiētē: que illd̄ qd̄
ei occurrit sentit: ꝛ accñtalit̄ sentit qd̄ in corpore ac
cidit qd̄ eis inuolutū ē. Et hec q̄dē mēbra sunt sicut
pulmo epar splē ꝛ renes hec. n. sua subā nullo mo
do sentiunt: sꝫ nꝫ sentit illud qd̄ in eis percussionē fa
cit: nisi qd̄ de panniculis sup ea existit. Quūq̄ꝫ ī eis
accidit vētus aut apa sētit̄. Sꝫ vētū sentit panniculꝰ
accidentaliter pp extēsionē q̄ ꝯtingit ipso. apa vero
sentit principiū panniculi ꝛ eius appensione accidē
taliter. Jōq̄ꝫ mēbꝝ apatis grauitate laxat̄. Postea
ē caro q̄ ē locoꝝ vacuoꝝ ipletio: q̄ in hoꝝ mēbroꝝ
situ in corpe existūt: ꝛ ipsoꝝ fortitudo q̄ sustētat̄.

¶ In vno quoq̄ꝫ vero mēbro ē v̓tus nālis q̄ ei ref
nutrimēti ꝯplet̄. et hoc quidē ē nutrimētū attrahere
ꝛ retinere ꝛ assimilare ꝛ vnire ꝛ superfluitatē expel
lere. Et post hec quidē mēbra diuersificant̄. sunt ei
eoꝝ quedā que preter hāc virtutē insup aliā virtutē
habēt q̄ ab eis ad aliud pcedit: ꝛ q̄dā sūt eoꝝ que
hoc nō habēt: aliter quedā eoꝝ sūt q̄ preter hāc vir
tutē insup virtutē habēt q̄ eis ab alio influit: ꝛ sūt eo
rū q̄dā q̄ nō. Quū ergo ꝯpositio fiet sequet̄ ꝙ ē mē
bꝝ suscipiēs ꝛ tribuēs ꝛ mēbrū tribuens ꝛ non su
scipiēs ꝛ mēbꝝ suscipiēs ꝛ non tribuens: ꝛ mēbrūꝫ
nꝫ suscipiens nꝫ tribuens. De mēbri aūt tribuentis
ꝛ suscipientis inuentione nō dubitam⁹. In cerebro
nāq̄ꝫ ꝛ epe oēs ꝯuenerūt medici qd̄ vnūq̄d̄q̄ꝫ eorū
virtutē uite suscipit ꝛ calorē nālē ꝛ spiritū a corde: ꝛ
vnūq̄d̄q̄ꝫ eoꝝ principiū hꝫ virtutis q̄ꝫ aliis tribuit
Sꝫ cerebꝝ quidē prebet sensū sꝫ quosdā absolute
ꝛ sꝫ quosdā non absolute ꝛ epar ē principiuꝫ nutri
mēti scd̄m quosdam absolute ꝛ secudnm quosdā
non absolute. De mēbri autē scuscipientis ꝛ nō tri
buentis inuētione nō dubitam⁹ sicut caro ē que sēti
endi virtutē ꝛ vite suscipit ꝛ non ē alicuius virtutis
principiū quā alii vllo modo tribuat. De aliis vero

duab⁹ dīonib⁹ partibus ī vna earū medici a magno
philosophoꝝ diuersificati sūt. philosophoꝝ nāq̄ꝫ
magnus dixit ꝙ mēbꝝ tribuēs ꝛ recipiēs ē cor ipꝫ
eni ē oīum virtutū prima radix ꝛ oībus aliis mem
bris suas tribuit virtutes quibus nutriūtur ꝛ viuūt
ꝛ quib⁹ ꝯprehendūt ꝛ quib⁹ mouēt. Medici autē ꝛ
q̄dā primorū philosophoꝝ has virtutes in mēbris
partiti sūt ꝛ non dixerunt ꝙ sit membꝝ tribuens ꝛ
non suscipiens. Et philosophi quidē sermo quum
subtiliter certificatur est verațior. Sed medicorum
sermo in primis quū attendit̄ est magis manifestus
postea in alia dīonis parte diuersificati sunt medici
inter se ꝛ philosophi inter se. Una enim secta dixit
ꝙ ossa ꝛ caro non sentientia ꝛ eoꝝ similia non per
durāt nisi per virtutes propria q̄ sūt in eis que non
ab aliis pricipiis eis īfluxerīt. Sꝫ p illas v̓tutes quū
nutrimētū eis trāsmittūt̄ sibi sufficiūt ꝛ nꝫ ipā alii rei
v̓tutē tribuūt: nꝫ ēt alid̄ mēbꝝ eis aliā tribuit v̓tutē
¶ Alia v̓o secta dixit ꝙ v̓tutes iste nō sīt eis pprie: sꝫ
ab epe ꝛ corde ī gnātōis pricipio eis īfluxerīt: ꝛ ī eis
q̄ete pmāserūt. Medico tm̄ n̄ attinet vt ī sequēdo d̄
mōstrātia pcedat argumētatiōe: vñ d̄ his duab⁹ di
uersitatib⁹ ad v̓itatē exit⁹ pueniat: nꝫ pꝫ ei semita ad
hoc ī q̄ꝫtū ē medic⁹ nꝫ hoc ipꝫ ī aliq̄ suaꝝ pscrutatio
nū ꝛ suaꝝ actionū ipedit. ¶ Dꝫ āt scire ꝛ credere ī
diuersitate pria qd̄ n̄ ē ei curādū vtrū cor sit pricipi
uꝫ sētiēdi ꝛ motōis cerbro: ꝛ v̓tutis nutriētis epi aut
n̄ sit. Cerebꝝ nāq̄ꝫ siue p se siue p⁹ cor hēat: pricipiū
aialiū actionū existit ꝯpatōe alioꝝ mēbroꝝ. Et ep
silr̄ actōuꝫ nāliū nutriētiū pricipiū existit alioꝝ mē
broꝝ ꝯpatōe. ꝛ de alia q̄dē diuersitate dꝫ scire ꝛ cre
dere ꝙ n̄ ei curādū vtꝝ v̓t⁹ nālis ī tali q̄le ē os ī prin
cipio generatōis ab epe venerit: aut eā p suamet cō
plone mer̄ aut nihil sit eoꝝ. ¶ Sꝫ dꝫ credere ꝙ hec
uirtus ad ipm nō pfluit. nisi ab epe naꝫ si iter ea uia
clauderet̄ ꝛ os nutrimētū aptū hēret ei⁹ actō destru
eret̄ queadmodū fit ī sensu ꝛ motu. quū neru⁹ q pro
ueit a cerbro strigit̄. uirt⁹ v̓o illa ossi nālis facta ē diū
ei⁹ pmāserit ꝯplio Et tūc q̄dē explanabit̄ ei dīonis
hitudo. ꝛ videbit mēbra pricipalia q̄ sīt: ꝛ mēbra pri
cipalib⁹ d̄seruiētia ꝛ mēbra n̄ pricipalia absq̄ꝫ suitio:
¶ mēbra v̓o pricipalia sīt mēbra q̄ primaꝝ v̓tutū q̄ in
corpe existūt q̄ ad hoc sīt necessarie ut singulare aut
spēs pduret pricipia hñt. sꝫ v̓o singularis durabili
tatē sīt tria pricipia. ¶ Cor q̄dē ē pricipiū v̓tutis vi
te. ꝛ cerebꝝ q̄dē ē pricipiū v̓tutis sētiēdi ꝛ mouēdi.
ꝛ epar q̄dē ē pricipiū nutriēdi. Sꝫ sꝫ spēi durabili
tatē sīt pricipalia hec tria ꝛ ēt alid̄ q̄rtū qd̄ spēi exit
ppriū ꝛ sīt testicli q uni n̄ sīt necāriī ꝛ ad rē aliā iuua
tiui. Necessitas g̓ ē ad spma gnāndū qd̄ genelogiā
ꝯseruat. Juuamētū v̓o ē ad hoc vt ꝯplemētū forme
det̄ ꝛ ꝯplo masculina ꝛ feminia ꝯseruet: q̄ speb⁹ aia
lis accidētia sūt īsepabilia: ꝛ nec sūt ex reb⁹ iaialitatis
essētiā igrediētib⁹. mēbroꝝ v̓o deseruiētiū alia sūt q̄
seruitute deseruiūt p̄patoria alia q̄ seruiūt seruitute
latoria. Et p̄patoria q̄dē suit⁹ vocat̄ vtilitas. latoria
v̓o suit⁹ absolute vocat̄. ¶ Seruit⁹ āt p̄patoria ē anq̄ꝫ
principale opet̄. ꝛ latoria suit⁹ postq̄ꝫ pricipale opa
tur. Cordis vero seruiēs preparator ē sicut pulmo.
ꝛ ei⁹ seruiēs lator ē sic arterie. Cerebri v̓o suiēs p̄pa
tor ē sicut ep. ꝛ alia nutrimēti mēbra ꝛ custodie spūs
ꝛ lator ē sicut nerui. Epis v̓o p̄parator seruiēs ē sic
stomacus: ꝛ lator ē sicut uene. Et testiculorum q̄dē
seruiēs preparator sūt sic mēbra que anteq̄ꝫ ipi ge

merāt spma. Sed eoꝝ seruiēs lator ē uirga ī uiris ⁊
uene que sūt inter eos ⁊ ipam: ⁊ ī mulierib⁹ silr sunt
vene q̄ spma ad locū ꝯceptōis ipellūt ⁊ mulieres in
sup hn̄t matricē p quā spmatis ꝯplet utilitas. ¶ Ga
lien⁹ āt dixit ꝙ mēbroꝝ alia sūt que opatōēꝫ tm̄ effi
cere hn̄t: alia q̄ iuuamētū tm̄: ⁊ alia sūt q̄ operatōēꝫ
⁊ iuuamētū hn̄t. primū ē sicut cor. scd̓ꝫ ē sic̄ pulmo.
tertiū sicut epar. ¶ Dico āt ꝙ p opatōem oꝫ intelli
gi illud qd̓ cū re solūmō opationū ī uita singularis
igrediendiū cōpletur: aut ī spēi pmanētia: sicut cor ī
gnātōe spūs. Et per iuuamētū oꝫ intelligi illud qd̓
p̄paratur ad alterius mēbri operatōem suscipiēdaꝫ
⁊ tūc erit opatio ꝯpleta ad dādā singulari uitaꝫ aut
spēi permanētiaꝫ queādmodū pulmo aerē p̄parat.
Ipm v̓o epar fm̄ suā perficit primo digōem: ⁊ dige
stioni tertie: ⁊ q̄rte apparatū p̄stat: ergo iq̄ztū digesti
onē haꝫ adeo pfectā efficit quoad sāguis ad ipꝫmet
nutriēdū sit bon⁹ actōem opat⁹ ē. Et iq̄ztū opationē
efficit q̄ ī alia expectata opatōe auxiliat iuuamētuꝫ
efficit. ¶ Et ēt denuo dicemus ꝙ mēbroꝝ alia sunt
q̄ generāt ex spmate q̄ sūt silium ptiū mbra p̄ter car
nē ⁊ adipē: ⁊ alia sūt q̄ ex sāguine generāt sic̄ adeps
⁊ caro: qd̓ eni ē p̄ter hec duo ex duob⁹ gnātur sper
matib⁹ masculorū spmate ⁊ spermate mulieꝝ. ¶ Sꝫ
fm̄ sermonē ei⁹ qui de sapiētibus uerificauit: de sp
mate masculi generat sicut generatur caseus de co
agulo: ⁊ d̓ spmate mulieris gnāt sic̄ case⁹ gnāt de la
cte: ⁊ sicut principiū coagulationis ē in coagulo ita
principiū coagulatōis forme ē ī spmate viri. ¶ Et
sicut principiū coagulatōis ē ī lacte ita principium
coagulatōis forme. s. v̓tutis patiētis ē ī spmate muli
eris: ⁊ queādmodū vnūqd̓qꝫ duorū coaguli vꝫ et
lactis ē ps sbe casei q fit ex eis: ita vnūqd̓qꝫ duorū
spermatum est pars substātie ēbrionis. hoc āt v̓bū
nō paꝝ imo multū verbis Gal. est ꝯtrarium. Sibi
nāqꝫ vr̄ ꝙ cuiqꝫ duoꝝ spermatū inest v̓tus coagula
tiua ⁊ virtus coagulatōēꝫ suscipiēs. ⁊ pp hoc nō se
ꝓhibet qn dicat ꝙ uirtus coagulatiua in masculis
ē fortior ⁊ uirtus coagulatōem suscipiēs est fortior
ī feminis. ¶ Qualiter āt sermo ī hoc certificet inuēi
tur in nostris libris qui sūt de sapiētiis radicalibus.
¶ Postea uero sāguis q ī tpe mēstruoꝝ a muliere
sepabat fit nutrimētū. Sed alia ps eius ē que ī simi
litudinē ꝯuertitur sbe spermatis ⁊ mēbroꝝ q̄ ex eo
generātur ⁊ erit nutrimētū augmētās ipm. Alia ps
eius est q̄ nō nutrimētū fit adhuc: sed ē ꝯueniens ut
coaguletur adiplēda loco mēbrorū primoꝝ vacua
⁊ fit caro ⁊ adipis. ⁊ alia ps eius est superfluitas q̄
nulli haꝝ duaꝝ rerū ē bōa ⁊ remāet usqꝫ ad horā
partus quā utpote nā superfluā expellit. Quunqꝫ
infās pturit sāguis quē ipius ep generat h⁹ sanguis
vices supplet ⁊ gnāt ex eo qd̓ ab illo sāguie genera
bat. ¶ Et caro qdē ex sāguie gnātur spisso queꝫ ca
liditas ⁊ siccitas coagulāt. adeps v̓o ex eius aquo
sitate ⁊ vnctuositate gnātur quā frigiditas coagulat
iōqꝫ ipam calitas resoluit. ¶ Mēbra āt q̄ ex spma
te sūt creata cū solutionē ꝯtinuitatis patiūt certa cō
tinuitate n̄ restaurāt nisi pauca ex eis ⁊ ī paucis ha
bitudinib⁹ ⁊ ī etate pueritie sicut ossa ⁊ rami uenaꝝ
pui. n̄ eni magni nꝫ arteriaꝝ. Quū eni aliq̄ eoꝝ ps
se iūgitur nihil loco eius nascit. ⁊ hec qdē sūt sic̄ os
sa ⁊ nerui. ¶ Illa v̓o q̄ ex sāguie sūt creata renascūt
post perditōem suā ⁊ ꝯtinuāt tali sba q̄lis sūt ipsa si
cut caro. Et illud qdē qd̓ ē creatū ex sāguine ī quo

adhuc v̓tus existit spermatis dū nōdū int ipm ⁊ sp
ma tps intercessit nisi paruū: illud mēbrū qn̄ tollit
iteꝝ nasci pōt sic̄ dētes ī etate pueritie. Quū autē sā
guis ad aliā ꝯuersus fuerit ꝯplexionē nō iterū rena
scet. ¶ Et dicem⁹ ēt ꝙ mēbroꝝ sētiētiū mobiliū ple
rūqꝫ mot⁹ ⁊ sensus sit principiū ē vnus neruus ⁊ ple
rūqꝫ sepantur: ⁊ erit pricipiū cuiusqꝫ uirtutis neru⁹.
¶ Et ēt dicem⁹ ꝙ oīum interiorū que pāniculis sūt
īuoluta: pānicul⁹ ex vno pāniculoꝝ pect⁹: aut vētrē
cooperiētiū nascitur. Sed eoꝝ que in pectore sīt pā
niculorū origo sicut diaphragmatis ⁊ uenarū ⁊ ar
teriaꝝ ⁊ pulmonis est ex panniculo interiore q co
stas tegit ⁊ membrorum quidem ⁊ venarum q̄ sūt
in ventre panniculi oriuntur ex siphac qui interius
ventris cooperit musculos. ¶ Omnia quoqꝫ mem
bra carnosa sunt aut viliosa sicut caro que ē in mu
sculis: aut uillis carentia sicut epar: ⁊ nullus quideꝫ
motus fit nisi per villos. Voluntarius vero motus
fit cā villorum qui sunt in musculis. et naturalis sic̄
motus matricis ⁊ venarum. ¶ Et cōpositus sicut
motus transglutiendi fit villis propriis per formaꝫ
ex situ longitudinis ⁊ latitudinis ⁊ transuersionis.
¶ Attractioni uero sunt villi qui ī lōgitudine ꝓten
dūtur ⁊ expulsiōe uilli q in latitudinem tendunt: cō
strigētes ⁊ retētorii uilli q extrāsuerso vadūt. ¶ Mē
brorū autē que vnā hn̄t tunicā sicut venaꝝ ⁊ vesice
tres uilloꝝ spēs adinuicem sunt texte. E mēbroruꝫ
que sunt duas habentia tunicas uilli qui in latitudi
nē tendūt semp in extrinseca exn̄t eorū tunica ⁊ alii
duo ī tunica eorū extrinseca. Illi tn̄ qui ī lōgitudine
ꝓtendūtur ad superficiē magis declināt extrinsecā.
Qui taliter non creati fuerūt nisi ne attrahēdi ⁊ ex
pellēdi uiri simul existant: imo melius est vt uilli at
trahendi ⁊ retinendi sunt simul nisi intestis nō enim
multa indigēt retētione sed attractione ⁊ expulsiōe.
⁊ dicemus ēt ꝙ mēbrorū neruosorū corpora a sui
sba aliena continētiū. alia sūt que vnā hn̄t tunicam
⁊ alia q̄ duas. ¶ Que āt duab⁹ cōsistūt tunicis non
taliter creata fuerūt nisi ꝓpt iuuamēta multa. Quo
rū vnū ē multa necessitas multe custodie fortitudis
sue corporeitatis ne fūdāt cā fortitudis motus eius
ꝙ ꝯtinetur in eis sicut arterie. Scd̓m ē multa neces
sitas multe custodie in re corporis qd̓ in eis ē recō
ditū ne resoluatur ⁊ egrediatur. Resolutionis vero
timor ꝓuenit cā sue raritatis si vnā hēret tunicā. Et
exitus timor ē iō ꝙ pp hoc etiā ad scidēduꝫ eēnt ap
te ⁊ hoc quidē corp⁹ ꝙ in eis ē recōditū est sicut spi
ritus ⁊ sāguis qui ī arteriis sūt recōditi ī quoruꝫ cu
stodia valde est studendum ⁊ de quibus timetur ne
pro nihilo recedant. Spiritus quidem propter re
resolutionem ⁊ sanguis quidem propter fissuraꝫ. ex
hoc nāqꝫ maximum timetur malum. ¶ Tertius ē
quoniam quum alicui membro fuerit necessarium
vt sit ipsius attractio ⁊ expulsio motu uehemēti scꝫ
est vnicuiqꝫ earū singlr instrm̄ sine permistōe ⁊ hoc
est sicut stomacus ⁊ intestina: quarum est quoniam
quum voluntas fuerit vt vnaquaqꝫ membri tūica
operatōi que est ei propria sit preparata: ⁊ vnaq̄qꝫ
duarū operationū acciderit pp ꝯplexionē ab alteri
us opatōis ꝯplone diuersā fuit meli⁹ iter eas diuidē
sic̄ stomac⁹ ī quo fuit volūtas sētiēdi v̓tutē eē: quod
qdē nō fit nisi ī mebro neruoso ⁊ digerendi qd̓ simi
lit nō fit nisi p mēbrū carnosū. ¶ Unicuiqꝫ igit ha
rū duarū rerū tunicā posuerūt p se tūicā neruosam

virtuti sentiēdi ꝛ tunicā carnosā digestioni. Et nā q
dem intrinsecam tunicā fecit neruosā ꝛ extrinsecaꝫ
carnosā. Potest nāqꝫ digerētis operatio ad id qꝺ
digestū ē in potentiā sine occursu peruenire. Senti
es vero id quod sentiť non potest sentire nisi obuiā
do ei sēsu vꝫ tactus. ¶ Et dicemus ēt ꝙ sunt quedā
mēbra quoꝝ ꝯplexio sanguini non est propinqua:
ergo indiget sanguis in eoꝝ nutrimento multotiēs
ꝯuerti sicut carnis: quapp in eā nꝫ foramia facta fu
erunt: nꝫ ventriculi in qbꝰ aliquanto tpe nutrimētū
qꝺ ei digeriť imoreť: ꝛ deinde caro ex eo nutriatur:
immo illico quū ei nutrimētū occurrit i ipsā ꝯuerti
tur. Et sunt ex mēbris quedā quoꝝ ꝯplexio a san
guinis ꝯplexione valde ē remota. ¶ Ideoqꝫ quū ne
cesse fuerit sanguinē ea nutrire oportebit vt in silitu
dinē substantie eoꝝ multis ꝯuersionibus ordinati
ꝯuertať sicut os: quapp in creatione ante vnū posi
tū fuit foramē qꝺ eoꝝ nutrimēto tanto cōtineat tpe
q̄ꝫto illud in eius similitudinē ꝯuertať: sicut in osse
cruris ꝛ adiutorii aut foramina multa in ipsis diui
sa: sicut in osse mandibule inferioris. Et mēbris qui
dē que sic sunt necesse ē vt nutrimento ampliori q̄ꝫ
eis tunc sit necesse repleanť: vt paulati ꝛ paulati ꝑ
cedāt illud in sui similitudinē ꝯuertēdo. ¶ Mēbra
autē fortia supfluitates suas ad mēbra debilia sibi
vicina expellūt sicut cor ad ascellas: ꝛ cerebrū ad lo
ca que sūt post auriculas ꝛ epar ad inguina.

¶ Capitulum primū summe prime doctrine qr
te: ꝛ est sermo vniuersalis de ossibus ꝛ iūcturis.

DIcemus ꝙ ossiū que sunt i corpore:
alia sunt que sūt sicut fūda
mētū: qm̄ sup ea ē corpꝰ fabricatū sicut spō
diles dorsi. Spōdiles nāqꝫ ille corpis sūt fūdamē
tū sup quas ipꝫ fabricatū ē queādmodū nauis sup
lignū fabricať qꝺ i ea primū pōiť. ¶ Et alia sūt q̄
sūt i corpore sicut clipeꝰ ad tuendū sicut os craanei
ꝛ alia q̄ sunt sicut arma qbꝰ bellatores ipediētes re
pellūť sicut ossa q̄ vocāť simenia: ꝛ sūt ossa q̄ sūt sup
spōdiles dorsi sicut spine. ꝛ alia sūt qbꝰ iūcturarū va
cuitates repleēť sicut ossa sisamina: que iter ossa digi
toꝝ existūt: ꝛ sūt alia q̄ sūt ad corpa suspēdēda que
suspēsiōe idigēt: sicut os laude assimulatū: quod est
musculi gutturis lingue: ꝛ alioꝝ suspēsoriū. ¶ Oia
āt ossa corporis sustētaculū sūt ꝛ erectio. Et ossa q
dē q̄ ad sustētādū tātū sunt: aut defēdēdū ꝛ ad mem
bra mouēda necessaria nō existūt solida facta fueřt
lꝫ sint i eis vacuitates ꝛ foramina parua ꝛ pori q fu
erūt necesse i eis eē: eorū vero q̄ pp motū ēt necessa
ria fuerūt i quātitate ꝯcauitatis augmētū factū fuit
ꝛ ipsoꝝ ꝯcauitas i medio eoꝝ posita fuit ꝛ vna: ne
corpꝰ eiꝰ receptaculis nutrimēti puis ꝛ sepatis idige
ret qm̄ lapsū iň fieret imo duꝝ factuꝫ ē eius corpꝰ ꝛ
ipsius nutrimētū qꝺ ē medula in eius iteriore ē ag
gregatū iuuamētū igiť additiōis ꝯcauitatis itrinse
ce ē vt sit leue. ꝛ iuuamētū vnitatis ꝯcauitatis intrin
sece est vt sit corpꝰ ipsius durius ꝛ induritiei sui cor
poris iuuamētūm est ne in hora fortissimorum mo
tuum rumpatur: ꝛ iuuamētum medulle que est i eo
est vt nutriat ipsū sicut ante declarauimus: ꝛ vt ipm
semper mollificet ne frangatur: ideo ꝙ motꝰ ipsiuꝫ
exiccat ꝛ vt sit vētrē habens ꝛ forte ꝛ solidū. ¶ Cō
cauitas uero minor ē: quū firmitudo magis est ne
cessaria: ꝛ ē maior quum plus necessaria ē leuitas.
¶ Ossa autē porosa facta fuerunt sicci nutrimenti:
qꝺ nominauimꝰ cā: ꝛ pp additionē necessitatis cā
rei alicuius que necsse ē ut in ea penetret sicut odor
qui cū aere attrahiť i osse collatorio sili ꝛ cerebri su
perfluitates que per ipsū expelluntur. ¶ Oia vera
ossa vicina sūt ꝛ ꝯiuncta neqꝫ iter aliquod os ꝛ os
qꝺ ipm sequiť magnū existit spaciū. Inter aliqua
tň eoꝝ inuenitur spaciū puū qꝺ cartilagiosa iplent
laguabic aut cartilaginibꝰ similia q̄ pp iuuametum
creata fuerūt ꝑpter qꝺ: ꝛ cartilagines. ¶ Et vbi q
dē de iuuamēto illo ň est curandū iunctura inť ea si
ue labicata. i. uacuitate fcā fuit sic i mādibla iferiori.
¶ Vicinitates uero que inter ossa existunt mltis sī
mōis: Sunt eni ossa quoꝝ uicinitas est vicinitas iū
cture laxe: ꝛ sunt alia quorum vicinitas iuncture ň
laxe nꝫ multum stricte: ꝛ sūt alia quoꝝ uicinitas iū
cture multū stricte ē vicinitas fixe aut alōdrusu: aut
mullsabac ꝛ iūctura qdē laxa ē cꝰ vnū ossiū suoꝝ su
is motibꝰ facile pōt moueri ita ꝙ os ň moueať sic ē
iūctura rasete cū aseid: ꝛ iūctura dura nō ualde stric
ta ē illa cꝰ vniꝰ ossiū motꝰ ꝑ se ň ē facilis nꝫ ē nisi qddā
modicū sicut iūctura q̄ ē inter rasetā ꝛ pectinem aut
iunctura que iter duo ossa pectinis. Iūctura ṽo val
de stricta est illa cꝰ nullū ossiū ullo mō moueri pōt.
sicut iūctura thoracis ꝛ fixa qdē ē cuius vnū ossiuꝫ
hꝫ additamentum ꝛ aliud habet foramē i quo figiť
illud additamētū fixiōe i qua nō moueť sicut dētes
i suis originibꝰ ꝛ almodrus quidē ē cuius vnūqꝺqꝫ
ossiū hꝫ vacuitates ꝛ dētes sicut serra: ꝛ dētes vnius
taliter sūt preparati ꝙ alterius ossis vacuitates igredi
untur queādmodū errarii eris tabulas ꝯponunt: ꝛ
hec qdē iūctura vocať serē seu adoreꝫ: sicut sūt iunc
ture ossiū cranei. ¶ Et mullsa hac qdē alia ē que i
lōgitudie ē ꝯnexa sic iūctura que ē inť duo ossa asse
id. alia est q̄ in latitudie cōtinuatur sic iūcture spōdi
liū iferioꝝ ex spōdilibꝰ dorsi: earum enim que supiꝰ
sūt iuncture non ualde sunt stricte.

¶ Capitulum scḿ de anatomia cranei.

OMnium quidem ossiū cranei iuua
mētū est ꝙ sunt ut clipeꝰ ce
rebri ipm cooperiētia ꝛ ab oibꝰ malis defē
dētia. iuuamētū ṽo qꝺ multa creata fuerūt: ꝛ nō fu
it vnū tm̄ os i duas ptiť sūmas: quarū vna ꝯsiderať
ꝫm res q̄ sūt in ꝯparatōe ipius ossis ꝛ alia ꝯsiderať
i cōparatōe eius ꝙ ipm os colligit. ¶ Prima ṽo
sūma i duo diuiditur iuuamēta: vnū est ꝙ si craneo
ipedimētū i vna sui pte euenerit fracture: aut putre
factionis nō erit toti craneo cōis queādmodū esset
si vnū foret os. secūduꝫ eū ne i ptibꝰ vnius ossis diu
sitas i duricie ꝛ mollicie ꝛ raritate ꝛ spissitudie ꝛ sb
tilitate ꝛ grossitie hēať. Et hec qdem diuersitas ē ne
cessaria pp itētōem quā i ꝓximo dicturi sumus
¶ Sūme ṽo scꝺe iuuamēta sūt que ꝑ adoreꝫ ꝯplē
tur. Quorū quedā sūt q̄ sūt i ꝯpatōe ipiꝰ cerebri. va
pores eni grossi q ab eo resoluti egredi nō valerēt si
eēt vnū os: egrediēdi āt hňt uiā i adorē q̄ ab eo sepa
rāť ut cerebrū pp resolutōem mōdificetur ꝛ aliud ē
i cōparatōe eius qꝺ de uillˀ neruorū a cerebro egre
diť qui per membra capitis uadunt vt viā habeāt:
Et sūt alia duo iuuamēta cōia inter ossa ꝛ iter alias
duas res vnū est i ꝯparatione uenarū ꝛ arteriaꝝ q
interius ingrediunť i capite ut uiā hēant: ꝛ aliud est
i ꝯparatōe duř matris spisse ꝛ grauis ut aliq̄ eius ꝑ
tes cū adorē teneātur ꝛ cerebro eleuentur ne ei gra
uamē inferāt. ¶ Et huius quidē nālis figura ossis

eſt ut ſit rotondū pp duas res ⁊ duo iuuamēta vnū
propter ꝯparatōem ad interius: figura nāqꝫ rotun
da eſt maioꝛis dimenſionis ea quā recte linee cōpꝛe
hendunt figure quum earū ꝯpꝛehenſiōes equales
fuerint: ⁊ aliud ē in cōparatione ad exterius: quoni
am figura rotunda pp ipulſiōes nō patiť queādmo
dū angulos hn̄tes patiūť: ⁊ ipm qdē lꝫ ſit rotūduꝫ i
longitudine tm̄ factū ē qm̄ oꝛigines neruoꝛuꝫ a cere
bꝛo in longitudinē ſūt poſite: ⁊ ſic oꝫ ut nō coangu
ſtenť: ⁊ duas hꝫ eminētias ante ⁊ retro vt neruos d
ſcēdat qui deſcendūt ad frontē ⁊ ad nuchā: ⁊ hec q
dē figura tres veras hꝫ adoꝛeꝫ ⁊ duas hꝫ mēdoſas
⁊ in pꝛimis vna adoꝛeꝫ fronti ē cōicās arcualis hoc
modo. C. ⁊ vocať coꝛōalis. Et alia adheret adoꝛeꝫ:
que directe tranſiens in longitudinē diuidit caput i
quo media ⁊ p ſe cōſiderata vocať ſagittalis ⁊ in qꝫ
tū ē ꝯtigua coronali vocať neruālis: ⁊ huiuſmodi q
dē figura arcui ſimilať: in cuius medio linea recta ſup
perpendicularis ē erecta q̄ ē hoc mō. ¶ Et adoꝛeꝫ
tertia inter occiput ⁊ baſim ipſius cōis exiſtit: cuius
pūcto cū ipſa ſit ſm̄ figurā anguli extremitas ſagit
talis ꝯtinuať ⁊ vocať adoꝛeꝫ laude eo ꝙ laude litte
re grece ſimilis exiſtat qua ē ita. Quūqꝫ duab9 ado
reꝫ quas pꝛius noīauimus ꝯtigitur fit figura talis.
Due vero adoꝛeꝫ mendoſe ſm̄ capitis longitudinē
ſūt pꝛotēſe utrique equidiſtantes ſagittali que ꝓſū
ditate integra in oſſib9 non pꝛofundanť. Et he due
coꝛticales vocanť. ¶ Nō naturales autē capitis fi
gure ſunt tres: vna ē vt anterioꝛ eminētia minuať: ⁊
pꝛopterea de adoꝛeꝫ admittatur adoꝛeꝫ coꝛonalis.
Et alia ē vt poſterioꝛ minuatur eminētia: ⁊ ad hoc
de adoꝛeꝫ perdať adoꝛeꝫ laude. ⁊ tertia ē vt vtreqꝫ
perdanť eminētie ⁊ fiet caput vt ſphera lōgitudinē
⁊ latitudineꝫ habens equales: de hac quidē figura
ſūmus medicoꝝ Gal. dixit: ꝙ pꝛopterea ꝙ dimen
ſiones in ea ſūt equales opoꝛtuit ſm̄ qualitatē vt di
menſiones adoꝛeꝫ eſſent equales: ſꝫ diones adoꝛeꝫ
in pꝛimis erāt tres i longitudine ⁊ due in latitudie.
erit itaqꝫ i hac adoꝛeꝫ vna i lōgitudie ⁊ ſilr̄ adoꝛeꝫ
vna i latitudie. Et erit adoꝛeꝫ qdē latitudinalis ado
reꝫ i medio latitudis ab aure ad aurē ſic lōgitudina
lis adoꝛeꝫ. i medio lōgitudis dixit ēt ſūmus medico
rū Gal. ipoſſibile ē capd aliā figurā quātā ñ nālem
hꝛe. ſ. ita ut ſit lōgitudo mioꝛ latitudie niſi de uentri
culis cerebꝛi aut de ipſius coꝛpoꝛe aliqd minuereť:
qd qdē vite ē ꝯtrariū ⁊ ꝯpōis ꝓhibēs bonitatē. Et
hic quidem pꝛimi medicoꝛum Hip. dicta conceſſit
qui dixit capitis figuras quattuoꝛ tm̄ exiſtere.

¶ Caplm. iii. de anatomia eius qd eſt ſub craneo.

Caput poſt hoc qnqꝫ hꝫ oſſa: quoꝛū q̄ttuoꝛ
ſūt vt parietes. ⁊ vnū ē ſic baſis. hi āt parie
tes cū eo facti ſūt durioꝛes eo ꝙ caſus et p
cuſſiōes ad eos ſm̄ plurimū tēdūt ⁊ qꝛ neceſſe fuit
ut craneū eēt rarū ſcm̄ ē meditulliū ſilr̄ rarū pp duas
res: vna ē vt vapoꝛes inde egrediātur que reſoluun
tur. ⁊ altera ne grauamē cerebꝛo iferat. ⁊ de parieti
bus qdē poſterioꝛ durioꝛ factus eſt eo ꝙ a ſēſus cu
ſtodia eſt remotus. ¶ Paries pꝛimus ē os frontis
cuius ſupioꝛ terminus ē adoꝛeꝫ coꝛonalis ⁊ iferior
adoꝛeꝫ q̄ ab vna extremitate coꝛonalis ꝓueniēs trā
ſit ſup oculos apud ſupcilia ⁊ ꝯtinuať eius finis alii
extremitati coꝛonalis. alii vo duo pietes q a dextra
ſūt ⁊ a ſiniſtra ſunt oſſa i quibus ſūt aures ⁊ vocanť
petroſa pp ſui duritiē. Quoꝛū vnūqdqꝫ terminātur
ſupius ad adoꝛeꝫ coꝛonalis ⁊ iferi9 ad adoꝛeꝫ q̄ ꝓue
nit a ſumitate adoꝛeꝫ laude ⁊ protēdiť vſqꝫ corona
lē ⁊ ab iteriori ps coronalis ⁊ poſterius ps adoꝛeꝫ
laude. Quartū vo parietē terminat ſuperi9 adoꝛeꝫ
laude ⁊ iferius adoꝛeꝫ q̄ ē cōis iter caput ⁊ paxillū
⁊ iungit inter duo extrema laude. Baſis auteꝫ cere
bꝛi ē os qd oia alia ſuſtinet oſſa ⁊ vocatur baſilare
qd quidē duꝝ pp duo iuuamēta fuit creatū. vnū eſt
ꝙ durities ad poꝛtādū iuuat ⁊ aliud qd durū min9
ſuſcipit putrefactōem ſupfluitatū ⁊ hec qdē os ſub
ſupfluitatib9 q̄ ſup ipm ſep deſcēdūt poſitū ē. iō fuit
meli9 ipſū eē durū. In vnaquaqꝫ preterea duoꝝ tē
poꝛū pte ſūt duo oſſa dura q̄ coopiūt nerū q tranſit
in tempoꝛe. Quoꝝ ſitus eſt ſm̄ longitudinē tempo
ris ex trāſuerſo ⁊ uocanť hec duo oſſa paris:

¶ Ca. iiii. d anatomia oſſiū mādibularū ⁊ aurium

Oſſium qdē mādibule ⁊ tpis nūeruꝫ
declarabim9 adoꝛeꝫ mādibu
le declarādo. ⁊ dicemus ꝙ ſupioꝛē mandi
bulā terminat ſupi9 adoꝛeꝫ cōis inter eā ⁊ frōtē tran
ſiēs ſub ſupciliis a tpe ad tps. ¶ Et inferi9 termināt
eā dāntiū origines. ⁊ a duabus ptibus adoꝛeꝫ que
a parte auris uenit cōis inter eā ⁊ os baſilare qd ē
retro poſt dētes. ¶ Deinde alia extremitas q̄ ē eiuſ
finis vꝫ qꝛ eminēdo ad domeſticā parūp declinat.
⁊ ē adoꝛeꝫ q̄ diuidit inter hec ⁊ adoreꝫ: quā noīaui
m9 q̄ ē illa q̄ in longitudie ſup palatū ſecat. ¶ Iſti q
dē eius ſūt termini. Adoreꝫ vo terminos eius ingre
diētiū quedā eſt que ſecat i lōgitudie qd i palato ē
ſupremū: ⁊ alia adoreꝫ ē q̄ icipit inť duo ſupercilia
⁊ vadit ad oppoſitū que ē iter duos dētes duales ⁊
ē adoreꝫ q̄ in pꝛincipio incipit h9 adoreꝫ ⁊ deſcēdē
do declinat ab ea ad oppoſitionē q̄ ē inter quadru
plū ⁊ caninū a dextra: ⁊ alia q̄lis illa a ſiniſtra. Ex
his qdē tribus adoreꝫ. ſ. media ⁊ duab9 extremis ⁊
inter oppōnes originū dētiū ꝑdictoꝝ fiūt duo oſſa
triangula. Sed triāguloꝝ baſes nō ſūt apud dētiū
oꝛigines: ſed añ hoc fit i medio adoreꝫ ſecans circa
baſim nariū. tꝛes eni adoꝛeꝫ hāc ſecātē i locis ꝑdcis
trāſeūt ⁊ fiūt ſub duobus triangulis duo oſſa quo
rū ābo hoꝝ triāgulorū ⁊ origines dētiū ꝯtinent ba
ſes ⁊ duas ptes adoreꝫ extremaꝝ: ⁊ vnū os ſeparat
ab alio illud qd de media adoꝛeꝫ deſcēdit. In vno
quoqꝫ ergo illorū duorū oſſiū ſūt duo anguli recti
apud hāc adoꝛeꝫ ſecātē ⁊ acut9 e9 apud duos cāinoſ
⁊ expāſus e9 apud nares. Et d adoreꝫ mādibule ſu
pioꝛis ē adoreꝫ q̄dā q̄ deſcēdit ab adoreꝫ cōi ſuperi
ori ⁊ ad ptē dirigiť oculi: ⁊ quū ꝑueit ad oꝛbitam in
tres ſepať ramos: quoꝝ vnuſ ꝓgrediť ſue adoreꝫ q̄
cū frōte ē cōis ⁊ ſup oculi orbitā donec ſupercilio ꝯ
tinueť. Et alia adoreꝫ ē ſub ea ⁊ ſilr̄ ꝯtinuať ꝑter ꝙ
orbitā nō igrediť. Et alia adoreꝫ tertia ſilr̄ ꝯtiuatur
poſtq̄ꝫ orbitā igreditur. Et qcqd de illis iſerius exi
ſtit in ꝯpatōe adoreꝫ que ē ſub ſupciliis lōgi9 ē loco
q̄ꝫ illud qd ſuperi9 tāgit: os uero qd adoreꝫ pria tri
um ſepat eſt maius: ⁊ poſt illud qd ſepat ſcda. Naſi
āt iuuamēta manifeſta ſūt que ſūt tria. vnū ē qm̄ cuꝫ
foramie qd ē i eo in odoratōe iuuat donec pl9 aeris
i eo ꝯtineatur. ⁊ ēt tēpeť prius q̄ꝫ i cerebꝝ penetret.
lꝫ eni plīn aeris q attrahiť ad pulmonē uadat mag
tm̄ ei9 ps ad cerebrū eē tēdit. Et cū aeris ēt attractiōe
cū qs adorare vult mult9 i vno loco aer corā inſtro
odoratus adiūgiť: vt fit apphēſior pl9 ⁊ copioſior.
¶ In vno igiť iuuamēto ſūt hec tria iuuamēta Se

cūdū āt est qd̄ ad lr̄as iuuat distinguēdas: τ ut eaꝝ exitus sit facilis ī incisiōe: τ ne tot⁹ aer apud locū cui lr̄aꝝ accidit icisio ꝯprimat̄ sed ſm mēsuram. Et hec duo iuuamēta ī vno cōsistūt iuuamēto. ¶ Et tantū ē qd̄ facit nasus ī mēsuratōe aeris harū lr̄arū q̄ztum illud qd̄ facit foramē pforatū absolute post fistulaȝ qd̄ nihil obturat. ¶ Tertiū v̄o ē ut supfluitatē a cerebro egritudines tegmētū τ desēsionem a visib⁹ habeāt τ ēt ē instr̄m iuuatiuū ad ipsas excuciendas cū exsufflatōe. ¶ Et ossiū qdem nasi ꝯpō ex duob⁹ est ossib⁹ ad modū duorū triāguloꝝ: quoꝝ duo āguli supi⁹ ꝯcurrūt τ bases apud vnū angulū se ꝯtingunt τ in duos sepant̄ āgulos: τ vnūqd̄q3 duorū ossiuȝ vnicuiq3 duarū adoreȝ superponit̄ extremaꝝ q̄s nominauimus. E super duas eorū inferiores extrēitates sūt due cartilagines molles. Et int̄ eas ſm lōgitudinē adoreȝ medialis ē cartilago cuius supior ps iferior est durior q̄ tota aliis duabus cartilaginibus durior existit. h⁹ vero medie cartilagis iuuamentuȝ ē vt nasus in duas ptiat̄ nares: iō vt cū ad cerebrum supfluitas descēdit ſm plin ad vnā eaꝝ d̄cliet τ n̄ totā attrahēdi aerē uiā obturet: que ad cerebꝝ aerē defert q qd̄ ibi d̄ spū existit euētat. ¶ Duarū v̄o cātilaginū extremarū iuuamētū tres res existūt: vna ē iuuamētū oib⁹ cartilaginibusq̄ sup oēs ossiū existunt extremitates cōe: qd̄ iā executi sumus. Et secūda est vt expādāt̄ τ dilatent̄ si necesse fuerit aerē supflue attrahere aut expellere. Et tertia ē vt ad vaporē excutiendū cum suo motu τ quatione τ tremore iuuet quū exufflauerit. Et duo qdē nariū ossa facta fuer̄t minuta τ leuia: qm̄ leuitas magis ē hic necessaria q̄z firmitudo τ precipue quia a mēbroꝝ ꝯtinuitate sūt sepata q̄ nocumēta sūt recipiētia τ sūt posita cuȝ custodia sensus. ¶ Ossiū v̄o mādibule iferioris fōma τ iuuamātū scita sūt. ex duob⁹ n̄āq3 cōsistit ossibus que stricta s̄b mēto ꝯnectit iūctura. Et ī sumitate cuiusq3 duorū alioꝝ extremorū eoꝝ secādo fcā est serratura curua que cum additamento ei ingeniose p̄parato cōponit̄: quod ex osse nascitur qd̄ ad eam puenit quarum unaqueq3 ligamētis fuit ligata.

¶ Caplin. v. de anatomia dentiuȝ.

Dentes qdē sūt. xxxii. ē t̄n cū ꝯtingit quosdā hoīes nō hr̄e neguegidii q sūt q̄ttuor extremi τ tūc nō erūt nisi. xxviii. Eorū uero duo sūt duales: τ duo quadrupli supius: τ totidē iferius ad incidendū τ duo canini superius τ duo iferi⁹ ad frāgēdū τ molares ad molendū ab utraq3 supiores τ iferiores q̄ttuor aut. v. Et h⁹ totius sūma ē. xxxii. aut. xxviii. q̄ttuor duales: τ q̄ttuor q̄drupli. τ q̄ttuor canini: τ octo molares τ q̄ttuor neguegid. et neguegid qd̄ ſm plin nascūt̄ ī medio tp̄is augmenti τ hoc qdē ē p⁹ spmatis emissionē τ an̄ ꝯsistētiā: qm̄ cōsistētia ē circa. xxx. ānos. Jdq3 dētes isti sēsus vocātur. ¶ Et dētes ēt h̄nt radices τ capita acuta que in foraminibus figuntur ossium duarum mandibularū in q̄bus ꝯsistūt. ¶ Et super marginē cuiusq3 fōaminis additamētū magnū rotōdū orit̄ quod dēteȝ circundat τ stringit ut eius fortiora sint ligamenta. ¶ Unusquisq3 vero dentiū preter molares vnū hȝ cap. Sȝ molariū in inferiori mandibula fixorū q̄sq3 ad minus duo hȝ capita: τ est etiā quum hȝ plura τ precipue neguegidii qui quattuor habent capita. Sed fixorum in mandibula superiori quisq3 ad minus tria habēt capita τ fortasse plura τ proprie neguegidii qui plura habēt capita. capita vero molariū facta sunt: quoniā sunt magni τ quoniā eoruȝ operatio est maior. Et superioribus quideȝ additamenta sunt eo ꝙ sunt suspēsa τ ꝙ grauitas facit eos ad oppositionē partis suorū capitū declinare. Inferiorū vero ponderositas infixioni eorū nō existit cōtraria. ¶ Nullū preterea ossiū vllo mō sentit preter dentes. Gal. n. dixit ꝙ experimētū uobis demōstrauit eos sensum habere de quo natura sollicita fuit: τ fecit ipsū cū virtute que a cerebro prouenit. Jdcirco vt ipsi ēt inter calidū τ frigidū discernant.

¶ Capitulum. vi. de iuuamēto dorsi.

Dorsum pp̄ter quattuor iuuamēta fuit creatum. ¶ Unū ē vt sit nuche semita que ī permanentia aīalis ē necessaria propter illud qd̄ in suo loco de nuche iuuamēto clare narrabim⁹. Nunc āt summā aggregatā de eo referem⁹. Et hoc ē ꝙ si nerui omēs a cerebro nascerent̄ esset necessarium caput multo maius esse q̄z sit: τ sic grauaret supra totū corpus. ¶ Neruo quoq3 esset necessariuȝ grāde ptrāsire spaciuȝ τ lōgū: donec ad extremoꝝ fineȝ puenire: et eēt nocumētis expositū τ ad icidēdū: τ eius quidē longitudo ipsi⁹ debilitaret fortitudinē ad attrahendū mēbra grauia ad ipsorū principia. Jdq3 deus cuius nomē sit benedictū misericorditer egit facies partē cerebri q̄ ē nucha ad inferiora corporis incidere: sicut canales a fonte quaten⁹ ex ea neruorū diuisiones a duobus suis laterib⁹ τ eius extremo ſm oppositionē τ vicinitatē cū membris egrediant̄: postea factū est dorsū semita ei⁹ τ custodia. ¶ Et secūdū quidē ē qm̄ dorsū ē custodia τ clipeus mēbroꝝ nobiliū que sunt posita corā ipso: idq3 in creatione facte fuerunt ei spine τ simenia.

¶ Et tertia de cā ꝙ dorsū creatū fuit vt sit aliorū ossiuȝ principiū: sicut lignū quod ī exordio nauis primo ponit̄: cui alia ligna infigunt̄ secūdo τ annectūtur. Jdq3 dorsuȝ durū creatū fuit. Et quartum ē vt possit hō stare. τ ad multas se mouer̄ partes. Jdq3 dorsū de spondilib⁹ ordinatis factū est non de osse vno: nȝ de ossibus magnis: iuncture quoq3 iter spōdiles facte sūt non laxe: qm̄ standi potentiam debilitarent: nȝ valde stricte: quoniā prohiberēt iclinare.

¶ Capitulum. vii. de anatomia spondilium.

Spondilis ē os in cuius medio ē foramen p quod nucha transit: τ ē quū spondilis q̄ttuor hȝ additamēta a dextra τ a sinistra τ a duob⁹ laterib⁹ foraminis. Et ea quidē que sursū tendūt sursū aspicientia dicunt̄. Et que sunt inferius tēdētia inferius aspicientia τ inuersa: τ ē ēt quuȝ additamēta sūt sex: quattuor ab vna parte τ duo ab alia τ est quū sunt octo. In his vero additamētis existit iuuamētū vt per ea continuitas que ē iter spōdiles ꝯtinuitate iūcturali ordinet̄ cū ꝯcauitatibus ī q̄busdā eaꝝ τ capitibus bucellis similibus in q̄busdaȝ. ¶ Sunt preterea ex spondilib⁹ que alia habent additamēta non propter hoc iuuamētū sed propter d̄fensionem τ clipeū τ repulsionē eius quod percurrit τ super ea texunt̄ hoꝝ additamentorū ligamenta: τ sunt ossa ampla τ dura ſm spondiliuȝ longitudinē posita. Que aūt ex eis retro posita fuerūt spine vocantur τ simenia. ¶ Et que ex eis a dextris τ sinistris sunt posita vocant̄ ale. Ipsa vero sunt ad defendēdū illud qd̄ in longitudinē corporis τ neruis τ musculis pfundius q̄z ipsa ingredit̄. Et quedā ex

alis que ad partē costarū tendūt: aliud ꝓpriū hn̄t iuuamentū. Qd̓ quidē est vt in eis creent̄ vacuitates quibus capita gibbosa mirabiliter libentur.

¶ In vnaquaqꝫ.n.ala ex eis sunt due vacuitates: ⁊ in vnaquaqꝫ costa sunt duo additamēta gibbosa.

¶ Sunt preterea ex aliis que duo habent.capita ⁊ ale duplici similant̄: ⁊ hoc quidē in spōdilibus existit colli: cuius iuuamētū nūc noiabimus. Spondiles quoqꝫ preter foramen mediū alia habēt foramina pp illud qd̓ ab eis egredit̄ neruis ⁊ ꝙ in eis egredit̄ de venis: quedā āt illoꝝ foraminū sunt que ꝯplētur in vna vnius spondilis eminentia ⁊ sūt quedam eorū que ꝯplent̄ inter duas spondiles cōiter. Et locus earuꝫ est cōis terminus qui inter eas existit. Et plerūqꝫ ē cū istud a duabus partibus.s.superius ⁊ inferius existit. Et pelrūqꝫ ē in vna parte: ⁊ est etiaꝫ quū in vnaquaqꝫ spondili ē semicirculus. ⁊ ē quuꝫ in vna earū ē maior ⁊ in altera minor: ⁊ hec quidē foramina a duob⁹ lateribus spōdilis posita fuerunt ⁊ non retro ꝓpter defensionis defectū illic eius qd̓ egredit̄ ⁊ igredit̄ ⁊ qꝛ ꝑcussionibus esset expositum nꝫ fuerunt posita anterius qꝛ i locis essent atqꝫ corpus sua nāli ponderositate ⁊ suis ēt volūtariis motibus declinat.iōqꝫ motus debilitarent̄. Et non fuit possibile vt essent stricti ligamēti vt anterius egredirent̄ ⁊ postea retro redirent fuit ipossibile: qm̄ declinatio ēt esset super neruoꝝ egressiones q̄ eis faceret coangustationē ⁊ nocumētū. His auteꝫ additamentis ꝙ ꝓ defensione existūt superposita fuerunt ligamēta: ⁊ nerui ⁊ leuia facta fuerūt ⁊ lubrica ne tactu carni inferant nocumentū. Additamētorū quoqꝫ ꝯiuncturaliū de nā est hic. Sūt.n.adinuicē fortiter ligata ligamēto vehemēti vndiqꝫ.verūtamē ligatura anterius est plus stricta ⁊ posterius plus laxa: qm̄ anterius curuari ⁊ conflecti ē magis necessariū qꝫ posterius flecti ⁊ curuari: ⁊ ꝓpterea ꝙ ligamēta q̄ sūt posteri⁹ facta fuerunt laxa ipleta fuerūt spacia que ibi proculdubio fiunt humorib⁹ viscosis. Spōdiliuꝫ autē quedā sunt q̄ valde bene ligant̄ cū athachib: ac si essent vnū os creatū ad fixionē ⁊ quieteꝫ: ⁊ quedaꝫ sunt q̄ sūt laxa ac si essent ossa multa creata propter motuꝫ.

¶ Cap.viii.d̓ iuuamēto colli ⁊ anatomia ossiū ei⁹.

Collum fuit creatum propter tracheā arteriam ⁊ trachea qdē arteria fuit creata pp illud qd̓ narrabim⁹ de creatione eius iuuamētis in suo loco. Et ppea qd̓ spondiles colli ad sūmū supiores sunt delate sup eas que quū sint dorsi ⁊ sunt sub eis oportuit vt fuissēt miores. Qd̓.n.differt d̓ferente leui⁹ eē oꝫ quū placuerit vt mot⁹ qdē sit fm sapiētie ordinē. Et qm̄ necesse fuit initiū nuche grossius eē ⁊ mai⁹ sic ꝯcauitatuꝫ principium eo ꝙ illud qd̓ ex diuisiōe neruoꝝ supreme parti ē ꝓpriū ē plus eo qd̓ ē ꝓpriū eo qd̓ ē iferi⁹ opportuit i spōdilib⁹ colli foramina magna āpla fore: ⁊ qꝛ paruitas ⁊ foramis āplitudo eaꝝ attenuauert̄ corpa oportuit frimitudis itētōꝫ ibi affuisse q̄ illō qd̓ due res q̄s narrabim⁹ d̓bilitauert̄ emēdcret: oportuit igit̄ eas oib⁹ aliis spōdilib⁹ duriores creari: ⁊ qꝛ cuiusqꝫ spōdilis eaꝝ corp⁹ fuit subtile creata fuert̄ eoꝝ simenia pua. Magna.n.si creata forēt spōdiles essēt exposite rupture ⁊ nocumētis eo ꝙ eaꝝ simēiis res occurrert̄ fortes: ⁊ qꝛ eaꝝ simēia fuert̄ parua facte fuert̄ ale earū magne duo duplicia hn̄tes capita: ⁊ qm̄ motus magis fuit ncci⁹ qꝫ fixio eo ꝙ ipe ñ multa fuert̄ ossa queadmōꝫ ille q̄ sit iferi⁹: laxe fce fuerūt spōdiliū earū iūctur̄ ꝯpatiōe iūcturaꝝ eaꝝ q̄ sūt iferi⁹: ⁊ qm̄ qꝫ tū d̓fuit eis ex firmitudine pp laxitatē tm̄dē recupatur aut plus eo ex pte eius qd̓ eas circūdat ⁊ sup eas gradit̄ d̓ neruis ⁊ musculis ⁊ venis: iō non fuit necessaria multa firmitudo in iūcturis: ⁊ qꝛ nō fuit necessariū multū firmare iūcturas ⁊ sufficit eis mēsura que ex ea attributa eis fuit: iō eaꝝ additamēta ꝯiūctionalia sursū aspiciētia ⁊ iusū i sūma nō fuert̄ creata magna ⁊ multe latitudinis queadmodū illa q̄ fiūt sub collo. Verūtamē eaꝝ bases posite sūt lōgiores ⁊ eaꝝ ligamēta laxiora. ¶ Et neruorū egressiōes i eis posite fuerūt cōes sicut diximus: qm̄ fuit possibile ut i unaquaqꝫ illaꝝ spōdiliū eo ꝙ sit subtilis ⁊ parua ⁊ foramē per qd̓ trāsit nucha amplū esset ꝓprie nisi in illis q̄s declarabimus: ⁊ q̄ꝝ demonstrabim⁹ dispōnes. ¶ Nūc aūt dicem⁹ ꝙ spondiles colli septē sunt nūero. Hec nāqꝫ mēsura i longitudie ⁊ nūero fuit eq̄lis. ⁊ queqꝫ eaꝝ oīa . xi. p̄dicta hn̄t additamēta p̄ter primā.s.simenia ⁊ duas alas ⁊ quattuor additamēta cōiūctiōalia sursū aspiciētia: ⁊ q̄ttuor iferius aspicientia. Et vnaqueqꝫ ala duos hēt ramos: ⁊ circulus egressiōis nerui iter oēs duas spōdiles diuidit̄ i duo media. ¶ Pria āt spōdilis ⁊ secūda q̄sdā hn̄t ꝓprietates q̄s nō habēt alie. In primis v̓o ē tibi sciēdū ꝙ motus capitis ⁊ a dextris ⁊ a sinistris fit iūctura q̄ iter caput ⁊ spōdilē primā. Et ipsi⁹ mot⁹ anteri⁹ ⁊ posteri⁹ fit iūctura q̄ ē iter illaꝫ ⁊ spōdilē secūdā. Est igit̄ nobis de iūctura primi in primis loquēdū. Dicem⁹ igit̄ ꝙ sup laboriosā ptem spōdilis prie a duab⁹ partib⁹ q̄ sūt superi⁹ create fuerūt due uacuitates i q̄s duo ossis capitis additamēta igrediūt̄. Et quū vnū coꝝ eleuat̄ ⁊ alteꝝ d̓primit̄ declinat caput ad depssū: ⁊ qd̓ i hac spōdili alia sit iūctura ipossibile fuit. Ibi igit̄ alia facta fuit spondilis p se que ē secūda ex q̄ creator a pte ei⁹ anteriore q̄ ē ad iteriora additamētū lōguꝫ duꝝ oriri fecit qd̓ p trāsit ⁊ igredit̄ foramē ꝓprie corā nucha foramie inter eas cōi.s.foramie qd̓ a posteriorib⁹ ad anteriora ē lōgi⁹ qꝫ a dextra ⁊ sinistra qm̄ iter posterius ⁊ anteri⁹ sūt duo igrediētia que maiorē occupāt locū quā vnū ex igrediētib⁹ occuparet: latitudo aūt mēsurat̄ fm vnū igrediēs qd̓ ē mai⁹. ⁊ hoc quidē additamētū uocat̄ dens a quo qdē occupata fuit nucha ligamētis fortib⁹ quaten⁹ dētis extremitas a nuche extremitate separet̄. ne dens suo motu nuchaꝫ ꝑcutiat ⁊ ei coāgustationē faciat: deinde additamētum hoc a spōdili pria eleuat̄ ⁊ uacuitatē q̄ ē in capitis osse ingredit̄ qd̓ uacuitas q̄ ignosce existit capitis anteri⁹ ⁊ posteri⁹ circūdat. ¶ Et id quidē dens nō ad iteri⁹ fuit fact⁹ nisi ꝓpt̄ duo iuuamēta quoꝝ unum ē vt sit ampli⁹ custoditū ⁊ alteꝝ vt lat⁹ spōdilis qd̓ ē magis subtile sit iferi⁹ ⁊ nō exteri⁹. Et prie qdē spōdilis proprietas ē ne simenia hēat: iō ne ei iferat grauamen ⁊ ne pp ipsā nocumētis sit exposita: additamētū nāqꝫ ꝙ repellit i quātū ē forti⁹ ipsū ⁊ fracturā ⁊ nocumentū affert ei qd̓ ē debili⁹ ⁊ ēt ne musculos ⁊ neruos multos q i ei⁹ circuitu sūt positi ledat. ¶ Et qꝛ ēt parū idigenus hic spinis custodientibus hec enim spondilis est quasi submersa ⁊ sepulta custodiis secunde q̄ ipsam a nocumentis custodiunt ⁊ propter has quidem intentiones non proprie ei facte fuerunt ale. Neruorum enim ⁊ musculorum plures in duobus

eius positione spisso positi sūt.ppt̃ea q̃ȝ principio sī
ppinq̄. Jdoq̄ȝ ale locū nō habuerūt ibi. ¶ Ampli⁹
ex proprietatibus h⁹ existit spondilis q̄ꝑ nerui ab ea
nō p duo eius egrediūt̃ lat̃a: sed p duo foramina q̄ i
ea posterius ad ptē tēdūt supiorē. Si eni eius neruo
rū egressiones essēt ubi duo capitis additamēta ori
ficiis iūgūt̃ suis ⁊ vbi motus eorū sūt uehemētes ve
hemēti ipedimēto caput impediret̃. Silr̃ quoq̄ȝ si es
sēt ubi scd̄a deglutit ad deglutionē scd̄m sua addita
mēta que ingrediunt̃ in ip̄a ex suis duobus addita
mētis que sup eam incedūt: ⁊ vbi inter eam ⁊ inter
scd̄am iunctura sit laxa q̄ añrius mouet ⁊ posterius
nȝ fuit ꝯueniens vt anterius ⁊ posterius egredēt̃ pp
cās quas in declaratōe cāe aliaꝝ spōdiliū demon
strauim⁹: nȝ a duob⁹ laterib⁹ pp ossis ibi existētis sb
tilitatē cā dētis: quapp fuit necesse ut parū sub iunc
tura capitis eēt posterius a duab⁹ ptibus .s. i medio
eius qd̄ est int̃ id qd̄ ē posteri⁹ ⁊ latus. ¶ Oportuit
igit̃ ut duo fōamia cēnt pua: q̄propt̃ necesse fuit ner
uos fuisse paruos. q̄ꝛ vero in spōdili scd̄a ipossibile
fuit neruorū egressiōes supius fuisse. sicut fuit ipossi
bile i hac: eo q̄ꝑ si i ea essent neruorū suorū egressio
nes sicut in prima timeret̃ ne cōquasseret̃ ⁊ rūperet̃
motu prime spondillis sup eā cū caput añrius aut
posterius mouet̃. Neq̄ȝ etiam fuit possibile ut añri⁹
egrederet̃ ⁊ posterius ppt̃ illud qd̄ dixim⁹. ¶ Nec
fuit possibile ut a duobus egredēt̃ lat̃ibus qm̄ si cēt
ita eēt cū prima cōis sȝ qd̄ int̃ eas oriret̃ cēt ualdē sb
tile: nȝ primorū corrigerēt puitatē: ⁊ qd̄ cōprehēde
ret̃ cēnt paria debilia simul iūcta ⁊ si cū pria essȝ cō
munis iam enim cognouimus cām prime ⁊ que es
set corruptio si cā a duobus pforarēt lateribus ergo
oportuit foramina i scd̄a esse añ duo lat̃a simenii ⁊
duobus prime opposita lateribus. qm̄ corpus prie
cū eis associabit̃ nō ledet eos. ⁊ dēs qdē qui ex secū
da orit̃ bñ prime ē annex⁹ ligamēto forti. ⁊ iūctura
capitis cū prima ābe cū scd̄a sūt laxiores q̄ȝ earum
spōdiliū iūcture. iō q̄ꝑ motus q p eas fiūt ualde sūt
necessarii ⁊ iūctura ut essēt firme ⁊ manifeste: ⁊ quū
caput mouet̃ vnius spondilis alia manet inseparabil̃
in alia sua iunctura. sicut opposite facie ad faciem. ⁊
cū caput añrius mouetur ⁊ posterius stat cū prima
spondili ac si ambo cēnt vnū os ⁊ cū ad duo lat̃a
sine transuersione mouet̃ fit spondilis prima cuȝ se
cūda sicut vnum os. Hoc est qd̄ de spondilib⁹ colli
⁊ earum proprietatibus narrare volumus.

¶ Capitulum. viiii. d̄ anatomia spondiliuȝ pectōis
⁊ coꝝ iuuamētis.

Spondiles pectoris ille sūt cū quibus iun
gūt̃ coste ⁊ attractōis aeris mēbra ꝯprehē
dūt: ⁊ sunt spondiles. xi. simenia habētes ⁊
alas: ⁊ vna q̄ alas non hȝ. Sunt igit̃. xii. spondiles.
Earū v̄o simenia nō sūt equalaia. Que. n. ex eis sunt
corā mēbris que sūt nobiliora maiora sūt ⁊ fortiora
Et spōdiliū quidē pectoris ale aliis duriores exñt
pp q̄ꝑ cum eis coste iungunt̃. ¶ Septē āt supprema
rum spondilium simenia sunt magna. Et ipsarū ale
grosse vt coꝛ fortissime tuaet̃. Et ideo q̄ꝛ earuȝ cōpo
reitas in hoc fuit diminuta facta sūt ipsarum addita
mēta coniunctionalia curta ⁊ lata: ⁊ illarum quidē
supra decimam additamenta coniunctionalia que
sursum tendūt sūt illa in q̄bus est vacuitas bucelle.
⁊ illa que inferius tendūt sūt illa in quibus egrediū
tur gibbositates que vacuitates egrediuntur quaꝝ
simenia ad inferiora curuant̃. ¶ Decime autē sime
niū est rectū ⁊ nō curuū: ⁊ eius additamēta coniun
ctionalia vtrinq̄ȝ habēt vacuitates que corā bucel
lis existūt cū superius ⁊ inferius simul bucellarū sit
receptio. postea v̄o illarū que sub decima existūt bu
celle sūt ad superiora ⁊ eoꝝ vacuitates ad inferiora
⁊ ipsaꝝ simenia ad supiora curuāt̃: ⁊ nūc huius toti
us iuuamētū nominabimus post. ¶ Duodecia v̄o
spondilis alas nō hȝ qm̄ necessitas multa q̄ costaꝝ
cā inerat iā est diminuta: sed firmitudo alio mō ē in
geniata in quo firmitudo cū alio iūgit̃ iuuamēto
¶ Et huius qdeȝ existit declaratio q̄ꝑ spondiles al
chatim nimia indiguerīt magnitudie ⁊ iuncturaruȝ
multa firmitudine. q̄ꝛ ferūt totū qd̄ ē supra ipsas. iō
q̄ȝ necesse fuit ut i iūcturis vacuitates ⁊ bucelle plu
res nūero fierēt. quaꝝ iūcturarū eaꝝ additamenta
duplata fuerīt: ⁊ fuit necesse vt pars duodecime q̄ ē
versus ptem illaꝝ similis illis fieret. q̄ ppt̃ eius addi
tamēta ꝯiūctionalia duplata fuerūt. In his igit̃ ad
ditamētis destructa fuit res ex q̄ dignū erat vt ale fi
erēt. p⁹ hoc amplissime fuit dilatata. ⁊ qd̄ ex ea am
pliatū fuit fere ale simile existit. ¶ Duo igit̃ iuuamē
ta simul in hac creatura ꝯiuncta fuerūt. ⁊ hec qdeȝ
duodecima ē illa cū qua diaphragmatis iungit̃ ex
tremitas. ¶ Ille āt que supra hāc existūt spondileȝ
non hac indiguerūt firmitudie in multiplicatiōe ad
ditamētoꝝ ꝯiūctionaliū: imo qd̄ eis oritur de sime
niis ⁊ alis magnificatū fuit. quare eaꝝ corp⁹ ad hoc
occupatū fuit. ⁊ ppt̃ea q̄ȝ pectoris spōdiles maiōes
exñt spondilibus colli nō fuerūt posita foramia int̃
duas spōdiles cōia eq̄lit̃ diuisa: sed paulatim fuerīt
ordinata: qm̄ in illis que sūt supius fuit factū augm̄
tū ⁊ in eis que sūt iferius fuit fcā diminutio dōec to
tū foramē i vna remāsit. ⁊ huius qdē finis i decima
existit spondili. eaꝝ v̄o que ex spōdilibus pectoris
remanēt. ⁊ spōdiliū alchatim corpora tolerare po
tuerūt a dextris ⁊ a sinistris ut i eis fiat foramē ꝯple
tum. fuit ergo i spōdilibus alchatim foramē a d̄xtris
⁊ foramē a sinistris. ppterea vt neru⁹ egrederet̃.

¶ Capitulum. x. d̄ anatomia spōdiliū alchatiȝ.

Super alchatim uero spondiles sūt simenia
⁊ ale late. ⁊ ipoꝝ quidā additamēta cōiūcti
onalia inferiora dilatantur ⁊ assimilant̃ aliis
d̄scēdentibus. ¶ Et spōdiles ille sūt q̄nq̄ȝ alchatim
v̄o cum alhaim est sicut basis totius dorsi. ⁊ ipse q
dē sustinēt ⁊ deferūt os femoris. ⁊ sūt a quibus ner
ui pedis oriuntur.

¶ Capitulum. xi. d̄ anatomia alhauis.

Ossa alhauis sūt tria que magis igeniose sī
cōiūcta q̄ȝ oēs spōdiles: ⁊ eaꝝ iūcture sunt
firmiores. ⁊ ipsaꝝ ale sūt magis āple. ⁊ ner
uus qdē q d̄ foramie i eis exñte egredit̃ nō exit a cer
titudine duoꝝ lateꝝ ne anche iunctura ipsiuȝ cōpri
mat: sed est magis remotus ⁊ multo plus spissus ad
anteriora ⁊ posteriora. ⁊ ossa quidē alhauis similia
ossibus existunt alchatim.

¶ Capitulum. xii. d̄ anatomia alhosos.

Alhosos ē cōpositus ex tribus spondilibus
cartilaginosis q̄ nō hñt additamēta: ⁊ ner
uus qdē a foraminibus illaꝝ cōibus orit̃:
sicut est in collo ppterea q̄ꝑ sūt pue sȝ a foramine ter
tie neruis egreditur impar.

¶ Capitulum. xiii. in quo est sermo qui est sic̃ finis
de iuuamēto dorsi.

IAm locuti sumus de ossib' dorsi verba moderata. Nũc autẽ d' toto dorso v̓ba loquamur ꝯtinẽtia sũmã. Dicemus igiť ꝙ totuʒ dorsũ ẽ sicut res vna ꝓpriã hñs figurã aliis figuris meliorẽ q̃ ẽ circularis. Hec nãqꝫ figura remotior ẽ a receptione nocumentoꝝ ex percussiõe vel impulsione euenientiũ qꝫ oẽs alie figure: ⁊ pp̱ hoc capita eoꝝ que superius ad inferiora fuerũt curuata: ⁊ eorũ q̃ sũt inferius ad superiora ꝯiunxerũt se apud mediã que ẽ decima. Hec v̓o ad nullã curuata fuit partẽ: iõ vt super eã due simul cõueniãt curuitates ¶ Et decima quidẽ inter simenia nõ sm̃ numeruʒ sʒ longitudinem media existit: ⁊ qa qñqꝫ est necesse dorsũ ad aliqd̓ duoꝝ curuari alteꝝ: ⁊ istud ñ fit nisi vt declinet mediũ ad ꝯtrariũ partis ⁊ declinet illud quod ẽ s̃ ipsuʒ: ⁊ sub ipso ad aliã ptem ac si duo extrema dorsi ad sibi obuiandũ declinaret: ppea i medio non facte fueȓt bucelle sed vacuitate tantuʒ ⁊ facte fueȓt bucelle superiores ⁊ inferiores ad ipsũ declinãtes: sed supiores descẽdẽtes ⁊ inferiores ascendentes. Iõ vt eaꝝ ablatio ad cõtrariũ partis declinationis facilis sit ⁊ vt superiores curuenť ad iferiora ⁊ inferiores ad supiora.

¶ Capitulũ. xiiii. de anatomia costarum.

COste sunt tutamẽtũ eius qd̓ ex istr̃is attractionis aeris ⁊ ex supiorib' istroꝝ nutrimẽti circundant: ⁊ ipse qdẽ nõ facte fueȓt vnũ os ne grauarent: ⁊ ne si aliquod accidẽt nocumentũ foret cõmune ⁊ vt facile esset dilatari quũ necessitas addit sm̃ illud quod ẽ in natura ⁊ iplenť interiora nutrimento ⁊ inflatõne ⁊ indigerent loco magis amplo: ⁊ pp̱ aerẽ qui attrahiť: aut ⁊ inť eas musculi pectoris qui in operationibus attrahẽdi aerem iuuant ⁊ eius quod ꝯtinuať cum ipso inciderent: ⁊ ꝓpterea ꝙ pectus circundat pulmonem ⁊ cor ⁊ qd̓ est cum eis necessaria fuit cautela vehemẽtissima in eorum desẽsione: quoniã nocumẽtoꝝ ipressiones q̃ eis accidũt sint maiores ⁊ cum hoc coruʒ minutio vndiqꝫ non ea angustat nʒ eis nocet. ¶ Et iõ septẽ coste supiores create fuerũt ꝯtinẽtes illud quod ẽ in eis sibi apd̓ cassũ obuiantes ⁊ mẽbrũ circundãtes principale ab oib' ptib'. Ille v̓o q̃ existũt in parte istrumẽtorum nutrimẽti create fuerunt sicut posterius minute: vbi sensus non ꝑuenit visus: sed anteri' non fuerũt ꝯtinuate: imo paulati ordinate fuerũt cũ sectione fuerũtqꝫ supiores ꝓpinqus hñtes spaciuʒ inter duo extrema egredientia: et inferiores longinqui'. ⁊ istud oĩo fuit vt cũ cautela mẽbroꝝ nutrimẽti. s. epatis ⁊ splenis ⁊ aliorũ amplitudo loco stomachi iungereť ne cũ ipléreť nutriẽtib' ⁊ inflationib' cõprimereť. ¶ Septẽ vero coste superiores pectoris coste vocanť: que ab vnaquaqꝫ parte sunt septẽ: sed due que sũt in medio sunt maiores ⁊ longiores: ⁊ ille q̃ sũt in extremitatib' sũt breuiores hec eiʒ figura vt ꝯprehensuʒ vndiqꝫ ꝯprehendať melior existit: ⁊ coste quideʒ iste in primis supra sui gibbositatẽ ad iferiora indicanť: deinde redeundo ad superiora incedũt ⁊ ꝯtinuanť cũ torace sicut noiauimus postea Iõ vt sit earum ꝯprehensio in locis amplior: duo ꝑterea cuiusqꝫ eaꝝ additamẽta duas profũdas igrediunť vacuitates q̃ sunt in vnaquaqꝫ ala: q̃ ẽ supra spondiles: ⁊ prouenit iunctura dupla: ⁊ similiter existunt ale septẽ cũ ossib' toracis. Quinqꝫ autẽ curuate q̃ remanserunt sunt ossa posteriora ⁊ coste false: q̃rũ capita creata fuerunt cũ cartilaginibus cõtinuata vt sint secure a fractura quũ ꝑcussiones affuerũt: ⁊ ne occurrant mẽbris lenibus ⁊ diaphragmati cũ sua duricie: sed occurrat ei in corpe quod iter eas ⁊ mẽbra lenia existat mediũ ⁊ inter duritiẽ ⁊ lenitateʒ mediocritatem habeat.

¶ Capitulũ. xv. de anatomia toracis.

TOrax ex septẽ ossibus est ꝯpositus ex vno autem osse non fuit creatus propter iuuamẽtũ quod in aliis locis sciuisti: ⁊ ppea vt sit laxus vt ꝯueniens sit ei qd̓ colligiť ex mẽbris attrahendi aerẽ in dilatatione. Iõqꝫ creata fuerũt nõ solida cũ cartilaginib' ꝯtinua vt in ipsoruʒ interiori motu adiuuẽt: lʒ sint iuncture eoꝝ firme. ¶ Que ẽt septem creata fuerunt sm̃ numerum costarũ q̃ cum eis iungũtur. Cũ inferiori preterea pte toracis os cartilaginosũ latũ ꝯtinuatur: cuius inferior extremitas rotunditati attinẽs vocať epiglotalis eo ꝙ epigloti sit similis: ⁊ ipsũ quidẽ est tutamẽtũ oris stõi ⁊ mediũ inter toracẽ ⁊ mẽbra lenia: iõ vt ꝯtinuitas duri cũ leni sit melior quẽadmoʒ mltotiẽs diximꝰ.

¶ Cap. xvi. de anatomia furcule.

FUrcula ẽ os positũ super vnãquãqꝫ duaꝝ partiũ eius quod in torace ẽ supremũ curuatũ corã anhar. i. loco q ẽ in inferiori parte gule: ⁊ propter sui ꝯcauitatẽ accidit foramen: in quo penetrat vena ad cerebꝝ subiẽs ⁊ nerui ab eo descẽdentes: ⁊ declinat ad partẽ siluestrẽ ⁊ ꝯtinuať cũ capite spatule: ⁊ cum ipso spatula ligať ⁊ cũ eis ambobus adiutorium.

¶ Capitulũ. xvii. de anatomia spatule.

SPatula fuit creata propť duo iuuamẽta. Unũ ẽ vt adiutoriũ ⁊ manus ab ea suspendať: ne adiutoriũ cũ pectore sit ꝯtinuũ: qm̃ facilitas motus vniuscuiusqꝫ duaꝝ ad alterã ostrueret ⁊ coangustatio fieret. Ipsa uero creata fuit a costis separata ⁊ partes motuũ ad illã fuerũt ãpliate: ⁊ alterum ẽ vt sit defensio firma membroꝝ que itra pectus existũt: ⁊ ut eleueť in loco simeniorum spondilium ⁊ aliarũ ipsarũ vbi non sunt spondiles que percussiones repellant: nʒ sensus qui eas percipiãt Spatula vero a parte siluestri subtiliať: ⁊ a pte domestica ingrossatur: ⁊ super extremitatẽ ipsius siluestrem fit uacuitas profunda quã rotunda adiutorii ingreditur extremitas: ⁊ ipsa quidẽ duo hʒ additamenta: vnum ẽ ad superiora ⁊ posterius ⁊ vocatur destructũ ⁊ rostrũ eoꝝ ⁊ per ipsũ ligatur spatula cũ furcula ⁊ ipm̃ ẽ qd̓ prohibet ne adiutoriuʒ ad superiora de suo moueatur loco: ⁊ aliud est interius ad inferiora quod etiã prohibet ne caput adiutorii dislocť. Postea sine intermissione dilatãť quantũ pl' ad partẽ icedit domesticã: iõ vt sit eius ꝯprehensio plus defendens. ¶ Et ipsa qdẽ supra sui dorsũ additamẽtũ hʒ sicut triangulũ cuius basis ẽ ad parteʒ siluestreʒ ⁊ ipsius angulus ad partẽ domesticam ne dorsi superficies fricetur: si. n. foret basis ad partem domesticam eleuaret cutem ⁊ cum percussiones adessent efficeret dolororem. Et hoc quidem additamentum est ei simenia spondilibus creatum ad defendendum ⁊ vocatur oculus spatule. ¶ Ultima vero spatulo dilatatõ ẽ vbi cartilago cũ qua cõtinuať cuius extremitas est rotunda que cũ ea continuať quã in aliis diximus cartilaginibus.

¶ Capitulũ decimũoctauũ d' anatomia adiutorii.

A Diutorii os rotõdũ fuit creatũ vt a nocũm torũ receptiõe magis foret remotũ. Cuius quidẽ superior extremitas est gibbosa vt spatule vacuitatẽ ingrediat̃ cũ iũctura laxa ñ valde firma ⁊ laxitatis cãe iũctur̃ hꝰ accit ei frequẽt̃ dislocatio. Juuamtũ v̾o ꝙ i hac exit laxitate sũt due r̃s ncẽitas ⁊ securitas. Sꝫ necessitas ẽ facilitas motionũ ad oẽs ptes. Et securitas ẽ ꝙ lꝫ adiutorio sit necessariũ vt diuersis motõibus ad ptes possit moueri diuersas. motiones tñ iste nꝫ sũt multe neqꝫ pdurãt usqꝫquo timeat̃ ne eius rũpãt̃ ligamẽta ⁊ disloceẽt imo adiutorium in pluribus dispositionibus eũgetũ: ⁊ aliud qꝺ ẽ ex manu ẽ mobile. ⁊ propter hoc alie iũcture firmiores facte sunt q̃ꝫ adiutorii. Adiutorii uero iũcturã quattuor amplectũt̃ ligamenta Unũ eorũ ẽ dilatatũ pãnniculare iũcturã circũdãs sicut oẽs alie circũdãtur iũcture. ⁊ duo alia ligamẽta que a rostro corui ꝺ̃scẽdũt: quorũ vnũ ẽ habens extremitatẽ dilatatã ⁊ circũdat adiutorii extremũ: ⁊ alterũ est maius ⁊ durus descẽdẽs cũ quarto quod etiã descendit ab additamẽto rostrali tenuitatẽ eis p̃paratã quorũ figura ad latitudinẽ trahit ⁊ ꝓprie cũ adiutoriũ tãgũt. ⁊ ipa quidẽ solẽt occultari sꝺ adiutorio ⁊ continuari musculis qui in eius interiore extẽsi sũt sequẽtes adiutoriũ. Adiutoriũ preterea a pte domestica ẽ cõcauũ: ⁊ a pte siluestri gibbosuꝫ: vt pp hoc qꝺ sup ipm ex musculis ⁊ venis ⁊ neruis disponitur affirmet̃: ⁊ ut hõ bñ ãplectat̃ qꝺ uli ãplecti ⁊ qꝺ vna manus ad altam perueniat. Sup inferiorẽ ãt adiutorii extremitatẽ duo additamẽta cõtinuata cõposita fuerũt ex qbus illud qꝺ ẽ ad intiora ẽ longius ⁊ subtilis cũ nulla re hñs iuncturã. qm̃ nõ ẽ nisi neruorũ ⁊ uenaꝝ defensor Sed cũ eo qꝺ ẽ ad exteriora cõplet̃ iunctura cubiti p bucellã que i ipso exisũt f̃m modum quẽ nominabimus ⁊ iter ea proculdubio subtilitas existit. Et i duabus qdem huius subtilitatis extremitatibus due sũt uacuitates superius ad anteriora ⁊ iferiora ad posteriora. Et eaꝝ superior domestica concauitas ẽ lenificata ⁊ ñ existit sup eã separatio sed siluestris cõcauitas est maior eis et qꝺ ad finẽ siluestris concauitas tendit nõ ẽ lenificatũ neqꝫ ẽ ipius supforatio rotundar sꝫ ẽ sicut paries pectꝰ ita vt cũ additamto aseid i ipsa ad partẽ mouetur siluestrẽ ⁊ quũ ad ea ꝑuenit stet: et nos quidẽ declarationẽ necessitatis eaꝝ cito affereũs. Has v̾o cõcauitates duas vocat Hippo. duo limites.

Capitulum decimumnonum de anatoia aseid

A Seid ex duobꝰ ossibꝰ in longitudine cõiũctis ẽ cõpositũ ⁊ vocãt̃ focilia. Supius v̾o ex eis qꝺ ad policem tendit ẽ subtilius ⁊ vocat̃ focile superius et iferius ex eis qꝺ vadit ad auricularẽ ẽ grosius quoniã est differens et vocat̃ focile inferius Supioris v̾o focilis iuuamtum est qꝺ ipꝫ ẽ motus aseid ad se torqueudum ⁊ resuppinandũ ⁊ inferius focilis iuuamẽtum ẽ vt p ipsũ sit motus aseid ad cõstringendũ et dilatãdũ. Cuius vero ipsoꝝ mediũ attenuatuꝫ fuit quoniã grossitudine nõ indigẽt propter illꝺ quod ex musculis grossis sup ipsa iacet ⁊ ipsoꝝ duo extrema ingrossata fuerunt propt̃ea ꝙ sup ipsa multa ligamẽtoꝝ origo est eis necessaria quia frequenter accidunt verbera ⁊ percussiones fortes quũ motus est iuncturarũ: ⁊ ꝓpea ꝙ carne ꝺ̃nudantur ⁊ musculis. Superius vero focile est totũ quasi veniat a parte domestica ⁊ paululũ tõtuose ad partẽ siluestrem gibbosũ fiat: ⁊ iuuamentuꝫ i hoc existit preparamẽti bonitas ad modũ torquendi: sꝫ inferius ẽ facile rectũ qm̃ hoc ad ꝯstringendũ ⁊ dilatandũ melius existit.

Caplm. xx. ꝺ̃ anatomia iuncture cubiti.

C Ubiti vero iunctura ex iũctura focilis supioris ⁊ inferioris focilis iũctura cuꝫ adiutorio ꝯponit̃. Supius qdẽ focile i sui extremitate vacuitatẽ ingeniose f̃cãm hꝫ in quaꝫ bucella siluestris extremitates adiutorii ingredit̃ ⁊ ligat̃ cuꝫ ea: ⁊ ex ipsius circuitu in vacuitate illa ꝓuenit motꝰ resupinus ⁊ tortionis. Inferius ãt focile duo hꝫ additamẽta inter que existit tenuitas que sime grece lr̃e similat̃ ⁊ est ita. C. Et huius quideꝫ tenuitatis contorquetur superficies illa que est in ipsius concauitate vt bñ sit factus eius introitus in ꝯcauitateꝫ q̃ est in extremo adiutorii qꝺ cõcauũ existit: sed sue ꝯcauitatis figura gibbositati circuli similatur. Ex bona igit̃ ingressione subtilitatis que inter duo focilis inferioris additamẽta existit in illã iferiorẽ tenuitatẽ iũctura ꝯponit̃ cubiti. Quũqꝫ tenuitas vl̃ ꝑs super tenuitatẽ vel partẽ ad posteriora mouet̃: ⁊ iferius extendit̃ manꝰ ⁊ quũ parietalis minuitas eã refrenat a vacuitate bucellã tenẽte tenet eã ⁊ ꝓhibet a dilatatõe sup̾flua. Stãt igit̃ adiutoriũ aseid f̃m rectitudinẽ. Quũ vero vna duarũ tenuitatũ super aliam ad añriora ⁊ supius mouet̃ ꝯstringit̃ manꝰ donec aseid tãgat adiutoriũ ad ptẽ domesticã ⁊ ab ãterioribus. ⁊ duo qdem focilia superius simul iũgũt̃ sicut res vna ⁊ accidit in eis vacuitas ãpla cõis cuiꝰ plurimũ in focili existit inferiori. Qꝺ ãt superfluit ab hac vacuitate remanet gibbosũ lenificatũ ut sit longinquũ a nocumẽtoꝝ repletõe. Et posteriꝰ qdeꝫ ex vacuitate focilis inferioris oritur additamẽtũ qꝺ ad lõgitudinẽ quandã trahit. Et de hꝰ totiꝰ iuuamẽto loquemur si deus voluerit.

Caplm. xxi. ꝺ̃ anatomia rasete.

R Aseta ex multis ẽ ꝯposita ossibus ne nocumẽtũ si accideret cõe fiat: ⁊ vt per ipsaꝫ plãta concauari possit: quũ corpora rotõda ꝯtinẽdi volũtas affuerit ⁊ cũ liquida currentia retinere voluerimus. ⁊ hec qdem ossa iuncture sue firmit̃ ⁊ bñ adinuicẽ sunt ligata ne sepent̃ ⁊ planta debilit̃ illud teneat qꝺ colligit ⁊ qꝺ tenet: ita vt si cutis plante excoriaret̃ inueniẽt̃ hec oĩa ossa continua quoruꝫ sepatio a sensu sit longiuqua: ⁊ quũ hoc ligamentũ firmit̃ stringit vnũ cũ vno: sed in eis existit obedientia ad paruã constrictionẽ ex qua ꝓuenit vt interius plãte conuocatur. Rasete vero ossa sũt septẽ ⁊ vnũ additum sed septem radicalia in duabus consistũt aciebꝰ vna acies est ad partẽ aseid cuius ossa sũt tria qm̃ ppea ꝙ est ad partẽ aseid oportuit vt essꝫ plꝰ subtilis. Et alterius aciei ossa sũt quattuor que sũt ad partẽ pectinis ⁊ digitorũ: vñ ꝓpt̃ hoc oportuit vt essent magis ampla: ⁊. tria quidẽ ossa ordinata fuerũt Eoꝝ eni capita que sunt ad partẽ aseid subtiliõa sũt ⁊ melius adinuicem collecta ⁊ plus continuata ⁊ earum quidem capita que sunt ad partẽ aciei alterius sunt latiora ⁊ minus bñ collecta ⁊ continuata. Octauum vero os nõ consistit in duabus rasete aciebus: sed fuit creatum ad defendendũ neruũ qui est in planta. Et aciei sc̃ꝺe sit extremitas ex coniũctione capitũ ossium eius ⁊ ingreditur uacuitatem

quam nominauimus: que est in extremitate duorũ focilium. Fit ergo iũctura dilationis ꝛ constrictionis. Additamentũ vero predictum quod est in focili inferiori vacuitatem ossium rasete ingredit̃ ꝛ fit inde tortionis ꝛ resupinationis iuunctura.

¶ Capi. xxii. de anatomia pectinis manus.

Ossa pectinis plane sunt quattuor, ꝓpterea cũ quattuor ꝯtinuant̃ digitis ꝛ sũt ꝯiũcta a parte que ẽ ad rasetam: ideo vt cum ossib' que sĩt sicut connexa ꝛ coniuncta bene cõtinuẽt: q̃ i parte digitorum parũper dilatant̃: vt cum ossibus que sũt distincta ꝛ separata bene continuent̃: ꝛ fuerunt ad interiora curuata: pp illud quod iã sciuisti. ¶ Rasete vero iunctura cum pectine componit̃ p ꝯcauitates que in extremitatibus ossium rasete consistũt: in quas bucelle ossium pectinis que iam cartilaginibus inuestite fuerunt ingrediunt̃.

¶ Capi. xxiii. de anatomia digitorum.

Digiti sunt instr̃a que ad colligendũ res iuuant. ¶ Et ipsi quidẽ non fuerũt creati carnei ab ossib' vacui: ꝛ si tamen hec diuersis motibus possint moueri quẽadmodũ multi vermiu ꝛ pisciũ potẽtia debili mouerent̃ ꝛ hoc iõ ne eorũ operationes forẽt debiles ꝛ ẽt debiliores q̃ȝ vermis: neqȝ ẽt in vno creati fuerũt osse ne corũ operationes forent difficiles quẽadmodũ accidit pacientib' cizeȝ ꝛ ipsis quẽ tria suffecerũt ossa: qm̃ si eoꝝ numero adderet̃ in augmẽto numeri motuũ ipsorũ iuuaret: sed debilitas proculdubio intendendo illõ qd' ipsos i suꝑflua firmitudie oȝ tenere ꝓueniret: ꝙ si ex paucioꝛib' quã trib' creati fuissẽt quẽadmõȝ si creati fuissẽt ex duob' ossib': essȝ firmitudo maiõ: ſȝ mot' minuerent̃ ab eo ꝙ sufficit: ꝛ nos qdẽ pl' idigem' motib' diuersis q̃ȝ augmẽto firmitudis tminũ trãseuntis. Ipsi vero creati fuerunt ex ossib' quorũ bases sunt latiores ꝛ ipsorum capita sunt magis tenua ꝛ que eis sunt inferiora sunt maiora ſm ordinẽ: ita vt que in eis sũt subtiliora sint extremitates anemul ꝛ hoc quidẽ ẽ propter decorationẽ comparationis q̃ inter portantẽ existit ꝛ portatum. ¶ Ipsoꝛȝ aũt ossa creata fuerũt rotunda timore nocumẽtorũ. ¶ Et facta fuerunt dura non hñtia ꝯcauitatẽ neqȝ medullã vt essent fortiora: ꝛ ad ꝯstringendum ꝛ ad figendũ in motib' ꝛ attraheñ. Et fuerunt creata iterius curua: ꝛ exterius gibbosa: propterea vt illud qd' tenent melius retineant ꝛ melius fricent ꝛ meli' premant illud qd' fricant ꝛ premũt. ¶ Et inter vnũ qdqȝ ꝛ aliud non fuit in medio ꝯcauitas nȝ gibbositas vt bene tãq̃ȝ res vna ꝯtinuent̃ quuȝ necessitas fuerit vt ex eis iuuamẽtũ quasi vnius ossis habeat̃. ¶ Eoꝝ vero extremi sicut pollex ꝛ auricularis gibbositatẽ ad partẽ in qua non ẽ digitus habent: vt sit eoꝝ sũma quũ applicãt̃ simul figure rotunde: que a nocumẽtis tueẽt: ꝛ intrinseca eoꝝ pars fuit carnosa: vt sustentet eos vt cedant ꝛ sibi obuiantibus quum ea strinxerint. A foris vero nõ taliter facti fuerunt: ne grauarẽt ꝛ vt pugnũ essȝ arma dolorem faciens ¶ Verũtamẽ in anemul plus carnis positũ fuit vt bene apud ꝯcursũ quasi ꝯiuncta applicent̃: ꝛ medium qdẽ ex lõgioribus factus fuit iũcturis ꝛ postea anularis. Deinde index: ꝛ postea auricularis. Iõ vt eoꝝ extremitates apd' ꝯprehensionẽ equentur: ꝛ nõ remaneat apertio: ꝛ cũ hoc vt digiti ꝛ planta super rotũdũ ꝯcauent̃: cũ colligit̃. ¶ Polex vero oium quattuor digitoꝝ iusticia existit: qui si non i suo poneret̃ loco eius iuuamẽtũ d'strueret̃. ¶ Si. n. itul in planta poneret̃ plurimũ operationũ q̃s p plãtaȝ habem' destrueret̃ nobis. ꝛ si ad partẽ poneret̃ auricularis: vna manus ad aliã ad tenẽdũ illud in quo iungunt̃ non ꝑueniret: ꝛ hoc quidẽ remotius existit qm̃ si retro poneret̃ ꝛ pectini polex non alligaretur longitudo int̃ ipsuȝ ꝛ alios digitos non coãgustaret̃ ¶ Quũ ergo alii quattuor digiti rẽ aliquã ab vna parte ꝯprehenderent ꝛ polex ab alia parte adiuuaret: possibile essȝ vt plãta rẽ magnã ꝯprehenderet: ꝛ polex ab alia parte essȝ: sicut applicãs illud qd' plãta cõstringit ꝛ tenet ꝛ auricularis ꝛ annularis. sicut coopertoriũ posteri'. Ossa autẽ digitoꝝ ossa ꝯtinuata fuerunt cũ tenuitatib' ꝛ ꝯcauitatibus intrantib' inter quas humor existit viscosus: quorũ iuncturas ligamẽta ꝯprehendũt fortia: q̃ sibi obuiant cum panniculis cartilaginosis: ꝛ vacuitates quidã iplent q̃ i iuncturis existunt propter augmẽtum firmitudinis ossa minuta que sisamina vocantur.

¶ Cap. xxiiii. de iuuamento unguis.

Unguis propter quattuor fuit iuuamenta creat'. Unũ ẽ vt carnis extremitas digitoꝝ podiũ existat ne quũ suꝑ aliquaȝ presserit rẽ debilitet̃. ¶ Et aliud vt digit' per eam res minutas possit capere. ¶ Et tertiũ vt p eas valeat scalpere ꝛ mũdare. ¶ Et quartũ vt q̃ñȝ sit arma. ¶ Tria vero prima speciei humãe dignius ꝯueniũt. ¶ Et quartũ ceteris aialibus. ¶ Et vnguis quidẽ extremitas rotũda creata fuit pp illud qd' scis. ¶ Et ipsa ex ossib' creata fuit lenibus vt sub eis flecteret̃ q̃ ipȝ percutiũt ne scinderet̃. ¶ Et vngues quidȝ create sũt sẽp crescentes ppea ꝙ sunt apte vt fricẽt̃ ꝛ radãt̃.

¶ Capitulũ. xxv. de anatomia ossiũ femoris.

Ossa ancharum albanim sũt duo ossa a dextris ꝛ a sinistris q̃ in medio firma ꝯtinuant̃ iũctura ꝛ ipsa quidẽ sunt sicut oiuȝ superioꝝ ossiũ fundamẽtuȝ ꝛ portantia ꝛ mutantia localiter iferiora: vnũqdqȝ aũt ipsoꝝ in quattuor diuidit̃ partes illud qd' ẽ ad partẽ siluestrẽ vocat̃ albarafa ꝛ os ilii: ꝛ illõ quod ẽ ad añriora os vocat̃ femoris: ꝛ illõ qd' ẽ ad posteriora vocat̃ os anche: ꝛ domesticũ qd' ẽ ad superiora vocatur piscis coxe: q2 in ipso est concauitas quaȝ caput coxe gibbosum ingredit̃ ꝛ suꝑ hoc os mẽbra posita sũt nobiliora: sicut vesica ꝛ matrix ꝛ spermatis receptacula in viris: ꝛ ficteris ꝛ intestinum rectum.

¶ Cap. xxvi. ẽ sermo aggregat' de iuuamento rigil.

Horũ iuuamẽta in duab' ꝯsistũt reb' vna est figere ꝛ stare ꝛ hoc ẽ per pedẽ: ꝛ altera mutatio equalis autẽ ascẽdẽs aut descẽdens: ꝛ hoc fit p coxã ꝛ per crus. ¶ Quũqȝ pedi nocumẽtũ acciderit stare ꝛ figere difficile erit: sed mutari nõ nisi tantũ quantũ necessaria fuerit mutatio multe fixionis que est ad vnũ pedem: quũ aũt musculis coxe aut cruris nocumẽtũ acciderit figere erit facile: ſȝ moueri difficile.

¶ Capi. xxvii. de anatomia ossiũ coxe.

Primũ ex ossib' rigil est coxa: ꝛ ipm̃ qdẽ ẽ os mai' qd' in corpe existit: q2 ipm̃ ẽ deferẽs illõ qd' ẽ s' ipm̃ ꝛ mutans illõ qd' ẽ sub ipo. Cui' supior extremitas fuit faca rotũda vt in pixidẽ anche bñ ingrederet̃. ¶ Et ipsũ qdẽ ẽ gibbosũ ad p̃tẽ siluestrẽ: ꝛ curuatũ ad partẽ domesticã: ꝛ ad po

ſterioꝛa. Si eni ipm foꝛet poſitū ſcdm rectitudinē ⁊
pixidis eqdiſtātiā accideret inde aliqs claudicatōiſ
mot⁹ queādmodū accidit ei cuius talis ē creatō ne
qꝫ bn̄ defenderet ⁊ muſculos magnos ⁊ neruos ⁊
venas: nꝫ ex hoc toto recta res gnārec̄ nꝫ ſedēdi foꝛ
ma eēt bōa. Amplius ſi curuū ad ptē domeſticā nō
fuiſſet reductū, ꝑueniret inde alterius modi claudi
catio nꝫ ſtatio illi media foꝛet: ⁊ fieret ei cōis decli̅a
tio neqꝫ eēt equalis. Et i ipſi⁹ extremitate inferioꝛi ſt
additamēta duo pp ꝓplitis iūcturā. ¶ Nos tn̄ pu⁹
meri minoꝛis ⁊ maioꝛis quātitatis eſt melius.

¶ Caplm. xxviii. d anatomia oſſiū cruris.

Crus ē queādmodū aſeid ex duob⁹ oſſibuſ
cōpoſitū. Unū ē maius ⁊ lōgi⁹ ⁊ ipm ē dōe
ſticū ⁊ vocac̄ canna magna: ⁊ aliud ē min⁹
⁊ bꝛeuis. nō eni peruēit vſqꝫ ad coxaꝫ immo ab ea
bꝛeuiac̄: iſeri⁹ tn̄ peruenit ad locū ad quē ꝓtēdic̄ ma
ius ⁊ vocac̄ cāna minoꝛ. ¶ Crus ēt hꝫ gibboſitateꝫ
ad ptē ſilueſtrē: poſtea apud extremitatē iferioꝛē ha
bet gibboſitatē aliā ad partē domeſticā: ppea vt per
eā melioꝛ ſit ſtatio: ⁊ cāna quideꝫ maioꝛ eq̄t q̄ ꝓ cer
to ē crus: ⁊ minoꝛ creata fuit q̄ꝫ coxa: ⁊ illud ē ꝓpte
rea ꝙ adiūcte fuerūt res pp q̄s ei in magnitudie fu
it addendū ⁊ hoc eſt figere ⁊ deferre qđ ē ſupꝛa ipꝫ
⁊ res pp quā fuit addendū ei i paruitate eſt facilitas
ad motū. ⁊ res ſecūda magis ꝯueniēs fuit intētioni
ꝓ qua fuit factum crus minus. ⁊ res prima intētiōi
pꝛo qua fuit facta coxa maioꝛ. ¶ Duo āt cruris oſ
ſa ſūt quātitas tēperata: adeo qđ ſi vnū os adderec̄
accideret de debilitate ⁊ duricie motus illud qđ ac
cidit hn̄tiā elephāti ⁊ varices. ⁊ ſi vnū miueretur ac
cideret d debilitate ⁊ duricie motus ⁊ de ipotētia d
ferendi illud qđ eſt ſupra ipſū illud qđ accidit circa
crura hn̄tibus de nā ſubtilia. ⁊ propter hoc totū ſu
ſtētatū fuit ⁊ foꝛtius fcm̄ eſt cū cāna minoꝛe. ¶ In
cāna preterea minore alia exiſtūt iuuamēta ſic̄ ner
uos ⁊ venas ⁊ q̄ ſūt int̄ eas cooperire: ⁊ cōitas cāne
minoris i iūctura pedis: ut velox ⁊ foꝛti⁹ fiat iūctura
dilationis ⁊ toꝛtionis.

¶ Caplm. xxix. de anatomia poplitis.

Iunctura poplitis prouenit ꝓpter ingreſſū
duorū additamētoꝛū q̄ ſūt ſuper extremita
tem coxe i duas vacuitates que ſūt in capi
te oſſis cruris: que firmata fuit ligamēto cingente ⁊
alio ligamēto in ꝓfundū tendēte ⁊ duobus ligamē
tis foꝛtibus ⁊ duabus partibus cuius quidē ps an
terioꝛ bn̄ facta fuit cū raſgai. patela hoc ē oculo po
plitiſ ⁊ ē os ad rotūditatē trahēs. ¶ Cuius iuuamē
tū eſt refrenare illud qđ timetur quū eſt neceſſe ſup
digitos pedū curuatū ſtare ⁊ ſuſpēſū ſedec̄ ex ruptu
ra ⁊ diſlocatione. ⁊ iūctura quidē laboꝛioſa ſuſtēta
ta fuit ppea ꝙ ſuo motu differt coꝛp⁹. ⁊ poſit⁹ fuit lo
cus eius ad anterioꝛa qm̄ plimū qđ ei accidit de la
boꝛe inclinationis eſt ad anterioꝛa. nō enim habet
ad poſterioꝛa inclinatōem laboꝛioſā: ad duas tamē
ptes rē modicā declinatōis hꝫ. Tota vero eius de
clinatio ē ad anterioꝛa ⁊ accidit ei ibi labor in hoꝛa
icidēdi ⁊ ſtādi ſuper digitos pedis cū aliquis qua
ſi ſuſpenſus curuus ſtat ⁊ hoꝝ ſilium.

¶ Caplm. xxx. de anatomia pedis.

Pes creatus fuit ut ſit inſtrm̄ fingendi ⁊ fcā
fuit figura eius ad anterioꝛa vt figura lōga
ut in ſtando ⁊ in apodiādo ſuper ipm auxi
liū prebeat cui in parte domeſtica tēuitas creata fu
it vt ſit pedis declinatio in hoꝛa ſtandi: ⁊ proprie va
cilāti ad ptē ꝯtrariā parti pedes eleuati: quatenuſ re
frenet illud qđ opoꝛtet ꝯſtringi ex nixu ſuper parteꝫ
bn̄ eleuādi pedē eleuatū ⁊ ut ſtatio ſit tēperata ⁊ eti
am ut ſit facile calcare ſuper res exeūtes ⁊ abſqꝫ ma
gno doloꝛe ⁊ ut pes bene circūdet illđ qđ gradib⁹
⁊ extremitatibuſ eoꝝ per que fit aſcēſio ſimilac̄.
¶ Et pes quidē ex multis oſſibus creatus fuit pꝛo
pter iuuamēta ex quibus eſt vt bn̄ retineat ⁊ circun
det illud ſuper qđ incedit ex terra cum neceſſe fuēit.
Pes nāqꝫ plerūqꝫ tenet illud ſuper qđ incedit quē
admōm manus retinet illud qđ recipit ⁊ quū tenēs
preparatur ut moueac̄ ſuis ptibus ad aliquā foꝛmā
ut per eū retētio fiat melioꝛ erit melius q̄ꝫ vt totū ſit
vnū fruſtrum: ne figura poſt figurā figuretur. ¶ Et
ex eis ē iuuamētū toti cōe cuiuſ oſſa ſunt multa.
¶ Pedis uero oſſa ſunt vigintiſex. Cabab per qđ
iūctura pedis cū crure cōpletur. ⁊ calcaneus qđ eſt
ſuſtētamētū fixionis. ⁊ nauiculare per qđ ē tenuitas
⁊ quattuoꝛ oſſa raſete cū quibus pecten continuac̄:
quorū vnū eſt os grandinoſū exagono ſimile poſi
tū ad partē ſilueſtrē, ꝓpter qđ ps illa ſuper terraꝫ bn̄
figit ⁊ quinqꝫ pectinis oſſa. Alcahab uero huma
nū magis ſubtiliatū eſt ad exterioꝛa ⁊ magis ingroſ
ſatū ad interioꝛa q̄ꝫ alcahab omnium alioꝛum aia
lium. ⁊ ipm eſt quaſi nobilius oſſibus pedis i motu
iuuātibus ſicut calcāeus ē nobilius oſſibus pedis
in fingendo adiuuātibus. Et alcahab qdē int̄ duo
extrema poſitū eſt a duobus cānis egredientia ipm
a ſuis partibus circūdantia. ſ. a ſupremo ipſius et a
ſuo loco ⁊ a duabus ſuis partibus ſilueſtri ⁊ dome
ſtica: ⁊ eius duo extrema in duas vacuitates q̄ ſunt
in cānis fixe ingrediūc̄. Alcahab preterea int̄ crus
⁊ calcaneū mediū exiſtit: per ipſū enim melius con
tinuac̄ ⁊ iunctura iter ea firmac̄ ⁊ ſecura fit a diſloca
tione. ⁊ ipm quidē ꝓ certo in medio eſt poſitū. lꝫ exi
ſtimēt qdā ꝙ ad domeſticā ſit declinans ꝓpter ꝯca
uitatis tenuitatē. Ad alcahab v̊o os nauiculare ab
anterioꝛibus cōiūctionalit̄ ligatur. ⁊ hoc quidē na
uiculare cū calcaneo poſterius continuatur ⁊ añri⁹
cū tribus oſſibus raſete a parte ſilueſtri. ¶ Os v̊o
grandinoſū eſt illud qđ Si maiuſ vocat os ſolitari
um. ⁊ ſi volueris pones quartū oſſiū raſete. ¶ Cal
caneus āt ſub alcahab poſitus eſt durus rotūd⁹ ad
poſterioꝛa vt percuſſionibus ⁊ nocumētis reſiſtere
valeat ⁊ inferius lenificac̄ ut meli⁹ calcet ⁊ pes meli
us cooperiat illud ſuper qđ quieſcit quū ſtat: cuius
quātitas magna facta fuit vt coꝛpus poꝛtare queat
⁊ fuit factus triāgulac̄ ad lōgitudinē ⁊ ſubtiliando
paulatim ꝓtenditur donec finiac̄ ⁊ annichilec̄ corā
tenuitate ad partē ſilueſtrē. iō vt ſubtilitatis cōcaui
tas ſit oꝛdinata ſuperius ad ſuuꝫ mediū. ¶ Raſeta
v̊o a palme raſeta ē diuerſa qm̄ hec eſt vna acies il
la due acies: ⁊ qꝛ eius oſſa ſūt numeri multū mioꝛiſ
⁊ in hoc qdem iuuamētū exiſtit qm̄ in palma mot⁹
ſit plus neceſſarius ⁊ cōprehēſio quā i pede: et ma
ius iuuamētū qđ in pede cōſiſtit ē figere. ¶ Multi
plicare āt diuiſiones ⁊ iuncturas in retinēdo nocet.
⁊ in cooperiēdo illud ſuper qđ ſtac̄. ꝓpterea qđ pꝛo
uenit inde laxitas ⁊ apertio multa queādmōꝫ ſi nul
la foꝛet ibi laxitas nocēt, ꝓpterea ꝙ dilatatio equal̄
q̄ eſt cōueniēs deeēt. ¶ Iam enim ſcitū fuit ꝙ cir
cūdare ⁊ retinere cū eo qđ eſt numeri maioris ē me
lius ⁊ bene ſtare ⁊ bene poſſe deferre cū eo qđ ē nu

meri minoris ⁊ maioris quantitatis ē meli⁹. ¶ Pe
dis vero pectē de quinqȝ ossibus fuit creatū vt cuȝ
vnoquoqȝ ipsoꝝ qſqȝ digitoꝝ q ſunt qnqȝ ꝯſtitu
ti in vna acie ꝯtinuetur: quoniā i eis fuit plus firmi
tudo necessaria q̄ȝ ꝯprehēsio ⁊ circūdatio ꝙ in ossi
b⁹ manus fuit necessariū. ¶ Quiſqȝ āt digitus p̄ter
pollicē ex trib⁹ ꝯsistit ossib⁹. Jā de ossib⁹ locuti sum⁹
quātū suffic̄. ⁊ hec qdē ossa quū ꝯputata fuerit erūt
ducēta ⁊ q̄dragintaocto: p̄ter sisamina ⁊ p̄ter os qđ
laude littere grece similat̄.

¶ Capi. i. summe. ii. doctrine. v. ⁊ est verbū vniuer
sale de neruis musculis cordis ⁊ ligamentis.

Q Uoniā mot⁹ volūtari⁹ mēbris nō
ꝯplet̄ nisi v̄tute a cerebro
eis mediātib⁹ neruis aduenīēte. ⁊ nȝ erat
conueniens vt nerui ossib⁹ ꝯtinuarēt: q̄
ꝓ certo sīt mēbroꝝ nobiliū radices in motu ꝑꝑ intē
tionē primā: q꞉ ossa sīt dura ⁊ nerui sīt subtiles ꝑꝑea
misericordit̄ egit de⁹ ⁊ ex ossib⁹ rē neruo similē extra
xit: quē ꝯnexio ⁊ ligamētū vocat̄: ⁊ ipsā neruo adiū
xit ⁊ ex eis rete faciendo quasi rē vnā efficit. ¶ Et ꝓ
pterea qđ corpus qđ ex neruo ⁊ ligamēto ꝯponit̄:
ꝓfsus fuit subtile: qm̄ corporis nerui augmētū quū
ad mēbꝝ ꝑuenit non ē tantū: ꝙ ad ipsius corpoꝝ ⁊
grossitie quū ē in sui ortu remoueat̄ tanta longitudi
ne de qua sit curādū: quū neruus non ꝯsequat̄ aug
mētū faciēs adipisci corp⁹ eius ꝑueniens ad mēbra
ꝯsecutionē longinquā super corpus suū motui suo
in sua grossitie ꝯsecutionē de qua sit curandū: ⁊ ei⁹
corpus quū ē eius or⁹ ē tātū quātū ipsū cerebri cor
pus ⁊ nucha ⁊ capitis ꝯcauitas ⁊ neruoꝝ egressio
nes tollerare possūt: tunc. n. si neruus mēbroꝝ mo
tus affirmaret̄ ipsis in sua corporeitate possibili exi
stentibus ⁊ proprie quū diuidūt̄ ⁊ partiunt̄ ⁊ rami
ficant̄ in mēbris ⁊ fit illud qđ ex eis vni accidit mē
bro multo subtilius q̄ȝ radix: ⁊ quū a suo principio
⁊ ortu elongat̄ esset i hoc corruptio manifesta. Sua
igit̄ sapiētia de⁹ ipsū gubernauit grossitiē ei attribuē
do: q̄ prouenit ꝑꝑ corporis ex eis ⁊ ligamēto ꝯposi
ti villoꝝ ꝯfusionē: quorū vacuitates carne impleuit
⁊ hoc ipsū panniculo texit. ⁊ in ipsius medio perpē
dicularē sicut megar de substantia nerui posuit.
¶ Et h⁹ sūma facta ē membroꝝ ex neruo ⁊ ligamē
to ⁊ eoꝝ villis ⁊ carne implēte ⁊ panniculo coope
riente ꝯpositū ⁊ hoc quidē mēbroꝝ ē musculus: ⁊
ipsū ē qui quū colligit trahit cordā que ex ligamen
to ⁊ neruo ꝯponit̄ illa. s. q̄ ab eis ad mēbri partē trā
sit ⁊ colligit̄ ad mēbꝝ attrahendū ⁊ quū dilatat̄ la
xat̄ corda ⁊ elongat̄ membrum.

¶ Ca. ii. đ anatomia musculoꝝ mouētiū q sīt i facie

E X eo quod scit̄ ē ꝙ musculi faciei sūt fȝ nu
merū mēbroꝝ nobilium que sunt in facie.
Mēbra autē mobilia q̄ sīt i facie sīt frōs: ⁊
oculi: ⁊ palpebre sup̄iores: ⁊ maxylla i cōitate cū la
biis ⁊ labia sola ⁊ dne auriū extrēitates ⁊ mādibla
īferior.

¶ Ca. iii. đ anatomia musculoꝝ frōtis.

F Rons autē ꝑ musculū tenuē dilatatū pāni
cularē mouet̄ q sub cute frōtis dilatat̄: ⁊ cū
ipsa adeo miscet̄ donec sit quasi essentie cu
tis ps ⁊ fiat īpossibile ipsū ab ea excoriari ⁊ mēbro
qdē qđ ꝑ ipsū mouet̄ absqȝ corda obuiat: qm̄ illud
qđ ꝑ ipȝ mouet̄ ē cutis dilatata lenis ⁊ mouere tale
q̄le ipȝ ē ꝑ cordā nō ē bonū ⁊ h⁹ qdē musculi motu
eleuant̄ supercilia ⁊ ē ēt quū ad claudēdū oculū iu
uat ꝑꝑ suaꝝ virtutū diminissionē ⁊ sui laxitatem.

¶ Caplꝫ. iiii. de anatomia musculorū oculi

M Usculi vero oculū mouētes sūt sex quorū
quattuor eius laterib⁹ ꝯsistūt. sursū ⁊ deor
sū ⁊ duo almecheni vnuſqſqȝ. n. ipsoꝝ ad
suā p̄tē mouet: ⁊ sūt duo musculi ex trāsuerso icedē
tes q ſm rotunditatē mouēt. Ab oculo vero poste
rius ē musculus q neruū ꝯcauū quē post noiabim⁹
sustētat: ꝑꝑea ꝙ cū eo miscet̄ ⁊ ꝯtinuat̄ ⁊ eleuat ipsū
⁊ ꝓhibet ipsū a laxitate ex qua ꝓuenit alhod: ꝑꝑea
ꝙ retinet ipsū cū intēte imet̄. ⁊ h⁹ qdē musculi pāni
culis ligamētalibus accidit ex diuisiōe unde i eius
esse ad dubietatē peruēit̄. Sūt nāqȝ ex anatomicis
q tenent ꝙ ē vn⁹ musculus ⁊ sīt ex eis q duo: ⁊ sīt ex
eis q tres: quocūqȝ tñ mō sit eius caput vnū existit.

¶ Ca. v. de anatomia musculorum palpebre.

E Arum vero inferior motu nō indiget: inten
tio nāqȝ ꝓuenit ⁊ ꝯplet̄ motu superioris so
lū: ⁊ eo ꝯplet̄ oculi clausura ⁊ aspectus qui
fit intēte. Uoluntas. n. dei fuit vt instr̄a quātoplus
possibile fuerit sint pauciora quū nō ꝓuenerit ipe
dimētū: qm̄ multiplicatione eoꝝ prouenit ex nocu
mentis illud qđ ē scitū. ¶ Et possibile quidem erat
vt palpebra superior quieta manēt ⁊ iferior essȝ mo
bilis. Sed factoris voluntas est vt operatiōes suis
approximēt p̄icipiis ⁊ causas ad suos fines eleuet
tēperatiori via ⁊ rectiori semita. Superior autē pal
pebra neruoꝝ origini propinquior existit: vñ nerui
quū ad ipsā tendunt reflexione ⁊ reuolutione nō in
digēt: ⁊ q꞉ palpebra superior duobus indiget moti
bus eleuationis quū aperit̄ oculus ⁊ depressionis
quū claudit̄ ⁊ clausura indiget musculo trahēte ad
inferiora ꝑꝑ qđ fuit necessariū vt musculis ei adue
niret ad inferiora declinās ⁊ impellēs. ¶ Et si vnus
fuisset: tunc ipossibile foret: vt ꝯtinuaret̄ nisi aut cuȝ
extremitate palpebre: aut cuȝ ipsius medio: ⁊ si cuȝ
palpebre medio ꝯtinuaret̄ cooperiret pupillā quū
ad ipsā eleuaret̄: ⁊ si cū extremitate palpebre ꝯtinu
aret̄ nō ꝯtinuaret̄ nisi cuȝ extremitate vna: ⁊ non ꝓ
ueniret palpebre coopertura equaliter sed trāsuersa
retur: q꞉ clausura in parte vbi esset corda ꝯstringere
tur primo: ⁊ ab alia debilitaretur parte ⁊ cooptu
ra non esset equalis sed similis esset cooperture pal
pebre hominis torturā patientis propter hoc ei nō
vnus creatus fuit musculus: sed duo qui apertibus
duorum almecheni nascentes palpebram ad inferi
ora simili deponunt attractione. ¶ In apertione
autem palpebre vnus sufficiebat musculus qui ad
medium perueniret palpebre ⁊ eius corde extremi
tas super palpebre dilataretur extremitatē: ⁊ quuȝ
ꝯtraheretur aperiretur: ⁊ propterea ad hoc vn⁹ crea
tus fuit qui ſm rectitudinē inter duos descendit pā
niculos ⁊ dilatat̄ ⁊ continuatur corpore cartilagini
simili: ⁊ expanditur sub pilorū palpebre origine.

¶ Cap. vi. de anatomia musculoꝝ maxylle.

M Axylla duos hȝ mot⁹: vn⁹ ē sequēs motuȝ
mandibule inferioris: ⁊ alt̄ ē ei cū labio cō
munis. ¶ Mot⁹ āt cā quē hȝ motū alteri⁹
mēbri sequētē sūt musculi illius mēbri. ¶ Et mot⁹
quē cū alio mēbro hȝ cōeȝ cā ē musculus q ē ipsi⁹ ⁊
illius alterius cōit̄. ¶ Et iste qdē musculus i vnaq̄
qȝ maxyllarū gena vn⁹ existit latus: q ⁊ hoc noīe sci
tur. Unusqſqȝ āt eoꝝ ex q̄ttuor ꝯpositus ē partib⁹
quoniā villus a quattuor ei aduenit locis. Unius

origo ē furcula cuiꝰ fines cū extremitate labiorū ad inferiora ꝯtinuāť ꝛ trahūt os inferius ex trāsuerso. ¶ Et scd̄a origo existit inter thoracē ꝛ furculāia duobꝰ partibꝰ ꝛ ipsorū villi trāsuersi ꝓtēdūť ꝛ ille q a dextris oriť cū eo qd̄ a sinistris nasciť trāsuersādo iūgitur ꝛ penetrat ꝛ cōtinuať ille qui nascitur a dextris cū inferiori parte extremitatis sinistre labii: ꝛ ille q a sinistris nasciť econtra. Quū villus iste colligiť āgustar os ꝛ ipm̄ ad anteriora ꝓtrahit sicut in bursa efficit corrigia q̄ bursā claudit. ¶ Et tertius oriť ab osse qd̄ rostro corui in spatula similať ꝛ ꝯtinuať iferiꝰ cōtinuitate illiꝰ musculi ꝛ trahit labium in duas partes attractōe simili. ¶ Et quartus oritur a simeniis colli ꝛ trāsit circa terminos auriū ꝛ cōtinuať cū fine maxille ꝛ mouet maxillā motu manifesto quē seqť labiū ꝛ fortasse valde approximať loco vbi ē auris igressus in plerisqꝫ hoibus ꝛ cōtinuať cū ca ꝛ mouet aurem.

¶ Caplm̄.vii. ꝺ anatomia musculorū labiorum

Ex musculis vero labii sūt illi quos diximꝰ ei ꝛ maxille cōes eē: ꝛ ex musculis eius sūt qui sūt ipsius proprii ꝛ sunt musculi q̄ttuor par vnū aduenit ei a superiori i rectitudine duarum generū maxillarū ꝛ cōtinuať ꝓpe ipsius extremitatē: ꝛ duo ab inferiori. Et hi qdē quattuor ad hoc vt solū labiū moueať sufficiūt. vnaqueqꝫ eni pars eoꝝ quū moueť ad partē illā mouz. Quūqꝫ duo ad duas dilatanť partes. ¶ Adsūt igiť ei ſꝫ ꝯplemētū motus ad quattuor partes neqꝫ vllū hꝫ motū nisi istos ¶ In his igiť q̄ttuor adest ei sufficiētia. ꝛ isti qdē q̄ttuor musculi ꝛ sūma musculoꝝ cōiū cū corpore labii miscenť taliť ꝙ sensus a sb̄a labii prima ipos discernere nō valet ꝓpterea ꝙ labiū ē membꝝ molle carneū os non habens.

¶ Caplm̄.viii. de anatomia musculorū nasi.

Cum extremitate vero leporis duo ꝑui ꝯtinuāť musculi fortes. paruitas aūt existit nē super alios musculos plus necessarios cōaugustatio fiat: qm̄ mēbrorū maxille ꝛ labii motiones plures sunt numero: ꝛ frequentius fiūt: ꝛ perseuerāt plus: ꝛ plus sūt necessarie q̄ꝫ motꝰ extremitatis leporis. ¶ Fortes āt creati fuerūt vt eoꝝ fortitudine illud qd̄ ei defuit ꝑꝑ ossis defectū emēdeť: quorū aduentus est a parte gene maxille: ꝛ misceť prius cum villis pomi maxille. nō āt a parte gene maxille adducte fuerūt nisi vt ipm̄ ad eā moueāt.

¶ Capitulū nonū de anatomia musculorū mandibulaꝝ superioris ꝛ inferioris.

Mandibule inferiori absqꝫ mandibula superiori motus ꝓprie attributus fuit ꝑꝑ iuuamēta ex quibus est ꝙ leuioris motꝰ ē melior. ¶ Et ex eis est ꝙ dimittere ad mouendū sūperiorem mēbra nobilia ꝯprehēdētē: iō ꝙ motus in ipsis nocumētū effiť ē dignꝰ ꝛ salubrius. ꝛ ex eis etiā ē ꝙ si sūpior mādibula tali mō eēt vt ipsius motꝰ facilis foret nō fieret iūctura que est inter ipsā ꝛ caput firma preterea i mādibula inferiori motus plures q̄ꝫ tres nō fuere necessarii. ¶ Motus aperiēdi os.s. ꝛ claudendi ipm̄ ꝛ motus masticādi ꝛ molēdi. ¶ Aperiens āt mandibulam ad inferiora descendere fac. ¶ Et claudens ipsā eleuat. ¶ Et molens ipsā circuire facit ꝛ ad duas partes declinare. ¶ Manifestū est igiť ꝙ oꝫ vt modus claudendi sit per musculos: q a sūpioribꝰ descēdūt ꝛ ad sūpiora retrahūt ꝛ apiendi econtrario ꝛ molēdi cū trāsuersiōe. ¶ Quapropter ad claudēdū duo creati fuerūt musculi q̄ duo temporis musculi vocāť. ¶ Ipsoꝝ v̄o quātitates in homine parue facte fuerūt: qm̄ mēbꝝ qd̄ ꝑ eos moueť in hoīe ꝑue existit quātitatis i medio vacuitates habēs ꝛ ē in pōdere leue. Nāqꝫ motus q huic accidit mēbro ꝑ os duos veniētes musculos magis sūt leues: in ceteris āt aīalibꝰ iferior mādibula est maiō ꝛ grauior q̄ꝫ sit in hoīe. ¶ Vn̄ per eos moueri in motu mordēdi ꝛ res comedēdi duras ꝛ incidēdi ꝛ erradicādi ē difficiliꝰ. ¶ Et hi qdē musculi duo sūt moles ꝑꝑea ꝙ iuxta principiū existūt qd̄ ē cerebꝝ qd̄ est corpus i vltimo molle ꝛ neqꝫ est inter ipsos ꝛ cerebrū nisi vnū os: vn̄ tū ꝑꝑ hoc: tū ꝑꝑ illud qd̄ timetur ex societate cerebri cū eis i nocumētis si accidēt ꝛ in doloribus si euenirēt adeo ꝙ ille cui accidisset ide ad phrenesim ꝑueniret ꝛ ad eas q̄ sť siles eis ex egritudibꝰ sepeliuit eos creator apud ipoꝝ originem ꝛ egressionē a cerebro i osse paris: ꝛ ipos penetrare fecit i cooptura q̄ silis ē cānali: ꝛ ē ꝯposita ex duobꝰ ossibꝰ paris: ꝛ tortuositas foraminū per que trāsit q̄ cū eis vadūt eoꝝ vestiētes extrēa magno spacio donec par ꝑtrāseāt: vt coꝝ sb̄a paulati iduret ꝛ: a loco vbi orti fuerūt paulati elōgēť. ¶ Vnicuiqꝫ āt duoꝝ hoꝝ musculoꝝ mag̃ generāt corda q̄ sup mādibule iferioris incedit extremitatē ꝛ ipāꝫ quū ꝯtrahitur eleuat. ¶ Et hi qdē duo musculi ab aliis duobꝰ adiuti fuerūt musculis q i inferioribꝰ bucce icedētes ad mādibulā descēdūt iferiorē i fornice: qm̄ i eleuādo graue ē necessaria ipm̄ ingeniose regere ꝛ solicitari ꝓ ipo q̄liť plꝰ hēant fortitudis. Et corda ēt q̄ ex istis duobꝰ nasciť musculis ex ipsoꝝ oriť medietate ꝛ nō ex eoꝝ extrēitatibꝰ: ꝑꝑ firmitudinē: ¶ Et corde due nascētes ex istis duobus musculis procedūt ex medio eoꝝ: ꝛ n̄ ex eoꝝ extremitatibꝰ ꝑꝑ firmitudinem. ¶ Musculoꝝ v̄o apiendi ꝛ mādibulā ꝺscēdere facientiū villi ex additamētis nasciť adhubriēti q̄ retro pꝰ aures creata fuerūt ꝛ descēdūt ꝛ vniūť ꝛ fiūt vnus musculꝰ post sepāť ꝛ fiūt corda vt firmitudinē augeant: deinde iteꝝ rarificatur ꝛ carne rpleť ꝛ fit musculus ne ꝑꝑ sui tēsionē ad nocumēta recipiēda sit preparata: deinde mandibule reflexio mēto obuiat et quū cōtrahitur trahit mandibulā retro ꝛ descendit ꝓculdubio: ꝛ ꝑꝑea ꝙ n̄alis grauitas in descēdendo adiuuat duo suffecerūt ꝛ neqꝫ adiutorio eguerunt. Masticādi vero musculi sunt duo ab vnaqꝫ eniꝫ ꝑte vni musculo triangulato quū eius caput positū fuerit triāgulus q ex suis angulis i facie ꝯsistit duo ꝓtenduntť latera: vnū ad mandibulā ꝺscendit inferiorem ꝛ alteꝝ ad partem paris ascendit: ꝛ inť ea basis ꝯtinuať recta ꝛ misceť quisqꝫ angulꝰ ei qd̄ an̄ ipꝫ existit: propterea vt musculus iste diuersas in cōtrahendo habeat partes: ꝛ non sit ei motꝰ equaliter: ſꝫ diuersis possit inclinari inclinatiōibus: ideo vt per eas molitio ꝛ masticatio compleatur.

¶ Capi.x. de anatomia musculoꝝ capitis.

Caput motꝰ hꝫ ꝓprios: ꝛ motus cū quinqꝫ colli spōdilibꝰ cōes: per quos ē motꝰ ꝯpositus ex declinatione capitis ꝛ declinatiōe colli simul. Vnusqsqꝫ vero duoꝝ motuuꝫ.s. proprius ꝛ ꝯmunis: aut erit curuās anterius: aut curuans posterius: aut inclinās ad ꝺxtrā: aut ad sinistrā. Et inter ipsos qdē ſꝫ circūdādi formā motꝰ generať cōuersionis. ¶ Musculi āt q caput ad iferiora ꝓprie

curuāt sūt duo musculi q a duab' descēdūt partib':
q cū villis suis miscent retro post aures a superio
rib' ⁊ ab osse thoracis ab interiorib' ⁊ eleuant sicut
ꝯtinui. ¶ Est ēt quū qdā existimant ꝙ sint tres mu
sculi duo nāq; vnius eoꝝ extrema ramificāt ⁊ duo
capita fiūt eis. ¶ Quūq; vnus eoꝝ mouet caput
ad inferiora curuat. ⁊ quū ābo mouet caput ad an
teriora tēperate curuatur. ¶ Musculi vero qui ca
put ⁊ collū simul anterius curuant sunt par sub me
ri positū: qd ad partē spondilis prime ⁊ secunde va
dit: ⁊ cum eis miscet. ¶ Quūq; pars ipsius que est
ad partē meri ꝯtrahit curuat caput solū: ⁊ si ps cū
duabus spōdilibus ꝯtinuata operat curuat ad an
teriora etiā collū. ¶ Sed musculi qui solū caput ad
posteriora curuāt quattuor sunt paria parib' q̄ noia
uim' posita. ¶ Et hoꝝ quidē pariū origo supra iū
cturā existit: ⁊ ex eis ēt sunt q̄ ad simenia pueniunt:
⁊ ipsoꝝ origo ē longinquior medietate q̄ ē posteri'
⁊ sūt ex eis q ad alas pueniūt quoꝝ origo ē a medio
¶ Ex istis sunt par qd ad duas prie spondilis alas
puenit sup par qd ad secūdū puenit simeniū: par c'
vill' ex ala prime orit ⁊ vadit ad simeniū secūdū. Et
ei' qdē ꝓprietas ē vt capitis declinationē cū ipȝ cur
uat ad nālē eleuet dispositionē sui trāsuersiōe. ¶ Et
ex eis pp quartū ꝙ a superiorib' incipiēs penetrat
sub tertio cū transuersione ad partē siluestrē ⁊ com
mitat prime spōdilis alā. ¶ Duo pria paria caput
posterius sine declinatione aut cū declinatione val
de parua curuāt. ¶ Et iterū declinatiōis rectificat
torturā. ¶ Et quartū trāsuersione manifesta ad po
steriora curuat: ⁊ quicūq; tertii ⁊ quarti solus decli
nauerit iclinabit caput ad suā partē. ¶ Et quū am
bo retrahent mouebit caput ad posteriora ꝯuersū
absq; declinatione. ¶ Musculi vero q caput cum
collo curuāt sunt paria tria ꝓfūda: ⁊ par vnū coopi
ens vnūqdq; par eoꝝ ē triāgulus c' basis ē posteri'
os cerebri. ⁊ qd ex ea remanet ad collū descēdit. sed
triū pariū sub eo expāsoꝝ. Unū sup duo latera spō
diliū descēdit ⁊ alid multū declinat ad alias: ⁊ alid
p mediū trāsit int duo spondiliū latera. ⁊ duo extre
ma alaꝝ. ¶ Musculi autē q caput ad duo iclināt
latera sūt duo paria capitis iuncturā ꝯcomitantia.
Unius paris eoꝝ locus ē anterius ⁊ ipsū ē quod i
ter caput ⁊ spondilē ꝯtinuat secundā: cuius vnum
ipar est ad dextrā ⁊ alterū ad sinistrā. Et par hȝ eoꝝ
ē c' loc' ē posteri' ⁊ ꝯiūgit iter spōdilē primā. ⁊ caput
c' vnuȝ ipar icedit a dextra ⁊ alteꝝ a sinistra ⁊ qdcū
q; vnū ex istis ꝯtrahet caput dcliabit ad ptē ipsi' cū
trāsūsiōe: ⁊ qcūq; duo ab vna pte ꝯtrahēt declina
bit ad eos caput absq; trāsūsione: ꝙ si añriores mo
uebūt iuuabūt i curuādo caput ad iferiora si postei
ores mouebūt rducēt caput ad posteriōa. ¶ Et si
oēs vt qttuō: sil' mouebūt stabit caput rcte. ¶ Et hi
qdē qttuō musculi aliis muscul' st miores. ¶ Uerum
tñ eis locoꝝ ipoꝝ bōitate. ⁊ q: sub aliis descēdunt
muscul' rstauratū fuit qztū alii p magnitudinez hñt.
¶ Iūctur pterea capitis due res nccie fuere qbus
due itētōes ꝯtrarie erāt oppōtūe. Una ē firmitudo
⁊ hec qdē pēdet ex affirmāda iūctura: ⁊ vt paꝝ mo
tib' obediat. ⁊ alta ē multitudo nūeri motuū: ⁊ hec
pēdēt ex facilitate iūcturaꝝ ⁊ laxatōe eaꝝ. ¶ Fcm̄ ē
igit vt iūcturaꝝ laxitas ptrāsiret ꝯplemētū firmitu
dis q̄ pp musculos multos q sūt cigētes ea ⁊ circū
dātes acqrit. Due igit itētōes ei acqsite fuerūt. vnd
deus omnibus factoribus melior sit benedict'.

¶ Capitulū. xi. de anatomia musculoꝝ epiglotis.

Epiglotis ē mēbꝝ cartilaginosuȝ creatum
vt vocis sit istrm: quod qdē ex tribus ꝯpo
sitū ē cartilaginib'. Una ē cartilago quā se
sus ꝯprehendit corā gula: ⁊ sub mento q̄ vocat pel
talis clipealis: qm̄ eius vēter ē ꝯcau' ⁊ dorsū gibbo
suȝ peltē silis ⁊ clipeo paruū ei'. ¶ Et secūda ē car
tilago post illā posita ad partē colli cuȝ ea ligata. ⁊
vocat q̄ nomē nō hȝ. ¶ Et tertia ē sup illas coopiēs
q̄ cū ea q̄ nomē ñ hȝ ꝯtinuatur ⁊ obuiat peltali abs
q; ꝯtinuitate ⁊ inter ipsaȝ ⁊ illaȝ q̄ nomē non hȝ est
iunctura dupla pp duas vacuitates q̄ sūt in ipsa in
quas duo additamēta nō hñtia nomē decent ingre
diūtur cū eis ligamētis ꝯnexa ⁊ vocat cooptorialis
⁊ cymbalaris. ¶ Et propterea ꝙ peltalis quando
q; adiungit non habēti nomē ⁊ quādoq; elongat
ab ea ē epiglotis amplitudo ⁊ eius coangustatio.
Et ppea ꝙ cymbalaris coopit clipealē: ⁊ ipsā comi
tat: ⁊ ppea ꝙ ab ea separat ē epiglotis aptio ⁊ clau
sio ipsius. ¶ Ubi autē ē epiglotis ⁊ corā ipsa ē os
triangulatū lauda vocatū: qd laudaȝ grecā litteraȝ
significat: ⁊ est ita. ¶ In creando vero os h' existit
iuuamētū vt sit origo ⁊ pricipiū ex quo villi muscu
loruȝ epiglotis oriunt. ¶ Epigloti preterea muscu
li fuere necessarii q clipealē nomē nō habēti appli
cēt ⁊ musculi qui cymbalarē applicent ipsis ⁊ eas
cū ea cooperiāt: ⁊ musculi qui cymbalarē ab aliis
duabus elongēt vt epiglotis aperiat. ¶ Ex muscu
lis vero epiglotim aperientibus est par qd ab osse
laude nascit ⁊ vadit ad añriora peltal: ⁊ ꝯtiuat ⁊ ex
pādit sr ipaȝ ⁊ cū ꝯhit trahit cymbalarē ad itiōa ⁊
ad iferiora ⁊ dilatat epiglotis ⁊ par: qd nūerat int
musculos gule ad iferiora trahētes: ⁊ nob qdē vide
tur vt ipsū numeretur inter eos q int eas sūt cōes:
cuius origo ē interius in thorace ⁊ vadit ad peltalē
¶ Ei uero ⁊ multorū animaliū motu aliud associa
tur par: et duo paria quoꝝ vnū ad cymbalarem p
uenit posterius ⁊ cōtinuat cū ea ¶ Quūq; contra
hunt ad cymbalarē eleuant ⁊ eā ad posteriora tra
hunt ⁊ sepatur ab applicatione sui cū peltali ⁊ dila
tatur epiglotis. ¶ Et alterius paris musculi ad du
os cymbalaris margines veniunt qui quū contra
huntur ipaȝ a peltali separant ⁊ in latitudinē exten
dunt ⁊ in dilatādo epiglotim adiuuant. ¶ Ex mu
sculis aūt qui epiglotim coangustāt ē par qd a par
te laude vēit ⁊ ꝯtinuat cū peltali postea dilatat ⁊ ci
git sr illā q̄ ñ hȝ nomē: dōec duo extrēa duoꝝ ipari
uȝ ipsi' post illā q̄ nomē ñ hȝ vniāt ⁊ cū ꝯtrahit coā
gustat. ¶ Et ex eis sūt qttuor musculi ⁊ fortasse existi
mat ꝙ sint duo dupli ꝯtinuātes peltalis extremita
tes cū extremitatib' ei' q̄ nomē ñ hȝ q quū ꝯtrahūt
iferiora epiglotis coāgustāt. ¶ Et sūt q existimāt ꝙ
vnū par ipoꝝ sit occultū ⁊ alteꝝ manifestū. ¶ Ex si
tib' vō musculoꝝ q claudūt melior fuit vt i iferioib'
epiglotis creati fuissēt. ita vt quū ꝯtrahūt cymbala
rē ad iferiōa traherēt ⁊ eā claudēdo coopir facerēt:
⁊ pp hoc par creati fuerūt ꝙ d radice peltalis nasci
tur ⁊ eleuat iteri' ad duo cymbalaris extrema ⁊ ad
radicē ei' q̄ nomē ñ hȝ a dextra ⁊ a sinistra ⁊ quū cō
trahūt iuncturā stringunt ⁊ epiglotim tali clausura
claudunt que musculos pectoris ⁊ diaphragmatis
refrenare valeat iꝓhibēdo aeris attractionē. ¶ Qui
qdē pui creati fuerūt ne interioribus epiglotis coā
gustationē facerent: ⁊ fortes fuerūt creati vt eorum
fortitudinē quū ipediti fuerint i claudēdo epiglotiȝ

ꝛ prohibendo aeris attractioēꝫ defect⁹ mult⁹ cōrigatur qui eis ex pāuitate aduēit ꝛ ipsoꝝ via est secūdū rectitudinē ascēdētiū cū declinatione parua ꝑꝑ quā sit continuatio conueniēs inter peltalē ꝛ nō habētē nomē. ¶ Et ē etiā quū duo inueniunt̄ musculi sub cymbalari positi qui hoc predictū par iuuant.

¶ Capitulum xii. ꝺ anatomia musculoꝝ gutturis

Guttur i summa duo habet par q ipsum ad inferiora trahūt. vnū eoꝝ ē paria qꝺ iā i capitulo epiglotis nominauim⁹: et alteꝝ ē par etiā ex thorace nascens ꝙ eleuat̄ ꝛ cū lauda ꝯtinuatur prio postea cū guttur: ꝛ trahit ipsū ad inferiora: guturis vero musculi sūt duo musculi guturosi q sūt duo musculi apud gulam positi in transgultiendo adiuuantes

¶ Caplꝫ decimūtertiū ꝺ anatōia musculoꝝ laude.

Lauda vero musculos habet q sibi sūt proprii et musculos in quib⁹ aliud mēbrū cum ipso cōmunicat ¶ Sed q laude sūt proprii tria sūt paria vnū par venit a duob⁹ mādibule marginib⁹ ꝛ cū linea recta q̄ sup os existit continuatur: et ipsū ē qꝺ ipsū ad mādibulā trahit: et par qꝺ orit̄ sub mēto ꝛ incedit iferi⁹ sub lingua ad linguā et ad extremitatē supiorē hui⁹ ossis ꝛ istud etiā trahit hoc os ad partē mādibule. ꝛ aliud par orit̄ ex additamētis sisaminis que sūt apud aures ꝛ cōtinuat̄ cum extremitate iferiore linee recte sup hoc os. ¶ Illi vero quos hꝫ cū aliis cōmunes iā noiati st̄ et noiabunt̄.

¶ Capitulū decimūquartum ꝺ anatomia musculorum lingue.

Musculi vero linguā mouētes sūt nouē duo sūt latitudinales ab additamētis sisaminis veniētes ꝛ cū duobus ipsius latcrib⁹ continuant̄. ¶ Et duo longitudinales a supremo ossis laude nascētes: q̄ cū medio lingue cōtinuatur.

Et duo q eā in trāsuerso mouent: ꝛ nascunt̄ a latere qꝺ est inferius ex duob⁹ ossis laude laterib⁹: ꝛ penetrāt i liguā iter lōgitudiales ꝛ latitudinales. Et duo musculi linguam resupinantes ꝛ ꝯuertētes eā quoruꝫ loca sꝺ istoꝝ locis quos nōiabim⁹ existūt: ꝛ ipsorum uilli iā expāsi fuerūt sꝺ eis i latitudie ꝛ cū toto osse mādibule ꝯtinuati fuerūt. ¶ In sūma preterea musculoꝝ lingue nōiauerūt qdā musculum solitarium q iter linguā ꝛ os laude cōtinuat ꝛ vnū ad aliud trahit ꝛ nec ē longe quin muscul⁹ q linguam ad exteriora i lōgitudinem mouet moueat eā sic. Inest eim vt in extēsione in seipsa moueat̄ quēadmodum inest ei vt in curatione i seipsa moueat̄.

¶ Caplꝫ. xv. ꝺ anatomia musculoꝝ colli.

Musculi q colū mouēt st̄ duo pia vnum par a dextra ꝛ alteꝝ a sinistra: sed quicūque eorum solus cōtrahetur collum ad suam partem trāsuerse traetur ꝛ quicūqꝫ duoꝝ eorum qui sunt ab una parte simul ꝯtrahētur inclinabitur collum rectū in parte illa nō cū transuersione immo cum rectitudine. Et quū oium quattuor simul erit operatō stabit collum absqꝫ declinatione aliqua.

¶ Caplꝫ. xvi. de anatomia musculoruꝫ pectoris.

Musculoꝝ qui pectus mouēt qdā sūt qui tātum dilatant ipsū ꝛ non cōstringunt: ex qb⁹ sūt musculi diaphragmatis inter mēbra aerē attrahendi ꝛ mēbra nutrimēti distinguētis qꝺ postea nominabim⁹. ¶ Et par sub furcula positū a parte nascit̄ que ad caput protēdit̄ spatule quod postea nominabimus ꝛ est ꝯtinuū cū costa prima a ꝺxtra ꝛ a sinistra: ꝛ cū ipso vnit̄ par vnū cuius vnum qꝺqꝫ impar est duplās ipm ꝛ faciens ipsū duas partes quaꝝ superior cū collo continuat̄: ꝛ ipm mouet ꝛ inferior earū mouet pectus ꝛ miscet̄ cū musculo eius quē nūc nominabimus: ꝛ ipse est ille q est cōtinuus cū costa quta ꝛ sexta: ꝛ par qꝺ est in loco spatule concauo infusū ꝛ cū quo par continuat̄ quod a spondilibus ad spatulā descendit ꝛ fiūt sic musculus vn⁹ ꝛ cū costis continuantur posterioribus

¶ Et par tertiū qꝺ nascitur a sexta spondiliuꝫ colli ꝛ a prima ꝛ secūda spondiliū pectoris ꝛ continuat̄ cū costis toracis isti sūt musculi dilatātes. ¶ Musculoꝝ vero pectus constringentiū alii sūt q pectus in latitudine constringūt ꝛ est diaphragma quū qescit. Alii sūt qui scd̄m essentiā. ꝛ ex istis est par ꝙ sꝺ radicibus costarū superiorū est extensum cui⁹ operatio est stringere ꝛ aggregare. Et ex eis ē par apꝺ extremitates istius cū thorace vel adherens thoraci inter epiglotale ꝛ furculā continuatū ꝛ continuatur cū musculis ventris q sūt recti. ꝛ alia duo paria que ipm cooperiūt. Musculi vero qui simul ꝯstringūt ꝛ dilatant sūt musculi q sūt inter costas. verūtñ ꝑscrutatione in considerando cognoscitur ꝙ constringentes alii sūt a dilatātibus. Inter omnes eniꝫ duas costas sūt ex eis quattuor pro certo musculi: lꝫ qdam existiment ꝙ sit vnus muscul⁹. Et hic qdē q vnū existimāt musculū ꝛ villis ꝯtextus est trāsuersus: quorū qdam sūt intrinseci qdam q cooperiunt ¶ Eoꝝ q cooperiūt qdā sūt q q̄unt ad partē extrēitatis cartilaginose coste ꝛ qdā sūt q st̄ ad partem alterius extremitatis que est fortis. Qꝺ vero interius existit totum in situ cooperiēte est diuersū et illꝺ qꝺ est in extremitate coste cartilaginose diuersū est in situ ab eo qꝺ est super aliam extremitatem. ¶ Et qñ qdem hic quattuor habent̄ villi numero oꝫ vt musculi sint numero quattuor. ꝛ q ex eis sint superius positi sūt dilatantes. ¶ Et qui ex eis sunt inferi⁹ positi sūt constringentes. Per hoc itaqꝫ sit omniū musculorū pectoris numerus. lxxxvi. musculi. Et est ēt cū musculos pectoris duo alii iuuāt musculi qui a furcula ad spatule caput venientes ad primuꝫ eius continuant̄ latus ꝛ ipm sursū eleuāt ꝛ in dilatando pectus adiuuant.

¶ Caplm. xvii. de anatomia musculorum motus adiutorii.

Ex musculis mot⁹ adiutorii sūt illi q mouēt spatule iūcturā: ꝛ sūt tres musculi q ei a pectore aduenīūt ꝛ ipm mouēt ad inferiora ꝛ muscul⁹ q inferius sub māmilla orit̄ ꝛ cū ꝑte adiutorii añcedēte cōtinuat̄ apud añcedētē ꝑtē marginis cartilaginis ꝯcauitatis: ꝛ ipse ē q adiutorium ad pect⁹ applicat cū cōitate qua spatula ipum seqt̄. ¶ Et musculus q a supremo thoracis nascitur ꝛ efficit vt domesticū capitis adiutorii coopiat ꝛ ē applicans ipꝫ ad pect⁹ cū ipulsiōe pauca. ¶ Et muscul⁹ dupl⁹ magn⁹ q toto orit̄ torace ꝯtinuat̄ cū infimo añcessionis adiutorii qui quū opat̄ cū villo q i supioris ꝑtis eius ē adiutoriū ad pect⁹ ducit ipm eleuādo ꝛ cū alia ꝑte ducit illud ad ipm facient ipsum ad inferiora descendere ꝛ cū eis ambobus ducit ipsū ad pect⁹ s̄m rectitudinē ꝛ alii duo musculi q a ꝑte nascunt̄ illi magis interi⁹ ꝯtinuati q̄ꝫ si ꝯtinuitas magnī musculi q a thorace ascēdit. Un⁹ eoꝝ ē magnus veniēs

a loco q̄ ē apud iliū ⁊ a costis posterioribꝰ ⁊ trahit adiutoriū ad costas posteriores directe ⁊ alt̄ ē subtilis qui nascit̄ a cute ilii ⁊ nō ab eius osse ⁊ declinat magis ad medietatē q̄ȝ ille ⁊ ꝯtinuat̄ cū corda illiꝰ: q̄ a parte mamille ascendit ⁊ profundat̄. ¶ Et hi q̄dē operationū primoꝝ efficiūt s̄m modū adiutorii sȝ tamē ad posteriora paꝝper declinant. ⁊ quinqȝ musculi q̄ ab osse spatule nascunt̄ vniꝰ musculi eoꝝ orꝰ ē ab osse spatule quū iplet illō qō ē iter separās ⁊ costa superiorē villis ⁊ penetrat ad partē sup̄iorē capitis adiutorii silvestreȝ declinās parūper ad domesticā: ⁊ ipse ēt cū declinatione penetrat ad domesticā: ⁊ duoꝝ musculoꝝ ex istis quinqȝ origo ē a latere superiore spatule: quoꝝ vnꝰ ē maior ⁊ villi ipsiꝰ vadūt ad inferiores partes separantis: ⁊ implet illō qō ē inter separans ⁊ latꝰ iferius ⁊ cōtinuant̄ valde cū capite adiutorii a parte silvestri ⁊ penetrāt cū declinatione ad silvestrē. ¶ Et alt̄ ē cū hoc primo cōtinuꝰ adeo ꝙ ē quasi eius pars ⁊ penetrat cum eo ⁊ ipsius operationē efficit. Iste vero non multū pendet a sūmo spatule ⁊ eius ꝯtinuitas ē s̄m trāsuersionē in manifesto adiutorii ⁊ declinat ad silvestrē.

¶ Et quartꝰ ē musculꝰ q̄ locuȝ ꝯcauū ossis spatule iplet cꝰ corda cū partibꝰ iterioribus lateris domestici capitis adiutorii ꝯtinuat̄ ⁊ eiꝰ operatio ē efficere vt adiutoriū posteriꝰ circūeat. ¶ Et alt̄ musculꝰ est qui ab iferiori extremitate lateris spatule iferioris nascitur cꝰ corda superiꝰ cōtinuat̄ s̄m ꝯtinuitatem magni ab ilio ascēdētis. ⁊ cꝰ opatio est trahere supremū capitis adiutorii ad sup̄iora. ¶ Adiutoriū p̄terea aliū hȝ musculū duo habētē capita q̄ duas efficit operatiōes ⁊ opationē cōmunē. ¶ Et ipse q̄dē sub furcula venit ⁊ a collo deglutiēs capitis adiutorii bucellaȝ ⁊ p̄uenit vsqȝ iuxta locuȝ ꝯtinuitatis corde musculi magni a pectore ascēdētis. ¶ Quidā āt dixerūt ꝙ vnū capitū ipsiꝰ iteriꝰ ē sup̄ manifestū spatule apud eiꝰ isimū ⁊ declinat ad exteriora cū trāsuersione pauca: ⁊ cū operat̄ cū duabꝰ p̄tibꝰ eleuat̄ s̄m rectitudinē. Sūt preterea hominuȝ q̄dam q̄ duos addiderunt musculos: musculū paruū q̄ ad māmillā venit ⁊ aliū q̄ i spatule iūctura ē sepultꝰ: ⁊ fortasse ponūt cubiti musculos cū eis habere cōmunitatem.

¶ Cap. xviii. de anatomia musculoꝝ brachii.

Musculorū brachiū mouentiū alii s̄t q̄ ip̄uȝ ꝯtrahūt: alii sūt q̄ ip̄m dilatāt: ⁊ isti positi s̄t super adiutoriū alii sūt q̄ ip̄m girāt: alii sunt qui ipsum resupināt ⁊ nō existūt sup̄ adiutorium.

¶ Dilatātes v̄o sunt par vnū cuiꝰ vnū ex suis imparibꝰ cū declinatiōe ad iteriora expādit̄: q̄ eiꝰ orꝰ est superiꝰ ab antecessiōe adiutorii ⁊ a latere spatule inferiore ⁊ continuat̄ cū cubito illic vbi sūt partes eiꝰ iteriores: ⁊ impar s̄m expādit̄ ad iteriora cū declinatione adiutorii qm̄ ab adiutorii collo p̄uenit ⁊ cum extrinsecis cubiti partibꝰ ꝯtinuat̄. Quūqȝ ābo operāt̄ p̄culdubio s̄m rectitudinē extēdūt. ¶ Cōstringētes vero sūt par aliō cꝰ vnū ipar qō ē maiꝰ trahit ad iteriora cū declinatiōe: qm̄ eiꝰ origo ē a margine cartilaginis spatule iferiore ⁊ a rostro vnicuiqȝ quorū p̄prie iest caput ⁊ ꝯtinuat̄ corda ipsiꝰ que ē neruosa cū p̄te focilis superioris iteriora ātecedēte. ¶ Et s̄m ipar trahit cū declinatione ad exteriora. q̄ eius orꝰ ē a manifesto adiutorii posteriꝰ ⁊ ē musculꝰ duo carnosa habēs capita quoꝝ vnū ē i posterioribꝰ adiutorii ⁊ alteꝝ i anterioribꝰ ⁊ occultant̄ hi duo i suo icessu paꝝp̄ donec ad ātecedētē p̄tē focilis iferioris vadāt. ¶ Et cū eo q̄dē iā ꝯtinuatū fuit qō ip̄m iclinat trahēs iferiꝰ ad extiora ⁊ cū eo qō iclinat trahēs sup̄iꝰ ad iteriora vt sit tractio melior. ¶ Et quū isti duo musculi i suis ꝯiūgūt̄ opōnibꝰ s̄m rectitudinē stant p̄culdubio. ¶ Et duos q̄dē musculos dilatātes vestit musculus p̄ os adiutorii circūdat. ¶ Et similiꝰ ē vt si p̄s altiꝰ musculi ꝯstrīgētis. Faciētes v̄o brachium iacere supinū s̄t par cꝰ vnū ex iparibꝰ ē positum i extioribꝰ duoꝝ fociliū ⁊ obuiat focili sup̄iori absqȝ corda: ⁊ alteꝝ subtile p̄lōgatū nascit̄ a sup̄iori parte adiutorii ab eo qō eiꝰ māifestū seq̄t̄: ⁊ maior p̄s eius vadit i aseid ⁊ penetrat donec p̄piquū fiat iūcture rasete ⁊ vēit ad p̄tē occultā focilis sup̄ioris ⁊ ꝯtinuatur cū eo corda pānicłaris. ¶ Gyrātes aūt sūt par positū exteriꝰ cuiꝰ vnū ex duobꝰ iparibꝰ a suppremo domestico capitis adiutorii icipit ⁊ ꝯtinuat̄ cū superiori focili sub iūctura rasete. ⁊ alteꝝ ē magis curtū ipso ⁊ eiꝰ villus ad latitudinē ē decliuis. sed eiꝰ extremitas ē plus neruosa ⁊ icipit ab ipsomet sup̄iori focili ⁊ ꝯtinuat̄ cū eiꝰ extremitate superiori apud rasete iūcturam.

¶ Cap. xix. de anatomia musculoꝝ motꝰ rasete.

Musculoꝝ v̄o iūcturaꝝ rasete mouētiū q̄dā s̄t ꝯstrīgētes ⁊ q̄dā dilatātes ⁊ q̄dā gyrantes ⁊ q̄dā resupinātes sup̄ collū. ¶ Ex dilatātibꝰ v̄o ē vnꝰ musculꝰ cū alio ꝯtinuꝰ ac si ābo vnꝰ essēt musculꝰ: ⁊ istiꝰ q̄dē origo ē a medio focilis iferioris cuiꝰ corda cū pollice ꝯtinuat̄ p̄ quē pollex ab idice elōgat̄. Et altiꝰ origo ē a focili sup̄iori cꝰ corda cū p̄rio ossiā rasete ꝯtinuat̄. s. posito corā pollice.

¶ Quūqȝ isti duo simul mouēt̄ dilatāt rasetā cum gyratiōe pauca. ¶ Et quū secūdꝰ solus mouet̄ facit ipsam iacere resupinā. ⁊ quū p̄mus mouet̄ solꝰ p̄longat iter pollicē ⁊ idicē. ¶ Et musculꝰ q̄ iacit̄ sup̄ focile sup̄iꝰ a p̄te silvestri cuiꝰ orꝰ ē ab iferiori p̄te capitis adiutorii a quo p̄cedit corda: duo hñs capita quorū vnū cū medio pectinis corā idice ⁊ medio ꝯtinuat̄ ⁊ altiꝰ capitis corda ē caput iferiꝰ s̄ȝ focile sup̄ius apud rasetā ⁊ dilatat rasetā expādēdo cū gyratiōe.

¶ Cōstrigētes āt musculi s̄t par s̄r latꝰ brachii silvestre quoꝝ iferior icipit ab iteriori duoꝝ capitū adiutorii ⁊ p̄uēit ad pectinē corā auriculari. ¶ Et superior vtrorūqȝ icipit altꝰ q̄ȝ ille ⁊ p̄uēit ibi. ⁊ ē cum eis musculꝰ q̄ icipit ab iferioribꝰ adiutorii p̄tibꝰ loca p̄dictoꝝ mediās qō duo hȝ extrēa q̄ admodū crucis trāsuersāt̄ ⁊ postea cū loco q̄ ē iter pollicē ⁊ mediū ꝯtinuāt̄ cūqȝ ābo mouēt̄ ꝯstrigūt. ¶ Et isti q̄dē cōstrigētes ⁊ ipsemet dilatātes gyrationē efficiūt ⁊ resupinationē cū duo oppositi ex eis s̄m transuersionē mouēt̄. Sȝ musculꝰ cū pectine ꝯtinuꝰ corā auriclari quū solꝰ mouet̄ gyrat plantā ⁊ quū musculꝰ pollicis quē noīauimꝰ ip̄m adiuuat plenarie plātā resupinā iacere facit ⁊ cū ille q̄ ē cū raseta ꝯtinuꝰ coram pollice solꝰ mouet̄ gyrat ip̄am parūp̄ ⁊ cū auriculari quē noīabimꝰ efficit gyrationē ꝯpletā.

¶ Cap. xx. de anatomia musculoꝝ motꝰ digitoꝝ.

Musculoꝝ vero digitos mouētiū q̄dā sūt q̄ s̄t in plāta quidā sūt qui sūt in brachio q̄ si oēs in planta ꝯiungerent̄ propt̄ carnem multam grauarent ⁊ p̄ptea ꝙ illi q̄ s̄t ex eis i raseta a digitis elōgati fuert̄ corde ipsoꝝ necessario fuert̄ lōge. ¶ Muite ergo fuerūt pāniculis q̄ eis ab oībꝰ adueniūt partibus ⁊ ipsorum quidē corde rotūde

⁊ fortes create fuerūt ⁊ nō dilatātur nisi cū ad mem
brū perueniūt. Ibi igiꝰ dilatāꝰ vt mēbrū motū bñ
ↄprehendāt. Oēs āt musculi digitos dilatātes sup
brachiū sunt positi ⁊ silr ipsos ad inferiora mouētes
⁊ ex dilatātibus qdem est muscul' qui in medio ma
nifesto brachij est positus nascitꝰ a pte suprema ca
pitis adiutorij inferioris ⁊ quattuor digitis cordas
q̄ ipsos dilatāt mittit. ¶ Ex eis vero q eos ad inferi
ora iclināt tres adinuicē i pte isti' sūt cōtinui. ¶ Quo
rū vn' a pte media capitis adiutorij siluestris inter
duo ipsi' additamēta oriꝰ ⁊ duas cordas auriculari
⁊ annulari trāsmittit. ¶ Et vnus a sūma duoꝝ mu
sculorū duplorū q sūt duo ex his trib' oriꝰ sub duo
b' additamentis adiutorij intiꝰ ⁊ a margine focilis
inferius ⁊ duas trāsmittit cordas medio ⁊ indici
¶ Et tertius eorū ⁊ est ille q remansit oriꝰ a supmo
focilis supioris ⁊ corda pollici mādat. ⁊ apud hāc
iūcturā ē muscul' q ē vn' duorū musculorū iter mu
sculos motus rasete nominatorū ⁊ nascitur a loco
medio focilis inferioris cuius corda pollicē ab indi
ce prolongat. ¶ Constringentium autem qdā sūt
q super brachiū existūt ⁊ qdam q super volā plāte.
¶ Et illi quidē qui sūt sup brachiū sūt tres musculi
quorū vnus sm aciē in medio super aliū ē positus.
¶ Ex qbus nobilior ē inferius q inferius est sepul
tus ⁊ cū osse focilis inferioris continu': qm̄ ei' opa
tio exit nobilior. Quapp oportuit ut ei' loc' magis
eēt custodiꝰ. ¶ Cui' principiū est a medio capitis ad
iutorij siluestris ad interiora: deinde penetrat ⁊ dila
tatur eius corda ⁊ in qnq3 partiꝰ cordas quarum q̄
q3 ad interiora digiti peruenit. Illarū vero q̄ ad q̄t
tuor perueniūt queq3 iūcturā primā ipsi' cōstringit.
⁊ tertiā ¶ Primā v̄o ,ppterea q̄ ē ibi annexa liga
mēto qd̄ super eā est cinctū: ⁊ tertiā ,ppterea q̄ eius
caput puenit ad eā ⁊ continuaꝰ cū ea: que āt ad pol
licē vadit eius scd̄am ⁊ tertiā ↄstringit iūcturā qa n̄
ↄtinuaꝰ nisi cū eis. ¶ Et secūdus qdē musculus q ē
supra istū est minor ipo ⁊ incipit a capite igrediente
qd̄ est vnū ex capitibus adiutorij ⁊ cū focili inferioꝛ
parūper cōtinuaꝰ ⁊ trāsit per terminū cōem q est in
ter latus siluestrē ⁊ domesticū: ⁊ est superior supfici
es focilis superioris: ⁊ cū ad partem peruenit polli
cies declinat parūper ad interiora ⁊ cū iūcturis me
diis quattuor digitorū cordas mandat vt eos con
strigat. Ad pollicē uero non peruenit nisi ram' par
uus q nō est ex corda eius imo ab alio loco. Et pri
mi qdē origo ē p' principiū noiatū qd̄ ē a capite fo
cilis superioris ⁊ iferioris. ¶ Et secūdi origo ē a ca
pite focilis inferioris. ¶ Factū ē āt q̄ polex vno mu
sculo i sui cōstrictōe sit ↄuentus. sed q̄ttuor duobus
ↄstrigūꝰ musculus qm̄ nobilior ex operatōib' q̄ttu
or ē constrictio ⁊ ex operatōib' pollicis nobilior ē
vt dilateꝰ ⁊ ab indice elōgeꝰ. ¶ Tertius āt muscul'
nō est ad constringēdū sed eius corda interius i plā
ta penetrat ⁊ dilatatur desup ad hoc vt i eā adipisci
faciat sensū ⁊ in sentiēdo iuuamētū prebeat ⁊ pilos
i ea nasci prohibeat: ⁊ ad sustētādū illud qd̄ ē in ite
rioribus plāte ⁊ vt fortis fiat ad suas actiones pera
gendas. hi quidem sunt illi qui super rasetam exn̄t.
¶ Musculi vero qui sunt in planta sūt. xviii. i dua
bus aciebus ordinati adinuicē sibi superpositi. vna
acies ē ad inferiora ⁊ interius. et altera acies ē super
cutem exteriorem. Qui aūt i acie existūt iferiore nu
mero sunt septem quorum quinq3 digitos ad supe
riora inclinant ⁊ qui ex eis delegatus ē pollici a pri
cipio ossis rasete nasciꝰ. ¶ Et sextus est curtus ⁊ la
tus cui' nullus est trāsuersus ⁊ ipsius caput pendet
a pectine man' donec perueniat in rectitudīe medij
cuius corda cum pollice continuatur: ⁊ ipm̄ ad in
feriora inclinat. ¶ Et septimus est apud auricularē
incipiēs ab osse pectinis quod in eius rectitudie exi
stit ⁊ ipsum ad inferiora inclinat. ¶ Nullus v̄o ho
rum septem est ad constringendum: sed quinq3 sūt
ad eleuandum ⁊ duo ad flectendū inferius. ¶ Illi
vero qui sunt in acie superiore sub musculo sup plā
tam expanso qui quide3 est musculus quē solus co
gnouit Gal. sunt musculi vndecim ex quibus sunt
octo: quorum duo cū prima iuncturarū quattuō di
gitorum continuāꝰ scilicet vnus super aliū vt hanc
constringant iuncturam: sed qui ex eis est inferior ↄ
stringit cū dispositione ⁊ reflexione ⁊ eius qui ē ex
eis superior est strictura cū modico eleuatiōis ⁊ ad
superiora ascēsionis. ¶ Quunq3 coniuncti fuerint
directe ⁊ eorū tres pollici sūt ,pprij: quorum vnus
primā constringit iuncturā: ⁊ duo secundam sic sci
uisti. Dilatantes ergo quinq3 sunt. ⁊ de reflectētib'
exceptis pollice ⁊ auriculari vnicuiq3 assūt duo
¶ Et de constringentibus vnicuiq3 digito assūt q̄t
tuor. Et de his qui ad superiora inclinare faciūt vni
cuiq3 digito adest vnus.

¶ Capitulum vigesimumprimū de anatomia mu
sculorū motus dorsi.

Musculorū dorsi alij sūt qui ipsū ad posteri
ora flectūt: alij qui curuant ad anteriora
Ex istis enim omnes alij oriuntur motus.
¶ Ad posteriora vero flectentes sunt illi qui ,pprie
dorsi vocantur musculi. et sunt musculi duo de qui
bus existimatur q̄ vnusquisq3 eorum ex. xxx. cōpo
situs existat musculis quoniam vnicuiq3 ipsorū ab
vnaquaq3 spondili aduenit musculus. ¶ Ab vnaq̄
q3 nāq3 spondili aduenit ei villus transuersus nisi a
prima. Et isti quidem musculi quum equaliter ten
duntur stat dorsum: ⁊ cum superflue attenduntur
declinant ad posteriora. ¶ Et quum illi qui in
vno existunt latere mouētur dorsum ad illud incli
naꝰ. ¶ Musculi vero curuantes sunt par desuper
positum qui sūt ex musculis caput ⁊ collū mouēti
bus: q a duobus veniunt meri lateribus quorū in
feriores extremitates cū quinq3 spondilibus pecto
ris superioribus cōtinuāꝰ in aliqbus hoib' ⁊ i plu
rib' homib' cū quattuor. ¶ Et eorū superiores ex
tremitates ad caput perueniūt ⁊ collū. ¶ Et par
qdem sb isto est positū ⁊ vocaꝰ renale: q ambo ad d
cima ⁊ vndecima pectoris incipiūt ⁊ ad inferiora d
scēdūt ⁊ plerunq3 curuāt flectētes. et medio qdem
i tuis motib' hoꝝ musculoꝝ sufficit iuētio qm̄ i cur
uatione ⁊ iclinatiōe a dextra ⁊ a sinistra duarū ex
tremitatū seqꝰ mot'.

¶ Cap. xxii. de anatomia musculoꝝ vētris.

Musculoꝝ āt vētris sunt octo qui in iuuamē
tis communicāt. ex quibus est iuuamentū
prebere i exprimēdo illud quod ex stercoꝛ
⁊ vrina i inferiorib' contineꝰ ⁊ q̄ i matricib' nata exi
stūt. ¶ Et ex eis ē q̄ diaphragma sustinēt ⁊ ip3 cū
adest exuflatio q̄ ē in cōstrictōe adiuuāt. ¶ Et ex eis
ē q̄ intestina calefaciūt ⁊ stōm ,ppterea q̄ ea coope
riūt. ¶ Ex his āt octo ē vnum par rectum quod se
cundū rectitudinē ab epiglotali descēdit cartilagie.

cuius villus in longitudine vsque ad femur extēdit ⁊ eius extrema in eis que sūt corā ipsis expandunt. Huius vero paris substantia a sui pricipio vsqꝫ ad ipsius finē carnosa existit. Et duo musculi q cū istis i latitudine secant: quorū locus ē sub pāniculo qui sup totū extēsus ē vētrē: ⁊ sub duobꝰ lōgitudinalibꝰ. ¶ Sectio autē q̄ iter duoꝝ ⁊ duoꝝ primoꝝ istoꝝ villos accidit ē sm angulos rectos ⁊ duo paria q̄ p trāsuersū vadūt: quoꝝ vnūqđqꝫ ē in latere a dextra ⁊ a sinistra. ¶ Et vnūqđqꝫ eoꝝ par ex duobus existit musculis se adinuicē admodū crucis secantibꝰ a cartilaginis costaꝝ nō ꝯpletaꝝ extremitate vsqꝫ ad femur: ⁊ ab alio vsqꝫ ad epiglotale. ¶ Et duoꝝ pariū extremitates sibi a dextra ⁊ a sinistra apud femur obuiant. ⁊ alioꝝ duoꝝ extremitates apud epiglotale que sup carnosas partes ab vnaquaqꝫ pte duorū musculorū latitudialiū sūt posite. ⁊ hec qdē duo paria sēper carnosa incedūt donec rectos musculos cū cordis latitudinalibꝰ tāgāt q̄ pāniculis similant. ¶ Et hec ēt duo paria sub duobꝰ lōgitudialibꝰ sūt posita q̄ sub duobꝰ posita sṫ latitudinalibus.

¶ Cap. xxiii. de anatomia musculoruꝫ testiculoꝝ.

Testiculoꝝ āt viroꝝ musculi sūt quattuor: ꝓpterea vt testiclos custodiāt ⁊ eos eleuēt ne laxēt. Quisqꝫ testiculus hꝫ par sibi propriū. Mulieribus vero vnū par sufficit. s. cuiqꝫ testiculo ipar ꝓpterea ꝙ eaꝝ testiculi nō sūt i exteriori bus: neqꝫ suspēsi quēadmodum uirorum.

¶ Cap. xxiiii. de anatomia musculoꝝ vesice.

Sup hos vesice vnꝰ existit muscülꝰ q ipaꝫ circūdat: cꝰ villꝰ sṫ ipsiꝰ os dilatat. Et eiꝰ qdē iuuamētū ē vrinā vsqꝫ ad horā volūtatis retinere. Et cū volūtas expellēdi aufferit eꝰ laxabit constrictio ⁊ vētris musculi vesicā vrgebūt: ⁊ vrinaꝫ expulsiua adiuuante expellent.

¶ Cap. xxv. de anatomia musculoꝝ virge.

Musculi q virgā mouēt duo sṫ paria duo vniꝰ paris musculi i duobꝰ virge lateribꝰ sṫ extēsi q quū extēdūt foramē dilatāt ⁊ ipꝫ applicāt ⁊ penetratio rectificat: ⁊ spma i ipsa cū facilitate discurrit. Aliđ vo par qđ a femoris osse orit ⁊ cum radice virge sm transuersionem ꝯtinuat: ⁊ quuꝫ rectificat tendit ⁊ instrm sm rectitudinē eleuat: ⁊ quū ꝯstringit reducit ipsū ad posteriora. Qđ si vni eoꝝ acciderit tensio ad ipsius partē declinabit.

¶ Cap. xxvi. de anatomia musculorū sicteris.

Sicteris musculi sunt quattuor. Unus eoꝝ ē musculus qui ipsius ꝯmittit os ⁊ cū eius carne vehemēter miscet: q̄ pmistiōi musculoꝝ labioꝝ similat ⁊ ipse qdeꝫ cohercet ⁊ ꝯstringit anū ⁊ sua expressiōe stercoris reliquias q̄ sunt i ipo excutit. Et musculus q ē positꝰ magis iterius q̄ꝫ iste: cuius statio est sm operationē capitis homis ⁊ existimat ꝙ sit habens duo extrema: cuius extremum cū radice vge ꝓ certo ꝯtinuat: ⁊ par qđ super hos oēs transuersū existit: cuius iuuamētū ē longaoneꝫ sursū eleuare ⁊ neqꝫ accidit lōgaonē egredi nisi pp ipsius laxitatem.

¶ Cap. xxvii. de anatomia musculoꝝ coxe.

Ex musculis coxe maior est ille qui ea extendit: deinde ille q ꝯtrahit. Ex suis nāqꝫ operationibus nobiliores sunt isti duo intus. Verūtamē extēsio ꝯtractiōe nobilior existit: qm̄ statio non conuenit nisi cum extensione. Postea sunt musculi qui elongant: deinde illi qui appropinquare: post illi qui circuire faciunt. Ex musculis autē coxe iuncturā extēdētibus: est vnus qui est oībus corporis musculis maior. ⁊ ipse ē musculus q os femoris ⁊ ancham cooperit: ⁊ super totā coxā voluit ab interioribus ⁊ exterioribus ⁊ posterioribus: donec ad pollicē perueniat: cuius villi diuersa habēt principia: quapropter ipsius operationes sm diuersas specificant species. Ex ipsius nāqꝫ villis ē q ab infimo ossis femoris nascitur ⁊ declināđo ad domesticū dilatat. Et ē alius ex villis eius: cuius ortus ē parum altior ortu istius qui coxā ad superiorē eleuat. Et est alius ex villis eius: cuius ortus ē valde altior ortu istius qui coxam ad superiora ad domesticuꝫ declinātē eleuat. Et ē ex eis alius cuius origo ē ab oxe anche q satis coxā sꝫ rectitudinē dilatat. ¶ Et ē ex eis musculus qui totā anche iuncturam posterius cooperit tria habens capita ⁊ extrema duo.

¶ Et hec quidē capita ab ilio ⁊ ancha ⁊ alhosos nascunt: quorum duo sunt carnosa ⁊ vnum pānicula re. Duo vero extrema cū posteriore capitis coxe parte ꝯtinuant ⁊ si cū vno traxerit extremo cū declinatione ad ipsū dilatabit. ⁊ si cū duobꝰ traxerit extrēis sꝫ rectitudinē dilatabitur ¶ Et ex eis ē musculus q ex tota ossis ilii superficie orit: ⁊ cuꝫ supremo maioris additamēti cōtinuatur ⁊ vocatur carchametra maior: ⁊ parum ad anteriora extendit ⁊ cum declinatione ad domesticum dilatat. ¶ Et est alius talis qualis iste qui in primis cuꝫ infimo additamēti minoris continuatur deinde descēdit ⁊ illius operatione operatur. Veruntamē eius ē paruā dilatationeꝫ ⁊ multam efficere declinationeꝫ: cuius origo est ab ifimo superficiei ossis ilii. ¶ Et est ex eis musculus qui ab infimo ossis anche orit ad posteriora declināš ⁊ dilatat ipsaꝫ ⁊ eam ad posteriora parūper declinare facit: ⁊ ad domesticum sufficienter declinar facit. Ex musculis vero coxe iuncturam constringētibus ē musculus vnus. qui cum declinatiōe ad domesticum parua ꝯstringit: ⁊ ē musculus rectus: qui a duabus descendit originibus: quarū vna cum fine lomboꝝ ⁊ altera cum osse ilii ꝯtinuat. ¶ Et ipse quidem sunt que cum minore additamēto domestico continuātur. ⁊ musculus qui ab osse femoris nascitur ⁊ cum infimo additamēti minoris ꝯtinuatur. Et musculus ad duo latera ipsius transuerse extensus qui est sicut par maioris. Et quartus qui a re p̄parata stante post os ilii oritur ⁊ ipse etiam crus cōtrahit colligendo coxaꝫ. Ex musculis vero qui ad anteriora declinare faciunt iam quidem nominati fuerunt dilatationis ⁊ ꝯstrictionis mentionē fecimꝰ ⁊ hec quidē mouēdi species hꝫ musculū qui ab osse nascit femoris ⁊ adeo fit longus vt ad pollicem perueniat. ¶ Declinare vero ad exteriora facientes sunt duo musculi vnus eorum ab osse venit lato. Sed circuire facientes sunt duo musculi quorū vnus a siluestri femoris ⁊ alter ab ipsius oritur domestico ⁊ quum sibi obuiant transuersantur ⁊ fiunt carnosi apud locum profundum circa posteriora additamēti maioris. ¶ Et quicunqꝫ eorum solus traxerit coxam ad sui partem cum pauca dilatatione torquebit.

¶ Capitulum vigesimumoctauum de anatomia musculorum mouentium iuncturam cruris ⁊ poplitis.

Ex musculis ãt iũcturaꝝ poplitis mouẽtibꝰ sũt tres in añrioribus coxe positi q musculis in ipsamet coxa positis sũt maiores. ¶Et eoꝝ opatio est dilatare. vnus ãt hoꝝ triũ ẽ sicut duplus duo hñs capita quoꝝ vnũ ab additamẽto icipit maiore ꝛ alteꝝ ab interiore coxe. ꝛ duo habent extrema quoꝝ vnũ ẽ carnosũ ꝛ cũ rasga añqȝ cõda fiat cõtinuatᷓ. ꝛ alteꝝ ẽ pãniculare cũ domestica duarũ extremitatũ coxe ꝯtinuatũ. ¶Alioꝝ v̾o duoꝝ vnꝰ ẽ ille q ĩter coxã ꝯstringẽtes noĩauimꝰ. s. a separãte qꝺ ẽ in osse iliĩ nascẽs ꝛ alt̾ ab additamento siluestri qꝺ ẽ ĩ coxa orit̾. et isti qdẽ duo ꝯtinuãt̾ ꝛ vniunt̾ ꝛ gnãt̾ ex eis corda vna q̃ dilatat̾ ꝛ circũdat rasgaȝ ꝛ ipam cũ eo qꝺ ẽ sub ea ꝯueniẽter affirmat deinde cũ capite cruris ꝯtinuat̾ ꝛ policẽ dilatat ꝛ crus extẽdit. ¶Dilatatio v̾o vnũ hȝ musculũ q ab obuiatione ossis femoris nascit̾ ꝛ incedẽdo d̾scẽdit ĩ latꝰ coxe domesticũ ſm transuersionẽ. deĩde cũ pte vẽosa sup̾ p̃me ptis cruris ꝯtinuat̾ ꝛ crus declinans ad domesticũ dilatat. et musculũ aliũ ĩ quibusdã anatomie libris ei oppositũ ĩ pte siluestri q ĩcipit ab osse anche ꝛ ſm trãsuersionẽ in latꝰ siluestre tẽdit dõec ad locũ p̾uenit venosũ. et neqȝ ẽ musculus maioris trãsuersionis isto ꝛ cũ declinatõe ad siluestre dilatat: ꝛ cum ãbo dilatãt est dilatio recta. ¶Ex eis v̾o q crus cõtrahũt est vnus musculus angustꝰ ꝛ lõgus q ab osse iliĩ orit̾ ꝛ femoris circa originẽ dilatãtis ĩgrediẽs a separãte qꝺ est ĩ medio ilii: deĩde ſm trãsuersionẽ penetrat ad ĩteriora duaꝝ extremitatũ poplitis: postea egredit̾ exteriꝰ ꝛ vadit ad eminẽtiã q̃ ẽ in loco poplitis venoso ꝛ cũ ea vnit̾. ¶Et ipe qdẽ ẽ quo crus ad inferiora trahit̾ declinãs cũ pede ad partẽ inguinis et tres musculi domesticus: ꝛ siluestris ꝛ medius.

¶Sȝ domesticꝰ ꝛ medius cũ declinatõne ad siluestrẽ cõtrahũt. ꝛ siluestris ꝯtrahit cũ d̾clinatõe ad domesticũ. ¶Et domesticus qdẽ orit̾ ab axe ossis anche d̾inde trãsuerse incedit p posteriora coxe donec p̾ueniat ad locũ cruris venosum in pte domestica ꝛ vnit̾ cum eo cuius color ad viriditateȝ trahit. ꝛ aliorũ duoꝝ ẽt origo ẽ ab axe ossis anche sed declinãt vt cũ loco venoso lateris siluestris cõtinuent̾. ¶In iunctura p̾terea poplitis ẽ musculus sicut ĩ flexuositate poplitis sepultus qui operatõem efficit qualis hꝰ mediĩ existit operatio. ¶Et quidã existimant ꝙ ps eminẽs musculi dilatãtis dupli a sepa nte ẽ quuȝ poplitẽ accidẽtalit̾ ꝯstringit ꝛ ẽ cũ ab eiꝰ origie egreditur corda q̃ anche pixidẽ tenet: ꝛ cũ ea ꝛ cũ ipso qꝺ seqtur ipsam continuat̾.

¶Caplm vigesimũnonũ de anatomia musculorũ pedis iuncturã mouentiũ.

Ex musculis ãt pedis iũcturã mouẽtibꝰ sunt quidã q ipm ad supiora eleuãt: ꝛ qdã q ipȝ descẽdẽ faciũt ex eis. ¶Ex eis ãt qui ipsuȝ eleuãt ẽ vnus musculus magnus q est positus ĩ pte añcedẽte cãne domestice cuius p̾ĩcipiũ ẽ pars siluestris capitis canne domestice. ¶Et ipse quidẽ quũ ad exteriora egredit̾ inclinatur super crus ad parteȝ pollicis vadens ꝛ ꝯtinuat̾ cũ eo qꝺ radici poplitis est ꝓpinquum ꝛ pedẽ ad supiora eleuat. ꝛ alter orit̾ a capite siluestris ex quo nascitur corda que cuȝ eo qꝺ ẽ iuxta radicẽ minimi cõtinuat̾: ꝛ pedẽ ad supiora eleuat ꝛ ꝓprie qñ cũ eo ꝯuenit primus musculus ꝛ fuerit hoc ſm equalitatẽ ꝛ rectitudinẽ. ¶Facientium vero d̾scẽdẽ est vnũ par cuius origo est a capite coxe ꝙ postea descẽdit ꝛ cruris vẽtrẽ cãne replet ex qbus corda nascit̾ q̃ ex maioribus existit cordis: et ipsa qdẽ ẽ corda nerui q̃ cũ osse alcabab continuat̾ ꝛ ipm ad posteriora: trãsuerse ad siluestreȝ trahit: ꝛ est hec cã fixiõis pedis sup terrã. ¶Et ipm quidem adiuuat musculus q a capite siluestris oritur cuius color ẽ melõgianꝰ ꝛ d̾scẽdit donec ipsemet absqȝ cõda quã mãdat: sed carneus remanẽs ꝯtinuat̾ cũ postrema alcabab pte sub ꝯtinuitate quã ante diximꝰ ¶Quũqȝ musculus istis aut ipsoꝝ cordis nocumtũ accidit pes claudicat. ¶Et musculus ex qꝰ due nascũt̾ corde quarũ vna pedẽ cõstrigit: ꝛ altera pollicẽ dilatat. ¶Illud vero ẽ qm̃ iste musculus a capite cãne domestice orit̾ vbi ipsa siluestri obuiat ꝛ descẽdit int̾ eas: ꝛ in duas diuiditur cordas quaꝝ vna sub rasceta in añriori pollicis parte ꝯtinuat̾ cũ q̃ etiã corda pedis existit humilitas. ¶Et alt̾a corda que ex pte istiꝰ gnãta musculi prime corde ptrãsit originẽ ꝛ primo pollicis ossi cordã mãdat: ꝛ ipsũ cũ trãsuersione ad domesticũ dilatat. ¶Et iã etiã a capite coxe siluestri oritur musculus ꝛ cuȝ vno duoꝝ musculorũ achibaliũ cõtinuat̾ deinde ab eo separ̾ quũ occultũ cruris ptrãsit: ex quo orit̾ corda q̃ ad inferiora pedis peruenit ꝛ sub eo toto dilatat̾: quẽadmõȝ facit musculus qui super plãte occultũ dilatat̾ ꝓpt̾ iuuamẽtũ tale quale est eius.

¶Ca. xxx. d̾ anatomia musculoꝝ digitorũ pedis.

Ex musculis v̾o pedis digitos mouẽtibus q sũt ꝯstrigẽtes musculi sũt multi. ex qbus ẽ muscul9 q a capite cãne siluestris orit̾ ꝛ extẽsus sup ipsã descẽdit ꝛ cordã vnã trãsmittit q̃ ĩ duas diuidit̾ ptes q̃ mediũ ꝯstrigũt ꝛ medicũ. ¶Et alter istoꝝ mior cꝰ ortꝰ ẽ a postreo cruris: cꝰ corda cũ ipsũ trãsmittit ĩ duas diuidit̾ cordas q̃ ĩdicẽ ꝯstrigunt et minimũ. ꝛ diuidit̾ ab unaq̃qȝ duaꝝ ptiũ cõda q̃ cũ eo qꝺ ab alia diuidit̾ ꝯtinuat̾ ꝛ fiũt corda vna q̃ ad pollicẽ peruẽit ꝛ ipȝ ꝯstrigit. ¶Et t̾tia corda quã iaȝ noĩauimꝰ a siluestri duarũ extremitatũ q̃ ĩ cãna existũt domestica orit̾ ꝛ int̾ duas descẽdit cãnas. ꝛ ex se ptẽ trãsmittit ad pedẽ ꝯstrigendũ ꝛ ptẽ ad primũ os pollicis. ¶Et hoꝝ qdẽ musculoꝝ digitos mouentiuȝ quos noĩauimꝰ sitꝰ ẽ sup crus ꝛ posteriꝰ. ¶Illi vero quorũ sitꝰ ẽ sup plãtã pedis. x. sũt musculi. ĩ hoc qdẽ anatomici decepti fuerũt. Sȝ primꝰ q istud sciuit fuit Gal. Ipi v̾o cũ qnqȝ ꝯtinuãt̾ digitis. s. cũ vnoquoqȝ duo lacerti a d̾xtra ꝛ a sinistra ꝛ mouẽt ut ꝯstringant ſm rectitudinẽ si simt̾ mouerit ꝛ ut d̾clinẽt si vnꝰ mouerit. ¶Et ex eis qde st̃ q̃ttuor sup rasetã: quoꝝ vnꝰ vnicuiqȝ digito d̾legatus est: ꝛ duo q ꝓprie sunt ad ꝯstringendũ pollicẽ ꝛ minimũ ¶Et isti qdẽ musculi adeo st̃ pmixti ut cũ vni eoꝝ accidit nocumẽtũ ꝯueẽit ide vt reliquorũ opatio d̾biliteᷓ ĩ eo qꝺ eoruȝ ẽ ꝓpriũ ut uicẽ istiꝰ aliquo mõ gerãt ĩ eo qꝺ huic est ꝓpriũ: ꝛ hac de cã difficile ẽ vnũ digitorũ pedis ꝓprie absqȝ aliis ꝯstrigere. ¶Et ex musculis quideȝ pedis sunt quinqȝ supra pedem positi q ad siluestrẽ declinare solẽt ꝛ qnqȝ sb eis positi quorũ vnusqsqȝ digitũ ad illud qꝺ ipȝ seqᷓ trahit a parte domestica ꝛ ipsũ cũ motu ad partẽ eleuat domesticã. ¶Et isti quinqȝ sunt cũ duobꝰ q pollici ꝛ minimo st̃ ꝓpriĩ ſꝫ silitudinẽ septẽ q sũt ĩ plãta pedis ꝛ silr̃ deceȝ primi.

¶Oẽs igit̾ corporis musculi sũt qngẽti ꝛ viginti.

¶Cap. i. sũme. iii. doctrine. v. ꝛ ẽ ſmo vniuersalis de neruis proprie.

IVuamentorum neruorum alie sunt q̃
sūt ſm eſſentiā: alie sunt q̃ sūt p accidēs.
¶ Qđ vero ſꝫ eſſētiā ē ꝙ cerebꝝ eis me
diantibꝰ oībꝰ aliis mēbris iuuamētū pſtat dando
eis ſenſū ⁊ motū. Sed ꝙ ē p accidēs ē ad hoc vt ca
ro corroboret ⁊ corpꝰ fortꝰ fiat. Et ex eis ēt ē pcipere
id qđ ex nocumētis mēbris accidit ſenſu carentibꝰ
ſicut ep ſplē ⁊ pulmo. lꝫ.n. mēbra iſta ſenſū non ha
beant ſup ca. tñ cinctoriū poſitū ē neruoſū ⁊ panni
culo tecta fuerūt neruoſo q̃ quū apata fuerīt aut vē
toſitate tenſa proueniet apoſtemoſi grauēdo aut vē
toſitatis partitio ad cinctoriū in ipſius radicē: ⁊ ac
cidet ei ex grauedine attractio: ⁊ vētoſitate extēſio:
⁊ ſentiet ipſꝫ. Et neruorum quidē principiū ſm mo
dū ſcitū ē cerebꝝ: ⁊ illud ad quod iſtorū perueniūt
extrema eſt ſuperficies cutis. Cū cute.n. villi miſcēt
minuti: ⁊ in ipſa nerui partiunt q ei a mēbris q̃ ipſi
vicinant aduenīūt. ¶ Qđ vero cerebrum neruorū
principium exiſtit duobus ē modis: qm̄ quorūdaꝫ
eoꝝ ē principiū ſm ſui eſſētiā: ⁊ aliorum ē principiū
mediante nucha q̃ currit ex eo. Ex neruis quidē q
a cerebro egrediūt non iuuāt mēbra i ſētiēdo ⁊ mo
uendo niſi capitis ⁊ faciei mēbra ⁊ viſcerū interioꝝ.
Aliqñ vero mēbra hec iuuamēta non hñt niſi a ner
uis nuche. ¶ Et Gal. qđ iā oſtēdit nobis ſollicitu
dinē magnam q̃ neruis a cerebro ad viſcera deſcē
dētibus ē propria. Creator.n. đ eorū munitiōe ſol
licitus aliter ipſos muniuit q̃ꝫ alios neruos: ⁊ illud
ē quoniā propterea qđ a principio elongati fuerūt
oportuit vt ſuſtētarent ſupflua affirmatōe a muſcul'
fortibus qui eo tegant vt pāniculi ⁊ a corpore cuiꝰ
eſſētia int' neruū ⁊ cārtilaginē ē media ſimili ei quod
corpori nerui accidit quū torquet. ¶ Et iſtud qđē
ē ex tribus locis: quorum vnus ē apud epiglotim.
Et ſꝫ quū ad coſtaruꝫ radices veniunt. Et tertius
quū pectoris locū trāſeunt. ¶ Factuꝫ ē autē vt alii
nerui a cerebro progredientes in quibus exiſtit vti
litas in ſētiēdo iuuamētuꝫ pſtare penetrarēt a ſui
principio ſm rectitudinē ad membrum ad quod di
rigunt quoniam rectitudo ad id ad quod dirigitur
propīquiore ofert viā: ⁊ illic ex hoc ē ipreſſio q̃ ma
net ex principio fortior: ⁊ propterea ꝙ in neruis ſē
ſibilibus non querit đ duricie q̃ facit neceſſitatē elō
gandi a ſubſtantia cerebri cum circuitione: ꝓpte
rea vt ad ſui ſimilitudinē in lenitate ordinatim elon
gēt q̃ꝫtum in mēbris q̃rit motus: immo quātoplus
fuerunt leniores plus fuerunt virtutē ſētiēdi dantes.
Sꝫ factum ē vt motiui ad id ad quod dirigūt eant
poſt circuitiones in quibus ipſi icedūt: ꝓpterea vt
a principio elōgēt ⁊ induritie ordinēt. In vnoquo
q̃ꝫ ēt duoꝝ modoꝝ ad id qđ ex duritie ⁊ mollitie i
ipſo ē neceſſariū adiuueīt ortū ipſoꝝ ſubſtātie: plu
rimi nāq̃ꝫ eoꝝ q ſēſū tribuūt ab anteceſſiōe oriunt
cerebri. ¶ Et partis qđē q̃ ē cerebri anteceſſio ē eſ
ſētia mollior: ⁊ plimi eoꝝ q motū pbēt a poſtremo
oriūt cerebri. ¶ Et ptis q̃ ē cerbri poſtremū eſſētia
eſt magis ſpiſſa.

¶ Capitulum.ii. de anatomia neruorum egredien
tium a cerebro ⁊ eorum viis.

A Cerebro. vii. neruorum paria oriunt: pri
mi paris principiū ē ex fundo duoꝝ vētri
culoꝝ cerebri antecedentiū apud duorū additamē
toꝝ vicinitatē mamillarū extremitatibꝰ ſimiliū qbꝰ
ſit odoratus. ¶ Et ipſū quidē ē paruū vētrē hñs.
¶ Et ille qui a ſiniſtra orit dextrat. ¶ Et ille qui a
dextra orit ſiniſtrat: deinde ſibi ſuper ſectionem cru
ceā obuiant: poſtea ille qui a dextra orit ad pupillā
dextrā penetrat: ⁊ qui naſcit a ſiniſtra ad ſiniſtrā pu
pillā: quoꝝ adeo dilatant orificia donec humorē q
vocat vitreus ꝯprehēdāt. ¶ Quidā vero q non eſt
Gal. dixit ꝙ ad ſectionē cruceā ſine reflexione pene
trant: ⁊ dixerunt ꝙ in hac ſectione tria exiſtūt iuua
mēta. ¶ Unū ē ꝓpea ne ſpūs q ad vnā currit pupil
lā ad alterā ire ꝓhibeat quū acciderit nocumētū: ⁊
ꝓp hoc vnaq̃q̃ꝫ duaꝝ pupillaꝝ quū alter claudit
oculus in vidēdo fit fortior ⁊ clarior q̃ꝫ ipſamet eſſꝫ
ſi altera ītuente intueretur. Et ꝓp hoc foraminis vuei
dilatatio augmētat quū alter claudit oculus. ⁊ hoc
quidē ē propterea ꝙ ſpiritus vehemēt vadit ad ipꝫ.
¶ Secūdū vo ē ꝓpea vt duo oculi vnū habeāt dif
ferens qđ viſui ſimulacruꝫ eis afferat ⁊ ibi vniāt: ⁊
ſit duobꝰ videre oculis vnū vidē: propterea ſimula
crū in termino vnit cōi. Idq̃ꝫ luſcis accidit vt ex re
vna videant duas quū vna pupilla ſuperius eleuat
aut iferius deprimut: ⁊ đſtruit rectitudo penetratio
nis foraminis ad ſectionē ⁊ ante cōeꝫ terminū acci
dit terminꝰ torture nerui. ¶ Et tertiū ē vt vnuſq̃ſq̃ꝫ
duorū neruorū ab alio ſuſtētet ⁊ illi imitat ⁊ fiāt ac
ſi ad pupillam ex propinquo venirent. ¶ Secūdū
āt pariū neruoꝝ a cerebro ꝓcedentium naſcit: poſt
ortū primi paris ⁊ ab eo ad ſiluestreꝫ đclinat ⁊ a fo
ramine qđ eſt in orbita que totū ꝯprehendit oculū
egredit ⁊ in muſculis partit oculi ⁊ hoc quidē par
valde ē groſſū. Ideo vt eius groſſities ſue parificet
molliciei quā hic debuit: propterea ꝙ ē circa princi
piū: ⁊ ꝯfortet in faciēdo motū: ⁊ precipue cū adiuto
reꝫ non habeat quuꝫ tertiū par fit conuerſū ad mo
uēdū magnū mēbꝝ quod ē mandibula iferior q̃re
ei non remanet ſupfluitas imo adiutore alio a ſe in
diget ſicut mō referemꝰ. ¶ Tertii vero paris origo
ē a termino cōi inter ātecessionē cerebri ⁊ ipſius po
ſtremū. ſ. ab īfimo baſis cerebri qđ prio cū q̃rto pa
ri paulifp miſcet: deiñ ab eo ſepat ⁊ i q̃ttuor ramis
ramificat. ¶ Unus ramꝰ ab igreſſu egredit vene ſu
betie quā poſtea noiabimꝰ ⁊ deſcendēdo ſup ceruī
cē vadit doec diaphragma ptrāſcat: ⁊ in uiſceribꝰ q̃
ſūt ſb diaphragmate ptit. ¶ Et ſe qđē ptis egreſſio
ē a foramie qđ i oſſe exiſtit tpis q̃ quū egrdit cū ner
uo ꝯtiuat q a qnto diuidit pi: cꝰ mō noiabimꝰ diſpō
nē. ¶ Et ramꝰ tertꝰ i foramie đſcēdit a quo ſm egre
dit par qm̄ ipſiꝰ directio ē ad mēbra i añrioribꝰ faciei
poſita: ⁊ nꝫ fuit ꝯueniēs: vt i penetratōe primi parī
vētrē habētis penetraret: qa nobiliori neruorū coā
guſtatōeꝫ facēt ⁊ ipꝫ ꝯprimēt: ⁊ via coopiret. ¶ Et
hec qđē ps quū ſepat i tres diſtribuit ſectōes. Qua
rū vna ad ptē lachrimalis đcliat ⁊ vadit ad muſcu
los tpoꝝ ⁊ maſticātiū: ⁊ ſupcilii ⁊ frōtis ⁊ palpebre
⁊ ps ſa p foramē vadit apđ oculos creatuꝫ ⁊ iñ ad
naſi tēdit iteriorē ſupficiē ⁊ i tunica ſpgit q̃ i iteriori
bꝰ naſi ē expāſa. ¶ Pars quoq̃ꝫ ītia ē ps ñ pua i cō
cauitate đſcēdēs brabachi q̃ in oſſe maxille ē ſcā ⁊
duobꝰ ramificat ramis. ¶ Unꝰ vadit ad iteriora cō
cauitatis oris ⁊ in dētibꝰ ſpgit: ſꝫ illđ qđ iñ ptinet dē
tibꝰ ē manifeſtū. qđ vo ide aliis ptinet ē viſui ſicut oc
cultū: ⁊ i gingiua ēt ſpgit ſupiore. ¶ Alt autē ramꝰ
in mēbrorū ſpargit ſupficiebus q̃ ſūt ibi ſicut cutis
maxille ⁊ extremitatis naſi ⁊ labii ſupioris. he qđē

ſunt ſectiones partis tertie paris tertii. ¶ Quartus
āt ramus tertii paris vadit penetrās a foramie ſuo
qḋ i mādibula exiſtit ſuperiore ⁊ vadit ad linguā ⁊
i eius manifeſta diuiditur tunica ⁊ tribuit.n.ſēſuz.p
priū qui eſt guſtus ⁊ illud qḋ remanet i dētiū retis i
feriorū ⁊ i ipſorū gingiuis diuidit̄: ⁊ in labio iferiōi
ſed ps que peruenit ad linguā ſubtilior ē q̄ȝ neruus
oculi: qm̄ iſtius duriciē ⁊ illius mollitieī tēperāt groſ
ſities illius ⁊ ſubtilitas iſti⁹ ¶ Quarti v̄o ptis origo
eſt poſt tertiū ſed ad cerebri baſim ē magis declināſ
⁊ cū tertio queādmodū diximus miſcetur deide ab
eo ſeparat̄ ⁊ ad palatū vadit ⁊ dat ei ſenſū: qḋ qdeȝ
ē puū ſed ē pl⁹ durū q̄ȝ tertiū q2 palatū ⁊ palati pan
nicul⁹ durior eſt lingue pāniculo. ¶ Sȝ unūquod
qȝ paris quinti inpar cū duob⁹ naſcit̄ medius ſcḋm
dupli formā imo multi illorū tenēt ꝙ unūqḋqȝ ipſi
us epar ē par c⁹ qdem origo a duob⁹ ē crebri latēib⁹
¶ Et pars quidē prima cuiuſqȝ partis ipſi⁹ ad pan
niculū vadit q in interiorib⁹ inſtrī auditus eſt dilata
tus ⁊ in eo diuiditur totus. Et h⁹ quidem diuiſiōis
origo ꝓculdubio ē a parte cerebri poſteriore ⁊ per
ipſā ē audiendi ſenſus ſed ſ̄a diuiſio eſt maior pria.
Ipſa nāqȝ egredit̄ a foramie qḋ in oſſe perforatum
ē petroſo: ⁊ ipſe qdē ē q vocatur monoculus ⁊ cec⁹.
ꝓpterea ꝙ multū torquetur ⁊ eius uie i obliquatio
nibus icedūt: iō ꝙ volūtas affuit ꝓlōgādi ſpaciū vt
ei⁹ finis a principio moueret̄: ꝓpea ut neruus añq̄ȝ i
de egrederetur a principio eſſet lōginqu⁹ iō ut duri
cies ei ide acqreret̄. ¶ Quūqȝ egredit̄ cū neruiſ ter
tii paris miſcet̄: quorū plimi ad maxillā ⁊ ad palati
vadūt muſculū: ⁊ qḋ remanet ad muſculos ꝓtēdit̄
tēporū. ¶ Guſtus āt i quarto creatus fuit neruo. et
auditus i quinto qm̄ inſtrō auditus fuit neceſſariū
ut eēt diſcoopertū ne aeris uia ad ipm clauſa foret:
⁊ inſtrō guſtus fuit neceſſariū ut eēt minutū ꝓpt̄ea
oportuit ut nerui audit⁹ eſſent duriores. Et iō origo
cerebri eorū poſtremo fuit ꝓpinqor: ⁊ nȝ oculiſ mu
ſculis vnus ſufficit neruus: ⁊ muſculorū tēporū ner
ui multiplicati fuerūt niſi q2 foramini oculi mlta ne
ceſſaria fuit āplitudo ꝓpt̄ea ꝙ neruus v̄tutē afferēs
viſus multa indiguit groſſitudine. iō q2 ei neceſſari
um fuit uētrē hr̄e: nō ergo os qḋ ad ꝯprehendēdū
oculū eſt perforatū multa foramina tolerare potu
it. Tēporis uero neruis multa fuit duricies neceſſa
ria: ſed groſſitudine multa nō indiguere imo groſſi
tudo eſſȝ faciēs mot⁹ difficultatē ⁊ ēt egreſſio quā i
oſſe duro petroſo hn̄t pōt foramina tolerare mlta.
¶ Par v̄o ſextū a poſtrēo orit̄ cerebri cū qnto ꝯti
nuū ⁊ cū eo pāniculis ⁊ ligamētis ligatū ac ſi eſſet
vn⁹ neruuſ: deide ſepat̄ ab eo ⁊ egredit̄ a foramie qḋ
eſt i extremitate adoreȝ qḋ laude ſilat̄. Et ipm qdeȝ
añq̄ȝ egreſſū eēt iā i tres diuiſū fuit ptes que oēſ ſit̄
ex hoc egrediūt̄ foramie. Una earū ad gule muſcu
los ſuo ꝓtēdit̄ itinere ⁊ ad lingue radicē: pea ut par
ſeptimū in ipſorū adiuuet motu. Et ps ſecūda ad
muſculos dſcēdit ſpatule ⁊ eius qḋ ē circa eā: ⁊ ipi⁹
plurimū i muſculo ſpargit̄ lato q ē ſup ſpatulam: ⁊
hec qdē ps ē magne quantitatis ⁊ ſuſpēſa penetrat
donec ꝑueiat ad qḋ dirigit̄. ¶ Pars v̄o t̄tia q̄ eſt
maior ē ex tribus ꝑtib⁹ ad uiſcera dſcēdit i aſcēſiōe
vene ſbiecti ⁊ ē illi āneχa ⁊ cū ea ligata ex q̄ cū recti
tudie ē epiglotis ſepant̄ rami q ad muſculoſ vēiunt
epiglotales quorū capita ſūt ad ſupiora q epigloti
⁊ ipſius eleuāt cartilagines. ¶ Quūqȝ epiglotim p
trāſeūt ex eis aſcedūt rami qui ad muſculos vadūt
capita ad inferiora hn̄tes: ⁊ ipi ſūt q ad cimbalareȝ
claudēdā ſūt neceſſarii quū ad iferiora trahere ne
ceſſariū ē: ⁊ pp hoc vocāt̄ nerui retro redcūtes. Hic
āt neruus retro rediēs nō egreſſus fuit a cerebro et
nō a nucha niſi ꝑpea ꝙ ſi a nucha aſcēderēt ab ipō
rū principio ſubirēt trāſuerſi ⁊ nō recti ⁊ ad iferiōa
attractio cū eis ñ ꝓueniret ſm̄ actōem decētē. Et ipi
qdē ñ ḋ ſexto pari creati fuerūt niſi ꝓpt̄ea ꝙ illḋ qḋ
ex neruis ē molle aut molli uicinū. ſ. illud qḋ fuit ex
eis añq̄ȝ ſextū iā in maſculis faciei ⁊ capitis ⁊ in eo
ꝙ in eius fuit diuiſū ⁊ ſeptimū etiā nō ſm̄ rectitudi
nē deſcēderet queādmōm ſextū dſcēdit imo procul
dubio trāſuerſitas eos ꝯmittaret̄: ⁊ propt̄ea ꝙ illḋ
qḋ aſcēdit ⁊ redit ⁊ qñqȝ indiget re firma cui innita
tur ad ſīlitudinē girgilli: ut ſup ipſā reuoluat̄ aſcen
dēs ⁊ ex ea adiuuetur ut ſit ſit⁹ ipſius rectus ⁊ dur⁹:
⁊ fortis ⁊ leuis ⁊ iuxta poſitus nō fuit ibi ad h⁹ ido
neū ſicut arteria maior.. Et illud qḋ ex iſtis ramiſ a
ſiniſtra aſcēdit hāc iuenit arteriā ipſa recta et groſſa
ergo ſup eā reflectit̄ nō multa indigēs firmitudie. a
dextra uero aſcēdēti hec nō uicinat̄ arteria ad moȝ
primi. ſed uicinat̄ ei poſtq̄ȝ iā accidit ei ꝑuitas ꝓpt̄
ramorū diuiſionē qui iā ex eo egreſſi fuerūt cui etiā
iā defuit rectitudo in ſitu q2 trāſuerſatus fuit ad aſel
lā declinādo: fuit ergo neceſſarium ut ipſi re aliqua
affirmarent̄ cui inniterēt̄ cū ligamētis in quibus ra
mi ſtringerēt̄: iō ut per ipſos illud qḋ defuit ex recti
tudie groſſitie i ſitu corrigeret̄. ¶ Et ſapia qdem in
hos redcūtes ramos elōgādo ē ut talis qualis eſt
hec ſuſpēſio ꝓximi fiāt ⁊ ꝓpt̄ elōgationē a pricipio
fortitudinē hēant ⁊ duriciē. Ex neruis autē redeūti
bus fortior eſt ille q i duabus muſculoꝝ epiglotis
ſpgit̄ tunicis cū aliis neruorū adiuuātiū ramis po
ſtea illud qḋ ex hoc remanet neruo deſcēdit a quo
rami ſepant̄ q i pāniculis ſpgūt̄ diaphragmatis et
pectoris: ⁊ in muſculis ipſius: ⁊ in corde ⁊ i pulmo
ne: ⁊ in vēis: ⁊ in arteriis que ibi ſūt. ¶ Illud v̄o qḋ
remanet penetrat i diaphragma: ⁊ aſſociat̄ ei quod
ex pte tertia deſcēdit ⁊ in pāniculis pāniculus ſpgit̄
uiſceꝝ ⁊ ꝑuenit ad os latū. Septimi aūt parſ origo
eſt termino cōi qui ē inter cerebꝝ ⁊ nuchā c⁹ pluri
mū incedit ſe in muſculis ſpargēdo linguā mouēti
bus ⁊ in muſculis inter peltalē ⁊ os laude cōibuſ ⁊
ē cū ipſius reſiduū in aliis ſpargitur muſculis qui
huic muſculo ſūt uicini: nō tn̄ ſepe ē iſtud ⁊ ꝑpea ꝙ
alii nerui ad alias reducti fuerūt neceſſitates: ⁊ neqȝ
fuit bonū ut foramina in anterioribus neqȝ in infe
rioribus multiplicarentur: fuit melius ut ad lingue
motum neruus ab hoc loco ueniret. quia ipſius ſē
ſus iam ei ab alio venit loco.

¶ Capitulum t̄tium de anatomia neruorū nuche
⁊ colli ⁊ uiis eorum.

Nerui ex nucha naſcētes q p colli uadūt ſpō
diles octo ſunt paria. ¶ Unius pariſ egreſ
ſio a duobus ē ſpōdillis prime foramibus
qḋ in capitis muſculis ſolū ſpgit̄ ⁊ ē puū minutum
qm̄ meli⁹ fuit vt locus a quo egredit̄ ſit anguſt⁹ queē
admodū in caplo de oſſib⁹ diximus. Et ſcḋi qdē pa
ris egreſſio ē int̄ ſpōdilē primā ⁊ ſ̄am. ſ. foramen in
loco uel caplo de oſſib⁹ noiatū cuius plurimū capi
ti tāgēdi ſenſū defert. traſuerſe eni ad id qḋ i ſpōdili
bus ē ſupremū aſcēdit ⁊ ad anteriora reflectit̄. ⁊ ſu
per tunicā extriſecā auriū ſpargit̄. Et ꝙ par primū

minus facit pp ſui puitatẽ ⁊ abbreuiationẽ ob quã
expandi expedite nõ poterat ⁊ dilatari ĩ locis q̃ ſe
quunt̃ ipſũ ꝯplete emẽdat. ❡ Qđ autẽ ex hoc re
manet pari ad muſculos q̃ ſunt in poſteriorib⁹ colli
⁊ ad muſculũ latũ venit ⁊ eis dat motuꝫ. ❡ Et paris
tertii origo ⁊ ipſi⁹ egreſſio ẽ a foramine: qđ ẽ inter ſe
cũdã ⁊ tertiã. ❡ Et vnuſquiſq; eoꝝ in duos partit̃
ramos. Ab vno ramo ſpargunt̃ rami ĩ ꝓfũdo mu
ſculoꝝ q̃ ſũt ibi ⁊ ꝓprie caput cũ collo mouẽtiũ: de
inde ad ſpondiliũ aſcendũt ſpinas: ⁊ cũ ĩ eaꝝ recti
tudine veniũt ad radices tenent̃ eaꝝ: ⁊ poſt ad ipſa
rũ eleuãt̃ capita ⁊ cuꝫ ligamẽtis miſcet̃ pãniculari
b⁹ q̃ ab illis naſcunt̃ ſimeniis poſtea ad partẽ auriũ
reflectẽdo penetrant: ⁊ in non oĩ die ad aures ꝑue
niũt: ⁊ auriũ muſculos mouẽt. ❡ Et ram⁹ ſecũdus
ad anteriora vadit donec ad muſculũ ꝑuenit latuꝫ.
Et cũ hoc qđẽ primũ quũ naſcit̃ miſcet̃ vene ⁊ mu
ſculi q̃ ipſũ cooperiũt ꝓpea vt ſe ipſo ſit fortior: ⁊ eſt
ẽt qñ cũ muſculis miſcet̃ temporꝝ: ⁊ cũ muſculis au
riũ in beſtiis. ❡ Plurimũ tñ ſparſionis ipſius non
ẽ niſi in muſculis maxillaꝝ. ❡ Quarti vero paris
egreſſio ẽ a foramine qđ inter tertiã exiſtit ⁊ quartã
⁊ partit̃ ſicut ille qui ẽ ante ipſũ parte antecedente ⁊
parte poſterius ꝯſequẽte: ſed pars eius q̃ antecedit
ẽ parua: ⁊ iõ cũ quinto miſcet̃. ❡ Et quidã iã dixe
rũt ꝙ ab ea penetrãt rami ſicut aranee tela extẽſi ſu
ꝑ venã ſubeti: dõec ad diaphragma ꝑueniũt ſeparãs
ſuꝑ duo latera diaphragmatis pectus in duo me
dia partientis incedentes. Sed ei⁹ ꝑs maior ad po
ſteriora reflectit̃: ⁊ in fũdo muſculoꝝ ꝓfũdat̃ donec
ad ſimẽia vadit ⁊ muſcul' mãdat ramoſ: q̃ int̃ caput
⁊ collũ ſũt cões: ⁊ deiñ itiner̃ ſuo ad añriora reflectẽ
do vadit: ⁊ cũ muſculis maxylle ⁊ auriũ in aĩalib⁹
ꝯtinuat̃. Et dixerunt ꝙ ab eo ad dorſũ deſcendit ra
mus. ❡ Quinti autẽ paris egreſſio ẽ a foramine qđ
ẽ inter quartã ⁊ quintã quod ẽt in duos partitur ra
mos: vnus ramus. ſ. iſte q̃ ẽ antecedẽs ⁊ ipſe minor
ad muſculos peruenit maxillaꝝ: ⁊ ad muſculos q̃
caput anterius curuant: ⁊ ad alios muſculos q̃ ca
piti ⁊ collo ſt̃ cões. Et ram⁹ ſcḋus ĩ duos diuiditur ra
mos. Unus am⁹ inter primũ ⁊ int̃ ramũ ſcḋm eũ me
dius ⁊ peruenit ad ſpatule ſupremũ ⁊ miſcet̃ cũ eo
qđã ſexti ⁊ ſeptimi. ❡ Et ram⁹ ſcḋus cũ ram⁹ qnti ⁊ ſex
ti ⁊ ſeptimi miſcet̃ ⁊ ad mediuꝫ penetrat diaphrag
matis. Par vero ſextũ ⁊ ſeptimũ ⁊ octauũ ab aliis
ſcḋm ordinẽ egrediũt̃ foraminib⁹: ſed octaui egreſſio
ẽ a foramie cõi iter finẽ ſpõdiliũ colli ⁊ iter primam
ſpõdiliũ dorſi: ⁊ eoꝝ rami vehemẽti ꝯmiſcet̃ mixtu
ra. Sed plurimũ ſexti ad ſpatule ꝑuenit ſupficieꝫ ⁊
pars eius maior parte q̃ ẽ ex quattuor ⁊ minor par
te que ẽ ex quinto ꝑuenit ad diaphragma. Et pluri
mum ſeptimum peruenit ad adiutorium licet ſint
quidam ex ipſi⁹ ramis q̃ ad muſculos capitis ⁊ ad
colli ⁊ ad dorſi cũ ramis qnti aſſociati vadũt ⁊ ad
diaphragma ꝑueniũt. ❡ Sed octaui poſt ꝯmixtio
nẽ ⁊ ſocietatẽ oẽs ad brachiũ ⁊ aſeid ꝑueniunt ⁊ ne
q; ẽ aliquis eoꝝ q̃ ad diaphragma ꝑueniat: ſed tñ
ille q̃ ex quinto ad partẽ man⁹ tẽdit nõ trãſit ſpatulã
⁊ ex ſeptio nõ trãſit adiutoriũ. ſed ille q̃ ad ſpatulaꝫ
ꝑuenit ad brachiũ ẽ ex octauo mixto cũ prio ramo
q̃ naſcit̃ ex ſpondilib⁹ ⁊ ad dorſũ vadit. Nerui autẽ
iſti ĩ diaphragmate partiti nõ fuerunt niſi nerui nu
che: ꝓpterea vt ad ipm veniẽs ab alto foret deſcen
dẽs loco: iõ vt ei⁹ partitio ĩ ipſo eẽt melior: ⁊ p̃cipue
q2 prĩa eoꝝ directio fuit principiũ pãniculi pect⁹ ꝑ
mediũ partiẽtis. ❡ Et ĩpoſſibile qđẽ erat vt nerui
ad ipſum a nucha directe venirẽt abſq; fractura cũ
angulo. Et ſi oẽs nerui q̃ ad diaphragma deſcẽdũt
a cerebro ꝓtẽderent̃ ipſoꝝ ꝓlõgaret̃ iceſſus: ⁊ neq;
eoꝝ neruoꝝ ꝯtinuitas cuꝫ medio diaphragmatis
poſita fuit niſi ꝓpterea ꝙ nõ fuit ꝯueniẽs vt ĩ ipõ ſcḋz
iuſtitiã ⁊ eq̃litatẽ ſpargerẽt̃ ſi cũ extremitate ⁊ nõ cũ
medio ꝯtinuarent̃: aut ſi cũ tota ꝯtinuarent̃ circuitõ
ne: ⁊ eẽt hoc ꝯtrariũ vie q̃ ẽ neceſſaria: qm̃ muſculi
nõ faciũt aliq̄d moueri niſi extremitatib⁹ ſuis: ꝓpte
rea illud qđ ex diaphragmate mouet̃ ẽ illud qđ eſt
circuẽs. oportuit ergo vt ĩ ipſo finirent̃ nerui ⁊ non
vt ĩ ipſo iciperẽt. Et qm̃ neceſſariũ fuit eos ad medi
um venire oportuit neceſſario vt pẽderẽt. oportuit
ergo vt ipſi defenderẽt̃ ⁊ pãniculis cũ munitione te
gerẽt̃. tecti ergo pãniculis fuerũt cũ munitione dẽfẽ
dẽte ĩ qua eis aſſociat̃ pãnicul⁹ q̃ pect⁹ ꝑ mediũ par
tit̃ ſuꝑ quẽ mixti perexerũt ⁊ q2 h⁹ mẽbri opatio fu
it nobilis facta. fuerũt neruis ei⁹ pricipia multa ne e
ius opatio ꝑꝑ aliqđ deſtrueret̃ nocumẽtũ qđ vni ac
cideret principio.

❡ Capitulũ quartuꝫ de anatomia neruoꝝ nuche
ſpõdiliũ que ſũt ĩ rectitudie pectoris.

PRimi ex parib⁹ ipſoꝝ egreſſio ẽ iter primã
ſpõdiliũ ⁊ ſcḋam pectoris qđ ĩ duas diuidit̃
partes que maior ĩ oibuſ muſculis ſpargit̃
coſtaꝝ ⁊ muſculis dorſi. Et qđ remãet ſuꝑ prĩas co
ſtas extẽſũ ꝓcedit: ⁊ octauo neruorũ colli obuiat ⁊
ſil' ad man⁹ ꝓtẽdũt donec ad adiutoriũ ⁊ ſpatulaꝫ ꝑ
ueniãt. ❡ Par ṽo ſcḋm a foramie egredit̃ qđ p̃dictũ
ſequit̃ foramẽ. cui⁹ pars ad adiutorii tẽdit ſupficiem
dãs ei ſenſũ: ⁊ ipſi⁹ reſiduũ cũ aliis ptib⁹ q̃ remanſer̃t
aggregãt̃ ⁊ ad muſculos ſpatule q̃ ſuꝑ eam ſũt poſi
ti deſcẽdũt ipſi⁹ mouẽtes iũcturã ⁊ ad muſculos per
ueniũt dorſi. ❡ Qui igit̃ ex neruis iſtis ſpõdiliũ pe
ctoris oriũt̃ ⁊ ramis q̃ ad ſpatulã nõ ꝓtẽduntur ad
muſculos dorſi vadũt ⁊ ad muſculos q̃ ſũt inter co
ſtas puras ĩ poſterioribuſ pectoris poſitas. ❡ Qui
ṽo ex ſpõdilib⁹ falſaꝝ naſcũt̃ coſtaꝝ ad muſclos ve
niũt q̃ ſũt iter coſtas ⁊ ad muſculos vẽtris. Cũ iſto
rũ neruoꝝ p̃terea ramis arterie ⁊ vene quiete curr̃t
⁊ nuchã igrediũt̃ ꝑ loca ĩferiora vñ ipſi egrediũt̃.

❡ Capl'ꝫ. v. đ anatomia neruoꝝ nuche alchatin.

NErui alchatin hoc cõicãt ꝙ pars eoꝝ ad
dorſi muſculos ꝑuenit: ⁊ ꝑs ad muſclos vẽ
tris ⁊ ad muſculos q̃ ſunt ĩ dorſo expanſi.
Tria ãt ſupiora cũ neruis miſcet̃ q̃ a cerebro ſũt de
ſcẽdẽtes ⁊ nõ alia. ❡ Et duo paria ĩferiora ad par
tẽ cruriũ multos trãſmittũt ramos cũ q̄b⁹ rami ter
tii paris ⁊ ram⁹ nerui primi ex albauim miſcet̃ ſꝫ iſti
duo rami anche nõ trãſiũt iũcturã. ſed ĩ ipſi⁹ ſpargũ
tur muſculis ⁊ illi eos ꝑtranſeũt icedendo ad crura
❡ Neruoꝝ ãt cruriũ ⁊ pedũ forma a neruis manu
um ſepat̃ ĩ hoc ꝙ nõ oẽs ꝯiũgũt ⁊ declinãt ſubmer
ſi icedẽdo ad occultũ: nõ. n. ẽ forma ꝯtinuitatis ad
iutorii cũ ſpatula ſicut forma ꝯtinuitatis coxe cum
ancha: neq; ei⁹ ꝯtinuitas cũ origie ſuoꝝ neruoruꝫ ſi
cut ꝯtinuitas ipſius cũ ſuoꝝ neruoꝝ origine: ⁊ iſti
quidẽ nerui ad partẽ cruris diuerſis tẽdũt itinerib⁹
❡ Sũt. n. ex eis q̃ occultant̃ ⁊ ſunt ex eis manifeſtã
tur: ⁊ ſt̃ ex eis q̃ ſubmergũt̃ ſub muſculis cooperti.
⁊ q2 muſculi qui a parte oſſis femoris oriunt̃ vias
ad vtroſq; pedes ñ hũerũt a poſteriorib⁹ corporis

neq̧ ab occulto coxarꝫ ꝓptea ꝙ sũt ibi musculi mĩ ti ⁊ vene: factũ fuit vt ps neruorꝫ q sũt ꝓprii muscu lorꝫ q sũt ĩ pedibꝰ curreret ⁊ penetraret ĩ foramĩe qḋ ad testiculos descẽdit donec ad musculos vadat fe moris ⁊ descẽdat ad musculos poplitis.

Capitulum.vi.de anatomia neruorũ nuche al baui ⁊ alhosos.

PRimũ par ex albaui miscet̃ cum neruis al chatin sicut diximus. Aliũ ṽo pia ⁊ imp qḋ ab extrẽo orit̃ alosos ĩ musculis ſpgũt ficteris ⁊ ipsius virge ⁊ in musculo vesice ⁊ matricis ⁊ ĩ pãniculis vẽtris: ⁊ ĩ ptibꝰ domesticis ĩterioribus ossis femoris: ⁊ in muscul' q nascũt̃ ab osse albaui.

Caplm primũ sũme quarte doctrine quinte. Et ẽ sermo ḋ forma arteriarum.

VEne pulsatiles sũt arterie q̃ create fuer̃t p̃ter vnã earũ duas hñtes tũicas. q̃ rũ durior ẽ occulta: qm̃ ipa ẽ illa q̃ pulsatõi obuiat: ⁊ forti motui sƀe spũs q̃ celari voluit: ⁊ ipiꝰ receptaculũ custodiẽdũ ⁊ coroborãdũ fuit. Arte riarũ ãt origo ẽ a sinistro vẽtriculo duorũ vẽtriculo rũ cordis qm̃ dext̃ eorꝫ epati ẽ ꝓpiqor: quapp opõ tuit vt ipse poneret̃ occupatus in attrahendo nutri mẽtũ exercẽdo ipsũ.

Caplm scḋm de anatomia arterie venalis.

QVod ĩ primis a sinistro orit̃ uẽtriculo due sũt arterie. vna ad pulmonẽ vadit ⁊ in ipso ꝑtit̃ ꝓpterea ut aer attrahat̃ ⁊ sãguis q pul monẽ nutrit a corde deferat̃: a corde qꝛ trãsitus nu trimẽti pulmõis ẽ ad cor ⁊ a cõde vadit ad pulmo nẽ. Et hꝰ qdẽ ptis origo ẽ ex partiũ cordis subtilio re ⁊ vbi vene ad ipm penetrãt q̃ ẽ vnã hñs tunicam ab oibꝰ aliis arteriis diuersa ⁊ ꝓpter hoc vocãt ipsã arteriã venalẽ. Ex vna ãt creata fuit tunica ut sit mollior ⁊ leuior ⁊ ad dilatãdũ ⁊ ad ꝯstringẽdũ ma gis obediẽs: ⁊ ad resudationẽ eꝰ faciẽdũ ꝙ ab ea ad pulmonẽ resudat ex sanguine subtili vaporoso qui sƀe pulmõis magis ẽ ꝯueniẽs fit apta. s. q ꝯplemẽto digestõnis ĩ corde iã ꝓpinquꝰ fuit. Et neq̧ ẽ ei neces saria supfluitas digõnis sic ea indiget sãguis q ĩ vẽa currit vẽtrẽ hñte quã mõ noiabimꝰ ⁊ ꝓprie qm̃ eius locus ẽ iuxta cor ⁊ vadit ad ipʒ eiꝰ vtꝰ calida facile di gerẽs: ⁊ ẽt qꝛ mẽbꝝ ĩ quo pulsat ẽ rarꝝ ⁊ ñ tiet̃ quuʒ pulsauerit ĩ illo raro ⁊ ꝑcusserit ꝙ ipsius duricies ei noceat: ⁊ pp hoc ĩ corpore ipiꝰ nõ tm̃ duriciei fuit ne cessariũ q̃to alie ĩdiguerũt arterie q̃ sĩt mẽbris duris vicine. Vena ãt arterialis quã dicã lʒ pulmõi sit vicina: ñ tñ ei vicinat̃ nisi ipiꝰ postremũ a pte dorsi ⁊ hec arteria venalis ĩ añcedẽte pulmõis pte ſpgit̃: ⁊ ĩ ipso submergit̃ q̃ iã qdẽ ĩ ptes ⁊ ramos diuisa ẽ.

Sʒ cũ inter duas hꝰ arterie necessitates ꝯparatũ fuerit q̃ attẽdũt̃ ſm firmitudinẽ ⁊ lenitatẽ quẽ fac̃ ei dilationẽ facilẽ ⁊ ꝯstrictionẽ: ⁊ resudatõem eiꝰ qḋ ab ea resudat ĩuenit̃ ꝙ lenitas magis ẽ ei necessaria q̃ʒ spissitudo ⁊ firmitudo. Aliã ãt arteriã q̃ ẽ maior quã Aristoteles vocat orithi in primis cũ ex corde orit̃ duos trãsmittit ramos: ex qbꝰ maior in circuitu cordis reuoluit̃ ⁊ in suis ꝯuertit̃ ptibꝰ ⁊ minor reuol uitur ⁊ ĩ vẽtriculo ſpgit̃ dextro. Qḋ ãt pꝰ duos re manet ramos quũ sepat̃ ĩ duas diuidit̃ partes: vna ps ẽ maior ⁊ ad descẽdẽdũ apta ⁊ alt̃a ẽ minor ⁊ est apta ad descendendum: ⁊ que est apta ad descen denduʒ creata fuit in quantitate sui super aliam ad dens. qm̃ ad membra tẽdit que numero sũt plura ⁊ in quãtitate maiora ⁊ hec qdẽ sũt mẽbra q̃ sƀ cor de sũt posita. Sup orithi ãt essẽtiã vel egressionẽ tres duri ꝯsistũt pãniculi ab ãterioribꝰ ad posteriõa si eni vnus aut duo fuissent nõ preberẽt iuuamẽtuʒ qḋ in eis q̃rit̃ neq̧ ipsiꝰ quãtitatẽ: aut ipsorꝫ quãtita tes magnificãdo ⁊ fieret motus pp ipsos difficilis Qḋ si eẽnt quattuor fierẽt valde pui ⁊ destrueret̃ iu uamẽtũ eorꝫ: ⁊ si in suis quãtitatibus magni fierent viã coãgustarẽt. Vẽalis art̃ia duos hʒ pãniculos ad inf̃iora ḋclinãtes: ⁊ duo qdẽ suffecerũt qꝛ ñ ẽ ibi tm̃ necessitatis hñ faciẽdi formã q̃tũ ẽ hic. in subtili ãdo ṽo ẽ ibi plꝰ necessitatis iõ ut famosũ vaporẽ ex pellere sit facile: ⁊ sãguinẽ ad pulmonẽ eũtẽ ĩ parteʒ orithi q̃ ex duabus partibꝰ ẽ ascẽdẽs.

Caplʒ.iii. ḋ anatomia arterie orithi ascẽdẽtis.

PArs ãt q̃ a duabꝰ orithi ẽ ascẽdẽs ĩ duas diui dit̃ ptes: q̃rꝫ maior ad partẽ lebriati ascẽdẽ do tẽdit: dinde ad ptẽ trãsuersat̃ ḋxtraʒ do nec ad carnẽ laxã moro siſeʒ ꝑueit q̃ ẽ ibi. Et ĩ tres diuidit̃ ptes: q̃rũ due sũt due arterie q̃ subetẽ vocãt̃ ⁊ ad dextrã ⁊ ad sinistrã cũ duabꝰ ascẽdit guidegis ꝓfũdis q̃s postea noiabimꝰ: ⁊ ĩ diuidẽdo cũ eis as sociãt̃ sic postea referemꝰ. Pars ãt t̃tia ĩ thorace ſpgit̃ ⁊ costis primis ⁊ ĩ sex ſpõdilibꝰ colli supioribꝰ ⁊ ĩ ptibꝰ furcule donec ad caput ꝑueit spatle: postea ex inde ad manuũ ꝑtrãsit mẽbra. Pãs ṽo minor ex partibꝰ orithi ascẽdens ad partẽ ascelle vadit ⁊ diui ditur sicut pars tertia maioris ptis.

Ca.iiii. ḋ anatõia duarꝫ arteriarꝫ q̃ subetẽi vocãt̃.

VNaq̃q̧ duarꝫ arteriarꝫ q̃ subetẽi vocãt̃ cuʒ ad collũ ꝑueniũt ĩ duas separãt̃ ptes: ptẽ añ riorẽ et postẽiorẽ. Anterior ps ṽo ĩ duas seq̃strat̃ ptes: occultã q̃ ad linguã tẽdit ⁊ ad muscu los occultos: q sũt musculi mãdibule ĩferioris ⁊ ad ptẽ q̃ manifestat̃: ⁊ ascẽdit ad illḋ qḋ ẽ corã duabus auribꝰ ⁊ ad musculos tẽporꝫ ⁊ ꝑtrãsit eos postq̃ʒ in eis reliq̃t ramos multos: ⁊ ad capitis cacumẽ tẽdit ⁊ obuiãt sibi ḋxtre earũ exñtes cũ extremitatibꝰ sini stre. Pars ãt ſcḋa ĩ duas diuidit̃ ptes. posterior q̃ rũ minor plꝰ ad posteriora eleuat̃ ⁊ ĩ musculis q ca pitis sĩt ꝯtinẽtes iũcturã ſpgit̃. Ex q̃ ẽt ẽ ꝙ ad basim postremi cerebri tẽdit ĩ foramẽ ĩgrediẽs magnuʒ ꝙ ẽ apḋ adoreʒ laudã. Maior ãt corã foramĩe ĩ fora mĩe petroso ad rethe ĩgredit̃ imo rethe ex ea text̃. s. ex venis ĩ venis ⁊ tũicis sup tunicas ⁊ rugis sup ru gas: ita ut nemo ex eis vnã solã apprehendẽ possit: nisi cũ alia ꝯtinuã ⁊ cũ ea ligatã sic rethe ⁊ ſpgit̃ ad añriõa ⁊ posteriõa ad ḋxtrã ⁊ sinistrã: ⁊ uadit ꝑ to tũ r̃the ḋiñ aggregat̃ ex ea pte sic erat añ ⁊ format̃ ei pãniculꝰ ⁊ ascẽdit ad cerebꝝ ⁊ ſpgit̃ in ipo pãniculo subtili postea it̃eriꝰ ĩ cer̃bro ĩ suis uẽtriculis ⁊ siphac vẽtriculorꝫ ipsiꝰ ⁊ ramorũ suorꝫ orificia sibi obuiãt q̃ ibi ascẽder̃t queãdmõʒ ramorꝫ vẽarꝫ orificia non pulsatiliũ q̃ ḋscẽderũt. Nõ ãt f̃ca fuerũt ista ascẽ dẽtia ⁊ illa descẽdẽtia nisi ꝓptea ꝙ illa sũt rigãtia ⁊ fũdẽtia sãguiẽʒ: qm̃ melior ex sitibꝰ suorũ vasoruʒ ri gãtiũ ẽ ut eorꝫ extremitates sint capita ad inferiora hãbẽtes: sed ista iuuamẽta ꝑstat a dãdo spm. Et spũs qdẽ est subtilis ad superiora mobilis. Et neq̧ ẽ necesse suorꝫ vasorꝫ capita ad ĩferiora r̃ducẽ dõec fũdãt: imo si hoc fiẽt multa ĩde ꝓueniret effusio san guis q ei associat̃ ⁊ difficultas motꝰ spũs ĩ eis quo niã ipsius motꝰ ad supiora ẽ facilior: ⁊ pp illud qḋ ĩ spũ exit ex motu ⁊ subtilitate suffic̃ ĩ eo ꝙ ex ipo ad

cerebꝝ uadit illỏ qỏ est necesse vt calefaciat ipsum.
¶ Et sub cerebro qdẽ non fuit expansuz rethe nisi
vt redeundo incedat sanguis: q ẽ in arteria. ꝛ spũs
q in ea existit ꝯplexioni cerebri post digõnẽ similet.
deinde ſm ordinẽ ad cerebꝝ vadat. Et rethe quidẽ
inter os ꝛ panniculum durum est positũ.

¶ Cap. v. de anatomia ptis orithi descẽdentis.

P Ars autẽ orithi descẽdẽs primũ ſꝫ rectitu
dinẽ incedit donec sup quintã mittit̃ spon
dilẽ: cuius situs capitis cordis situi ẽ oppo
situs ꝛ ibi quidẽ est pulmo sicut accubitatio ꝛ sustẽ
tamentũ ipsi ad hoc vt inter ipsũ ꝛ ossa dorsi sepatõ
nẽ faciat. ¶ Meri quoqꝫ quũ ad hunc puenit locũ
ab eo ad dextrã declinat: ꝛ non ſm rectitudinẽ tran
sit: deinde cũ pãniculis appensus incedit quũ ad di
aphragma peruenit ne ipsũ coangustet. ¶ Et hec
quidẽ arteria descendens quuꝫ ad spondilẽ. v. pue
nit ad inferiora trahit̃ expẽdendo se supra dorsum
donec ad os peruenit: qỏ est ex alhaui. Et quũ ẽ in
pectoris rectitudine trãsit inde ꝛ dimittit ibi ramuꝫ
subtilẽ paruũ ꝛ dispgit̃ in receptaculo vase pulmo
nis qỏ ẽ ex pectore ꝛ perueniunt extrema ipsius ad
cãnã pulmonis: ꝛ ipsa qdẽ nõ cessat dimittendo in
oib' spondilib' p quas vadit ramũ qui int̃ costas ꝛ
nuchã incedit. ¶ Quũqꝫ pertrãsit pectus ex ea due
diuidunt̃ arterie que ad diaphragma perueniunt ꝛ
in ipso dextra spargunt̃ ꝛ a sinistra. Deide dimittit
arteriã cuius rami in stõ ꝛ epate ꝛ splene spargunt̃:
ꝛ ipsius rami ab epate egrediũt̃ ꝛ ad vesicã vadũt.
Et postea oritur arteria q̃ ad gedeguil q̃ st̃ in circui
tu minutoꝝ intestinoꝝ ꝛ colon vadit. Deinde post
hos tres ab ea separant̃ rami quoꝝ minor reni sini
stro ꝑprius ẽ ꝛ in ipsius spargit̃ fasciis ꝛ in corpori
bus q̃ ipm circundãt ꝛ eis iuuamẽtum prebet dan
do eis vitam. ¶ Alii autẽ duo ad duos vadunt re
nes: iõ vt cũ eis rẽ sanguinis aquositatẽ trahit: qm̃
multotiens a stõ ꝛ intestinis sanguinẽ trahunt ñ pu
rũ. Postea vero due separant̃ arterie q̃ ad testiclos
vadũt sed q̃ ex eis ad testiculũ peruenit sinistruꝫ ei
semp associatur q̃ ad renẽ peruenit sinistrũ. ¶ Im
mo forsitã est quũ non ẽ illud qỏ ad sinistrũ peruẽit
testiculũ nisi tãtũ ex rene sinistro. Et eius que ad de
xtrũ peruenit testiculũ origo semp ex maior̃ arteria
ꝛ raro ꝯtingit vt quũ aliquo ei' q̃ ad dextrũ puenit
renẽ associet̃. Postea ab hac arteria maiore due se
parãt̃ arterie: q in viis venaꝝ spargũt̃ q̃ in circuitu
recti sũt intestini ꝛ rami q i nucha spargunt̃ in fora
mie spondiliũ egrediũt̃: ꝛ vene q̃ ad duo vadũt ilia
ꝛ alie q̃ ad testiclos vadũt. Ex isti' ãt sũma par egre
dit̃ paruũ qỏ ad vuluã vadit p̃ter illỏ qỏ noiabim'
postea. Et istud ẽ in uiris ac mulieribus: ꝛ miscent̃
cũ eis vene ñ pulsatiles. Postea hec maior arteria
quũ ad finẽ puenit spondiliuꝫ diuidit̃ cũ vena non
pulsatili: q sibi associat̃ sicut dicem' in duas partes
ſm similitudinẽ laude in scriptura greca hoc mõ.
Una ps eaꝝ dextrat̃ ꝛ altera sinistrat̃: q̃ꝝ vnaq̃qꝫ
sup os alhaui eqtat vadens ad coxas. Uerũtñ añ
q̃ꝫ ad coxas pueniat vnaq̃qꝫ ipsaꝝ venã dimittit q̃
ad vesicã tẽdit ꝛ ad sumẽ ꝛ sibi apud sumẽ obuiant
ꝛ in non natis manifeste apparent: ſꝫ in ꝯpletis eaꝝ
extrema iã siccata fuerũt ꝛ radices remansere eaꝝ.
¶ Et ab ipsis qdẽ diuidũt̃ rami q in musculis spar
gũt̃ q sup os alhaui sũt positi. Et illud qỏ ad vesicã
puenit ex eis i ea partit̃: cui' extrema pueniũt ad vir
gã ꝛ ipsi' residuũ i mulierib' vadit ad matricez ꝛ est
par paruũ. ¶ Due vero ad pedes descendẽtes i co
xis in duos diuidunt̃ ramos magnos. s. siluestreꝫ ꝛ
domesticũ ꝛ in siluestri ẽt ẽ declinatio ad domesticũ
ꝛ ramos in musculis qui sunt ibi positi dimittit: po
stea descẽdit ꝛ declinat ex eo ad interiora ram' ma
gnus inter pollicẽ ꝛ indicẽ ꝛ qỏ remansit occultat̃
¶ Et ipse qdẽ in plurimo partiũ pedis penetrãt tẽ
se sub ramis venarũ non pulsatiliũ: quas postea no
minauim'. ¶ Ex his autẽ pulsatilib' sũt q̃ nõ pulsa
tilib' nõ associat̃: sicut due q̃ ab epate ad sumẽ i cor
porib' nõ natorũ pueniunt ꝛ ram' pulsatilis nõ pul
satilis: ꝛ pulsatilis q̃ ad spondilẽ penetrat quintam
ꝛ ascẽdẽs ad laleblã ꝛ declinans ad ascellaꝫ ꝛ due
subeteni q̃ spargunt̃ in reti ꝛ in secũdina ꝛ i illa q̃ pe
netrat vel q̃ puenit ad diaphragma ꝛ illa q̃ ad epar
cũ suis penetrat ramis: ꝛ illa q̃ ad stõuꝫ ꝛ ep ꝛ sple
nẽ ꝛ ntestina venit: ꝛ ille que de mirach vẽtris de
scẽdũt ꝛ vene q̃ sũt in osse alhaui solũmõ. Qñqꝫ ar
teria vene associat̃ nõ pulsatili super dorsũ eqtat ar
teria sup venã nõ pulsatilẽ: ꝑpea vt ignobili' ambo
rũ sit deferens nobilius. ¶ In mẽbris ãt manifestis
arteria sub vena nõ pulsatili submergit̃: iõ vt sit ma
gis coopta ꝛ magis tecta ꝛ sit vena non pulsatilis si
cut clipeus ei. ¶ Arterie ãt nõ fuerunt venis associ
ate nisi propter duas res. vna ẽ vt vene panniculis
ligentur q st̃ coopientes arterias ꝛ quiescãt vene in
villis mẽbroꝝ interqꝫ vadũt. Et altera ẽ vt vnaq̃qꝫ
illaꝝ alterã ibibat.

¶ Sũma. v. de venis que quinqꝫ cõtinet capitula.
¶ Cap. i. sũme. v. qỏ ẽ de mõ venaꝝ nõ pulsatiliũ.

O Mniuꝫ ãt venaꝝ quietaꝝ origo ẽ ab epa
te. Et qỏ i primis ab epate orit̃ st̃ due vene
vna pte ipsi' ꝯcaua orit̃: c' mai' ẽ iuuamẽtuꝫ
in attrahendo ad epar nutrimẽtũ ꝛ vocat̃ porta.
Et altera orit̃ a parte eius gibbosa cuius ẽ iuuamẽ
tũ nutrimẽtũ ab epate mẽbris deferre ꝛ vocat̃ vẽtrẽ
hñs

¶ Ca. ii. de anatomia vene q̃ vocat̃ porta.

I Ncipiemus vene q̃ porta vocat̃ anatomiã
Et dicem' q̧ porte extremitas q̃ i epis sub
mergit̃ ventricul: in primis i qnqꝫ diuidit̃ p
tes ꝛ ramos a se emittit: donec ad gibbosas epis p
uenit extremitates. ex qb' vna vena ad fel tẽdit. ¶ Et
isti qdẽ rami sũt sicut arboris radices q̃ ad fũdũ ori
ginis ipsarũ vadũt. ¶ Extremitas vero q̃ ei' ꝯcaui
tatẽ seqt̃ quũ ab epe egredit̃ i. viii. diuidit̃ ptes: q̃ruꝫ
due sunt parue ꝛ sex sũt maiores. ¶ Et vna qdẽ ex
duab' minoribus cũ pte itestini ꝯtinuat̃: qỏ duode
nũ vocat̃ ad hoc vt ab eo nutrimẽtũ attrahat ꝛ ab
eo ẽt iã diuisi fuerũt rami: q separati fuerũt in corpe
qỏ vocat̃ encharas. ¶ Et ps ſa in iferiorib' diuidit̃
stõi apỏ portanariũ: qỏ ẽ os stõi iferi': iõ vt nutrim̃
tũ trahat. ¶ Una aũt sex remanẽtiũ ad ptẽ stõi latã
tẽdit ad ipsius supficiẽ manifestã nutriendũ. ¶ Oc
cultũ nãqꝫ stõi primũ nutrimẽtũ qỏ ẽ in ipso tãgit:
ꝛ ex eo p tactũ nutrit̃. ¶ Et ps ſa ad pteꝫ peruenit
splenis ad splenẽ nutrieñ a qua añqꝫ ad spleneꝫ nu
triẽdũ pueniat separãt̃ rami q corp' qỏ encharas vo
cat̃ ex clariore ei' pte qỏ in ipso penetrat ad spleneꝫ
nutriũt: deiñ puenit ad splenẽ ꝛ ex ipsa cũ eo ꝯtinua
reuertit̃ ram' magn' q i lat' stõi sinistrũ ad ipsũ nutri
ẽdũ partit̃. Et quũ illỏ qỏ ex ipsa penetrat i splenẽ i
medio ponit̃ ascẽdit ex ea pars: ꝛ descẽdit ex ea ps.
¶ Et ex ascẽdẽte qdẽ spargit̃ ram' i medietate stõi

superiore ad nutriēdū ipſā ⁊ altera pars ī ſplene ad
ipm nutriēdū. ¶ Et pars alīa egreditur donec ad
ſtōi peruenit gibboſitatem. deinde ī duas ptiť par
tes. vna pars in manifeſta ſiniſtri ſtōi ſpargiť: ⁊ alte
ra ad os ſtōi ſubmergiť ad ſuperfluitatē pōticā ace
toſā cholere nigre ibi ꝓiiciendā q̄ cū ſuperfluitatibꝰ
egrediť ⁊ os ſtōi titillicat titillicatione deſideriuȝ ex
citāte: ⁊ iā ipſā añ noiauimꝰ. Pars vō ex ea deſcen
dēs in duas etiā diuidiť ptes vnꝰ q̄rū rami in inferi
oꝛe ſplenis medietate diuidūť ad ipm nutriēdū.
¶ Et altera ad reticulū vadit ⁊ ī ipſo ad ipm nutriē
dū. ¶ Et ps tertia ex ſex pꝛimis ad latus vadit ſini
ſtrū: ⁊ ī oibus viis venaꝝ q̄ in circuitu rēi ꝯſiſtūt ite
ſtini ſpgiť ad ſuggendū illud qđ ex reliquiiſ nutrim
ti ē in ſtercoꝛe. ¶ Et ps quarta ⁊ ſex ad modū capil
loꝛū ſeparať: ex qbus ſť q ī manifeſto dextri gibboſi
tates ſtōi oppoſiti pti q̄ ī ſiniſtro ad ptē ſplēis ad eū
vēit ſpargūť: ⁊ ex eis ſť q̄ a dextra reticuli pte vadūt
⁊ in ipſo ſpargūť oppoſiti pti que ad ipſū a pte ſini
ſtra venit ex ramis vene ſplenetice. ¶ Quinta vero
ex ſex ingedeguil ſpgiť qui ſūt in circuitu ītestini co
lon ad nutrimētū ex eo ſumēdū ¶ Et ſexta ē ſic hec
⁊ ipſiꝰ pl'imū ī circuitu ieiuni ſpgiť ⁊ qđ r̄manet ī cir
cuitu tunicaꝝ minutaꝝ ⁊ cū monoculo continuať
⁊ trahit nutrimentū.

¶ Caplm.iii. de anatomia vene habentis ventrem
⁊ eius que ex ea aſcendit:

Sed vētrē hn̄tis radix in pꝛimis in ipſomet
epe ſpgiť ī parteſ q̄ ſť ſic capilli ad attrahen
dū nutrimētū a ptibus poꝛte q̄ ēt ſic capilli
partiūť. Partes vō vētrē hn̄tis a gibboſitate epatiſ
ad ipſiꝰ vētrē ſūt veniētes. ¶ Et rami qdē poꝛte ſūt
veniētes a ꝯcauitate epis: ad cuiꝰ vētrē poſtea eiꝰ ſti
pes apud epis eleuať gibboſitatē ⁊ in duas diuidiť
partes. vnā aſcēdētē ⁊ alterā deſcēdentē. Sȝ aſcēdēſ
ex ea rūpit diaphꝛagma ⁊ penetrat in ipm ⁊ duaſ in
diaphꝛagmate dimittit venas q̄ in ipſo ſpgūť ⁊ dāt
ei nutrimētū deinde caſſule coꝛdis opponiť cui mľ
tos trāſmittit ramos q ad modū capilloꝝ diuidūť
⁊ eā nutriūt. ¶ Et poſtea in duas diuidiť ptes: q̄rū
vna q̄ eſt mag̃ peruenit ad coꝛ: ⁊ in ipm penetrat a
pud dextrā coꝛdis aurē. Et hec qdē vena venis coꝛ
dis maioꝛ exiſtit. ⁊ nō ē hec vena aliis venis maioꝛ:
niſi ꝓpterea ꝙ alie vene ſūt ad aerē attrahendum: ⁊
hec ē ad nutriēdū: ſȝ nutrimētū groſſius ē aeꝛe. opō
tuit ergo ut eiꝰ penetratio eēt āplioꝛ: ⁊ illđ ī quo ſtat
eēt maius. ¶ Et huic qdē cū coꝛ igrediť tres creanť
pāniculi quoꝛū ſiſſure ſūt ab exterioꝛibꝰ ad īteriora
ꝓpterea vt coꝛ attrahat quū trahiť ab eis nutrimen
tū ⁊ poſtea nō reuertať quū dilatabiť. ¶ Et qdē pā
niculi oibus aliis pāniculis duriores ſūt. ¶ Hec āt
vena ī oppoſito coꝛdis apđ extenſionē eiꝰ treſ dimit
tit venas: q̄ꝝ vna ab ea ad pulmonē vadit apud ar
teriaꝝ oꝛiginē naſcēs iuxta ſiniſtrā ⁊ in vētriculo đ
xtro ad pulmonē reflectiť. ¶ Et ipſa quideȝ iā crea
ta fuit duas ſic arteria hn̄s tunicas: ⁊ iđ eā arterialē
vocāt venā. ¶ Primū āt iuuamētū ī hoc exiſtit ut
ſit illud qđ ab ea reſudat ſāguis ī vltio ſubtilis pul
monis ſbe ſilis paꝝ: qm̄ paꝝ ē ex quo ſāguis hic a
coꝛde exiuit: nȝ in eo talis exiſtit digō q̄lis ē eiꝰ q ad
arteriā effūdiť venalē. ¶ Et ſm̄ exiſtit iuuamētū ut
in ea ſāguis multū digerať. ¶ Scđa vero ex his tri
bus partibꝰ in circuitu coꝛdis reuoluiť poſtea in īte
rioꝛibꝰ ipſiꝰ igrediť ad ipm nutriendū. ¶ Et hoc qui

dē ē quū fere vena vētrē hn̄s venit vt ſubmergatur
apud aurē dextrā intrās ad coꝛ. ¶ Sȝ ps tertia ī oī
bꝰ ꝓprie ad ptē declinat ſiniſtrā: deinde vadit ad qn
tā ſpōdiliū pectoꝛis ⁊ ſup eā acubitať ⁊ ī octo coſtiſ
īnferioꝛibꝰ ſpgiť ⁊ in eo qđ ipſas ſeqť ex muſculis ⁊
aliis coꝛpoꝛibꝰ. ¶ Ex ea vō q̄ ex hn̄te vētrē pꝰ tres
penetrat ptes quū pte ptrāſit coꝛdis aſcēdēdo ſpgūť
in ſupp̄mo pāniculi pectus per mediū parciētis ⁊ ī
ſupp̄mo caſſule ⁊ in carne nexa q̄ moꝝ vocať ptes
capillares. poſtea apud furcule ꝓpinqtatē duo ab
ea ſepanť rami: quoꝝ ābo ad ptē furcule trāſuerſe ī
cedūt. ⁊ q̄ȝtūcūqȝ plus vadūt adinuicē elōgāť ⁊ fit
vnuſqſqȝ ramꝰ ex eis duo rami. ſ. vnuſ in vnoquoqȝ
latere đſcendētes ſup extremitatē thoꝛacis a dextra
⁊ a ſiniſtra donec ad epiglotim pueniūt ⁊ in ſuis iti
neribꝰ ramos dimittūt q in muſcul' ſpargūť q inť co
ſtas exiſtūt. quoꝝ oꝛificia venarū obuiāt oꝛificiis q̄
in ipſis penetrāt: ⁊ egrediť inde collectio ad muſcu
lū pectoꝛis extrinſecū. Quūqȝ ad epiglotale peruēi
unt egrediť ab eis exterius collectio ad muſculos ꝯ
culcatos ſpatulā mouētes ⁊ ſpgiť in eis ⁊ alia colle
ctio ſub muſculis rectis deſcendit. ⁊ q̄ in eis ſpgunť
partes quarū extremitates cū ptibꝰ aſcēdētibꝰ ꝯtiua
tur vene alhauiȝalis quā nō noiabimꝰ. ¶ Scđi aūt
vniuſcuiuſqȝ eoꝝ ⁊ ē par vnūquodqȝ duoꝝ impiū
qnqȝ dimittit ramos. vnꝰ ex eis in pectoꝛe ſpgitur ⁊
q̄ttuoꝛ ſupioꝛes nutrit coſtas. ¶ Et alť ramꝰ ad mu
ſculos ſbmerſos vadit q ſť ī collo ad nutriēdū eos.
Et alter ramꝰ penetrat in foꝛaminibꝰ ſex ſpōdilium
ſupioꝛū q̄ ſť in collo: ⁊ inde ad caput trāſit. ¶ Et al
ter ramus magnus q in illis exiſtit oibꝰ maioꝛ ad aſ
ſellā ab vnoquoqȝ vadit latere: ⁊ ī q̄ttuoꝛ diuidiť ra
mos. ¶ Primꝰ ī muſcul' q ſup thoꝛacē ſpargitur: ⁊
ipſi qdē ſť ex illis q ſpatulā iūcture mouēt. ¶ Et ſe
cūdꝰ in carne laxa ⁊ ī pāniculis q ſť ī aſcella ¶ Et ti
us eoꝝ deſcēdit incedens ī ſupp̄mo pectoꝛis ad mi
rach. ¶ Et quartus oibꝰ illis ē maioꝛ ⁊ in tres diui
diť ptes. Una pars ſpgiť in muſculo q in ꝯcauitate
exiſtit ſpatule. ⁊ alīa pars in muſculo magno q ē in
aſſella. Et tertia ē maior ipſis oibꝰ ſup adiutoꝛiū ten
dēs ad manū: ⁊ ipſa ē q̄ aſſellata vocať. ⁊ illđ qđ ex
ramis remanet pꝛimis. quoꝝ unū ex impibꝰ in mul
tas ptitū fuerat ptes ad partē colli aſcēdit: ⁊ anteq̄ȝ
multū aſcēdat ī duas diuidiť partes. una eſt guideȝ
manifeſta: ⁊ altera ē guideȝ ſubmerſa. ¶ Et guideȝ
qdē manifeſta illico cū furcula aſcēdit ī duas diuidi
tur ptes: quaꝝ vna illico quū ſepať ad añrioꝛa ten
dit ⁊ ad latus: ⁊ altera vadit pꝛimo ad anterioꝛa ⁊ đ
ſcēdit ⁊ poſtea aſcēdit ⁊ reuoluiť ſup furculaȝ dein
de eleuať ⁊ immanifeſta aſcēdit ſup collū donec ad
primā partē peruenit ⁊ miſceť cū ea ⁊ ſit ex eis gui
deȝ manifeſta q̄ ē ſcita. ¶ Uerūtñ añq̄ȝ cū ea miſce
ať ſeparāť ab ea due ptes. q̄ꝝ vna ad latitudinē ten
dit. deinde ſibi apud furculā duaꝝ obuiationū ob
uiāt in loco ꝓfūdo. ¶ Et ſcđa in collo māifeſta trāſ
uerſať ⁊ duo eiꝰ iparia ñ pꝰ hoc ſibi obuiāt. ¶ Et ex
iſtis qdē duobꝰ iparibꝰ rami ſepanť araneales q ſen
ſui ñ ſbiacēt. ¶ Ex ſūma āt ramoꝛū iſtius ſcđi pariſ
ꝓpꝛie tres uene iā ſepate fuerūt ſēſu percepte quāti
tatē hn̄tes: ſȝ alie ſť ñ percepte ſēſu vna vero haꝝ ve
narū ſup ſpatulā extēdiť. ⁊ ipſa eſt que vocať ſpatu
laris ex q̄ ē cephalica. ¶ Et due ad duo iſtiuſ ſpatu
laris laťa ipſā uſqȝ ad caput ſpatule ſiľ ꝯmittantes.
vna vero eaꝝ ibi toꝛqueť ut ſerpēs ⁊ ñ pertrāſit eaȝ

īmo ibi ſpargiť. ſed ħa anterioꝛ eaꝝ eā pertranſit ad caput adiutorii ⁊ ibi ſpargiť ſpatularis quoqꝫ eas ābas ptrāſit ad vltimū qđ ē in manu ⁊ hec ē. ❡ Guidez āt manifeſta poſtq̄ꝫ eius duo iparia miſcent in duas diuidiť ptes: q̄ꝝ vna occultať ⁊ ſeparāť ex ea rami pui ⁊ in mādibula ſpargūť ſupiore. ❡ Et alii rami multū maioꝛes iſtis i mādibula inferioꝛe ſpargunť. Ramoꝝ āt duoꝝ aīōꝝ ptes in circuitu ligue ſpargūť ⁊ in manifeſto ptiū muſculoꝝ q ſť ibi poſiti: ⁊ ps altera manifeſtať in locis q ſequunť caput ⁊ aurē ſpargiť. ❡ Guidez v̓o ſubmerſa cōitať meri ⁊ aſcēdit cū eo directe ⁊ in ſuo itinere dimittit ramos q miſcēť cū ramis q a guidez māifeſta veniūt ⁊ oēs in meri ⁊ i epigloti ⁊ i oiōᵘ ptibᵘ muſculoꝝ ꝓfundorū ſpargūť ⁊ penetrat extremū eiᵘ ad finē doꝛez laude ⁊ ſpargūť illic rami a dextra q̄ i mēbꝛis ſpgūť q̄ ſť inť ſpōdilē pꝛimā ⁊ ħaz ⁊ iñ vadit vena capillaris apđ iuncturā q̄ ē iter caput ⁊ collū a q̄ rami ſeparāť q ad pāniculū veniunt q ē coopiēs craneū ⁊ veniūt ad locū vbi duo emiḡnea ſibi obuiāt ⁊ ſubmergūtur ibi i cranco. ❡ Qđ āt poſt haꝝ venaꝝ trāſmiſſionē remanet ad cranei vētrē penetrat in fine doꝛez laude: ⁊ iñ ſpgiť ramᵘ i duobᵘ cerebꝛi pānicul' ad nutriēdū eos ⁊ ad ligādū pāniculū durū cū eo qđ ē i ipſiᵘ circuitu ⁊ circa ipm poſtea egrediť ad exterioꝛa ⁊ pāniculū q coopit craneū nutrit: deiñ a pāniculo ſubtili ad cerebꝝ deſcēdit ⁊ i ipſo ſpgiť: ſicut arterie diſpgūť: q̄s oēs pāniculi groſſi replicatio ſtringit: ⁊ eas ad locū āplū q platea vocať defert i quē ſāguis fūdiť ⁊ ꝯgregať: deīde ab eo ſeparať iter duas replicatōes ⁊ vocať toꝛcular. ❡ Iſtis quoqꝫ ramis cuꝫ vētriculo medio ꝓpinq ſiūt ē neceſſe vt magne fiāt vene ⁊ ex toꝛculari ſugāt ⁊ ex ſuis viis q̄ ab eo ſeparāť: deiñ a vētriculo medio ad duos anterioꝛes ventriculos tēdūť ⁊ arteriis ad locū illđ aſcendentibus obuiāt ⁊ texitur pāniculus q recte vocať ſecūdinū.

❡ Capi. iiii. de anatomia venaꝝ manuū.

Primū āt qđ ex ſpatulari diuidiť vena q̄ eſt cephalica quū i rectitudine ſiſtiť adiutorii: ⁊ in cutē ⁊ partes muſculoꝝ ſpargiť manifeſtas: poſtea iuxta cubiti iūcturā i tres diuidiť partes: q̄ꝝ vna ē brachii funis q̄ ſup manifeſtū ſuperioꝛis focilis extendiť: deiñ ad ſilueſtrē iclinať ⁊ ad focilis iferioꝛis gibboſitatez declinās ⁊ i eo qđ i iferioꝛibᵘ partibᵘ raſete ſilueſtris eſt ſpargiť. ❡ Secūda āt ad cubiti flexionē tendit i manifeſto aſeid ⁊ ramo aſcellaris ꝯmiſceť ⁊ fit iñ vena nig̃. ❡ Tertia āt ſubmergiť ⁊ i ꝓfūdū ēt cū ramo etiaꝫ aſcellaris miſceť. Ex aſcellari v̓o in pꝛimis quū oꝛiť ꝓcedūt rami: q i adiutoꝛio ſubmergūť: ⁊ in muſculis q ſūt ibi ſpargūť ⁊ ibi finiunť excepto vno eoꝝ q peruenit ad aſeid. ❡ Quūqꝫ aſcellaris circa cubiti ꝑuēit iūcturā i duas diuidiť parteſ: q̄ꝝ vna ſubmergiť ⁊ ramo cephalice ꝯtinuať q ꝓfūdať cū quo paruper icedit: ſꝫ poſtea ab eo ſeparať ⁊ declinat vna eaꝝ ad domeſticū donec ad articularē ⁊ annularē ꝑuenit: ⁊ ad mediū medii ⁊ pars eleuať ⁊ in partibᵘ manᵘ extrinſecis q̄ tangunt os diuidiť. Scđa āt ptiuꝫ aſcellaris apud aſeid in q̄ttuoꝛ ptiť ramos: quoꝝ vnus in inferioꝛibᵘ aſeid diuidiť ⁊ ad raſetā tēdit. ❡ Et ħus diuidiť ſ̄ diuiſiōes pꝛimi: cᵘ diuiſiones ſūt ſic illius diuiſiōes. Et tertius ſilr̄ diuidiť in medio aſeid. ❡ Quartᵘ v̓o ē maioꝛ eoꝝ ⁊ ipſe ē ille q manifeſtať ⁊ eleuať a quo ꝓcedit ramᵘ: q ad vnū cephalice ꝑuenit ramuꝫ ⁊ fit ex eis vena nigra: cᵘ reſiduū ē baſilica q̄ ēt occultať ⁊ ſubmergiť alia vice. ❡ Vena āt nig̃a domeſtico incipit ⁊ ſ̄ ſupiᵘ focile eleuať: deinde ad ſilueſtrē ꝑuēit ⁊ i duas ad laude grece ſimilitudinez diuidiť ptes. q̄rū ſuperior ad extremū ſupioꝛis focilis tēdit ⁊ vadit ad raſetā ⁊ in pollicis doꝛſo ſpargiť ⁊ inť ipm et indicē. Pars autē eius inferioꝛ ad extremū focilis inferioꝛis vadit. ⁊ in tres diuidiť ramos: quoꝝ vnᵘ ramus ad locū tēdit: q ē inť mediū ⁊ indicē ⁊ ramo q ad indicē a ſupiore ꝓficiſciť pte ꝯtinuať ⁊ fit inde vēa vna. Ramᵘ v̓o ipſiᵘ ħus ⁊ ipe ē ſceilē ꝓcedit ⁊ inť mediū ⁊ annularē diuidiť. Et ꝓtēdiť tertius ad annularē ⁊ minimū. Et iſti poſtea ꝯiungunť ⁊ in digitis ſpgunť.

❡ Ca. v. đ anatomia vene vētrē ħñtis deſcendētis.

Iam quidē ꝯpleuimᵘ ſmonē de parte vētrē ħñtis aſcendēte q̄ ē duaꝝ partiū ipſius minoꝛ. A parte vero deſcēdēte pꝛimū qđ diuidiť illico quū oꝛiť ab epate añq̄ꝫ ſupꝛa doꝛſū appodieť eſt rami capillares q̄ ad faſcias dextri renis vadūt ⁊ ſpargūť in eis ⁊ in eo qđ circa eas exit de iteriorib' ad nutriendū ea. ❡ Poſtea procedunt ab ea due magne vene q̄ emulgentes vocāť ⁊ ad reneſ vadūt ad ſāguinis aquoſitatē colandā. ❡ Rē. n. non trahit niſi nutrimētū ſui qđ ē ſanguinis aquoſitas. ❡ A ſiniſtra āt venaꝝ emulgentiū due ꝓcedūt vene q̄ ad ſiniſtrū maſculoꝝ ⁊ feiaꝝ teſticulū vadūt ħꝫ modū quē i arteriis diximᵘ: nō. n. alterať i hoc nꝫ in hoc qđ poſt diuidūť due vene q̄ ad duos icedūt teſticulos. Et illa q̄ ad ſiniſtrū tēdit ſp a ſiniſtra haruꝫ duaꝝ accipit ramū ⁊ foꝛtaſſe in aliquibᵘ tota eiᵘ oꝛigo erit inde. ❡ Illa vero q̄ ad dextrū tēdit raro a dextra iſtaꝝ duaꝝ emulgētiū accipit ramū: imo ſepe ñ ei ꝯmiſceť nꝫ i eo alterať qđ a reñ ꝑuēit ad teſticulos ⁊ in foꝛamine i quo ſperma digeriť ⁊ albificatur quū pꝛius eēt rubeū: ꝑꝑ multitudinē toꝛtuoſitatū ſuaꝝ venaꝝ ⁊ r̄uolutionū ſuaꝝ ⁊ qđ ad eas etiā ꝑuenit a coꝛde. ❡ Et huiuſmodi q̄dē vene plīmū i virga ⁊ i collo m̄ricis finiť: queādmodū i arteriis đ clarauimᵘ. ❡ Poſtq̄ꝫ vero due emulgentes ⁊ earū rami naſcūť vētrē ħñs e vicino ſ̄ doꝛſū appodiať ⁊ deſcēdere icipit a q̄ coꝛā oī ſpōdili ſepať ramᵘ ⁊ in ea egrediť ⁊ ſpargūť ⁊ i muſculis q apud eas ſūt poſiti ⁊ vene ſeparāť q̄ ad duo tēdūt ilia ⁊ ad vētris muſculos vadūt. Poſtea vene q̄ ꝑ foꝛamina ſpōdiliū igrediūť ad nuchā q̄ quū ad extremū ꝑueniūt ſpondiliū i duas diuidūť ptes: q̄ꝝ vna ad dextraꝫ ⁊ altera tēdit ad ſiniſtrā: ⁊ vnaq̄qꝫ ipſaꝝ ad vnā tēdit coxā. ❡ Ab vnaq̄qꝫ tñ eaꝝ añq̄ꝫ ad coxā ꝑueniat decē ſepāť tunice: q̄ꝝ vna ad duos tēdit renes. ❡ Scđe v̓o eaꝝ ptes ſubtiles ſūt ⁊ capillares q̄ ad iferioꝛa ptiū ſiphac tendūt. ❡ Tertia āt i muſculis ſpgiť q ſť coxe os exiſtūt. ❡ Quarta ſpargiť i muſcul' q ſūt in ano ⁊ i manifeſto ex albaui. ❡ Quinta v̓o ad collū m̄ricis mulieꝝ vadit ⁊ i ipſo ſpgiť ⁊ i eo qđ ei ꝯtinuať ⁊ ad veſicā tēdit. ❡ Sꝫ illa q̄ ad veſicā vadit i duas diuidiť ptes: q̄ꝝ vna i veſica ſpgiť ⁊ altera ad ipius tēdit collū. ❡ Et hec q̄dē ps in viris ē valde magna ꝑꝑ v̓gā: ſꝫ i mulieribᵘ ē ꝑua. ❡ Sexta v̓o ad muſculos ſup os femoꝛis poſitos vadit. ❡ Et ſeptima ad muſculos tēdit q in rectitudine coꝛpoꝛis ſup vētreꝫ ſūt poſiti. ❡ Et he q̄dē vene cū extremitatibus venaꝝ ꝯtinuāť: q̄s in pectoꝛe diximᵘ ad mirach ventris deſcendere. ❡ Et ex haruꝫ q̄dez venaꝝ radice

egrediūt in mulieribus vene que ad matricē tēdūt.
¶ Et a duob⁹ qdē lateribus uenarū q̄ ad matricē tē
dūt diuidūt uene q̄ ad mamillas ascēdūt per quas
mamille matrici associātur. ¶ Octaua vo ad uiro
rū ꝛ sciarū receptaculū vadit. ¶ Et nona qdē pueīt
ad musculos ei⁹ qđ i coxa ē occultū ꝛ spgitur in eis.
¶ Decia ūo a pte emulgentis man festa veniēs ad
duo tēdit ilia ꝛ cū extremitatibus venarū descēdēti
um ꝯtinuat ꝛ precipue eis que a parte mamillaruꝫ
descendūt ꝛ fit ex eis pars magna q̄ ad narium mu
sculos uadit. ¶ Qđ uero ex istis remanet ad coxaꝫ
tendit vbi ꝑueniūt rami: quorū unus i musculis diui
dit q supra añcedētē coxe ptem consistūt ꝛ alius in
musculis eius qđ in coxa iferius est ꝛ in ipsi⁹ dome
stico ꝓfūde ꝛ alii multi rami i coxe profūdo spargū
tur. ¶ Qđ āt p⁹ hoc totū remanet postq̄ꝫ popl ris
iūcturā parū cooperit in tres diuiditur partes qua
rū siluestris super cānā extēditur minorē usqꝫ ad cal
canei iuncturā. ¶ Et ipsarū media in flexiōe popli
tis extenditur đscendēs ꝛ in lacertis occulti cruris
facit descendē ramos ꝛ in duas diuiditur partes q̄
rū vna occultatur in eo qđ in interiore cruris parte
existit: ¶ Alia vadit int duas cānas extēsas ad añri
orē pedis ꝛ ramo siluestri miscetur q̄ noiauim⁹.
¶ Tertia vo ꝛ ipsa ē domestica ad locū cruris vēo
sū đclinat ꝛ extēditur ꝛ ad chaab ad extremitatē cā
ne maioris gibbosā ꝛ ad pedis domesticū đscēdit ꝛ
ipsa quidē ē saphena. ¶ Iste vo tres facte fuerūt q̄t
tuor quorū due siluestres ad pedē veniūt a pte cāne
minoris. ¶ Et duarū domesticarū vna supra pedē
icedit ꝛ in suppmo eius a parte minimi spargitur.
¶ Scđa vo ē illa q̄ cū domestico ramo siluestri mi
scetur ptis quā noiauimus. Et spgūtur ābo in ptib⁹
iferiorib⁹. ¶ Isti qdē sūt vēarū nūeri. Et iā quidem
mēbrorū ꝯsimiliuꝫ hn̄tiū ptes anatomiam cōpleui
mus. ¶ Cōpositarū vo instr aliū cuiusqꝫ anatomia
noiabim⁹ in dictiōe q̄ eorū dispōnes ꝛ medicamen
ta ꝯphēdit. ¶ Nūc đ vtutibus loq icipiam⁹.

Doctria. vi. cui⁹ ē sūma vna ꝛ vnū caplin.
Sūma ē đ virtutibus cuius sex sūt capla
Caplꝫ primū sūme q̄ ē doctrine sexte q̄ ē dictōis
prie qđ ē đ generib⁹ vtutū sm̄ smonē vniuersalem.

Virtutum ꝛ operationū adinuicē. a
lie ex aliis cognoscuntur.
Ois. n. vtus opatōis existit initiuꝫ: nꝫ aliq̄
operatō ꝑuenit nisi ex vtute. Iōqꝫ utrasqꝫ i vno po
suim⁹ caplō. ¶ Virtutū āt gnā ꝛ opationū ex eis ꝑ
uenientiū apud medicos sūt tria. ¶ Que sūt gen⁹ vir
tutū vitaliū: ꝛ genus vtutū nāliū: ꝛ gen⁹ virtutū aia
liū. ¶ Et multis qdē phōrū ꝛ medicis oibus: ꝛ pci
pue Gal. vr̄ ꝙ vnaqueqꝫ uirtutū mēbꝛ principale
hꝫ qđ eius existit minera ꝛ a quo eius ꝓcedūt opa
tiones. ¶ Et vr̄ eis ꝙ uirtutis aialis sedes sit cerbꝛ
ꝛ ipsius ab eo ꝑueniāt operatōes. Et ꝙ uirtus natu
ralis duas hꝫ spēs: ꝛ vna spēs est c⁹ finis est custodi
re indiuiduū ꝛ ꝯseruare ipm: que ministrat in re nu
trimēti quousqꝫ ad finē crescētie eius nutriat corp⁹.
Et h⁹ quidē spēi sedes ꝛ operationū ipsius ꝓcessus
est epar. ¶ Alia vo spēs ē cuius finis ē spēm cōser
uare q̄ ē ministrās in re gnātōis ꝛ sepat ex hūoribus
corporis spmatis sbam deinde ipm informat sui cre
atoris p̄cepto. Et h⁹ qdē spēi habitatio ꝛ opationuꝫ
ipsius ꝓuet⁹ sūt testiculi. ¶ Vitalis vo vtus ē illa q̄
spūs eē ꝯseruat q sensus ꝛ motus vehiculū existit ꝛ
ipm reddit aptū ad coꝝ ipressiones recipiēdas cuꝫ
ad cerebrū peruenit ꝛ facit ipm potētē dādi vitā vbi
cūqꝫ expādit. ꝛ h⁹ qdē vtutis sedes ꝛ opatōis ipius
ꝓcessus ē cor. ¶ Oibus āt phis maiori. i. Aristoteli
vr̄ ꝙ oium istaꝝ operationū pricipiū existit cor: sed
primaꝝ operationū eaꝝ manifestatio in his predic
tis existit principiis: queadmōm apđ medicos cere
brū ē sētiēdi principiū: ꝛ post hoc qlsqꝫ sēsus hꝫ mē
brū i quo eius apparet opatio. ¶ Prefea cū ꝯside
rāt sic dn̄t ꝛ certificāt iueniūt rē sic vr̄ Aristoteli: ꝛ n̄
queadmōm ipis vr̄: ꝛ inueniūt tractatus suos extra
ctos ex ꝓpositōibus sufficiētib⁹ ꝛ n̄ necessariis: i qui
b⁹ n̄ asequunt nisi qđ ex rebus apparet. Medico āt
i q̄ꝫtū medicus n̄ attinet vt cōsideret q̄ sit haꝝ dua
rū sniarū vitas: sed illud ꝯsiderare phūs aut physi
cus đꝫ. ¶ Medic⁹ āt cū ꝯcedit ei mēbra hec p̄noia
ta istaꝝ vtutū principia existere nō curat i eo qđ de
eē medicatōis cōsiderat an ex aliis habeāt pricipiū
q̄ sūt ipsis priora vel nō nꝫ illđ ex eis existit q̄ phūs
non ei leuia facit.

¶ Caplin. ii. đ virtutibus nālib⁹ qb⁹ ministratur

Virtutū vo nāliū alie sūt q̄ sūt ministrantes
alie sūt q̄ ministrate. ¶ Et ministrataꝝ qui
dē duo sūt gnā. vnū genus ministrat i re nu
triētis ad hoc ut indiuiduū remāeat: qđ in duas par
titur spēs nutritiuā ꝛ crescitiuā. Et alteꝝ genus mi
strat i nutriēte ad hoc vt rēameat spēs qđ et i duas
diuiditur spēs i gnātiuā ꝛ formatiuā. ¶ Virtus vo
nutritiua ē illa q̄ nutriēs i nutriti ꝯuertit silitudinem
iō vt per ipm restaurationē ei⁹ recuperet qđ dissolu
tū fuit. ¶ Virt⁹ āt crescitiua ē illa q̄ in totius corpis
diametris addit sm̄ ꝓportionalitatē nālē q̄ten⁹ ipm
ad finē augmēti pducat p illud qđ ipm ex nutriēte i
gredit. ¶ Nutritiua vo vtus crescitiue fuit eo ꝙ nu
tritiua qn̄ꝫ affert nutriēs ei qđ dissoluit eq̄le qn̄ꝫ mi
nus qn̄ꝫ plus. Sed crescitiua nō erit nisi quū qđ in
gredit plus fuerit eo qđ dissoluitur. Nō tn̄ totū qđ
talit existit ē crescitiua. Impinguari. n. p⁹ macredieꝫ
i etate ꝯsistētie ē h⁹ secte n̄ tn̄ ē crescitiua. n̄ ē. n. augm̄
tū nisi illud qđ sm̄ nālem ꝓportionalitatē i oib⁹ exi
stit diametrix q̄tenus ipm ad crescētie pducit cōple
mētū. Deinceps vero p⁹ hoc nullo mō est ibi crescē
tia: et si sit ibi ipinguatio queadmōm añ ꝯsistentiaꝫ
nō existit etiā ariditas: ꝛ si sit ibi macredo lꝫ illđ lō
gius existat ꝛ a necessario exiēs magis. ¶ Et nutri
tiue qdē operatio trib⁹ pticularib⁹ ꝯpletur opatōib⁹
Vna ē permutatōis siue ꝯphensio q̄ ē sāguis aut hu
mor q ē i potētia ꝓpinq̄ in effectu silis mēbro. Qđ
qn̄ꝫ fallit queadmōꝫ i egritudie ꝯtingit q̄ atrophia
vocat q̄ ē nutrimēti đfect⁹. ¶ Et alia ē adherētia q̄
ē ut hoc receptū nutrimētū ꝯpleto effectu efficiat. s.
ut mēbri ps fiat. Qđ plerūqꝫ fallit queadmōꝫ i hy
dropisi ꝯtingit carnosa. ¶ Et tertia ē silitudo q̄ ē ut
hoc receptū qđ iā fcm̄ ē ps mbri ponat ei ab hōib⁹
ptibus simile usqꝫ in essentia ꝛ colore. Qđ qn̄ꝫ fallit
queadmōꝫ ꝯtingit in baras ꝛ morphea. ¶ Cābiuꝫ
n. ꝛ adherētia iā ibi sūt repta: sꝫ silitudo n̄ ibi iuenit.
Et hāc qdē opatōem efficit vt⁹ imutatiua q̄ ē una đ
vtutib⁹ nutritiue ꝛ ē i hoie vna i gnē ꝛ pricipio prio
sꝫ i mbris similiū partiū diuersificat. ¶ In vnoquo
qꝫ eni mēbro existit vt⁹ sm̄ ei⁹ ꝯplonē q̄ nutrimētū i
eius ꝯuertit silitudineꝫ diuersa a vtute q̄ nutrimtuꝫ
i silitudinē alterius pmutat. ¶ Immutatiua vo q̄
est i cpe operatōem efficit toti corpori cōem. ¶ Se

neratiue vero virtutis due sunt spẽs:vna est que in
masculis ⁊ feminis sperma generat. Altera ẽ que di
uidit virtutes q̃ sũt in spermate ⁊ permiscet eas tem
perando ſm ꝙ vnicuiqꝫ ꝯuenit membro dans ner
uo ꝯplexionẽ propriã:⁊ ossi ꝯplõnẽ propriã;hoc tñ
totũ ꝓuenit de spermate similiũ partiuꝫ ⁊ similis ꝑ
mistionis. Et hanc quidẽ virtutẽ vocant medici vir
tutẽ imutatiuã primã. ¶ Virtus vero īformatiua ī
primens est illa ex qua ꝑcepto sui creatoris proce
dit mẽbroꝝ lineatio:⁊ ipsoꝝ figuratio ⁊ ꝯcauitas ⁊
foramina ⁊ lenitas ⁊ asperitas ⁊ eorũ situs ⁊ ipsoꝝ
ꝯtinuitas ⁊ ad vltimũ operationes q̃ ex finib⁹ dimẽ
sionũ eoꝝ pẽdent. ¶ Et huic quidẽ virtuti mistran
tes sũt que rẽ nutrimẽti ministrãt ad speciẽ custodi
endã ⁊ sunt virtus nutritiua ⁊ crescitiua.

¶ Capi.iii.de virtutib⁹ naturalib⁹ ministrantibus.

Virtutes vero naturales que ministrant tñ
v̉tuti nutritiue sſt mistrãtes q̃ sũt q̃ttuor vir
tutes:attractiua:retẽtiua:digestiua:⁊ expul
siua. ¶ Attractiua vero fuit creata ad attrahenduꝫ
nutrimẽtũ q qdẽ operat̃ hoc villis mẽbris in quo ẽ
ſm longitudinẽ protensis. Et retẽtiua fuit creata vt
iuuatiuũ retineat:duꝫ v̉tutes ipm̃ iuuãtes ī eo opãt̃
q̃ ab ipso alimẽtũ suscipiũt:qd̉ equidẽ efficit̃ villis:
q ex trãsuerso ꝓtẽdũt. Et ẽ ẽt quũ villi q ſꝫ latitudi
nẽ incedũt auxiliũ prebent. ¶ Digestiua vero ẽ illa
q̃ qd̉ attractiua attraxit ⁊ retinuit:retẽtiua in essẽtiã
ꝯuertit aptã virtutũ in ea ꝑmutationẽ faciẽtiũ opa
tioni:⁊ ꝯplexionẽ que ꝯuersioni nutriẽtis ī effectu ẽ
ꝯpetẽs. Hec ẽ.n. eius opõ ī iuuatiuo q̃ vocat̃ digõ
Eius vero operatio ẽ in sup̃fluitatib⁹ vt si possibile
fuerit eas in hanc mutet dispõnẽ q̃ ẽt vocat̃ digõ.
¶ Aut vt eaꝝ egressionẽ a mẽbro in quo sũt retẽte fa
cilẽ efficiat cũ expulsione eaꝝ attenuando essẽiã si
qd̉ prohibet fuerit grossities: aut ingrossãdo si qd̉
uetat fuerit tenuitas:aut incidendo si qd̉ prohibet
fuerit viscositas. Et hec qdeꝫ opatio vocat̃ matura
tio. Et tñ quũ digõ ⁊ maturatio synonyma dicunt̃
¶ Expulsiua ãt ẽ illa q̃ sup̃fluitatẽ expellit ex nutri
mẽto residuã que ad nutriendũ nõ ẽ ꝯueniẽs:aut q̃
excedit mẽsurã q̃ sufficit ad nutriẽdũ:⁊ q̃ nõ ẽ neces
saria aut eũat in receptaculo sibi apto sicut vrinam
in vesica. Et hec quidẽ v̉t⁹ has expellit superfluita
tes.aut per partes ⁊ foramina q̃ sũt eis preparata.
vel si nõ fuerint ibi foramia ꝑparata a nobili expel
lit ad ignobile ⁊ a duro ad laxũ. Quũqꝫ ī parte ex
pulsionis fuerit declinatio materiei sup̃fluitatis nõ
ꝯuertit eã virt⁹ expulsiua ab illa semita in quantum
possibile fuerit. His ãt quattuor virtutib⁹ naturali
b⁹ q̃ttuor prime seruiunt q̃litates.s.caliditas fritas sic
ciats ⁊ humiditas. Sed caliditas seruitiũ oib⁹ q̃ttu
orꝫ ꝑ certo ẽ cõe. ¶ Fritas v̉o quũ alicui eaꝝ fuit ac
cidẽtaliter ⁊ ñ essẽtialit̃. Qd̉.n.fritati inest essentialit̃
ẽ vt oib⁹ virtutib⁹ sit ꝯtraria: qm̃ oiuꝫ virtutum opa
tiones ꝑ motũ existũt:⁊ hoc quidẽ in attractione ⁊
expulsione manifestũ existit:ſꝫ ī digõne ẽt qm̃ digõ
ꝯplet̃ ꝑ ꝑtes eius qd̉ fuit ingrossatũ ⁊ inspissatũ ꝑti
endo ⁊ adiungẽdo ei qd̉ attenuatũ fuit ⁊ subtiliatũ
Et he quidẽ motiões sũt separantes ⁊ tẽpãtes. Re
tẽtiua vero operat̃ villos mouendo trãsuersos ſꝫ fi
gurã ꝯprehensionis bñ factã. Et frigiditas qdẽ est
ꝑaliticũ faciẽs ⁊ mortificãs:⁊ ab oib⁹ ꝓhibens ope
rationib⁹. Ad retẽtioneꝫ tñ faciendã accidentaliter
cõfert:qm̃ villo ſm bone ꝯp̄hẽsionis figurã tenet.

Nõ ergo in opõnib⁹ virtutũ essẽtialiter ingredit̃: ſꝫ
tali preparat instrumẽtũ dispõne qua ipm̃ suã custo
dit opationẽ. Et expulsiua quidẽ a frigiditate iuuat̃
ꝑꝑ ea ꝙ vẽtositatis ꝓhibet fieri dissolutõeꝫ q̃ ad ex
pellẽdũ iuuat:⁊ qꝛ in eius auxiliat̃ grossitie ⁊ ꝑꝑea
ꝙ villũ q ſꝫ latitudinẽ ꝓtẽdit̃ exprimẽtẽ ꝯtrahit ⁊ ī
spissat ipsũ. Et hoc ẽ ẽt instr̃m preparare ⁊ nõ est in
ipsamet operatione auxiliũ ferre. Et frigus non in
trat in seruitiũ haꝝ virtutũ nisi per accidẽs. si eiꝫ in
ipsamet ingrederet̃ operationib⁹ noceret ⁊ motões
debilitaret. ¶ Siccitas vero in triũ virtutũ opatio
nib⁹ necessaria existit:q̃ sũt due mutatiue localiter ⁊
retẽtiua. Duab⁹ vero localiter mutatiuis:q̃ sũt attra
ctiua ⁊ expulsiua prebet siccitas auxiliũ eo ꝙ mul
tã eis efficit sustẽtationẽ q̃ ī motu ẽ necessaria motu.
vꝫ spũs q has virtutes ad suas defert operationes
īpulsione vehementi quã ⁊ talẽ q̃lis est ipsa hũoral̃
ꝓhibet fluxus quũ in subã fuerit spũs:aut instr̃i. ſꝫ
retentiue ꝑꝑ ꝯstrictioneꝫ.. Digestiua auteꝫ plus in
diget humanitate. ¶ Post hec auteꝫ quũ int̃ q̃lita
tes actiuas ⁊ passiuas ꝯparaueris in quãtũ iste vir
tutes eis indigent repies virtutẽ retentiuã plus idi
gere siccitate q̃ꝫ caliditate:eo ꝙ tp̃s in quo quiescet̃
dꝫ villus retẽtiue maius est tpe ī quo moueri dꝫ vil
lus q ſm ãplitudinẽ tẽdit ad ꝯstringendũ. Nã tp̃s
ꝙ ẽ ad mouendũ est illud qd̉ caliditate indiget ⁊ est
breue ⁊ totũ reliquũ tp̃s ei⁹ opationis ẽ ad tenendũ
⁊ ad quiescẽdũ. Et qꝛ pueroꝝ ꝯplexio plus decliat
ad humiditatẽ:iõ virtus hec in eis plus est debilis.
Attractiua vero plus indiget caliditate q̃ꝫ siccitate.
qm̃ caliditas adiuuat iu attractione in eo ꝙ maior
ꝑs sue opõis est mouere:⁊ plus necesse ẽ ei moueṙ
ꝑtes sui instr̃i q̃ꝫ quietas facere ⁊ cũ siccitate strige
re. Hec.n.virtus non tm̃ idiget multo motu: ſꝫ ple
rũqꝫ ẽt motu indiget vehementi. Et attractio qdeꝫ
fit aut virtute attractiua queãdmodũ magnes attra
hit ferrũ:aut ipiẽdo vacuũ sic aq̃ trahit̃ ī azaracha:
aut calore sic in lãpade attrahit̃ oleuꝫ: ſꝫ hec ꝑs ter
tia reducat̃ necessario ad iplẽdũ vacuũ apud certifi
cantes immo est ipsamet. ¶ Quum ergo virtus at
tractiua caliditatis habuerit auxiliuꝫ fortior erit at
tractio. Expulsiua vero minus idiget siccitate q̃ꝫ at
tractina ⁊ retentiua:non.n. indiget ꝯstrictione retẽ
tiue:nꝫ inseparabilitate attractiue ⁊ ꝯstrictione eius
⁊ circũdatione attracti tenẽdo ꝑtes instr̃i donec ad
illas alterius partis attractio perueniat. Et ad vlti
mũ nullo modo indiget expulsiua quiete sed motu
⁊ īspissatiõe pauca q̃ ad exprimẽdũ ⁊ ad expellẽdũ
tali adiuuet mẽsura.q̃ten⁹ ꝑ ipaꝫ remaneat ist̃rꝫ figu
rã exꝑ̃ssiõis ⁊ ꝯstrictõis ꝯſuãs queãdmõꝫ ī retẽtia
tp̃s lõgũ ⁊ ī attractiua tp̃s breue ẽ necessariũ donec
partiũ attractio vnã applicet aliĩ:iõqꝫ siccitate parũ
idiget. Que ãt plus eis oib⁹ idiget caliditate ẽ dige
stiua q̃ siccitate ñ idiget:ſꝫ hũiditate vt nutriẽs effici
at ⁊ ad penetrãdũ ī foraia ⁊ ad figuras recipiẽdas
aptũ reddat. Nꝫ põt aliqs dicẽ ꝙ si huitas ī digerẽ
do eẽt iuuatiua pueri possẽt res duras digeret̃. Nõ
n.ꝓuẽit pueris ñ posse istõ ⁊ iuuẽib⁹ posse ꝑꝑ hoc:
ſꝫ ꝑꝑ hõgeneã ⁊ hõgenee elõgationẽ. Qd̉ eni ex re
bus duꝝ existit ꝯplõni puerorũ nõ ẽ hõgeneũ.
¶ Virtutes igit̃ digestiue corã eo ñ opãt:nꝫ ipꝫ re
cipiũt retẽtiue:sed cito ipm̃ expellũt expulsiue. Iu
uenũ v̉o ꝯplõnib⁹ ẽ id ꝯueniẽs.⁊ ad eos nutriẽdos
ꝯueniẽs. Et ex hoc qdẽ collectũ ẽ ꝙ retẽtiua idiget

ↄstrictiōe ⁊ figurarū ↄstrictōnis fixiōe longo tpe ⁊
pauco motōis adiutorio. Et attractiua ↄstrictione
idiget ⁊ fixiōe ⁊ ↄstrictōis tpe breuissimo ⁊ i motu
multo idiget auxilio. ⁊ expulsiue ē necessariū strigē
tm̄ sine fixiōe de qua n̄ ē curādū. Et idiget adiutōio
ad motū faciēdū. Et digestiue ē necessariū eliq̄re et
tēperare: iōq₃ uirtutes iste qualitates illas q̄ttuor in
equalr operari faciūt ⁊ eis inequalr indigēt.

¶ Caplm̄. iiii. de virtutibus animalibus.

Uirtutes āt aiales itelligi volūt p illas v̄tutē
illā q̄ quū i mēbris recepta fuerit prepabit
ad recipiēdū v̄tutē sēsus ⁊ mot⁹ ⁊ opatōnis
uite qbus ēt admiscēt̄ tioris ⁊ ire motōes ppea ꝙ i
eis reperiūt dilatationē ⁊ ↄstrictōem q̄ accidit spūi
q huic ↄpat̄ ē v̄tuti. ¶ Nos āt explanabim⁹ sūmā
hāc ⁊ dicem⁹ ꝙ queadmōm ⁊ hūoꝝ spissitudie ſm
aliquā ↄplōnē sba gnāt̄ spissa q̄ ē mēbꝝ aut ps mbri
Ita ex humorū vaporib⁹ ⁊ eoꝝ sbtilitate ſ₃ aliquā
ↄplōnē sba gnāt̄ sbtil̄ q ē spūs. Et sic apđ medicos
epar prie gnātōis ē pricipiū: ita cor gnātōis sie prin
cipiū existit. Et hic sps cū ſ₃ ↄplōnē ꝓueīt quam d₃
hre ad hāc v̄tutē recipiēdā p̄pat̄: deide oia illa p̄pat
mēbra ad recipiēdū oēs alias v̄tutes aiales ⁊ ēt reli
q̄s. ¶ Uirtutes eqdē aiales i spū qdē ⁊ i mēbris nō
ꝓueiūt nisi postq₃ hec uitalis ꝓueīt v̄t⁹. Iōꝙ v̄tutes
aiales alicui⁹ mēbri destruāt̄ viuu₃ tm̄ mēbꝝ adhuc
existit nisi hec uirt⁹ i eo fuerit destructa. Nōne uides
ꝙ mēbꝝ stupidū aut paliticū vnūqđq₃ ſ₃ habitudi
nē ē n̄ hn̄s sēsū n₃ motū aut pp ↄplōnē q̄ ꝓhibet ip₃
eos recipe: aut pp opilationē q̄ accidit iter cerebru₃
⁊ ip₃ i neruis q ad ipm ꝓueniūt ⁊ tm̄ ipm ē uiuū. Et
mēbꝝ cui accidit ē n̄ hn̄s sēsū n₃ motum ⁊ accidit ei
vt putresiat ⁊ corrūpat̄. In mbro ergo palitico est v̄
t⁹ q̄ ei⁹ custodit uitā dōec cū remotū fuerit qđ ꝓhib₃
ꝓfluat ad ipm v̄tus sēsus ⁊ mot⁹. Ipm nāq₃ p̄patu₃
erat ad suscipiēdū eā pp uirt⁹ uitalis sanitatem i eo.
Prohibēs. n. nō ꝓhibuit nisi ut nō eā i effectu reci
pet ſ₃ mbꝝ n̄ sic ē mōtuū. ¶ Et p̄parās n̄ ē v̄t⁹ nutri
ēdi tm̄ ita ut dicam⁹ ꝙ q₃diu v̄t⁹ nutriēdi affuēit viuū
erit: ⁊ quū d̄struet̄ erit mortuū qm̄ hoc ip₃ v̄bū v̄tu
tis afferem⁹ nutritiue fortasse enī plerunq₃ in aliquo
ei⁹ operatio d̄strueret̄ ⁊ mēbꝝ uiuū rēanebit ⁊ fōtas
se plerūq₃ rēanebit ei⁹ opatio ⁊ mēbrū tēdit ad mor
tē. Et si v̄tus nutritiua i q₃tū ē nutritiua eēt ipa v̄tus
q̄ p̄pat ad sētiendū ⁊ mouēdū vegetabilia p̄pata fo
rēt ad sēsū ⁊ motū recipiēdū: Restat ergo ut sit p̄pa
rās alia res q̄ ꝓpriā seq̄t̄ ↄplōnē q uocat̄ v̄t⁹ vitalis.
¶ Et ipa qdē ē pria v̄t⁹ q i spū ꝓueīt quū spūs ⁊ sb
tilitate hūorū ꝓcedit deinde spūs ſ₃ phūs. Aristote
lē p eā recipit pricipiū primū ⁊ aia₃ primā ex q̄ alie
ꝓfluūt v̄tutes. Haꝝ v̄o v̄tutū opatōes ab hoc ꝓue
niūt spū i pricipio rei: sic ēt sēsus apđ medicos nō ꝑ
uenit p spūm aialē q ē i cēbro nisi ad chrystalloide₃
penetrat aut ad linguā ad alia. Quū ergo per spūs
i uētriculū ꝑuenerit cerebri ↄplōnē recipiet ⁊ erit ↄ
ueniēs ut ex eo ꝓueniāt v̄tutū opatōes q i eo primo
repte st. ⁊ silr i epate: ⁊ silr i testicul̄. ¶ Et apud medi
cos qdē nisi postq₃ spūs i cerebro ad aliā ↄuertitur
ↄplōnē n̄ p̄pat̄ ad recipiēdū aiam q̄ ē pricipiū mot⁹
⁊ sēsus: ⁊ silr i cpe: l₃ pria ↄplō iā iuuerit ad recipien
dū v̄tutē primā uitalē. ⁊ silr i vnoquoq₃ mēbro apđ
eos enī vnūqđq₃ opationū gen⁹ aliā h₃ aiam. ⁊ n₃ ē
aia vna ex q̄ v̄tutes iste ꝓfluūt: qm̄ h⁹ sūme aggrega
tio ē aia. Et si qdē pria ↄplō iā adiuuit ad v̄tutē pri

mā recipiēdā: tc iā dedit uitalē vbi ꝓueīt spūs ⁊ v̄t⁹
q̄ st ei⁹ pfectio. Hec āt v̄t⁹ apud eos n̄ sola suffic̄ ut spi
rit⁹ ipsā oēs alias suscipiat v̄tutes nisi ꝓpria ꝓueneīt
ↄplō. Pretea dixerūt ꝙ v̄t⁹ hec p̄ter hoc ꝙ ipsa est
p̄pans uitā ē ēt mot⁹ sbe spūal̄ subtilis principiū ad
mēbra ⁊ principiū cōstrictionis ⁊ dilatatiōis aeris
attracti ⁊ puls⁹. Affert enī adiutoriū i ↄpatiōe vite.
qđ ē passio ⁊ in ↄpatione opationū aie ⁊ pulsus pre
bet auxiliū qđ est actio. Et hec qdē v̄tus uirtutibus
nālib⁹ similat̄: iōq₃ nō voluntate proueniunt: vnde
ꝓfluunt ⁊ similat̄ virtutib⁹ aialib⁹ pp opōnū eaꝝ di
uersitatē: ipsa. n. dilatat ⁊ ↄstrigit sil̄ mouet ergo du
ob⁹ motib⁹ ↄtrariis. ¶ Phi āt quū aia₃ dicūt aiam
terrenā dicere volunt pfectione₃ corporis nālis in
strālis. Et volūt dicere pricipiū ois virtutis ex qua
metipsi mot⁹ ꝓueniūt ⁊ opōnes diuerse. Erit igitur
hec virtus ſm philosophoꝝ sentētiā virtus aialis:
sicut virtutes naturales quas nominauimus apud
eos uirtutes vocantur animales. Quod si volue
rint dicē animam ſm hāc itētionē: sed volūt dicere
v̄tutē que ē pricipiū ↄp̄hēdēdi ⁊ mouēdi qđ ex aliq̄
ꝓueīt ↄp̄hēsiōe volūtarie. Et nālē volūt dicē ꝓ omi
v̄tute ex q̄ opō ꝓuenit i suo corpe ſm h⁹ forme diuer
sitatē nō erit v̄t⁹ aialis. s₃ erit nālis ⁊ atioris ordis q₃
sit virt⁹ quā medici vocāt nālē. Et si nālē vocauerint
illā q̄ rē nutrimēti mistrat ⁊ ↄuertit: siue ad hoc vt re
maneat iduiduū. siue vt remaneat spēs n̄ erit hic nā
lis s₃ erit tertiū gen⁹. Et quia ira timor ⁊ silia eorum
huius virtutis sūt passiones: tunc licet eorum prin
cipia sint sensus ⁊ existimatio ⁊ v̄tutes app̄hēdētes
huic tm̄ ↄpare st v̄tuti. ¶ H⁹ āt v̄tutis declarationu₃
ratōnē certificare ⁊ an sit vna an pl̄es q₃ vna i sapia
ↄtinet̄ nāli que phie ps existit.

¶ Ca. v. de v̄tutib⁹ aialib⁹ ↄp̄hēdētibus.

In v̄tute āt aiali duo copulāt̄ v̄tutes: q̄ꝝ ipa
ē sicut gen⁹: vna ē sicut v̄tus ↄprehēsiua ⁊ al
tera v̄t⁹ motiua. ¶ Et ↄprehēsiua qdē ē sicut
duaꝝ virtutū gen⁹. Una v̄t⁹ ↄprehēsiua ē māifeste ⁊
altera v̄t⁹ ↄprehēsiua occulte ⁊ virt⁹ qdē manifeste ↄ
p̄hēsiua ē sensibilis q̄ ē gen⁹ ſm quosdā quiq₃ virtu
tū ⁊ octo ſm alios. Qđ si dixerim⁹ ꝙ sint quiq₃: ērt
v̄t⁹ vidēdi ⁊ virt⁹ audiēdi ⁊ v̄t⁹ gustādi ⁊ v̄t⁹ tāgēdi ⁊
virt⁹ odorādi. ⁊ si dixeri₃⁹ ꝙ sint octo erit h⁹ cā q₃ pli
h⁹ certificatoꝝ videt̄ ꝙ tact⁹ sit pl̄es virtutes. s. q̄ttuor
⁊ ponūt ꝓprie vnūqđq₃ q̄ttuor geneꝝ tact⁹ virtute₃
p se: l₃ i mēbro sēsibili sint cōia sicut gust⁹ ⁊ tact⁹ i lin
gua: ⁊ visus ⁊ tact⁹ i oculo. hoc āt certificare ē philo
sophi. ¶ Virt⁹ qđ ↄp̄hēsiua occulte ⁊ nō sentiēs ē sicut
gen⁹ quiq₃ virtutū. Una ē virt⁹ q vocat̄ sēsus cōis ⁊
phātasia ⁊ apđ medicos qđ st vna virt⁹: s₃ apđ certi
ficātes q st ex philosophis: due st virtutes. ¶ Sen
sus. n. cōis ē illa q̄ oia sensu pcepta recipit: ⁊ pp eoꝝ
formas patit̄ q i ipsa copulāt̄. ¶ Phātasia v̄o ē illa
q̄ eas custodit postq₃ ↄiūgūt̄ ⁊ retinet eas p⁹ sensus
absētiā. Et q̄ haꝝ duaꝝ ē recipiēs alia ē a custodiē
te. hoc āt certificare ē philosophi. S₃ q̄lircunq₃ fue
rit e⁹ sedes ⁊ opatiōis e⁹ pricipiū ē anterior cerebri ve
tricul⁹. ¶ Et ſa qđ ē v̄t⁹ quā medici vocāt cogitati
uā. S₃ certificatores vocāt qn̄₃ imaginatiuā qn̄₃ co
gitatiuā. Si. n. ipauerit ei virt⁹ existimatiua aial̄ quā
postea noiabi₃⁹ ⁊ ipamet ad suā ꝓueīt opōnē vocāt
eā imagiatiuā. Et si virt⁹ rōnalis ei ipauerit ⁊ r̄duxe
rit eā ad illđ qđ ꝓdest vocat̄ virt⁹ cogitatia. ¶ Quo
cūq₃ tm̄ mō fuerit iter hāc v̄tutē ⁊ primā existit dra

ꝙ pria ē recipiēs ⁊ custodiēs id qḋ ad eā puenit de formis sensu pceptis: ⁊ ista ē illa q̄ se exercet i eis q̄ i imaginatōe recōdita sīt exercitio ꝯponēdi ⁊ diuidēdi ⁊ singulas efficit formas queadmodū ad eā puenīūt a sensu ⁊ alias formas ab eis diuersas sicut hominē q i mōte volat smaragdio. ❡ Sꝫ phātasia nō ponit corā te nisi quātū recipit a sensu. ⁊ hꝰ qḋ virtutis sedes ē vētriculus cerebri mediꝰ. Et hec qḋ virtꝰ ē instrm̄ virtutis q̄ pculdubio i aīali ē occulta ꝯphēsiua ⁊ ē existīatiua: ⁊ ipsa qḋ ē virtꝰ q̄ aīal iudicat ꝙ lupꝰ ē īimicꝰ ⁊ filiꝰ ē dilectꝰ ⁊ q āꝰnonā pbere ꝯsueuit ē amicꝰ a quo nō ē fugiēdū. Et hoc iudiciū sꝫ modū existit nō rōnalē. amicitia. n. ⁊ īimicitia ñ sensu sūt pcepte: nꝫ sensus eas ꝯphēdit nꝫ de eis iudicat nisi ꝟ ꝛ alia. ⁊ lꝫ nō sit ꝯphēsio rōnalis. ē tñ pculdubio aliq̄ apphēsio nō rōnalis. Nō ēt plerūqꝫ vtiť hac virtute i multis suoꝝ iudicioꝝ ⁊ pcedit i hoc queadmodū aīal nō rōnale. ⁊ hec qḋ virtꝰ diḋiť a phātastica: qm̄ phātasia sēsu pcepta retinet ⁊ hec i pceptis sēsu ītētōes discernit ñ sensu pceptas ⁊ sepať ab ea quaꝫ imaginatiuā vocamꝰ ⁊ cogitatiuā: qm̄ illꝰ opationes nullū seqť iudiciū: sꝫ istꝰ opatōes ñ solū iudiciū: sed ēt iudicia seqūť ⁊ illꝰ opatōes sť i sēsu pceptis ꝯponē facē ⁊ istius opatio in sēsu pceptis iudicare intētōes extra sēsū ⁊ queadmōm i aīali sēsus ē iudicās ḋ formis sēsu pceptis. silr existimatiua ē iudicās ḋ intētōnibus illaꝝ formaꝝ q̄ ad existimationē pueniunt ⁊ ñ ad sēsū. Quidā āt hominū sūt qui ꝯsumūt ⁊ hanc virtutē imaginatiuā vocāt sꝫ ñ tñ curamꝰ: qꝛ ḋ nominibꝰ nō disputamꝰ: sꝫ intētōes ⁊ dr̄ias intelligere debemꝰ ⁊ medico qdē nō est curādū ut hāc uirtutē sciat. Impedimēta nāqꝫ opationū eius ipedimēta opationū aliaꝝ ꝟtutū q̄ sť anqꝫ ipsa sequētia sūt sic phātasia ⁊ imaginatiua ⁊ memorialis quā postea nominabimus: ⁊ medicꝰ quidē ñ curat nisi de uirtutibus ex qbꝰ. quū i suis ipedimētis accit lesio, pueit egritudo. ❡ Qḋ si lesio accit opatōi alicꝰ ꝟtutis cā ipedimēti qḋ accidit prius opatōi altius uirtutis quā ei. fueritqꝫ ipedimētū illḋ sequtū maliciā ꝯplōnis alicuꝰ mēbri aut corruptionē ꝯpōnis sufficit medico ut sciat ipedimētū illud pp maliciā ꝯplōnis membri aut sine ꝯpōis corruptōeꝫ accidisse ad hꝰ ut cū medicīa ei obuiat aut ipꝫ ab eo custodiat: ⁊ ñ curat scire dispōnē ꝟtutis cui qḋ accit ñ accit nisi alio mediāte postq̄ꝫ sciuerit dispōem eꝰ cui accit illḋ qḋ accit sine medio. ❡ Tertia vero illaꝝ q̄s nomināt medici est qrta aut q̄rta quū certificauerimꝰ q̄ ē ꝟtꝰ ꝯseruatiua ⁊ memorialis: ⁊ ē thesaurꝰ eꝰ qḋ pueit ad existimatiuā ḋ intētōibus i pceptis sensu extra formas eoꝝ sēsu pceptas sic phātastica ē thesaurus eiꝰ ꝙ pueit ad sēsū ex fōmis sēsu pceptis ⁊ eꝰ qdē locꝰ ē posterior cerebri vētriculꝰ. ❡ Hic ꝟo ē locꝰ ꝯsideratōis phice utrū ꝟtus ꝯseruatiua ⁊ memorialis ⁊ ꝟtus q̄ reducit illud qḋ ē abñs ad memoriā ex eis q̄ ab existimatiua sūt reposita sit uirtus vna aut uirtutes due. Medico tñ ñ ē iñ curādū: qm̄ nocumēta q̄ eis q̄licūqꝫ sint accīt sūt hōgenea: sūt eni nocumēta q̄ i vētriculo cerebri posteriori accidūt: uel ḋ genē ꝯplōnis uel ḋ genē cōpositōis. ❡ Uirtus ꝟo ꝯphēsiua que ē vna ḋ ꝟtutibus aīe ꝯprehensiuis ē hūana rōnalis. ❡ Et qꝛ medici uirtutē existimatiuā ñ ꝯsideranerūt pp cāꝫ quā diximus: iō hāc ꝟtutē ñ ꝯsiderauerūt. Nō eni fuit eorū ꝯsideratio nisi i opatōibꝰ triū uirtutū tm̄ ⁊ ñ i aliis.

❡ Caplꝫ. vi. ḋ ꝟtutibꝰ aīalibꝰ motiuis.

Motiua ꝟo virtꝰ ē illa q̄ cordas ꝯtrahit ⁊ laxat pp qḋ moueť mēbra ⁊ iūcture dilatatōne sua ⁊ flexiōe. ❡ Et eius quidem penetratio ē i neruis q sť cū lacertis ꝯtinui. Et est genus qḋ scḋm specificatiōnē pricipii motuū specificať. In unoquoqꝫ igr̄ musculo ē alia nā q̄ ē sequens iudicium existimatiue a qua prouenit cōis ꝯsensus.

❡ Caplm postremū huius doctrine de opatōibus

Dicemꝰ ꝙ opationū singulariū alie sūt q̄ ab vna ꝯpleť ꝟtute: ubiqꝫ ea digō. Alie q̄ a duabꝰ ꝯpleť ꝟtutibꝰ sicut cibi desideriū qḋ ꝯpletur a uirtute nāli attractiua ⁊ a virtute sensibili q̄ ē i ore stōi. Attractiua ꝟo opať ex hoc qḋ mouet uillū q̄ sm̄ lōgitudineꝫ ꝓtēdiť retinēdo illḋ qḋ attrahiť ⁊ suggēdo ex hūoribꝰ qḋ ē sibi ꝓpriū. Sēsibilis āt operatur i hoc qḋ hāc sētit passionē: ⁊ qꝛ sentit mordicatiōnē chole nigre q̄ ē excitans desideriū cꝰ ē noīauimꝰ. Et hāc qḋ opōnē nō dicemꝰ duabꝰ ꝯpleri virtutibꝰ: nisi iō ꝙ quū sensibili acciderit nocumētum destruiť intentio que vocať fames ⁊ desideriū neqꝫ ḋsiderabiť cibus lꝫ eo corpꝰ idigeat. Et silr trāsglutiēdi opō duabꝰ ꝯpleť virtutibꝰ vna ē attractiua nālis ⁊ altera est attractiue volūtarie. ⁊ prima qdē suā cōplet opōnē p villū q̄ sm̄ longitudinem protendiť q̄ est i ore stōi ⁊ isophago. ❡ Et secunde ꝯpleť opō p villū lacerti trāsglutiēdi. Quūqꝫ vna duaꝝ virtutū destrueť trāsglutiēdi opō duriť pueit: sꝫ qñ nō fuerit destrueť. Sꝫ cū illa ñ opata fuerit: erit trāsglutiendi opō difficilis. Nōne vides ꝙ quū desideriū ñ recte ꝓcedit duriť ꝓuenit opō trāsglutiēdi illḋ qḋ nō desiderat imo quū abhorremꝰ aliquā rē: nausea nobis ꝓuocabiť: ⁊ quū eā postea trāsglutire voluerimꝰ ⁊ ñ ita fuerit ab ea virtꝰ nāa attractia ḋsideratia dura erit opō volūtarie trāsglutiēdi. ❡ Transitꝰ quoqꝫ nutrimēti pficiť virtute mbri ipellētis a quo ꝓcedit ⁊ attractiua mēbri ad qḋ accedit. Et silr supfluitatuꝫ egressio q̄ fit p duas vias. ❡ Et forsitā plerūqꝫ exit opōnis principiū due virtutes. s. aīalis ⁊ nālis: ⁊ fortasse plerūqꝫ exīt eꝰ cā virtus ⁊ qualitas sicut frigiditatio q̄ ꝓhibet māis ⁊ iuuat expulsiuā i parilitate supfluitatū q̄ descēdūt a mēbro ⁊ vetat ⁊ i faciē reuerberat. ❡ Et frigiditatis qḋ est eq̄litas q̄ pp duas ꝓhibet res. s. cū eēntia subam eius qḋ effūdiť igrossādo ⁊ coāgustādo poros. ❡ Et res tertia q̄ ē p accñs q̄ ē q̄ calitas extīguit attractiua. ⁊ q̄litas caliditatis attrahit p illud qḋ istis oppōiť mōis quos pdiximus ❡ Et caliditatis qḋ q̄litas ⁊ necessitas vacui nō attrahūt i primis nisi illud qḋ ē subtile ⁊ postea qḋ ē spissū. Uirtus vero attractiua nālis ñ attrahit nisi qḋ ē ei magis ꝯueniēs ⁊ qḋ nāe eꝰ ē ꝓpriū attrahē ⁊ plerūqꝫ qḋ ē magis spissū est magis proprium ⁊ magis ꝯueniens.

❡ Fen. ii. libri primi cāonis icipit: cꝰ sť doctrine. iii.
Doctria pria est ḋ egritudinibus.
Doctria secunda est de causis.
❡ Doctria tertia est de accidentibus.
Doctrie prie sunt octo capitula.
Ca. i. de doctria cāe ⁊ egritudīs ⁊ accñtis.

Dicemus ꝙ causa in libris medicorū est id qḋ primo ē ⁊ ex quo ꝓuenit inuentio alicuius dispositiōis in corpore hūano aut eius fixionis. ❡ Et egritudo ē dispositio nō nālis i corpore hūano ex q̄ i opatōe eēnalis ꝓuenit nocumētū ꝓuentu primo. ⁊ ē aut ꝯplō ñ nālis

¶ Et accidēs ē res q̄ hāc seqt̄ dispōnē: q̄ ē nō nālis siue sit nāli ꝯtraria sicut dolor i colica: siue ñ sit ꝯtraria sicut rubedo multa maxille i pipeumōia. Cāe exēplū ē putredo. Egritudis exēplū ē febris. Exēpluz accidētis ē sitis ⁊ dolor capitis. Cāe quo exēplū est replō i receptaculis q̄ ad occultū descēdūt. Exēplū egritudis oppillatio in vuea q̄ ē egritudo īstralis vl' ꝯpositionalis. Exēplū accidētis ē destructio uisus. Exēplū ēt cāe ē rheumatismus accut'. Exēplū egritudis ē apa i pulmōe. Exēplū accidētis est rubedo ambaꝝ maxillaꝝ ⁊ gibbositas vnguiū. ¶ Accidēs āt vocat̄ accñs respectu sue eēntie aut ꝯpatōe ei' cui accidit ⁊ vocat̄ signatio respectu ꝯsideratiōis medici ad ipm ⁊ pcessionis ei' ab eo ad sciendū egritudinis eēntiā. Et ē quū egritudo fit alteri' egritudis cā sic colica sincopis aut palysis aut epilepsie. Accidēs quoqꝫ plimū ē cā egritudis sic i colica dolor fortis q̄ fit cā vt accidat sincopis: ⁊ sic dolor vehemens q̄ fit cā apatis ppea q mãe ad locū descēdūt doloris. ¶ Et plerūqꝫ .n. ipm accñs fit egritudo queādmōꝫ dolor capitis q̄ ex febre accidit quū qñꝫ figit̄ ⁊ tam diu fit mãsiu' donec fit egritudo. Et ē ēt cū vna res ꝯpatōe sui ⁊ rei q̄ ē añ ipsā: ⁊ rei q̄ ē p' ipsā est egritudo ⁊ accñs ⁊ cā queādmōꝫ v̓bigr̄a febris ethica: q̄ ē accñs apatis pulmonis ⁊ ē egritudo ſm se ⁊ est cā debilitatis stōi: ⁊ sic dolor capitis q̄ accidit ex febre qñ dolor ille figit̄ qr ē accñs febris ⁊ egritudo ī se ⁊ plerūqꝫ ꝓuenit ex eo fe. ⁊ fit ipsius cā.

¶ Caplm. ii. de diuisiōib' dispōnum corpis hūani ⁊ de generibus egritudinū.

Corporis hūani dispōnes ſꝫ .G. sunt tres. ¶ Sanitas q̄ ē dispositio p quā corp' hoīs i sui cōplone ⁊ ꝯpōne tale existit ut ex eo opatōes ei' oēs ꝓueniāt icolumes. Et egritudo q̄ ē dispō i corpe hoīs huic ꝯtraria. ⁊ dispō q̄ ē apud eū nꝫ sanitas nꝫ egritudo: aut iō q ñ ē sanitas i vltimo aut egritudo i vltio queādmōꝫ corpora senū ⁊ ꝯualescētiū ⁊ pueroꝝ aut iō q ābe res i vno tpe in duob' sīt copulate mēbris aut i vno mēbro ſꝫ i duob' generib' remotis sic q̄ ē i ꝯplone san' ⁊ i ꝯpōe eger. exēpli cā aut i vno mībro duo generꝝ ꝓpiquoꝝ sic q̄ est san' i figura ⁊ nō san' i quātitate ⁊ situ: aut q̄ ē sanus i duab' q̄litatib' passiuis: ⁊ nō sanus in duabus qualitatib' actiuis: aut uicisitudie duaꝝ reꝝ i duob' tpib' sic q̄ sanatur in hyeme ⁊ infirmatur in v̓e. ¶ Egritudinū v̓o alie sīt q̄ sīt simplices alie sīt q̄ sūt ꝯposite. Simplices āt sūt q̄ sūt vna ex spēb' egritudis ꝯplonis aut vna ex spēb' egritudis ꝯpōnis quaꝫ postea noīabim'. ¶ Cōposite v̓o sūt in q̄bus due spēs aut plēs ꝯtingūt̄ ex q̄b' vna ꝯpōit̄ egritudo. ¶ Incipiem' igit̄ pri' loq̄ d̓ egritudib' simplicib'. ⁊ dicemus q egritudinū simpliciū gnā sūt tria. ¶ Primū ē gen' egritudinū q̄ mībris ꝯpant̄ quoꝝ ptes sūt siles ⁊ sūt male ꝯplonis spēs: ⁊ ipse qdē ñ sīt ꝯpate mībris quorū ptes sunt siles: nisi iō q in primis ⁊ eēalit̄ ptibus accidūt silibus ⁊ p eas mībris accidūt ꝯpositis ita vt possibile sit imaginari eas ꝯphensas ⁊ repertas eē i quocūqꝫ mībrorū volueris quoꝝ ptes sūt siles ⁊ ñ in ꝯpositis. ¶ Et ſm gen' ē egritudis mībroꝝ officialiū q̄ sūt egritudies ꝯpōis q̄ mēbris ꝯpositis accidūt q̄ ex mībris componūt̄: quoꝝ ptes silant̄. Mēbra āt officialia sūt opationū instr̄a. ¶ Et tertiū est genus egritudinū cōium q̄ mēbris accidūt: quorū ptes silant̄ ⁊ accidūt instr̄alib' iq̄ꝫtū sūt instr̄alia ita q non sequatur eas instr̄alibus accidere propterea q simplicibus acciderunt. Et he quidem sunt que ꝯtinuitatis solō vocāt̄ ⁊ imparis dissolō ¶ Solutō enim ꝯtinuitatis plerūqꝫ accidit iuncture ita q simplicibus mēbris ex quibus iūctura fuit ꝯposita nullo modo accidit. Et plerūqꝫ accit v̓o aut ossi aut venis solummodo. ¶ Et ad vltimuꝫ qdē egritudinū tria sūt gnā. Egritudines q̄ ꝯplōis sequūt̄ malitiam ꝯpōis. Et egritudines q̄ ꝯtinuitatis solōnē sequūt̄. ⁊ oīs egritudo que vnā harū sequitur ⁊ per eaꝫ existit ei comparatur. Egritudines āt ꝯplonū scite sūt xvi. quas nominauimus.

¶ Caplm. iii. de egritudinibus ꝯpositionis.

Compositōis egritudines q̄ttuor ꝯphēdūt generib'. Egritudies creature. Egritudines q̄ꝫtitatis. ⁊ egritudines nūeri. ⁊ egritudies sit'. ¶ Et creature quidem egritudies quattuor ꝯphendūt̄ generibus. ¶ Egritudines figure ⁊ est ut figura a suo cursu nāli mutet̄ ⁊ ex ei' motu ꝓueniat i opatōe nocumētū sic ē tortura recti ⁊ reītudo torti q̄drat̄ ⁊ rotōdi ⁊ rotūditas quadrati. Cuiusmōi est capitis rotūditas cū latitudie cū prouenerit ide impedimētū ⁊ multa stōi rotūditas ⁊ ut i crystalloide nō sit pua latitudo. ¶ Et ſm ē egritudines uiaꝝ q̄rū sūt tres spēs. qr aut dilatāt̄ sic dilatat̄ oculus ⁊ sic sebel ⁊ varices aut constringūt̄ sicut ꝯstringit̄ ocul' ⁊ penetratio attrahendi aerē ⁊ meri. Aut claudunt̄ sic opilatio foramis vuee ⁊ uenaꝝ epatis ⁊ alioruꝫ. ¶ Et tertiū ē egritudines receptaculoꝝ ⁊ uētriculorū quaꝝ sūt quattuor spēs qr aut fiūt maiora ⁊ dilatāt̄ sicut testiculoꝝ dilatat̄ folicul': aut miorāt̄ ⁊ cōstringūt̄ sicut minoratio ⁊ ꝯstructio stōi ⁊ cōstrictio uētriculorū cerebri quū ē epilepsia. Aut oppillant̄ ⁊ implēt̄ sic oppillāt̄ uentriculi cerebri quū ē appoplexia. Aut euānt̄ ⁊ v̓serūt̄ sic euānt̄ uētriculi cordis sāguie cū multū gaudiū pernitiosū adest aut mult' timor pernitiosus. ¶ Et quartū ē egritudines supficieꝝ mēbrorū. ⁊ sīt qr aut fit lene q̄d dꝫ eē aspeꝝ sic os stōi ⁊ intestia cū leniūt̄: aut exasperat̄ q̄d dꝫ esse lene sic trachea arteria qñ exaspat̄. ¶ Egritudinum āt quātitatis due sīt spēs qr aut sīt ex genere augmenti sic est elephātia ⁊ magnitudo uirge ⁊ ē egritudo q̄ vocat̄ thersinus: aut sic accidit cuidā homini qui vocabatur Nichomach' cuius oīa mēbra adeo creuerūt q se mouere ñ potuit. Aut sunt ex genē diminutionis sicut siccitas lingue ⁊ pupille: aut ut ptysis. ¶ Nūeri quoqꝫ egritudines aut sīt ex genē augmēti. ⁊ hoc qdē augmentū aut ē nāle sic d̓es addit' aut digit' additus aut ē ñ nāle sic glādula aut lapis aut ex genē diminutōis. ⁊ diminutio hic aut ē nāl' sicut quū alicui ñ creat̄ digit': aut ñ nāl' sic quū alicui abscidit̄ digit'. ¶ Egritudies v̓o sit'. ⁊ sit' qdē ſm .G. d̓r̄ p loco ⁊ d̓r̄ p societate sīt q̄ttuor. Exit' mēbri a iūctura sua aut ut a suo moueat̄ situ ita q ñ egrediat̄ sicut sissura q̄ ꝯpat̄ itestinis. Aut moueat̄ subito motu i eo ñ ſm cursū nālē nꝫ uolūtariū sic tremor aut i suo figat̄ loco ⁊ nō moueat̄ ab ipso quemadmodū accidit ei quū iūcture in egritudine podagre idurāt̄. ¶ Egritudines uero societatis omnem colligū dispositōem quā hꝫ mēbꝝ ꝯpatōe sua ad aliō q̄d sibi vicinū exit siue ei appropiquet siū ab eo elōget̄ ñ ſꝫ cursū nālē. Et ē duarū speꝝ. vna ē ut accidat ei prohibitio motus sui ad ipm aut vt durit̄ sit postq̄ꝫ possibile erit sicut digitus quū sibi tāger̄ uicinū ꝓhibet̄

aut quuꝫ accidit ei vt ab eo moueri prohibeat: aut vt separetur ab eo postq̄ȝ erat possibile. aut fit difficile sicut palpebre laxatio ⁊ iuncturarū laxatio in paralysi ⁊ duricies aperiendi manū ⁊ apiēdi oculuꝫ.

Ca. iiii. d egritudinib⁹ solutionis ꝯtinuitatis.

SOlutiones vero cōtinuitatis egritudo plerūqȝ accidit cuti: ⁊ vocat̄ excoriatio aut scarificatio. Et plerūqȝ accīt carni q̄ ē ei ꝓpiq̄ ī q̄ nōdū fcm̄ ē pus ⁊ vocat̄ plaga. Sȝ quū pus fit ibi vocat̄ vlcus. Fit āt pus ī ea ꝑpea ꝙ supfluitates in eaȝ eūant̄ eo ꝙ ē debilis ⁊ ꝑpea ꝙ sui nutrimētū digerere ñ valet ⁊ supfluitas ⁊ ī ipȝ ꝯuertit̄. plerūqȝ tm̄ dr̄ plaga ⁊ vlcus solō ꝯtinuitatis q̄ accīt cuti ⁊ ñ carni. Qn̄ȝ ēt accidit ossi qd̄ ipȝ ī duas frāgit ptes: aut ī ptes magnas aut puas: aut ē cadēs ẜȝ longitudinē scindēs ipȝ: aut ꝯtingit vt cadat ī cartilagib⁹ ẜm tres dimēsiōes: aut vt accidat neruis. Sȝ si latitudini acciderit vocat̄ incisio. ⁊ si acciderit ẜȝ lōgitudinē ⁊ e⁹ numer⁹ ñ fuerit mult⁹ vocat̄ scissura. ⁊ si e⁹ numerus fuerit mult⁹ vocat̄ ꝯtusio. Plerūqȝ ēt fit ī ptib⁹ musculi q̄ si ī extremitate ceciderit musculi vocat̄ attrictio siue cadat ī numero. siue ī corda. ⁊ si ẜm latitudinē musculi ꝓueniat vocat̄ separatio. Et si acciderit ẜm longitudinē ⁊ fuerit ei⁹ numer⁹ paru⁹: ⁊ fuerit ei⁹ ꝯcauitas magna vocat̄ āplificatio. Et si fuerint partes e⁹ multe ⁊ dilatetur ⁊ ꝯcauetur vocatur attrictio ⁊ dissolutio. Et ēt quū dr̄ dissolutio ⁊ attrictio liq̄factio oē qd̄ ēt medio musculi accīt qūocūqȝ ꝯtingat

Qd̄ si ī arteriis aut ī venis acciderit vocatur apṗtio: ⁊ si ꝯtigat ẜȝ e⁹ latitudinē vocatur icisio ⁊ sepatō ⁊ si ꝓcessert ẜȝ ei⁹ lōgitudinē vocatur fissura: ⁊ ē ēt quū hoc ꝯtingit ẜm motū opōnis orificioꝝ eaꝝ ⁊ vocatur pforatio. Qd̄ si arteriis acciderit ⁊ ñ clausa fuerit ⁊ ex ea sāguis ad receptaculū qd̄ ipaȝ circūdat exierit donec receptaculū illd̄ ipleatur ⁊ quū ꝑmitur ad arteriā reūtatur vocabr̄ mr̄ sāguis: aliī tm̄ hoies oēȝ sāgui egressionē ab arteriis mr̄eȝ sāguis vocāt. Debes āt scire ꝙ ñ oē mēbꝝ ī partes dissolutionē tolerat. Cor. n. ñ tollerat: qꝛ pu⁹ accidit mors.

Qd̄ si in pāniculis cadit ⁊ ī diaphragmatib⁹ vocatur ruptura. Et si int̄ duas partes mēbri cōpositi cadat ⁊ vnā ab alia sepat ita vt mēbro simplici ñ accidat nocumētū ei⁹ sepās ꝯcauitatē vocatur sepatio ⁊ dislocatio: ⁊ si acciderit neruo q̄ se de vno loco remouit vocat̄ ruptura. Et qn̄qȝ ēt fit ī foraminib⁹ ꝯtinuitatis solō ⁊ dilatāt̄. ⁊ plerūqȝ fit ī locis vbi nō st̄ foramia ⁊ facit ibi foramia q̄ ñ fuert̄. Et solutio qdē ꝯtinuitatis ⁊ vlceratio ⁊ his silia quū in mēbro fuerit bōe ꝯplōnis cito sanāt̄. Et quū fuerit ī membro male ꝯplōnis lōgo resistūt tpe. Quātopl⁹ quū ī corporib⁹ ꝯtigūt eoꝝ q̄ patiūt̄ hydropisiȝ aut ꝯstrictionis malitiā ⁊ leprā. Et debes scire ꝙ quuȝ vulnera ista sunt stricta ꝓuenit ex eis herpes estiomenus. ⁊ tu iuenies ī libris pticularib⁹ pscrutationē rei resolutionis ꝯtinuitatis. dimittam⁹ ergo vsqȝ ibi.

Caplm̄. v. de egritudinibus ꝯpositis.

IN egritudib⁹ āt ꝯpositis dcōcȝ ꝓferm⁹ vl'eȝ.

Dico ergo ꝙ cū egritudies dicim⁹ ꝯpositas ñ q̄slibet egritudies ꝯiūctas itelligi volum⁹: sȝ egritudies ex qb⁹ oib⁹ quū ꝯiūgēt ꝓuenit ex eis res q̄ ē vna egritudo: ⁊ hec qdē ē sicut apā: ⁊ eminētia ī cute ē ex genere apātis. Eminētie. n. st̄ apata pua sicut apata st̄ eminētia magna. Et ī apate qd̄ oia egritudinū gnā repiūt̄. In eo nanqȝ reperit̄ egritudo malie ꝯplōnis. Nullū nāqȝ accidit apā nisi ex ꝯplōnis malitia cū mā. Et in ipso ēt iueniuntur forme ⁊ ꝯpōis malitia. Nullū. n. fit apā quin cū eo ꝓueniat lesio ī figura ⁊ ī dimēsione. ⁊ plerūqȝ ēt adest cū eo egritudo situs. Et iuenit̄ ī ipso egritudo cōis q̄ ē ꝯtinuitatis solō. Nullū. n. accidit apā nisi ꝓculdubio ꝯtinuitas soluat̄ quū ī membro apato materie eūant̄ supfluētes ⁊ iter ptes penetrāt ipsi⁹ ⁊ sepationē iter vnas faciūt ⁊ alias ⁊ sibi loca capiūt. Apā preterea mēbris accidit mollib⁹ ⁊ est ēt cū ossib⁹ accīt res q̄ apāti silat̄ p̄ quā ei⁹ igrossat̄ ꝯcauitas ⁊ ei⁹ augmētat̄ hūiditas. Neqȝ ē miꝝ vt sit illud quod nutrimēti recipit augmētū supfluitatem recipiēs quū ī ipo penetrauerit aut ī ipso acciderit. Et oē quidē apā qd̄ cām nō hȝ manifestā ⁊ eius cā corporalis mōstrat māȝ de vno mēbro ad aliō qd̄ ē sub eo fuisse mutatā vocat̄ catarrus. Et ē quū cā mālis ex q̄ apata ⁊ eminētie generāt̄ ē ī aliis submersa hūorib⁹ ñ ẜm suas ipedientib⁹ qualitates. Quūqȝ hūores illi bōi aliquo eūationis mō postea se eūauerit: aut nāli sicut mulierib⁹ accidit quū pariūt: aut nō nāli sicut eis accīt q̄ vulnerāt̄ quū egredit̄ sāguis bonus ⁊ remanēt hūores illi mali puri singulares ⁊ ipedit̄ p̄ eos nā ⁊ expellit eos. Et ē quū expulsionis mod⁹ ē ad cutē ⁊ faciūt apata aut bothor. Apata v̄o diuersis differūt differētiis: sȝ q̄ magis sūt cōsiderāde sūt differētie q̄ ꝑꝑ eoꝝ exn̄t cās q̄ qdē st̄ materie ex qb⁹ generāt̄ apata. Māe v̄o vn̄ siūt apata st̄ sex: hūores q̄ttuor ⁊ aquositas ⁊ vēt⁹. Et apā q̄dē aut erit calidū aut ñ calidū. Neqȝ existimādū ē ꝙ apā calidū sit illud qd̄ ex colera aut sanguie generāt̄ tm̄: sȝ ex q̄cūqȝ mā siue sit cal'a ꝑꝑ suā eēntiā: siue accidat ei cal'itas ꝑꝑ putrefactionē: sȝ ēt hec gnā ẜm spēi diuisionē cuiusqȝ māe diuidāt̄. digni⁹ tm̄ ē in apātib⁹ vt ī eis spālis ꝓferat̄ dcō. Et sāguineū qd̄ puꝝ phlegmonē appellare ꝯsueuerūt: ⁊ qd̄ ex cholera rubea ⁊ pura herisipilā. Et eis ē ꝯpositū noie ꝯposito supantis p̄ponēdo nomē: qn̄ȝ ei phlegmonē herisipiladē dicūt ⁊ qn̄ȝ herisipilā phlegmonidē ⁊ quū ꝯgregat̄ vocat̄ exitura. Qn̄ȝ exitura in carnib⁹ fit laxis ⁊ sub ascellis ⁊ post auriculas ⁊ ī iguinib⁹ ⁊ ex gnē corrupto qd̄ in suo pticulari loco noiabim⁹ vocat̄ taun. Et apata qd̄ calida hn̄t pricipium ī quo hūor ad extiora egredē ⁊ appet ꝙ ꝯcauitas auget̄. Deiñ capacitas cū eo auget̄ ⁊ distēdē postea stat quū egritudo ad maiorē puēit statū ī quo eē dȝ. p⁹ icipit minui ⁊ maturat̄ pus: ⁊ decliat ei⁹ eē aut ad resolutionē aut ad puris collectionē aut ad ꝯuertēdū ī duritiē. Nō cal'a v̄o apata st̄ aut de maē melica aut phlegmatica aut aquosa: aut vētosa. Et illoꝝ qd̄ q̄ ē ex mā st̄ melica tria st̄ gnā durities ⁊ cācer quoꝝ plima sūt acuta ⁊ glādulaꝝ gen⁹ ex qbus sūt scrofule ⁊ nodi. Inter gen⁹ v̄o glādulaꝝ ⁊ int̄ alia duo gnā ē dr̄a eo ꝙ gnā glādulaꝝ st̄ sepata ab eo ī quo stāt sicut glādule pure: aut supficiei ei⁹ st̄ retēte tm̄ sicut scrofule: sȝ illa alia sūt mixta ⁊ infusa in bā mēbri ī quo stāt. Et iter cancrū ēt ⁊ duritiē est differentia: quoniā durities est apā quietum sedatū destruens sensum ⁊ permanens in membro ī eodē statu cum quo non est dolor. ⁊ cancer est mobilis addens ledens ⁊ habet radices innexas membro. Neqȝ oȝ vt p̄ ipum destruat̄ sensus nisi elongatū fuerit ei⁹ tps ⁊ mortificet ei⁹ mēbꝝ ⁊ ōstruat̄ ei⁹ sensus. nȝ multū distat qn̄ dr̄a iter cāꝝ ⁊ duritiē existat p̄

accidētia inseparabilia ⁊ ñ ꝑpter differentias sbales.
Apata vo dura melica plerūq₃ a principio sue gnā
tiōis icipiūt cū duricie ⁊ plerūq₃ i duriciē mutāt. ⁊
ꝑprie sāguinea ⁊ ē quū hoc qñ₃ ↄtigit i phlegmati
cis. Phlegmaticoꝝ vo apatū genꝰ i duas diuiditur
spēs. apa laxū ⁊ glādule molles. ⁊ he qdē differunt:
qm̄ glādule sīt sepate ⁊ iuolute i cooꝑtorio. ⁊ apa la
xū ē mixtū ⁊ ñ sepatū apata ꝑterea hyemis plerūq₃
sīt phlātica ita ut illoꝝ q̄ sīt calida sūt coloris albi. ⁊
glādule qdē ⁊ his silia ⁊ anodoꝝ differūt nodosita
te: eo ꝙ nodositas magis fit in suo loco māsiua ⁊ eꝰ
tactꝰ sētit nodosus: ⁊ quū figēdo tāgit̄ spgit̄ ⁊ r̄dit ad
locū suū ⁊ quū forti medicamie spargit̄ absq₃ ↄpre
hēsiōe nō redit. ⁊ plimū eiꝰ accidit ꝑpt̄ laborē ⁊ de
struit̄ ꝑpter pōderositatē sic plūbū ⁊ eiꝰ silia. Et tibi
qdē sciendū ē ꝙ apata phlatica diuersificāt̄ sm̄ diū
sitatē grossiciei phlegmatis ⁊ molliciē ipsius ⁊ eius
subtilitatē ⁊ laxitatē ipsiꝰ ⁊ duriciē ita ut qñ₃ melicis
sint similia: ⁊ qñ₃ uideāt̄ uētosa. ¶ Phlā ꝑterea sb
tile multociēs dscēdit i rheumatismis in vacuitate₃
q̄ ē in villis neruoꝝ ita ut perueniat ad musculos q
sub epigloto ⁊ ad ea q̄ sūt sub istis. ¶ Aquosa aūt
apata sūt sic hydropisis ⁊ hernia aquosa ⁊ sic apa
qd accidit in craneo de aquositate ⁊ hoꝝ similia.
¶ Et vētosa qdē apata sm̄ duas diuersificāt̄ spēs.
vna ē cacesia: altera ē iflatio. Inter cacesiā vo ⁊ ifla
tōem ē dria duobꝰ mōis. vnꝰ ē cēntia ⁊ altera ē cōmi
xtura. ⁊ dclaratio istiꝰ est qd vētus hꝰ i i cacesia i mē
bri sba ē admixtꝰ: sed in iflatōe ē aggregatus ⁊ sepa
tus ⁊ ñ admixtꝰ mēbro. ⁊ cacesia qdē iueīt sēsus mol
lē s₃ iflatio sēsui resistit resistētia multa aut pauca.
¶ Ampliꝰ bothoꝛ sūt sm̄ nūeꝝ apatū. coꝝ eni alie
sūt sāguinee sic variole: alie sūt ex cholera rubea pu
ra sic esser cholerice ⁊ desudatōes. ⁊ alie sunt ex eis
mixte sic morbillus ⁊ formica ⁊ claui ⁊ scabies ⁊ ve
ruce ⁊ hoꝝ silia. ⁊ plerūq₃ sīt aquose sic āpulle ⁊ qñ
q₃ vētose sicut iflature. Tu āt i libro qrto iuenies di
stictōem q̄ tibi i dispōnibꝰ sufficiet apatu₃ ⁊ bothoꝛ
d q̄ ↄueniēs ē ut i ipo sit si deus voluerit.
¶ Caplm. vi. d rebus q̄ cū egritudinibus numerāt̄
⁊ non existunt egritudines.

Quedā res sūt q̄ extra egritudines exñt ⁊ cū
eis tñ numerāt̄. ⁊ res qdē iste sūt que i dco
ratōe igrediūt̄. Quarū alie cōsistūt i pillis:
alie in coloꝛe: alie in odoꝛe: alie i figura post coloꝛē.
¶ Et egritudinū qdē piloꝝ genꝰ ↄsistit in alopitia ⁊
detrūcatōe ⁊ paucitate ⁊ ut sint curti ⁊ vt scidātur ⁊
sint subtiles ⁊ grossi ⁊ multa crispitudie ⁊ multa le
nitate ⁊ cāitie ⁊ coloꝛis altātio quocūq₃ mō fuerit.
¶ Et nocumētū coloꝛis q̄ttuoꝛ ↄtinet̄ generibus:
Unū ē genꝰ mutatōis eiꝰ pp maliciā ↄplonis cū mā
sic ictericia aut sine mā sic gypseitas q̄ fit i coloꝛe pp
ↄplonē valde frigidā ⁊ citrinitas q̄ accidit ꝑpt̄ ↄple
xionē valde calā₃. ⁊ genꝰ mutatōis eiꝰ pp cās manife
stas: queādmōm sol ⁊ frigꝰ ⁊ vētꝰ mutāt coloꝛē. ¶ Et
genꝰ expāsionis coꝛpoꝝ coloꝛes hñtiū extraneos su
per cutē q̄ coloꝛē dfert sic moꝛphea nigra: aut q̄ ibi
nascūtur sic lētigines ⁊ macule. ¶ Et genꝰ vestigioꝝ
que proueniūt ex ↄsolidatione soloīs ↄtinuitatis q̄
accidit sicut variolaꝝ vestigia ⁊ vlcerū foramina. Et
nocumēta figure post coloꝛē sunt aut macies super
flua aut grassities superflua.

¶ Caplm. vii. de hoꝛis egritudinum.

Scire debes ꝙ egritudinū plīme q̄ttuoꝛ hñt
hoꝛas. hoꝛā pricipii ⁊ hoꝛā augmēti ⁊ ho
rā statꝰ ⁊ hoꝛā declinatōis ¶ Que vo extra
istas sūt d hoꝛis sūt sanitas. Quūq₃ dicimus hoꝛā
pricipii ⁊ hoꝛā augmēti: nō volumꝰ intelligi duo ex
trema i qbꝰ egritudis ñ māifestet̄ dispō: s₃ qd vnūqd
q₃ eoꝝ h₃ tp̄s ꝑceptū sēsu qd ꝑpriū h₃ iudiciū. Et
hoꝛa qdē pricipii ē tp̄s i quo egritudo appet ⁊ eius
silant̄ dispōnes: ⁊ n₃ apparet i ea augmētū eiꝰ. ¶ Et
hoꝛa augmēti ē tp̄s i quo egritudis māifestat̄ ↄstric
tio oi hoꝛa pꝰ hoꝛā. ¶ Et hoꝛa statꝰ ē hoꝛa i q̄ egritu
do i oibus suis ptibꝰ sm̄ vnā manet dispōem. ¶ Et
hoꝛa dclinatōis ē tp̄s i quo eius apparet diminutō
⁊ q̄ztū plꝰ ꝑcedit eiꝰ minoratio est magis manifesta.
Et he qdē hoꝛe qñq₃ attendūt̄ sm̄ egritudinē a pri
cipio eius usq₃ ad finē eius in suis paroxismis ⁊ vo
cātur hoꝛe vl̄es. Qñq₃ ↄsiderātur sm̄ vnūquemq₃
ꝑoxismū ⁊ vocantur hoꝛe particulares.
¶ Caplm. viii. ad ↄplementū sermonē de dispositi
onibus egritudinū.

Egritudines multis mōis sortiūt̄ noīa. aut a
mēbris i qbꝰ sūt: sic illa q̄ ē lat̄is ⁊ illa que ē
pulmōis: aut a suis accñtibꝰ: sic epilepsia:
aut a suis cāis. sic dicimꝰ egritudiē mlicā aut a sui sili
tudie: sic dicimꝰ egritudinē leoninā ⁊ egritudinē ele
phāticā: aut ↄpate ei cui prio accidisse dicūt̄ sic dici
mꝰ vlcera balchie: aut ↄpate ei cꝰ fama fuit ꝙ medicā
do eas curabat: sic dicimus ulcera charonie: aut sui
sba ⁊ cēntia: sic dicimꝰ febris ⁊ apa. Inqt. G. egritu
dies aut sūt māifeste que sēsu cognoscūt̄: aut sīt occul
te q̄s facile est cognoscē: sic doloꝛes stōi ⁊ pulmōis:
aut q̄s difficile ē cognoscē: sic egritudies epis ⁊ cāna
liū pulmōis: aut ñ ↄphēse nisi cū estiatōe: sic egritu
dines q̄ viis accñt vrie. Egritudies quoq₃ ē cū sunt
ꝑprie ⁊ ē quū sūt sm̄ societatē. ¶ Et mēbꝝ qdē alii
mbro i egritudie sua associat̄: aut q₂ nā sīt ↄtinua int̄
q̄ aliq̄ ↄtinuāt̄ infra. sic cerebꝝ ⁊ stomacꝰ pp ↄtinui
tatē neruoꝝ int̄ ea: aut matrix ⁊ mamille pp ↄtinuita
tē vēaꝝ int̄ illa aut q₂ vnū ē via alteriꝰ: sic iguia cpa
tis cruris. Aut q₂ sīt uicia sic pulmo ⁊ cēbꝝ. ¶ Oē
n. mbꝝ ꝙ alteri associat̄ ⁊ ꝑprie quū vnū eoꝝ alteri
vicinū debile fuerit socii sui recipit supfluitates: sic
ascelle coꝛdis: aut q₂ vnū est pricipiū ⁊ radix opatō
nis altiꝰ: sic diaphragma pulmōis i attrahēdo acrē
aut q₂ vnū suit alteri: sic cerui cerebꝛo: aut q₂ alii ter
tio mēbꝛo associāt̄: sicut cerebꝝ associat̄ reni ꝑpt̄ea
ꝙ vnūqdq₃ eoꝝ associat̄ epi. Et ē cū societas ꝑueīt
ad casū queādmōm cerebrū cū egrotat ⁊ associat̄
ei stomacus. debilitat̄ eni₃ tūc eius digō ⁊ mandat
ipi stōacꝰ vapoꝛes malos ⁊ nutrimētū nō digestū: ⁊
auget ipsiꝰ cerebri egritudinē: ⁊ sic ex hac egritudie
ꝑueniūt patiētes ad durabilitatē ⁊ circuitōe₃ ¶ Cō
poꝛū vo oꝛdies int̄ sanitatē ⁊ egritudinē sīt sex. Cor
pꝰ ꝙ ē i vltio sāitatis. Et coꝛpꝰ qd ē sanū ñ i vltio. Et
coꝛpus qd ē nec sanū nec egrū queādmōm dicunt.
Et coꝛpꝰ egrotatiuū qd egritudie cito recipit. ⁊ cor
pus egri qui paruā h₃ egritudinē. Et corpus egri q
h₃ egritudinē in vltio. ¶ Oēs vo egritudies aut sīt
sanatiue aut nō sanatiue. Et sanatiua qdē egritudo
ē q̄ ñ h₃ qd ꝑhibeat qn medicet̄ ut d₃: ñ sanatiua vo
ē cū q̄ ē aliqd ꝑhibēs: ⁊ n₃ ↄcedit̄ medico ut medice
tur sic d₃: sic doloꝛ capitis si fuerit cu₃ eo rheumatis
mꝰ. ¶ Et ē tibi sciēdū ꝙ egritudo ꝑportōal̄ ↄploni
etati ⁊ tempoꝛi est minoꝛis timoꝛis ea que eis non

proportionant̄. Non.n.accidit hec nisi pp̄ cause ei⁹
magnitudinē. Debes āt scire q̄ q̄dā egritudinū sūt
q̄ ad alias mutant̄ egritudines ⁊ destruūt̄ ipse: ⁊ in
hoc ꝯsistit bonitas ⁊ ē vna egritudo alteri⁹ egritudi
nis medicamētū sic̄ q̄rtana ex q̄ multotieſ sanat̄ epi
lepsia ⁊ podagra ⁊ varices ⁊ articuloꝝ dolores. Et
q̄dā ēt sanāt̄ a spasmo pp̄ scabiē pruritū ⁊ bothor:
vēter quoq̄ꝫ silr̄ sanat̄ pp̄ oculoꝝ egritudinē. Et lyē
teria sanat ap̄a latis. Et silr̄ ani venaꝝ aptio oib⁹ cō
fert melācis egritudib⁹ ⁊ dolorib⁹ scie: ⁊ dolōib⁹ renū
⁊ m̄ricis. Et ē quū egritudines i alias mutant̄ egri
tudines ⁊ pp̄ hoc fit dispō maioris malicie sic̄ quūꝫ
mutat̄ ap̄a latis in ap̄a pulmonis. ⁊ sicut quū muta
tur phrenesis i lethargiā. ¶ Et ē p̄tea ex egritudib⁹
q̄dā q̄ ꝺ vno ad aliū trāsit sic̄ lepra ⁊ scabies ⁊ vari
ola ⁊ febris pestilētial' ⁊ ap̄ata putrida: ⁊ p̄cipue cū
dom⁹ stricte fuerit: ⁊ silr̄ quū vicin⁹ fuerit sub vēto: ⁊
sic̄ ophthalmia ⁊ p̄cipue ei q ocul' eū ītuet̄: ⁊ sic̄ cō
gelatio quū imagiat̄ aliq̄s q̄ acetosū illꝺ opet̄: ⁊ sic̄
pthisis ⁊ albaras. ¶ Et sunt egritudinū q̄dā q̄ i seine
hereditāt̄: sic̄ albās alba ⁊ tinea nālis ⁊ podagra ⁊
pthisis ⁊ lepra. ¶ Et sunt egritudinū q̄dā q̄ sunt gnāles
q̄ sunt alicui gēti ꝓprie: aut i aliq̄ regiōe morātib⁹: aut
i eis multū abūdāt. Debes p̄terea scire q̄ mēbroꝝ
ꝺbilitas ꝯplōnis seq̄t̄ malitiā ⁊ solonē fabricatōis.

¶ Doctrina secūda fen secunde. Cui⁹ sunt due sūme.
Sūma.i.ē ꝺ reb⁹ q̄ accn̄t ab vnaquaq̄ꝫ causaruꝫ
communiū. Cuius sunt .xix. capitula.

¶ Capl'm primum est verbū vniuersale de causis.

Cause dispōnū corpis q̄ꝝ iā p̄misi
mus variationē.s.sanitatis ⁊
egritudis ⁊ dispōnis q̄ int̄ eas media
existit tres āncedētes ⁊ primitiue ⁊ ꝯiun
cte. ¶ Āncedētes v̄o ⁊ ꝯiūcte cōicāt i hoc q̄ ābe sunt
res corpee.s.hūorales aut ꝯplōnales aut ꝯpōnales.
Primitiue v̄o sunt q̄ ex̄ corpis exn̄t subām aut ex pte
corpoꝝ extrinsecoꝝ: sic̄ q̄ ex v̄beratiōe accidit ⁊ ex
caliditate aeris ⁊ ex cibo calido ⁊ sīo q̄ corpi adue
niūt: aut ex pte aie. aia.n. aliꝺ ē a corpe sic̄ qꝺ accidit
pp̄ irā ⁊ timorē ⁊ silia. Et cāe q̄dē āncedētes ⁊ primi
tiue cōicāt i hoc q̄ int̄ eas ⁊ dispōnes q̄s noīauim⁹
aliq̄ꝺ exit mediū. Et cāe primitiue ⁊ ꝯiūcte q̄n̄ꝫ cōi
cāt in hoc q̄ int̄ ipsas ⁊ iter p̄dcās dispōnes nō int̄
uenit mediū. ¶ Āncedētes v̄o cāe a cōiūctis differt̄
eo q̄ cū cāis antecedētib⁹ n̄ aduenit dispō: ſꝫ int̄ eas
alie existūt cāe: q̄ sunt dispōni ꝓpinq̄ores āncedētib⁹.
¶ Et cāe āncedētes differūt a primitiuis in hoc q̄
ipse sunt corpales: ⁊ ēt int̄ āncedētes ⁊ int̄ dispōnē pro
culdubio interuenit mediū: ſꝫ i cāis primitiuis nō ē
hoc nccr̄iuꝫ. ¶ Cāe quoq̄ꝫ ꝯiūcte a primitiuis dif
ferunt i hoc q̄ sunt corpales: ⁊ ēt q̄ int̄ cās ꝯiunctas ⁊
int̄ dispōnē n̄ ē mediuꝫ. In cāis v̄o primitiuis nō ē
hoc nccr̄iuꝫ: imo due res i eis sunt pol'es. ¶ Cāe ergo
āncedētes sunt cāe corpales.s.hūorales aut ꝯplōnales:
aut ꝯpōnales. Et ipse q̄dē sunt ex q̄b⁹ aduenit dispō n̄
primo aduētu: ſꝫ aduenit ex eis aliquo mediāte. Et
cāe ꝯiūcte sunt cāe corpales ex q̄b⁹ dispōnes ꝓueniunt
p̄io aduētu.s.absq̄ꝫ medio. ¶ Et cāe primitiue sūt
cāe n̄ corpales ex q̄b⁹ ꝓueniūt dispōnes aduētu pri
mo aut n̄ p̄io. Exēplū cāꝝ āncedētiū ē replō febris
⁊ replō receptaculoꝝ oculi: vt aq̄ in ip̄m descēdat.
¶ Exēplū cāꝝ ꝯiūctarū ē putredo febris ⁊ hūor q
ad foramē descēdit oppilationi ⁊ oppilatio cecitati
¶ Exēplū cāꝝ primitiuaꝝ ē calital solis aut fortitu

do mot⁹ aut tristitia aut vigilia: aut comedē rē calefa
cientē sic̄ allea: ⁊ hoc tm̄ febri aut p̄cussio dilatatōi ⁊
descēsui aq̄ ad oculū. ¶ Oēs āt cāe aut sunt cāe fm̄ es
sentiā: sicut pip̄ quū calefacit ⁊ opiū quū ifrat aut sunt
cāe fm̄ accn̄s. sicut aq̄ frigida quū calefac̄ p̄pea q̄ i
spissat cutiꝫ ⁊ tenet calitatē ⁊ aq̄ cal'a infrat p̄pea q̄
resoluit ⁊ sicut scamōea quū infrat: iō q̄ hūoreꝫ ex
pellit calefacientē. ¶ Nō ois v̄o cā q̄ corpori adue
nit in ip̄ꝫ opat̄: imo p̄t hoc tria sunt nccr̄ia. fortitudo
.s. sue v̄tutis agentis: ⁊ fortitudo v̄tutis corpis p̄pati
ue ⁊ pol'itas p̄mittēdi. vnū tāgere aliꝺ tāto tpe vt in
tali q̄le illud possit ex vno ꝓuenire opō in aliꝺ. Est
āt quū cāꝝ dispōnes diuersificāt̄ i eo qꝺ ꝓuenit ex
eis. ¶ Est.n. quū ex cā vna i corporib⁹ diūsis diuer
se ꝓueniūt egritudines. ⁊ ē quū e⁹ opō diuersificat̄ i
debili ⁊ forti: ⁊ fortis sēsus ⁊ ꝺbilis sēsus. ¶ Cāꝝ p̄
terea alie sunt q̄ sūt vicarie alie q̄ nō. Et vicarie q̄dē sūt
q̄ꝝ quū sepant̄ remanet affectio. Nō vicarie v̄o sūt
ex q̄ꝝ sepatōe ꝓuenit sanitas. ¶ Dicem⁹ ēt q̄ cāe q̄
mutāt dispōes corpis ⁊ ille q̄ ꝯseruāt aut sūt nccr̄ie
a q̄b⁹ ipol'e ē hoieꝫ egredi i toto tpe sue vite: aut non
nccr̄ie. Et nccr̄iaꝝ q̄dē sex sunt gnā. Gen⁹ aeris circun
dātis: ⁊ genus ei⁹ qꝺ comedit̄ ⁊ bibit̄. ⁊ gen⁹ mot⁹ ⁊
q̄etis corpe. ⁊ gen⁹ motuuꝫ aīaliū. ⁊ genus sōni ⁊ vi
gilie: ⁊ gen⁹ euōnis ⁊ retētiōis. De gnē ergo aeris ē
nobis prius loquendum.

¶ Cap. ii. ē de affectione aeris q circūdat corpora.

Aer ē elemētū nr̄oꝝ corpoꝝ ⁊ spūuꝫ: ⁊ pret̄
hoc q̄ ē elemētū nr̄oꝝ corpoꝝ ⁊ spūuꝫ: est
ēt emanatio nostris aduenięs spiritib⁹: ⁊ ē
cā melioratōis eoꝝ nō tm̄ sicut elemētū: ſꝫ ēt sic̄ faci
ens.s.tēperās. Iā āt declarauim⁹ i his q̄ precesserūt
q̄d velim⁹ intelligi quū spūꝫ dicim⁹. nō.n. dicere vo
lum⁹ illꝺ qꝺ phi aīaꝫ vocāt. Et hoc q̄dē tēperamen
tū q̄ ex aere nostris aduēit spiritib⁹ ex duab⁹ p̄dēt
opōnib⁹ q̄ sūt mūdificatio ⁊ euētatō. ¶ Euētatō v̄o
ē tēperamētū ꝯplōnis spūs calidi quuꝫ sup̄fluit pp̄
ꝯstrictionē ⁊ fm̄ plurimū ⁊ pp̄ aliꝺ.s. tēpamētū: qꝺ
scit tēperamētū relatiuū qꝺ sciuisti. ¶ Et hoc q̄deꝫ
tēpamētū attribuit nobis aeris attractio a pulmōe
⁊ a poris euentatiōe pulsus q sūt cū arteriis ꝯtinui
¶ Aer āt q nos circundat valde ē frigid⁹ i ꝯplexio
ne ꝯpōne spūs inati q̄ꝫto plus ꝯplōnis q̄ accidit ꝓ
pter ꝯstrictionem. Quūq̄ꝫ aer ad ipsuꝫ peruenit im
pellit ipsum ⁊ miscet̄ cū eo: ⁊ prohibet ipsū ad igne
itateꝫ ꝯuertatur ꝯstrictiuā ex qua ipse ad malitiaꝫ p̄
uenit ꝯplexionis per quā remouet̄ a preparatōe ad
effectiones recipiendum animales in se que ē causa
vite ⁊ ad resolutionem suemet substantie vaporalis
humide. ¶ Mundificatio vero est propter societa
teꝫ ipsius quando reuerti facit anhelitus illud qꝺ
ei attribuit virtus separatiua ex vapore fumoso. c⁹
ꝯparatio ad spūꝫ est ꝯparatio humoris sup̄flui ad
corpus cuꝫ aer expellit̄. Temperamentuꝫ ergo ei⁹ ē
propterea qꝺ spiritui aduenit aer quū attrahitur ⁊
mundificatio est propter eius exitū quū expellit̄.
¶ Aer enim qui attrahitur in primis quum igre
ditur ad temperandum necesse est vt sit i effectu fri
gidus: sed postq̄ꝫ conuertitur ad qualitatem spiri
tus propter calorem longitudine more destruitur
ei⁹ iuuamētū ⁊ n̄ indiget eo ⁊ ē aer nou⁹ nccr̄i⁹ q igre
diat̄ vt v̄illi⁹ alteri⁹ suppleat vices. Oꝫ igit̄ nccr̄io vt
egrediat̄ ad hoc vt suo vicario locū euet: ⁊ vt fumo
se sup̄fluitates subē spūs cū eo expellāt̄. ¶ Et aer q

dē dū ē tēperatus ⁊ clar⁹: nꝫ sb̄a extranea ꝯplōni spi
ritus ꝯtraria ei admiscet̄ ē sanitatē efficiēs ⁊ ipāꝫ cō
seruās. Et quū mutat siue opatōis ꝯtrariū opat̄.
¶ Aeri preterea accidūt mutatōes nāles ⁊ mutatō
nes ñ nāles ⁊ mutatōes cursū egrediētes nālē ei cō
trarie. Nāles vō mutatōes s̄t mutatōes tp̄ales: q̄m
i vnoquoqꝫ tp̄e ad aliā ꝯuertitur cōplexionē.

¶ Caplm̄ tertiū de naturis temporum.

Debes āt scire ꝙ tp̄a ista sunt s̄m medicos a
lia sūt ab eis q̄ sūt s̄m astronomicos. Quat
tuor nāqꝫ tp̄a s̄m astronomicos sūt muta
tōes solis i vnaq̄qꝫ q̄dra circuli signorū a pūcto ici
piētes v̄nali. ¶ Scd̄m medicos vō ver i terris tēpe
ratiuis ē tp̄s i quo ñ tm̄ s̄t nccīe res calefaciētes ꝓpt̄
frig⁹ ut inde sit multū curādū. nꝫ euētatio ꝑꝑ calorē.
Et i ip̄o qdē ē pricipiū fōdēdi arbores. Et eius tp̄s
ē tp̄s exn̄s int̄ eq̄litatē vernalē aut an̄ ipsā paꝝ dōec
sol sit i medio thauri. Et autūn⁹ est huic oppositus
i talibus quales sūt nr̄e t̄re. In aliis vero terris ē pos
sibile vt procedat ver ⁊ tardet̄ autūnus. Et estas qui
dē ē totū tp̄s calm̄. Et hyēs totū tp̄s frigidū. ¶ Unū
qdqꝫ igit̄ duoꝝ tēpoꝝ veris ⁊ autūni ē magis bre
ue s̄m medicos q̄ꝫ vnūqdqꝫ duoꝝ tēpoꝝ estatis ⁊
hyēis. ¶ Et hyēs quidē ē tp̄s estati oppositum. aut
min⁹ eo aut mai⁹ eo s̄m t̄ras. Et vr̄ ꝙ ver sit tp̄s floꝝ
⁊ initii pomoꝝ. Et autūnus tp̄s mutatōnis coloris
foliorū ⁊ principiū casus eoꝝ. ⁊ qd̄ ē pret̄ istud ē hy
ems ⁊ estas. ¶ Et dicem⁹ ꝙ veris ꝯplō ē temperata
nꝫ ē sic̄ qdā existimāt calā ⁊ hūida. certificare uero
istō multa iuestigatōe ē i p̄te nālis phie. crcdē autēꝫ
debem⁹ ꝙ ver ē tēpatū. ¶ Et estas ē calā ꝓptea ꝙ
sol opponi capitū ē ꝓpiquus et fortitudo existit ra
dii q ab eo ꝓfluit q maginat̄ ꝯuerti retro i estate aut
sup āgulos ualde acutos: aut sup se ip̄m i lineis i q
bus penetrauit. ⁊ ꝓpterea inspissat̄ radius. h⁹ vō cā
ꝓ certo existit eo ꝙ casus radii solis ali⁹ ē qui est sic̄
cāus axis colūne ⁊ piramidis sic̄ si a cētro corporis
sol penetret ad illud qd̄ ē ei oppositū. ¶ Ali⁹ ē qui ē
sicut sup̄ficici ⁊ circūferētie aut q ē ꝓpiqu⁹ circūferē
tie ⁊ eius quidē vr̄ existit i axe eo ꝙ ipressio aduenit
ei ab oībus extremis. ille vō q ē i p̄te extremoꝝ est
magis debilis. Nos āt i estate sum⁹ cadentes in axe
aut circa ip̄m: ⁊ ꝑdurat hoc tp̄s sup nos q i istis mo
rāt̄ latitudib⁹. Et in hyeme sum⁹ circa circūferentiaꝫ
¶ Idōqꝫ i estate lumē existit magis splēdidū lꝫ spa
ciū qd̄ ē a nr̄o loco ad locū solis sit lōgi⁹ quū sol cir
ca suā existit augēt. ¶ Isti⁹ vō lōgiq̄tatis ⁊ ꝓpinq̄ta
tis ꝯꝑō i p̄te astronomica p̄tis disciplinalis phie de
claratur ⁊ certificatio fortitudinis caloris ⁊ fortitu
dinis luminis monstratur in parte naturalis philo
sophie. ¶ Et estas p̄ter hoc ꝙ ē calā ē ēt sicca ꝑꝑ r̄
solutionē hūorū que fit in ea a multa calitate ⁊ ꝑꝑ
resolutionē subē aeris ⁊ ipsius sitītudinē cū nā igne
a: ⁊ ꝓpt̄ paucitatē ei⁹ qd̄ cadit i ea de rore ⁊ pluuia.
Et hyēs qdē fr̄a ē ⁊ hūida ꝓpt̄ haꝝ cāꝝ contraria:
In autūno vō iā calor diminutus fuit ⁊ frigiditas ñ
dū ꝑuenit ad ꝯplemētū. ¶ Et sil̄e existit ꝙ iam i me
dio stam⁹ lōgitudis q̄ ē int̄ axē quā noīauim⁹ ⁊ iter
circūferentiā ꝓpinqu⁹: igit̄ existit tēperamēto qd̄ int̄
calitatē existit ⁊ frigiditatē. Inter hūiditatē āt ⁊ sicci
tatē nō existit tēpat⁹. ¶ Quō. n. hoc eēt quū sol iam
siccauerit aerē ⁊ nōdū acciderit ex cāis hūectātibus
qd̄ sit exiccatōi cāe exsiccātis oppositū. Dispō quo
qꝫ q̄ ē ad ifrigidādū nō ē queādmōm ea q̄ ē ad hu
mectādū: q̄m ꝯuersio q̄ ē ad infrigidādū ē leuis sed
ꝯuersio q̄ ē ad hūectādū nō ē tā facilis: nꝫ ēt ꝯuersio
q̄ fit ad hūiditatē ꝑꝑ frig⁹. sic̄ ꝯuersio q̄ fit ad siccita
tē ꝓpt̄ calorē. Cōuersio nāqꝫ q̄ fit ad siccitatē ꝓpter
calitatē ē facilis: q̄m q̄libet calitas exsiccat: sꝫ ñ que
libet frigiditas hūectat: imo plerūqꝫ q̄libet calitas
fortior existit i hūectādo quū mām̄ inuēit ꝙ si q̄libꝫ
frigiditas i eodē: q̄libet. n. calitas euaporatione fac̄
⁊ ñ resoluit: sꝫ q̄lꝫ frigiditas ñ ispissat ⁊ ꝯstrigit ⁊ ad
iuuat. Idōqꝫ ñ ē dispō q̄ faciat remanē ver i hūidita
te hyemis sic̄ ē dispō q̄ fac̄ remanere autūnū i sicci
tate estatis. ¶ Ueris. n. hūiditas tēpat̄ i tāto tp̄e ꝑꝑ
calitatē i q̄zto nō tēpat̄ siccitas autūni ꝓpt̄ fridita
tē ⁊ vr̄ ꝙ hūectatio ista ⁊ exsiccatio siles sint opatōi
b⁹ habitus ⁊ priuatōis ⁊ ñ duoꝝ ꝯtrarioꝝ opatōni
b⁹. Exsiccatio nāqꝫ i hoc loco ñ ē nisi subē humide
destructio ⁊ humectatio non est sicce substantie de
structio: sed subē hūide acq̄sitio. quū. n. i hoc loco
dicim⁹ aerē hūidū ⁊ aerē siccū ñ itelligimus eius for
mā: nꝫ ei⁹ q̄litatē nālē: nꝫ d̄ hoc i hoc loco cogitam⁹
aut multū sollicitamur. Et quū aerē dicim⁹ hūidū ñ
volum⁹ intelligē nisi aerē cui⁹ amixti fuerint vaporis
multi aquosi: aut aerē c⁹ spissitudo ꝯuersa fuit a simi
litudie vaporis aquosi: ⁊ aerē dicim⁹ siccū aerēꝫ vꝫ
ex quo resolutū fuit qd̄ d̄ vaporib⁹ aquosis ei erat a
mixtū: q̄m se cōuertit ad similitudinē sb̄e ignis ꝓpt̄
resolutionē ⁊ cū quo amixti fuerūt t̄restres fūi q ter
re in sua siccitate similat̄. Superfluitas igit̄ hūidita
tis hyemalis minuit̄ ex vere ꝓpter qualibet calitatē
q̄ i ip̄o accidit ꝓpter qd̄ sol oppositōi capitū ꝓpiq⁹
existit. Autūni uero sb̄a nō ꝓpter qualibet frigidita
tē q̄ i ip̄o accidat hūectat̄: ⁊ quū hoc cognoscere vo
les ꝯsiderabis an res sicce i aere frigido tā cito hūec
tāt̄ q̄ꝫ cito res humide i aere calō exsiccant̄ postq̄ꝫ
pones fr̄m i frigiditate sua sic̄ calꝫ i calitate sua fere.
¶ Quū hoc. n. ꝯsideraueris iuenies rē iter ea diuer
sā. lꝫ hic exāt res alia maior ista: ⁊ est ꝙ hūiditas in
aere calido ⁊ fr̄o sil̄ ñ permanet: nisi ꝑꝑ emanatōis
ꝑmanētiā ad eas veniētis: sꝫ siccitas indiget nulla e
manatōe. Hoc āt ꝙ hūiditas ñ permanet in corpo
ribus aeri discooꝑtis: ⁊ i ip̄o aere nisi ꝓpt̄ emanatō
nē ñ ē: nisi ꝓpterea ꝙ aer ñ dr̄ eē fortis fritas nisi per
ꝯꝑatōem nr̄orū corporū: nꝫ ei⁹ fritas ꝑueīt apd̄ nos
i t̄ris habitatis tāta q̄n aliquo mō resoluat. Immo
i oīb⁹ resoluit dispositōibus ꝓpt̄ illud qd̄ i eo existit
d̄ v̄tute solis ⁊ stellaꝝ. Quū ergo abscindit̄ emana
tio ⁊ perdurat resolō cito aduenit siccitas. In v̄e āt
illō qd̄ resoluit̄ ē plus eo qd̄ euaporat. Et h⁹ quidēꝫ
cā ē eo ꝙ euaporationē due res efficiūt. vna ē calidi
tas subtilis pauca in eo ꝙ ex spacio manifestuꝫ exi
stit: ⁊ calitas fortis iter ea abscondita ex q̄ ad terr̄ su
ꝑficiē res ꝓfluit subtilis. Qd̄. n. d̄ t̄ra occultū ē i hye
me vehemēti calore calm̄ existit: queādmōm i sapiē
tiis nālib⁹ pricipalibus d̄claratū fuit ⁊ est calitas ae
ris pauca. ¶ Due igit̄ res ad hūectādū ꝯiūgūt q̄ s̄t
sublimatio ⁊ inspissatio ⁊ q̄ꝫto magis q̄ꝫ ēt fritas in
sb̄a ipsius aeris operat̄ spissitudinē ⁊ ꝯcussionēꝫ ad
euaporatōem. In vere aūt resolutio aeris ē magis
fortis q̄ꝫ eius euaporatio ⁊ calor abscondit⁹ occult⁹
valde minuit̄ ⁊ apparet ex eo quod superficiei terre
aduenit subito res que est fortior q̄ꝫ vaporans aut
res que subtilis existit euaporatōis ꝑꝑea ꝙ multuꝫ
supat māꝫ ⁊ subtiliat ⁊ inuenit ei⁹ pauca euaporatō
calorē multū i aere ꝯplet̄ resolō ꝑꝑ hoc: hoc ē s̄m

plurimū ⁊ ſm eaꝝ cāꝝ ſinglaritatē abſqꝫ aliis cāis
ex qbꝰ he alie ꝓueniūt cāe pt̄ eas q̄s noīauimꝰ. Am
pliꝰ āt nō ē ibi mā̄ mlta q̄ illud qd̓ fuit ſublimatuꝫ ⁊
ſubtiliatuꝫ reſtauret. Et ꝑpea oꝫ vt nā̄ veris trahat
ad eq̄litatē int̄ hūiditatē ⁊ ſiccitatē ſicut ē tēperatuꝫ
int̄ caliditatē ⁊ frigiditatē: lꝫ nō ꝓhibeamꝰ qn̄ prici
piū veris trahat ad hūiditatē quādā: ⁊ tm̄ nō ē lōgi
quū ab eq̄litate ſicut eſt ſiccitas autūni ab eq̄litate.
Preterea ſi nō iudicauerimꝰ ꝙ i autūno ſit fortis eq̄
litas inter caliditatē ⁊ frigiditatē non erit ab equali
tate lōginquiꝰ: eiꝰ. n. partes diei q ſūt an̄ meridieꝫ ⁊
poſt ſūt eſtiue. Aer nanqꝫ autūnalis ē fortis ſiccita
tis ⁊ valde aptꝰ ad recipiēdū caliditatē ⁊ ꝯuertit ad
ſimilitudinē igneitatis ꝓpterea ꝙ eſtas ipm̄ ad hoc
ꝑparauit: ⁊ eiꝰ noctes ⁊ eiꝰ matutina ſt̄ frigida ꝑp ſo
lis lōgitudinē i autūno ab oppōne capitū: ⁊ ꝓpte
rea ꝙ ſubtile reſolutū fortit̄ recipit oꝑationē eiꝰ qd̓
īfrigidat. ¶ Ver āt magis ē circa eq̄litatē i duabus
q̄litatibꝰ: iō ꝙ aer ipſius nihil recipit ex cā̄ q̄ cāe q̄ ē
i autūno ſimilis exiſtit. ſ. illud quod recipit autūnuſ
ex caliditate ⁊ frigiditate. Eius igit̄ nox nō multuꝫ
longe ē a die ſui ipſius. ¶ Qd̓ ſi aliqs dixerit q̄ rō
ne nox autūni ē frigidior nocte veris quuꝫ oporte
ret vt eius aer eſſet calidior: eo ꝙ ſit magis ſubtilis.
Reſpondemꝰ ⁊ dicemꝰ ꝙ aer q ē fortis raritatis citiꝰ
recipit caliditatē ⁊ frigiditatē: ⁊ ſilr̄ aqua fortis rari
tatis: iō qꝫ quū tu calefeceris aquā ⁊ volueris ipſaꝫ
ꝯgelare: citius ꝯgelabit̄ q̄ꝫ frigida ꝑpea ꝙ frigiditaſ
in ipſā penetrat ꝑp eius raritatē. ¶ Corpora auteꝫ
nō tm̄ ſētiūt ex frigiditate veris q̄ꝫtū ſentiūt ex frigi
ditate autūni: eo ꝙ corpora in vere ſunt exeuncia a
frigiditate ad caliditatē ꝯſueta in frigiditate: ⁊ in au
tūno ſūt ad hoc ꝯtraria: lꝫ autūnꝰ ad hyemē tēdat:
⁊ ver ab eo recedat. ¶ Et ē tibi ſciēdū ꝙ tēpoꝝ di
uerſitas facit ꝯmoueri in vnoquoqꝫ climate aliquē
egritudinū moꝫ. ¶ Et medicꝰ dꝫ hoc in vnoquoqꝫ
climate cognoſcere ad hoc: vt in ipſo ſint ꝯſtructe.
cuſtodia ⁊ regis ꝑmiſſio. Et ēt quū vnꝰ dies alicui
tēpoꝝ ſimilis exiſtit ⁊ nō alii. ¶ Eſt nāqꝫ ex diebꝰ q
ē vernalis ⁊ eſt ex eis qui ē eſtiualis: ⁊ eſt ex eis qui
ē autūnalis qui in die vna calefacit ⁊ infrigidat.

¶ Capi. iiii. de iudiciis tp̄oꝝ ⁊ eoꝝ mutationibus.

Omne tp̄s q ꝯplonē hꝫ ſanā ꝓportionale ē
ei ꝯueniēs: ſed q malitiā ꝯplonis hꝫ ꝓpor
tionale diuerſificat̄ ab eo: ſꝫ quū multa ab
equalitate egreſſio acciderit proportionale ⁊ nō ꝓ
portionale ab eo diuerſificabit̄: iō ꝙ virtus debilita
bit̄. Vnūqd̓qꝫ ēt tp̄s ꝯploni egrote ꝯueniēs ipſius
ꝯtrariū ē. Quūqꝫ duo tēpora a ſua egreſſa fuerint
nā̄ ⁊ fuerit eoꝝ exitus ꝯtrariꝰ: neque fuerit ibi ſuper
fluitas longa: quēadmodū ſi fuerit hyems meridia
na ⁊ ſuperuenerit ei ver ſeptētrionale: erit aduentuſ
ſecundi ſuꝑ primū ꝯferens corporibꝰ ⁊ ipſa tēperās
eo ꝙ ſeptētrionalitas veris ē oppoſita meridionali
tati hyemis: ⁊ ſimilit̄ ſi hyēs valde ſicca fuerit ⁊ ver
fuerit valde humidū: tūc ver hyemis ſiccitatē tēpa
bit: ⁊ ſi humiditas non fuerit multa nꝫ proluugabi
tur tp̄e multo nō mutabit illud eius tēperamētū in
humectatione īpedientē. ¶ Mutatio preterea tp̄iſ
in vno tp̄e ē minꝰ afferens mortalitatē q̄ꝫ eius muta
tio i multis tp̄ibꝰ. ſ. mutatio adducēs mortalitatē: ⁊
nō ē mutatio emēdās illd̓ qd̓ prima attulit mutatio
ſicut diximꝰ. Et ex ꝯplonibus aeris dignior vt ꝯuer
tatur ad putrefactiōꝫ ē calidi ⁊ humidi aeris ꝯplo.

Plurimū vero qd̓ accidūt aeris mutationes ē i lo
cis diuerſoꝝ ſituū ⁊ i profunditatibus valliū: ſed in
collibus ⁊ in altis pauce proprie exn̄t: ⁊ ē ꝯueniēs
vt ſicut tp̄a dn̄t ꝓueniāt vt ſit eſtas calā ⁊ hyems fri
gida: ⁊ ſilr̄ vnūqd̓qꝫ tp̄s. Qd̓ ſi plerūqꝫ nō ita fuerit
erunt cauſe malaꝝ egritudinū. Annꝰ ꝑterea in quo
oīa eius tp̄a ſm̄ vnā eueniūt q̄litatē: annus ē malus
quēadmodū ſi totus annꝰ fuerit humidus: aut ſiccꝰ
aut calidus: aut frigidus. Annus. n. q ē ſic ē multa
rū egritudinū ſue qualitati proportionaliū quaruꝫ
tp̄a poſtea erūt ꝓlixa. Vnū nāqꝫ tēpꝰ multū ꝯmo
uet egritudinē ſibi ꝓportionalē q̄ꝫto magis totꝰ an
nus. Tp̄s. n. frigidū quuꝫ corpus inuenit phl̓aticū
ꝯmouet epilepſiā ⁊ paliſiꝫ ⁊ apopleſiā ⁊ torturaꝫ ⁊
ſpaſmū ⁊ ſilia. ¶ Et tp̄s calidū quū inuenit corpus
colericū ꝯmouet mā̄ꝫ ⁊ febres acutas ⁊ apā̄ta acu
ta: q̄ꝫtomagis ſi totꝰ annꝰ ſm̄ vnius tp̄is nā̄ꝫ incedit.
Amplius cū cito ꝓuenit hyems cito hyemales ad
ueniūt egritudines. Et quum cito ꝓuenit eſtas cito
eſtiue adueniūt egritudīes: ⁊ mutant̄ egritudines q̄
erāt ante ſꝫ iudiciū tp̄is. ¶ Quūqꝫ aliqd̓ ꝓlungat̄
tp̄s multe eius fiūt egritudīes: ⁊ ꝓprie eſtas ⁊ autū
nꝰ. ¶ Debes āt ſcire ꝙ effectꝰ mutationuꝫ tēpoꝝ n̄
ſt̄ ꝑp cāꝫ tp̄is: vn̄ ē tp̄s: ſꝫ ꝑpea ꝙ cū eo mutata qua
litas magnā effic̄ opōem in mutatiōibꝰ diſpōnū: ſilr̄
quoqꝫ ſi aer i vna die mutat̄ de caliditate i frigidita
tē mutabunt̄ ſm̄ eas corpora. ¶ Et i tp̄ibꝰ qdē ſani
us exiſtit: vt ſit autūnus pluuioſus ⁊ hyems tēpera
ta nꝫ ſit non frigiditatē hn̄s: non tm̄ ſit plurima i cō
paratione regiōis. Et ſi ver pluuioſū fuerit ⁊ eſtas
non abſqꝫ pluuia fuerit: erit iſtd̓ qd̓ ſanius eſſe pōt.

¶ Caplm̄. v. de aere bono.

Aer bone ſb̄e ē aer cui nō admiſcet̄ ex vapo
ribꝰ: nꝫ ex fumis res extranea: ⁊ q eſt diſcoo
ꝑtus celo: neqꝫ ē int̄ ꝑietes ⁊ tecta ꝯſtrictuſ
¶ Quū vero i aere acciderit putrefactio cōis diſco
opꝰ: tūc erit ipſā magis recipiēs q̄ꝫ ꝯſtrictꝰ ⁊ occul
tatꝰ. alit̄ āt diſcooptꝰ melior exiſtit. ¶ Et hic qdē bo
nꝰ aer ꝑmanet clarus niſi cū eo vapores miſceāt̄ la
cuꝫ ⁊ ſtagnoꝝ ⁊ ꝓfūditatū aquā ꝯtinētiū ⁊ terrarū
q̄ ſt̄ laxe: ⁊ locoꝝ vbi naſcunt̄ olera: ⁊ ꝑcipue vbi ta
lia q̄les ſūt caules ⁊ eruca oriūt̄ ⁊ arbores viſcoſe ⁊
arbores malaꝝ ꝯplonū: ſic̄ ſohat ⁊ nuces ⁊ ficus ⁊
odores putridi: ⁊ ꝑp hoc n̄ remoueāt̄ ab eo vēti bo
ni q ſufflāt ex t̄ra alta aut eq̄li ¶ Et aer hic n̄ ē retētꝰ
t̄ra ꝓfūda q̄ cito caleſit quū ſol orit̄ ⁊ cito īfrigidat̄
cū occidit: nꝫ ē ſtrictꝰ int̄ parietes q paꝝ ē ex quo fu
erūt ꝯſtructi cū ſehergi ⁊ hoꝝ ſilia. ⁊ nōdum itegre
ad ſiccitatē ꝑfectā ꝑueīūt: nꝫ obſiſtit attractōi aeriſ ſi
cut q gutt̄ ſtringit. ¶ Et tu qdē iā ſciuiſti ꝙ mutatō
nū aeris alie ſūt nāles: alie ſt̄ nāe ꝯtrarie: alie ſunt q̄
n̄ ſt̄ nāles: neqꝫ extra nām̄. ¶ Debes āt ſcire ꝙ mu
tatōes aeris que n̄ ſt̄ ſꝫ nāꝫ ſiue ſint ei ꝯtrarie ſiue n̄
ꝯtrarie qm̄ eueniūt ſꝫ circuitū ⁊ qm̄ n̄ ſuāt circuitū:
Ex diſpōibꝰ qdē tēpoꝝ ſāior ē vt exiſtāt tēpora ſm̄
ſuam nām̄: qm̄ eoꝝ mutatōes afferūt egritudines.

¶ Caplm̄. vi de mutatione qualitatuꝫ aeꝝ ⁊ eis q̄
ex temporibus proueniunt.

Aer calidus diſſoluit ⁊ laxat. Et ſi eius cali
ditas pauca fuerit: tēpata tm̄ rubificabit co
lorē eo ꝙ ſāguinē ad extiora trahit: ꝙ ſi mlꝰ
ta fuerit colorē efficiet citrinū: ꝑpea ꝙ reſoluit illud
qd̓ attraxit. Ipſe quoqꝫ multū effic̄ ſudorē ⁊ minuit
vrinā ⁊ digōeꝫ d̓bilitat ⁊ ſitiꝫ fac̄. ¶ Frigidus vero

aer constringit⁊ digestōem fortiorē reddit ⁊ vrinā
efficit multā: iō ꝙ hūores ꝯstringit ⁊ ꝑpea ꝙ i sudo
rē parū resoluunt ⁊ his silia: ⁊ minuit egestionē pro
pterea ꝙ musculi ani se exprimunt: ⁊ iō ꝙ rectū in
testinū parū obedit. vñ ꝑꝑ destructionē obedientie
vie sterc⁹ nō descēdit: q̄propter multū morat ⁊ eius
aquositas in vrinā resoluit. ¶ Aer vero hūidus cu
tē lenit ⁊ corp⁹ hūectat. ¶ Et sicc⁹ exsiccat cutē ⁊ de
nigrat corpus. ¶ Et aer turbatus tristifiat aiaꝫ ⁊ ꝯ
miscet hūores. ¶ Aer v̄o turbat⁹ ali⁹ ē ab aere gros
so. ¶ Aer .n. grossus ē ille q in turbatōe sbe sue silat
Sꝫ turbat⁹ ē ille q cū ꝑtib⁹ miscet grossis. ¶ Duarū
v̄o rez significatio ē ꝙ stelle minute parū apparent
⁊ ꝙ splendor eius ꝙ ex stellis fixis sic ei⁹ qd̄ scitillat
parū resplēdet. Et ei⁹ qdē cā exn̄t vapores multi et
fūi multi ⁊ vēti bōi pauci. ¶ Nūc aut illū smonem
ad hāc reducem⁹ itētionē. ⁊ cōplebim⁹ ipsū cū d mu
tationibus aeris q ē ꝑter nām tractabim⁹. Et omne
qdē tp̄s qd̄ ꝓuenit fm qd̄ dꝫ iudicia hꝫ ꝓpria. Et si
nis quidē cuiusqꝫ tp̄is pricipio tp̄is qd̄ ē p⁹ ipsū i iu
diciis duoꝝ tēpoꝝ cōicāt ⁊ i egritudib⁹ ipoꝝ ¶ Uer
āt cū ē fm suā ꝯplonem ē melius tp̄s ⁊ ē ꝓportiona
le ꝯploni spūs ⁊ sāguis: ⁊ lꝫ cū sua existat equalitate
quā noiauim⁹ ad caliditatē tñ subtilē declinat parū
per sopitā ⁊ ad hūiditatē nālem ⁊ rubificat coloreꝫ
eo ꝙ sāguinē attrahit tēpate ⁊ ñ ꝓuenit ad resoluen
dū queādmodū estas ꝓueīt estiualis. ¶ In v̄e quo
qꝫ quū mouet egritudines chronice: facit eniꝫ hūo
res q sūt quieti currē ⁊ eliq̄t eos. ¶ Iōqꝫ mlīam pa
tiētib⁹ mlīa ꝯmouet. Et ille i quo multitudo exubat
hūorū i hyeme ꝑꝑ eius gulositatē ⁊ exercitii ei⁹ ꝑui
tatē fit i vere egritudib⁹ apt⁹ q̄ ex illis ꝯmouet mate
riis ꝑꝑ ꝙ ver eas r̄soluit. ¶ Quūqꝫ ver ꝓlōgat ⁊ tē
pat estiue egritudies pauce fiūt. Ueris āt egritudies
sūt sāguis egestio ⁊ flux⁹ sāguis ex narib⁹ ⁊ mlīe ebu
litio: q̄ de nā existūt colere ⁊ apāta ⁊ carbunculi ⁊ si
nāces ⁊ sūt plerūqꝫ ꝑnicīose ⁊ alie exiture. ¶ Et in
ip̄o multū ꝯtingūt venarū scissur ⁊ sputū sanguino
lētū ⁊ tussis: ⁊ ꝓprie i ea qd̄ ex ip̄o ē hyemale ⁊ hye
mi silat fiūt eoꝝ dispositiones male q has hñt egri
tudines ⁊ ꝓprie pthisiꝫ. Et ꝑpea ꝙ ipꝫ in phlegma
ticis māīm phlegmatis mouet accidit i eo appople
xia ⁊ palysis ⁊ iūcturarū dolores ¶ Ex eis v̄o que
ducūt ad hoc ē aliqs fortis mot⁹ ex motib⁹ corpo
reis ⁊ aialib⁹ ⁊ comestio ēt reꝝ calefacientiū eo ꝙ ae
ris adiuuat nām ¶ Nulla āt res ē que ita tueatur ab
egritudinibus v̄is queādmōm phlebotomia ⁊ ina
nitio ⁊ diminutio comedēdi ⁊ augmētū bibēdi ⁊ d
bilitatio potus inebriātis ⁊ ipsius diminutio ⁊ tem
peramētū. ¶ Uer preterea pueris est conueniēs et
eis qui sūt circa ipsos. ¶ Hyems vero ad digeren
dū ē melior ꝓpterea ꝙ frigus caloris innati sbaꝫ cō
prehēdit. vñ fortior efficit ⁊ nō dissoluit. ⁊ iō q̄r fruc
tus sūt pauci ⁊ gens nō comedit nisi leuia nutriētia
⁊ q̄r hominū motus post repletōem ē paruus ⁊ qa
ad loca ingrediūt calefaciētia. ¶ Ipsa quoqꝫ cho
lerā plus debilitat q̄ꝫ oia tp̄a sua frigiditate ⁊ sui di
ei breuitate ⁊ sue noctis ꝓlixitate. Et ipsa est magis
ꝯstringens mās. Et ipsa est plus necessariū assumē
ea que incidūt ⁊ subtiliant. ¶ Egritudinū v̄o hye
maliū plurime sūt phlegmatice et i ipa phlegma fit
multū ⁊ plurimū qd̄ ē i eo qd̄ vomitu expellitur est
phlegma. Colores quoqꝫ apātū in ea fm plꝫ ad al
bedinē trahūt ⁊ in ipsa abūdat catarrus ⁊ icipit ca
tarrus quū aer autūnalis mutatur quem postea se
quuntur apa lateris ⁊ apa pulmonis ⁊ raucedo ⁊
dolor gutturis deide accīt dolor lateris ipsi⁹ ⁊ dor
si ⁊ neruorū nocumēta ⁊ capitis dolor chronic⁹ im
mo apploplexia et epilepsia. ¶ Et hoc totū ꝓpea
ꝙ matie ꝯstringūt phlegmatice. Et q̄r multiplicant
Senibus v̄o nocet hyems et eis silr q eis siles exn̄t
sed mediis iuuamētū prestat. ¶ In hyeme prea
hypostasis in vrina multitudo existit ꝯparatōe esta
tis: ⁊ eius ēt quātitas est maior ⁊ minuit in ea sāguis
⁊ auget phlegma. In estate v̄o augetur cholera ru
bea: sed postea in eius fine cholera nigra auget: pro
pterea ꝙ subtile resoluit ⁊ grossū retinet ⁊ constrigi
tur. Et inuenies senes et q eis silantur in estate fortō
res. Et estas quideꝫ hūores resoluit ⁊ v̄tutes debili
tat ⁊ operationes nāles cā multe resolutionis et ci
trinat colorē. ꝓpterea ꝙ resoluit illud qd̄ ex sangui
ne attrahit. ¶ Egritudinū quoqꝫ tp̄a in ea abbre
uiāt. si eni virtus fortis fuerit aerē inueniet ad r̄soluē
tē adiuuātē ⁊ ad egritudis māꝫ matādū ⁊ expellet
eā extra. Qd̄ si debilis fuerit calor aeris ei addet de
biiltatē propterea ꝙ laxat: ⁊ destruetur ⁊ morietur
eger. ¶ Amplius estas calida ⁊ sicca cito incidit e
gritudines: humida vero est masticās. vñ suaꝝ egri
tudinū tp̄a ꝓlongant: iōqꝫ ꝑlin vlcerū ad herpetem
estiomenū peruenit. Et accīt in ea hydropisis ⁊ ly
enteria ⁊ lenit nā ⁊ ad hoc totū adiuuāt hūores m̄l
ti q a supioribus ad inferiora descēdūt ⁊ ꝓprie a ca
pite. ¶ Estiue vero egritudines sūt sicut febres terti
ane ⁊ sinochus ⁊ causon ⁊ corporis extenuatio. Et
ex doloribus doloris auris ⁊ opthalmia ⁊ i ea m̄l
tiplicāt ꝓprie cū nō fuerit vētosa herispila ⁊ bothor
q̄ sūt eius nature cuius ē ipsa. Quuꝫ v̄o estas fuerit
v̄nalis erūt febres bone dispōnis nō hñtes asperita
tē ⁊ accuitatē siccā ⁊ multiplicabit in ea sudor ⁊ ex
pectabit i crisib⁹ ꝓpt̄ea ꝙ caliditas ⁊ humiditas hu
ic ꝓportionāt: q̄m caliditas resoluit ⁊ hūiditas la
xat ⁊ porros dilatat. ¶ Quūqꝫ estas fuerit meridio
nalis multiplicabūt i ea mortalitates ⁊ egritudines
variole ⁊ morbili. ¶ Septētrionalis v̄o estas est sa
na: iōqꝫ exprimēdi egritudines i ea multiplicant.
¶ Egritudies āt iste exprimēdi sūt egritudines q̄ ꝓ
ueīt ex cursu materiei ꝑꝑ calorē occultū aut manife
stū cū ꝑcutit eū frigiditas māifesta ⁊ ꝓmit. ¶ Et he
qdē egritudines sūt sicut reumatismi ⁊ que ipsos se
quūt. Quūqꝫ estas fuerit septētrionalis sicca phleg
maticis ꝯfert ⁊ mulieribus ⁊ cholerā hñtibus rube
am accidet ophthalmia sicca ⁊ febres acute logi tē
poris ⁊ prouenient ex adhustiōe cholere ꝯstrictio:
⁊ cholere nigre exhuberatio. ¶ Autūnus v̄o mul
tarū existit egritudinū: eo qd̄ in ip̄o hō sub sole cali
do multū incedit. deinde in nocte peruenit ad frig⁹
⁊ ꝓpterea ꝙ fructuū ē multitudo q̄ hūores fiūt ma
li: ⁊ ꝑꝑ dissolutōem virtutis in etate. Humores pre
terea fiūt i autūno mali ꝑꝑ mala cibaria ⁊ ꝓpter sb
tilis resolutionē: ⁊ quia remanet spissū ⁊ ꝑꝑ ei⁹ adu
stionē. Quūqꝫ aliquis humor ebulierit ꝑpea ꝙ nā
ip̄m vult expellere ⁊ resoluit reducit ipsū frigus ad
stringēdū. ¶ Sāguis quoqꝫ i autūno multū minui
tur: imo sāguini i sua ꝯplone ꝯtrarius existit. Nō er
go ad ip̄m gnāndū iuuat. Et etiā resolo iā precessit
q̄ estas sāguinē resoluit ⁊ ex ipso minuit. In ipso āt
acescūt ex hūoribus cholera rubea residua ab esta
te: ⁊ nigra ꝓpterea ꝙ hūores in estate fiūt cinis: ⁊ iō i

ipso cholera multiplicaṫ nigra: qm̄ estas adurit hu mores: ⁊ autūnus facit ex eis cinerē: ⁊ pricipiū qui dē autūni senibus aliquo mō ꝯueniens existit ⁊ ei⁹ finis eos īpedit maxīo īpedimento. ❡ Autūni aūt egritudines sūt scabies q̄ excoriat ⁊ īpetigines ⁊ cā cri ⁊ iuncturaꝝ dolores ⁊ febres ꝯmixte ⁊ febres q̄r tane pp colere nigre multitudinē: ⁊ pp illud qd̄ d̄ eꝰ operatione declarauim⁹: idēq3 ingrossaṫ splen in eo ⁊ accidit in ipso vt vrina guttatī3 emittaṫ propter il lud qd̄ vesice accidit ex diuersitate ꝯplexiōis inṫ ca liditatē ⁊ frigiditatē. ❡ Difficultas quoq3 accit vri ne qd̄ plus accidit q̄3 ꝙ vrina guttatī3 emittaṫ. ⁊ ac cidit in eo lyenteria. Et hoc q̄dē ē propterea ꝙ frigi ditas expellit illud qd̄ ex humorib⁹ ad iteriora cor poris ē subtile: ⁊ fit in eo scia: ⁊ accidit in eo sinantia acuta colerica ⁊ in vere phlāᵗica: quoniā principiū cuiuscūq3 humoris earū ē ex humore quē efficit tē pus qd̄ ante ipsū fuit: ⁊ in ipso ēt multiplicaṫ iliaca sicca. Et est cū in eo accidit apoplexia ⁊ egritudies pulmonis ⁊ dolores dorsi ⁊ coxaꝝ propter motū superfluitatum in estate primum ⁊ postea cito ꝯstri ctionē. ❡ Et multiplicanṫ in ipso vermes in vētre ꝓ pter debilitatē virtutis in digerēdo ⁊ expellēdo. In ipso ēt ⁊ proprie in sicco multiplicanṫ variole: ⁊ p̄ci pue quū ante ipsū fuerit estas calida ⁊ in ipso etiam multiplicaṫ mania propter hūoꝝ colericoꝝ mali tiā: ⁊ q2 colera nigra eis cōmiscet. ❡ Autūnus p̄te rea est tp̄s qd̄ in pulmone hn̄tib⁹ apā ē deterius qui sunt hn̄tes ptisī3 ⁊ ip̄e detegit occultū in sua dispōe. quū ante ipsū initiū habuerit ⁊ nō bene manifesta baṫ. Ethicā quoq3 habētib⁹ singularē3 ē ip̄se deteri us tēpus cā sue exiccationis. ❡ Amplius autū⁹ ē sicut nutritor reliquaꝝ egritudinū estatis. Et autū nus q melior existit ē q ē magis humidus ⁊ pluuio sus. ❡ Et deterior ē ille qui ē siccus.

❡ Cap. vii. de iudiciis dispōnū anni.

Cum hyemi meridiōali ver supuenerit sep tētrionale qd̄ postea estas seqtur valde va porosa ⁊ multiplicate fuerint aq̄ ⁊ ver ꝯser uauerit materias vsq3 ad estatē multiplicabiṫ i autū no mortalitas in pueris ⁊ multiplicabūṫ in eo dis̄e teria ⁊ intestinoꝝ vlcera ⁊ tertiana nota ꝓlixa.

❡ Quūq3 hyems multaꝝ fuerit aquaꝝ abortient ille que se in vere perituras sperabāt absq3 cā. Qd̄ si pepererint erit qd̄ pariet debile aut mortuū aut grā dē hn̄s malitiā: ⁊ in hominib⁹ multiplicabunṫ oph thalmie ⁊ sāguis egō. Et catarri tunc multiplicabū tur ⁊ proprie in senib⁹ ⁊ descēdet i mēbra eoꝝ occul tata ⁊ qn̄q3 morte morienṫ subita: idō ꝙ vie sp̄us su bito ex multitudine oppillaṫ. ❡ Et quū ver pluui osū ⁊ meridionale fuerit ipsūq3 hyemi supuenit sep tētrionali multiplicabūṫ i estate febres acute ⁊ oph thalmia ⁊ nāe solo ⁊ sāguis egestio ⁊ plin hoꝝ diu3 ꝯtiget pp reumatismos: ⁊ ppea ꝙ phl̄a qd̄ i hyeme adunatū fuit ad foramia descēdet occulta. eo ꝙ ip̄s mouebit calor ⁊ proprie in hūidas hn̄tib⁹ ꝯplōnes sicut mulierib⁹: ⁊ multiplicabunṫ putrefactio ⁊ ipsi us febres. Qd̄ si i aliquoꝝ estate euenerit pluuia tē pore quo canis eleuaṫ ⁊ postea venerit vētus septē triōalis boni fiducia habebiṫ ⁊ resoluēt egritudies ❡ Quib⁹ āt plus nocet hoc tēpus sunt mulieres ⁊ pu ri. Et qui ex eis euaserit ad quartanas deueniet pp humoꝝ adustionē: q2 fiunt cinis: ⁊ post quarta nas ꝓueniet ad hydropisim ⁊ ad dolores splenis.

⁊ ad epatis debilitatē propter hoc. ❡ In senib⁹ aūt ⁊ in corpore in quo ē timor frigoris ē eius nocumē tū puū. ❡ Quū vero estati sicce septētrionali supue nerit autūnus pluuiosus meridionalis p̄parabū tur corpora ad hoc vt veniāt in hyeme dolor capi tis ⁊ cutis ⁊ raucescent eoꝝ guttura ⁊ fluēt: qm̄ ori 3a multū accidet eis. Et similiter quū estati sicce me ridionali superuenerit autūnus pluuiosus septētrio nalis multiplicabiṫ ēt in hyeme dolor capitis: ⁊ p⁹ reumatism⁹ ⁊ tinnitus ⁊ raucedo. ❡ Et quu3 estati meridionali autumnus superuenerit septentiona lis multiplicabuntur in eo egritudines exprimen di ⁊ ꝯstringendi ⁊ iam sciuisti hoc. Et quu3 autum nus ⁊ estas in hoc conueniunt vt sint ambo meridi onales humidi multiplicabunṫ humores: ⁊ quū ve uerit hyems venient egritudines exprimēdi quas noiauimus: n3 ē longe quin ad ꝯstrictionē ⁊ materi erū ꝯculcationē pueniaṫ: eo ꝙ sūt multe ⁊ ꝙ vapo res nō hn̄t vn̄ egrediaṫ vt ad putridas ꝑducat egri tudines.: n3 fallet qn̄ hyems fit infirma: ppea qd̄ in ueiēt malas māS ꝯstrictas ⁊ multas. ❡ Quū vero ambo fuerint sicci septētriōales iuuabūt eū: cui no cet humiditas ⁊ mulierib⁹: ⁊ q ē talis q̄les ipse sunt accidēt ophthalmia sicca ⁊ catarrus longi tempo ris ⁊ febris acute ⁊ melia. ❡ Hyems āt q̄ ē frigida ⁊ pluuiosa ardorē efficicit vrine. Et quū estatis cali ditas fortis fuerit ⁊ eius siccitas ꝓueniēt sinātie p̄ni tiose: aut non perniciose ⁊ q aperienṫ: aut que n̄ apiē tur: ⁊ ille q aperiēṫ aut erūt interius aut exteri⁹: ⁊ va riola ⁊ mingēdi difficultas: ⁊ mōbillus: ⁊ ābo erūt salui: ⁊ ophthalmia: ⁊ sāguis corruptio: ⁊ tristitia ⁊ mēstruoꝝ ⁊ sputi retētio: ⁊ quū post hyemē siccā fu erit ver eius siccū erit malū. ❡ Ampli⁹ mortalitas cōrūpit arbōes ⁊ vegetabilia: idēq3 corrūpūṫ ex aia lib⁹ q ea comedūt: ⁊ idō hoīes q eis vescūṫ cōrūpūṫ.

❡ Cap. viii. de accidentibus aeris īpressionibus q̄ non valde cursui nature ꝯtrarie existunt.

Nunc at dictionē ꝯpleṙ debem⁹ de aliis mu tationibus aeris nō nālib⁹ n3 ꝯtrariis nāe q2 s3 res celestes ⁊ res terrestres eueniunt. Et iā quidē multas eaꝝ innuimus in narratione tē poꝝ. ❡ Ille vero q̄ res sequūṫ celestes sunt sicut ea q̄ stellaꝝ cā accidūt. Est.n. quū mlte ex stellis i vno ꝯtingunt loco ⁊ ꝯiungunṫ soli: ⁊ ꝓueniūt ex hoc ca lefactio mlta eis quoꝝ capita sūt ipsis opposita: aut locis que sūt circa eas. Et ē quū ab oppositione ca pitū multa remouenṫ longitudine ⁊ minuiṫ calefa ctio. Impressio.n. rectitudis capitis in calefaciēdo n̄ est sicut īpressio durabilitatis rectitudinis ⁊ ꝓpinq tatis. ❡ Reꝝ āt terrestriū alie sūt q̄ sūt pp cā3 latitu dinū terraꝝ: alie sūt q̄ sūt pp altitudinē ciuitatu3: ⁊ pp eaꝝ ꝓfunditatē3: ⁊ alie sunt q̄ pp cā3 montiū: ⁊ alie sūt q̄ sūt pp mariū cā3: ⁊ alie sūt q̄ sūt ventoꝝ cā exi stūt: ⁊ alie sūt q̄ sūt ꝓpter cā3 terre. ❡ Ille āt q̄ sūt ꝓ pter cā3 latitudinū: sūt ꝙ si terra fuerit q̄ sit circa re uolutionē capitis cācri i septētriōe: aut reuolutiōe3 copitis capricorni in meridie: erit magis calida q̄3 illa q̄ elōgabiṫ ab ea ad p̄tē linee eqnoctialis: aut ad septētriōe3. Credē vō debent ex eo sermonē ꝙ vi ꝙ terra q̄ ē sub circulo eqnoctial' dici ē circa eq̄litatē3: qm̄ cā celestis calefaciēs ibi ē cā vna q̄ ē solis oppo sitio capiti: ⁊ hec q̄dē oppō soli nō magꝭ effic̄ īpres sionē. ❡ Qd̄ āt magnā efficiet īpressionē ē durabili tas oppōnis. Ideoq3 calor imediate hoī octaue ē ma

sõ calor q̃3 i medio diei: ⁊ ppea quũ solũ ē postremo
cancri ⁊ in principio leonis ē maior q̃3 ē quũ ē in fi
ne sue declinationis. Et iõ quũ sol a capite cancri ꝓ
cedit ad aliud qd̓ ē minoris declinationis q̃3 ipʒ est
eius calor maior q̃3 sit quũ ē in tanta declinatione:
⁊ nõdũ ꝑuenit ad caput cancri. In terra vero vbi ē
linea equinotialis nõ opponit sol capiti nisi paucis
dieb᷒: sed postea cito elõgat. ¶ Augmẽtũ nãq3 ꝑti
um declinationis apd̓ duos mõs multũ existit ma
ius q̃3 augmẽtũ qd̓ existit apud tropicos: imo for
tasse apud duos tropicos nõ operabunt mot᷒ triuʒ
dieꝝ aut quattuor: aut ꝑlim ĩpressionẽ sẽsu ꝑceptaʒ:
deinde sol moratur ibi in latitudie vna: aut circa lõ
go tpe ⁊ icessant calefacit. q̃ꝑꝑ ꝓ snia teneñ ē q̃ ter
re q̃ꝝ latitudines sunt ꝓpinq3 declinatiõi toti oib᷒
terris sñt calidiores ⁊ post ipsas ille q̃ ab ea i duob᷒
elongant laterib᷒ ad ꝑtes duoꝝ poloꝝ q̃3titate. xv.
graduũ. ¶ In linea vero equinotiali nõ ē calor illi᷒
supfluitatis quã facit oppositio circa reuolutioneʒ
capitis cãcri in locis habitatis. Frigiditas autẽ i ter
ris q̃ ad septẽtrionẽ longe sunt ab ista reuolutiõe ē
maior. Et hoc quidẽ ē illud qd̓ ē ɔsiderandũ ẜm la
titudines terraꝝ: ita tñ vt in oib᷒ aliis dispõnib᷒ siles
existant. Illud ṽo qd̓ ē ẜm terre sitũ ē q̃ qñq3 i alto
ɔsistit loco: qñ3 in profũdo. Et loc᷒ qdẽ ꝓfũdus est
calidior. Et locus alt᷒ sẽp frigidior. ¶ Illd̓ vero qd̓
ē circa terrã in hoc spatio in quo sũm᷒ ē calid᷒ ppea
q̃ solis radius circa terraʒ fit fortior: ⁊ qd̓ ab eo ad
terram altã elongat ē magis ẜm. Et eius qdẽ cã in
parte naturalis phie ɔtinet. Quũq3 ꝓfundũ preter
hoc fuerit imũ plus ɔp̄hendit radiũ: ⁊ ē magis cali
dũ. Illud vero quũ cã montiũ existit si est illd̓ i quo
mons existit ẜm intentionẽ hitationis ē ingrediẽs i
diuisionẽ quã noiauim᷒. Et si ē illud quod est ẜ3 in
tẽtionẽ vicinitatis est id de quo loqui nunc volum᷒
¶ Dicem᷒ ergo q̃ mons in spatio duob᷒ operatur
modis: ⁊ vnus ē ex ꝑte vnde sup ciuitatẽ solis radi
os reducit: aut ipso ab ea tetigit. Et alter ē ex parte
vnde vẽtũ prohibet ⁊ eius exuberationeʒ refrenat.
Primus autẽ ē sicut si a parte septẽtrionis alicuius
regionũ q̃ sũt septẽtrionales fuerint mõtes: ⁊ eleuet
sup eã sol in sua reuolutione reflectet ipsi᷒ calefactio
ad regionẽ ⁊ calefaciet eã lʒ regio sit septẽtrionalis:
⁊ similiter quũ mons ē a ꝑte occidẽtis ⁊ discooperi
tur ab oriente. ¶ Et quũ mõs existit a parte oriẽtis
minus ē q̃3 illud in hac intẽtione. Sol nãq3 quum
mouet ⁊ sup montẽ illũ eleuat in oi hora ab eo elõ
gat ⁊ radii qualitas se minorãdo ꝓcedit q ab ipso
sole ad illã tẽdit. Quũ ṽo mõs ē ab occidẽte nõ ē sic.
Sol. n. q̃q3 hora ei appropinquãdo incedit. ¶ Mo
dus autẽ vẽtũ ꝓhibẽdi ē q̃ mons aut claudit a ciui
tate flatũ vẽtri septẽtrionalis infrigidãtis: aut multi
plicat flat᷒ meridionalis calefacientis: aut ē ciuitas
inter duo cacumina mõtiũ sita detecta obuiatõi ali
cuius venti: cuius exufflatio ibi fortior erit q̃3 sit in
terra plana: solet. n. aer quũ ꝑ viã incedit angustam
tracti procedere ⁊ nõ cessare ⁊ silr aq̃ ⁊ alia. Et h᷒ q
dẽ cã in nãlib᷒ ē scita. ¶ Ciuitates vero magis tem
perate ex ꝑte mõtiũ siue sint cooperte siue discoop
te sũt q̃ ab oriente discoopte sũt ⁊ a septẽtriõe ⁊ coo
perte ab occidente ⁊ meridie. Ex marib᷒ ṽo assidue
ciuitatib᷒ q̃ sũt eis uicine hũiditatis augmẽtũ. Qd̓
si maria fuerint a ꝑte septẽtrionis erit hoc adiuuãs
ad infrigidãdũ eas ꝑꝑ reuolutiõeʒ vẽti septẽtrional᷒
q in nã sui frigidus existit sup aq̃ faciẽ. Et si a ꝑte fu
erit meridiei, ꝓueniet ex ex eis grossitiei meridional᷒
augmẽtũ: ⁊ ꝓprie si penetrandi locũ nõ inuenerit, ꝓ
pterea q̃ mõs sibi in facie resistit: ⁊ quũ a ꝑte fuerit
oriẽtis: erit humectatio aeris ab eis maior q̃3 si i ꝑ
te fuerit occidẽtis. ¶ Sol. n. sine cessatõe resolutõeʒ
augebit q̃3to plus appropinquerit: sed i occidẽtali
h᷒ nõ sic efficiet. ¶ Ad sũmũ ṽo ex maris vicinitate ꝓ
uenit aere hũiditas: postea si fuerint venti multi si
bi succedẽtes quos nõ refrenauerint mõtes erit aer
magis a putrefactõe saluus. Qd̓ si vẽti exufflare ne
gerint erũt putrefactioni ꝑpate: ⁊ vt hũores putre
scãt. ¶ In hac ãt intẽtione venti q sũt meliores sũt
septẽtrionales post orientales: post quos sunt occi
dẽtales ⁊ deteriores sũt meridionales. ¶ Sermo
vero de eo qd̓ vẽtoꝝ cã gnãt duobus mõis existit:
ẜmo vero vlis absolut᷒ ⁊ sermo ẜ3 illud qd̓ unicui
q3 ciuitati propriũ exit. Vlis ṽo sermo ē q̃ meridio
nalis ẜm ꝑlimas ciuitatũ calid᷒ ē ⁊ hũidus. Sʒ cali
dus ꝑterea q̃ a ꝑte solis vicinitate calefacta venit: ⁊
hũidus ꝑꝑea q̃ ꝑlim mariũ a nob̄ ē meridionale: ⁊
ꝑter hec q̃ sñt meridionalia opat i eis sol fortit ⁊ eua
porãt ex eis vapores q vẽtis ɔmiscẽt. ⁊ iõ meridiõa
les vẽti exñt laxantes. ¶ Septẽtrionales ṽo sũt fri:
eo q̃ sup montes trãseũt ⁊ sup terras frigidas mul
taꝝ niuiũ: ⁊ sũt sicci: ꝑꝑea q̃ eis nõ multi associant
vapores: qm̃ resolutio a parte septẽtriõis fit minus:
nʒ trãseũt sup aq̃s marinas: lʒ trãseunt ẜm ꝑlim sup
aq̃s ɔgelatas aut sup deserta. ⁊ orientales qdẽ inter
caliditatẽ ⁊ fritatẽ sũt tẽperati: lʒ fiũt occidẽtalibus
sicciores. ¶ Septẽtrionales nãq3 orientis min᷒ ha
bent maria q̃3 septẽtrionales occidẽtis. Et nos pro
culdubio septẽtriõales sum᷒ ¶ Occidẽtales ṽo pa
rũ plus sũt hũidi: qm̃ sup maria trãseũt: ⁊ q2 sol eos
suo diuisificat motu: vnusq̃sq3. n. hoꝝ duoꝝ. s. solis ⁊
ipsoꝝ alteri suo motu q̃si ɔtrari᷒ exit. Iõq3 nõ tñ re
soluit eos sol quantũ orientales resoluit vẽtos: ⁊ ꝓ
prie q2 maior oriẽtaliũ exufflatio ē i principio diei ⁊
maior occidẽtaliũ exufflatio ē i fine diei. ¶ Et iõ oc
cidẽtales minoris exñt calitatis q̃3 orientales: ⁊ ma
gis ad frigiditatẽ declinantes. Et orientales maioris
caliditatis: lʒ ambo opõne ventoꝝ meridionaliũ ⁊
septẽtrionaliũ sint tẽperati. ¶ Qñq3 vero i ciuitati
b᷒ vẽtoꝝ iudicia ẜm alias res mutantur. ¶ Est enim
qñq3 i qbusdã ciuitatib᷒ ɔueñiẽs vt vẽti meridiõales
frigidiores sñt quũ circa eas mõtes fuerit niuosi meri
dionales: ⁊ quũ verterint se vẽti meridiõale ad frita
tẽ: iõ q̃ sup ipsos trãseũt. ¶ Et ē quũ septẽtriõales
meridiõalib᷒ caliores exñt: quũ circa eos deserta fu
erit adusta. Sʒ assaniaꝝ aut sñt vẽti q ꝑ deserta tran
seũt valde calida: aut sũt vẽti de gnẽ fumoꝝ q i spa
tio signa efficiũt torrefacientia silia igni: qm̃ quũ sñt
graues ibi accit eis sicut añcessio ⁊ ɔbustio ⁊ subti
le sepat ⁊ qd̓ graue ē descẽdit i quo exñt adustiõis
⁊ igneitatis relique: q2 oẽs vẽti fortes sic vt sapiẽtib᷒
philosophoꝝ nõ icipiũt nisi a supiori: lʒ mãeꝝ eoruʒ
pricipiũ sit ab iferiori. Pricipiũ ṽo motuuʒ ⁊ exuf
flatõuʒ ⁊ turbis eoꝝ ē a supiori. Et hoc aut ē iudici
uʒ cõe: aut ẜm ꝑlim. ⁊ hec certificatõ i ꝑte nãlis phie
ɔtinet. Et nos qdẽ nũc noiabim᷒ caplʒ isti᷒ mõi i lo
cis hitatis. Ciuitatũ ṽo diuisitates sñt ẜ3 terrã qm̃ ea
rũ alie sñt lutose: alie sũt q̃ sñt petrose: alie sñt q̃ sñt areose:
alie sñt q̃ sñt limose fetẽtes: aut cenose: alie sñt sup q̃ꝝ trã
ē vt᷒ metallia supãs: ⁊ hoc totũ i ei᷒ aere ⁊ aq̃ opat.

Cap.ix. de impressiōib⁹ aerearum mutationum
malarū cursui naturali ꝯtrariarum.

Mutatōes vero nāꝫ egredientes sūt: aut ꝓpt
ꝯuersiōeꝫ i subā aeris fcāꝫ. aut pp ꝯuersiōeꝫ
i q̄litatib⁹ ipi⁹. Qð vo in ei⁹ exit subā ē vt ei⁹
subā ad malitiā ꝯuertaᷓ. Nō iō ꝙ aliq̄ suaꝝ q̄litatū
valde fortior facta fuerit fm augmētū: vel diminuti
onē ⁊ hec ē pestilētia. Et ē putrefactio q̄ accidit aeri
similis putrefactioni aq̄ remolientis fetide. Nos
nāqꝫ quū aerē dicim⁹ volum⁹ dicerᷓ aerē simplicē nu
dū: qm̄ ipse non ē aer q nos circūdat: ⁊ si inuerᷓ fuerit
purus fortasse erit alius. Ipse.n. ⁊ vnūqðqꝫ simpli
ciū nudoꝝ non putrescūt: sed aut i sui qualitate: aut
in sui subā in aliud ꝯuertiᷓ simplex: sicut aqua ꝯuer
tiᷓ in aerē. Quū āt aerē dicim⁹ nolum⁹ dicere nisi
corpus in subā sua ꝯmixtū. Et est corp⁹ ꝯmixtuꝫ ex
aerē certificato ⁊ ptib⁹ aqueis vaporosis: ⁊ partibus
terreis in fumo ⁊ nubib⁹ surgentib⁹: ⁊ ptib⁹ igneis: ⁊
nos nꝫ dicim⁹ illū aerē nisi qūo dicim⁹ aquā maris:
aut lacuū auquā: lꝫ n̄ sit aqua plura simplex sꝫ mix
ta ex aere ⁊ terra ⁊ igne: sed supās in ea ē aq̄. Hic er
go aer putrescit qn̄ꝫ ⁊ ꝯuertiᷓ ei⁹ subā ad malitiā sic̄
aq̄ lacunaꝝ putrefit ⁊ ꝯuertiᷓ ei⁹ subā ad eā. Pe
stilētia autē ⁊ aeris putrefactio fm plm̄ euenit in po
stremo estatis ⁊ in autūno. Et nos qdē noibim⁹ ac
cidētia q̄ ex pestilētia in aliis locis ꝓueniūt. Qð vo
in ipius exit q̄litatib⁹ ē vt fꝫ caliditatē aut fritatē ad
q̄litatē ꝓueniat intollerabilē in tm̄ vt p ipm̄ messes ⁊
generatio corrūpāᷓ. Et hec quidē ē aut ꝯuersio hō
genea sicut rabiositas estatis cū fortior sit: aut ꝯuer
sio ꝯtraria sicut frigoris malitia in estate q̄ pp aliqð
euenit accidēs. Ex aere vero quū mutaᷓ ꝓueniūt
in corpib⁹ accidētia. Quū.n. putrescit putrefacit hu
mores ⁊ incipit humorē putrefacere q a corde cir
cundat⁹ ē: qm̄ ad ipsū propinquus accdit q̄ꝫ ad aliuꝫ
⁊ si fortiter calefit iuncturas laxat ⁊ hūores resoluit
ergo i siti augmētū ꝓstat ⁊ resoluit spūꝫ ⁊ deiicit vir
tutes ⁊ ꝓhibet digōnē: ppea ꝙ calorē innatū occul
tū resoluit q ē istr̄m nāe. ⁊ colorē efficit citrinū: ppea
ꝙ humores resoluit sanguieos colorē rubificātes: ⁊
q̄r colerā alios facit supare hūores ⁊ cor: q̄r calefac̄
calore n̄ inato ⁊ fac̄ hūores fluē ⁊ ipsos putrefac̄. ⁊
defert eos ad ꝯcauitates ⁊ mēbra debilia ⁊ corpori
b⁹ sanis nō ē bonus. Est tm̄ quū hydropicis ꝯfert ⁊
palyticis ad alcuzeꝫ fro ⁊ spasmo hūido ⁊ torture
hūide. Aer vero frigidus calorē inatū ad iteriora i
grediaᷓ hic nāqꝫ ē mōtificās. Aer pterea frūs n̄ mul
tū ꝓhibet materieꝝ fluxū ⁊ cōtieat eas: sed facit ca
tarꝝ ⁊ ðbilitat nēuos ⁊ tracheā āteriā magno ledit
ipedimto. Et quū nō fuerit fortis digōeꝫ efficiet for
tiorē: ⁊ oēs occultas opōes efficiet fortiores ⁊ excita
bit appetitū. Ad vltimū vo ē magis sāis cōueiēs
q̄ꝫ aer mlte calitatis. Sed eius qdē nocumta sunt ex
pte opōnū q̄ ex neruis pēdēt ⁊ iō ꝙ claudit poros:
⁊ q̄r pinit illð qð itus i ossib⁹ exit. Aer vo hūid⁹
plib⁹ ꝯploūꝫ est bon⁹ ⁊ colorē efficit bonū ⁊ cutē et
reddit eā mollē ⁊ poros dimittit aptos: sꝫ ad putre
fationē ꝓparat. Et sicc⁹ qdē huic exit cōtrarius.

Caplm decimū de naturis ventorum.

Iam vētoꝝ dispōes narrauim⁹ i caplo mu
tatiōūꝫ aeris. noiatiōe aliq̄. Nūc vo i eis
sermoēꝫ volum⁹ ꝓferre aggregatiuū fꝫ aliū
ordieꝫ ⁊ icipiemus a septētrionali.

De vento septentrionali.

Septentrionalᷓ corroborat ⁊ idurat ⁊ q̄ ma
nifeste fluūt ꝓhibꝫ: ⁊ diuidit poros ⁊ dige
stiuā fortē efficit ꝯstrigit ventrē ⁊ idurat ⁊
ꝓuocat vriaꝫ ⁊ aerē putridū pestilētialē sanat. Quū
vo meridiōalᷓ septētrionalē precedit ⁊ seqᷓ eū septen
triōalᷓ accidit a meridiōali fluxus ⁊ a septentriōali
expssio iteri⁹ ⁊ qn̄ꝫ ꝓuenit iñ scissura ad exteriora.
Iōqꝫ multiplicaᷓ tūc fluxus materieꝝ capitis ⁊ pec
toris egritudies. Et egritudies qdē septētriōales sᷓ
dolores neruoꝝ de q̄bus sūt vesica ⁊ mr̄ix ⁊ difficᷓ
tas migendi ⁊ tussis ⁊ costarū dolores ⁊ lateris et
pectoris ⁊ horripilationes.

De vento meridiōali.

Meridiōalis laxat fortitudieꝫ ⁊ aperit poros
et turbat hūores ⁊ mouet eos ad exteriora
ab iteriorib⁹ ⁊ i sensib⁹ efficit grauitatē. Et
ipe est ex eis q̄ exituras corrūpūt: ⁊ egritudiuꝫ efficit
rcidiuatōeꝫ ⁊ debilitat ⁊ sup exiturā ⁊ podagrā effi
cit pruritū ⁊ cōmouet epilepsiā ⁊ affert somnū ⁊ fa
cit febres putridas: sed nō exasperat guttur.

De orientalibus ventis.

Venti isti si in postrēo noctis ⁊ i principio di
ei flauerit: venient ab aere qui iā tēpatus est
ꝓpter solē: ⁊ subtiliatus ⁊ eius hūiditas iā
fuit imutata: iōqꝫ sunt sicciōes ⁊ subtiliores. ꝙ si i fi
ne diei ⁊ in pricipio noctis flauerit: erit res cōtraria
Oriētales tm̄ vlr occñtalib⁹ semp exūt meliōes.

De occidentalib⁹ ventis.

Venti isti si flauerit in fine noctis ⁊ i pricipio
diei veniēt ab aere i quo sol opat⁹ nō fuit.
Spissiores igiᷓ ⁊ grossiores erūt si i fine
diei ⁊ noctis pricipio flauerit: erit res cōtraria.

Caplm.xi. de his q̄ ꝓueniūt ex hitatioūꝫ locis.

In caplo mutationū aeris iā noiauim⁹ dis
pōes q̄dā locoꝝ hitabiliū. Nūc vo ēt in
eis fmōeꝫ volum⁹ ꝓferre ꝯpēdiosū fꝫ aliū
ordieꝫ: nꝫ ē nob curañ si aliqd ex his q̄ dixi⁹ ritere⁹.

Locoꝝ hitabilium iudicia.

Iam sciuisti ꝙ locoꝝ hitabiliū dispōnes in
corporib⁹ diuersificāᷓ cā altitudinū et ꝓfū
ditatū in ipis ⁊ cā dispōis eoꝝ q̄ eis vicinā
tur cū hoc ex mōtib⁹ ⁊ dispōis terᷓ ipius si sit lutosa
aut humesca: aut cenosa. aut si est i ea vtus miere et
dispositiois mltitudis aq̄ꝝ: aut paucitatis eaꝝ ⁊ di
spōis eoꝝ q̄ eis vicinātur sicut arboꝝ ⁊ mieraꝝ aut
foueaꝝ aut cadaueꝝ aut hoꝝ siliū. Ei sciuisti qm̄ a
eꝝ ꝯploēs ex latitudib⁹ ciuitatū cognoscūᷓ ⁊ ex ēra
ipaꝝ ⁊ ex mōtiū ⁊ mariū vicitate quā hn̄t cū eis: et
ex vētis eaꝝ. Et nūc qdē dicem⁹ sūmati ꝙ oīs aer
q cito ifridaᷓ quū sol occidit: ⁊ cito calefit quū ipse
oriᷓ est subtil. Qui vo huic est cōtrari⁹ est ecōtrario.
Vide oib⁹ aerib⁹ deterior est ille q cor cōstrigit. ⁊ ae
ris attractōm angustat. Post hoc diuidem⁹ nūc cu
iuslibꝫ loci hitabilis dispositionem.

De locis hitabilib⁹ calidis.

Loca hitabilia calida nigrificāt capillos in
tantū ⁊ crispāt ꝙ eos cū colligūᷓ pipi simi
les efficiūt digestiaꝫ debilitātes. ⁊ quū i eis
maxia fuerit resolō ⁊ miueᷓ hūiditas cito adueiet se
niū sic̄ in terra nigroꝝ. Illis nāqꝫ q ibi morātur
aduenit seniū āṅis trigita ⁊ eoꝝ cōda sūt timida ꝓ
pterea spēs ꝙ multū resoluiᷓ. Corpora pterea i
hitabilibus calidis morātiū sunt magis leuia.

De locis habitabilibus frigidis.

IN locis hītabilibꝰ frigidis moꝛātes sūt foꝛtioꝛes ⁊ audacie maioꝛis ⁊ meliꝰ digerētes sicut sciuisti. ¶ Que si fuerit hūida erūt ibi moꝛātes crassi ⁊ cānosi: ⁊ mlta abūdātes adipe. quorū vēe ert ꝓfūde ⁊ iūctur occlte ⁊ ert ipi tenei ⁊ albi.

¶ De locis hītabilibus hūidis.

IN locis hītabilibꝰ moꝛātes hūidis pl̄chrarū sūt facieꝝ. Quoꝝ cutes sūt lenes. ⁊ quū exercitāt cito aduenit eis laxitas. Et eoꝛuȝ estas nō mltū calefit: nȝ hyems valde infrāt. Et eis adueniūt febres mltē more ⁊ venter ⁊ sanguis mltus exitus ex mēstruis ⁊ hemoꝛꝛoidibꝰ. ⁊ mltiplicāt i eis hēoꝛꝛoides. ⁊ vlcera putrida ⁊ putrefactio ⁊ mltiplicatur in eis epilepsia.

¶ De locis hītabilibꝰ siccis.

IN locis hītabilibꝰ siccis moꝛātiū exsiccāt ꝯplōēs: ⁊ ipoꝝ ostuscāt cutes ⁊ exsiccat. Et eoꝛum cerebꝛis cito aduenit siccitas. Et eoꝛū estas est valde cal'a. ⁊ hyēs qdē mltū frida.

¶ De locis hītabilibus altis.

IN locis hītabilibꝰ altis moꝛātes sūt sani: ⁊ fōtes laboꝛes mltū patiētes: ⁊ viuūt diu.

¶ De locis ha bitabilibꝰ pꝛofundis.

IN locis habitabilibꝰ ꝓfūdis moꝛātes i vapoꝛositate exīt mlta ⁊ epatis debilitatē ⁊ aquis abūdāt ñ frigidis: ⁊ pꝛopꝛie si fuerit stantes: aut aq̄ lacuū aut stagnoꝝ: ⁊ queadmodum sciuisti eoꝛū aeres sunt mali.

¶ De locis hītabilibꝰ petrosis ⁊ discoopertis.

HOꝝ aeres i estate sūt valde calidi ⁊ i hyēe mltū frigidi. Et eoꝝ coꝛpoꝛa sūt dura ⁊ solida ⁊ mltoꝝ capilloꝝ foꝛtia ⁊ iūcture māifeste ⁊ vincit in eis siccitas ⁊ sūt multū vigilātes: et sūt maloꝝ moꝝ iobediētes: ⁊ ē i eis belloꝝ foꝛtitudo ⁊ solertia in artibus ⁊ acuitas.

¶ De locis hītabilibus mōtuosis ⁊ niuosis.

IN locis mōtuosis niuosis. moꝛātiū indiciū est sicut aliaꝝ t̄raꝝ frigidaꝝ. Et eoꝛū terre sūt vētose. Et dū nix moꝛat generāt i eis boni vēti: sed quū resoluit si mōtes hñt qui vētos ꝓhibeant siūt vapoꝛosa.

¶ De locis hītabilibus marinis.

HOꝝ tēpant calitas ⁊ fritas pp sue hūiditatis ad passiōēȝ iobediētiā ⁊ ad recipiēdū illd qd in ipa penetrat. ¶ In hūiditate vō ⁊ siccitate ꝓculdubio ad hūiditatē declināt. Et si septentriōalia fuerit erit maris vicitas ⁊ hitatiōis ꝓfūditas magis tēpate in eis. ¶ Et si meridiōalia fuerit calida erit ecōtrario.

¶ De locis hītabilibus septentriōalibus.

HOꝝ hitablīū locoꝝ hoīuȝ iudiciū est sicut iudiciū citatū ⁊ tpoꝝ f̄roꝝ in qbꝰ multiplicāt exprimēdi ⁊ ꝯstrigēdi egritudies ⁊ multiplicātur in eis hūoꝛes i occulto coꝛpoꝛis ꝯgregati. Et solet i eis esse digestie bōitas ⁊ vite lōgitudo: et multiplicat i eis exitꝰ sanguis ex naribꝰ pp multam replōēȝ ⁊ resolōnis paucitatē. vēe ergo aliqñ scidūt. Epilepsia vō nō eis accit ꝓpterea ꝙ sint interius sani: ⁊ q2 caloꝛ eoꝝ inatꝰ est multꝰ q̄ si acciderit erit foꝛtis: qm̄ nō euēiet nisi pp foꝛtē cām. ¶ In coꝛpoꝛibꝰ p̄terea eoꝝ vlcera cito sanātur pp eoꝝ foꝛtitudieȝ et sanguis eoꝝ bōitatē: ⁊ ppea ꝙ exteriꝰ nō est cā q̄ ea laxet aut ea detegat. ¶ Sȝ pp multū calitatis coꝛdium eoꝝ sūt eis moꝛes lupini. Mulieribꝰ p̄tea eorum accit ne a mēstruis ꝑfecte mūdēt: qm̄ earū mēstrua ñ sufficiēti fluūt cursu pp viarū ꝯstrictōȝ: q2 nō ē ibi qd ipa faciat currere ⁊ laxet. ¶ Et pp hoc dixerūt qdā ꝙ sūt steriles q2 earū mrīces ñ sūt mūde. hꝰ tñ diuūsū ē ab eo qd i ꝑroꝛū t̄ris videmꝰ. ¶ Ego āt dico ꝙ caloꝛis inati earū fōtitudo ꝑificat ei q mūuit ex cāis q̄ fluere faciūt ⁊ laxāt extēiōibꝰ. ¶ Et dixērt ꝙ raro accit: eis vt abortū patiāt. Et hoc qdē demrāt ꝙ v̄tutes moꝛantiū i istis hitabilibꝰ locis sūt foꝛtes. Et ꝑtus aduēit eis durꝰ: qm̄ mēbꝛa eaꝝ piēdi sūt stricta ⁊ solida. Qd vō aboꝛtiēt ſm plin fit pp frigus. Earū quoqȝ lac paucū est ⁊ grossū pp frigus nō ꝑmittēs penetrare ⁊ currere. Est ēt cū i hac terra accidit ⁊ p̄cipue debiles hñtibꝰ v̄tutes vt mulieibꝰ cuȝeȝ ⁊ pthisis ⁊ eis ꝓpꝛie q̄ piūt accit eis pthisis ⁊ cuȝeȝ frequēter ppea ꝙ vehemēter se exprimūt ex duritie ꝑtus. ¶ Uene ergo q̄ sūt i ꝑte pectoꝛis scidunt ⁊ ꝑtes aliquot ex neruis ⁊ villis. ¶ Et pꝛio igit accit pthisis ⁊ ex ho cuȝeȝ. Mirach quoqȝ vētris ꝑpatꝰ est ad scidēdū apd vehemēte exꝑssiōm. ¶ Et pueris accit ramex aquosa q̄ ab eis remouet quū crescūt ⁊ puellis accit aq̄ vētriū ⁊ mr̄icū: q̄ cū crescūt r̄cedit. Ophtalmia ūo raro accit eis: sȝ quū accit est foꝛtis

¶ De locis hītabilibꝰ meridionalibus.

HOrū iudicia sūt iudicia t̄raꝝ ⁊ tpoꝝ cal'oꝝ ꝑlin aūt aq̄ꝝ q̄ sūt i eis ē salsū ⁊ sulfureum. Et capita moꝛātiū in illis sūt plena hūidis māiis: qm̄ meridies hoc opat. Et eoꝛū vētres sūt soluti pp illd qd ex eoꝛū capitibus ad stōachos descēdit. Mēbꝛa quoqȝ eoꝝ sūt laxa ⁊ debilia: ⁊ sesus ipoꝝ ḡaues. ¶ Et desideria comedēdi ⁊ bibēdi debilia ⁊ quolibȝ vino grauant: pp qd eoꝝ capita ⁊ stōa ḡuia exīt. vlcera quoqȝ eoꝝ durit sanāt ⁊ mollificāt. Mulieibꝰ vō accit multū sanguis mēstrui exitꝰ: nȝ ꝯstrigit nisi cū difficultate. Et frequēter aboꝛtiūt pp multitudieȝ egritudinū eaꝝ: ⁊ nō ab alia cā. ¶ Uiris quoqȝ accidit a ventre sāguis exitus ⁊ hemoꝛꝛoides ⁊ ophthalmia humida q̄ cito sanāt. ¶ Senibꝰ vero q trāseūt quinquaginta annos accidit paralysis pp eoꝝ catarros. Et accit oibꝰ eis ppea ꝙ sūt eorū capita plena asma ⁊ tēsura ⁊ epilepsia. ¶ Et accidūt eis febꝛes in quibus caliditas ⁊ frigiditas cōiūgunt ⁊ febꝛes lōge hyemales ⁊ nocturne. ¶ Acute vō febꝛes paꝝ accidūt eis ppea ꝙ eoꝝ vētres mltū resoluūt ⁊ dissoluitur subtile ꝙ ē in eoꝛū hūoꝛibꝰ

¶ De locis habitabilibꝰ oꝛientalibus.

CIuitas q̄ ab oꝛiēte ē aperta ⁊ i oppōne posita ē sana ⁊ boni aeris. ¶ Sol. n. in pꝛincipio diei super eā eleuat ⁊ aerē eiꝰ clarificat. Postea recedit ab ea aere iā clarificato: ⁊ exufflāt sup ipaȝ vēti subtiles quos pꝛemittit ei sol: deiñ ipsemet eo sequit ⁊ ꝯueniunt ipsoꝛū motus.

¶ De locis habitabilibꝰ occidentalibus.

IN ciuitate q̄ ab occidēte ē discoopta ⁊ ab oꝛiente coopta nō venit ad eā sol nisi tarde Et illico quū venit ad ipsā incipit elongari ab ea: q2 nō ei appꝛopinq̄ndo incedit. ¶ Nō ergo eius subtiliat aerē nȝ exiccat sȝ dimittit ipsū hūidū grossū: ⁊ si vētos ei mittit: mittit eos ab occidēte et i nocte. ¶ Judicia ergo tēpoꝝ sūt iudicia ciuitatuȝ hūidaꝝ ⁊ ꝯplexionū caliditatē hñtiū tēperatā grossā. Et nisi esset pꝛopter illud qd ex spissitudine ꝓuenit aeris eoꝝ nā veris nāe similis existeret. Sanitas vero in eis minus exit q̄ȝ in terris oꝛientalibus cuȝ

diminutione multa. ¶ Nã audienda sũt ṽba eius q
dic̃ absolute ꝙ virt᷒ h᷒ terre ẽ virt᷒ veris ꝯpõe aliaꝝ
teraꝝ valde bonaꝝ. Qꝺ vero in ea vehemẽter exit
malũ ẽ ꝙ sol nõ aduenit ei: nisi postq̃ȝ iualuerit cale
faciẽdũ clima. Iꝺ q̃ꝛ ẽ alt᷒ sup eã igit̃ post frigus no
ctis ab hoc subito eleuat̃. Sȝ ꝑꝑ hũiditatẽ ꝯplexio
nis aeris eius sũt voces hoiũ raucc: ⁊ ꝓpꝛie ĩ au
tũno ꝑꝑ reumatismos ipsoꝛum.

¶ De eligendis locis habitabilib᷒ ⁊ eis ꝑparãdis.

Qui loca eligit habitabilia: cognoscẽ ꝺȝ ter
rã ciuitatis: ⁊ q̃uo exit eius dispõ ꝺȝ altitu
dieȝ ⁊ ꝓfũditatẽ ⁊ discoopturã aut coopu
rã. Et ei᷒ aquã ⁊ sbãȝ aq̃ ipius ⁊ q̃uo exit ꝺm ei᷒ pꝛo
palatõm ⁊ eius discoopturã: aut ꝺm sui occultatõȝ
⁊ ipi᷒ ꝓfũditatẽ. Et si sit vẽtis exposita aut ĩ terra ꝓ
fũda. Et ꝺȝ cognoscẽ vẽtos ibi flãtes si sint sani vł nõ.
Et qd ei sit vicinũ ex marib᷒ ⁊ pelagis ⁊ mõtibus ⁊
mineris. Et ꝺȝ scire qualis sit t̃ra ꝺm sanitatẽ ⁊ egri
tudies. ⁊ q̃ egritudies illic ꝯmoꝛãtib᷒ euenire soleãt
¶ Et ꝺȝ cognoscere illic ꝯmoꝛãtiũ foꝛtitudies ⁊ eo
rũ desideria ⁊ digestiaȝ: ⁊ nutrimẽtoꝝ eoꝝ bõitatem
Et q̃uo existat ei᷒ strictura: ⁊ si sit ãpla spatiosa: aut
sint ei᷒ itroitus angusti: ⁊ locus unde vapoꝛ egredit̃
sit ꝯstrictus. ¶ Post hoc oȝ vt fenestre ⁊ poꝛte sint
oꝛiẽtales. Sitq̃ȝ illꝺ vñ magis sollicitari debes vt
vẽti oꝛiẽtales strictural igredi valeãt: ⁊ vt sol ad vnũ
quẽq̃ȝ locũ itrat̃ q̃at q ibi exit: qm̃ ipe ẽ q aerẽ r̃ctifi
cat. Vicitas quoq̃ȝ aq̃ꝝ dulciũ mobiliũ currentiũ
multaꝝ ⁊ mũdaꝝ: ⁊ q̃ hyeme infrãt ⁊ estate calefi
ant: ⁊ diuerse ab eis que occultãt̃ est res ꝯuẽiens ⁊
adiutoꝛiũ pꝛebens. ¶ Et iã qdẽ loquti fuim᷒ de aer̃
⁊ locis hitabilib᷒ v̈bis expositoꝛiis. Nũc aũt loqui
debem᷒ ꝺ causis q̃ ista sequũt: q̃ cũ eis nũerate sũt.

¶ Cap. xii. de eis q̃ ꝓueniũt ex motu ⁊ quiete.

Motus opꝺ ĩ coꝛpoꝛe hũano diuersificat̃: iꝺ
ꝙ ẽ foꝛtis aut debilis: aut pauc᷒: aut mult᷒
⁊ ꝑꝑ illꝺ qꝺ ei ex q̃ete admiscet̃. ¶ Et istꝺ
quidẽ apud sapientes est diuisio ꝑ se. ⁊ pꝛopter illꝺ
qꝺ in ipso exercent hoies ex mariis. ¶ Et mot᷒ qdẽ
foꝛtis ⁊ mult᷒: ⁊ pauc᷒ ⁊ cũ q̃ete mixt᷒ oẽs cõicant in
hoc vt caloꝛẽ efficiãt foꝛtioꝛẽ: sȝ foꝛtis ñ mult᷒ differt
a multo non foꝛti ⁊ a multo q̃eti admixto: qm̃ ipse
vehemẽter calefacit coꝛp᷒: ⁊ si resoluit paꝝ resoluit.
Mult᷒ v̈o paulatĩ resoluit pl᷒ q̃ȝ calefaciat. Et quũ
q̃sq̃ȝ eoꝝ multus exit infrat: ꝑpea ꝙ vehement̃ calo
rẽ resoluit nãleȝ ⁊ etiã exiccat. Sȝ quũ ipse ĩ aliqua
exercebit̃ mã plerũq̃ȝ mã illa efficit qꝺ e᷒ adiuuabit
oꝑõneȝ: ⁊ plerũq̃ȝ facit qꝺ ipsã adminuit. v̈bigr̃a si
mot᷒ fuerit mot᷒ artis fulonũ ꝓueniet ex ea ĩ frigidi
tate ⁊ hũiditate augmentũ. ¶ Et si mot᷒ fuerit mo
tus artis ferarioꝝ accit ex ea ĩ calitate ⁊ siccitate au
gmẽtũ. ¶ Quies v̈o sp ẽ ĩfrigidãs ꝑꝑ pꝛiuationẽ ui
uificationis caloꝛis: ⁊ ꝑꝑ ꝯstrictionẽ q̃ ẽ suffocãs ⁊
humectãs ꝑꝑ defectũ resolutionis sup̃fluitatũ.

¶ Ca. xiii. de his q̃ prouenĩũt ex somno ⁊ vigiliis.

Somn᷒ q̃eti vehemẽt̃ silis exit. Et vigilie val
de sĩt motui siles. Ambob᷒ tñ eoꝝ post hoc
sũt ꝓpꝛietates q̃ sũt ꝯsiderãde. ¶ Dicem᷒
ergo ꝙ sõn᷒ oẽs oꝑatões nãles foꝛtes effic̃: ꝓpterea
ꝙ caloꝛẽ ꝯtinet innatũ ⁊ virtutẽ laxat aialẽ: iꝺ ꝙ cõ
dis vias humectat ⁊ eas laxat: ⁊ q̃ꝛ spũs subãȝ tur
bidã efficit ⁊ ꝓhibet illud qꝺ resoluit̃. Laxitudinis
vero mẽs oẽs r̃mouet ⁊ foꝛtes retiet eũ ones. Mo
t᷒ nãq̃ȝ oĩ qꝺ ad currẽdũ aptũ ẽ currẽdi adauget v̈tu

tẽ: nisi sint mãe q̃ ad p̃tẽ cutis existãt. Sõn᷒ .n. q̃ñq̃ȝ
ad expellẽdũ eas iuuat: ꝑpea ꝙ caloꝛẽ interi᷒ ꝯtinȝ
⁊ nutrimentũ in coꝛpe ꝑtit̃: ⁊ expellit̃ illud qꝺ ẽ iux̃
cutẽ: ꝑpea qꝺ illico qꝺ est longe ꝯstrigit̃. ¶ Vigi
lie vero hoc plus efficiũt lȝ sõnus plus efficiat sudo
rẽ q̃ȝ vigilie. ¶ Sudoꝛ nãq̃ȝ quẽ efficit sõnus ẽ ꝺm
modũ exuberãdi mãȝ: ⁊ nõ ꝺm modũ resolutionis
subtilis ꝯtingit q̃ aũtẽ ĩ sõno multũ sudat nullã ha
bens cãȝ nutrimẽto plenus exit qꝺ tollerare neq̃t.
¶ Quũq̃ȝ sõnus mãȝ iuenit aptã ad digereñ ⁊ ma
turañ ad sãguis nãȝ: eã ꝯuertit ⁊ calefacit ipsã ⁊ trã
sit caloꝛ ꝑ coꝛp᷒: ⁊ calefacit coꝛpus caloꝛe nãli. Qꝺ
si hũoꝛes inuenit calidos colericos ⁊ ꝑdurauerit e᷒
tp̃s calefacit eos uel coꝛp᷒ caloꝛe extraneo. Et si iue
nerit vacuitatẽ infrigidabit: ꝓpt̃ hoc ꝙ resoluit: aut
hũoꝛẽ q virtuti digestiue sit inobediẽs infrabit ꝓpt̃
illꝺ qꝺ expãdit̃ de eo. ¶ Vigilie vero h᷒ mot᷒ ꝯtrari
um efficiũt. ¶ Quũ ãt sũt multe ꝯplexionẽ coꝛrum
pũt cerebꝛi aliquo siccitatis mõ ⁊ ꝺbilitãt ipm̃ ⁊ cõ
miscẽt rõnẽ ⁊ adurũt hũoꝛes ⁊ egritudines faciunt
acutas. Sõn᷒ ãt multus h᷒ efficit ꝯtrariũ. ¶ Opera
tur .n. v̈tutũ aĩaliũ obtusionẽ ⁊ capitis grauedine ⁊
egritudines frigidas ⁊ illud est ꝓpt̃ illꝺ qꝺ ipse ĩ re
solutione ꝓhibet. Vigilie vero ꝺsideriũ augẽt ⁊ fa
mẽ efficiũt pꝛopter illud qꝺ de mã resoluũt ⁊ de di
gestiua minuunt pꝛopter illꝺ qꝺ de v̈tute resoluũt.
¶ Et insõnietas qdẽ inter vigiliã ⁊ sõnũ in oib᷒ dis
põnib᷒ est mala. Qꝺ ãt ex dispõne sõni ẽ superãs ẽ
qꝺ in ipso caloꝛ occultat̃ ⁊ friditas manifestat̃: ⁊ ꝑꝑ
hoc oib᷒ mẽbris tãta necessaria sũt operimẽta q̃ȝta
in vigiliis nõ sunt necessaria. ¶ De iudiciis v̈o sõni
⁊ de eo qꝺ de ipso ꝯsiderat̃ ⁊ de ipsi᷒ dispositionib᷒
verba multa iuenies ĩ libꝛis q sequũt̃ si de᷒ voluerit.

¶ Ca. xiiii. de his q̃ pꝛoueniunt ex motu ⁊ quiete.

Omnia aie accidẽtia sequũt̃: aut eis associãt̃
motiones spũs iterius aut exteri᷒. Et istud
aut erit subito aut paulatĩ. Et eius motõeȝ
ad exterioꝛa seq̃t̃ fritas ei᷒ qꝺ iteri᷒ exit: ⁊ foꝛtasse su
perfluit illꝺ qꝺ resoluit̃. Subito ergo infrigidat̃ ex
teri᷒ ⁊ interi᷒ ⁊ seq̃t̃ eã sincopis aut moꝛs. Et motũ q
dẽ eius ad interioꝛa seq̃t̃ fritas eius: qꝺ ẽ exterius ⁊
caliditas interioꝛ. Et ẽ quũ multa coangustatõe cõ
stringit̃ ⁊ infrigidat̃ interius ⁊ exterius ⁊ sincopis
magna aut moꝛs seq̃t̃ ipm̃. Et mot᷒ qdẽ ad exterioꝛa
aut fit subito: sicut fit quũ ex ira: aut fit leuiter ⁊ pau
latĩ: sicut ꝯtingunt quũ adsũt delitie ⁊ gaudiũ tẽpe
ratũ. ¶ Mot᷒ vero ad iterioꝛa aut ẽ subito sic̃ quũ
timoꝛ adest: aut est leuiter ⁊ paulatĩ: sicut quũ adest
tristitia. Et suffocatio qdẽ ⁊ resolutio pꝛedicte nũq̃ȝ
sequũt̃ nisi illud qꝺ subito euenit. ¶ Dimitutio v̈o
⁊ ꝑthisis nãe nũq̃ȝ sequũt̃ nisi leuiter ⁊ paulatĩe ve
nit. ¶ Quũq̃ȝ diminutionẽ dico intelligo suffocati
onẽ q̃ oꝛdinatĩ ⁊ paulatĩ accit ⁊ ñ subito. ¶ Et quũ
dico ꝑthisiȝ nãe intelligo resolutionẽ q̃ fit leuiter ⁊
paulatĩ ⁊ ñ subito: ⁊ ẽ quũ accidit vt ĩ hoꝛa vna ad
duas moueat̃ ꝑtes quũ accidẽs duo ꝯcomitãt̃ acci
dentia sicut elen. ¶ Est .n. quuȝ accidit cũ ea ira ⁊
tristitia ⁊ diuersificant̃ duo motus: ⁊ sicut verecun
dia q̃ꝛ fit pꝛius ꝯstrictio ad iterioꝛa deide redit rõ
⁊ ꝯsiliũ ⁊ dilatat illud qꝺ ẽ ꝯstrictũ ⁊ egredit̃ exteri
us ⁊ rubificat coloꝛẽ. ¶ Et ẽ ẽt quũ coꝛpus patit̃ ꝓ
pter affectiones aiales alias ab istis q̃s noiabim᷒: si
cut sũt imaginatiões aiales: plȝ .n. ĩpꝛimũt res nãles
quẽadmõȝ accit vt puer ei silet̃: cuius foꝛma imagi

nata fuit quũ fuit ↄuentio ⁊ vt sit eius color propi
quus colori eius quẽ uiderũt quũ fit casus. Et iste
sunt res quas hoies credẽ abhorrẽt q difficil' dispõ
nis nõ nouerĩt hitudies. Illi vo q sapiaz diligũt nõ
negãt eas queadmõm negãt res que esse nõ possũt
¶ Et huius qdem generis est motus sanguis ⁊ se
qutio ei᷒ q pparaẽ ad eũ quũ multũ intent᷒ fuerit ad
ↄsiderañ res rubeas. Et istius capli est ↄgelatio dẽ
tiũ propterea q alius acredinẽ comedit. ¶ Et iue
nire dolores mẽbri ppterea q tale quale illð dolet
aliũ quũ de eo cogitauerit. Et istius capituli est mu
tatio ↄplexionis ppterea q imaginatur de re quaz
timet ne cadat in eam.

¶ Ca. xv. d his q̃ ↄueniũt ex his q̃ comedũẽ ⁊ bibũẽ.

Quod comeditẽ ⁊ bibitẽ i corpore humão tri
b᷒ operaẽ modis. Aut. n. i ipso sola sui q̃lita
te operationẽ efficit: aut sui mã: aut opera
tione facit tota sui subã. Et forrasse res q̃ ex his tri
b᷒ intelligunẽ verbis propinqȝ erũt sm lingue ↄside
ratione. Sed quũ de his loquimur intẽtiões expri
mẽ volum᷒ qs mõ noiabim᷒. ¶ Qui vo q̃litate agẽs
ẽ illud qð calefieri solet: quũ ẽ in corpore hois: aut
infrigidari ⁊ calefacit calitate sua: aut frigefacit sua
fitate: ita q nõ ei assimilaẽ. ¶ Et sui quidẽ operãs
materia ẽ illð qð a sui ↄuertiẽ nã: ⁊ recipit formã ali
cui᷒ diuisiõis mẽbrorum hũanorum: sȝ ei᷒ mã sȝ formã il
lã recipiat: ẽ tñ quũ accit: vt aliq̃ suarum qualitatũ q̃s
hẽbat q suo mõ fortior exit q̃ȝ hũani corporis qua
litas i ipsa remanere eaȝ faciat a principio rei: dõec
compleatur coagulatio ⁊ assimilatio: sicut sanguis
q generaẽ ex lactucis: qm̃ i ipo est plus fritatis q̃ȝ sit
i ↄplõne hois: sȝ sit fact᷒ sãguis ⁊ sit bon᷒ ad hoc vt
mbri hois ps fiat: ⁊ sãguis q ex aliis genẽaẽ huic ex
istit ↄtrarius. ¶ Qui vo sba opans ẽ forma sui speci
fica agẽs ⁊ est illa q̃ ipm ẽ id qð ẽ ⁊ nõ q̃litate sui pẽ
q corpõi sile fiat aut fiat ei sile corp᷒. Quũqȝ dico q̃
litatẽ vnã q̃ttuor q̃litatũ intelligo. ¶ Qualitate igiẽ
sua opantis mã i ope ingressũ nõ habet. ¶ Sua igi
operãs mã ẽ illð cui᷒ mã quũ de subã quã hẽbat al
teraẽ alteratõe quã in ea fecit vtus que est i corpore
restaurat illud quod ex eo fuit dissolutum primo ⁊
accedit calorẽ innatũ ppea q in sanguine facit aug
mẽtũ secũdo. Et ẽ ẽt quũ opaẽ suis qualitatib᷒ q̃ re
mãserũt in ipso tertio. Et sua qdẽ opans subã ẽ illð
quod formaȝ sue speciei operaẽ quam accquisiuit
post ↄplexionẽ qð quũ ei᷒ simplicia se cõmiscuerũt
⁊ ex eis generata fuit res una ppauit se ad recipiẽ
dũ speciẽ ⁊ formã additã sup illð qð hñt simplicia.
Hec ergo forma nõ est q̃litates prime quas habet
mã: nȝ est ↄplõ que generaẽ ex eis: sȝ est pfectio quã
acq̃siuit mã sm aptitudieȝ q̃ fuit ei acq̃sita ex ↄplõe
sic in magnete vtus attractia: ⁊ sicut nã cuicũqȝ spẽ
rũ vegetabiliũ ⁊ aialiũ. s. illa quã hñt post ↄplonẽȝ
pp ↄplonis ppatõem: ⁊ nȝ est de simplicib᷒ ↄploib᷒
nȝ ipamet ↄplo: q: nõ ẽ calitas nȝ fritas: nȝ siccitas:
nȝ hũiditas nȝ siplices: nȝ ↄmixte: sȝ ẽ vbigra color
aut odõ: aut aia: aut alia fora d nõ perceptis sensu.
¶ Et isti᷒ forme q̃ gnãẽ ex mã qñȝ ẽ pfectio passio ali
c᷒ quũ hec fora ẽ vt᷒ passiua: ⁊ qñqȝ est earum perfec
tio facẽ ⁊ ñ aliud ⁊ ẽ quũ hec forma ẽ virtus agendi
⁊ nõ aliud sed quũ est agens ⁊ nõ aliud: qñqȝ est ei᷒
actio in corpore hois: ⁊ qñqȝ ñ. Et ei᷒ qdẽ forme q̃
post ↄplõnẽ ↄuenit aliquãdo accidit vt sit pfectio
passio ab alio quũ fuerit hec forma virt᷒ passiua.

¶ Et qñqȝ accidit vt sit perfectio eius i aliud actio.
Et qñqȝ accidit vt sit hec forma virtus super ope
ratione in aliud. Et qñqȝ euenit vt sit hec forma ad
iuãs super operatiõem in aliud. ¶ Sed quũ fuerit
operatrix in alio: aliqñ euenit vt sit eius operatio in
corpore hois aliqñ nõ. ¶ Et si ẽ vtus i corporẽ hois
agẽs: alñ efficit operatõȝ ↄuenientẽ corpõi qñȝ ope
ratõm nõ cõuẽientẽ. Tota ãt operatõ hec ñ ↄuenit
ex ei᷒ ↄplõne: imo ex ei᷒ fora specifica aduẽiẽte post
ↄplõeȝ. ¶ Uñ ppẽ hoc vocam᷒ hmõi operatõm a
tota subã. s. fora specifica ⁊ ñ q̃litate. s. nõ aliq̃ q̃ttuor
q̃litatũ: nȝ eo qð ẽ earum ↄmixtio. Cõueniẽs vo ẽ sicẽ
peonie opatio q̃ dstruit epilepsiã. ¶ Nõ ↄuẽiens ãt
sicẽ vt᷒ napelli q̃ hois corrũpit sbãȝ. ¶ Rediem᷒ ergo
nũc ⁊ dicem᷒ q: quũ dicim᷒ q res q̃ cõedit: aut q̃ fit
iunctio ẽ calã: aut frã: volum᷒ dicẽ q ẽ sic i potẽtia ⁊
ñ i effectu: ⁊ volum᷒ dicẽ q ẽ i potẽtia plͤs calã q̃ȝ cõ
pora nrã: aut plus frã q̃ȝ corpõa nrã. Et quũ: hanc
potẽtiã dicim᷒: volum᷒ dicẽ vtutẽ ↄsideratã per ope
ratõm caloris quã nrã corpora i ea efficiũt: qm̃ cuȝ
ei᷒ portitor a calore inato q est i nob pati¢ accidȝ in
ea: tũc illð i effectu. Est ẽt quũ hãc potẽtiã dicim᷒ ⁊
volum᷒ rẽ aliã dicẽ. ¶ Et est vt sit potẽtia cũ intẽtio
ne boitatis aptitudis: sicut quũ dicim᷒ q sulfur ẽ ca
lidũ in potẽtia. Et ẽ est quũ dicim᷒ q res calida aut
frã ⁊ attendim᷒ illð qð in ei᷒ ↄplõne ex q̃ttuor elemtis
primis ẽ magis supãs: ⁊ nõ ↄsideram᷒ opõneȝ quã
i nris efficit corporib᷒. ¶ Est ẽt quũ de medicia di
cimus q ẽ in potentia sic quũ fuerit eius potentia i
intentione hitus: sicut potẽtia scribe q iã dimisit scri
bendi operatõeȝ: ⁊ tñ hȝ in scribendo potẽtiã: quẽ
admõȝ dicim᷒ q napellus i potẽtia ẽ corrũpẽs. Intẽ
hoc vo ⁊ primã exit dñia: q: prima nisi postq̃ȝ corp᷒
ↄuersione manifesta ea ↄuerterit nõ exeũt ad effectũ
Istud ãt: aut operaẽ ipsamet obuiatõe sicut venenũ
viparum aut p quãlibet ↄuersionẽ i sui qualitate sicut
napell᷒. ¶ Et inter potẽtias qdẽ primas ẽt inter po
tẽtiã primã quã noiamus ẽ aliq̃ potẽtia media q̃ ẽ
sicut potentia medicinarum venenosarum. Preterea di
cem᷒ q medicinarum gradus iã quattuor positi sunt.
¶ Et gdus qdẽ prim᷒ ẽ illð qð quũ comeditẽ ⁊ bibi
tur ⁊ quo sit iuñctio efficit i corpore sua q̃litate opõ
nẽ nõ pceptã: sicut quũ calefacit: aut infrigidat: ⁊ nõ
pcipiẽ nȝ sẽtiẽ calor aut frigiditas nisi postq̃ȝ reitera
tũ fuerit ⁊ multũ factũ fuerit. ¶ Et gradus sus ẽ vt
sit opõ fortior ista: sȝ tñ nõ pueit ad ipedien᷒ opõnes
manifeste: nȝ cursũ earum nãlẽ mutat nisi p accñs: aut
quũ multotiens aduenit ⁊ est multũ. ¶ Et tertius q
deȝ gdus ẽ vt ex opõne eius essẽtialr ↄueniat ipedi
mẽtũ manifestũ: sȝ nõdũ tñ ↄuenit ad mortificãduȝ
⁊ corrũpeñ. ¶ Et q̃rt᷒ ẽ gdus vt illud ad mortificañ
pueniat ⁊ corrupeñ. Et hec qdẽ ẽ pprietas medicia
ruȝ venenosarum: hoc ẽ illð qð exit p q̃litatẽ. ¶ Cũ to
ta vo sui sba mortificãs ẽ venenũ. Dicem᷒ ãt denuo
q totũ illð qð corpori aduenit qð ẽ ex eis iter q̃ cur
rit agerẽ ⁊ pati. Aut mutaẽ a corpe ⁊ ñ mutat ipȝ: aut
mutaẽ a corpe ⁊ mutat ipm. aut non mutatur a cor
pore ⁊ mutat ipsuȝ. Quod vero mutatur a corpe
⁊ ñ mutat corp᷒ mutatõe de q̃ sit curañ: aut ↄuertiẽ i
silitudinẽ corpis: aut nõ ↄuertiẽ. ¶ Illð ãt qð i e᷒ cõ
uertiẽ silitudinẽ nutrimẽtũ ẽ absolute. ¶ Et illð qð
ñ i eius ↄuertiẽ silitudinẽ ẽ medicina tẽperata. ¶ Qð
vo a corpe mutaẽ ⁊ ipȝ mutat ñ ẽ posẽ gn aut si quũ
mutaẽ a corpe mutat corpus: ⁊ post corp᷒ mutet ipȝ

ad vltimũ ꝛ destruat̃ eius mutatõ:aut nõ sit ita: sed
ip̃z mutet cõpus ad vltimũ ꝛ destruat ip̃z. ¶ Et pri
ma qdẽ diuisio aut ꝯuertet̃ in silitudinẽ corpis: aut
ñ ꝯuertet̃ i silitudine corporis. ¶ Si i corpis ꝯuerte
tur silitudinẽ:erit medicinale nutrimẽtũ:ꝛ si i corpis
ñ ꝯuertet̃ silitudinẽ erit medicina absolute. Secũda
ãt diuisio erit medicina venenosa. ¶ Illõ vero qõ a
corpe nullo mõ mutat̃ ꝛ ip̃z mutat ẽ venenũ absolu
te. Quũ ãt nos dicimꝰ ꝙ corpore nr̃o nõ mutat̃ no
lumꝰ dicere ꝙ nõ calefiat in corpore per operatõm
ĩnati caloris i ip̃o:ĩmo plim venenoꝝ nõ operatur i
corpore nisi calefiat per operatõm caloris inati qui
est in ip̃o: Sz volumꝰ dicere ꝙ nõ mutat̃ i sui forma
nãli:ĩmo nec cessat ab eo opatõe eiꝰ v̾tute ꝛ for̃a ma
nẽtibꝰ donec corpꝰ corrũpat. Et ẽ qdẽ quũ eiꝰ nã est
cal̃a ꝛ adiuuat tũc suã ꝓprietatẽ nã eiꝰ ad resoluẽdũ
sp̃m sicut venenũ viparũ ꝛ napelli. ¶ Et est quũ nã
eiꝰ ẽ fr̃a ꝛ adiuuat suã ꝓprietatẽ nã eiꝰ ad ꝯgelãdum
sp̃ũz ꝛ debilitandũ sicut venenũ scorpiõis ꝛ hyusq
ami. Totũ v̾o illõ qõ nutrit in fine rei nãli mutatiõe
corpꝰ mutat. ¶ Et ẽ calefacẽ qm̃ quũ i sanguĩe ꝯuer
tit̃ ꝓcldubio i calefaciẽdo augm̃tũ p̃bet:ita vt lactu
ce ꝛ cucurbite talr̃ calefaciãt q̃lr̃ istud calefacẽ exit.
Quũ v̾o calefacẽ dicimꝰ nolumꝰ calefacẽ istõ: sz illõ
qõ ex q̃litate rei ꝓuenit eiꝰ remanẽte sp̃ẽ. Et medicia
qdẽ nutriẽs a cõpe p sui mutat̃ subãz. Et mutat̃ ab
ip̃o p sui q̃litatẽ sz p̃ria mutat̃ i sui q̃litate:ꝛ alia qdẽ
mutat̃ p̃io i calitate. ꝛ calefacit sicut allea. Et ẽ alia
q̃ mutat̃ p̃io i friditare ꝛ ifrat sicut lactuca. Quũqz
eiꝰ ꝯuersio in sanguiez ꝯpletur plim opatõis eius est
calefacẽ ꝓpea ꝙ in sanguĩe augm̃tuz efficit. ¶ Quo
n. nõ calefacit quũ iã facta sit cal̃a ꝛ sua fr̃itate se ex
poliauerit. Sed vnicuiqz eaꝝ ẽt aliqd inate q̃litatis
associatur post ꝯuersionez in subã:qm̃ in sanguĩe q
gnãtur ex lactucis aliq̃ remanz ifratio. ꝛ i sanguie q
gnãtur ex alleis aliq̃ calefactio:sz ex hoc vsqz ad tpꝰ
¶ Mediciaꝝ p̃terea nutrim̃tũ alia ẽ q̃ medicatiõi
magis exit ꝓpiqua. alia est q̃ nutrim̃to est vicinior.
Queãdmõm ipsoꝝ nutrientiũ alia s̃t quoꝝ nã vici
nior est subẽ sanguis:sicut vinũ ꝛ ouoꝝ vitelli ꝛ aq̃
carnis. alia sũt q̃ parũp sũt lõginqora sicut panis et
caro. Et alia s̃t q̃ sunt valde lõginq̃:sicut nutrientia
medicialia: ¶ Amplius dicemus ꝙ nutriẽs mutat
corporis dispõez q̃litate sui ꝛ quãtitate. Qualr̃ v̾o
qualitate sui mutet iã sciuisti. ¶ Quãtitate aũt qm̃
aut augmentabit ꝛ ꝓueniẽt ex eo ad fastidiũ ꝛ oppi
latões ꝛ postea ad putrefactõm:aut miuet ꝛ ꝓueni
et ex eo ad ptbisiz. Sed augm̃tuz in quãtitate ex nu
triẽtes semp ẽ ifrigidãs:nisi ꝓueniat ex eo putredo
ꝛ calefactio q̃ calefacit:sic̃.n.putredo nõ accit nisi ꝓ
pter calorẽ extraneũ:ita pp ip̃az ẽt calõ accit extrãeꝰ
¶ Dicemꝰ ẽt ꝙ nutriẽs aliud ẽ s̃btile:aliud ẽ spissuz
aliud ẽ tẽpatuz. ¶ Et subtile qdez est illõ ex quo sã
guis gnãtur subtil̃:ꝛ spissũ ex quo sãguis gnãt̃ gros
sus. vniuscuiusqz ãt haꝝ diuisionũ aut ẽ eiꝰ nutrimẽ
tũ multũ:aut est paucũ. ¶ Exẽpluz subtil̃ ꝛ ml̃ti nu
trim̃ti est aq̃ carnis ꝛ vinũ ꝛ oua sorbilia calefca aut
tremẽtia. Ista.n.ml̃ti exñt nutrim̃ti:qm̃ plin subẽ ip
soꝝ i nutrim̃tuz ꝯuertit̃. ¶ Exẽpluz spissi ꝛ pauci
nutrim̃ti ẽ caseꝰ ꝛ caro salita ꝛ melõgia ꝛ his similia
Res.n.q̃ ex eis i sãguiez ꝯuertit̃ est pauca. ¶ Exẽ
plũ subtil̃ ꝛ pauci nutrim̃ti est iuleb ꝛ olera q̃ i subã
sui tẽpata exñt ꝛ i sui q̃litate. Et ex fructibꝰ matiana
ꝛ mala gnata ꝛ q̃ eis silant̃. ¶ Et exẽpluz spissi mul
ti nutrim̃ti est oua lixa ꝛ caro vaccia. Cuiuscũqz ẽt
harũ dictionũ alie s̃t q̃ s̃t boni chimi alie s̃t q̃ s̃t mali
chimi. ¶ Exẽplũ s̃btil̃ multi nutrim̃ti boni chimi o
uoꝝ vitelli ꝛ vinũ ꝛ aq̃ carnis. ¶ Exẽplũ s̃btil̃ pau
ci nutrimẽti ꝛ mali chimi pulmo ꝛ caro anaguaid.
¶ Exẽpluz spissi multi nutrim̃ti boni chimi oua li
xa ꝛ caro ãnualis agni ¶ Exẽpluz spissi multi nutri
m̃ti mali chimi caro vaccia ꝛ caro anatis ꝛ caro eq
na. ¶ Eẽpluz spissi pauci nutrim̃ti mali chimi caro
salita. In hac aũt sũma inuenies tẽpamentuz.

¶ Capitulum.xvi.de dispositioĩbus aquaꝝ.

Aqua vnũ exit elemẽtoꝝ q̃ sola iter oĩa ele
mẽta hz ꝓpriũ vt in eo qõ comedẽ ꝛ bibe
re igrediat̃:nõ iõ vt nutriat: sz qꝛ nutrim̃tũ
penetrare facit:ꝛ eiꝰ rectificat subãz. ¶ Nõ aũt dici
mus ꝙ aq̃ nõ nutriat:nisi qꝛ nutriẽs i potẽtia est san
guis:ꝛ i alia potẽtia lõgiorc ista ẽ ps mẽbri homis.
Corpꝰ v̾o simplex nõ ꝯuertit̃ ad forãz sanguicã reci
piẽdaz: nz forãz m̃bri hũani nisi ꝯponat̃. ¶ Sz aq̃
est subã que adiuuat ad liq̃faciendũ nutriẽs ꝛ subti
liandũ: ꝛ vt cito currat ꝛ penetret ĩ venas ꝛ in fora
mina:nz ẽc põt absqz hoc auxilio eiꝰ ꝯplementũ rei
nutrimẽti. ¶ Ampliꝰ aq̃ diuersificãt̃ nõ solũ i subã
aq̃itatis verũ ẽt s̃m illud qõ eis admiscet̃ ꝛ s̃m qua
litatẽ q̃ in eis ẽ superãs. Aque vero que sũt aliis me
liores sũt aque fontiũ. ¶ Nz tñ oĩum fontiũ nisi fõ
tiũ terre libere in cuius territoriũ nulla dispõnũ q̃li
tatũ extraneaꝝ superat:aut aque que sunt petrose:
qꝛ sũt digniores ne terrestri putrefactione putrescãt
¶ Illa tñ q̃ ẽ terre liber̃ melior ẽ petrosa:nz ex oĩ fõ
te terre libere:sz illa tñ q̃ preter hoc ẽ currẽs. Neqz
oĩs currens nisi curreus q̃ ẽ soli ꝛ v̾ẽtis discooperta
hoc nãz ẽ ex eo ꝙ currẽs nobilitatẽ acqrit. Nõ cur
rẽti v̾o ẽ cui acquirit̃ propter discooperturã malitiã
talis qualis non acquirit̃ pp profunditatẽ ꝛ cooper
turã. ¶ Nz oĩs currẽs discooperta nisi illa que sup
lutũ incedit. Et debes scire ꝙ q̃ sup lutũ vadit meli
or ẽ ea q̃ sup petras fluit. Lutũ.n.mũdat aquã:ꝛ au
fert ab ea res extraneas sibi admixtas q̃ sunt in ea ꝛ
colat ipsaz:sed lapides non faciũt illud. ¶ Oz ãt vt
lutũ p quod trãsit sit libeꝝ:ꝛ nõ sit fetidũ nz lacuno
sũ neqz aliõ. Qõ si hec aqua fuerit multa ꝛ forti cu
currerit cursu q̃ pp sui multitudinẽ illõ qõ ei admi
scet̃ in suã ꝯuertat nãm:ꝛ q̃ suo cursu ad solẽ tendat
.s.ad orientẽ:ꝛ ꝓpriẽ ad eius estiuũ erit melior aqs:
ꝛ q̃ztomagis quũ multũ a suo elongabit̃ principio
¶ Et post hãc q̃ ad septẽtrionalẽ vadit. ¶ Illa nãz
q̃ ad occidẽtẽ tẽdit ꝛ meridiẽ ẽ mala:ꝛ propt̃ quũ
meridiõales exufflauerint v̾ẽti. Et illa qdẽ q̃ a locis
descendit altis cũ aliis bonitatibꝰ ẽ melior. Et illa q̃
est sic est quasi dulcis que dulcis esse imaginat̃:neqz
vinũ tollerat vt ex ea sibi admisceat̃ nisi parũ:ꝛ est i
pondere leuis:ꝛ cito ifrigidat̃ ꝛ cito calefit: ꝓpea ꝙ
est resoluta fr̃a i hyeme ꝛ cal̃a i estate:in q̃ nullo mõ
sapor supat aliqs:nz aliqs odor ꝛ cito descendit ab
hypocõdriis ꝛ qõ in ea coq̃t cito coquit̃ ꝛ cito dis
soluit̃. ¶ Debes ãt scire ꝙ pondus ex experimẽtis
ẽ adiuuantibus ad cognoscendũ aq̃ dispositionez.
¶ Aq̃ nãqz q̃ est leuior in plurimis dispõnũ ẽ meli
or. Est autẽ quũ cognoscit̃ pondus per mensurã: ꝛ
quũ cognoscit̃ si in duabꝰ aqs diuersis duo panni:
aut duo cotta vnius ponderis madefiant ꝛ postea
vehementer exiccentur:deinde ponderentur qꝛ aq̃
cuiꝰ cottũ fuerit leuiꝰ erit melior. ¶ Sublimatio pre

terea ⁊ distillatio aquas rectifica: malas. Et si istud
nõ fuerit decoctio rectificat. Aq̃.n.cocta sicut testifi
cati fuerũt sapientes minoris est inflatõis ⁊ velocio
ris descensionis. Et torpidi quidez medicoꝝ existi
mãt ꝙ aque cocte subtile resoluatur ⁊ ipsius rema
neat spissũ. vñ in coquẽdo ipsã nõ exit iuuamentuz.
qm̃ spissitudiez i aq̃ augmẽtat. Scire ãt debes ꝙ aq̃
in sue aq̃itatis diffinitõe exit ex ptibus i subtilitate ⁊
spissitudie silibus: qꝛ est simplex: ꝫ nõ ispissat̃ nisi pp
ea ꝙ frigoris q̃litas sup eã p̄ualuit. aut pp fortẽ terre
striũ partiũ ꝯmixtionẽ q̃ ob hoc ꝙ sũt puissime ab
ea neq̃unt separari: nꝫ descendere in ea: qꝛ nõ sũt tã
te quãtitatis vt ꝯtinuati aque scindere valeant ⁊ i ea
descẽdere ob multã puitatẽ. ¶ Oꝫ ergo vt eis acci
dat ꝯmixtio cũ subã aque. Post hoc decoctio spis
situdinẽ remouet que propter frigus accidit primo.
deiñ partes aq̃ vehemẽter rarificat dõec fiat subtili
oris substãtie vt possint ab ea separari ꝑtes graues
terrestres in eius spissitudinẽ retente ⁊ ꝯstringant eã
descendentes: ⁊ pp descensũ ab ea separẽtur ⁊ rema
neat aq̃ pure ⁊ simplici ꝓpriq̃: ⁊ erit illd̓ qd̓ pp calefa
ctionẽ fuit separatũ hõgenũ ei qd̓ remãsit: ⁊ nõ lon
ginquũ ab eo: qꝛ quũ aq̃ a ꝯmixto separat̃ eius par
tes in subtilitate similãt: nꝫ multũ interest inter illud
qd̓ subit: ⁊ inter illud qd̓ remanet. Decoctio ergo ñ
subtiliat aquã nisi propterea qꝛ aufert spissitudinez
frigoris: ⁊ qꝛ facit qd̓ ei ꝯmixtũ ẽ descendere. ¶ Et
h᷒ qdẽ significatio exit: qm̃ quũ aque grosse dimittũ
tur longo tpe nõ descendit ex eis res de q̃ sit curan
dũ: sed quum coquuntur illico descẽdit: ⁊ ex eis res
multa: ⁊ fit aqua que remanet in pondere leuis ⁊
clara. Et descensiõis qdẽ cã est subtilitas q̃ ex deco
ctione acqritur. nõne vides ꝙ aq̃ magnoꝝ fluminuz
sicut fluminis gion. ⁊ p̄cipue ille q̃ i postrẽo eius sumũ
tur illico quũ sumũtur vehemẽter sũt turbide: ⁊ po
stea i breui tp̄re i vna recessiõe subito ita clarificãtur
ꝙ si alia vice residẽ faceres: nõ descẽderꝫ i eis res d̓
qua eẽt curañ. ¶ Sũt aũt q aquã nili maxia laude
extollũt ⁊ eius boitates i q̃ttuor ꝯp̄hendũt. In lõgi
tudie manatõis ei᷒ ⁊ boitate locoꝝ p q̃ vadit. Et qꝛ
i cursu suo a meridie tẽdit ad septẽtriõez subtiliãs il
lud qd̓ i ipo currit ex aq̃s. In multitudie v̓o sui alie
cõicãt ei. In aq̃s aũt aliis si quottidie eas d̓ vno va
se i aliud mutares: quottidie maĩfestaꝫ videres des
cẽsiõez sicut i primis. Et p̄ter hoc nõ descẽdit ex eis
qd̓ descẽdere ꝯsueuit nisi paulati ⁊ nõ cito: ⁊ cũ hoc
nõ pfecte clarificãt. Et h᷒ qdẽ cã est ꝙ ꝯmixtiões tẽ
restres leuit̃ a subã subtili descendũt i q̃ nõ est grossi
tudo nꝫ viscositas nꝫ vnctuositas: ꝫ a spisso nõ tam
facile descẽdũt. ¶ Ampli᷒ decoctio subẽ acqrit sub
tilitatẽ ⁊ post decoctiõez ꝯcussus. Ex aq̃s quoqꝫ la
udabilib᷒ sĩ aq̃ pluuie: ⁊ p̄cipue ille q̃ i estate eueniũt
⁊ ex nubib᷒ cũ qb᷒ accñt tonitrua. ¶ Turbidatio ãt
vaporis vñ gñãt̃ vẽti maximi cũ nubib᷒ veniẽtes t̃
bidãt nubes ex qb᷒ vcit pluuia: iõqꝫ ei᷒ subã est falsa
⁊ nõ pura. Sꝫ tñ aq̃ pluuiali cito aduenit putredo.
lꝫ sit aq̃ melior ppea ꝙ est valde subtilis: ⁊ qꝛ in ipa
corrũpens terreus ⁊ aereus cito opat̃ ⁊ fit ei᷒ putre
do cã ꝯputrescẽdi hũores ⁊ ipedit pectus ⁊ vocem.
¶ Quida ãt dixerĩt h᷒ cãꝫ eẽ ꝙ aq̃ pluuie gñãt̃ ex
vapore q fuit ex huitatib᷒ diuersis subtiliat᷒. Sed si
hoc eẽt cã aq̃ pluuie vitupabilis: eẽt ⁊ nõ laudabilis
ꝫ nõ ẽ ita: imo pp multã sue subẽ subtilitatẽ: qm̃ oĩs
subtil᷒ subã plus recipit passionẽ: ꝙ si aq̃ pluuie ẽbi

lierit eius receptio putrefactiõis minuet̃. ¶ Acetosa
quoqꝫ cũ comedũtur tẽ quũ necesse fuerit vti plui
ali aq̃ opponũt̃ putrefactõi ⁊ ab ipedimẽto eius secu
ritatẽ faciũt. ¶ Puteoꝝ v̓o aq̃ ⁊ aq̃ ductuũ: sũt ma
le ꝯpatõe aquaꝝ fõtiuꝫ sũt.n. aq̃ ꝯstricte terrestreita
tes lõgo recipiẽtes tpe iõqꝫ esse nõ põt qn in eis ali
qua sit putrefactio: qm̃ extracte fuerĩt ⁊ ꝯmote v̓tute
cogẽte: ⁊ nõ v̓tute q̃ sit i eis declinãte ad hoc vt ma
nifestẽtur ⁊ expellãtur nisi igenio ⁊ arte: qꝛ via ꝓpi
qua eis fuit adhibita p quã icesserũt. ¶ Et ex eis tñ
ille sĩt deteriores qb᷒ ex plũbo vie facte fuerĩt: qm̃ ex
ei᷒ v̓tute aliqd assumũt vñ frq̃nt̃ ad dysẽteriã ducũt
¶ Aqua ãt paludis deterior aq̃ putei exit: qꝛ mana
tio aq̃ putei acuit̃ pp illd̓ qd̓ de ipsa extrahitur. vñ p
durat eius mot᷒ ⁊ nõ multũ morat̃ i cõstrictõe: neqꝫ
manet i locis vñ manat lõgo tpe. ¶ Aq̃ v̓o palludis
ppea ꝙ longo tpe morat̃ i foramib᷒ terre putrefaciẽ
tis ⁊ eius motus in manãdo ⁊ igrediẽdo est motus
tardus q ñ ꝓuenit ex fortitudine sue expulsionis pp
largitatẽ mãe ipsius: nꝫ ẽ nisi in terra corrupta ⁊ pu
trida. ¶ Niuose vero aq̃ ⁊ glatiales sunt grosse. Et
aq̃ stãtes lacunales: precipue discooperte male sũt
⁊ graues: qr in hyeme non ifrigidãt̃ nisi propter ni
ues: iõqꝫ generãt phla: ⁊ calefiũt i estate pp solẽ ⁊ pp
putrefactionẽ: vnde generãt cholerã. ¶ Et pp spissi
tudinẽ qdẽ ipsaꝝ ⁊ cõmixtionẽ terrestriũ cũ eis ⁊ p
pter resolutionẽ subtilis eaꝝ generant̃ i eis q̃leas bi
bũt splẽs: ⁊ eoꝝ mirach subtiliat̃: ⁊ interiora ipsoꝝ i
grossãt ⁊ eoꝝ extrema macrescũt ⁊ humeri ⁊ colla:
⁊ comedendi desideriũ superat i eis ⁊ sitis ⁊ ꝯstrin
gũt̃ eoꝝ vẽtres ⁊ difficile vouere pñt. Et ẽ ẽt quũ p
ueniũt ad hydropisiꝫ ppea ꝙ aquositas i eis retiet̃.
¶ Et est quũ pueniũt ad ap̄a pulmonis ⁊ splenis ⁊
ad dysenteriã ⁊ siccãt eoꝝ pedes ⁊ man᷒ ipsoꝝ ap̄a
ta debilitantur ⁊ nutrimẽtũ eoꝝ minuitur propter
splenẽ: ⁊ generãtur i eis mania ⁊ hemorroides ⁊ va
rices ⁊ ap̄ata laxa ⁊ ꝓprie in hyeme ⁊ mulieres du
riter ipregnantur ⁊ cũ difficultate pariũt: ⁊ pariunt
pueros ap̄osos: ⁊ frequent̃ fit i eis mola ⁊ ipregna
tio mẽdosa: ⁊ eoꝝ pueri sepe patiunt̃ ramicẽ: ⁊ ma
gni varices ⁊ cruriũ vlcera: nꝫ eoꝝ plage sanantur:
⁊ acrescit eo eoꝝ desideriũ: ⁊ soluũt̃ duriter. Et est
nocumento ⁊ ap̄atib᷒ in intestinis ⁊ q̃rtãis abũdãt
⁊ i senib᷒ febres fiunt adurentes ꝓpter siccitatẽ nãꝝ
ipsoꝝ ⁊ ventriũ. ¶ Aq̃ vero nõ currentes quocun
qꝫ mõ fuerint stõ nõ conferũt ⁊ iudiciũ quidez ei᷒ q̃
ex cãnalibus hauritur est iudiciũ aq̃ nõ currentis.
Est tñ melior aq̃ nõ currẽte ppea ꝙ non longo tpe i
vno moratur loco: ⁊ quũ nõ currit ꝓculdubio aliq̃
in ea exit grauitas ⁊ fortasse i multis eaꝝ exit stipti
citas ⁊ ꝯuertũt̃ cito ad calefacieñ: iõqꝫ ñ sũt vtiles
febres hñtib᷒: ⁊ illis in qb᷒ colera superat. In egritu
dinib᷒ vero i qb᷒ retẽtio ⁊ maturatio sĩt necessarie sũt
meliores. ¶ Aq̃ preterea qb᷒ sba admiscet̃ metallia
aut eius sile ⁊ aq̃ sanguisugales oẽs male sũt. In q
busdã tñ eaꝝ exit nutrimẽtũ. Illa.n. in qua virt᷒ fer
ri superat iuuamẽtũ prestat ad hoc v̓t interioribus
fortitudo tribuat̃: ⁊ vt de reb᷒ ꝓhibeatur: ⁊ vt v̓tutes
desideratie oẽs ꝓcedãt. Et nos qdẽ ei᷒ dispõeꝫ noia
bim᷒ ⁊ ei᷒ q̃ ẽ q̃lis ipa post. Nix v̓o ⁊ aq̃ glatial᷒ quũ
munda fuerit ⁊ ñ ꝯmixta alii rei virtutẽ hñti malã:
siue soluatur ⁊ fiat ex ea aq̃: siue quũ ea d̓ foris ifiet̃
aq̃: siue ipsa mutet̃ in aqua erit bona. Et suaꝝ qdeꝫ
diuisionũ dispões ñ diuersificãt diuersitate multum

extranea:ſ ē ſpiſſioꝛ q̃ʒ oēs aq̃:ꝛ nocet debilitatem
hn̄tibꝰ neruoꝝ.ſed quū coq̃t ad bonitatē redit.
¶ Qḋ ſi aq̃ glatialis ex aq̃s malis fuerit:aut fuerit vir
ṫutē ꝯtrahēs malā ꝛ extraneā a locis ī qbꝰ cecidit
erit melius vt cū ea īfrigidet aq̃ q̃ ab iſtiꝰ ꝯmixtione
ſit occulta. ℭ Aqua p̃terea tēperate fra ſanis melioꝛ
ē aquis oībus:ſ neruos īpediat ꝛ ap̄a in īterioꝛibꝰ
hn̄tes ledat. Ipſa enī appetitū excitat ꝛ ſtōm fortez
efficit. Aqua uero cal'a digōem coꝛrūpit ꝛ fac̄ natar̄
cibū:nʒ illico extinguit ſitiʒ.ꝛ ē quū ad hydropiſim
adducit ꝛ ethicā ꝛ ꝯſumit corpꝰ. Aq̃ āt caleſca cū fu
erit tepida facit nauſeā:ꝛ quū fuerit calidioꝛ q̃ʒ hec
ꝛ in ieiunio bibita fuerit multotiēs ſtomacū lauabit
ꝛ uētrē ſoluet.eā tn̄ freq̄nt̄ bibere ē malū:qꝛ ſtōi ḋbi
litat ṽtutē. Illa vero q̄ multū ē calida ē quū colicaʒ
reſoluit:ꝛ ſplenis vētoſitates frāgit. ℭ Et illi qdē q
bus aq̃ calida arte iuuamētū preſtat ſi epilepſiā hn̄
tes ꝛ mlīam ꝛ capitis doloꝛē frigidū ꝛ aſma ꝛ oph
thalmiā ꝛ bothoꝛ ī gutture ꝛ ſiccitateʒ ꝛ apoſtema
pꝰ aures hn̄tes ꝛ rheumatiſmos ꝛ vlcera ī diaphra
gmate ꝛ ipāris ſol'onē ī parte pectoꝛis. Mēſtrua p̄
terea ꝓuocat ꝛ vrinā ꝛ doloꝛes ſedat. ℭ Aqua ṽo
ſalſa macreſcere facit ꝛ exiccat ꝛ primo facit vētrem
ꝑꝑ vim radēdi q̃ in ea exit.poſtea reſtrigit vētrē in fi
nē ꝑꝑ ſiccitatē q̃ ē ī eius nā:ꝛ coꝛrūpit ſāguinē: ergo
pꝛuritū gnāt ꝛ ſcabiē. ℭ Aq̃ ṽo turbida lapideʒ ge
nerat ꝛ oppillatōes.iōq̧ poſt ipām res comedēda
ē ꝓuocatiua:ſ vētrē hn̄ti plerūq̧ ꝯferat ipſa: ꝛ oēs
r̄liq̃ aq̃ groſſe ꝛ graues ꝑꝑea ꝙ ī eius vētre tenēt̄:nʒ
cito deſcēdit.eſt eius cuidā tyriacis exn̄t reſ vnctuo
ſe ꝛ dulces. ℭ Aqua āt ſalis armoniaci uētreʒ reſol
uit ſi in ea ſederit.aut ex ea biberint:aut ex ea fc̄m fu
erit cliſtere. ℭ Aque p̃terea aliminoſe mēſtruoꝝ ſu
ꝑfluitatē currere nō ꝑmittūt:nʒ ſpuere ſāguinē: ꝛ ꝓ
hibēt illud qḋ de hemoroidibꝰ egreditur:ſed coꝛpa
q̃ febribꝰ ſūt apta fortit̄ ad eas ꝑducūt. ℭ Et feree q
ſplenē reſoluūt ꝛ nō coire valentes adiuuāt.eree ṽo
coꝛruptōi ꝯpl'oni utile exn̄t. ℭ Quūq̧ aq̃ diuerſe ꝛ
bone ꝛ male ꝯmiſcebūt̄ foꝛtioꝛ ſupabit. ℭ Et noſ q
dē declābimus regimē aquarū coꝛruptarū ī capl'o
ḋ regimīe iter agētiū. ℭ Et qḋ de iudiciis aq̃ ꝛ ſuis
ꝓprietatibꝰ ꝛ mōis ſuarū ꝓprietatū remāſit ī capl'o
aque.qḋ ē in medicinis ſimplicibus noīabimꝰ ſi de
us voluerit.

¶ Cap.xvii.ḋ eis q̃ ꝓueīūt ex retētōe ꝛ eūatione.

Retentio eiuſ qḋ nālit̄er eūari dʒ:aut ex ḋbi
litate ṽtutū expulſiuarū:aut ex foꝛtitudine
ṽtutis retentiue ꝛ retinetur ab ea:aut ꝑꝑ de
bilitate ṽtutū digeſtiuarū:vn̄ elōgat̄ mora rei ī rece
ptaculū:iō ꝙ retinent eā ibi ṽtutes nāleſ dōec digō
ꝯpleat̄:aut ꝑꝑ viaꝝ coāguſtatōeʒ:aut ꝑꝑ opilatōes
q̃ ſt̄ ī eis:aut ꝑꝑ groſſitudīeʒ mãei:aut ꝑꝑ ipiꝰ viſcoſi
tatē:aut ꝑꝑ eiꝰ multitudīeʒ quā expulſiua neq̃t ſupa
re:aut ꝓpter defectū ſētiēdi illud qḋ neceſſe ē expelli
queādmodū accīt ī colica icteritia:qm̄ ē quū ṽtꝰ vo
lūtaria adiuuat ī expellēdo:aut qꝛ ṽtutes nāles ad
aliā ꝑtē tēdūt:ſic̄ ī criſibꝰ accīt retētio vrie:aut ſterco
ris ꝓpterea ꝙ eūatio cretica eſt ī parte alīa. ℭ Quū
q̧ retētio eiꝰ ꝙ eūari dʒ acciderit ꝓueniēt egritudīes
ℭ Que āt ſūt ex egritudinibꝰ ꝯpoſitis ſūt oppilatō
ꝛ laxitas ꝛ ſpaſmus hūidꝰ ꝛ q̃ eis ſilīa exn̄t. ℭ Sed
ex mō egritudinū ꝯpl'onis ſūt putredo ꝛ caloꝛiſ in
nati ꝯſtrictio ꝛ ipiꝰ ī igneitatē ꝯūſio ꝛ caloꝛis inati ex
tictio ex ꝓlixitate ꝯſtrictōis ꝛ eius foꝛtitudīe quaꝑꝑ

eā frigꝰ ſeq̃t̄ ex ſupantia ēt hūiditatiſ ſuper coꝛpus
ℭ Cōes ṽo egritudīes ſūt receptaculoꝛū fiſſura et
eoꝛū dirruptio. ¶ Faſtidiū quoq̧ eſt vna ex cāis ḋ
terioꝛibꝰ haꝝ egritudinū:ꝛ ꝓprie quū euenerit poſt
q̃ʒ ꝯſueuit euenire vacuitas:ſic̄ accīt ī multa ſaturita
te in ānis fertilitatis pꝰ ſuꝑfluā famē ꝛ ī annis ſterili
tatis. ℭ Ex egritudibus ṽo ꝯpoſitiſ ſūt ap̄ata ꝛ bo
thoꝛ. ℭ Eūatio āt eiꝰ qḋ dʒ retieri ē aut ꝓpter fōtitu
dinē ṽtutis expulſiue:aut ꝓpter debilitatē retētiue:
aut ꝓpterea ꝙ mã nocet grauitate ꝑꝑ ſui multitudi
nem:aut deſēſionē ꝑꝑ vētoſitatē:aut ꝑꝑ mōdicatio
nē ſui acrimōia ꝛ acuitate:aut ꝑꝑ materiei ſubtilita
tē q̃ fiet ſic̄ qḋ eliq̃t̄ per ſe.vn̄ ad expellēdū fiet facilſ
Eſt ēt cū ipām uiaꝝ iuuat āplitudo queādmōm ac
cidit ī eliqn̄ ſꝑma.aut ꝓpterea ꝙ ī lōgitudīe ſcindit̄:
aut incidūt̄:aut ī latitudine:aut qꝛ eaꝝ aperiūt̄ oꝛifi
cia:ſic̄ accīt ī exitu ſāguis ex naribꝰ. ℭ Et ē quūʒ ac
cidit hic largitas ꝑꝑ cām q̃ exteriꝰ accīt aut interius
Quūq̧ eūatio eiꝰ qḋ retieri dʒ acciderit ꝓuēiet ꝓ
pter ipſā ꝯpl'onis fr̄itas ꝓpter eūatōeʒ materiei que
erat apta ad accēdēdū ex q̃ caloꝛ nutrit̄ inatꝰ.ꝛ fōtaſ
ſe ꝓueniet ī̄ caloꝛ ꝯpl'onis quū illḋ qḋ eūabit̄ ꝯpl'o
nis fuerit fr̄e:ſic̄ phl'a:aut fuerit circa eq̄litatē ꝯplexi
onis:ſic̄ ſāguis:qꝛ calidū caloꝛe ſupabit ſuperfluo
ſic̄ cholera ꝛ calefaciet. ℭ Et ex ipſa qdē ſēꝑ accidʒ
ſiccitas eēn̄tialr̄.Et ē quū ex ipſa ꝓuenit hūiditaſ ſʒ
ꝯſiderationē quā noīauimꝰ ī accn̄talitate caliditatis
Et ē quū hūoꝛ ſiccās eūabit̄ n̄ ſuꝑflue ꝛ ꝓpter calo
ris inati defectū qn̄ nutriēs perfecte digerē nō valet
vn̄ phl'a accreſcit.hec tn̄ hūiditaſ ꝯpl'ōi nō ꝯfert ina
te:nʒ ē inata ſic̄ caloꝛ ille n̄ ē innatꝰ. Quod ſi ſuꝑflue
eūat̄ ſeq̃t̄ ipſā fr̄itas ꝛ ſiccitas ī ſba m̄broꝝ ꝛ in eoꝛū
nā:ſ alicui ipſoꝝ caloꝛ accidat extraneꝰ ꝛ hūiditas
n̄ bōa. ℭ Egritudines qdē iſtr̄aleſ q̃ eūatōeʒ ſequū
tur ſuperfluā ſūt oppillatio ꝑꝑ ſuꝑfluā etiā uenaruʒ
ſiccitatē ꝛ ꝓpter earū coarctationē.ꝛ ſeq̃t̄ eā ſpaſmꝰ
ꝛ cuzeʒ. ℭ Retētio ṽo ꝛ eūatio q̃ ſūt eq̄les.ſ.ille q̃ ī
hoꝛa ꝓueniūt qua ē neceſſe ꝯferētes ſūt ꝛ uitā cōſer
uātes ſanā.et iā quidē loquutiꝰ fuimus ḋ rebꝰ q̃ ſua
gnālitate ſūt neceſſarie:ſ ſit quū plim ſuaꝝ ſpēꝝ nō
ē neceſſariū. Nūc ergo ad alias cās ꝓcedamꝰ.

ℭ Ca.xviii.eſt ſmo vl'is ḋ cāis q̃ caſualr̄ coꝛpoꝛi ac
cidūt ꝛ non ſunt neceſſarie neq̧ īpedientes.

Loq̃inur nc̄ ḋ cāis nō neceſſariis ꝛ n̄ īpedi
ētibꝰ.ꝛ ſūt q̃ ſua gnālitate nō ſūt nāleſ:neq̧
nāe ꝯtrarie ℭ Et iſte qdē ſūt cāe coꝛpi obui
antes p̃ter aerē q̄ eſt neceſſarius:ſic̄ balneatio frican
di ſpēs ꝛ alie. Incipiemꝰ āt ꝛ dicemꝰ ꝙ cāe q̃ ī coꝛpe
hominis ſūt agētes exteriꝰ ꝑꝑ obuiatōneʒ duobus
oꝑant̄ mōis. ℭ Operant̄.n.ī ipſo aut penetratōe illiuſ
qḋ ex eis ſubtiliat̄ ī poꝛis ꝑ ṽtutē penetratiuā que ē
ī ipſis. Aut qꝛ mēbꝛa ſibi attrahūt eas ꝑ poros ſuos
aut iō ꝙ vnū iſtoꝝ ab altero iuuat̄. ℭ Alt̄ ṽo modꝰ ē
ut nulla operēt̄ ꝯmixtōe ſ q̄litate pura ꝯuertēte coꝛ
pꝰ.ꝛ iſtḋ qḋ ē aut iō ꝙ hec q̄litas aut ē ī effc̄u ſic̄ epi
thia īfr̄atuʒ ī effc̄u qḋ īfr̄at:aut ē ēplʒ caleſc̄ʒ ī effectu
qḋ calefac̄:aut ē ꝑꝑea ꝙ q̄litaſ hic ē ī potētia:ſ calō
īnatꝰ q̄ ī ē nob ꝯmouet ṽtutē agētē ī ea ꝛ adduc̄ ipſā
ad effectū:aut ꝑꝑ ꝓprietatē. ℭ Sūt āt ex rebꝰ q̃ obui
ādo mutāt ꝛ quū īgrediunt̄ coꝛpus nō mutāt:ſic̄ ce
pe quū exteriꝰ ad mōʒ ēpl'i coꝛpoꝛi ſuperponūt̄ uul
nerāt:ſ īteriꝰ r̄cepte n̄ uulnerāt.ꝛ ſūt ex rebꝰ alie q̃ ad
hoc ꝯtrarie huic exn̄t:ſicut ceruſa que quūʒ bibitur
vehemēt̄ mutat:ſed quū ex ea fit epithima nihil ex

hoc opat. ¶ Et sīt ex eis q̄ nullo horū duorū mōrū
operātur. Et huius qdē cā i diuisione prima sex re
rū exit. Una ē q quūꝫ tale aliqd q̄le cepe igreditur
corp⁹ v̄tus digestiua icipit cōstringē ipm ⁊ cito mu
tat eius ꝯplōnē ⁊ debilitat eā ⁊ nō dimittit eaꝫ inco
lumē tāto tpe vt in tali quale illud possit efficere suā
opationē ⁊ interius uulnerare. ¶ Et alia ē q scōꝫ
plim comedit̄ mixta cū re alia. ¶ Et tītia ē q cōmi
scet̄ i receptaculis nutriētis aliis humiditatib⁹ que
ipsā submergūt ⁊ eius frāgūt fortitudinē. ¶ Et q̄r
ta ē q quū ē exti⁹ i uno pōit̄ situ: sꝫ inti⁹ ñ qescit se mo
uēdo. ¶ Et qnta ē q exti⁹ multū stricte tenet̄ sꝫ iteri⁹
tāgit nō adherēdo. ¶ Et sexta ē qm̄ quū ē inti⁹ p̄
pationē eius ipa v̄tus nālis regit ⁊ cito ei⁹ expellit su
perfluitatē ⁊ bonū i sāguinē ꝯuertit. ¶ Eius vero
qd̓ ex ceruse dispōe diuersificat̄ cā ē q cerusa ē gros
se nāe ⁊ grossaꝝ ptiū: q̄propt̄ quū ē d̓ foris nō pene
trat i poris: ⁊ si penetrat ñ peruenit ad poros ipūs:
nꝫ ad mēbra principalia. sed quū comedit̄ ē res hu
ic ꝯtraria. Et ēt nā venenosa que ē i ea nō effic̄ ipres
sionē: nisi ipssiōe supflua a calore inato q ē i nobis i
ea: ⁊ hoc qdē ñ acqrit̄ ipsa obuiatōe extrīseca. ¶ Et
nos fortasse reit̄abim⁹ tibi in libro de simplicib⁹ me
dicinis uerba modi istius.

¶ Caplm. xix. de eis que proueniunt ex balneati
one ⁊ fricatione ad solem.

Quidā ornate loquētiū dixit. Ex balneis me
lius ē cuius fabrica ē ātiq. ⁊ cuius aer āpli
atur: ⁊ cuius aq̄ est dulcis. Et alius addidit
ut balneator ignē suū mēsuret s̄m ꝯplōnē eius q ipꝫ
uult ingredi. ¶ Debes āt scire q opatio nālis bal
nei ē calefacere suo aere ⁊ humectare sui aqua. Et
prima cā ē infrigidās ⁊ humectās. ¶ Et secūda ca
lefaciens ⁊ hūectās. ¶ Et tertia calefaciēs ⁊ visiccās
¶ Et nꝫ attendēda sūt v̄ba illius q dicit q aqua nō
hūectat mēbra iteriora quū bibit̄: aut quū ei obuia
tur. ¶ Sꝫ plerūqꝫ ex balneo p⁹ illud qd̓ noiauim⁹ d̓
suis impssionib⁹ ⁊ mutatōib⁹ alie accñt mutationes
Quarū q̄dā sūt per accñs ⁊ quedā sūt per eēntiam
¶ Est nāqꝫ cū accidit balneo vt suo infrigidet ae
re, ppterea q multum caloris resoluit innati ⁊ vt m̄
brorū ēt s̄bas exiccet, ppterea q vehemēter hūores
resoluit nāles: sꝫ extraneos augeat hūores. Quūqꝫ
eius aq̄ mltē ē calitatis cutis ex ea horripilat̄ ⁊ ispis
sant̄ eius pori. ¶ Quare eius hūiditate nil vadit
ad cōpus nꝫ bñ resoluit. Est tñ quūꝫ ei⁹ aq̄ calefacit
⁊ est quū i frigidat. ¶ Sꝫ eius qdem calefacere est
iō q multū est calīa ⁊ qm̄ ipsi⁹ calor pu⁹ ē mior q̄ꝫ te
pide ifrat ⁊ hūectat ⁊ ppt̄ ꝯstrictionē quū fuerit f̄ra
qa calorē ꝯstringit q̄ ex ei⁹ aere est habit⁹ ⁊ ꝯiungit
ipsū viscerib⁹ quū obuiauerit cōpori ipsa exñte f̄ra
Eius v̄o infrare erit quū in ea aliq se multū balnea
uerit duob⁹ nāqꝫ infrat mōis vn⁹ ē qm̄ aq̄ nāi vltio
rei frigida exit sꝫ calor̄ accñtali calefaciat q ñ ꝯpmāet
sed tollit̄ opatio nālis, ppter illud qd̓ ex aq̄ penetra
uit in corp⁹: ⁊ ē ifrigidatio ⁊ ēt q̄ aqua siue sit calida
siue frigida ē hūida. Iō quū multū hūectauerit ca
lorē ꝯstrigit inatū pp multā sui hūiditatē ⁊ extiguet
ipm ⁊ ifrigidabit. Est ēt quū balneū resolōne calefa
cit quū iuenit nutrimētū qd̓ ñ fuit digestū: aut iuenit
hūorē s̄rum q ñ fuit maturat⁹. Illd̓. n. digerit ⁊ hūc
maturat. ¶ Est p̄terea quū igredit̄ balneū ipo sicco
⁊ exiccat ⁊ ꝯfert hydropisiꝫ hñtib⁹ ⁊ laxitatē. Et est
quū igrediūt̄ ipm eo hūido ⁊ humectat. ¶ Est etiā
quū in ipo diu morāt̄ ⁊ exiccat, ppter resolutōem ⁊
sudorē. Et ē quū in ipo paꝝ morāt̄ ⁊ hūectat quum
corp⁹ ab eo ex ccat̄ añq̄ꝫ egrediat̄ sudor. ¶ Et ē quū
balneū ingrediūt̄ ieiuni ⁊ vacui ⁊ vehemēter exiccat
⁊ macrescere facit ⁊ debilitat. ¶ Et ē quū ipm igre
diūt̄ illico post saturitatē ⁊ impinguat, ppt̄ea q ma
teriā ad extiora trahit corporis. Uerūtñ oppilatōes
effic̄, ppt̄ qd̓ sui cā a stō ⁊ ab epe nutrimētū ad mem
bra trahit̄ nō coctū. ¶ Et ē cū in fine prime digōis
⁊ añq̄ꝫ adsit vacuitas igrediūt̄ ⁊ ꝯfert ⁊ impinguat
mediocriter ¶ Qui āt balneū ingrediūt̄, ppterea vt
humectētur sicut ethicaꝫ patiētes faciūt: debēt in aq̄
mergi nisi debilitēt̄: ⁊ postea ex oleo inungi: iō i hu
mectatōe fiat augmentū: ⁊ ut teneat̄ aq̄itas q̄ in po
ris penetrauit ⁊ ꝯstringat̄ int̄ cutē ⁊ nō lōga ibi mo
ret̄ mora ⁊ locū eligāt tēperatū ⁊ i balnei terrā mul
tā, piiciāt aquā: iō ut uapor elarget̄ ⁊ aer hūectet̄. Et
a balneo deferātur sine sollicitudine ⁊ labore q̄ eis
accidat sup lectū ⁊ iūgant̄ vel odorent̄ illico quum
egrediūtur ex bñ redolētibus frigidis ⁊ dimittāt̄ in
domo in qua hoies denudātur hora vna: donec eis
attractio aeris tēperata ad eos redeat: ⁊ ad potādū
tribuat̄ eis parū ex hūectātibus sicut aq̄ ordei ⁊ lac
asine. ¶ Nō si qs coꝝ multā in balneo facit moraꝫ
timet̄ ne supueniat ei sincopis. ppterea q calefit cor
⁊ ꝯmouet̄ sincopis. ¶ In balneo preterea cū mltis
ei⁹ iuuamētis adsūt nocumēta. Fac. n. superfluitates
ad mēbra i qbus est debilitas leuiter descēdere ⁊ la
xat corpus ⁊ ipedit neruos ⁊ resoluit calorē innatū
⁊ comedēdi desideriū deiicit ⁊ coeūdi d̓bilitat virtu
tē. ¶ Balneū quoqꝫ dr̄ias hꝫ a pte aquarū que in
ipso fluūt. Si eni fuerint nitrose: aut marine: aut sul
furee: aut cineritie aut salse nā aut ingenio. s. q i eis
aliqd hoꝝ apponat̄: aut in eis coq̄t̄: sic̄ staphisagria
aut sic̄ bacce lauri: aut sic̄ sulfur: aut his silia resoluēt
⁊ subtiliabūt ⁊ auferēt laxitatē ⁊ phibebūt hūoꝝ
descēsionē ad apata: ⁊ uenā hñtib⁹ ciuilē ꝯferēt.

¶ Feree v̄o aq̄ ⁊ feree ⁊ salse ēt iuuāt in egritudinib⁹ q̄
sūt ex frigiditate ⁊ hūiditate ⁊ i dolorib⁹ articuloꝝ
⁊ podagre. ⁊ ꝯferūt laxitati ⁊ asmati ⁊ egritudinib⁹
renū ⁊ fracture restauratōem forte efficiūt ⁊ ꝯferunt
carbūculis ⁊ ulceribus. ¶ Et nec enee qdē ori cōfe
rūt ⁊ vule ⁊ oculo laxo ⁊ hūiditatibus auris. Feree
v̄o stōm iuuāt ⁊ splenē. ¶ Et nitrose qdē ⁊ salse ca
pitib⁹ ⁊ pectoris auxiliū p̄bēt q̄ mās recipe solēt: ⁊ ꝯ
ferūt stō hūido ⁊ hñtibus hydropisim ⁊ inflationē
¶ Aqs aluminosis ⁊ atramētalibus balneari ꝯfert
sputo sāguineo ⁊ egressiōi sāguis ab ano ⁊ mēstruis
⁊ nausee ⁊ vomitui sine cā ⁊ cacesie ⁊ multo sudori
¶ Sulfuree uero aq̄ neruos mūdificant ⁊ dolores
distēsionis ⁊ spasmi sedāt ⁊ corporis supficiem a bo
thor ⁊ vlcerib⁹ malis antiqs ⁊ signis violaceis mun
dificāt ⁊ a pāno ⁊ morphea ⁊ albaras ⁊ resoluūt su
pfluitates ad iūcturas ⁊ splenē ⁊ epar descēdētes ⁊
uulue duriciei ꝯferūt: sꝫ stōm laxāt ⁊ desideriū deii
ciūt. ¶ Marie āt aq̄ caput e⁹ q i eis balneat̄ replēt.
Iōqꝫ q in eis balneat̄ caput i ipis ponere ñ dꝫ: ⁊ in
eis tpe p⁹ tps eorū calefiūt ꝯplōnes ⁊, pprie mrix ⁊
vesica ⁊ colon. ⁊ iō oēs st̄ male ⁊ graues ¶ Qui aūt
in thermis voluerit baleāri oportebit ut balneet̄ in
eis qete ⁊ suauiter ⁊ ordinati ⁊ ñ subito. Et nos for
tasse reiterabim⁹ i caplo d̓ ꝯseruatōe sāitatis s̄mone
d̓ eē balnei ⁊ ꝯtinuasī erit qd̓ ibi dicem⁹ ei qd̓ hic añ
diximus. ⁊ silr̄ loq̄mur qñ d̓ potu aq̄ frie tractabim⁹.

Caplm.xx.de his que prouenīūt ex usu solis

In arena sepeliri ⁊ voluptari i ipa ⁊ i ꝯculo
balneari ⁊ sup faciē aq̄ rorari:⁊ i sole calō
fricari ⁊ p̄cipue se mouēdo:⁊ q̄ʒtopl' se mo
uēdo motu forti sic̄ cito eūdo ⁊ saliēdo ē ex eo ꝙ su
perfluitates uehemēter resoluit ⁊ diminuit ⁊ sudorē
efficit ⁊ iflationē egredi fac̄ ⁊ soluit apata laxa ⁊ hy
dropisiʒ:⁊ ꝯfert i asmate ⁊ i aeris attractōe i q̄ est ne
cesse alas tendere ⁊ resoluit dolorē ātiquū frigiduʒ
capitis ⁊ cerebꝛ cuius ē ꝯplō frā forti' efficit. Quū
āt qd̓ ē sb eo n̄ fiet lētū sed remanebit eius locus sic
cus ꝯfert doloribus scie ⁊ renū ⁊ doloribus lepre ⁊
suffocatōibus mr̄icis ⁊ mūdificat matricē. ❡ Qd̓ si
aliqs i sole steterit ispissabit corpus ⁊ idurabit ⁊ exi
cabit ipm:quēadmōm cauteriuʒ supra poroꝝ orifi
cia ⁊ ꝓhibebit resolōnē. In sole āt in vno loco mōa
ri ē deterius i adurēdo cutē q̄ʒ i ipso ābulare ⁊ ē pl'
ꝓhibēs resolōnē. ❡ Et arene quidē q̄ i desiccando
humores sūt fortiores i pte cutis sūt arene marine.
Et ē quū sup eas calitas exn̄tes sedēt ⁊ est cū in eis
sepeliunt. Et est quū sup corpus paulatim aspgunt
⁊ resoluunt dolores ⁊ egritudines p̄dictas i caplō
de sole. ❡ Ad vltimū v̓o vehemēter exiccāt corp'
❡ Semicupiū v̓o igredi plenū ex tali qualē ē oleū
est quū cōfert laxitudinē hn̄tibus ⁊ febres patiētib'
lōgas frigidas ⁊ eis q cū febrib' dolores hn̄t neruo
rū ⁊ articulorū ⁊ hn̄tibus spasmū ⁊ cuʒeʒ ⁊ vrie re
tētōem. Et oʒ ut oleū extra balneū sit calefcm̄. Qd̓
si in ipso uulpes cocta fuerit aut dalion ⁊ fcm̄ fuerit
quēadmōm noiauimus:erit medicamē melius qd̓
eē poterit dolorē hn̄tibus iūcturarū ⁊ podagrā. Fa
ciē v̓o madefacē ⁊ sup ipsā aquā rorare virtutē viui
ficat q̄ ē laxata a nocumēto ⁊ inflatōe febriū ⁊ quuʒ
adest sincopis:⁊ ꝓprie ex aq̄ rosacea ⁊ aceto ⁊ ē etiā
cū desiderio medicat ⁊ ipm erigit: ⁊ obest rheuma
tismos patiētibus ⁊ dolorē frm capitis hn̄tibus.

❡ Sūma.ii.ad numerādū vnāquāq̄ʒ cām cuiusq̄ʒ
accitiū corporaliū.que.xxix.continet capl'a.

Caplm.i.est de cāis calefacientibus.

Calefaciētiū multe sunt cāe:ex qbus sūt
nutrimētū i q̄ʒtitate tēperatū ⁊ mot' tē
pati i quibus igrediūt exercitia tēpata
⁊ tēpata fricatio ⁊ tēpata ꝯplō ⁊ vētosa
rū absq̄ʒ scarificatione positio. Que.n.cū scarificati
one ē infrat pp eūatōem. ❡ Motus ēt q parūp pti
net fortitudini ⁊ multitudini ⁊ nʒ ē supfluus ⁊ nutri
mētū calidū ⁊ medicia calida:⁊ balneū tēperatū sic̄
sciuisti qd̓ suo aere ⁊ aq̄ calefac̄ ⁊ artificium calefaci
ens ⁊ nō superflue calefaciētiū obuiatō sic̄ acꝝ ⁊ em
plastroꝝ ⁊ uigilie eq̄les ⁊ sōnus tēpat' ſʒ cōditōeʒ
predictā. Et ira ſʒ oēm dispōem ⁊ tristiciā quū non
tāta fuerit ut ifrigidet ⁊ gaudiū tēperatū. ❡ Et est ēt
putredo cuius proprietatis ē ut caliditatē extraneā
euenire faciat ⁊ n̄ āpli'. Et ei' qdē opatio ē aliud a ca
lefactōe absoluta ⁊ ab adustiōe. Calefacē nanq̄ʒ mi
n' ē ꝓculdubio q̄ʒ adurere:multotiēs eni accit ⁊ n̄ ef
ficit putrefactōeʒ. ⁊ ē quū an̄ putrefactōem accidit.
❡ Putrefactio.n.sepe accit quū in corpe remanet.
postq̄ʒ ab ea cā extranea calefaciēs sepat ⁊ caliditas
extranea in mā hūida accēdit:⁊ ei' hūiditatē mutat
ab eo ꝙ ꝯplōni sbe i q̄ ē erat ꝯueniēs ita ꝙ eā ad ali
am ꝯplōnū spāliū nāliū n̄ ꝯuertit. ❡ Est nāq̄ʒ cū ca
liditas ⁊ hūiditas mutāt ad hoc qd̓ vni ꝯplōni ꝯue
niūt ⁊ fiūt alii ꝯplōnū nāliū ꝯgrue:qd̓ qdē nō ē pu
trefacere sed digerere. Adurere v̓o ē ut sba hūida et
sicca sepet sba ita ꝙ illa sblimet ⁊ ista descēdat. ❡ Ca
lefacē āt simplr̄ ē ut oēs hūores frm suas spāles rca
nēt nās:ſʒ pl' fiāt calī. ❡ Et d̓ calefaciētib' qdē ē spis
situdo superficiei corpis:calefac̄.n.ꝓpea ꝙ vaporem
retiet ⁊ raritas.intus in corpore q̄ calefacit ꝓptea
ꝙ uaporē dilatat. ❡ Gal.āt has oēs cās i qnq̄ʒ ge
neribus ꝯprehēdere ꝯsueuit.s.motu n̄ supfluo ⁊ ob
uiatōe ei' qd̓ n̄ supflue calefacit ⁊ mā calida q̄ corpo
ri aduenit ⁊ spissitudine ⁊ putrefactione.

❡ Capitulum.ii.de infrigidantibus.

Infrigidātiū ēt multe sūt spēs.s. motus sup
flu' q calorē innatū superflue resoluit. ⁊ qes
supflua:qm̄ coadunat ⁊ claudit calorē ⁊ nu
trimētū multū ⁊ superfluū comestū aut ebibitū. Et
eius supflua paucitas ⁊ nutrimētū frm ⁊ medicina
frigida. ❡ Et obuiare ei qd̓ supflue calefacit ex aeri
bus ⁊ emplis ⁊ aqs termaꝝ hec.n.laxāt corp' ⁊ re
soluit ab eo calor innat'. ❡ Et obuiare ei qd̓ tēpate
calefacit lōgo tpe sic̄ multa i balneo mora: qm̄ calo
rē suffocat innatū. Et obuiar ei qd̓ ſʒ potētiā infrat
⁊ i pn̄ti hōa calidū existat. Et retētōis supfluitas qm̄
calorē suffocat inatū. ❡ Et i eūatōe supfluitas. qm̄
inati calōis māʒ d̓struit ꝓpea ꝙ sp̄s eā ⁊ oppilatōes
q̄ st ex supfluitatib' sequūt. Et d̓ illis ē vehemēt stri
gē mbra ⁊ vt stricta pmaneāt:qm̄ ifrat ⁊ ꝓptea ꝙ ca
loris uiā claudit. ❡ Et tristitia supflua ⁊ tior nimi' ⁊
gaudiū nimiū ⁊ delitie supflue. Et artificiū ifrigidās
⁊ cruditas q̄ putrefactōi ē opposita. ❡ Gal. v̓o me
dicorū priceps eas i sex solet ꝯprehēdere causas. s.
motu superfluo ⁊ quiete superflua ⁊ obuiatione ei'
qd̓ infrigidat aut qd̓ vehement calefacit dōec resol
uat ⁊ mā infrigidās ⁊ vehemētia spissitudis ⁊ nimia
nutrimēti paucitas.

❡ Capitulum.iii.de humectātibus.

Humectātiū multe st cāe. Ex eis nāq̄ʒ ē sic̄ q
es ⁊ sōn':⁊ illd̓ etiam retinere qd̓ euari sole
bat ⁊ hūorē siccātē euare ⁊ nutrimētū mul
tū ⁊ hūectās nutrimētū ⁊ medicia humectās ⁊ hūe
ctātib' obuiare ⁊ p̄cipue balneo ⁊ p' comestioneʒ ꝓ
prie. et obuiare ei qd̓ infrigidat qm̄ hūorē retinet. et
obuiare ei qd̓ calefactōe tenui calefacit:qm̄ hūoreʒ
currere facit ⁊ gaudiū tēperatum.

Capitulū.iiii.de desiccātibus.

Desiccātia quoq̄ʒ st multa:uelut motu' ⁊ ui
gilie ⁊ vehemēter euare. ⁊ ex eis ē coitus. Et
nutrimēti paucitas ⁊ ut sint sicca. Et medi
cie desiccātes ⁊ motuū aialiū frequētia ⁊ desiccanti
bus obuiare. Et ex illis ē i aqs balneari stipticis. ⁊
ex eis ē frig' qd̓ ꝯgelat:qm̄ ꝓhibet mēbꝝ sibi nutrim̄
tū attrahere. ⁊ ꝓpterea ꝙ ipsū ꝯstringit. quare oppi
lationes i eo accn̄t que nutrimētū penetrare n̄ pmit
tūt:⁊ ex eis ē obuiare ei qd̓ ē caloris uehemētis qui
superflue resoluit donec ex eis est multum balneari

Caplm.v.d̓ cāis figurā corrūpentibus.

Ex cāis figurā corrūpētib' sūt cāe q̄ i princi
pio creature acciderīt pp q̄s v̓tuti iformatiē
aut digestiue q̄ sūt spmate sue opationis cō
plemētū deficit. ❡ Et ex eis sūt cāe q̄ accn̄t quum a
mr̄ice sepat. ⁊ ex eis sūt cāe q̄ accn̄t quū ifās ligat ⁊
quū tenet. ⁊ alie cāe primitiue q̄ extrisec' aduēiūt sic̄
casus aut pcussio. ⁊ ex eis st cāe q̄ accn̄t ꝓpterea ꝙ
se uult mouere an̄q̄ʒ mbra durescāt ⁊ an̄q̄ʒ ābulare
possit. ⁊ ex eis sunt cause egritudinales sicut lepra ⁊

pthisis ⁊ spasm⁹ ⁊ extẽsio ⁊ palisis ⁊ est quum ꝓueit
ꝓpter pinguedinẽ nimiã ⁊ est cũ accidit ꝓpter sup
fluã maciẽ. ⁊ est quũ ꝓpter apãra. ⁊ ẽ quũ ꝓpt infir
mitates sit⁹ ⁊ ẽ quũ accidit propter consolidationis
vlcerũ maliciam.

Capitulum.vi. de causis opilationis ⁊ coangu
stationis cannalium.

O Oppillatio accĩt aut ꝓpter cãm extraneã q̃
i cãnali cadit: ⁊ hoc aut erit extraneũ i suo
gnẽ sic lapis: aut extraneũ in q̃ztitate sui: sic
fex multa: aut extraneũ in sua q̃litate: ⁊ hoc erit aut
ꝓpter suã grossitiẽ: aut qꝛ ẽ ꝯgelatũ sic sãguisuga il
la q̃ ꝯgelata est. Hec qdez sũt partes ei⁹ qđ oppilat ꝓ
pterea ꝙ i cãnali cadit: ex qbus sũt q̃ in suo loco in
cãnali fixa manent: ⁊ est ex eis qđ i suo loco ẽ mobi
le. Et est cũ accĩt oppilatio ꝓpterea ꝙ clausũ fuit fo
ramen ꝓpter vlceris cõsolidationez qđ i ipso fcm̃ fu
it: aut ꝓpter nascentiã addite rei sic carnis verruio
cose claudentis. Aut quia cãnalis ꝓpter apãtis cõ
primentis vicinitatẽ cooperit: aut ꝓpter ꝯstrictionẽ
q̃ fit propter forte frig⁹: aut pp uehemẽtẽ siccitatẽ q̃
pp stipticãtia accĩt: aut pp v̈tutis retẽtiue fõtitudine
aut pp ligaturã. in hyeme quoq3 mlte fiũt opilatões
ppea ꝙ s̃fluitates mltũ retinẽt ⁊ ppea ꝙ frig⁹ strigit

Capitulũ.vii. de cãis amplitudis cãnaliũ.

C Cannalis ampliat aut ꝓpter retẽtiue debili
tatẽ. aut ꝓpt forte expulsiue motũ. Et ex h⁹
qdẽ mõ ẽ anhelitũ retier aut ꝓpt medicias
apperiẽtes aut ꝓpter medicias laxantes calidas et
hũidas. Et cãnales qdẽ ex ꝯtrariis haꝝ cãrũ coan
gustanstãtur ⁊ propter oppilationes.

Capitulũ.viii. de cãis asperitatis.

A Asperitas accĩt aut ꝓpt cã3 medicie q̃ vehe
mẽter abstergit sua incisiõe sic acetu3 ⁊ ace
tose supfluitates aut sua resolutõne sic spũa
maris ⁊ superfluitates acute: aut ꝓpter cãm stipticã
q̃ exasperatur ꝓpter suã siccitatẽ: sic res pontice aut
frigide q̃ exasperãt ꝓpterea ꝙ constringũt aut ꝓpter
terrestres que super mẽbꝝ iacẽt sicut puluis.

Caplin.ix. de cãis lenitatis.

L Lenitatis cã aut ẽ glutinãs pp sui viscositatẽ
aut subtilit resoluẽs q̃ mã3 subtiliat ⁊ ipam
currer fac ⁊ spissitudinẽ a m̃bri s̃ficie remouet.

Ca.x. đ cãis dislocatõis ⁊ sepatõis a situ.

M Membri remotio ẽ aut pp cã3 extẽdẽtẽ: sicut
quũ aliqđ trahit mẽbꝝ ⁊ extẽdit donec dis
locat aut ex motu forti super inixionẽ q̃ mẽ
brũ a loco suo remouet: sicut quũ alicui⁹ pes flectit:
aut cã laxãs ⁊ hũectãs: queãdmõm accĩt i ramice:
aut ꝓpter cãm ligamẽti sbam corrũpẽtez ipsũ corro
dendo aut putrefaciendo: aut laxũ reddẽdo: queãd
modũ in lepra accidit ⁊ sciatica.

Ca.xi. đ cãis malicie uicitatis q̃ sepatõez ꝓhibet.

C Causa ei⁹ ẽ aut grossities aut uiscositas: aut
spasm⁹ aut laxitas: aut hũoris siccitas i iun
ctura: qꝛ ibi fit lapis: aut cũ qua natus fuit.

Ca.xii. đ cãis malicie vicitatis q̃ dilatõez ꝓhibet.

I Ipsius cã ẽ ut grossities aut uestigiũ icarna
tõis vlceris: aut spasm⁹ aut cũ qua nascitur.

Ca.xiii. đ cãis motuum non naturalium.

E Eorꝝ cã ẽ aut siccitas đbilitãs sic tremor sic
cus: aut siccitas spasmificãs: sic cã singult⁹
sicci ⁊ cã spasmi sicci: aut s̃ficies calefacien
tẽs: aut supficies infrantes: aut cãe v̈tutis viã claudẽ
tes m̃bro suã ꝓhibẽtes penetratõem cũ oppilatiõe:
aut supfluitates que nocẽt: aut ꝓpter suã s̃ritatez sic
rigor: aut ꝓpter pũtionẽ: sic horripilatio: aut ꝓpt ca
loris innati submersionẽ aut propter sui paucitatẽ:
⁊ propter illã accidit i musculoꝝ superficiebus frigi
ditas ⁊ prouenit ventositas que vult resolui ⁊ exire
sicut salt⁹. Et nũc quidem dicem⁹ ꝙ hic nocum̃
talis mã aut erit vaporalis pauca ⁊ accidẽt ꝓpt eã
alices aut erit plus ea ⁊ cõtinget ꝓpter ipsã laxitudo
pẽalis si fuerit qeta aut ꝓueniẽt alie laxitudis spẽs:
q̃s noiabim⁹ si fuerit mobil. Qđ si fortiõ fuerit ac
cidet inde horripilatio. Et si fuerit magis fortis pro
ueniet ide tremor. Et mã qdẽ vẽtosa quũ in mu
sculo tenet ꝓuenit propter ipam pulsatio.

Ca.xiiii. đ cãis augmẽti ⁊ magnitudis ⁊ nũeri.

H Horꝝ cãe sũt materiei mltitudo ⁊ v̈tutũ attra
ctiuaꝝ i seipsis fõtitudo aut v̈tutu3 attracti
uarũ fortitudo ꝓpter fricatõis adiutoriũ et
calefactõis cũ emplr̃is: sic cũ emplo đ pice ⁊ qđ ei as
similat. Et h⁹ qdẽ ẽ magnitudini ꝓpriũ ⁊ ñ nũero.

Capitulũ. xv. đ cãis diminutionis.

H Hec quidẽ sũt q̃ aut in pricipio ꝓuenerũt cre
ature: sic materiei diminutio: aut virtutis la
ctricis error: aut ei⁹ debilitas: aut nocumen
ta q̃ q̃n3 extrinsec⁹ adueniũt sicut incisio aut ꝑcussio
aut corruptio quã fecit frig⁹: ⁊ q̃nq3 intrinsecus: sic
herpes estiomenus: aut putrefactio.

Caplm.xvi. đ cãis soloñis continuitatis.

I Iste qdẽ sũt aut ĩtrinsec⁹ aut extrinsec⁹. Que
v̈o fiũt intrinsec⁹ sũt humor comedẽs ⁊ cõ
burrẽs ⁊ hũectãs ⁊ laxãs aut siccans ⁊ fin
dens: aut sic replo uẽtosa pũgẽs aut hũor extendẽs
ꝓpterea ꝙ se ꝯstrigẽdo mouet: aut penetrãdo i cor
pore. ppea ꝙ fortis mot⁹ ip3 sepat aut humor pun
gens. Et he quidem oẽs aut sũt propter motus for
titudinẽ: aut propter mãiei multitudinẽ aut sic forti
tudo mot⁹ expulsiue ñ s̃3 nãlẽ cursũ ⁊ sic mot⁹ sup re
pletõem. ⁊ de his q̃ eis siãntur ẽ vox fortis ⁊ saltus
⁊ sic apãtũ aptio. cãe ãt q̃ extrĩsec⁹ sũt sũt s̃ c corpus
extẽdẽs ut funis ⁊ põdera: aut qđ icidit vt ensis: aut
qđ adurit sic ignis: aut qđ ꝯtũdit sic lapis. qm̃ hui⁹ i
si vacuũ inenerit ꝯtũdet. aut si repletũ receptacula
findẽs. aut sic cõp⁹ qđ ꝑfoat ut sagitta aut qđ pũgit.
aut mordet sic canis rabiosus. aut vipa aut hõ.

Caplm.xvii. de cãis ulceru3.

C Cause ulceꝝ sũt apa qđ apitur aut plaga q̃ fac
pus aut bothor qui se comedũt.

Caplm.xviii. de cãis apatu3

H Haꝝ cãꝝ q̃dã sũt q̃ sũt ex mã ⁊ q̃dam sũt ex
dispõe m̃bri. Que v̈o sũt ex pte mãiei sũt re
pletões ex sex reb⁹ ꝑnoiatis. Et q̃ ex pte dis
positionũ m̃broꝝ sũt sic v̈t⁹ m̃bri expellẽtis ⁊ debili
tas m̃bri recipiẽtis. ⁊ qđ ẽ ꝑparatũ ad supfluitates r̃
cipiẽdas. aut ꝓpter sue sbe mã3. qm̃ ip3 sit creatũ sic
cutis aut ꝓpter sui laxitatẽ sic caro laxa q̃ ẽ in trib⁹
reflexionib⁹. s. p⁹ aurẽ i collo ⁊ in ascella ⁊ in inguie.
aut pp uiaꝝ q̃ ad ip3 peruẽiũt dilatatõe3 ⁊ eaꝝ que
ipo uadũt coãgustatõe3. aut ppea qđ iferi⁹ positũ ẽ.
aut ꝓter sui puitatẽ. qm̃ illđ qđ ex cibo ad ipsũ vẽit
colligẽ ñ val3. aut ꝓpter đbilitatẽ sui. qm̃ illđ qđ ad
ip3 vẽit ex cibo digẽ ñ põt ꝓpter nocumẽtũ qđ est in
ipo. aut ꝓpter percussionẽ q̃ mã3 i ipo retinet. aut ꝓ
pterea qđ resolo eius deficit ei qđ ab eo resolui sole
bat ꝓpter exercitiũ. aut ꝓpter calorẽ supfluum q̃ est

in ipſo vñ ↄtrabit̃. ¶ Et ille q̃dē calor aut ē nālis ſi
cut carnis: aut non nālis quē dolor eueniṙ facit: aut
mot⁹ valde ſupfluus: aut aliō ex calefaciētib⁹. ¶ Ex
fractura quoqꝫ ꝑuenit apā propt̃ vnā ex iſtis reb⁹
quas predixim⁹: ſicut ↄcuſſio ꝛ mēbri ↄpreſſio ꝛ ex
tēſio quū ipſū os reſtaurat̃. In dēte quoqꝫ plm̄ fit
apā: qm̄ nutrimēti recipit agumētum et infuſionē et
putrefactionē ergo recipit apoſtema.

¶ Capitulū. xix. ď cauſis doloris abſolute.

Et qm̄ dolor ē vna ex diſpōib⁹ nō nālibus
q̄ corpōi aīalis accīt. In cauſis ei⁹ ſermonē
faciem⁹ vlem. Dicem⁹ igit̃ ꝙ dolō ē ſēſibili
tas rei ↄtrarie. Oēs vō doloris cāe ī duob⁹ ↄpreh ē
dunt̃ geneīb⁹. ſ. generē mutatiōiſ ↄplonis cito fcē: ꝛ ē
malitia ↄplonis diuerſe ꝛ genere ſolonis ↄtinuitatiſ.
Per malitiā ↄplonis diuēſe itelligim⁹ vt mēbra ſui
ſubā cōplexionē hēant māſiuā: diō aduēit eis ↄplō
extranea huic ↄtraria: ita ut ſit plus calā aut pl⁹ frā
q̄ erit. ꝛ vt̃ ſenſibiſ rei aduētū ſētiat ↄtrarie ꝛ fiet do
lor: qm̄ dolore ñ ē niſi ↄtrarie rei ↄtrarietatē ſentire.
Malicia āt ↄplonis māſiue nullo mō efficit dolorē
nꝫ ſētit̃. veluti ſi ↄplō mala q̄ iā ē in mēbroꝝ ſba mā
ſiua corrūpit ↄplonē principalē ꝛ fcā ē ac ſi ipā eſſet
principaľ. Iſta enī dolorē nō efficit: qm̄ ipā ñ ſētitur
Oportet enīꝫ ꝙ ſētientes ab illo qď ſentit̃ patiātur.
Reſ nāqꝫ nō patit̃ ꝑꝑ diſpōem māſiuā q̄ ipāꝫ ñ mu
tat. imo ñ patit̃ niſi ꝓpt̃ ↄtrariū aduenīēs qď eā mu
tat ad illď qď nō erat. Iōqꝫ ethicā hñs nō tm̄ ſentit
inflāmationis q̄ꝫrū hñs ephimerā aut tertianā: licet
ethice calor calore tertiane ſit maior. ¶ Calor enim
ethice eſt māſiu⁹ ꝛ in ſba mēbroꝝ pricipaliū infixuſ
Et tertiane calor eſt vehemēs a vicinitate veniēs ca
lidi hūoris ad mēbra in qb⁹ adhuc nāľ ipoꝝ cōplō
ita ↄſuata ē. ¶ Qď ſi hūor receſſerit m̄brū i ſua rēa
nebit ↄplone: nꝫ calor ille in eo ſiget̃ niſi egritudo i
ethicā mutata fuerit. Et ↄplō q̄dēꝫ mala ñ diuerſa
ñ fit māſiua i m̄bro niſi ordinati. Eſt ēt cū i diſpōne
ſāitatis iuenit̃ hoc itellectui ꝓximū ꝛ h⁹ ē qm̄ ei q ſe
ē i hyeme balneat ſi ſe cū aq̄ calā imo tepida lauat:
accit ei ex ipā horripilatio: qm̄ corpiſ ei⁹ q̄litaſ ab eo
ē lōgiq̄ ꝛ ei ↄtraria poſtea vō utit̃ ea ꝛ ďlectat̃ ex ea
ꝛ ita ordiat̃ ad reſolutōeꝫ frigōis qď i ipō erat agēſ.
Deīde āt quū aliq̄ hora i caſa balnei intiore ſederit
fiet cōp⁹ ei⁹ aq̄ illa calidi⁹. Et cū illa eadē aq̄ pria r̃pē
te eo iſcio ſup eū ꝓiciet̃ horripillatōeꝫ ab eo patiet̃
ꝛ ſētiet ex ea fritatē. ¶ Quū igr̃ hoc ſciuiſti dicem⁹
ꝙ lꝫ vnū ex generib⁹ cāꝝ doloris ſit malicia ↄplōis
diuerſe: ñ tm̄ oīs malicia ↄplonis diuerſe: imo calīn
eſſentialit̃ ꝛ frm̄ eēnlialit̃: ꝛ ſiccū accn̄talit̃ ꝛ hūiduꝫ
nullo mō dolorē faciūt. Calor. n. ꝛ fritas ſūt due q̄li
tates agētes: ꝛ ſiccitas ꝛ hūiditaſ ſūt due q̄litateſ pa
tiētes: q̄rū v̇tutes ñ ſūt ut ꝑ eas corp⁹ iprimat i cōp⁹.
ſꝫ ut ꝑ eaſ corp⁹ a corpe iprimat̃. ¶ Siccitaſ vō ꝑ ac
cidēs fac̃ dolorē qm̄ alti⁹ generiſ eā ſeq̃t cā q̄ ē ↄtinu
itatiſ ſolutō. Eſt. n. quū ſiccitaſ ꝑꝑ ſue ↄſtrictōiſ forti
tudinē fit cā ſoloniſ ↄtinuitatiſ, Gaľ. vō quū v̇ificat̃
itētio ad hoc eā reduc̃ vt eſſētialiſ cā doloriſ ñ ſit ni
ſi ſolō ↄtinuitatiſ ꝛ ñ āpli⁹: ꝛ qď calidū dolorē nō fa
cit niſi ꝑpea ꝙ ↄtinuitatē ſoluit: ꝛ nꝫ ēt frm̄ dolorem
effic̃: niſi ꝑpea ꝙ ↄtinuitatiſ ſolutio ipꝫ ↄmittat̃: ꝛ ꝑꝑ
multā nāqꝫ ſpiſſitudiuē ꝛ coadunatōneꝫ ipꝫ procul
dubio ſeq̃t ut ꝑteſ ad locū trahāt̃ ubi ſpiſſant̃ ꝛ ut a
loco ſepent̃ a quo trahūt̃. Et i quodā ſuoꝝ librorū
ſcdm̄ hāc ſniāꝫ i tm̄ ꝓceſſit dōec opiari fec̃ ꝑ oīa ſenſi
bilia nocumētū faciūt ꝑꝑ h⁹: vꝫ faciūt nocumētū ꝑꝑ e⁹
ſepatōeꝫ aut ꝑꝑ coadunatōeꝫ quā ſepō ſeq̃t̃. ¶ Ni
grū itaqꝫ i uiſibilib⁹ doloreꝫ efficit ꝑꝑ ſue coaduati
oniſ fortitudīeꝫ: ꝛ albū ꝓpt̃ ſue diſgreſſiōiſ vehemēti
aꝫ ꝛ amaꝝ ꝛ ſalſū ꝛ acetoſū i guſtatiſ doloreꝫ effici
unt ꝑpea ꝙ fortit̃ diſꝑgūt ꝛ poncticū: iō q2 vehemēt̃
coadunat ꝙ ꝓculdubio ſpſio ſeq̃t̃ ꝛ i odoratiſ ſimili
ter. Et ꝑꝑ hoc i fortib⁹ ſōniſ fit dilor iō ꝙ diſꝑgūt ꝓ
pter mot⁹ aeriſ fortitudīeꝫ quū ſibi obuiat ¶ Certa
āt dictio in hoc mō ē ut ↄplonis mutatio pōat̃ gen⁹
ex quo dolor eēnalit̃ ꝓuenit: lꝫ cū eo ↄtiuitatis ſepa
tio ↄtigat. h⁹ tm̄ declātō v̇ificata i medicia ñ ↄtiet̃: ſꝫ i
ꝑte ſapie nāli: iōqꝫ ad ipi⁹ ſūmā parūꝑ inuem⁹. ¶ Di
cem⁹ igr̃ ꝙ cū dolō ē ſimiliū ꝑtiū i m̄bro dolēte ꝛ ↄti
nuitatis ſolō nullo mō ſimiliū erit ꝑtiū: ſꝫ dolorē in
diſpōib⁹ i qb⁹ cōtinuitatis ñ exiſtit ſepatio ñ ↄtigit in
uēiri ꝓpt̃ ↄtiuitatis ſolonē: imo ꝓpt̃ ↄplonis mali
ciā. ¶ Et ēt frig⁹ fac̃ dolorē vbi ↄſtrigit ꝛ coadunat
ꝛ oīo ibi infr̃at. Et ſolō q̄dē ↄtinuitatis ñ ē vbi ifr̃at
imo i extremitatib⁹ locoꝝ ifratoꝝ. ¶ Ampli⁹ dolor
ꝓculdubio ē ↄtrariū ſbito ipreſſorē ſētire vñ ipē ē ↄ
trari⁹ ꝛ dolōe faciēs. Nōne uides ꝙ ſi qs frig⁹ ↄplexi
onē corrūpēs ſēſit vñ ↄplonē corrūpit ꝛ fuerit ſic̃ nō
accn̄s ꝓpter ipm̄ ↄtinuitatis ſepatio iſtď ſētir̃ an erit
ↄtrariū ꝛ an dolorē faciēs. ¶ Ex hoc itaqꝫ ſcies ꝙ
mutatio ↄplexionis ſbito cā exit dolōiſ queādmōꝫ
ſolutio ↄtinuitatis. Et dolor q̄dē ↄtinuitatis. Et do
lor q̄dē caliditatē turbidat ꝛ fit fortior dolor. ¶ Eſt
ēt quū p⁹ dolorē remāet res q̄ ſēſū dolōis hꝫ: nec tm̄
ē dolō cert⁹ ſꝫ ē ex ſūma reꝝ q̄ ꝑ ſe reſoluūt̃. Et torpi
d⁹ quideꝫ in medicādo laborat ꝛ nocet ei.

¶ Capitulū. xx. de cāis cuiuſlibet dolōis.

Doloꝝ gnā q̄ noia hñt hec ſūt: pruritiu⁹ aſ
patiu⁹: pūgitiu⁹: ↄpſſiu⁹: extēſiu⁹: ↄcuſſiu⁹ frā
gitiu⁹: laxatiu⁹: pforatiu⁹: acualis ſtupefacti
uūs: pulſatiu⁹ grauatiu⁹: fatigatiuus: mordicatiuus.
Iſta q̄dē ſūt q̄ndeci gnā. ¶ Cā āt pruritiui dolōis ē
hūor acris acut⁹ aut ſaltus. ¶ Et doloris aſperatiui
cā ē hūor aſp. ¶ Et cā dolōis pūgitiui ē hūor q pā
niculū extēdit i latitudie: ſic̃ eis ſeparās ↄtinuitatem
Et ē quū i ſēſu ñ ē eq̄lis: aut ꝓpterea ꝙ illi⁹ ſuper qď
extēdit̃ pānicul⁹: aut illi⁹ ex eo qď iueſtitū ē partes in
duricie ꝛ lenitate nō ſūt ſimiles ſic̃ furcula ꝛ pānicu
lo q ſuper coſtas ē iueſtit⁹ quū apā i pleureſi ad ſu
periorē eius trahit partē: aut nō ſūt ipſius partes in
ſuo motu ſiles ſic̃ diaphragma illi pāniculo: aut ꝓp
terea ꝙ ꝑtes corpis m̄bri ñ ſimilāt̃: aut ꝓpt̃ nāꝫ: aut
ꝓpt̃ nocumētū qď alicui accīt ſuaꝝ ꝑtiū ꝛ ñ aliīs.
¶ Extēſiui dolōis cā ē vētoſitas aut hūor q neruū aut
muſculū extēdit ac ſi ipꝫ ad ſuas trahat extrēitates.
¶ Et dolōis qď ↄpſſiui cā ē mā q̄ m̄bro ſuū coāgu
ſtat locū: aut uētoſitas q̄ ipꝫ coāguſtat ꝛ fit q̄i ďſuper
ↄprimēt̃ ꝛ ↄtūdēt̃. Sꝫ cā corroſiui dolōis ē mā q̄ int̃
ſuū muſculū ꝛ ſuū pāniculū reſoluit̃ ꝛ pāniculū ex
tēdit ꝛ ↄtiuitatē ſoluit q̄ int̃ pāniculū exit ꝛ m̄bꝝ
¶ Et cā doloris frāgitiui ē mā aut uētoſitas q̄ int̃pōit̃
media int̃ os ꝛ pāniculū q tegit ipꝫ. aut frig⁹ qď illū
pāniculū fortit̃ ſtrigit ¶ Cā vō dolōis laxatiui ē mā
q̄ carnē muſculi extēdit ꝛ ñ ipius cordā. Et hic q̄dē
nꝫ uocat̃ ē laxatiu⁹ niſi ꝓpterea ꝙ muſculus neruo
laxior exit ꝛ pāniculo. Et perforatiui doloris cā eſt
mā groſſa aut uētoſitas q̄ retinetur int̃ tūicas m̄bri
duri ꝛ groſſi: ſicut inteſtini colon. q̄ iceſſanter ipſuꝫ
rūpit ꝛ i ipm̄ penetrat ſtimulādo ac ſi terebello ꝑfo

rarẽt. ¶ Actualis āt dolorif cā ē ipa eadē mā i h⁹ i m̄bro: sed ē retēta i hora q̄ rūpit. ¶ Et stupefactiui doloris cā ē aut fortis frigorif ꝯplo aut pororꝝ penetratōis sp̄s sēsibilis q ad mēbꝝ vēit clausura cū ligatura aut receptaculorꝝ repletio. ¶ Cā vero dolōif pulsatiui ē apa calꝫ ⁊ n̄ frigidū. Frigidum. n. quocunqꝫ mō fuerit siue sit durū siue sit molle dolore n̄ effic̄ nisi i calm ꝯūtaẽ. ¶ Nꝫ ēt dolor pulsatiu⁹ ex apate calō accidit nisi hoc mō. s. quū apa ꝯtingerit ⁊ mēbrum qđ ē ei vicinū fuerit sētiēs circa qđ exn̄t arterie q̄ sep pulsāt. Quū. n. mēbrū sanū fuerit arterie mot⁹ nō sētiẽt pp ip̄ius ꝓfūditatē: sꝫ quū infirmaẽ ⁊ apaẽ ei⁹ pulsatio dolorē efficit. ¶ Et doloris qdē grauatiui cā ē apa in mēbro nō sēsibili sic̄ pulmone rene ⁊ splene. Illud enī apa sua grauitate trahiẽ iferi⁹ ⁊ mēbrū ise ri⁹ trahiẽ per sēsibilē fasciā ip̄m circūdātē ⁊ suspēsorium a quo oriẽ fascia: ⁊ fascia qdem ⁊ suspēsoriū sētiunt qn̄ iferi⁹ trahiẽ. Aut apa in mēbro sēsibili cuius sensū ip̄a egritudo iā destruxit: sic̄ cācer i ore stōi: cuius pōderositas sētiẽ: nec tn̄ dolorē efficit ppea ꝙ ipse sēsū destruxit. ¶ Fatigatiui āt doloris cā ē aut labor ⁊ vocaẽ labor iste faticatio laboriosa aut hūor extēdēs: ⁊ vocaẽ ꝙ accīt ex eo fatigatio extēsiua aut vētositas ⁊ vocaẽ illđ qđ accīt ex ea fatigatio iflatia aut hūor mordicans: ⁊ vocaẽ illđ qđ accīt ex eo fatigatio vlcerosa. Et ex eis qdē ꝓueniūt ꝯpōes queadmodū eas i locis suis declāuim⁹ q̄ sīt eis ꝓprii. Et ex sūma ꝯpōnū ē fricatio q̄ apōsa vocaẽ q̄ ē ꝯposita ex extēsiua ⁊ vlcerosa. ¶ Et mordicatiuus dolor ē ex humore q qualitatem hꝫ acutam.

¶ Caplm. xxi. de cāis sedandi dolorē.

Causa qetis doloris ē aut qđ cāe ex q̄ ꝓuenit exit ꝯtrariū ⁊ ip̄am eūat sic̄ anetū ⁊ lini semē quū sup locū dolētē ex eis fit emplm: aut cū quo mollificaẽ ⁊ fit sōn⁹ ⁊ sēsibil̄ vt⁹ ad suā redit opatōez: sic̄ iebriātia: aut cū quo ifraẽ ⁊ stupiduꝫ effic̄ sic̄ oīa narcotica. Sedāt tn̄ certū ē primū.

¶ Caplm. xxii. de eo ꝙ prouenit ex dolore.

Dolor v̓tutē dissoluit ⁊ mēbra a suis ꝓpriis opatōib⁹ ꝓhibet: adeo ut mēbra sp̄ūalia ab aeris ꝓhibeat attractōe: aut ei⁹ ꝺ̄struat opōnē ⁊ facit eū inꝑfectū aut frequēte: ⁊ oīo n̄ sm̄ nālem cursū. Et ē quū i primis calefacit m̄bra postea ifrigiditat pp illud qđ resoluit ⁊ vincit ꝺ̄ sp̄ū ⁊ uita.

¶ Cap. xxiii. de cāis delitiarū.

Delitiarꝝ quoqꝫ cāe i duob⁹ sūt ꝯphēse generibus. Unū ip̄orꝝ ē genus qđ ꝯplōnē nālē subito r̄ducit ad hoc ut ip̄a sētiaẽ. Et alterꝝ est illđ qđ nālē ꝯtinuitatē subito r̄ducit. ¶ Nulla. n. res q̄ n̄ subito venit sētiẽ: nꝫ delitie ex eo hn̄t. Est nāqꝫ ꝺ̄litia sētire ꝯueniēs. ¶ Et oē qdē sētire ꝑ v̓tutem ē sēsibilē ⁊ sētire ē pp passionē sui. Quūqꝫ sentire fuerit cum ꝯueniēte aut n̄ ꝯueniēte: erūt delitie aut dolor sm̄ illud qđ iprimiẽ. ¶ Et ppea ꝙ tact⁹ oib⁹ sensibus est spissior ⁊ magis retinēs illđ qđ recipit ex ipressiōe ꝯueniēte aut nō ꝯueniēte: iō eius sētire illđ qđ ē ꝯueniens quū nā ei obuiat est maior delitiarū ⁊ sentire qđ ē icōueniēs est ꝺ̄teriorꝭ doloris q̄ꝫ illđ qđ aliis v̓tutibus exīt ꝓpriū.

¶ Caplm. xxiiii. ad sciēdū q̄uo mot⁹ dolorē efficit.

Motus dolorē efficit pp illud qđ cū eo accīt ex extēsiōe aut ꝯcussione aut ruptura.

¶ Caplm. xv. ad sciendum quomodo mali humores dolores efficiunt

Humores mali dolorē efficiūt aut pp ip̄orꝝ calitatē: sic̄ cū mordicatōem faciūt: aut sua multitudine sicut quum extenduntur: aut ꝓpterea ꝙ vtraqꝫ coniunguntur.

¶ Caplm. xxvi. ad sciendum quomodo ventositates dolorem efficiunt.

Ventositas dolorē efficit pp extensionē. Et ventositas quidē extendens aut erit in mēbrorꝝ concauitatibus ⁊ ip̄orꝝ ventriculis: sicut inflatio in stō: aut in tunicis mēbrorꝝ ⁊ eorūꝫ uillis sicut in colica ventosa: aut in tunicis musculorū ⁊ sub pāniculis ⁊ super ossa: aut i circuitu musculorū inter ipsos ⁊ carnē laxā ⁊ cutē: aut occultata i mēbro sicut musculi pectoris sūt occultati. Et ip̄ius qdē resolō siue subita sit siue multo moreẽ tempore sm̄ multitudinē sue māe ⁊ ipsius paucitatē exit: aut grossitieꝫ sue māe ⁊ subtilitatē ip̄ius aut spissitudieꝫ aut ipsius raritatem.

¶ Capitulū. xxvii. de causis eius quod retineẽ aut euacuatur.

Retētōis ⁊ euacuationis cās scire erit ei facile q ea cōtrariauerit q̄ ꝺ̄ retētōe diximus ⁊ eūatione. Illud igitur ibi legat.

¶ Caplm. xxviii. ꝺ̄ cāis fastidii. ⁊ repletiōis

Hec quidē aut sūt extrīsece ⁊ sūt primitiue sic̄ quū aliqs regimie vtiẽ vnde multa ꝓuenit humectatio ⁊ corpus nō indiget hūectatōne cibi ⁊ potus. Et iō quū hic duo coniuncta fuerit simul multiplicabitur in corpore materia ⁊ corrūpetur opatio nāe i ip̄sa sicut multotiēs ingredi balneū ⁊ p̄cipue p⁹ comestionē. Et resolōnē ꝓhibētia sic̄ qēs ⁊ dimittere exercitiū ⁊ eūationē. Et in comedēdo ⁊ bibēdo iportunitas ⁊ regimis malicia. Aut intrinsece ⁊ sūt sicut v̓tutis digestiue debilitas q̄ nō digerit: aut debilitas v̓tutis expulsiue aut retentiue virtutis fortitudo: quapp remanebūt hūores ⁊ exterius nō exibūt: aut cānaliū coangustatio.

¶ Caplm. xxix. de cāis debilitatis mēbrorꝝ.

Causa debilitatis aut erit veniēs sup corpus mēbri: aut sup ip̄m q erit v̓tutis lator q̄ i mēbro ministrat: aut sup ip̄am v̓tutē. ¶ Illa v̓o cuius cā in mēbro ꝓpria exit ē aut malicia ꝯplonis māsiua ⁊ ꝓprie ē fr̄a: lꝫ ēt sit quū calor illđ effic̄ iō ꝙ ei⁹ opatio frigiditatis opōni i stupore silis exit ppea ꝙ corrūpit ꝯplōnē sp̄s queadmōm accīt ei q multā i balneo morā facit: imo ei cui aduenit sincopis ⁊ siccitas ppea ꝙ virtutes penetrare ꝓhibet iō ꝙ ispissat. Et hūiditas ppea ꝙ laxat ⁊ oppilat aut aliq̄ ex egritudib⁹ ꝯpōnis. ¶ Sꝫ q̄ ex illis maiorē ꝓprietatē hꝫ ne i hoīe appareat nꝫ nocumētū nꝫ egritudo nꝫ dolor: est raritas texture illius mēbri in suis neruis.

¶ Oēs nāqꝫ opatōes nāles ⁊ volūtarie ꝑ uillos et ip̄orū ꝯplōnē ꝯpleẽ. ¶ Digōni quoqꝫ bōa ⁊ necessaria ē r̄tētio sꝫ ꝯgruā dispōnē. Et hec qdē ꝑ villos exit. ¶ Illud v̓o i quo ē cā sp̄ūi ꝓpria ē aut pp oppilatōis maliciā: aut pp resolutionē eūatōe fcā q̄ ē ei ꝓpria: aut sm̄ mōm sequēdi eūatōes alteri⁹. Et illđ qđ est v̓tuti ꝓpriū est operationū multitudo ⁊ ip̄arꝝ reiteratio qm̄ v̓tutem debilitat lꝫ sp̄ūs resolō cuꝫ eo associeẽ queadmodū associaẽ cū vnaquaqꝫ cā.

¶ Quūqꝫ cās sꝫ aliū ꝯnumerauerim⁹ mōm ⁊ r̄mo tas cās cū eis miscuerim⁹ q̄ ꝯiūctarꝝ cārꝝ exn̄t cāe inueniemus ex cās ex malicia ꝯplonis: ⁊ cās ex corruptione aeris ⁊ aque ⁊ comestiōis. Et ex eis sīt q̄ sm̄

cūant quarū nulla fetori ē ſiſiſ ⁊ precipue fetori aq̄ ⁊ venenoſarū ūtutū expāſio i aere aut i corpore.
¶ Ex ſūma cārū p̄terea debilitatis ſūt q̄ ex eūatiōe pendent ſicꝫ ſāguis exitus ⁊ uent ⁊ ꝓprie in ſubtilibꝰ hūoribꝰ ⁊ aq̄ hydropicoꝝ inciſiōe pactenſis extracta quū eius quātitas multa ſubito extrahit̄ ⁊ pforatio magni apatis quū ab eo multū pꝰ ſubito exierit ſiue ipꝫ p ſe aperiat̄ ⁊ ſudor multus ⁊ exercitiū plīn. Dolores ēt ſpūum reſoluūt:lꝫ etiā ꝯplonē pmutēt.
¶ Et ex ſūma iſtoꝝ qdē doloꝝ ſt q maioris exīt i preſſionis ⁊ ſicꝫ dolor oris ſtōi:ſiue ſit extēſiuꝰ ſiū mōdicatiuus. Et ois dolor q eſt cū ꝓpinqtate pti cōdiſ
¶ Febres quoqꝫ ſt ex eis q̄ debilitatē faciūt pp rſolutionē ⁊ eūatōem ſāguis ⁊ ſpūs ⁊ ꝯplonis mutatōnē. Amplitudo quoqꝫ poroꝝ ē ex eo qꝺ ad hoc adiuuat ut debilitas reſoluēs accidat. Et multa fameſ hꝰ exiſtit mōi. Et ēt cū totiꝰ corporis ꝺbilitas vnius mēbri aut ptis mēbri ſeqꝫ debilitatē quemadmodū corporis ꝺbilitas pp maliciā q̄ ori ſtōi accidit q̄ tanta ē ut eius uirtus reſoluatur. ⁊ quū alicuiꝰ cor ⁊ cerebrū a quolibet nocumētaliū vehement patit̄ erit hō hic velocis extuationis ⁊ q ex pauca reſoluitur cā. ¶ Et ē cū cā debilitatis exīt multitudo tolerātie egritudinū. ⁊ eſt quū alꝰ qꝺ membrū i creatōe ē debiliꝰ quodā aut alia debiliꝰ exīt ſicꝫ pulmo ⁊ cerebrū iōqꝫ erit recipiens qꝺ fortius nā a ſeipſo expellit:locus eni cerebri ꝓprius ſi altus ñ eēt ex tali mō res ꝓueniret quā tollerare non poſſet nꝫ eius virtus cūꝫ ipſo remaneret.

¶ Doctria.iii.fen he cuius ſūt.xi.cpl'a ⁊ due ſūme.
Caplm.i.de accidentibus ⁊ ſignificationibus.

Accidentia ⁊ ſignificatōes ſm vnāquāqꝫ triū p̄dictarū diſponū vnā triū declarāt ſignificationū:aut rē p̄ñtēꝫ de quo dicit. Gal. ꝙ ſoli ꝯfert īfirmo i eo qꝺ facē dꝫ:aut rē preteritam ꝺ q̄ dixit. Gal. ꝙ ſoli ꝓdeſt medico qm̄ declāt ipſuꝫ in ſua arte excellenteꝫ ⁊ eiꝰ cōſilio magis credūt aut reꝫ futurā de q̄ dixit Gal. ꝙ utriſqꝫ ꝯfert medico vero qꝛ ꝺmōſtrat ipm i ſua ſcia excellenteꝫ ⁊ infirmo: qꝛ ꝺmōſtrat q̄liter ipſe ſit regenduſ. ¶ Significationū ſanarū q̄dā ſt que ꝯplonis ſignificāt eq̄litatē q̄s in ſuo loco noiabimus. ¶ Et q̄dā ſt q̄ ſignificāt cōe q̄litateꝫ ꝯpoſitōis:ex qbus ſt ſbales q̄ ūbigrā ſūt vt ſicꝫ formā ⁊ ſitꝰ ⁊ q̄ꝫtitas ⁊ nūerus ſm ꝙ oꝫ. Et he qdem diſpōnes diuiſe fuerūt. E ex eis ſūt accn̄taleſ ſicut decoratio ⁊ pulchritudo. Et ex eis ſūt finales ⁊ ipſe ſiūt ex cōplem̄to opationū ⁊ q̄ incedendo ſcꝺꝫ pfectioneꝫ ꝓueniūt. ¶ Omē eni m̄brū cꝰ operatio ꝯpletur ē ſanū:modus āt ex operatiōibus cognoſcēdi eſt ſm mēbroꝝ pricipaliū diſpōnes:ſm cerebrū qdē ē per diſpōes operationū volūtariaꝝ ⁊ per diſpoſitiones ſēſus ⁊ per operationes exiſtimationis.
¶ Et ſm cor qdē ē per pulſū ⁊ per anhelitū. ¶ Et ſm epar qdē eſt p egōnē ⁊ vrinā:ipſius nāqꝫ ꝺbilitatē egō ⁊ vrina loture recētis carnis ſiles ſequuntur. Accn̄tiū aūt que egritudies ſignificāt quedā ſūt q̄ ipſā demonſtrāt egritudinē ſicut diuerſitas pulſus i feſtinatōe ſui i febre. Ipſe nāqꝫ ipam ſignificat febrē Et q̄dā ſūt que egritudis ſignificāt locū ſicꝫ pulſuſ ſerinus cui in pte pectoris fuerit dolor: qm̄ ſignificat ꝙ apa eſt in pāniculo ⁊ i diaphragmate: ⁊ ſicut pulſus vndoſus:qm̄ ſignificat ꝙ apa eſt in corpore pulmonis: ⁊ quedā ſignificāt egritudis cām:ſicut ſignificationes repletionis per diuerſitatē ſuaꝝ diſpōnū q̄ꝝ qſqꝫ modus aliquē repletionis modū ſignificat
¶ Amplius accn̄tiū quedā ſunt ꝓdeūtia q̄ cū egritudie incipiūt ⁊ finiūtur:ſicut febriſ acuta ⁊ dolō pūgitiuus ⁊ coanguſtatio anhelitus ⁊ tuſſis ⁊ pulſus ſerinus cū apate lateris. Et q̄dā ſūt que notā horaꝫ nō hn̄t ⁊ egritudinē qn̄ꝫ ſequūt̄ qn̄ꝫ nō:ſicut dolor capitis cū febre. Et ſūt quedā q̄ in fine rei eueniunt: ꝺ qbus ſūt ſignificatōes criſis ⁊ maturitatis ſignificatōes ⁊ ſignificatōes ꝓhibitōis maturitatis et ſig̃ mortis. haꝝ āt plīme ſūt in egritudinibꝰ acutis.
¶ Significationū p̄terea alie ſūt q̄ i eo qꝺ ꝺ m̄bris apparet ſignificāt q̄ ſūt ex eis ſūpte q̄ ꝓprie ſētiūt̄:ſicut doloꝝ diſpōes ⁊ diſpōes tactꝰ i duricie ⁊ mollicie ⁊ in calitate ⁊ frigiditate ⁊ i reliq̄s:aut ex hiſ que cōiter ſētiūt̄: ⁊ ſūt ea que ſūt ſūpra ex forma mēbroꝝ ⁊ ipſoꝝ ſitibus ⁊ motibꝰ ⁊ qetibꝰ. ¶ Et fortaſſe illa ſignificabūt ipſoꝝ diſpōes occultas:ſicꝫ labii ſaltus vomitū. Ipſoꝝ p̄terea quātitates augmētate ſi fuerint aut diminute ⁊ eoꝝ nūeri fortaſſe occultoꝝ diſpoſitiōes ſignificabūt mēbroꝝ queādmōꝫ curtitas digitoꝝ q̄ ep̄is puitatē ſignificat ⁊ ecōtrario. ¶ Et cognitōes qdē diſpōem eoꝝ p egōnē ſi ē nigra aut citria ⁊ ſup qꝺ ſignificat ſt res viſibiles. Et ex rugitu ſup inflatōem ⁊ maliciā digcrēdi ē audibile. hꝰ i quoqꝫ ſūt cognitiōes p odores ⁊ ſapores oris ⁊ reliq̄.
¶ Et ꝯiūctōeſ pthiſis ⁊ ethice per vnguiū gibboſitatē ſūt uiſibiles:ſꝫ ſūt ꝺ caplo eoꝝ q̄ ſētiūt̄ cōiter. Eſt āt quū qꝺ māifeſte ſētit̄ rē ſignificat occultā : queādmodū rubor pomi maxille:pulmōis pōtēdit apa ⁊ gibboſitas vnguis vlcꝰ pulmōis. ¶ Ex cognitiōibꝰ v̇o q̄ hn̄t ex motibꝰ ⁊ qeribus trahitur res quaꝫ mō narrabimꝰ. ¶ Significatōes v̇o q̄ ſumūt̄ ex mō quietis. ſūt ſicut apoplexia ⁊ epilepſia ⁊ ſyncopis ⁊ paliſis. ¶ Et q ex motu ſumūt̄ ſt ſicꝫ horripillatio ⁊ tremor ⁊ ſingultus ⁊ ſternutatio ⁊ oſcitatio ⁊ alices ⁊ tuſſis ⁊ ſaltus ⁊ ſpaſmꝰ quū incipit ſpaſmari. Et earū ſūt quedā q̄ ꝓueniūt ex operatiōe nāe principaliter:ſicꝫ ſingultꝰ ⁊ q̄dā q̄ ꝓueniūt ex opatōe nāe accn̄aliter ſicꝫ ſpaſmus ⁊ tremor. Et eaꝝ q̄dā ſūt volūtarie pure ſicꝫ eſtuatio ⁊ reuolutio ꝺ latere ad latꝰ. Et q̄dā ſunt compoſite ex naturali ⁊ volūtaria ſicut tuſſis ⁊ mictus ⁊ egeſtio. Et iſtarū quidem quedā ſunt in qbus natura ſuperat volūtatem ſicut tuſſis: ⁊ quedā in quibus volūtas ſuperat naturā ſicut mictꝰ ⁊ egeſtio quum volūtaria nō cito uult efficer̄ ¶ Accn̄tiū autē a nā ſine volūtate prouenientiū q̄dam ſūt que demōſtrāt ſēſus ſicut horripilatio ⁊ q̄dā q̄ ſēſus nō demōſtrāt qm̄ nō ſētiūt̄ ſicut ſaltus. ¶ Hi āt motuſ diuerſificāt̄ aut propter diuerſitatē ſuarū eſſentiarū qm̄ tuſſis in ſe ipa fortior exiſtit q̄ꝫ ſaltus. aut ꝓpter diuerſitatē neruorum motorum:qm̄ ſternutationis nerui motorū plures ſūt q̄ꝫ motorum tuſſis. Tuſſiſ enim ꝯpletur motione mēbrorum pectoris:ſed per nutatio cōpletur coniūctione motuum mēbroꝝ pectoris ⁊ capitis ſimul. Sed quātitas timoris in eiſ ē qm̄ motus ſingultus ſicci maioris ē timoris q̄ꝫ motus tuſſis:lꝫ ſit tuſſis fortior:p qꝺ āt nā iuuat̄ ē quuꝫ qn̄ꝫ adiuuat̄ per inſtr̄m cēntiale ⁊ principale:ſicꝫ cū iuuatur in expellēdo ſtercꝰ a muſculis vētris. Et eſt quū p inſtr̄ꝫ iuuat̄ extraneū:ſicꝫ iuuat̄ in tuſſiēdo ab aere. ¶ Principioꝝ v̇o eaꝝ diuerſitates aut ſūt ex mēbris ſicꝫ tuſſiſ ⁊ nauſea:aut ex diuerſitate v̇tutum agētiū:qm̄ faltꝰ pricipiū ē nāle tuſſis principium eſt

animale. ❡Sed ⁊ per materie diuersitatē qm̄ tus
sis est ab excreatiōe ⁊ saltus a ventositate. Hec ergo
significatione significāt in eo ꝙ de membris appet.
⁊ plurima eoꝝ demonstratio est ſm̄ dispōnes mani
festas. Et tñ quū occultas demonstrat dispōnes sic̄
rubedo pomi maxylle q̄ pulmonis apā declarat: ⁊
de signis etiā sunt q̄ egritudines demonstrat occul
tas. ❡Quapp illū q egritudines vult cognoscere
occultas vt anatomie notitiā adeptus sit ad hoc vt
per eam scia subē cuiuscūqꝫ membri acquirat̄ si est
carnosum aut non carnosū ⁊ cuiusmodi est eius for
mā iō vt sciat: verbigratia si apostema hoc qḋ habꝫ
hanc figurā est in eo aut non ex pte vñ sue figure est
ꝯpatum aut nō ⁊ sciat si est pole qḋ in ipso aliquid
retineat̄ vel nō: sed id labere facit ꝙ recipit sicut ieiu
niuꝫ et si est pole qḋ in ipso aliquid retineat̄ aut qḋ
aliquid ab eo labat̄ que res sit quā i ipso retineri sit
pole aut ab eo labi donec ei⁹ locuꝫ sciat q̄tenus per
ipm iudicet de eo qḋ in ipso sētitur ḋ dolor aut apā
te si est in ipso aut ab eo lōginquū. Et sciat ei⁹ socie
tatē ita vt iudicet si hꝫ dolorē per se aut pp societatē
⁊ si mā ab ipomet ꝓcesserit aut a suo socio sibi influ
xit. ❡Et si superfluū qḋ ex eo sepat̄ est ḋ sba ipsius
an ipm est uia per quā mā in ipꝫ penetrat quod ab
alio separatur donec sciat illud qḋ cōprehendit vt
noscat si est possibile illud qḋ euāt̄ ab ipo euatuꝫ fu
isse. ⁊ vt mēbri opōnē sciat donec ipsius cognoscat
egritudinē ex nocumēto qḋ i ei⁹ ꝯsistit opatiōe. To
tū vo hoc per anatomiā scire potes. ❡Scias ꝓterea
ꝙ medico q vult egritudies regē q̄ in membris exi
stūt occultis necessaria est anatomia quunqꝫ anato
mie scia ei acqsita fuerit oportebit per hoc totuꝫ
ipm studere in cogitatione egritudinū occultarū ſꝫ
sex regulas. ❡Quarꝫ prima est ḋ nocumēto opati
onū ⁊ tu qdē opatōes cū suis qualitatibus ⁊ quāti
tatibus iā sciuisti q̄ꝝ significatio ē prima ⁊ ꝑdurans.
❡Secūda vero est de eo qḋ euāt̄: c⁹ significatio ꝑ
durās quidē est sed nō est prima. Et ꝑdurās quidē
ē ꝓpterea ꝙ in ipsa semper confidūt. ❡Et prima q
dē nō ē iō ꝙ significat maturatōem aut maturatōis
ꝓhibitōem mediate. Tertia āt ē dolor. Et quarta ē
de apāte. ⁊ quinta est ḋ situ. ⁊ sexta ē ḋ accidentibus
manifestis ⁊ ꝯparatis. ❡Et eorū significatio nō est
prima nꝫ perdurās ⁊ in vnaquaqꝫ eaꝝ sermonē di
uisū faciā. ❡Ex operationibus vo significatio hēt̄
qm̄ quū operatio ñ ſm̄ nālē ꝓcesserit cursū qui ē ei
significat̄ qꝫ virtuti accidit nocumētū ⁊ virtutis no
cumētū egritudinē sequitur q̄ ē in mēbro in quo est
virtus ❡Operationū vero nocumēta sūt ſcḋꝫ tres
modos. Operationes. n. aut minuūt̄ si cui oculi mi
nuit̄ visio ⁊ rē videt minorē ⁊ a ꝓpinqore spacio. ⁊
sicut stomacus quū duri⁹ digerit ⁊ tardius ⁊ miorē
quātitatē. Aut mutāt̄ sicut cū oculus videt illud qḋ
nō est aut videt rē nō sicut ē ⁊ sicut stomac⁹ quum ci
bū dissipat ⁊ ipm male digerit. Aut ḋstruūt̄ sic̄ ocu
lus quū non videt ⁊ stomacus quū nullo modo di
gerit. ❡Eius āt qḋ euāt̄ ⁊ qḋ retinet̄ significatiōes
multis st̄ mōis: aut enī significat ex parte retētōis nō
nālis sicut quū retiet̄ res q̄ solebat euāri: queādmo
dū accidit illi cui⁹ vrina retinetur: aut egestio: aut si
gnificāt ex parte euātionis nō nālis. Et hoc quidē
aut erit ḋ sba mēbroꝝ aut non erit ita. ❡Sꝫ qḋ ē ḋ
sba mēbroꝝ tribus significabit mōis: aut enim per
sui ipsius sbam significabit: sicut anuli qui expuunt̄
herpetē hestiomenū in cannali pulmōis significāt
aut significabit per quātitatē sui sic̄ cortices quū idi
senteria egrediūt̄. nā si fuerit grossus significat ꝙ vl
cus in grossis existit intestinis: aut significabit ꝑ co
lorē suū queādmōm hypostasis petaloides q̄ si fue
rit rubea significat qḋ ē in mēbris carnosis sicut: re
nib⁹. Et si alba significat qḋ ē in membris neruosis
sic̄ in uesica. ❡Qḋ vero significat illud qḋ nō est de
sba mbroꝝ: significat aut q: ipsius egressio nō ē nāl
sicut hūores sani ⁊ sāguis quū exierit: aut ꝙ ē ñ nā
le in qualitate sui sic̄ sanguis corrupt⁹: siue consueue
rit exire siue nō: aut ꝙ ē nō nāle in suba absolute sic̄
lapis: aut ꝙ est non nāle qꝫtitate sui lꝫ nālis sit e⁹ exi
tus. Et istud est aut propterea ꝙ augetur aut prop
tera ꝙ minuitur sicut stercus ⁊ vrina quum pauca
fuerit aut multa: aut vt sit non natrale in qualitate
sui. licꝫ exire soleat: sic̄ sterc⁹ ⁊ vrina q̄ sūt nigra: aut
si egrediat̄ a pte nō nāli: lꝫ exire ꝯsueuerit sicut ster
c⁹ ⁊ vrina cū egritudine ilii per superiora egrediūt̄.
❡Doloris āt significationes in duobus ꝯprehen
duntur generibus. ❡Et illḋ est qm̄ dolor aut signi
ficat per suū locū. vbigrā qm̄ si fuerit in dextra erit i
epe: ⁊ si in sinistra in splene. ⁊ est quū per suā specieꝫ
significat que sit ipsius cā queādmōm diximus i do
ctrina caꝝ. vbigrā qm̄ si fuerit grauatiu⁹ significabit
apā qḋ ē in mēbro non sentiēte: aut cuius sensus de
structus est. Et extensiu⁹ multā significabit māꝫ. Et
mordicatiu⁹ māꝫ significabit acutā. Apatis āt signi
ficatōes trib⁹ exñt modis: aut. n. sūt ex sba sui sic̄ he
rispilla q̄ cholerā significat rubeā: aut sclirosis que
cholerā demonstrat nigrā: aut ex loco sui sic̄ quū fu
erit in dextra significat. vbigrā ꝙ est apud epar: aut
in sinistra significat ꝙ est ex pte splenis: aut per figu
rā sui qm̄ quū apud dextrā fuerit ⁊ fuerit lunare si
gnificat ꝙ est in ipso epe ⁊ si longū fuerit significat
ꝙ ē in musculo q est super ipm. ❡Situs uero signi
ficatōes aut st̄ ex locis aut ex cōitatib⁹. Et ex locis q
dē apparētes st̄. Et ex cōitate qdē st̄ sic̄ per nocume
tū qḋ est in digito ex cā añcedēte cognoscit̄ ꝙ est ꝓ
pter nocumētū qḋ sexto ex ꝑibus neruoꝝ accidit.

❡Caplm. ii. ḋ signis distinguentibus iter egritudi
nes proprias ⁊ associatas eis.

ET qm̄ ē quū egritudines in principio acci
dūt in membro ⁊ est quū accñt pp associati
onē queādmōm caput stomaco in suis as
sociat̄ egritudibus tunc oꝫ vt ordinemus drīam int̄
has duas res per signū distinguemus. ❡Dicem⁹
igit̄ ꝙ oꝫ nos ꝯsiderare que prius accit ⁊ autumabi
mus ꝙ ipsa ē principalis ⁊ alīa est ei associata. Et ꝯ
siderabim⁹ ēt q̄ sit illa q̄ remanet postqꝫ alīa finit̄. Et
autumabim⁹ ēt ꝙ ipsa est principalis ⁊ alīa associa
ta. Est tñ cū ex hoc ꝓuenit error ⁊ hoc est qm̄ fortas
se egritudo principalis non erit percepta sensu neqꝫ
dolorosa in principio sui sed postea sentiem⁹ ipsi⁹ im
pedimētū postqꝫ associata egritudo apparuerit q̄ ꝓ
certo est illa q̄ post ipam accidit ⁊ est eā sequens.
❡Estimabit̄ ergo ꝙ associata ⁊ accidentalis sit il
la que est principalis egritudo. Etē quū ñ percipit̄
nisi accñtalis tm̄ ⁊ principalis vel origo obliuiōi tra
dit̄. ❡Semita uero obseruādi se ab hoc errore est
ut medicus mēbrū noscat cōitatē qḋ qdem erit ex
sua scia in anatomia.. ❡Et nocumēta sciat que vni
cuiqꝫ accñt membro quoꝝ quedam st̄ sensu ꝑcepta
quedā nō perceptā ⁊ morēt̄ in egritudie:: ⁊ nꝫ iudi

cet de ea qd̄ sit pn̄cipalis nisi postq̄ cōsiderauerit qd sit pol'e qd̄ accīt ipaꝫ seq̄ns. Egꝝ ergo iteꝛoget d̄ significōib' egritudinū q̄s mb̄ris egro mb̄ro asso ciatis possibil' ē accidē q̄ nō pri' erāt sēsu pcepte: nꝫ doloꝛose ita ut appareāt prio: nꝫ ꝯmouēteſ accñtia q̄ ſſ eis ꝓpiq̄: ſꝫ nec ēt eas sequūt res q̄ nisi ab eis ſſ lōginq̄ nō sēsu pcepte. Eger quoq̄ ignorat q̄ sint accñia illi lōginq̄ radici. Istō tamē n̄ dignoscit' nisi sapia medici. Plm vō qd̄ ex eo ad memoriā rduc ē quū opationū ipedimētū ꝯsideraī. Quūq̄ opatio nū ipedimētū iuenerit aut iudicabit q̄ egritudo illa ē associata: lꝫ q̄dā mb̄roꝝ sint talia q̄ plm dispōnū ipoꝝ ē ut sit eoꝝ egritudieſ alioꝝ mb̄roꝝ egritudieſ seq̄ntes Capitis.n.ſm plm suaꝝ dispōnū sūt egritu dies p societatē stōi. Sꝫ illō cōuerſ ē ppaꝝ. Et nos qd̄ corā tuis mā ib' pōem' signū ꝯplonū pn̄cipaliū ꝛ accñtaliū ſꝫ mōꝫ cōeꝫ. Que vō vniuicq̄ mb̄ro ſſ ꝓpe i suo diceſ caplō. Quecūq̄ āt ex significatōib' egritudinū ꝯpōnis māifeste fuerit sensus dignoscet Sꝫ q̄ occulte fuerit exceptis replōne ꝛ oppilatōe ꝛ apatib' ꝛ solutōe ꝯtinuitatis i dictōe vl' i ꝯphēdēre ē difficile. Et silr' illud qd̄ ex rplōib' ꝛ apatib' ꝛ so lutōe ꝯtiuitatis vnicuiq̄ mb̄ro ꝓpꝛ exit. Melius igr' est ut hō totū dictōib' reſucē pticularibus.

Caplm tertiū de signis complexionum.

Signoꝝ gnā qb' ꝯplonū dignoscūt dispō nes ſſ decē vnū eoꝝ ē tract' ꝛ mod' qdem quo cogōscit' ē vt cōsidēt an tactui sani sit eq̄lis i terris tēpatis ꝛ aere tēpato. nā si eq̄l' fuerit si gnificabit eq̄litatē. Qd̄ si patiaſ abeo tactoꝝ ꝯplōꝫ hn̄s sanā aut iffetur aut calefiat aut ipm sentiat mā molliorē aut durioré aut aspioreꝫ q̄ nāl'ē fuerit ibi cā ex aere aut balneatōe cū aq̄ frā aut alia re q̄ mol liciē addat aut aspitatē ē tē ex ꝯplōe nō tēpata. Et ex dispōe qdē unguiū i mollitie ꝛ siccitate ipaꝝ po ſſe ē cognoscē ꝯplōis corpis dispōneꝫ lꝫ mollicieī ꝛ duricieī iudiciū nō sit stabile nisi pus eq̄litatis ſſ ca litatē ꝛ fritatē signatōes pcesserit: nā si n̄ ita fuit pol'e erit ut cal'itas duꝝ tactū ꝛ aspeꝝ mollificiet neduꝫ illū q̄ ē tēpat' ꝓpter resolōnē ipius ꝛ faē existiari q̄ sit moll' ꝛ hūidus nā ꝛ ut fritas mollē tactū iduret nedū illū q̄ ē tēpatus ꝓpterea q̄ multū ꝯgelāt ꝛ in spissāt ꝛ opiabit' q̄ sit sicc' sic nix ꝛ nox. Et nix qdē ꝓpterea q̄ coagulat ꝛ ꝯgelat. Et sol qd̄ ppea q̄ in grossat. Eoꝝ āt pl'imi q̄ fric sunt ꝯplonis cōpa mol lia ſſ lꝫ sint macra qm̄ cruditas ml'ta ꝯsistit in eis. Scd̄ꝫ vō ē gen' signoꝝ ex cāne ꝛ adipe assūptoꝝ: qm̄ caro rubea cū ml'ta fuerit hūiditem significabit ꝛ caliditatē ꝛ erit ibi solicitas. et si pauca fuerit et adeps ml'tus n̄ ibi affuerit significabit siccitatē. Pi guedo āt ꝛ adeps ſēp fritatē significāt ꝛ ē cū eis laxi tas. Et si cū hoc fuerit venaꝝ angustatio ꝛ sanguis paucitas ꝛ hoc hn̄ti aduenerit debilitas ex fāe pp mioratōeꝫ sanguis nālis q̄ ē ꝓparat' ad illō q' mē bra ex nutrimēto idigēt significabit q̄ ꝯplexio hu iusmōi ē ſꝫ nāꝫ. Et si hec alia signa n̄ affuint signifiča uit q̄ ē ꝯplō acq̄sita. Piguedīī āt ꝛ adipis diuutio ſēp calitatē significat: qm̄ piguedis ꝛ adipis mā san gis āt ūctuositas ꝛ eaꝝ fcōꝛ ē fritas: ꝛ ꝓpter hoc i cpe miorāſ ꝛ ſſ i itestis' ml'tē. Et nꝫ si ſſ coꝛ ml'te pl'q̄ sup epar nisi pp māꝫ: n̄.n.pp ꝯploneꝫ ꝛ formā ꝛ pp curā nāe pēdentē a mā illi ſſ. Pinguedis āt ꝛ adi pis ꝯgelatio sup cōp' minuit' ꝛ augeſ ſꝫ mioratōeꝫ caloris ꝛ ipi' augmētuꝫ. Et cōp' qdē cānosū absq̄ multa adipe ꝛ piguedie. ē corp' calidū ꝛ hūidū. Qd̄ si fuerit caro rubea multa cū piguedie ꝛ adipe pauca significabit hūiditatem supfluā: ꝛ si supflua fuerit hūiditatis ꝛ fritatis significabūt supfluitatē ꝛ q̄ corp' friꝫ ſcē ꝛ hūidū. Et ex cōpoꝛibus qdē qd̄ magis ē macrū ꝛ frim ꝛ siccū ꝛ postea cal'm ꝛ siccū deiñ siccū qd̄ in cal'itate ꝛ fritate tēparū exit. postea calidū quod ē i hūiditate ꝛ siccitate tēpatū. Tertiū vō gen' ē signoꝝ sūptoꝝ ex capill'. Et ipa ſſ q̄ sum da ſſ ex pte hoꝝ mōꝝ q̄ ſſ uelocitatis origis ꝛ ipsius ꝛ ml'titudo hoꝝ ꝛ paucitas ipoꝝ subtilitas ꝛ gros situdo eoꝝ plāicies ꝛ crispido. Et eoꝝ color ē una ex radicibus i hoc. Signa uero ex velocitate natiui tatis eoꝝ aut tarditate aut ꝓhibitōe origis ipoꝝꝫ sūpta ſſ q̄ illi q̄ tarde nascūt aut n̄ nascunt cū n̄ affu erint significatōes q̄ corp' penit' sanguinē n̄ hr̄e de mōstrāt significāt q̄ ꝯplō vehemēter ē hūida. Qd̄ si festinauerit n̄ erit corp' illi' hūiditatis. imo ad sic citatē decliabit. Ipius vō cal'itas ꝛ fritas ex aliis si gnis q̄ iā diximꝰ cognoscūt. cuꝫ āt cal'itas ꝛ siccitas ꝯiūgēt capilli ml'to citius nascēt ꝛ erūt ml'ti ꝛ gros si qm̄ ml'titudo cal'itatē significāt ꝛ grossities ml'tā fūositatē. iōq̄ i iuueīb' ē apl'' q̄ i pueris. qm̄ pueꝛo ruꝫ māe vapoꝛose ſſ ꝛ nō hūole. Et hoꝝ ꝯria ipoꝝ secūtur ꝯtraria. Significatō āt ex pte figure ē q̄ cri spitudo significat calīditatē ꝛ siccitatē. Est tamen quū foraminūꝛ poroꝝ iuenit toꝛtuositatē sed istud n̄ resoluitur cū alteraſ ꝯplō. Duo vō pme res mu tant ꝛ planities huius significat ꝯriuꝫ. Ex parte āt coloris nigredo significat calitateꝫ ꝛ subalbedo si gnificāt fritatē ꝛ citrinitas ꝛ rubedo eq̄litatē signifi cant ꝛ albedo significat aut fritatē aut hūiditatē ve hemēteꝫ sic canities aut foꝛteꝫ siccitatē sic accit vege tabilib' cū siccāſ q̄ ex sua nigredie aut viriditate trā seūt ad albedinē. ꝛ hoc qdē n̄ accit hoīb' nisi i fine egritudinū siccātiuꝫ. Et cāicieī qdē eā apud Ari stotelē ē ꝯuersio ad calorē phl'atis. ꝛ apō Ga. ē ata charūgi q̄ nutrimētum ꝯmittaſ q̄ ad capillos venit cū frm fuerit ꝛ fuerit tp̄s mot' eius ꝛ ipi' penetratō i poris tardata. Qōq̄ duas dictōes ꝯsideraueris i uenies eas ꝓ certo ꝓpiq̄s qm̄ cā i albedine coloris phlematis ꝛ cā i albedie atacharūgi ē vna. ꝛ de h̄q physicus tractaſ dꝫ. Post hoc aeris ꝛ regiōes in re piloꝝ opatōeꝫ hn̄t q̄ ē obſuanda. n̄.n. timet q̄ in nigro sic capill' flauus q̄ eq̄litatē cōplonis ipius si gnificet quū eā hūit. nꝫ in capillis sclaui nigredo q̄ ꝯplonis eius significet calīditatē quū ipoꝝ gen' eā hūerit. Etates ēt in re capilloꝝ operantur. qm̄ iu uenes sunt sicut meridionales ꝛ pueri sicut septen trionales ꝛ senectus est sicut medii. Pili pterea in puero multi significant q̄ ipius ꝯplō cū crescit ad melancoliā ꝯuertetur. ꝛ i sene significat q̄ in pn̄ti est malancolicus. Quartū uero genus ē signoꝝ sum ptum ex calore coꝛporis. Albedo.n. signū ē ꝯuati onis sanguis aut paucitatis ipius cū frigiditate. qm̄ si cū caliditate eēt ꝛ hūoꝛe cholerico esset citrinitas Et rubeus qdem significat multum sanguis. Et ruffus ꝛ subruffus significat caliditatē. Sed subruffus plus significat cholam rubeā ꝛ ruffus si gnificat sanguinē cholīcum. Est tū cū subruffus sā guis significat ꝯuationē. lꝫ n̄ sit sibi cholera rubea queādmōꝫ i ꝯualescētib'. Fusc' āt vehemēter signifi cat frigiditatē ob quā minuit' sanguis ꝛ cōgelaſ ille paucus ꝛ ad nigredinē ꝯuertitur ꝛ cutis mutat co

lorez ⁊ brunus significat caliditatē Et melōgian⁹
fritatē significat ⁊ siccitatē qm̄ calō ē q purā cholaꝫ
nigrā seqꝛ. ¶ Sꝫ gypse⁹ fritatē significat ⁊ rē phl'ati
cā. Et stane⁹ fritatē ⁊ hūiditatē significat cū pauca
re melācolica: qm̄ ē albedo cū pauco uiriditatis.
Erit ergo albedo sequēs colorē phl'atis ⁊ ꝯpl'onē
hūiditatis ⁊ uiriditas sequēs sanguieꝫ ꝯgelatum
q trahit ad nigredineꝫ q ꝯmistus phlemati factus
fuit viridis. Et eburne⁹ fritatē significat phl'aticam
cū pauca colera rubea. Et ſm plurimū qđ mutan
tur color ꝑꝑ epar ad subruffedinē ⁊ albedinē. ⁊ ꝑꝑ
splenē ad subruffedinē ⁊ nigredinē. Et i egritudib⁹
hemorroidaꝝ ad subruffedinē ⁊ viriditatē. hoc tn̄
n̄ ē sēꝑ imo ē qū mutaꝛ. ¶ Cognoscē vo ex colore li
gue ꝯpl'oneꝫ stōi ⁊ itestioꝝ ē difficile. Et fortasse ē
cū in vna egritudie duoꝝ coloꝝ diuersitas i duob⁹
ꝯtingit mēbris sic cū albescit lingua ⁊ nigrescit faci
es i vna egritudie queadmōꝫ icteritia q̄ ꝓpter vehe
mētiā acuitatis colē rubee accit. Quītū vo ē genus
signoꝝ ex forma mēbroꝝ sūptoꝝ. qm̄ ꝯpl'onē cali
daꝫ sequūꝛ pectoris āplitudo ⁊ extrēitatū magnitu
do ⁊ ipaꝝ ꝯplemētū i q̄ꝫtitate eoꝝ absqꝫ coāgusta
tōe ⁊ sine curtitate ⁊ ꝑcipue manuū ⁊ pedū ⁊ uena
rū āplitudo ⁊ eaꝝ aptio ⁊ pulsus magnitudo ⁊
fortitudo ipi⁹ ⁊ magnitudo muscoloꝝ ⁊ ꝓpiqtas
eoꝝ ex iūcturis: qm̄ opatiōes augūtatiue ⁊ ꝯposi
tie fōme calitatē ꝯpleꝛ. Et fritatē sequūꝛ oīuꝫ hoꝝ ꝯ
ria: qm̄ ꝑꝑ eā miorāꝛ vtutes nāles ⁊ n̄ ꝯplēt opatōes
natiuas ⁊ creatiōeꝫ. Et ꝯpl'onē siccā sequūꝛ aspitas
⁊ curuitas ⁊ iūcturaꝝ māifestatio ⁊ apertio cartila
ginū i epigloti ⁊ naso ⁊ ē nasus eq̄lis. Sextū uero
ē gen⁹ signoꝝ sūptoꝝ ex uelocitate passiōis mēbro
rū. Mēbrū .n. cū cito calefit absqꝫ difficultate ē cal'e
ꝯpl'onis qm̄ ꝯuersio in gnē ꝓportōali ē facilior cō
uslōe ad ꝯriū ⁊ si cito ifriaꝛ res erit eꝯrio. Qđ si ali
qs dixerit qđ oꝫ ut res sit huic ꝯria. Nos nāqꝫ ꝓ
certo scim⁹ ꝙ rei n̄ patiaꝛ nisi a suo ꝯrio ⁊ n̄ a suo sili
sed ex hoc vbo ꝙ tu ꝑmisisti ꝓuenit ut passio a sili
sit dignior. Rūsio erit ꝙ simile a quo n̄ patiꝛ res est
illđ cui⁹ q̄litas ⁊ q̄ꝫtitas illi⁹ ꝙ ei simile erit ē una
spē ⁊ nā. Qđ āt calidi⁹ ē alio n̄ ē sile ei qđ ē min⁹ cal'ꝫ
imo duo cal'a quoꝝ vnū ē calidi⁹ diuisificāꝛ: ⁊ illđ
qdē ꝙ ē min⁹ cal'm ꝯpatōe ei⁹ qđ ē calidi⁹ ē frꝫ. Pa
tiꝛ ergo ex hoc vn̄ ē ſm ꝯpatōe illi⁹ ⁊ n̄ cal'ꝫ. Patie
tur ēt ab eo qđ ē ipo frius ⁊ a fr̄o. vnū tn̄ eoꝝ ipi⁹ q̄
litatē auget ⁊ ꝑbꝫ ei augumētū qđ ē i ipo forti⁹ ⁊ al
teꝝ q̄litatē. Ipi⁹ ergo altatō ad id qđ i sui q̄litate ꝑ
stat augumtū ⁊ mutat illđ qđ i ipo ē fōti⁹ erit facilio
lꝫ sit hic alia cā q̄ alicui eoꝝ q̄ i q̄litate cōicāt ē ꝓpa
⁊ ꝯdic sic illđ qđ i sui nā calide exit ꝯpl'onis n̄ cito
recipit i se cal'i opōeꝫ: nisi ꝑpea qđ cal'itas destruit
ꝯriū qđ ē ſm eo qđ r̄frenat illud qđ ꝯplexio calida
vult efficeꝛ de augumēto i calefactione. ¶ Cū ergo
sibi occurrūt ⁊ ꝓhibētes destruitur iuuant se ābo i
calefaciēdo ⁊ eoꝝ adiutoriū seqtur duaꝝ q̄litatuꝫ
fortitudo ꝯpleta. Quū vero extrinseca caliditas eq̄
litatē destruere voluerit calor inat⁹ q ē itus erit res
fōtior i r̄sistēdo adeo ut venena calida n̄ refrenet nꝫ
expellat: nꝫ ipoꝝ corrūpat sbam nisi calor inatus.
Calor nāqꝫ inat⁹ nāe ē istr̄ꝫ qđ caloris euēientis ex
pellit: nocumentū ꝑpca ꝙ spꝫ mouet ad ipꝫ expel
len̄ ⁊ ad ei⁹ vaporē remouēdū ⁊ ad ipm resoluēdū
⁊ ipi⁹ māꝫ aduren̄. ⁊ fri ēt aduēiētis nocumētū ꝑ ꝯ
trariū expellit. Hāc vo ꝓpetatē nō hꝫ fritas n̄ eni

ipugnat nꝫ r̄frenat nisi aduenietē calitatē ꝑ ꝯriū tā
tū qr n̄ ipugnat aduēiētē fritatē Et calor qdē inat⁹
ē ille q hūoſs nāles tueꝛ ne eis caliditates extra nec
ꝯnent. Calor nāqꝫ inat⁹ cū ē fortis pōt nā ipso me
diante i humorib⁹ mīstrare ſm mōum maturādi
⁊ digerendi ⁊ custodire eos ſꝫ sāitatē ⁊ mouēꝛ hu
mores ſꝫ mōꝫ mīstratōis ipsius ⁊ ꝓhibēꝛ moueri
ſꝫ mōꝫ mīstratōis caloris extranci qr nō putresiūt
Sꝫ cū calor iste ē debilis fatigaꝛ nā: ⁊ a r̄gimie hu
moꝝ abstinet ꝑꝑ istr̄i debilitatē qđ inꝛ ipaꝫ ⁊ hūo
res ē mediū ⁊ stat: ⁊ calor extrane⁹ iuēit hūores n̄ i
peditos ab admīstratōe. Cōprehēdūꝛ ergo ab eo ⁊
fac eos obediētes ⁊ motu extraneo ipos mouet et
acccit putrefactio. Calor igr̄ inat⁹ vtutū oiuꝫ ē istr̄ꝫ
lꝫ fritas ē ei icōueniēs ⁊ nꝫ ꝓdest nisi accn̄tal'r.
¶ Iđoqꝫ diciꝛ calor inat⁹ ⁊ nō dr̄ fritas inata: nꝫ opaꝛ
fritate ex colcodea corꝑis illđ qđ opaꝛ calitati. Se
ptimū āt genus signoꝝ ē qđ sumiꝛ ex cogitatōib⁹
a rebus mltū desideratis a nā hōis q̄ꝫpl'ꝫ apphēdit
virtus ⁊ opaꝛ silitudinē q̄litatū: sic dicem⁹ i somnis
iō ꝙ corpus ē istr̄m aīe. Octauū āt gen⁹ ē qđ sūiꝛ
a signis opatōnū. Cū .n. opationes ſm nālē cursū
ꝓcedūt plene ⁊ ꝑfecte significāt ꝯpl'onis eq̄litatem
Qđ si a pte sua admotus mutēꝛ supfluos significant
ꝯpl'onis caliditatē. Et simil'r si ꝓperauerit qm̄ cali
ditatē significāt sic augumēti uolocitas natītatis ca
pilloꝝ ⁊ natiuitatis dētiū. Qđ si debilitēꝛ ⁊ ociose
fiāt ⁊ tardenꝛ significāt ꝯpl'onis fritatē. Est tn̄ quū
eoꝝ debilitas ⁊ ociositas ⁊ tarditas sūt cadētes ꝓ
pter ꝯpl'onē calidā lꝫ illđ eē n̄ possit absqꝫ mutatōe
a cursu nāli cū debilitate. et ē ēt quū plures nālium
opatio nō deficiūt ꝑꝑ caliditatē ⁊ minuūꝛ sic son⁹:
qm̄ fortase ē cū destruiꝛ ꝓpter calorē ꝯplexiōis ca
lide aut minuitur. Et similiꝛ ē cū augeꝛ aliq dispoſi
tiōnū nāliū ꝓpter fritatē sic somn⁹: sed tn̄ n̄ erūt ex
sūma ꝯpationū n̄ nāliū absolute imo ꝯditiōaliꝛ ⁊ ꝑ
cām. ¶ Sōni nāqꝫ necc̄itas i vita ⁊ sanitate nō ē ne
cessitas absoluta: imo ꝓpterea ut sps ab ipedictib⁹
sepeꝛ ꝑꝑ illđ qđ ei accit ex laxitudie: aut ꝓpterea ꝙ
ē ei necc̄riuꝫ icūbere ꝑꝑ digōeꝫ cibi ⁊ ꝓpterea ꝙ n̄
potest duas res. Sōni igr̄ necc̄itas n̄ ē nisi ex pte ali
cui⁹ ipotētie ⁊ est exit⁹ a necc̄itate nāli lꝫ sit exit⁹ ille
nāl' ab eo vn̄ ē necc̄ſſari⁹: nāl' .n. dr̄ de necc̄ſſario cōi
tate nois. Firmior vo significatō quā hoc nom̄ hꝫ n̄
ē nisi ut dicaꝛ ex ꝯpl'oe eq̄li ⁊ illđ ē ut opatiōe equē
tur ⁊ ꝯpleāꝛ. Eius uero significatō sꝛ caliditatē ⁊ fri
giditatē ⁊ siccitatē ⁊ hūiditatē ē significatio ꝓbabil'
Ex generꝛ āt operationū fortiū q̄ calorē significāt
est acuitas vocis eius grossitudo ⁊ loquēdi veloci
tas ipsius ꝯtinuitas ⁊ ira ⁊ festinatō motōuꝫ ⁊ pal
pebraꝝ citatio: lꝫ sit cū ista adueniūt n̄ ꝑꝑ cāꝫ cōeꝫ
imo ꝑꝑ cāꝫ mēbro opatiōis ꝓpriā. Nouū vo gen⁹
ē expulsio supfluitatū a corpe ⁊ eq̄litates eoꝝ q ex
pellūꝛ. Expulsio .n. cū nō auferꝛ ⁊ illđ qđ ex sterco
re ⁊ vria egr̄diꝛ ⁊ sudoꝛ ⁊ al'ē acutū hn̄s odorē fō
tē ⁊ ticturā ex ei q̄ ticturā hr̄e ꝯsueuerūt ⁊ adustōeꝫ
⁊ decoctōeꝫ ex illis q̄ assatōeꝫ ⁊ decoctiōeꝫ solent
hr̄e ē calidū. Qđ vero diuersū est ab hoc ē ſm. Et
genus qdeꝫ decimū ē sūptū ex dispositiōib⁹ vtutū
aīe i suis opatōib⁹ ⁊ passiōib⁹ sic ira fōtis ⁊ estuatō
⁊ ꝑceptio ⁊ itellect⁹ ⁊ audacia ⁊ vecūdia ⁊ suspitio
bōa ⁊ bōa spes ⁊ ipietas ⁊ ipigritia ⁊ moꝝ vilitas
⁊ pauca ociositas ⁊ parū ꝑ pati ab vnaq̄qꝫ re signi
ficat caliditatē. Eoꝝ āt ꝯtraria fritatē ⁊ ꝑseuerātia

feruoris ⁊ mā̄suetudinis ⁊ imaginari ⁊ remorari ⁊
reliquoꝝ significāt siccitatē. A passionib⁹ vō cito re
moueri significat humiditatē. Ex hac qdē secta est
isomnietas ⁊ somniū qm̄ ille i cui⁹ ꝯplone ē dn̄ium
caliditatis videt se q̄si ad ignē calefieri aut sic ille q
sedet ad solē. Et ille i cuius ꝯplone est fritas domi
nans videt se sicuti eēt in niue aut q̄si in aquā mitte
ret̄ frām. ¶ Amplius vnusqsqꝫ humorē hn̄s dn̄an
tem videt illud qđ suo ptinet humori queadmodū
dicūt. Hoc āt totū qđ noīauimus aut plin eius est
de mō significationū ꝯplonuꝫ p̄ncipaliū q̄ sunt ab
initio creature. Cōplonuꝫ vō extneaꝝ accn̄taliuꝫ q̄
est acuta significat inflāmatōeꝫ in corpore nocibilē
febres p̄cedentes ⁊ fortitudinis destructiōeꝫ apud
mot⁹ rebellionē calitatis ⁊ sitiꝫ supfluā ⁊ adustionē
i ore stōi ⁊ amaritudinē i ore ⁊ pulsum q laxitudini
attinet ⁊ velocitati vehemēti ⁊ frequētie ⁊ cui oīa
calefaciētia i regimine adhibita nocēt ⁊ q infrantia
curāt ⁊ cui⁹ dispō in estate mala exit. ¶ Cōplonis
āt frē nō nālis signa sunt paꝝ digerere ⁊ sitis pauca
⁊ iuncturaꝝ laxitas ⁊ ex phlāte febres multe ⁊ cui
rheumatismi nō nocēt ⁊ infrantia in regimine adhi
bita ⁊ vt p calefaciētia curet̄ ⁊ vt in hyeme malā ha
beat dispōeꝫ. ¶ Signa vō humiditatis nō nālis sꝫ
ptinētia signis fratis: ⁊ ē cū eis laxitas ⁊ saliue flux⁹
⁊ mucilaginis ⁊ ventris solō ⁊ digerendi malitia ⁊
ipedimentū qđ ē a regimine qđ ē hūidū ⁊ mlt⁹ som
nus ⁊ iflatio palpebraꝝ. ¶ Sed signa siccitatis nō
nālis: sūt aspitas ⁊ vigilie ⁊ macies accn̄talis ⁊ lesio
a regie i quo ē siccitas ⁊ malitia dispōis i autūno ⁊
curari p id qđ humiditatē efficit ⁊ curatio pn̄s per
aquā calidā ⁊ oleū subtile ⁊ fortis receptio eoꝝ.

¶ Ca.iiii. de ꝯphēsione signoꝝ ꝯplonē hn̄tis eq̄lē.

Signa eius aggregata accepta de aliis que
diximus sꝫ eq̄litas tact⁹ in caliditate ⁊ fritate
⁊ siccitate ⁊ hūiditate ⁊ mollitie ⁊ duritie ⁊
eq̄litas coloris i albedine ⁊ rubedine significat me
diocritas inter grassitiē ⁊ matiē q̄ tn̄ magis declinet
ad grassitiē. ⁊ ipsius vene sꝫ iter submersas ⁊ super
carnē ꝑcedētes q̄ sꝫ sepate ⁊ egrediētes ⁊ capilli int̄
pilositatē ⁊ lenitatē ⁊ crispitudineꝫ ⁊ planitiē ⁊ i tpe
pueritie trahāt aliquātulū ad rubedinē ⁊ i tpe iuuē
tutis ad nigredinē aliquātulū ¶ Et eq̄litas dispōis
somni ⁊ vigiliaꝝ ⁊ mēbroꝝ i suis motib⁹ ꝯueniētia
⁊ sanitas ⁊ fortitudo i imaginatōe ⁊ intellectu ⁊ me
moria ⁊ i morib⁹ mediocritas int̄ supfluitatē ⁊ dimi
nutionē videlicet iter multā audatiā ⁊ timorē ⁊ iter
irā ⁊ patientiā ⁊ pietatē ⁊ misericordiā ⁊ iter stabili
tatē ⁊ pseuerantiā ⁊ i opatōib⁹ oīb⁹ ꝯplementū ⁊ sa
nitas ⁊ bonitas augmenti ⁊ velocitas i ipō ⁊ ꝑcer⁹
stat⁹. Et erūt ipsius sōnia delectātia ⁊ spē bonā faci
entia ex odorib⁹ bonis ⁊ sōnis delectātib⁹ ⁊ palatiis
nouis. ¶ Et hāc qdē hn̄s ꝯplonē faciē hilarē ama
bilē ⁊ iocundā hēbit. Et erit tēper atus in desiderio
comedendi ⁊ bibendi ⁊ erit bone instimbre in stō ⁊
epate ⁊ venis ⁊ assimilatōe in toto corpore. Et tem
peratus in expellendo supfluitates a se ex cānalib⁹
qui illud efficere consueuerunt.

¶ Ca.v. de signis ei⁹ q egredit̄ ab eq̄litate supflue.

Iste est cuius ꝯplones mēbroꝝ nō silant̄:
imo fortasse mēbra ipsius p̄ncipalia i exitu
ab eq̄litate sibi ꝯtraria exn̄t ⁊ vnū eoꝝ ad
vnā egredit̄ ꝯplonē ⁊ aliđ ad ei⁹ ꝯtrariā. ¶ Quūqꝫ
eius ꝯpō dissilis fuerit: erit malus ⁊ igenio sui ⁊ itel
lectu sicut ille q magnū hꝫ ventrē ⁊ digitos curtos
⁊ faciē ⁊ caput rotūdā ⁊ staturā magnā: aut ille qui
hꝫ paruū caput ⁊ i facie ⁊ fronte carnis mlt̄itudinē
⁊ ēt i collo ⁊ pedib⁹ ⁊ ē eius facies medie spere silis.
Et si ipsius mādibule magne fuerint: erit valde di
uersus: ⁊ silr̄ si caput ⁊ frons rotūda fuerit: sꝫ facies
valde rotūda ⁊ collū vehemēt̄ grossū ⁊ i ocul' mot⁹
hūerit tarditatē: erit hōib⁹ oīb⁹ a bonitate remotior.

¶ Caplm.vi. de signis repletionē significantibus.

Replō sm̄ duos exit mōs. Est enī replō sm̄
foramina: ⁊ ē replō sm̄ v̄tutē. Replō vō sꝫ
foramina ē vt sint humores ⁊ sp̄s ⁊ si i suis
q̄litatib⁹ boni existāt i q̄ꝫtitate sui supflui adeo ꝙ fo
ramina ipleuerint ⁊ extēderit: hoc āt hn̄s sꝫ timorē
mot⁹ exit. Est nāqꝫ quū replō venas scindit ⁊ ad suf
focātia fit fluxus ⁊ accīt suffocatio aut epilepsia aut
apoplexia. Cuius qdē sanatio ē vt cito cū minutōe
succurrat̄. Sed qa pp malitiā q̄litatis humoꝝ ꝯtin
git ipos nocumētū facē tm̄ ⁊ n̄ q̄ꝫtitate iđ vincit v̄tu
tē. ¶ Scđm v̄tuteꝫ vō replō ē vt humores q̄ꝫtitate
sui nocumētū nō faciāt: sꝫ malitia q̄litatis ipoꝝ tm̄:
q̄ppt v̄tutē malitiā sue q̄litatis vincūt ⁊ fiūt iobe
diētes ad digerēn ⁊ maturān. Et hoc qdem hn̄s ex
egritudinib⁹ timet putrefactiōis. ¶ Replonis vō si
gna vlr̄ sunt mēbroꝝ grauitas ⁊ in motib⁹ pigritia
faciei rubedo ⁊ venaꝝ iflatio ⁊ cutis extēsio ⁊ pleni
tudo i pulsu ⁊ tinctura i vrina ⁊ spissitudo ⁊ pauci
tas desiderii ⁊ visus debilitas ⁊ sōnia q̄ grauitatem
portendūt: sic eius q videt se q̄si mouē nō posse aut
onus graue deferre aut loq non posse sicut vidē se
volare ⁊ motuū velocitas hūores significat subti
les ⁊ i q̄ꝫtitate tēpata. Et replonis qdē sm̄ v̄tuteꝫ si
gna sūt qdē grauitas ⁊ pigritia ⁊ d̄siderii paucitas
q̄ ei ⁊ ꝑprie reploni sūt cōia. Sꝫ quū replō sm̄ v̄tu
tem ē simplex nō sūt vene adeo iflate nꝫ cutis vehē
mētis extensionis nꝫ pulsus adeo plen⁹ ⁊ magn⁹ nꝫ
vrina multū grossa nꝫ color valde rubeus: ꝯcussio
quoqꝫ ⁊ laxitudo nō ꝑueniūt i eo nisi post motū ⁊
incessuꝫ. Et videt i sōnis pruritū ⁊ mordicatōeꝫ ⁊ i
cēsionē ⁊ odores fetidos. Humor ēt dn̄ans cogno
scit̄ p significatōes ipsius q̄s noīabimus. ¶ Et sm̄
plin repletio sm̄ virtutem generat egritudinē anq̄ꝫ
eius ꝯpleantur significationes.

¶ Caplm.vii. de signis dn̄ii cuiuslibet humoꝝ.

Sanguinis significatōes quū dn̄ant̄ signifi
catōib⁹ replonis sm̄ foramina vicine exn̄t
⁊ pp hoc accīt ex dn̄io eius grauitas in ori
gine oculoꝝ ꝑprie ⁊ i capite ⁊ tpib⁹ ⁊ alices ⁊ oscita
tōes ⁊ nausea ⁊ dormitio multa ⁊ i senib⁹ pturbatō
⁊ i itellectu tarditas ⁊ laxitudo absqꝫ p̄cedēte labo
re ⁊ dulcedo i ore p̄ter solitū ⁊ rubedo in lingua ⁊
fortasse i corpoī appebūt ademenul ⁊ i ore bothor
⁊ sanguinis flux⁹ accīt a locis q̄ facile scindūt̄ sic na
rib⁹ ano ⁊ gingiuis. Et ē ēt quū illđ d̄mōstrāt ꝯplō
⁊ regimē p̄teritū ⁊ regio ⁊ etas ⁊ tp̄s ⁊ ꝯsuetudo ⁊
tp̄s longū a minutōe. ¶ Et sōnia q̄ illđ significant
sic quū hō i sōniis res videt rubeas aut sanguinem
multū ex suo corpore exire aut se i sanguine natare
⁊ silia. ¶ Dn̄ii vō phlātis significatōes sūt albedo
i colori supflua laxitas ⁊ mollities ⁊ fritas ⁊ saliue
multitudo q̄ sit viscosa ⁊ sitis paucitas nisi salsum
fuerit ⁊ precipue i senectute ⁊ digerendi debilitas ⁊
oxyrenia ⁊ vrine albedo ⁊ sōn⁹ mult⁹ ⁊ ociositas ⁊
membroruꝫ laxitas ⁊ pigritia ⁊ pulsus lenitas qui

tarditati ⁊ raritati attinet. Ampli⁹ etas ⁊ ꝯsuetudo
ēt regim̄ p̄teritū ⁊ aer ⁊ regio. ¶ Et somnia ī qb⁹ vi
dēt aq̄ ⁊ flumina ⁊ niues ⁊ pluuie ⁊ frig⁹ d̄mōstrāt
illud. ¶ Significatōes āt dñii cholere rubee st̄ colo
ris ⁊ oculoꝝ citrinitas ⁊ oris amaritudo ⁊ lingue
aspitas ⁊ ip̄ius siccitas ⁊ nariū ariditas ⁊ vento frō
d̄lectari ⁊ sitis mlta. Et pulsus festinatio ⁊ desiderii
comedēdi d̄bilitas ⁊ nausea ⁊ vomit⁹ choleric⁹ ⁊ vi
ridis ⁊ venter mordicatiu⁹ ⁊ horripilatio ad modū
pūcture acuū. ¶ Amplius p̄cedens regim̄ ⁊ etas ⁊
ꝯplō ⁊ ꝯsuetudo ⁊ regio ⁊ hora ⁊ tp̄s ⁊ ars. Et som
nia ī qb⁹ videnť ignes ⁊ vexilla citrina ⁊ vidē res q̄
nō st̄ citrine citrinas ⁊ vidē icensionē aut calorē bal
nei aut solis aut his silia significāt illud. ¶ Dñii vō
colore nigre significatōes st̄ corporis maties ⁊ vt sit
fuscus ⁊ sanguinis nigredo ⁊ eius grossities ⁊ vigi
lie mlte ⁊ mlta sollicitudo ⁊ ardor oris stōi ⁊ deside
riū mendosuȝ ⁊ vrina fusca aut nigra ⁊ grossa ⁊ vt
corp⁹ sit nigꝝ ⁊ pilosuȝ qm̄ cholera nigra raro gnāť
in corpib⁹ albi ⁊ lenib⁹ ⁊ vt freq̄nť accidāt morphea
nigra ⁊ vlcera mala ⁊ egritudies ī splene. ¶ Et p̄ter
hoc etas ⁊ ꝯplō ⁊ ꝯsuetudo ⁊ regio ⁊ ars ⁊ hora ⁊
tp̄s ⁊ regim̄ p̄teritū. Et somnia terroreȝ facientia ex
tenebris ⁊ cruciatu ⁊ rebus nigris ⁊ terroribus.

¶ Caplm.viii. de signis q̄ oppilatōeȝ demōstrant.

Cum mē ꝯiūgunť ⁊ significatiōes eas d̄mō
strāt ⁊ sentiť extēsio ⁊ ñ sentiūť significatōes
repletōis ī toto corpore: oppilatōes ꝓcul
dubio ibi adesse itelligūť. Verūtñ grauitas ī oppil
latōib⁹ sentiť quū oppillatiōes ī cannalib⁹ exñt p q̄s
multas currē mās ē necē sic̄ ī oppillatōib⁹ q̄ ī epate
fiūt qm̄ quū illd̄ qd̄ ex cibo ad epar ꝑuenit oppila
tōes penetrare ꝓhibuerūt colligeť ex ea res mlta ⁊
retinebiť ⁊ grauabit vehemētius q̄ȝ apa ⁊ discerneť
ab apate p multā grauitatē ⁊ febris priuatiōem.
¶ Quū āt oppilatōes ī aliis fuerint cānalib⁹ ñ sen
tieť grauitas: sȝ sentieť retētio penetratōis sanguis ⁊
extēsio. ¶ Ampli⁹ plimi oppilatōes ī venis hñtiū co
lorē hñt citrinū quū sanguis p foramina sua ad cu
tis superficiem non accedit.

¶ Caplm.ix. de signis que ventositates significāt.

Ventositates cognoscūť p id qd̄ ex dolorib⁹
accit mēbris sensibilib⁹. Et hoc qdē seq̄ť il
lud qd̄ ip̄e ex solōne ꝯtinuitatis efficiūt. Et
cognoscūť p mot⁹ q eis accidunt mēbris. Et cogno
scunť ēt p sonos. Et cognoscūť p tactū. ¶ Dolores
āt extēdentes vētositates significāt ⁊ p̄cipue si vehe
mētes fuerit. Qd̄ si illic ꝑmutatio ex dolore fuerit iā
significatio ꝯpleta erit. Et hoc qdē ñ erit nisi quū cō
tinuitatis solō ī mēbris fuerit sensibilib⁹. In eis aūt
q̄ st̄ sic̄ ossa aut sic̄ caro glandosa ñ appet hoc p do
lorē. ¶ Est tñ quū ī ossib⁹ fiunt vētositates q̄ ossa rū
pendo frangūt vbi ñ ē dolor nisi sequēs pūcturā q̄
os fractū illd̄ qd̄ ē corā ip̄o frangit. ¶ Cognitiōes
āt vētositatū ex motib⁹ mēbroꝝ st̄ sic̄ cognitiōes ex
saltu accidēte ex vētositatib⁹ q̄ gnānť ⁊ moueť ad h⁹
vt exeāt ⁊ resoluāť. ¶ Ex sonis āt cognoscūtur qm̄
soni aut erūt ī ip̄is eisdē sic̄ vent⁹ rugit⁹ ⁊ eis silia: ⁊ sic̄
sonit⁹ ī splene quū ei⁹ dolor ex ventositate fuerit: aut
son⁹ ī eis fiat p ꝑcussionē quēadmodū dignosciť hy
dropisis inť asclitē ⁊ timpanitē p ꝑcussionē. ¶ Eaꝝ
āt cognitōes ex p̄te tact⁹ fiunt: vbi gr̄a qa tact⁹ discer
nit iter iflationē ⁊ timorē cuȝ hūorib⁹ ꝓpea q̄ iflatio
ē ibi cū extēsione ⁊ cedit pressioni ⁊ nō ī mā fluida
⁊ liq̄da aut humore viscoso: sensus eni tact⁹ iter ista
discernit. ¶ Et d̄ria qdē iter iflationē ⁊ ventositateȝ
nō ē ī sb̄a: imo ī forma mot⁹ stātōis ⁊ ꝯpssionis.

¶ Caplm.x. de signis apata declarantibus.

Apparētia qdē apata d̄clarāt sensus ⁊ p̄sen
tia. Declitoꝝ vō cal̄a demr̄ant febris comi
tās ea ⁊ grauitas cū dolore pūgitiuo si mē
brū apatuȝ sensuȝ hūerit. Et ex eis ēt q̄ ip̄a declarāt
aut declarādo iuuāt ē nocumētū ī opatiōib⁹ illi⁹ mē
bri igrediēs. ¶ Et ex illis q̄ ip̄a vehemeť significāt ē
sentire iflatōeȝ ī p̄te illi⁹ mēbri si sensus ad ip̄ȝ semitā
hūerit. Figidū āt dolor ꝓculdubio ñ comitať: c⁹ vlia
signa demōstrare ē difficile. Que si facilia scā fuerit
necessario erūt tediosa. Meli⁹ ergo ē vt ſmo de eis
posterius ad dictōes cuiusq̄ȝ mēbri p̄ticulares refer
ueť. ¶ Qd̄ āt hic dicim⁹ ē q̄ quū sentieť grauitas ⁊
nō dolor ⁊ fuerint cū eo significatiōes dñii phlātis
existimāduȝ erit q̄ sit phl̄aticū. Et si cū eo fuerint si
gna dñii mel̄ie erit melicū ⁊ ꝓp̄e cū tangeť ⁊ erit du
rū. Durities nāq̄ȝ ē de ꝯueniētiorib⁹ significatōibus
ad ip̄m declarañ. Quū āt apata cal̄a ī neruis fuerit
erit dolor vehemēs ⁊ febres fortes q̄ cito ad extēsio
nē ⁊ turbatōeȝ itellect⁹ ꝑduceť ⁊ ī motib⁹ dilatatōis
⁊ ꝯstrictōis faciet nocumētū. ¶ Ampli⁹ oīa iterioꝝ
apata ī mirach tenuitatē ⁊ macredinē efficiūt. Quū
q̄ȝ collectiōeȝ faciet apata ī viscerib⁹ ⁊ ſm exiture se
mitā ꝓcesserit ifestabit dolor vehemeť ⁊ febris ⁊ ex
asꝑabiť lingua valde ⁊ vigilie fortes fient ⁊ accñtia
augmētabūť ⁊ accrescet grauitas ⁊ fortasse sentieť
grauitas ⁊ ifixio. Est ēt quū ī corpore subita appet
maties ⁊ ī oculis repētina ꝯcauitas. Quūq̄ȝ illd̄ qd̄
collectū ē fit maturū febris fortitudo ⁊ doloris ⁊ pul
sus sedať ⁊ loco doloris res aduenit q̄ ē sic̄ prurit⁹: ⁊
si rubedo ⁊ durities ibi affuerint minorabiť rubedo
⁊ mollificabiť durities vt ꝯpssioni cedat ⁊ sedabūť
accñtia oīa dolorē facientia ⁊ grauitas ad sui finē ꝑ
ueniet. Quūq̄ȝ opieť accidet p̄us tremor mordicatio
nē saniei seq̄ns: deiñ appebit febris ꝓp exitū matiei
⁊ erit pulsus vacuitati ⁊ diuisitati apt⁹ ⁊ icedit ſm viā
debilitatis ⁊ raritatis ⁊ puitatis ⁊ tarditatis ⁊ ī desi
derio appebit casus ⁊ sepe calefiūt p ip̄m extrema.
Mā āt expelliť p cām sue p̄tis aut ī itinere spuendi
aut mingēdi aut egrediēdi. ¶ Et significatio qdem
bona post aptionē ē vt febris ex toto q̄escat ⁊ anhe
lit⁹ fiat facilis ⁊ v̄tus mūdificeť ⁊ mā cito ī parte sua
egrediať. Est āt quū ī occultis apatib⁹ mā d̄ mēbro
ad mēbꝝ mutať. Et ē quū hec qdē mutatio ē bona
⁊ ē quū ē mala. Bona āt ē quū d̄ mēbro nobili ad
ignobile mutať mēbꝝ: sic̄ quū d̄ apatib⁹ cerebri mu
tať ad id qd̄ ē post aures: ⁊ de apatibus epatis ad i
guina. Et mala ē quū de mēbro ignobili ad mēbꝝ
eō nobilius mutať aut qd̄ min⁹ possit tolerare illud
qd̄ ei accidit: sic̄ quū apa lateris ad p̄teȝ cordis aut
pulmonis mutať. ¶ Mutatio p̄terea occultorum
apatū ⁊ iclinatōes magnoꝝ apatū ad supiora aut i
feriora significatōeȝ hñt. Nā si ī motib⁹ ip̄soꝝ ad ife
riora declinauerit ī hypocōdriis appebūt extēsio ⁊
grauitas. Et si ī motōe sui ad supiora declinauerint
demōstrabit illd̄ nob̄ dispōis anhelit⁹ malitia ⁊ eius
coangustatio ⁊ ip̄ius difficultas ⁊ pectoris ꝯstrictō
⁊ ardor ab iferiorib⁹ icipiēs ⁊ ad supiora tendens ⁊
grauitas ī p̄te furcule ⁊ capitis dolor. Et ē ēt quū si
gnū appet ī adiutorio ⁊ aseid. Et illd̄ qdeȝ qd̄ ad su
piora declinat si cerebro fuerit infixū erit malum ⁊
terrefaciēs. Verūtñ si ad carnē laxā q̄ ē post aures
d̄clinaūit euasionis fiducia ī ip̄o erit. ¶ Flux⁹ preterea

sanguis ex narib⁹ i talib⁹ apātib⁹ ē signū bonū ⁊ i oi b⁹ ēt iterioꝝ apātibus. Tu āt ad hoc igreñ. expecta i eo qḋ postea dicturi sum⁹ vbi ſmonē de apātib⁹ iue stigabim⁹ ⁊ dispōnē cuiusqꝫ occltoꝝ mēbroꝝ noia bim⁹.

¶ Ca. xi. de signis solutiōis ꝯtinuitatis.

Solutōez ꝯtinuitatis si i mēbrū acciderit ap parentib⁹ sēsus declarabit. Qḋ si mēbrū ac ciderit occultis dolor eā ḋmōstrabit ꝑforatiu⁹ aut pūgitiu⁹ aut corrosiu⁹ ⁊ ꝑcipue si ñ cū eo affu erit febris. Et ipaꝫ qdē multotiēs comitat̄ humoris spissi cū sāguine exit⁹ ad āplitudinē descēdētis ⁊ pu rulēte māe egressio si post significationē apātū fuēit ⁊ eoꝝ maturatōnē. Que āt ē post apāta ē quū signi ficat apātis aptionē cuꝫ maturatōe ⁊ ē quū ñ. Si ve ro cū matatōe fuēit febris cū aptiōe qescet ⁊ euābit̄ pus ⁊ qescet grauitas ⁊ alleuiabit̄. Qḋ si nō ita fue rit dolor fiet maior ⁊ augmētabit̄. Est ēt quū ꝯtinui tatis solutio ex mēbri dislocatōe a suis locis ⁊ reces siōe mēbri a suo loco ⁊ si ñ dislocet̄ sic̄ rupt̄a digno scit̄. Et ē quū ipsa cognoscit̄ retētōe e⁹ qḋ eñari ꝯsue uerat ex cānalib⁹ qm̄ fortasse ad cānales aut āplitu dinē quā ꝯtinuitatis solutio fac̄ descēdit ⁊ ñ ſꝫ nālē sepat̄ viā queādmōꝫ illi ꝯtigit cui itestia rūpūt̄ quū egō foras exire illi ꝓhibet̄. Et ē quū ꝯtinuitatis so lutio ñ apparet nꝫ ꝑ signa cognoscit̄ vlia q̄ noiata sṫ vñ i e⁹ ḋclaratiōe diuisiōes ꝑticulares sūt necīc q̄ sṫ ſꝫ vnūqḋqꝫ mēbꝝ: ⁊ hoc qdē erit vt mēbꝝ sēsū nō hēat ⁊ ꝯphēdit hūorē ⁊ currit qḋ ē i ipo ꝓculdubio ⁊ sepat̄ a loco suo ⁊ nō sustēat̄ sup mēbꝝ sepet̄ per dislocatōez e⁹ quā hūerit nꝫ hūorē suscepit q ab eo effluat nꝫ a suo loco moueri poterit ⁊ alū mēbro ñ adheserit c⁹ dislocationē moueat̄. Et tu qdē scire de bes qḋ apāta ⁊ cōtinuitatis solo q̄ deteriora hñt ac cidētia sūt q̄ i mēbris exīt neruosis q̄ sūt fortis sēsus qm̄ ē quū sṫ ꝑniciosa ſꝫ syncopis ⁊ spasm⁹ ea sꝑ comi tāt: syncopis qdē ꝑꝑ doloris fortitudinē ⁊ spasm⁹ ꝑꝑ mēbri neruositatē: deiñ illa q̄ sūt ꝑꝑ iūcturas qm̄ tar de meliorationē recipiūt ꝑꝑ vehemētē iūcture mo tū ⁊ ꝑꝑea ꝙ āplitudo q̄ ē apḋ iūcturā ē apta vt mā ad ipaꝫ descēdat: ⁊ qm̄ pulsus ⁊ vrina exūt ⁊ signifi catōib⁹ dispōuꝫ vlibus. De eis igr̄ loquemur.

¶ Sūma ꝑma dictōis ſe ḋ pulsu: cui⁹ sṫ. xix. capla.

¶ Caplm̄ ꝑmum de pulsu ⁊ est sermo vlis.

PULSUS ē mot⁹ receptaculoꝝ spūs ex diastole ⁊ sistole ꝯpositus ad regeñ. spm̄ ꝑ aerē attractū. Consideratio āt q̄ attēdit̄ in pulsu aut ē vlis aut ꝑticularis ſꝫ vnāquāqꝫ egritudinē. Et nos qdē hic de vlibus regulis scie pulsus loqmur: ⁊ ꝑticula res ad loqueñ. de egritudinib⁹ ꝑticularib⁹ i posterio rib⁹ reseruabim⁹. ¶ Dicem⁹ ergo ꝙ qsqꝫ pulsus est ꝯposit⁹ ex duob⁹ motib⁹ ⁊ duabus qetib⁹. Ois nāqꝫ pulsus ex diastole ⁊ sistole ē ꝯposit⁹. Post hoc vͦ nec̄e ē vt iter oēs duos ꝯtrarios mot⁹ qes iteruenia t. Impoſe est nāꝫ ꝙ mot⁹ vn⁹ alū motui ꝯtiuet̄ postq̄ꝫ spatio eoꝝ applicat̄ termin⁹ ⁊ extremitas in effectu: hoc tñ i scia nāli declarabi. ¶ Postq̄ꝫ igr̄ hoc ita ē ipoſe ē qn i vnoquoqꝫ pulsu añqꝫ ali⁹ ꝯseq̄t̄ q̄tuor i teruenīāt ꝑtes .s. mot⁹ duo ⁊ qetes due .s. mot⁹ eleua tōis ⁊ qes iter ipsā ⁊ deꝑssiōez ⁊ mot⁹ ḋꝑssiōis ⁊ qes iter ipaꝫ ⁊ eleuatōez. ¶ Deꝑssiōis vͦ mot⁹ apḋ plu mos medicoꝝ nullo⁹ sētit̄: lꝫ apḋ alios ē quū aut in forti pulsu sua fortitudine sētit̄: aut i pulsu magno ꝓ pter eleuationē sui: aut i duro ꝑꝑ multā sui refrenati onē: aut i tardo ꝑꝑ lōgitudinē tpis sui mot⁹. ¶ Gal. quoqꝫ dixit lōgo tpe ñ sui sollicit⁹ ex deꝑssiōe. Po stea vͦ ñ qeui tāgēdo donec ex eo aliqd ꝑcepi ⁊ po stea illḋ ꝯpleui. Nā postea porte pulsus mihi apte fuerūt. ¶ Qui vͦ ista studierit vt ego ꝑcipiet illḋ qḋ ꝯsecut⁹ sui. Et lꝫ sit ita vt dic̄: in pluris tñ dispō nib⁹ ḋꝑssio ñ ē sēsu ꝑcepta. ¶ Cā vͦ ob quā statutū fuerit tāgē venas brachii ⁊ facilitas ꝓbēdi ipꝫ ⁊ ꝙ hō ñ ē sollicit⁹ vt ipꝫ discoopiat ⁊ rectitudo sit⁹ ipius ꝑꝑ rectitudinē cordis ⁊ eius qḋ ē iux̄ ipꝫ. Et oꝫ qdē vt sit tactus manu sṙ latus exñte qm̄ si māus sup vo la plāe extēdat̄ i latitudie augmētū ꝓbꝫ ⁊ ex eleua tiōe diminutōez fac̄ ⁊ ēt diminuit ex longitudie ⁊ ꝓ ꝑe i macilētis. Et resupiatā augm̄tat i eleuatōe ⁊ lō gitudie. Oꝫ ꝑterea vt tactus fiat i hora q̄ ille cuius pulsus ē sit ab ira remotus ⁊ gaudio ⁊ exercitō ⁊ oī bus passiōibus ⁊ saturitate q̄ ꝯguedinē fac̄ ⁊ fame et dispōne relinquēdi ꝯsuetudines ⁊ renouandi vsus. ¶ Et oꝫ ēt vt sit de pulsu expimētū tēꝑati nobil' ita vt ali⁹ ei ꝯpet̄. ¶ Ampli⁹ dicem⁹ ꝙ gnā ex qb⁹ medi ci pulsus dispōnē cognoscūt ſm ꝙ ipsi referūt sunt x. q̄ꝫuis eis fuerit necessariū vt posuissent ea noueꝫ. ¶ Gen⁹ qdē qḋ ē sūptū ex q̄ꝫtitate diastoles. Et ge n⁹ qḋ ē sūptū ex q̄litate ꝑcussiōis vene i digitos. Et gen⁹ qḋ ē sūptū ex tpe cuiusqꝫ motōis. Et gen⁹ qḋ ē sūptū ex essētia istri. Et gen⁹ qḋ ē sūptū ex ei⁹ euōne aut replōne. Et gen⁹ qḋ ē sūptū ex calitate tact⁹ ipius aut fritate. Et gen⁹ qḋ ē sūptū ex tpe qetis. Et gen⁹ qḋ ē sūptū ex pulsus eq̄litate aut diūsitate. Et gen⁹ qḋ ē sūptū ex e⁹ ordinatiōe in diūsitate sui aut iordi natōe. Et gen⁹ qḋ ē sūptū ex pōdē. ¶ Gen⁹ vͦ q̄ꝫti tatis pulsus significat̄ ex q̄ꝫtitatib⁹ suoꝝ triū diame troꝝ q̄ sṫ ipi⁹ lōgitudo ⁊ latitudo ⁊ e⁹ ꝓfūditas. Sūt ergo i eo nouē pulsus dispōes simplices ⁊ ꝯposite. Et nouē qdē simplices sṫ lōg⁹ curt⁹ ⁊ mediocris ⁊ la t⁹ ⁊ strict⁹ ⁊ mediocris ⁊ ꝓfūd⁹ apt⁹ ⁊ mediocris. Lō g⁹ āt ille ē c⁹ ꝑtes i lōgitudie plus sētiūt̄ q̄ꝫ nālis abso lute q ē ꝓ certo ei⁹ q ꝯplōnē hꝫ tēꝑatā aut nālis q ē e⁹ q huic ē ꝓpiq⁹: ⁊ ē tēꝑat⁹ cui ē ꝓpū. Et tu qdē iā ꝑ us sciuisti diaꝫ iter eos. Curt⁹ vͦ ē ei ꝯtrari⁹. Et iter eos ē mediocris. Et tu qdē iudicabis ſꝫ hāc reglāꝫ i sex q̄ remāsēt. ¶ Cōpositaꝝ vͦ ex his simplicib⁹ q̄dā sūt q̄ nomē hñt ⁊ q̄dā q noie carēt. Ille. n. q i lō gitudie ⁊ altitudie ⁊ latitudie ē augmētatus vocat̄ magnus: ⁊ q in his oibus ē diminut⁹ vocat̄ pu⁹: et q iter eos existit tēꝑatus. Qui vͦ i latitudine ⁊ altitu dine ē augmētatus vocat̄ grossus. Et q i eis ē minu tus di̇ subtil'. Et q ē iter eos ē eq̄lis. ¶ Generis aūt qḋ ex q̄litate ꝑcussiōis vene i digitos sūptū ē tres sṫ spēs: fortis ⁊ ipe ē q apḋ diastolē tactui resistit: ⁊ ḋbi lis q ē ei oppositus. Et eq̄lis q ē iter eos. Generis quoqꝫ qḋ ex tpe cuiusqꝫ motōis sūptū ē tres sṫ spēs velox ⁊ ē q motū i breui tpē ꝯplet: ⁊ tardus ei ꝯtra rius: ⁊ eq̄lis iter eos exñs. Generis vͦ qḋ ex essētia istri sumit̄ tres sṫ spēs: mollis q ē recipiēs reditū ad iteriora ⁊ ꝯꝑssiōe facile: ⁊ durus q ē ei ꝯtrarius: ⁊ in ter eos mediocris. ¶ Generis āt qḋ ē sūptū ex eo qḋ ꝯtinet̄ tres sṫ spēs. Plenus ⁊ ipe ē q sētit̄ sic̄ si i e⁹ fo ramie essꝫ hūor iples ḋ quo sollicitañ. ē vt pure euet̄ ⁊ vacuus ē ei ꝯtrarius: ⁊ iter eos mediocris. ¶ Et ge neris qdē qḋ ex suo tactu sūptū ē tres sṫ spēs: calius ⁊ frūs ⁊ tēꝑatus. ¶ Generis vͦ qḋ ē sūptū ex tpe q etis spēs sūt tres. Freqūes ⁊ ipe est i quo tps sensatū qḋ existit iter duas ꝑcussiōes est breue q ēt vocat̄

ꝯñs ⁊ spissus. Et ei ꝯtrarius rarus q etiã dĩ laxus ⁊
resolutꝰ ⁊ iter eos mediocris. Et hoc qdẽ tp̃s ẽ ſm
qȯ ex sistole cognoscitur. Si ṽo sistole nullo mõ co
gnita fuiͭ erit tp̃s qȯ iter oẽs duas diastoles ꝯtinua
tur. Et si ipsa cognita fuiͭ erit ſm duo tp̃a duoꝝ ex
tremoꝝ. ¶ Genus ṽo qȯ ẽ sũptũ ex eq̃litate ⁊ diũ
sitate ẽ aut eq̃le aut diũsuꝫ.s.ineq̃le. Et hoc qdeꝫ est
ꝑ ꝯpõneꝫ silitudinis aut dissilitudinis pulsuuꝫ: aut
ptiũ vniuſ pulsus aut vnius ptis pulsus i q̃nqꝫ rebꝰ
magnitudine ⁊ puitate aut fortitudine ⁊ dbilitate ⁊
velocitate ⁊ tarditate spissitudie aut raritate duritie
⁊ mollitie donec ꝯtingit ꝙ vnus pulsus ẽ postremꝰ
sue diastoles citius ꝑꝑ vehemẽtẽ calorẽ aut dbilior
ꝑꝑ debilitatẽ. Qȯ si volueris dilatabis sermoneꝫ ⁊
ꝯsiderabis in eq̃litate ⁊ diũsitate i tribꝰ generibus p̃
dictis alias ptes. sꝫ ꝯsideratõuꝫ fortitudo ad istas re
ducta ẽ. Pulsus ṽo eq̃lis absolute ẽ ille q i oibꝰ ẽ eq̃
lis q si i aliquo eoꝝ solo fuerit eq̃lis in eo solo dicet
eq̃lis sic̃ si diceremꝰ eq̃lẽ i virtute aut eq̃lẽ i velocitate
Et silr diũsus ẽ ille q ñ ẽ eq̃lis aut absolute aut i aliq̃
re. ¶ Genus ãt qȯ ex ordinatõe ⁊ inordinatõe sum
ptũ ẽ duas hꝫ spẽs diuerse ordinatꝰ ⁊ diuerse iordi
natꝰ. Ordinatꝰ aũt ẽ ille cuius diũsitas hꝫ ordinẽ cõ
seruatũ sup quẽ trãsit. ⁊ ẽ ſm duos mõs: aut ordina
tus absolute: ⁊ ẽ quũ totũ illȯ qȯ ex eo ꝓuenit ñ hꝫ
nisi tñ diũsitatẽ vnã. Aut ordinatꝰ q ẽ ꝓp̃e ⁊ ip̃e ẽ q
hꝫ duas diuersitates aut pl̃es sic̃ si ibi eẽt circulus ⁊
alius circulus ab eo diuersus: sꝫ ambo ad suũ redi
rent ordineꝫ sic̃ si eẽt vnus circulus. Et iordinatꝰ ẽ q
ẽ ei ꝯtrarius. ¶ Quũqꝫ certificaueris iuenies ꝙ hꝰ
decimũ genꝰ ẽ sic̃ eẽt noui generis spẽs itrans sub in
eq̃li. Debes autẽ scire ꝙ i pulsu repit̃ nã musice: qm̃
queãdmodũ ars musice ꝯplet̃ ꝑ adiũctõeꝫ sonoꝝ
sꝫ ꝓportiõeꝫ comitãtẽ eos iter acuitatẽ ⁊ grauitatẽ
ꝑ circulos casuũ ⁊ tẽpoꝝ q st̃ iter eoꝝ ꝑcussiones: sic
ẽ dispõ pulsus: qa ꝓportio suoꝝ tẽpoꝝ i velocitate
⁊ spissitudine ⁊ debilitate ⁊ i q̃ꝫtitate ẽ sicut ꝓportio
adiũctõis eius. Et queãdmodũ tp̃s feriẽdi ⁊ q̃ꝫtitas
sonoꝝ ẽ quũ st̃ ꝯueniẽtia ⁊ ẽ quũ ñ st̃ ꝯueniẽtia. silr ẽ
quũ ibi debilitas sunt ordinate ⁊ ẽ quũ st̃ iordinate
Et ꝓportio ẽt dispõnuꝫ pulsus i fortitudine ⁊ debi
litate ⁊ i q̃ꝫtitate ẽ quũ ẽ ꝯueniẽs ⁊ ẽ quũ ñ: imo diũ
sa ẽ. ¶ Et hic qdẽ ẽ egrediẽs a genere ꝯsiderãdi or
dinẽ. Gal. ãt vr̃ ꝙ id qȯ põt sentiri ⁊ ꝓportionalita
tibꝰ ponderis ẽ ſm vnã ꝓportionẽ musicaꝝ noiata
rũ aut ñ noiataꝝ. ¶ Noiataꝝ ṽo aut ſm ꝓportõeꝫ
totius ⁊ q̃nqꝫ ẽ ꝓportio tripli quũ ẽ ꝓportio dupli
adiũcta cũ ꝓportõe addentis medietatẽ ⁊ ip̃a ẽ que
dĩ ꝓportio ꝑ q̃nqꝫ. Et ſm ꝓportõeꝫ q̃ ẽ ꝑ totũ ⁊ est
dupla ⁊ ſm ꝓportionẽ q̃ ẽ ꝑ q̃nqꝫ ⁊ ẽ addẽs medie
tatẽ ſm ꝓportionẽ q̃ ẽ ꝑ q̃ttuor: ⁊ ẽ addens tertiã ⁊
ſm ꝓportionẽ addentẽ q̃rtã postea ñ sentit̃. Et ego
qdẽ miror quõ ꝓportões iste ꝑ tactũ discerni pñt:
dico tñ ꝙ ei ẽ facile q i gradu tãgendi ꝯsueuit ⁊ pro
portionat̃ sonos ꝑ artẽ postq̃ꝫ erit ei potẽtia cogno
scendi musicã acq̃sita ⁊ ꝯpabit scm̃ ꝑ notũ. hõ etiaꝫ
iste quũ suã itentõeꝫ ad pulsuꝫ reduxerit huiusmõi
poterit discernere ꝓportões ꝑ sensuꝫ ¶ Genus ṽo
qȯ ex pondere ẽ sumptũ ẽ ꝑ ꝯpatõeꝫ ꝓportõis q̃ꝫti
tatũ ꝓportionũ q̃ttuor tẽpoꝝ q̃ st̃ duobꝰ motibus ⁊
duabꝰ q̃etibꝰ. Et si sensus totũ hoc discernẽ ñ põt: tñ
est ꝑ ꝯpõeꝫ ꝓportõis q̃ꝫtitatũ ꝓportionũ tẽporum
diastoles ad tp̃s qȯ ẽ inter duas diastoles ⁊ ad vlti
mũ tp̃is i quo ẽ motꝰ ad tp̃s i quo ẽ q̃es. ¶ Qui aũt
ponũt in hoc caplo ꝯpõeꝫ tp̃is motꝰ ad tp̃s motus
⁊ tp̃is q̃etis ad tp̃s q̃etis mittũt caplin i caplo: sꝫ hꝰ i
missio sit tolerabilis ⁊ ñ sit icõueniens: sꝫ tñ ñ ẽ bõa
Et pondus qdeꝫ ẽ illud i quo ꝓportiões musice ca
dũt. Et dicemꝰ ꝙ pulsus aut est boni ponderis: aut
mali ponderis. Et illius qdem q est mali ponderis
st̃ tres spẽs. Una est illius cuius pondus ẽ mutatũ
⁊ est iuxta pondus: ⁊ iste est cuius pondus ẽ põdus
etatis q̃ est iuxta etatẽ illius cꝰ ẽ pulsus sic̃ quũ iuue
nes hñt põdus pulsuũ pueroꝝ. Et altera est sepati
põderis sic̃ quũ pueri hñt pondus pulsus sic̃ senuꝫ
Et tertia est egrediẽs a põdere ⁊ ille ẽ cꝰ põderi pul
sus hoïs ñ silat̃. Et multa egressio pulsus a pondẽ
magnã in dispõibus significat mutationem.

¶ Caplin. ii. de pulsu equali ⁊ diuerso.

Dicũt ꝙ diuersi pulsus diũsitas aut ẽ i mul
tis ꝑcussionibꝰ aut i vno pulsu. ¶ Sꝫ qui i
vno pulsu diũsificat̃ aut i multis diũsificat̃
ptibꝰ. s. i locis sepatis i qbꝰ cadũt digiti: aut i vna pte
s. i loco vnius digiti. Et illius qdeꝫ q i multis diuer
sus existit pulsibꝰ ẽ diũsus gradatus eq̃liter currẽs.
Et ip̃e qdẽ ẽ q ab vno icipit pulsu ⁊ ꝑmutat̃ ad ma
iorẽ eo aut ad minorẽ ⁊ ꝓcedit sic ſm hãc regulam
donec ꝑuenit ad finẽ i diminutiõe aut i augmẽto ꝑ
silem ordinẽ: deide itersecat̃ ⁊ ad p̃mã magnitudieꝫ
redit aut rediẽs ex paruitate sua silr reditu i ãbabus
dispõnibꝰ ad primã regulã: aut diũsificãs postq̃ꝫ ve
nerit a pricipio qȯ ẽ huiusmõi ad finẽ q ẽ huiusmõi
Et ẽ quũ ad finẽ ꝑuenit ⁊ ẽ quũ itersecat̃ añ ip̃m ⁊ ẽ
quũ addit supra ip̃m donec itersecat̃ i medio cessan
do ⁊ ẽ quũ agit ab hoc diũsuꝫ ⁊ illȯ ẽ vt i medio sui
iteruẽniat motꝰ ¶ Et pulsus q dẽ cessatõeꝫ hñs ẽ di
uersus i quo expectat̃ motꝰ ⁊ venit q̃es. Et ille qui i
sui medio hꝫ motũ ẽ diuersus i quo expectat̃ q̃es ⁊
venit motus. ¶ Diũsitas ṽo pulsus i multis ptibꝰ
vnius pulsus aut ẽ i situ suaꝝ ptiũ aut i motu suaꝝ
ptiũ: sꝫ diũsitas q̃ ẽ i situ suaꝝ ptiuꝫ ẽ diũsitas ꝓpor
tionis ptiũ vene ad ptes. Et qm̃ ptes st̃ sex erit illud
qȯ i eis cadit ex diũsitate silr. ¶ Diuersitas ãt q̃ ẽ i
motu aut ẽ i velocitate ⁊ tarditate aut i ꝯsecutõe ⁊ p̃
uentõe. s. vt moueat̃ ps eius añ horã sui motus aut
post horã aut i fortitudine ⁊ debilitate aut i magni
tudine ⁊ paruitate. Et hoc totũ aut curet sꝫ ordinẽ i
eq̃leꝫ aut diũso i augmẽto ⁊ diminutiõe. ⁊ illȯ qdeꝫ
aut erit i duabus ptibus aut i tribus aut i q̃ttuor. s.
i casu digitoꝝ. Et tu qdẽ ꝯponẽ poteris ⁊ ordinare
¶ Ex diuersitate ṽo pulsus i vna pte est ille q ẽ iter
sectus ⁊ reditiuus ⁊ ꝯtinuus. ¶ Intersectus ãt ẽ ille
q i ptẽ vnã cũ ꝑuo motu sepat̃: ⁊ ptis vnius q̃ ex eo
itersecat̃ cũ q̃ete ẽ quũ duo extrema diũsificant̃ i ve
locitate ⁊ tarditate ⁊ i silitudine. ¶ Reditiuus ṽo ẽ
vt pulsus magnus redeundo fiat ꝑuus i vna parte:
deide i reditu subtili redit. Et huius qdeꝫ mõi ẽ ille
cuius q̃dã spẽꝝ i alias igrediunt̃: ⁊ hoc ẽ vt sit vnus
pulsus sic̃ duo ꝑꝑ diũsitatẽ: aut duo sic̃ vnus ꝓptea
ꝙ alie i alias igrediũt̃. ¶ Et istȯ qdẽ ẽ sꝫ sniaꝫ eoꝝ
q i hoc ñ ꝯuenerũt. ¶ Cõtinuus ãt ẽ ille cuius diũ
sitas ẽ ordinata i ꝯtinuitate ñ sensu ꝑcepta sepatõe i
eo ad qȯ ip̃a mutat̃ ex velocitate ad tarditatem aut
ecõtra: aut ad eq̃litatẽ aut ineq̃litatẽ i eis aut ex ma
gnitudie aut puitate aut eq̃litate i eis ad aliqȯ eorũ
ad qȯ mutat̃. Et hoc qdẽ ẽ quũ ſm silitudinẽ sui ꝓ
cedit. Et ẽ quũ accidit vt cũ ꝯtinuatiõe sua sit i aliq̃
bus suaꝝ ptiũ plus diuersitatis ⁊ i aliis minus.

¶ Ca.iii.de spēbus plius diuisi q noīa hñt ppria.

EX eis ē gazellans q ē diuisus ī vna pte quū
fuit tardatus ⁊ deide itersecat ⁊ fit velox.
¶ Et ex eis ē vndosus:⁊ ipe qdez ē q ē diuī
sus i magnitudine ptiuz vene ⁊ eaꝝ puitate ⁊ eleua
tōe ipaꝝ ad supiora ⁊ i latitudine ⁊ i ꝯsecutōe ⁊ pre
cessione i pricipio mot⁹ pulsus cū mollicie q ē i ipsa
⁊ ipe qdē nō ē valde pu⁹ ⁊ bz latitudinē quādā ⁊ as
silat vndis q alie alias sequūt ſʒ rectitudinē cū diuī
sitate q ē iter eas i eleuatōe eaꝝ ad supiora ⁊ dscēsio
ne ad iferiora ⁊ velocitate tarditate. ¶ Et ex eis ē ver
miculosus q ē illis similis ſʒ ē pu⁹ multe spissitudis:
c⁹ spissitudo existiat velocitas ſʒ ñ ē. ¶ Et formicās
q ē valde minor ⁊ vehemētioris spissitudis. Et ver
miculosi qdē ⁊ formicantis diuersitas i eleuatōe ad
supiora ⁊ pcessiōe ⁊ ꝯsecutōe i sēsu ē manifestior ipo
rū diuersitate i latitudine:imo qsi nō apparet id.
¶ Et ē ex eis serin⁹ q vndoso in ptiū diuersitate silat
⁊ in eleuatione ad supiora ⁊ latitudine ⁊ pcessiōe ⁊
ꝯsecutiōe:ſʒ ē durior ⁊ cū duritie ipsius ptes i duri
tie diuerse exñt. ¶ Et serin⁹ qdē ē pulsus velox spis
sus ⁊ durus:c⁹ ptes in magnitudine diastole diuerse
exñt in duritie ⁊ mollitie. ¶ Et ex eis ē cauda sorici
na:⁊ ē ille q ordinat in diuersitate suaꝝ ptiū ex dimi
nutiōe ad augmētū aut ex augmēto ad diminutōez
⁊ cauda qdē soricina ē quū ē in pulsib⁹ multis ⁊ est
quū ē in vno pulsu in partib⁹ multis aut i parte vna
Et e⁹ diuersitas ppa ē illa q ex magnitudine pēdet.
Et ē quū ē i ꝯpatione velocitatis ad tarditatē aut fō
titudis ad debilitatē. ¶ Et ex eis ē mesalius ⁊ ipse
ē q ex diminutiōe pcedit ad aliquē terminū in aug
mēto postea reclinat inferius ad suū ordinē donec
ad pmū terminū diminutōis pueniat. ¶ Est ergo sic
due caude soricine q ꝯtinuant apud maiores ei⁹ ex
tremitates. ¶ Et ex eis ē bispulsās ⁊ in ipso qdem
discordati sūt medici. Sunt.n.qdā q ipsū vnū pulsū
ponūt diuersū in precessiōe ⁊ ꝯsecutōe. Et sūt alii q
ponūt ipʒ duos pulsus quoꝝ vnū alteꝝ ꝯsequit ⁊
ad vltimū inter eos nō existit tps qd dilatet ad colli
geñ. sistolē deinde diastolē:nō.n.oē ex quo ꝯsequūt
due pcussiōes oʒ vt sint duo pulsus. Alioqn ille c⁹ i
tersecat diastoles ⁊ deinde redit esset duo pulsus:nʒ
ēt oʒ vt sint duo pulsus nisi quū icipit ⁊ fit diastoles
⁊ postea redit ad fūdū faciēdo sistolē deide redit ite
rū ⁊ diastolē facit. ¶ Ex eis sūt qetē hñs ⁊ cadēs in
medio quos pdixim⁹. Sʒ dria inter cadētē i medio
⁊ gazellātē ē q gazellātis ſa añ venit qʒ ꝯpleat pri
ma:ſʒ in cadēte i medio ē pulsus q venit in tpe qetis
quū ꝯplet pcussio prima. ¶ Et ex istis qdē caplis sit
pulsus spasmosus ⁊ tremulus ⁊ retort⁹ q filo qd tor
quet assimilat ⁊ est ex caplo diuersitatis i precessiōe
⁊ ꝯsecutōe ⁊ i situ ⁊ in latitudine:⁊ cordosus qdē est
ex sūma retorti ⁊ silat tremulo:ſʒ tamē i tremulo dia
stoles ē magis occulta:⁊ silr exitus ab eqlitate sit⁹ in
eleuatōe ad supiora ē i retorto occultior ſʒ tēsio i cō
doso ē manifesta ⁊ ē cū e⁹ torsiōe ad vnā ptē tm̄.
¶ Plim vero tales accūt qles isti.s.cordosus ⁊ retō
t⁹ ad vnu lat⁹ declinās i egritudib⁹ siccis. ¶ Pulsuū
vo ꝯpositoꝝ spēs quasi infinite sūt:⁊ nʒ hñtes noia.

¶ Ca.iiii.de illo q ex spēb⁹ pulsus ē naturalis.

QUiusqʒ generū pnoīatoꝝ in quo ē supflui
tas augmēti vel diminutōis nālis ē eqlis ni
si fortis:qm̄ nālis in eo ē augmētat⁹. Et si a
liquod alioꝝ generꝝ nō augmētū pbuerit nisi forti
tudinis augmētū sequēs ⁊ factū fuerit maius: vbi
gra ipse erit nālis pp fortez. Alioꝝ vero generꝝ q nʒ
augmētū nʒ diminutionē tolerant naturalis ē me
diocris ⁊ ordinatus ⁊ q ē boni ponderis.

¶ Ca.v.de causis spēꝝ pulsus predictaꝝ.

CAusaꝝ pulsus qdā sūt cōes necrie essentia
les in ꝯstitutione pulsus igrediētes ⁊ vocāt
ꝯtētiue:⁊ qdā sūt in ꝯstitutōe pulsus nō in
grediētes:⁊ haruʒ qdē alie sunt inseparabiles quaꝝ
pmutatione pmutat iudiciū pulsus:⁊ vocāt cāe ise
parabiles:⁊ alie sūt separabiles q vocāt mutātes ab
solute. ¶ Cōtētiue vo cause sūt tres. Uirtus vitalis
q ē in corde mouēs pulsū:⁊ tu qdē iā sciuisti eā i ca.
de virtutib⁹. Et secūda ē istrm ⁊ ē vene pulsatiles qs
iā sciuisti quū numerauim⁹ mēbra. Et tertia ē neces
sitas extinguēdi ⁊ est adueniēs p qʒtitatē notā extin
ctōis q renouat i termino caloris opposita in suo i
cēdio aut extinctōe aut eqlitate sua. ⁊ haꝝ qdē cāꝝ
ꝯtētiuaꝝ operationes mutant ſm id qd adiungitur
eis ex causis inseperabilibus ⁊ mutantib⁹ absolute.

¶ Ca.vi.d his q pueiūt ex cāis ꝯtētiuis solūmodo

CUm instrm fuerit obediēs sui lenitate ⁊ vt⁹
fortis ⁊ necessitas ad extingueñ. vehemens
erit pulsus magnus. ¶ Qd si vt⁹ fuerit dbil
pulsus puitas eā pculdubio sequet. Et si cū hoc in
strm fuerit durū ⁊ necessitas pauca erit minor. ¶ Est
ēt quū durities efficit puitatē ſʒ tñ puitas c⁹ cā ē duri
ties separat a puitate c⁹ cā ē debilitas p hoc q ē du
rus ⁊ nō debilis ⁊ breuitas ei⁹ ⁊ pfunditas nō ē ma
la sicut ē quū ē vtus dbilis. ¶ Pauca quoqʒ neces
sitas puitatē efficit ſʒ debilitas ibi nō erit. ¶ Et nʒ ē
aliq haꝝ triū q plus efficiat puitatē qʒ debilitas. Et
puitas qdē duritiei cū vtute plus ē qʒ paruitas pua
tionis necessitatis cū virtute. ¶ Uirt⁹ nāqʒ cū priua
tōe necessitatis ñ minuit multū ex eqli:qm̄ a diasto
le phibētē nō bʒ. Et nō declinat ad hoc vt nō mul
tū sup tēperamētū addat:nisi iō q nō multaʒ bʒ ne
cessitatē. ¶ Si vo necessitas multa fuerit ⁊ virt⁹ for
tis ⁊ istrm inobediēs pp suā duritiē magnitudini ñ
poterit eē qn fiat velox ⁊ velocitati restauret id qd
deest ex magnitudine. q si virtus fuerit debilis ⁊ pl
sus nō poterit magnificari ⁊ velocitas in eo nō opa
ta fuerit non poterit eē qn fiat spissus qua spissitudi
ne restauret illd qd ei dfuerit ex magnitudie ⁊ velo
citate ⁊ multe vices tenebūt locū vnius vicis suffici
entis ⁊ magne aut duaꝝ velociū. ¶ Et hoc qdē est
sicut quū hōi necesse ē ferre rē pōderosā:quā si pote
rit vna vice totā ferret:si vo ñ diuidet eā i duas par
tes ⁊ festinabit:⁊ si nō i multas ptes ipsā distribuet
⁊ ferret qʒqʒ ptē quocūqʒ mō poterit cuʒ spaciosita
te aut velocitate:dm̄ ñ cessabit iter qslibet duas one
ratas e⁹ lʒ sit i eis tardat⁹. q si multe fuerit dbilitatis
stabit tūc ⁊ ferret eā festine ⁊ redibit cū tarditate. Si
āt vt⁹ fuerit fortis ⁊ istrm obediēs sed necessitas erit
maior fortitudine tēpata vt⁹ augmētabit velocitatez
cū mannitudine:⁊ si necessitas fuerit fortior erit cuʒ
magnitudine ⁊ velocitate spissitudo. ¶ Lōgitudi
nē quoqʒ magnitudis cāe p certo efficiūt qñ aliqd
phibēs āplitudinē phibuerit ⁊ eleuatōez ad supio
ra nō pmiserit fieri sicut durities istri verbigra q am
plitudinē phibʒ ⁊ dēsitas carnis ⁊ cutis q sursū ele
uari nō pmittūt. Sʒ ē ēt quū i āplitudine addit ma
ties. ¶ Et amplitudinē qdē efficit aut venaꝝ vacui
tas vt p ipsā tunica supior sup interiorem declinet ⁊

dilatet aut multa istri lenitas. Spissitudis ãt cã est
debilitas aut multa necias aut calitas. ¶ Et rarita
tis qdẽ cã ẽ v̓tus q̃ necitatez i magnitudie supat aut
fritas multa diminuta a necitate aut nimia intensio
v̓tutis ⁊ aduẽtus pditõi ꝓxim⁹. ¶ Cãe v̓o debilita
tis pulsus ex mutatiõib⁹ qdẽ sũt tediũ ⁊ vigilie ⁊ euã
tio ⁊ maties ⁊ hũor nociu⁹ ⁊ exercitiũ supfluũ ⁊ hu
moꝝ mot⁹ ⁊ ipoꝝ obuiatio m̃bris fortis sensus aut
cordi vicinis ⁊ totũ illd̓ qd̓ vehemẽt resoluit. ¶ Et
duritiei pulsus cãe sũt siccitas corporis vene aut eius
fortis extẽsio aut vehemẽs frig⁹ cõgelãs. Et ẽt ẽ quũ
pulsus i crisib⁹ durescit ex fortitudie pugne ppea q̄
mẽbra p ipaz extendũt ad ptẽ ipulsionis nãe. ¶ Le
nitatis v̓o cãe sũt cãe nãles mollificãtes sic̄ nutriẽs ⁊
egritudinales mollificãtes sic̄ hydropisis ⁊ lethar
gia: aut ea q̃ nõ sũt nãlia nõ egritudinalia sic̄ balnea
tio. ¶ Et diũsitatis qdẽ cã cũ pseuerãtia v̓tutis ẽ gra
uitas materiei cibi aut hũoris. Et cũ debilitate v̓tu
tis ẽ pugna cãe ⁊ egritudis. Ex cãis quoq3 diũsita
tis ẽ repletio venaꝝ ex sanguine: s3 qd̓ huic ẽ sile re
mouet minutio. ¶ Et plm̃ qdẽ fit diũsitas quũ san
guis ẽ viscosus suffocãs sp̃m q mouet i arteriis ⁊ ꝓ
prie cũ dẽsitas fuit circa cor. ¶ Ex cãis p̃terea ipi⁹
q̃ eã i breui efficiũt tpe sũt stõi replo ⁊ tristitia ⁊ cogi
tatio i aliquo. S3 quũ i stõ malus fuit hũor ñ cessa
bit diũsitas ⁊ forsitan ex eo ꝓueniet tremor cordis ⁊
fiet pulsus tremulus. ¶ Et serrini qdẽ pulsus cã est
diũsitas ei⁹ qd̓ i corpe vene ẽ fusum i putrefactõe sui
aut ipsius cruditate aut sui maturatiõe aut diũsitas
dispõuz venaꝝ i duritie sua ⁊ mollitie aut apa i mẽ
bris neruosis. ¶ Bispulsantis v̓o cã ẽ v̓tutis fortitu
do ⁊ plima necitas ⁊ durities istri qr ñ obedit ei q̄ v̓
tutes ipi p̃cipunt de diastole i vna vice sic̄ quũ quis
vult vna pcussione aliqd icidẽ ⁊ ñ obedit ei adiuua
tur ab alia ⁊ p̃cipue quũ necitas subito augmẽtat.
¶ Soricini v̓o pulsus cã q̃nq3 ẽ virt⁹ debilis q̃ d̓ la
bore ad qetẽ ordinate ꝓcedit ⁊ de qete ad laborẽ: s3
ille q i vna pmanet dispõne plus ẽ virtutis debilita
tẽ significans. ¶ Et cauda qdẽ soricina ⁊ q̃ eis silis
existit ẽ plus significãs fortitudinẽ aliq3 ⁊ q̄ debili
tas ñ ẽ i fine: s3 eis deterior ẽ cauda finitiua deiñ mã
siua: postea cauda reditiua. ¶ Cadẽtis ãt in medio
cã ẽ virtutis lassitudo ⁊ ei⁹ defect⁹ aut accñs subito
veniẽs ad qd̓ aĩa ⁊ nã subito redeũt. ¶ Et spasmosi
qdẽ pulsus cã sũt mot⁹ ñ nãles i virtute aut malitia in
cẽntia istri. Pulsus ãt tremulus ꝓcedit ex fortitudie
⁊ istro duro ⁊ necitate forti. Sine istis eni ñ ꝓuenit
tremor. ¶ Undosi ãt ẽ quũ ei⁹ cã existit virtutis d̓bi
litas s3 plm̃ ⁊ ñ põt fieri diastoles nisi paulati ⁊ pau
lati. Et ẽ ẽt quũ istri lenitas ei⁹ cã existit l3 v̓tus ñ sit
valde debilis. ¶ Instrm̃ nãq3 molle ⁊ hũidũ ꝯcus
sionẽ ⁊ motũ ñ recipit q̃ i vnãq3q3 penetrẽt ptẽ quẽ
admodũ siccũ qd̓ ẽ duꝝ recipit qm̃ siccitas ꝯcussiõi
ẽ apta ⁊ tremori. ¶ Et duri qdẽ sicci finis sui princi
piũ motu mouet: mollis v̓o hũidi ptẽ posse ẽ moueri
⁊ aliã ptẽ motu ipius ñ pati ppea q̄ cito recipit sepa
tõez ⁊ flexionẽ ⁊ diuersitatẽ i figura. ¶ Et v̓miculosi
qdẽ pulsus ⁊ formicantis cã ẽ fortis debilitas ita vt
tarditas ⁊ spissitudo ⁊ diũsitas i ptib⁹ pulsus ꝯiũgãt
qm̃ virt⁹ istrm̃ i vna hora dilatare ñ valet: s3 paulati
⁊ paulati. ¶ Cã ãt pulsus mali põderis si pulsus q
dẽ fuit i dispõib⁹ tpis qetis ẽ augmẽtũ necitatis. Et
si i dispõib⁹ tpis mot⁹ fuit ẽ augm̃tũ d̓bilitatis aut ne
cessitatis p̃uatio. s3 pulsus tpis mot⁹ pp velocitatem
diastoles alius ẽ ab hoc ¶ Et cãe qdẽ pleni ⁊ vacui
⁊ calidi ⁊ fri eleuati sursũ ⁊ sõmersi iferi⁹ mãifeste sũt.

¶ Ca. vii. de pulsib⁹ etatũ ⁊ masculoꝝ ⁊ feminaꝝ.

Masculoꝝ pulsus maiores sũt ⁊ fortiores val
de pp vehemẽtiã virtutũ eoꝝ ⁊ necitatis ip
soꝝ ⁊ ppea q̄ eoꝝ necitas magnitudie ꝯple
tur ⁊ ẽ eoꝝ pulsus tardior pulsu mulieꝝ ⁊ rarior s3
plm̃. ¶ Et ois qdẽ pulsus i quo pseuerat virt⁹ ⁊ est
spissus oz ꝓculdubio q̄ sit velox: ẽ eni quũ añ ẽ velo
citas q̃z spissitudo: pp hoc igr̃ sic̄ pulsus masculorũ
ẽ tardior ita ẽ rarior. ¶ Pueroꝝ v̓o pulsus lenior
pp hũiditatẽ ⁊ ẽ debilior ⁊ spissior qm̃ calor ẽ fortis
s3 virt⁹ ñ ẽ fortis eo q̄ nõdũ sũt ꝯpleti ¶ Pueroꝝ v̓o
pulsus ꝯpõne q̃ztitatis corporis eoꝝ est magn⁹ qm̃
eoꝝ istrm̃ ẽ valde molle ⁊ ipoꝝ necitas ẽ valde for
tis ⁊ eoꝝ virt⁹ ꝯpõe puitatis corporis ipoꝝ ñ ẽ pue
q̃ztitatis. Uerũtñ eoꝝ pulsus ꝯpõe pulsus ꝯpletoꝝ
ẽ ñ magn⁹ s3 ẽ velocior ⁊ spissior pp necitatez. ¶ In
pueris nãq3 mltiplicat vaporis fumosi collectio pp
mltã digõnẽ eoꝝ ⁊ frequẽtiã ei⁹ i eis. Et pp h⁹ valde
ẽ nece ipm exhere ⁊ calorẽ ipoꝝ inatũ euare. ¶ Iu
uenũ v̓o pulsus ẽ multe magnitudis ⁊ ñ ẽ mlte velo
citatis: imo i ipa ẽ valde diminut⁹ ⁊ i spissitudie ⁊ ad
raritatẽ tẽdẽs. Et illoꝝ qdẽ pulsus q i p̃ncipio iuuẽ
tutis exñt ẽ maior. Et eoꝝ q sũt i medio iuuẽtutis est
fortior. ¶ Et nos qdẽ iã declarauim⁹ q̄ calor i pue
ris ⁊ iuuenib⁹ fere ẽ silis: ergo necitas i eis erit ꝓpin
q̃: s3 virt⁹ i iuuenib⁹ ẽ augm̃tata: hẽbit ergo ex magni
tudine q̄ i ipis restaurat qd̓ defuerit ex velocitate ⁊
spissitudie. ¶ Et p̃ncipiũ qdẽ rei vñ ꝓuenit magni
tudo ẽ virt⁹: s3 necitas ẽ appetẽs ⁊ istrm̃ qdez ẽ adiu
uãs. ¶ Senũ ãt pulsus ẽ minor pp debilitatẽ ⁊ mi
noris velocitatis pp hoc ẽt ⁊ pp diminutõez necita
tis ⁊ pp hoc ẽ rarior. ¶ Et pulsus qdẽ senuz q iã ꝓ
cesserunt i ãnos ẽ puus ⁊ rarus ⁊ tardus ⁊ ẽ quũ est
mollis pp hũores extñeos ⁊ ñ pp nãles.

¶ Caplm̃. viii. de pulsu ꝯplexionum.

Pulsus cale ꝯplõnis vehemẽtis ẽ necitatis
Qd̓ si virt⁹ ꝯuenerit ⁊ istrm̃ erit pulsus ma
gnus. ¶ Si ergo vnũ eoꝝ diuersificabitur
erit queadmodũ dcm̃ ẽ i p̃cedẽtib⁹. Et si calitas qdẽ
ñ male fuit ꝯplõnis imo nãlis erit ꝯplõ fortis ⁊ sana
⁊ virt⁹ multũ fortis. Et nõ existimes q̄ calor innat⁹ si
fuit fortis q̃ztũcũq3 sit minuat ex v̓tute imo ex eo ꝓ
uenit i sõa sp̃s fortitudo ⁊ i aĩa audacia ¶ Calor v̓o
ꝯplõnis malitiã sequẽs q̃zto plus augm̃tat⁹ fuit tãto
i virtute plus debilitatẽ augmẽtabit. ¶ Cõplõ v̓o
fria declinat pulsus ad ptẽ diminutõis sic̄ ꝓpe ẽ pui
tas ⁊ ꝓpe tarditas ⁊ raritas. Quũq3 istrm̃ fuit mol
le latitudo ei⁹ augmẽtata erit ⁊ ei⁹ silr tarditas ⁊ rari
tas. Qd̓ si duꝝ fuit erit min⁹ hoc. ¶ Et debilitas q
dẽ quã mala ꝯplõ fria hereditare fac̄ maior est ea q̃z
mala ꝯplõ cala fac̄ hereditare qm̃ calitas. s. calori in
nato magis ẽ ꝯueniẽs. ¶ Cõplõnez v̓o hũidã seqt̃
inundatio ⁊ dilatatio. Et siccã qdẽ seqt̃ coãgustatio
⁊ durities. ¶ Ampli⁹ si virt⁹ fuit fortis ⁊ necitas mul
ta accidet bispullans ⁊ spamosus ⁊ tremulus. Tu
v̓o deiceps ꝯpone ꝯseruãdo p̃ncipia. ¶ Est p̃terea
quũ vni hõi accit vt duoꝝ lateꝝ ipi⁹ diũsificet ꝯplõ
Erit ergo vnum ipoꝝ frm̃ ⁊ alteꝝ calm̃ ⁊ accidet vt
diuersitate q̃ ꝓuenit ex calitate ⁊ fritate hoꝝ duoꝝ
lateꝝ pulsus diuersi fiãt. ¶ Eritq3 pulsus cali latis
pulsus cale ꝯplõnis: ⁊ latis fri pulsus ꝯplõnis fre.
Et ex hoc qdẽ scit̃ q̄ pulsus i diastole sua ⁊ sistole
nõ ẽ s3 modũ accessionis ⁊ recessiõis cordis: immo
s3m modũ diastoles ⁊ sistoles ipsius corpis arterie.

¶ Capitulū.ix.de pulsu tempoꝝ.

In vere qdem est qū pulsus ē puus non tñ i oi re et ē i fortitudine aguītatus. In estate v̇o ē velox et spissus pp necessitatē et pu⁹ ꝛ debilis pp v̇tutis resolutionē q̄ est pp resolōnē spūs q̄ fit pp calorē exteriorē dñantē supfluū. Et in hyeme ē maioris raritatis ꝛ tardioris debilitatis ꝛ cū hoc ē pu⁹: qm̄ virt⁹ debilitat̄ ꝛ in qbusdā corporib⁹ accit vt calor in ꝓfundo teneat̄ ꝛ adunet̄ ꝛ virt⁹ fortiō fiat ꝛ hoc qū ꝯplō calā ē dñans ꝛ refrenās frigus ꝛ nō p ipsū patiēs nꝫ fritas ad fūdū vadit. In autūno āt ē pulsus diuersus ꝛ trahit ad ȯbilitatē quādā lꝫ ipi⁹ diuersitas ē pp multitudinē ꝯuersiōis ꝯplexiōis accidētalis in autūno nūc ad calorē nūc ad fritatē. Et ipius qdē debilitas ē ēt pp hoc: ꝯplexio.n.diuersa sē p deterius efficit nocumētū q̄ꝫ silis ꝛ eq̄lis lꝫ sit mala. ¶ Et qꝛ autūnus ē tp̄s nāe vite ꝯtrariū: qm̄ calō i eodē debilitat̄ ꝛ siccitas fit fortior. Tēporū v̇o pulsus q̄ sūt iter tēpa tēporib⁹ ꝓportionāt q̄ sī circa ipa

¶ Capitulū.x.de pulsu regionum.

Regionū q̄d sūt tēpate v̇nales ꝛ q̄dā sūt calide estiue: ꝛ q̄dā sūt fr̄e hyemales: ꝛ q̄dā sicce autūnales. ¶ Judicia igit̄ pulsuū erūt i eis fm̄ modū quē sciuisti de pulsu tēpoꝝ.

¶ Capi.xi.de pulsu q̄ ꝓuenit ex cibo ꝛ potu.

Cxterius corpori aduenitētia ꝛ ipsū igredientia pulsus dispōnē mutāt q̄litate sui ꝛ q̄ꝫtitate. ¶ Sꝫ q̄litate qm̄ si ad calefacien̄. declinauerint aut ad infrigidan̄. mutabūt ipꝫ fꝫ illȯ. ¶ Et q̄ꝫtitate qdē qm̄ si eq̄lia fuerit fiet pulsus i magnitudine augmētat⁹ ꝛ velocitatis maioris ꝛ spissitudis ꝓpter augmētū virtutis ꝛ caloris ꝛ pmāebit hec mutatio aliq̄ꝫdiu. ¶ Et si plurie magnitudis valde fuerit erit pulsus diūsus absq̄ꝫ ordie pp ḡuitatē nutrientis s̄ v̇tutē: qm̄ ex oi ḡuitate ꝓueīt in pulsu diūsitas. Et qdē existiauit Archigenes ꝙ ei⁹ velocitas ē tūc multo maior q̄ꝫ spissitudo. ¶ Et hec mutatio ē pseuerās qm̄ cā perseuerātie lꝫ sit multitudis minoris hac tñ ē diuersitas ordinata. Qȯ si pauce fuerit q̄ꝫtitatis erit pull⁹ minōis diuēsitatis ꝛ magnitudis ꝛ velocitatis nꝫ ei⁹ mutatio diu pdurabit qm̄ mā pauca cito digerit̄. ¶ Ampli⁹ si virt⁹ deficiat ꝛ debilitet̄ ex multitudie aut paucitate q̄cūq̄ꝫ fuerit siles erūt pulsus i paruitate ꝛ tarditate vsq̄ꝫ i fine rei. ¶ Qȯ si nā fortis fuerit i digerēdo ꝛ ꝯuertēdo fiet pull⁹ tēperat⁹ Et vinū ēt ꝓprietatē hꝫ ꝛ ē qm̄ ex multitudine ipsi⁹ lꝫ sit sbtile ꝓuenit diuersitas. Ex ipso tñ n̄ ꝓuenit ꝙ sit tātū q̄ꝫtū illȯ qȯ ꝓueīt ex nutriētib⁹ que sibi silantur: ꝛ hoc quidē ē pp raritatē subē ipsi⁹ ꝛ subtilitatē eius et leuitatē. Qū autē vinū in actu est fꝫ ꝓuenit ex eo ꝙ ꝓuenit ex aliis fr̄is i minōan⁹ ꝛ rarificādo ꝛ tardādo velocitatē sue penetratiōis. Deide qū i cōpore calefit remouet̄ velociter qȯ ex eo ꝓueīt. ¶ Uinū p̄terea qū i corpus penetrauerit ꝛ fuerit calm̄ n̄ elōgabit̄ multū a nā ꝛ accidꝫ velox resolutio. Qȯ si quū ē fꝫ penetrauit fiet ex nocumto qȯ n̄ fit ex aliis fr̄is reb⁹: qm̄ ille tardant̄ donec calesiāt nꝫ eaꝝ penetratio ē ita velox vt isti⁹. Istud eiꝫ veloci⁹ penetrat q̄ꝫ ꝯpleat̄ calefactio: ꝛ ei⁹ qdē impedimētū ē magnū ꝛ p̄cipue i cōpōib⁹ q̄ horripilationi sī apta. Et nꝫ ē sic̄ impedimētū calefactionis ipsi⁹ qū ipsū calidum penetrat qm̄ ei⁹ calefactio i p̄ncipio obuiatiōis n̄ pueit ad hoc vt magnū faciat ipedimētū: imo nā ei obuiat cū p̄titione ꝛ distributiōe ꝛ resolōne. Frm̄ v̇o est qū nām deficere facit ꝛ ei⁹ virtutē extinguit an̄q̄ꝫ ad partitionē ꝛ distributionē ꝛ resolutionē pueniat. Et h⁹ qdē ꝓueīt ex vino multitudie sue q̄ꝫtitatis ꝛ calefactōe ipsi⁹ ꝛ fr̄itate. ¶ Qū autē ipsū ꝯsideratū fuerit vnȯ fortitudinē efficit alia hēbit iudicia qū ipsū sua eēntia fōtes efficit sanos ppea ꝙ velocit̄ p̄bet augmētū i subā spūs. Sꝫ lꝫ calefactio ꝛ ifr̄atio q̄ ex eo fuerit plīma cōpoꝝ ipediāt: ē tñ qū vnaq̄q̄ꝫ eaꝝ cum aliq̄ ꝯueīt ꝯplōne ꝛ ē qū n̄ ꝯueīt. Est nāq̄ꝫ qū res fr̄e cos fortes reddūt q̄ ꝯplōnē calāꝫ malā hn̄t sic̄ dixit. G. ꝙ succ⁹ ḡnati calefactos sp fortes effic̄: ꝛ hydromel infr̄atos sp redit vigorosos. ¶ Uinū p̄terea vn̄ ē calidū nā aut fm̄ nā ē qū quosdā fōtes facit ꝛ quosdā ȯbilitat. Nō tñ fmo n̄ ē nunc ȯ hoc: imo i v̇tute ei⁹ q̄ velocior ad spūm ꝯūtit̄ qm̄ hoc sēp hꝫ per sui essētiā. Qȯ si vnū hoꝝ duoꝝ ipsū in aliquo corpore iuuerit agumētabit̄ i faciēdo fortitudinē: ꝛ si ei ꝯtrariuꝫ extitit min⁹ fortitudinē faciet. Scd̄m hoc igit̄ ipsū pulsū ꝯuertet fꝫ hoc qm̄ si fortitudinē faciet i pulsu agumētabit fortitudinē. ꝛ si calefaciet i necessitate efficiet augmētū: ꝛ si ifr̄abit minōabit necessitatē. Et fꝫ plīm i fortitudie facit agumētū. Nūq̄ꝫ autē i necessitate efficit augmētū qn i velocitate addat. ¶ Aqua v̇o ppea ꝙ nutrimētū penetrare facit vigorat ꝛ similitudinē opōis vini opat̄. Et qm̄ n̄ calefacit imo ifr̄at nō tātū auget in necessitate q̄ꝫtū vinū.

¶ Capi.xii.ȯ eis q̄ somn⁹ ꝛ vigilie in pulsu opant̄.

Pulsus qdē iudicia i sōno diuersificātur fm̄ horā sōni ꝛ fm̄ dispōeꝫ digōis. ¶ Pulsus igit̄ i p̄ncipio somni est puus ꝛ debilis quoniā mot⁹ caloris n̄alis tūc ē ad ꝯstrigen̄. ꝛ submergēdū ꝛ nō ad dilatan̄. ꝛ māifestan̄. quoniā ipse i hora illa tot⁹ tēdit ad occultū ppea ꝙ ipsū aia mouet ad nutriēs digeren̄. ꝛ maturan̄. supfluitates ꝛ ē sicut supat⁹ ꝛ obsessus proculdubio. ¶ Et pul⁹ ēt ē maiōis tarditatis ꝛ raritatis qm̄ lꝫ i calore accidat augmentū fm̄ ꝯstrictionē ꝛ coadunatōeꝫ: tñ p̄uat⁹ ē augmento qȯ hꝫ i hora vigiliaꝝ ꝓpter motū calefaciētē. Et mot⁹ qdē plus ē ad iflāman̄. et iclinan̄. ad p̄tē maliciei ꝯplexionis. Sed ꝯstrictio ꝛ eoꝝ coadūatio tēperate minōis sī iflamatōis ꝛ min⁹ extrahūt calōem ad estuationē. ¶ Et tu qdē h⁹ scies ex h⁹ ꝙ āhelit⁹ laxi ꝛ ipsi⁹ estuatio multo maiōes sī āhelitu ex estuatiōe ei⁹ cui⁹ calō ē ꝯstrict⁹ pp cāꝫ q̄ similis ē sōno: v̇bigra submēsi i aq̄ tēpēate fr̄itatis q̄ fit expgefactus lꝫ calō ꝯstringat̄ ꝛ fugiat ex hoc n̄ tñ augmētū āhelitus ei⁹ pueniet ad id ad qȯ pueīet labor ꝛ exercitū q̄ sī ei ꝓpinqua. ¶ Nūq̄ꝫ bene ꝯsidēaueris n̄ iuenies aliud qȯ calorē vehementius icēdat q̄ꝫ labō ꝛ motus. ¶ Et vigilie qdē calorē nō efficiunt motu corporis ita vt qū corpus geuerit nō sit ipse necessari⁹ imo faciūt calorē ppea ꝙ spūs ad exteriōa mouet̄ ꝛ motus ei⁹ ad ea ē fꝫ ꝯtinuitatē qū ista ē eius generatio. ¶ Dum autē cibus digest⁹ ē i somno redit pulsus ꝛ fit fortior ꝓpterea ꝙ virtus augmētū recipit a nutriēte ꝛ redit illud qȯ ad ꝓfūdū descēderat ad regen̄. nutriēs ad exteriora ꝛ ad suū principiū. Et pp hoc etiā magificat̄ tunc pulsus multū ꝛ ppea ꝙ ꝯplexiōis caliditas ꝓpter nutriēs auget̄ queadmodū diximus ꝛ isti etiā auget̄ lēitas p id qȯ ad ipsū ex nutrimēto penetrat. Uerūtñ sua magnitudie n̄ auget velocitatē nꝫ spissitudinē qm̄ hoc nō ē illȯ qȯ i necessitate p̄bꝫ augmētū ꝛ hoc ēt nō ē ꝓhibēs restaurari ex eo qȯ ncrium ē magnitudine sola. Deiñ qn̄ cū dormiēte sōnus p

seuerauerit fiet pulsus debilis pp caloris inati ꝯstri
ctõez ꝛ ṽtutis ꝯpſſionē sub superfluitatibus q̃ cuande
erāt ſm euationis mōs q ſūt i vigiliis ex qb⁹ ē exer
citiū ꝛ euationis q̃ nō ſentiunt. ¶ Quū aūt somnus
in pncipio euationē iuenerit ꝛ nec inuenit aliqd ad
qd digerēn. tendat declinabit ꝯplonem ad pte īfran
di: pseuerabūt ergo puitas ꝛ tarditas ꝛ raritas i pul
su ꝛ incessant augmentabunt. ¶ Vigilie ēt diuersa
hñt iudicia: quū eni dormiēs euigilabit nā sui decli
nabit pulsus ad magnitudinē ꝛ velocitatē ordinate
deinde ad suā nālez redibit dispõnez. Sz subita cā
euigilato accit vt pulsus ei⁹ illico quū a sōno remo
uet gescat: qm̄ ṽtus corā eo qd subito euenit victa ē
Et deiñ post hoc redibit ad eū pulsus magn⁹ velox
spissus ꝛ diuersus ad tremorē. Et qm̄ mot⁹ iste ē silis
violēto iō ñ inflāmat ēt ipm. ¶ Et qm̄ vt⁹ subito mo
uet ad repelleñ. nāliter illud qd accit: ergo mot⁹ acci
dūt diuersi ꝛ tremit pulsus: sz tñ ſm hoc ñ longo p
seuerat tpe: imo ad eq̄litatē cito redit: qm̄ lz eius cā
sit quasi fortis eius tñ durabilitas est pauca ꝛ cogni
tio destructionis ipsius est velox.

¶ Caplm. xiii. de iudiciis pulsus exercitii.

IN principio qdē exercitii ꝛ dū ē tempatuz
pulsus fit magn⁹ ꝛ fortis: ꝛ hoc qdez ꝓpter
augmētū caloris inati ꝛ fortitudinē ipsi⁹ et
fit ēt velox ꝛ spissus valde pp superfluā necessitatē quā
facit mot⁹. ¶ Qd si pseuerauerit ꝛ fūit ꝓlixū: aut lz
fuerit breue erit tñ fortissimū ꝛ destruet qd ex fortitu
dine ꝓuenit ꝛ debilitabit pulsus ꝛ fiet puus pp reso
lutõez caloris inati: sz ipe fiet velox ꝛ spissus ꝓpter
duas res: quaꝝ vna ē augmētū fortitudinis ꝛ neces
sitatis: ꝛ alia ē qm̄ ṽtus retrahit ne magnitudini suf
ficiat postea velocitas incessant minuit ꝛ spissitudo
augmētat ſm q̄titatē eius qd ex ṽtute debilitatur:
deiñ ad vltimū in exercitiū pdurauerit ꝛ debilitauit
fiet pulsus formicās pp debilitatez ꝛ spissitudinē for
tē. Postea si magis superfluū fūit ꝛ ex ipo q̄li ad mor
tē puenit efficiet qd oia faciūt resoluētia ꝛ reducet
pulsuz ad hoc vt sit vermiculosus deiñ faciet ipz de
clinare ad raritatē ꝛ tarditatē cū debilitate ꝛ puitate.

¶ Caplm. xiiii. de iudiciis pulsuum balneatoꝝ.

BAlneatio aut erit cū aq̄ cal'a aut cuz fra. Si
āt fūit cū aq̄ calida i pncipio ꝓueniūt ex ea
fortitudinis ꝛ necitatis iudicia. Quūqz m'l
tū resoluit debilitabit pulsuz. Gal. quoqz dixit erit
tūc puus tardus ꝛ rarus. Dicem⁹ ergo ꝙ debilitas
qdē ꝛ puitas pulsus ꝓculdubio exñt: sz aq̄ cal'a quū
i iterioꝛib⁹ corporis calefactõez efficiet calore accñta
li fortasse ñ dubitabit: sed ad sui nām q̄ est infrandi
redibit ꝛ fortasse durabit ꝛ pmanebit. qd si accñlis
q̄litatis iudiciū supauerit fiet pulsus velox ꝛ spissus
Et si supauerit qd ex nā sui ꝓuenit fiet tardus ꝛ ra
rus. Et si ei⁹ calefactio accñtalis ad tantā ṽtutis re
solutõez puenerit vt syncopi sit ꝓpinq̄ fiet ēt pulsus
tardus ꝛ rarus. ¶ Sz balneatõis cū aq̄ fra facte fri
giditas si penetrauit debilitabit pulsuz ꝛ faciet puū
ꝛ efficiet raritatē ꝛ tarditatē: ꝛ si ñ penetrauerit imo
calorē coadunauerit augmētabit fortitudo ꝛ crescet
paꝝ ꝛ minuet velocitas ꝛ spissitudo. Ex aqs ṽo in
thermis exñtib⁹ q̄ sūt exiccātes duritiē i pulsu augm̄
tant ꝛ ex ei⁹ magnitudie minuūt: sz calefaciētes velo
citatē i pulsu augmētāt. si āt ṽtutē resoluerint erit qd
iam diximus. ¶ Ca. xv. de pulsu q mulierib⁹ ē
ꝓpius ꝛ ē pulsus p̄gnantium.

NEcessitas qdē i eis ē multa pp coitatez filii i
attractõe aeris. Ipe eni q̄si duab⁹ attrahūt
necitatib⁹ ꝛ duab⁹ aeris attractõib⁹. Sz vir
tus ꝓculdubio ñ augmētat: nz ēt minuit nisi q̄tum
oz pp lassitudinē paucā q ꝓuenit ex pondere p̄gna
tionis: pp hoc igr iudiciuz ṽtutis medie ꝛ necitatis
fortis vincit ꝛ augmētat pulsus ꝛ fit velox ꝛ spissus.

¶ Capitulum. xvi. de pulsu dolorum.

DOlor mutat pulsum aut pp fortitudinē sui
aut qa ē i mēbro pncipali aut pp longā mo
rā sui. Et dolor qdē quū i sui pncipio fūit fa
ciet ṽtutē ebullire ꝛ mouebit ipaz ad resisteñ. ꝛ refre
nandū. ꝛ iflāmabit calitatē. Fiet ergo pulsus magn⁹
ꝛ velox ꝛ maioris spissitudis: qm̄ fixio magnitudie
faciet ꝛ velocitatē. Quūqz dolor ad finem sue forti
tudinis puenerit pp illud qd diximꝰ de modis ꝓce
det minorādo ꝛ redibit ad iferiora donec magnitu
dinē pdet ꝛ velocitatē ꝛ vicē eaꝝ supplebūt spissitu
do fortis ꝛ puitas ꝛ formiculatio ꝛ vermiculatõ. Et
si augmētat⁹ fūit adducet ad raritatē ꝛ pditionem.

¶ Caplm. xvii. de pulsu apostematum.

APostematū qdē alia st q̄ febres efficiūt. Et
hoc aut pp eoꝝ magnitudinē: aut pp nobi
litatē mēbri i quo st. Et pulsuz i toto corpe
mutāt ſm mutatiõez febris ꝓp̄am ꝛ nos ip̄am dice
m⁹ i loco suo. ¶ Et alia st q̄ febres ñ faciūt ꝛ mutāt
pulsuz m̄bri i quo st ꝓpriū p eētiaz. Et ē ēt quū re
liq corporis pulsuz mutāt p accñs. s. ñ pp qd ē ap̄a:
sz pp hoc ꝙ dolorē effic. ¶ Apostema āt qd pulsuz
mutat aut ipm mutat p spēm sui aut p sui tps aut p
q̄titatē suā aut p mēbꝝ i quo ē aut p accñs qd seqt
ipz ꝛ comitat. ¶ Qd ṽo p sui spēm mutat ē sic ap̄a
calm ex quo p suā spēm ꝓuenit vt mutet pulsus ad
serrinū ꝛ ad tremorē ꝛ horripilatõez ꝛ velocitatē ꝛ
spissitudinē nisi ei ꝯtraria sit cā humectās q̄ ꝓp̄etatē
serrini destruat ꝛ vice ipsius vndositatē supplere fa
ciat. verūtñ tremor ꝛ velocitas ꝛ horripilatio ꝛ spis
situdo ipm semp comitat. Et queādmodū cāꝝ q̄dā
st q̄ serrini ꝓp̄etatē ꝓhibēt: silr st q̄dā eaꝝ q̄ serrini ꝓ
p̄etatē augmētant ꝛ ip̄am apparere faciūt. Et molle
qdē ap̄a pulsum facit vndosum. Et si fūit valde frm
ipm efficiet tardū ꝛ raꝝ. Duꝝ ṽo ap̄a ꝓp̄etatē serri
ni augmētat. In exitura āt quū fit collectio ipsa pul
sum ꝯuertit de ꝓp̄etate serrini ad vndosi ꝓp̄etatem
pp hūiditatē ꝛ lenitatē q̄ ip̄am sequūt ꝛ p̄bet augm̄
tū i diuersitate pp suā grauitatē. velocitas āt ꝛ spissi
situdo alleuiat pp caloris accñtalis q̄etē cā matura
tõis. Mutatio ṽo ipsius cā suoꝝ tpoꝝ ē qm̄ dū ca
lidū ap̄a existit i augmēto ꝓp̄etas serrini ꝛ quecūqz
diximꝰ st sic i augmēto ꝛ ei⁹ durities semp augmētat
pp extensionē q̄ auget ꝛ i tremore pp dolorez. Quū
qz ad statū puenerit oia augmētant accñtia pter illd
qd fortitudinē seqt: ipuz nāqz debilitat i pulsu ꝛ spis
situdine ꝛ velocitate augmētū p̄bet: deiñ si ꝓlōgabit
velocitas destruet ꝛ redeūdo fiet formicās. Quū āt
minuet ꝛ resoluit aut apiet fiet pulsus fortis ppea ꝙ
virt⁹ exonerabit a pondere ꝛ cessabit ipsi⁹ tremor pp
ea ꝙ dolor extensiu⁹ minuet. Scd̃m q̄titatez ṽo sui
qm̄ magnū facit vt sint iste dispõnes maiores ꝛ ma
gis augmētate ꝛ puū vt sint rariores ꝛ puiores. Et sz
mēbꝝ qm̄ ex m̄bris neruosis ꝓuenit augmētū i duri
tie pulsus ꝛ i ꝓp̄etate quā hz serrin⁹ ipi⁹. ꝛ ex veneno
sis qdē ꝓuenit augmētū i magnitudie sua ꝛ vehemē
tia ꝛ diuersitas multa ꝛ p̄cipue siq̄ in eis supate fue

rit arterie sicut in splene ⁊ pulmone ⁊ n̄ durabit h'i magnitudo nisi q̄ztū pseuerauerit fortitudo ⁊ mēbra humefacta ⁊ leuia ip̄z faciūt vndosū sicut cerebrū ⁊ pulmo. ¶ Mutatio vero q̄ apa mutat pulsū aliquo mediāte sicut apris pulmonis qd̓ facit pulsum tremulū ⁊ sicut apatis epatis qd̓ facit ipsū mictualē ⁊ apatis renis qd̓ facit ipsū strāguirialē ⁊ apa mēbri fortis sēsus sicut stōi ⁊ diaphragmatis facit ipsum spasmosū ⁊ syncopizantē.

¶ Ca. xviii. de iudiciis pulsus accidentium anime.

Ira qdē ꝓpea ꝙ virtutē feruere facit ⁊ spūs subito dilatat pulsū facit magnū ad supiōra se eleuātē velocē ⁊ spissū i quo nō oz diuersitatē cadere qm̄ passio existit silis nisi timō ei admisceat: q vna vice supet ⁊ hoc alia supet vice: ⁊ similiṫ si verecūdia ei admisceaṫ aut ꝯtrarietas ab itellectu q tacere pcipiat ⁊ ne feruat ad malū iferēdū illi cui irascit. ¶ Et ex delitiis qdē ꝓpea ꝙ ad exteriora paulati mouēt nō puenit ad illud qd̓ puenit ex ira in velocitate ⁊ spissitudine: imo ē qm̄ ei' magnitudo sufficit necessitati ⁊ ē tardus ⁊ rarus. Et similiter pulsus leticie: qm̄ ipse fit magnus s̄m plin cū lenitate ⁊ attinꝫ tarditati ⁊ raritati. ¶ In tristicia vero ꝓpea ꝙ calō suffocaṫ ⁊ submergiṫ ⁊ fortitudo debilitaṫ opꝫ vt sit pulsus pu' ⁊ d̓bilis rarus ⁊ tardus. ¶ Timor vero q subito venit pulsū facit velocē ⁊ diuersū ⁊ inordinatum. Sed consuetus qui ordinate ꝓuenit mutat pulsū s̄m modū mutationis sollicitudinis.

Ca. xix. d̓ sūmutatōis reꝝ ꝯtrariaꝝ nāe essētie puls'

Ab eis fit mutatio aut ꝓp hoc ꝙ accidit de eis ex malitia ꝯplexiōis. Et tu qd̓ iā sciuisti pulsū cuiusqꝫ ꝯplexiōis: aut ꝓpea ꝙ v̓tutē ꝯstringunt ⁊ pulsū faciūt diuersū: ⁊ si ꝯstrictio valō fuerit fortis erit sine ordine ⁊ absqꝫ pōdere: ⁊ ꝯstrictionē qdē faciēs ē ois mālis multitudo: siue sit apa: siue nō sit apa: aut ꝓpea ꝙ v̓tutē dissoluit ⁊ facit pulsū d̓bilē. Et oia hec sūt sicut dolor fortis ⁊ egritudies animales que sunt fortis resolutionis.

¶ Sūma. ii. doctrine. iii. fe. ii. de vrina ⁊ egestiōe ⁊ est continens. xiii. capitula.

¶ Capitulū. i. est sermo vniuersalis de vrina.

De significatōis dispōnū vrine nō oz credere nisi postq̄ꝫ ꝯditōes obseruate fuerint. ¶ Oz eiꝫ vt vrina q̄ ꝯsideraṫ sit prīa vrina q in mane colligiṫ ⁊ nō pmaneat lōgo tp̄e ⁊ n̄ sit ex nocte reseruata. Nꝫ sit ille cuius ē q aquā non bibit ⁊ cibū nō comedit. Et nō sit q i cibo aut potu rē tingētē accepit sicut crocū ⁊ casiāfistulā: qm̄ vrinā tingēdo ad citritatē ⁊ rubedinē mutat ⁊ sicut olera q̄ tigen' mutāt ad viriditatē ⁊ alūri qd̓ ad nigrdinē ⁊ vinū qd̓ mutat vrinā s̄ꝫ suū colorē. nꝫ sit q exteriōa sui re tingente infecerit sicut alcanna: qm̄ qū ex ea aliqs tingiṫ fortasse ei' vrina ex ea inficiṫ. Nꝫ sit q rem q̄ cū vrina aliquē humorē expellit assūpsit: sicut qd̓ cholerā aut phla expellit. Nꝫ se exercuit motibus corporeis aut opatiōib' aut dispōnibus q̄ sūt extra cursū nature q̄ vrine colorē mutāt: sicut ieiuniū aut vigilie aut labor aut ira aut timor. Oia.n. hec vrinā tingūt s̄ꝫ citrinitatē aut rubednē. Et coit' vrinā valde ipinguat. Et sicut vomitus ⁊ euō qm̄ hec colorē mutāt ⁊ sbāꝫ q̄ in vrina eē dꝫ: similiṫ qū ipsa multis pmāserit horis. Quapp dixerūt qdā ꝙ post sex horas ispicienda nō ē: qm̄ ipsius significatio debilitaṫ ⁊ color mutaṫ ⁊ hypostasis dissoluiṫ aut mutaṫ ⁊ sit spissior q̄zuis ego dicā ꝙ nec post horā vnā. ¶ Urina p̄terea toto integre colligēda ē in vrinali magno ne ex ea aliqd effūdaṫ. Et eius qdē dispō illico quꝫ mingiṫ nō ē ꝯsiderāda nꝫ nisi postq̄ꝫ in vrinali resident. Et obseruādū ē ne sol eā tāgat nꝫ vētus ne perturbeṫ ⁊ ne ꝯgeleṫ donec hypostasis sepeṫ ⁊ sepatio ꝯpleaṫ: nō.n. descēdit illico qū mingiṫ nꝫ in vltimo fine maturatōis. Et nō colligaṫ in vrinali i quo alia fuerit vrina nisi prius fuerit ablutū. Amplius vrine puerorū significatio ē parua ⁊ p̄cipue infantiū propterea ꝙ lacte nutriuntur ⁊ qd̓ mā tingēs in eis est quiescēs ⁊ submersa: i coꝛ quoqꝫ nā existit ex debilitate ⁊ multa dormitione qd̓ maturitatis significationē pnecat. Et instruentū qdē colligendi vrinaꝫ ē corpus paruū substātiā hn̄s nitidā sicut vitruꝫ claꝝ aut cristallus. Scias āt ꝙ vrina quanto plus eā tibi approximas tāto spissitudo augmētaṫ: ⁊ quāto plus elongas eā a te augmētaṫ in ea claritas propter hoc differt ab oib' fallitatibus que sunt in ea qbus medici experiunṫ quꝫ eis ostēdūt. ¶ Quꝫ vrina in vrinali colligiṫ custodiēda ē a mutatione frigoris ⁊ sol' ⁊ vēti. ¶ Et oz vt in lumine aspiciaṫ ita ꝙ sup eaꝫ n̄ cadat radius io ab ipso tegaṫ ⁊ sic in ea iudiceṫ d̓ accidētib' q̄ in ipsa apparent. Scito ēt ꝙ prima significatio quā vrina hꝫ ē de dispositōe epatis ⁊ viarum aquositatis ⁊ sup dispōnes venaꝝ ⁊ eis mediantib' alias demōstrat egritudines. ¶ Firmi or tn̄ ei' significatio ē illa q̄ de epate existit ⁊ ꝓprie d e dispositione gibbositatis ipsius. ¶ Ampli' significatiōes q̄ ex vrinis habētur ex septē sūt accepte generib': genere coloris: ⁊ genere substantie: ⁊ genere claritatis ⁊ turbulentie ⁊ genere hypostasis: ⁊ genere q̄ztitatis in paucitate ⁊ multitudine: ⁊ genere odoris: ⁊ genere spūe. Sunt vero qdā q inter hec genera ponūt genus tactus ⁊ genus saporis. ¶ Qūqꝫ dicimus genus coloris intelligim' illud qd̓ visus in ea sētit ex colorib' .s. albedinē aut nigredinē aut q inter eas exn̄t. ¶ Et qū sbe genus dicim' itelligim' dispōnē ipsius i grossitudine aut tenuitate. ¶ Et qū dicim' gen' claritatis ⁊ turbulentie intelligim' ꝙ penetratio visus in ea est facilis aut nō ē. Inter hoc āt genus ⁊ gen' sbe existit dria: qm̄ plerūqꝫ ē sba grossa ⁊ clara sicut albumen oui ⁊ glutē pisciū liquatū ⁊ vitrū liquatū ⁊ oleūꝫ ⁊ plerūqꝫ ē res subtilis substātie turbida sicut aq̄ turbida q̄ ē magis tenuis q̄ꝫ albumē oui. ¶ Turbulētie āt cā ē pmixtio partiū colores hn̄tiū extraneos fuscos aut aliis coloribus infectos q ab aspiciente sēsu nō sunt pcepti ⁊ ꝓhibēt puietatē ⁊ n̄ p se pcipiūt. Inṫ eā v̓o ⁊ hypostasiꝫ exit differētia: qm̄ visus plerūqꝫ cognoscit hypostasiꝫ. Et inṫ ipaꝫ ⁊ colorē exit dria: qm̄ colō p totā hūoris sbaꝫ ꝓcedit cū maiori pmixtione.

¶ Ca. ii. d̓ significatōib' coloris vrine.

Ex colorib' vrine sit g̃d' citritatis sicut palearis. Deiñ citrin' p' flau': deiñ ruffus postea citrāgularis postea igne' q tincture croci assilaṫ: ⁊ ip̄e qdē ē vehemēṫ citrin': postea croce' q assilaṫ capill' zabafarani: ⁊ ip̄e qdē ē quē vocāt rubeū claruꝫ. ¶ Oēs āt q̄ sūt post citrinū calitatē sigificāt: s̄ꝫ tn̄ s̄ꝫ suos diuersificanṫ g̃dus. Et ē qdē qū accn̄t ꝓp vehemētiā mot' ⁊ ꝓp dolores ⁊ ꝓp famē ⁊ ꝓp aq̄ abstinētiā. ¶ Post istos vero grad' p̄dictos existūt grad' rubedis sicut roseus ⁊ rubeus obscurus ⁊ rubeus puluerulētus ⁊ oēs qdē sāguis dominiū significāt. Et in oibus in quib' ē color zabafarano attinēs est significatio dominii cholere rubee. ¶ Et in oibus q pulucrulento attinēt ē significatio dominii sāguis.

Et igneus qdẽ magis significat calorẽ q̄ʒ rubeus ꝛ
pulucrulẽt⁹: sicˉ cholera i se calidior ẽ q̄ʒ sanguis ꝛ ca
lor qdẽ vrine i egritudinib⁹ acutis icendẽtib⁹ trahit
ad colorẽ ʒabafarani ꝛ igneitatẽ. Qḋ si ibi fuit tenu
itas aliq̄ʒ maturatõis significat dispõnẽ ꝛ ꝙ iã ice
pit ꝛsi nõ appeat i sba. Si ãt citrinitas fortior fiat ꝛ
vsq̄ʒ ad igneitatis pueniat ẽminũ ꝛ ad finẽ i ea signi
ficat ꝙ calor icessant ꝓcessit: ꝛ iste qdẽ ẽ finis citrini
tatis. Qḋ si i ipo claritas augmẽtet calor iã ꝫ dimi
nutõeʒ icedit. Et ẽ p̄terea quũ i egritudinib⁹ acutis
sanguineis vrina sicˉ ipe sanguis mingit aptiõe vene
ibi exñte ꝛ significat repletõeʒ supfluã q̄ si paulatim
mingẽdo emittit ꝛ ẽ cũ odore malo ẽ significatio ti
moris ꝛ timet ex ea ne sanguis ad loca suffocãtia fu
sus deriuet. Et peior qdẽ ea ẽ quũ ẽ subtilis i colore
sui ꝛ dispõe. Quũ ãt ex ea multũ mingit ẽ quũ est si
gnificatõ bona i febrib⁹ acutis ꝛ comixtis: qm̄ ẽ quũ
ẽ significatio crisis ꝛ sanitatis nisi i p̄ncipio subito at
tenuet añq̄ʒ sit hora crisis qm̄ tũc erit recidiuatiõis
sigñio: ꝛ silr̄ si tenuitas post crisiʒ ordinata ñ fuit. In
ictericia v̇o quũ vt iã adeo fuit maioris rubedinis
donec ad nigredinẽ trahat ꝛ pãnuʒ talr̄ tingat ne re
moueri possit: ꝛ q̄ʒtoplus fuit erit sanꝰ: qm̄ quũ vri
na i ipa fuit alba aut rubea pauce rubedis icteritia i
sua dispõe manẽte timet ex ea hydropisis. ¶ Fames
quoq̄ʒ ẽ ex eis q̄ vrinã vehemẽt tingũt ꝛ ipaʒ valde
acuunt. ¶ Post v̇o sꝫ g̃dus viriditatis sicˉ vrina cꝰ
color colori fisticoꝝ attinet deiñ cꝰ color ẽ silis colo
ri herugis eris: postea illa cꝰ ẽ color silis colori ireos:
deiñ cꝰ color silat idico: postea q̄ silis ẽ succo porri.
¶ Fisticalˀ v̇o significat fritatẽ ꝛ silr̄ oẽs i qb⁹ existit
fritas pter eã q̄ herugini eris aut succo porri silatur:
hec nãq̄ʒ vehemẽs significat incediũ. Verũtñ succo
porri silis sanior ẽ ea q̄ herugini eris silat. ¶ Et illa
qdẽ q̄ herugini eris silat post laboreʒ significat spas
mũ. Viridis v̇o i pueris spasmũ significat. ¶ Que
v̇o colorẽ ireos hꝫ fritatẽ vehemẽtẽ ꝫ plm̃ sigificat
ꝛ añ ipaʒ p̄cedit vrina viridis. Et qdaʒ dixerũt ꝙ si
gnificat venenũ i potu fuisse haustũ: ꝛ si fuit i ea hy
postasis spes erit vite ꝛ si ñ timet ei. Herugini vero
eris silis vehemẽtẽ significat pditõeʒ. ¶ Graduũ ãt
coloris nigri aliꝰ ẽ niger q ad nigredinẽ tendit ꝫ viã
coloris croci sicˉ ẽ i ictericia ꝛ sigificat cholere rubee
spissitudinẽ ꝛ eiꝰ adustioneʒ ꝛ cholerã nigrã q̄ accit
ex cholera rubea ꝛ significat ictericiã. Et aliꝰ ẽ q ex
fusco ꝓuenit ad nigredinẽ ꝛ significat cholerã nigrã
Et aliusˀ niger q ꝓuenit ex viriditate ꝛ colore idico
sili ꝛ significat cholerã nigrã purã. ¶ Et ad sũmuʒ
qdẽ vrina nigra significat aut vehemẽs icendiũ aut
forte frigꝰ aut mortẽ aut caloris nãlis supatiõem aut
crisim ꝛ expulsionẽ nãe q̄ ipa cholere nigre expellit
supfluitates. Qḋ ãt ex icendio ẽ cognoscit qm̄ illic ẽ
fortis ardor ꝛ añ ipaʒ fuit vrina citrina vel rubea ꝛ
hypostasis ẽ diuulsa ꝛ ineq̃lis ꝛ icõtinua ꝛ ñ est ve
hemẽtis nigredis: imo trahit ad colorẽ croci ꝛ citri
nitatẽ aut ad fuscitatẽ ꝛ si ad citrinitatẽ trahit signifi
cat multã ictericiã. Verũtñ qḋ ex fritate fit cognosci
tur vt añ ipaʒ hẽat vrina q̄ ad viriditatẽ trahat aut
liuiditatẽ ꝛ ẽ sedimẽ paucũ iunctũ ac si eẽt siccũ ꝛ ni
gredo i ipa ẽ purior. ¶ Et ẽ ẽt quũ iter duas ꝯplexio
nes dr̃ia notat qm̄ qñ cũ vrina nigra fortis odor fuit
sigificabit caliditatẽ ꝛ quũ fuit cũ ea odoris p̄uatio
aut fortitudis eiꝰ debilitas sigificabit fritatẽ. ¶ Quũ
eñi nã valde fuit sepata odor ñ erit i vrina. ¶ Illud
ãt qḋ ex casu caloris accit inati cognoscit ppea ꝙ ip
sum seq̄t fortitudis casus ꝛ eiꝰ dissolõ. ¶ Et illḋ qdẽ
qḋ accit sm̃ modũ purgatõis ꝛ crisis cognoscit sicˉ
qḋ accit i fine q̃rtanaꝝ ꝛ quũ splenis egritudines re
soluũt ꝛ dolores dorsi ꝛ mr̃icis ꝛ febres melãcolice
ꝛ nocumẽta q̄ ex mẽstruoꝝ accñt retẽtõe: ꝛ retentio
eiꝰ qḋ ex sanguie fluere solebat p anũ ꝛ p̄cipue cum
nã ꝛ ars i ꝓuocãdo iuuãt: ꝛ sicˉ accit mulierib⁹ q̃ruʒ
mẽstrua retinẽt ꝛ ñ retinet nã sanguis supfluitatem
ppea ꝙ añ ipaʒ p̄cessit vrĩa idigesta aquosa: ꝛ ppea
ꝙ post ipaʒ aduenıet corpori alleuiatio ꝛ erit ipius
q̄ʒtitas maxia copiosa. ¶ Qḋ si nõ ita vrina fuit ni
gra signũ erit malũ ꝛ p̄cipue i acutis egritudinib⁹ ꝛ
q̄ʒtoplus si eiꝰ q̄ʒtitas fuit pauca qm̄ ex sua paucita
te ẽ sciẽdũ ꝙ hũoreʒ iã destruxit adustio: ꝛ q̄ʒtoma
gis fuit grossa erit deteriꝰ: ꝛ q̄ʒtomagis fuit tenuis
erit minoris malitie. ¶ Et ẽ qdẽ quũ accit vt vrina
nigra aut rubea obscura mingat pp vini potõeʒ qḋ
hꝰ hꝫ colorẽ quũ nullo mõ nã aliq̄d i eo opata fuit
ꝛ exierit sm̃ suã dispõeʒ: ſʒ i hoc ñ ẽ timor. ¶ Et est
quũ bone crisis significatõ existit ꝛ i acutis egritudi
nib⁹ sicˉ si eger eã tenuẽ minxerit ꝛ fuit i ea suspensio i
ptib⁹ diuisis: multotiẽs eñi significat sonitũ capitis ꝛ
vigilias ꝛ surditatẽ ꝛ desipiẽtiẽtiã ꝛ p̄cipue si paula
tim eã mixerit ꝛ i lõgo tpe fuit suspẽsa ꝛ fuit eiꝰ odor
acutꝰ ꝛ fuit cũ febrib⁹ qm̄ tũc vehemẽteʒ significabit
capitis sonitũ ꝛ desipientiã: ſʒ qñ affuerit ibi iſõnie
tas ꝛ surditas ꝛ desipiẽtia ꝛ sonitꝰ capitis sigificabit
sãguis fluxũ ex narib⁹. Et ẽ ẽt quũ existit cã lapidis
i rene. ¶ Ruffus inq̄t vrina nigra bona ẽ i egritudi
nib⁹ renũ ꝛ egritudinib⁹ lapidis q̄ ex hũorib⁹ ꝓueni
unt grossis ꝛ ẽ significatio mortalis i egritudinibus
acutis. dixit ẽt ꝙ vrina nigra ẽ mala in egritudinib⁹
renũ ꝛ vesice quũ vehemẽs ardor ibi adest. ꝯsidera
ergo alia signa. ¶ Vrina nigra i senib⁹ ñ ẽ bona pp
illḋ qḋ scis: nʒ venit i eis nisi ex corruptõe mala. Et
silr̄ i mulierib⁹ vrina nigra post laborẽ sigificat spas
mũ. ¶ Ad sũmũ v̇o vrina nigra i p̄ncipio febrũ est
pniciosa ꝛ silr̄ i eaꝝ fine qñ ñ cũ ea fuit alleuiatio nʒ
significauit crisim. ¶ Vrina ãt alba hꝫ duas itẽtões
ẽ sciẽda. Vna eaꝝ ẽ quũ ipa ẽ tenuis trãslucens qm̄
vulgꝰ qḋ trãslucẽs ẽ albũ vocat sicˉ ẽ vitꝝ qḋ ẽ clarũ
ꝛ crystallũ clarã vocat albã. Et alia ẽ q̄ ꝓcerto ẽ al
ba cꝰ color ẽ disgregatiuꝰ visus sicˉ lac ꝛ pgamenũ: ꝛ
ista qdẽ ñ trãslucet vt visus i ipa penetret: trãslucẽtia
eñi ꝓ certo ñ ẽ nisi oiuʒ coloꝝ p̄uatio. ¶ Albũ igr̄ ꝫ
itẽtõeʒ trãslucẽtis significat fritatẽ oio ꝛ ẽ auferẽs di
gestiõis fiduciã ꝛ si cum grossitudie fuit significabit
phlã. Sʒ alba ꝓcerto ñ erit nisi cũ grossitudine. Et
eiꝰ qdẽ alia ẽ cꝰ albedo ẽ mucilaginosa ꝛ sigificat mlˀ
titudinẽ phlãtis ꝛ hũoris crudi. Et alia ẽ cꝰ albedo
ẽ vnctuosa ꝛ significat adipis liq̄factõeʒ. Et alia ẽ cꝰ
albedo ẽ similis albule ꝛ sigificat phlãtis liq̄factõeʒ
q̄ accit aut accidet. Et alia ẽ cꝰ albedo ẽ similis albe
dini q̄ ẽ i fũgo cũ tenuitate ꝛ sanie ꝛ significat exitu
ras vlcerosas i istr̃is vrine: ꝛ si absq̄ʒ sanie fuit erit pp
supatõeʒ matẽe multe crude ñ matẽ. ¶ Et ẽ quũ ẽ cũ
lapide vesice. Et ẽ alia q̄ spmati silat q̄ quũ phlãtico
rũ apãtũ adest crisis ꝛ laxitas iterioꝝ ꝛ egritudinũ
q̄ ex phlãte accñt vitreo. Quũ v̇o vrĩa spmatis silis
exit ꝛ ñ ẽ ꝫ mõʒ crisis ẽ pp apãta phlãtica. imo qũ
i p̄mis ꝓuenerit ꝓnosticabit apoplexiã aut palysiʒ.
¶ Et qũ i oib⁹ horis febris alba supueñit vrĩa cito i
q̃rtanã ꝯũtet. Et plũbina qdẽ siñ hypostasi ẽ valde

mala. Et lactea ēt in acutis egritudibus ē ꝑnitiosa.
Albedo ꝓterea vrine in febrib⁹ acutis quocūqȝ mō
fuerit post ticturā q̄ ꝓcessit significat ꝙ chola rubea
ad aliqđ mēbꝝ declinauit qđ apā aut ad fluxū vē
tris ⁊ ꝙ magis significat ꝙ declinauit ad caput. Et
silr quū vrina rubea ē in febrib⁹ deide subito fit alba
significat desipientiā. Et quū vrina i sanitate ꝑseue
rauerit in colore albo significat priuationē digōnis
Et albule silis q̄ lacti silat acetoso in febribus acutis
morte significabit aut ptisiȝ. Scio āt ꝙ posse est vt
vrina sit alba ⁊ ꝯplo cala ⁊ cholerica: aut vrina ru
bea ⁊ ꝯplo fria phlatica. ¶ Cholera.n.rubea quū d
clinat a via vrine ⁊ nō admiscet vrine remanet vria
alba. Debes ergo vrinā albā ꝯsiderare qm̄ si fuerit
eius hūor mult⁹ ⁊ luiosus ⁊ ipsius sedimē multuȝ ⁊
grossū ⁊ e⁹ sba cū hoc trahit ad grossitudinē: debes
scire ꝙ albedo ē ex fritate phlatis. Sȝ quū vrina ñ
fuerit luiosa clara nȝ e⁹ sedimē multū nȝ ꝑuia ⁊ albe
do ad fuscitatē traxerit scire deb es ꝙ cholera rubea
ē occultata: ⁊ si in egritudine acuta fuerit alba ⁊ fue
rint i ea significatōes saltus ex qb⁹ nō timet phrene
sis ⁊ q̄ sūt sicut ipsū debes scire ꝙ cholera rubea de
clinauit ad aliū cānalē ⁊ ad intestina ⁊ accidet ei cō
strictio. Cā vo ob quā vrina existit rubea i egritudi
nib⁹ fris ē vna haꝝ reꝝ aut fortitudo doloris q cho
lerā rubeā resoluit sicut in colica accidit fra: aut op
pilatio q̄ facta fuit ex supatione phlatis in cānali q ē
inter fel ⁊ intestina: quapp fel ad intestina nālr nō d
scēdit sicut solebat: imo vrine societas ē ei necessaria
cū q̄ egrediāt: queadmodū accidit in colica fra aut
pp debilitatē epatis ⁊ sue vtutis defectū q̄ inter aquo
sitatē ⁊ sāguinē sepatōeȝ facere nō valet: sicut accidit
in hydropisi frigida ⁊ i egritudib⁹ debilitatis epis
fm plin: qm̄ ppea vrina ē silis loture carnis recētis
aut pp ꝯstrictionē quā oppilatōes fecerīt ⁊ mutatur
color phlatis in venis pp aliquā putrefactōem q̄ ei
accidit: ⁊ eius qdē signū ē aquositas vrine: ⁊ eius se
dimē fm modū quē diximꝰ: ⁊ e⁹ tinctura ē tinctura d
bilis nō luiosa. Cholere.n.rubee tinctura ē luiosa.
¶ Urina quoqȝ multoties in principio egritudinū
erit alba: sȝ postea fiet nig̃ ⁊ fetebit sicut accidit i ic
tericia. ¶ Ampli⁹ vrina p⁹ comestionē albescit: nȝ sic
cessat donec digō fieri incipiat: tūc.n.incipit vrina ti
gi. Et pp hoc vrine vigilantiū sunt albe: ⁊ adiuuat
ad hoc caloris inati resolutio: sȝ nō luiose: imo atti
nēt fuscitati pp priuationē digōis. Tictura rubea i
egritudib⁹ acutis melior ē q̄ȝ aquosa: sȝ rubea q̄ ē sā
guinea maioris ē securitatis q̄ȝ rubea cholerica.
¶ Rubea quoqȝ cholerica nō tāti ē timoris quū cho
lera qeta manet. Sȝ si extat mobilis magni ē timōis
¶ Ampli⁹ vrina rubea i egritudib⁹ renū ē mala: qm̄
fm plin calidū significat apā: ⁊ in dolorib⁹ capitis d
sipiētiaȝ portēdit. Quūqȝ vrina in egritudib⁹ acutis
rubē cepit ⁊ sic ꝑmāſit ⁊ ñ iferi⁹ descēsū fecerit ꝑditō
nis egri tiorē affert ⁊ rnū apā significabit. Qđ si cū
rubedine fuerit turbida ⁊ talr ꝑmāserit: apā in epe ⁊
caloris inati significabit debilitatē. ¶ Ampli⁹ coloꝝ
vrine sūt qdā ꝯpositi ex qb⁹ ē color q carnis recētis
loture assilat: q ēt sāguini i aq̄ dissoluto silis existit: ⁊
ē ex debilitate epatis. Et qn̄ȝ ēt ē ex mltitudie sāguis
Uerūtn̄ sepi⁹ existit ex debilitate epatis ex q̄cūqȝ cō
plexiōe supuenerit malitia vincēte quā digerēdi dbi
litas demrabit ⁊ vtutis dissolutio. Qđ si vt⁹ fortis fu
erit tūc ñ erit nisi ex sāguis multitudine ⁊ e⁹ augmen
to vltra mēsurā quā vt⁹ disgregatiua ꝑnit⁹ separe ñ

suffic. ¶ Et ex eis ē ēt color oleagin⁹ ⁊ ē citritas cui
admixta ē sitlinitas ⁊ colori olei silat pp viscositatē:
q̄ ē in ipso ⁊ trāslucētiā cū nitore adipino ⁊ cū splen
dore sbe ad quādā spissitudinē trahit. ¶ Et i ꝑlib⁹ dis
positōib⁹ significat malū aut nō significat bonuȝ nȝ
maturatōeȝ nȝ melioratiōeȝ: sȝ fortasse raro materie
rū vnctuosaꝝ euōnē fȝ mōȝ crisis significat ⁊ hoc q
dē non ē nisi quū p⁹ ipsā aduenit reges. Que vo ex
ea ē ꝑnitiosa ē illa c⁹ vnctuositas ē fetida: ⁊ pp illa ex
q̄ ꝑua migit q̄ȝtitas. ¶ Quū vo ei aliqd miscet qđ
ē sile loture carnis recētis ē deterior. Et hoc qdē pl⁹
ꝯtingit i hydropisi ⁊ ptisi ⁊ colica mala. ⁊ ē quum
oleagina p⁹ nigrā seqt vrinā q̄ ꝓcessit: ⁊ tūc qdē est si
gnificatio bona. ¶ Mai⁹ āt qđ vria significat olea
gina ē ꝙ in die q̄rta indicat egrū i die septima mori
tuꝝ i egritudib⁹ vȝ acutis. ¶ Ad sūmū vo oleagine
vrie tres st spēs. Alia.n.ex ea ē q tota ē adeps. ⁊ alia
ē c⁹ iferi⁹ ē tm̄ adeps. ⁊ alia ē c⁹ supi⁹ ē adeps. Ex ea ēt
ē q̄ i suo colore tm̄ ē oleagina sic ē i ptisi ⁊ ꝓpe i sui
principio aut in sui sba tm̄: aut in eis vtriusqȝ queād
modū ē i egritudib⁹ renū ⁊ i ꝑfectiōe ptisis ⁊ ei⁹ fi
ne. ¶ Et ex eis ē ēt carmini⁹ q mal⁹ ē ⁊ ꝑnitiosus: qm̄
vtriusqȝ cholere significat adustionē. ⁊ qn̄ȝ ē color
rube⁹ i quo currit nigredo ⁊ significat febres ꝯposi
tas ⁊ febres q̄ ex grossis sūt supfluitatib⁹. Qui si cla
rior fuerit ⁊ nigredo ad ipsius sūmitatē declinaue
rit apā significabit lateris.

¶ Capitulū.iii.de significationibus substātie vrine in quātitate ipsius ⁊ i claritate sui aut turbulētia.

Substātia vrine ē aut tenuis aut grossa aut
mediocris. ¶ Ualde vo tenuis i oib⁹ dispō
nib⁹ maturatōis significat ꝓuatōeȝ aut i ve
nis oppilatōes aut epatis debilitatē ⁊ cānaliū vrie
q nō attrahūt nisi qđ tenue ē aut attrahūt sȝ extra ñ
eiiciūt nisi qđ nā subtile existit aut multū aq̄ potatō
nē aut vehemētis fritatis ꝯplōnē cū siccitate. ¶ Et in
acutis qdē egritudib⁹ significat vtutis digestiue dbi
litatē ⁊ maturatōis ꝓuatōeȝ. ¶ Et ē ēt quū reliq̄rū
virtutū tātā significat dbilitatē vt nullo⁹ i aq̄ opent:
imo queadmodū igredit ita labit. ⁊ vrina qdē tenu
is valde fȝ hūc mōȝ dterior ē i pueris q̄ȝ i iuuenib⁹
qm̄ nālis pueroꝝ vria spissior ē vrina iuuenū: iō ꝙ
st hūidiores ⁊ ꝙ eoꝝ corpa pl⁹ attrahūt hūiditates
ppea ꝙ mā srfluēs ē eis necria cā augmēti. Si ergo
eoꝝ vrie i febrib⁹ acutis multū fiāt tenues taȝ valde
elōgati erūt a sua nāli dispōne. ¶ Et si hec i eis ꝑse
uerauerit ñ significabit nisi ꝑditōeȝ: qm̄ quū ꝑdurat
significat ꝑditōeȝ nisi bona sint adiūcta signa ⁊ vtu
tis stabilitas: tūc.n. exiturā significat q̄ accit ⁊ ꝓpe i
feri⁹ sb pte epis. ⁊ silr si hec i sāis ꝑmāſit ⁊ se ñ ꝯūtēit
ab eis sigificabit apā qđ accidȝ illic vbi dolorē sētiūt
et fȝ plȝ accidȝ eis vt cū h⁰ i alchati ⁊ i rēib⁹ dolorē
sētiāt. ⁊ significat aptitudinē ad apā. Qđ si dolor ⁊
q̄uitas vni mēbro ꝓꝑo ñ fuerit: imo st cōes significa
bit bothō ⁊ variolas ⁊ apāta q̄ cōpi erūt cōia. Tēui
tas quoqȝ vrie i crisi sine ordie rcidiuatōeȝ ꝓnosticat
Uria āt multū spissa fȝ plin significat matatōis pri
uatōeȝ ⁊ fȝ min⁹ hūoꝝ grosse sbe matatōeȝ. Erit er
go i statu hūorosaꝝ febriū ⁊ i aptōe apatū. ⁊ plȝ qđ
qđ i acutis significat egritudib⁹ ē malū. Uerūtn̄ te
nuitatis durabilitas plus significat malū. Spissitu
do nāȝ quādā significat digōeȝ q̄ qdē sbe ꝯfert i co
ꝙ digōnē significat ⁊ ꝙ virt⁹ expellēdi hȝ potētiā est
id i quo fiducia hī ⁊ inq̄ȝtū matiei significat corrup
tionē ⁊ eius multitudinē ⁊ maturatiōis ꝓhibitionē

sepantis ad fũduz descẽdẽtis significat malũ. Quid
ãt sit illo qð iter duas res supantius ẽ cognoscit ex
eo qð post eã aduenit ex rege aut succedit ex debili
tatis augmẽto. ¶ Et vrinaꝝ qdẽ spissaꝝ i febrib⁹ sa
nioꝛ existit illa de q̃ multũ subito euat. Illa vo que
paulati euat mltoꝝ hũoꝝ ẽ significatiua ꝛ debilita
tis vtutis ꝛ post illã qdẽ q̃ vtilitatẽ affert seqt medio
cris vrina sil cũ rege. ¶ Quũ ãt tenuis vrina in acu
tis egritudinib⁹ ad spissitudinẽ ꝯuertit postq̃ȝ nõ ad
uenit reges sigificat leq̃factõez ¶ Quũq̃ȝ i sano vri
na pseuerauerit spissa ꝛ i pte capitis dolorẽ senserit
ꝛ ꝯquassatõez iudicabit ei febrẽ. ¶ Est tñ quũ hoc
ẽ ex supflua expulsione aut aptõe aut vlcerib⁹ i ptib⁹
viaꝝ vrine: nõ aũt subtilitas ꝛ spissitudo vterq̃ȝ ma
turatõis significãt puatõez nisi qa maturatõem sbe
cõitat mediocritas. Spisse ergo maturatio ẽ vt di
gerẽdo ad tenuitatẽ mutet. Et tenuis maturatio est
vt coquẽdo mutet ad spissitudinẽ. ¶ Ampli⁹ vrina
spissa queadmodũ pus dixim⁹ qñz ẽ clara trãslucẽs
qñq̃ȝ ẽ tubida. Verũtñ iter spissã trãslucẽtẽ ꝛ tenuẽ
existit dñia: qm̃ spissa trãslucẽs cũ motu inundat nõ
fiũt ptes ipsius inundate multũ pue: imo magne in
ea accñt vnde ꝛ eius mot⁹ st tardi ꝛ cũ spuma mlta
rũ ãpullaꝝ ꝛ ipius ãpulle ñ cito rũpunt. Et q̃ qdez
h⁹ i existit ex phlate gnãt bñ digesto aut colera itelle
ctiua si ẽ i ea tinctura ad citrinitatẽ trahens. Et si tin
ctura ñ ẽ i ea significat phlatis vitrei resolõnez: ꝛ h⁹
qdẽ i epilepticoꝝ vrinis multũ existit. In tenui ãt i
q̃ multa existit tinctura scit tincturã ñ eẽ pp digõnez
Aliogn digõ i pmis ñ magis opat sbam q̃ȝ coloris
pmixtionẽ: ppa nãq̃ȝ digõis opõ ẽ sbaz efficẽ: deiñ
ipaz tingẽ. Et digõ qdẽ i sba melioꝛ ẽ q̃ȝ i coloꝛe. Et
pp hoc quũ vrina tenuis i acuta egritudie pseuerat
significat malũ ꝛ ꝙ virt⁹ digestiua ẽ sopita. ¶ Quũ
ãt vrinã videris tenuẽ i c⁹ ptib⁹ rubedis ꝛ citrinitatis
fuerit diũsitas laborẽ cognosces iflãmantez. Et si te
nuis fiũt fuerintq̃ȝ i ea res q̃ st sic furfures egritudie
i vesica ñ exñte signũ erit hoc eẽ pp phlatis adustio
nẽ. ¶ Spissa ãt vrina i febrib⁹ acutis ad sũmuz mul
tos significat hũores ꝛ fortasse significat liq̃factõez.
Et ipa qdẽ ẽ q̃ quũ vna pmanet hora ꝯgelat ꝛ ispis
sat. ¶ Ad vltimũ vo turbulẽtia vrine ẽ pp terreitatẽ
cũ vẽtositate q̃ aquositati admiscet: ex istis nãq̃ȝ quũ
admiscẽt pueñit turbulentia ꝛ ex ipoꝝ ab inuicẽ se
patõe pueñit claritas. ¶ Ampli⁹ tres debes attẽdẽ
dispõnes. Est nãq̃ȝ quũ tenuis mingit ꝛ deide ispis
sat q̃ significat ꝙ nã laborat i maturãdo: sȝ nõdum
mã ei vndiq̃ȝ obediuit ꝛ ẽ patiẽs: ꝛ fortasse ẽ quum
mẽbroꝝ significat liq̃factiõem. Aut mingit spissa ꝛ
postea clarificat ꝛ sepat ab ea grossum subr⁹stans ꝛ
significat ꝙ nã iã sepauit mãz ꝛ ipaz maturauit. Et
q̃ȝto maioꝛ fiũt claritas ꝛ maioꝛ descensus iferius ꝛ
citius significabit maturatiõez. Aut ẽ dispõ media
inter pmã ꝛ alterã ex q̃ quũ pdurauerit ꝛ nã fiũt foꝛ
tis ꝛ vtus fixa scieт ꝙ ñ ad maturatõez pueniet inte
grã. Si vo virt⁹ fixa nõ fiũt timeñ. ne pditio pueniat
maturatõez. ¶ Quũ ãt pdurauit ꝛ timorosa signifi
catio ñ affuerit significabit capitis dolorẽ: qm̃ signi
ficabit ebullitõez ꝛ vẽtositates vaporosas ¶ Illa vo
q̃ ex tenuitate ad turbulentiã pueñit ꝛ sic pcedit me
lioꝛ ẽ q̃ i turbulentia pmanet sm plimas horas.
¶ Vrina quoq̃ȝ multotiẽs fit spissa ꝛ ẽ hoc pp casũ
vtutis ꝛ ñ pp nãe expulsionẽ. ¶ Sȝ vrina q̃ aquosa
mingit ꝛ aquosa remanet signũ ẽ puatõis maturati

onis penitus. ¶ Et vrina spissa laudabilioꝛ ẽ q̃ ad
exeundũ ẽ facilis ꝛ multe sepõnis sit. Ex h⁹ i nãq̃ȝ sa
nat palysis ꝛ qð ẽ ei sile. ¶ Quũ vrina grossa min
git ꝛ deide pcedẽdo sm ordinẽ attenuat si multa ẽ
ꝯueniẽs existit. Et quũ ipa post spissaz ꝛ turbidaz ꝛ
paucã seqt ẽ signũ bonũ. ¶ Et hoc qdẽ ẽ quũ spissa
q̃ turbulẽta ẽ apit q̃ mingit paulati ꝛ subito ide mt
ta facile mingit vrina: cũ hac eni multotiẽs resoluit
egritudo siue ipa sit vna febrium acutaꝝ siue sit vna
aliaꝝ egritudinũ ex replõne pueniẽtiũ: siue sit reple
tio ex q̃ nõdũ manifesta accit egritudo. Et iste qdez
vrine modus ẽ extne⁹. ¶ Qñ cũ vrina nãlis coloris
supflua ẽ spissitudo plerũq̃ȝ significat bonitatem ex
pulsionis multaꝝ materieꝝ cui exeũdi associat faci
litas: ꝛ plerũq̃ȝ significat pditõez ppea ꝙ hũoꝛuȝ si
gnificat mltitudinẽ ꝛ virtutis debilitatẽ: ꝛ h⁹ qdẽ de
mõstrat egrediẽdi difficultas ꝛ paucitas ei⁹ qð egre
dict. ¶ Vrina qdẽ spissa bona ẽ q̃ ẽ crisis egritudis
splenis ꝛ febriũ pmixtaꝝ i q̃ ñ expectat eq̃litas: qm̃
nã i expellẽdo ipedit. ¶ Vrina ad vltimũ turbulen
ta significat hũoꝝ multitudinez ꝛ nãm ab eis occu
patã i maturãdo eos. ¶ Vrina spissa i q̃ sedim̃ exit
arenosuȝ significat lapidẽ. ¶ Vrina spissa q̃ apatuȝ
significat aptõez cognoscit ex eo qð ei admiscetur ꝛ
ex eo qð pcessit. ¶ Ex eo eni qð admiscet sic pure
qð malus odoꝛ demr̃at: ꝛ exeũtib⁹ q̃ cũ ea sepant sic
petala alba ꝛ rubea aut sic furfur aut alia ab istis ex
eis p q̃ cognoscit. Ex eo qdẽ qð pcessit qm̃ ibi prius
fuit significatio apatis aut vlceris in vesica aut rene
aut epate aut i ptib⁹ pectoris ꝛ significat h⁹ apatis ap
tionẽ si añ ipaz vrina fuit silis loture carnis recentis
qð ẽ ex gibbositate epatis. Et si egõ talis fuit apatis
qð ẽ i ei⁹ ꝯcauitate: ꝛ si anhelit⁹ coãgustatio pcessit ꝛ
tussis sicca ꝛ doloꝛ i mẽbris pectoris pũgitiuus: tũc
apa qð ẽ aptũ ẽ lateris ꝛ exiuit a pte arterie maioris
ꝛ si i pure illo ẽ maturatio ꝯueniẽs ẽ. Et ẽ quũ san⁹
euatus q exercitiũ reliqt mingit vrinã sic pus ꝛ vir⁹
tenue quo ipsi⁹ purgat corp⁹ ꝛ ei⁹ aufert laxitas quã
exercitiũ dimissiõe ꝯsecut⁹ ẽ. Et ẽ ẽt quũ i epate aut i
ea qð ẽ corã ipo fiũt oppilatões ꝛ plerũq̃ȝ ꝯtingit vt
eaꝝ aptõe sit vrina spissa ppea ꝙ eaꝝ egrediet mã.
Et hec talis spissitudo ñ ẽ pus. Sȝ i ipa q̃ ẽ p⁹ apatis
aptõez ẽ pus. Et quũ hec vrina fiũt cũ spissitudie ꝛ
ad nigredinẽ traxerit ꝛ cũ ea fiũt i latere sinistro do
loꝛ erit tc ex pte splenis. ¶ Et sm hãc ꝯsideratõez si
supra femur fiũt aut i sũmitate vẽtris erit tũc ex pte
stõi. Hoc tñ sepius ẽ ex pte epatis ꝛ cãnaliũ vrine.
¶ Vrina turbulẽta multotiẽs significat casũ vtutis
Quũq̃ȝ virt⁹ ceciderit fñitas supabit q̃ erit sic illa q̃
exteri⁹ ifrat. ¶ Vrina turbulẽta q̃ malo vino silatur
aut aq̃ ciceris ẽ vrina pgnãtiũ aut bñtiũ apata casa
longi tpis i iteriorib⁹. ¶ Vrina q̃ vrinis asinoꝝ aut
aialiũ assilat ꝛ ẽ q̃si mulachlach ppea ꝙ ẽ multum
turbida corruptõez hũoꝝ corporis significat qð tñ
magis significat ẽ phla crudũ i q̃ aliq̃ calitas opata
fuit ꝛ ipm cũ grossa vẽtositate ebullire fec: ꝛ pp hoc
plerũq̃ȝ sigificat capitis dolorẽ vẽtuꝝ aut alabachal
ꝛ quũ pseũat sigificat lethargiã. ¶ Vria q̃ coloi alic⁹
mbri silat qũ pdurat egritudiez i illo mbro sigificat
Et qdã dixerunt ꝙ quũ iferiori pte vrine fiũt aliqd
qð pliueri sit sile aut fũo plongabit egritudo ꝛ si in
tota pdurat egritudie pnosticat morrẽ aut phla cru
dũ qð a pure discernit fetore. ¶ Vria hñs ptes diũ
sas significat ꝙ q̃ȝtoplus ptes i ipsa fuerit maiores

tanto plus nãe opatio est studiosior ⁊ nã plus potest
⁊ poni plus apti. ¶ Urina i q̃ videt̃ q̃si fila adinuicẽ
mixta significat q̄ fuit micta postq̃ꝫ coit⁹ fuit ꝯpletus

¶ Capitulũ. iiii. de significationibus odoris vrine.

Dixerũt qdã se nũq̃ꝫ vidisse egrũ c⁹ vrie odõ
sit sic̃ odor vrine sani. Et nos qdeꝫ dicem⁹
q̄ quũ vrina nullo mõ odorẽ hꝫ ꝯplõnis
fritatẽ significat ⁊ supfluã cruditatẽ. Et plerũq̃ꝫ ẽt si
gnificat i acutis egritudib⁹ mortẽ nãe. Quũ ãt odo
rẽ hũerit fetidũ ⁊ maturatõis significatiões i ea fue
rit erit ipius cã scabies aut vlcera i istris vrine q̃ suis
cognoscũt̃ signis. Qd̃ si maturatio nõ affuerit pole
erit vt sit ex hoc ⁊ pole vt sit ex putrefactõe. Quũq̃ꝫ
hec i febrib⁹ fuerit acutis ⁊ ñ fuerit cã mẽbroꝝ vrie
erit signũ malũ. Et quũ ad acredinẽ traxerit signifi
cabit putrefactõꝫ q̃ ẽ i hũorib⁹ frãꝫ hñtib⁹ sbaꝫ quos
calor supauit ex̃neus ⁊ significabit morteꝫ caloris
nãlis ⁊ dñiũ fritatis i nã cũ calore ex̃neo. ¶ Odor
v̓o q ad dulcedinẽ trahit sãguĩs significat dñiũ. Et
q̃ multũ ẽ fetida ẽ cholica. Et fetida ad acredinẽ tra
hẽs ẽ melica. ¶ Quũq̃ꝫ vrina fetidi odoris i sanis p
seũauerit significabit febres q̃ ex putrefactõe accĩt
aut minoratõeꝫ putrefactõis q̃ i ipsis ẽ retẽta. ⁊ hoc
qdẽ demr̃abit si illico alleuiatõeꝫ hũerit. In acutis
egritudibus quũ fetor vrinã cõitabi᷑ ⁊ postea ab ea
remouebi᷑ fueritq̃ꝫ ablatio hec subito ⁊ post ipsã nõ
ꝯsecuta fuerit reges significatio erit casus v̓tutis.

¶ Capi. v. de significatõibus vrine ex spũa sũptis.

Spuma accidit ex hũiditate ⁊ vẽtositate ꝓ
iecta i vrinale cũ ꝓiectõe vrie. ¶ Uẽtositas
v̓o cũ vrina egrediẽs auxiliũ ꝓculdubio p̃
bet in sba vrine: ⁊ p̃cipue cũ vẽtositas in corpe supa
uerit: quẽadmõꝫ i vrina accidit oppilatões hñtiũ i
q̃ multe sũt ãpulle. ¶ Et spũa qdẽ q̃ñꝫ cũ suo signi
ficat colore sic̃ significat sua nigredine ⁊ ruffedine i
ictericia. Et ẽ cũ puitate sui ⁊ magnitudie significat
qm̃ ipius magnitudo significat viscositatẽ. Sui vero
multitudine ⁊ paucitate qm̃ ipsius multitudo signi
ficat viscositatẽ ⁊ multaꝫ vẽtositatẽ. Et ipa qdẽ signi
ficat p rupturã suaꝝ ampullaꝝ cito factã aut tarde
qm̃ ruptura ãpullaꝝ tarda significat viscositatẽ. Et
pue qdẽ ãpulle remanẽtes i egritudibus renũ signi
ficãt vẽtositates ⁊ viscositatẽ. ¶ Ad sũmũ v̓o hũor
viscosus i egritudibus renũ ẽ malus ⁊ significat hu
mores malos ⁊ frigiditatem, ⁊ illud ſ ignificãt gra
nula que nominauimus.

¶ Capitulũ. vi. d̓ significatõibus spẽꝝ hypostasis.

In primis dicemus q̄ medicoꝝ ꝯueniẽtia i
vsu nois hypostasis ⁊ sedimis iaꝫ recessit a
via cognita. Dicũt. n. hypostasiꝫ aut sedim̃
ñ illd̓ tm̃ qd̓ iferius descendit ſꝫ oẽꝫ sbaꝫ q̃ spissioris
existit essẽtie q̃ꝫ aquositas ⁊ ẽ ab ea diuisa siue sit sus
pẽsa siue sit s̃. ¶ Dicemus igr̃ q̄ hypostasis multis
cognoscit̃ mõis. s. ex sba sui ⁊ q̃ꝫtitate ⁊ q̃litate ⁊ situ
suaꝝ ptiũ ⁊ loco sui ⁊ tpe ⁊ q̃litate sue pmixtiõis.
¶ Significatio v̓o eius ex sba sui ẽ qm̃ hypostasis
aut erit nãlis laudabil̃ demr̃ans digõnẽ ⁊ matura
tõeꝫ nãlẽ ⁊ hec erit alba ⁊ descẽdẽs iferius ⁊ eius p
tes ꝯtinue ⁊ siles ⁊ eq̃les ⁊ oportebit vt sit rotũdã
hñs figurã eq̃lis sbtil̃ silis hypostasi aq̃ rosacee. Et
ꝓportio siue significatõis sup maturatõeꝫ mãe i to
to corpe ẽ sic̃ ꝓportio significatõis mãe puris albi
lenis silis essẽtie sup maturationẽ apatis. Sꝫ pus ẽ
spissũ ⁊ hoc ẽ sbtile. ¶ Et hypostasis qdẽ ⁊ sedimis
significatões sũt bone lꝫ tinctura deficiat ⁊ eq̃litas.
¶ Ueꝝ eq̃litas apd̓ antiquos mellior ẽ tĩctura: eq̃
lis nãq̃ꝫ q̃ nõ tm̃ ẽ alba ſꝫ rubea ẽ melior alba q̃ est
aspa. ¶ Ampli⁹ plime hypostases sm̃ colorẽ vrine
exñt: ſꝫ ex eis q̃ diuisificãt alba ẽ melior p⁹ illã rubea
⁊ post ipsã citrina ⁊ post eã illa q̃ ẽ vt arsenicũ: ⁊ ma
litia qdẽ a lẽtinosa incipit. Tu ãt ñ attendas illd̓ qd̓
alii dicũt: nã albedo erit q̃ñꝫ ñ pp maturationẽ ⁊ eq̃
litas nõ ẽ nisi pp maturationẽ. Et de albedine ẽ q̃ ẽ
pp vehemẽtẽ vẽtositatis ꝯmixtionẽ. Male ãt hypo
stasis incõtinuitas melior ẽ q̃ꝫ ipsius ꝯtinuitas. Et
hypostasis qdẽ mala ẽ quã eutricõscies. Bona aũt
hypostasis de q̃ loqmur puri assilat̃ ⁊ phlãti crudo
quũ tenuis fuerit. Uerũtñ pus ab ea differt p fetorẽ
Et phlã crudũ sepat̃ ab ea ꝯculcatõe suaꝝ ptiũ. Et
ipsa ab vtrisq̃ꝫ differt subtilitate ⁊ lenitate. Et hec q
dẽ hypostasis nõ q̃rit̃ nisi i egritudib⁹: qm̃ i sanitate
nõ reqrit̃: ⁊ illud ẽ qm̃ nõ dubitat̃ qn i corpore egri
male retẽte sint mãe i venis ipius q̃ nisi maturẽt por
tẽdũt corruptiõeꝫ. ¶ In venis ãt sani ñ sp oꝫ eẽ hu
morẽ q sit excutiẽdus: ſꝫ si ẽ melius ẽ q̄ hoc signifi
cẽt ex eis supfluitates q̃ i eis supfluũt ex cibo a digõ
ne ꝓuate: deinde supfluit supfluitas q̃ in vrina fit hy
postasis siue matura siue nõ matura. Et i macilẽtis
qdẽ ẽ sedimẽ paucũ: qd̓ d̓scẽdit hꝫ paucitatis dispõ
nẽ: ⁊ ꝓp̃e q exercitio vtũt̃ ⁊ artib⁹ se exercẽt laborio
sis: ⁊ ñ multiplicat̃ hi⁹ hypostasis nisi i corpib⁹ pigui
uꝫ ociose viuẽtiũ. ¶ Et pp hoc ẽ i vris egroꝝ ma
croꝝ nõ ẽ expectãda hypostasis tm̃ q̃ꝫtuꝫ in vrinis
egroꝝ pinguiũ: qm̃ eoꝝ egritudo multotiẽs recedit
ita q̄ nil descẽdit ⁊ multotiẽs hypostasis i eoꝝ vris
nõ ꝑuenit ad hoc vt descẽdat: ſꝫ tñ plerũq̃ꝫ est modi
cũ e⁹ i eis natãs aut pẽdẽs. Et in multis qdẽ vrinis
hypostasis illico quũ mingit̃ descẽdit nisi i eis q̃ val
de mature st: imo in eis paꝝ expectañ. ẽ. Et ples ex
hypostasis colorib⁹ sũt sm̃ ipꝫ ſꝫ colorẽ vrine: ſꝫ me
lior ex eis q̃ diuisificãt ẽ alba post quã ẽ rubea dĩn ci
trina. Nõ nãlis v̓o hypostasis alia ẽ silis rasure ite
stinoꝝ corticalis q̃ ẽ furfurea aut herbia aut simula
ginea aut silis arsẽico rubeo aut eo qd̓ ẽ valde citri
nũ: alia ẽ carnosa alia ẽ adipia ⁊ alia ẽ saniosa ⁊ alia
ẽ mucilaginosa: ⁊ alia ẽ q̃ ẽ silis frustulis fermẽti i aq̃
soluti ⁊ alia ẽ sãguĩca sãguisugalis alia capillaris ⁊
alia ẽ arenalis g̃nosa ⁊ alia ẽ cinericia. ¶ Similis v̓o
rasure itestinoꝝ corticalis alia ẽ petaloides magna
rũ ptiũ rubeaꝝ aut albaꝝ q̃ significat hꝫ plꝫ q̄ sepa
te fuerĩt ex mẽbris q̃ st ꝓpinq̃ mẽbris a qb⁹ diuidũt̃
vrine ⁊ albe significãt q̄ st ex vesica pp vlcera q̃ sũt i
ea aut scabiẽ aut corrosionẽ. ¶ Rubee ãt carnose si
gnificãt q̄ st ex rene. ¶ Et ex petaloidib⁹ qdẽ st q̃ st
colõis fusci ⁊ obscuri aut squamis pisciũ siles: ⁊ hec
ẽ vehemẽt̃ mala ⁊ oib⁹ spẽb⁹ hypostasis q̃s noiaui
m⁹ deterior significat petaloꝝ mẽbroꝝ radicaliũ ra
surã: veꝝ duo pria ipi⁹ g̃nã nullo° ipediũt: imo plerũ
q̃ꝫ vesicã mũdãdo sanãt: ⁊ dixerũt qdã cuidã hõi se
i potu tribuisse cãtarides q cortices albos q̃si veno
sos mixit q quũ i aquositate fricabãt̃ resoluebãt̃ ⁊ ti
gebãt̃ tĩctura rubea q fact⁹ ẽ san⁹ ⁊ vixit. ¶ Et ex ea
qdẽ q̃ ẽ sic̃ rasura itestinoꝝ ẽ q̃dã q̃ ẽ minoris latitu
dis q̃ꝫ due p̃dicte ⁊ spissioris sbe q̃ si rubea fuerit vo
cat̃ herbina: ⁊ si rubea ñ fuerit vocat̃ furfurea. ¶ Et
herbine qdẽ si fuerĩt rubee ptes plerũq̃ꝫ st ptes epis
aduste ⁊ pleꝝq̃ꝫ ẽ sãguis i eo adust⁹: ⁊ pleꝝq̃ꝫ ẽ ẽt ex
rñe. Sꝫ q̃ ẽ ex rñe ẽ maiõis ꝯtiuitatis cãnosa: alie v̓o

due plus siſtant ei q̄ñ ē carnoſa ⁊ fracturas ē magis
recipiēs. Et quū vehemēter trahit ad citrinitatē ē
ex rene ꝓculdubio: qm̄ illa q̄ eſt ex epate ad rubedi
nē trahit fuſcā ⁊ q̄nq3 aſſociat ei i h° illa q̄ ē ex rene
Furfurea v° hypoſtaſiſ q̄ñ3 ē ex ſcabie veſice ⁊ q̄ñ3
ē ex liq̄factōe mēbroꝝ. Et dr̄ia iter eas ē ꝙ quū illic
i radice mēbri fūit prurit° ⁊ fetor erit ex veſica ⁊ ꝓp̄e
quū pus ꝑus mictū fuerit: ⁊ p̄cipue cū alie ſignifica
tiōes vrine demōſtrauerit maturatōe3 ⁊ fuerit vene
ſupiores ſane ꝯplōnis ⁊ ñ fuerit i eis macula: imo i
veſica. S3 ſi cū iflāmatōe fuerit ⁊ v̄tutis debilitate ⁊
mēbroꝝ mingendi icolumitate ⁊ color ſuſcitati atti
nuerit erit tc̄ ex liq̄factōe hūoris. ¶ Et crinoides v°
plm̄ ē ex aduſtiōe ſanguis q̄ ad rubedine trahit. Et
multotiēs ē ex liq̄factōe mēbroꝝ ⁊ eoꝝ raſura ſi al
bedini attinet. Et q̄nq3 ēt ē ex veſica ſcabioſa ſ3 mi
nus. Et tibi q̄dē poſſ ē vt modum dr̄ie iter eas itelli
gas p illō qd̄ iā ſciuiſti. Si āt nigredini attinet eſt ex
ſanguis aduſtione ⁊ ꝓp̄e i ſplene. ¶ Oēs p̄terea pe
taloides hypoſtaſes q̄ ñ ſūt ex cā q̄ ſit in veſica ⁊ re
ne ⁊ cānalib° vrine i egritudinib° acutis malū porte
dūt pniciosu3. ¶ Et tu q̄dem iā ſciuiſti ex hac ſūma
carnoſe diſpōne3 ⁊ ꝙ plm̄ ei° ē ex rene: ⁊ q̄ñ3 ipa ñ ē
ex rene. Nā ex rene ñ ē niſi quū caro ē ſane carnoſi
tatis ⁊ nō ē i corpore liq̄factio: ⁊ vrina q̄dē matura
venaꝝ ſignificat ſanitate3: qm̄ renū egritudines ina
turatōe3 ñ ꝓhibent vrine: q2 ipa ſupra ipos exiſtit.
¶ Hypoſtaſis v° adipina adipis ⁊ pinguedis ⁊ ēt
carnis ſignificat liq̄factōe3: ⁊ eaꝝ peior ē q̄ auris aq̄s
ſilat. Duo āt ipi° p̄ncipia cognoſcūt ex paucitate ⁊
mltitudine ⁊ ꝯmixtione ⁊ ſeperatōe: qm̄ quū ē mul
ta ⁊ ſepata exiſtimat ꝙ ſit ex pte renis ⁊ pp liq̄factio
nē ſue adipis: ⁊ ſi ē min° ⁊ maioris ꝯmixtiōis ē ex lo
co magiſ remoto. Et ē quū i vrina ruſtū albū ḡnati
ḡſon ſile viſū fuerit ⁊ erit ex adipe renis. ¶ Sanioſa
v° vlcus ſignificat qd̄ aptū fuit ⁊ ꝓp̄e i mēbro min
gendi: ⁊ p̄cipue ſi ibi fuerit ſedimē laudatū ad fūdū
deſcēdēs. ¶ Et mucilaginoſa q̄dē ſignificat hūore3
ſpiſſu3 crudū aut ꝙ ē i corpore mult°: aut ex inſtr̄is
vrine egrediēs aut criſim aptōis vene ſciantice: aut
doloris iūcturaꝝ. Et hoc q̄dē cognoſcit ex alleuia
tiōe q̄ poſt ipa3 ſeq̄t. Pleruq3 eni ſubtiliat ⁊ attenu
atur ⁊ putat hypoſtaſis laudabilis. Quapropter i
acutis egritudib° ñ ē ꝯſideñ. i eo qd̄ appet ſm̄ ſilitu
dinē laudabilis hypoſtaſis quū nōdū fūit matura
tōis hora nec p̄ntes fuerit ei° ſignificatōeſ: ⁊ ēt ē quū
vehemētē ꝯplōnis renis fr̄itatē ſignificāt. ¶ Int ſa
nioſam v° ⁊ crudā exiſtit dr̄ia: qm̄ ſanioſa exiſtit cū
febre ⁊ p̄cedūt ipa3 ſignōnes apatis ⁊ ei° ptes facileſ
ſ₂ ad ꝯiūgēdū ⁊ ſeparañ. ⁊ q̄dā ex ea ē q̄ cū aquoſita
te vehemēt miſcet: ⁊ q̄dā ex ea q̄ ſeparat: ſ3 cruda ē
⁊ turbida ⁊ ſpiſſa ⁊ ñ facile ꝯiūgit nec facile ſeparat
¶ Et vrina q̄dē i q̄ pl'ima mucilaginoſa hypoſtaſiſ
appet q̄ñ ē exuberāſ quū i fine podagre appet ⁊ do
lorē arteticoꝝ ſignificat bonū. ¶ Capillaris aūt eſt
ppea ꝙ hūor occult° ꝯſolidat ex calore i ipm̄ agēte
q̄ q̄nq3 ē alba q̄nq3 ē rubea ⁊ ei° ꝯſolidatio ē i rene:
⁊ ferūt q̄dā ꝙ i ei° lōgitudie pleruq3 palmi mēſura i
uenit. ¶ Que aūt feramēti fuſi fruſtul' ſilis exiſtit de
bilitatē ſignificat ſtōi ⁊ iteſtinoꝝ ⁊ digerēdi malitiā
i ipis ⁊ ē pleruq3 cā ei° comedē lac ⁊ caſeu3. ¶ Are
noſa v° ſemp ſignificat lapidē q ꝯſolidat aut ꝯſoli
dādo ꝓcedit aut q reſoluit. ⁊ q̄ q̄dē ē ex eis rubea ē
ex rene: ⁊ q̄ñ ñ ē rubea ē ex veſica. Plurimū āt q̄ ci

neritia ē phl'a ſignificat aut pus cui pp lōgā mora3
accit caloris mutatio: ⁊ ſectio ptiū: ⁊ ē q̄nq3 pp adu
ſtionē q̄ ei accit. ¶ Sanguiſugalis v° hypoſtaſis ſi
vehemēt ē mixta epatis debilitatē ſignificat. ⁊ ſi mi
nus hac ſignificat vuln° i cānalib° vrine ⁊ ꝯtinuitatiſ
ſolutōe3 i ipis. ⁊ ſi fūit ſepata plm̄ ei° erit i veſica ⁊ in
virga. ⁊ nos q̄dē pſcrutabimur hoc i pticularibus
egritudinib° i ca° de mictu ſanguis: ⁊ ſi i vrina fuerit
ſic̄ ſanguiſuge rubec infirmo ſplenē hn̄te reſoluetur
ſplene ipi°. Scito āt ꝙ i egritudinibus veſice non
multus egredit ſanguis: qm̄ eius vene mixte ſ₂ i ipi
us corpe calcate ⁊ anguſte ⁊ pauce. ¶ Hypoſtaſis
v° ſignificatō ex q̄ztitate ipius ſūpto multitudie qd̄
ſui ⁊ paucitate d̄clarat cāe ipaꝝ efficiētis mltitudie3
aut ei° paucitatē: ⁊ ex q̄ztitate q̄dē ſui i magnitudine
aut paruitate ſui ē queadmodū dixim° in hypoſtaſi
mucilaginoſa. ¶ Ei° āt ſignificatio ex q̄litate ſui eſt
ex colore q̄dē ipſi°: qm̄ q̄ ex ea nig̃ ē ſignificat malū
ſm̄ diuiſiones q̄s noiauim°. Que tñ ex ea ſanior eſt
illa ē cui° hypoſtaſis ē nigra ⁊ aquoſitas ñ ē nigra ⁊
rubea q̄dē ſanguis ſignificat ꝓp̄etatē ⁊ faſtidiū: ⁊ ci
trina q̄dē ſignificat calorē fortē ⁊ egritudinē iſidioſā
¶ Et ex ea q̄dē q̄ alba ē q̄dā ē bōa ſic̄ dixim° ⁊ q̄dā
eſt mala ſic̄ mucilaginoſa aut ſanioſa aut ſpumoſa
maturatōi ꝯtraria. ¶ Viridis quoq3 ſemita ē ad ni
grā. Ex odore v° ei° ē queadmodū dixim° i his q̄ p̄
miſſa ſ₂. Ex ipſius v° ſitu ⁊ ex lenitate q̄de3 ſui ⁊ di
uulſione: qm̄ lenitas ⁊ eq̄litas i hypoſtaſi laudata ē
melior: ⁊ i ñ laudata ē deterior ¶ S3 diuulſio ſigni
ficat vētoſitates ⁊ digerēdi debilitatē. ¶ Ei° āt ſigni
ficatio ex loco ſui ē: qm̄ aut eſt natās ⁊ vocat nubes
aut pēdēs. ⁊ hec q̄dē ē i medio ſtās q̄ ē maioris ma
turatōiſ q3 p̄ma. ⁊ ex pēdēte illa melior ē cui° ruge ⁊
fibre ad iferiora d̄clināt aut ad fūdū deſcendēs q̄ ē
melioris maturatōis. hoc q̄dē ē de hypoſtaſi lauda
ta. ¶ Non laudata v° q̄ leuior ē melior exiſtit ſic̄ ni
gra: ⁊ hoc i febrib° acutis: ⁊ ſilr̄ ſi humor ē phl'aticuſ
aut melācholic° qm̄ ea q̄ ē vt nubeſ melior ē ea q̄ iſe
rius deſcēdit: ſignificat eni ei° ſubtilitatē niſi cū cā na
tatiōis fūit mlta vētoſitas: ⁊ ſi ñ fūit ita natās ē meli
or q3 pēdēs ⁊ iferius deſcēdēs ē deterior. ¶ Et cā q
dē natāti ſupius ē calitas cū q̄ ē acuitas ⁊ vētoſitas.
¶ Hypoſtaſis āt diuulſa i groſſa ſupius natat ⁊ ꝓ
p̄ie quū ſit leuis ⁊ i tenui deſcēdit iferi°: ⁊ ꝓp̄e quū
ſit grauiſ. Quūq3 i principio egritudinis appet pen
dens ⁊ natās poſtea pſeuerat: ſignificat ꝙ criſis cu3
exitura veniet. ¶ Maciletoꝝ v° egritudo pleruq3
remouet ſedimine bono natāte aut pendēte: queād
modū diximº i p̄cedētib°. ¶ Et quū iter nephilim ⁊
enormia ⁊ hypoſtaſim fuerit aliquid ſilē tele aranee
aut denſitas erit ſignū malu3. ¶ Et multotiēs q̄dē
natans ſedimē ñ bonū appet ex quo ꝓuenit terror.
S3 iſtō erit p̄ncipiū maturatōis ⁊ pmutatio ad bo
nitatē poſtea pendebit: deīde deſcēdet: ⁊ erit ſignu3
nō malū. Qd̄ ſi poſt ipm̄ male ꝓuenerint hypoſta
ſes timor quē i p̄mis habeam° fiet nc̄arius. ¶ Signi
ficatio v° hypoſtaſis ex ſuo tpe ē: qm̄ ſi velocit poſt
q3 mingit deſcēdit ē ſignificatio bona ſm̄ maturita
tē: ⁊ quū tarde deſcēdit ē ſignificatio p̄uatōis matu
ratōis ſm̄ q̄ztitatē ſue diſpōnis. ¶ Significatio āt
forme ꝯmixtionis ipius ē ſic̄ diximus quū de mictu
ſanguinis ⁊ adipis mentionem fecimus.

¶ Capitulum. vii. de ſignificationib° multitudinis
vrine ⁊ paucitatis ipſius.

PRima que pauce existit quātitatis virtutis significat debilitatē ⁊ illa q̄ ē min⁹ eo ꝙ bibit resolutionē significat multā ⁊ vētrē hīc ⁊ aptitudinē ad hydropisiꝫ. Illa v̓o q̄ ē multe quātitatis qn̄ꝫ significat liq̄factionē ⁊ sup̄fluitatū liq̄factaꝝ i corpe in vrina eūonē ⁊ nos q̄dē d̓raꝫ inter eas cognoscē possum⁹ sꝫ virtutis dispōnē. ¶ Urina mali coloris malū significās q̄ꝫto plurima fuerit tanto erit magis salutis nuncia. ⁊ quū interfecta fuerit pl⁹ malitiā significabit sicut nigra ⁊ grossa. ¶ Uria diuersa dispōnū q̄ qn̄ꝫ migit multa qn̄ꝫ pauca ⁊ qn̄ꝫ retinet̄ ē significatio pugne ⁊ laboris natur̄ ⁊ ē significatio mala. ¶ Urine multitudo in acutis egritudinib⁹: quū nō post ipsā aduenit requies ē significatio ethice ⁊ spasini ex inflāmatōe ⁊ silr̄ sudor. ¶ Urina q̄ in acutis egritudinib⁹ guttatī inuoluntarie migit̄ significat in cerebro nocumētū ꝙ nervis accidit ⁊ musculis. ¶ Et si febris q̄eta fuerit ⁊ signa affuerint salutis ꝓnosticat̄ sāguis exitū ex narib⁹. Sꝫ prima desipiētiā ꝓnosticat̄ ⁊ corruptionē. Quū āt sani vrina minuit̄: ⁊ ꝑseuerat hoc totū ⁊ sēnt grauitatē ⁊ dolorē in renib⁹ significat duꝝ apā in ptib⁹ renis ⁊ quū in egritudine cholica multiplicat̄ plerūꝫ portēdit ꝓspeꝝ euētū ⁊ ꝓprie quū ē alba ⁊ ad nigredinē facit.

¶ Ca.viii. ⁊ ē fīno de vrina sana optima.

HEc ē mediocris sb̄e ⁊ subtilis tincture ad citrinū trahens ⁊ hypostasis si ibi fuerit bōa ex albedine ⁊ lenitate ⁊ eq̄litate ⁊ figure rotunde ⁊ odoris tēperati nꝫ fetida nꝫ extincta. q̄dā āt dixer̄t ꝙ quū huiusmodi vrina subito i egritudie q̄ ē i vltio acuitatis visa fuer̄it sāitas die sequēti aderit.

¶ Capitulū .ix. de vrinis etatum.

INfantiū vrine ad lactis ꝓprietatē trahunt ex parte nutrimēti coꝝ ⁊ pp hūiditatē ꝯplonis ipsoꝝ ⁊ tūc ꝺclināt magis ad albedinē ¶ Pueroꝝ āt vrine sūt spissiores ⁊ grossiores vrinis iuuenū ⁊ turbidiores: ⁊ nos iā noīauim⁹ hoc ante. Iuuenū v̓o vrie ad ignis formā trahūt ⁊ ad sb̄e mediocritatē. ⁊ vrine senū ad albedinē ⁊ subtilitatē: est tñ quū sūt grosse sꝫ sup̄fluitates in eis exn̄tes quaꝝ eūo mltiplicat̄ ¶ Decrepitoꝝ v̓o vrine maioris sūt albedis ⁊ tēuitatis. ē tñ quū p̄dcā grossities eis accit: sꝫ raro quū vria vehemēt̄ fuerit grossa apti erūt vt lapis eis accidat.

¶ Ca.x. ꝺ vris viroꝝ ⁊ mlierū.

MUlierū vrine sēp sūt maioris grossitiei ⁊ albedis ⁊ minoris pulchritudinis q̄ꝫ viroꝝ vrine. Et hoc q̄dē ē pp debilitatē digestiue eaꝝ ⁊ pp sup̄fluitatū ipsaꝝ mltitudinē: ⁊ ꝓpter amplitudinē cānaliū vn̄ egrediūt̄ ea q̄ ab eis excūt: ⁊ ꝓpter illud q̄ꝺ ex eaꝝ resoluit̄ matricib⁹ ⁊ ad vrine instrā tēdit. ¶ Masculoꝝ v̓o vrinas quū moues turbāt ⁊ declinat eaꝝ turbatio ad sup̄iora ⁊ ē ꝙ sꝫ plꝫ turbidant̄. Sꝫ mulieꝝ vrine fere turbidāt̄ ex motione ꝓpter paucā separationē sui: ⁊ hn̄t fm̄ plin ꝺ sūmitatē suā spumā rotūdā ⁊ si turbide fuerit eaꝝ turbidatio pauca erit. In vrinis viroꝝ illico quū mulierib⁹ ꝯmiscēt̄ sūt fila ad inuicē texta. ¶ Urine pregnātiū sūt clare ⁊ supra eaꝝ sr̄ficiē ē nebula ⁊ qn̄ꝫ trahūt ad colorē aq̄ cicerū aut aq̄ pedū citrinuꝫ i q̄ coquūt̄ pedes aīaliū ⁊ i ipsa ē irin⁹ ⁊ ꝺ sūmitatē eaꝝ ē nebula: sꝫ quocūꝫ mō fuerit in medio videbit̄ sicē cottū carminatū: ⁊ ē quū i eis sūt velut gn̄a q̄ ascendūt ⁊ descēdūt. Quūꝫ irin⁹ manifestior fuerit erit i p̄gnatōis p̄ncipiū: ⁊ quū loco ipsius fuerit rubedo erit i fine ip̄gnatōis: ⁊ ꝓp̄e si turbāt quū mouet̄. Pariētiū vria sꝫ plꝫ ē nig̃ ⁊ i ipsa ē velut attramētū ⁊ sicē sordities.

¶ Capitulū.xi. de reb⁹ vrinaꝝ aīalium ⁊ diuersitate ipsarum ab vrinis hominum.

PLerūꝫ ꝯfert medico quū aīaliū vrinas cognoscit ꝓpea ꝙ quū eis ip̄e expit̄ certitudinē fac̄: ⁊ hoc q̄dē difficile ē. Quidā āt dixerut ꝙ vrina asini ē sicut butyꝝ liq̄dū cū turbiditate ⁊ grossitie exteriore. Et sb̄iugaliū vrine ei silant̄: sꝫ sūt citrine: ⁊ videbit̄ ꝙ sup̄ior medietas vrialis sit clara ⁊ iferior medietas sit turbida. ¶ Ouiū v̓o vrie sunt albe ad citritatē trahētes ꝓpinq̄ vris boīuꝫ sꝫ sb̄ant ñ hn̄t: ⁊ eaꝝ sedimē ē sicē oleū aut sicē amurca. ¶ Et cuiuscūꝫ nutrimētū fuerit meli⁹ erit clarior. Urina vero capreoli vrinis hominū ⁊ ouiū simulat̄ sꝫ neꝫ sb̄aꝫ hꝫ nꝫ sedimē ⁊ ē clarior vrinis ouium.

¶ Capitulū.xii. de rebus aliis que vrinis simulant̄: ⁊ differentia inter eas ⁊ vrinam.

SIrupū acetosū ⁊ oēs liquores q̄ fiūt ex aq̄ ⁊ melle ⁊ aq̄ ⁊ ficub⁹ ⁊ reliquos q̄ fiūt ex croco ⁊ eis silib⁹ q̄ꝫto pl⁹ tibi appropiq̄ūis erūt i claritate magis augmētati. ⁊ q̄ꝫto pl⁹ elōgaūis ea cōsidera an oꝫ vt augmētet̄ grossitudo. ¶ Uria v̓o ab hoc ē diūsa hydromellis p̄terea spūa ē citrina ⁊ aq̄ ficuū sedimē a latere descendit ⁊ nō i medio: nꝫ ordinate nꝫ hꝫ motū. Sit ergo sufficiēs i noīando dispōnes vrinaꝝ. In libris v̓o p̄ticularib⁹ ꝑuenient ad te diuisiones dispositionū vrine.

¶ Capitulū.xiii. de significatiōibus egestionis.

EGestio plerūꝫ ꝺclarat ex sui q̄ātitate q̄ꝺ ē vt ꝯsideret̄ si ē minor eo q̄ꝺ cōedit̄ aut maior aut equalis: ⁊ notuꝫ q̄dē est ꝙ ipsi⁹ augmētū ē pp hūorū multitudinē: ⁊ paucitas pp ip̄orū paucitatē: aut q̄r ex ipsa i itestio monoculo ⁊ i colō ⁊ i fasciis multū fuit retētū q̄ꝺ ē signū colicā p̄cedēs aut pp expulsiue debilitatē: ⁊ cognoscit̄ ēt ex essētia sui: qm̄ q̄ꝺ ex ea hūidū ē aut significat opilationes: aut digestiue malitiā: ⁊ plerūꝫ significat mesaraice debilitatē q̄ hūorē ñ sugit: ⁊ qn̄ꝫ ē pp capitis rheumatismū aut pp comestionē rei q̄ egōnē hūectauit. Q̄ꝺ āt i hūido viscosū ē ꝯplerūꝫ significat liq̄factionē ⁊ hoc ē cū fetore: ⁊ plerūꝫ significat malorū humorū ⁊ viscosoꝝ multitudinē: ⁊ hoc ñ cū mlta exit leuitate: ⁊ pleꝝꝫ significat nutriētia viscosa q̄ comesta fuer̄t ⁊ ñ pauca cū calore forti i ꝯplone ⁊ ñ fuit inter ea digō bona. Sꝫ q̄ꝺ ex ea ē spumosū fortitudis caloris significat ebullitōeꝫ aut multaꝝ vētositatuꝫ ꝑmixtionē. Q̄ꝺ āt ex egōne ē siccū aut laborē significat ⁊ resolutionē aut multā vrine ꝓuocationē aut igneū calorē aut nutriētiū siccitatē aut multā morā i itestis: sicē i suo dicem⁹ ca. Quūꝫ hūiditas sicco q̄ꝺ ē duꝝ admiscet̄ significat ꝙ c⁹ siccitas ē: ꝓpea ꝙ mltū fuit retēta i hūiditatib⁹ ip̄aꝫ exir̄ ꝓhibētib⁹. ⁊ pp p̄uatōeꝫ fellis pūgētis ⁊ festināntis sꝫ quū ibi ñ ē lōga retētio nec hūiditatis i itestia adsūt significatōes cā i ip̄a ē sr̄fluitatis saniose ⁊ pūgētis effusio q̄ ab epe fluxit i eo q̄ꝺ ē corā ipso ⁊ sua eūone ñ q̄euit donec ꝯmisceret̄. ¶ Et ē ēt quū color sui cognoscit̄ egō: ei⁹ v̓o color nālis igne⁹ ē leuis exn̄s igneitatis q̄ si augmētat̄ fell̄ significat mltitudinē ⁊ si miuit̄ significat cruditatē ⁊ maturationis p̄uationeꝫ. ⁊ si alb⁹ fiat qn̄ꝫ ē eius albedo propter opilationē i cānalib⁹ fellis: ⁊ hoc significat ictericiā: ⁊ si cū albedine ē vir⁹ saniei hn̄s odorē magni apostematis significat apertōeꝫ. Sanus quoꝫ q̄ ñ exercitat̄ multotiens egerit vir⁹ ⁊ saniē q̄ ē ei purgatio ⁊ euacuatio laudabilis qm̄ pp

b⁹ remouet̄ ab eo laxitas q̄ ei ꝑ priuatiõez exercitii acciderat queãdmodũ diximꝰ in vrina. Preterea scito ꝙ egõ colorẽ igneũ vehemẽt̃ sup̄fluũ hñs multotiẽs ĩ hora finiũ egritudinũ significat maturatõez ⁊ mlt̃otiẽs significat dispõnis malitiã: ⁊ nigra qdẽ significat taliter q̃liter sũt vrine nigre significatões. Significãt enĩ aut adustionẽ fortẽ aut egritudinis mele maturatõez aut nutriẽs tingẽs aut potitionez rei q̄ meliam euacuat: sꝫ prima ẽ mala: ⁊ illa qdez q̄ est ꝑ purã meliam nõ sufficiẽt cognoscit̃ ex colore sui: imo cognoscẽda ẽ ex acredine sui ⁊ ponticitate ⁊ bulitõe t̃re ex ipa. Et ẽ mala siue sit egõ siue vomitus ⁊ ex ipsius ꝓprietatibꝰ ẽ ꝙ ĩ se luminositatẽ hꝫ.

¶ Ad vltimũ v̓o humor melãcolicꝰ purꝰ pnecãs ẽ ẽꝫ plin quũ egredit̃. s. ẽ mõtis significatõ. ¶ Thimiꝫ v̓o nigri exitꝰ multotiẽs ꝯfert ⁊ illõ ẽ qm̃ melie radicalis exitꝰ vltimã corporis adustionẽ significat ⁊ humiditatũ ipsius ꝑemptõez. viridis aũt egõ caloris ĩnati significat extinctõez ⁊ silr̃ fusca. ¶ Egõ quoqꝫ plerũqꝫ ex sui cognoscit̃ forma ex abscẽtia iflatõis sue aut ex iflatõe: qm̃ iflata sic̃ stercꝰ vacce significat vẽtositatẽ: ⁊ est quũ ex hora sui cognoscit̃: qm̃ quũ egõnis exitꝰ festinat ⁊ horã q̄ egredi solebat ãncedit signũ ẽ malũ: qꝛ fellis significat mlt̃itudinẽ ⁊ v̓tutis retẽtiue debilitatẽ: ⁊ si eiꝰ tardat̃ exitꝰ digestiue significat debilitatẽ ⁊ intestinoꝝ f̃ritatẽ: ⁊ humiditatis ⁊ somni multitudo vẽtositates significat iflatiuas

¶ Colores quoqꝫ ex̃nei ⁊ diuersi mali ex̃it: ⁊ nos ipsos ĩ libꝰ noiabimus ꝑticulari. Que v̓o ex egõne ẽ melior ẽ iũcta q̄ ẽ silr̃ ꝑtiũ ⁊ ĩ q̄ aquositas siccitati ẽ vehemẽter admixta: ⁊ cuiꝰ spissitudo ẽ sic̃ mellis spissitudo ⁊ cuius exitꝰ ẽ facilis ⁊ nõ pũgit: ⁊ cuius color attinet citrinitati ⁊ nõ ẽ multi fetoris nꝫ ẽ p̓uata fetore ⁊ nõ hꝫ gurgulatõez nꝫ rugitũ ⁊ ñ hꝫ spumã: eius exitꝰ ẽ ĩ hora ĩ q̄ solet ⁊ ꝫm q̃titatez q̄ ei qd̓ comedit̃ ẽ ꝓpinqua ĩ q̃titate sui. Et scito ꝙ nõ ois egõnis eq̄litas ẽ laudabilis: nꝫ ois eius lenitas: quãqꝫ sit ꝑ vehemẽtẽ maturatõez ĩ oĩ ꝑte silẽz ⁊ qñqꝫ sit ꝑ adustionẽ ⁊ liq̄factõez silẽs ⁊ tũc qdẽ sit ex deterioribꝰ significatiõibꝰ: ⁊ scito ꝙ egõ q̄ ẽ tẽperate eẽntie q̄ ẽ ad tenuitatẽ nõ ẽ laudabilis nisi quũ nõ sũt cum ea rugitꝰ nꝫ vẽtositates nꝫ ĩ sui exitu paulatĩ ĩtersecatur ⁊ si nõ posẽ ẽ eius exitꝰ sit ꝑ ĩtus molestãs qd̓ ẽ ei admixtũ ⁊ nõ ꝑmittit vt ꝯiũgat: ẽ ãt quũ pleriqꝫ solliciti fuerint de significatõibꝰ q̄ ĩ sudore ⁊ aliis apparẽt rebꝰ. verũtñ de ipis loq ꝓprius ẽ ĩ s̃mone ꝑticulari. ¶ In s̃mone quoqꝫ ꝑticulari silr̃ reperies ex positõis augmẽtũ ĩ re egõnis ⁊ vrine ⁊ reliquoꝝ.

¶ Fen tertia cuius ẽ caplm̃ vnũ ⁊ doctrine qnqꝫ.

¶ Capitulum singulare dictiõis tertie de causis sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ necessitatis mortis.

Medicina in prima diuisione ĩ duas diuidit̃ ꝑtes: ĩ partẽ theoricã ⁊ ꝑtẽ practicã q̄ tñ oẽs sit scientie speculãdi: qd̓ aũt noie theorice ꝓprie designat̃ ẽ illud qd̓ ĩ demõstrãdo s̃nias tm̃ ꝯfert ita ꝙ ĩ demõstratõe opatõis nullo mõ auxiliũ ꝑbet sic̃ ꝑs ĩ q̄ res sciũt̃ ꝯplexionũ ⁊ humoꝝ ⁊ v̓tutũ ⁊ spẽs egritudinũ ⁊ accñtiũ ⁊ cãꝝ: ⁊ illud cui nomẽ ꝓpriũ practice attribuit̃ ẽ qd̓ in demõstrãdo opatõis ⁊ regiminis q̃litatẽ auxiliabit̃ sic̃ ꝑs q̄ nos iuuat ad demõstrandũ quõ sanitatẽ corporis qd̓ ĩ illa ⁊ ex illa dispõne exit custodiamꝰ ⁊ quõ corpꝰ qd̓ talẽ hꝫ egritudinẽ medicemur: ⁊ nꝫ existiet̃ ꝙ ꝑs q̄ dr̃ practica sit opatio ⁊ actio: sꝫ ẽ ars q̄ docet nos quõ sit opandũ ⁊ agẽdũ. ⁊ nos qdẽ iã declarauimus tibi hoc ĩ his q̄ sunt ꝑmissa. ⁊ postq̃ iã expleuimꝰ dictõez primã ⁊ scd̓am ĩ his q̄ sunt ꝑtis medicine q̄ ẽ theorica vlis: ergo nr̃m studiũ nũc reducamꝰ ĩ duabꝰ q̄ remãserũt ad ꝑtẽ ipsiꝰ practicã ꝫm modũ vlem. ¶ Pars aũt ipsius practica ĩ duas distribuit̃ ꝑtes q̄ꝝ vna ẽ scia regẽdi corpora sana q̃lr̃ ĩ sui remaneãt sanitate: ⁊ hec qdẽ custodiẽdi sanitatẽ scia vocat̃. ¶ Et ꝑs eiꝰ s̃a ẽ scia regẽdi corpꝰ egꝝ q̃liter ad sanitatis redeat dispõnez ⁊ vocat̃ scia medicãdi: ⁊ nos qdem ĩcipiemus ⁊ scribemꝰ in hac dictõe s̃monẽ ꝯpendiosum de custodiẽda sanitate. ⁊ dicemꝰ ꝙ ꝓptea ꝙ gñatiõis nr̃oꝝ corpoꝝ principiũ res due fuerũt: quarum vna ẽ spma viri cuius eẽntie certius ẽ qd̓ locũ tenet factoris ⁊ altera ẽ spma mulieris ⁊ sanguis mẽstruꝰ cuius rei certius ẽ qd̓ locũ tenet materiei: ⁊ he due sibe in hoc cõicant ꝙ vnaqueqꝫ eaꝝ est fluida ⁊ humida: sꝫ post diuersificent̃ ⁊ aq̄itas ⁊ terreitas ĩ sanguine ⁊ spmate muliebri plus abũdãt: ⁊ aereitas ⁊ igneitas ĩ spmate virili sup̄at: oportuit aut vt coagulatõis hoꝝ duoꝝ principiũ eẽt coagulatio humida sꝫ terreitas ⁊ igneitas sint iũcte ĩ eo qd̓ ex eis fluit: ⁊ terreitas cũ eo qd̓ ĩ ea exit ex duritie: ⁊ igneitas cum eo ꝙ ẽ ignea ex virtute maturãdi iuuerint se ⁊ coagulatũ duꝝ fecerint ⁊ coagulationẽ quãdã ei attribuerint ⁊ duritiẽ verũtñ hoc ad t̃minũ coagulatõis duroꝝ corpoꝝ non ꝑuenit sic̃ lapides ⁊ vitꝝ ita ꝙ ex eis nihil resoluat̃ aut resoluat̃ qd̓ nõ sensu ꝑcipit̃ tũc nãqꝫ secura eẽnt a nocumẽtis q̄ ꝓpter assiduaz accñt resolutõez ⁊ longissimã: sꝫ res nõ ẽ ita: q̄ ꝓpt corpora nr̃a duabꝰ nocumẽtoꝝ spẽbꝰ sunt exposita q̄ꝝ vnaqueqꝫ cãm hꝫ intrinsecã ⁊ cãm extrinsecam ⁊ vna qdẽ nocumẽti spẽs ẽ humiditatis resolutõ ex q̄ creati fuimꝰ ⁊ hec qdẽ ordinate veniet: ⁊ s̃a ẽ humoris putrefactõ ⁊ eius corruptio ⁊ ipius alteratio vñ fomento vite ꝯueniens nõ ẽ. ⁊ hic qdẽ a primo mõ ẽ alius sꝫ sua ipsius malitia ad siccitatẽ adducat ꝑ ea ꝙ corporis humiditatẽ prius exiccari facit ⁊ ex eo qd̓ nr̃is ꝯueniẽs ẽ corporibꝰ corrũpit: deinde ad vltimũ a putrefactõe resoluit̃ qm̃ putrefactio in primis corrũpit humiditatẽ postea ipam resoluit ⁊ rẽ siccã dimittit cineritiã. ¶ Hec igr̃ duo nocumenta ab aliis nocumẽtis sũt aliena q̄ ꝓpt̃ alias accñt cãs sicut f̃ritas ꝯgelatiua ⁊ venena ⁊ spẽs solõnis continuitatis ꝑnitiosa ⁊ reliq̄ egritudines. Sed due ꝑdicte spẽs huic nr̃e iuestigatõi sũt ꝓpingores ⁊ digniores qꝛ eaꝝ nuitatio ẽ ĩ dispõne sanitatis. Et vnaq̄qꝫ ipaꝝ aduenit ex causis extrinsecis ⁊ causis ĩtrinsecis ⁊ extrinsece qdẽ cause sit sicut aer dissoluens ⁊ putrefaciẽs ⁊ ĩtrisece qdẽ cãe sit sic̃ calor ĩnatꝰ q ĩ nobis exit nr̃as resoluẽs hũiditates ⁊ calores ex̃nei in nob a nr̃is nutrientibꝰ gñãti ⁊ reliq̄ nr̃as putrefatiẽtia hũiditates. ¶ Oẽs v̓o cãe iste se adinuicẽ iuuãt ĩ exiccãdo nos. veꝝ tñ ꝑfectio ⁊ itegritas nr̃a ⁊ potẽtia ꝑficiedi opatõez nõ ẽ nisi ꝑ multã siccitatẽ que nob accit. deide siccitas icessant̃ ꝓcedit donec nos ꝑimat. hec igr̃ siccitas q̄ nob accit res ẽ nob necr̃ia. Nos siqdẽ a principio rei ĩ vltia ꝯsistimꝰ hũiditate vñ ꝓculdubio oꝫ vt calor eã sup̄et qm̃ si ñ ĩ ipa suffocaret̃. ꝓcedit igr̃ ꝓculdubio ĩ ipaz assidue agẽdo ⁊ ĩpaz semp exiccãdo icedit. Qd̓ tñ ex eꝰ exiccatõe apparet ĩ p̓icipio eq̄litati attiet: deide quũ nr̃a corpora ad tẽperate siccitatis ꝑueniũt t̃minũ calor̃ existe

vt erat nõ est siccitas ſm sue siccitatis prie q̃ʒtitateʒ
imo fortior qm̃ materia ẽ mior ⁊ ꝓpter hᵒ ẽ magis
recipiẽs. Inde ꝓculdubio seqꝉ vt siccitas supra sic
citatẽ tẽꝑatã augum̃teꝉ ⁊ nõ cessabit ꝓculdubio qn
assidue augumẽtuʒ sumat donec hũiditates consu
mat. calor igitur innatus est causa extinguẽdi se ipꝫ
accidẽtaliter ꝑpea ꝙ sit causa sui ipsiꝰ materiam cõ
sumẽdi sicut lapides flãma que extinguitur propte
rea ꝙ suã cõsumit materiã ⁊ q̃ʒto plus siccitas ſm
augumẽtuʒ ꝓcedit calor innatꝰ secũdũ diminutio
nẽ incedit. ergo accidit defectus nunq̃ʒ cessans vsqʒ
ad vltimum qui est defectus restaurandi humidita
tẽ loco eius quod resolutũ fuit: defectus igiꝉ sẽper
augeꝉ. Siccitas ergo duobꝰ augum̃taꝉ modis. vnꝰ
eoꝝ ẽ propter diminutionẽ potẽtie recipiendi mãʒ
⁊ alter minoratio hũiditatis i se ꝑꝑ caliditatis resolu
tionẽ. Augumẽtaꝉ igiꝉ caloris debilitas: ꝓpterea
ꝙ siccitas i mẽbroꝝ subã dñatur ⁊ ꝓpter naturalis
hũiditatis diminutionẽ q̃ ẽ sicut mã ⁊ sicut oleũ flã
me lampadis. Flãma nanqʒ duas habet hũitates
aquã ⁊ oleũ vna quarũ cõsistit ⁊ altera extiguitur.
sılr calor inatꝰ i hũiditate cõsistit nãli ⁊ ab augumẽ
to extraneo extinguitur q̃ prouenit ex debilitate di
gerendi: ⁊ ẽ sicut aq̃ hũiditas flãme. ⁊ quũ siccitas
ad cõplemẽtũ accedit calor inatꝰ extinguiꝉ ⁊ mors
subsequitur nãlis. Corpus autẽ nõ ꝑmanet tꝑe quo
perdurat nisi ꝓpterea ꝙ ipsius inata humiditas ꝑ
ma resolutioni resistit caloris mũdani ⁊ caloris sui
corporis in nã sui ⁊ eius qd̓ ex motibus accit suis ac
tã longa resistitione. qm̃ ipe sũt ea i essentia sua d̓bi
liores. imo ipsum stare non facit nisi illud quod re
staurat illud qd̓ ex ea resoluitur ⁊ ẽ nutriens. ¶ Am
plius nos iã declinarauimus ꝙ v̓tus nõ operatur
⁊ vtiꝉ eo nisi usqʒ ad terminũ ¶ Et ars q̄dẽ sanitatẽ
custodiẽdi ñ est ars que a morte securos nos faciat.
nʒ corpus ab extrinsecis nocumentis muniat neqʒ
vnũquodqʒ corpꝰ ad ultimã vite longitudinẽ ꝑdu
cat que est ſm hominẽ absolute: sʒ de duabus rebꝰ
securitatẽ ꝓbet. putrefactionis penitꝰ ꝓhibitione et
defẽsiõe hũiditas ne cito resoluatur. ⁊ ipsiꝰ q̄dem
fortitudine ꝯsistit ut ipsũ vsqʒ ad debitũ tꝑs ſm suã
primã ꝯplexioneʒ ꝑmanere faciat. ⁊ hoc q̄dẽ erit
ꝑꝑ regimẽ rectũ restauratiõis q̃ fit i corpore loco eꝰ
qd̓ resoluiꝉ ſm quãtitatẽ possibilẽ: ⁊ ꝑꝑ regimen ꝓ
hibẽs dominiũ cãꝝ siccitatẽ acceleraꝛ faciẽtiũ exce
ptis cãis q̃ faciũt siccitatẽ debere eẽ ⁊ ꝑ regimen cu
stodiẽs a generatõe putrefactionis ꝑꝑ tutelã corpo
ris ⁊ custodiã apostemate caloris extranei extriseci
aut itriseci: qm̃ oĩa corpora nõ sunt equalia i fortitu
die hũiditatis radicalis ⁊ caloris inati. imo copora
i his exñt diuersa. Vnũq̄dqʒ preterea corpꝰ termi
nũ hʒ i quo resistat siccitati necessarie cõplõe sua ⁊
calore suo inato. ⁊ q̃ʒtitate sue inate hũiditatis a qᵒ
nõ remoueꝉ: ẽ tñ quũ ante adueniũt cãe i siccitatem
adiuuãtes aut aliquo mõ pernecãtes. Et multi qui
dẽ hoium dicũt ꝙ isti sũt termini nãles ⁊ tẽmini ac
cñtales sũt alii. Et q̃si custodiẽdi sanitatẽ ars exꝉ il
la i qua corpꝰ hũanuʒ ad nãlẽ ꝑducat terminum si
ꝯueniẽtia cõſuat. ¶ Huiꝰ ãt custodie administratõi
due attribute sꝉ v̓tutes q̄bꝰ deseruit medicꝰ: vna ea
rũ ẽ nãlis ⁊ vocaꝉ nutritia q̃ restaurat illud quod ex
corpore resoluiꝉ cuiꝰ subã terreitati ⁊ aqueitati atti
net. ⁊ altera ẽ aialis ⁊ ipa ẽ. v̓tus pulsatiua q̃ restau
rat quod ex corpore resoluitur cuiꝰ substantia ẽ ae
rea ⁊ ignea: ⁊ ꝑpea quod nutriẽs nõ fuit silẽ nutrito
nisi i potẽtia id̓ creata fuit v̓tus imutatia q̃tenꝰ nutri
ẽtia mutet i silitudinẽ nutritoꝝ i effcũ ⁊ vt ꝓ cẽto sit
nutriẽs i effectu: Et ad hoc creata fuerunt instr̃a ⁊
canales q̃ sũt ad attrahẽdũ ⁊ expelleñ ⁊ retineñ et
digerẽdũ. ¶ Dicemꝰ ergo ꝙ habene rei i arte cu
stodiẽdi sanitatẽ ꝯsistũt i eq̄litate cãꝝ predictaꝝ cõi
tantium. Ille tñ i quaꝝ qualitate maior necessaria
ẽ sollicitudo sũt septẽ res. Eq̄litas ꝯplexionis ⁊ ele
ctio eoꝝ q̃ comedũꝉ ⁊ bibũꝉ. ⁊ purgatõ supfluitatũ
⁊ custodia ꝯpõnis ⁊ rectificatio eius ꝙ ꝑ nares at
trahiꝉ ⁊ custodia tãgẽtis ⁊ moderamẽ motionum
corporeaꝝ ⁊ aialiũ iterq̃ʒ ẽt sõnꝰ ⁊ vigilie quodam
mõ numerãꝉ. Et tu quidẽ iã sciuisti i his q̃ sũt ꝓmis
sa ꝙ nʒ eq̄litas vnũ hʒ terminũ nʒ sanitas i aliq̃ ex
cõplexionibꝰ i hoc igrediꝉ ꝙ sit aliq̃ sãitas aut aliq̃
eq̄litas i aliquo tꝑe: sʒ ẽ id quod inꝉ duas res existit.
¶ Incipiemꝰ igitur i primis declarare regimẽ infã
tis qui in ultima cõplexionis eq̄litate consistit.
¶ Doctria ꝑ̓ dictõis. iii. q̃ ẽ d̓ nutricatõe. iiii. ꝯtineꝉ. c.
¶ Ca. i. de regie infãtis ex quo nasciꝉ vsqʒ incedat.

PRegnãtiũ. autẽ regimẽ ⁊ mulı
erũ q̃ partui sunt vi
cine i dictionibꝰ scribemꝰ particularibꝰ
Infãtis vero tẽꝑate ꝯplõnis quuʒ na
sciꝉ pleriqʒ sapiẽtũ dixerꝉ vmbilicũ i primis debẽ i
cidi sꝉ q̃ttuor digitos ⁊ cũ lana ligãi mũda q̃ hñ ⁊
sbtiliꝉ sit retorta talr sit retorta q̃lr ne doleat. ⁊ oleũ
cũ pãno sꝉ ipꝫ ẽ poneñ: ⁊ ꝑꝑ ũbilici icisionẽ ꝑceperꝉ
vt vẽaꝝ citriaꝝ ⁊ sãg. dra. ⁊ sarcocolle ⁊ cymini et
vsnee ⁊ myrrhe ꝑtes sumãꝉ eq̄les ⁊ trite ũbilico suꝑ
põãꝉ: ⁊ festinañ ẽ ad corpꝰ ipiꝰ salieñ. cũ salamora te
nuis sal q̃tenꝰ ũbilicꝰ eiꝰ idurescat ⁊ ipiꝰ cutis dura fiat
Ex salibꝰ v̓o ille melior exit cui admista sꝉ sedenegi
⁊ costꝰ ⁊ sumac ⁊ feugrecũ ⁊ origanũ. ⁊ ipiꝰ q̄dẽ na
sus ñ saliaꝉ nʒ os. Cã v̓o qꝛ nob̄ nccriũ ẽ corpꝰ eius
duꝝ facẽ ẽ qm̃ illico quũ nasciꝉ oĩa q̃ ipm tãgunt ei
nocia sꝉ siue cal'a siue fr̃a. siue asꝑa sẽtiat ea: ⁊ hᵒ q̄dẽ
ẽ ꝑꝑ cutis eꝰ sbtilitatẽ ⁊ ꝑꝑ calorẽ eꝰ: qm̃ oẽ qd̓ ipꝫ tã
git sẽtit durũ ⁊ frm ⁊ asꝑũ ⁊ si nob̄ necessariũ fuerit
iteꝝ salire faciemꝰ ⁊ hoc q̄dẽ augemꝰ quʒ multe fue
rit sorditiei ⁊ mltaꝝ hũitatũ. deiñ aq̃ tepida ipꝫ laua
bimꝰ ⁊ eiꝰ nares assidue purgabimꝰ digitis quorũ
vngues sint icisi ⁊ i eiꝰ oculos paꝝ olei ꝓiicimus.
Ani ꝑterea orificiũ minuto digito i circuitu eius est
moueñ vt apiaꝉ obseruañ ẽ ne ipm frigꝰ tãgat. Quũ
qʒ eꝰ ceciderit ũbilicꝰ qd̓ est pꝰ tres aut q̃ttuor dies
erit meliꝰ vt s̄ ipm ponaꝉ cinis coclearꝝ aut cinis cal
canei uituli aut plũbi adusti ⁊ triti cuiuscũqʒ fuerit
cũ vino. Quũqʒ volumꝰ vt fascieꝉ nutrix eiꝰ mẽbra
suauiꝉ tãgẽ dʒ ⁊ qd̓ dilatañ fuerit dilataꝛ. ⁊ qd̓ sbti
liañ sbtiliare: ⁊ oẽ mẽbroꝝ ſm ꝯueniẽtiorẽ figurã fi
guraꝛ ⁊ hoc totũ subtili ꝯp̃ssiõe cũ extremitatibus
digitoꝝ qd̓ q̄dẽ multis facieñ erit vicibꝰ: ⁊ oculi assi
due erũt tergẽdi cũ re q̃ sit sicꝉ seta. Vesicã quoqʒ eiꝰ
ꝓmẽ ꝯuẽit: vt vrine exitus facil' fiat. deide manꝰ eius
extẽdaꝉ ⁊ ipiꝰ brachia ad genua ducãꝉ. ⁊ ipiꝰ caput
istita ligeꝉ ⁊ pileꝰ ei iponaꝉ q̄ suꝑ ipiꝰ caput cõstriga
tur. i domo ꝑtea tẽꝑati aeris q̃ nõ sit fri. ad dormieñ
ponaꝉ. Dʒ ãt vt domꝰ ũbre attineat ⁊ tenebrositati
aliquãtule q̃ a supãte radio non illumineꝉ. Quũqʒ
dormierit oportebit vt caput eiꝰ toto reliquo corpo
re sit altius ⁊ obseruãduʒ erit ne quũ dormierit ali
q̄d colli ipsius aut extremoꝝ eius aut dorsi torq̃aꝉ.

Ipe quoqꝫ i estate aq̄ suaui eq̄li balneādꝰ est. in hyeme v̓o aq̄ eiꝰ ad caliditatē trahat ñ pūgētē: hora v̓o ad ipꝫ lauādū melior ē pꝰ eiꝰ lōgū somnū. ⁊ plerūqꝫ qdē ē ꝯueniēs vt ipe bis i die lauet͛ aut i ordiate ad id qd̓ sit magis tepidū mutet͛ si tp̄s fuerit estiuū. In hyeme āt ñ sit frigior aq̄ q̄ i calitate tēpata exit. ipe qꝫ qꝫ ñ lauet͛ usqꝫqꝫ eiꝰ corpꝰ calefiat. ⁊ rubet͛ icipiat. postea extrahat͛ ⁊ eiꝰ aures custodiāt͛ ne aq̄ i eis igrdiat͛. ⁊ oꝫ qdē ut qū i hora ablutōis accipit͛ sit ƒm hūc mōm. Accipiat͛ māu dextra ⁊ sup brachiū sinistrū sup pectꝰ suū appodiet͛ ⁊ ñ sup vētrē. ¶ Amplꝰ i hora ablutōis ipiꝰ studēdū erit vt ipiꝰ plante ad dorsū eiꝰ eleuēt͛ ⁊ eiꝰ pedes ad caput eiꝰ sbtiliter ⁊ suauit͛ pducāt͛ deide mollibꝰ pānis exiccet͛ ⁊ suauit͛ extergatur. Deide fiat vt i p̄mis sup vētrem sui iaceat. postea supra dorsū ⁊ preter hoc totuꝫ incessāter fricet͛ ⁊ prematur ⁊ figuretur. deinde ad ipsum cum panno faciscian̄ ē redeūdū: postea i ipsiꝰ nares oleū dulce ꝓiciatur qm̄ eiꝰ oculos lauabit ⁊ iporū tunicas.

¶ Ca. ii. de regie lactationis ⁊ retētiōis a lacte.

Qualitas vero lactatiōis eiꝰ ⁊ ipsiꝰ cibatiōis hoc mō obseruāt͛. Oibꝰ modis qbꝰ ē posse lac mr̄is isāti ad sugēdū dādū ē: ipꝫ n. ē nutriēs qd magis sile exit sbe nutriētiū p̄teritorū qbꝰ alebat dū i vētre erat. s. mēstruoꝝ mr̄is qm̄ ipsa sūt q̄ ꝯuertūtur ⁊ fiūt lac ⁊ ipe magis ē recipiēs hoc ⁊ magis ē ei ꝯueniēs ita vt iā expimēto certificatū sit ꝙ extremū mamille mr̄is i os isātis ponet͛ valde ꝯfert ad remoueñ qcqd ei nocet. Bis aūt aut ter i die sugere māmillas oꝫ ei sufficere ⁊ i p̄mis ñ ē multū lactādꝰ. Oꝫ āt ne sit eiꝰ mr̄ q̄ ipsū prius lactat. donec mr̄is ꝯplo tēperet͛. Et meliꝰ qdē vt paꝝ mellis eidē tribuat͛. deiñ lactet͛. Ex lacte quoqꝫ qd puer sugit in mãe bis aut ter emulgeñ ē. deiñ māmilla ei tribuenda ⁊ p̄cipue quū i lacte fuerit macula. Lac autē malū. s. acutū a nutrice isāti ñ ē dādū dū ē ieiuna. Et p̄t hoc ēt due res sūt faciēde iuuamē ei ꝯferētes ad hꝰ vt eiꝰ ꝯplo fortis fiat. quaꝝ vna lētꝰ motꝰ. ⁊ altera est cōsonātia musice ⁊ vox cātilene quē admodū mos ē dū isātes i locis ponūt͛ i qbꝰ dormire debēt. Ex q̄ntitate. n. recipiēdi hec duo sciētur q̄ꝫtuꝫ sit aptꝰ exercitio ⁊ musice quoꝝ vnū ē corpis alteꝝ aīe. Qd si aliq̄ res ꝓhibitoria mr̄is lac dari non pmiserit. siue cā debilitatis ipsiꝰ siue corruptōis lactis eiꝰ siue qr ē delitiosa. eligēda erit nutrix ƒm ꝯditiōes q̄s dicemꝰ. Quaꝝ q̄dā attēdūt͛ i etate eiꝰ ⁊ q̄dā i ipsius figura ⁊ alie i eiꝰ moribꝰ ⁊ alie i formis suaꝝ māmillaꝝ ⁊ quedā i q̄litate lactis ipsiꝰ ⁊ alia i q̄ꝫtitate tēporis qd ē iter eā ⁊ ptū ipsiꝰ. ⁊ alie q̄ sūt ex genere isantis eiꝰ. Quūqꝫ ƒm has cōditōes repta fuerit oportebit vt eiꝰ nutriētia renouādo sint bōa ex tritico ⁊ spelta ⁊ carne agnoꝝ ⁊ hedoꝝ ⁊ pisciū quoꝝ caro nō putresit nec ē dura. Lactuce quoqꝫ sūt nutriēs qd laudat͛ ⁊ amigdale ⁊ auellane. Ex oleribꝰ vero deteriꝰ est eruca ⁊ sinapis ⁊ betadorem. quoniam sāguinē corrumpunt. Et in menta est eius virtus. ¶ Nunc autem dicemus nutricis cōditiones ⁊ a conditiōe etatis ipsius incipiemus. ¶ Dicemꝰ itaqꝫ ꝙ meliꝰ est vt sit etatis que ē iter. xxv. ⁊. xxxv. annos qm̄ hec etas ē iuuētutis ⁊ sanitatis ⁊ cōplemēti. Cōditiōes v̓o figure ipsiꝰ q̄ attēdūt͛ i ꝯpōe eiꝰ sūt ꝙ oꝫ ipsā bōi coloris esse ⁊ collū hr̄e forte ⁊ pectus hr̄e forte et āplū ⁊ musculosāꝫ ⁊ durā hr̄e carnē iter pinguedinē ⁊ maciē tēpatā ⁊ carnosā nō adipe abūdāte.

Secūdum mores v̓o suos ꝯsiderat͛: qm̄ ipsā oꝫ bonoꝝ moꝝ ⁊ laudabiliū eē q̄ tarde a malis aīe passionibꝰ patiat͛ sicut ira tristitia ⁊ timō ⁊ reliq̄ ab istis. ¶ Oēs. n. iste corrūpūt ꝯplonē ⁊ fortasse a lactatōne abstiebit ⁊ pp̄ hoc ꝓhibuerūt qdā ne stolida lactet. Et preter hoc totū malitia moꝝ ipiꝰ cā pducet ad hoc vt isātis puā hēat solicitudinē ⁊ ei paꝝ blandiat͛. ¶ Cōditiōes vero q̄ i forma māmillaꝝ ipiꝰ attēdūtur sūt qm̄ oꝫ ipas eē solidas ⁊ magnas ⁊ sui magnitudie nō sint laxe. nꝫ debēt eē extēse magnitudis ⁊ oꝫ ēt vt iter duritiē ⁊ mollitiē sint mediocres. Secūdū qualitatē vero lactis ipiꝰ ꝯsiderat͛: qr oꝫ vt ipius subā ⁊ qualitas sit tēpate et eiꝰ color attineat albedini q nꝫ sit fuscus nꝫ uiridis nꝫ citrius nꝫ rubeus. Eiusqꝫ odor sit bonꝰ i quo nō sit acredo. nꝫ ponticitas ⁊ ipsius sapor dulcedini attineat. in quo nō sit amaritudo nꝫ salsedo nꝫ a credo. ⁊ oꝫ vt trahat ad multitudinē ⁊ vt eius partes sint siles. ut nō sit subtile fluidū nec multū grossū caseatū nꝫ diuersaꝝ ptiuꝫ nꝫ multe spume. Et eiꝰ qdē sba q̄nꝫ expit͛ ꝙ ē vt d ipso sup vnguē mulgēdo distillet͛. qd si fluit ē subtile. Et si vnguis iclinet͛ ⁊ ñ currat ē spissū. Ipꝫ ēt experit͛ quū i āpulla ponit͛ ⁊ paꝝ myrrhe sup ipꝫ ꝓiicit͛ ⁊ digito miscet͛. pp̄ hoc. n. scit͛ aquositatis ipsiꝰ ⁊ caseitatis ipius quantitas lac eni laudabile ⁊ temperatum est in quo aquositas ⁊ caseitas sunt equales. Quod si aliqua fuerit nobis necessitas lac tale habēs ipsū preparabimꝰ ex parte lactatiōis ⁊ parte nutricis. Ex parte qdē lactationis qm̄ lac qd grossuꝫ fuerit ⁊ mali odoris meliꝰ est vt nō det͛ nisi postq̄ꝫ mulctū fuerit ⁊ i aer͛ morā fecerit ⁊ qd uehemētiꝫ fuerit caloris cōueniēs erit vt nullo mō ieiuno det͛.

Et nutricis qdē regimen est ꝙ si eiꝰ lac grossū fuerit dabitur ei oxymel dispumatū qd cū subtiliatiuoꝝ apoꝫiate sumatur sic̄ mētastꝝ ⁊ isopū ⁊ halce ⁊ origanū mōtanū ⁊ tribuent͛ ei ad comedēdū atharet ⁊ q̄ eis silant͛. In cibo quoqꝫ ipsius iponat͛ paꝝ croci ⁊ p̄cipiat͛ ei ut cuꝫ oxymelle calō euacuat ⁊ tēpato vtat͛ exercicio. Et si eius ꝯplō fuerit cal'a dabit͛ ei i potu oxymel cū vino subtili sil' siue paratū. Qd si eius lac subtile fuerit p̄cipiet͛ vt qescat ⁊ ab exercitio r̄moueat͛ ⁊ cibis nutriat͛ q sāguinē faciūt grossū. Et fortasse dabit͛ ei ad potañ si nō fuerit ibi ꝙ ꝓhibeat vinū dulce aut mustū coctū ⁊ p̄cipiat͛ ei ut diu dormiat. si v̓o eꝰ lac paucū fuerit ꝯsiderabit͛ q̄ sit cā i hꝰ vtꝝ sit malitia ꝯplonis i toto corpe aut i māmill' ipiꝰ ⁊ hꝰ qdē cognoscet͛ p significatōes p̄dictas i capitul' q̄ sūt p̄missa. et post tāgemꝰ māmillas ⁊ si significatū fuerit ꝙ sit i ea calō nutriet͛ tali q̄li ē aq̄ ordei ⁊ spiachia ⁊ q̄ eis similātur. Et si significatū fuerit ꝙ sit i eas frigiditas ꝯplonis ⁊ oppilatiōis aut debilitas v̓tutis attractie augmētabit͛ eiꝰ nutriēs subtile ad calitatē d̓clinās ⁊ uētose sub māmill' ponēt͛ absqꝫ ml'ta ꝯp̄ssiōe. Ad hꝰ quoqꝫ ꝯfert semen bauciaruꝫ ⁊ ipsemet ēt baucie ad hoc ml'tū ꝓsūt. Qd si cā eiꝰ fuerit nutriēs patiens nutriet͛ iure facto ex ordeo ⁊ sursure ⁊ legumibꝰ. i auribꝰ quoqꝫ ipsiꝰ ⁊ i cib ponēde sūt radices feniculi ⁊ semē eiꝰ ⁊ anetū ⁊ nigella. Quidā āt dixerūt ꝙ comedet͛ vba ꝓpe ouiū ⁊ capraꝝ cū lacte qd i eis ꝯtiet͛ valde ē vtile ad hꝰ pp̄ illud ꝙ i eis exit ex silitudie aut pp̄ ꝓprietatē q̄ est i eis. quidā ēt expti fuerūt vt. ꝫ. i. carici aut v̓miū terrenoꝝ siccoꝝ i aq̄ ordei ml'tis diebꝰ sumat͛ ⁊ repierūt optimū: ⁊ silr elixata capitū salsoꝝ pisciū i aq̄ anetis ex eis quoqꝫ

que lac multiplicant est vt butyri vacini.ʒ.i. suma
tur ⁊ ĩ vas ĩ quo puꝝ existit vinũ mittat̃ ⁊ bibat̃.aut
sisamũ ĩ mola tritũ accipiat̃ ⁊ cũ vĩo misceat̃ ⁊ cola
tũ ad bibeñ.det̃. Amplíꝰ mãmille ex stercore turdo
rũ cũ lacte asine ⁊ oleo more empli liniãt̃:aut ex eo
qđ ẽ ĩ interiore pte melõgie elixate.ʒ.i.sũat̃ ⁊ cũ digi
tis ĩ vĩo dissoluat̃ ⁊ ad potañ.det̃. ¶ Medicamẽ va
lidũ. ℞.seis aneti.ʒ.iii.seis andacoche seis porri ana
ʒ.i.seis sulle seis fẽugreci ana.ʒ.ii.totũ cũ succo feni
culi ⁊ melle ⁊ butyro misceat̃ ⁊ ĩ potu sumat̃.Et qũ
lac nocumẽtũ fecerit sui multitudĩe ꝑpea ꝙ ꝯstrictõ
ne retiet̃ ⁊ pp suã spissitudinẽ minuat̃ ꝑ id qđ pauci
existit nutrimẽti ⁊ comestõe eiꝰ qđ paꝝ nutrit ⁊ em
plastro pectori ⁊ mãmillis supposito ex cymino ⁊
aceto aut luto absoluto ⁊ aceto aut lẽtibꝰ coctis in
aceto ⁊ pꝰ ipꝫ potu rei salse vtat̃ ⁊ silr̃ comestiõe mẽ
te.Et mãmillis qdẽ blãdis mãibꝰ multũ fricar̃ lactis
efficit multitudinẽ.Lac vero malũ hñs odorez me
dicañ.ẽ dãdo ĩ potu vini bõi odoris:⁊ ad comeden
dũ dãdo cibũ bõi odoris. ¶ Regimẽ aũt qđ est tra
ctũ ex tpe pꝰ nutricis ẽ qm̃ oꝫ vt ptꝰ sĩ ꝓpiquꝰ: nõ tñ
valde:imo sit a tpe quo pepit mẽsis vnꝰ ⁊ dimidiꝰ ad
minꝰ aut mẽses duo:sitqꝫ ille quẽ pepit masculꝰ ⁊ sit
ptꝰ eiꝰ fm̃ tp̃s nãle ⁊ ñ sit ipa q̃ abortũ fecit nꝫ abortũ
facẽ ꝯsueuerit. Nutrici ꝑterea ẽ ꝑcipieñ.vt tempato
vtat̃ exercitio ⁊ vt nutrimẽtibꝰ bõi chimi alat̃: ⁊ ne vl
loꝰ aliq̃s cũ ea coeat:hoc eni sãguinẽ ꝑmiscet mẽstru
um ⁊ lactis odorẽ corrũpit ⁊ ipiꝰ minuit quãtitatez:ĩ
mo fortasse ĩpregnat̃:ĩ quo nocumẽtũ duobꝰ attinẽs
filiis existit. Et nutrici qdẽ ꝑpea ꝙ illđ qđ ĩ sãguie ẽ
subtile ad ẽbryõis nutrimẽtũ redit:⁊ ẽbriõi qdem ꝓ
pterea ꝙ id qđ ad ipm vẽit ex nutrimẽto ẽ paꝝ iđ ꝙ
aliꝰ lacte ĩdiget.In tota ꝑterea ipiꝰ lactatõe oꝫ ⁊ ꝓpẽ ĩ
eiꝰ lactatõe ꝑma vt aliqđ lactis mulgeat̃ ⁊ vt fluat ⁊
vt ipm ꝑssiõe iuuet̃ ne ꝯtigat vt ex multa suctõe gule
ledãt istra ⁊ meri ⁊ faciãt ipm debilitari. ¶ Et si añ
lactatõem q̃qꝫ vice mellis ad lãbẽdũ det̃ iuuamen
erit ⁊ si cũ pauco vĩo fuerit erit bonũ. Neqꝫ multuz
lac ad sugẽdũ vna vice dãdũ ẽ:imo meliꝰ ẽ vt paꝝ ei
det̃ ad sugeñ. ⁊ sepe paruis intpositis spaciis. Qñqꝫ
eni qũ ad sugeñ.ei dat̃ vice vna tm̃ vt satiet̃:ꝯtigit ex
tẽsio ⁊ ĩflatio ⁊ vẽtositatatũ multitudo ⁊ albedo vri
ne.Si ergo hoc accidit oꝫ ne lactet̃ ⁊ vt famelicꝰ lõ
go tpe teneat̃ ⁊ ut studiũ ĩpẽdat̃ ad hoc dõec istud
digerat̃. Et fꝫ pliñ ĩ ꝑmis diebꝰ qum lactandꝰ est:ẽ
vt in prima die ter lactetur.⁊ si q̃ in prima die ipꝫ la
ctauerit alia fuerit q̃ꝫ mater ipsius erit melius. Silr̃
si nutrici mala acciderit ꝯplõ aut egritudo dolorosa
melius erit vt alia ipm lactet donec sanetur . Et silr̃
si necesse fuerit dare ei medicinã q̃ virtutẽ ⁊ q̃litatem
hẽat dominantẽ.Qũqꝫ post lactatõem dormiturus
ẽ eiꝰ cuna vehemẽti motu nõ ẽ mouẽda:qm̃ lac ĩ ipiꝰ
stõ ꝯcutit̃ imo suauit̃ mouẽda ẽ . Fletꝰ quoqꝫ puus
añ lactationẽ ei ꝯfert. ¶ Nãle ãt tp̃s lactãdi ẽ tp̃us
duoꝝ annoꝝ.Qđ si ĩfãs aliud a lacte desiderauerit
ordinate nõ eẽ ei tribuendũ:nõ tñ est ei violẽter pro
hibẽdũ. Postq̃ꝫ vero duales appere cepint dentes
ipse ad nutriens mouẽdus erit ordinate qđ sit fortꝰ
¶ Res tñ dura ad masticañ.nõ ẽ ei dãda:imo ꝑmo
detur ei panis quẽ ei masticauerit nutrix:deinde pa
nis cũ aq̃ mellis aut cũ vino aq̃to aut lacte.Et tunc
qdẽ paꝝ aq̃ ei tribuat̃: ⁊ ĩ aliq̃bꝰ vicibꝰ q̃ cuꝫ pauco
vino sit mixta:nec ꝑmittat̃ ad repletõem peruenire.
Qđ si vomitus spõte suꝑuenerit ei ⁊ vẽtris ĩflatio ⁊
albedo vrie ab oĩ re abstie eũ:⁊ meliꝰ ẽ vt ipius nutri
ens ei tardet̃ donec inũgatur ĩ balneo.Deinde qum
a lacte amouendus erit.Et oꝫ ẽt vt a lacte ordinate
amoueat̃ ⁊ nõ subito ⁊ vt fiãt ei glãdes ex pãe ⁊ zu
charo.Qđ si ꝑside mãmillas q̃sierit ⁊ eas sp sugere
voluerit ⁊ fleuerit sumẽde sunt myrrhe ⁊ mentastri
ana . ʒ.iiii.⁊ terẽde ⁊ ex eis more empli mãmille epi
thimãde. ¶ Ad sũmũ ãt dicemus ꝙ ĩfãtis regimen
est humectatio ꝑpea ꝙ eius ꝯplõ ad hoc ẽ ꝯueniẽs
⁊ ꝙ ea ĩ sui indiget nutrimẽto ⁊ augmẽto ⁊ exerciti
um tẽperatũ ⁊ non multũ:⁊ hoc quidem ẽ eis sicut
nãle:qm̃ nã quasi accipiendo eũ augmẽtat.Qũ aũt
ambulare ceperit ⁊ moueri duris motibus nõ erit
ꝑmittendus nec ad ambulandũ ⁊ sedendũ ẽ ponen
dus añq̃ꝫ fm̃ mãꝫ ei desideriũ fiat ne cruribꝰ ipsiꝰ ⁊
dorso nocumẽtũ accidat.Et melius qdẽ ẽ vt ĩ ꝑmis
qũ sedet aut sup terrã ãbulet ponatur in corio leni
ad sedenduꝫ ne terre asperitas scalpat ipm ⁊ fustes
aut cultelli ⁊ his similia ex eis que pũgunt aut inci
dunt remoueantur ne sint coram eo ⁊ custodiendũ
ne ab alto labatur loco.Qũqꝫ caninus apparuerit
ab oĩ re q̃ ad masticãdũ ẽ dura abstinendus erit ne
mã vnde canini creantur resoluat̃ pp masticationez
quã desiderat:⁊ tũc qdẽ ipsius gigiue ex cerebro le
poris ⁊ adipe gallinaceo fricari debẽt:ob hoc enim
origo fit facilis. ¶ Qũqꝫ gingiue scindũtur caput ⁊
collũ ex oleo abluto cũ aqua calida cõquassato fri
cãda sũt ⁊ ex oleo ĩ aures ipius paꝝ guttatĩ ĩfũdatur
Qũ ãt iã possibile fuerit vt cũ eis mordeat tũc suuꝫ
masticare desiderat digitũ:q̃pp tũc ei dandũ erit fru
stũ radicis ireos q̃ nõdũ valde siccata fuerit:hoc nã
qꝫ ĩ tpe isto ei ꝯfert ⁊ vlcera ĩ gingiuis ⁊ dolorẽ ꝓhi
bet.Et silr̃ os eiꝰ fricari dꝫ ex sale ⁊ melle ne dolores
isti accidãt:postea iã qũ bñ nati fuerit aliqđ erit dan
dũ ⁊ ex succo liquiritie aut radicis ipsius q̃ nõdum
vehemẽter exiccata ẽ vt ĩ ore teneat:⁊ ꝑterea cõfert
collũ ipsiꝰ fricari qũqꝫ canini nascũtur ex oleo dulci
aut alio dulci oleo:deinde post hoc cũ loq̃ cepit dẽ
tes erunt fricandi ⁊ precipue eorum radices.

¶ Caplm̃.iii.de egritudinibus q̃ infãtibus accidũt

INtẽtio ꝑmissa de medicãdis ĩfãtibꝰ ẽ nutri
cẽ regere. ¶ Et si affuerit suspicio ꝙ in ipsa
sit sãguis repletio minuenda erit aut vento
sanda.Et si repletio ex hũore fuerit ipse erit euacuã
dus.Qđ si necesse fuerit nãm cõstrigere aut soluere
aut vaporẽ a capite ꝓhibere aut mẽbra ãhelitꝰ recti
ficare aut ꝯplonis malitiã ꝑmutare medicãdũ erit
ꝑ ea q̃ comedũt̃ ⁊ bibũtur que ad hoc sũt ꝯuenien
tia.Qũqꝫ medicabitur ventris solutõe aut vẽter ei
de nã euenerit ⁊ fuerit multus aut medicabit̃ vomi
tu aut venerit ei nãliter aduẽtu forti meliꝰ erit vt ipꝫ
ea die alia lactet. ¶ Noicmꝰ ergo particulares egri
tudines q̃ ĩfãtibus accñt.Et ex eis quidẽ sũt apata
q̃ eis fiũt ĩ gigiuis qũ dẽtes nascũt̃ ⁊ apata q̃ eis ac
cidũt ĩ cordis q̃ sũt ĩ partibus mãdibulaꝝ ⁊ spasmꝰ
q̃ fit in eis.Qũqꝫ hoc acciderit ipse digito suauit̃ ꝑ
mẽdꝰ erit ⁊ ex oleis ĩ caplõ originis dẽtiũ nomiatis
fricandꝰ est ⁊ ex melle cũ oleo camemillino ꝯq̃ssato
aut melle cũ therebitĩa ⁊ sup caput aq̃ cal̃a ab alto
ꝓiiciat in q̃ cocta camemilla ⁊ ãetũ fuerit.Et ex eis
ãt q̃ ĩfãtibꝰ accñt ẽ vẽtris solo ⁊ ꝓpẽ cũ dẽtes nascũt̃
de q̃ qdã sũt q̃ dicũt ꝙ fit ꝑpea ꝙ superfluitatem sa

litã saniosam sue gingiue cũ lacte sugit:pol'e tñ ẽ ne
sit ita:immo ꝓpterea ꝙ nã ipedita non bñ digerit:⁊
iõ ꝙ dolor accit: ⁊ ipe qdẽ ẽ q digõez ꝓhibet i debi
lib' corporib'. Et si hoc paucũ fuit ñ de eo tibi curã
dũ erit. Qd si timor affuerit ꝙ ex eo adueniat super
fluitas succurreñ. erit ei embrocãdo ventrẽ ei' ex an
tera aut cymino aut aniso aut seie apii aut vetri ipi'
empl'z supponẽdo ex cymino ⁊ rosis i aceto ĩfusis:
aut spelta i aceto cocta. Et si nõ iuuerit hoc hedi co
agult sexta ps .ʒ.i. ⁊ ꝙ ẽ supra cum aq̃ fr̃a dãda erit
⁊ tũc quoqʒ cauendũ erit ne i ipius stõ lac case' fiat
dãdo ea die aliqd ꝙ vicez lactis obtieat sicut oui vi
tellũ mollẽ aut micas panis i aq̃ coctas aut triticũ
fractũ i aq̃ coctũ. Et ẽ ẽt qñ eis accit vetris ꝯstrictio
qbus i potu tribuẽdũ ẽ sterc' muris aut suppositori
um ex solo melle vehemẽt coctũ faciẽdũ aut cũ mẽ
tastro aut cũ radicib' ireos sic sunt aut ꝯbustis: aut
ad comedẽdũ det eis paꝝ mell' aut terebithine ẽm
q̃ʒtitatẽ unius ciceris ⁊ vet ei' fricãdus subtilit ẽ cũ
oleo aut sup ipi' femur vaccinũ fel poneñ. ⁊ bucor
mariẽ. Et qñqʒ ẽt i ipius gingiuis fit acuitas q̃ sunt
epithimãde ex oleo ⁊ cera. Caro quoqʒ putrida q̃
ẽ salita eis ꝯfert. Et ẽ ẽt qñ eis accit ⁊ ꝓprie qñ ẽ ori
go dẽtiũ spasm' q plm accit ei pp digestiue corrupti
onẽ ⁊ ex mlta neruoꝝ dbilitate ⁊ ei ꝓpe q corp' hʒ
grossuʒ ⁊ huidũ. ẽ ergo medicãd' ex oleo irino aut
oleo liliaceo aut oleo alkãne aut oleo keirino. Et ẽ
ẽt qñ eis accit alcuzez q tũc medicãdus ẽ cũ aq̃ i q̃
coquat sicidis aut ex oleo violaceo mixto cũ oleo
sicionio. Et si existimet ꝙ spasm' q accit sit ex siccita
te ppea ꝙ post febres accit aut post febrẽ vehemẽtẽ
⁊ qa paulati aduenit inũgende sũt iuncture ex oleo
violaceo solũ aut cũ pauco cere albe cõquassato:⁊
sup ipius cerebꝝ ꝓiicieñ. est oleũ violaceũ ⁊ reliq̃
ab istis vehemẽt ⁊ simlr facieñ. ẽ si cuzez siccũ eis ac
cidat. Est ẽt qñ ei accñt tussis ⁊ rheumatism'. Et in
his qdẽ iã pcepunt qdã ut mlta aq̃ cal'a sup ipsius
caput ꝓiiciat cui hoc accit ⁊ ut ipius ligua ex melle
multuʒ liniat deiñ lingue radix pmat ut multum
pbl'atis euomat ⁊ sanet: aut gũmi arabicũ ⁊ draga
gantũ ⁊ semia cydonioꝝ ⁊ succ' liqritie ⁊ penithi su
mat ⁊ quaqʒ die paꝝ ex eis cum lacte illico multo
det ⁊ ẽ qñ ĩfanti anhelit' malitia accit. Opʒ ergo ut
radices auriũ eius ⁊ radix lingue ex oleo iungãt ⁊
fiat ut ipse euomat. sil'r ei' ligua dilatet qm̃ vehemẽt
ꝯfert ⁊ aq̃ cal'a guttati i os ei' distillet ⁊ paꝝ seis lini
cũ melle ad lambeñ. tribuat. Et ẽ cum accit alcula
multũ qm̃ panniculi lingue ipius ⁊ oris vehemẽt
sũt molles vt ñ patiat ipa tangi ex nimia ipoꝝ mol
litie q̃ʒto plus rasura aquositas lactis: qm̃ hoc est
ꝙ multũ ei nocet ⁊ ducit ipm ad cola. Et deterior
qda alcola est q̃ nõ ẽ matura ⁊ nigra ⁊ mortalis ⁊ q̃
sanior ẽ: ẽ alba aut citrina: ⁊ q eã patit medicãdus ẽ
ex aliquo leui medicamine alcula noiatoꝝ in libris
pticularib'. Et ẽ qñ viole trite sole eis sufficiunt aut
cũ rosis ⁊ xilocaratis mixte. Et est qñ succ' lactuce
⁊ solatri ⁊ portulace ei sufficit: ⁊ si fortior ista fuerit
radix liqritie trite. ⁊ ẽ qñ i bothor huidis ⁊ cola ꝯfe
rũt myrrha ⁊ galle ⁊ cortices turis vehemẽter triti
⁊ cũ melle mixte. ⁊ ẽ ẽt qñ eis sufficit rob de moris
solũ acetosum ⁊ rob de succo vue accerbe. ⁊ ẽ qñ cõ
fert ei abluere eas cũ vino aut cũ aq̃ mellis postea
ꝯseq̃nter adhibẽ eis aliqd eoꝝ q̃ dixim' ex dsiccati
uis. Qd si medicamẽ fortius hoc necẽriuʒ fuit vena

rũ meimerã ⁊ corticũ granate balaustiaꝝ ⁊ sumat
ana.ʒ.vi. sumãt ⁊ gallaꝝ.ʒ.iiii. alumis iameni.ʒ.ii ⁊
terãt ⁊ cribellẽt ⁊ puluerizẽt desup. Et ẽ ẽt qñ auri
bus ipius fluxus accit humoꝝ. qm̃ ipis corp' ⁊ pci
pue cerebꝝ vehemẽter ẽ huidũ. Lana i melle ⁊ vino
põtico mixtis cũ pauco aluis aut croci aut pauco
nitri inũgenda ẽ ⁊ aurib' imitenda. Et ẽ qm̃ suffic
vt lana i vino põtico aut i quo paꝝ croci sit missuʒ
itigat ⁊ i aurib' mittat. Et plerũqʒ ẽt accit ei dolor
auris ex uentositate ⁊ huiditate q medicãd' est ex li
tio ⁊ origano ⁊ sale ⁊ zuccaro tabarzet ⁊ lẽtibus ⁊
myrrha ⁊ senib' collogntide ⁊ cedri. Qdcũqʒ coꝝ
fuit coquat i oleo ⁊ i ipas gutati ꝓiiciat. Et est qñ i
cerebro ĩfãtis sit apa calm ⁊ uocat sitibundũ. Et est
qñ multotiens eius dolor ad oculũ pueit ⁊ guttur
⁊ fit iñ facies citrina. Cerebꝝ igr̃ ei' ẽ ifrandũ ⁊ hu
mectãdũ ex corticib' cucurbite ⁊ citroli ⁊ succo so
latri ⁊ succo põtulace ꝓpe cũ oleo rosaceo qdcũqʒ
tñ fuit assidue mutet. Et est cũ i cer̃bro ĩfantis accit
aq̃ cui' curã iã noiauim' i cura capitis ⁊ est qñ ocli
e' iflãtur. Sup ipos igr̃ lutũ cũ lacte ẽ epithimãdũ
deiñ i aq̃ cũ q̃ cocta fuint camemilla ⁊ albedarũgi
abluãt. Et est qñ ei accit ex mlto fletu albedo i suis
pupill' q medicãd' est cũ succo solatri. Et qñqʒ acci
dit coopture ocli ĩfantis sulacũ ex fletu. Et cura ei'
ẽ ẽt succ' solatri. Et accidũt ei febres. ⁊ tũc meli' est
vt nutrix regat ⁊ ei etiã dt aliqd sic succ' granate cũ
oxymelle ⁊ melle ⁊ succ' citroli cũ pauco cãphore
zuccaro: deiñ fiat vt sudet qd fit qñ cãne recentes p̃
mũt ⁊ eaꝝ succ' sup verticez ⁊ sup pedes põit ⁊ ipe
coopit qm̃ cũ hoc sudat. Et est qñ accit ei dolor vẽ
tris ⁊ torquet ⁊ flet. vẽtri ergo supponẽda sit aq̃ cal'a
⁊ oleũ mltũ calm ⁊ paꝝ cere. Et ẽ qñ ei accidũt ster
nutatiões freq̃ntes: ⁊ ẽ qñ hoc ꝯtingit pp apa in pti
bus cerebri. Et si ita fuit medicañ. erit apa ifrando
⁊ epithimãdo ⁊ vngẽdo ex ĩfrantib' succis ⁊ oleis.
Qd si nõ fuit ex apate qd ei accit. bedarũgi tritũ na
rib' ei' erit ĩsufflandũ. Et ẽ quãdo i corpor accidũt
ei bothor: ſʒ qd ex eis vlcerosũ ẽ ⁊ nigꝝ ẽ mortale. ⁊
ẽt si nõ fuerit nisi alcola tm̃ erit mortale q̃ʒto magis
quãdo expãdet. Qd ãt ẽ albũ ẽ sani' ⁊ simlr rũbeũ
Et ẽ quãdo i ei' egrssiõe mlta seqt utilitas. Et ipe q
dẽ medicãde st ex subtilib' dsicatis i aq̃ solutis ex q̃
ipe lauet ⁊ i ea coctis sic rosa ⁊ myrt' ⁊ folia arboris
masticis ⁊ tamarisci ⁊ olea ẽt istaꝝ reꝝ. Bothor ve
ro si sane sint dimittẽda st donec maturẽt dide curẽ
tur. Et si vlcerate fuint fiat eis vngũm ex cerusa, ⁊ ẽ
ẽt quãdo necẽ ẽ lauar eas cũ aq̃ mell' ⁊ pauco nitro
⁊ simlr alcola. Quãdo ãt spisse fuint idigebũt eo qd
sit forti'. Lauabunt ergo tũc ex aq̃ baurac cũ lacte
mixte iõ ut tol'ari possit. Qd si fiat eaꝝ caro vesice
vaporabit ⁊ ifũdet ex aq̃ i q̃ cocte fuint myrt' ⁊ ro
se sqnãtũ ⁊ folia arboris masticis. Sed anteq̃ʒ hoc
totũ fiat nutricis nutriẽs meliorar ꝯuẽit. Et ẽ quãdo
pp mltũ fletuʒ fit in iguie tumor aut accidẽt aliq̃ ex
cãis fissur. In quo qdẽ iã pceptũ ẽ vt ameos terat ⁊
cũ albumie oui ꝯspgat ⁊ desup ponat ⁊ cũ panno
subtili lineo sup ipm strictura fiat: aut lupini amari
adusti ĩfundant i vino ⁊ myrrha ⁊ cocta desup po
nant. His ãt fortiora sũt cal'a stiptica sic myrrha ⁊
cortices cupressi ⁊ eius nuces ⁊ aloes ⁊ acatia. ⁊ illd
i caplo de fissura dicem'. Et ẽ ẽt quãdo ĩfãti accit ⁊
ꝓpe quãdo vmbilic' icidit apa Et tũc qdẽ accipiẽda
st assakel q̃ ẽ aluianis ⁊ terabithina in oleo sisamio

sũt soluēde ⁊ ĩfanti adhibēde ⁊ ex eis sup vmbilicũ
epithima facieñ. Et ē ēt qũ ĩfanti accit ne dormiat ⁊
ĩcessanter ploret ⁊ vt os assidue vagiendo moueat.
Et tc̃ qdē necesse ē vt si posse ē fiat q̃tenꝰ dormiat cũ
corticibꝰ papaueris ⁊ ipiꝰ semie ⁊ oleo ⁊ lactucis ⁊
oleo de papauere supponendo ex eis tpibꝰ ⁊ vertici
⁊ erit ꝯueniēs. Qd̓ si nec̃riũ fuit aliud istis fortius
fiat hoc medicamē. Semē sule nux bendē papauer
albũ semē lini grana chausin portulace semē planta
ginis semē lactucaꝝ ⁊ semē feniculi ⁊ anisũ ⁊ cymi
nũ sumāt ⁊ ex vnoquoq̧ istoꝝ aliqd paulati terat:
deiñ oĩa terant ⁊ cũ eis ps vna psiliũ tosti ⁊ ñ pulue
rizati ponat ⁊ oĩa hec cũ tāto zuccaro q̃tũ ipa sunt
misceāt ⁊ ex eis ĩfanti q̃titas duaꝝ.ʒ.i potu tribuat
Si āt volũtas fuit vt hoc sit fortius cũ eo tñ opiũ po
nat q̃tũ ē tertia hꝰ ptis aut minꝰ. Et ē ēt qũ ĩfanti ac
cidit singultꝰ cui tũc danda ē nux idica cũ zuccaro.
Et ē qũ ĩfanti accit vomitꝰ fortis: cui forsan dabitur
medietas danic vniꝰ gariofilis. Verũtñ qñq̧ ei cõ
fert stõ supponere emplm ex aliquo ꝯstringētiũ vo
mitũ debiliũ. Et ē qũ ĩfanti accit stõi debilitas. Cuiꝰ
qdē stõus tũc ex muscho cũ aq̃ rosis ē liniēdus aut
cũ aq̃ myrti ⁊ ei i potu succꝰ cydonioꝝ tribuat cum
pua gariofiloꝝ q̃titate ⁊ zuccaro aut.iii.octaue.ʒ.
uniꝰ galie muschate cũ pauca q̃titate miue. et ē qũ ĩ
fanti accĩt sõnia terrefaciētia i sõno q̄ plm eueniunt
pp repl̓onez ipius fcām ex multa gulositate. Qũ
ergo cibus corrũpet ⁊ stõus hoc senserit ꝑcedet no
cumētũ a v̓tute sensibili ad v̓tutē formatiuā ⁊ imagi
natiuā ⁊ appebũt ei sõnia terrefaciētia. Opꝫ igit̃
ne stõus ipiꝰ valde pleno cogat dormire ⁊ vt ex mel
le ei ad lambeñ. det ꝙ digerat id qd̓ ē i stõ isto ⁊ de
ponat. Et ē qũ ĩfanti accit apa gule inter os ⁊ meri
qd̓ qñq̧ extēdit vsq̧ ad musculos ⁊ spondiles colli
⁊ tũc qdē ipsius vent̓ suppositorio soluēdus ē: deiñ
ipse ē medicādus cũ aliquo qd̓ sit sic̃ rob de moris
⁊ eis sibi silibus. Et ē ēt qũ ĩfanti dũ dormit vehemt̃
accit oregmon cui semē lini tritũ cũ melle ad lābeñ.
ē tribuendũ aut cyminũ tritũ melle ꝯspsũ. Et ē qũ
ĩfanti accĩt vētris iflatio cuius medicatõez iā noiaui
mus i caplo de egritudinibus capitis. Verũtñ hic
referemus rē ei vehemēter ꝯferentē. Et ē vt origani
⁊ castorei ⁊ cymini ptes sumāt eq̃les ⁊ trite ꝯmiscea
tur ⁊ ei i potu tribuāt quoꝝ sit pondus triũ granoꝝ
ordei. Et ē qũ ĩfanti accit vt eius ĩtestinũ egrediat:
Et tc̃ qdē corticũ granati ⁊ myrti recētis ⁊ cuppula
rũ glandiũ ⁊ rosis siccaꝝ ⁊ cornu ꝯbusti ⁊ aluis ia
meni ⁊ vngulaꝝ capñaꝝ ⁊ balaustiaꝝ ⁊ gallarum
ptes sumēde sũt eq̃les ⁊ i aq̃ adeo fortit̓ coq̄nde do
nec eoꝝ v̓tus egrediat deiñ i eoꝝ apozimate sedere
cogat ipso tepido. Et ē qũ ĩfanti accĩt tenasmon pp
frigus qd̓ ei supuenit cui ꝯfert vt nasturtiũ ⁊ cymini
ana.ʒ.iii. sumātur ⁊ trita cribellent ⁊ butyro veteri
vaccino ꝯspsa ad bibeñ. cum aq̃ fra dent. Est qũ in
ventre ĩfantis v̓mes minuti ꝑcreant ei nimis nociui
⁊ plm circa anũ i quo ēt longi gnānt: sꝫ lati raro ꝓ
creāt i ipo. Lõgi āt medicāt ex aq̃ ascetb d̓ q̄ mo
dicũ i lacte i potu ē tribueñ. sm eius fortitudinē. Et
fortasse nec̃rium erit vētri ipius emplm supponē ex
borobũ ⁊ caule ⁊ vaccio felle ⁊ cologntidaꝝ pulpa
Sꝫ ad puos curādos q̄ sũt i ano eleni ⁊ venarũ
rubeaꝝ ana ps vna sumenda ē ⁊ zuccari sm sui ma
gnitudinē ⁊ deiñ cũ aq̃ ad bibēdũ det. Et ē qñ ĩfāti i
coxa accĩt excoriatio: ⁊ tũc qdē myrtus trita pulue
rizāda ē desup aut radix ircos puluerizata aut rose
trite aut cipeꝝ aut ordei farina aut lentulum.

Ca. iiii. d̓ regie ĩfātiũ qũ mutāt ad etatē pueritie.

O Portet vt tota ĩtētio sit i meliorādo mores
pueri ⁊ moderādo ipos: ⁊ hoc qdē ē vt ob
seruet ne fortis ira nꝫ timor vehemēs ei ac
cidat nꝫ tristitia nꝫ vigile: ⁊ istd̓ fit ꝯsiderando semp
vt ei adhibeat qd̓ desiderat ⁊ appetit: ⁊ ñ pmittatur
eē corā eo aliqd qd̓ ipse abhorreat: ⁊ i hoc due cõsi
stũt vtilitates vna i ipius aĩa vt crescat ipo a pueritia
sua exñte bonoꝝ moꝝ ⁊ fiet ei bitus fixus: ⁊ altera
ē i corpore ipius qm̃ sicut mali hũores malitie ꝯpl̓o
nis spēm sunt seq̄ntes: ita qũ ex ꝯsuetudie acciderit
seq̄t eos ꝯpl̓onis malitia. Ira nāq̧ vehemēt cale
facit ⁊ tristitia multũ exiccat ⁊ pigritia v̓tutes laxat
aĩales ⁊ ꝯpl̓onez ad pbl̓atis ꝓpetatē iclinat. In tpa
mēto ergo moꝝ custodia sanitatis aĩe ⁊ corporis sil̓
ꝯsistit. Cũ āt puer a sõno excitat balneandus ē: de
inde dimittēdus ē ludere hora vna: postea aliqd ad
comedēdũ ei dādũ: deiñ dimittēdus ē ludē ꝓlixus
postea balneādus: deiñ cibandus ⁊ q̃to plus posse
ē aquā sup cibũ bibē ñ ē pmittendus ne cibꝰ crudus
penetret añq̧ digerat. Qũ āt sex habuerit ānos ma
gistro tradēdus erit q̄ eũ doceat i quo ēt gradatĩ est
ordinādus ⁊ nꝫ ē cogēdus assidue i scholis morari
Cũq̧ ad hāc pueñerit etatē minꝰ erit balneādus ⁊
eius labor añ comestionē erit augmētādus: nꝫ vinũ
erit ei dañ. ⁊ ꝓpe qũ aliqs cal̓e ꝯpl̓onis fuit ⁊ humi
de qm̃ nocumētũ qd̓ ex vino timet ⁊ ipm ē cholere
rubee i potatoribꝰ gnātio ei cito adueniet ⁊ vtilitas
q̄ ex vini potatõe gnātur ē vrine ꝓuocatio ⁊ hũecta
tio iuncturaꝝ quoꝝ ñ idiget ipe. Nõ eni eiꝰ cholera
rubea ē multa q̄ i vrina sit ꝓuocāda nꝫ eius iunctu
re humectatõe indigēt sꝫ pmittēdus ē aq̄ꝫ dulcē lim
pidā sm desideriũ i potu sumē. Et hic qdeꝫ erit cur
sus regēdi eos donec ad.xiiii. pueniant ānos cũ sol
licitudie illius quotidiana qd̓ i eis ē ex minoratiõe
hũiditatũ ipoꝝ ex ꝓcessione exiccatõis ⁊ iduratõis
Ordinādi ergo sũt minorādo exercitiũ ⁊ sepando
ab eo qd̓ nos laborare fac̃ iter pueritiā ⁊ adolescen
tiā ⁊ tēperatũ ꝯmittet exercitiũ. Post hāc v̓o eta
tē sit eoꝝ regimē regimē sanoꝝ ⁊ ꝯseruatio sanitatis
Nos igr̃ ad ipam mutemꝰ ⁊ sermonē de rebꝰ pmitta
mus i quo ꝯtinent rei habene i regimie adolescētiũ
necessarie ⁊ ab exercitio incipiamus.

Doctrina fa dictõis tertie de regimine qd̓ ē cõe
albalegbit cuius sunt. xvii. capla.

Caplm. i. de regimine adolescentiũ cõi ⁊ ꝯserua
tiuo summa de exercitio.

P Ropterea ꝙ plm regis ꝯserua
tõis sanitatis est vt
nos exercitemur postea comestio deiñ
dormiēdi regimē: iõ sermonē ab exerci
tio icipe debemꝰ. Dicemꝰ itaq̧ ꝙ exercitiũ est mo
tus volũtarius pp quē anhelitꝰ magnꝰ ⁊ frequēs est
nec̃rius. Et ad ipm qdē perageñ. ꝯuersus sꝫ modũ
sue eq̃litatis ⁊ i hora sua nullo idiget eoꝝ medicam̃
toꝝ q̄ m̄alibꝰ nec̃ria st̃ egritudinibꝰ ⁊ egritudinibꝰ q̄
ea sequũt ⁊ ex eis accidũt: ⁊ hoc qdem ē qũ reliquũ
eiꝰ regimē ꝯueniēs ē ⁊ rectũ: ⁊ hꝰ qdeꝫ declaratio est
qm̃ queadmodũ scis nutrimēto idigentes sumus ⁊
nr̃e ꝯseruatio sanitatis ē ex nutrimēto nob ꝯueniente
qd̓ eq̃le existit i q̃titate sui ⁊ q̄litate. Nullũ āt ex nu
triētibꝰ q̄ st̃ i potētia cũ oĩ totalitate sui ad nutrimētũ

mutaт̃ i effectu: imo i vnaquaq; digõe aliq̃ ex eo su
perest supfluitas ad quã euandã studet nã. Verũtñ
nãe euãtio solũmõ nõ ẽ euãtio ɔpleta: imo ꝓculdu
bio ex supfluitate cuiusq; digõnis remanet abster
sio ꝛ ipressio. Quũq; hoc freq̃nter fiet ꝛ iterabit̃ ꝛ ag
gregabit̃ ex eo aliqd mẽsurã hñs ꝓuenient ex ei⁹ ag
gregatõe supfluitates male corp⁹a multis ledentes
ptib⁹. Qñ eni putrefiẽt egritudĩes gnãbũt putridas
Et si ipa͛ q̃litas fortis fiat malitiã gnãbũt ɔplõnis
ꝛ si ea͛ q̃titates multiplicent̃ ꝓueniẽt inde accñtia
replõnis p̃dicta. Et si ad aliqd mẽbꝝ fluxerit apata
gnãbũt ꝛ ipa͛ fumi sbe spũs ɔplexionẽ corrũpent.
Nobis ergo nece ẽ eas ꝓculdubio euãre. Ea͛ aũt
euãtio sm plurimũ ñ ɔplet̃ nz ẽ ɔueniẽs nisi cũ me
dicinis fiat venenosis q̃ ꝓculdubio nãz frãgũt q̃ ẽt
si venenose ñ eẽnt: ñ posset eẽ qn eas bibẽ nãe labo
riosuz eẽt: queãdmodũ dicit Hyp. q̃ medicina pur
gat ꝛ iueterat. Et p̃ter hoc totũ cũ humore supfluo
euãnt ex hũiditatib⁹ nãlib⁹ ꝛ spũ q̃ ẽ vite sba partez
magnã: ꝛ hoc qdẽ totũ ẽ ex eo qd v̓tutẽ mẽbrorum
p̃ncipaliũ ꝛ eis seruiẽtiũ debilitat: hic ergo ꝛ alia st̃
ipedimẽta repletõis qñ i sui dispõne dimissa fũit aut
qñ euãbit̃. Ampli⁹ exercitiũ ẽ res q̃ magis ꝓhibz
ne replõnis mã ɔgreget̃ qñ alia regimina ɔuenerit
ei ꝛ ẽ id quo calor inat⁹ renouat̃ ꝛ corpori leuitatis
ɔfert vsuz. Ipm nãq; subtilẽ ãplificari fac̃ calorez ꝛ
qd ex supfluitatib⁹ ɔgregat̃ q̃q; die dissoluit ꝛ mot⁹
eas i labẽdo iuuat ꝛ ad loca vñ egressi solẽt pducet
Oib⁹ ergo dieb⁹ ñ ɔgregat̃ supfluitas de q̃ sit curañ.
ꝛ p̃ter hoc ẽ sic̃ dixim⁹ q̃ calorẽ inatũ accresce͂ fac̃ ꝛ
iũcturas ꝛ cordas duras effic̃: quãobrẽ opõnes effi
cere pñt ꝛ a passionib⁹ secure fiũt ꝛ m̃bra apta redit
ad nutrim̃tũ r̃cipieñ. pp illd qd ab ipis ex supfluita
tib⁹ expellit: v̓tus igr̃ attractiua mouet̃ ꝛ m̃broꝝ du
ritiẽ resoluit ꝛ mẽbra facit leuia ꝛ hũiditates subtili
at ꝛ poros dilatat. Exercitiũ ãt relinq̃ns i ethicã
freq̃nter icurrit: qm̃ mẽbroꝝ debilitant̃ v̓tutes ppea
q̃ motũ dimittũt q̃ inatũ eis defert spm̃ q̃ vite cuius
q; membri instrumentum existit.

Caplm. ii. de spẽbus exercitii.

Exercitiũ aliđ ẽ ad qd ꝓuenit̃ ex occupatõe
alicui⁹ hũana͛ opationũ: aliđ ẽ exercitium
pura͛ qd ẽ illđ qd itẽdit̃. s. qd ẽ exercitiũ tãtũ
ex quo exercitii q̃runt̃ iuuamẽta qd hz dñas. Naz
exercitiũ aliđ ẽ multũ: aliđ ẽ paucũ: aliđ ẽ forte ꝛ ve
hemẽs: aliđ ẽ debile ꝛ leue: ꝛ aliđ ẽ velox ꝛ aliud est
tardũ: ꝛ aliđ ẽ athicũ. s. ɔpositũ ex fortitudĩe ꝛ velo
citate: ꝛ aliud ẽ laxũ ꝛ iter oĩa duo extrema repitur
eq̃le. Exercitii v̓o spẽs st̃ luctari ꝛ man⁹ manibus
ɔtorquere ꝛ pcutẽ i mãdibulis ꝛ currẽ ꝛ icedẽdi ve
locitas ꝛ iacere cũ arcu ꝛ salire sursum ad rẽ a q̃ fiat
suspẽsio ꝛ sup pedẽ vnũ. ꝛ cũ ense aut cũ lancea scri
mire ꝛ eq̃tare equos ꝛ caschu manib⁹ qd ẽ vt hõ sup
pedũ extremitatẽ stet ꝛ man⁹ suas ãte ꝛ retro veloci
extẽdat motu. Et he qdẽ st̃ exercitii spẽs nõbilis.

Ex subtiliũ v̓o exercitioꝝ spẽb⁹ ẽ exercitiũ qd fit i
vndatõib⁹ ꝛ i cunis stãdo aut sedẽdo aut iacẽdo aut
puã nauiculã itrãdo aut nauiculã piscatoꝝ. Istis ãt
forti⁹ ẽ vectari i eq̃s ꝛ camelis ꝛ lecticis ꝛ i plaustris
vehi. Et ex fortiorib⁹ qdẽ exercitiis st̃ ea que fiũt
cãpestrib⁹ armis ꝛ ẽ vt hõ cursuz stringat suũ i loco
cãpestris ludi vsq; ad finẽ: deiñ retro redeat ꝛ icessã
ter spatiũ q̃q; reuersiõe minuat donec i medio stet
capite reuerso. Et ex eis ẽ loca costa͛ q̃ st̃ sub ascell⁹
manib⁹ ad añriora porrectis brachiis v̓berare ꝛ ma
nus ad iuicẽ pcutere ꝛ i plano salire ꝛ i alto ꝛ ludẽ
cuz v̓gis alcheisiran retortis. Et cum pila magna ꝛ
pua ꝛ ludẽ cũ reuolutõe v̓ga͛: ꝛ i adiutorii muscul⁹
se ad iuicẽ capiẽdo ꝛ eleuare lapidez ꝛ equos currẽ
ꝛ ipos i circuitũ retroducẽ. Elũbatase quoq; mltas
hz spẽs: ex qb⁹ ẽ vt q̃sq; luctantiũ i medio sui ɔparis
man⁹ suas teneat ꝛ ipm ɔstringat ꝛ q̃sq; ipsoꝝ labo
ret vt a suo socio soluat̃ altero ipm tenẽte. ꝛ est ẽt vt
manus suas supra suũ ɔparẽ ɔtorq̃at ꝛ dexterã suã
ad sui ɔparis dextrã porrigat ꝛ sinistrã ad sinistram
ꝛ facie ipius ad illius faciẽ ɔuersa ꝛ ipe eleuet eũ ad
supiora: deiñ reuoluat eũ ꝛ qñq; icuruet̃ ꝛ qñq; eri
gat̃. Et ex eis est ipulsio q̃ duob⁹ fit pectoribus. ꝛ ex
eis ẽ vt q̃sq; eoꝝ sui ɔparis colluz teneat ꝛ ipm ad
terrã trahat: ꝛ ex eis est pedes torq̃re ꝛ ipo p̃mere ꝛ
calcaneos sui ɔparis sui calcaneis apire ꝛ q̃ his silia
exñt ex modis quos luctatores faciũt. Ex exerci
tiis v̓o velocib⁹ ẽ vt q̃sq; duoꝝ ɔpariũ locũ cuz suo
ɔpare velociter pmutet ꝛ saliendo ad posteriora re
trorsuz tẽdat: ꝛ alẽa ad añriora sz ordinẽ aut absq;
ordine: ꝛ ex eis ẽ exercitiũ qd fit duab⁹ acubus sub
selioꝝ ꝛ freq̃nt̃ ad posteriora saliẽdo: ꝛ ẽ vt hõ stet i
aliquo loco: deiñ a duobus sui lateribus duas sub
sellioꝝ acus i t̃rã figat iter q̃s sit vnus passus postea
icedat mutãdo q̃ a dextra ẽ ad sinistrã ꝛ q̃ a sinistra
ad dextrã ꝛ sit hoc q̃zuelotius poẽ fiũt. Et exer
citia qdẽ fortia ꝛ velotia fiunt gẽtibus admixta aut
exercitiis suauibus: ãplius exercitia fieri debẽt sm
diuersos mõs ꝛ ñ sm vnuz ẽ stañ. vnũqd p̃terea mẽ
bꝝ exercitiũ hz sibi ꝓp̃uz: ꝛ manũ qdẽ ꝛ pedũ exer
citiũ ñ ẽ res oculta. Pectus v̓o ꝛ mẽbra anhelit⁹
qñq; exercitãt̃ voce graui ꝛ magna ꝛ qñq; acuta ꝛ
iter eas mixta. ꝛ h⁹ ẽt exercitiũ ẽ ori ꝛ vulue ꝛ ligue
ꝛ collo ꝛ decorat colorẽ ꝛ mũdat pectus ꝛ ipz exer
citat cum exsufflatõe ꝛ retẽtõe anhelitus: ꝛ hoc erit
toti corpori aliqd exercitiũ ꝛ ipius dilatat cãnales:
verũtñ magnã lõgo tp̃e efficẽ vocez ẽ timorosũ: ꝛ si
q̃ fortis ẽ pduret necr̃ia fit multa aeris attractio in q̃
ẽ timor. ꝛ si sit lõga erit nece multũ expellẽ aerem in
quo magn⁹ existit timor. Ad legeñ. p̃terea suauit̃ ẽ
icipieñ. deiñ vox ordinate ẽ exaltãda postea qñ vox
fortior fcã fiũt ꝛ crescit ꝛ lõga fiũt tp̃s ipsi⁹ poneñ. ẽit
tẽpatũ: qm̃ tũc magnũ affert iuuamẽtũ. Qd si ei⁹ tp̃s
ꝓlõgabit̃: erit i ipo timor tẽpatis ꝛ sanus. Vnusq̃sq;
p̃tea hõ sz se hz exercitiũ. Exercitiũ v̓o qd ẽ d̓bile
sic̃ reuolutio i cuna illis ẽ ɔueniẽs quos febres debili
tauert̃ ꝛ ɔualescẽtib⁹ q̃ se mouẽ ñ pñt nz sedẽ ꝛ quos
ellebori potio debilitauit ꝛ q̃ sic̃ ipm st̃ ꝛ egritudi
nẽ i diaphragmate hñtis. Quũq; suauit̃ fiet dormire
faciet: vẽtositates dissoluet ꝛ ɔfert reliq̃s egritudinũ
capitis sic̃ stupori ꝛ obliuioni ꝛ ɔmouebit desideria
ꝛ nãz excitabit. Qñ ãt sup lectũ fiet mot⁹ erit ɔue
nictius ei q̃ hz sic̃ hemitriteum ꝛ febres ɔpositas ꝛ
phlaticas ꝛ hñti hydropisim ꝛ dolorẽ podagricũ ꝛ
egritudines renũ qm̃ hec iundatio mãz effic̃ aptam
euulsioni: ꝛ debile qdez ei q̃ ẽ debilior ꝛ forte ei q̃ est
fortior. In plaustris ãt vehi has effic̃ opatões: sz hu
mores magis q̃z h⁹ i ebulire fac̃. Et ẽ ẽt qñ qdẽ plau
stris vehunt̃ facie retrouersa qd visus d̓bilitati ꝛ ei⁹
obfuscatiõi magnũ ɔfert iuuamẽtũ. In puis v̓o naui
b⁹ ꝛ magnis ferri cõfert lepre ꝛ hydropisi ꝛ apople
xie ꝛ fritati stõi ꝛ ei⁹ iflatiõi: qm̃ qñ coraz littorib⁹ ma
ris fiũt ɔmouebit̃ ei vomit⁹: ꝛ deiñ q̃escet ꝛ ɔfert stõ
sz nauib⁹ ferri i mare altũ ẽ forti⁹ i remouendo egritu
dines q̃s noiauim⁹ ppea q̃ sm aĩaz letitia ꝛ tristitia

diūſificant̄ ꝛ ſm mēbra nutriēdi eoꝝ: ergo exercitiū
corporis exercitiū ē ſequēs. Viſus ꝑterea exercitat̄
res iſpiciēdo minutas: ꝛ q̄nq̄ ordināndo ipm vt res
luminoſas leuit̄ ītueat̄. ¶ Audit̄ ēt exercitat̄ ſonos
auſcultando occultos ꝛ q̄nq̄ auſcultādo magnos
Vnūq̄dq̄ ēt mēbꝝ exercitiū h3 ſibi ꝓpꝛiū: ꝛ hoc q
dē i ꝯſeruatōe ſanitatis cuiuſcūq̄ mēbri referemus
qū libꝝ diſponem' ꝑticulare. ¶ Exercitio ꝑtea vtēſ
ſibi cauē d3 ne exercitii calefactō ad id qd̄ ex mēbris
ſuis ē debile pueniat niſi ſm mōs ꝯſeq̄ndi: vbi gr̄a
d3 ut cui varices accidūt pedes i exercitio quo vtit̄ n̄
multū moueat: ſ3 ipm diminuat ꝛ ſuū pficiat exerci
tiū cū eis q̄ ſūt corporis ſupiora ſic collo ꝛ capite ꝛ
manib' iō vt exercitii opatio ad ipi' pedes a ſupiori
b' pueniat ¶ Corporis ꝑpea debilis exercitiū d3 vt
ſit debile ꝛ fortis vt ſit forte. Et ē tibi ſciēdū qd̄ vnū
q̄dq̄ mēbꝝ p ſe hēat exercitium qd̄ ē ſibi ꝓpꝛiū: vt
queadmōd3 oculo ē ꝓpꝛiū ītueri qd̄ ē ſbtile ꝛ gutturiſ
vocē igroſſare vel augmētare poſtq̄ hoc ordinate
fit ꝛ ſilr̄ dens ꝛ auris: ꝛ codē mō oē i ſuo caplo.

¶ Caplm̄.iii. de hora incipiendi exercitiū ꝛ mēſurā
di ꝛ ordinandi ipſum.

Hora q̄ ītceptō exercitii ꝑparat̄ d3 vt corp' ſit
mūdū ꝛ ne i ꝑtib' ītraneoꝝ ꝛ venaꝝ chimi
ſilueſtres ꝛ mali exiſtāt quos exercitiū i cor
pore diffundat ꝛ vt cib' exteri' iā ſit digeſt' i ſtō ꝛ epa
te ꝛ venis ꝛ vt alteri' cibi hora iā aduenerit. Et hoc
qde3 declarat vrine ſm ſbam ꝛ colorē maturatio ꝛ
erit hec ꝑma hora digōnis. Qū eni iā lōge fūit ꝛ nā
aliquo tpe i nutrimēto miniſtrare deſierit ꝛ igneitas
i vrina accēſa fūit ꝛ citrinitatis nālis termīn' trāſierit
exercitiū ipediēs erit qm̄ vtutē dīcīet: ꝛ pp hoc dixe
rūt qdā ꝙ qū forte exercitiū necriu3 ē bonū ē ne ſit
ſtōus vehemēt̄ ianit̄: imo fiāt eo paucu3 nutriēs: ꝛ i
hyeme qdē ſit groſſu3 ꝛ i eſtate ſubtile. ¶ Ampli' q
exercitat̄ ſi ē plen' meli' ē q̄3 ſi exercitet̄ qū ē vacu': ꝛ
meli' ē vt exercitet̄ qū ē calidus ꝛ hūidus q̄3 vt exer
citet̄ dū ē frigi. ꝛ ſic. Et ex horis qdē ipius melior eſt
eq̄litas. Eſt āt qū exercitiū hoīes calē ꝛ ſicce ꝯplonis
ad egritudines pducit: qū igr̄ diſceſſerit ab eo ſana
bit. Op3 ꝑterea vt q exercitat̄ icipiat ꝛ ſupfluitates
ab iterioꝛib' expellat. ſ. iteſtinis ꝛ veſica: deīn exerci
tet̄. verūtū ꝑparatōis fricatōe ꝑus vtat̄ q nā3 vniſi
cet ꝛ poros dilatet: ꝛ d3 vt fricatio cū re aſpa fiat: de
inde oleo iungat̄ dulci poſtea ſm ordinē iungat̄ do
nec mēbꝝ ꝑſſione n̄ vehemētis penetratōis ꝯpmat̄
ꝛ fit hoc manib' multis ꝛ diūſis obuiantib' ſitib': iō
vt hoc ad oēs muſculoꝝ pueniat ptes: deīn dimitta
tur fricat' ꝛ exercitari icipiat. In tpe āt veris horaꝝ
ipius melior ē q ē iuxta meridiē i domo tēpata: ꝛ in
eſtate d3 ipm ꝑcedē. ¶ In hyeme vo rōni ꝯueniēs
erat vt fere vſq̄ ad nocte tardaret: ſ3 alia ꝓhibentia
hoc vetāt: i hyeme igr̄ loc' tepefieri d3 ꝛ tēperate ca
lefieri deīn exercitio vtēt̄. i hora q̄ melior exiſtit ſ3 il
lud qd̄ dixim' i digōne nutriētis ꝛ expulſiōe ſupflui
tatū. In q̄titate āt exercitii tres res ſt̄ conſiderāde.
Vna eaꝝ ē calor: qm̄ dū i ipo bonitas auget̄ adhuc
ē hora: ꝛ ſa mos': qm̄ dum leues pſeuerāt adhuc ē
hora: ꝛ tr̄tia mēbroꝝ diſpō ſm ipoꝝ iſlāmationez:
qm̄ dū ipſoꝝ auget̄ iſlāmatio adhuc ē hora. Qū āt
diſpōnes iſte minui ceperint ꝛ ſudor vapoꝛalis ꝛ re
ſudatio liq̄da fcā fūit dimittēdū erit. Qū āt dimiſſū
fūit redeūdū ē ad oleū qd̄ ſudare fac̄ ꝑcipue ſi anhe
litū ſui exercitās tenuerit. Qūq̄ die ꝑmo ſminū ex
ercitii ipſius cognouis ꝛ ip3 nutriuis ꝛ nutrimētis
quātitatē quā tolerare valet cognoueris nil i ſa dic
mutes: ſ3 nutriēs ipius ꝛ exercitiū i die ſecundo mē
ſura ſm eius terminum in die ꝑma.

¶ Caplm̄.iiii. de fricatione.

Fricatio alia ē dura que extēdit vel iſpiſſat:
alia ē mollis q̄ laxat: ꝛ alia ē mlta q̄ macre
ſcere fac̄: ꝛ alia ē tēperata q̄ igroſſat. Qūq̄
hec ꝯpōnēt̄ ꝓueniēt paria noue: ꝛ ē ēt fricatio q̄ eſt
aſpa. ſ. cū pānis aſpis q̄ ſanguinē3 ad exterioꝛa velo
citer trahit: ꝛ alia ē leuiſ cū palma aut cū pānis leni
b' q̄ ſanguinē ꝯiūgit ꝛ ip3 i mēbro ꝯtinet. Qd̄ āt ex
fricatōe q̄rit̄ ē corpoꝝ raroꝝ iſpiſſatio ꝛ mollu3 idu
ratio ꝛ ſpiſſoꝝ rarificatio ꝛ duroꝝ mollificatio. Eſt
ꝑterea ꝑparatōis fricatio q̄ ē añ exercitiū ꝛ icipit fie
ri ſuauit̄ q̄ qū volūtas ſurgendi adeſt ſtringit ꝛ idu
rat. Et ē fricatio reductōis q̄ ē poſt exercitiū ꝛ voca
tur ēt fricatio qeſcē faciēs ꝛ qd̄ i ea itēdit̄ ē ſupfluita
tū i muſculis retētaꝝ reſolō ex eo qd̄ p exercitiū nō
eūat̄ vt vaporet ꝛ n̄ accidat fatigatō: ꝛ d3 qdē vt hec
fatigatio mollit̄ ꝛ ſuauit̄ fiat. S3 q̄ ex ea melior ē ipa
q̄ ē cū oleo q̄ cū duritie ꝛ groſſitie ꝛ aſpitate faciēda
n̄ ē: qm̄ mēbra ide exaſpant̄ ꝛ pueri ab augmēto ꝓhi
bent: ſ3 i adoleſcētib' ē ei' ipedimētū min'. Qd̄ ſi in fri
catōe ꝯtingat error q ad ptē duritiei dclinet ē ſanior
errore q ad mollitiei ptē declinat: qm̄ forte reſolōne3
facil' ē corrigē q̄3 molli fricatōe ad recipien̄. corꝛup
tōe3 ꝑparare: ſ3 fricatio dura ꝛ aſpa qū ſupflua fūit
i corpore pueroꝝ ipos creſcē ꝓhibeat. Et tu qdem
nūc iuenies p' apō rememoratiōe3 hore fricatiōis ꝛ
ꝯditionu3 ipi': verūtū i hac hora reductōi declarati
onē addem' ¶ Dicem' itaq̄ ꝙ ipa ꝓ certo ē ac ſi eēt
altera ps exercitii i q̄ cū oleo icipien̄. ē ꝛ fortitudine:
deīn cū ea ad mediocritatē ē declinādū n3 dū in ſua
exiſtit fortitudie ē dimittēda: ꝛ meli' qdē ē vt du3 fit
multe ſup eā ꝯiūgāt̄ man'. Fricat̄ ꝑterea mēbra ſua
fricata poſt fricatōe3 extēdē d3 vt ab eis ſupfluitateſ
expellāt̄ ꝛ faſciā ſumat q̄ ad ptē mēbroꝝ diu3 ipſis
extēſis ꝓcedat ꝛ q̄3to plus poterit ſuū ꝯtinēat anhe
litū ꝛ ꝑcipue qū muſculi vētris laſſi fient ꝛ pectoris
muſculi ſi facile fūit extēdēt: poſtea ēt muſculi vētriſ
i fine rei paꝝ extēdāt̄ vt iteſtina ide aliquā hēant re
ductōe3 ꝛ iter hoc ꝛ hoc eat ꝛ ſe ſupinū ꝓiciat ꝛ ſu
os pedes pedib' ſui ꝯparis ꝯmiſceat. ¶ Exercitiu3
vo excellētes aerē iter ſua ꝯtinet exercitia: ſ3 tū̄ redu
ctio q̄nq̄ i medio iterponit̄ exercitio. Ipm nāq̄ di
mittit̄ ꝛ deīn ad ipm redit̄ ſi ꝓlōgandi exercitiū vo
lūtas affuerit. Nō āt multa idiget fricatōe cū oleo q
vult reductōe3 niſi i ipo diſpoſitō fūit q̄ ſibi n̄ placet
ꝛ niſi n̄ reductōe3 q̄rat. ꝙ ſi fatigatōe3 ſenſerit oleo i
ungat̄ ſic̄ noiabim'. Et ſiccitatē ſi ſēſerit fricatio aug
mentāda erit donec ad eq̄litatē pueniat. ¶ Fricatio
ꝑpea q̄nq̄ iuuat ꝛ fortis ꝯſſio qū tps ē dormiēdi:
qm̄ corp' alleuiat et hūiditateſ ad iūctas fluē ꝓhib3.

¶ Caplm̄.v. de balneo ꝛ noiandis balneis.

Hic āt hōi i c' regie nr̄ ꝯſiſtit ſermo balnea
tio reſolutōe3 faciēſ n̄ ē necria: qm̄ corp' ipi'
ē mūdū: ꝛ n3 q balneo indiget eget ipo niſi
vt ab ipo hēat calorē ſbtilē ꝛ hūiditatē tēpatā. Qua
pp iſti i ipo n̄ multā debēt facē morā. Qd̄ ſi i fonte3
deſcēderint i ipm igrediāt̄ quouſq̄ ipaꝝ ruber ꝛ in
flat̄ ſupficies ꝛ i pncipio reſolōnis ab eo remoueāt̄.
Et aer i circuitu eoꝝ aquā dulcē fūdēdo humectet̄:
deīn velocit̄ lauet̄ ꝛ egrediāt̄ ¶ Op3 ꝑterea ne exer

citat⁹ ad balneuз velocit̃ pgat donec pfecte quiescit.
Balnea℞ v̉o dispōnes ⁊ ea℞ ꝯditiões iā declaraui
⁊ i alio loco retuli. Verūtñ qȯ hic dicē debem⁹ ē ꝙ
oēs balneādi ſm ordinē balnei caſas igredi debent
⁊ nз i domo caľa moret̃ niſi ſm q̃ztitateз q̄ eis nocu
mētū ñ iſerat ⁊ reqeſcē faciat pp ſupfluitatē resolōnē
⁊ corporis ad nutriēs ꝑparatōeз a debilitate ipз cu
ſtodiēdo ⁊ ab aliq̄ forti cā℞ febrium putridarum.
Qui v̉o ipinguari desiderat balneū post ꝯmeſtio
nē igrediat̃ ſi ſecur⁹ fuit ne opilatões accidant. Et
q bñ ſe cuſtodire voluerit ſi caľe fuit ꝯplonis oximel
bibat pp oppilationū ꝓhibitōeз: ⁊ ſi frigide fuit cō
plexionis diamentaſt℞ ſumat ⁊ diatrionpipereon.
Qui āt vult resolōneз ⁊ macreſieri balneādus ē
dū ē famelic⁹ ⁊ ibi mltū moret̃. Sз q ſanitatē vult
ꝯſeruare balneū igredi dз poſtq̄z digeſtū ē qȯ ē i ſtō
⁊ i epate: ⁊ ſi timet vt cholera ebulliat rubea ſi h⁹ ſe
cerit ⁊ ſe ieiun⁹ balneauerit añ balneatōeз rē ſumere
dз ſubtilē quā comedat. Et q v̉o caľe exiſtit ꝯplonis
cholera abūdāſ rubea hoc ē ei necriuз ⁊ h⁹ ab igreſ
ſu dom⁹ balnei caľitate ꝓhibēdus ē. Ex eis āt qb⁹
iſti cibāt̃ meli⁹ ē panis i ſucco fructuū iſuſus aut i aq̄
roſis. Et ſe cuſtodire debēt ne rē f̃ram actu bibāt in
egreſſione balnei aut i balneo: qm̄ pori ſt apti q̃r fri
tas ñ tardat̃ qn ad mēbro℞ ṗncipaliū corpora ꝓce
dat ⁊ ipo℞ corrūpat v̉tutes/ ab oī quoq3 re vehemē
tis caľitatis ſe cuſtodire debēt ⁊ ꝑcipue ab aq̄: qm̄ ſi
eā ſumpſerit timeñ. erit ne cito ad m̄bra penetret ṗn
cipalia ⁊ accidat pthiſis ⁊ ethica. Preterea ſibi ca
ueāt ne cito balneū egrediāt̃ ⁊ caput poſt ipm̄ diſco
opiāt ⁊ corp⁹ ad recipieñ. f̃ritateз exponāt. A bal
neo v̉o egredi debēt ſi tp̄s fuit hyemiſ ſuis bñ coop
ti pānis. Sз q febrē hз a balneo ſe cuſtodiri dз i bo
ra febris ⁊ q ſolōneз hз ꝯtinuitatis aut ap̄a. Et tu q
dē iā ſciuiſti ex eo qȯ ꝑceſſit ꝙ balneū ē calefaciēs ⁊
if̃rans ⁊ hūectās ⁊ d̉ſiccās ⁊ iuuās ⁊ ipediēs. Et
ei⁹ qdē iuuamenta ſt ſōnū facē ⁊ apire ⁊ abradē ⁊ re
ſoluē ⁊ digerē/ ⁊ nutrim̄tuз ad cutis ſupficiē attrahē
⁊ ipi⁹ iuuam̄tū ñ ē niſi i roſolōne ei⁹ qȯ reſolui volūt
⁊ i expulſione ei⁹ qȯ volūt expelli i pte nāli ⁊ i reten
tōe vētris ⁊ remotōe fatigatōiſ. Eius āt ipedimē
ta ſt d̉bilitare cor ſi multū morati fuīnt ⁊ facē ſynco
pim ⁊ nauſeā ⁊ hūoreſ qetos mouē ⁊ eos ad putre
factōeз ꝑpare ⁊ cū eis ad m̄bro℞ debiliū receptacu
cula declinare: ergo ab eis accidēt ap̄ata in occulto
membro℞ ⁊ in eorum ſuperficie.

Caplm. vi. de ablutione que fit cuз aqua f̃ra.

Hoc qdē ꝯueniēs ñ ē niſi c⁹ regim̄ vndiq3 cō
ſeruat̃ ⁊ c⁹ etas ⁊ v̉tus ⁊ figura ⁊ tp̄s ſt ꝯue
niētia: ⁊ nз faſtidiū nз vomitū nз ventrē nз
vigilias nз rheumatiſmos hз: nз ē puer nз ſenex ⁊ i
hora i q̄ ipi⁹ corp⁹ ē leue ⁊ mot⁹ ꝯueniētes. Et ē qū h⁹
ſit p⁹ ablutōeз aq̄ caľa fcāз ad hoc vt exteriora fiant
fortiora ⁊ vt calor retineat̃ nālis. Qȯ ſi voluntas af
fuerit vt iſtȯ ſit dз ne aq̄ multū ſit f̃ra: imo ſit tēpata
⁊ ē qū hoc ſit p⁹ exercitiū: ⁊ tūc qdē dз vt fricatio añ
ipāз fiat fortior q̄z ſolebat: ſз inunctio ſit ex oleo quē
adinōз ſolebat ⁊ ſit exercitiū p⁹ fricatōeз ⁊ inūctōeз
tēpatā aut ſit pa℞ velocius q̄z ſolebat. Deiñ p⁹ exer
citiū i aq̄ f̃ra ſubito natet vt ipſius mēbra ſimľ dura
fiāt poſtea pſeueret i ea ſm mēſuram ſue leuitatis ⁊
q̄ztū tolerare valet añq̄z ſupueniat horripilatō: deiñ
qū egreſſus fuit fricet̃ ſic̄ noiabim⁹ ⁊ eius cib⁹ augm̄
tū ſuſcipiat ⁊ potus diminutiōeз. Et ꝯſideret tp̄s re
uerſionis ſui coloris ad ipз ⁊ caloris eius ex quo ſi
velox fuit ſciet̃ ꝙ eiuſ mora fuit moderata: ⁊ ſi tarda
fuit ſciet̃ ꝙ mora ꝓlixior fuit q̄z debuit. Ipe igr̃ alio
die mēſuret̃ ſз ꝙ ex hoc ſcitū fuit. Et ē qū poſt frica
tionē ⁊ coloris ⁊ caloris reuerſionē ite℞ aq̄з igredit̃
ſз q hoc agē voluerit gradati i ipo ꝓcedat ⁊ calidio
re die q ē i eſtate hora feruoris ṗus incipiat ⁊ ſibi ca
ueat ne vētus ſit ibi ⁊ ne illȯ poſt coitū pagat: nз p⁹
cibū q ñ ſit digeſtus nз faciat hoc poſt vomitū neq3
eūatiōem nз poſt colicā paſſionē nз vigilias nз cor
poris debilitatē nз ſtōi nз poſt exercitiū niſi q illud
agit ſit valde fortis ſm modū quē diximus. Cuз
aq̄ āt f̃ra lauari ſm mōs quos diximus calorē nālē
ſubito ad iteriora pellit. Poſtea ꝯfortat ipm̄ vt for
tior fiat ⁊ egrediatur extra multum.

Ca. vii. de regimine eius qȯ comedit̃ ⁊ bibit̃.

Oportet vt ſanitatis ꝯſeruator ſtudeat ne ci
bi ipſius ſba ſit aliqȯ nutriētiū medicinaliū
ſic̄ olera ⁊ fructus ⁊ reliq̄ ab ipſis: qm̄ ſubti
liātia ſanguinē ſt adurētia: ⁊ groſſa ſt ipm̄ phľaticuз
faciētia ⁊ corpuſ grauātia. Opз āt vt cibus ſit taľ
q̄les ſt carnes ⁊ ꝓp̉e carnes hedo℞ ⁊ vitulo℞ lactē
tiū puo℞ ⁊ agno℞ ānualiū. Et triticuз ab extneis re
b⁹ purgatū qȯ ex meſſe ſana fuit collectū cui nulluз
accit nocum̄tū ⁊ res dulcis ꝯueniētis ꝯplonis ⁊ vi
nū bonū odorē bonū hñs. Alia āt ab iſtis ñ reſpici
at niſi ſm modū fuīnt medicatōis aut ſm ꝑſeruatio
nē. Fruct⁹ tñ nutriēti magiſ ſiľes ſt ficus ⁊ vue val
de mature ⁊ dactili i regionib⁹ ⁊ ciuitatib⁹ i qb⁹ eē cō
ſueuerūt. Verūtñ qū aliqs hec comederit ſi ſup
fluitas ide ꝓuenerit ad ipāз feſtinet eūandā. Opз
ꝑterea ne aliqs comedat niſi p⁹ d̉ſideriū nз i hoc tar
det̃ qū deſideriū ebullierit niſi fuit mēdoſuз vt ebrio
rū d̉ſideriū ⁊ hñtiū faſtidiū qm̄ tolerare famē ſtōuз
putridis replet hūorib⁹. In hyeme ꝑterea nutriēſ
actu caľm comedat ⁊ i eſtate f̃rm aut qȯ pue ſit caľi
tatis: ⁊ nз caľas nз f̃ritas ad rē ꝓueniat quā ſuſtinē ñ
poſſit. Scias āt ꝙ nihil ē deterius ſaturitate i tpe
fertilitatiſ quā fames ſeqt̃ i tpe ſterilitatis ⁊ ecōuerſo
ſз tñ ꝯuerſio ē deterior. Vidim⁹ eñi multos qbus
i tpe ſterilitatis cib⁹ defic̄: poſtea qū in tpe fertilitatis
abūdauit repletos fuiſſe ⁊ mortuos: lз vehemēs re
pletō i q̄libet diſpōe ſit pnccabilis ſiue ex comeſtiōe
ſit ſiue ex potu. Quot nāq3 homies ſupflue ſe reple
uerūt ⁊ ſuffocati iterierūt. Qū āt error ceciderit i
comedēdo aut bibēdo aliqȯ medicinaliū nutriētiū
regeñ. erit qūō digerat̃ ⁊ matureſcat ⁊ ip̄e cuſtodien
dus a malitia ꝯplonis q̄ ex eo timet̃ accipiēdo poſt
ipm̄ qȯ ſit ei ꝯtrariū donec digerat̃. Qȯ ergo f̃rm
fuit ſic̄ cucumer ⁊ cucurbita tēpet̃ cū eo qȯ ei exiſtit
ꝯtrariū ſic̄ allea ⁊ porri. Et ſi fuit caľm tēpet̃ cū eo
ēt qȯ ei fuit ꝯtrariū ſic̄ cucūeres ⁊ portulaca. Et
ſi oppilatiuuз fuit ſumat̃ qȯ apiat ⁊ eūet: deiñ famē
diu toleret. Et nз ip̄e nз oēs q ſanitatē cuſtodire vo
lūt aliqd comedāt niſi deſideriū fuit certū ⁊ ſtōus ⁊
ſupiora iteſtina a ṗmo nutriēte eūata fuīnt. Qȯ eñi i
corpore ē deteri⁹ ē nutriēs ſup nutriēs qȯ ñ ē digeſtū
mittē. Et ꝑterea nihil ē deteri⁹ q̄z faſtidiū ⁊ ꝓp̄e
qū fuit faſtidiū ex malis nutriētib⁹: qm̄ qū faſtidiū ꝓ
uenerit ex groſſis nutrientib⁹ hereditare faciet iūctu
ra℞ dolores ⁊ renū ⁊ d̉ſniā ⁊ podagrā ⁊ ſplenis ⁊
epatis groſſitiē ⁊ phľaticas egritudines ⁊ melicas:
ſз qū ex ſubtilib⁹ acciderit nutriētib⁹ ꝓueniēt ex ipſo
febres acute ⁊ erratice ⁊ maligne ⁊ ap̄ata mala acu
ta. Verūtñ q̄ñq3 necē ē aliquē cibū aut rē cibo ſi
milē mittē ſup aliū cibū q̄ ſit ei ſic̄ medicina. V̉bi gr̃a

fit illi q nutriētia comedūt acuta aut salsa: deīn post
tps i quo nōdū ꝯpleta fuit digō ꝯseqnt eis adiūgūt
res humectātes ex nutriētibus saporē ñ hñtibus.
¶ Et istis qdē hoc sufficit regimē ⁊ exercitiū ñ ē eis
necriū. Et hoꝝ ꝯtraria dispōi ē dispō eoꝝ q grossis
cibariis post aliqd tps ꝯseqnt admiscent qd velocit
digerit ⁊ ē acutū. ¶ Amplius puus motus post co
mestiōeʒ ipaʒ i stō qesce fac ⁊ ꝓpe qū dormiēdi post
ipaʒ volūtas affuerit. ¶ Accidētia pterea aie horri
bilia ⁊ motus corporei fortes digōneʒ fieri ꝓhibēt.
¶ Et i hyeme qdē cibi pauci nutrimēti ñ st edēdi sic
olera: sʒ nutriēs magis ē edeñ. qd ē ex granis ⁊ fortis
ēt soliditatis: ⁊ i estate huius ꝯtrariuʒ. ¶ Ex cibo ēt
nullus ita ē replēdus vt ñ sit ibi locꝰ supfluꝰ: sʒ ab eo
ē remouēdus reliqis desiderii adhuc i aīa remanēti
bus: he eni famis relique pꝰ horā vnā destruūt. Et in
hoc vsus ē ꝯseruādus: qm̄ dterior comestio ē q stōi
fac grauitatē: ⁊ deterior potus ē q tēpamētū egredit
⁊ i stō natat: ⁊ si aliquo die supfluerit sequenti die fa
melicꝰ maneat ⁊ sōno vtat ꝓlixiore in loco tēpato in
quo nʒ sit calor nʒ fritas. Qd si somnꝰ ei ñ aduenerit
multo vtat icessu suauit ⁊ cōtinuo i quo ñ sit qes nʒ
reges ⁊ paꝝ puri vini bibat. ¶ Ruffus inqt: Inces
sus hic mihi placet ⁊ ꝓpe pꝰ prandiū: qm̄ bonitateʒ
opōis cene ppat. Opʒ pterea vt post comestionē p
mo sup dextrū latꝰ dormiat pauco tpe: deīn sup sini
strū reuoluat postea reuoluat se sup dextꝝ. Et dbes
scire ꝙ multis coopiri pānis ⁊ ceruical eleuare ex il
lis exīt q i digerēdo iuuāt. Et ad vltimū qdē vt mē
broꝝ situs ad iferiora sint declinātes ⁊ ñ ad supiora
¶ Et cibi qdē mēsuratio existit sʒ vsuʒ ⁊ vtutē ⁊ vt
mēsura eiꝰ i eo q sane ē vtutis sit talis qū ipm recipit
q ei grauam̄ ñ afferat ⁊ hypocōdria ñ tēdāt nʒ ifiet
⁊ rugitū ñ faciat nʒ natet. ¶ Et ñ accidat ex eo nau
sea nʒ caninū desiderium nʒ casus nʒ igenii pigritia
nʒ isōnietas: nʒ ipius sapor i ructibꝰ pꝰ tps repiat: qm̄
qū post lōgū tps sapor in ore repꝰ fūit erit deterius.
¶ Declarat āt ꝙ cibꝰ sit tēpatus qū ex ipo ñ ꝓueit
magnitudo i pulsu ⁊ i anhelitu puitas: hoc nāqʒ ñ
accit nisi ppea ꝙ stōus ꝯpmit diaphragma ⁊ pp hꝰ
fit anhelitꝰ puꝰ ⁊ ispissat ⁊ cordis necitas pbʒ augmē
tuʒ. Magnificat ergo pulsus qm̄ i vtute ñ existit de
bilitas. ¶ Ille pterea cui pꝰ comestionē accit calitas
⁊ calefactō ñ vna totū comedat hora: sʒ paulatim p
iterualla ppea ne ei ex replōne dispō accidat q sit sic
tremor quē postea seqt calor sic fortis febris qū cale
fit cibꝰ ¶ Amplius q qātū ei suffic digerē ñ valet co
medēdi numeꝝ multiplicet ⁊ qātitatē minuat. Me
lācolicus pterea nutriēte idiget vehemēt hūectāte ⁊
paꝝ calefaciēte. ¶ Cholericꝰ vo eo qd hūectat ⁊ in
frat: ⁊ ille qdē i quo sanguis calidus gnāt ⁊ bonus
nutriētibꝰ idiget fris ⁊ pauci nutrimēti. Et ille i quo
sanguis gnāt phlāticꝰ nutriētibꝰ pauci nutrimēti idi
get i qbꝰ calitas sit ⁊ subtilitas. ¶ Nutrientia pterea
ordinē i sui receptione hñt i quo sanitatis ꝯseruator
sollicitꝰ eē dʒ ne illd qd subtile ē ⁊ cito digerit pꝰ for
te nutriēs qd sit eo durꝰ i cibo sumat: qa pus digeri
tur qʒ ipm ⁊ sup illū natabit nō hñs viā q penetret:
putrefiet ergo ⁊ corrūpet ⁊ corrūpet illd qd ei admi
scebit. ¶ Iste ēt ñ pmo comedē dʒ cibū labilē ita vt
post ipm cibū fortē ⁊ duꝝ i cibo sumat: qm̄ cuʒ ipso
labet qū ad itestina penetrabit eo nōdū tā itegre di
gesto qātū debat ¶ Pisces quoqʒ ⁊ q eis silant pꝰ la
boriosū exercitiū comedēdi ñ st: corrūpent eni ⁊ cor

rūpēt hūores. ¶ Hoīuʒ pterea st qdā qbꝰ ꝯcedit co
medē illd i quo vtus existit stiptica anqʒ suuʒ come
dāt cibū. Et isti qdē st stōi laxitatē hñtes ex quoruʒ
stōis cibi dscēsus fit velociter ⁊ ñ i eis morat donec
digerat. Quapp stōi dispō ⁊ ciꝰ ꝯplo semp ē ꝯsiderā
da. ¶ Et ē ēt aliqs hoīuʒ i cuius stō cibꝰ corrūpitur
subtilis q cito digeri solet: ⁊ fortis q tarde solet dige
ri i ipo digerit. Et hic qdē ē cꝰ stōus ē igneꝰ. Et ex eis
ē q huic existit ꝯtrius quoꝝ qsqʒ sm̄ suū vsuʒ ē regē
dus. ¶ Regiōes quoqʒ nās hñt ꝓpas ⁊ vsus st res
ex rōneʒ: ⁊ hoc qdē obseruādū ē: ⁊ oʒ vt expimētuʒ
i hoc rōneʒ vincat. Est nāqʒ cibus q solet comedi i
quo aliqd existit nocumtū ⁊ ē ꝯueniētior bono nō
vsitato. ¶ Unaqueqʒ pterea figura ⁊ ꝯplo hois ci
bū hʒ ꝯueniētē ⁊ sileʒ ad quē mutañ. si volūtas ei af
fuerit nocumtū ei faciet ⁊ ipedimētū. ¶ Ex hoibus
quoqʒ ē cui aliqd nutriētiū bonoꝝ ⁊ laudabiliū no
cet: ipm ergo reliquē ē ei ꝯueniēs. ¶ Ille vo in quo
mala digerūt nutriētia ob hꝰ ñ decipiat: qm̄ pꝰ dies
i ipso mali gnābūt hūores egritudines faciētes ⁊ p
necātes. Et sepe ēt ꝯcedit ei i cuius corpe mali hñtur
hūores vt rē bonā largit comedat ⁊ ꝓpe cū ñ patit
vētrē sibi solui ppea ꝙ ē debilis. ¶ Qū vo alicuius
corpus raꝝ fūit ⁊ ad resolueñ. facile nutriēdus erit
ex nutriente hūido qd cito digerat: lʒ rara corpora
magis tolerare possint nutriētia grossa ⁊ diūsa ⁊ sint
longingora ab hoc vt cāe itrinsece ea ledāt ⁊ magis
apta recipe extrinsecaꝝ cāꝝ ipedimta. ¶ Amplius
q multā ꝯsueuit comedē carnē si ociosus fūit freqnt
sibi minuē dʒ. ¶ Et ille cuius ꝯplexio ad fritatē de
clinat langueris bibē dʒ ⁊ triferas ⁊ ex eis q stōum
⁊ itestina ⁊ venas q sūt iuxta ea mūdificare cōsueue
rūt. ¶ Et nihil qdē deterius ē qʒ diūsa nutriētia sil
adiūgē ⁊ post i comedēdo tps ꝓlongare. Qū. n. po
stremū nutriēs aduenit pmū iā icepit digeri: nutriē
tis ergo ptes i digerēdo ñ silant. Opʒ pterea te scire
ꝙ nutriēs melius ē qd melius sapit ppea ꝙ stōus ⁊
vtus retētiua vehemt ipi applicant qū bone fūit sbe
⁊ fūint oīa pncipalia mbra sʒ opōneʒ sibi ad iuiceʒ
ꝯueniētia ⁊ sana: ⁊ ista qdē ē ꝯditio ꝙ si ꝯplones sa
ne ñ fūint ⁊ mbra i suis ꝯplonibus diūsificēt: fūitqʒ
epar a stō diūsuʒ sʒ diūsitatē q fit supra nālem ñ erit
istd ꝯsiderañ. ¶ Ex ipedimtis vo nutriētis bñ sapo
rosi vehemt grossi e ꝙ poīe ē vt hō ex eo multuʒ co
medat. Ex vicibꝰ pterea satiātis comestiōis melius
ē vt hō vna die semel ⁊ altera bis mane ⁊ vespe co
medat. verūtñ i hoc vsus vehemēter ē ꝯsiderādus:
qm̄ si ille q bis i die comedē ꝯsueuit semel comedit
debilitabit ⁊ laxabit eiꝰ vtꝰ. Sʒ q digerēdi debilitatē
hʒ bis comedē dʒ ⁊ raro comedat semel i die. Et q
semel i die comedē ꝯsueuit si ad bis comedeñ. redi
bit accidet ei debilitas ⁊ pigritia ⁊ laxitas: ⁊ si sūi co
mestione pmāserit nocte illa debilitabit ⁊ si cenauit
ñ digeret ⁊ accidēt ei ructꝰ acidi ⁊ malitia aie ⁊ nau
sea ⁊ oris amaritudo ⁊ lenitas vētris ppea ꝙ stō imi
sit rē quā ñ ꝯsueuit ⁊ accit ei aliqd accñtium q accñt
ei cꝰ nutriēs ñ bñ fuit digestū q nūc scies. Et ex eis q
dē q accñt ei st dolor oris stōi ⁊ mordicatō ⁊ videbi
tur sibi ꝙ oīa eiꝰ iteriora ⁊ itestina sint suspēsa pp va
cuitatē stōi ⁊ ppea ꝙ i seipo colligit ⁊ ꝯbit ⁊ minget
vrinā ardētē ⁊ egeret rē ardentē. Et ē ēt qū i extremi
tatibꝰ accit frigꝰ ppea ꝙ cholera rubea stōuʒ iflāma
uit. Et hꝰ qdē ē magis i cholericas hñtibꝰ ꝯplones
⁊ silr i eis q hñt i stō cholerā rubeā ⁊ ñ i toto corpe

⁊ corrũpet̃ sõn⁹ ⁊ d̃ latere ĩ lat⁹ reuoluet̃. ¶ Corpora
p̃terea hñtib⁹ ĩ qb⁹ cholera rubea magis adunat̃ est
neč̃e sepatim comedẽ ⁊ vt tã velocit̃ sit qt̃ũs sit añq̃z
balneent̃: alia vo: ab eis exercitari debẽt ⁊ ẽt balnea
rideiñ cibari: sz comestio balneatiões ñ p̃cedat. ꝙ si
alicui nec̃riũ fũit comedẽ añ exercitiũ solũ panẽ tali
sumẽ dz mẽsura vt digeri possit añq̃z suũ icipiat mo
tũ. Et queãdmõz dz motũ q ẽ añ comestionẽ d̃bilẽ
ñ eẽ: ita neč̃e ẽ ei ne mot⁹ q ẽ p⁹ ipaz sit nisi molliter ⁊
suauit̃. ¶ Corrupto p̃terea desiderio qd̃ ad res d̃cli
nat acutas ⁊ nz dulces diligit nz vnctuosas nil ẽ me
lius q̃z vomitũ cũ tali q̃li ẽ oxymel cuz raphano p⁹
pisces ꝓuocare. Qui ãt ex hoib⁹ pinguis existit dz
ne illico qñ egredit̃ balneum comedat: sz expectet ⁊
puũ dormiat sõnũ: ⁊ huic qdẽ semel comedẽ ĩ die ẽ
ꝯueniẽs ¶ Ampli⁹ ñ illico p⁹ comestiõez ẽ dormieñ.
cibo natãte ⁊ a forti motu q̃ztũ pl⁹ poẽ ẽ abstineñ.
ne cib⁹ añq̃z digerat̃ penetret aut sine digõne labat̃
aut pp inundatõez corrũpat̃ nz p⁹ ipz multa bibẽda
ẽ aq̃ q̃ iter ipz ⁊ corp⁹ stõi sepatõez faciat natare. Sz
expectañ. ẽ ⁊ ñ ẽ bibeñ. donec d̃ stõ d̃scẽdat. Et hoc
qdẽ declarat supioris vẽtris leuitas: ꝙ si sitis ei neč̃i
tatẽ fecerit modicũ aq̃ fre sugẽdo sumat ⁊ q̃ztoplus
fũit fra tanto min⁹ ex ea sufficiet. Et hec qdẽ q̃ztitas
stõuz alleuiat ⁊ colligit. ¶ Ad sũmuz vo dz vt p⁹ co
mestionẽ bibat q̃s ⁊ ñ ĩ hora comedẽdi q̃ztitatẽ aliq̃z
q̃ cibo ꝯferat. ¶ Siti ãt tolerare ⁊ cũ ea dormire in
frãtis ⁊ humectatis ꝯfert ⁊ febres ex cholera rubea
hñtib⁹ nocet ⁊ silr̃ tolerare famẽ. ¶ Cholera p̃terea
rubea abũdãtib⁹ ex tolerãtia famis accĩt vt cholera
rubea ad ipoꝝ descẽdat stõs. Qũq̃z aliqd comede
rint ipoꝝ corrũpet̃ cibi ⁊ ĩ sõno ⁊ in vigiliis accidet
eis illud qd̃ noĩuim⁹ ex eis q̃ ei accĩt c⁹ corrũpit̃ cib⁹
Eis quoq̃z accidet vt comedẽdi volũtatẽ amittant.
Quib⁹ tũc dañ. ẽ aliqd qd̃ hoc deponat ⁊ eoꝝ resol
uat nãz cũ eo qd̃ ẽ lene ⁊ ñ fastidiet̃ sic pruma ⁊ paꝝ
xirascet. ¶ Qũq̃z desideriũ reũsum fũit comedãt: lz
corpora hũida cũ hũitate nãli hñtes veloci resoloni
sint apti nz tñ famis tolerẽt q̃ztũ corpora sicca pau
ce hũiditatis hñtes nisi hũiditatib⁹ plena fũint aliis
ab eis q̃ st̃ ĩ sba mẽbroꝝ eoꝝ qñ bone fũint ⁊ ꝯueni
entes ⁊ recipiẽtes vt nã eas ĩ nutrimẽtũ ĩ effectu ꝯple
tũ ꝯũtat. ¶ Vinũ quoq̃z p⁹ cibũ ẽ ex reb⁹ magis ipedi
entib⁹: qm̃ digerit̃ velocit̃ ⁊ penetrat ⁊ fac̃ penetrare
cibũ qñ nõdũ sit digest⁹ ⁊ fac̃ hereditare oppilatões
⁊ putrefactõez. ¶ Res p̃tea dulces ad faciẽdas op
pilatões st̃ veloces: qm̃ nã eas trahit añq̃z digerant̃
¶ Et oppilatões qdẽ ad mltas pducũt egritudies
tales q̃lis ẽ hydropisis. ¶ Grossities p̃tea aeris ⁊ aq̃
⁊ q̃ maxie ẽ ĩ estate ẽ ex eis q̃ cibũ corrũpũt. Ideo q̃z ñ
ẽ malũ vt sup ipz vinũ tpatũ bibãt aut aq̃z calaz ĩ q̃
cocta fũint xiloaleos ⁊ mastix. ¶ Ei p̃tea c⁹ itestina
calia fũint ⁊ fortia qñ grossuz comederit cibũ freq̃nt̃
accidet vt ipi⁹ nutriẽs vẽtositates efficiet ⁊ stõz ⁊ ptes
ei⁹ tẽdẽtes ⁊ egritudo mirachia ide ẽt ꝓcedit. ¶ Qui
ãt stõuz hz vacuũ qñ rẽ comedit sbtilẽ stõus p⁹ ipaz
strigit̃: ⁊ si postea rẽ comedẽ voluit grossaz refugiet
ab ea stõus nz eã digeret q̃r corrũpit̃ nisi iter ea ips
positũ fũit ¶ Et ĩ h⁹ ĩ qdẽ dispõe meli⁹ ẽ vt grossiũ ci
b⁹ paulati p̃mittat̃: qm̃ stõus tũc a subtili nõ terebit̃.
¶ Qñ ãt ĩ aliquo comedẽte replo supfluit: aut qa ĩ
ei⁹ stõ aliqs ĩundauit mot⁹ aut aliqs admiscebit̃ pot⁹
ad vomeñ. erit ꝓperãdũ. Qd̃ si hoc ei defecerit aut
vomẽ ñ potuerit aq̃z calaz paulati bibat: qm̃ replo

nẽ deponet ⁊ sõnũ afferet. Ad dormieñ. ergo se pro
sternat ⁊ q̃ztũ voluerit dormiat. Qd̃ si h⁹ ñ suffecerit
aut ei ñ aduenerit ꝯsidera si te nã excusabit expulsio
ne bonũ erit ⁊ si ñ iuua ipz cũ eo qd̃ vẽtrẽ suauit̃ sol
uit. Et calescẽn qdẽ cũ tali q̃lis ẽ trifera ⁊ zuccaꝝ ro
sis egõez faciẽs aut mixtũ cũ origano murabato ⁊
ĩfrãtuz cũ tali q̃le ẽ cyminũ murabatũ ⁊ seriezẽ ⁊ tã
bri. Et potu qdẽ ĩpleri meli⁹ ẽ q̃z ĩpleri cibo ¶ Et ex
eo qd̃ ẽ ꝯueniẽs sumẽ ẽ aloes p⁹ tale q̃le ẽ cib⁹ hic ad
magnitudinẽ triũ ciceꝝ aut mediã. ʒ. aloes ⁊ mediã
ʒ. masticis ⁊ sextã. ʒ. baurac. ¶ Et ex eo qd̃ ẽ leue ẽ
sumẽ ex terebithina hz q̃ztitatẽ duoꝝ ciceꝝ aut triũ
Et est qñ eis admiscet̃ q̃ztũ ipa ẽ: aut min⁹ ex baurac
¶ Et ex eo qd̃ ꝯueniẽs ⁊ vehemẽt laudatũ ẽ paꝝ epi
thymi cũ vino. Qd̃ si nihil hoꝝ sufficerit dormiat
sõnũ lõgũ ⁊ die vna a comestiõe abstineat. Et si alle
uiat⁹ fũit balneet se ⁊ pãnũ calz vẽtri supponat ⁊ nu
triẽs sbtiliet. Et si cũ hoc toto ñ digest⁹ fũit ⁊ grauita
tẽ ⁊ tẽsionez ⁊ pigritiã fecerit scias ꝙ iã vene replete
st̃ ex suis supfluitatib⁹: qm̃ nutriẽti mlto ⁊ supfluo lz
accidat vt ĩ stõ digerat̃: raro tñ digerit̃ ĩ venis: imo ĩ
ipis remãet crudũ ⁊ extẽdit eas ⁊ q̃ñq̃z scindũt ⁊ ge
nerat pigritiã ⁊ laborẽ ⁊ alices ⁊ oscitatões. Ipe igr̃
medicãdus ẽ cũ eo qd̃ ex venis expellit. Qd̃ si nz h⁹
senserit: imo fatigatiõez tñ aliquo tpe q̃escat: deiñ fa
tigatõis spẽm q̃ accĩt medicet̃ cuz eo qd̃ mõ noiabi
m⁹. ¶ Si vo aliqs ĩ ãnis mltũ ꝓcesserit nz ipi⁹ corp⁹
ex nutrimẽto tñ recepit q̃ztũ suscipiebat duz eẽt iuue
nis ⁊ ei⁹ nutriẽtia fiãt supfluitates ñ tñ dz comedere
q̃ztũ solebat imo min⁹. Et qñ ille q regimẽ igrossat̃
ꝯsucuerat regimẽ subtiliauit ⁊ igrediet̃ ex aere ĩ fora
mina ⁊ hoc ẽ qd̃ regis grossitudo ipediebat: sz iam
nulla regis grossitudo ipedit ea. ¶ In subtiliãte vo
regie qñ ad ipm igrossando redit accĩt oppilatiões
Et caloꝝ nutriẽtiũ ipedimẽta emẽdẽt cuz sirupo ace
toso ⁊ q̃z maxie de semib⁹: qm̃ ipe ẽ magis iuuãs q̃z
oẽs spẽs sirupi acetosi si fũit de zuccaro. Sz si fũit d̃
melle simplex suffic̃. Et froꝝ q̃ ex eis sunt cũ hydro
melle ⁊ sirupo ipi⁹ ⁊ diacymino. Et q̃ ex eis st̃ grossa
ꝯplonẽ hñs calaz cũ sirupo acetoso d̃ fortib⁹ seib⁹: ⁊
ꝯplonẽ hñs fraz ea cõrigat cũ pauco diatriõpipeon
aut diacalamẽti. ¶ Nutriẽtia vo sbtilia magis st̃ sani
tatis ꝯseruatiua ⁊ v̾tutẽ min⁹ iuuãt ⁊ fortitudinez: ⁊
grossa st̃ istis ꝯtria. ei igr̃ q ꝯfortatiõe idiget nutriẽtia
fortis chimi st̃ nec̃ria ⁊ vehemẽtis famis ꝯtiũ. Verũtñ
ex eis ñ mltũ comedãt iõ vt digerãt. ¶ Exercitati p̃
terea ⁊ mlti laboris magis st̃ tolerãtes nutriẽtia gros
sa quos forsitan ĩ digerẽdo iuuat fortis sõn⁹: ⁊ qa in
ipo fiũt ꝓfũdi. Sz accĩt eis pp̃ea ꝙ mltũ sudãt ⁊ ex
eoꝝ corporib⁹ mlta resoluit̃ q̃ztitas ꝙ ipoꝝ epata ex
nutriẽte rapiũt illd̃ qd̃ nõdũ fuit digestũ ⁊ p̃pat eos
ad egritudies pnitiosas ĩ fine vite aut ĩ ei⁹ p̃ncipio ⁊
ꝓp̃e q̃r sũt ĩ sua ꝯsidẽtes digestiua ꝙ ex sua hñt dor
mitõe qd̃ destruit̃ qñ eis freq̃nt̃ accĩt vigilie ꝓp̃e qñ
senescũt. ¶ Fruct⁹ p̃terea recẽtes ñ sũt boni nisi labo
riosis exercitatis chol'a rubea abũdãtib⁹ ⁊ ĩ estate ⁊
eos añ comestiõez comedãt. Et ipe qdẽ sũt sic chry
somila ⁊ mora ⁊ melones ⁊ persica ⁊ pruma. Qd̃ si
aliis regãt̃ reb⁹ ⁊ nõ istis erit meli⁹: qm̃ ois res q̃ san
guinẽ aquositate iplet q̃ ĩ corpore ebullit sic succus
fructuũ ẽ: lz ea hora iuuamẽtũ p̃stet tñ ipz ad putre
factõez pat: ⁊ silr̃ illd̃ qd̃ sãguinez hũore iplet crudo
lz q̃ñq̃z ꝯferat sic cucumeres ⁊ alcheret. Et pp hoc
q his nutrientibus multũ vtunt̃ febribus sunt apti:

lȝ ꝑus iſtēnt. ¶ Et tu q̇ꝺ ſcire debes ꝙ hũoꝛi aquo
ſo plerũqȝ accĩt vt fiat pus ⁊ hoc erit qñ ñ rſoluet̃ ⁊
i vẽis remãſit: ⁊ qñ iſti exercitiis vti cepit ãteqȝ bʼi
aggregẽt aquoſitates ⁊ illico qñ fructꝰ cõederit etiã
exercitet̃ rſoluet̃ aquoſitates iſte ⁊ minuet̃ ipedimẽtũ
qꝺ p eas hñt. ¶ Scire quoqȝ ꝺbes ꝙ qñ i ſanguie
pħlã exĩt crudũ aut aquoſitaſ ꝓhibȝ ne cibi nutrimẽ
tũ coꝛpi adhereat. ¶ Opȝ p̃terea vt q fructꝰ cõedit
pʼ ipõs icedat: deĩn pʼ ipſos cõedat aliqd ad hoc vt
labãt̃. ¶ Nutriẽtia vᷓo q̃ aquoſitatẽ gnãnt ⁊ hũoꝛẽ
crudũ ⁊ choĺaȝ gnãnt febꝛes, ꝓpt̃ea ꝙ ea q̃ ex ipiſ ſt̃
aquoſa faciũt ſãguinẽ putrefieri: ⁊ q̃ ex eis ſũt viſco
ſa ⁊ groſſa ꝓpea ꝙ foꝛamia claudũt ⁊ ex eiſ cholica
iõ ꝙ coꝛpꝰ calefaciũt ⁊ ꝑꝑ ſãguis accuitatẽ q ꝑ ea ge
nerat̃. ¶ Olera vᷓo cholica qñqȝ mlt̃ũ ꝯfert i hieme
queẽadmõȝ q̃ ex eis ſt̃ iſipida qñqȝ mlt̃ũ ꝯfert eſtate.
Qꝺ ſi alicui nc̃ariũ fuerit nutriẽtia cõedẽ mala pau
cis vicibꝰ ⁊ ñ freq̃ntibꝰ eis vtat̃ ⁊ cũ eis miſceat qꝺ ſit
eis ꝯ̃triũ. ¶ Et cui qꝺ res dulcis nocuĩtũ p̃bet ace
toſa bibat ſic̃ acetũ ⁊ g̃nata ⁊ ſirupũ acetoſũ factuȝ
ex vio acri ⁊ cydoniis ⁊ his ſiĺia ⁊ vſũ hẽat cũandi.
Et cui acetoſũ nocuerit pʼ ipȝ mel ſũat aut vinũ an
tiqũ: ⁊ hoc qꝺ faciat añ maturationẽ ⁊ digõnẽ: ⁊ ſi
ĺr vnctuoſi nocumẽtũ põtico emẽdat̃ ſicut ſũt caſta
nee ⁊ grana myrti ⁊ ſiliq̃ de ſyria ⁊ alnabac ⁊ ȝarur
⁊ amaro ſic̃ enula muraba: ⁊ ſalſo ⁊ acuto ſicut cau
guamec ⁊ alleis ⁊ cepis ⁊ ecõuerſo. ¶ Qñ vᷓo alicꝰ
coꝛpꝰ malis fuerit repletũ hũoꝛibꝰ cũ ſubtilitate ipm
nutriẽtibꝰ laudabilibꝰ copioſe refice. Et illũ cuiꝰ coꝛ
pus ad reſoluẽdũ facile fuerit nutri hũido qꝺ velo
cit̃ digerat̃. Gal. igt̃: hũidũ nutrieſ ẽ qꝺ ab oibꝰ q̃lita
tibꝰ ẽ ſepatũ: ⁊ ẽ q̃ſi iſipidũ: qm̃ nȝ ẽ dlce nȝ acetoſuȝ
nȝ amaꝝ nȝ acutũ nȝ põticũ nȝ ſalſũ. Raꝝ p̃terea ẽ
magis tolerãs nutriẽs groſſũ q̃ȝ ſolidũ. ¶ Nutriẽ
tia quoqȝ ſicca aſſidue cõedẽ foꝛtitudinẽ cadẽ facit
⁊ coloꝛeȝ coꝛrũpit ⁊ nãm ſiccat. Et ex vnctuoſo fit
ocioſitas ⁊ aufert̃ deſideriũ. ¶ Ex fr̃o fit ocioſitaſ ⁊
ſubtilitas: ⁊ ex acetoſo fit ſeniũ: ⁊ ſilr̃ ex acuto et ſal
ſo fit ſtõ nocumẽtũ ⁊ ſalſũ ẽt ipedit oculũ. ¶ Ampli
us qñ vnctuoſũ nutriẽs ⁊ ꝯueiẽs cõedit̃ pʼ malũ nu
triẽs coꝛrũpet ipm. ¶ Nutriẽs qꝰqȝ viſcoſũ ẽ tardiꝰ
ad deſcendẽdũ ⁊ ſilr̃ citroli cũ ſuis coꝛticibus velo
cius deſcẽdũt q̃ȝ excoꝛticati: ⁊ ſilr̃ panis cuȝ ſuo fur
fure velocius ꝺſcẽdit q̃ȝ cribellatuſ. ¶ Laboꝛioſi p̃
terea regimẽ cũ ſubtilat̃ ⁊ pꝰrẽ cõedit groſſã ſicut ri
ȝũ cũ lacte poſt famẽ acuit ſãguinẽ ⁊ ſit vt ipſe ebul
liat vñ minutõis ꝓueĩt neceſſitas: lȝ paꝝ ſit ex quo
fuit minutus ⁊ ſilr̃ irã hñs. ¶ Scire p̃terea ꝺbes ꝙ
dulce nutriẽs rapit nã añq̃ȝ matureſcat ⁊ digerat̃ ⁊
coꝛrũpit ſãguinẽ. ¶ Nutriẽtiũ quoqȝ iudicia qñqȝ
fiũt ex pte ꝯpõnis ipſoꝝ. ¶ Expiĩntatoꝛes nãqȝ idi
⁊ alii iã dixert̃ ꝙ lac cũ rebꝰ acetoſis edeñ. nõ ẽ: nȝ pi
ſces cũ lacte: qm̃ ide ad egritudies ꝑuenit̃ pmanẽteſ
ſic̃ lepꝛa nȝ cõedi oȝ meſt cũ raphãis nȝ carnibꝰ vo
latiliũ nȝ ſanguis pʼ rizũ cũ lacte nȝ i pulmẽto põat̃
oleũ aut res vnctuoſa q̃ i eneo ſtetit vaſe: nȝ cõedat̃
aſſatura q̃ fuit aſſata ſuꝑ pꝛunas retim. ¶ Cibaria
quoqȝ diuerſa a duabꝰ ipediũt ptibuſ. vna caꝝ ẽ ꝑꝑ
diuerſitatẽ coꝝ i digerẽdo: ⁊ qm̃ qꝺ ex eis ẽ digeſtũ
ei admiſcet̃ qꝺ ñ ẽ digeſtũ. Et ſc̃a qm̃ aliqs plus põt
cõedẽ ex vno cibario. In tp̃e quoqȝ ãtiquo q exer
citabãt̃ iã fugieꝛt ab hoc. ¶ Cõtẽti. n. erãt ſoliuſ car
nis comeſtiõe i mane ⁊ ſolius pãis i cena. Et in eſta
te qꝺ melioꝛ cõedẽdi hoꝛa exit q̃ ẽ frioꝛ. Famẽ quo
qȝ tolerare ſtomachũ qñqȝ malis replet hũoꝛibuſ.
¶ Amplius ſcire debes ꝙ alcubeb qñ digerit̃ mul
ti exiſtit nutrimẽti: ſȝ tarde ꝺſcẽdit ⁊ i mouẽdo moꝛã
fac̃: ⁊ ſurabẽ ẽ nutriẽs bonũ: qñqȝ in ipſa fuerit cepe
vẽtoſitates expellit: ⁊ qñ cepe ñ fuerit ꝯmouebit vẽ
toſitates. ¶ Ex hoibꝰ p̃terea ſt̃ q putãt vuas pꝰ capi
ta aſſata vtiles exiſtẽ: ſȝ nõ ẽ queẽadmodũ exiſtimãt
imo vehemẽter ſt̃ male ⁊ ſilr̃ nabit. Sȝ ⁊ cõedẽda ſt̃
talia q̃lia grana maligranati abſqȝ ſuis oſſibus.
¶ Scire quoqȝ debes ꝙ taui ẽ ſicca ⁊ vẽtrẽ ſtrigẽs
ſȝ pullus ẽ hũidus ⁊ vẽtrẽ ſoluens. ¶ Ex gallis vᷓo
aſſatis melioꝛ ẽ q̃ i vẽtre hedi aut agni aſſat̃: qm̃ eiꝰ
ꝯſeruat̃ hũiditas. ¶ Et ẽt ſcire debes ꝙ ius pulli ve
hemẽter tẽꝑat hũoꝛes ⁊ plus q̃ȝ ius gallinaꝝ: ſȝ tñ
ius galliaꝝ ẽ magis nutriẽs. ¶ Hedꝰ p̃terea qñ fueit
frigidʼ erit melioꝛ ꝓpea ꝙ eiꝰ geſcit vapoꝛ. Et agnus
qñ ẽ calius ẽ melioꝛ ꝓpea ꝙ ipſiꝰ malus odoꝛ rſoluit̃
¶ ȝebꝛabegi quoqȝ qñ calefactꝰ dat̃ ñ oȝ vt ſit in eo
crocus: ſȝ nõ calefactis i eo eẽ oȝ crocus. ¶ Allues
quoqȝ lȝ ex ȝuccaro fiãt ſic̃ phaludẽ: male tñ ſunt ꝓ
pterea ꝙ oppilatõꝯes faciũt ⁊ ſiti. ¶ Amplius ſcir̃ ꝺ
bes ꝙ ipedimẽtũ panis qñ nõ digerit̃ ẽ multũ. Sȝ
carnis nutrimẽtũ qñ nõ digerit̃ ẽ minus hoc.

¶ Caplm̃. viii. de regimine aque ⁊ vini.

C Omplonibꝰ tẽꝑatis aq̃ ꝯueẽtioꝛ ẽ q̃ in ſr̃ita
tis foꝛtitudie tẽꝑata exit: ⁊ cꝰ iſr̃atio cũ niue
ꝺſoꝛis fit p̃cipue ſi nix mala fuerit. Et i niue
ẽt mala hʼi exit diſpõ: qm̃ qꝺ ex ea reſoluit̃ neruis ⁊
mẽbꝛiſ anhelitꝰ nocuĩtũ fac̃ ⁊ oibꝰ iterioꝛibuſ: neqȝ
tolerat eã niſi vehemẽter ſanguineꝰ. ꝙ ſi ñ illico no
cumẽtũ alicui fecerit ſȝ lõgitudinẽ dieꝝ faciet ⁊ qñ
i ãnis ꝓceſſerit. ¶ Empicoꝝ ãt qdã dixerũt ꝙ inter
aquã putei ⁊ flumis ñ ẽ faciẽda ꝯiũctio niſi qñ vna
eaꝝ ꝺſcẽderit. ¶ Et aq̃ qꝺ electionẽ iã demr̃auimꝰ
⁊ ſilr̃ emẽdationẽ eiꝰ q̃ ex ea mala ẽ: ſed tñ ſi aceto mi
ſceat̃ rectificat̃. ¶ Sciqs ãt ꝙ bibẽ aquã qñ aliqs ẽ
ieiunꝰ ⁊ pʼ exercitiũ ⁊ balneatõnẽ ⁊ ꝓp̃e vẽtre vacuo
⁊ ſilr̃ ſiti mẽdoſe nocturne obedir̃ queẽadmõȝ crapu
latis accĩt ⁊ ebꝛiis ⁊ qñ nã i digerẽdo ſtudet ſacieta
te aq̃ iã ſufficient̃ p̃cedẽte vehemẽter ẽ ipediens ⁊ ſi
mlt̃a qꝺ fuerit neceſſitas oȝ vt aere fr̃o tẽꝑet̃ ⁊ collu
tiõe oris ex aq̃ fr̃a. Deiñ ſi hoc ñ ſuffecerit cũ vaſe bi
bat ſtricti oꝛificii: lȝ hoc qñqȝ ebꝛio ꝯferat ⁊ ñ ipedi
atur a potu aq̃ ieiunꝰ. Qꝺ ſiqs ieiunꝰ abſtinẽ nõ po
terit qn aquã bibat ⁊ ꝓp̃e pʼ exercitiũ: bibat ꝑ̇us vi
nũ aq̃ calã tẽꝑatũ. ¶ Et ſiti qꝺ mẽdoſa ipeditis ſci
re oȝ ꝙ doꝛmire ⁊ ſiti tolerare ipſam ſedat. Nã eni
tẽ nãm ſitis reſoluet ⁊ ꝓp̃e qñ iter tolerãtiã ⁊ ſõnuȝ
ꝯiũctio fit. Qñqȝ nã digeſtiua extiguet̃ ꝑꝑ potuȝ ⁊
obediẽtiã eiꝰ redibit ſitis mẽdoſa ꝓpea ꝙ hũoꝛ ſitim
faciẽs eleuat eã. ¶ Opȝ p̃terea ne ſiti hñs mẽdoſaȝ
aquã in gurgitãdo ſumat: imo ſugẽdo. Mltaȝ quo
qȝ aquã fr̃aȝ bibẽ ẽ malũ. Qꝺ ſi vehemẽt nec̃riuȝ fue
rit ſit pꝰ ſufficiẽtẽ cõeſtionẽ. ¶ Amplʼ aq̃ tepida nau
ſeã fac̃. Et q̃ magis calefacta ẽ q̃ȝ iſta qñ freq̃nt̃ bibi
tur ifirmat ſtõm: ſȝ qñ raro bibit̃ ſtõm lauat ⁊ vẽtrẽ
rſoluit. ¶ Vinũ vᷓo albũ ⁊ ſubtile calefactis ẽ meliꝰ
ñ. n. capitis effic̃ doloꝛẽ: ſȝ foꝛtaſſe hũectabit ⁊ dolo
rẽ capitis alleuiabit q ex ſtõi ardoꝛe ꝓueĩt. Et loco
qꝺ ipſiꝰ põit̃ illꝺ qꝺ toꝛtellʼ aut pañ. clarificat̃ ⁊ ꝓp̃e
qñ ſcȝ fueĩt duabꝰ hoꝛiſ añq̃ȝ bibat̃. ¶ Vinũ vᷓo groſ
ſũ qꝺ ẽ dulce ẽ meliꝰ illi q piguis vult eẽ ⁊ foꝛtis: ab
oppilatõibꝰ tñ eꝰ ſibi caueat. Vetꝰ ãt rubeũ ẽ meliꝰ op
pilatõȝ hñti fr̃aȝ ⁊ phlãticã. ¶ Et vinũ qꝺ pꝰ qꝺlibet

oiuꝫ cibarioꝝ bibere ē malū queadmoꝫ hui᷒ cāꝫ iā
integre declarauim᷒. No ergo bibat nisi postq̄ꝫ fue
rit digestū ⁊ descēderit. ¶ Sup cibū ṽo mali chimi
bibē vinū dū comedit aut an̄ aut postq̄ꝫ digerit est
malū: qm̄ fac̄ malū chimū i extrema corpis penetra
re: ⁊ silr sup fruct᷒ ⁊ ꝓpē melones. Et a ꝑuis qdē ici
ꝑe meli᷒ ē q̄ꝫ a magnis: sup cibū tm̄ duas bzialas aut
tres bibē nō nocet ei q cōsueuit ⁊ silr sano post mi
tōnē. ¶ Vinū ꝑterea cola abūdātib᷒ rubea ꝯfert: ꝑ
pterea ꝙ cholerā rubeā vrinā ꝓuocādo expellit: ⁊
hūidis ꝑꝑea ꝙ hūitates maturāt. Et q̄ꝫtomagis ei᷒
odor fuerit bonus ⁊ ipꝫ fuerit melius ⁊ saporis me
lioris ⁊ magis ꝯferēs. Vinuꝫ quoq̄ꝫ ē cibo bonus
penetrator i toto corpe ⁊ icidit ꝑhla ⁊ resoluit ipꝫ ⁊
cholāꝫ rubeā i vrina ⁊ aliis exbit ⁊ cholāꝫ nigrā la
bere fac̄ ⁊ facile exire ⁊ eius flectit nocumētū ꝑꝑ ꝯtra
rietatē ⁊ oēs resoluit nodos sine mlta calitate exnea
⁊ ipius qdē spēs i suo loco noiabimus. Ille āt cuius
cēbꝝ fuerit forte n̄ cito iebriabit: nꝫ eius cēbꝝ malos
vapōes ascēdētes suscipit: nꝫ ad ipꝫ ꝑueīt ex vino ni
si eius ꝯueniēs calor: ⁊ ipius tm̄ clarificat igeniū q̄ꝫ
tū an̄ aliis vicibus n̄ clarificaret. Qui ṽo ab isto di
uersus fuerit erit ei diuisū. Et ille qd̄ q i pectore d̾bi
litatē hūit: q2 eius āhelitus i hyeme coāgustat vinū
multū bibē n̄ pōt. ¶ Amplius q multū vinū biber̄
voluerit cōestiōe n̄ repleat ⁊ diuretica in suo epulo
ponat. ¶ Qd̄ si ex cibo aut vino replō acciderit ipꝫ
euomat ⁊ hydromel bibat: ⁊ postea ipꝫ ēt euomat:
deiñ os suū aceto ⁊ melle abluat ⁊ faciē aq̄ fra. ¶ Et
cui qdē vinū nocumētū fecerit ꝑ calefactōeꝫ i corpe
⁊ ignitū fueīt epar sit eius nutriēs. ṽbigra: illd̄ qd̄ fit
cū succo vue acerbe ⁊ q̄ eis silant̄ ⁊ sint ea qbus p᷒
comestionē vtit̄ duꝫ bibit talia q̄lia sūt ḡnata ⁊ citri
acetositas. Et ille quē ex ꝑte sui capitis ipedierit mi
nuat ex ipso ⁊ qd̄ ē tēpatū ⁊ clarificatū bibat: ⁊ ea q
b᷒ post comestionē vtit̄ dū bibit sint talia q̄lia sūt cy
donia. Qd̄ si i stō nocumētū fecerit ⁊ ipsū calefecēit
comedat seia myrti torrefactiꝝ paꝝ ex trociscis de
cāfora sugat: ⁊ illd̄ i quo ē stipticitas ⁊ acredo. Et il
le qdē q i stō patit̄ dolorē ex fritate: vtat̄ p᷒ comesti
onē dū bibit cipo ⁊ gariofil̄ ⁊ corticib᷒ citri. ¶ Et tu
qdē scias ꝙ vinū vet᷒ ē q̄si medicina ⁊ pauci exit nu
trimēti. Nouū ṽo vinū ipedit ep ⁊ ad epaticaꝫ ꝑdu
cit dysēteriā ꝑꝑ iflāmatōeꝫ suā ⁊ ꝑꝑea ꝙ fac̄ vētreꝫ.
¶ Et scias ēt ꝙ ex vinis illd̄ ē meli᷒ qd̄ iter vetustatē
⁊ nouitatē ē eq̄le ⁊ ē claꝝ qd̄ ad rubedinē trahit bo
nū hn̄s odorē eq̄lis saporis: ⁊ qd̄ nꝫ ē acre nꝫ dulce
¶ Et bonū qd̄ vinum qd̄ ablutū vocāt ē qd̄ ita fit:
Tres musti sumāt ꝑtes ⁊ aq̄ vna ⁊ cōmisceāt ⁊ coq̄
tur quousq̄ꝫ q̄ta ꝑs minuat̄. ¶ Qd̄ si alicui ex vini
potatōe mordicatio acciderit mala ḡnata p᷒ ipm su
gat ⁊ aq̄ꝫ fraꝫ ⁊ sirupū absithinū i mane: ⁊ balneū i
grediat̄ postq̄ꝫ aliqd paꝝ comederit. ¶ Scias ꝑte
rea ꝙ mixtū veloci᷒ iebriat ꝑꝑea ꝙ aq̄itas penetrat.
ampli᷒ sapiēs sibi ꝓhibē dꝫ ne ieiun᷒ vinū bibat: aut
an̄q̄ꝫ mēbra i hūectatis aq̄ reficiāt: aut p᷒ moru̅ fōtē
qm̄ hec duo magnū cer̄bro faciūt nocumentū ⁊ ner
uis ⁊ ad spasmū ꝑducūt ⁊ ad amētiā aut i egritudie
aut i tpe calō. ¶ Frequens quoq̄ꝫ ebrietas est mala
q̄ epis ⁊ cerebri ꝯplonē corrūpit ⁊ neruos debilitat
⁊ ad neruoꝝ egritudineꝫ ꝑduc̄ ⁊ apoplexiā ⁊ mor
teꝫ subitaneā. Vinū ꝑterea multū i quorūdā stōis i
malā cholāꝫ rubeā ꝯūtet̄: ⁊ i alioꝝ stōis i acetū puꝝ
⁊ eoꝝ āboꝝ nocumētū ē magnū. ¶ Quibusdā ṽo vi
sū ē ꝙ semel i mēse aut bis iebriari ꝯfert ꝑꝑea ꝙ ṽtutes
alleuiat aiales ⁊ regescē fac̄ ⁊ vrinā ꝓuocat ⁊ sudo
rē ⁊ sfluitatē resoluit. Et scias ꝙ mai᷒ nocumētoꝝ
vini n̄ ē nisi i cerebro: ex ipo igit̄ nemo d̾bile cerebꝝ
hn̄s bibat nisi paꝝ ⁊ mixtū. Et ei qd̄ q vio iplet me
li᷒ ē vt ad vomēdū festiet si facile fuerit: ꝙ si n̄ aq̄ꝫ so
lā multā sup ipsū bibat aut cū melle. Et p᷒ vomitū i
tina balneet̄: deiñ ex oleo multū inūgat̄ ⁊ dormiat.
Et pueris qdē vinū ad biben̄. dare ē sic ignē igni ad
dē i lignis debilib᷒. Sꝫ .n. q̄ꝫtū tolerare pōt da ⁊ iu
uenib᷒ da ipm tēpate. Regio ꝑterea fra vinū tolerat
sꝫ calā minuit. ¶ Qui āt vino repleri voluerit cibo
n̄ repleat̄ nꝫ rē tūc dulcē comedat: sꝫ bibat tafeā vn
ctuosā ⁊ micas vnctuosas cōedat: ⁊ carnē piguedie
mixtā ⁊ inūgat̄ ⁊ nō laboret: ⁊ p᷒ cibū qū bibē volu
erit vtat̄ amigdal̄ ⁊ lentib᷒ salitis ⁊ cauguamech de
capparib᷒: ⁊ si comederit caules coctos cū carne ⁊
oliuas de aq̄ ⁊ eis silia ꝯfert ei ⁊ iuuabit i bibēdo vi
nū. ⁊ silr oē qd̄ vaporē alleuiat sicut semē cauliū de
syria nabathi ⁊ cyminū ⁊ ruta sicca ⁊ calamentū ⁊
sal napticus ⁊ ameos. Nutriētia ꝑterea i quibus ē
viscositas ⁊ conglutinatio vaporē igrossāt. Et he q
dē sūt velut res vnctuose dulces viscose: qm̄ ebrieta
tē ꝓhibēt: sꝫ nō mltū recipiāt vinū ꝑꝑea ꝙ tarde pe
netrāt. Ebrietatis āt velocitas est aut ꝑꝑ cerebri de
bilitatē: aut ꝑꝑ multos hūores q sūt in eo: aut ꝑꝑ vi
ni fortitudinē aut ꝑꝑ cibi paucitatē aut ꝓpter regis
malitiā in ipso aut i eo qd̄ cū ipso cōtinuat̄. Et ei᷒ q
dē q ꝑꝑ cerebri debilitatē est: medicatio ē reumati
mi antiq sedatio ⁊ epithimatib᷒ i ca. ꝑmo noiatis: ⁊
ne ex eo bibat̄ nisi paucū. Sirupus q ebrietateꝫ tar
dat succi alboꝝ cauliū ꝑs vna: ⁊ succi ḡnatoꝝ acriū
ꝑs vna: ⁊ aceti ꝑs media sumat̄ ⁊ feruecant ebullitio
nib᷒ aliquib᷒ ⁊ sumat̄ inde an̄q̄ꝫ vinū bibat̄. ℥.i. Su
mant̄ ēt grana salis ⁊ rute ⁊ cyminini ⁊ siccēt ⁊ cōe
dat̄ inde granū post granū. ¶ Sumāt̄ ⁊ semē cauli
uꝫ de syria ⁊ cyminū ⁊ amigdale amare excorticate
⁊ rānus ⁊ absinthiū ⁊ sal napticus ⁊ ameos ⁊ ruta
sicca ⁊ sumat inde in potu q calitatis nocumētū nō
timet duaꝝ. ʒ. pōdus cū aq̄ fra ieiun᷒. Ex eis ꝑterea
q̄ ebrii remouēt ebrietateꝫ ē vt ei ad biben̄. det̄ aq̄ ⁊
acetū multis vicib᷒ aut aq̄ almasal aut raib acetosū
⁊ fiat vt ipse odoret cāforā ⁊ sādalū ⁊ sup ipsius ca
put ponant̄ infrāntia repcussiua sicut oleū roſ. cum
aceto de vino. Ebrietatis ṽo sanatōem i ꝑticularib᷒
noiabim᷒. Quod si quis cito sine aliquo ipedimen
to iebriari voluerit i suo vino ifūdat vsnee aut lignū
aloes idū. ⁊ q fortit̄ vult ebrietatē icurrere iō vt mē
bꝝ medicatōe dolorē faciēte sanet̄ i suo vino aq̄ꝫ lo
lii pōat aut sumat fumiterre ⁊ opii ⁊ hyusqami an̄.
.ʒ.ſ. ⁊ nucis muschate ⁊ galie muschate ⁊ ligni alo
es crudi an̄. ʒ.i᷒. sextā ⁊ iñ ad biben̄. det̄ i vino q̄ꝫtū ē
ei necessariū aut hyusqamū nigꝝ cū cōticib᷒ mādra
gore i aq̄ coq̄t̄ dōec rubea fiat ⁊ eā viuo admisceat.

¶ Capitulū .ix. de somno ⁊ vigiliis.

De smōe cāe sōni nāl̄ ⁊ subet ⁊ ꝯrioꝝ ipoꝝ
⁊ vigiliaꝝ ⁊ isōnietatis ⁊ qd facien̄. sit i me
dicādo unūqd̄q̄ꝫ eoꝝ ⁊ i remouēdo ipꝫ qū
fueīt ipediēs ⁊ qd vnūqd̄q̄ꝫ coꝝ significet ⁊ reliq̄ ab
eis iā i suo loco parūp ꝑmisim᷒ ⁊ i medicatōe ꝑticla
ri adhuc dicem᷒. Sꝫ qd̄ i hoc loco dicem᷒ ē ꝙ sōn᷒
tēpat᷒ ṽtutē nālē potētē efficit ꝑficiēdi suas opōnei ⁊
ē aialē ṽtutē qescē faciens ⁊ i e᷒ sba augmentum pre
bēs ita vt fortasse redeat propterea ꝙ laxat ad ꝓbi

bẽdã ſpũs q̃liſcũꝫ fuerit reſolõnẽ ⁊ ꝑꝑ hꝰ digẽit cibũ
ſcḋm digõnes noiatas: ⁊ ſuccurrit cũ eo debilitati q̃
accĩt ex ſpẽbꝰ reſolõniſ q̃ ẽ ex fatigatõe aut coitu aut
ira aut reliq̃s ab iſtis. Sõnus p̃terea tẽperatꝰ qũ hu
moꝝ ĩueĩt eq̃litatẽ ĩ q̃ꝫtitate ⁊ q̃litate ẽ hũectãs ⁊ ca
lefaciẽs ⁊ ẽ res magis ꝓficiẽs ſenibꝰ: qm̃ in eis hũidi
tatẽ ꝯſeruat ⁊ ipſã eis r̃ducit: ⁊ ꝑꝑ hoc dixit G. Co
medo q̃ꝫ nocte olera ex lactucis fcã cũ aromatibꝰ
Ex lactucis q̃dẽ ꝑꝑea ꝙ dormire faciũt. Et cũ aro
matibꝰ ad emẽdãdã eoꝝ frĩtatẽ. Et dixit q̃ꝛ ego ſum
nũc diligẽs ſõnũ nã ego ſũ nũc ſenex ⁊ cõfert mihi
huitas quã ſõnus mihi fac. ⁊ hoc q̃dẽ ẽ regimẽ ꝯue
niẽs ei cui rebellat ſõnꝰ. Et ſi p̃mittat̃ vt ipſe balneet̃
poſtq̃ꝫ cibi quẽ ſũpſerit ꝯplebit̃ digõ ⁊ ſup ipſiꝰ cap̃
multa aq̃ cala ꝓiciat̃ erit hoc ꝯueniẽs adiutoriuꝫ.
Regimẽ ṽo hoc fortiꝰ ĩ medicatõibꝰ noiabimꝰ: ſa
ni ergo de re ſomni cogitare debẽt vt ipſiꝰ tẽꝑate ex
hibeat̃ ⁊ in ſua hora ⁊ nõ ſupflue ⁊ ab ĩpedimẽto ſi
bi caueãt qḋ cerebris ipſoꝝ ⁊ oibꝰ ṽtutibꝰ ſuis affert
vigilie. Hõ p̃terea multotiẽs vigilar̃ cogit̃ ⁊ ſõnũ
a ſe repellẽ tiõꝛ ſyncopis ⁊ caſus ṽtutiſ: melioꝛ quo
q̃ꝫ ſõnꝰ ẽ ille q ẽ ꝓfũdus. Et melioꝛ ſilr̃ ſõnus ẽ ille q
ꝓuẽit poſtq̃ꝫ cibus a ſr̃iori vẽtre deſcẽdit ⁊ poſt q̃e
tẽ eius qḋ forſitã ſeq̃t̃ ipm̃ ex ĩflatõibus ⁊ rugitibuſ:
qm̃ dormire ſup hoc multis ĩpedit mõis: ĩmo nõ ſa
pit niſ ꝯtinuat̃ ab ĩſtabilitate ⁊ reuolutõe de latere ĩ
latus ⁊ ẽ ĩpediẽs ⁊ cũ ſuo ĩpedimẽto nocet dormiẽ
ti. Quapp ſi deſcẽſus tardauerit parũp ĩcedere dꝫ:
poſtea dormiat. Amplius ſr̃ vacuitatẽ dormire ẽ
malũ ⁊ ṽtutẽ deiiciẽs ⁊ ſup replõnẽ añq̃ꝫ a ſr̃iori vẽ
tre fiat deſcẽſio ẽ malũ: qm̃ ñ erit ꝓfundus: ĩmo erit
cũ reuolutõe de latere ĩ latus. Qũ.n. nã ĩ ipſo ſollici
tat̃ cũ eo, quo ſollicitari ſolet in hora ſõni ex digõne
ꝺ̄ferẽs expgefactio ⁊ diſturbãs eã r̃troducit ⁊ ſit nã
ſtupida ⁊ corrũpit̃ digõ. In die quoq̃ꝫ dormire eſt
malũ: gnãt.n. egritudines hũectãtes ⁊ reumatiſmoſ
⁊ corrũpit colorẽ ⁊ gnãt ſplenẽ ⁊ laxat neruos ⁊ ef
ficit pigritiã ⁊ debilitat deſideriũ ⁊ gnãt apata ⁊ fe
bres frequẽter. Et ex cãis ſuoꝝ nocumẽtoꝝ ẽ vt ci
to ĩterrũpat̃ ⁊ nãꝫ ab eo ĩ quo erat ſtupidã reddat.
ex ſõni ãt nocťni bonitatibꝰ ẽ ꝙ ẽ ꝯtinuꝰ ⁊ ꝓfũdꝰ. ſꝫ q ĩ
die dormire ꝯſueuit ipꝫ ſubito ĩterrũpe nõ dꝫ abſq̃ꝫ
ordine. ſꝫ q ex figuris ſõni ẽ melioꝛ ẽ vt ſup dextꝝ ĩ
cipiat latꝰ ⁊ deiñ ad ſiniſtꝝ reuoluat̃. Qḋ ſi eꝰ ĩceptio
ſup vẽtrẽ fiat auxiliũ fert ſatis magnũ ĩ digerẽdo ꝑꝑ
ea ꝙ calorẽ retinꝫ nãlẽ ⁊ ipꝫ ꝯp̃hẽdit q̃ꝛ auget̃. Reſu
pine ãt dormĩr ẽ malũ ⁊ ad malas p̃pãs egritudieſ:
ſic apoplexiã phreneſiꝫ ⁊ ĩcubũ qm̃ ſupfluitates ad
poſteriora declinare facit ⁊ retinẽt ⁊ p ſuos nõ ĩnce
dũt cãnales nãles q ſit ab añrioribꝰ ſicut nares ⁊ pa
latũ. Et ſõnũ q reſupine fit ſolẽt ĩcurrere ĩfirmi debi
les ꝑꝑ illḋ qḋ muſculꝰ eoꝝ accidit ex debilitate ⁊ eo
rũ mẽbris: ⁊ q̃ꝛ vnũ latꝰ aliḋ ferre nõ põt ĩmo cito re
ſupini voluũt: qm̃ dorſũ latẽ fortꝰ exiſtit. Et ꝑꝑ
hoc apto ore dormiũt ꝑꝑ ꝺ̄bilitatẽ muſculoꝝ q̃buſ
mãdibule ſtringunt̃. Et hoc q̃dẽ ĩ libris ꝑticularibꝰ
caplin hꝫ integrum.

Capitulũ. x. de eo qḋ ab hoc loco ad poſteriora reſeruãdũ ẽ.

Quod ab hoc loco ad poſteriora reſuare ꝺ̄
bemꝰ ex eo qḋ hic dici ſolet ẽ coitꝰ ⁊ ipiꝰ tẽꝑa
mẽtũ ⁊ emẽdatio ĩpedimẽti eꝰ. Et nos qḋ ad poſteri
ora reſeruabimꝰ loq̃ ꝺ̄ eo ĩ libris ꝑticularibꝰ. Ex eo
qḋ hic ẽt dĩ ẽ res medicinaꝝ vẽtrẽ ſoluẽtiũ ⁊ ablatõ
nis ĩpedimẽti eaꝝ: ⁊ nos q̃dẽ ĩ q̃buſdã eoꝝ reſerua
bimus ſmõẽꝫ ad nr̃as ꝺ̄cõnes de medicatõibꝰ ⁊ ĩ q̃
buſdã eoꝝ ad ſmones nr̃os de medicis vẽtrẽ ſoluẽ
tibꝰ. Verũtñ dicemꝰ ꝙ ſanitatiſ ꝯſeruatõ vti dꝫ euõe
q̃ fit cũ ſolutis ⁊ diureticis ⁊ ſudorẽ ꝓuocãtibꝰ ⁊ ſpu
tũ ꝓducẽtibꝰ. Et mlieres q̃dẽ cũ mẽſtrua ꝓuocã
tibꝰ ex eo qḋ mõ declabimꝰ ⁊ te ſcire faciemus.

Ca. xi. ꝺ̄ ꝯfõtatõe mẽbroꝝ ⁊ corpuꝫ debiliũ ⁊ in pinguatõe ⁊ magnificatõe corpis vel carniũ ipſoꝝ.

Membra debilia ⁊ ꝑua ꝯfortãt̃ ⁊ augmẽtãt̃ ĩ
eo qḋ q adhuc ĩ tꝑe exit augmẽti ⁊ ĩ tꝑe vl
tio augmẽti fricatõe tẽꝑata ⁊ exercitio aſſi
duo qḋ ſit ĩ eis ꝓpũ deiñ ẽplõ ex pice. Retẽtio qꝰ
q̃ꝫ ãhelitꝰ ĩ hũc egredit̃ mõꝫ ⁊ ꝓpe qũ mẽbꝝ pecto
ri ⁊ pulmõi fuerit vicinũ. ṽbigr̃a: p̃cipiemꝰ illuꝫ paꝝ
currẽ q crura hꝫ g̃cilia poſtea tẽꝑatã ei adhibebiuſ
fricatõꝫ: deiñ ex pice ẽplꝫ apponẽus: poſtea ſcḋa die
fricatõeꝫ cuſtodiemꝰ ſic erat ĩ t̃tia ſilr̃ ⁊ augmẽtabiuſ
exercitiũ niſi ãplitudis vẽaꝝ appuerit ſigificatio ⁊ ꝺ̄
ſcẽſiõis mãeꝝ: qm̃ tiõꝛ tũc erit ĩ vnoquoq̃ꝫ mẽbro ne
ap̃a accidat ⁊ nocumẽtũ ex replõne vẽiẽs qḋ ẽ ipſi ꝓ
p̃uꝫ quẽadmõꝫ hic varices ⁊ elephãtia. Qũ ergo a
liq̃d hꝰ generis appuerit minuẽus ex exercitio qḋ p̃
us iniũctũ fuit: ⁊ ex fricatõe deiñ faciẽus ipꝫ q̃eſcere
⁊ reſupinũ iacẽ ⁊ eleuabiuſ mẽbꝝ illḋ. ṽbigr̃a: vt ĩ il
lo q hꝫ crus ſiccũ p pedẽ ſuũ ⁊ fricatõꝫ faciẽus ꝓpe
ꝯuerſã.ſ. poſtremo ad radicẽ. Qḋ ſi voluerimus hꝰ
efficẽ ĩ mẽbro qḋ ſit iux̃ mẽbra ãhelitꝰ: ſitq̃ꝫ ṽbigr̃a
pectus ligabimus qḋ ẽ ſb eo ligatura q̃ ĩ ſtringẽdo
ſit media ⁊ ĩ latitudine eq̃lis: poſtea precipiemus ei
vt vtat̃ exercitio manuum ⁊ fortis ãhelitus emitten
do voces ⁊ clamorẽ magnũ ex fricatõe leui. ĩ libris
p̃terea ꝑticularibus ꝑuẽiet ad te q̃lr̃ hec ſũma exq̃ſi
te diuidat̃. Illḋ igr̃ ĩ li. decoratõis ꝯſiderab ſi deus
voluerit.

Ca. xii. de laſſitudine q̃ ſeq̃t̃ exercitia.

Laſſitudis ſpẽs ſt̃ tres q̃buſ addit̃ q̃rta: ⁊ mõi
q̃bus accĩt ſt̃ duo. Eiꝰ ṽo ſpẽs ſt̃ tres vlceroſa
extẽſiua ⁊ ap̃oſa. ⁊ illa qḋ q̃ hic addit̃ ẽ laſſitudo q̃
vocat̃ deſiccatiua ⁊ areſactia. Vlceroſa igr̃ eſt laſſi
tudo ex q̃ q eã ĩcurrũt ĩ ſr̃ficie corpis tactus vlceruꝫ
ſilitudinẽ ſẽtiũt ⁊ ĩ cutis ꝓfũditate ⁊ orificiis ꝓfũdi
tatis ipſius: ⁊ ẽ qũ hoc ſẽtit qñ ipe tãgit̃: ⁊ ẽ qũ hñs
eã ſentit illud in ſuo motu. Et ẽ qũ ſentit q̃ſi punctu
rã ſpinaꝝ ⁊ abhorret motus ita vt extẽſiões alaruꝫ
ẽt extẽdãt̃ cũ debilitate. qũq̃ꝫ fortioꝛ fit accidit ei hõ
ripilatio. Et qũ augmẽtat̃ accidit ei tremoꝛ ⁊ febriſ.
Et ipius q̃dẽ cã ẽ multitudo ſuperfluitatũ ſubtiliuꝫ
⁊ acutaꝝ ⁊ liq̃factio carnis ⁊ adipis ꝓpter motus
fortitudineꝫ. Et ad vltimũ hũores mali q ſi per
venas diſcurreret bonus ſãguis q ẽ in venis corrũ
peret̃: ⁊ ꝓpterea ꝙ ad ꝑtẽ cutis declinauerũt miutũ
fuit nocumentũ: minus nãꝫ malũ qḋ efficẽ pñt ẽ vt
hoc laſſiludis genus accidat ⁊ ſi parũper moti fue
rint accidet horripilatio ⁊ ſi plꝰ moti fuerit accidꝫ tre
moꝛ. Et ẽ ẽt qũ hũores acuti ab iſtis ſepant̃ ⁊ crudi
remanẽt ĩ venis. Et ẽ ẽt qũ crudi ĩ carne exiſtũt. Ex
tẽſiuã ṽo hñs ſentit ſuũ corpuſ q̃ſi fractũ ⁊ ſẽtit calo
rẽ ⁊ extẽſionẽ ⁊ abhorret motũ vſq̃ꝫ quo abhorreat
reſupinãdo ad poſteriora flecti ⁊ ꝓpe ſi ex labore fu
erit. ⁊ ipa q̃dẽ ẽ ex ſupfluitatibꝰ retẽtis ĩ muſculis q̃
tñ bone exñt ſbe ⁊ non eſt in eis mordicatio aut ex
vẽtoſitate. Inter eas ṽo exiſtit ſepatio cũ diſpõne le
uitatis ⁊ grauitatis: ⁊ ipſa ẽt multotiens accidit ex
ſomno nõ ꝯpleto. Quꝫ.n. poſt ſomnuꝫ accidit com
pletũ alia ẽ ibi diuerſitas q̃ ſpẽruꝫ peioꝛ eſt: ⁊ que ex
ea peioꝛ ẽ qũ muſculorũ villi ſcḋm rectitudinẽ tendũt̃.
Ap̃oſa ãt laſſitudo ẽ vt corpus ſit ſolito calꝰ ⁊ ſit

inflato sit̃e i magnitudine sui ⁊ colorꝫ: ⁊ accīt ei nocu
mētū qū tāgit̃ ⁊ mouet̃ ⁊ sētit eꝰ extensionē. ¶ Lassi
tudo āt desiccatiua ⁊ arefactiua ē dispō ꝑ quā sentit
hō ī suo corꝑe ac si fricaret̃ ariditate sup̃flua. Et ipa
qdē accīt aut ex multo exc̃citio cū bono chimo: aut
ex reditōe aspa. Et qñz ēt accīt ex siccitate aeris ⁊ ex
diminutōe nutrimēti ⁊ ex multo ieiunio. ¶ Mōi
āt qbꝰ accīt lassitudo sūt duo. Et ipsi qdē sūt qꝛ lassitu
do aut accīt ꝑꝑ exercitiū ⁊ hec ē magis secura: cꝰ sa
natōis via mōz hz q ei ē ꝓpꝰ. Aut accīt ex se ⁊ hec
qdē egritudis ē añcessio cꝰ sanatōis via ꝓpū hz mōz
q sibi ꝓpꝰ ē. Et ē ēt qū vna aliū ꝯiūgit̃ fm̄ suaꝝ mãe
rū ꝯpōez aut ꝑ seipsas aut ꝑ exercitiū. ¶ Qūqz sim
pliciū noueris regimē illō moueb̃ fz regulā quā ti
bi dicā. Et hoc ē ꝙ i p̃imis oꝫ te maiorē hr̃e sollici
tudinē de re q̃ maiorē icurrit terrorē regēdo illō etiā
qō ē sub ea. Et fortasse qō magis terrefacit magis ē
terrefaciēs ꝑꝑ tres res: aut ꝑꝑ fortitudinē aut ꝑꝑ no
bilitatē aut ꝑꝑ sbaꝫ. Qūqz i eo qō oꝫ ex istis ꝯditiōi
bꝰ due aut tres ꝯiūgēt̃ erit hoc magis terrefaciēs: ni
si vna q̃ remāserit duabꝰ fortiō fuerit adeo vt ipsis re
sistat. vbigr̃a: lassitudo nāqz apōsa fortior ē ⁊ nobili
or vlcerosa: sz si vlcerose sba a tēpamto ⁊ cursu nāli
valde fuerit remota duobꝰ apōse mōis ꝑꝑ nobilita
tē ⁊ fortitudinē resistet ⁊ p̃mittet̃ sup ipaꝫ. Si vero ñ
valde remota fuerit apōsa sup ipsaꝫ p̃mittetur.

¶ Capitulū. xiii. de alicibus ⁊ oscitationibus.

Alices sūt ꝑꝑ sup̃fluitates q̃ i musculis con
gregāt̃. Et ꝑꝑ hoc multū accīt post sõnuꝫ.
Qūqz hūores illi plus abūdauerit fiet hor
ripilatio ⁊ tremorꝫ: ⁊ qū plus exercuerint faciet febrē.
¶ Oscitatio vō motꝰ ē ad alicū q̃ accidit i mādibu
laꝝ muscul' ⁊ thoracis. ¶ Qūqz sanis i p̃mis absqz
cā acciderit ⁊ ñ i hora qū multa fuerit erit malū. Et
q̃ qdē ē ex ea melior ē illa q̃ ē pꝰ finē digōis qm̄ ē ꝑꝑ
sup̃fluitatū expulsionē. Et ē ēt qū alices ⁊ oscitatōes
efficiūt frigꝰ ⁊ cutis spissitudo ⁊ pauca resolutio ⁊ ex
pergefacito a sõno añq̃z ꝯpleat̃ ⁊ expulsio ꝯp̃imēs.
Uinū vō ad mediū tēpatū alicibꝰ ⁊ oscitatōibus ē
ꝯueniēs quz nō ē ibi alia prohibēs cā. ¶ Ca. xiiii.
de medicādo lassitudinē ex exercitio ꝓuenietēꝫ.

Dicemus ꝙ studiū ipēdere i medicādo lassi
tudinē ē a multis securari egritudibꝰ ex qbꝰ
sūt febres. ¶ Oꝫ āt vt qū lassitudo vlcerosa
appuerit ex exercitio minuat̃ si ipꝫ fuerit cā ⁊ si cum
ea m̃ultitudo fuerit hūoꝝ expellāt. ¶ Qō si breuis
tp̃is fastidia affuerint ipsoꝝ nocumēto succurrēduꝫ
erit cū fame ⁊ eūone ⁊ resolōne eꝰ qō ꝑuenit ad ꝑtē
cutis cū fricatōe multa ⁊ leui cū oleo i quo ñ sit pō
ticitas. Et i die tertio reditōnis fiat exercitiū. Et nu
triat ipe in p̃mis ex eo qō ꝯsueureat i q̃litate: sz ex q̃
titate minuat̃: ⁊ in die tertio humectantibus nutria
tur: ⁊ si vene fuerint munde ⁊ phlegma crudum i
adipe fuerit itestinoꝝ fricatio ipm qñz maturatꝰ ⁊ ꝑ
p̃e qū calefaciētiū medicinaꝝ ad ipsū penetrauerit
v̓tus. ¶ Oleū preterea de salicibꝰ i hoc multū ꝯfert
⁊ oleū de aneto ⁊ camemilla ⁊ his silibꝰ ⁊ apozia ra
dicū sicle ⁊ eꝰ oleū i istro duplici ⁊ vnguētū ex radi
cibꝰ malue ⁊ oleū de radicibꝰ cucūeris asinini ⁊ brio
nie ⁊ oleū de vsnee ⁊ oē oleū i quo vsnee recipit̃.
¶ In lassitudis āt extēsiue medicationis itētio ē las
sare illō qō iduruit fricatione leui calefaciente in so
le ⁊ aq̃ tepida balneari ⁊ i ipsa lõgo morari tp̃e. Et
si in soliū alia vice aut duabꝰ descēderit i die erit con
ueniēs ⁊ post vnāquāqz inungāt̃ balneationē. Qō
si necesse fuerit ꝑꝑ venaꝝ absterssionē ⁊ ꝑꝑea ꝙ oleū
i eis siccat̃ ad inūgēdū oleo redire fiat ⁊ nutriēte hu
mido nutriat̃ ēt pauce q̃ztitatis: qm̄ plus indiget nu
trim̄ti paucitate q̃ꝫ vlcerosa. Et hāc qdē lassitudinē
resoluit exercitiū ⁊ mundificat. Qō si ꝑ se acciderit
ꝑꝑ grossas sup̃fluitates necesse erit eas eūare. Et si
fuerit ꝑꝑ cām vētositatis extēdētis resoluet eā tale q̃
le ē cyminū ⁊ carui ⁊ anisuꝫ. ¶ In ieiunio āt apōsaꝫ
lassitudinē regēdo ē tres res lassare: qō extensū fuit:
⁊ qō calefactū ifrāre ⁊ sup̃fluitatē eūare. Et hoc qō
ꝯplet̃ oleo multo tepido ⁊ fricatōe vehemēter leui
⁊ ꝓlixa mora in aq̃ q̃ parūꝑ ad caliditatē declinat ⁊
qetē. ¶ In arefactiua vō nil de regie sanorū mutet̃
nisi ꝙ oꝫ vt aq̃ i q̃ balneat̃ sit maiōis calitatis: qm̄ i aq̃
vehemēter cal'a ē qō inspissat cutē ⁊ nō ē eꝰ ipedime
tū sic ipedimētū aq̃ꝝ fr̃aꝝ: qm̄ cuꝫ eo qō ispissat ē i
eis ābiguitas mala ⁊ fritatis ipsoꝝ penetratio i cor
por qō iā siccatū fuit. ⁊ ē qū sue materiei cā ē cutis
ipsiꝰ raritas: imo hoc ē fm̄ plm. ¶ In die āt hoꝝ rdu
ctōis exercitio leuit̃ ⁊ subtiliter vtat̃ ⁊ balneo fz dis
positōnē diei p̃me: deiñ p̃cipiat̃ ei vt aq̃z frāꝫ subito
ingrediat̃: q̃tenus cutis eius inspisset̃ ⁊ sit eiꝰ resolu
tio pauca: ⁊ cū hoc cõseruet̃ ipsius humiditas.
¶ Obuiabit nāqz aq̃ corpori in quo ē tm̄ calitatis
ꝙ resistat ipso iā inspissato. ¶ Et iste qdē due cause
ad inuicē se iuuāt in remouēdo nocumētū frigoris
ipsius: ⁊ ꝓp̃e quꝫ submergit̃ subito ⁊ egredit̃ ⁊ nō
morat̃: qm̄ cuꝫ mora nulla ē securitas. Ipse p̃terea
nutriat̃ mane in fine p̃me hore cibo hūectante pau
co: iō vt ipse alia vice iuxta noctē fricari possit ⁊ tūc
cenā tardet. Studiū quoqz adhibeat̃ in expellēdo
sup̃fluitates ab eo fricatōe olei de salicibus eū quo
vētrē suū nō tāgat nisi lassitudinē i muscul' sui vētris
s̃serit qm̄ tūc illos leuit̃ vngere ꝯuēit. Et eiꝰ nutriēs
sit largiꝰ ⁊ i eo procedat cauēdo ne eiꝰ nutrimētū sit
multe calitatis. ¶ Ampliꝰ oēꝫ lassitudinē cuius cā ē
motꝰ dimittere qū eius signū icepit prohibet ne acci
dat: postea reuēsiōis exc̃citio vtat̃ vt motꝰ tēpatꝰ ad
cutē m̃ās expellat ⁊ eas fricatio resoluat q̃ fit ït illos
motꝰ i ipsoꝝ ꝯsistētia. ¶ Dispō preterea ipsiꝰ balnea
tionē expiat̃ nā si ex balneo accidat ei tremō tūc res
terminū ꝑtrāsiuit q̃ztomagis si febrē generauēit qm̄
tunc nō ē balneādꝰ imo eūandꝰ ⁊ eiꝰ ꝯplō r̃ctificādo.
Qō si nihil eoꝝ ex balneo accīt erit ꝯferēs qū eiꝰ aq̃
fuerit tēpata. Qū autē i eius venis crudi fuerit hūo
res i p̃mis lassitudo erit regēda cū eo qō oꝫ: postea
studeñ. erit i eo ꝙ crudos maturat ⁊ subtiliat ⁊ expe
lit hūores. Et si multi fuerit tūc qes erit iniūgēda ⁊
exercitiū dimitteñ. qm̄ qes ē magis digerēs ꝑ minu
tionē relinq̃t: qm̄ fz plm mūdū expellit ⁊ cruduꝫ di
mittit. ¶ Uēter quoqz eiꝰ añ maturatōnē nō ē soluē
dus: qm̄ hoc nō ꝯfert: imo dānū infert: vrinā vō ꝓ
uocare nō nocet ei. Sꝫ res multū calefaciēs nō ē ei
dāda qm̄ crudū hūorē i corꝑe diffūdi faciet. Sitqz
eiꝰ opō leuit̃ ⁊ cū q̃ztitate eq̃li. ¶ In eiꝰ p̃rea nutriēti
bus ponēda sūt piꝑ ⁊ caꝑꝑis ⁊ zinziber ⁊ acetū de
caꝑꝑibꝰ ⁊ acetū ō allis ⁊ acetū ō alstrāguat: ⁊ corꝑa
ēt ipoꝝ ⁊ iaguēis scita fz mēsurā. ¶ Pꝰ matratiōeꝫ
āt ⁊ appr̃ōeꝫ hypostasis i vrina ⁊ maturatōeꝫ plin
da ei vinū vt maturatio ꝯpleat̃ ⁊ fiat vrie ꝓuocatō.
Sitqz eiꝰ vinū qō subtile ē ⁊ claꝝ ⁊ voitū nō faciat.

¶ C. xv ō aliis dispōibꝰ q̃ sequūt̃ exercitiū ⁊ reliq̃ ab eo

Priꝰ loq̄mur de istis dispōibꝰ: postea muta

bimus nos ad regeñ. lassitudinem que venit p se. Et
ex istis quidē est raritas que corpori accidit: ⁊ accit
multoties ex fricatōe pauca ⁊ balneo. Ipa vo ē me
dicāda fricatōe sicca ad duriciē parū declināte ⁊ cū
oleo stiptico. ¶ Et ex eis ē spissitudo q̄ ex fritate accit
aut ex re stiptica aut ex multitudine supfluitatū: aut
ex eaꝝ grossitie aut eaꝝ viscositate: vñ ꝓuēit vt i po
ris cutis retieāt: aut erit spissitudo cā exertii qd ipos
ex ꝓfūdo exxit ñ exītib' ibi cāis añcedētib': aut erit
eius cā locus puluerulent' aut fricatio fortis ⁊ dura
Illi' āt q̄ ē ex fritate ⁊ stipticitate signū ē coloris albe
do ⁊ calefactōis tarditas ⁊ sudor ⁊ corpis reuersio
ad rubedinē qū adest exercitiū. Et hi qdē i balneis
calidis sī balneādi i qb' d latē i lat' ⁊ sup vētrē ⁊ supi
ni reuoluāt sr pauimētū eq̄lis caliditatis dōec sudēt
⁊ inūgāt oleis subtilib' calidis ⁊ resoluētib'. Illorū
āt q ad hoc d'uēiūt ex exercitio signū ē q ñ hñt hoc
signū ⁊ resudat cutis: ⁊ ipsi qdē medicādi sī expulsi
one si ibi fuerit supfluitas: postea regimē adhibeat:
qd resoluat ex balneo ⁊ iunctōe. ¶ Qui vo i hoc i
cidūt ex puluē aut ex forti fricatōe magis ē ei balne
uz necriū q̄z inūctio ex oleis. ⁊ ipsi qdē fricatōe mol
li vti debēt añ balneū ⁊ p' ipz ¶ Est quoqz qū accit
eis p' sr fluū exercitiū cū pauca fricatōe debilitas cū
raritate. ⁊ ē qū accidit ēt ex spfluo coitu ⁊ ex balneo
frequēter. Ipsi igr medicādi sūt cū exercitio reuersi
onis ⁊ fricatōe sicca q̄ ad duriciē trahit cū oleo stip
tico. Et nutriētia comedāt hūectātia pauce q̄ztitatis
i caliditate ⁊ fritate tēpata: aut q̄ paꝝ p ad caliratem
trahāt. Et silr fiet si debilitas accit aut vigilie aut tri
stitia: aut accit siccitas i neruis. Qd si istis acciderit
malitia digerēdi cibū nō ꝯfert eis reūsiōis exercitiū
nz aliqd exercitioꝝ vllo'. ¶ Est pterea qū accit ex su
pfluitate balneādi ⁊ multitudine comedēdi ⁊ bibē
di ⁊ ociādi vt hō i suis mēbris hūiditatis sētiat sup
fluitatē ⁊ ꝓpe i ligua: ita vt opones mēbroꝝ ledat.
Qd si hoc ex cā fuerit añcedēte i pticulari medicatō
ne ꝯtinebi. ⁊ si ex aliquo coꝝ fuerit q̄ nūc ex ꝓximo
noiauim' sicut vino aut multa ociositate aut multa
balnei hūiditate erit ei iiungeñ. vt fōti vtat exercitio
⁊ fricatōe aspa ⁊ sicca sine oleo aut fricatōe cū pau
co oleo calefaciēte. Supflua āt siccitas quā q hz sē
tit sua manu ⁊ ex gnē lassitudis arefactie: ⁊ ipi' sana
tio ē ei' medicatio.

¶ Ca. xvi. de medicatōe lassitudis p se veniētis.

V Lcerose qdē dispō cognoscēda ē si humor
eā efficiēs sit itus i venis aut extra venas. q
āt sit i venis ex fetore declarat vrine ⁊ ex dis
positōib' nutriētiū pteritoꝝ: ⁊ ex hoc q supfluitatū
multitudo i vēis generari solebat aut caꝝ paucitas
ēt velocitas expellēdi eas a se: aut cui necessitatē me
dicādi eas faciebat: ⁊ ex dispōne vini ei' si erat claꝝ
aut turbidū. ¶ Et si he qdē significatōes appuerit
d'clabi q i vēis exñt: ⁊ si nō extra. Qd si lassitudo ex
supfluitatib' ē extrisecis ⁊ sint vene iteriz mūde: suffi
cit ei exercitiū reūsiōis ⁊ augmētū regis qd i ca. vlce
rose dixim' q̄ accit pp exercitiū. Sz si alia disio fuēit
ñ cogites exercitar eū: imo fac eū ociāi ⁊ dōmir ⁊ eē
famelicū ⁊ iunge ipz sp circa vētrē ex oleo ⁊ balneet
cū aq̄ tēpata si balneū tolerare potuerit hz ꝯditōez
quā dixim': ⁊ nutriat ex eo qd diximus: c' tñ chim'
sit bonus qd sit ex genē eoꝝ q̄ sorbēt: ⁊ sit illd i quo
ñ ē viscositas nz multū nutrimētū. ⁊ hoc qdē ē sicut
ordeū ⁊ spelta ex carne volatiliū ⁊ de sirupis sit siru
pus acetosus cū melle ⁊ hydromel ⁊ vinū albuz ⁊
subtile ⁊ h' i vinū ei ñ ꝓhibeas: qm̄ ē maturās ⁊ ꝓuo
cās. verūtñ ipi i pmis dare debes i quo sit paꝝ ace
tositatis: postea ex eo mutet ad albū ⁊ subtile. Qd
si hoc regimē ei ñ ꝓfuerit hūor ibi adest: supātē ergo
eūa. Et si supās fuerit sāguis aut cū eo fuerit sāguis
minues eū: ⁊ si nō vētrē solues: aut facies hoc ⁊ hoc
hz q tibi vidbi de sāguie. Tibi tñ caue ne aliqd ho
rū facias si cognouis q vt' sit debil. ¶ Sen' aūt hu
moris cognosces p vrinā ⁊ sudorē ⁊ dispōnez sōni
⁊ vigiliaꝝ. Qūz sōnus se remouit te regēte eū cū re
gimine bono erit significatio mala. ¶ Qd si cognō
ueris q bonus sāguis i corpe sit paucus ⁊ q hūo
res crudi sūt supātes fac eū qescē ⁊ da ei ad comedē
dū ⁊ bibeñ. rē q̄ subtiliet: ⁊ nō des ei ad bibeñ. rē q̄
multā hēat calitatē: sz da ei ad bibeñ. aliqd i quo sit
icisio sic sirupus acetosus d melle. Qd si tibi necce
fuerit i vtute sbtiliātiū augmētū pbē pone i illd qd
cōedit ⁊ i aqz ordei quā bibit paꝝ pipis. ⁊ si necca
ria fuerit diacyminū diatriōpipeō pp hūoꝝ crudi
tatē da ei sic tibi videbi añ cōcstionē aut post ipam
aut i tpe dormitōis: ⁊ sit ei' mēsura cochliariū puū
⁊ diacalamītū qdē ñ ē bonū: qm̄ ptrāsit terminū i ca
lefaciēdo. Si āt ꝓ certo sciueris hūores crudos i ve
nis nō eē sz in radicalibus ꝯtineri mēbris fricationē
adhibe et prope i matu tis cū oleis laxantibus. Et
da ei ad bibeñ. ex calefaciētib' vt ipsoꝝ calefactione
ad cutē ꝑueniat ⁊ iniunge ei qetē longā postea fac
eū aq̄ tēperate calīa balneari: ⁊ da ei ex diacalamēto
abqz tiore: sz tñ oz vt sit āteqz comedat et exercitet.
Qd si p' cōestionē nēriū fuerit ei qd stōuz iuuet nō
des ei qd sit vehemēter penetratiuū sicut diacalamītū
sz sicut diacyminū ⁊ diatriōpipeon sitqz qd ex quo
libet eoꝝ dabis res modica aut diacydoniten. Et
posē qdē ē vt qd ex diacydōitē dabis sit pl' eo qd da
bis ex illis postqz ꝯsideraueris ne cōp' sit vehemētis
caloris accidētal' te dante ista. ¶ Istis pterea ꝯfert
oleo iungi camēllio ⁊ anetio ⁊ amaracio ⁊ rliqs ab
istis. aut ꝯfōtet cū resina aut cū rsina ⁊ duodecuplo
ipsi' olei. Qū autē sciueris hūores i veis ⁊ foras sil'
eē esto de maiori solicit': ⁊ tñ min' nō dimittas. Qd
si hec duo eq̄lia fuerit p' intēde ad digōem cū diatri
onpipeō i quo si volueris adiūge petrosilinū cuz fo
liis anisi ad hoc vt sit magis diureticuz. Et si volue
ris admisce ei paꝝ diacalamēti postqz minueris ex
eo qd accepit de diacymino ⁊ diatriōpipeō ⁊ ꝓces
seris i h' hz ordinē dōec ad vltimū mutes postremū
ei' cū diacalamēto ⁊ remāeat istd dōec ad vltim pu
rū remaneat diacalamētū. Qū āt illd qd ē i vēis di
gerēt ⁊ egrediet remāebit solicitudo ei' qd ē ex vēas
diacalamētū queādmodū scis erit ad hoc ꝯferēs et
ipediēs pmū. ¶ Istos vo in qb' res due ꝯiūgūt ab
oi re vehemēt trahēte ad extiora aut iteriora custodi
re dēs. Quapp ñ cito vōitū eis dāe dēs: nz qd vētrē
iferi' depōat nisi añ pmisis q̄ sbtiliāt ⁊ icidāt ⁊ matu
rēt: nz ēt exercites eos. ¶ Qūqz lassitudo qeuerit ⁊
color meliorabit ⁊ vria maturabit fricab eos mlt̄ū ⁊
pauco exercitab exercitio ⁊ ꝯsiderab si aliqd egritu
dis reūsū fuēit qm̄ tūc dittes: ⁊ si nil reuersū fuēit du
ces eos ad suos vsus ordiate dōec ꝑueias ad illud
qd solebāt vti ex balneatōe ⁊ inūctiōe ⁊ fricatiōe ⁊
exerci': ⁊ ad vltim tādē vnguētorū qb' vtūt vtute cō
fortata. q si alicui istoꝝ lassitudo reūsa fueit cū sēsu
vlcēoso redi ad tuū rgimē: ⁊ si absz vlcēoso sēsu reū
tit ipz cū reūsiōe rege. Et si mixtō tibi aduēerit signi
ficatiōes ⁊ fortis lassitudo sēsu pcepta ñ appuerit p

mitte eũ qeſcere. ¶ Laſſitudis ãt extẽſiue cã hec eſt
repl'o ſiue hũoꝛis malitia. Et eˀ qdẽ medicatio ĩ coꝛ
ꝑibˀ male ꝯplõnis ẽ minutio ⁊ regis ſubtiliatio. In
coꝛpe vͦo de quo loqmur ẽ ſubtiliatio ⁊ ĩciſio tm̃: po
ſtea adiuueť cũ qbˀ oꝫ. Apoſe ãt medicatio ẽ ſuccur
rere cũ minutõe ex vena q̃ ꝑtinꝫ mẽbꝛo ĩ quo ẽ plĩn
laſſitudis: ⁊ ĩ quo laſſitudis appuerit ꝑncipiuꝫ ⁊ ex
mñice ſi ñ ĩter mẽbꝛa fuerit ĩeq̃litas. Et foꝛtaſſe nece
erit ipm̃ ſcḋa die minuẽ: imo adhuc ẽt ĩ ẽtio. Ergo ipꝫ
ĩ pᵃma die minue illico qũ appet ⁊ nõ tardes illḋ ne
ĩ ipo iſũdãť. Et ĩ ſcḋa die ⁊ tertia minue eũ ĩ ſol' occaſu
¶ Opꝫ ꝑterca vt ſit eˀ nutriẽs in die pᵃmo aq̃ oꝛdei
aut ſuccus ſpelte ſimplex: niſi acciderit febꝛis. Sꝫ ſi
febꝛis ſupueniet aq̃ oꝛdei ſola. Et die ſcḋo ſit iſtud cũ
oleo ĩfrãnte aut tẽpato ſicẽ oleo amigdalio. Et ĩ die
tertio ſit ſicẽ caro cũ lactucis aut cucurbitis aut mal
uis hoꝛtulanis: aut acetula ⁊ ex piſcibus petroſis ĩ
taſea ⁊ ĩ hac die q̃ꝫtũ poſe fuerit a potu aq̃ ꝓhibeať
¶ Qũ ãt ĩ die ẽtio iã ñ poterit tolerare nꝫ poterit ci
bũ bñ appetẽ ⁊ digẽ dabiť ei hydromel aut vinũ al
bũ ſubtile aut tẽpatũ. Et caue ne pˀ has eũoes ei tri
buas q̃ꝫtũ ẽ neccĩũ ex cibo ſubito: qm̃ cibus indige
ſtus ad venas traheť tribus mõis. Unˀ coꝝ erit qũ
cibus fuerit paucus ſtõus erit auarus: ⁊ ꝯtraria erit
eius vͭtus retẽtiua vͭtuti epis attractiue: ſꝫ qũ multuſ
fuerit ñ erit ex eo ſtõuſ auarus: imo foꝛtaſſe attracti
uã epiſ iuuabit ſua vͭtute expulſiua: ⁊ ſilr oẽ recepta
culũ qḋ ẽ ibi ꝑcedẽs ꝯpatõe eius qḋ ẽ poſt ipſũ. Et
ſcḋs eſt: qm̃ multus ñ bñ digeriť in ſtõ. Et tertiˀ qm̃
multus multũ venis tranſmittit nutrimẽtũ qḋ vene
etiã digerere nõ valent. ¶ Ca. xvii. de regimi
ne coꝛpoꝝ quoꝝ ꝯplexiones nõ ſunt bone.

C Orpa iſta aut ſũt qbˀ ſupueĩt eroꝛ aut ĩ crea
tione male fuerũt ĩpedita. Et illa qdẽ qbus
ſupueĩt erroꝛ ſũt quoꝝ ꝯplõnes nãles ſit cõ
ueniẽtes: ſꝫ acqſiueꝛt ꝯplõnes malas ĩ hoꝛa ꝑꝑ lon
gũ erroꝛẽ in regimine donec ĩ eis geuerit. Male vͦo
ĩpedita ſũt quoꝝ ꝯplõnes a radice ſũt ꝯueniẽtes.
¶ Eoꝝ ãt qbˀ ſupuenit erroꝛ erroꝛis ꝑs ĩ q̃ꝫtitate ⁊
q̃litate ſciẽda ẽ ⁊ cũ ꝯtrario medicãda: ⁊ hoc foꝛtaſ
ſe cognoſceť ex diſpõne figure coꝛpoꝛis. Impedita
vͦo male ſũt diſpõibˀ quoꝝ accit coꝛruptio ex ꝯplõe
coꝝ ꝓpᵃa aut ex coꝝ ꝯpõe. ¶ Ab eis igiť icipiemus
noiando ſenes. ¶ Ca. i. doctrine. iii. dictõis. iii.
⁊ eſt ſermo vlis in regẽdo ſenes. Et ſũt. vi. capitula.

S Umma regis coꝛuꝫ ẽ opari qḋ ca
lefaciat ⁊ hũectet ſicut ex
nutrientibˀ ⁊ balneis ⁊ potibˀ ⁊ ſõno ꝓli
xo ⁊ moꝛa mlťa ĩ lecto ⁊ maioꝛ q̃ꝫ iuue
nũ ⁊ ex aſſidua vrine eoꝝ ꝓuocatiõe ⁊ expulſione
phl'atis ⁊ eoꝝ ſtõis ꝑ viã ĩteſtinoꝝ ⁊ veſice ⁊ vt nãe
lenitas eis duret. Eis ꝑterea multũ ꝯfert fricatio tẽ
pata ĩ q̃ꝫtitate ⁊ q̃litate cũ oleo: deĩn eqtatio aut ĩceſ
ſio ſi ḋbiles fuerit ab eqtatõe. Ad illũ ãt q ex eis de
bilis fueĩt fricañ. ſemel aut bis redeũdũ erit. Ex aro
matibus ꝑterea aliqd bñ redolẽs odoꝛare ḋbẽt ⁊ ꝓ
ꝑe qḋ calꝫ tẽpate exiſtit. ¶ Et oꝫ vt poſt doꝛmitõeꝫ
cũ oleo iungãť: qm̃ hˀ vͭtute excitat aiale deĩn eqtet
aut icedãt. ¶ Ca. ii. ḋ nutriẽdis ſenibus.

N Utriẽs ſenũ paulati ẽ ꝑtieñ. ⁊ paulatiꝫ bis
aut ter nutriẽdi ſũt ſꝫ digõnẽ eoꝝ ⁊ foꝛtitu
dinẽ ⁊ ḋbilitatẽ: ⁊ comedãt ĩ hoꝛa ſcḋa paneꝫ
bñ factũ cũ melle: ⁊ ĩ hoꝛa ſeptia poſt balneatõnem
ḋiñ vẽtrẽ lẽiat ex eis q̃ poſt illḋ noiabimˀ. ⁊ iuꝫ no
ctẽ cibũ laudabil' nutrimẽti. ⁊ ſi fuerit foꝛtes ĩ cẽa ſua
augmẽtũ pᵃuũ faciãt: ⁊ ab oĩ nutriẽte ſibi caueant ex
quo melia gnãť aut phl'a: ⁊ ab oĩ cal'o ⁊ acuto ⁊ ḋſi
catiuo ſicẽ cauguamich ⁊ tãguebil niſi ſꝫ mõꝫ medi
catõis adhibeať. ¶ Qḋ ſi ex hoc aliq fecerit qḋ ñ ḋ
beãt ⁊ ex his q̃ ſit ꝑrie ſpẽi comederit ſicẽ qḋ ſalitũ eſt
⁊ melõgias ⁊ carnẽ ſiccã ſalitã ⁊ ſiluẽſtiũ aialiũꝫ ⁊ pi
ſces dure carnis tũc vtãť melonibus ⁊ arechiis ⁊ cu
cumeribus. Et ſi ſcḋm ꝯmiſerit erroꝛeꝫ ⁊ comederint
cuaguamich ⁊ ſebene ⁊ bũca mediceť ex ꝯtrariis: ſꝫ
tñ eis ñ ſũt dãda niſi ſubtiliatiua qũ ſcitũ fuerit ꝙ in
eis ſint ſupfluitates. Qũ ãt mũdati fuerit nutriãť ex
hũectãtibus deĩn paucis ⁊ ſubtiliatis cũ cibo vtanť
ſicẽ ĩ ipo dicemus. Lac vͦo eis q ex ipis bñ appetit ⁊
digerit ꝯfert ⁊ poſt ipꝫ extẽſionẽ ĩ ꝑte epatis ⁊ vẽtris
ñ ſẽtit nꝫ pruritũ nꝫ doloꝛẽ: qm̃ lac nutrit ⁊ hũectat
verũtñ qḋ ex eo meliˀ ẽ: ẽ lac capꝛinũ ⁊ aſininũ. ⁊ ex
ꝓpᵉtatibˀ qdẽ lactis aſini ẽ ꝙ ñ ſit caſeˀ ⁊ ḋſcẽdit ci
to ⁊ ꝑcipue ſi fuerit cũ eo ſal ⁊ mel. ¶ Oꝫ tñ vt locˀ
ĩ qͦ paſcũť obſuueť ne herbe q̃ ibi naſcũť ſint põtice
nꝫ acute nꝫ acetoſe nꝫ mlťũ ſalſe. ¶ Olera ãt ⁊ fruc
tus qbus ſenes veſci ḋbẽt ſũt ſicut ſicla ⁊ apiũ ⁊ pa
rũ poꝛroꝝ q̃ comedeť ḋbẽt ꝯdita cũ almuri ⁊ oleo
⁊ ꝓpᵉ ĩ ꝑncipio comeſtiõis ipſoꝝ: iõ vt ĩ eoꝝ nãm
mollificãdo iuueť. ¶ Eis quoqꝫ ꝯfert ſi ĩ hoꝛis qbˀ
ꝯſueueꝛt doꝛmire doꝛmiãt. ¶ Zinciber preterea mu
raba ẽ ex medicinis q̃ eis ꝯferũt. Et ſilr plĩma eoꝝ
q̃ ſũt ex muraba calis: ſintqꝫ cũ q̃ꝫtitate q̃ tm̃ calefa
ciãt ⁊ digerãt: ⁊ nõ q̃ coꝛˀ ſiccẽt: qm̃ oꝫ vt eoꝝ nutriẽ
tia copa ſint hũectãtia q̃ ñ patiãť ab iſtis niſi ſcḋm viã
calefaciẽdi ⁊ digerẽdi ⁊ nõ ſꝫ viã ſiccãdi. Ex his vͦo
qbˀ veſcũť ad ſuas lenieñ. nãs ⁊ ꝯueniũt coꝛpoꝛibuſ
eoꝝ ẽ volubil' cocta cũ aq̃ ⁊ ſale vt boni ſit ſapoꝛis
cũ almuri ⁊ oleo ꝯdita ⁊ radicis polypodii qũ ĩ iuꝛ
galline poſita fuerit aut ĩ iure ſicle aut ĩ iure cauliũ.
Et ex eis qdẽ qbˀ ĩ cibo vtũť ad ſuas mollificãdas
nãs ⁊ ipſoꝝ coꝛpoꝛibˀ ꝯferũt ſũt ex fructibˀ ficˀ ⁊ pru
na ĩ eſtate ⁊ ficus ſicce cocte ĩ aq̃ ⁊ melle ſi tẽpus fue
rit hyemis: verũtñ oꝫ vt hoc totũ ſit añ comeſtionẽ:
ꝑꝑea vt eoꝝ leniat vẽtres. Qḋ ſi coꝝ nãe talr ſe hre
debuerint vt vna die leniãť alia nõ excuſať ſolutiuũ
⁊ lubꝛicatio tertiana. Qḋ ſi fuerit nãe eoꝝ lenite die
vno ⁊ ꝯſtringanť duobˀ diebˀ ſufficiet ei aliqd tale
ſicut volubil' ⁊ aqua cauliũ ⁊ illḋ qḋ eſt intra ſemen
cartami cũ kiſt oꝛdeo ⁊ terebinthina ad magnitudi
nẽ vnˀ auellane aut duaꝝ ⁊ vt mlťũ triũ: qm̃ ipſoꝝ
nã ſua mollificat ꝓpᵉtate ⁊ abſtergit ĩterioꝛa ſine le
ſione. ¶ Medicina quoqꝫ ꝯpoſita ex medulla car
tami ⁊ decuplo ipſiˀ ficuũ ſiccaꝝ ꝯfert eis. Sitqꝫ illḋ
qḋ ex ea ĩ potu ſumiť vt magnitudo nucis. Enema
quoqꝫ cũ oleo eis confert: qm̃ in ipſo cũ eũone eſt
vͭtus mollificãdi ĩteſtina ⁊ ꝓpᵉic cũ ex oleo dulci fu
erit. Ab acuto ãt cliſteri ſibi caueat: qm̃ ipſoꝝ ſicca
bit ĩteſtina. Huĩdũ vͦo cliſtẽ ⁊ vnctuoſũ ẽ ex rebˀ ma
gis eis ꝯferẽs qũ ipſoꝝ vẽtres aliquot diebˀ ꝯſtricti
fuerit. Sũt ꝑterea alie medicine vẽtrẽ ſoluẽtes q̃s in
antidotario noiabimˀ. ¶ Oꝫ ẽt vt ĩ ſenibˀ ⁊ decrepi
tis fiãt eũones abſqꝫ minutiõe quãto plus poſe fue
rit: qm̃ ipſoꝝ vẽtrẽ tẽpate ſoluere ẽ eis maˀ ꝑſtans iu
uamẽtũ. ¶ Ca. iii. de vino ſenum.

V Inũ eis meliˀ ẽ vetˀ rubeũ vt vrinã ꝓuocet
⁊ calefaciat ſil'. A nouo ãt ⁊ albo vĩo ſibi ca
ueãt niſi ſe poſt comeſtionem balneauerint ⁊ ſitim
habuerint. Tunc. n. dabiť eis vinum albũ ⁊ ſubtile

pauci nutrimenti :iō vt sit loco aq̄. Ab illo vero qđ ex vinis est dulce ⁊ oppilatiuum sibi caueant.

¶ Ca.iiii. de aperiendis senū oppilationibus.

SI eis acciderint oppilationes quarū facili or ē ea que ex vini prouenit potatione erūt aperiende cū diacalamīto ⁊ diatriōpipereō ⁊ puluerizatiōe piperis sup vinū. ¶ Et si allea ⁊ cepas comedere ꝯsueuerit comedāt. Tyriaca quoqꝫ eis multū ꝯfert: ⁊ ꝓprie quꝫ oppilationes acciderit ⁊ silr atbanasia ⁊ bōrusia. Ipsi vō post eas mollificādi sunt cū balneo ⁊ oleo ⁊ nutrientib⁹ sic aq̄ carnis in spelta ⁊ ordeo: ⁊ si biberit bydromel cōfert eis ⁊ securos eos faciet ne eis accidāt oppilatōes ⁊ dolores iūcturarū postq̄ꝫ i ipso additū fuerit si oppilatōnē in aliquo senserint mēbro: aūt ꝑpatōeꝫ ad ipsā illud qđ sit ei propriū sic semē apii ⁊ e⁹ radix mēbris vrine. Qđ si oppilatio petrosa fuerit apiatur ex eo qđ ē fortius sic petroselinū. Et si oppilatio fuerit in pulmone aperiatur cum aliquo quod sit isopus ⁊ capillus veneris ⁊ cassialignea ⁊ bis similia.

¶ Capitulum.v. de fricatione senum.

OPortet vt i qualitate ⁊ q̄ꝫtitate sit tēperata: ⁊ ne ullo modo mēbra debilia cū ea tāgātur nꝫ dolētia. Et si fricatio vices babuerit interpositas i vicib⁹ pānis grossis aut māib⁹ aspsis fricent: boc nāqꝫ eis ꝯfert ⁊ iterpolationes egritudinū mēbroꝝ eoꝝ ꝓbibꝫ. ¶ Ca.vi. đ exercitio senū.

EXercitiū senū diuersificat̃ ſm dispōnuꝫ corpoꝝ eoꝝ diuersitatē ⁊ ſm illđ qđ eis ex egritudinib⁹ accidē solet: ⁊ ſm vsus ipsoꝝ i exertitio. Nā si eoꝝ corpa i vltima fuerint eq̄litate posita cōueniētia eis erūt exercitia tēperata. Et si fuerit i eis mēbrum qđ nō i sua meliore existit dispōe sit e⁹ exertitiū alia sequēs exercitia. vbi gr̃a alicui icepit i capite accidē vtigo aut apoplexia ⁊ materie ad collū descēderint ⁊ frequēter ꝯsueuerūt ascēdere vapores ad caput ⁊ cerebꝝ n̄ cōfert ei exertitiū i quo caput curuat̃ aut declinat: sꝫ exertitio vti debit qđ sit i sceden° ⁊ currēdo ⁊ eq̄tādo ⁊ i oi exertitio qđ sit ad subtiliāda iteriora. ¶ Et si egritudo i ptib⁹ pedū fuerit exercitiis vtet̃ q̄ fiūt ex supiorib⁹ sicut man⁹ manib⁹ ꝯtraber ⁊ ꝓiicer̃ lapides ⁊ eleuare. Et si egritudo fuerit in medio sicut splene ⁊ epate ⁊ stō ⁊ intestinis erunt ei utilia exercitia duaꝝ extremitatum. nisi sit aliquid qđ ꝓbibeat. Qđ si egritudo i parte pectoris fuerit exertitiū iferioꝝ erit ei necessariū. Et si in rene aut vesica fuerit nō ꝯfert ei nisi supioruꝫ exercitium Et bec mēbra i exercitio pēitus nō ordinētur ad b° vt ex eo fortiōa fiāt. Et boc qdē i senib⁹ diuersū ē ab eo qđ ē i aliis etatib⁹ ⁊ i primis senib⁹ qb⁹ ꝯfert pl᷑ꝫ e⁹ qđ ꝯfert senibus. Isti nāqꝫ mēbra debilia fortiora facere debēt ordinate ſm mōꝫ exercitii qđ ē eis ꝯueniēs ⁊ i quo sūt. membra vero ifirma q̄n exercitātur ⁊ ē q̄n boc n̄ ꝯceditur. i. qū fuerint calā aut sicca aut fuerit in eis mā̄ q̄ ad putrefactionē declinauerit ⁊ non fuerit in eis maturatio.

¶ Docrina.iiii. đ regimine corporis c⁹ ꝯplīo ē ꝯueniēs. Et sūt. v. capl̃a. ¶ C.i. doctrine.iiii. dictōis tertie de rectificatione ꝯplexionis supflue caliditatis.

DIcemus. ꝙ malitia. ꝯplōnis calē. aut ē cū eq̄litate ambaꝝ passiuaꝝ aut cū victoria siccitatis aut bumiditatis. Qū āt ābe passiue fuerit eq̄les sciem⁹ ꝙ calitatis augm̄tū erit ſꝫ terminū ⁊ n̄ erit supfluū: q̄m si n̄ siccaret. Qū āt calīn existit cū siccitate pole ē ut ꝯplō ista i sua dispōe lōgo remaneat tpe. Cali vō cū būiditate societas n̄ durat: q̄m buiditas q̄nꝫ supat calitatē ⁊ extinguit ipsā. Et q̄nꝫ calitas supat bumiditatē ⁊ siccat eā. Dispō igr̃ būtis ꝯplōnē i q̄ būiditas supat meliorabit̃ i ꝯplemēto iuuentutis ⁊ fiet eq̄lis i eis. Qū āt đscēderit būiditas extranea augmētari icipiet ⁊ calitas miui. Ergo dicem⁹ ꝙ sūma regēdi ꝯplōnē būtes calāꝫ i duab⁹ ē collcāda itētiōib⁹: vna q̄ꝝ ē ſꝫ ꝙ ē volūtas reducēdi eos ad eq̄litatē: altera ē ſꝫ quā ē volūtas ꝯseruādi sanitatē sic ē. ¶ Prima vō bꝛe n̄ pn̄t ociosi q suas domueꝛt aīas ſm ꝓlixā tolerātiā i tpe q° ordiate ad eq̄litatē redeant. ipsos nāqꝫ absqꝫ ordie regeī pducet eoꝝ corpa ad egritudinē: sꝫ ⁊ scđm pole ē si sit eoꝝ regim̄ ex nutricib⁹ q̄ ipsoꝝ sūt cōueīētia ꝯplōnib⁹ ita ut ꝯseruet̃ sanitas q̄ ē i eis repta. ¶ Quicūqꝫ āt ꝯplōnē būtiuꝫ calidā i duab⁹ passiuis tēpati fuerit sanitati i pncipio rei ipsoꝝ ꝓpingores erūt ⁊ faciet illorū ꝯplō dētes ⁊ pilos veloci⁹ nasci ⁊ er̄t facūdi ⁊ clari i vbis ⁊ veloces i icessu. Qū āt i ānis ꝓcesserit vicet i eis calitas ⁊ augumētabi̇ siccitas: ⁊ accidet eis ꝯplō mōdicatiua. ⁊ i mltis qdē eoꝝ mlta cbolā rubea gnāt̃. Ipsoꝝ vō regimē i pma etate dꝫ cē sic tēperatoꝝ regimē. Et qū mutabūt̃ suum mutabunt regimen ad illius r̃gimē i q° elaborabat̃ vt ipi⁹ ꝓuocet̃ vrina ⁊ cbolā euēt̃ rubea ſꝫ vnā duaꝝ partiū ad quā đclināt supfluitates. s. ptis flux⁹ vētris aut ptis vomit⁹. Qđ si sola nā ad đponēdū būorē ⁊ euāñ suffecerit: i vomitu q̄dē adiuuet̃ ex reb⁹ lēib⁹ sic potu mlte aq̄ calē solius aut cū nabit. Et i solōne qdē vētris sit cū aliq° qđ sit sic violaceū muraba ⁊ tamaridi būidi ⁊ tereniabi ⁊ xirasel: ipoꝝ p̄tea exēcitiū erit alleuiañ. Et opōtebit vt cib⁹ dcī̃ eis q sit bōi cbimi. Et fortasse nece est vt balneatōeꝫ i die seq̄nt̃: ⁊ opōtebit ēt vt ab oi re calefaciēte ꝓbibeāt̃. ꝙ si ex balneatiōe p⁹ comestionē n̄ lēserit tēsōnē ⁊ ḡuitatē i pte epis ⁊ vētris secur̃ ea vtātur: ⁊ si aliq̄d boꝝ accidēit apitia eis dēt̃ sic apozia absciтbii ⁊ mᵃ ex aloe ⁊ aniso ⁊ amigdal amaris cū oxymelle: ⁊ balneatōꝫ p⁹ comestōꝫ dimittāt. bec āt apitiua eis dāda st̄ p⁹ q̄ꝫ pn⁹ cib⁹ digest⁹ fuerit ⁊ añq̄ꝫ ſꝫ sumāt. In bora tñ iter quā ⁊ comestiōꝫ scđi spatiuꝫ iteruēiat tpis ⁊ b° qdē ē int̃ exertitationē matutinalē ⁊ bora i q̄ balneāt̃. ¶ Ipi p̄tea st̄ oleis supiungēdi ⁊ vinū eis albū ⁊ sbtile in potu tribueñ. ē ⁊ đbilitat eos aq̄ fr̃a. ¶ Et illi qdē q a pn° rei ꝯplōnē būt calidā ⁊ siccā b° toto st̄ digiores. Qui vō ꝯplōnē bēt calꝫ q̄ būidā putrefactiōi st̄ apti vt māe ad m̄bra đscēdāt exercitio vti debēt qđ multe sit resolōnis ⁊ leui ne calefaciat cauēdo a motu q i būorib⁹ ebullitionē appere faciat: q vō plꝫ ab exertitio sibi cauere dꝫ ē ille q n̄ ꝯsueuit Et meli⁹ qdē ē vt exercitēt p⁹ euōnē ⁊ ut balneēt̃ añq̄ꝫ cōedāt ⁊ vt studeāt i expellēdo sr̃fluitates oēs ¶ Qūqꝫ i vere iteruenerit tēpate se cōseruēt minutiōe ⁊ euone. ¶ C.ii. de rectificatione ꝯplexiōis in qua est frigiditas cum augumento.

HVi quoqꝫ spēs tres sūt. In illa g° q̄ ex eis i duab⁹ passiuis eq̄lis fuerit. elaborañ. erit vt ei⁹ inat⁹ calor ſꝫ augmētū ꝓcedat cū nutriētib⁹ calis int̃ buiditatē ⁊ siccitatē tēpatis ⁊ vnguētis calis ⁊ electuariis magnis ⁊ euonib⁹ būorib⁹ ꝓpis ⁊ balneatiōib⁹ sudorē faciētib⁹ ⁊ exercitiis iuuātib⁹ eos: lꝫ. n. aliquo tpe i būiditate sit tēpati. accidet tñ eis ut bumiditatis i ipsis pp fritatē generēt̃. Illoꝝ

autem in quibus cum hoc est ſiccitas regimen oꝫ vt
ſit ipſumin et regimen ſenum.

¶ Ca.iii.ꝺ̓ r̄gie corpoꝝ q̄ velocit̄ egritudīes īcurrunt.

Iſti āt ad hoc ſt̄ pati pp reſolōeꝫ ſui. Et tūc
qdē ī ipſis repanda ē hūoꝝ quātitas aut ꝓ
pter hūores crudos q ī eis exn̄t: ⁊ tūc qdeꝫ
tēpanda ē ipoꝝ hūoꝝ q̄litas ⁊ eligeñ. ē eiſ ex nutriē
tibus illud qꝺ̓ nutrimētū prebet mediū iter multuꝫ
⁊ paucū. Et hūoꝝ q̄ꝫtitas ē cū eq̄litate quantitatis
nutrimēti ⁊ augmēto exercitii ⁊ fricatōis an̄q̄ꝫ bal
neet̄ ſi exercitii ⁊ fricatōis vſū hūerit: aut cū leuiore
coꝝ ſi ñ ꝯſueuerūt ⁊ ut eiſ cibꝰ ꝺet̄ ptiat̄: ⁊ ñ vna vice
ſuā ꝯpleāt ſatietatē: ꝙ ſi ī ipoꝝ cōporibꝰ ſudor fuerit
facilis ⁊ ꝯſueuerit fiat vt iſti aliq̄bus ſudēt vicibus.
Et ſi tarditas comeſtiōis ipoꝝ nō fecerit vt cholera
rubea ī eoꝝ fūdat̄ ſtōis retardet̄ ipa uſqꝫ pꝰ balneū
ꝙ ſi fecerit p̄mittat̄ an̄q̄ꝫ balneet̄. Et hora qdē tēpa
ta ſi ꝓhibitor ibi ñ affuerit ē pꝰ q̄rtā horā diei equa
liū. Si āt ppea ꝙ cholera rubea ī ipoꝝ fundit̄ ſtōis
cibus fuerit ſumēdus p̄us an̄q̄ꝫ balneetur ⁊ oppila
tionū ī eꝑe ſignificatōes ſenſerit cū aptiuis p̄noiatis
ſuis ꝯueiētibꝰ ꝯpſonibꝰ medicet̄. Et ſi cū hoc ī capi
te nocumētū ſeſerit cū ābulatōne ſuccurrat̄. ¶ Et ſi
eiꝰ cibꝰ ī ſtō corruptꝰ fuerit ⁊ poſtea deſcēderit per ſe
erit hoc lucꝝ: ꝙ ſi ñ deponat̄ cū dyacimio aut ficu
bus cū ſeie cartami ꝯſpſis. Cuiꝰ cōfectio ē noiata.

¶ Capitulum.iiii.de impinguando macrum.

Cauſaꝝ maciei fortior ſic̄ diximꝰ ē ſiccitas ꝯ
plexiōis ⁊ meſaraice ⁊ ſiccitas aeris. Me
ſaraice eni q̄ñ ſiccāt̄ nocumētū ñ recipiūt ⁊
augmētat̄ ſiccitas ⁊ macieſ. ¶ Fricatio igr̄ ipi adhi
bēda ē an̄q̄ꝫ balneet̄ q̄ ſit media int̄ aſperā ⁊ lenem
donec rubeat cutis deīde fricatio fortior fiat: poſtea
emplm̄ ex pice ſupponat̄: deīde tēpate exercitet̄ po
ſtea abſꝫ tarditate balneet̄: deīde ſiccis mādilibꝰ exic
cet̄: poſtea pauco iungat̄ oleo: deīde cibū ſumat ſibi
ꝯueniētē. Et ſi ipiꝰ etas ⁊ tp̄s ⁊ ꝯſuetudo aquaꝫ tole
rauerint fr̄am ex ea ſup ſe fūdat. ¶ Finis āt fricatio
nis q̄ añ picis emplꝫ p̄mittit̄ ē vt iſlatio ñ icipiat ꝯſu
mi. Et hoc qdē ē ꝓpiquū ei qꝺ̓ ī augmētādo mēbꝝ
ꝑuū diximꝰ. ¶ Cōplemētū vero locutōis ꝺ̓ hoc in
uenieſ ī libro de pulchritudine quarti libri.

¶ Caplm̄.v.de macrificiendo pinguem.

Ipſius regimē ē vt deſcēſus cibi a ſtō eiꝰ et
īteſtiniſ ſit velox ne ꝯpleat̄ meſaraicaꝝ ſuc
tio ī ipo: ⁊ vt cibū ſumat q ſit mlt̄e q̄ꝫtitatis
⁊ pauci nutrimēti. Et frequēt̄ balneet̄ anteq̄ꝫ come
dat ⁊ exercitiū feſtinet ⁊ olea reſoluētia. ¶ Et de ele
ctuariis trifera mior ⁊ electuariū ꝺ̓ lacca ⁊ tyriaca ⁊
vt ieiunus bibat acetum ⁊ almuri. Et nos qdē noia
bimus hoc in dictione decorationis.

¶ Doctria q̄nta ꝺ̓ mutatōibꝰ ⁊ ē caplꝫ.i. ⁊ ſūma.i.
Caplm̄ doctrine q̄nte dictōis tertie de regimie tē
poꝝ cū rectificatione aeris.

In Verisqdē p̄ncipio ſuccurēdū
ē ad minuēdū ⁊ ad bibē
dū cathartica ſꝫ ꝙ nece ē ⁊ ſm̄ ꝯſuetu
diné. In ipſo quoqꝫ ꝓprie vomitus ꝓ
uocādus ē. Et ois res multū calefaciēs ⁊ hūectans
ē dimittēda ex carnibus ⁊ potibꝰ ⁊ nutriēs ſbtiliañ.
Et exercitio vtēdū ē tēpate qꝺ̓ ſit maiꝰ exercitio eſta
tis. ¶ Cibo quoqꝫ ñ repleat̄ qs: imo ipm̄ ptiat̄: ⁊ in
potu ſumat ſirupos ⁊ rob extiguētes: ⁊ a rebus ab
ſtineat calis ⁊ ab oibus amaris aut ſalſiſ aut acutis

¶ In eſtate vero minuat̄ ex cibis ⁊ potibꝰ ⁊ exerci
tio ⁊ māeat q̄etꝰ ⁊ extinguentia bibat. Et ſi potuerit
vomat ⁊ ſemꝑ ī vmbra moret̄ ⁊ ī loco coopto. ¶ In
autūno āt ⁊ ꝓprie ī eo q ē diuerſi aeris ꝯſeruatio fa
ciēda ē regimie meliore: ⁊ oia ſiccātia ſūt dimittēda
Et cauendū ē a coitu ⁊ a potu multe aq̄ fr̄e ⁊ ipſiuſ
fuſione ſuꝑ caput. Neqꝫ ī loco fr̄o dormiat in quo
eiꝰ cutis horripilet̄ nꝫ repletuſ dormiat. Et caueat ſi
bi a calore eſtiuo ⁊ fr̄itate matutinoꝝ: ⁊ ſuū cuſtodi
at caput ne fr̄itati obuiet. ¶ A fructibꝰ quoqꝫ q̄ ſt̄
ī tp̄e illo ſibi caueat nꝫ ex illis multū comedat neqꝫ
balneet̄ niſi cū tepida. ¶ Qūqꝫ dies cū nocte fūit
eq̄lis eūet̄ ne ſupfluitates ī hyeme ꝯſtrigāt licet in
multis corporibꝰ ſit meliꝰ ne in autūno aliq̄d faciāt
vñ hūores ferueāt ⁊ moueant̄: imo meliꝰ ē eis vt ipi
q̄eti pmaneāt. Quidā ēt iā vetuerūt ne vomitus in
autūno fiat: q̄m ad febrē ꝑducit. ¶ Vinū p̄terea ve
hemēter dꝫ eē aquatū ⁊ ñ ſit ſupflue. Scias quoqꝫ
ꝙ ī multis pluuiis ī ipo ꝯſiſtit ſecuratio ab ipſiꝰ ma
litia. ¶ In hyeme vero multū laborare debēt ⁊ co
pioſius comedē niſi fuerit meridional: q̄m ſi ſic fūit
exercitiū erit augmētādū ⁊ cibꝰ minuēdꝰ. ¶ Opꝫ p̄
terea vt triticū panis hyemis ſit fortꝰ ⁊ fortioris ſo
liditatis q̄ꝫ panis eſtatis. Et ſilr̄ ē illꝺ̓ qꝺ̓ ē in carni
bus ⁊ eis q̄ ſt̄ ſic ipe. Et ut ſint olera q̄bꝰ veſcūt̄ ſic
caules ⁊ ſicla ⁊ apiū ⁊ nō atriplices nꝫ blitis neqꝫ
portulaca nꝫ ſcariola. ¶ Ampliꝰ corporibꝰ ſanis ra
ro accn̄t egritudies ī hyeme: q̄bus ſi acciderint me
dicādo ſuccurrēdū ē ⁊ eūando ſi oportuerit. ¶ Im
poſſibile.n. ē vt ipa accidat egritudo niſi pp magnā
cāꝫ ⁊ ꝓpe ſi caſa fūit. ¶ Calor.n. inatꝰ q ē regitiuꝰ in
hyeme vehemēt̄ ſit fortis ppea ꝙ a reſolōne ſaluat̄
⁊ ꝯſtrictōe ꝯiūgit̄. Oēs p̄tea nāles v̄tutes ſuas me
liꝰ ꝑficiūt opatōes. Hyp. quoqꝫ viſū ē ꝙ meliꝰ ē ī ip
ſo vētrē ſoluē q̄ꝫ miutōꝫ facē. Et abhorret vomitū
ī ipo ⁊ vr̄ ei ꝙ ī eſtate ſit bonꝰ: q̄m hūores ī eſtate ſt̄
natātes ⁊ ī hyeme ad ſubſidēdū declinātes. ipm̄ er
go imitet̄. ¶ Aer v̄o q̄ñ corrūpit̄ aut ſit peſtilētialis
obuiañ. ē exiccādo corpꝰ ⁊ reparādo domū cū re
bus q̄ ſuis v̄tutibꝰ īfrant ⁊ hūectāt. Et hoc qdē eſt
qꝺ̓ magis ē facieñ. ī peſtilētia: aut calefaciāt ⁊ faciāt
qꝺ̓ ſit ꝯ̄riū ei qꝺ̓ ex aeris corruptōe ꝓueīt. ¶ Odo
res p̄terea bōi ſt̄ res ī hoc magis ꝯferētes ⁊ ꝓpe q̄ñ
putauerit ꝙ ſint ꝯpſoni aeris ꝯ̄rii. ¶ In peſtilentia
quoqꝫ neceſſitas mlt̄ū aerē attrahēdi ē minuenda:
⁊ hoc qdē fit cū ocio ⁊ eūatōe. ¶ A terra p̄terea ml̄
totiēs eleuat̄ aeris corruptio: ⁊ tūc qdē ꝯueīt ī lectiſ
ſedē ⁊ hoſpitia q̄rere vehement̄ alta q̄ a vētiſ rūpū
tur. ¶ Multotiēs quoqꝫ ē p̄ncipiū corruptōnis ae
ris ab ipo aere pp illꝺ̓ qꝺ̓ ei aduēit ex corruptōe vi
cinātiū aeꝝ. Aut pp rē celeſtē cꝰ q̄litas ñ ē hoibus
cognita. ¶ In hꝰ ī ergo ad domos ſubterraneas eſt
fugieñ. aut ad domꝰ q̄ ꝑietibꝰ vndiqꝫ ſt̄ circūdate ⁊
ad cauernas. ¶ Suffūigatōes āt q̄ aerū putrefactio
nes ſt̄ rectificātes ſt̄ ſic cipi ⁊ turis ⁊ myrti ⁊ roſe ⁊
ſādali. Aceto p̄terea ī cibo ⁊ potu vti ī peſtilētia ē
nocumēti ipſiꝰ ſecuratio. Et nos qdē ī libris ꝑticla
ribꝰ noiabimꝰ ꝯplemētū eiꝰ qꝺ̓ ē dicēdū ꝺ̓ hoc.

¶ Sūma doctrie q̄nte fen t̄tie cꝰ ſūt.viii. capl̄a
Caplm̄ p̄mū ſūme doctrie q̄nte fen t̄tie ē ad ſuc
currēdū accn̄tibꝰ q pronoſticāt̄ egritudines.

Ille cui tremor cordis aſſidue acci
derit ꝺ̓ ſe ipſo ſit ſollicitus ne
ſbita incipiat̄ morte. Ille cui freq̄nt̄

acciderit icub⁹ ꝛ scotōia ꝺ̄ seipso sollicitus existat ꝛ
hūorē eūet grossū ne ad epilepsiā ꝑueīat ꝛ apople
xiā. Qū mlī⁹ i toto corpe fuerit salt⁹ r̄gat phlātis eūa
tiōe:iō ne hoc hn̄s spasmū icidat ꝛ apoplexiā. et silr
qū ꝑdurauerit vt sēsus sint turbidi ꝛ motionū adsit
debilitas cū replēone. ¶ Qū mēbris mlt̄oties acci
derit vt sensū amittāt regat̄ cui hoc accit cū eūatiōe
phlātis ne ad palysiz ꝑueīat. ¶ Qū facies mltū sali
erit cui h⁹ acciderit regat̄ purgatiōe cerebri anq̄z ad
torturā ꝺ̄ueīat. ¶ Qū facies vehemt̄ rubueit ꝛ ocu
l⁹ ꝛ lachryme fluxerīt ꝛ lumē effugeit ꝛ capitis dolo
rē hūerit minutōe r̄gēd⁹ erit ꝛ solutōe vētris ꝛ his sili
b⁹ ne icidat i phrenesiz. ¶ Qūq̄z mlt̄a absq̄ cā fuerit
tristitia ꝛ tīor regēd⁹ erit adusti hūoris eūatōe ne ad
melācholiā ꝺ̄ueīat. Facies quoq̄z qū rubet ꝛ tumet
ꝛ fuscitati attinet ꝛ fit hoc ꝑdurās portēdit lepram.
¶ Qū corp⁹ fuerit ḡue ꝛ lassū sit ꝛ vene appuerint:
minuēdū erit anq̄z vene scissura accidat aut apople
xia aut mors subitāea. ¶ Qū i facie paꝝ tūoris ap
puerit ꝛ i palpebris ꝛ i extemritatib⁹ dispōi epatis ē
succureñ. ne icidat i hydropisim. ¶ Qū stercoris fe
tor mult⁹ fuit regie vteñ. erit r̄mouēdo a venis putre
factōz anq̄z ad febres ꝑueīat: vrine tñ significatio ē i
hoc ꝺ̄terior. ¶ Qūq̄z lassitudinē ꝛ fracturā videris
time q̄ febris accidat ¶ Qū cōedēdi appetit⁹ cadit
aut augmētat̄ significat egritudinē. ¶ Et ad sūmuz
ois res q̄ ꝺ̄ suo mutat̄ vsu. s. ꝺ̄sideriū aut egō aut vri
na aut coeūdi volūtas aut sōn⁹ aut sudor aut corpis
prurit⁹ aut igenii sbtilitas aut sapor gust⁹ aut sōnioꝝ
vsus qū augmtāt̄ aut diminuūt̄ aut suā mutāt q̄lita
tē ꝑnosticāt̄ egritudinē. Et silr vl⁹ ñ nāles sic hemor
roidaꝝ sāguis flux⁹ aut mēstruoꝝ aut vomit⁹ aut ex
narib⁹ sāguis flux⁹: aut ꝯsuetudo ꝺ̄siderādi rē aliq̄z
siue mala sit siue nō sit mala: qm̄ vsus ē sic nā. Et ꝑp
hoc ñ ꝺ̄z abstinē q̄s nisi a mltū malis: q̄ tñ ex eis di
mittē ꝺ̄z ordiate dimittat. ¶ Et p̄terea qū res ꝑticu
lares ꝑticulariū reꝝ sīt ꝺ̄mr̄atiue: ꝑseuerātia nāq̄z do
loris capitis ꝛ emigrāei dilationē ꝑnosticat̄ pupille
ꝛ ꝺ̄scēsū aq̄ i oculū. ¶ Imagiari corā facie sic cimi
ces ꝛ r̄liq̄ qū māsiuū sit ꝛ stabile ꝛ visus cū hoc assi
due ꝺ̄bilitat̄ portēdit ꝺ̄scēsū aq̄ i oculū. ¶ Quz ḡui
tas ꝛ pūctura i ꝑte ꝺ̄xtra ꝑseuerauit epatis significa
bit egritudinē. ¶ Grauitas ꝛ tēsio i iferiorib⁹ dorsi
ꝛ ilio cū mutatiōe dispōnis vrie ab vsu nocumētū i
renib⁹ ꝑnosticat̄. ¶ Sterc⁹ ñ hn̄s ticturā sic solebat
sigificat ictericiā. ¶ Quz ardor vrie ꝑseūat vlcera si
gificat q̄ i vesica accīt ꝛ v̄ga. ¶ Egō i ano adustio
nē faciēs ꝑnosticat̄ dysēteriā. ¶ Desiderii casus cū
vomitu ꝛ iflatiōe ꝛ extrēitatū dolor portēdūt colicā
¶ Prurit⁹ i ano qū ꝑui v̄mes ibi ñ affuerit ꝑnosti
cat̄ hemorroidas. ¶ Mltoꝝ carbūcloꝝ natitas ꝛ
nodoꝝ magnū sigificat ap̄a. ¶ Serpigo albaras ꝑ
nosticat̄ nigrā. Et morphea alba ꝑnosticat̄ albaras
albā. ¶ Ca.ii. Et ē ꝺ̄cō vlis ꝺ̄ regie iter agētiū.

Ter agēs a r̄b⁹ abstineat q̄b⁹ vti ꝯsueūat qū
eēt cū suis fāiliarib⁹: labōes nāq̄z ꝛ dolors
ei accīt: q̄ꝑp studiū ipēdē ꝺ̄z ad h⁹ vt ꝺ̄ se sit
sollicit⁹ ne ad mag̃s ꝑueīat egritudies. Et illō: ꝺ̄ quo
plus sollicit⁹ eē ꝺ̄z ē nutriēs ꝛ lassitudo. ¶ Suū v̄o
nutriēs meliorari ꝺ̄z ꝛ facē vt sit bōe subē ꝛ ꝑpinq̄
m̄sur̄ ꝛ ñ mlte: iō vt ñ digerat̄ ꝛ sr̄fluitates i vēis ipi⁹
ñ ꝯgregēt̄. ¶ Ampli⁹ eq̄tar̄ ñ ꝺ̄z plen⁹ ne ei cib⁹ corrū
pat̄ ꝛ necītatē hēat bibēdi aq̄z ꝛ augeat̄ sonit⁹ ꝛ dila
tatio sui: imo expectar̄ cibū ꝺ̄z vsq̄ ad horā hospitā
di nisi fueīt ꝑp cāz quā postea dicem⁹. Qō si mltū ei

necāriū fuerit rē modicā cōedat fm modū tēꝑamti
ꝛ tm̄ ne ipsā bibēdi aq̄z necītatē hēat siue sit ei⁹ it no
cturnū siue diurnū. ¶ Lassitudo quoq̄z ei⁹ r̄gēda ē
ex eo q̄ꝺ i caplō ꝺ̄ lassitudie ꝺ̄cm ē. ¶ Dz p̄terea ne
eat i vias r̄plet⁹ sāguie aut allio sq̄ corp⁹ suū mūdificz
ꝺ̄iñ icedat ꝛ si fastidit⁹ fuerit fāelic⁹ fiat ꝛ ꝺ̄ōmiat ꝛ fa
stidiū r̄soluat p⁹ ea i viā ꝑgat. ¶ Dz p̄ter̄a vt q̄ iter a
gredr̄ vtat̄ ordie ꝛ paꝝ pl⁹ solito exercitet̄. Et si i suo
itier̄ necāriū fuit vigilar̄ assuescat vigilare paꝝ: ꝛ silr
si timet ne fāes ei accidat aut sitis aut aliō ab istis ꝺ̄z
ea assuescē: ꝛ ꝺ̄z vti cibo q̄ i itinē vult nutriri: ꝛ ꝺ̄z ꝯ
stituē vt ei⁹ cib⁹ sit i q̄ztitate pauc⁹ ꝛ mlti nutrimti. O
lera p̄terea dimittat ꝛ fruct⁹ ꝛ q̄cq̄d hūorē gn̄āt cru
dū nisi fueīt ꝑp necītatē vt ex eo medicet̄. ¶ Et fortas
se iter agēti necītas sr̄ueīet tolerādi famē ꝺ̄ōec ꝺ̄side
riū ei miuat̄. ¶ Ex eis āt q̄ ipm iuuāt i hoc sīt cibi fr̄i
ex epatib⁹ assatis ꝛ his silib⁹. Et ē qū ei fiūt pilule cū
viscositatib⁹ ꝛ adipib⁹ liq̄factis fortib⁹ ꝛ amigdal̄ ꝛ o
leo amigdalio: sintq̄z adipes sic adeps vaccin⁹ q̄ꝝ v
nā qū cōedeīt famē lōgo tp̄e tolerabit. ¶ Quidam
quoq̄z r̄tulerīt q̄ vn⁹ hō lb.i. olei violacei i q̄ adeps
r̄solut⁹ fuit ꝺ̄ōec i ēpli silitudinē ꝯūsa fuerit ꝺ̄cē dieb⁹
postea cōcdē ñ ꝺ̄siderauit. Et silr ꝯtigit qū necē ē ei
tolerar̄ siti. ¶ Secū ḡ ꝺ̄fr̄r ꝺ̄z ex medicis siti extin
guētib⁹ q̄s i libro 3⁰ i ca⁰ ꝺ̄ siti dixius ꝛ ꝑp̄e ex semie
portulace. iii. 3. cū aceto bibat. ¶ Et dimittat nutriē
tia siti faciētia sic pisces ꝛ cappes ꝛ salsa ꝛ dlcia ꝛ mi
nuat loq̄lā ꝛ mollit̄ icedat. Qūq̄z aq̄z cū aceto bibe
rit paꝝ ex ea ei sufficiet i sedādo siti vbi ñ mlta iueīt
aqua. ¶ Cap.iii. de regie cauēdi a calītate ꝛ ꝑ
prie i itinē ꝛ regimie iter agentium in ipsa.

Hos ēt nisi se ipos r̄gāt res i suo fine ad h⁹ ꝑ
ducet q̄ ꝺ̄bilitabūt ꝛ eoꝝ resoluet̄ v̄tutes
ita q̄ se mouē ñ poterīt ꝛ supabit sitis: ꝛ for
tasse sol eoꝝ ipediet cerebra. Quapp studē ꝺ̄ēnt vt
vehemti coopta a sole sua tegāt capita. Et silr ꝺ̄ēnt
iter agētes pectōa sua custodir̄ ꝛ epithiar̄ ex tali q̄le
ē mucilago psilii ꝛ succ⁹ pōtulace. ¶ Iter p̄ter̄a agē
tes i calore qn̄q̄z necē ē aliq̄d cōedē anq̄z eāt sic ius
ordei ꝛ sirupū ꝺ̄ fructib⁹ ꝛ reliq̄ ab eis: qm̄ qū eq̄tāt
ꝛ i eoꝝ iteriorib⁹ nihil exit mltū ꝺ̄bilitat eos r̄solō ꝛ
ñ erit i eis r̄stauratio. ¶ Suēr̄ ḡ ꝺ̄z ex eo q̄ꝺ diximus
aliq̄ztulū: ꝛ ꝺ̄iñ moret̄ ꝺ̄ōec ꝺ̄ stō ꝺ̄scēdat ꝛ ñ vndet.
¶ In via p̄terea ꝺ̄fer̄r ꝺ̄z oleū roſ. ꝛ viol. ex q̄ hora
p⁹ horā i suis dorsis iūgat̄. ¶ Mltoꝝ p̄tea q̄b⁹ i via
ex calōe accit nocumtū r̄deūt dispōes ꝑp natationē
i aq̄ fr̄a: verūtñ meli⁹ ē ne h⁹ cito fiat sq̄ paꝝ expectēt
ꝺ̄iñ ordiate ad ipsā accedāt. ¶ Qui āt venena tiue
rit nares ꝛ os istita sibi ligar̄ ꝺ̄z ꝛ tolēt laborē i h⁹:
ꝺ̄z ēt p⁹ cū lacte absq̄ butyro cepas cōedē ꝛ ꝑp̄e quz
cepe i ipo fiūt muraba aut nocte vna ifuse cōedat ce
pas ꝛ sorbeat lac. Et ꝺ̄z vt sit cepe anq̄z i adōg mit
tāt̄ fortis icisiois. Sit p̄tea illō q̄ꝺ odōat oleū roſ. ꝛ
oleū ꝺ̄ seib⁹ cucurbite: qm̄ maliciā venēoꝝ r̄mouet
q̄z riet. ¶ Qū āt venenū ei nocumtū feceīt sr̄ extrēita
tes ipi⁹ aq̄ ꝑiiciat̄ fr̄a ꝛ facies ea lauet̄. ¶ Sitq̄z ei⁹ ci
bariū ex olerib⁹ fr̄is ꝛ sr̄ ipsi⁹ caput ex oleis fūdat̄ fr̄is
sic oleo rosaceo ꝛ ex salicib⁹ ꝛ succis fr̄is sic v̄micula
ris succo: ꝺ̄iñ lauet̄ ꝛ a coitu sibi caueat. ¶ Saliti
q̄q̄z pisces ei ꝯferūt qū q̄euit q̄ꝺ hz. vinū q̄q̄z tēpatū
ei ꝯfert: lac p̄ter̄a ē melior cib⁹ si febrē ñ hūerit. Et si
hūerit febrē q̄ ñ fuerit ex febrib⁹ putridis: imo ex diu
turnis bibat ꝺ̄oc acetosuz. i. lac absq̄ butyro. Qūq̄z
siti hūerit p⁹ venēa succurrat̄ ex collutōe oris cū aq̄

ſꝫ ñ bibat ex ea dõec ſatieẗ: qꝛ tẽ ſubito morieẗ: ſꝫ tẽ pañ. ex collutõe oꝛis cũ aq̃. Qð ſi mlta ei neceẜitas bibẽdi igrueĩt ſeĺ ex ea glutiat paꝝ i 2° ꝛ 3° ꝛ deinceps. Quũqꝫ qeŭit illð qð ex ſiti ei admixtũ fueĩt bibat. Et ſtatĩqꝫ bibat icepit bibẽ oleũ roſaceũ ꝛ aq̃ mixtuꝫ ꝛ poſtea bibat aq̃ꝫ erit meli⁹. ¶ Et ad ſũmũ ille q̃ꝫ caloꝛ ipedit i loco dꝫ manẽ ſꝛo ꝛ pedꝫ abluẽ ex aq̃ ſꝛa. Et ſi fuĩt ſitiẽſ aq̃ꝫ ſꝛaꝫ paulati bibat. Et ex cibo q ci to digeriẗ nutriaẗ.

¶ Cap. iiii. ð r̃gẽdo iter agẽtẽ i frigoꝛe ꝛ ꝯgelatoꝝ.

Dico ꝙ iẗ agẽ i foꝛti frigoꝛ ẽ r̃s magni tioꝛis lꝫ mltũ cuſtodiat ſe ꝛ mũiat oĩb⁹ q̃ ſẗ necaria: ꝛ q̃ꝫtomagis qũ ñ totũ qð necariuꝫ ẽ p̃pauĩt. q̃ꝫplẽs nãqꝫ iẗ agẽtes oĩb⁹ q̃ necaria erãt ſe rexerũt ꝛ p⁹ea frigoꝛ mortui ſẗ quos frig⁹ infeceẗ ꝛ puia ſpaſmo aut alcuzeꝫ aut ꝯgelatiõe aut apoplexia: ꝛ moriũẗ qð moꝛte eoꝝ q opiũ biberit aut mãdragorã. Qð ſi eoꝝ diſpõ ad moꝛtẽ ñ puenerit mltotiẽs i famẽ icidẽt q̃ vocaẗ boliſm⁹ i q̃ qd ſit faciẽdũ ꝛ i aliiſ egritudib⁹ iã i ſuo loco dixim⁹. ¶ Et res qð eis melioꝛ ẽ vt poꝛos claudãt ꝛ nares ꝛ os cuſtodiãt ne in eo aer frigid⁹ ſbito igrediat: ꝛ vt extrẽa cuſtodiãt cũ eo qð noiabius. ¶ Quũqꝫ iẗ agẽs i frigoꝛ hoſpitaẗ ñ illico ſe caleſacẽ dꝫ: imo i hoc paulati oꝛdieẗ i caloꝛe puo ꝛ ad foꝛtẽ caloꝛẽ ñ cito accedat: imo ſi ad ipm ñ acceſſerit erit meli⁹. ¶ Qð ſi vehemẽẗ ei fuĩt necariuꝫ ſꝫ oꝛdinẽ ad ipꝫ accedat. Et ille qð cui ꝯueniẽti⁹ ab eo ſepari ẽ q cito vult ire ꝛ ad frig⁹ egredr̃: h° ẽ cũ frig⁹ ñ ad h° pueneĩt vt iẗ agẽtẽ ðbilitet ꝛ ei⁹ ðiiciat foꝛtitudinẽ. Sꝫ ſi ꝯgelatio i ipo opeẗ neceẽ vt feſtinet ad ſe caleſacieñ. ꝛ lenieñ. ex oleis caleſaciẽtib⁹ ꝛ ꝑp̃e illiſ i qb⁹ tyriace ꝑpetas exĩt ſicẽ oleũ ð lilio. ¶ Quũqꝫ iter agẽs i frigoꝛe hoſpitat⁹ fuĩt: ꝛ fuĩt famelic⁹ ꝛ rẽ cõederit caĺaꝫ accidet ei caloꝛ ſicẽ ex febꝛe mirabiĺ. ¶ Iter agẽtes p̃tea nutriẽtia hñt q̃ rẽ facilẽ frigoꝛis eis faciunt. Et hec qð ſẗ nutriẽtia i qb⁹ mltũ ponũẗ allea ꝛ nuces ꝛ ſynapi ꝛ aſſa. et ẽ qũ i eis mittũẗ cepe ꝛ bõi ſit ſapoꝛis ꝯdite cũ alleis ꝛ nucib⁹. ¶ Butyꝝ q°qꝫ ẽ eis bonũ ꝛ ꝑp̃e qũ p⁹ ipm foꝛte hauſerit vinũ. ¶ Oꝫ p̃tea vt iẗ ageſ i frigoꝛ ñ ãbulet dũ ẽ vacu⁹ imo impleatur nutrimẽto. Et vinũ loco aq̃ bibat ꝛ moꝛeẗ donec iſtð i ſuo vẽtre qeſcat ꝛ caleſiat ꝛ p°ea eqtet. ¶ Aſſa quoqꝫ ẽ ex eiſ q̃ i frigoꝛ ꝯgelatũ caleſaciũt ꝛ ꝑp̃e qũ ipſa i vio ei ad potañ. daẗ c⁹ iteḡ doſ ẽ. ʒ. i. aſſe ꝛ vini lb. i. ¶ Ampli⁹ iẗ agẽteſ i frigoꝛ hñt vñ fiat epithia qð eoꝝ muniat cõpa ne a frigoꝛ patiãẗ: ex qb⁹ ẽ pix ꝛ alia ab ea. ¶ Allea quoqꝫ ſũt ex reb⁹ ei vtilib⁹ q ab aeŕ venerũt frigido.

¶ Cap. v. de cuſtodiendis extremitatibus a nocumento frigoꝛiſ.

Iter agẽs extrẽa i p̃mis fricaẗ dꝫ dõec caleſiãt deiñ ex oleo caĺo ea liniat qð ſit ex oliis hñ r̃dotẽtib⁹ ſicẽ oleũ ð lilio ꝛ oleũ ð ben. miſceos q°qꝫ ẽ epithia eis ꝯueiẽs: ꝛ ſi ipm ñ hũerit oleum ꝛ ꝑp̃e qũ i ipſo poſuerit pip aut piretꝝ aut euſõbiũ aut aſſã fetidã aut caſtoꝛeũ. ¶ Ex epithiatib⁹ p̃tea extrẽitates cuſtodiẽtib⁹ ẽ vt ſꝛpõat eis galbanuꝫ ꝛ allea: qꝛ ẽ ſecuratio aut ſicẽ alkitrã. Et nõ oꝫ vt ſotular aut calciamẽtũ q° pes tegiẗ ſit ſtrict⁹ ita vt pes i eo ꝯmouẽ ñ poſſit: qm̃ mot⁹ m̃bꝛi ẽ vna ex r̃b⁹ ꝓhibẽtib⁹ ab eo frig⁹: m̃bꝝ quoqꝫ ſuffocatũ duriẗ iueĩt frig⁹. Et qũ ipꝫ qdẽ pgamẽo coopiẗ ꝛ aliqd ei ſuppõitur ꝛ nihil ſꝛpõiẗ ẽ magis ipm cuſtodiẽs. ¶ Qũ autẽ man⁹ aut pes frig⁹ ñ ſẽſerit: ꝛ ex frigoꝛe nihil diminutũ fuĩt nec ſollicitudo iſta fuĩt cuſtodiẽdi ipꝫ regie ꝯueiẽti: ſcias ꝙ ſꝛus iã ẽ i itiere ðſtructõis: ꝛ ꝙ frig⁹ iã effeceẗ i ipo opõeꝫ ſuã. ¶ Hic igiẗ excogitaẗ dẽm⁹ qd i ipo ſit facieñ. ꝙ ſi frig⁹ i m̃bꝛo opabiẗ ꝛ inatũ q i ipſo erat extixerit caloꝛẽ ꝛ ꝯſtrixerit illð qð r̃ſoluebaẗ ex eo i ei⁹ ſba ꝛ ipm pũtrefactiõi aptũ effeceĩt: erit q̃ñqꝫ necariũ facẽ totũ qð i ca° ð vlcerib⁹ ẽ dictũ ꝛ ꝑp̃e ð herpetib⁹ eſtiomẽis maĺ. Sꝫ qũ frig⁹ ipm ipediẽit ꝛ nõdũ ꝯputrueĩt: ſꝫ i illo ꝯſiſtit ꝓceſſu meli⁹ erit vt extrẽitateſ ponãẗ i aq̃ vapoꝝ ꝑp̃e: aut i aq̃ i q̃ ſic⁹ cocte fuerit ꝛ i aq̃ cauliũ ꝛ i aq̃ myrti ꝛ i aq̃ aneti ꝛ i aq̃ camemille totũ hoc ad ſꝛponẽdũ ẽ eis ꝯueiẽs ꝛ aq̃ ſeebe ꝛ aq̃ namẽ. ¶ Ex napis quoqꝫ ẽplꝫ apponẽ ẽ medicamẽ eis ꝯueiẽs: ab igne p̃tea ſibi caueẗ dꝫ ne ad ipm accedat. ¶ Et oꝫ qð vt velociẗ icedat ꝛ pedem moueat aut extrẽa aut exercitet ipꝫ ꝛ fricet: poſtea iungat ꝛ ſꝛ ipm aq̃ꝫ caĺaꝫ ab alto ſũdat cũ eo qð dixius. ¶ Et ſcito ꝙ dimittẽ extrẽitates ſuſpẽſas ꝛ qetas i frigoꝛe ne moueãẗ ꝛ vt ñ exercitenẗ ẽ ex maioꝛib⁹ cãis q̃ faciũt extrẽis vt ea ſupet frig⁹. ¶ Sũt p̃tea hoium qdã q ponũt i aq̃ ſꝛa ꝛ faciunt vtilitatẽ ac ſi nocumẽtũ ab eis r̃moueẗ: queãdmõꝫ fructib⁹ accit ꝯgelatis. ¶ Qũ. n. i aq̃ꝫ ꝓiiciũt ſꝛaꝫ: fiũt queãdmõm ſi ab eis exheẗ ꝯgelatio ꝛ ab eis labiẗ ꝛ liniũẗ ꝛ eq̃ntur: ꝛ ſi ea igni applicãẗ coꝛꝛũpeẗ. Sꝫ qũo fit iſtð ñ ẽ medico necariũ. ¶ Qũ ãt vna extrẽitas obfuſcari cepit: ſcalpellãda ẽt erit ꝛ ſãguis ab ea exhẽd⁹ mẽbꝛo i aq̃ caĺa poſito pp̃ea ne aliqd ſãguis i oꝛificiis plagarũ ꝯgeleẗ ꝛ ñ egr̃diaẗ ſꝫ egredi dimittaẗ dõec p ſe reſtrigaẗ poſtea ipa epithieẗ ex bolo armẽo ꝛ aceto tẽpatis: qm̃ h° ei⁹ r̃mouet leſionẽ. Alkitran quoqꝫ i pncipio ꝛ ſic iuuamẽtũ p̃bet. ¶ Quũqꝫ res ad nigredinẽ trãſiẽrit aut viriditatẽ ꝛ ꝯſeq̃ẗ ipaꝫ ipa ſꝫ putrefactõnẽ ꝓcedẽte ñ laboꝛet niſi vt auferaẗ illð qð ꝯputruit ne ẽt ſanũ qð i ei⁹ ꝯſiſtit vicitate putrefiat ꝛ putrefactio paulati ad iẗioꝛa ꝓcedat: ſꝫ faciat illð qð i ſuo dixius ca°.

¶ Ca. vi. ð ꝯſuãdo caloꝛẽ faciei i itineŕ.

Facies ẽ epithimãda ex reb⁹ viſcoſis i qbus exĩt ꝯglutiatio ſicẽ mucilagie pſilii ꝛ mucilagie poꝛtulace ꝛ ſicẽ dragagãto i aq̃ r̃ſoluto ꝛ gũmi arabico i aq̃ reſoluto ꝛ ſicẽ albuie oui ꝛ ſicẽ toꝛtelĺ ð ſiĺa i aq̃ r̃ſolutis ꝛ trociſcis quos cheutã noiauit. qũ ãt veŕ⁹ eã ſcideĩt aut frig⁹ aut ſol: r̃gimẽ ei⁹ q̃reſ i ſꝛmõe ð decoꝛatiõe.

¶ Ca. vii. de ꝯſeruãdo iẗ agẽtẽ a nocumẽtis aquaꝝ diuerſaꝝ.

Aquaꝝ iẗ agẽtẽ ad egritudies magis ꝑduẽ q̃ꝫ nutriẽtiũ diuerſitas. Ex h° ſollicitudo ẽ hñda ꝛ r̃s aq̃ coꝛꝛigẽda. ¶ De ei⁹ ãt emẽdatiõe ẽ vt vehemẽẗ coleẗ ꝛ fiat vt a reſudãte coꝛpe multũ p r̃ſudationẽ egr̃diaẗ: ipſã q°qꝫ coq̃re queãdmõꝫ iã i h° dinr̃auius cãꝫ eã q̃ñꝫ colat: ꝛ iẗ puŕ aq̃ ſubãꝫ ꝛ id qð ei admiſceẗ ſepatõeꝫ facit. Et mai⁹ h° toto eſt ipaꝫ ſblimãdo diſtillaẗ. Eſt ẽt qũ ex lana r̃toꝛta fit lychiniũ c⁹ vna extrẽitas i vas plenũ põiẗ alta i vaſ vacuũ ꝛ guttati aq̃ ad vacuũ dilabiẗ: ꝛ ẽ clarificãdi modꝰ idõe⁹ ꝛ ꝑp̃e qũ mltotiẽs ſcm fuerit. ſiĺr quoqꝫ quꝫ aq̃ amara ꝛ mala coq̃ẗ ꝛ ꝓiicieẗ i ea dũ ipa bullit lutũ libeꝝ ꝛ guttati diſtillabiẗ cũ lana ad modũ p̃me. Et ſiĺr ẽt qũ aq̃ puŕ admiſcebiẗ lutũ libeꝝ i q° ñ exit mala q̃litas: ꝛ ꝑp̃e qð i ſole fuit aduſtũ ꝛ p⁹ea colabiẗ erit ex eo qð ei⁹ ꝓhibet malitiaꝫ. ¶ Aq̃ꝫ q°qꝫ cuꝫ vio bibẽ ẽ ex eo qð ei⁹ remouet malitiã qũ ipi⁹ malitia fueĩt ex gnẽ pauce penetratiõis. ¶ Aq̃ ẽt qũ pauca fueĩt ꝛ ñ iueĩeẗ tẽpata cũ aceto erit bibẽda ꝛ ꝑp̃e i eſtate: qm̃ h° a mlto excuſat potu. ¶ Aq̃ p̃tea ſalſa cũ aceto ẽ bibẽda ꝛ ſirupo acetoſo i quã ſiliq̃ ꝛ myrti g̃na ſẗ ꝓiiciẽda ꝛ ſoꝛbe. ¶ Et p⁹ aluioſã qð aq̃ꝫ ꝛ

pōticā bibeñ.ē totū illō qō nāz soluit. ¶ Vinū q°q3
ē ex eo qō p⁹ ipa3 potatū ɔfert. Sup amarā quoq3
aq̄3 exhibēda sit dl'cia τ ūctuosa: τ ipa cū iuleb ē mi
scēda τ añ ipa3 aq̄ cicez ē bibēda τ añq̄3 voluntas
adsit r̄mouebi͛ ei⁹ ipedimētū: et silr cōedē cicera. ¶ Añ
v̄o aq̄3 stātē τ paludestrē i q̄ exit putrefactio ñ sit gu
stāda nutriētia cal'a s̄ q3 stiptica sit exhibēda ex fruc
tib⁹ f̄ris τ mica sic̄ cydōia τ matiana τ acetl'a. ¶ Sup
aq̄s quoq3 grossas τ turbidas vtēdū ē alleis. ¶ Et ex
eo ēt qō eas clarificat ē alumē iamēi. Ex eis q3 q̄ diu͛
saz aq̄z r̄mouēt malitiā sit cepe qō sit vt tyriaca h⁹: τ
ɔp̄e cepe cū aceto τ allea ēt. Et ex f̄b⁹ f̄ris sit lactuce.
Ampli⁹ ex regie viatoz ɔueiēte i diūsitate aq̄z ē vt
ex aq̄ sue tre ferat τ cū aq̄ misceat t̄re i q̄ p̄uis hospita
bit. τ ferat ex aq̄ c⁹q3 hospitii ad hospitiū qō est p⁹
ip3 τ admisceat eā cū sua aq̄ τ ita faciat dōec pueīat
vbi vlt: τ silr si ex luto sue t̄re sūpsit τ cū oi aq̄ ad q̄3
puenerit admiscuēit τ ip3 i ea ɔq̄ssauit τ eā dimisit
quous3 clarificet. ¶ Aq̄ p̄t ea pāno isposito bibēda
ē ne sāguisuga cū erroꝛ egrdiat: τ ne qō ex mal' pmi
xtiōib⁹ vehemēt ē miutū trāsglutiat. ¶ Ex rob quoq3
acetos. secū ōferr̄ vt ea cū vnaq̄q3 diuersaz aq̄z mi
sceat ē r̄gimē ɔueiēs. ¶ Ca. viii. d r̄gie viatōis i mari

Viatoꝛi i mari plez q3 accit v̄tigo τ reuoluit
cū ea τ ɔmouet i ea nausea τ vomit⁹: τ h°q
dē i p̄mis dieb⁹ s3 p⁹ea r̄sidet τ qescit. ¶ Et
o3 ne fortit̄ r̄ticat nausea τ vomit⁹: s3 dimittat donec
p ip3 mūdet: q2 si sāsu⁹ fuit r̄tieb̄ tc̄: p̄patio tn̄ ne vōi
t⁹ accidat ñ ē mala. Et h° ē vt ex fructib⁹ cōedat sic̄ ci
dōia τ matiana τ ḡnata. Sem̄ q°q3 apii qū bibitu3
fuit, phibet nauseā ne ɔmoueat τ sedabit eā qu3 cō
mouebit τ absinthiū silr. ¶ Ex eis ēt q̄ id ,phibēt ē
vt acetosis os stōi ɔfortātib⁹ τ vapore3 ne ad caput
ascēdat ,phibētib⁹ nutriat. Et h qō sit sic̄ lētes i aceto
τ succo vue acerbe τ paz calamīti τ asceb τ panis
fract⁹ i vio bñ r̄dolēte aut i aq̄ f̄ra. Et ē qñ pōit in ea
asech. ¶ Nares q°q3 e⁹ iteri⁹ cū cerusa sit epithiande
¶ Explicit fen tertia h⁹ p̄mi canonis. Et incipit q̄rta.

¶ Fen quarta de diuisione modoz medicationu3
s̄m egritudines vl'es. Et cōtinet capl'a. xxxi.

¶ Ca. i. dcōis q̄rte ē locutio vl'is de medicatiōe.

DIcemus q2 res medicationis ex
vna triū rez ɔplet. vna
eaz ē r̄gīm̄ τ nutriētia: τ alia mediciaz
ē exhibitio: τ t̄tia ē opō māual. ¶ Per
r̄gimē āt itelligiūs admistrationē q̄ fit i cāis necariis
nūeratis q̄ s̄m vsū sit currētes: ex qb⁹ ē nutriēs. ¶ Et
iudicia qō r̄gis ex pte q̄litatū eaz sit ,pportionalia iu
diciis mediciaz. ¶ Nutriēs v̄o ex eis oib⁹ iudicia h3
q̄ sit ei ,ppa ex mō q̄3titatis. Nutriēs. n. qñq3 ,phibet
qñ3 miuit qñ3 eq̄t qñ3 auget. S3 ñ ,phibet nisi qum
medic⁹ vlt vt nā occupet i maturatiōe hūoz. Et nō
miuit nisi qū vlt v̄tutē cū h° custodir: g⁹ iq̄3tū nutrit
custodit ptē v̄tutis: τ iq̄3tū miuit custodit ptē m̄tiei
ne nā tc̄ occupet i digerēdo mltū cibū. Ipe q3 sp sit
sollicit⁹ d eo qō magis suspectū ē: τ ē virt⁹ si fuit valō
dbil: aut egritudo si fuit mltū fortis. ¶ Nutriēs quo
q3 ex duab⁹ miuit ptib⁹. vna eaz ē ex pte q̄3titatis: τ
altera ē ex pte q̄litatis: τ tibi qō posē ē ponē ɔiūctio
nē duaz ptiū diuisionē t̄tiā. ¶ Diia āt it duas dcō
nes q̄3titatis τ q̄litatis ē qm̄ nutriēs qñ3 ē mlte q̄3ti
tatis τ pauci nutrimēti sic̄ olera τ fruct⁹: qm̄ q ex eis
mltū cōedit ex q̄3titate nutriētis mltū recipit absq3
ei⁹ q̄litate. Et qñ3 ē nutriēs pauce q̄3titatis τ mlti nu
trimēti sic̄ oua τ galloz testiculi. ¶ Nob quoq3 qñ
ē necariū q̄litatē miuē τ i q̄3titate augm̄tū facē: τ h⁹
qō ē qū ōsideriū fuit supās: τ i vēis crudi fuerit hūo
res τ voluerim⁹ ōsideriū sopir p r̄pletionē τ a venis
mltā ,phibē mā3: iō vt p⁹ maturet illō qō ē i vēis: aut
pp itētiōes alias ab istis. Et qñ3 necariū ē nob i q̄li
tate augm̄tū facē τ miuē q̄3titatē: τ h⁹ qō ē qū volue
rim⁹ v̄tutē ɔfortar τ stōi nā rē mltā digerē nō valet.
Plm āt qō nos laboram⁹ i miuēdo cibū aut ,phibē
do ē qū egritudies medicamur acutas. In egritudi
b⁹ quoq3 chrōicis miuim⁹: s3 min⁹ q3 i acutis. In e
gritudib⁹ nāq3 chrōicis pl⁹ d v̄tute solliciti sum⁹: q2
scim⁹ q2 eaz crisis ē lōgiq̄ τ ipaz stat⁹ ē remot⁹. Qua
pp nisi v̄t⁹ custodiat vsq3 ad horā crisis star ñ potit:
n3 illō qō i lōgo digerit tpe digerē valebit. In acu
tis v̄o egritudib⁹ crisis ē ,ppiq̄ τ ɔfidim⁹ q2 v̄t⁹ añ sta
tū ñ resoluet: q2 si h° timuerim⁹ nutriēs ñ plime miue
m⁹. Et q̄3to egritudo pl⁹ p̄ncipio ,ppiq̄ fuit τ accñtia
magis qeta nutriem⁹ v̄tutē ɔfortātes. Et q̄3tū egritu
do s̄m augm̄tū ,pcesserit τ accñtia ibi ēt augmētata
fuint: miuiem⁹ dietā pp fiduciā ei⁹ qō iā dīxim⁹ τ ppea
vt v̄t⁹ alleuiet i hora luctamis. In tpe quoq3 stat⁹ re
gimē vehemēt subtiliāus. Et q̄3to magis egritudo
fuit acuta τ crisis ,ppiqoꝛ erit nr̄a regimis sbtiliatio
maioꝛ nisi cāe acciderit q̄ nos ab eo ,phibeāt: queād
modū i libꝛis noiabim⁹ ptic'larib⁹. ¶ Nutriētia p̄te
rea s̄m h° qō ex eo qō sit nutrimētum duas alias h3
opōes q̄ sūt velocitas penetratiōis sic̄ dispō vini τ
tarditas penetrationis sic̄ assatoz dispō τ frixoz τ
ēt spissitudo subē ei⁹ qō ex ipso gnāt i sāguie τ ei⁹ r̄tē
tio sic̄ ē dispō nutrimēti carnis poꝛcie τ vitulie vt ipi⁹
subtilitas τ resolōnis ei⁹ necitas: sic̄ ē dispō nutrimē
ti qō fit ex vio τ ex ficub⁹. ¶ Et nob qō ē necarium
nutriēs qō cito penetret qū casui v̄tutis aial' succur
rere volum⁹ τ e⁹ resolōni τ iñ pōt stōus τ v̄t⁹ tolerare
vt nutriēs digerat qō tarde digerit. Et nos qō a nu
triēte t̄remur qō cito digerit qū accit vt nutriēs ,p̄ce
dat qō tarde digerit τ timem⁹ ne cū eo misceat τ fiat
s̄3 modū quē iā dclauim⁹. ¶ Et t̄remur ēt a nutrim̄
to grosso qū ,p certo scim⁹ q2 accñt oppilatiōes. S3
eligius cibū fortis nutrimēti τ tarde digōis pp eū q̄m
ɔfortare volum⁹ τ exercitiis fortib⁹ p̄pare. ¶ Raz q°
q3 nutriēs eligim⁹ pp illū cui velocit accit poꝛoꝛum
spissitudo. ¶ Medicatio āt q̄ fit cū medicis tres h3
regl'as. vna eaz ē regl'a eligēdi ei⁹ q̄litatē. s. eligendi
ipa3 cal'a3 aut f̄ra3: aut hūidā aut siccā. Et f̄a ē r̄gl'a
ipi⁹ eligēdi q̄3titatē: τ hec qō regl'a diuidit in r'la3 mē
surādi pōd⁹ ei⁹: τ i regulā mēsurādi ipi⁹ q̄litate3. s. sue
cal'itatis ḡdū aut f̄ritatis aut reliq̄z ab istis. τ t̄tia ē
regl'a oꝛdināndi suā horā. ¶ In electiōe aūt q̄litatis
medicie absolute ñ h̄ cogitio nisi p cogitionē spēi e
gritudis: qm̄ qū egritudis q̄litas scita fuit erit medi
cia eligēda q̄ ei i sua q̄litate sit ɔ̄ria: qm̄ egritudo suo
medicat ɔ̄rio τ ɔs̄uat sanitas suo sil'i. ¶ Quātitatis
āt ipsi⁹ m̄sura ex duab⁹ cognoscit ptib⁹ s̄3 modū mē
sure artificial ex nā mēbꝛi τ ex q̄3titate egritudis ex
r̄b⁹ q̄ sr illō sua sigificāt ɔueiētia τ aptitudie ipsaz q̄
st gen⁹ τ etas τ ɔsuetudo τ tp̄s τ r̄gio τ ars τ v̄tus τ
forma. ¶ Nāe v̄o m̄bri cogitio q̄ttuoꝛ rez ɔtiet cogi
tōnē. s. ɔpl'onis m̄bꝛi: τ creatiōis ei⁹: τ ei⁹ sit⁹: τ ipsi⁹ v̄
tutis. ¶ Et ɔpl'onis qō m̄bꝛi: qm̄ qū ei⁹ nāl' ɔpl'o scita
fuit: τ ipi⁹ ɔpl'o i egris sciet p m̄surā existiatiuā q̄3tu3
ei⁹ ɔpl'o nāl' elōgata fuit: sciet g° m̄sura q̄3titatis q̄ ipa
r̄duci possit ad tēpiē v̄bigrā qm̄ si sanatiua ɔpl'o fuit
f̄ra τ egr̄tudiāl cal'a: tc̄ iā mlta elōgatio erit a ɔpl'one

ſui:⁊ tē mlta idigebit ifrīatiōe.ꝙ ſi ābe fuerit cale ſuf
ficiet ei pua ifrīatio. ¶ Et creatiōis qꝺ mbri iā dixius
ꝙ creatura mbri i.iiii.diuidit mōs:⁊ tu qꝺ cā ibi ꝯſi
derare dēs. Poſt hᶜ ſcire dēs ꝙ mbroꝝ q̄dā ſt q̄ i fora
mib⁹ſuis ſt facilia ⁊ ſt i eis iteri⁹ aut exti⁹ loca vacua
ꝑ q̄ expellit ſr̄fluitas medicia ſbtili ⁊ tēꝑata. Et eorū
ſt alia q̄ n̄ ſt ita ſ; medicia idigēt fortiore:⁊ ſilr eoꝝ ē
qꝺ ē raꝝ:⁊ eoꝝ ē qꝺ ē ſpiſſum. Et raro qꝺ medicia
ſufficit ſbtil' ⁊ ſpiſſo ē me⁹ fortis necāria:qꝺ āt forti me
dicia magis idiget ē illꝺ qꝺ i nulla duaꝝ ꝑtiū vētri
culū h; n; receptaculū. Et p⁹ ipm ē illꝺ qꝺ h; i vna
ꝑte:⁊ p⁹ ip; ē illꝺ qꝺ a duab⁹ ꝑtib⁹ h; receptaculū: ſ;
ē ſolidū ⁊ ſpiſſū ſic rigno:p⁹ ea ē illꝺ qꝺ ea h; a dua
b⁹ ꝑtib⁹ ⁊ ē raꝝ ſic pulmo. Et ſit⁹ qꝺ mbri: qm̄ ꝑ ſitū
cognoſcit queadmō; tu ſcis aut locus aut ſocietas.

¶ Utilitas vͦ q̄ ex ſocietatis ꝓueit cogitōe ē magis
ꝓpa:ꝓpea ꝙ ꝑtē magis eligis ad q̄; medicia trahit
⁊ ad quā eā ꝺcliare facis. vbigr̄a:qū fuit mā i gibbo
epatis eūab eā ꝑ vrinā ⁊ ſi i epatis ꝯcauitate fuit eūa
bis eā ꝑ vētrē:qm̄ epis gibboſitas mbris vrie ē aſſo
ciata:⁊ ei⁹ ꝯcauitas ē aſſociata itcſtis. S; ei⁹ vtilitas
q̄ ex ꝑte ſciēdi locū ꝓueit ē triū modoꝝ.vn⁹ eoꝝ ē e⁹
lōgitudo ⁊ ipi⁹ ꝓpiqtas:qm̄ ſi fuit ꝓpiquū ſic ſtōus ꝑ
ueiēt ad ip; medicie tēꝑate ⁊ opabūt i ipo:⁊ ſi lōgin
qū fuit ſic pulmo mediciaꝝ tēꝑataꝝ vtutes cōrūpēt
añq; ad ip; ꝓueiāt. Quapp erit necāriū vt i eaꝝ vtu
tib⁹ augm̄tū fiat. ¶ Oꝫ itaq; vt qū mbꝝ ē ꝓpiquū cui
obuiat medicia ſit vt⁹ ipſi⁹ medicie ſm̄ m̄ſurā q̄ egri
tudi ſit oppoſita:⁊ ſi iter ea fuit lōgitudo ⁊ ſpaciū ⁊
ē egritudo cui ē medicia necāria quā vt⁹ ꝓfūdās pe
netrare faciat:tc̄ necāriū ē i vtute medicie pl⁹ addere
q̄; p⁹erat ei necāriū ſic acetū i ēplo ſciatice ⁊ reliqs.
Et ſcꝺs mod⁹ ē vt ſciat qd medicis ſit admiſcēdū vt
ꝑ illꝺ velocit ad mbꝝ ꝓueiat:queadmō; medicinis
mēbrorum vrine admiſcent diuretica ⁊ medicinis
cōdis croc⁹. ¶ Et tti⁹ qꝺ mod⁹ ē vt ſciamus q̄ ꝑte me
dicinā ad ip; trāſitū faciam⁹. vbigr̄a:ſi ſciuerim⁹ ꝙ vl
cera i iferiorib⁹ exiſtit iteſtis ꝑ cliſtera vtiēus: ⁊ ſi ſciue
rim⁹ ꝙ ſit i ſuꝑiorib⁹ ꝑ illꝺ qꝺ bibūt afferem⁹. ¶ Nūc
ēt ꝯfert loci ⁊ ſocietatis ſil' ſollicitudinē hr̄e. ⁊ hᵒ qꝺ ē
i eo qꝺ facē ꝺbem⁹ qū fuit mā tota iā i mbro eūata ⁊
i eo qꝺ facē ꝺbem⁹ qū mā adhuc eūat: qm̄ qū ſciue
rim⁹ ꝙ mā fuit adhuc i ꝺſcēſu a ſuo loco mā; extrahe
m⁹ p⁹ q̄; q̄tuor ꝯditionū curā hūcrimus. Una ē ꝑtis
ꝺiūſitas queadmō; a ꝺxtra ad ſiniſtrā trahim⁹ : ⁊ a
ſr̄iorib⁹ ad iferiora. Et ſc̄a ē vt ſocietatis curā hēam⁹:
ſic mēſtrua vētoſis retinem⁹ q̄s māmill' ſr̄poim⁹ ſocio
attrahētes. Et ttia r̄ctitudinū curā hr̄e queadmō; i
egritudib⁹ epis i ꝺxtra miutionē facim⁹ baſilica:⁊ in
egritudib⁹ ſplēis i baſilica ſiniſtra. Et q̄rta qꝺ ē cu;
ſollicitudie elōgatiōis ne qꝺ exhibit valde ꝓpiquū ei a
qᵒ exhibit. ¶ S; cū accit vt tota mā iā ſit eūata vtreq;
res ei ꝯfert ex ꝑte:qm̄ ſi voluerius accipiem⁹ eam ex
ipſo mēbᵒ ⁊ ſi voluerius trahem⁹ ipſā ad mbꝝ ꝓpin
qū qꝺ aſſociatū ē ⁊ cā ab eo extrahem⁹ : queadmodū
duas miuim⁹ ſaphēas i mr̄icū egritudib⁹:⁊ venā q̄ ē
ſb ligua qū medicari volum⁹ apa duaꝝ amigdalaꝝ.
Nūq; ad diuerſū trahē volueris mbri a qᵒ ꝓtrahis
dolorē p⁹ſeda. Et caue tibi ne trāſit⁹ ſi ꝑncipale fiat
¶ Et vtilitas qꝺ q̄ ſeqt ex ꝑte vtutis mbri ē triu; ſe
mitaꝝ.vna ē digitatis ⁊ ꝑncipat⁹ curā hr̄e:qm̄ ſr mē
bra ꝑncipalia n̄ facieus aliqd cū fortib⁹ medicis i qᵒ
ſit ābigēdū q̄tomagis potuerius ne nocum̄tū toti
corpi ꝯmonefaciam⁹:quapp ex cerebᵒ ⁊ epe n̄ eūabi
m⁹ illꝺ qꝺ ab eis eūare ꝺēm⁹ i vna hora: n; vlloᵒ ve

hem̄ti ifr̄abius ifr̄atōe:⁊ qū epati ēplm ſr̄poneus ex
medicis reſoluētib⁹ n̄ reliqm⁹ qn i eo res retētiuas ⁊
bōi odoris ponāus ꝑꝑ vtutē cuſtodiēdā:⁊ ſilr i eis q̄
ꝑꝑ eā ad bibenꝺ dam⁹. Qꝺ āt iter oia mbra hac to
ta cuſtodia digni⁹ exit ē cor ⁊ poſtea cerebꝝ ⁊ p⁹ ip;
epar. ¶ Et ſc̄a qꝺ ſemita ē curā hr̄e opōis mēbro aſ
ſociate:l; n̄ ſit ꝑncipale ſic ſtōus ⁊ pl'mo. ¶ Quapp i
febribus cū ſtōi ꝺbilitate aq; ſr̄a; in potu q̄ ſit vehe
mētis ſr̄itatis n̄ dam⁹. ¶ Et ſcias ꝙ dare ea pura q̄
laxa faciūt ꝑncipalib⁹ mbris ⁊ eis q̄ ſt corā ipſis eſt
valde timoroſū i re vite. ¶ Et ſemita tertia ē hr̄e ſol
licitudinē acuitatis ſēſus ⁊ ei⁹ ebctudis. o; nāq; ſibi
cauē ne mbris acuti ſēſus neruoſis det medicias ma
laꝝ q̄litatū ⁊ mordicatias ⁊ nocitias ſic ſt titimali ⁊
r̄liq̄ ab eis. ¶ Mediciaꝝ vͦ a q̄ꝝ datiōe nob caue
m⁹ ſpēs ſt tres:r̄ſoluētes:⁊ vehem̄t ifr̄antes:⁊ ꝯrias
hn̄tes q̄litates ſic flos eris ⁊ ceruſa ⁊ calcuceeaume
nō ⁊ ei⁹ ſilia. hᵒ qꝺ ē electōe; medicie diuidē ſm̄ mē
bri nā;. ¶ Scꝺ; vͦ egritudis q̄titatē q̄tu; illi vbi
gr̄a:c⁹ corpis calitas egrotatia ē fortis ⁊ necāriū eſt
ip̄a; extiguē cū medicia q̄ ſit i ifr̄ando fortiſſia: ⁊ illi
c⁹ accñtal' ſr̄itas ē fortis ē necāriū eā calefacē cū mdi
cia fortis calefactōis:ſi vͦ n̄ fuint fortes medicie ꝺbi
lioris q̄litatis nob ſufficiēt. ¶ Ex tpe āt egritudis ē
vt faciāus i qᵒ ſuoꝝ tēpoꝝ ſit egritudo. vbigr̄a qum
apa i ꝑncipio fuit ſi ipm ponēus qꝺ ſolū r̄pcutiat: ⁊
qū i ſtatu fuit ponēus illꝺ qꝺ ſolūmō reſoluat:i me
dio āt miſcebim⁹ vtraq;:⁊ ſi egritu° fuit acuta ipa in
ꝑncipio exñte tēꝑate r̄gimē ſbtiliabius. Et ſi i ſtatu
fuit i ſbtiliādo ſtuꝺbius:⁊ ſi fuit ꝓlixa n̄ tm̄ i ꝑncipio
ſbtiliabius:ſ; i ſtatu tēꝑata vtemur ſbtiliatōe:l; mul
tas ꝓlixaꝝ egritudinū ꝑt febres ſbtiliatiuū reſoluat
r̄giñ. ¶ Egritudo quoq; ſi m̄lte ebuliētis māe fuit
i ꝑncipio eā eūabim⁹ n̄ expectātes maturatōe;: ⁊ ſi
mediocris fuit maturabim⁹ cā ⁊ p⁹ ea eūabim⁹. Co
gnitio āt reꝝ q̄ ſua ſigificāt ꝯueiētia ē ad ſcieñ. tibi fa
cil:⁊ aer qꝺ q ex eaꝝ exit ſūma ē digior c⁹ rē cuſtodi
ri o; ⁊ an ſit medicie iuuam̄tū ꝑſtās an egritudi. Et
dicēus ꝙ i egritudib⁹ i qb⁹ ē tior ⁊ n̄ ſum⁹ ſecuri ex ꝺ
fectu vtutis ſi qꝺ facē ꝺēm⁹ tādauim⁹ aut ex eo aliqd
alleuiauerim⁹ ⁊ miuerim⁹ a forti medicamie pᶜ icipē
ꝺēm⁹. ¶ Ille vͦ i qb⁹ n̄ exit tior ſ; ordinē ad fortio
rē ꝓcedēt ſi n̄ ſuffecerit eis ꝺbil'. ¶ Poſt hᵒ quoq;
tibi caue ne a rectitudie recedas:l; videris ꝙ iparū
tardet iuuam̄tū:n; i errorē moreris ⁊ ſi videris ꝙ ei⁹
n̄ appeat ipedim̄tū. ¶ Et qū hᵒ n̄ ſm̄ vnā medicatiō;
cū vna tibi ſtañ. ē medicia:imo i vna medicatōe me
dicias ꝑmuta:qm̄ ab ipſo qꝺ ꝯſuetū ē n̄ fit paſſio: ⁊
vnicuiq; qꝺ corpi imo oi mbro imo vni corpi ⁊ vni
mbro i vna hora ⁊ n̄ i alta ieſt ꝓꝑeras ab vna me
pati ⁊ n̄ ab alta. Qū āt ignoras q̄ ſit egritudo r̄linq̄
eā nāe ⁊ n̄ ꝓꝑes:qm̄ aut nā ſr̄abit egiudinē aut ip̄a;
māifeſtabit. ¶ Nūq; egritudo dolori ꝯiūcta fuit aut
cāe doloris aut a qᵒ ꝓueit dolor ſic ē ꝑcuſſio aut ca
ſus:icipies ſedar̄ dolorē. Et ſi tibi nece fuit ſtuporē i
ducē n̄ trāſcēdas tale q̄le ē papauer al'.qm̄ eū ſuo ſtu
porē ēt ꝺōeſticū vl' ꝯſuetū. Nūq; vehem̄tia caloris
mbri tibi nocum̄tū fecēit nutri ex eo qꝺ ſāguine; ve
hem̄t igroſſat ſic frumētū coctū. Et ſi ex hᵒ qꝺ regie
n̄ alleuiabi nutri cū ifr̄antib⁹ ſic lactucis ⁊ eis ſilib⁹.
Scias ꝑfea ꝙ ex ꝯgruis medicatōib⁹ q̄ ꝯfert ē iuua
m̄tū qꝺ fit ex eo qꝺ vtutes ꝯfortat aiales ⁊ vitales ſi
cut leticia ⁊ obuiar̄ ei qꝺ ſibi placet:⁊ aſſidue ſedere
cū eo cū qᵒ ḡtulat. qñ; ēt ꝯfert ſedē cū eo a qᵒ verecū
dat ⁊ quē erubeſcit:qm̄ egꝝ ꝓhib; a r̄b⁹ q̄ ei nocēt.

¶ Ex eis p̄t̄ea q̄ huic mō medicatōis ſt ꝓpiq̄ ē mu
tatio d̉ t̄ra ad t̄rā ⁊ d̉ aere ad aerē ⁊ d̉ formis ad for
mas:⁊ p̄cipue cū formas efficē ⁊ motuſ q m̄brꝝ diri
gāt aut ꝯplōnē mutēt:queādmōꝫ pu̇cō luſco p̄cipit̄
vt ſcītillas ītueat̄ aut reꝫ q̄ ei appet:aut ſic̄ p̄cipit̄ tor
turā patiēti vt ſpeculū ītueat̄ calibis:qm̄ hᵒ p̄duc̄ eū
ad hᵒ vt laboret i r̄ctificādo faciē ſuā ⁊ frōtē ⁊ oculꝫ
⁊ fortaſſe iuit̄ʳ r̄dibit ad hᵒ vt melioret̄. ¶ Ex regul̄ p̄
t̄ea q̄s obſ̄uat̄ d̄ēs ē fortes dimittē medicatōeſ i tpi
bꝰ fortibꝰ q̄ꝫtoplus potis:ſic̄ vētrē vehem̄t̄ ſoluē aut
ꝓuocar̄ vomitū aut apire ⁊ adurē i eſtate ⁊ hyeme.
Ex r̄bꝰ qᵒ qꝫ i q̄ꝝ medicatōe ſb̄tile ē adhibēd̉ ſtudiū
ē qū i vna ꝯiūgūt̄ egritudie duo q̄ ſiēi ꝯ̄ria dn̄t qꝛ oꝫ
v̇.g. vt eḡtudo īfridet̄ ⁊ eiᵘ cā calefiat aut eꝯūſo:qꝛ oꝫ
vt egritudo calefiat ⁊ eᵘ cā īfret̄:ſic̄ mā colice indiget
calefactōe ⁊ īciſiōe ⁊ ſb̄tiliatōe:⁊ oꝫ vt fortitudo do
loris eᵘ īfret̄ ⁊ ſtupeſiat ⁊ ecōūſo. ¶ Ampliᵘ ſcire d̄ēs
ꝙ n̄ ois repletō nꝫ ois ꝯplōnis malitia ſuo medicat̄
ꝯ̄rio ex eūatōe ⁊ oppoſitiōe:imo mſtotiēs ſuffic̄ mſ̄
ta regis bonitas in replōne ⁊ malitia cōplōnis.

¶ Ca.ii. d̉ medicatōibꝰ egritudinū malitie cōplōis

Q Ue ex eis qd̉ ſīi mā exit ꝯplō tm̄ p̄mutat̄: ſꝫ
ſi cū mā ſiūt ipa eūabr̄:⁊ plerūqꝫ qd̉ ei ſola
ſuffic̄ eūatio ſi ꝯplōniſ īfuſe q̄ p̄tit a ē malitiā
n̄ ſibi r̄liq̄rit:⁊ q̄nqꝫ n̄ ſuffic̄ nob̄ iſtd̉ ſi ꝯplōnis dimi
ſ̄it malitiā:imo erit nob̄ nec̄e ꝯplōnē p̄mutar̄ qū in
eūando finē fecerimᵘ. ¶ Dicēus gᵒ ꝙ malitie ꝯplōiſ
medicatio mſ̄tis fit mōis. ¶ Cōplōnis nāqꝫ malitia
aut erit īfuſa:⁊ erit ipiᵘ medicaᵒ ex ꝯ̄rio abſolute:⁊ h̄ ē
medicaᵒ abſolute:aut erit i t̄mio vt ipa gn̄et̄:⁊ erit eᵘ
ſanatio ſanatio q̄ fit cū p̄miſſiōe ſ̄uatōis queādmōꝫ
putrefactionē q̄ ē cū febre q̄rtana medicamur cū ty
riaca ⁊ aq̄ꝫ fraꝫ i t̄tiana damᵘ vt extiguat. Et exēplū
p̄miſſiōis ſ̄uatōiſ ē eūatio i q̄rtana q̄ it cū hellebro
⁊ i t̄tiana cū ſcamonea qū p̄ncipiū iterpolatōiſ q̄ ac
cit ꝓhibē volumᵘ. ¶ Et exēplū p̄miſſiōis ſ̄uatōis ſo
lūmō ē eūatio q̄rtāe apte p̄p̄ melie ſupōeꝫ cuꝫ helle
boro:⁊ febri t̄tiāe p̄p̄ cholē dn̄iū cū ſcamōea. ¶ Qū
āt i aliq̄ egritudie dubitau̇iſ aut ſit eius cā calitas an
fritas ⁊ expiri voluēis n̄ expiaris cū ſ̄fluo: ⁊ caue ti
bi ne d̉cipiat te ipſſio q̄ erit accn̄tal̄. ¶ Et d̄ēs ſcir̄ ꝙ
īfratiōis ⁊ calefactōis tp̄s ē vnū:ſꝫ i īfrando ē plᵘ tio
ris:qm̄ calitas ē amica nāe:⁊ i hūectādo qd̉ ⁊ exic
cādo ē timor eq̄lis:ſꝫ hūectādi tpſ ē lōgiᵘ. ¶ Unaq̄
qꝫ p̄t̄ea hūitas ⁊ ſiccitas ꝯſ̄uat̄ p̄p̄ ſuaꝝ cāꝝ ꝯforta
tionē:⁊ p̄mutat̄ p̄p̄ cāꝝ ꝯ̄rii ipiᵘ fortitudis augm̄tuꝫ.
¶ Et calitas qd̉ ſit fortior cāis q̄ꝝ iā expleuius ſer
monē:deīn̄ p̄ mūdificātia ⁊ ē ſ̄fluitates expellē ⁊ re
plōnē ⁊ oppilationē apir̄.deīn̄ ex eo qd̉ ipſaꝫ ꝯſ̄uat
⁊ h̄ ē hūiditas tēp̄ata:fritas v̇o fortior ex eo ꝙ ipiᵘ ꝯ
fortat cās ⁊ ꝙ calitatē ſuffocat:⁊ ex eo ꝙ ipaꝫ ſ̄flue
reſoluit ⁊ ē ſiccitas ſ̄m eēntiā ⁊ calitas ſ̄ꝫ accn̄s.
¶ Qui āt calitatis ſ̄fluitatē cū opilatiōibꝰ medicat̄ ſi
bi cauē dꝫ ab īfratōe ſ̄flua ne i ꝯūtēdo oppilatiōeꝫ
i lapidē augm̄tū faciat:⁊ ne calē ꝯplōnis malitiam
augmētet:imo paulati p̄ᵒ medicari dꝫ cuꝫ eo qd̉ ab
ſterget:⁊ ſi qd̉ īfrat ei ſuffecēit ſic̄ aq̄ ordei ⁊ succᵒ ſca
riole erit ꝯuēiēs:⁊ ſi n̄ ſuffecerit iſtd̉ tc̄ cū illo qd̉ tem
p̄atū exit:qd̉ ſi hᵒ n̄ ſuffecerit:tc̄ cū eo i qᵒ ſb̄tiſ̄ exit ca
lor:nꝫ ex hᵒ ſis ſollicitᵘ:qm̄ iuuam̄tū eiᵘ diaphoreſiſ i
īfrando plᵘ ꝯfert q̄ꝫ ſit nocumētū qd̉ fac̄ ei calor q ad
extiguēdū ē facil̄ pᵘ aptiōeꝫ. Et ē ēt qū acutoꝝ hūo
rū digō extiguēdi ſ̄fluitatē ꝓhibꝫ lꝫ qdā boiuꝫ ſint
q ꝑteruiāt ad hāc d̉ſtruēdā ſn̄iam ⁊ ignorēt ꝙ fortiſ
extictio deiicit v̇tutē ⁊ q̄ꝫtomagiſ i corpibꝰ q̄ ab egri
tudie d̉bilitata fuer̄t:lꝫ aliqᵒ directiōis mō māꝫ r̄cti
ficet qd̉ ē qū pᵘ ipſā alie ꝓuēiūt egritudieſ aut ex ma
litia ꝯplōnis ſimplicis aut ex materiis friſ ꝯplōni ꝯ̄
riis quā rectificauit. ¶ Cōplōnē v̇o fraꝫ calefacē q̄
ſi difficile ē qū iā ē īfuſa:⁊ mſ̄tū facile i p̄ncipio:⁊ ad
vltimū calefacē frigiduꝫ i p̄ncipio rei ē faciliᵘ q̄ꝫ cali
dū in p̄ncipio īfrigidare: ſed calidū in fine infrigida
re lꝫ ſit difficile eſt tm̄ facilius q̄ꝫ frigidū in fine calefa
cē:qm̄ ſuperflua fritas ē ipſa mors īnati caloris aut
ei ꝓpiq̄. ¶ Et d̄ēs ſcire ꝙ īfratio q̄nꝫ ſiccitati ꝯiūgit̄
⁊ q̄nꝫ hūitati ⁊ q̄nꝫ ab vtriſqꝫ ſepat̄:v̇ūtm̄ ſiccitaſ ma
gis fit māſiua cū fritate q̄ ſeuit:⁊ hūitas ē magis ad
ducēs fritatē q̄ accit. ¶ Et iā qd̉ oēs caloris cāe qū ſ̄
fluūt i exicādo iuuāt:⁊ q̄nꝫ ēt oēs fritatiſ cāe qū ſup
flue fuerit i hūectādo iuuāt. Et nl̄la qd̉ res ad hᵒ tm̄
ꝑuēit q̄ꝫtū ocioſitas ⁊ aſſidua balneatio q̄ ē facil̄ i ti
na. ¶ Et nos qd̉ te faciemᵘ ſcir̄ hᵒ i eo qd̉ ē p̄miſſuꝫ.
¶ Uinū p̄ter̄a tēp̄ate bibitū i hūectādo ē forte. Am
pliᵘ ſcire d̄ēs ꝙ qū ſenex īfratiōe idiget ⁊ hūectatōe
n̄ ſuffic̄ ad hᵒ illd̉ qd̉ ipꝫ ad eq̄litatem reduc̄:imo qd̉
ipꝫ trāſire fac̄ ad ꝯplōnē fraꝫ ⁊ hūidā q̄ ei d̉bet̄: qm̄
ipſa lꝫ ſit accn̄tal̄:ē tm̄ ei q̄ſi nāl̄. ¶ Scire quoqꝫ d̄ēs
ꝙ ſepe ē nob̄ nec̄ariū i p̄mutādo ꝯplōnē dare illud
qd̉ hᵒ i ꝯfortat ꝯplōnē queādmōꝫ ē nob̄ nec̄ariū da
re acetū cū medicis calīs alicui m̄bro iō vt ipaꝝ pe
netrēt v̇tutes:⁊ ſic̄ ē nob̄ nec̄ariū dar̄ crocū cū medi
cis īfrantibꝰ cor ꝓpt̄ea vt eas ad ipm̄ ferat. ¶ Et mſ̄
totiēs qd̉ ē medicia vehemētioris opōnis i p̄mutan
do ꝯplōnē ſꝫ p̄p̄ ſui ſb̄tilitatē n̄ p̄māet dōec ſuā p̄fici
at opōnē. Eſt gᵒ nob̄ nec̄ariū ei aliq̄d admiſcere qd̉
ipaꝫ īſpiſſet ⁊ retieat:lꝫ ex ea ſue opōnis ꝓuēiat ꝯtra
riū ſicut balſamo admiſcemᵘ cerā ⁊ r̄liq̄ ad hᵒ vt ipꝫ
tāto tp̄e retineāt i quo ſuā p̄ficiat opōnē.

¶ Cap.iii. ad ſciēdū q̄lr̄ ⁊ qn̄ oꝫ eūari.

R Es q̄ d̉mr̄ant rectitudinē iudicii i eūando
ſūt decē r̄plō ⁊ v̇tᵘ ⁊ ꝯplō ⁊ accn̄tia ꝯuēiētia
ſic̄ ſi ꝯtigēt ꝙ nāꝫ ſoluē vellemᵘ: deīn̄ accid̉
ret vētriſ ſolō:qm̄ vētrē ſoluē ſ̄r vētris ſolonē ē timo
roſū:⁊ figura ⁊ etas ⁊ tp̄s ⁊ aeris ⁊ regōis diſpō ⁊
ꝯſuetudo eūandi ⁊ ars eūandi:h̄ nāqꝫ qū fuerint ꝯ̄
ria ſigificatōi p̄p̄ quā eūatio facienᵃ erit ꝓhibebunt
eūatōeꝫ. ¶ Uacuitas itaqꝫ ſīi dubio eūationē fieri ꝓ
hibꝫ. Et ſilr̄ qū d̉bilitas cᵘ cūqꝫ triū v̇tutū fūit. verū
tm̄ q̄nꝫ plᵘ eligimᵘ alicᵘ v̇tutis d̉bilitatē q̄ꝫ ipedimētū
r̄liq̄ndi eūatōeꝫ:⁊ hᵒ qd̉ ē i v̇tutibꝰ ſēſibilibꝰ ⁊ motis
qū fiduciā hūerimᵘ ſuccurrēdi rei tiōroſe ſi accidēit:
⁊ ſilr̄ i oibꝰ v̇tutibꝰ. ¶ Cōplō quoqꝫ calā ⁊ ſicca ad
hᵒ ꝓhibꝫ:⁊ frida ⁊ hūida calitatē n̄ hn̄s ab ea ēt ꝓ
hibꝫ:i calā āt ⁊ hūida facile faciemᵘ illd̉ ⁊ fortit̄. Fi
gura āt.ſ. ſ̄fluitas maťiei aut raritaſ ab ea ꝓhibꝫ p̄p̄
tiōrē ne ſpūs r̄ſoluat̄:⁊ ſilr̄ oꝫ i r̄gēdo d̉bilē ⁊ macꝝ
mſ̄tā cholerā rubeā i ſāguie hn̄tē vt ei blādiaris ⁊ n̄
ipꝫ eūes:⁊ vt eū nutrias ex eo qd̉ bonū gn̄āt ſangui
nē ad fritatē ⁊ hūiditatē d̉clināte:qm̄ ex hᵒ ſui hūo
ris ꝯplō r̄cificabr̄:aut fortaſſe ipꝫ fortē efficies ⁊ eūo
nes tolerabit:⁊ ſilr̄ oꝫ ne illū eūare ſis auſus q ex cō
ſuetudie paꝝ cōedit q̄ꝫdiu ab eᵘ eūatōe abſtiner̄ po
t̄is. ¶ Sr̄flua quoqꝫ piguedo ab eo ꝓhibꝫ p̄p̄ tiōrē
ne friditas dn̄et̄:⁊ ne caro venas ꝯp̄mat ⁊ eas exti
guat qū vacuas iuenēit ⁊ calorē ſuffocꝫ īnatū:aut ſ̄
fluitates exp̄mēdo ad iťiora expellat. ¶ Accn̄tia qᵒ
qꝫ mala ſic̄ aptitudo colirice paſſiōi ⁊ ſpaſmo ab ea
ꝓhibēt. ¶ Etas p̄t̄ea ēt q̄ n̄dū ad augm̄ti ꝯplem̄tū p̄
uēit aut ad ꝯſūptōis t̄minū ē trāſiēs ab ea ꝓhibet.

Hora quoqȝ mltū calā aut mltū frā ab ea ꝓhibet.
¶ Et rgio qȝ meridiōal' vehemēt calā ab ea ꝓhibet
qm̄ plima eoꝝ q̄ vētrē soluūt sit calā: ⁊ duaꝝ acuita
tū ꝯiūctio tolerari n̄ pōt: qm̄ ṽtutes i eis ḋbiles erūt
⁊ dissolute: ⁊ q: extior calor mãȝ ad extiora trahit:
⁊ medicia ipaȝ trahit ad iteriora: q̄re iñ ꝓueīt i diuī
sas ptes ꝓtractio ⁊ ad resistētiā pduc̄. Et septētriōal'
mltū frā ab ea ꝓhibet. ¶ Parua quoqȝ euãndi cō
suetudo ab ea ꝓhibet. ¶ Ars ēt q̄ mlta fit euãtō sic̄
suīedi i balneo: ⁊ onera dorso ḋferētiū ab ea probi
bēt: ⁊ ad vltimū oīs ars laboriosa. ¶ Scias pterea
ꝙ itētio i oi euãtiōe ē vna gnqȝ reꝝ. Aut euõ illi' qȝ
ē euãndū ⁊ seqt̄ ipȝ ꝓculdubio trãqllitas nisi ꝙ rece
ptaclo ꝝ lassitudo ipȝ seqt̄: aut caliratis ebullitō aut
febris ephimera aut alie egritudies q̄ comitāt: sic̄ ex
coriatio quā vētris solutio i itestis facit: aut vlcera q̄
vrie ꝓuocatio i vesica fac̄: ⁊ h' qȝ lȝ iuuamtū ꝯferat:
ei' tñ vtilitas n̄ sētit: imo qñȝ pn̄tialr dolet dōec accñs
remoueat̄. ¶ Et 2a ē ꝯsideratio ptis sue ḋcliatōis sic̄
nausea q̄ vomitu mūdat: ⁊ mordicatio i vētre q̄ vē
tris solōne rmouet̄. ¶ Et 3a ē m̄bꝝ egressiōis ei' a pte
ḋcliatōis ei' sic̄ basilica ḋxtra i egritudie epis ⁊ n̄ ce
phalica ḋxtra: qm̄ si error ꝓuenerit in tali q̄le ē illȝ
qñȝ seqt̄ ide tior. Et oȝ qȝ vt sit m̄bꝝ egressiōis ig'
bili' illo a q' fiet euõ ne mã ad illȝ ḋcliet qȝ ē nobili
us. ¶ Oȝ ptea vt sit ei' exit' nāl: sic̄ m̄bra vrie gibbo
sitati epatis: ⁊ itestia ꝯcauitati ipi'. Est tñ qum m̄bꝝ
a quo expellitur est ipsum membrū per quod eua
cuatio faciēda ē: sȝ ē i ipso egritudo vet' aut recens
pp quā ē timēdū ḋ cursu hũoꝝ sr ipȝ. Ipi g' ad aliȝ
qȝ sit meli' trāsponēdi st. Et ē ēt qū ex sratiōe hũoꝝ
timet̄ sr ipȝ egritudo sic̄ qū tract' fit ab oclo ad gulā
qm̄ tiet̄ ne illi qñȝ sruēiat suffocatio: iō q̄le ē h' i sua
uit ⁊ mollit fieri dȝ. ¶ Nā quoqȝ pleꝝqȝ talr opat̄
⁊ euãt n̄ p ptē q̄ ꝯsueuit iō vt m̄bꝝ custodiat qū ḋbi
le fuit: ⁊ plerūqȝ ēt ē vt sit illȝ qȝ nã euãt ptis lōgiq̄
⁊ opposite ⁊ remãeat cū ipo ãbiguitas: sic̄ qū a capi
te ad anū aut crus aut pedē euãt: n̄. n. ꝓ certo scit si
ex toto sit cerebro aut ex vno vētriclo. ¶ Et q̄rta qȝ
ē hora euãtōis ipsi'. nā dic̄ Gal. peit' ꝙ i chronicis
egritudib' maturatio tm̄ ⁊ nihil pl' expectãda ē. Et
tu qȝ iā sciuisti qd sit maturatio: ⁊ añqȝ euēs p' ma
turationē ex sotiliatis i potu tribuē ḋes sic̄ aqȝ isopi
⁊ hasce ⁊ seiuȝ. ¶ Sȝ ⁊ i acutis ēt egritudib' matura
tionē expectat̄ meli' ē ⁊ pcipue qū qete fuerit. Qȝ si
mobiles fuerit tc̄ ad euãndū mãȝ festiare erit meli':
qm̄ ipedimtū mot' ei' ē mai' qȝ sue euãtōis añqȝ ipa
sit matura: ⁊ ꝓpe qū hũores fuerit sotiles: ⁊ pcipue
qū i ꝯcauitatib' veaꝝ fuerit ⁊ n̄ i m̄bris igrediētes.
Qū āt hũor i vno fuit m̄bro ꝯphēsus nllo' moueat̄
dōec matur̄t ⁊ eēntiā hēat tēpatā vl' apatā q̄m tu sci
uisti i suo loco. ¶ Et silr qū n̄ fuerim' securi ꝙ ṽt' vsȝ
ad maturitatis horā pduret euãbim' eā p' qȝ nob ca
uerim' vt ei' sotilitatē ⁊ grossitieȝ sciam': qm̄ si spissa
fuit ⁊ grossa ipsā mouē n̄ ḋem' nisi p' sotiliationē.
¶ Ei' vo grossitiē cognoscem' ppea ꝙ fastidiū ptitū iā
pcessit: aut sȝ hypocōdriis dolor extēsiu' aut aduen
t' apatis i ifiorib'. ¶ Qȝ āt magis custodire ḋem' i
h' i dispōe ē hitudo canaliū ne ipi sit clausi: ⁊ p' h' q
dē totū tibi posē erit vt añ maturatōȝ vētrē soluas.
¶ Et scias ꝙ mafiei euõ ⁊ ipi' ḋ suo loco eradicatō
ē sȝ vnū duoꝝ modoꝝ. vn' eoꝝ ē pp arctatōnē q̄ fit
ad lōgiqȝ diuisitatē: ⁊ alt pp eā q̄ ad ꝓpiqȝ. ¶ Et sua
rū qȝ horaꝝ digior ē qū i corpe nllo' ē alic' mafiei
rpletio. ¶ Pōam' itaqȝ ꝙ ab ore viri sri' mlr' fluat sā
guis ⁊ ab hemorroidib' mlieris srflue fluat sāguis.
Unū itaqȝ duoꝝ faciem' aut trahem' p ḋcliatiōeȝ q̄
fit ad ꝓpiqȝ diuisitatē: ⁊ oportebit tc̄ vt mãȝ ad nars
ḋcliem' faciēdo sāguinē ex narib' fluē: ⁊ in altero ad
mrice ꝓuocãdo m̄strua: aut si voluerim' ad lōginqȝ
diuisitatē attrahē euãbim' i p' sāguinē a vēis ⁊ locis
q̄ st i iferior pte corpis: ⁊ i scḋo a vēis ⁊ locis q̄ sūt in
supma pte corporis. ¶ Et n̄ oȝ qȝ vt i duas diame
tros ꝓlōgationē facias: sȝ i vna tm̄ q̄ sit diametri ma
gis lōgiq̄: nā si mã fuit i suppmo ḋxtre ptis n̄ erit at
trahēda ad ifimū sinistre: imo ad ifimū ipi' dext. Et
h' qȝ ē illȝ qȝ ē magis neciuȝ aut ad sinistrā a supp
mo si fuit tm̄ lōgiq̄ qȝtū ē ab hũero ad hũeꝝ ⁊ n̄ fuit
dispō ei' sic̄ dispō duoꝝ lateꝝ capitis. Mã nãqȝ si i
ḋxtra capitis fuit eā ad iferiora ⁊ n̄ ad sinistrā trahes
capitis. ¶ Qñqȝ mãȝ ad lōgiqū trahē volueris lo
ci dolorē p' scdab ⁊ ipsi' iuuat ꝯpssio p attractōem:
qm̄ dolor ē trahēs. ¶ Qñqȝ ad locū n̄ obedit ad q̄ȝ
ipsā trahis n̄ violēt agas: qm̄ qñȝ violētia illa ipsaȝ
mouebit ⁊ sotiliabit ⁊ n̄ trahet ⁊ fiet veloci' ḋclinās
ad dolētē locū. ¶ Et forsitā tibi sufficiet vt trahas: lȝ
n̄ euēs: qm̄ ipa attractio ē' iter ad m̄bꝝ ꝓhibet: lȝ nō
extrahat: p ipsā g' attractionē ad itētōnē pueīem': lȝ
cū ipsa n̄ euaueris sȝ ḋcliatōe ꝯtēt' fueris q̄ fit ligãdo
m̄bra opposita aut vētosis ⁊ medicis rubicãtib'. Et
ad sūmū cū oi qȝ dolorē effic̄. ¶ Ex mafiis āt q̄ ad
euãndū st faciliores st ille q̄ st i vēis: deiñ ille q̄ i mē
bris ⁊ iūcturis: qm̄ qñȝ ē difficile eas extrahē ⁊ euã
re: iōqȝ nece ē vt qū euãbūt alie cū eis egrediāt.
¶ Euãto ptea ē necariū ne ꝓpet cōedē nutriētia mlta
⁊ mala q̄ nã indigesta trahat. Qȝ si aliqd ex h' fieri
nece fuit opōtebit vt paulati ⁊ suauit fiat dōec sit sȝ
ordinē: ⁊ vt sit qȝ corp' igredit digestū ⁊ ꝯueiēs.
¶ Miutio q'qȝ ē euõ hũorib' eq̄lr augmētatis ꝓpa.
Euõ vo hũori q i qȝtitate solū augmētat̄ aut corrū
pit ꝓpa ē alia a miutōe. Ois ptea euõ q̄ ē srflua sȝ
plin febres gnãt. ¶ Qñqȝ vētris ꝯstrictio q fluē sole
bat aliqȝ egritudinē possidē fecerit illi' euõnis rūsio
sȝ plin ipȝ medicabit sic̄ ab eo q̄m ꝯstrictō saniei au
riū aut mucoꝝ nariū ṽtiginē possidē fec̄ e' rūsio ipsā
rmouebit. ¶ Et scito ꝙ rsiduū mafiei dittē qȝ nece
erat euãr min' nocumtū ē qȝ exqsitissie euãr ⁊ pueīr
i ipa ad h' vt ṽt' freat: qm̄ mltotiēs nā h' rsoluit resi
duū. ¶ Qñqȝ hũor illi' fuit gen̄ris c' eē oȝ ⁊ eger tole
rare pōt n̄ freri ḋes ex srfluitate. qñȝ ēt ꝯtigit quȝ te
euãr oȝ vsȝ ad lipotomiā. ¶ Qñqȝ alic' ṽt' fortis fuit
⁊ ipoꝝ hũoꝝ mã mlta ⁊ mala ipsā paulatiȝ euã. Et
qū silr mã vehemēt fuit penetratiua aut cū sāguie ml'
tū mixta n̄ potis ipsā vna vice euãr: sic̄ ē i sciatica ⁊ ar
tetica lōgi tpis ⁊ cãcro ⁊ scabie ãtiq̄ ⁊ carbūcul' veti
b'. ¶ Et ḋes scir ꝙ vētris solō a sriorib' trahit ⁊ ab in
feriorib' eradicat. Duab' g' attractiōib' ē apta ꝯueī
enti ⁊ diuise q̄ ēt p' materieꝝ qetē ē ꝯueiēs. ¶ Qū g'
mafie fuit a sriorib' ad diuisū trahȝ eas: ⁊ ipas ēt era
dicabit a locis vbi st: võitu vo fit attractio ⁊ eradica
tio ecōṽso. ¶ Miutiōis ptea dispō diuisificat̄ sȝ loca
a qb' sāguis accipit sic̄ sciuisti: min' itaqȝ cūctis hoi
b' euõne dign' ē ille c' cib' bon' fuit ⁊ digō bōa. ¶ In
regiōib' quoqȝ calis morãtes euõne paꝝ indigent.

¶ Ca. iiii. de regul' cōib' vomitui ⁊ solutōi vētris ⁊ q̄lr trahit id qȝ vētrē soluit ⁊ vomere facit.

Oportet vt illi' cib' c' soluēd' ē vēter aut võī
t' ꝓuocãd' partiat: vt qȝ ei i vna die sufficie
bat mltis cōedat vicib': ⁊ vt sit cibi diuisi ⁊
pot' ēt diuisi. ¶ Ex hac nãqȝ dispōe accit stō vt expel

ler̃ ᵭſidẽt qꝺ ẽ ĩ eo ſr̃ⁱ aut iſeri⁹. ¶ Ex cibo ãt ñ diuiſo
nꝫ ſr̃ aliũ cibũ igrediẽte ſtõuſ ẽ auar⁹ ꝛ ipm̃ forti cõti
net r̃tẽtõe: ꝛ ꝓp̃e ſi fuit ei⁹ q̃ꝫtitas ꝑua. ¶ Mollẽ vͦo
hñs vẽtrẽ nihil ex hͦ facẽ ꝺꝫ. ¶ Et ſcias ꝙ võit⁹ ꝛ vẽ
tris ſolõ ꝛ q̃ eis aſſilant̃ ñ attinet ei q bono vtit̃ r̃gie
qm̃ ille q bñ r̃git̃ ñ idiget niſi eo qꝺ ſit iſtis leui⁹: ꝛ fõ
taſſe excuſabũt ea exercitiũ ꝛ fricatio ꝛ balneũ.
¶ Ampli⁹ ſi e⁹ corp⁹ r̃pletũ fuit plin tal̃ replonis q̃lis ẽ
ipſi⁹ erit ex eo q hũoꝝ melioꝛ ẽ.ſ.ex ſãguie. Miutõ
igr̃ ẽ illꝺ qꝺ ad ipm̃ mũdificãdũ erit nec̃ariũ ꝛ ñ vẽ
tris ſolõ. ¶ Qñ ãt miutio nec̃aria fuit ꝛ vẽtriſ ſolõ ex
aliqͦ qꝺ ſit vt helleboꝛ⁹ ꝛ violẽte medicie a miutiõe i
cipẽ ꝺẽs: qm̃ hͦ ẽ ex p̃ceptis Hyp. i liͦ epidimiaꝝ: ꝛ
h ẽ vitas. Et ſilr̃ ſi hũoꝛes fuint phl̃atici cũ ſanguie
mixti: ꝙ ſi viſcoſi ꝛ fri fuerit foꝛtaſſe miutio groſſitu
dinẽ ꝛ viſcoſitatẽ eis augm̃tabit. ¶ Incipieñ. gͦ erit a
ſolone vẽtris. ꝛ ad ſũmũ ſi hũoꝛes fuerit eq̃les p̃mit
te miutionẽ ꝛ ſi p⁹ ea ſr̃abũdaũint eũa. ꝙ ſi eq̃les nõ
fuerit i p̃miſ ſr̃abũdãtẽ eũa hũoꝛẽ ꝺõec eq̃t: p⁹ ea mi
nue. ꝛ ei q añ miutionẽ p̃mitat medicinã qũ miutio
nẽ p̃mittẽ ꝺẽbat p⁹ põat miutõꝫ dieb⁹ paucis: ꝛ cui
ꝑuũ ĩtceſſit ſpatiũ ex qͦ miut⁹ fuit ꝛ eũone idiget me
dicinã ſumẽ ẽ ei ꝯueniẽti⁹. ¶ Mltotiẽs p̃terea ex ha
ſtu medicie ille q miui ꝺebebat ꝑueñit ad febꝛeꝫ ꝛ ad
eſtuatõeꝫ. Et ſi ex eis q̃ qeſcẽ faciũt nõ qeuit ſcias ꝙ
miutõeꝫ p̃mittẽ ꝺẽbat. Nõ oẽs p̃t̃ea eũoneſ ſt̃ nc̃rie
ꝑꝑ ſr̃fluitatẽ replonis: imo qñꝫ ſt̃ nc̃rie ꝑꝑ egritudis
magitudinẽ ꝛ ꝑꝑ replonẽ ſꝫ q̃litatẽ ꝛ ñ ſꝫ q̃ꝫtitateꝫ.
Et mltotiẽs qꝺ ẽ eũo nc̃ria ſꝫ ſruẽit aliqd qꝺ ꝓhibꝫ
ꝛ ñ ẽ ibi igẽiũ niſi i ieiunãdo ꝛ ꝺoꝛmiẽdo ꝛ emdan⁹
ꝯplonis malitiã q̃ ex r̃plone ꝓueit. ¶ Ampli⁹ eũoniſ
q̃dã ẽ q̃ ẽ ſꝫ modũ p̃ſuatõiſ ſic idiget ille cui podag̃
eueire ſolet ꝛ epilepſia ꝛ r̃liq̃ ab his i hoꝛa cogita: ꝛ
ꝓp̃e i vere. ¶ Ei gͦ nc̃riũ ẽ vt p̃ſuatõe vtat̃ añ ſuã ho
rã ꝛ eũet ea q̃ ꝓp̃e i ipi⁹ egritudine ſt̃ eũanda ſiue ſit
miutõ ſiue vẽtriſ ſolõ: ꝛ foꝛtaſſe ꝺ̓ſiccãtia exti⁹ appo
ner̃ ꝛ medicias abſtergẽtes ẽ eũar̃: queãdmõm hy
dropiſiꝫ patiẽtes faciũt. ¶ Qñꝫ ẽt nec̃e ẽ te ꝺar̃ medi
cinã q̃ ſit ex gñẽ eũandi hũoꝛis i q̃litate ſic quꝫ ſcão
nea ẽ tibi nc̃ria ad eũañ. cholerã rubeaꝫ: ei gͦ admi
ſceñ. ẽ illꝺ qꝺ ipſã i q̃litate diuiſificet ꝛ i vẽtrẽ ſoluen
do cũ ea ꝯueiat ꝛ ipſã ab eũone ñ ꝓhibeat ſic miro
bol̃. Et eñdet̃ ꝯplois malitia ſi p⁹ acciderit. ¶ Hñtiũ
qͦq; i iteriõib⁹ ap̃a vẽtrẽ ſoluẽ ẽ difficile ꝛ facẽ vt vo
mãt. Qꝺ ſi tibi nc̃riũ fuit ꝺa eis qꝺ ſit ſic volubil̃ ꝛ
ſeñ croci hoꝛtenſis ꝛ apoꝫima polypodii ꝛ caſiãfi
ſtulã ꝛ his ſilia. Hyp. qͦq; iqt q fuit macer ꝛ fuit nẽ
cui vomẽ ſit facile meli⁹ erit i mũdãdo ipꝫ vt ad või
tũ adducat̃: ꝛ vt ſit hͦ i eſtate aut vͤe aut autũno ꝛ ñ
i hyeme. Ei vͦo q mediocriſ fuit figur̃ ꝯueniẽtioꝛ eſt
vẽtris ſolõ: ꝙ ſi ſibi eũo q̃ fit võitu nc̃ria fuit vſꝫ ad
eſtatẽ expectet: ab ipo tñ ſibi caueat qũ eo ñ idiget.
verũtñ añq; vẽtriſ fiat ſolõ aut võit⁹ p̃mittẽda ẽ hũo
ris ſõtiliatio q ẽ eũand⁹ ꝛ ãpliſicatio cãnaliũ ꝛ ipoꝝ
aptio: qm̃ hͦ ẽ ex eo qꝺ coꝛp⁹a pẽa ſecuꝝ reddit. Et
ſcito ꝙ facẽ nãe ꝯſuetudinẽ lẽitatis ꝛ obedien⁹ ei qꝺ
vis ex ſolutõe vẽtriſ ꝛ võitu facili añq; medicia ꝺet̃
aut võit⁹ ẽ ex r̃gimib⁹ apiẽtib⁹. ¶ Ampli⁹ vẽtris ſolõ ꝛ
võit⁹ cũ macredie vẽtris ẽ difficil̃ ꝛ laboꝛioſ⁹ ꝛ timo
roſus. ¶ Medicia qͦq; võitũ faciẽs qñꝫ ſit vẽtris
ſolutia qũ ſtõus fuit foꝛtis: aut bibita fuit ſr̃ foꝛteꝫ fa
mẽ: aut q bibit hũerit paſſionẽ colicã ꝛ nãe lenitatẽ
aut ſi vomẽ ñ ꝯſueuit: aut ſi medicia i ſua ſubã g̃uis
fuit ꝛ velocis ꝺ̓ſcẽſiõis. ¶ Et vẽtris ſolutia fac̃ võitũ
ꝑꝑ ꝺ̓bilitatẽ ſtõi: aut ꝑꝑ mltã fecĩſ ſiccitatẽ: aut ꝑꝑea

ꝙ medicia abhoꝛret̃: aut ꝑꝑea ꝙ bibitõ faſtidiũ hr̃e
ſolet. ¶ Ois p̃t̃ea medicia q̃ vẽtris ẽ ſolutia qũ ñ ipꝫ
ſoluit: aut ſoluit ſꝫ ñ id qꝺ ẽ matuꝝ mouet hũoꝛem
q̃m ꝺꝫ ſoluẽ ꝛ dilatat ipm̃ i coꝛpe: ſr̃at gͦ coꝛp⁹ ꝛ ꝯũ
tũt̃ ad ipꝫ hũoꝛeſ aliĩ: qꝛ hũoꝛ iſte i coꝛpe mltiplicat̃.
Ex hũoꝛib⁹ qͦq; ẽ q ẽ velocioꝛiſ obediẽtie võitui ſꝫ
plin ſic chol̃a. ꝛ ex eiſ ẽ q võitui rebell̃ erit ſic mel̃ia
ꝛ ex eis ẽ q iter hͦ ꝛ hͦ ẽ medi⁹ ſic phl̃a. ¶ Et febꝛẽ qꝺ
hñtis vẽtrẽ ſoluẽ meli⁹ ẽ q̃ꝫ facẽ vt ipe võat: ꝛ c⁹ hũoꝛ
ꝺ̓ſcẽdẽs fuit ſic lynteriã hñtis facẽ vt võat ẽ icõueiẽſ.
¶ Mediciaꝝ p̃t̃ea vẽtris ſolonẽ faciẽtiũ ꝺterioꝛ ẽ
q̃ ex medicis ẽ ꝯpoſita mlte diuſitatis i tp̃e i qͦ ſoluẽ
d⁹ ẽ vẽter qm̃ vẽtriſ ſolõ ꝯt̃bat̃: ꝛ pª vẽtrẽ ſoluit añq;
ſꝫa: ꝛ qñꝫ pª ipaꝫ ſꝫaꝫ expellit. ¶ Ampli⁹ q bibit aliqd
vẽtris ſolonẽ aut võitũ ſibi faciẽs coꝛpe ipi⁹ lipido
nec̃e erit vt ei vͤtigo accidat aut moꝛdicatio i vẽtre ꝛ
ãguſtia: ꝛ qꝺ ab eo expellet̃ egr̃diet̃ cũ difficltate: ꝛ
ad vltimũ qꝺ ꝺũ meª ſr̃fluitates eũacuat ñ erit in ea
eſtuatio: qũq; q medicinã biberit eſtuationẽ hr̃e ce
pit iã eũat qꝺ ſr̃fluũ ñ ẽ. ¶ Hũoꝛ p̃t̃ea q võitu aut vẽ
triſ ſolone eũat̃ qũ ad aliũ mutabi hũoꝛẽ ſigificabit
qꝺ iã coꝛp⁹ ẽ mũdatũ a ſr̃fluo hũoꝛe q̃m eũare volu
m⁹. Qꝺ ſi mũdificatio vſꝫ ad iteſtioꝝ raſurã ꝑuene
rit ꝛ ad rẽ nigrã fetidũ hñtẽ odoꝛẽ erit malũ. Sõn⁹
quoq; qũ p⁹ vẽtris ſolonẽ aut võitũ fuit mlt⁹ ꝺmr̃a
bit ꝙ eũo iã ꝑfcẽ mũdauit coꝛp⁹ ꝛ ꝯtulit. Et ſcias ꝙ
qũ ſitis p⁹ ventris ſolonẽ aut võituꝫ fuit foꝛtis maxi
mã ꝛ vltimã purgatõis bõitatẽ ſcigificabit. ¶ Scito
ẽt ꝙ medicia vẽtris ſolutia expellit illꝺ qꝺ eũat cuꝫ
vͤtute attractiua q̃ attrahit hũc eũꝺ hũoꝛẽ ꝛ foꝛtaſſe
attrahit groſſũ ꝛ r̃liqt ſõtile queãdmõꝫ fac̃ illa q̃ me
l̃iã expellit. ¶ Illi⁹ p̃t̃ea vͤbũ q dic̃ ꝙ ipa gnãt illꝺ qꝺ
attrahit: aut ꝙ i p̃miſ attrahit qꝺ ẽ ſõtile ñ ẽ aliqd. et
G. qꝺ lꝫ hͦ ſẽtiat: pẽit⁹ tñ dic̃ ꝙ medicia vẽtris ſoluti
ua i q̃ ñ ẽ venẽoſitaſ qũ vẽtrẽ ñ ſoluit ꝛ diger̃ gnãbit
hũoꝛẽ quẽ attrahẽ ſolebat: ſꝫ hͦ i ꝺc̃a ñ ẽ ꝯueiẽtia. ꝛ
vi qꝺ ꝙ Gal. ex hͦ ꝙ certificat ſẽtiat ꝙ it̃ attrahẽteꝫ
medicinã ꝛ hũoꝛẽ attractũ ſit ꝯueiẽtia i ſb̃a ꝛ ꝑꝑ hͦ
attrahit ipꝫ ſꝫ hͦ ñ ẽ vͤm: qm̃ ſi attractio fiet cũ ꝯueiẽ
tia ferꝝ attrahẽt ferꝝ qũ ipꝫ ſr̃aret: ꝛ aurũ attrahẽt
auꝝ qũ ipꝫ ſr̃aret q̃ꝫtitate ſua: hͦ tñ certificar̃ ñ ẽ me
dici. Et ꝺẽs ſcire ꝙ hũoꝝ attractio q̃ fit potu medi
ciaꝝ ſoluẽtiũ vẽtrẽ aut võituꝫ faciẽtiũ ñ ẽ niſi i vẽis
i qb⁹ venet̃ ꝺõec ad iteſtia ꝑueiãt ꝛ ſtõm: ꝛ h nã mo
uet̃ ad hͦ vt eos expellat ex. Et raro qꝺ accit vt quꝫ
vẽtris ſolutiuũ bibit̃ ad ſtõꝫ aſcẽdãt: ꝛ ſi aſcẽderint
ad võitũ ꝺ̓cliabũt. ꝙ ãt ad ſtõꝫ aſcendẽ ñ dimittit ñ
ẽ niſi ꝑꝑ duas cãs: qꝝ vna ẽ qm̃ medicia vẽtris ſolu
tia velocit̃ penetrat ad iteſtia. Et alt̃a ẽ qm̃ qũ medi
cia vẽtris ſolutia bibi nã ꝓꝑat ad hͦ vt ex vẽis meſa
raicis ad iſerioꝛa expellat ꝛ ñ ad ſr̃ioꝛa: qm̃ hͦ ꝓꝑin
qͦ ẽ ꝛ facili⁹: ꝛ qꝛ illꝺ qꝺ ẽ p⁹ eas ñ ẽt ipas ꝯp̃mit. Et
hͦ qꝺ ẽ ex eo qꝺ nãꝫ mouet vt ex ꝓꝑigoꝛib⁹ expellat
vͤũs. Qꝺ ſi medicia vͤtutẽ hr̃et attractiuã q̃ hũoꝛem
cõitaret̃ eẽt nã vͤtutis expulſiue magis dig̃ vͤt i ſano
ꝛ foꝛti ſr̃aret: lꝫ medicia ñ attrahat niſi ad viã ſig̃taꝫ.
¶ Meͤ vͦo võitũ faciẽtiſ diſpõ ẽ diuſa ad hͦ: qm̃ qũ
i ſtõ fuit i eo moꝛabi ꝛ hũoꝛeꝫ ab iteſtis ad ſeipſã at
trahet ꝛ ſua vͤtute ſr̃at ad reſiſteñ. vͤtuti nãli. Et ſcias
ꝙ plin attractõis hũoꝝ quos medicie attrahũt ñ ẽ
niſi ex vẽis ꝛ ex eo qꝺ ẽ mlte ꝓꝑiq̃tatis: qm̃ attractõ
fit i vẽis ꝛ i eis q̃ ñ ſt̃ vene ſic hũoꝛes q ſt̃ i plmõe q
ꝑꝑ vicitatẽ ad ſtõm ꝛ iteſtia trahũt: lꝫ i vẽis ñ vadãt
ꝛ ꝺẽs ſcir̃ ꝙ attractio q̃ fit ꝑ nares ex medicis ſiccis

ē cā euāndi hūores a corpe sicē i hydropisi.

¶ Ca.v.i smōe purgatōis vētris ꝛ regulis eius.

Iam i pcedēti smōe oñdim⁹ quō sit corpus
ppādū ad recipiēdū id qđ vētrē soluit anq̄ȝ
purget cū āplificatōe poroꝝ ꝛ lenificatiōe
nāe ꝛ ,ppe i egritudib⁹ sris: ꝛ ad sūmū nāȝ mollificař
anq̄ȝ vēt soluat ē ꝯpetēs regla i q̄ exit securitas: nisi i
eo q colice passiōi valde ē apt⁹: ex h⁹ nāqȝ nihil isti ē
facieñ. qm̄ eēt cā srfluitatis q̄ ei accidet. Solutorio
nāqȝ vētris alic⁹ tal q̄l ē iste res admiscēda ē i q̄ sit v̄
t⁹ vōitiua ne ,ppet dscēdē d stō anq̄ȝ suaȝ pficiat opō
nē: imo eqnt i ipo duaꝝ medicinaꝝ v̄tutes ꝛ pficiat
vētris solutiua opōnē suā ꝛ vōitia suā ecōuso illius
Trauli quoqȝ sr ex eis q colice passiōi sr apti: fortē
igr ñ tolerāt medicinā: ipoꝝ tñ plimi colicā icurrūt
passionē ex rheumatisimis suoꝝ capitū. ¶ Ex cā p̄
tea tiorosa ē vt medicia vētris solutia suař fece i inte
stis exñte sicca: imo expellēda ē saltez cū clisteri aut
iure mollificatio. Balneū quoqȝ igredi anq̄ȝ vētris
solo fiat aliq̄ȝtis dieb⁹ ē ex eis q̄ bñ ppant nisi aliqd
,phibueit: ꝛ oȝ qđ vt ir balneū ꝛ haustuȝ medicie p
uū ifueiat tp̄s. p⁹ medicinā quoqȝ ñ igrediař qs bal
neū: qm̄ trahit māȝ ad exřiora: ꝛ nȝ est bonū nisi ad
vētrē ꝯstrigeñ. p̄t i hyeme qr ñ ē tieñ. p̄mā balnei ca
sā igredi tali mō ne calor sit vllo⁹ impediēs ad a tra
heñ. sȝ sit ad mollificañ. Et ad vltimū oȝ vt aer illi⁹ q
pharmatiā bibit sit calitatis pauce ne sudorē faciat
nȝ turbatōȝ: qm̄ h⁹ ē ex ppatoriis. Fricatō quoqȝ ꝛ
ex olis iūgi ē silr ex ppatoriis. Qū āt aliqs me⁹ assue
t⁹ ñ ēnȝ eā bibit: meli⁹ ē m̄dico vt sibi caueat ne vētris
solutia violētas v̄tutes hñtia ei tribuat. Fastidiū vō
hñtib⁹ ꝛ hūores viscosos ꝛ i hypocōdriis tēsiōem:
aut q i suis ifiorib⁹ hȝ iflātōȝ aut opilatōes ñ ē dañ.
aliqd dōec ista rcificēt nutrientib⁹ mollificātib⁹ ꝛ bal
neo ꝛ rqe ꝛ dimissiōe e⁹ qđ mouet ꝛ e⁹ qđ iflāt. Illis
vō qstātes bibūt aq̄s ꝛ hñtib⁹ splenes fortes medici
ne sr ncrie: qūqȝ aliqs medicinā vētris solutiuā bibe
rit meli⁹ erit ei si medicia fuit fortis vt sup eā dormiat
anq̄ȝ opeř: qm̄ opabiř meli⁹: ꝛ si dbil fuit meli⁹ erit ei
ne sr eā dormiat. qm̄ nā digēt medicinaȝ. Qū āt me
dicia opari cepit meli⁹ erit ei ne sr eā dormiat quocū
qȝ mō fuit. Ampli⁹ qū aliqs medicinā bibit ñ illico
sr eā se mouē dȝ: sȝ dȝ sr eā qescē vt ipsā nā circūdet
ꝛ i ea opeř qm̄ nisi nā i ipsa opata fuit ñ opabiř ipsa i
nāȝ. Odores qȝ nauseā ,phibētes olfacē dȝ sicē ē odō
mēte ꝛ rute ꝛ apii ꝛ cydōioꝝ ꝛ boli ꝛ corasceni aq̄
rosace ꝛ pauco aceto aspersi: ꝛ si ex odoř me⁹ qs ext
riř qū medicinā bibit nares ꝯstrigat: ꝛ q medicinaȝ
abhorret dȝ masticař puȝ ex tarchō: iō vt sui oris vř
odoris v̄t⁹ stupida fiat. q si vomē tiuerit extrēitates ꝯ
strigat: ꝛ qū ipsā bibit dsup rē stipticā bibat. Medi
ci p̄tea pillas q̄s ei daturi sr qñȝ i melle voluūt ꝛ qñ
qȝ sr cas ,piiciūt mel coctū aut zucaꝝ coctū dōec eis
ide faciūt tūicā. ex eo quoqȝ qđ ē igēiū vtile ē vt sup
eas pōař cera cū pauco olō mollificata ꝛ ex eo qđ ē
magis ꝯueiēs igēiū ē vt os aq̄ aut alia re ipleař diñ
pille sicē sr bibāř sr ipsā aut q̄ aliq⁹ hoꝝ igenioꝝ apta
te fuerit: trāsglutiēř itaqȝ oēs ita q medicie opō nō
cognosceř. ꝛ oȝ vt apoziā tepidū bibař ꝛ pille cū aq̄
tepida sumāř. Fri p̄tea stōus ꝛ pedes calefaciēdi sr.
qūqȝ ipi⁹ aīa sedata fuit ābulet ꝛ moueař paulatiȝ:
qm̄ mot⁹ h ē iuuatiu⁹. ꝛ irpositiōe horaꝝ ex aq̄ cala
tm̄ bibat q medicia ñ liqfaciat ꝛ expellat ipsā ꝛ e⁹ d
bilitet v̄tutē nisi fuit i hora qñ neće ē vt vētris strigař
solō. i potu quoqȝ aq̄ calē malie medicie exit debili
tatio. q āt medicinā bibē voluēit calē exñs ꝯplonis
ꝛ dbilis stōi: erit ei meli⁹ vt eā bibat p⁹ q̄ȝ p⁹ bibit aliqd
qđ sit sicē aq̄ ordei aut succ⁹ gnati aut vt vlr dicā quȝ
stōus rcepit nutriēt sbtile ꝛ leue sȝ q ñ ita fuit ei meli
us vt eā ieiun⁹ bibat. plimi p̄tea qb⁹ dař medicia vē
tris solutia i estate ex ea pueniūt ad febreȝ. Oȝ g⁹ ne
medicie potator cōedat vel bibat dōec medicia suā
pfecēit opōeȝ: nȝ ēt q̄ȝdiu medicia opař dōmiat nisi
volūtas affuerit vt restrigař. Qđ si ipi⁹ stōus ñ tolera
uit ne cōedat ppea q stōus e⁹ ē cholic⁹ ꝛ cito dscēdit
ad ipm chola: aut ppea q a cōestiōe vehemēt absti
nuit ꝛ famē tolerauit deř ei paꝝ pāis ifusi pauco vi
no sr m̄dicinā anq̄ȝ vēt soluař: qm̄ h⁹ ē ex eo qđ me
dicinā fortasse adiuuat. oȝ p̄tea ne an⁹ aq̄ fra laueř
sȝ cū cala. Quidā ēt dixerūt q pille q̄ sr cū apozima
tib⁹ dāde sr cū apozimatib⁹ q̄ sr cū eis hōgenea.

Pille nāqȝ q̄ cholaȝ expellūt rubeā cū apozimate
dāde sr alicui⁹ qđ sit v̄bigra sicē fum⁹ tre ꝛ q̄ melian
euant cū apozimate alic⁹ qđ sit sicē epithimū aut po
lypodiū aut his silē: ꝛ q̄ phla expellūt cū apoziate
alic⁹ qđ sit sicē cētaurea. Qū āt euare voluēis corpus
siccū carnē hñs durā me⁹ forti sicē heleboro ꝛ his sili
b⁹ vehemēt stude i hūectādo ipȝ nutriētib⁹ vnctuosis
ꝛ ad vltimū qū fortes medicie mlti sit tioris tales vȝ
q̄l ē bellebor⁹: qm̄ i corpe mūdo effic spasmū: ꝛ rple
ti corpis ꝯmouet huītatē motu rbido ꝛ ad itestina
trahit illō qđ ei difficile ē expellē ꝛ titialli vēnosi sicē
mezeriō ꝛ scabrā: ꝛ eaꝝ ipedimētū qū srant rēouȝ ra
ib. ¶ Ampli⁹ medici⁹ mltotiēs suū odorē i stō dimit
tit. ē g⁹ sicē si medicia ibi rēanet: c⁹ medicam̄ ē aq̄ ordi
q̄ ipm lauat q̄ qđ melior existit eoꝝ q̄ in potu sumū
tur. Qūqȝ tp̄s ,plōgabiř ꝛ medicia opari ñ cepit si al
leuiatio fieri potit vt nihil moueař fiat. q siqd affue
rit tioris meli⁹ erit vt hydromel traiiciat: aut ei⁹ siru
pū aut aqȝ i q̄ nitꝝ resolutū fuit aut sbiiciař ei colly
riū aut fiat ei clistere. Ex cāis vō pp q̄s medicia nō
opař ē canaliū coāgustatio d nā aut pp ꝯplonē aut
pp egritudis vicitatē. i hñtib⁹ ei palysim aut apople
xiā mediciaꝝ vie ad suas mās coāgustāř. Acciꝫ⁹
vt difficile sit facē q̄ten⁹ vēt eis currat. ¶ Duas p̄tea
medicias vētrē soluētes i vna die ꝯiūgē ē tiorosū ꝛ
ē exř rcitudinē. Ois quoqȝ medicia q̄ alicui hūori ē
,ppa qū ipȝ ñ iueit pribat ꝛ vētrē cū difficltate fac: ꝛ
silr si ipȝ i suo ꝯrio ifusū iuenerit. ¶ Ois p̄tea medi
cia hūorē i pmis exhibit q ē ei ,pp⁹ dein illū q ē p⁹ ipm i
mltitudie ꝛ sbtilitate ꝛ reliquos sȝ hūc ordinē p̄t sā
guinē: qm̄ nā vsȝ ad postremū eā rtiet ꝛ rcōdit: hūo
rē vō ex lōgiq⁹ attrahē ē difficile. Ampli⁹ quȝ tior af
fuerit ne nausea aut sicopis alicui accidat p⁹ q̄ȝ m̄di
cinā bibit oportebit fieri vt anq̄ȝ medicinā bibat tri
b⁹ dieb⁹ aut duob⁹ cū aq̄ raphāi vōat ꝛ vt raphanū
cōedat. ¶ Oȝ p̄tea ne mltū sal sit i cib ei⁹ q mediciaȝ
vult bibē. ¶ Mltotiēs quoqȝ ex haustu medicie p
ueit ad nauseā ꝛ āgustiā ꝛ sicopi ꝛ tremorē cordis ꝛ
vētris mordicationē: ꝛ ,ppe cū ñ solonē feceit aut su
dorē. Mltotiēs p̄tea ē nob necariū vt eū faciam⁹ vo
mē: ꝛ mltotiēs excusat nos ab h⁹ dař ei rtētia ꝛ facē
vt aqȝ ordei bibat q̄ten⁹ vēt soluař ꝛ m̄dicie malicia
rēoueař ꝛ qđ i itestis retētū fuit laueř. Ille vō c⁹ ꝯplō
fuit fra ꝛ sr alios hūores fuit phla srabūdās dȝ sueř
p⁹ medicinā ꝛ ipsi⁹ opōnē nasturtiū aq̄ cala ablutuȝ
cū oleo. ¶ Et q calē fuit ꝯplonis psiliū bibat cū aq̄
fra ꝛ oleo violaceo ꝛ zuccaꝝ tabarzet aut iuleb. Et
ille qđ q tēpate ē ꝯplōis semē lini. Ei āt q excoriatō
nē tiuerit itestioꝝ: boliū armenū cū succo gnati deř.

Sūēr ēt dz qcqd dixim⁹ p⁹ fluxū vētris ⁊ iñ ip̄z r̄tie bit. ¶ Si p̄tea pharmaceā bibēti cui p⁹ea aduēit fe bris melior ē aq̄ ordi. ¶ Scir⁹ v̄o acetos⁹ ē excoriatiu⁹ ⁊ tādād⁹ ē vsq̄ ad duos dies aut tres donec i itestis v̄t⁹ sibi r̄deat. Ille q̄ꝫ q medicinā bibit ħa die ē balneū itratur⁹: et si ex hūorib⁹ ip̄i⁹ aliqd relictū fūit balneū ip̄z mūdar̄ potit. Nā si videris ꝙ balneū sit ei sapid̄ ⁊ i ip̄o d̄lecter̄ erit h⁹ signū ꝙ balneū ip̄z ab eo qd̄ re lictū ē mūdificat. ip̄z q⁹q̄ꝫ i eo ditte ꝙ si iueneris ꝙ i ip̄o ñ d̄lecter̄: imo i eo estuatōz patiar̄ expelle eū. sci es p̄tea ꝙ ei q itestioꝝ patit̄ d̄bilitatē plerūq̄ꝫ ex m̄di cis vētrē soluētib⁹ aduēit vētris solo fortis ⁊ plōgab̄ ei r̄s ⁊ mltis idigebit medicis donec r̄tieat̄. In seib⁹ ēt silr̄ tiet̄ ex vētris solōne ip̄i⁹ nocumētū. Et scito ꝙ ex potu nabit p⁹ m̄dicias vētris solutias ad febres p̄ uēit ⁊ ad estuatōz. P⁹ solōnē q⁹q̄ꝫ vētris ⁊ miutōz mltotiēs i ep̄e aduēit dolor q̄m aq̄ cal̄e pot⁹ r̄mouet Et scito ꝙ tp̄s q⁹ maior cal̄itas ascēdit ⁊ frigoris for tis ñ ē tp̄s sum̄di m̄dicinā. medicia. n. i v̄e aut autūno ē bibēda. Et ver qd̄ ē qū niues d̄ mōtib⁹ cadūt. ⁊ p⁹ ver qd̄ vēit estas i q̄ ñ ē sum̄da nisi r̄s s̄btil̄. Autūnus v̄o ē vi ꝯri⁹. Ampli⁹ nāe ñ ē faciē ꝯsuetu⁹ bibēdi m̄di cinā cū q̄ nece sit molificar̄ vētrē q̄r fiet ꝯsuetudiaria ⁊ h⁹ hñs ad ipedim̄tū male finis p̄uēit. vnūq̄ꝫq̄ꝫ ēt q fūit sicce ꝯplōis d̄ūcit fortis medicia. Dz p̄tea vt s̄r d̄bilē m̄dicinā ex motu miuat̄ ne e⁹ v̄t⁹ soluat. ex me dicis q⁹q̄ꝫ d̄bilib⁹ bñdictis s̄t viole cū zuccaro. Et il le cui i hyeme nc̄riū fūit m̄dicinā bibē vētū obfuet meridiōalē. ⁊ i estate dixer̄t qdā eoꝝ ecōūso. ⁊ h⁹ q dē diōnē hꝫ. Eger cū d̄bili idiguēit solōe ⁊ ñ opab̄ ñ magis moueat̄ sꝫ dittat̄. Egritudo q⁹q̄ꝫ mltotiens ebullir̄ fac̄ vētris solōnē ⁊ accit febris ⁊ ē qū miutio sufficit.

¶ Ca. vi. d̄ s̄rfluitate medicie ventrem soluētis ⁊ de hora ꝯstringendi eam.

Ex sigificatōib⁹ qb⁹ cognoscit̄ hōa q̄ ē catbā ticū ꝯstrigeñ. ē sitis. Qū g⁹ vētris solo p̄seūa ūit ⁊ sitis ñ acciderit ñ erit tim̄dūꝙ supfluitas p̄uenit Uerūtñ sitis qñꝫ accit ⁊ ñ p̄p mltitudinē solōnis ven tris: nꝫ p̄p e⁹ s̄rfluitatē: imo p̄p cāꝫ dispōis s̄tōi: qm̄ si fūit calid⁹ aut sicc⁹ aut vtrūq̄ꝫ faciet cito: siti āt p̄p cāꝫ dispōis m̄dicie qū fūit cal̄a pōgitia aut p̄p cāꝫ m̄āc i seipsa qm̄ qū fūit cal̄a sic̄ chol̄a aut i talib⁹ q̄les sūt cāe h⁹i ñ erit lōge q̄n festia vēiat sitis: ⁊ si cū h⁹ haruꝫ reꝝ accit ꝯriū ñ erit lōge q̄n p̄eit⁹ sitis cum tarditate vēiat. Qū g⁹ videris ꝙ sitis iā s̄rfluit ⁊ ꝙ vētris sol̄o ñ sit pauca ꝯstrige ⁊ p̄cipue qū cāe festiatōis sitis ⁊ velocitatis ip̄i⁹ ñ fuerit i vētre qm̄ i h⁹i ñ dēs tardare ꝯstrictōz qū sitis appuēit. Qñꝫ ēt exit⁹ ei⁹ qd̄ egredit̄ ē d̄mr̄atiu⁹ ore ꝯstrigēdi. q. n. chol̄aꝫ expellit rubeaꝫ qū vidēit ꝙ iā p̄uēit ad phl̄a sciat ꝙ iā m̄dici⁹ s̄rflue opat̄ ⁊ q̄ꝫtomagis si ad chol̄aꝫ p̄uēit nigrā. Sāguis v̄o maioris ē tioris ⁊ d̄tioris p̄icli ⁊ sicui p̄p medici nā mordicatō s̄ruenēit ꝯsiderādū erit illō qd̄ i. c. de mordicatōe dixim⁹.

¶ Ca. vii. d̄ mō succurrēdi di spositiōi e⁹ i q⁹ s̄rfluit ventris purgatio.

Ranitō s̄rfluit aut p̄p veaꝝ d̄bilitatē aut p̄p pt̄ orificioꝝ ipsaꝝ āplitudineꝫ aut p̄pea ꝙ pharmatia eaꝝ pungit orificia aut p̄pea ꝙ ex ea ꝯplonis malitia corpi acq̄sita fūit aut ex ea q̄ ē sic̄ ipsa. Qū g⁹ vētris purgatō s̄rfluit liga extrēa s̄ri⁹ ⁊ iferi⁹ icipiēs ab ascell̄ ⁊ iguib⁹ d̄scēden⁹ ab eis ⁊ i po tu paꝝ tyriace aut filōii tribue ⁊ si potis fac ip̄z suda re i balñō aut vapor̄ aq̄ cal̄e s̄b pānis suis capite extē us tracto. Qūq̄ꝫ mltū sudauit ꝯstrictiua ad potañ. da ei ⁊ fricet̄. Et fiāt ei epithiata ex r̄b⁹ bñ r̄dolētib⁹ ex aq̄ myrtoꝝ ⁊ sādal̄ ⁊ cāfōa ⁊ succo fructuū. Mē bra p̄tea ip̄i⁹ extriseca fricar̄ dēs ⁊ calefacē vētosis cū igne s̄b hypocōdriis p⁹positis ⁊ it̄ spatl̄as ip̄i⁹. Qd̄ si tibi nece fūit s̄tō ipsi⁹ ⁊ itestis supponē ēpl̄a ex ōdeo fracto ⁊ aq̄s stipticis fac silr̄ ex oleis: oleo d̄ cidōiis oleo d̄ mastice. Ip̄e p̄tea ab aer̄ fr̄o ē sepād⁹: qm̄ pre mit eū ⁊ ip̄i⁹ r̄soluit vētrē ⁊ ab aer̄ cal̄o: qm̄ ip̄i⁹ laxat v̄tutē. ¶ Cōfortari q⁹q̄ꝫ dꝫ ex r̄b⁹ bñ r̄dolētib⁹ ⁊ ex sti pticis ad traiicieñ. ei dādū ⁊ ex tortell̄ i vio suauit re dolēte. Dꝫ tñ vt sit cal̄e ⁊ vt pāis cū succo ḡnati iā p̄ ceshit: ⁊ silr̄ asauguicha ⁊ cortices papauis albi tri ti. ¶ Ex eo q⁹q̄ꝫ exp̄tū ē vt ḡna nasturtii pōdē triū. ʒ. sumāt̄ ⁊ torr̄fiāt d̄iñ i adoch coquāt̄ donec coagulēt̄ ⁊ ad bibeñ. tribuat̄: ē nāꝫ vltimū i bōitate. Dꝫ p̄tea v̄t e⁹ nutriēs sit stipticū ifr̄atū cū niue q̄le ē qd̄ fit ex succo vue acerbe ⁊ sibi silib⁹: ex eo ēt qd̄ i r̄tinēdo so lōnē iuuat ē vt v̄oit⁹ p̄uocet̄ cū aq̄ cal̄a ⁊ e⁹ ēt extēa i ea mittāt̄ ⁊ ñ ifrēs ea. ¶ Qū āt alicui eoꝝ sicopis s̄r uenēit da ei vinū ad potañ. ⁊ si h⁹ totū ñ ꝯtulerit tri bue ei i fie rei narcotica ⁊ m̄dicam̄ta fortia nota q̄ s̄t i ca⁹ d̄ p̄hibitōe flux⁹ vētris. ¶ Medico v̄o ē valius vt p̄uisor existat i p̄pādo trociscos ⁊ puluēs pōticos añq̄ꝫ sit hora ⁊ vt ēt sit p̄uisor ⁊ i enematib⁹ ⁊ ipsoꝝ i s̄tris.

¶ Ca. viii. d̄ eo q bibit m̄diciam ⁊ ñ solut⁹ fūit.

Quꝫ pharmacia solōnē ñ fecēit ⁊ fecēit mor dicatōz vētris ⁊ āgustiā i ip̄o ⁊ q sūpsit ipsā estuauit. ⁊ scotomabi⁹ ⁊ dolebit caput ⁊ pa tiet̄ aiices ⁊ oscitatōes: succurrē dēs cū enēate ⁊ col lyriis siccis. Et ip̄e qd̄ bibat masticis. ʒ. iii. in aq̄ tepi da. ¶ Medicia q⁹q̄ꝫ qñꝫ opat̄ p̄p stipticoꝝ bibitō nē ⁊ cōestionē taliū q̄lia s̄t cydonia ⁊ matiana p̄pea ꝙ os s̄tōi ꝯp̄mūt ⁊ qd̄ s̄b eo exit ⁊ p̄p qd̄ nauseaꝫ se dāt ⁊ m̄dicinā a suo motu q ē ad s̄riora violēt̄ ad p̄ tē mouēt iferiorē: ⁊ p̄pea ꝙ nāe viꝫ ifer̄t. ꝙ si enema ñ iuuēit ⁊ mala s̄ruenerit accñtia extēsiōis corpis ⁊ ocli exierit ex̄ ⁊ fūit mot⁹ ad s̄riora nc̄ria erit miutio. Et qū medicia vētrē ñ soluit ⁊ mala eaꝫ ñ secuta fue rit accñtia: m̄li⁹ ēt erit vt ip̄aꝫ ꝯseq̄t miutō saltē p⁹ du os dies aut tres. nā nisi h⁹ fc̄ꝫ fūit timēdū ē in ip̄o ne hūores ad vnū p̄ncipaliū membroꝝ moueantur.

¶ Ca. ix. de dispōib⁹ mediciaꝝ vētrē soluētiū.

Ediciaꝝ vētrē soluētiū q̄dā s̄t q̄ꝝ maligitas mag̃ ē sic̄ hellebor⁹ niger ⁊ r̄bit quꝫ ñ fūit bo nū: imo fūit ex ḡnē ip̄i⁹ qd̄ ē citrinū: ⁊ agari cū qū ñ fūit albū ⁊ puꝝ: imo nigredi attinuerit ⁊ sic̄ laureola. Et q̄r res iste male s̄t tc̄ si bibite fuerit ⁊ ma la iñ accñā p̄uenerit meli⁹ erit vt m̄dicia a cor̄ expel lat̄ q̄ꝫtopl⁹ pol̄e fūit v̄oitu aut purgatōe ⁊ m̄dicet̄ cū tyriaca. Mltaꝝ p̄tea eaꝝ r̄mouet̄ malitia ⁊ ꝯt̄batō quā faciūt aie dādo i potu aq̄ꝫ vehem̄t̄ fraꝫ ⁊ seden do i ipsa sic̄ r̄bit citri putridi. ¶ Ois q⁹q̄ꝫ res q̄ acui tatē frāgit glutiatōe ⁊ lēificatōe ⁊ ūctuositate i q̄ sit d̄scedo ad h⁹ ꝯfert. ¶ Quedā ēt m̄diciaꝝ qñꝫ aliqb⁹ p̄portiōales exñt ꝯplonib⁹ ⁊ aliis ñ ꝯuēiūt. ¶ Sca mōea nāꝫ i eos q i fr̄is morāt̄ r̄giōib⁹ ñ opat̄ nisi de bilit̄ nisi mag̃ iñ det̄ q̄ꝫtitas sic̄ ē mos ei⁹ i r̄ra r̄coꝝ: ⁊ qñꝫ ē necariū qbusdā corpib⁹ i aliqb⁹ r̄giōib⁹ ne me diciaꝝ corpa dēt̄: sꝫ v̄tutes eaꝝ tm̄. Et ē nece ēt vt m̄ dicis soluētib⁹ vētrē bñ r̄doletes m̄dicie misceāt̄ p̄pea v̄t m̄broꝝ v̄tutes eis ꝯfuēt̄. ¶ Medicie q⁹q̄ꝫ cōdis ad h⁹ iuuam̄tū ꝯfer̄t p̄pea ꝙ sp̄ūꝫ aialē i vnoquoq̄ꝫ m̄bro ꝯfortāt: plime q⁹q̄ꝫ eaꝝ sōtilitate sua ⁊ facilita te iuuāt. Due p̄tea m̄dicie qñꝫ ꝯiūgūt̄: q̄ꝝ vna suuꝫ hūorē cito expellit ⁊ alt̄a tarde: vna g⁹ suā opōeꝫ ef

ficiet pꝰ q̄ꝫ ipa iā alťā ēt i suo hūoꝛ ꝯp̄ssit ⁊ opabiꝛ in
ipsā ⁊ eꝰ ꝺbilitabit v̄tutē. Nūqꝫ 2ª pꝰ opari cepit ēit ꝺ
biſ v̄tutis mouēs ⁊ ñ ꝑficiēs: qꝛ erit aliqd admiſcēꝺ
qꝺ ipſā facilē r̄ddat ⁊ feſtiaꝛ faciat: ſic̄ ȝiȝib ꝛ̄bit: qm̄
ip̄ꝫ ſtupefieri ñ ꝑmittit: ⁊ ſilr̄ fiet ſi cas bñ ſciūis ꝑmi
ſcē. ¶ Ampliꝰ ꝯſiꝺraꝛ ꝺēs p̄nciª q̄ i v̄tutib9 m̄diciaꝝ
vētris ſolutiaꝝ ꝺclarauimꝰ qū locuti ſuimꝰ ꝺ princi
piiſ vſibꝰ m̄diciaꝝ ſiplicīū. Medicia p̄ſea ſoloeꝫ fa
ciēs plꝫ opabiꝛ illꝺ ſoluēdo ꝓꝑetate ſui ſic̄ ꝛ̄bit: ⁊ ple
rūqꝫ effic̄ illꝺ exp̄m̄do ſui ꝓꝑetate ſic̄ myrobal. ⁊ qñ
qꝫ opaꝛ illꝺ lēificādo ꝓꝑetate ſui ſic̄ ſiracoſt: ⁊ qñqꝫ
opaꝛ id labificādo ſic̄ mucilago pſiliū ⁊ pꝛūa. ¶ In
pliibꝰ qꝰqꝫ violētaꝝ m̄diciaꝝ exit aliq̄ venenoſitaſ ⁊
ſoſone vētris efficiūt ſꝫ modū qꝰnāe violētia infert.
Ip̄e igr̄ ſt aptāde m̄dicis i qbꝰ exn̄t bezariati. ¶ Ple
rūqꝫ ēt adiuuāt amarituꝰ ⁊ acuitas ⁊ p̄oticitas ⁊ ſti
pticitaſ ⁊ acetoſitaſ i opōibꝰ m̄dicie qū eꝰ ꝓꝑetaſ ei p̄
ſēs affiūt. amarituꝰ nāꝫ ⁊ acuitas i reſoluenꝰ iuuāt: ⁊
p̄oticitaſ ⁊ ſtipticitaſ i p̄m̄do: ⁊ acetoſitaſ i icīſionē fa
ciēdā q̄ ad labēꝺ ꝑpat. āpliꝰ qꝺ labē fac ñ ē ꝯiūgēꝺ
ei qꝺ i p̄mēdo iuuat talr̄ vt ſit eoꝝ eq̄les v̄tuteſ: imo
m̄lꝰ ē i hꝰ i vt vnū pꝰ aliꝺ tardeꝛ vt ſit v̄bigª vna ꝺua
rū m̄diciaꝝ q̄ lēificat p̄ꝰ ſuā ꝑficiēs opōneꝫ q̄ꝫ ea q̄ ꝑ
mit. ꝺiñ aduēiat exp̄ſſiua ⁊ expellat qꝺ lēificatū fuit
⁊ i religs ſm̄ hāc ꝯſideratōem. ¶ Ca. x. de eo qꝺ
ex hoc capitulo i aliis locis inquirendū eſt.

Medicie vētris ſolutie ⁊ lēificātes q̄ bibūꝛ ⁊
epithiant ⁊ r̄liq̄ ab eis i nr̄o ātidotario ſūt
r̄liq̄nde: ⁊ ſꝫ etates vniuſcꝰqꝫ ēt m̄diciaꝝ ſi
pliciū m̄lioꝛatō ⁊ q̄lr̄ ſit ei ſuccurreñ. ⁊ qūo ſit ei i po
tu tribuēda i m̄dicis r̄graꝛ ſiplicibꝰ. ¶ Pilſe p̄ſea ad
bibēꝺ ꝺanꝰ ñ ſt pꝰ q̄ꝫ ꝺſiccate ſt ⁊ fcē fiūnt vt lapideſ
nꝫ ēt qū ſt molles ne penetrēt ⁊ r̄tieāꝛ: ſꝫ ſit ſic̄ qñ ſic
cāi cepit ⁊ a digitiſ cedāt ſi ꝯp̄māꝛ. ¶ Ca. xi. ꝺ vōitu

Hꝺics q ſt r̄motioꝛes ab hꝰ vt m̄dicꝰ eoſ vōe
re faciat leuiꝛ: aut ꝑꝑ nāꝫ ſt hoīes q pectus
hn̄t ſtrictū ⁊ q male anhelāt ⁊ q ad ſāguieꝫ
ſpuēdū ſt apti: ⁊ hoīes colla hn̄teſ ḡcilia ⁊ ap̄atibꝰ q̄
i ip̄oꝝ naſcūꝛ gulſ apti: ⁊ ſtōs hn̄tes ꝺbiles ⁊ m̄ltuꝫ
pigues: qm̄ iſtis ꝯuēiētiuſ ē vt veꝛ ſoluaꝛ. Et macris
m̄lioꝛ ē vōitꝰ choſe ip̄oꝝ aptꝰ. Aut ꝑꝑ vſuꝫ hoīes q
hꝰ difficile ē vomē nꝫ vom̄di hn̄t ꝯſuetudineꝫ: qm̄ ſi
iſtis vōitꝰ ꝓuocaꝛ fūit fortibꝰ vōitibꝰ ñ remanebitꝰ qn
ip̄ſoꝝ vene i m̄bꝛis āhelitꝰ ſcidāꝛ ⁊ ꝑuēiāt ad ptiſiꝫ.
Nū āt alicꝰ res q̄lſ ſit ignoꝛabiꝛ vōitibꝰ leuibꝰ p̄ꝰ erit ex
ꝑiēdꝰ q ſi ei fūint faciles erimꝰ ei foꝛtes auſi dare ſic̄ il
lū q fit ex helleboꝛo ⁊ ſibi ſiſēs: ⁊ ſi ñ opōtuēit vt fiat
q̄tenꝰ vomāt: aut fūit vnꝰ cui nc̄riū erit daꝛ vōitū p̄re
ꝑa ip̄ꝫ añ ⁊ fac ei ꝯſuetudinē ⁊ mollifica ip̄iꝰ nutrien
tia ⁊ fac ea ūctuoſa ⁊ ſoluta ⁊ fac eū q̄eſcē ab exerci
tiis ⁊ pꝰ ea da ip̄ꝫ ei: ⁊ da i potu ūctuoſa ⁊ olera cuꝫ
vio: ⁊ ad cōedeñ. da ei añqꝫ vōat nutriētia bōa: ⁊ ꝓ
p̄e ſi vōitꝰ fūit difficil: qm̄ foꝛtaſſe ñ vōet ip̄uꝫ imo nā
eū r̄tiebit: ⁊ m̄lꝰ ē vt bonū r̄tieat q̄ꝫ malū. Nūqꝫ pꝰ
cibū qm̄ cōedit cā vōendi vōuerit tardet cōeſtionē
ꝺōec fāes ſit foꝛtis: ⁊ ſeda ſiti eꝰ cū aliqꝰ qꝺ ſit ſic̄ ſiru
pꝰ matiāoꝝ ſiñ aq̄ ⁊ ñ cū iuleb nꝫ ſirupo acetoſo: qm̄
vōeꝛ faciūt. Cibꝰ āt q ē ei vtilꝰ ē pullꝰ i cardabeꝫ ⁊ .iii.
phiale vini pꝰ ip̄ꝫ. ¶ Et ille qꝺ q acetoſū vōuerit ⁊ ñ
ꝯſueuit ⁊ i pulſu aliqꝺ ſignū febꝛis hūerit cōeſtionē
vſꝫ ad m̄diū diē tardet ⁊ añ ip̄ſā aq̄ꝫ calāꝫ roſaceaꝫ
bibat. cui āt accidēit vt cholā vōat nigrā ip̄iꝰ ſtō ſpō
gia aceto calo iuſa ſr̄pōaꝛ: ⁊ m̄lꝰ qꝺ ē vt ſit cibꝰ q ad
vomeñ. ſuiꝛ diuſꝰ: qm̄ qū ē vnꝰ qñꝫ ip̄ꝫ āplectiꝛ ſtōuſ
⁊ i ꝺitēdo ip̄ꝫ ſit auarꝰ. Pꝰ vōitū āt ip̄iꝰ ſr̄fluū ꝯfert

aues ꝑue ⁊ pulli qū ābulare icipiūt: oſſa tñ ſuaꝝ ex
trēitatū ñ cōedat: qꝛ ſt ḡuia ⁊ i ſtō tardāꝛ ⁊ fac eū in
ḡrdi balneū. In hoꝛa āt vom̄di currat ⁊ exerciteꝛ ⁊
fiat vt labōet pꝰ vōat: ſitqꝫ hꝰ i meª die. In hoꝛa p̄ſea
vom̄di oꝫ vt oclī ligēꝛ ſr̄poſitiſ pilſ duabꝰ ꝺiñ veꝛ leui
faſcia tꝑate faſcieꝛ. Reſ qꝰqꝫ q̄ vōitꝰ ſt ꝑpatōie ſt eru
ca ⁊ raphanꝰ ⁊ carica ⁊ calam̄tū mōtanū ⁊ r̄ceſ ⁊ ce
pe ⁊ poꝛri ⁊ aq̄ oꝛdei cū fece ſua ⁊ melle ⁊ pltes faba
rū cū ꝺſcedie ⁊ vinū ꝺſce ⁊ nuces cū melle ⁊ q̄ ſt eiſ
ſiſia: ⁊ micla q̄ fca ē ex pāe azymo ⁊ oleo ⁊ m̄lōes ⁊
cucūereſ ⁊ eaꝝ ſeia aut aliqd ex eoꝝ radicibꝰ tritiſ ⁊
i aq̄ iuſiſ cū ꝺſcedie ⁊ hermodactili ⁊ raphanꝰ. q āt
vinū bibit iebꝛiāſ ad hꝰ vt euōat ñ icipiat vōeꝛ ꝺōec
adhuc paꝝ bibat ſꝫ bibat m̄ltū. Suchaba qꝰqꝫ cū
bibita fūit cū melle pꝰ balneū faciet vōeꝛ ⁊ ſoluet vē
trē. ¶ Ampliꝰ q vōeꝛ voluēit ñ foꝛtiꝛ maſticaꝛ oꝫ ꝓpe
ip̄ꝫ. Nū āt aliqs fōtē vlt vōitiuū ſumē ſic̄ q fit ex hel
leboꝛo ip̄ꝫ bibē oꝫ niſi fūit qꝺ ꝓhibat ⁊ pꝰ duaſ hōaſ
diei ⁊ pꝰ q̄ꝫ ſtercꝰ ab iteſtiſ exiēit. Et ſi cū pēna vōuēit
bñ erit, ⁊ ſi ñ moueaꝛ parūꝑ: ⁊ ſi ñ i balneū mittaꝛ.
Pēna qꝫ q̄ fit vōitꝰ iūgēda ē ex aliqꝰ qꝺ ſit ſic̄ oleū ſi
ſaminū. q ſi icēſio acciderit ⁊ āguſtia ſtōi deꝛ i potu
aq̄ cala ei aut oleū: qm̄ aut vōitū faciet aut vētrē ſol
uet. Ex eo p̄ſea qꝺ ad hꝰ iuuat ē ſtōi ⁊ extrēoꝝ cale
factio: qm̄ hꝰ nauſeā fac. Nūqꝫ m̄dicinā vōeꝛ faciēs
ꝑpauit ⁊ ſuā icepit opōnē vōitoꝛ q̄eſcē oꝫ ⁊ odoꝛes
bonos olfacē: ⁊ eꝰ extrēa ꝯp̄mēdo ſt fricanda ⁊ paꝝ
aceti ē ei i potu tribueñ. ⁊ cōedat matiana ⁊ cydōia
cū pauco maſticis. ⁊ ſcito q moꝛꝰ fac magis vōeꝛ ⁊
q̄es minꝰ. ¶ Et eſtas ē tp̄s i qꝰ magis ē dignꝰ vt i ip̄o
fiat vōitꝰ. q ſi alicui nc̄riꝰ fūit ⁊ ñ fūit figuꝛ ip̄iꝰ ꝯuēieſ
eſtaſ erit digioꝛ hoꝛa vt i ea ꝯcedaꝛ. Et finiū vōitꝰ lō
gioꝛ ſꝫ modū purgatōis p̄ꝰ ē ſtōi ſolꝰ ⁊ ñ iteſtioꝝ:
⁊ ad modū qꝺ purgatōis 2ꝰ capis ⁊ totiꝰ cōpiſ. Ip̄iꝰ
v̄o attractō ⁊ eradicatio ē ab iſerioꝛibꝰ. Et tu qꝺ co
gnoſceſ vōitū ꝯferētē ab eo q ñ fec iuuam̄tū: ex eo q
ip̄ꝫ ſeq̄ꝛ alleuiatōiſ ⁊ ꝺſiderii bōi ⁊ āhelitꝰ ⁊ pulſꝰ bōi
tas: ⁊ ſilr̄ ex diſpōibꝰ aliaꝝ v̄tutū. Eiꝰ āt iceptō ē nau
ſea. Et deťiꝰ qꝺ malū qꝺ effic ē moꝛdicatio foꝛtis in
ſtō ⁊ aduſtio ſi m̄dicia fūit foꝛtiſ ſic̄ helleboꝛꝰ ⁊ qꝺ ex
eo fit: qm̄ icipit a ſaliua q̄ fluit: deiñ ſeq̄ꝛ ip̄ſā vōitꝰ m̄l
ti phl̄atis m̄ltotieſ pꝰ quē ſeq̄ꝛ vōitꝰ rei liq̄de tenaciſ.
moꝛdicaꝰ qꝰqꝫ ⁊ doloꝛ erit m̄āſiui ita q alia accn̄tia
ñ mutēꝛ niſi i nauſeā ⁊ āguſtiā. Et qñꝫ ſoluiꝛ ēt venꝛ
pꝰ ea i hoꝛa q̄rta icipit q̄eſcē ⁊ ad r̄q̄ē ꝺcliat. Malū
āt ē vt vōitꝰ ñ ꝑuēiat ⁊ magificeꝛ āguſtia ⁊ accidar tē
ſio ⁊ greſſio ocloꝝ ad exťioꝛa ⁊ foꝛtis rubedo i eis
vtriſqꝫ ⁊ ſudoꝛ m̄ltꝰ ⁊ itſectio vocis. Si gꝰ alicui acci
dēit niſi ei ſbuēiaꝛ ꝑuēiet ad moꝛtē iñ. ¶ Illꝺ āt qꝰ ei
ſuccuriꝛ ē enema ⁊ doſis melſ cum aq̄ cala: ⁊ i potu
ei dare olea in quibuſ tyiriace v̄tꝰ exit ſic̄ oleū ꝺ lilio
Et laboꝛa ꝺōec vōat: qꝛ ſi vōuerit ñ ſuffocabiꝛ: ⁊ ad
hibe ēt enema qꝺ ſit apꝺ te ꝑpatū. ¶ Et egritudies
qꝺ q̄ ſt digioꝛes eo vt i eis fiat vōitꝰ ſt chꝛonice ſicut
hydropiſis ⁊ epilepſia ⁊ melia ⁊ lepꝛa ⁊ podagra ⁊
ſciatica. ¶ Vōitꝰ p̄ſea cū ſuis iuuamētis plerūqꝫ aſ
fert egritudies: ſic̄ qñꝫ ḡnāt ſurditatē. ¶ Ampliꝰ m̄iu
tio ñ ē cū eo ꝯtinuanda: ſꝫ tardāda tribꝰ diebꝰ: ⁊ p̄ci
pue ſi i oꝛe ſtōi fūit hūoꝛ. ¶ Vōitꝰ quoqꝫ m̄ltotiens
fit difficilꝰ ꝑꝑ hūoꝛis ſb̄tilitatē. Ipſe igr̄ ē igroſſandꝰ
potu ſauic ⁊ ḡnis ḡnati. Et ſcito q exitꝰ male rei ꝑ i
ferioꝛa poſt vomitū ē ſignū q illud qꝺ faciebat faſti
diū ꝺſcēdit iferius. Et vōitus pꝰ aſcellationē ē ſignū
qꝺ ē ex accn̄tibꝰ aſcellādi. ¶ Hoꝛa p̄ſea vom̄di i eſta
te melioꝛ cā doloꝛiſ i m̄ridie ē. Et vōitꝰ coꝛpi ꝯfert ſꝫ

visui nocumētū fac. Amplius faciendū. n ē vt ꝑgnās vōat
qm̄ sꝑfluitates corporis ipsi' i ea n̄ egrediet̄. Et vōit' ⁊
labor eā ad estuatōēʒ ꝑducēt: faciendū. ē igr̄ vt qescat.
Alii vo qb' accīt vomitus sunt iuuandi.

Ca. xii. de eo qd agere dʒ ille qui vomit.

QUm i' q vomuit a suo vōitu euaserit os suū
⁊ faciē p' vōitū abluē dʒ ex aceto aq̄ tꝑato vt
ḡuitas q qn̄ʒ capiti accīt rēoueat: ⁊ paꝝ masticis cū
aq̄ matianoꝝ bibat: ⁊ caueat sibi a comestiōe ⁊ po
tu aq̄ ⁊ diu qescat ⁊ ipi' iūgāt̄ hypocōdria ⁊ igredia
tur balneū ⁊ abluat se velocit̄ ⁊ egrediat̄. Et si nc̄riū
ei fuīt dare ad comedendū. sit res bōi saporis ⁊ bōe sbe
⁊ velocis digōis. Ca. xiii. d iuuamētis q affert vōit'.

Hypocrates ꝑcepit vōitū fieri i vnoquoqʒ mēse
duob' dieb' ꝯtinuis vt i sc̄o emēdet̄ id qd i p°
die fuit difficile ⁊ vt expellat̄ id qd aduēit stō
Hyp. nāqʒ securitatē fac ꝙ cū eo ꝯseruat̄ sanitas: h°
āt pl' ē malū. Et vōit' qd q ē h' i euāt phl̄a ⁊ cholā ʒ
⁊ mūdificat stōuʒ. Ipe nāqʒ n̄ hʒ qd ipm mūdet sic
itestīa hn̄t cholerā rubeā q ad ea dscendit ⁊ mūdat
ea ⁊ rēouet ḡuitatē q accīt capiti: ⁊ clarificat visuʒ ⁊
aufert fastidiū ⁊ ꝯfert ei ad c' stōuʒ dscēdit cholera q
ipi' corrūpit cibū: qm̄ qū ꝑcesserit vōit' ei' cib' sp mū
d' vēiet: ⁊ remouet aboiatōēʒ q fit ꝑꝑ vnctuositatē ⁊
casū dsiderii ipi' meri ⁊ qd fac dsiderare acutū ⁊ ace
tosū ⁊ pōticū: ⁊ ꝯfert lassitati corpis ⁊ vlcerib' q sīt in
r̄nib' ⁊ vesica ⁊ ē lepre forte medicamētū ⁊ malitie co
loris ⁊ epilepsie stomatice ⁊ icticie ⁊ asmati ⁊ tremōi
⁊ ꝑalysi: ⁊ ē ex curatōib' q ꝯfert hn̄tib' vlcera nigra
magna. Ipe quoqʒ fieri dʒ i mēse semel aut bis post
replōnē ita ꝙ n̄ obseruet̄ reuolutō scita nʒ nūer' die
rū morus. Et ille qdē cui maius iuuamētū affert vo
mitus est cuius ꝯplō ꝑma ē cholerica ⁊ ē macer.

Ca. xiiii. d malitiis q ꝓueniūt ex sufluo vomitu.

SUpflu' vōitus stō nocet ⁊ ipʒ dbilitat ⁊ resol
uit ipʒ ⁊ fac eū aptū ita vt māe ad eū ꝑueniāt
⁊ obest pectori ⁊ visui ⁊ dētib' ⁊ āti qs capitis
dolorib' nisi eis q sīt ꝑꝑ sacietatē stōi ⁊ fac nocumētū
epilepsie capitis q n̄ ē cā iferioꝝ mēbroꝝ. Supfluitas
quoqʒ q ē i ipo nocet epati ⁊ pulmōi ⁊ oclo ⁊ aliqʒ
venaꝝ qn̄ʒ scidit. Ex hoib' ꝑtea ē q vult cito ipleri:
deinde n̄ tolerat imo ꝑpat ad vomendū. Et actō h' ex eis
ē q ꝑducūt eū ad malas egritudies māsiuas. Ipe g°
a replōne ꝓhibēdus ē ⁊ tu ipi' cibū ⁊ potū mēsura.

Ca. xv. vt succurrat̄ dispōib' q accīt vomenti.

DE ꝓhibitōe āt vomēdi dixim' iā ꝙ opōtebat
Tēsiōi vo ⁊ dolori q sb hypocōdriis fiūt cō
ferūt pāni aq̄ cal̄a ifusi ⁊ suppositi ⁊ oleis leni
ficātib' ⁊ vētose cū igne. Forte āt mordicatōēʒ in
stō remanētēʒ rēouet bibē iura vnctuosa q cito dige
rant̄ ⁊ iūgē locū ex aliq° qd sit sic oleū violaceū mix
tū cū oleo d keiri ⁊ pauca cera. Singultū vo si cū
eo acciderit ⁊ ꝑmāserit retiebit sternutatio ⁊ dare ei
ex aq̄ cal̄a ad traiiciendū. paulati. Et d sāguie qdē iam
dixim' i ca° d ipedimētis vōit'. Alcuzeʒ vo ⁊ egritu
dibus fr̄is ⁊ itsectiōi vocis q accīt p' ipʒ ꝯfert ligare
extrema ⁊ strigē ea ⁊ sopponē stō pānū ifusū oleo i
q° cocta fuīt ruta ⁊ sicidis ⁊ dare ei ad bibendū. mel cū
aq̄ cal̄a. Et hn̄ti qd alsubet fiat h° ⁊ i aurē ei' mitat̄.

Caplm. xvi. de eo in quo supfluit vomitus

FIat vt ipe dormiat ⁊ igeniet̄ q̄ʒtopl' poe fuīt
quō dormiat ⁊ ligēt ei' extrema tali q̄lr ligāt
qū fluxū vētris r̄tinē volum'. Et ipi' medicet̄
stōus cū emplis pōticis fortitudinē faciētib'. Qd
si vomit' sꝑfluerit ⁊ icessant egrediāt hūores dōec sā
guis exeat da ei ad bibendū. lactis i vino mixti q̄ttuor
coctilas: qm̄ medicie vōitiue malitiā reꝑmit ⁊ sāgui
nē ꝓhibʒ ⁊ nāʒ lenit. Qd si ꝑtē pectoris ⁊ stōi a sā
guie cū h° mūdificare volūis ne ex eo aliqd coaglēt
da ei ad bibendū. sirupū acetosum siue sit ex melle siue
ex zuccaro cuʒ niue ifratū paulati: cū h° quoqʒ qn̄ʒ
ꝯfert bibē succū portulace cū bolo armeno. Qū g°
r̄frefact' fuīs ꝑ aliq° i q° sꝑfluit medicia fac ipm vomē
Et oʒ qdē te querē medicias vōitatiuas sʒ suos ḡd'
⁊ quō q qʒ eaꝝ ad bibendū sit dāde ⁊ ꝑcipue helleboꝝ
i ātidotario ⁊ medicis siplicib'. Ca. xvii. d eneāte.

ENema ē medicamē nobile i expellen° sꝑfluita
tes q sīt i itestis ⁊ i sedādo dolores renū ⁊ ve
sice ⁊ apata ipoꝝ ⁊ egritudies colice ⁊ i attra
hēdo sꝑfluitates a mēbris ꝑncipalib' ⁊ supiorib'. Que
vo ex eis sīt acuta dbilitāt epar ⁊ ꝑducūt ad febrē.
Ex enematib' ꝑtea fit iuuamē i expellēdo reliqas q̄s
inaniētia reliquūt. Formā vo clisteris ⁊ quō cliste
rizet̄ iā retulim' i ca° d colica. Videt̄ quoqʒ ꝙ cliste
rizati sit' melior sit vt supinus iaccat deinde reuoluat se
ad lat' dolēs. Et clisterizādi hora melior ē qū ē ae
ris fr̄itas: qm̄ seq̄t̄ ide ne augmētet̄ ḡuitas ⁊ dolor ⁊
estuatō ⁊ nausea. Balneū ꝑtea solet facē vt ebulliāt
hūores ⁊ spargāt̄. Clisteris quoqʒ ꝯditio ē vt aerē
⁊ hūores retētos attrahat. Et ꝑꝑ h° sʒ plʒ n̄ ē bonū
vt balneū enemati ꝑmittas. ꝙ si qs i itestis pustulas
hn̄s ipo idiguerit cā febris aut alic' egritudis ⁊ timu
erit ne enema retineat̄ supponē dʒ ano suo ⁊ femori
⁊ locis que sūt in circuitu speltā calefactā cū pāno.

Ca. xviii. de epithimatibus.

EPithimata sīt ex medicis bonis q ad ipaꝝ ꝑ
ueniūt egritudinē. Et medicia fortasse duas
hʒ vtutes: vnā sbtiliatiuā ⁊ alterā igrossatiuā
⁊ erit maior nec̄itas sbtiliatie q̄ʒ ispissatie. Qūqʒ ei'
ispissatō fuīt tꝑans sbtiliatōēʒ qū ex ea fiet ēplʒ pene
trabit sbtilitas ⁊ rēanebit spissitudo: ⁊ i' qdē q pene
trat ꝯfert sic fac coriādꝝ cū ordeo fracto qū ex eis fit
ēplm̄ sr̄ scrofulas. Empl̄a ꝑtea sīt talia q̄lia epithia
ta: sʒ ēpl̄a sīt dura ⁊ epithiata currētia. Est quoqʒ qū
epithiata fiūt cū pānis: qūqʒ mēbris ꝑncipalib' sꝑpo
nūt̄ sic epati ⁊ cordi ⁊ n̄ fuīt ibi qd ꝓhibeat ꝯfert pā
ni suffumigati ex xiloaloe crudo ⁊ vtutib' epithiatū
bonū tribuūt odorē quē ꝑncipalia diligunt.

Caplm. xix. de embrocis.

EMbroce sīt medicamēta ꝯgrua ei qd ex capi
te ⁊ aliis mēbris oʒ r̄solui ⁊ illi cui ꝯplōēʒ nc̄riū
ē ꝑmutar̄. In mēbris āt q ēbrocare oʒ ex calo
⁊ fr̄o si n̄ i eis fiūnt sꝑfluitates q dscēdūt fiat p' ēbroca
ex calefcō: deinde fiat ex aq̄ fr̄a vt ꝯstrigāt̄. ꝙ si res diu
sa fuīt a fr̄a icipiat̄.

Ca. xx. de phlomia.

PHlimia ē euō vlis q mltitudieʒ euāt. Mltitu
do āt ē augmētū hūoꝝ sr̄ eq̄litatē ipoꝝ i vēis.
Et nēo qd ē phlomād' nisi vn': duoꝝ vn' co
rū ē egritudib' ꝑpat' q qū ipi' sanguis mltiplicat' fuīt
cadet i eas. Et alt̄ ē cadēs i eas. Unusqsqʒ āt coꝝ
aut phlomat̄ ꝑꝑ sāguis mltitudinē: aut ꝑꝑ ipi' mali
tiā: aut ꝑꝑ vtrūqʒ. Ex his qdē egritudib' ꝑpat' ē sic
q ē exposit' sciatice ⁊ podagre fōtib' ⁊ artetice sāgui
neis: aut i' cui accīt sputū sāguieū ex fissura vene q i
pulmone ei' exit tenuit̄ ꝯsolidata: qm̄ qū ipi' mltipli
cabit̄ sāguis findet̄: ⁊ apti epilepsie ⁊ melācholic cuʒ
sāguis mltitudie ⁊ sꝑnātie ⁊ apatib' ifioꝝ ⁊ ophthal
mie cal̄e: ⁊ ex eis qb' hemorroidaꝝ sāguis q fluē so
lebat ē retēt' ⁊ mulierib' qb' mēstru' sanguis ē restric
tus: hoꝝ tn̄ colores n̄ demōstrāt ꝙ phlomari dēant

pp ipoꝝ obscuritatē aut albedinē aut viriditatē. Et illi q̄ i iferiorib⁹ mēbris cū ꝯplōne calida ꝺbilitatē patiūt̄ Nā istis meli⁹ ē vt i vē minuāt̄: ſ3 i has nōdū iciderit egritudies. Et illi q̄b⁹ ꝑcussio accit aut cāus: qm̄ qn̄3 minuūt̄ timēdo ne eis accidat apā: ⁊ q h3 apā minuē d⁹ ē: qm̄ tiet̄ ne apiat̄ anq̄3 maturet̄: ſ3 ñ idiguerit ⁊ ñ fūit ibi mltitudo. ¶ Et dēs scir̄ dū iste egritudies timet̄ ⁊ nōdū i eas ceciderit pl⁹ secure eis ꝯcedit̄ miutio: ⁊ cū i eis ceciderit i eaꝝ ꝑn̄ᶜpēit⁹ phl̄omia ditrat̄: q2 hūores sbtiliat ⁊ eos ꝑ corp⁹ fluē fac̄ ⁊ eos sano sangui admiscet. Et ē ēt qū nihil euāt̄ ex eo qd̄ o3 ⁊ fac̄ qd̄ nc̄ria sint medicamīta alleuiātia. Qūq3 matatio appuerit ⁊ egritudo ꝑncipiū aut statū ꝑtierit: tūc siᵒ opōtūit vt miutō fiat si ñ fūit qd̄ ꝓhibeat fiat phl̄omia. ¶ Phl̄omia quoq3 n3 eūo vētris ē faciēda in die mot⁹ egritudis: q2 ē dies reqescēdi ⁊ igrēdi sōnū ⁊ dies ebullitōis egritudis. ¶ Et qū egritudo ē hn̄s crisi3 i c⁹ tpe ē lōgitudo nulloᶜ sāguis mlt⁹ ē miuēd⁹ ſ3 si pole fūit qes ē faciēda. ꝙ si nō fūit pole vt qes fiat ex eo paꝝ miuat̄: ⁊ i corᶜ sāguis thesaur⁹ recōdat̄ ad phl̄omiā faciēdā si appuerit ⁊ vt⁹ ꝯseruet̄ ad r̄sisteñ. i crisib⁹. ꝙ si mltū ꝑtierit tpis ex qᵒ qs minut⁹ fūit ⁊ i hyeme fūit ꝯq̄st⁹ ꝙ se q̄si fractū setiat miuat̄ ⁊ sāguis ꝓ thesauro recōdat̄. ¶ Ampli⁹ qa phl̄omia ppea ꝙ ad diūsū trahit: nā3 ſ3 plm retiet. Qūq3 ex mlta minutōe ꝺbilitabi: vt⁹ mlti gnābūt̄ hūores. Syncopis ꝑtea accit i p⁹ miutōe qū sbito euenēit ei q ñ ꝯsueuit ſ3 vōitū ꝑmittē ē ex eo qd̄ eā ꝓhibet: ⁊ silr vomē hora q̄ accit. Et dēs scire ꝙ miutō ē ꝑbās dōec qescat. ¶ Phl̄omia quoq3 ⁊ colica raro sil̄ eueniunt. Pregnās ꝑtea ⁊ mēstruata ñ miuāt̄ nisi pp magnā nec̄itatē sic̄ ē nec̄itas retinēdi fortē sāguis sputu3 qū vt⁹ fūit ꝯueniēs. ¶ Et dēs scir̄ ꝙ ñ quotiēs noiata sig^a r̄plōnis appuerit o3 vt minuas: iō qn̄3 ē replō ex hūori b⁹ crudis ⁊ ē tc̄ phl̄omia mltū ipediēs: qm̄ si miueris ñ matabis eos: ⁊ tiebi: ne eger ꝑdat̄. ¶ Nō āt ē icōueniēs vt iᶜi qᵒ melīa supabūdat miuat̄ p⁹ea me⁹ solutiua euet̄. Sz sollicit⁹ eē dēs ex dispōe coloris fm̄ ꝯditōe3 quā nūc dicem⁹ ⁊ ꝯsiderare tēsiōe3: qm̄ pp tēsionē ꝑ totū corp⁹ icedētē magis eris ꝯsidēs ꝙ phl̄omare dēs. ¶ Qū vō sāguis alic⁹ fūit bon⁹ pauc⁹ ⁊ fūint i ipi⁹ corᶜ mlti mali hūores: phl̄omia bonu3 rapiet ⁊ malū reliq̄t. Et cū alic⁹ mal⁹ sāguis fūit pauc⁹ ⁊ ꝺcliauerit ad mēbꝝ aliqd̄ qd̄ ei⁹ ꝺclinatō vehemēt̄ ipedit ⁊ fūit nc̄riū vt ipe miuat̄ ex ei⁹ sāguie paꝝ erit assumēdū: ⁊ cibo bono erit alend⁹: deiñ erit minuēd⁹ iteru3 p⁹ dies ppea vt mal⁹ sāguis ab eo exhat̄ ⁊ bon⁹ restauret̄. ¶ Qd̄ si mali hūores cholerici i eo fūint igeniet̄ qrūs sbtili pharmacia euent̄ aut vōitu aut vt sedent̄ ⁊ stude i h⁹ vt eger qescat ⁊ digerat̄ ⁊ ociet̄. ¶ Et si grossi fūint ātiq ꝑcepūt vt balneet̄ ⁊ in suis misteriis moueat̄. Et dabāt ei ad bibeñ. añ phl̄omiā ⁊ p⁹ ipsā anq̄3 alia fiēt miutō sirupū acetosū sbtiliatiuū coctū cū isopo ⁊ hasce. ¶ Qū āt phl̄omia nc̄ria fūit cū ꝺbilitate v̄tutis cā febris aut alioꝝ hūoꝝ ptire phl̄omiā sic̄ dixim⁹. ¶ Ampli⁹ phl̄omia stricta magis est ꝯseruatiā v̄tutis: ſ3 tm̄ sbtilē ⁊ claꝝ it̄ dū sāguinē fluē fac̄ ⁊ spissū ⁊ t̄bidū tenet. ¶ Ampla vō velocit̄ ē ad syncopi ⁊ magis opatiua i mūdificādo ⁊ tardiō ad ꝯsolidañ. ſ3 tm̄ ē dignio2 ei q ſ3 ꝑseruatōe3 phl̄omat̄ ⁊ i grossis. Et āplā qdē efficē i hyeme ē digni⁹ ne cōgelet̄ sāguis ⁊ āgustā efficē i estate ē digni⁹ si nc̄riū fuerit. ¶ Phl̄omād⁹ ꝑtea supin⁹ iaceat qñ phl̄omat̄: h⁹ ē ꝯueniēti⁹ ad h⁹ vt ipi⁹ ꝯseruet̄ vt⁹: ⁊ ne ei supueīat syncopis. In febrib⁹ āt a miutōe cauēdū ē. s. i his q̄ vehemētis sᵗ calefactōis ⁊ iflāmatōis: ⁊ i oib⁹ ñ acutis febrib⁹ i sui ꝑnᶜ i die piodica. ¶ In febrib⁹ ꝑtea cū q̄b⁹ aduenit spasm⁹ ē a miutōe caueñ. ſ3 fūit nc̄ria: qm̄ qū spasm⁹ accit vigilare fac̄ ⁊ sudare mltū ⁊ deiicit v̄tutē: q̄pp sāguis thesaur⁹ ē dimittēdus. Et silr o3 vt ex miutōe febricitātis c⁹ febris ñ ē ex putrefactōe minoratio fiat ppea vt ad resolueñ. febrē thesaur⁹ relinq̄t. ¶ Et si fortis iflāmatōis ñ fūit ⁊ fūit febris putrida attēde decē regl̄as ⁊ p⁹ ea ituē i vrinali: ⁊ si vrina fūit grossa ⁊ rubedi attinēs ⁊ pulsus ēt fūit magn⁹ ⁊ facies tumida ⁊ febris i suo motu ñ ꝓpet: phl̄oma i hora q̄ stōus a cibo ē vacu⁹. ¶ Et si vrina fūit sbtil̄ aut ignea aut facies a ꝑnᶜ egritudis fūit tornatilis caue tibi a phl̄omia. Qd̄ si iꝑpolatio i ea fūit ⁊ qes febris i ipa fiat minutio. ¶ Dispōe3 quoq3 tremoris ꝯsidera: qm̄ qū tremo2 fūit fortis a miutōe tibi cauēdū erit. ¶ Ampl⁹ sāguis q egredit̄ colorē attēde ⁊ si fūit sbtil̄ albedini attinēs ip3 illico r̄tine. Et sūmope tibi caue ne egꝝ ad vnā duaꝝ ꝑducas reꝝ. s. hūorū cholericoꝝ ebullitōe3 ⁊ f̄roꝝ cruditatē. ¶ Qūq3 i febre te oportebit phl̄omare ñ attēdas qd̄ qdā dicūt s. ꝙ ñ ē bonū vt p⁹ q̄rtū diē fiat: qm̄ bonū ē vt fiat ēt si fūit p⁹. lx. dies: ⁊ hᵒ ſ3 sniā3 Gal̄. ſ3 ꝑmittē ⁊ ꝓpare sit meli⁹ qū significatōes certe fuerit. Qd̄ si iā hᵒ erratū fūit q̄cūq3 hora iueneris egꝝ ⁊ oportūit phl̄oma ip3 postq̄3 decē reꝝ sollicitudinē hūeris. ¶ Multotiēs ꝑtea phl̄omia i febribus ſ3 nc̄ria ñ sit effic̄ vt nā fortis fiat sr̄ mā3 ppea ꝙ eā effic̄ paucā: ⁊ hᵒ qdē qū fūit figura ⁊ etas ⁊ v̄t⁹ ⁊ reliq̄ talia q̄ ꝑmittāt. ¶ In febre āt sāguinea nec̄e ē vt eūo fiat miutōe ñ supflua i ꝑnᶜ ⁊ supflua qū affūit matatio febris q̄ mltotiēs remouet̄ i hora phl̄omie. ¶ Tibi quoq3 cauē dēs a miutōe i ꝯplōne vehemētis f̄ritatis ⁊ i regiōib⁹ fortis f̄ritatis ⁊ i hora fortis doloris ⁊ p⁹ balneū r̄solutiuū ⁊ p⁹ coitū ⁊ i etate q̄ ē mio2. xii. ānis q̄3to plus potis ⁊ i etate senū q̄3to magis potis nisi i figura ꝯsisus fueris ⁊ i soliditate musculoꝝ ⁊ venaꝝ āplitudie ⁊ eaꝝ replōne ⁊ coloꝝ rubedie: hos nāq3 ex adolescētib⁹ ⁊ senib⁹ phl̄omare audebis. Adolescētes tm̄ ſ3 ordinē ad phl̄omādū paulati ꝓuchē dēs cū pauca minutōe. ¶ In corporib⁹ quoq3 fortis matiei ⁊ fortis grossitiei ⁊ raris ⁊ albis ⁊ lassis ⁊ citrinis sāguinē ñ hn̄tib⁹ a miutōe tibi q̄3tū pl⁹ potis cauē dēs. ¶ Ampli⁹ i corporib⁹ q̄ ꝓlixas ppesa sᵗ egritudies caue tibi a phl̄omia nisi sanguis affūit corruptio q̄ te ad hᵒ ꝑducat: qm̄ tc̄ phl̄omabis ea. Et ꝯsidera sāguinē ⁊ si ip3 videris nigꝝ ⁊ spissū exhe eū: ⁊ si ipm̄ videris albū ⁊ sbtilē eū illico ꝯstrige: qm̄ i ipō exit vehemēs timo2. ¶ A miutōe ꝑtea tibi cauē dēs sr̄ cibi replōne ne mā3 ñ maturā ad venas trahas loco ei⁹ qd̄ ab eis euāsti. ¶ Et o3 ēt vt tibi caueas ab ea i replōne stōi ⁊ itestinoꝝ fcā ex fece iā ꝯsecuta ⁊ ꝓpinq̄: imo i eam euāndo stude. Et illd̄ qdē qd̄ ē in stō aut corā eo vomitu. Et qd̄ i itestinis iferiorib⁹ qᵒ potis ⁊ si ñ alio saltē clisteri. ¶ Caue ꝑtea tibi ne fastiditū phl̄omes ſ3 ꝓlōga ip3 ab hᵒ vt eis fastidiu3 digerat̄. ¶ Et tibi ēt caue ne sbtilitatē sensus oris stōi hn̄tē aut ipi⁹ ꝺbilitatē phl̄omes ⁊ ifelicē ex gnātōe cholere rubee i ipō: hᵒ i nāq3 sibi cauē d3: a nimia quoq3 audacia i miuēdo sibi cauē d3: ⁊ ꝓpē qū ieiun⁹. ¶ Sēsus vō subtilitatē oris stōi hn̄tem dignosces ppea ꝙ mordicatiua traiicere ei nocet. ¶ Et hn̄tē oris stōi ꝺbilitatē cognosces ex ꝺsiderii ipius ꝺbilitate: ⁊ dolorib⁹ oris stōi ⁊ hn̄tē os stōi aptū receptōi cholere rubee i qᵒ ipa mltū gnāt̄ dignosces ex ꝑseuerātia nausee ipi⁹: ⁊ ppea

ꝙ cholerā q̄q3 hora vōit ꝛ ex oris ipi⁹ amaritudie.
Istis nāq3 qū phlomati fūint oris stōi ꝯsuatiōe n̄ p̄
missa accidet iñ tioꝛ magn⁹ ꝛ qn̄3 moriūt iñ. ¶ Obti
litatē vo sēsus hn̄ti ꝛ ōbilitatē bucelle mūdi⁹ panis ī
rob acetoso bonū hn̄te odorē ifuse sit dāde. ¶ Et si
fūit ōbilitas ꝯplōnis fr̄e sint itincte i aliq° qd̄ sit sicut
aq̄ cū zuccaro cū alesenati aut i sirupo m̄te muscha
to aut i miua muschata p⁹ea minuat. ¶ Aptitudie3
vo gn̄atōis cholē hn̄s ē mūdād⁹ dādo i potu ei m̄l
titudinē aq̄ calē cū sirupo acetoso: p⁹ea dāt ei bucel
le panis ad māducañ. deiñ fiat vt parū p qescat p⁹ea
miuat ¶ Preparañ. p̄tea ē vt qd̄ ex bono sāguie reso
lutū fūit r̄staureť si fūit fortis cū assatura carnis q̄ fit
sr̄ prūas: qm̄ si digerit nutrit m̄ltū ꝛ bn̄: verūtn̄ o3 vt
sit pauca: qm̄ stōus pp phlomiā ē ōbilis. ¶ Ampli⁹
vene qn̄3 phlomāť ppea vt flux⁹ sanguis ex narib⁹ ꝛ
m̄rice ꝛ ano ꝛ pectore ꝓhibeať aut ex aliis exituris
iō vt saguis ad id qd̄ a pte illa ē diūsū ꝓtrahať: ꝛ h°
qdē medicam̄ ē forte i iuuādo. O3 vo vt phlom⁹ sit
vehem̄t strict⁹ ꝛ sint vices m̄lte q̄ n̄ sint i vna die nisi
magne necitatis cā fūit: s3 i die p⁹ diē ꝛ q̄cūq3 vice mi
noratio fiat q̄ztū posē fūit: ꝛ ad sūmū meli⁹ ē vt phlo
mie vices sint multe q̄3 vt ipi⁹ q̄ztitas sit multa. ¶ Et
phlomia qdē qū n̄ ē necr̄ia cholerā rubeā ebullire
fac ꝛ p⁹ea aduēit ligue siccitas ꝛ q̄ ibi sit silia. Et igr̄
ei succurreñ. cū aq̄ ordei ꝛ zuccaro. Qui aūt secūda
re voluerit ꝛ n̄ acciderit ex p̄ᵃ miutōe malitia palysis
aut qd̄ sit sibi silē venā man⁹ i lōgitudine phlomare
dēs ppea vt iūcte motio ipi⁹ ꝓhibeat ꝯsolidatiōe3 ꝛ
vt āplificeť. Qd̄ si cū h° tioꝛ affūit ꝙ cito ꝯsolideť sr̄
ponať ipi pān⁹ oleo cū pauco sale ifusus ꝛ d̄sup ligeť
Et si phlom⁹ ēt oleo iūct⁹ fūit qū fiet phlomia ꝓhibe
bit ꝯsolidatōis velocitatē ꝛ miueť dolō. Et h° qdē ē
vt sr̄ ip3 oleū aut sibi silē iūgať: aut ipe in oleo mittať
p⁹ea cū pāno exicceť. ¶ Int phlomiā quoq3 ꝛ secū
datiō3 dormir̄ phlomie ꝯsolidatō3 festiare fac. ¶ Re
cordare p̄tea e⁹ qd̄ diximꝰ d̄ euōne i hyeme cū medi
cia ꝙ dies eligēda ē austria: qm̄ silr̄ i phlomia. Et sci
re dēs ꝙ qū minuunť melīci ꝛ epileptici ꝛ illi quos
minuē o3 i nocte hora dormiēdi o3 vt sit āgustus. s.
phlom⁹ ne sāguis exit⁹ accidat. Et silr̄ i oib⁹ q secūda
tōe n̄ idigēt. Scire quoq3 dēs ꝙ secūdatio s3 ōbili
tatis m̄surā ē tardāda. Et si ōbilitas qdē nō affūit sit
vltia ei⁹ tardatio vna hora. Qui volūit eā facē vt san
guis ipi⁹ trahať sit dies vn⁹. Ampli⁹ phlomia trāsuer
sa melioꝛ ē ei q secūdatō3 vult i eadē. Et illa q̄ ē s3 la
titudinē ei q vult secūdatōe3 i eadē hora. Et illa q̄ ē
s3 lōgitudinē ei q vult n̄ vna eē ꝓtēr⁹ secūdatōe: imo
i corde tenet ꝙ eā p multos faciet dies q̄q3 die. Qū
q3 phlomie dolō maiō fūit tāto erit ei⁹ ꝯsolidatō tar
dioꝛ. Multis p̄tea i satōe euō syncopi affert nisi fu
erit postq̄3 assatē aq̄3 sūpserit. Int phlomiā quoq3
ꝛ secūdatōe3 dormire ꝓhibet ne sr̄fluitates q̄ exhūť
cū sāguie icedāt: ppea ꝙ sr̄fluitates i sōno ad corpis
ꝓfūdū trahūť. ¶ Ex iuuam̄tis vo satōis ē ꝙ phlo
mati v̄tutē cū pfectōe sue euōnis q̄ ē nc̄ria ꝯseruat.
Et meliō qd̄ satōis t̄min⁹ ē vt duob⁹ aut trib⁹ tardeť
dieb⁹. Ex dormitōe vo phlomie ꝓpiq̄ plerūq3 accit
i m̄bris ꝯfractō. ¶ Balneatō quoq3 añq̄3 miutō fiat
plerūq3 aggūat miutōe3 ppea ꝙ cutē igrossat ꝛ ea3
lenificat ꝛ ad labeñ. aptā effic nisi phlomād⁹ m̄ltā sā
guis hūerit grossitiē. Et o3 ne phlomat⁹ i se replēdo
sit audax: s3 s3 ordinē nutriať ꝛ cibū p̄mit⁹ subtiliet.
Et silr̄ o3 ne p⁹ ipa3 exerciteť: s3 ōclinet ad h° vt supi
n⁹ iaceat: n3 p⁹ eā balneo vtať resolōe3 faciēte. Qū āt
aliqs phlomať ꝛ p⁹ea ipi⁹ brachiū apať ex alio bra
chio miuať s3 ꝙ tolerauit ꝛ sr̄ ip3 ēplm̄ d̄ cerusa po
nať ꝛ ex fortit̄ ifr̄antib⁹ i circuitu ei⁹ fiat cataplasma.
Qūq3 aliqs eoꝝ phlomať i quoꝝ corpib⁹ sr̄abūdā
tes exn̄t hūores phlomia fit cā ebullitōis illoꝝ hūo
rū ꝛ eoꝝ cursus ꝛ ipoꝝ pmixtōis: fit g⁹ freq̄ns phlo
mia eis nc̄ria. ¶ Sāguis quoq3 melācholicus facit
vt freq̄ns miutio sit nc̄ria q̄ i p̄nti qdē alleuiať: s3 i se
nio pueit iñ ad malas egritudies ex qb⁹ ē apoplexia
¶ Ampli⁹ phlomia multotiēs ꝯmouet febres ꝛ mul
totiēs r̄soluit putrefactōe3. ¶ Ois quoq3 san⁹ q phlo
mať illō qd̄ i. c. d̄ potu diximꝰ accipe d3. Et dēs scire
ꝙ venaꝝ q̄ phlomāť alie sr̄ q̄ sr̄ tm̄ vene: ꝛ alie sr̄ q̄ sr̄
tm̄ arťie. Arťie vo min⁹ phlomāť pp t̄roꝛē eius qd̄ i
eis exit d̄ tiore cursus sāguis. Et suaꝝ qdē dispōu3
minō ē qd̄ ex ea ꝓueit aporisma. Et h° qdē ē qū fixu
ra fūit vehem̄t āgusta. Qū āt fūit securitas ꝙ ex ea
sāguis n̄ fluet maxie ē iuuatia i egritudib⁹ ꝓpiis pp
quas phlomāť. Maius tn̄ iuuam̄tū qd̄ ex miutiōe
arťie ꝓueit n̄ ē nisi qū i m̄b° sibi vicino male sr̄ egritu
dies: q̄ꝛ cā ē sāguis sōtilis ꝛ calidus. ¶ Qūq3 arťia
phlomabiť q̄ ē ei vicia in q̄ n̄ erit tioꝛ maxim affert iu
uam̄tū. ¶ Vene p̄tea man⁹ q̄ phlomāť n̄ pulsatiles q
dē sūt sex: cephalica nigra ꝛ basilica ꝛ funis brachii
ꝛ sceilē ꝛ illa q̄ ꝓpo noie ascelaris vocať: ꝛ ipa qdē ē
ram⁹ basilice: eis vo sanioꝛ oib⁹ ē cephalica. ¶ O3 āt
vt oēs tres s̄ iūctā3 apiāť ꝛ n̄ sb ca n3 i ea: iō vt egre
diať sāguis bn̄ talr̄ vt saliat ꝛ vt sit securitas a nocum̄
tis neruoꝝ ꝛ arťiaꝝ ꝛ silr̄ cephalica. ¶ Eaꝝ vo phlo
mia q̄ fit s3 lōgitudinē ad ꝯsolidañ. ē tardioꝛ: qm̄ ip
se sr̄ ꝯiūctōales: i n̄ ꝯiūctōalib⁹ vo res ē ad h° diūsa ꝛ
i sciatica qdē ꝛ sceile3 ꝛ i aliis vēis meli⁹ ē vt s3 lōgi
tudinē phlomeť. Et cū h° o3 i cephalica vt a capite
musculi moueať ad locū lenē ꝛ dilateť phlomus: ꝛ
phlom⁹ phlomū n̄ ꝯseq̄t: qm̄ faciet apa. ¶ Pl3 āt ēro
ris q euēit i minuēdo cephalicā n̄ ꝓueit ex pcussiōe
vna l3 mag⁹: imo n̄ accit nocum̄tū nisi pp itatiōe3 p
cussionū. Et q̄ ex ipi⁹ phlomia pl⁹ tardať ē illa q̄ fit i
lōgitudie: c⁹ qdē phlomi dilatādi sr̄ si volūtas affūit
vt satio fiat. ¶ Qū āt eā n̄ iuencris q̄re aliquē ramo
rū ei⁹ q sr̄ i silui̇̄ aseid: ꝛ i vēa qdē nigra ē tioꝛ pp ner
uū q ē sb ea: ꝛ qn̄3 ēt ē it̄ duos neruos: tibi igr̄ cauē
dēs vt ipam i lōgitudie phlomes ꝛ ad iferiora. ¶ Et
fortasse sr̄ ea erit neru⁹ sbtil⁹ tēsus sic corda. Et tc̄ qdē
oportebit vt h° cognoscať: ꝛ caueať ne pcussio in eo
cadat ꝛ ꝓueiet ide stupoꝛ pseuerās. ¶ In eo āt c⁹ ner
ui sr̄ grossiores ram⁹ iste ē magis māifest⁹. ¶ Et erroꝛ
qdē i ipo ē d̄t̄ioris nocum̄ti: qr̄ cū erroꝛ accit ꝛ neru⁹
ille pcussus fūit n̄ ꝯsolides phlomiā: imo sr̄ eā pone
qd̄ ipi⁹ ꝓhibeat ꝯsolidatōe3. Et ei⁹ qdē medicam̄tu3
ē sic medicam̄tū vulneris neruoꝝ. Et nos iā locuti
sum⁹ d̄ ipo i lib° q̄rto. ¶ Caue tibi p̄tea ne res ifrans
ad ip3 ꝓueiat qd̄ sit v̄bi grā sic solatꝝ ꝛ sādalū: s3 ip3
ꝛ totū corp⁹ oleo calefcō frica. ¶ Funis āt brachii
meli⁹ ē vt trāsuerse miuať nisi vtriq3 fūit flexuosa qm̄
tc̄ i lōgitudie phlomať. ¶ Basilica quoq3 magni ē
tioris ppea ꝙ arťia cadit sb ea: ꝛ ꝙ nerui ꝛ muscli ēt
sb ea cadūt. i ipa3 g° phlomādo tibi caue: qm̄ si pcus
sio fūit i arťia sāguis n̄ restrigeť: aut restrigeť difficulť
Hoiu3 quoq3 sr̄ qdā quoꝝ basilice due associāť ar
ťie: q̄ꝛ vna qū signata fūit existiabiť ꝙ iā sit securitas
ꝛ fortasse pcutieť alťa: h°. n. scire dēs. Qūq3 ligañis
s3 plm̄ rei accidet ibi iflatō qn̄3 ex arteria qn̄3 ex ba
silica: s3 q̄lr̄cūq3 fūit ligatā3 soluē dēs ꝛ iflatōe3 mol
lit̄ iūgē: deiñ ad ligañ. redi: ꝛ si iflatio recisa fūit reita

ꝙ si non iuuerit qd erit in hoc si basilicā dimiseris ⁊ ad ramū q ascellaris vocat̃ redibis: q̄ qdē ē q̄ sr̃ domesticū a seid exit ad iferiora: iflatio nāqꝫ errorē mlr̃ totiēs effic̄ ⁊ ligata sepe artie pulsū qescē fac̄ ⁊ ipam eleuat ⁊ pōit ipā supp̄mā ⁊ existiat̃ ꝙ sit vēa ⁊ phlomat̃. ¶ Nūqꝫ q̄zlꝫ ligauis venā ⁊ ex ligata sr̃ eā ꝑuenerit qd̓ sit sile lēti aut ciceri fac ī ipa qd̓ ī basilica dixim⁹. ¶ In basilica quoqꝫ phlomāda q̄ztoplus ad brachiū d̓scēderit erit sani⁹ Phlom⁹ p̄terea ī venā ꝓcedē dꝫ ad diūsitatē ptis arterie. In basilica quoqꝫ ñ solū ꝯtigit errō ex pte artie: sꝫ ēt muscul⁹ sb̄ ea ē ⁊ ner u⁹ pp quos ēt ꝑuēit error: h⁹ qdē iā tibi dixim⁹. ¶ Signū vō erroris ī basilica ⁊ ꝙ arteria iā sit pcussa ē ꝙ sāguis egredit̃ sbtil' ruffus q a saliēdo manat ⁊ lenificat̃ cū eo tact⁹ ⁊ ipa fit iferior: tc̄ g⁹ succurre ei ⁊ ī vulneris orificio paꝝ d̓ pilis leporis pōe cū pauco pulueris turis ⁊ sanguis draconis ⁊ aloes ⁊ myrrhe ⁊ pauco alcolcotar ⁊ alzegi ⁊ sr̃ ipaꝫ ex aq̄ fra q̄ztum potis rora ⁊ sr̃ locū ipꝫ phlomatū ligataꝫ appone tenacē. ¶ Qd̓ si se tenuerit vsqꝫ ad tres dies ñ soluas ⁊ p⁹ ēt tres dies q̄ztoplus potis tibi cauē dēs ⁊ loco empl'ꝫ ex stipticis sr̃ ponē. ¶ Multi p̄terea hoīuꝫ arteriā illā icidūt penit⁹ vt ipa ꝯhat̃ ⁊ caro desup eam coopiat ⁊ teneat. ¶ Ampli⁹ pleriqꝫ hoīuꝫ pp sāguis exitū moriūt̃. Et qdā eoꝝ sūt q moriūt̃ pp fortitudinē doloris ligate quā voluert pp fortitudinē ꝓhibitōis flux⁹ sāguis arterie dōec mbꝝ fcm̄ ē sꝫ viā mortis. Et scias ꝙ cursus sāguis qñꝫ ꝑuēit ēt ex venis.

Propterea scire dēs ꝙ sanguis q plm d̓ cephalica eūat̃ ē q ex collo ⁊ eo qd̓ ē paꝝ s̄ ipm ⁊ paꝝ sub ipo egredit̃ terminū ptis epatis ñ ptrāsit ⁊ hypocōdriorū ⁊ iferiora ñ talr̃ mūdificat vt ide sit cura. ¶ Negre vō iudiciū iter cephalicā ⁊ basilicā ē mediū. Et basilica qdē eūat qd̓ ē a pte sumis ⁊ ventris iferi⁹. Funis vō brachii silis ē cephalice. De sceilꝫ vō dicūt ꝙ q̄ dextra ē dolorib⁹ epatis ꝯfert: ⁊ q̄ sinistra doloribus splenis ⁊ ꝙ sāguis fluē dimittat dōec p se strigat̃.

Man⁹ quoqꝫ illi⁹ q phlomat̃ ī calaꝫ aq̄ꝫ ē ponēda ne sāguis cito restrigat̃ ⁊ vt facile egrediat̃ si ei⁹ egressio d̓bil' fuit sic̄ ē ī plurib⁹ eoꝝ q ex sceilꝫ minuūt̃. Et sceilꝫ qdē phlomia melior ē ea q̄ fit ī lōgitudīe. ¶ Ascellaris āt iudiciū ē sic̄ iudiciū basilice. ¶ Artia vō man⁹ q̄ phlomat̃ ē arteria q̄ iter pollicē exit ⁊ idicē: ⁊ ei⁹ qd̓ iuuamtū ī ātiqs dolōib⁹ epatis ⁊ diaphragmatis ē mirabile. Et Gal. qdē iā vidit h⁰ ī sōnis: pcipiebat. n. hoī hāc facē phlomiā cā doloris quē ī epe hēbat q eā fec̄ ⁊ san⁹ effect⁹ ē. ¶ Pleruūqꝫ ēt phlomat̃ alia arteria q̄ ad iteriorē ptē palme d̓cliuior hac exit c⁹ iuuamtū ē ꝓpiquū iuuamto isti⁹. Qui āt venā man⁹ phlomare voluit ⁊ ñ potuit ñ erret ī ligādo eā fortit̃ cū ī volutōe ⁊ iteratōe facien⁰ sꝫ vna die aut duo b⁹ dittat. Verūtñ si pcussionē iterare necr̄iū fuit a p̄ᵃ pcussiōe se rēoueat ⁊ ñ ab ea d̓scēdat. ¶ Ligata vō p̄terea fortis ap̄a affert ⁊ ifratio pāni ⁊ ipi⁹ huectatio ex aq̄ ros. aut aq̄ ifrata ē bōa ⁊ ꝯueniēs. ¶ Op⁹ ēt ne ligata cutē d̓ suo loco añ phlomiā aut p⁹ eā rēoueat. Et corpib⁹ qdeꝫ macris ligate fortitudo ē cā eūandi vēas ⁊ rtinēdi sāguinē ex eis. In crassis āt corpib⁹ pp laxitudinē vene ñ apparēt nisi ꝯstrigāt̃. ¶ Minutoꝝ p̄terea sūt qdā q igeniāt̃ q̄lr dolō regat̃ stupefacien⁰ manū ꝯstrictōe brachii ⁊ dimissiōe hore vni⁹. ¶ Et sr̃ qdā q phlomū oleo iūgūt: sꝫ h⁰ totū sic̄ iā dixim⁹ dolorē lenit ⁊ ꝯsolidatōeꝫ retardat. Et si vene qdē q̄s ī māu noīauim⁹ ñ appuerit sꝫ appuerint ipaꝝ rami p̄mat̃ man⁹ digito ꝓtrahēdo iferius. Et si sāguis cito ad seipꝫ reūsus fuit qū digit⁹ rēouet̃ ⁊ itumuit phlomet̃ ⁊ si ñ miuat̃. Nūqꝫ lauādi affluit volūtas cutis trahat̃: iō vt pcussio coopiat̃ ⁊ fiat ablutio: deiñ ipa ad suū sitū reducat̃. ¶ Pānus quoqꝫ eminētiā hñs rectificet̃ q ē melior qū pilā hꝫ ⁊ d̓sup liget̃. ¶ Qū āt ī orificio pcussiōis adeps egredit̃ mollr̃ iterius reducēda erit ⁊ ñ erit icidēᵃ. Et ī hoꝝ qdē fatiōe ñ ē fiducia hñda sin̄ pcussiōe: ⁊ h⁰ qdē ī fine capl'i vehemt̃ ꝑscrutabimur: nā sermo iste accñtalr̃ h igressus ē.

Ampli⁹ scire dēs ꝙ sāguis retētio ⁊ pcussiōis ligatō rminatā hñt horā: lꝫ sit diūsa: nā qdā sūt q tolerare pñt: ēt si febricitātes eēnt vt qnqꝫ aut sex sāguis libre auferāt̃. ¶ Sūt ⁊ alii q ñ pñt tolerare ipis ēt sanis vt vna sāguis libra auferat̃: verūtñ tres ī h⁰ ꝯsideran̄ sr̃ dispōes: q̄ꝝ vna ē lenitas corpis ⁊ ipi⁹ laxitas: ⁊ alia ē color sāguis: nā ī h⁰ ēt mltotiēs accīt error: qm̄ in p̄n⁰ sui egredit̃ sbtil' ⁊ alb⁹: qr̄ qū repl'onis ibi affuerit significatō ⁊ oportuit te phlomiā facē ñ decipiaris pp h⁰. nā calor sāguis ī eis q repl'onis signa hñt pmiscet̃ qñꝫ: sꝫ tñ ide ñ ē curañ. ¶ In eis quoqꝫ qui ap̄ata hñt color sāguis errorē fac̄: qm̄ apa sāguieꝫ ad seipꝫ trahit. Et rtia ē pulsus a q⁰ recedē ñ dēs. Qū g⁰ ptrāsierit pulchritudo coloris aut mutabit̃ colō sāguis: aut mutabit̃ pulsus ⁊ ꝓp̄e ad d̓bilitatē retie. Et silr̃ si aduenerit oscitatōis accñs aut alicū aut singult⁹ aut nausee: aut si cito mutabit̃ color aut pulchritu⁰ initē pulsui. ¶ Qui vō magis p̄pati sr̃ ad h⁰ vt syncopis eis velocit̃ accidat sr̃ illi q calaꝝ exñt ꝯplonum macri laxa hñtes corᵃ: ⁊ q sūt p̄pati ad h⁰ vt istō eis euēiat tarde sr̃ corᵃ hñtes ꝑpata ⁊ carnes duras. Oꝫ p̄tea vt minutor phlomos hēat mltos quoꝝ qdaꝫ sint pilū hñtes ⁊ qdā pilo carētes. ¶ Et pilū qdē hñtes sr̃ ꝯueniētiores vēis labētib⁹ sic̄ guidem. Et hēat glomerē ex cuculo aut serico. Est istrꝫ vomitiuū ex ligno aut pēna ⁊ vt secū teneat pilos leporis ⁊ medicamtū ex aloe ⁊ ture ⁊ folliculū muschi ⁊ diāuschate ⁊ trociscos d̓ muscho. Iō vt si syncopis accidēit q̄ ē vna ex reb⁹ q̄ ex miutōe tiet̃: ⁊ fortasse hñs hoc ñ vomuerit succurat ⁊ glomereꝫ ī os ei⁹ mittat ⁊ ipm cū istro vomē faciat ⁊ folliculuꝫ ei ad olfacieñ. tribuat ⁊ faciat ipꝫ traūcē aliqd ex el'ario diamuschato ⁊ ex trociscis ei⁹ ppea vt ei⁹ vt⁹ viuificet̃. Et si accidat vt ex artia sāguis egrediat̃ succurrat ⁊ rpleat vuln⁹ pil' leporis ⁊ cū medicāine ex aloe ipos rtieat. syncopis vō raro accīt sāguie egrediēte: imo sꝫ plm ñ accīt nisi p⁰ retētōeꝫ nisi srflu⁹ fuit sāguis exit⁹ lꝫ ī febrib⁹ synochis ñ curem⁹ si vsqꝫ ad syncopi ꝑuēiat ⁊ in p̄n⁰ apoplexie ⁊ ī sināciis ⁊ ī magnis ap̄atib⁹ pnitiosis ⁊ fortib⁹ dolorib⁹: h⁰ tñ facē ñ dēm⁹ nisi qū vt⁹ fuit fortis.

Et iā qdē accīt nob vt ī vēis man⁹ sermoneꝫ āplificarem⁹ sꝫ alioꝝ sniās ⁊ obliuiscēmur vēis pedis ⁊ aliis vēis: nos g⁰ ī eis sermonē nr̄ꝫ ꝯtinuare oꝫ. Dicem⁹ g⁰ ꝙ ex venis pedis ē sciatica q̄ phlomat̃ a pte siluri alcabi aut sb̄ eo aut s̄ ipꝫ. Et ligat̃ illō qd̓ ē s̄ ipꝫ a sūmitate coxe vsqꝫ ad cabi ⁊ iuoluit̃ fascia fortit̃ aut ī stita. Et meli⁹ qdē ē vt añ balneet̃ ī aq̄ cala ⁊ vt ipa ī lōgitudīe phlomet̃. Qd̓ si ipa fuerit occulta aliquis suoꝝ ramoꝝ phlebotomet̃ qui inter minimū ⁊ fm̄ digitum ab eo exit. ¶ Et iuuamētū qdē ī phlomia sciatice ē magnuꝫ ī dolore scie: ⁊ silr̃ in podagra ⁊ in varice ⁊ in elephātia sꝫ sciatice fatio est difficilis.

Et ex eis ē saphena q̄ ē sr̃ ptē domesticā alcabi ⁊ est māifestior sciatica: ⁊ ipa qdē phlebotomat̃ ppea vt eūet̃ sāguis ex m̄bris q̄ sr̃ sb̄ epate ⁊ vt sāguis a ptib⁹ srioīb⁹ ad iferiores d̓clinet̃ qr̄ m̄strua vehemt̃ ꝓuo

cat ⁊ hemorroidarum orificia apit. Et rõ qdẽ fac̃ oportere vt sciatica ⁊ saphena silr̃ existãt iuuamẽti: sȝ experimẽtũ fac̃ vt opatio sciatice plin ꝯueniat dolori scie sic̃ si h° eẽt debitũ. ¶ Et saphene qdẽ phlĩomia melior ẽ q̃ fit trãsuerse latitudini attinẽs. ¶ Et ex eis ẽ vena curuatẽ q̃ phlomat̃ sb genu poplitis q̃ tñ effic̃ q̃ntũ ⁊ saphena sȝ ẽ fortior saphena ĩ ꝓuocatõe mĩstruorum ⁊ ĩ dolorib' ani ⁊ hemorroidib'. ¶ Et ex eis ẽ vena q̃ ẽ p' alaurechob q̃ ẽ q̃si ram' saphene ⁊ opat̃ q̃ntũ ipsa. ¶ Et ad sũmũ qdẽ venarum pedis phlĩomia ꝯfert egritudib' q̃ fiũt ex mẽsis ad caput ꝯclinãtib' ⁊ egritudib' melie. Et ipa qdem magis debilitat ṽtutẽ q̃ȝ phlĩomia venarum man'. ¶ In venis ãt q̃ phlomãt̃ ⁊ sũt ĩ pte capitis excepta guidẽ meli' ẽ vt trãsuerse phlomẽt: ⁊ earum qdẽ q̃dã sũt q̃ sũt vene: ⁊ q̃dam q̃ sũt arterie. ¶ Vene g° sũt sic̃ vena frõtis q̃ iẽt duo exit sr̃cilia ¶ Et ipi' qdẽ phlĩomia ꝯfert g̃uitati capitis ⁊ ꝓpe illi q̃ ẽ ĩ posteriore pte capitis ⁊ g̃uitati oculorum ⁊ stupori ⁊ dolori capitis ꝑseuerãti ãtiq°. ¶ Et vena q̃ sup caput phlomat̃ pp emigneam ⁊ vlcera capitis: et due vene tpoꝝ q̃ flexuose icedũt: ⁊ due vene q̃ sũt ĩ ãgul' ocloꝝ lachrymalib': ⁊ hȝ plȝ ñ appẽt nisi p ꝯstrictõez suffocãtẽ. Et ĩ ipis qdẽ phlĩm' ñ ẽ ꝓfũdãd' qa fortasse fiet fistule ex ꝑcussiõe ossis ⁊ ex eis ñ egredit̃ sãguis nisi pauc'. ¶ Iuuamẽtũ ṽo phlĩomie ipaꝝ duaꝝ exit ĩ dolore capitis ⁊ ĩ dolore emigraneo ⁊ ophthalmia ãtiq̃ lachrymis ⁊ pãno ⁊ scabiei palpebraꝝ ⁊ eaꝝ bothor ⁊ nictilopis. ¶ Et tres vene ꝑue q̃ꝝ loc' ẽ p' illũ vbi ẽ extremitas auris tãgit qũ ꝑuenit ad capillos. Et vna qdẽ haꝝ triũ ẽ magis mãifesta q̃ phlomat̃ ĩ p̃n° aq̃ ⁊ qũ caput stõi recipit fumũ. Et pp h° ꝯferũt vlcẽib' auriũ ⁊ colli ⁊ posterioꝝ capitis. Et Gal. qd̃ negat qd̃ qdã dicũt q̃ due vene q̃ sũt p' aures phlomãt̃ vt q filios gignũt ipos ñ gignãt. Et ex vẽis istis sũt guidẽ q̃ sũt due ⁊ minuũt̃ ĩ p̃n° lepre ⁊ fortis sq̃nãtie ⁊ coãgustatõe ãhelit' ⁊ asmate acuto ⁊ raucedie vocis. Et ĩ hñte apa ĩ pulmõe ⁊ disnia q̃ ẽ ex mlto sanguie calo ⁊ egritudib' splenis ⁊ lateꝝ. Et oȝ vt dixi m' añ vt phlomo pilũ hñte minuãt̃. ¶ Mod' ṽo ligãdi eas ẽ q̃ oȝ trahẽ caput ad ꝯ̃riũ ptis phlomie vt vẽa extẽdẽdo fiat sic̃ corda: ⁊ ꝯsideret̃ q̃ ps sit magis ꝯclinãs ⁊ fiat phlĩomia ex ꝯ̃rio ptis illi'. ¶ Oȝ p̃tea vt ei' phlĩomia fiat ĩ latitudie ⁊ ñ ĩ lõgitudie ⁊ sic̃ fit ĩ saphena ⁊ sciatica. Et cũ h° toto oȝ vt ipi' phlĩomia cadat ĩ lõgitudie. ¶ Et ex eis ẽ vẽa q̃ ẽ ĩ lepore cui' phlĩomie loc' ẽ ipi' extremitas q̃ digito p̃ssa ĩ duo ptitur: vbi qdẽ fit phlĩomia: sȝ sãguis q ide egredit̃ ẽ pauc'. Et ipi' qdẽ phlĩomia ꝯfert calibs ⁊ r̃batõi oclorũ ⁊ hemõroidib' ⁊ bothor q̃ ĩ narib' nascũt̃ ⁊ pruritui q fit ĩ eis: verũtñ plerũq̧ accit ex eo coloris rubedo ꝑseuerãs q̃ silat̃ sabas ⁊ cõrũpit faciẽ: ⁊ ẽ ipi' ipedimẽtũ mai' suo iuuamẽto. ¶ Et vene qd̃ q̃ sũt sb asese a pte nocre q̃ꝝ phlĩomia ꝯfert egritudini ocloꝝ ãtiq̃ q̃ est ex sãguie sbtili ⁊ ãtiq̃s capitis dolorib'. ¶ Et ex eis sũt vene q̃ sũt ĩ labiis ⁊ sũt q̃ttuor ⁊ sr̃ vnũq̃dq̧ eoꝝ exit par q̃ ꝯferunt vlcerib' oris ⁊ alcola ⁊ dolorib' gingiuaꝝ ⁊ eaꝝ apatib' ⁊ ipaꝝ laxitati ⁊ vlcerib' ⁊ fistulis ⁊ fixuris q̃ sũt ĩ eis. ¶ Et ex eis ẽ vẽa q̃ ẽ sub ligua sr̃ occlũ mẽti q̃ minuit̃ ĩ sq̃nãcũs ⁊ apatib' duaꝝ amigdalaꝝ. ¶ Et ex eis sũt vene q̃ sũt sb ligua ⁊ exñtes sup ipaȝ liguã ⁊ minuũt̃ pp ligue g̃uitatẽ q̃ ẽ ex sãguine: q̃ qdẽ ĩ lõgitudie sũt minuẽde: qa sanguinẽ ꝯstrigẽ q fluxit ex phlĩomia ĩ latitudie fcã ẽ difficile. ¶ Et ex eis ẽ vẽa alãsuta q̃ iẽt mẽtũ ⁊ labiũ ẽ iferi' q̃ phlomat̃ pp oris fetorẽ. ¶ Et ex eis ẽ vẽa furcule q̃ phlomat̃ ĩ medicatõib' oris stõi. ¶ Ex artiis ṽo q̃ sũt ĩ capite ẽ artia tpis q̃ qñ phlomat̃ ⁊ qñ icidit̃ ⁊ qñ exhit̃ ⁊ qñ adurit̃. Et h° fit ꝓpea vt acuti rheumatismi ⁊ sbtiles ꝯstrigãt̃ q ad oclos ꝯscẽdũt ⁊ pp ãplificatiõis p̃ncipiũ. ¶ Et due artie q̃ sũt p' aures q̃ phlomãt̃ pp spẽs ophthalmie ⁊ p̃ncipiũ aq̃ ⁊ pãnũ ⁊ nictilopas ⁊ ãtiquũ dolorẽ capitis. In eaꝝ tñ phlĩomia sp exitior ⁊ cũ h° tardat̃ ꝯsolidatio. Gal. quoq̧ dixit q̃ cuidã ĩ gula vlnerati arteriã ꝑcussio parũp tetigit ex q̃ magna sãguis ꝑs manauit: sȝ Galien' ei sbuẽit cũ medicamẽto turis ⁊ aloes ⁊ sãguis draconis ⁊ myrrhe ⁊ restrict' fuit sãguis ⁊ dolor ãtiqus quẽ ĩ ex̃iore pte coxe posteri' ꝯsueuiat hr̃e recessit. ¶ Et ex venis q̃ ĩ corp' phlomãt̃ sũt due vene sr̃ vẽtrẽ q̃ꝝ vna sr̃ epar ꝯsistit ⁊ alr̃a sr̃ splenẽ ẽ posita. Et phlomat̃ dextra ĩ hydropisi ⁊ sinistra ĩ egritudib' splenis. ¶ Scito p̃tea q̃ phlĩomia duas hȝ horas: horã electã ⁊ horã necriaȝ: hora ṽo electa ẽ ei' q̃ ẽ ĩ lumine diei ⁊ p' digõis cõplemẽtũ ⁊ sr̃fluitatũ expulsionẽ: ⁊ hora necria ẽ hõa q̃ fieri oȝ ⁊ q̃ tardari ñ p̃t ⁊ ĩ q̃ res ꝓhibitoria ñ attẽdit̃. ¶ Scias ẽt q̃ phlĩom' obtusus ẽ mag' ipedimẽto: qm̃ errat ⁊ ñ ꝯseq̃t̃. s. qd̃ dȝ ⁊ apare fac̃ ⁊ dolere. Qũ g° phlĩomo opabis ñ mãu p̃mẽdo ipellas: sȝ suauit̃ blãdiẽdo ⁊ ẽt furti agas vt phlĩomi extremitas ad ĩtiora vene ꝑueniat: qm̃ si illð durit̃ feceris sepe capphlĩomi it' in vẽa occlta rũpet̃ fracta ⁊ fac̃ vt vena refugiat ⁊ ñ vulnerabit venã. Et si ꝑfidiose ĩstetis vt cũ eo phlĩomes augmẽtabis malitiã q̃pp expiri dẽs q̃lr phlĩom' igrediat̃ cutẽ añq̧ cuȝ eo phlĩomes: ⁊ qũ ꝑcussionẽ secũdare volũis si tibi necriũ fuit. ¶ Tibi p̃terea cauẽ dẽs ne venã ipleas ⁊ sãguinẽ iftes: qm̃ tẽlapsus ⁊ rẽotio min' erũt. Qũq̧ vẽa tibi r̃bellauit vl' occltauit ⁊ ipi' r̃plĩo sõ ligata ñ appuerit solue ipaȝ ⁊ mltotiẽs liga ⁊ iũge eã ⁊ ꝯp̃mẽdo ꝯscẽde ⁊ ascende dõec eã mãifestare ⁊ appere facias. Et h° qdẽ expieris cũ duob' digitis vnũquẽq̧ locoꝝ tãgẽs ĩ q̃b' scis venã extẽdi: ⁊ qñ tãges vtrisq̧ ⁊ qñ vno ipoꝝ ⁊ cũ alr̃o facies sãguinẽ icedẽ donec alr̃o cadẽte ipi' sẽtias sanguis accessionẽ qũ ad ipȝ ꝑducit̃ sanguis ⁊ ei' recessiõez qũ dimittit̃. Et scio q̃ caput phlĩomi hȝ spatiũ ĩ q° penetrat qd̃ tñ ñ ẽ lõgũ ne ad artiã aut neruũ penetret. Et ipȝ qdẽ plin ipellẽ dẽs qũ vena fuit magis sbtil'. ¶ Oȝ ãt vt phlĩomi apph̃ẽsio fiet pollice ⁊ ipudico ⁊ dimittat̃ idex ad palpãdũ ⁊ vt in medio ferri fiat apph̃ẽsio pollice ⁊ ñ apph̃ẽdat̃ supi': qm̃ ñ bñ tenebit̃ imo erit vacillãs. Qũq̧ vẽa remouẽdo se ad ptẽ vnã mutabit̃ oppones ei ligatã ⁊ strictaȝ eꝯ̃rio ptis illi': ⁊ qũ remouẽdo se ad duas ptes eq̃lr mutabit̃ ñ dẽbis eã ĩ lõgitudie phlomar̃. Et scito q̃ oȝ vt strictio ⁊ ꝯp̃ssio sint s̃ȝ q̃ntitatẽ dispõis cutis ĩ duritie sui ⁊ grossitie ⁊ ĩ mltitudie carnis ⁊ abũdãtia. Et oȝ vt ẽt ligata sit ꝓpiq̃. Qũq̧ ligata venã occltauerit fac signũ sr̃ eã ⁊ caue tibi ne a signi recritudine remoueat̃ qũ ligataȝ facies ⁊ cũ h° toto ipelle phlĩomũ. Qũ ãt vene ꝯclinatõ ⁊ ipi' eleuatõ tibi rebelles extiterũt finde locum q ẽ sr̃ eã ĩ corpib' macris ꝓpe ⁊ cũ vncino opare. Casus p̃tea ligatõis ⁊ ꝯstrictõis ĩ iũcta ꝓhibet venaꝝ ipletõez. Qũq̧ volũis lauare digito tuo tẽde cutẽ vt a rectitudie rẽoueat̃ foramis deiñ laua ⁊ exicca ⁊ põe pãnũ eminẽtiã hñtẽ ⁊ dimitte cutẽ vt ad locũ suũ redeat. ¶ Et scito q̃ q mltũ sudat cã replõnis ẽ phlĩomia idigẽs. Et mltotiẽs ẽt hñti febrẽ ⁊ hñti dolorẽ capitis q ex ꝯsilio phlĩomia eẽt medicãd' supuẽit flux' vẽtris nãlr q phlĩomiã excusat.

¶ Ca. xxi. de ventosis.

Entose cutis ptē magis mūdificāt q̄ꝫ phl'o
mia ⁊ pl' extrahūt sāguinē sb̄tilē q̄ꝫ grossuꝫ
¶ Et ipaꝝ q̄dē iuuamētū i corpib' ꝯpositis grossis ⁊
crassis grossū hn̄tib' sāguinē ⁊ puū: qm̄ ex istis n̄ ex
trahūt sāguinē:nꝫ extrahūt sic oꝫ:imo q ex eo vehe
mēt ē sb̄til' ⁊ cū difficultate:⁊ i mēb' vētoso d̄bilitatē
efficiūt. Quidā āt p̄cipiūt vt vētosi i p̄n° mēsis n̄ appo
nāt:qm̄ hūores nōdū āmoti fuerīt nꝫ ebullierīt: nꝫ i fi
ne mēsis: qm̄ hūores tc̄ sr̄ minuti:sꝫ i medio mēsis qū
hūores sr̄ ebulliētes ⁊ i sui augmēto lumīs i cor° lune
augmētū seq̄ntes:⁊ augmētat cerebꝝ i craneis ⁊ aq̄ in
fluib' accessionē ⁊ r̄cessionē hn̄tib'. ¶ Ex suis v̄o ho
ris i die melior ē hora s̄a ⁊ 3ª:⁊ oꝫ q̄dē vt a vētosis si
bi q̄libet caueat p' balneū nisi c' sāguis fuīt grossus:
qm̄ ip̄e se p̄us balneari oꝫ ⁊ vna hora maiori ⁊ p' ea
vētosas apponē. ¶ Plimi āt hoīuꝫ abhorrēt vēto
sas i an̄riorib' capitis apponē ⁊ repiūt i h° sēsū ⁊ itel
lectū ipediri. ¶ Et vētose q̄dē sr̄ nocrā q ē i collo po
site nigre vicarie exn̄t ⁊ ꝯferūt supciliorꝝ ḡuitati ⁊ al
leuiat palpebras ⁊ ꝯfert scabiei oculorꝝ ⁊ fetori oris
Et sr̄ alcheel vicē tenēt basilice ⁊ ꝯferūt dolorib' hu
merorꝝ ⁊ gule. Et sr̄ alchada posteri' sunt vicarie ce
phalice ⁊ ꝯfert trēori capitis ⁊ mēbris q sr̄ i capite sic̄
facies ⁊ dētes ⁊ mole ⁊ aures ⁊ ocli ⁊ gula ⁊ nasus
¶ Vētose āt q nocre supponūt obliuionē hereditar
faciūt veracit sic̄ q̄dā dixerīt:qm̄ posterior ps capitis
ē loc' ꝯseruatōis quē vētose d̄bilitāt. ¶ Alchcelie v̄o
d̄bilitāt os stōi. Et pp alchadā q̄dē q̄n̄ꝫ accit capitis
tremor parūp ita q mutem' nos a nocra ⁊ ab alche
el parūp ascendam' nisi qū fiūnt nec̄rie pp fluxū san
guis ex tussi:qm̄ tc̄ cū eis ē d̄scēden̄. ⁊ n̄ ascēden̄. Et
he q̄dē vētose q alcheel sr̄ponūt ⁊ iter duas spatulas
ꝯferūt egritudib' sāguineis ⁊ spasmo sāguineo ⁊ as
mati sāguineo:sꝫ stōm d̄bilitāt ⁊ cordis tremorē ge
nerāt. ¶ Et vētose q̄dē q cruribꝰ sr̄ponūt sūt minutōi
ꝓpiq ⁊ mūdificāt sangēꝫ ⁊ ꝓuocāt mēstrua. Et ei q̄dē
q ex mlierib' alba exit ⁊ laxa sāguinē hn̄s sb̄tilē ven
tose i crurib' posite sūt meliores q̄ꝫ phlōmia q fit in
saphena. Quidaꝫ p̄terea dixerīt q vētose sr̄ occiput
posite ⁊ sūmitatē capitis ꝯferūt amētie ⁊ scotomie ⁊
tardāt canos queādmōꝫ dixerīt. ¶ In h° ꝯsideratō
ē hn̄da:nā istd̄ i hīs opāt corpib' ⁊ n̄ i aliis:qm̄ plimis
corporꝝ festiare faciūt canos ⁊ ipediūt itellectū ⁊ cō
ferūt egritudib' oculi:⁊ h̄ q̄deꝫ ē maior earꝝ vtilitas:
qm̄ ꝯfert eorꝝ scabiei ⁊ bothor ⁊ almuseragi ⁊ egres
siōi vuee:sꝫ itellectuꝫ ipediūt ⁊ faciūt hereditare stu
piditatē ⁊ obliuionē ⁊ malitiā cogitationū ⁊ egritu
dies pmanētes ⁊ nocēt aq̄ꝫ i oclo hn̄tib':sꝫ fortasse
si hora se pn̄tauīt q illd̄ fieri oꝫ n̄ ipediūt. ¶ Vētose āt
sb̄ mēto posite ꝓsūt dētib' repletis ⁊ facici ⁊ gutt̄i ⁊
mūdāt caput ⁊ mādibulas. Et vētose renib' sr̄posite
ꝯfert apātib' coxarꝝ ⁊ earꝝ scabiei ⁊ bothor ⁊ poda
gre ⁊ hemorroidib' ⁊ elephātie ⁊ vētositatib' vesice
⁊ mr̄icis ⁊ pruritui dorsi. Qūq̄ꝫ vētose iste fiūnt cuꝫ
igne siue sint cū scalpelatōe siue absq̄ꝫ ea iuuabūt ēt
i h°:sꝫ ille q̄dē q sūt cū scalpelatōe sūt fortiores p̄ter
q̄ꝫ i vētositate. Nā q sin̄ scalpelatōe sūt i remouēdo
vētositates fr̄as ⁊ vt radicit' euellāt h̄ ⁊ vbiq̄ꝫ sūt for
tiores. Vētose p̄terea i an̄riori pte coxarꝝ testiculorꝝ
apātib' ꝯfert ⁊ vulnerib' coxarꝝ ⁊ cruriū. ¶ Et vētose
posteriori pte coxarꝝ sr̄posite ꝓsūt apātib' ⁊ exitis q
i natib' fiūt. ¶ Et vētose posite sb̄ poplite ꝯfert pulsa
tōi poplitis q ex calis gnāt hūorib' ⁊ exitis malis ⁊
vlcerib' putridis i crure ⁊ pede. ¶ Et vētose sr̄ duas
alcabi ꝯfert ꝓhibitōi mēstruorꝝ ⁊ sciatice ⁊ podagre

¶ Vētose āt sin̄ scarificatōe q̄n̄ꝫ ponūt ppea vt mā a
pte sui mot' trahat sic̄ qū māmill' sr̄ponūt iō vt cur
sus sāguis mēstrui retieat. Et q̄n̄ꝫ q̄rūt vt apā ꝓfūdū
ad exteriora trahat:iō vt medicamētū ad ipꝫ pueīat.
Et q̄n̄ꝫ reqrūt ppea vt apā ad aliō mutet mēbꝝ qd̄
ignobili' i vicitate exit. Et q̄n̄ꝫ reqrūt ppea vt mēbꝝ
calefiat ⁊ sāguis ad ipꝫ trahat ⁊ ip̄ius r̄soluāt vētosi
tates. Et q̄n̄ꝫ reqrūt ppea vt mēbꝝ ad suū nālē locū
r̄ducat a q° remotū fuit sic̄ fit i rupt̄a iguis. ⁊ q̄n̄ꝫ r̄q
rūt iō vt dolō sedet sic̄ qū sr̄ponūt ūbilico i dolor co
lice vehemīt cogēte ⁊ i vētositatib' vēts ⁊ i dolōib' mr̄i
cis q accn̄t apd motū mēstruorꝝ ⁊ ꝓp̄e i adolescētib'.
⁊ sr̄ laxitatē ptis exterioris coxe sic̄ fit i sciatica:⁊ qū
timet ossis exit' a iūct̄a:⁊ iter duas anchas ꝓsūt dua
b' anchis ⁊ duab' ptib' iīiorib' coxarꝝ ⁊ hemorroidi
b' ⁊ hn̄ti rupturā iguis ⁊ podagricis. ¶ Vētose q°
q̄ꝫ sup nates posite a toto corpore trahūt vt a capite
⁊ ꝯferūt itestis ⁊ mēstruorꝝ sanāt corruptōeꝫ ⁊ alleui
at p eas corp'. ¶ Et dicem' q̄dē q i vētosis cū scari
ficatōe tria exn̄t iuuamēta. Primū eorꝝ ē eūonis ex
ipo mēbro:⁊ s̄ꝫ ē repositōis sb̄e sp̄s ne eūonē hūoris
q educit seq̄ndo euet:⁊ t̄tiuꝫ ē qm̄ n̄ curat vt ex p̄nci
palib' mēbris fiat eūo. ¶ Scarificatio v̄o ē ꝓfūda vt
ex ꝓfūdo trahat. ¶ Loc' p̄t̄ca vbi vētosa adhēt q̄n̄ꝫ
apāt ⁊ fit difficile ad ipaꝫ rēouēdā. Pān' g° aut spō
gia i aq̄ tepida ifusa q calitati attineat sumat ⁊ cū ea
i circuitu fiat embroca. Et h° q̄dē freq̄nt ꝯtigit qū sr̄
māmillarꝝ ptes vētosas ponim' vt sāguis mēstruorū
flux' ⁊ ex narib' arceat:q̄ꝫobrē sr̄ ipas māmillas eas
ponē n̄ dēm'. Qūq̄ꝫ loc' vētose iunget ꝓpe ipam su
spēde ⁊ n̄ tardes sꝫ ad scarifican̄. festina. Sitq̄ꝫ pª po
sitio leuis ⁊ cito rēoueat ipa:deīn s̄ꝫ ordinem tardet
ipi' rēotio ⁊ tolerātia. Et oꝫ q̄dē vt vētosat' p' vnam
horā cibet. ¶ Infās p̄t̄ea i 3° āno vētoset ⁊ p' trāsactis
duob' ānis:qm̄ ꝓpius n̄ oꝫ vētosari qū ē vn' āni. In
vētosis quoq̄ꝫ fit securitas ne mē ad iferiora d̄scēdāt
Et choleric' q̄dē vētosat' p' vētosas comedē oꝫ ḡna
malign̄ati ⁊ iporꝝ succū ⁊ succū scariolarꝝ cū zucca
ro:aut lactucas cū aceto. ¶ Ca. xxii. d̄ sāguisugis.

Ndi dixerīt q i q̄rūdā sanguisugarꝝ nā exit
vētositas:ab eis igr̄ cauen̄. ē q sr̄ ex gnē ma
gna hn̄tiū capita ⁊ q̄rꝝ colores sr̄ ātimonia
les ⁊ nigre:aut q̄rꝝ color ē viridis:aut q sr̄ lāugineꝫ
hn̄tes ⁊ siles mezameiꝫ: ⁊ sr̄ q̄s exn̄t fila coloris azu
li:⁊ q̄rꝝ color silat madion. ¶ In oib'. n. istis exit vē
tositas ⁊ ꝓueniūt ex eis apāta ⁊ sincopis ⁊ sāguis flu
x' ⁊ febris ⁊ laxitas ⁊ vlcera mala. Eas quoq̄ꝫ n̄ acci
pias ex aq̄s mal' in q̄b' lim' aluei ē niger ⁊ cenosus ⁊
mot' stati r̄bat aq̄ꝫ ⁊ fetet:sꝫ illas elige q i aq̄s colligūt
cochalib' tolubiatu ⁊ i q̄b' morāt rane. Nꝫ attēdas
illd̄ qd̄ q̄daꝫ dicūt q si sint i aq̄s vbi morāt rane sūt
male. Sitq̄ꝫ earꝝ colō silis rei sr̄ quā exit viriditas ⁊
tēdāt sr̄ eas fila duo colorē arsenici hn̄tia. Et ruffe ro
tūde q sr̄ coloris epatis. Et ille q silant pue locuste ⁊
q caude muris siles exn̄t ⁊ miute pua hn̄tes capita:
oēs iste eligēde sr̄. Et nullas magis eligas q̄ꝫ hn̄tes vē
tres rubeos ⁊ dōsū viride:⁊ p̄cipue si ex aq̄s fiūnt cur
rētib'. Extractō p̄t̄ea sāguis a sāguisugis fcā ꝓfūdiō
ē exc̄tōe q fit cū vētosis. Et ip̄e q̄dē an̄q̄ꝫ ponāt q̄si p
vnā diē colligēde sr̄. Et ꝯstrictōe faciēdum ē vt euo
māt donec qd̄ i earꝝ exit vētrib' egrediat si h° fieri po
terit. Et ipis parꝝ sāguis agni aut alt̄i' rei ꝓiiciat vt
ide nutriāt an̄q̄ꝫ ponāt:deīn sumāt ⁊ earꝝ viscositas
⁊ sordities cū aliq° qd̄ sit vt spōgia mūdet. ¶ Locª
p̄t̄ea vbi sr̄ apponēde cū baurac lauet ⁊ fricatōe ru

bificet̄ postea q̄ȝ volūtas apponēdi ſāguiſugaſ affu
erit i aqȝ ꝓiciāt̄ dulcē ⁊ emūdēt̄ deiñ apponāt̄. ¶Ex
eo āt qð eas effic̄ volūtarias ad ſe ſuſpēdeñ. ē vt loc⁹
luto liniat̄ aut ſāguie. ¶Qñqȝ he fuīnt plene ⁊ eas ꝓ
iicē voluis pulueriza ſr̄ eaſ paꝝ ſalis aut cineris aut
baurac aut ſete ꝯbuſte aut lini aut ſpongie cōbuſte
aut lane ꝯbuſte ⁊ cadēt. Et meli⁹ qð ē vt p⁹ q̄ȝ cadūt
loc⁹ vētoſa ſugat̄ ⁊ ex ſāguie loci parūp accipiat̄ vt
morſure ipaꝝ malitia remoueat̄. Qð ſi ſāguis ñ cō
ſtriget̄ galle ꝯbuſte aut calx aut cinis aut tegl̄a ꝯbu
ſta ⁊ ſb̄tilr̄ pulueriȝata ſupponat̄ aut reliq̄ ab iſtiſ ex
eis q̄ ſāguinē ꝯſtrigūt. Et hec qdē oȝ vt ſint apð eū
ꝑpata q ſāguiſugas appōit qū ipe ſe ſuſpēdāt. ¶Ap
poſitō ꝑt̄ea ſāguiſugaꝝ ꝯfert egritudib⁹ ſubcutāeis
ſic̄ ſabaſ ⁊ alcuabe ⁊ eis ſilia.

¶Ca.xiii. ð retētōe eoꝝ q̄ euāt̄.

Ea q̄ euāt̄ retinēt̄ aut pp māe iclinatiōem
abſqȝ alia euōne: aut pp iclinatiōeȝ cū alia
euōne: aut ppea ꝙ ipamet euo iuuat̄: aut medicis in
frantib⁹: aut ſtipticis: aut viſcoſis: aut adurētib⁹: aut
ſtricta. ¶Et retētio qdē euōnis pp attractōeȝ ſiñ alia
euone ē ſic̄ appoſitio vētoſaꝝ ſr̄ māmillas fcā ad h°
vt ſāguis flux⁹ ex m̄rice ꝓhibeat̄. Sȝ meliō attractō
ē cū q̄ exit ſedatio doloris illi⁹ a quo trahit̄. Et ea q
dē q̄ fit pp attractōeȝ q̄ ē cū euōne ē ſic̄ phl̄omia ba
ſilice fcā pp hoc: aut retētio vomit⁹ fluxui vētris: aut
flux⁹ vētris vomitui: aut vtrorūqȝ retētio ꝓuocatōe
ſudoris. ¶Et euōnis qdē iuuam̄tū ē ſic̄ ſtōi ⁊ iteſti
noꝝ mūdificatō ab hūorib⁹ viſcoſis mal' labē facié
tib⁹ cū picra ⁊ ſic̄ ſtudiū qð adhibet̄ ad os ſtōi mun
dificañ. vōitu pp icīſionē māe vōit⁹ māſiue. ¶Et me
dicie qdē ifr̄antes liqde ꝯgelāt ⁊ orificia cōſtrigūt ⁊
coāguſtāt. ¶Et ſtiptice qdē medicie māȝ coarctāt
⁊ cānales ꝯſtrigūt ¶Et viſcoſe qdē medicie oppila
tōes i cānaliū orificiis efficiūt q̄ ſi fuīnt acute exicca
tiue pl⁹ opabūt̄ illð. ¶Et adurētes qdē cortices effici
unt vt ſr̄ cānalis orificiū maneāt ⁊ ipȝ claudāt ⁊ ꝯfir
mēt: ſȝ tñ eaꝝ ipedim̄tū timet̄. Et hoc ē qm̄ poſe ē vt
cortex rūpat̄ ⁊ eradicet̄ ⁊ āplificatio foramis augm̄
tet̄ ¶Et ex adurētib⁹ qdē ſt̄ qdā i qb⁹ exit ſtipticitas
ſic̄ atrim̄tū: ⁊ q̄dā i qb⁹ ñ: ſic̄ calx ñ extīcta. Et adurē
tes qdē ſtiptice ſūt nec̄rie vbi volūtas ē vt cortex ſit
fix⁹: ⁊ alie ſt nec̄rie vbi volūtas ē vt cortex cito cadat
Et ei⁹ qdē q̄ fit ſtricta alia ē cū clauſura foramiſ ⁊ co
artatōe ad h° vt ipi⁹ ptes i vnū ꝯducāt̄ ſic̄ ꝯſtrigit̄ illð
qð ē ſ̄ cubitū qū phl̄omator i baſilica errās ꝑcutit
arteriā ⁊ alia ē q̄ fit oppilatiōe orificii vl̄neris ⁊ clau
ſure vie euāti ſic̄ pilos leporis i vuln⁹. ¶Dicem⁹ g° ꝙ
ſi ſāguis curſus ex aptiōe orificioꝝ venaꝝ fuīt ſtipti
ciſ medicabit̄ vt orificia venaꝝ ꝯſtrigāt̄. Et ſi ex rup
tura fuīt ſtipticiſ glutinoſis ſic̄ terra ſigillata. Et ſi ex
corroſiōe fuīt eo ꝙ carnē naſci fac̄ cū eo qð corroſio
nē abſtergit. ¶Ca.xiiii. de ſanatōib⁹ oppilatōuȝ.

Oppilatōeſ āt ſt̄ ex hūorib⁹ groſſis aut viſco
ſis aut m̄ltiſ. ¶Et m̄ltoꝝ qdē hūoꝝ qñ cū eiſ
alia ñ fuīt cā malitia remouebi̊ extōe ipoꝝ
phl̄omia aut vētris fluxu fcā. ¶Et ſi groſſi fuīnt idi
gebūt eis q̄ reſoluāt. Et ſi fuīnt viſcoſi ⁊ maxie ſi fue
rit ſb̄tiles erūt eis nec̄ria ea q̄ icidāt. Et tu qdē iā ſci
uiſti dr̄iaȝ īt̄ groſſū ⁊ viſcoſū ⁊ ꝙ ē ſic̄ dr̄ia īt̄ gluten
liqdū ⁊ lutū: ⁊ groſſo qdē reſolutiuū ē nec̄riū: iō vt
ipȝ attenuet ⁊ ei⁹ expulſio fiat facil': vt viſcoſo icīſiuū
ē nec̄riū: iō vt īt̄ ipȝ ⁊ id cui adheſit penetret ⁊ int̄ ea
ſepatōeȝ faciat ⁊ vt ipȝ i pua ſecet fruſta: qm̄ viſcoſuȝ
oppilat ppea q꞉ adhēt ⁊ pp ptiū ſuaꝝ ꝯtiuatōȝ. Oȝ

āt vt i reſol'one groſſi a duab⁹ ꝯriis caueat̄ reb⁹: q̄rū
vna ē reſol'o ðbilis q̄ i raritate m̄atici augm̄tū efficit
⁊ ipi⁹ locū augm̄tat ita ꝙ ad reſol'onē ñ ꝑueiet q̄r op
pilatōeȝ augm̄tat. Et alt̄a ē reſol'o fortiſſima q̄ ei⁹ ſb̄
tile fit vapor ⁊ ſpiſſū ipi⁹ fit lapis. Qū g° reſol'o fōtis
ē nec̄ria iuuet̄ lenificāte ſb̄tili cū m̄ā i q̄ ñ ſit groſſitieſ
ſȝ ſit i ea calor tpat⁹ q iuuet i reſoluen° totuȝ illð qð ē
oppilatū. ¶Et ex oppliatōib⁹ qdē peiores ſt̄ oppi
latōes venaꝝ: ⁊ ðteriores eis ſūt ille q̄ ſt̄ i arteriis: ⁊
adhuc peiores ſt̄ ille q̄ i m̄bris exn̄t ꝑ̇ncipalib⁹: ergo
qū i apitis ſtipticitas ⁊ ſōtilitas ꝯiūgēt̄ erit meli⁹ qm̄
ſtipticitas r̄mouebit a m̄bro ſubtiliatiui grauamē.

¶Ca.xxv. de medicatōibus apoſtematum.

Apoſtematū q̄dā ſt̄ cal'a q̄daȝ ſt̄ fr̄a fluxa ⁊
q̄dā ſt̄ fr̄a dura ⁊ ea iā dixim⁹. ¶Et ipoꝝ q
dē cāe aut ſt̄ ꝑ̄mitiue aut añcedētes. Et āte
cedētes qdē ſt̄ ſic̄ repl'o: ⁊ ꝑ̄mitie ſt̄ ſic̄ caſus aut ꝑcuſ
ſio aut morſus. Quedā v̊o q̄ ſt̄ ex cāis ꝑ̄mitiuis qñȝ
cū corpis repl'one ſe repn̄tāt: ⁊ qñqȝ eueiūt cū eq̄lita
te hūoꝝ. Et ea qdē q̄ ſūt pp cās añcedētes aut ꝑ̄mi
tiuas cū repl'one corpis repn̄tata: aut ſt̄ i m̄bris q̄ ꝑ̇n
cipalib⁹ ſūt vicia ſic̄ euantia: aut ñ ſt̄: ⁊ ſi ñ ſūt nullo°
aliqd ex reſoluētib⁹ ē eis applicañ. i ꝑ̇n°: īmo m̄bruȝ
expellēs ē melioratñ. ſi ibi fuīt m̄bꝝ expellēſ: aut totū
corp⁹ melioret̄ ſi ñ fuīt ibi mēbꝝ ſingl'are qtūs ad ea
ꝑueniat qcqd refrenat ⁊ ad diuſū trahit ⁊ ſtipticū eſ
ſic̄. Et tñ cū diuſitate illi⁹ m̄bri fit attractio ad illð qð
i alio latē diuſo ē poſitū pp exercitiū ipi⁹ aut pp rem
pōderoſā ſr̄ ipȝ ðlatā. nā m̄ltotiēs a manu apoſa tra
hit̄ m̄ā qñ cū alia res defert̄ pōderoſa ⁊ hora vna te
net̄. ¶Oȝ āt vt ſtiptica ꝯſtrictia repcuſſiua fr̄e ꝯpl'o
nis pure exiſtāt ſi apata fuīnt acuta. Qð ſi apata fue
rit fr̄a oȝ ꝙ alicui ſint admixta i q° v̊t⁹ ſit cal'a cū retē
tōe ſic̄ ſqnātū ⁊ blactebiȝātie. ¶Qū āt maſare volue
ris minues retētiuū ⁊ admiſcebis ei qð ſit r̄ſolutiuū
dōec ad ſtatū ꝑueiat: tc̄. n. ipa admiſcēda erūt eq̄liter
¶Qū āt ðclinatō fuīt ñ ſit ibi niſi qð r̄ſoluat ⁊ laxū
efficiat. Et oȝ qdē vt illud qð fr̄a fluxa reſoluit ſit ab
ſtergēs ⁊ exiccās: ⁊ h° qdē pl'in iuenit̄ i cal'is. ¶Ea āt
q̄ pp cās accn̄t ꝑ̄mitiuas vbi ñ ē hūoꝝ r̄pl'o medica
ri dn̄t i ꝑ̇n° rei cū eis q̄ fluxa faciāt ⁊ reſoluāt: ⁊ ſi nō
cū eo qð ſit ſic̄ illð q° ꝑ̄mū medicatū fuīt. ¶Si v̊o mē
bꝝ apoſū m̄bri ꝑ̇ncipal' euatoriū fuīt ſic̄ loca glādo
ſa i collo q̄ ſūt i circuitu auriū cerebri: aut aſcelle cor
dis: ⁊ iguina epatis nullo° erit ei applicañ. aliqd qð
r̄frenet ñ iō ꝙ h° ñ ſit medicam̄tū apatū eoꝝ: qm̄ h°
ipoꝝ medicam̄tū: ſȝ q꞉ nolum⁹ ipoꝝ medicari apata
īmo ſtudiū ad h° ipedire vt ea augm̄tem⁹ ⁊ m̄ām ad
ipa trahim⁹ ⁊ ñ curam⁹ ſi malitia i mēbro augm̄tata
fuīt: ñ. n. curam⁹ niſi ð eo qð m̄bro ꝑ̇ncipali ē melius
Et tiem⁹ ꝙ ſi m̄āȝ refrenatiuim⁹ redibit ad m̄bꝝ ꝑ̇nci
pale ⁊ ꝑueniem⁹ idc ad illð qð emēdare ñ poterim⁹.
Quapp volum⁹ vt malitia in mēbꝝ cadat ignobile
qū ꝑ̇ncipali ꝯtulerit m̄bro ita vt ſtudiū ipēdam⁹ i at
trahen° m̄āȝ ad m̄bꝝ ignobile ⁊ facē vt ipe apet̄. Et
ſi ñ cū aliis ſaltē cū vētoſis ⁊ empl'is attractiuis acu
tis. ¶Qñqȝ ad collectōeȝ ꝑuenerit h⁹ i apata aut re
liq̄ ab eis qñȝ apiet̄ p ſe aut maſatōis adiutorio. Et
qñȝ idigēt maſatiōe ⁊ ſectiōe ſil'. Maſatio v̊o ꝯplet̄
ex eo i q° cū calore exit oppilatō ⁊ glutinatio vt p ip
ſū calor r̄tineat̄. ¶Qui āt maſatōeȝ effic̄ cū aliq° qð
ſit ſic̄ h⁹ i maſatiuū attēdē dēs vt ſi videris calorē ina
tū ðbilē ⁊ ꝙ m̄bꝝ iā ðcliet ad h° vt cōrūpat̄ r̄oueat
ab ea glutioſa ⁊ opilati° ⁊ pōat apitia ⁊ ſcarificatōȝ
faciat ꝓfūdā: diñ adhibeaſ mediciaſ i qb⁹ exit reſol'o

⁊ dſiccatio:ſic d eis lueſtigabimꝰ i libꝛis pticularibꝰ:
¶ Multotiēs ꝑtea erit apa ꝓfūdū ⁊ erit nob necriuȝ trahē ipȝ ad ptē cutiſ ⁊ſi ñ cū alio ſaltē cū vētoꝝ igni tiſ. ¶ In apate āt duro qd ſtatꝰ tminū ptrāſiuit regla i eo ē vt mollificet qñȝ cū eo i qꝰ exit calītas ⁊ ſiccitas pua. Jdō ne qd ex eo ſpiſſū ē pp mltā reſolōnē fiat lapis:imo totū ad reſolōnē ꝑpet:pꝰea ſr ipȝ reſolō foꝛtioꝛ fiat:deiñ ſi tieꝛ ex reſolone eiꝰ qd rſoluit ne qd remāſit lapis fiat:iteꝝ ad mollificañ.ipm ſo redeat ⁊ i ceſſāt fiat hꝰ dōec totū finiat it mollificādi ⁊ rſoluēdi vices alit vires ¶ Inflata āt apata curēt ex eo qd calefac ſbtilitate ſue ſbe ppea vt vētoſitates reſoluat ⁊ poꝛos āplificet:nā cā i apatibꝰ iflatis ē ventoſitatis groſſities ⁊ poroꝝ clauſura. ¶ Studiū quoqȝ ē ad hibeñ.i ꝓhibēdo māȝ ex q vētoſus ꝓuenit vapoꝛ. ¶ Ex apatibꝰ ꝑtea ſt q ſt vlceroſa ſic formica q ſt in ſrata ſic phlegmon:ſȝ ñ ſt mollificāda:⁊ ſi ppea ꝙ ſt apata ſt mollificāda:imo ſt ſiccāda:qm accñs hꝰ iā ſupauit cāȝ:accñs.n.ē vlceroſitas d q tieꝛ ꝙ accidat aut ꝙ iā acciderit. Et vlceroſitatis qdē medicamtū ē deſiccatio:⁊ res ei magis ꝯria ē mollificatō. ¶ Occultoꝝ āt apatū mā mioꝛāda ē phlomia ⁊ vētris ſolutōe. Et oȝ vt ea hñs a balneo ⁊ vino ⁊ motibꝰ coꝛpoꝛeis ⁊ aialibꝰ ſrfluis ſic ira ⁊ ſibi ſilibꝰ caueat:pꝰea i pñꝰ rei adhibeat ei qd abſqȝ nimia ſrfluitate repcutit ⁊ ꝓpē ſi i mbꝛo fuit qd ſit ſic ſtōus aut epar. ¶ Quū qȝ hoꝛa reſoluēdi affuit nō dēs dimittē qn ſtipticas medicias bonū hñtes odoꝛē admiſceaſ ſic i pcedēti hꝰ tibi narrauimꝰ. Et epar qdē ⁊ ſtōus plꝰ idigēt hꝰ qȝ pulmo. ¶ Oȝ ꝑtea vt mollificātia ſubtilia q iſtis adhibeāt ſint medicie i qbꝰ exit maſarō ⁊ ſint apatibꝰ ꝯferētes ſic ſolatrū ⁊ caſiafiſtula. Solatꝝ nāqȝ ꝓpetatē hȝ reſoluēdi apata calā q ſt occulta. ¶ Et ea qd hñti ñ ē dādus cibꝰ niſi ſbtilꝰ ⁊ ñ i hoꝛa poxiſmi ſi ibi fuit nȝ i pñꝰ ſui niſi pp multā debilitatē fiat. ¶ Qū āt ſintoma ſupuenerit pp collectōeȝ apatis intioꝛis cū cāu vtutis i itinē moꝛtis exit:qm vtꝰ ñ ſuſtētaꝛ niſi nutrimto ⁊ nutrimtū ē res magis tioꝛoſa:gꝰ ſi roſolutū fuit valde bonū erit.ꝙ ſt apta fuint dāda ſūt eis q ea lauēt ſic aq mellis ⁊ aq zuccari:pꝰea dēt eis q ſuauiꝛ maturēt cū ſiccitate:poſtea i fine rei ñ adhibeāt niſi exiccatiua. Et tu qdē ſcies hec ex libꝛo q pticulareſ egritudies colligit ſȝ dclaratōeȝ. Eſt ꝑtea qū i apatibꝰ occultis q ſb vētre exñt ꝯtigit erroꝛ: qm gñ ñ ſūt apata:ſȝ rupte erit i pfoꝛādo ea tioꝛ. Et plerūqȝ apa occultū ñ exit i pāniculo.ſȝ i ipō iteſtino ⁊ ē i apiēdo ipm timoꝛ. ¶ Ca.xxvi.de ſectōe.

Qui plagā ſecare voluit opoꝛtebit vt ſectio i cedat ſȝ rugaꝝ collectiōeȝ q ſt itiꝰ i illo mēbꝛo niſi fuit tale qlis ē frons: qm ſi icīſio icedet ſic ꝓcedūt rugaꝝ ipiꝰ collectōes icideꝛ muſculuſ frōtis ⁊ cadet ſupciliū. Et ſilr i mbꝛis rugaꝝ qꝝ iceſſus diuſificaꝛ ab iceſſu villoꝝ ſuoꝝ muſculoꝝ:oȝ gꝰ vt ſectoꝛ ex anatōia ſciat anatōiā neruoꝝ ⁊ venarū ⁊ arteriaꝝ ne erroꝛe incidat aliqd ex eis. Et oȝ ēt vt ſecū dferat multas ex medicis ſāguinē ꝯſtrigētibꝰ ⁊ emplīs doloꝛē ſedātibꝰ ⁊ iſtris q ad hꝰ ptineāt: hēat gꝰ ſecū qd ſit ſic medicina Galieni ⁊ pilus lepoꝛis ⁊ tela aranee ⁊ albumē oui ⁊ ſcramta qbꝰ aduriꝛ. Oia eni hec ſāguis fluxū ꝓhibēt ſiue ex erroꝛ ipiꝰ ꝓueiat ſiue necrio ⁊ vt medicias dferat q fluxa faciūt. Qūȝ exita pfoꝛauit ⁊ qd i ea ꝯtineꝛ exierit ñ oȝ ei adhibē oleū nȝ aqȝ nȝ emplȝ i qꝰ ſit oleū nȝ ſepū ſupabūdāſ ſic baſilicō:imo aliqd qd ſit ſic ēplm ex calcanto qd appōat qū eo idigebit ⁊ dſr ipōat ſpōgiā i vino ſtiptico infuſam.

¶ Ca.xxvii.d egritudibꝰ cōꝛuptōis mbꝛi ⁊ d icīſiōe.

Quum mbꝝ pp malā ꝯplōnē cū mā aut ſine mā cōꝛūpiꝛ ⁊ ñ ꝓfecerit ei ſcarificatō nȝ epithimari ex eo qd ꝯferre ꝯſueuit d eis q in libꝛis pticularibꝰ dicta ſt ē nece vt caro cōꝛupta q ē ī ipȝ remoueaꝛ. Et meliꝰ qdē erit vt ſit ſiñ ferro ſi poſſe fuit:qm ferrū plerūqȝ iuenit tunicas muſculoꝝ ⁊ venaꝝ pulſātiū piculoſe. Qd ſi hoc ñ ꝯtulerit ⁊ cōꝛuptio iā i carne ꝓceſſerit nece erit vt ipa icidaꝛ ⁊ vt locꝰ icīſiōis oleo feruēte aduraꝛ. Et hoc.n.ꝓuenit ſecuritas ab acuitate malitie ipiꝰ ⁊ reſtrigiꝛ ſanguis exitꝰ ⁊ naſcūꝛ ſr icīſiōis locū caro ⁊ cutis exnea ñ ꝓpoꝛtōalis ſȝ res q magis carni ſilis exit pp ſui duritiē. Qūqȝ icidēdi volūtas affuit tenta ꝑus erit imittēda i circuitu oſſis voluendo donec qd ſane teneaꝛ repiat ⁊ vbi doloꝛ ſit foꝛtioꝛ qū tēta ibi initiꝛ:qm ē tminꝰ ſanitatis:⁊ vbicūqȝ iueneris laxitatē ⁊ retētōis debilitatē totū erit ex collectōe eiꝰ qd ē icideñ. Qñȝ āt pfoꝛaꝛ illd qd circūdat os qd viſ icidē ita ꝙ foꝛamia circūdēt ipȝ:ergo rūpeꝛ p ipȝ ⁊ icideꝛ ⁊ qñȝ ſerraꝛ. Qūȝ hoc facē volueris ſepara it icidētē ⁊ pfoꝛātē ⁊ it carnē vt ñ redeat. Si gꝰ ipȝ os qd ē nece icidē fuit fruſtū eminēs qd ñ poſſit aptari ita vt oȝ nȝ ſit i eiꝰ rectificatōe fiducia ⁊ tieaꝛ ne coꝛrūpaꝛ ⁊ coꝛrūpat illd qd eſt coꝛā ipō ſbleuabimꝰ carnē ab eo aut ſcindēdo: deiñ ligādo ⁊ ad diuſitatē ptis illiꝰ extēdēdo aut aliis ingeniis q ſenſuſ demraꝛ ⁊ ſepabimꝰ it ipȝ ⁊ mbꝝ nobile ſi ibi affuit cū pānis q ipȝ ab eo elōgabūt ⁊ pꝰea icidemꝰ. Et ſi os fuit tale qle ē os coxe ⁊ fuit magnū ⁊ neruis ⁊ arteriis ⁊ venis ꝓpinquū ⁊ fuit eiꝰ cōꝛuptō multa oȝ medicus ab eo fugere. ¶ Ca.xxviii.

d medicatōibꝰ ſolōnis ꝯtinuitatis ipȝ vlceꝝ.

Solutio ꝯtinuitatis i magnis mbꝛis medicaꝛ ſeqtōe ⁊ ligaṫa ꝯueniēte q i doctrina reſtaurationis dcā ē:⁊ tibi i ſuo loco pꝰea veniet cū qete ⁊ comeſtiōe cibi ꝯglutiatiui i qꝰ hēt fiducia ꝙ ex ipō nutrimtū gnāt cartilaginoſū qd labia fracte claudat ⁊ i vnū ꝯducat ſic cibꝰ q d extrēitatibꝰ aialiū. Impoſſe eni ē vt os reſtaureꝛ ⁊ ꝓpē i coꝛpoꝛibꝰ ꝯſiſtentiū niſi ſȝ hūc mōȝ:qm nullo mō redibit ad ꝯtinuitatem.

¶ Et nos qdē d reſtauratōe ſmōeȝ exqſitū loqmur i libꝛis pticularibꝰ. ¶ Intētio āt i medicādo ſolōnē ꝯtinuitatis q i mbꝛis accit mollibꝰ ē triū ꝑncipioꝝ curā hrē. ¶ Primū eoꝝ ē qm ſi cā fuit fixa minꝰ qȝ oȝ ē rtinē illd qd fluit ⁊ ꝯſtrigē eiꝰ māȝ ſi ipa fuit currēs. ¶ Et ſcdm ē fiſſurā ꝯſolidare cū medicis ⁊ cibis ꝯuenietibꝰ. ¶ Et rtiū ē putrefactōeȝ ꝓhibē qȝtopꝰ fuit poſſe. ¶ Qūqȝ ab vno triū te excuſauis redi ad cogitañ. d duobꝰ remanētibꝰ. Tu vō iā ſcis quō illd qd fluit retineaꝛ:ſȝ ꝯſolidatio fit adiūgendo labia ſi adiūgūꝛ ⁊ exiccādo ⁊ comedēdo glutinatia. ¶ Et ſcito ꝙ itētio i medicādo vlcera ē exiccatio:qd ergo ex eis mūdū fuit tm exicceꝛ. Et i illd qd ex eis putridū fuit medicie acute coꝛroſiue mittanꝛ ſic calcātū ⁊ alzegi ⁊ arſenicū ⁊ calx q ſi ñ ꝯtulerit necriuſ ē ignis et medicina q ē ꝯpoſita ex floꝛe heris ⁊ cera ⁊ oleo: qm ipa floꝛe heris mūdificat ⁊ ꝓhibet moꝛſiōis ſupfluitatē oleo ⁊ cera:ipa gꝰ i hac re medicia exit tpata ¶ Et dicemꝰ ꝙ oia vlcēa aut ſt ſiplicia aut ꝯpoita. Et ſiplicia qdē qū fuint pua ⁊ nil ex eoꝝ hūiditate cōrodeꝛ tc ꝯiūgēda ert ipoꝝ labia ⁊ ligāda cuſtodienꝰ ne it ipa aliqd olei aut puluiſ cadat qm ꝯſolidabūꝛ. Et ſilr magnū de cꝰſba nil ꝑditū fuit ⁊ cꝰ vna ps alii applicari pt. Magni vō cꝰ pteſ applicari ñ pñt ſiue

sit fissura siue ꝯcauitas vel spatiū plena sanie: ⁊ iam aliqd ex sba mbri pditū ē curatio ē exiccatio. ¶ Si g° illō qd pditū ē tm fuit cutis ⁊ necē erit vt cicatricē iducat. Et h° qdē p eētiā cū stipticis: ⁊ p accñs qdē cū calidis qū ex eis paꝝ qd sit adustū suppōet sicut al zegi ⁊ calcātū: qm magis iuuat i exiccādo ⁊ magis p ducūt crustā. nā si mltū fuit corrodet ⁊ i vlcerib° aug mētū faciet. Si āt illō qd pditū fuit fuit caro sicē ē i vl cerib° ꝓfūdis ñ ēit festinādū i cicatrizādo ea: imo p° erit studeñ. vt caro i eis nascat. Et caro qdē ñ gnāt nisi ex eo c° siccitas ñ mltū gradū pmū trāscēdit: veꝝ tñ hic ꝯditōes attēdūt de qb° cura ē bñda. Et ex eis ē ꝯsideratio dispōnis ꝯplonis mbri pncipal' ꝯplo nis vlceris: qm si mbꝝ i sui ꝯplone fuit multe hūidi tatis ⁊ vlc° ñ fuit mlte hūiditatis sufficiet siccitas pau ca i p° gradu: qm egritudo ñ mltū fuit elōgata a nā mbri: ꝫ si mbꝝ fuit siccū ⁊ vlc° hūiditatis multe: erit necriū illō qd exiccet i sō gdu ⁊ ttio vt reducat ipm ad suā nālē ꝯplonē. ¶ Et i tēpatis qdē dispō erit equāda ¶ Et ex eis ē ꝯsideratō ꝯplonis toti' corpis nā qū corp° fuit mlte siccitatis ⁊ mbꝝ augmētatū in hūiditate fuit tpatū sm corp° eqle ex tēpamento erit exiccādū. Et silr si corp° fuit i hūiditate augmētatū ⁊ mbꝝ i siccitate: et si ābo ad augmētū deuenīut: tūc si egressus fuit ad hūiditatē āpliori exiccabit siccitate ⁊ si fuit ad siccitatē minori exiccabit siccitate. ¶ Et ex eis ē ꝯsideratio vtutis siccātiū: qm lꝫ ex siccātib° carnē nasci facietib° exiccatio fortis ñ qrat: ꝫ exicca tio q̄ sit tal' q̄lis ē illa q̄ ꝓhibet māꝫ q̄ dscēdit ad mē bꝝ qd sit aptū ad h° vt carnis gnātio sit ex ea: mltū tñ ea qrit i siccātib° q̄ ñ sīt ad h° vt caro p ipaꝫ gnēt: ꝫ vt cicatrizatio fiat p ea. Ex eis. n. qrit vt sint plus abstergētia ⁊ magis lauātia plusq̄ꝫ siccātia ex qb° ñ qrit nisi cicatrizatio ⁊ ꝯsolidatio ⁊ ꝯtinuatio. Et oēs qdē medicie q̄ sīt mordicatōe dsiccāt sīt ingredietes i gen° eaꝝ q̄ carnē nasci faciūt. ¶ De p̄tea vlc° qd i loco exit ñ carnoso ē iobediēs ad h° vt cito medicet ⁊ silr rotūdū. ¶ Medicis āt siccātib° ⁊ stipticis q̄ i vlcerib° occultis adhibēt sīt medicie mūdificātes sic mel ⁊ medicie loco ꝓpe sic diuretica medicis vlcea istoꝝ vrie curātib°. ¶ Qūq̄ꝫ cicatrizare voluerim° ponem° medicias cū stipticitate sua viscosas sic tra sigillata. Et scito q̄ q̄dā sīt vlceris sanitatē ꝓhibētia ex qb° ē malitia ꝯplonis mbri: qr studē dēs vt ipꝫ re ctifices. Et malitia ꝯplonis sāguis q ad ipm aduenit qr succurrē dēs cū gnātōe bōi chimi. Et mltitudo sāguis q ad ipm fluit ⁊ hūectat ipm cui succurrē de bes cū euatōe ⁊ sbtiliatōe cibi ⁊ faciēdo vt exercitet si poīe fuit ⁊ ossis corruptō qd ē sb eo ⁊ qd ei trāsmit tit saniē. Et h° i qdē curatio ñ ē nisi ossis illi' meliora tio ⁊ ipi' fricatio si fricatō totā ipi' corruptiōeꝫ remo uere potit ⁊ accipe ipm ⁊ icidē. ¶ Mltotiēs p̄tea ē necriū medicādi vlcera vt secū deferat empl'a attrac tiua vt eis frusta ossiū ⁊ res extnee carni ifixe euellāt: ⁊ si ñ ꝓhibebūt vlc° meliorari. ¶ Ulcera quoq̄ꝫ nu trimēto idigēt ppea vt ꝯfortatio fiat ⁊ minoratiōe nu trimēti ppea vt saniei mā r̄strigat. Et ī hec duo ꝯria erit diuisitas: qm sanies dbilitat: qr ꝯfortare necē est ⁊ mltiplicat qr necē ē nutrimētū ꝓhibē. Medic° g° de h° sollicit° eē dꝫ. Qūq̄ꝫ vlc° i pn° fuit ñ dꝫ eger bal neū igredi nꝫ ipm aq̄ tāgē calia: qm attrahet ad ipm qd i apate augmētū faciet: ꝫ qū vlc° qeuit ⁊ saniē fece rit fortasse tc facile fiet ei. ¶ De p̄tea vlcus qd cito reītit postq̄ꝫ carne r̄pletū ē ꝯsolidari dꝫ ē i semita pueniēdi ad fistulā. dēs g° sp ītueri colorē saniei ⁊ co

lorē labioꝝ vlceris: ⁊ si pus mltiplicabi sīt multipli catōe nutrimēti ē ibi alsafe. ¶ Loq̄mur g° nūc de cura tiōe alsafe. Et dicamus qm ppea q̄ alsafe ē ꝯtinui tatis solo aut infra cutē ꝓfūdā: ⁊ māifestū ē q̄ oꝫ vt eius medicamia sint fortiora q̄ꝫ eius qd discooptū ē Et ppea q̄ mltū sāguis ad ipꝫ fluit ē necriū illō qd illū resoluit: verūtñ oꝫ vt eius resolō sit cū mlta sicci tate vt ñ resoluat qd ibi subtile ē ⁊ faciat lapidē qd ibi spissū ē. Qūq̄ꝫ ex r̄solone p̄fecerim° illō qd nob necē ē dēm° apponē ꝯsolidatiuū qd sit dsiccatiuū ne sit sanies i ꝯcauitate q̄ exire ñ valeat ⁊ fiat lapis ⁊ p° ea q̄libet cā putrefiat aut eradicet ⁊ redeat ꝯtinuita tis solo. ¶ Qūq̄ꝫ āt alsafe fuit ꝓfundior scarificabit loc° vt medicam̄ magis penetret. In medicādo āt al safe ⁊ ꝯtusiōeꝫ leuē fortasse sufficiet phlomia. q̄ si al safe fuit i pmis cū pcussiōe medicet pus pcussio me dicamib° pcussiōi aptis donec sit poīe medicari alsa se. Et alsafe qdē si magna fuit medicabit cū siccātib° ⁊ si fuit pua vt pūcta ac° dittat eē ei' ipi nāe si nō fuit venenosa pēdēs: aut fuit fortis doloris: aut si tetigēit neruū ⁊ tieat ide apatis gnātio ⁊ pulsatio. ¶ In cō torsiōe āt suffic̄ moll' ligāta ñ dolorosa ⁊ vt sīt ipam ponāt medicamia ꝯtorsiōi apta. ¶ In bis āt q̄ sīt sic casus ⁊ pcussio necria ē phlomia: ex pte diusa sbtiliā dū ē nutriet ⁊ dimittēda ē caro q̄ sīt sic ipa. Et regēd° ē ex apoziatib° ⁊ potōib° scriptis ad h° i libris ptīcla rib°. ¶ Sermonē āt i solonib° ꝯtinuitatis factis i ner uis ⁊ ossib° reseruabim° posteri° ad libros ptīclares.

¶ Ca. xxix. de cauterizatione.

Cauterizatio ē medicam̄ valde vtile iuuās ad ꝓhibēdū ne corruptō spargat ⁊ ad ꝯfortā dū mbꝝ c° ꝯplonē volum° rectificar ⁊ ad re soluen. mās corruptas i mbro retētas ⁊ ad restrigen. sāguis fluxū. ¶ Res vō q̄ cauteriū sit meli' ē auꝝ: ⁊ loc° qdē q cauterizat aut ē māifest° ⁊ ponit cautiuꝫ sīt ipꝫ sēsibilr: aut ē ꝓfūd° iter° i mbro sic i naso aut i ore aut i ano. Et h° i qd forma idiget sīt quā ponat q̄ sit sic tale aut magra i aceto ifusa: postea ponāt sīt ipaꝫ pāni aq̄ rosacea vehemēt' iffrati aut succis aliqb° ⁊ mit tat i cānalē ita vt loc° cauterizād° ei' bucella fiat: deiñ imittat cauteriū ppea vt ad locuꝫ pueniat ⁊ i circuitu ñ ipediat: ⁊ ꝓpe qū cauteriū subtili' fuit q̄ꝫ forme va cuitas ne laterib° forme obuiet ¶ Cauterizator p̄tea sibi cauē dꝫ ne fortitudo cauterizatōis ipi' ad neruos pueniat nꝫ ad cordas nꝫ ad ligamēta. q̄ si pp sāguieꝫ q fluit cauterizauit oportebit vt cauterizatio sit fortis: iō vt crusta grossitiē hēat ⁊ spissitudinē ne cito cadat: qm ex cāu cruste cauterizatōis facte ppea vt carnē cō ruptā ꝓiciās ⁊ vt sanguis flux° ꝓhibeat puenit ad malū deteri° eo qd erat ¶ Qūq̄ꝫ cauterizauis ppea vt carnē corruptā ꝓiciās ⁊ terminū sani scire volūis erit vbi dolet. Et fortasse necriū ēit tibi cū carne cau terizare os qd ē sub ea ⁊ ē ipꝫ morari donec tota ip si° dstruat corruptō. ¶ Qū ergo fuit qd sit sic craneū subtilr ipaꝫ opare ita vt cerebꝝ ñ ebulliat nꝫ ipi' pā niculi corrigēt. ⁊ i alio osse ab ipo ñ cures pgrere.

¶ Ca. xxx. de sedatione doloris.

Iam sciuisti doloꝝ cās i duaꝝ ꝯphēdi diui siōib°. s. mutatōe ꝯplois sbito: ⁊ solone ꝯtiu itatis. postea sciuisti q̄ postremū diuisionis eaꝝ pueit ad malitiā ꝯplonis calē aut frē aut hūide aut sicce absq̄ꝫ mā aut cuꝫ mā chimosa aut ad vēto sitatē aut apā. Doloris ergo sedatō ex ꝯrietate haꝝ cāꝝ erit. Et iā sciuisti q̄lr vnusquisq̄ꝫ eaꝝ ꝯriū sit. et sciuisti quō malitia ꝯplonis ⁊ apā ⁊ vētositas medi

cēt. ¶ Et oīs qdē dolor q fit fortior īficī: qm̄ ex eo ī
p̄mis accit frīitas corporis ⁊ tremō postea fit pulsus
pu⁹ deīn̄ destruit ⁊ postea morit. ¶ Et ad sūmū id qd̓
dolores sedat ē: aut id qd̓ ꝯplōnē mutat: aut qd̓ r̄sol
uit mā̄z: aut qd̓ stupefac. Et stupefaciēs qd̓ remouet
dolorē qm̄ d̓struit sēsū m̄bri. Ei⁹ v̓o sēsuꝫ ñ aufert nisi
ꝑꝑ vnā duaꝝ cāꝝ: aut ꝑꝑ mltā īfrātōēꝫ: aut ꝑꝑ mltā
veneōsitatē q̄ ē i ipoꝫīa v̓tuti illi⁹ m̄bri. Ea quoqꝫ q̄
fluxa faciūt sīt ex sūma coꝝ q̄ molit̄ resoluūt q̄lia sūt
anetū semē lini ⁊ melilotū ⁊ camemilla ⁊ seīa apii ⁊
amigdale amare ⁊ oīs res i p̓° ḡdu cal̓a ⁊ ꝓꝑe qñ fūit
cū ea glutinādi potētia sic gūmi prunoꝝ ⁊ amilū ⁊
cerusa ⁊ croc⁹ ⁊ laudanū ⁊ alta ⁊ amomū ⁊ caules ⁊
napi ⁊ apozima eoꝝ ⁊ adipes ⁊ isopi ceratū ⁊ olēa
sic dicem⁹ i ātidotario ⁊ vētrē soluentia ⁊ eūantia q°
cūqꝫ mō fīūnt sīt isti⁹ mōi. ¶ Et fluxa qdē faciētia sīt
dāda p⁹ eūantia si necriū fūit eūare donec māꝫ restri
gas q̄ ad m̄bꝝ descēdit. Et ēt illd̓ totū qd̓ apa matu
rat aut qd̓ ea apit. ¶ Oib⁹ āt stupefaciētib⁹ forti⁹ est
opiū. Et ex eis sīt poma mādragoī ⁊ ei⁹ sem̄ ⁊ cōtices
radicis ipi⁹ ⁊ papauer ⁊ bengi ⁊ hyusqamū ⁊ solatꝝ
stupefaciēs ⁊ sem̄ lactucaꝝ: ⁊ ex eis sūt nix ⁊ aq̄ f̄ra.
¶ In dolorib⁹ p̄terea mltotiēs accit error: qm̄ eoꝝ cāe
erūt extrīsece sic calō aut frig⁹: aut ceruical eminētia
aut loci corruptio: aut casus q fit i ebrietate: aut alia
ab his: ⁊ q̄rūt eoꝝ cāe i corpe ⁊ ꝓueīt errō: q̄ꝑꝑ scire
debes h° ⁊ cognoscē si est ibi replō aut non: ⁊ si sunt
ibi cāe replōnis note: qñqꝫ ēt cā aduēit exteri⁹: deīn̄
iteri⁹ fit māsiua: sic qū aliqs bibit aqꝫ f̄raꝫ ⁊ accit ei fō
tis dolor i pte stōi ⁊ epatis. Et mltotiēs qdē ñ ē mul
tū necria eūatō ⁊ sibi sīlia: qm̄ sepe suffic sibi balneū
⁊ fōtis sōn⁹ i eo. ¶ Et sic q comedit rē calaꝫ ⁊ ifert ei
fōtē capitis dolorē ⁊ suffic ei aqꝫ īfratā bibē. ¶ Et qñ
qꝫ ē res i q̄ fiduria ē ꝙ dolor ea remoueat̄ aut tarde
opās ita ꝙ dolō ille vsqꝫ ad horā illā tolerari ñ pōt
sic eūatō mātiei dolorē faciētis colice retēte i vill ite
stinoꝝ aut cito opās ē: ſꝫ ex ea timet̄ finis vehemēter
mal⁹: sic stupefactō m̄bri dolētis i colica cū medicis
q̄ hoc opari solēt ⁊ fit medic⁹ i h° ābigu⁹. ¶ Oꝫ ergo
hōe m̄suratōis fōtitudinē hr̄e vt sciat ꝙ duoꝝ tpꝝ sit
longi⁹ aut tp̄s fixiōis v̓tutis aut tp̄s doloris: ⁊ etiā q̄
duaꝝ reꝝ sit ei detior an dolor an mal⁹ finis q ex stu
pidatōe timet̄ vt eligat studiū ei ipēdē qd̓ magis est
ipedic̄s: fortasse. n. si dolō r̄māserit fōtitudie sui ⁊ ma
gnitudie īficiet. Et stupidatio forsitā ñ inficiet ſꝫ ex
alia pte ipediat c⁹ ipedim̄tū fortasse cōrigē poteris ⁊
redibit forsitā ⁊ tu redib medicia ꝯueniēte. ¶ Et p̄ter
h° totū stupefaciētis ꝯplōnē ꝯsiderare dēs ⁊ ipi⁹ q̄lita
tē ⁊ vt qd̓ ex eo ē facili⁹ dones: ⁊ vt tribuas id qd̓ ē cū
suis tyriacis ꝯpositū nisi res fūit maxia q̄ forti idige
at stupefactōe. ¶ Sūt p̄terea m̄bra d̓ qb⁹ ñ curam⁹: ⁊ si
eis suppōas narcotica: qm̄ ñ ide ad vehem̄t malū fi
nē ꝓueniūt sic dētes qū ei apponit̄ stupefactiuū. Et
fortasse qd̓ ēt bibē erit meli⁹ i h⁹ i sic bibē qd̓ stupefa
ciat ꝑꝑ dolorē ocli: qm̄ ex h° minō malitia ꝓueīt ocu
lo qꝫ vt iti⁹ ponat̄. Et fortasse facile erit corrigē mali
tiaꝫ q̄ ex potu aliis accit m̄bris. i eo āt qd̓ ē sic colica
magficat̄ mal⁹ fis: qm̄ māꝫ augm̄tat frig⁹ ⁊ ꝯgelatōeꝫ
⁊ clausurā ¶ Ampli⁹ stupefaciētia plerūqꝫ sedāt do
lorē ꝑꝑea ꝙ dormire faciūt: qm̄ somn⁹ ē vna ex cāis
ipi⁹ sedatōis doloris ⁊ ꝓꝑe qñ cū eo fcā fūit fames ⁊ i
dolore māli. ¶ Et stupefaciētia qdē ꝯposita quorū
fortitudies alie debilitat medicie sic tyriaca sīt magis
secura quēdmōꝫ filoniū ⁊ trocisci qb⁹ nom̄ pōit ter
narii: ſꝫ coꝝ stupefactō ē d̓bilior. qd̓ āt ex eis ē recēs

maioris ē stupefactōis. Et i ātiquo fere nulla ē stupe
fatō ⁊ qd̓ ē mediū. ¶ Et ex dolorib⁹ qdēꝫ q sūt mlte
fortitudis ⁊ sīt ad medicādū faciles i qbusdā horis sic
dolores vētosi: qm̄ qñqꝫ sedant̄ ⁊ suffic vt sīt eos aq̄
cal̓a eūet̄: verūtñ i hoc tior exit vñ ab eo tibi cauē de
bes: qm̄ plerūqꝫ cā erit apa ⁊ existiabit̄ ꝙ sit vētosi
tas. Et si fortasse fcm̄ fūit ei ēbroca ex aq̄ cal̓a ⁊ p̄ci
pue in sui p̄ncipio ei affert magnū malū. et p̄t h° qñ
qꝫ ipedim̄tū vētose effic qū vētositatē r̄soluē ñ potit
⁊ i q̄ꝫtitate ipi⁹ spatii augm̄tū faciet. Et vaporatiōes
ēt sīt ex medicatōib⁹ vētositatū. Ex eis qdē melior est
cū q̄ ē id qd̓ exiccat sic miliū nisi i m̄bro fūit qd̓ illd̓
tolerar̄ ñ valet sic oculus. Fiat ergo tc̄ vaporatio cū
pānis. ¶ Ex vaporatōib⁹ ēt sīt cū oleo calefcō fiunt.
¶ Et ex vaporatōib⁹ qdē fortib⁹ ē vt oroboꝝ farina
cū aceto coq̄t ⁊ postea siccet̄ ⁊ fiat ex eo vaporatio.
Et minor cā ea ē vt furfur coq̄t sic hoc ¶ Sal āt va
por ē pūgitiu⁹ ſꝫ miliū ē melior ⁊ d̓bilior. Et plerūqꝫ
ēt fit vaporatio ex aq̄ i vase posita q̄ ē i columis ⁊ le
uis: ſꝫ opatōeꝫ efficiet quā noiuim⁹ si illd̓ ñ fūit obser
uatū. ¶ Vētose ēt cū igne sūt isti⁹ mōi ⁊ sūt fortes i se
dādo dolorē vētosū. ⁊ si eas iteꝝ adhibūis dolor pe
nit⁹ destruet̄: verūtñ plerūqꝫ ex eis accit illd̓ qd̓ ꝓue
nit ex eo qd̓ diximus. ¶ Ex sedātib⁹ p̄terea dolorē ē mol
lis lōgo tpe icedē ꝑꝑ illd̓ qd̓ i ipo exit ex v̓tute facien
di fluxa. Et sīlr adipes sbtiles noti ⁊ olea q̄ noiauim⁹
⁊ dulcis cātilena ⁊ ꝓꝑe qū ex ea ꝓuocat̄ sōn⁹. Et oc
cupari i eo qd̓ gaudiū effic doloris vehem̄tiā sedat.

¶ Ca. xxxi. i quo p̄cipit̄ a qb⁹ curatōib⁹ icipiamus.

Quam multe ꝯiūgūt̄ egritudies ab ea icipe d̓
bem⁹ i q̄ vna horaꝝ triū ꝓꝑetas exit. ¶ Una
eaꝝ ē ꝙ alia sanari ñ pōt añqꝫ ipsa sanet̄ sic
apa ⁊ vlc⁹ qū ꝯiūgūt: medicamur. n. apa donec ꝯple
xiōis malitia q̄ cū eo venit remoueat̄ absqꝫ c⁹ sanati
one vlc⁹ sanari ñ pōt: postea medicamur vlc⁹. ¶ Et
s̄ca eaꝝ ē qū vna egritudo cā fūit altius sic qū accit
oppilatō ⁊ febris: medicamur. n. oppilatōeꝫ p̄us de
ide febrē. Et si nob necriū fūit oppilatōeꝫ apire cuꝫ
eo i q° aliq̄ exit cal̓as ñ curabimus d̓ febre: ⁊ medica
mur qdē pulmōis apa cū d̓siccatis ⁊ ñ curabim⁹ de
febre: qm̄ pōt ē vt febris remoueat̄ cā ipi⁹ remanēte
¶ Et cāe qdē ei⁹ sanatio ē exiccatio q̄ febri nocumē
tū fac. ¶ Tertia v̓o qū fūit vna eaꝝ de q̄ maior solli
citudo sit hn̄da: sic si ꝯiūgat̄ synoch⁹ ⁊ paralysis: me
dicamur. n. sinochū extiguēdo ⁊ phlebotomādo: ⁊
de paralysi ñ curabim⁹. ¶ Qū āt egritudo ⁊ accñs
ꝯiūgūt̄ a sanatōe egritudis icipiem⁹. Et si accñs supa
uerit tc̄ accñtis curā hēbim⁹ ⁊ egritudieꝫ ñ ꝯsiderabi
m⁹. sic i colica dam⁹ stupefaciētia ꝑꝑea vt doloris fō
titudo remoueat̄: ſꝫ ipi colice ipedim̄tū faciat. Et cū
h° qñqꝫ tardam⁹ qd̓ facē dēam⁹ ꝑꝑ stōi d̓bilitatē: aut
ꝑꝑ vētris fluxū q p̄cessit: aut ꝑꝑ p̄ñtē nauseā. Et qñꝫ
ñ tardam⁹ ſꝫ opamur ⁊ ñ totā r̄mouem⁹ cāꝫ sic i egri
tudie spasmi: ñ. n. totū expellim⁹ humorē: imo ex eo
aliqd dimittim⁹ vt ipꝫ spasmosus r̄moueat mot⁹ ne
humorem resoluat naturalem.

¶ Operationis sigillatio ⁊ gratiaꝝ actio.

Sit q̄ꝫtitas h⁹ n̄ri sermonis ꝯpēdiosi de p̄nci
piis vlib⁹ doctrine medicinalis sufficiēs.
¶ Deiceps āt laborem⁹ vt d̓ sīplicib⁹ medicis libꝝ
ꝯponam⁹ si de⁹ voluit. Et ipe qdē nos iuuabit: cui
sint grates s̄m sui inumerabiles misericordias.

¶ Expletus ē lib p̄mus canonis quē p̄nceps aboli
Abinsceni de medicina edidit.

¶ Incipit liber canonis secundus Auicēne verba principis Aboali.

[L]ibrorū quos de medicia specificauim⁹ p̄mus ē de iudiciis vlibus in me⁹ ⁊ secundus eoꝝ est hic liber aggregat⁹ de medicinis singularibus. Et nos qdem hunc librum i duos diuisim⁹ tractatus. Quoꝝ p̄m⁹ est de canonibus vlib⁹ quos scire oꝫ in re medicinaꝝ: ⁊ ē scia v̄tutū medicinaꝝ i medicina: Et s̄s eoꝝ ē de cognitiōe virtutum medicinaꝝ particularium.

[P]Rimum v̄o tractatū i vi. diuisimus capl'a. ¶ Capl'm p̄mū est de ꝯplonibus medicinaꝝ singularium. ¶ Capl'm. ii. est de cognitione ꝯplonuꝫ medicinaꝝ singulariū p expimētuꝫ. ¶ Capl'm. iii. ē de cognitiōe ꝯplonū medicinaꝝ singulariū p rōneꝫ. ¶ Capl'm. iiii. est de cognitōe opōnū virtutū medicinaꝝ singulariū. ¶ Capl'm. v. ē de iudiciis accn̄tiuꝫ medicinaꝝ extrinsecus. ¶ Capl'm vi. est de collectōe medicinaꝝ ⁊ ꝯseruatōe ipsaꝝ.

[I]N scd̄o aūt tractatu posuimus medicinas singulares i areol'. ¶ In p̄ma nāqꝫ areola posuimus noia medicinaꝝ singulariū ⁊ cognitōeꝫ eēntie ipaꝝ. ¶ In. ii. areola electionē bonitatis ipsaꝝ. ¶ In. iiii. areola rememoratōeꝫ q̄litatū ⁊ nām ipaꝝ. ¶ In areola ꝓp̄etates opōnuꝫ caꝝ et dispōnes ipsaꝝ vl'es sic̄ resol'o ⁊ digō ⁊ ꝯglutinatio ⁊ stupefactio ⁊ q̄ illis sūt silia ex opōnib⁹ q̄s i tractatu p̄mo dixim⁹: ⁊ ꝓp̄etates alias si insunt eis ⁊ fecimus eaꝝ descriptōeꝫ cū colore vt sit facile ipam colligē. ¶ In areola. v. opōnes eaꝝ q̄ pendēt ex decoratōe aut i cute sicut remotio lentiginū ⁊ albaras et remotio poroꝝ ⁊ verrucaꝝ aut i capillis sicut ꝯseruatio ipoꝝ ⁊ ꝓlongatio: ⁊ coloratio q̄ i decoratōeꝫ igrediūt: ⁊ signauim⁹ id totū signis depictis vt p illō facilis eius inqsitio fiat i tabulis donec colligantur oēs me⁹ singulares q̄ i eis cadūt velocit'. ¶ In areola. vi. opōnes eaꝝ i apatib⁹ ⁊ botbor. i. i puis eminētiis q̄ fiūt sicut pustule ⁊ terminauim⁹ etiā oēm sp̄eꝫ dictā i eis cū colore ꝓp̄o vnicuiqꝫ eaꝝ. ¶ In areola vii. silr vlcera ⁊ vulnera ⁊ fracturas depictas coloribus suis. ¶ In areola. viii. egritudines iuncturarū ⁊ neruoꝝ depictas silr. ¶ In areola. ix. egritudines mēbroꝝ capitis oēs depictas suis coloribus. ¶ In areola. x. egritudines membroꝝ oculi depictas silr suis colorib⁹. ¶ In areola. xi. egritudines mēbroꝝ sp̄ēs depictas colorib⁹ suis. ¶ In areola. xii. egritudines mēbroꝝ nutrimēti depictas suis coloribus. ¶ In areola. xiii. egritudines mēbroꝝ expulsionis depictas etiā. ¶ In areola. xiiii. febres ⁊ q̄ eis cōueniunt depictas silr. ¶ In areola. xv. ꝓportionē medicinaꝝ ad venena. ¶ In areola. xvi. pmutationeꝫ eaꝝ qūqꝫ cōicant in medicinā vnā oēs areole: ⁊ qñqꝫ nō cōicant: ⁊ forsitan nō repiunt quedaꝫ nisi in qbusdam areolis. ¶ Qūqꝫ ꝯplendo ex tabulis recessero ⁊ signis virtutū medicinaꝝ pticularium sigillabo tractatum scd̄m: ⁊ illic sigillabo hunc libꝝ ꝓcedendo ab eo ad tertium librum.

¶ Tractatus primus Capl'm p̄mum de ꝯplonib⁹ medicinarum singularium.

[I]Am declarauimus in libro post intentiōeꝫ sermonis nr̄i. s. hec me⁹ est calia ⁊ hec me⁹ ē frā ⁊ hec me⁹ est hūida ⁊ hec medicina est sicca. Et oñdim⁹ illic q illud ē p ꝯpationeꝫ ad corpora nr̄a ⁊ p̄misimus q oiuꝫ ꝯpositoꝝ mineraliū ⁊ vegetabiliū ⁊ viuentū elem̄ta sūt materie. iiii. ⁊ q ipse ꝯmiscent ad inuicē ⁊ agunt i se donec ꝯsistāt scd̄m q̄litatē. aut scd̄m dn̄iuꝫ in eo qd̄ inter eas. Et qū cōsistūt scd̄m illud ē ꝯpl'o vera: ⁊ q ꝯpl'o qū est ꝯtenta i ꝯposito p̄parat ipm receptōi virtutū qualitatuꝫ q̄ꝝ propriū ē vt sint in ipso. ¶ Et oñdimus vl'r s̄m condictōes quot diuisiones ē ꝯpl'o ⁊ qd querit p ꝯpl'onē equalē in hoib⁹: ⁊ qd p ꝯpl'onē equalē i medicis ¶ Et oñdimus q p hoc n̄ itelligit nisi q corp⁹ hoīs qū obuiat ei ⁊ agit ipaꝫ colore inato n̄ p̄ualet: ita vt i corpore hoīs iprimat infrationē: aut calefactioneꝫ aut humectationē: aut desiccationē vltra eā q̄ est in hoīe. ¶ Nos tn̄ p illud n̄ significauim⁹ q ꝯpl'o ei⁹ sit silis ꝯpl'oni hoīs. Cōpl'o nāqꝫ hoīs n̄ est nisi i hoīe. ¶ Et scias q ꝯpl'o ē s̄m duos mōs. s. ꝯpl'o p̄ma et ꝯpl'o 2ª. Cōpl'o itaqꝫ p̄ma ē p̄ma ꝯpl'o ꝓueniens ab elem̄tis. Et ꝯpl'o 2ª est ꝯpl'o q̄ ꝓuenit a reb⁹ q̄ i seipis hn̄t ꝯpl'oneꝫ sicut: verbi grā ꝯpl'o medicinaꝝ ꝯpositaꝝ vt ꝯpl'o tyriace: vnaqq̄ꝫ. n. medicinaꝝ singl'ariū tyriace ꝯpl'onē hꝫ sibi ꝓp̄am: deiñ ꝯmiscent ⁊ ꝯponunt ita vt vniant ⁊ adueniat eis ꝯmixtio ⁊ aduenit ꝯpl'o s̄a. Et hec qdem ꝯpl'o s̄a nō est ita q n̄ sit tota nisi ab arte: imo est qñqꝫ etiā a nā: lac eni ꝯmixtuꝫ i veritate ē ex aqueitate ⁊ caseitate ⁊ butyrositate. Et vnūqdqꝫ hoꝝ trium ē non simplex i nā: imo est cōmixtū ⁊ hꝫ ꝯplexionē sibi ꝓp̄am. Et hec qdem cōplexio s̄a est ex opōne nāe n̄ ex opōne artis. ¶ Cōplexio aūt s̄a est scd̄ꝫ duos mōs: aut ꝯplexio fortis aut ꝯpl'o debilis. Cōpl'o v̄o fortis ē: v̄bi grā: vt vnūqdqꝫ simpliciū aliī sit vnitū tali vnitōe vt eius sepatio calori nr̄o inato nō solū sit difficilis: imo sit aliq̄ cui⁹ sepatio calori ignis sit difficilis sic̄ corpus olei. Cōmixtio iter hūiditatē ⁊ siccitatē ipsius ad hoc p uenit vt igneitas deficiat i sepando iter eas: imo qū igneitas aqueitatē soluit: vt eā subleuet tenent cum oib⁹ ptibus eius ptes terree: qr n̄ valet efficere eaꝝ subleuationē vt terree subsistāt: sicut potes illius sile videre in ligno: imo i plūbo ⁊ stagno. ¶ Qū g⁹ est ꝯpl'o cuius firmitudo ē hec firmitudo: tūc nō ē longe qn sit ꝯpl'o a sepaōne simpliciū cuius calor inat⁹ q̄ ē in nob deficit: ⁊ quecūqꝫ ita ē: ē ꝯpl'o firma. ¶ Si g⁹ fuerit equalis remanebit i corpore equalis vsqꝫ⁹ resoluat eius formā ⁊ corrūpat. Et si fuerit decliuis ad dn̄iuꝫ remanebit i corpore s̄m suuꝫ dn̄iuꝫ vsqꝫ⁹ corrūpat eius forma. Et vl'r qdem nō ꝓuenit ab ea nisi opō vna. ¶ Qū aūt ꝯplexio n̄ ē firma: sꝫ debilis facilis ad disgregationē tc̄ possibile ē vt ei⁹ simplicia sepent qū nr̄e nāe opō existit i ea ⁊ remoueat vnuꝫ ab alio ⁊ sint diuersaꝝ virtutū: ⁊ faciat vnū eorum opōneꝫ vnā ⁊ aliud ꝯ̄rium ipsius. ¶ Et qū medici dicūt q me⁹ illius virt⁹ ē ꝯposita ex virtutib⁹ ꝯ̄riis nō oꝫ vt ipsi itelligant a seipsis: ⁊ vt ab eis: q sit ps vna ferens fr̄itatem ⁊ caliditatē simul ꝯparēs vnaqq̄ꝫ earum singulariter sicut ille q̄ sunt diuise: nā illud non ē possibile: sꝫ sunt i duabus ptibus eius diuersis ex qbus ipa est ꝯposita cū sua singularitate. ¶ Et etiā non oꝫ vt existimes q aliud genus medicinaꝝ nō sit ꝯpositū ex virtutibus ꝯ̄riis: qm̄ oēs medicine sūt composite ex virtutibus cōtrariis: imo oportet vt

Na

ītelligas ex hoc ꝙ ipsi signāt ꝑ illud ꝙ ē actu hñs vir
tutes ꝯtrarias. aut potentia ꝓpinqua actui: qm̄ ī ip
sa sūt partes diuerse quarū vna nō efficit ī aliā actū
integrū facientē totū similiū virtutū similitudine cō
pleta ⁊ si adherent ⁊ vniunť: ita vt qū eaꝝ vna ī pte
mēbri cōtineť cōsequať alterā cū ea contineri. qm̄ si
ipsa fuerit siliˢ virtutis nō diuersificabiť eius opatio
ī corpore penitus. Et si ē adherentiū partiū ⁊ diuer
sarū virtutuꝫ possibile ē ēt vt ñ diuersificeť eiꝰ ipssio ī
corpore: imo sit vt qum pars simplicis in membro
continetur cōueniat ei quod ei adheret ex simplici
alio ⁊ ꝑueniat ex eis opatio ⁊ ipressio quā ad ipsuꝫ
ducunt amboꝝ opatiōes ī oībus ptibus illius mē
bri sm̄ qualitatē qū sit cū vnaquaqꝫ partiū eiꝰ ipedi
mentū a ꝯplemēto actionis eius fixū in ea nisi sit ps
mēbri recipiens ab vnoquoqꝫ duoꝝ simpliciū absꝫ
alio ⁊ nā vtať vno eoꝝ ⁊ alterū renuat: ⁊ hoc quidē
ē multotiens: nř tñ smo nō est ī hoc: imo ē in specie
q̄ ē diuerse ipressionis ꝑꝑ rē in seipa nō ꝑꝑ rē in alia
Et illa qdē res ē qm̄ simpliciū eius cōmistio ē debiľ
recipiens discretionē ⁊ simplicia eius ipam cōmiscē
tia sūt debilia vbi recipiunt ipressionē ab ipressione
nři caloris. ¶ Iste aūt medicine simplices qbus di
cimus iesse ṽtutes ꝯ̄rias sūt in qbus nō ē illa cōmi
stio vľis. De eis ergo alie sť q̄ sūt fortioris cōmistio
nis: ⁊ nō pñt decoctio ⁊ ablutio facē sepationē inter
virtutes eaꝝ sicut camemilla in q̄ ē ṽtus resolutiua
⁊ ṽtus stiptica: ⁊ qū coquiť in empľis nō seperantur
ab ea vterqꝫ ṽtutes: ⁊ alia sūt in quibus decoctio se
perare pōt inter eas sicut caules sba eni ipoꝝ cōmi
sta est ex materia terrea stiptica ⁊ ex materia subtili
abstersiua nitrosa. Qū ergo coquiť in aq̄ resoluitur
sba nitrosiua abstersiua ab ea in aqua: ⁊ sba terrea
stiptica remanet ⁊ fit aqua eius solutiua ⁊ corpꝰ eius
stipticū ⁊ silr lens ⁊ fructus mandragore: ⁊ silr alleū
ī ipo nāqꝫ est ṽtus abstersiua, ⁊ adustiua ⁊ humidi
tas grauis: sed decoctio sepat inter eas: ⁊ silr cepe ⁊
rhaphanus ⁊ reliqua. Et ꝑꝑ hoc dř ꝙ rhaphanus
digerit ⁊ nō digeriť: digerit eni ⁊ nō cū oībus ptibꝰ
suis: sed cū sba subtili tm̄ q̄ ē in ipo iobediens virtu
ti digestiue viscosa. sed illa sba alia icidit viscositatē
¶ Et ex hoc caplo sūt alia inter quoꝝ simplicia ab
lutio separe valet sicut endiuia ⁊ plurima olerū. eius
eni sba ē ꝯposita ex materia terrea frigida plurima
⁊ ex materia subtili pauca: quare fit eius ifrigidatio
cū materia p̄ma ⁊ oppilationuꝫ aptio ab ea ⁊ pene
tratio ipius plurima cū materia altera: ⁊ plurimuꝫ
huius materiei subtile ē expansū sup superficiē eius.
Iam eni eleuata est ad eā ⁊ aspersa sup ipam: qum
ergo abluiť cū aqua resoluiť ⁊ nō remanet ex ea ali
qd vň sit curandū: ergo ꝑꝑ hanc cām p̄ceperunt ne
abluať sm̄ legē ⁊ medicinam. Et hac d cā plurime
medicinarū qū homo sumit eas infrigidant vehem̄
ter: ⁊ qū ex eis fit empľm resoluūt verbigr̄a sicut co
riandrū: qū eni sumiť eius ifrigidatio fortior fit. Et
qum ex eo fit empľm qñqꝫ resoluit verbigr̄a scrofu
las ⁊ ꝓprie permistū cū sanich: ⁊ illud ideo qm̄ est
ꝯpositum ex sba terrea aquosa multe infrigidatōis
⁊ ex sba subtili r̄solutiua. Qum ergo sumiť aduenit
calor innatus ⁊ resoluit ab eo sbam subtilē ⁊ nō est
plurime quantitatis: ita vt ī cōplone impressionē fa
ciat: imo deficit ⁊ remanet sba eius singularis vltia
infrigidatione. ¶ Qum aūt ex eo fit empľm videť

ꝙ sba terrea nō penetret in poris neqꝫ efficit in eis i
pressionē oio: sed sba subtilis secunda penetrat ī eis
⁊ digerit. si ergo associať aliqd ex sba frigida iuuat
ad repellendum ⁊ vincit colorē innatū: ⁊ hoc quidē
ꝓpinquū ē ei qd̓ ostendimus libro p̄mo de adustio
ne cepe qū ex ea fit empľm ⁊ de eius in columitate
qum comediť. ¶ Et qum nos posuerimus vnā cāꝫ
in ea ꝓpinquam huic oportebit vt sit hec intentio
nota certe. ¶ Et ex medicis quidē sūt in qbus vidē
tur esse due sbe diuerse sm̄ naturā absqꝫ ꝑmistione
oio. ¶ Et ex eis itaqꝫ sunt q̄ sunt sensui apparētes
sicut ꝑtes citri. Et ex eis sūt que sunt magis occulte
vř eni ꝙ cortex psilii ⁊ qd̓ est sup eius corticeꝫ sit for
tis infrigidationis ⁊ farina medulle q̄ ē in ipo sit for
tis calefactionis ita vt forsitan sit medicina rubificās
aut vlcerans ⁊ cortex eius sit sicut velamē distiguēs
inter ea. Si ergo bibiť nō tritū nō dimittit durities
sue corticis vt penetret virtus medulle eius ⁊ qd̓ ē i
tra ipsum ad suū exterius: imo opatur cuꝫ eo qd̓ ex
ex ipso apparet ex sua mucilagine. ¶ Quod si con
teratur forsitan illud qd̓ diciť de ipo ꝙ ē venenū est
ꝑꝑ aptionē medulle eius ⁊ sui interioris. Et videtur
ꝙ illud qd̓ ex eo ē ꝯtritū disrūpat exituras. Et illd̓
qd̓ ē itegrū ex eo faciat eas crudas ⁊ retinet eas ꝑꝑ
hāc cāꝫ. Sufficiat q̄ꝫtitas hec ī dando hāc radicē.
¶ Caplm secundū de cognitione virtutū cōplonū
medicinaruꝫ singularium per experimentum.

Medicinarū cognoscunť ṽtutes ex duabus
viis. vna eaꝝ est semita experimenti. ¶ Et
altera ē rōcinationis semita. ¶ Nos vero ī
experimento smonē p̄mittamus. ¶ Dicimus ergo
ꝙ experimentū ad cognitionē ṽtutis medicine cuꝫ
fiducia nō ꝑducit nisi post obseruationē septē cōdi
tionū. Una eaꝝ est vt sit medicia vacua a q̄litate ac
qsita ex caliditate accidentali aut frigiditate accidē
tali aut q̄litate q̄ accidat ei cū alteratione in sua sba
aut vicinitate alterius. Aq̄ eni q̄ꝫuis sr̄a sit nā tñ qū
calefit. calefacit dū ꝑmanet calida. ⁊ euforbiū q̄ꝫuis
sit nā calidū tñ qū ifrigidať. ifrigidat duꝫ permanet
frigidū. ⁊ amigdala q̄ꝫuis sit eq̄lis subtilis tñ qū sit
rancida calefacit potentia: ⁊ caro piscium q̄ꝫuis sit
frigida tñ qum saliť calefacit potentia ¶ Et sc̄a ē vt
illud ī quo experiť egritudinē habeať singularē: nā
si egritudo ē ꝯposita ⁊ ī ea sūt due res signāťes duas
curatōes ꝯ̄rias ⁊ experiať in ambabus medicia ⁊
ꝯferat nescimꝰ cām ī illo vere: verbigr̄a qum homo
hꝫ febrē phľaticam ⁊ dať ei in potu agaricus ⁊ r̄mo
ueť febris eius nō oꝫ vt iudicemus agaricū esse frigi
dum qm̄ cōfert egritudini calide q̄ ē febris: imo for
sitan nō cōfert nisi ꝓpterea ꝙ r̄soluit materiā phleg
maticā ⁊ euacuat eandē. ⁊ qū deficit materia remo
uetur febris phlegmatica. ⁊ hoc qdē vere ē iuuamē
tum per se ꝑmistum iuuamento ꝑ accidens. ꝑ se qd̓
cū ꝯparatione ad materiā sed ꝑ accñs cuꝫ cōpatio
ne ad febrē. ¶ Et tertia ē vt medicia sit expta iam in
duobꝰ ꝯ̄riis ita vt qum vtriqꝫ eoꝝ simul cōferat nō
iudiceť ꝙ sit ꝯ̄ria comploni alicuius eoꝝ. ⁊ fortas
se cōfert vni eoꝝ per se ⁊ alteri ꝑ accidens sicut sca
monea si experiamur ipam in egritudine frigida nō
ē longinquum qui conferat ⁊ calefaciat. Et cuꝫ expe
rimur ipsam in egritudine calida sicut est febris ter
tiana nō elongant quin conferāt ī euacuando cho
lerā. qum ergo ita sit nō acquirit nobis experimētū
fiduciā caliditatis aut frigiditatis. nisi postq̄ꝫ scimꝰ

ꝙ vnā duarū rerū efficit p se ⁊ efficit alterā p accñs.
¶ Et quarta ē vt sit virtus q̄ est in meᵃ opposita ei
qḋ equat̃ ei de potētia egritudinis. Sūt.n. medicīe
quedā quaꝝ caliditas minorat̃ a frītate egritudinis
alicuius. q̄re penit⁹ in eā nō agit. ⁊ qñq₃ qū admini
strat̃ in īfratione aliq̄ leuiorē illa facit calefactionez.
oz g° vt experiat̃ pˢus in debiliori. ⁊ sm̄ grad⁹ fiat p
cessio paulatī donec sciat̃ ṽtus meᶜ ⁊ nō dubitetur.
¶ Et q̄nta ē vt obseruet̃ tp̄s ī quo apparet ei⁹ īp̄ssio
⁊ opatio: nā si ī p̄mis qū administrat̃ apparet consi
dē facit ꝙ efficit illud p se. ⁊ si fuerit opatio q̄ ī p̄mis
apparet ex ea ꝯ̄ria ei q̄ apparet ī fine: aut ī p̄ncipio
rei nō apparet ex ea opatio: deide ī fine rei apparet
ex ea opatio. tc̄ erit loc⁹ ābiguitatis ⁊ dubietatis for
sitan eni efficit illḋ qḋ opat̃ p accñs qñ efficit in pri
mis opatōz occultā quā seq̄t̃ p accñs hec operatio
alia apparēs. Et hec q̄dē dubietas ē ⁊ ābiguitas ⁊
hesitatio ī ṽtute meᶜ. Existimatio ṽo ꝙ eius opatio
nō sit nisi p accñs qñ vigorat̃ qū eius opatio nō ap
paret nisi post sepatōez obuiatōnis mēbri: nā si p se
efficeret p se oparet̃ dū obuiaret: īpossibile eni est vt
destruat dū obuiat ⁊ operet̃ dū nō obuiat. Et hoc
q̄dē ē iudiciū plurimū sufficiēs: qñq₃ ṽo ꝯueniēs ē
vt ī q̄busdā corporib⁹ efficiat suā opatōm q̄ ē p se p⁹
opatōm suā q̄ ē p accñs. Et illud ē qū iā acq̄sierit ṽ
tutē extraneā vincentē ṽtutē nālē sicut aq̄ calida: in
p̄nti eni calefacit: ī die ṽo s̄o aut ī hora ī q̄ remouet̃
ab ea ei⁹ īp̄ssio accñtal' facit peruenire ī corpore fri
gus p̄culdubio pp̄ ꝯuersionē p̄tiū p̄uiarū ḋ dispo
sitionē nālē frigoris qḋ dz h̄re. ¶ Et sexta ē vt obs̄
uet̃ p̄cessus opatōis ei⁹ sm̄ assiduatōm: aut s̄z plm̄
nā si nō fuerit ita tc̄ p̄cessio opatōis ab ea ē p accñs
qm̄ res nāles p̄cedūt a p̄ncipiis suis aut semp aut
sm̄ plm̄. ¶ Et septima q̄dē ē vt experimētū sit ī cor
pore hoīs: nā si expiat̃ ī corpore ñ hoīs possibile est
vt fallat duob⁹ mōis. vn⁹ eoꝝ ē qm̄ pose ē vt sit meᵃ
ꝯpata ad corp⁹ hoīs calida ⁊ ꝯpata ad corp⁹ leonis
⁊ eq̄ frā qū hec medicīa ē calidior hoīe ⁊ frior equo
vel leone. ⁊ vī sm̄ q₃ existimo ꝙ sit reubarbarū friū
ꝯpatū ad equū ⁊ sit ꝯpatū ad hoīem calm̄. ¶ Et s̄z
qm̄ qñq₃ ꝯpata ad vnū duoꝝ corpoꝝ h₃ p̄p̄etates
q₃ nō h₃ ꝯpata ad corpus sm̄ sicut napellus. cōpa
tus eni ad corp⁹ hoīs h₃ p̄p̄etatē venenosā quā nō
h₃ ꝯpat⁹ ad corp⁹ turdi. isti g° sūt canones quos obs̄
uare oz ī cognitōe ṽtutū medicinaꝝ ex via expim̄ti

¶ Caplm̄. iii. de cognitione virtutum medicinarū
singularium per ratiocinationem.

Cognitōis aūt ṽtutū mediciaꝝ singulariuz
p rōcinatōm canōes. Alii sumūt ex veloci
tate ꝯuersionis eaꝝ ad ignē ⁊ calefactionez
⁊ ex tarditate ꝯuersiōis ip̄aꝝ. ¶ Et ex velocitate cō
gelatōis eaꝝ ⁊ tarditate cōgelatōnis ip̄aꝝ. ¶ Et alii
sumūt ex odorib⁹: ⁊ alii ex saporib⁹. ¶ Et qñq₃ su
mūt ex colorib⁹: ⁊ qñq₃ sumūt ex opatiōib⁹ ⁊ ṽtuti
b⁹ notis ex q̄bus acquirunt̃ significatiōes sue mani
feste sup ṽtutes ignoratas. ¶ Via aūt p̄ma ē qm̄ re
rū siliuz ī ꝯstitutione essentie. s. ī raritate ⁊ spissitudie
q̄cūq₃ recipit calefactōm veloci⁹ ē calidior. ⁊ q̄cūq₃
recipit infriationē veloci⁹ ē frior. ¶ Et ex vna cārū in
hoc ē: qm̄ res qñq₃ calefit veloci⁹ alia agente existen
te vno: qm̄ ī seipa ē calidior alia ⁊ neq₃ īfrat ip̄az nisi
frigus accñs. Qñq₃ aduenit cal'as exterior ⁊ cōsen
tit ip̄i ṽtus cal'a inata q̄ ē ī ip̄a equat̃ alii ī cā exterio
re ⁊ supfluit illi in ṽtute q̄ ē in ip̄a ⁊ fit calidior: ⁊ sm̄
hoc cognosces dispōnē ei⁹ q̄ īfrigidat̃ veloci⁹. Et p⁹
illud in dāda cā ei⁹ ē s̄mo p̄lix⁹ de quo ītromittit se
ille q̄ loq̄t̃ in p̄ncipiis nālibus p̄ter medicū. ¶ Quz
āt vna eaꝝ ē maioris raritatis: ⁊ alt'a maioris spissi
tudinis. tc̄ illa q̄ ē maioris raritatis q₃uis sit similis
alii in frītate ⁊ cal'itate ip̄ius: tm̄ patit̃ velocius pp̄ de
bilitatē sui corporis. ¶ Res aūt quaꝝ p̄p̄etas est vt
cōgelent̃: ⁊ ille quaꝝ p̄p̄etas est vt ī flāmate ignian
tur pose ē vt ad inuicē cōpent̃: g° q̄cūq₃ ē velocioris
cōgelatōis. ⁊ ei⁹ essentia ē sicut essentia alteri⁹ ē frior
⁊ q̄cūq₃ ē velocioris inflāmatōis: ⁊ eius essentia est
sic̄ essentia alt'ius ē calidior pp̄ illud qḋ diximˢ p⁹us
¶ Nos eni ñ dicimus ꝙ res sit calidior ⁊ frigidior
nisi cū ꝯpatione ad īp̄ssionē caliditatis inate ī ip̄a
q̄ ē in nobis. Et qū ip̄a ē longiq̄or a ꝯgelatiōe ⁊ ve
locior ad inflāmationē. tc̄ iudicam⁹ ꝙ ip̄a ē in īp̄ssiōe
a caliditate nr̄a inata illo mō. ¶ Principia ṽo ista ḋ
mōstratōe ōnsa sūt sic̄ oz in scia nāli. ¶ Qū aūt due
res diuersificant̃ in raritate ⁊ spissitudine. deinde in
uenit̃. spissior ex eis īflamatōis vehemētioris ⁊ tar
dioris cōgelatōis. tc̄ iudica p̄cul dubio ꝙ ē calidio
ris s̄be. Et silr̄ qū iuenis rarā tardioris inflamatiōis
tūc scias ꝙ ē fortioris frigoris. ¶ Si aūt iuenis rarā
ex eis velocioris īflamatōis nō cōuenit tibi vt iudi
ciū des: ⁊ ponas ip̄az pp̄ hanc cām fortioris cal'ita
tis. Fortasse eni raritas ē cā ī velocitate inflāmatōis
ei⁹. sic̄ si tu iuenis rarā ex eis velocioris ꝯgelatōis ñ
cōuenit tibi oio vt des iudiciū ⁊ ponas eā pp̄ hanc
cām velocioris frigoris. Forsitan eni raritas ē cā in
velocitate ꝯgelatōis eius pp̄ debilitatē corporis ip̄i
us ⁊ velocitatē passibilitatis ei⁹ sic̄ vinū q₃uis enim
ip̄m sit calidioris ꝯplonis q₃ oleū de cucurbita tm̄
velocius ꝯgelat̃ q₃ illud oleū. imo illud oleū densa
tur ⁊ ñ cōgelat̃ sed vinū ꝯgelat̃. ¶ Rerū eni q̄dā sūt
q̄ ꝯgelant̃ absq₃ cōdensatōe. Et sūt q̄dā eaꝝ q̄ cōdē
sant̃ absq₃ cōgelatōe. hui⁹ aūt cognitio in scia existit
nāli. ¶ Rerū aūt recipientiū condensationē qū equā
tur in ꝯstitutione s̄be q̄ magis recipit ꝯdensationez
ex frigore ē frigidior eaꝝ. Et plurime quidē res nō
ꝯgelant̃ nisi ī calore. Et res quarū p̄priū ē in calore
ꝯgelari oēs resoluunt̃ p frigus sic̄ res q̄ ꝯgelant̃ ex
frigore oēs resoluunt̃ calore. Calor aūt cōgelat sic
citate ⁊ frigus ꝯgelat spissitudine sm̄ s̄niam Galie.
¶ Veruntm̄ s̄nia philosophi p̄mi diuersa ē ab ea in
re modica: sed illius pscrutatio in alia ꝯtinet̃ sciētia.
¶ Et qū sint quedā eaꝝ medicinaꝝ calidiores. sed
sūt grossiores pose ē vt ip̄e suscipiant ꝯgelationem
sicut suscipiunt ille q̄ sūt frigidiores eis pp̄ grossitu
dinē suā. ¶ Et qū sint q̄dā frigidiores. sed sūt subti
liores pose ē vt suscipiant īflāmatōm. sicut recipiūt
ille q̄ sūt calidiores eis pp̄ subtilitatē sui. ¶ Cōdensa
tio aūt ⁊ ꝯgelatio ñ significant augmentū in cal'ita
te neq₃ augmentū in frītate plurimūq₃ eni cōdēsat̃
terreitas q̄ ē ī eis. ⁊ res pp̄ multitudinē aqueitatis ⁊
aeritatis rarificant̃. Et multotiēs accidit aeritati vt
frietur ⁊ cōuertat̃ in aqueitatē ⁊ rarificet̃ ꝯpositū ⁊
fiat frigidū. Et multotiēs ī alio resoluit̃ aqueitas fri
gida pp̄ igneitatē feruentē ī eis ⁊ cōuertit eā in aeri
tatē ⁊ cōdensat ip̄az q₃admodū accidit spmati ex ꝯ
densatōe qū g° sepat̃ ab eo calor igne⁹ subtiliat̃ ⁊ nō
p̄hibet terreitas qn̄ sit cū ea igneitas supflua: q̄uare
pose ē vt sit dio p̄ma vehem̄tis cal'itatis: ⁊ ñ p̄hibet̃
aq̄itas qn̄ eā igrediat̃ aeritas nō supans ṽtutē ei⁹ ⁊
sit dio s̄a vehem̄tis frītatis: aut igneitatis vincat ⁊ sit

vehemētis calitatis valde. ¶ Ex aliis aūt canonib⁹
necesse ē mōdicos rē vnā scire: qm̄ n̄ ē pose vt sapo
res dulcis ⁊ amarus ⁊ acut⁹ sint nisi i s̄ba cal'a: neq̄
pontic⁹ stiptic⁹ ⁊ acetosus nisi i s̄ba f̄ra. ¶ Et silr odo
res boni acuti n̄ sūt nisi in s̄ba cal'a ⁊ colores albi in
corporibus ꝯgelatis i qb⁹ ē humiditas. Et colores
nigri nō sūt nisi in s̄ba f̄ra. Et colores albi in qbus ē
siccitas ⁊ pulueri ȝatio nō sūt nisi in s̄ba cal'a: ⁊ nigri
i vtrisq̄ rebus sūt ecōtrario. Frig⁹ eni albificat hūi
dā s̄bam ⁊ denigrat siccā: ⁊ calor denigrat humidā
⁊ albificat siccā. Et hoc qdē verū ē ⁊ necessariū. ve
rūtn̄ hic ē cā alia pp quā significationes iste qn̄q̄ di
uersificant ⁊ ꝓprie i odore. ⁊ colore ⁊ ꝓprie i colore
suo. Et illud ē qd̓ nos iā ostēdimus q̄ corpora medi
cinalia cōmiscent ex elemētis ꝯriis qn̄q̄ cōmistiōe
p̄ma: ⁊ qn̄q̄ ꝯmistiōe n̄ prima: imo magis digna vt
vocet cōplo s̄a. ⁊ pose ē ergo i hac ꝯpl'ne s̄a vt vni
duoꝝ elemētoꝝ iā aduenerit cōplo q̄ mereat colo
rē aut odorē: aut saporē ⁊ aduenerit ei illud qd̓ iam
meret: ⁊ vt alii elemēto iā aduenerit ꝯplo diuersa illi
cōpl'oni: ⁊ sit pose vt i ea mereat colorē ꝯriū illi colo
ri: aut odorē aut saporē ꝯrios primis. Et sit possibile
vt ea n̄ mereat ꝯrium p̄mo. qd̓ si iam meret colorez
ꝯrium illi: deinde sint eq̄lis q̄ȝtitatis ꝑuenit i ꝯmisto
s̄o color ꝯpositus ex duob⁹ colorib⁹. ⁊ si sūt diuersa
cōtinet in s̄o cōmisto color magis decliuis ad vnū
duoꝝ colorū. si aūt s̄m nō meret colorē oio: ⁊ simili
ter odorē aut saporē ⁊ sint eq̄lia q in eis repit color
ē p̄mus ⁊ odor est p̄mus. Et si sint iā fracta pp cōmi
stionē ꝑtium ꝓuataꝝ minutaꝝ aliis ꝯriis ⁊ colori se
cūdo nō sit ip̄ressio penitus: qm̄ hoc ēt frangit fracti
one ꝑuii ꝑmisti colorato: ⁊ q̄si illud corp⁹ vr̄ v̓bigr̄a
albū. ⁊ est pose vt sit v̓tus ei⁹ n̄ virtus albi ꝑ hoc qd̓
ē albū. sed ē ei. virtus alia opposita p̄me. Nā quȝ est
corp⁹ ꝑmiscēdū ꝓuatū colore ita vt sicut ē eq̄lis q̄ȝti
tatis sit eq̄lis i potētia ē virtus cōprehensa iter duas
v̓tutes equales. ¶ Si aūt ē fortius plurimū colora
to ē ip̄ressio virtuti ꝯrie virtuti corporis associati al
bedini: ⁊ ē albedo verbigr̄a faciēs necessariuȝ vt sit
frigidū ⁊ ip̄m ē calidū subito hoc ē qn̄ ē equalis q̄ȝ
titatis. Qū aūt est verbigr̄a: hoc qd̓ nō hȝ colorem
aut hȝ colorē ꝯriuȝ pauce q̄ȝtitatis cū ꝯpatione ad
illud plurime q̄litatis ⁊ v̓tutis non ip̄rimit penit⁹ im
p̄ssionē i colore illius alterius ⁊ vincit illud v̓tute vi
ctoria vehemēti ita vt sit color ei⁹ q̄si nō habeat v̓tu
tē innatā oio. ¶ Cōsidera ambas dispōes i lb. lactis
cui si ꝑmisceas duos aureos euforbi ita ꝑmiscēdo:
vt sint q̄si res vna ē ꝑmistū ex eis calefaciēs in vltio
⁊ sensus nō discernit euforbium ex eis virisq̄ neq̄
colorē eius neq̄ ꝓuationē ipius a colore si ē priua
tū colore. ⁊ neq̄ videt nisi albedinē purā: ⁊ nos qdē
veraces erimus q̄ hec albedo est s̄be frigide v̓bigr̄a
si posuerimus q̄ lac ē f̄rum ⁊ mētiemur si dixerim⁹
q̄ hec s̄ba cōfusa ē f̄ra. Et illud ideo qm̄ hec albedo
nō ē color hui⁹ corporis ꝯfusi ꝑmisti ex ꝑte v̄n̄ ē ꝯfu
sū ⁊ ꝑmistū: sed ē color vni⁹ simpliciū ei⁹ vincentis q̄ȝ
titate victi v̓tute que sensata ē ex eo: ⁊ ita oȝ vt tu for
mes dispōem i albo nā q̄ ē cōmistioni q̄ ē i vltio ca
liditatis: ⁊ vr̄ q̄ sit f̄rium sic pip albū. queadmoduȝ
eni h⁹ ē ꝑmistū arte: silr qn̄q̄ cōmiscet nā ⁊ ē forma
ex̄nis hec forma. ¶ Haꝝ qdē q̄litatū sensatarū: que
dā sūt digniores vt efficiat i eas ip̄ressionē manifestā
illud qd̓ eis ꝑmiscet ex ꝯrio: ⁊ dū ꝑseuerant q̄litates
eaꝝ vere sensate ⁊ n̄ sentiunt i eis ꝯrie eaꝝ sūt vincē

tiū v̓tutū: ⁊ hoc quidē ē i saporib⁹ nō s̄m q̄ sit neces
sariū: sed s̄m q̄ ē plurimū ⁊ post sapores ē i odorib⁹
⁊ post vtrosq̄ ē in coloribus ⁊ i colorib⁹ qdē ē sic si
ne fidutia cū eo. ¶ Et ex causis quidē i qbus sapo
res vincunt odores i hoc caplo ē aduentus eoꝝ ad
sensū cū obuiatiōe. Sūt ergo digniores vt ꝑducant
ex oibus ꝑtibus medicie v̓tutē. sȝ odores ⁊ colores
ip̄rimunt sine obuiatōe suoꝝ corpoꝝ. q̄re pose ē vt
ꝑueniat ad sensuȝ ex ꝑtibus h̄ntib⁹ odorē vapor ex
subtili partiū ei⁹ ⁊ iobediēs fiat vapor spissus partiū
ei⁹ ⁊ nō vaporet ⁊ pose ē vt ꝑueniat ad ipȝ color ma
nifesti ⁊ ē vincēs sine victo occulto. ¶ Et qm̄ odores
qn̄q̄ significant sapores sicut odor dulcis ⁊ acetosi
⁊ acuti ⁊ amari tc̄ sūt odores sequētes sapores. Sa
pores ergo i significatōe sūt plus veri deide odores
post colores. ¶ Ampli⁹ si i saporibus nō caderet ēt
hec cōpositio ꝑdicta nō esset opiū i amaritudie sua
cū f̄ritate supflua. hic aūt error q accidit i saporibus
cadit i parte frigoris plusq̄ i latere caloris. s. vt insit
medicie sapor significās caliditatē qū sit f̄ra hec eni
plus ē q̄ȝ vt medicie insit sapor significans frig⁹ quȝ
sit cal'a: ⁊ calor qm̄ i ꝑlibus dispōibus ē fortioris im
p̄ssionis ⁊ manifestōris opatōnis ⁊ magis penetrās
si ergo frigido sit ꝑmistū i ꝯpl'one nāli cal'm sūma v̓
tutis cui⁹ sit sūma frangēs frig⁹ qd̓ ei opponit est di
gn⁹ vt appareat ei sapor frangēs saporē ipsius qū sit
calidū in oibus dispōnibus magis penetrās ⁊ ma
gis vincēs ⁊ digni⁹ vt ferat sapores ⁊ odores. Et pp
hanc cām nō iuenis acetosū: aut pōticū i quo nō ē
ꝑmistō sensu q̄ sit cal'm s̄m ꝑl'm sue ꝯpl'onis sicut in
uenis amarū ⁊ mordicatiuū f̄riuȝ s̄m ꝑl'm sue ꝯplo
nis. verūtn̄ hoc ē ꝑl'm ⁊ multo pluris plurimitatis
q̄ȝ aliud: sed n̄ est necessariū. ¶ Et postq̄ scis cano
nē istū oȝ nūc vt narrem⁹ tibi illud qa dicūt medici
de saporib⁹ ⁊ odorib⁹ ⁊ coloribus. Ipi eni ponūt sa
pores simplices nouē: ⁊ q̄ȝuis sint penit⁹ octo sapo
res ⁊ vn⁹ ꝓuatus sapore: ⁊ ē isipidus vl' almasch vel
almase: vel ex quo cui⁹ sapor penitus n̄ cōprehendi
tur sic aq̄ ipi eni noiant saporē oē qd̓ gustu iudicat
tali iudicio qd̓ ē actu. aut iudicio qd̓ ē potētia n̄ effi
ciens oio ⁊ ē illud qd̓ n̄ hȝ saporē: ⁊ ē s̄m duos mo
dos. s. aut isipidū ꝓuatū sapore s̄m v̓itatē. aut insipi
dū ꝓuatū eo apud sensū. ¶ Insipidū aūt s̄m verita
tē ē cui nō iest sapor s̄m veritatē. Et isipidū apud se
sū ē illud qd̓ in seipo hȝ saporē. Uerū pp vehemtiaȝ
sue spissitudinis non resoluit ex eo aliqd qd̓ lingue
admisceat ⁊ cōprehendat ip̄m. deinde qū igeniatur
vt resoluant ꝑtes ei⁹ ⁊ vt subtilient sentit saporē eius
sic es adustū ⁊ ferrū. lingua eni nō cōsequit ex eis sa
porē qm̄ nō resoluit ex s̄ba amboꝝ aliqd ꝑueniens
ad humiditatē positā in lingua q̄ ē media i sensu gu
stus. Et si igeniet vt i ꝑtes minimas cōuertat appa
rebit ei⁹ sapor fortis. ¶ Sapores aūt sūt octo quos
ipi dicūt q sūt vere sapores post isipidū. Et sunt dul
cedo amaritudo acuitas salsedo acetositas pontici
tas stipticitas ⁊ vnctuositas. Et dicunt q̄ s̄ba ferens
saporē: aut ē spissa terrea. aut ē subtilis aut media ⁊
ei⁹ virtus ē cal'a aut f̄ra. aut eq̄lis. ¶ Spissa igit ter
rea si ē calida tunc ē amara. ⁊ si ē f̄ra ē pontica. ⁊ si ē
eq̄lis. tunc ē dulcis. Et subtilis si ē calida tunc ē acu
ta. ⁊ si ē frigida tunc ē acetosa. ⁊ si ē equalis tunc est
vnctuosa. Et media i spissitudie ⁊ subtilitate. si ē ca
lida tūc ē salsa. si ē frigida tunc ē stiptica: ⁊ si ē eq̄lis.
tunc dicūt qdam q̄ ē inspissida ⁊ insipida sunt v̓ba.

¶ Acutū aūt ē calidius: deinde amarū: deīde salsū
qm̄ acutū ē fortius ad resoluēdū τ ad icidēdū τ ab
stergēdū q̄z amarū: deinde salsū ē sicut amarū ꝯfrac
tū cū hūiditate frīa qꝺ significat illud q̄ diximꝰ i mō
gnātiōis eiꝰ: τ silr qū salsū calefit a sole aut igne: aut
sepatione aq̄itatis frangēte v̄tutē caloris fit amaruz
τ silr baurac τ sal amarū calidiꝰ ē sale qꝺ comedit.
¶ Ponticū v̄o ē frigidius deinde stipticuz postea
acetosū: τ pp hoc i oībus fructibꝰ q dulcescunt p̄us
ē pōticitas vehemētis ifrīationis. Qū ergo currunt
i eis aq̄itas τ aeritas ita vt tēperent parūp cū aerita
te τ calefactōe solis digestiua declināt ad acetosita
tē sicut acresta: τ iter illud trahūt ad stipticitatez pa
rūp cū pōticitate: deinde pmutāt ad dulcedinē quz
agit i eis calitas digestiua sicut vua. Et q̄nq̄z pmu
tat ex pōticitate ad dulcedinez absq̄z acetositate sic
oliue. ¶ Acetosū v̄o q̄zuis sit minꝰ frgidū q̄z stipticū
tñ i plibus ē pluris ifrīationis eo pp sui subtilitatem
τ penetratōm suā. pōticuz aūt τ stipticū sūt i sapore
ppinq̄: s3 stipticū ñ ꝯbit nisi qꝺ de ligua manifestuz
ē. ponticū v̄o ꝯbit τ exaspat qꝺ manifestuz ē τ ocul
tū. ¶ Et ex eis qdē q̄ valent ad exaspatōm. s. pōtici
eius ē q̄ ipm ñ diuidit pp sui spissitudinē in ptes mi
nimas velociter neq̄z cōtinuant ad inuicē velociter.
Et pp has duas cās ipaꝝ casus i ligua sepat sensibi
lit: q̄re diuersificat ppter stipticitatē suā i ptibꝰ eius
τ diuersificat situs eaꝝ τ exasperant. Et ad illaz di
uersitatē iuuat diuersitas partiū mēbri i poris suis τ
suis cōtinuatōibus. ¶ Et ponticū qdē ē subtilieꝰ τ
magis itrans. Acutū v̄o τ amarū sūt linguā raden
tia rasiōe: s3 amarū ñ radit nisi qꝺ de lingua appret
Acuti āt abrasio τ eiꝰ seperatio ē pfūda qm̄ ē sbtilis
sbe pfundās: s3 amarū ē grauis sbe sicce τ ppter illꝺ
ipius purū ñ recipit putrefactōm ex q̄ aīal gnātur:
neq̄z purū ipiꝰ nutrit aīal τ ppter siccitatē suā ama
rū qꝺ abradit: abradit cū exaspatiōe aliqua. ¶ Ex
eis aūt q̄ caliditatē acuti amari caliditatē fortiorem
efficiūt ē ipius penetratio: q̄re vehemēter icidit τ ve
hemēter resoluit ita vt corrodat τ putrefaciat τ per
ueniat ad hoc vt iterficiat. ¶ Dulce v̄o τ vnctuosū
ambo dilatant linguā τ leniunt eā faciēdo currere
illꝺ qꝺ frigꝰ lesit τ cōgelauit absq̄z resolutōe τ remo
uēt i ꝯius aspitatē. verū vnctuosū facit illud absq̄z ca
lefactōe māifesta τ dulce facit illud cū calefactione.
Qua ppt digerit dulce plus dicūt medici ¶ Dulce
ñ factū ē suaue vl delectabile: nisi q̄a talr abstergit
grossitudinē q̄ eā aptat τ lenit eā τ currere fac ipaz
τ remouet ipedimētū ꝯgelatōis eiꝰ absq̄z icisione τ
seperatōe ꝯtinuitatis τ obuiatōe laboriosa τ neq̄z
calefacit cū calefactōe nociua: imo delectabili sic ē
delectatio aq̄ tēperate cale qū effundit super corpꝰ.
¶ Sermo v̄o differētie distiguens i hoc apud illū
ē q ē altioris gradꝰ q̄z medici. Et ñ oz qdē vt sit illꝺ
qꝺ ē dulciꝰ nutribiliꝰ nz illud qꝺ ē suauis nutribilius
q̄zuis sit ipole q̄n i oī nutriente apꝺ medicos sit dul
cedo aliq̄: verūtñ nutrimētū aliis idiget cōditōibus
p̄ter dulcedinē hāc. ¶ Et vnctuosū ꝯparatū ē dul
ci. Spissū v̄o qꝺ ad vtrūq̄z eoꝝ couertit ꝯperatiōe
calitatis pportional cōuertit eni ad dulcedinē qū ē
in initio sue subtilitatis cū aq̄itate τ pauca aeritate
τ ꝯuertit ad vnctuositatē qū ē intensio sue sbtiliatōis
cū aq̄itate delectabili τ p̄miscet ei aeritas pluria cu
ius introitus ad aq̄itatē sit vehemēs. ¶ Amarū āt
τ salsū linguā abradūt: verūtñ salsū abradit leuit τ
lauat τ ñ exasperat τ ñ iuuat ipm ad illud aduētus
obuiatōis sue mēbro ad oēs partes eiꝰ cuz eq̄litate
ppt sui sbtilitatē: s3 ipm tñ ledit os stōi amarū vero
abradit ita vt exasperet τ iuuat ipm ad illud diuer
sitas locoꝝ suoꝝ fm̄ q̄ diximꝰ. Acutuz v̄o τ aceto
sū mordicāt linguā: s3 acutū mordicat eā vehemēter
cū calefactōe. Et acetosū mordicat eā mediocriter
abs3 calefactōe. ¶ Et salsuz qdē pueuit ex resolōne
amari i isipido aquoso. qū gꝰ ꝯgelat sicut aq̄ cineris
fit salsū. Et acetosū puenit ex ꝯuersione dulcedinis
cū diminutōe calitatis: aut digestiōe pōticitatis cū
augm̄to hūiditatis τ calitatis: τ eiꝰ sba fm̄ sūmā rei
ē sba hūida. τ silr dulce. sba eni eius ad hūiditatem
pertinet. s3 sba amari: τ pontici ad siccitatē. Opera
tōes aūt dulcis sūt digestio τ lenificatio τ mltiplica
tio nutrim̄ti τ nā diligit ipm τ v̄tus attractiua attra
hit ipm. Et operatōes amaritudis sūt abstersiua τ
exasperatio. et operatio pōticitatis ē ꝯctio si ē debil
τ exp̄ssio si sit fortis. Et operatōes stipticitatis sunt
ꝯctio τ ispissatio τ iduratio τ retētio. Et operatōes
vnctuositatis sūt lenificatio τ lubrificatio τ coctio
parua. Et operatōes acuitatis st resolutio τ icisio τ
putrefactio. Et operatōes salsedis st abstersio: ablu
tio: τ exciccatio: τ phibet putrefactōz. Et operatio
nes acetositatis st ifrigidatio τ icisio. ¶ Et q̄ñz ag
regantur duo sapores i sba vna sicut ē aggregatio
amaritudis τ stipticitatis in licio: τ noiat horribili
tas: τ sicut aggregatio amaritudis τ salsedinis i la
cubꝰ. τ noiat turpitudo. τ sicut aggregatio acuitatis
τ dulcedis i melle cocto. τ sicut aggregatio amari
tudis τ acuitatis τ stipticitatis i melongena. τ sicut
aggregatio amaritudinis τ isipiditatis in endiuia.
Et q̄ñz adiuuāt se ea q̄ pueniūt ex duobꝰ saporibꝰ:
ad ꝯfortandū illꝺ qꝺ puenire debebat ex vno sapo
re. Acuitas eni τ mordicatio remanētes i aceto ex
vino faciūt ipz vehem̄tioris ifrīatiōis qm̄ acuitas et
mordicatio aperiūt transitꝰ τ adiuuāt ad penetran
dū τ ñ perueniūt i aceto ad hoc vt ipz calefaciāt ita
q̄ inde sit curādū: gꝰ fit infrīatio aceti magis pfūdās
Et q̄ñz iuuāt se ea q̄ pueniūt ex duobꝰ saporibꝰ ad ꝯ
frigēdū illꝺ qꝺ pueit ex vno sapore sicut acetositas
τ pōticitas i acresta pōticitas eni acreste phibz eiꝰ
acetositatē ab infrigidatōe vltima. ¶ Et q̄ñz essen
tia iuuat q̄litatē: τ q̄ñz ē ꝯria. iuuās qdē est sicut sb
tilitas q̄ associat acetositati. τ ponit infrigidationez
eiꝰ magis pfūdantē ꝯria v̄o ē sicut spissitudo q̄ asso
ciat lacti acetoso τ ponit infrigidatiōm eiꝰ breuiori
spatio. Et q̄ñz accidit vt sint qdā sapores ñ puri: et
deinde purificent fm̄ tp̄s sicut aq̄ acreste: qū. n. sup
ipam plongat tp̄s purificat eiꝰ acetositas ppter mlti
titudinē eiꝰ qꝺ residet ex pōtico et reliqs. ¶ Et q̄nq̄z
accidit vt sint qdā sapores puri et permiscet eos tp̄s
cū aliis sicut mel. tp̄s. n. ipz amaꝝ efficit τ acuit aug
mētata acuitate τ amaritudine. τ sicut vigorat ama
ritudo tpis quā facit tp̄s τ eiꝰ acuitas exp̄ssionē vue
nā tp̄s in p̄mis dat amaritudinē permixta tra: dein
de incipit in ipa puritatē τ clarificat m facē. ¶ Quz
gꝰ permiscent pōticū τ amarū fit abstersio cū stipti
citate τ ē ꝯueniēs ꝯsolidatōi exituraꝝ in qbꝰ est la
xitas pauca: τ ꝯuenit oī solutōni cuiꝰ cā ē oppilatio
τ ꝯfert spleni vehem̄ter si amaritudo ñ ē in eo debil
τ oia qdē q̄ st huiusmodi ꝯferūt stō τ epati. ¶ Ama
rū eniz absolutuz τ acutuz absolutuz nocēt visceri
bus. Et si associat eis stipticuz ꝯferunt: naz ipa sua

amaritudie radũt ⁊ cũ eo qd ẽ eis de ſtipticitate ſer
uat ṽtutẽ viſcerũ. ¶ Et qñqꝫ ẽ i ſtiptico amaro imo
i ſtiptico i quo ñ apparet mltitudo amaritudis ṽtuſ
ſoluẽs cholerã citrinã ⁊ aquoſitatẽ cũ expſſiõe ⁊ ñ
ẽ in ipo ṽtus ſoluẽs phla viſcoſũ: ⁊ ꝓpe ſi ſtipticitaſ
ẽ fortior amaritudie ⁊ hoc ẽ ſicut abſinthiũ. Omne
ſit dulce cũ ſtipticitate viſcerib⁹ ẽ amicuꝫ qm̃ ẽ ſuaue
⁊ ꝯfortans ẽt. Et ꝓhibet exaſpatõm meri qm̃ ẽ ſilẽ
tp̃rato. ¶ Et oẽ exiccatiuũ pp ponticitatẽ ſuaꝫ: aut
ſtipticitatẽ qũ ẽ in eo vnctuoſitas: aut iſipiditas: aut
dulcedo: ⁊ vlr qd ꝓhibet mordicatõꝫ ẽ gnãtiuũ car
nis. Si aũt ẽ ſtipticũ cũ acuitate ⁊ amaritudie ⁊ ẽ ꝯ
poſitũ ex ſba ignea ⁊ terrea ẽ cõueniẽs vlceribus ⁊
exituris i qbus ẽ humiditas mala: ⁊ ẽ ꝯueniẽs val
de ad cõſolidandũ. ¶ Et qñqꝫ fit ꝯpoſitio ex ṽtuti
bus iſtis ſm cõpõem materierũ earũ: ⁊ ſaporẽ ſcdꝫ
rõcinationẽ quã ꝯdicionauim⁹ aũ. ¶ Hec ergo ſũt
q̃ diximꝰ de ſaporib⁹ ⁊ q̃ ſequunt̃ ſm ipaꝝ ꝑncipia.
¶ Sermo aũt ṽificans in his reb⁹ ẽ ſapiẽti nãli ſed
medico q̃ꝫtitas hec ſufficit aſſũpta ex eis. ¶ Odo
res ṽo ꝓueniũt a calitate ⁊ ꝓueniunt a fritate: ſꝫ eo
rũ olfacio ⁊ ipoꝝ ſternutatio ẽ calitas ſm plin: qm̃
cã pluria i ꝓpinqtate odoꝝ ad ṽtutẽ odorandi eſt
ſba ſubtilſ vaporoſa: q̃ꝫuis ſit iã cõceſſũ ꝙ ſit ſꝫ ſemi
tã ꝯuerſionis aeris ꝑter reſolem alicui⁹ rei ex haben
te odorẽ: verũtñ ẽ ꝑmũ ſm plurimuꝫ. ¶ Oẽs ergo
odores ex qbus ſentit̃ mordicatio aut declinant ad
lat⁹ dulcedinis ſt̃ calidi. ⁊ illi ex qb⁹ ſentit̃ acetoſitas
⁊ charagiati roſalis oẽs ſũt frigidi. Et bene redolẽ
tia ſm plm ſũt calida niſi illa qb⁹ aſſociat̃ roſalitas
ṽt muſchus ⁊ ſedatio ſps ⁊ anhelitus vt cãfora ⁊ ne
nufar. Corpora eni amboꝝ ñ euacuant̃ ex ſba infri
giditate aſſociata odori vſqꝫ ad cerebrũ. Oẽ gͤ hñ
redolẽs ẽ calidũ: ⁊ ſilr oẽ alefeniati quare pp illd ſt̃
facientia dolorẽ capitis. ¶ De colorib⁹ iã loquti ſui
m⁹ ⁊ fecim⁹ te ſcire ꝙ ipi diuerſificant̃ ſm plin: ⁊ nõ
ſũt ſicut odores ſm plin: ſed ipi demonſtrant in in
tentõne vna demonſtrationẽ plurimã. Et ẽ qdẽ qũ
ſpẽi vni⁹ diuerſificant̃ modi: ⁊ qdã eoꝝ ſũt decliues
ad albedinẽ. Et qdam eoꝝ decliues ad nigredineꝫ
⁊ qdã eoꝝ ſũt decliues ad tincturã rubeã aut nigrã
tũc ad albedinẽ declinantes ſi ſũt in ſpẽ frigidi nã ſt̃
frigidiores: ⁊ declinãtes ad alia duo ſũt min⁹ frigidi
Et ſi nã trahit ad calitateꝫ. tũc res ẽ ecõuerſo. Et hͦ
qdem qñqꝫ diuerſificat̃ in reb⁹. verũtñ illud qd ẽ ſꝫ
plurimũ eſt qd dixi ante. Loquamur ergo nunc de
operationibus medicinaꝝ ſingulariũ.

¶ Ca. iiii. de opationibus medicinarũ ſingulariũ.

Dicemus ꝙ me⁹ ſimplices hñt opatões vlẽs
⁊ opatões pticulares: ⁊ opatões ſilẽs vlib⁹
¶ Opatões itaqꝫ vlẽs ſũt ſicut calefactio:
⁊ ifrigidatio ⁊ expulſio ⁊ attractio ⁊ vlceratio ⁊ cõ
ſolidatio. ⁊ q̃ ſũt ſilia illis. ¶ Et operatiões particu
lares ſũt ſicut iuuamentũ i cancro ⁊ iuuamentum i
hemoroidib⁹ ⁊ iuuamentũ i ictericia ⁊ ſilia his.
¶ Et opationes q̃ ſũt ſilẽs vlibuſ ſũt ſicut ꝓuocatio ⁊
ſolutio: ⁊ q̃ ſũt ſilia illis. hec eni q̃ꝫuis ſint pticulares
qa ſũt opationes i membris ꝓpriis ⁊ cũ inſtrumen
tis ꝓpriis. tñ ſũt ſilẽs vlibus. qm̃ ſũt operatões reꝝ
q̃re iuuamenta ⁊ nocumta ſũt coia cũ hoc ꝙ patit̃
ab⁹ eis corpus totũ ñ per accñs. ¶ Nos ṽo non re
memoramur hic niſi opationũ eaꝝ vliũ: ⁊ ſiliũ
vlibus. ¶ Aliũ itaqꝫ operationũ alie ſunt q̃ ſũt ꝑ
me. Et alie ſũt q̃ ſũt ſcdẽ. Et ꝑme qdem ſũt opatões
q̃tuor q̃ ſũt inflatio calefactio humectatio ⁊ exicca
tio. Scdaꝝ ṽo alie ſũt q̃ ſũt iſte eedẽ operatões. ſed
ſũt menſurate: aut ꝯpate cũ t̃mino additõis: aut di
miutõis ſicut aduſtio ⁊ putrefactio: ⁊ ſicut ꝯgelatio
nã iſte eedẽ ſũt calefaciẽtes ⁊ ifrigidãtes: ſꝫ ſũt mẽſu
rate ⁊ ꝯpate. ¶ Et alie ſũt q̃ ſt̃ operatões alie: ſꝫ ſũt
ꝓcedẽtes ab iſtis. ſicͭ ſtupefactio ⁊ ſigillatio ⁊ attrac
tio: ⁊ lubrificatio: ⁊ apertio: ⁊ ꝯglutinatio: ⁊ q̃ ſt̃ ſilia
illis vlibus ṽo ſilẽs ſũt ſicut vẽtris ſolõ ⁊ ꝓuocatio
⁊ ſudoris eductio. Et aũ qdeꝫ q̃ꝫ loq̃mur d opatõi
bus eaꝝ loq̃mur de ꝓp̃etatibus q̃s i ſeipis hñt.
¶ Dicimus ergo ꝙ ꝓp̃etates quas medicine i ſeipſis
hñt. alie ſt̃ ipẽ q̃litates q̃tuor note: ⁊ alie ſt̃ odores
⁊ colores: ⁊ alie ſt̃ ꝓp̃etates famoſe q̃ruꝫ ſt̃ iſte ſbtili
tas ⁊ ſpiſſitudo ⁊ puluer izãdi ꝓp̃etas ⁊ viſcoſitaſ ⁊
ꝯgelatio ⁊ curſus. ⁊ mucilaginoſitas: ⁊ oleagioſitaſ
⁊ ſpongioſitas: ⁊ leuitas. ⁊ grauitas. ¶ Me⁹ aũt ſb
tilis ẽ cui⁹ ꝓp̃etas eſt vt qũ actute patit̃ nãli q̃ i nob
eſt. diuidat̃ i corporib⁹ nr̃is i ptes minimas ſicͭ croc⁹
⁊ cinamomuꝫ. ⁊ hec qdem me⁹ magis cõfert in oib⁹
ſuis ipreſſionib⁹ q̃ꝫ oẽs medicie. ita vt lꝫ i eius deſic
catõe nõ ſit mordicatio. tñ cõſequit̃ deſiccationẽ rei
fortis mordicantis. ¶ Et intelligo p ſpiſſaꝫ cuius ñ
eſt iſtud de ſuis ꝓpretatibus ſicut cucurbita ⁊ gyp
ſum. ¶ Per viſcoſã ṽo ſignificamus oẽꝫ mediciaꝫ
cuius ꝓp̃etas eſt actu aut potentia q̃ eſt eiuſ opatio
qũ caliditas inata in eã ipreſſionẽ efficit vt recipiat
extenſionẽ ſuſpẽdendo ⁊ nõ abſcindat̃ qñ extendit̃.
Et ẽ illa cui⁹ duabus extremitatibus qũ duo adhe
rent corpora ⁊ mouẽtur ad elongationẽ poſe eſt vt
cũ⁹ eis moueat̃ ꝑter illud qd ẽ iter eas abſcindatur
ſicut mel. ¶ Et puluerizabilis qdẽ eſt q̃ in ptẽs diui
dit̃ paruas pp ꝯpreſſionẽ paruã cuꝫ ſiccitate aut cõ
gelatõe ſicut aloes bonũ. ¶ Et cõgelatiua ẽ illa cu
ius ꝓp̃etas ẽ vt pueniat talr̃ ꝙ mouent̃ ptes ei⁹ ad
dilationẽ a quocũqꝫ loco ponit̃. verũtñ actu ẽ fixa
ſm ſuã figurã ⁊ ſuũ ſitũ ꝓpter cauſã frigidã valde ſi
cut cera: ⁊ vlr ẽ cuius ꝓp̃etas ẽ vt fluat ñ tñ actu flu
it. ¶ Et me⁹ qdem decurrens eſt me⁹ q̃ nõ firmat̃ ſꝫ
ſuã figurã ⁊ ſitũ ſuũ qum ſiſtitur ſup corpus duruꝫ
ſed mouẽt̃ partes eius ſuperiores ad iferiores i par
tibus ad q̃s eaꝝ proceſſus ẽ poſſibilis ſicut fluxibi
lia oia. ¶ Et medicina mucilaginoſa ẽ illa cuius ꝓ
p̃etas ẽ vt qum infundit̃ i aqua aut i corpore aquo
ſo ſeperent̃ ex ea partes permiſte illi hũiditati ⁊ pue
niat ſba aggregata ex eis ad lubricitatẽ ſicut pſiliuꝫ
⁊ altea: ⁊ ſemina mucilagioſa ſoluunt cũ lubricitate
niſi aſſent̃ ⁊ fiat eoꝝ mucilagioſitas cõglutinoſitas
⁊ retineat. ¶ Et oleagina eſt me⁹ in cuius ſba eſt ali
qd vnctuoſitas ſicut grana. ¶ Et ſpongioſa ẽ medi
cina q̃ eſt ſicca in actu terrea cuius ꝓprietas ẽ: vt qũ
obuiat ei aqua: aut hũiditas liquida ꝓfundet̃ aq̃ in
ipa ⁊ penetret aq̃ in meatibus eius occultis ita vt ñ
videat̃ ſicut calx nõ extincta. ¶ In leui aũt ⁊ graui
res ẽ manifeſta. ¶ Medicinaꝝ aũt opatões famo
ſas oꝫ nos numerare ſm cõditiones p̃dictas: deide
cõſequẽter ponam⁹ deſcriptões ⁊ expões nominuꝫ
eaꝝ ſm ordinẽ vnũ. Dicit̃ ergo me⁹ calefactiua ſbti
liatia reſolutia abſterſiua carminatiua vl' exiccatia
exaſpatiua apitiua mollificatiua maturatia digeſtia
iciſiua diſrũpẽs frãgitia vẽtoſitatis attractia mordi
catia rubificatia pruritũ faciẽs: vlceratia corroſiua
aduſtiua: frãgẽs diſrũpens: putrefactiua cauterizati
ua excoriatiua. Iſte ergo ſũt: xxii. opationes. ¶ Et

est ordo alius. infrigidatiua cōfortatiua reꝑcussiua i
grossatiua: crudū faciēs stupefactiua. Et iste sūt sex
operatōes. ¶ Et ē ordo alius humefactatiua iflatiua
lauatiua sordidatiua lubrificatiua planatiua. Iste itaqꝫ
sūt sex operationes. ¶ Et ē ordo alius desicatiua ex
pressiua cōtractiua oppilatiua glutinatiua ꝯsolidatiua
generatiua carnis sigillatiua. Iste ergo sūt octo opatō
nes. ¶ Et ē aliud genus ꝓprietatū scdm operatio
nes earum ꝑniciosa venenosa tyriaca bezahar. et ēt
ē solutiua ꝓuocatiua sudoris eductiua. ¶ Oēs er
go iste sūt. ixlix. operatiōes q̃s eligim⁹ de sūma opa
tionū ꝓportionatarū uel ꝑtinētiū. ⁊ nos qdē narra
bimus vnāquāqꝫ harꝫ opationū sua descriptione.
Calefactiua ē nō. ¶ Subtiliatiua ergo ē medicina
cuius ꝓprietas ē ut ponat essētiā humoris subtilio
rē cū caliditate tēperata sicut isopus ⁊ albasce ⁊ ca
memilla. ¶ Resolutiua vero ē medicina cui⁹ ꝓprie
tas ē ut separet humorē faciēdo ipm uaporē: ⁊ ex
trahēdo ipm a loco i quo fuit detētus. s. partē post
partē donec assiduatiōe illi⁹ opatiōis finiat illud qđ
ex eo remanet fortitudine sue calitatis sicut castore
uꝫ. ¶ Et abstersiua quidē ē medicina cuius ꝓprie
tas ē ut moueat humiditates viscosas ⁊ cōgelatas
ab orificiis pororū i superficie mēbri ita ut elonget
eas a loco sicut aq̃ mellis. ¶ Omnis āt medicia ab
stersiua essētialiter lenit naturā lꝫ i ea nō sit uirt⁹ so
lutiua. ¶ Et oē amarū ē abstersiuū. ¶ Exasperati
ua vero ē medicia q̃ ponit superficiē mēbri diuersa
rum partiū i latitudine ⁊ ꝓfūditate: aut ꝑpt fortitu
dinē cōtractionis sue cū spissitudine substātie sue se
cūdū ꝙ ꝑmissū ē: aut propter uehemētiā sue acuita
tis cū subtiliatione substātie ⁊ secat eā ⁊ destruit eq̃
litas: aut propter suā abstersionē a supficie aspera i
pricipio ul' i radice plana ꝑ accñs: qm̄ qū abstergit
a mēbro grosse essētie cuius supficies ē aspera: ⁊ ꝑti
um situs diuersus hūiditatē viscosā currētē sup eaꝫ
⁊ faciētē ꝓuenire supficiē extraneā planā egreditur
asperitas ꝑlima ⁊ procedit. Et hec medicina ē sicut
corona regia. ¶ Et magis manifesta operatio ipsi
us i exasperādo ñ ē nisi i omnibus ossib⁹ ⁊ cartilagi
nib⁹ ⁊ minus manifesta i cute. ¶ Aperitiua āt ē me
dicina cuius proprietas ē ut moueat materiā exñtē
itra cōcauitatē meatuū ad exteriora: u: remanere fa
ciat cōcauitatē meatuū apertam. ⁊ hec quidē ē forti
or abstersiua sicut petroselinū. ⁊ ipa quidē nō efficit
hoc nisi quia ē subtilis ⁊ resolutiua: aut q2 ē subtilis
⁊ icisiua: ⁊ tu scies intentionē icisiue iam: aut quia ē
subtilis ⁊ lauatiua. ⁊ scies intentionē lauatiue post.
¶ Omne autē acutum ē apitiuum ⁊ oē amarū sub
tile ē aperitiuū ⁊ oē subtile liquidū ē aperitiuū qum
ad calitatē aut ad eq̃litatē declinat: ⁊ oē subtile ace
tosum ē aperitiuū. ¶ Mollificatiua v̄o medicia ē
cuius proprietas ē ut ponat essētiā mēbrorū habē
tiū spissos poros leniorē caliditate ⁊ hūiditate sua
⁊ accidit ex hoc ut pori fiāt latiores ⁊ expulsio sup
fluitatū que i eis ꝯtinētur cōcillior sicut emplm̄ de
aneto ⁊ semine lini. ¶ Maturatiua uero ē medici
na, cuius proprietas ē ut acq̃rat humori digestionē
qm̄ calefacit cū equalitate ⁊ i ipsa ē uirtus cōtracti
ua retinēs humorē usqꝫquo digeratur ⁊ non resol
uatur laboriose: ⁊ separetur humidū ipius ab eius
sicco ⁊ ē adustio q2 facit adustio ut separet. ¶ Et di
gestiua ē cuius proprietas ē ut acquirat cibo dige
stionē: ⁊ tu iā sciuisti illud in his q̃ preterierunt.

¶ Frangēs autem uentositates ē illa cui⁹ proprietas
est ut essentiam efficiat uentositatis subtilē aeream
ꝓpter caliditatē ⁊ desiccationē suā: quare resoluitur
⁊ fugatur ab eo i quo retenta erat sicut semen rute.
¶ Et icisiua est medicina cuius ꝓprietas ē ut pene
tret subtilitate sua i id quod est iter duas superficies
s. humoris uiscosi ⁊ superficiē i qua ē inuiscatus ⁊ re
mouet ipsum ab ea: ⁊ propter hoc aduenīūt parti
bus eius superficies diuerse operationis ꝓpter ea
qđ ipsa separat eas quare fit facilis expulsio earꝫ a
loco in quo fixe erāt sicut sinapis ⁊ oxymel. ¶ Et i
cisiua quidē opposita ē uiscose faciēti adherere. sic
resolutiua est opposita igrossatiue. ⁊ subtiliatiua op
posita est ispissatiue. ¶ Et numerāt vnamquamqꝫ
earū ⁊ diffiniūt ex ea que cōpar ē eis in rememora
tione ⁊ nō ē quidē cōditionis incisiue ut efficiat in
essentiam humoris aliquid: sed i cōtinuatione eius
⁊ fortasse separat ipsū i partes: ⁊ una queqꝫ ipsarū
ē secūdū similitudinem essētie prime: ¶ Attractiua
v̄o ē illa cuius ꝓprietas ut moueat humiditates ad
locum cui obuiat. ⁊ illud ē propter subtilitatem sui
⁊ calitatem suam sicut castoreum. ¶ Et medicina
vehementis attractionis ē ea cuius proprietas est
ut moueat hūiditates ⁊ extrahat eas ex profūdo ⁊
ē cōferens ualde sciatice passioni ⁊ doloribus iun
cturarum profundarum emplāta post purgationē
⁊ per eā euelluntur spine ⁊ sagitte ex locis i quibus
retinētur. ¶ Mordicatiua vero medicia ē i q̃ ē q̃li
tas penetratiua valde subtilis faciēs prouenire i cō
tinuitate separationē plurimi numeri inordinati si
tus parue quātitatis q̃re unaqueqꝫ earū nō sentitur
singulariter sꝫ sētitur totum quasi dolor unus sicut
emplm̄ sinapis cū aceto ⁊ acetū ipm. ¶ Sed rubi
ficatiua ē medicina cui⁹ proprietas est ut calefaciat
mēbro cui obuiat fortiter: ita ut ad ipm vehementi
attractōe sāguinē attrahat perueniētē ad ei⁹ exterio
ra: ⁊ rubefaciat ipm ⁊ hoc ē sicut sinapis ⁊ napellus
⁊ calamētū. ⁊ medicine rubificātes efficiūt operati
onē cauterizatōi propīquā. ¶ Pruritū autēꝫ faci
ens ē medicia cuius ꝓprietas ē ꝓpter acuitatē ⁊ ca
lefactionē sui ut attrahat ad poros humorē mordi
catiuū pruritū faciētē ⁊ nō perueniētē ad hoc ut ex
ulceret. ⁊ qñqꝫ adiuuāt ipsū spine pillose durorum
corporū non sensate sicut kebikengi. ¶ Et ulcerati
ua quidē medicina est cuius proprietas ē ut consu
mat ⁊ resoluat humiditates cōtinuātes iter partes
cutis ⁊ attrahat materiā malā ad eā: ita ut perueni
at ulcus sicut anacardus. ¶ Sed adustiua ē medici
na cui⁹ proprietas ē ut resoluat subtile qđ ē i humo
ribus ⁊ mēbris ⁊ faciat remanere cineritatē eorū si
cut euforbiū. ¶ Et corrosiua est medicina cuius ꝓ
prietas ē ut resoluat ⁊ cōsequatur ex eius resolōne
⁊ ulceratione q̃tenus de substantia carnis minuat
sicut flos eris: ¶ Rūpitiua autem medicina ē cui⁹
ꝓprietas est ut qū humorē inuenit lapideū minoret
partes eius ⁊ ꝯterat eas sicut saxifragia sicut lapis iuda
icus et reliqua. ¶ Putrefactiua uero ē illa cuius ꝓ
prietas ē ut corrumpat complonem spus perueniē
tis ad membrū ⁊ complonem humiditatis mēbri
eius cū resolone ita ꝙ non est conueniēs ut sit pars
illius membri et non peruenit ad hoc ut adurat ip
sum ⁊ corrodat: ⁊ resoluat humiditatem eius. im
mo dimittit i ipo hūiditatē ei⁹ corruptā i q̃ agit nūc
calor innatus et putrefit. et huiusmodi quidem ex
emplum est arsenicum ⁊ gummа ruthe agrestis.

¶ Cauterizatiua aut ẽ medicia q̃ carnẽ corrodit ⁊
cuti aduritita ꝙ idurat ⁊ exiccat eã ⁊ põit ipsã q̃si
adustã: ⁊ fit substãtia illius cutis obstaculũ meatus
humoris currẽtis: aut eiectio i facie ipius ⁊ nomina
tur escara ⁊ administrat i retẽtõe sãguinis ex arteri
is capitis fluẽtis ⁊ his silib⁹: sicut dragãtũ ⁊ colca
tar. ¶ Excoriatiua ãt ẽ medicia cui⁹ ꝓpriatas ẽ ꝓ
pter nimietatẽ sue abstersionis: ut abstergat partes
cutis corruptas sic cost⁹ ⁊ aristologia ⁊ omne quod
cõfert morphee ⁊ pãno ⁊ silibus. ¶ Infrigidatiua
ṽo nõ ẽ. ¶ Et ꝯfortatiua ẽ medicina cui⁹ ꝓpetas ẽ
ut tẽpet essẽtiã mẽbri ⁊ cõplẽm eius donec ꝓhibea
tur accipe supfluitates ad ipm̃ effusas ⁊ ipedimenta
ut ꝓpter ꝓprietatẽ q̃ ẽ i ea sicut terra sigillata ⁊ tyri
aca: aut pp eq̃litatẽ cõplonis sue q̃re ifrigidat illud
qđ ẽ calidius: ⁊ calefacit quod ẽ frigidius scđm qđ
uisũ ẽ gal. de oleo rosaceo. ¶ Repcussiua uero me
dicia ẽ ꝯtraria attractiue. ⁊ ẽ medicia cui⁹ ꝓprietas
ẽ ꝓpt frigiditatẽ suã ut i mẽbro faciat ꝓuenire frig⁹
⁊ ispisset ea ⁊ cõstrigãtur pori ipius: ⁊ frãgat calidi
tas ei⁹ attractiua ⁊ cõgelet illud quod ad ipsũ cur
rit ⁊ ispisset ipm̃ ⁊ ꝓhibeat ipm̃ ne ad mẽbrũ currat
⁊ ꝓhibeat mẽbrũ a receptõe ipius sic solatrũ i apa
tibus. ¶ Et igrossatiua ẽ cõtraria subtiliatiue: ⁊ est
medicia cui⁹ ꝓprietas ẽ ut faiciat essẽtiã hũiditatis
grossiorẽ: aut cõgelãdo ipaꝫ: aut ispissãdo: aut ꝑmi
scẽdo. ¶ Crudũ ṽo faciẽs cõtrarie ẽ digestiue ⁊ ma
turatiuo: ⁊ ẽ medicina cuius ꝓprietas ẽ ut sua frigi
ditate destruat opationẽ caloris inati. ⁊ ẽt extranei
i cibo ⁊ hũores ita ut remaneat idigest⁹ ⁊ nõ coct⁹.
¶ Et stupefactiua ẽ medicia frigida ex ifrigidatiõe
cui⁹ qꝫ i mebro facit ꝓuenit ut ponat substãtiã sp̃s
descrẽtis ad ipm̃ ṽtutẽ motus ⁊ sẽsus frigidam i cõ
plone sua ⁊ grossã i substãtia sui: q̃re nõ vtũtur co
virtutes animales: ⁊ resoluit cõplo mẽbri ꝓpter il
lud: ⁊ nõ recipit ipressionẽ ṽtutũ aialiũ sicut opiũ
⁊ hyusqamũ ⁊ lactuca ⁊ papauer nigrũ ⁊ mãdrago
ra ⁊ silia eis. ¶ Humectatiua ãt ẽ nota: ¶ Et iflati
ua ẽ medicia i cui⁹ substantia ẽ hũiditatis extranea
grossa i q̃ qũ calor inatus operat n̄ uelocit resoluit
sed cõuertitur i uẽtosita: ẽ sicut sũt faseoli. ¶ Et oia
i q̄bus ẽ iflatio sũt faciẽtia soda nocẽtia oculis.
¶ Ex medicinis ṽo ⁊ cibis sũt quoꝝ humiditatẽ: pri
ma resoluit digestio ad: ṽẽtositatẽ q̃re fit iflatio eoꝝ
i stomacho ⁊ resolutio iflatiõis eoꝝ i ipo ⁊ i itestis
¶ Et ex eis sũt quoꝝ humiditas supflua q̃ ẽ i eis. ⁊
ẽ materia iflatiõis n̄ patit i stomacho aliquid dõec
ad uenas uadat: aut nõ patiũtur i stomacho totalr
sed pars eorũ: ⁊ remanet ex eis q̃ patit i uenis ⁊ ex
eis sũt q̃ patiũtur totalr i stomacho ⁊ cõuertũtur i
uẽtositatẽ: sꝫ nõ resoluit ꝑ se ipm̃ sua uẽtositas i sto
macho imo penetrat ad uenas ⁊ ṽẽtositas ei⁹ rema
net i stomacho. ¶ Et vl̃r q̄dẽ cũ oi medicia i q̃ ẽ hũi
ditas superflua extranea ꝓpt illud qđ ei ꝑmiscetur
ẽ iflatio sicut ziziber ⁊ semẽ eruce ¶ Et ois medici
na cui⁹ ẽ iflatiõem facere i uenis ẽ uirilis mẽbri ifla
tiua. ¶ Lauatiua uero ẽ ois medicia cui⁹ ꝓprietas
ẽ ut abstergat n̄ ṽtute agẽte i ipa: sꝫ ṽtute patiẽte qꝫ
iuuat mot⁹. ¶ Et significo ꝑ uirtutẽ patiẽtẽ humidi
tatẽ: ⁊ ꝑ motũ significo cursũ. currẽs eni subtile qũ
uadit sup orificia uenarũ lenit humiditate sua sup
fluitates: ⁊ remouet eas suo cursu sicut aqua ordei
⁊ aqua cucurbite. ¶ Sordidans uero ulcera ẽ me
dicia humectatiua q̃ permiscet hũiditatib⁹ ulceruꝫ
⁊ facit eas plures: ⁊ ꝓhibet desiccatõem ⁊ cõsolida
tionẽ. ¶ Lubrificatiua ãt ẽ cuius ꝓprietas ẽ ut hu
mectet supficiẽ corporis obuiãtis meatui ⁊ retẽti in
ipo: ita ut remoueat ipm̃ ab ea ⁊ faciat partes ei⁹ su
sceptibiliores cursus ꝓpter lenitatẽ eaꝝ acq̄sitã ꝑ ad
mistionẽ ei⁹: deide moueat a loco suo grauitate sua
naturali ⁊ uirtute expulsiua sicut ꝑ̃ma i solone sua.
¶ Applanatia ṽo ẽ medicia uiscosa cui⁹ ꝓprietas
ẽ ut dilatet sup supficiẽ mẽbri asperi dilatione plane
supficiei ⁊ fiat manifestũ illi⁹ corporis ꝑ eam planũ
recte asperitatis: aut currat ad ipm̃ humiditas dila
tata hac extẽsione. ¶ Et ꝺsicatiua q̄dẽ medicia ẽ q̃
ꝯsumit hũiditates sua resolutione ⁊ subtiliatiõe.
¶ Cõtractiua ṽo medicia ẽ q̃ facit euenire i membri
ꝑtib⁹ supfluũ motũ currẽtẽ ad aggregationẽ ut ispis
setur i suo situ: ⁊ oppilẽtur meatus. ¶ Sed expssia
ẽ medicia ex qua ꝓuenit ꝓpterea ꝙ cõtrahit ⁊ ag
gregat ꝑtes ad hoc ut necessario faciat ꝑuenire hũi
ditates subtiles stãtes i uacuitatib⁹ eaꝝ ad cõpres
sionẽ ⁊ sepationẽ. ¶ Oppillatiua ãt ẽ medicia sicca.
q̃ retinet ꝓpter sui spissitudinẽ ⁊ siccitatẽ: aut ꝓpt
suã glutinationẽ i trãsitu. ⁊ facit euenire i ipo oppi
lationẽ. ¶ Cõglutinatiua ẽ medicina sicca i qua est
humiditas pauca uiscosa q̃ adheret sup orificia et
oppillat ea ⁊ tenet materiã currentẽ. Oĩe aũt cur
rẽs lubricũ qñ i ipo opatur ignis fit cõglutinatiuũ
oppillatiuũ retẽtiuũ. ¶ Cõsolidatiua ẽ medicia q̃
exiccat ⁊ ispissat humiditatẽ dãtẽ iter duas superfi
cies vulneris propiquas ita ut cõuertãtur ad cõglu
tinationẽ ⁊ uiscositatẽ ⁊ adereat vna eaꝝ alteri sic
sãguis draconis ⁊ aloes. ¶ Carnis ṽo generatiua
ẽ medicia cui⁹ ꝓprietas ẽ ut ꝑmutet sãguinẽ supueni
entẽ uulneri i carne ꝓpterea ꝙ equat cõplonẽ eius
⁊ coagulat ipm̃ cũ exiccatione. ¶ Et sigillatia ẽ me
dicia exiccatiua q̃ exiccat supficiẽ vlneris ita ut fiat
cortex super ipam custodiẽs ipam ex nocumẽtis us
quequo generetur cutis naturalis. ¶ Et est ois me
dicia equalis i duabus actiuis exiccãs absque mor
dicatione. ¶ Medicia vero ꝑniciosa ẽ medicia q̃
cõuertit cõploem ad corruptionẽ supfluã corrũpẽtẽ
sic euforbiũ ⁊ opiũ. ¶ Et uenenũ ẽ medicia q̃ cor
rũpit cõplõeꝫ ad corruptõne n̄ cũ cõtrarietate tãtũ
sꝫ cũ ꝓprietate q̃ ẽ i ipo sicut napell⁹. ¶ Albezahar
ãt ⁊ tyrica sũt oẽs medicine q̃rũ ꝓprietas ẽ ut con
seruẽt sanitatẽ ⁊ uirtutẽ i spũ: ut ex eis expellat nocu
mẽtũ veneni a se. ⁊ quasi nomẽ tyriace artificialib⁹
dignius cõuenit. ⁊ nomẽ albezahar singularib⁹ ca
dẽtib⁹ scđm naturã digni⁹ ¶ Et vr̃ ꝙ uegetabilia
⁊ mineralia ex artificialibus digni⁹ nomẽ tyriace su
mãt. mineralia nomẽ albezahar. ⁊ uidet etiã ꝙ n̄ sit
iter ea magna differẽtia. ¶ Solutiua ãt ⁊ ꝓuocati
ua ⁊ sudoris eductiua sũt note. ¶ Omnis vero me
dicia i q̃ solo ꝯiũgitur cũ cõtractõe sicut hermoda
ctilus ẽ cõferẽs meatũ mate i doloribus iũcturarũ
qm̃ uirtus solutiua icipit ⁊ attrahit mãꝫ ⁊ ṽtus cõ
tractiua icipit ⁊ cõtrahit meatũ materie q̃re nõ red
dit ad ipm̃ mat̃ia neqꝫ succedit ei alia. ¶ Omis me
dicia resolutia i q̃ ẽ ꝯtractio ẽ eq̃lis ⁊ cõfert mollifi
catiõi iũcturaꝝ ⁊ spasmo eaꝝ ⁊ apatib⁹ ꝑhlaticis. ⁊
ꝯtractio ⁊ resolo i unaq̃qꝫ eaꝝ ꝯfert i exiccãdo. Qũ
ergo aggregãtur ꝯtractio ⁊ resolo fit fortior siccitas
¶ Medicie ṽo solutiue ⁊ ꝓuocatiue scđm plimũ
sũt ꝓhibẽtiũ opationũ. nã prouocatiue secũdũ plu
rimũ exiccant fecem. ¶ Et medicine in q̄bus aggre

gãtur virt⁹ calefactiua: ⁊ v̓tus īfrigidatiua sũt iuua
tiue valde ī apatib⁹ calĩs qñ ad statũ suum pueñiunt
qm̃ ipe ꝑpterea ꝙ cõtrahũt repcutiũt: ⁊ ꝑpterea ꝙ
calefaciũt resoluũt. ⸿ Et medicine ī quibus aggre
gatur virtus tyriace cũ frigiditate sunt iuuatiue et
hice uehemẽter. ⸿ Et ille ī quibus aggregatur v̓t⁹
tyriace cũ caliditate ꝯferũt frigiditati cordis plusq̃
alie. ⸿ Uirtus autẽ q̃ diuidit ⁊ ponit vnãquãq; cõ
pↄem ad partẽ quã meretur: ita ut nõ ponat v̓tutẽ
resolutiuã ī ptẽ mafiei q̃ effunditur ad mẽbrũ neq;
īfrigidatiuã ī latere mafiei effuse ab eo ẽ natura do
cta obedire creatori sublimi ⁊ glorioso.

⸿ Capitulum quintum de iudiciis q̃rundam medi
cinarum extrinsecis.

Medicinis accidũt iudicia scd̃m dispõnes q̃
eis eueniunt p artẽ. ⁊ ille qdẽ sunt sicut de
coctio ⁊ cõtrictio ⁊ adustio cũ igne ⁊ ablu
tio ⁊ congelatio ī frigore. ⁊ positio ī propinqtate ali
arum medicinarũ. ⸿ Sũt eni medicine quarũ iu
dicia alterantur p illud qd̓ eis accidit ex istis dispõ
nibus: ⁊ qñ alterãtur earũ iudicia propterea ꝙ aliis
permiscẽtur medicinis quãuis de hoc loqui sit con
ueniens ī cõpositione medicinarũ. ⸿ Dicim⁹ ergo
ꝙ medicinarũ sũt quedã spissa habentes corpora
q̃re suas uirtutes ī decoctõe nõ amittũt: nisi nimium
ī decoquendo eas laboretur sicut radix capparis ⁊
Aristol. ⁊ zedoaria: ⁊ q̃ sũt illis silia. ⸿ Et earũ sũt
quedam medicine equales qbus mediocris sufficit
decoctio: ⁊ si ī eis uiolenter laboret̃ resoluentur earũ
v̓tutes. ⁊ recedent sicut semina vrinã ꝓuocantia ut
sticados ⁊ sibi silia. ⸿ Et ex eis sunt medicine ī q̃rũ
decoctione non peruenitur ad decoctionẽ eq̃lẽ. Im
mo modica eis sufficit decoctio: quare si addat̃ ultra
feruorẽ primũ ebullitio vna resoluuntur earum vir
tutes: ⁊ seperantur cũ decoctione ⁊ nõ remanet eis
īpressio sicut epithymũ. nã qum ei⁹ decoctio fit mul
ta destruitur eius v̓tus oĩo. ⸿ Et ex medicinis sunt
q̃dã q̃rũ v̓tus propter cõtrictõem destruit̃ sicut sca
monea: quare oz ut ultima facillitate cõteratur ne ex
ꝯtritiõe calitas eã cõsequatur corrũpẽs ei⁹ virtutẽ.
⸿ Plurime preterea gũmarũ sunt huiusmõi. ⁊ ip
sarũ quidẽ resoso ī humiditate cõuenientior ẽ quam
ꝯtritõ. ⸿ Et omniũ medicinarũ quarũ ꝯtritõe sup
flue elaboratur operatiões destruũtur. nõ eni quo
tienscũq; minoratur corpus virtutẽ suã secũdũ q̃li
tatem suam: ⁊ secundum proportionem minoratio
nis eius seruat. imo possibile ẽ ut diminutio corpo
ris perueniat usq; ad terminũ. ne post ip̃m corp⁹ ali
quid sue operationis que sibi propria ẽ agat: qm̃ n̄
ẽ necessariũ qñ virtus alicuius corporis facit motũ
aliquẽ: ut medietas illius corporis moueat illud qd̓
ẽ motũ ab eo omnino: sicut decẽ hoies mouẽt on⁹
aliqd̓ ī die uno p miliare vnũ. Nõ ergo ẽ necessariũ
ut quinq; moueant illud aliquãtulum: nedũ ꝙ ip̃m
moueant per medietatẽ miliaris: neq; medietas illi
us oneris. ita iam sit sigularis ut quinq; singularẽ eã
assumant ⁊ ualeant ipsius facere pmutationem.
Immo possibile ẽ ut suscipiẽs pmutationẽ nõ patia
tur a medietate uirtutis penit⁹ qum ipsũ ẽ cũ sigula
ritate id quod ẽ cũ totalitate. ⁊ medietas eius non ẽ
recipiẽs a medietate illius qd̓ recipit in singularita
tis dispõne qm̃ ẽ cõtinua cũ medietate altera non
preparata ad hoc ut moueatur ab ea singulariter. ⁊
propter hoc quociensc̃unq; minoratur corpus me⁹
⁊ minoratur v̓tus inuenit patientem ī minore sibi si
mili. neq; etiam oz ut hoc cũ quãtitate ꝓportionis
sue minorationis efficiat ī patiẽte a toto oĩo opatio
nem l; qbusdam uideatur ꝙ ꝑpter minorationẽ n̄
destruatur forma ⁊ virtus. sed eorũ uerba ī cõpositis
sunt uicinora ad hoc ut eorũ incrudelitas uires nõ
sumat. ⸿ Et medicine qdem qũ aliquã opatõnem
hñt. si in earũ cõtritõe supflue elaboret̃. posse ẽ ut ad
spẽm alteram operatiõis pmutẽtur. nã uerbigr̃a. si
potẽtes sũt ī euacuãdo humorẽ aut feces deficiunt
ad hoc ⁊ fiunt euacuantes aquositatem propter ca
sum uirtutis earum. ⁊ qm̃ ipe propter paruitatẽ suã
fiũt magis penetrãtes. quare uelociter pueniũt ad
mẽbrũ aliud a mẽbro ī quo stãt qum sũt magne et
ꝓcedit operatio ab eis. ⁊ ī ip̃o sicut narrat gal. sibi
accidisse. Inqt enim superflue cõtriui cyminum q̃
re permutatum ẽ ⁊ factũ ẽ vrine ꝓuocatiuũ qũ pri
us fuerit in natura sui solutiuum necessarie. Opor
tet ergo ne ad sũmũ perueniatur ī cõterẽdo medici
nas subtilis substantie. imo non oz ut ad summũ p
ueniatur nisi ī cõterendo medicinas spisse substãtie
⁊ proprie qum ẽ uoluntas ut earũ penetratio perue
niat ad finẽ elongationis ⁊ sunt spisse difficilis mo
tus sicut medicine pulmonis qũ sũt facte ex corallo
⁊ margaritis ⁊ lapide scedenigi. ⁊ que illis sũt silia.
⸿ Iuditia uero adustionis sũt ista. nã ex medicinis
sũt quedã que adurũtur ut v̓tus earum minoretur
⁊ quedã sũt q̃ nõ adurũtur ut uirtus earũ augmẽtet̃.
⸿ Et oẽs qdẽ medicie acute subtilis substãtie. aut
equalis qũ adurũtur. minuitur earũ caliditas ⁊ ip̃a
rũ acuitas. propter illud qd̓ ex substãtia ignea resol
uitur īfixa in eis sicut attrimẽta ⁊ colcotar. ⸿ Me
dicinis uero quarũ substãtia ẽ spissa ⁊ ipsarũ uirtus
ẽ nõ acuta ne q; calida adustio acquirit uirtutẽ cali
dã sicut calx. Ista eni fuit lapis ī quo nõ fuit acuitas
qum ergo aduritur cõuertitur ī acuitatẽ. ⸿ Me
dicina uero propter vnũ quinq; accidentiũ adurit̃
aut ut frangatur de eius acuitate. aut ut acqrat acui
tatem. aut subtilietur substãtia eius spissa. aut ut p̃
paretur ad ꝯterẽdũ: aut ut destruatur malicia que ẽ
ī eius substantia. Exemplũ primi ẽ attrimentũ ⁊ col
cotar. exemplum secundi ẽ calx. exemplum tertii
ẽ cancer ⁊ cornu ceruinum qd̓ aduritur. exẽplũ q̃r
ti ẽ sericum. nam ip̃m administratur in confortãdo
cor. ⁊ si administretur icisũ ẽ etiã cõueniẽti⁹ q; si ad
ministret̃ adustũ. sed qm̃ icisũ nõ sequit̃ minoratio
nẽ ptiũ sufficiẽtẽ nisi cũ labore aduritur: exẽplũ qn
ti ẽ adustio scorpionis ī intentionẽ administratiõis
eius ad lapidem. ⸿ Ablutionis autem iudicia sũt
quoniam remouet ab omni medicina illud quod ei
permistum est de substantia acuta subtili. ⁊ sedat il
lud in ea ⁊ temperat ip̃am. ⸿ Et sunt ex eis q̃s infri
gidat post calitatem superfluam. ⸿ Et propter ab
lutio ab omni medicina terrea remouet igneitatẽq;
ab adustione acquisiuit sicut calx abluta. remanet
enim temperata. ⁊ aufertur eius adustio. ⸿ Et sunt
ex eis in quibus non est intentõ eius in infrigidatio
ne tantum timmo intentio eius ẽ possibilitas mino
randi partes earum. ita ut ad ultimum finẽ perueni
ant sicut ablutio cutiein aqua. ⸿ Et ex eis sunt
que abluuntur ut remoueatur ab eis uirtus que n̄
placet sicut summum studium in abluendo lapidem
armenũ ⁊ azuli: ita ut separetur ab eis uirtus nau
seatiua. ⸿ Cõgelationis autem iudicia sũt quoniã

in omni medicina congelata uirtus subtilis destru
itur ⁊ additur frigus sicut ē frigide substātie. ¶ Vici
nitatis uero iudicia sunt quoniā medicine aliquan
do acquirunt per uicinitatē q̄litates extraneas :ita
ut resoluanť earū operationes. Nā multe medicina
ruꝫ frigidarū fiūt calide ip̄ressionis propterea ꝙ ac
grunt ex uicinitate asse fetide ⁊ euforbii ⁊ castorei et
muschi qualitatē calidā. Et plurime medicinarū ca
lidarum facte sūt frigide ip̄ressionis ꝓpterea q̄ ade
pte sunt ex uicinitate canfore ⁊ sandali qualitatē fri
gidā oꝫ ergo ut scias hoc de esse medicinarū ⁊ alie
na gene'a diuersa q̄rundā a uicinitate aliaꝝ. ¶ Iu
dicia uero p̄mistionis sunt quoniā medicinarū op̄a
tiones q̄nq̄ꝫ fiunt fortes ꝓpter permistionē: ⁊ q̄nq̄ꝫ
destruunť ip̄arum op̄ationes ꝓpter admistionē : et
q̄nq̄ꝫ rectificanť ⁊ remoueť ip̄oꝝ malitia. ¶ Exēplū
primi ē q̄m quedā medicine sūt ī quibꝰ ē uirtus so
lutiua :sed tamen īdigent uirtute adiuuatiua :qū in
ip̄arū natura nō sit adiutoriū forte. Qū ergo eis ad
iutoriū associať operantur fortiter sicut turbit. inest
enī uirtus solutiua:sed ipsa ē debilis quare resolue
re nō pōt. Euacuat ergo qđ p̄ns est ex subtili phl̄a
te. Qū ergo ei associatur ziziber soluit eū adiotario
sue acuitatis humorē uiscosū plurimū uitreū:⁊ fit
uelocior eius sil'o. Et sil' epithimū tarde solonis est:
qū ergo associatur ei pip ⁊ medicine subtiles soluit
uelociter:q̄m ip̄e adiuuāt ip̄m ī soluēdo :⁊ sil'r ī reu
barbaro ē virtus ꝯtractionis fortis:sed t̄n cū ea est
virtus aperitiua minuens eius ope rationē. Si er
go p̄misceatur cū boloarmeno .aut cū acatia cōtra
hit vehemēter . Et q̄nq̄ꝫ p̄miscētur ut penetrare, fa
ciat ⁊ repellant sicut crocus permiscetur cum rosa
⁊ cāfora ⁊ corallo:vt faciat ea penetrare ad cor.
¶ Et q̄nq̄ꝫ permiscent eas pp contrariū illius sicut se
men rhaphani p̄miscetur cū subtiliatiuis ⁊ penetra
tiuis vt retineat ea in epate tanto spatio quo cōplea
tur ī ip̄o operatio que intendiť :q̄m ip̄e qum ī epate
subtilitate sua penetrāt pertrāseūt uelociter ante cō
plementū operationis:semē ergo raphani cōuenit
ad uomitū :quare figitur ad illud qđ ad venas mo
uetur p ꝯtrariū. ¶ Ille aūt q̄ destruunť ꝓpter ꝯmi
stionē sunt sicut si sint due medicine vnā efficientes
op̄rationē:sed duabus potētiis cōtrariis:aut quasi
cōtrariis.tūc bn̄ aggregātur si cōtingat ꝙ una eaꝝ
āntecedat ad op̄ationē suā efficiet op̄ationē. ⁊ si n̄ āte
cedit vna eaꝝ ad aliā ꝓhibēt se sic viola ⁊ enī soluit
leniēdo myrobalani soluūt exp̄mēdo ⁊ in spissādo
Qū g° superueniūt mat'iei āborū op̄ationes destru
ūtur vl' d'struūt se:si myrobalāi ātecedūt:deide supue
nit viola nō iest alicui ipsorū operatio. Et si antece
dat uiola ⁊ leniat:deide supueniāt myro balāi ⁊ ex
p̄māt erit operātio fortior. ¶ Tertiū uero exēpluꝫ
sūt aloes ⁊ bdelliū ⁊ dragagātū. Aloes enī soluit ⁊
mūdat itestina:ꝫ t̄n excoriat ⁊ aperit venaꝝ orificia
Qū ergo associať ei dragagātū ⁊ bdellium :ꝯgluti
tinat dragagātū quđ abrasit aloe.⁊ confortat bdel
liū venarū ⁊ ē icolume. ¶ Isti uero sūt canones et
exēpla iuuantia ad cognoscendas naturas medici
narum ⁊ earum administrationē.

¶ Capitulum sextum de collectōe medicinarum ⁊
ipsarum conseruatione.

Medicinarū alie sūt de plātis : alie de mine
ris:alie de animalibꝰ. ¶ Earū vero q̄ sunt
de mineris meliores sūt q̄ sunt de mineris
q̄bus cognoscunť sicut calcadis cubrusi:⁊ attrimē
tū carmeni.deide sunt mūde a p̄mistione extranea
imo sit illud quod collectū ē ī ip̄a pura substātia de
suo genere nō fractū ī suo colore ⁊ gustu qui sūt ei
proprie. ¶ Eaꝝ uero q̄ sūt de plātis:alie sūt folia:
alie semīa:alie radices:alie v̄ge alie flores:alie fructꝰ
alie gūme:alie tota plāta sicut ē. ¶ Folia autē colli
gere oꝫ postq̄ꝫ ītegre ꝑcipiūt habere quātitateꝫ quā
debēt ⁊ remanēt secūdū formā anteq̄ꝫ ipsorū color
alteretur ⁊ frāgatur:nedū ꝙ cadāt ⁊ attrita sint.
¶ Sed semina sūt colligēda postq̄ꝫ ipsorū terminus
figitur ⁊ exiccatur ab eis cruditas ⁊ aquositas.
¶ Et radices sumēde sūt qū casus foliorum tp̄s est.
¶ Flores v̄o colligere oꝫ post aptionē ītegrā ante
extenuationē ⁊ casū . ¶ Sed v̄ge sūt colligēde qū
iam ad ītegritatē p̄uenerint ⁊ nō īceperit extenuari
⁊ cōtrahi. ¶ Et fructus quidē sūt colligēdi postq̄ꝫ
finiťr cōplemētū eorum ⁊ anteq̄ꝫ sint preparati ad
cadēdū. ¶ Illud uero qđ sumitur totū oꝫ ut suma
tur secūdum uigorē suū. ⁊ q̄ ipsius semina terminū
suū sūt cōsecuta . ⁊ quotiēscūq̄ꝫ radices fuerint mi
nus cōtracte ⁊ uirge minus extenuate. ⁊ semina pin
guiora ⁊ plus plena. ⁊ fructus solidiores ⁊ ponde
rosiores erūt meliores. ⁊ nō excusat magnitudo cū
extenuatione ⁊ arefactione sed si ē cū pōdere est val
de melior. ¶ Ille preterea q̄ ī claro aere colligūtur
sūt meliores collectis ī dispōe hūiditatis aeris ⁊ ui
cinitatis tēporis pluuie. ¶ Siluestres quoq̄ꝫ oēs
domesticis sūt fortiores ⁊ minoris q̄ꝫtitatis secūdū
plurimū. ⁊ de siluestribꝰ mōtane sūt fortōres. ¶ Et
ille quarū collectionis loco sūt uētosa sublimia sūt
fortiores aliis . ⁊ ille hore collectionis quaruꝫ plu
uia nō defuit sūt fortiores eis q̄bus defuit pluuia ī
tēpore quo debuit. ⁊ totū hoc secūdū plurimum ⁊
quotiēscūq̄ꝫ fuerit eaꝝ color magis tinctus ⁊ sapor
magis apparēs ⁊ odor fortior erūt fortiores īgene
nere suo. ¶ Amplius herbe debilitātur post duos
aut tres ānos:nisi medicine numerate q̄ excipiūtur
sicut duo hellebori:ip̄i enī ambo lōgiori tēpore per
manēt. ¶ Gūme uero colligēde sūt post cōgelatio
nē ⁊ post exiccatōem p̄paratā puluerizazioni. ⁊ vir
tus plurimarū earū n̄ remanet post tres ānos ⁊ ꝓ
p̄rie euforbii. uerūt̄n fortiorū cuiuscūq̄ꝫ ordinis spa
tiū durationis ꝓlōgať scđm ip̄arum bonitatē. Qū āt
recēs deficit fortis ꝓculdubio stat duplū ueteris d'
bilis loco eius ī omni re. ¶ Illas uero q̄ sūt ex ai̅
bus assumere oꝫ ex aībus uiuētibus tp̄e v̄il ⁊ eligā
tur aīa saniora corpora hn̄tia ⁊ ītegriora mēbra. ⁊
oꝫ ut quicq̄d de eis tollitur tollatur cum decollata
sūt. ⁊ caueatur ne illud qđ assumitur sit ex aīalibus
mortuis ab egritudinibus eis accn̄tibus. ¶ Isti er
go sūt canones vniuersales quos apud medicū p̄e
paratos esse oportet in esse medicinarum singula
rium. Nunc vero in secūdo tractatu incipere volo.

Loquamur ergo de naturis medicinarum singula
rium a nobis cognitarum . ⁊ earum quarum cogni
tio nobis possibilis erit consequamur earum impſ
siones attendendo signa in eis vera . ⁊ dimittemus
narrare medicinas de quibus nihil nouimus nisi
nomina tantum ⁊ ordinabimus areolas predictas
cum suis coloribus . Et significabimus in primis
numerum egritudinum cuiusq̄ꝫ tabule ⁊ secūdum
tinctura ⁊ cuiuscunq̄ꝫ egritudinis cum uoluntate
dei excelsi ⁊ bonitate ipsius auxilii.

Tractat⁹ secūdus libri fi:ṽba ṗncipis Aboali.
IAm significauimus ī tractatu ṗmo
ordinē3 areolaꝝ quas ordina
uimus. Et nos etiam volumus hic af
ferre illud qđ significant res cadentes ī
oīa areola ⁊ tincturas que sunt eis ꝓpe. Areolaꝝ
aūt triū ṗmaꝝ res apparentes sunt. In illis ṽo que
sunt post eas.s.que indigent distinctionē capituloꝝ
⁊ tincturaꝝ non existimes nos voluisse studere ī in
uestigatiōe numeri eius qđ numerauimus.nos.n.
non fecimus illud:sed attulimus qđ inuenimus in
capitulis medicinaꝝ singularium quas narrabim⁹
de iuuamītis ⁊ đ iudiciis sibi ꝓpriis. Et areola ṗma
h'ius sūme quā ingrediunť:tincture est areola opera
tionum ⁊ proprietatum.

Subtilis spissa viscose exiccatiua: subtiliati
ua:inspissatiua:ꝯglutinatiua:exasperatiua:
iuiscatiua:⁊ resolutiua:abstersiua:applana
tiua:aperitiua orificia venaꝝ:laxū faciens:incisiua:
disrūpens ventositates:attractiua:mordicatiua:rep
cussiua:mūdificatiua:sedatiua doloꝝ ⁊ ē ꝓhibens
effusionē materiaꝝ:rubificatiua pruritū faciēs.vlce
ratiua:corrosiua:adustiua:rectificatiua putredinis:
putrefactiua:cauterizatiua:roboratia:digestiua cru
dum faciens stupefactiua: oppilatiua: laxi ⁊ rari in
flatiua:lauatiua:lubrificatiua : expssiua :ꝯtractiua :
extinctiua:clarificatiua sanguis sudoris ꝓuocatiua
retētiua sanguis retētiua sudoris laudabilis chimi
vitupabil' chimi expulsiua nocumīti cibi mlti nutri
mīti pauci nutrimīti ꝯfortās mēbra:ꝯfortans vlcera
mali humoris conuertitur ad malū humorem con
fert egritudinibus melancholie generat melancho
liam generat choleram citrina3 generat phl'a expel
lit nocumētū phl'atis ꝯfert senibus operationes ex
trance:operatio eius ī aere facit penetrare solutiua.

Areola decorationis.

Mundat conturbat remouet sabafat cōfert
morphee ⁊ sordibus: ⁊ albaras facit ꝓue
nire albaras īpetigini panno lentiginibus:facit eue
nire pannū ⁊ lentigines vestigiis vlceꝝ vestigiis va
riolaꝝ fissuris labii fissuris faciei ⁊ capilloru3 rubifi
cat colore3 ꝯfert fissuris pedum. Eradicat barulos
verrucas odori ascellaꝝ ⁊ corporis:lepre facit possi
dere lepram extrahit surculos ⁊ sagittas ⁊ spinas:
abluit dentes:eradicat dentes ⁊ odori nariū fetoris
facit possidere fetorem anhelitus: īpinguatiua facit
macrescere:pediculus facit pediculos:ꝯfert panari
tio:dentibus mrius vnguibus tortis vnguibus cor
rosis punctis albis in eis custodit mām.illam ⁊ testi
culum facit bonum colorem:anhelitu3 efficit bonū
denigrat capillos:dealbat capillos: ꝓlōgat magni
ficat:rubificat:cōfortat:incrispat:applanat :findit ꝓ
hibet fissurā:tyrie alopitie:prostratiōi:ꝓhibet calui
tiū fac̄ cadē:fac̄ caluitiū abradit fac̄ nasci capillos.

Areola apostematū ⁊ bothor.

Apostematibus calidis āpatibus frigidis
āpatibus itrinsecis phl'oni ⁊ āpatibus flu
xus inflationi:cancro apostematib⁹ duris scrofulis
assudh adubelethi interioribus herisipile formice
essere.desudatōibus.vesicis.igni persico.pestilentie
ambulatiue:āpatibus vlcerosis:alaseph bothor:et
lacteo:āpatibus neruoru3:āpatibus lacertoꝝ āpati
bus que sunt sub auribus:apostematibus sub ascel
lis ramici aquose ramici ex itestinis: ramici veneno
se:āpatibus epatis:āpatibus splenis: āpatibus stōi
āpatibus veretri:āpatibus matricis:āpatib⁹ vesice:
apostematibus māmillaru3.apostematibus testicu
lorum apostematibus renum. apostematibus sicte
ris generat' apostemata calida .generat apostema
ta fluxa.generat apostemata dura.generat cancrū.

Areola vulneꝝ ⁊ vlceꝝ.

Ulceribus ambulatiuis: vlcerib⁹ malignis
vlceribus vetustis.vlceribus sordidis. sor
didat vlcera fistulis confert colubrese cōsolidat ge
nerat carnem destruit carne3 augumētatam sigillat
cōfert scabiei ⁊ pruritui.scabiei vlcerose.scabiei me
lancholice adustioni ignis.estiomeno.vlcerib⁹ lac
teis.pustulis oris . putrefactioni membroꝝ.igni ꝑ
sico.ossibus.lenit escaras infixis in membris.

Areola instrumentoꝝ iuncturarum.

Dolori iuncturaꝝ duritiei lacertoru3 alfasc
albeik.cōtorsioni. contusioni laxitati dolo
ri neruoꝝ duritiei iuncturaru3. Egritudini
iuncturarum frigide desiccat neruos confortat ner
uos apostemati neruoꝝ corrosioni neruoru3 vlceri
bus neruorū nocet neruis doloribus dorsi sciatice
casui ꝑcussioni spasmo tetano alcuzez paralysi tre
tremori dislocationi ramicibus rupturis dolori dis
locationis dolori pedis podagre fac̄ egre cortices
ossium.

Areola membrorum capitis.

Soda calide soda frigide emigranee galee
nocet cerebro debili facit soda cōfortat ca
put augumentum facit in cerebro purgat
cerebrum resoluit ventositates ī capite apit oppila
tiones cerebri torture applie grauat caput fac̄ subet
facit somnū facit scotomiam tardat ebrietatē cōfert
vertigini ⁊ scotomie confert subet cōfert melancho
lie ⁊ timori.ꝯfert manie confert epilepsie mouet epi
lepsiam timori puerorum ī sōno ⁊ alioꝝ.confert tre
mori confert phrenesi calide subet asabari.congela
tioni confortat conseruationem facit possidere obli
uionem.confert ebrietati.ꝓhibet ebrietatem cōfert
dolori auris.ꝯfert sonitui ⁊ tinitui ꝯfert surditati for
ti ⁊ debili.ꝯfert catarro ⁊ corrize ꝯfert fluxui sangui
nis ex naribus facit fluere sanguinem ex naribus.
facit sternutare remouet sternutationē ꝯfert bothor
oris ⁊ cula.ꝯfert egritudinib⁹ oris.cōfert fluxui sali
ue.ꝯfortat dentes:cōfortat dolori dentium.facilem
efficit eradicationem dentiū.ꝯfert natiuitati dentiū
īfantiū facit cadere dentes.ꝯfert stuporis ꝯfert āpa
tibus lingue.ꝯfert ranule.ꝯfert vlceribus gingiuaꝝ
confert gingiuis sanguineis furfuribus.

Areola membrorum oculi.

Ophthalmia calida ophthalmia vetusta.
sebel vlcera lippitudini albe .altarfati.vesti
gia viridia varietati albugini. Exiture gros
situdini cornee lachrymis attrahit lachrymas cōfor
tat visum ꝓhibet catarrum aptioni.cōstrictioni aq
fistule.vngule.lippitudini. ꝯseruat sanitatem oculi
scabiei ⁊ pruritui.filac.pilis impedientibus.almusa
ram.vlceribus oculi.

Areola membroꝝ pectoris ⁊ anhelitus.

Confortat mēbra anhelitus. nocet mēbris
anhelitus ꝯfert āpatibus vtrarūq3 amigda
larum ⁊ vulue.sinantie.⁊ squinātie .sangui
suge īpedimentis anhelitus.asmati dilatatiōi anhe
litus.aspitati pectoris. destructioni vocis.clarificat

vocem facit bonã vocem tussi:tussi sicce:tussi antiq̃ pleuresi ꝑ pneumoïe saniei sputo saniei.ethice.mundificat vlcera velaminis:sputo sanguis.dolori lateris:sanguini ꝯgelato in pl'one ꝯfortat cor rectificat intellectum: malitie compl'onis cordis cal'e malitie cõplexionis cordis frigide. sincopi tremori cordis frigido tremori cordis calido aꝑatibus mãmille facit abundare lac.

Areola membrorum nutrimenti.

Confortat stomachũ debilitat stõm digerit malã efficit digestionẽ disrũpit desiderium deiicit desideriũ:desiderio corrupto mala stõ ꝯfert singultui.nausee facit nauseaʒ facit angustiam eructuatõi facit eructuare mollificat stõm apit oppilatões epatis ⁊ stõi ꝑparat stõʒ mordicat stõʒ lubricitati stõi cancro in stõ facit siti sedat siti inflat stõm:sedat inflationẽ stõi ꝯfert dolori stõi aꝑati stõi ꝯfortat epar nocet epati siccitati epis :dolori epatis oppilatõi epatis facit epar possidere oppilationeʒ aꝑati epatis calido aꝑati epatis frigido duritiei epatis indurat epar debilitat epar ictericie citrine ictericie nigre fac̃ possidẽ ictericiam hydropisi ascliti hydropisi hiposarce hydropisi tympaniti facit possidere hydrodisim dolori splenis apostemati splenis inflationi splenis.

Areola membrorum expulsionis.

Soluit cholas soluit humiditatẽ ⁊ hũores grossos soluit mł'iaʒ soluit aquositatẽ soluit ventositatẽ soluit sanguinẽ stringit ꝯfert solutiõi fluxui sanguis cũ egistione facit excoriationẽ colerice passioni facit possidẽ colicã passionẽ lubricitati visceꝝ tardat̃ i itestinis dysenterie ⁊ vlceribus itestinoꝝ pungitiuo dolori facit pungitiuũ doloreʒ tenasmon colice frigide colice cal'e colice vẽtose colice aꝑose aꝑati intestinoꝝ ileos vermibus doloribꝰ viscerũ fetori stercoris facit fetere stercꝰ: ꝑuocat vrinã:ꝑuocat mẽstrua:ꝑuocat vtrũq; retentõni vrine ardori vrine:distillationi vrine.lenitati vrine.mictui sanguinis mictui puris:cõfortat renes nocet renibꝰ diabeti lapidi renuʒ lapidi vesice aꝑati vesice aꝑati renũ dolori renũ vlceribus renũ vlceribꝰ vesice scabiei vesice ⁊ pruritui eius dolori vesice mollificatõi vesice confortat vesicaʒ nocet vesice dolori matricis retinet fluxũ matricis.mundificat matricẽ retiet mẽstrua.cõfert aꝑatibus matricis duritiei matricis:coartationi oris matricis:ꝑfocatõi orificii matricis calefacit matricẽ.cõstringit matricẽ. ꝯfert vẽtositatibꝰ matricis:vlceribus matricis eminẽtie matricis prohibet ipregnationẽ facit hereditare sterelitatẽ. ꝯfortat embryonẽ.educit fetũ.⁊ deiicit ipm.⁊iterficit eũ iuuat ad ipregnandũ facit egredi secundinã. facileʒ efficit partũ:mundificat ꝑturientẽ.ꝑuocat mẽstrua retinet mẽstrua icitat appetitũ coeundi mł'tiplicat spma minorat spma.minorat polutionem. polutioni plurime multiplicat polutõm erigit cõfert satyrias aꝑatibus veretri egressioni ani.ꝯfortat anuʒ. cõfert aꝑatibus ani.vlceribꝰ ani ragadiis ani fluxui sãguinis ani.mollificationi ani.hemorroidibus ani.

Areola febrium.

Febribus calidis.febribꝰ antiqs tꝑalibꝰ frigidis:febribꝰ ꝑmistis.tertiane causonidi sinocho.q̃rtane. quotidiãe.pestilẽtiali.ethice febribus ephimeris.febri diei oppillatiue febri diei laboriose febri diei aꝑose.febri antique.medie tertiãe permiste.tremori febri sincopali.

Areola venenorum.

Tyriaca bezabar interficit venenosa.expellit venenosa venenũ medicina pernitiosa napello extremitati caude ceruí. felli vipẽ hyusqamo nigro opio.beriʒ.lithargyrio fũgis cantaridibꝰ strãgulatori.leopardi.⁊ ad thib.lepori mario iterficit mures.morsui serpẽtis.vipẽ scorpioni rutele.aranee altararati interfectori vulturis. morsui canis morsui hominis.cani rabioso.draconi marino danule mugali. sagittis venificatis albeleil. sagitte armene.felli leopardi.

De Aniso Cap.i.

Anisum qd ẽ. Est semen feniculi romani ⁊ ẽ minoris acuitatis q̃ʒ nabathi. ⁊ in ipso est dulcedo ⁊ est acutius q̃ʒ nabathi. Electio. Romanum ponderosius est. Natura. Inquit Galienus est cal'm in secundo siccũ i tertio dixit Dia.est vtrũq; in tertio. Opera.et pro. Est aperitiuũ cũ stipticitate pauca ⁊ ẽ sedatiuuʒ dolorum ⁊ resolutiuũ ventositatũ:⁊ ꝑp̃e si affet̃ ⁊ i ipõ qdẽ ẽ acuitas q̃ medicinis adurentibus fit vicinuʒ Vulnera et ucera. Cõfert iflationi faciei ⁊ aꝑatibus extremitatum. Membra cap. Si ex eo fiat euaporatio.⁊ naribus ⁊ vapor eius attrahat̃ sedat soda ⁊ vertigineʒ.⁊ si teratur ⁊ misceat̃ cuʒ oleo ro.⁊ distillet̃ in aurẽ sanat qd accidit in iteriori parte eius.⁊ soda a compressione aut percussione ⁊ dolores etiam eius. Egritudines oculi. Confert sebel antiq̃. Membra anhelitus et pectoris. Prouocat lac. Mem.nu. Abscindit sitim factaʒ ex humiditatibus haurachiis. ⁊ confert oppilationi epatis ⁊ splenis generate ex humiditatibꝰ. Mẽ. ex. Prouocat vrinam ⁊ menstrua.⁊ mundat matricem a fluxu humiditatum albaruʒ. ⁊ est motiuũ coitus.⁊ quandoque constringit ventrem. Et ad iuuat ipsum ad illud eius prouocatio ⁊ aperit oppilationes renum ⁊ vesice ⁊ matricis. Febres. Confert antique. Venena. Expellit nocumentum venenoꝝ ⁊ venenosoruʒ. Permutatio. Loco eius carui quantum est ipsum.

De absinthio Cap.ii.

Absinthiuʒ quid est. Est herba silis foliis origãi. Et i ipo est amaritudo ⁊ stipticitas acuitas. Inquit hunain. Absinthiuʒ ẽ plurimum specierũ. Et ex eo eni est corascenũ. ⁊ ex eo ẽ oriẽtale ⁊ allatũ de mõte lukeni ⁊ susin ⁊ nabathi. ⁊ tarsense.⁊ dixerũt alii antiquoꝝ spẽs eius qnq; st tarsense.⁊ susin.⁊ nabathi.⁊ corasceni.⁊ romanum Et in nabathi quidẽ est bonꝰ odor.⁊ ad vltimum i ipso est sba terrea qua contrahit ⁊ substantia subtilis qua soluit ⁊ aperit.⁊ est etiaʒ ex speciebus sceba ⁊ propter hoc vocauerunt ipsum quidam sapiẽtes sceba romanum ⁊ eius succus est fortior foliis ipsius.⁊ ipsum est in comparatione succi prassii.

Electio. Quod ex eo est melius est susin ⁊ tarsense.⁊ est mirabilis coloris ⁊ odoris aloes qũ conterit̃.⁊ qd ex ipõ ẽ recens ⁊ siluestre. Rectificatio potionis fit cum corasceni.ʒ.iii. Natura. Est calidum in primo.siccum in scdo.⁊ eius succus est calidior.⁊ dicunt quidã ẽ siccũ in tertio ⁊ ẽ quasi verius Operationes et proprietates. Est apitiuũ ⁊ stipticuʒ.⁊ eius stipticitas est fortior ipsius amaritudine:sed nabathiũ est fortioris stipticitatis ⁊ minoris

caliditatis:qua pp nō soluit phlā etiā ex stomacho
neqꝫ per ipm̄ fit iuuamentū i hoc:⁊ eius operatio i
phlate ⁊ mlia :⁊ in ipō ēt est resolutio.⁊ ex ꝓpetati
bus eius ē vt ꝓhibeat pānos a tineis ⁊ corruptiōe
vermiū:⁊ ꝓhibet enclaustrū ab alteratōe ⁊ charta s
a corrosione. ¶ In decoratione. ¶ Facit bonū colo
rē. Confert tyrie ⁊ alopitie:⁊ remouet vestigia sub
oculo ⁊ i aliis locis.⁊ ꝯfert grossitiei palpebrarum.
¶ Vulnera et ulcera. ¶ Confert duritiis intrinsecis
i emplo positū aut bibituꝫ. ¶ Egritudines membro
rū capitis. ¶ Exiccat caput:⁊ ipius succus fac̄ soda
⁊ existimo ꝙ illud ē pp suū nocumentū quod in sto
macho facit.⁊ vapor decoctōis eius confert dolori
auris. Et qn̄ bibit̄ ante vinū cōfert ebrietati:⁊ qn̄ ex
eo fit emplm̄ iterius in palato cōfert prefocationi i
trinsece:⁊ ꝯfert apātibus que sūt post ambas aures
⁊ ꝯfert dolori auris ⁊ fluxui humiditatū:⁊ confert
apoplie bibitum cum melle. ¶ Egritudines oculi
¶ Cōfert ophthamie antique ⁊ ꝓprie a nabathicū
qū ex eo fit emplm̄ sub oculo ⁊ pāno. Et si ex eo fi
at emplm̄ cuꝫ careno sedat pulsatōm oculi ⁊ apāta
ei⁹ ⁊ ꝯfert pcussioni in eo. ¶ Egritudines membro
rū anhelitus et pectoris. ¶ Sirupus eius cōfert teta
no q ē sub hypocundriis. ¶ Egritudines membro
rū nutrimenti. ¶ Reducit apetitū.⁊ ē medicia mira
bilis ad illud qū bibit̄ decoctōis ei⁹ aut succi ipsius
decē dieb⁹ scilicet q̄qꝫ die tres anulasat.⁊ sirupus ei⁹
ꝯfortat stomachū:⁊ efficit operatōes altas.⁊ cōfert
ictericie ⁊ ꝓp̄e si bibant̄ succi ei⁹ decē dieb⁹.s.quaqꝫ
die tres.ʒ.⁊ ꝯfert hydropisi.⁊ sil̄r emplm̄ factuꝫ ex
eo cū ficub⁹ ⁊ nitro ⁊ farina lolii.⁊ ē emplm̄ splēis
ēt:⁊ qn̄qꝫ fit emplm̄ ambabus ex eo cuꝫ ficubus ⁊
farina lolii:⁊ nitro:⁊ iterficit vermes ꝓp̄e quꝫ deco
quit̄ cū lentibus aut rizi ⁊ comedit̄. ¶ Succus eius
ē malus stomacho:⁊ semina eius ēt nocumentū fa
ciunt ori stomachi ꝓprie pp eius salsedinē preter na
bathi.⁊ qn̄ pmiscet̄ cū spica vtile ē dolori stomachi
⁊ si emplm̄ fiat ex eo epati ⁊ stomacho ⁊ iliis cōfert
doloribus eoꝝ. Epati quidē ⁊ iliis cū oleo de alcā
na facto cerato:⁊ stomacho quidē cū oleo rosaceo
aut pmistum cū rosis:⁊ confert duritiis ipsoruꝫ.
¶ Egritudines membrorū expulsionis. ¶ Est ꝓuo
catiuū vrine ⁊ menstruoꝝ fortiter:ēt suppositū cum
hydromelle.⁊ soluit cholerā. ⁊ neqꝫ p ipm̄ fit iuua
men in phlate:nec ēt in illo qđ fit in stomacho intin
testis. Sit quoqꝫ potio ei⁹ infusi aut decocti a qnqꝫ
ʒ.vsqꝫ ad septē.⁊ pulueris eius ab vna.ʒ.vsqꝫ ad.ii.
ʒ. Et potus sirupi eius ēt cōfert hemorroidib⁹ ⁊ ra
gadiis in ano:⁊ qn̄ coquit̄ solū aut cum rizi ⁊ bibit̄
cū melle interficit vermes cū solone ventris leui:⁊ si
militer qn̄.coquit̄ cū lentib⁹.⁊ eius quidē sirup⁹ con
fert oib⁹ illis:⁊ mūdificat venas ab humore cholico
⁊ aquoso:⁊ ꝓuocat ipsium. ¶ Febres. ¶ Cōfert an
tique ⁊ ꝓp̄e eius succ⁹ sicut succus eupatorii. ¶ Ve
nena. ¶ Confert morsui draconis marini ⁊ scorpio
nis ⁊ morsui mugali:⁊ hyusqamo cuꝫ vino ⁊ suffo
catōi fungoꝝ:⁊ ꝓprie cū bibit̄ cū aceto.⁊ eius oleū
confert cimicib⁹.⁊ qū infundit̄ ꝓprie i aqua enclau
stri non corrodunt mures librum: ¶ Permutatio.
¶ Loco eius ponit̄ polliū:aut sceba armenū.⁊ in
confortando stomachum ex assaro quantū ipsuꝫ ē
cum medio pondere myrobalanorum.

De Acatia. C.iii.

Acatia qd ē. Est succus alchartsi exiccatus
deinde in trociscos mutatus.⁊ in ipā ē mordicatio
q ablutione remouet̄.qm̄ est cōposita ex sb̄a terrea
stiptica:⁊ ex sb̄a subtili ex qua ē eius mordicatio q
destruit̄ ablutione ⁊ pp suam acuitatē mordicat ⁊ i
frigidat. ¶ Electio. ¶ Melior ex ea ē que ē melio
ris odoris viridis declinans ad nigredineꝫ ponde
rosior durior. ¶ Natura. ¶ Que ex ea abluta ē :fri
gida ē ⁊ desiccata in secundo:⁊ non ablutio frigida
est in primo ⁊ eius siccitas est in termino secundi.
¶ Operationes et proprietates. ¶ Est stiptica ꝓhi
bens cursum sanguinis. ¶ In decoratione. ¶ Deni
grat capillos ⁊ colorē efficit nigrū bonum:⁊ ꝯfert fi
ssuris.accidentibus ex frigore. ¶ Apostemata et bo
thor. ¶ Confert oibus que diximus in myrto.⁊ ꝯ
fert panaritio ⁊ cū albumine oui confert adustioni
ignis ⁊ apātibus calis. Instrumenta iuncturarum.
Prohibet mollificationē iuncturaruꝫ. ¶ Egritudi
nes capitis. ¶ Confert vlceribus oris mēbrorum.
¶ Egritudines mēbrorum oculi. ¶ Confortat visuꝫ
⁊ subtiliat ipm̄:⁊ nō ē cōueniens oculo ex ea nisi al
bassari:⁊ sedat ophthalmiā ⁊ rubedinem que acci
dūt in eis.⁊ ingredit̄ i medicinis vngule. ¶ Egritudi
nes membrorū expulsionis. ¶ Constringit naturaꝫ
bibita ⁊ clisterizata ⁊ pro emplo posita. Et confert
dysenterie ⁊ soloni sanguinee.⁊ abscindit fluxū ma
tricis.⁊ remouet eminentiā ani. ⁊ eminentiā matri
cis.⁊ confert mollificationibus amborum.

¶ De assaro. C.iiii.

Asarū quid est. Est herba hn̄s folia ⁊ semi
na plimarū radicū cuius nodus ē tortus:
⁊ sīlant̄ piperi boni odoris mordicantis li
guam.⁊ hꝫ florē inter folia apud radicē suaꝫ cuius
color ē purpureus silis flori hyusqami.⁊ radix qdē
ipius ē magis iuuans q̄ꝫ aliqđ qđ sit in ipō ⁊ ei⁹ vt⁹
ē virtus acori aut est eo fortior. ¶ Electio. ¶ Ex eo
melius ē quod ē sb̄ilis fortioris odoris. ¶ Natura.
Calidū ē ⁊ siccum i.ʒ° ⁊ dicit̄ ꝙ eius siccitas est ma
ior ipsius caliditate. ¶ Operationes et proprietates.
Aperit ⁊ sedat dolores intrinsecos oēs:⁊ ꝓp̄e eius
infusio quā dicturi sumus in caplo hydropisis:⁊ sb
tiliat ⁊ resoluit ⁊ calefacit mēbra frigida ⁊ abstergit
¶ Instrumenta iunctucacū ¶ Confert sciatice ⁊ do
lori ancharū antiquo:⁊ ꝓprie eius infusio p̄dicta i
caplo hydropisis. ¶ Egritudines oculi. ¶ Confert
grossitudini cornee. Et ꝓprie eius īfusio p̄dicta ī ca
pitulo hydropisis. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Cō
fert oppillationi epis ⁊ duritiei ipius ⁊ cōferūt icte
ricie ⁊ hydropisi infusionis eius tres aurei i. xii.co
tilis musti q post duos mēses coletur:⁊ iuuamētuꝫ
in febribus ē maius:⁊ cōfert duritiei splenis valde
¶ Membra expulsionis. ¶ Prouocat vtrūqꝫ ⁊ ꝯ
fortat vesicā ⁊ renes:⁊ soluit sicut helleborus albus
in purgatione ventris.⁊ eius quidē potio sit septeꝫ
aureoꝝ cū aqua mellis:⁊ in spmate augmentū effi
cit: ¶ Permutatio. ¶ Loco ipius ponit̄ pondus
ipsius ⁊ mediū acori.⁊ sexta ponderis eius amomi

¶ De Abel. C.v.

Abel quid ē. Est fruct⁹ iuniperi silis zarur:
sed tn̄ ē vehemētius niger.⁊ ē boni odoris
⁊ acuti. Arboris vero eius due st̄ spēs.vna
spēs cuius folia sūt sicut folia cupressi multas hn̄s
spinas.que dilatatur ⁊ nō elongatur.⁊ alia ē cuius
folia sūt sicut tamarisci.⁊ sapor eius ē sicut cupressi
sed ē siccior ⁊ minus calida.⁊ qum de ea assumitur

duplũ cinnamomi ponitur loco eius. ¶ Natura. Dixerunt quidã ꝙ ē calidus ⁊ ſiccus in.3°. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Vehemẽtis ē reſolutõis ⁊ ineſt ei deſiccatio cũ mordicatione. ⁊ in ipo ē ſtipticitas leuis. ⁊ ponit̃ in oleis calefactis: ⁊ in oleis aromaticis. ¶ Et plĩn ponit̃ in oleo qđ fit exprimendo. ¶ In uulneribus et ulceribus. ¶ Cõfert eius puluerizatio i herpete eſtiomeno ⁊ vlceribus putridis cũ melle ⁊ ꝓhibet ambulatõm ambulatiue ⁊ vlcera denigrata: ⁊ qñqꝫ fit ex eo emplĩm quare nõ cõſolidat pp ſui mordicationẽ ⁊ pp vehementiã caliditatis ⁊ ſiccitatis ſue: imo exiccat. ¶ Egritudines mẽbrorum capitis. ¶ Qum bullit̃ nux abel in oleo ſiſamino in cochliari ferreo donec nux nigra fiat ⁊ diſtillatur in aurẽ ꝯfert ſurditati valde. ¶ Membra expulſionis. ¶ Prouocat vrinã ⁊ menſtrua: ⁊ eiicit fetuꝫ ⁊ educit ſanguinẽ. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur caſia lignea: ⁊ dicitur ꝙ pondus eius. ð nuce cupſſi ⁊ dicitur ꝙ pondus eius de foliis cupreſſi.

¶ De adruma. C. vi.

ADruma. ¶ Natura. ¶ Eſt calidũ ⁊ ſiccuꝫ in.3°. ¶ Decoratio. ¶ Confert alopitie tritũ cũ aceto. ¶ Inſtrumenta iuncturarũ. ¶ Cinis eius cũ aceto ſuppoſitus confert ſciatice. ¶ Membra expulſionis. ¶ Inquit Dia. Quꝫ mulier tangit montanũ ⁊ ſibi ſupponit illico facit abortum. ¶ Venena. ¶ Confert venenis oĩbus: ⁊ proprie morſui.

¶ De Antimonio. C. vii.

ANtioniũ quid eſt. Eſt ſba plumbi mortui: ⁊ eius v̊tus ē ſimilis v̊tuti plumbi aduſti: ¶ Electio. ¶ Quod ex eo bonũ ē: eſt laminoſũ fruſtis cõfractis cui ē ſplendor ⁊ cui nõ admiſcet̃ aliquid extraneũ ⁊ neqꝫ ē ſordidũ ⁊ valde velociter frangit̃. ¶ Natura. ¶ Eſt frigidũ in p̃mo ſiccũ in ſc̃o. ⁊ eſt vehementioris deſiccationis qꝫ atrimentum rubeũ ⁊ eſt ſyruꝫ. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Conſtringit exiccat ſine mordicatiõe ⁊ abſcidit fluxum ſanguinis. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Confert vlceribus ⁊ deſtruit carnes additas ⁊ ꝯſolidat. ⁊ ponitur cũ adipe recente ſup aduſtionẽ quare nõ vlcerat: ⁊ ſi vlcerat cõſolidat ipam qñ permiſcet̃ cũ adipe ⁊ ceruſa. ¶ Membra capitis. ¶ Prohibet fluxum ſanguinis ex naribus qui eſt ex velaminibꝰ cerebri. ¶ Mẽbra oculi. ¶ Cõſeruat ſanitatẽ oculi ⁊ remouet ſordes vlcerũ ſuoruꝫ. ¶ Membra expulſionis. ¶ Qum ſupponitur cõfert fluxui ſanguinis matricis. ¶ Permutatio ¶ Loco eius ponit̃ ſtannum aduſtum.

¶ De Ammoniaco. C. viii.

AMmoniacum quid eſt. Eſt gũma atorbut: ⁊ noĩat̃ qñqꝫ id quo aurũ adheret: qm̃ pergamena ⁊ membrana ⁊ libri eo deaurant̃. ¶ Eſt calidũ in fine tertii: ⁊ ſiccũ in p̃mo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Eius reſolutio ⁊ exiccatio ē fortis. ⁊ nõ ē mordicatio eius fortis ⁊ ex ipſius qdem aptione ꝑuenitur ad hoc vt faciat currere ſanguinẽ ex orificiis venarũ ⁊ ingreditur i rectificatione ſolutiuorũ ⁊ in ipo ē lenificatio ⁊ attractio ¶ Apoſtemata et bothor. ¶ Linit̃ ⁊ fit ex eo emplꝫ ⁊ confert ſcrofulis: ⁊ duritiebus ⁊ apãtibus in principio puis: ⁊ poſtea magnis ſine capite. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Confert vulneribꝰ malis ⁊ corrodit carnem malã: ⁊ facit naſci carnem bonã. ¶ Inſtrumẽta iuncturarũ. ¶ Confert dolori ſciatice ⁊ iliorum: ⁊ iuncturarum bibitũ cum melle aut aqua ordei. Et qum ex eo fit emplĩn cũ melle ⁊ oleo reſoluit duritiem iuncturaruꝫ. Et qñ ꝑmiſcetur cum aceto ⁊ baurach ⁊ roſis: ⁊ oleo de alcãna cõfert laſſitudini. ¶ Membra oculi. ¶ Lenit aſperitatem palpebrarum ⁊ ſcabiẽ ⁊ abſtergit albuginẽ: ⁊ cõfert humiditatibus oculi. ¶ Mẽbra anhelitus et pectoris. ¶ Confert diſnie ⁊ difficultati anhelitus: ⁊ eiꝰ dilatiõi cũ tranſglutit̃ cũ melle aut aqua ordei: ⁊ mundat vlcera velaminis. ⁊ confert prefocatiõi q̃ ē ex phl'ate ⁊ cholera nigra. ¶ Mẽbra nutrimẽti. ¶ Qũ bibit̃ ex eo aureus confert duritiei ſplenis: ⁊ duritiei epis ⁊ ſimiliter qũ linitur cum aceto: ⁊ cõfert hydropiſi ¶ Mẽbra expulſionis. ¶ Prouocat vrinaꝫ ita vt ſanguinẽ mingere faciat. ⁊ iterficit aſcarides ⁊ ſolutione educit: ⁊ facit exire embryonẽ ſiue viuum ſiue mortuum ⁊ ꝓuocat menſtrua. Et linitur ſup duritiem teſticuloꝝ cũ aceto ⁊ lenit eos. ¶ Permutatio. Loco eius ponitur ſordities aluearii apum.

¶ De aniudem. C. ix.

ANiudem quid ē. Ex ea ē alba ⁊ nigra q̃ eſt fortior ⁊ hec nigra nõ egredit̃ in cibis. Et ipſius radix ē ꝓpinqua ſapori aſtirgar ⁊ eiꝰ natura ē aerea: ſed aſtirgar ē tarde digeſtionis ⁊ ñ eſt hoc in ordine eius quãuis ſit ēt digeſtionis valde tarde. Aſſe vero que eſt eius gũma capitulũ ſingulare faciam aliud ⁊ melius quidẽ ē vt adminiſtretur eius decoctio: aut ipſius acetũ qꝫ corpus eius. ¶ Natura. ¶ Calida ē ⁊ ſicca i tertio. ¶ Operationes et proprietates ¶ Eſt ſubtiliatiua valde. ⁊ radix eius inflat ⁊ qũ corpus ex ea fricat̃ ⁊ ꝓprie cũ lacte eiꝰ trahit maſias ad exteriora virtuoſe. ¶ Decoratio. Alterat ventoſitatẽ corporis. ⁊ ſi ex ea fiat emplĩn cũ oleo ſanat aggregatões ſanguinis ſub oculo. ¶ Apoſtemata et bothor. ¶ Cõfert dubellet itriſecis. ⁊ qñ permiſcetur ipſa ⁊ radix cum emplis cõfert ſcrofulis. ¶ Inſtrumẽta iuncturarũ ¶ Qñ permiſcet̃ cuꝫ oleo irino: aut oleo de alcãna cõfert doloribus iuncturarũ ꝓprie. ¶ Membra nutrimẽti. ¶ Radix eiꝰ fac̃ eructuare ⁊ ſtrigit vẽtrẽ: ⁊ ē tarde digeſtõis: ⁊ digerit. ⁊ calefacit ſtomachum. ⁊ confortat eũ ⁊ diſrũpit apetitũ. ¶ Mẽbra expulſionis. ¶ Qñ decoquitur cũ corticibus granatorum in aceto ſanat hemorroidas ani ⁊ prouocat. ⁊ facit fetere odorẽ ſtercoris. ⁊ ventoſitatem exeuntem per anum ⁊ ē nociua veſice ¶ Venena. ¶ Eſt beꝫahar venenis.

¶ De aſtirgar. C. x.

AStirgar quid ē. Rectius ē vt eius acetum adminiſtret̃. ⁊ eſt ꝓpiqua aniudẽ i natura ſua ſed ē calidior ea. ¶ Natura ¶ Calida ē ⁊ ſicca i fine tertii. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Eiꝰ acetũ ē bonũ ſtomacho. ⁊ purgat ipm ⁊ cõfortat eum. ⁊ diſrũpit apetitũ. Sed corpus ipſius facit nauſeam mordicatione ſua. ⁊ tardat̃ mora ipius in ſtomacho. ⁊ eiꝰ digeſtio in ipſo. ¶ Febres. ¶ Proprietas eius eſt iuuamẽtũ febris quartane.

¶ De amirberis. C. xi.

AMirberis quid ē. Eſt aꝫataraſch. ⁊ ex eo ē rotundũ rubeũ cãpeſtre. ⁊ nigrũ longuꝫ arenoſuꝫ. aut montanum ⁊ eſt fortius. ¶ Natura. ¶ Frigidum eſt ⁊ ſiccum in fine tertii. ¶ Operatões et proprietates. ¶ Eſt vicens cholaꝫ valde. ¶ Apoſtemata et bothor. Ex ꝓprietatibꝰ eiꝰ ē ſuũ iuuamentũ ꝙ cõfert apãtibus calidis ſicut emplĩn ſuperpoſitũ. ¶ Mẽbra nutrimẽti. ¶ Cõfortat ſtõꝫ ⁊

epar ⁊ abſcidit valde. ¶ Membra expulſionis.
¶ Cōſtrigit ⁊ ↄfert raſure et fluxui ſāguinis iferius.

¶ De Alaunoch ⁊ Alahabar. C. xii.

ALaunoch ⁊ alahabar quid ē. Utrūqȝ eſt plūbū nigrum in quo eſt ſubſtātia aquoſa multa quā ↄgelauit frigus. ⁊ i ipſo ſūt aereitas ⁊ terreitas nō vehemētis multitudinis. Signū āt hūiditatis ei⁹ ſicut exiſtimat Gal. eſt velocitas liq̄factiōis eius ⁊ aereitatis ipſius eſt vehementia raritatis eius: ⁊ ꝙ ipſū creſcit qū dimittiť i hūoroſitate terre ⁊ inflatur: ⁊ eſt vehemēter infrigidans apata.
¶ Natura. ¶ Eſt frigidum ⁊ humidū in ſecundo.
¶ Apoſtemata et bothor. ¶ Fiant ex eo piſtillum ⁊ tabula ⁊ fricetur vnū eoꝝ ſup aliud cum aliquo ex oleis ⁊ tūc illud qδ ex ipſo reſoluiť cōfert apatibus calidis: ⁊ infrigidat ea: ⁊ ſanioſa ex ipſis ita ꝙ curāt: ⁊ ligatur ex eo lamina ſup ſcrofulas ⁊ glādulaſ ⁊ vlcera iūcturaꝝ: ⁊ ipſaꝝ glandulas ⁊ deſtruuntur.
¶ Vulnera et ulcera ¶ Ipſius fricatio p̄dicta ⁊ eiuſ aduſtū ꝓprie ablutū cōfert vulnerib⁹ malignis ⁊ vlceribus canceroſis ⁊ vlcerib⁹ iuncturarū. ¶ Inſtrumenta iuncturarum. ¶ Cōferūt ipſius fricatio ⁊ aduſtio p̄dicte vlceribus iuncturaꝝ. ⁊ ſi ſtricte ligeť ſup torſionē iuncturaꝝ ⁊ ſuas glādulas liquefacit eas.
¶ Membra oculi. ¶ Quod ex ipſo aduſtū eſt: eſt iuuatiuū in vlceribus ꝓprie cū abluitur: ⁊ ſilr ophthalmie ſicce. ¶ Membra anhelitus et pectoris.
¶ Quod ex eo aduſtū eſt: iuuatiuū eſt vlcerib⁹ mā mille ⁊ ſimiliter eius fricatio ⁊ aduſtio predicte.
¶ Membra expulſionis. ¶ Cōfert hemorroidib⁹. ⁊ ligať lamina ſup locū renū: ⁊ ꝓhibet pollutiones frequētē: ⁊ ſedat deſideriū coitus. ⁊ vtrūqȝ eoꝝ confert vlcerib⁹ veretri ⁊ teſticuloꝝ ⁊ apatibus ipſoꝝ.

¶ De Aumeli. C. xiii.

AUmeli quid eſt. Eſt oleū dulce valde ſpiſſū ſicut mel: ⁊ ſpiſſius eo extrahitur ex cruř arboris que eſt in terra murzie dulcis: ⁊ fit ex eo oleū ſi cū eo admiſcetur etiā oleū de flore eius: et nominať aumel ⁊ oleū mellis. ¶ Electio. ¶ Ex eo eſt melius qδ eſt magis clarū: ⁊ ſpiſſius. ⁊ antiquus.
¶ Natura. ¶ Calidū eſt ⁊ humidū ⁊ ipſius calitas plurima eſt humiditate eius. ¶ Vulnera et ulcera.
¶ Cōfert vulnerib⁹ vlceroſis illinitū. ¶ Inſtrumenta iuncturarū. ¶ Confert doloribus iuucturarum.
¶ Membra capitis. ¶ In ipſo eſt virtus faciendi ſubet. ⁊ facit pigritiā. ¶ Membra oculi. ¶ Conueniens eſt tenebroſitati oculoꝝ qū ex eo fit collyriū.
¶ Mēbra expulſionis ¶ Tres. ℥. ipſius cū. ix. ℥. aq̄ ſolutiōe educūt cholerā ⁊ hūores crudos: ⁊ faciunt pigritiā ⁊ mollificāt. verūtn̄ nō ē ſollicitudo hn̄da. neqȝ timēdū eſt ex eo qδ ipſū ſoluit qm̄ eſt iuuatiuū cū eo qδ ex ipſo apparet incolume. oȝ tn̄ ne ſup ipȝ dormiant omnino.

¶ De Agalugin. C. xiiii.

AGalugin quid ē. Lignū indū aut arabicū boni odoris hn̄s cutē coopertā intrans in numero ſpērum q̄ vendunť. ⁊ i ipo ē ſtipticitas cū amaritudine pauca. ¶ Mēbra capitis.
¶ Collutio oris facta ex ipius decoctione odorem oris efficit bonuȝ. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris.
¶ Confert dolori pectoris ⁊ lateris. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Confert dolori epatis. ⁊ aureus vnus ex eo cōfert viſcoſitati ſtomachi ⁊ debilitati ipſius.
¶ Mēbra expulſionis. ¶ Qū bibitur cū aqua cōfert vlceribus inteſtinoruȝ ⁊ dolori pungitiuo calō.

¶ De Amgailem. C. xv.

AMgailē quid ē. Eſt arbor locoꝝ ruſticoꝝ nota. ¶ Natura. ¶ Eſt frigida ⁊ ſicca.
¶ Operationes et proprietates. ¶ Eſt ſtiptica ꝓhibēs ſanguinē ⁊ ſpēs fluxus. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Prohibet ſputuȝ ſanguinis.
¶ Mēbra expulſionis. ¶ Prohibet fluxuȝ matricis.

¶ De Athararie. C. xvi.

AThararie quid ē. Hec ē medicina acuta q̄ non bibitur pp ſuā acuitatē: ſed i epithiatibus adminiſtratur poſt fractionē ſue acuitatis ¶ Natura. ¶ Eſt calida ⁊ ſicca valde. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Permutat cōplōnē malā frigidā ad cōplexionem malam calidam. Et neque ſit audax aliqs ſuper ipſū niſi epithimando.
¶ In decoratione: ¶ Cōfert panno. ¶ In apoſtematibus et bothor. ¶ Cōfert bothor lenibus. ¶ In uulneribus et ulceribus. ¶ Confert ſcabiei vlceroſe ⁊ impetigini. ¶ Inſtrumenta iūcturaruȝ. ¶ Emplm factum ex ea confert ſciatice.

¶ De Azedaraeth. C. xvii.

AZedaraeth quid ē. Arbor nota hn̄s fructū ſilem nabach. ⁊ noiant eā i rechi. myrobalanum: ⁊ i tabraſten: ⁊ kien ⁊ thabich: ⁊ eſt arbor magna. ⁊ ē ex magnis arborib⁹. ¶ Natura.
¶ Quod ē ſupra ipam ē calidū i p̄mo: ſiccū in fine p̄mi. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Eiuſ focha aperit oppillatiōes. ¶ In decoratione. ¶ Aq̄ foliorum eius iterficit pediculos ⁊ ꝓlongat capillos ⁊ ꝓprie radices eius qum adminiſtrať cum vino.
¶ Mēbra capitis. ¶ Eius flos apit oppillationes epatis ⁊ cerebri. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris.
¶ Ei⁹ fructus nociu⁹ ē pectori valde. ⁊ ē pnitioſus.
¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Eius fructus ē malus ſtō conturbans. ¶ Febres. ¶ Diciť ꝙ decoctio cortici eius cū fumo terre ⁊ myrobalanis deſecata cōfert febribus phlaticis. ¶ Venena. ¶ Succ⁹ extremitatū eius cū melle reſiſtit venenis oibus: ⁊ ei⁹ fructus interficit fortaſſe. ¶ Permutatio. ¶ Loco ei⁹ i elongatione capillorū ponuntur folia canabis.

¶ De auricula muris. C. xviii.

AUricula muris qd ē. Eſt herba cuius vt⁹ ſm̄ Galienū eſt ꝓpinqua virtuti herbe q̄ vitrū abſtergiť. ⁊ hoc noīē abſolutum eſt duabus herbis quarū vna eſt quam noiat Galien⁹ ⁊ odoratur ex ea odor malus: ⁊ non habet duritiē: ⁊ alťa quā noiauit Dia. ⁊ exiſtimauit ꝙ ſit ſiḱis volubi: niſi qa minora hȝ folia cōperata ad ipam: ⁊ eſt herba expanſa ſup faciē terre pūos hn̄s ſtipites domeſtica bona ſine odore: ⁊ n̄ hn̄t ſaporē fortē azuli non hn̄s flores cuius ſemen ſemini coriandi ſiḱatur ⁊ hirundines ex ipo comedūt ⁊ ē caľa ⁊ ꝓp̄e cui⁹ origo n̄ ē iuxta aquā. Inquit muſaihach iuuamentū ei⁹ ē iuuamentū abſinthii ⁊ ē res q̄ n̄ ē inuenta in duab⁹ plantis ſimul ¶ Natura. ¶ Que ex eis nota eſt ſm̄ Galienū ē frigida ⁊ humida i gradu primo ⁊ altera ē ex ſūma medicinarū calidarū. ¶ Operationes et proprietates. ¶ In p̄ma n̄ eſt ſtipticitas et alťa ē deſiccatia rubificatia. ¶ Vulnera et ulcera
¶ Illa quā noiauit Dia. extrahit ſpias ⁊ ſurculos: ⁊ facit adherere plagas. ¶ Mēbra capitis. ¶ Cōfert epeſie bibita: ⁊ torture ſternutatione facta ex ea vehementer. ⁊ eius ſternutatio mūdificat cerebrum.

De Abugilise. C.xix.

Abugilise quid ē. Est lactuca asini ⁊ noiat ēt simarē ⁊ sincarē. ⁊ ē pillosa spinosa: aspa nigra plima hñs folia sup radicē ānexa ei. ⁊ eius radix in grossitudine ē digiti: coloris rubei val de qui tingit qū tingitur in estate. ⁊ ex ea ē spēs alia citrina folia hñs coloris rubei ⁊ eius spēs sūt q̄ttu or. Abugilise: itisanius: amelenius: āsubesin. ¶ Ele ctio. ¶ Fortiores oibus sunt due pme spēs. ¶ Na tura. ¶ Dixit Gal. q ex abugilise ē q̄ ē calā ⁊ sicca. ¶ Operatiões et proprietates. ¶ Que ex ea noiat abugilise ē subtiliatiua cū stipticitate: ⁊ pp hoc est pontica amara: sed ponticitas ē in reliqs magis ap parens. Relique vo due spēs sunt acutiores pmis: ⁊ fortioris caliditatis. ⁊ radix ei⁹ fortioris ē calidita tis q̄z folia. ¶ In decoratiōe. ¶ Qñ linit cū aceto ꝯ fert morphee. ⁊ ipa excoriat cuti. ⁊ eius folia sunt d bilioza radice ei⁹. ¶ In apostematibus et bothor. ¶ Prohibet radix abugilise q̄ est ex eis cū farina ordei fracti herispilā: ⁊ silr radix amelenius: ⁊ ipa re soluit scrofulas quz supponit eis cum adipe. ¶ In uulneribus et ulceribus. ¶ Ponit cuz cera sup vlce ra oia ⁊ adustionē ignis ꝓpe. ¶ Mēbra nutrimen ti. ¶ Radix abugilise aptat stōm ⁊ ei⁹ decoctio cuz aqua alkarari valet ictericie ⁊ dolori splēis. ¶ Mē bra expulsionis. ¶ Decoctio eius cuz aqua alkara ri: aut aqua chartami cōfert dolori renū ⁊ lapidi in renibus. Qūqz mulier sibi supponit radicē eius ab ortū facit: ⁊ eius folia frixa cū vino stringūt ventrez sz abugilise resoluit humores cholicos ⁊ radix ha bentis citrina folia ex ea cū isopo ⁊ sinapi interficit vermes ⁊ educit eos. ⁊ silr alsimaren absolute q̄ ex ea citrina ē ⁊ reliq̄ sed citrina ē fortior in hoc. ¶ Fe bres. ¶ Decoctio radicū abugilise cū aqua alkara rin confert febribus antiqs. ¶ Venena ¶ Qñ ma sticat ex citrina hñte folia citrina rubei coloris ⁊ ꝓ iicitur sup venenosa interficit ea. ⁊ due alie spēs con ferunt morsure vipere bibite ⁊ linite ⁊ sputate.

De Almesuus. C.xx.

Almesuus quid ē. Dicit q rectius eēt vt de loq̄remur in ca° de mini verūtñ nos attuli mus narratōm eius i hoc caplo: vt sit ma gis nota: ⁊ magis famosa. ¶ Natura. ¶ Dixerunt quidā q ē frigida ⁊ sicca: ⁊ dixerunt alii q ē calā ⁊ sicca cum vtute. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est vehemētis abstersiōis. ⁊ apud Dia. ē adusti ua. ⁊ putrefactiua. ¶ In decoratiōe. ¶ Abstergit dē tes fricando. ¶ Mēbra capitis. ¶ Dixerūt quidā q qñ tenet in ore frangit dētes: ⁊ dixerūt aut ꝓpeta te sua: aut pp venenū vipere quo multiplicat i locis i qbus ipa ē: ⁊ hec quidē verba sūt eius q multa fa bulose narrat. ⁊ nō cognoscūt de operatione vene ni vipere qū positū ē ad aliqd membrū ñ efficit hāc opationē. ⁊ ꝓprie qū tps supra ipm ꝓlongatuz fue rit. ¶ Mēbra expulsōis. ¶ Dicunt q qū ex ipa ad heret granū vnū in extremitate siringe ānexū gluti ni romano ⁊ intromittit in vesicā frangit lapidē. ¶ Sed hoc ē ex eis que a me elongatur. ¶ Venena. Est venenū mortale.

¶ De Armech. C.xxi.

Armech qd ē. Est herba iameni boni odo ris silis cinamomo grosso. ¶ In decoratōe efficit odorē eius bonuz. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Cōfert apatibus calidis ꝓprie sic emplz supposita. ¶ In uulneribus et ulceribus. ¶ Prohi bet dilationē vlcerū: ⁊ consolidat ea siccando pp de siccationē que ē in ea sine mordicatōne ⁊ prohibet putrefactionē mēbrorū. ¶ Mēbra capitis. ¶ Con fortat cerebrū ⁊ stringit gingiuas ⁊ conuenit egritu dinibus oris. ¶ Mēbra oculi. ¶ Ex ea comestum cōfert opthalmie. Mēbra anhelitus. et pectoris. ¶ Cōfortat cor ⁊ oia viscera. ¶ Membra expulsio nis ¶ Strigit naturā.

¶ De Allabuch. C.xxii.

Allabuch quid ē. Dicūt q ē asadar. Dico aūt q siue nō sit hoc allabuch aut sit de ve ritate ptinet ei vt dicem⁹ i ca° delē. Et est ex magnis arborib⁹: ⁊ forsitan pmutāt ad egyptū ⁊ al tat illic nā ei⁹. ¶ Operatōes et proprietates. ¶ Con fert fluxui sanguinis ēt si sup mēbrū ponat. ⁊ absci dit cursū.

¶ De Athamaraet. C.xxiii.

Athamaraet quid ē. Est medicia inda effi ciēs peonie cōpatione. ¶ Mēbra capitis. Ex foliis eius fiat epithimia illi ad cui⁹ ca put eleuat vapor: ⁊ ꝓhibetur epilia.

¶ De Alblage. C.xxiiii.

Alblage quid ē. Est medicina marina silis alcot q̄ orit in vere. ⁊ est silis ēt andacoche plimos hñs stipites. ⁊ eius semē ē sic semē baucie. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Cōfert spleni val de. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Prouocat vrinaz.

¶ De Asefeni. C.xxv.

Asefeni quid ē. Existimo q ē pastura came lorum. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Mūdifi cat renes. ¶ Venena. ¶ Plurimum con fert iuuamentuz morsure canis rabiosi.

¶ De Alguasen. C.xxvi.

Alguasen qd ē. Est herba silis lilio. ⁊ noia tur pp illud lilialis. ¶ Natura. ¶ Est calā ⁊ sicca i pmo. ¶ Operationes et proprieta tes. ¶ Desiccat cū eq̄litate ⁊ abstergit. ¶ In decora tiōe. ¶ Confert pāno ⁊ resoluit totū illud cū equa litate. ¶ Venena. Gal. dixit q ē iuuatiua ꝓpe mor sure canis rabiosi ⁊ iam sanati sūt multi ⁊ pp illud noiat grece alguasen.

¶ De Atratisus. C.xxvii.

Atratisus qd ē. Est medicina cognita cum chali. ¶ Natura. ¶ In ipa ē parū ifrigida tionis ⁊ non est in ea stipticitas. ¶ Opera tiones et proprietates. ¶ Desiccat cum equalitate ⁊ eius vrus est resolutiua cū infrigidatiōe. ¶ Aposte mata et bothor. ¶ Confert apatibus emunctoriorū more empli supposita ⁊ suspensa.

¶ De ardifrigi. C.xxviii.

Ardifrigi qd ē. Est herba silis cappari acu ti odoris valde ⁊ grauis hñs fructuz i tecis ¶ Natura ¶ Dixit alkanzi ⁊ arabib q est fortior i natura sua q̄z solatrū ⁊ alkekengi. ¶ Apo stemata et bothor ¶ Confert apostematibus intrin secis sz vba arabib. ⁊ potio ipius sit vsqz ad. ii. ʒ. ⁊ liniat sup apata calā extrinseca ⁊ erit mirabil valde vbicūqz apposita. ¶ Venena. ¶ Quz linit sup pū cturā vespe sanat illico.

¶ De abutilon. C. xxix.

Abutilon qd ē. Est planta simil cucurbite ⁊ dixit alchanzi q hoc noie est nota. ¶ Vul nera et ulcera. ¶ Dicit q ē res magis iuua tiua vulnerib⁹ recentib⁹ ⁊ cōglutinat ⁊ ꝯsolidat ea stati.

¶ De Asio. C.xxx.

Asius quid est. Est lapis sup quem nascitur sal. cuius flos noiat asius. ⁊ videtur q sit eius generatio ex rore maris ⁊ ibi q cadit

sup eum. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Virt⁹
eius ꝛ virt⁹ floris eius ē apitiua: carnis gñatiua: pu
trefactiua paꝝ cū liquefactōe carnis putrefacte abſ
qꝫ mordicatōe. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Resoluit
exituras more empl'i supposita cū terebinthina aut
pice. ¶ In uulneribus et ulceribus. ¶ Valet vlceri
bus difficilib⁹ ꝛ ātiqs ꝛ magnis ꝛ ꝓfūdis. ¶ Instru
menta iuncturarū. ¶ Cuꝫ farina ordei supposita va
let podagre: ꝛ qñ ponūt extrema ipsius ī decoctiōe
eius iuuant. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Si
transglutiat cum melle ꝯfert vlceribus pulmonis.
¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Qū linit cū calce ꝛ aceto
sup splenē ꝯfert.

¶ De atuit Cap. xxxi.

Atuit. ¶ Natura. ¶ Calm ē in 2° humiduꝫ
in primo. ¶ Operatōes et proprietates.
¶ Inest ei abstersio vltia: ¶ In decoratione
¶ Abstergit morpheam fortiter.

¶ De absio Cap. xxxii.

Absius qd est: est medicina charmeni ꝛ ꝑsic
ca. ¶ Natura. ¶ Calida subtilis.

¶ De anagale Cap. xxxiii.

Anagalis qd est. Est duob⁹ modis: vn⁹ eoꝝ
est cuius flos est citrin⁹: ꝛ alius cuius flos
est celestis. ¶ In uulneribus et ulceribus.
¶ Cōueniūt ambo vulnerib⁹ ꝛ ꝓhibet ipsoꝝ aper
tionē: ꝛ extrahūt surculos ꝛ silia: ꝛ ꝓhibent vlceꝝ
ampliationē. ¶ Mēbra capitis. ¶ Si ex aqs ābo
rū fiat gargarism⁹: ꝛ fiat capupurgiū cuꝫ eis ꝓuo
cant phl'a ꝑlm a capite ꝛ sedant dolorē mollē q̄ est
in pte illa. ¶ Membra expulsionis. ¶ Qñ bibit cū
vino ꝯfert dolori renū: ꝛ existimauerūt qdam ꝙ va
ria declinās ad colorē cineris reducit anū ꝓminētē
exterius ꝛ rubeū hñs florē augm̄tat ei eminentiam
¶ Venena. ¶ Qñ bibit cū vino ꝯfert veneno vipe

¶ De abrich Cap. xxxiiii.

Abrich qd ē. Est medicina ꝑsicca ¶ Mem
bra capitis. ¶ Est bona seruationi ꝛ rationi.

¶ De ausid Cap. xxxv.

Ausid qd est. Est species nenufaris indi.
Natura. ¶ Dixit filius mesiriobe. Est cal'a
ꝛ sicca:

¶ De ardiud Cap. xxxvi.

Ardiud qd est. Est medicina sic̄ cepe scissuꝫ

¶ De aribut Cap. xxxvii.

Aribut quid est. Est medicina cabrusia que
assump ta ē ex re que assimilat ostraco.
¶ Natura. ¶ Dixit Gal. Est frm in scd̄o
siccū in p̄mo: ꝛ eius fruct⁹ est calidus ꝛ ꝯctiuus i p̄n
cipio p̄mi exiccatiu⁹ i scd̄o. ¶ Operatōes et proprie
tates. ¶ Cōseruat femur pueroꝝ vt no oriant pilli i
ipo spatio lōgo. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Fruct⁹
ei⁹ ꝯfert ictericie.

¶ De adrumilon Cap. xxxviii.

Adrumilon quid est. Est medicina q̄ noiat
bipēnis: hꝫ enim duas acies sicut bipēnis.
Natura. ¶ Est cal'a: ꝛ in ipsa sunt amari
tudo ꝛ ponticitas. ¶ Operationes et proprietates.
¶ Aperit oppilatōes visceꝝ. ¶ Instrmenta iunctu
rarum. ¶ Cōfert dolorib⁹ iūcturaꝝ ꝛ tali.

¶ De atinat Cap. xxxix.

Atinat qd ē. Est medicina inda i vtute testi
culoꝝ vulpis. Et oꝫ vt ꝯsideret: ita vt nō sit
atuit. ¶ Natura. ¶ Cal'a est ꝛ humida:
¶ Mēbra expulsionis. ¶ Augm̄tat coitū.

¶ De ata Cap. xl.

Ata qd est. Est arbor algarab dicta i caplo
de gaim.

¶ De anacardo Cap. xli.

Anacardus qd ē. Est fruct⁹ silis ossi dactili.
ꝛ medulla eius est silis medulle nucis dul
cis in quo nō est nocumētū: ꝛ cortex ipsius
est rarus frangibilis i cuius raritate est mel viscosuꝫ
hñs odorē: ꝛ sunt hoīes q ipm masticant: ꝛ ñ nocet
eis ꝛ ꝓp̄e cū nuce. ¶ Natura. ¶ Calidus ē ꝛ siccus
i quarto. ¶ Operatōes et proprietates ¶ Eius mel
est vlceratiuū apatum ꝛ adustiuū sanguinis ꝛ hūo
rum. ¶ Decoratio. ¶ Eradicat verucas ꝛ aufert al
baras ꝛ eradicat barulos: ꝛ sanat alopitiā phl'aticā
¶ Apostemata et bothor. ¶ Cōmouet cal'a apata i
interiorib⁹. ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Cōfert fri
gori neruoꝝ ꝛ coꝝ mollificatiōi ꝛ palysi ꝛ torture.
¶ Membra capitis. ¶ Cōfert corruptōi memorie
qū eius ꝯfectio nota anacardinū sumit. Sed tñ cō
mouet alienationē ꝛ mel'iam. ¶ Membra expulsio
nis. ¶ Suffumigant cū eo hemorroides et exiccāt
¶ Venena: ¶ Est ex sūma venenoꝝ: ꝛ adurit hūo
res ꝛ interficit: ꝛ eius qdē tyriaca est lac vaccinū bu
tyro inde extracto. ꝛ oleū nucis eius frangit v̄tuteꝫ
¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponit qntuplū pon
deris eius de bondacha: ꝛ quarta ponderis ipsius
de oleo balsami: ꝛ tertia ponderis ipsius de napta
alba:

¶ De anate Cap. xlii.

Anas. ¶ Natura. ¶ Calidior est oīb⁹ auib⁹
domesticis: ꝛ dicūt qdam ꝙ ipsa calefacit i
frigidatū: ꝛ facit calefactū possidere febrē.
¶ Operationes et proprietates. Eius pinguedo est
maxima i sedando dolorē: ꝛ sedando mordicatōeꝫ
in ꝓfundo corporis: ꝛ est melior pinguedinib⁹ auiū
ꝛ eius caro ventositateꝫ dissoluit ipsius stō̄i: ꝛ ē plu
rimi nutrim̄ti ¶ In decoratione. ¶ Eius pinguedo
clarificat colorē: ꝛ caro ipsius ipinguat. ¶ Mēbra
anhelitus et pectoris. ¶ Clarificat vocē. ¶ Mēbra
nutrimēti. ¶ Eius caro tardat i stō̄ ꝛ est grauis: et
proprie caro anseris. Sed leuius qd̄ est in ipa ꝛ me
lius sunt ale. Qū autē digerit caro haꝝ auiū est nu
tribilior oibus carnibus auiū. ¶ Mēbra expulsio
nis. ¶ Augm̄tuꝫ efficit in coitu: ꝛ multiplicat ꝯpma

¶ De auellana Cap. xliii.

Auellana qd ē. Est nota: ꝛ ei⁹ qdeꝫ terreitas
maior ē terreitate nucis: ꝛ nutribilior nuce
qm̄ est magis solida. et minus vnctuosa et
tardioris digestionis ¶ Natura. ¶ Decliuis est ad
caliditatē quādā ꝛ siccitatē ꝑuam. ¶ Operatōes et
proprietates. ¶ Generat ex ea cholera. ꝛ i ipa ē stip
ticitas maior qꝫ in nuce: ꝛ in ipsa est inflatio: ꝛ gnā
vētositates i ventre iferiori. ¶ Decoratio. Qd̄ ex ea
adustuꝫ est tingit capillos. ¶ Membra capitis.
¶ Facit soda ꝛ assat ꝛ comedit cum pauco pipe. ꝛ
maturat corizam. Hyp. inqt auellana in cerebro fa
cit augm̄tuꝫ. ¶ Membra oculi. ¶ Existimauerunt
qdaꝫ ꝙ ipa linita sup verticē pueroꝝ varios hñtiū
oculos delꝫ varietatē. ¶ Membra anhelitus et pec
toris. ¶ Comedit cū aqua meli ꝛ ꝯfert tussi antiq̄ ꝛ
adiuuat ad spuendū. ¶ Membra nutrimēti. ¶ Est
tarde digestionis ꝛ excitat vomitū ꝛ ē tardioris di
gestionis qꝫ nux. ¶ Membra expulsionis. ¶ Eius
cortex est stipticus ꝛ stringit ventrē. ¶ Venena.
¶ Cōfert venenis ꝛ morsib⁹ ꝛ p̄cipue cū ficub⁹ ꝛ ru
ta ꝛ pūcture scorpiōis.

¶ De agno casto Ca. xliiii.

Agnus castus qd est. Est planta ꝛ ē fortasse
propter sui magnitudinē arbor ꝛ nascit in

locis ꝑpinqs aqs: ⁊ eius qdem rami sunt duri: ⁊ fo
lia ipsius sunt sicut folia oliue: sed sunt leniora: ⁊ eiꝰ
lignũ nõ ingredit̃ in medicinã: sed flos eius ⁊ folia
⁊ fructꝰ. ⁊ in fructo qdem eius ⁊ in reliqs que ex eo
administrant̃ est subtilitas ⁊ acuitas ⁊ ponticitas: ⁊
est infra rutã siccã. ¶ Natura. ¶ Calidus in p̃mo
siccꝰ in scđo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est
resolutiuus ⁊ disgregatiuus ṽtositatũ. ⁊ in ipso est
aptio cũ stipticitate. ¶ Decoratio. ¶ Est mũdifica
tiuꝰ coloris. ¶ Instrumenta iũcturarũ. ¶ Fit ex eo
empl̃m cum foliis suis torsioni neruoꝝ ⁊ remouet
lassitudinẽ. ¶ Membra capitis. ¶ Facit soda ⁊ sb̃
et bibitus. ⁊ qñ fit ex eo empl̃m cõfert soda. ⁊ qum
illud. qđ ex eo ẽ fixũ comedit̃ minus efficit soda
¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Est ex eis que
multiplicant lac minorando sperma: sitq; eiꝰ potio
.ʒ. ii. vsq; ad. ʒ. i. ¶ Membra nutrimenti ¶ Aperit
opillationes ep̃is ⁊ opillationes splenis: ⁊ valde iu
uat duritiẽ ⁊ qũ bibit̃ ex eo cũ oxymelle q̃titas .ʒ.
ii. cõfert hydropisi. ¶ Mẽbra expulsionis ¶ Sede
tur in eius decoctõe pp dolorẽ matricis: ⁊ aq̃a eius
⁊ bibitus cũ mentastro: ⁊ vaporatus desicat sp̃ma:
⁊ qñ aliqd ex stipitibꝰ eius sternit̃ sub dorso ꝓhibz
pollutionẽ ⁊ virge erectionẽ: ⁊ suffumigant̃ mulie
res qũ vehemẽs desideriũ adest. ⁊ ẽ ꝓuocatiuus: ⁊
ↄfert p̃cipue semẽ eius fissuris ani. ⁊ fit ex eo empl̃z
cũ butyro duritiei testiculi p̃cipue cuz semine eius.
¶ Venena. ¶ Cõfert morsui serpentis qũ bibit̃ ex
eo. ʒ. i. ⁊ sil̃r morsui canis ⁊ lupi supposito emplo ⁊
suffumigatõe facta ex eo ⁊ eꝰ folia fugãt venenosa.

¶ De alis Ca. xlv.

Ale. ¶ Electio. ¶ Meliores earũ sunt ale
gallinaꝝ. ⁊ ale anserum sũt bone digestio
nis ⁊ nutrimenti. ⁊ nõ sũt leues nisi pp mĩ
tudinem motus ⁊ exercitii sui. ⁊ eaꝝ nutrimentuz
nõ multiplicat̃ nisi pp multitudinẽ carnis que est in
eis. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Dicit̃ ꝙ qñ penne
alarũ alguarascen miscent̃ cũ equalitate sui de hyus
gamo ⁊ adurunt̃ ⁊ terunt̃ ⁊ ponunt̃ i pane sicut sal
resoluunt scrofulas in colo absq; ferro: ⁊ sil̃r quãdo
puluerizant̃ sup panez ⁊ comedit̃. ¶ Mẽbra expul
sionis. ¶ Dicit̃ ꝙ panis factus cũ eo quod dictuz
est soluit valde.

¶ De Acoro. C. xlvi.

Acorus quid ẽ. Est radix plante que ẽ sicut
papyrus ⁊ orit̃ pl̃n eius in locis aquosis
⁊ i aquis. ⁊ super hanc radicẽ sunt. nodi ad
albedinẽ declinantes in qua ẽ odor horribilis: ⁊ pa
rum boni odoris ⁊ est calidus acutus. Gal. autẽ di
xit ꝙ non administrat̃ nisi radix eius. ⁊ eius ṽtus ẽ
propinqua virtuti aristologie ⁊ ireos. ¶ Electio.
¶ Melior ex eo ẽ ille qui ẽ spissior ⁊ magis solidius:
⁊ dulcior: ⁊ melioris odoris. ¶ Natura. ¶ Calidus
est ⁊ siccus i p̃ncipio secũdi vsq; ad mediũ. ¶ Ope
rationes et proprietates. ¶ Est apitiuus resolutiuꝰ i
flationis ⁊ ventositatũ subtiliatiuus: abstergit sine
mordicatõe apitiuus. ⁊ apud Gal. eius odor ñ ẽ ni
si bonus: ẽ s̃m ꝙ nos sentimus non bonꝰ. ¶ Deco
ratio. ¶ Clarificat colorẽ ⁊ confert morphee ⁊ alba
ras. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Cõfert spasmo
⁊ cõtritioni lacertoꝝ ⁊ decoctio eius ẽt embrocata
⁊ bibita. ¶ Mẽbra capitis. ¶ Confert dolori den
tis valde ⁊ grauitati lingue. ¶ Mẽbra oculi. ¶ At
tenuat grossitudinẽ cornee: ⁊ cõfert albugini: ⁊ ꝓ
p̃ie i vtrisq; succus eius. ¶ Mẽbra anhelitus et pe
ctoris. ¶ Eius decoctio ẽ bona dolori lateris ⁊ pe
ctoris. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Cõfert dolori ep̃is
frigido ⁊ confortat ip̃m: ⁊ ↄfert stõ: confert duritiei
splenis: imo extenuat splenẽ multum ⁊ mundificat
stõm. ¶ Membra expulsionis ¶ Cõfert dolori pũ
gitiuo ventris ⁊ rupture. ⁊ eiꝰ decoctio valet ad do
lorẽ matricis: ⁊ ꝓuocat vrinã fortiter ⁊ menstrua: ⁊
cõfert distilationi vrine s̃m ꝙ dixerũt qdam. ⁊ i coi
tu augmentũ efficit: ⁊ excitat desideriũ ipsius. Et ↄ
fert dolori intestinoꝝ ⁊ rasure eoꝝ frigidis. ¶ Ve
nena. ¶ Confert puncture vermiũ venenosoꝝ.
¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponit̃ in depellendis
ventositatibus ⁊ iuuamento qđ facit epati ⁊ spleni
eq̃le põdus de cymino cũ. 3ᵒ põderis sui đ aristolo
gia.

¶ De Argento viuo. C. xlvii.

Argentũ viuũ quid ẽ. Argentũ viuũ aliud
est purgatũ ex minera sua: ⁊ aliud extrahi
tur ex lapidibus minere sue sicut cum igne
fit aurũ ⁊ argentũ. Lapis vero minere ipsius qum
est purus ⁊ non ꝑmiscentur ei terra ⁊ lapides h̃z co
lorẽ vzifur: imo vzifur habet colorẽ eius ⁊ non cõse
quitur eũ. ⁊ Gal. quidẽ ⁊ alii existimauerũt ꝙ ipsuz
sit arte factũ sicut lithargyriũ: qm̃ est extractũ cum
igne: oz ergo vt aurũ sit arte factũ sicut lithargyriũ
qm̃ est extractũ cũ igne. ⁊ qm̃ substantia eius ẽ silis
substantie vzifur. Existimauit itaq; ꝙ ip̃m nõ sit ni
si vzifur i vase linito luto ⁊ accendit̃ ignis sup ipsuz
⁊ sublimat̃. sed non est ita: imo vzifur fit ex eo cum
sulfure deinde possibile ẽ vt extrahatur ex eo sicẽ ex
trahitur ex vzifur minerali qđ ẽ de substantia argẽ
ti viui. ¶ Natura. ¶ Est frigidũ ⁊ humidũ in scđo.
¶ Operationes et proprietates. ¶ Sublimatuz est
stipticũ. ¶ Decoratio. ¶ Quod ex eo extinctũ est:
ẽ medicamẽ pediculorũ ⁊ lendinũ cuz oleo ro.
¶ Vulnera et ulcera. ¶ Extinctum valet scabiei: cũ
oleo rosaceo aut cum medicinis scabiei ⁊ vlceribus
malis. ¶ Instrumenta iuncturarũ ¶ Eius vapor fa
cit accidere paralysim ⁊ tremorem ⁊ rectat mẽbra.
¶ Mẽbra capitis. ¶ Fumus eius destruit audituz
⁊ fumus eius facit accidere fetorem oris qum tran
sit per ipsum. ¶ Mẽbra oculi. ¶ Fumus eius de
struit visum. ¶ Mẽbra expulsionis. ¶ Dixit Pau
lus ex hominibus fuerunt qui biberunt extinctuz
in ileon. ¶ Venena. Argentum viuum sublimatũ
est interficiens propter vehementẽ incisionẽ. ⁊ eius
cura fortis est bibere lac ⁊ vomere ⁊ Gal. quidem
dixit ꝙ non expertus est illud in ipso ⁊ dicunt qui
dam ꝙ extinctum interficit grauitate sua. ipsũ enim
corrodit quod sibi obuiat grauitate sua: hoc autem
verbum non est comprehensum. ⁊ ipsum interficit
mures. ⁊ ex fumo eius fugiunt vermes venenosi ⁊
serpentes.

¶ De Atramento Cap. xlviii.

Atramentum. quid est. ¶ Differentia inter
atramenta alba ⁊ rubea ⁊ citrina ⁊ virida
⁊ inter colcotar ⁊ calcadis ⁊ calcantum ⁊
alsurie. est ꝙ atramenta sunt substantie recipientes
solutionẽ permiste lapidibus non suscipientibus so
lutionẽ: ⁊ iste sunt ipsemet s̃be recipientes solutiõm
que iam fuerunt liquide ⁊ congelauerunt se alcol
cotar vero ẽ citrinũ. ⁊ alcalcadis est album. ⁊ alcal
cantum est viride. ⁊ alsurie est rubeum. ¶ Et omnia
hec soluuntur in aqua ⁊ decoctione preter alsurie.

ipm eni est vehemētis corporeitatis ⁊ congelatōis. ⁊ viride ē vehementius cōgelatū q̄3 citrinū ⁊ vehemētiores h3 tunicas. ⁊ oē quidē atrimētū in natura ē sīle vni eorū colori cui' assilat. Galinení uero iā p̄ missū ē ad itellectū q̄ atrimētū rubeū gnāt ex colcotar ⁊ uidit sī colcotar vna vice cooptū atrimēto rubeo pulucrizato: s3 i hoc ē cōsideratio. ¶ Electio. ¶ Viride egyptiū ē fortius q̄3 alkabrusi: sed i egritudinibus oculi. alkabrusi ē fortius. ⁊ nō adustū est fortius ⁊ adustū ē subtilius: ⁊ subtiliora eis sūt al calcadis ⁊ viride. ⁊ equalí' eoꝝ ē alcolcotar. ⁊ grossi' eoꝝ ē alsurie ⁊ ꝑpter hoc nō resoluit̄ i aq̄. ⁊ vtus qdē attrimēti i quo sūt splēdores aurei ꝑpiqua est vtuti alcorcotar. ⁊ melius alcoltocar ē illud qd' velociter frāgitur ereū mūdū nō antiqū. Ex attrimento vero qd' i encaustro ponit̄ qd' noiatur fabira: melius ē durū hn̄s quasi aureū splēdorē: ⁊ vtus eius ē sicut alcolcotar. ⁊ melius alsurie ē qd' affertur de egypto: ⁊ frāgitur a nigredie: ⁊ ē hn̄s venas plimas rācidi gustus stipticū: ⁊ silr ei' odorat'. ¶ Natura. ¶ Est calidū ⁊ siccū in ftio. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Oia sūt adurētia facientia prouenire crustā stipticā. Attrim ētū vero rubeū minus ē mordicatiuū q̄3 alcolcotar ⁊ attrimētū ad coria stiptici' ē omniū: ⁊ alcolcotar ē equalis stipticitatis. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Alcolcotar ꝓhibet be sipilā ⁊ apata ābulatiua. ¶ Uulnera et ulcera. ¶ Oia ꝓferūt scabiei humide ⁊ sahafat. ⁊ ex colcotar qdē ex aliis q̄nq3 fiunt licina ⁊ ponūtur i fistulis ⁊ extirpāt vētositatē. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Alsurie disterizatur cū vino ⁊ confert sciatice. ¶ Membra capitis. ¶ Sufflatur i naribus ꝑpter fluxū sāguinis nariū: ꝑprie alcolcotar. ⁊ cōferunt oia herpeti estiomeno ⁊ apatibus malis i gigiuis. ⁊ q̄n licinium cū melle inuoluit̄ ipo ⁊ ponitur i aurē confert vlceribus auris ⁊ saniei i ipa: ⁊ silr quando cum sufflatorio i ea insuflatur ⁊ ꝓhibet corrosiones dentiū: rubeū vero cognitū alsurie cōfirmat dētes ⁊ molares motos. ⁊ atrimētū adustū q̄n cōiūgitur cū hermodactil: ⁊ ponit̄ sub lingua cōfert ranule. ⁊ cerotū factū ex eo ⁊ ꝑprie ex rubeo cōfert herpeti estiomeno in ore ⁊ nare ⁊ ulcerib' eoꝝ: ¶ Mēbra oculi ¶ Alcolcotar ꝑprie ⁊ reliq̄ coīter ꝓferūt duriciei palpebraꝝ ⁊ asperitati eaꝝ. ¶ Membra anhelitus et pectoris. Desicat pulmonē ita q̄ fortasse interficit. ¶ Uenena. ¶ In ipso ē uirtus venenosa desiccans pulmonem:

¶ De Arsenico. C. xlix.

Arsenicū qd ē. Aliud ē albū ⁊ aliud citrinū ⁊ aliud ē rubeū. ¶ Electio. ¶ Melius ex rubeo est rubeum ibibitū rubedine habens albaras quod est aptum teri: et suo odore silatur odori sulfuris. ⁊ melius ex citrino est quod est pulucrizabile armenū aureū laminosum subtile q̄si ipsū esset talk citrinū. Natura Cal'm ē i ftio siccū i fio. ¶ Oia sunt putrefactiua mordicatia. ⁊ qd' ex eo rubeū ē melius ē q̄3 alcalcadic'. ¶ Decoratio. Abradit pilos: ⁊ ē cū gūma pini cōueniēs alopitie. ¶ Uulnera et ulcera. ¶ Fit ex eo emplm̄ cū adipe sup vulnera. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Cū adipe ⁊ oleo cōfert scabiei ⁊ saphati humide ⁊ putredini ⁊ abstergit ⁊ adurit cutē: ⁊ pmiscet̄ cū myrrha ad pediclos ⁊ uestigia sāguis ⁊ cū pice vestigiū vnguiū ⁊ q̄nq3 administrat̄ cū oleo ad pediculos. ¶ Mēbra capitis. ¶ Cerotū factū ex eo cōfert ⁊ proprie ex rubeo. herpeti estiomeno i ore ⁊ aure ⁊ ulcerib' eorū. ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Datur ad potādū inflatis cū aumeli ⁊ hydromelle ⁊ assumitur cū gūma pini ad tussi3 ātiquā: ⁊ sputū saniei ⁊ sāguis. ⁊ hnq3 pōit̄ i pilliś q̄ sunt ad asma ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Cōmiscet̄ cū oleo rosaceo ad bothor ⁊ hemorroidas i ano. ¶ Uenena. ¶ Qd' ex eo sublimatū ē interficit: ⁊ albū ex eo interficit.

¶ Ad aristologia. C. l.

Aristologia quid ē. Inqt Dia. ex ea q̄dā ē rotūda ⁊ quedā lōga: ⁊ quedā ē similis palmiti vitis rotūda que dicit̄ femina. ⁊ ē etiā ex lōga ⁊ rotunda: ⁊ ē femina cuius folia sunt silia foliis plāte que dicit̄ cussus q̄ ē manerics uolubil. ⁊ ē hōi odoris cū acuitate ⁊ ad rotūditatē declināś tenera ⁊ hn̄s ramos plimos ex una radice longos. Et iter florē ei' ē q̄dā rubeū fetide odoris pileata3 hn̄s formā. lōge vero ⁊ ē masculꝰ folia sūt lōgiora: ⁊ vnusquisq3 thyrsus habet lōgitudinē vni' palmi purpureū hn̄s florē fetidū super quē apparet simile q̄dā flori piri: ⁊ radix ei' i longitudine est vnius palmi: ⁊ grossitudinē digiti hn̄s: ⁊ eius q̄ vitis palmiti similis ē lōge thyrsi sunt parui ⁊ folia sūt sic folia seperuiue: ⁊ ei' flos ē sicut flos rute. ipsi' radix ē superflue lōgitudinis ⁊ grossū hn̄s corticē quo vēditores medicinarū vtunt̄ i creatōe oleoꝝ. ¶ Natura. ¶ Oēs spēs eius sūt calide ad tertiū puenientes sicce in fio. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est abstersiua: aperitia: subtiliatia: attenuatia: attractia: extrahit spinas: ⁊ surculos. ⁊ lōga est dignor i nascentiis ⁊ ulcerib' qm̄ ē magis abstersiua ē calidior: s3 i reliquis operationib' rotūda. qm̄ ē fortiorisē aptōis ⁊ subtiliatiōis. ⁊ vtus lōge similis est virtuti rotūde i calefactiōe. imo forsitan supfluit ei nisi i subtiliatōe Rotūda eni ē subtilior. ⁊ ꝑpter hoc sedat dolores uētositatū forti'. ⁊ tertia ē debilior ex eis. ¶ Decoratio. ¶ Cōfert morphee ⁊ abstergit dētes ⁊ cōfert sordibus eoꝝ ⁊ ꝑprie rotūda. ⁊ clarificat colores. ¶ Uulnera et ulcera. ¶ Est mūdificatiua vlcerū sordidorū ⁊ malignoꝝ. ⁊ ꝓfert excoriationi. ⁊ generat carnē ⁊ proprie longa et prohibet fraudem vlcerū putridorum profundorum ⁊ quādo est cum ireos replet ea carne. ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Cōfert contritioni lacertorum ⁊ est conueniens epithima super podagram ⁊ proprie rotunda. ⁊ ipsa3 q̄dem bibit hn̄s podagrā ⁊ iuuatur ab ea. ¶ Membra capitis. ¶ Mundificat sordes auris ⁊ confortat auditum quādo ponitur in ipsa cum melle et ꝓhibet saniem si generatur i ea ⁊ q̄n administratur cū pipere mūdificat superfluitates cerebri. ⁊ ipa ꝓfert epilie ⁊ cōstrigt gigiuam. ¶ Membra anheletus et pectoris. ¶ Est bona asmati ⁊ proprie rotunda ⁊ mundificat pectus ⁊ pulmone3 ⁊ confert dolori lateris bibita cum aqua. ⁊ rotunda in omnibus illis est fortior. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Bona est singultui. ⁊ silr spleni cum oxymelle. ⁊ quandoq3 linitur super splenem cum aceto ⁊ confert etiam ualde. ⁊ rotunda in omnibus illis ē fortior ¶ Membra expulsionis ¶ Quando sumitur ex ea aur. et terit̄ et bibitur soluēdo educit humores phlaticos ⁊ colicos ⁊ ꝓfert stomacho. ⁊ quādo bibūtur lōga rotūda cū myrrha ⁊ pipere purgāt superfluitates matricis pturiētiū ⁊ puocāt mēstrua ⁊ extrahit fetum

¶ Febres ¶ Est bona rigori ¶ Venena ¶ Cōfert puncture vermium venenosorum scorpionis ⁊ pro pūe lōga. Quidam autē dixerūt ꝙ quādo ex lōga bibūtur. ʒ.ii. cū vino: aut emplm fit ex ea cōfert pūctur̄ vermiū uenenosoꝝ ⁊ venenis. ¶ Permutatio ¶ Loco rotūde ponitur pōdus equale zurūbet ⁊ tertia ponderis de macis ⁊ medietas sui pōderis d̄ costo. ⁊ loco longe ponitur pōdus equale zurūbet ⁊ medietas ponderis sui de pipere.

¶ De alcanna. C.li.

Alcanna quid est. nota. est. ¶ Natura. ¶ Frigida est i pmo sicca i ſo. ¶ Operatiōes et proprietates. ¶ In ipa est resolō ⁊ stipticitas ⁊ exiccatio sine nocumēto ⁊ ē resolutiua ⁊ carminatiua ⁊ aptiua orifitiorum venarum. ⁊ eius oleū hʒ ṽtutē calefactiuā ⁊ lenitiuā. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Eius decoctio cōfert apaīb⁹ calidis phlaticis propter suā exiccatōem: ⁊ apībus iguinū. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Ei⁹ decoctio ꝯfert adustioni ignis embrocata. ⁊ dicitur ꝙ efficit in vulnerib⁹ opationē sanguinis draconis. ⁊ sup fracturā ossiuʒ sola cuʒ ceroto. ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Eius supremū confert doloribus neruoꝝ ⁊ igreditur in emplis paralysis ⁊ tetani: ⁊ ipius oleū resoluit lassitudinem ⁊ lenit neruos ⁊ confert fracture ossium. ¶ Mēbra capitis. ¶ Linit cū aceto supra frōtē ad soda: ⁊ silr ēt cōfert vlceribus oris. ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Conueniens est pleuresi ⁊ ingreditur in emplis sqnantie. ¶ Mēbr. expulsionis ¶ Conueniens est doloribus matricis.

¶ De Amomo. C.lii.

Amomū quid ē. Est arbor siue botr⁹ ligni sicut rete iuoluti: ⁊ habet florē similē hematiti i colore: ⁊ eius folia sunt sicut folia vitis albe quorū color est sicut aurū. ⁊ color ligni eius ē sicut hiacynthi boni odoris. ⁊ est eius spēs viridis ⁊ grossa nascens in locis humiīis: ⁊ eius odor est sicut odor rute. ⁊ ē spēs egyptiaca que non ē longa neqʒ lata: neqʒ debilis: neqʒ grauis ad frangenduʒ imo vue ei⁹. ⁊ eius odor exuberat sup transitū vie. ¶ Electio. ¶ Melius ē primū aureū recens armenū amarū boni odoris: ⁊ ſm qd̄ hʒ viride ignuʒ ē malū debilis coloris nascens in locis humefactis ⁊ petrosis. ⁊ illo melius est tertiū illud quod ē recens declinans ad albedinē ⁊ rubedineʒ: ⁊ spissū planū extensū absqʒ tortuositate solidū mordicatiuuʒ acutū: puluerizabile vero alienet ⁊ eligetur illud cuius ṽgulta sunt ex radice vna ñec sit adulteratū. Ingt Dia. ex eo melius ē albū: aut ad rubedinē declinās plenū semie sicut botrus: grauis odoris absqʒ fetore vni⁹ coloris nō diuersū mordicans linguā i quo nō est cōtractio. ¶ Natura. ¶ Calidū est ⁊ siccum in ſo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Subtiliat ⁊ maturat ⁊ in ipo ē stipticitas: ⁊ ṽtus q̄ ē sicut virtus acori imo ē vehementioris digestionis ⁊ maturationis. Et in ipo ē stipticitas: sed acorus est vehementius exiccat⁹ qʒ ipsū. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Maturat apata calida: ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Eius decoctio bibit̄ ad podagrā ⁊ sedet̄ in ea etiā ad illud. ¶ Mēbra capitis. ¶ Grauat caput ⁊ facit soda ⁊ facit somnū. Et qdā dixerūt ꝙ qn̄ ex eo linit̄ frons remouet soda: ⁊ ē ex iebriantib⁹ dormire facientib⁹. ¶ Mēbra oculi. ¶ Fit embroca ex d̄coctione ei⁹ opthalmie cale. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris ¶ Cōfert pleuresi frigide. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Aperit oppillatōes epatis ⁊ bibit̄ ei⁹ decoctio ad egritudies epatis ⁊ est plurime digestionis qʒ acorus. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Facit eis puocationē mēstruoꝝ ⁊ cōfert doloribus matricis ⁊ intrat i pessariis matricis: ⁊ sedet̄ i decoctōe ei⁹ ad dolorē renū ⁊ bibit̄ ex eo ad dolorē renū ⁊ ad dolores matricis oēs. ¶ Venena ¶ Emplm factū ex eo cū bedarongi valet puncture scorpionis.

¶ De Assa. C.liii.

Assa quid ē. Duaꝝ ē splrum: quarum vna ē fetida: ⁊ alia ē odorifera: nō fortē habens odorē: sed calidior ē fetid a. ⁊ ē herba vehementis igneitatis i se tota. ⁊ plm uiddē hui⁹ spēi est carmēse. ⁊ ē gūma almaroth. ¶ Natura. ¶ Est calida in principio q̄rti sica i ſo. ¶ Operatōes et proprietates. ¶ Frangit ventositates: ⁊ effugat eas pp suā resolutionē: ⁊ ē cū hoc inflatiua. icidit ⁊ resoluit sanguinē cōgelatū i ventre. ¶ Decoratio ¶ Cōfert alopitie illinita cū aceto ⁊ pipere: ⁊ qn̄ admistratur i cibariis facit bonū colorē. ⁊ abscidit verucas que sunt vt claui. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Qn̄ incidunt̄ recte apata fraudulētia mordificātia mēbrū ⁊ ponit̄ assa sup ea cōferunt: ⁊ ē bona i cura dubellet apparentiuʒ ⁊ ocultarum. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Confert ipetigini. ¶ Instrumenta iuncturarū ¶ Qn̄ bibit̄ cū aqua granatorū confert cōtritioni lacertorū ⁊ confert doloribus neruoꝝ sicut tetano ⁊ paralysi: si accipiat̄ ex ea cumulus ſm ꝙ dicit̄. ⁊ misceat̄ cū cera: ⁊ deglutiatur. aut si bibat̄ cū vino ⁊ pipere ⁊ ruta: ¶ Membra capitis. ¶ Implentur ea mole mote. ⁊ pmiscent̄ cū ture ⁊ ponit̄ super dentē ⁊ effic̄ operationeʒ peonie in eplis. ⁊ qn̄ ex ea fit gargarismus eradicat sanguisugā gutturi āнexā. ¶ Membra oculi. ¶ Est bona initio aque alcosol facto ex ea cuʒ melle. ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Qn̄ dissoluitur in aqua ⁊ fit ex ea gargarismus ⁊ sorbetur clarificat vocē statim. ⁊ confert asperitati gutturis antique ⁊ si sorbeatur cū ouis confert tussi antiq̄ ⁊ pleuresi frigide. ⁊ effic̄ opationē. fenugreci i apate vulue. ¶ Mēbra nutrimenti. Si admistrat̄ cū ficubus. ¶ siccis cōfert ictericie ⁊ ipa qdē ē ex eis q̄ nocent stō ⁊ epati. ¶ Mēbra expulsionis ¶ Cōfert hemoroidibus. ⁊ i coitu fortitudinem p̄bet. ⁊ puocat mēstrua ⁊ vrinā. ⁊ cōfert dolori ventris pungitiuo. ⁊ vlcerib⁹ itestinoꝝ ⁊ gal. qdē existimaui ti ipa eē ṽtutē solutiuā parūp cū stipticitate sua. ʒ scitū ē apd̄ oēs ꝙ ipsa cōfert sodori antiq̄ frigide. ¶ Febres ¶ Est bona febri q̄rtane. ¶ Venena ¶ Ponit̄ super morsurā canis rabiosi ⁊ vermiū venenosoꝝ: ⁊ ppe scorpionis ⁊ rutile ⁊ ꝯfert oibus illis bibita ⁊ linita cū oleo: ⁊ expellit nocumentū sagitte venenose. ¶ Permutatio: ¶ Loco fetide eq̄le pondus ipius de odorifera ponit̄ ⁊ pōdus semis de serapino ⁊ tm̄dē de maroth. ⁊ medietas ponderis ei⁹ de gūma rute.

¶ De acetosa. C.liiii.

Acetosa quid est. Alia ē domestica. ⁊ alia ē siluestris. ⁊ siluestris quidem dicitur sicla siluestris ⁊ non est in siluestri etiam sicut dicunt acetositas. imo forsitan est in quadā ex ea acetositas. ⁊ siluestris est fortior in omni re. ¶ Natura. ¶ Frigida est in pmo sicca in ſo ⁊ ei⁹ semē ē frigidū i pmo siccum i ſo. ¶ Operationes et proprietates ¶ In ipa ē stipticitas: ⁊ i insipida ex ea ē resolō par

na:⁊ acetosũ ē magis stipticũ:⁊ illa que ñ est uehe
mentis rubedinis plus nutrit:⁊ hec quidē ē filiis en
diuie ⁊ omnis superat coleram:⁊ eius humor est
laudabilis. Decoratio. Radix eius cuȝ aceto
ɔfert scabiei ulcerose ⁊ excoriatiõi vnguiũ ⁊ qũ coq
tur cũ vino cōfert emplm eius albaras ⁊ ĩpetigini.
Apostemata et bothor. Ex ea fit emplȝ scrosul'
ita ꝙ dicitur ꝙ si eius radix suspēdat̃ i collo habē
tis scrofulas iuuet̃ ea. Vulnera et ulcera. Eius
radix cũ aceto cōfert scabiei vlcerose ⁊ impetigini
⁊ eius ðcoctio cũ aq̃ calida pruritui:⁊ silr ĩpamet
in balneo ē vltia. Mēbra capitis. Coluituȝ cũ
succo eius ad dentem dolorosum:⁊ silr cum deco
ctione.eius in uino:⁊ cōfert apatibus que sunt sub
auribus. Mēbra nutrimēti. Confert ictericie
nigre cũ uino ⁊ sedat nauseã:⁊ cōmeditur propter
desiderium luti. Mēbra expulsionis. Ipa ⁊ se
men eius stringũt ⁊ proprie eius que ex ea magna
ē:dicit̃ quidē ꝙ in eius foliis ē lenitas quedam ⁊ in
semime ipsius est cōstrictio Et dixerũt quidam ꝙ ĩ
semine acetose non frixo ē lubricitas ⁊ lenificatõ et
radix eius trita confert fluxui matricis.⁊ frangit la
pidē in renibus qñ bibitur ĩ uino ⁊ viscositas q̃ est
ĩ ipsa confert rasure intestinoruȝ que accidit ex sicci
tate superfluitatis.ipsa eni cũ iuuamēto qȯ confert
rasure lubrificat. Venena. Confert puncture
scorpionis ⁊ ꝓprie siluestris:⁊ si administret̃ semē
ei⁹ āte pũcturã scorpionis nõ nocebit ei⁹ pũctura.

De asino. Capitulum lv.

Asinus. Decoratio. Cinis carnis asi
ni ⁊ epatis ei⁹ cũ oleo valet supposit⁹ fixu
ris frigoris. Apostemata et bothor.
Cinis epatis asini cum oleo ualet sup scrofulas
Vulnera et ulcera. Sanat leprã. Instrumēta
iũcturarũ Contracti ex siccitate.sedent in iure car
nis et fit iuuamentum:⁊ etiã caro eius est iuuatiua.
Mēbra capitis. Epar eius assatũ ⁊ a ieiuno
comestũ cōfert eplīe ⁊ silr ei⁹ vngula adusta ⁊ sit ei⁹
potio omni die duo cochliaria. Mēbra expulsi
onis. Dicitur ꝙ eius vrina cōfert dolori renũ:⁊
vrina siluestris frangit lapidē ĩ uesica secundum ꝙ
dicit Galienus.

De Apio. Capitulũ. lvi.

Apiũ. Aliud ē montanũ:⁊ aliud siluestre.⁊
aliud domesticũ.:⁊ aliud ē qȯ orit̃ ĩ aq̃ ma
ius domestico:cuius v̉tus ē sic v̉tus dome
stici.⁊ ei⁹ spēs ē alia q̃ nominat̃ sumiriõ min⁹ dome
stico hñs crus cōcauũ ad albedinē decline:diuersi
ficat̃ ēt ĩ regionib⁹:eius eni aliud ē.romanũ:⁊ aliud
est aliud.⁊ neqȝ ē omnino mōtanũ petroselinũ im
mo est aliud petrosũ. Electio. Fortius est ro
manum mōtanũ: Natura. Est calm ĩ primo
⁊ siccũ ĩ ƀo. Ruffus vero dixit ꝙ domesticũ est hu
midũ uerũtñ radix eius ē sicca cum conuenientia.
Operationes et proprietates. Est resolutiuũ
inflatiõis:aperitiuũ opiliatiõis faciēs sudare sedati
uuȝ dolorum:⁊ siluestre ē ipediēs vlceratiuũ.⁊ qȯ
ex eo nutritum est:est magis conueniens calefactis.
Decoratio. Siluestre cōfert habēti alopitiã et
fissuris vnguis ⁊ verucis ⁊ fissuris ⁊ frigoris ⁊ do
mestici cũ oris odorē efficit bonũ valde. Aposte
mata et bothor. Resoluit phlatica ĩ pñ⁹ ⁊ dura.
⁊ cala ꝓprie qȯ nomiatur sumuriõ. Vulnera et
ulcera. Siluestre vlcerat quãdo ex eo fit emplm:
⁊ silr ɔfert scabiei ⁊ ĩpetigini ⁊ vulneribus usqȝ ad si
gillationē ⁊ ꝓprie sumuriõ. Instrumēta iũcturarũ
Sumuriõ cōuenientes sũt oēs ptes eius sciatice.
Mēbra capitis. Est malũ epilie excitãs epiliã
epilepticorũ.⁊ dicit̃ ꝙ si suspēdit̃ radix eius in col
lo confert dolori dentis:verũtamen frangit ipsum.
Mēbra oculi. Apium domesticũ ingreditur
ĩ emplis doloꝝ oculi. Mēbra anhelitus et pecto
ris. Cōfert tussi ⁊ ꝓprie sumuriõ ⁊ asmati ⁊ stri
cture anhelitus ⁊ difficultati eius.⁊ apiũ quideȝ est
ex emplis apatũ mãmille calidoꝝ. Mēbra nutri
mēti. Confert epati ⁊ spleni mouet eructuationē
ꝓpter resolutionē suam.⁊ non est velocis digestio
nis ⁊ descensionis:⁊ ĩ semine quidē apii est aliquid
qȯ facit nauseã ⁊ uomitũ nisi assetur. Quidã ãt
dixerũt qȝ oēs spēs ei⁹ ɔferũt stomacho. Et ruff⁹
dixit:ñ imo quãdoqȝ trahit ad ipȝ hũiditates malas
acutas:⁊ crudũ de eo in stomacho ꝓlõgat̃ ⁊ facit
nauseã.verũtñ romanũ stomacho meli⁹ ē. Et gal'
quidē dixit ꝙ ipm ē ex eis q̃ cōueniēs ē cōmedere
cũ lactuca. Ipm temperat frigiditatē lactuce.⁊ con
ueniēs est ut eius acceptio sit post cibũ:⁊ semen ei⁹
confert hydropisi ⁊ mũdificat epar ⁊ calefacit ipm.
Mēbra expulsionis. Prouocat vrinã ⁊ men
strua:⁊ ē malũ pregnãtibus:⁊ purgat renes:⁊ vesi
cã:⁊ matricē:⁊ oēs spēs eius ⁊ partes ipsius ɔferũt
⁊ semen eius ⁊ folia nõ soluũt.sed ĩ radice eius ē so
lutio:⁊ montanum frangit lapidē ⁊ apiũ quidē cõ
fert difficultati urine.⁊ extrahit secũdum ꝓprie su
murion ⁊ replet hũiditate acri matricē qũ cōmestio
eius ē in cōsuetudie. Quidã autē dixerũt apium
excitat coitũ ita dõec dixerũt oȝ ut ablactãs ꝓhibea
tur ab acceptione ei⁹:ut nõ corrũpat̃ lac ei⁹ ꝓpter
excitationē desiderii coitus.⁊ romanũ qdē ē bonũ
colõ ⁊ uesice ⁊ renibus. Venena. Eius deco
ctione cũ lētibus fit vomitus post potum veneni:⁊
sumurion ē ex eis magis cōueniens.⁊ quãdo scor
pio pungit ɔmedētē ipm fortior fit res ꝓpter id.

De Azulo. Capitulum. lvii.

Azul qd ē. Uirtus ei⁹ ē sic v̉t eius quo adhe
ret auriũ debiliõ parũ ē. Natura. Est
calȝ ĩ scdo siccũ ĩ tertio. Operationes et
proprietates. Inest ei uirtus eradicatiua putrefa
ctiua ⁊ abstersio ei⁹ cũ acuitate ⁊ stipticitate pauca
⁊ ĩ ipo ē adustio ⁊ vlceratio. Decoratio. Deiicit
verucas. Mēbra oculi. Bonos efficit pilos
palpebrarũ ⁊ ꝓlõgat eos:⁊ ē vltimũ sicut dicitur ĩ
illo.propter ꝓprietatē q̃ ē ĩ ipo ⁊ dicitur preterea ꝙ
ipsũ uacuat humores malos ꝓhibētes oriri pilos
bene. Mēbra anhelitus et pectoris. Confert
asinati. Mēbra expulsionis. Prouocat men
strua sufficienter bibitũ ⁊ in matrice suppositum ⁊
solutõe educit mlīaȝ:⁊ quicqd sanguini ē cōmistũ ĩ
quo ē grossitudo:⁊ cōfert dolori renũ.⁊ eius potio
ē usqȝ ad.iiii. Kirmet:⁊ usqȝ ad.ʒ.ii.⁊ mediã pmistũ
medicinis.

De amigdalis. Capitulum lviii.

Amigdale quid sunt.note sunt.earum vnc
tuositas minor est unctuositate nucis:qũ tñ
in eis fit vnctuositas plīma cuius cã rãcida
tur. Nux uero velocioris ē digestõis qȝ ipe ⁊ veloci
oris cōuersionis ad cholerã.⁊ gũma quidē eius q̃
dulcis ē fm ꝙ quidã existimãt ē proxima disposi
tionibus gũmi arabici. Natura. Que dulcis ē
equalis ē ad humiditatē parum declinans:⁊ ama
ra est sicca in ƀo. Operationes et proprietates.

Gūmi amigdale amare ꝯstringit ꝛ calefacit: ꝛ i om
nibus spēbus amigdale ē mūdificatio ꝛ abstersio ꝛ
aptio: sed dulcis ē plimū debilioꝛ q̄ȝ amara in apiti
one sua: qm̄ ē subtiliatiua abstersiua: ꝛ ē per accn̄s
inflatiua. ꝛ dicit̄ ꝙ i ipa oio nō ē stipticitas: ꝛ eius
nutrimētū ē puū. sed proprietas amare ē ꝙ ipsa nō
stringit oino: ꝛ ꝙ ipsa iterficit vlpē. ꝛ amara ē medi
cina absq̄ȝ nutrimēto. Dulcis uero bonū p̄bet nu
trimentum: lȝ paruū. ꝛ oleū quidē amigdalarū leni
tus ē coꝛpoꝛe ipsius. ¶ Decoratio. ¶ Amara ꝯfert
posita super pānū ꝛ lētigines ꝛ cicatrices: ꝛ percus
siones: ꝛ applanat cōtractionem faciei. ꝛ qū radix
amare coquit̄ ꝛ linitur super pānū ē medicia foꝛtis
ꝛ comedere amigdalas dulces impiguat. ¶ Apo
stemata bothor. ¶ Amara cū vino ē bona ad esse re
¶ Vulnera et ulcera. ¶ Liniūtur cū melle sup am
bulatiua ꝛ ē foꝛmicā ꝛ cū aceto ꝛ vino super ipetigi
nē ꝛ amara ē magis ultima i oibus illis. ¶ Mem
bra capitis. ¶ Sunt bone ualde dolori auris ꝛ so
nitui in ea: ꝛ proprie oleū amare: ꝛ cōtrita cū sua di
spositione. ꝛ cū caput abluitur cū eis ꝛ cū uino pur
gat humiditatē ꝛ furfures: ꝛ faciūt somnū; ꝛ quin
amigdale amare bibūtur āte vinū probibet ebrie
tatē: ꝛ ꝑprie .l. numero. ꝛ arbor quidē amigdalaꝝ
amararū qn̄ optime territur ꝛ permiscet̄ cū aceto ꝛ
oleo. ro. ꝛ fit inde emplm̄ fronti cōfert soda: ꝛ simili
ter oleū amigdalarū amararū cōfert ei. ¶ Mēbra
oculi. ¶ Cōfert uisū. ¶ Mēbra anhelitus ꝛ pectoris.
¶ Amigdale amare cū amilo tritici sunt bone spu
to sanguinis ꝛ. cōferūt tussi antique ꝛ asmati ꝛ pleu
resi: ꝛ ꝑprie oleū amigdal. dulciū ꝛ sauich d̄ amig
dalis; cōfert tussi ꝛ sputo sāguinis. ¶ Membra nu
trimenti. ¶ Aperiūt oppillationes epis ꝛ splenis ꝛ
ꝑprie amare. Ipse nāq̄ȝ aperiūt oppillationes acci
dētes i extremitatibus venarum: ꝛ qū comedūtur
recentes cū coꝛticibus mūdificāt hūiditates stoma
chi: sūt difficilis digestionis ꝛ boni humoris ꝛ pau
ci nutrimēti. ꝛ qn̄ comedūtur cū zuccaro descēdūt
velociter ꝛ eaꝝ sauich ē cōmouēs cholerā sua dulce
dine. ¶ Membra expulsionis. ¶ Que amare sunt
aperiūt oppilationes renū: ꝛ oleū amararū mūdifi
cat renes ꝛ vesicā. ꝛ frāgit lapidē ꝛ proprie cū ire
os bibitū. ꝛ qn̄q̄ȝ cōfert facto emplo cū eo ꝛ oleo
rosaceo. ꝛ cōfert doloribus matricis ꝛ apātibus ei⁹
calis ꝛ duriciebus eius: ꝛ prefocationi ipsius ꝛ dif
ficultati vrine ꝛ dolori renū supponitur ꝛ ꝑuocat
menstrua: ꝛ dulces cōferūt colice propter suā abster
sionē: ꝛ amare sūt magis iuuatiue: ꝛ earū oleū est
leuis corpore earū. ¶ Venena. ¶ Cōferūt moꝛsui
canis rabiosi.

¶ De aqua. Capitulū. lix.

Aqua. ¶ Electio. ¶ Aq̄s bōas ꝛ laudabi
les iā dixi i primo libro. Illic igitur sciātur.
male autē aque sūt stātes: ꝛ que sunt i lacu
nis ꝛ sup quas dominatur sapor extraneus: ꝛ ꝯtur
bate spisse grauis ponderis: ꝛ que cito i lapidē con
uertūtur ꝛ sup quas natat spuma alba mala: ꝛ i qua
rū supremo cōgelat̄ res extranea mala. Et scias ꝙ
nitrositatis nocumēto i aquis succurritur cū lacte ꝛ
vino grosso ꝛ amilo. ꝛ melius ē cū vino subtili odo
rifero ꝛ antiquo crudo. ꝛ cucumeribus imaturis ꝛ
olerib⁹ solutiuis ꝛ cū prouocatiuis. ¶ Aquas uero
grossas cōturbatas rectificāt subtiliatiua sicut alle
um cepe poꝛri ꝛ bibere vinū post eas remouet ma
liciā earū ꝛ proprie ꝑmissū eis. ¶ Et aqua quidem
aspera non ē nisi aut grossa: aut acuta abstersiua: ꝛ
dicit̄ qn̄q̄ȝ aqua aspera illa q̄ vehemēter mūdificat
illū q ea abluitur. ¶ Amarā aūt rectificāt dulcia.
¶ Et aquam salsā rectificāt xiloca racte syre ꝛ grnā
myrti ꝛ poma que dicūtur zaror ꝛ lutuȝ calin ꝛ sa
uich. ¶ Et aquas malas. vl̄r rectificat acetū ¶ Na
tura. ¶ Aqua maris est acris cal'a. aqua nitrosa est
calefactiua exiccatiua. aqua enea ꝛ ferrea cōferūt vi
scerib⁹ ¶ Operationes et proprietates. ¶ Aqua fri
gida nocet hn̄tib⁹ oppillatiōes. verū ipsa cōfert hn̄
tibus raritatem ꝛ cursū quicūq̄ȝ cursus fuerit: ꝛ ex
quocūq̄ȝ mēbro fuerit: ꝛ eis qui hn̄t egritudines cā
eius: ꝛ cōfortat oēs virtutes i oparatiōib⁹ suis qn̄ sūt
cū eq̄litate. s. digestiuā: attractiuam: retētiuā ꝛ expul
siuā. ¶ Decoratio. ¶ Aqua maria cōfert fissuris ac
cidētib⁹ ex frigoꝛ āteq̄ȝ vlcerentur ꝛ necat pediculos
ꝛ resoluit sanguinē cōgelatū sub cute. ꝛ aq̄ sulfuree
sūt bōe moꝛphee ꝛ baras ¶ Apostemata et bothor
¶ Aque sulfuree cōferūt apātibus iūcturarū ꝛ du
ritiis ꝛ verucis pēdētibus. ¶ Vulnera et ulcera.
¶ aqua dulcis ad bibēdū ē mala ulcerib⁹ ꝑpterea ꝙ
humectat ꝛ ē diuersa ei qd̄ cōuenit regimini vlcerū
Aque marine vsus cōfert pruritui ꝛ scabiei ꝛ ipeti
gini. ꝛ aque sulfuree ēt sūt bone ipetigini ꝛ scabiei si
ex eis fiat balneatō: ꝛ sil̄r sahafati. ¶ Instrumenta
iuncturarum. ¶ Aqua marina ꝛ similes ꝯferūt egri
tudinib⁹ neruoꝝ ꝛ proprie quādo balneatio fit cū
eis sic tremoꝛ ꝛ paralysis ꝛ stupoꝛ ꝛ siles. ꝛ aq̄ sulfu
ree etiā sil̄r ꝛ ꝯferūt oibus doloꝛibus iūcturaꝝ ꝛ ner
uoꝝ frigidis. ¶ Membra capitis. ¶ Epileptici iu
uāt ab aq̄ tepida ꝛ ledūt̄ ab aq̄ calida. Vapor aūt
marie ꝯfert epil'ie ꝛ aq̄ aerea ꝯfert ori ꝛ auri
¶ Mēbra oculi. ¶ Aq̄ aspalti ē mala oculo. ¶ Mē
bra. anhelitus et pectoris. ¶ Aq̄ frigida vald̄ ē mala
pectoꝛi q̄ȝuis aq̄ ē nocia cāne pulmōis ꝑpt̄ humecta
tionē q̄ est in ipa: cū ipa idigeat exiccatiōe. aqua te
pida ē bona apātib⁹ gutturis ꝛ uue ꝛ pectoꝛis. ex aq̄
maria fit ēbꝛoca apātib⁹ mām̄ille aqua nitrosa qn̄q̄ȝ
confert pulmōi. aq̄ alumiosa ꝯfert sputo sāguis. aq̄
ferri cōfert spleni ꝛ stomacho: ꝛ aqua erea ꝑxima ē
illi. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Aqua frigida valde
ꝑpꝛie nocet hn̄tibus oppilationes. aqua marina ꝛ
siles male sūt stomacho. Vapoꝛ aque marine ꝯfert
hydropisi. aqua nitrosa qn̄q̄ȝ cōfert ꝑpter nitrosita
tem stomacho hūido. aqua luminosa cōfert vomi
tui ꝛ pꝛohibet ipsum ꝛ sil̄r aq̄ thermarum stiptice. a
que sulfuree cōferūt apātibus splenis ꝛ doloꝛibus
eius ꝛ sil̄r epatis. ¶ Membra expulsionis. ¶ Ex a
qua marina fit clistere ad doloꝛē pūgitiuum vētris
ꝛ qn̄q̄ȝ bibitur ꝛ soluit. deide post ipaȝ bibitur ius
galine: ꝛ sedatur moꝛdicatio eius. aqua aluminosa
pꝛohibet aboꝛtū ꝛ fluxum sanguis menstrui aque
sulfuree cōferunt doloꝛibus matricis. aqua frigida
valde mala est coitui ꝛ strigit vētrem ꝛ sedat motū
spermatis ꝛ eius cursū. aqua salsa soluit. deinde stri
git exiccatione sua. ꝛ oēs aque minerales faciūt vri
ne difficultatem ꝛ pturiendi ꝛ menstruorū ꝛ: plimū
earum soluit ꝛ exiccat. ꝛ quedā earum sicut alumi
nosa stringit. ꝛ qn̄q̄ȝ faciunt euenire lapidem in re
nibus ꝛ vesica ꝛ colicā etiā. aque vero ferree ꝛ eree
sunt bone renibus ꝛ colice. ꝛ aque turbate faciunt
euenire lapidem in renibus ꝛ vesica: ꝛ aqua qui
dem in qua extinguitur ferrum confert sputo san
guinis. ¶ Febres. ¶ Aque sulfuree. ꝛ lētuose et

turbide: ⁊ fetide faciūt accidere febres. ⁊ grosse faciunt euenire quartanas. ¶ Venena. ¶ Ad morsū uipere sedetur ī aqua marina ⁊ iuuatur ab ea: ⁊ silr̄ fit in reliquis uermibus pernitiosis.

¶ De amilo. ¶ Capitulum. lx.

Amilum. ¶ Natura. ¶ Frigidū ē ⁊ siccū ī primo. ¶ Operatōes et proprietates ¶ In ipō sūt mundificatio ⁊ lenificatio ⁊ oꝫ qdē ut vna pars amili coquatur cū triplo sui de aqua. ¶ Decoratio. ¶ Cū croco superpositū pāno delet ipm̄. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Cōsolidat vlcera ⁊ sanat ea. ¶ Mēbra oculi. ¶ Probibet cursū mēx ad oculū. ¶ Mēbra anbelitus et pectoris. ¶ Lenit pectus ⁊ sorbitiōe facta ex eo pꝛꝓbibet fluxuꝫ a pectore. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Amilū solū ⁊ cū lentibus strigit naturā ⁊ probibet fluxum cholere.

¶ De Ameos. Capitulum. lxi.

Ameos quid ē. In ipō ē amaritudo pauca ⁊ acuitas. ¶ Electio. ¶ Magis inuatiuū qd̄ ē ī ipso ē semē eius. ¶ Natura. ¶ Calm̄ est ⁊ siccū in 3°. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Aperit oppillatiōes. ⁊ ī ipso ē cū exiccatione lenificatio. ¶ Decoratio. ¶ Eius potus ⁊ linimētū cum eo factum cōuertūt colorē ad citrinitatē ⁊ ponitur ī medicinis que sūt ad morpbeaꝫ ⁊ albaras: ⁊ cōficitur cū melle: ⁊ ponitur ex eo emplm̄ super occultationē sanguinis ubi ē. ¶ Mēbra anbelitus et pectoris. ¶ Cōfert saniei pectoris. ¶ Membra nutrimēti. ¶ Confert madefactioni stomachi ⁊ sedat nauseā stomachi ⁊ prouocat cū cōmeditur ⁊ subuersionē aīe. ⁊ ē bonū epi ⁊ stomacho frigidis. ¶ Mēbra expulsiōis. ¶ Datur ad bibēdū cū vino: ⁊ ꝓuocat ⁊ comeditur ⁊ remouet difficultateꝫ vrine. ⁊ extrahit lapidē fractū ⁊ vlr̄ mūdificat renes ⁊ vesicā: ⁊ confert vētositatib⁹ ⁊ dolori vētris pūgitiuo: et suffumigatur cū eo matrix cū gūma pini ⁊ mūdifficat eam ¶ Febres. ¶ Confert febrib⁹ antiquis. ¶ Venena ¶ Decoctio ameos effundit super mordicationeꝫ scorpionis ⁊ sedat. Et bibit ad pūcturam vermium venenosorū.

¶ De bartanita. Capitulum lxii.

Bartanita quid est. Illud qd̄ de eo administrat ē radix eius: ⁊ ē buchormarien: ⁊ nos quidē ī ipso locuti fuimus ſm verba Dia. ꝙ habet capita sicut capita ciceris: ⁊ folia eius sūt sic folia caulis. ⁊ ei⁹ radix ē nigra silis radici rape sed hec spēs nō ē spēs que cognoscitur ī nr̄o tēpore nā que nūc bartanita cognoscit ē spine spisse breues que hn̄t radicem q̄ lana lauat. ⁊ ꝓprietates quas narrauimus sūt iste. ⁊ uidetur ꝙ sit error trāslatoris ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est incisiuū resolutiuū. ¶ Instrumēta iūcturarū. ¶ Est. bonuꝫ doloribus iūcturarū ⁊ vtriusqꝫ auche. ¶ Mēbra capitis. ¶ Facit sternutationē ⁊ vehemēter aperit cōstrictionem nariū ⁊ oppillationē colatorii ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Confert singultui. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Eiicit fetum. ¶ Venena. ¶ Eius decoctio valꝫ pūcturis venenosis: ⁊ silr̄ sirupus ei⁹. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur ī abortu ⁊ ī iuuamēto qd̄ efficit ī venenis pōdus equale de aristologia longa ⁊ semine citri ⁊ mētastro.

¶ De ambra. Capitulum. lxiii

Ambra quid ē. Ambra sc̄dm ꝙ existimo ē manatio fontis ī mari. Illud uero qd̄ dr̄ ꝙ ē de spuma maris aut stercore aīalis maris longiquū ē. ¶ Electio. ¶ Melior ē grissia fortis aslebeti. deīde varia post eā citrina ⁊ deterior ē nigra mala multotiens assumitur ex ventre piscis q eā comedit ⁊ moritur ¶ Natura. ¶ Est calida ⁊ sicca. ⁊ videtur qd̄ sit caliditas eius ī 2o: ⁊ siccitas ipsi⁹ ī primo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Confert decrepitis subtilitate sue calefactiōis. ¶ Decoratio. ¶ De almēdi ē spēs q̄ lituris denigrat corpus. ⁊ conuenit ad cōsequēdū pn̄a delinitiōis. ¶ Mēbra capitis. ¶ Confert cerebro ⁊ sēsibus. ¶ Mēbra anbelitus. et pectoris. ¶ Confert cordi.

¶ De aranea. Capitulum lxiiii.

Aranea. ¶ Apostemata et botbor. ¶ Tela eius strigit fluxū sanguinis qn̄ ponitur sup vulnera. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Quando ponit tela ei⁹ sup vulnera: ꝓhibet ea apari. ⁊ sup vulnera. ¶ Mēbra capitis. Qn̄ coqtur aranea tele crosse albe cū oleo rosato ⁊ distillat ī aurē sedat dolorē ei⁹. ¶ Febres. ¶ Dixerūt quidā quod tela aranee qū miscet qbusdā emplis: ⁊ ponit sup frōtē ⁊ tēpora sanat febrē tertianā: ⁊ existimauerūt qdā ꝙ tela spēi cuius tela ē spissa alba qn̄ strigit ī cute eius ⁊ suspēdit sup collū aut adiutoriū sanat febrē tertianā

¶ De argēto. Capitulum. lxv.

Argētū. ¶ Natura. ¶ Est īfrigidatiuū exiccatiuū. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Scoria ei⁹ ē stiptica valde: ⁊ ī ipā ē attractio ⁊ exiccatio. ⁊ qn̄ ꝑmiscet ꝯfricatio ei⁹ medicis aliis: ꝯfert būiditatib⁹ uiscosis. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Est bonū ualde scabiei ⁊ prurituī. ¶ Mēbra capitis. ¶ Cōfricatio ei⁹ ꝯfert fetori oris qū ꝑmiscet ꝑmistioni b⁹ aliis. ¶ Mēbra anbelitus et pectoris. ¶ Cōfricatio ei⁹ cū cōmistionibus cōfert trēori cordis.

De aloe: Capitulum. lxvi.

Aloes qd ē. Est succ⁹ ꝯgelat⁹ iter rubedinē ⁊ citrinitatē existēs. ⁊ ei⁹ aliud ē succutrinū aliud arabicū: ⁊ aliud ē semegeniū: ⁊ dixerūt qdaꝫ ꝙ plāta ei⁹ ē sic plāta enule: sꝫ n̄ ē ita. ¶ Electio. ¶ Illud qd̄ meli⁹ ē: ē succutrinū: cui⁹ aqua ē sicut aq̄ croci ⁊ odor ei⁹ ē sic odor myrrbe. splēdidū frāgibil mūdū a gypso: ⁊ arabicū ē minus eo ī citrinitate ⁊ pōderositate ⁊ ī splēdore. ⁊ viscosū ei⁹ ē illd̄ qd̄ durescit. ⁊ alsemegenū ē fetidi odoris coptū pue cirtinitatis cui n̄ iest splēdor. Qūqꝫ aloes ātiquat fit nigrior ¶ Natura. ¶ Est calm̄ usqꝫ ad tertiū siccū ī ipō: et dicit ꝙ ē calidū ⁊ siccū ī 3°. sꝫ n̄ ē ita: ¶ Operatiōes et proprietates. ¶ Virt⁹ ei⁹ ē stiptica exiccatiua sine corporis: faciēs somnū ⁊ indū qdē plīmi ē iuuamēti ē. n. exiccatiuū sine mordicatiōe: et ī ipō ē stipticitas ꝑua ⁊ ð paucitate ei⁹ ē ꝙ ipꝫ n̄ mordicat vlcera mala ¶ Decoratio ¶ Cū melle sup vestigia ꝑcussiōis cōfert ⁊ ꝯsolidat panariciū vlceratū. Et qū ī uino ponit sup capillos cadētes ꝓhibet casū eorū. ¶ Apostemata et botbor. ¶ Cōfert apatib⁹ ani ⁊ testiculorū: ⁊ ꝓprie apatib⁹ lacertoꝝ q sūt ab utroqꝫ latere ligue cū ē cū melle aut cū vino. ¶ Vulnera et ulcera ¶ Et ē cōueniēs vlcerib⁹ difficilis cōsolidationis: ⁊ ꝓprie ī ano: ⁊ virga: ⁊ naso: ⁊ ore: ⁊ fistulis. ¶ Instrumenta iūcturarū. ¶ Cōfert doloribus iūcturarū. ¶ Mēbra capitis. Mūdificat supfluitates cholericas q̄ sūt ī capite. ⁊ quādo linit sup frōtē cū oleo rosaceo cōfert soda ⁊ sanat eā: ⁊ cōfert vlcerib⁹ nasi ⁊ oris: ⁊ ē ex medicinis cōferētibus contusioni nasi ⁊ auris: ⁊ apatibus lacertoꝝ q sunt ī vtroqꝫ lacer

mſie. ⁊ aloes qdē pſicū acuit rationē: ⁊ acuit os ſto
machi. ¶ Membra oculi. ¶ Cōfert vlceribus oculi
⁊ apatib' ei⁹: ⁊ dolorib⁹ eius: ⁊ curſui lachrymalis
anguli. ⁊ exiccat humiditatē ei⁹: ¶ Membra nutri
menti. ¶ Mundificat ſuperfluitates cholicas ⁊
phlaticaſ q̄ ſūt i ſtomacho. ⁊ qñ bibūtur ex eo duo
cochliaria cū aqua frigida aut tepida infrigit apeti
tum falſum ⁊ corruptū. ⁊ ē conueniēs aduſtioni et
inflactioni factis in vua ex caliditate colere in ſtō ⁊
qñ aſſumūtur de eo in mane ⁊ ſero pille pmiſte cuȝ
rectificantibus ipſū ſoluūt ventrē ⁊ nō corrūpūt ci
bum ⁊ qñq; confert doloribus ſtomachi i die vna.
⁊ aperit oppilationes epatis: ſed ipſe ledit epar: ⁊
aufert ictericiā ſoluēdo ipaȝ. ¶ Mēbra expulſionis
¶ Aureus ⁊ .5. de eo cū aqua calā ſoluūt ⁊ tres au
rei mundificant cōplete ⁊ tēperate: duo aurei cū aq̄
mellis educūt phla ⁊ cholaȝ ſolone. ⁊ qū ponitur i
medicinis ſolutiuis expellit nocumētum earū a ſto
macho ⁊ ipe ē cōuenieti⁹ ſolutiuis aliis ſtomacho
⁊ ille qui ē ablutus debilioris ē ſolonis: ſed ē magi
cōferēs ſtomacho. ⁊ pmiſtio ipſius cū melle minu
it uirtutē eius adeo ut forſitan non ſoluat attrahen
do. ſed extrahat quod ei obuiat. qū tñ uirtus eius
quod purū ē ō penetret ad illa que i corpore ſūt lon
ginqua imo nō pertrāſcat epar. ⁊ quādo arabicus
i potu ſumitur conturbat ⁊ facit dolorē uentris pū
gitiū ⁊ ſoluit ⁊ remanet v̄tus eius i tunicis ſtomachi
in die uno ⁊ duobus diebus. ¶ Dare autē aloem
i potu i diebus frigoris ē timoroſū qñq; eni educit
ſāguinē ſolutione qualiſcūq; ſit aloes: ⁊ quicunq;
aloes. ⁊ quādoq; ponit cū vino dulci ſup hemor
roidas eminētes ⁊ fiſſuras i ano ⁊ abſcidit ſāguinē
currētē ex eis ⁊ ſanat apata ani ⁊ virge linit⁹ cū vino
¶ Quando datur ad potandū in diebus frigoris
timetur q̄ faciat ſolōe exire ſanguinē. ¶ Permuta
tio. ¶ Loco eius ponitur duplum ipſius delitio.

¶ De arundine. ¶ Capitulum. lxviii.

Arundo. ¶ Natura. ¶ Eſt vehemētis infri
gidationis ⁊ cinis eius eſt calidus. ¶ Ope
rationes et proprietates. ¶ In radice eius
eſt abſterſio pauca ſine acuitate. ⁊ in foliis ipſi⁹ etiā.
¶ Decoratio. ¶ Cortices ipſius ⁊ radix eiuſ confe
runt alopitie: ⁊ cortices ipſiuſ ⁊ radix abſtergunt
ſordes: ⁊ radix eius cum cepa ſilueſtri extrahit ca
rni infixa. ¶ Apoſtemata et botor. ¶ Ponuntur
folia eius ſuper herisipilā ⁊ cōferūt. ¶ Inſtrumen
ta iūcturaruȝ. ¶ Sedat torſionē neruoꝝ. ¶ Mēbra
capitis: ¶ Lanugo que ē flos eius qñ cadit i aureȝ
facit euenire ſurditatē. qm̄ iuiſcatur ⁊ nō egreditur.
¶ Membra expulſionis. ¶ Prouocat urinā ⁊ mē
ſtrua. ¶ Venena. ¶ Comfert mordicationi ſcorpi
onis.

¶ De abrotano. ¶ Capituluȝ. lxix.

Abrotanū. ¶ Natura. ¶ Eſt calm̄ i primo
ſiccū i ſcdo. ¶ Operationeſ et proprietateſ.
¶ Eſt ſubtile amarum. ⁊ in ipſo ſūt terreiſ
tas ⁊ ſubtiliatio. Inquit Gal. flos eius ē magis ad
finem deueniens q̄ȝ abſinthiū ⁊ in ipſo eſt apertio.
¶ Decoratio. ¶ Illud quod ē aduſtū confert alo
pitie proprie. ⁊ cum alkerua. aut oleo ō raphano. ⁊
abrotanum quidem cōfert ad hoc ut naſcat̄ barba
q̄ ē tarde natiuitatis qñ decoquitur cū qbuſdā ole
is propter ſuam operationē ⁊ cōſtringit ſanguineȝ
gingiue. ¶ Apoſtemata et bothor. ¶ Reſoluit apa
ta phlatica ⁊ qū decoquitur cū cydōiſ confert apa
tibus difficil reſolonis. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Nō
ē cōueniens vlceribus recētibus: imo mordicat ea
¶ Inſtrumenta iuncturarū. ¶ Eius decoctio cōfert
contuſioni neruorum ⁊ ſciatice antique ⁊ difficili.
¶ Membra capitis. ¶ Quando coquit̄ cū oleo
calefacit caput ⁊ remouet frigiditatē eius. ¶ Mē
bra anhelitus ⁊ pectoris. ¶ Eius decoctio confert
difficultati āhelit⁹ dilatōis. ⁊ qd ō eo meli⁹ eſt deco
ctio eiuſ qd ē i ipſo ſuperiuſ. ¶ Membra nutrimen
ti. ¶ Quando decoquitur cū oleo calefacit ſtoma
chuȝ ⁊ remouet frigiditatē eius. ¶ Membra expul
ſionis. ¶ Prouocat mēſtrua ⁊ extrahit fetū: ⁊ fran
git lapidē veſice ⁊ renū ⁊ oleū eius cōfert coarcta
tioni matricis ⁊ difficultati vrine. ¶ Febres. ¶ Cō
fert rigori q̄ ſi cōprimēdo ex eo cuȝ oleo fit iūctio
¶ Venena. ¶ Quando bibit̄ cū uino cōfert vene
nis. ⁊ quando ſternitur interficit vermes venenoſoſ
immo fugat eos.

¶ De arbore marie. ¶ Capitulum. lxx.

Arbor marie quid ē. Eſt buchormarien: et
iam dictum ē de ea. ⁊ ē trium ſpērum. vna
ſpēs eius eſt ſine fructu. ⁊ due cū fructu.
¶ Operationes et proprietates. ¶ Confert corize fri
gide. ¶ Mēbra oculi. ¶ Confert deſcenſui aque i
oculum.

¶ De alumine. Capitulum. lxxi.

Alumē quid ē. Inquit Dia. ſpēs aluminis
ſunt plime. ſed ille que ex eis i curā medicie
igrediuntur ſūt tres: ſciſſū: humidū: ⁊ rotū
dū. Sciſſū uero ē aliameni: ⁊ ē album ad citrinita
tē declinans. ⁊ ſtipticū i quo ē acetoſitas: ⁊ ē quaſi
ſit flos aluminis. ⁊ iuenitur ſpēs petroſa in qua nō
inuenitur ſtipticitas apud guſtū. ⁊ ipſū qdē nō ē de
genere aluminis. ¶ Natura. ¶ Eſt calm̄ ⁊ ſiccum
ad ttiū ¶ Operationes et proprietates. ¶ In ipſo ē
prohibitio ⁊ exiccatio: ⁊ prohibet fluxū ōis ſāgui
nis ⁊ prohibet curſum ſuperfluitatum ⁊ effuſioneȝ
eaꝝ ⁊ eius ſtipticitas maior ē ſtipticitate bedeoard
⁊ proprie corticis ⁊ radicis eius: ⁊ ſilr ē fortius om
ni re. ¶ Decoratio. ¶ Cū aqua interficit alcarad ⁊
pediculos ⁊ fetorē oris. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Cū
fece vini tantūdē aluminis dſiccat vulnera difficilia
⁊ herpetem eſtiomenū: ⁊ cū ſili pondere ſui de ſale
gemma corroſiuo: ⁊ aduſtioni ignis. ¶ Membra
capitis. ¶ Eius decoctio cōfert qñ ex eo coluit̄ os
dolori dētiū.

¶ De aneto. Capitulum. lxxii.

Anetum. ¶ Natura. ¶ Eius calefactio ē in
ter ſecundum ⁊ tertiū: ⁊ eius exiccatio iter
primū ⁊ ſecūdū. ⁊ quando aduritur fit ei⁹
exiccatio i ſecūdo. ¶ Operationes et proprietates.
Eſt maturatiuuȝ frigidoruȝ humorum: ⁊ ſedatiuū
dolorum ⁊ carminatiuum uentoſitatū. ⁊ ſilr eius
oleum ⁊ i ipſo ē lenificatio ultima. ⁊ eius cōplō eſt
propiqua maturatiuo apitiuo ⁊ quod ſiccū ē vehe
mētis ē reſolutionis. ¶ Apoſtemata et bothor.
¶ Eſt maturatiuum apatum. ¶ Vulnera et ulcera.
Eius cinis cōfert vlceribuſ tremulis. ¶ Inſtrumen
ta iuncturarum. ¶ Oleum eius confert doloribus
neruorum ⁊ ſimilium. ¶ Mēbra capitis ¶ Facit
ſomnum proprie ⁊ eius ſuccus confert dolori au
ris mlico ⁊ exiccat humiditatē auris. ¶ Mēbra
oculi. ¶ Aſſiduatio commeſtioniſ eius debilitat ui
ſum. ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Anetuȝ
⁊ ſemen eius lac abundare facit: ⁊ proprie in ſorbi
tionibus lenibus: que mltiplicat lac. ¶ Membra

Inqt Gal. ⁊ nocet stomacho: ⁊ i semine eius ⁊ flore ē vomitatio. Mēbra expulsionis. Cōfert dolori uētris pūgitiuo ⁊ itersecat sperma quādo fit clistere ex eo: aut sedet i ipō. ⁊ ei' semē abscidit hemoroidas ortas. et ei' cinis est bonus ano ⁊ virge. ⁊ testiculis.

De adipe. C. lxxiiii.

Adeps. Natura. Adeps anatis est calidior ⁊ siccior deide adeps castrati ⁊ adeps castrati decrepiti ē leuior. Operationes et proprietates. Adeps anatis ē subtilis valde: ⁊ ē calidior adipe galline ⁊ adpes galli ⁊ adeps cerui sūt uehemētis calefactiōis: ⁊ adeps vacce ē media inter adipē leoninā ⁊ caprinā ⁊ adeps adip est subtilis. ⁊ adeps masculi i oībus eis ē fortior. ⁊ adeps decrepiti ē melior: ⁊ adeps caprina ē magis stiptica omnibus ⁊ adeps hircina ē uehemētioris resolōis. Decoratio. Adeps vrsi ⁊ adeps anseris conferūt alopitie. ⁊ adeps asini valet ad vestigia cutis: ⁊ adeps āseris ualet ad fissuras faciei ⁊ labii. Apostemata et bothor. Adeps porci ualet ad apata: ⁊ adeps leonis resoluit durities apatum. Vulnera et ulcera. Adeps porcina valet ad adustione ignis. Mēbra capitis. Adeps anseris sedat dolorē auris: ⁊ silr adeps vulpis. ipa eni ē iuuatiua ad illō ualde: adeps galline cōfert apati lingue. Mēbra oculi. Adeps piscis cōfert aque oculi: ⁊ acuit visū cū melle: ⁊ adeps uipere recens cōfert panno ⁊ aque ⁊ ut non nascantur pili euulsi ex palpebris. Instrumenta iūcturarū. Adeps cerui cōfert spasmo. Mēbra expulsionis. Adeps capria confert mordicationi intestinior qñ administratur ⁊ ɔfert vlcerib' eor. ⁊ adeps qdē caprina fortior ē i cura vlcerū itestinior q̄z adeps porcina. ⁊ illud ē propt velocitatē cōgelationis ei': sed adeps porcina vehemēti' sedat mordicationē ⁊ adeps q̄ ē in gibbo cameli suffumigata confert hemorroidib' ⁊ oēs adipes leues sicut adipes gallie ⁊ alior ɔferūt dolorib' matricis: ⁊ ātique sūt eis male: ⁊ silr adeps anseris cōfert matrici. Venena. Adeps porcina ɔfert pūcture vmiū venenosor: ⁊ adeps elephātis ⁊ cerui qñ fit ex eis linimentū fugāt venenosa: ⁊ adeps caprina confert cantaridibus. Et caro cerui confert spasmo.

De arbore cimicū. C. lxxiiii.

Arbor cimicū. Natura. Est frigida in pmo ⁊ sicca in ipō. Decoratio. Linit sup excoriatiō ē cū aceto. Vulnera et ulcera. Cōsolidat uulnera recentia. ⁊ linit super excoriatione cū aceto ⁊ sanat eaz ⁊ inuoluitur cortex eius super vulnera ⁊ consolidat ea.

De alleo. C. lxxv.

Alleū quid ē. Alleū aliud ē domesticū ⁊ ē notum: aliud ē alleuz porrinum: ⁊ aludi' siluestre: ⁊ i siluestri quidem sunt amaritudo ⁊ stipticitas: ⁊ ē illud quod noiatuur alleū serpētis porrinū āt ē cōposite virtutis ex alleo ⁊ porro. Natura. Est calefactiuū exiccatiuū in tertio usq3 ad quartū. ⁊ siluestre plus illo. Operationes et proprietates. Resoluit inflactionē: valde ⁊ ē ulceratiuū adustiuuz cutis ⁊ confert admutationem aquarū. Decoratio. Bibitur decoctio mōtani ⁊ interficit lēdes ⁊ pediculos ⁊ iūgitur sup eos ⁊ ei' cinis qñ linitur cuz melle super morpheā ⁊ occullationē oculi cōfert ⁊ cōfert alopitie facte ex materiis putridis. Apostemata et bothor. Aperit dubellet itrisecas ⁊ cinis ei' est cōueniēs sup bothor. Vulnera et ulcera. Exulcerat cutē ⁊ cinis ei' cū melle super ipetiginē: ⁊ scabiē ulcerosā et alleuz quidem siluestre facit coherere vlnera fraudulenta quādo ponit sup ipsa recēs. Instrumenta iunctura rum. Quādo ex eo fit clistere cōfert sciatice qm̄ soloe educit sāguinē et humorē cholericū. Mēbra capitis. Alleum facit soda. ⁊ decoquitur alleum ⁊ assatur ⁊ sedat dolores dentiū ⁊ collutio oris ex decoctione eius confert etiam dolor dentium: ⁊ proprie quando permiscetur ei olibanū. Mēbra oculi. Debilitat visum ⁊ attrahit bothor in oculum. Membra anhelitus et pectoris. Clarificat uocē ⁊ guttur decoctū ⁊ cōfert thussi antique ⁊ doloribus pectoris ex frigore ⁊ extrahit sāguisugas ex guttere. Mēbra nutrimenti. Cōfert timori ⁊ pprie decoctio q̄ christiāi vtūtur q̄ fit cū oliuis ⁊ nuce. Mēbra expulsionis. Qñ sedetur i decoctiōe folior alei ⁊ cruriuz eius prouocat vrinaz ⁊ mēstrua: ⁊ extrahit secūdinā. ⁊ silr quādo supponitur ⁊ bibitur. ⁊ similiter cib' christianor p̄dictus factus ex eo cōfert ualde. ⁊ quādo terit de eo quantitas aurei cū aqua mellis extrahit phlā. ⁊ ipm extrahit vermes ⁊ in ipō est solo nature: ei' aūt opatio in coitu est: qm̄ ipm pp vehementiā sue exiccationis ⁊ resolonis qñq3 nocet. q si decoquat i aq̄ donec eius acuitas resoluat non elongat qn sit illō qō de eo remanet in elixatura eius pauce calitatis qō nō exiccat ⁊ gnātur ex eo mā spmatis: ita vt ponat mās phlaticas in ɔplonib' phlicis cinerē ⁊ nō possit eas carminare. ⁊ qñ in venis ɔuertit i ventositates non elongat qn adiuuet ad desideriū coitus. Venena. Cōfert puncture vermiū venenosorum ⁊ morsui serpenti i qñ bibit cū vino. ⁊ nos qdē iam expti sum' illud: ⁊ silr morsui canis rabiosi: ⁊ qñ fit emplin ex alleo ⁊ foliis ficus ⁊ cimino sup morsum mugali ɔfert.

De altea Cap. lxxvi.

Altea qd est. Nomē eius i greco deriuatuz est ex noie plm iuuamentoruz. Natura. Calin est cū equalitate. Operatōes et proprietates. In ipa sunt lenificatio: ⁊ maturatio ⁊ mollificatio ⁊ resolo: ⁊ semen ⁊ radix ipsius sunt i virtute eius ⁊ fortiora plm ⁊ exiccatiua subtiliatia. Decoratio. Linit sup morpheam cū aceto: et sedet in sole ⁊ semē eius est fortius in illo. Apostemata et bothor. Mollificat apata ⁊ phibet ea et resoluit sanguinea ⁊ maturat vulnera ⁊ cōfert apatibus iflatis ⁊ scrofulis: ⁊ supponit cū gūma albotin ad duritiem matricis. ⁊ ponit cū caulib' sup scrofulas. Instrumēta iūcturarum. Sedat dolorem iūcturar: ⁊ ppe cū adipe anseris: ⁊ cōfert sciatice et tremori ⁊ attritioni medii lacertor: ⁊ extentioni neruor. Membra capitis. Qñ fit ex ea emplin cōfert apatib' q̄ sunt in glandib' aurium. Membra oculi. Resoluit timorez ⁊ inflationē q̄ fiūt i palpebris. Membra anhelitus et pectoris. Cōfert semen eius tussi cale antiq̄ ⁊ facile efficit sputū: ⁊ phibet sputū sanguinis cū vtute sue stipticitais que est in ipō ⁊ ɔferunt folia eius apatib' māmille ⁊ ponit i emplis pleuresis ⁊ peripneumonie. Membra nutrimēti. Eius gūma sedat sitim. Membra expulsionis. Decoctio radicis eius ɔfert qñ bibit ardori vrine ⁊ ardori itestinor ⁊ etiā apatib' ani: et silr folia eius: ⁊ silr soloni male: ⁊ supponit semē ei'

cū gūma albotin ad duritiē matricis ⁊ coartationē
eius: et sil'r decoctio eius solūmodo: ⁊ mūdificat su
pfluitates ferarꝝ ⁊ decoctio radicis eius qñ datur ī
potu cū vino ꝯfert difficultati vrine ⁊ lapidi: ⁊ ꝓpe
semen eius ⁊ gūma eius retinet ventrē. ¶ Venena.
¶ Qñ linit cū aceto ⁊ oleo ꝓhibet nocumētuȝ ve
nenosorum vermiū: ⁊ ꝯfert decoctio eius cuȝ aceto
ꝯmixta aut vino puncture apis: ⁊ illud fit liniendo
sicut existimo.

¶ De aphodilo Cap. lxxvii.

Aphodilus qd est. Folia ei⁹ sunt sic porrū
de sceni: ⁊ hȝ crus planū sup cuius caput ē
flos ⁊ hȝ radices lōgas rotūdas sic glans
⁊ ē agris. ¶ Natura. ¶ Est calidus ⁊ siccus. Quidā
v̓o dixerūt ꝙ est frigidus ⁊ humidus ⁊ elongati sr.
¶ Operatōes et proprietates. ¶ Est abstersiuus re
solutiuus. ⁊ ꝓpe radix eius ⁊ qñ terit fit calefactiu⁹
⁊ exiccatiuus: ⁊ plus eo radix eius ⁊ v̓tus eius ē sic
virtus dracontee crispe. ¶ Decoratio. ¶ Confert
alopitie ⁊ serpigini ⁊ ꝓpe cinis radicis eius: ⁊ qñ li
nitur ad augm̄tuȝ morphee albe ⁊ sedet in sole con
fert. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Radix eius cū fece
vini ponit sr apāta glandiosa oīa: ⁊ sup carbūculos
⁊ qñ ex ea fit empl'm cū farina ordei ꝯfert ī iceptiōe
apātuȝ calidorꝝ. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Qñ ponit
radix eius cū fece vini sup vlcera fraudulenta sordi
da ꝯfert eis. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Cōfert
ꝯtritioni lacertorꝝ ⁊ ꝯtorsiōi. ¶ Membra capitis.
¶ Qñ distillat succ⁹ eius solus: aut cuȝ ture ⁊ melle
⁊ myrrha ⁊ vino ꝯfert saniei ī aure. ⁊ qñ distillat in
aurē diuersam dolori molaris ꝯfert dolori molaris
¶ Membra oculi. ¶ In succo radicis eius ē iuua
tiuū ad oculū. ¶ Membra anhelitus et pectoris.
¶ Qñ sumit in potu de eo pondus aur. cū vino cō
fert dolori vtriusqȝ lateris ⁊ tussi: ⁊ eius radix cum
fece vini ē bona apātibus mām̄ille. ¶ Membra nu
trimenti. ¶ Confert ictericie. ¶ Membra expulsio
nis. ¶ Prouocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ eius fructus ⁊
flos qñ in potu dant cū vino soluūt: ⁊ ex radice ei⁹
cū fece vini fit empl'm apāti testiculorꝝ. ¶ Venena.
¶ Dant de eo tres aur. ad morsuȝ vermiū veneno
sorꝝ: ⁊ qñ dant ad bibendū fruct⁹ ⁊ flos eius ī vino
ꝯfert magnifice mordicatōi scorpionis: ⁊ hñtis qua
dragintaquatuor pedes cum hoc ꝙ soluit.

¶ De aceto Cap. lxxviii.

Acetū. ¶ Natura. ¶ Est ꝯpositū ex calidi
tate ⁊ frigiditate: ⁊ ambe substantie sūt sub
tiles: ⁊ frigida qdeȝ est magis dñans: ⁊ illō
in quo est acredo est calidius. si v̓o nō est frigiduȝ et
humidū: ⁊ decoctio minuit d̓ eius frigiditate aliqd
¶ Operatōes et proprietates. ¶ Est fortis exicca
tionis ⁊ ꝓhibet effusiones materierꝝ ad interiora: et
subtiliat ⁊ incidit: ⁊ qñ bibit aut effundit sup fluxuȝ
sanguinis si est exterius ꝓhibet ipm̄ et ꝓhibet apā
vbi est p̄paratio vt accidat ⁊ adiuuat ad digestionē
⁊ diuersat phl'ati: ⁊ ipm̄ est ꝯferēs cholericis ⁊ nocēs
melicis. ¶ Decoratio ¶ Linit cū melle sup vestigia
sanguinis ⁊ confert: verꝝ ipius multitudo citrinat.
¶ Apostemata et bothor. ¶ Prohibet aduentuȝ
apātuȝ: ⁊ ambulatiōeȝ cancrenarꝝ ⁊ sanat herisipilā
ꝯmestū ⁊ bibitū: ⁊ linitū: ⁊ ꝓhibet ambulationem
apātis oīs: ⁊ ꝯfert panaritio ⁊ formice ⁊ herisipile:
qñ ex eo liniunt ⁊ ꝓhibet vt ñ eueniat apā. ¶ Vul
nera et ulcera. ¶ Qñ ponit sup vlnera lana infusa ī
aceto ꝓhibet ea apāri ⁊ ꝯfert vlcerib⁹ ambulatiuis.
⁊ scabiei ⁊ ipetigini ⁊ ꝯfert adustioni ignis velocius
oīni re. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Est nociuuȝ
neruis ⁊ qñ embrocat sup podagra cū sulfure ꝯfert
¶ Membra capitis. ¶ Qñ miscet cum vncto olei:
aut oleo rosaceo: ⁊ cōquassat: et effundit in eo lana
non abluta ⁊ ponit sup caput cōfert soda cal'e ⁊ for
titudini eius ⁊ sil'r embrocatio ex eo ⁊ oris collutio
⁊ ꝓpe cū alumine ꝯfert motui dentiuȝ: ⁊ vaporatio
aceti cal'i ꝯfert difficultati auditus ⁊ acuit ipm̄: ⁊ apit
oppilationē colatorii fortiter ⁊ resoluit sonitum.
¶ Membra oculi ¶ Linit cū melle sup occultatio
nem sanguinis q̄ est sub oculo sed eius assiduatio
debilitat visum. ¶ Membra anhelitus et pectoris:
¶ Minorat vuā ⁊ abscidit gargarism⁹ ex eo fluxū
humoris ad guttur: ⁊ sanat vuaȝ q̄ cecidit ⁊ sorbet
ad sāguisugas ⁊ ad tussim antiquā: aut difficultatē
dilatationis calefactum. ¶ Membra nutrimenti.
¶ Est cōueniens stō cal'o ⁊ humido disrūpens ap
petitū: ⁊ adiuuans ad digerendū: ⁊ totū illud ē qa
p̄parat stōm ⁊ vaporatio aceti resoluit hydropisim
sed eius assiduatio qñqȝ adducit ad hydropisim.
¶ Membra expulsionis. ¶ Infrigidat matriceȝ et
fit clistere ex eo calefacto ⁊ sale ad vlcera itestinorū
ambulatiua post clistere lenitiuū. ¶ Venena. ¶ Ef
fundit sup morsus venenosorꝝ ⁊ cōfert ei q in potu
sumpsit opiū ⁊ hyusqamū: ⁊ acetū assūptuȝ de vua
agresti cū sale ꝯfert morsui canis rabiosi ⁊ reliquis:
⁊ qñqȝ bibit calefactū post medicinas mortales et
ꝯfert.

¶ De auro Cap. lxxix.

Aurum. ¶ Natura. ¶ Est equale subtile.
¶ Operatōes et proprietates ¶ Limatura
eius ingredit in medicinis melie et melius
cauteriuȝ: ⁊ velocius sanabile est qd̓ fit cū cauterio
auri. ¶ Decoratio. ¶ Retentio ipius ī ore remouet
fetorē oris ⁊ ingreditur limatura eius in medicinis
alopitie ⁊ serpiginis liniendis ⁊ in eis q̄ bibuntur.
¶ Membra oculi. ¶ Cōfortat oculuȝ in alcochol
positū. ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Cōfert
dolorib⁹ cordis ⁊ tremori ipsius ⁊ malitie aīe ⁊ ei q
solus loqt.

¶ De aromatico Cap. lxxx.

Aromaticū qd est. Dicemus in capitulo ca
lami aromatici. ¶ Membra nutrimenti.
¶ Dicit ꝙ nō est res melior eo ad adustio
nem ignis cū oleo ros. ⁊ aceto ⁊ ꝯfert apātibus sto
machi ⁊ epatis ⁊ hydropisi.

¶ De agarico Cap. lxxxi.

Agaricum qd est. Inqt filius. Mesaugue ē
masculus ⁊ femina: ⁊ est agaricū qd̓ est sile
radici aniuden: sed exterior ps eius non est
rara sic exterior ps radicis aniuden: ⁊ dixerūt qdaȝ
ꝙ gnātur in arbore corrosa sm̄ semitā putrefactōis
⁊ corruptōis ⁊ ī sapore eius sūt acredo ⁊ stipticitas
⁊ eius sba ē aerea terrea subtilis. ¶ Electio. ¶ Illō
qd̓ est melius est albū velociter frangibile porosum
valde plenas hñs extremitates ī cuius amaritudie
inuenit dulcedo ⁊ fractū hñs frusta supposita et est
femina. Illud v̓o qd̓ est masculū nō ē bonū: et durꝝ
⁊ nigrꝝ ambo sunt mala valde. ¶ Natura. ¶ Calin
in p̄mo siccū in scdo. ¶ Operatōes et proprietates.
¶ Est resolutiuū icisiuuȝ grossorꝝ humorꝝ apitiuū
oīuȝ oppilationū subtiliatiuū. Et dixerūt qdam in
ipso est v̓tus stiptica ⁊ in p̄ncipio gustus sui ē quasi
dulcedo: deiñ amaritudo. ¶ Apostemata et bothor.
¶ Cōfert apātibus oībus. ¶ Instrumenta iūctura

rum. ¶ Dať in potu cū ſirupo acetoſo ad ſciaticaꝫ
⁊ eſt ex eis que mundificant ſupfluitates neruorum
proprietate q̄ eſt in ipſo ⁊ ꝯfert egritudinib⁹ lacerto
rū ⁊ caſui ⁊ potio ex illo ſit tres kirates: ⁊ qū adeſt
febris tūc dať cuꝫ mellicrato aut iuleb. ¶ Mēbra
capitis. ¶ Confert patientib⁹ epilepſiam: ⁊ mundifi
cat ſupfluitateſ cerebri ꝑꝑetate que ē in ipō. ¶ Mē
bra anhelitus et pectoris. ¶ Confert aſmati ⁊ vlceri
pulmonis qñ in potu dať cū rob ⁊ ſit potio eius vſ
qꝫ ad auř. i. ⁊ qñ ex eo i potu danť tres anuluſat cū
aqua cōfert ſputo ſanguinis ex pectore. ¶ Mēbra
nutrimeti. ¶ Cōfert ictericie ⁊ dať ad bibendū cuꝫ
oxymelle ad apā ſplenis: ⁊ qñ ſolum maſticať ⁊ de
glutiť ꝯfert dolori ſtōi: ⁊ eructuatōi acetoſe: ⁊ datur
i potu de eo ad dolorem epīs aureus ¶ Membra
expulſionis. ¶ Soloñe educit humores groſſos di
uerſos meľie: ⁊ phľatis ⁊ cholere rubee qū ſumitur
ex eo ab auř. i. vſqꝫ ad. ii. ꝑꝑe cū mellicrato. ⁊ qñqꝫ
iuuat medicinas ſolutiuas ⁊ facit eas ꝑuenire vſqꝫ
ad extrema corporis: ⁊ ꝓuocat vrinaꝫ ⁊ menſtrua:
⁊ ſedat dolorē renū: ⁊ eius potio ad illud eſt aure⁹
⁊ ꝯfert ꝑ̄uocationi matricis. ¶ Febres. ¶ Confert
tremori ⁊ febribus antiquis groſſis qñ bibit ex eo
aureus cū vino: ⁊ vſqꝫ ad drachme. ¶ Venena.
¶ Qñ ex eo in potu dať cū vino vſqꝫ ad auř. ē ma
gni iuuamti ad illud: ⁊ fit ex eo emplm ad pūcturā
vermiū veneni frigidi. ¶ Cap. de lrā. B.

¶ De blacte bizancie Cap. lxxxii.

Blacte bizantie qd eſt. Sunt fruſta ſiľia vn
guibus boni odoris aromatica q̄ admini
ſtranť in ſuffumigationib⁹. Jnqt Dia. ē de
gnē oſtracoꝝ. Aſſumūť ex inſula que ē i mari idie i
loco eius vbi eſt ſpica ⁊ ſunt ex eis que ſūt ex mari
rubro. ⁊ alie ſūt babylonice nigriores pue ⁊ ambe
ſūt boni odoris. ⁊ exiſtimo ꝙ ille que ſunt de mari
rubro ſuñt ille que noiantur curaſcie. ⁊ diciť ꝙ ipſe
ſunt adherentis carnis ⁊ cutis. ⁊ qñꝫ cadit aliqd de
albedine ⁊ plurime eaꝝ ſunt mechie ⁊ extrahūtur
ex gedde. ⁊ iſte quidē medicātur ⁊ purgātur ⁊ fiūt
bone. ¶ Electio. ¶ Ex eis meliores ſūt ille q̄ ad
albedinē declinant iuēte i mari rubro: ⁊ i aliemē. ⁊
duobus maribus. ſed babylonice ſunt nigre parue
valde: uenditores vero medicinarū dicunt ꝙ bone
ex eis ſūt duorum mariū. deinde mechie. deinde al
geddin. ⁊ fortaſſe aliquid cadit ex eis ad albedineꝫ
¶ Natura. ¶ Calā ſūt ⁊ ſicca in ſecūdo. et eaꝝ ſic
citas fortaſſe vicina ē tertio. ¶ Operationes et pro
prietates. ¶ Sunt ſubtiliatiue. ¶ Membra capitis
¶ Earū. ſuffumigacio cōfert epilie. ¶ Mēbra
expulſionis. ¶ Jpſaꝝ ſuffumigatio exiccat illā que
habet prefocationē matricis. ⁊ qū bibūtur cū ace
to mouēt uētrē quodcūqꝫ genus earum fuerit.

¶ De Ben. C. lxxxiii.

Ben quid eſt. Eſt ſemen magnū mai⁹ ciceř
declinans ad albedineꝫ quandā. ⁊ hꝫ me
dulā lenē unctuoſā. ¶ Natura. ¶ Calꝫ in
tertio: ſiccū i ſecūdo. ¶ Operationes et proprieta
tes. ¶ Eſt mundificatiuū ⁊ proprie ipſius medulla
⁊ inciſiuum humiditatum groſſarū. ⁊ aperit cū ace
to ⁊ aq̄ oppillationes uiſceꝝ. ⁊ in arbore ipſius eſt
amaritudo plus ⁊ ſtipticitas: ⁊ propter illud ē i ip
ſo uirtus cauterizatiua ⁊ eius cortex ē ſtipticus pl⁹
⁊ oleum ipſius non enumeratur a ſtipticitate. ⁊ in
ipſo toto eſt abſterſio ⁊ inciſio. ¶ Decoratio.

¶ Semē eius cōfert lentiginibus magnis ⁊ paruis.
⁊ panno et morphee. ⁊ ueſtigiis ulceruꝫ ⁊ ſiľr eius
oleum. ¶ Apoſtemata et bothor. ¶ Cōfert apātib⁹
duris omnibus qum ponitur in emplis ⁊ uerucis.
¶ Vulnera et ulcera. ¶ Cōfert cū aceto vlceratiōi
⁊ ſcabiei vlcerate ⁊ excoriationi. ⁊ confert bothor
lacteis ⁊ ſahafati. ¶ Jnſtrumenta. iuncturarū.
¶ Calefacit neruos ⁊ lenificat ſpaſmum ⁊ duritiē ner
uoruꝫ ⁊ ꝑprie oleū eius. ¶ Mēbra capitis. ¶ Ab
ſcidit fluxum ſanguinis ſtipticitate ſua ⁊ ꝯuenit ole
um eius dolori auris et ſonitui qui eſt in pſa pro
prie cū adipe anatis. ⁊ radicis eiuſ cōfert dolori dē
tiuꝫ qum os ex ea colluitur. ¶ Membra nutrimen
ti. ¶ Cōfert duritiei epatis ⁊ ſplenis quando bibi
tur cum aceto miſtum ex eo pondus duarum. ʒ. ⁊
qñ coniungitur frumento aut f-rina lilii: ⁊ aqua al
karatim aut farina herbi. aut lupini. et fit ex eo em
plm ſpleni. ⁊ ipſū quidem ē malū ſtomacho faciēs
nauſeam. ⁊ ſi bibitur ex eo aureus. i. cū melle facit
vomere fortiter. ⁊ ſoluendo educit: ⁊ ſimiliter eius
fructus. ¶ Membra expulſionis ¶ Aureus. ſ. eius
ſoluendo educit phľa crudū qū bibitur cū melle: ⁊
ſiľr eius olm ⁊ ſiľr qum ſupponitur licinnm iſuſum
in ipſo. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur quā
tum ipſū eſt de rubea: ⁊ medietas ſui de cortice ca
ſie lignee ⁊ decima ponderis eiuſ de mace.

¶ De Bedeoard. C. lxxxiiii.

Bedeoard quid ē eſt. Eſt ſpia alba: ⁊ ē ſimiľ
albaſeketi. verūtamen ē vehementius alba
⁊ habet longiores ſpinas: ⁊ ſiľantur ſpine eius foli
is amomi. verūtamen ſunt ſubtiliores ⁊ vehementi
us albe. ⁊ eius quidem ſtipes qñqꝫ peruenit ad du
os cubitos. ⁊ eius flos eſt purpureus ⁊ ſemen ipſi
us ē ſicut ſemen cartami. verūtamen ē vehemētio
ris rotunditatis. ¶ Natura. ¶ Jn radice eius ē iſri
gidatio ⁊ exiccatio cū reſolutione quadā. Semen
uero eius eſt calidum ⁊ ſubtile. ⁊ dixerunt quidam
ꝙ tota eſt calida valde. ¶ Operationes et proprie
tates: ¶ Jn ipſa ē uirt⁹ reſolutiua et aperitiua: ⁊ pro
prie in ſemine eius: ⁊ in ipſa ē retētio fluxus ſāguiniſ
⁊ eius retentio ē equalis. ¶ Apoſtemata et bothor.
Confert apātibus phľaticis propter illud quod ē i
ipō de reſoľone ⁊ cōtractione. q̄re fiat ex ea emplm
⁊ ex radice eius proprie. ¶ Jnſtrumenta iūcturarū.
¶ Confert ſpaſmo propter illud quod ē de cōtra
ctione equali cū reſoľone ⁊ ſemen eius cōfert infan
tibus quando bibunt ipſum propter corruptionē
in motibus lacertorum. ¶ Membra capitis.
¶ Colutio oris facta ex ſucco. eius ſedat dolorē den
tium ¶ Mēbra pectoris. ¶ Confert ſputo ſangni
nis ⁊ proprie eius radix. ¶ Membra nutrimenti
¶ Cōfert debilitati ſtomachi ⁊ aperit oppillatiōes
¶ Membra expulſionis ¶ Confert ſoľoni antiq̄
⁊ precipue ſtomatiche: ⁊ proprie radix eius ⁊ ē ꝓ
uocatiua. ¶ Febres. ¶ Valet febrib⁹ phľaticis
longis: ⁊ cuius cauſa eſt debilitaſ ſtomachi ⁊ omni
bus febribus antiquis ¶ Venena. ¶ Confert ſi
maſticetur: ⁊ poſtea ſuperponatur pūcture ſcorpio
nis Attrahit enim uenenū: ⁊ ſi bibitur ſemen eius
cōfert morſure venenoſorum reptiliuꝫ. ¶ Permu
tatio. ¶ Loco eius in febribus ponitur fumus ter
re.

¶ De Balſamo. C. lxxxv.

Balſamus quid eſt. Eſt arbor egypti naſceť
in loco qui dicitur oculus ſolis tm̄: cui⁹ fo

lia ⁊ odor rute ſiſantur: ſed tñ ipſa decliat ad albedi
nẽ ⁊ ei⁹ ſtatura ẽ ſtatura arboris euiſci. ⁊ ei⁹ qdẽ oleũ
ẽ melius ſemĩe ipſius ⁊ ſemen fortius ligno ipſius i
oĩbus modis eius. Eius vº oleum ſumitur ita ut i
cidatur cum ferro poſt ortum aſcerabe: ⁊ aggre
gatur quod de eis reſudat cuꝫ cotto: ⁊ neqꝫ pertrã
ſit in anno quod eſt inter quinquagita uſqꝫ ad ſexa
ginta. lb. ¶ Electio. ¶ Experiẽtia olei ipſius ẽ con
gelatio lactis ſtatim qum ſuper ipſum diſtilatur: ⁊
permiſtio eius cũ aqua: ⁊ iſpiſſatio ipſius ⁊ conſer
uatio ſue ſoliditatis i aqua. ⁊ ablutio ipſius a cotto
⁊ ſubtilitas odoris eius. Adulteratur autẽ cũ oleo
de pino: ⁊ oleo de maſtice: ⁊ cera diſſolutis in oleo
de alcãna. Et qñ ex eo melius ẽ ⁊ recẽs: groſſũ autẽ
⁊ vetus non habet virtutem. ¶ Natura. ¶ Eius li
gnum eſt calꝫ ⁊ ſicũ i ſcdo ⁊ ipſius ſemen eſt calidius
eo parꝫ ⁊ oleũ eius eſt calidius utriſqꝫ: ⁊ ẽ i pñcipio
tercii calm: ⁊ nõ ẽ in ipõ de calefactione qd̃ exiſtiat
¶ Operationes et proprietates. ¶ Aperit oppilati
ones ⁊ confert viſcerib⁹ groſſis. ¶ Vulnera et ulce
ra. ¶ Mundificat vlcera proprie cũ ireos. ⁊ extra
hit fracturas oſſium. ¶ Inſtrumenta iuncturarũ.
¶ Confert ſiatice bibitum ⁊ propter ſpaſmuꝫ bibitur
eius decoctio. ¶ Mẽbra capitis ¶ Cõfert vlcerib⁹
capitiſ ⁊ mũdificat ipm ⁊ confert epilie et vertigini.
¶ Mẽbra oculi. ¶ Abſtergit pãnum ei⁹ ipſũ ⁊ ei⁹
oleum. ¶ Mẽbra anhelitus et pectoris. ¶ Lignũ
eius ⁊ ipſius ſemen conferunt dolori vtrorumqꝫ la
terum ⁊ confert aſmati groſſo ⁊ ſtricture ⁊ ãhelitus
⁊ dolori pulmõis: ⁊ cõfert ſemen eius pipneumõie
frigide ⁊ tuſſi: ⁊ ſimiliter ipſius oleũ. ⁊ ad ſũmum ẽ
iuuatiuum viſcerũ que ſũt ſuper myrach ¶ Mem
bra nutrimẽti ¶ Confert debilitati digeſtionis ⁊ ip
ſius decoctio diſſoluit malitiam digeſtiõis ⁊ mun
dificat ſtomachũ ⁊ cõfortat epar. ¶ Mẽbra expul
ſionis. ¶ Prouocat vrinã ⁊ ɔfert dolori pũgitiuo.
⁊ cõfert doloribus matricis. ⁊ exiccat humiditates
ei⁹ vaporatũ ⁊ bibitũ ⁊ cõfert frigori ipſius: ⁊ extra
hit embryonẽ ⁊ ſecõdinam ⁊ confert qum ex eo fit
ſuffumigatio omnibus dolorib⁹ matricis: ⁊ ipſius d
coctio aperit os matricis. ⁊ ceratum ex ipõ cũ oleo
roſaceo ⁊ cera confert frigori matriciſ. ⁊ eſt iuuatiuũ
difficultati vrine. ¶ Febres. ¶ Eius oleũ aufert ri
gores. ¶ Venena. ¶ Reſiſtit venenis ⁊ cõfert mor
ſure vipere: ⁊ eius oleũ cõfert hyuſqamo qum bibi
tur cũ lacte ⁊ venenoſis ⁊ proprie ſcorpionibus.

¶ De Been. C. lxxxvi.

Been quid ẽ. Fruſta aſpera que ſũt radices
ex ſicitate contracte carnoſe ⁊ ſunt duaruꝫ
ſpẽrum quarũ vna ẽ alba: ⁊ altera ẽ rubea
¶ Natura. ¶ Calin ẽ ⁊ ſiccuꝫ i ſcdo. ¶ Decoratio.
¶ Eſt impinguatiuũ. ¶ Mẽbra anhelitus et pecto
ris. ¶ Confortat cor valde ⁊ cõfert tremori cordis
¶ Mẽbra expulſionis. ¶ Manifeſte augumentat
ſperma. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius põitur quã
tũ eſt ipſꝫ cuderi: ⁊ medietas põderis ei⁹ ligue auis

¶ De Berengeſif. C. lxxxvii:

Berengeſif eſt abrotanũ: ⁊ eſt planta ſiliſ ab
ſinthio cui ineſt hũiditas viſcoſa: ⁊ ei⁹ qdẽ
eſt vna ſpẽs: thyrſos hñs breuiores ⁊ mio
ra folia etiã ſũt ei folia miuta pua ſubtilia alba citri
na ⁊ apparet i eſtate. Inquit Gal. ſũt due herbe vi
cini ſaporiſ noiate hoc noie. ¶ Natura. ¶ Calida ⁊
hũida ẽ i pmo. ¶ Operationes et proprietates.

¶ Eſt ſubtiliatiua aptiua valde cuius empl̃m ꝓhibet
attractionẽ materiẽ ad mẽbra. ¶ Mẽbra capitis.
¶ Confert ſoda frigide loco empl̃i ſuppoſita ⁊ ẽbro
cata. ⁊ in aqua cocta fit magis ſecura ⁊ cõfert oppi
lationi nariũ ⁊ corize. ¶ Membra expulſionis
¶ Frãgit lapidẽ i renib⁹: ⁊ prouocat mẽſtrua ſedẽdo
in eius decoctione: ⁊ cõfert vlceribus eius ⁊ eiicit ſe
cundinã ⁊ fetuꝫ: ⁊ confert coadunationi oris matri
cis ⁊ apit ipm ⁊ duritiei eius bibita: ⁊ more empli
ſu poſita ⁊ potatur ex ea vſqꝫ ad. ʒ. v.

¶ De Baurach. C. lxxxviii.

Baurach quid ẽ. Eſt fortius ſale: ⁊ ẽ ex gene
re virtutis eius: ſed ſtipticitas nõ ineſt ei. ⁊
qñqꝫ aduritur in oſtraco ſup carbones iſlã
matos donec aſſetur. ¶ Electio. ¶ Ex eo melius ẽ
armenũ. leue laminoſum frangibile ſpongioſum al
bũ: aut purpureũ. aut roſeum mordicatiuũ. ⁊ com
paratio quidẽ aphricani ad reliqua baurach eſt cõ
paratio baurach ad ſalem. ſed baurach non come
ditur niſi pp magnã cauſam. ⁊ ſpuma baurach eſt
ſubtilior qꝫ baurach. ⁊ in eius virtute. ⁊ ex ea meli
or ẽ ſpuma marmorea facile frangibilis. ¶ Natura.
¶ Calin ⁊ ſiccũ in fine ſecundi. ⁊ eius ſiccitas fortaſſe
declinat ad tertiuꝫ. ¶ Operationes et proprietates.
¶ Abſtergit fortiter lauat ⁊ ꝓprie aphricanũ. ⁊ mũ
dificat ⁊ excoriat. ⁊ icidit humores groſſos. ⁊ i bau
rach qdẽ ẽ ſtipticitas pauca cũ abſterſione bona ꝓ
pter ſui ſalſedinẽ. niſi in aphricano. In eo enĩ nõ eſt
ſtipticitas. ſed abſterſio pura multa. ⁊ i ſale ẽ ſtiptici
tas. ⁊ nõ ẽ in ipſo niſi reſolutio pua. ¶ Decoratio.
¶ Attenuat capillos puluerizatũ ſuper eos. ⁊ quãdo
ex eo fit empl̃m attrahit ſanguinẽ ad illud qd̃ appa
ret de corpore ⁊ facit vt color ſit bonus ⁊ cõfert. ſed
fortaſſe denigrat eius plĩma comeſtio colorem.
¶ Vulnera et ulcera. ¶ Cõfert prurituĩ ꝓpterea qꝛ
reſoluit virtus ⁊ ꝓprie aphricanũ cũ aceto ⁊ ɔfert
ẽt ſcabiei. ¶ Inſtrumenta iuncturarũ. ¶ Fit ex eo ce
ratum palyſi proprie poſtreme: ⁊ precipue qũ iã de
cliat ⁊ cõfert corroſiõi neruorũ. ¶ Mẽbra capitis.
¶ Confert furfuribus ⁊ qum ſpuma eius cum melle
diſtilatur in aurem mundificat ⁊ aperit ⁊ confert
ſurditati ⁊ cum vino aut cum ſirupo cũ ipõ cõfert
ſonitui. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Eſt malũ ſtõa
cho corrũpẽs ipm ⁊ aphricanũ cõmouet vomitũ:
⁊ ſi nõ faceret vomere eſſet plus inciſiuuꝫ humorũ
ſtomachi qꝫ reliq̃ baurach. Et ex eo qdẽ cũ ficub⁹
fit empl̃m hydropiſi ⁊ exteuat eaꝫ. ¶ Membra ex
pulſionis. ¶ Soluit qũ ſupponitur. ⁊ qñ comedit
cum ruta ⁊ cymino. aut decoctiõe rute ⁊ ãeti ſedat
dolorem vẽtris pungitiuuꝫ. ⁊ cũ hoc ⁊ ſiſibus vicit
ſalem ⁊ bibitũ cum quibuſdam medicis iterficien
tibus vermes educit eos ⁊ ſilr qũ linitur ex eo vent
⁊ ſumẽ: ⁊ ſedet qui linitus ẽ iuxta ignẽ iterfecit eos.
⁊ per hec ſimilia diſtinguitur inter ipſũ ⁊ ſalem.
¶ Venena. ¶ Cõfert oẽm baurach ⁊ precipue aphri
canum prefocationi fungorꝫ valde: ſiue ſit aduſtuꝫ
aut non aduſtum ⁊ ſimilit̃ eius ſpuma ⁊ ponitur
cum adipe aſini. aut ſuis ſuper morſum canis: ⁊ bi
bitur cum aqua frigida propter potum cantarida
rum. ⁊ quod ex eo nominatur baurachiũ nitrum
bibitur cũ aniudẽ ꝓpter nocumẽtũ ſãguinis tauri

¶ De Bulbo Cap. lxxxix.

Bulbus quid eſt. Eſt cepe qd̃ comedit̃ puũ
ſile cepe narciſci: ⁊ eius folia ſũt ſilia foliis

porri:⁊ ipſius roſa eſt ſimilis viole:⁊ eſt quedam eiuſ
ſpẽs que ꝯmouet vomituꝫ. Quidam vͦo dixerũt ꝙ
ipſe eſt cepe azir:⁊ dixerunt qdam alii nõ:ſed eſt de
gnẽ porri:⁊ videt̃ ꝙ ſit anagallis:ꝑmutemꝰ gͦ inten
tiões ab hoc. ¶ Natura. ¶ Propinquus ẽ nature
cepe:⁊ fortaſſe eſt ſiccus in ꝑmo cũ humiditate ſup
flua. ¶ Operatões et proprietates.. ¶ Eſt iflatiuus
⁊ ſedatiuus ⁊ exaſperat linguã. ¶ Decoratio. ¶ Li
nitur ſup pãnum ꝓpe in ſole ⁊ ꝯfert:⁊ ſilr ꝯfert v eſt
giis vlcerꝫ.⁊ eſt exaſperans palatũ ⁊ linguaꝫ.⁊ linit̃
cũ vitello oui ſup verucas ⁊ cuꝫ oxymelle ſup vlce
ra leuia. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Qñ aſſatur cuꝫ ca
pite piſcis ⁊ aloe:⁊ ponit̃ ſup vlcus menti eradicat
ipm. ¶ Inſtrumenta iuncturarũ. ¶ Cuꝫ ex eo fit em
plaſtrum cũ aceto eſt ꝯueniẽs attritioni medii lacer
torꝫ:⁊ fit ex eo empl̃m podagre ⁊ dolorībꝰ iũctura
rum:⁊ fit ex ipſo ſolo empl̃m tortioni neruorꝫ:⁊ eſt
empl̃m vnguis ⁊ auris ⁊ ſilium ⁊ fit ex eo empl̃m
cũ ſauich. ¶ Membra capitis. ¶ Eſt medicamen
furfuribus ⁊ vlceribꝰ capitis:⁊ linit̃ ſup plagas capi
tis que non ſunt fracte.⁊ ꝑmiſcet̃ cuꝫ vitello oui ⁊ li
nitur. ¶ Membra oculi. ¶ Solus adminiſtretur ⁊
cũ vitello oui.⁊ qñ adiungit̃ ei acetũ eſt medicamẽ
bonũ ad garab ⁊ apatibꝰ lachrymaliuꝫ. ¶ Mem
bra nutrimenti. ¶ Qui ex eo eſt dulcis ⁊ rubeus eſt
bonus ſtõ ⁊ fit ex eo empl̃m cũ melle dolorībꝰ ſtõi:
⁊ amarus eſt melior ⁊ digerit cibũ ⁊ multiplicatur
eius nutrimẽtuꝫ in ipo:lꝫ non ſit nutrimẽtuꝫ ſuũ lau
dabile ⁊ ꝑcipue eius qđ eſt crudum ⁊ qñ nõ digeri
tur pungit ⁊ inflat. ¶ Membra expulſionis. ¶ Ex
citat coitũ.

¶ De bugenis Cap. xc.

Bugenis qd eſt. magis qđ ex ea adminiſtrat̃
eſt radix eius.⁊ ipa qdeꝫ hꝫ gũmã ⁊ ſuccũ
⁊ eius gũma eſt fortior ſucco ipſius ⁊ qñqꝫ
ꝑmiſcet̃ cũ oleo ⁊ muri ⁊ pauco vino ⁊ cõcutit̃ do
nec groſſum fiat.⁊ ſcđm q̃ʒtitatem equalitatis quã
hꝫ i groſſitie eſt eius bonitas. ¶ Natura. ¶ Eſt ca
lida in 3ͦ ſicca in ipo. ¶ Operatões et proprietates.
¶ Eſt reſolutiua. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Abradit
oſſa corrupta pp vehemẽtiam deſiccatiõis ⁊ mũdi
ficat vlcera. ¶ Inſtrumenta iuncturarũ. ¶ Conueni
ens eſt neruis. ¶ Membra anhelitus et pectoris.
¶ Cõfert ſupfluitatibus groſſis in pectore:⁊ cõue
nit pulmoni ⁊ vlceribus eius bibita ⁊ ſuffumigata
¶ Membra nutrimenti. ¶ Cõfert duritiei ſplenis.

¶ De buſuro Cap. xci.

Buſurum ⁊ baluum quid ſunt. Nota ſunt.
¶ Natura.. ¶ Frigida ſunt ⁊ ſicca in ſcđo
⁊ albuſurꝫ magis eſt ſtipticus q̃ʒ caſſab.
¶ Operationes et proprietates. ¶ Inflant ⁊ ꝓprie
qñ poſt ipſa bibit̃ aqua:⁊ qñ ſunt dulcia faciũt eue
nire rugitũ pl̃m.⁊ faciũt euenire oppilatiões i viſce
ribus.⁊ decoctiõ albuſuri ſedat inflationẽ cũ cõſer
uatione caloris innati:⁊ plurimus vſus amborum
generat in corpore humores groſſos ¶ Membra
capitis. ¶ Albuſurꝫ facit ſoda ⁊ inebriat pl̃m ⁊ am
bo ſunt bona carni que eſt inter dentes ⁊ gingiuas
¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Ambo ſꝫ ma
la pectori ⁊ pulmoni. ¶ Membra nutrimenti.
¶ Preparant ſtõm ⁊ faciunt ꝯtingere oppilatões
epatis ⁊ ipſorꝫ digeſtio eſt tarda: ⁊ frangibile ẽ mi
noris digeſtionis:⁊ nutrimẽtuꝫ ipſorꝫ eſt paruũ et al
geſaguerui ẽ minoris tarditatis ¶ Membra expul
ſionis. ¶ Vnũqđqꝫ eoruꝫ ſtringit ventrem ꝓpe qñ
miſcet̃ cum vino pontico:aut cuꝫ aceto ⁊ albala fac̃
abundare lac:⁊ qñ bibit̃ cum aceto pontico prohi
bet fluxum matricis.⁊ prohibet fluxum ſanguinis
hemorroidarꝫ. ¶ Febres. ¶ Vſus eorꝫ plurimus
facit cadere in tremorem ⁊ horripillationem.

¶ De buncho Cap. xcii.

Bunchum qd eſt. Eſt res delata de iamen.
Quidam aũt dixerũt ꝙ eſt ex radicibꝰ ani
galẽ qñ mouet̃ ⁊ cadit. ¶ Electio. ¶ Me
lius eſt citrinũ ⁊ leue boni odoris. Albuꝫ vͦo ⁊ grãue
eſt malũ. ¶ Natura. ¶ Eſt cal̃m ⁊ ſiccũ i ꝑmo. ſcđꝫ
quoſdam eſt frigidũ in ꝑmo. ¶ Operatiões et pro
prietates.. ¶ Confortat membra. ¶ Decoratio.
¶ Mũdificat cutem ⁊ exiccat humiditates q̃ ſunt
ſub ea:facit odorez corporis bonũ:⁊ abſcindit odo
rem pſilotri. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Eſt bonuꝫ
ſtõ.

¶ De batecha Cap. xciii.

Batecha qd eſt notũ eſt. ¶ Natura. ¶ Fra
eſt in ꝑncipio ſecũdi:⁊ humida in fine eius
⁊ qñ eius ſemẽ deſiccat̃ nõ ẽ humectatiuũ
imo deſiccat in ꝑmo:⁊ eius radix eſt deſiccatiua.
¶ Operationes et proprietates. ¶ Que matura ẽ
eſt ſubtilis ⁊ imatura eſt ſpiſſa. Batecha ꝑterea ci
mericia matura imatura exiſtit cucumeris:⁊ in ipſa
eſt aptio quocũqꝫ modo ſit. ¶ Melo aũt melioris
eſt humoris q̃ʒ reliqua:⁊ eius caro eſt digeſtiua ab
ſterſiua:⁊ ꝓpe eiꝰ ſemẽ. matura vͦo ⁊ imatura ambe
ſunt abſterſiue:⁊ ſemen eius eſt fortioris abſterſiõis
⁊ ipa qdem ꝯuertit̃ ad quẽcũqꝫ humorem quem i
ſtõ inuenit:⁊ eſt ad phl̃a vehemẽtius decliuis q̃ʒ ſit
ad cholerã:qualiter gͦ ad meliam. melo vͦo ñ ꝯuer
tit̃ velociter. ¶ Decoratio. ¶ Mũdificat cutem et
proprie ſemen eius:⁊ illud qđ eſt in interiori pte ipiꝰ
etiam ꝯfert pãno ⁊ morphee ⁊ furfuribꝰ:⁊ ꝓpe qñ
ꝯficit̃ qđ eſt eius interius ſicut eſt cũ oleo de frumẽ
to ⁊ exiccat̃ in ſole ¶ Membra oculi. ¶ Fiat vt cor
tex eius fronti adhereat:⁊ ꝓhibet fluxuꝫ ad oculũ
fieri. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Eſt vomitiua ⁊ ꝓ
prie radix eius. ¶ Nam due. 3. eius cũ vino mouẽt
vomitũ ſine labore qñ bibit̃ ex eis obolus. Qñqꝫ
batecha non digerit̃ bene gnãt coliricã paſſionem
melo aũt eſt tarde digẽnis niſi qñ comedit̃ cum eo
qđ eſt interius eius.⁊ ipius qdem nutrimentum eſt
rectius ⁊ eius humor eſt cõuenientior:oꝫ ꝑterea vt
cibũ ſequat̃ aliũ. batecha eñi ſi non ſeqtur aliquid
aliud facit nauſeã ⁊ vomitũ. poſt aũt ipm calefactꝰ
bibat oxymel:⁊ humectatus olibanũ aut zinziber
nutritũ ⁊ vinũ. ¶ Membra expulſionis ¶ Prouo
cat vrinam qđ ex eo maturꝫ eſt ⁊ crudum ipſius:et
ꝯfert lapidi in renibus ⁊ veſica qñ eſt puus ⁊ preci
pue lapidi renũ.⁊ melo qdẽ eſt minoris ꝓuocatõiſ
⁊ eſt magis abſterſiuus ⁊ velocioris deſcenſionis ꝑ
cipue q eſt mellis. ¶ Venena. ¶ Qñ corrũpitur in
ſtõ ꝯuertit̃ ad naturam venenoſam. oꝫ gͦ vt qñ gra
uat extrahatur velociter.

¶ De bule Cap. xciiii.

Bule quid eſt. Dixit alkanzi ꝙ eſt cucumer
indus.⁊ eſt ſilis cucumeri capparis et eſt
amarus ⁊ ſimilis zinziberi. ¶ Natura.
¶ Calidum eſt ⁊ ſiccum in ſcđo.⁊ apud quoſdam
in 3ͦ. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Eſt ſtipti
cus ꝯfortans viſcera. ¶ Inſtrumenta iuncturarum.
¶ Cõfert duritiei neruoruꝫ ⁊ humiditati eorum ⁊
egritudinibꝰ ipſorꝫ frigidis ſicut paralyſi ⁊ torture.

Membra nutrimenti. Accendit ignē stōi ꝛ cō fert vomitui ꝛ intrat in algeguarſet. Membra ex pulſionis. Cōſtringit ventrem ꝛ ſiccat vētoſitatē.

De bellíricis Cap.xcv.

Bellirici qd ſunt. Sūt ꝓpinq nature embli coꝝ. ꝛ eoꝝ medulla eſt dulcis propinqua alabuch. Natura. Frigidi ſunt i pmo ſicci i ſcdo. Operatões et proprietates. In ipiſ eſt virtus ſubtiliatiua: ꝛ virtus ꝯtractiua Mēbra nutrimenti. Cōfortans ſtōm cum aptatione ꝛ ag gregatōe ꝛ ꝓhibent mollificationē eius ꝛ humidi tatem ipſius: ꝛ nihil eſt ꝙ ita ꝑparet ſtōm ſicut ipſi. Mēbra expulſionis. Fortaſſe ſtringūt vētrem ꝛ apud quoſdam leniunt ventrē nō ꝛ eſt manifeſtū ꝛ ipſi qdem ꝯferunt inteſtino recto ꝛ ano.

De bederēzego Cap.xcvi.

Bederēzegun qd eſt. Natura. Eſt cal'a ꝛ ſicca in ſecūdo Operationes et proprie tates. Cōfert omnib' egritudinib' phl'ati cis ꝛ melicis. Decoratio. Efficit odorem oris bonū. Uulnera et ulcera Cōfert ſcabiei melice Mēbra capitis. Cōfert oppilatōibus cerebri: ꝛ remouet fetorē oris. Membra anhelitus et pec toris. Lenificatiua eſt ꝛ ꝯfortatiua cordis aufert tremorem cordis. Mēbra nutrimenti. Iuuat digeſtionē ꝛ ꝯfert ſingultui. Permutatio. Loco eius ponit in lenificando pondus ipſius de ſeta ꝛ due tertie ponderis ipſius de cortice citri.

De baurach kebuli Cap.xcvii.

Baurach kebuli qd eſt. Eſt ſemē ſendium: aut indum: ꝛ habet duas ſpēs quaꝝ vna ē pua abſqꝫ rugis: ꝛ alia magna cū rugis: et earum melior eſt pua: Inſtrumenta iuncturarū. Eradicat phl'a ex iuncturis. Membra expul ſionis. Soluit ex inteſtinis vermes ꝛ aſcarides: ꝛ eſt in hoc valde bona.

De beberemigi Cap.xcviii.

Beberemigi quid eſt. Eſt ex aromaticis. Operationes et proprietates. Reſol uit inflatiouē in ōni loco eius embrocatio Membra capitis. Eius flos eſt bonus vento ſitatibus groſſis in capite: ꝛ qū ei' folia odorāt ſilr. Mēbra expulſionis. Soluit vētrem.

De buzeiden Cap.xcix.

Buzeiden qd eſt. Eſt medicina lignea inda i qua eſt virtus ſilis virtuti been. Electio Illa que ex ea bona eſt: eſt alba groſſa multaꝝ lineaꝝ aſpa. lenis vo ꝛ tenuis ligni: ꝛ pauce albedinis eſt mala: ꝛ adulterant eā cū laubati bar barica. Natura. Cal'a eſt in ſecūdo ſicca i pmo Operationes et proprietates. Eſt ſubtiliatiua. Inſtrumenta iūcturaꝝ. Cōfert dolori iūnctu rarū ꝛ podagre. Membra expulſionis. Aug mentat coitū. Uenena. Cōfert venenis.

De bukida Cap.c.

Bukida. Natura. Frigida eſt. Ope ratōes et proprietates. Eſt abſterſiua ꝛ ē in ipſa ſtipticitas: ꝛ in tectis ꝛ in fruct' eius ē hūiditas. Decoratio. Abſtergit faciē. Uul nera et ulcera. Ponit trita ſup vlcera ꝛ ſcabiem ꝛ ꝯglutinat plagas pp ſtipticitatem ꝛ abſterſionem ſuam ꝛ ꝓprie cortex arboris eius ꝛ aſpergitur cum aqua ſua: ꝛ fit embroca cum decoctione radicis ei' ꝛ folioꝝ etiam ipſis ſuper oſſa fracta. Mēbra ex pulſionis. Cortex eius groſſus ſoluit phl'a qū bi bitur ex aur' cum aqua frigida ꝛ vino.

De bitbar Cap.ci.

Bitbar qd eſt. Eſt illa que vocat' keuſem. ſ. oculus vacce. roſa ei' citrini coloris: rubea in medio: groſſior roſa camemille. Natu ra. Cal'a in ſecundo ſicca in pmo. Mēbra ca pitis. Eius odor cōfert ventoſitatibus groſſis in capite.

De buſiri Cap.cii.

Buſiri. Operationes et proprietates. Reſoluit ꝓprie cuius flos eſt bene apparēſ ꝛ abſtergit cum equalitate. Decoratio. Silueſtris hn̄s florem bene apparentem rubifi cat capillos. Apoſtemata et bothor. Decoctio folioꝝ illius confert apoſtematibus. Uulnera et ulcera. Cū melle more empli ponit' ſuper vulne ra ꝛ vlcera. Inſtrumenta iuncturarū. Eius de coctio ꝯfert attritioni lacertoꝝ. Mēbra capitis. Coluit' os cum decoctione eius ꝓpter dolorem dentium. Mēbra oculi. Eius decoctio cōfert ophthalmie cal'de. Mēbra anhelitus et pectoris Decoctio ipſius confert antique. Membra expulſionis. Hn̄s folia alba: ꝛ hn̄s folia nigra cō ferunt ſolutioni vetuſte.

De babeche Cap.ciii.

Babeche qd eſt. Similis eſt virtuti lentium ꝛ eſt difficilioris digeſtionis. Natura. Eſt equalis declinās ad ſiccitatem Ope rationes et proprietates. Eſt ſtiptica ſicut lens. ꝛ generat meliaꝫ. Apoſtemata et bothor: Eſt bo na vtriſqꝫ ꝛ fit ex ea emplm̄ hernie ꝛ rupture infan tium. Membra expulſionis Stringit ventrē.

De beſceguaſcen Cap.ciiii.

Beſceguaſcen quid eſt. Eſt coriandrū putei ꝛ perſice eſt beſeguaſcen ꝛ ſyriace eſt capil lus porcinus: ꝛ arabice eſt capillus algul. ꝛ eſt herba parua cuius ortus eſt in ſaltibus: ꝛ cur ſibus aquaꝝ ꝛ fluminuꝫ: ꝛ intus in puteis ꝛ eſt ſilis coriandro humido: ſed eius thyrſi ad rubedinem ꝛ nigredinem declinant ſine ſtipite exiſtens neqꝫ hn̄t florem neqꝫ ſemen cuius virtus cito tolitur. Na tura. Cal'. eſt equalis. Ego aūt dico ꝙ fortaſſe de clinat ad caliditatem valde parum ꝛ ſiccitatem. Operationes et proprietates. Eſt reſolutiuus ſubtiliatiuus aperitiuus: ꝛ in ipō eſt ſtipticitas pro hibens curſum: ꝛ qū permiſcet' cibo galloꝝ ꝛ cotur nicum facit eos fortes ꝛ ad dimicandum et ad inter ficiendum. Decoratio. Eius cinis cuꝫ aceto ꝛ oleo ꝯfert alopitie et tyrie: ꝛ ipſe cum oleo mrytino ꝛ vino prolongat capillos: ꝛ prohibet eoꝝ caſum. Apoſtemata et bothor. Confert aldubellet ꝛ de let ſcrofulas. Uulnera et ulcera. Cōfert fiſtulis ꝛ vleeribus fraudulentis ꝛ humidis. Membra capitis. Eius cinis ꝯfert furfuribus. Membra oculi. Confert algarab. Membra anhelitus et pectoris. Confert pulmoni purgando ipꝫ valde Membra nutrimēti. Cōfert cū vino fluxuꝫ ſu perfluitatuꝫ ad ventrem ꝛ ſtomachuꝫ ꝛ confert do lori ſplenis: ꝛ confert ictericie. Membra expulſio nis. Prouocat vrinam: frangit lapidem ꝓuocat menſtrua: ꝛ extrahit ſecundinaꝫ: ꝛ purgat mulierē fetam: ꝛ abſcindit fluxum ſanguinis: ꝛ apud plures ſtringit ventrem: ꝛ ſcdm̄ filium. Meſaurgue ſoluit. Uenena. Ipſe cū vino ꝯfert morſib' ſerpentū

⁊ canis rabiosi ⁊ venenosis aliis. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius i asmate ponit̃ pondus ipsius de flore viole cum medietate ponderis ipsius de succo liquiritie.

¶ De bedarungi Cap. cv.

Bedarungi quid ē. Est ocimū fluuiale ⁊ dicunt hoīes qdam ꝙ est bedarambina: ⁊ est alneb ⁊ est notum. ⁊ oleum eius in potētia est oleum albeiri verūtñ ē debilius eo: ⁊ i ipso qdē sūt virtutes ꝯtrarie. ¶ Natura. ¶ Calida est in pmo declinans ad secundū siccum in pmo. ⁊ in ipo ē humiditas superflua cui⁹ fortassis humiditatis sūma ad secundū declinat non in sba. ¶ Operationes et proprietates. ¶ In ipo est stipticitas ⁊ solo. cōtrahit eni nisi inueniat superfluitatem preparataȝ. Si aūt inuenit humoreȝ soluit: ⁊ in ipso fuit resolutio: ⁊ digestio: ⁊ inflatio ⁊ velocitas ad putrefactionem: et generat humorem malum melicum ⁊ eius semē cōfert ei in q° generat̃ melia. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Cōfert qñ cum aceto ⁊ oleo roß. linitur sup apostemata calida. ¶ Membra capitis. ¶ Eius succus distillatus cōfert fluxui sanguinis ex naribus precipue cum aceto vini ⁊ canfora ⁊ facto licinio ⁊ intincto in ipo ⁊ remouet stuporem dentiū. ⁊ est ex eis q̄ sedant sternutationem in cōplexione vna ⁊ mouet eam in complexione alia: ¶ Membra oculi ¶ Cōfert pulsationi oculi more empli suppositum: ⁊ facit prouenire tenebrositatem visus comestuȝ: ꝓpterea quia cōmouet humiditatem eius. ⁊ cōturbat eam ⁊ eius succus confortat visum facto collyrio ex ea. ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Cōfortat cor valde ⁊ desiccat pulmonem ⁊ pectus ⁊ sacraiati ex aqua eius confert stricture anhelitus ⁊ eius aqua ē bona sputo sanguinis ⁊ facit abūdare lac. ¶ Membra nutrimēti ¶ Difficilis est digestionis ⁊ putrefactionis velocis ⁊ est malum stomacho proprie folia eius. ¶ Membra expulsionis. ¶ Cōstringit ꝙ si inuenerit humorem preparatum soluit ⁊ prouocat ⁊ nocet ano. ⁊ eius semen confert difficultati vrine: ¶ Venena. ¶ Ponitur sup puncturā vespe ⁊ scorpionum ⁊ draco marini.

¶ De bertanich Cap. cvi.

Bertanich qd est. Dicit̃ ꝙ est acrior ⁊ dicit̃ ꝙ est folium ꝙ assimilatur foliis acetose silvestris. verūtamē est vicinior nigredini ⁊ est grossior. ¶ Operatōes et proprietates. ¶ Ei⁹ folia sunt stiptica. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Cōsolidat vulnera ⁊ vlcera. ¶ Membra capitis ¶ Eius succus est melior res vlceribus antiquis que sunt in ore et alcola. ⁊ oȝ vt fiat ex eo rob ⁊ confert alcola.

¶ De bilomon Cap. cvii.

Bilomon qd est. Est alfarfague silvestris. et est ex titimalis ⁊ eius semen ē igneuȝ sicut sunt titimala. ¶ Membra expulsionis: ¶ Soluit.

¶ De bebilisi. Cap. cviii.

Bebilisi quid est. Est illud quod dicitur pauer cordosum ⁊ spumosum ⁊ ipm efficit operationem titimali in solutione sua. ¶ Natura: ¶ Calidum est multum. ¶ Membra expulsionis. ¶ Soluit sicut titimali.

¶ De benec guariden Cap. cix.

Benec guariden. ¶ Membra expulsionis. ¶ Cōfert doloribus matricū ⁊ renū postꝗ̄ eius frangitur resolutio cum oleo ⁊ cera ⁊ vitello oui quare non induratur ⁊ ꝓuocat vrinaȝ ⁊ menstrua ⁊ facit abortum ⁊ euȝ cordumeni valet hemoroidib⁹. ¶ Febres. ¶ Confert rigori. ¶ Venena. ¶ Confert venenis que sunt ex venenosis minoribus. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponit̃ chossore.

¶ De barasican Cap. cx.

Barasican qd est. Est bedelkeß ex cuius semine nigri armillas faciūt ⁊ ē herba. Nat. calida in principio primi: sicca in scdo:

¶ De bithar Cap. cxi.

Bithar qd est. Est virga pastoris: ⁊ nos qd narrabimus proprietates virge pastoris i capitulo de bain.

¶ De beusderbendio Cap. cxii.

Beusderbendiū qd est. Est collyrium albuȝ allatū de armenia ¶ Apostemata et bothor ¶ Administrat̃ in apātibus calidis ⁊ bothor calidis ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Fit ēplm ex eo super podagram calidam.

¶ De balaustia Cap. cxiii.

Balaustia quid est. Est flos granati silvestris persici aut egyptii. ⁊ ipsa qdem qñqȝ est rubea ⁊ qñqȝ est alba ⁊ qñqȝ rusea ⁊ succi eius nā est sicut succi barbe hyrci. Inquit paulus. virtus eius ē sicut virtus pulpe granati. ¶ Natura. ¶ Frigida est in fine primi. s. i scdo. ¶ Operatōes et proprietates. ¶ Glutinatiua est ⁊ retinet fluxuȝ oēm sanguis ⁊ generat meliam. ¶ Decoratio. ¶ Bona est gingiue sanguinee ¶ Vulnera et ulcera ¶ Consolidat plagas ⁊ vlcera antiqua ⁊ albocor ⁊ percussionem puluerizata. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Fit ex ea emplm qd adheret rupture. ¶ Membra capitis. ¶ Fortes efficit dentes motos ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Prohibet fluxum sanguinis. ¶ Membra expulsionis ¶ Stringit ⁊ confert vlceribus intestinoꝝ ⁊ fluxui matricis: fluxui sanguinis eius. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur cortex glandis ⁊ caput granati.

¶ De butyro Cap. cxiiii.

Butyrum ¶ Natura. ¶ Calidum est ⁊ humidum in primo ⁊ eius gradus in humiditate est altior ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est maturatiuum resolutiuum mollificatiuū ⁊ eius resolutio est in corporibus mediis nō duris ⁊ in corporibus teneris est cum facilitate: ⁊ eius fumus exiccatiuus est ⁊ stringit facile ⁊ est sedatiuus doloꝝ interioꝝ: ⁊ materieꝝ effusaꝝ ad membra. ¶ Decoratio. ¶ Linitur ex eo corpus ⁊ venter ⁊ nutrit ⁊ impinguat. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Cōfert vlceribus neruoꝝ ⁊ implet vlcera ⁊ purgat ea. ¶ Membra capitis. ¶ Bibunt̃ cum eo medicine que sunt ad exituras velaminū cerebri ⁊ ad apāta radicum aurium ⁊ narium ⁊ oris: ⁊ ad apāta gingiue ⁊ ad cola: ⁊ linitur ex eo caro gingiuaꝝ infantiū ⁊ fit facilis ortus dentium. ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Confert tussi sicce ⁊ frigide ⁊ proprie cum amigdalis ⁊ zuccaro: ⁊ silr i pleurisiū ⁊ pipneumonia ⁊ sputum facit facile ⁊ maturat: ⁊ similit̃ cuȝ oleo amigdalino ē eius maturatio plurima. Solū aūt qū est eius mūdificatio est minor maturatōe ei⁹ ⁊ cū zuccaro est ecōuerso: ⁊ ꝓhibet sputū sanguinis ⁊ ꝯfert vomitui sanguinis ⁊ saniei qū ex eo lambit̃ q̄ntitas. ℥. i. s. cū melle. ¶ Membra expulsionis. ¶ Lenificatiuū ē ⁊ plurimus vsus eius soluit: ⁊ fit ex eo clistere ad apāta calida ⁊ dura in intestinis: ⁊

matrice ⁊ testicul': ⁊ ponit̃ i medicinis vulneꝝ vlcerum orificii vesice. Venena. Resistit venenis ꝑcipue qũ ex eo linitur morsus vipere.

De barba hyrcina Cap. cxv.

Barba hyrcina qd est. In ipsa est paꝝ caliditatis ⁊ frigiditatis ⁊ ita ꝙ tepefacit calitatem eius ⁊ quasi nõ sit vehementis frigiditatis: imo frigiditas eius ẽ i fine ꝑmi: ⁊ siccitas eius ẽ vehemens ꝑueniens ad tertiũ. Operatões et proprietates. Est stiptica vsqꝫ ad terminũ: ⁊ radix eius est fortioris stipticitatis: ⁊ ponit̃ in tyriaca ad ꝯstringẽda mẽbra ⁊ succus eius est in stipticitate seminis rosaꝝ. Vulnera et ulcera. Folia eius qũ exiccant̃ cõsolidant ⁊ ꝯferunt vlcerib' antiqs: ⁊ eius flos i oib' illis est fortior. Membra capitis. Radix eius est ex medicinis abstergentibus sorditiẽ auris ⁊ exiccãtibus vlcera eius ⁊ ꝯferentibus odoratui. Mẽbra anhelitus et pectoris. Flos ⁊ folia ⁊ radix ei' qñcũqꝫ fiũt qũ bibit̃ cuꝫ aqua ordei vlceribus pulmonis ꝯfert ⁊ succus eius sputo sanguis. Membra nutrimenti. Confortat stõm ⁊ ꝓhibet effusiones materieꝝ ad ipm. ⁊ ꝓprie succus ei'. Membra expulsionis. Est fortior medicina ad vlcera intestinoꝝ qñ bibit̃ aut flos eius ꝓpẽ: aut succus ei' cũ vino ad fluxum sanguinis ex matrice in moduꝫ empli suppositus aut bibitus.

De bdellio Cap. cxvi.

Bdellium iudaicũ ⁊ bdelliuꝫ mechium qd est. Bdellium iudaicũ: aliud est siculum: et aliud arabicũ qđ est aliud a bdellio palmarum silvestrium ⁊ ambo sunt ex palmis silvestrib'. Mechiũ aũt ẽ ex fructu arboris palmaꝝ silvestriũ. Electio. Melior duaꝝ gũmaꝝ est illa que est varia clara: ⁊ amari saporis: ⁊ est mũda a lignis: ⁊ ẽ facilis resolõnis boni odoris: cuius fumus hꝫ odorem picis ⁊ qũ antiquat̃ bdellium iudaicũ egredit̃ a lenificatione ad exiccationeꝫ. Natura. Mechium est frigidũ ⁊ siccũ: ⁊ aliud: est calm i fine ꝑmi lenitiuũ ⁊ ꝓpẽ siculum: ⁊ arabicum exiccat tps. Operationes et proprietates. Resoluit ita ꝙ sãguinem ꝯgelatũ ⁊ est lenificatiuũ maturatiuũ disrũpit ventositates. Et siculũ est vehemẽtis lenificatõis ⁊ arabicũ est siccius eo nisi recens. Apostemata et bothor. Resoluit aꝑata dura: ⁊ ꝓprie dissolutuꝫ cũ saliua ieiuni: ⁊ silr resoluit reliqua frigida. ⁊ mechium qđ non est ex fructu palmaꝝ silvestrium ⁊ ẽ bdellium iudaicũ aufert scrofulas ⁊ bibit̃ decoctuꝫ ad aꝑata intrinseca ⁊ dura. Vulnera et ulcera. Linitur cũ aceto sup sahafat. Instrumenta iũcturaruꝫ. Cõfert ꝯtusioni lacertoꝝ: ⁊ spasmo ⁊ duritiei neruoꝝ ⁊ coagulationi al' ꝯgelatum ipsorum. Membra anhelitus et pectoris. Confert doloribus cãne pulmonis: ⁊ aꝑatibus eius ⁊ cõfert tussi antique ⁊ doloribus lateris ⁊ arabicuꝫ confert aꝑatibus epiglotis ⁊ gutturi. Membra expulsionis. Cõfert hemorroidibus bibitum ⁊ superpositũ ⁊ suffumigatum ⁊ retinet sanguinem eaꝝ ⁊ confert lapidi renum: ⁊ qñ ponit̃ i solutiuis ꝓhibet abrasionem intestinoꝝ ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ mẽstrua: ⁊ de mechio etiam existimat̃ ꝙ ipm ꝓuocet: sed nõ dubitat̃ qn ipꝫ stringat ⁊ frãgat lapidẽ. Bdelliũ vo arabicũ claꝝ rubeũ qñ teritur ex eo q̃ꝫtitas duoꝝ aur̃. ⁊ bibitur cũ aqua mellis minuit phl'a: ⁊ bdelliũ vtrũqꝫ resoluit ramicẽ aque ⁊ aperit os matricis clausum ⁊ educit fetum: ⁊ mũdificat matricem ⁊ resoluit aꝑata ani ⁊ testiculoꝝ. Venena. Cõfert morsibus venenosoꝝ.

De butyro Cap. cxvii.

Butyrum non recens qd est. Est faciẽs oꝑationes butyri crudi ⁊ fortius in maturatõe ⁊ mollificatõe ⁊ lenificatõe ⁊ calefactõe. ꝑmutemus g° de ipso qđ dictũ est in caplo de byturo crudo in l'ra ꝫc: ⁊ adiungamus ad hoc. Natura. Calin est in ꝑmo humidũ in ipo. Operatões et proprietates. Est maturatiuũ resolutiuũ ⁊ ipm qdem nõ oꝑatur nisi in corporibus teneris mediis nõ i duris. Apostemata et bothor. Maturat aꝑata ꝓprie illa que sunt in radice auris: ⁊ ꝓprie infantuꝫ ⁊ mulieꝝ: ⁊ neqꝫ põt tale aliqđ in corporibus duris. Mẽbra capitis. Maturat aꝑata que sũt post aures in corporibus teneris humidis. Mẽbra anhelitus et pectoris. Lenit pectus ⁊ maturat superfluitates in ipso ꝓprie cũ melle ⁊ zuccaro ⁊ amigdalis amaris. Mẽbra expulsionis. Ipsum cum amigdalis qñqꝫ stringit ventrem pp stipticitatem q̃ est in ipso ⁊ qñqꝫ soluit. Venena. Est tyriaca venenis in potu sumptis.

De bitumine iudaico Cap. cxviii.

Bitumen iudaicum qd est. Dixerũt ꝙ bitumen aliud est qđ manat de qbusdam mõtibus ⁊ aliud est qđ natat i qbusdã meatib' aque. ⁊ nigꝝ qdem est malũ silr pici: ⁊ est frustuꝫ nigrum leue ex quo qũ masticat̃ egredit̃ sapor picis: sed ipm est frangibile. Electio. Illud qđ meli' est: purpureũ claꝝ cum splendore forte ponderosuꝫ. Nigrum vo sordiduꝫ est malũ. Natura. Calin est in 3° siccũ ad ipsum. Operationes et proprietates. Virtus eius est ꝓpinqua virtuti picis: ⁊ ipm ꝯfortat mẽbra ⁊ liquefacit sanguinẽ ꝯgelatum i ventre quando bibitur. Decoratio. Confert albedini vnguis linitum. Apostemata et bothor. Confert scrofulis. Vulnera et ulcera. Linit̃ super impetigineꝫ ⁊ sup aꝑationem vlcerum ⁊ non ꝑmittit ea apostemari. Instrumenta iuncturarũ. Est emplm podagre ⁊ bibitur ⁊ linit̃ ad sciaticã. Membra anhelitus et pectoris. Cõfert tussi ⁊ vlceribus pulmonis ⁊ iuuat ad spuendũ ⁊ extrahit sanieꝫ ex pectore ⁊ ꝯfert aꝑatibus ambarũ amigdalarum ⁊ squinãtie. Membra expulsionis. Cõfert duritiei matricis ⁊ qñ supponit̃ fum' eius ꝓfert exitui matricis ⁊ doloribus eius: ⁊ qñ fit clistere ex eo cuꝫ aq̃ ordei ꝯfert dysentere. Cap. de l'ra. C.

De coagulo Cap. cxix.

Coagulum qd est. Coagula sunt plurima ⁊ nos dicturi sumus vnũqđqꝫ coagulum in caplo rememorationis aialis cuius est. Electio. Ex eis melius est in specie coaguluꝫ leporis. Natura. Oia sunt calida ⁊ sicca ignea. Operationes et proprietates. Resoluit omne congelatum sanguinis ⁊ lactis caseati: ⁊ humoris grossi: ⁊ coagulat omne liquidum: et omne incisiuũ ⁊ prohibet omnem fluxum sanguinis: ⁊ cursuꝫ sanguinis mulierum: ⁊ omne est subtiliatiuum: ⁊ non est dubium qn cum h° sit desiccatiuum. Inqt Gal. nõ administret̃ qđ ex coagulis acutũ est i loco vbi necessaria ẽ ꝯstrictio. Mẽbra capitis. Confert oia qũ bibunt̃ epilepsie ⁊ proprie camelinũ. Membra anhelitus et pectoris. Resoluit sanguinem cõgelatum in pulmone. Membra nutrimenti.

¶ Resoluit lac caseatū in stō qū bibitur cū vino: ꝛ resoluit sanguinē congelatū in stomacho. ꝛ ē maluꝫ. stō. ¶ Membra expulsionis. ¶ Qū supponit̃ post purgationē menstruoꝝ iuuat ad īpregnandum. ꝛ si bibat̃ post purgatōm iuuat ad īpregnandū. ꝛ ꝯfert ꝓuocationi matricis ꝛ ꝓprie coagulū camelinum ꝛ ꝯfert vlceri intestinoꝝ ꝛ ꝓprie coagulū pulli equi ¶ Venena: ¶ Q̄ia sūt bezabar ꝛ cōferunt byusga mo nigro ꝛ magis iuuatiua ad illud sunt coagula hedi ꝛ muli: ꝛ ceruoꝝ ꝛ vituli ꝛ agni: sanant a venenis: ꝛ morsibus oīb' tres anulaset. Sitq; potio ipo rū. x. kirat cū linimento: ꝛ coagulū hedi ē bezabar euforbii.

¶ De Citro Cap. cxx.

Citrum qd est. Est notum. ꝛ oleū ipsius fcm̄ ex eo. ꝛ ex cortice eius ē forte. ꝛ factū ex. flore ipsius ē debilius in omni capitulo. ¶ Natura. ¶ Cortex citri ē calidus in pmo siccus in fine secūdi. ꝛ eius caro ē calida in pmo ꝛ humida i ipo Quidā autē dixerunt q; ē frigida ꝛ humida in primo ꝛ eius frigiditas magis ē. ꝛ ipius acetositas frigida ē ꝛ sicca i tertio: ꝛ ei' semē ē calidū in pmo ꝛ sic cū in scdo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Caro eius isflat ꝛ folia ipsius sedāt inflationē ꝛ eius flos est subtilior eis: ꝛ eius acetositas ē stiptica frangēs cholerā rubeā. ꝛ eius semen ꝛ cortex ipsius sūt resolutia ꝛ qum ponit̃ eius cortex in pānis ꝓhibet tineas: ꝛ eius odor rectificat corruptionē aeris ꝛ pestilentiā ¶ Decoratio. ¶ Eius acetositas abstergit colorem ꝛ aufert pānū. ꝛ quod ex cortice eius adustum ē bonum ē albaras linitū. ꝛ decoctio eius bonum efficit odorē oris. ꝛ est īpinguatiua corporis. ꝛ cortex eius retentus odorē oris bonū efficit ꝛ ei' decoctio etiaꝫ sil' qum tenet in ore. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Acetositas eius valet ipetigini illinita. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Eius oleū valet mollificatiōi neruoꝝ ꝛ nō fiat nisi ex cortice eius ꝛ ꝯfert palysi ꝛ ipi' acetositas ē mala neruis. ¶ Mēbra capitis. ¶ Cōfert torture oris. ¶ Mēbra oculi. ¶ Fit collyrium cū acetositate ei'. ꝛ remouet̃ ictericia oculi. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Ei' acetositas sedat tremorē cordis calīn. ꝛ nutrimentū ē bonuꝫ gutturi ꝛ pulmoni. ꝛ eius acetositas ē mala pectori. ꝛ medulla citri qū coquit̃ cū aceto ꝛ ponit̃ ex ea medietas alsacraitati interficit sanguisugas transglutitas ꝛ eas educit. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Caro ipsius ē mala stomacho īflatiua tarde digestionis quaꝫ oꝫ vt comedant̃ cū almuri. ꝛ similiter mista cū melle ē sanior. ꝛ magis recipiens digestionē nisi sit plīma ꝛ eius quidē folia ꝯfortāt stōm ꝛ viscera. ꝛ postea flos ipsius ꝛ cortex ipsius qū ponit̃ i cibariis sicut semina q̄ ꝑ cōdimento ponunt̃ adiuuat digestionē. Ipa tñ cortex nō digerit̃ pp duritiē sui. ꝛ ipsius decoctio sedat vomitū. ꝛ rob eius ē rob acetositatis pparat stomachū ꝛ aqua acetositatis eius valet ictericie ꝛ sedat vomitū cholicum ꝛ facit appetitū. ꝛ oꝫ quideꝫ vt citrū comedat̃ singulare q; nō cōmisceat̃ cibo ante se neq; post se. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Eius caro facit vtentē se possidere colicam. ꝛ ipsius acetositas retinet ventre ꝛ confert soloni cholice. ꝛ eius semen cōfert hemoroidibus: ꝛ in eius semine ē vtus solutiua. ꝛ succus acetositatis eius sedat infirmitatē mulieris. ¶ Venena. ¶ Seminis eius pondus .ʒ. ii. cū vino melle ꝛ aqua calida illinituꝫ resistit venenis oibus. ꝛ ꝓprie veneno scorpionis bibituꝫ aut linitū: ꝛ eius cortex ē vicinus illi. ꝛ succus corticis cōfert morsioni vipere bibitus: ꝛ cortex eius ꝑ emplō superpositus est vicinus illi.

¶ De Cerusa Cap. cxxi.

Cerusa qd ē. Est cinis plūbi aut alaunoch ꝛ tñ in ea que fit ex alaunoch multū elaboratur in adurendo. Fit asreng. ꝛ acquirit superfluam subtiliationē. Qñq; vero fiunt omēs ceruse cū aceto: ꝛ qñq; cū salibus. ꝛ qñq; fiunt plurib' modis sm̄ q; scitur in libris huius artis. ¶ Natura. ¶ Frigida ꝛ sicca est in scō. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Que fit cū aceto ē vehemētis subtiliatōnis ꝛ magis ꝓfundans ꝛ in alia non est vehemēs subtiliatio ꝛ est glutinatiua ꝛ ꝓprie alasreng. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Lenificat apāta dura ꝛ frigida ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Ponit̃ i emplis ꝛ iplet vlcera ꝛ gnāt i eis carnē ꝛ corrodit ꝛ ꝓprie alasreng. carnē malā ꝛ alasreng. ēt fortior ē in generatiōe carnis ¶ Mēbra oculi. ¶ Confert bothor oculi. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Est ex medicinis que conferunt fissuris ani. ¶ Venena. ¶ Est ex venenis: ꝛ expositio rememoratōis eius ē in caplo de venenis.

¶ De camemilla Cap. cxxii.

Camemilla quid ē. Ex ea ē alia cuius flos ē citrinus: ꝛ alia cuius flos est purpureus: ꝛ alia cui' flos ē albus ꝛ nota ē. ꝛ folia quidē ipsius ꝛ flos reseruāt̃ si fiant ex eis trocisci. ꝛ eius radix desiccat: ꝛ ipa quidē est sꝫ Gal. ꝓpinqua vtuti rose in subtiliatōe sua. sed ē calida: ꝛ eius caliditas ē sicut caliditas olei. s. cōueniens. ¶ Natura. ¶ Calida ꝛ sicca. in pmo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est apitiua subtiliatiua spissitudinis mollificatiua resolutiua cū pauca attractiōe imo absq; attractōe ꝛ ē hec ei' ꝓpetas iter medicias ¶ Apostemata et bothor. ¶ Sedat apāta cala mollificādo ꝛ resoluēdo ipa lenificat dura q̄ nō sūt stricta valde: ꝛ bibitur pp apāta viscerū spissa. ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Mollificat tetanū ꝛ confortat mēbra neruosa oīa: ꝛ ē ex medicinis plus ꝯferentibus laxitudini q̄ reliq̄ qm̄ calas eius ē simil' calitati aialis. ¶ Mēbra capitis. ¶ Est confortatiua cerebri cōferens soda frigide ꝛ ad euacuādas mās capitis: qm̄ resoluit absq; attractōe: ꝛ hec ē eius ꝓprietas: ꝛ confert pustulis oris. ¶ Mēbra oculi. ¶ Sanat algarab disruptuꝫ more empli suppo:ita. ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Alleuiat sputū. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Aufert ictericiam. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Prouocat vrinam ꝛ egredi facit lapidē ꝛ ꝓprie que ex ea ē purpurei floris: ꝛ cū camemilla quidē vaporat̃ vesica ꝓpter dolores frigidos: ꝛ ꝓuocat menstrua bibita ꝛ sedēdo i aqua ipsius ꝛ educit embryonem ꝛ secundinā ꝛ cōfert iliace. ¶ Febres. ¶ Fit iunctio ex oleo eius i febribus piodicis ꝛ bibitur propter febres antiquas in fine earum ꝛ confert omni febri absq; forti acuitate qū apā calīn ñ ē i viscerib' exñs in ea ꝛ qñq; cōfert apōse qum non ē calīn. ꝛ est eius maturatio etiam qum iā firmata ē digestio. ¶ Permutatio. ¶ Loco ipsius ponit̃ i cōfortatōe cerebri ꝛ iuuamento quod confert in soda berengesis ꝛ est abrotanum.

¶ De cepe Cap. cxxiii.

Cepe quid ē. Notū ē: imo in ipo ē acuitas i cisiua amaritudo stipticitas. Comestuꝫ vo ex eo quod ē longius ē acutius. Et rubeuꝫ

est acutius albo ⁊ siccum humido ⁊ crudū assato.
¶ Natura. ¶ Est calidū in tertio. ⁊ est i ipso humi
ditas suꝑflua. ¶ Operatiões et proprietates. ¶ Est
subtiliatiuū incisiuū proprie qđ comeditur ⁊ in ipo
cū stipricitate quā hȝ est abstersio ⁊ apit fortius. ⁊ i
ipo ē inflatio ⁊ in ipso ē attractio sanguinis ad exte
riora. quare rubificatiuū cutis et i non cocto qdem
ñ generat nutrimentū de quo sit curādū ⁊ ziribeza
cū cepe minus ē iflatiuum eo qđ est sine cepe. ⁊ nu
trimentuȝ eius quod decoquitur etiam est humor
grossus. Cepe pterea qđ comedit ꝓprie confert no
cumēto aquarū. ⁊ ex eis q̄ delent serpiginē est ipm
qū ꝓiicit eis scopha. ¶ Decoratio. ¶ Rubificat fa
ciē ⁊ semen eius delet morpheā ⁊ qū fricat ex eo in
circuitu loci alopitie ꝯfert valde: ⁊ ipm cū melle era
dicat verucas. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Aqua ei⁹ vȝ
vlceribus sordidis: ⁊ ꝯfert. cū adipe galline excoria
tioni q̄ fit ex calciamētis. ¶ Mēbra capitis. ¶ Qñ
q̄ȝ fit caputpurgiū cū aq̄ ipius ⁊ ꝯfert capiti ⁊ mun
dificat ipm. ⁊ distillat in aurē pp grauedinē capitis
⁊ tinitū ⁊ putredinē i auribus ⁊ aquā. ⁊ ē ex eis q̄ fa
ciunt soda. Et plurim⁹ eius vsus facit subet. ⁊ ē ex eis
q̄ nocet itellectui ꝓpterea q̄ generat humorē malū
⁊ ipm multiplicat saliuā. ¶ Mēbra oculi. ¶ Suc
cus eius qđ comedit ꝯfert aq̄ descendenti i oculum
⁊ abstergit visū: ⁊ ex semine ei⁹ fit alcosol cum melle
ad albulā oculi. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris.
Aqua cepe cū melle ꝯfert prefocationi. ¶ Mēbra
nutrimenti. ¶ Siluestre ē difficilis digestiōis: ⁊ q̄dā
spēs ei⁹ mouet vomitū: ⁊ qđ ex eo comedit pp suaȝ
caliditatē ꝯfortat stōm debilē ⁊ facit appetitū: ⁊ qđ
bis decoctū ē: est multi nutrimenti faciens siti: ⁊ cō
fert ictericie. ¶ Membra expulsionis ¶ Apit orifi
cia hemorroidarū ⁊ oēs spēs cepe excitant coitum
⁊ aqua quidē cepe coctū. ꝓuocat menstrua ⁊ lenit
naturā. ¶ Venena. ¶ Cōfert morsui canis rabiosi
qū linit sup ipm aqua eius: aut emplat ex eo cuȝ sa
le ⁊ ruta: ⁊ cepe qđ comedit expellit nocumentū vē
tositatis venenosoꝝ: ⁊ dixerūt q̄ ipm generat in stō
humorē humidū plm frangentē nocumentuȝ vene
nosoꝝ.

¶ De corallo Cap. cxxiiii.

C Orallus. Nascitur in maribus que sunt in
aphrica: ⁊ dicitur q̄ si teratur ⁊ impleātur
eo cōcauitates dentiū infirmoruȝ eradicat
eos: ⁊ cōfortat gingiuas: ⁊ ē sūmus in confortatiōe
gingiue. ⁊ Gal. quidē existimauit q̄ quȝ ex corallo
adusto ⁊ abluto summit pondus. ʒ. i. cum qua terit
pondus dauich gūme arabice: ⁊ cōficit cū albumi
ne oui: ⁊ bibit cū aqua frigida cōfert sputo sanguis
⁊ eius eleuationi: ⁊ suo fluxui bene ⁊ ꝓprie corallus
rubeus: ⁊ ꝯfert omnibus egritudinibus stomachi.
ita vt suspendat sup ipsum directe. ⁊ dixit Gal. ego
exptus sū ⁊ suspendi in collo eius q habebat dolo
rē stomachi: ita vt eēt corallus super os stomachi ⁊
remot⁹ fuit dolor. Qū ergo accepi ipm rediit sicut
exptus fui lignū crucis in hn̄te epilepsiā: ⁊ q suspen
derit i collo suo diebus sanitatis sue corallū rubeū
securus erit a dolore stomachi. ⁊ propterea pēdunt
in collis pueroꝝ. Quid ē. Not⁹ ē. Et corallus qdeȝ
alius ē alb⁹: alius rubeus. ⁊ alius niger. ¶ Natura.
¶ Frigidū ē i primo siccum in secundo. ¶ Opera
tiones et proprietates. ¶ Stipticus est ⁊ prohibet
fluxū sanguinis: ⁊ eius exiccatio maior est q̄ȝ ipsius
contrictio. nā ei⁹ exiccatio est vehemēs. ¶ Vulnera
et ulcera. ¶ Abscindit carnem additam. ¶ Mem
bra oculi. ¶ Cōfortat oculū abstergēdo ⁊ exiccādo
hūiditates ifixas in eo: ⁊ ꝓprie qđ est adustū ex eo
quod est ablutum: ⁊ abstergit vestigia vlcerum ⁊ ē
cōueniens lachrymis. ¶ Mēbra anhelitus et pecto
ris. ¶ Retinet fluxū sanguinis ⁊ adiuuat ad expuē
dum. ⁊ silr niger ꝓcipue qđ ex eo adustum ē ⁊ ablu
tum: ⁊ ē ex medicinis cōfortantibus cor ⁊ ꝯferētib⁹
tremori cordis. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Bibit
cū melle ꝓpter apa splenis ⁊ est iuuatiuum eius.
¶ Membra explusionis. ¶ Cōfert apatib⁹ itestioꝝ

¶ De cepe azir Cap. cxxv.

C Epe azir quid ē. Est silis cepe muris i vtu
tute ⁊ sapore suo: ⁊ administrat loco eius sȝ
ē debilior eo. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Se
dat dolores matricis frigidos. ¶ Venena. ¶ Con
fert venenis ⁊ pūcture scorpionis ⁊ rutele bibitum
⁊ more empli suppositū cū miscet cuȝ ficubus.
¶ Permutatio. ¶ Quantuȝ ipm ē de zedoaria et
due tertie ipius de gariofilis.

¶ De Castoreo Ca. cxxvi.

C Astoreū quid est. Est testiculus aīalis mari
ni quod submergit ⁊ inuenit par suspensuȝ
ex radice vna sic duo fella vaccia exiccata
⁊ hȝ corticē subtilem qui quolibet tactu frangitur.
¶ Electio. ¶ Electum ex eo est q̄ duo testiculi sūt
sil adherentes pares. illud enim non adulteratū est
⁊ eius quidē adulteratio fit ex oppopanaco gūmi
confectis cū oleo ⁊ pauco castoreo: ⁊ desiccat i vesi
ca. Qui aūt laborat accipere hoc membrū h⁹ aīalis
oportet vt qum findit cutē que ē supra ipȝ extrahat
humiditatē cū eo qđ in ipo continet. ⁊ ē humiditas
sicut mel: ⁊ exiccet eā sil. ¶ Natura. ¶ Est subtilius
⁊ fortius omni quod calefacit ⁊ exiccat. ⁊ oȝ vt sit
calm in fine tertii vsq̄ȝ ad quartū siccū in secundo.
¶ Operationes et proprietates. ¶ Resoluit iflationē
⁊ quando ex eo illinitur calefacit corpus ⁊ res gū
mosa q̄ est in medio eius mordicatiua ē vehemētis
calefactionis. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Cōfert apa
tibus calidis. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Cōfert vlcerib⁹
perniciosis. ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Cōfert ner
ui s ⁊ calefacit: ⁊ cōfert tremori ⁊ spasmo humido:
⁊ alcuzeȝ humido: ⁊ stupori ⁊ palysi. ¶ Mēbra capi
tis ¶ Confert obliuioni ⁊ lithargie cū aceto ⁊ oleo
rosaceo ⁊ subet etiam. ⁊ si sit cum febre tunc si bibat
cum melle ⁊ pipere confert ⁊ non nocet: ⁊ sit ei⁹ po
tio cochliarium ⁊ resoluit spēs sode frigide ⁊ vēto
se more empli superpositum euaporatum ⁊ confert
surditati frigide. ⁊ neq̄ȝ est aliquid magis iuuatiuū
ventositati in aure q̄ȝ ipm qum ex castoreo accipit
quantum est lens vna. ⁊ dissoluit in oleo nardino ⁊
distillatur in eam. ¶ Membra anelitus et pectoris.
¶ Attractio per nares ex suffumigatione eius con
fert apatibus pulmonis ⁊ ifirmitatibus. ¶ Mem
bra nutrimenti. Bibitur cum aceto propter singul
tum ⁊ facit sitim. ¶ Membra expulsionis. ¶ Delet
dolores ventris pungitiuum bibitum cum ace[illegible] ⁊
resoluit ventositatem ⁊ prouocat menstrua ⁊ e[illegible]tra
hit secundinam qum bibuntur ex eo. ʒ. ii. cuȝ men
tastro ⁊ melle post phlebotomiam saphene. quoni
am tunc prouocat sine nocumento. ⁊ extrahit fe
tum ⁊ remouet frigus matricis ⁊ eius ventositatem
⁊ frigus testiculi. ¶ Venena. ¶ Confert morsui ve
nenosoruȝ paruoꝝ: ⁊ est tyriaca ꝓsocatōi hellebori

⁊ quod ex eo est varium declinans ad nigredinē ē venenum. Et qnq̄ȝ interficit in die vna: ⁊ cadit qui ab eo euadit in birsen. Eius vero bezahar ē acetositas citri: ⁊ ēt acetū de vino: ⁊ ēt lac asine. ¶ Permutatio. ¶ Ponitur loco eius quantū ipsȝ est d acoro ⁊ quantum medietas ipsius de pipere.

¶ De Caseo Cap. cxxvii.

Caseus quid ē. Caseus qnq̄ȝ fit ex lacte qnq̄ȝ ex sero: ⁊ ē ille q noiat recocta. ¶ Natura. Recens est frigidus ⁊ humidus in tertio ⁊ salitus antiquus ē calidus ⁊ siccus in eo. ¶ In aq̄ vero casei ꝓpterea ꝙ in ipa sunt nitrositas acquisita ex sanguine p̄mum ⁊ pars cholica ē caliditas q̄dā. ¶ Electio. ¶ Melior ē qui medius est inter illum q extendit vt viscus ⁊ frangibilē. ambo eni sunt mali ⁊ q est p̄uatus sapore: ⁊ decliuis ad dulcedinem ⁊ suauitatē equalis in sale q non remanet in viscerib⁹ plurimū ⁊ factus ex acetoso melior ē eis. Et subtiliātia qdē augmentant malitiā eius: qm̄ faciunt ipsȝ penetrare ⁊ ipellunt eū ⁊ caseus caprarū que vescunt subtiliatiuus melior ē caseo caprarū q̄ vescuntur nil ⁊ robeliis. ¶ Operationes et proprietates. ¶ In ipso est abstersio: ⁊ recens ē nutritiuus ⁊ ipinguatiu⁹: ⁊ comedit post ipm mel: ⁊ vet⁹ ē calidus abstersiu⁹ mūdificatiuus: ⁊ comestus facit cholicū humorem ⁊ salitus nō vetus ē inter vtrūq̄ȝ. Aqua vero casei ipiguat canes ⁊ nutrit eos: ⁊ i recocta ex sūma caseorum est virtus resolutiua. ¶ Decoratio. ¶ Bibere aquam casei cū medicinis mundificatiuis mlie confert pāno: ⁊ recens cocta cū tanto vino quātū ipa ē i cortice granati donec cōsumatur ꝓhibet spasmuȝ faciei. ⁊ caseus quidē salitus vet⁹ extenuat. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Recens nō salitus ꝓhibet apari plagas. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Vetus bonus est vlceribus malis ⁊ vulneribus: ⁊ recēs vulneribus leuibus recentibus. Recens eni fortior ē in hoc ⁊ ꝓhibet apationē eorū p̄cipue cū foliis dulb: ⁊ acetose siluestris. ⁊ bibit eius aqua pp scabiē. ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Teritur vetus cū oleo aut cū aqua pedum porcorum salitorum ⁊ fit emplm super duritiem iuncturarū. ⁊ extrahit ab eis sicut gypsum sine impedimento: ⁊ est valde magni iuuamenti.

¶ Mēbra oculi. ¶ Ex nō salito ⁊ salito fit emplȝ ophtalmie ⁊ extremitati palpebre percusse. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Quando coquitur in aqua ⁊ datur in potu ablactantibus multiplicatur lac earum. ¶ Membra nutrimēti. ¶ Salitus ē malus stomacho ⁊ similiter non salitus. In salito vero est aliquantula expulsio ⁊ Dia. quidem dixit ꝙ recens est bonus stomacho: ⁊ illud est ex eis in q̄bus est ambiguitas. Salitus autem non vetus est intra eos: ⁊ est velocior in digestione q̄ȝ ille ⁊ velocius descendit. recocta vero ē minus nociua stomacho q̄ȝ caseus nouus. ¶ Membra expulsionis. ¶ Generat lapidem in renibus ⁊ vesica ⁊ proprie humidus ⁊ proprie qui comeditur cū seminibus penetrare facientibus. Non salitus vero lenit nām: ⁊ eius aqua soluēdo educit cholam ⁊ adiuuat ipaȝ abstersio ei⁹ pp nitrositatē que est in ipa: ⁊ miscet cum melle ⁊ fit magis iuuatiua. Et medicina quideȝ q̄ ex eo administrat fit ex illo qui fit ex lacte caprarum ⁊ ouium ⁊ caseus quidem cōfert vlceribus que sūt i itestinis ⁊ proprie assatus ⁊ ꝓhibet solutōnem. Et quādoq̄ȝ teritur ille qui est assatus: ⁊ fit ex eo clistere cuȝ oleo rosaceo ⁊ oleo: ⁊ confert surgenti ad ascellandū cū sanguine. ¶ Venena. ¶ Dicit ꝙ cum calamento montano epithimatur super venena.

¶ De Cinnamomo Cap. cxxviii.

Cinnamomū quid est. Notū est ⁊ eius qdē est vna spēs bona ad aliquantulā declinās nigredinē montana grossa breuis: ⁊ ex eo ē albū latum inflatū frangibilem habens radicem declinatā ad mollicié: ⁊ spēs nigra ē plana parum nodosa. ⁊ ē ex eo spēs odoreȝ hn̄s sicut casia lignea ad viriditatē declinans cui⁹ cortex ē sicut cortex ei⁹ rubeus. Et ē ex eis quoꝝ virtus longo durat tēpore: ⁊ ꝓprie si teratur: ⁊ fiant ex eo trocisci cū vino Cinnamomi p̄terea ē spēs que noiat cinnamomuȝ mendosū ⁊ hȝ odorem quēdam ⁊ ē asperū ⁊ ipius virtus é debilis ⁊ fit ex eo oleū. ¶ Eelectio ¶ Melius ē illud quod ē boni odoris. ⁊ acutum hȝ saporem sine mordicatōe. ⁊ color eius ē purus nō cōmistus. Inquit Dia. Melius ē nigrū ad igneitateȝ ⁊ rubedinē declinans planū ramos hn̄s ꝓpinquos subtiles i quo sunt dulcedo ⁊ salsedo. ⁊ mordicatio parua. ⁊ nō ē valde frangibile. Et ex bonitate qdē ipius ē vt vincat omnē odorē preter suū. ⁊ nō sentiatur cū eo. Malū vero ē i quo est odor myrti. aut turis. aut salsedo. aut aliquantulū mali odoris ⁊ albū frangibile. ⁊ ēt cōtractū ⁊ planuȝ grosse radicis est malū. Eius aut v̄tus conseruat si ex ipo fiant trocisci post contritionē. ⁊ si non debilitat post spatium xv. annoruȝ ⁊ infra. Et oȝ vt ex illo assumat qd sup vnā existit radicē. ⁊ fractū eius est falsificari aptum. ¶ Natura. ¶ Calidū est ⁊ siccum in tertio ¶ Operationes et proprietates. ¶ Ultimū ē i subtiliatōe attractiuū apitiuum. ⁊ rectificans putrefactōnē ⁊ oēȝ virtutē corruptā. ⁊ omnē saniositatē humorum corruptoꝝ. Oleū vero eius est calidū valde resolutiuū liquefactiuū. ¶ Decoratio. ¶ Ponit super pannū ⁊ maculas lentiginosas ⁊ cū aceto est conueniens bothor leni. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Est cōueniens ipetigini ⁊ vlceribus. ¶ Instrumenta iuncturarū.

¶ Oleum cinamomi ē mirabile i tremore. ¶ Mēbra capitis. ¶ Confert corize ⁊ eius oleū grauat caput. ⁊ ipm mundāt caput attrahendo humiditates ex eo ⁊ ē ex sūma eorū que sedant dolorem auris ⁊ ponit in medicinis eius. ¶ Mēbra oculi. ¶ Cōfert panno ⁊ tenebrositati comestuȝ ⁊ collyrio ex eo facto: ⁊ liquefacit humiditatē grossā oculi. ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Est lenificatiuū ⁊ cōfert tussi ⁊ mundificat quod ē in pectore. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Aperit oppillationes epis ⁊ confortat ipm. ⁊ ꝯfortat stomachū ⁊ desiccat humiditatē eius ⁊ confert hydropisi. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Cōfert doloribus matricū ⁊ renū. ⁊ apatibus eoꝝ post q̄ȝ frangit eius resolutio cū pauco oleo ⁊ cera ⁊ vitello oui vt nō supfluat ⁊ induret. ⁊ ipm ꝓuocat vrinam ⁊ mēstrua. ⁊ facit abortum ⁊ cum cordūeni cōfert hemoroidibus. Eius vero oleū ꝯfert dolorib⁹ matricis qn̄ frangitur cum oleo ⁊ cera. ⁊ si nō indurat vehementia sue resolutiōis vltra hoc ꝙ eo indiget. ¶ Febres. ¶ Confert rigori ꝓprie cuius oleuȝ linitū. ¶ Venena. ¶ Confert morsui vermiū venenosorū. ⁊ fit ex eo emplm cū myrrha puncture scorpionis. ¶ Permutatio. ¶ Loco ei⁹ ponit cortex casie lignee stiptic⁹. aut duplū ipius de cubebe aut duplū eius ex heabel. ¶ De Cerebro. C. cxxix.

C Erebrū. ¶ Electio. ¶ Meliora coꝝ sunt cerebra volatiliū ⁊ proprie montanorum: ⁊ ex cerebris quadrupedū cerebrū arietis deinde vituli. ¶ Natura. ¶ Frigidū est ⁊ humiduz ¶ Operationes et proprietates: ¶ Generat phlā ⁊ humores grossos: ¶ Mēbra capitis. ¶ Cerebrū gallinarū cōfert fluxui sanguinis nariū ex velamic ⁊ cerebrū cameli qum exiccatur ⁊ bibitur cū aceto vini ꝯfert epilīe. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Ipsuz facit nauseam apud digestionē suam ⁊ delet appetitum. ⁊ oportet quidē vt comedat̄ cū seminibus. qui aūt post cibū vomere vult sumat ip̄m sup cibū suū ⁊ ē tarde digestionis inuolutum faciens stomachū ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Lenit ventrē ⁊ cerebruz anatis est ex medicinis ap̄atum ani. ¶ Venena. ¶ Cerebella salubria sunt in haustu venenorum ⁊ morsibus animaliū qum comeduntur.

¶ De Croco Cap. cxxx.

C Roc⁹. ¶ Electio. ¶ Melior ē recēs hōi coloris subtilis odoris sup cui⁹ pilos ē paululū albedinis nō plurimū. grossus sanus nō velociter tingens nō inuiscans neq̄ȝ frangitur. ¶ Natura. ¶ Calidus ē i secundo: siccus in p̄mo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est stipticus resolutiuus maturatiuus ⁊ propter illud qd̄ in ea est de stipticitate ip̄ius glutinatiuus ⁊ ei⁹ caliditas ē tēperata ⁊ ē apitiuus. Gal. vō dixit ꝙ ei⁹ caliditas ē fortior stipticitate ip̄ius: ⁊ eius oleū ē calefactiuū Alkanzi inquit ip̄e nunq̄ȝ alterat humorē. Immo conseruat eū secundū equalitatem ⁊ rectificat putrefactum ⁊ cōseruat viscera. ¶ Decoratio. ¶ Potus ip̄ius colorē efficit bonuz. ¶ Apostemata et hothor. ¶ Resoluit ap̄ata ⁊ linit̄ ex eo herisipila. ¶ Mēbra capitis. ¶ Facit soda ⁊ ip̄se nocet capiti ⁊ bibitur cum rob ad ebrietatē ⁊ ē faciens somnū ⁊ obtenebrans sensus. Qum eni bibit̄ in vino inebriat ita vt ad rona p̄ducat ⁊ confert ap̄ati calido in aure. ¶ Mēbra oculi. ¶ Abstergit visū ⁊ prohibet fluxū ad ip̄z ⁊ valet ad pannū: ⁊ fit ex eo alcofol ad varietatē acquisitā in egritudinibus. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Confortat cor ⁊ est leni icatiuus. ⁊ odorat ip̄m hn̄s pleurisim ⁊ patiens hirsen vt dormiat: ⁊ p̄prie ip̄ius oleū ⁊ facit anhelitū facilē: ⁊ ꝯfortat istra anhelitus. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Ipse facit nauseam ⁊ deiicit appetitū ꝓpterea ꝙ oppositus ē acetositati que ē in stomacho ex qua ē appetitus. s; ip̄e confortat stomachum ꝓpter illud quod in ipso est ex caliditate ⁊ preparatione ⁊ stipticitate: ⁊ dixerūt qdā ꝙ crocus ē bonus spleni. ¶ Membra expulsionis ¶ Excitat coitū ⁊ prouocat vrinam ⁊ ꝯfert duritiei matricis ⁊ eius constrictioni: ⁊ vulcerib⁹ fraudulentis in ip̄sa qū administratur cū fauo: aut cum medulla cū duplo ip̄sius de oleo. Quidā aūt dixerunt ꝙ ip̄m i potu dederunt ad prolixū partuz: ⁊ factus est partus stati. ¶ Venena: ¶ Dicit̄ ꝙ tres aurei de ipso interficiunt lenificando vel letificando. ¶ Permutatio. ¶ Sīle pondus ip̄ius de costo: ⁊ q̄rta pōderis ei⁹ de spica: ⁊ pondus ip̄ius de cortici b⁹ casie lignee.

¶ De Collogntida. C. cxxxi.

C Ollogntida qd ē. Collogntida alia ē masculus ⁊ alia ē femina. Masculus vero est villosus: ⁊ femia laxa alba facil̄. ¶ Electio. Que ex ea eligēda est. ē alba vehemētis albedinis lenis que enim ex ea ē nigra: ē mala. ⁊ dura mala ē Et oȝ quidē ut nō extrahatur qum colligitur eius pulpa ex vētre ip̄ius: imo dimittatur i ip̄o sicut est. ip̄a eni debilitatur si fiat illud ⁊ neq̄ȝ colligat̄ dū nō icipit in citrinitatē mutari. et non expoliatur ab ea uiriditas integre ⁊ si nō tunc ip̄a est nocens ⁊ mala. Et dixerunt quidā oȝ ut alienēt̄ cortex ⁊ semen ei⁹. Et cū nō ē super arborē nisi collogntida vna ē mala p̄niciosa. ⁊ mascul⁹ quidē villosus fortior ē femia laxa. ⁊ oȝ ut i eis cōtritione ad summū perueniatur ⁊ neq̄ȝ sit aliquis cōtentus ꝙ ip̄a sit ualde trita. pars eni minima eius i sensu qū iuenit humiditatē inflat̄ ⁊ adheret p̄tibus stōi ⁊ iuolutōib⁹ itestinoꝝ ⁊ ap̄at q̄re oȝ vt qū terit̄ hydromelle infundat̄ deide siccet̄ ⁊ conterat̄: Et rectificatio qdē ei⁹ ⁊ expulsio sue malitie ē cū dragaganto melior q̄ȝ cū gūmi: qm̄ gūmi magis vicit fortitudinē medicie. ¶ Natura. ¶ Calida ē i tertio sicca i ip̄o. Alchindus vō existimauit ꝙ ip̄a sit frigida ⁊ hūida: ⁊ elongatus ē a v̄itate vehement̄ ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est resolutiua incisiua attractiua ex longīquo. Et ei⁹ qdem folia viridia abscindūt fluxū sanguinis. ¶ Decoratio. ¶ Fricat̄ sup leprā ⁊ elephātiā. ¶ Apostemata et hothor. ¶ Eius folia virida resoluūt ap̄ata ⁊ maturant ea. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Cōferūt doloribus neruoꝝ ⁊ iuncturarum ⁊ sciatice ⁊ podagre fre. ¶ Mēbra capitis. ¶ Purgat cerebrū ⁊ decoquit̄ radix ei⁹ cū aceto ⁊ coluit̄ ex ea os ad dolorē dentium: aut ap̄it̄ ⁊ ꝓiicit̄ qd̄ ē i ip̄a ⁊ coquit̄ acetuz i ip̄a cū ciere calido: ⁊ qū coq̄t̄ i oleo ē illud oleū distillatū ꝯferens sonitui i aure. ⁊ facit eradicationē dentiū facilē. ⁊ qū extrahit̄ illud qd̄ ē i collogntida ⁊ iplet̄ aceto: ⁊ decoq̄t̄ sup cinerē ⁊ coluit̄ ex eo os ꝯfert dolori dentiū. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Cōfert euacuatio facta p̄ eā dilatiōi anhelit⁹ vehement̄ ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Radix eius ꝯfert hydropisi: ⁊ ē mala stō. ¶ Membra expulsionis ¶ Solutione educit phlā grossū ex iuncturis ⁊ neruis ꝓp̄e ⁊ soluit ēt cholām: ⁊ ꝯfert colice humide ⁊ vētose ⁊ valde: ⁊ fortasse soluit sanguinē. ⁊ supponit̄ ⁊ interficit fetū ⁊ velocitate sui exitus ex intestinis n̄ p̄uenit in ip̄ressionibus q̄ timent̄ ex amaritudie sua ⁊ ꝯfert egritudinibus renū ⁊ vesice: ⁊ ip̄ius quidē potio sit duo kermet. s. xii. kirat. ⁊ oȝ ut cōterat̄ ⁊ q̄nq̄ȝ extrahit̄ qd̄ ē i ei⁹ cōcauitate a sup̄iori p̄te ⁊ iplet̄ rob de vuis: aut vino veteri dulci ⁊ dimittit̄ die ac nocte. ⁊ q̄nq̄ȝ ponit̄ sup cinerē ignis usquequo calefiat satis ⁊ dat̄ i potu. ¶ Venena: ¶ Que colligit̄ uiridis soluit sup̄flue ⁊ facit uomere sup̄flue: ⁊ cōturbat ita ut fortasse iterficiat ⁊ dat̄ ad potandū cū eq̄li pōdere sui de dragagāto ⁊ ex singulari nascente sup radicē suā solā fortasse iterficiūt duo danic. ⁊ ex semic suo ⁊ cortice ip̄ius danic unus. ⁊ radix ei⁹ cōfert morsui uip̄ē ⁊ ē ex medicinis magnis iuuātib⁹ ad p̄ncturā scorpionis. Et qdā iā narrauit ꝙ uni arabū dedit i potu quē scorpiones i q̄ttuo' locis pupugerāt. ʒ. ex ea ⁊ sanat⁹ ē stati. ⁊ sīlr ꝯfert epithima factū ex ea. ¶ Permutatio: ¶ Loco ei⁹ grana alkerua. ⁊ dixerūt triplū eius de cucumere asinino. ⁊ dicit̄ seniculū siccū in melle.

¶ De Cicere Cap. cxxxii.

C Icer qd ē. Aliud est albū. aliud rubeuz aliud nigrū ut herbū. Et harū sp̄erum aliud ē domesticū. aliud siluestre. ⁊ siluestre qdē est melius ⁊ digestibili⁹ ⁊ uehementioris calefactionis. ⁊ efficit operationē domestici in po⁹. Uerum

nutrimentũ domestici est meliꝰ nutrimẽto silvestris
¶ Natura. ¶ Albũ est calm ⁊ siccũ in pmo. ⁊ nigꝝ
est fortius. ¶ Operationes. et proprietates. ¶ Am
bo sũt inflatiua ⁊ lenitiua ⁊ in ipo est incisio: ⁊ nutri
mentũ qꝺ pbet ẽ fortius nutrimẽto fabaꝝ: ⁊ magis
solidũ ⁊ neqꝫ est aliquid i suis figuris quod magis
ipo nutriat pulmonẽ. ⁊ qꝺ ex ipso est humidũ plus
ẽ generatiuũ supfluitatũ q̃ꝫ ꝙ ex eo siccũ ẽ. ¶ Deco
ratio. ¶ Abstergit lentigines ⁊ colorẽ facit bonum
linitũ ⁊ comestũ. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Cõfert
apatibus ⁊ calis ⁊ duris reliqs apatibꝰ q̃ sunt ex eis
i glãdulis. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Eius oleũ cõfert
ipetigini ⁊ ipius farina vulceribus fraudulentis ⁊
cancerosis ⁊ pruritui. ¶ Instrumenta iuncturarũ.
¶ Cõfert dolori dorsi. ¶ Mẽbra capitis. ¶ Confert
bothor humido in capite. ⁊ ꝯfert eius ifusio dolo
ri molariũ: ⁊ ꝯfert apatibus gingiue calis ⁊ duris:
⁊ apatibus q̃ sũt sub auribꝰ. ¶ Membra anhelitus
et pectoris. ¶ Clarificat vocẽ ⁊ nutrit pulmonem
melius q̃ꝫ res aliqua: ⁊ pp hoc fiunt ex eo sorbitões
s. ex farina ciceris. ¶ Membra expulsionis. ¶ Eiꝰ
decoctio vtilis ẽ hydropisi ⁊ ictericie ⁊ apit ⁊ ꝓpe
qꝺ est vt herbũ: ⁊ nigrũ oppilationes epis ⁊ spleis:
⁊ oꝫ vt cicer comedat neqꝫ in pncipio cibi neqꝫ i fi
ne ipius imo i medio eius. ¶ Mẽbra expulsionis.
¶ Decoctio nigri frangit lapidẽ in vesica ⁊ renibꝰ
cũ oleo amigdalio ⁊ raphano ⁊ apio ⁊ totũ quod
ex ipo ẽ extrabit fetũ: ⁊ ẽ malũ vulceribꝰ vesice ⁊ ve
hementer addit in coitu: ⁊ pp hoc nutrit masculina
aialia ⁊ camelos ⁊ eiꝰ ifusio facit erigere mẽbrũ forti
ter qñ bibit cũ vino a ieiuno: ⁊ totum lenit naturaꝫ
⁊ apit oppilationes renũ ⁊ ꝓprie nigrũ ⁊ qꝺ est vt
herbũ. Et dixerũt qdã ꝙ qñ infundit i aceto ⁊ aliqs
ex eo comedit ieiunus ⁊ morat sup ipm p mediũ di
em iterficit vermes. Hip. dixit ꝙ in cicere sunt due
sbe q̃ sepant cũ decoctione quarũ vna ẽ salsa ⁊ lenit
naturã: ⁊ altera ẽ dulcis ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ dulcedo
in ipso ẽ inflatiua ⁊ exiccat coituꝫ.

¶ De Columbis Cap. cxxxiii.

Columbe qd sũt. In pullis qui volare non
pñt ẽ calitas ⁊ humiditas superflua. ſꝫ ille
que volant sũt leuiores. ⁊ oua eaꝝ sunt cali
da valde. ¶ Operationes et proprietates. ¶ In pul
lis ẽ grossitudo pp humiditatẽ supfluã. ¶ Mẽbra
capitis. ¶ Sanguis columbe abscidit fluxũ sangui
nis nariũ qui ẽ ex velamie cerebri. ¶ Mẽbra nutri
menti. ¶ Volantes sũt leuioris digestionis ⁊ melio
ris humoris q̃ꝫ pulli: ⁊ oꝫ quideꝫ vt calefacti come
dant eos cũ acresta ⁊ coriandro ⁊ medulla citroli ⁊
eius oua sunt mali saporis.

¶ De Canfora Cap. cxxxiiii.

Canfora qd ẽ. Canfore spẽs sũt alkansuri ⁊
ariage deinde aelzei ⁊ alcscek uaria: ⁊ ẽ illa
q̃ ẽ pmista ex ligno suo ⁊ ex eo qꝺ sublima
tũ ẽ ex ligno eius. Quidã aũt dixerunt ꝙ est arbor
magna faciens vmbrã hoibꝰ cui leopardi adherẽt
ñ ergo puenit ad eam nisi in tpre noto anni: ⁊ ẽ spõ
giosa maria. hoc ẽ fꝫ ꝙ existimauerũt qdã. Lignũ
vo eius iam multotiens vidimus: ⁊ ẽ lignum albuꝫ
frãgibile leue: in cuius ramis qñꝫ ꝯtinet aliquid de
vestigiis canfore. ¶ Natura. ¶ Est frigida ⁊ sicca ĩ
3°. ¶ Decoratio. ¶ Accelerare facit caniciẽ vsus eiꝰ.
¶ Apostemata et bothor. ¶ Prohibet apata cala.
¶ Membra capitis. ¶ Prohibet cũ aceto fluxuꝫ
sanguinis ex naribus: aut cũ expssione dactilorum
inmaturoꝝ: aut cũ aqua mirti. aut cum aqua albeda
rungi ⁊ ꝯfert soda cale. ¶ Febres. ¶ Facit vigilias
⁊ ꝯfortat sensus calefactoꝝ ⁊ cõfert alcola vehemẽ
ter. ¶ Mẽbra oculi. ¶ Confert i medicinis opthal
mie cale. ¶ Mẽbra expulsionis. ¶ Abscindit coitũ
⁊ generat lapidẽ renũ ⁊ vesice. ⁊ ꝯstringit fluxũ ven
tris colericũ. ¶ De Camepitheos. C. cxxxv.

Camepitheos quid ẽ. Stipites ⁊ flores ru
bei decliues ad nigredinẽ: ⁊ virides sbtiles
⁊ eiꝰ flos ẽ amari saporis cũ stipticitate pau
ca. ⁊ eiꝰ acrimonia ẽ minor amaritudine ⁊ eius folia
sũt herbalia subtilia icedentia sup terram ⁊ sũt silia
foliis asbehar. verũtñ sũt subtiliora ⁊ molliora ⁊ ma
ioꝝ floꝝ q̃ꝫ ipa: ⁊ eius flores sũt citrini. ¶ Natura.
¶ Calidus ẽ in ſƈo siccũ in 3°. ¶ Operatões et pro
prietates. ¶ Est apitiuus abstersiuus: ⁊ eiꝰ abstersio
in mẽbris interioribus ẽ maior calefactione ipius ⁊
i ipo ẽ virtus solutiua. ¶ Apostemata et bothor.
¶ Ponit sup durities ⁊ ꝓprie duritiẽ mãmillaruꝫ
⁊ ꝓhibet incisionẽ formice. ¶ Vulnera et ulcera.
¶ Cõsolidat vulnera cũ melle facto emplo ex eo ⁊ vl
cera putrida. ¶ Instrumenta iũcturaruꝫ. ¶ Cõfert
sciatice ⁊ ꝓprie qñ bibit cũ aqua mellis. Et dixerũt
qdã ꝙ qñ bibit cũ hydromelle: xl. diebꝰ sanat sciati
cã ⁊ resoluit duritieꝫ podagre. ¶ Membra nutri
mẽti. ¶ Apit oppilatões epis ⁊ eius egritudines ⁊
splenis ⁊ ꝯfert ictericie nigre qũ bibit. vii. diebꝰ cõti
nuis. ¶ Membra expulsionis. ¶ Apit oppilatões
matricis ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ mẽstrua: ⁊ remouet diffi
cultatẽ eius ⁊ ꝓhibet dolores renũ ⁊ supponit cuꝫ
melle. ⁊ mũdificat matricẽ. ⁊ qñ ex duobꝰ auf de eo
cũ ficubꝰ aut melle fiunt collyria deponit phla suffi
cient. ¶ Venena. ¶ Cõfert nocumẽto veneni noia
ti osiston. ¶ Permutatio. ¶ Loco eiꝰ ponit medie
tas põderis desiseleos ⁊ q̃rta põderis ipius ꝺ casea
lignea. ¶ Camedreos. C. cxxxvi.

Camedreos quid ẽ. Stipites ⁊ folia frangi
bilia i grossitudie myrti ⁊ maiores ad viri
ditatẽ declines. Et herba eius noiat apud
grecos quercꝰ terre: qm̃ hꝫ folia pua silia foliis quer
cus amara: ⁊ eius radix declinat ad purpureitateꝫ.
¶ Electio. ¶ Oportet vt colligat dũ hꝫ semen.
¶ Natura. ¶ Inqt Gal. ẽ calius ⁊ siccus i tertio eiꝰ
tñ calefactio fortior ẽ desiccatõne ipisius. ¶ Opera
tiones et proprietates. ¶ Est apitiuus incisiuꝰ sbtilia
tiuus. ⁊ in ipo ẽ calefactio corpoꝝ. ¶ Vulnera et ul
cera. ¶ Confert cũ melle vlceribus antiquis. ¶ In
strumenta iuncturarũ. ¶ Qñ quod ex eo recens ẽ bi
bitur: aut eius decoctio confert contritioni lacerto
rum ⁊ eius sirupus confert spasmo: ⁊ quanto plus
antiquat est melior. ¶ Mẽbra oculi. ¶ Fiunt ex eo
pille ⁊ exiccant ⁊ administrant in vlceribus oculi. ⁊
silr eiꝰ decoctio in oleo: aut quod ex eo tritũ ẽ ꝯfert
fistul lachrymaliũ: ¶ Mẽbra anhelitus et pectoris.
¶ Cõfert tussi antiq. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ De
tumescere facit grossitiẽ splenis: ⁊ cõfert icteritie ni
gre ⁊ hꝫ sirupũ qui confert malitie digestionis val
de. ⁊ quanto magis antiquat est melior ⁊ cõfert pn
cipio hydropisis. ¶ Mẽbra expulsionis. ¶ Pro
uocat vrinã ⁊ menstrua ⁊ extrahit fetũ. ¶ Venena.
¶ Fit ex eo emplm morsibus vermiũ venenosorũ
¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponũt folia cupato
rii ⁊ scolopendrie. ¶ De Cundes. C. cxxxvii.

Cundes quid ē. De hoc quidē plurimum administrat̃ radix ꝛ est notũ. ¶ Natura. ¶ Est caliũ ꝛ siccum in tertio ꝑueniens ad quartuȝ. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est abstersiuũ mũdificatiuũ vlceratiuũ acre: mordicatiuũ excicãs vomitũ īcidit phl'a ꝛ chol'am nigrã. ¶ Decoratio. ¶ Abstergit albaras ꝛ morpheam ꝛ ꝑprie nigrã ¶ Apostemata et bothor. ¶ Confert scabiei. ¶ Mēbra capitis. ¶ Facit sternutationē ꝛ est ex sũma medicinaꝝ mundificatiuũ aurē ꝛ abstergentiũ sordes que sũt in ea: ꝛ de ꝑprietatibus ei⁹ est resoluo ventositatũ ex naribus ꝛ cõfert alchasem apiendo oppilatõēs colatorii fortiter. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Facit vomere fortiter ꝛ soluit duritiē splenis. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Est solutiuũ ꝓuocatiuũ vrine: ꝛ supponit̃ ꝛ prouocat menstrua ꝛ extrahit fetũ ꝛ frangit lapidem: ¶ Permutatio ¶ Loco ei⁹ in vomitu ponitur nux vomica eiusdem ponderis cum tertia sui ponderis de pipere.

¶ De Cubebis Cap. cxxxviii.

Cubebe quid est. Eius ṽtus ē similis rubce Verũtñ ē subtilior. ¶ Natura. ¶ Dixerũt qdã in ipa ē cũ calitate virtus infrigidatiua ꝛ est vere calida ꝛ sicca perueniens vsq3 ad fm. ¶ Operationes et propritrates. ¶ Est apitiua subtilis ad acuitatē decliuis: ꝛ neq3 ꝑuenit ad hoc vt loco cinamomi põatur. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Est bona vlceribus putridis in mēbris ꝛ gingiuis. ¶ Mēbra capitis. ¶ Est bona alcola putridis in ore. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Qñ tenet̃ in ore clarificat vocē. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Est fortis in aperiendo oppilatõēs in epate. ¶ Membra expulsionis. ¶ Mũdificat vrine vias ꝛ ꝓuocat arenosã: ꝛ extrahit lapidē renũ ꝛ vesice: ꝛ sputuȝ masticãtis eã delectat eã q̃ vtit̃. ¶ De cuscute. C. cxxxix.

Cuscute quid ē. Res inuoluta sup spinas ꝛ arborē similis vilis mechiis: ꝛ nõ h3 folia sed h3 florem paruũ albũ in quo sũt amaritudo ꝛ stipticitas sed quod in ipo magis vicit ē sba amara. ¶ Natura ¶ Est cal3 parũper in ꝑncipio ꝑmi siccũ in fine secũdi. q3uis ipm sit hñs virtutes ꝯrias. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est mundificatiuũ ꝛ extrahit supfluitates subtiles ex venis et grauat in stomacho pp suaȝ stipticitatē ꝛ mũdificat venas ꝛ extrahit supfluitates q̃ sunt in eis cu3 facilitate lubrificans supfluitates subtiles. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Confortat stomachũ ꝑprie quod ex eo frixum ē. ꝛ qñ bibit̃ cum aceto sedat singultuȝ ꝛ aperit oppilationes epatis ꝛ stomachi ꝛ confortat ea ꝛ eius aqua ē mirabilis ad icteritiã: ꝛ succus eius qđ de eo ē siluestre qum tenet̃ ꝛ proiicit̃ sup vinum fortē efficit stõm debilem. ¶ Membra expulsionis. ¶ Et ipm qđ mundificat sordes ventris fetus ꝓpterea qa mũdificat venas ꝛ ꝓuocat vrinam ꝛ menstrua ꝛ ꝯfert dolori pungitiuo vẽtris ꝛ supponitur ꝛ retinet fluxũ sanguinis: ꝛ qđ ex eo frixũ ē ꝯstrigit ꝛ retinet fluxũ matricis ¶ Febres ¶ Confert valde febribus antiquis semen eius ꝛ aqua ipsius.

¶ De cymino Cap. cxl.

Cyminu quid est. Eius aliud ē Karmeniũ ꝛ aliud ꝑsicũ ꝛ aliud eniũ ꝛ aliud nabatiuȝ. Karmeniũ ṽo ē nigri coloris ꝛ ꝑsicũ ē citrini coloris ꝛ ꝑsicum ē fortius emino. nabathiũ ṽo ē illud quod inuenit̃ i aliis locis. Et ex oibus aliud est siluestre. ꝛ aliud domesticũ. Siluestris itaq3 acrimonia fortior ē. Et de siluestri qdē ē spēs quedã cuius semen ē sile semini lini. ¶ Electio. ¶ Karminiũ est fortius q3 ꝑsicũ. ꝛ ꝑsicũ fortius aliis. ¶ Natura. ¶ Est calĩ i tertio siccum in ƨo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Expellit ventositates ꝛ resoluit: ꝛ in ipso est incisio ꝛ exiccatio: in ipo ē stipticitas. ¶ Decoratio. Qñ lauat̃ facies ex aqua ipsius clarificat eã ꝛ silr eius vsus ꝛ acceptio eius cũ mensura. Ei⁹ naȝ q3 nimius vsus faciem citriat. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Administrat̃ cũ ceroto aut oleo ꝛ farina fabaꝝ sup apata in testiculis: īmo cũ oleo aut oleo et melle: ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Consolidat vulnera ꝑpe siluestre c⁹ semĩ ē sile semini lini qũ ex eo iplet̃ super vulnera. ¶ Mēbra capitis. ¶ Qñ teritur cyminũ cũ aceto: ꝛ fit odoramentũ ex eo abscindit fluxũ sanguinis nariũ. Et silr qum ex eo intromittit̃ licinium in nares. ¶ Membra oculi. ¶ Qñq3 masticat̃ ꝛ miscetur cũ oleo ꝛ distillatur sup vngulã. ꝛ super coagulatũ sanguinem. sub oculo ꝛ confert: Et qñq3 masticatur cũ sale ꝛ distillatur sputũ sup scabieȝ ꝛ iebel. ꝛ vngulã abscisam prohibet adherentiaȝ ꝛ succ⁹ siluestris abstergit visũ ꝛ extrahit lachrymas. ꝛ noiat̃ grece fum⁹. ꝛ ipm ēt ponit̃ i cautericiis euulsionis piloꝝ in oculo ꝛ nõ nascitur. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Qñ bibit̃ cũ aceto mixto cum aqua ꝯfert difficultati anhelitus ita dixit Gal'. ꝛ anhelitui dilatõis ꝛ tremori cordis frigido. ¶ Membra expulsionis. ¶ Administratur cu3 oleo sup apata testiculi. ꝛ qñq3 administratur cũ ceroto. ꝛ qñq3 administratur cũ oleo ꝛ farina fabaꝝ ꝛ frãgit lapidem. ꝛ ꝑprie siluestre. ꝛ confert distillationi vrine ꝛ mictui sanguinis. ꝛ dolori pungitiuo ventris ꝛ inflationi. ꝛ succus siluestris triti cũ aqua mell' soluit vẽtrem. Inquit Ruffus. ¶ Cyminiũ nabathiũ soluit ventrē. Karminiũ ṽo non soluit. imo stringit ꝛ herba siluestris ꝓuocat chol'am in vrina. ¶ Venena. ¶ Datur in potu cũ vino ad morsum vermiũ venenosoꝝ. ꝛ ꝑprie siluestre cuius semē ē sile semini lini

¶ De Charui Cap. cxli.

Charui quid est. Est ꝓximũ dispositiõibus anisi. ¶ Natura. ¶ Calĩn ꝛ siccum i scđo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Expellit ventositates ꝛ exiccat ꝛ ñ ē in subtiliatione cyminum. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Cõfert tremori cordis. ¶ Membra expulsionis. ¶ Est bonũ vermibus interficit enim eos.

¶ De Cappare Cap. cxlii.

Capparis quid est. Est fructus ꝛ h3 radicē ꝛ h3 fructũ aliũ qui ē sicut cucumeris non capparis. ꝛ ē acris cal'a que ponit̃ i musto ꝛ conseruat ipm ab ebulitione sicut sinapis. ꝛ ei⁹ radix ē amara acris: ꝛ quedã spēs eius est cul3umia faciens in ore bothor vsq3 ad terminũ quo vesicet̃ ꝛ apata gingiuã. ¶ Eelectio. ¶ Iuuatiu⁹ qđ in ipa ē sũt cortices radicis ei⁹. ¶ Natura. ¶ Generata in terra cal'a ē calidior. ꝛ calor toti⁹ ꝛ eius siccitas ē in ƨo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est resolutiua ꝛ aperitiua abstersiua. ꝛ ipius radix ē incisiua subtiliatiua mũdificatiua apitiua in cuius cortice sunt amaritudo ꝛ acrimonia ꝛ stipticitas ꝛ nutrimentuȝ fructus eius ē paru⁹ ꝑcipue cũ salit̃ ꝛ quod ex ea ē humiduȝ ē magis nutritiuum q3 quod siccum est. ¶ Apostemata et bothor ¶ Eius radix resoluit scro

fulas ꝛ duritieſ ꝛ admiſceatur ei quod frãgit ṽtut ẽ
eius ꝛ folia eiꝰ. iã experta ſũt ad illiud. ¶ Uulnera
et ulcera ¶ Cortices radicis eius ponũtur ſup frau
dulentia ꝛ ſordida. ¶ Inſtrumenta iuncturarũ.
¶ Cortices radicis eius cõferũt ſciatice ꝛ doloribus
anche: ꝛ qñq3 fit cliſtere ex ſucco eiꝰ. Et ꝯfert ei ual
de ꝛ confert palyſi ꝛ ſtupori: ꝛ ſtrigit membra ꝓpt̃
ſtipticitatẽ q̃ ẽ ĩ ipa: ꝛ ſilr cõfert attritioni accñti ĩ ca
pitibꝰ lacertoꝝ ꝛ ĩ medio eoꝝ. ¶ Membra capitis.
¶ Cortices radicis eius maſticate extrahũt humi
ditatẽ a capite. ꝛ ſedãt dolorẽ frigidũ ĩ eo: ꝛ eiꝰ ſuc
cꝰ diſtillatur ĩ aurẽ propt̃ uermes ipſius. Et quãdo
q3 ſtringit cortex radicis eius cu3 dente leſo ꝛ con
fert ꝛ proprie qñ ẽ humida: aut folia eiꝰ: ꝛ ſilr colu
tio oris cũ aceto ĩ quo decoquit̃: aut vino aut qñq3
cum aceto: qñq3 cũ uino. ¶ Membra anhelitus et
pectoris. ¶ Cõfert qđ ex eo ſalitũ ẽ patiẽtibꝰ aſma.
¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Ipa ẽ res magis cõferẽs
ſpleni ꝛ duritiei eiuſ bibita ꝛ more empli: ſuppoſita
cũ farina ordei et ſimilibus: ꝛ ꝓprie cortex radicis
eius Et multotiens euacuat ex ſplene mã3 groſſa3
mlica3 ꝛ ſuccedit ei ſanitas. ¶ Mẽbra expulſionis.
¶ Solone educit humorẽ crudũ groſſũ ꝛ ꝓuocat
menſtrua. ꝛ interficit ſerpẽtes ꝛ vermes ĩ ĩteſtinis ꝛ
confert hemorroidibus ꝛ augmentat coitũ. Et qđ
ex ea ſalitũ ẽ ante cibũ ſũptũ ſoluit. ¶ Uenena.
¶ Eſt tyriaca.

¶ De caule. C. cxliii.

CAulis. ¶ Natura. ¶ Corpus humidiuſ ẽ
foliis ꝛ ſilueſtris calidior ẽ ꝛ ſiccior. ꝛ ipſe to
tus ẽ calidus ĩ p̃mo ſiccuſ ĩ ſecũdo. Et cau
lis quidẽ alius eſt domeſticꝰ: ꝛ alius ſilueſtris ꝛ ali
us marinus: ꝛ alius cauſ aque. Silueſtris vero eſt
amarior acutior remotior ab hoc ut ſit cibus. Et đ
coctio quidẽ radicis cauſ cũ aqua granatorum eſt
bona. Canabit p̃terea ẽ groſſi nutrimenti ĩgroſſans
ſanguinem qñ non diſſoluitur. ꝛ ĩflat uſq3 ad parteſ
furcule ꝛ lateris ꝛ facit doloroſũ corpus ꝛ nõ ẽ mu
tabilis ſicut ventoſus. ¶ Operationes et proprieta
tes ¶ Eſt maturatiuꝰ lenificatiuuſ đſicatiuꝰ proprie
quãdo decoquit̃. effunditur ab eo aqua prima. Et
cinis quidẽ ſtipitum eius eſt fortis exiccationis ha
bet proprietatem in ſedatione dolorũ. ꝛ eius nutri
mentum eſt paruũ ꝛ humidius nutrimento lẽtiũ ꝛ
ſanguis eius eſt malus. Dum ergo coquitur cũ car
ne pigui ꝛ gallinis fit bonus parũ. ¶ Apoſtemata
et bothor. ¶ Silueſtris ꝛ marinus ꝛ domeſticus
maturãt phlẽões ꝛ duritieſ. ¶ Uulnera et ulcera:
¶ Conſolidat ꝛ prohibet. ãbulationez fraudulẽtis. ꝛ
ponit̃ cũ albumine oui ſuper aduſtionẽ ¶ Inſtru
menta iuncturarũ. ¶ Confert tremori ꝛ qñq3 ponit̃
cũ fenugreco ſup podagrã: ꝛ embrocatur decoctio
eiꝰ ſup dolores iũcturarũ. ¶ Mẽbra capitis. ¶ Eiꝰ
decoctio ꝛ eius ſemẽ retardãt ebrietatẽ: ꝛ ꝯfert fur
furibus: ꝛ qñ cũ ſucco eius fit cap̃purgiũ purgat
caput: ꝛ ex proprietatibus eius fit exiccatio lingue
ꝛ facit ſõnũ. ¶ Mẽbra oculi. ¶ Obtenebrat uiſu3
cũ hoc tñ ꝙ ponitur ĩ alcofol. ¶ Mẽbra anhelitus
et pectoris ¶ Fit gargariſmus cum ſucco eius aut
decoctione eius cum oleo ſiſamino. ꝛ cõfert preſo
catõi ꝛ cõeſtio eiꝰ clarificat vocẽ. ¶ Mẽbra nutri
menti. ¶ Eſt malus ſtõ: ꝛ eiꝰ ſuccꝰ cũ vĩo de paſſis
cõfert ſpleni ꝛ ictericie: ꝛ eius cãna ẽ tarde digõnis
¶ Mẽbra expulſionis. ¶ Prouocat vrinã ꝛ men
ſtrua ꝛ eius ſemen cũ aqua lupinoꝝ interficit ṽmes
ꝛ eius flos ꝓuocat menſtrua ẽt. Dum ergo ſuppo
nitur etia3 ipſe ꝛ ſuccus eius cũ farina ſceilem inter
ficit fetum: ꝛ qñ ſupponit̃ eius ſemen poſt coitũ cor
rũpit ſp̃ma: ꝛ cinis radicis eius frangit lapidẽ ¶ Et
caulis q eſt marinus declinat ad ſalſedinẽ ꝛ amari
tudinẽ pp illud ergo lenit naturã ꝛ ſoluit ꝓprie cu3
carne pingui: ꝛ folia eius ſunt ſicut folia ariſtoſ qui
ex vna radice oritur. ¶ Uenena. ¶ Eius ſuccus cũ
vino cõfert morſibus: ꝛ ẽ cõferens morſui canis ra
bioſi.

¶ De coriandro Cap. cxliiii.

COriandrum quid ẽ. Aliud eſt humidum:
ꝛ aliud ſiccum. Dixit Gal. ꝙ ṽtus eius eſt
ꝯpõſita ꝛ qđ in eo dñatur eſt terreitas qñ3
ꝛ aqueitas tepida: ꝛ in ipo ẽ ponticitaſ parua a ſtip
ticitate. Apud me vero aqueitas in ipo frigida eſt ñ
tepida oĩo niſi ſit pp ſubſtantiam ſubtilem calam p
miſtam ei cuius ſepatio ab eo fit velox. Et hunaim
qdem dixit etiã ꝙ Gal. remouet frigus a coriandro
ꝯdicendo Dia. Ego aũt dico ꝙ teſtificati ſunt iam
frigus eius Ruffus ꝛ Archigenes ꝛ alii ab eis.
¶ Natura. ¶ Frigidũ eſt in fine primi vſq3 ad ſcđ3
ſiccum in ho: ꝛ apud filiũ viregi in tertio. Apud me
vero ſiccũ ẽ declinans ad calitate3 paruã. S3 Gal.
in toto facit declinationẽ ad caliditatem: ꝛ forſitan
illud eſt pp ſubſtantiã in ipo ſubtilẽ que reſoluitur:
ꝛ nõ remanet qñ bibit̃: ꝛ ſi non o3 vt ſit multitudo
ſucci eius interficiens cũ infrigidatõne ¶ Operatio
nes et proprietates. ¶ In ipo ẽ ſtipticitaſ ꝛ ſtupor ꝛ
ſuccus eius cũ lacte ſedat omnẽ fortẽ pulſationem.
¶ Apoſtemata et bothor. ¶ Confert apatibus cali
dis cũ aceto ꝛ ceruſa ꝛ oleo ro. ꝛ cum melle ꝛ oleo
ſcere ꝛ veſtigiis ignis pſici. Et cũ farina fabaꝝ: aut
ſauich: aut farina ciceris ſcrofulis: qñ permiſcet̃ cu3
eis ſuccus eius. Inquit Gal. qñ reſoluat ſcrofulas:
qũo ergo ẽ frigidũ. Et poſſibile qdẽ ẽ vt dicat̃ ei pp
ipſius ꝓprietate3: ꝛ qñ in ipo eſt ſba ſubtilis profun
dans penetrans ꝛ ꝓfundatur: ꝛ nõ ꝓfundatur ſba
frigida. ſed qñ bibit̃ reſoluit̃ calidũ velociter ꝛ rema
net agenſ frigidũ ꝛ dixit ñ ſanat ex heriſipila niſi qđ
infrigidatũ ẽ: aut pmiſtu3 humori mlico: aut phlati
co. ¶ Mẽbra capitis. ¶ Confert ṽtigini facte a va
pore cholico: aut phlatico ꝛ eplie facte ex hoc: ꝛ eiꝰ
ꝓprietas ẽ ꝓhibere vaporẽ a capite ꝛ pp hoc poni
tur ĩ cibo patientis epilam ex vapore ſtõi. ꝛ mltitu
do eiꝰ humidi: ꝛ ſicci pmiſcet ſenſũ. Et qđ humidũ
ẽ facit ſomnũ ꝛ prohibet fluxũ ſanguinis: ꝛ puluer
zatio ſicci ꝛ collutio oris ex ſucco humidi cõfert ad
cola. ¶ Membra oculi. ¶ Sanãt tenebroſitatẽ viſus
ꝛ ſuccus eiꝰ diſtilat̃ ſedat pulſationẽ ĩ oculo: ꝛ ꝓpe
cũ lacte mulieris. ꝛ qñ ex foliis eiꝰ fit emplm ꝓhib3
fluxũ materierũ ad oculu3. ¶ Mẽbra anhelitus et
pectoris. ¶ Cõfert tremori cordis calo ꝛ potant̃ ex
eo. ʒ. ii. cũ aqua lingue arietis ꝛ retinet ſputũ ſangui
nis. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Eſt tarde digõniſ ꝛ
confortat ſtomachũ calefactũ: ꝛ qđ đ eo torrefactũ
eſt prohibet vomitũ. Et dicit̃ ꝙ ipm ſedat eructua
tionem accidã poſt cibum. ꝛ ſi ita eſt tunc facit illud
ꝓpterea ꝙ prohibet vaporẽ ꝛ motum eius. ¶ Mẽ
bra expulſionis. ¶ Cõſtrigit ſemen eius torrefactũ
ꝛ dicit̃ ꝙ ſemen eius cũ rob ſolone educit ſerpẽtes
Et coriandrũ quidẽ humidum cu3 melle ꝛ oleo cõ
fert apatibus calidis teſticuloꝝ. Et qđ ex eo humi
dũ eſt: ꝛ qđ ſiccum frangit ṽtutem coitus ꝛ erectõ3
virge deſiccãdo ſp̃ma. ¶ Uenena. ¶ Dũ ex ſucco

bibit circiter. ℥.iiii. interficit qm̄ facit hominez possi
dere tristitiā ⁊ sincopim: ⁊ n̄ oꝫ vſr vt de eo multum
sumatur.

¶ De cane Cap. cxlv.

Canis. ¶ Decoratio. ¶ Urina canis admi
nistratur sup verucas ⁊ qđ dicit̄ de lacte ei⁹
φ ip̄m abradit pilos: ⁊ ꝓhibet ortū piloꝝ
euulsoꝝ est vanum ſm φ existimauit Gal. in locis
pluribus. ⁊ Gal. quidē scripsit canones in qbus di
xit φ sanguis canis ꝓhibet ortum piloꝝ euulsorū.
¶ Membra expulsionis. ¶ Inquit Gal. Destruct⁹
est sermo eius q existimauit φ sanguis canis extra
hat fetū. ¶ Venena. ¶ Sanguis canis rabiosi cō
uenit morsui ip̄ius. ⁊ veneno sagitte armene.

¶ De carne Cap. cxlvi.

Caro quid est. Carnes bone sūt caro ouina
que cū calitate ē subtilis. ⁊ iuuenū tauroꝝ
⁊ caprarū ⁊ carnes illoꝝ qui de eis sūt pui
sūt magis susceptibiles digestionis ⁊ subtilioris nu
trimenti. Et hedina quidē est minoꝝ supfluitatū q̄ꝫ
arietina. Caro aūt lactētis a lacte laudabili ē bona.
A lacte v̓o non laudabili ē mala. Et caro decrepiti
quod ē ex ouibus ē mala. ⁊ ſilr caro extenuati. ⁊ ca
ro nigri ē leuioꝛ ⁊ suauioꝛ: ⁊ ſilr caro masculi: ⁊ ru
bea diuisa ex aīalibus plīme pinguedinis: ⁊ alba ſē
leuiores ⁊ varia ē minoris nutrimenti: ⁊ natat i ſtō.
¶ Electio. ¶ Melioꝛ caro ⁊ digestibilioꝛ ē illa q̄
ē circa os. Et dextra qdē leuioꝛ ē: ⁊ melioꝛ ē sinistra
⁊ q̄ ē in medio lacertoꝝ mundioꝛ ē carne neruorū.
Caro aūt laxa sup quā nō est neru⁹ fortasse est sua
uis ⁊ ꝓprie que est pp generationē lactis sicut caro
mām̄ille: aut pp generatōnē saliue sicut caro radicis
lingue. Et eius quidē nutrimentū qn̄ digerit̄ est bo
num: ⁊ in quibusdā horis ē phl'aticū. Multitudo
vero nutrimenti eius nō ē nisi multitudo nutrimēti
reliquarum carniū. ¶ Et caro lacertorum nisi caro
mām̄ille: ⁊ caro testiculoꝝ galloꝝ. Minus v̓o bo
na ē que creata ē ad hoc vt sit sustētaculū sicut que
texit iter venas ep̄is ⁊ reliqua. ⁊ caro cordis ⁊ radi
cis ei⁹ similis moro. ⁊ mām̄ille quidē nutrimentū ē
bonū. Quod si in ea est lac ē grossū. Testiculorum
v̓o caro est melioꝛ aliis. Et volucris vero caro meli
oꝛ non est q̄ꝫ alduragi ⁊ gallinaꝝ ⁊ subtilioꝛ earū ⁊
nō sunt cū nutrimento carniū alcubegi ⁊ arbeiz ⁊ al
derariz. Omnis p̄terea aīalis sicce compl'onis caro
pui ē melioꝛ sicut caro hedi. Ip̄a eni ē bona. Capri
na vero n̄ est bona multū ⁊ eius humoꝛ fortasse est
malus valde. ¶ Hircina aūt caro ē mala absolute.
⁊ caro lupoꝝ est mala. ¶ Et oēs volucres magne
aquatice ⁊ hn̄tes colla longa ⁊ pauo ⁊ milu⁹. ⁊ pa
lumbus dure ⁊ alcata. ⁊ quoꝝ plurima generatio
est mlīa: ⁊ q̄ eis sunt similia. ⁊ passares oēs male sūt
Alle vero auiū grossarū magnarū exercitantiū sūt
boni chimi. Caro aūt siluestris melioꝛ est carne ga
zel cū sua declinatione ad mlīam. ¶ Christiani. v̓o
dicunt ⁊ q eos imitant̄ φ melioꝛ caro siluestris est
caro porci siluestris. Naꝫ cū hoc φ est leuioꝛ carni
bus domestici ē fortis nutrimenti ⁊ plurimi: ⁊ est ve
locis digōnis: ⁊ est melioꝛ q̄ꝫ esse pōt in hyeme.
¶ Oportet p̄terea vt cōsideret̄ in dispositionibus aīa
liū ēt in etate ⁊ in loco sui pastus. ⁊ sui exercitii ⁊ re
liquoꝝ q̄ dicta sūt in lacte. ¶ Natura. ¶ Caro auis
oīo siccioꝛ ē carne quadrupedis: ⁊ caro vaccina sic
cioꝛ ē carne caprina. ¶ Caro aūt caprina est sicca ⁊
difficilioris digestionis carne ouina. ¶ Et caro ve
terū ē grossi nutrimenti ⁊ vehemētis caleafactiōis.
¶ Leporis v̓o caro ē calida ⁊ sicca ¶ Carnes ma
gnaꝝ auiū ⁊ anserū ⁊ miluoꝝ ē grossa. ¶ Anatis
vero caro ⁊ aquaticarū ē vehemētis humiditatis:
⁊ ē ꝓpinqua in hoc carni ouine. ¶ Et existimaue
rūt quidā φ caro ericii est humectatiua ⁊ caro pin
guis: ⁊ natium caro ē calida ⁊ humida. ¶ Opera
tiones. et proprietates. ¶ Caro ē cibus confortans
corpus ⁊ ē cibus magis ꝓpinque cōuersionis ad san
guinē ⁊ nutrimentū quidē eius que ī patella cocta
ē: ⁊ eius que assata ē: ē siccius: ⁊ nutrimentū ei⁹ que
elixata ē: est humidius. Et eius quidē que cocta est
cū seminibus ⁊ muri ⁊ silibus v̓tus ē v̓tus seminuꝫ
eius. ¶ Pinguedo aūt ⁊ adeps sūt mali nutrimē
ti ⁊ pauci ⁊ subleuant cibū. ⁊ nō ē cōueniens ex eis
nisi quātitas parua ſm mensurā q̄ delectet. ¶ Sali
ta v̓o caro q̄ꝫuis ī p̄ncipio fuerit humida. tn̄ facta ē
desiccatiua vehementiorē hn̄s desiccationē q̄ꝫ oīs
caro. ⁊ eius nutrimentū est paruū. ¶ Et caro qdeꝫ
pinguis lenit ventrem cū paucitate sui nutrimenti
⁊ velocitate sue cōuersionis ad fumositatē ⁊ chol'aꝫ
⁊ digerit̄ velociter. ¶ Et caro iliorū natiū deterioꝛ
est carne pingui. ⁊ ē mala ī digestione ⁊ nutrimēto
⁊ ē calidioꝛ ⁊ grossioꝛ pinguedine ¶ Caro vaccina
plurimi ē nutrimēti grossa mlīca generans egritudi
nes mlīcas. ⁊ q̄ melioꝛ est eius ē caro vitulorū. Car
nem p̄terea vaccinā dissoluunt cortices melonuꝫ. ⁊
melioꝛ quidē hora ī qua comedit̄ est ver ⁊ p̄ncipia
estatis. Christiani aūt ⁊ qui eos imitāt̄ dicunt φ nō
hn̄t cū grossitudine sua viscositatē nutrimēti porci:
neqꝫ eius spissitudinem. ¶ Porcellorū auteꝫ caro
parui est nutrimenti pp fortitudinē sue resolutionis
⁊ vehementiā sue humiditatis. ¶ Et caro quidem
anatis est plurimi uutrimenti: nō tn̄ existit in bonita
te nutrimenti gallinarū ⁊ similiū. ⁊ ventres eaꝝ sūt
suaues: ⁊ epata earū sūt bona suauia in cibo: ⁊ bo
ni humoris. ¶ Caro ascecrach est frāgitiua vento
sitatū: ¶ Et de carnibus longinquioꝛ ab hoc vt pu
trefiat ⁊ que parū est pinguis ē cuius sba est sicciōꝛ.
¶ Decoratio. ¶ Caro vaccina generat morpheaꝫ
Adeps asini siluestris est bona pāno linita: ⁊ ſilr
adeps anatis īpinguat ⁊ illud quod est adustuꝫ de
carne arietū linitū sup morpheam est vtile: ⁊ quod
adustū est de carne ranarū alopitie. ¶ Apostemata
et bothor. ¶ Caro vaccina generat cancrū: ⁊ similit̄
carnes grosse ⁊ resoluunt̄ apata dura eis. ¶ Vulne
ra et ulcera. ¶ Caro vaccina generat scabiem ⁊ ipe
tigineꝫ malas: ⁊ ſilr carnes grosse: ⁊ caro arietis ad
usta linit̄ sup īpetiginē cōuenienter. ¶ Instrumenta
iuncturarū. ¶ Caro vaccina generat leprā ⁊ elephā
tiam ⁊ varices: ⁊ ſilr carnes grosse ⁊ pingues ⁊ alle
liati more empl'i supposita est bona neruis inflatis.
¶ In iure carnis leporis sedent podagrici ⁊ habē
tes dolores iuncturaruꝫ ⁊ eius opatio est proxima
operationi iuris vulpis. ¶ Caro dannule admini
stratur more empl'i sup dolores iuncturarum po
sita caro dorsi asini siluestris cum oleo costino ⁊
empl'at̄ ad dolores iuncturarum. Adeps asini silue
stris cū oleo costino mollificata more empl'i ponit̄
sup dolores dorsi ⁊ ventositatibus grossis. Et caro
vipere cōfert lepre ſm φ dictum ē in capitulo eius
⁊ caro ericii ē bona lepre. ¶ Mēbra capitis. ¶ Ca
ro vaccina ⁊ relique carnes grosse male faciūt eue
nire alienationeꝫ pp exiccationem. Et caro dānule

miſcetur cū uino ⁊ bibitur propť ſoda. ¶ Mēbra
oculi. ¶ Cinis carnis arietū confert albugini oculi.
carnes lupoꝝ ⁊ habētiū roſtra ⁊ vngues cōferunt
oculo ⁊ ꝯfortant ipſum. ¶ Mēbra anhelitus et pec
toris. ¶ Cancer fluuialis confert extenuatis valde
⁊ carnes pulloꝝ excitant prefoca tionē niſi acetoſe.
¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Carnes groſſe predicte in
groſſant ſplenē: veꝝ acetoſū vacinū cum coriādro
ſicco ⁊ croco prohibēt curſum materieꝝ ad ſtoma
chum: ⁊ caro alcata rememoratur ī ſūma eorum q̄
conferunt corruptiōi ꝯplōnis ⁊ hydropiſi ⁊ oppila
tiōi ſplenis ⁊ epis. ⁊ meli⁹ ē ut ī hydropiſi congela
ta ſūmatur vt nō cōmoueat ſitim. quidā aūt hōium
ſunt qui laudant carnes lupoꝝ ad frigus ſtōi: ⁊ hūi
ditatē ⁊ debilitatē eius: ⁊ velocitas quidē digōnis.
⁊ deſcēſionis ⁊ ambaꝝ tarditas nō ſūt ſecūdū groſ
ſitudinē cibi ⁊ ſublimitatē eius. Caro. n. porci ſilue
ſtris ⁊ domeſtici ſecūdū ꝙ dicit̄ eſt velocis digōis
⁊ deſcenſionis ⁊ eſt fortis nutrimēti viſcoſi ⁊ groſſi.
⁊ carnes ceruoꝝ cū groſſitudine ſua ſūt velocis de
ſcenſionis. ⁊ caro quidem ericii cū oximelle cōfert
hydropiſi. ⁊ caro alcata cōfert oppilationi epis. ⁊
debilitati eius. ⁊ corruptioni ꝯplōnis ⁊ hydropiſi.
⁊ carnes lupoꝝ ⁊ habētiū roſtra ⁊ ungues abhor
ret ſtomach⁹. ¶ Mēbra expulſionis. ¶ Carnes va
cine ꝓhibent attractionē cholē ad ſtomachū. Caro
leporis aſſata eſt bona vlceribus inteſtinoꝝ. Caro
ericii exiccata cū oximelle ē bona dolori renū. ius
galli decrepiti eſt bonū colice ⁊ egritudinibus mſī
cis. ⁊ adeps aſini ſilueſtris cū oleo coſtino eſt bona
dolori renū ⁊ ventoſitatibus groſſis. ⁊ caro lupoꝝ
⁊ hñtiū roſtra ⁊ vngues hemorroidib⁹. Jus carnis
vaccine acetoſū ē bonū ſolōni cholerice. abſcidit. n.
ipſā ⁊ ſilr cōgelatto carnis eius cū coriandro ⁊ ace
to ⁊ acetoſitatibus ei ſimilibus. ⁊ coriandro ſicco ⁊
pauco croco. ⁊ ſimiliter carnes auium aſſate aut nō
aſſate conſtringunt ventrē ⁊ ꝓprie alcubegi ⁊ ateia
gi. ⁊ eis fortior ē alcata ⁊ alchanebiri. ⁊ ꝓprie cū eli
xatur ⁊ aufertur ab ea aqua. caro aūt cameli prouo
cat vrinam ⁊ carnes pingues vehemētius leniunt
nām q̄ȝ alie. ¶ Febres. ¶ Caro vaccina ⁊ ceruorū
⁊ hircoꝝ ſilueſtriū ⁊ magnarū auiū facit euenire fe
bres quartanas. ¶ Venena. Caro dānule exicca
ta cum vino in potu accepta confert veneris. Caro
arietū aduſta ꝯfert morſib⁹ ſpentū ⁊ ſcorpionū ⁊ al
gerarat. ⁊ cū vino canis rabioſi. ⁊ caro rane pūctur̄
vmiūȝ venenoſoꝝ. ¶ De Chryſomilis. C. cxlvii.

Chryſomila. ¶ Eelectio ¶ Meliora ſūt ar
menia. nō enim cito aduenit eis corruptio
⁊ acetoſitas. ⁊ qum ſumuntur chryſomila
oȝ ut accipiat̄ maſticis ⁊ aniſi equalit̄ pondus. ℥. i.
vſq̄ȝ ad. ℥. ii. in vino puro. aut vino de paſſis. aut pa
rū mellis. ¶ Natura. ¶ Sūt fria ⁊ hūida in ſcđo ⁊
oleū nucleoꝝ ē calīm ⁊ ſiccū ī ſcđo. ¶ Operationes
et proprietates. ¶ Eoꝝ humor ē velocis putrefacti
onis. ¶ Membra nutrimēti. ¶ Eoꝝ infuxio ſedat
ſiti. Et chryſomila q̄dē cōuenictiora ſūt ſtomacho
q̄ȝ pſicca. ⁊ armenia nō corrūpunt̄ ī ſtomacho neq̄ȝ
aceſcunt velociter. Ex eis uō que eoꝝ expellūt no
cumētū ē ut poſt ea ſumant̄ anixum ⁊ maſtix in mi
ua. aut vino de paſſis ⁊ infrigidati cū melle puro.
¶ Mēbra expulſionis. ¶ Oleū nuclei ipſoꝝ ꝯfert
hemorroidibus. ¶ Febres. ¶ Generāt febres ꝓpť
velocitatem ſue putrefactionis. verū infuſio ſiccoꝝ
confert febribus acutis.

¶ De Calce. C. cxlviii.

Calx quid eſt. Per calcē ſignificamus cinē
itate cōpoꝝ lapidoſoꝝ ⁊ oſtracoꝝ. ¶ Ni
¶ Illa quidē quaȝ nō tetigit aqua. ⁊ illa quā aqua
tetigit qum remanet extincta duobus diebus aut
tribus tunc nō adurit. Immo calefacit tantū. ⁊ ab
luta quidē eſt ſicca. ¶ Operatiōes et proprietates.
¶ Abſcindit ſanguinis fluxum ⁊ abluta eſt exicati
ua ſine mordicatiōe. ⁊ calx quidem qñ abluitur cū
oleis ſit maturatiua. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Corro
dit carnem additam ⁊ abluta conſolidat ⁊ confert
aduſtiōi ignis valde. ¶ De Cipero. C. cxlix.

Ciperū quid ē. Eſt radix plante ſilis porro
⁊ ſegeti etiaȝ niſi quia eſt ſubtilior ⁊ lōgior
in pluribus regionib⁹. Verūtamē melius ē
alcufi. Et dicitur ꝙ ciperum indum cū croco abra
dit pilos. ¶ Electio ¶ Melius eſt illud qđ ē ſpiſſū
graue difficile ad frangendum. aromaticuȝ. cui⁹ her
ba eſt breuis. ⁊ cuius acredo ē vehemēs. ¶ Opera
tiones et proprietates. ¶ In ipſo ē ſtipticitas ꝑua et
exiccat ſine mordicatione. ⁊ aperit orifitia venaꝝ. ⁊
extenuat ventoſitates. ⁊ adurit ſanguinē et ponit̄ in
emplīs. ¶ Decoratio. ¶ Colorem efficit bonum. ⁊
facit bonum odorem oris. ⁊ indum ſicut dicitur ab
radit pilos. ¶ Apoſtemata. et bothor ¶ Cōſolidat
ea que ſunt difficilis conſolidationis. ⁊ fiſſa ⁊ putri
da ⁊ corroſa cū oleo de grano alchadra. ¶ Inſtru
mēta iuncturarū ¶ Valet ad dolorem in ilūs. ⁊ ſtrin
git dorſum ⁊ neruos. ⁊ ipſius multitudo acquirit le
pram. ¶ Mēbra capitis. ¶ Cōfert putredini nariū
⁊ oris. ⁊ alcola. ⁊ mollificationi gingiue. ⁊ augmen
tum efficit ī ſeruatione. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Ca
lefacit ſtomachum ⁊ epar. ¶ Mēbra expulſionis.
Extrahit lapidem ⁊ frangit ipſum. ⁊ confert diſtila
tioni vrine ⁊ debilitati veſice valde. ⁊ frigori eius ve
hementer. ⁊ ſimiliter operatur in renibus. ⁊ confert
frigoris matricis valde ⁊ confert hemorroidibus.
¶ Febres. ¶ Confert febribus antiquis.

¶ De Cupreſſo. C. cl.

Cupreſſus quid eſt. Nominatur in ſyria ar
bor alherȝ ⁊ romane cupreſſus. ⁊ in ſapor̄
eius ſunt acredo. ⁊ ſtipticitas pauca. ⁊ amaritudo
plurima. ⁊ ponticitas eius eſt plus q̄ȝ amaritudo. ⁊
calītas eius ⁊ acuitas ē ſecundum quantitateȝ qua
eius virtus in mēbris profūdatur. ⁊ facit prouenir̄
ſtipticitatem ſine mordicatione ⁊ diuerſificatur a re
liquis calefactiuis quoniā non trahit. ¶ Natura
Calīa ē in primo ſicca. in ſecundo. quidaȝ tñ extima
uerunt ꝙ eſt frigida valde ⁊ iudicauerunt ꝙ virtus
eius ē cōpoſita. ⁊ calītas eius eſt ſecundum quanti
tatem que facit penetrare ſtipticitatem. ⁊ qua ſtipti
citas eius profundatur ⁊ ꝓuenit ī mēbris. ¶ Ope
rationes et proprietates. ¶ Folia ⁊ nux eius ſunt ſti
ptica. ⁊ in ipſa ē reſolō ⁊ reſoluit hūiditates. ⁊ nux
quidem eius fortior eſt omni re q̄ȝ folia ipſius. ⁊ in
ipſa eſt vis faciendi adherere ⁊ abſcindit ſanguinē
ita ꝙ remouet putredineȝ. ¶ Decoratio ¶ Quādo
decoquitur cūȝ aceto ⁊ lupinis. ⁊ linitur ſuper vn
guem remouet eius veſtigia. ⁊ eius folia delent pan
nū ⁊ morpheā. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Folia eius
recētia ⁊ nux eius conſolidant vulnera que ſunt in
membris duris qum fuerint recēter collecta. ⁊ cōfe
runt formice. ⁊ heriſipile ⁊ proprie cum farina ordi

¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Nux ⁊ folia ipsius
bona sunt collo quin ex eis sunt ipsi emplin. ⁊ con
fert cum farina ordei superposita herispile ⁊ silibus
⁊ confortant neruos ⁊ extenuant ramicē more em
plī superposita. ⁊ roborant capillos mollificatiōes
⁊ stringunt eam. ¶ Mēbra capitis. ¶ Quando te
ritur nux cupressi multum cum ficubus ⁊ ponitur
licinium de eis in narem sanat carnem additā. ⁊ de
coctio eius cum aceto sedat dolorem dentium.
¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Datur ad bibē
dum cum vino nux eius ad sputum sanguinis. ⁊ ad
difficultatem anhelitus ⁊ anhelitum dilatationis ⁊
ad tussim antiq̄. ⁊ similiter eius decoctio. ¶ Mē
bra expulsionis. ¶ Bibuntur folia eius cum vino ⁊
conferunt difficultati migendi ⁊ cursui supfluitatū
ad vesicam. ⁊ conferunt etiā vlceribus q̄ sunt ī inte
stinis. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur medi
etas ponderis ipsius de cortice granati. ⁊ pondus
ipsius de sarcolla rubea. ¶ De Cancro. C.cli.

Cancer fluuia'is qd ē. Notus est. ¶ Opera
tiones et proprietates. ¶ Est difficilis di
gestiōis ⁊ plurimi nutrimēti. ⁊ ipsū quidē re
ctificat decoctio cuȝ mes. ⁊ extrahit res acutas infi
xas carni ⁊ spinas. sed marinus ē subtiliō. ¶ Deco
ratio. ¶ Cinis eius est bonus fixuris pedum ex fri
gore. ⁊ quod de eo adustum est ponitur in medica
mentis morphee ⁊ panni confert. ¶ Apostemata et
bothor. ¶ Cancer fluuialis resoluit apā magna qñ
ponitur super ea. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris.
¶ Caro eius confert pthisi. ⁊ proprie cum lacte asine
⁊ ius ipsius etiam. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Cinis
eius est bon⁹ fixuris ani. ¶ Venena. ¶ Confert mō
sui scorpionum ⁊ rutele more emplī suppositus aut
comestus. ⁊ cinis eius cum melle confert ad morsū
canis rabiosi bibitus ⁊ qñq; sumitur ex eo cum fru
mento ad morsū canis rabiosi. ⁊ ē notum. Et scies
modum cure ī caplo de venenis. Et existimauerūt
etiam quod quādo cū bedarungi approximat scor
pioni moritur scorpio. ¶ De Cancro. C.clii.

Cancer marinus quid est. Qum dicitur cā
cer marinus nolumus intelligē p hoc oēm
cācruȝ maris. Immo spēm cancri q ppie
hȝ oīa mēbra dura vt lapis. ¶ Operationes et pro
prietates. ¶ Quod de eo adustum est subtilius ē re
liquis adustis. ¶ Decoratio. ¶ Quod d̄ eo adustū
est abstergit dentes. ⁊ delet pānum ⁊ lentigines.
¶ Vulnera et ulcera. ¶ Quod de eo adustum ē de
sicat vlcera ⁊ ꝯfert scabiei. ¶ Mēbra oculi. ¶ Pro
hibet lachrymas ⁊ resoluit cum sale vngulam ⁊ fit
ex eo collyrium. ⁊ fricatur cuȝ eo scabies palpebra
rum. ¶ Febres. ¶ Prohibet quartanam
¶ De Chrysolocanna. C.cliii.

Chrysolocāna quid est. Est attriplex q̄ plu
rimū inuenitur in scemi. ¶ Natura. ¶ Fri
gidus ⁊ humidus ē ī primo. ⁊ apud quos
dā tēpatus. ¶ De coturnicibus. ¶ C.cliiii.

Coturnices qd sunt. Ex comestione carnis
earū timet tetanus ⁊ spasmus. nō quia co
medant helleborū tm̄. imo q2 in substantia
earū ē h̄ vtus. ⁊ existio q nutrimētū earū ab hellebo
ro ē pp spissitudinē ꝯplonis. ¶ De Casia. C.clv.

Casia quid est. Dicitur q est cortex radicis
mori alceni. ⁊ est spērum pliū. quarū vna
ē rubea bōi saporis ⁊ odoris. Et altera spēs
eius ē cuius sapor ē sapor spice. ⁊ est spēs nigra ad
pupureitatem declinās cuius odor est similis sāda
lo. ⁊ ē spēs altera nigra horribilis odoris subtil' cor
ticis fissa. ⁊ est spēs nigra subtilis canna cōcaua. Et
dixerunt quidā q inuenitur simile casie qd conuer
titur ad cinnamomū. ⁊ dixerunt alii q īuenitur sup
arborem cinnamomi casia huiusmodi. ⁊ qñq; ē cō
iuncta ipi cinnamomo. ⁊ casia existit in v̄tute cinna
momi. sed est debilior. ⁊ bona est illa que consequit
cinnamomū. ¶ Electio. ¶ Melior est illa que ē ru
bei coloris pura plana. longi ligni. grosse cāne. sub
til' foraminis. solida grossa boni odoris q̄ mordicat li
guā ⁊ stringit eā. Nigra uero ē mala ⁊ qd de ea ad
ministratur ē cortex ipsius ⁊ in ligno eius nō ē boni
tas. ¶ Natura. ¶ Cal'a ē ⁊ sicca ī secūdo. ¶ Opera
tiones et proprietates. ¶ Est resolutiua ventositatum
grossarū. ⁊ in ipsa quidē sūt stipticitas ⁊ resolō cum
acredine plurima. subtiliatio multa: ⁊ incisio ppter
acredinē que est ī ipsa ⁊ adiuuat stiptica. ⁊ sua reso
lutiōe adiuuat solutiua. ⁊ ipsa cū eo qd ē in ipsa de
resolutione ⁊ stipticitate ⁊ subtiliatione cōfortat mē
bra. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Resoluit apostema
ta cl'a ⁊ frigida in visceribus. ¶ Vulnera et ulcera.
¶ Linitur cū melle sup latera. ¶ Mēbra oculi.
¶ Ponitur in medicinis oculi propter illud quod ī
ea ē de stipticitate ⁊ resolē. ¶ Membra anhelitus et
pectoris. ¶ Confert pectori. ¶ Membra nutrimen
ti. ¶ Sirupus eius confert epī. ⁊ vinū in quo casia
īfundit confert stomacho. ¶ Membra expulsioniȝ
¶ Prouocat vtraq; proprie in quocunq; eorū am
borū fuerit cā hūoris grossi ⁊ confert dolorib⁹ renū
⁊ vesice. ⁊ qñ fit encatisma in decoctione eius valet
dilatiōi mr̄icis. ⁊ eius lubrificatiōi. ⁊ simil'r fum⁹ ei⁹
⁊ sirupus eius. ⁊ vinuȝ in quo ipsa infuudit ē bonū
difficultati vrine. ⁊ existimauerūt quidam q ipsa fa
cit abortū. ¶ Venena. ¶ Datur ī potu ad venenū
tyrie. ¶ De Cydonio. C.clvi.

Cydoniū quid ē. Qñ abluit cinis ramorū et
foliorum eius est sicut tutia. ⁊ folia ipsius re
manent pp puritatē stipicitatis eius ⁊ rob
pomorū acescit pp illud qd in ipso est de hūiditate
aquea frigida. ¶ Electio. ¶ Assatū est melius ⁊ ma
gis cōferēs. ⁊ eius qdē assatio fit qñ ꝯcauat. ⁊ deii
ciunt grana eius. ⁊ pōitur ī ipso mel. ⁊ linit luto cor
pus ei⁹ ⁊ ponit ī cinere. ¶ Natura. ¶ Frigiduȝ ē in
fine primi. siccū in p̄n° scd̄i. ¶ Operationes et propri
etates. ¶ Est stipticū ꝯfortatiuū fortit ⁊ flos eius ēt
stipticus ē ⁊ similit oleū eius. Et dulce ē minus sti
pticū: ⁊ semē ei⁹ ē lenitiuū sine stipticitate. ⁊ phibet
ipsū cursū supfluitatuȝ ad viscera. ¶ Decoratio.
¶ Retinet sudorez ⁊ ꝯfert oleum eius fixure frigoris
¶ Apostemata et bothor. ¶ Cōfert oleū eius fornice
¶ Vulnera et ulcera. ¶ Oleū eius ē vtile vlceribus
scabiosis. ¶ Instrumēta iuncturarum. ¶ Multitudo
comestiōis generat dolorem neruorū. ¶ Membra
oculi. ¶ Assatutum ponit sup apāta oculi calida.
¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Ei⁹ succus cōfert
dilatatiōi anhelitus ⁊ asmati. ⁊ phibȝ sputū sāguis
⁊ semē ei⁹ ꝯfert aspitati gutturis. ⁊ lenit cānā pulmo
nis ⁊ mucilago eius ēt humectat ipsā cānā ¶ Mē
bra nutrimenti. ¶ Cōfert vomitui ⁊ ebrietati ⁊ sedat
siti. ⁊ ꝯfortat stomachū recipiētē supfluitates sirup⁹
eius ⁊ ipsi⁹ infusio. ⁊ qd de ipso elixatū ē ⁊ ipso utī
tur in scd̄a mēsa sup vinū ⁊ prohibȝ ebrietatez. ⁊ fit

ex eo sirupus ꝯfortans appetitum deiectum valde:
⁊ mortuū ⁊ confortat stomachū. ⁊ prohibet vomi
tū phlaticū. ¶ Mēbra expulsionis ¶ Est ꝓuocatiuū
⁊ iam dictum est ꝙ illud est per accñs consequens
constrictionem eius: ⁊ illud quod cum melle elixa
tuȝ est: ē vehemētius prouocatiuū. verūtñ qñqȝ sol
uit ventrem ⁊ nō ꝯstringit ⁊ generat colicā ⁊ dolorē
ventris pungitiuum. ⁊ cōfert dysentirie ⁊ retinet flu
xum menstruoꝝ. ⁊ confert arsure vrine qñ distillaṫ
succus eius. aut oleum ipsius in virgam. ⁊ confert
oleū eius renibus ⁊ vesice. ⁊ quādo assumitur post
cibuȝ soluit adeo ꝙ quādo plurimū ex eo sumitur
extrahit cibū añ digestionē ⁊ clisterizatur decoctio
eius ad eminētiam ani ⁊ matricis.

¶ De Croco hortulano. C.clvii.

Crocus hortulanus. ¶ Natura. ¶ Est cali
dus in primo sicc⁹. in ƺo. ¶ Operationes et
propprietates. ¶ In ipso ē stipticitas equaľ
cum maturatione. ¶ Decoratio. ¶ Mūdificat pā
num et morpheaȝ. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Ponit
cum aceto super impetigineȝ. ¶ Membra capitis.
Ex croco hortulano siluestri quum fit linimētuȝ cū
melle ꝯfert colla pueroꝝ. ¶ De calamēto. C.clviii.

¶ De calamēto. C.clviii.

Calamētum quid est. Eius aliud est fluuia
le. et aliud montanū simile isopo in sapore
⁊ siľr folia eius sunt ei similia. Et ē alia spēs
ei⁹ q̄ nōiatur albauiū. Et ē quedam spēs eius q̄ vo
catur calamentum hirci. ⁊ virtus eius est sicut v̓tus
alioꝝ acris. ⁊ v̓tus sirupi ipsius ē siľis virtuti sirupi
albabase. ⁊ calamentum quidem est substantie sub
tilis ⁊ montanuum fortius est fluuiali. ¶ Operatio
nes et proprietates. ¶ Subtiliat fōtiter sua acuitate
⁊ amaritudine sui et ꝓpē siluestre. ⁊ propter illud est
rubificatiuū ⁊ vlceratiuū quȝ bibitur solū ꝓuocat su
dorē. ⁊ calefacit vehementer per id quod extrahit
ex profundo corporis. ⁊ incidit ⁊ exiccat et calefacit
valde. ¶ Decoratio. ¶ Quādo d̓coquitur ⁊ ꝓprie
quod recens ē cum vino et fit ex eo emplm̄ remo
uet vestigia nigra a corpore: et occultationem que
accidit sub oculo. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Monta
nū cōfert rasure intestinoꝝ et rupture: ⁊ fit balneatō
ex decoctione montani ad pruritum et scabiē: ¶ In
strumenta iucturararū. ¶ Potus decoctionis ei⁹ cō
fert contractioni lacertoꝝ in carnibus et extremita
tibus suis. et qñqȝ fit ex eo emplm̄ ad sciaticā et ad
burit et permutat cōplōnem. et extrahit ex profun
do et qñ comeditur et bibitur post ipsū aqua casei
diebus continuis confert elephantie et varicibus.
Et illud quod nominatur fel albauium. et qñ bibiṫ
ꝯfert spasmo ⁊ liniṫ ex eo podagra ⁊ ꝯfert ⁊ suffumi
gaṫ cū eo et cōfert potus calamēti lepre nō resolōne
sua tm̄. sed sua incisione et subtilatiōe etiaȝ. ¶ Mē
bra capitis. ¶ Succus eius interficit vermes i aure
et in ipso est virtus faciendi soda. Et mōtanum qui
dē confert uiceribus oris et extrahit superfluitates
ex vtrisqȝ naribus. et illud qd̓ est adustum de alba
uium stringit gingiuas. ¶ Mēbra anhelitus et pec
toris. ¶ Eius decoctio confert dilatationi anhelit⁹.
et est fortis in extractione humoꝝ viscosoꝝ et gros
sorum ex pectore proprie cum comeditur cum ficu
bus. et confert dolori laterum. Et montanū quideȝ
ē fortius illo. et albauiū facit illud totū. super alba
uiū vero roratur acetum et sumitur acetū ex eo qd̓
ē vicini temporis cum acetositate. et odorat ipsum
sincopizatus et sanatur et calamentuȝ hirci confert
tremori cordis. ¶ Membra nutrimēti. ¶ Confert
paucitati appetitus et d̓bilitati stōi: et proprie silue
stre singultui. et confert patientibus ictericiam cum
abstersione ⁊ aptione sua ⁊ subtiliatione sua mlicaȝ
⁊ cholicam. ⁊ siľr decoctio eius ⁊ qñqȝ fit balneatō
ex decoctione mōtani ad illud ⁊ separatur icteritia
⁊ confert hydropisci quādo comeditur cuȝ ficub⁹
⁊ in montano quidem est virtus faciendi appetitū
cibi. ⁊ succus eius est conferens hydropisci etiam.
⁊ albauiū sedat nauseam ⁊ fit ex eo emplm̄ cuȝ cro
co super splenē ⁊ extenuat eū. ⁊ siľr calamētū hirci
⁊ ē vehementṫ conferens tremori cordis stōi ⁊ ꝯtur
batiōi ⁊ nausee. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Eius de
coctio prouocat vrinā ⁊ ꝯfert dolori pungitiuo vē
tris ⁊ colice passiōi. ⁊ qñ teritur cū disputatiōe sua
aut decoquitur. ⁊ bibitur cum melle interficit fetum
⁊ prouocat menstrua ⁊ qñqȝ facit vomere phlā. ⁊
dixerunt quidā montanū abscindit coitū ⁊ ꝓprie sil
uestre. ⁊ ꝓhibet pollutionē. Et siluestre quidē soluit
ventrem sufficienter ⁊ cōfert matrici. ⁊ interficit uer
mes precipue siluestre. Et montanū soľe educit cho
leram nigram. ⁊ sit quod de eo. sumitur in potu: xx.
kirat cum iuleb. ⁊ illud qñqȝ operatur spēs calamē
ti siluestris. omnia illa confortātur quādo permiscē
tur cum aceto ⁊ rob pauco ⁊ rectius quidē est ut te
ratur ⁊ spargatur super acetum cōmistum cū aqua
⁊ sale ⁊ bibatur: ⁊ illud quod noiaṫ albauiuȝ extra
hit superfluitates mlicas ex via vrine. ⁊ calamentū
siluestre qñqȝ operatur oia illa. ¶ Febres. ¶ Bibi
tur decoctio eius ⁊ confert rigori. ⁊ siľr iunnctio ex
oleo in quo ipsū ē decoctū. ¶ Venena. ¶ Quādo
bibitur aut ex eo fit emplm̄ cōfert pūcture v̓miū ve
nenosoꝝ approximat liniri ex eo i illo ope cauterii
⁊ qñ premittiṫ ⁊ bibtṫ cū vino expellit venena mōta
lia. Et suffumigatio ex foliis eius fugat v̓mes vene
nosos. ⁊ qñ sternitur ēt siluestre est bonū puncture
scorpiōis. Et mōtanū. qñ bibiṫ succus ei⁹ cū d̓cocto
ꝯfert morsui lupoꝝ.

¶ De Cardamomo. C.clix.

Cardamomū quid ē. Aliud ē magnū sicut
cicer nigrum. Quod cū frangiṫ interius hȝ
granum album mordicans linguā sicut cu
bebe i quo ē aromaticitas. ⁊ aliud ē paruū sicut lēs
aromaticū etiaȝ. ¶ Natura. ¶ Calīn ē ⁊ siccū in 3°.
¶ Operationes et proprieiates. ¶ In ipso cū cale
factiōe ē stipticitas ⁊ proprie in illo quod hȝ caput
⁊ ꝓprie in capite ipso. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Cō
fert v̓omitui ⁊ nausee cum aqua masticis ⁊ vtriusqȝ
granati.

¶ De Cordumeni. C.clx.

Cordumeni. ¶ Natura. ¶ Calīn ē ⁊ siccuȝ
in ƺtio. ¶ Operationes et proprietates.
Est ex rubificantibus. ⁊ in ipso est virtus li
quefactiua. ⁊ proprietas eius ē confortare membra
intrinseca. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Confert scabiei
⁊ impetigini linitū cū aceto. ¶ Instrumēta iunctura
rū. ¶ Cōfert egritudinibus neruoꝝ ⁊ dolori anche
ex phlate. ⁊ confert palisi ⁊ contusioni lacertoꝝ.
¶ Mēbra capitis ¶ Confert epilie bibitū in aqua
¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Cordumeni est
mūdificatiuuȝ pectoris sedatiuū tussis. ¶ Mēbra
expulsionis. ¶ Confert dolori pungitiuo vētris ⁊ v̓
mib⁹ ⁊ ascaridib⁹. ⁊ cū vino dolori renū ⁊ difficulta
ti vrine. ⁊ daṫ i potu de eo drakimet vnū cuȝ cortice
radicis lauri ad lapidē. ⁊ eius fumus inficit fetuȝ.

¶ Venena. ¶ Cōfert mordicationi scorpiōis ⁊ reliquis pūcturis. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur harmel ⁊ squinantum.

¶ De Calamo aromatico. C.clxi.

Calamus aromaticus. ¶ Electio. ¶ Melior est ille qui est iacynthini coloris propinquos hñs nodos qui in plurima frangitur frusta. ⁊ cui⁹ canna ē plena re sli tele aranee. ⁊ i administratione eius ē acuitas. ⁊ eius contritus ē boni odoris ⁊ est declinans ad citrinitatē ⁊ albedinem. ¶ Natura. ¶ Calidus est ⁊ siccus vsq3 ad secundū. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Est subtilitatiuus ⁊ in ipso ē stipticitas pauca cum acredine ⁊ in substātia eius sūt ēreitas ⁊ aereitas ⁊ est bone cōmistiōis ad equalitatē pertinēs. sed eius exicatio ē maior ⁊ i ipo ē substantia subtilis sicut i reliquis spēbus que sunt ut pip ⁊ cinamomū. ¶ Decoratio. ¶ Confert oculationi sanguinis mortui. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Resoluit apāta ¶ Instrumēta iūcturarū. ¶ Confert contritioni lacertoꝝ. ¶ Mēbra oculi ¶ Abstergit visum. ¶ Mēbra anhelitus et pectoris. ¶ Fit cū eo euaporatio intr aiectorio in gutture. ⁊ cōfert tusi solus. aut cū gūma solus albotin. ¶ Mēbra nutrimeti. ¶ Cōfert apāti epatis ⁊ stōi cū melle ⁊ semine apii. ⁊ est valēs ad timorē. ¶ Membra expulsiōis. Prouocat ambo. ⁊ ipse cū semine apii ꝯfert renib⁹ ⁊ distilationi vrine ⁊ ꝯfert eius decoctio dolori mrīcis bibita. ⁊ sedēdo in ea. ⁊ bibit cū melle ⁊ semine apii ad apāta matricis:

¶ De Cētaurea. C.clxii.

Centaurea quid est. Duaꝝ ē spēꝝ. s. maior ⁊ minor que nascunt in fineveris ⁊ folia sūt sicut alethil. ⁊ grossa duas h3 spēs alba3 ⁊ citrinā in quoꝝ capitib⁹ est viriditas. ⁊ plāta eius ē magna sicut almekenesati. ⁊ ipsius potio ad febricitantes ē vsq3 ad. ʒ. ii. herba vero eius ē silis albāuslgi montano ⁊ ē farecon. ⁊ eius folia sunt sicut folia rute. ⁊ assumit qñq3 succus ex ea que est viridis. et qñq3 ex ea que ē sicca dequoqtur. n. in aqua donec aqua eius virtutē assumat. deind' aqu a illa retificatur. ¶ Natura. ¶ Cal'a est ⁊ sicca in. 3. ¶ Operationes et proprtetates. ¶ In ipsa sūt absterfio ⁊ stipticitas ⁊ acredo. paꝝ dulcedinis ⁊ exiccatio. ⁊ est sine mordicatione. ⁊ dicit ꝙ si quoqtur cum carne incisa cōiūgit eā. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Que recēs est mūdificat vlnera ⁊ sigillat vlcera antiqua. ⁊ que sicca ē ponitur i empl'is ⁊ cōsolidat fistulas ⁊ vlcera ꝓfūda. ⁊ vlnera mala. ⁊ qñ replēt fistule de cētaurea ⁊ ligatur rectificatur eaꝝ dispō. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Cōfert attritioni in lacertis ⁊ saniei i eis ⁊ minor ꝓprie. Et qñq3 cōfert. clistere factum ex ea sciatice ⁊ dolorib⁹ neruoꝝ ⁊ cōtusiōi eoꝝ. sed minō ē magis iuuatiua ad oia illa. Qum ergo illa soluit sol'e educit aliquid sanguis subito ⁊ qñq3 fit clistere ex cinere eius cū aqua ad illud. ¶ Membra anhe. et pec. ¶ Prohib3 sputū sanguis pp suā stipticitatē ⁊ ꝯfert q̄ grossa ē. ⁊ q̄ minuta difficultati anhelitus. et dat in potu de ea pōdus. ʒ. ii. cū vino in pleuresi frigida ⁊ sputo sāguis ¶ Membra nutri. ¶ Cōfert oppilationi epis ⁊ duritiei splenis: ¶ Membra expulsionis. ¶ Prouocat mēstrua ⁊ extrahit fetum ⁊ iterficit v'mes et ꝓuocat vrinā ⁊ dat i potu de ea pōdus. ʒ. ii. ad dolorē dētris pūgitiuū. ⁊ dolorē mrīcis ⁊ ꝯfert colice. Et minoris quidē decoctio. qñq3 soluendo educit cu3 phl'ate ⁊ crudo hūore colam. Et potus duaꝝ spēꝝ ei⁹ qñ supfluit educit sanguinem sol'e ⁊ ꝓprie minoris.

¶ De Cartamo. C.clxiii.

Cartamus quid ē. Alius ē domesticus. et alius siluestris. ¶ Natura. ¶ Qui siluestris ē calidus ē in secundo. siccus. in. 3. et notus ē calidus in p'io siccus in ſo. ¶ Opera. et proprie. ¶ Oleū eius ē propinquū oleo vrtice: verūtñ est debilius q̄ faciūt carnē bonā ⁊ separāt ei⁹ aquositatē. Et existimauit musata ꝙ ipse resoluit lac coagulatū ⁊ desiccat lac solutū. vt ē ex eis que caseāt lac currēs ⁊ nutrimēti eius ē mlte prauitatis. ¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Mūdificat pect⁹ ⁊ clarificat vocē. ¶ Mēbra nutri. ¶ Est malus stō ⁊ ipse caseat lac in stō. ¶ Membra expul. ¶ Confert colice ⁊ sol'e educit phl'a adustū qñ miscetur cū ficubus aut melle. ⁊ cōfert coitui. Et oleū eius q domesticus ē soluit vētrē ⁊ qñq3 fit solutio per ipsū si ponat medula granoꝝ eius in iure. aut fiant ex eo. ⁊ ex amigdalis ⁊ melle pill'e. ⁊ fit qd' de eis in potu sumit pondus au'. iiii. ⁊ qñ sumuntur de medulla eius ⁊ costo ⁊ amigdalis amaris tres añulusat: ⁊ alisi ⁊ nitri cuiusq3 eoꝝ au'. cū ficubus siccis ⁊ melle ⁊ recipitur de eo nux. aut nuces due soluēdo educit aquositatem ⁊ qñq3 fit ex eo natif ad illud: et eius cōfectio ē ut sumatur ⁊ pmisceatur cū amigdalis excorticatis ⁊ aniso. ⁊ melle decocto natfe ⁊ sumat de eo sparsim. ⁊ qñq3 bibūt de medula eius recente. ʒ. xx. Infuse in lb. aque cu3 ʒ. x. penidiarū albarū tritarū ⁊ sol'e educit phl'a ¶ Venena. ¶ Conferunt folia siluestris aut fruct⁹ eius aut āboꝝ cōmistio qñ in potu tribuuntur cu3 vino ad pūcturā scorpionis. Quidā aute3 hoies dixerunt ꝙ si morsus tenuerit i ore suo folia siluestris ⁊ fructus eius nō sētiet dolorem. ⁊ qñ ea a se proiecerit redibit dolor.

¶ De Chitran. C.clxiiii.

Chiran qd ē. Est arbor que nominat alscerbin ⁊ virtus fumi eius ē sicut v'tus fumi picis ⁊ fit ex eo oleū cui⁹ separatio ē cū lana sicut separatur ex pice. ¶ Natura. ¶ Est cal'a ⁊ sicca in quarto. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Conseruat corpus mortuū et rubificat ⁊ cauterizat. ¶ Decoratio. ¶ Confert lendinibus ⁊ pediculis. ⁊ interficit vtrūq3 adeo ꝙ ēt in aialibus. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Fortē efficit carnē laxā. ⁊ confert scabiei usq3 ad scabiē aialiū. ⁊ proprie eius oleū hñtibus quattuor ⁊ canibus ⁊ camelis. ¶ Instru. iunc. ¶ Cōfert contussioni lacertoꝝ ⁊ aggregationi puris ⁊ sāguinis i eis. ⁊ ē medicamē in elephantie ⁊ varicibus deglutitū ⁊ linitū. ¶ Mēbra capitis. ¶ Est res maxima in sedando soda friam linitum capiti. ⁊ distillat in aurem ⁊ interficit v'mes auris. ⁊ distillat cū aqua isopi eā ad tinitū ⁊ sonitū ⁊ distillat de ipso cū aqua isopi in dentē dolorosū ⁊ sedat dolorem eius. ⁊ cōfert dētibus corrosis. ¶ Mēbra oculi. ¶ Acuit visū ⁊ abstergit vestigia vlceꝝ in oculo. ¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Linitur super guttur ad ambas amigdalas ⁊ dolores earū ⁊ confert deglutire ex eo. ℥. ſ. vl ceribus pulmonis ⁊ sanat ea ⁊ confert tussi antique ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Fructus arboris eius ē stō malus. ¶ Mēbra exp. ¶ Interficit vermes in visceribus. ⁊ proprie clisteri facto cū eo ⁊ interficit v'mes omnes et prouocat menstrua et interficit fetu3 et corrūpit spma. et qñ linitur ex eo virga ante coitū prohibet impregnationē. ⁊ fructus eius que noiat scerbin est malus stomacho ⁊ confert distillationi

vrine. ¶ Venena. ¶ Fit ex eo emplm̄ super morsuꝫ
serpentis hñtis cornua. ⁊ datur cū vino ad potum
leporis marini. ⁊ soluitur in adipe cerui ⁊ liniuntur
ex eo mēbra ⁊ nō approximāt eis venenosi v̄mes.

¶ De Costo. C.clxv.

Costus quid ē. Eius spēs sūt tres. vna eaꝝ
ē arabicus. ⁊ ē albus lenis aromaticus. Et
fa est idus qui est magis lenis. Et iste ama
rus est spēs grauis odoris qui noiatur gariofilatus.
⁊ istarum speīrum minor est illa cuius odor est odō
pini. ⁊ ē ad nigredinē tendēs. Et qui de istis spēbus
ē romanus ē silis aseunir. ⁊ hꝫ odorem latum. bonꝰ
aūt costus qñqꝫ falsificatur cū radicibꝰ enule duris
⁊ propter illud nō mordicat linguam neqꝫ hꝫ odo
rem fortem. ¶ Electio. ¶ Melior ē ille qui est albꝰ
recens plenus nō corrosus. neqꝫ fetidi odoris mor
dicans ⁊ linguā ledens. deinde indus niger lenis ⁊
niger ascemnius. ⁊ melior ē marinus subtiles hñs
cortices. ¶ Natura ¶ Est calidus in ṫtio siccus i ſo
¶ Operationes et proprietates ¶ In ipso est qua
litas amara ⁊ acris valde. ⁊ calias ⁊ acredo adeo
ꝙ ipse vlcerat ⁊ confert omni mēbro quod indiget
calefactione. ⁊ ut ex eo extrahatur humor ex profū
do. ¶ Decoratio. ¶ Abstergit pānū cutis liniꝰ cuꝫ
aqua ⁊ melle. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ In ipso ē ulce
ratio. ⁊ ille qui est amarus exiccat vlcera humida.
¶ Instru. iuncturarū. ¶ Confert mollificationi ner
uorum ⁊ contritioni lacertorum. ⁊ est bonus sciati
ce superpositus ut ēplm̄ ¶ Mēbra capitis ¶ Cōfert
lethargie. ¶ Mēgra anhelitus et pectoris. ¶ Con
fert doloribus pectoris. ¶ Membra expulsionis.
¶ Prouocat mēstra bibitus ⁊ suffumigatus in tra
iectorio. ⁊ interficit fetum. ⁊ prouocat vrinā. ⁊ extra
hit ascarides ⁊ vermes ⁊ dat vires ad coitum. ⁊ ipē
supponitur ad dolores matricis ⁊ cōfert dolori ma
tricis frio bibitus ⁊ sedendo in decoctiōe eius ⁊ mo
uet nām quando bibitur cum vino ⁊ ipse non dat
vires ad coitum nisi propter hūiditatē supfluaꝫ in
flatiuam que est in ipso. ¶ Febres. ¶ Confert rigo
ri linitus cum oleo. ¶ Venena. ¶ Confert morsibꝰ
omnibus. s. morsui viper̄ ⁊ aliis qñ bibitur cū vino
aut absinthio. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponit̄
piretri medietas ponderis ipsius.

¶ De Crocoma. C.clxvi.

Crocoma quid est. Dicitur ꝙ est fex olei de
croco. ¶ Electio. ¶ Melior crocoma est
illa que est boni odoris ponderosa nigra in qua nō
sunt ligna. ⁊ quando soluitur tingit aquam colore
croci ⁊ quando masticatur tingit dētes tinctura ve
hemēti remanente. ¶ Operationes et proprietates
Est calefactiua maturatiua. ¶ Mēbra oculi. ¶ Vir
tus eius est abstersiua oculi ⁊ oleum eius confert te
nebrositati eius. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Prouo
cat vrinam. ¶ De Cambil. C.clxvii.

Cambil quid est. Semen est arenosum qd̄
cooperit rubedo q̄ ē minor rubedie lapidis
in felle bouis reperti. ¶ Natura. ¶ Calm̄
⁊ siccum ē i ṫtio. ¶ Operationes et proprietates.
Filius mesangue iquit in ipso ē stipticitas vehemēs
¶ Mēbra expulsionis. ¶ Interficit v̄mes ⁊ ascari
des ⁊ expellit eos. ¶ De climia auri. C.clxviii

Climia auri. ¶ Electio. ¶ Melior ē illa q̄
aurea ē vt cincinus glaciei cinericii coloris
recens ⁊ laminosa grossior. ¶ Natura.
¶ Est equal ad siccitatem declinans in ṫtio: ¶ Opera
tiones et proprietates ¶ Ipsa ⁊ quod ablutum ē de
ea sunt subtiliora climia argēti. ⁊ in ipsa sit exiccatō
⁊ abstersio. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Implet vulne
ra ⁊ mondificat sordities eorum. ⁊ corrodit carnes
eorum additas ⁊ incarnat vlnera fraudulenta.
¶ Mēbra oculi. ¶ Confert albugini oculi ⁊ initio
aque ⁊ confortat oculum.

¶ De Climia argenti. C.clxix.

Climia argenti quid ē. Qñqꝫ assumitur cli
mia ex auro ⁊ argento. ⁊ quādoqꝫ assumit̄
ex ere et ex marchasita. ⁊ est fex que eleuatur sup lo
cum in quo funditur aut fumus. ⁊ illud qd̄ submer
gitur ē laminosum. ¶ Natura. ¶ Est proxima cli
mie auri. sed est frior. ¶ Operationes ⁊ proprietates
In ipsa sunt exiccatio ⁊ abstersio cuꝫ eq̄litate absqꝫ
mordicatione ⁊ proprie qd̄ ablutum est de ea. ⁊ est
conuenientior in emplīs ⁊ eius exiccatio ⁊ abstersio
in corporibus tēpatis sūt minus q̄ꝫ in duras hñtibꝰ
carnes. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Confert vlneribus
⁊ vlceribus difficilibus ⁊ humidis puluerizata in
emplīs. ¶ De Calcanto. C.clxx.

Calcantum. ¶ Natura. ¶ Calm̄ est ⁊ siccū
ad quartuꝫ. ¶ Operationes et proprietates
Est exicatiuū induratiuū inspissatiuuꝫ cor
poris ⁊ in ipso sunt constrictio ⁊ adustio. ¶ Vulne
ra et ulcera. ¶ Confert fistlis nasi. ¶ Mēbra capi
tis ¶ Prohibet fluxum sanguinis narium. ⁊ qñ de
eo distillatur vna stilla dissoluto in aqua in nares
mundificat caput. ⁊ radix eius est de sūma medici
narum mundificantium aureꝫ conferens doloribꝰ
eius frigidis. ⁊ interficit v̄mes. ¶ Mēbra expulsiōis.
¶ Datur in potu. ʒ. de eo cum melle ad vermes ⁊
ascaraides. ¶ Venena. ¶ Expellit nocumētū fun
gorum. ¶ De Colcotar. C. clxxi.

Colcotar quid est. Inquit. Sal alcacadis
quādoqꝫ conuertitur ⁊ fit colcotar. ¶ Na
tura. ¶ Est Calm̄ ⁊ siccum in ṫtio. ¶ Ope
rationes et proprietates. ¶ In ipso sunt adustio ve
hemens ⁊ constrictio cursuū sanguineorum ⁊ exic
catio ⁊ adustū est plime exicationis et minoris mor
dicationis et in ipso ē cum stipticitate plima calitas
plima] ¶ Apostemata et bothor. ¶ Confert formi
ce ⁊ herispile qñ linitur cum aqua coriādri. ⁊ pulue
rizatur super fraudulentum ⁊ āmbulatiū. ⁊ adurit car
nem additam ⁊ facit euenire escaram. ¶ Membra
capitis. ¶ Confert fluxui sanguinis narium ⁊ apati
bus gingiue. ¶ Mēbra anhe. et pec. Confert apati
gationis. ¶ Mēbra oculi. ¶ Ponitur in alcofol
ad abstergendum ⁊ subtilandum grossitudineꝫ pal
pebrarum. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Prohibet
fluxum matricis ¶ De canebiri. C.clxxii.

Canebiri. ¶ Natura. ¶ Est calm̄ in primo.
Operationes et proprietates. ¶ Est subtile
abstersiuū incisiuū. Inqt Paulus. generat
melāconiā ⁊ ꝓprie illd̄ quod coquitur cum sale.
¶ Decoratio. ¶ Abstergit pannum ⁊ morpheam. et
ſm veritatē ē res magis iuuatiua ad sorditiē. come
stum eni ⁊ suppositum ut emplm̄ remouet ipsum i
diebus paucis et hoc sciunt arabes. ¶ Vulnera et
ulcera. ¶ Qñ ex foliis eius fit ēplm̄ cōfert vlcer. hꝰ
fraudulētis in māmilla. ¶ Mēbra capitis ¶ Quum
ex eius radice fit cappurgiū ꝯfert hūiditatibus gros
sis in cerebro. ¶ Membra anhe. et pec. ¶ Appit

oppilatiões pulmonis ⁊ mũdificat ipsũ. Mem
bra nutrimẽti. Apit oppillatiões epis ⁊ splenis.
Mẽbra expulsi. Aqua eius soluit ventrẽ et ẽ
emplm ad hemorroidias. ⁊ remouet dolorem ven
tris pũgitiuũ ⁊ resoluit duritiẽ matricis. ⁊ extrahit
chimos grossos malos. ⁊ aperit oppilatiões epis ⁊
splenis. Venena. Alchanebiri ẽ ẽplm conue
niẽs vmibꝰ venenosis oibus. De cuso. C.clxxiii.

CVsus qd ẽ: Eius spẽs sunt tres. nigra. alba.
⁊ rubea. ⁊ omnes sunt acres ⁊ stiptice. ⁊ vna
quidẽ spẽrum eius ẽ quiddã qď noiatur lau
danũ. et cusus quidẽ in radice ẽ laudanũ. aut aliud
ambo eni sũt ꝓpinquaꝝ dispõnũ. Natura. Nã
eius ad calitatem declinat. ⁊ fortasse in quibusdam
generibus eius ẽ frigus. sed laudanũ ipsũ ẽ calidũ
ĩ fine tertii. Operationes et proprie. Est noci
uus neruis ⁊ in ipso ẽ stipticitas. ⁊ proprie in foliis
eius ⁊ in floribus ipsius ẽ constrictio. Ille vero q ex
tota eius sũma nominatur laudanum est calefacti
uus aperitiuus orificiorum venaꝝ ⁊ lenificatiuus.
Decoratio. Lachryma eius est interficiens pe
diculos abstersiua. Laudanum aũt cuꝫ vino ⁊ oxi
melle abstergit vestigia vlcerum ⁊ asperitatem eorũ
⁊ qñ miscetur cuꝫ vino ⁊ myrrha ⁊ olo de mirto ꝓ
hibet casuꝫ capillorum: verũtñ nõ peruenit adhoc
ut conferat eis que sũt sicut alopitia qñ eius resolo
ẽ pauca Vulnera et ulcera. Decoctio eius cuꝫ
vino confert plurimũ vlceribus. ⁊ fit ex eo emplm
⁊ confert ambulationi fraudulenti. ⁊ fit ex eo cero
tum ad adustionem ignis. Instrumenta iunctura.
Nocet neruis. Membra capitis. Qñ admini
stratur succus eius cum oleo irino ⁊ melle ⁊ nitro
soluit sodã antiquã. Et qñ accipitur succus eiꝰ qui
niger ẽ ⁊ calefit in cortice granati ⁊ distillatur in au
rẽ diuersã parti dentis dolorosi confert. Et cappur
giũ factũ ex aqua eius ẽ bonum ad purgandũ cap
⁊ sanat cursum antiquũ ad aurẽ. ⁊ exiccat vlcera eiꝰ
Membra nutrimẽti. Qñ ex recenti fit emplm
spleni cum aceto confert. Membra expulsiõis.
Qñ bibunt tres anulsat de flore albi cũ vino ꝯfert
dysenterie. ⁊ bibat in die bis ⁊ qñ fit ex eo qď recens
ẽ emplm. ⁊ ex capitibus eius prouocat menstrua.
Et quãdo fit ex eo suffumigatio post purgationem
mẽstruoꝝ prohibꝫ ipregnationẽ. Et ille qui paruꝰ
ẽ cũ supponitur ex ꝑte capitis eius prouocat men
strua ⁊ extrahit fetũ. Et ex laudano quidem fit suffu
migatio ad secundinã. ⁊ ut abhortũ faciat. ⁊ flos eiꝰ
stringit nãm. Venena. Qñ bibit radix eius
cũ aceto ⁊ vino cõfert morsui rutele.

De canabe. C.clxxiiii.

CAnabes. Operationes et propri. Se
men eius fugat ventositates ⁊ exiccat. ⁊ est
difficilis digestionis. ⁊ mali humoris. ⁊ fortis cale
factionis ⁊ qď frixũ ẽ. ẽ minoris nocumẽti sed sirru
pus acetosus. de ꝫucaro expellit eius nocumẽtum.
Apostemata et bothor Ex decoctione radicis
eius qui ẽ siluestris fit emplm apatibus calis ⁊ heri
sipile. Mẽbra capitis Conferunt succus eius
⁊ oleũ ipsius dolori auris. ⁊ lauat cũ succo folioꝝ
eius cap ⁊ confert furfuribus. ⁊ semẽ eius fac sodã
propter vehemẽtia calefactionis ⁊ vaporationẽ ipiꝰ
Mẽbra nutrimẽti Grana eius sũt difficilis di
gestionis. ⁊ sũt mala stõ. Membra expulsionis
Ex corticibus eius qñ plimũ sumitur ipse itersecat
sperma. De chimolea. C.clxxv.

CHimolea quid ẽ. Est laminosa sicũ marmõ
alba splendida bona in sapore suo ẽ cansor
eitas. Et de ipsa ẽ quedã que splendorem
nõ hꝫ: ois velociter est frãgibilis. Vulnera: et ul.
Cõfert adustioni ignis proprie cum aqua ⁊ aceto. ⁊
qď ẽ ex ea adustum ⁊ lotum confert vlceribus diffi
cilibus ad incarnandũ. De Eulcasia. C.clxxvi.

EVlcasia quid ẽ. Est plãta iq̃ est assimilatõ
de alusnẽ. Natura. cala ẽ ⁊ sicca i pmo.
Operationes et proprie. In ipsa ẽ falsedo
cũ stipticitate. ⁊ partes eius non sunt siles ⁊ ẽ cum i
flatione pauca. Membra anhe. Fit ex ea gar
garismus cum lacte ⁊ sale ipsius. ⁊ in egipto decoqt
cũ ea caro. ⁊ frigitur cũ oleo ⁊ ẽ cibus illic. Mẽ
bra nutri. Solone educit aquã citrinã. ⁊ proprie
semẽ eiꝰ ⁊ succus ipsius ⁊ minoretur ex ea ut nõ de
bilitet. Mẽbra expul. Prouocat vrinam ⁊ gene
rat sperma. ⁊ expellit cholam ⁊ aquositatẽ cũ facili
tate. ⁊ potus ipsius sit ab una tertia libre vniusvsqꝫ
ad duas ẗias libre. De charta. C. clxxvii.

CHarta. Natura. Cala ẽ in primo sicca. in
fio Operationes. et pro. Prohibꝫ qď
adustũ ẽ de ea fluxuꝫ sanguis. Apostema
ta et both. Quod de ea adustũ ẽ ꝓhibꝫ sahasat.
Mẽbra capi. Quod de ea adustum ẽ ꝓhibet
fluxum sanguis narium. De cataf. C.clxxiii.

CAtaf quid ẽ. Est illud qď dr chrysolocãna.
Nã Est cala ad fim hũida i ipo. Ope
rationes et propri In semine eius ẽ vtul la
uatia hñtiũ choleraꝫ: De cucurbita. C. clxxix.

CVcurbita. Natura. Est fria ⁊ hũida in
fio Operatiões et propri. Illa q̃ ẽ elixata nu
trit aliquãtulũ. ⁊ ẽ velocis descensionis si nõ
corrũpit ante digestionẽ pp cãm aliquã. ⁊ nõ gene
ratur ex ea humor malus: aut si corrũpitur in stõ et
miscetur ei humor malus. ẽ tarde consistentie sicũ re
liqui fructus: ⁊ humor qui ex ea generatur est insipi
dus nisi dñetur ei aliquid quod sibi sit cõmistuꝫ. nã
si cum cydoniis ꝯmiscetur humor eius ẽ laudabil
cholicus ⁊ silr si aque agreste ⁊ aque granati. veruꝫ
nocumẽtũ ꝙ ipsa affert colon duplicatur. de prope
tate quidem eius ẽ ꝙ generatur ex ea nutrimẽtum
hõgenum ei qď ei associatur. Nã si comedat cuꝫ si
napi generatur ex ea humor malus stipticus acris
aut cũ sale generatur ex ea humor salsus. aut cuꝫ sti
pticis generatur ex ea huõr stipticus. ⁊ ẽ oio nociti
ua qbus dñatur mlia ⁊ phla ⁊ bona cholicis: ⁊ illa
quidẽ q̃ ẽ romana nõ ingreditur in medicinis neqꝫ
aliqd imprimit infrigidationis. neqꝫ calefactionis.
sꝫ qñqꝫ administratur pp dlectationẽ. Membra
capi. Succus eius sedat dolorem auris calm. ⁊ ꝓ
prie cũ oleo rasceo: ⁊ ꝯfert apatibus cerebri ⁊ sirsen
⁊ ẽ ꝯferens dolori gutturis. Mẽbra anhe. et pec.
Sauich cucurbite confert tussi ⁊ dolori pectoris fa
ctis ex calitate. Mẽbra nutri. Eius decoctio
confert superfluitaibus calidis in stõ ⁊ remouet eas
⁊ silr vinũ effusũ in vacuitatẽ eius deide administra
tũ: ⁊ fit ex succo eiꝰ cappũrgiũ ad dolorẽ dẽtiũ val
de. ⁊ abscidit siti. ⁊ ẽ ex eis q̃ generãt egritudinẽ stõi
valde vt ita stõis pueroꝝ ⁊ adolescẽtiũ ⁊ nõ ẽ medi
mẽ nocumẽti stõi nisi vomitꝰ. ⁊ nocumẽtũ qď affert
colon maximũ ẽ. Membra expulsio. Qñ eius
aqua coquitur cũ melle ⁊ ponit i ipsa nitrũ lenit vẽ

trem. ⁊ siliṛ qñ sepelitur in prunis ⁊ d̓coquitur sicut
ē bibitur eius aqua cum zuccaro ipsa vehementer
nocet in testinis et colon proprie. ¶ Febres. ¶ Cō
fert febribus cholis. ¶ De cucumere. C.clxxx.

Cucumer quid ē. Semē eius ē melius semi
ne citroli, ⁊ ille qui ē melior ⁊ subtilior ē ma
turus. ¶ Natura. ¶ Frigidus ē ⁊ humid⁹
ad secundum. ¶ Operationes et proprietates.
¶ Sedat caliditatem ⁊ choleram. sed eius chimus
est malus p̄paratus ad putrefactionem. ⁊ excitās
putrefactionem ⁊ febres prauas batheca vero ē ve
locioris corruptionis q̄z ipse. ⁊ i eo quidez qui ma
turus ē. ē abstersio ⁊ semē ei⁹ ē melius semine citroli
Citrolus uero velocioris ē digōis ⁊ discurrit i vēis
crudus ⁊ generat febres chronicas cuius quidē no
cumētū expellit ameos a vehemētia iflationis stōi.
¶ Apostema et bothor. ¶ Ponūtur folia eius cuz
melle super scere phl̓aticū. Et cōfert ei. ¶ Mēbra
ca. ¶ Qñ habentes sincopin calidā ipsum odorant
reuiuiscunt ¶ Mēbra nutrimenti. Qñ admīstrat̄
sedat sitim ⁊ ē bonus stō. verūtñ ipse raro digeritur
bñ ⁊ qñ bibunt̄ de radice eius duo anulusat cū hy
dromelle facit vomere humorez subtilē. ¶ Mēbra
expul. ¶ In ipso sunt prouocatio et lenificatio. ⁊ cō
fert doloribus testiculoꝝ ⁊ ē cōueniens vesice. sꝫ est
minor batheca in prouocatione. ¶ Venena. ¶ Fo
lia eius conferunt morsui canis rabiosi.

¶ De cucumere asinino. C.clxxxi.

Cucumer asininus qd ē. Est arbor cui⁹ colli
gitur succus hoc mō. Accipitur eius fruct⁹
in fine estatis postq̄z ē citrinus ⁊ suspenditur i pāno
ut currat eius aqua ⁊ coletur ⁊ exiccat̄ in scutella
sup cinerē. ⁊ ponit̄ sup tabula in umbra. ¶ Electio.
¶ Bonus ē ille qui est citrinus rectus sicut cucumer
vere amaritudinis. Et bonus succus est ille qui est
albus planus lenis qui ē similis cepe. ⁊ super quē iā
p̄teriit ann⁹. ¶ Natura. ¶ ē calidus ⁊ siccus i tertio
¶ Operatio. et pro. ¶ Est subtilis resolutiuus ⁊ ra
dix ⁊ folia eius ⁊ fruct⁹ ipsius abstergūt ⁊ resoluūt
⁊ exiccāt ⁊ cortex ei⁹ magis. ⁊ virtus succi radicis
⁊ folio ipsius est vna. ¶ Decoratio. ¶ Succus eius
aut succus radicis ⁊ folioꝝ ipsius confert icteritie.
Et puluerizatio ei⁹ qd̓ de ipso siccū ē delet vestigia
in consolidatiōbus nigra ⁊ mūdificat sordiciē faciei
¶ Apostemata et bo. ¶ Quū fit ex radice ipsius em
plm̄ cū farina ordei resoluit oē apostema phl̓aticū
antiquū. ⁊ ē disruptiuū exiturarū proprie cū gūma
albotim ⁊ proprie succus eius. ¶ Vulnera et ulce.
Qñ puluerizatur qd̓ de eo siccū ē sup scabiē ⁊ i peti
ginē ꝯfert eis. ¶ Instru. iun. ¶ Cōfert doloub⁹ iun
cturarū. ⁊ eius decoctio clisterizata confert sciatice.
⁊ fit ex eo emplm̄ cum aceto sup podagrā. ¶ Mē
bra ca. ¶ Succus eius resoluit emigraneā grossam
cap̄purgio fc̄o ex eo cum lacte. Et liniāt̄ cū eo nar̄s
cū lacte euacuabit supfluitates plīmas. Et ꝯfert ga
leate passioni ⁊ soda antique. ⁊ succus quidez folio
rū eius ē debilior. Qūq̄z distillatur succus in aurez
sedat ei⁹ dolorē. ¶ Membra anhe. et pec. ¶ Solō
cū succo eius facta vehemētis ē iuuamēti ei q anhe
lit⁹ malitiā hꝫ. ⁊ linit̄ palatū ad p̄focationē phl̓aticā
ex succo ei⁹ cū melle ⁊ oleo. ¶ Mēbra nutri. ¶ Cō
fert hydropisi extrahēdo aquositatē mirabilit̄ sine
nocumēto qñ i potu dat. de radice ei⁹ anulusat vn⁹
⁊ scemis. Et qñ decoqtur media lb. ei⁹ cū ꝺ nob⁹ kiut
vini ⁊ dātur in potu oī die tres anulusat vsq̄z ad. v.
qñ assumitur de radice ei⁹ anulusat. 5. aut de cortice
eius q̄rta aēcsune i die fac̄ vomē phl̓a ⁊ cholām ru
beā. ⁊ bibitur cū aq̄ mellis. ꝯfert vehement̄ ⁊ maife
ste. ⁊ prouocat ambo facile sine lesiōe. ⁊ nō ē stō no
ciu⁹. Ex eis aūt q̄ faciūt solutionē q̄ eo fit bona ē ut
succo ei⁹ duplū salis admisceat̄. deiñ fiāt ind̓ pille sic̄
herb⁹ ⁊ bibāt̄ cū aqua. in vomitu aūt sumit̄ aliqd d̓
eo dissolutū aqua ⁊ linit̄ ex eo radix ligue ⁊ qd̓ seqt̄
ipsā. Et si vis vt veloci⁹ fiat ⁊ fortius fiat illud ex eo
cū oleo. ⁊ oleo de lilio. Et si superfluit det̄ in potu ei
q bibit vinū cū oleo qm̄ qescere facit statim. Si aūt
nō cōfert det̄ sauich de ordeo cū aqua fria ⁊ aceto.
¶ Mēbra expul. ¶ Solē educit phl̓a ⁊ sāguinē ⁊
succ⁹ eius prouocat vrinā ⁊ menstrua ⁊ corrūpit fe
tuz suppositus. ¶ De cornu. C.clxxxii.

Cornu qd ē. ¶ Mēbra ca. ¶ Cornu cerui
⁊ capre adustum abstergit dentes fortit̄ stri
git gingiuam. ⁊ sedat dolorē gingiue iflate.
⁊ oz vt adurat̄ donec albescat. ¶ Mēbra. ocu. ¶ Cō
nu cerui adustū albificatū sic̄ sal ablutū ꝓhibꝫ mās̄
ab oculo. ¶ Membra anhe. et pec. ¶ Cornu cerui
adustū ablutū sputo sanguis ꝯfert. ¶ Membra nu.
¶ Detumescere fac̄ lat⁹. ⁊ nō nocet stō ⁊ ꝯfert icteri
ce. ¶ Mēbra expul. ¶ Cornu cerui adustū ablutū
ꝯfert dysēterie. ¶ De Curace. C.clxxxiii.

Curacis qd ē. Est vrtica.

¶ De Catatu. C.clxxxiiii.

Catatu. ¶ Natura. ¶ Est debil̓ calitatis ⁊
vehemētis siccitatis. ¶ Operationes et pro
pri. ¶ Generat mliām. Mēbra nutri. ¶ Confert
hydropisi. ¶ Membra expul. ¶ Confert soli ven
tris. ¶ De Cokio. C.clxxxv.

Cokiū qd ē. Est aial marinū cui⁹ v̓tus ē ꝓpi
qua v̓tuti aialis castorei. ¶ Membra ca.
Caro ei⁹ ꝯfert epil̓ie. ¶ Membra expul.
Cōfert p̄focatiōi mr̄icis ¶ De Cubugi. C.clxxxvi.

Cubugi qd ē. Attuiugi coicat ei i fōmis suis
¶ Natura. ¶ Caro eius ē de subtilioribus
carnibus. ¶ Deco. ¶ Caro ei⁹ ipinguat.
¶ Membra anhe. et pec. ¶ Caro ei⁹ abstergit cor.
¶ Membra nutri. Cōfert caro alcubugi hydropi
si. ⁊ ꝯfert stō. ¶ Mem expul. ¶ Caro ei⁹ ē leuis ⁊ stri
git ⁊ augmētū fac̄ i coitu ¶ De cābura. C.clxxxvii.

Cambura. ¶ Membra nutri. ¶ Qñ dige
rit̄ nutrit plīmū sed est tarde digōis.
De cathimūkureis. C.clxxxviii.

¶ Cathimūkureis. Dictū est in caplo̓ de nun.
¶ Mem: expul. ¶ Est bonū vlceribus renū ⁊ vesi
ce. ¶ De calab. C.clxxxix

Calaa qd est. Est almes indū ⁊ ē sil̓e semini
lini ⁊ maius aliquātulū ad cinereitatē decli
nās: ¶ Natura. ¶ Est frigidū in s̓o hūidū
in primo. ¶ Membra nutri. ¶ Delet singultum.
¶ Mem expul. ¶ Frāgit lapidē renum ⁊ vesice. ⁊ est
bonū solōni vētris. ¶ De caisur. C.cxc.

Caisur quid ē. Est alased. ⁊ iā dictū ē de eo
in caplo̓ spume maris. ¶ De cot. C.cxci.
Cot quid ē. Est alistiscat ⁊ noiatur etiā alfas
asat. i. viridis: ⁊ ē cibus aialiū oium. ¶ In
frumētū. ¶ Oleū alcotest res magis confe
rēs tremori. ⁊ remouet eū fm̄ omnes

¶ De cinere. C.cxcii.

Cinis. ¶ Opera. et pro. ¶ Ois est abstersi

uus exiccatiuꝰ q̃uis diuersificetur. ⁊ ablutio minuit
eius abstersionem. ⁊ acquirit ei glutinationē ⁊ exic
cationē sine mordicatione. Aqua vero cineris igre
ditur in medicinis putrefactōibus Et fortior earuȝ
ē cinis fici ⁊ lacticinii: Et abstersio reliquaꝝ aquaꝝ
cineris ⁊ siccitas sunt minores q̃ȝ istarū duaruȝ ⁊ ci
nis almezerion est abstersiuus ⁊ putrefactiuus. ⁊ ci
nis lignoꝝ stipticoꝝ sicut quercus ⁊ reliquoruȝ re
tinet sanguinē. Apost. et boto. Cinis alathabagi
super scabiē ⁊ in petiginē linitur ⁊ confert. Mē.
ocu. Cinis almezerion acuit visum. Membra
an et pec. Cinis almezerion confert squinātie ⁊ ꝓ
prie cū diabirūdis. De cera. C. cxciii.

Cera qd est. Dicta ē in caplo de min. Mē
bra expul. Addit in coitu ⁊ prouocat.
De capillo algul. C. cxciiii.

Capillus algul quid est. Est planta que cuȝ
suis eradicatur venis ⁊ color ipsius ē inter
rubedinē ⁊ nigredinē ⁊ vene eius ⁊ supre
ma eius sunt plana curuata. Natura. Est cali
dus ⁊ siccus. Mēbra anhe. et pec. Mūdificat
pectus ⁊ pulmonem. De capillis. C. cxcv.

Capilli. Natura. Capilli adusti sīt calefa
ctiui ⁊ exiccatiui fortiter. Decoratio.
Adusti abstergūt dentes: ⁊ a qua coruȝ fac̄
nasci capillos. Vulnera. et ulcera. Exiccāt ca
pilli adusti vlcera humida ⁊ sordida ⁊ tremula for
titer. Membra cap. Capilli adusti abstergunt
dentes. Venena. Capilli hoīs cuȝ aceto ī mo
dū emplī ponunt̄ sup morsum cāis rabiosi.
De casurudā. C. cxcvi.

Casurudar quid est. Mesangue inquit ē
galange. Natura. Est calīn ⁊ siccum.
Operationes et pro. Est resolutiuū liquefacti
uum Membra expul. Cōfert colice ⁊ dolori
renū. ⁊ augmentuȝ efficit in coitu. ⁊ plimū ꝓprieta
tis eiꝰ ē ī dolore renū. De Casia fistula. C. cxcvii.

Casia fistula quid est Alia est kebulia. alia
egyptia. Electio. Melior est illa que
sumitur a cāna ⁊ que est splendidior ⁊ pin
guior. Et melior cāna ipsius est illa que splendida ē
⁊ plana. Natura. Est equalis in caliditate ⁊ frigi
ditate ⁊ est humida. Opera. et proprie. Est re
solutiua lenitiua. Apostemata et bothor. Con
fert apātibus calīs in visceribus. proprie guttur qñ
ex ea fit gargarismus cum aqua solatri. et linitur su
per apāta dura. ⁊ cōfert eis. Instrumē. iunctu.
Liniuntur ex ea podagra ⁊ iuncture. dolorose.
Membra anhe. et pecio. Qñ dissoluitur mani
bus in qua coriandri hūidi cuȝ spuma psilii. ⁊ deiḋ
fit ex ea gargarismus cōfert prefocatiōi. Mēbra
nutri. Mūdificat epar ⁊ cōfert ictericie ⁊ dolori
epatis. Membra expul. Est lenificatiua vētris ⁊
educit colerā adustā ⁊ phlā. ⁊ soluit sine nocumēto
⁊ absq̧ sine mordicatione adeo ꝙ ipā est cōueniēs
pregnātibus. ⁊ soluit eas. Permu. Loco eiꝰ
ponit̄ pōdus. 5. ipius de tereniabī. ⁊ triplū pōderis
ipius de carne passe. ⁊ octaua pōderis ipius de tur
bit. ⁊ quandoq̧ ponitur loco passe ligricia. De car
nub. Capitulo. cxcviii.

Carnub. Electio. Melior est illa q̄ est
de scemi alnabathia. Natura. Naba
thia ē vehemētioris siccitatis ⁊ frigiditatis.
Opera. et proprie. Illa que ē de scemi est exic
catiua stiptica ⁊ simili t̄ fructus eius. verūtū in ipsa
ē dulcedo ⁊ cū hoc stringit. Et nabathia quidē est
vehemētioris siccitatis ⁊ exiccatiōis ⁊ ñ mordicat.
Et nabathia comeditur humida. ⁊ humor eius est
grauis malus. Decoratio. Qñ fricant̄ veruce
carnub nabathia imatura vehemēter delet eas oio
Mēbra capi. Collutio oris ex decoctione eius
ē bona dolori dētium. Membra nutri. Illa q̄ ē
de scemi humida stō mala ē ⁊ nō digerit̄. ⁊ sicca est
tardioris digōnis ⁊ descēsiōis. Inquit Gal. medul
la huiꝰ fructus nō defertur ad regionē aliā ⁊ aliem
but ē b ona icteritie. Membra epul. Encatis
ma in decoctione eius factū confortat anū. ⁊ ī ipsa
ē prouocatio ⁊ proprie q̄ nutrita ē cū ꝯgelato vue. ⁊
illa de scemi q̄ hūida ē soluit ⁊ sicca stringit. ⁊ cōfert
solutiōi ventris. Et nabathia cōfert fluxui mēstruo
rū supfluo comesta ⁊ supposita ⁊ aliembut est bona
dolori ventris pūgitiuo ⁊ solutiōi.
De Cubeze. C. cxcix.

Cubeze quid ē. Est spēs malue. ⁊ dicūt qui
dā ꝙ cubeze ē siluestris. ⁊ muluchia est do
mestica. ⁊ cubeze quidem est speties quedā que dr̄
muluchia arborea. ⁊ ipsa ē altea ⁊ est olus iudaicū
⁊ non est longū quin sit spēs eius ⁊ ē melior que fit
in ipsa. Electio. Siluestris est subtilior ⁊ sicciō
⁊ fortitudo aqueitatis domestice minorat ex v̄tute
eius. Natura. Est frigida ⁊ humida. in primo
dr̄ ꝙ domestica ē calida ⁊ sicca. ⁊ huius quideȝ vbi
dictor fuit. Paulus. ⁊ videt̄ ꝙ fuit eius intentio ad
olus iudaicū qm̄ ipsū noīatur almuluchia. Ope
ra. et proprie. In ipsa ē lenificatio ⁊ ē subtilior q̃ȝ
atriplex: ⁊ grossior sicla siluestri. ⁊ subtilior ⁊ siccior
⁊ dr̄ ꝙ domestica calefac̄ parūp ⁊ descendit velocit̄
ꝓpter humiditatē ⁊ viscositatē suā. ⁊ proprie cuȝ al
muri ⁊ oleo. ⁊ est equalis digōis. ⁊ eius humiditas
sm̄ ꝙ dicit̄ ē grossior humiditate lactuce. Inqt pau
lus. ⁊ ipsa cōstringit et carminat ⁊ resoluit sine mor
dicatione. ⁊ videtur ꝙ ipse voluit p illud olus iudai
cū. Apostemata. et bothor. Ipsa ꝯfert fornice
⁊ herisipile. folia siluestris cū oliuis cōferūt adustio
ni ignis: ⁊ sil̄r eius ḋcoctio embrocata. ⁊ domestica
quidē cōfert inceptioni apātis calidi ⁊ additiōi eiꝰ.
Vulnera. et ulce. Qñ masticatur cū sale cruda
⁊ ponitur super fistulas cōfert eis ⁊ proprie puis ⁊ ī
oculo. Membra ca. Fit ex ea emplm̄ vlceribꝰ
capitis cū vria ⁊ cōfert eis valḋ et masticat̄ ad cola.
Membra oculi. Qñ masticāt̄ folia eius ⁊ ad
ministrant̄ ex eis cū pauco sale mundificat fistulas
oculi ⁊ fac̄ nasci carnē Membra anhe. et pec.
Folia ⁊ flos eius leniunt pectus. ⁊ faciunt exube
rare lac ⁊ sedant tussim euenientē a caliditate ⁊ sicci
tate ⁊ semen est illud qḋ ḋ ea est melius ī remouēdo
asperitatē pectoris: Membra nutri. Domestica
est mala stō. ⁊ in ipsa est aptio epatis. Membra
expul. Flos eius confert vlceribus renum ⁊ ve
sice bibitū cū oleo ⁊ linitū. Et semē muluchie ꝯfert
rasure ⁊ vlceribꝰ intestinoꝝ ⁊ rami alcubeze dome
stice cōferunt intestinis ⁊ vesice leniendo nām ⁊ do
loribus eoꝝ ⁊ illud qñ bibitur aqua eorum ⁊ fit ex
ea sirupus: ⁊ eius decoctio cōfert duritiebus mr̄cis
sedēdo ī ea. ⁊ faciendo cū ea enema: ⁊ in ipsa est vtꝰ
ꝓuocans vrinam. ⁊ de alcubeze quidem siluestri q̄
cum sole reuertitur est que soluit humorem cruduȝ
⁊ cholerā ⁊. qñq̧ superfluit ⁊ solōe educit sanguinē

Venena. Folia eius sedāt pūcturam uespe more empli supposita ⁊ ꝓprie cū oleo: ⁊ silr bibiť semē eius ⁊ uomitur semp et confert morsui rutele.

De chaucho. C.cc.

Cauchum quid ē. Dixerūt qdaȝ ꝙ ē vene. Et ipsa qdē dicit memirē. ⁊ dixerūt alii q̄ ē pua memirē. ⁊ q̄ magna ē alguardaione. Opera. et pro. Est quoddā gen⁹ ei⁹ puū calidium ulcera tiuū. Apostemata et bothor. Poniť cū uio su p formicā ⁊ cōfert. Vulnera et ulcera. Que pua eradicat scabiē. Mēbra ca. Masticať eius radix ⁊ sedat dolorē dentis. Mēbra oculi. Qñ bibiť succus ei⁹ super prunas donec ad medietatē deueniat acuit uisū. ⁊ quādo excecať pullus hirūdinis affert ei mater hāc plātā ⁊ reddit ad ipsū uisus ⁊ addiť uisus ei⁹: ⁊ ppterr hoc nōiatur hirundina.

De Canderos. C.cci.

Canderos qd ē. Est triticū romanū. Natura. Ei⁹ nutrimētū ē frigidius nutrimento tritici ⁊ minoris nutrimēti ⁊ ē cū hoc hōe digōis plrimi nutrimēti fortis grossi. De Cameleō. C.ccii.

Camelcō. Opera. et pro. Nō bibiť in aliquo: sȝ adīistrať exterius. ⁊ ē i sūma abstergētiū exteri⁹. ⁊ i ēplis lenificantiū ⁊ resoluētiū. Deco. Linitur super morphea. Vulnera et ulcera. Linitur super scabiē ⁊ ipetiginē: et fit ex eo emplm ulcerib⁹ corrosiuis. Membra nu. Datur i potu ꝺ radicibus albi ⁊ suthesin i uino: et iuuatur ide habēs hydropisin. Mēbra. expul. Radices albi iterficiūt vermes. Venena. Nō nigrū ē iterficit. De Charatin. C.cciii.

Charatin. Natura. Nos tm ꝙ existimo ꝙ sit calidū. Vulne. et ul. Ex eo qꝺ cō tritū ē fit emplȝ. vulneribus neruorū ⁊ nō dissoluitur ab eis p tres dies ⁊ ē iuuatiuū valde. Mēbra capitis. Eius decoctio cū adipe anseris cōfert dolori auris: et qñqȝ distillať cū oleo sup lat⁹ diuersū a dente doloroso. Mēbra nutrimenti. Sanat quando bibiť cū uino ab ictericia. Mēbra expu. Teriť multū ⁊ datur ad bibēdū cū uio ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ cōfert lapidi illud etiam.

De Cobzbague. C.cciiii.

Cobzbague qd ē. Est granū puū sile cardamomo qꝺ affertur de sclauonia. Natura. Est. calȝ ⁊ sic. in 3°. Operationes et proprietates. Eius virtus ē uirtus gariofilis: ⁊ abstergit ⁊ subtiliat: ⁊ est subtilius cardamomo. Mēbra nutrimēti. Est bonū stō ⁊ epi fris ⁊ ē melius stō q̄ȝ cardomomū ⁊ retinet uomitū. De Cauda eq. C.ccv.

Cauda eq qd ē. Est plāta nascēs i locis cōcauis. ⁊ i uallib⁹ hñs stipites cōcauos ad rubedinē declinantes asperos duros nodosos cū nodis itrātib⁹. ⁊ apud nodos sunt sicut folia sqnāti minuta spissa ⁊ adheret arbori cui appropinquat: deinde generantur ex ea extremitates pl'es sic̄ cauda equi ⁊ hēt radicē durā. Natura. Est frigida i primo sicca i ſcō. Operationes. et pro. Est stiptica ⁊ ꝓprie succus ei⁹ ⁊ ē vehemētis exiccationis sine mordicatione: ⁊ ē ualde iuuatiua ad fluxum sāguinis. Vulnera et ulcera. Cōsolidat vlcera ⁊ uulnera mirabiliter. ⁊ si in eis sūt nerui cōsolidat etiā. Instrumēta iuncturarū. Cōfortat quādo liniť: aut fit ex ea emplm attritioni medii lacertorū. ⁊ fit ex ea emplm intestinis. Mēbra nutrimenti. Confert apatibus stōi ⁊ epatis ⁊ hydropisi.

De cātaridib⁹. C.ccvi.

Cantaris. Natura. Dixerūt qdā ꝙ ē sup flue calitatis: ⁊ dixerūt alii ꝙ ē cala ⁊ sicca i 3°. sed p̄mū ē uerius. Operationes et propri. Est acris acuta putrefactiua adustia. Decoratio. Eradicat uerucas linita ⁊ fit ex ea ceratū ⁊ linitur ex eo albedo unguis ⁊ cōfert ei: ⁊ eradicat unguē mollificatā velociter quādo fit ex ea emplȝ: ⁊ remouet morpheā. ⁊ albaras linita cū aceto. ⁊ quādo ex ea trita cū sinapi fit linimētū facit nasci capillos: ⁊ silr quando coquitur cū oleo donec ispisseť. Apostemata et bothor. Liniť sup apostemata cācerosa ⁊ resoluit ea. Vulnera et ulcera. Liniť sup scabiē ⁊ ipetiginē. Membra oculi. Inqt filius. Mesaugue. Ipa icidit vngulā valde. Membra nutrimē. Paꝝ de ea ꝓuocat urinā ualde adeo ꝙ ualet ēt hydropisi. Mēbra expul. Parū de ea ꝓuocat vrinā ualde. ⁊ paꝝ de ea ēt adiuuat medicinas ꝓuocatiuas ad ꝓuocādū absqȝ nocumenti ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ facit abortū. Dixerūt qdaȝ Dať i potu vna eaꝝ ei q ꝯqueriť de uesica sua ⁊ non cōfert i ea cura ⁊ cōfert ⁊ dātur i potu tres tasanagi de ea ⁊ exulcerāt uesicā. Inqt Gal' ꝙ ipa exulcerat vesicā ꝓpterea qa facit mās acutas declinare ad eā a qb⁹ corpus nō euacuať cū ꝓpr ietate. que ē i ipsa.

De Cola C.ccvii.

Cola. Natura. Cola cutiū. cala ē ⁊ sicca i p̄mo. ⁊ cola pisciuȝ minoris ē calitatis ueꝝ ē sicca. Operationes et proprie. Omni coco le iest uirt⁹ glutinatia exiccatia. Decoratio. Cola de piscib⁹ poniť i siplamatib⁹: ⁊ poniť i medicis albaras ⁊ quando aduriť cola de coriis ⁊ cola corii vaccini ⁊ lauať stať loco tutie i curatiōe lēdinū. Apostemta et both. Cola de coriis liniť sup sahafat: ⁊ cōfert vesicis adustionis: ⁊ silr cola de piscib⁹. ⁊ cola de coriis vaccinis quādo liniť cū aceto sup ipetiginē ⁊ scabiē excoriabilē quū nō ē vehemētis ꝓfūditatis ꝯfert ⁊ quādo liniť cū melle ⁊ aceto sup vulnera cōfert eis ⁊ poniť cola de piscib⁹ i ēplis scabiei vlcerose ⁊ cōfert. Membra capi. Cola ꝺ piscib⁹ poniť i emplis ulceꝝ capitis ⁊ cōfert. Mēbra anhe. et pec. Cola ꝺ piscib⁹ dať i potu cū aceto ad sputū sāguis et ingreditur in sorbitionibus que fiunt ad sputū sā.

Cap. de littera . D.

De digitis ⁊ citrinis C.ccviii.

Digiti citrini qd ē. Eius figura ē sic̄ vola man⁹ cōmista ex citrinitate ⁊ albedie. ⁊ ē dura i qua ē paꝝ dulcedinis. ⁊ ex ea ē citrina cū pua alteratiōe absqȝ albedine. Natura. Est calida ⁊ sicca i ſcō fer. Operationes et proprietates. Resoluit superfluitates grossas ualde. Decoratio. Inest ꝓp̄etas mūdificādi cutē. Instru. iunctura. Cōfert mēbris neruosis i ipedimētis suis. Mēbra capitis. Cōfert manie ꝓprie. Permutatio. Loco ei⁹ iuuamēto manie poniť quātū ipa ē ⁊ medietas ei⁹ ex hezeriascen. cū duab⁹ tertiis ipius de sod.

De digitis hermetis. C.ccix.

Digiti hermetis qd ē: ē flos hermodactili: ⁊ eius uirtus est virtus hermodactili.

De durūgi. C .ccix.

Durūgi quid ē. Herba lignea radicalis cuius q̄ȝtitas est nodus pollicis usqȝ ad extremum vn

guis ⁊ min⁹: hñs qd̄ ē īterius albū: ⁊ qd̄ est exterius
cinericiū declinās ad duritiē ⁊ grauitatē. ¶ Natura
¶ Est calida ⁊ sic. in 3°. ¶ Opera. et pro. ¶ Exte
nuat uentositates. ¶ Mēbra anhelitus et pec. ¶ Cō
fortat cor ⁊ cōfert tremori ei⁹ ualdē. ¶ Mēbra expul.
¶ Dissoluit vētositates q̄ sūt ī matrice. ¶ Venena.
¶ Cōfert venenis ⁊ pūcture vermiū venenosoꝝ ⁊ scor
pionū. ⁊ rutele bibita. ⁊ emplō facto ex ea cū ficu
bus. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponit̄ zurūbz
equale pōdus: aut due tertie ponderis ipsius de ga
rhofilis.

¶ De darsiscaban. C.ccxi.

Darsiscabā qd ē. Est arbō grossa habēs spi
nā grādē q̄ uēditores mediciaꝝ sua ūguēta
expiūtur ⁊ ē cōposita ex partibus dissimili
bus Cortex nāq3 est acut⁹. ⁊ eius flos ē calidus: et
lignū ei⁹ ē pōticū i quo ē frigiditas quedā. ī ipo etiā
est uirtus cōposita: ⁊ in ipso ē acuitas ⁊ stipticitas.
¶ Acuitate ergo suo calefacit ⁊ sua stipticitate īfrigi
dat Sūt autē qdā q dicūt ꝙ ipa ē radix spice īdice.
sed n̄ affirmatur. ¶ Electio. ¶ Illa q̄ ē bona ē gra
uis sub cui⁹ cortice egredit̄ rubeū ad purpureitatē
tēdēs bōi odoris ⁊ saporis. sed alba puata odore
ē mala. ¶ Natura ¶ Calīa ē ī pmo sicca in fine secū
di usq3 ad tertiū ⁊ dicit̄ ī pmo sed ipa ē fortioris sic
citatis q3 illud qdā vō dicūt ꝙ ē frigida ¶ Opera
tio et proprieta. ¶ In ipa ē resolutio ⁊ stipticitas
resoluit eni vētositates ⁊ retinet cursus ⁊ fluxus san
guinis ⁊ rectificat putrefactionē. ¶ Vulnera et ulce
ra. ¶ Cōfert vlcerib⁹ ābulatiuis ⁊ putrefactis. ¶ In
stru. iunctu. ¶ Cōfert ppē mollificationi neruoꝝ.
¶ Membra capi. ¶ Aldarsiscabā ē bōa fetori nariū
⁊ fit ex ea liciniū. ⁊ ex decoctione ei⁹ colluit̄ os ppt̄
cola: ⁊ cōseruat dētes ⁊ cōfert valde. ¶ Mēbra an
heli. et pec. ¶ Aqua decoctionis ei⁹ phibet sputū
sāguis ex pectore. ¶ Membra nu. ¶ Cōfert īflatio
ni itōi. ¶ Membra expulsiōis. ¶ Ei⁹ decoctio cōstri
git uētrē ⁊ cōfert infsōni ⁊ difficultati vrine ⁊ suppo
nit̄ ⁊ extrahit fetū ⁊ puluerizatur sup vlcera caude
⁊ testiculorū: ⁊ ɔfert duritiei ipoꝝ. ⁊ ābulatiōi eoꝝ
¶ Permu. ¶ Loco ei⁹ ponūt fruct⁹ aliēbut due tertie
pōderis ipi⁹ ⁊ ī iuuamēto neruoꝝ pōd⁹ ei⁹ d̄ assaro
⁊ medietas ei⁹ pōderis d̄ durūgi ¶ De dthiu. C.ccxii

Dethiu qd ē. Est granū sile ordeo. ⁊ lōgi⁹ et
strictiu⁹. ⁊ magis solidū amaꝝ. ¶ Natura.
¶ Inqt fili⁹ Mesague ꝙ ē frigidū ⁊ sani⁹ est
ꝙ ip3 dclinet ad caliditatē ⁊ ē siccū ī tertio. ¶ Ope
et pro. ¶ Est stipticū cōstrigēs vētrē: ⁊ cū eo qd̄ ē ī
ipo ⁊ stipticitate ɔseruat vinū d̄ dactilis ab acetosi
tate. ¶ Aposte. et bo. ¶ In ipo ē lenificatio bona
duriciel⁹. ¶ Membra capitis. ¶ Est faciens scoto
miā. ¶ Membra expul. ¶ Cōstrigit ⁊ valde cōfert
dolorib⁹ ani. ⁊ mollificatiōi ei⁹ sedēdo ī ei⁹ decocti
one. Et quādo ex eo ɔficit̄ pōd⁹. 3. ii. cū oleo ⁊ trans
glutit̄ cōfert emoroidib⁹. ¶ Venena. ¶ Cōfert ve
nenis. ¶ Permutatio. ¶ Loco ei⁹ ponūt ī resolu
tiōe duritieꝝ due tertie pōderis sui de kur ⁊ medie
tas pōderis ipi⁹ de abhel. Verūtñ ī īpregnatiōe nō
admistretur abhel. ¶ De dulb. C.ccxiii.

Dulb. ¶ Natura. ¶ Cortex ⁊ nux ei⁹ sūt ve
hemētis siccitatis ⁊ ē frigid⁹ ī p°. ¶ Ope. et
pro. ¶ Cortex ⁊ abrasio ipi⁹ sūt vehemē
tis abstersiōis ⁊ desiccatiōis: ⁊ senib⁹ ē dsiccatiuus:
scarabei moriūtur ex foliis ei⁹ ⁊ abrasione ei⁹: ⁊ cor
tex ei⁹ ē vehemētis exiccationis. Puluis uero foli
orū ei⁹ ē senib⁹ ⁊ reliquis desiccatiu⁹ ualde ⁊ malus
eis. ¶ Decoratio. ¶ In cortice ē uirt⁹ abstersionis
⁊ exiccationis ⁊ qñq3 cōfert albaras. ¶ Apostema
ta et bothor. ¶ Cōferūt folia ei⁹ apatib⁹ phlaticis:
⁊ apatib⁹ iūcturarū ⁊ genuū. ¶ Vulnera et ulcera.
¶ Cinis ipius ponit̄ sup excoriationē ⁊ sup vlnera
putrida ⁊ sanāt: ⁊ cortex ei⁹ coct⁹ cū aceto ɔfert adu
stioni ignis. ¶ Instrumenta iūctu. ¶ Ei⁹ folia dolo
ribus iūcturaꝝ sūt utilia: ⁊ apatib⁹ calidis ī eis ⁊ p
prie geniculorū. ¶ Mēbra capitis. ¶ Ei⁹ cortex d̄
coct⁹ cū aceto ē bon⁹ dolori dētiū ⁊ puluis ei⁹ ē ma
l⁹ auditui ⁊ auri. ¶ Mēbra oculi ¶ Puluis folio
rū ei⁹ nocet oculo. Verū ipius folia hūida qū lauā
tur ⁊ decoquūtur: ⁊ fit ex eis emplm retinēt fluxū
ab oculo ⁊ cōferūt infsōni ⁊ ophtalmie. ¶ Mēbra
anhe. et pec. Puluis ei⁹ nociu⁹ ē pulmoni ⁊ uoci.
¶ Venena. ¶ Fruct⁹ eius recēs cū uino cōfert pū
ctur̄ vermiū uenenosorū. Et ex nuce ei⁹ cū adipe fit
ēpl3 pūcture ⁊ morsui. ⁊ iā quidē diximꝰ ꝙ ipe ē ve
nenū scarabeis. ⁊ scarabei moriūt̄ ex foliis ei⁹ ⁊ ex
corticib⁹ eius. ¶ De demest. C.ccxiiii.

Demest qd ē. Est arbor lauri ⁊ ei⁹ grana ad
ministrāt̄ ⁊ folia. s3 grana sūt meliora ⁊ for
tiora eis q̄ sūt ī ipa. Deide cortex radicis d̄
cuius operib⁹ aliquid dicem⁹ hic: s3 cōplemētū eoꝝ
erit ī caplō de gara: ubi loquemur d̄ lauro. ¶ Natu
ra. ¶ Est ca. in 3° sicca. ī 2°. ¶ Instru. iun. ¶ Est bo
na mollificatiōi neruoꝝ ⁊ palysi et tortur̄. ¶ Mē
bra capitis. ¶ Quod ex ea tritū ē bonū ē sternutatōi.
¶ Mēbra nutris ¶ Cōfert apatib⁹ epatis ⁊ splenis
¶ Membra expulsionis. ¶ Cōfert colicis.

¶ De deuser. C.ccxv.

Deuser qd ē. Est herba cui⁹ folia sūt silia fo
liis tritici: s3 sūt leuiora: ⁊ fructus ei⁹ hñt ve
lamina duo aut tria: ⁊ sup ipa sūt q̄dā similia pilis.
⁊ sumit̄ succ⁹ eius ⁊ seruat̄ ⁊ ē melior herba. ¶ Na
tura ¶ Calīa ē ī pmo sicca ī 2°. ¶ Opera et pro.
¶ In ea sūt exiccatio ⁊ resolō. ¶ Apostemata et bo
¶ Lenit apata q̄ idurari icipiūt ⁊ phib3 ipoꝝ duritiē
¶ Deco. ¶ De pprietatib⁹ ē ut deleat alopitiā.
¶ Mēbra oculi. ¶ Cōfert algarab.

¶ De dirdar. C.ccxvi.

Dirdar qd ē: Est arbor cimicū ex qua egre
diūtur capita īflata sicut granata ī qb⁹ ē hu
miditas q̄ fit cimices. Qū eni apiūtur egrediūtur
cimices. ⁊ ei⁹ folia comedūtur virida sicut olera.
¶ Opera. et pro. ¶ In ipa sūt stipticitas ⁊ abster
sio ⁊ cortex ē stiptic⁹. ⁊ radix ē ei ppiqua. ¶ Deco
ratio. ¶ Humiditas capitum eius abstergit faci
e3 ⁊ cortex ei⁹ cū aceto qū ad hucē humidū abster
git albaras. ¶ Vulnera et ulce. ¶ Inuoluit̄ cortex
ei⁹ sicut ligamētū sup pcussiōes: ⁊ vulnera: ⁊ cōsoli
dat ea ⁊ silr folia ei⁹ ⁊ cortex ⁊ flos ipi⁹ ɔueniūt vul
nerib⁹: ⁊ silr illd̄ qd̄ cadit d̄ cortice ei⁹ ⁊ res q̄ ē ex ea
cadit sicut farina ⁊ phibet ābulationē fraudulētis
⁊ pprie cū equali pōdere sui de aniso cōfecta cū de
cocto. ¶ Instrumenta iunctu. ¶ Ex decoctiōe radi
cis ⁊ folioꝝ ipius embrocāt̄ ossa fracta. ¶ Mēbra
expul. ¶ Qñ ex ei⁹ cortice grosso bibit̄ aure⁹ cū de
cocto: aut aqua frigida expellit phlā.

¶ De indar. C. ccxvii.

Deindar qd ē. Est ex genere abhel que dicit̄
pinus inda. ⁊ ei⁹ lignū silatur ligno zurūb3
In quo ē acuitas pua ⁊ siru. deidar ē eius lac quod

ē calī in acutū faciēs siti. ¶ Natura. ❡ Eius siccitas
ē in tertio maior calītate ei⁹. ❡ Operationes et pro
prietates. ¶ In ei⁹ lacte ē acuitas adherēs ⁊ i substā
tia eius ē stipticitas. ❡ Instrumēta iuncturarū:
¶ Bona est mollificatōi neruoꝝ ⁊ paralysi ⁊ torture
vltime: ⁊ neqꝫ ē aliquid melius ea. ¶ Mēbra capi
tis. ❡ Cōfert apatibus frigidis i cerebro ⁊ apoplie
⁊ epilie. ¶ Mēbra nutrimenti. ❡ Lac ei⁹ facit sitim
❡ Mēbra expulsionis. ¶ Frāgit lapidē renū ⁊ ue
sice ⁊ retinet vētrē ⁊ remouet mollificatōez ani sedē
do in eius decoctione. ❡ De dauco. C.ccxviii.

Daucus quid ē. Est semen baucie siluestris
distinctio uero esse eius dicetur in capitu
lo baucie siluestris. ¶ Natura ❡ Calidus
i 3° siccus i pn° eius ¶ Operationes et proprietates
Est aperitiuus ualde. ❡ Mēbra expulsiōis ¶ Pro
uocat urinā ⁊ mēstrua ¶ De dēdē. C.ccxix.

Dende qd ē. Que ē sceni ex ea est sic fistici ⁊
alscetrie ē siliis alkerua rubea habēs pūcta
nigra et inda ē minor alsceni et maior alsetrie. eius
medulla ē cineritia declinās ad citrinitatē ⁊ de pro
prietate eius ē ꝙ ipsius medulla minoratur cum tē
pore donec cōsumatur. In terra uero sua magis re
manet. ❡ Electio. ¶ Alsceni melior ē ⁊ fortior idā ⁊
alsetrie ē mala tarda operationes faciēs turbationē
⁊ dolorē pōgitiuū: ⁊ oꝫ ut excorticet scenia cū ferro
⁊ nō tāgat labia qm̄ ipsa delet eoꝝ colorē ⁊ facit q̄si
albaras. ⁊ qū excorticatur egreditur ex cortice eius
ligua parua proxima medietati grani oportet ergo
ut reliquatur illa ligua ⁊ accipiat medulla. ¶ Natu
ra. ❡ Est calida valde. ¶ Decoratio. ❡ Euacuatio
facta cū dende mista cū eo quod ipsi ptinet ꝯseruat
nigredinē capillorū. ❡ Mēbra expulsionis. ¶ So
luit. cum superfluitate: ⁊ potio qdē eius est granū
.i.s. ⁊ ipsa soluendo non educit nisi humiditates et
mliam ⁊ phl'ma que sunt in iuncturis. neqꝫ bibata
nisi i regione frigida ⁊ neqꝫ bibitur sola. qn̄qꝫ uero
presumit aliqua is dās ad bibēdum de ea que pre
parata est duos danich. s. ei q ē fortis ꝯpl'onis tol
lerās fluxui. Oportet ergo ut teratur ⁊ permisceat
cū scescenegi ⁊ aliquāto croco Et si misceatur cum
medicinis solutiuis n̄ oꝫ ut cū eis misceat opiuꝫ: ne
qꝫ q̄libet medicina. imo oꝫ ut misceatur cū tali qua
lis ē turbit ⁊ lac ficus ⁊ succ⁹ absinthii ⁊ semen nil ⁊
keriken quintis duabus.
❡ De dinalaguadi. C.ccxx.

Dinalaguadi quid ē. Est plāta albasce ⁊ zu
fere: ⁊ dicem⁹ ipsuꝫ in capl'o de ze:
¶ De Duragi. C. ccxxi.

Duragi quid ē: Nota ē. caro ei⁹ ē melior car
ne pulloꝝ ⁊ alfaguakit ⁊ magis tēperata ⁊
subtilior ⁊ siccior carne atadrogi ⁊ minoris calita
tis q̄ꝫ ipsa. ❡ Mēbra capitis. ¶ Caro Duragi in
cerebro ⁊ itellectu augmētū efficit. ❡ Membra ex
pul. ❡ Caro aldurāgi auget spma ⁊ coitū.
¶ Dechichisa. C.ccxxii.

Dchichisa qd est. Cortex idus stipticus ual
de. ❡ Opera. et pro. ¶ Est stipticus.
❡ Mēbra anhelitus et pec. Bonus ē sputo sangui
nis ex pectore ⁊ pleuresi ⁊ clarificat uocē. ¶ Mē
bra expulsionis. ❡ Cōfert vlcerib⁹ itestinorū.
De durusataris C.ccxxiii.

Durusataris qd ē. Res q̄ voluitur sup arbo
rē ātiquā q̄ fert glādes: ⁊ siliis ē asarach mi
nor tn̄ ea ē minus frustulosa ⁊ hꝫ radicē itextā ut re
te i qua ē dulcedo cū acuitate ⁊ amaritudo ⁊ stipti
citas cū uirtute putrefactiua. ❡ Natura. ¶ Est cal'a
ortē hn̄s caliditatē ⁊ siccitatē. ¶ Decoratio. ❡ Sub
tiliat capillos ⁊ abradit eos: ⁊ delet eos ꝓpter suā
putrefactionē ⁊ acuitatē. ❡ Instru. iunc. ¶ Cōfert pa
ralysi ⁊ torture. De dragāto. C.ccxxiiii.

Dragātū qd ē. ē gūma alcused. ❡ Natura
Est frigidū ad siccitatē declinās ¶ Opera.
et pro. ❡ Eius uirt⁹ ē sicut v̓tus gūmi. ⁊ i ipso ē exic
catio pauca que ē suret illa que ē i gūmi ❡ Mēbra
oculi. ❡ Ponit̄ i alcosol eo modo quo ponit̄ gūmi
¶ De dracone marino. ccxxv.

Draco marinus. ¶ Opera. et pro. Inquit
Gal' scidit̄ ⁊ ponit super morsū suū ⁊ ꝯfert
❡ De dhab. C.ccxxvi.

Dhab. qd ē dhab aliđ ē a lacerto inuēto in
r̄giōe nr̄a quāuis sit ei siliis: ⁊ habeat dispō
nes ⁊ virtutes ei ꝓximas ⁊ aldhab quidē raro ē ni
si i regionib⁹ arabū. ¶ Decoratio. ❡ Linit̄ stercus
ei⁹ sup pānū ⁊ lētigines ⁊ cōfert. ¶ Membra oculi.
Stercus eius cōfert albugini oculi: ⁊ cōfert descē
sioni aque. ❡ De dhoboha. C.ccxxvii.

Dhoboha. Iā diximus i capl'o de. k. sūmaꝫ
iuuamēti ipsius quod facit i podagrā ⁊ do
lore iūcturaruꝫ ❡ Cap. de littera. E:
¶ De emblico. C.ccxxiii.

Emblic⁹ qd ē. Est notus. ⁊ ē debilior miro
bal. nutritis. ⁊ ē i eoꝝ. semita. Qn̄qꝫ i lacte
īfūditur nominatur sirēblē. ❡ Natura. ¶ Apđ iu
deū ē calid⁹ ⁊ apđ pl'es aliorū ē frigid⁹ in 3°. ⁊ apud
scirek induꝫ i ipso ē calefactio ⁊ forsitan ueritas ē ꝙ
ip̄e siccus ē parū hn̄s frigiditatis: ¶ Opera. et pro.
Extinguit caliditatē sāguinis. ❡ Deco. ¶ Fortes
efficit radices capillorū ⁊ denigrat capillos. ❡ In
stru. iun. ❡ Cōfert neruis ualde. ¶ Mēbra oculi
¶ Cōfortat oculū. ❡ Mēbra anhe. et pec: ¶ Cōfor
tat cō ⁊ subtiliat ipsū itellectui prebet augmētū.
❡ Mēbra nutrimēti. ¶ Cōfortat stomachū ⁊ p̄pa
rat ip̄m. sedat siti ⁊ vomitū: ⁊ facit appetitū cibi.
¶ Membra expulsiōis ❡ Cōfortat anū ⁊ excitat coi
tū: ⁊ apđ quosdā strigit vētrē. Uex qđ ex ip̄o nutri
tū ē lenit uētrē absqꝫ labore ⁊ ꝯfert hemorroidib⁹ ⁊
soluit phl'a ⁊ mliā. ¶ De Epythimo. C.ccxxix.

Epithymū qd ē. Est semē ⁊ flos ⁊ stipites
ꝑui cōfracti. ⁊ ē acutū calidū pūgitiui sapo
ris seina hn̄s rubea cui⁹ plāte virtus ē sic v̓t⁹
albasce. vex albase ❡ Elec. Qđ ex eo bonū ē ē cre
tense ⁊ hyerosolymitanū ⁊ ē decline ad rubedineꝫ.
⁊ quod ē uehemēti⁹ rubeū ⁊ acutioris odoris meli⁹
Et melius ē illud qđ affertur đ isula crete. ⁊ affertur
etiā ex hortis dom⁹ sācte. ⁊ ex aliis vicinis sibi: sed
rubedo ē fortior ⁊ silat̄ seni cuscute. ❡ Natura
¶ Et cl'am ⁊ siccū i 3°. s̄m Gal'. Et dixit huna in ꝙ est
ē cl'am 3° siccū i fine primi. ❡ Opera. et pro ¶ Se
dat inflationē ⁊ cōuenit cōsistētib⁹ ⁊ senib⁹ ⁊ remo
uet egritudines oppillationū. ¶ Instru. iunc. ❡ Cō
fert spasmo. ❡ Membra capitis. Cōfert mlie ⁊ epi
lepsie. ¶ Membra nu. ❡ Cōturbat eos i quoꝝ cō
pl'onib⁹ cholera rubea vincit ⁊ facit eis nauseā. ⁊ est
ex eis que sitrie faciunt ¶ Mēbra exp. ❡ Potio
epithimi fit. iiii. aur̄. bibatur cū melle ⁊ sale ⁊ soluen
do educit melācoliā fortiter ⁊ educit etiam phl'a.
Quidā v̓o dixerūt qđ ex eo bibit̄ sit usqꝫ ad. 3. ii.

et soluēdo educit mlīam fortiter et educit etiā phlā
Quidā vo dixerūt qd ex eo bibit sit usqȝ ad ʒ.ii.et
decoctio sit usqȝ ad.iiii.aur.⁊ oȝ ut voluatur quod
ex eo bibit cū oleo amigdalino.⁊ nō oȝ ut in deco
quēdo ipȝ mltū elaboret. De Hebeno. C.ccxxx.

EBen' qd ē. Est nota. ¶ Eelectio. ¶ Que
ex ea melior ē: ē nigra equalis in qua ñ sūt
linee.⁊ silatur i suo tactu cornu tornatili:⁊ ē valde
cōpacta ⁊ solida i cuius sapore ē mordicatio:⁊ qñ
ponitur sup carbonē odorat ex eo odor bon' acut'
¶ Naura. ¶ Cal'a ē ⁊ sicca i ƀo. Et existimāt quidā
ꝙ ipa cū caliditate extiguit caliditatē sāguinis ¶ Ope
rationes et proprietates. ¶ Fricat i aqua sicut ples
lapidū ⁊ ē subtiliatiā ⁊ abstersiua. ¶ Mēbra oculi.
¶ Abstergit pānū oculi ⁊ albuginē:⁊ ex ipius frica
tiōe fiūt collyria:⁊ fit ex ea alcofol ad medicīas ocu
li ꝓpter uehemētiā cōuenietie ei'.⁊ quū adurit eius
serratura sup sartaginē.deide abluitur cōfert ulceri
b' antiquis ⁊ ophthalmie sicce ⁊ scabiei oculi.
¶ Mēbra expul. ¶ Dixit alcanzi ꝙ ipa frāgit lapidē
i renib' ⁊ dicit ꝙ ipa ē resolo inflationis vētris.

¶ De Eruca. C.ccxxxi.

ERuca qd ē. Ex ea alia ē siluestris ⁊ alia hor
tulana. Semē āt eruce ē illud qd i decoctio
ne ponitur loco sinapis. ¶ Natura. ¶ Cal'a ē in ƀo
sicca i pmo:⁊ i humida qdē ē humiditas i primo.
¶ Operationes et pro. ¶ Est apitiua lenitia.
¶ Decoratio. ¶ Aqua eruce cū felle vaccino vestigiis
ulcerū cōfert ⁊ semē eius aut aqua ipius cū melle lē
tiginib'. ¶ Mēbra capitis. ¶ Facit soda ⁊ ꝓprie si
comedat sola. lactuca vero remouet nocumētū ab
eo:⁊ silr ēdiuia ⁊ portulaca. ¶ Mēbra anhe.et pec:
¶ Facit lac abūdare. ¶ Mēbra nutri. ¶ In ipsa
ē digō cibi. ¶ Mēbra expul. ¶ Siluestris facit abū
dare vrinā remouēs coitū:⁊ faciēs ei erectionē ⁊ ꝓ
prie semē eius. ¶ Venena: ¶ Qñ comedit ⁊ bibit
post eā vinū odoriferū ē tyriaca morsui mustele.

¶ De Elbue. C.ccxxxii.

ELbue qd ē. Est vizbue:⁊ ē subtilior qȝ ka
cla. ¶ Natura: ¶ Cal'a ē i pmo sicca i secū
do. ¶ Opera.et pro. ¶ Est subtilis. ¶ Mēbra nu
tri. ¶ Cōfortat epar ⁊ stomachuȝ frigida:⁊ digerit
cibū. ¶ De Endiuia. C.ccxxxiii.

ENdiuia qd ē: Alia ē siluestris ⁊ alia ortula
na ⁊ ē duaꝝ spēꝝ. hñs lata folia:⁊ hñs stri
cta folia:⁊ ipa ꝓcedit cursu lactuce. verūtñ
sic dixerūt ē minor ea i suis opationib': apd me vo
ābe vicūt eā i opando ⁊ i prestādo iuuamētū oppil
lationi epatis: quāuis minorētur ab ea i extiguēdo
⁊ cōfortādo. ¶ Electio. ¶ Magis iuuatiua ex eis
epi est q̄ ē magis amara. ¶ Natura. ¶ Endiuia fri
gida ē i pmo:⁊ siccitas sicce est i pmo:⁊ humiditas
humide ē i fine pmi. ⁊ hortulana qdē ē frigidior et
hūidior.⁊ eius qdē amaritudo i estate fit fortis ⁊ d
clinat ad puā caliditatē q̄ nō efficit ipressionem.
¶ Siluestris vero ē minoris humiditatis ⁊ est taraxa
cō. ¶ Operationes et pro. ¶ Apperit oppillatiōes
viscerꝝ ⁊ venaꝝ.⁊ i ipa qdē ē stipticitas aliquātula.
sed nō ē vehemēs ⁊ eius aqua cū cerusa ⁊ aceto est
mirabile epithima i ifrigidādo illud cui' ifrigidatio
q̄rit ¶ Instrumenta iunctu. ¶ Fit ex ea emplm po
dagre. ¶ Mēbrra oculi. ¶ Cōfert opthalmie cali
de.⁊ lac qdē endiuie siluestris abstergit albuginem
oculi. ¶ Mēbra anhe.et pec. ¶ Fit ex ea cū farina
ordei emplm tremori cordis ⁊ confortat cor.⁊ qñ
dissoluitur casia fistula i aqua eius.⁊ ex ea fit garga
risimus cōfert apatib' gutturis ¶ Mēbra nutri.
¶ Sedat nauseā ⁊ excitatiōnē chole ⁊ confortat
stōm ⁊ ē de meliorib' medicinis stōi cuius ꝯplo ē ca
lida.⁊ siluestris qdē ē melior stō qȝ hortulana.⁊ di
cit ꝙ ē ꝯuēiēs ēpl ȝ oppillatiōi epatis quocūqȝ mo
do sit. Calide qdē ē vehemēter cōueniēs.⁊ nō ē no
cumētū ipius frigide nocumētū reliquaꝝ spēꝝ ole
rū frigidoꝝ. ¶ Membra expul. ¶ Qñ comedit cū
aceto strigit vētrē ꝓprie siluestris. ¶ Febres. ¶ Cō
fert quartāe ⁊ febribus frigidis. ¶ Venena. ¶ Qñ
ponit emplȝ cū radice sua sup pūcturā scorpionis ⁊
uermiuȝ puoꝝ venenosoꝝ:⁊ vespe ⁊ ƀpētis guasse
uabras cōfert.⁊ similiter cū sauich.

¶ De epate. C.ccxxxiiii.

EPar. ¶ Operationes et pro. ¶ Humor
generat' ab epibus ē grossius. Et sanius ex
eis ē epar anatis piguis ⁊ gallinaꝝ piguiū. ¶ Mē
bra capitis. ¶ Epar capraꝝ ⁊ ꝓpē hirchoꝝ detegit
eē epileptici.⁊ qñ epilepticus ipm comedit incurrit
epilepsiā. Epar stelionis sup molares corrosos posi
tū sedat dolores eoꝝ ¶ Mēbra oculi. ¶ Aq̄ epatis
caprini ꝯfert pāno comesta ⁊ i alcofol posita.⁊ incli
natio sup vaporē ei' ¶ Mēbra nutri. ¶ Epar adib
ꝯfert dolorib' epatis omnib'. Inqt. Gal. Ego qdē
posui ipm i medicamēto eupatorii:⁊ nō repi ipm
augere iuuamētū ultra illud qd ex eo solet ꝓuenire
Amplius epar ē tardi icessus i uenis nisi epar ana
tis pinguis. ¶ Venena. ¶ Epar canis rabiosi si de
tur i morso ab ipo ⁊ ꝯfert Et iā dictū ē qd ipm pro
hibet metū aque.⁊ iā uixerūt p illud qdā eoꝝ ⁊ fue
rūt curati etiam curationibus aliis.

¶ De Ere. ccxxxv.

ES quid ē. Es aliud ē rubeū ad citrinitateȝ
declināns.⁊ ē alchabrusi qd ē meli' ⁊ aliud
ē rubeū clarū.⁊ aliud rubeū ad nigredinē dclinans
⁊ ē genus eris qd dicit talacō. Et es qdē adustū est
acre i quo etiā ē stipticitas. Qūqȝ abluitur est medi
camē bonū ad sigilādū i corporib' lenib'.⁊ sine ab
lutione est melius. ¶ Eelectio. ¶ Flos eris subtili
us ē ipso. ¶ Natura. ¶ Calidus ē ⁊ siccus in ʒ°
¶ Opera.et pro. ¶ In ere adusto ē stipticitas ⁊ acui
tas ⁊ cōsolidatio:⁊ ex eis que de ipo dicūtur ē ꝙ si
cū forpicib' de talacō fiat pilloꝝ euulsio prohibȝ
ortum eoꝝ. ¶ Decoratio. ¶ Denigrat capillos.
¶ Vulnera et ulcera. ¶ Ipm ꝯsolidat vlcera mali
gna ābulatiua:⁊ ꝓhibet ea ab ābulatione.⁊ corro
dit carnē augmentatā.⁊ ablutū cōsolidat vulnera
⁊ dicit ꝙ si linit cū melle cōueniēs ē ulcerib' duris
adustis i corporib' duris: ¶ Mēbra oculi ¶ Acuit
uisū ⁊ cōfert duritiei palpebraꝝ. ¶ Mēbra expul.
¶ Soluit aquā citrinā quādo bibitur cū melle.⁊ si
ex eo liniatur palatū excitat vomitū.⁊ potio quidē
eius sit aur.i.s.⁊ extrahit aquositatē absqȝ nocumē
to ¶ Venena. ¶ Oportet quidem ut caueat usus
dimittēdi illud in quo est salsedo.⁊ amaritudo aut
pinguēdo sicut sunt olea ⁊ carnes. aut accetositas.
aut dulcedo i uasibus eris ⁊ bibendi ex eis. ipsa.n.
transmittūt ꝓculdubio ziniariā ⁊ ziniar ē uenenum

¶ De Euforbio. C.ccxxxvi.

EUforbiū qd est. Est gūmi calidū cuius vt'
alterat post tres aut quattuor annos. et qd
antiquatur tēdit ad palliditatē ⁊ citrinitatē ⁊ nō dis

soluitur ĩ oleo nisi cõ difficultate: ⁊ recens est econ
trario illius. sed dixerũt quidã seruat virtutẽ suã qñ
ponitur cũ fabis excorticatis in vase. ¶ Electio.
¶ Quod de eo bonũ ẽ recẽs ẽ clarũ citrinuꝫ ad pallo
reꝫ declinãs acuti odoris vehemẽtis acredinis. Ali
ud vero ab hoc ẽ adulteratũ cũ sarcocolla ⁊ gũmi.
¶ Operationes et proprietates. ¶ Est abstersiuũ ⁊
hẽt virtutẽ subtilẽ adustiuã abstersiuã. ⁊ quod est re
cens est vehementioris calefactionis quã assa. qum
tñ nõ sit gũma sicut assa ĩ calefactiõe sua. ¶ Instru
mẽta iũcturarũ. ¶ Miscet cũ qbusdã potionibus fa
ctis. cũ spẽbus que sũt sicut piper ⁊ cinamomũ ⁊ si
lia ⁊ cõfert sciatice ⁊ eiicit cortices ossiũ ĩ die vna ve
rũ oportet ut minuat caro que ẽ in circuitu ossiũ cũ
cerato tepefacto iunguento ⁊ cõprimẽdo inngitur
ex eo paralysis ⁊ stupor: et cõfert ualde. ¶ Mem
bra oculi. ¶ Quãdo ex eo fit collyriũ ẽ abstersiuuꝫ
sed perdurat ei⁹ mordicatio tota die ⁊ propter hoc
miscetur cũ melle ⁊ reliquis collyriis. ¶ Mẽbra
nutrimẽti. ¶ Confert aque citrine et frigori renũ et
confert hñtibus colicã: ⁊ potio de eo cũ qbusdã se
minibus boni odoris: ⁊ aqua mellis triũ anulusat
dixit alcanzi ꝙ coarctat os matricis uehementer
adeo ut prohibeat medicias abortũ faciẽtes eiicere
fetũ. ¶ Mẽbra expulsiõis ¶ Soluẽdo educit phla
uiscosũ retẽtũ ĩ utrisqꝫ ãchis ⁊ dorso ⁊ itestinis fm
ꝙ dixerũt. ¶ Venena: ¶ Dixerũt quidã ꝙ si illius
quẽ aliqs vermiũ venenosoꝝ pupugit cutis capitis
scindatur: ⁊ ꝙ eã sequit usqꝫ quo craneũ appareat
⁊ ponatur in ea hoc gũmi tritum ⁊ suatur non ad
uenit ei nocumẽtũ illius. et etiã iterficiũt tres. ʒ. eius
ĩ diebus tribus exulcerãdo stõm et intestina.

¶ De Equo. C. ccxxxvii.

Equs. ¶ Operationes. et proprietates.
Facit stercus ei⁹ opationẽ stercoris asini:
¶ Apostemata et bothor. ¶ Coriũ pulli si adurat
et liniat ex eo cũ aqua super bothor infrigidat eas.
¶ Mẽbra capitis ¶ Dicitur ꝙ additiones ille q̃
sunt in genu equi qñ terũtur et bibũtur cũ aceto sa
nat soda. ¶ Mẽbra expulsionis. ¶ Coagulũ eq
proprie ꝯueniẽs ẽ fluxui antiquo et ulceribus uisce
rũ ⁊ fluxui. ¶ De Erugine ferri. C. ccxxxviii.

Erugo ferri ¶ Operationes et proprietates
¶ In ipa ẽ ĩfrigidatio et stipticitas.
Membra expulsionis. ¶ Cõfert fluxui ꝑturientiuꝫ.

¶ De Ericio. C. ccxxxix.

Ericius quid ẽ. Siluestris. ẽ notus. ⁊ mõta
n⁹ ẽ aduldul hñs spinas sagittales ꝓpinqu⁹
natẽ siluestris vel terreni. Ille. vero qui ẽ marin⁹ est
spẽs hñtiũ ostraca. ¶ Operationes et proprietates.
Eius adeps ꝓhibꝫ effusiones materieꝝ ad uiscera
⁊ similiter ei⁹ epar ⁊ ĩ cinere quidẽ terreni ⁊ marini
sũt abstersio ⁊ resolutio ⁊ acuitas ⁊ exiccatio.
¶ Decoratio. ¶ Quod de ericio terreno salitũ est
cõfert elephãtie ⁊ caro eius q terrenus ẽ ꝯfert lepre
⁊ illud ꝑꝑ vehemẽtiã resolutiõis ⁊ exiccatiõis ⁊ qḋ
adustũ ẽ ḋ cute ericii ꝯfert elopitie mixtũ cum pice.
¶ Apostemata et bothor. ¶ Cutis ericii marini po
nit ĩ medicis scabiei: ⁊ caro ei⁹ ꝯfert ualde scrofulis.
¶ Vulnera ⁊ ulcera. ¶ Cinis cutis ei⁹ ꝯfert ulcerib⁹
sordidis: ⁊ mũdificat carnẽ additã ⁊ caro ei⁹ ꝯfert
scrofulis ualḋ ⁊ nodis prauis duris. ¶ Instrumen
ta iuncturarũ. ¶ Caro terreni salita ꝯfert paralysi et
spasmo ⁊ egritudinib⁹ neruoꝝ oib⁹. ⁊ elephãtie.

¶ Mẽbra anhe. et pec. ¶ Caro ericii ꝯfert extenuatio
ni. ¶ Mẽbra nutrimẽti. ¶ Cõfert malitie ꝯplonis.
⁊ qḋ de eo salitũ ẽ cũ oxymelle ꝯfert dolori renũ ⁊
ẽ bonũ hydropisi: et silr ei⁹ epar exiccatũ ĩ sole sup
pãnũ. ¶ Mẽbra expulsionis. ¶ Erici⁹ terren⁹ ẽ bo
nus stõ et lenit ventrẽ et ꝓuocat. Et caro ericii tre
ni saliti cũ oxymelle ꝯfert dolori renũ Et caro ericii
terreni ꝯfert ei q migit ĩ lecto de pueris adeo ꝙ assi
duatio comestiõis ei⁹ fortasse faciet ut urina cũ diffi
cultate egrediat. ¶ Febres. ¶ Cõfert caro ei⁹ q tren⁹ ẽ
febrib⁹ antiqs. ¶ Venena. ¶ Ericii caro ꝯfert mor
sui vermiũ venenosorũ. ¶ De Enula. C. ccxl

Enula qd ẽ. Ei⁹ qdẽ ẽ hortulana: ⁊ ẽ q̃dam
spẽs ei⁹ cuius folia sũt ab uno palmo usqꝫ
ad cubitũ vnũ expãsa sup trã sicut sisimber
⁊ folia letis. Et qḋ ĩ ipa magis ẽ iuuatiuũ est radix
ei⁹. ¶ Electio. ¶ Virt⁹ sirupi ei⁹ ẽ fortis ĩ opatiõib⁹
suis. ⁊ melior nutritura ei⁹ ẽ cũ aceto fracte calidita
tis. ¶ Natura ¶ Est calã ⁊ sicca ĩ scḋo. ⁊ ĩ ipa ẽ hũi
tas supflua. ⁊ ꝑpter illud nõ calefacit corp⁹ stati qũ
ei occurrit. ¶ Operatiões e proprietates ¶ Cõfert
oib⁹ lesionib⁹ ⁊ dolorib⁹ frigidis ⁊ cõmotionib⁹ vẽ
tositatũ ⁊ ĩflationis. Et ĩ ipa ẽ virt⁹ rubificatiã: ⁊ est
ĩ ea abstersio ultĩa. ¶ Instrumẽta iuncturarum.
¶ Cõfert sciatice ⁊ dolori iũcturaꝝ ⁊ ẽplꝫ factũ ex ra
dice ei⁹ ⁊ ex foliis ipsius cõfert dolorib⁹ frigidis ⁊ cõ
tusiõi lacertorũ. Mẽbra capi. ¶ Facit soda. verũtñ
soluit emigraneã phlãticam ⁊ ꝓprie ẽbrocata.
¶ Membra anhelitus. et pectoris.. ¶ Adiuuat ad
expuẽdũ deglutita cũ melle. ⁊ ẽ bõe opatõis qñ ad
miscet cũ electuariis mũdificãtib⁹ pect⁹. Et ẽ ex eis
q̃ lectificãt ⁊ cõfortãt cor: ⁊ qñqꝫ fit ex ea uinũ hoc
modo. Sumũtur de ea aur̃. l. ⁊ ponũt ĩ. vi. anulusat
musti ⁊ bibit post tres mẽses: ⁊ mũdificat pectus et
pulmonẽ. ¶ Membra expulsionis ¶ Decoctio ra
dicis ei⁹ ꝓuocat utrũqꝫ et ꝓprie sirupus eius. Et q
assuete utit enula nõ indiget ut migat oĩ hora.
¶ Venena. ¶ Cõfert morsui venenosoꝝ ỽmiũ ⁊ pro
prie egyptia. ¶ De Hematite. C. ccxli.

Hematites qd ẽ. qñqꝫ inuenit ĩ mineris ⁊ qñ
qꝫ subtiliãt aliq ĩ adurẽdo magnetẽ. ⁊ quḋ
ꝓuenit ide ẽ ematites ĩ opatiõib⁹ suis.
¶ Electio. ¶ Melior alscedenigi ⁊ ille q ẽ velociter
frãgibilis equalis duritiei cui nõ admiscet sordes ⁊
ĩ quo sũt vene. ¶ Natura. ¶ Nõ ablutus ẽ calidus
ĩ ꝑmo siccus ĩ secũdo ⁊ ablut⁹ ẽ frigid⁹ ad fim ꝓpt
ablutionẽ siccus ĩ. 3°. ¶ Operationes et proprieta
tes ¶ In ipo ẽ stipticitas vehemẽs: ⁊ apparet quan
do frisat ĩ aqua donec ĩ ipa resoluat ei⁹ sordicies. Et
ei⁹ virtus ẽ ꝓhibẽs. ⁊ ĩ ipo ẽ calefactio q̃dã ⁊ subtili
atio ⁊ exiccatio ultĩa. ⁊ dixerunt qdã ꝙ ipe ẽ ĩuirtu
te marchasite. sed ẽ siccior ⁊ minoris caliditatis pre
ter ĩ subtiliatiõe ⁊ abstersione. ¶ Vulnera et ulcera.
¶ Admistratur sicut puluerizat sup carnẽ additaꝫ
⁊ extenuat eã. ¶ Mẽbra oculi. ¶ Abstergit vlce
ra oculi ⁊ cõsolidat ea qñ admistrat cũ albugie oui
Et qñqꝫ ꝯfert solus aspitati palpebraruꝫ. ⁊ si fuerit
illic apa calidũ admistret prius cũ aqua deide ĩspis
setur gradati: aut spargatur sicut pluis super carnẽ
additã. ⁊ quãdoqꝫ cõfert ulcerib⁹ oculi solus.
¶ Mẽbra expulsionis. ¶ Dat ĩ potu cũ vino ad diffi
cultatẽ vrine ⁊ ad fluxuꝫ mẽstruorum. Et in emati
te est proprietas rectificandi gonoream.

¶ De Helleboro. C. ccxlii.

HEllebor⁹ quid ē. Ille. q niger ē ē fruſta inci
ſ⁹: ⁊ eius acuitas ē fortior acuitate albi. et il
li q ipm colligūt pſeruantur ab eius nocu
mēto comedendo allea ⁊ bibēdo vinū et folia qdē
plāte eius ſūt ſilia foliiſ aldulb: ſed ſūt uehemētioriſ
nigredinis qȝ ipa: ⁊ habet crus breue ad purpure
itatē declināſ: ⁊ ei⁹ figura ē ſicut figura racemi: ⁊ in
ipſa ē fruct⁹ ⁊ habet uenas ſubtiles nigras ex cuiuſ
qȝ quaꝝ radice ſicut duo capita ceparū egrediūtur
⁊ quod de ea admiſtraẜ ſūt uene iſte ⁊ oritur i ſiccis
Electio. Melior ē ille q ē medius inter veterē
⁊ nouū: ⁊ groſſū ⁊ extenuatū hn̄s colorē cineritiū
velociter frangibilis nō pōderoſus i cuiuſ vacuitate
ē qdā ſimile tele aranee ſaporē habēs acutū ⁊ mor
dicans linguā: ⁊ bonū qḋ de eo adminiſtraẜ ē ut aſ
ſumatur lignū paruū quod ē apud radicē eius ⁊ in
fundatur parua aqua ⁊ excorticetur ⁊ aſſumantur
cortices illi ⁊ exiccētur i vmbra ⁊ adminiſtrenẜ tri
ti ⁊ cribellati. ⁊ potio eius ſit tres kermet et melius
ē vt i potu detur cū petroſelino et dauco et qn̄qȝ da
tur ex eo uſqȝ ad auẜ. ii. Natura. Calidus ē et
ſiccus vſqȝ ad fin. Operationes et proprietates.
Eſt reſolitiuus ſubtiliatiu⁹ ⁊ ē fortis abſterſioniſ
adeo ꝙ corrodit carnē mortuā ⁊ quādo naſciẜ apḋ
radicē uitis ſit vtus vini eius ſolutiua. Et de ꝓprie
tatibus quidē hellebori ē ꝙ ipē ꝑmutat corp⁹ a ſua
ꝯplōne: ⁊ facit ipſā cōplōnem bonā iuuenilē acqui
rere ⁊ multi ſūt q bellorū albū ſumunt ad vomēdū
⁊ nō facit vomere ⁊ nō ſoluit ſed facit illud qḋ facit
vomit⁹ et ſolutio: et cōueniētia eius ad uiros et vira
gines mulieres et fortiores et adoleſcētes et eos q
hn̄t carnes teneras i corpore. et multitudinē ſāguis
ē pl'ima et nō ē cōueniēſ caſtratis neqȝ mollibus et
ipſe quidē ē cōueniēs i martio. deide i ſeptēbri. ve
rūtn̄ oȝ ut ante ipſū precedāt tres dies penitus in q
bus abſtineaẜ a comeſtione et potatione groſſaruȝ
et ut adminiſtrētur ea q̄ gaudere faciāt et delectari
et ut euomat. et ut eiiciat poſt cenam duab⁹ uicib⁹
aut tribus deide aſſumaẜ. Decoratio. Linitur
ſuper morpheā cū aceto. ⁊ ſilr̄ loca i qb⁹ ſunt ſordeſ
⁊ ſilr̄ ſuper albā morpheaȝ: ⁊ eradicat uerrucas et
euacuatio que ſit cū eo cōfert albaras et ſilr̄ alb⁹.
Vulnera et ulcera. Liniẜ niger et alb⁹ cū lacte
ſuꝑ ſcabiē et ipetiginē cū aceto et ad excoriationeȝ
linit⁹ valet: et ſit cū eo euacuatio q̄ ſit cum aceto ad
excoriationē et alfiſtulas dietas et cōfert duritiei co
rū et fiūt ex eo ſicut licinia et imittūtur fiſtulis et di
mittūtur ꝑ diē. et qn̄ extrahūtur ex eis eradicāt cor
pora eaꝝ. Inſtrumenta iūctu. Cōfert paralyſi
et dolori iūcturarū et euacuatio fcā ꝑ ipȝ ē medica
mē eoꝝ omniū forte. Membra capitis. Quā
do dequoquiẜ cū aceto et diſtillaẜ i aurē ſedat ſoni
tū: et quādo os colluitur ex illo aceto ſedat dolo
rē dentiū. et qn̄ diſtillatur decoctio eius i aurē debi
lis audit⁹ ꝯfortat ipm et cōfert mlie q̄ ē cū aliqs ſo
lus aliena loqtur et emigranee antiq̄ et egritudini
b⁹ capitis. ſ. epilepſie ⁊ mlie. Membra oculi.
Cōfortat viſū quādo poniẜ i alcofol. Membra
expulſionis. Cōfert mlie et dn̄io eius et ſoluendo
educit ex toto corpore abſqȝ horribilitate et extra
it cholā etiā et phl'a. et extrahit oēȝ ſupfluitatē mi
xtā ſāguita ꝙ ab extremitatibus corporis et a cu
te. ⁊ oȝ ut fiat velocis ſolonis cū ſcamonea ⁊ miſce
aẜ ei petroſelinū et dauc⁹. et quādoqȝ datur i potu
hoc modo. infunditur i oxymelle aut vino dulci. ⁊
dimittitur i ipſo aliquo ſpatio. deide coquiẜ vinuȝ
illud cū lētibus aut cū ordeo. aut gallina. et ad ſor
bendū datur ius eius: et qn̄qȝ admiſcetur duobus
aureis de eo qȝtitas trium anuluſat de ſcamonea: ⁊
qn̄qȝ decoquiẜ cuȝ lētib⁹ Et iā qdē dictū ē i tabulis
ꝓprietatū de regimine ei⁹ qḋ oȝ fieri i hoc loco etiā
Et ipē ualde ꝯfert apatib⁹ i iteſtinis ⁊ ueſica. ⁊ ꝓuo
cat vrinā ⁊ mēſtrua. Permutatio Loco nigri
poniẜ mediū pōdus ipius de mezerion ⁊ due tertie
pōderis eius de agarico. Filius autē. Meſāgue di
xit ꝙ loco ei⁹ poniẜ cōdes.

De Helleboro albo. C. ccxliii.

HEllehorus alb⁹ qd ē. Cortex corticū ramo
rū diuerſe figure ſilis rei veteri albe i quo
nō ē grauitas: ⁊ ſilatur etiaȝ radicibus altee cuius
amaritudo ē vehemētior amaritudine nigri. Et ei⁹
plāta ē ſicut arnogloſſa. aut ſicla ſilueſtris. ſed ē bre
uior ea rubei coloris. ⁊ lōgitudo cruris eius ē uſqȝ
ad. iiii. digitos cōiunctos in latitudine concauū. Et
habȝ venas pl'imas a radce vna ꝓcedētes ſic cepe
⁊ naſciẜ i locis mōtuoſis. ⁊ colligiẜ i tēpore meſſis
⁊ exiccature. Electio. Ille q ē ellectus. ē planā
habēs ſuperficiē cū equalitate alb⁹ velociter frangi
bilis pl'ima hn̄s grana minuta nō mordicās liguā
ſtatī vehemēter ⁊ attrahit ſaliuā. Qui āt vehemēter
mordicat ſtatī ē ꝓuocatiuus: ſȝ opatōes regiminum
i ipo p̄dicte ſūt i caplō ꝓprietatum. Natura.
Cal'is ē ⁊ ſicc⁹ i medio fi. Operationes et proprie
tates. Alb⁹ ē vehemētioris amaritudis. ⁊ niger ē
vehemētioris calitatis. ⁊ cū mus comedit ipm mo
riẜ ⁊ ex iduſtria ꝓbaẜ illud ⁊ comedit ḋ ipo mus in
ſauich ⁊ melle. ⁊ quādo coqẜ cū carne. diſſoluit eā
⁊ debilitat eā: de ipo vero inciſo ſumūtur qnqȝ auẜ
⁊ ponūt i nouē. ℥. aq̄ pluuial' ⁊ dimittūtur i ea trib⁹
dieb⁹ ⁊ colaẜ ⁊ ſit tepida ⁊ bibiẜ ⁊ hic ē iſuſus dein
de ē ille qui ē decoctus q hoc modo ꝑparatur libra
vna de eo iciſo in duob⁹ kiſt aque pluuialis poſita
trib⁹ dieb⁹ iſundaẜ ⁊ decoquiẜ donec ei⁹ tertia pars
remaneat. deinde extrahiẜ ab ea helleborus ⁊ pro
iicitur ſuper aque mellis boni collati quātitas dua
rū. lb. ⁊ iſpiſſaẜ ⁊ ſumitur ex eo cochleariū magnuȝ
ſicut ē. aut cū aqua calida. ⁊ hoc ē ſanū ⁊ tutū: dein
de eſt cortex inciſus poſt confractus in eo poſitus
quod ſit ſicut aqua ordei ut nihil remaneat i guttu
re ⁊ ſtommacho. deinde eſt ille qui eſt pulueriȝatuſ
preparatus cum aqua mellis: ⁊ iſte eſt ille qui pluri
mum nocet propterea ꝙ remanet in meatibus. q̄re
oportet bibētem ipm preparare res quibuſ medica
tur ille qui forſitan icidit in ſpaſmū ſicut ius galline
⁊ ſirupum de iſopo cū mentaſtro ⁊ ruta: ⁊ lentes et
olera boni odoris ſicut factum eſt de ciperis ⁊ lilio
⁊ narciſco ⁊ ut ſint apud eum acetum acuti odoriſ
⁊ poma et cydonia ⁊ panis calidus ⁊ vinum odo
riferum ⁊ medicamē ſternutatorium. ⁊ penna ⁊ cō
diſi et anetum et lectus ſtractus et uentoſe diuerſe
et quando aſcellat cum facilitate ſorbeat aquam fri
gidam et odoret odores bonos cibetur ex eis quo
rum chimus bonus eſt. Et ſi iam accidit ei ſpaſmuſ
⁊ debilitas tunc detur ei panis fractus in vino aut
aqua mellis. et qn̄qȝ oȝ ut reiteretur ⁊ cibetur pane
infuſo in aqua frigida. et ſi accidat ei ſingultus i me
dio opationis detur ei aqua mellis in qua decoct⁹
ſit raphanus ⁊ ſi medicia i ipſo n̄ mouetur poſt ali

quãtulũ ſpatium bibat aquã mell' cum aqua calida
in qua decocta ſit ruta: aut detur ei ĩ potu aq̃ ⁊ oleũ
⁊ uomat cũ pẽna intĩcta ĩ oleo de ciperis ⁊ d' lilio ⁊
eleuetur in ſuſpenſorio: q̄ ſi acciderit ei ſicut p̃ſoca⁹
ſumat in potu de decoctiõe hellebori quãtitatẽ triũ
.ʒ. illud enĩ adiuuat medicinã ⁊ rẽouet accidẽs. Si
v̾o: ñ iuuerit faciat cliſtere acutũ ⁊ in potu denᷓ treſ
anuluſat d' eo: ñ ut euomere faciat: ſed ut expellat p̃
focationẽ ⁊ fiat ut ſternutet cũ ſternutatoriiſ q̄ ſi ſin
gultus uomitu ñ remoueᷓ adminiſtrem⁹ tũc uẽtoſas
ſuper ſpõdiles magnas que ſũt ĩter ſpatulas: ⁊ ſup
reliquas dorſi ſpõdiles. Uẽtoſe enĩ equant cõtor
ſionẽ accidẽtẽ poſt ſingultũ: ⁊ iunge mẽbra ſpaſma
ta cũ oleo uehemẽtis calefactionis ⁊ cum aqua bal
nei ⁊ tina: operaᷓ enĩ in iſto caplo operationẽ nigri
¶ Mẽbra capitis. ¶ Qñ odoratur ille qui pulueri
zat⁹ ẽ exiccat ſternutationẽ. ¶ Mẽbra oculi ¶ Acu
it uiſũ. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Helleborus alb⁹
cõfortat fortiter: ſed in ipſo ẽ timor qñ prefocat qñ
q̃ uero ponitur ĩ pane ut vomere faciat. ⁊ oz ut illi
ĩ quo timet ut p̃focatio nõ in potu tribuaᷓ ſtõ exñte
uacuo huiuſmõi enĩ debilis ẽ. ¶ Uenena. ¶ Inter
ficit quod d' eo ſupfluũ ẽ hoĩes: ⁊ ẽ uenenũ canibuſ
⁊ porcis ⁊ ſtercus bibẽtis interficit gallinas.

¶ De Eupatorio. C.ccxliiii.

Eupatoriũ quid ẽ. Eſt. ex herbis aromati
cis ⁊ habet folia ſicut folia canabis: ⁊ flos
eius ſicut nenufar. ⁊ ẽ illud qd' adminiſtraᷓ et
ſucc⁹ ei⁹. ¶ Natura. ¶ Eſt calĩn ĩ primo ſiccũ ĩ ſecũ
do. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Eſt ſubtilia
tiuũ icĩſiuũ ualde: ⁊ abſterſiuũ ſine attractiõe: ⁊ ſine
caliditate mãifeſta. ⁊ ĩ ipſo ẽ ſtipticitaſ pauca ⁊ põti
citas ⁊ amaritudo fortis ſic̃ ẽ amaritudo aloes.
¶ Decoratio. ¶ Eſt bonum initio alopitie ⁊ tyrie.
¶ Uulnera et ulcera. ¶ Liniᷓ cũ adipe. ueteri ſup ulce
ra difficiſ ꝯſolidatõnis ⁊ ei⁹ ſuccus cõfert ſcabiei et
prurituĩ qñ bibiᷓ cũ aqua fumi terre ⁊ oximelle: ⁊ ſi
militer flos ei⁹ ⁊ ſucc⁹ ipſius ẽ fortior. ¶ Mẽbra
nutrimẽti. ¶ Cõfert dolorib⁹ epis ⁊ oppillatio
nib⁹ ei⁹: ⁊ ꝯfortat ipm: ⁊ ꝯfert duritiei ſplenis ⁊ apa
tib⁹ epis: ⁊ apatib⁹ ſtõi: ⁊ eius herba ⁊ ſucc⁹ ꝯferũt
malitiei forme: ⁊ accidẽtib⁹ hydropiſᷓ. ¶ Mẽbra
expulſionis. ¶ Datur ĩ potu cũ uino ⁊ cõfert vlceri
b⁹ iteſtinoꝝ. ¶ Febres. ¶ Cõfert febrib⁹ chronicis
⁊ antiqs ꝑprie ſucc⁹ ei⁹: ⁊ ꝑprie cũ ſucco abſinthii.
¶ Permutatio. ¶ Loco ei⁹ poniᷓ pondus de aſſa
ro ⁊ medietas põderis ipſius de abſinthio.

¶ C. d' littera. F. ¶ De Fabis. C. ccxlv.

Fabe quid ſũt. Note ſũt: ⁊ alie ſũt egyptia
ce: ⁊ alie nabathie: ⁊ nabathie quidẽ ſũt ve
hemẽti⁹ ſtiptice ⁊ egyptie ſunt humidiores
⁊ minoris nutrimẽti. virides vero ſũt plĩme ſupflui
tatis: ⁊ ſi nõ eſſet tarditas ſue digõnis: ⁊ mltitudo ĩ
flatiõis eaꝝ ñ eſſẽt minores ĩ nutriẽdo bene q̃ pul
tes ordei: ſed ſanguis eaꝝ ẽ groſſior ⁊ fortior.
¶ Electio. ¶ Meliores ex eis ſũt groſſe albe q̃ a gur
gulionib⁹ nõ perforãtur: ⁊ deteriores earum ſunt
recẽtes. ⁊ eaꝝ qdẽ rectificatio ẽ ꝑlõgatio infuſioniſ
eaꝝ ⁊ bonitaſ decoctiõis ⁊ comedere. eas cũ piperᷓ
ſale ⁊ haſce ⁊ origano ⁊ ſilib⁹ cũ oleis. ¶ Natura.
¶ Proxime ſũt equalitati ſed ſũt decliues ad frigi
ditatem ⁊ ſiccitatem plus ⁊ in ipĩs ẽ humiditas ſu
pflua ⁊ proprie ĩ viridibus. De veritate vero viridi
um ẽ ut iudicentur frigide ⁊ humide. Quidã autez
qui ponunt frigiditatẽ fabaꝝ in gradu ſo. modum
excedunt. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Ab
ſtergũt parũper ⁊ iſlant ualde. ⁊ eaꝝ decoctio fiat ⁊
liniantur ſicut pultes ordei tũc decoctio vehemẽter
iterata cũ aqua remouet eaꝝ iflationẽ veꝝ qñ fabe
excorticantur ⁊ mollũtur ⁊ decoqũtur in uaſe ſine
motu minoratur eaꝝ iflatio: ⁊ que ex eis frixe ſunt
pauce ſunt iflationis: ſed ſunt tardioris digeſtionis:
et cocte cum ſuis corticibus ſunt plus inflatiue for
taſſe eaꝝ farina ẽ minoris iflationis: ſed earũ que
ſũt nabathie ẽ virtus ſtiptica. ⁊ eaꝝ cortex ẽ fortio
ris ſtipticitatis ⁊ nõ abſtergit: ⁊ egyptiaca ẽ ſtiptici
or omnib⁹: ⁊ ĩ ipa ẽ abſterſio ⁊ generatur ex ea caro
moll': ⁊ generãt humoreſ groſſos. Hip. quoq̃ teſti
ficatus ẽ bonitatẽ nutrimẽti eaꝝ: ⁊ ꝯſeruationẽ ſani
tatis ab eis: ⁊ qñ ſcindũtur ĩ duo media ⁊ ponũtur
ſup fluxũ ſãguinis incĩſionis valẽt. Et de ꝑprietati
b⁹ quidẽ eaꝝ ẽ q̄ abſcidũt oua gallinarũ quũ nutri
untur ex eis ⁊ q̄ faciũt uidere ſomnia cũ alienatiõe
ꝑturbata: ⁊ q̄ faciũt accidere pruritũ ꝑprie recẽtes
¶ Decoratio. ¶ Qñ ex corticibus eaꝝ fit emplz ca
pillis ſubtiliat eoſ: ⁊ quãdo fit ex eis ẽplz ſup femur
infantis ꝓhibet ortum pilloꝝ: ⁊ ſilr qñ ſepe iteratur
ſuper locũ raſũ: ⁊ abſtergũt morpheaz ĩ facie preci
pue cũ cortice ⁊ pãnũ ⁊ lẽtigines ⁊ faciunt colorez
bonũ. ¶ Apoſtemata et bothor ¶ Fit ex eis emplm
cũ uino ſup apata teſticuli. ¶ Uulnera et ulcera:
¶ Cõfert vlcerib⁹ lacertorũ. ¶ Inſtrumenta iun
cturarũ. ¶ Cõferũt ſpaſmo lacertoꝝ ⁊ morᷓ empli
ponũᷓ cũ decoctione ſua podagre cũ adipe porci.
¶ Mẽbra capitis. ¶ Faciũt ſoda ⁊ nocẽt omnib⁹
qb⁹ accidit ſoda ⁊ res viridis q̃ ẽ ĩ cõcauitate earuz
que ſũt egyptiace cuius ſapor ẽ amaruſ quũ teritur
⁊ miſcetur cũ oleo ro ⁊ diſtillatur ĩ aurẽ cõfert dolo
ri eius. ¶ Membra oculi. ¶ Ipe cum melle ⁊ fenu
greco more empli ſuppoſite faciũt obfuſcatiõi ocu
li ⁊ palpitationi: ⁊ ex eis cũ ture ⁊ roſis ⁊ albugine
oui fit emplm exitui oculi proprie q ẽ pupille.
¶ Mẽbra anhelitus et pectoris. ¶ Bone ſũt pectori
et ſputo ſãguinis cõferũt etiã tuſſi: ⁊ ſi miſceãtur cũ
melle ⁊ farina fenugreci cõferunt apatibuſ gutturiſ
calis ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ ⁊ eaꝝ emplm ẽ bonũ apa
tibus mãmille ⁊ caſeitati lactis in ea. ¶ Mẽbra nu
trimẽti ¶ Sunt difficilis digõnis: ⁊ tarde deſcen
ſionis: ⁊ ñ ſũt generatiue oppillationũ. Et decocte
cum corticib⁹ ſuiſ ĩ aceto prohibẽt vomitũ. ¶ Mẽ
bra expulſionis. ¶ Que ex eis decocte ſũt aceto et
aqua cõferũt ſoloni antiq: ⁊ quũ ꝑprie fuerĩt cũ cor
ticib⁹ ſuis: ⁊ ꝯferũt dyſẽterie ⁊ proprie nabathie. ⁊
earũ ſauich cõfert ad illud ſic̃ etiã earũ ſorbitio. Et
earuz ſorbitio cõfert apati teſticuloꝝ proprie deco
ctaruz cũ vino.

¶ De. Fece. C.ccxlvi.

Fex. ¶ Electio. ¶ Melior fex ⁊ ſanior eſt
fex vini veteris. deide q̃ ſiliſ ẽ ei: ⁊ fex qdẽ
aceti ẽ vehemẽtis virtutiſ. Et oz ut aduraᷓ
p⁹ ipſi⁹ exiccationẽ bñ ſicut aduriᷓ ſpũamaris iuitre
ata linita ex luto aut olla. ⁊ finis aduſtionis ei⁹ ẽ ut
albeſcat ⁊ pulueriʒeᷓ. ⁊ ſilr oĩs fex. Et oz qdẽ ut oĩs
fex adminiſtreᷓ dũ ẽ recẽs ⁊ fiat quod neceſſarium
ẽ de aduſtione eius ⁊ tunc adminiſtretur. que. n. ex
ea uetus ẽ ⁊ debilis virtutis. Et oz qdẽ ut coopiaᷓ
ĩ uaſe ⁊ nõ appareat aeri: ⁊ qñq̃ abluiᷓ ſicut lauaᷓ
tutia. ¶ Operationes et pro. ¶ Fex aceti fortior eſt
aliis. fecib⁹: ⁊ virtus abſterſionis eius eſt ſtiptica: ⁊

adustiua ꝛ putrẽfactiua. virtute alia. Decoratio. Que adusta est administretur in ungue albificato cũ gumma pini et rectificat ipsũ. Apostemata et bothor. Fex non adusta ẽ bona inflactioni sola: ꝛ cum myrto etiam. ꝛ exiccat bothor cum quo sunt ulcera. Mẽbra anhelitus et pectoris. Fex non adusta extinguit inflationẽ capitis in quo cõstrictus est sanguis. Mẽbra nutrimẽti. Fex nõ adusta prohibet fluxum materierum ad stõm. Membra expulsionis. Qñ exterius apponitur matrici ẽplm ex fece nõ adusta cõfert fluxui sanguinis menstrui.

De Fumo. C.ccxlvii.

Fumus quid ẽ. Est terreus subtilis. ꝛ diuersificatur eius substãtia. ꝛ oẽs eius spẽs sunt exiccãtes substãtia sua terrea. ꝛ ẽ in eis igneitas parua. Electio. Fortior eorũ est fumus alchitran: deinde fumus picis hũide. deinde fumus storacis. postea myrrhe. deinde turis. postea terebinthine. ꝛ uidetur. ꝙ fumus napte sit fortioꝛ omnib⁹. Operationes et proprietates. Fumus ẽ substãtia terrẽ a subtilis digestiu⁹ resolutiu⁹. Mẽbra oculi. Fumus turis ꝛ fumus terebinthie etiã ponũtur in medicamentis ulcerum oculi. ꝛ pꝛohibet oꝛtum pillorũ additorũ ꝛ cursũ ꝛ corrosionẽ ꝛ humiditates cũ quibus nõ est ophthalmia ꝛ ulcera lachrymalium.

De Flore eris. C.ccxlviii.

Flos eris. Operationes. et proprietates. Est stipticus corrosiuus mordicatiuus. Vulnera ꝛ ulcera. Corrodit carnẽ additam. Membra capitis. Ponitur in desiccatiuis ulcerum auris ꝛ qñ illud quod ex eo albũ est teritur et sufflatur in aure delet surditatem antiquã ꝛ ex eo tãgitur palatũ cũ melle propter apata gule ꝛ uue. Mẽbra expulsionis. Quattuor anulusat eius soluũt humoꝛem grossuz ꝛ soluũt aquã citrinã ꝛ ponitur in exiccatiuis hemoꝛꝛoidarũ ꝛ exiturarum ani.

De fistula pastoꝛis. C. ccxlix.

Fistula pastoris. Natura. Calida ẽ ꝛ sicca ꝛ foꝛsitã in p̃n° ḡ: ꝛ dicitur qm̃ resoluit augmentationẽ. Membra expulsionis. Expertus est. Gal. ꝙ succus eius frãgit lapidem in renibus ꝛ dixerunt quidam ꝙ cõfert vlceribus intestinorũ ꝛ pũgitiuo doloꝛi ꝛ ĩfirmitatibus matricis ꝛ facit ꝓuocationẽ utriusqꝫ et cõfert fixuris. Venena. Et aureus aut duo aurei in potu accepti conferũt ei qui bibit leporẽ marinũ ꝛ opiũ ꝛ reliqua.

De Frumẽto. C.ccl.

Frumẽtũ. Electio. Melius est illd qd est mediũ inter duritiem ꝛ raritatẽ magnuz pingue recẽs planũ qd ẽ iter rubedinẽ ꝛ albedinẽ. Frumẽtũ uero nigrũ ẽ mali nutrimenti. Natura. Est calidũ ꝛ tẽperatũ i hũitate ꝛ siccitate ꝛ ipsius sauich declinat ad siccitatẽ. Operationes et proprietates. Triticũ plimi ẽ nutrimẽti. Et frumentũ elixatũ ẽ tarde digõnis inflatiuũ. uerũ ei⁹ nutrimẽtũ qñ digerit ẽ plimũ. Et adarmacha qdẽ ẽ ꝓxima amilo sed ẽ calidior: ꝛ farina uiscosa p nãm ẽ non uiscosa arte. Et neqꝫ ẽ viscosum nã sicut uiscosũ arte. Sauich pꝛeterea tritici est tarde descensionis ꝛ plurimũ inflatiuũ indigẽs dulcedine faciẽte ipm descẽdere uelociter ꝛ ablutõe cũ aqua calida. ita ut remoueatur iflatio eius ꝛ humor sauic ẽ pu⁹. Amillum. uero ẽ frigidũ ꝛ humidũ uiscosũ. ꝛ frumẽtũ ẽ magis nutritiuũ corporis omnibus granis. Decoratio. Triticuz mũdificat faciẽ ꝛ eius farina ꝛ amilum cũ croco ẽ medicamen pãni. Mẽbra nutrimẽti. Sauich tritici ꝛ oꝛdei grauat. Mẽbra expulsionis. Triticũ crudũ ꝛ ẽt decoctũ elixatuz non mollituz. neqꝫ fractũ. neqꝫ coctũ ita ut sit puls ꝛ fractũ etiã silr quãdo comeditur generat uermes. Venena: Triticum tritũ puluerizatum super morsũ canis rabiosi est iuuatiuum.

De Fenugreco. C.ccli.

Fenugrecũ quid ẽ. Notũ ẽ. Natura. Calidũ ẽ in fine primi siccũ in primo. Et ñ euacuatur ex hũiditate extranea. Operationes et proprietates. Eius virtus est digestiua lenitiua. Et illud propter illud quod in ipso aggregatur de caliditate cũ uiscositate ꝛ ipsius uiscositas ꝓhibet dñiũ nocumẽti caltis eius ꝛ ei⁹ caltas opat̃ cũ facilitate. ꝛ eius humor ẽ malus licet nõ sit paucus. Decoratio. Eius oleum quod fit cũ myrto confert myrto confert capillis ꝛ uestigiis ulcerũ ꝛ confert fissuris frigidis per mucilaginositatem suam proprie cũ oleo rosaceo. ꝛ ingreditur i medicinis panni: ꝛ facit colorẽ bonũ ꝛ altera todorez oris ꝛ facit fetere odorẽ corpoꝛis et sudoris. Apostemata et bothor. Resoluit apostemata phlica ꝛ dura et eius farina ad apostemata cala apperentia et occulta qum nõ sunt inflammata sed sũt declinãtia ad duritiem quãdam ꝛ lenit dubellet ꝛ maturat ea. Vulnera et ulcera. Confert cũ oleo ro. adustioni ignis. Mẽbra capitis. Mũdat furfures ablutione capitis facta ex eo facit soda capiti ꝛ proprie qñ comeditur cũ muri quam uis sit cũ almuri minus nocumentũ stomacho. Membra oculi. Decoctio fenugreci sanat atarasa. Membra anhelitus et pectoris. Clarificat vocem ꝛ pulmoni tribuit aliquod nutrimentũ ꝛ lenit pectus ꝛ guttur ꝛ sedat tussim ꝛ disniã ꝛ proprie quando coquitur cũ melle aut dactilis aut ficubus et melius ẽ ut coniungatur cũ dactilis carnosis ꝛ sumatur succus amboꝝ ꝛ misceat̃ cũ melle plurimo ꝛ super prunas temperate calefiat ꝛ assumatur ante cibũ tẽpore lõgo. Mẽbra nutrimeti. Cum nitro emplm factum ex eo cõfert spleni et eius decoctio cum aceto debilitati stõi. ꝛ proprie quod ex eo recens ẽ ꝛ eius electuarium facit nauseam. sed acetuz ꝛ muri expellunt nocumentũ cõmestionis eius. Membra expulsionis. Fit encatisma in decoctione eius ad apostemata matricis ꝛ dolorem eius ꝛ coarctationẽ ipsius. ꝛ eius decoctio cuz aceto conuenit vlceribus intestinoruz ꝛ silr recẽs cũ aceto quãdo comeditur fractũ. Et decoctio eius cũ aqua calida ẽ bona tenasmoni ꝛ solutioni. ꝛ eius oleũ est bonũ apatibus ani ꝛ clisterizatur etiam ad tenasmõ ꝛ doloré ventris pongitiuũ proprie cũ almuri ante cibũ ꝛ ñ mouet ad expellẽdaz fecez nisi propter suã acrimoniam. ꝛ ꝓprie cũ melle nõ plurimo ut nõ moꝛdicet fortiter ꝛ eius decoctio cũ mellle facit descẽdere humiditates grossas ab intestinis. ꝛ ꝓuocat vrinam Et mestrua ꝛ supponitur cũ adipe anatis ꝛ confert duriciei matricis ꝛ facit generationẽ matricis facilẽ cuius generatio est difficilis ꝓpter desiccationẽ: ꝛ ẽ bonũ hñtib⁹ hemoꝛꝛoidas. facit stercus boni odoris: ꝛ facit fetere urinã ꝛ sudoꝛẽ ꝛ nõ ẽ sicut lupini in difficultate sui exitus.

De ferro Capitulum.ccliii.

Ferrum qd est. Est tres spẽs seneburucam: ⁊ lieremebẽ ⁊ sulfuledth. Seneburucã gͦ est alfuledh nãle ⁊ alfuledh artificiale ẽ purũ ex lieremebẽ ⁊ scoria. Seneburucam ꝓpinqua ẽ scorie eris. Et ego qdem scorie singulare faciã capl'z in caplo de. S. Operationes et proprietates. Eius ziniar stipticũ est corrosiuũ ⁊ scoria ipsius est debilior ziniar eius ⁊ ipsa est fortioris exiccatõis ois scoria. Decoratio. Erugo eius superposita paniculo cũ vino est bona. Apostemata et bothor. Erugo ferri cum vino sup birisipilam et bothor vtilis est. Instrumenta iuncturarũ. Erugo eius cũ vino sup podagrã ꝓfert ei. Mẽbra capitis. Qñ terit cũ aceto forti ⁊ coqtur i ipa ẽ illð acetũ medicamẽ saniei antiq currenti ex aure. Mẽbra oculi. Est bona aspitati palpebrarum et vngule. Membra nutrimẽti. Vinũ ⁊ aq̃ in qbus ex tinguit ferrũ ꝓfert apati splenis ⁊ mollificatõi stõi et debilitati eius. Mẽbra expulsionis. In eis scoria est virt'soluens aliq̃ debilior ea que est in scoria eris: ⁊ eius erugo ẽ stiptica: quare supposita abscindit fluxũ sanguis ex matrice: ⁊ eius erugo stiptica exiccat hemorroidas ⁊ vinũ in quo extinguit ferrũ retinet solem antiquã ⁊ dysenteriã ⁊ ꝓfert mollificationi ani ⁊ insensibilitati vrine ⁊ fluxui menstruorũ ꝓfortat coytũ.

De faseolis Cap.ccliiii.

Faseoli. Natura. Rubei calidiores sunt eoꝝ. Filius. Mesaugue ⁊ Arsaianis dixerunt q̃ sit frigidi ⁊ sicci: ⁊ apud me sba eoꝝ est sicca in q̃ est humiditas supflua ⁊ ipsi ad caliditatẽ declinant. sed rubei sunt calidiores. Operationes et proprietates. Sunt velocioris digõnis ⁊ egressionis q̃ʒ meſ: ⁊ non sunt minus nutritiui eis. Et dixerũt q̃ sunt minoris inflationis: et est i eo ꝯsideratio ⁊ verius est q̃ ipsi sit magis inflatiui q̃ʒ est mes. veꝝ fabe sunt magis inflatiue eis: ⁊ humor faseolorum ẽ humidus phlaticus ⁊ faciũt videre somnia mala. Membra anhelitus et pectoris. Sũt boni pectori ⁊ pulmoni. Mẽbra nutrimẽti. Generant humorẽ grossũ: ſʒ synapis ꝓhibet nocumẽtũ eoꝝ: ⁊ silr acetũ cũ sale ⁊ pipe ⁊ origano: ⁊ vt bibat super eos vinũ passum puꝝ: ⁊ q cũ aceto sunt nutriti pauce sit humiditatis. Membra expulsionis. Prouocãt mẽstrua ꝓpe rubei ⁊ ꝓpe cũ oleo de nereidẽ.

De fistulapastoris Cap.cclv.

Fistulapastoris. Operationes et proprietates. Virt' ei' ẽ virt' abstersiua. Apostemata et bothor. Resoluit apata fluxa ⁊ grauia i viscerib'. Membra expulsionis. Confert lapidi renũ ⁊ frangit ipm. decoctio ei' ⁊ radix ip sius ꝓfert vlcerib' itestinoꝝ.

De felle Ca.cclv.

Fel. Electio. Fortiora fella quadrupedũ sunt fel vaccinũ: deiñ fel adubua ⁊ vrsi: deiñ caprinũ post ouinũ: ⁊ magis icolume felliũ auiũ est fel galli ⁊ duragi ⁊ cubugi. Reliq̃ aũt fella auiũ sũt fortiora fellib' quadrupedũ qñ ꝯpant rapaces eaꝝ cũ pascentib' ⁊ venantes cũ feris siluestribus: ⁊ fel qdẽ forte valde viscosũ ẽ fel rapacium ⁊ ꝓprie magnoꝝ. ⁊ de eis electũ est illud c' color ẽ citrinus nãlr. Illud vo qð ẽ vt ziniar: ⁊ qð ẽ vt azul sunt mala: ⁊ silr qð est pure rubeũ. Debili' aũt felliũ est fel porcinũ. ⁊ fel qdem asabut ⁊ piscis q noiatur scorpio ⁊ testudinis ẽ fortius fellib' quadrupedum

Ingt Dia. stringat extremitas fellis ⁊ buliat i aqua ſm q̃titatẽq; hõ tres eius feruores ꝯputet: deinde extrahat ⁊ exiccet in vmbra in qua ñ sit ros ⁊ referuet. Natura. Oia cal'a sunt ⁊ sicca i.iiii°. Operatões et proprietates. Fel oẽ est calĩn abstersiuũ ⁊ diuersificat ſcðm masculũ ⁊ feminã: ⁊ ſcðm dispões sitis ⁊ famis: ⁊ dispões saturitatis ⁊ dispões qetis ⁊ exercitii. Decoratio. Fel asini siluestris eradicat moꝝ ⁊ ꝯfert linitũ sup vestigia apatũ ⁊ ponit i emplis herisipile ⁊ ꝓhibet ipaꝫ. Vulnera et ulcera. Qñ fel miscet cuꝫ nitro ⁊ gũma pini ⁊ chimolea ꝯfert scabiei vlcerose: ⁊ fel vaccinũ ponit i eplis ꝯferentib' vulnerib' que sunt ab herisipila ⁊ dolorib' vehemẽtib': ⁊ fel hyrcinũ eradicat carnẽ malã ⁊ necẽtas qdem vlceꝝ vt eis adhibeat fel forte ⁊ debile diuersificat ſcðm suas horas ⁊ ſcðm mũdificationẽ ⁊ sordidationẽ eoꝝ. ⁊ fel qdem adib est bonũ vulnerib' neruosis: ⁊ in tpe frigoris ꝓhibet spasmũ ⁊ alcuzeꝫ q timet i silibus eoꝝ. Membra iuncturarũ. Fel hyrcinũ sup elephantiã ⁊ varices ꝯfert ⁊ silr fel asini siluestris ꝓpe ⁊ fel adib ꝓhibet spasmũ ⁊ alcuzeꝫ q sequũt vulnera neruoꝝ ꝓpe ex frigore. Membra capitis. Fel hyrcinũ ⁊ taurinũ cõferunt vlcerib' recentib' in aure. Fel arachã cum oleo distillat in aurẽ grauẽ ⁊ cũ qua est surditas ⁊ cũ succo porri nabathi ad tinitũ ⁊ ad grauitatẽ audit'. Et fel bouinũ cum nitro ⁊ chimolea ad furfures valet qũ lauat ipo caput. Et dictuꝫ est iã q̃ qñ fel adib labendo sumit ꝓhibet epilẽsiam: ⁊ fel testudinis cõfert alcola fraudulento in orib' pueroꝝ ſcðm q̃ dr. Et ꝯfert attractio odoris eius cũ narib' epileptici. Et oẽ qdem fel ꝯfert stricture nariũ apiendo valde oppilatões q̃ sunt in colatorio. Membra oculi. Oẽ fel ꝯfert obscuritati visus. Et fel qdeꝫ rapatũ ꝓpe siccũ ꝯfert initio aq̃ ⁊ dilatatõi pupile: ⁊ neq; ꝯcedit vt admistret nisi post mũdificatõeꝫ corporis ⁊ capitis. Et fel magis cõferens oculo ex q̃drupedibus qdẽ est fel gazel. ⁊ auiũ qdẽ fel alcubugi. Et ex piscib' fel asabut. Et fel caprinũ ꝯfert cecitati ⁊ ꝓpe montani. Membra anhelitus et pectoris. Ex felle bouis linit palatũ cũ melle ad ꝓfocatões ⁊ silr ex felle testudinis. Membra expulsionis. Fel bouis tauri apit orificia hemorroidaꝝ. Et oẽ qdem fel ẽ solutiuũ ita ẽt q̃ fel porcinũ: ⁊ qñ cuꝫ eo liniũt sumẽ ⁊ supponit: ⁊ fel tauri cũ melle linit ad vlcera q̃ sunt in ano: ⁊ fit ex eo linimẽtũ ad dolorẽ mñcis ⁊ testiculoꝝ ⁊ ponit sup apata osei. Venena. Fel hyrci siluestris ẽ tyriaca morsib' venenosis ⁊ silr fel tauri.

De fuligine Cap.cclvi.

Fuligo. Electio. Melior est illa que ẽ leuioris põderis ⁊ magis intense nigredie. Natura. Ois ẽ cal'a exiccatiua nisi ida qñ indi ⁊ Paulus numerãt eã iter infrigidantia. Operationes et proprietates. Ois ẽ exiccatiua. Apostemata et bothor. Existimãt qdaꝫ q̃ inda ponit sup apata cal'a ⁊ ꝯfert eis. Vulnera et ulcera. Illa q̃ assumit ex fumo ligni pini cuꝫ gumma ⁊ bdellio ponit sup adustionẽ ignis ⁊ dimittit donec cadat.

De fistula Cap.cclvii.

Fistula qd ẽ. Stipites albi pilosi siles polio ſʒ sũt plus pilosiũo sunt toti quasi pilli: et odor eius sic odor myrrhe. Natura. Est cal'a declinans ad aliq̃tulũ aromaticitatis.

De furfure Cap.cclviii.

Ee

FUrfnr. ¶ Natura. ¶ Calidus ē ⁊ siccus in primo. ¶ Operationes et proprietates. ¶ In ipso ē abstersio ⁊ lenificatio ⁊ mūdificatio plima: ⁊ herbus qdē ipsi⁹ finē ñ ꝯseqt̄ ⁊ resoluit vētositates ⁊ phl'a. ¶ Aposte. et bot. ¶ Est bonus cū aceto forti i initio apatis cali ⁊ madesit cū vio: ⁊ fit ex eo emplm ad apa qd ē i mamilla calin: ⁊ rarisicat apata phlari ⁊ vētositatis. ¶ Ulne. et ul. ¶ Cum aceto forti ponit̄ sup vlceratione scabiei facto eplo ex eo calido. ¶ Mem. anhe. et pe. ¶ Lenit pectus sua abstersione ⁊ ꝓprie sorbitio aqitatis ei⁹ cū zuccaro ⁊ oleo amigdalio ⁊ ifundit̄ cū vino ⁊ ꝯfert apatib⁹ māmille. ¶ Mē. expul. ¶ Mouet intestina ad expellendū quod in eis est: ⁊ eius sorbitio quū sorbet̄ lenit ventrez. ¶ Uenena. ¶ Confert puncture scorpionis ⁊ serpentis more empli suppositus.

¶ De Folio C. cclix.

FOliū qd ē. Est ꝓximū ṽtuti spice. ē tñ leui⁹ ⁊ ei⁹ folia ⁊ rami sunt sicut sebesabarā ⁊ hʒ florē frangibilē qd nascit̄ i terra ĩdie: ⁊ sunt ei aq̄ ifuse i tris lacunalib⁹ ⁊ erigit̄ sup faciem aq̄ sic planta q̄ noiat̄ lenticula aq̄ absqʒ suspēsione radicis ⁊ qñqʒ ligat̄ i loco cū filo ⁊ exiccat̄: ⁊ fortasse existiauerūt qdā q̄ ē folia nereiden inde ꝑꝑ silitudinē quā cū ea hʒ in virtute sua. oleū ṽo ei⁹ virtutē hʒ olei alacuben ⁊ olei de croco: sʒ ⁊ forti⁹. ¶ Electio. ¶ Meli⁹ ē recens ad albedinē declinans qd non frangit̄ in minima: ⁊ ē eius odor manifestus vt nereiden odor ⁊ ñ ē limosū neqʒ salitū neqʒ mollificatū. ¶ Natura. Calīn ē ⁊ siccū in ṡo. ¶ Opera. et pro. ¶ Qñ i pānis spargit̄ conseruat eos a tineis. ¶ Decoratio. ¶ Odorē oris efficit bonū retentū sub ligua. ¶ Apostema. et bot. ¶ Decoquit̄ i aqua rosacea: ⁊ fit ex eo emplm sup apa calin post ꝯtritionē ⁊ ē medicamen bonū apatib⁹ oculi calis. Mēb. nutri. ¶ Est magis ꝯferens stō ⁊ epi q̄ʒ nereidē. ¶ Mēb. expul. ¶ Ipʒ vehemēti⁹ ꝓuocat vrinā q̄ʒ nereidē. ¶ Permutatio. ¶ Loco ei⁹ ponit̄ pond⁹ ipius de mace aut ēt spica.

¶ De Falamamiski. C. cclx.

FAlamamiski qd ē. Dicit̄ q̄ falamamiski ē ocymū gariofilatū: nā ipʒ ē odoris similis gariofilo ⁊ ē magis tēpatuʒ q̄ʒ maiorana ⁊ sisimbriū ⁊ min⁹ siccuʒ. ¶ Mēb. cap. ¶ Apit oppilatōes accñtes i cerebro ⁊ ambab⁹ naribus comestū ⁊ odoratū. ¶ Mem: anhe. et pec. ¶ Cōfert tremori cordis accidenti ex phl'ate ⁊ mlia in corde comestū. ¶ Memb. expul. ¶ Est bonū hemorroidibus.

¶ De Fu. C. cclxi.

FU qd ē. Folia ei⁹ sūt sicut folia apii magna hñtis folia ⁊ stipites: ⁊ eius crus ē vnius cubiti ⁊ plus planū tenerū cui⁹ supremum est grossū ꝓximū grossitudini digiti purpureū hñs nodos ⁊ hʒ florē sicut narciscus: aut maiorē narcisco. Et i albo ipius ē q̄si purpureū: ⁊ iferius i radice sua emittit ramos. Et i radice sua ē aromatic⁹ odor ⁊ ṽtus ei⁹ ē silis spice in rebus plurimis. ¶ Natura. ¶ Uirt⁹ radicis ei⁹ ē aromatica: ⁊ ṽt⁹ ei⁹ ē silis spice calefaciēs. Memb. anhe. et pec. ¶ Confert dolori lateris. ¶ Memb. expul. ¶ Prouocat vrinā si bibat̄ sicca ⁊ ei⁹ decoctio ꝓuocat mēstrua. Et eius ꝓuocatio maior ē ꝓuocatōe spice inde ⁊ romane. ⁊ ē sic alintasina in i°.

¶ De Fufel. C. cclxii.

FUfel qd est. Uirtus eius ē ꝓpinqua ṽtuti sandali. ¶ Opera. et pro. ¶ Est ifrigidatiuū cū virtute stiptica. ¶ Apostema. et bot. ¶ Est bonū apatibus calis grossis. ¶ Mēbra oculi. ¶ Est ꝯueniens ei q hʒ inflationē i oculo suo.

¶ De Fangenkest. C. cclxiii.

FAngenkest quid ē. Dictū est de eo i capsio de he.

¶ De Fael. C. cclxiiii.

FAel quid ē. Est fructus sup quez ē cortex similis i colore corticib⁹ auellanaꝝ. Et figura eius ē sicut fistici. ⁊ itra ipm ē granū pigue sile grano pini qd noiat̄ granū regū cuius color est inter albū ⁊ nigrū ⁊ citrinū. Et ē illud qd administratur ⁊ asportat̄ de t̄ra indie. ⁊ albel ⁊ alfel oēs calidi sūt. ⁊ ꝯferunt mollificationi neruoꝝ ⁊ vētositatibus hemorroidaꝝ ⁊ sanat eas. Et ē medicina ida nota cuius ṽtus ē sicut virtus mandragore ⁊ pomoꝝ ei⁹ ¶ Mēb. cap. ¶ Si fiat emplm ex ea confert soda.

¶ De Fal. C. cclxv.

FAl. ¶ Natura. ¶ Calidus ē in ṡo. ⁊ siccus.

¶ De fagara. C. cclxvi.

FAgara qd ē. Granū sile ciceri hñs granuz sicut mahaleb: ⁊ in cōcauitate eius ē granū nigrū sicut scehedenigi ⁊ asportat̄ d' assekelati. ¶ Natura. ¶ Calīn ē ⁊ siccū in tertio. ¶ Ope. et pro. ¶ In eis ē resolō ⁊ stipticitas. ¶ Mem. nutri. ¶ Ponit̄ i medicinis rectificantib⁹ stōm ⁊ eparsta: ⁊ expellit in eis malitiam digestionis frigidum. ¶ Mem. expul. ¶ Cōfert soloni frigide ⁊ ꝯstringit ventrē.

¶ De Fulfulmiue. C. cclxvii.

FUlfulmiue qd ē. Est radix piperis. ¶ Operano. et pro. ¶ Dicit̄ q̄ ꝓprietas eius ē cōferre doloribus frigidis ⁊ spasmo valde ¶ Instru. iūctura. ¶ Confert podagre. ¶ Mem. expul. ¶ Est ei ꝓꝓ̄etas vt iuuamē afferat colice ⁊ ventositatibus frigidis.

¶ De Fesurigo. C. cclxviii.

FEsurigū. ¶ Opera. et pro. ¶ Est vehementioris exiccationis q̄ʒ alcolcotar: cū hoc q̄ ē minoris mordicatōis ⁊ ē sbtilius. ¶ Ul. et ulce. ¶ Remouet scabiem.

¶ De Fesire. C. cclxix.

FEsire qd ē. Est alhazaraisen ⁊ ē vitis alba. ¶ Natura. ¶ Est cal'a ⁊ sicca in tertio. ¶ Opera. et pro. ¶ Est acris mordicatia abstergit ⁊ exiccat ⁊ subtiliat ⁊ calefacit tēperate. ¶ Decora. ¶ Radix eius cū herbo ⁊ fenugreco abstergit pannū ⁊ vestigia nigra remanētia post vlcera: ⁊ similiter qñ coquit̄ cū oleo donec dissoluat̄ ⁊ auferat occultatione sanguis ab oculo. ¶ Aposte. et bot. ¶ Eius radix abscindit verucas ⁊ bothor lenia: ⁊ cuʒ vino sedat panariciuʒ ⁊ resoluit apata dura si disrūpit aldubellet: ⁊ si vna quaqʒ triginta dieꝝ bibant̄ ex ea tres anulusat cū aceto resoluit apata splēis ⁊ emplʒ factū de ea cū ficubus ēt ē ꝯueniēs spleni ⁊ sedat panariciū qñ ex eo fit emplm cū vino. ¶ Ul. et ulce. ¶ Ex radice eius fit emplʒ cū sale sup vlcera mala ⁊ ponit̄ in emplis corrosiuis carnis ⁊ ex fructu eius delinit̄ scabies vlcerosa ⁊ ñ vlcerosa. ¶ Instrumen. iunctu. ¶ Emplm factū ex radice ei⁹ cuʒ vino extrahit ossa ⁊ bibit̄ de ea quaqʒ die auꝛ. i. ad palysim: ⁊ ad attritōnē lacertoꝝ valet linita ⁊ bibita. ¶ Mē. cap. ¶ Bibit̄ de ea omni die auꝛ. ⁊ ꝯfert epilie ⁊ vertigini: ⁊ facit qñqʒ i rōe accidē ꝑmistionē. ¶ Mem. anhe. et pecto. ¶ Qñqʒ assumit̄ de ea cum melle deglutienda ad prefocatos ⁊ ad corrūptōnē anhelit⁹ ⁊ ad tussim ⁊ ad dolorē lateris. Et qñ bibit̄ succus eius cum frumento decocto facit exuberare lac.

¶ Mem. nutri. Inqt Gal. comestio extremitatū eius in pinis quum eleuāt confert stō cū sua stiptici tate: ꝛ gust' ei' ē iter paucā amaritudinē ꝛ acredinē. ¶ Mem. expul. ¶ Coꝛ h'plātē ī pmis qñ eleuāt co medit ꝛ ꝓuocat vrinā ꝛ soluit ventrē. ꝛ de radice ei' aut. interficit fetū. Qū ergo. supponit extrahi fetuz ꝛ mūdificat matricē sedendeo ī decoctōe eius: ꝛ suc cus ei' solone educit pblā: ꝛ ē ex medicinis bōis sple ni. ¶ Venena. ¶ De radice ei' aut. i. ꝓfert moꝛsui vi pere: ꝛ silr puncture omniū vmium venenosoꝝ. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur pondus ipius de durūgi ꝛ due tertie pōderis ipius de macis.

¶ De Fesiresin Cap. cclxx.

Fesiresin qd ē. Est de genere alsefire hñs fo lia sicut volubilis maioꝛ: ꝛ radix ei' ē nigra exteri' ꝛ citrina iterius. ¶ Opera. et pro. Est silis alsefire ī opationibus suis: sed ē debilioris resolutōis parūp. ¶ Instru. iunc. ¶ Cōfert palysi et ¶ Mēbra capitis. ¶ Coꝛ eius ī pmis qū eleuatur comedit ꝛ confert e pilie. ¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Mūdificat pectus. ¶ Mēb. expul. ¶ Coꝛ alsefire sin si comedit qum eleuatur ꝓuocat vrinam.

¶ De Fagama Cap. cclxxi.

Fagama dictum est in capitulo ba.

¶ De Feluzebaragi Cap. cclxxii.

Feluzebaragi qd est. Est arboꝛ licii que hz fructū sicut piper. Et litiū qñqꝫ sumitur ex eo: ꝛ qñqꝫ sumit ex aderesceb. ꝛ arabicum ē spēs altera. ꝛ virtus alfeluzebaragi ꝓpinqua ē vir tuti licii qꝺ ē ex ea fit: sꝫ ē debilioꝛ paruz. ¶ Decora tio. ¶ Cōfortat capillos linitum. ¶ Mēb. nutri. Decoquunt rami eius cū aceto ꝛ bibit ad splenem ꝛ cōfert vltime ꝛ similit ictericie. ¶ Mēb. expul. Decoctio ramoꝝ ei' ꝓuocat menstrua ꝛ silr ipa: ꝛ si de fructu ei' bibat pondus matulē soluendo educit humoꝛē pblaticū plīn.

¶ De Farh Cap. cclxxiii.

Farh qd ē. Est medicia turchia. ¶ Venena ¶ Est bona ad potū hyusqami: ꝛ punctu rā vermiūz venenosoꝝ data in potu cū aq̄ frigida ꝛ silr nucimetbel confert ꝛ oibus venenis.

¶ De Farfag Cap. cclxxiiii.

Farfag quid est. Est poꝛtulaca.

De Fungis Cap. cclxxv.

Fungi. ¶ Electio. ¶ Melloꝛ ē spēs. ē nota q̄ noiat alchalabie. neminē eni iterficit: sed aduenit ex ea cholica passio: ꝛ illi qdē q sē sicci minus sūt mali: ¶ Natura. ¶ Frigidi sūt ī fine tertii: humidi ī pncipio ei'. ¶ Opera. et pro. ¶ Gene rant humoꝛē grossū malum. Eoꝝ aūt rectificatio ē vt elixent ꝛ ponant cuz eis pira hūida ꝛ sicca ꝛ ozi mū montanū: ꝛ bibat sup ipos vinū purū. ¶ Mē bra capitis. ¶ Generant stupoꝛem ꝛ apopliam. ¶ Me. anhe. et pectoꝛ. ¶ Accidit ex illis q nō inter ficiunt ꝑfocatio: ꝛ ꝓpe ex iterficientibus. ¶ Mem. nutri. ¶ Accidit ex illis q nō iterficiūt colica passio qñ multiplicant ꝛ sūt difficilis digōnis ꝛ multi nu trimēti. ꝛ accidit ex moꝛtiferis sincopis ꝛ sudoꝛ frigi dus. ¶ Membra expul. ¶ Faciunt possidere diffi cultate vrine. ¶ Venena. ¶ De eis sūt q sunt moꝛti feri ꝛ sūt illi qui nascunt in vicinitate ferri eruginosi ꝛ rerū putridarū aliaꝝ: aut in ꝓpinquitate mansio nis reptiliū venenosoꝝ: aut apud aliquā arboꝛum quaꝝ ꝓpriū ē vt coꝛrūpāt fungos q apud eas na scunt sicut oliue. Et ꝺ signis qdem eoꝝ ē q sup eas hūiditas viscosa putrefacta: ꝛ cito aduenit eis altera tio ꝛ putrefactio: ꝛ ꝓuenit ex ipis ꝯstrictio anhelit' ꝛ sincopis: ꝛ cura eoꝝ ē cū icisiuis ꝛ oxymelle cum calamento: ꝛ quandoqꝫ interficiunt statim.

¶ De Fistico Cap. cclxxvi.

Fisticū. ¶ Natura. ¶ Dicit q ē vehemētio ris calitatis qꝫ nux ꝛ amigdala. Et ē calidū ī fine secūdi: ꝛ ē ī ipo hūiditas ꝛ existiauerūt qdā q ē frigidū: sꝫ errauerunt. ¶ Opera. et pro. Apit oppilatōes epis pp suā amaritudinē ꝛ aroma ticā vtutē sui ꝛ ī ipo est punticitas: ꝛ nutrimentū ei' ē parū valde. ¶ Mēb. nutri. ¶ Est bonū stō ꝓpue ascemiū sile grano pini pp illud qꝺ ē ī ipo de amari tudine cū punticitate: ꝛ apit oppilatōes epis ꝓpter amaritudinē ꝛ aromaticitatē suā cū pūticitate ꝛ mū dificat ipm ꝓpe ꝛ apit meat' nutrimenti: ꝛ oleū eius ꝯfert doloꝛi epis euenienti ex hūiditate grossa. In qt qdā. Nō iueni ipm faciens ī stō nocumentū mul tū neqꝫ iuuamentū. Ego aūt dico imo ꝓhibet nau seā ꝛ subuersionē stōi ꝛ confoꝛtat os eius. ¶ Mē. expul. ¶ Nō lenit ventrē neqꝫ ꝯstringit. ¶ Venena ¶ Cōfert moꝛsui vmiū venenosoꝝ ꝓpe decoctum cū vino foꝛti.

¶ De Fesesilis Cap. cclxxvii.

Fesesilis q ē. Est aial sicut alcoꝛat notū ī sce mi extās ī lectis: ꝛ vr q sit illud qꝺ dicitur apud nos igil. ¶ Mem. ca. ¶ Qñ bibit cū aceto aut cū vio extrahit sanguisugā ex gutture. ¶ Mem. expul. ¶ Qñ odoꝛat valet ꝑfocatōi matri cis. ꝛ facit parere: ꝛ qū terit ꝛ ponit ī foꝛamie vir ge sanat difficultatē vrine. ¶ Febres. ¶ Qñ de eis assumunt. vii. numero ꝛ ponunt ī faba ꝛ deglutiun tur añqꝫ iuadat febris quartana ꝓferūt. ¶ Venena Qñ deglutiunt absqꝫ faba valēt ad puncturā vmiū venenosoꝝ.

¶ De Facailesus Cap. cclxxviii.

Facailesus qd ē. Dicit q ē spēs buchoꝛ ma rien: ꝛ ē genus hartanite. ¶ Opera. et pro. ¶ Virtus eius ē mūdificatiua cū absterlio ne ꝛ incisione: ꝛ ē calefactiuū resolutiuū: ꝛ ē sudoꝛē facies valꝺ qñ bibit ei' radix facit vtiginē ꝛ vigoꝛat. ¶ Decoratio. ¶ Si bibant de eo tres aur. s. p tran seuntes illud cum vino aut mellicrato pmisto aqua sanat ictericiā: ꝛ os tūc vt iaceat ꝛ coopiat pānis pli bus vt sudet vehement ꝛ sit sudoꝛ coloꝛis chole ꝛ ei' radix mūdificat cutē ꝛ delet pannuz ꝛ ꝓfert ei' de coctio scissure accñti ex frigoꝛe: ꝛ silr eius oleuz qꝺ calefit ī ei' radice tepefactū sup cinerē calin. ¶ Apost. et bo. ¶ Radix eius delet bothoꝛ ꝛ succus ei' resol uit duritiēs ꝛ apata splenis: ꝛ scrofulas ꝛ vulnera recentia: aut siccus ꝛ aufert sahafati et. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Qñ pmiscet radix ei' cū aceto aut melle aut sola ꝛ administrat sanat vulnera āteqꝫ antiquet Et qñ effundit decoctio eius sup caput ē ꝯueniens vlcerib' q̄ sūt ī ipo. ¶ Instru. iunc. ¶ Confert toꝛsio ni neruoꝝ ꝛ podagre: ꝛ totū illud opat suppositūz vt emplm. ¶ Mēbra cap. Qñ pmiscet cū vino in ebriat magnifice. Et qñqꝫ fit ex aqua eius cappur giū ad caput ꝯfoꝛtandū. Et qñ effūdit decoctio ei' sup caput ē ꝯueniēs vlceribus q̄ sūt in ipo ꝛ sedat so da frigidā. ¶ Membra oculi. ¶ Aqua eius cū mel le ē ꝯueniens aque accñti. i oculo ꝛ debilitati visus ꝛ silr cappurgiū ex ea factuz. ¶ Mēb. anhe. et pe. Sunt qdā hoim q ī potu dant radicē eius patienti bus asma. ¶ Mēb. nutri. ¶ Fit emplm ex eo splei cū aceto. ¶ Mem. expul. ¶ Quando bibitur cum

hydromelle ſoluendo educit phl̃a aquoſum:⁊ pro
uocat.mẽſtrua bibitũ ⁊ ſuppoſitũ. ¶ Et exiſtimaue
runt qdam ꝙ ambulatio p ipm facit abortũ.⁊ qñ li
gatᷣ in collo aut i adiutorio ꝓhibet ipregnationem.
Et ſupponitᷣ cũ lana vt ſoluat vẽtrez.⁊ ſilr qñ liniũtᷣ
ex eo ſumẽ ⁊ mirach ⁊ ilia lenit ventrẽ.⁊ eiicit fetuʒ
⁊ iterficit fetũ fortiter. Et eiꝰ ſuccꝰ eſt fortior i hoc. Et
ſi miſceatᷣ eius aqua cũ aceto ⁊ liniatᷣ ſup anũ extra
egredientẽ reducit ipʒ ad interiora. Et ſuccꝰ eiꝰ:apit
orificia venaꝝ q̃ ſunt in ipo ano.⁊ radix eiꝰ ꝓuocat
mẽſtrua bibita ⁊ ſuppoſita:⁊ ſi de radice eiꝰ bibantᷣ.
ʒ.v.cũ melle ſoluũt fortiter. Sitq; potio eiꝰ vſq; ad
iiii.aurᷣ. ¶ Venena: ¶ Bibitᷣ cũ vio ad medicinas
mortiferas:⁊ venena ꝓprie ad lepus marinum.

¶ De fuca Cap.cclxxix.

Fuca. ¶ Electio. ¶ Cõuenientius eſt illud
qḋ fit ḋ pane adarmachino ⁊ mẽta ⁊ apio
nõ eni eſt ſicut illud qḋ fit de pane cocto ⁊
ſicut illud qḋ fit de maſſa azyma. ¶ Operatiões et
proprietates ¶ Alfuca gnãt humorẽ malũ ⁊ ẽ mali
nutrimẽti:⁊ nocumẽtũ eius mẽbris aialis ẽ ita ꝙ ſi in
ipſo infunditᷣ os elephantis lenit ipm ⁊ fit artificiale
opari in ipſo.⁊ illud qḋ fit ex pane adaramache et
apio ⁊ menta eſt boni chimi ⁊ ẽ ꝯueniẽs calefactis
¶ Inſtrumenta iuncturarũ ¶ Nocet neruis valde.
Mẽbra capitis. ¶ Nocet velamini cerebri ¶ Mẽ
bra nutrimenti. ¶ Illud qḋ fcm̃ ẽ ex adarmacha eſt
bonũ ſtõ calĩo. ¶ Membra expulſionis ¶ Fcm̃ cũ
ordeo ꝓuocat vrinã ⁊ nocet renibꝰ ⁊ veſice.

¶ De faſuricon Cap.cclxxx.

Faſuricon qd ẽ. Eſt medicamẽ ad ſcabiem
fcm̃ ex merdaſegi ⁊ duplo ipſiꝰ de calcadis
tritis cũ aceto vehemẽter forti:⁊ ponitᷣ i vaſe
nouo linito ex luto ⁊ ſepelitᷣ in fumo.xl.diebꝰ in tpe
eſtiuo.

¶ De feniculo Cap.cclxxxi.

Feniculũ ⁊ ẽ pſice baraline qd ẽ. Illius vtꝰ
cuiꝰ ſemẽ ſiliatᷣ ſemini coriãdri ẽ ꝓpinq̃ ſilue
ſtris:ſʒ eſt debiliꝰ:verũtñ eſt fortius ſilueſtri
magno. ¶ Natura. ¶ Silueſtre ẽ vehemẽtioris calita
tis ⁊ ſiccitatis:⁊ eſt dignius tertio. Hortulani autez
calitas ẽ in 2°. ¶ Operatões et proprietates ¶ Apit
oppilatões. ¶ Membra oculi. ¶ Acuit viſum ⁊ ꝓ
prie gũma eiꝰ ⁊ ꝯfert initio aq̃ ⁊ apud ipſius deſcen
ſuʒ. Et democritꝰ qdẽ exiſtimauit ꝙ venenoſi vmes
paſcũt feniculi recentis ſemẽ vt eoꝝ viſus ꝯfortetur
⁊ vipe ⁊ ſerpentes fricãt oculos ſuos qũ egrediuntᷣ
de cauernis ſuis poſt hyemẽ ſup ipm vt illuminentᷣ
oculi. ¶ Mẽbra anhelitus et pectoris ¶ Qḋ humi
dũ lac exuberare facit ⁊ ꝓpẽ hortulanũ. ¶ Mẽbra
nutrimenti. ¶ Qñ bibitᷣ cũ aq̃ fra ꝯfert nauſee ⁊ iſla
tioni ſtõi:⁊ eiꝰ digõ ẽ tarda.⁊ eiꝰ nũtrimẽtũ ẽ malum.
¶ Mẽbra expulſionis. ¶ Prouocat vrinã ⁊ men
ſtrua ⁊ ſilueſtre ꝓpẽ frangit lapidẽ:⁊ in terreno qdẽ
⁊ fluuiali ẽ iuuamẽtũ ad renes ⁊ veſicã:⁊ cõfert ꝓpẽ
illud qḋ ẽ ſilueſtre diſtillatõi vrine ⁊ mũdificat fetaſ
⁊ qñ comeditᷣ eiꝰ radix cũ ſemine ſuo ſtringit. ¶ Fe
bres ¶ Cõfert febribꝰ antiqs ⁊ datᷣ i potu cũ aq̃ fra
⁊ ꝯfert nauſee i febribꝰ ⁊ iflatõi ſtõi ex eis. ¶ Venena
¶ Cõfert eiꝰ decoctio cũ vino morſui vermiũ vene
noſoꝝ ⁊ cũ aq̃:⁊ teritᷣ eiꝰ radix ⁊ ponitᷣ ſup morſum
canis rabioſi ⁊ ꝯfert.

¶ De fumo fre Ca.cclxxxii.

Fumus terre. ¶ Electio. ¶ Melior eſt ille q
ẽ viridis recẽs acutus amarus. ¶ Natura.
¶ Di ꝙ ẽ frigidus i pmo siccꝰ i 2° ¶ Opera
tiones et proprietates. ¶ Purificat ſanguinẽ ⁊ apitᷣ
⁊ i ipſo ẽ frigꝰ pp illud qḋ in ipſo ẽ de ſapore ſtiptici
tatis:⁊ calor pp illud qḋ in ipſo ẽ de ſapore amaritu
dinis:ſʒ quaſi frigꝰ eius ẽ fortiꝰ. ¶ Vulnera et ulcera
¶ Bibitᷣ ad pruritũ ⁊ ſcabiẽ. ¶ Mẽbra capitis. ¶ Stri
git liguã. ¶ Membra nutrimenti ¶ Cõfortat ſtõm
⁊ apit oppilatões epis ¶ Mẽbra expulſionis. ¶ Le
nit nãm ⁊ ꝓuocat vrinã:⁊ potio eius ſit a pondere.
ʒ.x.vſq; ad lb.ſ.⁊ vſq; ad duas tias libre cũ zucca
ro. Et de eo q̃ ſiccꝰ eſt cũ medicinis i decoctiõe vſq;
ad.ʒ.x.⁊ de trito ſic ẽ a tribꝰ vſq; ad.vii. ¶ Permu
tatio. ¶ In ſcabie ⁊ febribꝰ antiqs q̃ʒtũ eſt medium
ponderis ipſius de ſene de mecha.

¶ De ficubus Cap.cclxxxiii.

Ficus qd ẽ. Ficꝰ in ſeipſa nãm hʒ ⁊ foliis ⁊
lacti eiꝰ ineſt virtꝰ lacticinii:⁊ qũ nõ repiuntᷣ
folia eiꝰ rami eius q̃ ſilueſtris ẽ decoquuntᷣ
ꝯfracti ⁊ ꝯtriti:⁊ aſſumitᷣ eoꝝ aq̃:⁊ de ea accipitᷣ ſuc
cus ſic accipitᷣ i reliqs herbis:⁊ gũme qdez ficꝰ nulli
ſiles exiſtũt in opatõibꝰ ſuis. ¶ Electio. ¶ Melior
eſt alba deiñ rubea deiñ nigra. Et qñ vehemẽtᷣ matu
ra ẽ:melior ⁊ ꝓxima ad hoc vt ñ noceat. Et ſicca q
dẽ ſuis opõnibꝰ eſt laudabilis:verũtñ ſanguis ex ea
generatꝰ ñ eſt bonꝰ ⁊ pp hoc facᷣ pediculos: veꝝ ſi ſit
cũ nuce tũc eiꝰ chimꝰ fit bonꝰ:⁊ pꝰ nucẽ cũ amigdala
⁊ leuior oibꝰ eſt alba. ¶ Natura. ¶ Illa q̃ eſt hũida
eſt calĩa parũp:⁊ q̃ ẽ hũida plurime ẽ aq̃itatis: ⁊ pa
rũ eſt medicinalis. Que vo imatura ẽ:eſt abſterſiua
ad fritatez aliquãtulã declinãs niſi lac eiꝰ ⁊ q̃ ẽ ſicca
ẽ calĩa i pmo ⁊ in fine ipſius ẽ ſubtilis. ¶ Operatio
nes et proprietates. ¶ Que ẽ ſicca ⁊ ꝓpẽ acris fortiſ
ẽ abſterſiõis maturatĩa reſolutĩa ⁊ carnoſa ẽ plime
maturatõis:⁊ in ipa ſũt glutinatio ⁊ iciſio ⁊ ſubtilia
tio:⁊ ſilueſtris ẽ acutior ⁊ fortior i hoc: ⁊ ficus qdez
nutribilior ẽ reliqs fructibꝰ ⁊ q̃ vehemẽtis ẽ matura
tionis ꝓpinq̃ eſt ad hꝰ vt ñ noceat ⁊ i ipſa eſt iflatio
⁊ qñʒ egreditᷣ q̃ acris ẽ ⁊ ſicca ḋ abſterſione ad vlce
ratõez ⁊ adeo vt ſicca:⁊ folia eiꝰ qũ decoquũtᷣ cũ ra
dice alnezerion nigri fit cura ſcabiei aialiuʒ ⁊ ſuccꝰ
folioꝝ eius vehemẽtis ẽ calefactõis ⁊ abſterſionis.
Et in ipa qdẽ ẽ lenificatio vltima ⁊ expellit ſupflui
tates ad cutẽ ⁊ facit ſudare:⁊ i eiꝰ acceptõe ẽ ſedatio
calĩtatis:⁊ ſilr ſcdm ꝙ ego exiſtimo ſicca ẽt expellit
ad exteriora ⁊ facit ſudare. Et lac qdez eiꝰ coagulat
liquefactõez ſanguis ⁊ lactis ⁊ liquefacit ꝯgelatum
Et illa qdẽ q̃ hũida ẽ velocis ẽ nutrimẽti ⁊ penetra
tionis i ſtõ ⁊ corpore toto. Nutrimẽtũ vo ficꝰ lʒ non
exiſtat i robore nutrimẽti carnis ⁊ gnoꝝ.ẽ tñ vehem
tioris roboris q̃ʒ nutrimẽtũ oiuʒ fructuũ. Et vtꝰ ſuccꝰ
ramoꝝ eiꝰ añq̃ʒ frondeſcãt ꝓpinq̃ ẽ virtuti lacti eiuſ
Et aq̃ qdẽ cineris ligni eiꝰ iterata i potu datᷣ ad coa
gulatõez lactis i vẽtre:⁊ aq̃ cineris ligni quercus ꝓ
pinq̃ ẽ i intentõe. Vinũ vo ficꝰ ẽ ſubtile mali hũoris
⁊ ramis qdẽ fici ineſt tñ ſubtiliatõis ꝙ qñ caro coq
tur cũ eis diſſoluitᷣ:⁊ i iumeiʒ qdẽ ẽ vtus attractiua
ex ꝓfundo corporis ⁊ reſoluendi illud qḋ attractũ
ẽ. ¶ Decoratio. ¶ Illa q̃ eſt imatura linitᷣ ⁊ fit ex ea
ẽplm ſup hailẽ ⁊ verrucas ⁊ ſpẽs ipaꝝ:⁊ morpheaʒ
⁊ ſilr folia eiꝰ. Et acceptio eiꝰ rectificat colorem cor
ruptũ cã egritudinũ ⁊ apatuʒ caloꝝ molliuʒ: ⁊ ma
turat carbũculos ⁊ ꝓpẽ cũ ireos ⁊ nitro aut calce.
Et cũ cortice granati ponitᷣ ſup panariciũ: ⁊ lac qḋ
aliumeiʒ ꝯfert apatibꝰ difficilis reſolonis ⁊ ſcrofulis
⁊ lacertis:⁊ ſilr decoctio aliumeiʒ: ⁊ cõfert moro ⁊

proprie aliumeiz. Et succus folioꝝ eius abscindit
vestigia alguassen ⁊ cū cerato ponit̄ sup fissuram fri
goris: ⁊ silr lac ei⁹ in oib⁹ illis: ⁊ ē īpinguatiua. Eius
tn̄ īpinguatio facile resoluit̄ ⁊ ē faciens pediculos. ⁊
illud qdē ꝯtingit ab ea pp corruptiōez hūoris ei⁹: et
dr̄ ꝙ ipsa ē velocis expulsionis ad exteriora: ⁊ ē con
uenietis hūoris aialib⁹. ¶ Apostemata et bothor.
¶ Fit ex ea emplm̄ aꝑatib⁹ duris ⁊ herisipile decoc
ta cū farina ordei. Et q̄ imatura ē ponit̄ sr̄ morphe
am. Et ipa maturat carbūculos ⁊ fac̄ accidē q̄ hūi
da ē albasaf qn̄ administrat̄ ⁊ ꝯfert ei⁹ decoctio aꝑati
bus gutturis ⁊ aꝑatib⁹ radicū aurium gargarizata
ad illud cū cortice granati ⁊ panaritio cū penitho.
Et sicca qdē nocet aꝑatib⁹ epis ⁊ splenis pp suā dul
cedinē: ⁊ qn̄ aꝑa est dur̄ n̄ nocet neqꝫ cōfert: verūtn̄
si ꝯiuugat̄ cū subtiliatiuis ⁊ resoluētib⁹ ꝯfert valde.
Et aliumeiz qdē vehemēter resoluit aꝑata difficilia.
¶ Vulnera et ulcera. ¶ Succ⁹ folioꝝ ei⁹ exulcerat ⁊
linit̄ decoctio ei⁹ cuz spuma synapis sr̄ scabiē ⁊ folia
ei⁹ ꝯferūt i petigini. ⁊ folia ei⁹ ponunt̄ sup essere: ⁊ sr̄
vlcera grossaꝝ hūiditatū. ⁊ aq̄ qdē in q̄ iterat̄ cinis
ligni ei⁹ ē corrosiua mūdificatiua vlceꝝ putridorum
antiquoꝝ. Et si admistret̄ cum cortice granati sanat
panariciū. ⁊ calcanto valet ad vlcera crurium frau
dulēta. Et lac aliumeiz fac̄ adherē vlnera. ¶ Instru.
iuncturarū. ¶ Ponūt̄ cū imaturo ex eis ⁊ foliis fo
lia papaueris: ⁊ ponūt̄ sup cortices ossiuz: ⁊ aq̄ cine
ris ligni ei⁹ iterata effundit̄ sup neruos dolorosos. ⁊
qn̄qꝫ dat̄ de ea i potu q̄ztitas vni⁹. ℥. ⁊. S. ¶ Mēbra
capitis. ¶ Cōfert q̄ hūida ē: ⁊ q̄ sicca epil[e]: ⁊ distillat̄
ei⁹ decoctio cū spuma synapis i aurē i q̄ ē tinitus. Et
ꝯferūt lac ei⁹ ⁊ succ⁹ ramoꝝ ipsius an̄q̄z frondescant
qū ponūt in dente corroso ⁊ ꝯfert eius admistratio
sup aꝑata q̄ sunt sub aure qn̄ fit ex ea emplz ⁊ illa q̄
est imatura sanat vlcera capitis puluerizata. ¶ Mē
bra oculi. ¶ Lac ei⁹ cū melle ꝯfert pāno hūido ⁊ in
ceptōi aq̄ descēdentis ⁊ grossitudini palpebrarū et
scabiei eaꝝ ⁊ cū foliis ei⁹ fricat̄ aspitas palpebraꝝ ⁊
scabies eaꝝ. ¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Cōfert q̄ hu
mida ē ⁊ q̄ sicca aspitati gutturis. ⁊ ē ꝯueniēs pecto
ri ⁊ cāne pulmonis: ⁊ vinū ficus ꝓuocat mēstrua ⁊
vrinā: ⁊ silr vinū ei⁹ ꝯfert tussi antiq̄ ⁊ doloribus pecto
toris: ⁊ ꝯfert aꝑatib⁹ cāne pulmonis. ¶ Membra
nutrimenti. ¶ Apit oppilatōes epis ⁊ splenis. Ingt
Gal. Que hūidū ē mala ē stō q̄ sicca ē n̄ ē mala. Et
qn̄ comedit̄ cū almuri mūdificat supfluitates stōi: ⁊
est ex eis q̄ intersecāt sitim q̄ ē ex phl'ate salso. ⁊ exci
tat sitim q̄ ē ex hydropisi ꝑp̄e cum absynthio: ⁊ silr
bibē vinū eius ꝯfert stō ⁊ icidit appetitū cibi. Et fic⁹
qdē ē velocis descēsionis ⁊ velocis penetratiōis pp
suā abstersionē. Et sicca nocet epi ⁊ spleni aꝑatis pp
suā dulcedinē: sed si aꝑa ē dur̄ n̄ nocet neqꝫ iuuat ⁊
admistratio ipius qū ieiuniū adest: ē mirabilis iuua
mēti i apiendo vias cibi ⁊ ꝑp̄e cū nuce ⁊ amigdala
qn̄ tn̄ ei⁹ nutrimētū cū nuce sit plusq̄z cū amigdala.
Si aūt comedat̄ cū ingrossatiuis fit tūc nocumtuz
ei⁹ maximū. Et aliumeiz ē mala stō pui nutrimenti:
sz ē ꝯferēs duritiei i splene fcō emplo ex ea cuz āmo
niaco. ⁊ oēs qdē spēs fic⁹ sunt incōuenientes cursui
materieꝝ ad stōm. ¶ Mēbra expul. ¶ Cōfert reni
bus ⁊ vesice q̄ hūida ē ⁊ q̄ sicca. Et iuuat ad tolerā
dū retentionē vrine ⁊ n̄ est ꝯueniēs cursui materieꝝ
ad intestina: ⁊ succ⁹ folioꝝ ei⁹ apit orificia venaꝝ ani
⁊ q̄ hūida ē leuit ⁊ soluit parūp: ⁊ ꝑp̄e qn̄ assumit̄ d

ea cū amigdala ꝯtrita: ⁊ silr duritiei matricis: ⁊ silr
si misceat̄ cū nitro ⁊ cartamo ⁊ assumat̄ an̄ cibū. Et
⁊ supponit̄ lac eius cū vitello oui: ⁊ mundificat ma
tricē ⁊ ꝓuocat menstrua. Et fit ex ea emplm̄ ad ma
trices cū fenugreco: ⁊ i clisteri ad dolorē ventris pū
gitiuū ponit̄ cū ruta: ⁊ ficus qdē ⁊ ꝑp̄e lac ipius tra
hit a renib⁹ arenā qn̄ admistrat̄ cuz aq̄ casei: ⁊ qn̄ as
sumit̄ cū lacte ei⁹ distillata sup lac motū cū ramo ei⁹
parūp erit fortior in soluēdo ventrē: ⁊ i mūdificādo
renes ⁊ dat̄ in potu de aq̄ cineris ligni ei⁹ iterata ei
q hꝫ solonē ⁊ dysenteriā. ℥. i. S. ⁊ clisterizat̄ ex ea: ⁊ i
vtrisqꝫ dispōnib⁹ miscet̄ cū oleo: vinum aūt fic⁹ ꝓuo
cat ⁊ lenit: ⁊ ē pp suā abstersionē velocis descēsionis
ex ventre ⁊ velocis penetratōis. ¶ Venena. ¶ Lac
eius ꝯfert puncture scorpionis iunctū: ⁊ silr rutele:
⁊ silr ponit̄ illa q̄ est imatura aut folia recentia super
morsum canis rabiosi ⁊ ꝯfert: ⁊ fit ex ea emplm̄ cuz
herbo sup morsum mustele ⁊ ꝯfert: ⁊ aq̄ cineris ei⁹
icterata ꝯfert morsui rutele i potu data ⁊ fcā iunctio
ne ex ea ⁊ aliumeiz ꝯfert pūcturis venenosis bibita
⁊ linita. ¶ De fece Cap. cclxxxiiii.

Fex. ¶ Electio. Melior ē fex olei de cocta
granis. ¶ Natura. ¶ Fex expssionis olei ē
in pmo calitatis. ¶ Opera. et pro. ¶ Iā
diximus ꝙ fex olei decocta tingit linguā ⁊ dentes talr
ꝙ pdurat sic tinctura sex horis. ¶ Vulnera et ulcera.
¶ Fex expssionis olei ē ex ꝯsolidatiuis vlceꝝ acci
dētiū i corporib⁹ siccis. ¶ De fermto Ca. cclxxxv.

Fermentū. ¶ Natura. ¶ In ipo est calitas:
hūiditas vo ei⁹ ⁊ siccitas sūt scdm̄ q̄ztitatez
multitudinis salsedinis ⁊ nitrositatis eius ⁊
paucitatis eoꝝ. ¶ Opera. et pro. ¶ In ipo ē virtus
abstersiua pp salē ⁊ nitrositatē ⁊ frumētitatez: ⁊ i ipo
ē virtus infrigidatiua pp suā acetositatē attrahentez
mās ꝓfundas al' putridas ad exteriora corporis ⁊
⁊ resoluit. ¶ Instru. iunc. ¶ Fit ex ea emplm̄ ad do
lorē q ē in īferiore pte pedis. ¶ Caplm̄ de lr̄a. G.
¶ De Glande Cap. cclxxxvi.

Glans qd ē. nota est: ⁊ ē stiptica: sz castanea
minus ea ē stiptica. Qd̄ vo in glande vehe
mētius ē stipticū ē cortex ei⁹ q ē cortex eius
interior. ¶ Natura. ¶ Glans fra stiptica est ⁊ sicca
⁊ siccitas ipsius ē in 2°. fritas vo i pmo. In castanea
aūt ē paꝝ calitatis pp sui dulcedinē: ⁊ folia qdē glā
dis sunt vehemētioris stipticitatis ⁊ minoris exicca
tionis. ¶ Operationes et proprietates. ¶ In casta
nea ē abstersio ⁊ in eis oib⁹ est inflatio in ventre infe
riore ⁊ stipticitas ⁊ ꝓhibet fluxū sanguis ⁊ ꝑp̄e cor
tex ei⁹ interior ⁊ oia ꝯfortant mēbro: ⁊ castanea qdē
est tarde digōnis: sed est boni nutrimti. Si g° cū zuc
caro misceat̄ eius nutrimētū fit bonuz. Gal. quoqꝫ
dixit ꝙ est mirabilior oib⁹ granis adeo ꝙ ē ꝓxima
granis panis: verūtn̄ castanea pp illud qd̄ i ipsa est
ex dulcedine nutribilior est ea: qū tn̄ nutrimtū oiuz
sit hoibus illaudabile: sed fortasse eaꝝ nutrimentuz
porcis laudat̄. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Ipsa cū
adipe hedi ⁊ porci salita ꝯfert duritieb⁹: ⁊ fruct⁹ qdē
glandis ꝯfert in pncipio aꝑatib⁹ calis. ¶ Vul. et ul
cera. ¶ Prohibet ambulationē alcula ⁊ vlcera am
bulatiua qn̄ adurit̄ ⁊ admistrat̄. Folia ꝓpterea glan
dis coherere faciunt plagas qū terunt̄ ⁊ puluerizāt̄
desup. ¶ Membra capitis. ¶ Facit soda ꝓpterea ꝙ
coartat vaporē ꝯstringendo nām. ¶ Mēb. anhe.
et pec. ¶ Cōfert sputo sanguis: ¶ Memb. nutri.

Cõfert humiditati ſtõi. Membra expulſionis
Conſtringit ⁊ ꝯfert dyſenterie ⁊ vlcerib⁹ iteſtino
rũ ⁊ fluxui ſanguis ⁊ multiplicat vrinã. Venena.
Cõfert venenis venenoſoꝝ. Et decoctio qdem
corticũ eius cũ lacte vaccino ꝯfert veneno ſagittaꝝ
armeniaꝝ: ⁊ caro qdẽ caſtanee ẽ bona venenis.

De geloũ Cap. cclxxxvii.

Geloũ qd ẽ. Notũ ẽ: ⁊ ẽ granũ pini maioris
Et eſt melioris nutrimẽti q̃ꝫ nux: ſꝫ ẽ tardio
ris digõnis. Et ẽ ꝯpoſitum ex ſba aquea ⁊
terrea: ⁊ acritas i ipſo eſt pauca. ⁊ oꝫ qdẽ vt ꝯplemẽ
tũ ſermõis in ipo regrat̃ i caplo de pino. Natura.
Eſt tpatuꝫ ⁊ in ipo tñ ẽ calitas parua. Opera
tões et proprietates. Nutrimẽtuꝫ p̃bet forte ñ ma
lũ ⁊ rectificat humiditates corruptas i inteſtinis et
eſt tarde digõnis. Eius v̓o digõ rectificat̃ in infrigi
datis qdem cũ melle ⁊ in calefactis cuꝫ tabarzet ex
zuccaro: ⁊ pp hoc auget̃ bonitas nutrimẽti eiꝰ. Eiuſ
v̓o qđ in aqua infuſum ẽ delet̃ acuitas ⁊ acrimonia
⁊ mordicatio: ⁊ fit in vltima virtute nutriendi ita vt
paruũ i quo ñ eſt nutrimẽtuꝫ ꝑueniat ad nutrimẽtuꝫ
a mediatõe: hoc aũt ꝑuũ eſt granũ pini ꝑue reperte
i oi regione. Inſtru. iunc. Sanat dolores neruo
rũ ⁊ dorſi ⁊ ſciatice ⁊ valet mollificatõi. Membra
anhelitus et pectoris. Magnũ mũdificat pulmo
nẽ valde ⁊ extrahit qđ in ipſo eſt de ſanie ⁊ humori
bus groſſis. Mẽbra expulſionis. Excitat coitũ
⁊ ꝓꝑe qđ ex eo nutritũ eſt ⁊ ꝯfert ſaniei ⁊ lapidi i ve
ſica. Venena. Cũ ficub⁹ ⁊ dactilis ꝯfert pũctu
re ſcorpionis.

De gentina Cap. cclxxxviii.

Gentina qd eſt. Eius folia q̃ ſunt iuxta radi
cem ipſius ſunt ſil̃ia foliis nucis: ⁊ foliis ar
noglosſe: ⁊ nucis ⁊ eiꝰ color ẽ rube⁹: ⁊ ipſius
mediũ ⁊ extrema ſunt ibibita. Et eius crus ẽ conca
uũ planũ i groſſitudine digiti ⁊ longitudine duorũ
cubitoꝝ ⁊ ipſius folia adinuicẽ ſũt elõgata: ⁊ fruct⁹
eius eſt i ſuis capitib⁹: ⁊ radix ipſius ẽ longa ſil̃is ra
dici ariſtol. q̃ orit̃ in montib⁹ ⁊ i vmbra: ⁊ i locis hũi
dis eoꝝ: ⁊ dĩ q̃ ñ noiat̃ gentiana niſi qa p̃mus q eã
agnouit fuit gentinus rex: ⁊ ipſa qdẽ creſcit i mõtib⁹
altis. Ex ea v̓o aſſumit̃ ſucc⁹: qm̃ ipſa infundit̃ in aq̃
vſqꝫ ad qnqꝫ dies: deiñ coqt̃ poſtea tranſmutando
deſiccat̃: deiñ congelat̃ poſtea inſpiſſat̃ ſicut mel.

Electio. Melior eſt romana: ⁊ ipſa eſt vehemẽ
tius rubea ⁊ durior ⁊ ẽ ligнuꝫ ⁊ vene ſil̃ grossitudo
digiti: ⁊ maius ⁊ min⁹ ⁊ eius color ẽ citrin⁹ declinãs
ad nigredinẽ: ⁊ qđ ex ea fractũ eſt: ẽ vehemẽtius citri
nũ ꝓpinquũ reubarbaro. Natura. Cal̃a eſt in
3° ſicca in 2°. Operatões et proprietates. Eſt apı
tiua ⁊ in ipa eſt ſtipticitas: ⁊ eius radix vltima eſt in
aptione ⁊ ſubtiliatõe ⁊ abſterſione. Decoratio.
Radix eius abſtergit morpheã p̃cipue ſucc⁹ eius p̃
dictus. Vulnera et ulcera. Sanat plagas ⁊ vlce
ra corroſiua ⁊ p̃cipue ſucc⁹ eius p̃dict⁹. Inſtrumen
ta iuncturarũ. Bibunt̃ ex eo. ʒ. ii. cũ vino pp torſio
nẽ neruoꝝ ⁊ eſt iuuatiua ei q cadit ex loco alto.
Membra oculi. Fit ex ea linimentuꝫ ophthal
mie. Mẽbra anhelitus et pectoris. Due. ʒ. ſucci
eius ſunt bone pl̃eſi. Mẽbra nutrmenti. Apiti
ua ẽ oppilationũ epis ⁊ ſplenis ⁊ pondus. ʒ. ii. ex ea
cũ vino valet dolori epis ⁊ ſplenis ⁊ frigiditati ãbo
rũ ⁊ ap̃atib⁹ eoꝝ ⁊ ſirup⁹ radicũ eius ꝯueniens ẽ ſtõ
ifirmo ex frigore. Membra expulſionis. Pro
uocat vrinã ⁊ mẽſtrua ⁊ ſupponit̃ radix eiꝰ ſil̃ colly
rium ⁊ extrahit fetũ ⁊ facit ipm̃ abortiri. Venena.
Eſt vltima medicina pũcture ſcorpionis. Et põ
dus. ʒ. ii. ex ea cũ vino ꝯfert pũcture oĩuꝫ vermium
venenoſoꝝ: ⁊ morſui canis rabioſi. ⁊ morſui oĩuꝫ lu
poꝝ. Permutatio. Quãtuꝫ ipm̃ ẽ medietaſ
eius ex aſſero: ⁊ q̃ꝫtuꝫ medietas ei⁹ de radice cappa
ris.

De gilbenec Cap. cclxxxix.

Gilbenec qd eſt. Eius opatio ẽ ꝓxima opa
tiõi hellebori. qdã aũt dixerũt ẽ ſem̃ turbit
nigri: ⁊ cortex radicis eiꝰ ẽ turbit citrinuꝫ et
orit̃ i ſaid: verũtñ qđ ex eo bonũ ẽ: eſt induꝫ ⁊ eſt ſil̃e
papyro. Inſtru. iunctu. Quidã iã dixerũt ex eo
i potu palytico vſqꝫ ad pondus. ʒ. ⁊ vomuit ⁊ ſana
tus eſt. Membra nutrimenti. Eſt vomitiuũ et
q̃nqꝫ ẽ mortificatiuũ pp fortitudinẽ vomit⁹. Mẽ
bra expulſionis. Soluit ⁊ potio ex ipo ẽ medietaſ
ʒ. ſꝫ. ʒ. ẽ timoroſa. Venena. In ipo ẽ virt⁹ veneno
ſa.

De geſerefrend Cap. ccxc.

Geſerefrend qd ẽ. Res pinealis figure i cuiꝰ
capite ſunt ſicut due ſpine: ⁊ dĩ ẽt q̃ eſt ſil̃is
amigdale: ⁊ q̃ñ findit̃ ⁊ apit̃. Membra
expulſionis. Facit augmẽtuꝫ i coitu valde.

De gepſin Cap. ccxci.

Gepſin qd eſt. Eſt lapis gypſi laminoſus al
bus paruus cuius ſubtilitas augmẽtat̃ qũ
adurit̃. Natura. Frigidus ẽ ⁊ ſiccus.
Operationes et proprietates. Eſt glutinatiuuſ
⁊ ponit̃ ſup ꝑtes fluxuũ ſanguis ⁊ ſtringit ſcđm q̃ i
ſuo dĩ caplo: qm̃ in ipſo ẽ ſtipticitas cũ glutinatione
ẽ virtus faciẽs adherere: ⁊ in ipſo ẽ ſtipticitas cũ vi
ſcoſitate: ⁊ q̃ñ adurit̃ ſubtiliat̃ ⁊ addit̃ eiꝰ exiccatio.
Mẽbra capitis. Linit̃ ex eo frons: aut coopit̃
ex eo caput vt pileo ⁊ retinet fluxuꝫ ſanguis ex nari
bus: ⁊ qđ ex eo gypſatũ eſt etiã p̃cipue cuꝫ bolo ar
meno frixo ⁊ lentib⁹ mixtũ: ⁊ ipm̃ diſtillat̃ cuꝫ aqua
myrti ⁊ pauco aceto. Membra oculi. Miſcet̃
cũ albugine oui vt ñ fiat lapis: ⁊ ponit̃ ſup ophthal
miã ſanguineã. Venena. Eſt ex ſũma veneno
rũ p̃ſocantiũ.

De gyps Cap. ccxcii.

Gyps qd eſt. Eſt ſicut gypſum.

De gemſſeſimi Cap. ccxciii.

Gemſſeſimi qd eſt. Eius virt⁹ eſt ſil̃is virtuti
ſceha cũ vua lupina. Operationes et pro
prietates. Eſt mũdificatiuũ apitiuũ ſeda
tiuuꝫ iflatõis ⁊ vẽtoſitatũ ꝓꝑe. Mẽbra nutrimen
ti. Reſoluit humiditates viſcoſas i ſtõ ⁊ ꝯfert ſto
machis ifantiũ. Membra expulſionis Cõfert
ventoſitatib⁹ matricũ.

De gezar Cap. ccxciiii.

Gezar qd eſt. nota ẽ. Fortius ſemẽ eiꝰ ẽ ſemẽ
ſilueſtris. Inqt Dia. Eſt vna ſpẽs eius cuiꝰ
folia ſunt minora foliis feniculi: ⁊ ẽ in eius
forma ⁊ eiꝰ crus ꝑuenit vſqꝫ ad q̃ꝫtitateꝫ palmi. Et
qđ eſt ſupius eius ẽ citrina: ⁊ hꝫ ſũmitatẽ ſil̃ corian
drũ ⁊ anetũ: ⁊ hꝫ fructũ acutũ albũ boni odoris et
maſticatõis ⁊ naſcit̃ i locis ſpatioſis ſolitariis lapi
doſis ⁊ q̃ ex ea ẽ hortulana ſil̃at̃ apio romano acu
ta aduſtiua boni odoris. Et. ʒ. folia ſũt ſicut folia co
riandri cuius ſupius ẽ albũ: ⁊ aneto ſil̃es ſũt ſũitas
⁊ fruct⁹ eius: ⁊ hꝫ ſicut capita nucis plena ſemine qđ
eſt ſicut cyminũ i forma ⁊ acuitate ſua. Natura.
Cal̃a eſt i fine ſc̃i humida i p̃mo. Vulnera et ul
cera. Semẽ ⁊ folia ipſius qũ terũt̃ ⁊ ponũt ſuper
vlcera corroſiua cõferunt. Membra anhelitus et
pectoris. Cõfert pl̃eſi ⁊ tuſſi antiq̃. Mẽb. nutri.

¶ Est difficilis digõnis ꝛ nutrita facilioris est dige
stionis ꝛ ꝯfert hydropisi. ¶ Mẽbra expulsionis.
¶ Sedat dolorẽ ventris pungitiuũ ꝛ ꝓpe daucus.
ꝛ ꝓuocat vehemẽter ꝛ ꝓpa siluestris ꝛ ꝓpe semẽ ei⁹:
ꝛ silr ei⁹ folia. ꝛ excitat coitũ ꝛ ꝓpe semẽ domestice.
ẽ eñi vehemẽtis inflatõis: ꝛ semẽ siluestris ñ est illius
opationis. Si aũt secakul ꝛ daucia siluestris nume
renť i daucia tũc ipsa magis excitat coituȝ q̃ȝ hortu
lana: ꝛ ꝓuocat menstrua ꝛ vrinã ꝓpe siluestris bibi
ta ꝛ supposita: ꝛ ꝯferũt semẽ eius ꝛ radix ei⁹ difficul
tati ipregnatõis. ¶ De geguers Cap. ccxcv.

Geguers qd est. Tres hȝ spẽs ꝛ siĺatur rizi i
virtute sua. verũtñ rizi nutribilius est: ꝛ pa
nicũ melius ẽ i oib⁹ dispõnib⁹ suis q̃ȝ miliũ
sȝ tñ est fortius ꝯstrictiuuȝ. ¶ Electio. ¶ Cogť cum
lacte aut aq̃ furfuris siĺe: ꝛ oleo amigdalino ꝛ p̃bet
nutrimẽtuȝ bonũ. ¶ Natura. ¶ Frigidũ ẽ ꝛ siccũ in
fine scdi: qdaȝ aũt dicũt ipm esse calm in p̃mo. ꝛ pri
mũ sanius ẽ. ¶ Operatões et proprietates. ¶ In ipo
ẽ stipticitas ꝛ excitat sine mordicatiõe: ꝛ ei⁹ vapo
ratio est sedãs dolores. ¶ Qũ vo nõ digerit generat
sanguinẽ maluȝ ꝛ nutrit minus q̃ȝ grana reliq̃ ex q
bus fit panis. Et eius nutrimẽtũ ẽ puum viscosum: ꝛ
in ipso est subtilitas q̃dam sicut existimãt qdaȝ. Ve
rũtñ qũ cogť cũ lacte aut furfure siĺe ꝛ fit eius nutri
mentum bonũ p̃cipue cũ butyro: aut oleo amigda
lino. ¶ Mẽbra nutrmenti. ¶ Est tarde digõnis in
stõ in sub sba ꝛ i suo pane. ¶ Membra expulsionis
¶ Cũ eo vaporať dolor vẽtris pungitiu⁹ ꝛ est ꝓuo
catiuus. ¶ De gallinis ꝛ gallo Cap. ccxcvi.

Galline ꝛ gallus qd ẽ. Ius galloꝝ veteꝝ ꝓ
prietateȝ hȝ quã dicem⁹. Modus vo quẽ
Gal. narrauit i decoctiõe eoꝝ est decolenť
postq̃ȝ cibanť ꝛ nutriunť: fatigenť eñi faciendo eos
currere ꝛ cadant ꝛ decollenť: deiñ extrahať qd i vẽ
tribus eoꝝ est: ꝛ ipleanť ventres eoꝝ sale ꝛ sumanť
ꝛ coquãť cũ. xx. kist aq̃ vsq̃ȝ ꝓueniat ad tres cotilas
ꝛ bibãť totũ i loco vno: postea addať illd qd dictu
ri sumus i omi loco. ¶ Electio. ¶ Ruffus galloruȝ
melior est ille q ñ cantat adhuc: ꝛ gallinaꝝ melior ẽ
que nondũ parit oua: antiq vo sunt mali. ¶ Natura.
¶ Adeps galloꝝ calidior est adipe gallinaruȝ ma
gnarum. ¶ Operatões et proprietates. ¶ Testiculi
galloꝝ laudabiles sunt velocis digõnis. ¶ Instru.
iunc. ¶ Ius galloꝝ p̃dictũ ꝯuenit tremori ꝛ dolori
iuncturaꝝ: sed oȝ vt coquať cũ polypodio ꝛ aneto
ꝛ sale in. xx. cotiĺ aque donec remaneant tres aut q̃t
tuor. ¶ Mẽbra capitis. ¶ Caro gallinaꝝ que sunt
pulle i intellectu augumẽtuȝ efficit: cerebrum gallina
rũ ꝓhibet fluxũ sanguinis nariũ accñteȝ ex velami
nibus cerebri. ¶ Membra anhelitus et pectoris.
¶ Ius galloꝝ p̃dictũ ꝯfert asmati. Caro gallinarũ
clarificat vocẽ. ius galli vetustissimi cuȝ aneto ꝛ car
tamo ꝯfert oibus illis ꝛ ilsidebegi pulloꝝ sedat isla
tionẽ stõi. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Ius galloꝝ cõ
fert dolori stõi ex vẽtositate. ¶ Mẽbra expulsionis.
¶ Ius galli veteris cũ polypodio ꝛ aneto ꝯfert co
lice valde. Caro gallinaꝝ q̃ pulle sũt augumẽtat sper
ma. Et ius p̃dictũ cũ polypodio soluit meĺiaȝ: ꝛ cũ
cartamo soluit phĺa. Qñq̃ȝ vo decoqť cũ medicis
stipticis ad dysenteriã ꝛ cũ lacte ad vlcera vesice.
¶ Venena. ¶ Galline scisse sup cor suũ aut gallus
ponuť sup locuȝ lesum a vermib⁹ venenosis ꝛ ꝑmu
tať quaꝝ hora ꝛ ꝓhibet nocumẽtuȝ venenoꝝ: ꝛ i ve
nenis bibitis ẽt sorbeť eoꝝ decoctio cũ aneto ꝛ sale
ꝛ euomiť. ¶ De guasmen Cap. ccxcvii.

Guasmen qd est. Est foliũ nil. ¶ Natura.
Est in fine p̃mi calm ꝛ in 2° siccũ. ¶ Opera
tiones et proprietates. ¶ In ipso sũt stiptici
tas ꝛ abstersio. ¶ Decoratio. ¶ Tingit capillos.
¶ De guers Cap. ccxcviii.

Guers qd est. Res rubea declinãs ad pallo
rẽ siĺs tincture croci ꝛ asportať de iamẽ ꝛ dr̃
q̄ abradiť de arbore sua. ¶ Natura. ¶ Ca
lida ẽ ꝛ sicca in 2°. ¶ Operationes et proprietates.
¶ Est stiptica. ¶ Decoratio. ¶ Cõfert pãno ꝛ len
tiginib⁹. Qũ g⁹ bibiť ꝯfert sordiciei. ¶ Apostemata
et bothor. ¶ Cõfert bothor. ¶ Vulnera et ulcera.
¶ Cõfert scabiei ꝛ pruritui ꝛ sahafati ꝛ ipetigini.
¶ De guarescen Cap. ccxcix.

Guarescen. ¶ Membra oculi. ¶ Sanguis
alguarescen ẽ bonus vlceribus oculi.
¶ Membra nutrimenti. ¶ Caro eius dif
ficilis ẽ digõnis. ¶ Membra expulsionis. ¶ Caro
eius ꝯstringit ventrẽ. ¶ De guaril Cap. ccc.

Guaril qd ẽ. Est maxima figuraꝝ algasgon
ꝛ samãbras longam hñs caudã: ꝛ ꝑuũ cap̃
ꝛ nõ est lacertus. lacertus eñi non ẽ aut ra
ro ẽ nisi in ruribus ꝛ caput ꝛ corpus ipsius diuersa
sunt alguaril sȝ fortasse ꝓximus ẽ ei i naturis: suis.
¶ Natura. ¶ Caro eius caĺa est multũ. ¶ Decora
tio. ¶ Cõfert stercus eius panno ꝛ lentiginibus et
ipinguant fortiter adeps ꝛ caro eius ꝛ ꝓpe quasdã
mulieres. ¶ Opera. et pro. ¶ In ipso est virtus ex
trahẽs surculos ꝛ spinas. ¶ Apostemata et bothor.
¶ Tritũ stercus eius eradicat verrucas. ¶ Mem
bra oculi. ¶ Stercus eius siĺe est stercori lacerti. va
let enim ad albuginem oculi.
¶ De guadai Cap. ccci.

Guadai qd ẽ. Est ostracũ. ¶ Opera. et pro.
¶ Extrahit surculos ꝛ spinas. ¶ Deco
ratio ¶ Qd ex eo tritũ ẽ abscindit verrucas
isusa ꝛ pẽdẽtes ꝯtritũ. ¶ De g̃no ben Cap. cccii.

Granũ ben. Jam diximus opõnes eius in
caplo be. qum diximus ben.
¶ De grano lauri Cap. ccciii.
Granũ lauri. Ipsũ est granũ ademest ꝛ ẽ sic
auellana parua ꝛ cortex eius ad nigredinẽ
tendit subtilis qd qũ ꝑmitur in duas sepať
ꝑtes duras decliues ad citrinitatẽ i qbus est paruȝ
bõi odoris ꝛ nos dicem⁹ opõnes ei⁹ i caplo d gain.
¶ De grano azelem Cap. cccliii.

Granũ azelem qd ẽ. Dr̃ piper nigꝝ ꝛ ẽ gra
nũ boni odoris ꝛ saporis valde ꝛ oritur in
ꝑtibus sceberazura. ¶ Natura. ¶ Est cali
dum in scdo humidũ i p̃°. ¶ Decoratio. ¶ Est im
pinguatiuũ. ¶ Mẽbra expulsionis. ¶ Augumẽtat
sperma. ¶ De grano anescen Cap. ccc v.

Granũ anescen qd est. Est granum exñs in
q̃ȝtitate piꝑis ꝛ in colore eius. verũtñ est fa
cilius frangibile: scindiť a medulla vehem̃
tis albedinis cuius odor est bonus. ¶ Natura.
¶ Est calm ꝛ siccũ in 2°. ¶ Membra nutrim enti.
Est bonum stõ frigido valde.
¶ De grano nil Cap. cccvi.

Granũ nil qd ẽ. Est cartamũ indũ. ¶ Electio
¶ Melius ẽ ei⁹ ponderosum planũ recẽs
¶ Natura. Dixerũt qdã. Est calm ꝛ siccũ

ꝑueniens ad tertium. ¶ Decoratio. ¶ Cōfert albaras ⁊ morphee albe. ¶ Mēb. nutri. ¶ Est ꝯturbatiuum faciens nauseā. ¶ Me. expul. ¶ Solone educit hūores grossos .s. meliaȝ ⁊ phlā fortiter ⁊ vermes ⁊ ascarides ¶ Permut. ¶ Loco ei⁹ i solutōe ⁊ iuuamīto in melia ponit medietas pōderis de pulpa collogntide cuȝ sexta ponderis sui de lapide armeno.

¶ De grano asūme Cap. cccvii.

GRanū asumme qd ē. Est arbor siluestris fꝫ q̄ȝtitatē brachii hñs alba folia ñ tñ vehemētis albedis c⁹ fruct⁹ ē sic pip vnctuosus lacte⁹ ⁊ dixert qdā. Est semē scamenona. ¶ Natura. ¶ Est calm parū hñs hūitatis. ¶ Decoratio. ¶ Est ipinguatiuū. ¶ Mē. nutri. ¶ Tardat e⁹ digō i stō ⁊ qū digerit multiplicat eius nutrimītū. ¶ Me. expul. ¶ Augumītat spma ⁊ excitat coitum.

¶ De grano pini Cap. cccviii.

GRanū pini qd est. Granū pini est min⁹ fistico corticē hñs minutū frangibilē rubeum findit a medulla alba vnctuosa suauis: ⁊ hꝫ sunt magna q̄ sunt pini q̄ noiant bisus: ꝑuum v̄o est granū triangulatū durioris corticis ⁊ acutioris medulle. ⁊ in ipso est acrimonia ⁊ ponticitas ⁊ paruuȝ est melius ad medicinā q̄ȝ ad cibum. ¶ Natura. ¶ Magnū ē sic equale ad calitatē declinās ⁊ augumētat hūiditas ipsius. Et ꝑuū est calidū ⁊ hūidum in tertio. ¶ Operationes et proprietates. ¶ In ipso est maturatio ⁊ lenificatio ⁊ resolutio ⁊ mordicatio ⁊ ꝓꝑe in recente: sꝫ eius mordicatio delet si ifundat in aqua ⁊ ꝯplent tunc eius applanatio ⁊ glutinatio q̄ȝuis sint añ illud ambo repta in ipso integre: ⁊ ei⁹ sba est terrea aquea in q̄ est ꝑuū acritatis. ¶ Decoratio. ¶ Est ipinguatiuū. ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Granū pini magnū ꝯfert mollificatiōi ⁊ debilitati corporis comestū ⁊ exiccat hūiditatē corruptā q̄ ē in eo. ¶ Mēbra anhe. et pectoris. ¶ Parum ⁊ magnū ꝯfert mollificatōi hūiditatib⁹ pulmonis putrefactis: ⁊ puri sanguis fluxui ⁊ tussi: ⁊ ꝓꝑe cū rob recente ꝑꝑ amaritudinē paucā q̄ est in ipso. Et qñ coq̄t cū vino dulci est ad mundandū ꝑus pulmonis bonū valde: ⁊ silr eius cortex ⁊ lignū qñ ponūtur i electuariis. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Qñ ex eo fit emplin cū absynthio sup stōm ꝯfortat ipm. Et ē difficilis digōnis liniens cibū: virt⁹ eius mordicat stōȝ nisi infundat in aqua calida. Comedant g⁹ ipm calefacti cū tabarȝet ⁊ ifrigidati cū melle: ⁊ tūc digerit ⁊ fit bonū. ⁊ est bonū stō. Inqt Dia. ē malū stō: sed vꝫ ꝙ nō fit ita nisi qñ adurit aut rācidat: ⁊ ꝙ sit ifusum bonū qñ rectificat eius corruptio: ⁊ frangit eius vētositas. Et qñ bibit cū portulaca sedat ei⁹ mordicatio oio: ita vt nō sit mordicās. ¶ Mēbra expulsiōis ¶ Augumētū facit i coitu plurīmū qū comedit cū sisamo ⁊ tabarȝet ⁊ melle ⁊ penidiis ⁊ saturati ex eo ꝑuū faciūt dolorē ventris pūgitiuū: sed eius tyriaca est granū granati amaꝝ qd̄ sugit post ipm: ⁊ ipꝫ vehemēter abstergit humiditates renū: ⁊ vesice: ⁊ ꝯfortat eos ad retentōeȝ vrine: ⁊ sanat distillatōeȝ ⁊ prohibet vlcera vesice ⁊ frangit lapidē: ⁊ ꝓuocat ⁊ confert ex eo cū absynthio facto emplastro.

¶ De grano alkilkil Cap. cccix.

GRanū alkilkil qd est. Est sic pip albū mai⁹ cartamo non pure rotundū ⁊ frangit a medulla vnctuosa boni saporis. Quidā auteȝ dixerūt est semē ḡnati siluestris ⁊ dixerūt isti eius radix est almuga. ¶ Instru. iunc. ¶ Confortat corpora mollificata. ¶ Opera. et pro. ¶ Qd̄ ex eo frixū ē: ē sicc⁹. ¶ Decoratio. ¶ Est ipinguatiuū. ¶ Mēbra capitis. ¶ Facit soda: ⁊ ꝓꝑe qñ in fīa mēsa comedit sup vinū. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Plurim⁹ vsus eius facit fastidiū ⁊ colericam passioneȝ: ⁊ qū comedit cū tabarȝet ⁊ ȝuccaro ⁊ melle digerit ⁊ qd̄ ex eo frixū est: est melius ⁊ nō ē ei⁹ hūor malus ⁊ ꝑuuȝ vehemēter mollificat stōm.

¶ De grano viridi Cap. cccx.

GRanū viride qd ē. In fructu eius ē stipticitas: ⁊ ipsius iuuamētū simile est iuuamēto masticis: ⁊ eius gūma est melior gūmis p⁹ masticē: ⁊ q̄ ex ea magna ē dr̄ arthbaro: ⁊ eius qdem arbor noiat albotin. ¶ Natura. ¶ Dixerūt qdam ꝙ i eius oleo ē lenificatio ⁊ stipticitas sicut ē i oleo rosaceo ⁊ veritas ē calefactio grani viridis ē calefactio ii minor: eius v̄o exiccatio dū ꝑseuerat humida est ꝑua: ⁊ qū exiccat ē i tertio: ⁊ eius gūma ē calida i qua est siccitas pauca. ¶ Operatōes et proprietates. ¶ Est calefactiuū lenificatiuū ⁊ mūdificatiuuȝ: ⁊ in ipso ē stipticitas: ⁊ eius gūma est plurime resolutōis q̄ȝ mastix: qñ est amarior ⁊ in ipsa sunt paꝝ stipticitatis: ⁊ est fortis abstersionis: ⁊ in ipsa ē apꝫio bona ⁊ maturatio ⁊ lenificatio: ⁊ extrahit ex ꝓfundo: ⁊ i plurib⁹ horis ponit loco masticis ⁊ suffumigatio albotin elongat a nocumēto sicut suffumigatio turis ⁊ eius oleū est ꝯpositū ex virtutib⁹ tribus cū virtute ꝯstrictiua: ⁊ existimauerūt qdā ꝙ i eius oleo ē lenificatio quedā. ¶ Decoratio. ¶ Abstergit pānū ⁊ faciē: ⁊ viscus albotin ꝯfert scissuris faciei. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Eius gumma maturat exituras duras. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Abstergit scabiem et ipetiginē: ⁊ ingredit eius gūma i emplastris ad purganda vlcera ⁊ exiccat saniē ⁊ sanat vlcera manifesta: ⁊ ꝯfert pruritui vlceꝝ ⁊ scabiei vlcerose ⁊ scabiei ⁊ bothor phlegmatice. ¶ Instru. iunctu. ¶ Ponit eius oleū i oleis q̄ sunt ad lassitudineȝ ⁊ emplīs ad paralysim ⁊ torturā. ¶ Membra capitis. ¶ Eius. gūma cū melle ⁊ oleo ē bōa hūiditati auris. ¶ Mēbra oculi. ¶ Eius fumus egredit in alcosol oculi ⁊ ꝯseruatōe capilloꝝ ⁊ medicamēto corrosionis palpebraꝝ. ¶ Mēb. anhe. et pec. ¶ Cōfert doloribus pectoris more ēpli suppositū ⁊ inūctū: ⁊ ei⁹ gūma ē bona vlcerib⁹ pulmonis ⁊ tussi antiq̄ deglutita sola aut cū dulcib⁹. ¶ Memb. nu. ¶ Iuuatiā ē splenis ⁊ ꝓꝑe ex albotin: sꝫ ipa delet appetitū cibi: ⁊ silr mūdificat epar. ¶ Mēb. expul. ¶ Prouocat ⁊ excitat coitū ⁊ gūma ei⁹ ēt ꝓuocat ⁊ lenit ventrē qū accipit ex ea auellana vna aut nux i ieiuno absꝫ nocumīto: ⁊ mūdificat viscera ⁊ abstergit renes. ¶ Venena. ¶ Bibit gūma eius ⁊ fructus eius cū vino ad morsū rutele.

¶ De gento Cap. cccxi.

GEntum quid est. Est tefilie scilicet gūma rute montane.

¶ De gembut Cap. cccxii.

GEmbut qd ē. Est rosa vince sic qdā sapientes dixerūt ⁊ ē alkarnub anabathiū ⁊ d ipo qdē iā dcm̄ ē i caplo d̄ cha. ¶ Natura. ¶ Ei⁹ frig⁹ ⁊ calitas sꝫ ꝑua: ⁊ ē siccum i 2°. ¶ Opera. et pro. ¶ Ei⁹ fruct⁹ vomitū fac sine mordicatiōe. ¶ Mēbra expul. ¶ Prohibet fluxū vētris. ¶ Venena. ¶ Decoctio algēbut ifiē pulices.

¶ De ḡmie Ca. cccxiii.

GRamē. ¶ Vul. et ul. ¶ Fac cohere plagas sanguineas. ¶ Mēb. expul. ¶ Ei⁹ decoctio extrahit lapidē ⁊ semē ipsius ꝓuocat ⁊ ꝯstringit.

¶ De glutine Cap. cccxiiii.

GLuten qd est. Iā locuti fuim⁹ de glutine ali

bat ⁊ resina pini: ⁊ reliquis ĩ suo loco. ¶ Natura.
¶ Gluten alimbat est calidum: deinde gluten cupſ
ſi deinde est gumma pini. ¶ Operatio. et pro.
¶ Est resolutiuũ. ſ; gũma pini ⁊ gluten cupſſi ñ sũt ve
hemẽtioris resolõnis q̃; gluten alibat q̃uis sint ca
lidiora eo. ¶ De gallis. C.cccxv.

Galle. ¶ Electio. ¶ Meliores ſt ĩmature ⁊
põderose dure. glauce v̇o molles ſt ꝑuc v̇
tutis: ⁊ adurunt sup prunas. ¶ Natura.
Sũt ſ̃ce ĩ p̃mo hũide in ſ̃o. ¶ Opera. et pro. ¶ Cõ
strictio eaꝝ ẽ vehemẽs ⁊ ꝓhibet humiditates a cur
su ⁊ sba eaꝝ est frigida ⁊ sicca. ¶ Decoratio. ¶ De
nigrat aqua eaꝝ capillos. ¶ Vulnera. et ulce. ¶ Li
niunt cu; aceto sup ĩpetiginẽ ⁊ auferunt eã: ⁊ si pul
uis eaꝝ sternatur super carnẽ additã remouet ea;.
¶ Mem. cap. ¶ Prohibent cursũ humiditatum.
corruptaꝝ ad linguam ⁊ gingiuã ⁊ ꝯferunt cola: ⁊
ꝓprie infantibus: ⁊ ꝓprie cum aceto ⁊ cõferunt qñ
ponunt in corrosione dentium. ¶ Mem. expul.
¶ Spargit puluis eaꝝ sup aquam ⁊ bibit ad vulnera
intestinoꝝ ⁊ ad fluxum antiquũ: ⁊ similiter qñ ponit
in medicinis conueniens ẽ ad hanc operationem.

¶ De Galia Cap.cccxvi.

Galia qd ẽ. Galia vera ẽ sinia facta ex embli
cis. nũc aũt qñ illud ẽ difficile sumit põd᷒
ĩporu; de gallis: ⁊ albella ⁊ fit ſ̃m ꝙ fit alri
mek. ¶ Natura. ¶ Que pura ẽ: ẽ calã ĩ p̃mo sicca ĩ
ſ̃o ⁊ aromatica calã ẽ ĩ ſ̃o. ¶ Ope. et pro. ¶ Est sti
ptica ꝯfortans viscera: ⁊ ĩ aromatizata sũt aptio ⁊ re
solo. ¶ Instrumen. iunctu. ¶ Est bona dolori ner
uoꝝ. ¶ Mem. expul. ¶ Existiauerunt qda; ꝙ galia
aromatica augumẽtũ efficit ĩ coitu ⁊ strigit ventrẽ ⁊
ꝯfert fluxui. ¶ De gũmi Cap.cccxvii.

Gummi. ¶ Electio. ¶ Qđ melius ẽ: est ara
bicũ purũ parum hñs ligni. ¶ Natura.
Spẽs gũmi oẽs calẽ sũt. ¶ Opera. et pro.
¶ Est stipticũ ⁊ glutinatiuũ cũ exiiccatione ⁊ gluti
natõe. ⁊ gũmi qdẽ acatie ẽ forti᷒ valde: ⁊ ponit ꝓpt
hoc ĩ medicis tyriace. ¶ Mem. anhe. et pec. ¶ Le
nit tussim calam ⁊ expellit nocumentũ vlceru; pul
monis ⁊ clarificat vocẽ. ¶ Mem. nutri. ¶ Cõfor
tat stõm. ¶ De gariofilo Cap.cccxviii.

Gariofilus qd ẽ. Est sicut sambucus: sed est
nigrior: ⁊ q masculus ẽ: ẽ sicut nucle᷒ oliue
⁊ longior ⁊ vehementius niger: ⁊ ẽ fructus
arboris ĩ isula idie: ⁊ gluten ipius existit ĩ v̇tute gluti
nis albori. ¶ Electio. ¶ Ille q ẽ melior ẽ silis nucleo
sicco suauis odoris ⁊ acuti. ¶ Natura. ¶ Calidus
ẽ ⁊ siccus in 3°. ¶ Decoratio. ¶ Corporis odorem
bonũ efficit. ¶ Mem. oculi. ¶ Abstergit visũ ⁊ cõ
fert pãno ¶ Mem. nutri. ¶ Cõfortat stõm ⁊ epar
⁊ ꝯfert vomitũ ⁊ nausee. ¶ De galbano. C.cccxix.

Galbanũ qd ẽ. Est duaꝝ spẽꝝ: vna spẽs ei᷒
est ꝙ ẽ spumosũ leuis ponderis vehemen
tioris albedinis ⁊ altera ẽ ei᷒ qđ ẽ spissius ⁊
grauı᷒. ¶ Electio ¶ Meli᷒ amboꝝ ẽ illud qđ ẽ spis
sius. ¶ Natura. ¶ Est calidũ in ſ̃o. ⁊ exiccatiuum ĩ
3°. ¶ Opera. et pro. ¶ Virt᷒ ei᷒ ẽ lenitiua resolutia
carminatiua ventositatũ: ⁊ ẽ ex eis q̃ corrumpũt car
nẽ. ⁊ ĩ ipo sũt calefactio ⁊ iflãmatio ⁊ attractio ⁊ re
solutio. ¶ Decoratio. ¶ Eradicat lẽtigies. ¶ Apo
stema. et bo. ¶ Cõfert apatibus bothor ⁊ scrofulis.
¶ Vulnera et ulce. ¶ Linit sup vlcera lenia cũ ace
to. ¶ Instrume. iunc. ¶ Cõfert lassitudini ⁊ alcu;eẽ
⁊ spasõ lacertorum. ¶ Mem. cap. ¶ Cõfert sode ⁊

epilsie: ⁊ qñ epilepric᷒ ipm odorat reuiuiscit: ⁊ cõfert
scotomie: ⁊ ꝯfert dolori moralis ⁊ dẽti corroso subi
to: ⁊ ꝯfert doloib᷒ ſ̃ris in aure ⁊ resoluit apata eius
⁊ dolores ipius sine ĩpedimẽto: ⁊ illud qñ soluitur ĩ
oleo de lilio ⁊ tepidũ fit ⁊ distillat ĩ aurẽ. ¶ Mem.
anhe. et pecto. ¶ Cõfert asmati ⁊ tussi antiq̃ ¶ Mẽ
bra expul. ¶ Prouocat mẽstrua fortiter ⁊ extrahit
fetus ⁊ facit eos abortiri suppositũ: ⁊ ꝯfert p̃focatõi
matricis bibitũ cũ vio: ⁊ remouet difficultatẽ vrie.
¶ Venena. ¶ Est tyriaca venenis q̃ ĩbibũt sagit
tas qñ bibit cũ vino ⁊ venenis serpẽtiũ ⁊ scorpionũ
⁊ fum᷒ eius fugat venenosos v̇mes: ⁊ qũ fit ex eo li
nimentũ ñ approximant ei q linit᷒ ẽ. ⁊ qñ ex eo fit li
nimentũ cũ sacudulion ⁊ oleo interficit ille q ꝺ̇ ver
mibus venenosis ei q linitus ẽ appropinquat. ¶ Et
ipm quidem omni veneno resistit minus tñ q̃; sit re
sistentia serapini. ¶ Permutatio. ¶ Loco ei᷒ serapi
nũ ponit. ¶ De Granato Cap.cccxx.

Granatũ. ¶ Natura. ¶ Illud qđ ẽ dulce ẽ
frigidũ ad p̃mũ ⁊ humidu; ĩ ipo. ⁊ acceto
sũ ẽ frigidũ ⁊ siccum in ſ̃o. ¶ Operatio. et
proprie. ¶ Acetosu; reperimit cholam ⁊ prohibet
cursũ supfluitatũ ad viscera. ⁊ ꝓprie vinũ eius ⁊ in
oibus spẽbus ei᷒ vsq; ad acetosũ ẽ abstersio cu; stip
ticitate. ¶ Apostema. et bo. ¶ Grana granati cum
melle liniunt ad panaritium. ¶ Vulnera et ulce.
¶ Grana granati cũ melle liniunt ad vlcera fraudulẽ
ta. ⁊ ei᷒ capita ad vulnera cu; calitate ⁊ p̃cipue adu
sta. ⁊ balaustie qdẽ cũ calitate sua faciũt adherẽ vul
nera. Et dulce qdẽ lenificat ⁊ totũ ipius ẽ ꝑui nutri
menti ⁊ ẽ bonũ. Mu;ũ v̇o qñq; ẽ magis iuuatiuũ
stõ q̃; poma ⁊ cydonia. sed ei᷒ granũ ẽ malũ ⁊ qđ ꝺ̇
ꝑtib᷒ ei᷒ ẽ magis stipticũ sũt capita. ⁊ grana ei᷒ stipti
ca ſt siue sint grana dulciũ aut ñ dulciũ. ¶ Mem.
cap. ¶ Grana granati cũ melle ꝯferũt dolori auris.
⁊ sũt linimentũ iterioris nariũ ⁊ ꝯferũt grana grana
ti cu; melle ꝯtrita ⁊ cõmista cola linita. Et si grana
dulcia decoquunt cũ vio. deide terãt sicut sũt ⁊ fiat
ex eis emplm auri ꝯfert apati ei᷒ bene. Et vinu; gra
nati ⁊ rob ei᷒ ꝯferunt ebrietati ⁊ rob acetosi ꝓprie ⁊
ꝯfert chole. ¶ Mem. ocu. ¶ Succus acetosi ꝯfert
vngule. ¶ Mem. anhe. et pecto. ¶ Acetosũ exaspe
rat pect᷒ ⁊ dulce lenit ipm ⁊ ꝯfortat pect᷒. ⁊ qñ dant
ĩ potu grana granatoꝝ ĩ aq̃ pluuiali valẽt ad sputũ
sanguis. ⁊ ipm totũ ꝯfert tremori cordis ⁊ abstergit
os stõi. ¶ Mem. nutri. ¶ Granatũ mu;ũ ꝯfert ĩfla
tõi stõi. ⁊ dulce ẽ ꝯueniẽs stõ ꝑꝑ illud qđ ẽ ĩ ipo de
stipticitate subtili. ⁊ acetosũ nocet stõ. ⁊ cũ hoc gra
na granati sũt mala stõ. Et ei᷒ sauich ẽ ꝯueniens de
siderio p̃gnantiũ ⁊ silr rob ei᷒ ꝓprie acetosi. ⁊ vt su
gat febriens de ipo post cibũ suu; ⁊ ꝓhibeat eleua
tionẽ vapoꝝ ẽ melius q̃; vt p̃mittat ipm ⁊ subleuen
tur mãe ab inferiorib᷒. ¶ Mem. expul. Acetosũ est
plime ꝓuocans vrinã q̃; dulce ⁊ ambo sũt ꝓuoca
tiua. ⁊ grana granati cũ melle ꝯferũt vlceribus ani.
⁊ qđ acetosũ ẽ nocet stõ ⁊ ĩtestinis. ⁊ eius sauich cõ
fert solõni cholice ⁊ cõfortat stõm. ⁊ cortex radicis
granati cũ vino extrahit v̇mes ⁊ ascarides ⁊ assumi
tur cũ sua dispõne aut sumit ei᷒ dectio. ¶ Febres.
¶ Granatũ mu;ũ cõfert febrib᷒ acutis ⁊ iflatõi stõi
sed dulce multotiens nocet acutas hñtibus febres.

¶ De Galanga Cap.cccxxi.

Galãga qd ẽ. Frusta ĩuoluta rubea ⁊ nigra
mesiriobe ⁊ ẽ casurudaru ipm. ¶ Natura.
Est calm ⁊ siccũ in ſ̃o. ¶ Opera. et pro.

Est subtile resolutiuũ ventositatũ. Decoratio. Odorẽ oris efficit bonũ. Mem. nu. Est bonũ stõ ⁊ ẽ digestiuũ cibi. Memb. expul. Confert colice ⁊ dolori renũ ⁊ adiuuat ad coitũ. Permutatio. Loco ei⁹ ponit̃ kersat gariosilatũ.

De Gubera Cap. cccxxii.

GUbera. Natura. Frigida ẽ ĩ pmo sicca ĩ fine sc̃i. Operationes et pro. Retinet oẽm fluxũ. ⁊ ẽ minoris ꝯstrictiõis ⁊ stiptici tatis ꝙ̃ ȝarur ⁊ repugnat chol'e effuse ad viscera: ⁊ qñ ipa admĩstrat̃ ĩ sc̃a mẽsa retardat ebrietatem. Mẽbra anheli. et pec. Confert tussi calide. Mẽb. nutri. Retinet vomitum. Mem. expul. Cõfert rasure cholerice ⁊ retinet ventrẽ ⁊ vomitũ ⁊ silr̃ ȝarur ⁊ cõfert multudini vrine.

De Gualsmeo Cap. cccxxiii.

GUalsmeũ qd ẽ. Est folium nil. Natura. Est calĩn in fine pmi siccũ in sc̃o. Operatio. et pro. In ipso sũt stipticitas ⁊ abstersio. Decoratio. Tingit capillos.

De Gagate Cap. cccxxiiii.

GAgates quid ẽ. Lapis leuis hñs odorem aspalti. Instru. iun. Cõfert podagre. Mẽbra ca. Qñ suffumigatur ex ipo epilepticus ꝯfert ei. Membra expul. Cõfert ꝑfocatõni matricis. Venena. Effugat fum⁹ eius vmes venenosos.

De Gailim. C. cccxxv.

GAilim. Decoratio. Est boni odoris. Operationes et pro. Est exiccatiuum ꝯgelatiuũ lactis ⁊ ĩ ipo ẽ paruȝ acuitatis ⁊ ⁊ ꝓhibet eruptionẽ sanguis. Vulnera et ulcera. Confert adustioni ignis.

De Gusume Cap. cccxxvi.

GUsume qd ẽ. Est quoddã genus tuberuȝ fungoꝝ qd exiccat ⁊ coartat̃ sic̃ cartilago cuius figura ẽ sicut figura vasis pui ꝯcti qui pãno lauant̃: ⁊ ingredit̃ ĩ acetosis. ⁊ iest. ei suauitas sicut ẽ suauitas cartilaginum ⁊ plus. Natura. Nõ existit ĩ frigore reliquoꝝ tuberũ neq̃ ẽ mali⁹ humoris sic̃ tubera ⁊ existit ĩ sapore ei⁹ carnositas q̃dã ⁊ aquositas.

De Garab. C. cccxxvii.

GArab qd ẽ. Administrat̃ cortex ei⁹: ⁊ administrat̃ gũma ei⁹ ⁊ ingredit̃ cũ icisione ⁊ generat̃ sup ipam borach bonũ. ⁊ ẽ de melioribus spẽbus borac ad comedendũ. Opera. et pro. Flos ei⁹ ⁊ folia ipius ⁊ amboꝝ succus sũt exiccatiuis sine mordicatõe: ⁊ in ipa ẽ stipticitas: ⁊ eius cortex ẽ ĩ virtute ei⁹ sed ẽ siccior. Et ex foliis qdẽ eius sumit̃ succ⁹ ⁊ reseruatõi ⁊ exicat sine mordicatõe. Decoratio. Cinis arboris ei⁹ cũ aceto exiccat verrucas ⁊ icidit eas siue sint iuerse siue ñ inuerse: ⁊ cortex radicis ei⁹ ingredit̃ ad linimentũ capilloruȝ. Vul. et ulce. Cortex ⁊ folia ei⁹ trita qñ ponunt̃ sup incisionẽ ⁊ vulnera recẽtia conferunt. Instru. iunc. Dectio ei⁹ ẽ embroca bonum podagre. Mẽ. ca. Qñ distillatur succus folioꝝ eius cũ oleo rosaceo bullito ĩ cortice granati in aurẽ cõfert dolori auris: ⁊ silr̃ cortex ei⁹ hũidus qñ fit ex eo illd ⁊ eius decoctio ẽ ablutio furfurũ. Membra oculi. Abstergunt gũma flos ei⁹ obscuritatẽ visus. Mem. anhe. et pec. Fructus eius cõfert sputo sanguis: ⁊ cortices eius ẽt. Mem. nu. Succ⁹ ei⁹ extrahit sanguisugas.

De galia. C. cccxxviii.

GAlia. Aposte. et bo. Galia lenit apata dura. Mẽb. cap. Dissoluitur ĩ oleo de benaut keiri ⁊ distillat̃ in aurẽ dolorosã ⁊ eius odoramẽtuȝ cõfert epileptico ⁊ appopletico ⁊ viuificat eos ⁊ sedat soda sc̃aȝ: ⁊ qñ dat̃ de ea ĩ vio iebriat. Mem. ãhe. et pecto. Odor galie cõfortat cor. Mẽb. expul. Algalia confert dolorib⁹ matricis frigidis supposita ⁊ apatibus ei⁹ duris ⁊ phlaticis ⁊ ꝓuocat mẽstrua ⁊ acit matricẽ descẽdere ꝑfocatã ⁊ inclinatã ⁊ mũdificat eã: ⁊ ꝑparat ipam ad ipregnationẽ. Capl̃m de lr̃a. H.

De hoie. C. cccxxviiii.

HOmo. Decoratio. Dicit̃ ꝙ spma hoĩs abstergit morpheã: ⁊ silr̃ sal vrinarũ ifantium assumptus ĩ ore abstergit pãnũ ⁊ forsitan ei⁹ sterc⁹ ꝯfert sorditiei. Aposte. et bot. Fex vrine hoĩs sedat herisipilã: sm̃ ꝙ dr̃ ⁊ silr̃ ei⁹ stercus calĩm ⁊ cinis capilloꝝ ipius sanat bothor. ⁊ qñ permiscet̃ cũ butyro ꝓhibet apata ãbulatiua. Vulne. et ul. Ei⁹ vrina abstergit scabiẽ vlcerosaȝ ⁊ pruritũ ⁊ ꝓhibet serpiginẽ ⁊ ipetiginẽ ⁊ ꝓpe spma ei⁹ ꝯfert ipetigini. Instrumenta luncturarũ. Dicit̃ ꝙ sanguis mẽstru⁹ sedat dolorẽ podagre ⁊ similit̃ spma hoĩs: ⁊ lac ei⁹ cuȝ opio ⁊ cum cera ⁊ oleo. Membra capi. Adustio capilloꝝ ei⁹ cuȝ oleo rosaceo distillat̃ ĩ aure: ⁊ dens dolẽs sedat̃ sm̃ ꝙ dixerũt. Et saliua ieiuni extrahit vmes ex aure: ⁊ os hoĩs adustũ dat̃ ĩ potu epileptico: ⁊ sordicies auris hoĩs ꝯfert emigranee. Membra oculi. Urina ei⁹ qñ coq̃t̃ cũ melle ĩ vase eneo abstergit albuginẽ oculi ⁊ ꝯfert palpitationi: ⁊ adustio capilloꝝ ei⁹ cũ lithargyrio ꝓhibet scabiẽ ⁊ pruritum ĩ oculo. Membra anhe. et pec. Dicit̃ ꝙ vrina infantiũ qñ bibit̃ confert difficultati ãhelit⁹ ⁊ distillatiõi ei⁹ ⁊ ẽ curatio mala: ⁊ lac mulieris ꝯfert valde ĩ ꝯsũptiõm ⁊ ẽ cura leporis marini. Mẽ. nutri. Dicunt ꝙ lac mulieris sedat mordicatõm stõi: ⁊ ꝙ alcaraiaru vrine eius ꝯfert ictericie ꝓpe cuȝ aq̃ mellis ⁊ aq̃ ciceris. ⁊ silr̃ sterc⁹ ei⁹. Mẽbra expul. Lac hoĩs ꝓuocat vrinã ⁊ dr̃ si supponat̃ sanguis mẽstruus purus prohibet ipregnationẽ. Lac mulieris ꝯfert vlcerib⁹ matricis ⁊ vulnerib⁹ ei⁹ embrocatũ ⁊ suppositũ. Et vrina hoĩs dr̃ abscindẽ solonẽ ⁊ purgare matricẽ sc̃ȝ quãtitatẽ duarũ tertiarũ libre decocta cũ porris. Febres. Sterc⁹ siccũ cũ melle aut vino qñ bibit̃ ĩ febrib⁹ piodicis ꝓhibet eaꝝ piodos. Venena. Lac mulieris ẽ tyriaca leporis marini. Et dentes hoĩs triti ⁊ pulverizati sup morsurã vipẽ aut adusti ⁊ pulverizati. ⁊ sterc⁹ ei⁹ pulverizat̃ sup morsurã ho il ⁊ ei⁹ sputũ dũ ẽ ieiun⁹ iterficit scorpiões ⁊ serpentes.

De Olere aliameni. C. cccxxx.

OLus aliameni qd ẽ. Scdȝ dia. In ipo ñ ẽ vtus me'oio. Et ẽ aquosũ sicut atriplex qd saporẽ nõ hȝ: ⁊ ĩ hoc plus abundat oĩbus olerib⁹. ⁊ ẽ vehemẽtioris hũiditatis ꝙ̃ lactuca. ⁊ cucurbita ⁊ ei⁹ nutrimentũ ẽ paucũ. ⁊ ei⁹ penetratio ñ ẽ velox ꝓpterea ꝙ penit⁹ nitrositate ꝑuatũ ẽ. Natura. Inquit Gal. Frigidũ ⁊ humidũ est in scdo. Apostem. et bot. Fit ex eo emplr̃ apatib⁹ calis. Vulnera et ulcera. Fit ex eo emplr̃ ex radice ei⁹ mellino vlceri. Membra capitis. Permiscent ei⁹ succ⁹ cuȝ oleo rosaceo ⁊ ꝯfert soda accñti ex adustiõe solis. Mẽbra anhe. et pec. Confert tussi ⁊ sedat eã ⁊ ꝓprie decoctũ cũ oleo amigdalino ⁊ aq̃ granati dulcis. ⁊ silr̃ sedat tussim calam.

De Herba iudaica. C. cccxxxi.

HErba iudaica. ¶ Natura. ¶ Calitas ei⁹ e ſt ſupra eq̃litatē ⁊ eſt herbū. H. calidū ı̄ p̄ncipio p̄mi ſiccū in ſc̄o. ¶ De Hezeriaſen. C. cccxxxii.

HEzeriaſcen qd ē. Fruct⁹ eius ē ſilis elhanakid ⁊ vtunt̄ ip̄o p̄paratores corioꝝ: ⁊ qn̄qꜫ ſi apō eos q faciunt ſirupū ex ip̄o fruſta groſſa ſilia fruſtis pſici ſiccis. Et ē in p̄ncipio ſue maſticatōis rancidū deīde appet ei amaritudo: ⁊ loq̄mur de eo exq̄ſite ı̄ capl̄o de feſire ¶ De Hareoman. C. cccxxxiii.

HAreomā qd ē. Eſt granū cuius v̄tus ē ſicut v̄tus ordei. imo ip̄e ē mediū ıter triticū ⁊ ordeū ⁊ ipſius ſauich ⁊ plutes eiuſ magis ſūt ſtiptice qꜫ ſauic hordei ⁊ ei⁹ pultes. ¶ Natura. ¶ Eſt eq̄le declinans ad humiditatē. ¶ Opera. et pro. ¶ Exiccat ſine mordicatōe ⁊ in ipſō ē reſol̄o ⁊ ſtipticitas ſil̄.

¶ De Henſiſtides Cap. cccxxxiiii.

HEnſiſtides qd ē. Su ccus plante que dicit̄ herba hircinia. Et eius ſuccus ē frigidus ⁊ ſtipticus. ⁊ dicit̄ in capl̄o barbe hircine. ¶ Natura. ¶ Decliat ad ſiccitatē. ¶ De hernue. C. cccxxxv.

HErnue qd eſt. Eſt ſil̄e piperi niſi qa citr nati appropinquat boni odoris ſil̄e xiloaloes qd̄ fert̄ de regione ſclauoꝝ. ¶ Natura. ¶ Eſt eq̄le. ¶ Mem. nutri. ¶ Confortat ſtōm ⁊ digeſtionē. ¶ De Hearſelo Cap. cccxxxvi.

HEarſelus qd eſt. Eſt lactuca aſini q̄ dicit̄ in capl̄o de cha. ¶ Natu. ¶ Eſt frigida ⁊ humida ⁊ in ip̄a ē exiccatio ⁊ calefactio p̄ua. ¶ Opera. et pro. ¶ In ip̄a ē ſtipticitas.

¶ De Heſtedeen Cap. cccxxxvii.

HEſtedeē qd eſt Lignum induꝫ notum. ¶ Inſtru. iūctura. ¶ Ei⁹ p̄p̄etas ē iuuamētū fore podagre. ¶ De Haaſce Cap. cccxxxviii.

HAſce qd ē. Eſt herba hn̄s florem albū declinantē ad rubedinē ⁊ cānas ſubtiles plurimas ſil̄es cāne ſq̄nāti aut calamo aromatici. ⁊ flos ei⁹ ē flos rotundus. Et folia eiuſ parua ſb̄tilia plurima. Et ſup ip̄ius extremitatē ſūt capita p̄ua purpurea. Dia. dicit ē arbor cuius ſpine ſūt p̄ue in quaꝝ circuitu ſunt folia p̄ua ſubtilia q̄ plurimuꝫ naſcit̄ ſup lapides. ¶ Natura. ¶ Cal̄a ē ⁊ ſicca p̄ueniens vſqꜫ ad tertiū. Ruffus v̄o inq̄t. Eſt ſiccior calamento. ¶ Opera. et pro. ¶ Eſt reſolutiua incīſiua ita vt ēt ſanguinē ꝯgelatū ıcidat ⁊ reſoluat. ⁊ ē calefactiua ita vt ei⁹ ſirupus p̄hibeat horipilatōꝫ hyemis. ¶ Decorat. ¶ Reſoluit verucas. ¶ Apoſte. et bo. ¶ Fit ex ea: emplm̄ cū aceto ap̄atib⁹ phl̄aticis recentibus. ¶ Inſtrumen. iunctu. ¶ Bibit̄ ad debilitatē neruoꝝ: Et cū ſauich ⁊ vino fit ex ea emplm̄ ſup ſciaticā. ⁊ ſirupus ei⁹ cōfert doloib⁹ qui ſūt ſub hypocondriis: ¶ Membra oculi. ¶ Miſcet̄ cū cibis ⁊ ſeruat v̄tutē viſus: ⁊ r̄mouet ei⁹ debilitatē. ¶ Mem. anhe. et pec. ¶ Mūdificat pectus ⁊ pulmonē ⁊ adiuuat ad ſpuendū: ⁊ ſedat dolores hypocōdrioꝝ ⁊ pulmonis cocta ⁊ deglutiua cū melle: ⁊ pp̄ ſuā exiccationē p̄hibet ſputuꝫ ſanguīs. ¶ Mē. nutri. ¶ Adiuuat digeſtionē ⁊ ei⁹ ſirupus remouet malitiā digeſtionis ⁊ paucitatē appetit⁹ ¶ Membra expul. ¶ Prouocat vrinā ⁊ mēſtrua. ⁊ ſolutiōe educit v̄mes. Et cū bibit̄ ex ea qd̄ ē inter. ʒ. ii. vſꝫ ad iiii. ſoluendo educit phl̄a abſqꜫ ıpedimento ſufficienter. ¶ Permutatio. ¶ Ponit̄ loco ei⁹ origanum montanū: ⁊ dicit̄ epithymū ⁊ baſce loco eius.

¶ De Haſek Cap. cccxxxix.

HAſek qd ē. Qui ſilueſtris ē ſ̄reitatis ē pl̄ime Et domeſtic⁹ ē pl̄ime aq̄itatis. ⁊ vl̄r ē ſbe humide. ⁊ ei⁹ ſ̄zas n̄ ē pl̄ima ⁊ ſbe ſicce cui⁹ ſ̄zas nō ē pauca. ¶ Natura. ¶ Haſek ſm̄ Dia. duas hꝫ ſpēs q̄ ſi ſ̄ze ⁊ ſicce. Alii aūt dixert̄ q̄ ē calid⁹ ı̄ p̄n⁹ p̄imi ⁊ ſicc⁹ ı̄ p̄mo. Et ē magis ſil̄e haſek n̄re terre. ¶ Ope. et pro. ¶ In ip̄o ē p̄hibitio effuſiōis materierū pp̄ ſuā ſtipticitatē ⁊ maturatio ⁊ lenificatio. ¶ Apoſte. et bot ¶ Prohibet accidē ap̄ata cal̄a ⁊ effuſionē materierū: ⁊ ē bon⁹ ap̄atib⁹ gutturiſ. ¶ Vulne. et ul. ¶ Confert vlcerib⁹ antiq̄s ⁊ putridis ı̄ carne cū melle.. ¶ Membra capi. ¶ Eſt bon⁹ vlcerib⁹ gingiue putridis. ¶ Mēbra oculi. ¶ Intrat ſuccuſ ei⁹ ı̄ alcofol. ¶ Mem. āhe. et pecto. ¶ Cōfert ap̄atib⁹ circūdantib⁹ lacertos gutturis. ¶ Mēb. expul. ¶ Augm̄tū efficit ı̄ coitu ⁊ frāgit lapidē renū ⁊ veſice ⁊ ſil̄r ei⁹ ſucc⁹ ⁊ ꝯfert difficultati vrīe ⁊ colice. ¶ Venena. ¶ Due. ʒ. fruct⁹ ſilueſtris morſui vipē: ⁊ due. ʒ. ei⁹ cū vīo venenis p̄niciōſis ꝯferūt: ⁊ ex decoctōe ei⁹ aſp̄git̄ loc⁹ ⁊ ıterficit pulices. ¶ De harmel. C. cccxl

HArmel qd ē. Nota ē. ¶ Opera. et pro. ¶ Eſt icīſiua ⁊ ſubtiliatiā. ¶ Inſtrumenta iūctu. Eſt bona dolori iūcturarū ⁊ ſciatice qū deſup linit̄. ¶ Mēb. cap. ¶ In ip̄a ē v̄tus faciēs ebrietatē q̄ ē ſicut ebrietaſ vini v̄bigr̄a. ¶ Membra ocu. dia. dixit q̄ ip̄a trita cū melle ⁊ vīo ⁊ felle alcubugi. ⁊ gallinaꝝ. ⁊ aq̄ feniculi ē ꝯueniens debilitati viſuſ. ¶ Mem. uu. ¶ Facit nauſeā fortiter ¶ Mēbra expul. ¶ Prouocat vrinā ⁊ menſtrua cū v̄tute bibita ⁊ linita. ⁊ ꝯfert ēt colice ventoſe bibita ⁊ linita.

¶ De Haltit. C. cccxli.

HAltit qd ē. Eſt me⁹inda ſil̄is hemordactilo albo. ¶ Natura. ¶ Cal̄a ē ⁊ ſicca ı̄ ʒ°. ¶ Inſtru. iunc. ¶ Poti⁹ confert podagre ⁊ dolorē iuncturarum. ¶ Mem. expul. ¶ Sol̄one educit phl̄a ⁊ humorē cruduꝫ ⁊ v̄mes ⁊ aſcariades ⁊ hūores groſſos. ¶ De Harſaſo. C. cccxlii.

HArſafū qd ē. Eſt q̄daꝫ ex ſpēbus alcūkar. ¶ Natura. ¶ Eſt tp̄rata ad cal̄itateꝫ declinans hūida ad ſ̄m p̄ueniēs. Alcāzi ıquit: ē ſ̄ra ⁊ huida inq̄t muſaia. Eſt ſic aſpagus in op̄atiōibus ſuis cal̄a ⁊ hūida ı̄ p̄mo. alii v̄o dixert̄ q̄ ē cal̄a ı̄ p̄mo hūida ı̄ ſc̄o. ⁊ iā cōpata fuit. G. q̄ ip̄a ē apud eū cal̄a ı̄ ſc̄o. apud me v̄o ē q̄ ei⁹ genera plurima ſūt diuerſaꝝ nāꝝ. ¶ Operatio. et pro. ¶ Mundificat pānū ⁊ exiccat ⁊ ı̄ ip̄a ē ſb̄tilitas. Alcāzi dixit q̄ ipſe gnāt mſ̄iaꝫ ⁊ elongat⁹ ē. ¶ Decoratio. ¶ Cōfert linita alopitie: ⁊ aq̄ ei⁹ necat pediculos ı̄ capite abluto: ex ea ⁊ remouet fetorem aſcellaꝝ ⁊ p̄ p̄uocationeꝫ ſuā vrīdā fetidā ⁊ cū ſua p̄p̄etate quam habet in ſe. ¶ Apoſtem. et bot. ¶ Reſoluit ap̄ata dura. ¶ Vul. et ulce. ¶ Aq̄ ei⁹ ꝯfert pruritui duro ſicco. ¶ Mē. ca. ¶ Aq̄ ei⁹ delet furfures. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Facit nauſeā ⁊ p̄p̄e montana ⁊ p̄cipue radix eiuſ ⁊ ei⁹ gūma ē alcunkar: ⁊ de ip̄o loquar poſtea ı̄ capl̄o de kef. ¶ Membra expul. ¶ Addit ı̄ coitu ⁊ addit ı̄ p̄uocatōe vrīe: ⁊ extrahit vrinā fetidā v̄ lenit nāꝫ ⁊ educit phl̄a ⁊ multotiēs ꝯſtringit ventrē qn̄ bibitur cum vino.

¶ De Handacocha. C. cccxliii.

HAndacocha qd ē. Ex ea alia ē ſilueſtriſ ⁊ alia ē domeſtica: ⁊ alia ē egyptiaca: ⁊ fit ex ei⁹ ſemine panis. ¶ Natura. ¶ Inquit filius Iuragi. Calida eſt ⁊ ſicca in fine ſecundi. Inquit filius Me

saugue calida ē in medio fi. Et videt̃ ꝙ domestice calitas sit ꝓpinqua in fine pͥmi. ¶ Opera. et pro. ¶ Domestica ē equalis abstersionis ⁊ exiccationis: ⁊ i silvestri ē stipticitas cũ calefactõe ⁊ eius oleũ valet ad vẽtositates grossas. ¶ Decoratio. ¶ Silvestris ꝯfert pãno: ⁊ silr̃ domestica. Vulne. et ulce. ¶ Succus domestice cũ melle mũdificat vlcera. ¶ Instru. iunctura. ¶ Eius oleum ē bonum doloribus iũctu rarũ ex ventositate: ⁊ apud timorẽ contractionis ⁊ iã sanati sunt eo quidã. ¶ Membra ca. ¶ Facit soda. Et qñ fit cap̃purgium ex succo eius confert ei q cadit ex epilia. ¶ Membra oculi. ¶ Succus domestice ꝯfert albugini oculi: ⁊ pãno ipius ⁊ ꝓpe cum melle. ¶ Membra anbe. et pec. ¶ Confert dolori laterũ ex pleurẽ. ⁊ ꝓpie silvestris. ⁊ facit accidere dolorẽ gutturis ⁊ p̃focationes. sed nocumento ei⁹ succurrit̃ cũ coriandro ⁊ lactuca ⁊ endiuia. ¶ Mẽbra nutrimen. ¶ Confert dolori stõi frigidi ⁊ ventositati ⁊ ei⁹ oleũ ꝯfert pͥncipio hydropisis. ¶ Mẽbra expul. ¶ Prouocat vrinã ⁊ menstrua ⁊ silvestris cuz vino. ⁊ semine molochie ē bona dolori vesice. ⁊ ei⁹ oleũ vtile ē dolori itestinoꝝ ⁊ dolori matricuz. ⁊ silvestris ꝯfert colice passioni ⁊ ꝯstringit ventrẽ ⁊ ipa ⁊ semen eius excitat coitũ. ¶ Febres. ¶ Dicitur vt hñs tertianã i potu sumat tria ex foliis eius aut tria ex granis ipius ⁊ alfabunt̃ circuit⁹ febris. ⁊ q̃rtane q̃tuor ex qbus illoꝝ duoꝝ voluerit. ¶ Venena. Qñ aspgit̃ aq̃ eius sup puncturã scorpiõis sedat dolorẽ statim ⁊ si aspgitur sup membruz sanuz excitat mordicationẽ ⁊ dolorẽ. ⁊ eius semen est fortius i curatione puncture scorpionis.

¶ De Hauro romano Cap. cccxliiii.

Haurũ romanũ qd est. Noiat̃ achirosa. ¶ Natura. ¶ Calefacit vehement̃ i t̃tio. ⁊ exiccat i pͥmo. ⁊ eius flos ē vehemẽtioris calefactiõis: ⁊ ipius gũma ē vltia in calefactione. ¶ Mẽbra ca. ¶ Eius fruct⁹ cuz aceto ꝯfert epilie.

¶ De Halscech Cap. cccxlv.

Halscech qd ē. Dixerũt qdã ꝙ ē balaustia albaure. ¶ Instru. iunc. Nocet neruis ⁊ facit euenire spasmũ.

¶ De Herba vitri Cap. cccxlvi.

Herba vitri qd ē. Hec est herba q̃ vitrũ abluit̃. ¶ Opera. et pro. ¶ In ipa ē stipticitas cũ humiditate. ⁊ faciẽs adherere lenificatiua mũdificatiua. ¶ Apostema. et bo. ¶ Sedatiua ē apatuz ⁊ dat̃ i potu folia ei⁹ ad herisipilã ⁊ adustionẽ ignis ⁊ p̃cipue apata phlatica. ⁊ ei⁹ succ⁹ cũ cerusa de plũbo ponit̃ sup herisipilã ⁊ formicaz. ⁊ fit ex ea gargarismus ad apata ambaꝝ amigdalarum. ¶ Instru. iunc. ¶ Cũ aceto sup podagrã ponit̃. ¶ Mem. ca. ¶ Eius succus cũ oleo rosaceo cõfert dolori auris ⁊ ex succo ei⁹ cũ pollice ponit̃ i palato ad apata ambaꝝ amigdalaꝝ. ¶ Mem. anbe. et pec. ¶ Sorbet̃ succ⁹ ei⁹ ad tussim antiquaz. ¶ Mem. expul. ¶ Remouet hemorroidas.

¶ De Harbato. C. cccxlvii.

Harbatũ qd ē. Et dicit̃ angustus semen ei⁹ triangulatũ ē sicut lancea: ⁊ eius folia sũt triangulata silia foliis scolopẽdrie. ¶ Natura. ¶ Domestice calitas ē pauca: ⁊ silvestris calitas ē i scõ. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Cõsolidat recẽs vulnera. ¶ Membra nu. ¶ Ei⁹ cortex cũ aceto sup splenẽ ꝯfert ⁊ ei⁹ folia sicca qñ in potu sumũt̃ sanant splenẽ. ¶ Memb. expul. ¶ Prouocat ꝓpie folia illius cuius folia sũt silia foliis scolopẽdrie.

¶ De Halibio Cap. cccxlviii.

Halibiũ qd ē. Planta q̃ noiat̃ albien. qñ ei ineſt ꝓprietas sanãdi apata emũctorii more empl̃i supposita ⁊ suspẽsa: ⁊ pp̃ h⁹ noiat̃ albiẽ. Et ē ꝯpositaꝝ virtutũ sicut rosa. ¶ Natura. In ipsa ē v̄tus ifrigidatiua cuz acrimonia q̃ ē in ea. ¶ Opera. et pro. ¶ Est resolutiua ⁊ in ipsa ē v̄tus ifrigidatiua p̃paratiua. ¶ Apostema. et bot. ¶ Sanat apata accidẽtia i emũctorio qñ suspendit̃ super ipsa nedum si more empl̃i supponat̃.

¶ De Haze Cap. cccxlix.

Haze q ē. Est zufure. ⁊ est aldinarugina. Etiam diximus de ipa in his que p̃terierunt.

¶ De Hasaso Cap. cccl.

Hasasũ qd est. Est medicina armena: ⁊ dicit̃ ēt psica ⁊ dixerũt alchũ ꝙ ē fortior euforbio ⁊ cũ eius potio augmentat̃ supra. ℥. iterficit. ¶ Natura. ¶ Calia ē ⁊ sicca i. iiii⁰. ¶ Opera. et pro. Est adustiua saporis mali. ¶ Mem. nu. ¶ Est adurens stõm ⁊ faciens vomitum.

¶ De Hauro Cap. cccli.

Haurũ quid ē. Dicit̃ ꝙ gũma ei⁹ q̃ ex hac arbore ē romana: ē karabe. Et nos qdẽ d̓ karabe singulare faciemus capl̃m. ¶ Natu. Est eq̃lis ad siccitatẽ declinans paucaz. ¶ Opera. et pro. ¶ Est subtilis ⁊ ei⁹ semẽ subtilius est: ⁊ non ē vehementis calitatis. ¶ Instru. iunc. ¶ Auf. ex fructu ipsius arboris ꝯfert sciatice ⁊ empl̃m factũ ex foliis romãe cũ aceto ꝯfert dolori podagre. ¶ Mẽ. ca. ¶ Tepefit succus folioꝝ eius ⁊ distillat̃ in aurẽ ⁊ sedat dolorẽ ei⁹ ⁊ fructus eius ꝯfert epilie. Mem. ocu. ¶ Ex eius fructu cũ melle fit alcofol ⁊ ē ꝯfortatiuũ oculi. ¶ Mẽ. expul. ¶ Auf. ex fructu ei⁹ confert distillationi vrine. ⁊ auf. ex fructu ei⁹ cum aceto post purgationẽ menstruoꝝ ꝓhibet ipregnatõm ⁊ silr̃ folia ei⁹.

¶ De Harbe cap. ccclii.

Harbe qd ē. Nota ē. ¶ Mbra oculi. ¶ Dr̃ ꝙ ei⁹ sanguis ꝓhibet pilos oculi euulsos oriri. ¶ Venena. ¶ Dicit̃ ꝙ eius ouũ ē venenũ p̃niciosũ: ⁊ nos dicturi sum⁹ illud in lib. iiii⁰.

¶ De Herbo cap. cccliii.

Herbũ qd ē. Dixerunt qdã ꝙ ē granũ min⁹ q̃ȝ almelic i magnitudine lentis ñ cũ ꝯpressione rotũdũ sed lateratũ. Et ei⁹ color ē inter cinericiũ ⁊ citrinũ: ⁊ ipius sapor ē iter saporẽ almes ⁊ lẽtis qd̓ comedũt boues ⁊ nutriunt̃ ipo. Alcãzi v̓o existiauit ꝙ ē granũ silẽ grano cydoniũ. apd̓ me v̓o ē almelic: ⁊ ꝓp̃e illd̓ qd̓ est silvestre. Ipm p̃terea qñq3 ē albũ dcclive ad citrinũ sic dr̃. ⁊ qñq3 ē rubeũ. Inqt Dia. Herba ei⁹ ē pua minuta hñs folia ⁊ semẽ ei⁹ ē nitẽtius. ¶ Natura. ¶ Est calm̃ i pͥmo vs3 ad fim ⁊ siccũ i 3⁰. ¶ Opera. et pro. ¶ Est abstersiuũ apitiuũ ⁊ iest ei hũor malus ⁊ ipius rectificatio ē sic rectificatio lupinoꝝ. qd̓ aũt de ipo declinat ad albedinẽ min⁹ ē medicinale q̃ȝ rubeũ. Qũ ergo decoqt̃ bis destruit̃ ei⁹ abstersio ⁊ remanet terreitas ipsius q̃re nutrimentũ p̃bet siccũ. ¶ Decoratio ¶ Linitũ sup morpheã pãnũ ⁊ lẽtigines ⁊ cicatrices est bonũ ⁊ colorẽ efficit bonũ: ⁊ fit ex eo sauich. ⁊ dat̃ de eo extenuatis sicut nux ⁊ remouet̃ extenuatio ⁊ ei⁹ decoctio ponit̃ sup fixuras frigoris ⁊ pruritũ eius acciñtes manib⁹ ⁊ confert lactee. ¶ Aposte. et bo. Lenit durities: ⁊ mammillarum duritiem proprie.

¶ Vulnera et ulcera. ¶ Mundificat vulnera cum melle. Et cõfert sabafat ⁊ lenit durities vlceruꝫ mortificantiũ carnẽ ⁊ membrũ: ⁊ ꝯfert igni ꝑsico ⁊ mellino. ¶ Mẽbra anhe. et pec. ¶ Confert duritiei mãmillarum: ⁊ facile efficit sputũ saniei grosse. ¶ Mẽbra expul. ¶ Plurimus vsus ipsius facit mingere sãguinẽ pp fortitudinẽ sue ꝓuocatõis ⁊ soluit naturã. Et qñ cũ aceto miscet̃ ⁊ bibit̃ ꝯfert difficultati vrie: ⁊ sedat tenasmon: ⁊ dolorẽ pungitiuũ vẽtris. ¶ Venena. ¶ Fit ex eo emplm̃ cũ vino sup morsũ vipere ⁊ morsum canis rabiosi ⁊ hoĩs ieiuni.

¶ De Hermodactilo Cap. cccliiii.

[h] Ermodactilus qd ẽ. Est radix plãte hñtis rosas albas ⁊ citrinas. Et aperit̃ i ꝑmis qñ apiunt̃ flores ⁊ existit i plãiciebus montiuꝫ ẽt in angulis eoꝝ: ⁊ folia eius expansa sũt sup terraꝫ ¶ Electio. ¶ Melior ẽ albus i introitu: ⁊ interius durus ad frangendũ. Et niger ⁊ rubeus sunt mali ambo. ¶ Natura. ¶ Calidus ẽ ⁊ siccus ꝑueniẽs ad fim. Et i ipso ẽ humiditas supflua. Et existimauert̃ qdã ꝙ in albo ẽ caliditas: subtil' ⁊ i aliis v̓tus fortis ⁊ si nõ solueret. Et existimauerũt alii ꝙ si esset calidus mordicaret vlcera purus. sed in ipso non est mordicatio penitus. Et existimauerunt alii ꝙ est calidus valde. ¶ Opera. et pro. ¶ Cum ip̃o est virtus solutiua. Et si sit in ip̃o stipticitas. ¶ Vul. et ulce. ¶ Albus ẽ bonus vlceribus antiq̃s. ¶ Instru. iũctura. ¶ Confert podagre ⁊ sedat doloreꝫ statĩ more emplĩ suppositus. Et qum ex eo multotiens fit emplm̃ indurat ap̃a ⁊ in lapideã naturam cõuertit: ⁊ est cõferens tyriaca oĩbus doloribus iuncturarũ: ⁊ ꝓprie i horis fluxuũ. ¶ Mẽbra nutri. ¶ Est malus stõ debilitans eũ: ⁊ rubeus ⁊ niger retinent medicinas solutiuas in stõ: ⁊ attrahunt nocumentũ maximũ. ¶ Mem. expul. ¶ In ip̃o est v̓tus solutiua ⁊ efficit augmentũ in coitu ꝓprie cũ zinzibere ⁊ mẽtastro ⁊ cymino. ¶ Venena. ¶ Rubeus ⁊ niger sũt venenũ ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur in dolorib' iuncturarũ põdus eius de foliis alcãne: ⁊ medietas ponderis ipsius de bdellio vario.

¶ De Heiren Cap. ccclv.

[h] Eirẽ. ¶ Operatio. et pro. ¶ Est resolutiuũ. ¶ Mẽ. cap. ¶ Cõfert egritudinibus frigidis i cerebro. ⁊ ꝓhibet corizã frigiditatis. ¶ Membra oculi. ¶ Aqua eius acuit visum.

¶ De Hausegi Cap. ccclvi.

[h] Ausegi quid ẽ. Est rubus ⁊ i cõcauitatibus fructus a q̃bus ꝓcedit stipes quo tenet̃ sẽ folia. ¶ Aposte. et bot. ¶ Folia omnium specierũ eius cõferunt herisipile supposita vt emplꝫ.

¶ De Hausuro Cap. ccclvii.

[h] Ausurum qd ẽ. Arbor arabica iamena: ⁊ ẽ vnũ de laticiniis. Et qdam dixerũt ꝙ de surũ est quedã spẽs interficiens sedentem i vmbra eius. ¶ Natura. ¶ Est calĩa ⁊ sicca ad tertiũ ⁊ siccitas ip̃ius ẽ i quarto. ¶ Opera. et pro. ¶ Et in ip̃a ẽ stipticitas temperata. ¶ Apostem. et both. ¶ Cõferunt sabafati linita ⁊ ip̃etigini. ¶ Vul. et ulce. ¶ Linit̃ cũ melle sup alcola i ore infantiũ ⁊ rmouet̃. ¶ Membra epul. ¶ Soluit ventrẽ ⁊ debilitat viscera. ¶ Venena. ¶ Quedã spẽs ei' ẽ que nocet sedenti in vmbra ei' ⁊ q̃nq̃ iterficit eũ. Caueat̃ ergo ab eo ⁊ lactis eius tres. ʒ. interficiunt i duob' dieb' frangendo epar ⁊ pulmonem.

¶ De Hirundine Cap. ccclviii.

[h] Irundo. ¶ Mẽb. cap. ¶ Dixit Dia. ꝙ qñ ꝑmus venter hirundinis scindit̃ iueniunt̃ in ip̃o duo lapides. quoꝝ vnus hꝫ vnũ colorem ⁊ alter hꝫ colores plurimos: qui qñ ponunt̃ in pelle vituli anteq̃ꝫ ei accidat vt coire appetat ad coitũ incitet̃: ⁊ ponunt̃ sup adiutoriũ epileptici. aut collũ eius iuuatur inde. Inquit iam exptus illd̓ fui: ⁊ sanatus ẽ epilepticus. ¶ Mẽbra oculi. ¶ Comedere hirundinẽ acuit visũ ⁊ q̃nq̃ꝫ exiccat̃ ⁊ datur in potu de ea quaq̃ꝫ die. Et ẽ potio eius aur̃. i. Et ꝓp̃e adustũ matris ⁊ filii in vitro qñ ex eo fit alcofol cuꝫ melle ꝯfert. Et dicit̃ ꝙ cerebrũ eius cuꝫ melle ꝯfert ꝑncipio aque. Et silr̃ cerebrũ vespertiliõis. ¶ Mem. anhe. et pec. ¶ Tangitur palatum ex cinere eius ad squinantiã ⁊ confert: ⁊ similiter qñ salitur ⁊ exiccat̃ ⁊ bibitur de ea pondus aur̃. confert squinantie.

¶ Capitulum de littera. I.

¶ De Ireos Cap. ccclix.

[i] Reos quid ẽ. Est radix lilii. celestis: ⁊ ẽ ex herbis hñtibus stipitẽ ⁊ sup ip̃m sũt flores diuersi ꝯpositi ex albo ⁊ citrino ⁊ celesti: ⁊ purpureo ⁊ pp hoc noĩat̃ ireos. s. arc' celi. Et iste radices sunt nodose ⁊ folia eius sunt ꝑua. Et qñ veterascit a vermibus ꝑforat̃. ¶ Electio. ¶ Quod ex ea bonũ ẽ: ẽ durũ spissũ cõpactũ: breue declinãs ad rubedinẽ aliquãtulã boni odoris: nõ odorat̃ ex ea odor limi. ⁊ ẽ mortificatiua lingue: ⁊ mouet sternutationẽ cuꝫ fortitudĩe. ¶ Natura. ¶ Est calĩa ⁊ sicca i fine terti. ¶ Ope. et pro. ¶ Est digestiua ap̃itiua abstersiua mũdificatiua: ⁊ ei' succus resoluit cuꝫ aqua mellis ⁊ purgat phl̃a grossuꝫ: ⁊ educit ip̃m. ¶ Decoratio. ¶ Cũ eq̃li quãtitate hellebori purgat pãnũ ⁊ lentigines: ⁊ efficit illud sola. ¶ Aposte. et bot. ¶ Que ex ea elixata ẽ lenificat durities ⁊ ap̃ata grossa ⁊ scrofulas: ⁊ bothor lenes. ¶ Vlne. et ul. ¶ Cõfert vlcerib' sordidis ⁊ facit carnẽ nasci i fistulis ẽt si pulueriꝫet̃ ⁊ vestit os carne. ¶ Instrumen. iunctu. ¶ Ei' oleũ resoluit laxitudinẽ: ⁊ qũ bibit̃ cũ aceto aut vino cõfert spasmo ⁊ cõtritiõi lacertoꝝ. ⁊ clisterizatio ei ꝯfert sciatice. ¶ Mẽb. cap. ¶ Facit dormire ⁊ remouet soda ãtiquã. ⁊ qñ ꝑmiscet̃ cũ oleo rosacco ⁊ aceto vini ꝓhibet soda sola. ⁊ facit sternutationẽ ⁊ collutio oris ex decoctõe ip̃ius sedat dolorẽ dentiũ. ⁊ sedat oleũ ei' cũ aceto sonituꝫ auris: ⁊ ꝓhibet rheumatismos antiquos. ⁊ aufert oleũ eius fetorẽ nariũ ⁊ eius decoctio ẽt ꝯfert tremori: ¶ Membra oculi. ¶ Attrahit lachrymas. ¶ Mem. ãhe. et pecto. ¶ Sedat dolorẽ lateris ⁊ pl̃esis: ⁊ ꝯfert tussi ⁊ p̃cipue ab humiditate grossa ⁊ ꝑipneumonie ⁊ difficultati anhelitus ⁊ sgnãtie. Et expellit supfluitates i pectore rẽtẽtas quaꝝ expulsio ẽ difficilis cũ sbtiliatõe sua vltia cũ ap̃itione ⁊ bibit̃ i egritudinib' pectoris cũ rob. ⁊ collutio oris ex eo facta nocet vulue. ¶ Mẽ. nutri. ¶ Sedat dolorẽ ep̃is ⁊ splenis frigidoruꝫ qñ bibit̃ cũ aceto ⁊ ꝓprie splenis ⁊ ꝯfert hydropisi. ¶ Mẽb. expul. ¶ Aperit orificia venaꝝ hemorroidaꝝ ⁊ remouet dolorẽ pungitiuũ ⁊ aufert gonoreã ⁊ plurimã pollutionẽ: ⁊ ꝓuocat menstrua cũ vĩo ⁊ fit encatisma in decoctõe eius pp duritiẽ matricis ⁊ dolores eius frigidos. ⁊ administratio suppositorii ei' cũ melle facit abortiri. ⁊ eius oleũ iuuatiuũ ẽ matricis ⁊ soluendo educit aquã citrinam ⁊ cholaꝫ ⁊ phl̃a qũ bibit̃ ex veteri eius cõfracto. ⁊ eius quidẽ

potio dʒ eē ab.ʒ.5.vſqʒ ad auř.vii. ¶ Febres. ¶ Eius
oleū remouet frigus ⁊ tremorē. ¶ Venena. ¶ Qñ
bibitur cū aceto confert venenis omnibus.

¶ De Hyuſquiamo: C.ccclx.

Hyuſqamum quid eſt. Ex eo deterius ⁊ frau
dulētius eſt nigrū: deinde rubeū. ſed albuʒ
ē magis icolume: ⁊ ē illud qđ adminiſtrať.
Et meli⁹ ē vt nō admiſtreť. Et flos qdē nigri ē arme
ni coloris. ⁊ flos rubei ē citrin⁹. ⁊ flos albi ē albus
⁊ declinat ad citrinitatē. In eo vero quo vtuntur ē
vnctuoſa hūiditas. ¶ Electio. ¶ Ex eo medi⁹ eſt al
bū. Si ergo nō reperiť admiſtreť rubeū ⁊ alienetur
nigrū ſemp. verūtñ ſuccus thyrſoꝝ eius qñqʒ admi
niſtrať loco opii. ¶ Natura. ¶ Nigrū frigidū eſt ⁊
ſiccū in fine tertii. ⁊ albū i pncipio ipius. ¶ Opera.
et pro. ¶ Eſt ſtupefactiuū ⁊ abſcindit fluxū ſāguis
⁊ ſedat ſua ſtupefactōne dolores pcuſſiuos. ¶ De
coratio. ¶ Ingrediť in ipinguando ppterea ꝙ co
agulat ſanguinē ⁊ ꝯgelat ipm. ¶ Apoſte. et bo.
Sedat dolores eoꝝ ⁊ reſoluit duritiē teſticuloꝝ. ⁊
ꝯfert beriſipile. ¶ Inſtru. iunc. ¶ Sedat dolorē po
dagre epithimatū: ⁊ bibunť tres kirat ex eo cuʒ hy
dromelle ante: ⁊ ſi bibanť ex foliis ei⁹ tria aut q̄ttuor
cū vino ſanant corroſionē oſſiū. ¶ Mem. cap.
¶ Succus cuiuſlibet generis ipius acceptuſ ſedat do
lorē auris: ⁊ cū aceto ⁊ oleo roſaceo dolorē dentiū.
Et ſilr eius ſemen ⁊ radix ipiuſ decocta i aceto ⁊ ei⁹
oleū in oībus illis: ⁊ ē faciens ſubet ⁊ facit dormire
⁊ ſi ex foliis ipius comedať aliqd quātitatē hñs cō
turbat rationē. Et ſilr ſi fiat cliſtere ex decoctōne fo
lioꝝ ei⁹ ⁊ ex oleo ipius ⁊ diſtilleť i aurē ſedat dolorē
eius. ¶ Mem. oculi. ¶ Linitur ſup oculuʒ ſemen
eius aut ſuccus folioꝝ ipius: ⁊ tūc ſedabūť dolores
oculi praui: ⁊ admiſtreť rob eius aut ſucc⁹ folioruʒ
ipius: aut ſemē eius linitū ⁊ phibent fluxus ad ipʒ.
¶ Mem. anhe. et pec. ¶ Qū bibunť ex ſemine ei⁹
duo anuluſat ꝯferunt ſputo ſangis ſupfluo: ⁊ fit ex
foliis ei⁹ emplm apatib⁹ māmille: ⁊ qñʒ poniť in me
dicinis q̄ ſūt ad ſedandā tuſſim. ⁊ liniť ſuper apata
māmillaꝝ poſt pregnationeʒ ⁊ phibet ⁊ delet ipa.
¶ Mem. expul. ¶ Ei⁹ ſuccuſ valet dolori matriciſ
⁊ abſcindit fluxū ſanguis ei⁹ ⁊ fit emplm cū foliis ip
ſius ſup apata teſticuli. ¶ Venena. ¶ Eſt venenuʒ
quo ratio pmiſceť: ⁊ deſtruit memoriaʒ ⁊ facit pue
nire pfocationē ⁊ maniā. ¶ De Iumar C.ccclxi.

Iumar qd ē. Notū eſt. ¶ Natura. ¶ Eſt fri
gidū in ſcđo ſiccū in pmo. ¶ Opera. et pro.
¶ Eſt ſtipticū. ¶ Mem. anhe. et pecto.
¶ Cōfert aſperitati gutturis. ¶ Mē. expul.
¶ Conſtringit ſolōnē ⁊ fluxū ſanguinis. ¶ Venena.
¶ Eſt bonū pūcture veſpe more emplī ſuppoſitū.

¶ De Iumeiz: C.ccclxii.

Iumeiz qd ē. Inueniť i egypto ⁊ ſyria ſilis
ficui: ⁊ diceť de ipo i caplo de ficu.

¶ De Iar fluminis. C.ccclxiii.

Iar fluminis qd ē. Eſt planta floris ſilis ne
nufari ⁊ ē ſubmerſa i aq̄ ex q̄ paruʒ appet
⁊ ipa quidē ē ppinqua virtuti albitbat.
¶ Natura ¶ Frigida ē ⁊ ſtiptica. ¶ Vul. et ulce.
¶ Cōueniens eſt vlceribus fraudulētis ⁊ pruritui.

¶ De Ieſu. C.ccclxiiii.

Ieſus. ¶ Proprietates. ¶ Eſt pxia nāe ⁊ vir
tuti gilbeneeb. Et eius qdē potio ē pōd⁹.
ʒ.5 ¶ De Ipericon Cap. ccclxv.

Ipericon ⁊ noiať arabice alharib. ⁊ noiať
ſyriace vua demonis qd eſt. Thyrſi ⁊ flos
puluerulent⁹: ⁊ ei⁹ gūmi ē citrinū ad rubedi
nē declinās ⁊ ē ſilis figure ſumach. verūtñ ñ ē i eius
rubedine. ¶ Electio. Gal. dixit. Detur in potu ex ſe
mine eius ⁊ ñ ſit ꝯtentus aliqs flore ei⁹ ſolo. ¶ Natu
ra. ¶ Calidus ē in ſcđo: ſiccus i fine eius. ¶ Opera. et
pro. ¶ Eſt ſubtiliatiuū aperitiuū liquefactiuuʒ reſo
lutiuū. ¶ Apoſtema. et bo. ¶ Confert apatib⁹ frigidis
⁊ duris magnis. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Emplm fo
lioꝝ ei⁹ ꝯfert aduſtioni ignis ⁊ ꝯſolidat plagas ⁊ vl
cera mala: ⁊ qñ teriť ⁊ pulueriʒať ſup vlcera tremu
la ⁊ putrida ꝯfert. ¶ Inſtru. iunc. ¶ Cōfert dolori an
che. ⁊ ſciatice decoctū cuʒ vino ppē qū bibiť. xl. die
b⁹ ꝯtinuis. Ipm eni ſanat ſciaticaʒ. ¶ Mem. expul.
Prouocat vrinā ⁊ prouocare menſtrua ē eius pro
prietas: ⁊ eius ſucc⁹ ſoluēdo educit cholaʒ. ¶ Per
mutatio. ¶ Loco eius poniť pondus ipius de ſqui
nanto ⁊ pondus ipſius de radice cappariſ.

¶ De Iſopo humida Cap. ccclxvi.

Iſopus hūida qd ē. Eſt ſordicies aggrega
ta ſup lanā illoꝝ ouiū in armenia ⁊ ſterniť
ſup herbas titimaloꝝ: ⁊ accipit vtuteſ ⁊ lac
eaꝝ ⁊ fortaſſe ē currens. g⁹ cogť ⁊ pparať ibi. ¶ Na.
Cala ē in 3° hūida i pmo. ¶ Opera. et pro. ¶ Eſt ma
turatiua reſolutiua. ¶ Apoſtema. et bot. ¶ Reſoluit
apata dura cū ex ea fit emplm. ¶ Mem. oculi. ¶ Con
fert apatib⁹ oculi linita ⁊ bibita. ¶ Mem. nutri.
Cōfert frigiditati epis linita ⁊ bibita. ¶ Mē. expul.
Reſoluit durities que ſunt in partibus veſice ⁊ ma
tricis: ⁊ confert frigiditati earum ⁊ frigiditati renū.

¶ De Iſopo ſicca Cap. ccclxvii.

Iſopus ſicca qd ē. Alia ē montana. ⁊ alia
ē hortiua. ¶ Natu. ¶ Cala ē ⁊ ſicca in 3°. ⁊ ē
ſubtiľ ſicut origanū. ¶ Decoratio ¶ Ei⁹ po
tus colorē efficit bonū: ⁊ eius gumera abſtergit ve
ſtigia i facie. ¶ Apoſte. et bo. ¶ Reſoluit apata dura
bibita cū vino. ¶ Mēbra capitis. ¶ Ei⁹ decoctio cū
aceto ⁊ oxymelle ſedat dolorē dentis ⁊ vapor dco
ctōis ei⁹ cū ficubus ꝯfert ſōitui i aure cū traiectorio
ſūptus. ¶ Mēbra oculi. ¶ Cogť deinde fit ex ea ēplʒ
traſati ⁊ ſanguini mortuo ſub palpebra. ¶ Mem.
anhe. et pec. ¶ Cōfert pectori ⁊ pulmoni patiētibus
a diſinia ⁊ tuſſi antiqs: ⁊ eius decoctio cuʒ ficubus
⁊ melle ſilr: ⁊ apatibus duris ⁊ anhelitui dilatatōis
⁊ gargariſmus ex ea ꝯfert ēt prefocationi intrinſice.
¶ Mem. nutri. ¶ Emplm factū ex ea cū ficubus ⁊
baurach ꝯfert ſpleni: ⁊ infuſio eius bibita ⁊ confert
hydropiſi. ¶ Mem. expul. ¶ Soluēdo educit phła
⁊ aſcarides ⁊ vmes: ⁊ qñ miſceť cū cordumeni ⁊ ire
os ꝯfortať ei⁹ ſolutio. ¶ Permatio. Loco ei⁹ poniť
ſanſuci tm̄dē ⁊ mediū. ¶ De Iabrol. C.ccclxviii.

Iabrol qd ē. Radix mandragore ſilueſtris
⁊ ē radix oīs mandragore magna ſimilis
forme hoīs pp hoc ñ nomiať mādragora.
Mādragora. n. ē nomē imaginis nālis. ſ. ſic planta
exñs i forma hoīs. Eq̄le eni ē ſiue ſit itentio h⁹ noīs
iuenta: aut ñ iuenta: multa nāqʒ noīa ſignificant ſm
itentiones nō iuentas. forma aūt mādragore iuēta
ē lignū cineritiū declinās ad ꝯtritionē magnā ſicut
coſt⁹ magn⁹. ¶ Natura. ¶ Eſt frigida i tertio ſicca i
ipo. Et in ipo eſt aliquātulum caliditatis ſecundum
ꝙ exiſtimauit qdā. Radix vo ē fortis deſiccatiua ⁊
cortex radicis ē debiľ: folia aūt admiſtranť exiccata
⁊ hūida ⁊ ꝯferunt ⁊ i mādragora ipa ē humiditas.

¶ Operatiões et proprietates. ¶ Est narcotica ꝛ hꝫ
lachꝛymā: ꝛ hꝫ succū: ſꝫ ei⁹ succ⁹ ē fortioꝛ lachꝛyma
ipſius. Qui aūt vult vt aliqđ ex mēbꝛis ſuis ſecet bi
bat tres anuluſat ex ea ī vīo ꝛ faciet ſubet. ꝛ dicit̄ ꝙ
qñ cū radice ei⁹ coqt̄ denſ elephantis. vi. hoꝛis lenit
ipm ꝛ fit facil' obediētia ei⁹. ¶ Decoratio. ¶ Fricat̄
cū folis ei⁹ albaras ꝑ hebdomodā ꝛ delet̄ abſqꝫ vl
ceratōe ꝛ ꝓꝑe ſi inueniunt̄ hūida ꝛ lenia: ꝛ lac man
dragoꝛe euellit lentigies ꝛ pannū ſine moꝛdicatiōe.
¶ Apoſtemata et bothor. ¶ Adminiſtrat̄ ſuꝑ aꝑata ꝛ
bothoꝛ dura: ꝛ dubellet ꝛ ſcrofulas ꝯfert. Et qñ
terit̄ radix ei⁹ multū: ꝛ ponit̄ cū aceto ſuꝑ heriſipilā
ſanat eā. ¶ Inſtrumenta iuncturarū ¶ Ex radice ei⁹
cū ſauich fit ēplꝫ ad doloꝛē iūcturaruꝫ. ¶ Mēbra
capitis. ¶ Facit ſubet ꝛ facit ſomnū: ꝛ qñ ponit̄ ī vi
no iebꝛiat vehement̄: ꝛ qñqꝫ ſupponit̄ ī ano ꝛ fac̄ ſb
et ꝛ odoꝛatio ei⁹ fac̄ ſbet vehemēt̄. ꝛ hec ē hñs folia
alba q̄ crus nō hꝫ ꝛ dr̄ maſculus ꝛ qñqꝫ fit ex ea ad
expellēdas vigilias. ꝛ ad attrahendū ſomnū ſirup⁹
ꝛ remouet vigilias. ꝛ ē vt ponat̄ ex coꝛticibus radi
dicū eius tres emine ī metroliis vini dulcis ꝛ bibūt
ex eo tres anuluſat. Et qñqꝫ decoqunt̄ coꝛtices ēt ī
vino donec aſſumat vinū foꝛtitudineꝫ ei⁹ ꝛ admini
ſtrat̄ ex eo ad hoc vt faciat ſubet plus ꝛ ad hoc vt
doꝛmire faciat min⁹. Et qdā medicoꝝ faciunt vtētē
eo ſedere in aq̄ vehement̄ ſr̄a donec ſanet̄. Et exiſti
mo ꝙ ītentio ī hoc ē aggregatio caliditatis ¶ Mem
bra oculi. ¶ Ei⁹ lachꝛyma ī medicis oculi ſedat do
loꝛē ſuꝑfluū ꝛ fit ex foliis eius ēt empl'm. ¶ Mem
bra nutrimenti. ¶ Sumit̄ ex lachꝛyma eius. ℥. i. cuꝫ
mellicrato. ꝛ vomitu educit cholam ꝛ phl'a ſic̄ hel
leboꝛus. ¶ Membra expulſionis ¶ Supponitur
medietas anulus ex lachꝛyma ei⁹ ꝛ ꝓuocat ꝛ extra
hit fetū. Et ſemen mandragoꝛe mundificat matricē
qñ bibit̄. ꝛ ſi miſceat̄ cū furfure qđ ignis nō tetigit ꝛ
ſupponat ipm mulier abſcindet fluxum matricis.
Lac mādragoꝛe ſoluendo educit phl'a ꝛ cholam.
Qū enī paruus puer mādragoꝛā errando aſſumit
accidūt ei vomit⁹ ꝛ ſolutio ventris ꝛ foꝛtaſſe moꝛit̄.
¶ Venena ¶ Cū melle ꝛ oleo ponit̄ ſuꝑ pūcturas.
Et dixerunt ꝙ ꝓꝑie ſpēs que videt̄ habere folia al
ba. verūtñ folia ei⁹ parua ſūt bezahar vue lupine ꝑ
nitioſe ꝛ illa q̄ ex ea ꝑnitioſa ē antecedūt accñtia ꝑ
ſocatōis matricis. ꝛ rubedo faciei. ꝛ exitus oculoꝝ
ꝛ tumoꝛ faciei ēt ac ſi eēt ebꝛius. Cuius quidem cu
ra ſunt butyrum ꝛ mel ꝛ vomitus.

¶ De eo quo aurum adheret Cap. ccclxix.

Id quo aurū adheret qd ē. Hoc nomē cō
uenit āmoniaco de q° iā nos locuti fuim⁹.
Et qñqꝫ cōuenit cuidā rei q̄ fit ex vrina iſā
tiū mota ī moꝛtario ereo cum aceto ī ſole donec co
aguleť. Et qñqꝫ ē ex minera. generat̄ enī ī mā ex va
poꝛe ꝛ reſoluit̄ ī aq̄ cal'a: deinde coagulat̄. Et hoc ē
illud de quo nunc loqmur. ¶ Electio. ¶ Claꝝ mū
dū ꝛ ꝓꝑie tertiū: ꝛ artificiale ē foꝛtius ꝛ ſubtili⁹ de
inde minerale aduſtū. ¶ Natura ¶ Calin eſt valde
¶ Operationes et proprietates. ¶ Eſt abſterſiuū ꝯ
ſtrictiuū calefactiuū putrefactiuū ſubtiliatiuuꝫ moꝛ
dicatiuū parū reſolutiuū cū foꝛtitudine. ꝛ ei⁹ reſol'o
ē vehemētioꝛ moꝛdicatōe ei⁹: ꝛ ſil'r ei⁹ deſiccatio. Et
ipm diſſoluit abſqꝫ moꝛdicatōe ꝑl'ima: ꝛ qđ de eo
ē artificiale ē vehemētis exiccatiōis. ꝛ minoꝛis moꝛ
dicatōis ꝑꝑ ſubtilitatē ſuā additā. Qūqꝫ minerale
adurit̄ augmentat̄ ei⁹ ſubtilitas: ꝛ ē ꝑueniens ad ſū
mū in his capitulis. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Eliq̄t
carnē: ꝛ ē medicamē optimū vlceribus difficilis cō
ſolidatōis. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Eſt deſiccatiuū
cōſtrictiuū.

¶ De Junipero Cap. ccclxx.

Iuniperus qd ē. Eſt cuꝑſſus ſilueſtris ꝛ ei⁹
qdē: alia ē ꝑua: alia magna. Et arboꝛ multi
plicat̄ ī terris romanoꝝ ꝛ ī occidēte ꝛ aſſu
munt̄ ex ea ligna ad fabꝛicas magnas. ¶ Natura.
Eſt declinans ad caliditatē ꝛ ſiccitatē: ꝛ ſemē ei⁹ eſt
calidū in ꝑmo ſiccū ī ſc̄o. ¶ Operationes et propri
etates. ¶ Eſt calefactiua ſubtiliatiua carminatiua: ꝛ ī
fructu ei⁹ cū h° ē ſtipticitaſ ꝛ ñ ē ī ipa ſtipticitaſ ī reliqſ
ꝑtib⁹ arboꝛis ei⁹ ¶ Inſtru. iunc. ¶ Eſt bona attritiōi
lacertoꝝ. ¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Eſt
bona doloꝛibus pectoꝛis ꝛ tuſſi. ¶ Membra nutri
menti. ¶ Mundificat ꝛ aꝑit oppilatōnes ī eis. ꝛ ē
bona ſtō bibita ꝛ ad inflatōnē in ipo. ¶ Mēbra ex
pulſionis. ¶ Pꝛouocat ambo ꝛ ē bona ꝓſocationi
matricis ꝛ doloꝛibus eius. ¶ Venena: ¶ Expellit
nocumentū puncture ōmiuꝫ venenoſoꝝ ꝛ ſuffumi
gatio ex q̄libet eaꝝ ꝛ ex qualibet parte arboꝛis ei⁹
facta effugat vermes venenoſos.

¶ De Juiubis Cap. ccclxxi.

Iuiube. ¶ Electio. ¶ Meliores ſūt maio
res eaꝝ. ¶ Natura. ¶ Frigide ſūt ī ꝑmo eq̄
les ī ſiccitate ꝛ hūmiditate: ꝛ ſūt declinātes
parū ad hūiditatē. ¶ Operationes et proprietates.
Confer acuitati ſanguinis calidi: ꝛ exiſtimo ꝙ illđ
ē ꝓpterea ꝙ īgroſſant ſanguinē ꝛ viſcoſū faciūt ipꝫ
ꝛ illoꝝ exiſtimatio q putāt ꝙ ipe clarificent ſangui
nē ꝛ lauent eū ē exiſtimatio coꝛrupta ad quā ego ñ
declino: ꝛ nutrimentū earū ꝛ digeſtio ſūt difficilia ꝛ
ſc̄m qdē ī eis bonus ē ille quē dixit Gal'. Nō repe
ri iuiubas in cōſeruanda ſanitate ꝛ remouēda egri
tudie aliqd oꝑantes. ſed repperi eas difficilis dige
ſtionis ꝛ pauci nutrimenti. ¶ Mēbra anhelitus et
pectoris. ¶ Conferunt pectoꝛi ꝛ pulmoni. ¶ Mē
bra nutrimenti. ¶ Sunt male ſtō difficilis digōnis.
¶ Membra expulſionis ¶ Exiſtimant quidam ꝙ
conferunt doloꝛi renum ꝛ veſice.

¶ De Interfectoꝛe adib. C. ccclxxii.

Interfectoꝛ adib. ¶ Operationes et pro
prietates. ¶ Virtus ei⁹ eſt virt' ſtrangulato
ris leopardi niſi qa ei⁹ ꝓꝑietas ē in adibē.

¶ De Interfectoꝛe canis. C. ccclxxiii.

Interfectoꝛ canis. ¶ Mē. ca. Facit accide
re fluxū ſanguis nariū. ¶ Mē. anhe. et pe.
Facit accidere ſputū ſanguis. ¶ Venena.
¶ Interficit canes velociter ꝛ facit euenire ī hoib⁹
fluxum ſanguinis narium ꝛ ſputum ſanguinis.

¶ Capitulum de littera. K.

¶ De karabe. C. ccclxxiiii.

Karabe qd ē. Gūma ſic̄ ſandaraca tēdens
ad citrinitatē ꝛ albedinē ꝛ ꝑuictatē ꝛ qñqꝫ
decliat ad rubedinē q̄ attrahit paleas ꝛ fra
cturas plātaꝝ ad ſe: ꝛ ꝑꝑ hoc noiat̄ karabe. ſ. rapiēſ
paleas ꝑſice. Et ipa qdē ꝯpoſita. ē ex aq̄itate tepida
ꝛ terreitate iā ſbtiliata: ꝛ ē gūma arboꝛis q̄ dr̄ nux ro
mana q̄ ē ꝯpoſita ex terreitate ſbtili ꝛ aqueitate ſicca.
¶ Natura ¶ Eſt cal'a parūꝑ ſicca ī ſc̄o. ¶ Opera. et
pro. ¶ Eſt reſtrictia ꝛ ꝓꝑe ſāguis cuiuſcūqꝫ loci fue
rit ꝛ ei⁹ virt⁹ ē ſilis v̄tuti floꝛis ſue arboꝛis. ſ. floꝛis nu
cis ſꝫ ē eo frigidioꝛ. ¶ Apoſtemata et bothor. ¶ Di
xerūt qdā ꝙ ſuſpendit̄ ſuꝑ aꝑata cal'a ꝛ confert eis.

Mēbra capitis. Retiet fluxū sanguis nariū ⁊
descendentis a capite ad pulmonē. Membra an
helitus et pectoris. Karabe confert tremori cordis
qum bibitur ex eo medietas auī. cum aqua frigida
⁊ prohibet sputum sanguinis valde: Membra
nutrimenti. Retinet vomitum ⁊ prohibet mate
rias malas a stomacho: ⁊ cū mastice ꝯfortat stōm.
Membra expulsionis. Retinet fluxū sanguis
ex matrice ⁊ ano ⁊ fluxū ventris ⁊ ꝯfert tenasmoni.

De karmezik Cap. ccclxxv.

Karmezik qd ē. Est fruct⁹ tamarisci de quo
iā locuti fuimus in capitulo de tamarisco.
Natura. Est frigid⁹ i p̄mo siccus i s̄o.

De kusele Cap. ccclxxvi.

Kusele qd ē. Est lignū sicut rubea qd̄ nigre
do coopit. Natura. Est calꝫ ⁊ hūidū
i fīminis p̄mi. Operatōes et proprietates.
Est glutinatiuū ⁊ frangit virtutē medicinaꝝ acu
tarū sicut gūmi. Decoratio. Est īpinguatiuū.

De kemelio Cap. ccclxxvii.

Kemelium quid ē. Est spēs mezerion nigra
mortifera: ⁊ ē ēt notum noīe hamelium. Et
nos qdē iaꝫ diximus ipm in caplo de ha.

De kebikengi Cap. ccclxxviii.

Kebikengi quid ē. Eius spēs sꝫ q̄ttuor dixit
Dia. vna spēs eius ē cuius folia sūt sīa fo
liis coriandri: sed sūt latiora foliis eius ad
albedinē declinantia. ⁊ flos eius ē citrinus: ⁊ q̄nqꝫ ē
purpureus cuius longitudo ꝑuenit vsqꝫ ad duos
cubitos: ⁊ eius radix ē nō grossa: ⁊ ipius radix ē al
ba ⁊ hꝫ v̄gulta sīa v̄gultis ellebori: ⁊ orit̄ in ripis
cursus aquarū ⁊ ē spēs eius alia fortius cineritia q̄ꝫ
illa. longiorē hn̄s radicē folia hn̄s regulata q̄ noiat̄
lupinus siluestris: ⁊ ē alia parua valde aurei coloris
⁊ quarta ē sīis tertie. verūtn̄ flos eius ē albus lacte⁹
Natura. Est cal̄a ⁊ sicca in tertio. Operatio
nes et proprietates. Oēs sūt calide acute vlcera
tiue abstersiue excoriatiue mordicatiue cutis facien
tis pruritiū. Decoratio. Folia ⁊ stiptes eius an
teqꝫ desiccent̄ eradicant albaras ⁊ albedinē vnguiū
Apostemata et bothor. Eradicat scabiem ⁊ sa
nat verucas. ⁊ q̄ sūt vt claui ⁊ glandulas pendentes
quibus nocet frigus. Vulnera et ulcera. Deco
quit̄ ⁊ embrocat̄ safat cū aqua eius tepida ⁊ ꝯfert.
Membra oculi. Eius radices sunt exiccantes
sternutatiōibus fortibus: ⁊ qd̄ ex eis tritū ē confert
percussionibus dentium.

De kekengi Cap. ccclxxix.

Kekengi quid ē. Virtus eius ē ꝓxima v̄tuti
vue lupine: ⁊ ꝓp̄e virtus foliorum eius[a]
Natura. Est f̄ra ⁊ sicca ad s̄m ꝑueniens.
Vulnera et ulcera. Suo succo ꝯseruat vlcera
⁊ delet duritiē fistularum ⁊ vlcera auris antiqua
Mēbra anhelitus et pectoris. Confert asma
ti ⁊ inflationi ⁊ difficultati anhelitus. Membra
nutrimenti. Cōfert ictericie. Mēbra expulsio
nis. Confert vlceribus viaꝝ vrine.

De kenkezred Cap. ccclxxx

Kenkezred quid est. Est gūma alcorsof. ⁊ iā
dictū est de eo ꝙ ē kurket. Natura.
Est calidum ⁊ siccum in secundo.

De kusiberkusti Cap. ccclxxxi.

Kustberkusti qd ē. Est sīis foliis iuolutis ad
inuicem quoꝝ numerus s̄m plurimuꝫ ē. v.
⁊ inuoluunt̄ sup radicem vnam. ⁊ eius color ad
nigredinē declinat ⁊ citrinitatē: ⁊ nō hꝫ pl̄n saporē
⁊ dixerunt quidā ꝙ ē albarsekar. Alii vero dixerūt
ꝙ v̄tus eius est sicut v̄tus albarsekar ⁊ hoc ē sanius
Natura. Est calidus ⁊ siccus in s̄o. Opera
tiones et proprietates. Est subtilis.

De kildaru Cap. ccclxxxii.

Kildaru qd ē. Est asaraxi: ⁊ nos quidē loq̄
mur de ipo i sequentibus in caplo de sin

De kemescir cap. ccclxxxiii.

Kemescir qd ē. Est in dispōnib⁹ alieusir: sed
ipm ē fortius plurimum. Natura. Est
calīn ⁊ siccū in tertio v̄tuose. Operatōes
et proprietates. Est liquefactiuū resolutiuum.
Membra expulsionis. Prouocat vrinā ⁊ me
strua: ⁊ eiicit fetū virtuose: ⁊ virtus eius i hoc cōpa
rē n̄ hꝫ: ⁊ neqꝫ hꝫ cōparem soluendo aquositatem.

De kormidenē Cap. ccclxxxiiii.

Kormidenen quid ē. Est granuꝫ qd̄ medici
laudant. Mēbra expulsionis. Prouo
cat vrinaꝫ ⁊ menstrua: ⁊ calefacit vuluā val
de: ⁊ soluit saniem ⁊ aquam.

De keuzauguen Cap. ccclxxxv.

Keuzauguen quid ē. Est nomē herbe. ⁊ exi
stimo ꝙ keuzaugen ē lingua bouis persice
Membra anhelitus et pectoris. Pro
prietas eis ē letificare ⁊ tristitiā remouere.

De karon Cap. ccclxxxvi.

Karon qd ē. Est lignū indū cuius allatio ad
terrā n̄ram multiplicat̄. nō ergo elongatur
qn sit almugat indū. Instrumenta iunctu
rarum. Est magni iuuamenti in negotio fracture
⁊ torsionis ⁊ dislocationis.

De keisin Cap. ccclxxxvii.

Kesin. Natura. Semē ⁊ radix eius cale
factiua sūt. Et semen ipius ē calefactiuuꝫ ⁊
exiccatiuuū i s̄o. Operatiōes et proprie
tates. Expellit vētositates ⁊ appit. Mēbra nu
trimenti. Est maturatiuū digestiuuꝫ resolutiuum
ventositatis p̄cipue i stō ⁊ ꝯfortat ipm: Membra
explusionis. Pōdus. ʒ. i. ex eo solōne educit ver
mes ⁊ ascarides ⁊ ꝓuocat mēstrua v̄tuose. s. semen
eius. Venena. Cōfert pūcture v̄miuꝫ veneno
soꝝ. De kuzkenden Cap. ccclxxxviii.

Kuzkendē qd ē. Est res leuis sicut albusna
ti lutea: ⁊ i rakia noiat̄ sterc⁹ columbaꝝ: ⁊ i
baldach: ⁊ i egypto noiatur kenden. Electio.
Que ex ea melior ē barbarica ē: sed rakia ē debilis.
Natura. Est cal̄a ⁊ humida i p̄mo ⁊ dicit̄ ꝙ i
frigidat parū: sed nō ē firmatū. Operationes et
proprietates. Exiccat ⁊ in ipa ē extinctio: ⁊ dixerūt
quidā ꝙ ipsa incidit sanguinē. ⁊ ex ꝓprietatibus q
dē ei⁹ ē ꝙ assinūtur. x. lib. mellis: ⁊. xx. lib. aque ⁊ ki
leie ex ea ⁊ cōcutiunt̄ bene ⁊ coopit̄ os vasis ⁊ fit vi
nū stati. Decoratio.: Impinguat. Mēbra
expulsionis. Augumentū efficit in coytu

De kebenzkesenz Cap. ccclxxxix

Kebenzkesenz qd ē. Quidā de genere tube
rū solidū adunatū in magnitudine testicu
li. verūtn̄ ē verucatū hn̄s verucas ꝓfundas
qd̄ nascit̄ in arena sicut nascunt̄ tubera ⁊ fūgi suaue
valde qd̄ in n̄ra terra multiplicat̄ in locis q̄ sūt vltra
fluuiū: ⁊ i corasceni ēt: ⁊ nos quidē non audiuimus
ab aliquo vnquaꝫ ꝙ tn̄ inferat nocumentū quātū

fungi ⁊ tubera. Qñq; ipsorum sapor tuberū sapori comparatur ē paruper declinans ad dulcedinē. ¶ Natura. ¶ Habet frītatē maiorē frītate reliquorum tuberum ⁊ fungorum ⁊ neq; est vacuum ab humiditate extranea cum siccitate substātie. ¶ Operationes et pro. ¶ Est extinguēs grossum.

¶ De kerse aromaticum. C.ccc.xc.

Kerse aromaticum quid est: Est cortex grossus colorem habens purpureū quod hȝ saporem gariofili absq; dulcedine cinamomi q̃uis sit dulcius q̃ gariofilus. ⁊ est debilius in operationibus suis q̃ gariofilus. ¶ Natura. ¶ Est calidum ⁊ siccū in secūdo. ¶ De kerse cinamomi. C.ccc.xci.

Kerse cinamomi quid est. Dicitur ꝙ ē de cinamomo. ⁊ dicitur ꝙ est alterius generis. ⁊ ipsū qdem est durum sicut cinamomū de ipso tñ ē quoddā qđ ñ durescit ⁊ đ ipo qđ ē lineatum. ⁊ aliud est album frangibile velociter ⁊ ipsum quidem cinnamonum ē debilius ⁊ dictum ē de ipo in caplo cinamomi. ¶ De keiken. C.ccc.xcii.

Keiken quid est. Est gūma horribilis sapōis ⁊ asportatur de regione occidentis ⁊ existimauerunt quidam ꝙ est sandaraca: sed non ē firmū ⁊ qñq; quidem suffumigatur ex eo cum myrrha ⁊ sigia. ¶ Operationes et proprie. ¶ In ipsū est nutrimentum paruū. ¶ Decoratio. ¶ Mūdificat vlcerum vestigia velociter. ⁊ in ipsa est extenuatiua v̇tus qñ quaq; die bibuntur. de ea tres quartē. ʒ.i. cū oxymelle aut aqua. ¶ Membraa ca. Nihil equiparatur ei in remouendo dolorem dentium ⁊ casum gingiue. ¶ Membra oculi. ¶ Acuit visū. ¶ Membra anhelitus et pec. ¶ Confert asmati cum melle ⁊ vtūtur ea lactantes. ¶ Membra nutri. ¶ Qñ de eo bibitur tribus diebus cum oxymelle extenuat splenē valde. ¶ Membra expulsionis. ¶ Prouocat menstrua cū aq̃ mellis. ¶ De cotto. C.ccc.xciii.

Kottum. ¶ Natura. ¶ Semen eius est calefactiuū linitiuū. ¶ Membra anheli. et pec. Grana eius sunt bona pectori ⁊ tussi. ¶ Membra expul. ¶ Semina eius sūt lenitiua vētris ⁊ succus foliorum eius confert coloni puerorum.

¶ De keted. C.ccc.xciiii.

Keted quid est. De gūma eius dictum est i caplo de kes. cuius quidē gūma est dragagantum. ¶ Natura. ¶ Est frigidum ⁊ siccum.

¶ De kali. C.ccc.xcv.

Kali. ¶ Operatio et proprie. ¶ Est Calin adustiuum abstersiuum corrosiuum fortꝰ q̃ sal. ¶ Decoratio. ¶ Confert morphee. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Confefert scabiei ⁊ corrodit carnē additam. ¶ De kilomea. C ccc.xcvi.

Kimolea quid est. Laminosa est sicut marmor alba splendida bona in sapore suo est canforeitas ⁊ de ipsa est quedam que splēdorē non hȝ. oīs velociter ē frangibilis. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Confert adustioni ignis proprie cū aqua ⁊ aceto. Et qđ ex ea ē adustū ⁊ lauatum confert vlceribus difficilibus ad incarnandū.

¶ Capitulum de littera. L.

De Lepore siluestri. C.ccc.xcvii.

Lepus siluestris quid est. Coagulum huius leporis facit omnia que diximus in caplo de coagulis subtilius ⁊ melius. ⁊ inest operationis additio. ¶ Natura. ¶ Frigidus est ⁊ siccus. rectificatio est cum melle. ¶ Electio. ¶ De eo qui in domibus nutritur. adusto sumitur i potu medietas. ʒ. ¶ Decoratio. ¶ Eius sanguis mundificat pannū. Et cinis capitis eius etiam est medicamen bonum hñti alopitiam et proprie marini. Qñq; venter leporis sumitur sicut ē cum visceribus ⁊ frigēdo sup sartaginem aduritur. est medicamē originis pilorū super caput cū conteritur ⁊ administratur cū oleo rosaceo. ¶ Instrumenta iunctu. ¶ Eius cerebrū assatum confert tremori accñti ex successione egritudinis. ¶ Membra capitis. ¶ Quum inūgunt gingiue infantis ex cerebro ipsius proprietate que est in ipso velociter oriuntur dentes. ⁊ facile exeunt sine dolore. ⁊ similiter quum soluitur cum butyro veteri aut recenti aut melle. ⁊ qum bibitur eius coagulū cum aceto confert epilie. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Mundificat stōm. ¶ Membra expul. ¶ Coagulū eius qum bibitur tribus diebus cum aceto pꝰ purgationē menstruorum prohibet impregnationē. ⁊ mūdificat hūiditatē currētē ex matrice. Et sanguis qdē leporis frixus confert dysēterie ⁊ apati intestinorū ⁊ coli antique. ¶ Venena. ¶ Coagulū leporis cū aceto ē tyriaca ⁊ bezahar venenis ⁊ sanguis leporis frixus aufert venenū sagitte armene.

¶ De Locustis. C.ccc.xcviii.

Locuste. ¶ Electio. ¶ Ex eis sunt meliores grosse que alas nō hñt. ¶ Decoratio. Pedes earum eradicant verucas secundū ꝙ dicitur. ¶ Membra nutri. ¶ Sumūtur ex rotundis earū .xii. grana. ⁊ abiiciunt capita ⁊ extremitates earū. ⁊ ponitur cum eis parū myrti sicce. ⁊ bibuntur pp hydropisim sicut sunt. ¶ Membra expul. ¶ Conferunt guttationi vrine. ⁊ qñ cū eis fit suffumigatio conferunt difficultati eius. ⁊ precipue in mulieribus ⁊ fit cum eis euaporatio hemorroidibus. ¶ Venena. ¶ Grosse que alas non hñt assant ⁊ comedunt propter puncturā scorpionis.

De lepore marino. C.ccc.xcix.

Lepus marinus quid est. Est aīal ostracum lutsoū declinans ad rubedinem aliquātulā inter partes cuius sunt quedā silia foliis alusnen. ¶ Decoratio. ¶ Eius sanguis est calīs mundificās morpheam ⁊ pannum. Et eius caput adustum generat pilos in alopitia proprie cū adipe vrsi ⁊ ītyria valde. Qum ergo ex eo fit emplm sicut est abradit pilos. ¶ Membra oculi. ¶ Abstergit visum more empli suppositū. ⁊ sicut collyriū. ¶ Venena. ¶ Numeratur inter venenosas medicinas que inficit cū vlceratione pulmōis. ¶ De Lōgo pipere. C.cccc.

Longum piper quid est. Res parue sicut digiti in figura floris salicis qui cecidit. sed ipsū ē minus ⁊ est durum solidum. ⁊ sapor eiꝰ in acuitate proximus ē sapori piperis ⁊ est primus fructus piperis. qua propter ē humidus ⁊ comedit ⁊ non mordicat in primis gustum. ¶ Electio. ¶ Bonum est illud qđ nō ē fractum ⁊ non dissoluitur in aqua tepida etiam si in ipsa remaneat tota die. ⁊ est simile piperi in sapore suo. ¶ Natura. ¶ Calīn ē in tertio siccum in sc̄o. ¶ Operationes et proprie. ¶ Est resolutiuum ⁊ remouet egritudines frias. ¶ Membra oculi. ¶ Cum aqua epīs caprini assati cōfert pāno oculi. ¶ Membra nutri. ¶ Digerit ⁊ fac̄ appetitū ⁊ confortat stōm. Membra expul. ¶ In spmate facit augmētū ⁊ valet ut zinziber.

¶ De Licio. C.ccccj.

Licium quid est. Magis vincens secūdum
existimationē ē quod indum est. ⁊ ē succus
alpheluzaba ragi ⁊ falsificatur ita ꝙ latet probos
medicos: ⁊ illud fit cum succo alzerese. coquitur. n. ī
aqua donec coaguletur ⁊ v̄tus eius est propinqua
substantie ignee subtili ⁊ terree frigide. Quod autē
de mecha est. est res artificialis. ¶ Electio. ¶ Indū
ē fortius q̄ʒ illud de mecha in re capillorū ⁊ confor
tatione eorū ⁊ illud de mecha in apatibꝰ ē fortius.
¶ Natura. ¶ Est tpa... um in caliditate ⁊ fritate ⁊ sic
cum in ƀo. ¶ Operatio et proprieta. ¶ In indo est
resoło ⁊ stipticitas parua. ⁊ confert omni fluxui san
guinis ⁊ eius resoło ⁊ stipticitas parua. ⁊ confert oī
fluxui sanguinis. et eius resoło ē plurima stipticita
te ipsius ⁊ ē in ƀo. in resołone. ⁊ ē stipticitas eius mi
nor exiccatione ipsius ⁊ in ipso ē virtus subtilis.
¶ Decoratio ¶ Rubificat capillos ⁊ confortat os
⁊ proprie indum ⁊ sanat pannum ⁊ cōfert omne li
cium panaritio. ¶ Aposte. et bo. ¶ Confert apati
bus fluxis ⁊ formice. ¶ Vulne. et ulce. ¶ Confert
utrunqʒ vlceribus fraudulentis. ¶ Instru. iūctu.
¶ Constringit hec mēbra. ¶ Mēbra capi. ¶ Induʒ
confert fluxui saniei ab aure ⁊ vlceribus eius: ⁊ cū
eo tangitur palatum ꝓpter alcola ⁊ sanatur ⁊ vlce
ra gingiue. ⁊ egritudines eius curat. ¶ Mēbra ocu.
Cōfert ophthalmie ⁊ abstergit corneaʒ ⁊ remouet
pānū eiꝰ ⁊ sanat scabiē oculi. ¶ Mēbra anhe et pec.
Indū ī potu datur ad sputum sāguinis ⁊ ad tussiʒ.
Mēbra nutri. ¶ Bibitur indum ⁊ prohibet icteri
tiam nigram ⁊ splenē. ⁊ silr linitum. ⁊ ipsius arbor
operatur illud ⁊ confert fluxui stōatico. ¶ Mēbra
expul. ¶ Confert fissure ani ⁊ bibitur aut supponit
soloni antique. ⁊ ei que est ex debilitate stōi ⁊ dysen
terie. ⁊ prouocat menstrua ⁊ eius fructus recens so
luēdo educit phl'a aquosum ⁊ cōfert vlceribus ani.
⁊ prohibet sciaticam ⁊ confert hemorroidibus.
¶ Venena. ¶ Eius fructus confert pernitiosis. ⁊
indum datur in potu ad morsum canis rabiosi.
¶ Permutatio. ¶ Loco eiꝰ feluzabaragi equale pō
dus Et aggregatis fausel ⁊ sandalo equale pondus
ipsius. ¶ De lacerto. C.ccccij.

Lacertus quid est. Est athab ⁊ eius nā vici
na est nature stellionis. sed ē melius stelliōe
propter illud quo nutrit. ¶ Mēbra oculi.
¶ Eiꝰ stercus albugini ⁊ pruritui cōfert ⁊ acuit vi
sum. ¶ De Limacia. C.cccc.

Limacia quid est. est ex summa ostracoruʒ
¶ Operationes et pro. ¶ Extinguit sāgui
nem. ¶ Membra oculi. ¶ Eius stercus
adustum confert vlceribus oculi.

¶ De lapide Judaico. C.ccccviiii.

Lapis iudaicus quid est. Est lapis sicut nux
parua ad longitudinem paucam declinās
proximus figure amigdale aut dactili quē
secant linee in suis extremitatibus. ⁊ linee alie latitu
dinales ei equidistantes quare se secant ⁊ remanent
ex eis sicut squame parue lucide. ¶ Membra nutri.
Debilitat stōm ⁊ nō conuenit ei ⁊ deiicit appetitū.
¶ Membra expul. ¶ Confert lapidi renuʒ ⁊ extra
hit ipsuʒ. ⁊ potio eius fit decem anulusat cum aq̄ ca
lida. ⁊ dixerunt quidam ꝙ ipse confert lapidi vesi
ce. sed non est ita. ⁊ ipse ē ex eis que abscindunt san
guinem ani. ¶ De lapide vesice. C.ccccv.

Lapis vesice. ¶ Membra expul. ¶ Dicitur
ꝙ ip̄e frāgit lapidē renū ⁊ vesice. Gal. uō di
xit ꝙ nihil horū ē. ¶ De Lapide spogie. C.ccccvi.

Lapis spongie quid est. Est lapis inuentus in
corpore spōgie. ¶ Membra expul. ¶ Frangit lapi
dem renū. ¶ De lapide lacteo. C.ccccvii.

Lapis lacteus quid ē. Quʒ iste lapis fricat
cum aqua egreditur ex eo quoddaʒ quod
est sicut lac h quidem lapis est cinericii co
loris dulcis saporis. ⁊ teritur cum aqua ⁊ seruatur
qđ resoluetur ex eo in pyside plūbi. ¶ Natura.
Est temperatus. ¶ Apata et botor. ¶ Cōfert initio
apatum calorū. sed non peruenit ad hoc ut tale iuua
mentum conferat apud statū ipsorum quo conseq̄t
sanitas. ¶ Membra oculi. ¶ Ex fricatione eius cū
aqua fit alcofol. et prohibet cursum supfluitatuʒ ad
oculum. ⁊ vlcera accidentia in ipso.

¶ De Lapide molari. C.ccccviii.

Lapis molaris. ¶ Apostema et bothor.
Vapor aceti ab eo prohibet fluxū sanguis
⁊ apata cala. ¶ De lapide ī quo acuit. C.ccccix:

Lapis in quo acuitur. ¶ Decoratio. ¶ Fri
catio eius super mām̄illam ⁊ testiculū pōit
vt nō magnificet. ¶ Apostemata et bothor.
¶ Fricatio eius bona est apatibus mām̄ille calis.

¶ De Lapide alagi. C.ccccx.

Lapis alagi. ¶ Operationes et pro. ¶ Exic
cat ⁊ abstergit ⁊ retinet sanguinem. ¶ Vul
nera et ulcera. ¶ Prohibet fluxū sanguinis ex vul
neribus ⁊ vlceribꝰ: ¶ De lapide alkali. C.ccccxi.

Lapis alkali quid est. Est lapis q hʒ fricati
onem superflue dulcedinis. verū ē sic lapis
lacteus in omnibus suis opationibus.
¶ Natura. ¶ In ipso ē caliditas quedam ⁊ hʒ vir
tutem alscedenegi. ¶ De lapide lune. C.ccccxii.

Lapis lune qđ ē. Ipse dr̄ splēd orlune ⁊ iue
nit apđ augmētū. lune ⁊ iuenit ī tra arabū
lenis. ¶ Opera. et pro. ¶ Suspenditur secundū ꝙ
dicitur super arborē ⁊ fructificat. ¶ Membra capi.
Sanat epilāʒ ⁊ suspendit super epilepticū q ſm ter
minū assumit ab ea. ¶ De lapiđ semeito. C.ccccxiii.

Lapis semeitus quid est. Iste lapis in opa
tionibus suis est sicut hematites: sed est mi
nor. ¶ De lapide nigrorum. C.ccccxiiii.

Lapis nigrorum quid est. Lapis q defertur
ex nigris declinans ad citrinitatē fricatur ⁊
egreditur ex eo fricatio mordicans linguaʒ
similis lacti. ¶ Membra oculi: ¶ Mundificat pan
num oculi qum nō est cū apate ⁊ opthalmia: ꝯfert
vestigiis vlcerum in eo ⁊ eradicat vngulā lenem.

¶ De lapide afrogion. C.ccccxv.

Lapis afrogion. ¶ Opera. et proprie. ¶ Exic
cat cū stipticitate ⁊ mordicatiōe ⁊ resołone

¶ De Lapide serpētis. C.ccccxvi.

Lapis serpentis. ¶ Membra expul. ¶ Di
citur ꝙ ipse frangit lapidē ī vesica. sed Gal.
negat illud. ¶ Venena. ¶ Dicitur ꝙ ipse
cōfert sua suppōne morsui serpentis. Inquit Gal.
Retulit illud quidā hō verax. ¶ De lapide q exti
guitur ī oleo. C.ccccxvii.

Lapis qui extinguitur in oleo. ¶ Operatio
nes et proprie. ¶ Lapis iste extiguitur oleo
⁊ iflatur aq̄. ¶ Venena. ¶ Ex lapide isto fu
giūt ōmes venenosi. ¶ De lapiđ aceleb. C.ccccxviii.

Lapis anescb. ¶ Membra nutri. ¶ Est iuuatiu⁹ stō. valde. Et Gal. quidē dixit ꝙ qn̄ fit ex eo suspensoriuȝ equidistās stō ⁊ suspenditur ꝯfert meri ⁊ stō.

¶ De Lapide alelekisa. C.ccccxix.

Lapis alelekisa. ¶ Membra pecto. ¶ Confert apātibus ⁊ vlceribus que sunt in vna valde. ¶ De Lapide armeno. C.ccccxx.

Lapis armenus quid est. In ipso est aliquātulum azuli coloris. nō tñ ē in colore azuli ⁊ non ē in eius soliditate. sed ē in eo arenositas q̄dā ⁊ qn̄qȝ vtunt̃ eo tinctores ⁊ pictores loco azuli ⁊ ē lenis tactus. ¶ Membra nutri. ¶ Est malus stō. et ille qui est ablutus nō facit nauseam. ⁊ in dispōnibus est malus stō. ¶ Membra expul. ¶ Soluēdo educit mlīam fortius q̄ȝ lapis azuli. ⁊ iā contēti sūt eo ⁊ dimittunt ellebor̄ nigrum propter illud qd̄ ī inueniunt in eo ad egritudines mlīcas.

De Luto sigillato. C.ccccxxi.

Lutum sigillatū quid ē. Hoc lutū affertur de termino rubeo qui nominat̃ lacuna. ⁊ n̄ nominatur lacuna nisi quia ipsa ē terra plana ꝓfunda in qua nō est herba oīo neqȝ lapis. Et iaȝ retulit mihi quidā propriore qui vidit eā. hoc aūt lutuȝ dicitur lutum diuinum. Et illud ideo. qm̄ primus q ipsū accepit fuit mulier diuina in dieb⁹. s. preteritis ⁊ ipsum quidem dicitur magra diuina. qm̄ ipsū verē est magra quam diuina que noīabatur bartamise accipiebat ⁊ ad ciuitatē deferebat ⁊ ponebat in aq̄ ⁊ fiebat sicut puls ⁊ dimittebat ipsam p⁹ motioneȝ fortem quiescere donec residebat ⁊ effūdebat ab ea illam aquam ⁊ accipiebat rem grossā ⁊ proiiciebat eā. ⁊ vtebatur quod ex ea pingue erat et viscosuȝ. ⁊ ⁊ faciebat ex eo lutū sicut cera Apud Dia. uero est lutum spelunce illius loci confectum cum sanguine hircorum. ⁊ ipsum quidem qn̄qȝ adulteratur ita ut penitus non cognoscatur. ¶ Electio. ¶ Melius ē illud quod non habet odorē nisi odorem aluminis ⁊ retinet sanguinē qum currit ex ore ⁊ annectetur ligue. ⁊ pendet ex ea. ¶ Operationes et proprie. ¶ Inquit Paulus. Non est medicina magis abscindens sanguinē q̄ȝ ipsū. ⁊ est fortius q̄ȝ lutū scemius ita ꝙ mēbra non tollerāt fortitudinē eius qum habent apa calīm proprie tenera imo sentiunt ex eo asperitatem quādam ⁊ est infrigidatiuum glutinosū. ¶ Apostemata. et bothor. ¶ Confert in principio apām calidorum. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Consolidat vulnera recentia ⁊ vlcera difficilia ⁊ probibet ulcerationē adustionis ⁊ sanat vlcerationē eius. ¶ Instrumenta iunctu. ¶ Cōseruat mēbra apud casum ⁊ restaurat ⁊ ꝓhibet effusionē materierum ad manus ⁊ pedes ⁊ ꝓhibet corrosionē. ¶ Membra capitis. ¶ Prohibet catarrū ⁊ prohibet cursū oris ⁊ gingiue. ¶ Membra anheli. et pec. ¶ Confuat viscera apud casum et cōfert extenuatiōi. ⁊ etiā sputo sanguinis ꝓpterea ꝙ exiccat vlcus pl̄onis. ¶ Membra expulsionis. ¶ Cōfert rasure itestinoꝝ maligne bibitum ⁊ clisterizatum. ⁊ proprie post clisterizationem cum hydromelle declivi ad puritatē deinđ aq̄ salis. ¶ Venena. ¶ Resistit venenis ⁊ morsibus bibitum cū vino. ⁊ linitū cū aceto. Et qđ ex eo puruȝ est qum bibitur nō cessat facere nauseam ⁊ facit venenū uomitu exire. ⁊ ꝓprie cū ante ipsum bibitur. Inq̄t Gal. medicamē gargarismatis facit ex eo expertus sum in lepore marino ⁊ cantaridibus. ⁊ iueni iqsum vomitu educens ea statim. Et iam quideȝ expertus fui ipsum in morsu canis rabiosi cū vino ⁊ liniui ipsum super morsū vipere cum aceto. ⁊ posui super ipsum post linimētum folia scordeon aut centauream. ¶ De luto absolute. C.ccccxxii.

Lutum absolute. ¶ Natura. Lutū oē infrigidatiuū est. ¶ Operationes et pro. ¶ Est desiccatiuū abstersiuū. ⁊ lutum quidem calidum terre solaris est desiccatiuū corpoꝝ laxoruȝ absqȝ mordicatiōe propter suā glutinositatē. ⁊ quin ei nō admiscetur nisi adustum qđ est sicut testa ⁊ parietes adusti in sole tunc in ipso est virtus resolutia. ꝙ si vice alia lauetur. fit desiccatiuū cum equalitate in clitate ⁊ frigiditate subtile. ¶ Decoratio. ¶ Constringit carnem laxaȝ. ¶ Apostema et bothor. ¶ In cerato ponitur sup scrofulas ⁊ duricies. ¶ Mēbra nu. ¶ Ex luto terre solaris liniuntur hydropici ⁊ splenetici ⁊ iuuantur manifeste ⁊ sanat carnem multotiens. ¶ De luto armeno. C.ccccxiii.

Lutum armenū quid est. Est lutū rubeū declinans ad cinericiū notum ⁊ alemū ē ei ꝓpiqum in operatiōe. ¶ Natura. ¶ Frigidū ē in primo siccum in s̄o. ¶ Opera. et pro. ¶ Retinet sanguinē qm̄ eius exiccatio ē in vltimo. ¶ Apost. et boto. ¶ Confert apātibus pestilētialibus bibitum ⁊ linituȝ ⁊ probibet ambulationē putredinis mēbroruȝ ¶ Vulne. et ul. ¶ Mirabile ē in re vulnerum. ¶ Membra ca. ¶ Prohibet catarrū ⁊ cōfert colla. ¶ Membra anhe. et pecto. ¶ Est bonuȝ sputo sanguinis ⁊ pthisim ꝓhibȝ ꝑpēa qꝛ exiccat vlc⁹ pl̄onis ⁊ est cura stricture anhelitus ex catarris. ¶ Membra expul. ¶ Est bonum vlceribus intestinoꝝ ⁊ solutioni ⁊ fluxui sanguinis matricis. Febres. cōfert febribus ethicis ⁊ pestilentialibus proprie. ⁊ plures quidem iam sanati sūt ex pestilētia magna propter consuetudinem bibendi ipsum in vino subtili. Et si bibitur in febre pestilētie necessarium est vt vinum perducat ipsum ad cor ⁊ misceatur vinum illud cū aqua rosacea. ¶ De luto samio. C.ccccxxiiii.

Lutum samium quid est. Inquit Gal. nos vtimur eo ex hoc ꝙ nominat̃ stella samia. Ego autē dico ꝙ hoībus videtur ꝙ illud sit ialk. verū de talk iam dixerunt veridici ꝙ ipsuȝ inuenitur ī terra grecoꝝ in insula cypri. ¶ Opera. et proprie. ¶ Lutum samium dixit Gal. esse sicut sigillatum in retentione sanguinis ⁊ rebus aliis ⁊ ē pluris aeritatis q̄ȝ sigillatum. Qua propter ē leuius imo est vehemētis leuitatis. ⁊ ē tenacius ⁊ viscosius q̄ȝ sigillatuȝ. sed sigilliatū est fortius eo. ¶ Natura. Hoc est viscosum tenax glutinatiuū non indigens ablutione ⁊ infrigidatio est parua. et sedatio plurima. ¶ Apostemata et bo. ¶ Prohibet apāta calīa in inceptione ⁊ bothor vehemētius q̄ȝ reliqua luta ⁊ cōfert apātibus mām̄illarum. Et si infundatur nō sētitur in eo asperitas calefaciens sicut sentit̃ ex sigillato. ¶ Vulnera et ulce. ¶ Et propter vehemētiaȝ sue tenacitatis non confert vlcerib⁹ adustiōis ignis sic̄ sigillatū. ¶ Instrumē. iunctu. ¶ Cōfert in principio podagre linitum. ¶ Membra ca. ¶ Confert apātib⁹ q̄ sūt post aures ¶ Mēbra expul. ¶ Cōfert. eruptioni sanguinis a matrice. ⁊ egressioni sanguis cuȝ egestiōe. ¶ De luto qđ comeditur. C.ccccxxv.

Lutuȝ quod comedit̃. ¶ Operatiōes et pro. Est oppilatiuum corruptiuū cōpl̄onis. re

rum ipsum confortat os stomaci. ⁊ delet eleuatio nem cibi. ⁊ cum hoc ego non diligo ut administret. Et habet proprietatē in prohibendo vomituʒ. Qd autē in ipso dicitur de bonitate anhelitus est secundum cōparationeʒ desiderātium ipsuʒ ⁊ dilatantiū in ipso propter illud qd accidit de gaudio per acquisitionē eius quod desiderat.

¶ De luto terre masticis. C.ccccvi.

Lutum terre masticis. ¶ Opera. et propri. Est abstersiuum lauatiuū generatiuuʒ carnis.

¶ De luto cretico. C.ccccxxvii

Lutum creticuʒ. ¶ Operationes et propri. Est plurime aeritatis. ⁊ est simile reliquis lutis predictis verum est debilius reliquis ⁊ abstergit absqʒ mordicatione ⁊ debilitat sensus. ¶ Membra oculi. ¶ Confert vlceribus eoruʒ ⁊ inflationi eorum. ¶ Mēbra expul. ¶ Alleuiat ptur itionem fm q dicitur ⁊ conseruat p̄gnantes suspēsū super eas.

¶ De luto kimolea. C.ccccxxiii.

Lutum kimolea. ¶ Operatio. et proprie. Quod de eo puruʒ est plurimi existit iuuamenti. ⁊ in ipso est infrigidatio ⁊ resolo: sed cūm lauatur destruitur eius resolutio. ¶ Apata et bothor. ¶ Cum aceto pōit super apata que sub stō. sunt: ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Prohibet initiū adustionis ab vlceratiōe.

¶ De luto vitis. C.ccccxxix.

Lutum vitis ¶ Operationes et proprie. Exiccat non longe a mordicatiōe ⁊ in ipo est aliquātulum resolutionis.

¶ De luto magra. C.ccccxxx.

Lutum magra. ¶ Electio. ¶ Melius est baldagdium purum nō permistū bruuʒ declinans ad rubedineʒ. Et illud est quod dicitur persice cullara. ¶ Operatio. et proprie. Existimauit paulus q ipsū ē in operationibus stipticitatis ⁊ exiccationis melius q̄ʒ sigillatuʒ. ¶ Vulnera et ul. ¶ Consolidat vlcera. ¶ Mēbra expul. ¶ Interficit vermes ⁊ sorbetur super oua sorbilia. ⁊ retinet nām ⁊ confert valde.

¶ De lacticinio ¶. C.ccccxxxi.

Lacticinium quid est Est omnis planta que lac acutum solutiuum incisiuum adustiuū ex eo autem famosa sunt septem albasir ⁊ alscebrā ⁊ alcibe ⁊ bartanite ⁊ almemethena ⁊ almezerion ⁊ pentaphili qd est hñs folia quinqʒ: omnia vero sūt mortifera. Plurima vero intentio in eis est in lacte ipsoꝝ ⁊ inueniuntur quidem lacticiniorum spēs q̄ sunt preter hec famosa sicut quedam spēs auricule muris. ⁊ quedam spēs volubilis ⁊ portulaca agrestis ⁊ reliqua. lac autem lacticinii absolute est lac alcibe. ⁊ videtur q sit illud quod nominatur tyrica alkarnem ⁊ albuseugi. Et dixerunt etiam q lacticinia sunt sunt septem genera ad vltimū lacticiniū qd dicitur masculus. ⁊ nomen eius est karakilus et post ipsum omnes sunt femine et eoꝝ fortius ē qd assimilatur myrto ⁊ noīatur burastius. deinde est arboreum generatum inter lapides. deinde illud quod assimilatur citrolo. ⁊ nominatur caurape scias. s. scirū deinde albas littoreum quod noīatur marinuʒ qm̄ nascitur in ipso. Et dixerunt vice alia lacticiniorum fortius est masculus predictus ⁊ radix eius longior est cubito ad rubedinē declinans plena lacte. ⁊ eius rami sunt similes ramis oliue. sed sunt longiores et strictiores ⁊ radix montana: ⁊ oritur in altis locis asperis montanis. Femine autē que etiaʒ nominatur nucalis. Planta eius est sicut planta herbe muris. sʒ ē maior et fortiō ⁊ capita foliorum sūt spinosa ⁊ egrediuntur ex radice eius stipites longitudinē palmi hñtes. ⁊ fructificat vno anno ⁊ nō fructificat alio ⁊ fructus iste mordicatiuus est lingue silis nuci ⁊ ē inferius primo in faciendo vomitum ⁊ origo est origo masculi. Marinū autē qd dicitur panaritiū hʒ stipites palmorum declinātes ad rubedineʒ preparatos super quos sunt quinqʒ aut sex folia subtilia parua longa parūper. ⁊ eius fructus ē sicut herbuʒ ⁊ sunt eius folia similia foliis lini ⁊ eius capita sunt dupla rotunda ⁊ flores ipsius albi ⁊ dixerunt hoc est lacticinium qd dicitur almesenis qd est porcula ca. sed eius folia sunt plurima. sed sūt strictiora ⁊ vehemētius rotunda ex cuius radice egrediūtur stipites rubei pleni lacte quorum numeus est. iiii. aut. v. ⁊ ipsius stipites hñt comas sicut anetum: ⁊ in ipsis est fructus eius: ⁊ eius origo sunt domus deserte circuitus ciuitatum secundū plurimū. Scirum aūt hʒ stiptem in mensura vnius palmi ⁊ maiorem. ⁊ sunt folia eius similia foliis cupressi ⁊ pini. sed sunt subtiliora. ⁊ humidiora. Petrosum autē qd nominatur arboreum habet folia sicut folia myrti parua. ⁊ sic folia lacticinii masculi ⁊ ipsum suprema habet hūida ⁊ plurimas hʒ comas. ⁊ hoc est spēs lacticinii. alia similis citrolo ⁊ radix eius ⁊ folia ipsius soluūt omnem aqueitatem. ¶ Electio. ¶ Fortius qd ī lacticiniis est eorū lac: deinde semē postea radix deinde folia qñ dicit lac lacticii est lac alcibe. ¶ Natura. Eius lac est calm ⁊ siccū in. iiii. Reliqua vero ipsius sunt in fo usqʒ ad ttium. ¶ Operationes et propri. Est vlceratiuuʒ interfectiuum. Qñqʒ in lacunā ponitur pisces omnes eleuantur super aquam. ¶ Decoratio. ¶ Eradicat mora ⁊ verrucas ⁊ alchaneliʒ. ⁊ carnes augumētatas ī lateribus vnguis. Et eius lac abradit pilos qum liniuntur ex eo ⁊ proprie in sole. ⁊ qui nascuntur post illud sunt debiles: ⁊ cū iteratur nō nascuntur omnino. ⁊ qñqʒ permiscetur cū oleo ut frangatur eius malitia ⁊ administratur ad abradendum. ¶ Vulnera et ulce. ¶ Ex eius radice cum aceto linitur durities que est ī circuitu fistulaꝝ ⁊ resoluit eā. ⁊ eradicat impetiginem ⁊ ē conueniēs vlceribus putridis ⁊ corrosis qum ponitur in aceto ⁊ scabiei mlice igni persico ⁊ herpeti estiomeno ⁊ cancrenis. ¶ Mēbra capitis. ¶ Eius lac distillatū super dentē corrosū frangit ipsum ⁊ deiicit ipsuʒ ⁊ qñqʒ ponitur cum alkitran ut sit magis frangens virtutē eius. sed melius est ut sanus locus muniatur cera. deinde distilletur in ipsum post illud lac. ⁊ qñ eius radix in aceto dequoquitur. ⁊ ex eo os colluit sedatur dolor dentium. ¶ Mēbra oculi. ¶ Lac eius eradicat vngulam. ¶ Membra expul. ¶ Eradicat hemorroidas ⁊ soluit phl'a ⁊ aquositatem ⁊ si distillentur ex lacte eius due gutte aut tres super ficuʒ ⁊ desiccetur et assumatur soluit sufficienter. Et similiter in sauich ⁊ pane. ⁊ qñ bibitur et est purum tūc est melius ut assumatur in cerato aut in cera ⁊ fauo vt nō vlceret os ⁊ guttur qñqʒ autē assumuntur stipites lacticinii humidi ⁊ torrefiūt super cōchā ostraci paulatim ⁊ teruntur ⁊ datur ex eis q̄ntitas duoꝝ kermet cum sauich ⁊ effunditur. desuper aqua ⁊ bibitur. Eius nāqʒ stipites sicci debiles valde sunt: et spēi quideʒ que nominatur carupeion stipites assu

muntur in vmbra siccãtur de quibus cortices assu muntur ⁊ accipiuntur ex eis nouem karmet: ⁊ infun duntur in vino veteri die ⁊ nocte. deinde colatur et fit tepidum. postea bibitur ⁊ soluit absq; ĩpedimen to. ¶ Permutatio: ¶ Loco eius ponitur ĩ euacu ando in aquositatẽ ⁊ phl'a triplum ponderis eiusdẽ ireos et due tertie ponderis sui.

¶ De laudano. C.cccc.xxxii.

Laudanum quid est. Est humiditas pẽdẽs in pilis caprarum pascentiũ ⁊ barbis earũ cum pascunt plantam que nominatur cu sus. Cadit enim super eã res ⁊ aggregatur in ea hu miditas ⁊ permiscetur ille ros resudationi foliorũ illius plante. Dum ergo inficiuntur eo pili caprarũ ⁊ suspenditur in eis assumitur ab eis laudanum: ⁊ ⁊ illud quidem quod purum est. est quod pendet ĩ barbis earum in pilis earũ qui a terra eleuati sunt. ⁊ malum erit qd' pendet in partibus inferioribus earũ. qm̃ cõculcant ipsũ cũ arena ⁊ terra. ¶ Electio. ¶ Melius est illud quod est pingue ponderosũ ⁊ ca brosi boni odoris qd' ad citrinitatem declinat. ⁊ in quo non est arenositas ⁊ resoluitur totum in oleo. ⁊ ex quo nõ remanet fex. Nigrum uero piceũ est ñ bonum. ¶ Natura. ¶ Est calidum in fine primi siccũ ĩ secundo ⁊ dixit alcanzi q̃ ẽ frigidum ⁊ stipticum sz non est ita. Quod autem ẽ in regionibus meridio nalibus est cal's. ¶ Operationes et pro. ¶ Est sub tile valde ⁊ est in ipso pauca stipticitas. est matu ratiuum humidiatũ grossarũ viscosarum quas cũ equalitate resoluit in quo est virtus attractiua et est calefactiuum aperitiuum orificiorum venarum et ĩ greditur in sedatione dolorũ. ¶ Decoratio. ¶ Facit nasci pilos ⁊ inspissat eos prolongat eos. ⁊ cõseruat proprie cum oleo myrtino ⁊ cum vino ⁊ non facit hoc nisi quoniã ipsum ẽ subtile ⁊ pfũdatur resoluti uũ ⁊ mũdificat corruptionẽ cõrodẽtẽ carnẽ ⁊ attra ctiuum. attrahit enim mãm bonã ad pilos. verum ipsum non valet cõferre caluiciei qũ incipit ⁊ casui pilorum qum apparet cutis ⁊ fluxui capillorũ non peruenit ad hoc ut saluet alopitiaz. qm̃ mã alopitie non resoluitur nisi virtute que est supra virtutẽ reso lutionis eius ⁊ virtute subtiliore magis vacua stip ticitate eius: ¶ Vulnera et ulcera. ¶ In cathagenis laudanum consolidat vlcera dure consolidationis ¶ Membra capi: ¶ Distillat cum oleo ro. ĩ aurẽ dolorosam ⁊ ingreditur in medicinis soda ⁊ pulsa tionis. ¶ Membra anheli. et pecto. ¶ Confert tussi ¶ Membra expul. ¶ Resoluit apãta matricis sup positum in pessario. ⁊ extrahit fetũ mortuum et se cundinam suffumigatione facta ex eo in traiectorio ⁊ qũ bibitur cũ vino antiquo constringit ventrẽ ⁊ prouocat vrinã. ¶ De Lubue. C.cccc.xxxiii.

Lubue qd est. Est arbor figie. Arbor lubue est magna cuius folia ⁊ lignum sũt similia arbori cydoniorum ⁊ hz fructũ albũ simi lẽ galle. ⁊ in ipso est granum pingue. Et illud quod est in ipsa ẽ melius ex quo exprimitur oleum ⁊ cor tex huius arboris est storax sicca. ⁊ eius aqua acci pitur qum inciditur ita vt exeat ⁊ est mel lubue. Et illud quod egreditur ex granis eius dicitur sciregi storacis sicce: ⁊ gumma eius est storax heremita rum. ⁊ est gũma alba. Quid est lubue ẽ storax: ⁊ dr̃ illa que liquida est mel allubue ⁊ storax. ⁊ est lachry ma arboris que est sicut cydoniorum. Et nos qdẽ iam diximus in capitulo storacis illud quod diximus. ⁊ nos reiteramus sermonem illum q̃uis in eo sit ite ratio. Et iam dicitur q̃ est oleum arboris alterius ro mane. ¶ Electio. ¶ Melior spẽrum storacis ẽ illa liquida per se ipsaz mellina gummosa boni odoris perueniens ad citrinitatem et non ẽ nigra furfurea Et qñq; inueniũt de ea liquida similis saniei. ⁊ qñq; adulteratur cum oliuis ⁊ melle proiicitur enĩ ĩ eis in sole. Deinde exprimitur. ¶ Natura. ¶ Cal'a est in primo sicca in s'o. ¶ Opera. et proprie. ¶ Inest ei virtus maturatiua lenitiua valde calefactiua reso lutiua ⁊ eius fumus est similis fumo olibani ⁊ in ipõ ẽ stupefactio natura ⁊ eius oleũ quod ex ea fit ĩ sce mini lenificat fortiter. ⁊ eius fumus est sicut fumus olibani. ¶ Apostemata et bo. ¶ Confert duritiis in carne ⁊ linitur super bothor humidũ ⁊ siccũ cũ ole is. ¶ Vulnera et ulce. ¶ Linitur super scabiẽ siccã ⁊ humidam et est epithima bonum super eam. ¶ Instrumẽ. iunc. ¶ Confortat mẽbra ⁊ prohibet spasmũ ⁊ contractionẽ iuncturarum bibita ⁊ linita ⁊ ponitur in oleis laxitudinis. ¶ Membra ca. ¶ Retinet quod ex ea humidum est ⁊ quod ex ea sic cum ẽ catarrum suffumigatũ ad corrizaz est vltima ⁊ in ipsa est virtus faciens subet ⁊ precipue in oleo eius. ¶ Membra anhe. et pecto. ¶ Confert tussi an tique ⁊ phl'ati ⁊ dolori gutturis ⁊ clarificat vocem arteriaci cum lenitate vehementi. ¶ Mẽbra nu. ¶ Digerit. ¶ Membra expul. ¶ Lenit subtiliter ⁊ p uocat vrinam. ⁊ prouocat menstrua cõuenieñter bi bita ⁊ supposita ⁊ lenit duritiẽ matricis. ⁊ q̃ ex ea sic cũ est stringit ventrem ⁊ cũ ex storace aut ex liq da bibitur aure. cum equali põdere de gũma amig dalarũ soluit phl'a viscosum absq; impedimento ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur equali pon dere castoreum ⁊ duplum eius de oleo sisamino.

¶ De Lacca. C.ccccxxxiiii.

Lacca quid est. Dixerũt quidã, de qbus ẽ. Paulus est hec gũma herbe silis myrrhe boni odoris ⁊ oz quidẽ ut ad ministret cũ cautela. Alii uero errauerũt ⁊ dixerũt hoc ẽ karabe Et dixerũt quidam q̃ hec est lacca verum lacca in plerisq; pp̃e tatibus ẽ ĩ v̓tute karabe. ¶ Decoratio. Est ex tenatiua v̓tute vehemẽti. ¶ Mẽbra anhe. et pec. ¶ Cõfert tremori cordis. ¶ Membra nutri. ꝯfert epi ⁊ ꝯfortat ipsũ. ⁊ ꝯfert iectericie ⁊ hydropi si ⁊ doloribus epatis. ¶ De Lebibach. C.ccccxxxv.

Lebibach quid est. Est arbor rara habens rosas boni odoris parum quam apes pa scunt. ⁊ videtur q̃ sit arbor que nominatur farrara q̃uis illud non vere scio. Et eius quidẽ virtus est proportionalis prassio. verũtñ est debilior ipso ⁊ est lacticinium. ¶ Natura. ¶ Est cal'a in secundo. ¶ Et dicitur q̃ est calida ⁊ sicca usq; ad quartum ¶ Operatiões et pro. ¶ Qum proiicitur ex lacte eius in gurgite piscium aliquid super aquaz eleuat eos. ¶ Membra untri. ¶ Facit virtuose vomere ¶ Membra expul. ¶ Soluendo educit aquam.

¶ De lubabat barbarica. C.ccccxxxvi.

Lubabat barbarica quid ẽ. dicit quidã qd' ẽ sicut est hermodactili ⁊ affertur d' partibus aphrice ⁊ adulterantur cũ eo hermodactili. ¶ Natura. ¶ Calidum ẽ ⁊ siccũ in secũdo. ¶ Membra expul: ¶ Mouet coitũ.

¶ De Lingua auis. C.ccccxxxvii.

Lingua auis. Natura. Est cal'a i tertio humida. In primo. Operationes et pro. Est in foliis eius constrictio ⁊ mundificatio ⁊ vis consolidandi. Vulnera et ulcera. Folia eius cõsolidant ⁊ vlcera humida carne replent. Instrumẽta iunctu. Cortices eius cũ aceto sup constrictionem lacertorum positi conferũt. Membra pecto. Confert tremori cordis. Membra expulsionis. Addit in coitu. Permutatio. Loco eius in mouendo coituz ponitur equale põdus de nuce excorticata ⁊ pondus eius de tuberi rubeo.

De Lingua bouis. C.ccccxxxviii.

Lingua bouis qd ẽ. Hba lata hñs folia sic al mau ⁊ cãna ⁊ rami eiꝰ ẽ plana cãne eiꝰ sũt sicẽ pedes locustaꝝ ⁊ color eiꝰ ẽ ex viridi ⁊ citrino. Electio. Oportet ut administretur illa que est corasceni grossa habens folia super quorum faciem sunt puncta que sunt radices spinaruz ⁊ pilorum exeuntium ab ea. Que autem in hac terra reperitur ⁊ qua vtuñtur medici plurimum eius est genus almaru. ⁊ non in lingua bouis ⁊ neqꝫ cõfert ut iuuamentũ illiꝰ ẽ. Natura. Proxima ẽ eq̃litati in calore ad caliditatem enim declinat paruã ⁊ est in fine primi in humiditate ⁊ que sicca est. est minoris humiditatis. Et dixerunt aliqui ꝙ ẽ frigida ⁊ humida in fine secundi. Sed illud ẽ longinquz. Opera. et pro. Virtus eius que adusta est remouet alcula que sunt in infantibus ⁊ sedat iflãtõez oris. ⁊ similit ipamet. sed ipsa est debilior. Membra anheli. et pec. Est lenitiua confortatiua cordis bona mlĩe ex sollicitudine ⁊ tremori cordis in vino ⁊ dispositionibus melancolicis. ⁊ quidam in potu eam tribuunt ad tremorem cordis calidũ cum luti armeni pondere. ii. ʒ. ⁊ cõfert tussi ⁊ asperitati cãne ⁊ proprie qum coquitur cum hydromelle ⁊ zuccaro.

De lingua Arietis. C.ccccxxxix.

Lingua arietis quid est. Est duoruz generꝝ .s. parua et magna. Inquit Dia. ipsa nominatur plurium costarum. ⁊ hz. vii. costas. Et folia quidem magne maiora sunt foliis parue. ⁊ eius substantia est composita ex aqueitate ⁊ terreitate. ⁊ aqueitate quidem infrigidat. ⁊ terreitate constringit. Electio. Earuz iuuatiua ẽ maior ⁊ fructus quidem ⁊ radix sunt propinqui nã foliis. Verum sunt magis sicci ⁊ minus frigidi. Natura. Est radix eius siccior ⁊ minus humida. ⁊ frigus eiꝰ est minus stupefactione ipsius. ⁊ siccitas eius ẽ infra ipsius mordicationez. ⁊ propter illud est vltima ad vlcera ⁊ est subtilis. ⁊ proprie qum siccatur. Inquit Gal. Est frigida ⁊ sicca in tertio. Operationes et pro. Folia ipsius sũt constrictiua repercussiua cũ aqueitate frigida. ⁊ propter illud sunt vincẽtia cursum sanguinis ⁊ siccitas eius non est mordicatiua. ⁊ propter illud est iuuatiua ad consolidanda vlcera antiqua ⁊ recentia. ⁊ neqꝫ est aliquid melius ea est apertio propter abstersionem que est in ea. Sed et radix eius suspedtur super collum habentis scrofulas. Apostemata et bo. Est bona ap̃atibus calidis ⁊ adustiõi ignis. ⁊ formice ⁊ scere ⁊ hersipile ⁊ ap̃atibus radicum auris ⁊ scrofulis. Vulnera. et ulcera. Est bona vlceribus fraudulentis ⁊ igni psico ambulatiuo ⁊ vlceribus antiquis ⁊ vulneribus ꝓfundis ⁊ est subtilis vniuersaliter in his capitulis ⁊ confert cum kimolea ⁊ cerusa que ponitur super hersipilam. Instrumẽta iunctu. Fit ex ea emplz ad elephantiã ⁊ prohibet augumentum eius ⁊ ipaz detumescere facit. Membra capitis. Confert dolori auris ex caliditate et decoctio radicis ore ea colluto cõfert dolori dentis ⁊ pulmentum lẽtium in quo ponitur ipsa loco sicle confert eplĩe. et quãdo distillatur succus foliorum eius in aurẽ illiꝰ qui dolorem patitur auris sedat dolorem. ⁊ qñ masticatur radix eius aut colluitur os ex succo ipsius sedat dolorem dentium ⁊ similiter aqua foliorum eius sanat alcula. Membra oculi. Confert ophthalmie ⁊ dessoluuntur collyria ophthalmie cum succo eius ⁊ conferunt. Membra anhe. et pecto. Semen eius confert sputo sanguineo ⁊ pulmentum lentium in quo ponitur ipse loco sicle confert asmati. Mẽbra nutri. Radix ⁊ semen ⁊ folia ipsius sunt bona in cura oppilationuz epatis ⁊ renũ ⁊ ex ea quidẽ dequoquitur pulmentum lentium et ponitur ipsa loco sicle. ⁊ cõfert hydropisi. Membra expul. Confert vlceribus intestinorum ⁊ solutioni aquose potus seminis eius ⁊ clisterizatio cum succo ipsius et fluxum sanguinis hemorroidarum retinet. ⁊ bibuntur folia eius cum vino ad dolorem vesice ⁊ renum. Febres. Dicit ꝙ confert febri triangule. s. tertiane. ⁊ ꝙ oportet vt ad tertianam bibantur tres radices eius in. ʒ. iiii. s. vini cõmisti. ⁊ ad quartanam quattuor radices eius similiter. Venena. Ponitur cum sale super morsum canis rabiosi.

De lingua. C.ccccxl.

Lingua quid est. Substantia ꝯposita ex carne laxa inqua penetrant vene ⁊ nerui ⁊ lacerti. ⁊ humor eius est humidus.

De Lucharidis. C.cccc.xli.

Lucharidis quid est. Est lapis egyptiꝰ quo fullones vtuntur in dealbatione pannoruz laxus qui in aqua velociter soluit. Operationes et propri. Est glutinatiuus exiccatiuus absqꝫ mõdicatione stipticus prohibens fluxũ materierũ ad mẽbrum. Vulne. et ul. Est iuuatiuum vulnerꝝ et vlcerum ⁊ proprie in mẽbris lenibus. Mẽbra oculi. Confert fistulis ⁊ ingreditur in medicinis vlcerum oculi. Mẽbra anhe. et pecto. Est bonus sputo sanguinis. Mẽbra expul. Confert solutioni antiqꝫ ⁊ dolori vesice: ⁊ supponitur et ab scindendum fluxũ sanguinis.

De luf. C.ccccxlii.

Luf quid est. Alia est plana: ⁊ alia est crispa sed crispa ẽ calidior ea que dicitur luf sp̃ẽtis ⁊ plana. Et in plana quidẽ est terreitas plurima. qua propter minoratur eius abstersio ab abstersione crispe ⁊ si ambe sunt abstergẽtes. Ingt Dia. Folia eius sunt similia foliis diacõtum ⁊ miora propter diuersitatem vestigioꝝ in eis ⁊ radix eiꝰ est sicut radix medicine predicte. similis pistello mõtarii ⁊ fructus eius est citrinus. Crispa autẽ est sicut oliua. Natura. Plana est calida in fine primi ⁊ sicca. ⁊ crispa in fine secũdi ⁊ in calefactione ⁊ fortius qꝺ est in ipsa est semen eius ⁊ iuuantius quod ẽ in ipsa est radix eius. Operationes et pro. Est aperitiua oppilationũ incisus humori grossorũ viscorum cum equalitate ⁊ i ipsa est abstersio. ⁊ crispa quidẽ in omnibus istis est fortior q̃z alie et proprie plana terrea. Decoratio. Radix crispe abstergit pannum et morpheam ⁊ lentigines paruas ⁊ magnas ⁊ proprie cũ melle ⁊ linitur cũ vino super fiiu

ras frigoris. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Confert
apatibus indigentibus abstersione. ¶ Vulnera et
ulcera. ¶ Permiscetur radix eius ꝛ proprie radix
crispe cum uite alba ꝛ ponitur in emplis fraudentis
Et illa in qua est humiditas est conueniētior vulne
ribus q̄ʒ sicca que est acutior q̄ʒ illud quo indiget i
vulneribus. Et qn̄qʒ contusa sumitur loco licinii
emplastri ad omnia vlcera in fistulas cōuersa ꝛ fiun
ex radice eius glandes ad fistulas. Et folia eius sūt
bona vulneribus malis. ¶ Instru. iūctu. ¶ Radix al
lus cum stercore vaccino valet super podagraʒ ꝛ cō
tusionē lacertoꝝ. ¶ Mēbra capitis. ¶ Succus vue
eius que est domestica confert dolori auris. Et qn̄
ponitur in aures cum oleo rosacceo prohibet cor
rosiones ꝛ cancrum factum in eis. Et qum accipit
succus vue lus serpentis que est super eius extremi
tatem ꝛ qn̄ miscetur succus eius cuʒ oleo ꝛ distilla
tur in aurem sedat dolorem et radix quidē eius est
ex medicinis abstergentibus sordes eius exiccanti
bus ulcus eius conferentibus auditui. Et semen lus
sanat hemoroidas que sunt in naribus. ita ꝙ cāce
rositatem earum imo cancrum ipsū ꝛ consilium est
ut ponatur in naribus cū lana. ¶ Membra oculi.
Confert radix eius vlceribus ocli. ¶ Membra an
he. et pec. ¶ Facit spuere ꝛ conuenit asmati ꝛ dilati
oni anhelitus ꝛ coquitur in aqua aliquotiēs donec
remouetaur medicinalis vis eius. deide comeditur
in dilatatione anhelitus ꝛ in asmate antiquo. ꝛ ra
dix eius facit illud. sed in crispa fortius. ¶ Membra
nutri. ¶ Ex eius comestione generat humor gros
sus. ¶ Membra expul. ¶ Crispa mouet coitum
in vino ꝛ mundificat renes ꝛ confert hemorroidib⁹
ꝛ dicitur ꝙ qum ex fructu crispe sumuntur tringin
ta numero cum aceto misti aut vino eiicit fetum. Et
qn̄qʒ supponitur glans ex ea facta ꝛ facit abortum
odoramentum huius plante apud arefactionē flo
ris eius. ꝛ qn̄qʒ prouocat vrinā. ¶ Venena. ¶ Qn̄
qʒ fricatur radix eius super corpus nō mordet ip̄m
vipera. ¶ De Liminio. C. ccccxliii.

Liminium quid est. Fructus ei⁹ ē stipticus.
¶ Mēbra expul. ¶ Confert solutioni vētris
ꝛ sāguis ꝛ datur ad hoc in vino. ꝛ similiter
fluxui sanguinis et potio eius est hec funesi.

¶ De lacte. C. cccc. liiii.

Lac quid est. Lac ex tribus compositū est
substantiis aqueitate ꝛ caseitate ꝛ butirosi
tate ꝛ in vaccino quideʒ multiplicatur butyrositas
Lac vero camelarum partui vicinarum minus hʒ
butyrositatis ꝛ caseitatis. ꝛ est subtile valde. ꝛ lac
asinarum etiā minus existens butyrosū est subtile.
Caprarum vero lac est temperatū ꝛ lac ouiū ē gros
sum valde. Et lac vaccinū est pinguius ꝛ grossius.
Equarū vero lac est sicut lac camelarum partui vi
cinarum subtile aquosum. ¶ Electio. ¶ Lac qd̄
melius est omnibus est lac muliebre. ꝛ lac melius ē
qd̄ ex ubere suggēdo bibitur. aut sicut mulget ꝛ me
lius ipsius est qd̄ est vehementis albedinis equalis
essentie qd̄ super vnguem distillatum figitur. ꝛ non
currit. ꝛ est pastus animalis ipsius planta bona. ꝛ
non est in ipso sapor extraneus declinans ad ace
tositatem aut amaritudinem: aut acredinē. aut odō
extraneus horribilis. Et oʒ ut administretur statim
ut mulgetur anteq̄ʒ conuertatur. Et lac quidem oīs
animalis cuius pregnatio est prolixior pregnatiōe
mulierū ē malū qua propter proportionale est illd̄
qd̄ est proximuʒ sicut vaccinuʒ. ¶ Natura. ¶ Aq̄i
tas est cal'a ꝛ butyrositas ad equalitateʒ tendit. licet
ad caliditatem declinet. Et lac acetosum est frigidū
ꝛ siccum. ¶ Operationes. et pro: ¶ Aqueitas eius
est subtiliatiua lautiua solutiua. Et in ipsa non est
mordicatio. Et lac quidem est nutrimentū ꝛ equat
chimos ꝛ confortat corpus ꝛ abluit. Et qn̄ bibitur
cum melle mundat vlcera interiora ab humoribus
grossis ꝛ maturat ea ꝛ lauat. ꝛ est boni chimi. ꝛ fac̄
exuberare sanguinē augumētū faciens in cerebro.
ꝛ proprie lac muliebre ꝛ lac quidem est propinque
digōnis ꝛ quō non qum sit generatum ex sanguine
quod ē in sūmo digōis cui superuenit digestio q̄dā
alia q̄ʒuis fit ex mēbro quod ad frigus declinat. nō
enim nutritur ab eo donec fiat in dispositione cibi
qui indiget dispositione plurima et clarificatiōe p⁹
clarificationem. imo qn̄ dn̄atur ei caliditas bona
reducit ipsū ad naturā sanguinis equalē velociter
Q q̄ʒ bonū est qd̄ ruffus dixit de eo. ꝛ si nō ei cōtra
dicatur ꝛ propter declinationē suā ad frigus aliqd̄
nocet flaticis. qm̄ caliditas eorum nō cōuertit ipsū
ad sanguinē sicut oportet. ꝛ corpus vtitur ipso ante
conuersionē eius ppea ꝙ est ei ppiquʒ et pp h ꝯfert
habētibus cōplōnem calidā ꝛ siccam qum in ipso
rum stomachis non est cholera. Amplius lac cum
corporibus proportionalitates habet quaruʒ cau
se non comprehenduntur. Illum autē qui bibit lac
post ipsum quiescere oportet ut non corrumpatur
ꝛ nō acescat. verū oʒ vt nō super ipsum dormiat ne
qʒ suscipiat super ipsum cibuʒ aliū donec descēdat.
ꝛ est magis conueniens consistentibus q̄ʒ adolescē
tibus cal'am hn̄tibus ꝯplōnem. Nam conuertitur
in ipsis ad chol'am: ꝛ ꝯfert senibus etiaʒ propterea
ꝙ humectat ꝛ remouet pruritum qui eis est propri
us. sed oportet vt inuenitur ad ipsū digerenduʒ cū
melle ꝛ multotiens quidem incipit lac soluere ꝛ ex
trahere superfluitates que sūt in partibus intestino
rum. deinde incipit nutrire ꝛ expanditur in corpus
ꝛ retinet nām. ꝛ est inflatiuū quousqʒ feruere incipi
at ꝛ est cōpositū ex soluente qd̄ est eius aq̄itas ꝛ cō
stringente qd̄ est caseitas ipsius. Et colostra ē tarde
digōis ꝛ grossi hūoris ꝛ tard descensiōis. Mel uō
ipsā rectificat ꝛ acqrit ex ea corp⁹ nutrimētū plīmū
ꝛ acetosū crudi hūoris ꝛ qd̄ decoctum ē ꝛ proprie
qd̄ est grossus ē magis constrictiuū et omne quidē
lac fac̄ possidē oppilatiōes et proprie i epate nisi lac
camelaꝝ fetarū ꝛ similiū ppter paucitatē caseitatis
ei⁹ ꝛ abstersionē aquietatis ipius: ꝛ confert materi
ebus que offēduntur ad membra interiora ꝛ ledūt
ea sua acuitate ꝛ mordicatiōeʒ debilitat .n. eas qm̄
lauat ip̄as vltra ablutionē aque. ppter abstersionē
que ē in aquietate sua. ꝛ nō est in aqua ꝛ equat eq̄li
tatē earū ita ut conuertant ꝛ fiāt similis membro:
deinde glutinat eas super ipsum. s. inter mēbrum ꝛ
iter humorē maluʒ nō ergo obuiat ei humor nudo
Et ip̄m nocet hn̄tibus fluxū sanguinis. Lac p̄terea
nō est bonū visceribus: ꝛ lac caprarum est min⁹ no
cens visceribus q̄ʒ aliud. Naʒ plm eius quo pascit
ē cōstrictiuuʒ. Ouinum vero lac acetosum est econ
trario: ꝛ non est laudabile ꝛ in ip̄o inflatio. Et lac
q̄dem i sua substātia ē uelocis ꝯuersionis ꝛ ppe ad
calitatē ꝛ neqʒ ē aliquid nocibili⁹ corpori q̄ʒ lac ma
lū. Et lac quidē asinarū est aquosuʒ ꝛ lac scrofinuʒ

aquosū ē nō matuꝝ. ⁊ lac ꝑ vernale ē aquosum ꝯpa
tuꝫ ad estiuū. ⁊ silr lac aīalis cuius pastus ē ripa aut
terra limosa qm̄ plāte veris sūt aquose cōparate ad
plātas estatis. Et q̄to magis igredit̄ ul' accedit estas
ad autumnū tanto lac fit magis grossuꝫ ⁊ qđ melius
ē. est illud qđ ē ī medio estatis verūtn̄ timet̄ in ip̄o ꝙ
calor ipsū cōuertat postq̄ potatū fuerit Illud v̄o n̄
timet̄ in vere. Vaccinū ṗterea est plurimi butyri. ⁊
ouinū plīme ē caseitatis ⁊ butyrositatis sed caseitas
ī lacte camelino ē pauca postea in lacte eqno đ ind̄
asinino ⁊ ꝑꝑ hoc raro caseat̄ in stō ⁊ supiorib' ven
tris plusq̄ aliud. Et in lacte quidē camelino ē salse
do ꝓpterea qꝛ diligūt acetosū ⁊ hoc est melius lac
⁊ cū h đr ꝙ ē vehemētis tarditatis ī stō ⁊ supiorib'
vētris Et scias ꝙ lac diuersificat̄ ſm spēs aīaliuꝫ ⁊
ſm etatē si ē ꝑuū aut magnū aut mediocre ⁊ ſm for
mā si ē lenis cānis aut dure pīgue aut extenuatū al
bū aut aliū hn̄s colorē: ⁊ debilius quidē lac ſm ꝙ
đr est lac albi coloris et est velocioris descensionis.

Decoratio. Plurimus usus lactis generat pedi
culos ſm ꝙ quidā existimauerūt ⁊ nō elōgatur. ve
rū ipsū abstergit cicatrices fedas in cute linitū ⁊ co
lorē efficit ualde bonū bibitū verū ip̄m facit multo
tiēs accidē sōdes nisi lac camelaꝝ. recēt fetaꝝ ex ip̄o
eni raro timent̄ sordities ⁊ quādo bibit̄ cū zucaro
colorē efficit valde bonū ⁊ ꝓprie mulierū ⁊ impin
guat etiā ꝙ aqua casei īpinguat hābētes cōplones
calās ⁊ siccas qū soluūtur potu eius ꝓpter suā cām
⁊ nō impīguat eos nisi propterea ꝙ humectat ⁊ ex
trahit humorē malum quare rectificat nutrimētuꝫ.
Et lac quidē alraib cuꝫ scoria impīguat illos velo
citer. Aqua vero casei delet pānuꝫ et cicatrices lini
tum ⁊ qn̄q̄ cōfert eis bibitū. Apostema et bo.

Multotiēs sanātur illi quibus accn̄t apata mala ⁊
cābūculi ⁊ almescere ⁊ scabies ⁊ pruritus bibitione
lactis qum ī ꝯplōibus eorum non fuit qđ corūpat
ip̄m ⁊ cōuertat ad cholām. Et lac quideꝫ nociuū ē
hn̄tibus apata itrinseca. Uuln. et ulce. Lac re
ctificat vlcera itrinseca per hoc ꝙ lauat ⁊ ꝙ glutiat
⁊ ꝙ mūdificat ⁊ qum nō est in complone qđ corū
pat ip̄m ⁊ ad colām cōuertat ꝯfert habēib' vlcera ⁊
aq̄ quidē casei cū myrobolāi. ⁊ scabiei ē cōueniēs.
Instru. iunctu. Lac malū est neruis ⁊ hn̄tibus
egritudines neruoꝝ proprie frigidas. ⁊ phlāticas.
Mem. ca. Lac capnū cōfert catarris ⁊ reti
net eos ⁊ ip̄oꝝ acredinē meliorat. Et ꝯfert vlcerib'
palati ⁊ lac ē cura obliuionis sicce ⁊ tristicie ⁊ aliēa
tionis. Et lac quidem nocet dentibus ⁊ corrodit eos
⁊ cōcauat ⁊ cōsumit eos ⁊ proprie qum dens ē frē
ꝯplonis ⁊ laxā efficit gigiuā immo oꝫ ut post ip̄m
colluat̄ os cuꝫ melle ⁊ vino ⁊ oxymelle. Lac asini
nū secūdū ꝙ dicitur cū colluit̄ ex eo os ꝯfirmat den
tes ⁊ gingiuā ⁊ nō ē cōueniēs hn̄tibus soda ⁊ virti
ginē ⁊ tinitū ⁊ proprie dormire sup ip̄m ⁊ vlr nocet
đbilia hn̄tia epata ⁊ capita. Mēbra ocu. Lac
facit euēīr teñbrositatē visus ⁊ caliginē. verūtn̄ quꝫ
mīsceatur ī ocło ꝯfēt ophtalmie ⁊ nocumto matcieꝝ
calaꝝ effusaꝝ ad oculū ⁊ aspitati. Et silr qn̄ ꝑmisce
tur cū albuīe oui ⁊ oleo rosaceo crudo ⁊ ponit̄ sup
oculū ⁊ ꝯfert emulsio ei' ī ip̄o ī tarfacti. Mēbra
anhe. et pec. Lac asininū ⁊ caprinū bona sūt tus
si ⁊ extenuatiōi ⁊ sputo sāguinis ſm ꝙ significat lo
cus eius. Et lac ouinū iuuatiuū ē sputo sanguinis.
Et iterum lac ē ex medicinis ulcerum pulmonis ⁊
extenuationis ⁊ ꝯfert ore colluto ex ip̄o ⁊ gargari
zato ṗfocationi ⁊ sqnātie ⁊ apatib' vue ⁊ amigdala
rū. verūtn̄ ē nocitiuū hn̄tib' tremorē cordis hūidū
quocūq̄ modū fit ex sāguīe aut phlāte. Et lac qdē
camelaꝝ nouiter fetaꝝ ꝯfert asmati ⁊ frequētie sp̄s.
Et lac ē ꝯueniēti' pectori q̄ capiti ⁊ stō. Mēbra
nutri. Lac facit possidere oppilatiōes ī mesacis
⁊ aqua casei ꝯfert ictericie. et lac caprinū ⁊ lac came
laꝝ recēter fetaruꝫ ambulātiū ⁊ lac asinaruꝫ confert
hydropisi ⁊ cōfert oīa illa duritiei splenis. Lac cāe
larū nouiter fetarum cū oleo de alcana ē cōueniēs
duriciebus itrinsecis ⁊ facit euenire īflatiōnē ī stō ⁊
dolorē ⁊ proprie colostra ⁊ ambo comouēt siglutū
⁊ eructuationē fumosā ꝓprie lac ⁊ nocet splenetico
⁊ epatico ⁊ īdigētibus regimīe subtilatio nisi lac ca
melaꝝ fetarū ip̄m enim ꝯfert egretudibus plīmis
splenis ⁊ epatis ⁊ renouat epā. Et lac quidē camela
rū nouiter fetaꝝ cōfert hydropisi valde ⁊ proprie
quādo bibitur cū vrina camelarū nouiter fetarum
arabicarū ⁊ exiccat desideriū cibi ⁊ facit tussim. Et
lac quidē acetosuꝫ ē tarde digiōis valde ⁊ est crudi
humoris verū stōus calidis nalr aut accn̄tlr digerit
ip̄m ⁊ iuuatur cū ipso ⁊ non eructuat fūose propter
ablutionē butyri ab ip̄o. Mēbra expul. Aqua
casei soluēdo educit cholāꝫ adustā. ⁊ cū epithymo
soluit melīaꝫ adustam. Et lac facit euenire lapideꝫ
⁊ lac quidē decoctuꝫ donec consumatur eius aque
itas cōstringit ventrē ⁊ retinet fluxū sanguinis per
inferiora. Et lac quidem camelarum nouiter fetarū
ꝓuocat mēstrua. Et illud de quo extractū ē butyꝝ
est bonū solutiōi cholīce. ⁊ fit clistere ex lacte nouit̄
multo ad vlcera itestinoꝝ ⁊ matricis. Lac capnum
valet vlcerib' vesice ⁊ lac succurrit nocumēto coit'
⁊ vigorē fert ad coitum ⁊ facit prouenire īflamātōē
ī visceribus. Omē preterea lac grossū excitat chole
ram ⁊ generat lapidem ⁊ colostra proprie. ⁊ lac qui
dem excitat coitū ita ꝙ etiā lac acetosuꝫ ⁊ mesīr in
corporib' calide complonis hoc facit ꝓpterea ꝙ hu
mectat ⁊ ꝙ īflat ⁊ sepe lenit ventrē ⁊ prope lac equi
num camelium ⁊ asininum deīde lac vaccinuꝫ po
stea lac caprinū ⁊ quāto plus minuitur aquietas ⁊
qn̄q̄ soluit vētrē multitudo ipius qm̄ non digerit̄.
Et sal quid iuuat ad solonē ipius ⁊ ad solutiōeꝫ aq̄
lactis. Decoctū vero ⁊ ī quo extincti sunt carbōes
⁊ calefactū cuꝫ lapidibus ignitis ⁊ lamis ferri ꝓcul
dubio ventrem cōstringit. Et lac quidem confert ra
sure intestinoꝝ. Et lac accetosū cōstrīgit fluxū cho
lericū ⁊ sāguineū. ⁊ lac quidē camelarū recent̄ feta
rū cōfert hemorroidib' ⁊ qn̄ lac ponit̄ super apata
ani ⁊ vlcera eius apata femoris ⁊ vlcera ipsi' ꝯfert
⁊ sedat dolorē accn̄tē ī his mēbris. Febres. Lac
caprinū ⁊ lac asininū sūt bōa ethice ſm ꝙ determi
natur ī loco suo. Et lac accetosū multotiēs expellit
febres ethicas quando aufertur eius butyrum ⁊ fu
erit ita ꝙ bene digerat̄. Lac uō recēt mulctū grossū
multotiēs facī icurrere febres ⁊ nō oꝫ approxiare ei
patiētē febrē penit'. Uenena Lac confert potui
medicinarū mortaliū ⁊ ei q sūpsit in potu leporem
marinū ⁊ gūmā rute agrestis ⁊ hyunsquiamū ⁊ be
nꝫ ⁊ ꝓprie q in potu sūpsit cātarides ⁊ leporē mari
nū ⁊ gūmā rute agrestis ⁊ elleboꝝ ⁊ strāgulatorē
adib ⁊ leopdi ⁊ oēs medicinas putrefactiuas ⁊ ē cu
ra ei' q ī potu sūpsit benꝫ. reduc. n. ipsū ad rōeꝫ suā.

De Lampade alcutrub. C. ccccxlvi.

Lampas alcutrub qd ē. Est planta ꝓxima
isopo. ¶ Electio. ¶ Quod ḋ ea admīstrat
ē seme ipsi⁹. ¶ Natura. ¶ Est cal'a i p̄mo sicca in
secūdo ⁊ ē i fine secūdi. ¶ Operatiōes et proprieta.
¶ Est apitiua ⁊ magis dn̄ans i ea ē stipticitas ⁊ ab
scindit fluxū quocūqȝ modo sit. ¶ Uulnera et ulce.
Consolidat : ¶ Membra capitis. ¶ Fit ex ea ēpl'ȝ
⁊ abscidit fluxū sāguinis. ¶ Membra anheli. et pe.
¶ Prohibet fluxū sāguinis. ¶ Mēbra expul.
¶ Confert vlceribus iresti̇noꝝ clisteri facto ex ea.

¶ De lilio. C.cccclxii.

Liliū qd ē. De ireos quidē iā diximus Et
in illo qdē hortulano ē terreitas subtilis ac
quirēs amaritudinē ⁊ i ipso ē aqueitas equal' com
plonis. ¶ Natura. ¶ Albū hortulanū quod noīat
liliū azeth ē cal'n ⁊ siccū i secūdo : ireos uero silue
stris ē vehemētioris exiccationis. ¶ Operationes
et pro. ¶ Radix ei⁹ est abstersiua desiccatiua equa
lis ⁊ radix eius ē magis abstersiua. Et oleū eius est
vehementioris resol'onis ⁊ lenificatiōis siue sit aro
matizatū siue n̄ sit aromatizatū : ⁊ ireos quidē i om
nibus illis ē fortior. ⁊ est stipticus cū hoc ⁊ i ipso ē
uirtus sanādi dolores et putrefactiones. Decora:
¶ Cōfert pāno et lētigibus et ꝓprie radix eius et mū
dat faciē abluendo et redendo tersā ⁊ remouet et
cōtractionē eius ¶ Apostemata et bo. ¶ Si terātur
folia et semina multū ⁊ fiat ex eis empl'm sup herisi
pilā cum uino cōfert ei ualde : et similiter super apa
ta phlagmatica imatura et scabiem ulcerosam et
escaras et sahaf et proprie qū permiscemus ea aliis
medicinis. ¶ Uulnera et ul. ¶ Radix eius cōfert
adustiōi aque calide qm̄ exiccatiua ē mollificatiua
abstersiua cū equalitate ⁊ sil'r folio ei⁹ decocta et cō
olidat. Et melius quidē ē ut fit admīnistratio eius
cum oleo rosaceo. Succus uero ireos ⁊ reliquorū
ḋcoquitur i aceto ⁊ melle ⁊ i uase ereo ⁊ ualet ad ul
cera antiqua ⁊ uulnera. Et domesticū qdē ē melius
medicinarū q̄ sunt adustioni aq̄ calide. ¶ Instrumē
ta iunctu. ¶ Est bonū icisionibus neruoꝝ. ¶ Mē
ra chapi. ¶ Ex decoctiōe radicis eius fit oris collu
tio ad dolorē dētiū ⁊ proprie eius qḋ siluestre ē. Et
oleū qdē eius ē cōueniens ulceribus capitis ⁊ furfu
ribus eius ⁊ qn̄ distillat i aurē sedat. dolorē eius et
sonitū. ¶ Membra anhelitus et pe. ¶ Cōfert radix
ei⁹ anhelitui dilatatiōis ⁊ ꝓprie ireos. ¶ Membra
nutrimenti. ¶ Cōfert spleni ⁊ ē malū stō ꝓprie oleū
ei⁹. ¶ Mēbra expul. ¶ Oleū eius ē resolutiuū ape
ritiuū lenitiuū duritiei matricis ⁊ bibitū ⁊ iunctū.
Et sil'r qn̄ decoqtur radix eius cū oleo rosaceo ⁊ n̄
ē ei par i egritudinib⁹ matricis ⁊ sil'r oleū yrenū ⁊ ex
trahit fetū ⁊ ꝯfert dolori vētris pūgitiuo. Et si deco
quat radix eius sola cū aceto aut cū seine hyusqui
ami ⁊ farina tritici sedat apata calida accn̄tia testicu
lis. Et qn̄ bibit ex oleo ei⁹. ℥. 5. soluit ⁊ ē cōueniens
hn̄ti ileos colericū. Oleū v̇o irinū apit orificia vena
rū hemorroidaꝝ ⁊ sil'r radix lilii quocūqȝ modo sit
¶ Uenena. ¶ Cōfert pūcture ōmiū venenosoꝝ et
ꝓprie scorpiōis ipm ⁊ succ⁹ eter ⁊ sirup⁹ ⁊ semē ipi⁹
bibita cōferūt oibus pūcturis ⁊ oleuȝ ei⁹ ē tyriaca
coriādri ⁊ fūgoꝝ.

¶ De Liquiritia. C.cccclviii.

Liquiritia. ¶ Natura ¶ Radix eius tpata
ē ⁊ si declinat ad aliqd declinat ad calidita
tē ⁊ humiditatē. ¶ Apostemata et bothbr.
¶ Succ⁹ ei⁹ ꝯfert panaritiū ⁊ sil'r radix ei⁹. ¶ Uul
nera et ulcera. ¶ Ei⁹ succ⁹ ualet ad uulnera. ¶ Mē
bra oculi. ¶ Radix ei⁹ cōfert vngule ⁊ succ⁹ ei⁹ ē fō
tior. ¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Lenit cānā pl'monis
⁊ mūdificat eā ⁊ cōfert pulmoni ⁊ gutturi ⁊ clarifi
cat vocē. ¶ Mēbra nutri. ¶ Sedat siti ꝓpt hūidi
tatē suā ⁊ sil'r ꝯfert iflatiōi stōi. ¶ Mēbra expul.
¶ Cōfert ardori vrine ⁊ ualet ad ulcera renū ⁊ uesice
⁊ scabiei ipsi⁹. ¶ Febres ¶ Cōfert febribus ātiqs.

¶ De lente. C.ccccxlix.

Lens qd ē. Lētis ē quoddā gen⁹ qḋ come
dit ⁊ ē notū. Et ē aliud gen⁹ siluestre maluȝ
⁊ ē lēs amara ⁊ manifeste caliditatis i aqua ē siccitas
⁊ parū stipticitatis ⁊ ē sm̄ ꝙ dixit Dia. herba lōga
pl'iū stipitū subtiliū rāoꝝ colorē hn̄tiū cydonii lōgi
oꝝ ⁊ strictioꝝ i qb⁹ ē aspitas q̄dā ⁊ sūt decliues ad
albedinē. ¶ Electio. ¶ Melior ē illa q̄ ē uelocius
matura ⁊ ē alba lata ⁊ quādo cadit i aqua nō deni
grat eā ⁊ oȝ ut bn̄ maturet i decoctione ¶ Natura.
¶ Gal. uisū ē ꝙ ipsa ē equalis in cal'itate ⁊ siccitate
quia ē decliuis paꝝ ad caliditatē ⁊ ꝓpt illud nō ifrat
ap̄ cōestionē sui neqȝ descēdēs. ¶ Operati. et pro.
Est iflatiua ⁊ cōposita ex uirtute ꝯstrictia ⁊ abstersi
ua ⁊ facit uidere sōnia mala ⁊ stipticitas corticis ei⁹
ē pl'ima ⁊ i ip̄a tota ē iflatio pl'ima ⁊ inspissat sāgui
nē ⁊ nō currit i vēis ⁊ ip̄a minorat vrinā ⁊ mēstrua
ꝓpter illḋ ⁊ generātur et ea humor melic⁹ ⁊ egritu
dies melice ⁊ fortasse kist ordei ē ei cōtrariū ⁊ quasi
aggregat ex cōmistiōe eoꝝ nutrimētū ualde bonuȝ
⁊ fortasse erit ex sūma melioꝝ nutrimētoꝝ ⁊ oȝ qdē
ut sit kist ordei min⁹ q̄titate lētis ⁊ lētis ēt cuȝ sicla
nutrimētū ē laudabile qm̄ sūt cōtrariaꝝ dispōnū q̄
ābe sūt tēperate ⁊ ponūtur i ip̄a ordeū ⁊ mētastrū ⁊
deteri⁹ qḋ decoqtur cū lēte nēkesut. Et oȝ qdē ut ꝓ
iiciātur sup unā eminā lētis nouē emine aque ⁊ ḋco
quātur ualde. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Qn̄ ḋco
qtur cū aceto ⁊ fit ex ea empl'm resoluit scrofulas
⁊ apata dura. Et ip̄a qdē cū repcussiōe est aggrega
tio saniei ⁊ ipsi⁹ ml'titudo generat cācrū ⁊ apata du
ra q̄ noiatur sufid⁹. ¶ Uulnera et ulce. ¶ Qn̄ coq
tur cū aceto replet ulcera ꝓfūda ⁊ eradicat sordes
ulcerū ⁊ miorat sordities eoꝝ ⁊ si fuerit magna tūc
apponat cū eis q̄ sūt magis stiptica sicut sunt corti
ces granatoꝝ ⁊ reliq̄. Et cū aqua marina ad herpe
tē estiomenū ⁊ formicā ⁊ fissuras accn̄tes ex frigore
¶ Instrumēta iuncturarū. ¶ Est mala neruis sed si
ea cū sauich ponit empl'm sup podogrā cōfert ⁊ ml'
titudo ei⁹ facit possidere lepraȝ. ¶ Membra oculi.
Illi⁹ q pl'imū eius cōmestiōe vtit uis⁹ obtenebrat ꝓ
pter vehemētiā exiccatiōis ei⁹. Et qn̄ ex ea fit empla
stꝝ cū corona regia ⁊ cydonio ⁊ oleo rosaceo sanat
apata oculi calida. ¶ Membra anhe. et pec. ¶ Fit
ex ea emplastrū decocta i aqua maris sup apata mā
mille facta ex cōstrictione sāguinis ⁊ lactis. ¶ Mē
bra nu. ¶ Est difficilis digōnis mala stō ⁊ generat
iflationeȝ ⁊ grauat. Et qn̄ excorticat de ea. xxx. gra
n. ⁊ deglutiūtur cōferūt solutiōi secūdū ꝙ dicit mol
lificatiōi stōi. Et nō oȝ quidē ut lēti admisceat dulce
do. Ip̄a enim tūc faciet possidere oppilationes plu
rimas i epate. Et ex eis que sūt necessaria i esse lētis ē
ꝙ ipsa ē iuuatiua hydropsis ⁊ uidetur hoc ꝓpter
exiccationē eius. ¶ Mēbra expul. ¶ Qn̄ decoqtur
absqȝ cortice suo strigit ventrē aut cum cortice suo
qn̄ decoquit cū aqua et expellit ab eo aqua prima

illa nanqȝ prima aqua soluit uētrē. Et decocta qdē cū cortice ꝓiecta aqua magis ē strictiua q̄ȝ excorticata qm̄ i coctiōe ipsius ē uirtus stipticitatis ualde uehemēs ⁊ fit fortior strictura eius vētris qn̄ decoquatur cū endiuia ⁊ lingua arietis ⁊ portulaca ⁊ cuȝ sicla q̄ nominat̄ nigra ꝓpter uehemētiā sue uirtutis aut cū rosa aut cū aliquo stipticoruȝ post quā bene sit elixata añ illud ⁊ sit nō mouebit uentrē. Et ex ea fit emplm̄ cū melicrato ⁊ cydonio ⁊ oleo rosaceo ad ipa apa. Et si fuerit maximū cū eo qȯ est magis stipticū. Et lēs quidē siluestris ⁊ est lens amara soluit sāguinē. Et lēs minorat vrinā ⁊ mēstrua ꝓpterea quia ipa ispissat sāguinē ⁊ nō prouocat penitus nō ergo aproximet ei hn̄s lesionē i vrina ex parte distillatōis sed amara facit ambo descendere ⁊ prouocat vrinam. ¶De Lana. C.cccci.

Lana. ¶Uulnera et ul. ¶Adusta ꝯfert vlceribus ⁊ carni addite.

¶De lupino. C.ccccli.

Lupin' quid ē. Est granū cōpresse figure amari saporis pcussuȝ i medio ⁊ ē faba egyptica. ¶Electio. ¶Siluestris ē fortior i oibus que narrātur de operibus eius sed ē minor. ¶Natura. ¶Est cal's i p̄mo siccus in s̄o. ¶Opera. et propri. ¶Est stipticus cū v̄tute. Et lupinus i quo est amaritudo abstergit ⁊ resoluit sine mordicatiōe de quo inquit Gal'. Lupinus a quo ablata ē amaritudo est grossus ⁊ ñ ē lōgū qn sit glutinatiu' ⁊ nō remanet i eo abstersio eius ⁊ toto quidem ē mal' difficilis digestionis generās humorē crudū i uenis quādo ñ digerūt ipsū hn̄. Ille uero q cū bonis cōdit' ē plimi nutrimenti. Et qn̄ eius decoctio fit bona ⁊ digerit̄ ē nō mali humoris i ipo sūt siccitas ⁊ uiscositas. Et ipe qdē infunditur ut eius amaritudo remoueatur deinde decoquit̄ ⁊ penitus ē medicine ꝓpinquior q̄ȝ cibo. ¶Decora. ¶Subtiliat capillos ⁊ abstergit pānū ⁊ morphea ⁊ uestigia ⁊ occultationē ⁊ bothor ⁊ abstergit faciē ⁊ ꝓprie qn̄ decoquitur cum aqua pluuiali dōec dissoluatur ⁊ cōfert administratio libre decoctione eius ad albaras. ¶Apostemata et bo. ¶Confert bothor i facie ⁊ ulcerib' ⁊ apātib' calis ⁊ scrofulis ⁊ duritiebus aut cū aceto ⁊ melle aut sicut oȝ i vno quoqȝ corpore. ⁊ eius decoctio qn̄ funditur sup cancrenas cōfert corruptioni eorū. ¶Uulnera et ulcera. ¶Cōfert scabiei ita ꝙ ipse cuȝ radice almczerion nigri remouet scabieȝ bestiaruȝ ⁊ ꝯfert herpeti estiomeno ⁊ albasaf ⁊ ulcerib' malis ⁊ fraudulentis ⁊ sedat farina ei' cū farina ordei dolorē vulnerꝝ ⁊ cōfert igni persico. ¶Instrumē. iunc. ¶Fit ex eo emplm̄ sup sciaticā ⁊ cōfert. ¶Membra ca. ¶Farina eius cōfert ulcerib' capitis hūidis. ¶Membra nutri. ¶Aperit oppilatiōes epatis ⁊ splenis et proprie qn̄ decoquit̄ cū aceto ⁊ melle ⁊ ruta ⁊ pipere. Et ille q amaritudinē nō habet sedat nauseā ⁊ disrūpit appetitum sedat ille cui' amaritudo egredit̄ ē difficilis penetrationis. ¶Membra expul. ¶Extrahit uermes ⁊ ascarides decoct' ⁊ linitus sup lumen ⁊ deglutitus cū melle aut potatus cū aceto cōmisto. Et cōfert dolorb' mulierrū ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ extrahit fetus cū ruta ⁊ piper̄ suppositus ⁊ bibitus ⁊ qn̄qȝ supponit̄ cū ruta ⁊ melle ⁊ aceto. Et silr̄ ꝓuocat urinā ⁊ in ipso ē constrictio ventris dulcoratus uero secūdū ꝙ quidā dicūt neqȝ soluit neqȝ strigit. ¶De lactuca. C.cccclii.

Lactuca quid ē. Illa que est siluestris i uirtute existit papaueris nigri. ¶Natura. Gal'. nō ē i frigiditate eius que hortulana ē applicatio ad ultimū sed ē sicut frigus aque lacune. Et humiditas eius ē grossior humiditate sicle ⁊ atriplicis ⁊ subtilior humiditate malue. Et dicit̄ ꝙ ipsa ē in humectatione ⁊ exiccatione iter caules et attriplicis ⁊ blites. dico autē ꝙ ille qui dixit ꝙ ē frigida in tertio iudicauit de ipsa ꝙ ē mali nutrimenti ⁊ pauci et nō est ita ⁊ uidet̄ ꝙ ipsa sit i secundo. ¶Operationes et pro. ¶Nō ē in ipsa abstersio neqȝ stipticitas neqȝ sol'o propter eūonē suā a salsedine ⁊ ponticitate ⁊ reliquis. Sanguis uero ex ea generatus ē melior sanguine generato ex olerib': ⁊ nutribilior est. est illa que est elixata ⁊ ipsa ꝯfert diuersitati aquaꝝ et illa quidē que nō ē abluta ē melior. Ablutio ei addit ei inflationē ⁊ silr̄ omnib' olerib' frigidis ⁊ est uelocis digōnis ⁊ qn̄ administrat̄ i medio uini probibet egritudines ebrietatis. Et illa quideȝ que est siluestris in uirtute existit papaueris nigri. ¶Apostema et hothor. ¶Cōfert apātibus calis ⁊ herispile linita qn̄ vtraqȝ nō fuerit magna ⁊ vehementia. ¶Uulnera et ulce. ¶Est emplū cōueniens sup cōtorsionē. ¶Membra capi. ¶Facit somnū ⁊ remouet uigilias eligata ⁊ cruda ꝯfert aliēatiōi ⁊ adustioni solis in capite et est medicamē oppilationis i in naribus facte. ¶Mēbra ocu. ¶Lac eius q̄ siluestris ē abstergit ulcera cornee. Et lac domestice ꝓpinqum ē ei et ex ea fit empl'm ophthalmie cal'e. Et lac siluestris confert fistulis lachrymalium ⁊ assiduatio cōestionis eius obtenebrat oculum. ¶Membra anhe. et pecto. ¶Addidit lacte. ¶Membra nu. ¶Confert tussi ⁊ calitati stōi et inflationi eius. Et hortulana quidem est bona stō et est uelocis digōnis et acceptio eius cuȝ aceto facit appetitum et confert eius commestio icteritie. ¶Membra expul. ¶Eius semen exiccat spma et sedat desideriuȝ coitus et confert multitudini pollutionis ⁊ olus ei' minus est in illo q̄ȝ semen eius. Et de lacte quidem lactuce qum in potu datur medietas. ȝ. cum aqua ⁊ melle solutione educi chimum aquosuȝ. Et lac hortulane propinquȝ ē lacti siluestris. Ipsa uero lactuca non stringit neqȝ soluit quoniam non est salsa neqȝ pōtica neqȝ abstersiua sed ē ꝓuocatiua Et siluestris quidem lac prouocat menstrua. ¶Uenena. ¶Lac siluestris i potu datur morsui rutele et scorpionis. ¶De Lactuca asini. C.cccciii.

Lactuca asini quid est. Est sicut folia lactuce subtilia pl'is numeri ad nigredineȝ declinans plus pilosa et folia ei' radici adherēt nata ab ea grauia et color radicis eius ad rubedinē est decliuis et tingit terram et manum color̄ rubeo et oritur in terra rubea bona et est ex substātia aq̄a et terrea et est asiniar et iam dictum est de ea. ¶Electio. ¶Citrina est fortior et alba est aquea debilis. ¶Natura. ¶Calida ē ⁊ sicca i pricipio secūdi. ¶Opera. et proprie. ¶Est abstersiua aperitiua et quod de flore eius est siccum ē fortius in illo. Et natura quidē radicis eius est proxima nature seminis eius sed radix est fortior ⁊ proprie sicca Inquit paul' et i ipsa ē uirtus attractiua ex profundo adeo ꝙ extrahit surculos. ¶Apostemata et hothor. ¶Confert apostematibus duris ubicunqȝ sint. ¶Uulnera et ulcera. ¶Qn̄ ex eo fit ceratuȝ ꝯsolidat

⁊ siłr aqua ei⁹ i cerato. ¶ Instrumēta iuncturarū.
¶ Est notū emplm̄ sup podagrā ⁊ siłr cū aceto super
sciaticā. ¶ Membra capitis. ¶ Succus eius ē mū
dificatiuus capitis facto caputpurgio ex eo admini
strat̄ cū melle i cola ⁊ cōfert linitū. ¶ Membra ocu
li. ¶ Qđ de ea siccū ē mūdificat vestigia remanētia
in oculo ⁊ grossitudinē extremitatū palpebrar̄.
¶ Membra nutri ¶ Mūdificat epar et que cū aceto
condita ē ualet ad splenē cōmesta ⁊ ut emplꝫ super
posita. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Prouocat men
strua fortiter ⁊ iterficit embryonem uiuum ⁊ extra
hit fetum mortuū ⁊ cōfert apostematibus duris iu
matrice supposita ⁊ sedēdo i aquā ei⁹ ⁊ ē res magis
ꝓuocās menstrua ⁊ magis cōueniēs. Et qđ de ea
i ultimo administrat̄ ē aureus bibitus et suppositus.
Et administrat̄ cū cerato super ragadias ani.

De Lentisco. C.ccccliiii.

Lentiscus quid ē Est nota. Et rob qdē lēti
sci ⁊ gūma eius defertur ad mechā ⁊ noi
atur hoc noie. ¶ Natura. ¶ Calīa ē in tertio hūida i
p°. ¶ Ope. et pro. ¶ Est abstersiua resolutiua attra
ctiua ex ꝓfūdo corporis. Est gūma ⁊ gūma eius ē gū
ma i arbor̄ alkenkē ⁊ ē sicut laudanū i potētia ē bo
ni odoris et ingredit̄ i odoramētis mł̄ierū i balep.
Mēbra capitis. ¶ Rob lentisci cōfert ualde fluori
oris ⁊ ulcerib⁹ eius. ¶ Mēbra expul. ¶ In ipsa est
uirtus cōstrigēdi ventrē. ¶ De lauro. C. ccccly.

Laurus qd ē. Granū eius ē fm̄ figurā auel
lane pue sup quod sūt cortices nigri sub
tiles qđ cōpressiōe frāgitur i duas ptes q̄
sunt grani nigri parui decliues ad citrinitatē boni
saporis ⁊ eius odor est redolens ⁊ eius folia sunt
sicut folia myrti preter quod sunt maiora ⁊ eius
fructus ē rubeus. Ipsa uero orit̄ i locis mōtuosis
⁊ v̊t⁹ ei⁹ ē i foliis ⁊ fructu. ¶ Natura. ¶ Grana eius
sūt calidiora ⁊ cortices ei⁹ sūt minoris caliītatis et ē
oīo calida ⁊ sicca i secūdo. ¶ Operationes et pro.
¶ In grāis ei⁹ ē mollificatio ⁊ i ipa tota ē calefactio.
Et grana ei⁹ sūt caliora foliis ipsius ⁊ calefactio pti
uꝫ ipius ⁊ exiccatio ear̄ ē fortis sed grana sūt ultīa
⁊ cortex ē debilior ⁊ minoris caliītatis ⁊ eius oleuꝫ
ē calidius oło nucis. ¶ Decora. ¶ Linitur super
morphea cū uino. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Cō
fert cū pane ⁊ sauich apatibus. calis. ¶ Instrumen
ta iunctu. ¶ Cōfert dolorib⁹ neruor̄ omnib⁹ ⁊ ei⁹ ole
uꝫ resoluit laxitudinē. ¶ Membra ca. ¶ Resoluit
soda ⁊ ei⁹ oleū etiā ⁊ siłr ābo faciūt ad dolores au
ris frōs elōgationē audit⁹ ⁊ cōferūt tinnitui ⁊ catar
ro. ¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Cōfert stricture anhe
lit⁹ ⁊ difficultati dilatiōis deglutita cū melle aut cū
rob ⁊ siłr cursui supfluitatū ad pulmonē ⁊ fiūt ex ea
loch cū melle ad ulcera pulmonis ⁊ anhelitū dilata
tionis ⁊ ꝓprie ex granis eius. ¶ Membra nutri.
¶ Oleū eius cōfert dolori epatis qn̄ bibit̄ cū uino
odorifero ⁊ siłr cortex eius: uer̄ ipsa grana sūt mol
lificātia stōm ⁊ cōmouētia vomitū. ¶ Membra
expul. ¶ Ei⁹ oleū facit nauseā ⁊ facit uomitū ⁊ i ipa
ē ꝓuocatio mēstruor̄ ⁊ urine: ⁊ decoctio foliorum
ei⁹ cōfert egritudinib⁹ vesice ⁊ matricis adeo ꝙ se
dēdo i ea ⁊ potio ei⁹ ad solonē sit. ʒ. ii. cū aq̄ mellis et
oxymelle. Ei qn̄ de cortice eius bibit̄ aur̄ frangit la
pidē ⁊ iterficit fetū ꝓpter suā amaritudinē additam
sup amaritudinē additā alior̄ ⁊ sit potio. ix. kerates
⁊ grana eius frāgūt lapidē ēt. ¶ Febres. ¶ Oleū
ei⁹ cōfert horripilatiōi iunctū. ¶ Venena. ¶ Con
fert mordicationi scorpiōis cū uino ⁊ rob ⁊ ē bōa
uespe ⁊ api qn̄ pūgūt ⁊ oīo est tyriaca uenenis bibi
tis oīb⁹. ¶ Permu. ¶ Loco ei⁹ ponūt folia sisibrii

¶ Capitulum de littera. M.

¶ De Meliloto C.cccclvi.

Melilotū qd ē Flos plāte coloris palee
i q° ē lunaris figura cū raritate sua q̄ꝫ
dā hn̄s duritiē. Et ex eo qdē aliud ē al
bū ⁊ aliud citrinū ¶ Electio. ¶ Ex eo
melius ē qđ ē durius ⁊ cuius color declinat ad albe
dinē parūper ⁊ sapor ipsius amarior sētitur ⁊ cuius
odor ē manifestōr Inqt Dia. Melius ex eo ē illud
in quo ē croceus color ⁊ ē acutioris odoris quāuis
odor spēi ipius i pricipio sit paruus ⁊ debilis ⁊ sit i
colore ei⁹ color fenugreci. ¶ Nā. Est calꝫ i p° siccū
i eođ. Et ad ultimū ē cōpositū ⁊ caliītas ipi⁹ ē dn̄an
tiō frītate ipsi⁹. Inqt. Dia. Est eq̄le i frītate ⁊ calidi
tate. ¶ Opera. et pro. ¶ In ipso ē stipticitas pauca
cū resolutione ⁊ propter illđ digerit. Inqt Dia. Est
liquefactiuū superfluitatū. Et dixerūt alii eius sicc⁹
cū careno sedat dolores ⁊ ē resolutiuū subtiliatiuū
⁊ cōfortatiuū mēbror̄. ¶ Apostemata et bo. ¶ Cō
fert apatibus calis ⁊ duris ꝓprie cū careno ⁊ ēt p
mistū cū uitel'o oui et farina fenugreci ⁊ semine lini
⁊ papaueris secūdū locū. ¶ Vulnera et ulce ¶ Cō
fert ulcerib⁹ hūidis et ꝓprie mellino linitū cū aq̄ ⁊
cū aliquo desiccatiuoruꝫ apposito cū eo qđ sit sicut
galle ⁊ lutum lene ⁊ lentes. ¶ Membra ca. ¶ Con
fert apatibus auriū ⁊ dolori ambarū supposito em
pło ex eo cū careno ⁊ reliquis q̄ dicta sunt ⁊ distila
tio facta in eis ex succo eius: ⁊ eius iuuamentum in
doloribus est uelocius. Ex ipso quoqꝫ fiūt ēbroce
⁊ sedāt soda. ¶ Membra oculi. ¶ Cōfert apatibus
oculi fcō empło ex eo cū careno ⁊ cū eis que dicta
sunt. ¶ Membra expul. ¶ Cōfert apatib⁹ ani et te
sticulor̄ facto empło ex eo cū careno ⁊ cū eis q̄ di
cta sūt de cocto cū uino. ¶ De myrto. C.cccclvii.

Myrtus quid ē. Nota ē. Et ipsa ē amaritudo
cū stipticitate ⁊ dulcedine ⁊ frītate ꝓpt̄ pō
ticitatem suā ⁊ ipsi⁹ hūchū ē fortius ⁊ fiunt
ex eo trocisi cū sirupo stiptico. Et i ipsa quidem est
substantia terrea ⁊ substātia subtilis pauca: ⁊ ipius
qdē hūchū ē quiddaꝫ sup v̊gultū eius i colore vir
gulti eius hn̄s formā plante uel uole manus ⁊ figu
rā ei⁹. Et i oleo ipsius sūt oīa iuuamēta q̄ dicuntur.
¶ Electio. ¶ Fortior ⁊ q̄ ad nigredineꝫ declinat et
ꝓprie rotūda hn̄s folia ⁊ p̄cipue mōtana ex ea tota
Et flos eius melior. ē albus ⁊ succus fructus ei⁹ est
melior ⁊ eius qdē succus cū ueterascit debilitatur ⁊
fit cortex: iōqꝫ oꝫ ut ex eo trocisci fiāt. ¶ Natura.
In ipsa est caliītas subtilis: ⁊ magis dn̄ans in ipsa est
frigiditas ⁊ eius quidē stipticitas est maior frītate ei⁹
Et uidetur ꝙ eius frigiditas sit in primo ⁊ siccitas
ipsius i termino hi. ¶ Operationes et pro. ¶ Reti
net solutionē ⁊ sudorē ⁊ oēm fluxū sāguinis ⁊ oēm
cursū ad mēbrū ⁊ qn̄ cū eo fit fricatio i balneo ꝯfor
tat̄ corp⁹ ⁊ desiccātur hūiditates q̄ sunt sub cute ⁊
embroce quidē decoctionibus eius cū sup ossa effū
dūtur veloci⁹ fit ipor̄ restauratio. ⁊ qđ ex ea adustū
ē loco tutie ponit̄ ad hoc ut bon⁹ fiat odor corporis
⁊ cōfert oi fluxui sāguinis linituꝫ ⁊ loco emplastri
superpositū ⁊ bibitū ⁊ siłr ei⁹ rob et rob fruct⁹ et ei⁹
cōtractio fortior ē infrigidatiōe eius. Et ipsius qui

quidem nutrimẽtũ ẽ paruũ: ⁊ in sirupis quidem nõ
ẽ q ↄstringat ⁊ ꝓhibeat doloꝛis pulmõis ⁊ tussi pre
ter sirupũ ei⁹. ¶ Decoratio. ¶ Eius oleũ et succus
⁊ decoctio ipsius cõfortãt radices capilloꝝ et ꝓhi
bẽt casũ et prolõgãt eos et denigrãt et ꝓprie ipsius
semina. Et decoctio seium eius ĩ butyro ꝓhibet su
dorẽ et rectificat rasurã uenenarũ et folia eius sicca
ꝓhibẽt fetorẽ ascellarũ ipsi⁹ cinis loco tutie ponit
⁊ confert pãno. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Sedat
apata calida et herispilam et formicaꝫ et bothor et
ulcera et quod ẽ sup ãbas uolas et adustionẽ ignis
cũ oleo et simile eius sirupus et emplastrũ factũ cũ
oleo et cũ uino p⁹ ipsius ad cõmistionẽ cũ eis et silr
eius oleũ et unguentũ facto ex ipsius oleo et cõfert
ipsius succus qũ ꝓiicit super panaritiũ ⁊ silr ceratũ
ex eo. Et qũ decoquit etiã ei⁹ fructus cũ uino et fit
ex eo emplm sanat ulcera q̃ sũt ĩ ãbabus volis ma
nuũ et ĩ utrisqꝫ pedibus et adustioneꝫ ignis et ꝓhi
bet eos a uesicatione ⁊ silr ei⁹ cinis cũ cerato. ¶ In
strumẽta iũ. ¶ Emplm factũ ex fructibus eius deco
ctis cũ uino ẽ cõueniẽs mollificationi iũcturaꝝ.
¶ Membra capitis. ¶ Retinet fluxũ sãguinis ex nari
bus ⁊ abstergit furfures ⁊ exiccat ulcera capitis ⁊
ulcera auris ⁊ ipsius pus qum ex ipsi⁹ aqua ĩ ipaꝫ
distillatur et confert ipsius sirupus mollificatiõi gi
giue et eius folia cum in uino decoquntur ⁊ fit in
de emplꝫ sedãt soda vehemẽter. ¶ Membra oculi.
¶ Sedat ophthalmiã ⁊ exitũ: oculi ⁊ qũ coqtur cuꝫ
ordeo sanat eoꝝ apata ⁊ ipsius cinis igreditur ĩ me
dicinis vngule. ¶ Mẽbra anhelitus et pec. ¶ Con
fortat cor ⁊ aufert tremorẽ cordis ⁊ ↄfert fruct⁹ ipsi
us tussi propter dulcedinẽ suã ⁊ retinet uẽtrẽ vtẽtis
eo si ẽ solutus sua stipticitate ⁊ cõfert fructus ipsius
sputo sanguinis ⁊ etiã ipsius rob silr. ¶ Mẽbra nu.
¶ Cõfortat stõm ꝓprie rob eius ⁊ semina ꝓhibẽt
cursũ supfluitatũ ad stõꝫ. ¶ Mẽbra expul. ¶ Suc
cus fructuũ eius ẽ ꝓuocatiu⁹ ⁊ ipsemet ↄfert ardori
urine ⁊ uesice et ẽ bonũ ĩ probibẽdo ꝓuocationẽ
mẽstruorũ Et eius aqua stringit naturã ⁊ retinet so
lutionẽ chlericã ⁊ melicã linita. Et ipsa cũ oleo si
samino exprimit phla ⁊ cũ solone emittit ipm. Et
decoctio fructuum eius cõfert fluxui humiditatuꝫ
matricis ⁊ cõfert ẽplo inde facto hemoꝛꝛoidibus
⁊ confert epati testiculi et eius decoctio cõfert exitui
ani et matricis. ¶ Venena. ¶ Cõfert moꝛsui rute
le ⁊ silr fructus eius qũ potatur cũ uino ⁊ silr pũctu
re scorpionis. ¶ De melongena. C.ccccluiii.

Melõgena qd ẽ. Nota ẽ. ¶ Electio. ¶ Que
ex ea ẽ antiqua ẽ mala. Et eius natura est si
cut frixi eius: recẽs vero ẽ sanior. ¶ Natu
ra. ¶ Secũdũ filiũ mesaugue ẽ fra verũtñ ueru est
ẽ ꝙ virtus ipa dominans ẽ caliditas ⁊ siccitas ĩ secũ
do ꝓpter amaritudinẽ ⁊ acuitatẽ ipsius. ¶ Opera.
et pro. ¶ Generat melancholiã ⁊ generat oppila
tiones. ¶ Decoratio. ¶ Corrũpit coloreꝫ. et deni
grat superficiẽ corporis ⁊ citrinat coloreꝫ: q̃ ex me
lengenis sũt parue comedũtur excorticate ⁊ ipe q
dẽ faciũt possidere pannũ. ¶ Aposte. et bothor.
¶ Generat soda ⁊ oppilationes et facit multiplicare
tristitiã in eis: ¶ Membra nutrimenti. Generat op
pilatiões cãcros ⁊ duritiẽ ⁊ leprã. ¶ Mẽbra capi.
¶ Generat oppilationes epatis ⁊ splenis nisi illa
q̃ cocta ẽ ĩ aceto ipsa eni apit oppilatões epatis fõ
tasse. ¶ Membra nutri. ¶ Generat hemoꝛꝛoidas

vextñ si ex capitibus eius ĩ umbra siccis et cõtritis
fiat epithima cõfert hemoꝛꝛoidib⁹. Et melãgena q
dẽ non habet ꝓportionẽ ad stringẽduꝫ aut soluen
dũ: verũtñ qũ quoqtur ĩ oleo soluit ⁊ ĩ aceto strigit.
¶ De mace. C.cccclix.

Macis qd ẽ. Est similis foliis cõpositis ve
nosis siccis declinãs ad rubedinem ⁊ citrinitatem
sicut cortex ⁊ ligna et folia mordicãs linguam sicut
cubebe. Filius mesaugue ẽ cortex nucis muschate.
¶ De musaiacha. C.cccclx.

Musaiacha qd ẽ. Est similis virtuti neremisk
ſꝫ ẽ subtilior eo. ¶ Natura. ¶ Inquit Pau
lus est equalis. Et dixerunt alii ẽ calã ⁊ sicca in se
cundo Et non ẽ dubitatio quidẽ ĩ caliditate ⁊ sicci
tate ipsius. ¶ Opera. et pro. ¶ Resoluit inflationẽ
⁊ in ipsa est stipticitas. ¶ Apostemata et bothor.
¶ Resoluit durities grossas qũ ponũtur in cerato:
Decoratio. ¶ Oris odoꝛẽ bonũ efficit. ¶ Mem
bra capi. ¶ Ex eo cũ oleo uiolaceo fit caputpurgiũ
ad soda factam ex uentositatibus grossis ĩ capite
⁊ ad emigraneam. ¶ Mẽbra nu. ¶ Cõfortat epar
⁊ stõm ¶ Mẽbra expul. ¶ Constringit iliacam et
et confert dysenterie ⁊ ẽ bona matrici.
¶ De myrobalanis. C.ccccli.

Myrobalani quid ẽ. Eoꝝ alii sũt citrini ima
turi: ⁊ alii sũt nigri indi ⁊ sũt illi qui ultimi
sunt ĩ maturitate ⁊ sũt pinguiores ⁊ alii sunt kebuli
qui sũt maiores: omniũ ⁊ alii sunt sinii qui sunt mi
nuti ⁊ leuiores: ¶ Electio. ¶ Meliores sũt citrini
uehementis citrinitatis ⁊ decliues ad uiriditatem
graues grossi duri kebuli auteꝫ sũt meliores q sunt
grauiores et grauiores ⁊ submergũtur ĩ aqua ⁊ sũt
decliues ad rubedinẽ. Et sinii meliores sunt illi qui
rostruꝫ habent. ¶ Natura. ¶ Dicitur ꝙ citrini ca
lioꝛes sunt nigris ⁊ dicit ꝙ indi sunt minoris frigi
ditatis qꝫ kebuli Et oẽs qdẽ sũt frigidi ĩ primo sic
ci ĩ secundo. ¶ Operationes. et pro. ¶ Omnes ex
tingunt cholerã et cõferunt. ei. ¶ Decoratio. ¶ Ni
gri clarificãt coloreꝫ. ¶ Apostemata et bo. ¶ My
robalani oẽs cõferũt lepre. ¶ Mẽbra capi. ¶ Ke
buli cõferunt sensibus ⁊ seruationi ⁊ rationi ⁊ cõfe
runt etiam soda ¶ Mẽbra oculi. ¶ Citrini ualẽt
oculo mollificato ⁊ conferũt materiebus que cur
runt facto ex eis alcosol. ¶ Mẽbra anhe et pec.
¶ Conferũt tremori cordis et tristitie ex amore bibiti
¶ Membra. nu. ¶ Conferunt dolori splẽis ⁊ cõ
ferunt nutrimenti instris omnibus proprie ambo
nigri. Ambo enim mundificant stommachuꝫ tota
liter preparando ipsuꝫ mundificando ⁊ exiccando
Et citrini quidem optime preparant stomachum
et similiter nigri. Et sinii sunt debiles in eo ꝙ agũt
⁊ kebuli. Et in kebulis quidem est uis faciendi nau
seam et kebuli conferunt hydropisi. ¶ Mẽbra ex
pul. ¶ Kebuli et indi frixi cum oleo stringunt ⁊ ci
trini soluunt coleram ⁊ parum phlegmatis. Et ni
gri soluunt melancholiaꝫ ⁊ conferunt hemorroidi
bus et kebuli soluunt melancholiam ⁊ phlegma.
Et dicitur ꝙ kebuli. conferunt colice. kebulorum
autem potio ad soluendum infusorum fit a. v. ʒ. us
qꝫ ad. ʒ. xi. ⁊ non infusorum usqꝫ ad. ʒ ii. et dico ꝙ
sit usqꝫ ad plus. De citrinis uero quandoqꝫ sumi
tur in potu usqꝫ ad. x. ⁊ plus tritis et fusis in aqua.
¶ Febres. ¶ Conferunt kebuli febribus antiquis:
¶ De muscho. C.cccclxii.

Muschū qd ē. Fluuiale ē aqueū terrū ⁊ marinū ē vehemētioris stipticitatis ꝫ muschū petrosū ē furfur lapidū ⁊ nos iā dixim⁹. Natura. Est frigidū. Operatio et proprie. Retinet sāguinē i omni loco linitū ⁊ marinū vehemētius. Apostemata et bothor. Ponitur sup apāta calida ⁊ herisipila ⁊ formicā ⁊ similiter qḋ ē ut lētes muschū cū sauich. Instrumenta iunctu. Sup podagrā calidā ⁊ dolores iūcturarū calidos ualet ⁊ qñ feruet in oleo antiquo lenit neruos. Mēbra expul. Fit ex eo emplm ramici itestinorū ⁊ detumescere facit eam ⁊ glutinat.

De mādragora. C.cccclxiii.

Mandragora quid ē. Nota ē nos iā pscrutati fuim⁹ ei⁹ narratiōnē i caplo de iabrol. Natura. Secūdū me ē fra usqꝫ ad tertiū ⁊ hūida.

De muscho. C.cccclxiiii.

Muschus qd est. Muschus ē follicul⁹ aialis sicut gazel ipse nisi qa hꝫ duos dētes albos flexos ad iteriora sic duo cornua. Electio. Melior ē secūdū suā minerā ātebiū ⁊ dicitur imo asciltie. deide iurgium: deide indus marinus ⁊ ex pte passus ꝙ pascit utrūqꝫ been ⁊ spicā deide almaru. Et melior ex parte coloris ⁊ odoris est pomalis citrinus. Natura. Est calis ⁊ siccus i ſo. ⁊ qḋ ex ea siccū ē apud quosdā ē maius. Operationes et pro. Est subtilis cōfortatiuus. Decoratio. Vaporat qñ ponit i cibo. Membra ca. Quādo fit caput purgiū ex musco cū croco ⁊ pauca canfora cōfert soda frē ⁊ solus etiā ꝑpter illud qḋ i ipo ē de resolutiōe ⁊ vtute ⁊ ipe cōfortat cerebrū tempatum. Membra oculi. Cōfortat oculū ⁊ exiccat humiditatē ei⁹ ⁊ abstergit albuginē subtilē. Membra anhe. et pec. Cōfortat cor ⁊ sanat tremorē cordis ⁊ melācholiā ex sollicitudie. Venena. Est tyriaca venenoꝝ ⁊ ꝑprie napelli.

De mastice. C.cccclxv.

Mastix quid ē. Alius ē roman⁹ alb⁹ et alius ē nabathi ad nigredinē declināſ. ⁊ arbor qdē ei⁹ ē cōposita ex aquicitate pauca ⁊ terreitate plurima ⁊ ē subtilior ⁊ magis iuuāſ qꝫ olibanū. Electio. Melior ē ille q ē albus magnus mūdus. Et eius rectificatio ē resolutio ipius ⁊ dimissio i aceto per aliquos dies deide exiccatur. Natura. Calidus ē ⁊ siccus i secūdo ⁊ ē minoris calefactiōis ⁊ exiccationis qꝫ olibanū: ⁊ i arbore quidē ei⁹ nō ē īfrigidatio ⁊ calefactio vehemēs ⁊ ipso ē calefactio maior quā ea q̄ ē i arbore eius. Operationes et propri. Est stipticus resolutiuus ⁊ omnes partes eius et arboris sue sūt stiptice. Et eius qdē ꝯpositio ē ex substātia aquea tepida ⁊ substātia terrea. Et radices eius ⁊ cortices radicū eius ponūtur loco acatie ⁊ hensistides ⁊ loca eius ⁊ silr succus foliorū ei⁹. Et ex fructu quidē eius fit oleū vehemētis stipticitatis. Gal. aūt uidetur uidere i omnib⁹ ptib⁹ ei⁹ cū stipticitate lenificationē silr sūt olera eius. Nabathi uero q trahit ad nigredinēꝫ stipticitas ē minor ⁊ exiccatio ē maior ē magis cōueniēs in eo ꝙ necesse est resolui fortiter. Et totū qḋ i ipo ē d stipticitate ⁊ lensificatione ⁊ exiccatione ē sine ipedimēto ⁊ ē subtile ualde et liquefacit ꝑpter suā subtiliationē ⁊ lenificationē ⁊ caliditatē suā subtilē phla ⁊ ē cū hoc minoris acuitatis ⁊ spissitudinis qꝫ reliquę gūme. Decoratio. Ponitur i dentifriciis ⁊ i gomaris ⁊ fac possidere pulchritudinē. Apostemata et bothor. Cōfert ꝑpter illud ꝙ i ipo ē de stipticitate ⁊ lenificatione apātibus uiscerū. Et nigrū nabathi ē cōuenientius duriciebus itrinsecis ⁊ nigrū cōfert apātib⁹ formicalib⁹ Vulnera et ulcera. Prohib et sicc⁹ ei⁹ ⁊ decoctio foliorū ipsius ābulatia ulcera ⁊ oleū arboris huius cōfert scabiei ita ꝙ scabiei pecudū ⁊ canū. Et effunditur decoctio folioꝝ ⁊ succus super ulcerat ⁊ generat carnē ⁊ silr sup ossa fracta ⁊ rstaurat. Membra ca. Masticatio ipsius extrahit phlegma ex capite ⁊ mūdificat ipsū ⁊ similiter collutio oris ex eo facta cōfirmat dētes et gingiuas. Membra oculi. Adherent eo pili iuersari. Mēbra anhe. et pec. Cōfert tussi ⁊ sputo sanguinis ⁊ ꝑprie decoctio radicis eius ⁊ corticis ei⁹. Membra nutri. Cōfortat stōm ⁊ epar ⁊ itestina ⁊ cōfert apostematib⁹ itestinoꝝ. Et dcoctio radicis eius ⁊ corticis ipius cōfert fluxui sāguinis stomachi ⁊ aperit appetitū ⁊ stōm efficit bonuꝫ ⁊ mouet eructuationeꝫ ⁊ liquefacit phla eius ⁊ cōfert apātibus stomachi ⁊ epatis statī. Membra expul. Confortat epar ⁊ itestina ⁊ cōfert apātib⁹ eoꝝ ⁊ dcoctio radicis eius ⁊ corticis ipsi⁹ cōfert fluxui sāguinis p iferiora ⁊ dysēterie ⁊ rasure. Et similiter ipa folia fluxui sanguinis matricis et oīb⁹ dolorib⁹ matricis et cursui hūiditatis eaꝝ malo ⁊ augumēto matricis ⁊ ani ⁊ silr oleum arboris ei⁹ ⁊ seminis ei⁹ ꝑuocat menstrua.

De mu. C.cccclxvi.

Mu quid ē. Est frusta diuerse figure i colore agarici ⁊ habet pulvereꝫ trahēs ad stipticitatē ⁊ amaritudinem ⁊ est boni odoris pungēs linlin ⁊ est radix plante: ⁊ non eni administrat de eo nisi radix ei⁹ mltiplicat i terra megduna. Electio. Melius ē illud quod ē albū magnū mūdū. Et ipsi⁹ qdē rectificatio ē resolo ipsius ⁊ dimissio ei⁹ in aceto p aliquot dies deide exiccatio ipsius. Natura. Est calm ⁊ siccū i tertio ⁊ i ipo ē hūiditas extranea nō matura īflatiua. Opera. et propri. Est subtile abstersiuum aperitiuū sīle spice i uirtute: uerū ipm ē fortioris calefactionis ⁊ stipticitatis. Instrumenta iun. Cōfert albitū et linitū doloribus iūcturarū. Membra cap. Facit soda plurim⁹ usus ei⁹ et illud ꝑpter supfluitatē hūiditatis ei⁹ congelate i ipso. Membra expul. Cōfert difficultati urine bibitū et more empli superpositum ⁊ silr dolorib⁹ vesice et cōstrictioni supfluitatū in ea ⁊ prouocat mēstrua ⁊ cōfert dolorib⁹ matricū ita ꝙ encatisma in aqua eius et cōfert dolori pūgitiuo vētris ⁊ rugitui et inflationi.

De mezeriō. C.cccclxii.

Mezerion quid est. Est lacticinium magnuꝫ quod est duoꝝ modoꝝ vnū eoꝝ ē magna habens folia subtilia: et alterum est parua habens folia spissa et hoc est deterius amborum. Et quod nigrum est pernitiosum. Electio. Melius mezerion est in quo sunt folia plurima et similia foliis oliue et subtiliora. Quod uero folia pua habet que sunt crispa est malum: sed quandoqꝫ malitia almezerion frangitur cū resolutiōe. Natura. Est calm et siccū i qrto. Operationes et proprietates. Est acutum mundificatium excoriatiuum et eius acrimonia est uehemens. Decora. Omnes spēs administrantur ad morphea ⁊ ad albaras et ad lētigines linite exteri⁹ ⁊ qñqꝫ admisce

tur ei sulfur in ipso. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Omne
spēs eius administrantur ad ipetiginē ⁊ ulcera sor
dida cum melle ⁊ eradicant cortices propter illud
qḋ est in eis ḋ substantia resolutiua corrosiua ⁊ silr
exiccant scabiem. ¶ Mēbra capi. ¶ Colluit os cū
ḋcoctione eius et ꝓprie ḋcoctione nigri: ⁊ sedatur
dolor dentis. Etqñqȝ aliquid eis adheret cū pipe
re et frusto faui super dentē corrosū ꝓpter dolorē.
¶ Mēbra nutrimenti ¶ Nocet epati ualḋ. ¶ Mē
bra expul. ¶ Soluendo educit aquā et proprie qḋ
accipitur humidū hora sui floris. ¶ Ei⁹ āt acuitas
frangit si ifundatur i aceto deinde exiccetur. Et ex
eo quidē infuso ipotu sumitur sex aur. decocto in.
lb.⁊.5.aque donec de ea remaneāt medietas ⁊ q̄rta
⁊ bibitur ⁊ solone educit lumbricos ⁊ ascarides ⁊
proprie acsunesi ⁊ in decoctiōe calamenti montāi.
Et qñqȝ sumūtur .ȝ.xxii.de eo et posite in duobus
vrceis uini dimittūtur sic duob⁹ mēsibus deīde colā
tur ⁊ post dimittūtur duobus mēsibus deīde dātur
in potu ad hydropisi ⁊ ad purgationē mulierū q̄
pepererunt ⁊ cōferūt. Et eius decoctio cōfert difficul
tati urine vehementi. Et dixerūt ꝙ ipsū etiā solone
educit meliam ⁊ humores phl'aticos ⁊ proprie qñ
miscetur cū duplo absinthii ⁊ quidā quātū ipsū est
Et quidā eoꝝ sūt qui assumūt de eo aur.cū duplo
ipsius de absinthio cōfecto cū melle decocto ⁊ fa
ciūt ex ieo colliria. ⁊ oȝ qdē ut si sit ad soluēn aquaȝ
citrinā admisceātur ei alia solutiua que ipsā soluūt.
Et si queritur ut eo soluatur melia fiat ex eo silr et
misceatur ei quod soluat meliam. ¶ Venena.
¶ Mezerion bibitur cū uino ad morsum vermiū ve
nenosorū ⁊ proprie nigrū uenenū mortiferū. Et qñ
miscetur cū sauich ⁊ cōiungitur cū aqua ⁊ oleo in
terficit mures et canes ⁊ porcos. ⁊ qḋ de eo inter
ficit hoies ē pōd⁹.ȝ.ii.iterficit eni cū turbatiōe ⁊ uo
mitu ⁊ solutiōe. ¶ De maru. C.cccclxviii.

Maru quid ē. Dicūt indi ꝙ ē spēs pl'es. Est
eni quedā spēs eius que est boni odoris ⁊
ē marmacor ⁊ calior ⁊ siccior. Est spēs alia q̄ est mi
noris odoris ⁊ dicitur fumuse ⁊ ē calida ⁊ lenis. Et
tertia spēs noiatur almaru albū que ē tēperata ⁊ in
ipsa ē uirtus lenificatiua. Et existimo ꝙ illa i qua ē
ṽtus lenificatiua ē ligua bouis. Et ē alia spēs q̄ no
minat marume⁹ ⁊ ē cal'a ⁊ sicca subtiliatiua. Et ē spe
ties q̄ nominat merscebar ⁊ ē fr'a secūdum ꝙ dicit
narrator ei⁹. ¶ Natura. ¶ Est calidū ⁊ siccū i ṡo.
deīde diuersificat. ¶ Opera. et pro. ¶ Omnes spēs
sūt rarificatiue subtiles resolutiue iflationū ⁊ phleg
matis aperitiue oppilationū ubi sūt. ¶ Mēbra ca
pitis. ¶ Distillat cū aqua lactis iaurē dolorosam.
Et merscebar quidem confert soda calide ⁊ reliqūe
spēs almarū cōferūt soda fr'e: sȝ qḋ de eo odoriferꝝ
ē facit soda ꝓprie qñ odaratur sup vinū. ¶ Mem
bra nutri. ¶ Resoluit phl'a ex stō ⁊ cōfert dolori stōi
⁊ confortat ipsū. ¶ Mēbra. expul ¶ Cōfortat i te
stina ⁊ semen eius cū frigit cōfert rasure intestinoꝝ
⁊ dysenterie ⁊ si nō frigitur solone educit phlagma
¶ De marmacora. C.cccclxix.

Marmacora quid est Nota ē. Et flos qdem
ei⁹ cinerici⁹ ad duritiē ꝓclināt ⁊ ē boni odo
ris qui de eo ē aromaticus. ¶ Natura. ¶ Inquit
Dia. Almarmacora ē calidior maiorana ⁊ fortior
⁊ ē cal'a i tertio sicca in ṡo. ¶ Operationes et pro.
¶ Est subtilis resolutiua sedatiua uētositatū aperitiua

oppilationū phl'aticarū ubi sūt. ¶ Mēbra capitis.
¶ Inebriat uelociter cū ponitur i uino ⁊ facit soda
odorat⁹ eius ultime: uerū resoluūt odoratus eius ⁊
multitudo ipsi⁹ ⁊ declinatio super embrocā ipsius
oēs uapores ⁊ soda frigidos ⁊ ē similis fecha i illo.
¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Confortat stōȝ ⁊ aperit op
pilationes uiscerū ⁊ exiccat humiditatē stōi. ¶ Mē
bra expul ¶ Confortat in testina.
¶ De mugath. C.cccclxx.

Mugath qd ē. Dixerūt qdā ꝙ ē vene grana
ti siluestris sed nō ē cōueniēs hoc ꝙ dixerūt
quoniā semen eius ē cōuentēs coitui ⁊ mouet ipsū
fortiter. ¶ Natura. ¶ Est calim perueniēs ad tertiū
⁊ humidum in secūdo. ¶ Operationes et pro.
¶ Est cōfortatiuū mēbrorū. ¶ Decoratio. ¶ Est ipi
guatiuū. ¶ Instrumēta iuncturarū ¶ Cōfert qū ex
eo fit emplm torsioni ⁊ facture ⁊ attritiōi lacertoruȝ
⁊ dislocatiōi ⁊ cōfert podagre ⁊ spasmo et ē bonuȝ
tesabuch ⁊ duritiei iūcturarū. ¶ Mēbra anhe. et
pec. ¶ Lenificatiuū ē duriciꝝ que sūt i gutture et
pulmone. ¶ Membra expul. ¶ Mouet citū ⁊ ꝓ
prie semē eius. ¶ De merdesē. C.cccc.lxxi.

Merdesē qd ē. Merdesē ē plūbū adustū et
qñqȝ fit absqȝ plūbo ⁊ pueniť ad sūmū re
ctificatiōis ipsi⁹ aut qa dequoquiť i aceto:
aut uino puro deīde aduriť uice una aut duab⁹: aut
aduritur super prunas ⁊ aufertur ab eo qḋ super ip
sū eleuatur aut dequoqtur cū aqua ⁊ frumēto ⁊ cū
ordeo donec sidatur ⁊ remouentur ab eo frumētuȝ
⁊ illa aqua deīde decoquitur cū aqua recēti donec
purificetur deinde submergiť ab illa aqua. Fit hoc
de eo multotiens deīde mundificatur cū sale multo
tiens sicut scis ⁊ quādoqȝ fit aliud. ¶ Natura ¶ In
qit. Gal. Decliue ē ad exiccationē sed ē debilis exic
cationis ⁊ i frationis. Apud alios uero est decliue
ad aliquantulū frigoris ⁊ i ē abstēsiuū. Et illud qḋ
ē ablutum ē proculdubio frm. ¶ Operationes et
pro. ¶ Est cōstrictiuū ⁊ exiccatiuuȝ ⁊ abstergit pa
rūper cū stipticitate ⁊ glutinatiōne ⁊ subtiliat gros
sū ⁊ stipticitas et abstersio ipsius sūt parue. Et ipsū
quidē est mā emploꝝ. Aggregat eni medicinas et
frāgit supfluitatē resolonis ⁊ corrosiōis ⁊ stipticitas
ēt. ¶ Deco. ¶ Efficit odorē corporis bonū ⁊ ascel
laꝝ ⁊ ꝓhibet rasurā coxarū ⁊ abstergit pānū ⁊ cica
trices ūguis nigras ⁊ sāguinē mortuū ⁊ ꝓpe illud
qḋ ē ablutū ⁊ delȝ vestigia uariolaꝝ ⁊ ꝓhibet sudo
rē. ¶ Vulnera. et ulcera. ¶ Creat carnē i ulcerib⁹ ꝑ
accñs. sed Gal. Est ex eis q dicūt ꝙ ipsū ñ mūdificat
⁊ ñ sordidat ⁊ nō generat ⁊ ñ cōtrahit sȝ ē mā ēplo
rū ⁊ ꝯfert rasure itestinoꝝ ⁊ casuř almagabi ⁊ coxa
rū. ¶ Mēbra oculi ¶ Illud qḋ ḋ ea ē albū albutū
poniť i alcofol ⁊ abstergit oculū. ¶ Mēbra expul.
Si bibať ꝓhibȝ urinā: Et multotiēs qdē i regiōe
nr'a dant ipm i potu ꝓpť fluxū vētris ⁊ vlcera itesti
noꝝ ⁊ qñqȝ ꝓiciūt ipȝ i uasis aq̄ ⁊ minuiť ei⁹ nocu
mētū. ¶ Venena. ¶ Est pnitiosū retinēs vrinā ⁊ i
flat uētrē ⁊ duo emūctoria ⁊ ꝯstrigit liguā ⁊ ꝑfocat
⁊ strigit ānhelitū. ¶ De mescatramescir. C.cccclxxii.

Mescatramescir qd ē. Stipites similes alsce
hescebrā sicco eo ex quo non assumitur in
p̄n⁹ cibi sapor plimus neqȝ odor deinde succedunt
amaritudo ⁊ acuitas. Et qñ pascūt ipsū pecudes fa
cit emrgeř sāguinē ⁊ excusat a calamēto iino ē eo so
ti⁹ plimū. Et ē duaꝝ spēꝝ q̄rū una ē mescatramesar

nerũ et altera eſt mendoſũ falſũ et eſt ei ſilẽ uerum habet diſpoſitiōs debiliores diſpōis illi⁹. ¶ Natura: Eſt calīn ⁊ ſiccũ ad tertiũ perueniēs. ¶ Membra: anbelitus et pectoris. ¶ Ipſũ extrahit humiditates uiſcoſas ex pectore ⁊ pulmone. ¶ Membra nutri. Sirupus ei⁹ cōfert cōturbationi et nauſee. ¶ Mē bra expul. ¶ Prouocat menſtrua fortiter ⁊ urinaꝫ ita ꝙ facit mingere ſāguinē et extrahit fetũ bibituꝫ ⁊ ſuffumigatũ ⁊ ſuppoſitũ et eius ſirup⁹ ꝓuocat ſā guinē partus. ¶ De mum Cap.cccclxiii.

Mum quid eſt. Mũ purũ ē pietes domoꝝ apũ ī qb⁹ faciũt oua ⁊ pullos et aducũt eiſ mel. Et mũ qdē nigrũ ē ſordes feneſtraꝝ ītriſecarũ ⁊ forniſecaꝝ. ¶ Natura. ¶ Eſt equale. ¶ Opera et pro. ¶ Eſt linitiuũ ⁊ replet ulcera ſorditie ⁊ hume ctat per accñs qm̃ cōglutinat ⁊ oppilat poros ⁊ eſt mã emplo̅ꝝ īfrigidātiũ ⁊ calefaciētiũ omniũ ⁊ nō ē dubitatio quoniā ī eo fit maturatio parua ⁊ aliquã tulũ reſolōnis ex multitudīe reſolōnis mellis. Et ī mũ qdē nigro qd̓ ē ſordes feneſtrarũ foriſec⁹ ē attra ctio vehemēs ex profūdo. Attrahit eni aſtellas que carni īfixe ſũt ⁊ ſpinas: ⁊ ī ipſo ſũt ſubtilitas ⁊ mun dificatio pauca ⁊ lenitas ultīa. ¶ Apoſtemata et bo thor. ¶ Lenit duritiē apatũ. ¶ Uulnera et ulcera. ¶ Lenit eſcaras ⁊ īplet vlcera ſorditie ⁊ nigruꝫ extra hit ſurculos ⁊ ſpinas. ¶ Inſtrumenta iũctu. ¶ Le nit neruos. ¶ Mēbra cap. ¶ Mũ nigrũ ſui odo ris fortitudine facit ſternutationē. ¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Cōfert aſpitati pectoris linitũ ⁊ deglutitũ ꝓprie ⁊ qñqꝫ cōcutitur cũ oleo uiolaceo ⁊ ꝓhibet lac coagulari ī mãmillis ablactãtũ. ¶ Membra expul. ¶ Bibũtur de eo. x. roſetin ī qbuſdã ſorbiti onibus d̓ milio ⁊ riẓi ad ulcera īteſtinoꝝ. ¶ Uene na. ¶ Dicit ꝙ ipſũ extrahit venena ⁊ ponitur ſup uulnera ſagittarum uenenoſorũ linita ⁊ nō nocet.

¶ De magnete. C.cccclxiiii.

Magnetes qd ē. Eſt lapis qui attrahit ferrũ quũ ergo aduritur fit hematites ⁊ uirt⁹ ei⁹ ſicut uirtus illius. ¶ Electio. ¶ Melior eſt niger hi bitus rubedine purus ī quo ñ ē permiſtio. ¶ Ope ratio et pro. ¶ Eſt abſterſiu⁹ mũdificatiu⁹. ¶ Mē bra: expul. ¶ Datur ī potu ad bibitionē limature ferri quũ retinet ī vētre ſcoria ferri. ¶ Ipa eni extra hit ipſã ⁊ aſſotiat ei apud exitũ. Et dr̄ ꝙ qñ ī potu ſumũtur ex eo tres anuluſat cũ mellicrato educit ſo lone humorē groſſũ malũ.

¶ De marchaſita. C.cccclxv.

Marchaſita quid ē. Eſt pl̄iuꝫ ſpēꝝ: alia eni ē aurea ⁊ alia argētea ⁊ alia erea ⁊ alia ferrã. Et oīs ſpēs ſilat ſubē cui cōparat ī colore ſuo. ⁊ ꝑſe quidã nominãt eam lapidē adeſtēni. ſ. lapidē lumiſ propter iuuamētũ quod uiſui affert. ¶ Natura. Calida ē ī ſecūdo ſicca ī tertio. ¶ Ope. et pro. ¶ In ipſa ē cōſtrictio ⁊ calefactio ⁊ maturatio ⁊ reſolutio ⁊ abſterſio ⁊ ē uirtus ei⁹ fortis: ⁊ uerũtñ dũ ei⁹ cōtri ctio nō bñ fit nō appꝫ eiuſ iuuamētũ ¶ Decoratio. ¶ Cōfert qñ linitur cũ aceto ſup morphea ⁊ baraſ ⁊ lētigines ⁊ reſoluit humiditates cōtētas ſub cute ⁊ ſubtiliat capillos ⁊ criſpat eoſ. ¶ Apoſtema et bo thor. ¶ Qñ permiſcetur cũ gũma pini cōfert apati bus duris ⁊ reſoluit ea ⁊ ponit in emplīs reſolutīs ꝓpter illud ꝙ ī ipſa ē d̓ reſolutione ⁊ maturatione. ¶ Uulnera et ulce. ¶ Cũ gũma pini cōſolidat ulce ra ⁊ eradicat carnē augmētata. ¶ Inſtru. iun.

¶ Reſoluit quod aggregatur ī ꝑtibus lacerti de mã ſiſi ſaniei. ¶ Membra capitis. ¶ Dicitur ꝙ ſi ſuſpē datur ſup collũ īfãtis ñ timebit. ¶ Membra oculi. ¶ Abſtergit oculum ⁊ cōfortat ipſũ aduſta. ⁊ nō aduſta. ¶ De magneſia. C.cccclxvi.

Magneſia quid eſt in diſpſitionib⁹ marchaſiti ⁊ ē melior ea. De maiorana. C.cccclxvii. Maiorana. ¶ Natura. ¶ Eſt calīa ⁊ ſicca in 3°. ¶ Opera et pro. ¶ Eſt ſubtilis roſo lutiua apitiua cũ fortitudīe ⁊ v̓tus olei eius ē calefa ctia ſbtiliatiua acuta. ¶ Decoratio. ¶ Aqua eius ponit ī uentoſis ⁊ ponit ſuper mēbrũ p⁹ expletionē uētoſationis: ꝓhibet. n. albedinē que accīt a caraſa tionibus p⁹ uentoſationē. Et qd̓ ex ea ſiccũ ē linitur cũ melle ſup nigredinē ſãguinis ⁊ viriditatē ei⁹ ⁊ ꝓ prie ſub oculo. ¶ Apoſtemata et bo. ¶ Eſt epithia ſuper apata phl̄atica. ¶ Inſtru. iun. ¶ Ponitur in ceratis ⁊ linit ſup torſionē neruorũ ⁊ cōfert dolori ⁊ iguinũ ⁊ ſimiliter cũ melle ad laxitudinē. Et oleũ eius etiã ē medicamē palyſis declinãtis collũ ad po ſteriora ⁊ reliq̄ paralyſi. ¶ Membra capi. ¶ Apit oppilationes cerebri ⁊ confert emigranee ⁊ ſoda et hũitati ⁊ ſoda melice ⁊ uētoſitatib⁹ groſſis ⁊ dolori auris ēbrocata ⁊ diſtillata ⁊ ponitur ī ipſa coitũ in fuſũ ī oleo maiorane ⁊ cōfert oppilatōi ei⁹. ¶ Mē bra nu. ¶ Cōfert decoctio eius initio hydropiſis. ¶ Membra expul. ¶ Cōfert d̓coctio eius difficul tati vrine ⁊ dolori uētriſ pũgitiuo ⁊ oleũ eiuſ calefa cit ⁊ ſubtiliat ⁊ ꝯfert coarctatiōi matricis deducēti ad prefactionē ipi⁹. ¶ Uenena. ¶ Ex ea cũ aceto fit empl̄m ad pũcturaꝫ ſcorpionis.

¶ De munia. C.cccclxviii.

Mumia qd ē. Ipa ē ī v̓tute picis ⁊ aſpalti cō miſtoꝝ ⁊ naturiſ utrorũqꝫ. uerũtñ ē ultia ⁊ ãplũ ē eius iuuamētũ. ¶ Natura. ¶ Eſt calīa ī ſecũ do. ¶ Ope. et pro. ¶ Eſt ſubtilis ⁊ reſolutia. ¶ Apoſte. et bothor. ¶ Cōfert apatib⁹ phl̄aticis. ¶ Inſtru. iunctu. ¶ Eſt bōa dolorib⁹ deſiccatiōis et fracture ⁊ caſus ⁊ ꝑcuſſiōis ⁊ paralyſi ⁊ torture hi bita ⁊ cũ cōpreſſione iuncta. ¶ Mēbra capitiſ. ¶ Cōfert emigranee ⁊ ſoda frẽ ⁊ epilepſie ⁊ v̓tigini et fit caputpurgiũ ex ea ſecũdũ quãtitatē vnius grani cũ aqua maiorane ⁊ ī aurē ponit dolorosã vnũ gra nũ cũ ſãbacino ⁊ ad fluxũ ſaniei et aure ponit d̓ ea quãtũ ē unũ granũ ordei cũ oleo roſaceo ⁊ aq̄ acre ſte cũ licinio. ⁊ ad grauitatem lingue kirat vnũ cuꝫ decoctione origani ꝑſici. ⁊ ad galeatã paſſionem ⁊ ad ſodam ãtiquã granũ unum cũ grano uno caſto rei cũ oleo de bē facto caputpurgio. ¶ Mēbra an heli. et pec. ¶ Prohibet ſputũ languinis ex pulmo ne. Sitqꝫ quod de eo ī potu ſumitur quãtũ ſũt tria grana ordei ī uino cōi. Et iã qdē experta ē kirat ad prefocatiōes cũ oxymelle. Et ad dolorē gutturis kirat cũ rob de moris aut de decoctione lēticule. ⁊ ad tuſſim taſugi cum aqua iuiubarum ⁊ aq̄ ordei ⁊ ſebeſten tribus diebus ꝯtinuis quũ ē ieiunus. Et ad tremorem cordis kirat cũ aqua cymini ⁊ ameos ⁊ carui. ¶ Mēbra nu. ¶ Et ad debilitatē ſtōi kera tes cuꝫ aqua cymini et ameos ⁊ carui. ⁊ ſimilit̓ ad nauſeam phl̄icam ſi ad caſum ſu per pectus ⁊ ſtōm ⁊ epar kirat cũ duob⁹ danich deluto armeno ⁊ da nich uno croci ī aq̄ ſolatri aut caſie fiſtule. ⁊ ad ſin gultũ granũ vnũ cũ decoctiōe ſeīs apii. Et ad do lorē ſplenis kirat cũ aqua ẓuccari. ¶ Membra ex.

Est bona ad vlcera que sūt in foramine virge ⁊ vesica ⁊ bibitur d ea q̄titas kirat cum lacte. ⁊ si aliqd de ea misceatur cum farina ⁊ supponitur confert paucitati toll rantie ad retentionem vrine.

Venena. Et ad uenena duo grana cū decoctione basce et alāniuden. et ad scorpionem kirat cū uino puro et ad pūcturam eiꝰ kirat cū butyro vaccino.

De myrrha. C.cccclxxix.

Myrrha quid est. Est gumma currens super arborem in iameni que dimittitur donec cōgeletur deinde colligitur sicut galbanū ⁊ opponacum in terra nostra. Et eius quidē alia est pura ⁊ alia est adulterata. Electio. Melior ē illa que ad albedinē declinat ⁊ rubedinē non cōmista ligno ⁊ cuius arbor est boni odoris. Q̄nq3 vo adulteratur cū quodā lacticinio pernitioso ⁊ fit ipsa pernitiosa ⁊ hoc quidem lacticinium nominatur alferisius ⁊ ēt ē arbor pernitiosa. Natura. Est calida ⁊ sicca i secundo. Operationes et propri. Est aperitiua resolutiua ventositatum ⁊ in ipsa sūt stipticitas ⁊ adherētia et lenificatio et eius fumꝰ ē cōueniens ei cui ipsa cōuenit sed est vehemētioris exiccatione ⁊ est subtilis absq3 mordicatione ⁊ est homogeneositate fumi olibani ⁊ ponitur in medicinis magnis propter multitudinē sui iuuamēti ⁊ ꝓhibet putrefactionē ita ꝙ ipsa retinet mortuū ⁊ cōseruat ipsu3 ab alteratione ⁊ fetore ⁊ extrahit super fluitates crudas. Illa uero que asportatur de clita ē vehemētioris calefactionis ⁊ maturationis. et lenificationis. Decoratio. Quando miscetur cū oleo myrtino ⁊ laudano iuuat ad cōfortū capillos ⁊ ad inspissañ eos et abstergit uestigia ulceꝝ et oris odorem bonum efficit qñ in ipso retinetur ⁊ remouet fetore3 oris ⁊ illinitur. permista cū uino et alumine super ascellas ⁊ remouet fetorem eaꝝ ⁊ permista cum melle et casia lig. illinitur super uerrucas.

Apostemata et bo. Cōfert apātibus phlaticis. Vulnera et ulcera. Cōsolidat ⁊ cooperit ossa nuda ⁊ administratur cū aceto super impetiginem ⁊ sanat uuluera putrefacta. Membra iunctura. Ipsa permista cum carne ostracorū illinitur super cartilagines lesas sicut ē auris et reliqua. Membra capitis. Inquit Gal. odor myrrhe sanis facit soda ne dum patientibus soda: ⁊ ipsa est ex medicis propriis cum menithe ⁊ opio ⁊ castoreo que conferūt contusioni auris et facit scotomiam ⁊ somnū et colluitur ex ea os cū uino ⁊ oleo et confirmat dētes ualde ⁊ confortat eos ⁊ prohibet corrosionem eorum et constringit eos et remouet humiditatem eoru3 et spargitur super ulcera capitis et exiccat ea ⁊ administratur cū castoreo ⁊ memithe ⁊ opio ad ulcera auris dolorose ⁊ ad saniem. Et liniūtur ex ea nares ambe ad fluxus ātiquos ⁊ constringit eos. ⁊ q̄nq3 fit caputpurgium cū pondere danich de ea ⁊ mundificat cerebru3. Membra oculi. Abstergit albuginē ipsius ⁊ cōfert asperitati palpebraru3 ⁊ resoluit saniem in oculo absq3 mordicatione: et q̄nq3 resoluit. aquam in principio sui descēsus qu3 est subtilis que autē fortior est in alcosol ē illa que ē adulterata cu3 lacticinio. Membra anhe. et pec. Est bona tussi antique humide ⁊ asmati ⁊ ābelitui dilatationis ⁊ doloribus lateris ⁊ clarificat uocem ⁊ totum illud propter suā abstersionem subtilē absq3 asperitate ⁊ ponitur sub lingua ⁊ trāsglutitur aq̄ eius ad asperitatem gutturis. Mēbra nutrimēti. Confert myrrha pura mollificationi stōi ⁊ aq̄ citrine ⁊ inflationi i stō. Membra expulsionis. Prouocat menstrua ⁊ proprie clisterizata cum aq̄ rute et aqua absinthii aut aqua lupinorum ⁊ extrahit fetum ⁊ vermes et ascarides propter suā amaritudinem et lenit coarctationē oris matricis et sumitur in potu quantitas fabe de ea ad ulcera intestinorum et rasuram et solutionē. Febres. Faba d ea accepta cū pipere et aqua ad initium rigoris ꝑbibet ipsu3. Venena. Datur ad bibeñ ad pūcturas scorpionū cū uino. Permutatio. Loco eius ponitur medietas ponderis sui de piper nigro secundum ꝙ dicitur sed nihil est.

De muram. C.cccclxxx.

Murā quid est. Est fructus arboris q comeditur qum tamen sit uehemens ponticitas in ipso et superflua. Opera. et proprieta. In ipso est stipticitas et exiccatio Vulnera et ulce. Quod de cortice eius adustū est cum aqua super scabiem ulcerosam ponitur. Et ipsa penitus stipticitatis uehemētia cum secuta est ꝙ fructus eiꝰ consolidat uulnera grossa. Venena. Si succꝰ almuram cum vino bibatur aut ex eo fiat emplm confert morsui uipere. Et dicitur ꝙ secunda tura ligni eius interficit. qñ bibitur.

De memithe. C. cccclxxxi.

Memithe quid est. Est sile glandibus citrini coloris ad nigredinem declinans facile frāgibile et in ipso est amaritudo et sba aquea non est uehemens sed sicut lacunarum et eius principium ē herba que est in membige et in littoribus sceni et est manifesti odoris et amari saporis et croci succi. Natura. Est frigida ⁊ sicca in p̄mo. Operationes et pro. Sipticitatē habet mltā. Apostemata et bo. Cōfert apostematibus calis grossis et sanat herisipilam non fortem magnam i corporibus duris non paruā in corporibus teneris quoniam in eis ē superflue exiccationis. Mēbra oculi. Cōfert in medicinis ophthalmie in principio.

De mahaleb. C.cccclxxxii

Mhaleb. Electio. Melior est qui ē albi coloris purus. Natura. Est calidꝰ in primo et nō est uehementis siccitatis. Opera. et pro. Est abstersiuus subtilis resolutiuꝰ sedatiuus doloru3. Instrumenta iunctu. Est bonus dolorib' qui sunt in aliis et dorso. Membra anhe. et pec. Confert sincopi bibitus cu3 aq̄ mellis. Mēbra expul. Confert colice et lapidi in renibus et uesica.

De magra. C.cccclxxxiii.

Magra. Electio. Melior est munda et que crescit et augmentatur in aqua. Natura. Est frigida i primo sicca in secundo. Opera. et pro. In ipsa est glutinatio et stipticitas Membra nutri. Confert doloribus. epatis. Mēbra expul. Est fortior in constrictione uētris q3 lutum sigillatum et interficit uermes.

De mehenbethene. C.cccclxxxiiii.

Mehenbethene quid est. Est illud quod dicitur granum regum et arbor eius nominatur in terra nostra asubet et folia eius sunt silia pisci in longitudine unius digiti. fructus est similis auellane maiori ⁊ quandoq3 ē minor et hēt in flore cuius

q3 fructus tria grana. ¶ Natura. ¶ Est cal'a ⁊ sicca in tertio. ¶ Instrumē. iunc. ¶ Sualione confert do loribus iuncturarū ⁊ podagre ⁊ sciatice. ¶ Membra nutri. ¶ Confert hydropisi ⁊ facit uomere forti ter ⁊ neq3 conuenit stomaco. ¶ Membra expul. Soluit sicut lacticinia ⁊ decoquunt folia eius in iure galli decrepiti ⁊ cōfert colice ⁊ prouocat ⁊ qñ ex granis eius sumunt. vii. grana aut. vi. ⁊ fiūt pill'e aut bibuntur ita ꝙ inde nō fiūt pill'e deinde postea potatur aqua frigida sol'one educit chol'a3 ⁊ phl'a. Et sepe quidē sumūtur i potu de eis. x. grana ex su is granis magnis ⁊. xx. granis ex suis granis puis. Qūq3 voluntas adest vt et eius solutio magis ad sūmū perueniens sit bona eius masticatio. Et qñ ē volūtas ut sit eius solutio leuior deglutiatur cū sua dispōe

¶ De maroth. C.cccclxxxv.

Maroth quid est. Est radix aniuden ⁊ est minus assa in uirtute ⁊ iuuamēto. Et iam quidē dictū est in caplo aniuden illud qd̄ o3 permutari ad maroth. ¶ Operationes et pro. Est lenificatiua maturatiua. ¶ Membra nutri. In ipsa est difficultas digōnis ⁊ nocet stō nisi sit fri gida qñ tūc ꝯfortat ipa. ¶ De mesciz. C.ccccxxxvi.

Mescim quid est. Est silis i omni re albotin triangulate forme ad citrinitatē declinans boni odoris. Arboris eius alia est dome stica tria hñs folia ⁊ alia ē siluestris ⁊ egyptia et ex ea fit panis ⁊ videtur ꝙ sit ipsa alharba. ¶ Natura. Domestica ē tēperata ⁊ siuestris est in šo in calitate ⁊ siccitate. ¶ Opera. et proprie. Domestica que h3 tria folia est fortis exiccatiua parūper ⁊ siuestris est fortior. ¶ De melguab. C.cccclxxxvii.

Melguab quid est. Est medicina de sceni co gnoscitur illic hoc nomine ⁊ ē lignu3 sicut nodi pūctati ⁊ est decliue ad nigritudine3 parūper. ¶ Instru. iūctu. ¶ Aure. i. de eo cu3 melli crato acceptus confert attritioni lacertorū.

¶ De muredascon. C.cccclxxxiii.

Muredascon quid est. Est flos ⁊ stipites sub tiles frangibiles ad cinereitatē ⁊ citrinitatē declinans. ⁊ eius virtus est sicut bedeoard apud quosdam. ⁊ est de eo qui est vehemētius decli uis ad albedinem. ⁊ est de eo qui magis ē decliuis ad citrinitatē: Inquit filius mesauge est sicut bedeo ard ⁊ dixit ꝙ ē myrthus siluestris et dixerūt alii ꝙ est spēs romana. Et dixit alcanzi ē in virtute absin thii romani. ⁊ vehemtius stipticus. ¶ Natura. Est cal's ⁊ siccus in secundo. ¶ Membra capi. Confert ad soda ⁊ humiditates in cerebro. ¶ Mē bra nu. ¶ Confōtat stōm ⁊ epar ⁊ cōfert casui sup viscera. ¶ Membra expul. ¶ Supponitur ad ver mes ani. ¶ De melha. C.ccccxxxix

Melha quid est. Est sicut rānus ⁊ folia eius sunt sicut folia oliue ⁊ latiora et comedunt sicut olera. ¶ Opera. et propri. ¶ In ipso sunt sallsedo ⁊ stipticitas ⁊ humiditas cruda qua in flat ¶ Membra anhe. et pecto. ¶ Au. cu3 mellica to exuberari facit lac. ¶ Mēbra nu. ¶ Au. cū mel licrato sedat dolorē ventris pungitiuū.

¶ De memirē. C.ccccxc.

Memirē quid est. Est lignū sicut nodi de clinans ad nigredinē in quo ē reflexio pua et est calidius q̃3 vene tictorū. ¶ Natura. Est cal'm ⁊ siccū in fine secūdi. ¶ Operatio. et pro. Est abstersiuū mūdificatiuū. ¶ Decora. Abstergit albedinē vnguiū. ¶ Mēbra capitis. ¶ Eius succ9 extrahit humiditatē grossā ⁊ capite ⁊ mūdificat su perfluitates cerebri. ⁊ radix eius confert dolori den tium ¶ Mēbra oculi. ¶ Mundificat albuginem i oculo ⁊ acuit visum qū ex eo fit alcofol ⁊ abstergit humiditatem grossam ⁊ proprie succus eius.

¶ Mebra nutrimē. ¶ Radix eius confert ictericie. ¶ Membra expul. ¶ Confert dolori ventris pun gitiuo ⁊ in ipsa est prouocatio

¶ De mehezercgi. C.ccccxci.

Mehezehregi quid est. Est arbor sicut arbō scebran. verūtñ est longior in cuius colore ē cinereitas ad citrinitatem declinās. Qui dam vero hoīes numerauerūt ipsā inter lacticinia. ¶ Natura. ¶ Cal'a est in tertio sicca in eodē. ¶ Opera tiones et pro. ¶ Qñ de ea aliquid proiicitur in gur giten inebriat pisces ⁊ eleuat eos. ¶ Instrumenta iunctu. ¶ Confert podagre ⁊ dolori scie ⁊ iūcturu rū ⁊ dorsi ⁊ anche. ⁊ destruit ventositates qñ ponit in medicinis solutis. ¶ Mēbra expul. ¶ Sol'one educit humores grossos ⁊ flegma.

¶ De meisce. C.ccccxcii.

Meisce quid est. Est proximus sustātie faba rū: ⁊ melior horarū usus eius est estas. ¶ Natura. ¶ Est temperatus in humiditate ⁊ siccitate. ille qui est excorticatus est temperatus ⁊ nō excorticatus ad siccitatē declinat qm in cortice eius est pūticitas. ¶ Operatio. et pro. ¶ Nō inest ei inflatio fabaꝝ q̃uis sit in ipso inflāmatio quedam īmo est in ipso minor q̃3 in eis ⁊ nō ē abstersio faba rum in ipso. ⁊ neq3 ē in ipso frigus lenticule. Et qñ cū eo ponitur paru3 cartami rectificatur eo. ¶ In strumēta iunctu. ¶ Est emplm iuuatiuu3 ad dolorē mēbroꝝ. Iuncturarū proprie cū vino vue ⁊ vino ǒ cocto cum croco ⁊ super contusionē ⁊ intrinsecam carnis rupturam. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Chi mus eius est laudabilis et proprie excorticati et non est in ipso tarditas descensionis fabarum. ¶ Et qñ decoquitur cum oleo amigdalino dulci est laudabilioris humoris. ¶ Mēbra expul. ¶ Qñ de coquitur i aqua post aquā in qua decoctus ē expul sam ab eo stringit nām ꝑprie cum sit acetosa cum granis granati ⁊ sumach ⁊ i ipso ē nocumētū coit9 secūdum ꝙ dixerunt quidam.

¶ De manna. C.ccccxciii.

Manna quid ē. Est oīs ros cadēs super lapi dē aut arborem et fit dulcis et coagulatur sicut mel: et exiccatur sicut gumma queadmodū te reniabin ⁊ alsi eracost. ⁊ mel asportatū de terra cu suram siluestri. Et nos quidē iam diximus vnūqd̄ q3 i suo capitulo. Et ipsum assumit de nā eius super quod cadit uirtutē ⁊ adiūgit illa ad id quod exigit lenitas ⁊ dulcedo sui. ¶ De muluchia. C.ccccxciiii

Muluchia quid est. Est malua. et nos quidē perscrutabimur eius rememorationem in caplis de k. ¶ Natura. ¶ Frā ē in primo humida in secundo. ¶ Mēbra nutri. ¶ Aperit op pilationem epatis.

¶ De musa. C.ccccxcv.

Musa quid est nota est. Operatio. et pro. Nutrit velociter et est lenificatiua et multi tudo eius generat oppilationes et addit in chol'a et phl'ate secundum ꝯpl'one3. ¶ Membra anhe. et

pec. ¶ Cōfert adustiōi gutturis ⁊ pectoris. ¶ Mem
bra nutri. ¶ Stō conueniens est ⁊ multitudo eius
stomaco est grauis valde. Et oꝫ quidēꝫ ut sumant
post ipsam calefactus oximel cum seibus ⁊ in fiat⁹
mel. ¶ Membra expul. ¶ Augmentum efficit ī sp
mate ⁊ cōuenit rēibus ⁊ prouocat vrinam.

¶ De medulla. C.cccccxcvi.

Medulla. ¶ Eelectio. ¶ Cōueniētior est me
dulla vitulorū ⁊ cerui deīde tauri ⁊ postea
caprarū deinde ouiū. Et medulla quidem
hircorū cū testiculis ⁊ taurorū proprie nō castrato
ruꝫ est magis sicca. Et medulla extremitatū est ma
gis pinguis. ¶ Operatio. et pro. ¶ Est calefactiua
lenitiua abstersiua multi nutrimēti si digeratur.
¶ Apostema. et bo. ¶ Est bona duriciebus ⁊ lapidosi
tati q̄ est sicut medulla uitulorū et cerui ñ sic mdulla
hircorū et siluestriū hircoꝝ. illorū enī sicca ē et neqꝫ
ē bonū in ea. ¶ Membra nutri. ¶ Conturbat stōa
cū et delet appetitū et oꝫ ut comedatur cū piperib⁹
⁊ seibus. ¶ Membra expul. ¶ Supponitur ex me
dullis laudabilibus pessariū in matrice ⁊ ꝯfert duri
ciei eius. ¶ Vene. ¶ Dicitur ꝙ linimētum ex ea ⁊
proprie ex medulla cerui fugat vermes venenosos.

¶ De muri. C.cccccxcvii.

Muri. ¶ Natura. ¶ Est calim ⁊ siccū perue
niēs ad tertiū. Filius mesaugue Inquit ex
piscib⁹ factū ē minoris calitatis ⁊ siccitatis
q̄ꝫ ꝙ ex ordeo sed ego illud nō credo. ¶ Operati.
et pro. ¶ Abstergit humores grossos ⁊ lenit ⁊ exic
cat ⁊ in ipso est stipticitas ⁊ mundificatio phlatis.
¶ Decoratio. ¶ Oris odorē bonū efficit. ¶ Vul
nera et ulcera. ¶ Est bonū vlcerib⁹ putridis ⁊ factū
ex piscibus ⁊ carnibus salitis ꝓhibet ambulatiōeꝫ
fraudulētis. ¶ Instrumēta iuncturarū. ¶ Cōfert do
lori anche ⁊ sciatice. ¶ Membra oculi. ¶ Fit ex eo
alcosol in principio variolarū ⁊ ꝓhibet bothor ab
oculo. ¶ Mēbra nutri. ¶ Cōfert ad humiditatem
stōi. ⁊ abstergit humiditates a viscerib⁹. ¶ Mēbra
expul. ¶ Ponitur in enemate colice ⁊ enemate mū
dificationis vlceꝝ abrasionis proprie. ¶ Venena.
Confert morsui canis rabiosi.

¶ De masal. C.cccccxcviii.

Masal. ¶ Operatio. et pro. ¶ Est malū hñtibus
mīliam: valde. Et qū decoquitur cū carne pigui
rectificatur parūper. ¶ Mēbra nu. ¶ Est nocitiuū
stō. ¶ Mēbra expul. ¶ Nocitiuū ē ano.

¶ De meta. C.cccccxcix

Menta. ¶ Natura. ¶ Est calā ⁊ sicca in secū
do ⁊ in ipsa ē humiditas supflua. ¶ Opera
tio. et pro. ¶ In ipsa est virtus calefactiua
stiptica prohibēs ⁊ ē subtilioris subē oleruꝫ que co
meduntur. Quūqꝫ frusta ipsius in lacte dimittūtur
nō cascat. Et quū bibit ex ea eius succus cuꝫ aceto
abscindit cursū sanguinis ab interioribus. ¶ Apo
stemata et bothor. ¶ Fit ex ea cū sauich emplm ad
dubellet. ⁊ ipsa quidē ñ ē silis mētrastro qm ī mēta
stro nō est pōticitas ⁊ sunt ī ipso resol'o ⁊ calefactio
⁊ exiccatio supflua īpediens. ¶ Mēbra ca. ¶ Ex ea
fit emplꝫ frōti ad soda ⁊ proprie cū sauich de ordeo
⁊ fricat cū illo asperitas lingue ⁊ remouetur ⁊ succ⁹
eius miscetur cū mellicrato ⁊ distillatur ī aurē dolo
rosā. ¶ Membra anhe. et pec. ¶ Prohibet fluxū
sanguis ⁊ sputū eius ⁊ coagulationē lactis ī mamil
lis more empli supposita ⁊ sedat eoꝝ apata. ¶ Mē
bra nutri. ¶ Confortat stōm ⁊ calefacit ipsū ⁊ sedat
singultū ⁊ digerit ⁊ prohibet uomitū phlaticū ⁊ sā
guineū ⁊ confert ictericie ⁊ proprie sirupus eius.
¶ Membra expul. ¶ Adiuat adcoitū ꝓpter iflatō
nem q̄ est in ipa ⁊ humiditatē hortulanā que nō est
in mētastro ⁊ oppillat vasa spermatis ⁊ interficit v̄
mes et qñ supponit añ horā coitus ꝓhibꝫ īpgnatō
nē. Et qñ bibunt ḋ ea frusta cū granis granati sedat
colicaꝫ passionē. ¶ Venena. ¶ Cōfert morsui ca
nis rabiosi ⁊ ē propria ad illud.

¶ De melle. C.D.

Mel qd est. Mel est ros occult⁹ cadēs super
flores ⁊ sr̄ r̄liq̄ qḋ colligūt apes ⁊ ē uapor
q eleuat ⁊ cōuertitur ⁊ maturat ī aer̄ ⁊ cōuertitur ⁊
ingrossatur in nocte ⁊ mel factuꝫ cadit ⁊ qñqꝫ cadit
mel sicut est circa casurā. diuersificatur aūt fm ea su
p q̄ cadit que sūt arbor ⁊ lapis ⁊ manifestū ipsi⁹ col
ligunt hoīes. Qḋ ñ occultū ē colligūt apes ⁊ existi
mo ꝙ apū labor in ipso aliq̄ꝫ hꝫ impressionē que q
dē ipsū nō colligunt nisi vt eo nuritiantur ⁊ ipsuꝫ re
ponāt. Et mellis ē genus acre venenosū. ¶ Electio.
Melius mel est illud ꝙ est vere dulcedis boni odo
ris declinās ad acredinē ⁊ ad rubedineꝫ. ⁊ ꝙ est ut
palea in colore quod nō est subtile ⁊ viscosū qḋ nō
abscinditur. ⁊ melius est vernale deinde estiuū. hye
male aūt ē malū. ¶ Natura. ¶ Mel apiū ē calidū
⁊ siccū in secundo: Et pōt esse tabarzet ⁊ mel tabar
zet ⁊ de cānis ē calim in primo sed nō ē siccū ⁊ pōt
esse ut sit humidū in primo. ¶ Operationes et pro.
Virtus eius est abstersiua aperitiua orificiorum ve
narū resolutiua humiditatū ⁊ expellit humiditates
ex profūdo corporis et prohibet putrefactioneꝫ ⁊
corruptionē carnis. ¶ Decoratio. ¶ Linimentum
factum ex eo prohibet pediculos ⁊ lendines ⁊ in
terficit ambos. Et cū costo ē linimētū pāno ꝓprie
antiqū ⁊ mel cū sale ē cōueniens vestigiis percussio
nis melongenicis. ¶ Vulnera et ul. ¶ Mūdificat
vulnera sordida ꝓfūda ⁊ ꝙ coctū ē donec igrosse
tur facit adherere ulcera recētia: ⁊ qñ coquit cū ace
to sanat ipetiginē. ¶ Membra ca. ¶ Admiscetur ei
sal gēma ⁊ distillat tepidū ī aurē ⁊ mūdificat eaꝫ et
exiccat eā ⁊ cōfortat auditum ⁊ olfatus eius quod
est acre ⁊ uenenosuꝫ aufert rationem. quomodo er
go ei⁹ commestio. ¶ Membra oculi. ¶ Mel abster
git tenebrositatem uisus. ¶ Membra anhe. et pec.
¶ Tāgere cū ipso palatum ⁊ gargarismum facere
sanat prefocationē ⁊ ābas amigdalas. ¶ Mēbra
nu. ¶ Aqua mellis cōfortat stōm ⁊ facit appetere
cibū. ¶ Membra expul. ¶ Mel cānaꝝ lenit uētrē
⁊ mel tabarzet. Et mel cuius spuma non est siccta
inflat et soluit uentrem et si auferatur spuma ipsius
minoratur illud. Et decoctum non mouet uentreꝫ
immo qñqꝫ strigit phlagmaticos ⁊ nutrit plurimū
⁊ decoctum cum aqua prouocat vrinaꝫ plurimū.
Et dico ꝙ mel et eius aqua si inuenerint preparati
onem cibi ut penetret stringunt ⁊ si uiderint motuꝫ
⁊ paucitatem preparationis cibi ad peñtrañ soluūt.
¶ Venena. ¶ Si bibatur mel calefactum cuꝫ oleo
rosaceo confert morsui uermium uenenosurum et
ei qui bibit opium et deglutitio ipsius est cura mor
sus canis rabiosi Et radici fungi pernecātis ⁊ illud
quod est decoctū cōfert uenēis ⁊ qui per ipsū uomit
sanatur. Et mel acre cuius odor facit sitire ⁊ istius
comestio facit possider ablationē rōnis subito ⁊ su

dorem fim̄. Et eius cura est comestio piscis saliti ⁊
bibere aquā mellis ⁊ vomere cum eo.
¶ De mure. C. vi.
Mus. ¶ Decora: ¶ Sanguis eius eradicat
verrucas: ⁊ stercus muris super alopitiam
cōfert ⁊ proprie linitū cū cepe ⁊ ꝓprie illō
quod est adustū. Mēbra capi. Qñ assatur ⁊ siccat̄
⁊ datur ad comedeñ infanti abscindit fluxuꝫ saliue
ab ore eius. ¶ Membra expul. ¶ Si bibat̄ stercu
muris cum ture ⁊ aqua mellis frangit lapideꝫ. Et si
supponatur collyrium eius soluit ventrem pueri. ⁊
qñ decoquitur cū aqua ⁊ sedet ī ea qui difficultateꝫ
patit̄ vrine ꝯfert ei. Venena. ¶ Cōuenerūt hoīes ī h
ꝙ qñ finditur ⁊ ponitur super puncturā scorpionis
sanat eā. ¶ De moris. C. vii.
Morum quid est. Mori sunt due spēs vna
earū ē alfirsedu quod ē dulce ⁊ currit fm̄ se
mitā ficus in maturatione sed ē deterioris
nutrimenti ⁊ minoris ⁊ siccioris et magis destruēs
sanguinē et ōterius stō. Reliquas vero ficus dispo
sitiones hꝫ. ē tñ inferius ea. Amarꝫ autē quod noia
tur morꝫ descenī sit nūc illud de quo plurimū loqt̄
Quod igitur imaturū est quum exiccat̄ stat loco stō
mach. ¶ Natura. ¶ Dulce est calm̄ ⁊ humidum ⁊
acetosū alsceni est ad fritatē ⁊ hūiditatē declıue.
¶ Operatio. et pro. ¶ In ipso est stipticitas ⁊ infria
tio. Et succus mori est stipticus ⁊ proprie quādo de
coquitur in vase ereo ⁊ prohibet fluxum materie
rum ad mēbra. ⁊ quod imaturū ē proprie ⁊ imatu
rū est sicut sumac. ¶ Decora. ¶ Qñ coquntur folia
eius et folia vitis ⁊ folia ficus nigre cū aqua pluuie
denigrant capillos. ¶ Apostemata et bot. ¶ Aceto
sum retinet apā oris ⁊ gutturis ⁊ folia eius sūt vltia
ad squinātiā ⁊ prefocationeꝫ. ¶ Vulnera et ul.
Quod acetosū est cōfert vlceribus fraudulētis. s. sic
cuꝫ ipsius ⁊ succus eius. ¶ Membra capi. ¶ Rob
eius acetosum est cōferēs bothor oris Et decoctio
radicis eius molificatiōi dentiū. Et collutio oris ex
succo foliorū acetosi. Et decoctio radicis eius ē bo
na denti doloroso. ¶ Mēbra nutri. ¶ Morꝫ ē ma
lū stō corrūpitur eniꝫ in eo proprie alf rsedu. Et qñ
nō corrūpitur in stō alfirsedu velociter nō nocet. Et
oꝫ quidē ut comedantur oēs spēs eius añ cibū ⁊ re
cipiantur in stō in quo nō fit corruptio. Illud vero
descenī nō nocet stō colerico ⁊ nō est in ipso de ma
la conueniētia stō quod est in firsedu quāuis sit ī ipo
malitia ⁊ nō est nausea in ipso ⁊ nutrimētū eius est
paruū ⁊ facit appetitū cibi ⁊ facit ipsū lubricuꝫ ⁊ ex
trahit ipsū velociter ⁊ oio descensus eius a stō. fit ve
lociter sed eius descēsus ex intestis ē tarduſ. ¶ Mē
bra expul. ¶ Morū quod salitū ē ⁊ exiccatū retiñt
ventrē vehemeter ⁊ cōfert dysenterie. Et lachryma
quidē mori soluit ⁊ in cortice eius sunt mundificatō
⁊ solō. Et solutio eius ē plurima. ⁊ in moro quideꝫ
dulci est velocitas descensionis aut propter suā hū
ditatē aut propter acredinē ei admistā. Inqt Archi
genes est tarde egressionis ⁊ est prouocatiuū. Existi
mo aūt acetosū esse ⁊ cū hoc ꝙ ē in ipso de nā solu
tiua prohibet qñqꝫ solutionē antiqꝫ ⁊ vlcera intesti
norꝫ ⁊ proprie quod exiccatū est. Et in oibus quō
spēbus mori est prouocatio vrine. Et morū descenī
qꝫuis velociter a stomaco egrediatur ipsū tñ est ī in
testinis tardū. ¶ Venena. ¶ Cortex arboris mori
est tyriaca hyusquiamet. Et qñ bibitur de succo fo

liorꝫ eius .ꝫ. ⁊ s lcōfert morsui rutelle ⁊ lenit nām
lubricitate sua ⁊ inflatiōe. ¶ Caplm̄ de lr̄a. N.
¶ De napello. C. v. iii.
Napellus quid est. Venenum pernitio
sum. ¶ Nā. ¶ Est in summo calidita
tis ⁊ siccitatis. ¶ Decoratio. ¶ Delet
albaras linitū: ⁊ bibitū etiā qū ex eius
geguerifcet ī potu sumitur ⁊ similiter cōfert lep̄.
¶ Operatio. et pro. ¶ Est uenenū destruens bibēteꝫ
se maior vero potio ipius ē medietas .ꝫ. i. secūdum
me minus hoc iterficit Tyriaca uero ei⁹ ē mus na
pelli ⁊ ipse quidē ē mus q eo nutrit̄. Coturnices vō
ex eo cibāt̄ ⁊ nō moriuntur. Et ex oībus confectio
nibus dyamuschū ei resistit.
¶ De napello moysi. C. viiii.
Napell⁹ moysi quid ē. Inquit Ioānes. Est
herba nascens cū napello ⁊ quecūqꝫ ei ap
propinquat nō crescit arbor eius ⁊ ē maior
tyriaca napello. ⁊ in ipso sunt omnia iuuamēta que
sunt in napello ⁊ albaras et lepra. ¶ Napellus vero
moysi ē animal ⁊ similatur illud quod moratur in
radice napelli sicut m⁹. ¶ Decoratio. ¶ Cōfert alba
ras. ¶ Instrumēta iunctu. ¶ Cōfert lepre. ¶ Vene
na. ¶ Est tyriaca omni veneno ⁊ vipere.
¶ De nuce. C. v. v.
Nux quid est nota est: Et est cal'a cuius tyri
aca est quū datur calefactis oximel ⁊ hūti
bus debilē stomachū muri cū aceto. ¶ Na
tura. ¶ Cal'a ē in tertio sicca in principio secundi.
Et eius siccitas est minor calitate ipsius. Et ī ipsa ē
humiditas grossa que deletur qum antiquatur.
¶ Operationes et pr ¶ Infrixa est stipticitas ꝓlima
⁊ folia ⁊ cortex ipsius oia sunt stringētia fluxus san
guinis. Et cortex eius adustus est desiccatiuus sine
mordicatiōe. Oleū vero vetuste est sicut oleū vetus
⁊ abstersio antiq̄ est fortis. ¶ Decoratio. ¶ Ex recē
tibus fit emplm̄ sup vestigia percussiōis. ¶ Aposte
mata et bothor. ¶ Masticata medulla eius ponitur
super apā melancholicū vlcerosū ⁊ cōfert. ¶ Vul
nera et ulce. ¶ Eius gumma cōfert vlceribus calis.
ipa super ea in emplis. ¶ Instrumēta iunctu.
Cū melle et ruta cōfert torsioni neruorum. ¶ Me
bra capitis. ¶ Facit soda et distillatur succus foliorꝫ
in aurem ⁊ confert saniei et aur̄ . dixit alcanzi ꝙ ipa
grauat linguā ⁊ est faciens bothor in aure. ¶ Mē
ocu. ¶ Eius oleum confert herpeti estiomeno ⁊ he
risipile ⁊ fistulis in partibus oculi. ¶ Membra an
helitus et pe. ¶ Succus corticum eius ⁊ rob ipsius
prohibet prefocationem ⁊ nocent tussi Et oleum
antiquarū facit euenire dolorem gutturis: et ex om
nibus quidem spēbus nucis dixit alcanzi fieri em
plum mām̄ille apose ⁊ proprie ex regali magna.
¶ Membra nutri. ¶ Est difficilis digōnis ⁊ mala stō
sed nutrita et recēs ē melior stō ⁊ minoris nocumē
ti ⁊ illud qñ frangitur a duobus corticibus suis. Et
nux quidem nutrita cum melle cōfert stō frō. Dico
autem ꝙ nux non est non conueniens nisi stō calō
tm̄. ¶ Mem. expul. ¶ Facit bothor ⁊ sedat dolo
rem uentris pungitiuum ⁊ retinet precipue frixa.
Et eius cortex retinet fluxum sanguinis menstrui ⁊
que nutrita est confert renibus frīs ualde ⁊ cinis cō
ticis eius prohibet menstrua cum uino et supposit⁹
Et qñ comeditur cū muri soluit multus uero usus
eius educit uermes paruos et ascarides. Et est ex

eis que cõferunt orbo. ¶ Venena. ¶ Est cũ ficubus et ruta medicina omnibus venenis. et ex ea cum cepe et sale fit emplm super morsũ canis rabiosi et reliquorũ. ¶ De nuce muscbata. C. D. vi.

Nux muscata quid est. Est nux q̃titatis galle facile frangibilis subtilis corticis bonũ hñs odorẽ acutũ. ¶ Natura. ¶ Dixit musa. ẽ calida et sicca in fine secũdi. ¶ Opera. et pro. ¶ In ipsa ẽ stipticitas. ¶ Decoratio. ¶ Confert lentiginibus et odorẽ oris bonũ efficit. ¶ Membra oculi. ¶ Cõfert alsebel et confortat visuz. ¶ Mẽbra nutri. ¶ Cõfortat epar et splenem et stõm et proprie os eius. ¶ Mẽbra expul. ¶ Cõstringit et prouocat et cõfert difficultati vrine. Et qum in oleis ponitur confert doloribus et lisir in pessariis et probibet vomitũ. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur spice equale podus.

¶ De nuce bendẽ. C. D. vii.

Nux enden quid est. Est terra granosa sicut cicer alba declinãs ad citrinitatẽ que exportatur de barcba et ex corascenì ex qua cum melle fit vinũ. ¶ Natura. ¶ Inquit Paul' babet virtutem infrigidatiuã extinctiuã exiccatiuã parũ p̃. ¶ Operatio. et pro. ¶ Abscindit fluxum sanguinis. ¶ Decoratio. ¶ Impinguat. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Sanat impetigines. ¶ Membra expul. ¶ Excitat coitũ. ¶ De nuce cupressi. C. D. viii.

Nux cupressi. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Est em plastrũ ruptur. ¶ De nuce idica. C. D. ix.

Nux indica quid est. Est neregil. ¶ Electio. Que ex ea bona est. est reces vebementis albedinis et aqua que est in ipsa est suauis. et qum in ipsa nõ inuenitur aqua significat q ẽ antiqua. et os quidẽ ut ab eo tollat cortex medulle ei'. ¶ Natura. Cal'a est in principio secũdi sicca in primo. et in ipsa quidẽ est bumiditas superflua de qua curatur imo que ex ea viridis est. est bumida in primo. ¶ Operatio. et proprieta. ¶ Est generatiua nõ mali nutrimti. ¶ Instrumenta iunctura. ¶ Oleũ veteris neregil confert doloribus dorsi et geniculoruz. ¶ Mẽbra nu. ¶ Grauis est stomaco sed cum pauco nocumẽto suo est boni nutrimenti et cortex medulle eius nõ digeritur ergo nõ auferat et oportet ut post ipm nõ sumatur cibus nisi post boram eius aut oleũ recens melioris cbimi est q̃ butyrũ. nõ eni lubrificat stõm neq3 mollificat ipsũ. ¶ Mẽbra expul. ¶ Augumentat in coitu. Et eius oleum ẽ bonum bemoroidibus et proprie oleũ antiq precipue cum oleo de cbrysomilis cũ in potu summit ex vno quoq3 coraui. Et qum antiquatur interficit ascarides et vmes et solone. educit os comesta.

¶ De nuce romana. C. D. x.

Nux romana quid est nominatur acrusex. ¶ Natura. ¶ Calefacit vebementer i tertio et desiccat in primo. Et eius gũma ẽ vltima in calefaciendo. Membra ca. Eius fructus cũ aceto confert epilepsie. ¶ De nuce tamarisci. C. D. x.

Nux tamarisci quid est. est alcbarmezitb. ¶ Natura. ¶ In calitate ẽ quasi equalis aut in principio primi. Et eius exiccatio ẽ i fine primi aut ultra ipsum. Et alud quosdam eorum ẽ fria in primo. ¶ Operationes et pro. ¶ Est bõa ad abscidendũ fluxũ sanguis. ¶ Membra ca. ¶ Colluitur cũ ea os cum aceto ad dolorem dentium. ¶ Membra nutri. ¶ Decoctio eius cũ aqua et aceto valet duritiei splenis. ¶ De nuce metbel. C. D. xi.

Nux metbel quid est. Est venenũ et ẽ stupefactiua siliis nuci super quã sunt spine grosse breues et ẽ siliis nuci vomice et eius semẽ est simile semini citri. ¶ Operatio. et propri. ¶ Est stupefactiua. ¶ Membra capi. Facit subet et est mala cerebro. et pondus danicb. i'. ex ea inebriat. ¶ Venena. ¶ Est inimica cordi. Et. 3. i. ex ea sũpta ẽ venenum diei sue. ¶ De nasturtio. C. D. xii.

Nasturtium quid est notuz est. Et uirtus ei' siliis ẽ vtuti sinapis et seis raphani p̃iũcto et Et di q sinapis et semẽ eruce p̃iũcta et folia ei' minorãt in opationibus suis ab eo pp suã bumiditatem et qum desiccantur sunt propinqua similitudini eius et fortasse consequitur ipsũ. ¶ Natura. ¶ Calidũ ẽ et siccũ ad tertium perueniens. ¶ Opera. et pro. ¶ Est resolutiuũ maturatiuuz cum lenitate et exiccate putredinẽ vacuitatis ventris. ¶ Decoratio. ¶ Retinet capillos cadentes bibituz et linitũ. Apostemata et bo. Est bonũ apatibus pbĩaticis et carbunculis emplo facto ex eo cuz aqua et sale. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Confert scabici vlcerose et impetigini et cũ melle mellio et eradicat ignẽ persicũ. ¶ Instrumenta iunctu. ¶ Confert sciatice bibitũ et emplo facto ex eo cum aceto et sauicb de ordeo. et q̃nq3 fit clistere ex eo sciatice et cõfert proprie quz soluendo educit aliquid cui admistus sit sanguis et confert oi mollificatiõi neruorũ. ¶ Mem. an. et pec. ¶ Mũdificat pulmonẽ et cõfert asmati et ponitur in medicinis asmatis et in sorditionibus que fiũt asmati pp illud quod est in ipso de incisione et subtiliatione. ¶ Mem. nu. ¶ Calefacit stõm et epar et cõfert grossitiei splenis et proprie quando ex eo fit emplastrum cũ mellẽ et est malum stomacbo et videtur q sit propter vebementiam mordicationis sue et ipsum facit cibi appetitũ. Et q̃n bibitur ex eo besuneli facit vomere cbolaz rubeã et educit eã solone et faciũt illud tres q̃rte. 3 i. ¶ Membra expul. ¶ Augumentuz efficit in coitu et soluendo educit vermes et prouocat menstrua et eiicit fetum et quod ex eo frixũ ẽ retinet et proprie qum non teritur. destruetur enim eius uiscositas contritione et confert colice. ¶ Et qum bibuntur ex eo trito. 3. iiii. vel v. cum aqua calida soluunt nãm et resoluunt uentositates intestinorum. et dicunt quidaz q babyllonicuz qum ex eo bibitur bec sumensi soluendo educit cbolaz et facit vomitu eam exire et facit illud usq3 ad tres quartas. 3. ¶ Venena. ¶ Confert puncture uenenosorum uermium bibitum et moi empli superpositum cuz melle et qum ex eo suffumigatur effugat eos.

¶ De narcisco. C. D. xiii.

Narciscus quid est. est not'. ¶ Opera. et pro. Ei' radix extrabit ex profundo et abstergit elauat et exiccat et eius oleum est in dispositionibus olei sambacini sed est debilius. ¶ Decoratio. ¶ Radix eius extrabit spinas et stipites et proprie cum farina lolii et melle. Et narciscus quod abstergit pannum et morpbeam et proprie radix eius cũ aceto et confert radix eius alopitie. ¶ Apostemata et botor. ¶ Radix eius conficitur cum melle et berbo et rumpit aldubellet difficilis maturationis et ex radice eius fit emplastrum. apostematibus neruorum. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Desiccat uulnera et facit ea coberere uebementer ita q sectionem

corde ⁊ trita cum melle confertur adustioni ignis ⁊
vulneribus neruorum ⁊ vlceribus profundis ⁊ si mi
sceatur cum herbo ⁊ melle mundificat sordes vlce
rum. ¶ Instrumenta iunctu. ¶ Confert oleum eius
neruis ⁊ ex radice eius fit emplm̄ apatibus neruo
rum ⁊ duriciei siue contractioni et nodationi ipoꝝ
et doloribus iuncturarum. ¶ Membra capi. Apit
oppilationē cerebri etiam confert soda humide et
melice et similiṫ ei⁹ oleū et est magis couueniens et
facit soda capitibus calidis. ¶ Membra. anhe. et
pec. ¶ Eius oleum resoluit apata dura ⁊ fra in vela
mine qn̄ cōprimēdo ungitur super pectus. ¶ Mē
bra nu. ¶ Radix eius qn̄ comediṫ sicut ē excitat vo
mitum ⁊ similiter succus eius. ¶ Mēbra expul.
¶ Confert doloribus matricis ⁊ vesice ⁊ qn̄ bibunṫ
ex eo. iiii. ʒ. cū aqua mellis eiicit fetus viuos ⁊ mor
tuos ⁊ oleū eius aperit coarctationē oris matricis
⁊ cōfert doloribus eius. ¶ De nereiden. C. D. xv.

NEreiden dicetur i caplo de spica ⁊ ipsa est
spica romana. De. nil. C. D. xvi.

NIl quid est. Eius aliud est domesticum ⁊
aliud siluestre cuius operatio ē operatio do
mestici. ¶ Natura. ¶ Calm̄ ē in primo siccuȝ in sc̄o.
¶ Opera. et pro ¶ Est stipticū ⁊ ꝓhibet fluxū sāguis
⁊ quod ē domesticū exiccat fortiter sine mōdicatōe
⁊ in siuestri est acuitas ⁊ est vehemētioris exciccatio
nis ⁊ extrahit materiam ex profūdo. ¶ Decoratio.
Abstergit pannū ⁊ morphea ⁊ confert alopitie.
¶ Apo. et ho. ¶ Nil detumescere facit apa ⁊ cōfert
exituris malis in mēbris duris ⁊ vniuersaliter cōue
nit omni apati in principio ⁊ formice ⁊ herisipile ⁊
ad ministratur cum farina ordei super ea. ¶ Vulne
ra et ul. ¶ Consolidat vulnera calā in corporibus
duris propter fortitudinē sue exiccationis. hoc qdē
fructus domestici efficit. Et in siluestri quideȝ fruct⁹
domestici efficit. Et siluestri quidē est acuitas ⁊ est
bonum vlceribus putridis et est mirabilis operatio
nis in eis sed domesticū ē melius in cura vlcerū pp
paucitatē sue acuitatis ⁊ confert vlceribus putredis
et est mirabilis operationis cuȝ melle tritum super
adustionē ignis ⁊ vlcera neruoꝝ ⁊ extrahit spinas
⁊ surculos proprie cū farina lolii. ¶ Membra anhe.
et pec. ¶ Confert tussi puerorum vehemēti q̄ fac eos
vomere ⁊ succus eius etiam vlceribus pulmonis ⁊
confert succus eius etiā pleuresi melancholice.
¶ Mēbra nu. ¶ Confert spleni ⁊ proprie siluestre.
De nefrin. C. D. xvii.

NEfrin quid est. Est sicut sambachus in vtu
te sed est debilior eo ⁊ sicut narcisc⁹ ⁊ oleū
eius est proximū virtuti olei sambaci sed ē
debilius. ¶ Natura. ¶ Calidus ē et siccus in tertio
¶ Opera. et pro. ¶ Omnis spēs eius ē mundifica
tiua subtiliatiua ⁊ flos eius est magis appropriatus
in hoc. ¶ Instrumenta iunctu. ¶ Cōfert frigori ner
uorum. ¶ Mēbra capi. Interficit vermes in aure
⁊ confert tinnitui ⁊ sonitui ⁊ confert dolori dentiuȝ
Et ex siluestri quidē linitur frons ⁊ sedat soda. ⁊ spe
cies ipsius aperiunt oppilatiōes nariū. ¶ Mem
bra anheli. et pec. ¶ Confert apatibus gutturis ⁊
amigdalarū. ¶ Mebra nutri. Qn̄ de eo bibūtur
. iiii. auṙ. sedet vomitū ⁊ sedat singultū ⁊ proprie sil
uestre. ¶ De nemē. C. D. xviii.

NEmen quid est. Est sisimbrium. ¶ Natura.
Calm̄ est in secundo siccū in primo resistēs
putrefactionibus. ¶ Operationes et pro. ¶ Inter
ficit pediculos. ¶ Apata et bothor. ¶ Confert apa
tib⁹ fris ⁊ phlegmoni vehemētis duritiei. ¶ Membra
capi. ¶ Decoquitur cū aceto ⁊ miscetur cum oleo
rosaceo ⁊ ꝯfert obliuiōi qn̄ linitur ex eo caput ⁊ silr
cōmissioni sensus et lethargie ⁊ karabito ⁊ decoqṫ
cum aceto ⁊ ponitur cū oleo rosaceo sup tempora
⁊ confert ⁊ fit emplm̄ ex foliis siluestris super caput
⁊ frontē ad soda ⁊ cōfert. ¶ Membra nutri. ¶ Cō
fert singultui qum ex eo bibitur cum vino ⁊ semen
eius est fortius ⁊ confert apatibus epatis fris
¶ Membra expulsionis. ¶ Confert vermibus ⁊ as
caridibus ⁊ extrahit fetuȝ mortuū ⁊ prouocat vrī
nꝫ ⁊ proprorie petrosum ⁊ illud quod est siluestre
quando bibitur cuȝ vino ꝓhibet distillationeȝ vri
ne et extrahit lapidem et confert dolori ventris pū
gitiuo cum uino etiam. ¶ Venena ¶ Confert pun
cturis ⁊ ex eo fit emplastruȝ puncture vespe et bibi
tur ad puncturam eius pondus . ʒ. ii. de eo cū oxy
melle. ¶ De nenufare. C. D. xix.

NEnufar quid est. Qn̄qꝫ uocauit ipsum Ga
lienus . caulē aque ⁊ nominat granum eius
granū spōsi secūdū ꝙ dr̄ sed i ipso ē cōtra
rietas. Et radix quidem nenufaris indi exit in iudi
cio mandragore. ¶ Electio. ¶ Fortius est illud qd̄
habet albam radicem. est eniȝ fortius eo qd̄ habet
radicem nigram et eius semē est fortius semine ipsi⁹
¶ Natura. ¶ Flos eius est frigidus ⁊ humidus in
secūdo. et sirupus eius est vehementis extictionis.
et natura indi est natura mandragore. ¶ Operatio
nes et pro. ¶ Eius sirupus est subtilatiuus valde.
¶ Decoratio. ¶ Radix eius superposita morphee cū
aqua confert et proprie nigre et radix eius cum pi
ce super alopitiam vtilis est proprie nigrum radicis
eius. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Radix eius con
fert bothor et apostematib⁹ calis et apati splenis.
¶ Vuluera et ul. ¶ Semē et radix ipsius cōferunt
vlceribus. ¶ Mēbra capitis. ¶ Facit sōnum et le
dat soda colam cholericā sed tamen debilitat.
¶ Membra anheli. et pecto. ¶ Sirupus eius e bon⁹
tussi et plēsi. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Confert
radix eius apatibus spleni bibita et ut emplastrum
supposita ¶ Mēbra expul. Minuit pollutiōeȝ ⁊ frā
git ꝺsideriū coit⁹ quȝ de eo bibiṫ. ʒ. i. cū sirupo ꝺ pa
pauere ⁊ congelat sperma cum proprietate que est i
ipso et proprie radix ei⁹ et cōfert radix eius so lōni
antique et ulceribus intestinorum et confert radix
eius doloribus uesice in moduȝ empli superposita
Semē uero eius est fortius in omni re ita ꝙ ꝓhibꝫ
dolores uesice ⁊ fluxum menstruorum ⁊ radix eius
quod citrinum est ⁊ semen eius quando bibunṫ cū
lacte multotiens conferunt cursui humiditatis anti
que ex matrice . ⁊ sirupus eius lēit uentrem.
¶ Febres. ¶ Sirupus eius cōfert febribus acutis
⁊ est uehementis extinctionis
¶ De neremisch. C. D. xx.

NEremisch quid est. Est flos ⁊ cortex capita
similatur macis sed est minus rubeus ad
citrinitatē declinans et est aromaticus et habet pa
rum ponticitatis et appropinquat neridez i uirtute
¶ Natura. ¶ Est calidus et siccus in tertio.
¶ Operationes et proprietates. ¶ Est subtilis re
solutiuus. ¶ Membra nutri ¶ Est bonus stō ⁊ epa
ti frigidis et confert sicut est iuuamentum spee.

¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur quarta pōderis ipsius de zinzibere ⁊ medietas ponderis eius ō fisticis ⁊ sexta ponderis ipsius de spica.

¶ De narikas. C.D.xxi.

Narikas quid est. Est medicina acuta ⁊ ī uētre ē pulpa viridis stiptic eius ⁊ cū oleo ꝓuocat sudorem. ¶ Opera. et pro. ¶ In sufflatur in nares ⁊ abscindit fluxum sanguinis nariū. ¶ Mem. anhe. et pecto. ¶ Medulla eiꝰ recēs valet ad spueñ quod aggreggatur in pectore de sanguine. ¶ Mem. expul. ¶ Medulla eius prohibet fluxum antiquz. ¶ Venena. ¶ Qñ linitur cū vino confert morsui vipere. ¶ De nitro. C.D.xxii.

Nitrum quid est. Est baurach armenū ⁊ de ipso quidē iā dcm est.

De nerscescēdaru. C.D.xxiii

Nerscescēdaru quid est. Existimo ꝙ ī ipso ē permutatio in arabico ⁊ est bersceiendaru ꝑ be nō per niz ⁊ ē vga pastoris.

De nabach. C.D.xxiiii.

Nabach ¶ Natura. ¶ In ea que ē humida ⁊ que sicca exiccatio ē ⁊ subtiliatio. Et illō ē in omnibus partibus sue arboris ⁊ suffumigatio quidē alsadar est vehemētis stipticitatis. ¶ Opera et pro. ¶ Est stiptica ⁊ proprie eius sauich. ¶ Decoratio. ¶ Prohibet casum capillorū ⁊ prolōgat eos ⁊ cōfortat ⁊ lenit ipsos. Et gūma quidē sadar ō let furfures ⁊ supefluitates minutas que sunt cum eis ⁊ bōificat capillos. ¶ Apostema. et bo. ¶ Folia alsadar leniunt apā calīn ⁊ resoluunt ipsum.

¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Gūma alsadar delet furfures ablutione facta cū ea. ¶ Membra an. et pec. Folia eius conferunt asmati ⁊ egritudinibꝰ pulmonis. ¶ Mēbra nu: ¶ Confortat stōm. ¶ Mēbra expul. ¶ Stringit naturam ⁊ confert fluxui sanguinis ⁊ menstrui ⁊ non menstrui ⁊ vlceribus intestinorum ⁊ proprie eius sauich. ⁊ confert solutioni facte propter debilitatez stomachi ⁊ fit clistere ex decoctione alsadar ⁊ bibit ad has egritudines ⁊ fluxum matricis ⁊ iudicium eius que recēs est. est iudicium eius quod ē hōgeneum cū ea de cydoniis ⁊ zarur ⁊ momis ⁊ piris. nā qō de ea est equale stringit. ⁊ q̄ nō est matura propterea qō nō digeritur ⁊ ꝙ expellit eam natura excitat colicam passionē.

¶ De nucleis. C.D.xxv.

Nucleus. ¶ Operationes et pro. ¶ In ipō est stipticitas ⁊ glutinatio. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Quod ex eo adustum ē cōfert vlceribus fraudulentis. ¶ Membra oculi. ¶ Aduritur ⁊ extinguitur ⁊ abluitur ⁊ stat in alcosol loco tutiei ⁊ retinet pilos palpebrarū ⁊ facit eos nasci cū neriden ⁊ est bonum vlceribus oculi ⁊ ortui pilorum.

¶ De nabam. C.D.xxvi.

Nabam quid est. Quidā medicorū magnifice laudauerunt carnez eius. ¶ Natura. Dixerunt quidā medicorū ꝙ caro eius est cal'a pinguis facit desiderare cibū ⁊ confortat corpꝰ ⁊ est ei conueniens qñ digeritur. verūtñ ipsa est debibilis ⁊ vacua grossa ⁊ non digeritur. ¶ Mēbra expul. ¶ Augumētū efficit in coitu.

De nigella. C.D.xxvii.

Nigella. ¶ Natura. ¶ Est cal'a ⁊ sicca ī ītio ¶ Operatio. et pro. Est acris icisiua phl'atas abstersiua ⁊ resoluit ventositates ⁊ inflationē ⁊ eius mūdificatio est vltima. ¶ Decoratio. ¶ Abscindit verrucas inuersas ⁊ colorē pallidūz ⁊ morphea ⁊ ⁊ baras proprie. ¶ Apostemata et botor. ¶ Ponit cū aceto super bothor lenes ⁊ resoluit apata phl'atica ⁊ dura. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Pōitur cū aceto sup vlcera phl'atica ⁊ scabiē vlceratā. ¶ Mem. ca. Cōfert corize proprie torrefacta ⁊ posita in pāno lineo ⁊ ligata ⁊ linit super frōtem illius qui hz sodā frigidā. Et quando infunditur in aceto per noctem deinde teritur in mane ⁊ fit ex ea caputpurgiū ⁊ añ infirmū adeo fit proxima ut ipsā naribus attrahendo odoret confert doloribus antiquis i capite ⁊ torture ⁊ est ex medicinis aperientibus valde oppilationez que est in colatorio. ⁊ decoctio eius cum aceto confert dolori dentium ore ex eo colluto ⁊ proprie cum ligno pini. ¶ Mē. oculi ¶ Quando ex ea trita fit caputpurgiuz cū oleo irino prohibet initiū aque. ¶ Mem. an. et pec ¶ Confert etiam dilatationis anhelitus qñ bibit cū nitro. ¶ Mem. expul. Interficit vermes ⁊ ascharides etiā si lineatur super sumē ⁊ prouocat menstra. Et qñ administratur aliquātis diebus ⁊ datur in potu cū melle ⁊ aqua calida ad lapidē in vesica ⁊ i renibꝰ cōfert. ¶ Febres: Resoluit febres phl'aticas ⁊ mlīcas proprie ⁊ remouet eas. ¶ Venena. ¶ Eius suffumigatio fugat vermes venenosos. ⁊ existimauerūt quidā ꝙ de ea multitudo interficit ⁊ est ex eis que conferunt ad morsū rutele qñ de ea bibit aur. ¶ De niue. C.D.xxviii.

Nix. ¶ Operatio. et proprieta: ¶ Est mala senibus ⁊ eis in quibus generantur humores fri. ¶ Membra ca. ¶ Aqua niuis sedat dolorem dentium calīn. ¶ Instrumenta iunctu. Nix est nociua neruis propterea ꝙ coarctat vapores calidos currentes in eis ⁊ retinet eos ne soluāt. ¶ Mē. nutri. Est nocitiua stomacho ꝓprie illi i quo generantur humores frigidi. Et aqua niuis qñqz facit sitim ꝓpterea. qꝛ coadiuuat caliditatez.

¶ Capitulū de littera. O. ¶ De opio. C.D.xxix.

Opium quid est. Est succus paupis nigri ⁊ egyptii ipm seminant. Et eius quidez potio ñ addit supra duos danich. Qñqz uero fit opium etiā ex semine lactuce agrestis ⁊ est stupefactiuum debile subtile opium. Preterea assatur sup laminā ferreaz ignitam ⁊ fit rubeum. ¶ Electio. ¶ Quod ex eo electū est. est grauius acuti doloris frangibile ⁊ facile resoluitur in aqua ⁊ nō congelatur in liquefactione ⁊ resoluitur in sole ⁊ nō extinguit candelā cū ex eo iflat. Citrinū autē tingens aquā asperum debilis odoris clari coloris. hoc tale est falsificatū cum memithe ⁊ qñqz adulteratur cū lacte lactuce siluris ⁊ ē debilis odoris ⁊ adulterat cū gūmi ⁊ est splendidū clarum valde. ¶ Natura. ¶ Frigiduz est ⁊ siccū in quarto.

¶ Operatio. et pro ¶ Est narcoticū sedatiuūz ois doloris siue fit bibitum siue linitum. Et potio ipsius fit quātitas lenticule magne. ¶ Apostema. et bo. Confert apostematibus ⁊ pcipue calis. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ In ipso est exiccatio vlcerū. ¶ Instrumenta iunctura. ¶ Permisceat cū vitello oui assati ⁊ liniatur ex eo podagra ⁊ tūc sedat dolor ⁊ prope cū lacte. ¶ Membra ca. ¶ Facit dormire etiam si supponat cū licinio aut aut absqz licinio ⁊ sedat et qum distillatur cōtritū in oleo rosaceo in aurē infirmā cū myrrha ⁊ croco ⁊ sedat soda antiqz ⁊ sanat

ex ea. Et ipsum est ex eis que destruũt intellectuȝ ⁊
sensũ. ❡ Mẽbra ocu. ❡ Sedat dolores opthalmie
⁊ apata eius cũ lacte mulieris. Plures aũt antiquo
rum fuerunt qui nõ fuerũt eo usi in ophtalmia ꝓpt
nocumentum quod visui infert. ❡ Mẽ. an. et pec.
❡ Sedat tussim contiuuam et plim sedatur eo illa que
ex ea clamosa est. ❡ Mem. nutri. ❡ Stomachus
qñqȝ iuuatur eo et aggregatur ⁊ illud qum est laxꝰ
ex calore ⁊ humiditate. Et in plibus dispositionibꝰ
qum bibitur solus absqȝ castoreo destruit digõem
aut diminuit eaȝ valde. ❡ Mem. expul. ❡ Retinet
solutionẽ ⁊ confert dysenterie ⁊ vlceribus itestinoꝝ
❡ Venena. ❡ Interficit congelando virtutes ⁊ ex
tinguẽdo calorẽ innatũ. ⁊ eius quidẽ tyriaca est ca
storeũ. Permuta. ❡ Loco ipsius ponitur triplum
seminis hyusquiami ⁊ duplũ eiꝰ de seie mãdragoꝛ.

❡ De ouis. C. D. xxx.

O Ua nota sunt. ❡ Electio. ❡ Meliora ex
eis sũt oua galline recentia. Et melius qd
in eis ẽ uitellus ⁊ melius eoꝝ artificiũ ẽ ut
nõ cũ alio cõgelẽtur. Post aũt oua galline sũt oua
auium que cursu eis procedunt sicut atenderam ⁊
adorã ⁊ alcubegi ⁊ ateẽugi. oua uõ anatis ⁊ silim
sũt mali hũoris. ❡ Natura. ❡ Sunt ad equalitateȝ
tendentia sed eorum albumẽ ad frigiditateȝ ⁊ vitel
lus ad caliditatem ⁊ ambo sunt humida precipue
albumen. ⁊ ex eis sicciora sũt oua anseris ⁊ strucii.
❡ Operationes et pro. ❡ In ipsis est stipticitas ⁊
⁊ proprie in vitello eoꝝ passio eorũ autẽ albumẽ se
dat dolores mordicatiuos propter sui glutinatõnẽ
⁊ qñ ipsum tenetur ⁊ remanet qꝫ nõ remouetur ve
lociter sicut lac magis cõgelata vero sunt tardioris
digõnis ⁊ plimi digestiõis ⁊ plimi nutrimẽti. ⁊ me
liora eorum sunt sorbilia cocta in aqua ⁊ suã me
lioris penetrationis. ❡ Decoratio ❡ Fiat epithima
ex albuie eorum ⁊ tunc prohibebit corruptionẽ co
loris a sole ⁊ remouet eam ⁊ cum vitellus assatur
⁊ teritur est epithima vtile panno ⁊ ingredi. Oua aũt
auis tarde sũt tictura bõa scđm qꝫ dicit ⁊ experitur
hora qua preparata sunt ad illud cũ filo lane pene
trante in eis ⁊ dimittit donec cõsideret an nigrescat
⁊ silr oua alocloc secũdũ qꝫ dicitur. ❡ Aposte. et bo.
❡ Ponunt in emplis apatũ ⁊ in clisteribus ꝓpter
vlcera ⁊ apata ⁊ liniunt sup herisipilã cũ oleo. Vul
ne. et ul. ❡ Cõferunt exituris ani ⁊ pectinis ⁊ adusti
oni ignis utere eis cũ lana ⁊ cõferũt ad vlcera ⁊ simi
liter i adustione aque etiã. ❡ Instru. iun. ❡ Ambo
leniunt neruos ⁊ conferunt oibus doloribus iuctu
rarũ. ❡ Mẽbra capitis. ❡ Ponũtur in medicamẽ
tis abscindentibus fluxum sanguinis panniculi cerẽ
bri ⁊ conferunt corize ⁊ vitellus oui galline confert
apatibus calidis in aure. Et dicitur qꝫ oua testudis
siluestris conferunt epilepsie. ❡ Mẽbra oculi.
❡ Ipsorum albumen sedat dolorẽ oculi ⁊ vitellus cũ
croco ⁊ oleo rosaceo confert percussioni oculi val
de. Et qum ex eo fit emplm cum farina ordei ꝓhi
bet fluxũ ab oculo ⁊ similr linitur cũ ture sup frõtẽ
propter fluxum oculi. ❡ Mem. ãhe. et pec. ❡ Cõfe
runt asperitati pectoris ⁊ gutturis sorbilia ex eis et
tussi ⁊ pleuresi ⁊ ethice ⁊ raucedi vocis ex calidita
te ⁊ stricture anhelitus ⁊ sputo sanguinis ꝓprie qũ
sorbetur vitellus eoꝝ tepidus. Et oua quidẽ testudi
nis siluestris experta sũt tussi infantiũ. ❡ Membra
nutri. ❡ Cocta sicut sunt in aceto prohibet effusionẽ
materieꝝ ad stõm et intestina ⁊ ꝓhibẽt asperitatem
meri ⁊ stõi ⁊ que ex eis sunt assata permutantur ad
fumositatẽ. ❡ Mem. expul. ❡ Cocta sicut sũt i ace
to ꝓhibẽt fluxum ventris ⁊ dysenteriã ⁊ ipsoruȝ vi
tellus confert vlceri renuȝ ⁊ vesice ⁊ precipue si sor
beatur crudus. Et que ex eis sũt assata super cinerẽ
sine fumo cõferũt soloni ventris ⁊ dysenterie qñ co
meduntur cuȝ aliquibus stipticis ⁊ aqua agreste ⁊
cõferũt asperitatẽ itestinoꝝ ⁊ vescice. Et ex albuie q
dem ipsorum fit clistere cũ meliloto propter vlcera
itestioꝝ ⁊ putrefactionẽ eoꝝ ⁊ ꝯferũt exituris ani ⁊
pectis. Et supponitur liciniũ infusũ in eis ⁊ in oleo
rosaceo ꝓpter apata ani ⁊ ꝑcusionẽ eius ex albuie
preterea ouoꝝ fit pessariũ cũ oleo de alcãna ⁊ ꝯfert
vlceribus matricũ ⁊ lenit matricẽ. ⁊ qñ sorbet sicut
est crudũ cõfert fluxui sãguinis ⁊ mictui eius. Am
plius oia oua precipue oua passeruȝ augmentũ fa
ciunt in coitu. Et dicit qꝫ qum oua anseris miscent
cũ oleo ⁊ distillant tepida in matricẽ prouocãt mẽ
strua pꝰ q̃ttuõ dies. ❡ De oppoponaco. C. D. xxxi.

O Ppoponacum quid ẽ. Arbor ẽ que ñ ele
uatur terra ⁊ similantur ipsius folia foliis
ficus vehemẽtis viriditatis rubea incisas ha
bentiã ꝑtes rotundas. Et eius crus est sicut cucume
ris super qđ sũt pili pluerulenti ⁊ eius folia sũt ꝑua
valde sup cuius extremitatẽ ẽ corona similis corõe
aneti ⁊ eius flos ẽ citrinus ⁊ folia floris sunt boni
odoris ⁊ vene ipsius sũt plime que ramificant a ra
dice vna grossuȝ hñte corticẽ. ⁊ in eius odore ẽ gra
uitas. eius autẽ gũma extrahitur cũ incisiõe sue ra
dicis i primis qum appȝ ⁊ qñ fricatur ẽ eius incisio
secũdũ colorẽ croceũ. Que auteȝ huic spẽi silatur
numeratur de spẽbus oppoponaci. Sed crus ẽ mi
nus qđ eleuatur vno cubito deinde ramificat sicut
folia feniculi. sed est debilius et etiam muchais chu
brur cuius folia sũt sicut folia camemille albe ⁊ qđ
ẽ supra ipm est aureũ. ❡ Electio. ❡ Quod in radi
ce eius melius est ẽ illud quod est albuȝ mordicans
linguam in quo nõ ẽ cõtractio. boni ordinis. et ex
fructu eius melius est illud qđ ẽ super crus ⁊ termi
num mediũ ⁊ qđ ex gũma eius ẽ melius ẽ illud qđ
est valde amarum intrisecus albũ ⁊ extrinsecus cro
ceuȝ frãgibile qđ dissoluitur in aqua. Nigruȝ vero
lene est adulteratũ cũ ãmoniaco. ❡ Natura. ❡ Ca
lidũ est ⁊ siccuȝ in tertio. ❡ Opera. et pro. ❡ Est re
solutiuũ vẽtositatũ lẽificatiuũ abstersiuũ. ❡ Aposte
mata et bo. ❡ Lenificat duricies ⁊ quod super ipsũ
ẽ lenificat valde bothor. ❡ Vulnera et ulcera ❡ Eiꝰ
radix ẽ ad medicandũ ossa fracta ⁊ cũ melle est con
ueniẽs vlceribus antiquis ⁊ igni persico ⁊ qđ super
ipsũ est ẽt vulneribꝰ ⁊ bothor. Et ad sũmũ oẽs ꝑtes
eius ꝯferũt vlceribus fraudulẽtis. ❡ Instru. iun.
Bibitur cũ aqua alkarati ⁊ cũ vino propter attriti
onẽ lacertorum excussione. Quidã vero dixerũt qꝫ
ẽ malum neruis ⁊ videtur qꝫ fit maluȝ neruis sanis
siue humectatis. Et ẽ conferens sciatice ⁊ bibitur ad
ipsum succus eius etiam ⁊ remouet lassitudinem ⁊
confert doloribꝰ iuncturarũ oim ⁊ podagre more
empli suppositũ. ❡ Mẽbra. capi. ❡ Cõfert corro
sioni dẽtiũ qũ eo iplet ⁊ sedat dolores eoꝝ ⁊ cõfert
soda ⁊ epilepsie ⁊ mri ifantiũ. ❡ Membra ocu.
❡ Acuit uisũ quoniã ex eo fit colliriũ. ❡ Membra
an. et pe. ❡ Ex foliis eiꝰ fit emplm super dolores la
teris Oppoponacũ quoqȝ cõfert dolori utrorũqȝ

laterũ et tussi qñ sũt fri. ¶ Mẽ. nutri. ¶ Eius succ⁹
confert duritiei splenis more emplastri superposit⁹
⁊ bibitus cum aceto ponuntur enim ex eo. x. auř. in
duobus vrceolis musti ⁊ clarificatur post duos
menses ⁊ confert spleni valde. Et mustum hoc con
fert hydropisi. ¶ Mẽbra expulsionis. ¶ Lenit du
ritiẽ mñicum ⁊ confert guitationi vrine ⁊ auellana
vna ex eo bibitur cum aqua calida ⁊ ad prouocan
dum vrinam ⁊ menstrua. ad matricem frigidaꝫ ⁊
eius etiaꝫ fructus abundare facit mẽstrua ⁊ ppe
cum abscinthio ⁊ interficit fetum ⁊ proprie radix
eius. Ipsa nãqꝫ abortũ facit supposita ⁊ bibita. Et
confert prefocationi matricis et extenuat uentosita
tem ⁊ duriciem eius. Et confert colice et soluendo
educit humorem crudum et confert pruritui vesice
¶ Febres. ¶ Bibitur cum aqua karatin ad rigo
res ⁊ febres periodicas. ¶ Venena. ¶ Ex eo cuꝫ
pice fit emplastruꝫ ⁊ adherementum bonum mor
sui canis rabiosi ⁊ cum aristoř. ad puncturas bibi
tum est tyriaca ⁊ similiter eius succus. ¶ Permuta
tio. ¶ Loco eius ponitur ficus ⁊ existimo ꝙ ãmo
niacum est ei propinqum.

¶ De oleandro. C. D. xxxii.

OLeander quid est. Eius alia est silvestris
⁊ alia fluuialis. Siluestris vero folia sunt si
cut folia portulace sed sunt strictiora ⁊ eius
thyrsi sunt longi expansi sunt super terram ⁊ apud
folia sunt spine ⁊ nascitur in domibus desertis. Flu
uialis autem oritur in ripis fluuiorum cui⁹ tyrsi a
terra eleuantur ⁊ spine eius sunt oculte ⁊ ipsius fo
lia sunt sicut folia salicis ⁊ folia amigdali lata ⁊ sa
pori valde amari ⁊ superiora cruris eius sunt gros
siora inferioribus ipsius ⁊ eius flos est sicut rosa ru
bea bonus valde ⁊ super ipsum egreditur quidam
simile pilis ⁊ eius fructus est durus apertus plenus
re que est sicut lana. ¶ Natura. ¶ Calida est in ter
tio sicca in secundo. ¶ Operatiões et proprietates.
¶ Est resolutiua valde ⁊ ex eius decoctione sternunẽ
domus ⁊ interficit pulices ⁊ vermes terraneos.
¶ Apostemata et botbor. ¶ Ponuntur folia eius
seper apostemata dura ⁊ sunt in eis iuuamenti valð
magni. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Bona est pruritui
⁊ scabiei ⁊ excoriationi ⁊ proprie succus foliorum
eius. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Dolori dorsi
antiquo ⁊ geniculi valet more emplastri superposi
ta. ¶ Membra capitis. ¶ Flos eius facit sternuta
tionem. ¶ Venena. ¶ Est venenuꝫ ⁊ quadoqꝫ mi
sceur cũ vino ⁊ ruta ⁊ potatur ⁊ liberat a venenis
vermium venenosorum. Ego tamen dico ꝙ est in
hoc t. morosum ⁊ ipsa ⁊ eius flos sunt venenum ho
minibus ⁊ bestiis ⁊ canibus. verũtamẽ confert quꝫ
bibitur cum vino decocta cum ruta secundum ꝙ
dicitur. ¶ De oleo. C. D. xxxiii.

OLeum. Oleum de balsamo iam dictum ẽ
Oleum vero ð kerua ⁊ oleũ de rhaphano
sunt similis virtutis. Sunt enim ambo re
resolutiua. sed ipsorum fortius est oleum de kerua
⁊ oleum de rhaphano est calidum ⁊ est simile oleo
antiquo. ¶ Natura. ¶ Calidum est ⁊ siccum in ter
tio. Oleum de lilio ⁊ oleum sambacinuꝫ calida sũt
in tertio. Oleum de vrtica ⁊ oleuꝫ de cartamo cali
da sunt in primo humida in secundo. Oleum autẽ
de narcisco caliduꝫ in secundo humiduꝫ in primo.
Oleum de keiri est calidum ⁊ humidum in secũdo
⁊ similiter oleum de ben: ⁊ similiter oleum amigda
linum amarum. Oleum de extremitatibus vitium
⁊ almahũ ⁊ mandragorarum proxima sunt in infri
gidatione ⁊ stipticitate ⁊ oleum de cydoniis etiam
⁊ oleum camemillinum callidum est cum equalita
te ⁊ oleum anetinum simile est ei sed est eo calidius
⁊ oleum narciscinum proximũ est in virtute ⁊ ope
ratione oleo anetino sed est acuti odoris ⁊ nõ est cõ
ueniens hominibus eo modo quo oleum anetinũ.
In oleo vero violaceo non est stipticitas sed est in
ipso infrigidatio quedam. Oleum vero rutaceũ est
resolutiuũ. Nos autem non dicemus hic artificiuꝫ
oleorum imo dicemus ea in antidotario. Et nos ẽt
non dicemus olea composita ex medicinis plurib⁹
sicut oleum costinum ⁊ oleum de darfisahã eorum
compositionem ⁊ eorum iuuamenta nisi in antido
tario. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Oleum
amigdalinum ⁊ proprie amaruꝫ aperitiuum. Et in
oleo de pomis ⁊ cydoniis proprie est stipticitas ⁊
infrigidatio Oleum vero camemillinum sedatiuũ
est dolorum ablatiuum spissitudinum resolutiuum
vaporum. Et oleum de lilio est linitiuuꝫ confortãs
membra ⁊ confortat ea ⁊ ĩfrigidat ea plusq̃ꝫ illud
de cydoniis ⁊ prohibet materias aduenientes. Et
oleum de ruta est resolutiuum inflationis valde ⁊ ẽ
sicut oleum laurinum sed est calidius eo ⁊ ambo sũ
sedatiua dolorum antiquorum ⁊ resolutiua ventosi
tatum. Oleum de costo iuuat in diuersitatibus dis
positionum pestilẽtie ⁊ efficit dolorem vasis ⁊ aeris
bonum. ¶ Decoratio. ¶ Oleum laurinuꝫ alopitie
est vtile. Oleum myrtinum constringit origines ca
pillorum ⁊ confortat eos degnigrat oleum costinũ
conseruat iuuentutem in capillis. Oleum amigda
linum cum melle proprie amarum ⁊ radix lilii ⁊ ce
ra liquefacta conferunt aragdani in facie ⁊ panno
⁊ vestigiis ⁊ similibus ⁊ confert quando linitur cũ
decocto super squamas ⁊ furfures. Oleũ de kerua
est bonum de lentiginibus ⁊ panuo. ¶ Et oleum de
fenugreco est bonum colori corrupto proprie est in
aibis oculorum. ¶ Apostemata et boihor. ¶ Oleũ
amigdalinum confert apostemati mammile. Olei
um de lilio duritiem antiqꝫ resoluit. ¶ Vulnera et
ulcera. ¶ Oleũ de kerua valet bothor grosso ⁊ sca
biei. Et de fenugreco sahasati. Oleum myrtinum
confert vlceribus. oleum de costo remouet scabieꝫ
⁊ pruritum velociter. ¶ Instrumẽta iunctu. ¶ Ole
um amigdalinum confert ligueti. Oleuꝫ camemil
linum confert laxitudini ⁊ oleum de lilio etiam. ⁊
oleum de aneo ⁊ etiam ei quem frigus lesit.
¶ Membra capi. ¶ Oleum amigdalinum confert so
da ⁊ pulsationi auris ⁊ tinnitui ⁊ sibillationi in aur
oleum amigdalinum amarum plurimi est iuuamẽ
ti subtile ⁊ plurimi iuuamenti ipsius est in aure et
oppilationibus eius ⁊ tinnitui ipsius ⁊ vermibus
factis in ea ⁊ oleum rosaceũ est valde bonum inflã
mationi cerebri ⁊ principio appitõis apatum ⁊ au
gumentuꝫ efficit in virtutibus cerebri ⁊ i intellectu
et est decliue ad equalitatem. Et propter hoc dixit
Galienus ꝙ ipsuꝫ calefacit corpus vehementis fri
giditatis ⁊ infrat calm. Et imagis vincens ex iudi
cio eius apud me est ꝙ corpora calida que ipsum
temperat plura corporibus frigidis que ipsum ca
lefacit. oleum laurinum ⁊ oleum rutaceum sunt bo
na doloribus capitis antiquis ⁊ oleũ de fenugreco

confert furfuribus oleo de kerua ꝯfert alopitie ⁊ vlceribus i capite ⁊ apãtibus factis in eo ⁊ dolori auris. ¶ Membra nutri. ¶ Oleũ amigdalinũ ẽ bonũ spleni sed grauat stõm ¶ Mem. expul. ¶ Oleũ de vrtica ⁊ oleũ de semini croci hortensis soluũt vẽtrẽ. ⁊ oleũ rosaceũ qñqꝫ soluit. s. qñ inuenit mãꝫ q̃ idiget lubrificatione. ⁊ quãdoqꝫ retinet solutionẽ colicaꝫ oleũ de kerua soluit ⁊ educit ascarides. oleuꝫ amigdalinũ ẽ bonũ doloribus renũ ⁊ difficultati vrine ⁊ lapidi ⁊ doloribus vesice ⁊ matricis ⁊ prefocationi mr̃icis. Et oleũ de lilio partũ efficit facilẽ ⁊ sedat dolores mr̃icis bibitũ ⁊ pessarizatũ Et in omnib⁹ illis oleis oleum de fenugreco iuuatiuũ ẽ ⁊ etiã duritiei mr̃icis ⁊ dubellet ei⁹ ⁊ difficultati pt⁹. Oleuꝫ de kerua cõfert apãtibus ani ⁊ pungitiuo dolori mr̃icis ⁊ eius cõuersioni. ¶ Febres. ¶ Oleũ camemillinuꝫ in febribus plixis melius ẽ oleo rosaceo. oleũ anetinũ bonũ ẽ rigori. ¶ Permuta. ¶ Ponit̃ loco olei de balsamo myrrha liquida aut equale põdus olei adedhii cũ medio põdere sui de oleo alneregil ⁊ q̃rta põderis sui de oleo antiquo ⁊ pmutatio olei laurini ẽ pix humida ⁊ permutatõ olei de vrtica ẽ oleũ de cartamo sed est debilius eo ⁊ loco olei de alcãna ponitur oleũ sansucinũ. ⁊ loco olei rosacei oleuꝫ nenufarinũ ⁊ oleũ violaceũ. ⁊ loco olei de kerua oleũ rhaphaninum ⁊ oleũ lini preter cõuersionẽ in oleo de lino. ¶ De oliuis. C. D. xxxiiii.

Oliue quid ẽ. Oleũ qñqꝫ exprimitur ex oliuis imaturis. ⁊ qñqꝫ exp̃mit̃ ex oliuis vltie maturis. Et oleũ omphacinũ est illud qd̕ expressũ est ex imaturis. Et qñqꝫ exprimit̃ ex oliuis rubeis mediis iter imaturas ⁊ vltime maturas cui⁹ opatio est inter illas duas res. oleũ preterea qñqꝫ fit ex oliuis domesticis ⁊ qñqꝫ ex oliuis siluestribus. Oleum uero vetus i emplis in virtute ẽ olei de kerua ⁊ olei de rhaphano ⁊ de lilio sꝫ ꝓest calidius ⁊ ẽ propinquꝫ opatiõi ipsorum. Qñqꝫ aliquis vult adurere ramos oliuarũ ⁊ folia earum oꝫ ut liniãtur cũ melle. ¶ Electio. ¶ Oleũ sanis melius ẽ omphacinũ ⁊ meliõ gũma ipsi⁹ ẽ gũma siluris q̃ mõdicat linguã si. n. ñ mõdicat liguã nũc ñ ẽ ꝓficuũ i ipsa. ¶ Natura. ¶ Omphacinũ frim est ⁊ siccũ i primo. Ruffus vero in ipso dicit eẽ humiditatẽ ⁊ oleũ de oliuis vltime maturis ẽ caliñ cõmẽsate ⁊ declinat ad humiditatẽ. Quod si lauet̃ est tẽperatũ i humiditate ⁊ siccitate ⁊ minus calidũ. ⁊ vlr oliue mature sunt calid̕ ⁊ earum oleũ ad humiditatẽ declnat tẽperatam ⁊ imature sunt fre ⁊ ligna ⁊ folia earũ sũt frida Quꝫ ãt antiquatur oleũ omphacinũ valde fit in nã olei de oliuis dulcibus. ¶ Opera. et pro. ¶ Oẽs olei spẽs corpora cõfortãt motũ alleuiant ⁊ sunt extinctiue. Et oleũ quidẽ de oliuis siluestribus decoquit̃ i vase ereo donec coaguletur ⁊ fit proximũ virtuti licii. Et Et aqua de oliuis salitis fortior est a qua oliuarũ in mundificatione. Et oleũ quidẽ sanis melius ẽ oleũ omphacinũ. olei vero antiqui acuitas nõ cõsequit̃ mordicationẽ. Et oliue quidẽ sũt ex eis que nutriũt parũper. ¶ Decoratio. ¶ Folia oliuarum siluestriuꝫ bona sunt panariciis ⁊ prohibẽt sudoreꝫ iuncta oleũ de oliuis siluestribus est sicut oleũ rosaceum i plurimis intẽtionibus ⁊ cõseruat capillos ⁊ ꝓhibꝫ velocitatẽ caniciei qum administrat̃ omni die. Et folia quidẽ oliue decoquntur in aqua acreste donec fiat sicut mel ⁊ linitur super dẽtes corrosos ⁊ euellit

eos. ¶ Apostemata et ho. ¶ Et siluestres herisipilã formicaꝫ ⁊ scer̃ ⁊ apãta calia soluunt et hũiditas currens a signis earũ qum inflãmatur cõuenit scabiei ⁊ ipetigini. Et fex olei ẽ medicamẽ apãtũ calidoruꝫ i glãdulis ⁊ proprie cũ foliis suis. ¶ Vulnera et ul. Oleum de oliuis siluestribus expressũ de imaturis. cõfert vlceribus humidis ⁊ siccis ⁊ scabiei. Et folia oliuarũ siluestriũ herisipile vlcerib⁹ ambulatiuis ⁊ fraudulentis ⁊ sordidis ⁊ formice ⁊ scer̃. ⁊ qũ permiscet̃ fex olei cũ cameleũta sanat scabiẽ ita ꝙ etiaꝫ bestiarũ scabiei cõueniat proprie in infusiõe lupinorum. Qum ex oliuis de aqua conditis cũ aq̃ ⁊ sale fit empl̃m ad adustionẽ ignis nõ vesicat̃. ⁊ purgat vlcera sordida. Et gũma oliuarũ siluestriũ ꝯfert scabiei ⁊ vlceribus ⁊ ipetigi ⁊ ponit̃ i emplis vulnerũ. ¶ Instru. iun. ¶ Aqua oliuarũ salitaꝝ clisterizatur ad sciaticã. Et oleũ ablutũ ẽ cõueniẽs dolorib⁹ neruoꝝ ⁊ sciatice. Et oleũ vetus cõfert podagricis quꝫ liniunt̃ ex eo. ¶ Mẽbra capitis. ¶ Oleũ oliuarũ siluestriũ ẽ sicut oleũ rosaceũ i iuuamẽto suo soda. ⁊ assuitur succus siluestriũ ⁊ exiccat̃ ⁊ fiũt ex eo trocisci ⁊ reseruant̃ ad curandũ fluxum auris. Et oleũ d̕ oliuis siluestribus cõfert gingiue sanguinee colluẽdo os ex eo ⁊ cõfirmat dẽtes motos ⁊ gũma siluestriũ confert dolori dẽtiũ corrosorũ qñ iplẽtur ea. Et oleum de scorpionibus ẽ ex sublimioribus medicinis dolori auriũ distillatũ. ⁊ oliuarũ siluestriũ folia bõa sũt cula masticata. ¶ Mẽbra ocu. ¶ Fit collyrium ex antiquo tenebrositati oculi ⁊ fex eius ponitur in medicinis oculi ⁊ folia earũ adusta ponuntur loco tutie oculo. Et gũma eaꝝ antiqua cõfert pãno ⁊ albugini ⁊ grossitudini eius ⁊ grossitudini cornee ⁊ succ⁹ folioꝝ eaꝝ egressiõi oculoꝝ ⁊ vlcerib⁹ cõnee ⁊ fluxibus. sed domestica sũt cõueniẽtiora oculo q̃ꝫ siluestestria. ⁊ gũma earũ ẽt abstergit oculũ ⁊ sordes vlceꝝ eius ⁊ abstergit aquã ⁊ albuginẽ. ¶ Mẽbra an. et pec. ¶ Oliue nigre cũ flore suo sũt ex sũma vaporũ qui fiũt asmati ⁊ egritudinibus pulmonis. ¶ Membra nu. ¶ Fex olei vtilis ẽ super ventrẽ hydropici ⁊ oliue quidẽ cũ dispõne sua sũt difficilis digõnis. Et grosse earũ salite subleuãt appetitũ ⁊ cõfortãt stõm ⁊ generãt humorẽ stipticum. Et acetose magis receptibiles sũt digõnis q̃ꝫ oẽs ⁊ velocius ⁊ etiã oleũ omphacinuꝫ bonũ est stõ. ¶ Mẽbra expul. ¶ Comedunt̃ cũ muri añ cibũ ⁊ leniunt ⁊ assumũtur ʒ. ix. cũ aqua calida aut aqua ordei ⁊ soluũt ⁊ coquũtur cũ ruta ad dolorẽ ventris pũgitiuũ ⁊ v̓mes ⁊ conferũt colice apõse ⁊ fit ex eo clistere vlceribus anser colice facte ex fece ⁊ supponit̃ succus eaꝝ fluxui mr̃icis ⁊ fluxui sãguis ei⁹ ⁊ fit ex eis emplꝫ cũ farina ordei ad cursũ antiquꝫ. Et oleuꝫ vetus p̃paratũ cum aqua acreste confert qum ex eo fit clistere vlcerib⁹ ani itrinsecis ⁊ similiter matricis. Et earuꝫ gũma ꝓuocat utrũqꝫ extrahit fetũ. ¶ Venena. Cũ oleo ⁊ aqua calia fiat nausea ⁊ rũpit v̓tutẽ venenorũ Gũma oliuarũ siluestrũ numerat̃ int̃ medicinas mortiferas. ¶ De olibano. C. D. xxxv.

Olibanũ quid est. Notũ est. Et ipsuꝫ qdꝫ alteratur cũ gũmi ⁊ gũma pini sꝫ olibanũ iflãmat̃. gũma vero pini fumat ⁊ ñ iflãmat̃ ⁊ silr oĩe adulteratũ nõ iflãmatur. Et olibanũ qdẽ quoddam ẽ qd̕ est idum ad viriditateꝫ decliue ⁊ qd̕daꝫ est rotundũ qd̕ colligit̃ quadratuꝫ deinde concutitur in vase donec rotundũ fiat ⁊ volubile. ⁊ hoc

qñ inueteratur fit rubeũ ⁊ de eo est album leue bu midum sicut mastix qñq₃ vero ex olibano admini strantur in anis minutũ ⁊ cortex ⁊ fumus ⁊ ptes ar boris eius oẽs ⁊ proprie folia. ¶ Electio. ¶ Meli us ẽ masculũ albũ rotundũ interius tenax ⁊ aureũ qum frangitur. ¶ Natura. ¶ Cortices eius sũt exic catiui in secundo ⁊ sunt parũ frigidiores olibano. Et olibanũ calidũ ẽ in fo exiccatiuũ in primo ⁊ cõ tex eius exiccatiuus est in terminis scdi. ¶ Operati ones et pro. ¶ Nõ inest ei exiccatio fortis neq₃ stip ticitas nisi debilis ⁊ exiccatio corticibus eius inest. ⁊ in ipso quidẽ est maturatio ⁊ nõ est in cortice ei⁹ acuitas ⁊ neq₃ corrodit carnẽ ⁊ retinet sanguinem plurimus uero usus eius adurit sanguinẽ ⁊ fumus eius est vehementioris exiccationis ⁊ stipticitatis. Quidam aũt dixerunt rubeum ẽ magis abstersiuũ albo. ⁊ virtus minuti est debilior virtute olibani. ¶ Decoratio. ¶ Ponitur cũ melle super panariti um ⁊ delet ipsu₃ ⁊ eius cortices sunt boni vestigiis vlcerũ ⁊ cõfert cu₃ aceto ⁊ oleo liniti dolori qui no minatur copolitus ⁊ est dolor ex quo prouenitunt in corpore sicut veruce cum quadam re que ẽ sicut ambulatio formice. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Cũ cbimolea ⁊ oleo rosaceo ponit sup apata calida in mãmillis ⁊ igredit in emplis remouentibus apata viscerũ. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Consolidat valde ⁊ proprie vulnera recentia ⁊ probibet fraudulenta dilatari ⁊ super impetiginem ponitur cũ adipe ana tis. ⁊ cum adipe porci super vulnera ostracata. ⁊ su per fissuras frigoris ⁊ est conueniens vlceribus fa ctis ex adustione. ¶ Mẽbra capitis. ¶ Confert sen sui ⁊ confortat ipsum ⁊ quidam hominum sũt qui bus precipitur ut ex infusione eius ieiuni assuete in potu sumant sed eius plurimus usus facit soda ⁊ la uatur ex eo caput ⁊ qñq₃ miscetur cũ nitro ⁊ mũdi ficat furfures ⁊ exiccat vlcera eius ⁊ distillatur in au rem dolorosam cum vino ⁊ quãdo permiscetur cũ oleo aut pice aut vino de uuis passis confert contri tioni circuitus auris. linitum ⁊ abscindit fluxum sã guinis narium et eum qui est ex velane ⁊ ẽ ex medi cinis conferentibus contritioni auris. ¶ Membra oculi. ¶ Consolidat vlcera oculi ⁊ replet ea ⁊ matu rat apata antiquũ in eo ⁊ iterum fumus eius cõfert apati calido ⁊ abscindit cursum humiditatum que sunt in oculo ⁊ consolidat vlcera mala ⁊ probibet cancrum in oculo. ¶ Mẽbra anhelitus et pectoris. ¶ Quando permiscetur cu₃ cbimolea ⁊ oleo rosa ceo probibet apostemata calida que accidunt i mã millis mulierum ⁊ ingreditur in medicamentis cã ne pulmonis ¶ Membra nutrimenti. ¶ Retinet vomitum. Et cortices eius confortant stomacbum ⁊ stringunt cum et eius est magis calefaciẽs stoma cbum ⁊ in digestione magis iuuans ⁊ cortices ma gis colligunt stomacbum mollificatum. ¶ Mem bra expulsionis. ¶ Retinet fluxum ventris cum sã guine ⁊ fluxum sanguinis ex matrice ⁊ ano. Et cõ fert dysenterie ⁊ probibet expansionem ulcerum malignorum in ano qum ex eo fit licinium. ¶ Fe bres. ¶ Confert febribus antiquis phlegmaticis si eius usus cum uino plurimis sit interficit ⁊ similit cum aceto.

¶ De origano. C. D. xxxvi.

Origanum quid ẽ. Est i potẽtia sicut hasce ⁊ sirup⁹ ei⁹ ẽ sic sirupus albasce. ¶ Electio. ¶ Quod fortius exit siluestre ẽ. ¶ Natura. ¶ Est calidũ ⁊ siccũ in fo. ¶ Operationes et pro. ¶ Est resolutiuũ carminatiuũ subtiliatiuũ ⁊ ẽ vehementis abstersionis ⁊ in ipso ẽ acuitas ⁊ illud propter illũ qd ẽ i ipso de virtute adurente. ¶ Decoratio. ¶ Est bonum concauationi dentium. ¶ Instrumenta iun. ¶ Confert dolorib⁹ vtriusq₃ ancbe. ¶ Mem bra ca. ¶ Masticatur ⁊ sedat dolorẽ dentiũ ⁊ sanat gingiuã fluxã propter virtutẽ suam adurentẽ. ¶ Mẽbra an et pec. ¶ Oleũ eius cõfert pectori ⁊ pulmoni. ¶ Mẽmbra. nu. ¶ Cõfert epati ⁊ stõ ¶ Mẽbra ex. ¶ Prouocat utrũq₃ ⁊ extrahit vmes et ascarides. ¶ De ossibus. C. D. xxxvii.

Ossa. ¶ Opera et pro. ¶ Ossa adusta sũt ex iccatiua resolutiua ¶ Decoratio. ¶ Dicit q calcane⁹ porci qñ ex eo fit linimẽtũ super albaras cõ fert. ¶ Instrumenta iunctu. ¶ Dicitur q ossa hois cõferũt in potu data dolori iũcturarũ. Mem. capi. ¶ Dicit q hois ossa i potu dãtur ad epilepsiã. In quit Gal. Fuit homo q secrete dabat hoc i potu et auferebat eor epilepsia ⁊ ẽ existimatio illius hois. ¶ Mem. nutri. ¶ Dicit q calcaneus hirci cũ oxy melle aufert splenẽ. ¶ Mem. expul. ¶ Dicit q cal caneus hircinus excitat coitu₃ ⁊ crura vaccina adu sta abscidũt fluxũ sãguinis ⁊ solutionẽ ventris.

¶ De ostraco. C. D. xxxviii.

Ostracũ. ¶ Opera. et pro. ¶ Caro ostraci siluestris qũ teritur ⁊ linit ex ea corp⁹ desic cat fortiter ⁊ q de ostraco purpureo adustũ ẽ vtute habet carminatiuã abstersiuã ⁊ vtus ei⁹ ẽ vtus cadẽs cito ⁊ i toto ipsi⁹ ẽ attractio eor q carni isixa sũt ⁊ os sium qñ administrat cũ dispõne sua. ¶ Decoratio. ¶ Oẽs tunice ostraci ⁊ cortices ipsi⁹ cũ adurũtur abstergũt morpheã ⁊ silr ostracũ cũ dispõe sua ex trabit astellas magnas carni isixas. Et ostracũ pur purcũ cũ dcoqt cũ oleo ⁊ iuugunt capilli ex eo reti net casũ eor. ¶ Apostemata et bo. ¶ Uiscositas li maciar q nominatur virus ear cũ olibano ⁊ aloe ⁊ myrrha cõquassata donec fiat i spissitu dine mel lis exiccat apostemata accĩtia i radice auris. Et si inuenit humiditatẽ profundam in ea extrabit eam ⁊ sanatur ab ea. ¶ Vulnera. et ulcera. ¶ Quod de ostraco purpureo adustũ ẽ abstergit vlcera et cõso lidat ea et mundificat ea et quod de eo adustum est cum sale confert adustiõi ignis pulueri₃atum desu per ⁊ dimissum donec exiccet ⁊ totũ quod adustu₃ ẽ de ostraco confert scabiei. Et ostracum quidem cum carne sua confert uulneribus et proprie illis q sunt super neruos contritum cum ture ⁊ myrrba et positum super ea et similiter cum puluere molendi ni. Et Galienus quidem expertus est limacias sic sunt. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Sedat do lore₃ colice podagre et apostematum eius et fit em plum ex eo sicut est super oĩa apostemata iunctura rũ. ¶ Mẽbra. capi. ¶ Quod adustum ẽ de ostra co purpureo abstergit dentes ⁊ precipue quod adu ritur cum sale: q si ostracum teratur sicut ẽ cum ace to abscindit fluxum sanguinis narium. ¶ Mem bra oc. ¶ Quando abluitur quod adustum est de omni ostraco cum carne sua ⁊ ponitur i alcosol delet grossitudinem palpebrarum et albuginem in oculo et pannum ⁊ quando aduritur caro eius qd noiat latalis antiq ⁊ miscet cũ alkitra₃ ⁊ teritur ⁊ distillatur super palpebrã ñ permittit pilos nasci

⁊ viſcoſitas que ē ſuper illō qō ſilueſtre ē faĉ cohere
re pilos ꝑmutatos ſup palpebras. Et viſcoſitas li
maciarū q̄ dicta ē añ quum ex ea liniꝣ frōs prohibet
māſ ad oculū effuſas ⁊ facit pilos etiā adherere ſu
per palpebram. ¶ Mēbra nu. ¶ Caro oſtraci qō
noiaꝣ caruſis ē bona ſtō ⁊ carnes oſtracoꝝ non de
cocte aqua neq̧ aſſate ſedāt dolorem ſtōi. Oſtracū
pupureū qñ bibiꝣ cū aceto extēuat ſplenē. ⁊ quādo
fit emplꝫ ad hydropiſi ex oſtraco ñ ſepeꝣ donec mi
noret eam. ⁊ oꝫ ut dimittaꝣ donec cadat p ſe ⁊ oſtra
cum ſilueſtre ē fortius i illo ꝓpter vehementiaꝫ exic
cationis. ¶ Mēbra expul. ¶ Caro pupurei non le
nit nām ⁊ caro oſtraci noiati ſentalis qū ē recens le
nit vētreꝫ ⁊ proprie ius eius ⁊ ſilr iuſ ꝑuoꝝ oſtraco
rum ⁊ qñ matricis prefocatōeꝫ hñtes ex oſtraco ſuf
fumigātur pupureo iuuātur ⁊ hoc ſuffumigatuꝫ ex
trahit ſecūdinā. Et ſuffumigatō eiꝰ qō ē aromatici o
doris ⁊ albelili ⁊ ꝑſici qō eſt ſup littora ēt ꝯfert i pre
focatiōe matricis ⁊ exitat epilepticos etiā ⁊ in ipo ē
caſtorietas i odore. Et oſtracū ꝓuocat mēſtrua ſup
poſitū. Inquit ⁊ illud qō nominaꝣ caugilel ē abſter
ſiuuꝫ quꝫ aduriꝣ ſicut ē ⁊ ē ꝑmiſtū cū cinere gallaꝝ
viridiuꝫ ⁊ pipere albo cōfert vlceribus accñtibꝰ i in
teſtis dū recētia remanēt ⁊ nō putreſiūt magnifice.
Et pōdus qdē cinerem oſtraci ſit quattuor partes
⁊ gallaꝝ due ⁊ pipe pars. i. pulueriꝫeꝣ ſup cibum ⁊
in vino detur ad potandū. ¶ Venena. ¶ Confert
caro eius morſui canis rabioſi.

¶ De ordeo. C. D. xxxix.

Ordeum quid ē. Eſt notuꝫ. Et ſiligo ē ſpēs
ſine cortice. Et eius opō ē ꝓpiqua opōi ip
ſius ¶ Natura. ¶ Eſt frigidū ⁊ ſiccū i ꝑmo
¶ Opera. et pro. ¶ In ipſo ē abſterſio ⁊ eiꝰ nutrimen
tum minus eſt nutrimento tritici. Et aqua ordei eſt
nutribilior ſauich ipiꝰ. Et ambo frāgūt acuitatē hu
moꝝ ⁊ aqua ordi alſelech ē hūidior. Et ois aq̄ ordi
inflatiua. ¶ Decoratio. ¶ Super pānū admiſtraꝣ
de eo epithia caꝫ. ¶ Apoſte. et bothor. ¶ Fit ex eo
decocto cū aqua ſicut ſorbitōes cū pice ⁊ colopho
nia emplꝫ ſup apata dura ⁊ ſolo ⁊ cū furfure ſuo ſu
per apata calida Vulnera et ulce. ¶ Qñ fit linimtuꝫ
ex eo cū aceto forti ⁊ poniꝣ more empli ſuper ſcabiē
vlcerataꝫ ſuper eaꝫ. ¶ Inſtru. iun. ¶ Fit ex eo ēplꝫ
cū cydoniis ⁊ aceto ſuper podagrā ⁊ ꝓhibꝫ fluxū
hūiditatuꝫ ad iuncturas. ¶ Membra. an. et. pe.
¶ Aqua eius ꝯfert egritudinibus pectoris. ⁊ qñ bibiꝣ
cū ſeie feniculi facit abūdare lac ⁊ fit emplm ex fari
na eiuſ ⁊ meliloto ⁊ cortice papaueris ad dolorē la
teris ⁊ aqua eius ē mala ſtō. ¶ Mē. expul. ¶ Eius
ſauich retinet ventrem ⁊ ſilr decoctio ſauich eius ⁊
furfur eius ꝓuocāt vrinā ſed aq̄ furfuris tritici qñ bi
bitur eſt vehementioris ꝓuocationis. ¶ Febres.
¶ Aqua eius ē infrigidatiua hūectatiua febriū. i calis
quiō pura ⁊ i frigidis cū apio ⁊ feniculo. Et datur
in potu etiā illud qō coctum ē cuꝫ ficubus ꝑmiſtuꝫ
cū mellicrato ad febres phlegmaticas.

¶ De obalmarā. C. D. xl.

Obalmarā qd ē. Eſt ſcechesabrā albūei:
¶ Natura. ¶ Inquit fil iꝰ meſaugue. ipo ē
calitas ⁊ ſiccū in ſecūdo. Et pl'es hominū dicūt qō
ē frꝫ qū eius caliditate calefactuſ nō ledaꝣ ſed iudici
uꝫ frigoris eiꝰ. ē i primo: ſꝫ qō verius eſt ē ꝙ uirtꝰ eiꝰ
ē ꝯpoſita ex caliditate cū frigiditate ⁊ poſe ē ut ſit fri
giditas i ipſo vincēs. ¶ Opera. et pro. ¶ Cōfert ca
leſactis ⁊ ꝓprie qñ moratur ſuper ipſū aq̄ roſ.
¶ Vulnera et ul. ¶ Fit ex eo emplaſtrū aduſtioni.
¶ Membra capi. ¶ Cōfert valde ad cola albumeimi
⁊ aperit oppilatiōes cerebri. ¶ Mēbra expul.
Albumeimi datur in potu ſemē frixū ad fluxū vētris
antiqum cum oleo roſaceo et aqua frigida.

¶ Capitulum. de litera. P.

¶ De prunis. C. D. xli.

Pruna qd ſūt. Nota ſūt. ¶ Electio.
Illa que habēt colorē palee ſūt fortio
ra nigris. Et citrina fortiora rubeis et
alba ſūt magis grauia parue ſolonis.
Et armena ſūt meliora oibus ⁊ vehemētius ſoluē
tia ⁊ meliora ſūt magna pinguia. ¶ Natura. ¶ Fri
gida ſūt i principio ſecūdi humida i fine tertii.
¶ Operatiōes et pro. ¶ Eiꝰ gūma eſt ſubtiliatiua inci
ſiua ⁊ glutinatiua ⁊ in damaſcenis ē cōſtrictio ⁊ ſti
pticitas apud. Dia. ñ apud Gal. ⁊ i crudis q̄ nō ſūt
matura ⁊ ſtipticitas ⁊ eoꝝ nutrimētū ē paucū. Co
medātur aūt āte cibū ⁊ bibat q humectatꝰ ē poſtea
aquā mellis ⁊ uinū ō paſſis. ¶ Vulnera et ulce.
¶ Eius gūma ꝯſolidat ulcera ⁊ cū aceto abſcidit ipe
tiginē ⁊ ꝓprie ſi fuerit cū ea mel aut zuccarum ⁊ ꝑci
pue i pueris. ¶ Membra capitis. ¶ Qū ex foliis
prunorū colluiꝣ os ꝓhibꝫ fluxū fieri ad vtrāq̧ ami
gdalā ⁊ vuā. ¶ Membra oculi. ¶ Eiꝰ gūma cōfor
tat uiſū qū fit ex eo collyriū. ¶ Mem. an. et pec.
¶ Muza ex eis ſedāt iflāmationē cordis. ¶ Mem
bra nu. ¶ Que dulcia ſūt ex eis mollificāt ſtōꝫ hūi
ditate ⁊ ifrigidāt eū ⁊ penitus nō ſūt ei cōuenictia.
muza vero ex eis fortius reſiſtūt cholore q̧ illa.
¶ Membra expul. ¶ Que ex eis ſūt dulcia vehemen
tius ſoluēdo educūt cholerā ⁊ humida etiam ſunt
vehemētioris ſolutiōis q̧ ſicca ⁊ eoꝝ ſolo fit propꝣ
viſcoſitatē eoꝝ. Damaſcēa āt ſtringūt vētrē ſꝫ 'quo
ſdā. ⁊ ſilueſtribꝰ qū nonduꝫ ſūt decocta valde eſt ſti
pticitas ab oibꝰ cōceſſa. Inquit Gal. Errauit Dia.
i uerbis ſuis qū dixit damaſcēa ꝯſtrigūt immo ſolu
uūt ⁊ gūma eorū frāgit lapidē veſice ⁊ eoꝝ aqua ꝓ
uocat mēſtrua ⁊ quāto plus ſūt minora tāto pluſ ē
eoꝝ ſolo minor. ¶ De pſilio. C. D. xlii.

Pſiliū qd ē. ē duoꝝ coloꝝ hyemale ⁊ eſtiuū
⁊ potio cuiꝰ libꝫ illoꝝ ſit pondꝰ. ꝫ. ii. ¶ Ele
ctio. ¶ Melius ē illud quod ē maiꝰ groſſū qō ſub
mergitur i aqua. ¶ Natura. ¶ Eſt frigidū ⁊ hūidū
i ſecūdo. ¶ Operationes et pro. ¶ Quod ex eo fri
xū ē iuolutū i oleo roſaceo ſtipticū ē ⁊ ſedat doloꝛ̄ſ
more ēpli ſuppoſitū cū aceto. ¶ Apoſtemata et bo.
¶ Adminiſtraꝣ ꝯquaſſatū cū aceto ſup apata cala
⁊ formicā ⁊ heriſipilā ⁊ ꝓprie q̄ ſūt ſub aure ⁊ ſuper
phlatica. ¶ Inſtrumēta iunctu. ¶ Fit ex ex eo em
plm torſioni neruoꝝ ⁊ ipoꝝ ſpaſmo ⁊ podagre et
doloribus iūcturarū calis cū aceto ⁊ olo ro.
¶ Mēbra capi. ¶ Qui ex eo ſupponit ſuo capiti em
plꝫ cōfert ſoda eius calide. ¶ Membra anhe. et pe.
¶ Lenit pectus. ¶ Mem nu. ¶ Eius mucilago cū
oleo roſaceo cōfert ſiti uehemēti cholice. ¶ Mē.
expu ¶ Eius quod frixū eſt pondus. ꝫ. ii. inuolutū
in oleo roſacco ſtringit et confert dyſenterie et prot
prie infantinm ⁊ quod ex eo mucilaginoſum eſt et
ipſa mucilago eius cum oleo uiolaceo ſoluunt.
¶ Febres. ¶ Bibatur ⁊ tunc ſedabit inflammationē
febriuꝫ acutarum. ¶ De portulaca. C. D. xliiii.

Portulaca qd ē. Nota ē. ¶ Electio. ¶ Suc

cus eius ē illud qđ in ea ē magis ultime operatiōis
¶ Natura. ¶ Fra ē i tertio hūida i fine secūdi.
¶ Opera. et pro. ¶ In ea ē stipticitas ⁊ prohibet flu
xū sanguinis et fluxus antiquos ⁊ ipsius nutrimētū
ē paruū illaudabile ⁊ ē resistēs chole ualde. ¶ De
coratio ¶ Ex ea fricātur v̄ruce ⁊ erradicat eas pro
prietate sua nō qualitate. ¶ Apostema. et bo. ¶ Fit
ex ea emplm apatibꝰ calidis i qbꝰ timet̃ putrefactio
⁊ herisipila. ¶ Membra ca. ¶ Confert bothor i ca
pite abluto ex ea capite cōmista cū uino ⁊ delet stu
porē dētiū, ppterea q lenit asperitatē ⁊ sedat soda ca
lidā pulsatiuā. ¶ Mēbra oculi. ¶ Cōfert ophthal
mie ⁊ igredit̃ i alcofol ⁊ nimius usus eius facit acci
dere pannū i oculo. ¶ Mēbra an. et pe. ¶ Eius suc
cus phibet fluxum sāguinis ppter uirtutē suā pon
ticā. ¶ Mēbra nu. ¶ Confert iflāmatiōi stōmachi
bibita ⁊ more empli supposita ⁊ cōfert epati iflam
mato ⁊ prohibet vomitū cholericū ⁊ debilitat ap
petitū. ¶ Mem. expul. ¶ Fit ex ea clistere dysente
rie itestinoꝝ ⁊ coloni colirice ⁊ cōfert doloribus re
nū ⁊ vesice ⁊ ulceribꝰ eorū ⁊ abscidit fm plurimuz
desideriū coitus Et existimauit filiꝰ mesaugue q au
gumētū facit i coitu ⁊ videt̃ q sit illō i cplōe calida
⁊ sicca in ipsa retinet fluxū mēstruoꝝ ⁊ cōfert vlceri
bus matricis ⁊ cōfert aqua eiꝰ hemorroidibꝰ sāgui
nis ⁊ eiꝰ succꝰ extrahit ascarides. Et si assetur portu
laca ⁊ comedatur abscidit solutionē. ¶ Febres.
¶ Cōfert febribꝰ acutis. ¶ De polypodio. C. D. xliiii.

Polipodiū qd ē. Est lignū cinericiū nodo
sū declināś ad rubedinē ⁊ nigredinē parūp
minutos hñs ramos sicut v̄mis plimoꝝ pe
dū. Et i sapore ipsiꝰ ē dulcedo cū stipticitate. Dixe
rūt quidā q nascitur sup arborē i nemore ⁊ dixerūt
q nascit̃ sup lapidē. ¶ Electio ¶ Melius ex eo est
q ē fisticū iterius grossū sicut ānularis ⁊ declinans
ad rubedinē ⁊ citrinitatē solidū recēs i quo ē amari
tudo occulta ⁊ bonus sapor cū ponticitate ⁊ i eiꝰ sa
pore ē sapor gariofili. ¶ Natura ¶ Calz ē i fo siccū
i 3° ultimū i exicatiōe. ¶ Operatio. et pro. ¶ Est re
solutiuū uētositatū ⁊ humiditatū. ¶ Instru. iun.
¶ Emplm factuz ex eo cōfert torsioni neruuoruz.
Mēbra expul. ¶ Soluēdo educit mñaz sine pūcti
one ⁊ soluit flegma ⁊ chimū aquosū ⁊ decoquitur
i iure galloꝝ ⁊ iure pisciū ppter colicam aut in iure
oleꝝ. Si ergo spgitur radix eiꝰ super aquā alkarati
⁊ bibit̃ soluit colerā ⁊ phlegma. Et potio qdē eiꝰ fit
vi. kermet. kermet eni est. vi. kerates imo sit usqꝫ ad
ii. 3. Et oz ut bibat̃ cū sirupo de melle misto cum aq̄
⁊ añ ipsū aliquid de tharachis i decoctiōe usqꝫ ad
iiii. ¶ Permutatio. ¶ Loco eiꝰ post epithymum ⁊
mediū pōderis ipsius de sale indo.

De papyro. C. D. xlv.

¶ Papyrus qd ē. Et ex ipsa quidē sūt charte
⁊ ipsa quidē i potētia ē charta ⁊ quod ex ea adustuz
ē uehemētioris ē exiccatiōis. ¶ Natura. ¶ Est fra
⁊ sicca. ¶ Operationes et pro. ¶ Cōfert fluxui san
guinis ⁊ prohibet eū ipsiꝰ cinis. ¶ Vulnera et ulce
ra. ¶ Pulueriʒat̃ sup vlcera recētia ⁊ cōsolidat ea:
qñqꝫ uero ifundit̃ i aceto ⁊ exiccat̃ ⁊ itromittitur fi
stulis ⁊ omnibꝰ vlceribus ābulatiuis ⁊ vulneribus
¶ Membra ca. ¶ Eius cinis cōfert corrosiōi oris.
¶ Mem. anhe. et pecto ¶ Eiꝰ cinis retinet sputū sā
guinis. ¶ Mēbra expul. ¶ Sumatur ⁊ i voluatur
lino ⁊ dimittatur donec exiccetur deinde ponat̃ sup
hemorroidas ⁊ confert eis.

¶ De polio. C. D. xlvi.

Poliū qd ē. Est spēs de sceba i qua ē calitas
⁊ acuitas pauca. ⁊ qđ ex eo minꝰ ē est acuti
us ⁊ amarius ⁊ sūt i eo thyrsi ⁊ flores ⁊ ipsū ē pilo
sū albū decliue ad citrinitatez usqꝫ ad mensam pal
mi plenū scie ⁊ eius caput ē sic̃ sphera i quo sūt sic̃
pili albi grauis odoris cū quadā aromaticitate. ma
ius āt ē debilius quod ēt ē amarū ⁊ i ipso ē acuitas
q̄dā ⁊ mōtanū ē minꝰ. ¶ Na. ¶ Minꝰ ē calm i 3° sic
cū i fo ⁊ maiꝰ ē calz ⁊ sicū i fo. ¶ Ope. et pro. ¶ ē ap
ritiuū subtiliatiuū ⁊ pprie minꝰ ē ad aperiēdū oppila
tiōes itrisecas. ¶ Uul. et ul. ¶ Cōsolidat qđ ex eo
viride ē plagas recētes ⁊ pprie maius ⁊ qđ ex eo ē
siccū vlcera frauduleta p̄cipue minus siccū. ¶ Mē
bra ca. ¶ Facit soda capitis. ¶ Membra nutri.
¶ Ipsū cū aceto ē epithima cōueniēs apatibꝰ sple
nis ⁊ duritiei ipsiꝰ ⁊ nocet stō ⁊ cōfert icteritie nigre
⁊ pprie decoctio eiꝰ quod ex ipo maius ē ⁊ confert
hydropisi ⁊ ē ulr malū stō. ¶ Mēbra expul. ¶ Pro
uocat vrinā ⁊ mēstrua ⁊ soluit uētrē ⁊ cōfert asceridi
bꝰ ualde. ¶ Febres: ¶ Cōfert febribꝰ antiquis:
¶ Venena ¶ Cōfert pūcture scorpiōis ⁊ decoctio ma
ioris morsui v̄miū venenosorū omniū ⁊ eo suffumi
gatur ⁊ sternitur ⁊ fugat venenosa minora. ¶ Per
muta. ¶ Loco eiꝰ ponūtur i extractiōe v̄miū ⁊ pro
uocatiōe vrine ⁊ mēstruoꝝ pōdus equale ⁊ lignis
granati uiridibꝰ ⁊ tertie due pōderis ipsius de cor
ticibꝰ lignorum casie lignee.

¶ De pellibꝰ. C. D. xlvii.

Pelles. ¶ Electio ¶ Meliores ex eis sūt pel
les lactētiū ppter hūitatē ipoꝝ.
¶ Nutrimētū earū ē paruū uiscosū ⁊ pro
pinqū ē i uiscositate ex disponibꝰ suis nutrimēto pe
dū: ⁊ rasa qdē pellis capre qū ponit̃ super cursum
sanguinis retinet eū. ¶ Decoratio. ¶ Pellis vipe
re adusta ⁊ linita super alopitiā confert. ¶ Aposte
et bothor. ¶ Dicitur q pellis equi q̄ ē i aqua qum
ponitur sup bothor infrat ipsū. ¶ Vulnera ⁊ ulcera
Ponitur cinis pellis mulaꝝ ⁊ silium super adustio
nem ignis ⁊ ulcera calā qū nō sunt cum apostema
te et ē medicamē excoriationi pedū ex calciamento
⁊ coxarū ⁊ fistulis. ⁊ pellis recēs ouis sup percussi
onem ponitur i hora ⁊ prohibet nocumentuz ex ea
⁊ ē cōueniēs ulceribꝰ fraudulētis ⁊ scabiei ⁊ pruritui.
¶ Mem. nu. ¶ Pellis itrinseca que ē i stōis auiū
et in gutture earum precipue gallorum quando sic
catur et teritur et bibitur cum uino confert dolori
stommachi. ¶ Venena. ¶ Dicitur quod recens
pellis calida capre quando ponitur super morsum
uipere attrahit venenum.

¶ De pice. C. D. xlviii.

Pix quid est. Est duarum spetierum: vna ē
marina nigra liquida que pōitur i emplis
⁊ est de genere picis et alia est montana sil
uestris: et siluestris alia est liquida et est ex arbore
aliembut et modis aliis pini: in prima vero est spe
cies humida deinde desiccatur cum decoctione. ⁊
plm quidem ipsiꝰ est ex iembut et est arbor cadim
korasc. Oleum uere picis proximum est alchitram
Et eius oleum fit ut distilletur ius humidum ubi
decoquitur ut desiccetur aut suspendatur supra ip
suz lana ⁊ madefiat ex uapore eiꝰ ⁊ quz madefacta
fuerit exprimatur in uase alio. Quz tamen sit possi

bile ut distilletur in cucurbita et alembico melius
quam illo modo ⁊ magis seruatur illud quod sub
limatur. Opera et pro. Est maturatiua hu
morum grossoruz abstersiua calefactiua ⁊ humida
est uehementius maturitiua et sicca fortius est desic
catiua ⁊ ponitur in emplastris. Decoratio.
Extirpat albedinem vnguis ⁊ attrahit sanguinem:
ad membra et impinguat ea proprie qum iteratur
eius adherētia ⁊ euulsio subito cum uiolentia et li
nitur super fixuras pedum et reliquorum membro
rum ut sanat eas. Et emplastrum factum ex ea fac
nasci pilos in alopitia. Apostemata et bot.
Lenit apostemata dura ⁊ proprie humida ⁊ admi
nistratur cuz farina ordei super scrofulas ⁊ prohibz
qum permiscetur sulfuri aut cortici arboris aliem
hut ambulationem formice et ꝓhibet exituras glā
dularum omnium. Vulnera et ulcera. De
let inpetiginem et generat carnem in vulneribus
ꝓfundis proprie cū puluere turis ⁊ cuz melle ⁊ mū
dificat vlcera corruptarum humiditatum et sicca ī
hoc ⁊ in vulneribus est vehementioris exiccatiōis
Instrumenta incturnarum. Confert apostema
tibus in lacertis. Mēbra capi. Sicca et
humida bona est vlceribus capitis. Mēbra ocu
li. Fumus picis bonum efficit marginem et fa
cit oriri pilos palpebrarum et prohibet lachrymas
eius et implet vlcera in oculo ⁊ confortat visus.
Membra anhe. et pecto. confert tussi frigide ⁊
sicce et proprie cum amigdalis et zuccaro in plesi
⁊ peripneumonia et facit sputum facile et matu rat
⁊ similiter cum oleo amigdalino est eius maturatio
plurima. Sola uero cuz est tunc eius mundificatio
est minor maturatione eius ⁊ cum zuccaro est econi
tra. Et prohibet sputum sanguinis et prohibet sput
tum saniei qum lambitur ex ea quantitas. ℥. et. S.
cuz melle. Ex pice aūt hūida qñ linitur palatum ē
vtil̄ p̄focatōis Membra expulsio. Lenifica
tiua est ⁊ plurimus usus eiꝰ soluit et fit ex ea enema
ad apostemata calida ⁊ dura in intestinis ⁊ matrice
⁊ testicul̄. Et ponitur in medicinis vulnerum orifi
ficii vesice. Et quando linitur pix super fixuras ani
sanat eas. Venena. Resistit venenis ⁊ con
fert qum linitum super morsum uipere.

De porro. C. D. xlix.

Porrum qud est. Porri aliud est scemium
et aliud est nabathium: ⁊ aliud est quod di
itur c dorruz siluestre Et est illud quod est i
ter porrum et alleum quod est melius in medicina
quam in cibo sed nabathium magis ingreditur in
curationibus quam scemium. Natura. Na
bathium est calidum in tertio siccuz in secundo.
Et siluestre est calidius ⁊ cicius ⁊ propter illud est
deterius. Decoratio. Scemium cum sumach
confert verrucis. Apostemata et bothor. Sce
mium cum sumach delet essere. Vulnera et ul.
Scemium cum sale confert ulceribus fraudulen
tis. Et quod ex eo est siluestre vlcerat corpus.
Membra ca. Abscindit fluxum sanguinis
ex naribus ⁊ suffumigatur ex semine eius cum alchi
tran dens in quo est uermis et interficit vermem et
eiicit illū ⁊ ipsius comestio facit soda et facit imagi
nari et uidere somnia mala et ipsius cinis cum oleo
rosaceo et aceto uini est conueniens auri dolorose.
Et est ex eis que corrumpunt gingiuam ⁊ dentes et
findit eos et proprie scemium. Membra oculi.
Nocet visui. Mēbra. an. et. pec. Cum aq̄
ordei confert asmati facto ex materia grossa et pro
prie nabathium et proprie cum melle et confert ad
apostemata pulmonis et maturat ea et dantur ex se
mine eius. ʒ. ii. cum equali pondere sui de granis.
myrti ad sputum sanguinis. Mēbra nu.
Est malum stommacho et siluestre est deterius do
mestico quoniam est amarius et acutius et magis
mordicatiuum ipso: ⁊ porrum quidem totum est ī
flatiuum oportet ergo ut elixetur in duabus aquis
quia alleuiantur inflatio ⁊ nocumentum ipsius.
Ruffus uero dixit quod ipsum abscindit eructuati
onem acetosam et est vl̄r tarde digestionis. Mē
bra expul. Prouocat vrinam et menstrua pro
prie nabathium et siluestre et nocent ambo uesice ⁊
renibus ulceratis et confert hemorroidibꝰ quod ex
eo elixum est comestum et more emplastri superpo
situm et commouet coitum et similiter eius semē tor
refactū cū granis myrhti ad tenasmon et sanguinez
ani et sedetur in decoctione foliorum eius cuz aqua
et confert coarctationi matricis et duriciei que est ī
ipsa decoctio radicis eius cū issidebeget cū oleo de
cartamo aut oleo amigdalino aut sisamino cōfert
colice et eius succus siccus ē ex summa eoruz que
soluunt sanguinem. Venena. Succus eius
cum mellicrato est conueniens morsibus.

De piris. C. D. l.

Pira quid sunt. In ipsis sunt terreitas et aq̄
itas et in nostra quidem terra est species q̄
dicitur scenabrud et habet magnam capa
citatem et est vehementis rotunditatis et subtilis
corticis boni coloris quasi paruium et quasi ipsuz
sunt aqua zuccari coagulata congelata plurimum
sed non propter spissitudinem subē boni odoris
ualde quod cum ab arbore sua cadit super terram
destruitur et ista sunt in quibus non est nocumētuz
de spēbus pirorum. Natura Pira que no
minantur semina sunt frigida in primo sicca in secū
do. senabrud vero temperate humida. Opera.
et pro. Omnes speties eius sunt stiptice intrantes
in emplastris retentionis materierum. Et quando
qꝫ abstergunt parumper et eorum humor est pluri
mus et laudabilior humore pomorum secundum
quod dixit ruffus. Ea autem que dicta sunt sena
brud in terra corasceni absqꝫ aliis sūt lenitiua natu
re et boni chimi ualde. Vulnera et ulcera. Con
solidāt vulnera proprie siluestria exiccata. Mem
bra nutri. Sunt preperantia stomachum ⁊ absci
dunt tussim et sedant cholericā. Membra expul.
Constringunt uentrem proprie que sunt exicca
cata ⁊ in piris quidem est proprietas faciendi eueni
re colicam quia oportet ut bibatur post ipa hydro
mel cū spēbus que sunt ut piper ⁊ cinnamomum ⁊
bis similia. et eorum rob confert fluxui uentris cho
lerico. Venena. Cinis spēi eorum uehemētis
stipticitatis ⁊ tarde maturationis ē cura fungorum
mortificantiū. Et quando coquntur isti fungi cum
piris minorattr nocumentum ipsorum.

De pedibus. C. D. li

Pedes. Opera. et pro. Generant hūo
rē uiscosū nō grossū sed ipse ē laudabilis ⁊
paucarꝫ superfluitatū: Mem. an. et pec Cōfert
tussi calide proprie cū pultibꝰ ordei. Mem nu.

Boni sunt digōni boni chimi uiscosi ñ grossi. Et si
gnificatio bonitatis digōnis eoꝝ ē uelocitas īflatio
nis ipoꝝ ⁊ dissolutionis ī decoctiōe. uerū eoꝝ nutri
mētū nō ē multū. Membra expul. Soluūt cū
uiscositate q̄ est ī eis. De palma. C. D. liiii.

Palma qd ē. Est arbor dactiloꝝ nota ⁊ oēs
partes eius sūt stiptice ⁊ ħo dactiloꝝ iā pre
teriit. De petroleo. C. D. lii.

Petroleum qd ē. Albū note spēi ē ⁊ nigrū est
colamētū picis babyllonice ⁊ reliquarum
Natura. Calīm ē ⁊ siccū usqꝫ ad q̄rtū. Opera
tio. et pro. Est subtile et proprie albū resolutiuuꝫ
liquefactiuū, aperitiuū oppillationū. Instrumē
ta iun. Confert doloribus anchārum ambaruꝫ
⁊ dolorib⁹ iūcturarū ⁊ ꝓprie albū. Membra. ca.
Petroleū uariū cōfert dolorib⁹ auris frigidis.
Membra oculi. Cōfert albugini oculi. ⁊ aque
descēdēti ⁊ nigrū ex eo etiam. Mēbra an. et pec.
Confert asmati ⁊ tussi antiq̄ bibitur eni paruꝫ ex
eo cū aqua calida Mēbra expul. Sedat dolo
rē ventris pūgitiuū ⁊ uētositates. Et qñ fit ex eo lini
mentum interficit vermes ⁊ proprie nigrū. ⁊ come
dere pōdus. ʒ. i. de eo frāgit uentositatē vesice ⁊ fri
gus matricis. Venena. Cōfert pūcture epthi
matū. De penthaphilone. D. liiii.

Pentaphilon quid ē. Est noiat⁹ qnqꝫ folia:
Opera. et pro. Est fortis exiccationis sine
acuitate ⁊ adustione ⁊ mordicatiōe ⁊ fit ex
eo emplꝫ ad fluxū ⁊ sedat ipꝫ. Apostemata et bo:
Fit ex eo emplꝫ ad dubellet ⁊ scrofulas ⁊ duriti
es phlaticas ⁊ panaritios. Vucnena. et ulcera.
Decoratio radicis eius ualet ad ulcera ambulatiua
⁊ qd ð eo decoctū ē cū aceto ad formicā ⁊ cōfert in
herisipila ⁊ panaricis ⁊ scabie. Instrumenta iun.
Cōfert dolorib⁹ iuncturarū ⁊ sciatice ⁊ cōfert rami
ci bibitus ⁊ more empli superposit⁹. Mēbra ca.
Decoctio radicis eius ualet ad linguā doloro
sā qum fit ex ea emplm ad cola. Et folia ei⁹ cū uino
ad epilepsiā ualet bibita. xxx. dieb⁹. Membra.
an. et pe Fit gargarisma cū decoctiōe ei⁹ ad aspe
ritatē gutturus. ⁊ succus radicis eius ad dolorē pul
monis. Membra nu. Succ⁹ radicis eius ua
let ad dolorē epatis ⁊ icteritiā qū bibitur p aliquot
dies cū sale ⁊ melle ⁊ potio ei⁹ sit tres anululat:
Mēbra expul. Cōfert radix ei⁹ soloni ⁊ ulcerib⁹
intestinoꝝ ⁊ hemoroidib⁹ ⁊ silr decoctio radicis
eius. Febres. Folia eius cū aumeli aut cū ui
no cōferūt quartane ⁊ quotidiane. Venena:
Succ⁹ radicis eius est medicina pernitiosa.

De piscib⁹. C. D. lv.

Piscis. Electio. Meliores pisces sunt
illi q nō sūt magni ualð neqꝫ hñt carnē du
rā neqꝫ siccā ⁊ ī qb⁹ nō ē piguedo ita ꝙ quasi frāga
tur neqꝫ mucilago ⁊ ī quib⁹ non ē malus sapor uel
odor ⁊ quoꝝ sapor ē suauis. sapores sūt cōueniētes
⁊ q sūt pigues ñ supfluā piguedinē hñtes neqꝫ gros
sā neqꝫ ut sepū neqꝫ acr̄ ⁊ illi quib⁹ nō cito aduenit
fetor qum ab aq̄ seperātur. ⁊ eligitur quidē ex pisci
bus duram carnem hñtibus ille qui ē minor. Et ex
hñtibus mollem carnē ille q ē maior ad terminum
aliquem. Et ille q habet durā carnem salitus meli
or est eo qui est recens. In generibus autēꝫ asabor
sūt meliores dinde alebani postea almerenuse et al
sceba marini nō sūt mali sed molles ⁊ pingues am

bo sūt grossi: alchanabab autē almerenuse ⁊ alcur
sul sūt boni ualde. In locis aūt in qb⁹ morantur est
electio: quoniā illi q morātur ī locis petrosis sūt me
liores deinde ī arenosis ⁊ aqs dulcib⁹ currentibus
in qbus nō sunt sordes ⁊ nō sūt limose neqꝫ lacuna
les neqꝫ cāpestres ⁊ nō sūt de lacunis paruis q̄ flu
mina nō ībibūt ⁊ in quibus nō sūt fontes et pisces
quidē marini sūt laudabiles subtiles. Et melior spēs
eorum est illorum qui non sunt nisi in mari et pela
go ⁊ illi qui morantur in aquis discoopertis flatui
uentorum super se sunt meliores eis qui sunt ecōtra
rio ⁊ illi qui morētur in aquis multaruꝫ agitationū
et undarum sūt meliores ⁊ uehementiori indigent
exertitio q̄ꝫ illi qui habitant in aquis stantibus. Et
pisces quidem marini sūt optimi subtilis carnis pre
cipue cum ipsoruꝫ habitatio est in littoribus petro
sis aut arenosis: ⁊ pelagi quidem qui sunt de mari
plīmi sunt exercitii. Et illi qui uadūt de mari ad flu
mina dulcia quorum cursui cōtraria exit aqua na
tura etiam sūt subtiles ⁊ plurimi exerticii. Secūdū
cibū aūt illi qui cibātur herbis bonis ⁊ radicibus
plātarū sunt meliores his qui comedunt sordes q̄
proiiciuntur ī ciuitatibus ad loca infusionū, ⁊ radi
ces plantarū malarū quāuis sit in vltimo bōi sapo
ris. Modus uero melior ī quo pisces comedūtur
ē alissi dibegi deīde illoꝝ qui sūt assati super testam.
Frixi vero sūt conuenientes habētibus fortem stōꝫ
⁊ cū senibus ⁊ assati quideꝫ sunt nutribiliores ⁊ tar
dioris descēsionis ⁊ elixati sunt ecōtrario. Et meliō
ipsoꝝ decoctio ē ut coquat̄ aqua donec ferueat de
inde ꝓiiciantur in eam. Saliti autē sūt meliores q
sūt recentes deinde illi qui sūt propinq termīo quo
sunt saliti ⁊ meliores istorū sūt illi qui sūt cōditi cuꝫ
aceto ⁊ cū rebus cōdiētibus cibaria: ⁊ aqua quidē
in aqua eligātur pisces saliti ⁊ proprie alierni sūt ue
hementis mundificationis et ponitur in clisteribus
exiccatiuis. Natura. Omnis piscis frīus est
⁊ humidus. uerū quidā pisces sūt calidiores secun
dū cōpatione ad ꝯplonē pisciū sicut alcuseigi ⁊ alie
rui ⁊ almerennegi. Et saliti quidē sūt calidi ⁊ sicci ⁊
quāto plus ātiquātur tāto pl⁹ in ambobus augmē
tātur. Et aqua quidē pisciū salitorū sils ē almuri ī di
spōnibus suis. Opera. et pro. Qui sūt recētes
generant phla aquosū ⁊ mollificant neruos ⁊ non
sunt cōuenientes nisi stō calo ualde ⁊ sanguis eorū
ad subtilitatē ꝺclinat ⁊ cutis piscis q nominat̄ saki
iason ⁊ ē in partib⁹ domus oratoris qū cinis pulue
rizatur in oculos aīaliū delet eoꝝ albugineꝫ ⁊ spēs
qdē pisciū salitoꝝ extrahūt ea q̄ īfixa st̄ ī carne ex lo
cis ī quib⁹ tenētur ⁊ ꝓprie aliarie. Vulnera et ul.
Capita semeros adusta eradicant carnem ad
ditam in ulceribus ⁊ prohibent earum ābulationē
⁊ eradicāt verrucas ⁊ motū ⁊ aqua pisciuꝫ salitoꝝ
ꝯfert vlcerib⁹ putridis ⁊ abluit ea. Et asauie ⁊ pisci
culi sunt boni in curis vlcerū putridorum. Instru
menta. iun. Qñ clisterizatur cū succo salitoꝝ mul
totiens cōfert valde dolori anche. Et qui recētes sūt
mollificāt neruos. Mēbra capi. Pisces parui
quos illi de scemi nomināt asir qum colluūt os hñ
tes alcola fraudulētas ex almuri q fit ex eis cōferūt
⁊ qū alredradu viuus approximat̄ capiti patientis
soda stupefacit ipsū ne sentiat soda. Mem. oculi.
Cū cuti sua cōfricantur palpebre scabiose ⁊ cōfert.
Et cutis eius adusta ēt ingreditur in medicis oculi

et alcofol facto ex eo cũ sale delet ungulã ⁊ cõestio
iuresule quĩ est recens acquirit cecitatẽ oculo imo
oẽs pisces. ¶ Mẽbra.an.et pec. ¶ Aliarie recens
mũdificat cãnã pulmonis.⁊ clarificat uocẽ ⁊ silr sa
litus. Et capita pisciũ salitoꝝ exiccatoꝝ cõferunt
uue apãte ⁊ gluten qdẽ pisciũ ponit̃ i sorbitiõib⁹ et
ꝓhibet sputũ sãguinis. ¶ Mem.expul. ¶ Uenter
sacaidicõ lenit uẽtrẽ cũ difficultate sue digestionis.
Et caro aliarie lenit uẽtrẽ ⁊ oĩa iura pisciũ leniũt
uẽtrẽ ⁊ capita pisciculoꝝ salitoꝝ recõditorũ sũt me
dicamẽ bonũ fixure ani ⁊ causigi ꝓprie ⁊ tebeul et
almerẽnegi.⁊ alcausigi ⁊ aliarie oẽs augumẽtãt coi
tũ. Et oĩs piscis recẽs comestus dũ ẽ calis auget in
coitu. ¶ Uenena. ¶ Capita sumeros salitoꝝ adu
sta ponũtur super morsũ canis rabiosi ⁊ pũcturam
scorpionis ⁊ cõferũt ⁊ silr oẽs pisces ⁊ iura eorũ et
ius oĩs piscis cõfert in uenenis bibitis ⁊ pũcturis.
⁊ piscis q noiat̃ eutaras ius bibitũ ⁊ uomitus post
ipm multotiẽs ꝓuocatus ẜm cõtinuationẽ cõfert
morsui serpẽtis cornuti ⁊ canis rabiosi.

¶ De piretro. C.D.lvi.

Piretrũ qd. Plimũ qd de hac plãta ad mi
nistrat̃ ẽ radix eius. ¶ Electio. ¶ Melius
ẽ illd qd acutũ ẽ ⁊ mordicatiuũ ligue ⁊ magnitudo
ei⁹ ẽ secũdũ quãtitatẽ digiti. ¶ Natura. ¶ Existima
uit qdã eorũ i qb⁹ nõ ẽ usus ꝙ ẽ frm subtile: sed ipz
nõ ẽ nisi calidũ ⁊ siccũ in 3°. ¶ Opera.et pro. ¶ Ex
trahit phl'a masticatũ ⁊ uirtus eius ẽ adustiua ⁊ ꝓ
uocat sudorẽ cũ ex eo cũ oleo abstergẽdo inungit̃
corp⁹. ¶ Decoratio ¶ Si misceat̃ cũ oleo abstergẽ
do iungit̃ ex ⁊ eo ꝓuocat sudorẽ. ¶ Instrumẽta iun.
¶ Fricatõ facta ex eo ⁊ decoctiõe ipsius ⁊ oleo ei⁹
cõfert mollificatiõi neruoꝝ antique ⁊ stupori eorũ
⁊ ꝓhibet generationẽ alcuzez ab eo aquo generat̃
alcuzez. ¶ Mem.cap. ¶ Uehemẽter aperit oppi
lationes colatorii ⁊ cõstrictionem nariũ ⁊ eius de
coctio cõfert dolori dentiũ ⁊ proprie frõ ⁊ ei⁹ acetũ
cõfirmat dẽtes motos si decoquat̃ cũ aceto ⁊ tenea
tur in ore. ¶ Febres. ¶ Qñ fricat̃ cũ eo corpus
añ peroxismũ rigoris cũ oleo cõfert rigori facto cũ
febre ⁊ absq3 febre.

¶ De penidiis. C.D.lvii.

Penidiũ. ¶ Natura. ¶ Calidi sunt ⁊ humidi
i p° ⁊ ꝓprie albi ⁊ sũt hũiores aliis. ¶ Ope
ra.et pro. ¶ Sũt grossiores zuccaro. ¶ Mẽbra an
et pec. ¶ Sũt boni tussi. ¶ Mẽbra expul. ¶ Sũt
lenitiui vẽtris. ¶ De pipere. C.D.lviii.

Piper qd ẽ. Inquit. Gal. p̃mis cũ eleuat̃
fructus ẽ lõgũ piper deĩde seperat̃ i grana
piperis: ⁊ ꝓpter hoc ẽ longũ piper hũidi⁹
⁊ ideo corrodit ⁊ mordicat parũ post pricipium sui
gustus. Et radix eius ẽ similis costo nigro s3 ẽ uehe
mẽti⁹ acris. Et albũ ẽ debilioris calitatis ⁊ hũidita
tis Quidã uero dixerũt ꝙ nigrũ ia3 exiccatũ ẽ ⁊ ce
cidit vtus acuitatis eius ⁊ remãsit i albo qd nõ per
uenit ad uehemẽtiã exiccatiõis. ¶ Natura. ¶ Est
cal3 ⁊ siccũ tẽdẽs ad quartũ. ¶ Opera.et pro.
¶ In ipo ẽ attractõ ⁊ resolutio ⁊ abstersio ⁊ masticat̃
cũ uua passa ⁊ erradicat phl'a uiscosũ Et ẽ ex sedatis
doloꝝ ⁊ calefacit neruos ⁊ ẽ cõueniẽs sanis. ¶ De
coratio. ¶ Ipm cũ nitro abstergit morphẽã ⁊ exte
nuat cũ nitro. ¶ Aposte.et bothor. ¶ Ipsũ cũ pi
ce resoluit scrofulas. ¶ Instru.iun. ¶ Calefacit ner
uos ⁊ lacertos adeo ꝙ i hoc aliud nõ ẽ ei par.

¶ Mẽbra capi. ¶ Cum aceto confert dentibus.
¶ Mem.ocu. ¶ Cõfert albugini positũ i alcofol ⁊ ab
stergit. ¶ Mem.an.et pec. ¶ Qñ admistratur i ele
ctuariis ẽ cõueniẽs tussi ⁊ doloribus pectoris ⁊ est
cõueniens cũ melle positũ i palato ad squinantiã et
mũdificat pulmonẽ. ¶ Mem.nutri. ¶ Est digesti
uũ faciẽs appetitũ ⁊ bibit̃ cũ foliis lauri recẽtib⁹ et
confert dolori uentris pũgitiuo et i flationi ⁊ ẽ cu3
aceto bibitũ ⁊ linitũ bonũ apãtib⁹ splenis. Et albũ
magis cõueniẽs ẽ stõ ⁊ uehementius confortat ipz
¶ Et longum piper facit cibũ descẽdere facile.
¶ Membra expul. ¶ Prouocat vrinam ⁊ eiicit fetũ
⁊ post coitum corrumpit semẽ cũ fortitudine ⁊ pau
cum ei⁹ prouocat urinam ⁊ multũ eius soluit uẽtrẽ
ẜm cõtrarium scamonee et est exiccatiuũ ⁊ cõsumit
sperma. Longũ uero piper ⁊ albũ augmẽtũ efficit
in coitu propter hũiditatẽ suã superfluam. Et quã
do bibitur cũ melle ⁊ foliis lauri recentibus confert
dolori uentris pungitiuo. ¶ Febres. ¶ Fricando
fit inunctio ex ipso cum vnguento et confert rigori.
¶ Uenena ¶ Ponitur illud quod ẽ album in tiriacis
⁊ similiter longũ piper et confert morsui uenenoso
rum vermium linitum cũ oleo.

¶ De pipere aque. C.D.lix.

Piper quid ẽ. Est herba que est ut olus na
scens in aqua et approximatur ei in gustu
suo sapor piperis sed non est ei acuitas piperis.
¶ Opera et pro. ¶ Calefacit sufficienter sed minus
quam piper.

¶ De petroselino. C.D.lxii.

Petroselinum. Dictum est i caplo de apio.
De prassio. C.D.lxi
Prassiũ quid est. Est herba amari saporis.
¶ Natura. ¶ Inqt Oribasius. Non sunt ca
lefactio eius ⁊ exiccatio ipsius fortes. Alii aũt dixe
rũt ꝙ ẽ calm in tertio siccũ in ẜo. ¶ Operati.et pro.
¶ Est aperitiuũ abstergit ⁊ liquefacit ⁊ resoluit et i
cidit. ¶ Membra capi. ¶ Eius succus cõfert dolo
ri auris ãtiquo ⁊ mũdificat ⁊ aperit meatus audit⁹
⁊ remouet antiquum dolorem eius. ¶ Mem.oculi.
Succus eius cũ melle est cõueniens ad acueñ uisũ
¶ Mẽbra an.et pe. ¶ Mũdificat pectus ⁊ pulmo
nẽ productiõe sputi. ¶ Membra.nu. ¶ Est apitiuũ
oppilationũ ⁊ epe. ⁊ splene ⁊ renibus. ¶ Mem
bra expul. ¶ Prouocat menstrua ⁊ mũdificat ma
tricẽ. ¶ Uenena. ¶ Fit eo emplm cũ sale ad morsũ
canis rabiosi. ¶ De peonia. C.D.lxiii.

Peonia quid ẽ eius alia ẽ masculus ⁊ alia ẽ
feia. Masculus quidem radices h3 albas
grossas ut digitis stipticum hñtes gustũ ⁊
feia h3 radicẽ i plimas ptes diuisã ⁊ ramos. ¶ Na
tura. ¶ Est calida ⁊ sicca vehemẽter. ¶ Operati.et
pro. ¶ In ipsa sũt exiccatio ⁊ stipticitas cũ resoluti
one ⁊ aperitione ⁊ subtiliatione ⁊ icisiõe ⁊ abstersio
ne. ⁊ qñ masticat̃ vna hora apparet post eam in ipa
acuitas ad stipticitatẽ declinãs. ¶ Decora. ¶ Ab
stergit uestigia nigra in cute. ¶ Instrumẽta iunctu.
¶ Confert podagre. ¶ Membra capi. ¶ Confert
epilepsie adeo ꝙ etiã suspẽsa. ⁊ iam quidẽ experta
est eius appensio ⁊ inuenta est prohibere epilepsia3
q̃3diu remanet ⁊ cũ eius ablatione ꝯpertũ ẽ redire
epilepsia3 Et iudeus quidem iquit. Suffumigatio
facta cum semine eius confert demoniacis et epile
pticis ⁊ sanat eos ⁊ similiter si sumat̃ fructus eius et

bibat̃ cū melle roſ̃ cōfert uehemēter. Ego autem
dico ꝙ forſitan hec ē ſpēs peonie romane nā illa q̄
ex india fertur ad nos nō hꝫ magnū effectum ĩ hoc
caplo. Et bibūtur ex ſemine eiꝰ .xv. grana cū melli
crato aut uino ⁊ cōferūt ĩcubo ualde. ¶ Membra
nutri. ¶ Retinet nām qñ decoquit̃ cū ſirupis ponti
cis ⁊ ꝓhibet mās effuſas ad ſtōm ⁊ ſemē eius con
fortat ſtōm ⁊ ſedat dolores eiꝰ ⁊ mordicationē eiꝰ.
Et cōfortat radix eiꝰ icteritie ⁊ apit oppilationē q̄
ē ĩ epate. ¶ Mē ex. ꝓuocat vrinā ⁊ qñ bibit̃ cū vio
⁊ ꝓuocatiuis mouet mēſtrua ⁊ potꝰ eiꝰ ꝓuocat vri
nā etiā. Et qñ ſumūtur de ſeie eiꝰ .xv. grana cū melli
crato ꝯferūt ſ̄focatiōi matricis ⁊ ſi bibātur .xii. gra
na eius cū uino abſcidūt fluxū ſāguinis. Et qñ ipo
tu dat̃ feīs de radice eius quātitas amigdale mun
dificat eas a ſupfluitatibꝰ ptꝰ ꝓuocatiue educēte ſu
pfluitates ⁊ cōfert d̾ radice eius quantitas auellane
dolori renū ⁊ veſice. ⁊ decoctio eius cū vino ſtrigit
vētrē ⁊ prouocat. ¶ De pino. C.lxiii.

P Inus qd ē. De grano aūt pini iā diximus
ĩ caplo de ha ⁊ nos nolumꝰ niſi ut loq̄mur
de reliq̄s partibꝰ arboris pini. ¶ Electio.
Virtus corticis maioris fortior ē ⁊ cortex eiꝰ q̄ no
minatur fuſi ē debilior. ¶ Operatio. et pro. ¶ In
cortice eiꝰ ē ſtipticitas pl̄ima ⁊ vmis q ē ĩ ipſa exit
ĩ v̾tute cātaridis. ¶ Vulnera et ul. ¶ Cortex eius
cōfert ulceribꝰ corticalibꝰ. Et ĩ ipſo ē uirtꝰ cōſolida
tiua ⁊ ĩ cortice ipius ē de ſtipticitate q̄ ꝑueīt ad hoc
ut ſanat abraſionē qñ ſup eā ponit̃ ut eīpl̄m ⁊ pul
uerizatio corticis ꝯfert aduſtiōi aq̄ calide ⁊ folia eiꝰ
faciūt coherere vulnera puluerizata: ⁊ cortex eius
ē cōueniēs locis ꝑcuſſionis ⁊ cōſolidat ſed folia eiꝰ
ſūt ꝯueniētiora ad illud qñ ſūt humidiora. ¶ Mē
bra ca. ¶ Gargariſmus factus ex d̾coctione radicis
eiuſ attrahit phlegma plurimū. ¶ Decoctio cōrti
cis eiꝰ cū aceto ē cōueniēs qñ colluit̃ ex ea os ad do
lorē dētiū ⁊ qñ ponit̃ ĩ eo acetū ⁊ ex eo fit gargariſ
mus attrahit phl̄a pl̄m. ¶ Membra oculi. ¶ Fumꝰ
eius cōfert caſui palpebraꝝ ⁊ corroſioni anguli la
chrymas. ¶ Mēbra an. et pec. ¶ Granū eiꝰ cōfert
tuſſi antique. ¶ Membra nu. ¶ Cortices foliorū
eiꝰ qñ bibūtur cōferūt dolori epatis. ¶ Mēbra ex
pul. ¶ Granū eiꝰ retinet mēſtrua ⁊ fructus cū ſemine
cucumeris ĩ uino ꝓuocat ⁊ cōfert ulceribꝰ ⁊ renibꝰ
⁊ ueſica ⁊ cortex eiꝰ retinet uētrē etiā. ¶ Venena.
¶ Vermis uiridis q ē ĩ pino ē ĩ nā cantaridis.
¶ De pupilla oculi. C. D.lxiiii.

P Upilla oculi quid ē. Eſt eruca aque ⁊ dicit̃
etiam apiū aque ⁊ ē boni odoris. ⁊ ortus
eius eſt ĩ aquis ſtantibus. ¶ Opera. et pro. ¶ Eſt
calefactiua reſolotiua. ¶ Mēbra expul. ¶ Prouo
cat menſtrua et urinam ⁊ frāgit lapidē ĩ renibus et
veſica ſi comedat̃ cruda aut elixata et ꝯfert ulceribꝰ
ĩteſtioꝝ. De paſto colūbaꝝ ⁊ cameloꝝ. C. D.lxv.

P Aſtuſ colūbaꝝ ⁊ cameloꝝ qd ē. Eſt herba
hñs granū ſicut granū myrti ē ei proximū
verūtñ ē minoris caliditatis uehemētioris
cinereitatis ipo ⁊ ſil̄r ĩ medulla eis ĩ colore ⁊ guſtu
lēti excorticate ĩ q̄ eſt aliquātulū dulcedis. ¶ Natu
ra. ¶ Eſt calida ĩ primo humida ĩ ſo. ¶ Opera. et
pro. ¶ Eſt ſubtilis ⁊ non nocet camelis qui paſcūt
ipſam. ¶ Venena. ¶ Eſt uenenum vermibus ve
nenoſis. ¶ Decora. ¶ Eius decoratio denigrat
capillos.

¶ De pede locuſte. C. D.lxv.

P Es locuſte quid eſt. Currit curſu oleris ia
meni. ¶ Mem. anhe. et pec. ¶ Datur cibꝰ
ex eo ⁊ ꝯfert extenuatiōi. ¶ Febres. ¶ Iu
uamentum decoctionis eius eſt ſicut iuuamentum
chryſolocāne ⁊ reliquorū in febribꝰ quartana ſino
cho ⁊ hemitriteo.

¶ De pede coruino. C. D.lxvii.

P Es coruinus. Mēbra expul. ¶ Radix hꝰ
hēbe quꝫ decoquit̃ cōfert ſoloni ātique.
Et dixerūt Paulus ⁊ alii ꝙ confert colice
ēt ⁊ efficit opatiōē hermodactiloꝝ abſq꜀ nocumēto.

¶ De pulmone. C. D.lxviii.

P Ulmo. ¶ Operationes et pro. ¶ Eius nu
trimētū ē paruū declinās ad phl̄aticū ⁊ in
hoc ē cōſideratio. ¶ Vunlera et ulcera.
¶ Pulmo arietiſ ſanat ex coriatōeꝫ calcanei ex calcia
mēto qñ ſup ipſā ponit̃ calidus. ¶ Mēba nutri.
¶ Eius digō ē facilis. ¶ Mē. expul. ¶ In ipſo eſt cō
ſtrictio vētris. ¶ De pomis. C. D.lxix.

P Oma. ¶ Electio. ¶ Magis tempata ſunt
alcemia ⁊ illa que ſūt iſipida ſūt mala ⁊ par
ui iuuamēti ⁊ nō agūt aliqd ⁊ ſimiliter im
matura. ¶ Natura. ¶ Illa que ſūt cōtracta ſūt fri
gidiora humidiora propt̃ illud qd̾ ē in eis d̾ aquei
tate ⁊ pōtica ⁊ ſtiptica ⁊ acetoſa ſūt frigida groſſa.
⁊ dulcia ſūt aquea ⁊ ſūt d̾cliuiora ad caliditatē q꜀ a
lia q꜀uis magis dñans ĩ eis ſit frigus: ⁊ ſūt diuerſa ⁊
ſil̄r folia eoꝝ ⁊ arbores ſūt diuerſa. Et oīo illud qd̾
in ſubā dñatur eſt hūitas ſupflua fr̄a ⁊ fortaſſe illa q̄
ſūt vehemētiſ dulceis ĩ caliditate tñ ſūt tēperata aut
declināt ad eā. ¶ Operatio. et pro. ¶ In ipſius eſt
ꝓhibitio ſupfluitatum ⁊ ꝓprie in foliis eoꝝ ⁊ ĩ po
mis quidem eſt inflatio ⁊ proprie in eis q̄ non ſūt
dulcia ⁊ illa q̄ ſūt pōtica ⁊ ſtiptica ſunt aqua terrea.
Et dulcia ſūt aq̄a ⁊ iſipida ſūt aquea valde ad ptēꝫ
hūiditatis ſupflue d̾cliuia ⁊ ꝓpter hoc feruet eoꝝ
ſuccꝰ velociter ⁊ mel cōſeruat ſuccū eorū ⁊ generat̃
quideꝫ ex pōticis ⁊ ex eis que ſunt ſtiptica humor
terreꝰ ⁊ acetoſa ⁊ imatura generāt phl̄a ⁊ putredies
⁊ febres proprietate ſui hūoris ⁊ ſue cruditatis ⁊ q꜀
recipiūt putrefactōneꝫ humor vero aceteſoꝝ ē ſub
tilior humore ſtipticoꝝ. ⁊ vinuꝫ quidē pomoꝝ ⁊ re
liquoꝝ ātiquꝫ meliuſ eſt q꜀ recēs ꝓpter reſolōnem
vapoꝝ maloꝝ ab eo. ¶ Apoſte. et bo. ¶ Conferūt
folia eoꝝ ⁊ ſuccus eoꝝ inceptiōi apātuꝫ calidorū:
¶ Vulne. et ul. ¶ Folia ⁊ cortices eoꝝ ꝯſolidant ⁊
ſil̄r ſuccus eoꝝ que ſunt ſtiptica. ¶ Inſtru. iūcu.
Aſſiduatio comeſtiōis pomoꝝ facit euenir̃ dolorē
neuoruꝫ ⁊ ꝓprie vernalia. ¶ Mem. āhe. et pec.
Confotat cor proprie odorifera ⁊ ſcemi ⁊ odorifera
dulcia ⁊ acetoſa. Et ſi ſit illic āguſtia ex caliditate ſt
magni iuuamēti ⁊ eoꝝ ſauic etiaꝫ. ¶ Mem. nutri.
Cōfortat debilitatē ſtōi et q̄ ſtiptica ſt cōferūt ſtō ſi
ē cū caliditate aut hūiditate et ſil̄r pōtica et acetoſa
ꝯferūt debilitati ſtōi ſi ē in eo hūor groſſus fr̄us val
de ꝓpter ſuā groſſitudinē. et aſſant̃ qdē ĩ paſta et ꝯ
ferūt paucitati appetitꝰ. et ſauic pomoꝝ ꝯfōtat ſtōꝫ
et ꝓhibet vomitū. ¶ Mem. expul. ¶ Dulcia et a
cetoſa qñ ĩ ſtō iueniūt hūorē groſſū q̄nq꜀ deponūt
ipm in egōne et ſi ē vacuꝰ retinēt. et ea q̄ ĩ maſſa aſſa
ta ſūt ꝯferūt ad vmes et dyſēteriā. Et q̄ ex eis ſūt cō
veniētiora dyſēterie ſūt pōtica et eoꝝ ſauich niſi cō
uertat ipſa lenitas zuccari. ¶ Febres. ¶ Q̄nq꜀ gene

generāt ab illis q̄ sūt imatura febres plurime ꝓpe
tate sui humoris. ¶ Venena. ¶ Cōferūt uenenis ⁊
silr succꝰ ⁊ folia ipoꝝ. ¶ De papauere. C.D. lxx.

PApauer qd ē. Papaueris sūt spēs: hortu
lana ⁊ cāpestris. ⁊ silr ē nigrū ⁊ spēs cornu
ti qđ ē marinū ⁊ fructus eiꝰ ē curuus ⁊ spe
cies spūosi heraclihensis. ¶ Elec. ¶ Qđ meliꝰ ⁊ sa
niꝰ ē. ē albū Et oꝫ qdē ut terantur capita papaueris
cuiusqꝫ spetiei recētia ⁊ fiāt ex eis trocisci ⁊ reseruēt
⁊ administrētur. ¶ Natura. ¶ Hortulanū ē frm ⁊
siccū i 2o ⁊ nigrū i tertio ⁊ dr̄ ꝙ vsqꝫ ad quartū.
¶ Operatio. et pro. ¶ Spēs papaueris sūt ifrigidatiue
⁊ ñ ē i ipo glutinatio ꝺ qua sit curādū. Et illud qdē
qđ ē nigrū ē igrossatiuuꝫ ifrigidatiuū exiccatiuū pa
pauer marinū cornutū cuiꝰ fructus est curuatus sicͣ
cōnua tauri ē abstersiuū icisiuū ⁊ ē vehemētis abster
siōis. Et flos quidē cāpestris mūdificat vestigia vl
ceꝝ i oculis aialiū. ¶ Apostema. et bo. ¶ Liniūtur
spēs eiꝰ ꝑter marinū sup herisipila. ¶ Vulnera et ul
cera. ¶ Folia cornuti ualēt ad ulcera sordida ⁊ cor
rodūt carnē additaꝫ ꝓpt suā abstersionē ⁊ eradicāt
escaras ⁊ silr flos eius ⁊ nō ē cōueniēs vlceribꝰ ma
nifestis ꝓpter supfluitatē sue abstersionis. Et ex cā
pestri quidē fit emplm cū oleo sup ulcera ⁊ eradicat
ea. ¶ Instrumēta iunctu. ¶ Linit cū sale sup poda
grā ⁊ cōfert ei ⁊ qñ decoqtur radix papaueris cam
pestris i aqua donec cōsumat medietas ⁊ dat in po
tu cōfert sciatice. ¶ Mēbra ca. ¶ Facit somnū ⁊ ꝓ
prie illđ qđ nigꝝ ē ⁊ ē stupefactiuū ⁊ i licinio suppo
nit ⁊ facit dormire ⁊ ꝓhibet cataꝝ ⁊ qū habenti ui
gilias frōti ex eo emplm supponit iuuat ualde ⁊ si
militer qñ embrocat decoctio eiꝰ ⁊ qū ex spūoso fit
vomitꝰ bibito sm quantitatē exuthe i mellicrato iu
uantur ipo epileptici i Et oleū eiꝰ cū oleo ro. ē cōue
niēs soda qñ ex eo iungit caput. qū tamē ab eo ab
stinere quātū plus possibile ē sit similiꝰ. ⁊ qñꝫ distil
latur eius decoctio i aurē fortis dolori ⁊ sedat dolo
rē. eiꝰ. ¶ Mem. ocu. ¶ Administrat illud quod frꝫ
ē i doloribꝰ oculi vehemētibꝰ apud necessitatē sꝫ in
ipo ē cautela obseruanda sicut diximus i opio.
¶ Membra an. et pec. ¶ Cōfert tussi calide ⁊ fluxi
bus ad pectꝰ ad sputū sāguinis. Et sumit ex eo loch
ꝯferēs tussi calide ualde ⁊ ꝓprie qñ miscet cū acatia
⁊ succo barbe hircine. Filius uero mesāgue inquit.
¶ Semē nigri mūdificat pectus corticis aūt mani
festior dispōnū ē ꝙ adiuuat ad spueñ ⁊ i toto semie
est mūdificatio. ¶ Mēbra nu. ¶ Cōfert hūitatibꝰ
stōi. Et qñ radix eius ꝙ marinū ē. s. cornutū dcoqt
i aq̄ donec mediet aq̄ cōfert egritudinibꝰ epatis ⁊ il
li i cuius vētre ē humor grossus. Et semē spūosi fa
cit uomere. Et dicit sile ēt huic i cāpestri. ¶ Mem
bra expul. ¶ Albū ⁊ nigrū qñ terūtur mltū ⁊ dant
in potu cū uino nigro ⁊ pōtico sedāt fluxū uentris
antiqū: ⁊ nā qdē eius nō ē uacua a uirtute solutia ⁊
cū hoc resolutiua resoluit ⁊ ex decoctiōe eiꝰ uehemē
ti qñ fit clistere cōfert dissēterie ⁊ quādo bibit semen
eiꝰ cū sirupo chartami lenit uētre ⁊ quādo in potu
dat de spūoso q̄ꝫtitas exuthe uniꝰ i mellicto facit vo
mere ⁊ soluit semē spūosi phl'a et humorē crudū ⁊
silr semē spēi egyptii dat ad bibeñ i natis ⁊ fri semen
eius qđ domesticū ē cū melle augmētat sperma

¶ De persicis. C.D.lxxi.

PErsicca. ¶ Natura. ¶ Sūt frigida i fine secū
di hūida i primo ifra tñ finē eius. ¶ Operatio
nes. et pro: ¶ Que sūt hūida uelocis sūt putrefactio
nis lenitiua ⁊ i ipis ē stipticitas aliquantula sꝫ eis sti
pticitas sūt ea q̄ sūt icisa exiccata ⁊ i ipis ē ꝓhibitō
cursus ⁊ i matura sūt stiptica etiā. ¶ Decoratio.
¶ Abscidūt folia eius quoniā ex eis fit linimētū odo
rē psilotri. ¶ Mēbra ca. ¶ Distillat succꝰ folioruꝫ
eiꝰ in aurē ⁊ in terficit vmes ⁊ ꝯfert oleū eoꝝ emigra
nee ⁊ doloribus auris calis ⁊ fris. ¶ Mē. nutri.
Matura st bōa stō ⁊ i eis ē vtus faciēdi appetitū ci
bi: Et oꝫ qdē ut nō cōedāt post aliū cibū qm̄ cor
rūpunt pꝰ eū ⁊ corrūpūt ipsuꝫ sed ꝑcedāt añ cibuꝫ
⁊ que sicca sunt sūt tarde digiōis ⁊ nō sunt boni nu
trimēti q̄ꝫuis sunt plurimi nutrimen. ¶ Membra
expul. ¶ Fit ex eis ⁊ foliis ipsoꝝ emplm sumini ⁊ i
terficit vemes vētris ⁊ silr si bibat succus eoꝝ ⁊ que
sūt eoꝝ supiora ⁊ folioꝝ ipsoꝝ. Et illa que matura
st leniūt vētrē ⁊ imatura strigūt. et dixerūt qdā ꝙ ip
sa addūt in coitu ⁊ videtur ꝙ illud fit in corporibus
siccis ⁊ calidis. ¶ De pane. C. D.lxxii.

PAnis quid ē. Oꝫ ut sit panis mūdus salitꝰ
massā hñs cōfectā fermētatus coctus bñ i
tanor vltime vna nocte ꝑmanēs. Et nō co
medat calidus sicut ē. Panis eni calidus nō ē apđ
nāꝫ receptibile. ⁊ acceptio eiꝰ q ē de furno ⁊ reliquo
ruꝫ sibi similiū ē mala ⁊ panis de simila ē melior eo
q ē de farina ⁊ q̄ꝫto plus fuerit mūdior oꝫ ut fermē
tetur ⁊ dimittatur donec cōsequat pl'imum. Et cōfi
ciatur massa ipsius plurimū ⁊ panis quidē furni nō
ē sicut panis altanor si suscipiet decoctiōeꝫ ab vtro
qꝫ latere. Et panis de patella ē crudus iterius. ⁊ ab
lutus quidē ē iflatiuus ⁊ ē pauci nutrimēti ⁊ natat i
stō ⁊ ē cōueniēs calefactis ⁊ ñ generat oppilatiōes
⁊ nō calefacit. Mōdus vero ablutiōis eius ē ut su
matur medulla panis qui iacuit vna nocte ⁊ ifūda
tur i aqua cal'a deide effūdat ab eo aqua que sup ip
suꝫ natat ⁊ remouet sup ipm. aqua donec ab eo re
moueat vtꝰ fermēti ⁊ reliquorū ⁊ ꝯsequat finē sue i
flatiōis. ¶ Electio. ¶ Panis de simila nutribilior
ē q̄ꝫ alius ⁊ eiꝰ nutrimētū ē meliꝰ sed ē tardioris pe
netrationis ⁊ aldarmach sequit ipm i pl'ibus dispo
sitiōibꝰ. Opirus vero q ē pl'imi furfuris velocis ē pe
netratiōis sed ē minoris nutrimē ⁊ deterioris. Et il
le q nō decoquit bñ ē pl'ini nutrimēti ⁊ silr paꝝ bñs
fermēti sed eius nutrimētuꝫ oppilat nisi illos q sunt
pl'imi exercitii ⁊ panis de patella ē hꝰ generis. eiꝰ nā
qꝫ pars itertior raro decoquit bñ. Et panis quideꝫ
ablutꝰ ut ē nutrimenti elōgatꝰ a semilagineo leuis di
gestōis ⁊ pōderis. Et panis frumēti raro i iudicio
exit operi. Et panis alcatais generat hūorē grossuꝫ
⁊ alfatit ē inflatiuus tarde digōis ⁊ qui melior de eo
est ē ille qui ē mistus cū oleo amigdalino. ⁊ oꝫ qdē
ut eius exiccatio sit i vmbra. ⁊ panis factus cū lacte
pl'imi ē nutrimēti ⁊ tarde descensiōis ⁊ ē oppilatiuꝰ
Et emplm quidē factū ex pane calidꝰ ē ēpl'o facto
ex frumēto. ¶ Decoratio. ¶ Panis q ē de frumēto
nouo ipinguat velociter. ¶ Apste. et bo. ¶ Panis
de frumēto cū mellicrato ⁊ succus ꝯueniētibꝰ bonꝰ
ē apātibꝰ calis. lenit enim ea ⁊ ifrat. ¶ Vuln. et ul.
Qñ panis decoquit cū aqua ⁊ sale ⁊ infunditur ex
eo impetigo ꝯfert. ¶ Membra nutri. Panis calus
fac sitiꝫ sua caliditate ⁊ natat ꝓpter suā hūiditatem
vaporosā ⁊ saciat velociter ꝓpter illud ⁊ calidꝰ qd
ē. est velocis digiōis ⁊ tarde descēsiōis. ¶ Mem. ex
pul. ¶ Panis opirus ē letiuus nature ⁊ aldarmach

ſtringit ⁊ fermẽtatus lenit ⁊ azymus ſtrigit uẽtrem ⁊ ille q ẽ i parella coctus ẽ ex eis q̃ ſtringũt ⁊ panis antiqs ſiccꝰ ſtringit ſi nõ admiſcetur ei aliud ⁊ panis alcataif ſtringit uentrem ſtringit ⁊ pannis ſubtilis pluſq̃ʒ ille q eſt de ſimila. ¶ Cap de littera. Q.

¶ De quinqʒ folio. C. D. lxxiii.

Quinqʒ folia quid ẽ. Eſt pentaphilon ⁊ iaʒ dictum ẽ de ipſo.

¶ Capitulum de littera. R.

De rizo. C. D. lxxiiii.

Rizon quid ẽ. ¶ Natura. ¶ Eſt calĩn ⁊ ſiccũ ⁊ ſiccitas ipſiꝰ ẽ maĩfeſtior calĩtate ſua: uerũtñ qdã dicũt ꝙ ẽ calidiꝰ frumẽto. ¶ Operationes et pro. ¶ Nutrimẽtũ p̃bet multũ ad quãdaʒ ſiccitatẽ declinans. Et qñ decoquitur cũ lacte ⁊ oleo amigdalino maiuſ dat nutrimentũ ⁊ meliuſ ⁊ rimouetur ab eo exiccatio ⁊ cõſtrictio quam facit ⁊ proprie cum ĩfũditur nocte una i aqua furfuris. Et ipſũ ẽ ex eis que tarde infrantur ⁊ i ipſo eſt cõſtrictõ. ¶ Mẽbra expul. ¶ Decoctũ cũ aqua ſtrigit uſqʒ ad terminũ ⁊ decoctũ cũ aqua ⁊ ſpermate efficit augumẽtuʒ ⁊ neqʒ ſtrigit niſi p̃pareẽ frixiõe i cortice ſuo ⁊ ſtudeaẽ i deſtruẽdo aquoſitatẽ eiꝰ ⁊ ꝓprie eiuſ qꝺ infuſũ ẽ i aqua furfuris propter quã deſtruiẽ eiꝰ ſiccitas. ¶ De roſis. C. D. lxxv.

Roſa qd eſt. Eſt uirtutis cõpoſite ex ſubaq̃a ⁊ terrea ⁊ i ipſa ſũt acuitas ⁊ ſtipticitaſ ⁊ amaĩtudo cũ ſtipticitate ⁊ pauca dulcedineꝰ ⁊ i aqueitate paꝝ calĩtatis cã rei, ꝓpter quã ẽ dulcis ⁊ amara ⁊ i ipſa ẽ ſubtilitas faciẽs ipſiꝰ ſtipticitatẽ penerare quare accidere facit corizã. Et v̉rus qdem amara i ipſa remanet dũ ẽ recẽs. qñ autẽ ſiccaẽ mioraẽ eiꝰ amaritudo ⁊ ꝓpter hoc q̃ recẽs ẽ ſoluit qñ pondus .ʒ. x. ex ea i potu ſumiẽ. illa. v̉o q̃ nõiaẽ roſa fetida ẽ calida ⁊ ẽ radix eius ſicut piretruʒ aduſtiua. ¶ Natura. ¶ Dixit Gal. ꝙ roſa nõ ẽ uehemẽ is frĩtatis comparatione ſui facta ad nos ⁊ dixit oʒ ut ſit frã i primo Ego ãt dico quod eiꝰ ſiccitas eſt i p̃ncipio ſecũdi p̃cipue i deſiccata. ¶ Opera. et pro ¶ Eiꝰ exiccatiõ ẽ fortiõ ſua ſtipticitate ſui ſaporis ⁊ ẽ aperitiua ualde ⁊ ſedat motũ cholere ⁊ eſt ſemẽ eiꝰ fortiꝰ ſtipticũ qꝺ ẽ i ipſa ⁊ ſilr̃ pili q ſũt imedio eꝰ ⁊ i toto ipſi. ẽ conſortatio mẽbrorũ interioꝝ ⁊ eiꝰ ſtipticitas non pertrãſit cum reſolutiõe. Et ſicca quidẽ ẽ magis ſtiptica ⁊ frigidior. Et iã dicitur ꝙ in ea ẽ uirtus extrahens ſurculos ⁊ ſpinas ⁊ reliqua cãni infixa. Et eius ſuccus bonus ẽ exungalute .ſ. albi abſciſſi unguibꝰ ⁊ exiccaẽ in umbra. ¶ Decoratio. ¶ Rectificat fetorẽ ſudoris qñ i balneo adminiſtratur. Ex ea quoqʒ fiunt ablutiões ſm̃ hũc modum Sumiẽ roſa cui ros nõ aduenit ⁊ dimittiẽ dõec extenueẽ deinde ſumũtur ex ea. xl. auř ⁊ ex ſpica boni odoris. l. auř. ⁊ ex myrrha. vi. auř. ⁊ fiunt iñ trociſci parui qñqʒ uero addũt i eis coſti ⁊ lilii amboꝝ ana ʒ. ii. ⁊ qñqʒ ponũt eos mulieres i maniki ⁊ abluunt malũ odorẽ ſudoris. ¶ Apo. et bo. ¶ Dixerunt qdã ꝙ ipſa abſcidit v̉rucas oẽs qñ adminiſtraẽ trita ⁊ qñ roſa coquiẽ ⁊ teriẽ ⁊ nõ exp̃mitur ⁊ fit ex ea emplʒ ap̃atibꝰ calidis ſoluit ea. Et ſilr̃ confert heriſipile. ¶ Vulnera et ul. ¶ Cõfert vlceribꝰ p̃cipue abraſionibꝰ in coxis ⁊ in ancha ⁊ generat carnẽ i ꝓfũdiſ Et dixerũt quidã ꝙ ipa extrahit ea q̃ infixa ſunt in carne ⁊ ſpinas trita. ¶ Mem ca. ¶ Sedat ſoda qꝺ ex ea humidũ eſt. Et decoctio aque eius ⁊ oleũ eiꝰ faciũt ſternutatiões qñ odoratur. Et dixerũt qdã ſternutatio ex ipa fit propterea qꝛ retinet vaporeʒ ⁊ fortaſſe illud etiã ẽ propter v̉tutẽ ſuam abſterſiuã ⁊ ꝑ ꝓhibiõeʒ i cerebris hñtibus ſubtiles ſupfluitates Et ipamet facit ſternutare illuʒ cuiꝰ cerebrũ ẽ calĩn ⁊ eius ſemen ſtrigit gigiuas ⁊ ſimiliter ſuccus eiꝰ cũ decocto ⁊ cõfert etiã dolori auriũ. ¶ Mẽ. oculi. Seda dolorẽ in oculo ex calĩte ⁊ ſilr̃ decoctio et ſicca ẽ ꝯuẽiẽs groſſitiei palpebraꝝ qñ ex ea fit alcoſol ⁊ ſilr̃ eius oleuʒ ⁊ ſuccus. ipius ⁊ ipa q dẽ non ꝯfert ophtalmie niſi qñ ex ea abſcindũẽ additamẽta ipiꝰ alba. ¶ Mẽ. an. et pec. ¶ Qñ aqua roſacea bibiẽ cõfert ſincopi. ⁊ eiꝰ ſuccus ſed eius v̉gula ẽ bõa ſputo ſãguis ⁊ ſilr̃ capita ipiꝰ. ¶ Mem. nutri. ¶ Aqua roſ. ẽ bona capiti ⁊ ſtõ ⁊ cõfortat q̃ ex ea nutrita ẽ cũ melle ſtõ ⁊ ẽ geleniabi ⁊ iuuat ad digereñ. Et roſa qdẽ ⁊ eiꝰ ſuccus ꝯferũt hũoriſitati ſtõi. Oleũ vero roſaceũ extiguit iflatiõeʒ ſtõi. Et ſilr̃ epithimafactũ ſtõ ex roſa ipſa ⁊ eius ſirupus ꝯfert ei q i ſtõ mollificatiõeʒ hʒ. ¶ Mem. expul. ¶ Sedat doloreʒ aut linita ſup eũ cũ pena ⁊ dolorẽ matricis ex caliditate ⁊ ſilr̃ decoctio q̃ fit ex ſicca ⁊ ꝯfert doloribꝰ recti inteſtini. Et fit cliſtere ex decoctiõe eiꝰ vlceribꝰ iteſtioꝝ. ⁊ ſilr̃ ſirupus eiꝰ bibiẽ ad illud dormire vero ſup locũ ex ea ſtratum abſcidit deſideriũ. Et i recẽs eſt fortaſſe ſoluit ſi ſumaẽ põdus .x. ʒ. ex ea d̉cies. Sicca vero non ſoluit. ⁊ oleũ ro. ſoluit ventrem.

¶ De renibus. C. D. lxxvi.

Renes quid ſũt. Noti ſunt laudabiliores ex eis ſũt renes hedi lactentis. ¶ Natura. Sũt eq̃les ad ſiccitateʒ d̉clinãtẽ. ¶ Opera. et pro. ¶ Parui ſẽ nutrimñti ⁊ hũoꝛ eoꝝ ẽ malꝰ ⁊ laudabiliores eoꝝ ſũt renes hedi. ¶ Mem. nutri. Sũt diffciſ digõis ⁊ horridi ſaporis.

¶ De rob. C. D. lxxvii.

Rob. ¶ Mem. an. et pec. ¶ Iuuat ad ſpuẽñ ⁊ poniẽ in ſirupo de papauere noto. ¶ Mem. expul. ¶ Confert dolori renum ⁊ veſice.

¶ De ruta. C. D. lxxviii.

Ruta quid ẽ. Silueſtris vehemẽtioris ẽ nigre digõis q̃ʒ armel. ¶ Electio. ¶ Cõuenientior ruta ẽ domeſtica que naſciẽ apud arborẽ fici. ¶ Natura ¶ Humida calida eſt ⁊ ſicca in ſecũdo. Et ſicca eſt calida ⁊ ſicca in tertio. ſicca vero ſilueſtriſ eſt calida ⁊ ſicca in quarto: ¶ Opera. et propri. ¶ Eſt inciſiua ⁊ reſolutiua carminatiua. valde mũdificatiua venaruʒ vlceratiua ſtiptica. ¶ Decoratio. Cũ nitro poniẽ ſup morpheaʒ albã ⁊ ſup verrucaſ ⁊ moꝝ. ⁊ rimouet odorẽ alleoꝝ ⁊ ceparum: ⁊ cõfert alopitie. ¶ Apoſtema. et bo. ¶ Silueſtris qñ teriẽ ⁊ fit ex ea emplʒ mẽbro ſuper qꝺ ẽ ap̃a calĩn cõfert. ⁊ qñ poniẽ ſup ſcrofulas gutturiſ ⁊ aſelle reſoluit eas ⁊ gũma eius ẽ fortior i omĩbꝰ illis ¶ Vulnera et ul. ¶ Poniẽ cũ butyro ⁊ melle ſup impetigineʒ ⁊ cũ aceto ⁊ ceruſa ſup formicam ⁊ heriſipilam ſanat antiq̃ʒ. ¶ Inſtrumẽta iun. ¶ Cõfert paralyſi ⁊ ſciatice ⁊ doloribꝰ iũcturaꝝ bibita ⁊ more emplĩ ſuppoſita cũ mele. ¶ Mẽbra ca. ¶ Aufert odoreʒ alleoꝝ ⁊ ceparum ⁊ fit ex ea emplĩn cũ ſauich ad ſoda ãtiq̃ʒ. Et qñqʒ fit ex ea emplĩn cuʒ aceto in naſo ad fluxũ ſãguis nariũ ⁊ retinet ipm̃. Et ſuccus eius calefactus i cortice granati diſtillatur i aurẽ et mũdificat eã ⁊ ſedat doloreʒ ⁊ tinnitum ⁊ ſonitum et iterficit v̉mes liniũtur cũ ea ulcera capitis.

Mẽbra ocu. Ipſa acuit uiſũ ⁊ ꝓprie: ſuccꝰ eiꝰ cũ ſucco feniculi et melle collirio facto ex ea aut ↄmeſta. Et qñq; fit ex ea emplin ſuper pulſationem oculi. Membra, anhe et pec. Decoctio eiꝰ que hũida ẽ cũ aneto ſicco cõfert dolori pectoris et difficultati anhelitꝰ ſm teſtimoniũ ruffi. Mẽbra. nu. Fit ex ea emplin cũ ficubꝰ ad hydropiſiʒ hypoſarchã ⁊ daẜ i potu vinũ i quo decoquitur ruta etiã. Et qñ de ſemine eiꝰ bibiẜ ab una .ʒ. uſq; ad .ʒ. ii. ad ſingultũ phlegmaticũ ſedat ipm. Et ipa qdẽ digerit et facit appetitũ cibi et ↄfortat ſtomachum et ſpleni. Membra. ex. Exiccat ſperma et abſcidit ipſuʒ et deiicit deſideriũ coitꝰ et cõcubitꝰ et utraq; ſpẽs eiuſ ſtringit et ſedat dolorẽ pungitiuũ. Et fit ex ea cliſtere cuʒ oleo ad dolores colice et poniẜ cũ melle ſup ulcera ani et bibiẜ cuʒ oleo et bibiẜ ꝓpter ũmes. et ãbe ſpẽs expellũt ſupfluitates corporis cuʒ ꝓuocatiõe et ſilr retinet egõem. et fit ex ea emplin cũ foliis lauri ſup teſticulos ad apã ipoꝝ. Febres. Et ſilr cõfert rigori comeſtio ipiꝰ et inũctio ex oleo eiꝰ. Venena. Reſiſtit venenis et bibat q ſibi tĩet ne i potu ſumat venenũ et pũgi a venenoſis de ſemine eiꝰ põdus .ʒ. i. cũ foliis ſuis cũ vino ⁊ ꝓprie ſi bibiẜ cũ nuce ⁊ bolo omnibꝰ cõtritis ⁊ cõmeſtis ⁊ plurimũ ipſius ſumere de ſiluestri ẽ pernitioſũ.

De rubo. C. D. lxxix.

Rubus qd ẽ. Dixerũt quidã ꝙ ẽ albauſegi ⁊ eſt q̃dã ſpẽs eius q̃ noiatur rubus. carniſ ⁊ h; fructũ q ẽ ſicut oliua habẽtẽ interius lanã. Electio. Succus eius coagulaẜꝰ cũ exiccatione i ſole forti. Natura. Eſt frigidꝰ ⁊ ſiccus i fructu eiꝰ maturo ẽ caliditas quedã. Operatiões et pro. Eſt ſtipticus deſiccatiuꝰ cũ omnibꝰ partibꝰ ſuis ⁊ folia eiꝰ ſt minora i hoc ꝓpter ſuã aqueitatẽ. De. decoctio ſtipitũ ⁊ foliorũ eiꝰ tĩgit capillos. Apoſte. et ho. Prohibet ex foliis eius emplin ãbulationẽ fraudulentis ⁊ fõmice ⁊ ẽ bonũ ſup heriſipilã etiã ⁊ eiꝰ humor ẽ groſſus. Illud eni quod d eo exiccatũ eſt ſtrigit manifeſte et ſilr flos eius. ⁊ i radice quid rubi ẽ ſubtilitas cũ ſtipticitate ⁊ propter hoc frangit lapidẽ. Vulnera et ulcera. Cõfert ulceribus q̃ ſũt ſup caput ⁊ ↄſolidat vulnera. Membra. ca. Qñ maſticãtur folia eiꝰ ſtrigũt gigiuã ⁊ ſanãt alcola ⁊ ſilr fructꝰ eiꝰ maturꝰ ⁊ ſiccꝰ fructꝰ eiꝰ ⁊ folioꝝ ipſiꝰ ſanat dolores gigiue ⁊ ſuccꝰ folioꝝ eiꝰ ſanat os calidũ ⁊ folia eiꝰ ſanãt ulcera capitis ⁊ multitudo fructꝰ albauſegi facit ſoda. Membra ocu. Cõfert exiture oculi. Mem. an. et pec. Confert partes eius ſputo ſaguiniſ. Membra nu. Ex foliis eiꝰ fit emplin ſtõ debili recipiẽti mãs ⁊ cõfortat eũ. Membra ex. Strigit ventrẽ ⁊ rubꝰ qd: carnis cũ accipiẜ a fructu eiꝰ lana q̃ ẽ i eo ⁊ dcoquiẜ ſtrigit eiꝰ decoctio uẽtrẽ ⁊ abſcidit curſũ hũitatis antique ex matrice ⁊ cõfert hemorroidibꝰ natis i ano ex qbus currit ſãguiſ facto ex eo emplo. Et ipſe ⁊ flos eius cõferũt ulceribꝰ iteſtinoꝝ ⁊ ſolutiõi ⁊ ⁊ frãgũt lapidẽ ſubtilẽ i eis. Venena. Eſt conueniens morſui animalis quod noiaẜ kerites.

De rubea tinctorũ. C. lxxx.

Rubea tictorũ qd ẽ. Eſt pontici ſaporis. Opera. et pro. Abſtergit cũ equalitate ⁊ poniẜ ſuper ipetiginẽ cũ aceto ⁊ ſanat eã. Et liniẜ ẽt cũ aceto ſup morphẽã albã et ſanat eã ⁊ mũdificat cuti ab omni ueſtigio. Inſtrumenta iuncturarũ. Daẜ i potu cũ mellicrato ⁊ cõfert ſciatice ⁊ palyſi q̃ ẽ cũ nocumẽto i utriſq; lateribꝰ ⁊ i ſenſu ⁊ datur in potu de ea .ʒ. i. cũ duabꝰ .ʒ. rauedſcẽi ad percuſſionem ⁊ caſũ cũ uaſe uno terreo de uino paſſularum. Membra nu. Datur i potu fructus eius cum oxymelle ad apãta ſplẽiſ ⁊ mũdificat epar ⁊ ſplenẽ ⁊ apit oppilationes eoꝝ et eſt ei proprietaſ in hoc. Mẽbra expul. Prouocat vrinã adeo uehemẽter ꝙ qñ; facit migere ſãguinẽ. Et oʒ ut q eaʒ bibit quaq; die balneeẜ. Et qñ ſupponiẜ ꝓuocat mẽſtrua ⁊ extrahit fetũ. Venena. Stipiteſ eius cum foliis ſuis cõferũt morſui venenoſoꝝ vermium.

De raphano. C. D. lxxxi.

Raphanus quid ẽ. Fortius quod ẽ i ipo ẽ ſemẽ ipſius deide cortex eiꝰ poſtea folia ipiꝰ deide caro eiꝰ. Et oleũ qdẽ eiꝰ exiſtit i vtute olei de kerua niſi quia ẽ vehemẽtioris calitatis ipſo ⁊ ſiluestre i omnibꝰ narratiõibꝰ coicat ei ſed ẽ fortiꝰ eo. Electio. Fortius qd ẽ i ipſo ẽ ſemen eius. ⁊ ille qui ẽ magis temperatus eſt ille qui ẽ elixatus. Na. Lignum eius eſt calĩn i pmo ⁊ hũidũ ⁊ ſemen eius ẽ calidum i tertio. Opra et propri. Generat ventoſitates ſed ſemen eius ipſas ⁊ i ipo eſt ſubtiliatio fortis ⁊ proprie i ſemine eius ⁊ qui eſt ſiluestris eſt iflatiuꝰ. Et ille qui eſt elixatus e ſt nutribilior propẜ ſeperationẽ illius ab eo qd eſt mediciale. Et nutrimẽtum qdẽ eius eſt phlaticũ ⁊ paucũ cum hoc. Et in ipſo eſt ſubã que velox ẽ ad putrefieñ ⁊ illud propẜ illd qd i ipſo eſt de nocumẽtis folia aũt vernalia qñ elixãtur ⁊ cõeduntur cũ oleo ⁊ almuri nutriũt pluſ q̃ radix. Decoratio. Si metiaẜ cũ oleo farina lolii facit naſci pilos in alopicia. Et qñ fit ex eo emplaſtrũ cum melle eradicat veſtigia accñtia ſub oculo que ſũt cũ occultatiõe ⁊ ↄfert ſemẽ eiuſ lẽtiginibꝰ factis in mẽbris ⁊ reliqs coloribus extraneiſ ⁊ veſtigiis ⁊ ꝑcuſſionibꝰ ⁊ pãno ⁊ ipſũ cũ cõdiſi linituʒ remouet morpheã nigrã proprie i balneo. Et ipſe multiplicat pediculos in corporibꝰ. Apoſte et ho. Cuʒ farina lolii adhibitus bothor lenibꝰ abſtergit eas. Vuln. et ul. Qñ ex eo fit emplin cũ melle eradicat vlcera frauduletã ⁊ vlcera lenia ⁊ ſemẽ eiꝰ cũ aceto eradicat vlcus cãcrẽaꝝ itegre ſilr opaẜ ſuper impetigiem. Inſtru. iunctu. Semẽ eiꝰ expellit pulſationẽ que ẽ in iũcturis ⁊ ẽ bonũ dolori iuncturaꝝ valde. Mem. ca. Nocet capiti ⁊ dentibus ⁊ plato ⁊ ſuccus eiꝰ ⁊ oleũ ipſius ↄferũt ventoſitatibus i aure valde. Mẽbra ocu. nociꝰ ẽ oculo verũtñ abſtergit ipſũ qñ in eo diſtillaẜ aqua eiꝰ ⁊ delet veſtigia q̃ ſũt i oculo ſub lachrymali. Inquit filius meſaugue folia eiꝰ acutũ viſuʒ. Mem. anhe. et pec. Qui eſt elixatus eſt conueniẽs tuſſi antiq̃ vetuſte ⁊ chĩo groſſo generato i pectore ⁊ ipſe ↄfert prefocatiõi accñti ex fũgis mortiferis. Et ſi decoq̃ẜ cũ oxymelle deide fiat ex eo gargarimus cõfert ꝑfocationi accidenti ex fungis mortiferis. Et in ipſo cum hoc eſt nocumentum gutturis ⁊ eſt addens in lacte. Membra nutrimenti. Eſt malus ſtomacho faciẽs eructuare. Et poſt cibũ lenit ventrẽ ⁊ facit cibũ penetrare ⁊ ãte cibũ facit natare cibuʒ ⁊ nõ gefcit ⁊ propter hoc facileʒ efficit vomitũ ⁊ proprie cortex eius cũ oxymelle ⁊ cõueniens lateri ⁊ ſpleni ſuppoſitꝰ ut emplin. Et ſemen eius aceto facit nauſeã valde ⁊ reſoluit apã ſplẽis. Filiꝰ vero meſaugue dixit. Si comedaẜ poſt cibum digerit ⁊ ꝓprie folia

ei⁹. Et aqua folioꝝ eius aperit oppilatiões epatis ⁊ remouet ictericiā. Et dixerūt qdā folia ei⁹ digerunt ⁊ corpus facit ei nauseā ⁊ semē ipsius resoluit īflationē ī uentre ⁊ facit faciē ⁊ grossionē cibi ⁊ facit appetitū ⁊ aufert dolorē epatis ⁊ aqua eius est bona hydropisi. Venena. Cōfert morsui vipe ⁊ cū uio morsui cornute etiā. Et semē ei⁹ ꝯfert venenis ⁊ uermib⁹ uenenosis. Et si ponaꝛ frustū eius sup scorpionem morit̄ ⁊ aqua ei⁹ experta ē ī hoc ē fortior. Et si momorderit aliquē scorpio q rhaphanū cōedit nō nocebit ei.

De reban capitulū de littera.d.lxxxii.

Reban. Mēbra expul. ꝯfert emorroidib⁹. De reban salamonica capi.d.lxxxiii.

Reban salamōica qd ē. Inuenitur ī mōtib⁹ spahan ⁊ ē similis aneto humido. Et dī ꝙ folia eius sūt sicut malua ⁊ poma ei⁹ sūt parua ⁊ īuoluit̄ sup arborē sicut uolubilis: Et uī ꝙ sit ī ipso diuersitas et uī ꝙ sermo scōs sit inuens ad hoc ꝙ ipa ē plāta q̄ nominaꝛ basaꝝ. Vulgus ei existimat ꝙ ē reban salamonica. Operatio. et pro. Est subtilis exiccatiua resolutiua. Apostema et bo. Cōfert posita cū aceto sr̄ herisipilā ⁊ linit̄ sr̄ apāta phlātica. Vulnera et ul. Linit̄ cū aceto sr̄ ulcera ambulatia. Instrumēta iun. Linit̄ sr̄ podagrā ⁊ cōfert ei ⁊ ē ei⁹ ꝓprietas. Mē. ca. ꝯfert torture. Membra ex. supponit̄ cū oleo rosaceo ad dolorē mr̄icis. Ve. linit̄ sr̄ mordicatōnē scorpiōis.

De roba capi.d.lxxxiiii.

Roba qd ē. Est auellana indica ⁊ ē fructus magn⁹ ī magnitudie auellāe similis papauero ⁊ separat̄ a grano sicut neregil. Natura. ē calida ⁊ sicca. Apostema. et bo. ē epithima sr̄ scrofulas cū aceto cōueniēs. Vulnera et ul. ꝯfert scabiei ⁊ prurituī. Instrumē. iun. Disrūpit uētositates īpediētes ī dorso. Mēbra ca. fit ex ea caputpurgiū ad torturā ⁊ plurimū ꝯfert ei. silr̄ cōfert emigranee ⁊ soda. Et ē caputpurgiū cōferēs epilepsie ⁊ scotomie ⁊ manie melācholie. Et iā quidē exptum ē caputpurgiū ei⁹ ī tortura trib⁹ dieb⁹ ⁊ fecit currere hūiditatē ex narib⁹ ⁊ fecit fluere phlegma plurimū ⁊ remouit egritudinē ī trib⁹ dieb⁹. Et oꝫ ut patiens torturā moret̄ ī domo tenebrosa: ⁊ cōfert uētositatibus crudis. Mēbra ocu. ꝯfert aque ī oculo alcosol facto ex ea ⁊ ꝓprie succus minoris ei⁹ uētositati alsebel ⁊ pāno ⁊ caputpurgio facto ex ea cum aq̄ amaraci ⁊ fit ea alcosol cū antimonio tōtos hn̄tib⁹ oculos. Mē. an. et pec. datur ī potu ď radice eius pondus ʒ.ii. cum uino pleuresim frām ⁊ asma ⁊ tussim ātiquā ⁊ sputū sāguinis ex pectore propter illud qď ī ipa ē ď stipticitate. Membra expul. cōfert colice passiōi ⁊ datur de eo ī potu pondus ʒ.ii. ad anū ⁊ dolorē matricis. ⁊ pessariū suppositū ď eo qď ex ipsa fricatiōe dissolutū ē ꝓuocat mēstrua ⁊ extrahit fetū ⁊ silr̄ succ⁹ ei⁹ ⁊ solutione educit cholerā nigrā ⁊ phlā ⁊ aquositatē ēt ⁊ cholerā ex corpor̄ toto absq̄ difficultate ita qď sanat albaras ⁊ remouet eā ⁊ ictericiā ⁊ pānū ⁊ silia ⁊ resoluit colicā ⁊ eius potio est triū kermet ⁊ kermet ē sex kerates. Et bibere cū uino dulci aut oxymelle ⁊ daꝛ cū petroselino ⁊ dauco ⁊ scamonia mouet ei⁹ solutionē qn̄ ipsa admiscetur ⁊ cōfortat ipsā ⁊ quātitas ei⁹ ē cū uno quoq̄ aur̄ ipsius ponātur tres anulusat ď scamonea ⁊ qn̄q̄ assumitur de ea pōdus. ʒ.ii. ⁊ teritur ⁊ pōit̄ cū uino dulci aut ī oxymelle ⁊ dimittit̄ aliquanto spatio deide coqtur uinū illud cū lētib⁹ aut ordeo cū carne galline ⁊ daꝛ ad sorbeñ ius eius ⁊ miscetur ei de scamonea: Febres. cōfert febrib⁹ quartanis. Venena. ē tyriaca morsui scorpionis ⁊ rutele. Et quidā studēt ad hoc ut sumāt de cortice ei⁹ srīor sicut lens ⁊ ꝓiiciāt ī fissuram puncture.

De reubarbaro capi.d.lxxxv

Reubabaꝝ. Electio. qn̄q̄ adulteraꝛ h modo. decoquitur ⁊ assūitur ei⁹ aquositas desiccatur succ⁹ eius deide exiccaꝛ subā ei⁹ p⁹ illud ⁊ vēdit̄ sicut ē. veꝝ ipsū ē tūc spissi⁹ ⁊ vehemētius stipticū ⁊ purū ē vehemētius rarum ⁊ minus stipticū ⁊ est crocee tinture. Opera. et proprie. subā arboris eius est commista ex aqueitate ⁊ aeritate ⁊ ī ipo ē terreitas amara pp actionē agneitatis ī ipm ⁊ silr̄ eius mollicies ⁊ stipticitas sūt ex terreitate ei⁹ ⁊ seqtur ipm ī stipticitate ei⁹ terreitas īmo ē iuuamētū ī ea ⁊ cōpleꝛ eius opō cuꝫ qualitate sue freitatis ⁊ qď de ipso puꝝ est. est minus stipticum. Decoratio. ꝯfert pāno ⁊ vestigiis remanētib⁹ sr̄ cutes qn̄ linitur cū aceto ⁊ eūatio cū eo. Apostemata et bothor. fit ex eo emplm̄ cū qdusdā hūiditatib⁹ ad apāta calida. Vulnera et ulcera. ꝯfert petigini epithimati cū aceto. Instrumēta iunctu. ꝯfert valde casui ⁊ ꝑcussiōi. Et īquit alcāzi potio ei⁹ sit ʒ.ii. ī vino ꝑmisto ⁊ cōtusiōib⁹ qn̄ daꝛ ī potu cū vino odorifero ⁊ silr̄ qn̄ iūgit̄ ex oleo eius ad cōtusionē lacertoꝝ ⁊ dolorē eoꝝ extēsiōē ⁊ ꝯfert ruptur̄. Mēbra. an. et. pec. ꝯfert asmati ⁊ sputo sāguinis. Membra. nutri. est ꝯferēs epati ⁊ stō ⁊ debilitati āboꝝ ⁊ dolorib⁹ eoꝝ ⁊ dolorib⁹ ītrīsecis ⁊ singultui ⁊ ruptur̄ ⁊ extenuat splenē. Mēbra expul. ꝯfert adereb ⁊ dolori pūgitiuo vētris ⁊ dysēterie ⁊ dolori renū ⁊ vesice ⁊ dolorib⁹ mr̄icis ⁊ fluxui sāguis. Febres. ꝯfert febrebus antiqs ⁊ hn̄tibus ꝑiodos. Venena. ꝯfert morsui: vermiuꝫ venenosoꝝ ⁊ spētis ⁊ quātitas potius ei⁹ ē sicut q̄ꝫtitas pot⁹ agarici.

De raineb capi. d. lxxxv.

Rameb. Nā. ē frā ⁊ sicca. Opera. et bro. ē stiptica exiccatiua subtiliatiua ꝯstrictiua ꝓhibēt effusiōes materieꝝ ⁊ sedat caliditatē. Mēbra nu. cōfortat stōm qn̄ ī potu daꝛ cū aqua myrti. Mem. expul. constringit ventrem.

De ratinigi capi. d. lxxxvi.

Ratingi quid ē nomīatur colofonia ⁊ ē gūma pini ⁊ nomīaꝛ abor eius ī scemi alberē. Nā. ē calida ad tertiū est sicca ī pmo. Opera. et pro. generat carnē cōpoꝝ teneroꝝ sꝫ ꝯmouet dolores ī corporibus teneris ⁊ qn̄q̄ sanatur ea vlcera cuꝫ balaustiis ⁊ venis ⁊ similibus.

De ribea capi. d. lxxxviii.

Ribes quid ē. Inest ei virtus acetositatis citri acreste. Nā ē frigida ⁊ sicca in tertio. Opera. et pro. est extinctiua ⁊ abscīndit sanguinem sedatiua caliditatis ⁊ ꝯfert apātibus pestilētie que subito īterficiūt. Mē. ocul. acuit visū qn̄ fit alcosol ex succo eius. Mem. expul. ꝯfert solōi cholerice. Apostemata et bothor. ꝯfert variolis ⁊ morbillo ⁊ apātibus pestilentialibus ⁊ pestilentie.

De rachamat cap. d. lxxxix.

Rachamat. Membra capitis. distillatur fel ei⁹ cū oleo uiolaceo ī latere diuerso ad emigraneā et diuerso ad dolores auris. ⁊

fit ex eo caputpurgiū infantib⁹ aut distillat̄ i aurib⁹ ipsoꝝ ꝑꝑ illud qđ in eis est de ventositatib⁹ pueroꝝ. Membra oculi. Fit alcofol ex felle eius ad albedinē oculi cū aqua fra. Mēbra expulsionis. Di͡r ꝙ stercus ei⁹ eiicit fetū vaporatū. Venena. Inqt filius alpatrich. Eius fel exiccat̄ i vase vitri in vmbra ⁊ fit ex ea alcofol i latere morsus vipe: sed nō credo illud: ⁊ qdā dixerūt ꝙ exptū fuit ad venenū scorpionis ⁊ serpentis ⁊ vipe maioris ⁊ iuuat: et videtur mihi ꝙ liniendo factum est.

De rasas Cap. d. xc.

Rasas qd est. Iam dictū est i cap. de plūbo ⁊ hoc est stānuz: eius aūt cerusā ⁊ spēs faciendi eā dicemus i antidotario. Electio. Qđ i eo subtile ē qđ ē adustū ē ⁊ cerusa ⁊ oꝫ vt timeat̄ odor eius cū adurit̄. Natura. Est frm et hūidū. Operatōes et proprietates. In eo qđ est adustū ē lenificatio subtiliatio ⁊ resolō ⁊ interfectio sanguis. Et eius cerusa ē glutinatiua infratiua cui⁹ virtus est virtus tutie aduste. ⁊ scoria qdem rasas ē i silitudine virtutis rasas adusti. Apostemata et bothor. Qñ fricat̄ cū vino aut oleo aut aliquo succo rū froꝝ ꝯfert apatib⁹. Vulnera et ulcera. Cōfert vlcerib⁹ fraudulentis ⁊ ambulatiuis ⁊ cerusa replet vlcera ⁊ glutinat ea. Venena. Qñ fricat̄ ei⁹ cerusa sup puncturā scorpionis marini ⁊ draconis marini ꝯfert ⁊ oꝫ vt timeat̄ eius odor apđ adustionez.

De rabadar Cap. d. xci.

Rabadar. Mēbra capitis. Di͡r ꝙ rabadar posit⁹ sup caput patiētis soda remouet soda. Gal̄ vo inqt. Existimo ꝙ ipsa facit illud dū est viua: mortua eni iā expr⁹ fui ⁊ nihil iueni.

De reiben Cap. d. xcii.

Reiben qd ē. Est lapis q ē sic̄ cancer. Natura. Est frigidus ⁊ hūidus i 2°. Opera. et pro. Exiccat ⁊ abstergit ei⁹ virt⁹ ē ꝓxima virtuti cācri. Membra oculi. Acuit visum.

De rubien Cap. d. xciii.

Rubien. Opera. et pro. Est ꝯueniēs cibus ſꝫ salit⁹ antiqu⁹ gnāt meliam. Membra expulsionis. augumētuz efficit in coitu.

De rebithe Cap. d. xciiii.

Rebithe. Natura. Filius mesaugue ingt. Est calidior q̄ꝫ rubien. Mēbra expulsionis. excitat coitū.

De ratuba Ca. xcv.

Ratuba qd ē. Est alcot. ⁊ iaꝫ diximꝰ de ea.

De ranis Cap. c. xcvi.

Rana. Operatōes et proprietates. Cinis rane qñ ponit̄ sup locū sanguis retinet euz. Decoratio. ⁊ ipsa qñ deqt̄ cuꝫ sale ⁊ oleo ē fm ꝙ di͡r bezabar lepre ⁊ venenosoꝝ verminꝫ comesta. Instru. iūctu. Eius ius ꝯfert apatib⁹ cordarum qñ sup ea effundit̄. Membra capitis. Di͡r ꝙ ex succo rane fluuialis colluit̄ os ad dolorez dentiū ⁊ sedat̄ si ē i ea qđ est i ea. ⁊ corpus rane ⁊ ꝓpe pinguedo ei⁹ ē ex eis q̄ facilē dentiū eradicationē faciūt. Et existimo ꝙ hec ē petrosa ñ domestica. hec eniꝫ spēs ē ex eis q̄ testant̄ medici ⁊ expimentatores cōicatis eiicere dētes aialiuꝫ qñ ipsaꝫ sumūt i cibo ⁊ i pastu. Venena. Si qs comedit sanguinē eius aut corpus ipsius apatur corp⁹ ei⁹ ⁊ fit ipsius color plūbe⁹ ⁊ expellit spma donec morit̄: ⁊ di͡r ꝙ qñ coqt̄ cū sale ⁊ oleo ⁊ comedit̄ ex bezabar lepre ⁊ vermib⁹ venenosis. Caplm de kfa. s. De sqlla Cap. d. xcvii.

Squilla qd ē. Est cepe muris q̄ sic noiat̄ ꝑꝑ ea ꝙ ipsa iterficit murē: ⁊ ē pungitiua acuta fortis ſꝫ decoctio ⁊ assatio frangunt ei⁹ fortitudinē. Et forma ipsius qum assata ē est forma ꝑsici desiccati. ⁊ color ei⁹ ē citrin⁹ declinās ad albedinez ⁊ ex ea ē gen⁹ venenosū mortale. Et existimauerūt qdā ꝙ ipsa sit napellus: ꝓpea qđdaꝫ signū qđ in ea repit̄ ſꝫ errauerūt. Electio. Que ex ea bona ē est fortis coloris splendida i cuius sapore ē dulcedo cum acuitate ⁊ amaritudine. Natura. Cal̄a ē i ttio sicca i terminis hi. Operationes et proprietates. Est resolutiua attractiua sanguis ad exteriora ⁊ supfluitatum adustiua vlceratiua subtiliatiua valde chimoꝝ grossoꝝ icisiua cum virtute vltra virtutem sue calefactōis. Et ipsius acetū ꝯfortat corp⁹ debile ⁊ acqrit ei sanitatē. Decoratio. Eradicat verrucas illinita cū oleo ⁊ guma pini: ⁊ fac̄ pilos nasci in alopitia ⁊ tyria illinita ⁊ fricata ⁊ fixuris calcanei ꝓprie. Et sirup⁹ eius ⁊ ipsius acetū bonū efficiūt colorē. Vulnera et ulcera. Desiccat vlcera exteriora ⁊ nocet vlcerib⁹ visceꝝ comesta ⁊ exulcerat fricata. Instru. iūctu. Nocet neruis sanis parūp conferendo dolorib⁹ neruoꝝ ⁊ iūcturaꝝ ⁊ paralysi ⁊ sciatice. ꝓpe ⁊ silr̄ eius acetū ⁊ sirup⁹ ipsi⁹. Membra capitis. Cōfert soda ⁊ melie ⁊ ꝯstringit ei⁹ acetuꝫ gingiuas ⁊ ꝯfirmat dētes motos ⁊ ꝯfert fetori oris. Membra oculi. Eius comestio acuit visum. Membra anhelitus et pectoris. Cōfert asmati valde ⁊ tussi antiq̄ ⁊ aspitati vocis ⁊ potantur ex ea tres anulusat cū melle ⁊ ꝯfortat guttur eius acetum ⁊ cepe ipsius. Mēbra nutrmenti. Cōfert duritiei splenis ⁊ ꝯfortat stōm ⁊ digōnez ⁊ ꝯfert subleuationi cibi. Et silr̄ acetū eius ⁊ succ⁹ ipsius bibituꝫ ꝑꝑ splenē dieb⁹. xl. Et di͡r ꝙ si suspendat̄ sup illum q hꝫ splenē dieb⁹. xli. liquefacit ipsius splenez ⁊ ꝯfert hydropisi ⁊ ictericie. Membra expulsionis. Prouocat vrinā fortiter ⁊ silr̄ eius acetū ⁊ sirup⁹ ipsius. ꝯferūt difficultati vrie ⁊ ꝓuocāt mēstrua donec etiā faciāt abortū ⁊ silr̄ acetū ⁊ sirup⁹ eius ꝯferunt ꝑ̄focationi mr̄icis ⁊ soluit grossos hūores ꝑ̄cipue qđ ex ex assatū ē aggregata cuꝫ sexcuplo salis ⁊ ei⁹ potio sit duoꝝ mubaraheni qū ē ieiun⁹ ⁊ silr̄ qđ ex eo ē elixatū ⁊ eius sem̄ bñ tritū ⁊ positū i vase sicco ⁊ pmixtū cū melle ⁊ comestū lenit nām ⁊ cōfert dolori ani ⁊ mr̄icis ⁊ stōi ⁊ ꝯfert dolori pūgitiuo. Febres. Acetū ei⁹ ꝯfert tremori antiq°. Venena. Qū suspendit̄ ei⁹ totū sup portas fm ꝙ di͡r ꝓhibet venenosa ab eis ⁊ est tyriaca venenosis: ⁊ iterficit mures. Permutatio. Tm̄ q̄ꝫtuꝫ ipsa ē de cordumeni. Et tm̄ q̄ꝫtuꝫ ipsa ē ⁊ 3ª ipsi⁹ acori ⁊ 3ª ipsius amōi.

De squinanto ⁊ flore eius Cap. d. xcviii.

Squinātū ⁊ flos eius qd ē. Ex eo aliđ ē arabicū ⁊ boni odoris: ⁊ aliud ē qđ ē minimū agriniū ⁊ ē durius ⁊ ē grossum ⁊ ē terreum ⁊ nō hꝫ odorē. Inqt Dia. Sqnantū ē duaꝝ spērū: vna eaꝝ ē q nō hꝫ fructū: ⁊ altera q̄ hꝫ fructū nigrū. Electio. Melius ex eo ē arabicū rubeū fortioris odoris: ſꝫ illud qđ ē supra ipm ad aliquātulā declinat rubedinē: ⁊ qū fundit̄ fit purpureū mordicās linguā ⁊ adurēs eam sua acuitate. Natura. In agrinio ē virt⁹ infratiua: et apđ filiū virezg. totuꝫ est frm ⁊ ei⁹ radix ē vehemētioris stipticitatis ⁊ eius flos calefacit parūp ⁊ ei⁹ stipticitas ē minor calefactōe ei⁹ ⁊ fortasse ē arabicū: ſꝫ i sua nā ē calm ⁊ siccū in scđo

Operationes et proprietates. In ipo ē stipticitas quapp ꝯfert eiꝰ flos fluxui sanguis vñcūq₃ ⁊ i eꝰ oleo sūt resolutio ⁊ ꝯctio sed ipsius radix: ē fortior i hoc ⁊ ꝯstringit nām ⁊ i ipso sunt digō ⁊ lenificatio: Et orificia venaꝝ apit ⁊ sedat itrinsecos dolores ⁊ ꝓpe i mrice ⁊ resoluit vētositates. Uul. et ulce. Eius oleū ꝯfert pruritui ita vt illō ēt agat i aiali bus. Apostemata et bothor. Cōfert apatibꝰ callidis eiꝰ decoctio ⁊ duritiebꝰ itrinsecis bibitu₃ ⁊ supposituū ꝑ emplo ⁊ decoctū in apatibꝰ fris i viscerib. Instru. iunc. Cōfert lacertis ⁊ spasmo qū ex eo bibit quarta aurei cū pipe. Et ipm remouet lassitudinē. Membra capitis. Grauat caput ꝓpe illud qō ex eo ē agriniū: s₃ minutum eiꝰ facit sodā ⁊ grossioris semī facit dormire ⁊ stupefac ⁊ totū ipsius ꝯfortat carnē rubeā q̄ ē iter gingiuas ⁊ desiccat hūiditate₃ eaꝝ. Et eius flos purgat caput. Mēbra anhelitus et pectoris. Cōfert dolori pulmonis et eiꝰ flos sedat dolores purgat caput ꝯfert sputo sanguinis. Mē. nutri. Eius radix ꝯfortat stōm ⁊ facit appetitū ⁊ sedat nauseā accepto aureo ex ea ⁊ ꝓprie cū pondē sui ex pipe ⁊ ipiꝰ flos sedat dolorē stōi ⁊ ꝯfert apatibꝰ eius ⁊ apatibꝰ epatis. Mē. expul. Cōfert dolorib mricis ꝓpe ⁊ encatisma i decoctiōe eiꝰ apatibꝰ mricis calis. Et silr qū distillat in ea₃ aut vaporat aq̄ eiꝰ ⁊ frangit lapidē ⁊ stringit nām ꝓpe qō ex eo ē agriniū. Et abscindūt fluxū sāguinis nariū mricis ⁊ ꝓpe eiꝰ flos ⁊ ꝯfert dolori renū ⁊ fluxui sanguis ipoꝝ ⁊ qū bibit ex radice eiꝰ aur. cu₃ pipere ꝯfert hydropisi. ⁊ ipsius flos ꝯfert apatibꝰ ani. Uenena. Spēs eiꝰ grossa qū ex foliis eiꝰ recētibus q̄ sūt iuxta radicē fit emplm ē iuuatiua morsure venenosoꝝ.

De sarcocolla Cap. d. xcix.

Sarcocolla qd ē. Est gūma arboris spinose ⁊ i ipsa ē amaritudo. Electio. Que ex ea bona ē est illa q̄ ad citrinitatē declinat et ē silis olibano. Natura. Dicūt qdā ꝙ ē calīa in 2ᵒ sicca i pᵒ. Inqt filius iuregi ē calida valde. Operationes et proprietates. Est glutinatiua ⁊ pp hoc ꝯsolidat ⁊ creat carnē ⁊ admistrat i emplis. ⁊ in ipa qdē ē virtꝰ adherē faciēs oppilatiua ⁊ alia amara et pp hoc i ipsa est digō ⁊ resolō. Decoratio. Caluiciū facit potꝰ eius frequēs ⁊ ꝓpe senib. Apostemata et bothor. Sedat apata oia morc empli supposita. Uulnera et ulcera. Corrodit carnē mortuā ⁊ ꝯsolidat plagas recētes ⁊ restaurat ꝯtorsionē: ⁊ admistrat resolō eiꝰ ⁊ resolō radicis eius desiccata ꝯfert ad illud silr. Mēbra capitis. Si licinium sumat ⁊ melle illinitu₃ volnat i sarcocolla pulueri₃ata ⁊ mittat i aurē ex q̄ egredit virtꝰ sanat hoc facto ꝑ aliquot dies. Mēbra oculi. Confert ophthalmie ⁊ lippitudini ꝓpe ⁊ fluxui oculi ⁊ ꝓpe nutrita cū lacte asine ⁊ educit. lippitudinē ex oleo. Mēbra expulsionis. Soluit hūorē crudū ⁊ phla grossu₃ ⁊ proprie ex ancha ⁊ iuncturis.

De storace Cap. d. c.

Storax qd ē. Dixit Dia. ꝙ ipsa ē spēs storacis ⁊ apud quosdā ē gūma oliue ⁊ ipsius qdē suffumigatio ponit loco suffumigatiōis turis i oi re. Electio. Melior ex ea ē q̄ ē acutioris odoris. Natura. Est calida i 3ᵒ sicca in pᵒ. Opera. et pro. Lenificatiua ē valde. Instru. iunc. Permiscet cū medicinis laxitudis. Membra capitis. In ipsa ē virtꝰ faciendi subet ⁊ grauat caput ⁊ facit soda ⁊ ꝯfert corize ⁊ catarro. Mēb. anhe. et pec. Confert tussi ⁊ raucedini vocis. Mēbra expulsiōis. Eius oleū ꝯfert duritici matricis ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ apit mrice₃ ⁊ qū trāsglutitur cū aliquāta terebinthina lenit nām.

De sticados Cap. d. ci.

Sticados qd ē. Est planta hñs spicā sicē spica grani ordei: s₃ eius folia sunt longiora: et i ipso sunt stipites cinericii sicē i epithymo ⁊ ē sine seie acutꝰ cū amaritudine pauca ꝯpositꝰ ex sba terrea frigida ⁊ ignea subtili. Natura. Est calidus i pmo siccus i 2ᵒ. Operatōes et proprietates. Resoluit ⁊ subtiliat amaritudie sua: ⁊ silr eius sirupꝰ ⁊ apit oppilatōes ⁊ abstergit: ⁊ in ipso qde₃ est stipticitas pauca ⁊ ꝯfortat corpꝰ ⁊ viscera ⁊ ꝓhibet putrefactionē. Instru. iunctu. Eius decoctio sedat dolores neruoꝝ ⁊ iuncturaꝝ ⁊ lateꝝ: ⁊ ipsius sirupus ē res magis iuuatiua egritudinū frigidaꝝ in neruis: qr o₃ vt assidue vtat eo q debiles h₃ neruos ⁊ q ex frigiditate in ipsis patit. Mem. cap. Cōfert melacholie ⁊ epilepsie. Membra nutrimenti. Cōturbat illū i cuiꝰ ꝯplone cholā dñat ⁊ fac eu₃ vomē ⁊ est ex eis q̄ faciūt siti. Mēbra expulsionis. Cōfortat instra vrine ⁊ soluendo educit phla ⁊ meliam Gal. vō ñ dixit hoc eē eius: ⁊ vltima qdem potio ipsius ē. xii. kesumē cū vino puro ⁊ oxymelle ⁊ modico sale.

De spōgia maris Cap. d. cii.

Spongia maris qd ē. Corpus marinu₃ laxū raꝝ sicē filtrū. ⁊ dr ꝙ h₃ aial motu₃ in eo cui adheret ⁊ ñ sepat ab eo. Electio. Illa q̄ ē rccēs ē fortior ⁊ vehemētioris exiccatiōis pp fortitudinē nature maris. Natura. Est cala in pmo sicca i 2ᵒ ⁊ ipsius lapis ē ei ꝓpinquꝰ ⁊ minus calidus. Opera. et pro. Fortis ē exiccatiōis ꝓprie qō ex ea ē rccēs qñ adurit cū oleo. Et silr eius cinis ꝯfert disruptōi sanguinis pp incisione₃ aut apertionē. inflāmat eni ex ea ignis sup locū ⁊ cauterizat cū hoc ꝙ ipa ē sba retinēs sanguinē ⁊ ēt fiūt ex ea licinia ⁊ i orificiis venaꝝ ponūt ⁊ retinēt sanguinē et fluxū sanguis ⁊ eiꝰ lapis subtiliat absq₃ calefactōe ⁊ exiccat ⁊ abstergit. Aposte. et bot. Exiccat apata phlegmatica. Uul. et ul. Infundit i aceto ⁊ ponit sup plagas ⁊ ꝯsolidat ⁊ decoqt cū melle ⁊ cōsolidat vlcera ꝓfunda ⁊ similit ponit sicca sup ipsa aut infusa i aq̄ aut i vino ⁊ exiccat hūida antiqua. Mēbra anheli. et pec. Qū spongia adurit cu₃ oleo ē ꝯueniēs curatōi sputi sanguis. Mēb. expul. Lapis i ea iuentꝰ fragit lapidē vesice apud alios a Ga. Gal. eni ab hoc elongat vt virtꝰ eiꝰ ad vesica₃ penetret sed ad lapidem renum.

De stinco Cap. d. ciii.

Stincus qd ē. Est guaril aquatiēs q i ripis nili egypti capit: ⁊ dr ꝙ ē de nā altinsa: qm qū pit extra aquā ⁊ creat extra ⁊ est fm forma altinsa. Electio. Qui ex eo ē melior ē ille q i vere capit ⁊ i hora q̄ feruet ad coitū ⁊ q ex eo ē maior ē melior: ⁊ magis pinguis ē melior ⁊ ex mēbris eiꝰ meliꝰ ē sumē. Instrumenta iuncturarū. Cōfert egritudinibus fris neruis. Me. expul. Eius sal excitat coitu₃ q̄to plus caro eiꝰ ⁊ ꝓpe caro lcis ⁊ q̄ seqt renes ⁊ ꝓpe adeps eorum.

De spinachiis Cap. d. ciiii.

Spinachia. Natura. Fra sūt ⁊ hūida i fine pmi. Opera. et pro. Sūt lenificatia

⁊ ip̄ius nutrim̄tuꝫ melius ē nutrim̄to chrysolocāne ⁊ dico ꝙ i ipsis est virtus abstersiua lauatiua ⁊ vincunt cholam. Et fortasse refugit st̄ōus a iure eoꝝ g° auferāt a iure suo ⁊ comedāt. ¶ Mēbra anhelitus et pec. ¶ Cōfert an. ⁊ pectori ⁊ pulmoni calō. ¶ Instrume. iunc. ¶ Cōfert dolorib' dorsi sanguineis. ¶ Mēb. expul. ¶ Lenificatiua sūt ventris.

¶ De scolopendria Cap. d.cv.

Scolopēdria dicet i ca. de sin. si deus voluerit.

¶ De semine lini Cap. d.cvi.

Semen lini qd ē. Uirt' eius ē ꝓxima virtuti fenugreci ¶ Natura. ¶ Calm ē in p̄mo cō mēsuratū ⁊ hūiditate ⁊ siccitate: ⁊ dī qdem ꝙ decoctio lini est decoctio recentis eius: i ipso eni cit hūitas sup̄flua. ¶ Opera. et pro. ¶ Est maturatiuum abstergit ⁊ inflat pp hūitateꝫ suā sup̄fluam ita ꝙ illud qd̄ ex eo frixū: ē etiā hoc agit cū stipticitate i frixo manifesta ꝯmēsurata ⁊ i nō frixo manifesta p mixta cū lenificatōe ⁊ ē sedatiuuꝫ doloꝝ minus qꝫ camemilla. ¶ Decoratio. ¶ Ex ipso fit empl'm cuꝫ nitro ⁊ bolo panno ⁊ bothor leni ⁊ ꝯfert ꝯtritioni vnguiū ⁊ fixuris ⁊ fracturis eaꝝ qū p̄miscet cū eq̄li mensura nasturtii ⁊ ꝯficit cū melle. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Lenit ap̄ata calida exteriora ⁊ iteriora ⁊ ap̄ata qd̄ est post aures cū aq̄ cineris ⁊ ap̄ata dura. ¶ Instru. iūctu. ¶ Prohibet spasmuꝫ ⁊ ꝓp̄e cōtractionē vnguium qū p̄miscet cum cera ⁊ melle. ¶ Mēbra capitis. ¶ Eius suffumigatio ꝯfert corize ⁊ sil'r suffumigatio ipsius lini. ¶ Mem. anhe. et pec. ¶ Cōfert tussi phthice ⁊ ꝓp̄e qd̄ ex eo assatum est. ¶ Mēbra nutrmenti. ¶ Malū ē st̄ō ⁊ difficilis digestionis ⁊ pauci nutrim̄ti. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Qd̄ ex eo frixū ē ꝯstringit ventrē ⁊ n̄ frixū est cō mēsuratū ⁊ eius ꝓuocatio ē debilis: sꝫ ꝯfortat cum assatōe: ⁊ qn̄ sumit cū melle ⁊ pip̄e mouet coituꝫ: et ex decoctōe ipsius fit pessariuꝫ matrici ⁊ sedat in ea ⁊ iuuat ea a mordicatōe q̄ est i ipsa ⁊ ap̄atib' ⁊ sil'r i itestinis ⁊ ab ea fit iuuam̄tū ad vlcera vesice ⁊ renū ⁊ ex decoctōe qdē seīs lini fit clistere cum oleo roſ: magnificat iuuam̄tū eius i vlcerib' itestinoꝝ.

¶ De saliua Cap. d.cvii.

Saliua. ¶ Electio. ¶ Fortis op̄ōnis ē illa q̄ ē famelici ⁊ ieiuni ⁊ ꝓp̄e cui' ꝯpl'o ē calida. ¶ Decoratio. ¶ Ualet ad ipetiginē. ¶ Mēbra oculi. ¶ Cōfert palpitatōi palpebre ⁊ albugi. ¶ Uenena. ¶ Interfic̄ venenosa oīa ⁊ serpētē ⁊ scorpiones.

¶ De stercore aialiuꝫ Cap. d.cviii.

Stercus aialiuꝫ. ¶ Decoratio. ¶ Stercus adib ꝯfert lentigib' magnis ⁊ pāno pp suā abstersionē: ⁊ sterc' cameli ⁊ mūdificat ⁊ destruit verrucas ēt q̄ magne fiūt. ¶ Membra capitis. ¶ Sterc' adib ꝯfert furfurib' pp suā abstersioneꝫ et stercus cameli abscindit fluxuꝫ sanguis ex naribus ⁊ qn̄ bibit cū medicinis epilepsie ꝯfert. ¶ Membra oculi. Sterc' adib abstergit albuginē oculi. ¶ Uulnera et ulcera. ¶ Stercus cameli resoluit bothor ⁊ vlcera: ⁊ sil'r sterc' pecudis s'r mellinū. ¶ Aposte. et bo. ¶ Stercus capraꝝ resoluit scrofulas fortiter ⁊ sil'r sterc' cameli ⁊ sterc' pecudis herisipile. ¶ Instrumen. iuncu. ¶ Sterc' cameli sedat dolores iuncturaꝝ et ap̄ata eaꝝ. ¶ Membra expulsionis. ¶ Stercus capraꝝ siccū cū lana ꝓhibet fluxū m̄ricis. ¶ Uenena. ¶ Rubificat sterc' capraꝝ decoquēdo. ℥. ex eo cuꝫ v allacraiati vini nigri ⁊ rccēs ex eo ēt ⁊ fit ex eo emplastꝝ morsui vip̄e faciētis sitim ⁊ stercus pediculis adustū p̄cipue ꝯfectū cū aceto linit sup morsū canis rabiosi.

¶ De sanguine draconis Cap. d.cix.

Sanguis draconis ⁊ ē scem qd ē. Est succus rube' not'. ¶ Natura. ¶ Nō ē ei' caliditas multa. ⁊ dicūt qdā ꝙ ē frus: ei' v̄o siccitas ē i 2°. ¶ Opera. et pro. ¶ Est ꝯstrictiu' ⁊ ꝓhibet fluxū sanguinis. ¶ Uulnera. et ulce. ¶ Glutinat vlcera ⁊ plagas recentes. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Cōfortat st̄ōm. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Cōstringit ⁊ cōfert dysenterie ⁊ fissuris ani. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius s̄m ꝙ existimāt qdā ponit lactuca i oīb' op̄ib' eius.

¶ De sanguine Cap. d.cx.

Sanguis qd ē. Sāguis hoīs ⁊ sanguis porci sūt sil'es i oī re: ⁊ carnes amboꝝ sūt ꝓxie i oī re ita ꝙ qdā fuerūt q vendebāt carnem hoīs ac si eēt caro porci ⁊ occultatū fuit illud vsqꝫ° iuenti fuerūt digiti hoīs i ea: ⁊ dixerūt qdā ꝙ q expiri volūt aliqd i sanguīe hoīs expiat illud i sanguine porci: nā lꝫ sit debilioris virtutis sanguīe hoīs tn̄ est ei silis: ⁊ nos qdē iā scribem' nūc q̄ dicta sunt de sanguine: sꝫ plima eoꝝ sūt de qbus n̄ curat ⁊ sūt q̄dam de qb' curat. ¶ Electio. ¶ Oꝫ vt sanguis q i medicinis admistrat sit assūptus ex aīalib' sanis i cui' colore n̄ dn̄et humor neqꝫ putredo. ¶ Opera. et pro. ¶ Sanguis eq ē adustiuus ⁊ putrefactiu': ⁊ tot' est debilis digōnis p̄cipue q grossus ē. ¶ Decoratio. ¶ Sanguis leporis calidus supponit morphee et pāno ⁊ ꝯfert eis: sanguis vesp̄tilionis s̄m ꝙ dī ꝓhibet ortū piloꝝ ⁊ n̄ ē ei veritas. sanguis v̄o ranaꝝ viridiuꝫ ⁊ sanguis alhelem ē magis ꝓhibens. Et sanguis vesp̄tilionis s̄m ꝙ dī ꝯseruat mām̄illā sꝫ dispōnē suā sꝫ n̄ verificat. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Sāguis leporis maturat ap̄ata cal'a cito. ⁊ sil'r sanguis hirci admistrat post ꝯgelationē: ⁊ sanguis mēstruus s̄m ꝙ dī linit sup herisipulā. Et sanguis tauri calid' sup ap̄ata dura: ⁊ sanguis leporis calidus sup ap̄ata calida lenia. ¶ Instru. iūctu. ¶ Dī ꝙ sanguis menstru' distillat sup podagrā calidus ⁊ ꝯfert ei: sanguis colūbe ⁊ guarascem ⁊ turturis distillat calidus sup excoriationē ꝯtritā ⁊ dolorosaꝫ ⁊ ꝓhibet gn̄ari ap̄a qd̄ ꝓuenit a casu qū ꝯmiscet cum oleo roſ. tepido. Dixit Gal. illud ē pp teporē qualitatis sue n̄ pp reꝫ aliā ⁊ si dimittat ⁊ admistret loco ei' oleū roſ. efficit op̄ōneꝫ ei' ⁊ sil'r dī i sanguīe colūbaꝝ ⁊ gallinaꝝ: sāguis v̄o asini ꝓhibet fluxū sanguis nariū ex velamine cerebri: ⁊ sanguis testitudinis siluſtris sanat epilepsiā cū vino. ⁊ sil'r sanguis agni: ⁊ dī ꝙ sanguis cameli ꝯfert epilepsie: illud v̄o n̄ ē veꝝ: dixit Gal. qn̄ ipse n̄ ē cū icisione forti. ego aūt dico forsitā si illud verificat cū exp̄im̄to n̄ ꝯpat ad virtutē apparētē: imo ad ꝓp̄etatē q̄ ē i ipso. ¶ Membra oculi. ¶ Sanguis guaril ⁊ lacerti ꝯfortat visum: sanguis alharbe ꝓhibet oriri pilos i palpebris: ⁊ sil'r sanguis ranaꝝ viridiū s̄m ꝙ dī sꝫ exp̄im̄tuꝫ n̄ verificauit illud sanguis colūbe ⁊ alguarascen ⁊ turtuꝝ ⁊ ꝓp̄e sanguis venarū ale distillat sup tarfati ⁊ sil'r sanguis alfahakit et sil'r si distillēt radices pēnaꝝ sāguīe haꝝ auiū s'r eā ⁊ dixit Gal. s'n̄ illo ē excusatio. ¶ Mēb. anhe. et pec. ¶ Sāguis bubonis valde ꝯfert asmati ⁊ sil'r ius eis ⁊ caro ipsius: ⁊ dixerūt qdā ꝙ sanguis vesp̄tilionis ꝯseruat mām̄illā ita vt remaneat stās ⁊ n̄ ē ei radix. Ex sanguīe aūt hedi recente anq̄ꝫ ꝯgelet si accipiat ℥. ⁊ ꝯmisceat cū aceto ⁊ bibat i trib' dieb': calefactū

qdem testificati sunt ꝙ ɔfert ad hoc: ¶ Mēb. expul. ¶ Sāguis mēstru⁹ supposit⁹ ꝓhibet ī pgnationē ſꝫ ꝙ qdā existimauerūt: sanguis hirci ⁊ capre ⁊ cameli exiccat⁹ ⁊ frix⁹ retinet fluxū sanguis ⁊ sanguis capre qñ bibit cū melle cōfert dysenterie: ⁊ sanguis hirci exiccat⁹ frangit lapidē renū. ¶ Venena. ¶ Sāguis hirci ⁊ cameli ⁊ leporis frix⁹ ɔfert nocumēto sagitte armene qñ bibit cū vino ⁊ siłr sanguis canis ⁊ etiā sanguis canis rabiosi ſm ꝙ dī vulgariter ɔfert mor sui canis rabiosi ⁊ ꝓpe diascorides.

¶ De asparago Cap. d. cxi.

Asparagus qd ē. ¶ Natura. ¶ Est eq̄lis apō Gal. Dixit. n. ꝙ ī ipso ñ ē calefactō neqꝫ in frātio appens nisi ī petroso. ¶ Ego aūt dico ñ elongat a calitate ⁊ q̄zto plus īcipit ī durari roborat caliditas ⁊ appet ſr ipm vestigiū titimaloꝝ mordicās valde. ¶ Opera. et pro. ¶ Virt⁹ ei⁹ abstersiua apit oppilatōes oiuꝫ visceꝝ ꝓpe epis ⁊ renū ⁊ ī ipso est resolō ꝓpe ī petroso. ¶ Instru. iunc. ¶ Bibit ei⁹ decoctio pp dolorē dorsi ⁊ sciatice. ¶ Membra capitis ¶ Decoctio ei⁹ ⁊ ꝓpe radicis ei⁹ qñ coqt cū aceto ⁊ siłr ipsa radix ⁊ sem̄ ei⁹ bona sūt oia dolori dentiuꝫ. ¶ Mē. nutri. ¶ Apit oppilatiōes epis ⁊ ɔfert ictericie ⁊ ī ipso ē virt⁹ faciēdi nauseā. ¶ Mēbra expul. ¶ Existimauit ruffus ꝙ ipse strigit ⁊ forsitā illud ē pp ei⁹ ꝓuocatōeꝫ. Aliū vo dixerūt ꝙ elix⁹ lenit. plures vo dixerūt ꝙ ipse cōfert colice phłatice ⁊ vētose ⁊ decoctio radicis eius ꝓuocat vrinā ⁊ ɔfert difficultati vrine ⁊ auguītat ī spmate ⁊ coitu ⁊ ɔfert difficultati ipgnatōis siłr sem̄ ei⁹ qñ supponit ꝓuocat mēstrua ⁊ apit oppilatōes splenis. ¶ Venena. ¶ Qñ coqt cū vino ɔfert pūcture rutele. Et ei⁹ decoctio ſm dī i terficit canes.

¶ De sorditie Cap. d. cxii.

Sorditie. ¶ Natura. ¶ Sordities aluearia calefactiua ē ī fine ſ̄i. ⁊ melior ex ea ē viridis ⁊ sordities balnei q̄ ē ī pietib⁹ ei⁹ ē calefactia cū eq̄litate ⁊ sordities luctātiū ēt ꝓxia ē sorditiei balnei. Luctantiū vo sordities duas hꝫ spēs: vna earū ē q̄ aggregat ī corporib⁹ eoꝝ: qñꝫ. n. iungit oleo et ꝑmiscet pulueri. Et 2ª ē illa q̄ ɔgregat ſr parietes ex vaporib⁹ ⁊ sudorib⁹ eoꝝ ⁊ q ɔgregat sup terrā ludi. ¶ Opera. et pro. ¶ Ambe sūt resolutiue maturatiue cū eq̄litate. Sordities vo aluearis abstergit cū aq̄litate ⁊ attrahit valde. Et oēs extrahūt surculos ⁊ spinas. ¶ Decoratio. ¶ Sordities auris ɔfert panaritio ⁊ linit ſr fluxū labii. ¶ Aposte. et bo. ¶ Resoluit exituras sordities luctātiuꝫ ē bona apatib⁹ mām̄ille ⁊ sordities balnei vesicis. ¶ Vul. et ulce. ¶ Sordities parietū luctātiū ē vtilis vlcerib⁹ senū ⁊ rasuris. Sordities aluearis abstergit ipetiginē valde. ¶ Instru. iunc. ¶ Sordities corpoꝝ luctantiū vtilis ē sciatice qñ ponit ſr eā spissa sic ēplꝫ ⁊ ɔfert duritieb⁹ mīcis.

¶ De spuma maris Cap. d. cxiii.

Spuma maris qd ē. Spēs ei⁹ sūt. v. Spōgiosa ī figura sua: rancida ī odore suo siłis odori pisciuꝫ graui ⁊ ē spissa littorosa maris ⁊ spōgiosa lenis lōga lenis teololii odoris: ⁊ rosea ⁊ purpurea siłis lane sordide lenis: ⁊ qnta hꝫ formā fūgi exteri⁹ plana iteri⁹ aspa q̄ ñ hꝫ odorē. ¶ Natura. ¶ Calida ē ⁊ sicca ī 3°. ¶ Oper. et pro. ¶ Mūdificatia ē sorditiei abstersiua adustiua ⁊ 3ª ē sbtilior aliis. ¶ Decoratio. ¶ Adusta ⁊ ꝓpe 3ª fac alopitie. Et fungat administrat ī abrasione piloꝝ ⁊ ɔfert morphee. Et due qō spongiose igrediūt ī ablutōib⁹ ⁊ ī medicis bothor lactei ⁊ pāni ⁊ vestigioꝝ ī facie ⁊ reliq̄ in abrasione piloꝝ. ¶ Mēbra capitis. ¶ Et plana ē magis ɔueniēs abstersioni dentiū: ⁊ ē vłr vehemētis abstersiōis dentiū. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Plana ē ɔueniēs apatib⁹ q̄ sūt vt claui supposita ⁊ rosea scrofulis. ¶ Vul. et ulce. ¶ Cōferūt scabiei vlcerose ⁊ ipetigini ⁊ ꝓpe spōgiosa. ¶ Instru. iunctu. ¶ Rosea valet podagre cū cera ⁊ oleo roſ. ¶ Membra nu. ¶ Rosea ɔfert difficultati vrine ⁊ ad purgandū arenā q̄ ē ī vesica ⁊ dolori renū.

¶ De stercore Cap. d. cxiiii.

Stercus. Stercora diuersificāt ſꝫ diuersitates speꝝ aialiū: imo qñꝫ diuersificant ſꝫ diuersitatē īdiuiduoꝝ spēi vnī⁹ ⁊ ꝓpe hoiuꝫ. Sterc⁹ anatis ñ administrat pp supfluitateꝫ calitatis sue. Et sterc⁹ accipitris ⁊ cristatele ⁊ basich ⁊ ſliquoꝝ rapaciū raro administrat: qa supflua sūt valde. ¶ Natura. ¶ Nullū ex stercorib⁹ ē īfratiuū nꝫ humectatiuuꝫ. Et sterc⁹ colūbaꝝ ē calidissimū stercoꝝ q̄ administrant ⁊ coꝝ q̄ ī domib⁹ nutriunt minorat a stercore eaꝝ q̄ pascunt. ¶ Opera. et pro. ¶ Sterc⁹ capraꝝ ⁊ ꝓpe mōtanaꝝ administrat ī cursu sanguis: sterc⁹ asini adustū ⁊ ñ adustū ī oi cursu sanguis. Sterc⁹ colūbaꝝ ē ex rubificātib⁹ ⁊ cū farina ordei ē resolutiuū: sterc⁹ capraꝝ adustū fit subtilius ⁊ ñ calidius. ¶ Decoratio. ¶ Sterc⁹ ouiū cū aceto ē ɔueniēs verrucis formicalib⁹ ⁊ q̄ sūt vt claui ⁊ vt mora. Et sterc⁹ locustaꝝ cōfert pāno et morphee: ⁊ siłr sterc⁹ turdoꝝ comedētium rizi: ⁊ siłr sterc⁹ lacerti ⁊ stellionis ⁊ fac colorē bonū. Stercus capraꝝ ⁊ ꝓpe mōtanaꝝ adustū ɔueniēs ē alopitie: ⁊ siłr sterc⁹ talpe ē magni iuuamēti. Sterc⁹ colūbarū ē ex medicis bonū facientib⁹ colorē: sterc⁹ lacerti abstergit pānū ⁊ exptū ē. ¶ Apost. et bo. ¶ Sterc⁹ vaccinū cū aceto sup exituras calas posituꝫ sedat eas: sterc⁹ capraꝝ ⁊ sterc⁹ ouiū cū aceto sup adustionem ignis cū cera ⁊ oleo roſ. ɔueniēs ē: sterc⁹ colūbaruꝫ cū melle ⁊ seie lini vtile ē escare ignis psici ⁊ adustiōi ignis sterc⁹ capraꝝ valet excoriatōi: sterc⁹ colūbaꝝ ⁊ sterc⁹ auis turdi valet ipetigini ⁊ siłr turdoꝝ comedentiū rizi. ¶ Vul. et ul. ¶ Sterc⁹ canis ab ossibus cū melle ɔfert vlcerib⁹ antiq̄s. ¶ Instru. iunctu. ¶ Ex stercore vaccaꝝ fit emplm̄ ſr sciaticā: sterc⁹ caprarū proprie mōtanaꝝ cū adipe porci podagre suppositū ɔueniēs ē ⁊ ſr sciaticā: sterc⁹ porci siccū cuꝫ aceto bibit ad īfirmitatē lacertoꝝ ⁊ cū cerato ponit ſr torsionē ī neruis ⁊ sup durities oēs: sterc⁹ colūbaꝝ sup dolores iūcturaꝝ ɔueniēs ē sterc⁹ capraꝝ est ex eis q̄ sūt expta duritieb⁹ iūcturaꝝ ⁊ apatib⁹ eaꝝ ꝓpe cū aceto ɔmixtū ⁊ ē ex expimētis Gal. ⁊ siłr cuꝫ farina ordei: ⁊ ē ei cui⁹ caro ē durior ⁊ spissior magis cōueniens. ¶ Mem. cap. ¶ Sterc⁹ asini odorat ad fluxū sanguis nariū forte aut exp̄mit huītas ei⁹ ī narē ⁊ retinet: ⁊ sterc⁹ colūbaꝝ cōfert sahafati. ¶ Inqt Gal. Qū administrat sterc⁹ colūbaꝝ nutritaꝝ ī domo cuꝫ seie eruce ī soda q̄ noiat galea est vtile. Sterc⁹ vaccinū apatib⁹ q̄ sūt post aures ɔuenit. ¶ Mēbra oculi. ¶ Sterc⁹ stellionis ⁊ lacerti ⁊ crocodilli valet albugini oculi: sterc⁹ hirundinū mirabile ē ī hac iā expertum ipꝫ. ¶ Mēb. anhe. et pec. ¶ Sterc⁹ porcinū cū aq̄ ⁊ vino cōfert sputo sanguis ⁊ dolori lateris: stercus canū ossa comedentiū cū digito ī palato ponit ad sq̄nātiā ⁊ siłr sterc⁹ infantiuꝫ ita vt qñꝫ excuscta phłomia. ſꝫ oꝫ vt infās cibet pane cū lupinis vt minoret fetor: stercus vaccinū ē ex eis q̄ dant pulmōi ī ptisi et siłibus. ¶ Mem. nu. ¶ Stercus capraꝝ

⁊ ꝓpe montanaꝝ ad ictericiā bibit cū qbuſdā ſpēb⁹
q̄ ſt vt piper ⁊ cyminū ⁊ ſilia ⁊ ē exptū ⁊ ꝯfert hydro
piſi more ēpl'i ſuppoſitū ⁊ bibitū ſ; ēpl; ex eo ⁊ epi
thima fiāt i ſole. ¶ Mē. expul. ¶ Ex ſtercore tauri fit
ſuffumigatio eminētie mr̄icis ſterc⁹ capraꝝ ⁊ ꝓprie
mōtanaꝝ bibit cū aliqb⁹ ſpēb⁹ q̄ ſt vt pip ⁊ cinamo
mū ⁊ ꝓuocat mēſtrua ⁊ fac̄ abortū ⁊ r̄ſoluit duritiē
ſplēis ⁊ qḋ ſiccū ē terit ⁊ ſupponit fluxui ſanguiſ ex
mr̄ice ꝓp̄e cū ture ⁊ ē exptū: ſterc⁹ galliaꝝ v; colice
⁊ ſterc⁹ adib ꝯuenit ēt colice q̄ ñ ex ap̄ate bibitū i aq̄
aut decoctio aut i decoctōe ſpēꝝ q̄ ſt vt pip ⁊ cinna
momū ⁊ reliq̄ q̄ aſſumunt ex ſpinis aut ex plāta ele
uata a t̄ra albū i q⁹ ſt oſſa ita vt ſuſpēdat i pelle atb
ib ſalita aut i licinio ḋ lana ouis euadētis atbib aut
cute cameli aut ſic̄ fecit Gal. qū poſuit ip̄m i vaſe ar
gēteo. Et o; qdē vt apḋ iliū ſuſpēdat ⁊ ꝯfert colice
⁊ qū bibit ⁊ admiſtrat i bora qetis ei⁹ ꝓhibet ip̄am
ſ; ꝙ teſtificat⁹ ē Gal. oio āt gradati ordinat⁹ cū leni
tate ꝓhibēdo. ſterc⁹ arachamati fac̄ abortu; ſuffimi
gādo. ſterc⁹ muris cū ture bibitū frāgit lapidē ⁊ ſup
ponit ⁊ ſoluit vētrē infantiū. Et ſterc⁹ colūbaꝝ ꝯfert
dolori colice qū admiſtrat i cliſteri. ⁊ ſterc⁹ canis co
medētis oſſa ꝯfert ſolutōi ⁊ vlcerib⁹ iteſtinoꝝ cliſte
rizatū aut bibitū i lacte decocto cū ferro aut lapidi
b⁹ ſuppoſitū. ſterc⁹ elephātiſ ſ; ꝙ dr̄ ꝓhibet ip̄regna
tōem. ¶ Venena. Sterc⁹ capraꝝ ⁊ ꝓp̄e montanaꝝ
decoctū cū aceto ⁊ bibitū ꝯfert pūcture v̄miū vene
noſoꝝ imo ꝯfert teſte Gal. morſui vipē. Et ſterc⁹ aſi
ni paſcētis ſiccū cū vīo pūcture ſcorpiōiſ ē valḋ bo
nū. ſterc⁹ galliaꝝ tyriaca ē fūgis ſtrāgulātib⁹ exptū ē
⁊ fac̄ ſpuē humorē viſcoſū groſſū ⁊ i ſtercore capra
rū ē v̄tus attractiua: attrahit ei venenū veſpe: ſterc⁹
tauri ꝓp̄e effugat v̄mes venenoſos ⁊ cimices qñ cū
eo fit ſuffumigatio. ¶ De ſempuiua. C. dcxv.

Sempuiua qd eſt. Eſt ſuchurtū ⁊ dicet i caplo
de ſin. ¶ De ſerpente. C. dcvi.

Serpēs qd ē. Qḋ ex ſp̄ete coctū ē cū aq̄ ⁊ ſale
⁊ āeto admiſtrat: ⁊ addit ei qñ; oleū. Et admi
ſtrat ei⁹ ſal q ē i v̄tute carnis ⁊ admiſtrat cutis eius.
Nos v̄o ſpentū ſpēs i libro q̄rto dicem⁹. ¶ Electio.
Ei⁹ caro melior ē caro femīe. Et melior cutis ei⁹ ē cu
tis maſcl'i. ¶ Na. ¶ Exiccatio i carne ei⁹ ē fortis ſ; cale
factio ñ ē vehemēs. Et ei⁹ cutis ē vehemētis exiccatōis
ēt. ¶ Opera. et pro. ¶ Proprietas carnis ei⁹ ē ꝙ ip̄a
facit penetrare ſupfluitates ad cutē ⁊ ꝓp̄c qū bō ñ ē
mūdificat⁹: cuidā ei accīt ex comeſtiōe ei⁹ exitura in
collo ei⁹ magna quā apuit ⁊ exiuit caro ei⁹ tota ꝯuer
ſa i pediculos ⁊ caro qdē ei⁹ qū i vſu hr̄ ꝓlongat vi
tā ⁊ ꝯfortat v̄tutē ⁊ ꝯſeruat ſēſus ⁊ iuuētā. ¶ Deco.
Comeſtio ei⁹ facit pediculos ⁊ corrūpit ppea qa ex
pellit ſupfluitates ad cutē ⁊ ꝯfert lep̄ magnifice: ⁊ qū
admiſtrat i alopitia magnū affert iuuamētū. ¶ Apo.
et bo. ¶ Caro ⁊ ius ei⁹ p⁹ ꝓiectōm extremitatum ſua
rū ꝓhibet augmētatōm ſcrofulaꝝ ⁊ ſilr̄ ei⁹ cutis.
¶ Inſtru. iūc. ¶ Ei⁹ ius poſtq̄; ex capite ⁊ cauda ip̄iuſ
ꝓpe mēſurā q̄ttuor digitoꝝ abſciſſū fuerit ⁊ decoqt
ſ; ꝙ diximꝰ qū ſorbet ⁊ ſilr̄ ei⁹ caro qū comedit ꝯfe
rūt dolorib⁹ iūcturaꝝ neruoꝝ ⁊ ſilr̄ ei⁹ cutis. ¶ Me.
ci. Qū cutiſ ei⁹ coqt i vīo ⁊ diſtillat i aurē ſedat dolo
rē e.⁹ ⁊ colluit os ex aceto in q⁹ cutis ei⁹ decoqt ad do
lorē dētis. cutis aūt ei⁹ melior ē cutis maſcl'i. Et Gal.
qdē exiſtiauit ꝙ qñ accipiunt fila plima ⁊ ꝓp̄e ticta
ex ſanguie muricis ⁊ ſtrāgulat eis vipa ⁊ iuouit vnū
coꝝ i circuitu colli hn̄tis ap̄ata vue ⁊ gutturiſ appet

ex eo iuuamētū maximū ⁊ mirabile. ¶ Mē. ocu.
Ius ſpentis ⁊ caro ei⁹ p̄dicta ꝯfortāt viſū. Et ꝯuene
rūt qdā ꝙ adeps vipē ꝓhibet deſcenſū aq̄ i oculu;
ſ; hō ñ audet facē illud. ¶ Vulnera et ulce. ¶ Fidi
tur ⁊ ponit ſup morſū vipē ip̄ius ⁊ ſedat dolorem.
¶ De ſpodio Cap. dcxvii.

Spodiū qd ē. Radices cānaꝝ aduſte. dr̄ ei ꝙ
ip̄e adurunt pp fricatōm ſuaꝝ extremitatū qū
vent⁹ eaſ pflat ¶ Na. ¶ Frīm ē i ſ̄o ⁊ ſiccū i tertio
¶ Opera. et pro. ¶ In ip̄o ē ſtipticitas pauca ⁊ p̄pa
tio ⁊ paꝝ r̄ſolutōis ⁊ ei⁹ iſ̄atio ē plīma ⁊ ei⁹ r̄ſolutio
ē pp amaritudinē paucā i ip̄o. Ex r̄ſolutōe igit ei⁹ ⁊
ſtipticitate fit exiccatio fortis ⁊ ē ꝯpoſitaꝝ v̄tutū ſic̄
roſa. ¶ Me. ca. ¶ Cōfert alcola ⁊ melie ꝓuenienti
ex ſolitudie. ¶ Me. oculi. ¶ Spodiū ꝯfert ap̄atib⁹
oculi caliſ. ¶ Mē anhe. et pec. ¶ Cōfortat cor ⁊ ꝯfert
tremori ei⁹ caſo ⁊ ſyncopi facte ex effuſiōe chole ad
ſtōm bibitū ⁊ linitu; ⁊ ꝯfert melie ex ſollicitudine ⁊
terrori de p̄teritis ⁊ timori de futuriſ. ¶ Mēb. nutri.
Cōfert tuſſi ⁊ iflamatōi ſtōi ⁊ debilitati ei⁹ ⁊ ꝓhibet
effuſionē chole ad ip̄m ⁊ ꝯfert ꝯturbatōi. ¶ Me. ex.
Prohibet ſolutōm cholicaꝫ. ¶ Febres. ¶ Cōfert
febribus acutis. ¶ De ſplene Cap. dcxviii.

Splē. ¶ Elec. ¶ Melior ſplenū ē ſplē porci cū
h⁹ tñ ē mali chimi. ¶ Opera. et pro. ¶ In ip̄o
ē ſtipticitas q̄dā ⁊ gnāt ſanguinē melicū. ¶ Mē. nu.
¶ Eſt tarde digōis pp ſuā ſtipticitatē.
¶ De ſabuco Cap. dcxix.

Sabuc⁹. ¶ Na. ¶ Alba ē calidior citrina ⁊ ci
tria purpurea ⁊ ē vlr caſa ⁊ ſicca i 3°. ¶ Ope.
et pro. ¶ Eſt ſb̄tiliatia hūitatū ⁊ ꝯfert ſenib⁹ ei⁹ oleū
Deco. ¶ Delet pānū qḋ ex ea hūidū ē ⁊ qḋ ſiccu;
⁊ facit poſſidē rubedinē mlītitudo odoramēti ei⁹.
¶ Inſtru. iunc. ¶ Ei⁹ oleo ꝯfert egritudinib⁹ f̄ris in ner
uis ⁊ ſenib⁹. ¶ Mem. ca. ¶ Ei⁹ odor facit ſoda ve
rūtñ cū h⁹ r̄ſoluit ſodā factā a phſate qñ odorat: ⁊
purū oleū ei⁹ facit fluē ſāguinē ex narib⁹ calefacti qū
ip̄m odorat. ¶ De ſulfure Cap. dcxx.

Sulfur qd ē. Notū ē. ¶ Na. ¶ Calm ē ⁊ ſiccū
ad quartū ꝓueniēs. ¶ Opera. et pro. ¶ Eſt ſb̄
tiliatiuū attractiuu;. ¶ Deco. ¶ Eſt ex medicis al
baras ꝓp̄e dū ñ tāgit ip̄m ignis. ⁊ qñ miſcet cu; gū
ma alboti eradicat veſtigia q̄ ſt i vnguib⁹. Et cū ace
to ponit ſ̄ morpheaꝫ. ¶ Apoſte. et bo. ¶ Ponit ſ̄
aduſtionē ⁊ vlceratōm ⁊ abſtergit ipetiginē ⁊ ꝓp̄e
cū viſco alibat: ⁊ ꝓp̄e ēt cū aceto ⁊ cu; nitro pp pru
ritū lauatur ex eo corpus. ¶ Inſtru. iūctu. ¶ Ipſu;
ē cū nitro ⁊ aq̄ ſ̄r podagrā linimentū ꝯueniens.
¶ Mē. ca. ¶ Reſtrigit corizā ſuffumigatū ⁊ admiſtra
tur cū aceto ⁊ melle ſup contritionē auris.
¶ De ſaliua Cap. dcxxi.

Saliua qd ē. Diuerſificat ſ; ſpēs ⁊ ſ; ꝯplexio
nes ſingulariū ⁊ v̄tus ei⁹ oio ē maturatia reſo
lutiua. ¶ Deco. ¶ Abſtergit pānū ⁊ lētigineſ ⁊ ſan
guinē mortuū. Vulnera et ulcera. ¶ Fricat ipetigo
cū ſaliua hoīs ieiuni ⁊ cāfora. ¶ Mem. ca. ¶ Sali
ua ieiuni qū diſtillat i aurē lcſā a v̄mib⁹ iterficit eos
⁊ educit eoſ ſtati. ¶ Venena. ¶ Saliua reſiſtit vene
nis. Et qum ieiunus expuit ſup ſcorpionē mltotiēs
moritur. ¶ De ſtaphiſagria Cap. dcxxii.

Staphiſagria qd ē. Eſt vua paſſa mōtana ⁊ ē
granū capitiſ ⁊ i mōte libano iuenit de ea plu
rimū ⁊ ē granū nigrū ſicut cicer nigrū. ¶ Natura.
Eſt caſa ⁊ ſicca i 3°. ¶ Opera. et pro. ¶ Eſt aduſtia

corrosiua acuta ꝛ acris. Deco. Interficit pedi culos ꝛ ꝓpe cū arsenico ꝛ ꝯfert alopitie antiq̄ linita Vulnera et ul. Staphisagria cū arsenico aut sola ponit̄ sr̄ scabiē ꝛ excoriatōm. Mem. ca. Ma sticat̄ ad extraheñ phl'a ꝛ humiditatē ex cerebro ꝛ coq̄t̄ i aceto ꝛ colluit̄ ex ea os ad dolorē dentium ꝛ humiditatē gingiue ꝛ sanat cū melle alcula malū. Mem. nu. Bibūt̄ de ea .xi. grana cū mellicrato ꝛ facit vomē chimū viscosū. Mem. expul. In bibtiōe ipius ē timor: ipa ei vlcerat vesicā ꝫ qñ fue rit cū rectificātib' ꝛ cū q̄ntitate tpata mūdificat eam.

De storace Capi. dcxxiii.

Storax qd ē. Dixerūt storax humida alia ē q̄ extrahit̄ p se ipam gūma ꝛ alia ē q̄ extrahit cū decoctōe: p se aūt extracta ē citrina ꝛ qñ antiquat̄ d̄ clinat ad aureū colorē ꝛ ē abūdans ꝫ q̄ extrahit̄ ex cortice ē nigra: ꝛ illud iō qm̄ extrahit̄ cū decoctione corticis illi' arboris ꝛ qd̄ extrahit̄ ē storax hūida ꝛ qd̄ remanet sicut fex ꝛ vinacia ē sicca. Opera. et pro. Jam dixim' d̄ vtute hūide ꝛ sicce q: i eis ē sti pticitas ꝛ exiccatio ꝛ dixerūt qdā q: ē calā ꝛ sicca ꝛ remouet hūiditatē ex cerebro ꝛ mūdificat ipm̄ ꝫ h' ē ɔ̄riū ei qd̄ credit̄ i ipa qm̄ ipa facit soda. Mem. nu. Sicca ꝯfert humorositatib' stōi. Mem. ex pul. Storax sicca retiet vētrē. De sale. C. dcxxiiii.

Sal qd ē. In sale sr̄ amaritudo ꝛ stipticitas ꝛ sal qdē ē ꝓxim' bauracb. ꝛ ali' ē rarus fragibilis ꝛ ali' ē cauat': ꝛ ali' ē sal gēma q̄ ē sicut crystallus: ꝛ ali' ē naptic' niger c' nigredo ē ex pte napticitatis q̄ ē i ipso q̄ qñ tādiu suffumigat̄ donec ab eo naptici tas remoueat̄ remanet sicut salgēma: ꝛ ali' ē idusḡ ē niger ñ nigredie nepticitatis q̄ sit i ipo ꝫ pp sbaꝫ ipi us. ꝛ marin' qdē qū aq̄ obuiat: illico liq̄fit ꝛ ñ est ita fren'. Natura. Est calidus ꝛ sicc' i ꝯo: ꝛ quanto plus ē amarior tāto plus ē calidior. Opera. et pro. Est abstersiu' resolutiu' ɔ̄strictiu' exiccatiu' c' fortitu do opatiōnū ē pp resolutōm ꝛ stipticitatē suā ꝛ ē dis ruptiu' vētositatū ꝛ ille q̄ ē adustus vehemētioris est desiccatōis ꝛ resolutōis ꝛ ipē ꝯfert putrefactōi ꝛ cō fert humorꝫ grossitiei: ipius aūt flos eo ē sbtilior ꝛ il lo q̄ ē adustus ꝛ pluis ei' ē ipi ꝓpinquus ꝛ albo resol uūt plusq̄ꝫ sal ꝛ sr̄ ɔ̄strigentes min' ꝛ cauat' ē mioris resolutōis ꝛ min' sbtilis nisi sit paucis saporis sicut aluiosus. ipē ei ē stiptic' resolutōis ꝛ cauat' qñ lauat̄ multotiēs exiccat sine mordicatōe: ꝛ fragibil' est ma gis abstersiu' ꝛ qñ admiscet̄ cibis sr̄is dissoluit eos. Salgēma vo effugat vētositates ꝛ niger ē fortioris r̄solōis ꝛ oēs isti liq̄faciūt hūores ɔ̄gelatos ꝛ ama ri' ē vehemētioris resolōnis ꝛ calefactōis. Deco. Sal adust' mūdificat dētes a lapidib' ꝛ remouet ni gredinē sanguis vbicūq̄ꝫ ē linit' ꝛ ei' vsus cuꝫ melle bonū efficit odorē. Aposte. et bo. Ex ipo cū mel le ꝛ passis fit emplꝫ ɔueniēs carbūcul' ꝛ cū mītastro ꝛ melle apatib' phl'aticis ꝛ ꝓhibet formicā a dilata tōe. Vulnera et ul. Corrodit carnē additā ꝛ mor sā ꝯfert scabiei vlcerose ꝛ ipetigini ꝛ ex ipo cū aceto ꝛ oleo fit delinitio iuxta ignē vt sudare faciat ꝛ sedat pruritū ꝛ ꝓpe phl'aticū ꝛ cū oleo sr̄ adustiōm ignis ꝛ ꝓhibet vesicatōꝫ ꝛ ꝓpe ille q̄ ē baurachi' ꝛ aphri can'. Baurachii vo ñ ɔsequūt̄ aliquē salē i adunan do ꝛ exiccādo. sal ei vehemētius. resoluit ꝛ exiccat il lud qd̄ ē ex hūiditate deiñ forti' adunat ꝛ forti' ɔ̄stri git illd̄ qd̄ remanet i ptib' mēbri. Instru. iun. Cū farina melle ꝛ ponit̄ sr̄ torsionē neruorꝫ ꝛ sit emptm̄

ex eo podagre ꝛ miscet̄ cū oleo ꝛ fit ex ipo iūctio ɔ primēdo ad laxitudinē. Mem. ca. Linit̄ ex eo cū pulpa collo q̄ntide bothor capitis. ꝛ salgēma q̄dem acuit sensū ꝛ sal ɔ̄stringit gigiuā mollificatā ꝛ ꝓprie salgēma. ꝛ cū aceto ꝯfert dolori auris more empli suppositus. Mem. oc. Corrodit carnē additā i palpebris ꝛ vngulā ꝛ flos ei' ꝓpe ꝯfert pāno ꝛ albu gini oculi. ꝛ ex sale qdē cū oleo ꝛ melle fit emplꝫ sr̄ oculū ꝛ resoluit offuscatōm sanguis ɔgelati i ipso. Meb. anhe. et pec. Ex eo q̄ ē naptic' linit̄ palatū cū melle ꝛ aceto ꝛ ꝯfert sq̄nātie ꝛ apātib' vue ꝛ gauo ni. ꝛ salgēma qdē ꝛ naptic' ꝛ reliq̄ spēs salis incidūt phl'a vitreū ꝛ viscosū i pectore. Mē. nu. Sal iuuat ad vomitū ꝛ ꝓpe naptic' ꝛ salgēma ei' ꝓpe ꝛ ꝯfert dolorib' stōīs. Meb. ex. Sal ois facilē effic superfluitatis egressionē ꝛ descensionē cibi. ꝛ naptic' expellit phl'a putridū ꝛ aquā ꝛ cholaꝫ melicā ꝛ po nit i enematib'. ꝛ niger q̄ ē vehemētis nigredinis q̄ ñ ē ꝓpe naptic' solone educit phl'a ꝛ meliā. ꝛ sal ama r' ēt solone educit meliaꝫ fortit̄. Et salgēma educit phl'a crudū fortit̄ ꝛ soluit meliaꝫ. ꝛ sal qdē ipē vltius ē ad dysenteriā ꝛ adiuuat medicinas solutiuas ad eradicādū meliaꝫ ꝛ hūiditates viscosas de partib' mēbri. ꝛ cū mētastro montano ꝛ butyro ꝛ fermēto ꝯfert apātib' testiculorꝫ phl'aticis. ꝛ sil'r cū mētastro ꝛ melle ꝛ ꝯfert vlcerib' vḡe. Venena. Fit ex eo emplꝫ cum semie lini ad puncturā scorpionū. ꝛ cū mētastro montano ꝛ ysopo ꝛ melle ad morsum cor nute: ꝛ cū aceto ꝛ melle ad morsum bēstis. xliiii. ꝛ vespe ꝛ cū oxymelle nocumēto opii ꝛ fungorꝫ mor tiferorꝫ.

De serratura. C. d. cxxv.

Serratura. Natura. Natura ei' ē sic arboris ipius. Opera. et pro. Serratura corrosiōis ē mūdificatiua. Et iest ei resolutio ꝛ exiccatio si fue rit i arbore ipius. Vul. et ulce. Serratura ligni corrosi ɔsolidat ꝛ ꝓpe q̄ ē accepta ex arborib' stip ticis sicut qdā gnā spinarꝫ ꝛ deinde aggregat̄ cū tā to aniso quantū ipa ē cū vino ꝛ adurit̄ deinde terit̄ nā qū ꝯspergit̄ sr̄ vlcera formicalia confert eis.

De sale āmoniaco. C. d. cxxvi.

Sal āmoniac'. Electio. Ille ē melior qui ē vt borax clar' crystallin'. Na. Calidus ē ꝛ sicc' i fine tertii. Opera. et pro. Est sbtiliatiu' liq̄factiu'. Mem. ocu. Confert albugini oculi. Mem. ca. Cōstringit vuā q̄ casū patit̄ ꝛ cōfert sq̄nātie. De sandaraca. C. d. cxxvii.

Sandaraca. Natura. cala ē ꝛ sicca in ꝯo. Oper. et pro. In ipa ē stipticitas ꝛ ꝓprie tas retinēdi sanguinē ꝛ luctatores ipsa vtūt̄ vt leuci ꝛ fortes fiāt ꝛ ñ icurrant difficultatem anhelitus. Deco. In ipa ē vtus macredinē faciendi valō qñ bibunt̄ de ea q̄q̄ꝫ die tres q̄rte. ꝫ. i. i aq̄ ꝛ oxymel le. Vuln. et ul. Desiccat fistulas qñ cū ea suffu migat̄. Mem. ca. Ei' fum' ꝓhibet catarros ꝛ ipius iuuamē ñ in sedādo dolorē dentiū vehemēs ē ꝛ magnū valde neq̄ꝫ aliqd iuenit̄ ɔpar ei in hoc ꝛ rectificat gingiuā. Mē. anhe. et pec. Prohibꝫ tremorē cordis sicut karabe et ꝓhibet fluxū sangui nis et ꝓhibet asma humidū sua exiccatōe. et similit̄ vtunt̄ ea luctatores vt difficultatē ahelitus ñ icurrāt. Mē. nu. Dat̄ de ea i potu spleneticis et ꝯfert Mē. expul. Est bona solutioni antiq̄ et fumus eius confert hemorroidibus.

De sarace. C. d. c xxviii.

SArax qd ē. Est illud qd̓ pſice noiatur childa
ru ⁊ fruſta radicis ei⁹ ſūt ɔpoſita ex ptib⁹ ſup
quas ſūt cortices q̄ velociter ab eis tollunt̄ ⁊ ei⁹ qd̓
ali⁹ ē maſculuſ ⁊ ali⁹ femina ſꝫ maſculus ē fortior.
¶ Natura. ¶ Calidus ē ⁊ ſicc⁹ i ſcḋo. ¶ Opera. et pro.
Exiccat ſine mordicatōe ⁊ i ipo ē amaritudo ⁊ ſtip
ticitas. ¶ Vulnera et ul. ¶ Cōſolidat vulnera.
¶ Mē. expul. ¶ Interficit vmes ⁊ aſcarideſ ⁊ ꝓp̄e cū
ſirupo mellis. ſitqꝫ potio ipius pōdus aurẽ. iiii. ⁊ ꝓ
prie cū ſcamonea aut helleboro: ⁊ oꝫ qdā vt come
dant̄ añ ipius potionē allea ⁊ ſilr interficit fetuꝫ.

¶ De ſulen Cap. d. cxxix.

SVllen qd ē. Eſt me⁹ romana. ¶ Na. ¶ Cal'a ē
⁊ ſicca apḋ q̄rtū. ¶ Opera. et pro. ¶ Adurit
cutē. ¶ Me. ca. ¶ Confert torture quū ſit cap̄
purgiū ex vno ḡno ipius cū aq̄ ſicle. ¶ Me. oculi.
Rarificat aꝑata palpebraꝝ ⁊ iflat ea ⁊ aꝑata accidē
tia ſub oculo. ¶ De ſcordeon Cap. d. cxxx.

SCordeon qd ē alleū agreſte min⁹ plni q̄ꝫ hor
tulanū. ⁊ hꝫ folia ⁊ crus longū ⁊ ſup quod ē
flos albus. ⁊ ipius qdē rememoratio iā anteceſſit i
ca. num. ¶ Na. ¶ Cal'm ē ⁊ ſiccū ad quartū perue
niēs. ¶ Ope. et pro. ¶ Eſt ſubtile apitiuuꝫ abſterſi
uū. ¶ Vulnera et ulcera. ¶ Conſolidat vulnera ma
gna ⁊ frauduleta. ¶ Iſtru. iunctu. ¶ Eſt bona attri
tioni neruorum. ¶ De ſadar Cap. d. cxxxi

SAdar quid ē. Diximus diſpoſitiones ei⁹ vbi
diximus nabach.

¶ De ſpolio ſerpentis Cap. d. cxxii.

SPoliū ſerpentis. dictū ē de eo in caplo de ſerpē
te: ¶ De ſedeguaran. C. d cxxxiii

SEdeguarā. ¶ Na. ¶ Frin ē in ſcḋo ſiccū in 3°.
¶ Opera. et pro. ¶ Retinet ſanguinē. ¶ De
co: ¶ Prohibet caſū capilloꝝ. ¶ Permu. ¶ Lo
co ei⁹ ponit̄ pondus ei⁹ de ſeluzabarā ⁊ tertia pōde
ris ipius d̓ radice cāne. ¶ De ſiſeleos Cap. d. cxxxiiii

SIſeleos qd ē. Eſt alaniudē romanū ⁊ ē ſimile
alaniudē: verūtñ ē longius eo parūꝑ ⁊ vehe
mentius albū. ¶ Na. ¶ Cal'm ē ⁊ ſiccū i ſcḋo. ¶ Ope
ra. et pro. ¶ Eſt ſubtiliatiuū reſolutiuū mundificati
uum carminatiuū ⁊ ſilr radix ei⁹ ⁊ ſemē ipius ſūt ſe
datiua doloꝝ interioꝝ ⁊ liquefacit phl'a ɔgelatum
⁊ de ipſo qdē dat̄ i potu aialibus ⁊ multiplicat pt⁹
ipoꝝ ⁊ bibit̄ i vino ⁊ ꝓhibet frigus ⁊ nocumentuꝫ
ipius i itinere: ⁊ ꝓp̄e cū pipe. ¶ Inſtru. iūctu. ¶ Cō
fert doloꝛib⁹ dorſi. ¶ Mēbra capitis. ¶ Cōfert val
de ſoda. ¶ Mē. anhe. et pec. ¶ Confert aſmati ⁊
difficultati anhelit⁹ ⁊ anhelitui dilatatōis ⁊ tuſſi an
q̄ ꝓp̄e ⁊ radix ipius ⁊ ſemē ei⁹ ſil'. ⁊ qñ conficit̄ radix
ei⁹ cū melle ⁊ deglutit̄ mundat pectus ab humidita
tib⁹ viſcoſis. ¶ Mē. nu. ¶ Reſoluit iflatōm ⁊ ſedat
dolores viſceꝝ ⁊ digerit radix eius ꝓp̄e cibū ⁊ ē bo
nū ſtō. ¶ Me. ex. ¶ Reſoluit dolorē pungitiuum
ventoſū ⁊ facilē effici ptū in oibus aialibus ⁊ remo
uet difficultatē vrine ⁊ reſoluit dolores mr̄ici ⁊ p̄ſo
catōm ei⁹ ⁊ ɔfert doloribus viſcerū ⁊ ſuccus cruris
h⁹ plante: ⁊ ſemen ipius qū ſūt recentia ⁊ bibunt̄ ex
eis tres anuluſat cū arob. x. diebus ſanant doloreꝫ
renum ⁊ eſt iuuatiuum penitus renum.

¶ De ſirengi Cap. d. cxxxv.

SIrengi qd ē. Eſt ꝓximuſ vtuti alſedenigi imo
ē fortior. ¶ Na. ¶ Frig⁹ ē ⁊ ſicc⁹. ¶ Opera. et
pro. ¶ Eſt ſtipticus ⁊ i ipo ē ex ceruſa frigus: veruꝫ
ſbtilior plin exñſ ꝓhibet fluxus. ¶ Vulnera et ulce.
¶ Ponit̄ i cerato ſꝫ aduſtōm ignis. ¶ Mem. expul.
Prohibet fluxū ſāguis. De ſcamonea. C. dcxxxvi

SCamonea qd ē. Succus volubilis cuiuſdam
cui⁹ vtus vſqꝫ ad. xxx. ꝑdurat ānos. ¶ Elec.
Melioris ꝓp̄etatis ē illa que ē varia ad albedinē d̓
clinans ⁊ ē q̄ſi ſit fragmentū oſtraci ⁊ ē puluerizabil'
velociter ſolubilis varia q̄ qū reſoluit̄ in aqua facit
ipſaꝫ ſicut lac. ⁊ melior qdem qua ē vtendū ē q̄ aſſa
tur i pomo ⁊ cū q̄ admiſcet̄ aqua apii qm̄ remouet̄
ei⁹ malitia. ⁊ alialmakam qdē eſt mala. qñꝫ v̓o recti
ficat̄ ſcamonea qū aſſat̄ i pomo ꝑparato in maſſa ⁊ ꝑ
miſcet̄ cū aniſo ⁊ dauco ⁊ ſoluit̄ cū oleo amigdalio
¶ Natura. ¶ Cal'a ē ⁊ ſicca in 3°. ⁊ ei⁹ caliditas maior
ē ſiccitate ipius. ¶ Opera. et pro. ¶ In ipſa ſūt reſo
lutio ⁊ abſterſio ⁊ ē inimica ſtō ⁊ epati. ¶ Deco.
Mūdificat morphea ⁊ albaras ⁊ pānū. ¶ Vul. et
ul. ¶ Qñ decoqt̄ cū melle ⁊ paſſis ⁊ fit ex ea empl'ꝫ
ſup vulnera reſoluit ea. ¶ Apoſte. et bo. ¶ Ponit̄
cū aceto ſup ſcabiē vlceratā. ¶ Inſtru. iunc. ¶ Cuꝫ
aceto ⁊ ſauich ponit̄ ſup dolores iūcturarū ⁊ ache
more empl'i. ¶ Me. ca. ¶ Radix ei⁹ ⁊ ſuccus radi
cis ipius ponit̄ ſup ſodā antiquā cū aceto ⁊ oleo ro
ſaceo. ⁊ qñ ipſa ſcamonea admiſcet̄ eis ambobus ⁊
ponit̄ ſup caput eius q hꝫ ſoda anteq̄ꝫ ſanat eū.
¶ Mēb. anhe. et pec. ¶ Eſt ex eis que nocēt cordi.
¶ Mem. nutri. ¶ Nocet ſtō ⁊ epati valde ſed eius
malitia frangit̄ cū aſſatōe ⁊ ſemine apii. ⁊ ipſa qdeꝫ
ē ɔturbatiua ⁊ facit nauſeā ⁊ deſtruit appetitū cibi
⁊ facit ſiti. ¶ Mēb. ex. ¶ Solutione educit cholerā
fortiter. ipa v̓o in regionib⁹ diuerſificat̄ adeo ꝙ ego
vidi i qbuſdā libris medicoꝝ doſim ei⁹ plurimi pō
deris. Et ēt ipa nocet i teſtis ⁊ ſupponit̄ ad abortuꝫ
⁊ qū ex radice arboris ei⁹ bibit̄ pondus aurei ſoluit
cholerā citrinā ⁊ phl'a. Et dixerūt qdā qñ ex ſcamo
nea bibit̄ plurima q̄ꝫtitas ⁊ ſupflua ⁊ ē medietas. ꝫ.
retinet p̄mū deide ɔturbat ⁊ facit nauſeā ⁊ ꝓuocat
ſudorē ſcḋm deinde qñꝫ aduenit ei⁹ ſolutio cū ſupflui
tate ⁊ ē interficiens. ⁊ dixerunt qdam ꝙ qñ ex antiq̄
ſumit̄ quātitas ꝑua ꝓuocat ⁊ ñ ſoluit ⁊ potus ipiuſ
cū aloe ē minor ad iſta ⁊ ſilr cū lupinis ſalitis ⁊ ſemi
nib⁹ redolentib⁹ ⁊ qñ ſupponit̄ i lana interficit fetū
Et qū ei⁹ timem⁹ malitiā rectificamus eā qm̄ confici
mus ipꝫ cū aq̄ cydonioꝝ acetoſoꝝ ⁊ pomoruꝫ aut
aqua roſ. ⁊ qñꝫ ponit̄ in ipſa ſumac ſꝫ quantitateꝫ
q̄ poſſit ɔfici ⁊ fiūt ide trociſci ſubtiles ⁊ exiccant̄ in
vmbra ⁊ admiſtrant̄ ſcḋm quantitatē neceſſariam.
¶ Venena. ¶ Confert puncture ſcorpionū ⁊ bibita ⁊
linita. ¶ De ſerapino. C. d. cxxxvii.

SErapinū qd ē Serapinū ē gūma arboris i q̄
ñ ē iuuamētū ſed i gūma ei⁹ ⁊ dr̄ ꝙ ē quedā ſpēſ
galbani q̄ reſoluit̄ ⁊ ſit ſcrapinū. ¶ Electio. ¶ Me
lior duaꝝ ſpēꝝ ei⁹ ē illa q̄ ē ſpiſſior ⁊ clara cui⁹ ꝑs ite
rior ad rubedinē declinat ⁊ exterior ad albedineꝫ ⁊
reſoluit̄ velociter i aq̄ nō ſicut adulteratū cū galba
no q̄ꝫuis galbano albo ſit ſil'e ⁊ qd̓ meli⁹ ē de eo eſt
illud de ſabano: ¶ Na. ¶ Cal'm ē in 3° ſiccū in ſcḋo:
¶ Opera. et pro. ¶ Eſt reſolutiuū ſubtiliatiuū car
minatiuū calefactiuū abſterſiuuꝫ. ¶ Inſtru. iūc.
¶ Cōfert paralyſi ⁊ rupture lacertoꝝ ⁊ cordaꝝ eoruꝫ
⁊ ſoluit materias q̄ ſūt i vtriſqꝫ anchis cliſterizatuꝫ
⁊ bibitū ⁊ ſilr doloribuſ iuncturaꝝ mal'. ¶ Mem.
ca. ¶ reſoluit ad ſoda ſ'ram ⁊ ventoſā ⁊ ɔfert epilep
ſie. ¶ Mēb. oculi. ¶ Cōfert obſcuritati oculi i alco
fol ⁊ groſſitudini palpebraꝝ ⁊ veſtigiis i oculo ⁊ ē

de meliorib⁹ medicinis q̄ sūt ad aquā descendentē i
oculū ⁊ si terat̄ cū aceto ⁊ ponat̄ sup ordeoleū delet
ip̄m. ¶ Mem. anhe. et pec. ¶ Cōfert dolori pecto
ris ⁊ lateris ⁊ tussi antiq̄ ⁊ bibunt cū aq̄ rute exp̄sse
tres q̄rte. ʒ. i. ad malitiā anhelitus ⁊ ip̄m mundificat
pect⁹ fortit̄ ⁊ extrahit hūores crudos. ¶ Mē. nu.
¶ Cōfert hydropisi ⁊ extrahit aquā citrinā. ¶ Mē.
expu. ¶ Cōfert colice bibitū ⁊ clisterizatuȝ ⁊ dolori
vētris pūgitiuo ⁊ extrahit lapidē ex ābob⁹ ⁊ augm̄
tū efficit i coitu ⁊ ꝯfert dolorib⁹ m̄ricū: ⁊ q̄n bibit̄ cū
oxymelle ꝓuocat m̄strua ⁊ iterficit fetū: ⁊ ip̄ȝ quidē
lenit ventrē cū facilitate ⁊ extrahit hūorē viscosuȝ ⁊
aquā citrinā. ¶ Febres. ¶ Cōfert febrib⁹ piodicis.
¶ Venena. ¶ In vio dat̄ ad biben̄ ad pūcturā v̄miū
venenosoꝝ ⁊ ad oia venena mortifera: ⁊ ei⁹ opatio ē
fortior opatōe galbani: ⁊ q̄n̄ȝ ꝯfert delinitū i oib⁹ lo
cis. ¶ Permu. ¶ Loco ei⁹ ponit̄ gūma cedri ⁊ di
xerūt gūma pini masculi ⁊ dixerūt pondus ip̄ius ⁊
mediū ꝺ oppoponaco. ¶ De scolopē. C. dcxxxviii.

SColopēdria qd ē. Di ꝙ ē plāta petrosa q̄ na
scit̄ i loco plūmoꝝ fōtiū: ⁊ dixerūt qdē ꝙ ē sp̄es
siliq̄ ⁊ dr̄ aliud. ¶ Na. ¶ Cal'a ē i p̄mo sicca i s̄o.
¶ Opera. et pro. ¶ Est s̄btilis resolutiua ⁊ i ip̄a n̄ ē plu
rima calitas. ¶ Mē. nu. ¶ Cōfert spleni magnifice:
q̄n ei sumit̄ cū oxymelle facto ex aceto i q⁰ decocta
st̄ folia ei⁹. xl. dieb⁹ delet splenē: ⁊ ꝯfert singultui ⁊
ictericie. ¶ Mēb. ex. ¶ Frāgit lapidē i renib⁹ ⁊ ve
sica ⁊ dr̄ ꝙ suspēsa ad collū ꝓhibet ip̄regnationē.

¶ De suhal Cap. dcxxxix.

SUhal qd ē. Est ex s̄ba cal'a acri. ¶ Na. ¶ est
cal'a ⁊ acris cū eq̄litate. ¶ Aposte. et bo. ¶ Fo
lia ei⁹ rūpūt aldubellet ⁊ resoluūt ea i dispōne p̄nci
pii eoꝝ. ⁊ q̄ recēs ē maturat apata i obediētia matu
ratōi. ¶ Vuln. et ul. ¶ Que recēs ē eradicat scabiē
vlceratā. ¶ Mem. oc. ¶ Ponit̄ i medicinis acuen
tib⁹ visū. ¶ Mēb. anhe. et pec. ¶ Di ꝙ ē optia me[a]
tussi ⁊ anhelitui dilatatōis adeo ꝙ ex ea fit suffumi
gatio ⁊ ꝯfert.

¶ De seisarō Cap. dcxl.

SEisaron qd ē. Est lignū visus ⁊ ē i ipso amari
tudo ⁊ stipticitas. ¶ Na. ¶ Cal'm ē ⁊ siccū in
s̄o. ¶ Opera. et pro. ¶ In ip̄o ē resol'o ⁊ stipticitas
pauca. ¶ Mem. nu. ¶ Decoctio radicis ei⁹ ꝯfert do
lori st̄ōi. ¶ Mem. expul. ¶ Decoctio radicis ei⁹ ꝓ
uocat.

¶ De sumio Cap. dcxli.

SUmiū qd ē. Est curatialbani exn̄s in aq̄s st̄ā
tib⁹ ⁊ i ip̄o ē bonus odor. ⁊ dicet̄ in ca. de cas.
¶ Mem. expul. ¶ Medulla ei⁹ decocta ⁊ n̄ decocta
ꝯfert lapidi ⁊ ꝓuocat ⁊ ꝯfert dysenterie.

¶ De sucuto Cap. dcxlii.

SUcutū qd ē. Di ꝙ ē sempuiua. ⁊ dr̄ ꝙ ē sp̄es se
minis mādragore: ⁊ di aliud ⁊ ē duaꝝ sp̄eruȝ
quaꝝ vna ē petrosa: ⁊ alia n̄ ē petrosa. ¶ Na. ¶ Qꝺ
i ea magis dn̄at̄ ē frigus ⁊ siccitas ⁊ i ip̄a ē hūiditas
cal'a tpata ⁊ s̄btilitas, ⁊ incisio ⁊ viscositas ⁊ neq̄ȝ hȝ
odorē ⁊ hȝ dulcedinē q̄ȝdā ⁊ aq̄ ei⁹ attrahit sputum
⁊ aggregādo ptes carnis i vase facit rē vnā. ¶ Ope
ra. et pro. ¶ Est eq̄lis ⁊ subtilis ⁊ icidit ⁊ viscositate
cepaꝝ resoluit ⁊ aliqd ē i ip̄o p qꝺ aggregat ⁊ ꝯstri
git. ¶ Instru. iun. ¶ Decoctio ei⁹ ꝯfert attritiōi ner
uoꝝ ⁊ lacertoꝝ i medio eoꝝ ⁊ i extremitatibus ip̄o
rū ⁊ recens ꝯsolidat. ¶ Mē. anhe. et pec. ¶ Sanat
asp̄itatē pectoris: gutturis ⁊ ꝓhibet sputū sanguis ⁊
i aqua mellis mūdificat pulmonē. ¶ Mem. expul.
¶ Cōfert vlcerib⁹ itestinoꝝ ⁊ abrasiōi ⁊ rupture iguis
aquose ⁊ dolorib⁹ renū ⁊ retinet fluxū sanguis men
strui. ¶ Permu. ¶ Loco ei⁹ ponit̄ succ⁹ folioꝝ lac
tuce: aut aq̄ so atri.

¶ De sumach Cap. dcxliii.

SUmach qd ē. aliud ē coralceni. ⁊ aliud ē semi
min⁹ corasceno rubeū lētis siliītudinē hn̄s ⁊ est
ꝯueniēs ei cui ꝯueniūt acatia ⁊ rosa ⁊ q̄n decoqtur
cū aq̄ dein̄ ei⁹ decoctio ispissat̄ sic mel ꝯuenit ei cui ꝯ
uenit litiū. ¶ Na. ¶ Est f̄im i s̄o siccū in 3°. ¶ Ope
ra. et pro. ¶ Est stipticū ꝯstrictiuū ꝯfortatiuū ⁊ acetū
ē subtili⁹ eo ⁊ ꝓhibet fluxū ita ꝙ qdā dicūt ꝙ appē
sū retinet illud ⁊ ꝓhibet attractōm chol'e ad viscera
¶ Deco. ¶ Decoctio sumach q⁰ titores vtuntur ⁊
corioꝝ p̄patores denigrat capillos. ¶ Apo. et bo.
Fit ex eo emplm̄ s̄ꝫ pcussionē ⁊ ꝓhibet apata ⁊ viri
ditate ei ꝯfert panaritio ⁊ ꝓhibet additōm apatum.
Vul. et ulce. ¶ Prohibet ābulatōm fraudulentis.
¶ Instru. iunc. ¶ Embrocat̄ ex decoctōe ei⁹ torsio ⁊
n̄ apat̄. ¶ Mem. ca. ¶ Prohibet saniē auris. ⁊ gū
ma ei⁹ q̄n ponit̄ i corosionē dētiū sedat dolorē eoꝝ.
Mem. nu. ¶ Prepat st̄ōȝ ꝯfortans ip̄ȝ ⁊ sedat siti
⁊ facit appetitū acetositate sua ⁊ sedat nauseā chole
ricā. ¶ Mem. ex. ¶ Constringit ⁊ retinet m̄strua ⁊
fluxū ⁊ ꝓhibet rasurā clarificat̄ ad dysenteriā ⁊ cur
sū m̄ricis ⁊ hemorroidas.

¶ De sicla. C. dcxliiii.

SIcla q̄ ē. Est duaꝝ sp̄eꝝ: vna ē nigra pp vehe
mētiā viriditatis: ⁊ alta ē illa q̄ ē nota. ¶ Na.
Apud quosdā ē cal'a ⁊ sicca i p̄mo. ⁊ f̄im veritatē ē
ꝯpositaꝝ v̄tutū: ⁊ apud quosdā ē f̄ra ⁊ n̄ ē dubiū q
i ei⁹ radice sit hūiditas. ¶ Oper. et pro. ¶ In sicla est
v̄tus baurach s̄btiliatiua. ⁊ i ip̄a ē resol'o ⁊ aptio for
tior resol'one attriplicū ⁊ lenificatio ⁊ i ea q̄ ē nigra
ē stipticitas ⁊ ꝓp̄e cū lētib⁹ ⁊ bauracitas q̄ ē i ip̄a re
resolitiua ⁊ f̄reitas ē ꝯ̄ctiua ⁊ totū elixatum ē mali
chimi ⁊ totū ei⁹ ē pui nutrimenti sicut reliq̄ olera.
¶ Deco. ¶ Prohibet succ⁹ ei⁹ ⁊ decoctio folioꝝ ei⁹
fixuras frigoris ⁊ ꝯfert alopitie ⁊ ꝯfert pāno qū ex
foliis ei⁹ admistrat̄ emplꝫ p⁹ ablutiōm loci cū nitro
⁊ q̄n̄ȝ abscidit verrucas succ⁹ ei⁹ ⁊ iterficit pediculos
¶ Apo. et bo. ¶ Ex ea elixata fit emplꝫ apatib⁹ ⁊ re
soluit ⁊ maturat ea. Et cōfert moro caplastio facto
ex ea resol'one sua. ¶ Vulnera et ul. ¶ Folia ei⁹ bo
na st̄ decocta adustiōi ignis ⁊ ꝯferūt ipetigini linita
cū melle. ¶ Mem. ca. ¶ Ex aq̄ ei⁹ cū felle gruis fit
cap̄purgiū ⁊ delet torturā ⁊ valet ad vlcera nariuȝ.
⁊ ei⁹ aq̄ tepida distillat̄ in aurē ⁊ sedat dolorē ⁊ laua
tur caput cū aq̄ ei⁹ ⁊ aufert furfures. ¶ Mem. nu.
¶ Radix ei⁹ ē mala st̄ō faciēs nauseā ⁊ plimū illi⁹ ē pp
bauracitatē eius mordicatia ⁊ ē mali chimi ⁊ lauat
bauracitate sua adeo v̄t mordicet st̄ōm fortis sēsus:
⁊ ei⁹ nutrimentū ē paucū ⁊ aptio ei⁹ ē pua ⁊ ad oppi
latōes ep̄tis fortior ē aptōe malue ꝓp̄e cū synapi ⁊
aceto. ⁊ sil'r ēt spleni ⁊ oȝ vt comedat̄ cū muri ⁊ cum
sp̄eb⁹ q̄ st̄ ad ꝯdienda cibaria. ¶ Mem. ex. ¶ Di ꝙ
illa q̄ ē nigra st̄rigit ⁊ ꝓp̄e cū lētib⁹ q̄n alta lenit ⁊ ꝓ
p̄ie cū lētib⁹ sȝ n̄ ē dubiū q̄n elixata ꝓiecta ei⁹ aq̄ cū
patella i futuro ponit̄ ꝯstringat ⁊ fit cū ea clistere ad
extrahen̄ fecē ⁊ totū ei⁹ generat inflatōm ⁊ rugitum
⁊ dolorē ventris pungitiuū. ⁊ est bona colice qum
assumit̄ cū sp̄ebus condientibus ⁊ muri.

¶ De stinco Cap. dcxlvi.

STincus qd ē. Est guaril de nilo q capit̄ i egy
pto ⁊ existimauerūt qdā ꝙ sit ꝺ ptu crocodili
i capos. ¶ Electio. ¶ Melius qꝺ ē i ip̄o ē illud qꝺ
ē i pte renū. ¶ Mē. expul. ¶ Qn̄ȝ auget coitū ado

vt ñ ſedeť niſi ſorbitõe iuris lacturarũ ⁊ lentiũ.
De ſeueſteñ Cap.dcxlvi.
SEueſten ⁊ noiať mukeita. Na. Sunt q̃ſi ↄtpate. Ope.et pro. Sũt lenitiue. Mem. anhe.et pec. Leniũt pect⁹ ⁊ guttur. Mem.nu. Sedãt ſiti ⁊ ꝓpe ſemẽ ei⁹ cũ ſagzenea. Meb.ex. Leniũt ventrẽ.
De ſemabras Cap.dcxlvii.
SEmabras. Deco. Fit ex eo emplʒ ſ꜌ ſpinas ⁊ ea q̃ carni ſꝫ ĩfixa ⁊ ſ꜌ verrucas ↄtrito ⁊ extrahit eas ⁊ ſ꜌ ea q̃ ſũt vt claui ⁊ euellit.⁊ dr̃ ꝙ illð qð de eo ſiccũ ẽ qũ ↄmiſceť cũ oleo facit naſci capillos ſꝛ tineã. Mem .cap. Dr̃ ꝙ epar ĩpius ſedat dolorẽ molaris dẽtis. Mem. ex. Uria ei⁹ ⁊ ſanguis ĩpi⁹ mirabil' iuuamñti ſꝫ ĩ ruptura ĩfantiũ qum ſedẽt ĩ decoctõe ei⁹ ⁊ qñʒ poniť ĩ vꝛia ei⁹ vt ĩ ſangĩe ĩpi⁹ aliq̃d de muſcho ⁊ poniť ĩ v̓ga ĩfantis ⁊ fit vltimi iuuamenti ĩ ruptura. Venena. Findiť ⁊ poniť ſup puncturã ſcorpionis.
De Spica Cap .dcxlviii.
SPica q̃d ẽ. Spica due ſpẽs: quaꝝ vna ẽ ſpica aromatica ⁊ ẽ ſpica auiũ: ⁊ alta ẽ nereidẽ ⁊ eſt ſpica romana. ⁊ alitbitia debilior ẽ ĩda ⁊ ſyria ⁊ ĩ oĩb⁹ ꝓpetatib⁹ ſuis niſi ĩ ꝓuocatõe ⁊ alitbitia ẽ in v̓tute ꝓxia ſyrie. ⁊ ei⁹ q̃dẽ arbor pua ẽ ⁊ euelliť cũ luto ſuo ⁊ egrediť q̃ qñʒ adulterať cũ plãta q̃ ẽ ſibi ſilis. Inter eas v̓o diſcerniť qm̃ plãta illa ẽ horribil' odoris ⁊ nereidẽ pterea q̃dã ẽ montana c⁹ folia ſꝫ ſic̃ folia croci hortulani. ⁊ ſilr ſtipites ei⁹ ſꝫ ſũt citrini plãĩ ñ ĩ moduʒ retis ĩuoluti pl'es hʒ radices. ſ. duas aut pl'es ⁊ ñ hʒ cr⁹ nʒ fructũ neqʒ florẽ. Elec. Ingt dia. melior ẽ c⁹ pili ſũt pl'es ⁊ declinãt ad ruffedineʒ ⁊ ẽ boni odoris ſic̃ cipi ⁊ pua ſpica mordicãs liguã ⁊ hec ẽ ſyra. ĩda v̓o ẽ debilior ⁊ lõgior ⁊ plus omni ſpica ĩuoluta horribil' odoris ⁊ rũpiť velociter cum ſũma ſuoꝝ villoꝝ ⁊ cadit ex ea pluis niger magn⁹ ⁊ adulterať qa decoq̃ť poſt infuſionẽ cũ aq̃ cal'a deinde fit grauis cũ antimonio poſtea venditť. ĩpm̃ v̓o ſignãt ei⁹ albedo ⁊ color antimonii ⁊ debilitas v̓tuſ ei⁹ ⁊ debilitas ſaporis ĩpius ⁊ odoris. nigra v̓o ĩnda melior ẽ rubea. ⁊ neridẽ q̃dẽ melior ẽ illa q̃ ẽ recens boni odoris pl'es hʒ radices groſſa q̃ ñ frangiť. illa v̓o q̃ hʒ crus declinans ad albedinẽ ⁊ ꝓpe ĩ medio ſui ñ ẽ aliq̃d ꝓpe q̃ ẽ horribil' odoris. Na. Calida ẽ ĩ p̃mo ſicca ĩ ſꝫo. Opera.et pro. Eſt apitiua reſolutiua. ⁊ ĩ ĩda q̃dẽ ẽ ſtipticitas pl'ima ⁊ caliditas ei⁹ minor ẽ ſʒ ẽ leuis ⁊ ĩ primis qñ guſtať eſt rancida deĩde ꝓcedũt ex ea calitas ⁊ acuitaſ ⁊ ex ſpica aromatica fit pl'uis ꝓhibẽs ſudorẽ plĩm: ⁊ lutũ q̃dẽ ſpice ẽ abluẽs corp⁹ ⁊ ẽ bonũ ad bonũ odorẽ faciẽdũ. Apoſte.et bo. Reſoluit apãta ⁊ bothor. Mẽbra ca. Prohibet rheumatiſmos ⁊ ↄfortat cerebꝛũ. Mẽb.oculi. Facit naſci pilos ĩ palpebris qñ poniť ĩ alcoſol ⁊ trahiť radi⁹ ĩnuolut⁹ ĩ puluere ſꝛ palpebras ⁊ neridẽ ẽ fortior ĩ h⁹ ſꝫm ꝙ exiſtĩo. Mẽ anhe.et pec. Cõfert tota tremori cordis ⁊ mũdificat pect⁹ ⁊ pulmonẽ ⁊ ꝓhibet effuſionẽ materieꝝ ad ea ⁊ flux⁹. Mẽ.nu. Apit oppilatões epťis ⁊ ſtõi ⁊ ↄfortat ea ⁊ ↄferũt oẽs ictericie ⁊ ꝓhibẽt effuſiões materieꝝ ad ſtõm ⁊ ſedãt mordicatõʒ ei⁹ ⁊ qñ bibiť q̃cũqʒ ſpẽs ĩpius fuerit cũ vino confert ſpleni. Me.ex. Oẽs ꝓuocãt ⁊ alitbitia ẽ fortior qm̃ ẽ calidior ⁊ mioris ſtipticitatis ⁊ ꝓhibẽt apãta mñcis oĩa ſedẽdo ĩ ea ⁊ ↄfert dolorib⁹ renuʒ ⁊ ꝓhibet curſũ materieꝝ ad ĩteſtia ⁊ hʒ ꝓpetatẽ ĩ retinẽdo fluxũ ſupfluũ a mñice.
De ſauich .C.dcxlix.
SAuich q̃d ẽ. Iã dictuʒ ẽ ĩ. C. tritici ⁊ ordei. Mẽb.anhe.et pec. Cõfert pectori ⁊ pulmoni.
De ſiſamo Cap.dcxl.
SIſamũ q̃d ẽ. Eſt ſemẽ pl'is vnctuoſitatis q̃ʒ reliq̃ ſemia. ⁊ pp hoc rancidũ fit facile q̃dã autẽ dixerũt ꝙ ei⁹ oleũ ñ ↄfert niſi meſicis vt eos ĩpĩguet ⁊ humectet: ⁊ erſimũ qð ẽ gen⁹ q̃ðdã ſiſami abhoiabil' ſaporis. Electio. Corp⁹ ei⁹ ẽ fortior olo ĩpi⁹ Na. Calĩn ẽ ĩ medio p̃mi humidũ ĩ fine eius. Opera.et pro. Eſt glutinatiuũ lenificatiuũ eq̃lis calefactõis ⁊ ſilr oleũ ei⁹ ⁊ decoctio ĩpi⁹. ⁊ ẽ mollificatiuũ ⁊ ĩ oleo ei⁹ ẽ groſſitudo ⁊ qð torrefactuʒ ẽ mioris ẽ nocumẽti. Deco. Reſoluit viriditatẽ pcuſſionis ⁊ ſanguinẽ ↄgelatũ ⁊ ↄfert fiſſure ⁊ aſpitati meſicoꝝ bibitũ ⁊ linitũ: ⁊ ẽ ĩpinguatiuũ ⁊ ꝓpe excorticatũ ⁊ ꝓlongat capillos ⁊ ꝓpe ſucc⁹ arboris ei⁹ ⁊ folioꝝ ĩpius ⁊ lenit eos ⁊ r̃mouet furfureſ ⁊ oleum ei⁹ q⁹ decoq̃ť myrtuſ ↄſeruat capillos ⁊ facit eos fortes ⁊ duros. Apoſte.et bo. Reſoluit apãta cal'a. Uul.et ul. Poniť ſꝛ aduſtõm ignis ⁊ oleum ei⁹ bibitũ auſert pꝛuritũ pbl'aticũ ⁊ ſanguinẽ ꝓ pꝛie cũ ĩfuſione aloes ⁊ aq̃ vue paſſe. Inſtru .iũc. Ex eo fit emplĩn ad groſſitudinẽ neruoꝝ. Me. ca. Confert oleuʒ ei⁹ cũ v̓tute roſe ſoda aduſtiue ⁊ ſucc⁹ arboris ei⁹ ſanat furfureſ. Mem.ocu. Cõfert ſuppoſitũ pulſatõi oculi ⁊ apãti ei⁹. Mem.anhe.et pec. Eſt bonũ ↄſtrictõi anhelit⁹ ⁊ aſmati. Me. nu. Eſt malũ ſtõ faciẽs nauſeã ꝓſternẽſ deſideriũ ſatiãs velociť ſʒ qñ cõediť cũ melle remoueť ei⁹ malitia ⁊ tardať ei⁹ digõ ⁊ mollificat viſcera. ⁊ qð torrefactũ ẽ: ẽ minoriſ nocumñti: ⁊ ei⁹ nutrimñtũ ẽ vnctuoſũ valde ⁊ ĩ ĩpo ẽ v̓tus faciendi ſiti ⁊ fit velox ei⁹ deſcenſio cũ cortice ſuo: qũ aũt excorticať tardať ei⁹ deſcẽſus. Mem.ex. Cõfert ĩteſtino colõ: ⁊ ĩnfuſio q̃dẽ ſiſami ẽ vehemẽs ĩ ꝓuocatõe mẽſtruoꝝ adeo ꝙ ĩpſa eĩcit fetũ ⁊ qñ frãgiť ⁊ cõediť cũ ſemĩe papaueris ⁊ ſemĩe lini cũ eq̃litate augumñtat ſpina ⁊ coituʒ: Venena. Cõfert morſui canis rabioſi ⁊ ſ꜌pentis lenticularis.
De ſacundulion. C.dcli.
SAcundulion. Apoſte.et bo. Poniť cuʒ ruta ſꝛ formicaʒ ⁊ ad fiſtulas. Mem.ca. Suffumigať cũ eo patiẽs ſubet ⁊ ↄprimẽdo ĩungiť ex ĩpo cũ acetoſa hñſ karabitũ ⁊ lethargiã ⁊ diſtillatur ſucc⁹ humidi ĩ aurẽ ſanioſã ⁊ ↄfert valde ſoda. Mem.anhe.et pec. Cõfert difficultati anhelit⁹ ⁊ aſmati. Mem.nu. Cõfert radix ei⁹ dolorib⁹ epťis ⁊ ↄfert ictericie. Mem.ex. Solõne educ̃ pbl'a ⁊ ↄfert ꝓuocatõi mñcis.
De ſafid. C.dclii.
SAfid. Na. Calĩn ẽ ⁊ ſiccũ ĩ 3°. Opera. et pro. Eſt mordicatiuũ acre. Vene. Cõfert venenis oibus.
De ſemurion. C.dcliii.
SEmurion q̃d ẽ. Eſt apiũ ſilueſtre ⁊ iã dictuʒ ẽ de eo.
De ſquilla. C.dcliiii.
SQuilla q̃d ẽ. Eſt cepe muris ⁊ ei⁹ folia ſunt ſic̃ folia lilii ⁊ hʒ oleũ ad nigredinẽ declinãs. Na. Eſt calʒ et ſiccuʒ ĩ 2°. Ope. et pro. Eſt ĩciſiuũ ⁊ ĩ ĩpo ẽ viſcoſitaſ aduſtiua. Deco. Poniť ↄfectũ cũ melle ſꝛ alopitiã ⁊ ſerpiginẽ. Mem. .anhe.et pecto. Ei⁹ acetũ exaſpat guttur et ĩdurat carnẽ ĩpius et ẽ bonũ aſmati et oregmoni et tuſſi antique.
De ſolatro Capi.dclv.
SOlatrũ. Elec. Meli⁹ qð d̓ ĩpo adminiſtrať ẽ hñs folia virida et citrinũ ſemẽ et ẽ q̃nqʒ ſpẽrũ: Na. Frĩm ẽ ĩ p̃mo ſiccũ ĩ ſꝫo et ſtupefactiuũ

ē sīz ⁊ siccū i 3°. Ope. et pro. Hortulanū est in
frīatiuū ꝯstrictiuū ⁊ ē qōdā genꝰ ipiꝰ stupefactiuū faci
ens sōnū silr̄ opio i ꝑperatibꝰ suis nisi qa ē debiliꝰ eo
⁊ ē qōdā genꝰ eiꝰ ꝙ ē mortale. Aposte. et bo. Est
ēplz bonū apātibꝰ calīs oībꝰ itrīsecis ⁊ extrīsecis ⁊ bi
biẗ aq̄ eiꝰ ad apāta cal'a itrīseca ⁊ poniẗ aq̄ eiꝰ cuz ce
rusa ⁊ oleo ro. sr̄ herisipilā ⁊ formicā more ēpli ⁊ cō
tex radicis eiꝰ ē vehemētis exicatōis. Mem. ca.
Si bibaẗ ex eo qȯ ē stupefactiuū vltra. xii. gna facit
euēire māiā ⁊ qñ ex aq̄ eiꝰ fit gargarisma ꝯfert apāti
bꝰ ligue ⁊ si bibaẗ ex cortice radicis pōdꝰ aurei cū vīo
ātrahit sōnū ⁊ qū solatꝝ optie teriẗ ⁊ fit ex eo ēplz
capiti sanat soda ⁊ r̄soluit apāta radicis auris ⁊ apā
ta velaris cerebri ⁊ ꝯfert distillatū dolori auris.
Mem. oc. Sanat fistulas ocl̄i lachrymal̄ fructꝰ ⁊
succꝰ spēꝝ eiꝰ vsz ad illā q̄ facẗ sōnuz qū fit ex ea alco
sol ꝯfortat visū. Meb. ex. Semē stupefactiuū ē ꝓ
uocatiuū vrīe mūdificatiuū renū ⁊ vesice ⁊ oēs spēs
qū supponūẗ abscidūt fluxū mēstruoꝝ ⁊ ē ex eis q̄ i
frant ⁊ ꝓhibēt pollutōz ⁊ ē spēs solatri p̄ter alkekē
gi ⁊ p̄ter hortulanū ⁊ p̄ẗ stupefactiuū p̄dcm̄ qñ cōe
dūẗ ex eo. iiii. auẑ. iterficiūt ⁊ aq̄ folioꝝ eiꝰ facit possi
dere maniā ⁊ nō ē i eo iuuamētū solatri nisi ad ēplz
faciendū.

De scorpionibꝰ. C. dclvi.

Scorpiōes Mem. ca. Oleū scorpionū ꝯfert
doloribꝰ auris valde.

De sudore. C. dclvii.

Sudor qd ē. Est aq̄itas sanguis cui plus cho
lericuz ē admistū ⁊ oz vt admistreẗ dū nodū ē
exiccatꝰ: imo dū i eo ē hūiditas. ⁊ ipse qdē magis ē
digestꝰ q̄z vrīa ē ei supfluitas vnctuositatis ⁊ hūidita
tis pꝰ digōnē vltimā ⁊ ē vrina sc̄e digōnis sr̄fluitas.
Opera. et pro. Est magis digestus q̄z vrina ⁊ di
uersificaẗ sm̄ aīalia ⁊ i ipo ē resolō ñ pauca. Apo.
et bo. Sudor athletaꝝ ꝯfert apātibꝰ iguis imo re
soluit ea. Mem. anhe. et pec. Sudor siccꝰ luctan
tiū cū oleo de alcāna poniẗ sup apāta māmille ⁊ re
soluit ea ⁊ cū oleo ro. ad ꝯgelatōm lactis i māmilla
alteratio v̄o magne ⁊ alteratio p̄ue fiūt cū cētaurea
maiore ⁊ miore.

De sandalo. C. dclviii.

Sandalus. Elec. Dixeẗ. G. ⁊ filiꝰ mesaugue
rubeꝰ ē fortior: ⁊ dixeẗ alii albꝰ ē fortior. Na.
Est frīus i fine sc̄i vsq̄z ad tertiū pueniēs siccꝰ i scdo.
Oper. et pro. Prohibet attractōm ⁊ p̄p̄e rubeus
Aposte. et bot. Resoluit apāta acuta ⁊ p̄p̄e ru
beꝰ ⁊ liniẗ ex eo herisipila. Mē. ca. Cōfert soda.
Meb. anhe. et pec. Cōfert tremori cordis accñti i
febre linitꝰ ⁊ bibitꝰ. Mem. nu. ꝯfert debilitati stōi
calī bibitꝰ ⁊ linitꝰ. Febres. Cōfert febribꝰ calīs ⁊
p̄p̄e albus.

De sapone Cap. dclix.

Sapo. Opera. et pro. Est vlceratiuꝰ. putrefa
ctiuꝰ. Mem. ex. Resoluit colicā ⁊ soluit hu
morē crudū.

De sabane Cap. dclx.

Sabane Opera. et pro. Est abstersiuū exicca
tiuū mali hūoris. Uul. et ulce. Facẗ possidē
scabiē ⁊ pruritū. Instru. iun. Cōfert dolori anche
phl'atico. Mē. ca. Remouet fetorē oīs scm̄ ex stō
⁊ corruptōm eiꝰ ⁊ abstergit hūiditatē stōi ⁊ exiccat
eam.

De sasurubum Cap. dclxi.

Sasurubū qd ē. Est auis cꝰ nomē ē hoc nomē
in frantia.

De sarsar Cap. dclxii.

Sarsar qd ē. Est ferrū. Mē. ca. Qñ cogẗ cū
oleo aut ifūdiẗ i ipo deiñ cogẗ ⁊ distillaẗ i aurē r̄mo
uet dolorē eiꝰ ⁊ pulsatōz ipiꝰ.

De sasaf. C. dc xiii.

Sasaf qd ē. Est salix.

De sakaik. C. dclxiiii.

Sakaik qd ē. Noiaẗ sakaik anebamē ⁊ est rosa
rubea vehemēẗ. Na. Est cal'a i sc̄o hūida i
ipo. Opera. et pro. Est abstersiua resolutiua iqt
Gal. ē abstersiua lauatia attractia apitiua resolutiua
Deco. Denigrat capillos mista cū corticibus
nucis ⁊ qñ admistrāẗ folia eiꝰ ⁊ stipites ipius sic̄ sūt
aut decocta cū sorbitōe ordei ⁊ decoqūẗ ꝓuocāt lac
Aposte. et. bo. Liniẗ ex decoctōe eiꝰ sr̄ apāta q̄
ñ sr̄ dura ⁊ fit eūo p eā sr̄ carbūculos ⁊ bothor calas
Uul. et ulce. Illud qȯ de siccū ē ꝯfert vlceribꝰ sor
didis ⁊ i carnat ex ea excoriatōe ⁊ i ipa mundificat
vlcera ꝯferens excoriatōibus ⁊ scabiei vlcerose.
Mē. capi. De eiꝰ succo fit cap̄purgiū ad purgan
dū caput ⁊ cerebꝝ. ⁊ eiꝰ radix masticaẗ ad extrahen
das humiditates a capite. Mē. ocu. Succꝰ eiꝰ
ꝯfert tenebrositati oculi ⁊ visus ⁊ a bugini eius ⁊ ve
stigiis vlceꝝ ⁊ qñ decogẗ cū vīo ⁊ fit ide ēplm sanat
apāta dura i apātibꝰ oculi. Mem. anhe. et pec.
Si coquāẗ folia eiꝰ cū suis stiptibꝰ ⁊ cū succis ordei
sorbilibꝰ ⁊ comedaẗ facit abundare lac. Mē. ex.
Prouocat mēstrua.

De sebedenigi. C. dclxv.

Sebedenigi qd ē. Est semē arboris canabis ⁊
nos iā locuti fuimꝰ de canabe: oz gꝰ vt ꝯiunga
mꝰ iter ꝯsideratōm q̄ ē i vtriq̄z caplis sil'. ⁊ ȯ sebede
nigi qdē aliud ē hortulanū notū: ⁊ aliȯ est cāpestre
hūaiz v̄o dixit ꝙ arbor cāpestris egrediẗ in desertis
sm̄ q̄ztitatez cubiti ⁊ sr̄ folia eiꝰ dñaẗ albedo. ⁊ eiꝰ fru
ctꝰ ē sicut pip ⁊ silaẗ eiꝰ g̃nū g̃no assūmati qȯ ē g̃nū ȯ
qꝰ exp̄mitẗ oleū. ⁊ nos iā locuti fuimꝰ de g̃no assūma
ti. Na. ē calīn ⁊ siccū i 3°. Opera. et pro. Ca
nabis cāpestris r̄soluit vētositates ⁊ exiccat fortiẗ ⁊
hūor eiꝰ ē paucꝰ malus. Aposte. et bo. Canabis
cāpestris qñ eiꝰ radix decogẗ ⁊ fit ex ea ēplz apātibꝰ
cal'is i locis duris i qbus sr̄ chimi viscosi sedat cali
tatē ⁊ resoluit duritiē. Mē. capi. Facit soda sua
calitate ⁊ eiꝰ succꝰ distillaẗ ad dolorez auris oppilati
uū ⁊ ad hūitatē auris ⁊ silr̄ oleū eiꝰ ⁊ folia eiꝰ eradi
cāt furfures i capite. Me. ocu. Obtenebrat visū
Mem. nu. Nocet stō. Mē. ex. Exiccat spma
⁊ lac quidē alsebedēigi cāprestris soluit cū facilitate
⁊ medias libr̄ de succo eius resoluit duritiē cōstric
tionē ⁊ solōne educit phl'ata ⁊ cholerā ⁊ ꝓcedit sz
semitā seminis croci hortulani in constrictione.

De seitaragi Cap. dclxvi.

Seitaragi qd ē. Est ille qui ē idus ē frusta ligni
p̄ua subtilia ⁊ cortices sic̄ gariofili. ⁊ ille qui ē
fructꝰ declinat ad rubedinē ⁊ nigredinē. ⁊ alseitara
gi qdē oriẗ i p̄tibꝰ antiq̄s ⁊ vbi ñ mingit ⁊ hē folia sic̄
sr̄ folia nasturtii. ⁊ i estate sr̄ folia plīma ⁊ minorāẗ
⁊ augm̄taẗ mioratio adeo vt forsitā ñ appeat ⁊ ñ sit i
eo odor ⁊ ē sic̄ nasturstiū cꝰ sapor ⁊ odor silāẗ cordu
men ⁊ folia eiꝰ sr̄ ipi silia. Na. Est calidus ⁊ sic
cus i fine sc̄i. Opera. et pro. Est acutꝰ apitiꝰ silaẗ
ei sapor ⁊ odor cordumeni ⁊ silr̄ v̄tus eiꝰ. Deco.
Cōfert linitꝰ cū aceto sr̄ morpheā albā ⁊ albaras
Uulnera et ul. Liniẗ sr̄ excoriatōm ⁊ scabiem
cū aceto ⁊ eradicat eā. Instru. iunc. Bibiẗ ad
dolorē iūcturaꝝ ⁊ ꝯfert. Mem. nu. Liniẗ sup
splenē ⁊ extenuat ipm̄. Mem. ex. Suspēdiẗ eiꝰ
radix sr̄ aurē eiꝰ q hz dolorē vesice ⁊ sedat ipm̄ sz ꝙ
diẗ. Hermu. Loco eius ponitur rubea.

De sceilem Cap. dclxvii.

Scelem. Natura. Gal. ponit ꝙ ē i p̄nꝰ ca
lefactōis. Opera. et pro. Est subtile ab

sterfuum resolutiuum. ¶ Decoratio. ¶ Linit super morphea cū sulfure ꝛ cōfert. ¶ Apostē.et bo. ¶ Resoluit apata ꝛ scrofulas cū semine lini ꝛ disrūpit ea cū stercore colūbino ꝛ semine lini. ¶ Uul.et ul. ¶ Linit illō qō orit cū tritico sup ulcera ꝛ puluerizat s͛ ea ꝛ cōfert ꝛ linit sup petiginē: ꝛ qñ ponit sup ulcera cum corticib' rhaphani vt ēplm ꝛ ꝯfert. ¶ Instru.iunctu. ¶ Decoquit cū mellicrato ꝛ fit inde ēplm sciatice. ¶ Mē.cap. ¶ Sedat scotomiā. ¶ Mem.expul. ¶ Qñ fit ex eo euaporatio adiuuat ad ipregnandū ꝛ ꝑpe cū ordeo. ¶ De sceba Cap.d.clxviii.

Sceba qd ē. Sceba s͛ duę spēs: vna eaꝝ est spinosa hñs folia sedreia ꝯcauū lignū ꝛ nō admistrat nisi i suffumigatōe. ꝛ alia hꝫ folia vt tamiris: ꝛ repit ei spēs ētia q̄ noiat ebun armena citrina ꝛ noiat absynthiū marinū. ¶ Electio. ¶ Melior ē armena. ¶ Natura. ¶ Est cala i 2° sicca in 3°. ¶ Opera.et pro. ¶ Oēs spēs ei' sūt icisiue resolutiue vētositatū ꝛ i ipa ē stipticitas mior stipticitate absynthii ꝛ ei' calefactio minor ē calitate ipi' ꝛ amaritudo ē maior ꝛ i ipa ē salsedo. ¶ Decoratio. ¶ Ei' cinis cū oleo aut oleo amigdalino linit ꝯfert alopitię: ꝛ eius cinis cū oleo fac nasci barbā q̄ tardat. ¶ Apo.et bo. ¶ Sedat apata ꝛ carbūculos. ¶ Uul.et ulce. ¶ Prohibet herpetē estiomenū. ¶ Mem.cap. ¶ Fac soda ¶ Mem.oculi. ¶ Fit vaporatio ex aq̄ ei' iclinando caput ad opthalmiā ꝛ resoluit eā. ¶ Mem.anhe.et pec. ¶ Cōfert difficultati anhelit'. ¶ Mēbra.nutri. ¶ Nocet stō ꝛ ꝑpe tertia. ¶ Mē.ex. ¶ Extrahit vmes ꝛ ascarides ꝛ iterfic eos ꝛ ꝓuocat mēstrua ꝛ vrinā ꝛ ē fortior absynthio i vno. ¶ Febres. ¶ Ei' oleū ꝯfert frigori rigoris. ¶ Uene. ¶ Cōfert pūcte scorpionum ꝛ rutele ꝛ venenis.

¶ De sciniar Cap.d.clxix.

Sciniar qd ē. Est lactuca asini hñs folia q̄ sūt sic folia lactuce acuta: ꝛ est spinosa ad nigredinē declināś: ꝛ i estate rubescit ei' lignū sic sanguis ita q̄ tingit manū. ¶ Electio. ¶ Folia ei' sūt debiliora q̄ sūt i ipa. ¶ Natura. ¶ Fra ē ꝛ sicca i p° vsq ad sin. ¶ Opera.et pro. ¶ Illa q̄ noiat acutbia ē stiptica ꝛ i ipsa ē amaritudo ꝛ illa q̄ noiant fulusia ē vehemētioris stipticitatis: ꝛ illa q̄ noiant anulus vehemētioris ē q̄ᵹ abe ꝛ ē acrior: ꝛ illa q̄ nom ñ hꝫ ꝑpin q̄ ē ei ꝛ i oib' eis ē stipticitas ꝛ exiccatio ꝛ qñ miscet cum oleo ꝛ fit iunctio ex ipa ꝯpmendo facit sudare. ¶ Deco. ¶ Linita ꝯfert morphee ꝛ ictericie. ¶ Apo.et bo. ¶ Fit ex ea ēplm scrofulis cū adipe ꝛ linit s͛ excoriatōes ꝛ cū farina ordei s͛ herisipilā ꝛ ꝑpe spēs q̄ noiant anulus. ¶ Uul et ulce. ¶ Incarnat vlcera qñ i cerato admistrat. ¶ Membra cap. ¶ Est res q̄ magis ꝯfert dolori auris. ¶ Memb.nu. ¶ Cōfert ictericie bibita ꝑpe acutbia ꝛ ꝑpe dolorib' splēis ꝛ cortices ei' ꝑparāt stōᵹ. ¶ Mem.ex. ¶ Qñ i potu daꝛ de ea q̄ nom ñ hꝫ aur.i.5.cū cordumeni aut isopo ꝛ nasturtio extrahit vmes ꝛ ascarides: ꝛ illa q̄ noiat acutbia ꝯfert dolori renū. ¶ Uenena. ¶ Illa q̄ noiat anulus ꝯfert morsui vipe valde qñ admistrat vt ēplm et bibita: ꝛ illa q̄ nom nō hꝫ est illi propinqua.

¶ De scel Cap.d.clxx.

Scel qd ē. Est medicia inda siliis.33. ¶ Natu. ¶ Cala ē ꝛ sicca i 3°. ¶ Opera.et pro. ¶ Est amara stiptica acuta disrūpit vētositates ꝛ ē in vtute mellis ꝛ ēt ē resolo mirabil' ꝛ sbtiliatio. ¶ Instru.iun. ¶ Cōfert venēis ꝛ ꝯtritōib'. ¶ De sucarā Ca.d.clxxi.

Sucaram qd ē. Inqt Dia. Crus h'plāte est sic crus ferule ꝛ folia ei' sūt sic folia cucumeris ꝛ hꝫ florē albū ꝛ sem sic anisū. ruffus vō dixit folia ei' sūt sic folia mādragore ꝛ minora ꝛ vehemētioris citrinitatis ꝛ radix ei' ē minuta fructū ñ hñs: ꝛ sem ei' existit i colore ameos: ꝫ ē mai' eo sine sapore ꝛ sine odore ꝛ hꝫ mucilaginē. Inqt mesaia. ē q̄dam spēs albes ꝛ ñ hñ dixit: ego aūt dico q̄ i libris iuentū fuit q̄ ē euforbiū i greco ꝛ trāslatū fuit sucarā ꝛ iā trāslatū fuit albes: ꝛ qñ ꝫ.n. ꝓportionat ad euforbiū accīria albes ꝛ hoies diuersificat i eis. ¶ Natura.

Frm ē ꝛ sicců i 3° vsq ad quartū. ¶ Oper.et pro. ¶ Prohibet fluxū ꝛ ꝯgelat sanguinē ꝛ stupefacit. ¶ Deco. ¶ Qñ linit ex eo s͛ locū euulsionis piloꝝ ꝓhibet s͛tate sua nasci pilos ꝛ fit ex eo ēplm māmille ꝛ ñ magnificat. ¶ Apostē.et bo. ¶ Succ' ei' sedat herisipilā ꝛ formicā. ¶ In.iunctu. ¶ Linit s͛ pudagrā calam. ¶ Mēbra oculi. ¶ Succ' ei' admistrat i dolorib' oculi. ¶ Membra cap. ¶ Succus ei' ē bon' hūiditatib' q̄ accīt i aure. ¶ Mē.anhe.et pec. ¶ Fit ex eo ēplm māmille ꝛ ñ magnificat ꝛ ꝓhibet exuberationē lactis. ¶ Mē.ex. ¶ Retinet mēstrua ꝛ cōfert dolori mřicū: ꝛ fit ex eo ēplm testiculo ꝛ ñ magnificat: ꝛ iungunt ex eo mēbra spmatis ꝛ ꝓhibet pollutionē. ¶ Uenena. ¶ Est venenū mortale. Et ei' cura ē vinū pur:

¶ De secacul Cap.d.clxxii.

Secacul. ¶ Natura. ¶ Est calin i 2° ad hūitatē quādā tēdēs. ¶ Opera.et pro. ¶ In ipo ē lenitas ꝛ vtus ei' qō nutritū ē: ē sic vt' baucie. ¶ Membra expul. ¶ Excitat appetitū coitus. ¶ Permutatio. Loco ei' ponit buzeiden.

¶ De scebemenigi Cap.d.clxxiii.

Scebemenigi qd ē. Est iurasabrā cāpestre. ¶ Natura. ¶ Calin ē ꝛ sicců i 3°. ¶ Opera.et pro. ¶ Est resolutiuū ꝛ subtiliatiuū valde: ꝛ qñ ponit sub ceruicali ifantiū ꝯfert fluxui oris eorum. ¶ Instru.iunc. ¶ Cōfert palysi linitū ꝛ caputpurgio ex eo fcō cū vino. ¶ Mem.ca. ¶ Qñ fit caputpurgiū ex aq̄ ei' mūdificat cerebꝝ ꝛ ꝯfert etiā torture ꝛ eplie bibitū cū vio. ¶ Mē.nu. ¶ Cōfert hūitatib' stōi ꝛ fluxui oris ifantiū qñ ponit sup capita eoꝝ fcōᵹ q̄ existimaꝛt qdā. ¶ Mem.expul. ¶ Cōfert vētositatibus.

¶ De suchaba Cap.d.clxxiiii.

Suchaba. ¶ Mē.ca. ¶ Cōferūt ipa ꝛ radix ei' ꝛ fruct' ipsius dolori vue. ¶ Mem.nu. ¶ Cōfert stō ꝛ epati. ¶ Mē.ex. ¶ Decoctio radicis ei' ꝓhibet fluxum mulieꝝ ꝛ ipa supposita ꝛ encatisimate fcō in eo ꝯfert apatib' ani. ¶ Febres. ¶ Cōfert febrib' ārqs ꝛ ꝑpe ifantiū. ¶ De scebrā Cap.d.clxxv.

Scebrā qd ē. Orit i hortis hñs cānā subtileᵹ equaleᵹ ꝛ hꝫ pilos ꝛ folia s͛ sic tarcō sm q̄ existimo ꝛ hꝫ lac. ¶ Electio. ¶ Illō qō meli' ē: ē leue ad rubedinē declināś sic cutis iuolura subtilē hñs corticē ꝛ illō qō ē cū duab' cānis ꝛ ē leuis carnis ꝛ grossū pue rubedis ꝛ dur: ꝛ qō ē vt filū ē malū ꝛ pficū ē malum: ꝛ ñ oꝫ vt aliqd de eo admistreꝛ. ¶ Natura. ¶ Inqt hūaiꝫ. ē calꝫ i pn° ꝫ sicců i fine ftii lac vō ē ē vltimū i abob' silimo i qrto gdu. ¶ Ope.et pro. ¶ In ipo sūt stipticitas ꝛ acuitas ꝛ disruptio orificioꝝ venaꝝ ꝛ illud ē vnum pp qō repellit ꝛ qñ rectificat ñ est iuuamtū i eo i suo loco pp illō qō dixim' ꝛ ē ex eo toto nociuū ꝛ ꝑpe ꝯplonib' calidis. ¶ Mēb.ca. ¶ Lac ei' adiuuat i eradicādo dentes. ¶ Mē.nu. ¶ Nocet stō ꝛ epi ꝛ daꝛ ad bibēdū i cu

ratõe hydropisis. ⁊ oꝫ qdẽ vt p̄us ĩfũdaꝛ ĩ succo en
diuie ⁊ feniculi ⁊ solatri tribꝰ diebꝰ: deinde exiccet ⁊
fiãt inde trocisci cũ modico salis indi ⁊ turbit ⁊ my
robalꝛ. aut aloes ⁊ erit fortis iuuamẽti. ¶ Mẽb. expul.
¶ Solutõe educ̃ meliaꝫ ⁊ phl̃a ⁊ aquã. ⁊ antiqꝰ q
dẽ fuit eꝰ adiministratio ꝯsueta ĩ solutis: deĩn fuit dimis
sum: ꝓpea q̃a nocet coitui ⁊ spmati: ⁊ q̃a disrũpit ve
nas ani ⁊ qñ rectificaꝛ ñ ẽ iuuamẽtũ ĩ ipso: ⁊ illõ ideo
qm̃ eiꝰ rectificatio fit hꝰ mõ: ĩfunditꝛ ñ ꝯtritũ ĩ lacte re
cẽter mulcto die ⁊ nocte ⁊ renouaꝛ illõ multotiẽs ⁊
illõ ẽ ex eis q̃ debilitãt ipꝫ ⁊ destruũt opõneꝫ eius ĩ
hũorībꝰ malꝛ. Qui v̓o excusatõeꝫ ñ iuenit q ipo vtaꝛ
pmisceaꝛ ipsi anisũ ⁊ feniculũ ⁊ cyminũ: ⁊ qd̓ de eo
ĩ potu sumitꝛ sit ab vno danich vsqꝫ ad q̃tuor: ⁊ h̓ q
dẽ de herba eiꝰ: ĩ lacte v̓o ipsiꝰ ñ ẽ bonitas: ⁊ ñ videꝛ
mihi ꝙ sit ĩ potu dãdũ ⁊ qũ eiꝰ solõ supfluit ex eis q̃
ipsa abscindũt ẽ sedẽ ĩ aq̃ frã: ⁊ qñ ĩ potu daꝛ colice
bibitꝛ cũ ãmoniaco ⁊ bdellio ⁊ serrapino ⁊ modico
stercoris adib narrato ĩ cap. colice. ¶ Febres. ¶ Re
pellitꝛ ꝓpea q̃a gnãt febres. ¶ Venena. ¶ Põdus. ʒ.
ii. de ea iterfic̃.

¶ De scelgen Cap. d. clxxvi.

Scelgen qd ẽ. Est napul q iã dictꝰ ẽ añ ĩ cap.
de lem.

¶ De scerbin Cap. d. clxxvii.

Scerbin qd ẽ. Est arbor alkitran: ⁊ nos qdẽ
iã locuti fuimꝰ d̓ alkitran. Nũc v̓o narremꝰ
opõnes q̃ sꝛ ꝓp̄e arbori ipsiꝰ: ⁊ hec qdeꝫ ar
bor ẽ de gnẽ arboris pini ⁊ hꝫ fructũ sileꝫ fructui cu
pressi: sꝫ ẽ minor eo ⁊ hꝫ spinas ⁊ est duaꝝ spẽs: q̃ꝝ
vna ẽ lõga: ⁊ altera curta. ¶ Oper. et pro. ¶ In cor
tice hꝰ arboris ẽ stipticitas. ¶ Mẽ. cap. ¶ Si qs de
fructu hꝰ arboris plĩn assũit faꝛ soda ꝓp calefactõeꝫ
⁊ ꝓpea q̃a cõicat stõ in mordicatiõe quã ei facꝛ: ⁊ qñ
colluitꝛ os ex aceto ĩ q̃ decquũꝛ folia eiꝰ sedat doloreꝫ
dentiũ. ¶ Mẽbra anhe. et pec. ¶ Fructꝰ eiꝰ ꝯfert tus
si. ¶ Mem. nu. ¶ Fructꝰ eiꝰ ẽ malus stõ mordicans
ipm. sꝫ ipe ꝯfert epi. ¶ Mẽ. expul. ¶ Eiꝰ fructꝰ ꝯfert
distillatiõi vrine: ⁊ si bibaꝛ cuꝫ vipe ꝓuocat vrinã: ⁊
qñ ex cortice eiꝰ fit suffumigatio extrahit fetũ ⁊ secũ
dinã ⁊ qñ bibitꝛ stringit vẽtrẽ ⁊ qñqꝫ stringit vrinaꝫ.
¶ Venena. ¶ Daꝛ ĩ potu fructꝰ eiꝰ cũ vino ad potũ
leporis marini. ⁊ si misceaꝛ cũ adipe cerui ⁊ iungaꝛ
ex eo corpꝰ ñ approximãt ei vermes venenosi.

¶ De sceneschic Cap. d. clxxviii.

Sceneschic qd ẽ. Est silĩs abrotano ĩ virtute
¶ Natura. ¶ Est calĩm ⁊ siccũ ĩ 2°. ¶ Mẽ. ca.
¶ Cõfert eplẽe ⁊ abscindit fluorẽ saliue currẽtis ⁊ ꝓ
p̄e ex oribꝰ pueroꝝ. ¶ Permutatio. ¶ Loco eiꝰ ĩ iuua
mẽto fit epilepsie ⁊ aliis ponitꝛ sansucus.

¶ De sucudo Cap. d. clxxix.

Sucudus. ¶ Natura. ¶ Virtꝰ eius ẽ cal̃a.
¶ Opera. et pro. ¶ Bibitꝛ eiꝰ succꝰ ad dolores
¶ Decoratio. ¶ Recẽs cũ vino linitꝛ sup morphẽã
¶ Vul. et ul. ¶ Facꝛ coherẽ vlcera antiq̃ ⁊ puluerizaꝛ
sup carnẽ additã. ¶ In. iun. ¶ Linitꝛ cuꝫ aceto sup
podagrã ⁊ fit ex eo ceratũ ad dolorẽ dorsi. ¶ Mem.
an. et pec. ¶ Fiũt ex eo cũ dulcibꝰ bucelle ad tussim
¶ Mẽbra nu. ¶ Bibũtꝛ ex eo. ʒ. ii. cũ hydromelle
ad mordicatõeꝫ stõi. ¶ Memb. expul. ¶ Due. ʒ. cũ
hydromelle valẽt ad dysenteriã ⁊ difficultati vrine:
⁊ qñ mulier subiicit sibi ipsum ꝓuocat menstrua.

¶ De spina alba Cap. d. clxxx.

Spina alba qd est. Bedeoard. ¶ Natura.
¶ Frã ẽ ⁊ sicca ĩ p°. ¶ In. iun. ¶ Eius deco
ctio ꝯfert istĩs iũcturaꝝ ⁊ podagre. ¶ Mẽb. nutri.
¶ Cõfert mollificatõi stõi.

¶ De spina indica Cap. d. clxxxi.

Spina idica. ¶ Natura. Est cal̃a. ¶ Opera.
et pro. ¶ Est subtiliatia resolutia. ¶ In. iun.
¶ Cõfert alcuzeꝫ. ¶ Mẽbra ca. ¶ Colluitꝛ os ex de
coctõe eiꝰ ad dolorẽ molariuꝫ. ¶ Mẽ. anhe. et pec.
¶ Confert sputo sanguinis.

¶ De spina egyptia Cap. d. clxxxii.

Spina egyptia. ¶ Natura. ¶ Est frã ĩ p° sicca
ĩ 2°. ¶ Opera. et pro. ¶ Est abstersiua ab
scindẽs catarros. ¶ Vul. et ulce. ¶ Radix eiꝰ ⁊ ꝓp̄e
sem̃ vehemẽtis sũt ꝯsolidatõis. ¶ Mẽb. anhe. et pec.
¶ Cõfert apati gutturis. ¶ Mẽ. nu. ¶ Cõfert apati
stõi.

¶ De synapi Cap. d. clxxxiii.

Synapis. ¶ Natura. ¶ Cal̃a ẽ ⁊ sicca vsqꝫ ad
q̃rtũ. ¶ Opera. et pro. ¶ Incidit phl̃a ⁊ oleũ
eiꝰ ẽ calidius oleo rhaphani: ⁊ fugiũt ex fumo eiꝰ ver
mes venenosi: ⁊ illa q̃ ẽ ĩ siluẽris gnãt hũorẽ malũ et
ĩ ipa sꝛ abstersio ⁊ resolõ. ⁊ hoies qd̓ comedũt folia
eiꝰ ⁊ radicẽ ipsiꝰ elixata. ¶ Decoratio. ¶ Mũdificat
faciẽ ⁊ aufert occultationẽ ⁊ vestigia sãguis mortui
⁊ siluẽris ẽ ẽplĩn bonũ sorditiei ⁊ exiccat linguã ⁊ cõ
fert alopitie. ¶ Apo. et bot. ¶ Resoluit apata cal̃a ⁊
oẽ apa antiquũ ⁊ ponitꝛ cum caulibꝰ sup scrofulas.
¶ Vul. et ul. ¶ Cõfert scabiei ⁊ ĩpetigini. ¶ In. iun.
¶ Cõfert dolori iũcturaꝝ ⁊ sciatice. ¶ Mẽ. ca. ¶ Mũ
dificat hũitates q̃ sũt ĩ capite ⁊ fit ex ea ẽplĩn capiti
eiꝰ q patitꝛ lethargiã: ⁊ aq̃ eiꝰ distillaꝛ ad oẽꝫ doloreꝫ
auris ⁊ molaris ⁊ silr eiꝰ oleũ ⁊ ꝓp̄e qñ decoqꝛ ĩ ea
assa ⁊ de medicis apiẽtibꝰ colatorii oppilatiõeꝫ: ⁊ di
xerũt qdã ꝙ si bibaꝛ a ieiuno ĩtellectũ effic̃ bonum.
¶ Membra oculi. ¶ Admĩstraꝛ ĩ alcofol oculi ad
pãnũ ⁊ aspitatẽ. ¶ Mẽ. anhe. et pec. ¶ Si teraꝛ ⁊ bi
baꝛ cũ aq̃ mellis aufert aspitatẽ antiqꝫ ĩ cãna plmo
nis. ¶ Mẽ. nu. ¶ Extenuat splenẽ ⁊ facꝛ siti. ¶ Mẽ.
ex. ¶ Cõfert p̃focatõi m̃ricis ⁊ facꝛ desideriũ coitus
¶ Febres. ¶ Cõfert febribꝰ periodicis ⁊ antiquis.

¶ De strãgulatore adib Cap. d. clxxxiiii.

Strangulator adib qd ẽ. Prefocat adib et
porcos ⁊ canes ⁊ ẽ p̃focatiuꝰ ⁊ ñ admĩstraꝛ
interius neqꝫ exterius.

¶ De strãgulatore leopdi Cap. d. clxxxv.

Strangulator leopdi qd est. Suffocat leop
dos ⁊ lynces ⁊ reliq̃: ⁊ ñ admĩstraꝛ ĩtus nꝫ
extra: ⁊ dr ꝙ qñ appropinq̃t scorpioni ꝯgelat eam.
¶ Venena. ¶ Ipse iterficit adib: ⁊ iã dcm̃ ẽ de eo.

¶ De salice Cap. d. clxxxvi.

Salix qd ẽ. Qñ egreditꝛ ex foliis eiꝰ qñqꝫ fin
dũtꝛ gũma fortis. ¶ Opera. et pro. ¶ Fructꝰ
⁊ folia eiꝰ sꝛ stiptica siñ mordicatõe: ⁊ inest eis exicca
tio sufficiẽs. Et cinis. eiꝰ ẽ vehemẽtis exiccatiõis: ⁊ qñ
ex ea fit ẽplĩn retinet fluxũ sanguis: ⁊ qñ̃ findũtꝛ fo
lia eiꝰ et egreditꝛ gũma ab ea vehemẽtis abstersionis
subtiliatia. ¶ Decoratio. ¶ Eiꝰ cinis eradicat verru
cas linitꝰ cũ aceto. ¶ Vul. et ulce. ¶ Fit ex eo ẽplĩn
ad vulnera magna ⁊ ꝓp̄e ex fructu eiꝰ ⁊ foliis eiꝰ ⁊ ci
nis eiꝰ rẽouet formicã qñ linitꝛ cũ ea cũ aceto. ¶ Mẽ.
cap. ¶ Qd̓ ẽ eiꝰ supiꝰ ⁊ aq̃ eiꝰ sꝛ sedãtia soda: ⁊ ñ ẽ ali
qd magis vltimũ q̃ꝫ succus folioꝝ eiꝰ ĩ cura saniei q̃
currit ex aure. ¶ Membra oc. ¶ Ponuntꝛ fructꝰ ⁊
aq̃ eiꝰ sup ꝑcussioneꝫ pupille: ⁊ eiꝰ gũma ꝯfert valde
visui debili. ¶ Mẽ. nu. Aq̃ eiꝰ ꝯfert oppilatõi ẽpis
⁊ ictericie. ¶ Mẽbra expul. ¶ Fructꝰ eiꝰ ꝯfert hũtibꝰ
fluxũ sãguis.

¶ De scarabeo Cap. d. clxxxvii.

Scarabeus. ¶ Mē. cap. ¶ Oleū i quo frigit valet ad dolorē auris qñ i eā effundit̄ ꝛ sit̄ corpus eius qd̄ optime ꝯtritū est.

¶ De scoria Cap. d. clxxxviii.

Scoria. ¶ Electio. ¶ Scoria fortioris exiccatiōis ē scoria ferri. ¶ Natura. ¶ Scoria ferri ē sicca i 3°: ꝛ scoria eris ē ei ꝓpinq̄: relique vō scorie s̄t minꝰ calide. ¶ Opera. et pro. ¶ Oēs s̄t exiccatiue: ꝛ q̄ fortioris ē exiccatōis eis oibꝰ est scoria ferri: ꝛ oēs exiccant hūitates. ¶ Apostemata et bo. ¶ Scoria ferri resoluit apata calā. ¶ Uul. et ul. ¶ Scoria argēti cōfert scabiei ꝛ sabafati ꝛ ꝯsolidat vlcera ꝛ ꝓhibet fluxū hemorroidaꝝ ꝛ fistulaꝝ. ¶ Mem. oculi. ¶ Scoria ferri ꝯfert aspitati palpebraꝝ: ꝛ scoria stāni ꝯfert vlceribꝰ oculi ꝛ i hoc loco merdasengi. ¶ Memb. nutri. ¶ Scoria ferri ꝯfortat stōꝫ ꝛ exiccat supfluitates eiꝰ ꝛ remouet mollificatiōeꝫ eiꝰ qñ i potu daꝛ i vino antiq̄ aut bibit̄ cū vino. ¶ Mem. expul. ¶ Scoria ferri ꝓhibet fluxū hemorroidaꝝ ꝛ ꝓpē qñ sedet̄ i vino āt̄iquo ei admixto: ꝛ ꝓhibet ipgnatiōeꝫ ꝛ abscindit fluxū sanguis mēstrui ꝛ ē i eo vltima ꝛ sistit in vrina: coartat anū linita. ¶ Uenena. ¶ Scoria ferri cū oxymelle ꝯfert nocumēto meꝰ q̄ noiat̄ conitū.

¶ Capl'm de lr̄a. T. ¶ De tri Ca. d. clxxxix.

Tri qd est. Est sic̄ corrigie fcm̄ ex azymo qd̄ coq̄t i aq̄ cū carne ꝛ sine carne ꝛ noiat̄ i lr̄a nr̄a rulsne. ¶ Natura. ¶ Est calim̄ ꝛ hūitas eiꝰ ē supflua. ¶ Opera. et pro. ¶ Nō ē dubiuꝫ qn sit tarde digōnis ꝛ descensionis a stō: qm̄ ē azymū nō fermētatū. ꝛ coctū sine carne ē leuius apō quosdaꝫ: ꝫ fortasse res ñ ē fm̄ q̄ dn̄t: ꝛ qñ cū eo ꝓmiscet̄ pipisꝑaꝝ: ꝛ oleū amigdalinuꝫ rectificat̄ eiꝰ dispō paꝝ qñ digerit multiplicat̄ eiꝰ nutrimētuꝫ valde. ¶ Mēbra. an. et pec. ¶ Cōfert pulmoni remouēdo tussim ꝛ sputū sanguis ꝛ ꝓpē qñ decoq̄t cū portulaca. ¶ Mē. expul. ¶ Est lenificatiuum ventris.

¶ De terebinthina Cap. d. cxc.

Terebinthina. Dicit̄ i cap. de grano viridi.

¶ De tarcon Cap. d. cxci.

Tarcon qd ē. Est notū: ꝛ dixerūt q̄ piretruꝫ ē radix altarcon mōtani. ¶ Natura. ¶ Manifestū ē q̄ ē calim̄ ꝛ siccū i 2° ḡduis sit i ipso vꝰ stupefactiua: qdā vō dixer̄t de qbꝰ ñ ē curādū q̄ ipꝫ ē frm̄ ꝛ siccū. ¶ Opera. et pro. ¶ Est desiccatiuū hūitatū ꝛ exucatiuū eaꝝ: ꝛ i ipo ē i frātio qdā. ¶ Mem. cap. ¶ Cōfert cola qū masticat̄ ꝛ tenet̄ i ore. ¶ Mēbra anbe. et pec. ¶ Fac̄ accidē dolorē gutturis. ¶ Mem. nutri. ¶ Est difficilis digōnis. ¶ Membra expul. ¶ Abscindit desideriū coeundi.

¶ De taraxacon Cap. d. cxcii.

Taraxacon qd ē. Notum ē: ē spēs endiuie. ¶ Natura. ¶ Frigꝰ eiꝰ ē plus hūitate ipsius cū hꝰ q̄ i ipa ē hūitas. ¶ Opera. et pro. ¶ Est i frātia apitiua. ¶ Mēbra oculi. ¶ Eiꝰ lac abstergit albuginē. ¶ Mēbra nu. ¶ Eiꝰ succꝰ ꝯfert hydropisi valde ꝛ apit oppilatōes epis. ¶ Uenena. ¶ Resistit venenis: ꝛ ex ea fit ēplm̄ ad ꝓucturas ꝛ ꝓpē ad ꝓucturā scorpionis.

¶ De tamarisco Cap. d. cxciii.

Tamariscus. ¶ Oper. et pro. ¶ In ipsa est stipticitas ꝛ abstersio ꝛ mūdificatio absq̄ exiccatōe vehemēti: ꝛ eiꝰ aq̄ ē abstersiua desiccatiua cuiꝰ abstersio ē plus exiccatiōe eiꝰ: ꝛ ipsiꝰ exiccatio ē cū stipticitate: ꝫ ē fructꝰ eiꝰ vehemētioris stipticitatis: ꝛ i tamarisco qdē ē s̄btilitas pauca ꝛ i reliqs rebꝰ aliis admistrat̄ loco galle viridis. ¶ Decoratio. ¶ Eius decoctio admistrat̄ i ēbroca ad pediculos ꝛ iterfic̄ eos. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Ex eiꝰ foliis fit ēplm̄ sup apata fluxa. ¶ Uul. et ulce. ¶ Eiꝰ fumꝰ exiccat vlcera hūida ꝛ variolas ꝛ spḡit qd̄ ex ea tritū ē ꝛ cinis eiꝰ sup adustionē ignis ꝛ vlcera hūida et fructꝰ eiꝰ ꝛ cinis ipsiꝰ exiccant vlcera difficilia ꝛ corrodūt carnē additā. ¶ Membra capi. ¶ Decoctio foliorꝫ eiꝰ cū vino ꝯfert dolori dentiū colluto ore ex ea ꝛ ꝓhibet corrosionē eoꝝ ꝓpē fructꝰ eiꝰ. ¶ Mem. ocu. ¶ Eius fructꝰ stat loco licii ꝛ galle ꝛ i egritudinibꝰ oculi. ¶ Mē. anbe. et pec. ¶ Cōfert sputo antiquo ꝛ ꝓpē fructꝰ eiꝰ. ¶ Memb. nu. ¶ Eiꝰ rami dissoluti i aceto ꝯfert spleni ēplo ex eis fcō: ꝛ ad splenē bibit vinū i qꝰ decocta sūt folia eiꝰ ꝛ ipsiꝰ virgulta: ꝛ faciūt splenetici ex ligno eiꝰ vasa. ¶ Membra expul. ¶ Cōfert solutōi antiq̄ ꝛ sedēt i decoctōe eiꝰ ad cursuꝫ mēstruis ꝛ supponit gnū eiꝰ ei ꝛ bibit fructꝰ eiꝰ ēt. ¶ Uene. ¶ Confert fructꝰ eius morsui vipere.

¶ De tarathi. Cap. d. cxciiii.

Tarathit qd ē. Frusta ligni nodosi grossitudinē digiti hn̄tis ꝛ eiꝰ longitudo ē minor: et plm̄ eiꝰ ē stiptici saporis ꝛ ē cinericii coloris. Et virꝰ eiꝰ ē sic̄ virꝰ balaustie: ꝛ di q̄ ipse affert ex ruribus. ¶ Opera. et pro. ¶ Est stipticꝰ ꝛ ꝓhibēs motū sāguis i mēbris oibꝰ. ¶ Instru. iunctu. ¶ Cōfortat iūcturas mollificatas. ¶ Mem. nu. ¶ Cōfert mollificatiōi stōi ꝛ epis. ¶ Mem. ex. ¶ Stringit ꝛ retinet fluxū stōi ꝛ descēsionē sanguis i egōne ꝛ dysenterie bibitū i lacte capraꝝ decocto. ¶ Permutatio. ¶ Medietas pōderis eiꝰ de cortice oui adusto ab.. to ꝛ sexta pōderis eiꝰ de gallis ꝛ decima pōderis de gūmi arabico.

¶ De talk Cap. d. cxcv.

Talk qd ē. Dixer̄t qdā q̄ i bibitōe eꝰ ē timor pp illud qd̄ i ipso ē ex retētōe lui cū ptibus stōi ꝛ villositate eiꝰ ꝛ cum gutture ꝛ meri: ꝛ qñ necāriū ē vt soluat̄: soluat̄ i pāno i quo ponāt frusta glacici aut lapides ꝛ ꝓcutiat̄ donec resoluat ꝛ si fuerint lapides necāriū ē vt submergāt̄ in aq̄ ꝛ si voluerit hō dimittat ipm̄ i pāno: deiñ excutiat ipꝫ i vase ꝛ accipiat qd̄ excussum ē ꝛ vtat̄ eo cū aq̄ gūme ꝛ erit bonū sue itentōi. ¶ Electio. ¶ Qd̄ ex eo calcinatū ē: ē fortiꝰ ꝛ subtiliꝰ. ¶ Natura. ¶ Frm̄ ē i ꝑ°: siccū i 2°. ¶ Opera. et pro. ¶ Stipticū ē ꝛ retinēs sanguinē: ꝛ admistrat̄ i ꝓsilotro sic̄ existimauit Paulus et alii: vt sit eiꝰ desiccatio maior: ipm̄ eni ñ adurit ignis nisi cū arte. ¶ Apo. et bo. ¶ Prohibet apata mamillaꝝ ꝛ testiculoꝝ ꝛ q̄ꝑꝰ aures s̄t ꝛ reliq̄ꝝ carniū laxarū i ꝑn°. ¶ Mem. anbe. et pec. ¶ Retinet sputū sanguinis cū aq̄ plātaginis. ¶ Mem. expul. ¶ Retinet sāguinē mr̄icis ꝛ ani bibitū: ꝛ qd̄ ex eoꝝ ablutū ē ꝛ linitū ꝯfert dysēterie.

¶ De talisafar Ca. d. cxcvi.

Talisafarꝰ qd ē. Est cortices indi i qbꝰ ē stipticitas ꝛ acuitas ꝛ odoris boni paꝝ ꝛ i ipis ē s̄ba trea ꝓlima ꝛ s̄btilitas pauca. ¶ Natura. ¶ Apō Gal. ñ ē ōnsuꝫ ipos hr̄e caliitatē nꝫ fritateꝫ de q̄ sit curādū. Quidā aūt dixer̄t q̄ s̄t cali ꝛ sicci i 2°. ¶ Opera. et pro. ¶ In ipis s̄t stipticitas ꝛ exiccatio fortes ꝛ resolōo: ꝛ s̄t ꝯpositi ex s̄bstantiis ꝓlibꝰ: ꝛ trea i eis ē plus. ¶ Mem. ex. ¶ Cōfert dysenterie ꝛ vlceribꝰ i testinoꝝ ꝛ fluxui sāguis mr̄icis ꝛ ani: ꝛ ꝯfert hemorroidibꝰ.

¶ De tarifilon Cap. d. cxcvii.

Tarifilon qd ē. Planta nascēs i vere ꝛ flos eius est silis croco hortulano. ¶ Uenena.

¶ Decoctio eius qum effunditur sup morsuz vipe sedat dolorẽ ei⁹. Et si effũdit̃ sr̃ mẽbꝝ sanũ fac̃ i ipso ↄtingẽ sil'e illi qḋ ↄtingit ex morsu vipe de dolore.

¶ De tuberibus Cap.d.cxcviii.

Tubera qd sĩ. Sũt ex sb̃a terrea plus ⁊ aq̃a min⁹: ⁊ ĩ ipsis ẽ aereitas ⁊ subtilitas pauca ⁊ sũt ꝓuata sapore. ¶ Electio. ¶ Melior eoꝝ areno sa alba i qb⁹ ñ ẽ odor malus ⁊ q̃ ex eis sũt sicca dete riora sũt hũis. ⁊ illa qdẽ q̃ elixant̃ p⁹ excoriationẽ ⁊ scissionẽ cũ cultello cũ aq̃ ⁊ sale: deiñ coquũt̃ cũ oleo ⁊ almuri ⁊ spẽb⁹ ↄdientib⁹ aut altit sũt meliora: ⁊ de teriora eoꝝ gnã sũt fungi ⁊ ꝓp̃e qũ nascũt̃ sub arbo rib⁹ ⁊ in terra mala. ¶ Oper. et pro. ¶ Sũt grossa valde ⁊ p̄bẽt nutrim̃tuz grossuz melicũ ⁊ ñ appropi q̃t eis i hoc aliqd: ⁊ eoꝝ qdẽ tyriaca sũt vinũ puꝝ ⁊ ↄdiẽtes spẽs: ⁊ si elixent̃ deiñ coquãt̃ cũ eis gnãt̃ nu trim̃tũ grossũ ñ malũ: verũtñ saporẽ ñ hñt. ¶ In. iun. ¶ Timet̃ ex eis palysis. ¶ Mẽb. ca. ¶ Timet̃ ex eis appl'a. ¶ Mẽ. oc. ¶ Eoꝝ aq̃ sic̃ ẽ abstergit ocu lũ: ⁊ h⁰ qdã laudauer̃t ⁊ ↄcessit illud musaia medic⁹ ⁊ alii. ¶ Mẽ. nu. ¶ Sũt tarde digõnis ipediẽtia gra uã: ia stõm grossi chimi. Gal. v̾o i quodã loco ait ñ sũt mali chimi. ¶ Mẽ. expul. ¶ Faciũt icurrere co licã ⁊ difficultatẽ vrine.

¶ De tincta Ca.d.cxcix.

Tinctura qd ẽ. ¶ Electio. ¶ Melior ẽ illa q̃ ẽ leuioris põderis ⁊ magis itense nigredi nis. ¶ Natura. ¶ Vis ẽ cal'a exiccatia nisi inda qm̃ indi ⁊ paulus numerãt eam iter infr̃antia. ¶ Opera. et pro. ¶ Vis ẽ exiccatia. ¶ Apo. et bot. ¶ Existimauit qdã ꝙ inda ponit̃ sr̃ ap̄ata cal'a ⁊ cõ fert eis. ¶ Vulnera et ul. ¶ Illa q̃ assumit̃ ex fumo ligni pini cũ gũma ⁊ bdellio ponit̃ sup adustionez ignis donec cadat.

¶ De testudie Cap.d.cc.

Testudo. ¶ Mẽb. ca. ¶ Sãguis ei⁹ q̃ siluẽris ẽ iã dcm̃ ẽ ꝙ ↄfert epil'ie adherẽs: ⁊ fel testu dinis valet ad cola ⁊ distillat̃ i nares epilep ticoꝝ. ¶ Mẽb. anhe. et pec. ¶ Ouũ ei⁹ valet ad tus sim ifantiũ ⁊ fel ipsi⁹ illinitũ ad scrofulas. ¶ Venena. ¶ Illa q̃ ẽ marina cũ coagulo ẽ bona morsui v̾miũ venenosoꝝ ⁊ ei q bibit lacticinium.

¶ De tamarindis Cap.d.cci.

Tamarindi. ¶ Electio. ¶ Meliores sĩ teneri recẽtes q nõdũ senescũt ⁊ ñ exiccant̃ ⁊ quo rũ acetositas ẽ vera. ¶ Natura. ¶ Fri sũt ⁊ sicci i 2°. ¶ Opera. et pro. Sũt solutiui ⁊ sũt meliores prunis ⁊ minoris hũitatis. ¶ Mẽb. nutri. ¶ Cõferũt mul titudini vomit⁹ ⁊ siti febrib⁹ ⁊ strigũt stõm mollifica tũ ex multitudie vomit⁹. ¶ Memb. expul. ¶ Solu tiõe educũt chol'az: ⁊ potio ex decoctõe eoꝝ sit pro pinq̃ medie libre. ¶ Febres. ¶ Cõfert febrib⁹ hñtiũ syncopi ⁊ ↄturbatõez ⁊ ꝓp̃e qũ nec̃e ẽ nãm linire.

¶ De tuderi Cap.d.ccii.

Tuderi qd est. Inqd Di. ẽ herba hñs folia silia foliis prassii ⁊ radicez quadratã ⁊ ei⁹ ra dix mẽsurã hꝫ medii cubiti: ⁊ hꝫ capita i qb⁹ sũt seia longa nigra ⁊ ẽ hec vsitata tuderi. Siluẽris v̾o sem̃ ẽ rotũdũ. ¶ Natura. ¶ Cal'a ẽ i 2° hũida i p̄°. ¶ Opera. et pro. ¶ Inest ei acredo nasturtii: ⁊ i ip̄a ẽ vlceratio ¶ Apostema. et bo. ¶ Cõfert cancris q ñ sũt vlcera ti linita cũ aq̃ mellis: ⁊ ↄfert oib⁹ ap̄atib⁹ duris ⁊ fit ex ea ẽplm̃ sr̃ tumorẽ. ¶ In. iun. ¶ Fit ex ea ẽplm̃ sr̃ duritiẽ podagre. ¶ Mẽ. cap. ¶ Qũ ↄfert ap̄atibus radicũ auriũ. ¶ Membra oculi. ¶ Cũ ex ea fit colly riũ cũ melle mũdificat vlcera oculi. ¶ Mẽ. anhe. et pec. ¶ Adiuuat qñ ponit̃ i el'ariis i expuẽdo hũores postq̃ꝫ isundit̃ ⁊ bullit̃ i aq̃: deiñ ponit̃ i vasse ⁊ assat̃ ¶ Mẽbra expul. ¶ Adiuuat i coitu ⁊ ꝓp̃e i decocto qḋ ẽ ex vino.

¶ De tenub Cap.d.cciii.

Tenub qd ẽ. Arbor nota ⁊ causi ẽ spẽs eius ⁊ casmecoras ẽ sem̃ arboris ei⁹ ⁊ pix siluẽris ex ea assumit̃. ¶ Opera. et pro. ¶ Semen aũt ei⁹ casmecoras: ⁊ virt⁹ ipsius ẽ stiptica: ⁊ subtilis calefactõis. ¶ Aposte. et bot. ¶ Ex foliis h⁹ arboris fit ẽplm̃ ap̄atib⁹ cal'is. ¶ Vul. et ul. ¶ Folia ⁊ semẽ ei⁹ qñ miscet̃ cũ adipe ãseris ⁊ merdaseugi ⁊ cũ faria turis ↄfer̃t vlcerib⁹ manifestis: ⁊ cuz p̄miscet̃ cũ cera ⁊ oleo myrtino cõfert vlcerib⁹ teneroꝝ corpoꝝ ⁊ oi bus vlcerib⁹ recẽtib⁹ cal'is ⁊ cortex ei⁹ ẽ ↄueniẽs vlce rib⁹ puluerizat⁹: ⁊ qñ admistrant̃ folia ei⁹ sup vlcera recẽtia ꝓhibẽt corruptionem eoꝝ. ¶ Mẽbra ca. ¶ Colluit̃ os ex ea ⁊ decoctõe ei⁹ ⁊ ꝓp̃e cum aceto ad dolorẽ dẽtiũ ⁊ qñ scindit̃ lignũ ei⁹ ⁊ coqt̃ i aceto ad illud. ¶ Membra oc. ¶ Fum⁹ ei⁹ i alcofol ↄfert oculo. ¶ Mẽbra anhe. et pec. ¶ Semẽ ei⁹ qḋ ẽ cas mecoras adiuuat ad spuẽdũ ex pectore: ⁊ gũma qḋ tenub maximi ẽ iuuam̃ti ad tussim antiq̃ꝫ valde: ⁊ ẽ spẽs picis. ¶ Mẽbra nu. ¶ Cõfert ad ea põd⁹ aur̃. cũ aq̃ mellis ad epar lesũ. ¶ Mẽbra ex. ¶ Si bibat̃ strigit ⁊ retiet vẽtrẽ.

¶ De tereniabi Ca.d.cciiii.

Tereniabi qd ẽ. Hic ẽ ros q plm̃ cadit i co rasceni ⁊ i locis q sũt vltra fluuiũ ⁊ plm̃ ca sus ei⁹ i regione nr̃a ẽ sup lapide. ¶ Electio. ¶ Melior ẽ recẽs albuz. ¶ Natura. ¶ Est eq̃le ad calitatẽ ↄueniẽs. ¶ Operatio. et pro. ¶ Est lenitiuũ ↄueniẽs ad abstergẽdũ. ¶ Mem. an. et pec. ¶ Cõfert tussi ⁊ lenit pect⁹. ¶ Mem. nu. ¶ Sedat siti. ¶ Mẽ. ex. ¶ Solutõe educ̃ chol'az facile: ⁊ ei⁹ soso cũ ꝓp̃e tate q̃ ẽ i ipso: ⁊ ei⁹ qḋ potio ẽ aur̃. x. aur̃. vsq̃ꝫ ad. xx. aur̃.

¶ De tutia Cap.d.ccv.

Tutia qd ẽ. Origo tutie ẽ fum⁹ q eleuat̃ vbi purificat̃ es a lapidib⁹ q ei admiscẽt ⁊ a sta gno q ei admiscet̃ ⁊ qñ sublimat̃ climia ⁊ illḋ qḋ sb limat̃ ẽ tutia bona ⁊ qḋ residet iferi⁹ ẽ climia q̃ noiat̃ succudus: tutia v̾o alia ẽ alba ⁊ alia ẽ citrina ⁊ alia ad rubedinẽ declinãs. ⁊ ida qdẽ ẽ illḋ qḋ i ablutiõe tutie aggregat̃ sic̃ fex sub aq̃ q̃ ipsa abluit̃ ⁊ illud est succudus: dr̃ia v̾o int̃ succudũ ⁊ tutiã ẽ ꝙ tutia sub limat̃ ⁊ illḋ ñ sublimat̃ sꝫ remanet inferi⁹ i canalib⁹ p qḋ currit es ⁊ h⁰ ẽ sic̃ climia eris ⁊ qñ h⁰ sublimat̃ sb limat̃ ex eo tutia. ¶ Electio. ¶ Melior ẽ alba vola tilis: deiñ citria: deiñ q̃ hꝫ colorẽ fisticoꝝ alcarmeni: ⁊ illa q̃ ẽ min⁹ vetusta oib⁹ ẽ melior. ¶ Natura. ¶ Fra ẽ i p̄° sicca i 2°. ¶ Opera et pro. ¶ Est desiccatia sine mordicatõe: ⁊ illa q̃ ẽ abluta ẽ melior desiccantiũ. ¶ Decoratio. ¶ Cõfert lẽdinib⁹. ¶ Vul. et ul. ¶ Illa q̃ ẽ abluta ↄfert vlcerib⁹ ita ꝙ vlcerib⁹ cancerosis. ¶ Mẽ. oc. ¶ Cõfert dolori oculi ⁊ ꝓhibet supflui tates fraudulẽtas coartatas i venis oculi penetrare i tunicas ꝓp̃e illa q̃ ẽ abluta. ¶ Mẽ. ex. ¶ Cõfert vl cerib⁹ ani ⁊ testiculoꝝ ⁊ ap̄atib⁹ eoꝝ.

¶ De tincar Cap.d.ccvi.

Tincar qd ẽ. Aliud ẽ minerale ⁊ aliḋ ẽ artifi ciale ⁊ dr̃ capistꝝ auri. ¶ Mẽ. ca. ¶ Cõfert dolori molaris ⁊ corrosioni dentiũ sua ꝓp̃etate.

¶ De tasmarach Cap.d.ccvii.

Tasmarach. ¶ Natura. ¶ Cal'm ẽ ⁊ siccum ¶ Opera et pro. ¶ Est stipticum fortiter.

¶ De tinsa Cap.d.cc.viii.

Tinsa. Membra oculi. Stercus eius cō
fert albugini oculi. Venena. Fit ēpl̄z
ex adipe ei⁹ sup morsū ipsi⁹ ꝛ sedat dolor ei⁹
stati. De tembul Cap.d.ccix.
Tembul. Natura. Frm ē i p⁰ siccū in 2⁰
Opera.et pro. Est stipticū exiccatiuū. Mē.
cap. Cōfortat carnē q̄ ē iter dētes ꝛ masticāt ipm
indi ad illō semp. Memb.nutri. Cōfortat stōz
ꝛ pp illō masticāt sp idi. De tesisie Cap.d.cc.x.
Tesisie qd est. Est gūma rute agrestis ꝛ iam
dcm̄ fuit i the. Electio. Nō ↄfert nisi q̄
ē recēs ꝛ qū sup ipsa ptrāsit an⁹ debilitat̄:ꝛ
ñ i ipsa iuuamētū pp resolutōez hūitatū q̄ sūt i ipa su
pfluaꝝ. Natura. Est calā valde adustiua fortis
calefactōis ꝛ exiccatōis:ꝛ i ipsa ē hūitas supflua ex
tranea cā cuius ñ mordicat statī. Opera.et pro.
Est mūdificatiua solutiua maturatiua disruptiua
ꝛ pp hūitatē suā supfluā ñ adurit nisi p⁹ horā ꝛ ex eis
q̄ attrahūt vehemēter ꝛ violēter ex pfūdo corporis:
sz p⁹ spasmū pp hūitatē suā supfluā:ꝛ ñ ē ei par i alte
rando ↄplōnē ꝛ caliditatē. Deco. Fac nasci pi
los ꝛ ↄfert alopitie valde ꝛ raro iuenit̄ par ei i illo:ꝛ
iā dixim⁹ admīstrationē ei⁹ i cap.ipius:ꝛ ↄfert occul
tationi sanguis:sz ñ dimittit̄ sr̄ ipsaz pter horā:ꝛ sil̄r
ↄfert vestigiis ꝛ pāno ꝛ albaras. Instru.iunc. Iū
gūt cū ↄpssione sr̄ mollificatiōez neruoꝝ ꝛ sr̄ poda
grā ꝛ sr̄ iūcturas frās ꝛ clisterizat̄ cū ea ad arteticā.
Mēbra.an.et pec. Cōfert sputo saniei ꝛ difficul
tati anhelit⁹:ꝛ ↄfert dolori āboꝝ lateꝝ ꝛ ppē dolo
ri ipoꝝ antiq⁹ linita ꝛ vt ēplīn supposita ꝛ cū ea eua
cuādo ꝛ adiuuat ad expuēdas supfluitates linita et
subtilitate repta i admīstrādo eā i eſariis. Memb.
expul. In radice ei⁹ ꝛ corticib⁹ ipsius ꝛ lachryma
ei⁹ ē solutio. Febres. Sumant̄ de corticib⁹ eius
tres aur̄.ꝛ de succis tres anulusat ꝛ de lachryma ei⁹
aur̄.ii.ꝛ qū multiplicat̄ ei⁹ vsus nocet. Permuta.
Loco ei⁹ ponūt due tertie pōderis ei⁹ de dragan
to ꝛ ʒª ei⁹ de euforbio. De turbit Cap.d.ccxi.
Turbit. Electio. Meli⁹ ē albū visibilit̄
ꝛ ↄtritū hñs foramia q̄ sūt sic cāna subulis
foramia ꝛ planū velocit̄ frāgibile ꝛ ñ ē gros
suz ꝛ ipz corrodit̄ ꝛ debilitat̄:ꝛ leue valde ꝛ pforatū
ē debile:sz ei⁹ rectificatio ē vt fricet̄ cortex ei⁹ cineric⁹
donec remaneat alb⁹ ꝛ ↄiūgat̄ qō de eo ↄtritū ē cuz
oleo amigdalino. Opera.et pro. Acqrit vsus ei⁹
siccitatē ꝛ exiccationez i corpore:qm̄ extrahit hūita
tes subtiles ꝛ pp hoc admīstrat̄ cum oleo amigdali
no. Instru.iunctu. Cōfert egritudinib⁹ neruoꝝ
Mem.expul. Solone educ phl̄a plīn:ꝛ soluit
aliqd ex hūorib⁹ adustis parūp:ꝛ hoc qñ assumitur
tritū decoctū v̄o ecōtrario:iqt Mesaugue.solutiōe
educit hūores viscosos grossos:ꝛ dixerit qdā soloe
educ hūorē crudū ex anchis:ꝛ qō veri⁹ ē: ē q̄ soloe
educit phl̄a subtile ꝛ si ↄfortet̄ cū zinzibere ꝛ eo qō
hz acuitatē v̄tutis educit grossuz ꝛ crudū humorē.
Solū v̄o ñ soluit grossuz nisi iueniat i stō fixuz ꝛ in
itestinis:sitqz potio ei⁹ vsqz ad.ʒ.ii.ꝛ i decoctōib⁹ vsz
ad.iiii. De tursie Cap.d.ccxii.
Tursie qd ē. Est āmoniacū ꝛ iā dcm̄ ē de eo
in caplo alif. De tubel Cap.d.ccxiii.
Tubel qd ē. Fortius tubel ē tubel ferri: deiñ
eris ꝛ ē illō qō cadit ex pcussione sup ea:ꝛ
oē qdē ē exiccatiuū:ꝛ iā qdē dcm̄ ē de eo.
De thymo Cap:d.ccxiiii.

Thymū. Natura. Semē ei⁹ ē fortis cal̄i
tatis. Me.expul. Prouocat ꝛ extrahit
ēbryonē mortuū ꝛ solutōe educ sanguinez
ꝛ humorē cholicuz. Et potio ei⁹ sit medietas.ʒ.ꝛ ex
trahit vermes. De theil Cap.d.ccxv.
Theil qd ē. Di q̄ ē theildeken. Natura.
Frā ē ꝛ sicca i p⁰:ꝛ ppē radix ei⁹ recens.
Opera.et pro. Virt⁹ ei⁹ ē stiptica:ꝛ i ipa
ē mordicatio ꝛ phibet ei⁹ succ⁹ attractionē materieꝝ
ad viscera. Vul.et ulce. Cōfert vulnerib⁹ recen
tib⁹ qñ ponit̄ sr̄ ea ꝛ ppē radix ei⁹ ꝛ i ipa ē ↄsosidatio
Mem.cap. Prohibet catarro oēs. Mēbra
oculi. De succo ei⁹ ꝛ ipa decocta i vino ꝛ melle in
pondē eq̄liter sūptū ponit̄ i medicamīe qō ad ocu
lū ē bonū.ꝛ illi⁹ qdē medicaminis ↄpositio ē h̄. Su
mit̄ succ⁹ ꝛ q̄ztū ē medietas ei⁹ de myrrha ꝛ tertia e⁹
de pipe ꝛ tertia ipsi⁹ de olibano ꝛ pmiscent̄ ꝛ ē medi
camē bonū.ꝛ oz qdē vt reponat̄ i vase ereo. Mē.
nu. Abscindūt sem̄ ꝛ radix ei⁹ vomituz:ꝛ phibet
attractionē fieri ad stōm ꝛ sem̄ ei⁹ oio ē ↄueniēs stō.
Mēbra expul. Sem̄ ei⁹ deglutitū ē puocatiuū
ꝛ disruptiuū lapidis pp illud qō i ipso ē de siccitate
aut amaritudīe:ꝛ sil̄r radix ei⁹ ꝛ decoctio ei⁹ ↄfert vl
cerib⁹ vesice. De thesisie Cap.d.ccxvi.
Thesisie qd ē. Iā dcm̄ est in the. ꝛ iā dixim⁹
eā. De testiculo vulpis Cap.d.ccxvii.
Testicul⁹ vulpis qd ē. Est qōdaz bonū dul
ce. Natura. Est calus i p⁰ hūid⁹ i ipso
ꝛ i ipo ē hūitas supflua. Instru.iunctu.
Cōfert spasmo ꝛ tetano q̄ sūt i posteriorib⁹ ꝛ paly
si. Membra expul. Facit appetitū coit⁹ ꝛ adiu
uat ad ipm ꝛ ppē cū vino:ꝛ stat loco stinci.
De testiculo canis Cap.d.ccxviii.
Testiculus canis qd ē. Est sic testiculus vul
pis ꝛ ē duaꝝ spēꝝ:vna eaꝝ ē minor ꝛ ē hñs
mollitiē ꝛ ē duoꝝ pariū quoꝝ vnū par ē iferi⁹ ꝛ aliō
par ē sursū ꝛ vnū coꝝ ē molle ꝛ alteꝝ ē plenuz ꝛ est
spēs maior:ꝛ i spē maiore ē hūitas supflua. Apo.
et bo. Resoluit apata phl̄atica. Vul.et ulce.
Mūdificat vlcera ꝛ phibet formicaz dilatari:ꝛ
apit fistulas ꝛ i carnat vlcera fraudulēta corrosiua.
Mēbra capi. Cōfert alcola. Membra expul.
Qñ vir maiorē āboꝝ sumit fit masculus fortior:
ꝛ si mulier sumat debiliorē fit magis feīa:et dr̄ q̄ ille
q̄ ē humidus fac augumētū in coitu ꝛ sicc⁹ abscindit
ipm ꝛ vnusqsqz āboꝝ destruit alteri⁹ opōnez ꝛ iam
dcm̄ est totū illud in maiore ꝛ minore.
De testiculo Cap.d.ccxix.
Testiculus qd ē. Est de gnē carnis mollis.
Electio. Melor testiculus ē illius cui⁹
bon⁹ ē testiculus:ꝛ q̄ ē adolescentiū:ꝛ testiculus q̄ ē
magnoꝝ hircorū ꝛ q̄ eis silant̄ de arietib⁹ ꝛ tauris
ñ digerit̄:ꝛ ñ ē sicut testiculus gallaꝝ p̄cipue impin
guatoꝝ:nā ipse ē bon⁹ valde. Oper.et pro. Nō
hz bonitatē nutrimēti māmillaꝝ nisi testiculus gallo
rū ipinguatoꝝ:ipe nāqz ē boni nutrimēti plīn:ꝛ oēs
spēs testiculi qñ digerūt ppē q̄ nō sunt difficilis di
gestionis plīn nutriūt. Mem.nutri. Plurimi
ipoꝝ sūt difficilis digōnis plurimi nutrimēti ꝛ ppē q̄
sunt de aialibus magnis grosse carnis.
De testa Cap.d.ccxx.
Testa. Opera.et pro. Est exiccatiua abster
siua ꝛ ppē testa olibani:et sbtilior qdē testa
est testa cancri marini et tegula quidem est in virtu

te folii. ¶ Deco. ¶ Testa cācri marini ē exiccatia ⁊
abstergit pānū ⁊ lentigines. ¶ Apo. et bot. ¶ Fit ex
testa ceratū sup scrofulas. ¶ Vulnera et ul. ¶ Emplꝫ
fcm̄ ex testa ē fortis ꝯsolidatōis: ⁊ ꝯfert vlcerib⁹ ⁊ ipa
abstergit scabiē ⁊ ꝓpe testa cācri marini. ¶ In. iun.
¶ Testa olibani. Tingit̄ sup podagrā. ¶ Mē. oc.
¶ Cōfert cū sale metallino vngule.

¶ De thalio Cap. d. ccxxi.

Thaliū qd ē. Dcm̄ ē d̄ eo i caplo d̄structiōe
De lr̄a. V. ¶ De vsnee Cap. d. ccxxii.

Vsnee qd ē. Cortices tenues subtiles circū
uoluti sup arborē ferētē glādes ⁊ pinū ⁊ nu
cē: ⁊ hꝫ odorē bonū. ¶ Electio. ¶ Que ex
ea bona ē: ē alba ⁊ nigra mala ē. ¶ Natura. ¶ In ipa
ē frītas pauca ⁊ ad debilitatē declinās ⁊ stipticitas
eq̄lis: existīmauerīt qdā q̄ ē cal̄a i p̄° ⁊ sicca i 2°. Inqt
Alcanzi. Est frā vehemētis siccitatis. ¶ Oper. et pro.
¶ Inter ei virt⁹ stiptica ⁊ resol̄o silis: ⁊ lenificatio: et
ꝑcipue q̄ ē de pino ⁊ ei⁹ stipticitas ē eq̄lis: ⁊ aromati
cū ei⁹ apit oppilatōes ⁊ strīgit carnes mollificatas.
¶ Apostema. et bo. ¶ Linit̄ sup apāta cal̄a ⁊ sedat ea
⁊ resoluit durities ⁊ sedat apāta carnosā fluxa. In.
iun. ¶ Cadit iūctōib⁹ laxitudis ⁊ resoluit duritiem
iūctu. ⁊ silr̄ ei⁹ decoctio. ¶ Mēb. ca. ¶ Qū ifundit̄
i vino fac̄ dormire potātē ipm. ¶ Membra oculi.
¶ Abstergit visū. ¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Cōfert
tremori cordis. ¶ Mē. nu. ¶ Retinet vomitū ⁊ cō
fortat stōm ⁊ remouet iflationē ei⁹ ꝑcipue ei⁹ ifusio i
vino stiptico. ⁊ ꝯfert dolori epis debil̄. Mē. expul.
¶ Apit oppilatōeꝫ epis ⁊ mr̄icis. ⁊ qn̄ sedet̄ i aq̄ ei⁹
ꝯfert dolori mr̄icis: ⁊ ꝓuocat mēstrua. ¶ Permu.
Pōd⁹ ipsi⁹ d̄ cordūeni ¶ De uchuē Ca. d. ccxxiii.

Vchuen qd ē. Ex ea alia ē alba ⁊ alia citria
sꝫ alba ē fortior: ⁊ ē virge minute sr̄ q̄s st̄ flo
res minuti alba hn̄tes folia sil̄es florib⁹ ma
ro. acuti odoris ⁊ saporis. ¶ Natura. ¶ Est cal̄a in
3° ⁊ sicca i 2°. ¶ Opera. et pro. ¶ Est digiua ⁊ apitia
oppilationū: ⁊ i ea q̄ ē rubea ē stipticitas ⁊ ꝓhibitio
speꝝ solutōis cū eo qd̄ i ipsa ē de resolutōe: sꝫ ei⁹ stip
ticitas ē pp ipsi⁹ exiccationē ⁊ ē ꝓuocatia sudoris: ⁊
silr̄ ei⁹ oleū iunctū ⁊ apit orificia venaꝝ resolutiuum
sbtiliatiuū. ¶ Electio. ¶ Recēs viridis. ¶ Aposte.
et bot. ¶ Resoluit apāta cal̄a i stō ⁊ sanguinē ꝯgela
tū i ipso ⁊ ꝯfert apātib⁹ frā. ¶ Vul. et ulce. ¶ Cōfert
fistulis ⁊ excoriat cortices ⁊ vlcera ⁊ ꝯfert vulnerib⁹
neruoꝝ. ¶ In. iuu. ¶ Cōfert torsioni neruoꝝ qū in
decoctōe ipsi⁹ infūdit̄ spōgia ⁊ ponit̄ sr̄ eos. ¶ Mē.
cap. ¶ Facit subet ⁊ qū odorat̄ hūidū ei⁹ fac̄ dormire
⁊ ei⁹ oleū ꝯfert dolorib⁹ auris. ¶ Mēb. anhe. et pec.
¶ Cōfert asmati qū bibit̄ sicca sic̄ bibit̄ epithymū.
¶ Mēb. nutri. ¶ Mala ē ori stōi verūtn̄ resoluit ⁊
exiccat qd̄ ad ipm attrahit: ⁊ resoluit sanguinē ꝯge
latū i eo. ¶ Memb. expul. ¶ Prouocat fortiter et
resoluit sanguinē ꝯgelatū i vesica cū aq̄ mellis ⁊ frā
git lapidē: ⁊ qn̄ bibit̄ cū flore suo ⁊ cū eo qd̄ ē sr̄ ipꝫ
i vino ꝓuocat mēstrua: ⁊ silr̄ suppositoriū olei ei⁹. ipꝫ
eni fortit̄ ꝓuocat ⁊ suppositoriū olei ei⁹ ēt r̄soluit du
ritiē mr̄icis ⁊ apit oppilationē mr̄icis. ⁊ ipa qdeꝫ bi
bit̄ sicca i oxymelle sic̄ epithymū ⁊ soluit mel̄iam ⁊
phl̄a ⁊ cōfert apātib⁹ ani cal̄is: ⁊ apit hemorroidas
ipa ⁊ ei⁹ oleum: ⁊ ꝯfert ramici ex aq̄ postq̄ꝫ scindit̄: ⁊
ꝯfert colice ⁊ dolori vesice ⁊ duriciei splenis.

¶ De vsnē Cap. d. ccxxiiii.

Vsnē qd ē. Est pluꝫ speꝝ sbtilior eaꝝ est al
ba ⁊ noiat̄ stercus passerum ⁊ calidior earum est vi
ridis. ¶ Opera. et pro. ¶ Est abstersiua mūdificatia
apitia. ¶ Mēbra expul. ¶ Pōdus. ʒ. s. ipsius resol
uit difficultatē vrine: ⁊ pōdus. ʒ. v. deiicit ꝑtū viuū ⁊
mortuū ⁊. ʒ. s ꝑsice vsq̄ꝫ ad. ʒ. i. ꝓuocat menstrua: ⁊
pōdus. ʒ. iii. soluēdo educit aquositatē hydropisis.
¶ Venena. ¶ Pōdus. ʒ. x. ei⁹ ē venenū ꝑniciosuꝫ et
ex suffumigatōe ei⁹ q̄ ex ipsa ē viridis effugiūt vene
nosa ꝑua. ¶ De vrtica Cap. d. ccxxv.

Vrtica qd ē. Color seis ei⁹ ē silis colori porri
sꝫ tn̄ ē min⁹ ⁊ subtili⁹ ⁊ nō ē in ei⁹ lōgitudie ⁊
mordicat qd̄ ei obuiat ita q̄ ēt itestina. ¶ Natura.
¶ Vrtica ⁊ sem̄ ei⁹ sūt cal̄a i p̄n° tertii: ⁊ sicca i 2°: sed
sem̄ ē minoris siccitatis q̄ꝫ ipa. ¶ Opera. et pro. Est
attractiua vlceratia resolutia ⁊ i v̄tute adustiua. ⁊ st̄
qdā q dicūt calefactōeꝫ ei⁹ n̄ eē fortē: sꝫ i ipsa qdē est
virt⁹ apitiua: ⁊ i ipsa ē abstersio fortis: ⁊ i ipsa nō est
mordicatio vlceꝝ: ⁊ qn̄ cū carne coq̄t caro soluit̄ it̄
vrticā ⁊ opōneꝫ ei⁹. ¶ Apostemata et bo. ¶ Emplm̄
ei⁹ cū rhaphano disrūpit dubellet ⁊ ꝯfert eis ⁊ ꝯfert
duritieb⁹ ⁊ ꝯfert sem̄ ei⁹ cācro i emplo: ⁊ silr̄ ei⁹ cinis.
¶ Vul. et ul. ¶ Eius cinis cū sale ꝯfert vlceribus q̄
accīt a morsura canū ⁊ vlcerib⁹ malignis ⁊ cancro
¶ In. iunctu. ¶ Emplm̄ ex ea cū sala ꝯfert torsioni
neruoꝝ. ¶ Mēb. ca. ¶ Eius folia ꝯtrita abscindūt
fluxū sanguis ex narib⁹ ⁊ sem̄ ei⁹ ꝯfert stricture nariū
⁊ apit oppilatōes colatorii fortit̄ ⁊ ex seie ei⁹ sem̄ em
plastrū fac̄ eradicationeꝫ dentiū facilē: ⁊ emplm̄ ex
ea ꝯfert apātib⁹ q̄ st̄ post aurē ⁊ ē abstersiuū. ¶ Mē.
anhe. et pec. ¶ Qn̄ bibit̄ cū aq̄ ordei mūdificat pect⁹
⁊ qū decoquūt folia ei⁹ i aq̄ ordei educ̄ hūores gros
sos q sūt i pectore: sꝫ ei⁹ sem̄ ē forti⁹ ⁊ ipm remouet as
ma ⁊ ipam dilatationē ⁊ fraꝫ ꝑlesim. ¶ Mēbra ex.
¶ Excitat coitū ꝓpe sem̄ ei⁹ cū vino ⁊ apit orificiuꝫ
mr̄icis: q̄r matrix recipit spma. Et silr̄ si comedat̄ cū
cepis ⁊ ouis ⁊ qn̄ supponit̄ cū myrrha ꝓuocat mē
strua ⁊ apit mr̄icē ⁊ silr̄ si bibit̄ ei⁹ decoctio cuꝫ myr
rha ⁊ folia ei⁹ recētia reducūt mr̄icē exeuntem loco
empli posita ⁊ soluēdo educ̄ phl̄a ⁊ hūorē crudum
sua abstersione n̄ cū v̄tute solutiua q̄ st̄ i ipsa ⁊ oleū
ei⁹ plus soluit phl̄a q̄ꝫ oleū cartami ⁊ decoctio folio
rū cū ostracis lenit vētreꝫ ⁊ si vis vt ipa facili⁹ soluat
accipe medullā seis ei⁹ ⁊ ꝯtere ipam cū sauich ⁊ ꝓii
ce eā i vio ⁊ bibe eā: ⁊ oꝫ vt post ei⁹ haustū bibat̄ ali
qd de oleo ros̄. ne adurat̄ gutt̄ bibētis: ⁊ qn̄q̄ꝫ fiunt
ex ipsa collyria cū melle ⁊ supponunt̄ ⁊ soluunt.

¶ De viola Cap. d. ccxxvi.

Viola qd ē. Nota ē ei⁹ eētia ⁊ opō radicis
ei⁹ ē vicina opōni ipsi⁹. ¶ Natura. ¶ Frā ē ⁊
hūida i p̄°; ⁊ dicūt qdā q̄ ē cal̄a i p̄°: sꝫ i frītate folio
rū ei⁹ n̄ ē dubitatio. ¶ Opera. et pro. ¶ Di q̄ ipa gnāt
sāguinē eq̄leꝫ. ¶ Apo. et bo. ¶ Sedat apāta cal̄a mo
re empli supposita cū sauich de ordeo ⁊ silr̄ ei⁹ folia
¶ Vul. et ul. ¶ Viola epithymata bona ē scabiei.
¶ Mēbra ca. ¶ Sedat soda sanguineā odorata ⁊ il
lita. ¶ Membra oc. ¶ Cōfert ophthalmie calide.
¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Cōfert tussi calide ⁊ lenit
pect⁹ ⁊ ꝓpe q̄ ex ea ꝯtrita ē cū zuccaro ⁊ ipsi⁹ sirup⁹
ꝯfert ꝑlesi ē pulmoni ⁊ ē melior q̄ꝫ iuleb i hoc cap.
¶ Mēbra nu. ¶ Valet iflatōi stōi. ¶ Mēbra ex.
¶ Sirup⁹ ei⁹ ꝯfert dolori renū ⁊ ꝓuocat vrinā: ⁊ q̄
ex ea sicca ē soluēdo educ̄ cholerā: ⁊ ipsius ēt sirup⁹
lenit nām cū facilitate ⁊ ꝯfert eminētie ani.

¶ De vrina Cap. d. ccxxvii.

Vrina qd ē. Nota ē ¶ Electio. ¶ Ex vrinis iuuatiuis magis ē vrina cameli arabici q ē anhelitib. Et vrina hoīs ē debilior vrinis tñ ea sūt debiliores vrine porcoꝝ domesticoꝝ castratoꝝ et eis fortiores sūt antiq̄: ꝛ vrina qdē castrati oīs generis ē debilior ꝛ ex vrinis magis abstersiua est vrina hoīs. ¶ Natura. ¶ Est calida ꝛ sicca. ¶ Operat. et pro. ¶ Oēs abstergūt ꝛ vrina qdē hoīs ponit cuꝫ cinere vitis sup locū flux⁹ sāguis ꝛ sistit. vrina vō cameli ꝯfert furfurib⁹ ablutōe fcā ex ea. ꝛ silr vria tauri: ¶ Deco. ¶ Abstergit morpheā. ¶ Vulnera et ul. ¶ Vrina asini ꝯfert vlcerib⁹ ambulatis ꝛ hūidis. et vrina hoīs ēt ꝓpē ātiq̄ ꝛ ꝯfert excoriatōi ꝛ pruritui ꝛ albaras ꝛ p̄cipue cū nitro ꝛ aq̄ acetose: ꝛ fex vrie ponit sup herisipilā ꝛ ꝯfert. ꝛ ꝯfert linita scabiei ꝛ sahafath ꝛ vlcerib⁹ v̄minosis ꝛ vlcerib⁹ pedū sr̄ mingī ꝛ dimittit donec sanēt. ¶ Istru. iunctu. ¶ Cōfert dolorib⁹ neruosis ꝛ p̄cipue vrine capraꝝ domesticaꝝ ꝛ mōtanaꝝ ꝛ ꝓpē spasmo ꝛ extēsioni ꝛ silr fit caput purgiū extēsioni. ¶ Mem. ca. ¶ In vrina tauri qñ dissoluit myrrha ꝛ distillat i aureꝫ subtilit sedat dolorē ei⁹: ꝛ silr vrina capraꝝ sola ꝛ cū myrrha: ꝛ vria hoīs antiq̄ ꝓhibet fluxū putredis ab aure: ꝛ vrina cameli ꝯfert fetori nariū ꝛ apit oppilatōes colatorii cū vehemēti v̄tute. ¶ Mem. ocu. ¶ Coagulat i vase ereo ꝛ ꝯfert albugini ꝛ scabiei ꝛ ꝓpē vria pueroꝝ ꝛ silr cocta cū porris. ¶ Mēb. anhe. et pec. ¶ Vria īfantiū lactētiū ꝯfert dilatatōi anhelit⁹. ¶ Mem. nu. ¶ Quidā hō splenetic⁹ sōniauit q̄ p̄cipiebat ei i sōno vt vrinā suā biberet oī die ter ꝛ sanaret: q expt⁹ ē illō ꝛ iuenit mirabile: ꝛ vrina qdē hoīs ꝛ vria cameli ꝯfert hydropisi ꝛ ea linit splen p̄cipue cū lacte cameli ꝛ vrina capraꝝ valet hyposarche eaꝝ p̄cipue q̄ sūt montane ꝛ p̄cipue cū spica boni odoris ꝛ silr vria ātiq̄ porcoꝝ i h⁹ i ē bona cū vino forti. ¶ Mē. expul. ¶ Vrina porci frāgit lapidē i renib⁹ ꝛ vesica ꝛ ꝓuocādo educ ex āhob⁹: ꝛ vrina asini ꝯfert dolori renū: ꝛ vrina hoīs decocta cū porris ꝯfert dolori h⁹ mr̄icū qñ sedēt i ea mulieres vnaq̄q3 gnq3 dierū semel. ¶ Venena. ¶ Vrina hoīs ꝯfert morsui vipe bibita ꝛ effūdit sup eū ꝛ ꝓpē vipe petrose ꝛ cū nitro sup morsū canis rabiosi ꝛ oī morsui ꝛ pūcture valꝫ ꝛ q̄ ex ea ātiq̄ ē ꝯfert venenis oīb⁹ ꝛ lepori marino.

De visco Cap. d. ccxxviii.

Viscus qd ē. Est not⁹: ꝛ ei⁹ qdē fruct⁹ est silis ciceri nigro ñ sincē rotūditatis virgulat⁹ frāgibilis ex q⁹ man⁹ iuiscant. ei⁹ aūt minera ē arbor ferēs glādes ꝛ mal⁹ ꝛ pur⁹ i q⁹ sūt virt⁹ aerea ꝛ aq̄a mltiplicate valde. ¶ Electio. ¶ Qui ex eo bon⁹ ē. ē recēs plan⁹ coloris puri interi⁹ viridis exteri⁹ terit ꝛ lauat deiñ coqt. ¶ Natura. ¶ Nō calefac nisi p⁹ morā lōgā sic gūma rute agrestis ꝛ ē debilior ea i h⁹ ꝛ i ipso qdē ē hūitas supfluēs ñ digesta ꝛ ē calidus et sicc⁹ in 3°. ¶ Opera. et pro. ¶ Est resolutiu⁹ resoluit eni hūitates grossas ex ꝓfūdo p̄ter fortitudinē v̄tutis attractiue ꝛ lenit: ꝛ dixerūt qdaꝫ: ñ inest ei opō in hūitatib⁹ tenuib⁹. ¶ Deco. ¶ Eradicat vngues malos qñ sup eos ponit cuꝫ arsenico. ¶ Apostē. et bo. ¶ Resoluit apāta fr̄a ꝛ ꝓpē ꝯfortat⁹ cū calce ꝛ ꝯfert syrie ꝛ filiab⁹ noctis. ¶ Vuln. et ul. ¶ Lenit vlcera ātiq̄: ꝛ vlcera mala. ¶ In. iun. ¶ Lenit iūcturas cum tāta cera q̄ꝫuis ipse ē ꝛ suo eq̄li pōdē de resina pini ¶ Membra ca. ¶ Cōfert apāib⁹ fr̄is p⁹ aures mixt⁹ cū gūma pini ꝛ cera. ¶ Membra nu. ¶ Extenuat splenē qñ ponit sr̄ ipm cū aliq̄b reb⁹ ipm ꝯfortātib⁹ sic ē calx.

De verme Cap. d. ccxxix.

Vermis qd ē. Est v̄mis ḡne ꝛ ē v̄mis tictoꝝ cui⁹ virt⁹ ē sic virt⁹ ceruse. verūtñ ē subtilior ꝛ magis vadēs i ꝓfūdū: qdā aūt dixerūt q̄ colligit hic v̄miculus ex reb⁹ plib⁹ ita q̄ colligit ex arboribus glādes ferētib⁹. ¶ Natura. ¶ Vermiculus ḡne recēs ifratiu⁹ ē: ꝛ i ipso siccitas ē q̄ꝫtitatē hñs. ¶ Opera. et proprie. ¶ Vermiculus ḡne q ē v̄mis tictoꝝ ē purpure⁹ ꝛ exiccat sine mordicatiōe. ꝛ Gal. qdē dic q̄ i ipso ē stipticitas tpata. ¶ Vul. et ulce. ¶ Vermiculus ḡne ꝯfert vulnerib⁹ neruoꝝ trit⁹ cū vino aut aceto cū melle. Dr̄ āt q̄ v̄mis pluriū pedū q morat sb̄ lagenis h3 q̄ dr̄ qum bibit ex eo aur̄. remouet spasmū ꝛ alcuzeꝫ nocētes. ¶ Mem. ca. ¶ Vermis pluriū pedū q ē sub āphoris qñ terit cuꝫ cortice ḡnati ꝛ cū oleo ros. ꝛ distillat i aurē sedat dolorē ei⁹. ¶ Mē. anhe. et pec. ¶ Vermis rube⁹ q ē sub vrceis aq̄ q hꝫ pedes plurimos ꝛ qñ tāgit rotūdat qñ cuꝫ eo tāgit palatū cuꝫ melle valet p̄focatōib⁹ ꝛ silr qñ comedit ꝯfert asmati ꝛ dilatatōi anhelit⁹ sm̄ q̄ dr̄. ¶ Mē. nu. ¶ Predict⁹ hñs plures pedes ꝯfert ictericie bibit⁹ cū vino. ¶ Membra expul. ¶ Vermis pluriū pedū q ē sb̄ cisternis ꝛ vrceis bibit⁹ cū vino ē bon⁹ difficultati vrine. ¶ Venena. ¶ Vermis oleꝝ ꝯtrit⁹ linit sup punctura vermiū venenosoꝝ ꝛ ꝯfert ei.

De uzifur Cap. d. ccxxx.

Vzifur qd ē. Dixerūt qdā q̄ ei⁹ virt⁹ est virt⁹ ceruse: ꝛ dixerūt alii virt⁹ ei⁹ ē virt⁹ alscedenegi. ¶ Natura. ¶ Veri⁹ ē vt sit calm̄ ꝛ siccū ꝛ vt q̄li sint ābo i fine sc̄i: qō aūt dr̄ p̄ter h⁹ ē dcm̄ p ignorātiam. ¶ Opera. et pro. ¶ Apō quosdā ei⁹ stipticitas ē fortior q̄ꝫ ipsi⁹ acuitas ꝛ apō alios ei⁹ acuitas ē fortior stipticicate ipsius. ¶ Vulnera et ul. ¶ Cōsolidat vulnera gnāt carnē i vlcerib⁹ ꝛ ꝓhibet adustionē ignis ꝛ ostracositatē. ¶ Mem. ca. ¶ Prohibet corrosionē dētiuꝫ.

De vitro Cap. d. ccxxxi.

Vitrū qd ē. Vitꝝ int lapides ē sic stult⁹ inter hoīes declinat eni ad oēꝫ tincturā ꝛ tingit ea ꝛ frāgit ꝛ abscindit cū eo. ¶ Natura. ¶ Calm̄ ē i p̄mo siccū i 2°. ¶ Deco. ¶ Abstergit dētes ꝛ facit oriri pilos qñ cū oleo sābacino iungit. ¶ Oper. et pro. ¶ In ipō ē stipticitas ꝛ subtilitas. ¶ Mem. ca. ¶ Mūdat furfures qñ cū eo fit ablutio ꝛ abstergit dētes. ¶ Mem. oc. ¶ Abstergit oculū ꝛ delet eius albuginē ꝛ adustū ē forti⁹. ¶ Mēb. ex. ¶ Qō ex eo tritū ē ꝛ adustuꝫ ꝯfert valde lapidi vesice ꝛ renū qñ bibit cū vino.

De vua passa Cap. d. ccxxxii.

Vua passa dicet in caplō de vua.

De ventre Cap. d. ccxxxiii.

Venter. ¶ Opera. et pro. ¶ Parui ē nutrimēti mali chimi ꝛ silr qō similat ei ex visceribus q̄ꝫuis ei⁹ bona fiat digō: verūtñ pluris ē nutrimēti q̄ꝫ pulmo: vētres āt auiū qñ digerūt sūt melioris nutrimēti ꝛ plurimi ꝛ p̄cipue ꝛ gallinaꝝ ꝛ anserum. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Est tarde digōnis.

De vite Cap d. ccxxxiiii.

Vitis qd ē. Inqt Dia. vitis silur̄is ꝛ mōtana hꝫ ramos lōgos sil̄es illis quos fac vitis: ꝛ eaꝝ folia sunt sic folia vue lupine domestice: sꝫ sunt latiora ꝛ flos ei⁹ pilosus ē: ꝛ fruct⁹ ei⁹ ē sicut vua q fit rube⁹ apō maturatōeꝫ ꝛ ḡnū ei⁹ ē rotūdū ꝛ comedūtur folia ei⁹ statī qñ nascūt. ¶ Opera. et pro. ¶ Cinis ramoꝝ eius ponitur in medicinis cauterizantibus

ꝛ oleũ vitis ē sic oleũ roſ. verũtñ nõ est i eo illius ſb
tilitas: ꝛ oleũ qdē musti est sedatiuũ ꝛ calefactiuũ ꝛ
flos silu̾ris est vehemẽtis stipticitatis. ¶ Deco. ¶ La
chꝛyma ei⁹ valet sup verrucas formicales. ꝛ vitis q
dē siluestris abstergit pãnũ ꝛ lẽtigines sed domesti
ca ē debil̾. ꝛ lachꝛyma siluestris forsitan eradicat pi
los cũ oleo ꝛ ꝓp̄e q̄ assumit̃ ex ramis ei⁹ recẽtibus
qñ iflãmat̃ ꝛ oleũ ei⁹ ē forti⁹ oib⁹ oleis. ¶ Vulnera
et ul. ¶ Lachꝛyma vitis ē bõa scabiei ꝛ ipetigini.
ꝛ fruct⁹ vitis siluestris ꝓhibet apari vulnera. ¶ In
strumẽ. iun. ¶ Cinis vinacie ei⁹ qđ remanet cuȝ ace
to ꝯfert torsiõi neruoꝝ ꝛ cinis rãoꝝ ei⁹ cũ oleo po
nit̃ sup ꝯtusionē lacertoꝝ ꝛ mollificatõm iũcturaꝝ.
ꝛ qñ bibit̃ cinis ei⁹ pp casuȝ ꝛ oleũ musti. ē bonum
dolorib⁹ lacertoꝝ ꝛ neruoꝝ ꝛ laxitudini. ¶ Mẽbra
capitis. ¶ Folia ei⁹ ponũt̃ i ēpl̄o ad soda calidã: ꝛ ra
dix vitis nigre ꝛ albe ꝛ silu̾ris ē ex sũma medicinaꝝ
abstergẽtiũ sordes auris ꝛ ē ex medicis ꝯferẽtibus
surditati: ꝛ cortex ei⁹ q̄ silu̾ris ē cũ melle sanat gingi
uã sãguineã. ¶ Membra oculi. ¶ Folia vitis cũ sa
uich ordei more ēpl̄i supposita oculo ꝓhibẽt flux⁹
ad ipm. ¶ Mē. anhe. et pec. ¶ Succ⁹ folioꝝ domesti
ce ꝯfert sputo sãguis. ꝛ silr̃ fruct⁹ silu̾ris bibit⁹. ¶ Mē.
nu. ¶ Empl̄m fcm̃ ex foliis ꝛ filis ei⁹ cũ sauich ordei
valet sr̃ apata stõi ꝛ iflationē e⁹ ꝛ succ⁹ folioꝝ ei⁹ ꝯfert
dolori stõi ex calitate ꝛ qñ bibit̃ radix ei⁹ cũ aq̃ silue
stri aut vino cõfert hydropisi: ꝛ solutiõe educ̃ aquã
ꝛ fruct⁹ vitis silu̾ris ē bon⁹ stõ ꝛ nausee ꝛ ꝯturbatiõi
ꝛ acetositati cibi. ¶ Memb. expul. ¶ Succ⁹ folioꝝ
ei⁹ ē ꝯueniẽs dysenterie. ꝛ dolori ani ex calitate ꝛ ei⁹
lachꝛyma q̄ ē sic gũma bibit̃ cũ vino ꝛ frangit lapi
dē ꝛ cinis ei⁹ qđ remanet p⁹ expssionē cũ aceto poni
tur sr̃ hemorroidas ꝛ mora. ꝛ fruct⁹ ei⁹ bon⁹ ē ano ꝓ
uocat eni ꝛ strigit. ¶ Venena. ¶ Cinis ei⁹ qđ remãet
ē tyriaca morsui vipe. ¶ De volubili Ca. d. ccxxxv.

Volubilis. ¶ Natura. ¶ Est eq̄lis ad calita
tē quãdã declinãs ꝛ siccitatē plimã ꝛ ē leni
ficatia ꝛ apđ alcãzi ē fr̃a. ¶ Opera. et pro.
¶ Est resolutia apitia: ꝛ nota q̄ noiat̃ funis papaue
rũ ꝯstat ex terreitate cõstrictiua ꝛ aqueitate lenitiua
ꝛ acredine ignea: sȝ exiccatio destruit aqueitatē ei⁹ ꝛ
i ipsa ē mũdificatio. ¶ Deco. ¶ Lac volubilis ma
gne abradit pilos ꝛ iterfic̃ pediculos. ¶ Vul. et ulce.
¶ Folia funis paupeꝝ recẽtia ꝯueniẽtia sr̃ vlcerib⁹
magnis ꝛ ꝯsolidãt ea decocta in vino ꝛ ex eis ēpl̄m
fcm̃ suppositũ adustioni ignis ꝛ ꝓp̄e cũ cerato ꝛ ad
h⁹ ñ ē ei par. ¶ Mēb. ca. ¶ Distillat̃ succ⁹ ei⁹ i aureȝ
dolorosã cũ cotto ꝓp̄e cũ oleo roſ. ꝛ ꝓp̄e qñ ē apa
calm̃ ꝛ ꝯfert soda antiq̄: ꝛ succ⁹ eius ꝯfert materiei at
tracte ad aurē si ē antiq̄ ꝛ vlcerib⁹ antiqs i ea. ¶ Mē
bra anhe. et pec. Est bana pectori ꝛ pulmoni ꝛ mũ
dificat asma. ¶ Mēb. nutri. ¶ Apit oppilatõꝰs epis
ꝛ folia ei⁹ cũ aceto sũt bona spleni. ¶ Mēbra expul.
¶ Aqua ei⁹ soluẽdo educ̃ cholam adustaȝ ꝛ qñ nõ
decoq̃t ē fortior. ꝛ ē q̄daȝ spẽs volubilis mala soroe
educẽs sãguinē. ¶ De v̄ga pastoris. Ca. d. ccxxxvi.

Virga pastoris qd ē. Est albatbat ꝛ ē mascu
lus ꝛ feia: sȝ mascul⁹ ē fortior. ¶ Oper. et pro.
In ipsa ē stipticitas: sȝ ps aquea i ipsa ē plu
rima ꝛ pp multitudinē repulsionis materieꝝ effusa
rũ existimãt ꝙ ē exiccatia ꝛ silr̃ ꝓhibet fluxũ. ¶ Apo.
et bot. ¶ Fit ex ea ēpl̄m phl̄oni ꝛ herisipile ꝛ formi
ce ꝛ ē valde ꝯferens apatib⁹ vlceratis. ¶ Vul. et ul.
¶ Cõsolidat vulnera recẽtia. ¶ Mēb. ca. ¶ Succ⁹
ei⁹ iterfic̃ vermes auris ꝛ exiccat vulnera ei⁹. ¶ Mē.
anhe. et pec. ¶ Aqua ei⁹ ꝯfert sputo sanguis. ¶ Mēb.
nutri. ¶ Fit ex ea ēpl̄m ad iflationē stõi ifrata. ¶ Mē.
expul. ¶ Prohibet fluxũ sanguis ex mr̃ice ꝛ sanat
vlcera itestinoꝝ. ꝛ Dia. qdē existimauit ꝙ ipsa ꝓuo
cat vrinã ꝛ sanat illũ q retinet eã ꝛ ñ põt mingere.
¶ De vua Cap. d. ccxxxvii.

Vua. ¶ Electio: ¶ Alba laudabilior ē q̄ȝ ni
gra qũ equãt̃ i reliqs ꝓp̄etatib⁹ suis. s. spissi
tudis subtilitatis ꝛ dulcedis ꝛ reliquorũ ꝛ dimissa
p⁹ collectionē duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ melior ē collecta
i eadē hora. ¶ Natura. ¶ Cortex vue frigid⁹ ē ꝛ sicc⁹
¶ Opera. et pro. ¶ Collecta i eadē hora ē iflatiua
ꝛ suspẽsa donec detumescat cortex ē boni nutrimẽti
ꝛ ē ꝯfortãs corp⁹ ꝛ ei⁹ nutrimẽtũ ē sile nutrimẽto ficuũ
i paucitate malitie ꝛ ē plimi nutrimẽti q̄zuis sit min⁹
nutrimẽto ficuũ. ꝛ matura minoris ē nocumẽti q̄ȝ nõ
matura. ꝛ qñ ñ digerit̃ vua ei⁹ nutrimẽtũ ē crudum. ꝛ
nutrimẽtũ qdē vue cũ sua dispõne plus est nutrimẽto
succi ei⁹: sȝ succ⁹ ei⁹ ē velocioris penetratiõis ꝛ descẽ
sionis. ꝛ vuã stipticã spat̃ ꝙ resoluat appensio. Ace
tosa v̄o ñ ē ita. ¶ Membra nutri. ¶ Vua passa est
aica ēpi ꝛ stõ. ¶ Mēbra expul. ¶ Vua ꝛ vua passa
cũ suis iteriorib⁹ bone sũt dolorib⁹ itestinoꝝ: ꝛ vua
passa ꝯfert renib⁹ ꝛ vesice: ꝛ vua qdē i eadē hora col
lecta mouet ventrē ꝛ inflat: ꝛ ois vua nocet vesice.
¶ De venis tinctoꝝ Cap. d. ccxxxviii.

Vene tinctoꝝ. ¶ Natura. ¶ Sũt cal̾e ꝛ sicce
declinãtes ad h̄ȝ. ¶ Opera. et pro. ¶ In ip
sis ē abstersio fortis. ¶ Memb. ca. ¶ Cõfert earũ
masticatio dolori dẽtiũ. ¶ Membra oculi. ¶ Succ⁹
eaꝝ ē bon⁹ i acuẽdo visuȝ ꝛ abstergẽdo qđ ē coram
pupilla de aq̄ ꝛ albugine. ¶ Memb. nu. ¶ Cõfert
icteticie facte ex oppilatiõib⁹ ꝛ ꝓp̄e cũ aniso ꝛ vino
albo. ¶ De ventrib⁹ Cap. d. ccxxxix.

Ventres. ¶ Operationes et pro. ¶ Ventres
auiũ pluris sũt nutrimẽti ꝛ illi q sũt gallinaꝝ
ñ digerũt̃ velocit̃. ¶ Membra nu. ¶ Existi
mauerũt ꝙ tunica iterior ventriuȝ exiccata ꝯfert ori
stõi ꝛ dolori ei⁹. Fili⁹ mesaugue ꝛ ꝓp̄e vẽtris galli.
¶ De vulpibus Cap. d. ccxl.

Vulpes. ¶ Operationes et pro. ¶ In ipa ē
resolo ꝛ ei⁹ pellis ē calidior pelliũ: ꝛ ei⁹ qdē
pelle iuuãt̃ humectati pp ipsius resolutionē. ¶ In.
iun. ¶ Qñ vulpes coquũt̃ i aq̄ ꝛ embrocãt̃ iũcture
dolorose ex ea ꝯfert vehemẽt̃. ꝛ silr̃ oleũ qñ viua de
coq̃t i ipo: imo hoc ē valde forti⁹. ꝛ oȝ qdē vt ꝓlon
get̃ ei⁹ sessio i ipo ꝛ meli⁹ ē vt sit post euõneȝ ꝛ purga
tionē vt ñ attrahat cũ fortitudie sue acuitatis ꝛ reso
lutõis hũores ad iũcturas ꝛ qñ euãt̃ corp⁹ post illđ
ñ attrabit̃ ad iũcturas aliqd. ꝙ si resideat erit leue. ꝛ
silr̃ adeps vulpis qñq̄ȝ attrahit aliqd plus eo qđ re
soluit. ꝛ qñȝ decoq̃t i ipso decolata. ꝛ quecũq̄ȝ ãba
rũ admistrei resoluit illđ qđ ē i iũcturis. ¶ Mē. cap.
¶ Ei⁹ adeps sedat dolorē auris qñ in ea distillatur.
¶ Mēb. anhe. et pec. ¶ Eius plino sicc⁹ ꝯfert asma
ticis valde eius potio ē pondus. ʒ. i.
¶ De vespertilione Cap. d. ccxli.

Vespertilio qd ē. Di̾ ꝙ sceirazirac ē lac ei⁹ ꝛ di̾
ꝙ ē vrina ipi⁹. ¶ Natura. ¶ In sceirazirac
ē abstersio ꝛ vehemens calefacto. ¶ Opera. et pro.
¶ Unguẽtũ vespt̃iliõis ꝓhibet mãmillas puellaꝝ a
magnificatõe ꝛ ꝓhibet ortũ piloꝝ h̄ȝ ꝙ di̾ sȝ ñ ē veꝝ.
¶ Mē. oculi. ¶ Cerebꝝ ei⁹ cũ melle ꝯfert p̄n⁹ aque.

descendentis in oculum ⁊ eius cinis acuit visum ⁊
⁊ sceirazirac confert vngule.

¶ De Vbere Capi. dccxlii.

Vber. ¶ Natura. ¶ Est frm ⁊ siccuȝ pp ner
uos plures q̄ sūt in ipso. ¶ Electio. ¶ Nu
trimentū vberis pleni lacte qñ digerit pro
pinquū ē nutrimēto carnis ⁊ illud ē meli⁹ in quo est
lac ⁊ qd̓ ē alasegueati qm̄ ip̄e velociter faciūt descen
dere ipsuȝ ⁊ est de aīali bone carnis boni humoris
grossi fortis.

¶ De vngula Capi. dccxliii.

Vngula qd ē. ¶ Decora. ¶ Qū ex cinē vngu
le capne cū aceto linit alopitia ꝯfert valde.

¶ De lr̄a. X.

¶ De xiloaloe. C. dccxliiii.

Xiloaloes. ¶ Electio. ¶ Melior sp̄es xilo
aloes ē almundillū. ⁊ asportat̄ d̓ medio re
gionis idic frm quosdā deide ē illud qd̓ d̓r
indū ⁊ ē moñtanū ⁊ supfluit sup almundiliū qm̄ ñ
generat pediculos ⁊ ē magis dās odorē pānis qdā
tn̄ hoīes sr̄ q nō discernūt iter mūdiliū ⁊ idū bonū
⁊ de meliori xiloaloe ē allemēdri qd̓ ē de absterſiōe
idi. deide alcumari qd̓ ē de abstersiōe idi. postea al
senasiū. ⁊ ē sp̄es tersi ⁊ post illud ē athetiliū allebriū
⁊ alkadiū ⁊ alsiniū ⁊ noiat̄ alcasūuꝝ ⁊ ē bonuȝ dul
ce. ⁊ iferius illo ē algeliu ⁊ almētali ⁊ alguasi ⁊ alrā
tac sed almūdiliū totū ē bonū. deinde meli⁹ de alle
mēduri ē variū pōderosū ⁊ duꝝ plurime aq̄ grossū
i quo ñ ē albedo ⁊ remanēs sup ignē. qdā vo ex tol
lūt nigrū sup variū. ⁊ meli⁹ alcumari ē nigrū mūdū
ab albo pōderosū remanēs sr̄ ignē grossū plurie aq̄
⁊ vr̄ meli⁹ xiloaloes ē illud quod magis submergi
tur i aq̄. natās vo ē puatū vita ⁊ sp̄ū ⁊ maluȝ ⁊ xilo
aloes qdē ē vene arboris q̄ eradicant̄ ⁊ sepeliunt̄ in
terra donec eaꝝ lignū ⁊ cortex putrefiāt ⁊ remanet
xiloaloes purū. ¶ Natura. ¶ Calīn ē ⁊ siccū i scd̓o
sicut existimo. ¶ Opera. et pro. ¶ Est sbtile apitiuū
oppilationū frangitiuū vētositatū remouēs supflui
tates humiditatū ⁊ ꝯfortat viscera ⁊ ꝓhibet irā.
¶ Deco. ¶ Masticatio ei⁹ facit oris odorē bonuȝ.
¶ Instru. iunc. ¶ Confortat neruos ⁊ acqrit eis vn
ctuositatē ⁊ viscositatē subtilē. ¶ Mem. ca. ¶ Xilo
aloes ꝯfert cerebro valde ⁊ ꝯfortat sēsus ¶ Mem.
anhe. et pec. ¶ Cōfortat cor ⁊ letificat ipsū. ¶ Mē.
nu. ¶ Si bibat̄ de xiloaloe pondus. ʒ. i. ſ. remouet
humiditatē putrefactā stōi ⁊ confortat ipsuȝ ⁊ epar
Membra expulsionis. ¶ In ipso ē v̓tus ꝯstringens
naturam ⁊ confert dysenterie melice.

¶ De lr̄a. Z.

¶ De zedoaria. C. dccxlv.

Zedoria qd ē. Portiones siles aristologie.
minores tn̄ ea ⁊ ē i sua virtute ⁊ melior qdē
ē illa q̄ cū napello crescit. ⁊ ei⁹ vicitas debi
litat plantā napelli. Filius mesaugue dixit ꝙ ipsa in
opatōe sua ē sicut dirungi. verūtn̄ ē debilior ea. dico
aūt ꝙ si ip̄e voluit p hoc ꝙ zedoaria ē debilior ea tē
iā errauit frm ꝙ existimauit. ⁊ si voluit p hoc ꝙ du
rūgi ē durior tūc nō elongat̄ illud: Apud me vero
ꝯstat ꝙ filius mesaugue qū huiusmodi discretionēȝ
exptus ē habuit i hac cōsideratōe electionē ptinētē
pectori firmo pp sermonē ei⁹. ⁊ iā sciuerūt ꝙ zedoa
ria resistit napello: qūo g° ē debilior durūgi. ¶ Ve
nena. ¶ Est tyriaca venenosoꝝ oim vipē napelli ⁊
alioꝝ. ¶ Permutatio. ¶ Triplū pōderis zurūbet
ꝓ vno tyriace.

¶ De zinzibere. C. dccxlvi.

Zinziber qd ē. notum ē. ⁊ sile ē piperi i nāis
suis. sed ñ iest ei i nāis suis ip̄ius subtilitas:
⁊ accidit ei vt corrodat̄ pp hūanitatē suā supfluam
⁊ pp illud calefactio ei⁹ durabilior ē calefactōe pipe
ris ⁊ illud ē pp spissitudinē suā ēt sicut in nasturtio ⁊
synapi ⁊ gūma rute agrestis. ¶ Natura. ¶ Calīn ē
i fine tertii siccū in 2o ⁊ in ip̄o ē humiditas supflua ⁊
nutrimentū calīn ē ⁊ siccū ⁊ ñ ē i ip̄o multitudo hu
miditatis supflue. ¶ Opera. et pro. ¶ Ei⁹ calitas est
fortis sed nō calefacit nisi post tp̄s pp illud qd̓ in ip̄o
ē de hūitate supflua ſȝ eius calefactio ē fortis. ē leni
tiuū resolutiuū inflationis qū ergo nutrit̄ cuȝ melle
accipit qdā humiditatis ei⁹ supflue ⁊ exiccat plȝ ei⁹
¶ Mem. cap. ¶ Augumtū efficit i seruatōne ⁊ ab
stergit huiditatē oris ⁊ ꝯfert apatib⁹ gutturis ⁊ capi
tis. ¶ Mem. ocu. ¶ Abstergit tenebrositatēȝ oculi
pp humiditatē suā facto ex eo alcofol ⁊ bibitum
¶ Mem. nutri. ¶ Digerit ⁊ ꝯuenit frītati epatis ⁊
stōi ⁊ exiccat humorositatē stōi. ⁊ qd̓ accidit i eo ex
humiditatib⁹ ⁊ comestiōe fructuū. ¶ Mem. expul.
Exiccat coitū nutritū ⁊ ñ nutritū ⁊ lenit ventrē leui
ter. Dixit alcanzi imo retinet. ego aūt dico cū fuerit
a malitia digōnis ⁊ lubricitate humoris viscosi.
¶ Venena. ¶ Cōfert venenis v̓miū venenosoruȝ.

¶ De zurumbet Cap. dccxlvii.

Zurūbet qd ē. Est herba silis cipo ſȝ ē maior ⁊
minus odorifera. ¶ Natura. ¶ Est cal̄a ⁊ sic
ca in 3°. ¶ Opera. et pro. ¶ Resoluit ventositates.
¶ Decoratio. ¶ Est ipiguatiua ⁊ abscindit odorē vini
⁊ alieoꝝ ⁊ ceparūre. ¶ Mem. anhe. et pecto. ¶ Le
nificatiua ē cordis. ¶ Mem. nutri. ¶ Retiet vomi
tū. ¶ Mem. expul. ¶ Stringit naturā ⁊ ꝯfert vēto
sitatib⁹ mr̄icuȝ. ¶ Venena. ¶ Cōfert mordicatōi ve
nenosoꝝ v̓miū valde ita vt ꝓpinqua sit zedoarie.
¶ Permuta. ¶ Ponit loco ei⁹ i venenosis q̄ȝtum
ip̄a ⁊ medietas ei⁹ de durungi ⁊ due tertie ponderis
ei⁹ de taraxacō siluestri ⁊ medietas pōderis ei⁹ d̓ gra
nis citri.

¶ De zinzibere canino. C. dccxlviii.

Zinziber caninū qd ē. Est olus notū ⁊ ē sic pi
per aq̄ ⁊ ei⁹ folia sr̄ sicut folia salicis nisi q̄a sūt
magis citria ⁊ ei⁹ virgulta sūt rubea hn̄tia saporē zi
ziberis. ⁊ ip̄m iterficit canes. ¶ Natura. ¶ Calīn ē i
2o siccū i p̄mo. ¶ Decoratio. ¶ Recēs cōtritū cum
semine suo abstergit vestigia q̄ sūt i facie ⁊ pānum ⁊
lētigines ātiquas. ¶ Apostema. et bo. ¶ Recēs . re
soluit apata dura qñ terit̄ ⁊ semē ei⁹ qū fit ex eo ēplȝ
silr̄.

¶ De zarnabo C. dccxlix.

Zarnabū qd ē. Arbor magna ⁊ ñ fruticās exi
stēs i mōte libāo de scemi c⁹ folia admistrant̄
⁊ ei⁹ v̓gulta sr̄ v̓gulta pua rotūde figure int̄ grossitiē
magne ac⁹ q̄ subsellia sumūt̄ ⁊ grossitiē calāi cū quo
scribit̄ nigra ad citrinitatē declinātia q̄ ñ hȝ multuȝ
saporē neqȝ odorē ⁊ paꝝ odoris quē hn̄t ē bonū ⁊
est odor citri ⁊ v̓tus ei⁹ ē v̓tus nucis mus. ſȝ ē sbtilior
ea parūp: ⁊ qñȝ stat loco cinamomi. ¶ Na. ¶ Cal̄a ē
⁊ sicca i 2o. ¶ Opera. et pro. ¶ In ip̄a ē stipticitas ⁊
resolo̓ vētositatū. ¶ Me. ca. ¶ Fit ex ea cap̄purgium
cū aq̄ ⁊ oleo ro. ad soda frām. ¶ Mem. nu. ¶ Cōfert
ep̄i ⁊ stō infrigiditatis. ¶ Mēbra expul. ¶ Strigit
ventrē.

¶ De ziniar. C. dccl.

Ziniar qd ē. Sp̄es faciēdi ziniar sūt cū exaspa
tō eris i fece aceti ⁊ roratōe liature ei⁹ cū aceto
⁊ sepulta ip̄i⁹ i loco hūoroso ⁊ icliat̄ vas ereū sr̄ vas
i q° ē acetū ⁊ dittat̄ quousȝ i ip̄o fiat ziniar deinde
fricat̄ ziniar ex eo ⁊ pmisceat̄ cū sale āmoniaco ⁊ se
pulta ei⁹ i loco hūoroso ē nota. ⁊ fit ex ea ziniar sp̄ēs
sbtil̄ valde. Assumit̄ eni acetū sublimatū ⁊ ponit̄ in

mortario ereo cū pistello ex ere ⁊ sine intermissione terit̄ i sole calido estiuo donec exasperet̄ deinde po nunt̄ i ipso alumen ⁊ sal cū mēsura ⁊ sine itermissio ne terit̄ quū𝔮; ꝯficit̄ illud qđ terit̄ ⁊ exiccat̄ aspergun tur sup ip̄m acetū ⁊ vrina infantiū ⁊ terit̄ ⁊ dimittit̄ i loco humoroso. deinde aggregat̄ ⁊ exiccat̄ ⁊ qñ𝔷 i uenit̄ ziniar qđ generat̄ sup lapidē in mineris eris. ⁊ qñ𝔷 inuenit̄ aliquid ex eo in mineris. ¶ Electio. Illud qđ est melius ē minerale ⁊ fortius qđ ē assūptū ex coriis ⁊ ere adusto ⁊ acetosū ē leuius eo quod factū ē cū sale āmoniaco. ¶ Natura. ¶ Calidu𝔷 est ⁊ siccū ad quartum perueniens. ¶ Operationes et pro. ¶ Est abstersiuum corrosiuū carnis dure ⁊ le nis sil'acutum: sed ceratū temperat ipsū ⁊ facit ip̄m desiccatiuum sine mordicatōe. ¶ Vulnera et ulcera ¶ Prohibet vlcera ambulatiua ⁊ cōsolidat cū ce rato. ⁊ mundat vlcera sordida: ⁊ ip̄m cū aelch aliba ti ⁊ aceto ē medicamē scabiei vlcerose ⁊ albaras ⁊ morphee. ¶ Membra capitis. ¶ Alziniar assūptū cū sale āmoniaco ⁊ alumie ⁊ aceto qū terit̄ ⁊ sufflat̄ i naribus ⁊ iplet̄ os aqua vt non ꝑueniat ad guttur ꝓhibet fetorē nariū ⁊ vlcera mala i ipsis. ⁊ ziniar fer rū cū aceto stringit gingiuas ⁊ fit ex ip̄o ceratu𝔷 ad ap̄ara gingiuarum. ⁊ sil'r ziniar ereū. ¶ Membra ocu li. ¶ Prohibet grossitudinē palpebrarū ⁊ earum infla tionē ⁊ abstergit oculū. ⁊ ponit̄ in medicis vlcerum oculi ⁊ ꝓuocat lachrymas valđ. quū𝔮; ziniar admi strat̄ i alcofol. rectius ē vt oculus vaporet̄ spongia infu sa in aqua cal'a. ¶ Membra expul. ¶ Ponit̄ in me dicinis hemorroidarum ⁊ fit ex ip̄o āmoniaco liciniū ⁊ adimplentur eo hemorroides.

¶ De zufere capi. dccli.

Zufere qđ ē. Arbor cui⁹ granū sil'e ē alaniu dē q̄ dr̄ albaze ⁊ ē silis rute ⁊ dr̄ diarugiua ¶ Natura. ¶ Cal'a ē ⁊ sicca. ¶ Opera. et pro. ¶ Resoluit inflatōm. ¶ Memb. expul. ¶ Radix ei⁹ ⁊ semē i exiccatōe sp̄matis st̄ silis v̄tutis cū ru ta. ¶ Vene. ¶ Cōfert pūcture scorpiōis bibita ⁊ linita

¶ De zerideraret Capi. dcclii.

Zerideraret. ¶ Instru. iun. ¶ Cōfert sciatice ¶ Memb. expul. ¶ Aqua foliorum ei⁹ cū rob ⁊ ꝯfert difficultati vrine ⁊ menstruorum ⁊ extra hit sanguinē congelatum in vesica. ¶ Venena. Confert morsui venenosorum vermium.

¶ De zarur Capi. dccliii.

Zarur qđ est. Alzarur alia ē nota ⁊ noīatur triangulus latinorum. ⁊ zarur ē sp̄ēs qua𝔷 no minant greci teselimō ⁊ sentabinu𝔷 ⁊ qñ𝔮; noīant eam malū siluestrē. Arbor eni ei⁹ silis ē arbo ri malorum ita 𝔮 ēt i foliis suis nisi qa minor ⁊ ē sapo ris pontici. ¶ Operatio. et pro. ¶ Est stiptica que ē magis stiptica q̄𝔷 algobera vicens cholam ⁊ retiet cursus plus oi fructu. ¶ Membra capi. ¶ Teseli mō ē faciēs soda. ¶ Mēb. nutri. ¶ Teselimō ē ma la stō. ¶ Mēb. expul. ¶ Stringit ⁊ retinet vrinam.

¶ De zeduar Capi. dccliiii.

Zeduar qđ ē. Inqt dia. ē algeduar s𝔷 𝔮 existio

¶ De zabarat Cap. dcclv.

Zabarat qđ ē. Est planta cui⁹ vna sp̄ēs folia h𝔷 vt lēticula ⁊ tyrsos erectos ⁊ leuia folia ꝑuas radices ⁊ nascit̄ i terra salita exposita soli ⁊ i ipius sapore ē salsedo ⁊ altera ē silis camepi theos ⁊ ē melioris coloris ⁊ purpureitatis. ¶ Vul. et ulce. ¶ Est consolidatiua eorum. ¶ Mem. ca.

¶ Subtiliat superfluitates ita: 𝔮 s𝔷a confert epilie bibita cum oxymelle.

¶ De zinzania Capi. dcclvi.

Zinzania qđ ē. Dico 𝔮 zinzania ab oīb⁹ dr̄ s𝔷m duas res. vna earum ē granū sil'e frumēto ex quo hoies faciunt panē ⁊ dicūt 𝔮 zinza nia ē plurima: ⁊ qdā alii noīant rē quandā inebran tē malā q̄ in granis ꝑuenit. sed loq de hoc ē p̄ter illud i quo sumus. ¶ Electio. ¶ Melior ē illa q̄ est leuis pōderis ñ vetus ne𝔮; frangibilis s𝔷 ē viscosa qū masticat̄ declinans ad rubedinē ⁊ i ipsa ē pūtici tas pua.

¶ De zuccaro Capi. dcclvii.

Zuccarū qđ ē. Arundo zuccari in nā existit ⁊ ē vehemētioris exiccatōis q̄𝔷 ip̄m. ¶ Natura. ¶ Frius ē tabarzed ⁊ ē subtilius. ⁊ vni uersaliter ē calidū in fine p̄mi: ⁊ antiqu𝔷 declinat ad siccitatē i p̄mo ⁊ ē humidū in ipso. ⁊ quanto magis antiquat̄ tanto plus exiccat̄. ¶ Operationes et pro. ¶ Est lenificatiuū abstersiuū lauatiuū. ⁊ sulimenu𝔷 ē magis lenitiuū ⁊ ꝓprie alfenid imo mel arundinis ⁊ zuccarum nō sūt iferiora melle i abstergendo ⁊ mun dificando. ⁊ quanto plus antiquat̄ zuccarum tanto fit subtilius. ¶ Membra oculi. ¶ Assumptū sicut gū ma ab arundine abstergit oculū. ¶ Mēbra anhe. et pec. ¶ Lenit pectus ⁊ remouet ipius asperitatē. ¶ Mem. nu. ¶ Est bonū stō i quo ñ generat̄ cho lera. ip̄m eni ledit ꝓpterea qa ad cholam cōuertit̄ ⁊ ē apitiuum: oppilationū. ⁊ i ipso ē v̄tus faciens siti minorē tñ siti quā facit mel ꝓprie antiqu𝔷 ⁊ ēt anti qum generat sanguinē feculentu𝔷 ⁊ abstergit phl'a stōi. ⁊ in arundine quidē zuccari ē iuuamentum ad vomitū. ¶ Membra expul. ¶ Soluit ⁊ ꝓprie illđ quod sup arundinem inuenit̄ sicut sal ⁊ sulimenum quidē ⁊ rubeū vehemētioris sūt lenificatōis ⁊ qñ𝔮; inflat ⁊ quando𝔮; sedat inflationē ⁊ ipsum quidem cum oleo amigdalino confert colice.

¶ De zuccaro alhusar Cap. dcclviii.

Zuccarū alhusar qđ ē. Māna cadens sup alhusar ⁊ ē sicut frusta salis. ⁊ in ip̄o quidē ē cū abstersione ⁊ resolōne pōticitas ⁊ ama ritudo ⁊ de ip̄o aliud ē iamenū albū ⁊ aliud ē agizi um ad nigredinē declinans. ¶ Operationes et pro prietates. ¶ Est abstersiuū cū ponticitate in ip̄o. ¶ Membra oculi. ¶ zuccarū alhusar acuit visum. Membra anhe. et pec. ¶ Confert pulmoni. Mē. nutri. ¶ Confert hydropisi cu𝔷 lacte came le nouiter fete. ⁊ nō facit sitim sicut reliq̄ speties zuc cari qm̄ eius dulcedo ē parua ⁊ ē bonū stō ⁊ epati. ¶ Membra expulsionis. ¶ Cōfer renibus ⁊ vesice.

¶ Expletus ē liber secundus canonis quē p̄nceps Auicenna de medicinis simplicib⁹ edidit. Impssus Venetiis anno christi optimi. M.cccc.lxxxiii. per Magistrum Petrū maufer ⁊ dñm Nicolaum de contugo ferrariensis.

Incipit liber canonis tertius de egritudinibus particularibus que sunt appropriate mēbris hōinis occultis ⁊ manifestis a capite usq̧ ad pedes ɔtinēs .xxii.fen. q̄ ɔplectūtur.lii. tractatus.

Tractatus. ii.de doloribus boꝝ mẽbrorum cõtinẽs.c.xxxi.

LAUS. DEO.

Dictio prima de vniuersis egritudinib' capitis tertii libri canonis in medicina. Tractatus primus de anatomia cerebri ꝛ dispositionibus eius.

De vtilitate capitis ꝛ partibus eius. Ca.i.

Inquit Galienus
Intentio in creãdo caput
non est cerebꝝ: neq3 audi
tus: neq3 odoratus: neq3
gustus: neq3 tactus. Hec
eni membra ꝛ virtutes in
aialib' reperiunẽ capite ca
rentibus. Sed intentio
in ipso est bonitas disposi
tionis oculi in ipsius con
uersione que ei creata est: vt oculus habeat eleuatio
nẽ ꝛ subleuationẽ sup oia mẽbra corporis i oibus
partibus. Comparatio nãq3 oculi ad corpus est ꝓ
pinqua cõparationi speculatoris ad exercitium. Et
locoꝝ quidẽ qui speculatoribus est melior ꝛ conue
nientior locus est altus. Et iteꝝ omni oculo nõ est
necessariũ creare caput absolute: s3 aiali lenẽ habẽti
oculuz: cuius oculus indiget multa cautela ꝛ loci
affirmatione. Nã pluribus aialibus capitibus ꝑua
tis duo sunt creata additamenta a corpore sublima
ta: sup que oculi eoꝝ decenter ꝯstituti sunt: vt ipoꝝ
vnusquisq3 speculationẽ ꝛ sublimatõnẽ suo habeat
visui. Amplius i ꝯuersionib' oculi ipoꝝ nõ ẽ caput
creare necessariũ ꝑpter duritiẽ nuche ipius. Et neq3
caput est necessariũ creare nisi aialibus quoꝝ oculi
capacitate indigent: ꝛ quibus neruos aduenire ne
cesse est: propter diuersitatẽ motuu3 nuche ꝛ palpe
braꝝ: nã huiusmõi nõ est ꝯueniẽs membrũ vnũ elõ
gatũ gracile: ꝛ nos quidẽ ꝑscrutabimur illud in.c.
de oculo. Partes vo capitis essentiales ꝛ que
eas sequnẽ sunt capilli: deinde cutis: postea caro: de
ide pãniculus: postea craneũ: deinde pãniculus du
rus: postea pãniculus subtilis noiatus secundina:
deinde cerebrum. s. substãtia eius ꝛ ventres ipius: ꝛ
illud qđ in eis existit: postea duo panniculi sub eo:
deinde rete: postea os qđ est cerebri basis.

De anatomia cerebri. c.ii.

Cerebri aũt hois anatomia ẽ hec. Cerebrũ
eni diuidiẽ in substãtiaz velatiuaz ꝛ substan
tiaz medullarẽ ꝛ ventres in ipso spiritu ple
nos. Nerui vo sunt sicut virgulta ab eo prodeuntia
nõ tñ scđm ꝙ ptes substãtie ipius ꝓpe. Et totuz
quidẽ cerebru3 in sui longitudine meditationẽ hẽt
penetrãtẽ i ipsius siphac ꝛ medullã eius ꝛ ei' vẽtres
pp illud qđ i parilitate de iuuamẽto noto existit: ꝛ si
sit parilitas in vẽtre anteriore solũ sensui magis ap
parẽs. Cerebri vo substãtia creata est frigida ꝛ
humida. frigida qdez ne ip3 inflãmaret multitudo
q̃ ei aduenit ex fortitudinib' motuũ neruoꝝ ꝛ passi
onib' sensuũ ꝛ motibus spũs in alterationib' imagi
natiuis ꝛ cogitatiuis ꝛ memorialib': ꝛ vt eo tẽperet
spũs a corde egrediẽs ꝛ ad ipsu3 penetrans in dua
bus venis ascendẽtibus ab eo ad ipsũ. Et humidũ
quidẽ creatũ est vt ipsu3 motus non exiccẽt: ꝛ vt ei'
figura sit bona. Et creatũ ẽ pingue ꝛ molle: eius
quidẽ pinguedo ẽ vt sit qđ ex neruis oriẽ viscosu3.
ꝛ lenitatis quidẽ cãm dixit. G. in ipso existere vt ei'
figura bona fiat ꝛ ipius alteratio cũ imaginibus: le
ne ei3 alteratiões facilius suscipit. hoc ergo ẽ qđ ipe
dixit. Dico aũt creatũ ẽ lene vt sit pingue ꝛ vt nutri
mẽtũ quod neruis gradati3 tribuit duris sit bonu3.
nerui ẽt ex cerebro nutriunẽ ꝛ nucha. Amplius sub
stãtia dura nõ augmẽtat duꝝ quãtũ ipm augmẽtat
lene. Et vt i eo qđ ab ipo oriẽ sit flexibilitas qũ q̃dã
ab eo oriẽtia indurari apud suas extremitates sit ne
cesse: ꝑpter illud qđ rememoraturi sum' de neruoꝝ
iuuamẽtis: ꝛ ꝑterea ꝙ istis nascẽtibus idurari neces
sariũ ẽ scđ3 gradus. Et q2 ipsoꝝ durities ẽ durities
flexuosa o3 vt substãtia originis eius sit subã flexuo
sa ꝛ pinguis. pingue. n. ꝛ viscosu3 lene ẽ ꝓculdubio
ꝛ etiã vt spũs q ipm circũdat ꝛ q motus velocitate
indiget sit humiditate sustẽtatus: ꝛ rursu3 vt ipius ra
ritate alleuieẽ. qđ ei in mẽbris duꝝ est grauius est le
ni humido raro. Verũtñ cerebri substãtia ẽt in leni
tate ꝛ duritie inequalis existit. nã pars eius añrior
ẽ lenior: ꝛ ipsius pars posterior ẽ durior: ꝛ inter du
as partes q̃dibus velamis duri cuius rememorabi
mur in ipso in sequẽtibus distictũ ẽ. Añrius ãt
cerebrũ nõ ẽ factũ lene: nisi qm̃ plurimũ neruoꝝ sen
sus ꝓprie qui sunt visus ꝛ auditus oriẽ ex eo. sensus
eni speculator est: ꝛ speculatori inclinatio ad parte3
anteriorẽ est dignior. Et plurimũ neruoꝝ motus o
riẽ ex postremo ipsius. Et ex ipo oriẽ nucha q̃ ẽ
eius nũcius ꝛ vicarius i cursu dorsi ꝛ vbi necessariũ
ẽ ex ipa oriri neruos fortes. Nerui ãt motus idigẽt
duritie supflua q̃ nõ indigẽt nerui sensus: s3 lenitas ẽ
eis ꝯueniẽtior eius. i. nuche. igẽ origo facta ẽ durior
Velamẽ ãt in ipo. s. cerebro fi gradati existit: ni
si vt sit dũa ꝛ di vt sit lene sepatũ a ꝯtactu duri: ꝛ ma
nifestũ qdẽ ẽ ꝙ in ipo accidit multũ. Preter hãc vo
reflexionẽ sunt ẽt iuuamẽta alia. Na3 vene ad cere
brũ descendẽtes ꝛ in ipso diuise aliquo egẽt cui ini
tanẽ: ꝛ eas fortes faciat. Posita ẽ ergo reflexio hec
substentaculũ eaꝝ. Et sub postremo qdẽ huius
reflexionis ꝛ in posterioribus eius est torcular: qđ ẽ
sanguinis effussio i ãplitudine quadã q̃ ẽ sicut lacu
na: ꝛ ex ipa quide3 in ea ramificanẽ vene in quibus
seperaẽ sanguis ꝛ cerebri substãtie assimilatur: deiñ
vene suis orificiis sugendo ea3 exiccant: ꝛ ad duas
venas ipa3 ꝯiũgũt: sicẽ rememoraturi sumus i illius
anatomia. Et ex hac quidẽ reflexiõe peruenit iuua
mentũ ad hoc vt ligamentoꝝ velamis adherẽtis ce
rebri sit origo in equidistãtia ꝯmissure cranei que ẽ
corã ipo. In añriore ꝑterea cerebro oriunẽ duo
additamẽta mãmillaria quibus fit odoratus: que q
de3 a lenitate cerebri parũ differũt: sed postea con
sequiẽ ea neruoꝝ durities. Amplius totu3 cere
brũ duobus coopiẽ pãniculis: quoꝝ vnus subtilis
seqẽ ip3 ꝛ alter spissus seqẽ os: qui quidẽ duo creati
sunt: vt sint duo distinguẽtia inter cerebꝝ ꝛ os: ꝛ vt
cerebꝝ substantiã ossis nõ cõtingat ꝛ ne ad ipm ex
osse nocumẽta perueniat. hic aũt tactus nõ accidit:
nisi in dispositionibus additionis cerebri in substan
tia sua: aut in dilatatione que ei accidit successione
ꝯstrictionis. Cerebrũ ꝑterea qñ3 elauaẽ ad cra
neũ qũ quedã adsunt dispositiones: sicut voces for
tes. ergo pp huiusmõi iuuamẽta inter cerebꝝ ꝛ os
cranei duo ponũẽ distinguẽtia media inter ea i leni
tate ꝛ i duritie. ꝛ duo qdẽ ponunẽ: ne sit illud cuius
obuiatio ossi nõ est bona absq3 medio illud idẽ cu
ius obuiatio cerebro ẽ bona absq3 medio: s3 distin
ctu3 ẽ iter ea. est ergo cerebro propinquius subtilis:
ꝛ ossi ꝓpiquius ẽ spissus: ꝛ cũ hoc sunt sicut tutamẽ

vnũ:hic ãt pãniculus ꝓter qd̓ ē cerebri tutamen eſt
ligamētũ venaꝝ que ſunt in cerebro quietaꝝ ⁊ pul
ſatiliũ. Et eſt ſicut ſecundina ſeruãs ſitũ venaꝝ ĩ ipo
textaꝝ. Quapꝑ ingredit̃ etiã cerebri ſubãm in locis
multis ꝯmiſſuraꝝ eius: ⁊ tēdit ad vētres ipſius: ⁊ ꝑ
uenit apud poſtremã ſectũ:ꝓpea ꝙ nõ eget eo ꝓpt̃
ſui.ſ.poſtremi duritiē. pãniculus v̓o ſpiſſus cerebro
nõ heret:nꝫ ſubtili:ita vt in oi loco ſit decēter ſitũ ſꝫ
ipſũ:ſꝫ eſt ab eo eleuatus: ⁊ inter ipſos quidē nõ cõ
tinuãt niſi vene penetrãtes in ſpiſſo ⁊ ꝑueniētes ad
ſubtilē. ſpiſſus ãt vadit ad craneũ cuꝫ ligamētis pã
nicularibus ortis a ſpiſſo ſtringētibus ipſuꝫ ad cõ
miſſuras ne ſuꝑ cerebꝝ vehemẽter grauet: ⁊ hec qd̓
ligamẽta ex cõmiſſuris eleuant̃ vſqꝫ ad exterioꝛa cra
nei:⁊ oriunt̃ illic:ita vt eis texat̃ pãniculus craneuꝫ
cooperiēs:⁊ ꝑ illud affirmat̃ ligamētũ pãniculi ſpiſ
ſi ēt cũ craneo. cerebꝝ ꝓterea in lõgitudine ſua tres
hꝫ vētres:⁊ ſic vnuſqſqꝫ vēter in ſui latitudine duas
hꝫ partes. ¶ Et anterior quidē pars ſenſibilis eſt
ſeperatiõis ĩ duas ꝑtes dextrã ⁊ ſiniſtrã. ⁊ hec pars
iuuat ad odoratũ ⁊ ad expulſiõꝫ ſuꝑfluitatũ cũ ſter
nutatiõe:⁊ ad partiendũ plurimũ ſpũs ſenſibilis: ⁊
ad operatiões v̓tutũ formatiuaꝝ q̄ ſunt de v̓tutibuſ
apprehenſiõis interioris. ¶ Venter ãt poſtremus
ē etiã magnus qm̃ ipē iplet magni mēbri vacuitatē:
⁊ qm̃ eſt principiũ magne rei.ſ.nuche ⁊ ex eo partit̃
pluꝫ ſpũs motiui: ⁊ illic qdeꝫ ſunt v̓tutis ſeruatiue
operatões:ſꝫ tñ ē minor añriore:imo cuiuſqꝫ duoꝝ
ventriũ añrioris: ⁊ cũ hꝰ miorat̃ gradati vſqꝫ ad nu
chã:⁊ inſpiſſat̃ vſqꝫ ad duritiē. ¶ Medius ãt ven
ter eſt ſicut trãſitus a ꝑte añriore ad ꝑtē poſterioreꝫ
⁊ eſt ſicut deilix ſitus īter eos:⁊ ipē qdē ꝓꝑ illud ma
gnificat̃ ⁊ elõgat̃:qm̃ eſt reddens de magno ad ma
gnũ:⁊ ꝑ ipꝫ ꝯtinuat̃ ſpũs añrior cũ ſpũ poſteriore ⁊
ꝑuenit ad ãplitudinē curuitatũ memorialiũ ꝑdictaꝝ
⁊ ꝑ̄ncipiũ huius ventris ꝑ̄mũ coopit̃:ita ꝙ vı̃ illud
qd̓ eſt añrius ſicut ſpericũ ⁊ per id qdeꝫ eleuat̃:vt ſit
trãſitus:⁊ cũ hoc elõgat̃ rotũditate ſua a nocum̃tis
⁊ ſit fortis ad tolerãdũ qd̓ ſuꝑ eũ ſuſtētat̃ ꝺ velami
ne qd̓ eſt ſꝫ gradus: ⁊ illic ꝯiungũt̃ duo ventres ce
rebri añrioris ita ꝙ ſeꝑant̃ a poſteriore ĩ hoc trãſitu
⁊ ille qdeꝫ locus noiat̃ ꝯiunctio duoꝝ vētriũ: ⁊ hic
ideꝫ trãſitus eſt venter. Et qm̃ eſt trãſitus deferens a
formatiõe ad ſeruatiõꝫ eſt melior locus cogitationi
⁊ imaginatiõi ſcd̓ꝫ ꝙ ſciuiſti. ¶ Qd̓ ãt ventres iſti
ſint loca eaꝝ oꝑatiõuꝫ:ſignificat̃ ex nocumētis q̄ ac
cidũt eis:deſtruit̃ ei cũ nocumēto cuiuſqꝫ ꝑtis eius
oꝑatio:aut ĩgredit̃ in ipa leſio. ¶ Et pãniculi ſubti
lis ꝑs coopit̃:⁊ coopit ventres cerebri vſqꝫ ad cam
haduti vel occiput ſilr̃ ꝙ eſt tunica. durities v̓o eiuſ
qd̓ eſt poſt illud ſufficit ipi loco cooꝑture velamis.
¶ Cõmiſſuratio ãt q̄ ꝯſiſtit in ventribus cerebri ē
vt ſpũsꝰ aialis in ſuba cerebri trãſitũ hēat:ſicut in vē
tres eius qũ nõ oi hora ſit venter dilatatus ⁊ aptus
⁊ ſpũs aialis ſit paucus vbi vel inquãtũ ventres tm̃
mõ apiunt̃. Et etiã q̄ ſpũs alteratio paꝝ ꝯplet̃ a cõ
cõplexiõe q̄ eſt cordis vſqꝫ ad cõplexiõeꝫ q̄ eſt cere
bri:niſi in ipo fiat eiꝰ decoctio aſſũpta ex eius ꝯplexi
one:⁊ eſt q̄ in ꝑ̄mis qũ ad cerebꝝ ꝑuenit vadit ad
vacuitateꝫ eius ꝑ̄mã:vt in ipa coquat̃:deiñ penetrat
ad ventreꝫ mediũ:⁊ augm̃tat̃ ĩ ipo decoctio: poſtea
ꝯplet̃ eius decoctio in ventre poſteriore. Decoctio
v̓o optima fieri nõ poſſet niſi ꝑ ꝯiunctiõeꝫ ⁊ ꝯmixti
oneꝫ ⁊ penetratõeꝫ in ꝑtibus cocti:ſicut ē diſpoſitio

cibi in ꝯ̄pe ſꝫ ꝙ narraturi ſumꝰ in his q̄ expectamꝰ.
¶ Cõmiſſura aũt añrioris plura hꝫ ſingularia ꝙ̄ꝫ
ꝯmiſſura poſteriõis: qm̃ ꝓportio ꝯmiſſure ad ꝯmiſ
ſurã eſt ſicut ꝓportio m̃bri ad m̃bꝝ fere:⁊ cã quideꝫ
mioratõis poſterioris ab añriore inuenit̃ ĩ ꝯmiſſu
ra. ¶ Et inter hũc ventreꝫ ⁊ ventreꝫ ꝑ̄oreꝫ ſub eis
eſt locus qui eſt ꝑtitio duaꝝ venaꝝ magnaꝝ ad ce
rebꝝ aſcendentiũ:quaꝝ rememoraturi ſumus in ra
mis ipaꝝ ex qbus texit̃ ſecundina ſub cerebro ⁊ illi
quidē rami imixti ſunt corpori de genere glãdulaꝝ
iplenti qd̓ eſt inter eos ⁊ ſuſtinet eos: ſicut eſt diſpõ
ĩ reliqs ꝑtibꝰ venoſis. vacuitatis ei q̄ inter eas cadit
eadeꝫ ꝓꝑ̄etas eſt vt etiã ipleat̃ carne glandoſa:⁊ iſte
qdeꝫ glãdule figure ramoꝝ ꝑdictoꝝ figurantur ſm̃
formã ꝑtitiõis narrate:queãdmõꝫ eius rami:aut ꝑti
tio rememorata a ſtricto incipiũt: ⁊ in ãplius finiũt̃
faciēs dilatatõeꝫ. ſilr̃ caput huiꝰ glãdule factũ ē pine
alis forme cuius caput ē ſequēs initiũ ꝑtitõis deſuꝑ
⁊ incedit cũ eo tendens v̓ſus finē eius vſqꝫ ad ꝯple
mentũ ſuſpenſiõis ramoꝝ:⁊ eſt illic ꝯtextũ ſm̃ ſilitu
dineꝫ texture ſecũdine ⁊ regeſcit in ipo:⁊ ꝑs cerebri
ꝯꝑhendentis ſuꝑ hũc ventrē mediũ eſt ꝯcauitas eiꝰ
¶ Et ipſius ꝑtes q̄ ſunt deſuꝑ ſunt vermicularis for
me ꝯmiſſure ex ꝯmiſſuris poſitis in longitudine ſui
ligate ad inuiceꝫ vt poſſit extendi ⁊ ꝯtrahi:ſicut ver
mis reuolutus ⁊ ſuꝑius eius interius cooꝑtuꝫ ē pã
niculo: qui coopit cerebꝝ vſqꝫ ad poſterioreꝫ ⁊ eſt
ꝯpoſitũ cũ duobus additam̃tis cerebri rotũdis cõ
prehenſis lõgitudine:ſicut due coxe vicine ad cõta
ctũ elõgate ad ſeꝑãduꝫ ligam̃tis q̄ noiant̃ corde: vt
ab eis nõ remoueant̃: vt qũ vermis extendit̃ ⁊ eiꝰ la
titudo ꝯſtrigit̃ ꝯprimat hec duo additam̃ta vſqꝫ ad
ꝯiunctõeꝫ ⁊ oppilet̃ meatus:⁊ qũ ꝯtrahit̃ ad exꝑm̃
dũ ⁊ augm̃tat̃ latitudo elonget̃ ad ſeꝑandũ: ⁊ apiat̃
meatus. qd̓ ãt de eo ſeqtur poſterius cerebꝝ ē minꝰ
⁊ ꝑuenit ad aliquãtã vacuitatē vel ꝯcauitateꝫ ⁊ ſiſti
tur in poſteriore cerebro: ſicut ex eo intrãs in introi
tu:⁊ eius qdeꝫ añrius eſt latius ipius poſteriore ſm̃
formã quã cerebꝝ tolerat. duo v̓o ꝑdicta additam̃
ta noiant̃ vualia:⁊ in ipis qdē nunqꝫ ꝯmiſſure ſiũt:
ſꝫ ſunt lenia:vt ipoꝝ ꝯſtrictio ⁊ coopimētuꝫ ſint for
tiora: ⁊ vt ipoꝝ obedientia ad motionē ꝓꝑ motum
alterius rei ſit magis ſilis obedientie rei ipius vnꝰ.
¶ Expulſio ꝓterea ſuꝑfluitatũ cerebri duos habꝫ
meatus, quoꝝ vnus eſt ĩ vētre anteriore ⁊ apud ter
minũ ꝯmunē q eſt inter ipꝫ ⁊ illuꝫ q eſt poſt eum :⁊
alter eſt in ventre medio. poſterior v̓o venter meatũ
ſingulareꝫ nõ hꝫ:⁊ illud eſt ideo qm̃ ĩ poſtremo po
ſitus eſt:⁊ etiã eſt ꝑuus ꝯparatõe ſui ad interiorē nõ
tolerãs foramia ⁊ inuerſatiõeꝫ. medius v̓o meatum
hꝫ cõieꝫ inter ipꝫ ⁊ ſe ⁊ hoc ꝓꝑ̄e. ¶ Nuche quoqꝫ
duo facti ſũt exitus ꝑ quos q̄dã eius ſuperfluitates
reſoluũt̃ ⁊ expellunt̃. ⁊ iſti duo meatus qũ incipiũt
ex duobus ventribus ⁊ penetrãt etiã in ipꝫ cerebrũ
⁊ trãuerſant̃ v̓ſus obuiatõeꝫ apud trãſitũ vnũ ꝓfun
dũ cuius ꝑ̄ncipiũ ē velamē ſubtile ⁊ eius poſtremũ
eſt eius inferius ⁊ eſt apud velameꝫ duꝝ ⁊ eſt ſtrictũ
ſicut caput roſe incipiens ab ãplo rotundo vſqꝫ ad
ſpũm ꝓueniens:quapꝑ noiat̃ caput roſe: ⁊ noiatur
etiã infuſoriũ. Quꝫ ergo penetrat ĩ pãiculũ duruꝫ
obuiat illic meatui in glandula quaſi ſpera ꝯpreſſa
a duabus lateribus oppoſitis ſuperius ⁊ ĩferius: ⁊
ſũt īter pãniculũ duꝝ ⁊ meatũ palati. deiñ repit̃ illic
trãſitus q ē in ꝯcauitatibꝰ colatorii in ſupmo palati.

¶ De sermone vniuersali de egritudinibus capitis ⁊ facientibus egritudines in ipso.c.iii.

O Portet te scire ꝙ egritudines ꝯnũerate oẽs accidũt capiti. Uextũ nr̃a intentio hic quũ dicim⁹: caput est cerebꝝ ⁊ ipsius velamĩa: ad capilloꝝ ṽo egritudies hic nõ declinam⁹ i hac hõa ¶ Dicem⁹ ergo ꝙ cerebro accidũt spẽs malitie cõplexõis octo.s.singulares ⁊ ꝯposite facte cũ mã̃ aut vaporosa: aut hñti subã̃z: ⁊ multiplicant̃ in ipo egritudines humiditatis.in oi ei cerebro in ṗncipio creatiõis humiditates supflue existũt: aut ex eo qḋ acq̇siuit a matrice: aut postea quas mũdare necesse est. Nã si purgate nõ sunt magnificant̃ inde res. ¶ Et est tota aut in corpore cerebri: aut in venis eius aut in velamibus ipsius: ⁊ accidũt ei egritudines ꝯpoite aut i q̃ztitate sicut si sit min⁹ q̃z oz: aut in figura: sicut si sit eius figura mutata a cursu nãli: ⁊ accidat inde lesio in opõnibus suis aut cãnales siue meatus ipi⁹: ⁊ vasa sint oppilata: ⁊ oppilatio sit aut in vẽtre añriore aut vẽtre posteriore: aut in vtrisqz vẽtribus simĺ diminuta: aut integrã: aut in venis: aut i arteriis: aut in originib⁹ neruoꝝ: aut dislocent̃ ligamĩta velamiuz eius: aut cadat separatio inter velamĩa ipi⁹. ¶ Et accidũt egritudines ei ꝯtinuitatis ꝑꝑ resolutionem singularis in ipo: aut in arteriis: aut in venis ipi⁹: aut in velamibus eius: aut in craneo. Et accidũt ei apostemata: aut in suba ipius cerebri: aut in pãniculo ei⁹ subtili ⁊ spisso: aut in rete: aut in pãniculo extrĩseco: ⁊ totũ hoc a mã̃ humoꝝ calidi aut frigidi: ⁊ ex fris quidẽ putrefactis ꝯsequnt̃ apãta calida fri ⁊ qeti faciũt apãta q̃ noiari oz fra. ¶ Et tu qdez nõ repies aliquã egritudinẽ cerebri: nisi redeuntẽ ad istas: aut cõtingentez ex istis. ¶ Egritudines ṗterea cerebri alie sunt ꝑꝑe ipius: aut fiũt ꝑꝑ coitatez: ⁊ qñz magnificat̃ res in egritudinib⁹ coitatis ipo adeo vt fiãt egritudines ꝑꝑe ꝑniciose: multotic̃s ei expellunt̃ ad ipz in egritudinibus pleuresis ⁊ sinãtie mẽ ṗfocantes ⁊ ꝑnecãtes: ⁊ sepe ꝑuenit ipz ad apoplexiã ꝑniciosam ꝑꝑ nocumñtuz aliud in membro communicante.

¶ De significationibus ex quibus oportet cognoscere dispositiones cerebri.cap.iiii.

P Rincipia ex quibus peruenis ad cognitionez dispõuz cerebri sunt ex operationibus sensibilibus ⁊ moralibus.s.memoria ⁊ cogitatiõe: ⁊ formatiõe ⁊ ṽtute mentis ⁊ perscrutatione. ¶ Et operatõibus mobilibus: ⁊ sunt operatiões ṽtutis mouentis mẽbra mediãtib⁹ lacertis. ¶ Et ex qualitate superfluitatũ euacuataꝝ ab eo in suba sui ⁊ colore ⁊ gustu.s.acuitate sua ⁊ salsedine ⁊ amaritudine ⁊ insipiditate. ¶ Et ex quãtitate ipãrũ in ꝑuitate ⁊ multitudine ⁊ fluxibilitate sua ⁊ ex ipaꝝ retentiõe oio. ¶ Et ex hoc ꝙ aeres ⁊ cibi ei cõueniunt ⁊ diuersificant̃ ei ⁊ nocẽt ipi. ¶ Et ex magnitudie capitis: ⁊ ex ꝑuitate eius ⁊ ex bonitate figure eius ṗdicte in.c.de ossibus ⁊ malitia ipius: ⁊ ex grauitate capitis ⁊ leuitate eius. ¶ Et ex dispositiõe tactus capitis ⁊ ex dispositiõe coloris eius: ⁊ coloris venaruz ipius. ¶ Et ex vlceribus ⁊ ex apostematibus q̃ in cute eius accidũt. ¶ Et ex dispõne coloris oculoꝝ ⁊ venaꝝ ipoꝝ ⁊ sanitatis ⁊ egritudinis eorũ ⁊ tactus ipoꝝ ꝑꝑe. ¶ Et ex dispõe sõni ⁊ vigiliaꝝ. ⁊ ex dispõne capilloꝝ in quãtitate sua.s.paucitate ⁊ multitudine ⁊ grossitie ⁊ subtilitate ⁊ qualitate sub figura ipoꝝ in crispitudine ⁊ planitie ⁊ colore eoꝝ i nigredine ⁊ albedine ⁊ castaneitate ⁊ velocitate susceptiõis caniciei ⁊ tarditate. ¶ Et in perseuerãtia s̃z dispõnẽ sanitatis aut remotõez ab ea cũ scisione ipoꝝ aut cãu: aut depilatõe ⁊ reliqs dispõnib⁹ ipoꝝ ¶ Et ex dispõne colli in grossitudine ⁊ subtilitate sua ⁊ sanitate ipius ⁊ multitudie casus apãtũ ⁊ scrofulaꝝ in ipo ⁊ paucitate ipoꝝ. ¶ Et silr̃ ex dispositiõe vue ⁊ duarũ amigdalaꝝ ⁊ dentiũ. ¶ Et ex dispõne ṽtutũ ⁊ operationũ in mẽbris neruosis cõicãtibus cerebro q̃ sunt sicut matrix ⁊ stõus ⁊ vesica. ¶ Significatio ãt s̃m coitatez est s̃m duos mõs. vnus eoꝝ est ex dispõne mẽbri cõicantis cerebro in eo qḋ accidit cerebro: ⁊ scḋus est ex dispõne mẽbri cuius cõicatione cerebꝝ infirmat̃ ⁊ ingrit̃ ꝙ mẽbꝝ sit ⁊ quid sit in ipo ⁊ qũo peruenit ad cerebꝝ. ¶ Et ex istis qdez significatõibus significant̃ dispõnes q̃ sunt pñtes ⁊ ille q̃ sunt future ⁊ nõdũ sunt pñtes sic̃ ex longitudine tristitie ⁊ horribilitatis significantur mlĩa ⁊ almutil ⁊ alcutub euenientes ex proximo: ⁊ ex ira q̃ intentionẽ nõ h̃z epilepsia: aut mlĩa aut mania: ⁊ ex risu absqz cã congelatio aut amentia.

¶ De significatõib⁹ vniuersalib⁹ opõnũ cerebri.c.v.

S Ignificatio qdez assumpta ex genere operationũ quũ sunt sane adiuuat ad significãdũ cerebri salutẽ. Et si sunt lese significãt lesiõz in ipso. ¶ Lesiones ãt opõnuz queadmõz exposuimus sunt tres q̃ sunt debilitas: ⁊ mutatio: ⁊ ꝑmutatio: deinde destructio. ¶ Et s̃mo quidẽ vniuersalis in significatõib⁹ opõnuz est ꝙ ipaꝝ diminutio ⁊ destructio fiũt ꝑꝑter frigus ⁊ grossitiẽ spũs ex hũiditate ⁊ nõ fiũt ex caliditate nisi magnificet̃ ⁊ perueniat ad hoc vt deiiciat ṽtutẽ: ꝑmutatio ãt ⁊ q̃ motui cõꝑant̃ fiũt ex caliditate ⁊ fiunt ex siccitate.

¶ De significationibus sumptis ex operationibus animalibus ⁊ moralibus ⁊ motiuis.ca.vi.

H As operatões ingredit̃ lesio s̃m ꝙ cognoscit̃ destructõis: aut debilitatis: aut permutatõis.ṽbigr̃a: in sensib⁹ quidez: ⁊ incipiam⁹ a ṽisu quĩ visuz ingredit̃ lesio: aut vt destruat̃: aut debilitet̃: aut vt in ipo permutatio fiat ⁊ mutet̃ a cursu nãli ⁊ imaginet̃ ꝙ nõ iuenit̃ exterius sicut phãtasie ⁊ cimices ⁊ pili ⁊ fumus ⁊ reliq̃. ¶ Ex his eiz nocumentis quũ nõ sunt ꝑꝑa oculo significat̃ lesio in cerebro ⁊ phãtasie etiã qñz suo colore significãt. Qḋ si aliqs dixerit qũo phãtasia alba significat phl̃a dominari qḋ est fridũ quũ vos ꝯparaueritis ꝑmutatiõez ad calorẽ. Dicem⁹ ꝙ illud est ꝑꝑ ꝯplexionẽ nõ ꝑꝑt accidentia mẽꝝ q̃ accidat vel accidãt ṽtuti sane integre cũ caliditate innata. ¶ Et in auditu qdez sicut si debilitet̃ ⁊ nõ audiat nisi qḋ ꝑꝑinqum est ⁊ forte: aut permutet̃ ⁊ audiat qḋ non reperit̃ exterius sicut sonũ silez percussiõi aq̃: aut percussiõi malleoꝝ aut voci tympanoꝝ: aut sono folioꝝ arboꝝ: aut sufflationi ventoꝝ: aut reliqs: ⁊ significent̃ per illud: aut cõplexio sicca pñs in parte mediĩ cerebri: aut significẽtur per illud ventositates ⁊ vapores in ipso retenti: aut ad ipm ascendentes ⁊ reliqua de quibus significatio habet̃: aut destruat̃ omnino. Debilitas vero ⁊ destructio fiunt ꝑꝑter multitudinez frigoris: ⁊ qḋ aliquis audiat quasi audiat ex longinquo fit ꝑꝑter humiditatez. ¶ Qḋ aũt fit in odoratu est quia priuat̃: aut quia debilitat̃ aut permutat̃ ⁊ sentit odores qui nõ reperiunt̃ exterius fetidos aut nõ fetidos ⁊ significat scḋm pliũm humorez retentuz in cerebro

facientē ipos si nihil,ꝓꝑuꝫ fuerit cū strictura nariuꝫ.
¶ Gustus āt ⁊ tactus hoc cursu ꝓcedunt:nisi qa
ipoꝝ mutatio a cursu nāli ſm plurimū significat cō
ruptionē ꝓꝑaꝫ in instr̄is ipoꝝ,ꝓpinquis ⁊ ſꝫ nimiā
cōitatē cerebri:⁊ꝓprie sicut qñ ē cōe sicut stupor to
ti corpori. ¶ Et sensus quideꝫ cōicant in spē debi
litatis ⁊ fortitudinis significantes dispōnem in cere
bro perscrutanteꝫ que est perturbatio ⁊ claritas.nō
est ei oīs debilitas cū ꝑturbatione: qm̄ qñꝫ est debi
litas cū claritate sicut hō si videat aliquid ꝓpinquꝫ
⁊ ꝑui radii bene ⁊ clare ⁊ videat res ꝑuas: deiñ quꝫ
elongaẗ:aut multiplicanẗ ipaꝝ radii deficiat:nā per
turbatio ⁊ claritas qñꝫ sunt simul in debilitate:⁊ cla
ritas qñꝫ est ꝓculdubio cū v̄tute. Veꝝ perturbatio
semꝑ significat māꝫ ⁊ claritas significat siccitateꝫ : ⁊
hec quidē perturbatio fortasse subito figiẗ ⁊ ē ex ea
oppilatio ⁊ significat māꝫ vaporosaꝫ in venis cere
bri ⁊ rete eius. ¶ Judiciuꝫ aūt de significatiōibus
haꝝ lesionū est:qm̄ que ꝓcedit cursu permutatiōis
ſm plurimū sequiẗ cōplexioneꝫ calidam ⁊ siccam.
¶ Et que currit cursu diminutionis ⁊ debilitatis
ſm plurimū sequiẗ frigus. ¶ Et debilitas ⁊ destru
ctio sequnẗ frigus:nisi sint cū vehemēti apparitione
corruptionis ⁊ casus v̄tutis:tūc ei fortasse illud plu
rimū erit ex caliditate. Veꝝ caliditas ꝯueniens est
v̄tutibus ꝯparata frigori duꝫ nocumentū cōplexio
nibus ab ea nō magnificaẗ. ¶ Et eius corruptio v̄
tutis diminutioneꝫ possidere facit. Oportet ergo vt
nō ꝯfidas tunc in istis significationibus imo caueas
significationes alias ꝑdictas cuiusqꝫ duaꝝ significa
tionuꝫ ꝯplexionū. ¶ Et destructio qdeꝫ qñꝫ signi
ficat festinationē cāꝝ diminuutionis si fuerit ꝓpter
cām cerebri ⁊ nō fuerit ꝓpter nocumentū in instr̄is
corruptionis ⁊ incisionis ⁊ oppilationis:⁊ vniuersa
liter remotionis a bonitate sua ꝓpter nocumentum
aut ꝓpter cām in ipso membro sensibili. ¶ Ex mē
bris aūt sensibilibus qd̄ est valde cerebro ꝓpinquꝫ
nocumentū ab ipo recipit nisi nocumentū sit in ipo
cōmune sicut auditus ⁊ odoratus.plurimū ei nocu
menti ipius qd̄ purgatione ⁊ ꝯplexionis ꝯmensura
tione nō remoueẗ est ex cerebro : quapꝑ reliqui sen
sus qū suis ledunẗ sensatis nō significant nocumētuꝫ
in ipis caliditatis aut siccitatis nō peruenientiuꝫ ad
hoc vt v̄tuteꝫ ꝓsternant. Auditus aūt ⁊ gustus ſm
plurimū significant ꝙ illa ꝯplexio est in cerebro.
¶ De operationibus v̄o moralibus sciendū ē qm̄
fortitudo meditationis ⁊ perscrutatōis significat fō
titudinē cerebri oīo ⁊ earuꝫ debilitas significat lesio
neꝫ fortitudinis in ipo:q̄re oꝫ vt demonstreẗ que oꝑ
ationū sit lesa:ex ipis ei est corruptionis v̄tutis ima
ginationis ⁊ formationis ⁊ eius vel eaꝝ nocumētū.
Hec nāqꝫ v̄tus qū est fortis iuuat ad significandaꝫ
añrioris cerebri sanitatē.hec āt v̄tus nō est fortis ni
si qū homo bñ pōt seruare formā sensatoruꝫ v̄tpote
figuraꝝ ⁊ sculpturaꝝ ⁊ moꝝ ⁊ gustuꝫ ⁊ vocū ⁊ mo
dulationū ⁊ reliquoruꝫ. Est ei aliquis hoīuꝫ cui in
est v̄tus integra ſm hoc caplm̄ adeo vt qui ex geo
metris optimus est consideret simul figurā lineataꝫ
⁊ signeẗ in ipius aīa simile illi ⁊ eius lr̄e:⁊ narret qō
nē vsqꝫ ad finē ipius non idigens iterata ꝯsideratio
ne in figura. ¶ Et silr̄ est dispō quorūdaꝫ ſm ꝯpa
ratione ad modulationes ⁊ dispō quorūdaꝫ cū cō
paratione ad gustus ⁊ reliquoꝝ:⁊ ex hoc caplo pē
det bonitas cognitionis pulsus.ipa eiꝫ indiget ima

ginatione forti figurata in aīa ex tactis. Huic āt v̄tu
ti qū accidit nocumentuꝫ:aut destruiẗ oꝑatio ⁊ nō
remanet in ipa forma imaginationis sensate post re
motionē eius a ꝓportiōe q̄ ē inter ipaꝫ ⁊ sēsū qū eā
sētit aut debilitaẗ ⁊ minuiẗ aut mutaẗ a cursu natu
rali:aut imagineẗ qd̄ non est significat eius debilita
tē. ¶ Minutio v̄o eius ⁊ destructio operationis
ipius ſm plurimū significant superfluitateꝫ frigoris
aut siccitatis in añriore cerebro:aut humiditatis. ſꝫ
frigus est causa essentialis ⁊ duē relique sunt cause ꝑ
accidens qm̄ afferunt eā.⁊ mutatio operationis eī
⁊ permutatio ipius significant superfluitatē calidita
tis:⁊ hec quideꝫ omnia sunt ſm plurimū rei ⁊ ſꝫ ꝙ
dictū est in v̄tutibus sensibilibus . Et hec egritudo
qñꝫ accīt sana intelligentia vel rōne:ita vt perfecte ⁊
ꝯplete cognoscāt pulchruꝫ ⁊ fetiduꝫ:⁊ sint eoꝝ v̄ba
cū hominibus sana:sed imaginanẗ quosdā pñtes q
exterius nō reperiunẗ ⁊ imaginanẗ voces tympani
staꝝ ⁊ reliqua sicut narrat Gali.accidisse Abrucali
medico. ¶ Et ex ipis est corruptio in v̄tute cogita
tionis ⁊ imaginationis.s.aut destructio:⁊ noīaẗ hec
deletio rōnis:aut debilitas ⁊ noīaẗ amentia.⁊ earū
ꝑncipiū est frigus añrioris cerebri:aut siccitas: aut
humiditas eius: ⁊ illud plurimū scd̄m ꝙ dictuꝫ est
aut est mutatio ⁊ permutatio:ita vt sit in eius cogni
tiōe regimentū ⁊ rectū faciat:dicendo ꝙ nō ē rectū:
⁊ noīaẗ ꝯmixtio rōnis ⁊ significat aut apostemata:
aut mām cholericā calidaꝫ ⁊ siccaꝫ:⁊ est demoniuꝫ
lupinum : aut est permutatio eius cum melancho
lia aut materia melanchlica ⁊ est melancholia.⁊ est
eius permixtio cū malitia existimationis ⁊ cum co
gitatiōe absqꝫ comprehensione. Qui āt ex illis mo
ribus ad timorē decliuior est:est magis significatiu᷒
frigoris ⁊ ex eis decliuior ad audaciā ⁊ iraꝫ ē magis
significatiuus caloris ⁊ ſm differentias que sūt inter
eos ⁊ nos postea afferemus eas. Et forsitaꝫ erit illd̄
ꝓpter cōicationeꝫ membri alterius:⁊ illud quidem
cognosceẗ significationibus ꝑticularibus quas po
stea narrabimus. Et vniuersaliter qū cogitationes
plurimū mouenẗ motibus multis ⁊ ꝑmutanẗ ⁊ vari
anẗ tunc illic est caliditas. Et qñꝫ etiā accidit permu
tatio cogitationis in egritudinibus frigide materie
qū a caliditate non euacuanẗ sicut cōmixtio rōnis i
lethargia: ⁊ ex ipsꝭ ē lesio i v̄tute memorie.s.aut vt d
biliteẗ aut vt destruaẗ sic nārat G. ꝙ pestilētia ꝓuēit
i ꝑte ethiopie que eis accidit ꝑꝑ cadauēa multa reli
cta post forte preliū:⁊ ꝑuenit pestilentia illa vsqꝫ ad
terraꝫ grecoꝝ:accidit ergo eis vt causa illius tantū
caderet obliuionis donec eis adueniret dispō scd̄m
quaꝫ homo noīs sui ipsius obliuisceretur ⁊ filii sui.
¶ Et plurimū quideꝫ accidit debilitas in memoria
ꝓpter corruptioneꝫ in postremo cerebro ex frigidi
tate:aut humiditate aut siccitate:aut ꝓpter euꝫ qui
permutaẗ ⁊ accidit ei v̄t rememoreẗ eius qd̄ nunqꝫ
ei adest.⁊ significat cōplexioneꝫ calidaꝫ absqꝫ mā:
aut cū materia:sed materia sicca ad illud est magis
conueniens:⁊ illud est totuꝫ qū cōplexio nō super
fluit ⁊ v̄tus nō cadit. Dicamus aūt nunc sermoneꝫ
coniunctū ꝙ destructio haꝝ operationū qñꝫ fit ꝑꝑ
dñium frigoris:aut in corpore cerebri:⁊ est ex eo qd̄
dñatur sup cerebꝝ:aut super ventres eius:⁊ qñꝫ fit
ꝓpter frigus cū humiditate:⁊ qñꝫ affert ipaꝫ siccitas
⁊ silr̄ eaꝝ debilitas.ipaꝝ aūt mutatio fit ꝓpter aꝑata
aut cōplexionē cholericaꝫ:aut melancholicam:aut

corpus adurens. Et singificatio dispõnuz sõnioꝝ
est ex eo qd̕ oꝫ adiungi hoc loco: plurimũ ei visiõis
reꝝ citrinaꝝ calidaꝝ significãt dñiuz cholere: ⁊ silr
plurimũ visiõis reꝝ cuiqꝫ cõplexioni ꝓportionaliũ
quas numerare nõ est necesse: ⁊ sõnia quidem ꝑmu
tata significant caliditatez ⁊ siccitatez: ⁊ silr apparet
in egritudinibus acutis cerebri. Et silr sunt somnia
terribilia: ⁊ illa quoꝝ nõ recordaꝝ significant frigidi
tatez ⁊ humiditatem sm plurimuz.

De significatione operationum motiuarum ⁊
quod eis similatur ex somno ⁊ vigilia. cap. vii.

Significationũ aũt assumptaꝝ ex genẽ ope
rationuz motiuaꝝ destructio ⁊ debilitas si
gnificant humiditatẽ supfluã in instrumẽtis
ipaꝝ subtilez plurimã ⁊ significãt i quocũqꝫ mẽbro
fuerint lesionẽ in cerebro. Uerũtñ eis magis ꝓprius
est ꝙ in toto corpore fient sicut apoplexia aut in pte
vna sicut paralysis ⁊ tortura laxa. Et qñz ꝯueniunt
ambe ad significanduz destructionez: ⁊ debilitatez
caliditatis cerebri: aut siccitatis in ipo: aut in aliquo
mẽbroꝝ longinquoꝝ ab eo: veꝝ illud erit post egri
tudines plurimas paulatĩ ⁊ paulatĩ sm dies: qd̕ ãt
in vno mẽbro fit sicut mollities ⁊ silia eius: qñz ẽ pp
egritudines ꝓp̃as illius membri: ⁊ qñz est ab expul
sione supfluitatis cerebri ad ipm. Eaꝝ v̕o muta
tio si est subito significat humiditatẽ: ⁊ si est paulatĩ
significat siccitatẽ. s. in instr̃is. que ãt cerebro ꝓp̃a est
sicut mutatio motuũ epileptici qñ adest epilepsia q̃
est spasmus cõis: ⁊ ipsa quidez nõ fit nisi ab humidi
tate qm̃ ipsa fit subito. aut cõicatione mẽbri alterius
sꝫ ꝙ declaratũ est: ⁊ significat oppilatõez nõ ꝑfectã:
sicut tremor capitis. oĩa ei hec significãt mãz grossã
in illo latere cerebri: aut debilitatẽ: aut siccitatẽ si fue
rit post egritudines añcedentes: ⁊ si fuerit eoꝝ aduẽ
tus paulatĩ ⁊ paulatĩ. De eis ãt qui sunt in mẽbris a
cerebro longinquioribꝰ sermo est illud qd̕ diximus
multotiens. Et oẽs isti motus egrediũꝰ a cursu
naturali: ⁊ diximus etiã ꝙ si homo ipiger ẽ ad mo
tus cõplexio cerebri eius in p̃ncipio est calida ⁊ sic
ca. ꝙ si est decliuis pigritie ⁊ laxitati: tũc eius ꝯplo
est frigida ⁊ humida: ⁊ qũ hẽt egritudinẽ ⁊ motus
ipsius ꝑtinens est ad inquietudinẽ tunc est calidus:
⁊ si quieti attinet ⁊ v̕tus non est vehementis casus:
tunc declinat ad frigus. Et ex eis que huic capi
tulo ꝓportionanꝰ est significatio dispõnuz sõni ⁊ vi
giliaꝝ. Scias ergo ꝙ sõnus semꝑ sequiꝰ malitiã cõ
plexionis humide laxe: aut frigide ꝯgelantis motũ
v̕tutũ sensibiliũ: aut vehemente spũs aĩalis resoluti
onez pp supfluitatẽ motus: aut pp ipulsionez v̕tutũ
ad interiora vt mã digeraꝰ ⁊ ipellaꝰ cũ eis spũs aĩal
ꝓpter ꝯsequtiõz queãdmõuz fit post cibuz. Sõ
ni ãt causa qui nõ sm cursuz nãlez ꝓcedit neqꝫ seqꝰ
laborez ⁊ motũ est humiditas ⁊ ꝯgelatio. ꝙ si non
cadũt cause ꝯgelatiõis ⁊ significatões nõ significãt
supfluitatẽ frigoris de quibus rememorabimur tũc
cã eius est hũiditas. Amplius nõ oĩs hũiditas
facit sõnuz: senuz ei cũ humiditate ꝯplexionũ ipoꝝ
ꝓlonganꝰ vigilie. Et G. quidez vr̃ ꝙ illud est ex q̃li
tatibus humiditatũ ipaꝝ nitrosaꝝ. Ipse eni vigilaꝰ
faciunt pp nocumentũ qd̕ cerebro inferũt. Uerũtñ
siccitas sm oẽz dispõnez vigilaꝰ ꝓculdubio facit.

De significationibus sumptis ex diminutione
operationum nãliuz ex eo qd̕ expelliꝰ ⁊ ex apostẽa
tibus ⁊ vlceribus ⁊ ex capillis. c. viii.

Significatões aũt accepte ex genere opatio
nuz nãliuz apparent vtpote ex supfluitati
bus per ipsaꝝ diminutionẽ in quantitate ⁊
q̃litate eaꝝ: ⁊ ꝑ ipaꝝ ꝓhibitõez. Eaꝝ v̕o expulsio fit
ex palato ex naso ⁊ aure: ⁊ ex eo qd̕ apparet sup ca
pite d̕ vlceribus ⁊ bothor ⁊ apãtibꝰ: ⁊ ex eo qd̕ oriꝰ
de capillis. Capilli eni oriunꝰ ex supfluitatibus cere
bri. Et ex capillis quidez sumiꝰ significatio ex velo
citate ortus ipoꝝ: aut tarditate ⁊ reliquis dispõnibꝰ
quas iã numerauimꝰ. Rememoremur ergo vie
significationũ expulsionũ supfluitatũ a semitis p̃di
ctis. Iste quidẽ supfluitates qũ multiplicanꝰ signifi
cant mãs p̃dictas: ⁊ significant cãm quare supfluita
tes in mẽbro multiplicanꝰ queãdmõz sciuisti ⁊ ꝙ ex
pulsiua non est debilis. Qũ ãt ꝓhibenꝰ aut minorã
tur ⁊ inueniꝰ cũ hoc aut grauitas: aut punctio: aut
mordicatio: aut extensio: aut pulsatio: aut reuolutio
⁊ tinnitus sigt̃ oppillatõz ⁊ debilitatẽ v̕tutis expul
siue ⁊ repletionez. Genꝰ v̕o eius. i. upfluitatis si
gnificaꝰ qm̃ mordicatiua aut pungitiua adustiua ꝑ
ue grauitatis citrinãs colorẽ faciei ⁊ oculi significat
ꝙ mã est cholica. Expulsatiua grauis rubificãs
colorẽ faciei ⁊ oculi inflans venas significat ꝙ ipa ẽ
sanguinea ⁊ laxatiua faciens pigritiã cũ qua mutaꝰ
color ad plũbeitatẽ: ⁊ ducẽs ad somnũ ⁊ dormitati
onez significat qm̃ ipa est phl̃atica. Qd̕ si color
obfuscaꝰ in dispõe illa ⁊ corrũpiꝰ cogitatio ⁊ caput
ẽ minoris grauitatis: ⁊ somnus cũ hoc nõ est dñans
⁊ si nõ sũt reliq̃ signa significat ꝙ ipa ẽ melãcholica.
Qd̕ si aliquid ipoꝝ est cũ tinuutu ⁊ reuolutiõe
⁊ ꝑmutatõe loci significat ꝙ mã generat ventositatẽ
⁊ inflationez ⁊ vaporez: ⁊ ꝙ hꝫ caliditatez i ipa agẽ
tez. Qd̕ si adest supfluitatũ retentiõe cuz leuitate
capitis significat siccitatez absolute: ⁊ hoc qdẽ cap.
qd̕ attulimꝰ est ꝓp̃uz quantitati: vel qualitati expulsi
onis ⁊ ꝓhibitõis. Qualitas aũt eius est sicut si
tendit ad citrinitatẽ ⁊ subtilitatez ⁊ caliditatez ⁊ exu
berationez venaꝝ significat ꝙ ipa ẽ sanguinea.
Et salsa ⁊ dulcis cum ꝓ̃uatione relquoꝝ signoruz.
Aut nitrosa frigidi tactus significant phl̃a in qd̕
agit caliditas. Et insipida grossa frigidi tactus
significat ꝙ est phl̃a cruduz: ⁊ iste quidez sunt signi
ficatões q̃litatis expulsiue in colore suo ⁊ tactu ⁊ sb̃
stãtia. Odoris v̕o eius est qm̃ putredo odoris ⁊
acuitas eius significãt caliditatẽ. Et ꝓ̃uatio odoris
fortasse frigiditatẽ nõ tñ sicut ꝑma significat calidita
tez: q̃ autẽ pendet ex eis q̃ apparent in cute capitis.
Et qd̕ sequiꝰ eã ex vlceribus ⁊ bothor ⁊ apãtibꝰ
significant sm plurimũ mãs q̃ fuerũt ⁊ expellunꝰ: ⁊
nõ significãt dispõnez cerebri in illa hora manifeste
nisi forsitã sint in augmento. Tu ãt sciuisti cãs a
postematũ calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ ⁊ duroꝝ ⁊ cãs coro
sionũ ⁊ vlceꝝ ꝑãbulãtiũ ⁊ getoꝝ ⁊ reliquoꝝ ex his
que dicta sunt. nõ sunt ergo tibi difficiles cognitões
eoꝝ sm dispõnes capitis etiã. Et iaz etiã sciuisti i li.
p̃mo cãs euẽtus capilloꝝ: ⁊ sciuisti cãz crispitudinis
ipoꝝ ⁊ planitiei ⁊ multitudis ⁊ velocitatis canitiei ⁊
tarditatis eius. Et nos quidez docebimus ⁊ cãz scis
sionis ipoꝝ ⁊ casus eoꝝ i capitulis ꝓp̃is. Cogno
sces ergo ex eis q̃litatẽ significatõuz capilloꝝ: ⁊ nos
quidẽ deferemus illud vsqꝫ ad illũ locũ fugientes
multiplicationem ⁊ elongationẽ.

De significationibus sumptis ex ꝯuenientia ⁊
diuersificatõe ⁊ velocitate passionũ ⁊ tarditate. c. ix.

SIgna āt assumpta ex genere ꝯueniētie ⁊ di
uersificatōis ⁊ velocitatis passionuꝫ ⁊ tar
ditate eius sunt hec. ¶ Cōueniētia āt ⁊ diũ
sificantia īpossibile est qn aut mutenť in dispōe in q̃
positus nihil de sanitate negat q̃ ipꝫ tenet: aut in di
spōne in q̃ est eius exitus a sanitate ⁊ mutať eius cō
plexio a nã. ¶ Cōuenientia ergo eius in dispōe sãi
tatis q̃ ipꝫ tenet est assimilatio ꝯplexiōis eius. ꝯplō
igr̃ ipsius cognoscit̃ ex illo: qd āt diuersificať ab eo ĩ
dispōne illa est ꝯtriuꝫ ꝯplexiōis ipsius. In dispositōe
āt ĩ q̃ sit eius exitus a sanitate ⁊ mutať eius ꝯplexio
ab ipo iudiciũ est ꝯrio. Nos quideꝫ iã diximꝰ in eo
qd est p̃teritũ de dictis vniuersalibus ꝙ sanitas ĩ cō
poribus oībus nõ est ſꝫ ꝯplexiōeꝫ vnã: ⁊ ꝙ possibi
le est vt sit sanitas corporis a ꝯplexiōe cuius similis
est ex eo qd affert egritudinē corpori alteri si habēt
illaꝫ ꝯplexionē. Verũtñ oꝫ vt ꝯsidereť qd sit eius di
uersuꝫ in extremitate alia etiã sicut diuersificať ei hᵒ
in hac extremitate: ita vt existimatiōe sciať quãtitas
ꝯplexōis quã hꝫ. due ei extremitates simul sunt diũ
se īpedientes ꝓculdubio: ⁊ nõ est ꝯueniens sanitas
aliq̃ extra eq̃litatē: nisi dũ nõ vehemēť sī fluit. ¶ Et
cerebꝝ qdeꝫ qd ꝯplexiōis calide malitiã hēt iuuať
aere frigido ⁊ cibis ⁊ odoribus frigidis: siue sint bo
ni sicut canforati sandalini ⁊ nenufarini ⁊ eis similes
siue fetidi nõ boni: sicut limosi ⁊ alubiati: ⁊ iuuať trã
q̃litate ⁊ q̃ete. ⁊ qd hꝫ malitiã ꝯplexōis frē iuuať eo
qd ē illiꝰ ꝯtrariũ. iuuať ergo aere calido ⁊ odoribus
calidis ⁊ letificãtibꝰ ⁊ calefaciētibꝰ ⁊ exercitiis ⁊ mo
tibꝰ. Et ꝙ hꝫ malitiã ꝯplōis sicce lediť eo qd ex ipso
euacuať. ⁊ qd hēt malitiã cōplexionis hũide iuuať
eo qd ex ipo euacuať ⁊ minuiť ab eo. ¶ Significati
ones v̇o velocitatis passionũ eiꝰ sicut si velociter ca
lefiat: aut uelociter infrēť sunt iste. Qd eiꝫ calefit ve
lociter significat caliditatē cōplexionis ſm ꝯditiōes
p̃dictas in libro vniũsali: ⁊ similiter qd velociter in
frigidať. ⁊ similiter qd velociter exiccatur. illud eniꝫ
q̃nq̃ꝫ fit pp ꝑuitatē humiditatis ipsius. ⁊ q̃nq̃ꝫ fit pp
subtilitatem humiditatis ipsius: aut pp caliditatem
sue cōplōnis. Verũtñ differenita inter ea est qm̃ qñ
primo repiunť reliqua signa siccitatis cerbri sicut vi
gilie ⁊ reliqua de q̄bus rememōabimur ĩ capiulo si
gnoꝝ ꝯplexionũ cerebri: ⁊ hoc ſm ē qm̃ siccitas nõ
accidit ei nisi in horis que sũt apud motũ laboriosũ
aut caliditatē fortē: aut qd ꝓcedit cursu eiꝰ ex causis
siccitatis predictis. amplius si nõ affuerit eniꝫ in reli
quis horis significatio siccitatis. Cũ eo v̇o qd fit pp
caliditatē ꝯplexiōis eiꝰ sũt reliqua signa caliditatis ĩ
ꝯplexiōe. ¶ Qd āt velociť hũectať q̃nq̃ꝫ fit pp cali
ditatē sbstãtie eius: ⁊ q̃nq̃ꝫ fit pp frigus substãtie ipiꝰ
⁊ q̃nq̃ꝫ fit qm̃ ꝯplexio substãtie ipsius radicalis fuit
hũida: ⁊ q̃nꝫ fit qm̃ ꝯplexio substantie eiꝰ radicalis
fuit sicca. ꝙ si fuerit ex caliditate erũt illic signa cali
ditatis. amplius erit illa humectatio ñ ex eo qd sēp
ē: sed ipsa erit successiua caliditatis sīflue cadētis ĩ ce
rebro ⁊ attrahētis hũiditates ad ipsũ q̃ ipsũ imple
bunt: deĩn si remanserit ꝯplexio calida vincēs succe
det siccitas ⁊ cũ diminutiōe: ⁊ si hũiditates v̇icerint
fiet cerebꝝ frīuꝫ ⁊ hũiduꝫ: ⁊ si eq̃bunť ꝓuenit ſꝫ plu
rimũ putredo ⁊ egritudīes putride ⁊ apata: qm̃ hec
hũiditas nõ est innata. ꝯuertiť ergo in ea caliditas ĩ
nata. Verũtñ nõ ꝯuertiť in ipsa nisi ꝯuersione extra
nea q̃ est: Qd si fuerit putredo ꝓpter ꝯplexiōis frigi
ditatē non erit euentis hũiditatis subito: ſꝫ ſm dies
deĩn eueniet humectatio ⁊ fiet cũ velocitate. ⁊ erũt si
gna frigiditatis cerebri repta. Qd si illud fuerit ꝓpť
hũiditatē cerebri ipius erit velocitas in illo ꝓpť vnã
duaꝝ reꝝ: aut q2 hũiditas facit frigus: ⁊ frigus cor
rũpit v̇tutē digestiuã mutanteꝫ illud qd peruenit ad
cerebꝝ de nutrimēto ⁊ ꝓperat hũctactio. Qũ ergo
peruenit frigus illud subito hũetactio post ipꝫ seq̄t
subito: ⁊ qñ cũ illo accidunt oppilatōes ĩ meatibus
accidunt vt supfluitates retineanť. deĩn erit hoc sēp
⁊ ĩseperabile ⁊ nõ erit ex eis que sunt raro. ¶ Eius
āt qd fit pp cerebri siccitatē cã est desiccatio adueniēs
subito qñ siccitas accidit v̇no momēto ⁊ ē cũ signis
siccitatis p̃dictis: ⁊ est sĩls ei q̃ ꝓuenit a caliditate nisi
in eo in quo ãbo diuersificanť ex signis caliditatis ⁊
ex signis siccitatis. iste ergo sũt significatōes assũpte
ex velocitate passionuꝫ. ¶ Et non oꝫ vt velocitas
passionũ muteť ꝓpter debilitatē v̇tutũ nãliũ p̃cipue
in hũetatione qñ vel qm̃ debilitas v̇tutũ nãliuꝫ seq̄t
haꝝ vnã cãꝝ. Qia āt ꝯueniētia ⁊ diuersificantia nõ
sumunť ex q̃litatibus imo sumunť ex formis ⁊ moti
bus queadmōꝫ videmus hñteꝫ egritudinē q̃ noiať
ouuꝫ eligere resupinatōeꝫ de reliquis sitibus dormi
tationis sue.

¶ De significatōibꝰ sũptis ex pte m̃sure capitis. c. x.

QUonitio v̇o facta ſm ꝑuitateꝫ capitis ⁊ ma
gnitudineꝫ eiꝰ ē ꝙ oꝫ te scire qm̃ cã ꝑuitatis
capitis in creatura est paucitas m̃e: sicut cã
magnitudinis eius est m̃e multitudo. s. materiei sper
matis ꝯtite in ꝯtitōe que capiti est nãlis. Amplius si
fuerit materiei paucitas cũ fortitudine v̇tutis forma
tiue p̄me erit bone forme: ⁊ erit minus malũ eo qd
ꝑuitati capitis adiungit figure malitiã in creatura.
Qd significat debilitateꝫ v̇tutis ſm ꝙ ipm̃ nõ est ex
pers malitie in forma cerebri ⁊ debilitate v̇tutis ⁊ ꝯ
strictōe meatus v̇tutis moralis ⁊ nãlis vel aĩalis. q̃
ꝓpter physionomici dicũt ꝙ hic hõ est pfidus timi
dus velocis ire hesitãs in rebus. ¶ Et G. qdē diē
ꝙ caput ꝑuũ oĩo non vacat a significatōe malitie fō
me cerebri. Et ꝙ magnũ caput nõ hꝫ assiduã signi
ficationē bonitatis dispōnis cerebri dũ sunt ei ꝯpa
res bonitas figure ⁊ grossitudo colli ⁊ ãplitudo pe
ctoris. ipe ei ꝯsequnť magnitudineꝫ dorsi ⁊ costarũ
sequentiũ magnitudinē nuche ⁊ eius fortitudinē q̃
ꝯsequnť fortitudineꝫ cerebri. Qũ ei multitudini ma
teriei ꝯpar existit fortitudo v̇tutis formatiue caput
est ſm hanc formã. Ex eis āt qne illud significant ē
vt illic sit ꝓportionalitas reliquoꝝ mēbroꝝ. ꝙ si cũ
eis ꝯpar fuerit ipoꝝ debilitas erit male figure debi
lis colli parui dorsi: aut erũt lesa ⁊ que eo ꝯtinenť ⁊
ab eo oriunť ſm ꝙ q̃nꝫ accidit ex augmēto capitis
in magnitudine que non est ſm nãm pueris q̄bus
accidit apertio capitis ⁊ magnitudo eius que non
sunt in nã imo ſm semitã egritudinis: ⁊ causa ĩ ipso
est multitudo materiei ascēdētis ⁊ silr accidit adul
tis ex doloribus capitis prauis: ⁊ q̃nꝫ accidit vt syn
ciput mioreť ⁊ tp̄s planũ fiat qñ eleuať herisipila sr̃
cerebꝝ. ¶ Iaꝫ ergo scis significatōes ꝑuitatis capi
tis ⁊ magnitudines eius. ¶ Et ex signis bonitatis
qdē cerebri est vt non patiať ex vaporibus v̇ini ⁊ q̃
cũ eis narrabimus ⁊ que patiť ex subtilitate ⁊ calidi
tate eius etiã vt addať mens eius.

¶ De figura capitis. c. xi.

SIgnificatōes v̇o figure eius sunt ille. iaꝫ eiꝫ
docui te in capitulo ossis capitis q̃ sit nãlis

figura capitis ⁊ que sit mala ⁊ ꝙ figure malitia quꝫ
accidit alicui ptiū capitis leduntꝰ pculdubio ppeta
tes operationū illius ptis cerebri de q̄ dixit G. ꝙ al
mulsafata ⁊ quadrata sūt vitupabiles sep: ⁊ eminen
tia extremitatū est vituperabilis: nisi cā sit in ipo for
titudo ṽtutis formatiue. s. si sit supabundās in opati
ōibus suis: ⁊ significāt etiā fortitudinē huius ṽtutis
forma colli ⁊ ipsius quantitas ⁊ pectus.

De significatōibus sumptis a grauitate ⁊ leui
tate capitis caliditate ⁊ fritate ⁊ ex doloribus. c. xii.

Significatiōes āt sumpte ex grauitate capi
tis ⁊ leuitate eius sunt qm̄ grauitas capitis
semp significat mām in ipo: sed mā choleri
ca facit grauitatē minorez ⁊ adustionē vehemtiorē:
⁊ melācholica facit grauitatē maiorez illa ⁊ siccita
tez magnā. Et sanguinea facit grauitatē fortiorez q̄z
ille: ⁊ pulsationez ⁊ dolorē in radicibus oculi pꝑter
penetrationez chimi calidi ⁊ rubedinē ⁊ iflāmatiōz
i venis vehementiōrez. Et phlematica facit grauita
tez maiorez q̄z oēs alie ⁊ dolorē minorez q̄z sangui
nea ⁊ cholerica ⁊ sōnū maiorez q̄z melancholica ⁊
tarditatem ad cognitionem ⁊ pigritiam ⁊ paucita
tez agilitatis. Significationes vero assumpte ex
caliditate ⁊ frigiditate scilicet ꝙ ex eis tangūt caput
in seipo: ⁊ ꝙ tangūt aliud exterius nō occultantꝰ tibi
calidū quidez significat caliditatē si pseuerauerit cō
plexionalē: ⁊ si accidit ⁊ nocet accidentalē: ⁊ silr ē iu
diciū frigidi sm eius ꝯsiderationē. Et similiter est iu
diciū aridi ⁊ sicci sm suā ꝯsiderationez si nō venerit
exterius exasperās ⁊ arefaciens. Et silr est hūiduz si
nō fuerit calor interius seperās. Et dolores qdē
corrosiui qui imaginari faciūt in capite hoīs icessus
s. alicuius rei cū corrosiōe ⁊ mordicatiōe significant
mām calidā: ⁊ pulsatiui significāt apa calidum ⁊ silr
subitat significatio coꝝ ꝯcōitantiū febris ⁊ grauati
⁊ ꝯpssiui significāt mām frigidaꝫ: ⁊ extensiui mām
ventosaꝫ ⁊ permuratio subitat illud: ⁊ dolor q ē sic
pcussio cū maleo sigt sicut ouū ⁊ emigraneā tpalē.
Et dolores etiā sigificāt pte sua: sic dolor q ē pp
cōitatē stōi fit sm hē modū: ⁊ q̄ est pp cōitatē epil fit
sm formā aliaꝫ queādmodū narrabimus: ⁊ cū hoc
qn̄ꝫ significant sm suaꝫ perseuerantiā. dolor ei qū p
seuerat in añriore capitis parte ⁊ posteriore eius si
gnificat cum parte sua carabitum.

De significationibus mēbroꝝ q̄ sūt in cerebro
sic ppagies vt ocul' ⁊ ligua vua collū ⁊ nerui. c. xiii.

Significatio āt oculi qui est de sūma illoruꝫ
est ex dispōne venaꝝ eius ⁊ ex dispōne gra
uitatis ⁊ leuitatis ipius ⁊ ex dispōne colōis
eius in citrinitate sua: aut in obfuscatōe sua: aut plū
beitate: aut rubedine eius ⁊ dispōne tactus e': ⁊ oīa
illa valde vicina sunt in significatione eius qd̄ est in
ipo cerebro. Et qn̄ꝫ significatꝰ per illud qd̄ fluit
ab eo de lachrymis ⁊ lippitudie: ⁊ qd̄ accidit ipi ex
clausura ⁊ palpitatione: ⁊ ex dispōnibus oculi q̄ ꝯsi
derantꝰ sm psunditatem ⁊ exitū eius ad exteriora: ⁊
magnitudinez ⁊ puitatez ⁊ infirmitates ⁊ dolores.
Nam si oculus siccatꝰ significat siccitatez cerebri:
⁊ fluxus lippitudinis ⁊ lachrymaꝝ qū nō sit pꝑter
egritudinez in ipo oculo significant hūiditatez ante
rioris cerebri. ⁊ magnitudo venaꝝ oculi significat
calefactionē cerebri in substātia: ⁊ flux' lachrymarū
absq̄ꝫ cā manifesta significat i egritudinibus calidis
inflāmationē cerebri ⁊ apata eius: ⁊ pꝑe qū currūt
ex vno oculoꝝ: ⁊ quꝫ lippido pupillaꝫ tegere icipit
sicut tela aranee: deinde adunatꝰ tunc est morti ppi
quus. Et oculus qui remanet apertus ⁊ non mouetꝰ
sicut fit in carabito ⁊ qn̄ꝫ in lethargia ⁊ qui claudi.
⁊ fit eius apertio difficilis sicut fit sꝫ plurimas vices
in lethargia: ⁊ fit etiā in carabito apud resolutionē
ṽtutis significat lesionē magnā in cerebro. plurimū
aūt mobilis significat inflāmationē ⁊ caliditatez ⁊
demoniacū: ⁊ adherēs suo intuitu vni loco qui est
alcubesemati ⁊ terrefactus aliēatiōez ⁊ melācholiā
Et qn̄ꝫ significatꝰ ex motib' eius error cerebri ex cru
delitatibus ire ⁊ angustie ⁊ timoris ⁊ ꝯcupiscentie.
Et ad exteriora exiens significat apata ⁊ repletionē
vasoꝝ cerebri. Et psundus significat resolutōez plu
rimā substātie cerebri sicut accidit in vigiliis ⁊ alcu
tubut ⁊ ꝯcupiscētiā quāuis hoꝝ forma diuersificetꝰ
in hoc queādmōꝫ distinguemus in locis suis: ⁊ silr
qn̄ꝫ significat ꝯgelationez cerebri ⁊ eius mortez.
Significatōes aūt assumpte ex dispōibus ligue
sunt sicut ꝙ lingue multotiens color significat cere
bri dispōnez queādmōꝫ sua albedine sigt lethargiā
Et citrinitate sua p° ⁊ nigredie sua sꝫo carabitū: ⁊ sic
sigt dñio citrinitatis sup se aut viriditate venaꝝ q̄ sūt
sub ea caducationē pꝑe: ⁊ non est quidē significatio
ex colore lingue sicut significatio ex colore oculi.
Nā illud vehementiorez hꝫ cū cerebro ppetatē. co
lore aūt lingue qn̄ꝫ significantꝰ stōi dispōnes. Verū
tn̄ qū scitꝰ ꝙ lesio est in cerebro nō elongatꝰ significa
tio ab eo. Assumpte aūt ex colore faciei sunt plu
res. Et tu quidē scis significatōes coloꝝ ꝯplexiōuꝫ
Ex eius aūt pinguedine ⁊ matie sunt: qr eius pigue
do significat dñium sanguinis ⁊ ipius maties cum
citrinitate significat dñiuꝫ cholere: ⁊ eius maties cū
tenebrositate significat dñium siccitatis melācholie
⁊ inflāmatio modica significat dñium aquositatis i
sanguine victo postq̄ꝫ nō fuerint iste dispōnes dñii
pncipales: ⁊ postq̄ꝫ scigeris ꝙ egritudo non ē i cor
pore mutās formā nisi in latere cerebri. Assūpte
ṽo ex dispōne colli sunt qm̄ si est forte ⁊ grossū signi
ficat fortitudinez ṽtutis cerebri ⁊ eius abundantiā:
et si est curtuꝫ et subtile econtra: et si est preparatum
ad recipienduꝫ scrofulas et apata: tūc causa in hoc
non est debilitas in ipso: et tunc etiā qn̄ vacuū ē ab
illo non est causa in hoc fortitudo eius. veꝝtn̄ cā in
hoc est debilitas ṽtutis digestiue que est in cerebro
pꝑter aliquaꝫ specieꝝ cōplexiōis quā narrabimus
et fortitudo ṽtutis expulsiue. partes eiꝫ colli recipi
unt qd̄ cerebꝝ expellit et carnes molles glandose q̄
sunt in ipo. Et silr est etiā dispō significationuꝫ
assumptaꝝ a dispōne vue et duaꝝ amigdalaꝝ et ēt
dentiū. Assūpte ṽo ex dispōe mbroꝝ neruoꝝ
intriseccoꝝ sunt ex semita iudicioꝝ cōitatis. Necessa
riuꝫ ei est vt cerebro et nuche cōicent: sicut qū lesio
nes sup ea perseuerant afferūt cerebro spetiez egritu
dinis que est in eis. Et qn̄q̄ꝫ aduenit eis illud ex ce
rebro: et nerui quidez qū fortes fiunt et ingrossantꝰ ⁊
vie ipaꝝ fiunt fortes que eis create sunt principales
significant fortitudinem ⁊ contrarium illius signifi
cat contrarium eius.

De significatione communi membrorum qui
bus communicat cerebruꝫ. c. xiiii.

Quum membra cerebro cōmunicātia fortia
existunt: tunc cerebruꝫ est forte. ⁊ si plurias
habet lesiones pꝑter causas manifestas eis

aduenientes: tunc cerebrum debilitatur: aut leditur. Et fortasse sunt operationes ille in mēbris aliis pp cōitatē ṽtutū cerebri: sicut contingit vt non vadat eger ad vrinā ⁊ egestionē indigēs eis, ppter priuationē sensus sicut accidit i lethargia ⁊ clausura oculorū vigilatiua: ❡ Aut ppter grauitatē motus super ipm sicut in eis ⁊ in carabito. ❡ Et sicut defectus transglutiendi ⁊ sorbendi in serac.i. qñ aqua ingreditur tracheā arteriā in istis egritudinibus: ⁊ sicut significatōes anhelitus. Anhelitus eñ qñ abscindit ⁊ destruit p cām lesionis que est in cerebro puenientis ad velamen ⁊ membra anhelitus: ⁊ eius multitudo ⁊ magnificentia sunt magis significantia sibar: ⁊ strictura ⁊ paruitas eius sunt magis significātia dominationē vigilatiuā ⁊ lethargiā.

¶ De significatōe mēbri c° cōitate cerebr̄ patit̄ ca.xv.

Quoniā stōus est ex mēbris plurimū cōicatione sua ledentibus cerebr̄: tūc o₃ vt significet illud ex dispōne desiderii ⁊ digestiōis: ⁊ eructuationis ⁊ rugitus ⁊ dispōe singultus ⁊ nausee ⁊ dispōe tremoris stōalis. In qualitate vō bor̄ fm stōm consideret vbi loquemur de stō. ❡ Et significat̄ etiā ex dispōne vacuitatis ⁊ repletiōis. Cōmunitas eius cerebri cū stō qū est repletus aut h₃ inflationē apparet in dispōne repletiōnis eius: sed eius cōitas cū ipo ppter caliditatē ⁊ cholerā rubeam ⁊ dolores ipor̄ qui fiunt inde: ⁊ ex fortitudine calōis apparet in dispositione vacuitatis: ⁊ plerūq₃ fit ex repletiōis causa ad equandā cōplexionē ⁊ oppilādū inter vapores calidū ⁊ cerebrū: ⁊ pprius significat̄ illud fm locū doloris in pncipio sui ⁊ ipius mãsiōe. Egritudines enī cerebri cōicatōe stōi factas iā significat dolor qū incipit a syncipite. deinde effundit̄ ad illud qd̄ est inter vtrasq₃ spatulas ⁊ fit fortior apud caput. ❡ Et qñ egrotat caput in cōicatione epatis et ē tūc declīatio dolōis ad dextrā sic qñ fit cōicatio splenis ⁊ declinatio doloris ad sinistrā. ❡ Et qñ multiplicat̄ cōicatio cerebri cū mirac: ⁊ cū eo qd̄ est corā serasif. est ergo dolor decliuis ad āteriora valde. ❡ Et qñ cōicat matrici ⁊ fit cū egritudinibus matricis ⁊ eius significatōes dicte sunt in.c.ipsius ⁊ sistit̄ dolor in vertice syncipitis. Plurime aūt cōitates cerebri cū membris eueniunt ppter vapores ad ipsū ascendentes: ⁊ via quidē ascensionis ipsorū: aut est illud qd̄ est corā āteriore pte aserasif: ⁊ sētit in pmis extensionē eius ad superiora: ⁊ est extensio vt corda ⁊ pulsatio in venis iuxta ipam: ⁊ sentit pncipiū doloris anterius: aut illud qd̄ sequit̄ partem colli: et sentit pncipiū doloris posterius et tendunt vt corda vene et arterie posite posterius et sētit illic pulsationē. ❡ Quūq₃ ɔsideraristi accidens mēbri cōicantis o₃ ne accidens sit illi mēbro in seipo s₃ pp cōitatē suā quā h₃ cū cerebro ⁊ nō pp cōitatem cerebri cū ipo. Quū ei significet̄ ex nausea q̄ egritudo cerebri sit, ppter stōi cōitatē tunc nō elōgat̄ qn erret ⁊ sit egritudo hec in cerebro pus ⁊ sit occulta et nec appet nausea i stō nisi pp cōitatē suā cū cerebro i egritudie occulta cū q̄ est. O₃ ergo vt redeas ad pncipia q̄ tibi dedi i libris pmis qbus cognoscas egritudines principales ab egritudinibus cōicationis.

¶ De signis cerebri in sua ɔplexiōe equali .c.xvi.

Cerebr̄ i sua ɔplexiōe eq̄le est id qd̄ est forte i opatōibus sensibilib° ⁊ moralib° q̄ mobilib° ⁊ ɔmēsuratū in expulsiōe eius qd̄ ab eo expellit̄: ⁊ in ipius retentione ⁊ forte ad resistēdū accidentib° ipedimētū afferentib°. Capillos h̄ns i pueritia glaucos: ⁊ in adolescentia igneos ⁊ rubeos ⁊ ad nigredinē declinantes: circa ɔplementū creatōis ⁊ augmēti medios inter crispitudinē ⁊ planitiē: ⁊ ipor̄ ortus: ⁊ tps nascēdi totū est in sua bōa: ⁊ ipor̄ canities nō est festina n₃ tarda ab bora nāli: ⁊ caluitiū nō cito ei aduenit. ❡ De signis ɔplexionū malar̄ euenientiū ex ɔceptiōe.ca.xvii.

Dixi ē G. q̄ caliditas generat rōis pmixtiōē ⁊ alienatiōē.i. stoliditatē. Et nos istis adiungamus subitatiōē ⁊ velocitatē casus initiorū ⁊ pmutatiōis voluntatū. Et q̄ frigiditas generat stoliditatē ⁊ qetē motus: ⁊ nos adiungam° istis tarditatē intellectus ⁊ excusatōē cogitatiōis ⁊ pigritiā. Et q̄ siccitas fac̄ vigilias ⁊ ipā significat vigilie. Et nos quidē in hoc ɔditionemus vel statuamus q̄ n̄ sit ab hūiditatibus nitrosis: ⁊ nō est cū grauitate in cerebro ⁊ assiduatōe euonis superfluitatū ⁊ reliquis significatōib° hūiditatis. Hūiditas eñ salsa ⁊ nitrosa teste ipo G. facit insōnietatē sicut in scib°. Hūiditas vō facit sōnū pfundū: ⁊ tu statue cū aīa tua ɔditiōē pdictā. ❡ Et G. quidē visū est q̄ significatio ad ostendendū q̄ ɔplō est dn̄ans sine mā est puatio fluxus superfluitatū cū significatōe malitie ɔplexiōis. ❡ Significatio vō q̄ ipsa dn̄et cū mā est fluxus superfluitatum. Et nos quidē pscrutemur ⁊ dicam° q̄ si nō sint oppilatōes ⁊ debilitas ṽtutis expulsiue ⁊ illius significatio ē qd̄ pdiximus ⁊ pfecim°. ❡ Significatōes vō cerebri calide ɔplexiōis sunt velocitas ortus capillor̄ in pncipio natiuitatis aut i ventre. ⁊ nigredo ipsor̄ in pncipio: ⁊ denigratio eor̄ post glaucedinē velox ⁊ crispitudo eor̄ ⁊ similia ⁊ velocitas repletionis capitis ⁊ ipius grauitas ex causis euenientib° sicut odoribus ⁊ similibus ⁊ lesio eius ab odoribus calidis: et paucitas vsus sōni cū leuitate eius: ⁊ apertio venar̄ oculor̄ et acuitas ipor̄ et velocitas pmutationis in cōsiliis et voluntatibus sicut est dispō infantiū. et significat illud tactus et rubedo coloris et decoctio superfluitatū effusar̄ et expulsar̄ et qualitas ipar̄ in substātia cū ɔpatiōe ad alias. ❡ Significatiōes vō ɔplexiōis frigide sunt augmētū expulsiōis superfluitatū s₃ q̄ ex ɔditōe pdictū ē et plāities capillor̄ et paucitas nigredinis eor̄ et velocitas canitiei et velocitas patiēdi ex nocumētis et multitudo rheumatismi itus ad palatū et accētiū corize pp leuem cāz et occultatio venar̄ i ocul. Et multitudo sōni ⁊ e° fōia ē siliis fore dōmitātis. tard° ē palpebrar̄ mot° et ē subtilitas s₃ volūtates sicut est dispositio senū. ❡ Sicce vō ɔplexionis significatiōes sunt mūdificatio meatuū superfluitatū et claritas sensuū et potentia in vigilādo et fortitudo capillor̄ et velocitas natiuitatis ipor̄ pp fumū ɔplexionis in etate pma et velocitas caluitiei et crispitudo capillor̄. ❡ S₃ humide ɔplexiōis significatōes sūt planities capillor̄ et tarditas natiuitatis ipor̄ et tarditas caluitiei et pturbatio sensuū et multitudo sfluitatū itus et rheumatism° et pfūditas sōni sbēt. ❡ Cale et sicce ɔplōis significatiōes sunt puatio sfluitatū et claritas sēsuū et potētia vigilādi et paucitas sōni et velocitas ort° capillor̄ in pncipio et fortitudo ipōrum et nigredo ⁊ crispitudo eor̄ ⁊ mlta caluitiei velocitas ⁊ calitas tact° capitis ⁊ ips° siccitas cum rubedine manifesta in ipso ⁊ i oculo. Et permutatio in voluntatibus ⁊

velocitas in eis: et fortitudo itellectus ⁊ mēorie ⁊ velocitas i eis opōnū aialiū. ¶ Significatiōes vero ꝯplōnis calide ⁊ humide sunt iste. Nā si ꝯplō illa ñ est valde remota ab eq̄litate color est bonus: ⁊ vene sunt manifeste ⁊ tactus ē calidus ⁊ lenis ⁊ sup̄fluitates sunt plures ⁊ magis cocte ⁊ capilli plani ďclinantes ad glaucedinē absq; velocitate caluitiei ⁊ calefactio ⁊ hūectatio sunt ei veloces. Qď si ab ea fuit elōgata erit egrotatiuū recipiēs casus calidi ⁊ frigidi ⁊ egritudies putridas i substātia sua velocit᷑. ⁊ erunt sensus illi⁹ cuius ē cerebꝝ grauati ⁊ p̄turbati: ⁊ oculi eius debiles. ⁊ nō abstiebit a sōno ⁊ videbit sōnia p̄mutabilia. ¶ Significatōes āt ꝯplōnis frē ⁊ sicce sunt iste. naꝫ caput ē frigidi tactus abiectus color: vene sūt in ipso occulte ⁊ in oculis tardus capilloꝝ ortus ⁊ sunt castanei ⁊ subtiles tarditas caluitiei ꝓpe sicut nō est magis dominās ei⁹ siccitas q̄ꝫ frigiditas ⁊ nocet̄ frigidis sm̄ ꝯditiōes predictas ⁊ sensus sūt clari i īfantia sua: ⁊ qū ꝓcedit i etate debilitat̄ velocit̄ ⁊ senescit ⁊ appet spasmus ⁊ ꝯctio i partibus capitis eius ⁊ fit sanitas īstabilis. Qñꝫ eni ē leuitas capitis ⁊ viaꝝ aptio ⁊ qñꝫ ē econtrario. ¶ In ꝯplone autē frigida ⁊ hūida ē hō multi sōni ⁊ ꝓfundus i ipō malo sensuū piger tard⁹ m̄lte eūatōis sup̄fluitatuꝫ ex capite ⁊ sigificat ipsam tarditas caluitiei ⁊ velocitas euetus rheumatismoꝝ. Apatū v̄o significationes ⁊ reliquoꝝ dicemus i distinctionibus.

¶ De signis cuiuscūq; egritudis capitis. Ca. xviii.

Hoc caplm ⁊ qď ē ante ipm̄ sunt sicut cōclō p̄ricipioꝝ q̄ dedimus de dispōnibus significationū capitis. Et oꝫ q̄dē vt has sigificatōes seruemus i memoria ⁊ nō sit necessariū reiterare i vnoquoq; capituloꝝ i quo loquemur de egritudibus partium capitis. Quod si iterabimus eas in aliquo. c. iterabimus eas vt sit adiuuans ad qualitatem redeundi ad hos canones in. c. aliis i quibus iā contenti erim⁹ sm̄ q̄ erit de eis qď attulimus i illo. c. vno. ¶ Et silr oꝫ vt aiam tuā sup illud q̄escere facias de reditōe ad canones vl̄es i curis particularib⁹ capis nisi i quo i vlibus non est dictum ⁊ ē necessarium ipsum dicere i particularibus.

¶ De signis magne ꝯplexiōis calide sine mā. C. xix.

Ipsam significat iflāmatō ⁊ priuatio ḡuitatis ⁊ vigilie ⁊ iq̄etudo i motib⁹ ⁊ p̄mutatio in imagiatōib⁹ ⁊ agitatō ⁊ velocitas i ira: ⁊ rubedo oculoꝝ ⁊ iuuamētū ab ifr̄antib⁹ ⁊ nocumētum a calefacientibus.

¶ De signis male ꝯplōnis frē sine mā. Ca. xx.

Sentit̄ frig⁹ cū ꝑuatōe grauitatis ⁊ pigritia ⁊ tepiditas ⁊ albedo coloris faciei ⁊ oculi ⁊ dimiutō i imagiatōib⁹ ⁊ ďclinatō ad tioreꝫ ⁊ iuuamētū a calefaciētib⁹ ⁊ nocumētū ab ifr̄antibus.

¶ De signis male ꝯplōnis sicce sine mā. C. xxi.

Leuitas ⁊ antecessio euacuatōnū ⁊ desiccatio stricture ⁊ dominium vigiliarum.

¶ De sigis male ꝯplōnis hūide sine mā. C. xxii.

Pigritia ⁊ tepiditas cū prauitate grauedis ⁊ paucitas fluxus eius qď effluit: aut ipsi⁹ eq̄litas ⁊ sup̄fluitas obliuionis ⁊ dominiū sōni

¶ De sigis ꝯplōnū ꝯpositaꝝ absq; mā. C. xxiii.

Commixtio signoꝝ duaꝝ ꝯplōnū. Et sigificat̄ qď dominiū calitatis cū siccitate p̄ vigilias ⁊ ꝯmixtionē rōnis. Et sup dñium frītatis cū ea per dispōnē similē egritudi que noiat̄ cōgelatō et forsitan aduēit ei. dñium q̄dē hūiditatis cum caliditate sigificat̄ ex dñio sōni q̄ ñ ē p̄p̄ fortes subet .i. fortes ꝓfundatōes sōni. ¶ Et dñium frītatis cū hūiditate per sonuꝫ a subeti et adiunge ad illud qď attulimus de reliquis signis compositis et significationibus singulariuꝫ.

¶ De signis dñii materieꝝ calidaꝝ. Ca. xxiiii.

Cholerice qď ḡuitas nō sup̄flua et mordicatō et iflāmatō et adustio vehemēs et siccitas et strictura nariū et sitis et vigilie et citritas coloris faciei et oculi et rubedo coloris. In sāguiea quidē sigificat ipm̄ augmētū grauitatis: ⁊ fortasse associat ei pulsatōem ⁊ ē cū eo iflatio faciei ⁊ oculorū ⁊ exuberatio venaꝝ ⁊ fortis somnus subet.

¶ De sigis dominii matericꝝ frigidaꝝ. C. xxv.

Frig⁹ sensatū ⁊ lōgitudo lesiōis ⁊ ei⁹ assiduatō ⁊ paucitas rubedinis coloris ⁊ facies ⁊ oculi sunt cū pigritia ⁊ tepiditate ⁊ albedo coloris faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ p̄uitas citrinitatis eoꝝ cū ḡuitate sēsata. Verūtñ illa ḡuitas cū mā phl̄atica est maior ⁊ cū pigritia ⁊ tarditate ⁊ nimietate subꝫ sōni et obliuiōe et plūbeitate coloris i facie et oculis. In melācholica v̄o ē ḡuitas moīr et fiūt vigilie pl̄es et alienatio et cogitatō corrupta et tenebrositas coloris faciei et oculoꝝ.

¶ De signis apostematuꝫ calidorum. C. xxvi.

Febris isepabil̄ et ḡuitas et pulsatō et dolor p̄ueniēs ad radices oculoꝝ et forsitan ad exteriora exibūt cū eo oculi et p̄mixtio rōnis et velocitas pulsus et calitas. Qď si fuerit i ipso cerebro erit pulsus decliuis ad vndosū. et si fūint in velamib⁹ erit dolor fortior et puls⁹ erit ďcliuis ad serrinū.

¶ De signis apatū phl̄aticoꝝ. Ca. xxvii.

Obliuio et sōn⁹ nimius et multitudo grauitatis et pulsus vndosus et laxus et excitatus.

¶ De signis apatū melācholicoꝝ. Ca. xxviii.

Vigilie et alienatō et ḡuitas sēsata et durities pulsus. Et nos qď disim⁹ illď c⁹ nos oportuit remēorari h ď sigificatōib⁹ ďbilitatis cerebri et fortitudis ei⁹ et sigis hūoris i ipō dñantis et sigificatōib⁹ egritudinū e⁹ ꝓpaꝝ: et q̄ sīt p̄p̄ cōitatē ꝯsidētes i eo qď allati sum⁹ ď h⁹ i. c. ď soda. illic g⁹ r̄grat̄. qm̄ i loco illo affert̄ ⁊ ex eo p̄mutem⁹ nos ad r̄liq̄ ca⁹

¶ De canonibus vlibus curatōis. Ca. xxix.

Quā mā euare voluerim⁹: ꝯtēplamur tūc si sigificatio oñdit sanguinē cū ipsa abūdāteꝫ eē, et i sanguie nō est dimiutō q̄cūq; sit mā incipiemus a phlebotomia cephalice et venaꝝ capis p̄dictaꝝ i. c. phlebotomie sic̄ venaꝝ frontis et nasi et venaꝝ p̄tis auris: et oꝫ vt fiat eaꝝ phlebotomia i ꝯ̄ria p̄te doloris. q̄ si res ē magna et sāguis dñat̄ minimus guideꝫ et nō decliamus nisi ad dimiutionē. et si alii ēt dñent̄ hūores tñ ab ea icipimus: qm̄ phlomia ē cōis hūoꝝ euō. ¶ Qď si mā fuerit sanguis tm̄ sufficiet phlomia cōpleta. i. sola. Et si fuerint humores alii ꝯsiderabimus tūc si est cū cōitate corpis totius euabimus corpus totū: deinde intendemus ad caput solūmō. Et administrabimus euantia que sunt ei ꝓpria: ad hoc tamen non penitus erimus ausi nisi post corporis totius euatiōem si fuerit i corpe humor et totum illud faciemus si sciuerimus māꝫ i ipō eē ďcoctā. et illď qď cognoscit̄ testionio e⁹ qď ex ipō educit̄ si ñ fūit sbtile valď aut valde grossū. Et si egritudo iā p̄uenerit ad statū et nos iā ꝓcessim⁹ cū

digōne q̄ fit iunctōib⁹ ⁊ ēbrocis ⁊ ēplis digestis eūa
bim⁹ ex capite ꝓꝑe ꝑ gargarismū si n̄ timueim⁹ nocu
mētū i pulmone/⁊ fluxus eūati ꝑ gargarismuz n̄ fue
rit de gnē hūoris acuti ⁊ mordicatiui ⁊ hō non fuit
susceptibilis egritudinū pulmōis/⁊ fuit ei potētia ca
uēdi a fluxu rei male ad pulmonē:aut fuit dispō ca
pitis vel maioris solicitudis ei de dispōne pulmōis
¶ Et admistrabim⁹ ēt odorifera apitia sternutatiōz
faciētia ⁊ caputpurgia.s.puluēs vel liquores q̄ ꝑ na
res mittūt ⁊ ēbrocas q̄ mās d̄ capite dponāt. Et qn̄
qz fiet ēt empl'a capiti p⁹ abrasionē capis ex medicis
soluētibus genus hūoris q̄ ē i ipso qum nō timueri
mus ex illis empl'is corruptionē ꝯpl'onis/⁊ ꝯfisi fue
rimus ꝙ mā effusa facilis fuit ad eūandū: ⁊ cū hoc
cauebim⁹ ne eūantia addētia vel adherētia ex ea sol
uāt qd̄ subtile ē ⁊ retineat grossū. Uia āt q̄ ad hāc i
tētionē ꝑueniam⁹ ē vt eūemus p⁹ lenificatōez fcāz cū
lenificātib⁹ digestis. Quātūcūqz ergo eūatōez admi
strauerim⁹ ipsā seq faciemus lenificatōez. Et caucbi
m⁹ i eūonib⁹ hūoꝝ acutoꝝ i qb⁹ ꝓculdubio necrie
st medicie calide i qbusdā horis:sic st hiere ⁊ scamo
nea ⁊ turbit cuz sticados ne p⁹ ꝯtingat malitia ꝯpl'o
nis calide. Uerꝝ elaborabimus ad h⁹ vt n̄ remaneat
post eas illud:⁊ illud ē vt succurrāus sol'oni fcē per
eas ⁊ eūoni ꝑuēicti ꝑ gargarismata ⁊ reliq̄ cū ēplis
ifratis ⁊ vt caueamus eoꝝ admistratōez nisi p⁹ fidu
ciā sūptā ex ꝯsuetudie egri ꝙ illd̄ qd̄ ipse bibit de h⁹
soluit ipm ⁊ eūat ita ne sit potio nr̄a ei cā ad ꝑnitiez
aut corruptionē. ꝙ si hūores fuerit nō digesti digerē
mus prius vtrasqz ꝑtes eoꝝ sic remēorabimur: ⁊ si
hūores fuerit ascēdētes a laterē:aut corpe toto trahe
mus ad ꝯriū/sic si fuit ex iferioribus corpis totius ad
mistrabim⁹ clister ⁊ suppositoria ⁊ ligabim⁹ extrēa ⁊
ꝓꝑe pedes:vel ēpl'a suppōem⁹ extremis ⁊ eūabim⁹
mēbra. vtputa si fuit stōus cuz hiera picra at splē cū
eo qd̄ ei ē ꝓꝑuz:⁊ silr̄ vnūqdqz mēbꝝ ⁊ regemus to
tū sm̄ regimē suū qd̄ ē ei ꝓꝑuz. Isti ergo st canones
vl'es de eē materieꝝ. ⁊ q̄cūqz mā eūata sit: tūc si cau
sa ipsi⁹ ꝓuēit malitia ꝯpl'onis medicabimur ꝑ ꝯriū.
Ex eo āt i q⁹ māe hūoꝝ diuise/q̄ st i capite/cōicāt sz
itētionē cauterizātiū ē vt fiat cauteriū vbi ꝑuēiūt in
dex ⁊ anularis mēsurādo ab extrēitate nasi: aut vbi
ꝑuēit medietas fili:c⁹ lōgitudo ē ab aur̄ ad aurez ca
pite ꝑus raso. ¶ Nūc ad distiguēdū redeam⁹: Si sā
guis qd̄ i toto ē corpe ⁊ i capite mā exuberās ꝯtine
tur phlebotomet cephalica. Sz si nōdū ꝯtinet:sz ē i
hoc vt ꝯtineat miuat nigra.i.media q̄ mr̄ix dr̄:⁊ si ti
met ꝯphēsio anq̄z icipiat ꝑuenire ad h⁹ vt ꝯtineat sic
si cōtigat ꝑ cām attrahētē hūores i circuitu capitis
ex calitate extriseca:aut ꝑcussiōe:aut r̄liqs phl'ome
tur basilica:⁊ si vis vt extrahat plus illo phlebotōa
saphenā. Et crurib⁹ vētosas appone supra calcaneū
paꝝ ⁊ phlebotoma venā pedis. Et si fuit ꝑꝑ cōitatē
mēbri phl'oma venā vtrisqz cōez. si vis eūare ex am
bob⁹ sil' ⁊ mā ē qeta ⁊ si vis trahē ad ꝑtē cuz eūone
mēbri cōicātis phlebotoma venā cōicātē mēbro ac
cidēti cuz egritudie ⁊ cadat i ꝯrio ꝑtis capitis. Am
pli⁹ qū ꝑuēis ad caput solū:aut sāguis a ꝑncipio rei
solūmō ē i ipso:tc̄ si qd̄ fuit cadēs i velamib⁹ extrise
cis cranei sm̄ ꝙ remēorabimur i egritudinib⁹ ꝑticu
laribus:aut egritudo sentit ꝓpinq̄ ꝯmissuris ⁊ vis
curā facilē appone vētosā nuche. ꝙ si ē ꝓfunda aut
nō sepat ei⁹ attractio ad exteriora cranei phl'oma ve
nā frōtis ꝓꝑe si dolor ē posteri⁹. ⁊ p⁹ acceptionē qd̄

sanguis sumāt eūantia q̄ fiunt ex myrobalāis ⁊ suc
cis fructuū ⁊ si remanet necessitas admistret clister.
Et si egritudo fuit praua sic v̄bigr̄a apoplexia san
guinea phlebotoma ex guidez.i.vena q̄ ē i vno late
re colli. ¶ Digestiua vero si mā fuit phl'atica:aut
melia st mr̄es medicinꝝ q̄ i ei⁹ digōne admistrāt i q
b⁹ ē subtiliatio ⁊ icisio ⁊ resolutio vtputa amaracuz
⁊ folia lauri ⁊ scea.i.sticados arabicuz ⁊ abrotanū
⁊ sqnātuz ⁊ camemilla ⁊ melilotū ⁊ anetum ⁊ poly
podiuz ⁊ epitymuz q̄ magis ꝓꝑe melācholie ⁊ ala
sce ⁊ isopus ⁊ saudenegi ⁊ ruta ⁊ alberegesis ⁊ oē in
quo ē v̄t⁹ resoluēdi. Et nos qd̄ iā scripsim⁹ ea i tabul'
resol'onis ⁊ digōnis medicinꝝ calidaꝝ lz sit ꝯphen
sio regis i phlegmatica ⁊ melācholica diuersa ꝑꝑ il
lud qd̄ dicem⁹:⁊ oz vt ad ḡdus haꝝ medicinꝝ ꝑue
niat ꝑ q̄ztitatē materiei. nā si fuerit multe q̄ztitatis ⁊
vehemētis q̄litatis ponem⁹ medicinas calidas fortes
ita vt sint i q̄rto ḡdu sicut piretꝝ ⁊ euforbiū ⁊ reliq̄
nisi timeat ebolitio materieꝝ ⁊ illd̄ qd̄ ē si fuit mlta
valde ⁊ timem⁹ ꝙ qū ipsa calefiet augmētabr̄ e⁹ tota
litas ⁊ faciet extēsionē dolorosā ⁊ apā. Illic.n.oz vt
icipiamus ⁊ eūem⁹ ex ea aliqd deinde residuuz d̄co
qui icipiat. Rectius āt qd̄ ē i digōne hūoꝝ māifeste
cruditatis ē vt sit cura ex ēpl'is de medicis eq̄lis ca
lefactōis. Et admistra qetē ⁊ ligatōez vt digerat mā
facile. ꝙ si fuit pauce q̄ztitatis ⁊ fuit debilis q̄litatis
ꝯtēti erimus eis i qbus nō ml'ta existat calefactio sz
subtiliationē q̄ st i gradu p⁹ ⁊ si fuerit media mediis.
Qd̄ si māe melācholice fuerit nō erimus ꝯtenti istis
medicis ita vt i desiccatōe addam⁹ ⁊ ꝑcipue si fuerit
melācholica ꝑꝑ nām imo si sit adusta. Sz indigebi
mus in maturatōe materiei melācholice lenificatio
ne ⁊ hūectatōe ꝓculdubio:deiñ succedam⁹ cū matu
ratis resolutis subtilis resolutōis q̄ sūt i gradu 2° ⁊
3°. ⁊ melius ē vt ꝯiungas lenificātia ⁊ hūectātia cū
calidis icisiuis resoluētib⁹ ¶ Materie v̄o cal'e digō
nē faciunt medicie cum aggregatōe sue sbē ⁊ aptōe
cū hoc ⁊ icisiōe. Et ista qd̄ st infr̄antia ⁊ hūectantia
i qbus ē abstersio ⁊ ablutō sicut aqua ordei ⁊ lac ca
praꝝ recēter mulctū. lac tn̄ vitet q̄ v̄tutis debilitatez
cuz soda hūerit ⁊ digestiua q̄ st cuz istis ꝯditionib⁹.
Et vtat aqs i qbus d̄cocta sunt folia salicū ⁊ viole ⁊
nenufar ⁊ v̄ga pastoris ⁊ herbe fr̄e oēs d̄scripte i ta
bulis suis q̄ sunt medicinaꝝ singulariū mixte cū ali
quāto aceti vt eas ꝓfundet ⁊ v̄tutes eaꝝ penetrare
faciat. Qd̄ si i eis fuerit paꝝ grossiciei addant came
milla ⁊ malua. Et si tc̄ egro vigilie affuēit ⁊ volūtas
fuit ne vigilet ponāt cortices i eis papauis. Dico āt
ꝙ acetū ē cōe oib⁹ materiis. Eius.n.ifratio pos'e est
vt leui cā frangatur. Amplius remaneat ꝓfundatō
eius cuz medicinis ⁊ ipsius incisio:hoc qdē est quz
admistratur in materiis fr̄is. In maturatōe āt mate
rieꝝ calidarum non eligatur supra ipsuz. Et olea ca
lida oīa dicta i antidotario que fiunt ex oleis odori
feris ⁊ floribus ⁊ plantis igrediunt in digōne fr̄arū
ꝙ si materia fuerit vehemētis fr̄atis:aut multe q̄ztita
tis:aut difficilis resolutōis tūc olea adhibēda sunt q̄
sunt facta cuz gūmis calidis ⁊ spēb⁹ fortibus odori
feris ⁊ oleuz de behē ⁊ sambacinū ⁊ de narcisco ⁊ li
lio ⁊ zafarano ⁊ lauro ⁊ amaraco ⁊ de duabus spi
cis:aut oleuz oliue in quo decocta sunt ruta hūida
ad calamētū aut anetuz hūiduz. aut camemilla hūi
da ⁊ his silia de qb⁹ rememorabimur i antidotario
⁊ illic collige illd̄. Oleū āt balsami ꝑꝑ suā sbtilitatē

velociter resoluit̃ et nõ multum p̃bet iuuamentum i
epithiando et iungẽdo ꝯueniẽs sue fortitudi. ¶ Et
nos qḋ maĩei opponius euãdo et trahẽdo ƒ3 ꝯ̃ri
um et faciẽdo vtrunq3 sil̃. Attractio ṽo ad ꝯ̃riũ ẽ at
tractio q̃ fit ad mãus et ad pedes et illḋ iuuat ipsoꝝ
fricatõ cu3 sale ꝛ oleo viol̃. aut oleo camemillio ƒm
ꝯplonẽ ꝛ ex eo qḋ i ip̃a egritudie admĩstrauim⁹ nos
ẽ exercitiũ i q⁰ ƒuat̃ caput ita vt nõ moueat̃ cum cor
pore ꝛ nõ mouet̃ nisi iferiora tm̃ ꝛ ẽ exercitiũ i quo
hõ suspẽdit̃ i fune: aut pẽdet ex piete ꝛ retinet̃ supio
ra corpis e⁹ ꝛ nõ cessat mouẽdo pedes ꝛ seqt̃ ip̃m ꝛ
hoc p⁹ euonẽ. Fricatõ ṽo extrẽitatũ ꝛ eaꝝ ꝯstrictio
a supiorib⁹ ad inferiora ꝛ h⁹ i ꝛ ꝓp̃e qũ cibari o3. Et
qñq3 purgat̃ caput solũ leui exercitio sic̃ fricatiõe ꝛ
ꝯp̃hẽsiõe dõec ad pectinãdũ ꝑueniũt: ꝛ administratiõe
odoꝝ ex fetidis ꝓp̃e sic̃ fit i⁹ fine lethargie. ¶ Res ãt
aggregãs duo regia sil̃ s̃t clistere ꝛ suppositoria ꝛ di
uretica ꝛ sudorẽ ꝓuocãtia ƒm mã3 ꝛ ṽtutez ꝛ oia q̃
nũerata s̃t i ãtidotario. ¶ Solutiua ãt q̃ euãnt cap̃
cũ cõitate corpis s̃t pill̃e de hieris ꝛ pill̃e chochie: ꝛ
pill̃e de sticados: ꝛ iste qḋ ꝯueniẽtiores s̃t hũoribus
adustis i qb⁹ dñat̃ cholera ꝛ i qb⁹ cũ hoc ẽ grossities
imo s̃t sic̃ cõicantes cholericis ꝛ phl̃aticis: ꝛ oib⁹ ill̃
fort⁹ ẽ ifusio aloes q̃ fit cũ aq̃ endiuie: ꝛ ꝓp̃e eius qḋ
ẽ fortius ex eo: ꝛ ẽ illa q̃ scripta ẽ i ãtidotario: aut in
fusio de hiera: ꝛ vomitus ex oxymelle cũ se. atripli
cis. ¶ Decoctio ṽo myrobalanoꝝ ꝛ prunoꝝ ꝛ fu
miterre ꝛ sirup⁹ de fructib⁹ ꝛ sirupus vio. ꝛ decoctio
cassiefi. ꝛ que sũt istis silia fc̃a fortia cũ scamõea ꝛ re
liqs ƒm dispõnẽ corpis: ꝛ vacuitatẽ ipsius a febre e⁹
aut eẽntiã eius i ea ƒ3 dispõnẽ etatis ꝛ ṽtutis ꝛ hoꝝ
similiũ sũt ꝯueniẽtia hũoribus cholicis subtilibus.
¶ Vez hiera archigenis: ꝛ hiera ruffi: ꝛ hiera logo
dion: ꝛ hiera Ga. ꝛ pill̃e fc̃e cũ lapide lazuli: ꝛ helle
boro ƒm ꝙ rememorabimur ꝯueniũt hũorib⁹ gros
sis ꝛ melãcholicis. Et silr̃ oẽ i quo recipit̃ sticados.
Et vtrisq3 ẽt ꝯuenies ẽ vomit⁹ fact⁹ ex potu oxymell̃
ꝛ semie raphãi ꝛ pulpa collogntide cũ reliqs medi
cinis ṽomẽtib⁹ hũores viscosos ex eis q̃s termiaui
m⁹ ꝛ dixim⁹ ꝛ reliq̃ ꝯposita disticta i ãtidotario ƒ3 ꝙ
ipse ordies hñt. Prius ẽ q ẽ cũ hiera ꝛ turbit ꝛ epi
thymo ꝛ agarico ꝛ castoreo ꝛ q̃ illis sũt silia ꝛ pill̃e
magne: deiñ hiere: deide duo helli: niger melãcholi
cis ꝛ alb⁹ phl̃aticis cũ cautela ꝛ tiore ꝛ lapis lazuli ꝛ
lapis armen⁹ absq3 cautela ꝛ tiore. Et o3 vt icipiam⁹
a debiliore ꝛ ĝdati ꝓcedam⁹ dõec sciam⁹ ex dispõne
egritudis ꝙ ipsa iã ẽ abscissa. ¶ Solutia ṽo facilia
ad purgãdũ cap̃ vl̃ alsceiaret s̃t ex qbus suit̃ pillola
magna vt puũ põd⁹ opõnẽ efficiat sufficiẽtẽ cu3 mo
ra ꝛ nõ noceat ꝑꝑ puitatẽ suã iteratio ꝛ dormiat̃ sup
ip̃am ne destruãt mot⁹ ꝛ vigilie e⁹ opõnẽ. Et canõ q
dẽ i eis ẽ aloes ꝛ hiera deiñ cadit i eis mastix ad cõ
fortandũ stõ3 ꝛ recipiunt̃ i eis myrobal̃. vt ꝓhibeãt
vaporẽ acutũ cal3 si i stõ gnãt̃ a capite. ꝙ si volũtas
adest vt hũores cholici educãt̃ sit i eis iuuamẽtũ cũ
scãonea ꝛ silib⁹ ei. Et fortasse vsus scãonee cũ aloeti
cis admĩstratis ꝑꝑ purgatõe3 ipsius cerebri aut stõi
si egritudo cerebri ẽ cũ eius cõitate ꝓhibet eaꝝ cale
factõem supfluã ꝑꝑ supfluitates more ipsaꝝ: ꝛ exci
tat eas abbreuiatas a ꝯplemẽto purgatiõis eo ꝙ iu
uat ad purgãdũ. Qḋ si volũtas adest vt iuuamẽtu3
fiat i extractõe hũoꝝ phl̃aticoꝝ iuuet̃ cũ pulpa col
loquintide ꝛ cũ. 33. ꝛ turbit ꝛ sticados. Et si adest vo
lũtas vt fiat hoc i hũorib⁹ melicis iuuet̃ cum ꝑauco

hellio ꝛ epithimo ꝛ polypodio ꝛ eis silibus. Et sũt
pill̃e magne diuersaꝝ descriptionũ q̃s repies i anti
dotario ꝛ scies ipsaꝝ iuuamẽtũ ꝛ ipsaꝝ electionẽ in
de. ¶ Ex mũdificatiuis ãt q̃ capiti sũt ꝓp̃a sunt gar
garismata i qbus oibus almuri sit admĩstratũ. Qḋ
si hũores fuerit cholerici puri nõ vtaris i ipsaꝝ mũ
datõe gargarismate timẽdo descẽsũ ip̃oꝝ ad pectus
cũ iã adepti sint supfluã acuitatẽ ex medicis purgãti
bus acutis. Nã subtilãtia cholicos cũ facilitate ꝛ s̃b
tilitate ꝛ q̃ sũt eq̃l ꝯplonis ñ mltũ agũt i gargarisma
te. Qḋ si aliqd hoꝝ ẽ iuuãs tc̃ oxymel de seminibus
cũ ẽdiuia solũmõ. Et oxymel sqlliticũ ꝛ oxymel r̃ci
piẽs scamoneã ꝛ aqua3 lupuli ꝛ aq̃3 prunoꝝ: ꝛ sir⁹
viol. ꝛ tamaridi cũ pauco scãonee ꝛ q huius cursu ꝓ
cedũt. Qḋ si hũores cholici fuerit cũ grossitie tc̃ gar
garisma fiet cũ almuri et aloe et hiera: et oxymel de
semibus: et sqllitico cũ hiera. et vt ꝯfortet̃ illḋ cũ sca
mõea ꝛ pauco turbit: et supra illḋ nihil addat̃. Qḋ
si hũores fuerit grossi phl̃atici tc̃ addat̃ supra illḋ pl̃
pa collo. et. 33. et sticados et turbit et hiera archigẽis
et busutus. et fortasse idigeb̃ vt cũ eis administres syna
pi et piretꝝ et pip̃ cũ mastice: et vis ꝑꝑ illḋ fortitudi
nẽ opõis medicie qũ fuerit hũores vehemẽtis forti
tudis: et silr̃ fortasse facis masticar̃ pir̃tꝝ et pip̃ et. 33.
et acoꝝ ita vt ꝑueĩat̃ ad vltimũ ad staphisagriã: et q̃
eis sũt silia. et istis qñ3 admiscẽt̃ s̃btilãtia sic̃ isopus et
cinamomũ et cassialignea origanũ et cortices radi
cũ capparis m̃tastꝝ et q̃ eoꝝ cursu ꝓcedũt. ¶ Ster
nutatoria ãt q̃ ꝯueĩũt hũoribus cholicis sunt sic̃ va
por aceti i q⁰ paꝝ castoreĩ dissolutũ ẽ et odor focau
gi acuti acetosi. Et phl̃aticis cõdisi et pip̃ et cepe et
alleũ et synapis et nasturtiũ et baurac et q̃ cursu eo
ru3 ꝓcedũt. ¶ Ex istis m̃dicis qñ3 assumimus ẽpla
et accipimus ex eis epithiata sup tp̃a. ¶ Caputpur
gioꝝ ãt alia fiũt vt p ea ꝑueĩat ifr̃atio et hũectatio et
alia vt r̃solõ et alia vt ꝯfortatio. Qũq3 caputpurgia
admĩstras resoluẽtia ꝯfortãtia ĝdus i ipsoꝝ admini
stratõe obƒua. admĩstra itaq3 ea p̃ᵃ vice cũ oleo roƒ.
et lacte et q̃ tali cursu curr̃t: et vice 2ᵃ cũ exp̃ssiõe sicle
et silibus et tertia ẽt vice cũ aq̃ amaraci et silibus.
¶ Qḋ si p̃ncipiũ materiei et vapoꝝ ñ ẽ nisi a stõ atten
de s̃ba3 hũoris i stõ ꝯp̃hẽsi quã ꝯp̃hẽdes p ea q̃ scies
i. c. egritudinũ stõi et euonis eius. Qũ ãt mã descen
dẽs ẽ vapores aut vẽtositates retẽti o3 vt eos resol
uas cũ aq̃ i q̃ decocta sũt sceha et epithymũ et alba
sce et m̃dicie p̃dc̃e i cap. suis et distillet̃ ẽt oleũ sãba
cinũ et laurinũ et amaracinũ i aure. Qu3 ãt corpus
cerebri vis ꝯfortare et ꝓhibẽ hũores cholicos ne a
stõ ad ip̃m ascẽdãt et ab eis q̃ seqũt̃ ip̃m o3 vt ip̃3 ci
bes fructibus acetoƒ et ꝓp̃e ĝnatis acetosis et pois
et piris et acresta et ꝓp̃e p⁹ cibũ. ¶ Curatõ ẽt tua in
oppilatõibus sit cũ ẽbrocis apitis s̃p. et o3 vt sit effu
sio ois ẽbrocẽ admĩstrata in oi accñte a loco alto vt
ei⁹ vt⁹ plin ꝓfũdet̃ et cap̃ p̃paret̃ vt cadat s̃r syncip̃ su
pra posteriorẽ capis p̃tẽ et mẽbᵃ dura et sint ẽt masti
catões et pill̃e ḋ seiar et oĩa r̃soluẽtia. Et si egritudo
fiũt vẽtositas i stõ purga: diñ affer oleũ ro. dulce cũ
aq̃ decoctõis radicu3: et fenugreci et cordũeoi et his
silibus: aut affer oleu3 cu3 ifusiõe aloes: aut cu3 cor
dumeni et his silib⁹. Cum ãt curas ap̃ata calida o3
vt i eis icipias p̃us cũ eo qḋ repellit qḋ fit ex ifr̃anti
bus p̃dictis mixtũ cu3 aceto et aqua ro. nisi illic fue
rit dolor vehemẽs: tunc eni aliena acetum: et cadat
supflue ꝯquassati cũ aceto mlto: aut pauco i frõte ꝛ

capite: ⁊ aq̄ vue lupie ⁊ fausel ⁊ croco ⁊ siesmenithe
⁊ bolo armeno ⁊ lentib⁹ excorticatis ⁊ silibus: ⁊ aq̄s
i qb⁹ cocta sũt stiptica frã: ⁊ ex calidis stipticis cõfor
tatiuis i qb⁹ ēt fit ꝯpõ i ꝯmixtiõe eoꝝ frigoris sic alu
thuli. Alienatio võ a medicis vehementer fr̃is factis
ex eis q̄ sũt sic paupauer ⁊ opiũ ⁊ reliq̄ ñ ē tibi nc̃ria
si apd̓ vehementē nc̃itatē ⁊ fortē dolorē. Et came
milla qd̓ frangit aliqd ex acuitate narcoticoꝝ in epi
thiatib⁹. Uomitus võ est ex eis i qbus ñ fit iuuamē
tũ i curis egritudinũ capitis nisi fiat pp̄ cõitatē ma
teriei i stõ ⁊ melior mõꝝ expulsiõis eius est võitus.
Inqt G. nõ ē dispõ soda i vehem̃ti nc̃itate narcoti
coꝝ sic dispõ colice. Colice ei dolor qñ ꝑuẽit ad h⁹
vt ꝑimat. sʒ soda nõ ē sic i vehem̃ti necessitate narco
ticoꝝ sm̃ plm̃. ꝙ si mãe ñ fuerit vehemẽtis acuitatis
admĩstrab aq̄ꝫ fructuũ stipticoꝝ p̄dictoꝝ: deiñ vte
ris maturatiuis remẽoratis i materiis acutis: postea
admĩstrab i quo sit paꝝ resolõnis: sic aq̄ i qb⁹ deco
cta sũt ordeũ fractũ ⁊ radices myrti. Et ex oleis ole
um camemilinũ recẽs solũ: aut mixtũ cũ oleo ro. sʒ
acuitatē egritudis ⁊ sb̄am materieꝝ ⁊ ꝓpĩqtatē tp̄is
stat⁹. ⁊ post ip̄m ex aq̄s i qbus cocta sᷓ radices apii
⁊ feniculi ⁊ furfur cũ semib⁹ suis ⁊ fenugrecū ⁊ mal
ua ⁊ corona regia ⁊ alacoē alba. Et ex oleis oleum
anetinũ ⁊ silia ēt dũ ꝑueniat ad statũ ⁊ resoluat tc̄. ⁊
ēt ēpl̄a q̄ fiũt ex istis. Euãtia ãt nc̃ria añcedant in
eis sm̃ mãꝫ. Et admĩstrẽt i cibãdo hñtes apata cho
lerica ꝓp̄e medicĩe leues hũide. In apatib⁹ võ
fr̃is icipiat p⁹ sic i aliis cũ euõne ⁊ admĩstrem⁹ i eis il
lud i quo recipit oleũ d̓ keruã ⁊ oleũ amigdalaruꝫ
amaraꝝ ⁊ picra: ⁊ aliis silia: ⁊ reliq̄s potionib⁹ notis
cũ aq̄s radicũ. Et ꝯtẽti sum⁹ ex apocrusticis oleo ro.
i p̄nci⁹ rei ⁊ misce cũ eo sb̄tiliãtia sic albasce ⁊ calam
tũ ⁊ castoreũ ꝓp̄e: deiñ admĩstra sqllã ꝓp̄e ⁊ acetum
eius faciẽdo empl̄m aut gargarismũ si fuit illd̓ pos̄e
Et fortasse sumet i potu castorei duas tertias aur̃. ⁊
ꝓp̄e patientes lethargiã. deiñ admĩstra maturãtia i
qb⁹ sit mollificatio ⁊ paꝝ resolutõis vel resũptõis: d̓
qbus p̄dictum ē. deiñ post illd̓ ⁊ ap̄ statũ admĩstra
apud vtrasq̄ꝫ res sil̓. s. fr̃as ⁊ cal̓as mollificantia. Et
sit admĩstratio fr̃oꝝ mollificãtiũ ĩtegre ⁊ resoluẽtiũ
ꝯfortatiuoꝝ ex ēpl̓is aq̄s ⁊ oleis. Et scias ꝙ oīs
q ꝯq̄rit d̓ egritudie fr̃a i capite nocet a vĩo: ⁊ mora i
balneo. ⁊ oīs q hꝫ egritudinẽ i velamib⁹ cerbri ledit
ab aq̄ fr̃a vehem̃t. Curatões ãt malitie ꝯpl̓õis ca
lide solũ fiũt cũ eo i q⁹ ē ifratio ex herb̄ ⁊ oleis fr̃is i
fr̃atis: sic oleũ ro. ⁊ nenufarinũ ⁊ viol̓. ⁊ elegãti⁹ illis
ē oleũ ros̄. ⁊ oleum d̓ se. cucurbite ⁊ citroli ⁊ de se.
lactuce ⁊ oleũ de se. papaueris: ⁊ fortasse vtunt̃ oleo
de se. hyusq̄ami qñ vehem̃s ē dolor. Et meli⁹ ex istis
oleis ē c⁹ radix exp̄ssa ē ex oliuis q̄ cruditati attinẽt
ñ salitis ⁊ folia ei⁹ i quo creata sᷓ m̓tiplicãt ⁊ ē recẽs
herbas võ ⁊ q̄ herbaꝝ cursu ꝓcedũt nosti oĩa. ⁊ ip̄e
qd̓ sᷓ sic lactuca ⁊ portulaca ⁊ rasura cucurbite ⁊ q̄
sᷓ illis silia: ⁊ ēt folia nenufaris: ⁊ vga pastoris ⁊ sẽp
uiua ⁊ aq̄ citroli ⁊ cucurbite ⁊ sauic ordei cũ aceto
⁊ aq̄ ro. ⁊ cãfora ⁊ sãdalo ⁊ acatia ⁊ linim̃tũ cũ oleo
ro. ⁊ aceto. Et ñ ptrãseat illd̓ vsq̄ꝫ ad ea i qbus ē vis
narcoticãdi ⁊ cõgelãdi spũs nisi pp̄ vehem̃tẽ nc̃ita
tẽ. Inquũt: ⁊ ñ oꝫ quidẽ vt acetũ sit vehemẽtis acuita
tis ⁊ vinositatis: nã i ip̄o existit nocumẽtũ. Et ex illis
qd̓ sᷓ mucilago psilii cũ aceto ⁊ aq̄ coriãdri ⁊ folia
ei⁹. Et oꝫ vt alienes hec ēpl̓a ⁊ epithiata a posterior
cereb⁹ qd̓ ē neruoꝝ origo. hec ei nõ iuuãt cerebꝝ ni

si ex via ꝯmissur̃ q̄ ē i syncipite ⁊ ꝯmissure coronalis
ex via ãt posterioris cauend̓ ē ne ꝑueniat ad ip̄m ce
rebꝝ ⁊ corrũpat ortũ neruoꝝ. Ex eis ãt qb⁹ fit cura
tio ē vt olfaciãt odores fr̃os ⁊ fiat eis caputpurgiũ
cũ istis oleis ⁊ expressiõib⁹. Et sint cibi ex lentib⁹ eli
xatis ⁊ ex faseol̓ ⁊ ordeo fracto ⁊ spinachiis ⁊ chry
solocãna ⁊ ciceri b⁹ fractis ⁊ q̄ illis sũt silia. Et sternã
tur iste herbe ⁊ folia i mãsiõe ei⁹: ita vt sint i domo i
q̄ strati sᷓ rami ifrantes. ⁊ qñ p̄cipit vt i ea sint sceese
brã ⁊ folia alcãne. ⁊ existimo ꝙ rectus ē vt sit ꝓpiqũ
i eo ex sceesebrã qd̓ ē aspsũ aq̄ fr̃a. Et silr̃ iuuãt eum
fruct⁹ fr̃i ⁊ glaties ⁊ aq̄ copiose. Qd̓ si ñ iueneris
cũ cal̓itate siccitatẽ: sʒ huitatẽ absʒ mã: ⁊ hoc valde
paꝝ ē i egritudib⁹ cerebri: tũc facies epithiata ex aq̄s
fructuũ i qbus ē stipticitas quẽadmõm diximꝰ: ⁊ p̄
cipue i p̄ncipio apatũ calidoꝝ. Et oꝫ qd̓ vt oẽs isti
ꝓhibeãt a motib⁹ aĩalib⁹ ⁊ ĩtrisecis ⁊ agitatõe pupil
le i suis aspectib⁹: ⁊ alienẽt ab aspiciendo colores. s.
diuersos ⁊ picturas: ⁊ silr̃ eoꝝ audit⁹ regãt. Qd̓
si ē malitia ꝯpl̓onis fr̃e admĩstra empl̓a ⁊ aquas sũ
ptas ex medicinis calidis p̄dictis: ⁊ olea p̄dicta ꝓp̄e
oleũ rutaceũ calefcm̃: ⁊ si nc̃riũ fuit vt i ip̄so addat̃
ꝯfortatio admisceat̃ ei euforbiũ. Et silr̃ oleũ laurinũ
⁊ amaracinũ: ⁊ his simĩlia: ⁊ si cũ hoc melãcholia: ⁊
ml̓ia ē nãlis: aut phl̓atica calefac ip̄m cũ hũectatiõe
sʒ si fuerit adusta aliena qd̓ d̓siccat aut calefacit: ⁊ sis
ꝯtẽtus hũectatiõe ex lactib⁹ ⁊ oleo viol. ⁊ ēbrocis ⁊
ēpl̓is ⁊ cibis. Qd̓ si cũ fr̃itate ē siccitas aggrega
ēt iter humectationẽ ⁊ calefactõm. Et si cum fr̃i
tate ē humiditas admĩstra euãntia p̄dicta ⁊ medici
nas i qb⁹ ē d̓siccatio cum cal̓itate d̓ illis q̄s tibi dixi
m⁹ i tabulis. Et oꝫ vt tu scias ꝙ liq̄da admĩstrantur
sup caput distillãdo sic diximꝰ: ⁊ admĩstrãt retẽta in
retẽtõe fc̄a ex pasta aut lana ifusa q̄ caput coronat̃:
⁊ fit ip̄oꝝ effusio ab eo qd̓ ē corã ãterior pte syncipi
tis. Et qd̓ ex eis ē lene ñ oꝫ vt linimẽtũ e⁹ sup ip̄m di
mittat̃ sʒ lauet̃: ⁊ ñ dimittat̃ ip̄m i retẽtõe coronali tẽ
pore multo: sʒ remouet̃ qm̃ ip̄m velocit̃ putrescit. Et
meli⁹ hoc ē vt admĩstret̃ post abrasiõm: ⁊ silr̃ oĩa em
plastra et vnctões. Quũq̄ꝫ cibas patiẽtes egritudies
capitis mãles fr̃ica extrema et exicca latus capitis, et
ꝯforta cum apocrusticis.

Tractatus 2⁹ de dolorib⁹ capitis q sũt spẽs sode. Caplm̃ primũ smonis vniuersalis de soda.

Soda est lesio i mẽbris capitis.
Ois aũt lesiõis cã ē mu
tatõ ꝯpl̓onis: aut e⁹ diuersitas: aut est so
lutio ꝯtinuitatis: aut aggregatio ãboꝝ
sil̓. Mutatio ãt ꝯpl̓onis ē vna d̓ sexde
ci notis q̄zuis hũida ñ faciat dolorẽ nisi sit cum mã
mota ad sol̓onẽ ꝯtiuitatis. Et ꝯtiuitatis sol̓o nota ē:
et e⁹ spẽs sʒ cãs ip̄i⁹ sᷓ nocte. Duaꝝ võ cãꝝ doloris
ꝯiũctio sil̓ ē i apatib⁹. Et apata sic nosti nuãtas hñt
spẽs: et eoꝝ spẽs sᷓ q̄ttuor. ēt oĩa illa qñ fiũt i sb̄a cer
bri ip̄i⁹: Et qñ fiũt i velamie circũdãte ip̄ꝫ: Et qñ fi
ũt i duob⁹ velamib⁹ circũdãtib⁹ ip̄ꝫ: Et qñ fiũt i vẽis
Et qñq̄ꝫ i pãniculo extriseco a craneo pp̄ illd̓ qd̓ ē i
ter ea d̓ suspẽsoriis p̄dcis i anatomia narrata. Et qñ
q̄ꝫ fit cã ledẽs qd̓cũq̄ꝫ hoꝝ mẽbroꝝ fiũt cã mãsiua i
mẽbro ip̄so. Et qñq̄ꝫ fit pp̄ cõitatẽ nõ ĩtegrã: aut mẽ
bri inf̃ qd̓ et m̃bra capitis ꝯtiuat̃ mediatõe neruoꝝ
sic stõi et m̃ricis et velamis ⁊ alioꝝ mẽbroꝝ si fuerit
aut m̃bri it̃ qd̓ et cerebꝝ ꝯtiuat̃ iuolutõe venaꝝ fc̄a
ex vẽis et arteriis: sic cordis et ep̄is: et splẽis aut m̃bri

vicinātis ei alia vicinitate:sicut pulmo positus sub
eo ⁊ adducit ei nocumētū:aut mēbri cōicantis mē
bro vno mō ⁊ cerebro alio mō:sicut cōitas ei⁹cū re
nib⁹ī doloribus ipoꝝ aut pp cōitatē corporis sicut
fit pp febres. ¶ Que āt ē cū cōitate qñ3 fit cu3 pio
dis ⁊ paroxismis fm piodos ⁊ poxismos cāe q̄ ē i
mēbro cōicāte:sicut q̄ fit pp cōitatē stōi:qū ē ꝓpt ef
fusionē materieꝝ cholericaꝝ ⁊ aliaꝝ ad ipm cu3 pe
riodis sicut q̄ fit cū piodis augmēti spērū febriu3: ⁊
soda quidē diuidit alio mō. Nā ex ipsa est c⁹cā ē ali
qua spēꝝ pmitiuaꝝ:sic soda ebrietatis:nā dū pseue
uerat soda ebrietatis:⁊ ñ sit fixa pp fixōm cause aug
mentatiōis illa gnātur ex ea:⁊ sic soda pp cōestiōe3
rei calide sicut alleoꝝ ⁊ reliquoꝝ. Et ex ipa ē c⁹cā ē
añcedēs iā collecta:⁊ ē māsiua ⁊ manet ipsa pp ea3.
¶ Et qñ3 est accñs:deinde fit egritudo: ⁊ qū rma
net egritudo post febres acutas nūciat egritudines
cerebri ⁊ significat defectū nāe expulsiōe materiei p
fecta fluxu sanguis p nares ⁊ reliqs. ¶ Ex egritudi
b⁹sūt qbus nūciat subet:aut apoplexia:aut demoni
u3 aut mollities:aut surditas fm sba3 materiei ⁊ fz
motū e⁹. ¶ Soda quoq3 diuidit fz loca sua: qñ3 ei
ē i vno lateꝝ capitis:⁊ q̄ ex ea ē ꝯsuetudiaria noiat
emigranea:⁊ qñ3 ē i anteriore capite ⁊ qñ3 est in po
steriore capite:⁊ qñ3 totū caput ꝯtinet. Et q̄ ex ea ē
ꝯsuetudinaria iseparabilis noiat ouu3: ⁊ nux c⁹assi
milatio ē ouo armoꝝ qd sup totū caput ꝯphendit.
¶ Et soda ēt diuersificat fm fortitudinē ⁊ meditatō
nē ⁊ debilitatē. Soda.n.alia ē valde fortis ita vt qū
obuiat syncipiti isātis lenia hñtis ossa separat ip3 ⁊
frāgit ꝯmissurā ei⁹:⁊ alia ē q̄ ē debil sic plimū fit i le
thargia. Et debil qd alia ē q̄ ē iseparabil:⁊ alia ē q̄ ē
nō insepabil. Et qñ3 soda c⁹cā ē debil accīt qbusdā
⁊ ñ aliis:accīt g⁹ei cuius cerebri sensus est fortis:⁊ ñ
accīt ei cuius cerebri sensus est debilis: ⁊ vlr qdē c⁹
cerebri sensus est fortis ipse ē apt⁹vt recipiat sodā ex
oi cā facientē sodā ⁊si debilitet. Et oio tūc cerebru3
velocit recipit facientia sodā:aut pp debilitatē suā:⁊
tu qd iam sciuisti i vlibus ꝙ debilitas seqt malitia3
ꝯplonis:aut pp fortitudinē sui sensus ⁊ ledit ab omi
cā ⁊ si sit leuis. ¶ Et iteꝝ soda alia ē cui ñ sūt accidē
tia:⁊ alia ē q̄ ad accñtia pducit partib⁹capitis ꝓpa:
sicut si pueniat ex fortitudine doloris apa i partibus
capitis.⁊ alia q̄ pducit ad accñtia pueniētia ad mē
bra:sicut ei⁹lesio ⁊ nocumētū ⁊ apatio e⁹pueniet ad
radices neruoꝝ ⁊ pueniat spasm⁹: aut pueniat inde
aliqd ad stōm:⁊ ꝯtigat casus desiderii ⁊ singultus ⁊
nausea ⁊ debilitas digōnis ⁊ silia. ¶ Et scias ꝙ so
da tpal aut fit pp pbla:aut pp mlia3:aut debilitate3
capitis:aut ex apate icipiente idurari: aut iā indura
to:⁊ est illd qd plimū ē. ¶ Et soda qdē ⁊ oēs egritu
dies diuersificant.qñ3 ei egritudo ē salua:⁊ salua qd
est in q̄ nō ꝓhibet d regimie ei⁹qd ei sit nečariu3 in
seipsa.⁊ alia ē que nō est salua:imo est hñs sociu3 ⁊
fortasse ꝓhibet ex regimine suo necessario sicut si sit
soda ⁊ rheumatismus tūc fit ꝯtrius rheumatism⁹ so
da in necessitate regiminis quā h3. ¶ Soda quoq3
diuidit qñq3 fm alias ꝯsideratiōes. Soda eni alia ē
que accidit subito sano nō hñti egritudinē. Et alia ē
q̄ accīt hñti apata ⁊ labores. ¶ Et ex corpib⁹qde3
sūt quedā q̄ sunt pparata sode vt sūt corpora q̄ hñt
caput debile ⁊ mēbra digestiua debilia:qr i eis plu
rim⁹generat vapor effundens ad stōs eoꝝ hūores
cholicos facientes sodā. ¶ Et iteꝝ i receptis sunt q̄
dā q̄ faciūt sodā iā pdicta in tabulis medicinaꝝ sin
gulariū. Et oia alefeniati sūt faciētia sodā:⁊ ꝓpe cas
sia lignea: ⁊ costus ⁊ 3afarā ⁊ cinamomū ⁊ amomū
Et oia aromata sūt facientia sodā:siue sint calā siue
fra. Verūtñ qū succedūt expellūt.s.cū pcedit illd qd
nocet cū calitate vaporis sui:⁊ succedit ei qd vapo
rē facit frm:aut ecōuerso. Qū āt lesio fit non q̄litate
solū sed q̄titate:tūc nō ꝯfert ipoꝝ successio imo no
cet. ¶ Et soda fra qñ3 mltiplicat ꝯstricta i hyeme.
Et qñ estas fūit septētrional paꝝ pluuiosa. Et quā
do autūnus est meridionalis pluuiosus mltiplicat
soda i hyeme. ¶ Soda vo plimū fit ppea ꝙ arterie
afferunt capiti vapores fraudulentos.

¶ De soda fca ex malitia ꝯplonis. Ca.ii.

Afferam⁹itaq3 fmonē exponētes vnāquāq3
haꝝ sūmaꝝ. Et h⁹ē distictio pª. Dicam⁹g⁹:
ꝯplonis qd sūma est:qm a ꝯplone calā: ⁊ a
ꝯplone fra:⁊ a ꝯplexiōe sicca qñ3 ꝯtigit dolor fz ꝙ
sciuisti i pncipiis vniuersalib⁹:q̄uis sit dispō i ꝯplo
ne sicca fm ꝙ sciuisti paꝝ faciens dolorē. Et ꝯplo q
dē hūida fm ꝙ est ꝯplo hūida:nō efficit dolore3 ni
si illic sit mā hūida faciēs dolorē ex pte euaporatōis
aut euent⁹ventositatis facientis solutiōe3 ꝯtinuitatis
Et calā quidē ⁊ sicca ⁊ fra ⁊ sicca dolorē faciūt vtris
q3 qualitatibus:⁊ faciūt ēt dolorē motu soluente ꝯ
tinuitatem. Calida vo ⁊ hūida:⁊ fra ⁊ hūida nō fa
ciūt dolorē nisi vñ sūt calide ⁊ fre: ⁊ nō vñ sūt hūide
nisi fm modū pdictū. ¶ Et ꝯplonis qdē calide cā:
aut ē mā calida sanguiea.aut est cholica: aut est cō
posita acuēs iflāmans faciens q̄litate sua impssiōe3
aut est cā eius ventositas:aut vapor calid⁹:aut est cā
ei⁹mot⁹calefaciens corpore⁹aut aialis fm ꝙ sciuisti
ex diuisiōe ei⁹i reb⁹vniuersalib⁹:aut eius est cā sicut
obuiatio ignis: aut adustio solis: aut acceptio cibi
calefacientis aut medicie calefacientis: aut vicinitas
mēbroꝝ quoꝝ cōitate iā calefcm est. ¶ Et cause q
dē ꝯplexiōis fre facientes sodā st opposite istis: q̄ꝝ
numerus ē apd te. ¶ Et cause sicce:aut sūt exiccā
tia exteri⁹resolutiōe ⁊ adustiōe sic dies caniculares:
⁊ empla calida:aut rubedicm facientia nālit:aut ac
cidentalr ⁊ ñ subito ꝓhibentia cibū penetrar ad ca
put:⁊ siccant membra ipsi⁹ pmo aut pp abscisione3
pot⁹⁊ resolutiōem hūiditatū pncipaliū: aut dscican
tia iteri⁹resolutōe:aut eūone eoꝝ:aut qr eoꝝ vt⁹ē de
siccatiua:⁊ qr nutrimtū ex eis fcm ē siccū: aut pauce
hūiditatis:aut vicinitas mēbroꝝ iā siccoꝝ ⁊ iporu3
cōitas ⁊ mot⁹aiales ⁊ corporei supflui desiccātes: ⁊
p semitā eūonis ⁊ resolutōis. Et silr coit⁹exuberatō
⁊ fluxus sanguis ⁊ exercitiū forte. ¶ Et euacuātia
qd alia sūt euacuātia i mēbris q̄ sūt alia a mēbris ca
pitis qb⁹caput cōicat:sic eūantia vniuersalia ex toto
corpe:aut eūantia pticularia eūantia ex vno mēbro
⁊ alia sūt eūantia i membris capitis:sicut rheumatis
mus ⁊ catarrus ⁊ fluxus sanguis ex narib⁹⁊ speties
eductionis acqsite per caputpurgia ⁊ sternutatoria
⁊ gargarismata:⁊ ex causis siccitatis est abscisio ma
terieꝝ hūiditatis q̄uis nō fiat eūone: sicut ieiuniu3
⁊ dimissio cibi aut eius priuatio.

¶ De speb⁹sode fce pp solonē ꝯtinuitatis. Ca.iii.

Continuitatis solo qñ3 accīt i velamib⁹cere
bri:qñ3 accīt i sba ipi⁹⁊ qñ3 accīt i vēis ⁊ sci
dūt. Et qñ3 fit sic scis ex motib⁹vapoꝝ ⁊ vē
tositatū icipiēdo aut pp oppilatō3:⁊ qñ3 fit pp hūo
rē corrusiuū:⁊ qñ3 fit ex pcussiōe:aut casu:aut iteri⁹

incisiōe. Que et fit iter⁹ fortasse ñ replet̃ carne: ꝫ rēa
net vlcerosa ledēs caput ⁊ ꝑseuerat faciēs sodā: per
cussio āt ⁊ casus qñꝫ sūt leuis adiutorii ⁊ curant̃: ⁊
qñꝫ ꝑueniūt ad hoc vt cerebꝝ ꝑpea ꝑmutet̃ ⁊ ꝑeat.
¶ Quidā v̈o medici īdi dixert̃: ꝙ qñꝫ ē cā ī soda v̈
mes gnāti ī ꝑtib⁹ capitis motu suo ledētes. Et qdaꝫ
remouert̃ h⁹: ꝫ ñ ē nc̃riū vt remoueat̃. Nā v̈mes m̃l
totiēs nascūt̃ ī añriore capite sup locū q ē ī strictura
nariū: ⁊ pōle ē vt nascāt̃ apd̓ velamia ⁊ si raro ꝯtigat

¶ Distictiōi spēꝝ sode facte ab apate. Ca.iiii.

Apostema a quo ꝑuenit soda: qñꝫ ē in vela
mib⁹ cerebri: ⁊ qñqꝫ ē calm ⁊ vocat̃ sirsen: ⁊
qñꝫ ē frm ⁊ noiat̃ lethargia. s. obliuio: ⁊ qñ
qꝫ ē ꝯpositū ⁊ noiat̃ dispō hñtis dormitionē vigila
tiuā: ⁊ qñꝫ ē duꝝ. Et qñꝫ fit ī ipso cerebro ⁊ subā ei⁹
Et ē aut calꝫ phlegmō: aut herisipila: aut frꝫ. Et h⁹
distictio ē ex eis q̄ tibi adueniēt vicinit⁹. Et hoc mul
totiēs resoluit̃ si ꝯtigat vt egrediat̃ in aure ⁊ reliquit̃
pus: aut sanies aut mā aquosa.

¶ De q̄litate accidente sode ex materiis. C.v.

Dicim⁹ ꝙ mãe st̃ cāe soda: aut ꝑ se: aut ꝑ ac
cidēs. Que āt st̃ ꝑ se st̃ qm̄ mutat̃ ꝯplexio ꝑ
se: aut soluit̃ ꝯtinuitas per se. ¶ Cōplō āt
ñ mutat̃ ꝑ se: nisi ſm duos modos: aut ꝑ vicinitateꝫ
aut per ꝑmutatōem. Per vicinitatē qd̓: qm̄ fit hūor
ꝯmixtus frīus aut calus. Et calefacit: aut ifrat: ⁊ quꝫ
sepat̃ hūor ab eo qd̓ ei ꝯmixtū ē finit̃: ⁊ euāescit: ⁊ ñ
facit morā d̓ q̄ curet̃. Que āt ē ꝑ trāsitōꝫ fit qm̄ hūor
iā fixit ipressiōꝫ ⁊ affirmauit eā: ⁊ q̄zuis separet̃ eūo
ne ⁊ resolutōe tñ remanet q̄litas fixa. ¶ Sed ipaꝝ
eēntia fit cā sode ꝑ se ſm semitā solutōis ꝯtinuitatis
qm̄ illd̓ mouet eas ⁊ separat mordicatōe ⁊ corrosio
ne sua. Et plimū qd̓ fit soda ꝑ motōeꝫ si vētositates
excitēt̃ ⁊ illd̓ qd̓ plurimū faciunt mãe frē q̄s ꝑcussit
calitas q̄ nouit̃ fc̄e sūt cale: aut cibi ꝑmixti calitati.
Mordicatiue āt ⁊ corrosiue st̃ hūores cali. ¶ So
da āt fc̄a ab eis per accñs ē qū accīt oppillatio ꝑpt̃
apa: aut ñ ꝑꝑ apa: ⁊ oppilationē seq̄t mutatio ꝯplō
nis sic̄ sciuisti: ⁊ ipsam seq̄t solō ꝯtinuitatis. Et illud
iō qm̄ mãe q̄s mā mouet ī corꝑe: aut mouet ꝫ semi
tā expulsiōis aut ꝫ semitā separatiōis ⁊ diuisionis
nutrimēti. Et hoc qd̓ ñ fit nisi ex trāsitib⁹ nālib⁹: qui
qū oppilāt̃ ꝑhibēt: ⁊ qū dilatāt̃ resistūt. Et resistētia
qd̓ facit extēsionē. Extēsio facit solōneꝫ ꝯtinuitatis.
¶ Et oppilatio qd̓ qñꝫ accīt ī subā cerebri: et qñꝫ
ꝯtigit ī vēis q̄ sūt ī ipso: ⁊ qñꝫ fit ī arteriis ei⁹: ⁊ qñꝫ ꝯ
tigit ī vtrisqꝫ q̄ st̃ ī velamib⁹ ipsius. Et oppilatō qñꝫ
accīt ab hūoribus: aut ꝑꝑ viscositatē: aut eoꝝ grossi
tudinē: aut ꝑꝑ eoꝝ m̄ltitudinē: viscositas v̈o ñ repit̃
nisi ī phl̄ate: ⁊ grossitudo ēt est in phl̄ate ⁊ m̄lia. Et
phl̄a qd̓ oppilat viscositate grossitie ⁊ m̄ltitudine: ⁊
m̄lia oppilat grossitie ⁊ m̄ltitudine. Et chol̄a oppi
lat m̄ltitudīe ⁊ sil̄r sanguis. ¶ Soda quoqꝫ cretica
ē d̓ gnē sode cuius cā ē motus nālis ꝫ semitaꝫ sepa
tiōis. Et soda q̄ fit ꝑ successionē digōnis cibi ē d̓ ge
nere soda c⁹ cā ē motus nālis ſm semitā expulsiōis.
¶ Cōprehēsiōis āt mãe ipediētis ī mēbro oꝫ nos
rememorari ī. c. ꝑncipioꝝ vl̄iuꝫ postq̄ꝫ sciuerim⁹ ꝙ
ipsa: aut ē antiq̄ ꝯphēsiōis ⁊ retētiōis: aut ē cibalis. s.
gnāta ī illa hora a cibo gnātiuo cibi mali ī suba sua
⁊ q̄litate sua cū corruptiōe ī ipso cibo ⁊ ordine suo:
aut q̄ztitate sua: aut digōne sua: aut reliquis modis
corruptiōis sue ꝑdictis ī. c. suo. ⁊ ex hoc gnē ē soda
corruptiōis alleoꝝ ⁊ cepe ⁊ synapis: ⁊ soda ebrieta
tis: ⁊ soda ab acceptiōe frīoꝝ. ⁊ oꝫ qd̓ vt rememore
mur motuū materieꝝ ī mēbris ex principiis vl̄ibus.
¶ Et vētositas quidē ex sūma ē materieꝝ facienti
um sodā ⁊ facit sodā extensione. Et illud ē qū transi
tus nālis ei ꝯstringit̃ creatus strictior q̄ꝫ oꝫ ei in ho
ra sua: aut inquirit vt faciat ꝑuenire trāsitū nō nālē.
¶ Et vapor ēt ex tota illa summa agit: aut q̄litate
sua: aut ꝯphēsione hūoꝝ in locis suis: ⁊ mouet eos
⁊ vētositates quidē ⁊ vapores qñꝫ generāt̃ in corꝑe
⁊ in cerebro ipso: ⁊ qñꝫ odorando attrahunt̃ ab ex
teriorib⁹: aut adueniūt ex partib⁹ porroꝝ: d̓iñ retinē
tur in cerebro ⁊ faciūt sodā: ⁊ ex hoc genere ē soda
fetoris: ⁊ soda boni odoris. ¶ Et scias ꝙ ventosi
tates phl̄atice ⁊ vapores phl̄atici sunt ꝯ̄uatiui ⁊ tar
di mot⁹ retenti. Et m̄lici sūt facientes tristitiā fixi mi
noris q̄ztitatis ⁊ deterioris qualitatis. Acuti v̈o hu
mores nō excitāt vētositates sed vapores. Et vapo
res quidē sanguinei sūt dulces mīoris nocumēti sua
q̄litate q̄ꝫ vapores alii: sed sua q̄ztitate magis nocēt
⁊ cholerici sūt acuti inflāmantes.

¶ De spēbus sode facte per cōmunitatē. Ca.vi.

Soda facta ꝑ cōitatē: alia ē q̄ ē cū cōitate ab
soluta: ⁊ alia q̄ ē cū cōitate non absoluta.
Cōitas v̈o absoluta est vt ad partē cerebri
ex mēbro cōicante nihil ꝑueniat corporeū penitus
nisi ipm̄ nocumentū. Et cōitas nō absoluta ē vt ad
subām cerebri ex ipso mēbro perueniat mā hūoro
sa aut vapor. ¶ Prime āt partis sunt spēs sode fa
cte in tetano ⁊ spasmo ⁊ extensione: ⁊ vētositatibus
gibbosis: ⁊ doloribus iūcturaꝝ: ⁊ sicut q̄ fit ī poda
gra ⁊ sciatica fortib⁹. Et fortasse aduenit ex qualita
tibus cōib⁹ qualitas simplex q̄ ē ex q̄litatib⁹ nālib⁹:
aut q̄litas extranea ñ ꝑportionata calō nꝫ frō: sic̄ q̄
litates venenose: ⁊ fortasse ī aliq̄b⁹ mēbris erit̃ hūor
venenosus male subē c⁹ q̄litas adueniat. Et fortasse
ex materieb⁹ aduenient materie extranee ī naturis su
is. Et forsitā nocebūt fortitudine suaꝝ q̄litatū: aut
augmēto suaꝝ q̄ztitatū. Et fortasse erit ipediēs mā
extranea gnāta in q̄busdā mēbris gnātiōe extranea
corrupta: sicut fit in prefocatione matricis: aut fit ei
cui tp̄s coitus elongatū est: aut euenit ī mirac ei⁹ hu
mor malus: aut ī aliq̄ extrēitatū suaꝝ: ¶ Et qñqꝫ fit
q̄litas ipediēs adueniēs ad ꝯprehendendū māꝫ le
dentē ēt. ⁊ illud ē ſm duos modos quoꝝ vnus ē vt
corrūpat illa q̄litas qd̓ inuenit in ꝑtib⁹ cerebri d̓ ma
teriebus bonis: aut qd̓ ad illas ꝑuenit d̓ cibo bono
Et scd̓s est vt ponat cerebꝝ receptibilē materieruꝫ
malaꝝ. Et hec receptio est scd̓m duos modos. vn⁹
eorum est receptio ab attractiōe eius: sicut si calefiat
cerebꝝ: ⁊ attrahat̃ ei a quo cerebꝝ calefiat. Et scd̓s
est receptio a debilitate resistētie: ⁊ iā sciuisti ī princi
pis ꝙ qū mēbruꝫ debilitat̃ recipit qd̓ ei aduenit ex
materiis. ¶ Et cōitas quidē que ē cū toto corpoï
aut est propter qualitatem expansam in toto corꝑe
aut ꝑꝑ mām expāsā ī toto corꝑe sic̄ fit ī febrib⁹: ⁊ so
da cretica ē ꝑꝑ illā. Qū āt febrib⁹ acutis soda fit for
tior e⁹ fortitudo ē signū malū imo ꝑniciosū: qū reliq̄
mala signa ei ꝯparia sunt. ꝙ si singularis fiat signifi
cat crisim vētură ⁊ fluxus sanguinis ⁊ narib⁹ ⁊ qñꝫ
significat crisiꝫ vomitu ¶ Mēbroꝝ āt cōicantiuꝫ
ꝑmuꝫ ⁊ dignius eoꝝ est stōus: qñꝫ ei in stō supfluūt
hūores: aut generāt̃ in ipo: aut ad ipꝫ effundunt̃ mē
colice ꝫ periodos: aut absqꝫ periodis: aut ē creatō
cholere ita vt effundatur cholera ex vase suo spisso

sine subtili ad stõm ƺ ꝙ exposuim⁹ in ca. suo: aut re
tinent̃ i ipso vẽtositates: aut eleuant̃ ex ip̃o vapões.
ꝛ fit soda. Et ebrietas facit sodã cũ euaporatõe: ꝛ ve
lociter aduenit ei frigus ꝓp resolutiõƺ partiuƺ eius.
¶ Et matrix est ex eis qb⁹ coĩcat cerebrũ fortiter: ꝛ
mirac ẽt ꝛ epar: ꝛ splẽ: ꝛ velamen: ꝛ renes: ꝛ extremi
tates oẽs: ꝛ ptes dorsi. Primũ ergo qd̓ cerebro cõi
cat est illud qd̓ ip̃ƺ circuit de pãniculo coopiẽte cra
neũ. ¶ Et pl'iuƺ qdẽ fit soda coĩtatis apud pmutati
onẽ materiei ꝯpatũ membrorꝫ interiorum cõmuni
cantium qum mouentur ad superiora.

¶ De sermone vniuersali: de signis ostentantibus species sode ꝛ modos eius. Capitulũ. vii.

Soda qdeƺ facta a cãis extrinsecis factis: si
cut pcusiõe: aut casu aut ꝯcursu rerꝫ calida
rũ: aut frarꝫ: aut dieb⁹ canicularib⁹ desiccãti
b⁹: aut vẽtis bñ redolẽtib⁹: aut fetidis: aut retẽtione
ventorꝫ in narib⁹ ꝛ aure: significat̃ ex inuentõe earũ.
ꝙ si earꝫ obliuiscit̃ redeat̃ ad ip̃orꝫ vestigia: ꝛ elabõe
tur in earꝫ significatõe: ſm ꝙ nos iã declarauimus.
¶ Illa ãt q̃ fit a debilitate significat ei⁹ excitatio cuƺ
pua vel q̃libet cã: ꝛ cũ pturbatõe sensuũ: ꝛ inuentõe
ĩpedimẽti i opatõib⁹ cerebri. Et illã q̃ fit a fortitudĩe
sẽsus cerebri significat velocitas patiẽdi ẽt a pua cã
in cerebro sensata. s. ex vocib⁹: ꝛ odoratib⁹ ꝛ reliqs:
ƺ sensus est bon⁹ cerebri ꝛ meatus sũt mũdi: ꝛ opati
ones cerebri sũt nõ lese. ¶ Oẽs ãt q̃ fiũt a cãis mã
alib⁹ coĩcãt in fece inuente in hũiditate naris. Et qũ
fuẽit ex mã acuta: ꝛ fuerit cũ fece rubedo ꝛ calitas:
ꝛ ꝓp̃e in ea q̃ ẽ ex materiis grossiõib⁹: fortasse associ
abit̃ ei pulsatio. Sƺ hũiditas naris qñƺ minorat̃ qũ
fuerint mẽ grosse. Et siccitas qdeƺ stricture nariũ in
huiusmõi soda nõ significat ꝓuatõeƺ materierꝫ quƺ
grauitas ei associat̃. ¶ Cholerica ẽt ꝓp̃e est cũ mor
dicatõe: ꝛ adustiõe vehemẽti: ꝛ punctõe: ꝛ qñƺ fit illd̓
in ea fortius q̃ƺ in aliis cũ siccitate stricture nariuƺ ꝛ
siti ꝛ vigiliis ꝛ citrinitate coloris: ꝛ grauitas in ea ẽ
minor. ¶ Fridas ãt significãt frigus ꝛ tpa ꝛ color.
Et si illic fuerit repletio a satietate nauseatiua signifi
cãt eas destructio d̓siderii ꝛ pigritia. ¶ Et mãs hũi
das si frẽ sint: aut calẽ significãt subet. Phl'atice aũt
ꝛ m'lice nõ vehemẽter dolorẽ faciũt. ¶ Et cũ mate
riis qdeƺ siccis miorat̃ grauitas ꝛ multiplicant̃ vigi
lie: frẽ ãt vacue sunt ab inflãmatõe: ꝛ multiplicat̃ cũ
eis cogitatio corrupta: ꝛ obtenebrat̃ color. ¶ Alñ
v̓o significat̃ oĩs humor p colorẽ faciei ꝛ oculorꝫ ꝛ
fortasse fit diuersitas in paucitate. Cã ãt in hoc aut
est expulsio hũoris inflãmati ad oculũ: aut ꝯstrictio
i ip̃o aut attractio materierꝫ calarꝫ absq̃ƺ materieb⁹
dolorẽ facientib⁹ fris vsq̃ƺ ad ptẽ oculorꝫ ꝛ faciei ꝓp
dolorẽ. Nã qũ dolor ingredit̃ m̃brꝫ attrahit ad ip̃ƺ
ꝛ ad illud qd̓ ẽ ei vicinũ. plurimũ ãt attrahit̃ ad mẽ
brũ in hac dispõne illud qd̓ est sanguis: ꝛ qñƺ attra
hit̃ aliud. ¶ Cũ ea v̓o q̃ facta est a ventositatib⁹ mi
norat̃ grauitas: ꝛ multiplicat̃ extensio. Et fortasse ẽ
cũ punctõe: ꝛ fortasse cũ corrosiõe. In vẽtosa qdẽ ñ
ẽ grauitas. Vẽtosaƺ ãt vaporosã significat qñƺ soni
tus ꝛ tinitus: ꝛ fortasse exuberãt cũ ea qdẽ multuƺ.
Et qñƺ m'ltiplicat̃ cũ ea pmutatio. s. dolõis de loco
ad locũ: ꝛ qũ m'ltiplicat̃ vapor fit pulsatio fortior ca
pitis: ꝛ imaginat̃ imaginatões corruptas: ꝛ associat̃
ei scotomia ꝛ v̓tigo. ¶ Signa ãt facta a ꝯplonib⁹
puris: sunt retẽtio illarꝫ ꝯplonũƺ cũ ꝓuatõe grauita
tis: ꝛ siccitas in strictura narium: siccitas eniƺ strictu
re narium est significatio proportionalis isti. ¶ In
calidis qdem sentit eger ip̃e ꝛ sentit tangens caput
eius calitatẽ ꝛ inflãmatõeƺ: ꝛ est illic rubedo oculi:
ꝛ iuuat̃ ab infrantib⁹ ꝛ frigore. ¶ In frigidis v̓o ẽ
res ꝯtrario: ꝛ nõ ẽ in facieb⁹ eorꝫ extenuatio maciei
nƺ rubedo coloris: ꝛ nƺ fit dolor superfluus: ꝛ si sit
tpalis. ¶ Siccas v̓o significat ꝓcessio eũonuƺ: aut
exercitiorꝫ: aut vigiliarꝫ plimarꝫ: aut coit⁹: aut angu
stia: ꝛ ꝓp̃etas ipsarꝫ ẽ vt augmẽtent̃ cũ iteratõe alic⁹
horꝫ. ¶ Facta aũt ꝓp cõitatẽ ꝯtigit ꝛ destruit̃ ꝛ fit for
tis ꝛ debilitat̃ ſm ꝙ accĩt i mẽbro cõi ex dolore aut
destructõe aut fortitudĩe aut d̓bilitate. ꝙ si nõ fuerit
ꝓp cõitatẽ erit i reliqs opatõib⁹ cerebri nocumẽtũ: sic
tenebrositas i oculo ꝛ g̃uis somn⁹ ꝛ g̃uitas pseuerãs
cũ bõitate dispõnis reliquorꝫ mẽbrorꝫ. ¶ Qũq̃ƺ no
cumẽtũ est i ip̃is velamib⁹ cerebri ꝛ ẽ forte significat il
lud aduẽt⁹ doloris vsq̃ƺ ad radices oculorꝫ. Et si no
cumẽtũ ẽ i pãniculo extrĩseco: aut i loco alio ñ ꝑue
nit dolor ad oculos: sed cutis capitis tacta dolet.
¶ Factã v̓o cũ cõitate stõi significãt inuẽtõ angu
stie ꝛ nausea ꝛ paucitas desiderii: aut ei⁹ destructio:
aut malitia digõis: aut paucitas eius: aut ip̃i⁹ destru
ctio post inuẽtõeƺ significatõuƺ añcedentiũ. Et qũ ẽ
ꝓp effusionẽ materierꝫ ad ip̃ƺ fit fortior: qũ vacuitas
adest ꝛ sup sõnuƺ ꝛ saliuã. Et fortasse soda fit ꝓp cãƺ
in cerebro: ꝛ facit in ore stõi istas dispõnes: ꝛ ipedi
mẽta ſm semitã cõitatis stõi cũ cerebro: nõ ƺ semitã
ꝑncipii ex stõ ꝛ coĩcatõe cerebri. Oƺ ergo vt pseue
res in cogitatõe hui⁹ mõi: ꝛ cognoscas dispões vni⁹
cuiusq̃ƺ duorꝫ m̃brorꝫ i seip̃o: ꝛ rõcinãdo distiguas
añcedens ab eo qd̓ est añcessuƺ. Ex eis v̓o q̃ illud si
gnificat de stõ ꝓp̃e: sunt diuersitas dispõis in digõe
ꝛ absq̃ƺ digõne: ꝛ diuersitas dispõnis in vacuitate ꝛ
repletiõe. Nã dolor stõi si ẽ ex chola excitat̃ qñ ẽ va
cuitas. Et si est ex hũore frõ est mior in vacuitate: ꝛ
sedat ip̃ƺ fames. Et qñƺ fames excitat ex ip̃o vaporẽ
ꝛ ipedit. Verũtñ cũ hoc comestio ñ ĩtegre sedat ip̃m
multotiẽs ꝛ fortasse sedat eũ: ƺ raro. Inter inflãma
tionẽ v̓o ꝛ adustionẽ distinguit eructuatio. Et tu qd̓
cognosces significatiões eructuatõis in suo loco: ꝛ
silr distingũt inter eas reliq̃ signa quorꝫ rememora
bimur in ca. stõi. ¶ Et qñq̃ƺ significat illud qd̓ vo
mitu expellit̃: vel egredit̃. Et significat illud diuersi
tas dispõis in soda ƺ diuersitatẽ dispõis reliquorꝫ
q̃ stõ supueniũt. Et multi qdẽ hoĩes sunt ad quorũ
stõs chola effũdit̃. Et qũ soda excitat̃ ꝛ comedũt a
liquid qescit. Illud igĩ ẽ significatio ꝙ ip̃a est ꝓp cõi
tateƺ stõi: ꝛ ꝓp hoc qescũt si cholaƺ euomũt: ꝛ signi
ficatões significãt illud: ƺ ꝛ illud qñƺ significat̃ ex ꝑ
te doloris: qd̓ ei fit cũ coĩtate stõi plerꝫq̃ƺ incipit i añ
riori pte syncipitis: ꝛ fortasse declinat ad mediũ syn
cipitis: deiñ remouet̃. ¶ Et illa q̃ fit ex epate decli
nat ad latus dextrũ. ¶ Et q̃ fit ex splene decliat ad
latus sinistrũ. ¶ Et q̃ fit cã mirac declinat ad inte
riora valde. ¶ Et q̃ fit cã matricis existit i margĩe
syncipitis: ꝛ fit plurimuƺ eius post partũ: aut abor
tuƺ: aut menstruorꝫ retentõeƺ: aut ipsorꝫ paucitateƺ.
¶ Signa aũt que dicta sunt de soda a vermib⁹ ge
nerata sunt ea que Iudeus dixit. Inquit ei signa so
de facte ex vermib⁹ sunt vt corrosio stõi fortis: ꝛ fetõ
odoris: ꝛ fit soda fortior cuƺ motu: ꝛ eius sedatio est
cuƺ quiete. ¶ Que aũt fit ex renib⁹ ꝛ membris dor
si est decliuis ad posteriora valde. ¶ Que ãt est ꝓp
cõitatẽ dolorꝫ eueniẽtiũ i m̃bris aliis fit cũ excitatõe

eoꝝ: ⁊ qñ ipsi fiunt fortiores. ¶ Que vero est cum fe
bribus ⁊ crisibus fit cū eis: ⁊ qescit cū eis: ⁊ debilita
tur eaꝝ qete ⁊ debilitate. Et qñ3 ēt significat ip̄a3 al
bedo vrine cū fortitudine febris ꝑꝑ declinatione̅ hu
moꝝ cholericoꝝ ad superiora. ¶ Et multotie̅s fi
unt res subtiliantes cā soda: ppea ꝙ apiunt via3 va
poꝝ ad cerebrū: ⁊ si sint nō calide sicut oximel: ⁊ si
militer est dispositio emigranee. Et regime̅ quidem
subtiliantiū: nocitiuū est ei qui h3 soda3 cā cibi gros
si ꝓpter cholerā. Et fortasse augmentat̄ soda ī seip̄a
ꝓpter vehementiā doloris sui ⁊ attrahit vehemētia
doloris eius augmentum in ipso.

¶ De signis nūciatiuis sode ī egritudinibꝰ. c. viii.

Vrina similis vrinis asinoꝝ significat ꝙ so
da fuit: aut fit aut est existe̅s: aut erit. Et silr
albedo vrine ⁊ subtilitas eius in febribus ⁊
horis crisis significāt ꝑmutatione̅ materieru3 ad ca
put: ⁊ illud quide̅ ē ex eis q̄ ꝓculdubio faciūt sodā.

¶ De regimine vniuersali in soda. c. ix.

Tu scis ꝙ soda est exemplum reliquis egri
tudinibus in necessitate abscissiōis sue cāe
⁊ oppositiōe ei cu3 contrario. Et post hoc
scis ꝙ ex rebus in rememoratione soda iuuantibus
est paucitas comestionis ⁊ potus ⁊ ꝓp̄e vini ⁊ mul
titudo somni. Verūtame̅ nimia paruitas comestio
nis in soda calida nocumentu3 affert augmentū in
ipsa faciens.

¶ De soda temporali. ca. x.

Nihil ē adeo ꝯuenie̅s sode tp̄ali sicut trāql
litas: ⁊ dimissio totius qđ mouet sicut coitꝰ
⁊ cogitatōis ⁊ reliquoꝝ. Et o3 vt solicite̅is
ī curatōe cholicaꝝ ex ea ī attractōe materieꝝ ad īfe
riora saltē cū clisteribus calīs. Et o3 qde̅ vt ꝯfortes
donec sit pol̄e eas eūare a ꝑtibus ep̄is ⁊ stōi. Ex re
bus fortibus vero in attractōe mãe soda ad inferiora
ī vigilāte ex soda ē fricatio pedū. mltotie̅s ei dōmit
sup ip̄a3 patie̅s sodā: ⁊ qñ3 fit eius assiduatio ī pedi
bus donec resoluit̄ soda. ¶ Si āt vis vti epithīati
bus ⁊ emplr̄is ⁊ egritudo ē fortis tp̄al̄ cal̄a siue frā:
o3 vt caput radat̄. Illđ ei ē magis iuuatiuū ad hoc
vt medine v̄tus in ip̄o penetret. Et ex eis q̄ ad hoc
iuuāt ē coronatio syncipitis: aut cū massa: aut cu3
lana vt res subtiles q̄ sr̄ ip̄3 effūdūt retineāt a cursu:
⁊ cerebꝝ eaꝝ ꝯpleat exuccatō3 ⁊ eaꝝ v̄tute̅ ñ expo
liet aer velociter. ¶ Filagorius dixit ꝙ phl̄omia
vene frōtis: ⁊ vētosas appone̅ capiti: ⁊ ī īferioribus
extremitatibus: ⁊ positio eaꝝ ī aq̄ cal̄a ⁊ deābulatō
ꝑua ⁊ dimissio ciboꝝ īflatiuoꝝ ⁊ vaporosoꝝ tarde
digōis iuuāt valde ei q vlt̄ vt eius soda recedat ⁊ ñ
reuertat̄ ad eū. ¶ Ego āt dico ꝙ qñ3 effundimus
aq̄3 cal̄a3 sr̄ extremitates patie̅tis sodā ⁊ assiduamꝰ
illud: ⁊ sentit ꝙ soda ex capite ad eius extrema dsce̅
dit cū q̄ dsce̅sione resoluit̄. Et scias ꝙ cibi acetosi ñ
ꝯue̅iūt patie̅tibus sodā: nisi soda q̄ ē ꝑꝑ cōitate̅ stōi
qꝛ cibus ille ē đ gene̅ eoꝝ q̄ p̄ꝑāt os stōi ⁊ ꝯfortant
ip̄3 ⁊ ꝓhibe̅t effusiō3 meꝝ ad ip̄3. ¶ Qū āt sode te̅
porali associat̄ ex lesiōe accn̄s īpedie̅s declina ī tuo
regīe ad illud: qm̄ fortasse erit illud accn̄s cā augme̅
ti ī ip̄o cui illud accn̄s accit sicut vigilie qū accidunt
ꝑꝑ sodā: deiñ fiūt fortes sunt ex cāis augm̄tādi sodā
Op3 ergo vt ip̄3 embroces cū aliqbus q̄ sunt sicut
oleū đ cucurbita ⁊ oleū đ salicibus ⁊ oleū nenufari
nū ⁊ sicut lac odorificatū cū cāfora ⁊ reliqs. Et qñ3
ē tibi necessariu3 vt parūper stupefacias: ⁊ dormire
facias. ¶ In oī āt soda cui associat̄ rheumatismus
nō declines ad infrigidādū caput ⁊ humectādū cū
oleis ⁊ silibus. S3 fuge ad eūandū ⁊ stringe̅du3 ex
tremitates ⁊ fricādū eas ⁊ ponēdū ī aq̄ cal̄a. Qu3
āt vis sup caput pone̅ aliqd cuius v̄tus penetret ad
interiora capitis nō ē tibi necessariū nisi an̄rius cere
brū sicut sciuisti: ⁊ vbi ē cōmissura coronalis ⁊ apđ
syncipu t: apud vtrasq3 ei ꝯfidis de penetratiōe eius
qđ penetrat. In posteriore vero cerebro qm̄ os qđ ip̄3
ꝯtinet ē durius illo ñ penetrat illud qđ ad cerebru3
penetrare ē necesse. ꝙ si in hoc elaborat̄ nō ꝓueniet
inde iuuame̅tū qđ addat sup illud quo iuuam̄tū fit.
sis āt ꝯte̅tus ꝑte an̄riore ⁊ tōsione syncipitis. Et qu3
hoc ē qm̄ si medicīa fueit infrīans affert p̄ncipio ner
uoꝝ ⁊ origini nuche nocume̅tū quo nō īdigemus.
¶ Soda āt ꝑcussiua ap̄atibus cal̄is associatur ⁊
frīis ⁊ ē q̄si sicut pulsans. ꝙ si cā ē cal̄a admistra infri
gidātia in qbus ē lenitas. Et vtere ēt vētosis nocre
⁊ appositōe sanguissugaꝝ sup vtrūq3 tp̄s: ⁊ ligatōe
extremitatū. Si āt frā ē đclina ad illud qđ carmiat
⁊ ꝑmisce cū eo ēt in quo sit vis ꝯfortādi ⁊ frigus ali
qđ sicut si misceat̄ cū oleo roś. ruta aut mēta. Qum
ergo huiusmōi soda adeo fit fortis vt in pueris ad
hoc đueniat ꝙ ip̄oꝝ ꝯmissuras disrūpat: laudant̄ ī
curis ip̄oꝝ vene ꝯtrite vehemēter ⁊ ꝯmixte cū oleo
roś. ⁊ aceto linite: postq̄3 admistrat̄ capitis ablutio
cū aq̄ ⁊ sale. ¶ Qū āt vteris caputpurgiis resoluti
uis ꝯfortatiuis gradatī vtaris eis: s3 ꝙ dictū ē in ca
none. ¶ Et tibi qde̅ ꝯuenit ne declines ad narcotica
q̄3tū potes. Uextū nos ip̄oꝝ mōs dicemus ī ca. se
dātiū soda cū stupefactōe. ¶ Et scias ꝙ vomitus
nō ē de curis sode cū stupefactōe. S3 vehem̄ter no
ceres patie̅ti eā nisi sit cā stōi: ⁊ cōitate ip̄ius qm̄ vo
mitu iuuat̄. ¶ Et soda qde̅ q̄ fit ī posterioꝛ capite
si nō fueit febris cura ē eius cū đcoctōibus ꝑus scđ3
q̄3titate̅ v̄tutis deiñ phl̄omia. ¶ Qui āt iueit sodā
in capite suo ꝑmutari quā frigus sedat forsitā phl̄o
mie ⁊ vētose sunt ei necessarie vt doloris assiduatio
in capite superfluitates euenire non faciat.

¶ De cura sode cal̄e absq3 mā: aut adustiōe solis
⁊ reliquis ex mā calida: aut sanguinea. cap. xi.

Intētio in curatōe huiusmōi sode ē infrīatō
Et ī ea qde̅ q̄ ē incipie̅s nihil magis iuuati
uu3 ē q̄3 oleū roś. puꝝ infrīatū sup caput ef
fusu3. Et meliꝰ hoc ē vt syncipút circūdet̄ pariete
p̄dicto ⁊ n3 o3 sicut sciuisti vt ī posterioꝛ capite fati
geris. Qđ si oleū roś. solū nō ꝯfert ꝯmisceāt ei exp̄s
siōes herbaꝝ ⁊ sp̄eꝝ plātaꝝ frīaꝝ. Et qñ3 forsitā nil
magis iuuat ip̄a3 q̄3 face̅ egro caputpurgiū cū lacte
aut oleo roś. aut violatio infrīatis sup niue̅ ⁊ ꝯue̅ie̅s
est vt oleū roś. cū aceto misceat̄: acetū ei iuuat ad pe
nenetrādū s3 ꝯditōes p̄dictas ī canōe. Et qñ3 iuuat
potatio aceti cū multa aq̄ mixti vehem̄ter. ¶ Eius
āt q̄ fit ab adustiōe solis q̄ ē de hac sūma curatio est
hec ēt addita cautela in ꝯme̅suratōe aeris: ⁊ infrīati
one ip̄sius: ⁊ reditione ad loca frīa: ⁊ administratiōe
ēpl̄oꝝ ⁊ ēbrocaꝝ ⁊ vnctionū ex oleis q̄ oīa sunt frīa
nā ⁊ infrata niue: ⁊ silr attractionū ꝑ nares ⁊ ēbroca
rū: ⁊ odoram̄toꝝ: ⁊ iā sciuisti illud. ¶ Et tibi qde3
necessariū ē vt ī hoc ⁊ ī aliis aliene̅s totū qđ mouet
īpetuose ex vocibus: ⁊ mltitudīe cogitatōis: ⁊ coitꝰ
⁊ famis. ¶ Ex illa qde̅ q̄ ē ex adustiōe solis qu3 in
sui p̄ncipio ꝯsiderat̄ facile mutat̄. Qū aūt negligit̄ ⁊
tardat̄ nō ē lōgū qn eius cura excuset̄: aut difficilis

fiat: aut aducat ei supfluitas, ppetatis. ¶ Et mltoti
ens qdē accidit ex sole soda ñ ex hͦ qd calefacit tñ:
sz ex hͦ qd eleuat vapores ⁊ mouet hũores qetos.
Cũ hͦ i itaqz ñ ē excusatio ab euonibꝰ fm modos p̄
dictos. Et qñz ēt in ea i q̄ vapores ñ eleuant nz hũo
res mouēt ē necitas euonis ⁊ illd qdē qũ sētit reple
tio ⁊ timet in ipa mañei attractio ad locũ dolorosuz
fm qd sciuisti ex pncipiis. ¶ Illic.n.si obliuio adsit
euonis hũoꝛs dñantis ñ erit securitas qn ipedimti
sit agilitas. ¶ Qũ āt caput vehement iflāmat i spē
hꝰ sode cale ⁊ calefit valde ⁊ trāsgredit tminũ: sumā
tur sauic ordei ⁊ psiliũ ⁊ misceāt cũ aq̄ vge pastoris
⁊ ifrent ⁊ fiat ex eis capiti emplm. ¶ In ea vo q̄ fca
ē a mā cala sāguinea oz vt icipiat a phlotomia vēa
rũ aseid. q si ei illa q̄ vis ñ sequnt ⁊ remāet modꝰ eiꝰ
cũ dispōne sua ⁊ vene exuberāt vlr ⁊ vides i capi
te ⁊ i facie ⁊ ocul repletōez manifestā oz vt phlomē
tur vene: q̄ꝛ minutiōe cerebꝛ euet: sic phlomia ve
naꝛ q̄ sũt i nare cuiusqz lateris. Et minutio vene q̄
sit i frōte: ipa nāqz ē vēa: cꝰ phlomia plimuz egritudi
nes capitis extirpat. Et oz qdē vt i hoc doloris ps
attēdat. Nā si fuit lateris posterioris vena q̄ est late
ris añrioris minuet. Et si fuerit lateris añrioris vēa q̄
i pte eiꝰ opponit minuet. Qũ āt i pte opposita dsũt
vene vētosas loco phlomie pone. ¶ Et Artesagarꝰ
iā dixit q si illd ñ sufficit oz vt vētose sup alcheel po
nāt: ⁊ sanguis mltꝰ inde extrahat ⁊ locꝰ vētosaꝛ sale
trito aspgat: ⁊ loco lana suppōat ifusa i oleo ⁊ i ma
ne supponat ei medicam vulneratim. Et illd qd nō
ē i hoc eodē imo i oibus spēbus sode tpal ex mate
ria frauduleta qlitercũqz sit mā. ¶ Et qñz ēt cōfert
plimũ i hac spē sode ⁊ q̄ hoc mō currũt phlomia sa
phene ⁊ cruriũ vētosatio. Et hoc qdez ē ipsoꝛ regi
mē ex pte phlebotomie. ¶ Qũqz illic aliqd materi
ei cholerice sētit ⁊ ñ ē malũ ipaz euare cũ eo qd nāz
leniat: lubricet mām cũ eo qd i.c. soda cholerice di
cemꝰ. Et oz vt lenificatio nāe vlr pseueret sic cũ iure
alnesegueiati ⁊ de pruis ⁊ iure de lētibus ⁊ almelea
.s. almes absqz corpe ipoꝛ: ⁊ vt eger nutriat cibis i
fratiuis gnātiuis sanguis fri trahetis ad siccitatē ⁊
grossitiē aliquātulũ: ⁊ declinēt ad stipticitatē sic q̄ sē
cũ sumac ⁊ gnatis ⁊ lētibus cũ aceto ⁊ cicere fracto
nisi tieat siccitas nāe. Et tu qd ad curandas capitis
egritudies lenificatōe mltũ nāe idiges sic i hac dispō
ne. Supest gͦ tibi vt hec stiptica tēpes cũ māna ⁊ si
racost ⁊ oibus q̄ rsoluũt cũ lēitate. Et oz vt cibi isti
sint bōi chimi. Et tu minora d q̄ztitate eoꝛ ⁊ ñ fiat
ex ipsis rpletio. ¶ Et qũ admĩstras embrocas ⁊ vn
ctiōes admĩstra ex eis eas i qbus sit ifratio ⁊ i qbus
ñ sit hũectatio fortis: sz sit i eis repcussio aliq̄ ⁊ stipti
citas aliq̄ sic ē aq̄ gnatoꝛ ⁊ expssiōes fre stiptice fru
ctuũ ⁊ folioꝛ ⁊ radicũ ⁊ mucilago psilii cũ aceto ⁊
aq̄ virge pastoris. ¶ Cura āt facte ex mā cholica ē
hec: Nā si cũ ea vides aliquātulũ motũ sanguis cu
ra ē vt sāguis parũp euet: ⁊ si nō icipiat ab euatiōe
sic cũ myrabolāis si nō fuit febris: ⁊ si ñ cũ lubricitā
tibꝰ ⁊ cũ eis i qbus ñ fit expssio ⁊ aspitas fortis: sicut
cũ siracost ⁊ sirͤ de fructibus ⁊ aqs lupuli. Et qñz ēt
euat cũ fumoterre ⁊ clisteribus lenibus. Et si māe
cholice fuit grosse ⁊ fuerit ibi bite i tũicis stōi: ita vt
nz vōitu expellāt nz lubrice fiāt solutiuis lubricatis
nēcariũ erit euare cũ hierapic. cũ scamonea fz descri
ptōes dictas: aut augmtare eā ⁊ afferre eā sup lubri
cātia: aut euare ⁊ afferre eā cũ decoctiōe myrobal.

fz q videb i ātidotario. deide pmuta ꝯplōnē cũ co
i qͦ sit ifratio ⁊ hũectatio corpis qdē cũ cib ⁊ sirupis
vl potibus ⁊ capitis qd i ipso solũ cā fuit cũ curis p̄
dictis i canone ⁊ cũ oi qͦ malitia ꝯplonis cale ⁊ sic
ce curat: et fm cās cōes calo ⁊ cōes sicco. ¶ Et ex
epithiatibus qd ꝯferētibus soda st troc. de croco: ⁊
vigiliis ēt ꝯfert. Quoꝛ dscriptō icipit: ℞. croci auri.
vii. myrrhe aur. ii. expssionis acreste calcadis gũmi
oiuz triũ aur. i. ⁊ mediũ. alumis iameni aur. viii. col
cotar aur. v. medicie iste bñ pulueriźate cũ vio pōti
co tēperēt ⁊ ex eis troc. iformēt. Qũqz necariũ fuint
vnꝰ eoꝛ soluat i aceto mixto cuz aq̄ ros. ⁊ liniat suꝑ
vtrũqz tps. ¶ Et sodā qd calaz i febribꝰ mltiplicat
vsus epithimatũ vapores exir nō pmittētiũ ⁊ sanat
eā attractio aceti ⁊ aqua ros. per nares.

¶ De cura sode frigide absqz mā aut cũ mā phleg
matica aut melācolica. Caplm. xii.

Confert illi vaporatio cũ eo qd calefacit ac
tu ex pānis calefactis ⁊ ex miliis calefactis
⁊ sale calefcō. ⁊ miliũ qd ē sbtilꝰ ⁊ magis eq̄
le: qñz vo oēs eos iuuat ⁊ ꝑpe q ex eis st ꝯgelati qũ
eoꝛ corpa st mũda ⁊ nō sētit i aliqͦ eoꝛ motꝰ hũoꝛ
si ipoꝛ capita i sole dnudēt positoꝛ i oriēte eiꝰ vszqͦ
sanēt ⁊ eoꝛ soda rsoluat. et ꝯgelato qd nēcriũ ē vt eꝰ
cibꝰ miorēt: ⁊ ipiꝰ nā soluat: ⁊ si ñ cũ alio saltē cũ cli
steri: ⁊ sepet it ipz ⁊ it motꝰ corporeos ⁊ aniales ⁊ co
gitabiles ⁊ phibeat potus frs ⁊ inidicat ei exire ex
tra ꝑp frigꝰ. Et oēs qd q hñt sodā ex frigoꝛ pꝰ purga
tionē si ea idigēt iuuāt vnctōes ⁊ caputpurgia ⁊ luc
tiōes naribꝰ ⁊ odoramta ⁊ ēbroce ⁊ ēpla calefacien
tia rememorata. Et ex illis qd q̄ eos iuuāt ē bibere
vinũ odoriferꝛ subtile forte cũ semibꝰ. s. cũ eis q̄ sunt
vt semē apii ⁊ semē feniculi ⁊ se. bautie ⁊ anisũ ⁊ cy
minũ ⁊ daucũ ⁊ petroselinũ ⁊ q̄ talr currũt. nā hec
nos securos faciũt hũores i stō ꝯphēdi ad feruorez
faciēdũ paratos. Et qũ ifirmꝰ febrē nō hz ⁊ timet vt
fortis fiat. Et iuuāt eos ēplm d synapi: ⁊ oia empla
rubificātia ⁊ ꝑpe qñ in eis recipiũt synapis ⁊ gũmi
rute siluestris ⁊ epithia fcm ex cinere ⁊ aceto iā exp
tũ ē. Et silr vene cũ oleo amigdalio amaro inũcte ⁊
totũ illd fit pꝰ abrasionē. et comestio alleoꝛ ēt est ex
eis q̄ ꝯferũt sode fre. ¶ Curatio aũt sode fre cũ mā
phlatica ē vt euet corpꝰ si hũoꝛ i eo fuit cōicās: deiñ
admĩstret cibi mioratio ⁊ eꝰ subtiliatio ⁊ admĩstret
seia q̄ ñ faciũt sodā: ⁊ admĩstret subtiliatiua vl matu
ratiua ⁊ euatiua detmiata icipiēdo a minio: deiñ fi
ant cure alie narrate i canōe: ⁊ admĩstret ēt q̄ eoꝛ
dolores sedēt. ⁊ oia qbꝰ necariũ ē vti i cura fre ⁊ hũi
de. Et admĩstret tyriace ꝯfecte in septiana sel. ¶ In
cura āt sode fre cũ mā mlica oz i ea ēt fiēi fm q dcz
ē i canone d phlomia si necaria ē ppea q sāguis est
vicēs ⁊ corruptꝰ. Et euantia fz suos gdꝰ pꝰ digestiua
ꝯtinuā: deiñ pmuta ꝯplōnē viis p̄dictis: ⁊ admĩstra
qd generet sanguinē subtilē laudabilē hũidũ tenuē
Et fm qdē iā ꝯpletꝰ ē i ipso. ¶ Ex eis āt q̄ ipsi mul
tũ ꝯferũt sũt gna gariofiloꝛ. Et nos rmeoremur ēt
h qd dixit Archigenes i.c. phlebotomie alcheeli ⁊
nos iā attulimꝰ illud.

¶ De modis epithiatũ ꝯferentiũ sode fre. Ca. xiii.

Incipiat a rasiōe capitis pꝰ: deiñ sumātur
aur. euforbii ⁊ aur. baurac ⁊ aur. de se. ar
mel. ⁊ duo aur. siluris rute ⁊ duo aur. syna
pis ⁊ terāt ⁊ tēpēt cũ aq̄ amaraci ⁊ liniat cap ex eis
¶ Et ex bōis epithiatibꝰ ē hoc ℞. pipis aur. i. fecis

olei de crocó auř. τ tťiā. euforbíí recētis auř. i. sterco
ris colūbini auř. ii. ɔiūgāť oia pᵒ ɔtritionē cuʒ aceto
forti: dein liniať ex eo locᵒ rubificādᵒ. Et iteꝝ epithia
ex euforbio τ sale τ baurac. Et ēt euforbio τ aloe τ
myrrha τ gūmi arabico τ castoreo τ croco τ aniso
τ sarcocolla τ costo τ ture τ fiat ex eis epithia cum
aq̄ rute. ❡ Ex epithiatibᵒ bōis oi egritudini nuche
τ emigranee fře est vt liniať locᵒ cum lapide egyptia
co qm̄ ē vehemētis iuuamēti. ❡ Et ēt pipis al. croci
āboꝝ. ʒ. ii. euforbii. ʒ. i. stercoris colūbini silu̇ris pō
dᵒ. ʒ. ʃ. misceāť cū aceto τ liniať ide frōs. Et iteꝝ alo
es myrrha euforbium costāreū epithimū costᵒpire
trū pip liniāť cū vio ātiqᵒ. ❡ Et ēt medicamē aliud
stercᵒ colūbaꝝ τ ē valď forte. ❡ Et iteꝝ pipis ɔmix
tiōis croci. s. troc. ď croco p̄dc̄i āboꝝ auř. ii. euforbii
auř. ʃ. stercoris colūbaꝝ auř. i. τ. ʃ. p̄pēť cū aceto ƀʒ
q̄ʒtitatē nec̄itatis. ❡ Et iste qď medicie qn̄ʒ admini
strāť ɔq̄ssate cū sābaco τ ɔmixtiōe lactis: aut albedi
ne oui qn̄qʒ pure τ gradus illoꝝ sūt diuersi.

❡ De modis caputpurgioꝝ iuuātū sode fře. c. xiiii

EX eis ē caputpurgiū ď nigella p̄dc̄ʒ i singu
laribᵒ. ❡ Et ex eis ē qď fit ex muima cū ca
storeo τ muscho. ❡ Et existiauer̄t qdam ꝙ
qū sit caputpurgiū ex septē foliīs origāi τ. vii. ḡnis sy
napis tritis cū oleo viol. ē iuuās. ❡ Ex eis v̇o q̄ sūt
expta ē vt ex muscho τ sigia τ ābra ɔmixtis q̄ʒtitas
lētis vniᵒ sumať exiñ caputpurgiū fiat in oi hora.
Et ex eis qbᵒ ad illď fit caputpurgiū τ calefaciunt τ
euāant ē oleū de pulpa collogntide: aut oleū i qᵒ solu
ta ē expssio cucūeris asinini. ❡ Et ex eis qď q̄ q̄daʒ
existiant eē vehemētis iuuamis ad illď ē vt sūať ex
pssio folioꝝ enule expssoꝝ sine aq̄ τ fiat caputpurgi
um cū eo distillādo i die tres guttas i narē qū ē ieiu
nᵒ: dein pᵒ horā ɔn̄r adhibeať oleū viol. τ sorbeat is
fediā mlťe vnctuositatis. ❡ Et ex eis qď q̄ ɔueniūt
huic mō ē vt sūať fellᵒ tauri citrini pondus. ʒ. iii. τ mu
mie pōdᵒ. ʒ. ii. τ muschi. ʒ. i. τ cāfore medietatē. ʒ. τ fi
at caputpurgiū cuʒ eo. ❡ Et iteꝝ sumāť gūmi rute
acrestis auř. i. radicis lilíí mellᵒ colati añ. auř. i. τ. ʃ. ɔ
iūgāť oia cū expssiōe sicle: τ distilleť i nares. ❡ Et ēt
caputpurgiū iuuās buchormariēʒ sicci auř. iii. bau
rac sumac āboꝝ auř. iiii. terāť bñ τ i nares cū cāna i
fluēť τ eger caput suū eleuet τ fortiť naribᵒ attrahat
❡ Et iteꝝ nigelle auř. iiii. expssiōis cucūeris asinini
auř. ii. salis āmoniaci auř. ii. misceāť cū oleo ď alcan
na τ oleo cucūeris asinini τ liniať ex eis locᵒ intᵒ i na
ribᵒ τ eger naribᵒ fortiť suggēdo anhelitū trahat.
Q̄ūqʒ pᵒ horā ex capite res mlťa ďscēderit tc̄ laueť
cap̄ cū aq̄ cal'a.

❡ De modis oleoꝝ qbᵒ iungiť
cap̄ eiᵒ q patitur sodā frigidā. Ca. xv.

COnferť ei oia olea cal'a i qbᵒ cocta sť ea q̄ sť
sic̄ anetū τ calamētū τ amaracū τ sceba τ
sisibet τ ruta τ folia lauri τ ea q̄ iā diximᵒ in
canone. Dispō v̇o olei balsami ē quā iā sciuisti illic:
τ hᵒ ēt ɔueniēs ē caputpurgiūs τ distillatōibᵒ i aure.
❡ Insufflatio ɔferēs illi q hʒ sodā tpalē. ℞. expssio
nē cucūeris asinini buchormariē nitꝝ terāť τ in na
res isufleť. Aut nigella τ expssio cucūeris asinini.
Aut nigella τ paꝝ gūmi rute agrestis.

❡ De cura sode sicce sine mā. Ca. xvi.

IN sicca qď q̄ fit cū mā cholica aut sāguie
fmo iaʒ pterit τ nʒ restat fmo nisi in soda
sicca sine mā. ❡ Pricipiū gᵒ cure eiᵒ ē regē
egꝝ cū cibis hūectatiuis bōi chimi τ p̄pē multi nu
trimēti sic̄ vitellᵒ oui τ sic̄ ius galloꝝ vł pulloꝝ pin
guiū τ cubugi τ tabeiʒ τ sorbitiōes pigues cū oleis
hūidis: dein ďclineť a pte cal'i τ fri ad illď qď ē ɔueni
entiᵒ. ❡ Ex eis qď q̄ ɔfeřt ē admistratō caputpurgi
orū hūidoꝝ cū oleis laudatis sic̄ oleū amigdalinū
amaꝝ τ oleū ď cucurbita τ reliq̄. Qď si aliqd ex hᵒ
nc̄riuʒ ē ad ɔplōnē equādā cū isrātiōe τ calefactōe
misceať cū eo aliqd ex oleis equās ipm̄. ❡ Et fortas
se siccitas fac̄ euenire i sbaʒ cerebri diminutōʒ mani
festā τ p̄pabit ipm̄ doloribᵒ. oportebit gᵒ illic vt ad
mistreť caputpurgia ex medullis i potu datis q̄ sūt
excte ex cruribᵒ ouiū τ vituloꝝ τ piguedibᵒ gallina
rū τ thaeim τ catarā τ ex stercore vaccaꝝ τ capraꝝ
❡ Et ex eis q̄ eos iuuāt ē capiti appōeř ēplʒ ex phe
lude subtili fc̄o ex sil'a tritici τ sil'a ordei ƀʒ nec̄itateʒ
τ zuccaro albo τ oleo amigdalio aut de cucurbita
aut effusio subtilᵒ ex eo sř syncipiut. Et qn̄ʒ fit margo
cū coronatiōe ex massa p̄p id qď effūdiť sř caput.

❡ De cura sode ab apostemate. Ca. xvii.

CUiuslqʒ āt spēꝝ sode facte ab ap̄atibus cu
rā in caᵒ singulari dicemus.

❡ De cura sode oppilatōis. Ca. xviii.

CUra sode oppilatōis ē cū maturatōe pea q̄
scis: dein euōne postea cū vsu asabaiaret: ď
inde cū resolutiōe p ēbrocas τ ēpl'a τ odoramēta τ
gargarismata: postea cuʒ maturatōe: dein fiat admi
stratio: dein resolutio dōec remoueať: τ iā sciť q̄litas
illiᵒ i loco suo. ❡ Qď si i capite ē ɔpl'o cal'a: aut p̄pť
oppilationē grossā curatio tibi fit difficilis: oʒ vt ad
mistres aptōem faciētia: dein qū excitať soda aut no
cumētū capitis: p̄pea ꝙ curatio fit cū cal'o succurre
illi cū isrātibᵒ cū qbᵒ ē mollisicatio i qbᵒ ñ ē stiptici
tas: postea qū qescit reitera: τ ñ cesses faciēdo dōec
oppilatio aperiať. Et hoc totum iā diximus.

❡ De cura sode τ venis τ vaporibᵒ detentis i capi
te p cām extrinsecam. Ca. xix.

QUe āt fc̄a ē a vētis grossis m̄dicāda ē cū hie
ris p̄mū: dein cū alienatōe totiᵒ qď vaporat τ
iflat: sic̄ nux τ dactili τ synapis siue sit calʒ si
ue frm̄. τ admistreť ēbroce τ ēpl'a p̄dicta τ odoram̄
ta τ caputpurgia narrata i canone: τ odoret castore
um τ muschū p̄pē. Et si qū ē ieiunᵒ igrediať balneū
ɔfert i hᵒ i caᵒ. ❡ Qď si ipsoꝝ p̄ncipiū a stō fuit: i ipo
rū cura admistreť euantia p̄dc̄a. Et p̄pē ea quoꝝ de
scriptōes recipiūt oleū ď kerua: τ eᵒ loco ř̄cipiūt ole
uʒ ātiqū τ vtāť dyacimio τ q̄ talr cur̄it ď qbᵒ remeō
rabimur i cura egritudinū stōi τ ɔfeřt caput pᵒ curā
eᵒ cū oleo myrtio τ laudanino τ oleo ď lilio: τ expl
siōe cup̄ssi τ alebetheb τ cipi: τ i qᵒ ē calefactō τ stip
ticitas τ adhibeať ēt scarificatio i extrēitatibᵒ vt tra
hať ad ɔ̄riū eᵒ. ❡ Hn̄tiū v̇o eā q̄ fit a vaporibᵒ si fuit
eᵒ gnātio i ipso capite: τ eger ñ iuenerit i stō suo isla
tiōeʒ τ rugitū nʒ i hᵒ augmētať τ miuiť p̄p repletiōʒ
et euōnē et p̄p cibos vaporosos et pauci vaporis:
cura ē ēbroce carminātes note et cōfortatio capitis
cū ēplis resolutiuis et i qbᵒ sit stipticitas pua et odo
ramēta subtiliatiua et i eis ē sufficiētia. ❡ Si āt fuit i
stō tc̄ ex eis q̄ ipsi ɔferūt ē illď qď stōm ɔfortat sicut
mastix geleniabi. dein diacyminū et q̄ sť illis similia.
Q̄ūqʒ cibᵒ recipiť i stō et icipit vaporař et facit sodā
recipiať pᵒ ipm̄ mucilago psilii et coriādrū siccū cuʒ
zuccaro. Et si timeť frigᵒ stōi ex mucilagine psilii ad
mistreť mucilago scis lini cū coriādro sicco et cōfor
ta caput cū eo qď scis postq̄ʒ ipsaʒ curaueris τ seda

ueris cũ eo qḋ oꝫ vt ipsa sedet̃ ex ẽbrocis ⁊ odora
mẽtis narratis: ⁊ ꝓp̃e cũ amaraco: ⁊ fortasse.n. ip̃m
solũ erit cã liberatõis itegre ⁊ vtere attractõe ad ꝯ̃ri
um. ¶ Qũ gº sẽseris ꝙ ĩ mã vaporosa sit calitatis sr̃
fluitas p id qḋ iuenit̃ ḋ signis calitatis: alienab subti
liãria mlte calefactiõis vehemẽt̃ sic̃ euforbiũ ⁊ reliq̃
ĩmmo icipies pº attrahẽ ad ꝯ̃riũꝫ ⁊ purgare cũ gar
garismis ⁊ admistrabis ẽbrocas tẽpatas in balneo

¶ De cura sode venie͂tis ex vẽto q penetrauit ad i
teriora capitis. Ca.xx.

Q Uꝫ ãt soda capitis sit ex vẽtositate itrãte ex
trisecº ꝯsideret̃ hº an sit vẽtº calidus estiualis
aut frigº hyemale: deiñ ꝯsideret̃ locº itroitus
ipiº. Nã si ẽ calid⁊ eº itroitº ẽ auris distillet̃ i ea oleũ
camemillinũ tepidũ: aut oleũ alkeirinũ: aut olꝫ ane
tinũ ꝯq̃ssatũ cũ pauco oleo roſ̃. Et silr̃ si fũit eº itroi
tº nasus distillet̃ illḋ ĩ nares. Et admistra ẽbrocas cũ
eis q̃ facile resoluũt ex eis q̃ dixĩmº. Mḋ si malitia
ꝯplonis ei succedit cale cũ eo qḋ facile ẽ medicet̃ ⁊
icipiat̃ ab eo qḋ ẽ paꝝ frm. Si ãt nõ iuuat augmẽ
tet̃: ꝙ si fr̃a fũit pões olꝫ ad q̃ꝫcũqꝫ haꝝ duaꝝ extre
mitatũ nec̃riũ fũit ip̃m admistrare calꝫ: ⁊ i ipso sit ca
storeũ ⁊ muschº. Et miora ⁊ mltiplica ſꝫ q̃ꝫtitatem
necessitatis: ⁊ admistra ẽbrocas ⁊ ẽpla p̃dc̃a ſꝫ illḋ
resolutiua cal̃a: ⁊ aliena totũ qḋ iflat ⁊ strigit nãm.

¶ De cura sode ꝯtingẽtis ex vaporibº mal̃ adueni
entibº capiti exterius. C.xxi.

E T silr̃ sit cure vapoꝝ maloꝝ extrisecº adue
niẽtiũ: ⁊ qñꝫ sit fr̃i raro tñ: sic̃ vapores locoꝝ
almutakaregi limosoꝝ: ſm plimũ vº sit ca
lidi: quos qḋ resolue cũ ẽbrocis tẽpatis si ex eis pli
mũ retineat̃ ⁊ imagiet̃ scotomiã ⁊ vtiginẽ: ⁊ naribº
attrahãt̃ odores tẽpati bõi sic̃ rose ⁊ olei eº ⁊ nenufa
ris ⁊ viol̃. ꝙ si vehemẽs sẽtit̃ cal̃as cãfore ⁊ sãdali ⁊
admĩstret̃ ablutio capitis i balneo cũ aq̃ cal̃a ⁊ mal
ua. ¶ Fr̃is vº ꝯferũt odores muschi ⁊ castorei ⁊ il
lud sufficit. ¶ Si ãt vapores sint fumosi nec̃aria est
hũectatio fortis cũ oleis p̃dictis cũ ifr̃antibº determi
natis: ⁊ igeniet̃ vt nares abluãt̃ cũ hʼ i oleis ⁊ naribº
ex eis fortit̃ sugat̃ trahẽdo ad sr̃iora: ⁊ ſuãdo illud i
ipsis: deiñ efflue͂ dimittat̃: postea renouet̃ opº illḋ as
sidue. Et silr̃ cũ aq̃ ro. ⁊ aq̃ de salicibus ⁊ aq̃ cucurbi
te ⁊ sup vapores haꝝ aquaꝝ plurima fiat inclinatõ
ꝙ si ex eis ipedimẽtũ malitie ꝯplonis generet̃: sicut
fit ex fumo sulfuris ⁊ fumo arsenici ⁊ similiũ admini
stret̃ cãfora i oleo cucurbite: vt hũectet vnũ ip̃orũ ⁊
ifrigidet alteꝝ. Et silr̃ admĩstret̃ cãfora i ol̃o lactuce
⁊ ol̃o viol̃. Et sterne locũ totũ ex foliis salicis ⁊ odo
riferis humectantibus.

¶ De cura sode ꝯtigẽtis ex odoribº bõis. Ca.xxii.

E A qḋ q̃ fit ab odoribº bõis sicut calidi ⁊ no
cẽt calitate sua ñ siccitate tm̃: curet̃ odoribº
bõis fr̃is: sic̃ si nocumentũ ꝯñs sit ex odore
muschi ⁊ croci curet̃ cũ cãfora ⁊ sandalo. Et ꝯñs ex
cãfora curet̃ cũ muscho ⁊ croco: ⁊ si fuerit ẽt nocen
tes cũ hº cũ desiccatõe ⁊ siccitate tũc cura erit vt nõ
sis ꝯtẽtº i cura nocumẽti muschi vbigr̃a: ſꝫ si ẽ pol̃e
succurre cũ caputpurgio ex oleis humectãtibº ifri
gidatis qm̃ iã sufficiet ⁊ si nõ saltẽ cũ cãfora i eis dis
soluta ⁊ silr̃ ecõuerso.

¶ De cura sode ꝯtigẽtis ex odoribº fetidis. C.xxiii

H Acte vº ex odoribº fetidis cura ẽ cũ bonis
oppositis eº i ꝯplone: ⁊ si i ill̃ odoribº fũit ḋ
siccatõ igẽiet̃ vt sint odores ill̃ oppositi hu
mectãtes sic̃ odores nenufaris ⁊ viol̃. ⁊ salicis ⁊ ad
hº ẽ oleũ.s.olĩn salicũ bonũ hñs ꝓp̃etatẽ ꝯ̃ oẽs odo
res oppositos odoribº bõis ⁊ fetidis calitate nocen
tibº tẽperãdi ⁊ humectãdi.

¶ De cura sode ex ebrietate. Ca. xxiiii.

I N soda ãt ꝯtigẽte ex ebrietate i p̃mis oꝫ vt
admistret̃ stõi purgatio: aut võitu sc̃o cum
oxymelle ⁊ se.raphani: aut oxymelle cum
aq̃ tepida: aut cũ võitibº leuibº ⁊ mediis ḋ ill̃ quos i
ãtidotario faciemº. ꝙ si võitº ñ fũit obediẽs ⁊ timet̃
eº admistratio solues cũ hiera ꝯfortata cũ scamõea
ne eº mora ꝓlõget̃. ꝙ si tibi fũit aliqd ꝓhibẽs ab ad
mistratõe eº qḋ ẽ calin pp egritudinẽ cal̃am: solues
cũ ḋcoctiõe myrobalanoꝝ: aut sirupo ḋ fructibus
solutiuo. Et si oĩa abhorruerit hʼ i solutiua solues cũ
aq̃ vtrorũqꝫ g̃natoꝝ cũ pulpa ſm ꝙ dicemº i ãtido
tario vigorata cũ scamonea parũp: ⁊ ñ timeas ꝓpt̃
ipsiº calitatẽ. Et si ẽ aliqd qḋ supet ab euãtibº cuius
qꝫ modi fuerit fac eos dormire quousqꝫ digeratur
qḋ i eoꝝ stõis ꝯtinet̃ ḋ vĩo. Et istḋ qḋ appet ex colo
re vrine ⁊ eº tictura. ¶ Et frica pedes eoꝝ cuꝫ sale ⁊
oleo viol̃. ⁊ sr̃ ipsoꝝ extrẽitates effũdat̃ oleuꝫ came
millinũ. Deiñ fac eos igredi balneũ: ⁊ vt capita ip̃o
rũ inũgãt̃ oleo roſ̃. ifr̃ato ñ tñ vehemt̃. ¶ Et cibet̃ lẽ
tibº ⁊ acresta ⁊ silibº. Et i caulibº qḋ ẽ ꝓp̃etas q vapo
res a capite ꝓhibet̃. S. iqt si cibas illos pull̃ colũbaꝝ
nõ erras. Et vr̃ ꝙ cã sit sbtilitas sãguis ex eis g̃nati
⁊ fortitudo eº ad resoluẽdũ vapores. Et oꝫ vt eis tri
buas fructº stipticos: ⁊ vt sit potº aque ⁊ ñ aliud nisi
stõus fũit debilis ⁊ timet̃ ipsiº laxitas: tc̃ ei ꝓhibe ecs
a mltitudie potº aque fr̃e: ⁊ pota eos aq̃ g̃nati aceto
si ⁊ ribes ꝓp̃e: ⁊ rob eº ⁊ acetositate citri ꝓprie ⁊ rob
ipsiº ⁊ cydonioꝝ ⁊ maloꝝ ⁊ trãsglutire coriãdrũ sic
cũ cũ zuccaro ſꝫ põdº: ⁊ põdº ꝯfert eis: deiñ fac eos
dormire ⁊ qescẽ qm̃ ẽ radix i cura ipsiº. ꝙ si pp hº ñ
qescũt reitera illḋ eaḋ die ⁊ i mane. Et põe cibũ ip̃o
rũ q hꝫ ifr̃ationẽ ⁊ hũectationẽ ⁊ subtiliatõm sic̃ est
vitellº oui: ⁊ sr̃ eos fũde aq̃ꝫ cal̃am ⁊ mlte resolutõis
Et admistra eis sõnũ inquãtũ potes. deiñ qũ remo
uet̃ nausea si fũit ⁊ remanet soda abscide oleuꝫ roſ̃.
ab eis: qm̃ nociuũ ẽ eis pº illḋ qũ prº fũit nec̃ariũ ad
ꝯfortãdũ caput ⁊ ꝓhibẽdũ vaporẽ. Et qñꝫ remoue
tur i istãti: ⁊ oꝫ vt stati admistes oleũ camemillinuꝫ
loco eº fricãdo ad resoluẽdũ. ꝙ si pp illḋ ñ remouea
tur adhibeat̃ oleũ ḋ lilio qm̃ ip̃m ẽ vltimũ ⁊ exptũ.
¶ Amplº qũ ebrietas icipit alleuiari ⁊ descẽdẽ fac
eos ãbulare paulati ⁊ paulati. Et ciba eos tc̃ carni
bº piscũ petrosoꝝ ⁊ testicul̃ galloꝝ ⁊ pullis cũ herb
fr̃is. ¶ Et oꝫ qḋ ne sup cibũ ãbulẽt: ſꝫ pº tres horas
Et vliter meliº ẽ vt ꝯsidẽs digõnẽ eoꝝ cuꝫ sõno aut
qete lõga dõec stõus parũp alleuiet̃. Deide admini
stret̃ oxymel zuccarinũ si fuerint calefacti: aut melli
nũ si fuerit hũectati ⁊ ifr̃ati ⁊ redi sup fricationeꝫ pe
dũ suoꝝ: deiñ ãbulẽt nõ laboriose: aut moueãt̃ alio
motu nõ laborioso: ⁊ ſꝫ ꝙ oꝫ eos a puro aceto ⁊ al
muri fieri alienos. ꝙ si abstinẽ nõ potuerit vtant̃ eo
qḋ nõ ẽ acutũ. Qũqꝫ paꝝ feceris eos ãbular̃ admi
stra eis tinã ⁊ balneũ: deiñ ad vltimũ oꝫ vt eos ifun
das cũ ẽbrocis eq̃lis resol̃onis ⁊ cibes eos carnibº
leuibº. ¶ Medicamẽ optimũ ebrietati: ℞.seis endi
uie seis caulis berberis mũdati ex seie suo ⁊ sumac
⁊ lẽtiũ ⁊ excorticataꝝ rosaꝝ spodii oĩuꝫ equalr̃: ꝯmi
sceãt̃ oĩa ⁊ bibat̃ ex eis põdus triũ.ʒ.cũ tyriaca vel
chirata cãfore ⁊.ʒ.aq̃ granati: aut aq̃ ribes: aut ace

tositatis citri ꝛ rob eius.

¶ De cura sode euenientis ex coitu. C.xxv.

Hec soda accit q̄ pp siccitatē quā ipē fec̄ ip̄ȝ possidē. Et eꝰ cura ē quā diximꝰ i.c. curōis sode sicce. Postq̄ᷓ decliēs cū būectātibus pp repletionē i corꝑe cui sup̄uēit motꝰ coitꝰ ꝯpositus ex corꝑoreo ꝛ aiali ꝛ eleuat vapores fraudulētos. Oȝ.n. vt cui illd̄ accit successiōe coitꝰ: aut q repletō nē hȝ icipiat p̄mū a minutiōe: aut cū solutiōe si vna queqȝ fuit nc̄aria: aut vna eaꝝ: deide ꝯfert cerebrūᵒ cū oleis ꝯfortatiuis: sicut oleo rosꝫ. aut oleo myrtio ꝛ nutriat eꝰ q̄ sit velocis digōnis ꝛ bōi chimi ꝛ remoueāt coitū. ꝙ si ñ iuenit eꝰ excusatiōem nō coeat: duȝ est ieiunus.

¶ De cura sode fc̄e ex ꝑcussiōe: aut casu ꝛ regimie eꝰ cū accidit ꝯmotio cerebri ꝛ vulnus. Ca.xxvi.

Oportet vt sit tua voluntas ꝛ finis rei tue ꝛ tua itētō i eo q hȝ sodā euenietē a casū aut ꝑcussiōe ad hꝰ vt dolorē sedes q̄ᷓtuȝ potes ꝛ elōges māȝ q̄ᷓtū potes a loco leso: aut cū euōne: aut attractiōe ad ꝯuū vt ñ apostemet. Et medica plagā si acciderit vt carne r̄pleat: ſȝ ñ ē posē vt carne r̄pleatur malitia ꝯplōnis manēte: q̄ oȝ vt i ipsꝰ icarnatō ne ꝯplōnē ptis eꝰ tēpes. ¶ Et scias q̄ si i illo q hȝ hꝰ ipedimētū appet febris ꝛ ꝯturbat itellectꝰ: tūc iā icipit apari. Primū gᵒ q̄d te oȝ facer̄ i eiꝰ cura ē ephlomia cephalice: aut nigre vt ap̄atio ꝓhibeat. Si aūt illic ē repletō oȝ vt vtaris clisterib' acutis saltē cum pulpa collognide. Uerūtñ si hūerit febrē: tūc clisteria eq̄bis. ꝙ si clistere nō ꝯueit vt eueℸ cū aliquo q̄d sit sic̄ pilule cbochie si febrē nō hūerit. ꝙ si hūerit calorē q febre sit mior nō ꝑmittas ipsoꝝ potiōes: nec̄aria ē eni ei euātio vt secureℸ ap̄a. ¶ Deinde oȝ vt cōsideres. Naȝ si illic fuit vulnꝰ oȝ vt medicetꝰ pꝰ. Et necessariū ē tēpare locū i ꝯplōne sua dōec recipiat curā. ¶ Q̄d si nō fuit ēplastreℸ locꝰ ex eo q̄d locū ꝯfortet: sic̄ sunt ēpl'a quoꝝ aq̄ sūt sic̄ aq̄ myrti ꝛ salicis: et quoꝝ olea s̄t oleū myrtinū ꝛ liliaceū ꝛ rosꝫ. Et eoꝝ ꝑmixtiōes s̄t i qbꝰ ē stipticitas subtilitas ꝛ resolutio pauca: sic̄ rosa ꝛ melilotū ꝛ calamus aromaticꝰ ꝛ camemilla ꝛ bolū armenū ꝛ alumē iamēi cū vio odorifero. Et fortasse ꝯterꝰ eris oleis ex eis: ꝛ recte agit q eis vtiℸ tepidis. Et fortasse dolor ꝛ tior ap̄atis facit nc̄riū vt parūp ifrenℸ: ꝛ oȝ vt caueāt balneū ꝛ vinuȝ ꝛ ira ꝛ cibi vaporosi ꝛ calefacietes. ¶ Q̄d si locꝰ incipit apari tē nec̄e ē admistrare stiptica fortis stipticitatis ꝛ ifratiōis sic̄ cortices ĝnati ꝛ balaustias ꝛ lētes ꝛ rosas ēbrocādo caput ex aquis eoꝝ ꝛ faciēdo empl̄m ex fece ipsoꝝ: deiñ pꝰ illd̄ fiat ꝑmutatō ad illd̄ i qᵒ cū hᵒ sit subtilatō: sic̄ cupssus ꝛ mirrica ꝛ cydōia ꝛ olibanū. ¶ Et cū ꝑcussio fuit ꝯmouēs cap̄ oȝ tūc vt icipias dare ad potādū sticados cū aqua aut sirᵒ mellio: ipi.n. cū eo liberāt. ¶ Et scias q̄m quȝ lesio ꝑuenit ad velamē cerebri ē i ipsa tior. ¶ Et qū egredit pp ꝑcussiōes sāguis ex cerebro oȝ vt patieteȝ potes cerebell' gallinaꝝ q̄ᷓtū posē ē: deiñ potet sup illd̄ aq̄ȝ ĝnati aceto si: ꝛ q̄ soluit ap̄a m̄tiplica potuȝ cerebelloꝝ vſȝ ad tres dies ꝛ pꝰ phlebotomiam.

¶ De cura sode facte a debilitate capitis. C.xxvii.

Eius cura ē ꝑmutatō malitie ꝯplōnis quaȝ hȝ ꝛ ipsꝰ ꝯfortatō cū cib' odoriferis ꝯfortatib' cap̄ i qbꝰ ē subtiliatō ꝛ stipticitas cum aggregatōe caꝝ motiuaꝝ. Et m̄totiēs q̄d cā agēs cōpar cāe passiue ddbili ē aggr̄gatō hūoꝝ maloꝝ calō rū i stō. ¶ Oȝ gᵒ vt euēℸ p id q̄d ē eis ꝯuēiēs: ꝛ vt afferaℸ cibꝰ adiūges ad m̄inū eꝰ q̄d ab eo resoluit vt resolutiua ꝛ suscipiēs digōnē. Et si ñ reperiūt vtreqȝ ꝓpetates postreme eligat melior eaꝝ. ¶ Et melior q dē hora i q cibādꝰ ē: ē pꝰ itroitū balnei. Et oȝ vt sueℸ eoꝝ cenas: ꝛ vt ipsoꝝ cibi sint sic̄ capparis ꝛ oliue cū caseo vt ꝯforteℸ os stōi eoꝝ. Hyp. āt ꝯcessit eis in potu vinū absolute. Et Gal. elegit vt sit mixtuȝ: aut s̄btile: ꝛ vt aggregeℸ vtraqȝ ꝛ sumat cū pāe.

¶ De cura sode fc̄e a fortitudie sēsꝰ cerebri. c.xxviii.

Eius cura ē vt sēsus parūp fiat piger cū cib' q nutrimētū cerbri igrossēt: sic̄ cap̄ assūptō cū frumēto ꝛ ordeo ꝛ carnes bouīe si digō ē fortis aut cibis factis cū lactuca ꝛ portulaca ꝛ caro piscīū. ¶ Et q̄ᷓñ admistras reliq̄ narcotica: sic̄ sirupū d papaueℸ ꝛ sic̄ sem̄ lactuce: ꝛ q̄ᷓñ sit ide epithia.

¶ De cura sode q̄ facta est accidens in febribus ꝛ egritudinibus acutis. Ca.xxix.

Huius alia ē q̄ accit cū fortitudie egritudinis ꝛ eꝰ paroxismo deiñ remoueaℸ. Et aliq̄ ē que rēanet pꝰ remotōȝ egritudis: aut eradicatōnē eꝰ paroxismi: ꝛ illa q̄d q̄ ex ea accit i febribꝰ q̄ᷓñ igetat egꝝ adeo dōec i cā eꝰ q̄ ē febris augmētū faciat. Et ipam q̄ᷓñ significat albificatō vrine subito: ꝛ eꝰ alťatō i similitudinē vrine asinoꝝ q̄ᷓñq̄ significat eēntiaȝ suā i dispōne: ꝛ q̄ᷓñ significat resolutōem: oȝ gᵒ vt sedeatur ad reliq̄s significatōes. ¶ Cura āt eꝰ ꝯueniēs est alrasiȝ i oleo omphacio eꝰ acceptō sit cuȝ oleo rosꝫ. aut oleū rosꝫ. cū sale ꝯq̄ssatū cū aceto ꝛ tepidū i hyeme ꝛ i lēitate febris ifratū i estate ꝛ i fortitudie febris. Et ad ipsā iuuat ēbroca ex decoctiōe ordei ꝛ papaueris ꝛ rosaꝝ ꝛ violaꝝ si vapores nocēt sua acuitate. ꝙ si sua nocēt m̄titudie: tē nihil boꝝ facias imo euā ꝛ admistra q̄d cū facilitate resoluat: sic̄ oleū i qᵒ cocte s̄t balsaita ꝛ v̄ga pastoris ꝛ maiorana cū v̄ga pastoris si vis resoluer: ita ꝙ qbusdā ātiquoꝝ visū ē vt camemilla epithieℸ. ¶ Q̄d si narcotica ꝛ somnifera tibi nc̄ria s̄t pp doloris vehemētiā vtē eis cū cautela ꝛ tiore. Et q̄ᷓñ ꝓhibeℸ eleuatō materiei i ipa cū sauic ꝛ psilio i p̄ncipio: ꝛ deℸ i potu ēt: ꝛ q̄ᷓñ ꝓhibeℸ coriādrū ꝛ oleū rosꝫ. Et q̄ᷓñ vētosaℸ i ipam. In ligatiōe āt extrēitatū ꝛ ipsaꝝ fricatōe ꝛ admistratiōe regimis ebrii ē rectitudo ꝯuēiēs valde. ¶ Q̄ūq̄ extrēitatū ligatōe vteris oȝ vt ꝯp̄mas eas qū fit fricatō in aq̄ cal'a. Et si ñ sedaℸ pp oīa illa radaℸ caput ꝛ ēpleℸ cū camemilla ꝛ malua ꝛ viola ꝛ alathaſceh ꝑmixtis ꝛ illd̄ q̄d pꝰ rasionē capitis: ꝛ q̄ᷓñ idigemꝰ vētosis ꝛ sāguisugis. ¶ Et q̄ᷓñ rēanet soda pꝰ febrē ꝛ pꝰ egritudies acutas. Et ipsꝰ q̄d cura ē ifratio ciboꝝ ꝛ eoꝝ hūectatio. ¶ Et ꝯfortatio capitis ex oleo rosꝫ. cū camemillio ꝛ vt effūdaℸ sup vtrasqȝ manꝰ ꝛ vtrosqȝ pedes aq̄ cal'a bis i die māe ꝛ sero ꝛ iungat cum oleo viol'. deiñ iuueℸ cū extiguētibꝰ q̄ᷓñ appetꝰ dilatō māifeste.

¶ De cura sode cretice. Ca.xxx.

In soda q̄d cretica ꝯsideℸ an ifirmꝰ inueniat nauseā ꝛ subūsionē aie ꝛ tremorē i labeo ꝛ frigies. Et vlitēr sig̃ declinatōis nāe cuȝ māad frīōa: ꝛ tē iuueℸ cū vōitu fc̄o ex oxymelle calefacto cū lenitiuis frīs. Et an iuēiat rugitꝰ ꝛ iflatō i vētris qȝ lateribꝰ ꝛ vlr sig̃ dclinatōis nāe cū mā ad inferiora. Et tūc iuueℸ solutōe ꝛ sup lenificatōeȝ nāe cū lubrificatiuis lenibꝰ. i. cū sirᵒ de ꝑunis ꝛ ꝑunis isulis i iuleb pꝰ incisionē vt intumescat ꝛ bibat violas ꝛ sirupū de tamaridis ꝛ xiraffet si podꝰ magnū: ſȝ q̄ᷓti

tas ei⁹ sit.3.v. ꝛ que cursu illoꝝ currũt: aut vtrũ īueī at ꝗuitatē ī ptib⁹ renū ꝛ sub costis dorsi ad ꝑosterio ra tēdētē. Et vlr signa declinatōis mãe ad vias vrie ꝛ medicet cū diureticis: sicut cū oxymelle cui supini tiaꝝ pōd⁹ duaꝝ.3.se.melonis ꝛ citroli se.mediādo: ꝛ cibet cydoniis qm̃ ꝓhibēt vapores ꝛ exuberatōem faciūt. Aut vtrū īueīat radios ꝛ rubedinē ī oculis ꝛ imagies citrinas ꝛ elonget hoc: ꝛ ñ fluat sãguis ex narib⁹ tc cū aceto fiat sternutatō ꝛ cū e⁹ vapoꝛ: ꝛ ī na rib⁹ isufflet ꝛ ꝯmoueat nas⁹ e⁹ cū aliq̄b⁹ asꝑsis: aut op pōat oclos suos radio sol' si pole ē subito ꝛ intueat ip̄z: dīñ ditte ip̄z. Et si īuenerit plsū ūdosū ꝛ īuenerit lenitatē in cute administret vnctōes fricãdo ꝛ bibē do ꝛ sup cap: ꝛ oꝫ vt sint tēpate. ꝙ si īuenerit silitudi nē moꝛdicatōis ꝛ doloꝛis lassitudis sb aure sua: aut ascella sua: aut iguie suo fiãt sup ea empl'a cal'a attra ctiua sicut mēta ꝛ apiū cū butyro ātiquo. Et foꝛtas se idiget vt vētose absq̄ȝ sacrificatōe apponãt vt mã ex cerebro expellat ad illud ad qd̄ decliat ꝛ apposte metur.

De cura sode q̄ dꝫ fieri cã vmiū. Ca.xxxi.

Oportet vt purgatio fiat cū purgatione coꝛ poris ꝛ cerebri ꝛ deiñ fiat caputpurgiū cū hierapicra pauca. Et fiat illd̄ ī ebdomada aliquotiēs: ꝛ admistrēt oēs medicie q̄ dicet ī.c. de fe toꝛe nariū. Et oia q̄ vmes ī vētre necãt sic expssio fo lioꝝ psici ꝛ expssio radicis moꝛi ꝛ aloes. Et iuuatur sternutatoꝛiis ꝛ caputpurgiis purgãtib⁹ cerebrum.

De cura sode q̄ excitat succeſſiōe sōni ꝛ doꝛmitō nis. Ca.xxxii.

Oportet vt cū ea purget coꝛp⁹ ꝛ caput p ea q̄ sciuisti. Et adiuuat ad ip̄aȝ vt tpib⁹ ꝛ frō ti fiat empl'ȝ ex cinere ꝛ aceto: ꝛ cuȝ eo meli oꝛ ē cinis de lignis fici.

De regie sp̄eꝝ sode fce p cōitatē. Ca.xxxiii.

Oportet vt sollicitēris ī oib⁹ sp̄eb⁹ sode fce ꝓ pter cōitatē mēbroꝝ ð ill' mēbris. Et vt ea eūes cū eis q̄ sūt eis ꝓpa: ꝛ vt ip̄oꝝ ꝑmutes ꝯplōnē: ꝛ cū h⁹ ꝯfoꝛtes cap cū ꝯfoꝛtatiuis vt ñ recipi at si fūit ī pricipiū cū frīs sic olo ros. ꝛ aceto: p⁹ illd̄ āt si mã fuīt cal'a ꝛ q̄litas cal'a facias illd̄ idē op⁹ sp. Et si fūit fra pmuta te ad oleū camēillinū cū oleo myr tino: aut oleū ī quo dissoluat gūmi cupssi: aut sit fcs cū foliis cupssi ꝛ expressiōe e⁹ ꝛ tamarici. Qūq̄ȝ opus mēbri expleueris ꝯsidera an accñs ꝯuersione fiat egritudo ipsa. Et an fiat cã soda fixa in capite. Et tu qd̄ cognosces mãȝ ꝛ q̄litatē: g⁹ fac qd̄ scis. Et ī illa qd̄ q̄ pp cōitatē cruris ꝛ hñs eã sētit q̄si ali qd elcuet ex crure suo: oꝫ vt si illic sit repletio mãife sta ꝑhlomet saphēa: aut vētosent crura ꝛ purget e⁹ coꝛp⁹ cū stōaticbō. ꝛ si ñ fūit ibi repletō mãifesta stri gãt duo crura vsq̄ȝ ad inguina ꝛ fiat fricatio in pedi b⁹ e⁹ cū sale ꝛ oleo de keiri. Et si scit loc⁹ ex q⁹ incipit cauterizet ꝛ admistret sup ip̄m medicam̄ vlceratiuū vt vlceret ꝛ aperiat. Cura v̄o sp̄ei sod fce cã vapo rū ascēdētiū ex mēbris coꝛpis ad cap: si cã fuerit va poꝛes ascēdētes ē vt sumãt añ periodū fruct⁹. ꝙ si ñ fuerint pñtes aqua fra ꝗuis sit ieiun⁹. Et ð fructib⁹ cōuenientioꝛa sunt cydonia. Et coꝛiandrum est ex eis que in ipsa iuuant ꝛ est ex eis que ꝓhibet ele uatōnē vapoꝝ. Et silr ē dispō e⁹ q̄ fit pp cōitatē epa tis. Et iuuãt ad illd̄ ꝓpe diuretica vel exuberãtia ꝛ eplatio epatis ꝛ eplib̄ q̄ mãȝ retinēt. Cura āt sp̄ei sode fce pp cōitatē stōi: c⁹ cã ē debilitas stōi: ꝛ ꝓpe ð bilitas oꝛis e⁹ vt suscipiãt mãs: ꝛ coꝛrūpãt ī ip̄so cbi mi. Et illud ſm plūmū non excitatur nisi ſm vacui tatē est vt deglutiat bucellas infusas in aqua acreste ꝛ aq̄ vtriusq̄ȝ granati ꝛ q̄ illis sūt silia: aut in rob fru ctuū stipticoꝝ bōi odoꝛis. Et vt soꝛbeat soꝛbitiones panis: aut farine tritici toꝛrefacte cū aliq⁹ qd̄ sit sicut granū granati ꝛ silia. Qū ei h⁹ mltiplicãt ꝯfoꝛtatur os stōi ad hoc vt faciat illud. Qūq̄ȝ nausea īuenit eger euomat choleȝ effusã ꝛ q̄escet. Et si stōus cum h⁹ fuerit frus admistret hec sefata cū alefeniati boni odoꝛis acutis aut fiat ei iuleb cū alefeiati ꝛ intingat bucellas ī eo qd̄ iñ fcȝ ē epati. Et si acetositas ꝛ moꝛ dicatio nō ꝯueniūt ei ꝛ excitãt ip̄i⁹ nocumētū sit cō tēt⁹ bucellis ī iuleb aut puro: aut cū alefeniati fcȝ ꝙ e⁹ ē necitas ꝛ h bō multū iuuat. Si āt soda icipiat ꝛ deglutiat bucellas: aut soꝛbeat soꝛbitionē ꝛ quȝ sen sit defectionē sui cibi ꝛ digōnē e⁹ sumat aliq̄d de ill' ī q̄b⁹ ē stipticitas sic sūt buccelle panis ī rob fructuū: aut ip̄sos fructus: aut panē cū capparib⁹: aut oliuis. In ea āt q̄ fit cã hūoꝝ ī ip̄so p̄mū qd̄ oꝫ ē vt ici piat cū purgatione ꝛ p⁹ illd̄ ꝛ cū ea vt nutriat cib sb tilib⁹ facilis digōnis laudabilib⁹ boni chimi: dīñ de clinet eū eq̄litate sua ad illd̄ qd̄ ē necriū ꝛ sint cū h⁹ ī eis resolutio ꝛ digō ꝛ solutio: ꝛ si nō īueniūt laus ꝛ gnãtio sanguinis bōi ꝯpes generi alsi: eligat laudē ꝛ gnãtionē boni sanguinis potius illis vel sup eas. Et meli⁹ illo est vt sit post introitū balnei. Et istis qd̄ necessariū ē vt desiccent eoꝝ hūiditates ꝛ ip̄soꝝ va poꝛes. Et si hūoꝛes sit cholici: cura cum eo qd̄ te docui ī canone cū curis ꝯfoꝛtãdo cerebꝝ cum oleo ros. aut cū oleo myrtino. Si āt hūoꝛes sūt ꝑhlati tici fri ī q̄b⁹ excitãt vētositates foꝛtes: tūc administra vōit⁹ q̄ sūt foꝛtioꝛes ꝛ subtiliãtia: ꝛ si nō remouetur hieras magnas cū ðcoctōe epithymi. Et ad illd̄ q̄ dē iuuat icisio duaꝝ arteriaꝝ tpis: aut duo cauteria lenia sup tpa: ita vt nō adurat caput ꝛ sit strictō sup duas arterias. Et arterie qd̄ multotiēs extrahūtur: aut icidūt ꝛ cauterizãt. Et ꝯueniēs cauterizatio ē vt arteria discooperiat ꝛ cauterizet ip̄sa arteria ita vt vestigiū e⁹ ñ cadat sup cutē. Et cauteria qd̄ sint sicut acus ignite. verūtñ q̄tū pole ē vitet ꝛ maxie ī estate vitet. Et oꝫ vt e⁹ cib⁹ sit soꝛbitiones ꝛ nō masticet ali qd vsq̄ȝ ad decē dies. Et sit hoꝛa comestiōis ei⁹ ī esta te fra. Et oꝫ ēt vt nō multiplicet ſmōes. Et silr vt sti ptica sup arterias adhereãt cū q̄b⁹ misceãt sarcocol la ꝛ crocus. Et nos narrabim⁹ illd̄ in antidotario. Et q̄nq̄ȝ ponit sup eas plūbū ꝛ stringit cū vitta vt ñ pulset ꝛ faciat doloꝛē ꝛ silr lignū. Cauterizatio āt foꝛtis q̄ ī istis dicta est: est vt tria ponãt sup medium capitis ꝛ duo sup duo tpa ꝛ vnū sup nuchaȝ apud posterioꝛē partē capitis. Et oꝫ vt alienet vinū fcȝ oēs dispōnē. Si āt cã ē vapoꝛes ascēdētes ex stō: tūc ē cura ſm oia q̄ pcepim⁹ ī cura sode facte ex vapoꝛi b⁹ ascēdentib⁹ ad cerebꝝ ex mēbris aliis. Et h⁹ q̄ dē generis est cura sode q̄ excitat potu aq̄. Hoc eñi ēt fit pp ðbilitatē stōi. Et melioꝛ cura e⁹ ē vt hñs eaȝ potet paꝝ vini odoꝛiferi ꝛ ꝯmisceat cū eo aq̄ȝ suam quã bibit: ꝛ vt nō ip̄ediat os stōi. In regimie v̄o ei⁹ q̄ fit cōitate renū ꝛ miracꝛ ꝛ mr̃icis ꝛ reliquoꝝ suffic q̄ ꝯmisim⁹ ī pncipio vliū ꝛ ð soda febriū iã dixim⁹.

De cura grauitatis capitis. Ca.xxxiiii.

Ad ip̄saȝ iuuãt euantia ꝛ vsus alsecbari. Et si sanguinea fuerit eius cura erit cum ꝑhlo mia: deinde minuatur vena frontis ꝛ ꝓpe

si fuerit grauitas posterius. Et etiã minuantur vene colli ⁊ due arterie que sunt post aures ⁊ prope si fuit grauitas in anterioribus.

¶ De soda q̃ noiat̃ ouũ ⁊ cauthati. Ca. xxxv.

Hec spẽs soda noiat̃ ouũ ⁊ cauthati ꝑꝑ suaȝ ꝯp̃hẽsionẽ sup totũ cap̃ ẽ soda ꝯp̃hẽdẽs mã siua fixa cronica. Cuius prauitas excitat̃ oi hora etiaȝ a pua cã mot⁹ ⁊ potatiõis vini ⁊ receptio nis vaporosi. Et excitat ipsã vox fortis. Et qñȝ exci tat ipsaȝ vox media ita vt eã hñs odio hẽat voceȝ ⁊ lumẽ ⁊ pmixtionẽ cũ hoib⁹: ⁊ diligat solitudineȝ ⁊ tenebras ⁊ qetẽ ⁊ resupinationẽ. Et ipsi qd̕ diuersifi cãt̃ i eo qd̕ eos ledit ex cãis p̃dictis. Quidã.n. eorũ ledũt̃: ab aliqua ipsarum: et quidam ab alia re ledũ tur: ⁊ sẽtit omi hora q̃si caput ei⁹ malleo pcutiat̃: aut attrahat̃ tractiõe aliq̃: aut scidãt̃ scissiõe aliq̃: ⁊ pueñit dolor e⁹ vsqȝ ad radices ocłoꝝ. ❡ Et.G. qd̕ põit al latorẽ h⁹ egritudĩs d̕bilitatẽ cerebri aut fortitudineȝ sẽsus ei⁹. ❡ Et cã ei⁹ gñatiua ẽ hũor malus: aut ap̃a calidũ aut friñ ꝫm ꝙ plimũ fit ab ap̃ate melãcolico aut duro. ❡ Et plimũ qd̕ fit i medio velaminis: aut extrinseci a craneo: aut itrinseci. Et tu iam sciuisti ꝙ qñ cãe sũt ap̃a aut aliud ⁊ nõ ẽ nisi i velamie itrinse co i crãeo sẽtit̃ dolor extẽsus vsqȝ ad oculuȝ. Et qm̃ pãnicul⁹ ille ꝯp̃hẽdit sup neruũ motiuũ ꝯcauũ extẽ dit̃ ps ei⁹ vsqȝ ad pupillã. Et qũ ẽ i velamie extrinse co sentit̃ dolor tactu man⁹. Et patiẽs odit casũ tact⁹ laboriosi sup eã. ❡ Et mł'totiẽs ꝯtigit ab egritudini b⁹ añcedẽtib⁹ q̃ d̕bilitauerũt subãȝ cerebri ⁊ velami na ipsi⁹ itrinseca ⁊ extrinseca ita vt ledat̃ motib⁹ par uis q̃ sũt ex motib⁹ corporis cibalib⁹ ⁊ vaporalib⁹ ⁊ motib⁹ extrinsecis ⁊ recipiat supfluitates ledẽtes. ❡ Medicoꝝ v̇o qdã nõ obseruãt i ouo has ꝯditõ nes: immo dicũt ouũ oẽm dolorẽ ꝯp̃hẽdẽtẽ super totũ cap̃ ex̃ craneũ ⁊ itra. Et fit e⁹ cã ex vaporib⁹ ſt̃õi aut vaporib⁹ capitis: aut mãe aut phlegmõ i ip̃o ce rebro aut velamib⁹ ei⁹ ⁊ fit cũ grauedie ⁊ pulsatione aut herisipila ⁊ fit cũ iflãmatiõe ⁊ mordicatõe absȝ mł'ta grauedie: aut ab hũorib⁹ aliis si non fuit herisi pila. Et sint illic signa hũoꝝ froꝝ ⁊ medicãt̃ totum ꝫȝ modũ suũ. verũtñ nomẽ oui i v̇itate ꝯsuetũ apud prudẽtes medicos ẽ ꝫm qd̕ ẽ p ꝯditõẽs p̃dictas.

❡ De cura. Ca. xxxvi.

Si sciuerim⁹ ꝙ illic ẽ sanguis plim⁹: ⁊ ꝙ ẽ cã p̃ma: aut cã motiua ei⁹ ẽ sãguĩs phłoma. Qd̕ si signa exñt ꝙ hũores sũt fri ⁊ tp̃s ꝫm egritudinẽ ẽ elõgatũ: ⁊ tu iã admĩstrasti i pricipio ẽt qd̕ repellit: tũc vtere ẽbrocis ex aqs i qb⁹ resoluẽtia modice sint calefaciẽtia cũ repcussiõe modica ⁊ stip ticitate: sicut flos squinãti ⁊ camemilla ⁊ mẽta ⁊ reli qua q̃ sciuisti i canone. Et gradati pcede ad fortiora ⁊ eũa cũ eis q̃ eueniũt ⁊ admĩstratio pill'. de aloe ⁊ mastice ẽ d̕ eis q̃ mł'tũ ꝯferũt i ea: ⁊ fiat illd̕ i oi tertia nocte: vtat̃ chochiis i eũonib⁹ suis si nec̃itas ẽ vt dẽt̃ eis fortiores. Et sũat eger i potu decoctionẽ cassiefi stule cũ q̃ttuor aur̃. olei de kerua. ❡ Et scias ꝙ quȝ purgasti supest tibi vt ꝯfortes cerebꝝ ⁊ velaĩa e⁹ cũ aliqb⁹ q̃ ip̃m ꝯfortãt ex eis q̃ sciuisti. Et ex ipsis qdẽ sũt odoramẽta muschi ⁊ ãbre ⁊ cãfor̃ ẽt illis ꝯmixte Et qñȝ pmiscent cũ eis aloẽ vt ꝯiũgãt ꝯfortatiõe re solutõeȝ. Et adhibe ei ẽpła cała ⁊ stuporẽ iferẽtia q̃ sciuisti. Qũ g⁹ declinat admĩstra balneum ⁊ empła ꝯfortãtia. ❡ Qũ ãt i p̃n⁹ pseuerat et scis ꝙ mã ẽ cała tũc forsitã declaratũ ẽ tibi ⁊ sciuisti illud i canone re gimis cerebri. Et frequẽter pota eũ medulla cassiefi stule cũ oleo amigdalino dieb⁹ frequẽtib⁹. Et qñȝ iu uat eos caputpurgiũ cũ mumia i oleo viol. Et scias ꝙ ouũ antiqũ tpale nõ eradicat nisi qd̕ ẽ fortis reso lutionis ⁊ calefactionis. Et qñȝ iuuat eos si fiat eis caputpurgiũ ex troc. stelle ⁊ scellite ⁊ diamuscho ⁊ q̃ pcedũt cursu eoꝝ dissoluto qd̕cũqȝ eoꝝ fuerit in lacte lactãtis puellã: ⁊ ꝓprie qũ dolor fit fortis ⁊ vi cãt vigilie. ❡ Phłomia v̇o ⁊ cauterizatio arteriaꝝ ⁊ eaꝝ incisio i cauthati st̃ ꝫȝ ꝙ fuerĩt i soda ãtiq̃. Ci b⁹ ãt sit qd̕ ñ vaporat d̕ eis q̃ sciuisti ita vt pueniat̃ ad lẽtes cũ oleo amigdalino dulci ⁊ siłr ius fabaꝝ: ⁊ ñ ẽ malũ vt cibẽt̃ q ex eis st̃ ifrãti cũ h⁹ i ꝑꝑ puitatẽ va poris eoꝝ. ❡ Epithimata ãt oȝ vt declinẽt qñqȝ ad ad illd̕ qd̕ parũp stupefacit: ꝫȝ sit maior itẽtio resolu tio. Et ex istis qdẽ epithimatib⁹ ẽ opiũ ⁊ sãguis dra conis ⁊ croc⁹ ⁊ terebinthia: fiat ex eis epithima ⁊ li niat̃ ex eis tp̃s vlȝ ad tp̃s apd̕ necessitatẽ idigẽtẽ stu pefactõe. Et ex eis ẽ croc⁹ ⁊ galle ⁊ troc. stelle. Naȝ qũ ex illo liniet̃ tota frõs erit iuuãs. Et tu qdeȝ redi ad antidotariũ ⁊ ad tabulas medicinaꝝ singulariũ

¶ De emigranea. C. xxxvii.

Emigranea ẽ dolor i vna medietate capitis excitat̃. Et.G. diffiniuit eã dicẽs ꝙ ipsa est ãbulator medi⁹. ❡ Cui⁹ qd̕ cã qñȝ ẽ itra cra neũ ⁊ qñȝ ẽ i pãniculo coopiẽte craneũ. Et plȝ qdẽ fit i lacertis tpis. qd̕ ãt ẽ exteri⁹ qñȝ puenit ad hoc vt nõ toleret tactũ. Et mãe st̃ pueniẽtes ad locũ ei⁹ ex venis: aut arteriis extrinsecis: aut ex cerebro ip̃o ⁊ velamib⁹ ei⁹: ⁊ eleuat̃ plim illi⁹ ex via ꝯmissuraꝝ. Et qñqȝ fit ex v̇aporib⁹ expulsis a toto corpe aut mẽb⁹ illi⁹ ptis. ❡ Et emig̃nea qdẽ ꝫm plim ẽ hñs piodos. Et ipsa qd̕ ñ fit nisi ꝫm dñationẽ hũoꝝ: ⁊ ñ fit emig̃ nea q̃ztitatẽ hñs ex malitia ꝯplõnis singularis. Et illa qdẽ q̃ fit ex hũorib⁹ fit qñȝ ex hũorib⁹ całis: ⁊ qñ qȝ ex hũorib⁹ mał' fris: ⁊ qñqȝ ex vẽtositatib⁹: ⁊ qñȝ ex vaporib⁹. Et tu iã sciuisti sig̃. Verũtñ inuenis cũ fra qetẽ cũ calefcõne ⁊ extẽsiõȝ ꝓpiq̃ȝ. Et cũ cała ca lefactõȝ tact⁹ ⁊ plsatõȝ i tpib⁹ ⁊ qetẽ cũ ifrãntib⁹: ⁊ ẽt q: cũ fra sẽtit̃ frig⁹: ⁊ cũ cała sentit̃ calor ⁊ illud apd̕ vehemẽtiã doloris.

❡ De cura Ca. xxxviii.

Eius cura ẽ phłomia ꝫȝ ꝙ sciuisti i ouo ⁊ re liqs ⁊ ꝓp̃e vene frõtis ⁊ tpis ⁊ sołõ ⁊ clistẽ ria ⁊ attractio ⁊ totũ cũ eo qd̕ ꝯueñit ipsi ꝫȝ ꝙ tibi p̃ceptũ ẽ i canõe. ❡ Et ex eis qdẽ q̃ ꝯfert całe ẽ ifusio aloes i aq̃ ẽdiuie dc̃a i ãtidotario c⁹ potõ fit i ter. ℥.i. ⁊. vi. ℥. Et i ip̃a ꝯfert phłomia frõtis ⁊ vene na si valde. ❡ Qũ periodus adest oȝ vt purget̃ corpus ante ip̃m ⁊ pmutet̃ ꝯpłõ post purgationeȝ. ꝙ si mã fuerit calida pones narcotica sup tpa sicut opium ⁊ cortices mãdragore ⁊ anetũ ⁊ hyusqamũ ⁊ cãpho raȝ ⁊ infrigidabis locũ ꝫm ꝙ sciuisti de qbus dictũ ẽ in canone. Et qñȝ iuuãt̃ ex incaustro scriptoꝝ lini to sup ptẽ i q̃ ẽ emigranea. ❡ Ex epithimatib⁹ fron tiũ hñtiũ emigraneã ẽ crocus. Et iuuãt̃ ex empło fa cto ex ruta ⁊ mẽta cũ vino ⁊ oleo roš. Et siłr epithi mate ex troc. pauli dictis i antidotario. Et siłr admi nistratõe ẽpłoꝝ d̕ qb⁹ ẽ h⁹ baccaꝝ lauri: folioꝝ rute ãboꝝ ptes eq̃les: synapis ptẽ mediã ꝯiũgãt̃ cũ aq̃ ⁊ admĩstrẽt̃. Et qd̕ magis ꝯfert ei ẽ ceratũ fcm̃ ex cãta ridib⁹ ⁊ positũ ⁊ dimissũ donec locuȝ vesicet: aut ex gũmi rute agrestis: qm̃ ip̃ȝ ẽ vlceratiuũ ⁊ enũciat iu uamẽtũ cauterizatõis. Qd̕ si mã fra fuit vehemẽtis fri tatis nimis facies ẽpłatõȝ ex euforbio ⁊ synapi ⁊ pi

retro ꝛ ſilib⁹. Egritudo āt c⁹ tp̄s ꝓlōgatū̄ eſt:ē ſr̄a ſꝫ
diſpōnē ꝛ idiget reſolutōe ꝛ qḋ calefaciat cū fortitu
dine. Et epithimata qḋ ꝛ ēbroce cōia ꝛ ꝓp̄a emig̃
nee dicta ſt̄ i ātidotario illa g⁹ admiſtrent̄. Qū̄qꝫ epi
thimata admiſtras qū̄ tu iā̄ euāiūs ex corꝑe ꝛ pur
gaūis:tūc ꝓcede inūgēdo lacertos tp̄is i p̄te dolōiſ
digitis tuis ꝛ cū mādili aſꝑſo caput horā̄ ꝑiodi diñ
lini. ¶ Et qū̄ neceſſariū̄ ē ſtupefacē̄ qū̄ dolor pulſa
tiu⁹ fit fortior:tē ꝯfert linire ſr̄ arteriis i tp̄e qḋ ē corā̄
loco opiū̄ cū ſarcocolla ꝛ ſtipticū̄ ꝛ ſtringat̄ plūbū:
aut lignū̄ ſr̄ ip̄ꝫ ḋcē̄t poſitū̄ ꝛ vt ꝓhibeat pulſatōeꝫ
fortē̄ faciētē̄ dolorē̄ pulſatiuū̄:queādmōz oſtēdim⁹ i
his q̄ p̄ceſſerīt in canōe ḋ cauterizatōe. Quidā̄ p̄tea
medici narrauerīt medicamē̄ emig̃nee tpal' exceptū̄
iuuatiuū̄ acceptū̄ a mulier̄. Et illḋ qdē ē vt ḋcoquāt̄
radices cucūeris aſinini ꝛ abſinthiū̄ i oleo ꝛ aq̄ do
nec diſſoluāt̄ ꝛ ēbrocet̄ ꝑs doloroſa ex aq̄ ꝛ oleo ca
lidis ꝛ fiat ēpl'z ex fece. Et mulier qḋ illa quotiēſ ad
miſtrabat h⁰ ſanabat emig̃neā ſiue eſſꝫ cū febre ſiue
ſine febre. Et ex ēplis qḋ ñ ē ſic ēpl'z ſynapis. ¶ Qū̄z
egritudo ꝓlōgata ē fac ēpla ex gūmi rute agreſtis ꝛ
corticib⁹ rute agreſtis ꝛ corticib⁹ radicis capparis:ꝛ
ſqlla ꝛ euforbio tritis ꝛ ꝯmixtiſ cū vino odorifero:ē
ei medicamē̄ magnū̄ ꝯferē̄ſ ei. ¶ Et ex eis qb⁹ iuuāt̄
ē vt icipiāt ꝛ igrediāt̄ balneū̄ ꝛ multiplicēt iclinatō
nes ſup aq̄ꝫ calāꝫ:deiñ fiat eis caputpurgiū̄ ex oleo
fiſticino. Illḋ.n.ſopit dolorē̄ illico. ¶ Ampli⁹ colli
gāt̄ deſcriptōes ſcripte i ātidotario ꝛ ſinglaria ḋcla
ta i tabulis medicinarum ſingularium.

¶ Tractatus.iii.de ap̄atib⁹ capitis ꝛ ſolutōe ꝯtinui
tatis eius. Et ꝯtinet.xiiii.capitula.

¶ Sermo vl'is de karabito q̄ ē ap̄a capitis ſirſē.c.i.

DIcitur karabitus ap̄a cal'z i velami
ne cerebri ſubtili ꝛ groſſo ab
ſqꝫ corꝑe q̄uiſ cōꝑi ip̄i⁹ qñꝫ accidat ap̄a.
nō.n. queādmōz qdā̄ exiſtimāt medico
rū̄ ꝙ cerebꝝ ip̄ꝫ ñ ap̄at̄:veꝝ h⁰ ē qḋ dñt. Nā qḋ ē le
ne ſic cerebꝝ ꝛ duꝝ ſic oſſa ñ extēdit̄ ꝛ qḋ ñ extēdit̄
ñ ap̄at̄. Hic āt ſmo ē errone⁹:ꝛ illḋ iḋ qm̄ lene viſco
ſū extēdr̄ ꝛ oſſa ēt ap̄ant̄. Et. G.illḋ ꝯfeſſ⁹ ē. Et nos
mōſtrabim⁹ ſmonē ḋ eo i ca.dentiū̄: immo dicem⁹
ꝙ oē qḋ nutrit̄ extēdr̄ ꝛ augmētat̄ cū̄ nutrimēto. Et
ꝑꝑ h⁰ ꝯcedeñ.ē ꝙ extēdr̄ ꝛ augmētat̄ cū̄ ſrfluitate: ꝛ
illḋ ē ap̄a. Et illḋ ē qm̄ ſi cerebꝝ qñꝫ ap̄at̄ tē karabi
t⁹ ꝛ ſirſē ē nomē ꝓp̄ū ap̄atis velamib⁹ cerebri qū̄ eſt
calin:lꝫ i qbuſdā̄ locis qñqꝫ ꝯcedat̄ ēt dici de ap̄ate
ſbe cerebri:ꝛ ē vſus ꝓp̄⁹ h⁹ i.verūtñ trāſūptū̄ ē ex no
mie accidētis qḋ ip̄m comitat̄:ꝛ ē alienatio itellect⁹
ꝑmixtio cū̄ calitate adurēte ꝛ nomē accñtale cadit
ſup hoc accñſ:ꝛ artificiale ſup hoc ap̄a. Et actio qḋ
hec ſilis ē ꝑmutatiōi nois accñtis qḋ ē ſubet ad egri
tudinē faciētē ip̄ꝫ ꝛ ſignificātē ip̄ꝫ q̄ ē ſirſē cerebri ꝛ ē
illḋ. Quidā̄ āt hoies ſt̄ q ꝑnoia ignorātes exiſtimāt
ꝙ birſe ſit nomē ap̄atis h⁹. Et ꝙ ſirſe ſit leui⁹ ipſo:ſꝫ
nō ē ita. Nā birſē ē dictio ꝑſica:bir.n.ē pect⁹ ꝛ ſen ē
ap̄a. Et ſirſē ēt ē ꝑſicū̄:ſir.n.ē caput ꝛ ſē ē ap̄a ꝛ egri
tudo. ¶ Et ſirſe qḋ factuꝫ i febrib⁹:aut ſcm̄ ꝑꝑ hūo
res i ore ſtōi aduſtos:ꝛ ē illḋ qḋ ē ꝑꝑ ap̄ata i ꝑtibus
capitis extrinſecis aut ē i pāniculo extrinſeco. Et ſir
ſe factū̄ cū̄ birſē ꝛ ē illḋ qḋ fit ꝑꝑ cōitatē velamis.ſ.
diaphragmatis ꝛ ap̄a e⁹ ꝛ reliquoꝝ lacertoꝝ pecto
ris:ꝛ ſcm̄ in ap̄ate veſice ꝛ mr̄icis ꝛ ſtōi ꝛ ꝑꝑ ſilitudi
nē cadētē i hoc noie narrātiū̄ narratōes diuerſificāt̄
ſic diuerſificāt̄ narratōe narrātiū̄ lethargiā̄ q̄ ē ſirſen
ſr̄m ꝙ noiat̄ obliuio. Sirſē āt veꝝ ſm̄ vſuꝫ artificia
lē ē illḋ qḋ diximꝰ. ¶ Et qñꝫ ap̄at̄ cum ipſo ſba cere
bri ſꝫ ꝙ dixim⁹ i cōicatōe ꝛ ꝑmutatōe:ꝛ illḋ ē vehe
ment̄ malū̄ ꝑiñs i q̃rto:ꝙ ſi ip̄m ꝑtrāſit euadet. Et
ꝑlimi qḋ q morīūt̄ ex birſen moriūt̄ ꝑꝑ ipedimētū̄
i ſpū̄. ¶ Et ap̄a hoc hꝫ loca diuerſa ſꝫ ꝑtes cerebri
diuerſas. Et qñꝫ cōicāt i ipſo due ꝑteſ ꝛ cōicāt loca
oia:ꝛ ꝑſm qū̄ fit nō ſtat e⁹ aduēt⁹ niſi i eo qḋ ſeqt̄ va
cuitatē āñriorē ꝛ i eo qḋ mediat̄. ¶ Et e⁹ qḋ p̄ncipiū̄
ē ſāguis aut citria cholʼa pura:aut rubea pura : aut
aduſta trahēs ad nigredinē ꝛ ē vehemēt̄ maluꝫ. Et
q̃ſi ñ fit ſm̄ plurimū̄ niſi a ſāguie cholerico p̄ter ap̄a
phlegmaticū̄ aut a citrino. Et q̃ſi nō finit̄ niſi ſudorē
aut fluxu ſāguis ex narib⁹. Et multotiēs ap̄at̄ vela
mē ꝛ vene q̄ ſt̄ exteriora capitis ita vt fortaſſe apiāt̄
ꝯmiſſure. ¶ Et illḋ qḋ ex quo fit ꝑmixtio rōnis cō
poſita ex fletu ꝛ riſu hora poſt aliā ē malū̄. ꝛ qū̄ ē ꝑ
mutatio ē ꝑipneumonia:qm̄ ſignificat fortē caloreꝫ
hūoris. Et ſimilit̄ ſi ꝑmutet̄ ad nō veꝝ. Et quꝫ acci
dit vt ꝑſeueret grauitas i ꝑtib⁹ capitis ꝛ pulmonis :
deiñ ſuꝑuenit ſpaſmus vt vōit⁹ ꝛ erugo eris viridis
morit̄ iſirm⁹ i hora ſua. Et ꝓlixior mora e⁹ ē vn⁹ dies
aut duo dies ſi virtus fuerit fortis. ¶ Ex ſp̄eb⁹ vō ka
rabit⁹ i q̄ maior ē fiducia ē illa in q̄ eger recordat̄ ei⁹
eū̄ q⁰ alienauit poſt alleuiatōeꝫ ſue febris. Et qñ ac
cidit ei res riſus aromati ē egritudo i q̄ hō ſēp ridet
ē ſignificatio laudabil'. ¶ Qū̄ g⁹ laborat hñs ſirſen ꝛ
euomit cholʼaꝫ rubeā ꝛ ē debil' morit̄ ea die:aut for
tis ꝛ ꝓlōgat̄ duob⁹ dieb⁹. Et nullus qḋ viſus ē hñs
ap̄a in ꝑtib⁹ cerebri c⁹ vrina fuerit aquoſa q euaſerit.
¶ Et karabit⁹ qḋ multotiēs reſoluit̄ ꝑ emorroidas
qū̄ fluūt. Et qñꝫ infrāt̄ ꝛ mutat̄ i lethargiā̄:ꝛ qñqꝫ li
berat̄ ab eo ꝛ cadit i ethicā̄:aut fit demoniac⁹ ꝛ mul
totiēs ꝑmutat̄ nō veꝝ i veꝝ. ¶ Et ſeneſ qḋ raro eua
dūt ab egritudine karabit⁹. Quidā̄ vō medicoruꝫ
exiſtimāt ꝙ qñꝫ accidit egritudo ſilis karabitui abſ
qꝫ febre ſignificās vacuitatē ap̄atis:dicunt.n.qm̄ ſit
fortis iquietudo ꝛ oſcitatio ꝛ hñs eā ñ tolerat qeteꝫ
ꝛ fortaſſe ſaliēdo aſcendit parietes ꝛ e⁹ rixa ſit fortis
ꝛ ſtringere ipſi⁹ anhelit⁹ ꝛ ſitis e⁹. Et qū̄ bibit aquaꝫ
ſtrāgulat̄ ea ꝛ expellit ipſā̄. Et dicūt ꝙ ē ꝑnecās ea
die ſm̄ ꝑlm:ꝛ qñꝫ extēdit̄ vſqꝫ ad q̃ttuor dies ꝛ ab
ea null⁹ euadit p⁹ illḋ:ſꝫ accidit vt ipoꝝ facies nigre
ſcāt ꝛ lingue ꝛ ſint ipſoꝝ oculi ꝯgelati:ꝛ diſpōes eo
rū̄ ſint ſic diſpōnes timētiū̄:deiñ ipſoꝝ leniūt̄ motus
ꝛ cadūt eoꝝ v̇tutes ꝛ pulſus ꝛ moriūt̄. ¶ Et plures
mortes ipſoꝝ ſūt cū̄ ſtrāgulatōe ꝛ vides eos currē
tes:deiñ vides poſt illḋ eos ſtatiꝫ cadē ꝛ mori. ¶ Et
dico ego ñ ē lōge qn cā̄ i h⁰ ſit ꝑꝑ cōitatē cerebri cū̄
aliquo mēbro nobili ſic mēbro anhelit⁹ qū̄ accit eiſ
ſpaſm⁹ magn⁹:aut corruptio alia ſic ſtrāgulatio ꝛ ꝑ
ueniat ad cerebꝝ ꝛ ꝑmutet ꝛ cōrūpat ip̄m ꝛ ꝑmiſce
at itellectū̄ ꝛ faciat ſiti ꝑꝑ deſicatiōeꝫ ꝑtiū̄ capitis ꝛ
gutturis.

¶ De ſignis eius cōibus. C.ii.

SIgna āt cōia ſp̄eb⁹ ipſi⁹ veris ſūt iſta. Alie
natio ſupfluit qñꝫ.abſcidit̄ alia vice ꝛ abho
minatio loq̄le ꝛ pigritia ab ea ꝛ ꝑmixtio in
tellectus ꝛ plurimū̄ hoꝝ circa quartū̄ die ꝛ ingſitio
extremitatū̄ ꝛ extremoꝝ frig⁹ ꝛ agitatio ꝛ ſpūs agi
tat⁹ nō ordinat⁹:ſꝫ ē magn⁹ ꝛ extēſio oſſiuꝫ pectoris
ad ſuꝑiora multa. ꝛ tremor mēbroꝝ cū̄ ipſo et ante
ip̄ꝫ nūciat ip̄m. Et qñꝫ ē cū̄ eo ſōn⁹ iqet⁹ et excitāt̄ ab
ipſo et clamāt et qñꝫ dōmiūt et qñꝫ vigilāt:et ē eoꝝ
ſōn⁹ ſm̄ ꝑlm agitat⁹ ꝯmot⁹ cū̄ phantaſiis et ſomniis

corruptis terribilib⁹ τ eˀ excitatio ē pmixta cū voci b⁹. Et sūt illic inuerecūdia τ audacia τ ira vltra cō suetudinē τ abhorrent radios τ auertūt se ab ipis. τ agitāt lingue eoꝝ vehemēter: τ stringūt eas: τ qñqꝫ apant. Et multotiens abscindit eoꝝ voꝝ τ ꝺsiderāt aqꝫ τ bibūt ex ea paꝝ nō multiplicant τ nꝫ ipsā ēt desiderāt plin. ❡ Et plin infrigidāt eoꝝ extremita tes absqꝫ frigore extrinseco faciēte hoc. ❡ Ipsoꝝ āt vrine sūt declinantes ad tenuitatē τ subtilitatem. ❡ Et ipsoꝝ pulsus sunt duri pp effētiā apatis i mē bro neruoso duro. Et pp duritiē vene τ debilitatem virtutis ad ꝯmēdā mām sentis in pulsib⁹ eoꝝ ṽtu tē aliquā vsquequo appropinquēt tremori: qm̄ sicci tas aggregat τ stringit: τ sūt ptes ꝯstrictōis τ dilata tionis velociores: τ cū sua ṽuitute ñ euāt ab vndosi tate q̄dā: qm̄ cerebꝝ ē ſba hūida. Et qñꝫ accidit pul sib⁹ eoꝝ vt dilatēt aliquotiēs τ magnificēt pp necel sitatē τ vt frequētes fiant τ diuersificēt in ptib⁹ loci τ tremāt: τ illud q̄dē ē ex eis q̄ nūciāt syncopi nisi sit genus tremoris τ diuersitatē τ tremorē faciāt duriti es venaꝝ τ fortitudo virtutis: qm̄ tūc nō nūciāt illō τ qñꝫ accidit pulsui ipsoꝝ vt fit spasmus τ nunciat spasmū. ❡ Qñꝫ videſ signa egritudinū acutaꝝ τ fe bres prauas τ stringī nā: tūc illud nūciat sirsē. Et ē q̄si ex nūciis fortib⁹: τ pcedūt karabit⁹ obliuio rei ꝓpinq̄ τ tristitia sine cā τ sōnia mala τ soda multa: τ grauitas τ repletio τ añcedūt ipsū fm̄ plin citritas faciei τ vigilie ꝓlixe τ somn⁹ īqēt⁹. Et accidētia hec sūt fortiora dū mā̄e pseuerāt in itinē pueniēdi ad ca put τ reuoluūt i venis suis τ subtiliāt. Et qū appro pinquāt ei: τ biberit cerebꝝ mā̄ꝫ inueniūt principiū doloris in posteriore pte capitis apō locū i quo est ꝯiūctio colli τ capitis τ ꝓpꝛie i cholerico. ❡ Et qū icidūt in ipsū τ apāt cerebꝝ ꝺsiccāt primū oculi eo rū vehemēt: deide accidūt lachꝛyme τ ꝓpe ex vno oculoꝝ. Et multotiēs accidit vt vene ipsoꝝ forti af ficiāt rubedine: τ q̄n succedūt ei distillatōes sanguis ex narib⁹: τ plerūqꝫ fricāt oculos suos τ ꝺdināt ad getē τ reqē in maiori pte corpis nisi in manib⁹: qm̄ cū eis fortasse ingrūt τ colligūt villos τ fit illud plꝫ cū clausiōe oculoꝝ. Et qñꝫ fit cū pupillatiōe τ q̄re la: τ qñꝫ pigri fiūt i loquēdo manifeste nō addētes sup motū lingue: τ qñꝫ accidit eis distillatio vrie cū cognitione ipsoꝝ: aut absꝫ cognitōe τ ē in febrib⁹ de significatōib⁹ fortib⁹ ꝙ sirsē ē pñs. Et obliuiscūt dolo ris si ē i mēbris ipsoꝝ: imo si aliqd de mēbris ipsoꝝ dolorosis ipetuose tāgit nō pcipiūt ipsū. ❡ Nos vō addim⁹ τ dicim⁹ ꝙ qñ apa fit in pte añriore corrūpit imaginē. Qū ergo ē illō incipiūt colligere villos ex vestib⁹ τ paleas τ q̄ sūt silia illis ex parietib⁹ τ imagi nāt aliqs phātasias q̄ ñ inueniūt. ꝙ si fit i medio cor rūpit cogitatōes τ turbat in eo qō agit τ loqt cum alienatōe plima: τ qū cadit in eo qō ē corā posterio re obliuiscit eˀ qō videt τ agit in dispōne, ita vt qñꝫ petat aliqd τ pñtet ei τ nō recordet se q̄siuisse illō: τ plin petat peluiꝫ vt mingat in ipsa τ ponat corā ipo τ obliuiscat eˀ. ❡ Si āt apa ꝯprehēdat sup ptes oēs apparēt hec oia signa. ❡ Et si cū eo apet cerebꝝ ru bea fit ipsi⁹ facies τ oculi τ exeūt oculi exteriꝰ vehe mēt: τ fiunt rubei si mā faciēs apa sit sanguis: aut ci trini fiunt si mā faciēs apa sit chola pura. ❡ Factū vero ex humorib⁹ pp cōitatē significat euētus ei⁹ su bito: τ ꝯña malitie dispōnis mēbri alterius: τ poxis mus q̄ ē in exacerbatione fortitudiſ eˀ τ minuunt cū

diminutione in dispōne alterius τ augmētāt ipsius augmētatōe. Et factū a sirsē cerebri accidit paulatiꝫ paulatiꝫ τ seqt vel adheret: τ signa sirsē ṽi inseparabi lia añcedūt: deinde accidit egritudo. Nō vez āut p cedūt egritudines alioꝝ mēbroꝝ: dcīn̄ apparent si gna eˀ. Factū āt ex ptib⁹ velaminis distinguētis τ la certoꝝ pectoris antecedūt signa birsē τ pleuresis q̄ sūt dolor pūgitiu⁹ i latē apō ābelitū τ strictura ābe lit⁹ τ pulsus serinus τ tussis plin sicca: deinde hūec taſ fm̄ plin τ expuit: τ fit cū febꝛe ꝯtinua: eˀ plꝫ calo ris tēdit ad ptes pectoris. Et i vō ad ptes capitis cū quo multiplicat extēsio ossiū pectoris ad supiora. τ ꝓpꝰs fit eis sensus doloris sup vertice nō ꝯphēdēs. Et nō fiūt signa ꝓdicta eˀ i eo ꝙ pterīt fortia τ mul ta: τ eˀ spūs fit diuīsus: debilitat. n. qñꝫ τ fit frequēs τ magnificat τ alia vice τ fit ei silis τ pu⁹ τ debil plus. Et fit qñꝫ sicut icus. Sꝫ i karabito vō fit spūs maiō imo fit magn⁹. Et duo q̄dē sirsē cōicāt i fortitudine hūoꝝ. ❡ Verūtñ sirsē sequēs differt a sirsē vero i b⁹ qō sequit i fortitudine sua fortitudinē se. τ alleuiari cū alleuiatōe se. ❡ Cū eo āt qō fit pp hūorē i ore stōi sētit mōdicatōeꝫ in ore stōi τ nauseā τ siti τ amaritu dinē oris. ❡ Et scm̄ pp apa mēbroꝝ τ alioꝝ scit pp illō qō apparet de dispōnib⁹ eˀ. Qm̄ dū nō sꝫ appa rētes τ manifeste nō ducit ad pmixtionē itellectus τ sirsē manifestū. ❡ Et nūc qō remoueret signoꝝ spe cie ṽi sirsē. Dicem⁹ ergo ꝙ primū signoꝝ facti a sā guine ē qō cōicat accidētiū eˀ ꝓdictoꝝ cōiꝫ accidit cū risu τ accīt ei distillatōes sāguis ex narib⁹ τ ma gnificat eˀ spūs τ distillāt oculi ei⁹ τ lippitudinē pa tiūt τ nō sūt vigilie q̄ accīt ei cū hoc supflue τ ē aspi tas ligue i ipso tēdēs ad rubedinē decliuē ad nigre dinē: dcīn̄ nigrescit τ fit lingua i ipso grauis. Et qñꝫ pigrescit a locutōe pp ḡuitatē lingue. Et sūt phanta sie eius q̄s videt rubee: τ vene frontis τ oculoꝝ eˀ sꝫ plene. τ accīt eis frequētia sedēdi τ stādi absqꝫ necel sitate quā ide hꝫ. ❡ Qō autē fit ex chola rubea pu ra vigilare plin facit τ alienāt cū eo ocli valde τ ex aspat lingua fortit τ citrināt pu⁹ deide nigrescit τ fe bris fit fortis. Et multiplicat desideriū τ amor tergē di oculos τ imaginat q̄dā tēdētia ad citrinitatē τ in gredit i mores eoꝝ rapacitas τ melie ꝓpetas τ au dacia i disceptādo τ ē q̄si i forma eˀ q vult litigare: τ attenuant nares eoꝝ τ ꝓpe ipsaꝝ extremitates. Et accīt eis i frontibus suis attractō frōtis ad supiora. ❡ Qā āt qō fit ex chola adusta τ ē illō qō pimit signa sꝫ ꝙ cōitas accītiū accit cū demonio τ rixa τ spiri t⁹ magnificat τ magnificat iqsitio. Et sūt oculi eorū ꝯturbati τ eˀ cā ē sibare τ ē q̄si ipsa. ❡ Signa vō per mutatōis eˀ sꝫ ista. Nā si permutat i lethargiā et illō ē qō i eis expectat: vides oculos ꝓfūdari i clausiōe cū lachꝛymis et saliua currit et plꝰs tardat et leuis fit. ❡ Signa vō permutatōis eˀ i sacaculos ē apa ce rebri sꝫ ꝙ apparēt sacaculos sigꝫ et occltat nigredo oculoꝝ et appaꝫ albedo qñꝫ et ñ diligit dormir ni si resupin⁹ et īflat vēt eˀ. Et extēdūt ossa pectoris eˀ: et multiplicat tremor mēbroꝝ eˀ. ❡ Et signa permu tatōis eˀ i ethicā sꝫ ꝓfūditates ocloꝝ et sedatō febris et nigredo corporis et paruitas plꝰs et durities eˀ: ❡ Signa vō permutatōis eˀ i spasmū nos afferem⁹ i ca. spasmi. ❡ De cura spēꝝ eˀ. Ca. iii.

Communis q̄dē spēꝝ ei⁹ vaꝝ ē phlomia ex cephalica et egressio sāguis aliqꝫtula: imo multa valde. Et incipiatur in hoc loco sicut icipiūt

hũores ſi nihil forte fuerit qḋ ꝓhibeat. Et oꝫ vt fiat
eꝰ phlĩa cũ cautela in cognoſcẽdo diſpõnẽ ipſius ex
ſyncopi ſi accidit i ipſaꝫ: aut ſit ei vicinꝰ ⁊ retineat ſã
guis cũ ſyncopis adeſt ꝓpinqtas ⁊ ingeniet in co
gnitiõe illius. Nã i eis nõ apparet diſpõ icolumita
tis a diſpõne lipotomie multũ manifeſte: ſed pulſus
qñꝫ ſignificat ipſã. Nã qñ tremit ⁊ deſcẽdit ⁊ diuer
ſificat abſqꝫ ordine ita vt iuenias vnã magnã ⁊ aliã
puã ſignificat ꝓpinqtatẽ ſyncopis. Et oꝫ vt ſit caute
la i ligatõe vitte ſup ipſã ita vt ſit firmata quã motuſ
ipſius ⁊ agitatio irrõnabiles nõ ſoluãt. Qñqꝫ.n. ſol
uit eã ⁊ eiicit ꝑ ſeipſũ ꝑꝑ imaginatõꝫ corruptã ducẽ
tẽ eũ ad illud. Deinde pꝰ hoc phl̃oma venas frõtis
ſi vtus fuerit fortis ⁊ fecerit oportere illḋ diſpõ ⁊ for
titudo egritudis. ꝙ ſi vtꝰ ⁊ diſpõnes nõ ꝯſentiũt vt fi
at phl̃omia eꝰ vlĩs ⁊ ex manibꝰ eꝰ aut ñ ẽ tibi poſſe ha
bere manꝰ eꝰ ⁊ qḋ addit ei ex hoc ducit ipſũ ad igetu
dinẽ ⁊ rixã fortẽ tũc phl̃oma eũ in frõte. ¶ Et pone
ſup capꝰ eꝰ i pñ° oleũ roſ. cũ aceto ifratũ niue ⁊ reliq̃
q̃ numeraui tibi ex expreſſiõibꝰ ifrãntibꝰ. Et cholicꝰ
qdẽ iuuat ſi fiat capiti eꝰ ẽplm ex foliis ſiticis valde.
Et fac eũ qeſcere i domo tẽpata i aere puro i quo ñ
ſũt picture nꝫ forme. Nã ipſe diligit itueri imagina
tõeſ eaꝝ: ⁊ illḋ ẽ ex eiſ q̃ ledũt cerebꝝ eꝰ ⁊ velaia ipſi
us cerebri. Et oꝫ vt i domo eꝰ ⁊ iuxta ipꝫ ſit multitu
do redolẽtiũ frõꝝ ſicut nenufar viola ⁊ roſa ⁊ cãfo
ra q̃ numerauimꝰ tibi i canone. ¶ Et aſſocia ei ami
cos ſuos prudẽtes ſibi caros ⁊ miſericordeſ eꝰ: ⁊ ex
quo verecũdet ⁊ ceſſet ꝑꝑ ipm a ſua ꝑmixtiõe ⁊ agi
tatõe q̃ ei nocẽt. ¶ Et ſtude vt ipꝫ facias dormire ⁊
vt fiat hoc aliqd opii duobꝰ cornibꝰ frontiſ eꝰ appro
pinq̃ ⁊ naſo ipſius ſi virtus ẽ fortis ⁊ ſi nõ caue qm̃
illḋ ẽpimẽs: imo ſine opio ſis ꝯtẽtus. Sꝫ admiſtra
qḋ ſit ſicut ſirꝰ de papauẽ. Et fac ẽplm capiti eiꝰ ex la
ctuca. Et potes eũ ſe. papaueris ⁊ aq̃ ordei. Verum
tñ rectius ẽ vt expellas ꝑ phl̃omiã ſi tolerat eã ho
ra ⁊ ñ fuerit i poſtremo eius timor: fac illḋ i pñ° duo
bꝰ diebꝰ aut tribꝰ diebꝰ. Amplꝰ qñ phl̃omat ſi ẽ poſſe
ñ ꝑueniat: donec nõ remãeat i corꝑe ſãguis quo cõ
fortet nã ad reſiſtẽdũ vaporibus ⁊ ꝯfectui nutrimen
ti ſi fecerit hora illḋ opõtẽ. ¶ Et poſtq̃ꝫ phl̃omauiſ
eũ: tũc oꝫ vt ipm cliſterizeſ cliſteri valde leni ſicẽ oleũ
roſ. cũ aq̃ ordei ⁊ aq̃ ⁊ oleũ. ꝙ ſi eges eo ⁊ ꝙ ſit for
tius h° poſtqꝫ ſit i gdu lenitatis fac ⁊ trahe mãꝫ ad
iferiora oĩno fricatiõe pedũ et reliqs et fũde ſup eos
aq̃ꝫ calaꝫ: imo ligãndo et ſtrinẽgdo et ponendo vẽ
toſas ſup eos et ꝓprie in diſpõne ꝯſcẽſiõis. et q̃uitas
fortitudis febris ſi adeſt ei illḋ qñqꝫ facit oportẽ pñ°
egritudis diſpõnis vt ponãt vẽtoſe i loco q dicitur
cheelẽ. ¶ Et pꝰ icipe nutrire ipm ſubtili nutrimẽto
ita vt ſis ꝯtẽtus oxymelle: diñ poſt hoc die vno aut
duobꝰ ꝑmuta ipꝫ ad aq̃ꝫ hordei ſubtilẽ cũ oxymelle
deiñ ad groſſã: ⁊ ꝯſidera i hoc vtutẽ et egritudinẽ: et
quotiẽs videris accñs egritudiſ fortiora icipe i pñ° a
ſubtiliatõe cibi multa niſi vtutis caſus timeat. Tũc
eiꝫ nutriãt. Et aliena eos ab aq̃ vehemẽtis frigoris
ꝓpẽ ſi fuerit i velaie diſtiguẽte apa aut i viſceribus.
Et ſicut videbis egritudinẽ ꝯclinare gradati i nutri
mẽto ꝓcede: aut ex ipſo adde et põe vt ipſũ ſit ex cu
curbita et herbis fris et almes et gñis fris: aut effite
iati: aut acetoſũ cũ fructibus fris et i hac hora iuuãt
pane ſiliẽ iſuſo i aq̃ fra et iuleb ifrigidato cũ niue ve
hemẽt. Et oꝫ qḋ vt i pñ° admiſtres repercuſſiua pu
ra niſi ſit de genere magno ex quo apãnt vene q̃ ſũt

extra caput cũ cõitate velamis. Illic.n. oꝫ te incipe
ab eo i quo ſit paꝝ mollificatõis ⁊ ſedatõis doloriſ
diñ ſtiptica. Et ſit tibi ſecuritas multa i cliſteribꝰ: de
iñ admiſtra ſcḋm plm ẽbrocas ifrãntes nõ cũ ſtiptici
tate. Et miſce i eis paꝝ papaueris vt dormire faciaſ
paꝝ camemille ẽt vt reſiſtat papaueri ⁊ reſoluat re
ſolutõe modica. ¶ Qñqꝫ egritudo fuerit finita his
medicamibꝰ ⁊ remãſerit alienatio: tũc mulge ſup ca
put lac ex vbere ⁊ mamilla. Si vtus qdẽ i ipſo ẽ for
tis lac capraꝝ. Et ſi debilis qdẽ fuerit lac mulierũ ⁊
oi mulſioni morãti ſup ipꝫ vna hora fac ſuccedẽ ab
lutõeꝫ cũ ẽbrocis eq̃libꝰ i qbꝰ ponãt viole ⁊ radicis
liliiꝰ ⁊ camemilla cũ reliqs ifratis ſicut videbis i anti
dotario. ¶ Qḋ ſi egritudo ꝓlõgat ⁊ nõ remouetur
medicinalibꝰ iſtis aut grauis ẽ faciẽs ſubeth ⁊ ꝑtran
ſierit terminum principii ⁊ quieſ in ea fuerit maior
motu: tunc aliena ei ea q̃ vehemẽter ifrãnt ⁊ ꝓpẽ pa
pauer ⁊ adde ei i embrocis tũc poſt ſeptimã baliãi
tã ⁊ mẽtaſtꝝ ⁊ rutã ⁊ expſſiõꝫ mẽte ⁊ melilotũ ⁊ po
ne ſup caput mucillagines ſe. lini cũ oleo ⁊ aq̃ ⁊ vn
ge corꝑꝰ cũ oleo calefacto aſſidue. ¶ Qñꝫ videris
ꝙ vtꝰ ꝓſeruat pꝰ longitudinẽ egritudis ⁊ poſtq̃ꝫ per
trãſierit ſeptimanã ⁊ qḋ ẽ ſupra ipſũ tibi ineſt vt po
tes ipm paꝝ vini ꝑmixti. Et multotiẽs accidit eiſ vo
mitus ⁊ iuuat eo. Et qñꝫ potãt quidã ipſoꝝ aqua ꝑ
mixta cũ oleo. Et ſit ipſoꝝ vomitus facilis ⁊ hũec
tat eos. ¶ Et qñ nõ mingunt ꝑꝑ defectũ intellectus
⁊ debilitatẽ ſenſus inunge eoꝝ veſicas cũ oleo tepi
do. Et melius ẽ oleũ de oliuis aut ẽbroca ipſos cuꝫ
aq̃ cala: ⁊ aq̃ i q̃ cocta ſit camemilla: deiñ ſup eas cõ
prime donec vrina ꝓuocet. Et ſis ſollicitꝰ cuꝫ h° ex
eis oi hora ⁊ ꝯprime veſicas eoꝝ i oi hora ſperans
i ipſo vrinã ꝓuocari. Si ãt illḋ non rñdet adminiſtra
ẽbrocas ſcḋm ꝙ dictũ ẽ. Et oꝫ vt ſtringas eos ligãdo
ſi iueneris eos multiplicare ꝑmutatõꝫ ⁊ agitatõeꝫ:
⁊ ledũt ab eis vehemẽt ⁊ ꝓpẽ quꝫ phl̃omas eos ⁊
ſciſſura nõdũ ẽ ꝯſolidata. Amplꝰ qñ ꝓcedũt i decli
natõe ⁊ exitu a fortitudine egritudis plm reges eos
regie ꝯualeſcẽtiũ ⁊ adhibe eis reſtaurãtia lẽia: ⁊ alie
na ipſos ab aeribꝰ ⁊ vẽtis malis ⁊ calidis ⁊ canicu
laribꝰ diebꝰ ⁊ ſole vt nõ icurrãt recidiuã. Qñ uis ãt
eos balneare balnea ipſos in aqs ſapidis balneatõ
nibꝰ lenibꝰ vt facias eos dormire. Nã i dormitõe eo
rũ ꝯſiſtit iuuamẽtũ plm. Et ciba eos carnibꝰ leuibꝰ.
¶ Et hic qdẽ ẽ ſermo vlis i cura ipſoꝝ. ¶ Eiꝰ vo qḋ
diuiſificat aliḋ ẽ cholicũ aliḋ ſãguineũ. Cholicũ.n. i
diget i ſui cura eductõne chol̃e cum ſol̃one plĩma ⁊
phl̃omia minore: ⁊ ſit qḋ ſoluẽdo educit chol̃aꝫ ex
eo potꝰ ex lubricãtibꝰ ſubtilibꝰ ꝑdictiſ expurgãtibus
ſãguinẽ: ⁊ tibi ieſt vt ponas i eis fumũ terre ſi ſciuis
ꝙ nã obediẽs ſit ſcḋm oẽm diſpõnẽ. Et qñqꝫ ponũt i
eis ſcamoneã qñ ꝯfidũt de obediẽtia nãe ſcḋꝫ ꝯſuetu
dinẽ egri. ⁊ cholicꝰ qñ phl̃omat ñ ꝯſeq̃t ꝓpinqtatem
ſyncopis. Sꝫ phl̃omet phl̃omia bona cuꝫ cautela
iñ hita: deiñ ſolutõe euet. Et ẽt ꝯueniẽs ẽ vt põas ci
bos eiꝰ frõs ⁊ hũidos. Cibi ãt ſãguinei ſint fri: et ꝑ
trãſit vt ſint ſtiptici: qñ facta ẽ euõ ex ſol̃one ⁊ cliſteri
bꝰ ⁊ cibi ſint ſicut q fiũt cũ acreſta ⁊ ribes ⁊ granatiſ
⁊ cydoniis ⁊ pomis. Cholico ãt ñ ꝯueniũt iſti. Sꝫ
q ſũt ſicut q fiũt ex cucurbita ⁊ alchelketi. ſ. facto ex
hordeo excoriato ⁊ q fiũt ex ſpinachiis ⁊ atriplici
bꝰ ⁊ almuiati. Et ẽ q fit ex almes ⁊ ſilibꝰ illis. Et eoꝝ
acetoſitas ſit ex aceto ⁊ zuccaro aut ex pruĩs ⁊ q̃ ſũt
ei ſilia. ¶ Et ſcias ꝙ cholicus idiget extinctõe plus

⁊ sāguineus resolutione plus. Et in cholerico nō ti
met ois cautela īfrātionis q̄ timet in sāguineo ⁊ nō
alienat aq̄ fra oio. Et oꝫ vt plim sis sollicitus ī sōno
ipsoꝝ. Et illud erit sicut ēbroce hūectātes ⁊ cum ad
mistratōe oleꝝ sicut olei lactuce ⁊ cucurbite ⁊ q̄ ipsi
sitant faciēdo caputpurgiū. Et in chola q̄ ē adusta
multiplicet studiū cū hūectātib⁹ ⁊ cū admistratōe
enematū infrigidantiū ⁊ hūectātiū i eis q̄ꝫtū pol̄e ē.

De phlegmōe accidēte ipsi sb̄e cerebri. Cap. iiii.

Plurimū qd̄ accit ex sāguine putrido apān
te cerebri. Et qn̄ꝫ sepat cōmissuras ⁊ rari
ficat ⁊ forsitā caput cū ea disrūpit ⁊ scidit ⁊
dolor cū ipsa fit fortis ⁊ oculi fiūt rubei exeūtes val
de ⁊ maxille valdȯ rubescūt. Et qn̄ꝫ accit cū ea spas
mus ⁊ qn̄ꝫ accidūt vōit⁹ ⁊ nausea pp cōitatē stōi ⁊ d̄
clinat ad resupinatiōeꝫ valde fm̄ ɔ̄riū ɔsuete resupi
natōis ⁊ fm̄ diuersitatē ordis. Et est fm̄ plim pne
cans i 3°. Si āt ipꝫ ptransierit fiducia hr̄. Et scias ꝙ
egritudo nō ē vehemēt pua: aliogn mēbꝝ n̄ tolerat
ipsā cū hac essentia ⁊ eū hac sublimitate. Et ipsi⁹
qd̄ cura ē cura sirsē ⁊ fortior. Et ɔfert ei phlomia ve
ne q̄ ē sub lingua vehemēt. ⁊ illud post phlomiā ve
ne cōis ⁊ venaꝝ aliaꝝ.

De herisipila ⁊ ipe
tigie accn̄tib⁹ i cerebro ⁊ vlacro. Ca. v.

Quādoqꝫ ēt accidūt i ipso cerebro herisipila
⁊ vlacro ⁊ fit dolor fortis ⁊ iflātio vehem̄s.
In facie v̄o qn̄ꝫ accit frigus pp occultatōeꝫ calitatis
⁊ citritatis pp illȯ ⁊ ꝓprie i oculis d̄ın̄ calesit subito
⁊ rubificat. Verūtn̄ fm̄ plim fit tēdēs ad citrtnitateꝫ
⁊ frig⁹ ⁊ ē siccitas vehemēs in ore. Et cū eis nō ē tm̄
ex subet q̄ꝫtū accit i phrone. verūtn̄ accn̄a i eis sūt
terribiliora ⁊ fe. ē fortior ⁊ eaꝝ cura ē cura sibar. Et
plim e⁹ pnecat i 3°. Si āt n̄ iterficit i 3° euadit. Et pueis
qd̄ qn̄ꝫ accit herisipila i cereb° ⁊ ꝓfūdat cū ipsa syn
ciput ⁊ oculi ⁊ miorat oculus ⁊ d̄siccat totū corp⁹.
Medicet ergo ex vitello oui ⁊ olo ro. ifrāto ⁊ pmu
tato oi hora ⁊ cū expssiōib⁹ ⁊ herbis hūidis ⁊ fris
super cap̄ ꝓpe cū cucurbita ⁊ corticib⁹ melonis ⁊ cu
cumeris.

De sibare. Ca. vi.

Dicit sibar demōiū sfluū accn̄s cū sirsē calo
cholico ita vt hō cū hoc ꝙ hꝫ sirsē alienet
pp demoniū agitatiuū. Et cū karabito qdē puro fit
alienatio ⁊ rōis pmixtio ⁊ n̄ ē cū ipso d̄mōiū: si āt ē
demoniū ē sibare. ⁊ ē ēt q̄si māia ɔposita cū karabi
to sicut karabitus ē quasi melia ɔposita cū apāte ca
lido ⁊ fe. Et multoties qd̄ an̄cedit in ipsa demōiū: d̄
inde succedūt ei apa ⁊ fe. Et n̄ fit sibare nisi qū kara
bit⁹ ē a chola ru. pura ⁊ adusta. Nā qū ipsa ad cere
brꝝ ipellr cū p̄n° sue applicatōis facit ꝓuenire d̄mōi
uꝫ: ⁊ cū ipso aut post ipsū ꝓuenit apa: ⁊ ē cā sibare.
In karabito āt ē demoniū accn̄s ab apāte ⁊ i sibar
apa ⁊ d̄moniū ꝓueniūt sil̄ a mā: nꝫ vnū eoꝝ ē cā al
teri⁹ ex quo aliud inueniat: sꝫ si qn̄ꝫ fiat vnumqd̄qꝫ
ipsoꝝ cā additōis alteri⁹. Qn̄qꝫ sibare incipit appa
rere vigilie sūt ꝓlixe ⁊ sōn⁹ iget⁹ ⁊ timor ē i somno ⁊
oscitatio ⁊ spūs magn⁹ ⁊ frequēs ⁊ obliuio ⁊ rn̄sio n̄
silis iterrogatōi ⁊ oculi rubescūt ⁊ ipsoꝝ agitatio a
dest ⁊ grauitas ē i eis ⁊ sūt q̄si lupi. Et qn̄ꝫ ē in eis sꝫ
ꝙ diximus citrinitas ⁊ fit illic sēsibilitas extensiōis a
pud spōdiles ⁊ dolor pp eleuatōeꝫ vaporis ⁊ fiat ēt
i eis cursus lachrymaꝝ iuolūtarie ex vno oculo.
Deinde qū sistit egritudo indurat fe. ⁊ exaspat li
gua ⁊ siccat: deīn i postremo ipsi⁹ qescūt mot⁹ palpe
braꝝ pp debilitatē ⁊ grauitas mot⁹ pueīt vsꝫ ad mo
tū palpebraꝝ ⁊ remanet ex demonio alienatio iter
cisa cū defectu sermonis ⁊ paucitate ipsi⁹ ⁊ fm̄ hoc
ꝓuenit colligere plim villos ⁊ paleā. Et in pulsu fit
augmētū debilitatis ⁊ minoratōis et duricies ꝓpꝫ
siccitatē. Et qn̄ꝫ fit sibare q̄ nō ē simplex pura. Qꝫ
ipsoꝝ dispōnes diuersificant in sermone ⁊ memoria
⁊ motib⁹: pleꝝqꝫ. n. fiūt ordiati ⁊ pleꝝqꝫ inordina
ti. Et ipsius qd̄ cura ē cura sirsē cholici cū additōe i
humectādo multa. ⁊ oꝫ vt extrēoꝝ ligatio assiduet.

De lethargia q̄ ē sirsē frꝫ c⁹ iterp̄tatō ē obliuio. c. vii.

Lethargia dr̄ apa phla cū factū itra crane
uꝫ ⁊ ē sirsē phlaticū. Et plim qd̄ e⁹ fit i meati
b⁹ sb̄e cerebri absqꝫ velamib⁹ ⁊ vētricul sb̄e
cerebri qm̄ phla raro ɔgregat ⁊ penetrat i pannicu
los cerebri pp ipsoꝝ duritiē nꝫ in sb̄a cerebri pp ipi⁹
viscositatē sicut ēt pleuresis fm̄ plurimū ē cholerica
⁊ raro fit phlatica pp puitatē penetratōis phlatis i
sb̄aꝫ sifachiā. i. sifac neruosā duraꝫ. lꝫ sit pol̄e vt fiat
illȯ in paucis ambaꝝ: pol̄e ē ei vt cadat hoc apa in
sb̄a cerebri ⁊ in eius velamib⁹. Et hec qd̄ egritudo
noiat noie sui accidētis. Veꝝtn̄ lethargia vl̄r ē ob
liuio: ⁊ hāc egritudinē cōitat obliuio: ⁊ pp nomē e⁹
errāt in ipsa: plures medicoꝝ ignorātes ꝙ intētio i
ipsa ē egritudo facta ex apāte frigido: imo existimāt
ꝙ egritudo in seipsa sit obliuio. Et ꝙ qdā medici sꝫ
q noiant lethargiā oē apa frm̄ in cerebro siue sit me
lancholicū siue sit phlaticū. Verūtn̄ plures ātiquo
rū phlaticū hoc noie appropriauerunt ⁊ tuuꝫ ē vt
i ipso nomines vtrūqꝫ: ⁊ h⁹ i qd̄ egritudis mā ꝓpin
qua ē māe sadur: sꝫ ē vehemētius ɔfirmata. Et hec
egritudo generat ab oi quo generat hūor phlatic⁹:
⁊ i quo sꝫ vaporatio ⁊ putrefactio. Quapp plurimū
generat a comestione cepaꝝ. ⁊ generat ex repletiōe
i mia stōi: ⁊ multitudine potus ⁊ multitudine come
stiōis fructuum.

De signis eius. Capitulum. viii.

Sunt soda leuis ⁊ febris lenta: necessaria. n.
ē febris i oi apāte facto ab hūore putresco.
⁊ pp hoc sepat a subeth. Verūtn̄ ipsa ē lēta
qm̄ mā ē phlatica. Et hec qd̄ fe. qn̄ꝫ nō sētit cū ea. ⁊
fit cū ea subeth grauis. Sicut. n. hn̄s eā aperit ocu
lū sic claudit ⁊ fit cū ea obliuio. Et spūs ē rar⁹ ⁊ tar
dus valde debilis. Et fit q̄si cū strictura spūs parū
p ⁊ cū sputo. ⁊ multa oscitatōe ⁊ aptione oris ⁊ ipsi
us clausione: ⁊ qn̄qꝫ remanet eius os post oscitatio
nē aptū pp obliuionē ꝙ oporteat eū ipsū claudere:
⁊ propter pigritiā ab ea ⁊ si velit ipsū claudere. Et
adest ei singultus propter cōitatē stōi. Et albedo in
lingua ⁊ pigritia in responsione ⁊ in motu papebra
rū ⁊ ɔmixtio itellectus. Et egō fm̄ plim ē humida ⁊
siccatur leuiter ⁊ temperate. Et vrina ē sicut vrina a
sinorū. Et quādoqꝫ accidit ei tremor ⁊ sudor extre
mitatum. Et sūt cū diuersitate habētium karabi
tum. ipsi enim in lectis suis precipitati iacēt: karabi
tum vero habētes eleuāt. Et pulsus ipsoꝝ sunt ma
gni multum rari tardi tremuli vndosi similes pulsi
b⁹ peripneumonicoꝝ. Verūtn̄ sūt minoris latitudīs
⁊ longitudis ⁊ tardiores ⁊ forti⁹ rari: ⁊ mioris diuer
sitatis: quoniam nocumentum cordis ab ea factuꝫ
est minus. Et cadit in pulsu eius cadens in medio
plus: quoniam virtus vitalis in ipsa est sanior: ⁊ fe
bris cum ea est minor propter longitudinem ipsi
us a corde. Sed eius obliuio est maior: quoni
am mā hec est in ipso cerebro ⁊ in peripneumonia

eleuaꝛ ex apē pulmõis. ¶ Q̄ð si melicū dicaꝛ lethar
gia sꝛ eiꝰ signa ꝙ dolor fit fortior ⁊ siūt cū ea rixa ⁊
alienatio ⁊ oculi sꝛ apti ĩtuētes ĩ vno loco. ¶ Et q̄n
lethargia ē ĩ sb̄a cerebri: subet ē fortior ⁊ difficultas
motuū ē maior: ⁊ albedo lingue ē ĩ ipsa valde vehe
mēs: ⁊ oculi ad exitū ⁊ tendūt ⁊ difficultas motꝰ et
dolor ad laxitatē tēdūt. Si āt ē in velamibꝰ dolor est
fortior: ⁊ motꝰ sꝛ leuiores. Et accīt ĩ eis mlꝛ otiēs retē
tio vrine ꝑꝑ obliuionē ⁊ ꝑꝑ debilitatē lacerti vrinaꝛ
¶ Ex signis āt incessus hoīs ad lethargiā ē multi
tudo tremoꝛ capitꝛ cū pigritia ⁊ ḡuitate ¶ Q̄n̄qꝫ
fortiora fiūt accn̄tia lethargie ⁊ mlꝛtiplicaꝛ sudor val
de ē tūc ꝑimēs ꝑꝑea ꝙ sudor deiicit v̓tutē. ¶ Et qum
sp̄s dilataꝛ ⁊ fit bonꝰ ⁊ declināt accn̄tia tunc tēdit a
salutē ⁊ ꝓp̄e si appꝑent ap̄ata pꝰ aurē: plm̄. n. crisis eꝰ
fit per eā.

¶ De cura. C.ix.

SI n̄ fuerit qð ꝓhibeat phlomeꝛ pꝰ: deīn ad
mīstra eis clisteria acuta ⁊ attrahaꝛ mā̄ ad
ĩferiora. Et fac eū vomē cū pēna synapi et
melle illinta. Et fac eū q̄escē in domo luminosa: ⁊ ꝓ
bibe ip̄m ne ĩ subet ꝓfūdeꝛ assidue excitādo ipsum.
¶ Et ĩ p̄nº rei repelle mā̄ cū oleo rosꝛ. ⁊ aceto. De
inde pꝰ duos dies a p̄nº sui misceaꝛ eis castoreū ⁊ sit
acetū sq̄lliticū. Et n̄ potes aq̄ fr̄a ip̄m nisi parūꝑ ⁊ ĩ
p̄nº ꝓp̄e. Et apud statū eiꝰ ⁊ ꝓp̄e ĩ fine sui ⁊ ꝓhibe il
lud: deīn iunge corpꝰ eiꝰ eleo ⁊ nitro ⁊ se. vrtice ⁊ lau
reole ⁊ piꝑe ⁊ piretro ⁊ silibꝰ. Et admīstra ēbrocas
fortis resolonis ⁊ odoramn̄ta ⁊ sternutamn̄ta ⁊ garga
rismata subtiliatiua ĩ q̄bꝰ sꝛ basce ⁊ isopꝰ ⁊ calamn̄tū
⁊ origanū. Et gargarismata cū melle ⁊ sq̄lla ⁊ reliq̄s
q̄ sciuisti ĩ canone. Et q̄n sq̄llā suꝑ caput eiꝰ admini
stras ꝓp̄e hūidā valde ea iuuaꝛ. Et admīstra ēt reli
q̄ rubificātia suꝑ caput ⁊ linimn̄tū fac ex synapi. ¶ Et
frica extremitates eiꝰ ⁊ ꝯp̄me eas donec rubescāt et
doleāt q̄m ē magni iuuamēti ⁊ fiat illud assidue.
¶ Q̄n āt in subet ꝓfūdi fiūt extēde capillos ip̄oꝝ
⁊ euelle quosdā eoꝝ: ⁊ pone ēt apð nocrā ventosas
mlꝛtas cū igne absqꝫ ĩcisiōe. Et forte ĩcisio tibi n̄cria
ē q̄n ē nec̄itas eūonis sanguinis ¶ Et q̄n nutris nu
tri eos cū aliq̄bꝰ q̄ sint sic aq̄ lupinoꝝ ⁊ aq̄ cicerꝛ cū
ordeo fracto. ¶ Q̄n̄qꝫ eos cibaueris ꝯp̄me extrē
ip̄oꝝ aliq̄bꝰ horis vt vapor ad suꝑiora nō trahatur.
¶ Q̄ð si tibi n̄criū fūit ꝑꝑ egritudinis lōgitudinem
vt potes ip̄m solutiuo ⁊ ꝓp̄e q̄n cū ip̄o appꝑet tremor
pota ip̄m duabꝰ tertiis auꝛ. ex castoreo cū pauca sca
monea q̄ sit minꝰ pondē vnius danic. Et si timeꝛ suꝑ
fluitas febrꝛ aliena scamoneā ⁊ sis ꝯtēꝰ castoreo ⁊ ꝑ
mutatōe ꝯplonis absqꝫ eūone. Et melior eūonū il
la ē q̄ sit cū clisteri. Si āt alia fiūnt tibi n̄cria da ei ad
potādū hierepicre pondus. ʒ. i. q̄rtā. ʒ. i. ð pulpa col
loq̄ntide ⁊ tribꝰ. ʒ. myrobalanoꝝ ⁊ danic vno ma
sticis: ⁊ si febris n̄ ē vehemn̄tis caloris ⁊ ꝯfidis ꝙ sol
uat. ꝙ si n̄ ꝯfidis ꝑꝑ illud fac ei suppositoria aut col
lyria vt due cause ad illð faciendū se iuuēt: deīn exci
ta ip̄m ⁊ p̄cipe ei vt ꝑmuteꝛ ad egerendū. ¶ Et q̄n
ei accīt obliuio vrine ⁊ stercorꝛ ēbroca vtraqꝫ emū
ctoria ⁊ vētrē cū aq̄s ĩ q̄bꝰ cocta sint camemilla ⁊ me
lilotū ⁊ viola ⁊ radices liliī ⁊ ꝯp̄me vesicā vt vrinā
emittat. ¶ Deīn q̄n finiꝛ egritudo admīstra restau
ratiua ⁊ fac eū tolerare terminū exercitii ꝑui ⁊ adhi
be ei regimē ꝯualescētiū ¶ De aq̄ ĩtra craneū. C.x.

QUoniā q̄n̄qꝫ aggregaꝛ hūiditates aquose ĩ
tra craneū ⁊ ex ip̄m. tunc si fiūnt ex̄ craneū
significabit eas qð ꝓpinq̄ dicemꝰ. Et si sūt
ĩtra craneū ⁊ locus eaꝝ supra pāniculū duꝝ ⁊ sentit
eger ḡuitatē interius: ⁊ fit cū ea difficilis clausio ocu
li: īmo n̄ est possibilꝛ ⁊ hūectanꝛ oculi valde ⁊ lachry
manꝛ assidue ⁊ stant apti ĩtuētes ĩ vnū locū. ¶ Cura
Et ĩ hꝰ ĩ nō est ingenium.

¶ De ap̄atibꝰ q̄ sunt extra craneū ⁊ aq̄ extra caput
⁊ atas. i. infantium. C.xi.

QUandoqꝫ accīt ĩ velamibꝰ q̄ sunt extra cap̄
ap̄ata calꝛa ⁊ fr̄a. ¶ Et q̄n̄qꝫ accīt ⁊ ꝓp̄e ĩfā
tibus egritudo q̄ ē ꝯgregatio aq̄ ĩ capite. Et
q̄n̄qꝫ et accīt ĩ maioribꝰ. Et hec q̄dē egritudo ē hūi
ditates retēte ĩter craneū ⁊ cutē ⁊ ĩter duos pānicu
los extrinsecos: ⁊ accīt ĩflatio ĩ loco capitis ⁊ fletꝰ ⁊
vigilie. ¶ Infantibꝰ q̄dē accīt illð fm̄ plm̄ q̄n obste
trix errat ⁊ ꝯp̄mit caput ⁊ seꝑat ip̄m ⁊ apiūꝛ orificia
venaꝝ. Et currit ad illð qð ē sub cute sanguis aquo
sus. Et q̄n̄qꝫ sūt hūores alii ab hūiditatibꝰ aquosis.
Q̄ð si color cutis ē cū dispōne sua ⁊ cutis ē aleuata
ꝯp̄ssa expulsa tūc ē aq̄ ĩ capite. ¶ Et si color ē muta
tus ⁊ tacꝰ diuersus ⁊ ē ibi fortitudo ⁊ ꝓhibitio ad
expellēdū ⁊ sentiꝛ mordicatio ⁊ dolor: tūc ibi ē ap̄a
extra craneū. ¶ Infantibꝰ āt ⁊ aliis q̄n ē ap̄a ĩ capiti
bꝰ eoꝝ ⁊ hº plm̄ n̄ fit nisi ĩfātibꝰ: tūc oꝫ vt cognoscas
an sit mlꝛta an sit expulsa ab exterioribus ad ĩteriora
violenꝛ. Nā si talꝛ fūit n̄ medicaꝛ. Si āt fūit pauca ⁊
retēta ĩter cutē ⁊ craneū: tūc fac aut scissurā vnā ĩ lati
tudie aut si fūit mlꝛta tūc fac scissuras duas se se secā
tes: aut tres scissuras secātes se si fūit plīma ⁊ eūetur
qð ē ĩ ip̄o: deīn stringe ⁊ liga ⁊ suppone ei vinum et
oleū vsqꝫ ad tres dies: postea solue ligaturā ⁊ medi
ca cū vnguētis ⁊ liciniis si eis ĩdigueris ⁊ filo ⁊ pul
uerizatōe si illð sufficit: ⁊ n̄ ĩdiges vnguētis. ¶ Et si
carnis ḡnātio tardeꝛ p̄cipiꝛ vt os leuiꝛ radaꝛ vt caro
nascaꝛ. ¶ Si āt aq̄ fiūt valde pauca sufficit tibi vt re
soluaꝛ hūor aquosus cū ēplis. ¶ Que āt ex ap̄atibꝰ
extrinsecis sūt calꝛa ⁊ q̄ fr̄a cognosces tactu ⁊ colore
⁊ ꝯueniētia eiꝰ qð ad ip̄ā ꝑuenit. Et ĩ oībꝰ q̄dē sentit
dolorē ꝯp̄mētē craneū ⁊ q̄n tangis ĩuenis dolorem.
¶ Et cura ip̄ā medicamīe leuiore ex cura sirsen: ita tn̄
ꝙ tu sis securꝰ ĩ admīstratōe fortioris ĩ ip̄o. Et vētose
q̄dē ĩ ip̄o ꝯserūt plus minutōe. ¶ In atas āt ĩfantiū
oꝫ vt lactās aq̄ꝫ potet ordei aut aq̄ꝫ sauic eiꝰ si ĩfans
solonē habuerit ⁊ ĩfāti deꝛ ad potādū tūc aliquātu
lū spodii torrefacti ⁊ se. portulace torrefacti. Solutō
eni ĩ hac egritudie ē mala ⁊ lactāti ĩterdicaꝛ balneū
⁊ ponaꝛ suꝑ syncipput eius viola infrigidata.

¶ De subet asahari quā q̄dam medicoꝝ noīant su
chos: sꝫ n̄ ē ip̄a īmo suchos ē sp̄ēs ꝯgelatōis. C.xii.

HEc egritudo ē egritudo sirsenitati ꝯposita
ex sirsen calꝛo ⁊ fr̄o: q̄m ap̄a ē fcm̄ ex duobꝰ
hūoribꝰ sꝛ. s. phlꝛate ⁊ cholꝛa. ¶ Et eiꝰ q̄dē cā
ē replꝛo quā generat gulositas ⁊ mlꝛtitudo comestio
nis potꝰ ⁊ ebrietatis. Et vtriqꝫ q̄dē humores q̄n̄qꝫ
equāꝛ ⁊ q̄n̄qꝫ vnꝰ ip̄oꝝ vincit ⁊ vincūt tūc eiꝰ signa.
Si gº phlꝛaticus vincit noīaꝛ subet vsara. Et si vincit
colericꝰ noīaꝛ sahara subetia: ⁊ q̄n̄qꝫ ꝯueniūt ĩ egri
tudine vna cū uumero vt vnusq̄sqꝫ eoꝝ ĩpugnet al
teꝝ ⁊ q̄n̄qꝫ vincet phlꝛa ⁊ q̄n̄qꝫ cholera. ¶ Et facit
q̄dē phlꝛa ĩ ip̄a subet q̄n̄qꝫ ⁊ ḡuitatē ⁊ pigritiā ⁊ clau
sionē oculoꝝ. Et difficile fit eis r̄ndē ad illð qð q̄riꝛ
ab eo. Et ē ip̄iꝰ r̄nsio, r̄nō tardātis ⁊ cogitantis ¶ Et
cholꝛa q̄dē in ip̄a efficit ĩngetudinē ⁊ alienatōē cō
tinuā ⁊ palpitatōē. Et nꝫ ꝑmittit ip̄m ꝓfundari in
subet: īmmo eius subet est subetꝰ que excitatur q̄n

excitat᷑. ¶ Et qū phl'ma vincit gnāt᷑ subet ⁊ claudit᷑
palpebꝛa qū apit᷑. ¶ Et qñ vincit chol'a excitat᷑ ⁊ alie
nat᷑ ⁊ ꝑueīt ad motū ⁊ apit oculū absqȝ palpitatiōe
⁊ ñ claudit᷑: imo ipsius supioꝛ extremitas attrahit᷑ sic
accit patienti sirsen. ⁊ desiderat resupinari ⁊ eius re
supinatio ē ñ nālis: ⁊ iflāmat᷑ ipsius facies ⁊ declinat
ad viriditatē ⁊ rubedinē ſm ꝙ in dñatiōe dispōnuȝ
eiꝰ trahit᷑ palpebꝛa eius ad supioꝛa ⁊ clamat. Et qū
apit oculū suuȝ ē ipsius aptio sic aptio hñtis subet ⁊
ꝯgelatōeȝ absqȝ palpitatōe. Qū āt loqt᷑ eius sermo
non ē oꝛdinatꝰ ⁊ strangulat᷑ ab aq̄ ita vt plin redeat
aq̄ ex naribꝰ eius: ⁊ silr strāgulat᷑ a soꝛbitōibꝰ. Et hec
qdē signa sūt mala. Et mltotiēs accit i ipa retētio vrie
⁊ egōnis ⁊ paucitas vtriusqȝ. Et accit eis stricta sp̄s
¶ Et qñqȝ silat᷑ i pluribꝰ dispōnibꝰ ꝑfocatōi mr̄icis
Verūtñ facies i ꝑfocatōe mr̄icis ē cū dispōne sua ⁊
adsunt reliq̄ signa ꝑfocatōis dicta i.c.suo: hic āt pos
sibile ē vt i ea aliqd loq̄ndo eger ānunciet ⁊ si ꝑcipit᷑
vt itelligat. In ea āt cꝰ matrix ꝑfocata ē ñ ē poſe aliđ
dū i ꝑfocatōe pseuerat. ¶ Et hec qdē egritudo silis
ē lethargie: ſȝ tñ differt ab ea: qm̄ facies ñ ē cū dispōe
sua sic ē i patiente lethargiā. Et iteꝝ eis adsunt vigi
lie ⁊ aptio oculoꝝ absqȝ palpitatōe ⁊ febꝛis ē i ipsa
foꝛtioꝛ. Et silat᷑ karabito: ſȝ tñ differt ab eo: qm̄ subet
in ipa ē maioꝛ ⁊ alienatio minoꝛ. ¶ Et pulsus qdeȝ
eiꝰ ē velox ⁊ freq̄ns ꝑꝑ apa ⁊ ꝑmixtionē ꝯgelatiuaȝ
qr̄ diūsificat᷑ a pulsu lethargie. Et ē latꝰ ⁊ bꝛeuis ꝑꝑ
phl'a ⁊ apa suū: qr̄ diūsificat᷑ a karabito: ⁊ ipius qdē
bꝛeuitas ē ꝑꝑ latitudinē sui. āplius ē foꝛtioꝛ pulsu le
thargie ⁊ debilioꝛ pulsu karabiti. Et fit pulsus ñ ex
tensus rarus valde spasmosus sic fit i ꝑfocatiōe ma
tricis. ¶ Sȝ vtꝰ i ipa ñ remanet nȝ egredit᷑ ab oꝛdie
oī illo egressu sic fit i ꝑfocatōe matricis: imo v̄tus ca
dit ⁊ pulsus fit freq̄ns.

¶ De cura. C.xiii

Cura āt cōis ē phl'omia sic scis: deiñ clisteria
i quoꝝ attractōe ⁊ lenitate addis ſm q̄ztita
tem i q̄ iuenis māȝ ſȝ signa ꝑdicta ita vt co
gnoscas an vincat chol'a vel phl'a. ¶ Et cibus ēt ꝓ
hibeat᷑ ſȝ ꝙ fit i karabito ⁊ ꝓꝑe si eꝰ cā fuit mltitudo
cibi. Quapꝑ qū cā fuit mltitudo cibi fac egꝝ vomē
⁊ purga stōm ipius. Si āt cā eiꝰ fuit ebꝛietas ñ cura
bit᷑ oīo donec abscindat᷑ ebꝛietas: deinde sit ꝯtentus
hūectantibꝰ cap̄ ipsius: deiñ ad vltimū curet᷑ eo quo
curat᷑ finis ebꝛietatis. ¶ Et ipius qdē sp̄s cōicant i
ēbꝛocis ⁊ ēplis ⁊ sternutatoꝛiis ꝑdictis ⁊ eūonibus
subtilibꝰ cum eo qđ bibit᷑ ⁊ clesterizat᷑ sicuti scis. Et
iste qđ medicine i ipa ñ sint i t̄mino f̄ritatis q̄ ꝑcipit᷑ i
karabito nȝ i t̄mino calefactōis q ꝑcipit᷑ i lethargia
ſȝ sint ꝯposita ex eis ⁊ vincat i eis illđ qđ oȝ ſȝ ꝙ ap
paret ꝙ aliqs duoꝝ hūoꝝ sit magis abūdās. Et ti
bi qdē iā ꝑmissū ē i canone totū qđ oȝ facē i hꝰi. Et
oȝ vt ponas i ēbꝛocis eiꝰ si fuit chol'a supabūdās fo
lia salicis ⁊ violas ⁊ radices liliū ⁊ oꝛdeū cū camemil
la ⁊ coꝛona r̄gia ⁊ aneto. Et qñqȝ das i potu sirupū
de papauere si ñ timet᷑ ꝙ supueniat ei dñiuȝ phl'atis
Et itentio qdē qr̄ ei i potu tribuit᷑ ē vt doꝛmiat. Qđ
si vtreqȝ materie sint eq̄les adde i his basce ⁊ ama
racū. Et si phl'a ē supabūdās adde i eis folia lauri ⁊
rutā ⁊ mētastꝝ ⁊ isopū ⁊ castoreū ⁊ origanū. Et silr
ē dispō i ēplis ⁊ enematibꝰ ſȝ hūc canonē. Et tibi q
dē ē poſe colligē ea ex antidotario. ¶ In fine auteȝ
egritudis ⁊ postq̄ȝ declinauerit ifirmitas tūc aliena
ab eo ēbꝛocas frigidas ⁊ sis ꝯtentꝰ subtiliatiuis que
scis: deiñ balnea ipm ⁊ rege cū regimie ꝯualescētiū.

¶ De plaga ⁊ icisiōe cutis capitis ⁊ curatōe. C.xiiii.

Separatio eueniēs i capite: aut ē i cute ⁊ carne
aut i osse: aut manifesta: aut i simaci: aut ita
ꝙ ossa ide exbēda sūt aut simac: ⁊ ex simac
est alsuturati ⁊ ē vt exuberet velamē ad extreriora et
apet᷑ ⁊ impinguetur: ⁊ fiat sicut suturati. Et ex eis
ē q̄ fit i dura mr̄e ⁊ i s̄uatiua: ⁊ i eis ē timoꝛ ⁊ i vulne
neribꝰ qdē ꝑueniētibꝰ ad pāniculū cerebꝛi accit laxi
tas i latere vlneꝝ ⁊ spasmꝰ i opposito eiꝰ. Et qū icisio
ñ ꝑuenit ad vētres ſȝ ad t̄minū velamis subtil' ē ma
gis icolumis. ¶ Qū v̄o icisio ꝑuenit ad cerebꝝ ap
paret febꝛis ⁊ vomitꝰ chole ⁊ ñ ē ex eis q̄ sanat᷑: nisi
raro. ¶ Et ꝓpinqoꝛ ad incolumitatē qdē icisio ē q̄
cadit ad suturati duoꝝ vētrium añrioꝝ. Qū.n.cito
succurris ei ꝯtinuat᷑. ¶ Ille v̄o q̄ i duobꝰ ventribus
posterioꝛibꝰ fuerit: sūt ꝑauioꝛes. Et ea q̄ fit i medio
ꝑauioꝛ est ea q̄ fit i posterioꝛe ⁊ remotioꝛ vt redeat
ad dispōnē nāleȝ nisi sit valde parua. ¶ Et ꝑncipiū
qdē ꝯsistit in emplis ⁊ erit eiꝰ rectificatio velocit᷑. In
cura v̄o ꝯsistit ꝑncipiū ad ꝓhibendū apa cū eo qđ
tolerat dispō. ¶ Distinctionē v̄o medicaminis vul
neris plagatiui qđ ē i cute ⁊ carne dicemꝰ vbi vlceꝝ
rememoꝛabimur i libꝰ.iiii. ⁊ dicemꝰ curaȝ fracture q̄
ē ex eis i.c.fracture ⁊ restaurationis. ¶ Et medici i
fractura cranei i q̄ exbenda sūt ossa: hñt duas itētōes
Intentio.n.quoꝝūdā ē vt declinēt ad medicinas se
datiuas q̄ doloꝛē vehemēter qescē faciūt. ⁊ itentio est
alioꝝ qbꝰ vr̄ ꝙ admistrāde sūt medicine vehemētis
desiccatōis ⁊ admistrāt pꝰ icisionē fracti eradicatōeȝ
secti ⁊ extractiōeȝ fracture eiꝰ medicinas attractiuas in
vnguētis ⁊ aliis supꝛa locū supꝛa ipm exterꝰ exñte
epithimate ex aceto ⁊ melle. Et hꝰ mō ꝑ manꝰ hoꝝū
posterioꝝ ꝑuenit maioꝛ icolumitas q̄ȝ ꝑ manꝰ ꝑoꝝū
⁊ illđ qdem ñ est mixꝝ. G.enim dixit ꝙ ꝯplo ossis ⁊
panniculi est sicca.

¶ Tractat᷑ q̄rtus de egritudinibꝰ capitis ⁊ plurio
nocumēto ipsius i opatōibꝰ sensus ⁊ motibꝰ. Et con
tinet capᵃ.

¶ De subet ⁊ sono. C.i.

Dicitur subet sonꝰ supfluꝰ ⁊ grauis
Non tñ ois supfluꝰ ⁊ g̃uis
ſȝ illic cꝰ g̃uitas ē i mā ⁊ q̄litate sil: ita vt
ipiꝰ spatiū sit ꝓlixiꝰ ⁊ cꝰ eleuatio foꝛtioꝛ ⁊
debilitet᷑ excitatio ipiꝰ ab eo. Si āt excitat᷑ tūc sōnus
eꝰ ē nālis i q̄ztitate ⁊ q̄litate sua. ¶ Et eiꝰ qdeȝ aliꝰ est
g̃uis aliꝰ ē subet ꝓfundus. ¶ Sōnꝰ āt vlr ē redit᷑ sp̄s
aīalis ab istr̄is sensuū ⁊ motuū ad ꝑncipiū cuȝ quo
ꝑuant᷑ ipoꝝ istr̄a ab exitu opatōis i ipis nisi q̄ nc̄ria
sūt ad hꝰ vt vita ꝑmaneat ⁊ illa sūt sic instr̄a sp̄s. ¶ Et
sonꝰ qdē nāl' absolute ē cꝰ reditꝰ ē cū ꝓfundatōe sp̄us
vitalis ad iterioꝛa vt digerat᷑ cibꝰ que i ipo seqt᷑ sp̄us
aīal' sic fit in motibꝰ coꝛpoꝝ subtiliū ꝑmixtoꝝ ꝑꝑ ne
cessitatē vacuitatis: et qđ est ēt ꝑꝑ qetē eius et vt sp̄s
adiungat sibi ptē eius quo nutriat᷑ et substentetur et
augm̄tet᷑ sb̄a illius: ⁊ recipiat restauratiōeȝ eiꝰ qđ ex
ipso i vigiliis soluit᷑. ¶ Et huic qdem ꝓpinquus ē
q accit ei q sanitati vicinus ē ab egritudie sua. Accit
eni ei sōnus ꝓfūdus et significat sedatōeȝ egritudis
eꝰ: ipe tñ i sanis ñ significat bonitateȝ. ¶ Et qñqȝ ēt
accit sōnꝰ hꝰ i generis ei q ē euat᷑ medicia plin ⁊ sonꝰ
ille ꝯfert ei reddēs ipm v̄tuti sue. Et plin accit sōnus
non absolute nāl' et ille qdem est reditus q fit ad ꝑn
cipium ꝓpter supfluitatem resol'onis sp̄s et non to
lerat eius sb̄a dilatatōeȝ propter defectuȝ sui augm̄
ti sup illđ qđ suffec applicatōi causa r̄solutōis facte

ex motu. ꝓfundat̃ gͦ sic fit i dispōne laboris ⁊ exerci
tii fortis. Et illō fit pp cōnez supfluā accidentē spūi
aiali. Nā igr̃ fit ꝓmpta ad recipiendū qd̄ ē i sba eiꝰ
nisi ꝯseqt̃ ipsa ex nutrimēto sustentaculū. ¶ Dr̄ia vō
int̃ ipm ⁊ illū q ē añ ipm ē sic dr̄ia int̃ petitōez cibi a
corpore sano vt sit locus resolōnis nālis ex eo ⁊ peti
tionē cibi a corpe debilitato a solōne ⁊ fluxu sāguis
Primꝰ .n. duoꝝ sōnoꝝ petit restauratōez resolōnū
vigiliaꝝ ⁊ ē res nālis. Et 2ꝰ petit rastauratiōem reso
lutōis laboris ⁊ ñ ē nālis. ¶ Et qñqz accit sōnus ñ
nālis absolute ⁊ ē vt sit reditꝰ sps aīalis ab ītrīs pp
cām infrantē sbe sps ꝯriā aut extrinsecus aut ex me
dicinis ifrantibꝰ ⁊ instr̃a adipiscūt̃ frigꝰ incōueniens
penetratōi sps vitalis in eis ƀz modū suū renouātē
infusionē sps in eis adunati corrūpētis ꝯplōnē qua
recipit ṽtutē aialē. s. sps a pñcipio qr̃ residuum redit
ꝓfundū pectoris ⁊ fit piger ad dilatatōez pp frigus
ꝯplōnis ⁊ hoc ē stupor. ¶ Et qñqz ēt accit pp cām
humectantē instr̃a ⁊ pturbantē sbam sps ⁊ oppilan
tē viā eiꝰ ⁊ laxantē sbam neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ ⁊ molli
ficatō quā seqt̃ oppilatio ⁊ coopimētū q ꝓhibēt spm̄
penetrare: qm̄ sps ipsiꝰ sba iā ē igrossata ⁊ pturbata
Et qm̄ instr̃a eius iā sīt corrupta pp hūiditatez ⁊ laxi
tatē eoꝝ sil. Et iste ē sōnꝰ ebrietatis: ⁊ accit qd̄ ē huic
accñti ꝓximū pp nimiā stōi repletionē ⁊ ꝓlixitatem
more cibi in stō: hoꝝ āt subet remouet̃ vomitu. Et
he due cāe qū firmāt̃ sīt cā q plm̄ accit subet. Qñqz
ēt adunat̃ frigꝰ ⁊ iuuat ipm hūiditas sil̄ i causis sōni:
verūtñ cā añs tūc est ex frigore ⁊ iuuat ipm humidi
tas. Sic aggregant̃ in vigiliis calītas ⁊ siccitas ⁊ est
cā ṽa ipa calitas quā iuuat siccitas. ¶ Subet p̃t̃ea sīt
cause alie ex qbꝰ ē vehemētia poxismoꝝ febris ⁊ euē
tus nature cū eēntia sup suā egritudinē ⁊ ipiꝰ ꝯpssio
sub mā ⁊ seqt̃ ipam sps aialis sic dcm̄ ē ⁊ ꝓp̄e si mā
febris ē fr̃a phlatica ⁊ ipa qdem ñ calefac̃ nisi cū pu
tredine. ¶ Et qñqz fit pp malitiā humoꝝ ⁊ vapoꝝ
ascēdentiū ad anterius cerebꝝ a stō aut pulmone i
egritudinibꝰ suis ⁊ reliqs mbris. ¶ Et qñz fit ex mlti
tudine vermiū ⁊ ascaridū. ¶ Et qñqz fit ex coartati
one cerebri ipsiꝰ sub osse cranei: aut lāina eiꝰ: aut cor
tice ipsiꝰ qū cerebro aduenit pcussio ⁊ vehemētior vē
triū ad faciendū subet apd̄ incisionē ē vehemētior eo
rū ad faciēdū subet apd̄ ꝯpssionē. ¶ Et qñqz fit pp
vehemētē dolorē pcussiōis eueniētis lacertis tpis: aut
ƒm cōitatē lesionis i ore stōi aut i matrice qr̃ ꝯhit̃ ex
eo cerebꝝ ⁊ oppilat vias sps sensibilis talr̃ ꝙ cū ea
sit difficilꝰ motꝰ sps ad ꝓcedēdū. ¶ Et qñqz fit pp ve
hemētē debilitatē sps ⁊ resolōnē ipius qr̃ fit difficilis
eiꝰ dilatatio. ¶ Et qm̄ p̄mi sensuū q p̄uant̃ i sōno ⁊
subet sīt visus ⁊ auditꝰ: oz tūc vt sit ipedimētū i subet i
āteriore cerebro. Et pp cōitatē corruptōis imagina
tōis. Nā si ñ eēt cōitas añrioris cerebri ⁊ ñ accideret
nocumētū nisi posteriori pti ñ oporteret vt visui ⁊ au
ditui ꝓueniret p̄uatio. Nz eēt sōnꝰ imo eēt destructō
motꝰ ⁊ tactꝰ sōlūmō ⁊ eēnt sensus reliq cū dispōnibꝰ
suis sic ꝯtingit i egritudinibꝰ ꝯgelatōis ⁊ sochos. Et
ñ eēt nocumētū qd̄ subet affert sensui vltra nocumētū
quod infert motui. Nam ipe destruit sensum oio ⁊
ñ penitꝰ destruit motū: remanet eni icolūis i ābelitu
¶ Et oz qdē ne oppilatio ꝓueniēs i subet sit ꝯpleta
nz cū mlta spissitudine ⁊ si ñ fiet nocumētū i anhelitu
¶ Ois āt subet ex ꝯplōne pendēs ē pp frigꝰ p̄mo ⁊
pp hūiditatē ƀo. ¶ Amplius qñqz fit pmutatio ad
subet sic ex pipneumonia ⁊ pleuresi ⁊ silibꝰ. ¶ Et q

dā hoiuz sīt quoꝝ humores dū sedent sīt fracti ñ no
cētes qr̃ coopit eos dormitatio. Qūqz se ꝓsternūt ꝓ
fundat̃ calor inatus ⁊ feruent ⁊ excitant̃ vapores ce
rebri qr̃ sōnꝰ ñ ipm coopit ⁊ p̄cipue i eo q ñ ē sicce cō
plexionis. ¶ Qū gͦ multiplicant̃ coopture sōni idi
cat egritudines. Et sic aq̄ granatoꝝ tardante in stō
retinet vapores ⁊ liberat a vigiliis. Et nos qdē iam
diximꝰ qualr̃ oz eē formā iacentē sup cibū. Nūc aūt
dicemꝰ ꝙ vsus resupinatōis mltotiens ledit dorsum
⁊ laxat ipm. Cuius qdez cura ē vsus surgendi pluri
mus. ¶ Ex sōno p̃terea i sole timet̃ capiti. Et q fit i
luna fac̃ possidē screatū sanguis q fit cum rascatōe:
ppea ꝙ luna mouet hūores. Et cā qdē sonitus gut
turis ē coopertura oris canne qr̃ sps ñ egredit̃ nisi i
voce humiditatis. ¶ De signis speꝝ subet. C. ii.

Si āt subet fit ex frigore puro extrinsecꝰ eius
signa sīt vt fiat pp successionē frigoris vehe
mētis aduenictis capiti exterius aut pp fri
gus intra corpꝰ ⁊ cerebꝝ ⁊ ñ inuenit̃ i facie iflāmatio
nz i palpebris ēt ē color viridis ⁊ pulsus ē extensus
tendēs ad duritiē cū raritate vehemēti. ¶ Et si subet
fit ex frigore poꝰ alicuius medicinaꝝ narcoticaꝝ q̄
sunt opiū ⁊ hyusqamꝰ ⁊ radix mandragore ⁊ se. mā
dragore ⁊ nux metel ⁊ fungꝰ ⁊ lac i stō acetosū ⁊ cori
andꝝ hūidū ⁊ se. psiliū mltuz significat̃ signis q̄ dice
mꝰ de vnaqqz eaꝝ in. c. de vēnis. Et vt subet fiat cuz
aliis accñtibꝰ p̄focatōis ⁊ viriditatis extremitatuz et
fr̃itate eaꝝ ⁊ ap̄ate lingue ⁊ pmutatione odoris ⁊ fit
pulsus cū casu formicās debilis ñ cum raritate imo
frequēs hñs freq̄ntiā vermiculosi formicās. Et si fu
erit rarꝰ ñ ei ordo nz fortitudo: imo redit ex raritate
ad spissitudinē ⁊ ex spissitudīe ad raritatē. Scias gͦ
ꝙ si aliqd hoꝝ i potu ei datum ē: aut ipe p se bibit ⁊
medicet̃ totū illō cū eo qd̄ dicemꝰ in. c. de venenis.
¶ Sūt āt qdā q dicūt ꝙ subet frigoris puri ē lenior
subet materiei humide. Sz sermo ille nō ē vehemēt̃
sanꝰ: imo qñqz ē fortis valde. Et oēs qdē spēs subet
facte ex frigore cerebri i sba sua aut pp medicinā ebi
bitam seqt̃ corruptio i cogitatōe ⁊ memoria. ¶ Qd̄
si subet sit ex hūiditate pura sīt eius signa vt ñ videat̃
signa sanguis nz ḡuitas phlatis. ¶ Si autez fiat ex
phlate scit̃ illud ex p̄cedenti repletōe ⁊ nimia stōi sa
tietate ⁊ mltitudine poꝰ ⁊ lenitate pulsus ⁊ ipsiꝰ fluc
tuatōe cū latitudine ⁊ scit̃ ex ꝓfundatōe subet ⁊ gra
uitate ipsiꝰ ⁊ albedine coloris i facie ⁊ oculis ⁊ ligua
⁊ grauitate capitis ⁊ inflatione i palpebris ⁊ fr̃irate
tactꝰ ⁊ regimine p̄cedenti ⁊ etate ⁊ regione ⁊ reliqs.
¶ Ex sanguie vō factꝰ scit̃ ex iflatiōe venaꝝ q̄ dicūt̃
guidez ⁊ rubedine oculoꝝ ⁊ maxyllaꝝ ⁊ rubedine
lingue ⁊ sensu calitatis i capite ⁊ silibꝰ illis q̄ sciuisti.
¶ Et si cū hoc sanguis ⁊ phl̄a ꝯiūgant̃ aggregatōe
ap̄atū videbis signa karabiti ⁊ lethargie ⁊ subet asa
bari. ¶ Qd̄ si cā in ipo fuerint vapores expulsi ex
corpore i febribꝰ ⁊ ꝓp̄e apd̄ dolorē pulmonis ⁊ ap̄a
in ipso noiatū peripneumōia aut vapores stōi sciat̃
totū suis signis. Nā si ē ex stō p̄cedunt ipm ṽtigo et
scotomia ⁊ tinnitꝰ ⁊ vomitꝰ ⁊ phantasie ⁊ ē leuis apd̄
famē ⁊ augmentat̃ apud repletionē. ¶ Si vō est ex
pte pulmonis ⁊ pectoris precedūt ipm dolor ḡuis
⁊ dolor i partibꝰ pectoris ⁊ strictura spiritus ⁊ tussis
⁊ accidentia pleuresis ⁊ pipneumonie. Et silr̃ si fūit
ex epate precedunt ipm significatōes egritudinis in
epate. ¶ Et si est ex matrice p̄cedūt ipm egritudies
matricis ⁊ eius repletio. ¶ Qui āt fit ex percussiōe

fcā ſup balbema aut ſī tps ſcit ſuis ſignificatōibus. ¶ Et oīa qdē iter ſubet ꝛ apopliaꝫ ē ꝙ hñte ſubet poſſe ē itelligē ꝛ excitari ꝛ ſūt mot⁹ eius leuiores ſenſib⁹ſuis. Apopletic⁹ aūt puaꝛ ſenſu ꝛ motu oi. ¶ Et oio oīa iter hñtē ſubet ꝛ illū i quo ē malefactio pp debilitatē cordis ē ꝙ pulſus hñtis ſubet ē fortioꝛ ꝛ ſimilioꝛ pulſib⁹ſanoꝝ. Et pulſus hñtis ſyncopi eſt debilioꝛ ꝛ durioꝛ ꝛ ſyncopis ꝓuenit paulatī cū mutatōe coloris tēdentis ad citrinitatē ꝛ ad ſilitudineꝫ coloris mortuoꝝ ꝛ iſrant extrema. In ſubet āt non alteraꝛ coloꝛ faciei niſi ad illō qō ē bonū ꝛ ñ exiccat fruſtū faciei ꝛ naſi nꝫ mutaꝛ a forma dormiētiū niſi pͦ tumore ꝛ iflatōe. ¶ Et oīa qdē iter hñtē ſubet ꝛ illā c⁹matrix ē pfocata:ē ꝙ poſſe ē ꝙ hñs ſubet itelligat ꝛ loq̄t ſi pcipit. Illa vͦ c⁹matrix ē pfocata itelligit cū difficultate ꝛ ñ loq̄t penit⁹ ꝛ ē mot⁹ ꝛ ꝓpe mot⁹ colli ꝛ capitis ꝛ pedū facilioꝛ i eo q hꝫ ſubet ꝛ ſēſus ꝛ aptio palpebraꝝ facilioꝛ i hñtib⁹ matricē pfocataꝫ ꝛ ē pfocatio matricis cā eueniēs ſbito ꝛ idicat ptātē ſui ꝛ finit aut minoraꝛ ꝛ ſubet extendit ꝛ fit itroitus i ipſo i ꝓfundatōe gdatim ꝛ icipit a ſomno gui niſi cā eis ſit frigus ſubito eueniēſ:aut medicina ebibita Scias ergo illud.

¶ De cura ſubet ꝛ ſōni guis fci i febrib⁹. C.iii.

Subet āt q accit ab egritudie exñte i aliqb⁹ mbris. Semita cura ē puenire ad mbꝝ illō cū regimie vt purgeꝛ ꝛ remoueaꝛ qō i ipo ē ꝛ ꝯfortatio cerebri ita vt māꝫ ñ recipiat. Et illō qdeꝫ vbi gra fit cū oleo roſ.ꝛ aceto plurimo ne oleū dormire faciat ꝛ pcipue qū ipm ē ſolū cū expſſionibus fructuū ꝯfortantiū ꝛ p⁹illud adhibeaꝛ embroce iſratiue. Deinde fiat pmutatio ad reſolutiua ſi fūit in cerebro retentū aliqd ꝛ tu qdē iā ſciuiſti oīa illa i canone. ¶ In eo āt q fit i febrib⁹ꝛ in pn͞ periodoꝝ oꝫ vt icipiaꝛ a ligatōe extremitatū ꝛ a motu ſternutatōīꝫ aſſidue ꝛ odoramto aceti ꝛ vaporiſ ei⁹ꝛ vnctōe capitis cuꝫ oleo roſ.ꝛ aceto plurimo aut aq̄ acreſte aut aq̄ gnati ꝛ ſtipticoꝝ. ¶ Ille āt q fit pp potū narcoticoꝝ cureꝛ ſcḿ illud narcoticū ꝛ deꝛ egro ad potañ. tyriaca ipiuſ qō dicturi ſum⁹in li⁹.iiii. ¶ Subet aūt facti ex frigore extriſec⁹adueniēte cura ē po⁹tyriace ꝛ mitridati ꝛ diamuſchi ꝛ ēbrocēt caput cuꝫ aqs in qb⁹cocta ſī ruta ꝛ caſtoreū ꝛ piretꝝ ꝛ vngaꝛ caput cū oleo de ben ꝛ oleo ve duab⁹ſpicis cū caſtoreo ꝛ ſqlla ꝛ oleo muſcellino ꝛ oleo coſtino cū caſtoreo. Et ſilr adhibeanꝛ epla fcā ex caſtoreo ꝛ ſqlla ꝛ muſcho ꝛ ſint caſtorei ptes.ii.ꝛ ſqlle ps.i.ꝛ muſchi q̄ntitaſ pua ꝛ odoret muſchū aſſidue ꝛ vtaꝛ eis q dcā ſī i calefactōe ꝯplōniſ cerebri. Sꝫ ē laboꝛ abſq̄ facilitate. ¶ In illo āt q fact⁹ē pp dñium ſanguis oꝫ vt incipiaꝛ a phlomia cephalice ꝛ vētoſiſ cruriū aut phlia ſaphene ꝛ vtaꝛ cliſteri tpato ꝛ ſubtiliatōe cibi ꝛ vtaꝛ eo qō toreſcñ ē. ¶ Illū āt q fact⁹ē pp dñium humiditatis pure q ñ ē cū mā oꝫ vt cures cuꝫ eplis factis ex caſtoreo ꝛ flore ſqnanti ꝛ coſto ꝛ nuce cupſſi ꝛ ſauina ꝛ euforbio ꝛ piretro ꝛ deſicceꝛ cibus ꝛ alieneꝛ olea ꝛ ēbroce niſi cū cautela:hūectatio.n.q ē i oleis q̄nq₃ vincit vtutem medicinarū niſi ſit valde fortis. Et oꝫ vt admiſtratio fiat vnctōis capitis ꝛ rubificatōis e⁹ꝛ odoratōis muſchi. ¶ Et ſi fūit hūiditas cū mā phlatis oꝫ vt eūcs cū cliſteri forti ꝓus ꝛ igenieꝛ vt euōat:ꝛ plin ei⁹qō ex phlate ē i ſtō oꝫ vt euomat cū eo qō phla icidit ex eis q dicem⁹in loco ſuo ꝛ adminiſtra ēbrocas digeſtiuas forteſ ꝛ caputpurgia ꝛ ſternutatoria ꝛ gargariſmata ꝛ ea q ſciuiſti i canone ſic tibi pterūt. ¶ Et ex cura ē vt eger audiat res que ꝯtriſtāt ipm:triſtitia.n.in h⁹i egritudinib⁹i qb⁹debilitaꝛ cogitatio ꝛ extinguit ē ex eis q ꝯmouent aiam ꝛ reducūt eā ad rectitudinē. ¶ Et ex medicinis qdeꝫ vigilare faciētib⁹ē epithima fcm̄ cum calcanto ꝛ ab ſterſio faciei cū aceto ꝛ ꝯſtrictio extremitatū iferioꝝ ꝛ adminiſtratio ſternutatorioꝝ.

¶ De vigiliis ꝛ ſabara. C.iiii.

Uigilia qdeꝫ ē diſpō aialis qū effundiꝛ ſpūs aialis ad inſtra ſenſus ꝛ mot⁹ vt eiſ vtaꝛ. Sabara vͦ ē ſſrfluitas i vigilia ꝛ egreſſus a re nāli. ¶ Et e⁹qō cā ꝯplonal ē calitas ꝛ ſiccitaſ pp igneitatē ſpͥs ꝛ mouet ſemp ad exteriora ꝛ calitas vehemētius ē faciēs ſabara ꝛ añrius faciēs. Et ſabara qdē q̄nq₃ fit ex nitroſitate hūiditatis occultate i cerebro:aut pp doloreꝫ ꝛ cogitatōes cōes. Et ē ſabara c⁹cā ē lumē ꝛ loci illuminatio qū puenit i h⁹i aliqs pparaꝛ ſabare:ꝛ eſt ſabara q ē pp malitiā digōnis ꝛ mltitudinē replōnis. Et ē ſabara q fit cā ei⁹qō iflat ꝛ ꝯmouet humores ꝛ ſōnia ꝛ timore i ſōno ſic ſabe ꝛ ſilia. Et ē ſabara q fit i febrib⁹pp eleuatōeꝫ vapoꝝ ſiccoꝝ mordicatoꝝum ad cerebꝝ. Et doloꝛ qdeꝫ q decrepitis accidit ex ſabara ē pp nitroſitatē hūoꝝ eoꝝ ꝛ ſalſedineꝫ ipoꝝ ꝛ ſiccitatē ſbe cerebri eaꝝ:ꝛ ē ſabara que fit cā apātis melici aut cāceroſi i ptib⁹cerebri. Et dr ꝙ ille i quo ſabara fit fortis:deinde accit ei tuſſis moriꝛ. Et nos qdē iā dixim⁹i.c.ſōni qō oportuit nos dicere.

¶ De ſignis. C.v.

Signa igr̄ e⁹q fit a ſiccitate pura ſine mā ꝛ ñ ſocia calitati ſī leuitas capitis ꝛ ſenſuuꝫ et ſiccitas oculoꝝ ꝛ lingue ꝛ nariū ꝛ ꝙ ñ ſentiꝛ i capite caloꝛ nꝫ frigus. ¶ Eius vͦ q fit ex calitate ꝛ ſiccitate ſigna ſī iuētio ſignoꝝ ſiccitatis cū inflāmatōe aduſtiōe. Et q̄nq₃ ē cū ſiti ꝛ aduſtiōe i origine oculoꝝ. ¶ Et e⁹qdē q fit ex nitroſitate hūoꝝ ſigna ſī hūectatōis iuentio i narib⁹ꝛ lippitudo oculoꝝ et ſēſibilitas gūitatis pue et velocitas excitatiōis apō ſōnū cū ſaltu. Et iſtud qdeꝫ ſignificaꝛ ex regimie pterito et etate. ¶ Et ei⁹qdem q fit ex illuminatōe loci aut ex cibo. Signa et ſūt cauſe ei⁹. ¶ Eius vͦ q ē ex apāte melico ſigna ſī pdicta mltotiēs. ¶ Sꝫ ei⁹ q ē ex dolore aut cogitatōib⁹cōib⁹ et febrib⁹acutis ſigna ſunt eius cauſe.

¶ De cura. C.vi.

Oportet qdē vt hñs illā c⁹cā ē ſiccitas vtaꝛ cibo hūido ꝛ balneis tpatis ꝓꝑe. ꝙ ſi ipſū balneū ñ faꝛ dormire tc̄ ñ ē tpati corpis ꝛ ñ bone cōplōnis ꝛ nꝫ ē i paucitate ſiccitatis:aut ptāte hūoꝝ maloꝝ quos balneum eleuat ꝛ oꝫ vt deferat cogitatōeꝫ ꝛ coitū ꝛ laborē ꝛ vtaꝛ qete ꝛ trāqllitate ꝛ aſſiduitate iunctōis capitis cū oleis hūectatiuiſ pdictis ꝛ emulſiōe lactis ſr caput ꝛ ēbrocis hūectātib⁹pdictis ꝛ attractōe i narib⁹oleoꝝ ꝛ caputpurgiis ipoꝝ ꝛ diſtilatōe eoꝝ i aure ꝓꝑi olei nenufarini ꝛ pcipue faciēdo caputpurgiū ꝛ i fricatōe iferioꝝ pedū ¶ Ei⁹ vͦ q ē ex calitate qū h⁹regim̄ ē cū additōe fcā i regimie haꝝ medicinaꝝ ꝛ admiſtratio: vbi gra raſure cucurbite ꝛ portulace ꝛ mucilaginis pſilii ꝛ virge paſtoriſ ꝛ ſempuiue ꝛ ſiliū. ¶ Et ex minocticis ē ſōn⁹ſuauis ſubtil cū qͦ ñ ē beꝫeꝫe ꝛ ſit ei⁹cāus breuiſ aut ſi ſit cū beꝫeꝫe ſit eq̄lis ꝛ pp illud ſoniꝛ arboꝝ ꝛ aque faciūt dormire. ¶ Eius vͦ que facta eſt ex dolore regimen eſt ſedatio doloris. Et ipſius cura eſt cū eo qō ꝓpꝛiū ē vnicuiq₃ dolori in.c.ſuo. ¶ Facta

ꝟo i febribꝰ mltotiēs hñti dat̃ i potu adeiacur purū ⁊ fac̃ dormire. Et oꝫ vt hñs eā vtat̃ ablutiõe faciei ⁊ embrocis ⁊ vnctõe tp̃is ⁊ frontis cuꝫ oleo de papauere ⁊ lactuca ⁊ vt ponat̃ in sorbitõibꝰ ipsius semen papaueris albi. Et qñqꝫ stupefac̃ ex narcoticis quorū descriptões sūt i ātidotario ⁊ troc. de citro p̃dicti i. c. de soda calīa qū dissoluūt̃ i exp̃ssione papaueris aut aq̄ ros̃. in q̄ coctū est papauer: aut aq̄ lactuce et linit̃ eo frons ꝯferūt. Et ex eis qdē q̄ ad illud exp̃ta sr̃ ē vt sumat̃ cassialignea ⁊ opiū ⁊ crocꝰ ⁊ dissoluāt̃ i oleo ros̃. ⁊ abstergāt̃ ex eis nares. Et silr̃ epithima fcm̄ ex cocticibꝰ papaueris ⁊ radicibꝰ mādragore sr̃ vtraqꝫ tp̃a ⁊ ēt odoramēta ex eis. Et q sumit ex istis ꝗ̃titutē vnius grani orobi dormit sõnū tp̃atum.

Qd̉ si hũor ad ip̃ꝫ ascēdēs fuit grossus fiat ēplm̃ frõti eiꝰ ex meliloto cū camemilla ⁊ robub. Et ex eis qd̉ q̄ dormire faciūt febriētes ⁊ alios ē vt extrēitates hñtium sabarā ligent̃ cū ligamie faciēte dolorem ⁊ corā ip̃is ponat̃ lāpas ⁊ p̃cipiat̃ p̄ñtibꝰ vt mlti plicent ꝯfabulatões ⁊ sermones. Deiñ soluāt̃ ligat̃e repente ⁊ remoueat̃ lāpas ⁊ p̃cipiat̃ ibi exñtibus vt taceāt repente ⁊ tūc dormiēt. In ea āt q̄ fcā est ex hũiditate nitrosa salsa pp̃ nitrositatē ⁊ salsedineꝫ oꝫ vt acceptio oīs acuti ⁊ salsi alienet̃ ⁊ cibet̃ eā hñs piscibꝰ petrosis ⁊ carnibꝰ subtilibꝰ surabegeti cū pauco sale ⁊ euet̃ cū pilulis ex sebeba ⁊ assidue fiat iunctio capitis cū oleis suauibꝰ tepidis. Nũqꝫ h̃ sp̃es sabare accit i etate senii cꝰ cura ē praua. Uerūtñ oꝫ vt eā hñs vtat̃ embroca ex aq̄ i q̄ cocta sr̃ ordeuꝫ ⁊ camemilla ⁊ albacuē ⁊ ñ alid̉ oi nocte: fac̃. n. bñ dormir̃. Et silr̃ odorēt naribus fcā ex oleo albacuen aut oleo irino aut oleo de croco. Et qñqꝫ oꝫ vt i potu tribuamꝰ hñti sabarā supfluaꝫ ꝟtutis cꝰ timet̃ resol̉o ceratari a ⁊ silia ex opio vt faciat ip̄m dormire. Ei ꝟo q nõ hꝫ sabarā cū h' i sr̃fluitate suffic̃ vt laboret: exercitet̃ ⁊ balneet̃. Deiñ añ cibū bibat aliquātulū vini ⁊ comedat cibū: qm̄ dormiet i hora.

De lesione sensus. C. xii.

Sp̄es nocumñti sensus ꝯtingētis i op̃atiõibꝰ cerebri sūt propter duas cās ⁊ cognoscunt̃ tribꝰ mõis. Qū eni sensus hois est icolumis ⁊ imaginatõ formaꝝ reꝝ i sõno ⁊ vigiliis ē sana deiñ sūt res ⁊ dispões q̄s videt in vigiliis suis: aut i sõno suo ex eis de qbꝰ pos̃e ē ip̄ꝫ ꝓponē ⁊ remouet̃ ab eo: ⁊ qū audit eas ⁊ testificat̃ ñ remanēt apud eū tūc lesio illa ē i memoria ⁊ i posteriore cerebro. Qd̉ si i hoc ñ ē ip̃edimtū: sꝫ loq̄t ea q̄ ñ sr̃ dicēda ⁊ timet ab eis a qbꝰ timē ñ oꝫ ⁊ putat eē bonū qd̉ ñ oꝫ putari bonū: ⁊ sperat qd̉ ñ ē sperandū ⁊ igrit qd̉ igrēduꝫ nõ ē ⁊ facit qd̉ faciēdū ñ ē ⁊ ē potēs seruare ea quorū vult recordari: tc̃ lesio ē i cogitatiõe ⁊ i p̃te media cerebri. Si ꝟo ipsius memoria ⁊ ip̃ius loq̄lla sūt sic̃ eē debēt ⁊ ñ ꝯtingit in his q̄ agit ⁊ loquat̃ ꝯtrium rectitudini ⁊ imaginat̃ res sensibiles ⁊ colligit villos ⁊ videt singularia mendosa ⁊ ignes ⁊ aq̄s: aut reliq̄ mendosa: aut debiliter imaginat̃ formas reꝝ i sõno ⁊ vigiliis tc̃ lesio ē in imaginatõe ⁊ i vētre añriore cerebri. Et si aggregāt̃ duo ex illis aut tria tūc lesio ē in duobꝰ ventribꝰ aut tribꝰ. Et si cogitatio ĩfirmet̃ ⁊ accidat i eo abbreuiatio pp̃ cõitatē lesionis i memoria p̃cedentis p̄mū facilius ē q̄ꝫ si ĩfirmet̃ cogitatio ⁊ sequat̃ eā egritudo memorie. Et qd̉cūqꝫ hoꝝ est declinans ad diminutõeꝫ tūc egritudo ē ex frigore. Et qd̉cūqꝫ ē decliue ad p̄mutatõeꝫ ⁊ agitatõeꝫ ē ex calitate. Et qdā existimauer̃t q̄ declinatio ad diminutõeꝫ ē pp̃ diminutiõeꝫ sb̃e cerebri. Et hꝯ qdē nõ ē longinquū apd̉ me. Cā ꝟo eꝰ aut ē i p̄mis i ipso cerebro aut ē ex m̄bro alio. Et qñqꝫ ē ab extrinsecis sic̃ p̃cussione aut casu. In curis āt oꝫ te eē sollicitum sm̄ p̄ncipia q̄ dixi i canone. Et collige ex tabul̃ egritudinū m̄broꝝ capitis i libꝯ 2ꝯ medicinas ad oīa illa iuuatiuas qbꝰ in eis vteris ⁊ ꝯsiderabis q̄ ex eis ⁊ q ex cibis ledūt eos qr̃ alienabis eos i eis ⁊ inde eas ꝯsiderabis ⁊ alienab̃ eos a cibis q eos ledūt i ip̃is.

De p̃mixtione sensus ⁊ alienatõe. C. viii.

Permixtionis ꝟo sensus ⁊ alienatiõis declaratio ē qm̄ q̄ fit pp̃ cerebꝝ ip̄m ē aut ex cholera nigra: aut ex sanguie cal̉o iflāmato: aut ex chol̉a citrina: aut ex cholera rubea: aut ex calore puro: aut ex vapore cal̉o. Et illa qdē sr̃ ex illis q̄ desiccant qr̃ cerebꝝ mā sp̃s innati p̄uat p̄ cꝰ sil̃e pos̃e ē rõni viā suā seruare. Et fcā pp̃ m̄bꝝ alid̉: aut corpus est sic̃ q̄ fit pp̃ stõm: aut os eius aut mirac: aut pp̃ matricē: aut pp̃ totū corpꝰ sic̃ i febribꝰ. Et totum illd̉ ē pp̃ q̄litatē purā venientē ad ip̄m sic̃ eleuat̃ a digitis peduꝫ ⁊ manuū qñ ap̄ant̃ ⁊ a m̄bris corrupte ꝯpl̉onis ap̄atis: aut pp̃ vaporē calꝫ chol̃e ⁊ phl̉atis iā putridi ⁊ acuti. Et p̃mixtio rõis magis icolũis ē q̄ ē cū risu ⁊ q̄ ē sm̄ qetē: ⁊ deterior q̄ ē cū agitatõe ⁊ rixa ⁊ audacia.

De signis. C. ix.

Sciias q̄ oīs dolor ꝟehemñs de qꝯ patiēs non ꝯq̄rit̃ ⁊ i quo ñ sentit p̃mixtiõeꝫ ⁊ vrina oleagina significāt i febribꝰ p̃mixtioneꝫ rõnis. Que ꝟo fit ex mel̉ia ē cū tristitia ⁊ alienatiõe mala: aut cū signis mel̉ie: quoꝝ i cꝯ ipsiꝰ rememorabimur. Et si mel̉ia ē cholica ē cū lupinositate ⁊ audacia. Et si ē ml̉ia sanguinea ē illic leticia ⁊ risus cū exuberatõe venaꝝ. Fcā āt a chol̉a citrina ē cū iflammatõe ⁊ cal̉ate ⁊ rixa ⁊ malitia moꝝ ⁊ agitatiõe vehemñti ⁊ imaginatõe ignis ⁊ scintillaꝝ ⁊ adustiõe angulo ꝝ oculoꝝ iterioꝝ ⁊ citrinitate coloris ⁊ iflāmatõe capitis ⁊ extēsione cutis frontis ⁊ ꝓfundatione oculoꝝ ⁊ saltu ad oppositū. Et i illa qdē q̄ fit ex rubea sr̃ accñtia ista vehemētiora ⁊ magis p̃uersa. Et hꝰ i qdeꝫ generis ē p̃mixtio q̄ fit in febribꝰ ⁊ plm̄ fit in pestilentialibꝰ. Cuꝫ ea āt q̄ fcā ē ex cal̉itate ⁊ siccitate puris ñ sūt grauitas nꝫ signa materieꝝ p̃dictaꝝ i canone ⁊ i capitul̉ p̃cedētibꝰ. Fcāꝫ āt ex phl̉ate iā putrefacto ⁊ acuto hñtibꝰ accit vt eis assit cū permixtione seueritas ⁊ vt eleuēt supcilia sua manibus suis oi hora ⁊ vt ip̃oꝝ capita q̄uent̃ ⁊ patiant̃ subet pp̃ sb̃am frigoris sic̃ p̃miscent̃ eoꝝ rões pp̃ accñtia cal̉itatis. Et isti qdē ñ sep̄ant̃ ab eo qd̉ tenēt ⁊ plm̄ qdē accit eis vt existimēt seipsos bestias ⁊ aues. Et vlr̃ qdem p̃mixtio rõnis qū accit a cal̉itate sicca tūc ip̃aꝫ significāt vigilie aut a cal̉itate hũida sanguinis aut a phl̉ate putrefacto tunc significat ip̃am subet. Illa ꝟo cꝰ cā ē vapor ascendēs ex m̄bro cognoscitur ex dispõne illius m̄bri dolorosi si fuerit menbꝝ: aut totius corporis si fuit ꝯprehendēs sic̃ in febribꝰ cõicantibus ⁊ cognoscit̃ an est pura: aut est mā aut vapor. Et signa qdē oiuꝫ illorum p̃dicta sūt in. c. de soda.

De cura. C. x.

Cura āt q̄ mel̉ie adhibet̃ dicemꝰ in. c. mel̉ie. In cura āt p̃mixtiõis facte ex sāguie oꝫ incipe a phl̉omia ⁊ ab oībꝰ que tēpant sāguinē ⁊ ip̄m infrīant ⁊ eꝰ eēntiaꝫ rectificāt. Eius ꝟo q̄ fcā ē ex citrina aut rubea cura ē vt icipiat ⁊ euet̃ ⁊ p̃mutetur

ꝯplõ aut corporis totius aut capitis ꝓpẽ ⁊ admini
strent̃ ĩfrãtões ⁊ hũectatões ꝑdicte ĩ canone ⁊ admĩ
strent̃ emplã pꝰ rasionẽ capilloꝝ: ⁊ si coartat̃ ⁊ fortiõ
fiat regat̃ alio regimĩe. Et ex eis qdẽ q̃ ꝯueniũt per
mixtioni sensus cholere ẽ ceratũ ĩfratum ex oleo
roſ. ⁊ aceto syncipiti suppositũ ⁊ oleũ viol. ⁊ lac si ñ
fũit febris aut oleũ roſ. ⁊ papauer cũ cautela repres
sionis vapoꝝ. Quñq3 vigilie assunt tũc oĩa epithima
ta ñ sunt iuuãtia ⁊ qñq3 faciũt eũ possidẽ ꝯstrictões
calitatis: qr̃ ñ facias caputpurgiũ ⁊ facias augm̃tũ
in attractõe: imo ꝯsequẽter adhibe clistere lenitiuũ.
¶ In ea ãt q̃ fit ꝑꝑ mẽbri cõitatẽ vtere capitis ꝯfor
tatõe ⁊ eꝰ ĩfrãtõe ⁊ attractõe ad ꝯ̃riũ: ⁊ hoc totũ qdẽ
iam sciſ ex canonibꝰ ꝑteritis vlibꝰ ⁊ ꝑticularibus.
¶ Quñq3 cũ calitate ⁊ rõnis ꝑmixtiõe ñ sit debilitas
⁊ signa apatum oz vt patiẽs alapis cedat̃ vehemẽt̃
⁊ qñq3 ñcria est ꝑcussio vt ad ipm ipius redeat rõ ⁊
qñq3 oz vt cap̃ eius ſm crucẽ cauterizet̃ si nihil aliõ
ꝯfert. Et ex rebꝰ ipi ꝯferentibꝰ ẽ vt fundat̃ sup capita
ipoꝝ decoctio pedũ ⁊ capitũ ⁊ multotiẽs sanat eos
alfesur qũ ex eo bibũt ⁊ comedũt ipm diebꝰ aliqbꝰ
sic̃ est aut in aliqᵒ alio fructuũ ex dulcibꝰ inter ea que
coopiũt ⁊ faciũt ñ appere.

¶ De stoliditate ⁊ amentia. C. xi.

Differentia iter ꝑmixtionẽ rõnis ⁊ stolidita
tẽ ⁊ amẽtiã q̃3uis sint duo ipedim̃ta rõnis
⁊ sit cã faciẽs ꝯtingẽ vtrasq3 sil' cadẽs ĩ ven
tre medio cerebri ẽ ꝙ ꝑmixtõ sensus ẽ lesio ĩ opatõi
hꝰ cogitatõis ſm mutatões. Stoliditas vᵒ ⁊ amẽtia
sũt lesio ſm diminutões aut ꝺstructões ⁊ dispõ silis
fatuitati ⁊ phãtasie. Et tu qdẽ iã sciuisti ꝙ spẽs opa
tionũ sũt tres. ¶ Huiusmõi ãt egritudis cãe aut sũt
fritas pura aut cũ siccitate ꝯphendes sr̃ vẽtrẽ mediũ
cerebri ĩ longitudĩe dieꝝ ⁊ spatii: aut fritas cũ aliqᵒ
phlatico ĩ vacuitatibꝰ vasoꝝ cerebri. Et cã ĩ hoc nõ
ẽ nocum̃tũ ex fritate ⁊ nõ ex calitate: nisi qm̃ hᵒ no
cum̃tũ ẽ destructio ⁊ diminutio: qm̃ calitas ẽ faciẽs
cogitatões q̃ ẽ vnꝰ ex motibꝰ sps qᵒ mouet̃ ab añrior
ꝑte cerebri vsq3 ad eꝰ postremã ⁊ eꝯ̃rio. Et calitatẽ
qdẽ eleuat motꝰ ⁊ iuuat ipã. Et ꝯgelatio ꝓhibet ip
sam. Quapꝑ posita ẽ ꝯplõ hꝰ ĩ ꝑtis cerebri decliuis
ad calitatẽ ⁊ posita ẽ ĩ medio vt sit ei reditꝰ ab imagi
natõe ad memoriã. Et tu qdẽ iã sciuisti imaginatõẽ
⁊ memoriã ĩ loco suo ¶ Hec ãt egritudo curat̃ cale
factõe cerebri ⁊ hũectatõe ipsiꝰ si fũit cũ siccitate aut
resolutõe eiꝰ qꝺ ẽ ĩ ipso ⁊ euõnibꝰ cũ medicinis ma
gnis ⁊ vomitu facto cũ oxymelle squillitico aut se.
rhaphani si fũit a mã: ⁊ oz vt ex illo ꝑueniat̃ ad exci
tandũ cor cũ medicis sibi ꝓꝑis sic̃ ⁊ diamuschũ ⁊
mithridatũ elmufara ⁊ his silia: ⁊ ñ oz vt ꝓlõgemꝰ
sermonẽ ĩ hoc cᵒ. Iã. n. sciuisti mõẽ silẽ hꝰ regiminis ĩ
canonibꝰ ĩ eo qꝺ ꝑteriit. Et oz qdẽ vt hospitiũ eiꝰ do
mꝰ luminosa sit. ¶ Et vlr qdem vigilie ⁊ sahara ⁊ sb
tiliatio cibi ⁊ paucitas ipius ⁊ declinatio ad ꝯplõ
nẽ sicciorẽ ⁊ subtiliatões sanguis ad ꝑpandũ ipã ⁊
paucitas ipsius ⁊ calefactio eiꝰ: ita ꝙ ñ sit vehemẽs
ebullitio ⁊ calefactio: imo sit calitas sbtilis ñ seruẽs
Hec. n. ex eis ẽ q̃ rectificãt sensum ⁊ mudant ipm.
¶ Et nihil ẽ magis inimicũ sensui q̃3 replõ ex cibis
⁊ hũiditatibꝰ. ¶ Et siccitas nocet sensui ñ vnde ẽ di
minutio: s3 vñ ẽ sr̃fluitas ĩ velocitate motꝰ: aut vnde
ẽ paucitas sps vehem̃ter: aut eius resolõ cũ aliquãto
motu.

¶ De corruptõe memorie. C. xii.

Ipsa ẽ ꝯpar stoliditati nisi qr ẽ in posteriori
cerebro qm̃ ẽ diminutio ĩ aliq̃ opationũ posterioris
cerebri aut ꝺstructio ĩ oibꝰ. ¶ Et eꝰ qdẽ cã ꝑma apꝺ
G. ẽ fritas aut pura aut cũ siccitate ⁊ ñ iprimit̃ ĩ illa
sic̃ aut cũ hũiditate ⁊ ñ seruat qꝺ ipssũ ẽ ĩ ea. ¶ Sz
si ẽ cũ siccitate significãt ipã vigilie ⁊ isomnietates.
Nã seruat res ꝑteritas ⁊ ñ ẽ potẽs seruare res mom̃
taneas illiꝰ hore. Et si ẽ cũ hũiditate sigificat eã subet
⁊ ꝙ ꝑterea penitꝰ ñ seruat. Et forsitan seruat ea q̃ sũt
illiꝰ hore ⁊ mom̃tanea spatio maiore q̃3 preterita.
¶ Et si fũit illic fritas pura erit stupor ⁊ v̾tigo. ¶ Et
fortasse ẽit ex siccitate cũ calitate ⁊ ẽit cũ eo ꝑmixtio
sensus. Et illꝺ qdem ẽ aut ĩ illa ꝑte cerebri ipiꝰ: aut ĩ
vẽtre ipiꝰ: aut ĩ vase eꝰ. ¶ Et qñq3 fit ꝑꝑ humores ⁊
malitiã ꝯplõnis ipoꝝ ꝑueniẽtẽ ad cerebꝝ. Et qdã
ãtiquoꝝ iã dixerũt hᵒ ⁊ ẽ ex eis q̃ testificata sũt ⁊ ex
ꝑta. Et obliuio qdẽ ⁊ corruptio memorie ſm plm ñ
accĩt nisi ex fritate ⁊ hũiditate. Qñq3 tñ fit ab apati
hꝰ cerebri ⁊ ꝓꝑe fris. ¶ Et scias ꝙ obliuio qñ accĩt
cũ sanitate nũciat egritudĩes cerebri ꝓpinq̃s sic̃ apo
plexiã epilepsiã ⁊ lethargiã.

¶ De signis. C. xiii.

Oportet vt cognoscas illꝺ ex canonibus ꝑ
dictis ⁊ nõ iteres eos in oĩ hora.

¶ De cura. C. xiiii.

Illa ãt q̃ sepata ẽ a calitate ⁊ sic. est facilioris
cure. Et hꝰ ĩ qdẽ cura ẽ cũ eo qꝺ dcm̃ ẽ mt
totiẽs. ¶ In ea vᵒ q̃ fcã ẽ a siccitate nuda
oz egꝝ nutriri ex cibis hũectatibꝰ tẽpatis ⁊ vt admi
stres exercitiũ ꝑtiñ capitis cũ fricatõe ⁊ ꝯpssione fcã
cũ pãnis aspis ⁊ motões manuũ ⁊ pedũ ⁊ vlr exer
citiũ qꝺ ñ sit forte: s3 sit ſm q̃3titatẽ q̃ fiat fames ⁊ ꝑ
ueniat augm̃tũ cibi ⁊ qetẽ ⁊ sõnũ ⁊ balneũ ⁊ calefa
ctões cũ ẽplis calefaciẽtibꝰ notis quoꝝ rememorati
onẽ ñ iteramꝰ ⁊ cũ vẽtosis sr̃ cap̃ absq3 scarificatiõe
⁊ cũ medicis rubificãtibꝰ ⁊ fortasse nec̃e erit vt plm
sit posteriꝰ vbi collũ iũgit̃ craneo ⁊ admistret̃ aq̃ ĩ q
hꝰ cocta sũt camemilla ⁊ melilotũ ⁊ pedes caprarũ
⁊ ex oleis oleum de lilio ⁊ narcisco ⁊ keiri. ¶ Qꝺ si
fũit a mã hñte fritatẽ ⁊ hũiditatẽ euã ipm pꝰ digõnẽ
cũ eo qꝺ scis. Et hitet ĩ domo mlti lumis. Et icipiat̃
ꝑmũ ab euantibꝰ q̃ sr̃ faciliora sic̃ hiera ⁊ pulpa col
loqntide ⁊ castoreũ. Deiñ gradati ꝓcedat ad hieras
magnas: pꝰ ea admistret̃ si ꝯfidis ꝙ ñ ẽ malitia ꝯplõ
nis cal'e ꝯfectões anacardinã qm̃ ẽ fortior ĩ ꝯfortati
one sensus sufficient̃ faciẽte acqrẽ seruatiões iuuatis
simã seruatõis: ⁊ admistret̃ reliq̃ digestiua ex rubifi
cãtibꝰ ⁊ gargarismis ⁊ odoram̃tis ẽt q̃ scis: ⁊ nõ festi
nes ĩ desiccatõe eꝰ: s3 g̃dati ꝓcede. Et caue ne ꝺsicca
tio tua ꝯseq̃t finẽ hũiditatũ ꝑncipaliũ: ⁊ seq̃tur eã fri
tas ꝯplõnis. Illꝺ. n. ẽ ex eis q̃ ĩ obliuione augm̃tum
ꝑbẽt. ¶ Et oz vt alienẽt a se ebrietatẽ ⁊ suflatiões vẽ
toꝝ ⁊ replõne ⁊ alienẽt ab ablutiõe cũ aq̃ penitus
cal'a qdẽ ꝑꝑ illꝺ qꝺ ẽ ĩ ea de mollificatõe ⁊ a fra qdẽ
ꝑꝑea ꝙ stupefac̃ ⁊ nocet spũi sensus. ꝙ si eis accĩt re
plõ sbtiliẽt regim̃ pꝰ ipã. Oz gᵒ vt alienẽt a cibis retẽ
tiuis ⁊ g̃uatis ⁊ vaporosis. Replõ vᵒ ex vino fcã no
cet valde: s3 paꝝ dilatat aĩam ⁊ ꝯfortat spm̃ ⁊ facit
ip3 bonũ ⁊ excusat a mltiplicatõe aq̃. Eiꝰ. n. mltipli
catio ẽ res magis nocẽs eis ⁊ dormitio mlta ĩ meri
die. Et vlr sõnꝰ mltꝰ noc3 mltũ ⁊ ꝓꝑe sr̃ ĩplões pliã
Sr̃fluitas quoq3 vigiliaꝝ resoluit spm̃ ⁊ ꝺbilitat eũ
Et cũ hᵒ replet cerebꝝ vaporibꝰ. Et ex eis qꝺ expta
sr̃ acorᵒ nutritꝰ ⁊ pip lõgũ nutritũ ⁊ ĩueta sr̃ mãifeste
addẽtia ĩ suatõe. Et medicam̃ hᵒ exꝑtũ ⁊ eꝰ qꝺ ꝯfec
tio: R̃. olibãi cipi pipis croci myrrhe ꝑtes eq̃les cõ

miſceant. Sumat oi die pondus.ʒ.i.ꝛ hoc ēt iā exp
tū eſt:piperis ptes.ii.cymini tm̄dē:zuccari albi ptes
iii.ꝛ exptum ēt om̄i die i ieiuno potare i ip̄a olibani.
iii.q̄rtas auſ.ꝛ pipis q̄rtam ꝛ iteꝝ cymini ptes.v.pi
peris.i.acori.ii.ciperi.ii.myrobal.ni.ii. mellis ana
cardi.i.mellis duplū oiuz. ¶ Et oꝫ vt redeas ad me
dicinas ſingulares ſcriptas in lib°2°ꝛ eaꝝ loc°eſt in
tabulis egritudinū capitis. ¶ Et oꝫ vt ſit hoſpitiuz
huius dom°in q̄ ſit lumē plin. Facta vo ab apatib°
cerebri curat cum eo qd dictū eſt in karabito ꝛ in le
thargia ꝛ ſubet aſabari.

¶ De corruptione imaginationis. C.xv.

Ipſa eadē cognoſcit i ſigniſ narratis i aliis
capitulis:verūtñ eſt in añriore pte cerebri ꝛ
eius corruptio aut eſt vt imaginet qd nō eſt
ꝛ videat res qb°non eſt iuentio:ꝛ illud eſt pp dñiuz
cholere in añriore pte cerebri:aut pp dñium malitie
ꝯplonis cale abſqꝫ mā:aut vt minuat imaginatio ꝛ
debilitet ab imaginando res imaginabiles ꝛ nꝫ vi
det viſiōes ꝛ ſōnia niſi paꝝ ꝛ obliuiſcat eorū ꝛ obli
uiſcat formaꝝ ſenſataꝝ qualr ſunt ꝛ nꝫ imaginetur
eas. Et eius qdem cā eſt eadē cā q̄ eſt diminutionis
memorie. Verūtñ plurimū corruptōis memorie ñ
fit niſi a fritate ꝛ humiditate. Et paucitas ip̄ius fit a
ſiccitate: ꝛ res h eſt econuerſo. Verūtñ hoc inſtrm
lene creatum ē vt velociter fiat ipreſſio eius qd ima
ginat:ꝛ illud duꝝ vt ſolutio ipſius difficilis fiat ab
eo qd in ip̄o eſt impreſſuz ꝑpter res cadentes i ipſo
ecōtrario. Et corruptio qdem memorie cadit i dua
bus dictōibus ſenſatoꝝ ꝛ in corruptōe ꝯpoſitionis
eoꝝ ꝛ corruptio imaginatiōis cadit ſicut in ſenſatis
ꝛ formis ip̄oꝝ. Et hoc qdeꝫ ſcit ex arte alia. ¶ Qd
aūt magis ſignificatiuū ē ꝙ egritudo ē ex hūiditate
aut ſiccitate ē diſpō ſōni ꝛ vigiliaꝝ ꝛ diſpō ſiccitatis
oculoꝝ ꝛ nariū ꝛ hūiditatis eoꝝ. Et diſpō coloris
lingue ꝛ hūiditatis eius aut ſiccitatis ipſius. Et qñ
eſt egritudo corruptōis imaginatiōis ñ ipſius dimi
nutio tu es ſufficiēs ad cognoſcēduꝫ eā ēt qñ ē a me
lancholia aut cholera:aut ꝯplone cala ſingulari pp
illud qd dcm̄ eſt ꝛ ſcit. ¶ Cure autē illius ſūt ſm cu
ras que ſunt i egritudinib°pteritis: verūtñ oꝫ vt mā
ſit i ptibus pncipioꝝ ſenſus ꝛ ſi nčria eſt fricatio aut
ventoſaꝝ appoſitio fiat in añriore pte cerebri.

¶ De mania canina. C.xvi.

Expoſitio manie ē demoniū lupinū. Cania
vo ē ſpēs ei°exñs cū ira pmixta tripudio ꝛ
iqſitōe corrupta pmixta petitōi queadmōꝫ
eſt ex naturis canum. ¶ Et ſcias ꝙ materia faciens
demoniū lupinū ē in ſba māe facientis meliam:qm̄
vtreqꝫ ſt mlice:verūtñ cā faciēs demoniū eſt melia
aduſta fcā aut a chola aut melia q̄ eſt deñor ꝛ faciēſ
meliaꝫ ē melia nālis multa aut aduſta. Sꝫ eſt facta
a phlate:aut ſanguie dulci:tñ paꝝ fit a ſanguie adu
ſto. Si āt fiat ab ip̄a melia tūc plin qū fit melia non
ē niſi mania cū ſua applicatiōe i añriore pte cerebri
ꝛ ſba e°qm̄ ipi°applicatio ad cerebꝝ ē ſic applicatio
mañei karabiti. ¶ Et melia qdē ē cū malitia exiſtia
tōis ꝛ cogitatōe corrupta ꝛ timore ꝛ qete ꝛ ñ ē i ip̄a
agitatio vehemſ. Mania vo tota ē agitatio ꝛ ſaltus
ꝛ iqſitio ꝛ lupoſitas ꝛ aſpect°cui aſſilat aſpect° hoiſ
imo res cui magis ſilis ē aſpect°lupoꝝ. ¶ Et differt
ab vna ſpē karabiti cui eā hñs i demonio aſſilatur.
Qm̄ cū hac egritudine ñ ē febris ſm plin. Sꝫ kara
bitus ñ euat ab ip̄a. ¶ Canina āt ē ſpēs manie in q̄

ē aſſociatio vehems ꝛ amicitia cū obedientia ꝛ ꝯue
niētia ſil. Et i ip̄a qdē ñ eſt credulitas ꝯtētiōis q̄ eſt i
mania ꝛ ē q̄ſi ad ſāguineā ꝑpinqor. ¶ Hec āt egri
tudo plin accit i autūno pp malitiā humoꝝ. Et qñ
qꝫ multiplicat i vere ꝛ i eſtate ꝛ ē ei excitatio apd fla
tū ſeptētriōis pp deſiccatōeꝫ ſeptētrionis. ¶ Et hāc
qdē egritudinē plin ñ reſoluunt niſi hemorroides ꝛ
varices. Et qū accit ſucceſſione e°hydropiſis ſoluit
eā cū hūiditate ſua ꝑꝑe qū ei°cā eſt calitas epatis ꝛ
ipſius ſiccitas ꝛ mltotiens accit hec egritudo pp cō
munitatem ſtōi quā vomitus ſanat.

¶ De ſignis manie vlibus ꝛ ſpēꝝ eiuſ. C.xvii.

Signa itaqꝫ vlia e°ſūt ꝙ mutatio opationū
moraliū ꝛ mobiliū ē mutatio pdcā. ¶ Si
gna vo idicātia ip̄aꝫ ſt ſic icubuſ cū calitate
cerebri ꝛ ſic ſi repleāt pedes ſanguie ꝛ fiāt rubei aut
coaguleſ ſāguis i mamilla mulieris ꝛ ſignificat mo
tus corruptōis ſanguis. Et pmuꝫ qñqꝫ ſignificat ꝙ
fcā ē cā corruptōis ſanguis i mbro in quo calor ina
tus ñ eſt fortis regēs ſanguinē bñ: imo corrūpit i ip
ſo ſanguis aliq̄ corruptōis ſpecie. ¶ Et qū accidit ſi
gnū pmū i fine manie forſitan ſignificat ipiuſ reſolu
tionē ſignificatōe varicū. Et mltotiēs accit mania i
egritudinib°acutis ſignificās criſim: g°ſi reliq̄ ſigna
eius iuentōeꝫ atteſtent ſignificat ꝙ criſis erit bona.
Et qñqꝫ ē vehemētia manie ſignificās criſim ipi° ma
nie. ¶ Et ſignū qdē facte ex melia aduſta a melia ē
ꝙ ei°demoniū ꝛ lupinoſitas ei°fiūt cuꝫ cogitatōe ꝛ
qete ſpatio aliq°. Deiñ qū mouet ꝛ loqt icipit ratio
cinari cogitāſ:poſtea qū iterat ſup eū ñ ē poſe euadē
ex ea nꝫ facē ſilē ip̄m. Et eſt extenuatio corpis i iſpo
vehemētior ꝛ color ad nigredinē decliuior ꝛ ſōnia d
teriora:ꝛ qñqꝫ vomit aliqd acetoſū ex q° ebullit tra
¶ In ea vo q̄ ē ex melia cholica fiūt pmutatōis ad
ꝯtēptiōeꝫ volocius ꝛ qes ab ea veloci°ꝛ ñ recordat
ꝯtēptōis ꝛ odii ſic recordat e° pm°aut minorat eius
qes ꝛ mltiplicat motus ipſius ꝛ rixa ꝛ agitatio ei°.

¶ De cura. C.xviii.

Si replone vides humoꝝ phloma. ¶ Et ſi
vides dñiuꝫ chole i corpe p vrinā ꝛ reliq̄ ſi
gna euā cū decoctiōe epithimi:aut decocti
one myrobal.ſi ē chola melica. Et ſi eſt melia pura
fortaſſe neče erit tibi vt eues cū epithimi puri pōdē
triū.ʒ.cū oxymelle ꝛ pilul d azulo. ¶ Deiñ veni ad
cap ꝛ euā ſi ē ibi replo ſāguiea:aut melia ſāguiea ex
venis q̄ ſt ſb ligua ¶ Et aſſidua ipi°euatiōeꝫ cū his
pilul. Quaꝝ ꝯfectō: ℞.hierepicre epithimi ſticadoſ
oiuꝫ triū añ.ptē.i.ſcamonee myrobal.āboꝝ añ.ptē
5.fiāt ex ea pilule magne. Et p°vlēꝫ euonē i noctib°
ſepatis ſumat ex eis qqꝫ nocte pōd°.ʒ.ii. Et ex eis q̄
ꝯfert ad illd ſt pilule iſtiuſmōi: epithimi polypodii
āboꝝ añ.ʒ.v.lapidis armeni myrobal.kebu.añ.ʒ.i.
ſticados.ʒ.x.ſalis indi pulpe collognide āboꝝ añ.
ʒ.iiii.belliri.ēbli.aſce.helle.ni. oiuꝫ añ.ʒ.iii.turbit.ʒ.
xx.ꝯficiāt cū oxymelle mellino ꝛ admiſtrent. ¶ Et
fiāt gargariſmata cū oxymelle ſcamoneato ꝛ ñ ſup
flue vtaris d pilul d ſceibar. Sꝫ vtere eis rāto tpe q°
aſſidue iuenit i eis lenitas. ¶ Qū āt malitiā ꝯploniſ
cale ſentis abſcinde eas. ¶ Et p°purgatōeꝫ puči ad
ifratōeꝫ ꝛ hūectatōeꝫ cū ēbrocis ꝛ aliis. Et fortaſſe
nečiū erit vt i die qnqeſ ēbrocēt ꝛ liniāt capita ipoꝝ
ex decoctōe pedū ꝛ capitū ꝛ mulgeat ſup ip̄a lac ꝛ
ponat ſup ea butyꝝ crudū. Sitqꝫ itētio tua i hūec
tādo maior itētōe tua i infrando. verūtñ ſi nō iueniſ

medicinis vehemētis hūectatōis nisi fritas pone cuȝ
eis camamillā. ¶ Et fortasse nēcrium erit tibi vt eos
dormire facias medicam̄ tribuē eis i potu. Dabis
g° ei ad biben̄.cū aq̄ ḡnatoꝝ dulciū vt hūectet: aut
cū sirupo de prunis vt liniat:aut cū aq̄ ordei ꝛ ēbro
ca eos cū aq̄ ordei ꝛ cū aq̄ in q̄ coctū sit papauer vt
dormiāt:veꝝ rectius ē vt ponas i eo paꝝ camemille
ꝛ emulge sup caput lac ꝛ olea iuuātia ad illō sīt bōa
Et qū admistraueris embrocas ꝛ caputpurgia ꝛ
olea hūectātia:ingenia vt dormiāt p⁹ea sm̄ dispōeȝ
q̄ fit sōn⁹ ex ēbrocis ꝛ oleis faciētib⁹ subet ꝛ ,ppē oleo
ex lactucis. Et i potu tribue eis qd hūectat sicē aq̄ or
dei. Et n̄ des eis ad potādū aliqd qd currat cursu
oxymillis ꝛ i q° sit sbtiliatio ꝛ dsiccatio ꝛ icisio. ¶ Et
quotiēs videris nām durā clisteriza ifirmuȝ vt n̄ ele
uent ad caput vapores ipediētes ex fece. ¶ Et oȝ vt
i aqs ipoꝝ des eis i potu radices feni.siluris ꝛ se.ei⁹
ꝛ radicē vitis albe ꝛ ē alfesire qm̄ sīt iuuatiua. Sitq̄ȝ
ipoꝝ ex eis potio q̄q̄ȝ die aur̄.i°. Si āt ea n̄ biberint
abscōde illa i cibis eoꝝ. Et corā ifirmo sedeat de q°
verecūdet: ꝛ quē timeat ꝛ stringāt coxe ꝛ crura eius
sp vt assidue vapor ad inferiora trahat. Qd si timet
qd seipsos ledāt ligent fortit ꝛ itromittāt i cabiis et
suspēdāt i suspēsorio eleuato qd ē sicē argeanū. ¶ Et
oȝ vt sint cibi eoꝝ hūidi sm̄ oēm hūiditateȝ. verūtn̄
oȝ ne cū sua hūiditate sint ex eis q̄ oppilatōes veni
re faciūt sicē amilū ꝛ q̄ silia sūt ei. Illō.n.valde nocet
eis ꝛ n̄ det ipis qd plīn ,puocat vrinā. Illō.n.i ipsis
nocet. Et reliq̄ cure ipoꝝ i qb⁹ oȝ vt sibi timeant ꝛ si
bi caueāt sīt cura melie ꝛ nos rememorabimur ei⁹ in
suo c°. ¶ Qūq̄ȝ dclināt n̄ est malū si ad potandum
det eis vinū plīn ꝯmixtū. Nā illud humectat eos ꝛ
dormire facit. ¶ De melancholia. C.xix.

D Icit melia mutatō existimationū ꝛ cogita
tionū a cursu nāli ad corruptōeȝ ꝛ ad timo
rē ꝛ ad malitiā pp ꝯplōnē melicā facienteȝ
silurem spm̄ cerebri iteri⁹ ꝛ faciētē ipm̄ timidū pp te
nebras ipius sicē tenebre extrisece sollicitāt ꝛ timere
faciūt sm̄ ꝙ ꝯplō fritatis ꝛ siccitatis ꝯria ē spūi dbi
litās ipȝ sicē ꝯplō calitatis ꝛ hūiditatis vt ꝯplō vini
ē ꝯueniēs ꝛ ꝯfortās. ¶ Qūq̄ȝ melia ꝯponit cū rixa
ꝛ saltu ꝛ scintillis permutat ꝛ noiat mania. Et nȝ di
melia nisi c⁹ euent⁹ ē a chola ni.nō adusta. ¶ Et me
lāncholie qdē cā aut ē in ipo cerebro:aut ex cerebrū
Et illa q̄ ē in ipo cerebro:aut ex malitia ꝯplōnis fre
ꝛ sicce sin̄ mā pmutāte sbam cerebri ꝛ ꝯplōnē sps lu
minosi ad tenebras:aut ē cū mā. ¶ Et illa q̄ ē cū mā
aut ē cū mā q̄ ē in venis veniēs ad eas ꝛ ex loco alio
ꝛ ꝯuertit i eis ad cholam ni.pp adustionē ei⁹ q̄ i eis
ē ꝛ fit fex ꝛ hoc ē plīn:aut ē mā ibibita in corpe cere
bri ꝛ ē ipediēs cerebꝝ q̄litate ꝛ sba sua ꝛ effūdit i vē
tres. ¶ Et mlto tiēs fit pmutatōe ex epilepsia. ¶ Illi
vo c⁹ cā ē ex cerebꝝ cōicat res aliq̄ ex q̄ ad cerebrū
humor eleuat:aut vapor tenebrosus. ¶ Est g° res il
la:aut in toto corpe qū ei dn̄at ꝯplō melica. ¶ Aut
splē qū i ipo retinet melia ꝛ n̄ pōt ipaȝ purgare aut
defect⁹ ꝛ n̄ pōt trahē nigrā ex sanguie:aut qr i ipo ,p
uenit apa:aut n̄ ,puenit:sȝ nocumētū aliud. ¶ Aut
pp vehem̄tiā calitatis epatis. ¶ Aut ē res illa ipsuȝ
mirac qū i ipo adunāt supfluitates nutrim̄ti ꝛ vapo
res itestinoꝝ ꝛ adurūt hūores ipsius ꝛ ꝯuertunt in
gen⁹ melie ꝛ faciūt euenire apa:aut si n̄ faciūt euenit
eleuat ex eis vapor tenebrosus ad cap̄ ꝛ noiat hec i
flatio mirachia ꝛ melia mirachia. ¶ Et ipa qdē ml

totiēs eleuat ab apate portenarioꝝ epatis ꝛ adurit
sanguis mirac: ꝛ ē illō qd Gal.posuit cām in melia
mirachia. ¶ Et teophilo qd vr̄ ꝙ ei⁹ cā ē vehem̄tia
calitatis epatis ꝛ itestinoꝝ. ¶ Et qdā alii ponūt cāȝ
i ea oppilatōes q̄ fiūt i mesaraicis. Et si n̄ fit apa. Si
gnificat g° q ponit cāȝ i illo oppilatōeȝ i mesaraicis
ꝛ si n̄ sit apa ꝙ nutrim̄tū ipoꝝ n̄ penetrat ad venas ꝛ
accit ei corruptiō. Et significat q dicit illō eē pp apa
lōgitudinē retētōis cibi i eis crudi cū dispōne sua.
Et h⁹ apa fȝ plīn n̄ fit calȝ. Sȝ nȝ ē illic fe. ꝛ sitis ꝛ vo
mit⁹ choleꝝ. ¶ Et qn̄q̄ȝ ē cā gnātōis ei⁹ aer exterior
¶ Et pncipiū qdē gnātōis ē i cerebro qū i stō ē apa
calīn ꝛ adurit vapor ei⁹ i hūiditatib⁹ cerebri. Aut est
i matrice:aut i reliqs m̄bris capiti cōicantib⁹ ¶ Ei⁹
vo q̄ fit a fritate ꝛ siccitate sine mā:cā ē malitia ꝯplo
nis melice i corde cū mā aut sin̄ mā:cui cōicat i ipsa
cēbꝝ:qm̄ sps aialis ꝯtinu⁹ ē spūi vitali ꝛ ē ex sba ipi⁹
qr ꝯplō ei⁹ corrupta melica corrūpit ꝯplōnē cerebri
ꝛ ꝯuertit ad meliaȝ. Et qn̄q̄ȝ fit pp cās alias ifrantes
ꝛ exiccātes n̄ ex corde soluȝ: qū tn̄ nō sit pole vt fiat
absq̄ȝ cōitate cordis:imo fortasse magnitudo cāe in
ipo erit ex corde. Et pp hoc nēcriū ē vt ꝯsequat cura
cordis cū cura cerebri i hac egritudie. Et scias ꝙ sā
guis cordis qn̄ ē tersus sbtil clar⁹ letificās resistit cor
ruptōi cerebri ꝛ rectificat ipm̄:imo nō ē mirꝝ si sit fȝ
plimū pncipiū illius ex corde: lȝ n̄ ꝯfirmet hec egri
tudo nisi i cerebro:n̄ ei ē nouū ꝛ lōginquū mirꝝ si cō
dis ꝯplō plīn corrūpat ꝛ seq̄t eā cerebꝝ ꝛ corrūpat
cerebri ꝯplō ꝛ seq̄t eā cor ꝛ corrūpat ꝯplō sps i cor
de ꝛ fiat siluris ꝛ corrūpat qd ex eo penetrat ad cere
bꝝ ꝛ iuuat cerebꝝ ad se corrūpēduȝ. ¶ Et qn̄ accit
i fine egritudinū mālū ꝛ ,ppē acutaꝝ mlia ꝛ ē signū
mortis ꝛ tūc accit hōi illi vt recordet mortis ꝛ mor
tuoꝝ plīn. ¶ Et vlr̄ qdem cholera ni.multiplicat ꝛ
gnāt qn̄q̄ȝ cā m̄bri opātis nutrim̄tum qd ē epar qū
adurit sāguis:aut dbilitat ab expulsiōe supfluitatis
melice ꝛ ē min⁹. Et qn̄q̄ȝ m̄bri qd ē euātoriū chole
re nigre ꝛ ē splē qū debilitat i duab⁹ reb⁹ q̄ꝝ vna est
attractio fecis sanguis ꝛ cineritatis e⁹ ab epate. Et al
tera ē expulsio supfluitatis q̄ ex eo ad ipm̄ trahit ad
locū q ē pparat⁹. ¶ Et qn̄q̄ȝ gnāt chola nigra i mē
bro alio:aut pp vehem̄tiā adustiōis nutrim̄ti ei⁹:aut
cā defect⁹ ipi⁹ ab expulsione supfluitatis nutrim̄ti sui
qr resoluit ei⁹ subtile ꝛ fit fex spissuȝ ipi⁹ melicuȝ: aut
pp vehem̄tiā ifratōis ꝛ desiccatōis ei⁹ qd ad ipȝ pue
nit. Et qn̄q̄ȝ ēt fiūt cā i gnātōe eius tibi gnātiui cho
lere nigre. ¶ Et qbusdā medicoꝝ visuȝ est ꝙ melia
ꝯtingat a demonio. Sȝ nos n̄ curam⁹ qū physicam
docem⁹:si illō ꝯtingat a demonio aut n̄ ꝯtigat post
q̄ȝ dicim⁹ qm̄ si ꝯtingat a demonio sufficē nob vt con
uertat ꝯplōnē ad cholam nigrā: ꝛ fit cā eius ,ppinq̄
cholera nigra: deīn̄ fit cā illi⁹ cholere nigre dmoniū
aut nō demoniū. ¶ Ex causis vo fortibus i gnātōe
melie est supfluitas tristitie ꝛ timoris. ¶ Et oȝ vt sci
as ꝙ cholera nigra faciēs meliam qn̄q̄ȝ est cholera
nigra nālis:aut phlegma qū ꝯuertit in choleraȝ ni
gram ,ppter spissitudineȝ:aut ,ppter aliquā adustio
nē q̄ȝuis hoc sit paꝝ ꝛ raꝝ:aut sanguis qū pp dcoc
tiōeȝ ꝯuertit absq̄ȝ adustiōe vehem̄ti. Huōr āt cho
leric⁹ qū i ipo cadit:adustio vltia fac maniā ꝛ n̄ ē ꝯtē
t⁹ sup meliam. Et vnaqueq̄ȝ spēꝝ cholere nigre qū
in cerebro ē ex casu mō predicto facit melancholiā.
Verūtn̄ q̄daȝ eaꝝ cū mlia efficit maniā. ¶ Illa vo q̄
ē magis icolumis ē illa q̄ fit ex fece sanguis ꝛ cuȝ q

fit gaudiū. ¶ Et melia qdem plin resoluit̃ ꝑ hemor
roidas ⁊ varices. ¶ Et qn̄qꝫ minorat̃ gn̄atio huiꝰ
egritudis in albis ⁊ pinguibꝰ ⁊ mlt̄iplicat̃ in brunis
⁊ pilosis extenuatis ⁊ durā carnē hn̄tibꝰ. ¶ Et mul
tiplicat̃ gn̄atio ipsius in eo cuiꝰ cor ē vehemēter calīn
⁊ cerebꝝ ipsius ē humidū: qr̃ fit calitas cordis eius
gn̄atiua cholā ni. in ip̄o ⁊ hūiditas cerebri ip̄ius su
sceptiua ip̄ressionis eius qd̄ gn̄at̃ in corde ip̄iꝰ. ¶ Ex
eis vo q̄ ad ip̄m sunt ꝑparati sūt trauli ⁊ syllabā mlt̄
totiens repetētes an̄qꝫ dictōes ꝓferāt linguas hn̄tes
lenes ⁊ oculos mobiles quaꝝ facies sūt vehemēntis
rubedinis ⁊ bruni ⁊ pilosi ⁊ ꝓp̄e in quoꝝ pectoribꝰ
sūt pili nigri ⁊ grossi quoꝝ vene sunt ample ⁊ labia
grossa. Qm̄ q̄dam ip̄oꝝ sunt significatōes calitatis
cordis ⁊ q̄dā significatōes hūiditatis cerebri: ⁊ plin
sunt ꝙ appet ꝑhl'atice. ¶ Et hec qdem egritudo plꝰ
accit in viris: sꝫ in mulieribꝰ est deterior ⁊ mlt̄iplicat̃
in iuuenibꝰ ⁊ senibꝰ ⁊ minorat̃ in hyeme ⁊ mlt̄iplica
tur i estate ⁊ autūno: ⁊ qn̄qꝫ excitatur i vere plꝫ qm̄
ver eleuat hūores ⁊ ꝑmiscet eos sanguini. ¶ Et qn̄
qꝫ est eius excitatio cū ꝑiodis i qbꝰ excitat̃ chola ni.
⁊ feruet ēt. ¶ Et ad illū ēt q ꝑpatꝰ est melie cito ꝑuēit
ipsa qū assunt ei timor aut āgustia aut isōnictas aut
retinet̃ i ip̄o ꝯsuetudo cursus sanguis aut vomitus
melieꝰ aut reliq̄.

¶ De signis sp̄eꝝ eius. Ca. xx.

Signa ꝑncipii melie sūt existimatio mala ⁊
timor sin̄ cā ⁊ velocitas ire ⁊ dilectio solitu
dinis ⁊ tremor ⁊ vertigio ⁊ sōitus ⁊ tinitꝰ ⁊
ꝓp̄e in mirac. qū āt ꝯfirmata ē timor ⁊ malitia existi
matōis ⁊ angustia ⁊ sollicitudo: ⁊ alienatio serōnis
⁊ fastidiū ꝑꝑ mlt̄itudinē ventositatis ⁊ sp̄es timoris
ex eis q̄ n̄ sūt: aut sunt ⁊ plin timoris eꝰ ē ex eis q̄ n̄ ti
ment̃ hꝫ ꝯsuetudinē. ¶ Et sp̄es qdē iste sr̃ indefinite.
Quidā eni eoꝝ timēt casuꝫ celi sr̃ se: et qdam eoꝝ ti
mēt ꝙ t'ra absorbeat eos: ⁊ qdā timēt latrones: ⁊ alii
timēt ne lupꝰ ad eos igrediat̃. ¶ Et qn̄ꝫ res ꝓp̄e hn̄t
i hꝰ ip̄ressionē. Et qū hꝰ qn̄qꝫ imaginat̃ res corā ocu
lis suis q̄ n̄ sūt sane. Et qn̄ꝫ imaginat̃ seip̄os factos
reges aut lupos aut demones aut aues aut īstra ar
tificilia. Amplius qdā eoꝝ sunt q rident ⁊ ꝓp̄e quo
rū melia ē sanguinea qm̄ imaginat̃ qd̄ placet ⁊ dele
ctat eos. Et qdā sūt q plorāt ⁊ ꝓp̄e quoꝝ melia est
melia pura. Et qdā eoꝝ sūt q diligūt mortē. Et qdā
q eā abhorrēt. ¶ Signa vo eꝰ q̄ i cerebro ē sūt ꝓp̄e
sr̃fluitas cogitatōis ⁊ assiduatio sollicitudis melice
⁊ assiduꝰ aspectꝰ ad rē vnā ⁊ ad terrā ⁊ significāt ip̄aꝫ
color capitis ⁊ faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ nigredo piloruꝫ ⁊
capitis ⁊ grossitudo eoꝝ ⁊ an̄cessio isōnietatis ⁊ co
gitationū ⁊ mora i sole ⁊ q̄ silia sūt istis ⁊ egritudies
cerebri an̄cedētes ⁊ vt assint signa q̄ dicemꝰ mēbris
cerebro cōicantibꝰ ꝑuēta ⁊ vt n̄ appeat iuuamētū qū
mēbꝝ illd̄ medicat̃: sꝫ remaneat ⁊ vt sint accn̄tia val
de magna. ¶ Eius āt q̄ fcā ē cōitate totius corpis ē
nigredo corpis: ⁊ eꝰ arefactio ⁊ retētio eꝰ qd̄ euāt̃ ex
splene ⁊ stō ⁊ qd̄ euāt̃ cū ꝑiodis ex ano ⁊ mēstruis
⁊ mlt̄itudo piloꝝ corpis ⁊ vehemēs nigredo ip̄oꝝ ⁊
an̄cessio ciboꝝ maloꝝ ⁊ mlc̄oꝝ ⁊ quos te docuimꝰ
i lib. ii. Et egritudies qdē qbus succedit mlia sr̃ sicut
febres tp̄ales ⁊ ꝑmixte. ¶ Vlꝫ signa eꝰ q̄ fcā ē ex sple
ne sr̃ mlt̄itudo d̄siderii ꝑꝑ effusionē chole ni. ad stōꝫ
⁊ cū paucitate digōis ꝑꝑ fr̄itatē ꝯplōnis ⁊ mlt̄itudo
rugitꝰ lateris sinistri ⁊ iflatio splenis: ⁊ illd̄ qdeꝫ ē qd̄
nō ab eis sepat̃. s. repletio vehemēs ꝑꝑ iflatōeꝫ: ⁊ qn̄ꝫ
est cū ea fe. q̄rtana ⁊ n̄a est lenis ⁊ qn̄qꝫ mordicatio
chol'e ni. facit nisi sit mania. ¶ Signa āt eꝰ q̄ ē ex stō
sunt iuentio signoꝝ ap̄atis stōi rememoratoꝝ i cap.
de egritudinibꝰ stōi ⁊ augm̄to egritudinis cū satieta
te nauseatiua ⁊ repl'one ⁊ in hora digōnis. Et mlt̄o
tiēs excitant̃ cū ea apd̄ comestionē vsqꝫquo digerā
tur dolores: dein̄ qescūt apud digōnē. Si āt est calꝫ
significāt ip̄m iflāmatio i mirac ⁊ sitis: ⁊ plin mliam
hn̄s ē spleneticꝰ. ¶ Signa vo mirachie sūt ḡuitas i
mirac ⁊ attractio ad sup̄iora ⁊ nausea iseparabilis ⁊
malitia aīe ⁊ corruptio digōnis ⁊ eructuatio acetosa
⁊ sputū humidū ⁊ rugitꝰ ⁊ exitꝰ vētositatis ⁊ inflatio
⁊ vt iueniat dolorē i stō: aut doloreꝫ iter vtrasqꝫ spa
tulas ⁊ ꝓp̄e post cibū vsqꝫquo digerat̃ ꝑfecte: ⁊ qn̄ꝫ
euomit ꝑhl'a cholericū: ⁊ qn̄ꝫ euomit ꝑhl'a acetosū
ꝯgelās dentes. Et accidūt ei accn̄tia ex acceptiōe ci
bi: ūno pꝰ ip̄m ꝑ horas aliq̄s: ⁊ erit egō eiꝰ ꝑhl'atica
cholerica: ⁊ alleuiat̃ ꝑꝑ digōnis bonitatē ⁊ augmē
tat̃ diminutōe ip̄ius ⁊ ꝑcedit plin ip̄aꝫ ap̄a in mirac
aut est cū ea ⁊ inuenit̃ tremor plurimꝰ i mirac i qbus
dam horis. hec aūt egritudo augm̄tat̃ cum satietate
nauseatiua ⁊ velocitate digōnis. ¶ Et dicimꝰ ꝙ cho
lera ni. faciēs mliam qū est cū sanguie ē cuꝫ gaudio
⁊ risu ⁊ n̄ comitat̃ ip̄am tristitia vehemēs. Si aūt ē cū
ꝑhl'ate ē cū pigritia ⁊ paucitate calitatis ⁊ qete: ⁊ si
est cū chol'a ē cū agitatōe ⁊ lesione ⁊ demonio ⁊ est
silis manie. Et si fuit cholera ni. pura tūc cogitatio
in ip̄sa erit plurima ⁊ audacia erit minus nisi moue
atur ⁊ rixetur ⁊ hꝫ odium cuius nō obliuiscit̃.

¶ De cura. C. xxi.

Oportet vt cura eius fieri icipiat an̄qꝫ cōfir
met̃ qm̄ facilis ē i ꝑn̄ꝰ ⁊ ꝑua praua ⁊ difficil'
qū ē ꝯfirmata. ¶ Et n̄criū qdē ē vt hꝫ oēm
dispōeꝫ aīa ip̄sius letificet̃ ⁊ iocūdet̃. Et sedeat in lo
cis tp̄atis ⁊ humectet̃ aer hospitii eius ⁊ odorificet̃
sternēdo odorifera i ip̄o. Et vlr̃ oꝫ vt semꝑ olfaciat
odores bonos ⁊ flores boni odoris. Et sumat cibos
laudabilis chimi humectatiuos valde. Et fiat aug
mētū i hoc vt corpus eius tenerescat cū cibis ꝯueni
entibus et balneo an̄ cibū. Et effūdat̃ suꝑ caput ip
sius aq̄ tepida non vehemētis calitatis: qūqꝫ ex bal
neo egredit̃ si paꝝ sitis hꝫ nō est malū si paꝝ aq̄ po
tet et admīstret̃ fricatio teneꝝ faciens ꝑdicta in cap.
de ꝯseruatōe sanitatis. sitqꝫ studiū tuū in humectati
one ip̄sius supra studiū tuū in eius calefactōe q̄ꝫtuꝫ
possibile ē et alienet a se coitū et sudorē vehementē:
et alienet fabas et carnes salitas et lentes et caules ⁊
vinū gros. ⁊ nouū et oē sal et oē salsuꝫ et acre et acu
tuꝫ et oē qd̄ ē vehemētis acetositatis. oꝫ aūt vt sumat
pingue et dulce et qū volūtas adest vt dormiāt nō
ēbrocent̃ eoꝝ capita nisi cū aq̄ papa. et camemil. et
albacoē. Bonꝰ ei ē ex ꝯueniētioribꝰ curis eoꝝ. Veꝝ
tn̄ succurrat̃ cū eo qd̄ tn̄ afferat eis salutis q̄ꝫtuꝫ no
cum̄tū papauer attribuit. ¶ Si āt mlia fuit ex mali
tia ꝯpl'onis singularis fr̄e aut sic. sufficiet vt admini
stres calefactōeꝫ cordis cū lectificātibꝰ et medicis d̄
mus. et tyriaca et mithridato et silibꝰ: et cura caꝑ cū
eis q̄ dcā sr̃ i cap. d̄ stolliditate. Et q̄ ex ea fortis ē ac
cidēs successiōe altius egritudis cal'e facil' cure ē ita
vt ēbrocatōibꝰ remoueat̃. ¶ Si āt ē mā mlica cōfir
mata i cerebro tūc thesaurꝰ cure ip̄iꝰ ē tres res. Pria
eaꝝ ē euō materiei et fortasse erit ꝑ clistere et vomitū
nisi i illo cꝰ stōus ē debil'. illū ei nūqꝫ i hac egritudie
vomē facias neqꝫ ēt i mirachia. Et sa est vt admini
stres cū euone hūectatōeꝫ assidue cū ēbrocis et oleis

calis. Et ponas in eis ex medicinis sicut camemillã
τ anetũ τ melilotũ τ radicẽ lilii vt ñ igrossetur humor
pp resolutõez purã i q̃ nõ ẽ leuitas nz grossitudo vt
humectẽt τ ñ sunt i eis resolutio. Q̃ð si chola ni. est
elõgata a calitate infest vt addas scebã τ folia lauri
τ calamẽtuz cũ humectatõe τ nõ cures τ admĩstra
cibos gñatiuos sanguis laudabilis sicut pisces pe-
trosos τ carnes laudabiles p̃dictas. Et i qbusdam
horis vinũ albuz pmixtũ preter antiquũ τ forte. Et
tertia ẽ vt admĩstres ꝯfortatõez cordis si sentit ꝯplo
nẽ frãz cũ letificantibꝰ calis. Et si sentit ꝯplonẽ decli
nantẽ ad calitatẽ cũ letificãtibꝰ tpatis: τ si calitas est
valde fortis tũc admĩstra letificãtia frã mlte frĩtatis
τ illð qdẽ scias ex pulsu. ¶ Incipiamꝰ aũt distinguẽ
regimina ista τ dicamꝰ: Euo qdẽ ita facienda ẽ: nã si
vides venas plenas q̃litercũqz sit tũc cholera ni. est
sanguinea. phl'oma igit̃ ex nigra: imo oz fm oẽz di
spositõez vt a phl'omia icipias: nisi timor vehemẽtis
debilitatis affũit. τ scias q si mãe sũt pauce τ sũt i ce
rebro tñ q tũc siccitas dñat̃ sup ꝯplonẽ. Amplius
si phl'omas τ iuenis sanguinẽ subtilẽ ñ retineas san
guinẽ pp hoc qm̃ mltotiẽs i ipsa p̃cedit subtilis. Et
silr oz vt amplifices phl'omiã vt ñ effluat qð subtile
ẽ τ augeat̃ malitia τ retineat̃ grossuz. Et ꝯsidera qð
duoꝝ lateꝝ capitis sit ḡuius τ phl'oma cephalicaz
q̃ seqt̃ ipz. Et qñz nc̃riuz erit tibi vt phl'omes basili
cam τ añ phl'omiã venaꝝ frontis moue plus qũ in
uenis signa cõia. ¶ Deiñ si inuenis humorẽ melan
cholicũ τ decliuẽ ad frigus euã cum pilul' factis ex
epithimo τ aloe τ helleboro ni. τ incipe a digõne.
Amplius euã i p̃nᵒ rei cuz medicis lenibꝰ in qbꝰ reci
piũt̃ epithimũ τ pulpa collogntide τ scamonee pa
rũ deiñ cũ decoctõe in q̃ sint epithimũ τ agaricum.
Postea si ñ ꝯferũt admĩstra hieras magnas: deiñ si
post illð idigeas euõne admĩstra helleboꝝ cũ tiore
τ cautela τ lapidẽ lazuli τ lapidẽ armenũ τ pilulas
fcãs ex eis sine timore τ cautela. Et mltotiẽs qdẽ iu
uat eos admĩstratio haꝝ medicinaꝝ p̃dictaꝝ in aq̃
casei fm assiduatõez τ minoratõez phl'atis ex medi
cina: si gᵒ ñ ꝯfert̃ reitera iteꝝ τ i oi hebdomoda euã
vice vna cũ pilul' subtilibus mediis: τ iter spatiũ illð
admĩstra triferã epithimi. Exptũ nãqz ẽ potare eos
triferã epithimi fm hũc mõz: sumãt trifere. ʒ. iii. epi
thimi. ʒ. i. hiere. ʒ. s. τ i oi mẽse euã cũ aliqua forti ex
hieris magnis τ pilulis magnis donec iuenias egri
tudinẽ iã remotã. ¶ Et admĩstra ẽt vomituz ꝓpe si
vides i stõ aliqd qð i egritudie faciat augmẽtũ: τ si ñ
ẽ egritudo vehemẽtis ðbilitatis τ oz vt fiat vomitus
cũ aq̃ i q̃ cocta sint calamẽtũ τ rhaphani semẽ τ reci
piat expssionẽ rhaphani i quo ifixus ẽ helleborus τ
dimissus aliquot diebus dõec currat i ipo ṽtus eius
cũ oximelle τ sumat hũc eũdẽ rhaphanũ ifusũ i oxi
melle: sitqz q̃ztitas oximellis triũ sextarioꝝ τ q̃ztitas
expssionis eius sextarii iᵒ τ augeat̃ illð τ minuat̃ fm
q̃ztitatẽ ṽtutis: si aũt ṽtutis times debilitatez aliena
helleboꝝ. ¶ Q̃ñqz purgaueris itende ad cor cũ eis
q̃ mltotiẽs diximus. Et hec qdẽ trifera epithimi ex
pta ẽ i hoc cap. qũ gᵒ ãtiq̃t egritudo admĩstra vomi
tũ cũ helleboro τ admĩstra masticatões gargarisma
ta nota τ admĩstra odoramẽta bona τ muschum τ
ambrã τ alcefeniati τ xiloaloẽ. ¶ Et si mã fuit ðcliuis
ad cholam citrinã euã cũ decoctõe epithimi τ pilu
lis stõaticis tpatis τ ex eis qdẽ q̃ euãt cholaz adu
stã sꝫ ea q̃ dicũt̃ i caᵒ suo. ¶ Et tu qdẽ adde i humectã

do τ minora ex calefactõe q̃zuis ñ sit tibi excusatio
τ camemilla τ q̃ sũt i eius ṽtute. qñqz admĩstras em
brocas ñ ẽ vis ad admĩstrãdũ ifrãntia pura sup cap̃
¶ Quidã ãt antiquoꝝ medicoꝝ laudauert̃ i hꝰ i lo
co vt sumat ex aloe oi die i ieiuno aliquãtulũ aut de
glutiat i die aq̃z i q̃ cocta sũt apsinthii. ʒ. iii. τ. x. kera
tes expssionis apsinthii dissoluti i aq̃ τ laudauerũt
vt sorbeat oi nocte acetũ forte τ p̃cipue acetũ sq̃lliti-
cũ. Nos ãt timemꝰ i eo malitiã sq̃lle τ aceti i hac egri
tudine nisi assit fidutia q mã sit gñata ex chola adu
sta qm̃ ẽ cala: nã tũc acetũ ẽ magis iuuatiuũ ei aliis
rebus τ p̃cipue sq̃lliticũ τ oximel fcm̃ cuz oximelle
sq̃llitico: τ silr acetũ i qᵒ ponit̃ poliuz mõtanum aut
aristol. Et qñqz ẽt iuuat acetũ qũ egritudo fit cum
cõitate splenis τ mã ẽ i ipso. ¶ Et oz vt fiat bonus
odor eius cũ ꝯpositis eq̃libus i qbus recipiũt̃ cãfo
ra τ muscus τ oleũ vio. τ sit mltũ vincens cũ odore
suo siccitatẽ cãfore τ muschi τ odoramenta frã reliq̃
hñ r̃doletia hũida τ ꝓpe nenufar. Q̃ð si cã i melia
fuit apa i stõ τ visceribus aut ꝯplo cala i eis adusta
succurres illi cũ eis q̃ ifrãnt cap̃ τ hũectãt ipz τ ꝯfor
tant vt ñ recipiat qð ꝓuenit ad ipm ab aliis. ¶ Et si
fuit cã i mirac τ iueniũt vẽtositates τ rugitus τ his
silia: qm̃ illð ẽ apa i mirac calĩm cura ipm τ resolue
cũ eis q̃ sũt nc̃ria de qbus dcm̃ ẽ i cap. de apatibus
τ ꝯforta caput τ iunge ipm i oleis ꝯfortatiuis τ hu
mectatiuis τ admĩstra vẽtosas cũ scarificatõe euan
do sanguinẽ τ ñ calefacias i hmõi dispõe epar: imo
tibi attinet vt ipm ifrigides qũ iuenis ipz calĩm adu
rentẽ san. sua calitate τ ꝯforta splenez: τ pone super
mirac vẽtosas τ medicam̃ ð synapi τ silia vt nõ mit
tat splen ad cerebꝝ mãz. ¶ Et si fuit mirac frẽ ꝯplo
nis iflantis ipz τ ñ fuit ibi apa neqz iflatio dab ei ad
potañ. aq̃z decoctõis apsinthii τ succũ eius fm qð
dcm̃ ẽ. τ ẽbroca stõuz ipius cũ ẽbrocis calis p̃dictis
τ fac ei ẽplm cũ illis ẽplis τ admĩstra i eis semẽ agni
casti τ sem̃ rute τ radicẽ lilii τ ẽt herbã marie. τ retie
ẽplm sup ipm tpe lõgo. deiñ qũ ipz retinueris põas
vẽtosas sup locũ τ sup eũ sit cottũ ifusuz i aq̃ cala τ
oleis aut lana carminata aut spongia τ cõfert vsus
empli ex synapi sup ipuz: τ sup illð qð ẽ it duas spa
tulas τ ẽpla dcã i ãtidotario. Et ꝯfert vt ponãt sup
ipm vẽtose absqz scalpellatõe nisi illic sit apa aut do
lor ꝓhibẽs illð. ¶ Et mltotiẽs qdẽ nc̃riũ ẽ vt ad po
tãdũ dent̃ melia iflatiua sem̃ apii τ cyminũ τ anisũ
τ sirupi i qbꝰ seia ista decoquãt̃ τ ruta τ anetuz. imo
qñqz nc̃riũ tibi erit vt admĩstres sem̃ rute τ agnicasti
τ mltotiẽs idiget mirachia ãtiq̃ vomitu cũ hellebo
ro albo. ¶ Et oz plin i melia mirachia vt rectificet̃
epar ne ex eo gnet̃ chola ni. τ mltotiẽs iuuat hñtes
meliaz mirachiã ẽt vt admĩstres ifrãntes: vñ sũt hu
mectãtes τ opposite pp cholaz ni. τ qr ipe sũt ꝓhibi
tõez facietes i gñatõe vẽtositatis τ vaporis q̃ vtraqz
ipediũt sua eleuatõe ad cap̃. Si tñ ẽ iuuamẽtũ cũ frõ
ñ ẽ ide iuuamẽtũ veꝝ abscindẽs egritudinẽ. Sed ex
frõ qũ ẽ hũidũ ñ gñat̃ chola ni. τ abscindit̃ mã eiꝰ.
Nã ẽt vaporat mã ꝯphẽsa τ fiducia ẽ q mã dñabit̃
ei τ rectificabit eã. Et scias q regim̃ gros. gñatiuum
phl'atis fortasse resistit chole ni. τ regim̃ sbtiliatiuuz
pp illð qð efficit ex adustione facile nocet τ fortasse
iuuat ipm. Nõ gᵒ seducat te iuuatm̃ quorũdam pp
phl'a qð ipi euãnt vomẽdo aut egerẽdo: nã illð nõ ẽ
pp euõnẽ phl'atis iuuantẽ ipos: imo qm̃ multitudo
τ ꝯphẽsio hũoꝝ ad iuicẽ rcouet̃ ab eis: veꝝ iuuatm̃

cētialr̄ ē eūo cholere ni. ¶ Et canon qdē curatōis
melie ē vt puenias vsqꝫ ad vltimū i hūectatiōe: ⁊ cū
hoc ñ minuas i eūone cholē nigre. Et quotiēscūqꝫ
corrūpit cib⁹ i vētrib⁹ hñtiū meliaꝫ duc eos h° vt ipꝫ
eūant ⁊ ꝓpe qū sentiūt acetositatē i ore. Oꝫ.n. vt tūc
ꝓculdubio eos vomē facias ⁊ ꝓhibe eis ne come
dāt p⁹ cibū illū aliū: ⁊ admīstra electuaria ꝯfortātia
os stōi: ⁊ caueāt ab igressu balnei ⁊ ab itromissione
cibi sup cibū iā corruptū. ¶ Et oꝫ vt meliaꝫ hñtes i
aliq° sint ocupati quocūqꝫ mō sint: ⁊ vt eis sint pñtes
ꝺ qb⁹ uerecūdēt ⁊ cū qb° ḡtulēt ⁊ vinū albū eq̄le po
tēt pmixtū parūp. Et occupēt ēt cū cātilēis ⁊ letificā
tib⁹: nihil.n. ē eis nocibilius q̄ꝫ tior ⁊ solicitudo. Et
multotiēs qdē iuuāt eos accñtia eueniētia ipis vt ti
meāt aliqd ⁊ occupēt ea cogitatōe ⁊ facē vt ipi a co
gitatōe remittāt ē cura eius optia. ¶ Qđ si cā fūit ꝓ
uocatio retēta mēstruoꝝ: aut eius qđ p anū egredit
aut reliq̄ ꝓuocabis illđ. ¶ Si āt accit casus deside
rii tūc egritudo ē mala ⁊ siccitas ē extensa. ¶ Et qū
accit i corporib⁹ eoꝝ vlcera significāt ꝙ mors ē ꝓpin
q̄. Et in cuiuscūqꝫ corpe fūit chola nigra mobil erit
magis susceptibilis cure q̄ꝫ ille c⁹ chola nigra nō est
mobilis. Et cū eius chola nigra appet i egestione ⁊
vomitu ⁊ vrina: ⁊ i colore cutis ⁊ lentiginib⁹ ⁊ pāno
⁊ vlcerib⁹ ⁊ scabie ⁊ varicib⁹ ⁊ elefantia ⁊ cursu eius
qđ ex ano ꝓfluit tc̄ illđ significat ꝙ ipa r̄cipit discre
tionē a sanguie. Qūqꝫ aliqd eoꝝ i eis appet ē signū
bonitatis. ¶ Et qū aliqb⁹ ipoꝝ accit spasm⁹ p⁹ solu
tionē ⁊ eūonē tūc ipsi sūt digniores illa q̄ꝫ aliū pp sic
citatē ipoꝝ. Oꝫ g° vt i aq̄ tepida sedeāt ⁊ cibēt pane
īfuso i iuleb ⁊ pauco vino: ⁊ det eis i potu aq̄ mixta
Deiñ dormiant ⁊ p⁹ ipꝫ balneēt: deiñ cibēt qū egre
diunt.

¶ De cutubut. C. xxii.

Speties ē melie plīn eueniēs i februario q̄
fac̄ vt hō diligat fugē ab oib⁹ viuis ⁊ cupi
at appropinq̄re mortuis ⁊ sepulchris cum
malitia formatōis repēte ei eueniētis. Et ē ꝓcessio hñ
tis cā nocturna ⁊ ipius ocultatio ⁊ egressio diurna.
Et totū illđ facit diligendo solitudinē ⁊ elongatōeꝫ
ab hoib⁹ ⁊ cū h° ñ qescit i loco vno plus vna hora:
imo ñ cessat discurē ⁊ ābulare icessiōe diuersa igno
rās quo vadat cauēdo sibi ab hoib⁹: imo qñqꝫ non
cauet sibi ab eis negligēs penit⁹ illuc ⁊ paꝝ discernēs
illud qđ videt ⁊ ei fit pñs: ⁊ cū hoc ipe ē i vltimo qe
tis ⁊ solitudis ⁊ q̄rimonie ⁊ cautele. Et color ē citri
n⁹ faciei: lingua sicca sitiēs: ⁊ sup cruraipsius sūt vlce
ra q̄ ñ ꝯsolidant. ¶ Et eius qdē cā ē corruptio māe
melice ⁊ mltitudo mot⁹ pedū eius: qr̄ māe ad ipsos
descēdūt: ⁊ p̄cipue qr ē hora offēdēs ⁊ occurrit pedi
b⁹ illius aliqd aut ipm mordet carnis: ⁊ fit illđ cā vt
effundat mltitudo materieꝝ ad crura eius: qr̄ fiūt i
eis vlcera: ⁊ qñ remanet fm dispōnē suā ⁊ dispōneꝫ
cāꝝ suaꝝ ñ cōsolidant. Et fit siccus visus eius: nꝫ la
chrymāt oculi ipsius ⁊ eius oculi sūt debiles ⁊ sub
mersi: ⁊ totū illđ ē pp siccitatē oculoꝝ ꝯplōnis ipi⁹.
¶ Et hoc nꝫ noiat cutubut: nisi ppea ꝙ eā hñs fu
git absqꝫ ordine: ⁊ qm̄ eius incessio ē diuersa. Igno
rat g° q̄ pte icedit: ⁊ ē q̄si fugiēs ab idiuiduo appēte
ei. Nā ipe pp paucitatē sue seruatōis ⁊ defectū recti
ficatōis ꝯsilū sui recipit i pte sua moueri obuiās alii
idiuiduo: qr̄ iteꝝ fugit ad ptē aliā: ⁊ cutubut qdeꝫ ē
bestiola exñs i supficie aq̄ q̄ sup eaꝫ mouet diuersis
motib⁹ sine ordine. Et q̄cūqꝫ hora aliqd accit ei fu
git ex eo qđ ipi accit: deiñ appet. Et dr bestiola alia
ñ qescēs ⁊ dr eē masculus ex saal ⁊ dr eē vulpis ha-
hamacu: verūtñ magis silia nr̄o loco sunt duo p̄us
dicta. ¶ Et cā qđ h⁹ egritudis ē chola adusta ⁊ me
lancholia.

¶ De cura. C. xxiii.

Cura h⁹ egritudis ē cura ipius melie duꝫ est
ex chola aut melia adusta. ¶ Et oꝫ vt i ei⁹
phlōmia ad h⁹ pueniat vt sanguis plīmus
ex eo egrediat ⁊ malefactioni ꝓpinqu⁹ fiat. Et regat
cibis laudabilib⁹ ⁊ balneis bonis. Et det ei ad potā
dū aq̄ casei trib⁹ dieb⁹: ⁊ p⁹ illud eūet hūor cū hiera
Archigenis: deiñ ingeniet vt dormiat: deiñ cor eius
ꝯfortet p⁹ eūonē cū tyriaca ⁊ q̄ cursu ei⁹ ꝓcedūt ⁊ cū
hoc valde hūectet ⁊ ēbrocet cū ifrantib⁹ vt ñ aggre
get calefactō illaꝝ medicinaꝝ q̄ nc̄rie sīt motib⁹ exer
citatiuis: verūtñ nec̄e ē vt calefiat cor eius cū eo qđ
ipm ꝯfortat ⁊ hūectet corp⁹ ipius ⁊ fiat vt dormiat ⁊
tēpet ei⁹ ꝯplō. Cōplemtū vo cure eius ē domitatio
plīma ⁊ vt det ei i potu epithymū qñqꝫ vt qescat ei⁹
nā ⁊ abscindat eius cogitatio. Et qū in ipa ñ ꝯferūt
medicamē ⁊ cura: flagellet ⁊ fiat vt dolorē sentiat ⁊
pcutiat caput eius ⁊ facies ipius: ⁊ cauterizet ei⁹ syn
ciput qm̄ sanat. ꝙ si redeat redeat.

¶ De ilisci. C. xxiiii.

Hec egritudo ē solicitudo melica silis melie i
q̄ hō sibi iā iduxit icitatōeꝫ cogitatiōis sue
sup pulchritudine quarūdā formaꝝ ⁊ figu
raꝝ q̄ insut ei. Deiñ adiuuat ipꝫ ad illđ desideriū ei⁹
⁊ ñ ꝯseqt. ¶ Et signa qdē eius sūt ꝓfunditas oculo
rū ⁊ siccitas ipoꝝ ⁊ ꝓuatio lachrymaꝝ nisi qū fletus
adest ⁊ mot⁹ ꝯtinu⁹ palpebraruꝫ risibilis q̄si aspiciat
aliqd pulchꝝ delectabile aut audiat rumoreꝫ iocū
dantē: aut letificet. ¶ Et ē sps eius plurime iterfecti
onis ⁊ reuersiōis ⁊ fit mlte eleuatōis ⁊ alterat dispō
ipius ad risuꝫ ⁊ letitiā ⁊ ad tristitiā ⁊ fletū cū amoris
cantilenas audit ⁊ p̄cipue qū fit rememoratio repu
dii ⁊ elōgatōis. Et sīt oia mbra eius arescā p̄ter ocu
los: qm̄ ipi sunt cū sua ꝓfunditate ḡues magne pal
bebre sīt grosse pp vigilias ipsius: ⁊ ploratuꝫ eius q
fit cū singultu ⁊ euaporāt ex capite eius ⁊ ei⁹ figuris
ñ ē ordo ¶ Et pulsus ipius ē pulsus diuersus absqꝫ
ordine oio: sic ē pulsus hñtiū tediū. Et eius qdē pul
sus ⁊ dispō ipsius alterant qū fit rememoratio eius
qđ diligit ꝓp̄e ⁊ qū obuiat ei subito. Et posē ē ex h°
significare qs sit ille q diligit qū ñ ꝯsitet ipꝫ. Cogni
gnitō āt eius qđ diligit ē vna viaꝝ cure ipi⁹ ⁊ igeniū
i h° ē vt noia plura noient iterādo mltotiēs ⁊ sit ma
nus sup pulsū ipi⁹. Qūqꝫ pp illđ diuisificat diuisitate
magna ⁊ fit silis iterfecto: deiñ iterat ⁊ expit illđ ml
totiēs scit ꝙ illđ ē nom̄ ei⁹ qđ diligit: deiñ silr r̄memo
rent figura ⁊ māsio: ⁊ illud i q° valet ⁊ artes ⁊ gen⁹ ⁊
regiōes ⁊ ꝯpet ad nom̄ ei⁹ qđ diligit vnūqđqꝫ corū
⁊ seruet pulsus ita vt qū alterat apđ rememoratōeꝫ
vnius rei mltotiēs aggregēt ide ꝓp̄etates ei⁹ qđ dili
git ex noie: ⁊ ex eo i q° p̄ualet ⁊ cognoscit illđ. Nos
eni iā expti fuim⁹ illđ ⁊ iuenim⁹ iuuam̄tum i faciēdo
morā i illo. ¶ Amplius qū ñ iuenit cura nisi regim̄
ꝯiunctōis iter eos sꝫ modū pmissionis fidei ⁊ legis
fiat: ⁊ nos qđ iā vidim⁹ cui reddita ē salus ⁊ vt⁹: ⁊ re
diit ad carnē suā qū iā puenisset ad arefactōeꝫ ⁊ per
trāsisset ipaꝫ. Et tolerasset egritudies prauas ātiq̄s
⁊ fe. lōgas pp ꝺbilitatē pp v̄tutis fcāꝫ nimietatē ilisci
Nā qū sentit applicatōeꝫ eius qđ diligebat euanuit
qđ hēbat i breui tpe ⁊ existimauim⁹ mirabile eē ⁊ si
gnificauim⁹ obediētiā nature meditatiouibus.

C

De cura. Capl̄ȝ.xxv.

Considera an ei⁹ dispō puenerit ad adustio
nē hūoris p signa q̄ nosti ⁊ eūa. deiñ admi
stra eis sōnū ⁊ hūectatōēȝ ⁊ nutrimētū ipoꝝ
cū laudabilib⁹ ⁊ fac ipsos balneari sm̄ ꝯditiōēȝ hu
mectatōis notā. ¶ Et sit casus eoꝝ i disceptatiōib⁹
ipsoꝝ ⁊ occupatiōib⁹ ⁊ ꝯtrouersiis ⁊ silr i reb⁹ nego
ciosis. Illō.n. fac eos fortasse obliuisci delectationis
eoꝝ: aut igeniet̄ vt ipi diligāt aliō ab eo qō diligunt
qō fit ex eis q̄ lex pmittit. Deiñ cogitatio ipoꝝ a ħo
abscindat̄ añq̄ȝ ꝯfirmet̄: ⁊ postq̄ȝ obliti fuerint pⁱmi.
¶ Si āt ille q diligit fūit ex rōnalib⁹ tūc adhortatō
⁊ correctio ⁊ vitupatio illius ⁊ coartatio illi⁹ ⁊ trans
formatio ad ipȝ q̄ illō qō hȝ ñ ē nisi sollicitudo me
lāncholica ⁊ pcussio demonis erūt ex eis q̄ mltuȝ iu
uabūt: v̄ba.n. i h° .c. ꝯferūt. Et ēt vetule ad eū icitent̄
vt vitupent illud qō diligūt ipsi ⁊ rememorent̄ ei⁹ di
spōnes ⁊ narrēt ei res aliq̄s de ipo ex qb⁹ horrorē in
currat ⁊ narrēt ei de ipo vitupatōes mltas. Hec eni
st̄ ex eis q̄ sedāt plin q̄ȝuis sint ex eis q̄ alios ꝯsolēt.
Et ex eis q̄ ad illos iuuāt ē vt narrent iste vetule for
mas ei⁹ qō diligit̄ cū silitudinib⁹ fetidis: ⁊ assimilent̄
mēbra faciei ei⁹ cū narratiōib⁹ horribilib⁹ ⁊ assiduent
illō ⁊ pseuerēt i ipo. Hec.n. st̄ ipsaꝝ opa ⁊ st̄ pruden
tiores i hoc viridis nisi mollib⁹. Ipis nāq̄ȝ inest ars
ñ breuior arte vetulaꝝ: ⁊ ppea pole ē eis vt iueniant
q̄lr pmutēt amorē diligētis ad illud qō ñ diligit̄ gra
dati. Deiñ abscindāt op⁹ suuȝ añq̄ȝ ꝯfirmet̄ amor se
cūdus. Et ex occupatōib⁹ p̄dictis ē cōruptio puella
rū ⁊ plrim⁹ ꝯcubit⁹ ipaꝝ ⁊ renouatio ipaꝝ ⁊ delecta
tio cū ipis. Et qdā hoies sūt quos sanat letitia ⁊ au
dit⁹ cātilene: ⁊ qdā st̄ quos illō augmentat i ilisci. Et
pole ē vt sit illud venatio: aut spēs ludi ⁊ dignitates
assumpte ex regib⁹ ⁊ silr spēs tristitie magne oia sūt
sanantia. ¶ Et fortasse nc̄riuȝ erit vt isti regant̄ regi
mine hñtiū meliaȝ ⁊ maniā ⁊ alcutubut: ⁊ vt euent̄
hūores eoꝝ p̄dicti cū bieris magnis ⁊ hūectēt cuȝ
eo qō dcm̄ ē ex hūectātib⁹ ⁊ illō ē qū pmutāt̄ cū mo
rib⁹ suis ⁊ sanitate corpoꝝ suoꝝ ad silitudinē ipoꝝ.

¶ Tractat⁹ qnt⁹ de egritudib⁹ cerebri i opōib⁹ mot⁹.

De vertigine. C.i.

Vertigio ē vt hñti ipam imaginet̄
q̄ res sup ipm voluant̄
⁊ q̄ ei⁹ cerebꝝ ⁊ corp⁹ ipi⁹ reuoluant̄ q̄r
ñ regit se ita vt firmet̄: imo cadit ⁊ mlto
tiēs qdem abhorret voces ⁊ accit ei ex obuiatōe sui
ipsius sic̄ illō qō accit ei q resoluit̄ sup seipȝ mltotiēs
cū velocitate. Nō.n. figit̄ sedēs aut stās aut apit ocu
los. Et illō ē ppea q̄ accit spūi i vētrib⁹ cerebri ei⁹ ⁊ i
venis ⁊ arteriis ei⁹ ex obuiatōe suipi⁹ illō qō accit ei
qū reuoluit̄ reuolutōe ꝯtinua. ¶ Et dr̄ia qdeȝ it̄ v̄ti
ginē ⁊ epilepsiā ē q̄ v̄tigo qñȝ manet tpe aliq°. Epi
lepsia v̄o fit repēte ⁊ cadit eā hñs silēs ⁊ sanat̄. Ver
tigo āt ē vt qū hō stat vel surgit obtenebrēt̄ ei⁹ oculi
⁊ excitat̄ ad h° vt cadat. Et q̄ ex ea fortis ē: silis ē epi
lepsie: verūtū ñ fit cum spasmo sic̄ fit epilepsia. ¶ Et
hec qdeȝ vertigo qñq̄ȝ accit hoi ppea q̄ reuoluit se
ipm a reuoluūt̄ vapores ⁊ sp̄s i seipo sic̄ reuoluitur
vas ꝯtinēs sup aq̄ȝ tpe aliq°: ⁊ qm̄ reuoluit̄ sp̄s ima
ginat̄ hō q̄ res voluat̄. Nā eq̄le ē siue diuersificet̄ p
portio ptiū sp̄s ad ptes mūdi ꝯtinētis ipȝ ex pte sp̄s
siue diuersificet̄ illō ex pte mūdi qū fūit sensibilitas
p eas: ⁊ st̄ reuolutōes q̄ st̄ pp oppositōēȝ. Nā qū sen
tiēs mouetur pmutātur opposita sic̄ qū mouetur se
satū. Et hec qdē vertigo qñq̄ȝ fit pp cōsideratōēȝ ēt
ad res q̄ voluūtur: ita vt ifigatur forma illa sensata i
aīa. Et pp h° dr̄ q̄ oēs opatōes sensibiles pēdēt ex i
stris corporeis patiētib⁹. Quoꝝ pⁱmū ⁊ dignius est
sp̄s sensibil' ⁊ remanet i ipo ab oi sensato forma ipi⁹
p⁹ ei⁹ sepatōēȝ qū sensatū ē forte. Oē.n. sensatū ñ effic̄
i istro sensibili nisi formā q̄ est sibi silis. Deiñ firmat̄
forma illa ⁊ euanescit cū q̄ȝtitate receptōis istri et for
titudie sensati: ei⁹ v̄o expositio i sciētia ꝯtinet̄ nāli. Et
quātūcūq̄ȝ fūit corp⁹ debili⁹ erūt passiōes iste fortio
res sic̄ i egris. Egritudo.n. plm̄ i h° seq̄t̄ elōgatiōēȝ
ita vt appeat eis semp q̄ reuoluāt̄ cū puo motu ipo
rū. Nō eni idigēt i motu vt iiungat̄ eis qtūs i motu
vehemt̄ pseuerēt pp debilitatē ipoꝝ. Nā spūi coruȝ
accidūt nocumentū ⁊ passio et cōmotio. ¶ Et qñȝ
qdē v̄tigo ex cāis corporeis aut pñtib⁹ in vacuitate
cerebri ꝯtētis i eo ex vaporib⁹ pueniētib⁹ i venis q̄ st̄
i ipo ⁊ i neruis: aut ex hūorib⁹ ꝯtētis i ipso ois gene
ris q i ipo euaporāt̄ cū puo motu aut calitate. Qū
g° mouēt̄ vapores illi mouēt motu suo spm̄ aīalēȝ q
ñ digerit̄ ⁊ rectificatur nisi i venis illis. Deiñ reqescit
i sb̄a cerebri: postea dispargit̄ i neruis ad corp⁹: aut
pp debilitatē vapoꝝ iā retētoꝝ i ipso ascēdentiū ad
ipm ex locis aliis: deiñ qescētiū i ipo remanentiū in
ipo ab egritudie acuta añcedēte: aut egritudine fra.
Et erūt vētositates iflatiue q̄s mouebit v̄t⁹ digestiua
⁊ resolutiua: ⁊ qñȝ fit ñ pp motū vapoꝝ i cerebro: ſȝ
pp malitiā ꝯplonis diuerse i ipo ex q̄ ꝯseq̄tur excita
tio mot⁹ agitabilis i spū ñ cū motore corporeo pmi
scēte ipm ex vapore: aut alio sic̄ accit illud ex motu
diuerso pueniēte ex aq̄ ⁊ igne qū aggregāt̄. ¶ Et qñ
q̄ȝ fit ex motore sp̄s exteri⁹ sicut pcussione capitis et
fractōe cranei ita vt ꝯpmāt cerebꝝ ⁊ spm̄ qetuȝ ⁊ se
quant̄ ipm mot⁹ diuersi circulares vndosi sic̄ accit in
aq̄ ex pcussione g̃ui sup eā: aut casus v̄berātiōis for
tis st̄ dorsuȝ ipsi⁹. Reuluūt̄.n. vnde ei⁹ ⁊ casus: verbi
gr̄a i aere. Sȝ corp⁹ aereū ē digni⁹: ſȝ tm̄ ñ sentit̄. ¶ Et
qñq̄ȝ fit ex vaporib⁹ ascēdentiū ad cerebꝝ i dispōne
suaꝝ ascensionū: ⁊ si ñ sint gnāti i sb̄a cerebri: nȝ retē
ti i ipo antiq̄t⁹. Nā qū ad ipm ascēdūt mouēt ipm et
qñq̄ȝ fit asensus eoꝝ ad ipm aut i trāsitib⁹ neruoꝝ ⁊
ē ex stō ⁊ cistifellis: aut mediāte stō ⁊ vesica ⁊ m̄rice
⁊ velamie qū eis adueniūt egritudiēs: aut mouetur
humores q sunt i eis. Illud.n. plm̄ fit ex stō: ⁊ p⁹ ipȝ
ex m̄rice recipiēte supfluitates: aut i venis ⁊ arteriis
aut occultis: aut manifestis. Vaporis āt mā qñq̄ȝ ē
cholr̄a ⁊ qñq̄ȝ ē phlr̄a. ⁊ v̄tigo qdē phlātica silis est
epilepsie. Et mltotiēs fit cōtinuitas scotomie ⁊ verti
gis ñ pp māȝ ꝯphensaȝ: imo pp rē icipientē ꝯtinua
ri cū cerebro sua q̄litate ⁊ fac̄ possidē scotomiā ⁊ v̄ti
ginē sic̄ accit qū ē vacuitas ⁊ fames qbusdā hoibus
⁊ ꝑpe eis q famē ñ tolerāt ppea q̄ os stōi eoꝝ ledit̄
cui cerebꝝ cōicat ⁊ qñq̄ȝ fit vertigo ⁊ scotomia sm̄
semitā crisi. ¶ Et vertigo qdē freq̄ns ⁊ ꝑpe i decre
pitis nūciat apoplexiā: ⁊ silr v̄tigo eueniēs successio
ne stoporis cōitantis mēbꝝ. Et qñq̄ȝ soluit vertiginē
soda accidēs.

¶ De signis eius. C.ii.

Facta āt ex reuolutione hois sup seipm: aut
ꝯsideratōe ipsius ad res reuolutas ⁊ lumi
nosas qū ñ sedet nota ē p seipaȝ: ⁊ silr q̄ fit a
pcussione aut casu. ¶ In ea āt q̄ fit a retētione mate
rieꝝ vaporosaꝝ p̄cedētiū i cerebro: aut gnātaꝝ i ip
so cerebro ē egritudo assidua ⁊ ñ sequēs egritudinē
i aliqb⁹ mēbris ⁊ ñ ē excitata cū replōne ⁊ sedata cū

vacuitate: ⁊ q̄nq̄ʒ an̄cedūt ip̄aʒ dolores capitis ⁊ so
nitus ⁊ tinnitꝰ ⁊ g̃uitas ē i capite ⁊ iuenit tenebrositā
tē i visu suo fixā: ⁊ inuenit i sensibꝰ abbreuiatiōeʒ ita
vt sit i gustu ⁊ odoratu ⁊ sentit i arteriis an̄riorib9
pulsatōeʒ vehem̄ter ⁊ iuenit g̃uitatē in odoratu: ⁊ si
fūit humor q̄ ē i cerebro: aut i aliis m̄bris humor ex
quo excitāt vapores phl'atici erit g̃uitas ⁊ timor vel
tumor ⁊ m̄ltitudo sōni ⁊ signa phl'atis p̄dicta in ca
none: ⁊ si fūit chol'a erūt vigilie ⁊ iflāmatio sine m̄lti
tudine g̃uitatis, ⁊ imaginatōes citrine auree. ¶ Et si
fūit sanguis erūt vene iflate ⁊ facies ⁊ caput ⁊ oculi
rubei: ⁊ cal'e ⁊ erūt g̃uitas ⁊ sōnus ⁊ lassitudo ⁊ pul
satio. ¶ Et si fūit a melia erit g̃uitas cum q̄ztitate ⁊
erūt vigilie ⁊ imaginatiōes laminaꝝ ⁊ capilli nigri
⁊ cogitatio corrupta ⁊ reliq̄ signa p̄dcā. ¶ Mō si eiꝰ
cā fūit a stō erit cū destructōe desiderii: aut ipedim̄ti
i ip̄o: aut corruptōe i digōne ⁊ tremore cordis ⁊ las
situdie sp̄s ⁊ erit ꝑmutatio i stō ⁊ declinatō nocum̄ti
ad an̄riorē ꝑtē cerebri ⁊ mediā ip̄ius ⁊ n̄ elongat̄ qn
ꝑueniat ad ip̄ius posteriorē: ⁊ dis̄l'itas dispōnis si:is
q̄nq̄ʒ eni sedat̄ ⁊ q̄nq̄ʒ augm̄tat̄: s̄m repl'onē ⁊ vacui
tatē. Et fit successione satietatis nauseatiue a cibo p̄
terite ⁊ iuenit ēt dolores i stō ⁊ iflāmatōeʒ i qbusdā
horis ⁊ fit i via cōitatis neruoꝝ ⁊ iuenit an̄ ip̄am et
apud eius reuersionē i postremo ip̄ius dolorē post
synciput apd̄ originē ꝑis sexti i ꝑtibꝰ colli. ¶ Et si ē
ex m̄rice p̄cedūt ip̄am p̄focatio m̄ricis: ⁊ retentio sp
matis ⁊ m̄struoꝝ ⁊ ap̄ata i ip̄a. ¶ Et sil'r si ē ex vesi
ca. Et si ē ex p̄ncipio membroꝝ oīuʒ: aut ex origine
nutrim̄ti qd̄ ē epar aut ex origie sp̄s q̄ ē cor ⁊ eiꝰ trāsi
tus i venis ⁊ arteriis ortis ex eis: aut i illis q̄ s̄t post
aurē: aut i illis q̄ sunt i collo. Et illius qdē signū ē vt
sit cū pulsatōe vehem̄ti ⁊ tensione vt corde venaꝝ q̄
sūt in collo ⁊ vt n̄ iueniat dolorē de quo sit curandū
i collo ⁊ m̄bris eius nʒ i reliq̄s venis: ⁊ qū vides ar
terias extrisecas extēsas apud collū ⁊ alleuiat̄ cum
manu tua pulsum ꝓhibēs: aut ligam̄tis latinorum:
aut plumbo: aut linis sup ip̄ʒ stiptica p̄dicta tc̄ scias
ꝙ cursus ē i eo ⁊ si n̄ tc̄ ē i aliis: ⁊ sil'r expire i aliis: ꝙ
si nō iuenis tūc ē i viis ꝓfundis. ¶ Illa v̊o que fit a
malitia ꝯpl'onis diuerse scit̄ ꝑ lenitatē cerebri ⁊ p̄ua
tionē cāꝝ p̄dictaꝝ ⁊ casus frigoris aut caloris repē
te exterius: aut ex receptis ifrantibꝰ ⁊ calefacientibꝰ
subito ⁊ seq̄t̄ eā v̊tigo ¶ Scotomiā v̊o hn̄s non tm̄
iuuat̄ a vino q̄ztum a potu aq̄. Et scias ꝙ scotomia
⁊ v̊tigo qū ꝓlongant̄ tūc egritudo ē fra: ⁊ signa qd̄
cretice manifesta sunt.

¶ De cura. C. iii.

Facta qdeʒ a reuolutōe hois sup seip̄ʒ ⁊ cō
sideratōe eius ad reuolutōes aut ꝯsiderati
ones ex loco alto curat̄ cum q̄ete ⁊ trāq̄lli
tate ⁊ sōno si n̄ cito sedat̄: ⁊ sumat stiptica acetosa ⁊
frangat bucellas in eis ⁊ sumat ip̄as. ¶ Que v̊o fcā
est a sanguine aut hūore ꝯtēto i corpore curat̄ phl'o
mia ex cephalica. Dein̄ ex vena q̄eta q̄ ē post aureʒ
Est eni optima i curatōe oīuʒ sp̄eꝝ v̊tiginis m̄aliuʒ
⁊ q̄nq̄ʒ cauterizat̄ ⁊ ꝓp̄e in ea cuius cā ē ascensio va
poꝝ ex corpore i q̄cūq̄ʒ via eleuant̄. Uētose quoq̄ʒ
ꝯferūt nocrati supposite ⁊ ēt sup caput. ¶ Si auteʒ
fuerint cū sanguie humores diuersi: aut cā eiꝰ fuerint
humores p̄ter sanguinē: tūc icipiat̄ ad eūandū cum
pilulis de hiera aut ifusione aloes. Si fuerit hūores
cal'i aut decoctōe myrobal'. citrinoꝝ aut decoctiōe
epithymi ⁊ pilulis stomaticis si fuerit diuersi. Et pꝰ
eūonē admis̄tret̄ clistere cū aq̄ centauree ⁊ collogn

tide. Dein̄ ventoset̄ sup nuchaʒ ⁊ caput post ꝑueni
ad gargarismata ⁊ caputpurgia ⁊ attractōes odoꝝ
naribꝰ in qbꝰ sunt muschus ⁊ castoreum ⁊ nigella ⁊
amaracū. ¶ Nūq̄ʒ ꝑoxymꝰ excitat̄ tūc adiuua cuʒ
fricatōe inferioꝝ extremoꝝ ¶ Et si fūit cā in hoc ex
stō ⁊ humoribꝰ in ip̄o admis̄tra vomitū cū aq̄ i qua
sunt anetū ⁊ rhaphanꝰ ⁊ ponat̄ in ip̄a mel ⁊ sal ⁊ reli
q̄ vomitiua ꝑpata. Dein̄ eūa eū cochiis si v̊tꝰ fūit for
tis aut cū pilulis de picra: ⁊ infusione aloes si v̊tꝰ fūit
minꝰ fortis: ⁊ scias si hūores s̄t chol'a pura: tūc enim
cū decoctōe mirobal'. cū fumoterre. Et illud qdem
scies ꝑ significatōes p̄dictas in hº. c. ⁊ in. c. de stō.
¶ Et si cā fūit in aliis m̄bris curabis totū cū eo qd̄
oʒ ⁊ ꝯfortabis caput in p̄n̄cꝰ sui cū oleo ros̄. cū aceto
⁊ oleo camemillino ⁊ po st ꝯfirmatōeʒ cum oleo ca
memillino singulari. Nū gꝰ scit̄ ꝙ m̄a ē in capite tm̄
ponāt̄ ventose sup caput ⁊ nocrā: ⁊ phl'omet̄ vena
q̄ ē post aurē ⁊ admis̄trent̄ aseibaret ⁊ gargarismata
⁊ ēbroce ⁊ attractōes odoꝝ naribꝰ ⁊ caputpurgia p̄
dicta ⁊ q̄ sil'ia sunt illis s̄m m̄as s̄m ꝙ sciuisti i cano
ne. ⁊ si cā ē malitia ꝯpl'onis diuerse oʒ vt scias cām
eius ⁊ signa ꝑ ea q̄ scis: ⁊ cura ꝑ ꝯ̄riū vt tēꝑet̄ ꝯpl'o
nālis. ¶ Et si cā est ꝑcussio aut casus curet̄ p̄us cuʒ
eis q̄ dicen t in cap̄lis suis. Si gꝰ sanat̄ ⁊ remanet v̊ti
go curet̄ v̊tigo cū eis q̄ sunt on̄sa. Et oʒ qdē vt hn̄s
vertiginē alienet a se ꝯsideratōeʒ ad oēʒ rē cito reuo
lubilem ⁊ alienet̄ ab aspectu ꝓfunditatū fouearum
⁊ verticū mōtiū ⁊ colliū ⁊ suꝑficieꝝ sup̄maꝝ. ¶ Sco
tomiā v̊o ⁊ vertiginē factas ꝑꝑ vacuitateʒ stōi sedat
acceptio bucellaꝝ infusaꝝ in rob fructuū stipticoꝝ
⁊ aq̄s ip̄oꝝ ⁊ ꝓp̄e acreste.

¶ De alue ⁊ est palpitatio. C. iiii.

Corpori qdem accit ex ꝑte m̄ltiplicatōis re
pletōis ⁊ silium in lacertis ⁊ venis dispō q̄
est sicut lassitudo ꝑꝑ quā extendunt̄ vene ⁊
multiplicat̄ oscitatio ⁊ alaruʒ extensio ꝑꝑ multitudi
nem vētositatis ⁊ vaporis ⁊ cū ea rubificant̄ facies
⁊ oculi ⁊ ꝓuocat iuolutōeʒ ⁊ extensionē: ⁊ cū illd̄ in
hoīe multiplicat̄ significat repl'onē. ¶ Oʒ gꝰ vt eūe
tur humor sanguineꝰ ⁊ cholericꝰ ⁊ admis̄tret̄ aq̄ fra.
Illud eni q̄nq̄ʒ sedat eā i dispōne ꝑꝑea ꝙ tēꝑat ebul
litionē. acori quoq̄ʒ inest ꝓp̄etas remouēdi ip̄aʒ qū
masticat̄ aut puluerizatus sumit̄ ⁊ bibit̄. Et forsitan
cū eo qd̄ resoluit ventositates dominātes. Et sil'r zuc
caꝝ cū coriandro. Et balneatores sanāt hn̄tem eaʒ
ꝯstringendo manū sup venas ⁊ sup duas appople
ticas donec hoī eueniat q̄si syncopis ⁊ forasse cuʒ
eo qd̄ exp̄mit̄ de sp̄ū ascēdente ad cerebrū oīmoda
fortitudine dn̄ante materiebus cū resol'one. Et cum
ip̄o qdem ē cautela adhibenda. Et oʒ ne manus s̄r
venas teneāt̄ ea q̄ztitate quā hō nō tolerat vt i ipso
eius spiritus retineat̄.

¶ De incubo ⁊ noīat̄ strangulator: arabice vero al
bodilē ⁊ alcharō. C. v.

Incubus āt est egritudo i q̄ hō sentit qū in
sōnū igredit̄ phātasma graue sup se cadēs
⁊ ꝯp̄mēs ip̄ʒ ⁊ angustiat̄ eius sp̄s ⁊ iterseca
tur v̊ox ip̄ius ⁊ motꝰ eius ⁊ fortasse p̄focat̄ ꝑꝑ oppi
latōes poroꝝ: ⁊ qū ab ip̄o sepat̄ excitat eū subito.
¶ Et ē an̄cessor vnius triū egritudinuʒ aut apople
xie aut epilepsie aut manie: ⁊ illd̄ qdē qū fūit ex ma
teriebꝰ ꝯp̄metibꝰ ⁊ n̄ fūit ex causis aliis n̄ materiatis
¶ Eius v̊o cā s̄m ꝑlm est vapor materieꝝ grossaꝝ
sanguineaꝝ aut phl'aticaꝝ aut melicaꝝ eleuatus a

cerebro subito i dispōne qetis motus vigiliaꝝ resol
uētis vaporē ⁊ cū resolōne ois hūoris cōitātis ipz.

¶ De signis. C.vi.

Signa āt ois hūoris manifesta sᷓ p canones
añcedētes. ¶ Et qñqz fit ex frigore vehemēti
inueniēti caput subito apꝺ sonū qꝛ ꝯp̄mit
ipm ⁊ igrossat ⁊ ꝯhit ⁊ efficit in ipso phātasias illas
subito. Et illud qdē nō fit nisi pp debilitatez cerebri
sua caliditate: aut malitia ꝯplōnis quā hꝫ.

¶ De cura. C.vii.

Cura ei⁹ ē phlōmia ⁊ solō ventris cū eo qꝺ
totū hūorē educit: ⁊ si hūores sint multi et
grossi ꝯfert h⁹ solutiuū. Cui⁹ ꝯfectio. ℞. eu
forbii q̄ztitatē. ʒ.i. cū tīia pte. ʒ. ꝺ scamonea ⁊ q̄rta. ʒ.
de pulpa collonqntide ⁊ duob⁹ danich anisi si vᵗ fuit
fortis: ⁊ si ñ cū pilulis ꝺ azulo aut pilulis stomaticis
⁊ epithimo ⁊ hieris magnis. s. hiera cucumeris al
mini ⁊ hiere ruffe ꝓpe. Deiñ ꝯforta caput cū eo qꝺ
sciuisti ex canone. Et ex eis q̄ iuuāt ad h⁹ ē vt grana
peonie i potu fm ꝯtinuitatē sumāt. ¶ Si āt cā i ipo
ē frig⁹ inueniēs caput ⁊ facit i ipo hanc phātasiā oꝫ
vt olea calā admistres calefaciētia stiptica ⁊ ēplā ru
bificātia ⁊ reliq̄. ¶ Et ñ oꝫ vt ꝓlongem⁹ sermonē in
ipo qm̄ iā p̄cessit qꝺ excusat ¶ De epilepsia. C.viii.

Epilepsia ē egritudo ꝓhibēs m̄bra aīata ab
opatōib⁹ sensus ⁊ mot⁹ ⁊ erectōis ñ itegre.
Et illꝺ ē pp opilatōez ꝯtingentē. ¶ Plin
vo ei⁹ ē spasm⁹ vlis accñs ex nocumto adueniēte vē
triculo añriori cerebri qꝛ facit ꝓuenire oppilatōez ñ
ꝯpletā. Et ꝓhibet trāsitū vtutū sensus ⁊ mot⁹ i eo et
in m̄bris integre fieri absqz intersectōe vlr ⁊ ꝓhibet
a possibilitate erigēdi: ⁊ nꝫ poſe ē hōi vt cū eo rema
neat erectio corporis ¶ Et qm̄ ois spasmus quēad
modū oñdi fit aut a repletōe aut a siccitate aut a cō
tractōe pp cām ipedientē tūc silr epilepsia. ¶ Verū
tñ ñ fit a siccitate qm̄ epilepsia fit subito: sꝫ spasm⁹ sic
cus ñ fit subito: ⁊ qñ cerebꝝ ex siccitate sua ñ ꝯseqᷓ
vt spasmetᷓ mltū qn moriaᷓ corpus p̄us. Tūc restat
vt ei⁹ qdē cā sit aut ꝯctio cerebri ad expellendā rem
ipedientē q̄ ē aut vapor aut q̄litas mordicatiua aut
hūectatiua male sbe: aut humor faciens euenire op
pilatōez ⁊ spasmū ñ itegꝝ i ventriculis cerebri ⁊ p̄n
cipiis originis neruoꝝ. ¶ Et qñqz fit illꝺ ex hūore
pp motū vndosum ꝯtingētē i humore aut pp ebulli
tionē calitatis sup̄flue i eo qꝺ accit ex oppilatiōe qꝛ
vtus sensus ⁊ mot⁹ nō ptrāsit i suo nāli trāsitu. Et for
tasse ei⁹ añcessione ñ ꝯpletᷓ aliqd cū q̄ztitate aliq̄ qꝛ ñ
p̄uāt mēbra sensu ⁊ vtute mot⁹ integre. Aut pp vētū
grossuꝫ retentū i trāsitib⁹ sp̄s fm ꝙ visum ē p̄so ma
gno Ar. Et vidit ipam eē vnā cāꝝ epilepsie: ⁊ qum
ibi fuit humor oppilās tūc cerebꝝ cū hoc etiā ꝯhetᷓ
vt expellat illꝺ qꝺ ipedit sicut accit stō ex singultu ⁊
nausea ⁊ sic accit ex tremore qū ē ꝯctio ⁊ ꝯp̄ssio p̄n
cipiū i expulsione m̄broꝝ eius qꝺ ipa expellunt.
¶ Et qū cerebꝝ ꝯhit mot⁹ eius diuersificanᷓ ⁊ seqᷓ
ipm ꝯctio neruoꝝ i facie ⁊ aliis ⁊ diuersificanᷓ mot⁹
ipoꝝ. ¶ Et sanitas qdē aut ꝯtingit pp expulsionem
hūoris ⁊ pp r̄solutōez vētositatis aut pp expulsionē
ipedientis. ¶ Spasmi āt descendētis ad mēbra qb⁹
associaᷓ epilepsia cā ē qm̄ mā q̄ ꝓuenit ad cerebꝝ
aut nocumtū qꝺ ipm comitaᷓ: comitaᷓ neruos etiā
qꝛ ē ipoꝝ dispō: dispō ei⁹. Et illud ē pp tres cās. s. qꝛ
nerui sequūᷓ sbam cerebri ⁊ ledūᷓ ab eo quo ipsum
leditᷓ: ⁊ eoꝝ repletio ex hūore expulso ad ipos i p̄n⁹
ipsoꝝ facᷓ vt augm̄tetᷓ eoꝝ latitudo ⁊ abbreuietᷓ eoꝝ
lōgitudo. Et epilepsia qdē nō ꝓcedit cursu spasmi
nec cursu lassitatis ⁊ efficit ꝯctionez cerebri ⁊ abbre
uiatōez ⁊ nō facit mollificatōez ⁊ dilatatiōez nisi qꝛ
cerebꝝ administrat i hoc expulsionē alicui⁹ rei a seipo
expulsio vo nō ꝯpletᷓ ⁊ ꝑficiᷓ nisi ꝯctōe ⁊ exp̄ssione.
Si āt spasmo māli ꝯfert febris. Sꝫ epilepsia ē spas
mus mālis. Et apata qñ apparēt i ipa fortasse resol
uūt eā: ⁊ minuūt mām ei⁹: ⁊ mltotiens qdē ꝑmutaᷓ
melia ad epilepsiā. Et mltotiēs qdem mutaᷓ epilep
sia ad meliaꝫ. ¶ Quidā āt hoies existimāt ꝙ qñqꝫ
ē epilepsia q̄ nō ē a mā. ¶ Si g⁹ significant p hoc ꝙ
cā i eo ē vapor aut q̄litas nocēs cerebro ⁊ facit i ipo
ꝯctōez p̄dictā tūc sermo ipsoꝝ itētōez hꝫ. ¶ Si aūt
significāt ꝙ cā illius ē ipsa ꝯplō pura qū ē i cerebro
⁊ efficit epilepsiā tūc illud ē qꝺ modū ñ hꝫ qm̄ qum
q̄litate illa affectuꝫ fuerit cerebꝝ oportebit vt sit epi
lepsia inseꝑabilis ei ⁊ ñ sit ex eis q̄ seꝑanᷓ i dispōne.
Veruꝫ cā epilepsie ē ex eis q̄ subita fiūt ⁊ separanᷓ i
dispōne: aut vincit ⁊ iterficit. Et silr ñ ē q̄litas pura i
ipso cerebro sine mā: aut q̄litas adueniēs ei ⁊ rescin
dit ⁊ fit illꝺ ex m̄bro alio ꝓculdubio. ¶ Spuma vo
accñs i epilepsia ē ꝓpter agitatiōez mot⁹ sp̄s ꝓpter
p̄focatōez eius. Et illa agitatio est ꝓpter agitatiōez
spasmi: ⁊ i apoplexia qdē accit p̄focatio ꝓpter violē
tiā anhelit⁹. Et epilepsia qꝺ ē q̄si spasm⁹ pp⁹ p̄mū ce
rebro. Et spasm⁹ epilepsia ꝓpa p̄muꝫ mēbro alicui.
Et mot⁹ sternutatōis ē quasi mot⁹ epilepsie leuis. Et
epilepsia ē q̄si sternutatio mlta ⁊ fortis. Verūtñ plm
expulsionis sternutatōis ē ad partē añriorem ꝓpter
fortitudinē vtutis ⁊ debilitatē materiei. Et expulsio
epilepsie ad quācūqꝫ ptē fuit ē facilior ⁊ possibilior
¶ Et oꝫ qdem vt ꝯp̄hendaᷓ qꝺ dcm̄ est. Qm̄ qum
epilepsia ē i ipo cerebro tūc cā in ipo est mā ꝓculdu
bio faciēs vētositatē retentā i meatib⁹ sensus ⁊ mot⁹
aut replet vtrosqꝫ vētriculos añriores cerebri ipleti
one aliq̄. ¶ Et hec qdeꝫ mā: aut ē sanguis dñans ⁊
plurim⁹ aut phla aut melia aut chola ⁊ ē pua valde
⁊ post ipam i paucitate ē sanguis pur⁹. Sanguis āt
c⁹ ꝯplō ad ꝯplōnē chole nigre ⁊ phlatis iclinaᷓ cēn
tia mltotiens fit cā: verūtñ cā plurima ē humiditas
denudata ⁊ declinata ad cholam nigrā. Et plm eni
qū accit epilepsia accit a phlate. Et Hyp. qdē dixit
ꝙ plurime oues patiūᷓ epilepsiā ⁊ qñ a cerebris suis
anatomatizanᷓ iuenitᷓ i eis hūiditas mala fetida. Et
ois cā epilepsie cerebri ꝯpaᷓ ad ꝺbilitatē digōnis i ipo
Nō g⁹ euāᷓ qn aut sit i sba cerebri ⁊ velaminib⁹ ei⁹ ⁊
ē deterior: aut sit in pāniculis ipius ⁊ ē leuior. Et epi
lepsia melica fortis ē deterior. Qū g⁹ phla sit plus tē
melia magis oppilat trāsit⁹ sp̄s. ¶ Et illa q̄ apꝺ quos
dā ꝓpo noie di mr pueroꝝ iterfecit multū: ⁊ qñ cō
tinuāᷓ paroxismi epilepsie iterficit. ¶ Epilepsia aūt
c⁹ cā ē i m̄bro alio fit aut qa eleuāᷓ ab ipo ad cerebꝝ
vapores ⁊ vētositates ledentes q̄ztitate sua ita vt ex
eis aggregetᷓ fꝫ semitā ascēsionis aliqd. Deiñ p⁹ illꝺ
ispissetᷓ ⁊ fiat mā hñs eēntiā faciēs eēntia sua: aut co
qꝺ ex idsa gnāᷓ de ventositate: aut qꝛ ad ipm eleuaᷓ
vapor: aut vētositas ipediēs nō q̄ztitate: imo q̄litate
aut ꝯgelatōe aut adustiōe aut vētositate: aut malitia
sbe: aut qꝛ eleuaᷓ ad ipsuꝫ q̄litas pura tm̄: aut qa ele
uaᷓ ad ipꝫ qꝺ ipedit duob⁹ mōis. ¶ Mēbꝝ aūt ex
quo eleuāᷓ vapores ad cerebꝝ facientes epilepsiaꝫ
mltiplicari i ipo: aut est totū corp⁹ aut splē aut stōus
aut mirac ⁊ ꝯtingit illꝺ ēt i reliqs m̄bris ¶ Illud āt

qð ĩpedit vaporem male ſbe ꝛ q̃litatis ꝛ ẽ ĩ toto coꝛ
poꝛe ꝛ ita vt ſit ĩ digitis pediſ ꝛ man⁹: ꝛ fit cã illi⁹ retẽ
tio ſanguis aut humoꝛis in trãſitu cui iã accĩt oppi
latio ꝛ abſcindit̃ ab eo caloꝛ ĩnatus ꝛ moꝛat̃ ĩ ipo ꝛ
putreſit ꝛ ꝯuertit̃ ad malã q̃litatẽ. Et ꝓcedit ex eo ſꝫ
deglutitões ĩ p̃mis mã̃ vapoꝛoſa aut q̃litas vẽtoſa:
aut fit caſus ſup ipm quoꝛũdaꝫ venenoꝝ ꝛ ip̃mit in
neruis ſic̃ ipꝛimit punctura ſcoꝛpionis ſup neruos.
Et expellit̃ eius venenũ mediãtib⁹ neruiſ ad cerebꝝ
ꝛ ledit ipm q̃r ꝯbit̃ ex eo ꝛ ſpaſmat̃. Et agitãt̃ mot⁹
e⁹ ſic̃ accĩt ſtõ qũ recipit qð hꝫ moꝛdicatõeꝫ vacuus
ſm ꝙ ĩuenim⁹ ipm in ſingultu. Et qũ eẽntia oꝛis ſtõi
ẽ foꝛtis ſenſus: ꝛ ſingult⁹ qdem ẽ ſpẽs ſpaſmi. Qũ g°
accĩt cerebꝛo ab h⁹ĩ cã ſpaſm⁹ ꝛ ꝯctio ꝛ abbꝛeuiatio
tũc ipm ſeq̃t ꝯctio oĩuꝫ neruoꝝ ꝛ ſpaſm⁹ ipoꝝ. ¶ Et
G. qdeꝫ de ſeipo narrauit ꝙ accĩt ei ſingult⁹ qũ reci
pit diapipeon ꝛ p⁹ ipm bibit vinũ pp ĩpedim̃tũ oꝛis
ſtõi cũ acuitate ꝛ nos ẽt teſtificamur ĩ alio qð illi eſt
pꝛoximũ. ¶ Et G. qdẽ ꝛ alii retulerũt ꝛ nos p⁹ ipꝫ
teſtificamur illud qð m̃ltotiẽs ſentit epileptic⁹ eleua
ri aliqd ex pollice pedis ſui qð ẽ ſic̃ vẽtoſitas frã: et
tẽdit v̓ſus cerebꝝ ipius. Qũ g° ꝑuenit ad coꝛ ꝛ cere
bꝝ ipi⁹ ĩcurrit epilepſiã. Et G. qdẽ dicit ꝙ qũ ligat̃
crus eius ligatõe foꝛti añ paroxiſmũꝫ ipius ꝓhibet̃
illud aut alleuiat̃: ꝛ nos teſtificamur nos vidiſſe res
mirabiles h⁹ capli. Et qdã eoꝝ qñqꝫ cauterizantur
ſup pollicẽ ſuũ. Et qdã ſr̃ digitoſ pedis ꝛ vapoꝛ illi⁹
ꝑtis retẽtus ẽ ꝛ ſanati ſũt. ¶ Ex hoc ãt. c. ẽ epilepſia
q̃ accĩt pp vermes aut aſcarides. Et qdã moduſ epi
lepſie ẽ ꝯpoſit⁹ cũ ſyncopi: q̃r foꝛſitan exhũt medici
de. c. epilepſie: veꝝ ĩ ipo eſt ꝛ ẽ ſpẽs eius. Et ipm no
minãt p̃ſocatõeꝫ matricis: ꝛ ẽ ꝙ qñ mulieri accĩt vt
eius mẽſtrua retineãt̃ ĩ ñ ſua hoꝛa: aut cõſtringãt̃ qũ
retinẽt̃ ab ea pp dimiſſionẽ balnei ꝯuertit̃ illð ĩ ma
trice ſua ad q̃ꝫtitatẽ venenoſam ꝛ adſunt ei motuſ ꝛ
vapoꝛatõeſ: aut cũ periodiſ: aut ſine p̃iodis q̃r accĩt
vt eleuet̃ vapoꝛ eiuſ ad coꝛ ꝛ ad cerebꝝ ꝛ ĩcurrit epi
lepſiam mulier. Et ſilr̃ qñqꝫ ꝯuenit hõi vt ĩ vaſ̃ ſuis
ſeminalib⁹ aggreget̃ ſp̃ma plĩm ꝛ coꝛrũpat̃ ꝛ ĩfrẽt̃ ꝛ
ꝯuertat̃ ad q̃litatẽ venenoſam ꝛ accĩt ei ſile ipius.
¶ Et ſilr̃ aduenit m̃lieri p̃gnãti epilepſia ĩ ip̃gnatõe
Qũqꝫ deponit ꝛ euãt mãꝫ illã menſtrualẽ remouet̃
illud. Et nob̃ qdem narrata fuit epilepſia ĩcipiens a
ſpondilib⁹ ꝛ epilepſia ĩcipiẽs a ſpatula ꝛ reliquis.
¶ Illa aũt q̃ fit ex mirac ꝛ ex ſtõ ꝛ pp nauſeatiuã ſa
tietatẽ facit poſſidẽ oppilatiões ĩ venis q̃r ipe nutri
trim̃tũ laudabile ñ ſuſcipiũt ꝛ coꝛrũpit̃ ĩ eis humoꝛ:
aut remanẽt ĩ ipis nutrim̃tũ laudabile coartatũ pp
oppilatõeſ q̃r coꝛrũpit̃ ꝛ m̃ltotiẽs redit ad ſtõm coꝛ
ruptũ ꝛ coꝛrũpit cibũ bonũ laudabilẽ. Et m̃ltotiẽs
accĩt pp reuerſionẽ illi⁹ coꝛrupti ad ſtõm vomit⁹ cibi
indigeſti. ¶ Veꝝ ſm quãcũqꝫ diſpõnẽ ſit epilepſia
cũ cõitate aut abſqꝫ cõitate p̃ncipiũ epilepſie ꝓpin
quũ ex cerebꝛo ẽ. ſ. aut ex vẽtriculo eius añrioꝛe aut
ex vẽtriculis aliis cũ eo qm̃ p̃mũ nocum̃tũ quo ĩpe
dit ꝯtingit ĩ ſenſu viſuſ ꝛ audit⁹ ꝛ in motib⁹ lacertoꝝ
faciei ꝛ palpebꝛaꝝ q̃ꝫuis reliq ſenſus ꝛ m̃bꝛa mobi
lia ĩ nocum̃to cõicãt. Nã ſi ñ cõicarent ĩ nocumẽto
r̃liq vẽtriculi ñ ð̃ſtrueret̃ ĩtellect⁹ nꝫ lederet̃ eleuatõe
anhelit⁹. ¶ Epilepſiã v̓o ſm plĩm añcedit ſpaſmus.
Deiñ p⁹ ipꝫ fit epilepſia. Et illð ẽ qm̃ ſi ꝯfirmat̃ ſpaſ
mus ẽ epilepſia. Et qũ expellit̃ cã ĩpediẽs: aut reſol
uit̃ vẽtoſitas redeũt opatões ſenſibileſ ꝛ motiue. Et
qñqꝫ qdeꝫ appet hũoꝛ expulſus viſibilit̃ ĩ vtriſqꝫ nã

rib⁹ ꝛ ĩ gutture. Et m̃ltotiẽs fit epilepſia ſine ſpaſmo
ſenſato. Et illud iõ qm̃ mã̃ faciens ipaꝫ ẽ ſubtilis et
opat̃ cũ repletõe ñ cũ malitia vehem̃ti. ¶ Epilepſia
v̓o plĩm accĩt ĩfantib⁹ pp hũiditates ipoꝝ: ꝛ plerũqꝫ
appet ĩ eis p̃mũ qũ naſcũt̃. Et qñqꝫ fit p⁹ pubertatẽ
Si g° ĩ regimie ipoꝝ ſit rectitudo rẽouet̃ ꝛ ſi ñ rema
net. Et oꝫ qdẽ vt ſtudiuꝫ ĩpendat̃ ad hoc vt illud re
moueat̃ ab eis añ pubertatẽ. Pueri v̓o ab hoc ſũt
remotioꝛeſ qb⁹ ĩ ꝑtib⁹ capitis accidũt vlcera ꝛ ap̃ata
ꝛ adeſt flux⁹ nariũ. Et equũ qdeꝫ ẽ vt ille ĩ c⁹ cerebꝛo
eſt hũiditas ĩ p̃n° creatõis purget̃: ꝛ plerũqꝫ purgat̃
ĩ matrice: ꝛ qñqꝫ purgat̃ p⁹ natiuitatẽ: Si. n. ñ purga
tur ñ erit excuſatio qn ĩcurrat epilepſiã. plurime ãt
epilepſie q̃ pueris ꝯtingũt cura qñꝫ alleuiat̃ ꝛ remo
uet̃ cũ pubertate qũ ipaꝫ ñ adiuuat malitia regimis
ꝛ dimiſſio cure. ¶ Epilepſia ãt qñqꝫ accĩt adoleſcẽ
tib⁹. Si g° fuit p⁹. xxv. ãnos pp egritudinẽ ĩ cerebꝛo
ꝛ ꝓp̃e ĩ ſba ipius erit cõitas: ꝛ nꝫ ſepabit̃ ꝛ erit finis
actõis cure ĩ eis alleuiatio a pꝛauitate ipius ꝛ tardi
tas ꝑoxiſmi e⁹. Et Hyp. qdẽ dixit ꝙ epilepſia rema
net cũ eis vſqꝫ quo moꝛiant̃. ¶ Senib⁹ ãt paꝝ adue
nit epilepſia oppilatiua. ¶ Et cãs mouẽtes epilep
ſiam plerũqꝫ adiuuant cauſe extrinſece ſicut ĩmode
rantia cibi ꝛ pot⁹ ꝛ ſatietas nauſeatiua. Et ſic̃ moꝛa
plurima ĩ ſole pp qð capiti attrahit̃ ex materiis: ꝛ il
lud qdẽ ẽ ꝑpea ꝙ ꝓhibet dilatari mãs ĩ ꝑtib⁹ coꝛpo
ris q̃r mouet eas ad ſupioꝛa. ¶ Et coit⁹ plurim⁹ eſt
ex cauſis ei⁹. Et ex cauſis ipiuſ ſr̃ delitie ꝛ qes ꝛ pau
citaſ exercitii. ¶ Et ex cauſis ei⁹ ẽ exercitiũ ſup reple
tionẽ ꝑpea ꝙ hũoꝛes pp ipm mouẽt̃ q reſoluũt̃ nõ
ĩtegre ꝛ ĩplent vacuitates. ¶ Ex cauſis ipius ẽ illud
qð debilitat coꝛ ex timoꝛe aut euẽtu tumultus ꝛ vo
cis ſubito. ¶ Et ex cauſis ei⁹ ſũt ieiuniũ hñtis ſtõm
debilẽ: ꝛ potatio vini puri ẽt ꝑpea ꝙ ĩpedit ſtõm: ꝛ
cauſe qdem iſte remote faciũt cãs ꝓpinquas. Nos
v̓o ponem⁹ his cauſis caplm̃ ſingulare. ¶ Et dĩ ꝙ
qũ epileptic⁹ induit coꝛiũ capnũ ſicut excoꝛticatum
eſt reccẽter ꝛ dimittat̃ ĩ aq̃ ĩcurrit epilepſiã. Et ſilr̃
qũ ſuffumigat̃ cũ coꝛnu capno ꝛ myrrha ꝛ alhaſce.
¶ Epilepſia ãt multotiẽs reſoluit̃ pp febꝛes q̃s tole
rat hñs eã ꝛ ꝓp̃e q̃ ſunt longe. Et q̃rtana ꝓp̃e pp ve
hem̃tiã longitudinis ſue ꝑpea ꝙ digerit mãꝫ melicã
dõec reſoluat̃ ꝛ tremoꝛ foꝛtis q fit ĩ febꝛib⁹. Tremoꝛ
eñi excutit vehem̃ter qð ĩ cerebꝛo ꝯp̃henſũ ẽ de ſup
fluitatib⁹. Sudoꝛ ãt iuuat tremoꝛẽ ſua expulſione:
ꝛ quẽadmodũ apoplexia ꝯuertit̃ ad paralyſim ſilr̃
plĩm epilepſie ꝯuertit̃ ad paralyſim. ¶ Quidã autẽ
exiſtimãt ꝙ phl̃atice aſſociãt̃ tremoꝛ ꝛ agitatio qm̃
phl̃a ñ cõſeq̃t ĩ ſpiſſitudine ſua vt oppilet meat⁹ inte
gre. Melĩa v̓o integre oppilat q̃r ĩ ipa accĩt parua
agitatio. Et alii exiſtimãt ꝙ eius cũ q̃ multiplicatur
agitatio foꝛſitan cã ẽ humoꝛ ꝑue q̃ꝫtitatis aut pauce
penetratõis ĩ meatib⁹ q̃r ponũt rẽ ecõuerſo. Nullus
v̓o vtroꝛũqꝫ ſmo ĩ eo ẽ determinat⁹. ¶ Inq̃t Ruf⁹
qũ appet albaras in ꝑtibus capitis epileptici ſignifi
cat reſolutõeꝫ coꝛruptõis epilepſie ꝛ ſanitatem. Et
multotiẽs qdem reſoluit̃ epilepſia ad paralyſim et
ad meliam. ¶ Epilepſie p̃paratis accĩt epilepſia ꝓ
pꝛie hũidis pp etates ſuas ſicut infantib⁹ ꝛ pueris ꝛ
hũectatis pp regim̃ ſuũ: ſicut q nauſeatiuã ſatietatẽ
cõſueſcũt ꝛ illis q inhitant terrã venti meridionalis
qm̃ ĩplet caput humiditate. ¶ Epilepſia ãt mulieꝝ
ꝛ infantiũ ꝛ oĩuꝫ quoꝝ ſanguis ẽ paucus eſt parua
pꝛopter conſtrictionem venarum.

De signis specieꝝ eius. C.ix.

Dicim⁹ q ex signis cōib⁹ plurib⁹ spēꝝ epilep
ticoꝝ ē citrinitas lingue ipsoꝝ ⁊ viriditas
venaꝝ q̄ sūt sub ea: ⁊ plꝫ qdē añcedit eam
mutatio corporis a ɔplone sua ⁊ ḡuitas i capite ⁊ ꝑ
prie qū irascit̄ aut accīt inflatio i vētre ⁊ añcedūt eā
coartatio i motu lingue ⁊ sōnia eoꝝ mala ⁊ obliuio
aut pauor ⁊ timor ⁊ formido ⁊ accīt ei vt loq̄t̄ secuꝫ
ɔstrictio pectoris ⁊ ira ⁊ acuitas. ¶ Nō oīs v̄o eius
spēs recipit curā ⁊ q̄ ex ea magis ē ledens: ē illa ex q̄
proueniūt v̄tigo: ⁊ agitatio plꝫ fortis. Deiñ sequūt̄
eā qes fortis addita vehemēti additiōe nocumētū in
spū qr̄ significat multitudinē materiei ⁊ debilitateꝫ
v̄tutis. ¶ Qū aūt volueris scire si egritudo ē i cere
bro aut i mēbris aliis itende an semꝑ iuenias ḡuita
teꝫ i capite ⁊ v̄tiginē ⁊ tenebrositatē i oculis ⁊ ḡuita
teꝫ i lingua ⁊ sensib⁹ ⁊ agitatōeꝫ i motib⁹ ⁊ citrinitatē
i facie. Qūqꝫ illud iueneris cū ꝑmixtione i itellectu
⁊ obliuione assidua ⁊ amētia aut stoliditate ⁊ non ē
ḡuitas ⁊ minuit̄ fm fluxū vētris cū eo qd̄ ɔtingit ex
lenitate nature ⁊ euōnib⁹ tūc iudica q illd̄ ē ex cere
bro tm̄mō. Amplius si ñ iuenis i m̄bris neruosis et
in splene ⁊ epate nꝫ in aliq̄ extremitatū ⁊ i iūcturis
nocumētū nꝫ eger sensit aliqd eleuari ad caput ex lo
co certificat̄ apud te qd̄ ipedim̄tū ē ex cerebro. ¶ Si
gna āt epilepsie leuioris sūt vt sint accn̄tia magis sa
na ⁊ vt hn̄ti ipam cito redeat rō ⁊ verecundet̄ qū sa
nat̄: ⁊ vt velocit̄ adueniat ei icolumitas sua ⁊ ꝓprie
cū sternutatoriis ⁊ attractōib⁹ odoꝝ ꝑ nares ⁊ ex eis
q̄ mouēt nocum̄tū ⁊ ex eis q̄ igrediūt̄ i guttur aut q̄
vomere faciunt. ¶ Signa v̄o eius q̄ prauior ē sunt
difficultates sp̄s ⁊ ꝓlixitas agitatōis: deiñ lōgitudo
ɔgelatōis p⁹ ipaꝫ ⁊ paucitas euasionis p⁹ attractōeꝫ
odoꝝ narib⁹ ⁊ sternutatoriis. ¶ Et minor istaꝝ est
aut i q̄ elongat̄ agitatio ⁊ ñ elongat̄ ɔgelatio: aut in
q̄ ꝓlongat̄ ɔgelatio: ⁊ minorat̄ agitatio. ¶ Et signū
eius c⁹ cā ē ex ventositate grossa i ipa gn̄āta ē vt ñ iue
niant̄ cū ea nꝫ ꝓpter eā ḡuitas: imo iueniat̄ sonitus
⁊ extensio nꝫ sit spasm⁹ eius fortis. ¶ Et signa ei⁹ c⁹
cā est phlā sunt vt sit saliua ei⁹ calīa spumosa grossa
multa ⁊ fit in vrina eius aliqd sile vitro liquefacto.
Et multiplicēt̄ i ipo pauor et timor ⁊ pigritia ⁊ ḡui
tas ⁊ obliuio. Et qñꝫ cognoscit̄ ex re vomit⁹ ⁊ colo
re spume ⁊ ex colore ēt sanguinis. Et qñꝫ cognoscit̄
ex etate ⁊ regione ⁊ ex causis p̄teritis de cibis ⁊ regi
mine. Et ex eis qdeꝫ q̄ eam significāt sunt qes ⁊ trā
qllitas ⁊ color faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ reliq̄ q̄ sciuisti i ca
none. q si phlā cū hoc erit crudū fm̄ erit obliuio ⁊
stoliditas ⁊ ḡuitas capitis ⁊ corporis ⁊ ꝓfunditas
sōni plus ⁊ erit epilepsia magis laxās ⁊ debilitās: ⁊
hec spēs ē mala valde. In ea v̄o que facta ē a phlāte
salso ē somni ꝓfunditas minor ⁊ frigus cerebri leui
us ⁊ mot⁹ saniores. ¶ Signa āt eius c⁹ cā est cholā
nigra sunt qm̄ est melīa aut silis sanguini nigro: aut
acuta: aut adusta aut acetosa ex q̄ ebullit terra. Et
sunt nature hn̄tiū eam decliues ad ꝑmixtionē i suo
sensu ⁊ ad dispōnem q̄ est sic̄ melīa nꝫ itellectus eoꝝ
mūdāt̄ qū sepat̄ ⁊ significat̄ ēt melīa ex colore faciei
⁊ oculoꝝ ⁊ ex siccitate nariū ⁊ lingue ⁊ regimie gnā
tiuo melīe. Si g⁹ fuit melīa fex sanguis nālis erit epi
lepsia cū laxitate ⁊ paucitate sermonis ⁊ cuꝫ qete: ⁊
erit hn̄s eam hn̄s cogitatōes qetas. Et si fuit melīa
de genere cholē adustē ⁊ est acuta tūc eius ꝑmixtio
erit demoniū ⁊ cū multitudine sermonū ⁊ vocuꝫ ⁊
eius epilepsia erit agitabilis ⁊ leuis remotōis: ⁊ qñ
qꝫ erit cū febre ⁊ p̄cipue qū fuit melīa eius subtilis.
Si āt fuit ex melīa sanguinea erūt eius dispōnes cū
risu. Et tu qdem cognoscē potes sbam melīe ex vo
mitu. Nā si est silis feci sanguis tūc ē melīa nālis. Et
si est silis feci vini ē melīa adusta: aut si ē aspa tūc est
stiptica ⁊ significat finē fritatis ⁊ siccitatis eius: aut ē
acetosa subtilis cū spuma ⁊ tūc ebullit sup terrā: aut
si non ē acetosa ē spissa nō hn̄s spumā. ¶ Signa āt
eius c⁹ cā est sanguis sunt ista. Nā dico q si sanguis
facit epilepsiā cū ebullitiōe ⁊ motu absqꝫ q̄ntitate ñ
appet ei magna opatio i colore ⁊ exuberatōe algui
deꝫ: nꝫ ē dispō p̄focatiōis i horis i qb⁹ ē epilepsia nꝫ
appet ex ea ḡuitas ⁊ stoliditas ⁊ laxitas ⁊ mltitudo
sputi ⁊ mucilaginis sic̄ appent cū phlāte ⁊ est cū ca
liditate ⁊ rubedine i oculis ⁊ vapore sup caput san
guineo. Si v̄o cū q̄ntitate faciat cū signis sanguinis
est exuberatio i guideꝫ ⁊ añcedit dispō q̄ ē sic̄ p̄foca
tio. ¶ Signa aūt epilepsie q̄ est ꝑꝑ māꝫ cholicam ⁊
illud qd̄ ē fꝫ minus sūt vt sint nocum̄tū ⁊ tribulatio
ab ipa vehem̄tiora: ⁊ spasm⁹ i ea fit minor ⁊ spatium
eius breuius. Mot⁹ v̄o sūt i eā fortioris agitatōis ⁊
ipaꝫ qdem significāt mot⁹ vomit⁹ ⁊ inflāmatio ⁊ ve
hem̄tia ꝑmixtionis rōis ⁊ citrinitas coloris ⁊ oculo
rū. ¶ Eius v̄o c⁹ cā ē ex stō signa sūt tremor i ore stōi
⁊ p̄cipue qū tardat̄ cib⁹ ⁊ ɔcussio ⁊ tremor ⁊ ɔmotō
qū ē epilepsia ⁊ voces ⁊ rugit⁹ ⁊ p̄cipue in p̄nci⁹ eua
sionis. Et sūt cū ea solutō stercoris ⁊ exuberatio vri
ne ⁊ spmatis qd̄ emittit̄ ꝑꝑ amplexū mulieris ⁊ viri
sine coitu ⁊ spmatis cū coitu ⁊ tremor cordis ⁊ soda
fortis ⁊ leuitas epilepsie aut ipi⁹ remotio cuꝫ admini
stratiōe vomit⁹ ⁊ dispōnes significantes corruptōeꝫ
stōi ⁊ augm̄tū epilepsie ⁊ sunt ꝑꝑ linim̄tū stōi ⁊ pur
gatōeꝫ ipi⁹ ⁊ qñqꝫ interficit hec ꝑꝑ freq̄ntiā ꝑiodoꝝ
¶ Ex eo itaqꝫ ē vt humor q est i ea agat multitudi
ne sua ⁊ multitudine vaporis sui. Et hic humor est
phlāticus fm plꝫ ⁊ qñqꝫ admiscet̄ ei alī⁹. Et signa
ei⁹ qdem sunt vt accidat epilepsia i horis repletionis
⁊ satietatis nausatiue ⁊ alleuiet̄ qū vacuitas adest et
qū venter soluit cibū ⁊ fit fm iteratōeꝫ frequētē nau
seatiue satietatis. Si g⁹ fuit ꝑmixtio cuꝫ illo materie
cholīce iueniet sitim ⁊ inflāmatōeꝫ ⁊ mordicationē
⁊ adustionē. Et si fuit cū illo melīa multiplicabit̄ ei⁹
desideriū i plurib⁹ dispōnib⁹ ⁊ sentiet gustū acetosū
⁊ gnāt̄ ab eo cogitatio ⁊ vt solus loq̄t̄ secum q̄uis
fꝫ q significatōes phlātice sūt dn̄atiores. Et ex eo ē
vt humor q in ipa est agat malitia sui nō multitudie
sua. Et signa eius sunt vt epilepsia fiat i horis vacui
tatis. Et qū mā iuenit os stōi vacuū ⁊ abscindatur
epilepsia cū cibo ɔueniente laudabili. Si v̄o huor
fuit calidus de genere cholē cognosces ipm ꝑ signi
ficatōes q̄s diximus. ¶ Qd̄ si est ex mirac ei⁹ signa sūt
ruct⁹ acidus ⁊ iflatō ⁊ rugit⁹ faciēs dolorē tarde qetis
et iflāmatio i mirac. Et qñqꝫ excitat̄ cū ea dolor int̄
vtrasqꝫ spatulas p⁹ assumptiōeꝫ cibi pauci nō quie
scens nisi apud ei⁹ digōnē: deiñ redit p⁹ assumptōeꝫ
cibi pauci ñ qescens nisi apud ei⁹ digōnem. Qū v̄o
accīt fm vacuitatē ñ accīt nisi cū duritie nature ⁊ de
struit̄ lenitate nature. Et ꝓp̄e si tu iuenis extensiōeꝫ
in mirac ad supiora ⁊ tremoreꝫ. Et istis qdem accīt
vomit⁹ cibi indigesti ꝑꝑ illud qd̄ diximus de reuersiōe
cibi ipoꝝ corrupti ⁊ oppilationib⁹ viaꝝ ei⁹. Ex illa
itaqꝫ ē qū ē vapor mirac facies epilepsiā cholicus ⁊
cognoscit̄ illd̄ ꝑꝑ iflāmatōeꝫ ɔtingēteꝫ ex corpore ⁊

pmixtionē rōnis declinātes ad rixā τ ad iquisitōes. ¶ Et ex illa ē c⁹ vapoꝛ ē melēcus τ pueniūt cū eo rami melie τ timō τ vt solus secū loqˀ τ vt pauoꝛ tenebrosus pp tenebrositatē materiei: τ accit ex ea delectatio moꝛtis τ odiū ipi⁹ τ timoꝛ τ reliq̄ q̄ i melia dcā sꝫ. ¶ Illa vō c⁹ cā et pncipiū sunt ex epe aut ex toto coꝛpoꝛe significant coloꝛ τ capilli τ siccitas cutis τ arefactio eius cū nigredine: aut ipsius laxitas τ pinguedo: aut eius maties τ roris mltitudo vapoꝛis sāguis. τ significat ipm pulsus τ vrina τ dispō ciboꝝ pcedentiū τ regiminis pteriti τ significat ipaȝ retētō eius qd̄ euāt ex stō τ matrice τ venis τ reliqs. Si āt est sanguinea tendēs ad adustionē vides rubedineȝ coloris τ iundatōeȝ vene τ risum apud casū. ¶ Si āt fuit cholica aut phlatica aut melica cognosces p signa ei⁹ pdicta. ¶ Illa vō c⁹ cā ē matrix pculdubio ē cū retētōe mēstruoꝝ aut spmatis aut hūiditatum effusaꝝ ad matricē quā q̄dē pcedūt doloꝛ i pectine τ i vtrisq̄ inguinibus τ ptib⁹ doꝛsi τ gūitas i mrīce.
Illa vō c⁹ cā ē splē cognoscit qm̄ egritudo ē melica τ sentit doloꝛ i latere splenis τ ē cū ea iflatio splenis τ durities eius: aut cū rugitu i latē ipi⁹ τ cū cōitate coꝛpoꝛis ad ipm ſm plin. ¶ Eius āt q̄ est ex mā venenosa eleuata ab aliquo mēbꝛoꝝ mediātib⁹ neruis pncipiū aūt ē extrinsecū τ signa illius sꝫ māifesta sic pūctura scoꝛpionis aut rutele aut vespe qū aliquid hoꝝ accit neruis. Aut intrīsecū τ sentit qd̄ eleuatur vapoꝛ ex eo ad caput q⁹ obtenebraꝛ visus τ cadit. Et mēbꝛ illud aut ē pes aut manus aut doꝛsum aut pectē aut aliqd ex visceꝛib⁹ sic stōus τ matrix. ¶ Signa vō eius q̄ fit ex vermib⁹ sꝫ cursus saliue τ casus vermium τ ascaridum.

¶ De causis mouentib⁹ epilepsiam. C. x.

Permutatio ad aerē est iuuās ad epilepsiaȝ sicut q̄dā cause remouētes pmutatōeȝ ad aerē ɔfert ei. Et ois caloꝛ supflu⁹ solaris aut igne⁹ τ oē frig⁹ τ coit⁹ plurim⁹. Et epilepsiā q̄dem cōmouet mltitudo pluuiaꝝ τ vēti septētrionales τ meridionales sil. Septētrionales q̄dē qꝛ ɔpmit mās τ prohibet eas resolui: τ meridionalis q̄dē τ regiōes meridionales ppea qꝛ mouēt hūoꝛes τ iplēt cerebꝝ τ subtiliāt eos τ eleuāt eos ad ipꝫ τ excitaꝛ i hyeme multotiens: sic excitaꝛ i septētrione τ autūno pp coꝛruptōeȝ humoꝝ τ minoꝛaꝛ i regionib⁹ septētrionalib⁹: imo paꝝ fit qm̄ nisi cā fuit foꝛtis non accidet. Et odoꝛes boni qn̄q̄ mouēt eā aliq⁹ motu τ speculatō motuū velociū τ circularium τ speculatio ab alto τ longitudo moꝛe i balneo τ balneū añ digestionē et effusio aq̄ cale sup caput. ¶ Et assūptio ei⁹ qd̄ gnāt sanguinē vapoꝛosū feculentū aut tenebꝛosum sic vinū feculentū τ antiquū ēt pp nocumētū suū τ nouuȝ qd̄ ñ est clarificatū τ ñ est trāsmutatū τ puꝝ nocumtū faciens i cerebꝛo: τ apiū ppe sua ppetate quā hꝫ i ea τ lentes ppea qꝛ generāt sanguinē melicū nisi cōmisceāt oꝛdeo ɔfracto et fabe et allea qꝛ iplēt caput vapoꝛe et cepe silr qm̄ eaꝝ sba ɔuertiꝛ ad hūiditatē malā et lac et et dulcia et plin pinguedinis i cibo et oē grossum et iflatiuū et stipticū et fīm et oē calin et acutū: et nausea sꝫ ex eis q̄ mouēt epilepsiā ppea qꝛ eleuāt humoꝛes et mouēt eos ad ipꝫ et repletō stōi a cibo et malitia digōnis. ¶ Et vigilie et passiones aiales foꝛtes ex tristitia ira et timoꝛe et pmutatiōes sensibiles foꝛtes ex auditu vocum magnaꝝ sic tonitrui et pcussionis tympani et rugit⁹ leonis et vocum duraꝝ sic vocis nolaꝝ et stridoꝝ ēt sic stridoꝛis poꝛte acute: et silr ex visu splendoꝝ luminosoꝝ sicut fulguris rapientis visum et splendoꝛis oculi solis et ex tractu motuū vētoꝝ foꝛtiū sic motuū ventoꝝ turbinū. Et qn̄q̄ excitaꝛ epilepsia exercitio sup repletōes siue fiat ad resolōnē faciēdā siue ñ et coitu et medicis epilepsiam faciētib⁹. ¶ Medicinas āt epilepsiā faciētes iā dixim⁹ et illas q̄ detegūt epilepsiam i tabulis egritudinū capitis cū signis sic suffumigatio cū galbano et myrrha et coꝛnu capꝛo et comestio epatis hirci et olfat⁹ odoꝛis ipius: et silr qū ponit myrrha i nare eius.

¶ De cura. C. xi.

Oportet qdeȝ vt epilepsia q̄ ē i ifantib⁹ cureꝛ ita vt nutrimētū lactentis rectificeꝛ et fiat cōueniēs ad calitatē subtilē cū bonitate chimi τ lactās alienet a se oē qd̄ gnāt lac aquosuȝ aut coꝛruptū aut grossuȝ τ phibeat sibi coitū τ ipgnatōeȝ Et oȝ vt hic ifās alieneꝛ ab oi rei q̄ ē timoꝛis subitatio τ coartatio sicut sūt voces magni sensus vt vox tympani τ tronitui τ fulguris τ nolaꝝ τ vox vociferātiū. Et vt alieneꝛ a vigiliis τ isōnietate τ ira τ tioꝛe τ frigoꝛe vehemēti τ caloꝛe foꝛti τ malia digōnis. Et τ iniūgaꝛ ei exercitiū añ cibū leue τ iterdicaꝛ ei motus p⁹ cibū. ¶ Et si tolerauerit euōnes q̄ fiunt medicinis euātib⁹ phla subtile fiat illō. Et eos q̄dem iuuat vt qn̄q̄ euomāt cū aq̄ mellis: τ vt potēt zuccaꝝ ros. τ mel ros. τ olfaciāt rutā τ reliq̄ subtiliātia. Nā olfacē odoꝛamēta q̄ dixim⁹ foꝛtasse excusant laboꝛē i eis. ¶ Amplius cōe ē oib⁹ epilepticis vt vtanꝛ cibis laudabilib⁹ qb⁹ inest humectatio laudabilis nō supflua τ vt caueāt sibi a repletione τ vt se custodiant a malia digōnis. Et illud ē si sꝫ ɔtenti τ ñ sequiꝛ ɔplemētū refectiōis. Et ille c⁹ ɔsuetudo ñ tolerat vt semel reficiaꝛ diuidat cibum suū q̄ ē minoꝛ refectiōe sua in tres ptes τ sumat duas tertias i prandio τ tertiā eius i cena p⁹ exercitiū subtile. ¶ Et nō multū vtaꝛ vino qm̄ ipm vehemēter replet cerebꝝ. Deinde si excusari nō pōt qn ipo vtanꝛ: vtanꝛ vino pauco antiquo clarificato declināte ad pōticitatē. Et ex reb⁹ q̄dē eis nocibilioꝛib⁹ ē po⁹ successione balnei τ frig⁹ repentinū. imo oȝ vt caput muniaꝛ ab oi caloꝛe supfluo: aut a frigoꝛe supfluo τ i balneo ñ faciat moꝛā. ¶ Et epileptico q̄dē nociuū ē vt alienet a se carnes grossas oēs τ foꝛtis nutrimēti τ pisces oēs: imo carnes oiuȝ quadrupedū magnoꝝ τ sit ɔtent⁹ pullis τ duragi τ atahis τ puis auib⁹ domesticis τ siluestrib⁹ τ canabit τ turturib⁹ τ hedis τ capreolis τ lepoꝛib⁹. τ iā dixi q̄ caro poꝛci siluestris valde iuuatiua ē ei τ laudātur carnes caprine pp illō qd̄ i eis ē de siccitate τ paucitate humectatōis sic vituparī eis dulcia τ pingua τ silia. ¶ Et alienēt a se oia olera vsq̄ ad attriplices et blites nedū allea τ ppe apiū: eteni ē ei ppetas pmouendi epilepsiā. Si āt excusari ñ pōt administreꝛ ei fumusterre τ endiuia τ eis q̄dē ɔcediꝛ lactuca. Ego vō ñ plin eā laudo τ ɔcediꝛ eis coꝛiandꝝ ppea qꝛ phibet vapoꝛē a cerebꝛo. Ego vō vitupo eis ipm τ e⁹ multiplicatōeȝ nisi i sanguinea τ cholica τ aq̄ q̄deȝ sicle elixate i aq̄ ɔdite cū oleo τ almuri τ q̄ currunt cursu ei⁹ si ei⁹ acceptio añcedit cibū pp lenificationeȝ nature ɔcediꝛ. τ ruta ē ex sūma herbaꝝ q̄ ɔfert suo odoꝛe olfacta. Et qū anetum τ ruta i cibis ipoꝝ ponūꝛ ɔferūt. Et oȝ vt alienēt a se fruct⁹ oēs hūidos et oēs fruct⁹ grossos nisi quosdā stipticos sup cibū q̄ntitate alleuiatōis pauce vt roboꝛet os stōi τ deponat

cibū ꝛ lenificet̄ nā ꝛ ꝓhibeāt vaporē. Et oꝫ vt vitēt oēs cibos ḡues q ſt̄ ſic̄ napi ꝛ rhaphan⁹ ꝛ caules et bautie. ¶ Et oꝫ vt alienēt a ſe oē acre vaporoſum: ꝛ ſynapi qdē ē ex ſūma eoꝝ q̄ īpediūt ſua vaporatiōe ꝛ trāſmiſſione ſupfluitatū ad ipm ꝛ eductōe earum v̄ſus illō: ꝛ qa pcutit cerebꝝ ſua acuitate. Et alienēt a ſe ebrietatē ꝛ exuflatōeꝫ vētoꝝ ꝛ repletiōeꝫ. Et deuitēt ablutōeꝫ cū aq̄ penit⁹: cū cal'a qdē pp illud qđ in ea ē de laxitate: ꝛ cū fr'a ppea ꝙ ſtupefacit ꝛ nocet ſpūi ſenſibili. Qđ ſi epileptico acciderit repletō cibi euomat ꝛ ſubtiliet̄ regim̄ p⁹ ipm. Et oꝫ vt alienent a ſe cibos deſiccatiuos ḡuatiuos ſtupefactiuos vaporatiuoſ. Repletio v̄o vini valde nocet: ſꝫ paꝝ ex ipo ſumptū dilatat aīam ꝛ ꝯfortat ſpm̄ ꝛ acuit ipm ꝛ excuſat a multitudie aq̄. Multiplicatio. n. ei⁹ eſt nocibilior res. Et multū dormire p⁹ meridiē nocet: ꝛ vl'r ſōnus mult⁹ nocet ꝛ ꝓp̄e ſup repl'onē multā: ꝛ ſuperfluitas ēt vigiliaꝝ debilitat ſpm̄ ꝛ reſoluit ipm: ꝛ cū hoc iplet cerebꝝ vapore. ¶ Primū āt epilepſie regimē ē alienatio cāꝝ vomētiū epilepſiā q̄s diximuſ ꝛ qes ꝛ trāqllitas ſt̄ magiſ eis ꝯueniēſ. ꝙ ſi exercitiū nc̄rium fūit p⁹ euonē ꝛ mūdificatōeꝫ corporis q̄ruꝫ n̄ceſſit rememoratio oportebit vt admiſtret̄ ſuper repletionē exercitiū n̄ ꝯn̄s laxitudinem: deiñ qeſcat p⁹ exercitiū ꝛ ſtudeat vt caput ſuū ſit eleuatū ꝛ caueat ne ipm pendere faciat inq̄ztū poſſe ē nꝫ moueat ipm pl'm: q2 multitudo materierū ad ipm trahat̄: ꝛ oꝫ vt moueat iferiora qū ip̄e mouet ſupiora. Ex eis v̄o q̄ maꝫ ad iferiora trahūt ē fricatio corporis gradatim fcā a ſupiorib⁹ ad iferiora incipiendo a pectore ꝛ qđ ſeqt̄ ipm cū pānis aſperis fricando donec rubeſcāt. Deiñ gradatim deſcādat vſqꝫ ad crura: ſitqꝫ oīs fca fortior p̄ma ꝛ ſit caput i diſpōnib⁹ eleuatū ꝛ p⁹ illud iiungat̄ ei deambulatio. Sꝫ oꝫ vt eū qeſcē facias in loco exercitii ſui vt redeat ad ipm ei⁹ ſp̄s ꝛ qeſcat ei⁹ agitatio: ꝛ ip̄e qdē n̄ ſepat̄ a loco ſuo niſi poſt illud. ¶ Qū g⁹ attracte ſt̄ materie oēs ad iferiora ꝯcedūt tūc ei mūdificatio ꝛ ſolutio ventris ꝛ vt fricet̄ caput ꝛ vt pectinet ipm qū calefiat cū ipo ꝛ pmutet̄ ei⁹ cōplexio. Et ex eis qdē q̄ ipꝫ iuuāt ſt̄ vētoſe ſup capite poſite ꝛ cauteriū ſup ipm calefaciēdo cerebꝝ: p⁹ mūdificatōeꝫ v̄o ꝛ ſol'onē vētris ꝛ qetē aliqb⁹ dieb⁹ n̄ eſt malū ſi igrediat̄ balneū: ꝛ ſi vētoſe ponāt̄ ſuper illō qđ ē ſub hypocōdriis ꝛ oſſib⁹ pectoris ei⁹ ꝛ calefiat caput ei⁹ cū eo qđ ſciuiſti. Et qñꝫ ponit̄ p⁹ ꝑoxiſmuꝫ pila cadēs iter dentes ei⁹. ꝛ ꝓp̄e ex pillis vt remāeat os eius aptū ꝛ oꝫ vt icipias eūare ſm̄ eā: deiñ itēde i purgando caput cū gargariſmis attractiuis. Si āt illō accīt cū ꝑiodis ꝛ ml'tiplicat̄ cū multitudine humoꝝ eūet̄ cū appetente ꝛ educat̄ hūor q i ipo dn̄atur ſm̄ ꝙ dicturi ſum⁹. Et ſi n̄ fūit qđ ꝓhibeat ipm a minutōe phl'omet̄: ipi⁹. n. phl'omia i vere ꝛ ꝓp̄e i pedib⁹ ē ex eis q̄ ipi ꝯferūt ſi ꝑ ipaꝫ nō ſeqt̄ ifratio cerebri eius ſm̄ ꝙ dicturi ſum⁹. ¶ Qūqꝫ hora ꝑoxiſmi pertrāſit ꝛ tu potes facē vt ip̄e euomat p̄ēna cū oleo de lilio inucta i ore ipius miſſa ꝛ ꝓp̄e ſi ſtō fūit i hoc introit⁹ vt vomat hūiditatē iuuabit̄ eo tūc: lꝫ ml'titudo vomit⁹ noceat epilepſie cerebri. ¶ Et ex deglutientibus i diſpōne epilepſie ꝛ i aliis ſt̄ aſſa ꝛ caſtoreum i oxymelle de melle. Ex iſuflatiōib⁹ āt i epilepſia ſunt pulba collogntide cucumer aſinin⁹ ꝛ eius ſucc⁹ ꝛ ſal āmoniac⁹ ꝛ nigella ꝛ ſilia ꝛ hellebor⁹ al. ꝛ ꝯdiſi ꝛ pip ꝛ zinziber ꝛ myrrha ꝛ euforbium ꝛ caſtoreū ꝛ ſticados ſepati ꝛ ꝯiūcil ꝛ aſſa fetida ꝛ pix ſicca ꝛ alkitrā.

Ex vaporatiuis ē peonia: ꝛ ex odoramētis ē ruta in hora epilepſie ꝛ in hora qetis. Ex eis v̄o q̄ iohānit⁹ eligit ē gumi rute agreſtis ꝑmixta cū farina ordei et aceto de vino ex quo fiant forme maloꝝ ꝛ aſſiduet odorē eaꝝ. Et ex ſirupis ē oxymel ſqlliticū ꝓp̄e qđ ſingulis dieb⁹ i potu ſumat: ꝛ ſil'r ſir⁹ de apſinthio et apozima iſopi cū origano ꝛ oxymelle ſqllitico ſumptū i potu i hyeme cū aq̄ cal'a ꝛ i eſtate cū aq̄ fr'a. Et ex vnctōib⁹ q̄ eis ſt̄ bone ſt̄ cū eis q̄ dicta ſt̄ medulla cruriū cameli cū oleo roſ. ſup tꝑa ꝛ ꝯmiſſuraſ ꝛ pectus. Suſpenſionis v̄o peonie iuuam̄tū iā exꝑti ſunt antiq i epilepſia: ꝛ v'r ꝙ illō ſit magis ꝓp̄ū illi q̄ ē de romania hūide. ¶ Et ex medicinis qdē q̄s ſemp in potu ſumē oꝫ ſt̄ agaricus ꝛ ſiſeleos ꝛ radix ariſtol. ro. Et ex peonia oī hora in potu tribuat cū aq̄: ꝛ iā ꝯuenerūt ꝙ potare oī die bōdacatē mithridati duab⁹ vicib⁹ mane ꝛ qū vadit dormitū ē q̄ſi ex eis qb⁹ iā plures ſanāt̄. Et qdā volūt vt eis i potu tribuat̄ ex ſpuma maris oī die bis: ꝛ ex polio mōtano cū ꝓp̄etate ſua i ea ꝛ albaſce ēt: et ex eis q̄ ipſos iuuāt ē medicamē de ſqlla: h⁹ i ſumat̄ ſqlla ꝛ ponat̄ i vas vitreatū de terra i quo mel fuit ꝛ caput ei⁹ ſtringat̄ ligamīto forti: deiñ cuꝫ corio groſſo coopiat̄ ꝛ dimittat̄. xl. dieb⁹ quoꝝ p̄m⁹ ſit añ ortū aſchere. xx. dieb⁹ ꝛ ponatur vas expoſitū meridiei ꝛ pmutet̄ oī hora ꝓpinq vt ſit illō qđ ex calore ꝑtib⁹ ei⁹ aduenit eq̄lis applicatōis. Deiñ aſꝑgat̄ os vaſ ꝛ iuenies ſqllā iā decoctā ꝛ diſſolutā. ipaꝫ igr̄ exp̄me ꝛ ſume ſuccū ei⁹ ꝛ pmiſce ipꝫ cū melle ꝛ ſumat̄ i potu oī die q̄ztitas cochliarii vni⁹. Si āt hora feſtinat coq̄t̄ ſqlla i aq̄ ꝛ aceto ꝛ fiat īde oxymel mellinū. Et ex medicinis qdē bonis eſt vt ſumāt ſiſeleos aur̄. iii. baccaꝝ lauri tm̄dē: ariſtol. ro. radic. peonie āboꝝ aur̄. ii. caſtorei trociſcoꝝ ſqlliticoꝝ āboꝝ aur̄. i. miſceat̄ cū melle diſpumato ꝛ adminiſtret̄ oī die cū oxymelle ¶ Et ex eis ēt q̄ eos iuuāt ē pmutatio i regionib⁹: pmutatio. n. i regionib⁹ donec aer inueniat̄ ꝯueniēs deſiccās ſubtiliās ē ſic̄ pmutatio i etatib⁹ ex īfantia i adoleſcētiā i iuuam̄to epilepticoꝝ. Qū g⁹ accīt epilepticis tortuoſitas mēbri aut ſpaſm⁹ ei⁹ eq̄t̄ fricatōe cū oleo ꝛ aq̄ tepida et ꝯpſſione forti. ¶ Et qū fūit epilepſia cā cerebri tūc meli⁹ ē vt eūet̄ cū helleboro et cū eis q̄ ſt̄ talia et pulpa collogntide et ſcamonea et hiera et decoctione agarici faciēdo ſolutōeꝫ p⁹ ſolutōeꝫ i ano. Nūqꝫ neceſſariū ē vt phl'omia ex quocūqꝫ hūore fit oꝫ vt n̄ ſolū fiat phl'omia: imo fiat ex duab⁹ cephalicis ſil'r ꝛ ſeq̄t̄ phl'omia vene q̄ ē ſub lungua: et qñqꝫ ventoſat̄ ſup collū vt mā in hebdomoda trahat̄ a cerebro ſi illic n̄ fūit ex ꝯplexione cerebri et debilitate ipſi⁹ qđ ea ꝓhibeat: et qñqꝫ tibi nc̄riuꝫ ē vt phl'omiā multiplices. Qū g⁹ illud feceris oportebit vt qeſcē facias ꝑ hebdomodā. Deiñ ſolue cū potōib⁹ ꝛ cliſteribuſ fortib⁹ q̄ ſint cētaurea ꝛ pulpa collogntide ꝛ kerua ꝛ reliqs. Deiñ fac qeſcē: p⁹ pone vētoſas apō elkeel ꝛ cap̄ ꝛ nocrati colli ꝛ ſup crus. Deiñ fac euꝫ qeſcē ꝛ poſtea ſolue ꝛ n̄ ceſſes ꝓcedē ſm̄ qetē ꝛ iteratōeꝫ vſqꝫ quo purget̄: ꝛ adminiſtrēt̄ p⁹ illō gargariſmata ꝛ caputpurgia ꝛ q̄ purgāt caput ſolūmō cū eiſ q̄ ſciuiſti qūqꝫ fit ei caputpurgiū cū ſiſeleos poſtea cū ſcebe' bic ꝛ cū aq̄ amaraci ē iuuamētū. ¶ Et oꝫ qdē vt occurrat ꝑoxiſm⁹ cū mūdificatōe ſtōi ꝛ ſi poſſe fūit ei vt euōat añ cibū ꝛ ꝓp̄e ab eis q̄ ſt̄ vt piſces ſaliti ꝛ alia erit iuuatiuū. Et p⁹ illō totū pmuta ꝯpl'onē cerebri cū ꝯfortatiuis calefacientib⁹ ex ēplis ex ſynapi ꝛ q̄

talr ꝓcedūt ex eis q̄ docui te ⁊ noīaui tibi ⁊ fac euȝ
odorare rutā. ⁊ oꝫ ne labores in ipso cuȝ calefaciēti
b⁹ ⁊ pmutātib⁹ ꝯplōnem subito: immo gradatiȝ in
hoc incede: si āt inde nocumētū acciderit i operatōi
b⁹ suis tūc qesce. Melius āt quo purgat̄ illa c⁹ cā ē
phl'a ē hiera ⁊ pulpa colloquintide ⁊ hiera herme
tis ēt. Nā si vtat̄ hiera hermetis oī die pondere. ʒ. ʒ.
mane ⁊ pondere. ʒ. ʒ. in sero magnificat̄ ea iuuamē
tū ipsi. Qd̄ si cū phl'ate ē repl'o vl'is tūc phl'omia sȝ
ꝙ narrauim⁹ ē ei iuuatiua. ⁊ silr̄ eūo cū turbit ⁊ aga
rico ⁊ sticados ⁊ hiera ruffi ꝓprie. Melia v̄o soluit̄
cū eis q̄ sūt sicut decoctio epithymi ⁊ helleborus ⁊
lapis azuli ⁊ lapis armen⁹ ⁊ sticados ⁊ polypodiū
⁊ myrobal'. Ex vnctionib⁹ medula cruris cameli cū
oleo roſ. sup collū ⁊ tēpora ⁊ pect⁹. ¶ In epilepsia
v̄o cholica oꝫ vt sit sollicitudo cū īfratōne ⁊ hūecta
tōe ⁊ ꝓp̄e cū clisterib⁹. Si āt ē adusta tūc ē i iudicio
melie aut īter cholerā ⁊ meliā ⁊ ea q̄ noīata ē mr̄ in
fātiū forsitā ē de genere cholerice apud quosdā: ⁊ ꝓ
pter illd̄ p̄cipiūt i cura ipi⁹ vt admīstrēt̄ tina ⁊ caput
purgia fra ⁊ hu. ⁊ effusio lactis sup cap̄ ⁊ vtat̄ hūec
tatōe corpis. Et si ē infās p̄cipiunt vt det̄ i potu lac
tāti ipȝ ꝙ lac ipsi⁹ īfret et p̄cipiūt vt in domo ipsa fra
subt̄ranea ihitēt: et vī ꝙ sit h⁹ apd̄ eos epilepsia siba
ria aut mania. verūtñ h⁹ i noīs vsus ñ ē famosus apd̄
v̄idicos medicos. Et qū aliqb⁹ mēbris epileptici ac
cidit tortuositas aut spasm⁹ iuuat ea fricatio cū oleo
et aq̄ tepida et vt i eis toleret̄ ꝯpssio. ¶ Qñ v̄o ē epi
lepsia ex stō tūc ꝯueniētiora qb⁹ fit eūo sr̄ pulpa col
loquītide et sticados et fiat i āno illd̄ multotiēs. Et
oꝫ qd̄ p⁹ mundificatōeȝ stōi: vt assidue vtāt̄ ꝯfortati
uis et ñ tribuat̄ eis nisi cibi velocis digōis boni chi
mi et reducāt̄ sm ꝙ narrauim⁹ i loco suo. Impēdat̄
ergo studiuȝ i ꝯp̄hēdēdo bonitatē digōnis: et oꝫ vt
dimittāt stōm vacuuȝ tp̄e lōgo. Illi v̄o q̄ ex ea exci
tat̄ sm famē succurat̄ cū eo qd̄ dictū ē i ca. epilepsie
et reliquoꝝ. In hac v̄o q̄ fit cū eleuatōne alic⁹ rei ex
mēbro oꝫ vt liget̄ s̄ illd̄ mēbꝝ: qū poxism⁹ adest: et
fortasse ꝓhibet̄ poxism⁹: et euēt̄ humor q ē i mēbro
aut p euantia scita si iā ꝑuenit ad ipm v̄t⁹ eūonis: aut
cū vlceratōe et eductōe puris i hora qetis cū medi
cis q̄ vlcerāt et pus faciunt currere et cū adustione
māe sic̄ ē epithyma de gummi rute siluris et eufor
bio et reliqs. Et has qd̄ medicinas cognouisti ex ta
bulis libri ši. Et forsitā oportebit vt i eis eueniat gra
dus admīstrādi cātarides et alkekereȝ ⁊ stere⁹ acci
pitris ⁊ anacardos ⁊ reliq̄. ¶ In illa āt q̄ a toto cō
pore eleuat̄ dicūt qdā ꝙ si nō essȝ timor i phl'omia
duaꝝ arteriaꝝ apoplicaꝝ nō i eoꝙ ñ possibil' sit re
tētio sāguis: sȝ ꝑꝑ frigus qd̄ accidit cerebro ⁊ abscis
sionē spūs ⁊ sequit̄ eā apopl'ia eēt i ea sanitas itegra
illius q patit̄ epilepsiā cū cōitate corporis: ⁊ ꝑꝑ illd̄
qd̄ ad cerebꝝ ascēdit ex eo. ⁊ nos qd̄ dicim⁹ si hoc ñ
ē posle i cuiusqȝ arteriaꝝ ascēdētiū icisiōe hic timor
non existit non est longe qn magnificetur multitu
do iuuamenti.

¶ De apoplexia. Ca. xij.

Apoplexia ē ociositas mēbroꝝ a sēsu ⁊ mo
tu ꝑꝑ oppilatōem ꝯtingētē in vētriculis ce
rebri: ⁊ i cursib⁹ spūs sēsibilis ⁊ motiui. Nā si euānt̄
ex eo istra mot⁹ ⁊ anhelit⁹ ⁊ debilitēt̄ nō fit facilis an
helit⁹: imo illic ē spuma ⁊ ē hñs vicissitudines sicut
strangulatio aut sicut vox strāgulati: hec ergo ē pra
ua significās defectū virtutis mouētis mēbra anhe
litus. Et ea qd̄ prauior ē vt nō appareat anhelitus
⁊ spuma nȝ vox strāgulati. Si āt nocumētū nō ma
gnificat̄ i anhelitu ⁊ ꝑtrāsit in gutture ipsius qd̄ imit
tit̄: nȝ egredit̄ p nares tūc q̄zuis ipsa sit in q̄ maior fi
dutia hī q̄ȝ alia: tñ ñ euat̄ a timor̄ magno. Et Hyp.
qd̄ dixit ꝙ qñ apopl'ia ē fortis hñs eā nō sanat̄. ⁊ si ē
debilis e⁹ sanatio nō ē facilis. ¶ Hec v̄o oppilatio
fit aut ꝑꝑ clausionē: aut ꝑꝑ repl'onē. ¶ Clausio āt ē
vt ad cerebꝝ motu ꝑueniat qd̄ ipsū dolē faciat aut
īpediat ⁊ moueat̄ motu ꝯctionis ab eo: aut sit quali
tas ꝑueniēs ad ipsū stipticū faciēs ingrossatiua suis
naturis sicut frig⁹ forte. Repl'o v̄o aut ē repl'o apans
aut ē ñ apans. Repl'o v̄o apans ē vt illic ꝯticat̄ mā ⁊
oppilet ex ꝑte extēsionis: ⁊ ē ex spēb⁹ apoplexie per
uerse ⁊ eq̄le ē: siue sit mā cal'a: aut sit fra. ¶ Que v̄o
ē absq̄ȝ apate ⁊ ē ea q̄ ē sm plin aut ē i ipso cerebro
⁊ cū ꝓpinquitate sua i meatib⁹ spūs ad cerebꝝ. Et il
la q̄ ē in meatib⁹ spūs in cerebro aut ē hūor sāguine
us effusus ad vētriculos cerebri subito aut est hūor
phl'aticus ⁊ ē supabūdās ⁊ mult⁹. ¶ Illa āt q̄ est in
meatibus spūs ad cerebꝝ ē qū oppilat̄ arterie ⁊ ve
ne ⁊ vehemētia repl'onis ⁊ multitudine sāguis ⁊ spi
rit⁹ ñ hȝ trāsitū qī nō morat̄ vsquequo p̄focet. Et ac
cidit ex illo ei qd̄ accidit qū stringunt̄ due vene apo
pletice ex casu sensus ⁊ mot⁹. Nā qū illi sile accidit
ex cā p̄mitia efficit qd̄ ē sile illi actiōi. ¶ Hec ergo sr̄
spēs apoplexie ⁊ cāe ipsius. Sȝ fortasse qñȝ dicunt
apoplexiā ⁊ significāt p eā palysiȝ cōeȝ āboꝝ lateꝝ
⁊ si sint mēbra corporis sana. Et qñqȝ dñt mollifica
tōȝ ꝑtis apoplexiā illius ꝑtis. Et illd̄ qd̄ in sermoni
b⁹ Hyp. iā ꝑuenit. Aliqñ āt accidit vt hō apoplexi
aȝ icurrat ⁊ ñ sit dr̄ia int̄ ipȝ ⁊ mortuū ⁊ nō ap̄peat i
ipso aliqd anhelitus: deiñ reuiuiscit ⁊ sanat̄. Et nos
plurios eoꝝ vidim⁹ quoꝝ dispō hec erat: ⁊ i istis q
dē anhelit⁹ nō apparet: sȝ ipsoꝝ pulsus nō itegre ca
dit. Et vī ꝙ calor inat⁹ i eis nō vehemēt̄ idiget eūo
ne ⁊ expulsiōe vaporis famosi a se anhelitu magno
ꝑꝑ illd̄ qd̄ accidit ei ex frigor̄: ⁊ ꝑꝑ hoc volūt vt tar
det̄ sepultura ābigui ex mortuis: donec ꝑp̄ēdat̄ eius
dispō: ⁊ nȝ sit min⁹ septuaginta duab⁹ horis. ¶ Apo
plexia v̄o resoluit̄ sȝ plm ad palysiȝ: ⁊ illd̄ iō qm
qū nā deficit ab expulsiōe māei ex vtrisqȝ laterib⁹ sil'
expellit eā ad vnū duoꝝ lateꝝ qd̄ magis ē suscepti
bile egritudis ⁊ qd̄ coꝝ ē debilius ⁊ facit ipsā pene
trare in vacuitatib⁹ meatuū elōgādo eā a cerebro ⁊
vētriculis ipsi⁹. ¶ Significat v̄o ꝙ oppilatio i apo
plexia ꝯp̄hēdit sup vētriculos: qm si esset in vētricu
lo posteriore solūmō nō oporteret vt ociositas sen
sus esset i anteriore ꝑte capitis. Hyp. v̄o inqt cui ac
cidit dū ē sanus dolor repēte in capite suo: deinde
incurrit apoplexiā tūc ipse morit̄ añ septimū diē ni
si accidat ei febris ⁊ sit spes vt cū ea resoluat̄ supflui
tas. Et scias ꝙ plurimū accidit apoplexia hñtibus
etates ⁊ corpora ⁊ regimina hūida ꝓp̄e qū ē ibi cū
hūiditate frigus. Si āt accidit cū caliditate ꝯplexio
nis ⁊ siccitate ipsius: tunc res ē praua. Egritudo. n.
ꝯria ꝯplexioni nō accidit nisi ꝑꝑ magnā cāȝ. Et cō
plexio qd̄ ab hoc elongata ē vt eā toleret. Apople
xia v̄o raro accit a caliditate. Quȝ āt dilatat̄ mā pa
lysi i vtrisqȝ laterib⁹ ꝑueit apopl'ia sic̄ qū ꝯstrigr̄ mā
apopl'ie ad lat⁹ vnū accit palysis: plm v̄o cāe apopl'ie
existit in ābob⁹ vētriculis posteriorib⁹. Quȝ cū apo
pl'ia fuerit febris tunc illic erit apa sm plurimū: Il
li vero qui plurimuȝ vtunt̄ phl'omia ꝓpt̄ melicum

sanguinē isti ēt mltitudie qđ phl'omie iuuāť: ʒ i fine ōficiūt:qm̄ incidūt apoplīā ⁊ silia ei. ¶ Preparatō vo apopl'ie piodice cū acceptōe mediciarū calaꝝ ē festinatio faciens hūores tardos velociť moueri:piodorū āt apopl'ie iudiciū iā dixīmꝰ:inde ergo legať.

¶ De signis. Capi.xiii.

D Ifferētia iter apoplīā ⁊ subet ē ꝙ apopleticꝰ clamat ⁊ eꝰ anhelitū nocumētū igrediť: ʒ subet patiēs nocumētū nō ē ita ⁊ hñs subʒ gradatī ꝓcedit de sōno graui ad subet:apopl'ico vo accidit illđ subito. ¶ Apl'iā pterea ānecedūt soda ⁊ inflatio guidez ⁊ vertigo ⁊ scotomia ⁊ tenebrositas visus ⁊ tremor i toto corpe ⁊ stridor dētiū i sōno ⁊ ḡuitas ⁊ pigritia. Et multotiēs qdē ē eꝰ vrina vaporosa ⁊ nigͣ ⁊ i ipso ē sedimē ferrinū ⁊ furfureū. ¶ Illā vo q̄ ē a q̄libʒ pcussiōe aut casu:aut cōitate mēbri cognosceſ ex principiis q̄ tibi iterata sūt. ¶ Que āt ē ex epate nō euāť a fe.ꝓcedente signa q̄ diximꝰ i apatibꝰ. ¶ Et illā qđ q̄ ē ex sāguine significāt signa sāguis p̄dicta multis vicibꝰ:⁊ ē facies rubea ⁊ oculi rubei valde ⁊ guidez ⁊ vene ceruicis sūt extēse ⁊ plene ⁊ spatium phl'omie ē elongatū ⁊ fuit ānecedēs receptio eꝰ qđ generat sāguinē. ¶ Illā vo q̄ ex phl'ate ē significāt color ⁊ forma oculi ⁊ hūorositas nariū ⁊ reliq̄ q̄ dicta sūt. Qū ergo seni acciderit v̄tigo ꝯcomitās iterata: tūc illđ nūciat apoplīā.

¶ De cura. Ca.xiiii.

C Ura qđ eꝰ q̄ facta ē ex lesiōe extrinseca ē regimē illiꝰ cāe p̄mitie. Et illiꝰ q̄ fit ex cōitate ē r̄gim̄ mēbri cui cōicat cū eo qđ p̄teriit tibi i canone ⁊ p̄teriit tibi i capl'is aliis. ¶ Regimē vo illiꝰ q̄ fit ex sāguie ē phl'omia i hora illa ⁊ emissio multi sāguis. Sanat.n. i dispōne:⁊ pꝰ phl'omiā tūc clisteriʒa cū eo qđ sciuisti de clisteribꝰ:ut deponať mā a capite. ⁊ subtilia regimē ipsiꝰ:⁊ sis ꝯtētꝰ i ea iuleb ⁊ aq̄ hordei subtili ⁊ aq̄ casei ⁊ fac ipsū olfacē qđ ꝯfortat cerebꝝ ⁊ nō calefacit cū eo qđ docui te. ¶ Si cū ea vo q̄ fca ē ex phl'ate iueniūť sig̃ sāguis phl'omeť ēt:đ iñ clisterizeť cū clisteribꝰ fortibꝰ ⁊ supponāť collyria fortia i qbꝰ ponunť gūme ⁊ fel bouinū:postea bibat qđ soluit si i ipso ptrāsi ex pilul' i q̄ꝝ potu hī fidutia sic pill'e de euforbio. ¶ Et fiāt pꝰ illđ sr̄ caput ipiꝰ ⁊ mēbra vaporatōes calefaciētes ⁊ ēbroce facte ex aq̄s in qbꝰ cocte sī herbe calefaciētes sic anetū ⁊ sceba ⁊ amaracū ⁊ folia citri ⁊ calamētū ⁊ albasce ⁊ isopꝰ ⁊ melilotū ⁊ origanū ⁊ abrotanū. Et cū oleis i qbꝰ sit vīꝰ calefaciēs sic ē oleū de ruta ⁊ sit iā dissolutū in ipso piretrū ⁊ castoreū ⁊ oppoponacū ⁊ galbanuʒ ⁊ iunge totū corpꝰ ipsiꝰ ex oleo i quo sit sulfur. Si āt vaporatōes fuerit ex gariofil' ⁊ albel ⁊ mace ⁊ nuce muschata ⁊ acoro erit rectū. Et fricēť pedes eiꝰ cum ol'o cal'o calefacto ⁊ aq̄ ca. ⁊ inūgāť spōdiles ex sigia ⁊ euforbio. ⁊ pone sr̄ p̄cipiū nuche synapi ⁊ sapinū ⁊ castoreū ⁊ euforbiū. Et ex oleis qđ q̄ sī eis bona:sť oleū cucumeris asi. ⁊ oleū rute ⁊ oleū squillitiū factū ex oleo āntiquo:aut i quo sit ifusa pp hūectatōeʒ.xl.diebꝰ aut i qꝰ sit cocta: ita vt sumanť olei kist i. ⁊ sqlle.ʒ.ii. i quo coq̄ť adeo vt dissoluať. Et silr oleuʒ de piretro fm̄ vtrosq̄ʒ mōs p̄dictos. Et rectiꝰ qđ ē vt qđcūq̄ʒ sit oleū qđ eis admistras ispisses cū cera donec stet vt adhereat. ⁊ oʒ qđ vt icipias a debiliore vnctōnū si ꝯfert:⁊ si ñ adde ⁊ pmuta te ad illud qđ ē fortiꝰ. ¶ Et nō ē malū post euonē ipsius cū clisteribꝰ ⁊ silibꝰ vt naribꝰ ipiꝰ aliqđ approximeť ⁊ ꝓpe ꝯdisi ⁊ caputpurgia fortia ⁊ olea ꝯfortatiua; ⁊ ignitū ferrū ⁊ oppone ipm̄ capiti ipsius ⁊ vt capiti ipsiꝰ ēplm̄ apponať ex ēplis resoluētibꝰ q̄ sciuisti. Et si est pol'e fac eū vomē cū pēna imissa gutturi ipsiuſ illinita oleo de lilio aut oleo simplici. Et ꝓpe qū existiať ꝙ i stō aut i ore ipsius sit r̄pl'o ⁊ iā p̄cessit eā satietas nausetatiua a cibo:ꝯfert.n. hec ei vehementť. Et i vomitu qđ aliud existit iuuamētū. Nā nausea ⁊ voluntas vomēdi calefaciūt caput eꝰ q hʒ apoplīā fram ⁊ hūidā. ¶ Et oʒ qđ vt ipius vētositates resoluas cū eo qđ eas educit:qm̄ cū hoc inuenit alleuiatōʒ ⁊ qñ qʒ incipiť ad hoc vt pila i ore eius ponať eꝰ ānecessit rememoratio vt nō destruanť dentes ipsiꝰ adinuicē. Et oʒ qū paꝝ euomuit i potu sumat olei đ kerua đ cocti cū ruta oī die.ʒ.ii. cū aq̄ de radicibꝰ ⁊ ḡdati ꝓcedat dōec bibat q̄qʒ die.ʒ.v Et si pol'e ē pꝰ euoneʒ sumāt q̄ʒtitateʒ bondacate vniꝰ ex tyriaca ⁊ mithridato ⁊ ex scelite ⁊ alaurabele ⁊ sagzenee ⁊ q̄ sūt silia illis. Et de simplicibꝰ castorei auř.i. cuʒ aq̄ mellis ⁊ oxymelle ēt mellino qū bibī bakila vna. Potuſ āt eoꝝ sť aq̄ mellis pura aut cū alefeniati fm̄ necessitatē. ¶ Et qū videris alleuiatōʒ fac gargarismata et sternutatōes ⁊ pone vētosas sup collū ⁊ nuchā cū incisione aut sine incisiōe fm̄ cās māei: ⁊ adhibe eis cāſ ꝯualescentiū in armatu:deiñ fac eos balneari pꝰ tres hebdomadas ⁊ vnge eos i die balnei cū oleis calefaciētibꝰ. Et ex gargarismatibꝰ qđ eis ꝯferētibꝰ post purgatōʒ vlēm ē decoctio isopi ⁊ albasce ⁊ calamēti ⁊ origani ⁊ his siliū i aceto cui admisceť mel ⁊ ēt aq̄ in q̄ elixāť piretꝝ ⁊ staphisagria ⁊ baurac ⁊ rose ⁊ sumac ⁊ teranť ⁊ ꝯmisceāť ⁊ fiāt cū eis collyria:diñ admistrēť masticatōe ex eis:aut gargarismata i decoctōe isopi cū mastice. ¶ Et ex eis qdē q̄ illi iuuatiua sūt qū fiūt sic illđ sť pip lōgū ⁊ pip nigrū ⁊ synapis ⁊ calamētū. Et ex eis q̄ masticāť sūt calamētū ⁊ staphisagria ⁊ pip ⁊ amaracū ⁊ synapis sigillati ⁊ ꝯiūcti ⁊ pmisceť eis sicut rosa ⁊ sumac si necessariū ē. ⁊ acoruſ ē ex eis q̄ iuuāt i hoc ca. ⁊ ꝯfortať eiꝰ i p̄ssio. Et ꝯfert eis inūctio cū oleis cal'is ꝯfortātibus spūm q ē in neruis ⁊ sbaʒ neruoꝝ ⁊ resoluētibus sr̄fluitates i qbꝰ nō ē labor sicut ē oleū de lilio: ⁊ post ipm̄ oleū amaricinū ⁊ oleū camemillinū ⁊ anetinū ⁊ oleū de squināto ⁊ ꝓpe sup caput. Ipsū.n. ē i quo fiducia hñda ē in re capitis ⁊ ꝓpe postq̄ʒ iā assūpserit virtutē isopi ⁊ origani ⁊ calamēti ⁊ albasce ⁊ siliū. ¶ Cibi āt hñtiū apopl'iaʒ sūt subtiliores cibis hñtiū epilepsiā. ⁊ rectius qđ ē vt sis ꝯtētus in eis in matutis pane solo. Et panis qđ cū ficubꝰ siccis ē bonus eis. Et potus sup cibū est ex rebus magis nocitiuis eis. Qū autē voluntas adest vt cenēt nō ē malum si ante ipsā premittas exercitiū leue ⁊ moueant mēbra laxata motu aliquo. Et qum aliquid sumūt nō dormiant sup ipsū velociter:sed expectēt aliquātulū donec descendant ⁊ digeratur digōne aliqua: nec etiam plurimum vigilēt. Illud enim iuuat cerebrum ⁊ resoluit ex cibis vaporeʒ non digestum ꝓhibentē ꝺgeistioneʒ. ¶ Quidā vero dicunt eis esse bonum origanum cuʒ lentibus ⁊ vue passe ⁊ amigdale:⁊ ficus sunt ex fructibus conuenientibus eis. ¶ Uinū auteʒ nouum non ē ꝯueniēs eis propter illud quod in eo ē de superfluitatibus:⁊ antiquum pp illud qđ in eo ē de velocitate penetrationis ad cerebrum ⁊ declinationis eius. Sed magis cōueniens vinuʒ ē eis illud quod est iter v̄trumq̄ʒ. ¶ Qū apopleticꝰ febricitat fac morā i re ipsiꝰ donec discoopiať

fortasse.n.ē crisis. Sitq; mora vsq; ad septuagītadu
as horas. Si autē ita nō ē sed febris ē propter apã ꝛ
putredinē tūc ē mortiferū. ¶ Et scias ꝙ apoplia ꝛ
palylis ꝯstringūt meat⁹ cibi q̄ nō sunt medicine fa
cientes euonē euantes ex mã faciēte ipsas ꝓprie.
¶ Dictio secūda de egritudinibus neruoꝝ que est
tractatus vn⁹. ¶ Ca.i. de egritudinib⁹ neruoꝝ.

Neruoꝝ quidem ipso
rū regimē ꝛ diuisionē ꝛ figuram ꝛ
anatomiã ꝛ naturã iã sciuisti. ¶ De
egritudinib⁹ vo ipsoꝝ scias ꝙ sūt
tres egritudinū spēs.s. ꝯplonal' in
strumētal' ꝛ solutio singularitatis. Et apparet qd le
sio oponib⁹ suis nālib⁹ ꝛ sensibilib⁹ ꝛ motis. Mot⁹
vo laboriosi i faciendo egritudines neruoꝝ itroitū
magnū hñt supra illud qd in aliis ē. Ipsi nāq; sūt in
strumēta mot⁹. laboriosi vo mot⁹ sunt sicut extēsio cū
fune ꝛ eleuatio rei grauis. Et oē i quo ē extēsio ꝛ ele
uatio ꝛ ꝯctio. ¶ Significatōes āt in dispōnib⁹ eoꝝ
sumes in operatōib⁹ sensus ꝛ motus ꝛ ex tactu ꝛ le
nitate ꝛ duritie ꝛ excōitate cerebri ꝛ spondiliū cum
eis: ꝛ ex dolorib⁹ ꝛ materiis que sūt proprie neruis
Et plima qd signa qb⁹ pueniť ad cognitionē dispō
nū cerebri sūt ex nocumēto opōnū ꝛ ex tactu. ¶ Qū
āt dubitať de aliq̄ egritudinū neruoꝝ an sit hūida
an sicca ꝯsidereť q̄liť ipsa accidit. Nã si subito accit
nō ē dubitatio qn ipsa sit hūida. Et ēt ex hoc p mē
brꝝ vnctionē dsiccat. Nã si ipsa velociter excitat non
ē dubitatio qn ipsa sit sicca qū mēbꝝ sit calefactū ca
lefactōe extranea. ¶ Exercitiū vo post purgatōem
melius ē illd qd pmutat ꝯplonē. Et vnicuiq; mem
bro fm se ipsū. Et oz qd vt a faciliori incipias ꝛ gra
dati puenias ad illud i quo sit virtus equalis. Mo
dus vo cure i purgatiōe neruorū ꝛ pmutatōe ꝯplo
nis eoꝝ ē qm plin⁹ qd ē necessariū euare ab eis vlr
ex materiis nō ē nisi ex fris. ¶ Et euantia qd eos sť
me⁹ fortes sic pulpa colloquītide ꝛ hellebor⁹ ꝛ ꝓpe
al. qū vōitus sit co ꝛ euforbiū ꝛ allasai ꝛ sapinū ꝛ re
lique gūme fortes ꝛ hicre mag⁹ ꝛ fortes. Et ex sbtili
b⁹ q̄ eos euant sūt balneū siccū ꝛ exercitiū tēperatū.
Ipsoꝝ vo ꝯplonē pmutantia sť ea q̄ dicta sť in ca. d
cerebro ꝛ ꝓprie ea i qb⁹ ē vnctuositas ꝛ ē oleum vn
ctuosū ꝛ cū adipes admistras sint adipes luporuz.
Feces quoq; oleoꝝ calidoꝝ sicut fex olei oliuaꝝ ꝛ
fex olei de lino sūt ꝯuenietes egritudib⁹ neruoꝝ fris
ꝛ ꝯgruētes duritiei ipsoꝝ ꝛ oleū de costo ꝛ oleū de
andacoca sť vehemētis ꝓprietatis cū neruis: deide
ēbroce ꝛ expressiones fm ꝯplones eoꝝ. Verūtñ oz
vt ipsa sint in rectificatōne ꝯplonis neruoꝝ fotiora
valde ꝛ vt ad penetrañ. taliť ppareť q̄ten⁹ ꝯsequãť re
solonē corporis ꝛ poroꝝ aptionē fortiť. Et scias ꝙ i
tētio i curādis plurib⁹ neruoꝝ egritudib⁹ ē intentio
posterioris ptis capitis nisi q̄ in facie sunt. Deiñ p⁹ il
lud extēdať neru⁹ q mouet illd mēbꝝ c⁹ ifirm⁹ ē ner
uus. ¶ Et neruis qd nocēt res q̄dã ꝛ iuuanť a reb⁹ q
busdã quaꝝ multotiēs rememoraturi sumus. Qua
rū q̄dã sūt i tabulis medicinaꝝ singulariū. Et illud
qd nō attēdiť nisi in dispōnib⁹ ꝛ egritudinib⁹ suis q̄
sūt eis magis ꝓprie. ¶ Res itaq; neruos ꝯfortātes
ex eis q̄ in potu sumūť sūt acorus nutritus ꝛ castore
uz ꝛ grana pini magna ꝛ cerebꝝ leporis assatū ꝛ sti
cados ꝓprie. Cuius qdē potio sit oi die pondus .5.
i. in pilulis redactū aut cū sirupo melio ꝛ iuuãt eos
exercitiū tēperatū ꝛ olea cala. Res vo neruis nocē
tes sūt coitus plurimus supfluus ꝛ sõnus sup reple
tionē ꝛ pot⁹ aq̄ frē ꝯgelate ꝛ multa ebrietas ꝛ vinuz
plz pp vehemētiã mordicatōis vini ꝛ resolonē ꝛ ace
tositatē infrigidantē cum hoc: ꝛ ledit eos omē ace
tosū ꝛ stipticū ꝛ ifratiuū i potētia: ꝛ phlomia plima
eis nocet. Et nos qdē in hoc tractatu rememorari
volum⁹ egritudies neruoꝝ ꝯplonales ꝛ oppilatiuas
Ipsoꝝ vo apata ꝛ vlcera tardabim⁹ vsq; ad librū q
seqť librꝝ hūc. Et scias ꝙ aq̄ fra nocz neruis: ppea ꝙ
fac eos deficere a digōe hūiditatū q̄ sūt i eis quare i
hūorē idigestū pmutãt. ¶ Et scias ꝙ agaricus ꝯfor
tat neruos calefaciēdo ꝛ purgando.

¶ Ca.ii. de paralysi ꝛ mollificatione.

Paralysis qñz dr̄ fm one absoluto: ꝛ qñz dr̄
fmone ꝓpo. dictio vo palysis fz itētionē ab
solutã significat illd qd significat mollificatio i quo
cūq; mēbro fit. Paralisis vo ꝓpa ē illd qd de molli
ficatōe ē cõe vni duaꝝ ptiū corpis i lōgitudie. Alia
eiz ē i pte nciipiēda a ceruice: et sť facies ꝛ caput sit
sana. Alia ē q̄ i tota pte currit a pede. lingua vo ara
bica palysis significat hãc itētōz: palysis.n. qñz ꝓueīt i
ligua ipsoꝝ ad ptē ꝛ medietatē. Qūq; palysis acci
piť cū itētione mollificatōis absolute tūc cū ea ē illd
qd cõicat vtrisq; laterib⁹ sil' exceptis mēbris capitis
qb⁹ si cõicaret esset apoplia sic ex ea qd vni digito ꝓ
pū ē. Et scitū ē ꝙ destructio sēsus ꝛ mot⁹ fit qm spūs
sēsibilis aut motiu⁹: aut retineť a penetratōe ad mē
bra: aut penetret: sz mēbra ñ suscipiūt ei⁹ ipssionē pp
ꝯplonis corruptōnē. Cōplo āt corrupta aut ē cala
aut ē fra aut hūida aut sicca. ¶ Et vr̄ qdē ꝙ calz ñ ꝓ
hibz ipssiōez sēsus i eis dū nō ꝯseqť finē: queādmōz
vides i hñtib⁹ extenuatōz ꝛ ethicis. In ipis.n. cū cali
tate eoꝝ ñ dstruiť mot⁹ ipoꝝ. Et siccū ēt ꝓpinqū ē iu
dicio ipsi⁹. ¶ Cōplo vo q̄ ꝓhibz a sēsu ꝛ motu fm
plin⁹ ē fra ꝛ hūida: ꝛ illd qd ñ ē lōginqū. Frz.n. ꝯrriū
ē spiritui ꝛ nocz ei ꝛ ñ ē lōgiqū quz hūiditas faciat
mēbꝝ ppatū stupefactōi. ¶ Et ex cāis.n. dstructōis
mot⁹ sť fritas ꝛ huiditas absz mã: verūtñ illd ē ex eis
qb⁹ succurreť ē facile cū calefactōe. Et ē sicut illd qd
ñ cõicat plime pti corpis: aut vni lateri ipi⁹ absz latē
alio: imo si necriū fuit accidet vni mēbro cã illi⁹ fz ꝓ
portōz vt sit palysis ꝛ mollificatio plima q̄ fit pp rtē
tōz spūs. ¶ Cã vo retētōis ē oppilatio aut sepatio
poroꝝ ꝛ trãsitiui pducētiū ad mēbra cū sectōe.
¶ Oppilatio āt aut ē fm semitã rei aggregãtis am
bas res ꝛ ē apa: ꝛ tūc ē cã mollificatōis ꝛ palysis faci
ens abscissionez spūs a mēbris ꝯctio poroꝝ aut re
pletio aut apa: aut solutio singularitatis. Poroꝝ āt
ꝯctio qñz accit pp ligaturã ligãtis exteri⁹ q ē ex eis q̄
posse ē remoueri: ꝛ ē mollificatio illa ꝛ destructio sē
sus ꝛ mot⁹ res accidētal' q remoueť qū resoluiť liga
tura. ¶ Et qñz fit ex ꝯpressiōe vehemēti sicut accidit
apd pcussionē aut casū. Et sic accit qū declinãt spō
diles ꝛ rūpūť ad vnū duoꝝ lateꝝ dextrū aut sinistꝝ
ꝯprimūt neruos exeūtes a se i pte illa: aut ad iteriõa
aut ad posteriora. Sz ad añriora ꝛ posteriora accit
ex eis tēsio nō coartatio: qm occursus spōdiliū du
ob⁹ laterib⁹ añ ꝛ retro ñ sť sup exitū neruoꝝ fz ꝙ sci
uisti nisi ex duab⁹ ptib⁹ añriore ꝛ posteriore. Et qñ
q; ꝯtrahuntur propter grossitudinem substãtie mē
bri. ¶ Replo vero oppilatiua est ex materiis humi
dis currētib⁹ qbus mēbruz humectať. Et currunt i
vacuitates oiuz mēbroꝝ aut stãt i pricipiis mēbroꝝ

aut ramis neruoꝝ. Et qñ fit in via spiritus curren
tis ex eis. ¶ Ipa vero qñ accidit in origib⁹ neruo
rũ ⁊ ramis ipsoꝝ ⁊ oppilat transit⁹. ¶ Incisio aũt q
neruis accidit q in longitudie ẽ nõ nocet sẽsui ⁊ mo
tui ⁊ q ẽ in latitudine ꝓhibet sẽsũ ⁊ motũ a mẽbris
q imbibũt ex meatib⁹ q sũt continui int ipsã ⁊ villũ
tũc incisũ. ¶ Et scias ꝙ nucha silis ẽ cerebro in dis
posionib⁹ suis ad duas diuisiones: ꝫ sensus eas nõ
discernat. Quõ. n. nõ erit ita illð qũ ꝓcedat ẽt a dua
b⁹ diuisionib⁹ cerebri: nõ ergo elongat qñ seruet nãꝫ
vnius duoꝝ lateꝝ purgãdo: ⁊ expellat mãꝫ ad lat⁹
qð ẽ debilius ⁊ qð ẽ magis susceptibile materiei pri
mũ. Et cui accidit ꝑcussio ⁊ ictus: et ad qð expellit
sr̃fluitas lateris cerebri qð ipsũ sequit. Et nõ ẽ mirã
dũ si egritudo sit propria vni lateri absqꝫ alio later.
Nã. n. precepto sui creatoris iã discernit qð ẽ subtili
us hic. Et tu qdẽ recordare huius ex principiis q ti
bi dedimus in libro primo. Et sciaſ ꝙ multotiẽs ex
pellit mã humida ad extremitates ꝑꝑ dñiũ calitatis
in corpore: aut motu subito ex timore: aut pauore:
aut ira: aut delitiis: aut angustia. ¶ Et scias ꝙ qũ le
sio ⁊ materie q faciunt palysiꝫ sunt in vno latẽ vẽtri
culoꝝ cerebri cõicat lateri corpis toti ⁊ lateri faciei
cuꝫ eo. Et silr si sũt i meatib⁹ lateris vni⁹ quẽadmõꝫ
si essẽt in duob⁹ laterib⁹ vẽtriculoꝝ cerebri aut i mea
tib⁹ eẽt apoplexia: si aũt sit apud originẽ nuche corp⁹
totũ essꝫ palyticũ ꝑter mẽbra faciei. Et qñ accit cũ
hoc stupor i cute capitis si ꝓhibet trãsit⁹ sensus: qm̃
cuti capitis aduẽiũt nerui sẽsibiles ex ceruice: quem
admodũ ostẽdim⁹. Si aũt sũt in latere origis nuche
cõicat lateri toti excepta facie. ꝙ si sũt descẽdẽtes ab
origie submergẽdo aut in latẽ vno mollificat ⁊ paly
ticũ fit qð seqt illud ex mẽbris quoꝝ nerui sũt ex vno
ꝙ si non fuerit ex nucha imo ex neruis mollificatur
qð ẽ ꝓpũ illi neruo siue sit i toto neruo aut in medie
tate e⁹: aut i ꝑte e⁹ mollificat: qð mouet illð qð sequi
tur ipsũ ꝑꝑ illð qð venit ad ipsũ de illo leso ꝑꝑ mãꝫ
⁊ resolutõꝫ singularis: aut apa. ¶ Paralysis võ qdã
ẽ q ẽ crisis colice. ¶ Et multotiẽs remanet cũ ea sẽsus
qm̃ mã ẽ cũ ea in neruis mot⁹ ⁊ ñ sensus. Nã qdã an
tiquoꝝ dixerũt ꝙ qũ colica aliquibus annis cõicat
iterficit plurimos. Et q euadit euadit cuꝫ palysi eue
niẽti ei: qsi. n. nã expellit illã materiam q ẽ aduenies
neruis ⁊ reducit eã ad exteriora ⁊ essꝫ maximuꝫ vt
cũ sudore denunciaret. Retinet ergo in neruis: ⁊ fac
palysiꝫ. Et multotiẽs qð accidit vt i hac sit affirma
tõ sensus cũ dispõne sua. Et ẽ palysis q ẽ crisis i egritu
dib⁹ acutis q ꝑmutat mã ad neruos. Et illð qð ẽ qũ
nã nõ põt ꝓpt etatẽ aut debilitatẽ integre euare: q̃
remanet residuũ mãeꝝ in partib⁹ cerebri ⁊ remanet
post statũ soda ⁊ g̃uitas capitis. Deiñ expellit ipsaꝫ
nã expulsiõe g̃uitatis nõ expulsione euõnis itegre:
q̃ accidit palysis ⁊ silia. Et palysis qð plꝫ accidit i for
titudine frigoris hyemis. Et qñqꝫ accidit i regioni
b⁹ meridionalib⁹ eis q iã ꝑuenert ad ãnos. l. ⁊ vltra
sm semitã fluxuũ expulsoꝝ ex capitib⁹ eoꝝ ꝓpterea
ꝙ meridionał vẽtus plm̃ replet caput. ¶ Paralyti
ci aũt pulsus ẽ debił tardus ⁊ rar⁹. Nã quꝫ egritudo
frãgit ṽtutẽ debilitat pulsus ⁊ fit freques ⁊ eueniũt
vicissitudines sine ordine. Et vrina sm plm̃ fit i eis
alba. Et qñ fit i eis valde rubea ꝑꝑ debilitatẽ renũ
i discernẽ sãguinẽ ab aquositate aut ðbilitate vẽaꝝ
ab attractõe sãguis aut ꝑꝑ dolorẽ q fõtasse ẽ cũ eis:
aut ꝑꝑ egritudinẽ aliã eis ꝓpiquã. Et qñ accit vt sit

lat⁹ sanũ palysis iflãmatũ ac si essꝫ i igne. Et alteꝝ pa
lyticũ sm ac si esset in niue. Et sit pulsus duoꝝ late
rũ diuisi. Est. n. pulsus lateris sñi deiect⁹ ad hoc ꝙ iu
dicia e⁹ sra cogũt ipꝫ: ⁊ qñ ꝑuenit ad hoc vt oculus
minoret. ¶ Et qðcũqꝫ mẽbroꝝ mollificatoꝝ ⁊ paly
ticoꝝ sm colorẽ reliq corporis existẽs nõ minorat
nꝫ extenuat ẽ de quo maior hñda ẽ fiducia qꝫ illud
qð ẽ diuisũ ab hoc. ¶ Ad palysiꝫ ꝑterea fit mutatio
ex epilia ⁊ apoplia ⁊ colica. Et ex ꝓfocatiõe mr̃icis
⁊ febrib⁹ tꝑalib⁹ sm semitã crisis. Et paralysis eueniẽs
a remotõe spõdiliũ mortifera ẽ sm plm̃. Et illa q ẽ
ab ictu nõ ꝯhente neruos vehemẽt qñqꝫ sanat. Si
aũt supfluat nõ ẽ spes vt sanet. In illa aũt i q ẽ spes oꝫ
icipe a phlõmia. Et iã qdẽ dixim⁹ qlr dilatet mã pa
lysis ad apopliaꝫ ⁊ ꝯuerso. ¶ Ca. iii. de signis.

Illã aũt q ẽ a tortuositate: aut cãu aut ꝑcussi
one: aut sectõe eã significat: qñ tñ occultat
cã i sectõe qũ neru⁹ ẽ ꝓfũdus. Ipaꝫ võ signi
ficat q̃ subito accit ⁊ ñ ꝯfert ei r̃gimẽ. Que aũt curaꝫ
recipit ẽ ea q ñ ẽ a sectõe: ꝫ ẽ cũ apate ⁊ silib⁹. Et si ẽ
cũ apate calo tũc extẽsio ⁊ dolõ ⁊ febris sigificãt eã.
Et si ẽ ab apate duro significat ipsã tact⁹ ⁊ ꝯsideratõ
sẽsibilis in neruis ⁊ dolor antecedẽs. Nã sm plꝫ ac
cidit ꝑ ipsã tortuositas aut apa calm̃. Si aũt ẽ ab apa
te fluxo tũc significatio ẽ difficił. Verũtñ hꝫ quasdã
dispões nõ euat a dolore pauco ⁊ calitate ⁊ a febre
leni ⁊ ab augmẽto doloris ⁊ ei⁹ diminutõe sm mot⁹
⁊ cibos ⁊ e⁹ euent⁹ ñ fit subito imo sm dies. Et ex oi
b⁹ istis eger sẽtit apð voluntatẽ mot⁹ qsi sit aliqd ꝓhi
bens in illo eodẽ loco. ¶ Paralysiꝫ aũt hñs scãꝫ ab
hũiditate expãsa sẽtit cãꝫ expãsã i toto mẽbro paly
tico. ¶ Factã võ a grossitudine neruoruꝫ significat
difficultas reuersionis mẽbri a ꝯctõe qũ laborat in
ipso eger sicut ẽ ei posse: aut faciat illð alius ad dilata
tõeꝫ ⁊ mollificatõeꝫ ⁊ nꝫ sũt mẽbra leuia sicut i paly
si absoluta. Et si mã ẽ cũ sãguie significat eã guideꝫ
⁊ vene ⁊ oculus ⁊ repletio pulsus ⁊ significatões ꝑ
dicte multotiẽs. Si võ ẽ ex humiditate nuda signifi
cant eã albedo ⁊ mollities multa. ¶ Et si fit succes
siõe colice ⁊ febriũ acutaꝝ significant eã colica ⁊ fe
bres acute. ¶ Et si ẽ ei⁹ cã malitia ꝯplõnis singlaris
sr̃e aut hũide ñ accidit subito nꝫ sũt illic signa alia ⁊
iudicat de ipso ꝑ tactũ ⁊ ꝑ res agẽtes i mẽbrũ. ¶ Et
dr̃ ꝙ qũ vrina infantis ẽ viridis nũciat palysim aut
spasmum. ¶ Cap. iiii. de cura.

Oportet vt sit intentio tua in egritudinibus
neruoꝝ. v. s. stupore ⁊ spasmo ⁊ tremore ⁊
palysi ⁊ saltu intẽtio posterioris cerebri. Et nõ ꝓpe
res in vsu medicinaꝝ fortiũ in principio rei: imo tar
da vsqꝫ ad quartũ ⁊ septimũ. ꝙ si egritudo fuerit fo
tis vsqꝫ ad quartũdecimuꝫ. Et in hac quideꝫ hora
sis cõtẽtus rebus subtilibus ex his que leniunt ⁊ di
gerũt ⁊ soluũt ⁊ cũ clisterib⁹ nõ ẽ malũ in hac hora
Deinde post illud euã cũ euõnib⁹ fortib⁹. In regie
autẽ cibãdi eos oꝫ vt palytico in primis qũ apparꝫ
sis contentus aqua hordei ⁊ aqua mellis duob⁹ die
b⁹ aut trib⁹ si tolerauerit virtus vsqꝫ ad quartũ deci
mum. Et si nõ tolerauerit virtus ciba euꝫ carnibus
auium leuibus. Et stude vt facias eum pati famem
⁊ ciba euꝫ siccis cibis. deinde fac eum longam tole
rare sitim. In mensis vero secũdis iuuat euꝫ vti me
dulla nucleoꝝ pini magne ꝓpe. Et scias ꝙ aq̃ meli
or ẽ ei qꝫ vinũ. Vinũ. n. mãs in neruis penetrat fac
⁊ plm̃ qð ipsius qñ accessit i corporibus eoꝝ ⁊ fit

ace. Acetū vero est ex rebꝰ q̄ neruis sūt nobiliores.
¶ Illa āt q̄ ē a tortuositate ⁊ coarctatōe curat̄ cū eo
qḋ determinauimꝰ i.c. tortuositatis ⁊ ꝯp̄ssiōis postea
Si āt ē a ꝑcussione aut casu tūc eꝰ cura ē praua. Eius
tū cura ſm oēꝫ dispōnē ē vt ꝯsideret an illa tortuosi
tas euenire faciat ap̄a qū attrabat mā̄ꝫ: ⁊ curet̄ totū
cū eo qḋ ꝯuenit ei. Et oꝫ vt ponāt̄ medicine in cura
illiꝰ i quocūqꝫ loco acciderit sup loca ꝑcussiōis ⁊ su
ꝑ principiū ex quo egrediūt̄ nerui mouētes mēbrū
palyticū. potio āt medicinaꝝ sup mēbꝝ palyticum
ē ex eis q̄ nō affert iuuamētū ḋ quo sit curādū. Et ti
bi qḋ inest cognoscē originē neruoꝝ ⁊ eq̄le ē siue in
tētio in medicina sit ꝓhibitio ap̄atis: aut sit intētio i
ea mollificatio: aut sit intētio in ipsa calefactio ⁊ per
mutatio ꝯplōis. Et fortasse necessariū erit ponē iux̄
mēbꝝ ꝑcussū ⁊ ap̄osū incipiēs resolui vētosas exhē
tes sāguinē ab eo ad ꝑtē: aut ad illḋ qḋ appet ḋ cor
pore. ¶ Si āt fuerit egritudo ipsa palysis occulta fa
cta ꝑꝑ mollificatōeꝫ neruoruꝫ. Tūc illḋ qḋ ē neces
sariū post regimē cōe ē cōitas materiei cū eo qḋ de
scripsimꝰ ⁊ diffiniuimꝰ i euōne ipsaꝝ materieꝝ subti
liū sine additione ⁊ diminutōe. Et meliora qdē qbꝰ
euant̄ sūt pille de euforbio ⁊ pille albicuestre ⁊ pill.
de scetarā ⁊ pille fetide ⁊ biera bermetis ⁊ vomitus
cū helleboro albo cū dispōne sua aut cū expressiōe
raphani i quo sit virtus eꝰ. Et silr reliq vomitꝰ ꝯfert
eis Et qn̄ꝫ fit sup̄fluitas i hoc ⁊ in potu det̄ tyriaca
pondus .i. danich. deiñ addat̄ paulatī paulatī nꝫ au
geat̄ ʒ.ꝫ.i. Et qn̄ꝫ admīstret̄ ei sisamū decorticatuꝫ.
qn̄ꝫ v̇o dat̄ oxymel cū sua dispōne ⁊ oppoponacū
cū sua dispōne cū sirupo de melle. Et eiꝰ quidē po
tio sit quātitas bakilleō ⁊ ꝯfert eis. Et oꝫ qdē vt cli
sterizēt̄ enematibꝰ fortibꝰ ⁊ collyria fortia supponāt̄
⁊ inclinēt̄ eoꝝ mā̄e ad iferiora ⁊ ipsoꝝ spondiles in
ungant̄ ex oleis fortibꝰ. Et ꝯferūt eis vnctōes calide
ex oleis ⁊ emplā rubificantia quoꝝ rememoratio ē
iterata multis vicibꝰ ⁊ ꝓp̄e qū ḋstruit̄ sēsus: ⁊ radix
qḋ lilii ē ex medicis bone rubificatōis fricādo cum
ipsa ſm mōꝫ iungēdi. eis p̄terea ꝯfert positio vētosa
rū sup capita lacertoꝝ absqꝫ incisione. Sꝫ post euō
nem ꝑꝑea ꝙ calefacit lacertos: ⁊ fortasse necessaria
erit icisio aliq̄. Et oꝫ vt vētose stricta habeāt capita
⁊ suspendāt̄ cū igne multo ⁊ succiōe forti ⁊ laborio
sa ⁊ remoueāt̄ velocit̄. Qū ergo vētose adhibent̄ oꝫ
vt seꝑatiꝫ ponāt̄ sup loca ꝑlīma si mollificatō ē ꝑlīm
seꝑata: ⁊ si nō ē ꝑlīma ponāt̄ ꝯiūctiꝫ ⁊ vtere sr̄ ea pꝰ
illḋ pice ⁊ gūma pini. Et admīstra sup ea ēplā calā
rubificātia sicut emplm̄ ḋ farina git ⁊ lilio cū melle.
Emplm̄ quoqꝫ de synapi ē ex eis q̄ ipsi ꝯferunt. Et
tu qḋ ꝑmuta oē qḋ ē debile ad hoc vt rubificet ⁊ vt
vesicet: ⁊ ēplꝫ de sceitarā maxīe ꝯfert palysi iuuamē
⁊ ē apud ꝑlīmos eoꝝ excusāsa gūma rute agrestis
⁊ synapi. Emplm̄ quoqꝫ de gūma rute siluestris est
iuuās ⁊ ꝓp̄e cū nitro ⁊ sulfure ⁊ fricatō cū oleo ⁊ ni
tro ⁊ aq̄ sulfurea ⁊ aq̄ marina ⁊ ēbroce subtiliatiue
ꝯfert. Qūqꝫ sēsus ē debilis fortasse ēplm̄ forte nocꝫ
⁊ nō sentit illud ⁊ educit illḋ ad lesionē ⁊ vlceratōeꝫ
fortē. oꝫ ergo vt oī custodia ab illo caueat̄ ⁊ vt ꝯside
ret̄ dispō ipressiōis ēpli. Nā si rubificat ⁊ iflat ⁊ cutē
ñ ꝑtrāsit ⁊ seꝑat̄ ꝯp̄ssione digitoꝝ subtili ⁊ albificat̄
locꝰ eꝰ: tūc ip̄ssio ñ ꝑtrāsiuit cutē. ⁊ si rubificatio ē ma
gis fixa ⁊ calītas magis apparēs tūc remoue. Mo
dus v̇o cognoscēdi hoc ē vt auferas ēplm̄ oī hora
⁊ ꝯsideres dispōnē. Si ergo necessaria ē ablatio re
moue. ⁊ si necessaria ē iteratio itera. Et scias ꝙ isuf
flatio ex ꝯdisi in naribꝰ eoꝝ valde ꝯfert. Et silr q̄ sūt
ei silia qm̄ purgāt cerebꝝ ⁊ ꝯuertunt mā̄s facientes
egritudinē a ꝑte egritudis: ⁊ vinū antiqū paꝝ valḋ
ꝯfert egritudibꝰ neruoꝝ oībus. Plm̄ v̇o ex eo sum
ptū ē res nocibilior neruis. Et admīstratio acori nu
triti est ex eis q̄ eos iuuāt. Et silr gradatī ordinet̄ in
potando bieras ⁊ sint ꝑmixte cū aliquo qḋ sit sic̄ ca
storeū donec ꝑueniant ad hoc vt exinde in potu su
māt pondus .ʒ. vi. post .ʒ. i. Et silr potꝰ olei de kerua
cū aq̄ de radicibꝰ iuuat valde. Quidā v̇o hominum
sūt q palysiꝫ curāt dando i potu oī die aur̄. i. de bie
ra cū aur̄. i. piperis ⁊ sanat̄. Et oꝫ vt qū aliqd istoꝝ
sumūt i potu nō potēt aqꝫ vt ꝓlōget̄ eꝰ mora in stō:
⁊ fortasse morat̄ tota die deinde operat̄. Qn̄ꝫ v̇o su
mūt i potu piperis aur̄. i. cū aur̄. i. castorei. ¶ Et illis
qḋ ñ ē aliqd ita ꝯferēs vt tyriaca ⁊ mithridatu ⁊ sce
lite ⁊ almēther̄. assa quoqꝫ fetida vehemētis iuuam̄
ti ē bibita vel linita ⁊ ꝓp̄e qū bis i die sumit̄ ⁊ ēt bō
daca inda. Qūqꝫ mēbꝝ redit ad se oꝫ vt ipsū exerci
tes pꝰ illḋ ⁊ ꝯstringas ⁊ dilates ipꝫ vt ad integrā re
deat sanitatē: ⁊ ipsi qḋ qn̄ꝫ iuuant a se. ⁊ iuuant̄ voci
bꝰ ⁊ locutōibꝰ altis ⁊ post euōnes ⁊ iuuamēta ab eis
qbꝰ vtūt̄ iuuant̄ balneo lōgo sicco aut balneis ⁊ i fi
ne rei ⁊ post euōnes ⁊ vbi necessariū ē soluere oꝫ vt
nō sint resoluētia cū lenificatōe pura: sꝫ cū aliquātu
la stipticitate. Quapropt̄ oꝫ vt resolō fiat cū aliqbꝰ
q̄ sint vt anisū ⁊ sigia ⁊ castoreū ⁊ squinātū ⁊ q̄ sūt si
milia his ex cāis stipticis. ¶ Pn̄tes v̇o illā q̄ facta ē
post colicā iuuat medicamē factū ex nuce romana
scriptū i antidotario: ⁊ iuuāt eos olea q̄ nō sūt violē
te v̇tutis ⁊ multe ꝯpōnis: sꝫ sit sic̄ oleū de lilio ⁊ oleū
de duabꝰ spicis ⁊ oleū de narcisco ⁊ oleū de oliuis ⁊
exꝑtū ē oleū de nuce idica ⁊ oleū de narcisco ⁊ fcm̄
cū gūma alboti vtꝝqꝫ sil acceptū iuuatiuū ē sua ꝓp̄
etate. Qn̄ꝫ v̇o iuuāt p̄ies eoꝝ cū eis q̄ ifrigidāt ⁊ cō
fortāt ⁊ ꝓhibēt mā̄ꝫ. Et qū medicāt̄ calis augmēta
tur egritudo. Et illḋ iō qm̄ mā̄ sbtilis dilatat̄ ꝑ ea ꝓlꝫ
Qū v̇o mēbꝝ ifrāt̄ ꝯfortat̄ mēbꝝ a frigore ⁊ minorat̄
q̄ꝫtitas mā̄ei ⁊ peruenit ad hoc vt euanescat ⁊ ñ oꝫ
vt i eoꝝ calefactōe ꝑueniat̄. Sꝫ ē necriū vt sint medi
cine ꝯfortate cū aliqbꝰ q̄ sint sic̄ camemilla ⁊ melilo
tū ⁊ amaracū ⁊ mēta ⁊ calamītū ⁊ ꝯmisceāt̄ cū allea
⁊ ēt illḋ qḋ aliqd ifratōis hēat sic̄ succus liqritie ⁊ se
mē endiuie ⁊ reliq̄. Hec. n. qū amīstrāt̄ iuuāt valde.
Que v̇o a sectōe facta ē curā ñ hꝫ. Illa v̇o q̄ fcā ē a
ꝯplōe frā cū calefaciētibꝰ notis curat̄. Et illa cꝰ cā cō
plexionis ē potꝰ aq̄ multe frigide vtat̄ balneo multo
sicco. ¶ Et scias ꝙ qn̄ aggregāt̄ palysis ⁊ febris i ali
quo tūc oximel cū zuccaro ros̄. est ꝯueniēs medica
mē in illa hora. ¶ Ca. v. de spasmo.

Spasmꝰ ē egritudo neruosa q mouēt̄ lacerti
ad p̄nᵃ sua ⁊ iobediētes sunt i dilatatōe. Eo
rū itaqꝫ alii remanēt ſm suā dispōnē ⁊ nō dilatāt̄: ⁊
alii eoꝝ facile redeūt ad dilatatōeꝫ suā sicut fit i osci
tatione ⁊ singultu. ¶ Causa vero in ipso aut est mā̄
aut cā absqꝫ materia sic̄ caliditas ⁊ siccitas. Et ma
teria quidem spasmi ſm plurimuꝫ est phlatica ⁊ qn̄
qꝫ ē melica ⁊ qn̄qꝫ sāguinea: ⁊ aliḋ ē in ap̄atibꝰ lacer
toꝝ qū isoluit̄ mā̄ faciēs ap̄a cū vlcē villi nēui ⁊ aug
m̄tat̄ i latitudīe sua ⁊ minorat̄ a sua lōgitudīe. Et mā̄
qḋ oīs spasmi mā̄l effectiā aut ē ꝯp̄hēdēs sr̄ lacertū
totū: ⁊ illḋ ē qū spasmꝰ ē sine ap̄ate: aut ē ꝯp̄hēsa in
loco vno quē reliq ꝑtes sequūt̄ sic̄ fit a spasmo facto

pp ap̄a a mā̄ effusa pp percussiōem aut abscissiōez:
aut pp cām aliā ex cāis ap̄atis. Et nō ē qdē longin
qū qn spasm⁹ fit eueniēs a vētositate iflatia ipsa. Ipe
ei ē ex eis q̄ plin accidūt ⁊ remouēt in hora. Spas
m⁹ vo mālis multotiēs accidit fm̄ semitā pmutatio
nis materiei sic̄ accidit i successiōe sināti̇e ⁊ successio
ne pleuresi ⁊ successione sirse. Ex spasmo āt q fit pp
ꝑuatōez māei ⁊ hūiditatis ⁊ dn̄iū siccitatis accit vt
ꝯbāt longitudo ⁊ latitudo eq̄lr. Colligit ergo ad se
ipsū sicut ē dispō corii positi in ignē: ⁊ tu qdē scis dis
pōnes cordaꝝ eē ꝙ ipse elōgāt i hyeme pp hūecta
tōez ⁊ abbreuiant i estate pp desiccatōez ⁊ silr nerui
⁊ qn̄qꝫ fit spasm⁹ q ad mām nō ꝓportionat eueniēs
cā rei ipedie̅tis a q̄ nerui fugiūt ⁊ ꝯgregāt ad expel
lēdū ipsā: ⁊ cā illa aut ē dolor ex cā dolorez faciente.
Et multotiēs ē ex hūore calo mordicatiuo. Aut
q̄litate venenosa ꝑueniēte ad cerebꝝ ⁊ ad neruos si
cut accit ei quē pupugit scorpio sup neruos: aut pp
q̄litatē nō venenosā sicut qū spasm⁹ accidit ab ifrida
tōe vehemēti ꝯgregāte neruū ⁊ lacertū ⁊ inspissāte
ipsū ⁊ ꝯbit ad cap̄ suū. Sic̄.n. mollificatio qn̄ diuisi
ficat i mēbris s3 ꝓn̄a mēbroꝝ ⁊ silr spasm⁹: ⁊ rō i ābo
b⁹ ē vna i eo qd fit ꝯ ceruicē ⁊ i an̄rior pte ⁊ posterio
re ⁊ i pte q̄ ē ꝯ ceruicē. Spasmi āt ex replōne hūidi
cā essētial aut ē fritas aut hūiditas: ⁊ fritas adiuuat
fm̄ ꝯgelatōez ipsi⁹ ⁊ e⁹ grossitiē qr nō fit dilatatio aut
siccitas ⁊ calitas iuuat ꝯ ꝯsecutōez p resolōnē hūidi
tatis. Mā vo faciēs spasmū nō efficit spasmū ⁊ mol
lificat nisi pp suā grossitudinē ⁊ qr n ē igressa sba vil
li ꝑuo itroitu quo iuuet. S3 ē coarctata i foramib⁹ ⁊
sic qd spasm⁹ ē epilia mēbri sic̄ epilia ē corpis toti⁹.
Dīa vo iter vtrūqꝫ ē ⁊ cōitas ⁊ ꝓpetas. epilia.n. pl3
resoluit uelocit ⁊ fit cū piodis. Reliq̄s āt dīas sci
es ex spasmo hūido p illd qd accit lactētib⁹ pp vicita
tē mām̄ille ⁊ hūectatōz lactositatis i cordis ⁊ ꝯgela
tōez lactis i eis ⁊ qū vētres ipsoꝝ ꝯstringūt ⁊ i vigi
liis ipsoꝝ ⁊ multitudine flet⁹ ipsoꝝ: ⁊ spasmāt ēt i fe
brib⁹ suis q̄uis sint leues. Et vlr ifātib⁹ facilis ē cas⁹ i
spasmū pp debilitatē v̄tutis cerebroꝝ eoꝝ ⁊ mēbro
rū ipsoꝝ ⁊ lacertoꝝ eoꝝ: ⁊ fit facil coꝝ exit⁹ ab ipso
pp fortudinē v̄tutū epatū ipsoꝝ ⁊ cordiū eoꝝ: ⁊ qm̄
hūores eoꝝ nō sūt iobediētes vehemētis grossitudis
Et pp hoc liberāt a spasmo sicco velocit pp hūidita
tē ꝯplexionū suaꝝ ⁊ hūiditatē cibi eoꝝ. In pubib⁹
vo n̄ ē facil aliq̄ duaꝝ reꝝ qū tn̄ qn̄3 accit ifātib⁹ spas
m⁹ malus successiōe febriū acutaꝝ ⁊ cū eo sint signa
q̄ dicem⁹ ex quo raro euadūt. Ille vo q septē transit
ānos nō spasmat nisi pp febrē valde prauā. Est p̄
terea spasm⁹ q accit pp timorē ⁊ cās dilatatias sumer
sas subito: ⁊ faciūt seq lacertos motos ad ꝓn̄a sua s3
suas formas. Et ē spasm⁹ q cōtingit p p sustētatōz
factā sup aliqd mēbroꝝ qd ē ꝯctū ad qd fit effusio ⁊
retinet i ipso aliq̄ztulū ⁊ sr formā ꝯstrictōis sue. Et
qn̄3 ē cū eo accn̄s faciēs illd: aut fit vt ip̄3 ferat pod⁹
g̃ue: aut fit vt obdormiscat sr lectū duꝝ: ⁊ hoc qd ē
ex eis q̄ p se remouēt. ⁊ qn̄3 ē hic stupor adueniēs mē
bro pp replōnē ex mā effusa coarctāte spūz motiuū
⁊ ꝓhibēte penetratōez e⁹: qr n̄ ē poe vt moueat ad
dilatatōez faciēdā: ⁊ qū redit v̄t⁹ ⁊ ꝯfortat mā fit dila
tatio: ⁊ qn̄3 fit ex extēsiōe illi⁹ sile. Et hoc qdē plimū
fit p⁹ sōnū apd excitatōz qū remanet mēb̄a ꝯcta nec
extēdūt ēt qm̄ spūs i sōno fit g̃uior pigrior ⁊ n̄ fit as
sidu⁹ i facien⁹ dilatatōz pp declinatōz suā ad iteriorē
ptē. Spasm⁹ āt sicc⁹ ali⁹ ē q fit successiōe febriū adu
rētiū ⁊ ꝓpē i febrib⁹ sirse: ⁊ successiōe motuū laborio
soꝝ corporaliū ⁊ aialiū e⁹ sicut sūt vigilie ⁊ angustia
⁊ timor ⁊ ille ē ex eis q b⁹ fit euasio. Et ē alius spas
m⁹ q accidit in febrib⁹ cū hoc ⁊ n̄ ē vehemēt malus:
⁊ ē ille q fit ppea ꝙ ipse faciūt currere aliqn̄ mās in
neruis ⁊ lacertis ⁊ ꝓpē qū corp⁹ ē plenū: ⁊ qn̄3 acci
dit illud in eis pp cōitatē oris stōi ⁊ remouet ipsum
vomit⁹: ⁊ talis q̄lis ē iste spasm⁹ ex febrib⁹ non ē illi⁹
prauitatis ⁊ malitie c⁹ ē ille q ē in febrib⁹ tpalib⁹ in q
b⁹ desiccāt nerui ⁊ lacerti: imo cerebꝝ ⁊ ꝯsumūt hu
miditates inate ⁊ fit spasm⁹. Et plerūqꝫ ē ex h⁹.c.
q fit ⁊ destruit velocit. Et cā in ipso ē siccitas cerebri
pp debilitatē quā sequit lacertoꝝ siccitas. Nā qū mi
nima cā desiccatiua cerebro aduēit reducit ad se hu
miditates a neruis. Deinde qū nā sollicitat vt cere
bro hūiditatē acquirat sufficiētē redeunt mēbra ⁊ fi
ūt iobeiētia dilaratōi cū preceptiōe. Et qn̄3 accit
ex vehemētia frigoris. Multotiēs.n. accit spasmus
pp fritatē cerebri ⁊ cōicāt ei lacerti. Et spasm⁹ qd i
pediēs ē h⁹ i fact⁹ a siccitate: ⁊ ē spasm⁹ cū siccitate fac
tus: q ē cū spē ꝯgelatōis hūiditatis: ⁊ miorat e⁹ q̄ti
tas ⁊ inspissat vehement qr mēbꝝ spasmat sicut ac
cidit ex vehemētia frigoris ⁊ sicut accit ei q bibit me
dicinas narcoticas vt opiū. Spasm⁹ vo fact⁹ ꝓpt
medicinas ē sicut spasmatio pot⁹ vini. Fit.n. spasm⁹
p⁹ solutōz pp siccitatē. Et fit ēt spasm⁹ ante ipsā pp ꝯ
rietatē ⁊ vētositatē e⁹ qr nerui vehemētē icurrūt lesio
nē cū qua ꝯbūt. Et h⁹ qdē generis sūt spasm⁹ e⁹ q
euomit hūorē q ē vt herugo eris nocentē ori stōi: ⁊
spasm⁹ fact⁹ pp fortitudinē sēsus oris stōi qū ad ipsū
expellit chola. Et spasm⁹ fact⁹ pp egritudinē cerebri
⁊ mr̄icis ⁊ egritudib⁹ suis ⁊ vesice ⁊ rliquoꝝ. Et spas
m⁹ fact⁹ a punctura scorpiōis ⁊ rutele ⁊ s̄petis sup
neruū: aut sectōe eueniēte neruis aut corrosiōe. Et fa
ct⁹ ab egritudine i ore stōi ⁊ mr̄icib⁹ ⁊ mēbris neruo
sis ⁊ vicis istis ē spasm⁹ an̄cedēs pp v̄mes. Prete
rea ē spasm⁹ q ē i labio ꝓp⁹ ⁊ palpebra ⁊ ligua: ⁊ scit
ꝙ e⁹ cā ē ex ipso cerebro. Et qū corp⁹ i spasmo de
clinat ad an̄riora tūc spasm⁹ ē i lacertis an̄riorib⁹. Et
qū ad posteriora tūc spasm⁹ ē i lacertis posteriorib⁹.
Et qū ad vtraqꝫ sil tūc egritudo ē i vtrisqꝫ sil sic̄ i pa
lysi. qn̄qꝫ fit spasm⁹ adeo fortis vt ceruix torq̄at ⁊ dē
tes strideāt. Qū āt aliqs morit ex spasmo corpe ipi⁹
calo tc̄ illd ē ex eis q̄ s̄focādo iterficiūt ⁊ n3 suffocā
do iterfic̄ nisi qr lacert⁹ anhelit⁹ spasmat ⁊ destruitur
motus eius. Et ōis qd spasmus sequens vulnus est
mortalis.

Ca. vi. de signis.

Pulsus spasmatoꝝ ē extēsus ⁊ diuisus i situ
ascēdēs ⁊ dimittēs sic̄ sagitte euadētes ex ar
cu sagittarii: ⁊ diuersificat motus ꝑcussionū eius in
velocitate ⁊ tarditate. Et vena qd ē cala ⁊ magis ca
lefacta reliq̄s mēbris. Et ē corpus vene collectū n̄ sic̄
ē collectio venaꝝ i rigore: ⁊ n3 sicut illd qd coarcta
tū ē sic̄ fit ap̄ duritiē vene pp lōgitudinē egritudinis
aut qd factū ē in dolore visceꝝ: s3 sicut ē aggregatio
partiū intestini extēsi ab extremitatib⁹ suis. ⁊ ego di
cā signa doloris in spasmo paꝝ post. Spasmi vero
facti a replōne signa sūt ꝙ ꝓuēit subito ⁊ nō bibit ve
locit qd sr ipm ponit ex oleo nisi iā aduenerit ei cali
tas ꝓping tp̄is. A siccitate vo facti signa sūt ꝙ fit
paulati ⁊ paulati successiōe egritudinū euantiū qd
cūqꝫ gen⁹ fuit ⁊ euonis medicinaꝝ: aut colirice passi
onis aut euonis per se. Factū vo a nocumēto co
gnosces per cās extrisecas: ⁊ ea q̄ bibūt sic̄ euforbiū

ꝛ belleborus ꝛ reliqua ꝛ sic quꝫ nocumētū ē ex stō:
ꝛ cōicat ei cerebꝝ:deiñ nerui sētit añ illō sollicitudi
nē ꝛ āgustiā ꝛ obsidionē stōi:ꝛ qñꝫ r̄pit illō tpe spas
mi ꝛ qñꝫ ē ille spasmus successiōe vomit⁹ q ē sic suc
cus porri aut herugo eris. Et silr ille q fit pp fortitu
dinē oris stōi. Quotiēs.n.effūdit ad ipꝫ mā spasma
tur hñs ipsū. Vez p̄cedit ipm nocumētū i ore stōi ꝛ
mordicatio:ꝛ qñqꝫ accidit silr illi in egritudib⁹ infri
cis ꝛ vesice ꝛ reliquoꝝ qū fortes fiūt. Et fit cū dolo
re vehemēti ꝛ pp nocumētū manifestū i illo mēbro
antecessio spasmi. In reliquis v̄o spasmis aut fit do
lor cū eo aut fit dolor ꝯtingēs a spasmo ñ spasm⁹ cō
tingēs a dolore. ¶ Factus āt ab apate cognoscit̄ p
ea q̄ diximus. Et ex significatiōib⁹ qdē significantib⁹
aduētū spasmi ē puitas pulsus ꝛ ipsius raritas p̄mū
deinde ei⁹ pmutatio ad illud qd dictū ē. Et multoti
ens rubificat̄ facies ꝛ apparet in oculis ꝯtorsio ꝛ in
clinatio ꝛ in anhelitu interfectio ꝛ disnia. Et qñꝫ ac
cidit risus ñ fm radicē:ꝛ ꝯstrigit̄ nā ꝛ dsiccat̄ ꝛ vria
ēt mltotiēs retinet̄ ꝛ mltotiēs ñ retinet̄ ꝛ egredr̄ sic aq⁹
sitas sāguis ꝛ hꝫ āpullas:ꝛ accit ei singult⁹ ꝛ vigilie
ꝛ soda ꝛ tremor ꝛ dolor sub iūcturis ꝛ p̄cipue sb iū
ctura ceruicis ꝛ inter spatulas ꝛ ap̄ iūcturā alchatiꝫ
ꝛ alhosos sub illa. Spasmū v̄o ꝯtigentē cā febris si
gnificāt ꝛ nūciāt ipsū i febrib⁹ ꝯtorsio i oculo ꝛ rubi
ficatio i extremitate oculi ꝛ i circuitu ꝛ stridor dētiū
ꝛ nigredo ligue ꝛ ꝯstrictio cutis capitis. Et rubedo
vrine p̄mū:deinde e⁹ albedo pp eleuatōeꝫ mãei ad
caput ꝛ pulsatio tp̄oꝝ ꝛ venaꝝ capitis. Et qñꝫ dsic
cāt̄ in eo vēter aut spasmat̄. Hyp. qd dixit q̄ si acci
dat fe. post spasmū meli⁹ ē q̄ꝫ si accidat spasm⁹ post fe
brē. Cuius itētio ē q̄ qū fe. supuenit spasmo hūido
soluit eū. Spasm⁹ v̄o q ꝯuenit ex febre ē siccus q ra
ro recipit curā ꝛ accidit ei añ ipsū timor i sōno ꝛ cō
uersio coloris ad rubedinē ꝛ viriditatē ꝛ plūbosita
tē ꝛ ꝯstrictō nāe. ¶ Et vria qdē cruda i febre ꝛ rigō
cū eis associāt̄ sudor i capite ꝛ tenebrositas i oculis
significāt spasmū c⁹ cā ē dubellati i viscerib⁹. Si aūt
spasm⁹ ē cū fe. ꝛ nō ē de fortitudine illi⁹ fe. ꝛ lōgitudi
ne tpis e⁹ vt adurat hūiditates ꝛ finiat eas tūc ille est
de genere e⁹ cū quo nō ē illa siccitas tota. Ex signis
v̄o malis i spasmo ē vt multiplicet̄ vētositas i mēbris
ꝛ p̄pe qñ cū eo iflat̄ vēter ꝛ p̄cipue qñ ē i p̄n.º sui. Et
vrina acuta in spasmo ꝛ tetano ē mala significās q̄
cā ē calitas pura. ꝛ qñ cū spasmo sūt pulsatio ꝛ salt⁹
tūc illō ē signū malū. Pulsatio nāqꝫ vnā duaꝝ re
rū significat aut ap̄a i viscerib⁹ magnificās pulsatōꝫ
aut extenuatōꝫ i eis qr appet pulsus magn⁹ q ē pp p
cussionē magnā. ¶ Qū āt sināīe māe dclinant ad
neruos vt ad ipsos pmutate faciāt euenire spasmuꝫ
significat illō aptio spasmi in pulsu. Et qū pleuresis
decliat cū mā sua ad illō significat illō fortitudo cō
strictōis anhelit⁹:ꝛ nꝫ fe. ē valde fortis. Et quꝫ pmu
tat̄ mā sirsē ad aliō icipit cū timore ꝛ multitudie pal
pitatōis ꝛ stridore dētiū:deiñ torquet̄ ocul⁹: deinde
apparet spasm⁹.

¶ Cap. vii. de cura.

In eo qdē q fact⁹ ē a pcussione oꝫ vt admini
strēt̄ ēbroce q̄ laxāt facte ex hordeo fracto ꝛ
camemilla ꝛ malua ꝛ farina fenugreci ꝛ q̄ illis sīt si
milia. Et nos qdē iā ostēdim⁹ i canone locū admini
stratōis eaꝝ. ¶ Fact⁹ v̄o a nocumēto si fiūt pp potū
alic⁹ rei tūc curet̄ cū eo qd cognoscet̄ i ca. d venēis.
¶ Et si fuerit cū feb. curet̄ cū hūectatōe vehemēti ce
rebri ꝛ neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ cū mollificātib⁹ vehemē
tis hūectatōis q̄ docui te ꝛ hitet i domo sra. ¶ Et si
fiūt pp dolorē seda dolorē postq̄ꝫ sciueris qs sit: ꝛ ab
scinde cāꝫ ipi⁹. ¶ Et si ē pp pūcturā curet̄ qd ipaꝫ fa
cit cū eo qd dicet̄ i ca. d pūcturis. Et si ē ab ap̄ate cu
ret̄ cuꝫ eo qd dicem⁹ i cura ap̄atū neruoꝝ. Si āt ē a
siccitate e⁹ cura ē praua. Vez ꝯueniētior ei⁹ cura ē ti
na ꝛ inunctio ex oleo hūido p⁹ ipsā ꝛ e⁹ iteratio p⁹
ipsā multotiēs:ꝛ illō quꝫ ñ ē cuꝫ fe. vbi nō itermittit̄
oīo:ꝛ assidue fac illō i oīb⁹ iuncturis. Si āt posse ē vt
tina fiat ex lacte fiat. Et si ñ ex aqs i qb⁹ decocta sint
folia salicis ꝛ hordeuꝫ fractuꝫ ꝛ viola ꝛ nenufar ꝛ
cucurbita ꝛ citroli:aut fiat tina tota ex succo cucur
bite:aut succo cucumeris:aut sit totuꝫ illō ex aqua
roꝫ. i q̄ decoctuꝫ est aliqd hoꝝ:aut aq̄ melonis idi:
aut aq̄ salicis ꝛ q̄ sīt silīa illis. Et qū feceris eis cliste
ria ex istis expressiōib⁹ ꝛ oleis ꝛ aliqb⁹ dissolutis hu
mectātib⁹ ipinguātib⁹ erit vehemētis iuuamis. Et ad
mīstrēt̄ sup iūcturas ꝛ sup originē lacertoꝝ olea faci
endo vnctionē post vnctiōeꝫ cū studio cerebri valō
ꝛ ꝯpositōeꝫ quā te docuim⁹ i humectatōe cerebri: ꝛ
ifirmo det̄ in potu lac recēter mulctū fꝫ mēsurā cō
uenientē si nō fuerit febris ꝛ aq̄ hordei ꝛ aq̄ cucurbi
te ꝛ aq̄ melonis indi ꝛ iuleb:siue fuerit febris siue nō
fuerit. Si ergo misceat̄ cū aliquo hoꝝ paꝝ vini al
bi vt penetrare faciat erit ꝯueniēs. ꝛ silr sint aq̄ ipsi⁹
mixte cū aliq̄ parte vini. Et oꝫ vt assidue fiat ei cura
hec p̄ter q̄ moueat̄ aut exercitio adhereat. Et si est
possibile vt totū corp⁹ e⁹ submergat̄ i oleo tepido fi
at. Et fiat ei caputpurgiū cū hūectātib⁹ q̄ sīt ex oleis
ꝛ succis ꝛ hūectet̄ caput e⁹ cū eis q̄ sciuisti. Et oꝫ vt
sit firma statio i psilio ꝛ oleo roꝫ. ꝛ ex eisdē q̄ ipos
iuuāt ē vt i potu sumāt tereniabin ꝛ p̄pe ifātes. Nō
si nō fuerint lactētes. Et si hñs spasmū hūidū debil
fuerit v̄tutis ñ abscindāt̄ ab eo carnes sicce sicut car
nes minutaꝝ auiū ꝛ cubugi ꝛ kerubiti ꝛ alteiꝫ. Et si
ñ fiūt e⁹ v̄t⁹ debil sint cibi e⁹ pāis cū melle ꝛ aq̄ ciceris
cū aneto ꝛ synapis ēt nutrita cū oleo ꝛ pōat̄ i eo qd
ipse recipit pip. ¶ Cib⁹ āt hñtū spasmū siccū sit totū
qd hūectat ꝛ lenit ꝛ oēs sorbitōes pingues lenes fe
cte ex aq̄ hordei ꝛ oleo amigdalio ꝛ zuccaro bono
ꝛ aq̄ carnis assūpta ex cārnib⁹ agnoꝝ ꝛ hedoꝝ ꝛ qñ
qꝫ ponāt̄ ex olerib⁹ hūectātis qd frāgit nocumētuꝫ
carnis si fiūt illic calitas. q̄ si cū illo paꝝ vini misceа
tur vt ipꝫ penetrar̄ faciat ñ erit lōginqū a rectitudie
ꝛ p̄pe qū ñ fiūt calitas sfflua: ꝛ silr si misceat̄ vinum
cū aq̄ quā bibit. ¶ Cura v̄o fiat ita: Si.n.ē hūidus
oꝫ vt curet̄ cū euāntib⁹ ꝛ purgātib⁹ fortib⁹ p̄dictis qū
diximus euōnē hūoris grossi ex nēuis cū solutis ꝛ cli
sterib⁹ acutis. ¶ Et si tu videris signa sanguis dñan
tia manifesta valde phlōma p⁹ ꝛ p̄pe si cā e⁹ ē r̄plō ꝛ
potatio vini plimi. Et ñ extrahas totū qd necessari
uꝫ ē ex sanguine: c⁹ extractio ē pp spasmū aut egritu
dinē aliā significātē e⁹ extractioneꝫ: imo retine ex eo
aliquid vt resistat spasmo ꝛ resoluatur resolutione
motuuꝫ spasmi. Et ex eis cura sūt submersio in aqs
thermarum ꝛ sessio in pellibus vulpium ꝛ luporuꝫ
que dicentur in capitulo dolorum iuncturarū: quo
niam iuuant. Et similiter inunctio cum adipibus
luporum ꝛ oleo de lilio si non fuerit febris: ꝛ similit̄
decoctio catuloꝝ canum ꝛ sessio in aquis in quib⁹
decocte sunt medicine subtiles sicut abrotanum ꝛ
folia radicis iunci: ꝛ calamus aromaticus ꝛ folia
lauri ꝛ linimētū factuꝫ ex radice spie iudaice ꝛ semi
ne spine albe ꝛ seie spie egyptiace et succo cētauree

minoris sigillatiz ⁊ ꝯposite. Et sciaſ ꝙ lõgitudo spatii more in tina siue sit aqua siue aliđ ē ex eis q̃ nocēt pp mollificatõz v̾tutis. Tu ãt pone multitudinē numeri loco longitudinis spatii ⁊ fac ipsũ sedere bis ĩ die. ¶ Ex his ãt q̃ iuuãt hñtē spasmũ cõez q noiat̃ teteis ⁊ tetanũ factuz a mã ē vt subito ĩ aq̃ demergat̃ fra: ſm ꝙ dixit Hyp. Nã corporis exteriora ĩspissãt̃ ⁊ innat⁹ calor in inferiorib⁹ clauditur q̃ ꝯfortat̃ ⁊ resoluit̃ mã. nõ ē tñ oē cor⁹ tolerãs hoc a timore tutũ: ſꝫ cor⁹ forte firmũ carnosũ qđ vlcera non hꝫ ⁊ ĩ estate. Ples. n. ꝑ hoc iaꝫ euasert. ¶ Ille qdē q vtit̃ v̾tosis sup locũ ad quē ptes corde extēdũt oꝫ vt vtat̃ sine scarificatõe si res ē leuis: ⁊ si nõ ē ita oꝫ vt fiat scarificatio: ē. n. mortalis si ñ scarificet̃ tũc ⁊ nocēt qñqꝫ attrahendo mãm: v̾tosaꝝ autē loca sũt in collo ⁊ spondilib⁹ dorsi aut ab vtroqꝫ latere ⁊ ptes lacerti pectoris: ante vesicã vero ſr renes nõ facim⁹ illđ nisi qũ timem⁹ ⁊ miserendo volum⁹ vt sãguis egrediat̃. Et oꝫ vt v̾tosas multotiēs nõ admĩstres nꝫ subito ſil: ⁊ loca v̾tosaꝝ custodiãt̃ ⁊ ꝯseruet̃ vt corp⁹ ñ ĩfret̃ ⁊ ex curis e⁹ ē vt applanet̃ qđ spasmatũ ē lenit̃. ¶ Et ex cura e⁹ ꝯtingēte ſm nãꝫ ē euētus febris acute: ⁊ ꝓpterea dixit Hyp. vt si accidit fe. post spasmũ meli⁹ ē q̃ꝫ vt accidat spasmus post fe. quartana quoqꝫ cõfert ad illud pp ꝯcussionē tremoris eius ⁊ pp multitudinē sudoris e⁹. Et cui accit quartana raro accidit ei spasm⁹ nã securus ē ab eo. ¶ Et ex curis qđ mirabilib⁹ expertis spasmo ē vt ponat̃ supra mēbꝝ spasmosũ ren ꝯstrict⁹ cũ pinguedine sua: deiñ dimittat̃ sup ipsũ donec siccet̃ ⁊ mutet̃ cũ alio. ¶ In spasmo preterea toti corpi cõi ꝯfert ēt ĩtētio cerebri ēt cũ purgatõe facta sternutatoriis magnifice. ¶ Et ĩ eis etiã expertũ ē vt ex lana plĩmũ mollificēt eis suspēsoria: q̃ a collo ad vtrũqꝫ brachiũ ꝓtendat̃ ſr q̃ omi hora oleũ calꝫ aspgat̃. Balneũ quoqꝫ siccũ magnifice iuuat eos ⁊ vt inclinet̃ sup lapides ignitos ſr quos aspgat̃ vinũ ⁊ vt sudēt cũ eo cooperimētis. Et ex ēplis qđ bonis ē ēplm factũ ex storace liquida ⁊ euforbio ⁊ castoreo ⁊ cera citrina ⁊ oleo de lilio ⁊ ēpla dicta ĩ antidotario ⁊ adipes ⁊ reliq̃. ¶ Et inunctio ex fece olei sisasmini ⁊ olei se. lini ⁊ spuma feugreci: ⁊ ex vaporib⁹ bonis ē sal calefact⁹ positus ſr exitũ neruoꝝ. ¶ Et ex eis qdē q̃ ĩ potu sũpta afferũt fe. ſt castoreũ ⁊ assa fetida pmixta cũ melle accepta ſꝫ q̃ꝫtitatē nucis: afferũt. n. febrē ⁊ resoluit̃ spasmus illico. ¶ Et similit̃ oleũ de kerua ⁊ aq̃ mellis cũ assa fetida ⁊ decoctio carpobalsami. Ex eis q̃ valde ꝯferũt ipsis ē in potu sumere tyriacã ⁊ ꝯfectiones magnas. Et qñqꝫ ꝯfert sumere diuretica. Hec p̃terea me^a expta ē. In potu sumãt ex radicib⁹ cotti. ʒ. xx. decoctas ĩ duab⁹ lb. aq̃ donec tertia remaneat ex qua potent fortit̃. ℥. iiii. tepidas cũ. ℥. ii. olei amigdalini. Illud. n. ꝯfert ⁊ ꝓp̃e in spasmo q ē in posteriorib⁹: ⁊ qñqꝫ decoquũtur loco radicis cotti carpobalsami. ʒ. x. ⁊ ē e⁹ potio ℥. iii. ⁊ silr calamētũ agreste. Et ex eis que vehemētis sũt iuuamēti ē sumē ĩ potu castoreũ ⁊ oppoponacũ ex qb⁹ q fortis ē bibat aur̃. i. ⁊. ʒ. ʒ. i. ⁊ custodi tũc stõꝫ qm̃ ipse ꝑ illud tũc đbilitat̃ vehement̃. Et assa ēt fetida sũpta ſꝫ q̃ꝫtitatē fe. orobi ĩ q̃ꝫtitate. iiii. ʒ. ⁊ medie mellis ⁊ ãmoniaci: silr bibat̃ cottũ ⁊ decoctio isopi ⁊ aniudē ⁊ aq̃ castorei. Sũt. n. plĩmi iuuamēti ⁊ minimi nocumēti. Sitqꝫ potõ ex eo: q̃ꝫtitas duoꝝ cochliarioꝝ vſꝫ ad tria det̃ ad potañ. plib⁹ vicib⁹. ⁊ sit q̃ꝫtitas in eo qđ bibit̃ q̃ꝫtitas p̃dicta: ⁊ min⁹ qdē nocumētũ fit ĩ ipso si sit p⁹ cibũ quocũqꝫ mõ sit. Nõ est ei ĩ ipso timor: ⁊ ex cura qđ e⁹ ē vt inũgat̃ ex oleis fortis resolõnis p̃dictis sic oleo cucumeris asi. ⁊ oleo de kerua ⁊ oleo rutio ⁊ oleo de costo cũ castoreo ⁊ piretro: est. n. valde iuuatiuũ ⁊ ren dissolutus ⁊ oleũ narciscinũ ⁊ oleũ qđ ē h⁹ ĩ. ℞. olei vtriuſꝫ spice kist. i. cere. ℥. ii. olei đ herbis kist. i. polii amõi storacis masticis oiuꝫ añ. ℥. i. gariofil̃. euforbii ãboꝝ añ. aur̃. iiii. spice. ℥. i. olei balsami. ℥. i. ꝯmisceãt̃. ⁊ ex illis q̃ ꝯfert eis ē vt amĩstret̃ ēplm de euforbio ⁊ ē iuuatiuũ valde. ¶ In eo ãt qđ lactãtib⁹ ex spasmo accidit sint cõtēte vt ipsaꝝ iũcturis apponat̃ ēplꝫ ex melle cũ quo ꝯfecta sint crocus ⁊ radix lilii ⁊ anisũ ita vt sit plꝫ eorũ radix lilii p⁹ anisũ ⁊ sit ex croco res ꝑua. ⁊ ꝯsuecãt ponē mēbra sua ĩ aq̃s ĩ qb⁹ decocta sint camẽilla fenugrecũ ⁊ melilotũ. Et qñꝫ ꝯfert oleũ camemillinũ solũ. ¶ Vinũ ãt paucũ ꝯfert hñtib⁹ spasmũ humidũ: resoluit. n. ipꝫ sic febris. Plm g⁹ ē vna ex cãis e⁹. ⁊ oꝫ vt eger ex veteri bibat ⁊ ſr cibũ parũp. ¶ Et scias ꝙ qũ spasm⁹ ē cõis corpi exceptis mēbris faciei tũc medici ĩtēdũt cũ emplis ⁊ vnctõib⁹ spondiliũ colli. ⁊ qñ ē ĩ mēbris faciei tũc medici ĩtēdũt cereb⁹. Et cũ h⁹ si spasm⁹ ē ex cõitate stõi ⁊ vides signa predicta: tũc incipe ⁊ fac hominē illũ mouere. Fortasse eiꝫ mouet cholerã acutã aut humorē putridũ ⁊ liberabit̃ in hora.

¶ Capi. viii. de tetano.

Tetan⁹ ē egritudo official̃ ꝓhibēs v̾tutē motiuã a ꝯctõe mēbroꝝ de quoꝝ aptitudine ē vt ꝯhãt̃ pp nocumētũ ĩ lacertis ⁊ neruis. ¶ Dictõe v̾o alcuzez vtũt̃ ĩ significatõib⁹ diu̾sis: aliqñ. n. dicũt cuzez ⁊ significãt ꝑ ipꝫ illũ q ĩcipit a lacertis furcule ⁊ extēdit eos ad añriora ⁊ posteriora: aut ĩ vtraſꝫ ptes sil̃: ⁊ qñꝫ dicũt cuzez oēm tetanũ. Et qñꝫ dicunt cuzez spasmũ oculi ꝓp̃e: ⁊ qñꝫ significat ꝑ ipsũ tetanũ q ē duo spasmi aut duo tetani posteri⁹ ⁊ añri⁹. Et qñꝫ appropriãt noie alcuzez illđ qđ ē ex frigore pp frig⁹ ꝯgelatiuũ. tetan⁹ ãt ſꝫ v̾itatē ē ꝯri⁹ spasmo ⁊ igr̃dit̃ ĩ gē⁹ spasmi ĩtroitu ꝯrioꝝ ĩ gnē vno ⁊ eoꝝ ꝯparatõ ad cãꝫ vnã ē eueniēs casu ꝯrioꝝ. Verũtñ spasm⁹ fit ad ptē vnã. Qũ ergo duo spasmi ĩ duab⁹ ptib⁹ ꝯriis aggregãt̃ fit tetan⁹ quēadmõꝫ accit ei q hꝫ spasmuꝫ añ ⁊ retro sil̃. Accit. n. ei ex duob⁹ motib⁹ ꝯriis ĩ mēbris suis vt extēdãt̃. Nũqꝫ tetan⁹ iste fit duo spasmi dupli oꝫ vt acutior sit spasmo simplici: ⁊ erit ei⁹ crisis velocior. Et hic qđ dupl⁹ ñ ē ex duob⁹ spasmis: imo ex duob⁹ tetanis. Et nꝫ cũat̃ spasm⁹ ĩ plĩmo duaꝝ rerũ a dolore vehementi. ¶ Cãe ãt cuzez siles ſt cãis spasmi ſm mõꝫ vnũ ⁊ diu̾se ſt ab eis ſm mõꝫ aliũ. Eaꝝ ãt silitudo cũ eis ē qm̃ cuzez qñꝫ fit ex repl̃oe ⁊ qñꝫ fit ex siccitate: ⁊ qñꝫ fit pp nocumētũ ꝯñs mēbra nēuosa: ⁊ ĩterdũ fit ex a͞patib⁹. Diu̾sitas v̾o c⁹ ab eo ē qm̃ spasm⁹ nisi raro fit a v̾tositate: alcuzez autē plꝫ fit a v̾tositate extēsiua: imo alcuzez q ē ꝯpositus ex duob⁹ spasmis qñqꝫ fit plm ex v̾tositate qũ dñat̃ ĩ corpe. Et ē hec egritudo ꝑuersa. Qũ ãt spasm⁹ singularis accit ĩ mēbro vno ex v̾tositate ñ ē prau⁹: ⁊ illđ iõ qm̃ istđ fit pp dñiũ v̾tositatis ĩ toto corpe. Et qñ cũ spasmo singulari dñat̃ v̾tositas ē illic timõ ⁊ signũ mõtis. Qualr̃ ergo erit dupl⁹. Et diu̾sificat̃ alio⁹: ⁊ ē qm̃ cã ĩ spasmo mãli ē vt cadat ĩ loco nerui ſm formã ꝓhibitõis dilatatõis: qm̃ extēdit villũ in latitudine: aut ꝯstrigit eũ ad radicē suaꝫ ⁊ spasmat̃. Cã v̾o ĩ cuzez mãli ē qm̃ casus e⁹ ē ꝯ̃rio: aut. n. humiditas faciēs cuzez currit ſꝫ latitudinē ĩ ramis villi.

Deinde ꝯgelat͠ ⁊ remanet ſm duritiẽ ⁊ fit difficilis
eius reditus ad ꝯctiões. Aut cadit ſubito ⁊ iplet vil
luꝫ ꝑter ꝙ diuerſificet͠ eius cã ex cã villi: imo cadit
ſꝫ extenſióꝫ villi ⁊ dilatat͠ ꝑter ꝙ in lõgitudie minu
atur: ſꝫ ipa ſuat lõgitudinẽ iplens foramina. Mã ãt
faciens ſpaſmũ in neruis eſt diuerſitas in ramis ner
uoꝝ nõ penetrãs i eis penetratõe ſili nꝫ penetratõe
plurima. Et vĩ ꝙ fit trãſitus materiei alcuzeꝫ q̃ ẽ ſm
hũc mõꝫ ſilis trãſitui mẽ mollificatõis. Vextñ illa
mã ſubtilis ẽ laxũ faciens: ⁊ hec quideꝫ ꝯgelata eſt
dura nõ ꝑmittens mbꝝ reflecti ⁊ ꝯhi. Aut erit mã i
cuzeꝫ: deiñ cadit in medio lacerti ⁊ corde aut nerui:
vextñ in ꝑncipio ſui trahit neruũ aut cordã in lõgi
tudine ⁊ nõ põt ꝯhi nꝫ penetratiõe plĩmi: ⁊ vĩ ꝙ ſit
traſitus mẽ: aut erit illic apa aut mã cadit i ramis vil
li: ita ꝙ qũ mbꝝ ꝯhet͠ neceſſariũ erit vt ꝑꝑ ipaꝫ ꝯha
tur villus ⁊ ledat͠ colore. ¶ Mã ãt dolorẽ faciens le
dẽs ẽ mã aut nõ mã cadens i ꝑncipiis lacertoꝝ aut
cordaꝝ ⁊ fugiũt ab ea i lõgitudie ſicut accit ſpecies
cuzeꝫ ſucceſſione vomitus laborioſi ⁊ eũonis ꝑꝑ le
ſioneꝫ exiſtentẽ in cordis ⁊ in neruis leſis a ſtõ.

¶ Hoc qdẽ ⁊ſi cã in cuzeꝫ ſit ſiccitas: ſit qm̃ lacerti
ꝯhunt͠ in latitudine niſi ꝑꝑ reſolutõeꝫ hũiditatũ au
gmentãteꝫ lõgitudineꝫ ⁊ ꝯhunt͠ ex ea trãſitus i qb᷒
penetrat ṽtus motiua ⁊ debilitat͠ a ꝑmutatõe mbro
rũ ad ꝯctõꝫ ⁊ ꝑp̃e quꝫ adiuuat durities ꝯtingens a
ſiccitate ad inobediendũ. Spaſm᷒ ṽo ſiccus ſilis illi
qñꝫ ꝯhit in lõgitudine ⁊ latitudie ſimul ſm ſemitaꝫ
eq̃litatis. Quapꝑ ſiccus ſpaſm᷒ deterior ẽ alcuzeꝫ ſic
co. ¶ Et ſicut mollificatio accit ꝑꝑ ſectionẽ ſilr̃ teta
nus: ⁊ qñꝫ fit vt qũ plaga accidit elonget͠ lacert᷒ ſm
ꝯctioneꝫ. ¶ Et ex alcuzeꝫ qñꝫ accidit aliqd magnũ
forte ꝑꝑ cãm forteꝫ ⁊ mãm forteꝫ plimã. Et qñꝫ cõ
tingit ſm modũ euentus ſpaſini ſtupor repletus op
pilãs vias ſpũs: ⁊ remanet mbra extenſa ⁊ nõ dila
tant͠ ad hoc: ſicut remanent mbra ꝯcta et nõ extẽdũ
tur ad hoc vt inueniat ſpũs viã et trãſituꝫ. Et hoc q
deꝫ plurimũ fit poſt ſõnuꝫ: qm̃ ſpũs in ipo intentus
eſt ad interiora ſicut diximus in ſpaſmo. Et qñꝫ ac
cidit ꝑꝑ formã nõ nãleꝫ icõuenientẽ ꝯriã accidentẽ
lacertis et minorat͠ ṽtus eius et facit doloreꝫ nõ tole
rãteꝫ vt remoueat͠: qꝫ remanet ſm illã figurã ſicut q
a fune ledit͠: aut eleuat aliqd graue: aut affert ſr̃ dor
ſuꝫ ſuũ põdus graue: aut dormit ſr̃ terraꝫ et terra le
dit lacertos eius et ꝯhit eos: aut accidit ei caſus aut
ꝑcuſſio ꝯterẽs lacertos: aut ſectio aut aduſtio ignis
faciẽs eos dolere: qꝫ deficiũt a ꝯctõe: et qñꝫ eſt cum
hoc mã effuſa ad eos: aut ventoſitas groſſa genera
ta in eis: aut aſcendit ad eos extendẽs ipos. ¶ Et
quẽadmõꝫ ſpaſmus ꝑp̃us mbris faciei eſt malus: ſi
militer tetanus qñ ꝯſeqt͠ palpebrã aut linguã aut la
biuꝫ ſolũmõ. Et qñꝫ ꝯtingit ſpẽs alcuzeꝫ mali ſicci
quẽ ꝑcedũt febres inſepabiles cũ inqetudie et fletu
et alienatõe et color fit citrinus ꝑꝑ eas et deſiceat͠ os
et labiũ et denigrat͠ ligua et ꝯſtrigit͠ nã et exaſperat͠
cutis et extendit͠. His ãt cuzeꝫ a ꝑcuſſiõe cui aſſoci
ant͠ ſingultus et punctio et ꝑmixtio et deſtructio rõ
nis eſt mortalis: adueit ei lacertis deſiccatio et ebul
litio hũiditatis eoꝝ donec extendit eos i lõgitudie
deiñ ſuat͠ illud in eis cũ deſiccatõe vltima ſuãte in
flãmationẽ. ¶ Alcuzeꝫ ꝑterea multotiẽs accidit in
fantib᷒ ⁊ fit facilis in eis q̃to plus ſunt minores ſꝫ ꝙ
dictũ eſt i ſpaſmo. Et qñꝫ añcedit alcuzeꝫ plurim᷒
ſaltus corporis ⁊ grauitas ipius ⁊ grauitas ſmõis
⁊ durities in lacertis ⁊ i ꝑtib᷒ ſpõdiliũ vſqꝫ ad albo
ſos ⁊ difficultas deglutiẽdi ⁊ ꝑruritus ⁊ qũ ſcalpit͠
nõ delectat͠ vel deſiccat͠ inde. Qñqꝫ vrina eſt ſic pu
tredo ⁊ virus ⁊ ẽ horripilatio ⁊ tenebroſitas in viſu
⁊ ſudor i capite ⁊ ceruice ſignificat extẽſióꝫ i vtriſqꝫ
laterib᷒ futurã: qm̃ huiuſmõi putredo multiplicat͠ i
eis niſi purget͠ inferius integre: imo aſcẽdat ex ea a
liqd in eis ⁊ exinde ad cerebꝝ ⁊ ledat ipm ⁊ frãgat
corpus. Qñqꝫ alcuzeꝫ cõis incipit claudit͠ os ⁊ ru
bificat͠ facies ⁊ fit dolor fortior: ⁊ fit ne ſit ꝯueniẽs ꝙ
ipe ſorbet ⁊ multiplicat͠ palpitatio ⁊ lachrymant͠ o
culi. ¶ Et dr̃ia qdeꝫ inter tetanũ ⁊ ſpaſmũ in ꝑnci
pio ſui ẽ ꝙ ſpaſmus incipit in lacertis cũ motu. Te
tani ṽo ꝑncipiũ in lacertis eſt cũ qete. ¶ Et qñꝫ ꝯ
tingit ꝑmutatõꝫ fieri ad tetanũ ex ſinãtia ⁊ pleureſi
⁊ ſirſen ſm ꝙ fit in ſpaſmo. ¶ Et qñꝫ multiplicat͠
in regionib᷒ meridionalib᷒ ꝑꝑ repletõꝫ ⁊ motũ hũo
ruꝫ ⁊ ꝑp̃e in ꝑhlaticis. ⁊ qñꝫ accit in regionib᷒ ſeptẽ
trionalib᷒ ꝑꝑ retentõꝫ ſr̃fluitatũ ⁊ ꝑp̃e mulierib᷒ qm̃
ipſe ſunt debilium membroꝝ.

¶ Capitulum.ix. de ſignis.

Signũ qdẽ tetani abſolute ẽ ṽt ñ ſint lacerti
rñdẽtes ad ꝯctõꝫ. ¶ Alcuzeꝫ ṽo ſignũ ſi ẽ i
añriorib᷒ ẽ qm̃ hõ ẽ ſicut ꝑfocatus ſuffoca
tã hñs faciẽ ⁊ oculos. ⁊ qñꝫ imaginat͠ ꝙ ipe rideat
ꝑꝑ extenſionẽ lacertoꝝ faciei eius: ⁊ ẽ caput ei᷒ ꝯtra
ctũ ad añriora ꝑcedens cũ extẽſiõe oculoꝝ qꝫ aſpi
cere nõ põt. ¶ Et qñꝫ nõ põt mingere ꝑꝑ extẽſiõꝫ
lacertoꝝ vẽtris ⁊ debilitatẽ expulſiue. ⁊ qñꝫ mingit
abſqꝫ volũtate qm̃ lacertus veſice ei᷒ eſt extẽſus non
ꝯctus: ⁊ qñꝫ migit ſanguinẽ ꝑꝑ rupturaꝫ venaꝝ ꝑꝑ
vehemẽtiã coarctatiõis: ⁊ qñqꝫ accidit ei ſingultus.
Et ſi alcuzeꝫ ad poſteriora ẽ trahit caput ⁊ ſpatulaſ
⁊ lacertos tractiuos ad poſteriora. Et qñqꝫ accidit
illud ad poſteriora ꝑꝑ extenſiõꝫ lacertoꝝ vẽtris cũ
cõitate extenſiõis lacertoꝝ ſicteris: ⁊ nõ põt retiner͠
qđ eſt in iteſtino recto ⁊ nꝫ põt deponẽ qđ eſt in ite
ſtinis gracilib᷒. Et ãbo qdeꝫ cõicãt in ꝑfocatõe aut
inſõnietate ⁊ vigiliis ⁊ dolore et aquoſitate vrine et
multitudine inflãmationũ vẽtoſitatis in ea et caſu a
lectis. ¶ Signa ãt hũidi et ſicci et apoſi et facti a le
ſione ſunt ſꝫ regulã q̃ dicta ẽ in ſpaſmo ¶ Et mul
totiens qdeꝫ accidit eis colica ꝑꝑ frigus ſi egritudo
fuerit frigida.

¶ Capitulum.x. de cura.

Eadẽ eſt cura que ẽ ſpaſmi. ¶ Vextñ ṽeto
ſaꝝ vſus ſr̃ mbra hic plus fiat q̃ꝫ in ſpaſmo
Et illud iõ vt reducat͠ calor. Sitqꝫ cũ ſcari
ficatõe ꝑp̃e ſr̃ neruos colli ⁊ ſpondiliũ ⁊ ſcereſif.
¶ Ex eis ṽo q̃ obſuãda ſunt in patiẽte cuzeꝫ ẽ vt
qñ eius corpus ſudat ꝑꝑ doloris vehemẽtiã aut ex
medicina nõ dimittat͠ vt infr̃atio ei ſr̃ueniat qm̃ ipꝫ
ledit. Sꝫ oꝫ vt deſiccet͠ cũ lana infuſa: ⁊ qñꝫ fit vt ſe
deat in oleo calefacto qm̃ ẽ fortis reſolutiõis. ex op
poponaco quoqꝫ in potu det͠ vſqꝫ ad.ʒ.i. ſm ṽtutẽ
⁊ ex aſſa fetida etiã. ¶ Alcuzeꝫ ꝑterea dignior eſt
vt in curãdo ipꝫ incipiat͠ q̃ꝫ ſpaſmus qm̃ alcuzeꝫ eſt
ledẽs ꝑfocãs itrinſecus. Ex eis ṽo q̃ dicũt͠ valde eẽ
iuuatia in cura alcuzeꝫ ⁊ ſpaſmi eſt vt ferueat ſuccuſ
aneti ⁊ mittat͠ in ipo catulus taboni aut catulus ca
nis aut catulus vulpis: ⁊ cõquat͠ donec diſſoluatur
deinde infũdat͠ in ipo eger his. ⁊ ſilr̃ cõfert eis inun
ctio ex pinguedine aſini ſilueſtris ⁊ adipe leonis ⁊
adipe vrſi ⁊ cerui et alchũiboa ſiglr̃ aut cũ medicis

Et ꝯfert eis enēa ex oleo rutino cū castoreo ⁊ cētau
rea: ⁊ silr suppositoria mordicatia cala i qb⁹ sūt bau
rac ⁊ pulpa collоqntide ⁊ q̄ sunt silia illis. ꝙ si nimi
etate sua adurunt fiat clistere postea cū lacte asine ⁊
vnctio renū singulariter cū aliq̄ p̄dictaꝝ piguedinū
⁊ ex reb⁹ magis ꝯferentib⁹ tetano frō hūido ē casto
reū: q̄ oꝫ vt assiduet. ¶ Qūqꝫ hn̄tes cuzez cibant
nō oꝫ vt trāglutiant ex cibis nisi bucellā valde pu͞a:
⁊ vt sorbeāt pultes subtiles valde: qm̄ trāsglutire ē
eis pucrsuz ⁊ fit inde sp̄ūa in narib⁹ eoꝝ: ⁊ ꝯmouent
q̄ illud augm̄tat eoꝝ egritudinē. ¶ Nos āt dicem⁹
medicinas q̄s in potu sumēt ⁊ ex qb⁹ eoꝝ m̄bra ab
stergāt ⁊ ipoꝝ nares in ātidotario. Et silr vnctiōes
ꝯferētes eis sic oleū de alcāna ⁊ reliq̄ q̄ dicta sūt: ⁊ si
milit caputpurgia ⁊ sternutatoria: ⁊ sternutatoriuꝫ
ei⁹ melius ē storax almusceme cū qbusdā oleis.
Febris vero q̄ nālr accidit ē melior cura ei q ex eo ē
hūid⁹.

¶ C.xi. de tremore ⁊ signis speꝝ ei⁹.

Tremor est morb⁹ officialis eueniēs pp de
fectū v̓tutis motie a motu lacertoꝝ s꜡ cōti
nuitatē cōp grauitati compi itromittēti sua
motōc motōꝫ volūtariā q̄ ꝯmiscēt motus volūta
rii cū motib⁹ nō volūtariis ⁊ ē nocum̄tū i v̓tute mo
tiua sic stupor est lesio in sensibili. ¶ Huī⁹ āt cā: aut
est i v̓tute: aut i istr̄o. aut i vtrisqꝫ sil. ¶ In v̓tute v̓o
qñ debilitat ppea q̄ accit timor vl̓ pp applicatōꝫ rei
abscise terribilis sicut aspect⁹ ex loco alto: aut ābu
latio sr̄ pietē: aut poratio corā eo ex quo aliqs v̓ecū
dat ⁊ q timet: aut reliq̄ ex qb⁹ ꝯbunt v̓tutes aīales:
aut āgustia aut tribulatio aut gaudiū aut desideriū
¶ Propter ordines motuū v̓tutis accit tremor in
neruis: ⁊ fit illud qm̄ facit ꝯtingere diuersitatē in mo
tu ipius. Et ex cāis qdē eius s꜡ semitā debilitatis v̓
tutis est multitudo coitus post refectōꝫ ⁊ repletōeꝫ.
¶ Qui āt factus ē ab instr̄o ē qñꝫ vt mollificatōꝫ a
liquā incurrāt nerui pp quā ñ ꝯseq̄t palysis: q̄ ñ re
tinent apud motionē sic ē apud potū multū ⁊ ebrie
tatē frequentē ⁊ multitudinē potus aq̄ fr̄e: aut potu
eius nō i sua hōa: aut vt i m̄bris ꝯtingat oppilatō ꝑ
pt̓ repletōꝫ plimā ꝑueniētē a cāis notis sicut ē satie
tas nauseatia ⁊ dimissio exercitii: q̄ pp eas v̓tutes ꝑ
fecte nō penetrāt. Et mā qdē fr̄a: aut ē patiēs i meati
bus in qbus ipa mouet: ⁊ qñꝫ cū via penetratōis: ⁊
qñꝫ cū via ꝓhibitōis: aut nō est patiens oio: ⁊ aliud
qd̓ fit v̓t istr̄ꝫ ipꝫ aliqꝫ icurrat d̓siccatōꝫ ⁊ ñ obediat
r̄flectōi obediētia facili. ¶ Cōitas v̓o ē vt i istr̄o ac
cidat nocum̄tū ꝑueniēs ad hoc vt noceat v̓tuti quē
admōꝫ aduenit ei frig⁹ vehem̄s extrinsec⁹: aut ex pū
ctura aīalis: aut ex hūore: aut ex calore vehem̄ti sic
ap̄ adustiōꝫ ⁊ alia. Et aduenit cū eis virtuti impedi
mentum aut aduenit virtuti s꜡m suam singularitatē
impedimentū suū qd̓ ē sibi propriuꝫ. Et m̄bro s꜡m
suā singularitatē aduenit ipedim̄tū sibi ꝓpꝛ̄ū ⁊ ꝯtiuu
ant duo nocum̄ta sil. ¶ Tremor āt qñqꝫ ē in oibus
m̄bris. Et qñꝫ in corpore. Et qñꝫ ē in capite solū s꜡
applicatōꝫ nocum̄ti ad lacertū vnū sine lacēto alio.
Et qñꝫ fit tremor in vtrisqꝫ manibus ⁊ nō i pedibus
aut qm̄ cā nō ē in origine nuche: s꜡ i ramis penetrā
tibus ad manus neruoꝝ. aut qm̄ cā est i origine nu
che: s꜡ expellit eā ad ꝓpingora loca ⁊ ꝓpinqus lat⁹
⁊ nā ꝑuat nuchā ne penetret cā illa i ipa ⁊ ꝯseq̄t finē
suū: aut qm̄ sp̄ūs motiuus i iferiorib⁹ corporis ē for
tior ⁊ magis vigēs s꜡ necessitatē illoꝝ m̄broꝝ quaꝫ
hn̄t de suo silī q̄ nō patiūt vehem̄ter a cāis q̄ nō sūt
v̓alde v̓tuose. ꝙ si patit instr̄m ꝯfortat eius supatio
Manus āt nō est ita: ⁊ cā qdeꝫ dn̄ans in euētu tre
moris fixi ē frigus debilitās neruos ⁊ sp̄ūm sil: aut
hūiditas liqda laxa minor etiā mollificatiōe hūidi
tatis faciētis palysiꝫ. ¶ Et Hip. qdeꝫ iaꝫ dixit: Cui⁹
accidit in fe. causonide tremor tūc sensus ꝑmixtio re
soluit eā ab ipo. G. qdē ꝯcedit hūc aphoris. verū ñ
est ex eis q̄ mōꝫ nō hn̄t. Et scias ꝙ tremor magis ꝑ
uersus est q a sinistro icipit. Et tremor qdeꝫ i senib⁹
medicamie nō remouet. ¶ Signa v̓o sūt cāe p̄dicte
⁊ sunt ēt manifeste.

¶ Ca. xii. de cura.

Hac qd̓ i aliis fecisti ca. ex aptōe oppilatōuꝫ
⁊ destructōe mollificatōis ⁊ eūone ⁊ cōfor
tatōe neruoꝝ ⁊ hūctatōe si ncitas ei⁹ est i tre
mōe si ē pp debilitatē ab egritudie ⁊ calefactōe si est
cū fr̄ate repētina aut ibibita ⁊ ꝯp̄ssiōe ⁊ fricatōe ⁊ ex
pulsiōe si ē ncēria ⁊ s꜡m ꝙ oñdim⁹ i canone. Et bal
neū i aqs maris ⁊ balnea sic q̄ sūt ex aq̄ nitri ⁊ arse
nici ⁊ aspalti ⁊ sulfuris ⁊ aq̄ maris sūt iuuatiua etiā.
¶ Et si est cā eius frig⁹ vapōatōes ex nitro ⁊ synapi
⁊ iunctio cū oleo costino. ¶ Et si ē cā ei⁹ pot⁹ multi
vini eūa ⁊ admistra oleū cucumēis asinini ⁊ q̄ talr
ꝓcedūt ⁊ assidua iunctōꝫ cū oleo canabino. Oleū
p̄terea de andacoca ꝓp̄etatē hꝫ in hoc mirabilē. Et
silr si ēplin fiat ex hūida solūmō. ¶ Si āt ē ex hūo
ribus ibibitis aut grossis aut ꝯfirmat egritudo ad
mistret positio vētosaꝝ sup spōdileꝫ p̄mā ⁊ sedeat i
tina olei calefacti ⁊ in iurib⁹ aīaliū p̄dictis in cap. de
palysi ⁊ spasmo ⁊ alcuzeꝫ: ⁊ in fine rei det i potu ca
storeuꝫ in sirupo mellio aut cū hieris magnis ⁊ dēt
in potu pill̓e facte ex ruta ⁊ scolopēdria. Et iuuant
qdeꝫ ex cerebro lepōis v̓alde q̄ ex ipo comedāt as
sato. Et ex eis qdeꝫ q̄ tremulō ꝯfert est vt bibāt siru
pū mellinū cū aq̄ in q̄ decocta sint seis malue ⁊ soli
oruꝫ dunuchiū. ℥. s. ⁊ silr sumāt i potu succū eupato
rii cū aq̄ ⁊ velociter vtant cū ipa mollificatis. ¶ Et
si tremor est i capite ꝓp̄e iā exptū ē eis sticados pon
dus. ʒ. i. aut. ii. solū cū hiera picra: vel ex q̄ facte sunt
pill̓e: aut i sirupo mellino. Et ex eis qdē iā exptū est
i potu sumē pill̓as cochias. ii. ʒ. ⁊. s. oib⁹. x. dieb⁹ sel.
¶ Et oꝫ vt cib⁹ sit velocis digōis: ⁊ vinū qdē eis no
cet ⁊ silr aq̄ fr̄a: ⁊ q̄ ex aqs est ei melior ⁊ mioris no
cum̄ti est aq̄ pluuialis ⁊ silr oi egritudini neruose ⁊
ledunt m̄ltitudie phl̓omie.

¶ C. xiii. d̓ stupor.

Sus h⁹ distictōis stupor in li. ē diuisus: plin
ei ponit dictio stupōis synonyma dictiōi ꝑ
alysi. ¶ Nos v̓o ⁊ plimi hoiuꝫ vtūt ea s꜡m
hūc mōꝫ. Et qdē stupor ē morb⁹ official̓ faciēs eueīt
in sensu tactuali nocum̄tū. s. aut destructōꝫ aut dimi
nutōꝫ cū tremor si ē debilis: aut mollificatōꝫ si ē ꝯfir
matus qm̄ v̓tus sensibilis nō solū ꝓhibet a penetra
tōe: s꜡ ēt motiua ꝓhibet sic exposui multotiēs q̄uis i
qbusdā hōis iueniat stupor absqꝫ difficultate mot⁹
pp diuersitatē neruoꝝ motus ⁊ sensus. ¶ Cā eiꝫ stu
poris: aut est ex p̓te v̓tutis qm̄ debilitat sic in febrib⁹
fortib⁹ ⁊ acutis ducētib⁹ ad stuporē. Et sic in illo qui
passurus est syncopi stati ⁊ ap̄ ꝓpiqtatē mortis: aut
ex p̓te instr̄i qm̄ corrūpit ei⁹ ꝯplexio ꝓpter frigus ve
hem̄s ex potu medicie aut ex pūctura aīalis sic scor
piōis aq̄tici: aut tactu piscis q noiat berille ⁊ fac cō
tingē illud grossitudinē in sp̄ū q ē instr̄m v̓tutis aut
debilitatē: aut cōrūpit ei⁹ ꝯplōnē pp calorē vehem̄tē
sic quē momordit s꜡pēs: aut remāsit in balneo vehe
m̄tis caliditatis: aut in febrib⁹ incēsiuis: aut pp grossi

tiē ſbe neruoꝝ: q² ſpūs in ipa nō penetrant bñ. Et
pp hoc ꝯtingit in tactu pedis cū ꝯpōe ad tactū ma
nus ſic ſtupor: aut fit pp oppilatōꝫ ex hūorib⁹ groſ
ſis. ſ. aut a ſanguīe aut a phl̃ate aut melia: ꝛ qñꝫ poſ
ſibile eſt vt ſit ex cholera: aut pp oppilatōꝫ ꝛ ex coā
tatōe aꝑatis ꝛ exiture: aut coartatōe vehemēti ꝛ liga
tura ꝛ coartatōe ſitus voluēte neruos: aut p accidēſ
forte aut pp dolorē cū quo effūdit ad mēbꝝ ſanguis
aut hūor nō plurimū oppilās trāſitus: ꝛ h⁹ plimuꝫ
eſt a ſanguīe. Et pp hoc cū pmutat ſitus eius ꝛ rmo
uet ꝛ recedit ab eo qđ ad ipꝫ ē effuſū redit ſēſus. Et
qñꝫ accit illud ex ſiccitate ꝛ exiccatōe ꝛ oppilat me
atus pp collectōꝫ villi ꝛ ei⁹ coopturaꝫ ꝛ hoc ē malū
Et qñꝫ accit oppilatio pp mollificatōꝫ factā ab hūi
ditate ꝯplexionali abſqꝫ mā ꝛ ſeqt illā mollificatōꝫ
clauſio meatuū. ¶ Cāe vo ſtupōis qñꝫ ſunt in ipſo
cerebro ꝛ tūc ſi eſt vl̃is cōis corpōi toti eſt mortalis
Et qñꝫ ſunt in nucha: ꝛ qñꝫ eſt ei⁹ pncipiū ex ſpōdili
ꝛ qñꝫ ē in ramis neruoꝝ. ¶ Quꝫ ergo pſeuerat ſtu
por ꝛ plōgat pducit ad molificatōꝫ. Stupor pterea
nūciāt apoplexiā ꝛ epilepſiā ꝛ ſpaſmuꝫ aut alcuꝫeꝫ
aut palyſiꝫ cōeꝫ. Et ōis quideꝫ ſtupor ōis mēbri qū
pſeuerat ꝛ fit fortis nūciat palyſiꝫ aut ſpaſmū aduē
entē ei. Et ſtupor faciei nūciat torturā. Et plim qdeꝫ
ſuccedit pipneumonie ꝛ pleſi ꝛ ſirſeꝫ frō ſtupor. Et
ſcias ꝙ qū ſtupor pſeuerat ꝛ nō remouet ipꝫ eūo de
inde ſuccedit vtigo nunciat apoplexiā. Et ſciaſ ꝙ ſe
mē croci hortēſis poſitū i enemate calefacit neruos
¶ Ca. xiiii. de ſignis ꝛ cura.

Ipſa eadē cāe ſunt ſicut dictū ē in tremore:
ſignificāt ergo illud ex eis augmētū ſtuporis
cū additōe eaꝝ ꝛ eius diminutōꝫ. ¶ Et cu
ra quidē eſt ſm ꝙ dictū eſt in tremore eadē. Nextū
ſi fuerit a ſanguīe ꝛ extāt ſignificatōes repletōis vēa
rū ꝛ iflatio guidē ꝛ grauitas corporis ꝛ ſōnus ꝛ ru
bedo faciei ꝛ oculoꝝ ꝛ reliq tūc phlebotomādo ꝓ
ſequere. Nā multotiēs remouet ſtuporeꝫ ſola ꝛ cuꝫ
rectificatōe regis ꝛ alleuiatiōe cibi. ¶ Qū ergo ap
paret ſtupor in aliquo mēbroꝝ ꝓpter cāꝫ anceden
teꝫ aut pmitiuā ſicut frigus: aut aliud eueniēs i pnci
pio neruoꝝ oꝫ vt ñ ſis ꝯtētus curatōe loci: ſꝫ ſit ōis
cura in pncipio vie ad ipꝫ. Et ex curis qdē ꝯferētib⁹
ſtupori ē exercitiū illius mēbri ꝛ aſſiduatio mot⁹ ei⁹.
¶ Cap. xv. de tortura faciei.

Ipſa ē morbus officialis i facie pp quā tra
hit ps faciei ad ptē nō nāleꝫ ꝛ alterat fora
ei⁹ nālis: ꝛ remouet hōitas obuiatiōis vtro
rūqꝫ labioꝝ ꝛ ābaꝝ palpebraꝝ ex pte. ¶ Et ei⁹ qdē
cā ē aut mollificatio aut ſpaſm⁹ lacertoꝝ palpebraꝝ
ꝛ faciei. Tu āt iā ſciuiſti eos ꝛ ſciuiſti ipoꝝ origineꝫ
¶ A mollificatōe vo facta ē qm̄ qū declinat ad ptē
trahit cū ea pars ſa ꝛ mollificat eā ꝛ mutat eā a for
ma ſua ſi fuerit fortis: ꝛ ſi debilis mollificat ſola. Et
apud quoſdā ſi eſt in latere mollificatio eſt attractio
torti: ſꝫ nō eſt ꝯcedendū. Et ex eis qdeꝫ eſt pulſus.
¶ Hecāt facta a mollificatōe ē pp cās mollificatōis
nueratas. Fcā āt a ſpaſmo ꝛ ē ea q ꝯtingit ſm plim
eſt: qm̄ quꝫ ps ſpaſmat ſtupeſit ps ſa q ſeqt ipaꝫ. Et
cā qdeꝫ in ipa eſt cā q eſt in ſpaſmo qđ āt dictū eſt i
ca. ſpaſmi ſicci ſicut facti in febrib⁹ acutis ꝛ eūonib⁹
ꝛ ex fluxu vētris ꝛ vōitu ꝛ ex fluxu ſanguis ex nari
b⁹ ꝛ aliis eſt pnitioſuꝫ. ¶ Quidā vo dixerūt ꝙ latus
egꝝ eſt i torta lat⁹ qđ ſanū vr̄ qꝫuis cā ſit i ipo: ꝛ lat⁹
ſanū miſtrat attractōꝫ ipis ꝛ eqt. Hoc āt nō eſt veꝝ
ſm plurimū. Anatomia ei ꝛ qđ ſciuiſti de diſpōe la
certoꝝ faciei facit te cognoſcē corruptōꝫ ei⁹ ꝛ caſus
h⁹ cōis: ꝛ qm̄ ſenſus in ipa eoꝝ deſtruit a latere tor
ture. ¶ Et plurib⁹ qdeꝫ hōiuꝫ accit apa in lacertis
colli ꝛ eſt ex ſūma ſuffocatōuꝫ ꝛ aduenit eis inde tō
tura ꝛ aduenit eis palyſis ēt extendēs vſqꝫ ad man⁹
qm̄ lacerti ex quo hauriūt lacerti colli vtutē motiaꝫ
origo etiā eſt ex ſpōdilib⁹ colli. ¶ Qis āt torture ex
tēſe vſqꝫ ad. vi mēſes fortaſſe ñ ſpat rectificatio. ¶ Et
ſciaſ ꝙ tortura colli pliuꝫ nūciat palyſiꝫ: imo multo
tiēs portēdit apoplexiaꝫ. Cōſidera ergo an aſſociēt
ei accñа epile ꝛ apoplexie q² incipe ab eūone forti.
¶ Quidā āt exiſtimauerūt ꝙ i patiētib⁹ torturā time
tur mors ſubitanea vſqꝫ ad. iiii. dies eoꝝ. Si āt ptrā
ſeūt eos euadūt: ꝛ vr̄ ꝙ ſit illđ cā epilepſie fortis quā
tortura nnnciat. ¶ Cap. xvi. de ſignis.

Unt vt accidāt inflāmatio ꝛ ſputi emiſſio
ex latere ꝛ ñ retinet ſaliua ptis: ꝛ multotiēs
ꝯſeqt cū ipa ſoda ꝛ ꝓpe in ea q ē ſpaſmoſa.
Cognitio āt q duaꝝ ptiū ſit leſa ē ꝙ qū ipa extēdit
ꝛ rectificat manu: redit⁹ alteri⁹ ſꝫ nāꝫ ad figurā ſuā ē
facilis. ¶ Signa āt in tortura mollificatia ſunt qm̄
mot⁹ ē debilis ꝛ ſenſus ſunt turbati ꝛ ſentit in cute le
nitatē ꝛ in lacertis. Et nꝫ ſentit extenſiōꝫ ꝛ eſt palpe
bra inferior demerſa ꝛ vr̄ medietas pāniculi q ē ſup
palatū qđ eſt ex pte illi⁹ oculi mollificata ꝛ humida
laxa ꝛ appet ꝙ meditet hō ꝛ aſpiciat ad inferiora.
Et cā in h⁹ etiā eſt cōitas h⁹ pāniculi cū pāniculo ex
triſeco vie ligue ſecāte palatū i lōgitudie ꝛ ē cōicās
ei ꝛ ē cutis declinās a ptib⁹ colli ꝛ elōgat i eis ꝛ diffi
cilis fit redit⁹ ipius ad eas. ¶ Signa āt ſpaſmoſe ſūt
qm̄ ſenſus ſūt turbati ſꝫ plm ꝛ cutis extēſiōꝫ hꝫ cū
q deſtruūt ruge ꝛ lacerti faciei ſūt duri ꝛ miorāt ſali
ua ꝛ ſputū ſꝫ plm: ꝛ ē declinatio cutis ad ptes colli
plus: ꝛ reditio ei⁹ ab eis fit difficilior. ſigna aūt e⁹ q ē
ex ſpaſmo hūido ꝛ ſicco ſūt ea p q cognoſcit: ꝛ ex ſi
gnis qdē euenit torte ē ꝙ hō iuenit dolorē i oſſib⁹ fa
ciei ſue ꝛ ſtuporē in cute ſua ꝛ multitudinē ſalt⁹ eius.
¶ Ca. xvii. de cura.

Sollicitudo ē ꝛ intētio vt nō moueat tortus
vſꝫ ad. iiii. ꝛ vii. Et cibet ēt cū eo qđ ſbtiliat
ſic aq ciceris cū oleo: ꝛ ñ deſiccet cū dſicca
tōe mellis ꝛ pullis colūbaꝝ. Qđ ſi nata fuerit ſicca
moueat i die ſo cū cliſteri vehemētis lēitatis qm̄ ē ꝯ
ueniēs. Intēdē āt ad gargꝫriſmata i pn⁹ eſt nocēs: ꝛ
qñꝫ attrahit qđ ē ꝓpiqū ꝛ ñ rſoluit crudū ꝛ ſpaſm⁹ i
pmis fit fortis. Et nꝫ facias eūonē cū dbilib⁹ ñ ſuffi
entib⁹ dōec digō aliq vice fiat. feſtiatio āt ad medici
nā acutā exiccat māꝫ ꝛ miorat eā ꝛ dſiccat neruoſ ꝛ
dbilitat opō medicie i ea: imo abſtie. Et oꝫ qđ vt cu
res palyſiꝫ aut ſpaſmū ſic ſcis ſꝫ ꝙ ptinet. Iā āt exp
tū ē ꝙ ſi tort⁹ oi die pōd⁹. ʒ. ii. ex hiēa hēmetis bibat
p mēſe ꝯtinuū fortē efficiet ipſiōꝫ. Qđ āt exptuꝫ ē vt
bibat oi die ē vt ex. ʒʒ. ꝛ accoro ꝯfectis cū melle ſūat
māe ꝛ veſpe qꝫtitatē nucis. Et oꝫ ne abſcidat ab eo
aq mellis. ¶ Quidā āt medici idi dixerūt ꝙ ex pfecti
onib⁹ qb⁹ torta medicat ē vt approꝑet mēbꝝ leſuꝫ ꝛ
caꝑ cū carne ſilueſtri elixata: ꝛ vr̄ ꝙ melior ſilueſtris
ad hoc ſit lep⁹ ꝛ althiboa ꝛ vulpis ꝛ hirci ſilueſtris
ꝛ cerui ꝛ aſini ſilueſtres ꝛ q ſunt miores ataba abſqꝫ
gaꝫellis ꝛ q ſic ꝓcedunt ex his q carne ſua ñ calefa
ciūt. Et oꝫ ſi ſit egritudo hūida vt liget ps i q ē mō
bi pncipiū ſꝫ foraꝫ nāleꝫ. Si āt ē ſpaſm⁹ icipe pmū
ab e⁹ lenificatōe: deiñ ab ipi⁹ reſoloe. Qđ ſi iueīs ſig

sanguis phl'oma venā q̄ ē sb ligua ⁊ sr̄pone vētosas spōdilib⁹ p̄mis absq3 scalpellatōe. Et ñ ē dubiū qn mā tortaz faciēs veniat ex p̄ncipiis neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ faciei: ⁊ pp hoc diligit vt medicie rubificātes sr̄ ponāt spōdilib⁹ ceruicis ⁊ sr̄ mādibulā ēt qū plimi villi sint veniētes ex eis ad lacertos q sūt i facie. Lacerti v̄o faciei ñ sūt ex illa sūma. Et eoꝝ regim̄ ē purgatio añrioris ptis cerebri ⁊ silr̄ vaporatio sicca sup spōdiles ⁊ mādibulā iferiorē ⁊ fricatio capitis ēt ꝑ p̄e sr̄ famē vehem̄tē. Et ex eis ēt q̄ iuuāt tortaz ē assiduatio ablutōis faciei cū aceto: ⁊ delinir̄ loca p̄dcā cū aceto: ⁊ ꝓp̄e qū i ipo coqūt sbtiliatia: ⁊ si ē acetū i quo decocta ē synapis ē mirabile. Et vt iclinet sr̄ decoctōz sceba ⁊ abrotāi ⁊ albarmel ⁊ layr⁹ ⁊ silia: ⁊ assumant sb eo q̄ sint sic̄ tamarisci ⁊ albetil. ¶ Quz ergo medicie nō ɔfert fiat cauteriū sr̄ venā q̄ ē p⁹ aurē ei⁹. ¶ Et oz vt iiungat ei vti gargarismo plusq3 aliis ⁊ admistrent masticabilia ⁊ ꝓp̄e accorus ⁊ nux muschata ⁊ piretꝝ. Et ex eis qb⁹ imasticatiōe vtit̄ sūt myrabalāi nigri: ⁊ oz vt r̄tineat masticabile i pte lesa ⁊ sit in domo tenebrosa. Et fiat ei aut cū zeboti: aut exp̄ssiōe canapis ⁊ amaraci ⁊ sicle aut aq̄ oppoponaci cū oleo d̄ lilio aut euforbio q̄ztitatis lētis cū lacte mulieris. Et curet cap̄ cū eis q̄ ip̄3 purgāt de qb⁹ diximꝰ in canōe egritudinū capitis c⁹ q3. Et ex caputpurgiis exptis ei ē auellana idica ⁊ ꝓp̄e cōtex e⁹ supior ⁊ auricula muris ⁊ exp̄ssio cucūeris asinini ⁊ ciclamis: ⁊ qñ3 miscet̄ illa cū eis q̄ cū sternutatōe calefaciūt sic̄ castoreū ⁊ nigella ⁊ reliqua. Dignu⁹ v̄o quo fit caputpurgium est auricula muris ⁊ qum caputpurgiū fit pōdere. ʒ.ii. ex aq̄ eius cū danich oppoponaci. ʒ.ʃ. olei ɔfert: imo sanat i. v. dieb⁹. Et qñ3 p̄cipiūt intueri specula vt sit sp eoꝝ itētio i rectificatōe faciei. Et specula ɔueniētiora eis q̄ sūt ꝓp̄a in videnda facie ⁊ sūt illa q̄ d̄ calibe sūt facta. ¶ Infātib⁹ āt qū aduenit torta i fine veris det̄ i potu triferā miorē aliqb⁹ dieb⁹ vs3 ad. vii. dies ⁊ cib⁹ sit aqua ciceris.

¶ Cap. xviii. de saltu ⁊ signis eius.

Salt⁹ est mot⁹ lacertosus: ⁊ qñ3 mouet̄ cū eis cutis q̄ eis adhēt: ⁊ ip̄e qdē ē ex ventositate grossa iflatia. ¶ Significatiōes āt ꝙ ip̄e sit ex vētositate sūt velocitas resol'onis: ⁊ ꝙ ñ est nisi in corpōib⁹ fr̄is ⁊ cāis fr̄is ⁊ potib⁹ reꝝ frāꝝ ⁊ sedāt cū calefaciētia: s3 significatiōes ꝙ ip̄e sit lacertosus carnosus neruosus sūt quidez qm̄ i pte q̄ ē lenis sic̄ cerebꝝ nō retinet̄ ventositas. Et silr̄ in ea q̄ est dura sicut os. S3 accit̄ s̄3 plm ei qd̄ ē mediū i duritie ⁊ lenitate. Et cāe qdez salt⁹ ex accñtib⁹ aīalib⁹ plm ⁊ ꝓp̄e in gaudio: ⁊ multotiēs accit̄ ex tristitia ⁊ ira ⁊ reliquis qm̄ mot⁹ sp̄ūs qñ3 resoluit mās i ventositates. ¶ Et scias ꝙ salt⁹ qū cōis est corpi nūciat apoplexiā ⁊ cuzez: ⁊ qñ pseuerat i mirac nūciat meliam ⁊ epiliam. Et qū psruerat i facie nūciat tortaz. Et salt⁹ q est sb scerasif qñ3 significat ap̄a i velamib⁹ qm̄ est d̄ cōitātibus ip̄m.

¶ Cap. xix. de cura.

Ualpōet̄ cū vapōatoib⁹ calefacientib⁹. Illud ei remouet ip̄3. ¶ Et si ñ vtē oleis resolutis icipiendo a d̄biliōib⁹: ⁊ pueni ad illud qd̄ ē forti⁹ nā r̄mouet: ⁊ si ñ solutiuu3 i potu da: ⁊ assidua p⁹ illud medicias calefaciētes. Castoreo quoq3 cuz sābaco iest ꝓp̄etas i h⁹ ca. Et n3 det̄ aq̄ ɔgelata ⁊ vinū multū ⁊ qd̄ iflatōz h3 ⁊ ifratōez: ⁊ ipi⁹ qdez cura est ꝓpinq̄ cure ipius siliu3. ¶ Cōpleam⁹ g⁹ s̄monē d̄ egritudinib⁹ neruoꝝ hic ⁊ sim⁹ ɔtenti his q̄ sūt sēsuales ⁊ motie ⁊ situales. ¶ De ap̄atib⁹ v̄o ⁊ sol'onib⁹ ɔtinuitatis ⁊ reliqs tardabim⁹ s̄monez vsq3 a quartū libꝛu3 si deus voluerit.

¶ Fen tertia de dispōnibus oculorum.

¶ Capitulū. i. de anatomia oculi.

Uirtus uisuum ⁊ materia sp̄ūs visibilis ꝓcedit ⁊ penetrat ad oculū p viā duoꝝ neruoꝝ cōcauoꝝ quos nouisti p anatomiā. Qūq3 nerui ⁊ pāniculi q eis associant̄ ad orbitā descēdūt dilatat̄ extremitas cuiusq3 eoꝝ ⁊ replet̄ ⁊ āpliat̄ ita ꝙ ɔp̄hēdit hūores q̄ sūt i pupilla quoꝝ medi⁹ ē glatialis: ⁊ ip̄e qdē est hūor clar⁹ sic̄ grādo. Glatialis v̄o ē rotūd⁹ cui⁹ minuit rotūditatez ɔp̄ssio ipi⁹ ab añrioꝛ pte ei⁹. Et ip̄e qdē ɔp̄mit̄ vt in eo ifoꝛatio ɔueiētiōis sit q̄ztitatis ⁊ hēant pua q̄ v̄nr sectōz magnā i q̄ formet̄. Et pp hoc ei⁹ postremū parūp ɔstrictū ē vt ipi⁹ coopta in corporib⁹ fiat bōa q̄ ip̄m deglutiūt ⁊ sūt ꝓfūda ⁊ dilatata a ɔstricto: vt ⁊ ip̄a bñ coopiāt eū. Et hic qdē hūor posit⁹ ē i medio: qm̄ est dignior locis q̄ sūt cū custodia. S3 ⁊ p⁹ ip̄m est hūor ali⁹ adueniēs ei ex cerebro vt nutriat ip̄m. Inter ip̄3 ei ⁊ sanguinē puꝝ ē gradatio. Hic āt humor silis ē vitro liquefacto ⁊ color vitri liq̄facti ē clarus ⁊ d̄clinat ad puā rubedinē: clar⁹ v̄o ē qm̄ nutrit claꝝ: pue āt ē rubedis qm̄ ē ex sba sanguis. Et ip̄e ñ ɔuertit̄ ad silitudinē ei⁹ qd̄ nutrit̄ itegre: ⁊ qdez hūor ñ puenit ab eo nisi qꝛ mittit ei sāguiez a cerebro mediāte reti: qꝛ oz vt seq̄t̄ ptē ei⁹. Et hic hūor eleuat̄ ad medietatē posteriōis ptis glatialis vs3 ad maiorē circuitū q̄ ē i ea. ¶ In añriori pte ē alius hūor silis albugini oui ⁊ noiat̄ albugine⁹ ⁊ ē sic̄ s̄rfluitas a subā glatiali ꝓueniēs: s3 s̄rfluitas clari clara ē: s3 positus ē añrius pp cā3 añcedētē ⁊ pp cā3 q̄ ē sic̄ ɔpletiua. Cā āt añs ē qm̄ ps s̄rfluitatis opposita ē pti nutrim̄ti: ⁊ cā ɔpletia ē vt gradet̄ d̄latio lumis sr̄ glatialē ⁊ sit ei sic̄ clype⁹. ¶ Ampli⁹ extremitas nerui ɔp̄hēdit vitreū ⁊ glatialē vs3 ad t̄minū q ē int̄ glatialē ⁊ albugineū ⁊ termin⁹ ap̄ quē puenit vitre⁹ ē ap̄ coronā sic̄ rete ɔp̄hēdit venatōz: q̄pp nōiat̄ retia. Et nascit̄ ex ipi⁹ extremitate tela aranea ex q̄ geneāt̄ tunica sbtilis cū q̄ penetrāt fut̄e ptis secūdine quā nōiabim⁹: ⁊ illa qd̄ tunica distiguit̄ iter secūdinā ⁊ iter albugineū vt iter sbtile ⁊ spissū sit sepatoriū aliqd̄ ⁊ v̄t adueniat ei nutrim̄tū ab añrioꝛ pte ipi⁹ penetrās ad ip̄3 a retia. ⁊ secūdina sbtilis ñ fuit sic̄ tela aranee nisi qꝛ si eēt spissa erecta i facie glatial' ñ elōgaret̄ qn accidēt ex ea pp suā spissitudinē vel alteratōz ei⁹ qd̄ velaret lum̄ a glatiali ex via albuginei. ¶ Extreitas āt pāniculi sbtilis implet̄ ⁊ texit̄ ex vēis sic̄ secūdia: qm̄ ip̄a fac̄ penetrare nutrim̄tū s̄3 v̄itatē. Ueꝝ ñ ē nccr̄iū vt sint oēs ptes e⁹ p̄pate ad iuuam̄tū nutribilis: sed ps postrēa q̄ noiat̄ secūdina. ¶ Illud āt qd̄ ptrāsit illū t̄minū ad añriora ispissat̄ ⁊ fit tuica vs3 ad grossitudinē aliquā hñs colorē celestē iter albedinē ⁊ nigrediez vt ɔgreget visu3 ⁊ vt eq̄t lum̄ opōe sua q̄ coopit visu3 ap̄ laxitudinē idigēte tenebris ⁊ ɔpōne luis ⁊ tenebraꝝ: ⁊ vt distiguat iter hūor̄s ⁊ iter forte vehem̄tis duriciei ⁊ stet sic̄ mediatrix iusticia ⁊ nutriat cōneā cū eo qd̄ aduenit ipi a secūdia: ⁊ ipi⁹ qd̄ ɔp̄hēsio ñ ɔplet̄ ab añriori pte ei⁹ vt ñ ꝓhibeat aduētū foraꝝ: s3 dimitit i añriori pte sui fenestrā ⁊ foram̄: sic̄ reliq̄t̄ i vuea qñ remouet̄ suspēsoriū ipi⁹ ab ea: ⁊ i illo qd̄ foramie cadūt aduc

niētia. Quū g° ɔstrīgit̄ ꝓhibet̄ visus ⁊ ī anterioꝛ pte hu° tūice vueal' ē rugositas vbi obuiat glatiali vt sit magis similis raro leni: ⁊ vt minoretur tactus eius. Durioꝛ vero partiū eius est anterioꝛ pars eius vbi obuiat tuuice cornee dure: ⁊ vbi finit̄ vt sit illud qd̄ cōphēdit foramen durius. Et forsitā qdē ē plenū būiditate pp iuuamētū pdcm̄ ⁊ spū qd̄ significat extenuatio q̄ ē corā foramie ap̄ ꝓpīqtatē mortis. ¶ Secūd' vo pāniculus ē strict' valde vt sit bona retentio ei°. Et noīat̄ postremū ipius tūica dura. ⁊ ei° anterioꝛ ps ɔphendit totā pupillā ⁊ fit puia vt nō ꝓhibeat visus. Et est pp illd̄ in coloꝛ cornu sbtilitati limatōe ⁊ abrasiōe ⁊ nōiat̄ ꝓpter illud cornea. Clarioꝛ āt ptiū ei° est illa q̄ est anterioꝛ ⁊ ē s3 vtutē sic ɔpōita ex tūicis sbtilib° qttuoꝛ q̄ sīt sic cortices sīpōiti vt si excoriceē vnus eoꝝ nō fiat cōe nocumētū: ⁊ d ea ē q̄ oppōit̄ foramī: qm̄ ille locus est magis idigēs fortitudie ⁊ tutela. Tertius vo ɔphendit lacertū motus pupille ⁊ iplet̄ totus carne alba ⁊ pigui vt leniat oculū ⁊ palpebrā: ⁊ ꝓhibeat eos exiccari ⁊ vocat̄ totū eius ɔiūctiua. ¶ Lacertū āt mouētes oculū iā3 diximus in anatomia. ¶ Palpebre vo create fuerūt vt expellāt qd̄ ad oculū volat ⁊ descendit ad ip3 d capite: ⁊ vt equēt lum̄ sua nigredine: ⁊ cū eis qdē pōit̄ quoddā sile pāniclo q sīlat̄ cartilagini vt eoꝝ statio sīt ip3 sit bōa ⁊ ñ cadāt pp dbilitatē eius i quo fixi sūt: ⁊ vt lacertus apiens oculū hēat sustentaculū sic os vt bōa fiat eius motio. ¶ Partes āt palpebre sūt cooptorīi: deiñ vna duaꝝ tūicaꝝ pāniculi: deiñ eius adeps postea lacertus eius: deiñ tūica postrema ⁊ ē hec superioꝛ. ¶ Inferioꝛ vo ex ptib° deest lacertus. Et locus qde3 in cuius sciſſiōe est timoꝛ ē ex eo qd̄ seqt̄ anteriorem ptē eius apud initium lacerti.

¶ C. ii. de cognitōe dispōu3 oculi ⁊ ɔplexionū ei° ⁊ sermone vniuersali de egritudinibus eius.

Cognitio illius ē ex tactu eius ⁊ ex motu ei° ⁊ ex venis ei° ⁊ ex figura ipius ⁊ ex colore ei° ⁊ ex q̄ntitate ipius: ⁊ ex opōib' suis ꝓpis ⁊ ex dispōib' eius qd̄ currit ab eo ⁊ dispōibus passionū ei°. ¶ Cognitio āt illi° ex tactu ei° ē qm̄ ineīt eū tact' calidū aut friu3 aut duꝝ aut siccū aut lene3 aut būidū: s3 cognitio illi° ex motu ei° est vt ɔsideres an mot' ipi° sit leuis ⁊ significabit calitatē aut fritatē qd̄ tact' discernet ipi° an sit grauis ⁊ significabit fritate3 aut būiditatē. ¶ Illi° vo cognitio ex vēis ei° ē vt cognoscas an sint grosse ⁊ āple ⁊ significat illud būiditatē ei° an sint subtiles ⁊ stricte ⁊ significant siccitate3 eius: aut plene ⁊ significat multitudinē mēi in ipo ¶ Cognitio vo illi° ex colore ipius ē qm̄ coloꝛ significat hūoꝛē dñantē ꝓportionalē. s. rube° ⁊ citrinus ⁊ plūbeus ⁊ fusc°. ¶ S3 cognitio illi° ex figā ipi° ē qm̄ bōitas sue figē significat fortitudinē ei° i catōe ⁊ malitia sue figur̄ significat ɔrietatē illi°. ¶ Dispō āt magnitudis ei° ⁊ puitatis ipi° est s3 q̄ dictum ē i capite. ¶ Illi° vo cognitio ex opōib' ei° ꝓpis ē qm̄ si ipe videt oclīs a lōge ⁊ ex ꝓpiquo sil: ⁊ nō ledit̄ ab eo qd̄ ad ip3 redit a visibilib' fortib' ē fortis ɔplois ⁊ eqlis ⁊ si ē debilis visus ⁊ s3 ɔriū illi° tūc i ɔploe ei° ⁊ i catione ē cōruptio. ⁊ si ipe nō ē ipotēs i ɔphēdēdo ꝓpiqū q̄uis sit puū ⁊ ē ipotēs i ɔphēdēdo lōgiqū tunc spūs ei° est clar' san' pu°. Et dñt medici qm̄ nō ē sufficiēs dilatatōi egredieṫ pp sbtilitatē sui. Et significat p illud radiū quē credunt eē d sūma spūs ⁊ qd̄ egredit̄ ⁊ obuiat visibili. Et si nō ē ipotēs i ɔphēdēdo lōginqū: ⁊ si appropiqt̄ ei illud qd̄ ē puū nō videt ip3: ⁊ si recedit ab eo s3 q̄ntitatē lōgitudis videt ip3 tūc spūs e° ē mult' ɔfbat' nō clar' n3 sbtilis imo būidus ⁊ e° ɔplo ē būida. ¶ Et dicūt medici qm̄ nō sbtiliat̄ n3 clarificat̄ nisi motu lōgo. Et qm̄ ꝓcedit radi° i motu sbtiliat̄ ⁊ attenuat̄: ⁊ si dbilitat̄ in vtrisq3 dispōib' tūc eius spūs ē puus ⁊ sbidus. ¶ Cognitio āt illius etiā ex dispōe ei° qd̄ ab eo currit ē qm̄ si ipe est sicc° ⁊ nō fac̄ lippitudinē oio tūc ipe est siccus: ⁊ si facit lippitudinē sup̄flue tūc ipe est būidus valde. ¶ Ex dispōe āt paſſionū ei° qm̄ si ipe ledit̄ a caloꝛe ⁊ sanat̄ a frigoꝛe: tūc ipe h3 malitiā ɔplois calide. Et si ledit̄ a ɔrio tūc ipe ɔriū h3. Et scias q̄ medius i oi dispōne haꝝ spēꝝ est eqlis nisi sr̄fluus in dispōe visus: ipe ei est eqlis. ¶ Oculo pterea accidūt oēs spēs egritudinū. s. māles ⁊ pur ⁊ ɔposite ⁊ instrales ⁊ cōes. ¶ Et oculo qde3 in dispōib' suis q̄ ei accidūt i. foia palpitatōis ⁊ clausiōis ⁊ aptōis ⁊ coloꝛ ⁊ lachrymis ad sūt iudicia pēdentia ex egritudinib' acutis: ⁊ o3 vt i grat̄ ab eis. ¶ Amplius egritudines oculi qñ3 sūt ꝓpe: qñ3 sunt cū cōitate: ꝓpinqus vo qd̄ ei cōicat ē cerebꝝ ⁊ cap̄ ⁊ velamia extrīa ⁊ iterīa: deiñ stōus. ¶ Et ois egritudo oculi q̄ fit p cōitatē velaminū exterioꝝ ē magis salua. ¶ C. iii. d signis dispōnū ocli.

Ig gnātōis egritudis oculi cū cōitate cerebri sunt vt sint in cerebro qdā significatōes nocumētoꝝ suoꝝ pdicte. Nā si mediatoꝛ fuerit velamia intrinseca videbit lesiō3 ⁊ doloꝛē icipē a ꝓfundo oculi. Et si fuerit mā cal'a ueniēs sternutatione ⁊ pruritū i naso. Et si fuerit fra sentiet cursū fru3. Et raro qdē erit hec cōitas cū malitia ɔplois singularis. Qd̄ si fuerit cōitas cū velamib' extrīsecis: ⁊ si fuerit mā eueniēs ab eis sentiet extēsiō3 icipiētē i frōte ⁊ vēis extrīsecis ⁊ appebit nocumētū i eo qd̄ seqt̄ palpebrā magnā. ¶ Et si fuerit cū cōitate stōi erūt sig pdicta in ca. d cōitate cerebri cū stō. ¶ Et si fuerūt illic pbātasie cā stōi mioꝛabūt vacuitate ⁊ multiplicabūtur in sanitate. ¶ Signa vo egritudis materialis in q̄tū ē in ipo oculo sūt qm̄ sāguineā significat grauitas ⁊ rubedo ⁊ lachryma ⁊ iflatio ⁊ exuberatio vēarū ⁊ pulsatio tpoꝝ ⁊ glutinatio ⁊ lippitudo ⁊ caliditas tact': ⁊ ꝓpe qm̄ cū eis aſſociāt̄ signa sāguiea capitis. ¶ Phlegmaticā vo significāt grauitas vehemēs ⁊ rubedo occulta cū plūbositate qdā ⁊ ɔglutinatio ⁊ lippitudo ⁊ tumoꝛ ⁊ paucitas lachrymaꝝ. Cholericā āt significāt pūctura ⁊ inflāmatio cū rubedine ad citriniatē tēdēte q̄ nō ē sic rubedo sāguinea subtilitas sāguis acuti ⁊ puitas ɔglutinatiōis ⁊ caliditas tact'. S3 melācholicā significāt grauitas ⁊ obfuscatio ⁊ puitas ɔglutinatōis. ¶ Cōplexiōes vo puras significat ꝓuatio grauitatis cū exiccatōe ⁊ iuētōe significatōu3 q̄s pdixim° i ca. cognitōis. ¶ Vnicuiq3 āt egritudinū instraliū ⁊ cōium aduenit capitulum.

¶ C. iiii. de curatōib' vnīūsalib' egritudinū oculi.

Cure oculi sūt opposite egritudinib' oculi. Et qm̄ egritudines sūt aut māles: aut pure aut ɔposite aut solutio ɔtiuitatis. Tūc cura oculi aut ē eūo ⁊ igredit̄ in ipa3 regim̄ apātū aut rgimē ɔplexiōis aut rētificatio foie sic ē i egreſſiōe aut ɔsolidatio ⁊ icarnatio. Ab oculo vo euant̄ mē: aut s3 semitā resolutōis ab eo. ¶ Cōūsio āt ex eo ē pma ex corpe si ē rpletū: deiñ ex cerebro cū eo qd̄ sciuisti d mūdificatis cerebꝝ: deiñ pmutatio ab eo p viā nasi ⁊ p vēas ꝓpinq̄s oculo sic sūt due vene lachryma

liū.extractio āt ex eo fit p medicīas educētes lachry
mas. ¶Cōplexiōis āt pmutatio iuuat medicis ꝓpꝛis
ēt. Sꝫ solo ꝯtīuitatis ī ipō adueniēs curat p medici
nas q̄ hn̄t exiccatōꝫ ñ pl'aꝫ. Et qñ sūt cū elōgatōe a
moꝛdicatōe: ⁊ tu scies has medicīas ex s̄moē nr̄o d̄
ophthalmia ⁊ reliqs egritudinib' mālibus in oclo.
¶Et oꝫ vt scias q̄ ī egritudinib' mālib' in oculo ē
neciūꝫ vt admīstret mioꝛatio nutrīmti ⁊ acceptio ei'
qd̄ gnāt hūoꝛeꝫ laudabilē ⁊ alienatio oīs vapoꝛosi
⁊ oīs cui' mala ē digō. ¶Et qñ mā ꝓcedit ex mbꝛo
intēde ī phl'omādo illd̄ mbꝝ: ⁊ qñ mā aduenerit ex
velaīe extrīseco admīstrabis vētosas ⁊ admīstrabis
apocrustica s̄r frōtē. Et quoꝝ sūma ē coꝛtex bathe
ke ad calidā ⁊ calcadis ad fraꝫ. Vene āt q̄ phl'omā
tur pp oculū sūt sic̄ cephalica: deiñ vene q̄ sūt ī ptib'
capitis. Que g° in añrioꝛib' sūt magis iuuatīe ī pmu
tatōe faciēda ex loco: ⁊ q̄ suut posteri' sūt magis iu
uatīe in attratōe. ¶Et scias q̄ illd̄ qd̄ accit ī oculo
ex mēīs ⁊ idiget pmutatōe ei' ab eo ad mbꝝ aliud
tūc illd̄ ad qd̄ recti' pmutat est naris. Et illud qñ nō
fūit in via effusiōis ad oculū. ⁊ hec qd̄ pmutatio nō
fit nisi pp caputpurgia ⁊ odoꝛamta p̄dcā in locis a
liīs vbi dixim' doloꝛis capitis regim̄. ¶Medicina
āt oculi alie sūt pmutantes ꝯpl'oeꝫ: ⁊ sūt aut in fridā
tes sic̄ succi solatri ⁊ v̄ge pastoꝛis ⁊ aq̄ endiuie ⁊ aq̄
lactuce ⁊ aq̄ ros̄. ⁊ succ' ēt ⁊ mucillago psilii: ⁊ alie
sūt calefaciētes sic̄ musch' ⁊ pip ⁊ accoꝛ' ⁊ memitē ⁊
silia. ⁊ alie sūt exiccatie sic̄ tutia ⁊ antiōniuꝫ ⁊ climia
⁊ de sūma eaꝝ sūt ꝯstrictie sic̄ sief memithe ⁊ aloes
⁊ alfeluꝫabaragi ⁊ croc' ⁊ rosa. Et alie sūt leniētes si
cut lac ⁊ defricatio laꝫuli. ⁊ albugo oui ⁊ mucilago.
Et alie sūt maťatie sic̄ vene ⁊ aq̄ fenugreci ⁊ croci ⁊
alrob ⁊ ꝓp̄e illud in quo infūdat panis. Et alie sūt r̄
solutie sic̄ sarcocolla ⁊ aq̄ feni. ⁊ alie sūt stupefactie, si
cut succ' pomoꝝ mādragoꝛ ⁊ papauēis ⁊ opiū. Et
scias q̄ qñ cū egritudīe oculi fūit soda tūc oꝫ vt inci
pias ī cura sode ⁊ nō cures añq̄ ipam remoueas.
¶Et qñ eūo ⁊ mūdificatio ⁊ regim̄ ꝯueniēs nō iu
uāt scias q̄ tūc in oculo ē ꝯpl'o mala: aut mā mala ī
uiscata in tūicis coꝛrūpēs nutrimtū penetrās ad ipꝫ
aut illic ē d̄bilitas in cerebꝛo: aut loco in quo expel
lunt flux' ad oculum. ¶Ca.v. de r̄me
moꝛatōe ꝯs̄uatōis sanitatis oculi ⁊ eoꝝ q̄ nocēt ipi'

Opoꝛtet ī p̄mis vt ille q laboꝛat ī ꝯs̄uādo sa
nitatē oculi tueat̄ eū a puluer̄ ⁊ fumo ⁊ aeri
b' egrediētib' ab eq̄litate ī caliate ⁊ fr̄itate ⁊
a v̄ctis crudis ⁊ a venēos̄. Et nō assiduet intueri reꝫ
vnā a q̄ nō auertat: ⁊ ex̄ eis a qb' oꝫ vt vere custodi
at̄ ē multitudo flet'. Et oꝫ vt mioꝛet aspect' ī l̄ris vel
lineis s̄btilib' nisi interdū s̄ꝫ semitā exercitii: ⁊ ñ ꝓlō
get sōn' ei' s̄r collū. Et scias q̄ multiplicatio coit' est
nocibilioꝛ res oculo: ⁊ silr̄ multiplicatio ebꝛietatis
⁊ repletōis cibi ⁊ ēt sōnus s̄r repletōꝫ. Et oēs cibi ⁊
pot' grossi: ⁊ oīa vapoꝛē emittētia ad cap̄. Et d̄ sum
ma eoꝝ ē oē qd̄ hꝫ acuitatē sic̄ poꝛꝝ ⁊ andacoca. ⁊
oīa q̄ exiccāt s̄rflue d̄ quoꝝ sūma ē sal mult'. Et oīa
qb' gnāt vapoꝛ multus sic̄ caulis ⁊ lens. Et oīa q̄ di
xim' in areolis medicinaꝝ singulariū q̄ sūt ꝓpoꝛtio
nata ad h° sūt nocitia oculo. ¶Et scias q̄ multitu
do vniuscuiusq̄ duoꝝ .s. sōni ⁊ vigiliaꝝ ē vehemēter
nociua oculo ⁊ magis ꝯueniēs ei ē tēpamtū vniusc'
q̄ eoꝝ. ¶Res āt q̄ꝝ vsus ꝯfert oculo ⁊ ꝯs̄uat v̄tu
tē ei' sūt ea q̄ fiūt ex ātimōio ⁊ tutia sic̄ spes tutie nu
trite cū aq̄ sāsuci ⁊ aq̄ feni. ⁊ facē collyriū oi bōa ex
aq̄ feni. ē mirabile ⁊ magni iuuamenti ⁊ infr̄atio gra
nati dulcis ē mirabilis ēt. ⁊ puluis fact' ex granatis
vtrisq̄ cū pulpis suis decoctis ītērioꝛib' cū melle ⁊
sicut scies illud in loco suo. ⁊ ex eis āt q̄ abstergūt o
culū ⁊ acuūt ipꝫ ē s̄bmergi ī aq̄ clara ⁊ apir̄ oculū in
ipa. ¶Reꝝ āt visui nocibiliū alie sūt opōes ⁊ mot'
⁊ alie sūt cibi ⁊ alie sūt dispōes ꝯūsiōis in cibis. Op
atōes āt ⁊ mot' s̄r sic̄ oīa q̄ exiccāt sic̄ coit' plim' ⁊ lō
gitudo aspect' ad lūinosa: ⁊ leger̄ s̄btilia s̄rflue: Me
diū ei in eo ꝯfert: ⁊ silr̄ opō puoꝝ. Et sōn' s̄r r̄pletōꝫ
⁊ cenā: imo oꝫ illū q in visu hꝫ d̄bilitateꝫ expectare
dōec digō fiat: deiñ doꝛmir̄. ⁊ oīs repletio nocet ei.
⁊ oē qd̄ exiccat nāꝫ nocet. ⁊ oē qd̄ sāguieꝫ r̄bidat siū
sit d̄ reb' salsis siue acutis siue aliīs nocet ei. Et ebꝛie
tas nocet ei. Vomit' āt ꝯfert ei iq̄ꝫtū mūdificat stōꝫ
⁊ nocet ei in q̄ꝫtū mouet mās cerebꝛi ⁊ expellit eas
ad ipꝫ: ⁊ si nō fūit excusatio qn fiat: tūc oꝫ vt fiat p'
cibū ei cū facilitate. Et balnatio nocet ei ⁊ sōn' s̄rflue
nocet ei ⁊ flet' plim' ⁊ multitudo phl'omie ⁊ ꝓp̄e cuꝫ
vētosis ꝯtinuis nocēt. Cibi v̄o salsi ⁊ acres ⁊ vapo
rosi q ledūt os stōi sūt cepe ⁊ pōꝛi ⁊ allea ⁊ bedarū
gi ꝯmesta ⁊ oliue maťe ⁊ anetū ⁊ caulis ⁊ lens. Cō
uersio āt in cibis ē vt ita comedat ne eoꝝ digō cōꝛū
pat ⁊ multiplicet ipoꝝ vapoꝛatio s̄ꝫ q̄ in loco suo
demōstrabit. ⁊ ego iā ꝯueniā illic ⁊ tu scies illd̄ ī tra
ctatib' h' tertii li. ¶C.vi. d̄ ophthalmia ⁊ ꝯt̄batōe

Ophthalmia alia ē v̄a ⁊ alia ē ei silis q̄ nōia
tur ꝯt̄batio ⁊ vacillatio ⁊ ipa calefac ⁊ hūe
ctat qñ accit oculo ex cāis extrīsecis faciēti
b' in ipō hothoꝛ ⁊ rubificātib' eū sicut sol ⁊ soda ad
ustiua ⁊ ephimera adusta ⁊ puluer̄ ⁊ fumo ⁊ frigoꝛ
ī qbusdā hoꝛis pp ꝯstrictōꝫ ipi' ⁊ ꝑcussiōꝫ pp ꝯmo
tōꝫ ab ipa ⁊ vēto ꝓcelloso pp suā prauitatē. Illi' v̄o
totius ipssio leuis ē associata cāe q̄ ñ ita r̄manet p'
ipāꝫ vt de ea sit curādū: ⁊ si nō medicat̄ remouet cū
remotōe cāe multotiēs: ⁊ nōiat̄ grece taraxis. Nō
si cā coꝛpōea aut extrīseca iuuerit mālē p̄mā pole e
rit tūc vt velociter pmutet in apā manifestū ⁊ veꝝ.
Sicut mutāt febꝛes ephimē in alias febꝛes. Quꝫ āt
pmutat ⁊ ē in p̄ncipio pmutatōis nōiat̄ grece aphꝛi
hen. ¶Et de spēb' qdē ophthalmie ē q̄ seq̄t scabieꝫ
in oculo cui' cā ē scalpťa oculi q̄ in p̄ncipio rei ꝓce
dit cursu ꝯt̄batōis: ⁊ nꝫ aduenit ei' cura nisi p' scabiei
fricatōꝫ. Ophthalmia v̄o oīo ē apā in ꝯiūctiua: ⁊ a
lia qdeꝫ ē q̄ ē apā simplex ñ ptrāsiēs termīuꝫ: ⁊ pleꝝ
q̄ ē in eo venaꝝ exuberatio ⁊ cursus ⁊ doloꝛ. Et a
lia ē q̄ ē magna ptrāsiēs r̄minū in magnitudie ī q̄ s̄r
abūdat albugo s̄r pupillā ⁊ tegit eā ⁊ ꝓhibet clausi
onē ⁊ nōiat̄ chimosis: ⁊ ap̄ nos dī alguādanesi q̄ plu
rimū accit infātib' pp multitudinē mēꝝ eoꝝ ⁊ debili
tatē oculoꝝ ipoꝝ: ⁊ ipa qdē ñ fit a mā calida tm̄ imo
⁊ a phl'atica ⁊ melica. Et qm̄ ophthalmia v̄a ē apā ī
pupilla sequēs ꝯiūctiuā ⁊ oē apā aut ē a sāguie aut
cholera aut phl'ate aut melia aut vētositate tūc silr̄ o
phthalmie ñ eūat cā ab vna istaꝝ cāꝝ. Et qñꝫ hūoꝛ
apans gnāt ī ipō: ⁊ qñꝫ ē adueniēs ei a cerebꝛo s̄ꝫ se
mitā catarri p viā velamīs extrīseci coopiētis caput
aut p viā velamīs intrīseci ⁊ oīo a cerebꝛo ⁊ ptibus
ipi'. Nā cū ī cerebꝛo aggregant mē plime ⁊ repletio
tūc vix euadit oculus qui ophthalmiā incurrat nisi
foꝛtis fūit valde. Et qñꝫ sunt arterie q̄ effūdūt ad ipꝫ
s̄rfluitates suas: qñ sūt s̄rfluitates ī ipis multiplicate:
siue sint arterie intrīsece siue extrīsece. ⁊ qñꝫ mā nō ē
eueniēs ei a pte alioꝝ cerebꝛi ⁊ capitis. s̄ꝫ aduenit ei

a ꝑte alioꝝ mēbroꝝ: ⁊ ꝓpˢ qm̄ oculū iā ꝯsequta ē ma
licia cōplōnis ⁊ debilitauit eū ⁊ fecit ipm̄ suscepti
bilē nocumētoꝝ ⁊ ē ad quē effūdunt superfluitates.
¶ Ampliꝰ ꝺ spēbꝰ ophthalmie ē q̄ h₃ ꝑiodū ⁊ poxis
mū s₃ ꝑiodū effusiōis mē ⁊ ꝑiodū hoꝛ gn̄atiōis eiꝰ.
¶ Et violētia qdē doloꝛis i ophthalmia aut ē ꝓpt
humoꝛē mordicatiuū ⁊ corrodentē tunicas aut ꝓpt
hūoꝛē pl₃ extēsiuū: aut pp vapoꝛē grossū s₃ rarita
tē ⁊ ide est raritas in doloꝛ. Et mē qꝺ illiꝰ sic sciuisti:
aut sunt ex corpoꝛ: aut ex capite ipo: aut ex venis q̄
oculo affert mā₃ malā calā₃ aut frā₃. Et qn̄₃ sunt in
oculo ipo: ⁊ illud si accidat tunicis oculi cōruptio ꝯ
plōis pp hūoꝛē rētū i eis aut ophthalmiā veniētes
sr eas ⁊ ꝯūtit totū qꝺ aduēit ei de nutrimēto ad coꝛ
ruptionē. Et ille cuius sūt oculi exteriꝰ ꝓminētes est
suscepbilioꝛ magnitudis ophthalmie ⁊ foꝛtioꝛis eiꝰ
ꝓpter hūiditatē ipoꝝ oculoꝝ ⁊ aptōe poroꝝ ipoꝝ.
¶ Et qn̄₃ qꝺ multiplicāt lachꝛyme fre i spēbꝰ oph
thalmie pp ꝑuatō₃ digōis. Et multototiēs resoluit
ophthalmia cū solōne nē. Et scias ꝙ malitia oph
thalmie ē s₃ q̄litatē mē ⁊ magnitudo eiꝰ s₃ q̄ntitatē
ipiꝰ. ¶ Et scias ꝙ i regiōibꝰ meridianis multiplicat
ophthalmia ⁊ remouet velociter. S₃ aduētus eiꝰ in
ipis pl₃ est pp cursū mēꝝ eoꝝ ⁊ multitudinē vapo
rū eaꝝ. sanitas ꝟo eiꝰ in ipis velox ē pp raritatē poꝛo
rū mēbroꝝ eoꝝ ⁊ solutō₃ nāꝝ ipoꝝ: ꝙ si subito sfue
niat ei frigꝰ fit difficilis ipoꝝ ophthalmia ⁊ ꝓhibet
hūoꝛē eiꝰ a cursu. in rgiōibꝰ āt fris ⁊ tpibꝰ fris mioꝛat
ophthalmia s₃ ē ꝑuaua: ⁊ ꝑuitas qꝺ eiꝰ i eis ē pp gētē
hūoꝝ i ipis ⁊ ꝯgelatō₃ eoꝝ. eiꝰ ꝟo ꝑuitas ē qm̄ qn̄
ꝯphēdūt in mēbꝛo n̄ rsoluūt velociter pp coartatōē₃
meatuū: q̄ extēdūt magnifice dōec accidat vt ex eis
fūdat siphac. ¶ Nūq₃ ꝓcedit hyēs septētrionalis ⁊
seqt ipā₃ ver meridionale pluuiosū ⁊ estas pluuiosa
multiplicat ophthalmia. Et silr qn̄ hyēs ē calida ⁊
meridiana rplet corpꝰ hūiditatibꝰ: ⁊ deiñ seqt eā ver
septētrionale tūc ꝯstrigit eos. Et estas qdē boꝛealis
multiplicat ophthalmiā ⁊ ꝓpˢ pꝰ hyemē mēidianā.
Et qn̄₃ multiplicat ēt in estate cuiꝰ ver fuit mēidianū
⁊ sicca hyēs ⁊ septētrionalis. Et tu qdē ꝯsidera coꝛ
poꝛa dura s₃ regiōes septētrionales. ⁊ coꝛpa lenia ⁊
rara s₃ meridionales regiōes: ⁊ sic regiōes calē faci
unt ophthalmiā silr balneū valde calidū qn̄ hō ip₃
igredit ꝓculdubio fac ophthalmiā₃. Et scias ꝙ qn̄
adest ophthalmia ⁊ ocli dispō n̄ mutat ꝯn̄s cū cura
recta ⁊ purgatōe vltia: tūc cā eiꝰ est mā rtēta i oculo
corrūpēs nutrimētū: et catarrꝰ ex cerebꝛo ⁊ capite sm̄
ꝙ ꝺclarauimꝰ i illis q̄ sūt ꝑmissa. ¶ C. vii. ꝺ signis.

Scias ꝙ doloꝝ q in oculo ꝯtigūt alii st mō
dicatiui ⁊ alii cōrosiui ⁊ alii extēsiui. Et mō
dicatiui qꝺ significāt cōruptō₃ q̄litatis mē
⁊ acuitatē ipiꝰ. ⁊ extēsiui significāt mltitudinē eiꝰ aut
vētositatē. Et ophthalmia velociōis stat eē i q̄ lachꝛy
me magis currūt ⁊ q̄ acutioꝛē h₃ moꝛdicatō₃: ⁊ tar
diōis ē q̄ est magis sicca. ¶ Et lippitudo qꝺ ē signi
ficatio ꝟa mutatiōis aut grossitiei mēi. Lippitudo
nāq₃ q̄ est velox cū leuitate accn̄tiū excepta grauita
te oculi est significatia grossitudis mēi. Et illa cui as
sociat matatio: ⁊ cū q̄ est oculi exiccatio i initio paꝝ
ꝑ ⁊ rsoluit velocit ē laudabilis: ⁊ illa cꝰ granū ē ꝑuū
raro est significatia oculi bōitatis. Prauitas āt gni
matatōis significat tarditatē₃. Nūq₃ palpebꝛe ꝯglu
tināi icipiūt tūc iā matatōis adest ꝓpiqtas: sic dū ꝑ
seūat cursus aquosus ē initiū adhuc. Pꝰ hꝰ āt dica
mꝰ ꝙ ꝯtbatio cognoscit leuitate sui ⁊ cā sui ⁊ q̄ntitate

apātis ꝑmitiui. Et ophthalmiā qꝺ q̄ ē cū cōitate ca
pitis significat soda ⁊ grauitas capitis. Nā si via flu
xus a cerebꝛo ad oculū n̄ est nisi ꝑ velam̄ extrisecū
coopiēs cap̄ frōs ē extēsa ⁊ vene exterioꝛes sr plene
⁊ silr iflatio icipit venir ad palpebrā ⁊ i frōte sūt ru
bedo ⁊ pulsatio. ¶ Et si ē ꝑ velam̄ itrisecū n̄ appet il
lud ⁊ appet sternutatio ⁊ ꝑuritꝰ i naso ⁊ palato. Et
si ē cū cōitate stōi associat ei nausea ꝯtbatio ⁊ signū
illiꝰ ē hūoꝛ in stō. ¶ Sāguineā ꝟo ophthalmiā signi
ficāt coloꝛ oculi ⁊ exubatio venaꝝ ⁊ pulsatio tpoꝝ
⁊ reliq̄ signa sāguis i ꝑtibꝰ cerebꝛi: ⁊ ꝙ n̄ lachꝛymat
plurimum: s₃ lippitudinē patit ⁊ ꝯglutiat ap̄ sōnū.
¶ Cholericā āt significat ꝑūcta vehemēs ⁊ doloꝛ ad
ustiuꝰ vehemēter ⁊ rubedo ꝑua ⁊ lachꝛyme sbtiles a
cute: ⁊ qn̄₃ exulcerat: ⁊ qn̄₃ eūat lachꝛymis sic ē eūo
sāguinei ⁊ nō ꝯglutināt ap̄ sōnū. Et hꝰ qꝺ gnēis ē q̄
dā rubedo adueniēs oculo ⁊ ē ꝺ sūma ꝯplōnū pes
simaꝝ ⁊ qn̄₃ cauterizat oculū ⁊ exulcerat ip₃ faciēs
exulceratō₃ motiā₃ ⁊ ābulatiuā. Ophthalmie ꝑtea
ꝯsile ē genꝰ ꝑuritiuū ⁊ exiccatiuū cū ꝑuitate rubedi
nis ⁊ ꝑuitate lippidis: ⁊ nō appet apāti ipiꝰ q̄ntitas ꝺ
q̄ sit curādū n₃ cursꝰ ⁊ ē ex mā ꝑua acuta. S₃ phleg
maticā significāt grauitas vehemēs ⁊ calitas ꝑua ⁊
rubedo debilissimo i ea vicēs ē albedo ⁊ sūt lippitu
⁊ ꝯglutinatio ap̄ sōnū ⁊ ē cū iflatōe ⁊ cōicat ei facies
⁊ coloꝛ. Nꝺ si eiꝰ ꝑncipiū ē stōus associat ei nausea. ⁊
phlatica qꝺ qn̄₃ ꝯseqt hꝰ vt i ipa excrescat ꝯiūctia sr
nigꝝ pp magnitudinē apātis. vertn̄ n̄ ē māifeste ru
bedis n₃ vehemētis: n₃ sūt cū ea lachꝛyme s₃ lippitu
do. ¶ Melicā ꝟo significāt gūitas cū offuscatōe ⁊ ex
iccatio ⁊ ꝑseuerātia ⁊ ꝑuitas ꝯglutinatōis. Cū vēto
sa āt ē extēsio tm̄ sn̄ grauitate: ⁊ n₃ ē cursus. ⁊ qn̄₃ ru
bedinē fac eucire extēsio. ¶ C. viii. ꝺ cura ꝯtbatōis

In cura ꝯtbatōis ⁊ ophthalmie leuis q̄ cur
su eiꝰ ꝓcedit qn̄₃ cāe sufficit abscisio. s. si fūit
cā iuuatia a rpletōe sāguinis aut alteriꝰ cu₃
eūoe. ⁊ qn̄₃ sufficit sedatio motꝰ eiꝰ ⁊ distillatio lactis
aut albugis oui: aut alteriꝰ rei i ipo. Et si ꝯtbatio fūit
ex ꝑcussiōe distillet i oculū sāguis colūbe calidꝰ aut
alteriꝰ aut ex sāguie suiipiꝰ. ⁊ qn̄₃ suffic euapoꝛat ip₃
cū spōgia aut lana isusa i oleo rosā. ⁊ decoctōe lactis
aut decoctōe lētis: aut distillet i ip₃ lac mulieris ex
mamilla calidū. ꝙ si illꝺ n̄ ꝯfert tūc ꝺcoctio fenugre
ci ⁊ sief al. ¶ Illi ꝟo q̄ ex frigoꝛ accīt ꝯfert balneu₃ si
n̄ fūit factū apa ⁊ n̄ fuerit cap̄ ⁊ coꝛꝰ rpleta ⁊ cōfert ei
vapoꝛatio cū ꝺcoctōe camemille ⁊ vinū sbtile pꝰ. iii.
hōas a cibo: ⁊ sōnꝰ lōgꝰ pꝰ vinū ē ex curis iuuātibꝰ siū
sit ex sole aut frigoꝛ aut aliis. ¶ Et ophthalmia qꝺ
cuiꝰ cā ē scabies ⁊ ē leuis fricet scabies in ꝑmis: deiñ
curet ophthalmia: ⁊ qn̄₃ remouet pꝰ fricatō₃ scabiei
ꝑ seipā₃. ꝙ si magꝰ fūit n̄ tolerās ꝓpiqtatē ꝑpatōis fri
catōis administret sbtilliatio ⁊ lenificaꝰ ⁊ mūdificaꝰ ita
vt fiat ophthalmia obediēs ⁊ toleret īr se vicitatē ⁊
iter regim̄ mūdificatōis ⁊ fricatōis. ¶ C. ix. ꝺ cu
ra cōi speꝝ ophthalmie ⁊ effusiōe fluxuū ad oculū.

Canō cōis i regie ophthalmie mālis ⁊ rliq̄ꝝ
egritudinū ocli māliū ē mioꝛatio cibi ⁊ ipiꝰ
exiccatio ⁊ electio eiꝰ qꝺ gnāt hūoꝛē lauda
bilē: et alienatio oīs euapoꝛosi ⁊ alienatio oīs rei q̄
ē male digōis ⁊ alienatio coitꝰ ⁊ motꝰ: ⁊ applauda
tiōis q̄ ē a vino ⁊ alienatio comestiōis acetosi ⁊ salsi
⁊ aceti. Et assiduatio lenitatis nē ⁊ phlōia ex cepha
lica ē ꝯueniēs oībꝰ spēbꝰ eꝰ. Et o₃ qꝺ vt visus patiētis
ophthalmiā n̄ cadat sr albedinē ⁊ sr radios imo fit

qȯ substernit̃ ei ⁊ quo ip̃e circũdat̃ nig̃ꝝ ⁊ viride. ⁊
sup faciẽ ei⁹ suspendat̃ pãnus penitus niger appens
oculo ei⁹. Et niger qdẽ sit in diſpõe egritudis: ⁊ ce
lestis in diſpõne sanitatis. ⁊ oꝫ vt sit dom⁹ in q̃ hĩtat
ad tenebrositatẽ declinãs. Et oꝫ vt ad ip̃m attrahat̃
sõnus. Est ei medicam̃ bonũ ⁊ expedit ne pili p̃mit
tãt̃ ꝓlõgari qm̃ valde sũt nociui ophthalmie nisi fue
rĩt pili in radice soluti. illud ei ꝯfert inq̃ꝫtũ exiccant
hũiditates attrahẽdo ad nutrimẽtũ eoꝝ. Et qũ cor⁹
ẽ mũdũ ⁊ hũor faciẽs ophthalmiã ẽ effusus in veĩs.
⁊ ex genere sãguis grossi ⁊ ꝓp̃e i fiñ ophthlie: tũc
balneatiõis ipressio i sb̃tiliãdo mãm: ⁊ po⁹ vini pu
ri ad repelẽdũ ipsã ⁊ euãndũ sũt iuuãtes. Et balneũ
qdẽ p⁹ euonem ẽ meli⁹ medicam̃ ad ophthalmiã: ⁊
ꝓp̃e si fuẽit uapõatio sẽdãs dolorẽ. ¶ Et ex eis qb⁹
nꝫ regimẽ eẽ i ophthalmia ⁊ aliquis egritudib⁹ ocu
li mãlib⁹ ẽ eluatio puluinaris ⁊ cautela descẽsionis
ei⁹. ¶ Et oꝫ vt ex toto elõget̃ oleũ a capite patiẽtis
ophthalmiã qm̃ ipꝫ ẽ magis vehem̃tis nocumẽti ⁊
distillatio olei ⁊ sit oleũ roſ. i aurẽ ẽ valȯ magni no
cum̃ti. ⁊ qñꝫ magnificat ophthlmiã adeo vt stringat
tunicas. Qȯ si fuĩt mã ꝓcedẽs ex m̃bro tũc oporte
bit vt euẽt m̃bꝝ illud ⁊ trahat̃ ad ꝯ̃riũ p̃tis cũ q̃lꝫ re
s. p clistẽ aut phlebotomiã ⁊ alia. Et fortasse nõ suf
icit phlebotomia ex cephalica ⁊ est necessaria phlo
mia arterie t̃pis ⁊ auris ad absciđẽdũ viã p quã ad
uenit mã: ⁊ illud qñ mã aduenit oculo p arterias ex
trisecaſ. Qñq̃ꝫ volũtas adest icidẽdi artẽias capitis
oꝫ vt radat̃ cap̃ ⁊ ꝯsideret̃ q̃ illaꝝ p̃uaꝝ arteriaꝝ sit
magis pulsãs ⁊ maior ⁊ calidior ⁊ icidat̃ ⁊ p̃ueniat̃
ad finẽ in ei⁹ attractõe si ẽ ex eis q̃ incidunt̃ ⁊ sũt p̃ue
nõ magne. ⁊ qñ incidit̃ illa q̃ est sup t̃ps oꝫ vt liget̃ i
p̃mis: deiñ abscidat̃ postq̃ꝫ eligit illud cui⁹ p̃teriit re
memoratio. s. vt sit post euonẽ ⁊ abscidat̃ maior mi
noꝝ ⁊ calidior eaꝝ: ⁊ oꝫ añ incisionẽ vt strigat̃ qȯ
est in ea inferius cũ filo firmo in lõgitudine ⁊ dimit
tat̃ ligata in ip̃a. deiñ incidat̃ qȯ est post ip̃aꝫ: qũ pu
trefit lꝫ auferat̃ stricta: ⁊ ip̃a qdẽ est necessaria in ea
q̃ est maxima. In p̃ua v̓o sufficit vt ꝓfunde scarifice
tur q̃tenus currat qȯ in eo est de sanguie. Illud eni
qñꝫ ꝓximũ est iuuam̃to vẽtosaꝝ in nocra ⁊ põni sã
guissugaꝝ sup frõtẽ. ¶ Et qñ nõ sufficit illud qȯ fit
fiat phlõmia ex lachrymali ãgulo ⁊ ex vena frõtis
qũ tñ vẽtose nocre sunt vltimi iuuam̃ti. ¶ Qñq̃ꝫ ꝓ
lõgat̃ egritudo administrent̃ sief in qbus ponunt̃ es
vstũ ⁊ atrimẽtũ vstũ: ⁊ qñꝫ sufficit facere alcohol ex
aloe solo. Et qũ ꝓlõgat̃ ophthalmia ⁊ nõ iuuat̃ ab
aliquo: tũc scias ꝙ in tunicis oculi est mã mala cor
rũpẽs nutrim̃tũ sup̃ueniẽs ei: q̃r recedẽs ꝯfuge ad a
qd qȯ sit sicut abluta tutia p̃mixta lẽitiuis sic cerusa
⁊ climia aurea abluta ⁊ amilo ⁊ pauco gũmi. ⁊ qñꝫ
cauteriũ sup v̓ticeꝫ necessariũ vt retineat̃ catarrus.
Qñꝫ ei ei⁹ p̃seuerãtia est pp p̃seuerantiã catarri. Qũ
ãt initiũ est ex velaminib⁹ intrisecis tũc cura est diffi
cilis nisi fit ei⁹ resolutio ſꝫ euãntia fortia cũ admini
stratõe emploꝝ ꝯfortantiũ cap̃ cognitoꝝ ad hãc rẽ
Sicut est emplꝫ factũ ȯ spica ⁊ rosa ⁊ acatia cũ aqua
coriãdri hũidi ⁊ ip̃o coriãdro hũido ⁊ sicco cũ pau
co croco dimissuꝫ sup locũ vna hora aut duab⁹: de
inde remoueat̃. Et qñꝫ administrant̃ i ea glutinatiua
⁊ ꝯmẽsuratiã m̃eꝝ acutaꝝ. ⁊ g̃nã lactis sũt ex sũma
eoꝝ ⁊ nõ est ꝯueniẽs vt dimittat̃ distillatio ei⁹ i ocu
lo t̃pe lõgo: imo oꝫ vt remoueat̃ ⁊ renouet̃ oĩ hora.
Et de eis est albugo oui: ⁊ nõ est necessariũ in ip̃sa
vt remoueat̃: imo si dimittat̃ horis aliq̃b⁹ nõ nocet:

⁊ est laudabilior i hoc lacte ⁊ si sit lac magis abster
siuũ: ⁊ albumẽ qdẽ oui aggregat cũ lenificatõe ⁊ ap
planatõe sua si nõ adhesit ⁊ nõ strinxerit poros. Et
ȯcoctio fenugreci aggregat cũ lenificatõe sua ⁊ ma
ratõe sua vt faciat planũ ⁊ sedet dolorẽ ⁊ oleũ roſ. ẽ
h⁹ g̃neis. Et penit⁹ oꝫ vt nõ sit i medicia administrata
in oculo ⁊ ꝓp̃e i ophthalmia asp̃itas nꝫ q̃litas sapo
ris acetosi aut acuti. Et oꝫ qdẽ vt ꝯ̃hat̃ valde q̃ten⁹
ip̃i⁹ remoueat̃ asp̃itas: ⁊ q̃ꝫto p̃ls tibi ẽ poſe vt sis ꝯ
tẽt⁹ i sipidis odor̃ p̃uatis: naꝫ illud ẽ bonũ. iterdũ v̓o
administrãt̃ capu t̃purgia mũdificatiua ⁊ q̃ eoꝝ cursu
ꝓcedũt exñtia eis q̃ p nares mẽi p̃tẽ extrahũt ⁊ ȯ g
h⁹ tũc nõ timet̃ ꝙ ad oculũ aliã trahãt mãꝫ gargarisi
mata quoq̃ꝫ administrãt̃ i ea. Et ȯ medicam̃tis qdẽ
iuuatis ẽ vapõatio ex aq̃s tepidis cũ spõgia ⁊ lana
Et qñꝫ administratõ sel̓ f̃cã aut bis satis sufficit. ⁊ qñꝫ
ẽ neciuꝫ vt plꝫ iteret̃ ſꝫ fortitudinẽ ophthalmie ⁊ ei⁹
debilitatẽ. qũꝫ i aq̃ q̃ fit vaporatio meliloti ⁊ fenugr
ci fuĩt decoctio erit vltia i ꝯferẽdo. ¶ Interdũ p̃fea
sup frõtẽ liniũt̃ apocrustica ⁊ ꝓp̃e qũ via effusionis
m̃ei ẽ velam̃ extriſecũ. Et hec qdẽ apocrustica sunt
sic cortices batheke ꝓp̃e ⁊ sic sief memithe ⁊ sic selu
zabaragi ⁊ aloes ⁊ semẽ roſ. ⁊ croc⁹ ⁊ sarcocolla ⁊
q̃ sũt sic aq̃ solatri ⁊ aq̃ v̓ge pastõis ⁊ sir̃r rãn⁹ ⁊ sauic
ordei ⁊ solatꝝ ⁊ cydoniũ. Qȯ si sr̃fluitas fuĩt vehe
mẽtis calãtis ⁊ tenuitatis administrẽt̃ epithimata ve
hem̃tis stipticitatis sic ȯ gallis ⁊ balaustiis ⁊ tribul.
Et emplꝫ ex eis cursib⁹ fluxuũ adhibitis hꝫ maxiaꝫ
efficaciã ⁊ hoc qȯ cũ mã fuĩt cala. Sꝫ si fuĩt f̃ra tũc
fiãt ex eis q̃ exiccãt ⁊ ꝯstrigũt ⁊ ꝯfortãt m̃bꝝ cũ cale
lefactõe sic epithimata ex sãbaco ⁊ sulfure ⁊ baurac
Et oꝫ qdẽ vt oculus assidue mũdificet̃ a lippitudie
ex lacte distillato in ipꝫ ⁊ laua ipꝫ albumie oui. Qȯ
si tact⁹ fuĩt nec̃rius oportebit vt sit cũ facilitate. ¶ Et
oꝫ si fuĩt ophthalmia vehem̃s vt fiat phlõmia vsq̃ꝫ
quo timeat̃ lippotõia. Sãguis nãq̃ꝫ emissio p̃limi
sanat in hora. ¶ Et oꝫ inq̃ꝫtũ poſe est vt retardet̃ in
ophthalmia collirioꝝ administratio vsq̃ꝫ ad tres
dies ⁊ sufficiat regimen p̃dictuꝫ ex euacuationibus
⁊ attratõe materieꝝ ad extrema ⁊ in hora quã dixi
mus locoꝝ ⁊ diſpõnuꝫ. Deinde si post illud admi
nistretur collyrium non erit malũ: plerũq̃ꝫ ei sanat̃
ab ophthalmia his reb⁹ absq̃ꝫ cura alia. ¶ Matur̃
v̓o lẽitas ẽ res q̃ ei ẽ necessaria: imo etiã ẽ necessariũ
vt solõne educat̃ hũor dñans sangui p⁹ phlõmiã.
Et i vaporatiõe qȯ ñ existit bõitas añ mũdificatõeꝫ
nꝫ i balneo. Et qñꝫ fit illud cã attrahẽdi mãꝫ p̃limã
coop̃iẽtẽ tunicas oculi. ¶ Et oꝫ vt i p̃n⁹ ñ administrẽ
tur i spissatiua fortia ⁊ q̃ sũt vehem̃t̃ stiptica: qm̃ in
spissãt tunicas ⁊ ꝓhibẽt resolõnes ⁊ magificãt dolo
rẽ: ⁊ ꝓp̃e qũ dolor fuĩt fortis. Et ea ẽt q̃ debilit̃ ꝯstri
gũt i p̃ncipio ñ sufficiũt ad ꝓhibẽdã mãꝫ ⁊ nocẽt ꝓ
pter i spisatione tunicaꝝ ⁊ ꝯstrigũt mãꝫ i eis. ꝙ si ali
qd hoꝝ ꝯtigẽt succurre cũ vaporatõe ex aq̃ cala sp̃
⁊ solũ collyriũ albũ dissolutũ i aq̃ meliloti ẽ ꝯueiẽs
forti⁹ nãq̃ꝫ illo cũ repletõe capitis qñꝫ ẽ ei nociuum
¶ Resolutiua v̓o i p̃ncipio ophthalmie vehement̃
deuita: ⁊ p̃limũ ẽ nec̃ria post ista stiptica ⁊ ꝓp̃e qñ eis
narcotica sũt admixta distillatio aque zuccari ⁊ aq̃
mellis in oculo. Qȯ si ꝓuenit ex istis ꝯmotio egritu
dinis infrabis eam cũ eo i quo nõ sit inspissatio ad
succurrendum ei. ¶ Et oportet vt intendas añ hoc
ad mũdificatõnẽ lippitudinis cũ facilitate ⁊ ñ noce
as oculo. in lippitudinis nanq̃ꝫ mundificatione est
doloris alleuiatio ⁊ abstersio ocli ⁊ m̃dicinis adest

possibilitas opādi. ⁊ qñqʒ doloris vehementia fac̄
nc̄riā stupefacictiū adhibitōez sic̄ succi pomoꝝ mā
dragore ⁊ lactuce ⁊ papaueris ⁊ aliquātule aque su
mac. Expelle ergo illa q̄ztū potes. ꝙ si aliqd eoꝝ ad
mistras pp ncc̄itatez admistra ipm̄ sm̄ cautelā. Et si
poss̄e ē tibi vt sis ɔtēt' cū albūine oui ɔq̄ssati cū aq̄ in
q̄ papauer sit ɔ̄coctū fac: ⁊ fortasse oportebit vt po
nas cū eo fenugrecū vt iuuet ad sedādū dolorē ex p
te resolōnis ⁊ resoluat ēt ⁊ r̄moueat nocum̄tū stupe
factōis. ꝙ si mā ē subtilis ⁊ corrosiua ñ ē malū apud
me vti opio ⁊ stupefactiuis: ipm̄ nāqʒ ē sanās eā ⁊ ñ
succedit dolor q̄zuis oporteat credē. ꝙ inq̄ztuʒ visui
nocet ē malū. veꝝ opio i dolorib' a mā corrosiua ꝓ
uēiētib' ñ ē malū ap̄ me vti. ipʒ ei sanat celerit̄. Et cu
ra qȯ mordicatōis ē ex glutinatis ⁊ ifr̄atis ⁊ s̄btiliati
uis. ❡ Et cura extēsiōis ē cū mollificatōe ocli ⁊ r̄so
lutōe p ea quoꝝ vnūqȯqʒ diximꝰ i loco suo ⁊ pmu
tatiōe matiei. ❡ Qñ āt egritudo sit chronica tunc ē
phl̄omia faciēda ex lachrymalib' ⁊ phl̄omāde sunt
ābe arterie q̄ s̄t p' aures. ❡ Et oʒ vt patiēs ophthal
miaʒ ⁊ patiētes rheumatismos ad oclos ɔ̄uitēt quē
admodū mltotiēs dixius iūctiōez capitis ⁊ distilla
tōem alic' olei i aurē. ❡ Et pc̄it' cura ophthalmie ē
sic̄ cura reliquoꝝ apatū ex repcussiōe p̄ᵒ ⁊ resolutōe
2ᵒ. Verūtñ exigit̄ pp mēbꝝ ipʒ s̄rflua facilitas ⁊ ē vt
illȯ qȯ repellit ⁊ repcutit ⁊ s̄btiliat ⁊ qȯ resoluit ⁊ ab
stergit ñ sit laboriosi tact' ledēs sēsū faciēs euenire as
pitatē. Et illȯ qȯ ñ ɔplet̄ nisi sit stipticitas e' qȯ refre
nat tēpata: ⁊ mordicatio e' qȯ resoluit leuis pua: im
mo ē meli' vt sit i illo exiccatō sine mordicatiōe: ⁊ vt
violētia laboris e' frāgat̄ p illȯ qȯ eis admiscet̄ ɔ̄ eis
q̄ sūt sic̄ album̄ oui ⁊ lac mlieris mlctū s̄r ɔfricatiōez
collyrii quo fit alcohol. ❡ Qñ āt mā iā ē euāta ⁊ do
lor ñ ē i sūmo laboris admistra collyriū noiatū vni'
diei ɔmixtū cū eo qȯ fit sic̄ vitell' oui: ⁊ nʒ ē lōginqū
qn sanet̄ isirmꝰ i die suo ⁊ igrediat̄ balneū in seq̄nti.
Sitqʒ illȯ qȯ suffic̄ ad resoluēdū residuuʒ materiei
sic̄ ē collyriū ɔ̄ spica. Et qñʒ hora fac̄ nc̄riū vt facias
ipm̄ odorare de collyrio alistiptatan i die p̄ᵒ reʒ mo
dicā: ⁊ addas i die 2ᵒ ɔ̄ eo ⁊ erit cū eo sal'. ❡ Qñqʒ
mā sit praua i ophthalmia añcedēs ad dissoluēduʒ
tūc forsitā ē aliqd qȯ sit sil̄e succo cucumeris asinini.

❡ C. x. ɔ̄ cura ophtal. cal̄e cholice sāguiee ⁊ berisipile.

Regimē cōe ophthalmie c' cā ē mā cholica
aut sāguiea ē phl̄omia ⁊ euō. Naʒ si cā fūit
sāguis calefact' chl̄ic': aut chol̄a sola cōfert
cū phl̄omia euō ex ɔ̄coctōis myrobal. ⁊ qñʒ pōit̄ i
ipsa turbit. Qȯ si cuʒ ea fūit aliquātuluʒ grossitiei ⁊
sciueris ꝙ mā sit ībibita i velamib' cerebri ɔfortabis
eā cū hierapicra. Et fortasse sufficit i h' i īfusio aloes
⁊ si illic fūit calitas erit aq̄ i q̄ ipe īfundet̄ aq̄ endiuie
aut aq̄ pluuialis aut ille ābe. ❡ Et oʒ qȯ vt i initō fi
at i ipo ēpl̄ʒ ocl̄o ex ifr̄atis q̄ s̄t expssiōes sic̄ expssio
ligue arietꝭ ⁊ expssio folioꝝ salicis ⁊ mucilagies ⁊ di
stillatō eaꝝ i ipo: deide album̄ oui cū lacte asine: aut
solū: deide collyriū albū ⁊ r̄liq̄ collyria q̄ remēora
bimur i apocrusticis. ⁊ nʒ i eis finē ɔseq̄ris pp queʒ
tunice ispissant̄ ⁊ māe ɔstrīgāt̄ ⁊ dolor fortior fiat.
❡ Qñqʒ repuleris mām̄ p euonē ⁊ attractōeʒ ⁊ apo
crustica tē ḡdatī tēdas ad maturatia: ⁊ sint in pⁱmis
mixta cū apocrusticis. Est ergo i pⁱmis ɔueniēs eoꝝ
ɔmixtio cū aliq° qȯ sit sic̄ aq̄ ros. Et i generib' qdeʒ
lactis ē vt' maturatōis ⁊ i mucilagie psilii ē cū reper
cussiōe maturatio q̄dā: ⁊ mucilago seis cydonii est
vehem̄tioris matatiōis q̄ʒ ipsa. Et aq̄ fenugreci bo
na maturatōi ē sedatiua doloris: ⁊ ē maturatiuorꝫ
dignior vt ab ea icipiat̄ ⁊ ñ ē i ipsa attractō. ❡ Et si
ē nc̄riū igrossare aliqd ex illo fiat cuʒ mucilagibus
aut ifr̄are fiat cū succis. ❡ Et iā expt' ē succ' arboris
q̄ grece noiat̄ achatā ⁊ syriace asel i pⁱn° ophtalmie
cal̄e ⁊ iflamatōis e': ⁊ fuit ɔueniēs cū ꝓpetate forti.
Et succi qȯ isti qñʒ coagulāt̄ ⁊ reh̄uāt̄. ❡ P'ea trā
si ab h' i ad ɔ̄coctōez meliloti in q̄ sit dissoluta sarco
colla alba ꝓp̄e nutrita cū lacte mlieris ⁊ asine. ❡ Qñ
qʒ descēdē icipit adde i admistratōe resoluentiū qȯ
sit forti' sicut sarcocolla i aq̄ fenugreci ⁊ fenicli. ⁊ va
poratio ex aq̄ i q̄ ɔ̄cocta sit croc' ⁊ myrrha: ⁊ admi
stra balneū si sciueris ꝙ cerebꝝ sit mūdū. ⁊ da i po
tu p' cibū p aliq̄s horas aliqd vini ātiq puri in pua
q̄ztitate. nā balneū p' ipm̄ i aq̄ cal̄a ⁊ vaporatio si fi
at erit illȯ iuuam̄: ⁊ admistratio euantia collyrioꝝ
narratoꝝ i ātidotario ad descēsionē ophthalmie ⁊
finē e'. ꝙ si mā fūit sanguiea adhibebis ventosas p'
phl̄omiā ⁊ assiduab fricatōez extrēitatū ⁊ ɔstrictiōʒ
eaꝝ pl' q̄ʒ i aliis ⁊ admistrab i p̄ncipio rei succos p̄
dictos. Deide admisceb ei medullā panis: postea i
funde panē illuʒ i alrob ⁊ pmiscebis i ipo: ⁊ fortasse
oportebit vt pmisceas cū illo parūp opii si fortis fi
at dolor. ❡ Qȯ si mā fūit chl̄ica euābis post phl̄o
miā cū eo qȯ educit chol̄am. Et admistrab balneū
ex aq̄ dulci. Et qñʒ ɔueniēs erit effūdē aq̄ʒ fraʒ ei s̄r
cap̄ ⁊ oclin: ⁊ qñʒ lauat̄ facies ex aq̄ fr̄a cui admisce
tur paꝝ aceti ⁊ ɔfert. ❡ Et oʒ vt cholica sit maior au
datia i admistratiōe stipticoꝝ i p̄ncipio sine s̄rfluita
te ⁊ i admistratiōe collyrioꝝ stipticoꝝ dissolutoꝝ i
succis. ❡ In herisipila āt q̄ ē ex summa illi' oʒ vt ad
mistret̄ p' euonē cū solutis ⁊ clysteri ⁊ empl̄a fc̄a ex
corticib' ḡnatoꝝ ɔ̄coctis s̄r prunas ⁊ tritis cū alrob
aut mel ⁊ assidue fiat ei euaporatio cū spōgia cal̄a.
⁊ facē ēpl̄ʒ ex faria orobi ⁊ frum̄ti ɔ̄cocta cū sirupo
mellis aut cū radice lilii trita ɔfert ei. ❡ Et oʒ vt assi
due abluat̄ oculus ⁊ asidue ifr̄et̄ ⁊ hūectet̄. Sʒ suffi
ciētia i ifr̄antib' ē ex eis q̄ tardāt ⁊ hebetāt. ❡ Et qñ
resoluit̄ egritudo ⁊ r̄māet calitas fac ēpl̄ʒ ex vitello
oui assati ⁊ ɔtriti cū croco ⁊ melle ⁊ reliq̄s q̄ scripta
sunt ad herisipilā i ātidotario.

❡ Ca. xi. de cura ophthalmie frigide.

In ophthalmia fr̄a a materiis fr̄is oʒ vt euē
tur huōr fr̄us. ❡ Et qñʒ ē nc̄riū iterare siue sit potio
siue iniectio siue gargarismatio. ❡ Et vt sit initiū cu
re a repcussiuis q̄. ñ s̄t ifrantia valde. Sʒ sint illa in q
b' ē subtiliatō sic̄ myrta ⁊ sarcocolla. Et si admistra
ueris collyriū ɔ̄ spica cū aq̄s ɔm̄suratis erit ɔueniēs
⁊ si i tunicis pupille ñ fūit nocumētū facies alcohol
ex aq̄ i q̄ bulita sint croc' ⁊ cal cadis ⁊ mel. ❡ Et oʒ
vt liniat̄ i p̄ncipio frōs ⁊ calcadis: ⁊ ꝓp̄e cū via mate
riei ē p velamē extrisecū. Et silr ñ ē malū si abluat fa
cic̄ ex aq̄ i q̄ dissoluit̄ calcadis ⁊ ꝓp̄e qñ via māe est
ex velamie extriseco. Et si liniāt̄ palpebr̄ i pri° ex ty
riaca ⁊ sulfure ⁊ arsenico ē bonū. ⁊ pot' tyriace ēt ɔ
fert. ❡ Et iā qȯ expta s̄t i hoc folia alkerue ɔtrita ⁊
ɔmixta cū aneto ⁊ folia malue ɔ̄cocta i vio. nos ṽo
dicēus i ātidotario troc. ɔueniētes ad liniendas pal
pebras. ⁊ aq̄ qȯ fenugreci ⁊ mucilago se. lini ē ex eis
quoꝝ distillatio i oculū patiētis ophthasmiā fr̄aʒ ɔ
fert: ⁊ p' illȯ collyriū lenitiuū ⁊ collyriū rubeū mai'
⁊ collyriū alraigene ⁊ sarcocolla dissoluta in succo
folioꝝ capparis. Et ēpl̄m ex foliis capparis solū.
❡ Et ɔfert oib' istis regim̄ s̄btile ⁊ admistratō balnei ⁊
vini puri albi.

❡ Ca. xii. ɔ̄ cura alguardenegi

Ophthalmie vō q̄ fc̄a ē guardenegi: cura ē
eūo ꝑ phlomiā ⁊ vētosas: ⁊ nō ē tibi nc̄riū
icidē arteriā. Qd̄ si fūit ophthalmia cala
⁊ eūaueris ex toto corꝰ ⁊ ex vēis capitꝫ ⁊ vētosauis
oportebit vt admistres sic̄ collyriū albū ꝺ repcussi
uis ⁊ sic̄ succꝰ lētiuū fri. Empla vō extiora st̄ sic̄ cro
cꝰ ⁊ folia coriādri ⁊ melilotū cū vitello oui ⁊ pāe in
fuso i rob vue. Et qn̄ est nc̄riū vt eis admisceat̄ de
narcoticꝫ aliqd. ⁊ linimēta ēt sint ex hꝰ i ⁊ ex memithe
⁊ litio ⁊ aloe. Et ex eis qd̄ q̄ expta st̄ ad eā ē vitellus
oui cū adipe v̄si de qbꝰ fiat sic̄ emplm ⁊ supponā
tur sup oculū: ⁊ qn̄ dolor fit fortis īfundat̄ i pputiis
vue. Deide ꝯterat̄ cū vitello oui ⁊ sr̄pōat̄ oculo.
¶ Qn̄ āt dolor fit fortior īfūdat̄ crocꝰ ꝯtritꝰ cū lacte ⁊
succo coriādri ⁊ distillet i oclm. ¶ Quidā vō diligūt
i guardenegi vt admistrēt̄ cure extrinsece ⁊ sufficiat
distillatio lactis tribꝰ diebꝰ i oclm si dispō illud tole
rauit. ¶ Et illi qd̄ q alcohol admistrāt iā expti st̄ in
guardenegi ad dolorē vlceratum vt fiat alcohol ex
sarcocolla ⁊ croco ⁊ sief memithe ⁊ opio. ¶ Qd̄ si
fūit guardenegi pꝰ ophthalmiā fraꝫ grossā purgab
cū hieris nc̄rio ⁊ admistrab mucilagies lenificātes
fc̄as ex succo caul' aut aq̄ ꝺcoctōis eꝰ. Et qn̄ erit ti
bi nec̄riū vt pmisceas eas cū aq̄ solatri. ⁊ qn̄qꝫ erit ti
bi nec̄riū vt pmisceas eas cū myrrha ⁊ sarcocolla.

¶ Ca. xiii. de cura ophthalmie ventose.

Ophthalmia āt vētosa curat̄ cū ēbrocis ⁊
vaporatōibus ⁊ balneis. ⁊ vaporatō qd̄ ex
miliis ē iuuātior vaporationū q̄ fiūt ei. Quidā vō ꝓ
sūptuosi qn̄ audēt admistrar̄ narcotica ꝓp doloris
vehemētiā ⁊ iā vt sedet̄ i hora. sꝫ ipe excitat̄ pꝰ horā ve
hemētiꝰ qꝫ pꝰ fuit ppea q ꝓhibet resolui vētositatem.

¶ C. xiiii. ꝺ smōe vli ꝺ m̄dicis ophthalmie vsitatis.

Collyriū qd̄ albū: nā ipm ē ꝯglutiatiuū ifra
tiuū: sedatiuū doloris: rectificatiuū hūoris ⁊
mordicatiuū. Qn̄qꝫ admiscet̄ ei opiū ⁊ fit
vehemētꝰ sedatiuū doloris sꝫ fortasse nocet visui ⁊ ꝓ
lōgat egritudinē pp stupefactōꝫ ⁊ cruditatē quā fac
⁊ ex eis q̄ ꝓcedūt suo cursu. Et troc. roſ. ē maxi iuua
mēti i iflāmatiōe ⁊ dolor ⁊ ē maior ⁊ minor. Et tu qd̄
iuenies i ātidotario trociscos ⁊ collyria hꝰ generis.
¶ Et iuenies i tabul' oculi m̄diciarꝫ singlariū repcus
siua sic̄ merdasēgi ⁊ dragagātū ⁊ litiū ⁊ rosa ⁊ antio
niū sasansi ⁊ acatia ⁊ memithe ⁊ sandalū ⁊ galle ⁊
lutū sigillatū ⁊ reliq succi ⁊ gūmi ⁊ reliq̄. Et ꝺ singu
laribꝰ qd̄ q̄ maturāt mās grossas st̄ sic̄ myrrha ⁊ cro
cꝰ ⁊ olibanū ⁊ spica ⁊ castoreū ⁊ parꝫ erꝫ rubei ⁊ alo
es ꝓpe ⁊ amomū ⁊ cornu cerui adustū. Mēsurare
āt hūorē cū eo qd̄ ē frigidꝰ ⁊ cū eo qd̄ ē calidꝰ ē illd̄
qd̄ ptiet ad idustriā artificialē i ptic'laribꝰ. Reliq̄ vō
ꝑ ista expta dicā i ātidotario. ¶ Et ex repcussiuis ex
ptis ad vehemētiā doloris ⁊ māꝫ grossā ē encaustꝫ ⁊
alesehēseti cū melle puro ⁊ aq̄ fenugreci: pōat̄ i āgul'
lachrymalibꝰ cū stilo. Sꝫ ꝺ ꝯpositis st̄ sic̄ collyriū
istitican ⁊ rubeū lenitiuū ⁊ collyriū ꝺ scedenigi ma
ius ⁊ troc. ꝺ seminibꝰ ex summa eorꝫ st̄ boni vltime.

¶ Tractatꝰ 2ꝰ de residuis egritudinibꝰ eꝰ qd̄ ꝺ oculo
appet ⁊ plm eiꝰ ē ꝺ egritudibꝰ ꝯpōnis ⁊ ꝯtinuitatis.

¶ Cap. i. de vesicis.

Contingunt i oculo vesice aquo
se in qbusdā cortici
hꝰ cornee q̄ st̄ q̄ttuor tunice. Et hec qdē
aquositas coartat̄ it̄ duos cortices ho
rū .iiii. ⁊ eiꝰ qd̄ locꝰ ꝓcldubio diūsificat̄: ⁊ q ē ꝓfūdiō
eorꝫ ē deterior. ⁊ diūsificat̄ fm augmētū ⁊ diminutōꝫ
nē cū q̄ztitate. ¶ Et diūsificat̄ pp suū colorē ⁊ eēntiā
suā. ¶ Et qn̄ diūsificat̄ pp suauitatē suā ⁊ acuitatē
suā ⁊ corrosiōꝫ suā. ¶ Et q̄cūqꝫ earꝫ ē ad corticē pri
mū ē mala nig: qm̄ illa ꝓhibet visū a ꝯphēsiōe vuee
⁊ ꝓfūda ꝓhibet a ꝯphēsiōe ipiꝰ: qm̄ radiꝰ ē remotior
ad hꝰ vt ipaꝫ faciat ꝑuiā qr̄ vi alba. Et plima aquosi
tas acuta ē mala: qm̄ ledit cū extēsiōe ⁊ corrosiōe sit̄
⁊ ois qd̄ q̄ ē copiosior ē plus extēsiua ⁊ plus dilatās
⁊ corrodēs. Que āt ex ea oppōit̄ forami nocet visui
ꝓpe qm̄ est corrosiua ⁊ vlceratiua. ¶ C. ii. ꝺ cura.

Cura ipsiꝰ dū ē ꝑua ē cū m̄dicis exiccatis ⁊
cū eis q̄ st̄ sic̄ m̄dicam̄ ꝺ luto ꝯpatū ad sami
os: ⁊ est vt sumāt̄ luti samii torrefacti. ʒ. iii. ⁊
tutie. ʒ. i. ⁊ climie lauate ⁊ ātionii abluti āborꝫ an̄. ʒ.
ii. ⁊ scorie eris ablute. ʒ. iii. opii. ʒ. iii. gūmi. ʒ. iiii. terāt̄
cū aq̄ pluuiali ⁊ fiāt ex eis collyria ⁊ admistrēt̄ cum
aq̄ fenugreci. ¶ Et qn̄ multiplicat̄ curet̄ cum ferro.

¶ Ca. iii. de exituris oculi ⁊ cornee.

Exiture ocli gnānt̄ fꝫ plm ab hūoribꝰ acutꝫ
adustis ⁊ st̄ septē spēs. q̄ttuor a sr̄ficie cornee
q̄s G. noiauit vlcera: ⁊ accit pp eas aspitas. ¶ Pria
earꝫ ē vlcꝰ silis fumo exn̄s sr̄ nigꝫ oculi expāsa occu
pās locū magnū ⁊ noiat̄ albasiue: ⁊ fortasse noiat̄
chetemō ¶ Deide ē spēs alia ⁊ ē ꝓfūdior ⁊ ē vehemē
tiꝰ alba ⁊ minoris ꝓfunditatis vel q̄ztitatis ⁊ noiat̄ nu
bes: ⁊ fortasse noiat̄ ēt chetemō. ¶ Et deiā ē spēs tria
corōalis ⁊ sr̄ coronā nigredis q̄ qn̄ occupat ꝺ albo
ꝯiūctiue aliqd: ⁊ vr̄ q ē sr̄ pupillā albū ⁊ q ē sr̄ ꝯiun
ctiuā rubeū. ¶ Et 4ª noiat̄ adustiua ⁊ noiat̄ ēt lanosa
⁊ existit i eo qd̄ appet ꝺ pupilla ac si lana pauca essꝫ
sr̄ ipꝫ. ¶ Et tres st̄ ꝓfūde q̄rꝫ vna noiat̄ anulū sbmer
sā hn̄s ꝓfūditatē: ⁊ ē vlcꝰ strictū ꝓfūdū mūdū. ¶ Et
2ª noiat̄ lilimie. s. ūgula ⁊ ē minoris ꝓfūditatis ⁊ latio
ris occupatōis. ¶ Et 3ª ē vlcꝰ qd̄ noiat̄ alficume. s. ⁊
adustiuū ⁊ ē ēt vlcꝰ sordidū hn̄s crustas i cꝰ mundifi
catōe ē tior: hūiditas. n. currit ꝑ corrosionē pāniclo
rū ⁊ corrūpit̄ cū ea oculꝰ. Ulcera vō i oclo fiūt aut
successiōe ophthalmie: aut successiōe bothor ꝓpt̄ ꝑ
cussiōeꝫ. Et multotiēs qd̄ ē ꝓncipiū vlceris itꝰ ⁊ dis
rūpit̄ a extiora ⁊ ecōuerso: ¶ C. iiii. de signis.

Signa vlceris i eo qd̄ ꝺ oclo a ppet st̄ qd̄ est
ꝯiūctū albū si ē sr̄ pupillā ⁊ rubeū si ē i ꝯiun
ctiua ⁊ ē cū eo dolor vehemēs ⁊ pulsatio.
⁊ qn̄ ē sanies q̄ iuēit̄ i eo. qd̄ sr̄pōit̄ alba sigficat do
lorē ꝺbilē ⁊ pulsatōeꝫ fortē. Si vō fūit citria ⁊ fusca
aut sbtil' erit i illo leuior: ⁊ si fuerit rubea tc̄ dolor erit
leuior valde. ¶ C. v. de cura vlceris.

Quādo fūit vlcꝰ i oclo ꝺxtro dormiat sr̄ sinistꝫ:
⁊ qn̄ fūit i sinistro dormiat sr̄ ꝺxtꝫ. Et oꝫ vt
sbtiliet r̄gim̄ i ꝓncipꝫ. Qn̄ gꝰ disrūpit̄ vlcꝰ ꝺcliet
r̄gim ad extrēitates ⁊ ad pullos ⁊ n̄ ꝺbilitet̄ ⁊ n̄ ꝯso
lidet̄ vlcꝰ: ⁊ mltiplicēt̄ sr̄fluitates corpis eiꝰ: ⁊ oꝫ vt n̄
r̄pleat̄ ⁊ n̄ clāet nec sternutet q̄ztū poſe ē nō igrediat̄
balneum nisi pꝰ maturatōeꝫ egritudis. si āt igrediat̄
nc̄riū ē ei vt n̄ ꝓlōget morā: ⁊ itēdat i mūdificādo ca
put ⁊ stōꝫ cū eūatis trahētibꝰ ad iferiora. ⁊ silr̄ ꝯfert
i eis vētosatō sr̄ crus plm ⁊ phlomia saphene ⁊ assi
duatō solōis vētrꝫ oibꝰ .iiii. diebꝰ cū eo qd̄ educ̄ sr̄flui
tateꝫ acutā subtilē ex ꝺcoctōibꝰ ⁊ ifusiōibꝰ: ⁊ si fūit ꝺ
ophtalmia curet̄ pꝰ cū eūōe p̄dc̄a i. c. suo ⁊ cū m̄dicis
⁊ ꝯiūgat̄ it̄ sedatōꝫ dolorꝫ ⁊ ꝯsolidatōꝫ vlcerꝫ cū eis
q̄ st̄ sic̄ collyriū anesestigi ⁊ alscusi ⁊ cerusa ⁊ distilla
tō lactꝫ mlierꝫ i oclo. Et si fūit hꝰ cursꝰ pmisceat̄ ei illd̄
qd̄ hꝫ vtutē ꝓhibitiuā. ⁊ ad sūmū cap̄. elcōis m̄diciarꝫ i
ipo ē qm̄ oꝫ vt eligat̄ oē qd̄ exiccat absꝫ mōdicatōe

¶ Et ſi calor fortis fiat tunc adminiſtra collyrium
alſedenigi lenitiuū ⁊ collyriū olibaninū ē valdꝰ iuua
tiuū. Et ꝺ collyriis qꝺ iuuatis ē collyriū ſetalicuꝫ ⁊
conis ⁊ ſi fuīt curſus collyriū ꝺāmiꝰ ⁊ emeluidion. ⁊
ſi fuīt curſus cū acuitate collyriū i qͦ pōit myrrha ⁊
ſpica celtica. Qꝺ ſi i vlcerībꝰ fuīt ſordes tē cū ſirupo
ꝺ melle: aut cū aq̄ fenugreci cū aliquoꝝ collyrioꝝ
p̄dcōꝝ: aut cū mucilagie ſe. lini: aut cū lacte mlieris.
⁊ ſi fuīt corroſio vehems nc̄riū erit admiſtrar̄ ꝺarca
metilō. ¶ Et qñ mūdificat̄ vlcꝰ tende ad deſiccatiua
abſꝫ mordicatōe ſic̄ collyriū ꝺ olibāo ⁊ ſic̄ olibanū
ipm neſeſtegi ⁊ ceruſa ⁊ plūbū aduſtū ablutū ⁊ col
lyriū albū ⁊ collyriū albebar ꝓp̄e: ⁊ ſilr ciniſ oſtraci
ablutꝰ cū albumie oui: aut cinis oſtraci magni ablu
tus cum eq̄li mēſura ſui de ſedcigi. Deſcriptō colly
rii liberis ⁊ ē forte. ℞. climie. x. ⁊. vii. aur̄. ceruſe ab
lute. ℥. i. amili ⁊ opii ⁊ dragagāti oīuꝫ añ. aur̄. ii. terā
tur ⁊ fricēt̄ cū aq̄ pluuiali ⁊ ꝯficiāt̄ cuꝫ albūine oui.
Aliꝺ eiuſꝺ nois ⁊ eſt forte. ℞. climie aduſte ⁊ ceruſe
ablute. ℥. viii. myrrhe aur̄. vi. plūbi aduſti abluti au
re. i. aili aur̄. vi. plūbi aduſti abluti ⁊ talk āboꝝ ana
ʒ. iiii. dragagāti. ʒ. viii. terāt̄ cū aq̄ ⁊ ꝯficiāt̄ cuꝫ albūi
ne oui. ¶ Ca. vi. de rupturis cornee.

Quādoqꝫ fit a ruptura p̄cedēte ⁊ qñꝫ fit a cā
extrīſeca ſic̄ pcuſſiōe aut caſu diſrūpente ⁊
tc̄ appēt vuea. ꝙ ſi illꝺ qꝺ ꝺ ea appet eſt res modica
noiat̄ formical̄ ⁊ almuſaragi ⁊ ḡnatil: ⁊ illꝺ ē ſꝫ ma
gnitudīē ⁊ puitatē. Si āt ē augm̄tatō illa ita vt appe
at i ea ḡnuꝫ vue noiat̄ vuea. Et q̄ ē maior noiat̄ veſi
cal̄. ſi āt egr̄diat̄ vuea valꝺ ita vt ſepat̄ īt̄ palpebraſ ⁊
coopturā noiat̄ claual̄. et qñ albificat̄ vuea ñ ē ei ſāi
tas. Et ſcias ꝙ qū cornea rūpit̄ i lōgitudie ñ vī albe
do: ſꝫ vī ſciſſa ⁊ ē q̄ſi ſpeclator iā ſic elōgatꝰ. Et poſe
qꝺ ē vt hꝰ ꝺclaret̄ mō māifeſtiore. ⁊ dicat̄ ꝙ ruptura
qñꝫ fit i oībꝰ ptibꝰ cornee ⁊ cortic. eꝰ: ⁊ ē eminentia ꝺ
ſba vuee: ⁊ qñꝫ fit in qbuſdā ptibꝰ cornee: ⁊ ē eminen
tia ex ea ſpiſſa: ⁊ ē apꝺ corroſionē quorūdā corticis
eꝰ ⁊ aſſilat̄ veſicis: ſꝫ differt a veſicis mollibꝰ ⁊ duris
qm̄ pp veſicas molles ⁊ duras fiūt i albedie ocli ru
bedo ⁊ lachryme ⁊ pulſatō ⁊ frāgit̄ ſub radio: ſꝫ ñ ē
ita h. ¶ Eminētia v̄o q̄ fit pp fracturā cornee i oibuſ
ſuis corticibꝰ: aut ē cū aptōe totꝰ vue: aut cuꝫ q̄dā p
te eꝰ. ¶ Eiꝰ āt ſpēs ſt̄ q̄ttuor pua ḡnatil̄ ⁊ formicaliſ.
q̄ qñ miorat̄ ſilat̄ veſice molli ⁊ veſice dur̄. Et ſepat̄
ab eo: qm̄ ē ſm colorē vuee i nigredie ⁊ viriditate ⁊
color m̄dio īt̄ eas. ꝙ ſi differat color eꝰ a color tūice
vuee ēt veſica ē: ⁊ qñꝫ v̄ificat̄ p ꝯſideratiōꝫ i re eꝰ. Si
vī circūdās i radice eꝰ res alba ſic̄ libꝰ: ⁊ illꝺ qꝺ ñ eſt
niſi extrēitas ruptur̄ cornee ⁊ albificat̄ ſꝫ ꝯſolidatio
nē. Et 2ª ē illa q̄ꝫ p̄dixiuſ ⁊ noiauimꝰ vueā. Et 3ª ē ma
ior illa ⁊ ꝓhibet coopturā. ⁊ dī veſical̄ ⁊ claual̄ ⁊ q̄r
ta ē qi ipa ſit ex gnē veſical̄. v̄ūtñ ē chrōica ꝯiūcta cū
eo qꝺ egr̄dit̄ ex cornea ꝓcedēs ab ipo ⁊ dī orbicla
rꝭ: ⁊ ē ſilis armile fuſi ꝯiūcte cū fuſo. ¶ C. vii. ꝺ cura

Quam pſeūat i via gnātōis eꝰ. Cura ē cura vl
ceꝝ ⁊ bothor ſꝫ ꝙ dixius ꝙ idigēt mūdifi
catōe corpis q̄liſcunqꝫ ſit egritudo euādo
p pblomiā ⁊ ſoloṅe: ⁊ pꝰ euōnē admiſtr̄t balneū ex
aq̄ dlci: ⁊ ꝓp̄e qñ ē i ꝯpl̄one acuitaſ p̄t qꝺ mōet̄ i aer̄
balnei niſi paꝝ. Et nꝫ ēt mltiplicꝫ ſbmerſionē capitꝭ
ſui in aq̄ fōtis: ſiue ſit cal̄a ſiue ſit fr̄a ⁊ nꝫ admiſtrent̄
olea ſr̄ cap̄. Quidā ei illoꝝ mittūt māꝫ ad oclm pp
reſol̄onē mat̄iei iuente i cerebro ⁊ attrahūt qꝺ ñ eſt i
ipo: ⁊ exp̄munt ipm pp iſpiſſatōeꝫ poroꝝ reſol̄onis
Quū gꝰ ñ iuenit vacuū currit ad extrēitates cerebri: ⁊
oꝫ qꝺ vt cibi ſint bōi chimi tēpati fr̄i hūidi ⁊ reliqū
corꝰ ſilr. ¶ Et duꝫ pſeūat i p̄nͦ oꝫ vt maturet̄ ⁊ curet̄
cura vlceꝝ. ¶ Qū āt vlcerat̄ tc̄ admīſtrent̄ i p̄mis ſr̄
ipam ēpl̄a ſtiptica cū abſterſiuis ſic̄ cydōia ⁊ lēteſ ꝺ
cocta cū melle ⁊ ſic̄ aq̄ ḡnati ⁊ oliue. ⁊ vitellus oui ⁊
crocꝰ ⁊ ḡnatū muzuꝫ decoctū cuꝫ pauco aceto ⁊ aq̄
acreſte ⁊ diſcoctuꝫ: deinde fiat ēpl̄m: aut ſi tolerat di
ſtillet̄ i oculū cū amilo ⁊ ſilibꝰ. ¶ Qū āt ſit rupta cu
ret̄ cū cura rupture. ¶ Formical̄ v̄o curet̄ cū ꝓhibi
tiuis ſtipticis ⁊ cū vaporatōibꝰ cuꝫ aceto ⁊ aq̄ ⁊ vio
pōtico: aut cū aq̄ i q̄ bulliuit roſa ⁊ fiat alcohol.
¶ Et ex collyriis ſtipticis: ⁊ ex m̄dicis qꝺ iuuatiuis in
ipſa ſt̄ ſuccꝰ folioꝝ oliue ⁊ ſuccꝰ virge paſtoris. Et ex
m̄dicis ſinglaribꝰ ſtipticꝭ ſt̄ ſpica ⁊ roſa ⁊ plūbū adu
ſtum ⁊ chimolea ⁊ t̄ra ſigillata ⁊ ceruſa ⁊ alcohol ⁊
gallaꝝ ptes due: ꝺiñ ātiōnii ptes. x. ⁊ ex collyriiſ col
lyriū hamir ⁊ hādimur ⁊ beditū ꝺ iſeles ⁊ collyriū
arabicū. Et ex eis q̄ ſt̄ fortia ē collyriū berdene triſe
les ⁊ qū ex eo diſtillat̄ aliqd liget̄ frōs ⁊ dormiat re
ſupinꝰ. Collyriū forte ad illꝺ: cinis fuſorii i qͦ purga
tur es ⁊ crocꝰ ⁊ amilū ⁊ dragagātū ꝯficiāt̄ cuꝫ albūi
ne oui gallie nati ea die: ⁊ qñꝫ pōit̄ i ea lapis iamēi.
collyriū bonū ⁊ ē collyriū ƀdem̄ ꝯferēſ ſpebꝰ bothō
℞. ātiōii aduſti abluti. iiii. aur̄. cēuſe plūbi aduſte ab
lute. vi. aur̄. litii idi. xvi. aur̄. ſpice viii. aur̄. polii. ii. aur̄
cliͤ aduſte ablute aur̄. viii. acatie citrie. xx. aur̄. caſto
rei aur̄. vii. tm̄dē aloeſ: gūmi arabici. xx. aur̄. terāt̄ cū
aq̄ pluuiali ⁊ fiāt collyria. Et ſcias ꝙ nc̄riū ē tibi qñ
icipit vlcꝰ i eminētia vt faciaſ adherē oculo ligaturā
q̄ ſuſtētet̄ ⁊ reſupiatio. illi v̄o q̄ ē claualis ñ ē cura. ⁊
qdā pp pulchritudinē deliqūt ⁊ abſcidūt eminētiaꝫ
ex vuea cum muſaraget: ſꝫ rectiꝰ ē vt ñ moueat̄: ⁊ for
taſſe ei effundet̄ mā ⁊ pmutabit̄ ad oculum alteruꝫ.
¶ Ca. viii. de bothor in oculo.

Quod ē āt ſr̄ cōneā tēdit ad albedinē. Et qꝺ
ē ſup ꝯiunctiuā eſt tendens ad rubedinem.
¶ Ca. ix. de cura.

Phlomia ⁊ diſtillatō ſanguīs i oculū ſm ꝙ
dicemꝰ i. c. altarfati: ⁊ vaporatio oculi cuꝫ la
na iſuſa i albumine oui ꝯq̄ſſati cuꝫ aceto ⁊
oleo roſ. ⁊ diſtillatio lactis i qͦ pōit̄ ſemē almaru ⁊
collyrium aluber ⁊ collyrium dinacon.
¶ Ca. x. de ſanie in ſiphac.

Hec ſanies ꝯtiet̄ ſb cornea: aut i ꝓfūdo: aut i
ꝓpiqͦ ⁊ ſilat̄ locꝰ cornee ūgule: ⁊ qñ corrodi
tur cū ea ps noiat̄ calcatarē. ¶ Ca. xi. de cura

Dixit paul̄: curat̄ cū eis q̄ ſt̄ ſic̄ ſirꝰ ꝺ melle ⁊
succꝰ ſ̄cugreci ⁊ collyriū ꝺ olybāo: aut apia
tur cū meliloto ⁊ mucilagie ſe. lini ⁊ rapha
no hūido ꝺcocto ſi nō ꝓhibeat ophthalmia. ¶ Et
mundificet̄ cum eis q̄ ſt̄ ſic̄ collyriuꝫ ꝺ myrrha ⁊ ſu
muſterre. ¶ Et ſi ñ fuīt vlcuſ adminiſtra hoc collyri
um calcadis croci amboꝝ ana. ℥. i. myrrhe. ʒ. i. ſ. ⁊
mellis. lb. i. ¶ Et ēt medicamē magnetis ſcm ad vn
gulā. ¶ Et ēt medicamē de luto ſamio p̄dcō i. c. de
veſicis. ¶ Ca. xii. de cancro in oculo.

Plurimū accīt i cornea dolor vehemēſ ⁊ ex
tēſio i vēis oculi ⁊ punctura fortiſ q̄ leditur
tp̄s ⁊ ꝓp̄e qū mouet̄ hn̄s ipm ⁊ rubedo in
tunicis oculi ⁊ ſoda ⁊ caſus appetituſ cibi ⁊ leditur
ab omni in quo ē caliditas ⁊ ex eis in quorum ſalu
te non eſt ſpes q̄uis ſit ſpes in ſedatione eius.
¶ Et nō facit dolorē cācer i aliqͦ mēbroꝝ q̄ ſint ſic̄ do

loꝛ eꝰ qñ accĩt ĩ oclo. ¶ Et admĩstratio qđ medicia
rũ calaꝝ ẽ ex eis q̃ ledũt patiẽtez ipᷓ ⁊ augent dolo
rem ĩtolerabilem. ¶ Ca.xiii. de cura.

Si ñ fũit excusatõ curᷓ eꝰ: tc̃ sit ĩtẽtõ sedatio do
loꝛis ⁊ mũdificet coꝛꝰ ⁊ ps capiꝭ ab hũoꝛ cõ
turbato ⁊ nutriat cib bõi chimi triticei sĩ qbꝰ
ñ ẽ calefactõ ⁊ potᷓ lactꝭ ꝯfert ei. ¶ Et oꝫ qđ vt admi
stret ĩ ipso albumẽ oui cũ meliloto ⁊ aliqđ đ croco ⁊
collyriũ albũ ⁊ oẽ collyriũ fcm̃ ex eis q̃ sꝫ sic̃ amilũ
⁊ cerusa ⁊ gũmi ⁊ opiũ ⁊ oĩa ĩ qbꝰ ponũt reliq̃ leniẽ
tia ⁊ stupefacientia ⁊ collyriũ samurdũ ⁊ collyriũ
meburiũ ⁊ ceratuꝫ factuꝫ ex vitello oui ⁊ oleo roſ.

¶ C.xiiii. de garab ⁊ apatibus lachꝛymaliũ.

Quandoqꝫ egredit ĩ lachꝛymalibꝰ angulꝭ oclĩ
exitura. ¶ Et qñꝫ ẽ dura q̃ tactu mouet ⁊ ñ
rũpit ⁊ ẽ đ gnẽ glãdulaꝝ: ⁊ plimũ malĩe eiꝰ ẽ qđ vꝛ
eminẽtia ĩ lachꝛymalibꝰ ⁊ ĩueit cũ expssiõe ⁊ doloꝛ eꝰ
expssio ⁊ mltiplicat cũ ea ophthalmia. ¶ Et qñꝫ ẽ
exitura bothoꝛal faciẽs collectiõez ⁊ disrũpit: ⁊ qñ
rũpit facit fistulã sꝫ plꝫ. ¶ Et ãbe cõicãt ĩ hᵒ ꝙ vna
q̃qꝫ eaꝝ mouet sb̃ tactu ⁊ sbmergit cuꝫ expssione ⁊
augmtat qñ dimittit. ⁊ qñꝫ ex sba eꝰ bothoꝛ ẽ eꝰ aug
mẽtũ ĩ ꝓfũdo: qꝛ eiꝰ eminẽtia extiꝰ ñ appet: vm ipsã si
gnificat pꝛuritꝰ: ⁊ qñꝫ manꝰ ĩueit eã ap ꝯpssionẽ vlti
mã. ¶ Et garab qđ ẽ fistl'a adueniẽs ĩ ãgulis oculi
doestic. ⁊ plꝫ qđ eꝰ succedit exiture ⁊ bothoꝛ appẽ
tibꝰ ĩ loco. Deinde rũpit ⁊ fit fistula: ⁊ exitura illa añ
qꝫ rũpat noiat bakilus. Et qñ illđ mbꝝ ẽ sbtilis sbe
vꝛ ab ĩterioꝛi eꝰ vſꝫ ad ipsiꝰ exterius sic̃ pãnus quẽ ĩue
nis a latẽ ossis nasi ⁊ a latẽ eius qđ appet đ oculo.
Quꝫ gᵒ rumpit rmãet saniosa difficil ꝯiunctõis qm̃
mbꝝ ẽ humidũ ⁊ cũ hũiditate sua mouet sp ⁊ ꝓpt
hᵒ fit fistl'a. Et eꝰ qđ ruptura qñꝫ ẽ ad extioꝛa: ⁊ qñꝫ
ad ĩterioꝛa: ⁊ qñꝫ ẽ ruptura eiꝰ ad ãbo latera simul
⁊ mltotiẽs fit eius ruptura ad nasuꝫ ⁊ currit ad ipᷓ
¶ Et qñꝫ ꝯseqt malĩa sãiei eꝰ ad os ⁊ coꝛrumpit ipᷓ
⁊ đnigrat ⁊ coꝛrũpit cartilagies palpebꝛ ⁊ ĩplet oclꝫ
saĩe q̃ egredit ad ꝯpssionẽ. ¶ Ca.xv. de cura.

Algarab ẽ egritudo chꝛõica ⁊ q̃ ẽ ex ea leui
oꝛ ẽ illa q̃ ẽ recẽs. Nã q̃ recẽs ẽ curat cũ me
dicis facilibꝰ q̃s dicemꝰ. Chꝛõice vo cura ẽ ĩ
ea cauteriũ qđ narrabimꝰ: aut qđ stat loco eꝰ sic̃ die
bardich. ¶ Incipiat gᵒ ⁊ fricet fistula pãno: diñ fiat
liciniũ cũ diebardich ⁊ ĩpleat. Quidã ãt existiauert
ꝙ qñ mũdificat ab eo caro moꝛtua: diñ submergat
cottũ cũ aq̃ siliqꝝ nabati ⁊ ĩtromittat in ipa ꝯfert ve
hemt. ¶ Et siqs vult admĩstrare mdicinã abſꝫ cau
terio tc̃ mliꝰ ẽ vt expmat doec egrediat qđ ẽ ĩ ipa: dei
de abluat cũ vio stiptico distillato ĩ ipa: ⁊ si fũit paꝝ
⁊ ñ egredit dittat vſꝫ ad duos dies aut tres ligata do
nec aggrget aliqđ q̃ztitatẽ hñs: diñ expmat pꝰ lauet
deiñ distillet ĩ eã collyriũ algarab qđ Mahomet fi
liꝰ zacharie sibi ꝯpat ⁊ ꝓpẽ qđ ex eo dissolutũ ẽ ĩ aq̃
gallaꝝ: ⁊ mlioꝛ qđ distillatio ẽ distillatõ q̃ fit pꝰ distil
latiõez ĩteruenicte hoꝛa ĩter oẽs duas distillatões.
¶ Et đ mlioꝛ qđ rgie eius ẽ vt msuret eꝰ ꝓfũditas ꝯ
tẽta. Deiñ ĩuoluat radius cotto sbmerso ĩ mdicis ⁊
põat ĩ ipa: siue sit mdicia currens siue puluis. Et oꝫ
qñ admĩstrat mdicam̃ vt strigat cũ pãno ⁊ adhibea
tur qes. ¶ Et đ collyriis qđ exptis est vt sumãt arse
nici rubei ⁊ atrimti ⁊ cãtaridaꝝ ⁊ calcis ⁊ sal ãmõia
ci ⁊ alumis ptes eq̃les aggreget ⁊ terãt cũ vꝛia pue
ri ⁊ siccet ⁊ admĩstret sicca. Qñꝫ vo ꝯfert ĩ pncipio
sui ⁊ añ eruptõez vt sr põat ei atrimtũ ⁊ põat sr ipaꝫ

ãmõiacũ ⁊ merubegi ⁊ silr nux rãzida ⁊ oẽ qđ ẽ foꝛ
tis resolõnis. Et qñꝫ terũt folia rute doestice cuꝫ aq̃
cinerꝭ. ⁊ ponũt sr bakilus añq̃ꝫ ꝯseqt os ⁊ post cõse
cutiõez eius ꝯsolidat ipm ⁊ rctificat carnẽ. Sꝫ moꝛ
dicãt ĩ pncipio qũ ponũt: diñ ñ moꝛdicãt. ¶ Et qñ
fit garab scias ꝙ canõ est ĩ ipso vt mũdificet ĩ pmis
deinde curet. ¶ Et ex eis q̃ mũdificãt ipsã est vt sũa
tur lanugo arũdis ĩuenta ĩ ĩterioꝛ pte eius: ⁊ ꝓpẽ ꝓ
piq̃ radici eius q̃ q̃zdã hñt grossitudinẽ ⁊ sbmergat
ĩ melle ⁊ adhibeat algarab ⁊ mũdificabit ipᷓ. Dei
de lauet locꝰ cũ spõgia ĩfusa ĩ aq̃ mell: ⁊ qñꝫ seqt illđ
sp.s. lanugo arũdis sicca sola sine mdicia alia exiccã
te ⁊ suffic. ¶ Et ex exptis qđ ẽ sief memithe ⁊ crocꝰ
cũ aq̃ altaraxacõ ⁊ sine cessatõe pmutet. ¶ Et ex eis
est vt terãt limacie cuꝫ ostracis suis ⁊ pmisceant eis
myrrha ⁊ aloes ⁊ admĩstret. ⁊ ẽ ex eis q̃ ꝯfert ĩ egri
tudie ⁊ ẽ ad hᵒ pauca ⁊ ñ est aggregata: ⁊ qñꝫ ꝯfert ĩ
ea qũ ẽ vlcꝰ. ⁊ ex eis ẽ guadai adustũ ⁊ crocꝰ ⁊ tara
xacõ siccũ cũ aq̃ sumac sola. Et ex mirabilibꝰ ĩ ipa sꝫ
folia rute cũ aq̃ gnatoꝝ sr posita ei. Et đ ꝓpetate eꝰ ẽ
ꝙ ꝓhibet remanẽ vestigiũ fedũ. Et oꝫ vt ñ cures de
moꝛdicatõe eiꝰ. Et ex eis qđ q̃ rũpũt exiturã ẽ eplm
ex pãe cũ semie maru ⁊ olibão cũ lacte mliebꝛi: aut
crocꝰ cũ aq̃ eruce: aut myrrha cũ tia sui de gummi
arabico ꝯfecta cũ felle vaccio ⁊ ãnectat sr ipaꝫ ⁊ nõ
moueat doec sanet eã. ¶ Et ex mdicis algarab ẽ vt
fiat liciniũ ex floꝛe eris ꝯgelato cũ bdellio ⁊ ãmõia
co ⁊ existiauert idi ꝙ mes masticatuꝫ sanat eã. ⁊ exi
stiauert qdã eoꝝ ꝙ myrrha sola sanat eã qñ sr ipaꝫ
põit. Et ex plibꝰ exptis ĩ ipsa ẽ vt sũat venaꝝ ps vna
⁊ ameos due tie ptis vniꝰ ⁊ terãt puluerizãdo ⁊ pul
uerizent ĩ ipsa ⁊ ẽt medicam̃ ꝯpositũ ex limatura erꝭ
⁊ alumie ⁊ sale ãmõiaco ⁊ ꝯfert ei sanãs. Et ex mdi
cinis vltimis ẽ vt sumãt atrimti ⁊ aloes ⁊ sarcocolle
⁊ coꝛtices radicis turis ꝯtriti ⁊ memithe ptes eq̃les
terãt ⁊ cribellet ⁊ ponent ĩ lachꝛymali: ⁊ aloes solũ
mõ cũ coꝛticibꝰ turis ẽt. ⁊ ꝯsidera reliq̃s mdicias di
ctas ĩ ãtidotario ⁊ ꝓpẽ medicam̃ acutũ viride: ⁊ ꝯsi
dera medicias tabulaꝝ mediciaꝝ singlariũ. ¶ Qñ
ãt ꝯseqt os ⁊ ñ iuuat mdicis: tc̃ necesse ẽ ipam scidẽ
⁊ detegẽ a suo ĩterioꝛ ⁊ assumẽ carnez moꝛtuã si fũit
doec pueniat ad os. ¶ Et eꝰ qđ regimẽ pꝰ illđ est fm
tres mõs: Si os est sanũ fricet nigredo si appet ĩ ipa
⁊ soluat aliqđ ex medicis ꝯsolidatiuis ⁊ sr põat ⁊ li
get ⁊ dittat diu. ¶ Et si res fũit maioꝛ ista tc̃ ncriũ ẽ
cauteriũ ⁊ qñ ncriũ ẽ vt ĩ osse coꝛrupto fiat foramẽ.
¶ Et ĩtendat cũ hᵒ vt fiet cauteriũ q̃ꝫ ꝓfũdiꝰ põt ĩ ĩfi
mo ꝯcauitatis ñ đclinãdo ad nasũ nꝫ ad oculũ ⁊ ele
uet ꝯiunctiua ad latꝰ nasi ĩ ꝓfudo: ita vt qũ pfoꝛat lo
cus vio foramie aut foramibꝰ puis tribꝰ ⁊ penetrat ⁊
currit sãguis ad ptẽ oꝛis ⁊ nasi: fiat tc̃ cauteriũ vltĩm
cũ fiducia: vt ñ pueiat ad ptẽ oculi: ĩmo oꝫ vt teneat
ocl's vltĩe: diñ cautizet ⁊ pulũizet in ipo medicie ⁊ li
get cũ pãno. ¶ Et qñꝫ excusat cauteriũ a foramie ⁊
fit sufficiẽtia ĩ ipo q̃ztũ pol'e ẽ. Et mdicam̃ qđ alresiũ
est ex medicis bõis ĩ illo. c. Et oꝫ qñ fit cauteriuꝫ vt
puluerizet ĩ ipso medicamen: ⁊ põat sr ipm oculum
spõgia ĩfusa aq̃ ĩfrata: aut massa subtili ĩfrata niue: ⁊
quotienscunqꝫ vult calefieri roretur ea.

¶ C.xvi. đ additõe carnis lachꝛymaliũ ⁊ dimiutõe eꝰ

Quandoqꝫ magĩficat caro hecadeo vt ꝓhi
beat visũ. Et qñꝫ miuit valde ⁊ occultatur
adeo vt ꝓhibeat lachꝛymas: ⁊ plꝫ eꝰ ꝯtigit
ab erroꝛ medici ĩ ĩcidẽdo vngulã. ¶ Additõ vo cu

raẽ medicis icĩsiõis ⁊ ñ fiat radicit⁹ ⁊ pueniãt lachry
me. ¶ Diminutõ ãt pueniẽs ex icisiõe curã ñ hꝫ. Qð si
fuit ex pte alia qñqꝫ poſſe erit vt cureẽ medicis gnãti
uis carnis i qb⁹ ſunt ſtipticitas ⁊ exiccatio. Sič mdi
cie fce ex aloe ⁊ memithe ⁊ croco ⁊ vino ⁊ veſigi cũ
vio: ⁊ aloeſ ſolũ qñꝫ pulũizaẽ ſr lachrymalia ⁊ ꝯfert
⁊ vinũ ipm ꝯfert ꝑpe qñ decoqẽ i ipo illð qð hꝫ ṽtu
tẽ ꝯſtrictiuã. ¶ Ca. xvii. de albugĩe oculi.

Sĩias ꝙ albugo i oclo alia ẽ ſbtilẽ ꝓueniẽs i
ſr̃ficie appẽte ⁊ noiaẽ nebula ⁊ alia ẽ groſſa
⁊ noiaẽ albu go abſolute.

¶ Ca. xviii. de cura.

Eius qð q̃ ſbtilẽ ẽ ex ea i corꝑib⁹ eueniẽs tene
ris oꝫ vt aſſidueẽ vaporatio cũ aqs calis ⁊
balneis i aq̃ cal'a. ¶ Deide admĩſtreẽ fricatõ
ſp. Et qñꝫ ꝯfert ei ſucc⁹ floꝝ papauis ruffi ⁊ ſucc⁹ cẽ
taure mioꝝ. Et iteꝝ vẽaꝝ pſ. vna ⁊ ameoſ due ttie p
tiſ vni⁹ fiat ex eiſ puluiſ: ⁊ fortˀ eo ẽ vt ſumãt ſarcocol
la zuccaꝝ tabarzet ſpuma maris ariſtol. ⁊ baurac ⁊
fiãt cũ eis alcohol. Et ex eiſ q̃ ꝯfert ſũt alcohol aſtu
metõ ⁊ alcohol alubar forte ⁊ aſtaticõ ⁊ targamati
cã. ¶ In chrõica ṽo groſſa ⁊ fr̃a i corꝑib⁹ groſſis
oꝫ vt admĩſtreẽ lenificatõ albugis cũ vaporatõib⁹ ⁊
lenificatõib⁹ ⁊ balneatõib⁹ p̃dc̃is. Et ſint collyria p̃
dc̃a qb⁹ ſit alcohol diſſoluta i aq̃ acoꝛi: aut i aq̃ ſaliſ
gẽme fricati ⁊ fiãt cũ eis alcohol i balneo: ⁊ ſi ñ ꝓfe
cerit balnea adminiſtreẽ alcohol cũ alkitrã cum ere
vſto ex qb⁹ fiat collyriũ ⁊ ẽt collyriũ ð cornib⁹ cerui
⁊ ẽt alcohol ex ſtercore lacerti ſolo: aut cũ maſacũia
aut ere aduſto aut cũ ſale gẽma torrefacto. Et fortiˀ
iſto ẽ ſterc⁹ hirũdinũ cũ ſiſamis ⁊ melle ⁊ ſterc⁹ ſeme
beſtraſ: fiat alcohol ex eis mane ⁊ ſero. Et ex eis qð
q̃ ſt tẽpata ẽ ſceba aduſtũ cũ cãcro marino ⁊ clĩnia
auri. Et ſi albugo ẽ ꝓfũda admĩſtra menuthẽ ⁊ alſe
gi ⁊ myrrhã ⁊ ſterc⁹ lacerti eq̃lr ⁊ medicamẽ magne
tis dc̃m i. c. ð vngla. ¶ Et qñꝫ admĩſtreẽ ticture tigen
tes albugĩnẽ ð qb⁹ ẽ vt ſumaẽ caducaꝝ roſe gnatoꝝ
puoꝝ ⁊ acatie ⁊ calcadis ⁊ gũmi oium ana. ʒ. i. anti
monii gallaꝝ ãboꝝ añ. ʒ. iii. diſſoluãẽ cũ aq̃. ⁊ ſi nõ i
ueniẽ roſa gnati ſumaẽ cortex e⁹: aut cap̃ e⁹: aut pãni
cul⁹ ſbalbid⁹ q ẽ iẽ gna e⁹: ⁊ iteꝝ gallaꝝ ⁊ acatie ãbo
rũ. ʒ. ii. calcadis. ʒ. i. fiat ex eis tictura ⁊ ex ticturis eſt
alcohol h⁹ i plũbi aduſti abluti croci gũmi oiuꝫ añ.
auř. ii. cineris furni fuſiõis eriſ abluti cũ aq̃ pluuiali
auř. ii. ſcorie eriſ ablute auř. 5. fiat ex eiſ alcohol. Ali
ud bonũ i vlt°: colcotar gallaꝝ viridiũ amboꝝ añ. i
auř. iiii. ꝛſoluaẽ cũ aq̃ ⁊ admĩſtreẽ mltis vicib⁹. Aliõ
gallaꝝ acatie ãboꝝ añ. ptẽ. i. calcãti ptẽ. 5. terãẽ cum
aq̃ ſachai canebemẽ. ¶ Ca. xix. de ſebel.

Sebel ẽ pãnicul⁹ accĩs oclo ex iſlatõe vẽaꝝ
e⁹ appentiũ i ſr̃ficie ꝯiũctiue ⁊ cornee ⁊ texiẽ
qddã i eo qð ẽ iẽ eas ſič fum⁹. Et e⁹ qð cã ẽ
ꝛpletõ illaꝝ venaꝝ: aut a materijs currẽtib⁹ ad euꝫ p
viã pãnicli exťioꝛis: vł p viã pãniculi itriſeci pp ꝛple
tiõeꝫ capitiſ ⁊ ðbilitatẽ oculi. ¶ Qñꝫ ṽo accĩt ex ſe
bel pruritus ⁊ lachryme ⁊ pãnicul⁹ ⁊ nocumẽtũ ex lu
mie ſolis ⁊ lumie cãdele ⁊ debilitaẽ viſus ex ea: qm̃ i
ipedit ⁊ iſert ei eſtuatõem: ⁊ nocet ei oẽ qð ei ſr̃põiẽ:
plꝫ ṽo accĩt oclo patiẽti ſebel vt fiat minor ⁊ mioreẽ
cor⁹ pupille ei⁹. ¶ Et ſebel qð ẽ ex egritudib⁹ q̃ hẽdi
tãẽ ⁊ ꝑmutãẽ ð vno ad aliũ. ¶ C. xx. de ſignis

Signa ſebel c⁹ ꝑncipiũ ẽ velam exťi⁹ ſũt ea q̃
mltotiẽs dixim⁹ ð exuberatõe vẽaꝝ exťioꝝ
⁊ rubedie faciei ⁊ pulſatõe vehemẽti in tꝑib⁹
⁊ in venis cornee. ⁊ ſig̃ alterius ſt q̃ ſt ꝯ̃ria iſtis in eo
qð declarabiẽ tibi in canone. ¶ Ca. xxi. de cura.

Oportet vt abhorreat cũ ea oia q̃ abhorret
hñs fluxũ ad oculũ q̃ ſt ea q̃ dixim⁹ i ꝑmiſ ⁊
ñ iterabim⁹ ea nũc. Et vt vtaẽ ð euatiſ ⁊ mũ
dificatiſ ea q̃ dixim⁹. ¶ Et vt vitet olea ⁊ ẽpľa ſr cap̃
⁊ caputpurgia: iã ei dixim⁹ i ea ẽt. abhõrẽt ei qdã ipa
i ea ẽt. Sꝫ ego ñ video malũ i vſu eoꝝ qũ cap̃ ẽ mũ
dũ. Et G. qð ꝯceſſit vt i potu vinũ darcẽ ⁊ fiẽt vt p⁹
ipm dormiret qũ eẽt mũd⁹: ⁊ ñ eẽt mã i corꝑe ⁊ capi
te e⁹: ⁊ vi ꝙ h° ſit ꝯueniẽs in ſebel leui. ¶ In ea ṽo q̃
fortis ẽ ñ ẽ exceptio a collectõe. Et melior qð collec
tio ẽ vt penetrẽt fila mlta ſb vẽis: ⁊ qũ adunata ſt tra
hãẽ ad ſupioꝛa vt eleueẽ ſebel. Deiñ colligaẽ cuꝫ nu
chradhi acuti capitis ad icidẽdũ ne remãeat aliqd.
Deiñ admĩſtreẽ regiũ ꝓhibẽs adherẽtiã dc̃aꝫ i. c. ð
vngula. Et qñ dolet ocul⁹ ex p̃patõe collectõis ñ ab
ſcidaẽ ab eo vitell⁹ oui. Illð. n. ſanat ipm. ⁊ p⁹ illð ad
mĩſtreẽ collyriũ rubeũ ⁊ viride vt reſoluaẽ ꝛſiduũ ſe
bel ⁊ mũdificeẽ ocluſ. ¶ Et mlior qð horaꝝ ad col
lectõeꝫ e⁹ ſt ver ⁊ autũu⁹: veꝝ ſi p⁹ mũdificatõnem ⁊
euõnẽ: qm̃ qũ ẽ añ euõnẽ dolor ðcliaẽ fač ſr̃fluitateſ
ad oculũ. ¶ Medicie ṽo ꝯferẽtes ad ſebel ñ ꝯferũt
niſi ꝛcẽti ſꝫ plm. Et ex eis ṽo q̃ expta ſt ẽ vt ſũaẽ cor
tex oui ꝛcẽtis ſič cadit a gallia ⁊ ferueat aceto. x. die
b⁹. Deiñ coleẽ ⁊ exicceẽ i ũbra ⁊ teraẽ ⁊ fiat cũ eo al
cohol. Et ex eiſ qð q̃ ſt expta ẽ alcohol ocli cũ cinẽ
cui adiũcta ẽ marchaſita. ⁊ ex eis q̃ expta ſũt ẽ alco
hol oculi cũ vrĩa i q̃ dimittiẽ limatura eris cipri die
vna. Et ex ꝯpoſitis collyriũ aſtaticõ ⁊ rubeũ acutũ
⁊ viride ⁊ tarchimiticõ ⁊ collyriũ ruſatigi ⁊ medica
mẽ magnetis p̃dc̃m: oia illa ſũt i ãtidotario ⁊ colly
riũ de alumie ⁊ balauſtiis. ¶ Et qñ ꝯp ẽ ſebel ſcabi
es exptũ ẽ collyriũ ſumac ſolũ: ⁊ qñ põiẽ i ipo parũ
gũmi arabici ⁊ ſarcocolle ⁊ fit ex eo alcohol abſcin
dit ei ſebel ⁊ ꝛmouet ſcabiẽ. ¶ C. xxii. ð ũgula.

Est additõ ꝯiũctie ⁊ velãinis ꝯtinẽtis ocluꝫ i
cipiẽs ſꝫ plꝫ lachrymali ⁊ currẽs ſp ſr ꝯiũcti
uã. ¶ Et qñꝫ tegit cõneã ⁊ iuadit eã ita ꝙ co
opit foramẽ. ¶ Et e⁹ qð q̃dã ẽ q̃ ẽ durior: ⁊ q̃dã ẽ q̃ ẽ
lẽior. Et qñꝫ ẽ citri colorꝭ: ⁊ qñꝫ ẽ rubei colorꝭ: ⁊ qñ
qꝫ ẽ fuſci colõiſ. ⁊ ẽ ẽt ũgla c⁹ vicitas cũ ꝯiũctia ẽ vici
taſ adherẽtie q̃ velociẽ ðnudaẽ qlꝫ ſuſpẽſiõe. ⁊ ẽ alia
c⁹ vicitas ẽ vicitas vnitõis ⁊ idiget excoriatione.

¶ Cap. xxiii. de cura.

Melior cura e⁹ ẽ ðnudatõ cũ ferro ⁊ ꝓpẽ e⁹ q̃ ẽ
lẽis. Duř ṽo ðnudatõ qñ ñ ẽ faciľ ꝑduč ad
nocumẽtũ. ¶ Et oꝫ vt eleueẽ cũ ũcinis: ſuſpẽſio ei e⁹ i
ciſiõeꝫ facilẽ effič. ꝙ ſi ꝓhibeaẽ excorieẽ cuꝫ capillo:
aut hico penetrãte ſb ea cũ acu: aut radice p̃ẽne ſbtiẽ
⁊ illð qð ñ ẽ nc̃riũ niſi i vno lo° aut duob⁹ ꝙ ſi ñ ſuffi
cit nc̃ria ẽ excoriatõ ſbtiẽ cũ ferro ñ acuto. ¶ Et oꝫ vt
eradiceẽ q̃ꝫtũ poſſe ẽ p̃ẽ qð accidat carni lachrymaẽ
Et accidat lachrymis curſ⁹: ⁊ color qð ðiſtiguiẽ inẽ
ãbas. ⁊ qũ abſciderꝭ ũglaꝫ diſtillab in oclꝫ cyminũ
maſticatũ cũ ſale. Deiñ ſbuciẽſ mõdicatõi e⁹ cũ vitel
lo oui ⁊ olo ro. ⁊ vio. ⁊ qñ ñ adminiſtraſ diſtillatõꝫ cy
mi maſticati cũ ſale adhẽt ꝯiũctia palpebre. ⁊ pp h°
oꝫ vt moueat eger oclꝫ ẽt oi hora. ðiñ p⁹. iii. dies ad
miſtrenẽ collyria acuta vt ꝛſiduũ extirpeẽ. ¶ Admi
ſtratio ṽo mediciaꝝ i ipa ẽ res q̃ ñ mltũ vꝫ i vngula
que eſt groſſa: ⁊ cuꝫ hoc ipa non euacuanẽ a nocu
mento pupille acuitate ſua. ¶ Neceſſariũ ei ẽ vt ipe
ſit vehemẽtꝭ abſterſionis cõmixte cum putrefactiuis

¶ Et ex collyriis qđ exptis est collyriū antuticō ⁊
collyriū cesaris ⁊ basilicō acutū ⁊ rusēninū ⁊ diuari
cō ⁊ oia ista scripta sūt i ātidotario. Et ad eaꝝ qđ exp
tū ē vt sumāť eris vsti ⁊ calcadis ⁊ fel hirci ptes eq̄les
⁊ fiat ex eis collyriū. Et vt sūať calcadis ⁊ salis gem
me āboꝝ aā.ps.i.gūmi medietas ptis: fiat collyriuꝫ
cū vīo aut es vstū ⁊ calcadis corticeſ radiceſ cappa
ris ⁊ sal āmoniac⁹ ⁊ fel hirci aut vacce cū melle: aut
mel solū cū fele caprio: aut magnetis ⁊ floris eris ⁊
magre ⁊ āmōiaci oiuꝫ aā ptes.ii. ⁊ croci ps.i. ⁊ vni
cuiqꝫ.ʒ.illi⁹ admisceať cotila.i.mellis: ⁊ ēt ex calcan
to ⁊ sale āmōiaco fiat alcohol: ē ei mirabile. ⁊ ex eis
q̄ ad ūgulā sūt expta ⁊ ē ꝓpiqū impssiōi đnudatōis ē
vt sūať testa catinoꝝ ⁊ fricet ab ea linimētū ⁊ ꝯtať mľ
tū: ⁊ p⁹ illđ ꝯmisceať cuꝫ oleo đ seib⁹ cucurbite ⁊ ꝯte
rāť sil. Deiñ mittať radi⁹ i cute ⁊ accipiať cuꝫ eo m̄di
camē ⁊ fricet cū ipo vngľa assidue oī die multotiens
sbtiliat ei eā ⁊ recedet cū ea. ¶ Et oꝫ qđ vt icliet aā
mediciaꝝ admistratōeꝫ sr̄ vapoꝛē aq̄ calē tādiu do
nec calefiat oculus ⁊ rubificet facies aut igr̄diať bal
neū. Qñ vo ꝯfert i ūgula leui vt terať tus ⁊ isūdať i
aq̄ calā tādiu dōec sr̄ ipm vna hora ptrāseat ⁊ coleť
⁊ fiat cū ipo alcohol. ¶ Ca.xxiiii. de altarfati.

Est pūctū sāguis recētis rubei aut ātiq mor
tui aut sbrubei: aut nigri currētis a qbusdā
vēis ruptis i oclo pp pcussionē vbigrā: aut
cā alia pp quā rūpūť vene ex repletōe ⁊ apatib⁹: ita
vt rūpāť i ipsa. Et ex sūma eaꝝ sūt clamor ⁊ motus la
boriosus. Et qñ ē ex feruoꝛ sanguis i vēis: ⁊ qñ ꝓ
uenit a casu pcussiuo fractura subtilis i pupilla. ⁊ ru
ptura q̄ est i ꝯiunctiua est salubrior.

¶ Cap.xxv. de cura.

Distilleť sr̄ ipꝫ sāguis colūbe aut turturis: aut
aꝫfagachit: aut alguaraꝫē ⁊ ꝓpe đ sb pēna.
Qđ si fūit i pncipio ꝯmisceať ei aliqđ đ r̄pcussiuis
sic̄ ē lutū dictū chimolea ⁊ lutū dcꝫ armenū. In fine
vo e⁹ ꝯmisceať cū r̄solutis vſꝫ ad arsenicuꝫ cū luto si
gillato. ¶ Et qñ curať cū lacte mliebri cū tur̄ ⁊ aq̄
salľ ⁊ ꝓpe i aq̄ dissoluta sūt sal gēma ⁊ sal āmōiacuꝫ: ⁊
ꝓpe qñ pōiť i ipsa illđ cū ture ⁊ distillať ex eo i ocu
lū. ¶ Et collyriū diuaricō ꝯfert ei valđ. ¶ Et medi
camē suū ex lapide laꝫuli ⁊ pipis ⁊ sarcocolle ptib⁹
eq̄lib⁹ ⁊ arsenici q̄ꝫtū oia: ⁊ qñ admisceť ei salgēma
⁊ fit ex eis collyriū. Et qñ fit ei ēplꝫ đ foris cuꝫ kali
vsto cū vīo aut aceto. Et silr̄ ex stercore colūbio cū
aceto aut vīo. Aut fit ēplm ex passis enucleatis solū
cū aceto: ⁊ reliq̄ q̄ dcā sūt adhibeāť: ⁊ ꝓpe cū fūit apa
Et silr̄ caseus recēs ⁊ parū salit⁹ ⁊ cortices rhaphāi
⁊ melilotū cū sāguie dracōis ⁊ radice lilii ⁊ croco ⁊
lētib⁹ cuꝫ oleo roš. ⁊ vitello oui. Et recliatio fiat sup
aq̄ꝫ i q̄ decocta sūt isopuꝫ ⁊ origanuꝫ ⁊ vapoꝛeť ex ea
sola: aut cū aceto i q⁹ đcoqunť cinis aut mēta: Aut i
fusiōe olibani cuꝫ aloe: Aut cum aq̄ croci siluestris:
Aut ifusiōe croci: Aut đ coctōe camemille ⁊ melilo
ti: Aut succo eoꝝ: Aut decoctōe folioꝝ caulis. Et fi
at ēplm ex foliis caulis decoctis ⁊ ꝯtritis. Forti vo
⁊ ātiquo aut fiat ēplm ex synapi ꝯtrito ꝯmixto cuꝫ
duplo sui đ carne fic⁹: aut arsenico fricato cuꝫ lacte.
Aut fiat ei ēplm ex cinē decocto i vīo. Aut ameos ⁊
isopo cuꝫ lacte vaccio. ¶ Qđ si cuꝫ tarfati accidēit
ruptura i ꝯiūctiua masticeť cyminuꝫ ⁊ sal: ⁊ distilleť
saliua i ipo. Et folia salicis ꝯfert ei valde qñ ex eis fit
¶ Ca.xxvi. de lachrymis. ¶ emplꝫ.

Hec egritudo ē vt sit ocli sp hūidi. hūiditate
aquosa. Et qñ curr̄t lachryme. ¶ Et eaꝝ qđ alie sūt
natiue: alie accñtales. Et de accñtalib⁹ sūt q̄ sūt isepabi
les i sāitate. Et sūt alie seq̄ntes egritudinē q̄ r̄mouēť si
remoueať egritudo sic̄ fit i febrib⁹. ¶ Cā āt i accñta
lib⁹ ē đbilitas r̄tētiue aut digestiue đcoq̄ntis: aut dimi
nutio lachrymalľ i nā: aut pp admistratōeꝫ medicīe
acute: aut successiōe icisiōis ūglē. Et pncipiū qđ illi
us hūiditatis ē cerebꝝ ⁊ curs⁹ e⁹ ad oculū i vna dua
rū viaꝝ pdcāꝝ mltotiēs. ¶ Que āt natiue sūt aut pp
eradicatōm icisiōis lachrymal ñ sanāť. Et curs⁹ qđ
lachrymaꝝ q fit i febrib⁹ ⁊ i egritudib⁹ acutis ⁊ ē sui
cā ē pp nocumētū cer̄bri ⁊ apa cer̄bri. et qñ accidūt
i febrib⁹ vigilatis q̄ sūt ex febrib⁹ ephimeris: aut febri
b⁹ putridis sāguieis: ⁊ qñ mľtiplicať curs⁹ lachryma
rū i frigore. ¶ Et iste oēs q̄ sūt đ gnē eaꝝ q̄ accidunt
velociter remouēť seq̄ntes egritudinē si remouēť re
mouēť cuꝫ ea. ¶ Ca.xxvii. de cura.

Uanō i cura eaꝝ ē admistratio m̄diciaꝝ eq̄lis
stipticitatis. Eaꝝ vo q̄ fcē sūt successiōe icisio
nis ūglē aut corrosiōe e⁹ p m̄dicinā cura ē pl
uis citrin⁹ ⁊ troc. đ croco ⁊ collyriū đ aloe ⁊ collyri
uꝫ đ croco cuꝫ bēgi: ⁊ vt fiat alcohol sr̄ lachrymale
ipꝫ cū tur̄: aut fumo e⁹ ꝓpe ⁊ cuꝫ aloe ⁊ memithe ⁊
croco. ꝙ si iā finita fūit ⁊ ad finē pueērit ñ nasceť vn
q̄ꝫ. Illa āt q̄ fcā ē ñ ab icisiōe ūgule cū tutia ⁊ cū al
cohol đ tutiis. Et ꝓpe sic̄ cū alcohol de tutia pdcō i
c. đ albugie ⁊ oib⁹ collyriis viscoš sic̄ ē collyriū albū
đ sarcocolla ⁊ collyriū đ astaticō ⁊ reliq̄ q̄ dcā sūt i
ātidotario. ¶ Et ex eis q̄ expta sūt i eis ē medicamē fcꝫ
ex aq̄ gnatoꝝ acetosoꝝ cū medicis. Et illi⁹ qđ ꝯfectō
ē vt đcoq̄ť. lb.i. ex eo vſꝫ ad m̄dietatē. Deiñ ponāť i
ipo aloes scotrēsis ⁊ liciī ⁊ feluꝫabaragi ⁊ croci ⁊ si
efmemite oiuꝫ aā. aur̄.ii. ⁊ muschi.ii. danic: ⁊ māeat
sb sole. xl. dieb⁹ vase vitreo clauso. Et ex eis q̄ expta
sūt i ipis ē igredi balneū i ieiūio ⁊ morari i ipo ⁊ distil
laŕ acetū ⁊ aq̄ꝫ i oculū mltotiēs. Ille vo q̄ sūt natiue
r̄cipiūt curā difficiliter. ¶ C.xxviii. đ strabositate.

Quādoqꝫ fit strabositas pp mollificatōꝫ quo
rūdā lacertoꝝ mouētiū illđ qđ appet đ oclo
⁊ đcliat ab aspectu illi⁹ ptis ad ptē ei oppositā
Et qñ fit a spasmo alic⁹ eoꝝ: ⁊ đcliat ocul⁹ ad ptē e⁹
Et q̄lrcūqꝫ sit: qñ fit ab hūiditate: ⁊ qñ fit a siccita
te sic̄ accit i febrib⁹ acutis. Et illa qđ i q̄ spasm⁹ lacer
ti ē cā ñ fit nisi a spasmo lacēti motiui. spasm⁹ ei e⁹ ē q
fac̄ eneīr̄ i oclo strabositatē ⁊ nocumētuꝫ. Spasm⁹ āt
lacerti r̄tinētis i radice ñ fac̄ appeŕ nocumētū imo cō
fert valde. ¶ Et mltotiēs qđ accit strabositas p⁹ q̄sdā
egritudies cerebri sic̄ epilepsiā ⁊ carabitū ⁊ vtiginē
⁊ siles istis ⁊ accit p⁹ adustionē ⁊ siccitatē aut r̄pletō
nē. ¶ Et scias ꝙ r̄motio ocli ad sriora aut ad iferiora
ē illđ qđ fac̄ videē rē vnā duas res: ſꝫ ad duo lata ñ i
fert visui nocumētū đ q⁹ sit curāđ. ¶ C.xxix. đ cura

Infās vo ñ sanať nisi i dispōne isantie valde
hūide: qñ ei spať vt saneť ⁊ ꝓpe qū ē r̄cēs. i
hoc ei oꝫ vt equeť cuna ⁊ pōať cādela i pte
opposita strabositati vt laboret sp aspect⁹ ad eā. Et
silr̄ oꝫ vt ligeť filū rubeū cuꝫ re rubea oppositū pti
strabositati: aut suspēdať aliqd rubeū ap tpľ opposi
tū: aut aurē ⁊ totū illđ fiat ita vt e⁹ aspect⁹ ipꝫ ꝯseq̄t ⁊
videat illđ cū puo labore. Qñ ei ꝯfert ille labor i c
q̄ndo oclꝫ ⁊ emisso sāguis ē ex eis q̄ faciūt aspcꝫ rcꝫ
Illi āt qb⁹ accit illđ p⁹ q̄ꝫ magni sūt ⁊ senes ⁊ ē cā ei⁹
mollificatō aut spasm⁹ hūid⁹ oꝫ vt vtāť mūdificatōe
cerbri cū eūātib⁹ q dixi⁹ cū hieris mag̃s ⁊ silib⁹ eis ⁊

subtiliatōe regis ꝛ admistratiōe balnei ꝛ resolōne. ꝛ
ꝺ medicis qꝺ iuuātibꝰ i strabositate est vt fiat eis ca
purpurgiū cū succo folioꝝ oliue. ¶ Qꝺ si fuīt eꝰ euē
tꝰ a spasmo ex siccitate tc̄ opoꝛtebit vti ēbꝛocis hūe
ctatis. ꝛ qn̄ n̄ affuīt febꝛis sūat i potu lac asininū cuꝫ
oleis valꝺ hūectatis: ꝛ pēitꝰ oꝫ vt hūectet eoꝝ regim̄.
Et oꝫ vt distillet i oculū sāguis turturis ꝛ vt fiat em
plm ex albūie oui ꝛ oleo roſ. ꝛ pauco vio ꝛ liget. ſi
at illud diebus pluribus. ¶ Ca. xxx. de exitu ocli

Interdū accit egressio aut pp vehem̄tiā ifla
tōis oculi pp ꝗuitatē ꝛ repletionē suā aut ꝓ
pter vehemētiā coartationis eiꝰ ad extioꝛa:
aut pp vehem̄tē mollificatiōeꝫ suspēsiōis sue ꝛ lacer
toꝝ suātiū suspēsionē eiꝰ ꝑdictā. ¶ Et illa qꝺ q̄ accit
pp vehem̄tiā iflatiōis oculi ꝛ repletionē eiꝰ: aut est a
mā plīma ipso ocl'o inflatiua aut hūoꝛosa hūida: ꝛ
qn̄ꝫ ē repletō ꝓpa i ipso. Et qn̄ꝫ ē cū cōitate cerebꝛi
coꝛpis sic qꝺ accit apꝺ retētionē mēstruoꝝ. ¶ Et il
la qꝺ q̄ ē ꝓpt vehemētē coarctatōeꝫ eiꝰ ad exterioꝛa
n̄ ē nisi apꝺ ꝑfocatōeꝫ: ꝛ sic fit qn̄ soda est vehemēs.
et sic fit apꝺ tonitruuꝫ ꝛ clamoꝛē ꝛ mulieribꝰ pꝰ ꝑtuꝫ
vehemētē ꝛ tenasmon. Et qn̄ꝫ ē cū hoc ex mā decli
nāte ad oculū ēt qn̄ n̄ est mūdꝰ pt̄. Et qn̄ꝫ ē ex coꝛru
ptiōe ꝯmixtiōis fetꝰ aut moꝛte eiꝰ: aut putrefactōe eꝰ
¶ Facta āt pp mollificationē lacerti: qm̄ lacertꝰ cōti
nēs neruū ꝯcauū qn̄ mollificat n̄ substiet oculū: sed
decliat ad exterioꝛa. Et egressio qn̄qꝫ ē ex mollifica
tōe lacerti tm̄: ꝛ n̄ destruit visus: ꝛ qn̄ꝫ ē cū actōe eꝰ ꝛ
destruit visus. Et qn̄ꝫ egrediūt ābo oculi i eis q̄ sūt
sic ꝑfocatōes ꝛ apāta velaminū cerebꝛi i pipneumo
nia ꝛ ē cā i illo coartatio. Et qn̄ꝫ ē cā i illo repletio
ēt: ꝛ mltotiēs fit illꝺ cū sanguinitate ipediēte ꝛ faciē
te apā i coꝛnea. ¶ Ca. xxxi. de signis.

Qnqꝫ ē ex mā plīma aggregata i pupilla:
tc̄ illic ē cū egressiōe magnitudo. ¶ Et quꝫ
est ex coartatōe qn̄ꝫ ē illic magnitudo si ad
iuuat eā mā. Et qn̄ꝫ n̄ ē magnitudo. Et i ābabus di
spositōibꝰ sētit ēxtēsio expulsa retro a posterioꝛibꝰ ꝛ
cognoscit eꝰ cā. ¶ Cū illa āt q̄ ē pp mollificatiōeꝫ la
certi n̄ magificat pupilla nꝫ sētit tēsio vehem̄s ab ite
rioꝛibꝰ ꝛ ē pupilla cū hꝰ estuās. ¶ C. xxxii. ꝺ cura.

Egressiōi vō leui sufficit vita repellēs ad ite
rioꝛa ꝛ sōnus fm̄ resupinatōeꝫ ꝛ exiccar ci
bū ꝛ puitas motꝰ ꝛ assiduatō clausiōis. Qꝺ
si mediciaꝝ idigeat adiutoꝛio adhibeat collyriū de
sumac. ¶ Que vō foꝛtis ē ꝛ ex ea tūc si illic ē mā idi
get mūdificatōe eiꝰ a coꝛpe ꝛ capite cū eo qꝺ scis ex
solutiuis ꝛ phl'omia ꝛ vētosis sup ābo tpa ꝛ collyri
is acutis. Et penitꝰ qꝺ solutō vētris ē ex rebꝰ magis
iuuātibꝰ spēs eiꝰ. ꝛ silr positio vētosaꝝ sup colluꝫ. Et
oꝫ vt assiduet vapoꝛatō i ꝑncipio cū lana ifusa i ace
to ꝛ ēbꝛocet facies cū fra aq̄. ꝛ ꝓpe i q̄ ꝺcocta sit stip
tica sic coꝛtices ꝗnatoꝝ ꝛ sētices ꝛ sic papaū ꝛ endi
uia ꝛ vga pastoꝛis. ꝙ si n̄ fuīt a repletiōe ꝯfert hꝰ rgi
mē i oi hoꝛa. Et si fuīt illic repletio opoꝛtebit vt rsol
uat i ꝑncipio mā cū rebꝰ cognitis. ¶ Et si fuīt a mol
lificatōe tūc opoꝛtebit vt admistres hieras magnas
ꝛ gargarismata ꝛ odoꝛamēta ꝛ suffumigationes co
gnitas: ꝛ post illa admistra stiptica foꝛtitudinē faciē
tia. ¶ Illa vō q̄ ē apꝺ ptū si ē a paucitate cursus san
guis parietū aut coꝛruptōe fetus ꝓuoca mēstrua ꝛ
extrahe fetū. Et si ē a coartatiōe tm̄ tc̄ adhibe stipti
ca. Et ex medicis qꝺ ꝯferētibꝰ i egressiōe ꝛ eminētia
ē vt fiat ēplꝫ ex faria fabaꝝ cū rosis ꝛ ture ꝛ albūine

oui ꝛ ēt nuclei dactiloꝝ adusti cū spica sit hōi eminē
tie ꝛ egressioni.

¶ C. xxxiii. de ꝓfūditate oculi ꝛ eiꝰ ꝑuitate.

Illud fit i febꝛibꝰ ꝛ ꝓpe i vigilatiuis ꝛ succes
siōe cūonū ꝛ isōnietatis ꝛ āgustie ꝛ tristitie
¶ Et i illa qꝺ q̄ vigilatiua ē oculꝰ sōniferus ꝗuis dif
ficilis motꝰ i palpebꝛis ꝛ n̄ i pupilla. ¶ Et i āgustia
ē ꝗeta pupilla. ¶ Quidā āt dixerūt ꝙ accidit qbus
dā hoibꝰ diuersitas duoꝝ lateꝝ faciei i frigoꝛe vehe
mēti ꝛ caloꝛe vehemēti. Accidit ergo oculo qui est i
parte frigida ꝓfundatio ꝛ paruitas.

¶ Cap. xxxiiii. de varietate oculi.

Viriditas āt accidit aut pp cām q̄ ē i tunicis
aut pp cām q̄ ē i hūoꝛibus. ¶ Et cā qdē in
hūiditatibꝰ ē: qm̄ si fuīt glatialis i ipo plīme
q̄ꝫtitatis ꝛ albugieus clarus ꝛ situs eius ꝓpiqus ad
extio : ꝛ eq̄l q̄ꝫtitatis ꝛ paucus erit ocl'us varius vi
ridis ꝓpe si n̄ fuīt ex tūica ꝓhibitio. Et si i hūiditati
bus fuīt ꝯturbatō ꝛ glatial fuīt ꝑuus ꝛ albugineus
plīmus obtenebꝛatio fiet sic ē obtenebꝛatō aq̄ ꝓfun
de. Et si fuīt glatial ꝓfūdus erit ocl'us niger. ¶ Cā
āt i tunicis ē vuea. Nā si ipa vuea fuīt nigra erit ocu
lus eius cā eiꝰ niger. Et si fuīt viridis fiet oculus viri
dis. ¶ Et vuea qꝺ fit viridis: aut ꝑuatōe digōnis si
cut plāta. Nā i ꝑncipio cū nascit n̄ ē apparētis tictu
re: imo decliat ad albedinē. Deiñ ipsa cū digōne fit
viridis. Et pp hāc cāꝫ sūt oculi ifātiū virides ꝛ varii
Et hꝰ qꝺ varietas fit fm̄ hūiditatē vltimā: Aut pp re
solōnē hūiditatis quā seqt tictura qn̄ ē digesta valꝺ
sic plāta qn̄ resoluit eiꝰ hūiditas icipit albificari. Et
hec qꝺ viriditas ē a siccitate dn̄ante. Et ifirmoꝝ qꝺ
ocl'i ꝛ senuꝫ varii fiūt pp hāc cām: qm̄ i senibꝰ mltipli
cat hūiditas extranea ꝛ resoluit inata. Aut erit illic
coloꝛ eueniēs i creatōe nō ꝓpea ꝙ ipe aduēiat vuee
qn̄ n̄ ꝑus fuīt. Et fit qn̄ꝫ pp claritatē hūiditatis ex q̄
creata ē. Et qn̄qꝫ fit pp vnū duoꝝ: qn̄ꝫ accidit i ꝑnci
pio creature. ¶ Et scit illꝺ bonitate visus ꝛ malitia
eꝰ. ¶ Et viriditas qꝺ alia ē nālis ꝛ alia ē accn̄talis.
Varietas āt ꝓuenit ex aggregatiōe cāꝝ nigredis ꝛ
cāꝝ viriditatis ꝛ ꝯponit ex eis res iter nigredineꝫ ꝛ
viriditatē q̄ ē varietas. Et si eēt varietas ꝑmitiua fm̄
ꝙ existiauit Empedocles esset oculus viridis lesus
pp suū defectū ab aq̄itate q̄ ē istr̄m visus. Quidā āt
nigri minoꝛāt a viridibus i vsu cū viriditas n̄ ē ꝓpt
nocumētū i ipsis. Et cā i hoc ē: qm̄ nigredo q̄ ē cau
sa albuginei ꝓhibet penetratōeꝫ foꝛmaꝝ coloꝝ cuꝫ
declaratiōe ꝓpea qꝛ ꝯria ē ꝑuietati. Et illud ē sicut il
lud qꝺ ē pp ꝯturbatōem hūiditatis ꝛ silr si fuerit cā
pp mltitudinē hūiditatis. Nā si ē multitudo ēt n̄ rn̄
det motui palpitatiōis ꝛ egressiōi ad an̄rioꝛa ita ꝙ i
de sit curanduꝫ. ¶ Et si oculus fuīt viridis pp ꝑuita
tē hūoꝛis albuginei erit magis vidēs i nocte ꝛ i tene
bꝛis q̄ꝫ i die pp illꝺ qꝺ accidit ꝺ motu luminis mā̄e
parue: ꝛ ipedit a declaratōe. hꝰ. n. motus deficit a ꝺ
claratōe reꝝ sicut deficit a declaratiōe eiꝰ qꝺ ē i tene
bꝛis post lumē. Niger vō cā hūiditatis visus i nocte
ē mioꝛ ꝓpterea ꝙ illꝺ idiget palpitatiōe ꝛ motione
materiei ad extioꝛa. Et mā plīma ē ꝗuioꝛ q̄ꝫ pauca.
Niger āt ꝓpt tunicā aggregat visum vehementer.

¶ Ca. xxxv. de cura.

Iaꝫ exptū ē alcohol ex hēgi siccū ꝺcoqt i aq̄
donec fiat sic mel ꝛ fiat inde alcohol. Aut su
mat antimonii saphani pōdꝰ. iii. ʒ. margaritaꝝ mus
chi cāfoꝛ oiuꝫ an̄. pōdꝰ danich: fumi lāpadis olei aut

oliuaꝝ croci ãboꝝ añ.ʒ.i.aggregẽt oia terẽdo ⁊ ad
mistrẽt.⁊ croc⁹ipse ⁊ oleũ ei⁹est ex eis q̃ denigrãt pu
pillã:silr succus solatri:aut sumat succi tribulorum
pond.ʒ.ii.⁊ gallaꝝ adustaꝝ põdus.ʒ.i.olei d nucle
is oliuaꝝ denigrataꝝ sup arborẽ ⁊ olei sisamini nõ
excorticati amboꝝ añ.pondus.ʒ.i.decoquant lẽto
igne donec nigrescant ⁊ fiat inde alcohol.Et ex eis
q̃ sunt expta est vt adurat auellana ⁊ permisceãt cuʒ
oleo ⁊ vngat vtex infantis viridis.Et ẽt vt imittat ra
dius i colloquintida hũida ⁊ fiat ide alcohol: ita ꝙ
illud denigrat pupillã catti. Et silr cortices auellãe
contriti. aut sumatur acatie pars .i. gallarum sexta
partis: aggreget illud cũ aqua floꝝ papaueris ruffi
⁊ succus ipsius ⁊ fiat ex eo distillatio.Et silr succus
bengi ⁊ succus corticis granatoꝝ.

Tractactus tertius de dispositionibus palpebra
rum ⁊ que comitantur eas.

Ca.i.de pediculis in palpebris.

MAteria pediculoꝝ est hũiditas plu
rima quaʒ expulit nã ad p
tẽ cutis. Et vtus preparatiua gene
ratõis coꝝ est caliditas nõ naturalis.
Et ille cui plim accidit illud ẽ ille qui ẽ
plurime varietatis i cibis suis ⁊ parui exercitii ⁊ im
mundus ⁊ neqʒ vtitur balneo.

Capitulũ.ii.de cura.

INcipe a mundificatiõe corpis ⁊ capitis ⁊
partis oculi cũ eo qd sciuisti:⁊ ppe cũ gar
garismate facto ex aceto ⁊ synapi. Et ad
mistret ablutio oculi ⁊ embrocatio ipsius ex aqua
maris ⁊ aquis salsis ⁊ sulfureis ⁊ liniant pili palpe
bre ex medicamĩe facto ex alumĩe ⁊ medietate ipsi⁹
de mẽbuzegi.Et quãdoqʒ addit ei aloes ⁊ baurac
amboꝝ añ.ps.5.Et meli⁹ qdẽ ẽ vt sit illud quo cõfi
cit acetũ squilliticũ.Sed almẽbuzegi cum baurac ẽ
medicamen bonum.

Ca.iii.de silac ⁊ est grece anuseme.

SIlac qd est grossities in palpebris,pueniẽs
a mã grossa male dispõnis nitrosa pp quã
rubee fiũt palpebre.Et cadũt pili ⁊ adduc
vlceratione partium in quibus fixi sũt pili ⁊ seqt eã
corruptio oculi. Et plurimũ accidit successione
ophthalmie. Et de ipsa quidem alia est recens:
⁊ alia est antiqua mala.

Capitulum quartum de cura.

IN recẽti qd ꝯfert facẽ ẽplm ex lẽtib⁹ decoc
tis cũ aq̃ roſ.⁊ facẽ ẽplʒ de portulaca ⁊ en
diuia cũ oleo roſ.⁊ albumĩe oui: ⁊ admini
stret totũ illud nocte ⁊ ingrediat balneũ post ipam
aut sumant lentes excorticate ⁊ sumac ⁊ pulpa gra
natoꝝ ⁊ rose:⁊ ꝯficiat illud totũ cuʒ alrob i nocte ⁊
balneet mane.Et assiduatio balnei ẽ ex reb⁹ magis
ꝯferentibus ei. In antiqua vo ⁊ chronica oʒ vt
crura vẽtosent ⁊ phlebotoment vene frõtis ⁊ admi
nistret assiduatio balnei.Ex medicamẽtis aũt q̃ po
nẽda sũt i ea ẽ vt sumat eris vsti medietas.ʒ.i.dragã
ti.ʒ.iii.piperis croci añ.ʒ.i.terant cũ vino põtico do
nec fiãt sicut mel subtile ⁊ admistrent i exterioribus
palpebre. In ea ãt q̃ fit successiõe ophthalmie
est exptũ collyriũ sm hũc modũ dragãti atrimẽti ⁊
croci ⁊ spice oium añ.ps.i.Sumant de sedenigi.x.
partes: fiant collyria ⁊ fricent ex eis palpebre.

Capitulum quintũ de gesse palpebraꝝ.

ESt vt accidat palpebris difficultas motus
ad claudendũ quum sunt aperte ⁊ ad aperiendum
quum sunt clause cũ dolore ⁊ rubedie sine hũiditate
sm plm ⁊ ꝯseqt eas plurimũ vt nõ obediãt ad ape
riendũ cũ exiccatõe apud somnũ.Et plm qd ipsius
nõ est nisi frustis lippitudinis sepatis dur sicce:neqʒ
ẽ cũ ea cursus nisi per accidens: Quõ est ex siccitate
aut hũore viscoso declinãte ad siccitatẽ valde: sʒ qñ
qʒ est dolor ⁊ rubedo.Illa vo q̃ fit a fricatione sine
mã fluẽte ad ipsam noiat siccitas oculi:⁊ multotiẽs
est illic complexio calida ⁊ materia plurima grossa
indigens euacuatione.

Ca.vi.de cura.

OPortet vt assiduet vaporatione oculi cum
spongia ifusa i aqua tepida ⁊ assidue vtatur
balneo cũ aqua dulci equali ⁊ ponat super
oculũ apud somnũ albumẽ oui ꝯquassatũ cũ oleo
roſ.⁊ assidue faciat sudar cap cuʒ hũectatiuis ⁊ ole
is ⁊ embrocis ⁊ caputpurgiis hũectãtibus cũ oleo
viol.⁊ nenufarino ⁊ reliquis. Et si significauerit
dispositiões ꝙ cũ siccitate sit mã cholerica solues cũ
volubili qm i ipsa ẽ ppetas.Et si existimat ꝙ illic sit
mã grossa exiccata idigẽs resolutõe resoluat cũ mu
cilagie fenugreci ⁊ mucilagine seminis lini acceptis
cũ lacte.Iste.n.ambe qñ ponũt sup oculũ auferunt
algesse ⁊ euãnt hũorẽ.Et ex eis que ad eã experta sũt
sũt adeps galline ⁊ mucilago se.lini ⁊ cera ⁊ oleum
roſ.ponat illud desup semp:⁊ i palpebris admistre
tur qd attrahit lachrymas sicut collyriuʒ arsastratis.
Plimũ.n.ꝯfert i mãli chronica administratio alco
hol,puocãtiũ lachrymas.Ipam.n.resoluunt mãm
grossaʒ ⁊ faciũt eã currere:⁊ attrahũt ex hũoribus
subtilib⁹ illd qd lenit eã ⁊ resolnũt ipm sua resolutõe

Capitulũ septimũ de grossitudine palpebraꝝ.

EGritudo ẽ sequens febrẽ:⁊ qñʒ faciunt ipsã
possidere linimẽta facta sup oculũ eius.
Et cura est alcohol factũ ex lapide lazuli ⁊
lapide armeno:⁊ ex nucleis dactiloꝝ adustis ⁊ spi
cis duabus ⁊ administratio balnei assidua ⁊ alienatõ
vini.qñqʒ vo fricat plm cuʒ radio ⁊ collyrio rubeo
leni:sʒ fricatio cum zuccaro qñqʒ excitat ⁊ attrahit.

Cap. octauuʒ de inflatione palpebre.

ACcidit,ppter mãs subtiles ⁊ vapores.Et p
pter debilitatẽ digestionis ⁊ malitiã eius si
cut fit i febribus vigilatiuis ⁊ in vigiliis.Et
qñʒ fit in principio hydropiſ ⁊ cacesie:⁊ ppt apata
humida sicut peripneumõia ⁊ lethargia. Et qñ
accidit conualescentib⁹ idicat multotiens conuersio
nẽ.Et,ppe qñ i eis est reliquoꝝ membrorum iflatio
nis priuatio ⁊ remanent ipse excitate ⁊ inflate. Et
cura eius est abscissio cause ⁊ vaporatio.

De grauitate in palpebris.Capitulum nonuʒ.

QUandoqʒ fit ,ppter iflationẽ ⁊ causas eius
⁊ qñʒ fit,ppter debilitatẽ vtutis ⁊ casũ eius
in ethica:⁊ qñʒ fit ,ppter grossitudineʒ ⁊ al
sarnac ⁊ similia.Et quãdoqʒ accidit grauitas ⁊ mol
lificatio in principio paroxismorum febrium.

Capitulum decimum de inuiscatõne palpebra
rum apud lachrymalem ⁊ alibi.

QUandoqʒ accidit palpebre vt conglutinet
aut cum concauitate aut cũ cõiunctiua aut
cum cornea aut cum vtrisqʒ: ⁊ quãdoqʒ fit
in vno duoꝝ laterum lachrymalis :⁊ qñʒ fit pueniẽ
do ad medium:⁊ quandoqʒ fit cõis. Et cã qdẽ
in ea aut est vlcera accidentia aut ruptura faciens al
cobol q̃ʒdo colligit ex oculo sebel ⁊ detegit vngulã

⁊ fricat ex palpebra scabiem vltime sic̄ diximˀ: ⁊ nō ꝯsiderat oī hora illud qḋ oꝫ ꝯsiderare in ipso donec accidit vt ꝯglutinet̄.

Ca.xi.de moro.

Est caro pustulosa addita ī oculo. Qḋ si fuerit apud lachrymalē tunc rectiˀ erit vt incidat̄: deīde cura algarab adhibeat̄ aut curetur cū alcohol basilicō ⁊ medicamine viol̄. ⁊ medicamētis vngule: ⁊ ꝓpe cū collyrio de arsenico. Et si fuerit cū albedīe ⁊ nigredīe tūc cura eˀ erit cura vngule.

Ca.xii.ḋ iuersatōe palpebre ⁊ ē ascera.

Eius spēs sᷓ tres. Una eaꝝ ē vt ꝯhat̄ palpebra ⁊ n̄ coopiat albū. Et illḋ aut ē a creatōe aut ē ꝑꝑ incisionē eueniētē paldebris: ⁊ nominat̄ oculus hˀ oculus leporinū. Et secūda spēs ē media ⁊ ē vt nō coopiat ꝑtēꝫ albi ⁊ noiat̄ abbreuiatio palpebre. Et cā eˀ ē cā prima: verū ē minor illa. Et tertia ē vt nō coopiat palpebra supior inferiorē. Et illud fit aut ex glādula: aut ex nascētia carnis addite q̄ iā ē aut incip̄ aut spasmo accidente palpebre ex vlcere ꝯsolidato sup ipsū nō ꝑmittēte vt palpebra superior cooperiat iferiorē. Et qn̄ꝫ fit illud totū ex spasmo lacertoꝝ circundātiū palpebram.

Ca.xiii.de grandine.

Est humiditas ingrossata ⁊ in lapidē ꝯuersa ī interiore parte palpebre. Et qn̄q3 fit ī albedine sīle grādini.

Ca.xiiii.de cura.

Administret̄ sup eo linimētū cū aceto ⁊ sordibˀ vlceꝝ ⁊ reliquoꝝ. Et qn̄q3 addūt̄ eis oleū ros. ⁊ gūmi albotin ⁊ sarcocolla: aut linit̄ cū āmoniaco ꝯtrito cū aceto ⁊ cinere ⁊ assa fetida. Et linimētum aureiesus dictū i.c. ordeoli.

Ca.xv.de ordeolo.

Ordeolū ē apa lōgū apparens sup extremitatē palpebre sīle ordeo ī figura sua. Et eaˀ mā hꝫ plꝫ ē sāguis dominans.

Capitulum.xvi.de cura.

Curet̄ cū minutōe ⁊ eūone ꝑ picrā hꝫ q̄ scivisti. Deinde sumat̄ aliqd de oppopōaco ⁊ resoluat̄ in aq̄ ⁊ liniat̄ ex eo locˀ: qm̄ ē bonū valde. Et ꝯferūt ei euaporatōes ex adipe dissoluto: aut farina ordei cū galbano: aut fermētū: aut panis calefactˀ iteratus sup ipsū ⁊ euaporationes cum cauda muscaꝝ habētiū capita abscissa aut cū aq̄ ī q̄ ordeū buliuit: aut sāguis colūbe: aut sāguis alguere scē ⁊ turturis: aut sumāt̄ baurac ⁊ galbani multū ⁊ ꝯmisceāt̄ ambo ⁊ ponāt̄ sup ordeolū. Et epithima aureiesus. ℞. olibani myrrhe amboꝝ ana ꝑtē.i. laudani quartā ꝑtē cere aluminis baurac armeni oīuꝫ an̄. medietatē partis aggregent̄ cū fece olei de lilio ⁊ liniat̄ sup ipm̄.

Ca.xvii.de alsarnac.

Alsarnac ē additio māe pinguis ꝯtingens in palpebra supiore ⁊ grauat̄ palpebrā ab aꝑtione ⁊ facit ipsā q̄si mollificatā ⁊ ē ꝯiuncta non mota sicut nodus. Et plīn quidē accidit infantibˀ ⁊ humectatis ī quibˀ multiplicāt̄ lachryme ⁊ ophthalmie.

Ca.xviii.de signis.

Et ex signis eius ē: qm̄ quin tu tangis inflationē digitis duobˀ deīde sepas eos eminētia ī medio eius existit.

Ca.xix.de cura.

Cura manˀ ē cura eius ⁊ ipsius modus ē vt sedeat eger ⁊ teneat̄ caput eius tractuꝫ ad superiora: ⁊ tendat̄ in ipso cutis frontis ad oculum ⁊ eleuat̄ palpebra ⁊ accipiat eam medicus inter duos indices ⁊ medium suum ⁊ ꝯprimat parū ⁊ aggregabitur mā ꝯpressa ad illud quod ē inter duos digitos ⁊ ille q caput tenet trahat cutē ex medio supercilii. Qūq3 apparuerit eminētia icidat cutē ab ea sufficiēti sectione ⁊ subtili nō profūda. Cautela nāq3 in hoc est necessaria ⁊ vt icisionē faciat pˀ incisionē tutius ē q3 vt vnā subito audēdo faciat incisionē. Qūq3 apparet per incisionē primam bonuꝫ est. ⁊ si non in anatomia additio fiat donec appareat: tūc si inuenerit eā separatum super manuꝫ suā inuoluat pannum lineum ⁊ accipiat alsarnac separādo ipsā a dextra ⁊ a sinistra. Et si remāserit residuuꝫ nō obediēs ei pulnerizetur aliquantulū salis super ipsū vt corrodat ipsū. Et si fuerit in tunica ⁊ vehemētis adherentie accipiat illud quod de ea separatum ē ⁊ dimittat aliud ⁊ nō inuadat ipsū: sed cōmittat rē suā resolutioni salis qui pulueriꝫat̄ sup ipsū. Deide iponat̄ super ipsū pannū infusū aceto. Qūq3 mutatiuū affuerit secūde diei ⁊ securitas fuerit sanguinis curret ipsū cū medicinis ꝯglutinatiuis ⁊ sint ī eis litium ⁊ siefmemithe ⁊ crocus. Qūq3 autē inuadit ꝑtē eius que non sepat̄ detegendo ⁊ excoriando cuꝫ incisione ⁊ penetrat cum hamis sup ipsa: ⁊ mouet a dextra ⁊ a sinistra donec separat̄: aut facit illum cū infimo pēne. Et oꝫ vt cautela adhibeat̄ in perforādo ab eo ita vt nō tēdat in profundū. foramē āt si tēdit palpebram cū vehemētia vel fit processus ī foramine tandiu donec incidat̄ cutis panniculi que ē sub ea nocet: ⁊ incipit apparere adeps loci incisi qn̄ cō primitur digitis qui ipsaꝫ circūdant ī circuitu cutis extēse: ⁊ prouenit dolor vehemēs: aut apa calidū: ⁊ remanēt reliquie dure profunde q̄ sunt deteriores q3 sarnac. Et fortasse incidit̄ de lacerto retinēte oculuꝫ aliquid ꝯueniēs ⁊ debilitat̄ palpebra ab apertione. Recētē vero q̄ debilis ē plīn sanāt medicine resolutiue absq3 optione manus.

Ca.xx.de susati.

Est caro mollis eueniēs in interiore parte palpebre a q̄ nō cessat fluē̄ sāguis rubeˀ et niger ⁊ viridis. Cuiˀ qḋ cura ē mūdificatio cū exiccatiuis corrosiuis ⁊ collyriis acutis. Qūꝫ susati corrosiua fuerit admīstrabis̄ tūc pulueres ⁊ collyria que carnis sūt generatiua: sintq3 ex eis q̄ in vlceribus palpebraꝝ dr̄. Et ad vltimū cura pruritˀ ⁊ scabiei fortiū curet̄.

Ca.xxi.de lapidositate.

Lapidositas ē apa ꝑuū sanguineū ⁊ vertit̄ ī lapidositatē a quo quandoq3 liberat̄ manˀ opō: deīn adhibeant̄ medicine vlceꝝ oculi

Ca.xxii.ḋ vlceribˀ palpebraꝝ ⁊ ruptūs̄ eaꝝ cura.

Administret̄ sup ea emplm̄ ex lētibˀ ⁊ fisticis ⁊ corticibˀ granatoꝝ decoctis cū aceto. Qūꝫ ceciderint cortices: ⁊ corrosio destructa fuerit admīstrabis sup ea vitellū oui cū croco: qm̄ ipse ꝯsolidat. Et si volueris admīstrabis desup collyriū de olibano ⁊ collyriū aluber cū collyrio astaticon ⁊ rubeo leni. Rupture āt palpebre recipiūt ꝯsolidationē ⁊ curantur cura rupturaꝝ cutium dicta in capitulo suo.

Ca.xxiii.de scabie ⁊ pruritu.

Eius causa ē mā salsa nitrosa ex sāguine calido aut hūido: aut humore alio acuto faciens prouenire pruritū prius: deinde scabiē. Cuius quidē plurimū succedit vlceribus oculi ⁊ incipit egritudo prius cū pruritu paruo: deinde fit asꝑitas ⁊ rubificat̄ palpebra: deīn fit vt granū fici ⁊ vlcerosa postea aduenīūt grana dura quꝫ vehemētia scissionis adest in pruritu ⁊ apatōe.

Capitulum.xxiiii.de cura eius.

CUm scabiei associať ophthalmia cura prius ophthalmiā: deinde procede ad scabiē postq̄ʒ nō dimiseris rē ophthalmie: ⁊ silr sī dispō ⁊ iudicium si ē egritudo alia. Nā oꝫ vt tu vehemētiorē eaꝝ diligenter attendas. Qūq̄ʒ videris vlcerationē ⁊ apā caue ne admīstres medicīas acutas ⁊ silia eis nisi post ꝯsecutionē cū facilitate ad possibilitatē. Nā tu trahes cū medicinis aquā vehemētē. ¶ In secūda vero ⁊ tertia specieꝝ predictarū necessaria ē fricatio: aut cū ferro: aut cū medicinis fiat fricatio ex eis que sūt sicut spuma maris ⁊ ꝓprie generis eius quod nomiať casuri: aut cū foliis fici: aut cū fricatione ex sedenegi ⁊ croco ⁊ marchasita fiat ex eis collyriū ⁊ fricetur cū eo. ¶ Illius āt q̄ curaʒ recipit cū medicinis ⁊ ē illa que nō ꝯsequiť graduʒ secūdū ⁊ tertiū specieꝝ predictaꝝ. Initiū cure ē assiduatio eūonis ⁊ phl'omie ⁊ si nō plus saltem bis in mense: ⁊ phlebotomia lachrymalium post plebotomiam vl'em ⁊ assiduatio balnei ⁊ alienatio pulueris ⁊ fumi ⁊ vociferationis ⁊ cautela vehemētie stricture colli ⁊ coartatōis capitis ⁊ furoris ⁊ ire ⁊ mltitudinis loquele ⁊ applanatiōis puluinaris ⁊ prolongationis iacēdi super faciē ⁊ oium q̄ ascēdere faciunt materias ad superiora ⁊ trahunt eas ad faciē. ¶ Et ꝯfert in principio sui quidē collyriuꝫ rubeuꝫ lene ⁊ post ipsū collyriuꝫ viride lene. ¶ Quod si fuerit fortior illa tunc acutius vnoquoq̄ʒ eoruꝫ ē ēt tarthamaticon ⁊ collyriuꝫ aristratis ⁊ collyriuꝫ ď croco. Et qñq̄ʒ curať cū felle hirci ⁊ felle porci cum sale āmoniaco ⁊ tutia ⁊ ere adusto ⁊ calcadis coniunctiꝫ ⁊ separatim ⁊ basilicon ⁊ collyriū granatinum sunt bona: ⁊ medicamē aristratis ē valde bonū. Et ex medicinis conferentibus ē medicamē huius: ℞. karabe ꝑtē.i. corticis granatoꝝ ꝑtes.ii. ꝯficiātur cū melle: aut aloes partē.i. salis ammoniaci ꝑtē.ʒ. ꝯficiantur cum melle ⁊ administrentur. Et iterū sumanť eris vsti.xvi.auř.pipis.viii.auř.climie.iiii.auř.myrhe croci āboꝝ añ.auř.ii.floris eris.v.auř.gūmi.xx.auř.terāť ⁊ misceanť sicut scis cū aqua pluuiali.

¶ Capitulum.xxv.de tremore.

ALintisac est apā cū pruritu. Et qñq̄ʒ ē illud qđ in ipso domiať vētositas. Et qñq̄ʒ ē supfluitas subtilis phl'atica ⁊ qñꝫ ē supfluitas aquosa. Et qñq̄ʒ ē supfluitas melancholica.

¶ Capitulum.xxvi.de signis.

QUod vētosū ē qñꝫ accidit subito ⁊ declinat ad ꝑtē lachrymalē ⁊ ē sic̄ quē pūgit musca i illo loco ⁊ accīt i estate ⁊ senibꝰ ⁊ nō ē grauitas. Phl'aticū.n. est frigidius ⁊ grauius ⁊ fuat vestigiū ꝯpssiōis vna hora. Sꝫ i aquoso nō remanet vestigiū ipssiōis ꝑ horā nꝫ dolor ē cū eo. Et melicū fm plin cōicat palpebre ⁊ oculo ⁊ ē cū duricie ⁊ extēsione ꝯsequētibus supercilia ⁊ maxillaꝝ sūmitatē ⁊ nō ē cū eo dolor de quo sit curandū ⁊ ē color eiꝰ fuscus: ⁊ plin eius accidit post ophthalmiaꝫ ⁊ post variolam.

¶ Capitulum.xxvii.de cura.

OPortet vt incipias primum ⁊ euacues corpus ⁊ mundifices caput. Etenim quod fuerit ad phl'a decliuꝰ administra emplastrū ex foliis malue. Et fortiora eius sūt olea alkerua cōtrita ⁊ permixta cum aceto ⁊ vaporationem ex spōgia infusa aceto ⁊ aqua calida: ⁊ etiā fiat linimentuꝫ ex aloe ⁊ sceluzabaragi ⁊ sieť memithe ⁊ fausel ⁊ croco cum aqua solatri.

¶ Capi.xxviii.de multitudine palpitationis.

MUltitudo palpitationis fit ex re cadēte in oculo leui et qñq̄ʒ fit ex siccitate. Et quandoq̄ʒ multiplicať in habētibꝰ tetanū ⁊ in ꝑparatis ad ipsum. Et indicat in egritudinibus acutis tetanū ⁊ spasmum. ¶ Ca.xxix.de casu piloꝝ.

CAdūt pili oculi ex cā materiei: aut causa loci. Et ē causa quidē materiei aut quoniā replentur pediculis sicut fit i fine egritudinuꝫ acutaꝝ paruarum: aut quoniam corrumpunť ꝓpť illud quod admiscetur eis qum nascūtur sicut accidit in alopitia: ⁊ ē vt sit in interiore ꝑte palpebre humiditas acuta aut materia nitrosa salsa nō apparēte in palpebra nocumēto sensibili: sed ipsa nocet pilis. ¶ Qui autē ē causa loci ē quoniaꝫ illic est nocumentuꝫ manifestū.s. aut durities ⁊ grossitudo: ⁊ nō inuenit vapor a quo generať pilus transitū: aut apā ⁊ corrosio ⁊ significat ipsam rubedo ⁊ mordicatio vehemens ⁊ dolor.

¶ Ca.xxx.de cura.

IN illo qui ē causa loci cura nocumentum quod est in loco fꝫ ꝙ diciť in cura cuiusq̄ʒ capituli eius in loco suo. ¶ Et in illo cuius causa est priuatio materiei curetur prius corpus ꝑ ea regimine largo ⁊ cibatione: ⁊ administra medicinas trahentes materiam piloruꝫ ad palpebras per ea que dicturi sumus: ⁊ q̄ sunt dicte in antidotario: ⁊ in areolis medicinarum singulariū. Et in eo q̄ est causa materiei corrupte administra purgationē capitis ⁊ mundificatōem membri: deinde cura medicamento pilorum. ¶ Alcohol autēʒ iuuatiua ad illud sunt lapis armenus ⁊ lazuli. Et ex cōpositis alcohol de nucleis dactilorum ex laudano dictuꝫ in antidotario: aut sumatur de dactilis imaturis adustis pondus.iii.ʒ. ⁊ duarum spicarum.ʒ.ii. fiat ex eis alcohol: ⁊ ex eis que experta sūt est vt teratur spica nigra ⁊ antimonium ⁊ administrentur cum radio. Et etiam fiat alcohol ex stercore muris adusto ⁊ nō adusto cuꝫ melle: ⁊ proprie asulalii: aut sumať terra in qua nascitur vitis cuꝫ croco romano ⁊ ex alsaluli partes equales ⁊ administretur ex eis alcohol. ¶ Et ex eis que reperta sūt ad illud ex eis cū quo sūt pruritus ⁊ rubedo: ⁊ corrosio ē vt decoquatur granatū cū sua totalitate ⁊ partibus suis in aceto vsquequo dissoluatur ⁊ annectetur super locum. Et omnia q̄dem viscosa ꝯferūt ⁊ ad illud etiam climie colcotar atrimenti partes equales sumantur ⁊ terantur ⁊ administrentur.

¶ Capitulum.xxxi.de pilis inuersis ⁊ additis.

EX eis que experta sūt est vt sumať stercoris leporini adusti pōdus.viii.ʒ. ⁊ stercoris hircini pondus.iii.ʒ. conterātur ⁊ administretur ex eis alcohol. Aut fiat alcohol ex muscis habētibus capita abscissa exiccatis. Aut aduratur auellana ⁊ teratur ⁊ conficiatur cum adipe caprino: aut adipe vrsi ⁊ liniatur ex ea locus: nasci enim facit pilos: ⁊ cum hoc denigrat eos. Et etiaꝫ sumatur antimonii adusti pars.i. ⁊ piperis ꝑs vna ⁊ plūbi adusti abluti.iiii. croci ꝑtes.iiii. ⁊ duarum spicarum.iii. partes ⁊ nucleoruꝫ dactiloꝝ adustoꝝ partes.ii. conterantur ⁊ fiat ex eis alcohol. ¶ Et ad vltimū cura horuꝫ piloruꝫ est vnus modorum.v. adherentia ⁊ cauterium ⁊ ordo cuꝫ acu ⁊ abbreuiatio palpebre cū sectione ⁊ emulsio prohibitiua. Inuiscatio autēꝫ ē vt eleuentur ⁊ equentur cum mastice ⁊ gūmi pini

⁊ gũmi ⁊ visco ⁊ ãmoniaco ⁊ glutino qḋ egredit̃ ḋ
vẽtrib⁹ ostracoꝝ ⁊ aloe ⁊ sarcocolla ⁊ dragagãto ⁊
ture dissoluto cũ albugine oui. Et ex inuiscatis bo
nis ẽ vt inuiscet̃ cũ oleo ḋ scemi: ⁊ melioꝛ ea ẽ cũ co
la casei quã nos dixim⁹ i antidotario. ¶ Cura v̇o q̃
sit acu ẽ vt ac⁹ penetret ab interioꝛe pte palpebꝛe ad
exterioꝛẽ vbi ẽ pilus: deinde ponat̃ pilus in foꝛami
ne eius ⁊ egrediat̃ ad lat⁹ aliud ⁊ stringat̃ pilus: ⁊ si
sit difficilis introitus pili i foꝛamine acus ponat̃ in
foꝛamine acus extremitas capilli mulieris ⁊ trahat̃
acus ex illo latere. Deinde ponat̃ capillus in foꝛaie
eius ⁊ egrediat̃ ex alio latere. Et stringat̃ capill⁹ do
nec remaneat filis anse a latere intrinseco: ⁊ ponat̃ i
ipsa pilus ⁊ extrahat̃. Et si necessaria fuerit iteratio
ac⁹ q̃rat̃ loc⁹ alius. Secũdatio nãqꝫ pfoꝛatõis acus
dilatat foꝛamẽ ⁊ nõ retinet pilũ. Sectio ãt ẽ vt absci
dat̃ oꝛigo ei⁹ ex palpebꝛa. Quidã v̇o pcip iũt vt scin
dat̃ loc⁹ cognoiat⁹ egena ⁊ ẽ apḋ extremitatez oculi:
deinde ꝯsolidet ⁊ nascet̃ sup ipsũ caro addita ⁊ eq̃t
pilũ ⁊ nõ pmittit ipm̃ inuersari. ¶ Cauteriũ ãt qḋ
meli⁹ ẽ: ẽ vt fiat cũ acu hñte caput curuatũz: c⁹ caput
igniat̃ ⁊ extẽdat̃ palpebꝛa ⁊ cauterizet̃ cũ eo loc⁹ pili
⁊ nõ redibit. Et qñz necessarie sunt iterationes bis
aut ter ⁊ nõ redibit post illud penit⁹. ¶ Euulsio ãt
ꝓhibitiua ẽ vt euellat̃: deinde ponãt̃ sup locũ medi
cine ꝓhibitiue natiuitatis piloꝝ: ⁊ ꝓpꝛie sup palpe
bꝛã q̃ sũt de eis q̃ dicte sᷓ i areolis mediciaꝝ singla
riũ ⁊ dicemus eas in capitulo piloꝝ additoꝝ.

¶ Ca.xxxii. de pilis additis.

Nascũt̃ ex multitudine humiditatis putride
aggregate i palpebꝛis oculi.

¶ Capitulum.xxxiii. de cura.

Cura e⁹ ẽ mundificatio capitis ⁊ coꝛpoꝛis ⁊
oculi cũ eis q̃ scis: deiñ admistra alcofol a
cuta mũdificãtia palpebꝛã sicut albisalicõ
⁊ ruscenũ ⁊ collyriũ rubeũ acutũ: ⁊ viride acutũ: ⁊
collyriũz de myrobal. ⁊ ꝓpꝛie si fuerint illic lachꝛy
me: aut aliqd accidẽtiũ huoꝝ acciderit. Pḋ si non
suffecerint curã adhibe euulsiõis euellãt̃ ⁊ liniãt̃ su
p oꝛiginem eoꝛum sanguis eritii ⁊ fel damaꝝ ⁊ ari
etũz ⁊ fel vulturis ⁊ fel capꝛinũ. Et qñqꝫ pmiscẽt̃ fel
la ista ⁊ sãguines cũ castoreo: ⁊ fiunt ex eis collyria
sicut squame piscis ⁊ admistrãt̃ qũ necessitas icũbit
dissoluta saliua homis. Qui v̇o eo vtit̃ media hoꝛa
expectet sup ipsũ. Et ex curis quidẽ bonis ẽ vt suma
tur fel eritii ⁊ fel vulturis ⁊ castoreũ ſm̃ eq̃litatez: ag
gregent̃ cũ sãguine colũbe ⁊ fiant inde troc. Et ex
eis q̃ narrãt̃ sũt sãguis tincoe ⁊ ꝓṗe sãguis ticoe ca
nis ⁊ sãguis ranaꝝ. Uerũtñ experimẽtũ nõ verifica
uit illud. Et rectꝰ qdẽ ſꝫ qꝛ existimãt ẽ vt misceat̃ cũ
alkitrã. Et ex eis ẽt q̃ narrant̃ ẽ vt admistret̃ fel vul
turis cũ cinere ⁊ sale ãmoniaco ⁊ succo poꝛri: ⁊ pꝛo
ṗe qñ ponit̃ i sartagine sup ignẽ donec cõmisceãt̃ ⁊
equẽt̃. Et si fuerit cinis ostracoꝝ erit melioꝛ ⁊ rubi
go ferri heruginosi cũ saliua hois ẽ vltima ꝯꝫuis do
loꝛẽ faciat. Et ex eis qdẽ q̃ sunt expta ẽ tinea cũ sale
ãmoniaco: ⁊ ꝓṗe cũ vngl̃a asini adusta cũ aceto sõ
ti. Et silr̃ spuma maris cũ aq̃ psilii. Qũ.n. stupe sit ⁊
ĩfrat̃ locus eo ñ nascunt̃ ibi pili.

¶ Ca.xxxiiii. de inuiscatõe palpebꝛarum.

Fit illud ſm̃ plim post ophthalmiaz. ¶ Oꝫ
ergo vt admistrent̃ sarcocolle ⁊ zuccari ta
barzet ptes eq̃les: spume maris q̃rta ptis: ꝯte
rantur ⁊ puluerizentur super locum.

¶ Tractatus quartus de dispositionibus virtutis
visibilis ⁊ operationibus eius.

¶ Capitulũ.i. de debilitate visus ⁊ nocumẽto eius

Debilitatẽ visus ⁊ eius nocumẽtũ
efficit: aut ꝯplexio cõis
in coꝛpe siccitatis dñantis hũoꝛose: aut
ꝯplonalis sine mã: aut vapoꝛ eleuat⁹ ex
coꝛpoꝛe: aut stõ ꝓṗe: aut frigus hñs mãz: aut ñ hñs
mãz: aut pp dñiũ calitatis mãlis aut nõ mãlis: aut
ẽ sequẽs cãz in cerebꝛo ipso egritudinũz cerebꝛi no
taꝝ q̃ ẽ in sba cerebꝛi: aut i pte tota anteriore sic cõ
pꝛessio aut pcussio accidẽs ei: q̃re non videt oculus
aut in pte anterioꝛe e⁹. Et plm̃ qḋ e⁹ ẽ hũiditas do
minãs aut siccitas accidẽs successione egritudinũz
⁊ motuũz supfluoꝝ coꝛpoꝛeoꝝ ⁊ aialiũ ⁊ euõnũ sr̃
fluaꝝ pp q̃s cadit virtus ⁊ resoluit̃ mã. Aut ẽ pp rẽ
appꝛopatã ipsi spiritui visibili ⁊ mẽbꝛis q̃ ipsũ seq̃t
sic neruo ꝯcauo ⁊ sicut hũoꝛib⁹ ⁊ tunicis. Et spiritui
qdẽ visibili qñz accidit vt multiplicet̃ ⁊ accidit ei vt
subtilietur. Et qñqꝫ accidit ei vt ingrosset̃. Et accit
ei vt minoꝛet̃. Multiplicatio ãt est melioꝛ res ⁊ ma
gis iuuatiua. Et subtilitas qḋ plm̃ accidit ex sicita
tate. Et qñz fit ex vehemẽtia sepatõis accidẽtis quz
sol aspicit̃ ⁊ resplendentis ⁊ silia. Et qñqꝫ pducit ag
gregatio valde supflua ad coartationẽ resoluẽtẽ: ⁊ i
spissat̃ ea pꝛimũ: deiñ subtiliat̃ valde secundo: ⁊ istḋ
ẽ sicut accidit apud lõgã moꝛã i tenebꝛis. Et grossi
tudo fit pp hũiditatẽ ⁊ fit pp aggregationẽ vehemẽ
tẽ nõ ita vt pducat ad vꝛẽdũ ꝯplone subtiliante. Et
qñqꝫ ẽ cã i eis cadẽs i initio creatõis. Et qñqꝫ ẽ pp
vehemẽtiã siccitatis ⁊ multitudinẽ euõnũ: aut debi
litatẽ añrioꝛis cerebꝛi validã: aut pꝛauitatẽ egritudi
nũ ⁊ pꝛopinquitatẽ moꝛtis qñ resoluit̃ spũs. Debi
litas ãt ⁊ nocumẽtũ q̃ sũt pp tunicas. Et plꝫ eoꝝ ẽ
pp tunicas extrinsecas sine ꝓfũdis: aut sũt cã substã
tie tunice: aut sũt cã trãsitus q ẽ in ea. Et q̃ sũt pp tu
nicã ipsã sũt pp ꝯplonẽ malam. Et plm̃ e⁹ est retẽtio
vapoꝛis in ea: aut supfluitas humiditatis pmixte ei
aut exiccatio ⁊ siccitas ⁊ nigrificatio ⁊ coꝛrugatio
accidentes ei ⁊ pꝛopꝛie vuee ⁊ coꝛnee: aut coꝛruptõ
supficiei ei⁹ pp ipꝛessionẽ vlcerũ apparentiũz aut oc
cultoꝝ: aut tolerantia ophthalmie plurime: aut ferẽ
tis puietatẽ eius: aut coloꝛ extrane⁹ itrans eam sicut
accidit coꝛnee ictericia ex citrinitate: aut i tarfati ex
rubedine: aut denudatio coloꝛis nãlis sicut illḋ qḋ
accidit coꝛnee ⁊ addit puietatẽ ⁊ firmitudinẽ ad hº
vt lumen vincat ipsum ⁊ sepet spũm visibilẽ. Et qñ
qꝫ accidit exiccatio ⁊ calefactio pp coherẽtiã firmã
aeris ⁊ luminis cũz hũoꝛib⁹: aut sepatio eaꝝ pp coꝛ
rosionẽ accidentẽ: quare nõ gradat̃ lumẽ in penetrã
do in eis: imo subito penetrat in glatialẽ itegre: aut
pp oꝛtũ pãniculũ sup eas sicut in vngula: aut inflatõ
ne ⁊ grossitie venaꝝ eaꝝ sicut in sebel. ¶ Accidens
autẽ foꝛamini ⁊ trãsitui: aut ẽ qꝛ strigitur supꝛa nãlez
pp cãs quas dicturi sumus in capitulo suo: aut dila
tatur aut oppilat̃ integre aut non integre. Sicut qũ
ẽ descẽsus aque. ⁊ nos qdẽ dicem⁹ ista capitula oia
sigillati. ¶ Facta aũt pꝛopter humoꝛes ẽ: qñ glatia
lis qdẽ q ẽ vnus eoꝝ mutat̃ ab essentia sua equali ⁊
igrossat̃. aut eius subtilitas ẽ foꝛtis ⁊ fit ipeditus a ḋ
latiõe luminis ⁊ coloꝛis luminosi sup se. ¶ Et ex al
bugineo quidẽ qñ multiplicat̃ valde: aut ingrossat̃
⁊ fit illud cã ad minoꝛãdã puietatẽ suã aut pp hũidi
tatẽ ⁊ vapoꝛes q permiscẽt̃ ei: aut mutant alterantes

eius puictatē. Vapores.n. ⁊ fumi extranei extrinseci nocēt ei equaliter ergo intrinseci. Et oīa grana vaporosa inflatiua sunt grauatiua visus. ¶ Nocumētū.n. qḋ visui aduenit ex vitreo non ē primitiuū: immo non nocet visui nisi inq̄ztū nocet glatiali ⁊ conuertit eius essentiā ab equalitate pp cibū nō equalē quē ei defert. ¶ Nocumētū āt qḋ fit pp neruū ē qm̄ accidit ei oppilatio: aut accidit ei apā aut ruptura.

¶ Capitulum.ii. de signis.

In eo qḋ qḋ ē cōitate corpis signuz ē illud quod dedim⁹ qḋ significat ꝯplonē toti⁹ corporis. Et illḋ qḋ fit cōitate cerebri ē qm̄ illic ē aliquod signoꝝ significantiū nocumētū i cerebro cū hoc vt sint reliqui sensus lesi cū illo. Illḋ.n. fiduciā facit cōitatis cerebri. ¶ Et qn̄qꝫ appropriat̄ visui plꝫ ꝓpetatū eius ⁊ cū odoratu sine auditu: sicut ꝑcussio coartatiua qn̄ cadit i parte anteriore cerebri Et qn̄qꝫ ē auditus cū sua dispōne ⁊ remanet ocul⁹ aptus ⁊ nō potest claudi palpebra sup ipsū: verum nō videt. Et signū qḋ ipsi spiritui appropriat̄ ē: qm̄ si spiritus ē subtilis ⁊ ē paucus videt rē ex proximo sine pscrutatione ⁊ nō videt qḋ elōgatū ē sine pscrutatōe. Vez e⁹ subtilitas qñ ē supflua nō figit rē luiosā valde: imo fugat eā lumē claꝝ ⁊ sepat eā. ¶ Et si ē grossus ⁊ plim⁹ nō deficit ei pscrutatio intuēdo lōginqū ⁊ nō pscrutat̄ visionē ꝓpinqui. Et cā in hoc apud loquētes de radio ē ꝙ visus n̄ fit nisi egressiōe radii ⁊ qū obuiat ei qḋ videt̄: ⁊ qḋ mot⁹ vadens ad locū lōginqū subtiliat grossitiē e⁹ ⁊ eq̄at essētiā ipsi⁹ queādmōꝫ h⁹i mot⁹ resoluit spiritū subtilē: q̄z forsitā nō operat̄ aliqd. Et ap̄ illos q dicūt puiū vehere fōmas videndi ⁊ reliq̄ ē qḋ glatial̄ mot⁹ fit fortis qū videt illud qḋ elongat̄. Et illḋ ē ex eis q̄ subtiliāt spiritū grossū habitantē in ipso: ⁊ resoluit spūꝫ subtilē ⁊ ꝓprie paucū. Verificatio āt certioris in his duob⁹ ſmonib⁹ ptinet ad sapiētes n̄ medicis. Cognitio vō illius ex dispōne tunicaꝝ hūoꝝ ꝓsūdoꝝ ē ex eis q̄ sunt praua qū nō ē res alia nisi ipsa. Qn̄ꝫ āt recurritur ad dispōnē coloris tunicaꝝ ⁊ hūoꝝ ꝓsūdoꝝ: ⁊ ad dispōnē iflationis eaꝝ ⁊ extēsionis ⁊ corrugationis ⁊ extenuatōis ipsaꝝ ⁊ dispōnis puitatis oculi ꝓpt paruitatē ipsius ⁊ dispōnē e⁹ qḋ spargit̄ sup ipꝫ ḋ hūiditate. Et imaginat̄ de silitudine iris: aut v̄z i ipo de siccitate ⁊ ꝯturbatōe q̄ manifesta ē exterius. ⁊ forsitā nō apparet cū eo hōculi vel hōniculi: ⁊ ē for᷑ aspiciētis i ipm: ⁊ qn̄qꝫ significat ſm dispōnē cornee. Et qn̄qꝫ significat ſm dispōnē albuginei. Et ille c⁹ ē videt sp int̄ oculos suos sicut nebulas. Si āt vides ꝯturbatōꝫ corā foramine tm̄ ⁊ nō sūt reliq̄ ptes cornee ꝯturbate significat ꝙ ꝯturbatio fit i albugineo: ⁊ ꝙ nō ē clarus. Et si ꝯturbatio ē cōis ptib⁹ cornee nō ē dubiū qn ipsa sit in cornea. Sꝫ remanet dubitatio an ipsa sit silr in albugineo an non. Et accidit qn̄qꝫ albugineo siccitas. Et accidit qn̄qꝫ ex illa siccitate vt aggregēt̄ i ea quedā ptes eius ⁊ nō fiāt puie q̄z v̄z corā eis fenestra aut fenestre. Et qn̄ꝫ ē illud pp vestigia vlcerū existētia i cornea occlta faciētiū imaginari imaginatōes q̄z errat̄ in eis: ⁊ existiat̄ ꝙ sunt imaginationes aq̄ ⁊ nō sūt. De ꝯstrictōe āt ⁊ dilatatōe ⁊ aq̄ ⁊ dispōne nerui posterius loquemur. Et scias ꝙ oīs corruptio existēs a siccitate fit fortis qū vacuitas adest apḋ exercitiū resolutiuū ⁊ apḋ euōnes in hora meridiei ⁊ ex humiditate econtrario.

¶ Capitulum.iii. de cura.

Si fuerit causa debilitatis siccitas iuuat̄ hūectātib⁹ ⁊ aq̄ casei ⁊ emulsione lactis sup cap̄ ⁊ potu e⁹ ⁊ ponāt̄ olea hūectantia sup caput ⁊ ꝓpe qū fuerit illud i ꝯualescētib⁹: ⁊ ꝯferūt ci᷑sonus ⁊ requies ⁊ caputpurgia hūectantia: ⁊ ꝓpe oleuꝫ de nenufare: ⁊ e⁹ q̄ in tunica existit cura ē praua. ¶ Qḋ si fuerit ab hūiditate admistrabis tūc illud resoluit post euōnes. Vomit⁹ āt q mim⁹ ē ex eis ē q̄ ꝯfert ⁊ ꝓpe senibus: sed laboriosus nocet valde. ⁊ gargarismata ⁊ sternutatōes ⁊ sternutamēta h⁹ ꝯfert. Et ex euōnib⁹ iuuatiuis i hoc ē oleū de kerua cū infusione aloes. Et admistratio e⁹ qḋ ꝓhibet vaporē a capite sic̄ trifere: ⁊ proprie apud sōnū ꝯfert ēt ⁊ iuuat̄ exercitiis extremitatū ⁊ ꝓpe extremitatū inferioꝝ. Et silr oꝫ vt admistret̄ fricatio eaꝝ. ¶ Si āt cā fuerit i ea grossities e⁹ curet̄ cū medicinis abstersiuis p̄dictis arcis oculi. Et oꝫ qn̄ admistras medicinas acutas vt vtaris cū eis medicinis stipticis Et ex reb⁹ qḋ iuuatis i hoc ē tutia abluta nutrita cū aq̄ sansuci aut cū aq̄ feniculi: aut aq̄ albedarūgi ⁊ succo prassū ⁊ assiduatio alcohol cū litio ꝯfert oculo valde ⁊ ꝯseruat v̄tutē e⁹ vsꝫ ad tp̄s longū: ⁊ facere alcohol ex fricatione myrobal̄. cū aq̄ roſ. cōfert valde qn̄ ē hūiditas cuꝫ calitate ⁊ pruritu. ⁊ ex alcohol cōferētib⁹ i h⁹i ca. est ex fellib⁹ qū sūt singularia sicut fel alcubugi ⁊ fel tauri saboth ⁊ auis frangentis os ⁊ tauri ⁊ vrsi ⁊ leporis ⁊ vulturis ⁊ gruis ⁊ hirūdis ⁊ passeris ⁊ vulpis ⁊ adib ⁊ catti ⁊ canis lepōarii ⁊ arietis siluestris. Et felli auis turde inest ꝓprietas valde mirabil̄. Et cōposita ē ex oleis qḋ iuuatis sūt sic̄ oleum de kerua ⁊ oleū de narcisco ⁊ ḋ granis lauri ⁊ oleū raphaninū ⁊ oleū de fenugreco ⁊ oleū de lilio ⁊ oleū sansucinū ⁊ oleū camemillinū ⁊ oleū alacoen. ⁊ facē alcohol cū aq̄ albedarūgi ꝯfert. Et ex medicamentis bonis mēsuratis ē vt adurant̄ due nuces ⁊.xxx. ex nucleis myrobal̄. citrinoꝝ ⁊ terāt̄ ⁊ ꝓiiciāt̄ sup eos piperis adusti aur̄.i. ⁊ fiat ex eo collyriū. Et ex medicinis iuuatiuis ē vt sumat̄ succus granati muzi ⁊ decoq̄tur vsqꝫ ad medietatē ⁊ remoueat̄ ab igne ⁊ misceat̄ cū eo medietas ipsi⁹ de melle ⁊ ponat̄ sub sole ⁊ admistret̄. Et silr si sumat̄ aq̄ duoꝝ granatoꝝ ⁊ ponatur sub sole duobus mēsibus in estate ⁊ colet̄ ⁊ ponant̄ i ea aloes ⁊ longi piperis ⁊ salis āmoniaci. ⁊ qn̄ꝫ fit sine sale āmoniaco ptes equales terāt̄ oīa valde ⁊ ꝓiiciant̄ sup lb.eius.ʒ.iii. ex eis ⁊ reseruet̄: ⁊ q̄ztoplus antiquat̄ tanto ē melius. Et ex iuuatiuis cū hoc est chelidōia ⁊ acorus cuꝫ chelidonia qn̄ terit̄ sic̄ alcohol. Et facē alcohol ex aq̄ cepe cū melle iuuatiuū ē Et collyriū qdē felliū ē forte: ⁊ fella qdē siluestria sꝫ sicut fel accipitris ⁊ vulturis: aut sumatur tabula et pistillū quoꝝ ābo sūt ex ere rubeo ⁊ distilentur sup eā stilla aceti ⁊ stilla lactis ⁊ stilla mellis: deiñ teratur donec nigrescat illḋ ⁊ fiat ex eo alcohol. Et scias ꝙ assumē carnē assidue siue sit assa: siue elixa ē ex eis q̄ ꝯserūt ⁊ ꝯfortāt visuꝫ valde: ita ꝙ remouet debilitatē añcedētē. Et siqs pōt sumē carnē viperaꝝ decoctā ſm modū quo decoqtur i tyriaca: ⁊ ſꝫ modū q° distinguitur i caplo de lepra ꝯseruat sanitatēꝫ oculi vltime. Et ex medicinis q̄ senib⁹ bone sunt ⁊ ei cui⁹ visus debilitatur ex coitu ⁊ aliis ē tutie n̄ ablute.vi. ptes ⁊ vini q̄ztum sufficit ⁊ olei de balsamo plus tutie ſm q̄ztitatem q̄ ꝯuenit teratur tutia ⁊ ꝓiiciatur sr ipaꝫ oleuꝫ balsami: deiñ vinum ⁊ teratur sicut oꝫ ⁊ reponatur medicamē de quo d̄z ꝙ tanti existit iuua

minis ꝙ oleū tale efficit ne ei noceat i corpus solis
aspicere. ℞.lapidis senticis ⁊ lapidis magnetis ⁊ la
pidis batis ⁊ ē alumē bonū ⁊ sedinebis ⁊ calamen
ti ⁊ succi ꝯdisi oīuꝫ aā.ptē.i.fellis vulturis ⁊ fellis
vipe āboꝝ aā.ptē.i. fiat ex eo alcohol. Et admistra
tio pectinatōis sr̄ caput iuuatiua ē: ⁊ ꝓpe ꝯfert seni
b⁹ q̄ oꝫ vt admistreẗ oī die mltotiēs:qm̄ attrahit va
pores ad sr̄iora ⁊ mouet eos a pte oculi. Et ingredi
aquā clarā viridē ⁊ submergi i ea:⁊ aperire ambos
oculos i ea sm̄ quantitatē q̄ posē ē ex eis q̄ seruanẗ
sanitate oculi ⁊ ꝯfortant ipsū:⁊ ꝓprie in iuuentute.
⸿Et oꝫ proprie eū q ꝯquerit̄ de vaporib⁹ stōi ⁊ cui
nocet hūiditas vt vtaẗ ante cibū decoctōe absinthii
⁊ oxymelle sqllitico ⁊ oī qd̄ lenit ⁊ in cidit superflui
tates que sunt in stomacho.

⸿Ca.iiii.de rememoratōe reꝝ visui nocētiū.

RErū āt visui nocētiū alie st̄ opōnes ⁊ mot⁹
⁊ alie sūt cibi:⁊ alie sūt dispō ꝯuersionis in
cibis. Opatōes āt ⁊ motus sunt oīa q̄ exic
cāt sic coitus mult⁹ ⁊ ꝓlixitas aspiciēdi enitētia ⁊ le
gere miuta sr̄flue ⁊ mediū i eis ē iuuamē ⁊ silr̄ actio
nes minute ⁊ sōnus post replōnē:imo oꝫ illū q suo
in visu debilitatē hꝫ expectare donec digeraẗ cib⁹ e⁹
Et oīs repletio nocet ei ⁊ oē qd̄ exiccat nāꝫ ⁊ oē qd̄
turbat sanguinē ex reb⁹ salsis ⁊ acutis ⁊ aliis nocet
ei ⁊ ebrietas nocet ei.vomit⁹ vō ꝯfert ei iq̄ztū purgat
stōꝫ ⁊ nocet ei inq̄ztū mouet mās cerebri expellēdo
eas ad ipsuꝫ. Et si fuerit necessari⁹ oꝫ tūc vt fiat post
cibū ⁊ cū facilitate ⁊ balneū nocet. ⁊ sō nus supflu⁹
nocet ⁊ flet⁹ vehemēs ⁊ mltitud o phlōmie:⁊ ꝓprie
cū vētosis ꝯtinuis. Cibi vero q nocēt sūt salsi ⁊ acu
ti ⁊ vaporosi ⁊ oīs q nocet ori stōi. Et vinū grossuꝫ
tbatū ⁊ porꝝ ⁊ cepa ⁊ bedarūgi cōestū ⁊ oliue ma
tur ⁊ anetū ⁊ caules ⁊ lētes. ⸿Ca.v.ď nictilopa.

Est vt euanescat visus in nocte ⁊ videat in
die ⁊ debilitaẗ i fine e⁹. ⸿Et cā qd̄ e⁹ ē hūo
res oculi ⁊ grossities eoꝝ aut hūiditas sps
⁊ grossities e⁹. Et plm̄ qd̄ accit hn̄tib⁹ oclos nigros
nō virides ⁊ puitati pupille ⁊ cui multiplicāẗ colōes
⁊ anfractuosa i oculis suis. Hoc.n.significat pauci
tatē sps visibil' i creatōe sua. Et qn̄ꝫ hec ē cā pp egri
tudinē i ipso oculo. Et qn̄ꝫ fit pp cōitatē stōi ⁊ cere
bri ⁊ cognosciẗ illď p signa q̄ sciuisti. ⸿C.vi.ď cura

SI illic fuit multitudo phlōma cephalicā ⁊
angulos lachrymales ⁊ admistrēẗ reliqua
cūantia nota ⁊ iterēẗ:⁊ qn̄qꝫ euaẗ cū scamo
nea ⁊ castoreo ⁊ ꝯfert. Et i potu daẗ an̄ cibū vinum
paucū vet⁹ ⁊ daẗ i potu p⁹ digōnē itegrā. Et ex medi
cis digestiuis vel exptis ē illď qd̄ currit ex epate ca
prino diuiso cū cultello ⁊ posito sup prunas. Nā qū
currit accipiẗ de eo qd̄ currit ⁊ pulueriẓaẗ sr̄ ipm̄ sal
idus ⁊ lōgū pip ⁊ fit ex eo alcohol. Et qn̄ꝫ pulueri
ẓanẗ sr̄ ipm̄ me⁹ qū sr̄poniẗ prunis:⁊ fit declinatio sr̄
vaporē e⁹ ⁊ cōediẗ ď carne e⁹ assata:⁊ illď ē iuuatiuū
⁊ qn̄ꝫ icidiẗ faciēdo sectionē latitudinalē ⁊ ponitur
ex eo stratus vnus:⁊ ex pipere longo stratus vnus
⁊ ponuntur stratus inferior ⁊ sr̄ior ex epe ⁊ assatur i
tamor ⁊ n̄ puenit ad vltim:deiñ sumiẗ ⁊ colaẗ ex eo
aquositas ⁊ fit cū ea alcohol. Et silr̄ leporis ⁊ simili
ter collyriū fcm̄ ex lōgo pipe:⁊ illď qd̄ ē sꝫ hāc ďscri
ptōꝫ longi pipis.ꝫꝫ.spice ptes eq̄les fiat ex eis alco
hol. Et fella ēt iuuatia st̄ ⁊ ꝓpe fella hircoꝝ arietuꝫ
mōtanoꝝ:⁊ silr̄ alcohol cū oło balsami ꝯq̄ssata cū
o opio:⁊ ex pipib⁹ trib⁹ ꝯmixtis sic pluis iuua

tiu⁹ ē valde. Et silr̄ alumē egyptiacū ⁊ alcohol cum
melle ⁊ aq̄ feniculi oleo submerso sr̄ ipso spatō lon
go ē valde iuuatiuuꝫ. Et forti⁹ eo ē mel quꝫ i eo ē vt⁹
alumis ⁊ sal āmoniaci ⁊ alcohol fcm̄ ex sāguib⁹ aīa
liuꝫ calāꝝ ꝯplōnuꝫ ꝯfert. Et ꝯfert alcohol ex succo
cucumeris asi. ꝯq̄ssato cuꝫ se.portulace ⁊ collyriuꝫ
alcali ⁊ collyriuꝫ floris eris ꝯfert ei ⁊ stercus lacerti
⁊ stinci ⁊ sumāẗ fell' hedi ps.i.pipis ptes.ii.āmōiaci
ptes.iii.ꝯficiāẗ cū melle ⁊ admistrēẗ ei. Et confert ei
phlōmia vene lachrymalium.

⸿Ca.vii.de alihar ⁊ ē vt nō videat i die.

CAusa alihar ē subtilitas spirit⁹ ⁊ paucitas e⁹
mlta q̄ resoluiẗ cū luie sol' ⁊ adunaẗ in tene
bris. Et qn̄qꝫ ē cā alihar pua:quare videt i tenebris
⁊ vmbra die ⁊ nocte ⁊ debilitatur in lumine.

⸿Capi.viii.de cura.

Est additio i hūectatōe ⁊ igrossatōe sāgui
nis. ⸿Ca.ix.de imaginationibus.

SUnt colores q sētiūẗ corā visu ac si ipsi sint
mixti i aere:⁊ cā i eis ē statio rei nō puie inẗ
glatialē ⁊ inẗ ea q̄ vidēẗ. Et illa res aut ē ex eis quo
rū sīt̄e n̄ ꝯphendiẗ i ꝯsuetudib⁹ oīo:⁊ nꝫ ꝯprehendit
ipm̄ nisi q ē fortis visus egrediētis a ꝯsuetudine i ꝯp
hēdēdo:aut ē ex eis q̄ ꝯprehendit visus qn̄ medius
fit ⁊ nō ē in fine acuitatis:sꝫ ē sm̄ semitā ꝯsuetudis.
Et intētio primi ē:qm̄ qū visus ē fortis ꝯprehēdit ď
bile ⁊ occultū ex reb⁹ q̄ volāt i aere ꝓpe visū q̄ st̄ ex
formis a qb⁹ aer nō euaẗ ⁊ reliq̄ q̄ apparēẗ ei:⁊ ꝓpẗ
suā ꝓpinqtatē quā hn̄t cū aere nō vi̇ficat eas: ⁊ silr̄
qū st̄ in interiore pte pp vestigia vapoꝝ puoꝝ non
euanẗ ex eis ꝯplō ⁊ nā oīo. Uerūtn̄ hec duo occul
tāẗ a visib⁹ q n̄ sūt i vltio acuitatis ⁊ n̄ imagiāẗ nisi ei
q ē vehemētis acuitatis i visu:⁊ ista st̄ ex eis q̄ non
ꝯparāẗ ad nocumētū. ⸿Diuisio āt alīa aut existit i
tunicis:aut existit in hūorib⁹:⁊ illa q̄ existit i tunicis
ē vt sit sr̄ tunicā corneā vestigiū occultū valde qd̄ re
māsit a variol' aut ophthalmia ⁊ bothor:aut aliis:
⁊ nō apparet ocul⁹ exterius ⁊ apparet oculo interi⁹
ppea ꝙ sit pui⁹ loc⁹ i quo ē. Occultanẗ ergo pp ipsū
ex eo qd̄ sētiẗ ⁊ aere puio ptes vise magne sm̄ q̄ztita
tē q̄ si sm̄ vitatē exterius repta foret:esset ps illa pua
magna ps formaꝝ e⁹ q̄ sūt in foramine vuee. ⸿Illa
āt q̄ existit ex hūorib⁹ ē sm̄ duas ptes: qm̄ aut iā cō
uersa ē sba e⁹ i hūiditatē ex eo qd̄ ē exterius ad ipsa
ad qd̄ iā ꝯuersa ē sba hūiditatis ipsius:aut accidit p
ti e⁹ malitia ꝯplōis alterās colorē e⁹ ⁊ remouēs puie
tatē e⁹:q̄ nō puia fit illa q̄ztitas e⁹ pp frigus aut hūi
ditatē aut caliditatē. sm̄ illā igiẗ q̄ztitatē apparet in
ipso aeritas. Et ex ꝓpetate aeritatis ē vt qū pmiscēẗ
hūiditati subtili puie faciat ipsā lactei coloris:⁊ faci
at ipsā videri n̄ puiā aut pp siccitatatē inspissātē ⁊ ꝯg
gregātē valde:sꝫ erit illud qd̄ puenit ei ex ea i alio.
Ergo nō euaẗ q aut sit accidēs nō fixū ⁊ ē ex generē
vapoꝝ q eleuāẗ ex corpe toto:aut ex stō.aut ex cere
bro:⁊ qū st̄ subtiles pueniūt ⁊ resoluunẗ ⁊ sic fit cri
sib⁹ ⁊ p⁹ vomitū ⁊ post irā:aut sit fixū in eo ⁊ porten
dit aq̄ꝫ. ⸿Et iste qd̄ imaginatōes qn̄ꝫ diuersificanẗ
in q̄ztitatib⁹ suis ⁊ sūt pue ⁊ magne. Et q n̄ꝫ diuersi
ficāẗ in essentiis suis ⁊ st̄ grosse ⁊ subtiles occulte et
qn̄ꝫ diuersificāẗ in sitib⁹ suis et sūt rare et qn̄qꝫ spisse
nebulose. Et qn̄qꝫ diuersificantur in figuris suis et
sūt granose et sūt cimicales et sunt muscose et sunt fi
lose et capillares cuꝫ lōgitudie. ⸿Ca.x.de signis.

SIgna eaꝝ q̄ sunt ex acuitate sēsus sūt vt sint

leues nō ſm modū vnū et figurā vnā et aſſociatur
hōi aliquo tpe ſanitas ſui viſus preter ꝙ illa imagi
natio ſeqt̄ ipſuʒ. Et illā q̄ fit propter corneaʒ ſignifi
cat cā eius predicta: ꝛ vt figat̄ aliquo tpe nō addēs
ꝛ nō perducēs nocumētū in oculo preter ſe. Et illa
q̄ fit ex cā in albugineo ē vt ſit tpe lōgo ꝛ nō ꝑducet
ad nocumētū magnū ꝛ fit aut ſucceſſiōe ophtalmie
acute: aut ſucceſſione cāe infrigidantis aut calefaciē
tis: ꝛ ē ex eis q̄ ſenſu ſciunt̄ ꝛ proprie qn̄ inuenit̄ cor
nea terſa clara i qua nō ē aſperitas aliquo mō. am
pli⁹ ē q̄ reſ fixa ꝛ n̄ addit̄ nʒ ꝑduc̄ ad nocum̄tū magnū
Illa āt q̄ fit ꝑꝑ vaporeſ ſtōaticboſ ꝛ cōpeos cogno
ſcit̄ ꝑpea ꝙ ip̄a ꝯmouet̄ cū vaporoſis: ꝛ apud replo
nē ꝛ digōnē ꝛ apud motus ꝛ vertiginē ꝛ ſcotomiā
ꝛ nō morat̄ ſm diſpōnē vnā: imo augm̄tat̄ ꝛ minui
tur ꝛ nō appropriat̄ oculo vni: imo fit in āboḃ ocu
lis. Qūʒ cū ea ē nauſea verificat̄ e⁹ ſignificatio: ꝛ qn̄
ē vomit⁹ ꝛ eūo cū picra: ꝛ ſubtiliatio nutrimēti ꝛ ſtu
diū in digōne remouēt ꝛ miorāt eā. Et tu qdē iā ſci
uiſti in ca. debilitatis viſus ſigna eius c⁹ ē cā ſiccitas
albuginei aut aliud. ¶ Et qn̄ ꝯtinuat̄ ſanitas oculi
ꝛ icolumitas e⁹ q bʒ imaginatōes ſex mēſib⁹ ē ſʒ plʒ
in ſecuritate. Et imaginatōes q̄ ſunt an̄cedētes aq̄ʒ
nō ceſſāt gradati in conturbatōe viſus vſquequo d̄
ſcēdit cū eis aqua ſubito ꝛ raro ꝑtranſit. vi. menſes.
Qū autē vides imaginatōes remoueri ꝛ redir̄ ꝛ ad
di ꝛ diminui ſcias ꝙ nō ſūt aquoſe. Qūqʒ aquoſa
rū tp̄s ꝓlongat̄ ꝛ nō ꝯtinuat̄ in debiiitate viſus ſci
as ꝙ ipſe nō ſūt aquoſe. ¶ Cap. xi. de cu
ra ſermonis imaginationū ꝛ initio aque.

PRimū imaginatōis ē vt tu venias ad curā
eaꝝ que aquā portēdūt. Reliquis āt earuʒ
q̄ ſſt ex ſiccitate ꝯfert̄ qn̄ʒ hūectātia nota: ſʒ ſi ſint ab
hūiditate: ꝛ alie q̄ ſſt a ſiccitate ꝯferūt eis oīa alcofol
q̄ abſtergūt. ¶ In portēdētib⁹ v̄o aq̄ʒ oʒ vt icipias
ꝛ mūdificeſ corpus ꝛ proprie ſtōm. Deinde venias
ad mōdificādū caput cū gargariſmiſ ꝛ caputpurgi
is ꝛ maſticatōib⁹. Ex ſternutatōibus vero inq̄ʒtuʒ
purgat ſperatur iuuam̄tū. Et ex parte laborioſi mo
tus eaꝝ timet̄ ex eis motus aque: ꝛ ꝓp̄e ſi ē cadens
ſub neruo ꝛ prope ipſū. Et ſcias ꝙ hierapicra ē mi
rabilis iuuamēti in eis: ꝛ ſilr̄ pilule auree ꝛ medica
mēta i quibus ponunt̄ centaurea ꝛ cucumer amar⁹
Et tu quidē iā ſciuiſti in capitulis cure capitis ꝛ mū
dificatōis eius illud qḋ te oʒ attēder̄. Et oʒ vt ſit mū
dificatio ꝑ hierā picrā: aut pillulas aureas ſm ſemi
tā mūdificatōnū frequētiū valde. Et nʒ vtaris me
dicinis ſolutiuis ꝛ abſterſiuis faciēdo alcohol niſi
poſt mundificationē. ¶ Et ꝯfert in principio aque
phlōmia arteriaꝝ poſt aurē. ꝛ oʒ quidē vt incipias
p̄mo a medicis lenitis ſicut feniculū cū melle ꝛ olō
Et ſicut dicit̄ ꝙ odoram̄tū ſāſuci ꝯfert ei quo timet
deſcēſū aque in oculis ſuis: ꝛ ſilr̄ olfatio oculi ipſiuſ
ꝛ dr̄ ꝙ appoſitio ſāguiſugaꝝ ſr̄ tpa ꝯfert i initio ſui.
Et qn̄ʒ ꝯfert alcohol cū ſeie alketeni: ꝛ dr̄ ꝙ ipſū re
mouet aq̄ʒ ꝛ reſoluit aq̄ʒ ꝛ ꝙ ipſū ē vltimū. Deinde
ꝑueniat̄ gradati ad medicinas ꝯpoſitas ex ſerapio
ꝛ ſilib⁹ ſibi. Et ex illis ē medicamē qḋ recipit ſerapi
ni tres ꝑtes aſſe fetide ꝛ hellebori albi āboꝝ an̄. x.
mellis. viii. cotilas. Et ex eis q̄ valde experta ſſt ē vt
ex capite hirundis aduſto cuʒ melle fiat alcohol ꝛ
collyriuʒ aſtiticā: ꝛ oīa fella predicta i. c. debilitatis
viſus. Et forti⁹ iſtis ē collyriuʒ de fellib⁹ almaraſtani
ꝛ ēt alcohol anuidus ꝛ alcohol dictū i antidotario
cū felle teſtudis ꝛ medicamē oribaſii cū aq̄ feniculi:
aut collyriū ſāſuci ꝛ alſer⁹ ꝛ almerumi: ꝛ oleū balſa
mi ꝯfert i eis. Et ex eis q̄ ꝯferūt i initio aq̄ ē vt ſuma
tur fel guarſē ꝛ fel ſabot ſani corꝑis ꝛ ponant̄ i vaſe
ereo ꝛ dimittāt̄ prope. x. dies. vſqʒ ad duas ſeptima
nas. Deiñ ſumāt̄ myrrhe ꝛ croci tritoꝝ ꝛ fel teſtu
dinis ſilueſtris ꝛ olei balſami oīuʒ an̄. pondus. ʒ. i.
ꝑmiſceāt̄ oīa ꝛ aggregēt̄ oīa vltime vt fiat cū eis al
cohol. ꝛ ēt accipiat̄ hellebōi ꝑs. i. ꝛ aſſe fetide ꝑs. i. ꝛ
ſerapini qnta ꝛ decia ꝑtis ꝛ ē. ʒ. treſ decime ꝑtis: fiat
ex eis collyriū ꝛ fiat alcohol cū eo. ꝛ iteꝝ hellebori
al. ꝛ piperis ꝑs. i. ꝛ āmōiaci tertia ꝑtis fiat ex eis col
lyriū cū ſucco rhaphāi ꝛ admiſtret̄. ꝛ oʒ vt vitet ci
bos ꝛ piſces ingroſſātes ꝛ vaporatiuos ꝛ potū plu
rime aq̄ ēt ꝛ vini ꝛ frequētiā phlōmie ꝛ vētoſaꝝ: im
mo poſtponat illḋ quātū poſe ē: ꝛ niſi tactus neceſſi
tatis cogat ad illud: ꝛ ſit credulitas ꝙ ſāguis ſit plʒ
calidus. ¶ Capi. xii. de alintiſar.

ALitiſar ē vt fiat foramē vuee lati⁹ q̄ʒ ē i nā. ꝛ
qn̄ʒ fit illḋ ſucceſſiōe ſoḋ ꝑꝑ cāʒ p̄mitiaʒ ex
ꝑcuſſiōe aut cāu. ꝛ qn̄ʒ fit ꝑꝑ cāſ exiſtētes i ip̄a pupil
la: ꝛ illḋ eſt i albugieo: aut i vuea. Albugie⁹ nāʒ qū
hūcetat̄ ꝛ mltiplicat̄ ꝯp̄mit vueā ꝛ mouet eaʒ ad di
latatiōeʒ. albugiei v̄o ſiccitas nō fac̄ dilatatōeʒ ꝑ ſe:
ſʒ ꝑ accidēs. ſ. inq̄ʒtū ſeqt̄ eam ſiccitas vuee. ꝛ vuea
ipſa ſi d̄ſiccat̄ aut extēdit̄ ad extremitates ſuas ſic ex
tēdūt̄ coria ꝑforata qū exiccāt̄: accit ei vt dilatet̄ ſic
dilatāt̄ foramia illoꝝ corioꝝ: et ꝓp̄e qn̄ ꝯprimit̄ ab
hūiditatibuſ. Et qn̄ʒ accit ei illḋ ex hūiditate itrāte
ſbaʒ e⁹ ꝛ addēte in ſpiſſitudinē ipſi⁹ et extēdente eaʒ
ad groſſitiē: q̄ accidit foramē vt dilatet̄. Et qn̄qʒ ac
cidit illud ꝑꝑ ap̄a extēſiuū ꝓueniēs in ea. ꝛ qn̄qʒ eſt
āplitudo oculi nālis ꝛ nocet viſui. Videt. n. reſ mio
res q̄ʒ oʒ vt videāt̄. Et qn̄qʒ ē accidētalis: ꝛ qn̄qʒ eſt
ita: ꝛ qn̄ʒ ꝯſeqt̄ ad hoc vt n̄ videat aliqd. Mltotiēs
n. dilatatur oculus adeo vt dilatatio cōſequat̄ cor
neā ꝛ nō remaneat viſui aliquid de quo ſit curādū.
Et illa q̄ ē ex ꝑcuſſione aut caſu non habet curam.
¶ Capitulum. xiii. de ſignis.

IAm diximꝰ ea i capitulo debilitatis oculi.
¶ Capitulum. xiiii. de cura.

ILla q̄ nālis ē curaʒ n̄ hʒ. Et illi q̄ ē ex ſicci
tate ꝯfert hūectatio oculi cū hūectatis ꝑdi
ctis. Et illi q̄ ē ex hūiditate ꝯfert phlōmia ſi i corꝑe ē
multitudo ꝛ ēt phlōmia lachrymaliū venaꝝ eūat
ex loco ꝛ ꝯfert ei. Et ſilr̄ phlōmia venaꝝ tpoꝝ ꝛ ici
ſio eaꝝ ꝛ eūones q̄s ſciuiſti ꝛ effuſio aq̄ ſalſe ꝛ ſalite
ſr̄ caput ꝓp̄e mixte cuʒ aceto. Et nō oʒ vt multipli
cēt̄ eūones cuʒ ſolutis ꝛ d̄bilitet̄ vt⁹ ꝛ nō eūet̄ ꝙ q̄rit̄
imo qn̄ʒ ſuffic̄ ei eūo oib⁹. x. dieb⁹ cuʒ. ʒ. ꝛ. ſ. de pilu
lis cochiis: ꝛ cib⁹ ſit aq̄ ciceris cuʒ oleo ſiſamio et fi
at alcohol oculo alteri cuʒ tutia: vt nō dilatet̄ ſicut
p̄mus. ꝛ oʒ vt admiſtres alcofol predicta i. c. imagi
natōnuʒ ꝛ aq̄ ꝛ ꝯferūt ei vētoſe ſr̄ collū: ꝑꝑ illud qḋ i
eis ē de attractōe ad poſteriora. ¶ Illḋ āt quo v̄ten
duʒ ē i cura e⁹ q̄ facta ē ſucceſſione ꝑcuſſiōis ē vt fiat
phlōmia: deinde vētoſet̄ caput poſtea admiſtra ifri
gidātia. Et fiat ēplm̄ ex farina fabaꝝ ſine corticib⁹
ſuis ꝛ farina ordei cū aq̄ folioꝝ ſalicis: aut aq̄ endi
uie: aut lana iſuſa in vitello oui cuʒ oleo ro. aut pau
co vino ꝛ diſtillet̄ i oculū ſāguis turtuꝝ ꝛ pulloꝝ: ꝛ
i die tertio diſtillet̄ i ipſuʒ lac et alcofol q̄ ſſt fortiora:
ꝛ penit⁹ plʒ cure e⁹ ē ex genē cure ap̄atuʒ caloꝝ. Et
p⁹ admiſtret̄ collyriuʒ frūm ex turis et croci ꝛ myr

rhe oluꝫ añ.pte.i.et arsenici pte.ʒ.Medicamē iuua
tiuū omoroneñ ⁊ ē dilatatio fellis hedi ⁊ fell' gruis
āboꝝ añ.auṙ.ii.croci.ʒ.i.piperis.clxx.grana:succi li
quiricie.v.auṙ.⁊ tertia āmoniaci.ii auṙ.mellis ſƺ ꝗꝫ
titatē necessitatis:⁊ fiat ex eis alcohol ⁊ terat̄ cū aq̄
feniculi ⁊ ꝯficiat cū melle ⁊ ad illā q̄ facta ē ex ꝑcussi
one medi⁹ auṙ.terat̄ cū succo raphani vsquequo sic
cet̄ ⁊ admistret̄ cū eo sicco alcohol: ⁊ ēt fellis hirci
auṙ.i.sterc⁹ lacerti ⁊ stellionis sicci auṙ.i.⁊.ʒ.nitri.ʒ.
auṙ.pipis fell' gruis āboꝝ añ.auṙ.ii.croci auṙ.i. am
moniaci auṙ.ʒ.hellebori albi auṙ.i.terāt̄ ēt cū aq̄ fe
ni.⁊ misceāt̄ cū melle. ¶C.xv.ꝺ ꝯstrictōe pupille.

Constrictio ē vt sit foramē stricti⁹ ꝗꝫ ꝯsuetuꝫ
fuit.⁊ si ē nālis ē laudabil'.et si ē accñtal' ē de
terior ꝗꝫ dilatatio:⁊ qñqꝫ ꝑducit ad oppila
tōꝫ.Et e⁹ cā ē aut siccitas vuee corrugātia aggregās
eā ⁊ ꝯhibēt foramē:⁊ accit ꝯstrictio aut oppilatio:aut
hūiditas extēdēs vueā a laterib⁹ ad mediū ⁊ ꝯstrin
git foramē ⁊ accit sicut illꝺ qꝺ accit cribris qñ madē
fiūt ⁊ mollificāt̄ ⁊ extēdūt̄ i ptes:aut siccitas vehemēs
albuginei:q̄ī miorat̄ ⁊ seq̄t̄ ipꝫ tunica ad detumescē
dū ⁊ aggregatōꝫ diuisā dispōni exit⁹. Et plꝫ accidit
hoc accidēs a siccitate. ¶Ca.xvi.de signis.

Iam diximꝰ ea in capitulo debilitatis oculi.

¶Capitulum.xvii.de cura.

Eius qꝺ q̄ sicca ē cura sūt hūectātia q̄ sūt ex
distilatōib⁹ ⁊ caputpurgiis ⁊ ēbrocis factis
ex succis hūidis ⁊ reliq̄s sicut scis:⁊ cibi le
ues ⁊ pigues i horis suis:⁊ si nō i venis necitatē vtē
di aliquo i quo sit calitas aliq̄ ꝑꝑ attractōꝫ mēi hūi
de ad oculū.⁊ oꝫ vt admistret̄ fricatio capitis ⁊ faci
ei ⁊ oculi ꝯtinua breui tpe:⁊ totū id vt attrahat. Nā
admistratio hūectātiū pure qñqꝫ nocet ēt. Et qñ ad
mistras alcofol attractiua itera tunc hūectatiua. Ei
vo q̄ hūida ē ꝯferūt alcofol ꝑdicta cognita i.c.debi
litatis visus ⁊ aq̄ ⁊ imagina tōnū ⁊ ex eis ē collyriū
h⁹ descriptōis floris eris āmōiaci āboꝝ añ.ps.i.cro
ci ps ⁊ tertia:aloes.v.ptes:muschi medietas ptis:fi
at ex eis collyriū : ⁊ iteꝝ āmoniaci auṙ.ii.floris eris
auṙ.iiii.stercōis lacēti auṙ.iii.croci auṙ.ii.gūmi auṙ.
i.ꝯficiāt̄ cū melle ⁊ admistrēt̄ ⁊ ēt pipis ⁊ āmoniaci
āboꝝ añ.ptes.ii.olei balsami nona ptis i⁹:croci ps.i.
resoluat̄ āmoniacū i aq̄ feniculi ⁊ proiiciat̄ sup ipsū
oleū balsami ⁊ ꝯficiāt̄ cū melle:h⁹ nāꝫ ē valꝺ bonū.

¶Capitulum.xviii.de aqua.

Descēsus aq̄ ē egritudo oppilatiā ⁊ ē hūidi
tas extnea stās in foramie vuee iter hūoreꝫ
albugineū ⁊ siphac ⁊ corneā q̄ī ꝓhibꝫ penetrar̄ for
mas ad visū. Et ipsa qꝺ qñꝫ diuisificat̄ i ꝗꝫtitate ⁊ di
uersificat̄ i q̄litate. ¶Ei⁹ āt diuisitas i ꝗꝫtitate ē qm̄ qñ
ꝗꝫ ē plima ſm ꝯpōꝫ ad foramē:q̄ī oppilat totū fora
mē ⁊ nō videt oculus aliq̄d. Et qñꝫ ē pauca ſƺ ꝯpō
nē ad ipm q̄ī oppilat ptē e⁹ ⁊ dimittit ptē e⁹ detectā.
Illꝺ ergo qꝺ ex visibilib⁹ corā pte oppilata existit ñ
ꝯphēdit visus:ſƺ ꝯphēdit illꝺ qꝺ ē corā pte discoop
ta. Et qñ ꝯphēdit visus alicuius rei medietatē aut p
tē e⁹ ⁊ ñ ꝯphēdit reliquū nisi ꝑmutatōe pupille: ⁊ for
tasse ꝯprehendit ipsā integre vice vna ⁊ nō ꝯprehē
dit ipsā integre vice alia:⁊ illꝺ ꝑꝑ situ eius. Nā cū p
uenit cū itegritate sua corā oppilato ñ ꝯphendit ex
ea aliq̄d:⁊ qñ ꝑuenit cū itegritate sua corā discoop
to ꝯprehēdit ipsā totā.⁊ hec qꝺ oppilatio dimiuta
qñꝫ cadit ad lachrymaleꝫ supi⁹ ⁊ ad lachrymalē in
feri⁹: ⁊ qñꝫ ꝯuenit vt sit aliq̄d i anulo medii foramis
⁊ ꝙ ipsū circūdat discooptū. Et tūc qꝺ ñ videt ꝺ oi
re nisi latera ⁊ nō videt mediū e⁹:imo videt i medio
e⁹ sic̄ fenestrā aut aperturā:⁊ itentio illi⁹ est ꝙ ñ videt
ſƺ imaginat̄ tenebras. ¶Diuisitas v̊o illi⁹ i q̄litate qñ
ꝗꝫ est i essentia:qm̄ alia est subtil' clara q̄ nō tetigit lu
men ⁊ soleꝫ:⁊ alia e⁹ est grossa valde:⁊ qñqꝫ est i co
lore:qm̄ alia e⁹ est aerei coloris:⁊ alia ei⁹ alba est gip
sei coloris:⁊ alia e⁹ alba est margarital':⁊ alia e⁹ alba
declinat ad viriditateꝫ ⁊ viriditateꝫ itensā ⁊ aureita
tē:⁊ q̄dā est citrina:⁊ q̄dā ē nigra ⁊ q̄dā est cineritiā.
Et illa qꝺ q̄ est magis receptibilis cure ex pte colo
ris est aerea ⁊ alba margaritalis q̄ ad viriditateꝫ de
clinat paꝝp ⁊ ad cinereitateꝫ viridē cū itensiōe. Ge
n⁹ aūt gypseū ⁊ viride ⁊ nigrū plūbeū vehementis
nigredis ⁊ citrinnꝫ ñ recipiūt curā q̄ fit cū acu. ¶Et
ex spetieb⁹ qꝺ e⁹ q̄ est grossa est q̄dā speties q̄ qñꝫ fit
dura valde ita vt egrediat̄ ad hoc vt sit aq̄ ⁊ nꝫ est ei
cura. ¶Et illa qꝺ q̄ magis susceptibilis est cure ex
pte essentie est subtilis q̄ qū tu eā ꝯpsseris ⁊ fr̄ ipsaꝫ
digitis tuis ꝯpressiōnē feceris sepabit̄ velocit̄ : deiñ
redibit ⁊ aggregabi͛:h⁹ nāꝫ ablatio cū istr̄o auferēdi
aꝗꝫ sepat̄. Verūtñ h⁹ experientie assiduatio ē ex eis
q̄ ꝯturbāt aꝗꝫ ⁊ facit curā cū instr̄o difficilē. Et qñꝫ
experit̄ illud alio mō:⁊ ē vt ponat̄ fr̄ oculū cottū et
sufflet̄ i ipꝫ vehemēt̄:deinde auferat̄ ⁊ ꝯsideret̄ velo
citer an videat̄ in aqua mot⁹. Nā si vi͛ tūc iā apta est
vt cū istr̄o curet̄:⁊ silr̄ si clausio oculi facit dilatatōꝫ
vehemēter alterius. Et illa q̄ p⁹ casū:aut egritudinē
cerebri accidit fit difficilis sanitas eius.

¶Capitulum.xix.de signis.

Signa portēdētia aꝗꝫ st̄ imaginatiōes ꝑdic
te q̄ ñ sūt a cāis aliis. Et nos qꝺ iā exposui
m⁹ eē eaꝝ i.c.imaginationū ⁊ ꝙ accidit cū eis ꝯtur
batio sēsibil' ⁊ ꝓꝑe qñ ē in vno oculoꝝ:⁊ ꝙ imaginā
tur ei res luiose sicut cādele duplices. ¶Int̄ aquaꝫ
v̊o ⁊ oppilatōꝫ intrinsecā distat:qm̄ qñ vn⁹ duorum
oculoꝝ ꝯp̄mitur dilatat̄ alter i aq̄:ſƺ nō dilatat̄ alt̄ i
oppilatōe. Et illꝺ qm̄ cā in illa dilatatōe ē expressio
spūs q ē i oculo ꝯpresso ad alteꝝ cū fortitudine:sed
qū inuenit oppilatōꝫ posteri⁹ nō penetrat:⁊ hoc ſm
plm rei ⁊ in fine dilatat̄ in altero nisi aq̄ sit vehemēts
grossitudīs:⁊ si nō fuerit oppillatio: sed in alintisar
ē aliquid de hoc. ¶Capi.xx.de cura ei⁹

Ego qꝺ iā uidi hōieꝫ ꝺ his q ad ꝯprehēsio
nē redeūt ⁊ itellntiā cui aq̄ iā acciderat q cu
rauit seipꝫ cū euonib⁹ ⁊ abstinētia cibi ⁊ minoratōe
cibi ⁊ alienatōe iuriū hūectātiū ⁊ fuit ꝯtēt⁹ assatis et
frixis ⁊ admistratōe alcofol resoluētiū subtiliātiū ⁊
redūt ad ipꝫ visus e⁹ bñ. Et ſƺ v̊itatē qñ succurrit̄ aq̄
i ꝑn°sui cōfert i ea regimē. Illi āt q̄ ꝯfirmata ē ñ ē cō
ueniēs nisi cura cū istr̄o. ¶Oꝫ ergo v̊t repellat hñs
eā reploꝫ ⁊ vinū ⁊ coitū et sit ꝯtēt⁹ comedere semel i
meridie:et fugiat pisces et fructus et carnes grossas
ꝓꝑe. Volūt āt ꝗꝫuis ꝯferat ex pte mūdificatōis stōi:
tñ ē nocitiu⁹ i proprietate aq̄. Et nos qꝺ iā docuim⁹
canones curatōis e⁹ cū medicis in.c.imaginationū
Et nūc dicam⁹ res expertas:et ex eis ē vt sumāt̄ gra
noꝝ lauri excorticaꝝ.x.ptes et gūmi ps.i.terāt̄ cuꝫ
vrina pueri nō polluti ad aꝗꝫ et ad debilitatē visus
cuꝫ aq̄ pura et administrent̄ ad eū qui nō videt:Cō
ficiant̄ cū felle vipere ⁊ melle et fiat cū eo alcohol:ē
eniꝫ bonū valde. ¶Dico āt ꝙ experti sūt hoies ve
races fel viper̄ et nō egit opōnē veneni oio. Et hoc
experimētū ex eis ē a qb⁹ cauēdi minuit̄ necessitas.

Aliud experimētū bonū succi granatoꝝ relatoꝝ
ab insula moadis ⁊ camedrei coralli oiuꝫ añ.aur.i.
ꝯficiāt cū melle feniculi. ¶ In regie āt cure q̄ fit cū i
strō oꝫ vt añ ipsā ꝑcedat mūdificatio corꝑis ⁊ capi
tis ꝓpe ⁊ fiat phlōmia si nec̄ria fuerit: deiñ obseruet
ne illi q cū istrō ē curād' hēat i oclo rupturā: ⁊ tieat
ne accidat i tūicis apa: aut sit assuet' pati tussi: aut sir
vehemētis rixe ⁊ velocis ire. Nā rixa ⁊ ira oīs st ex eis
q̄ mouēt ad ꝓfūdū vł redditū: ⁊ oꝫ vt fugiāt vinū ⁊
coitū. ⁊ cū hoc nō oꝫ vt admistret cura cū istrō nisi
postq̄ꝫ aq̄ stetit ⁊ dscēderit qd̄ dscēdē vult ex ea ⁊ in
grossata fuerit essētia eꝰ parꝝ: ⁊ hoc ē illd̄ qd̄ vocat
ꝯplemētū. Et ꝯpssio qd̄ subito fca ⁊ phlōmia nocꝫ
Et cibꝰ eꝰ sit aq̄ ciceris ⁊ ꝯstituat locꝰ ad quē moueat
curās cū istrō sub oculo: ⁊ silr multotiēs inuenit ex
ꝑnº. ⁊ qñ volūtas adest vt fiat cura cū instrō ꝑmittit
hñti aq̄ꝫ vt nutriat piscibꝰ recētibꝰ: ⁊ cibis hūectatis
ꝑmutatis: ⁊ admistret aliqd ex eis q̄ resistūt nocumē
to aq̄: deiñ fiat cura cū istrō. Et ad vltimū si aq̄ fuit
sbtil' valde: aut grossa valde ñ obedit cur cuꝫ istrō. Et
qñ volūtas ē faciēdi ꝑcipiat ifirmo aspicē ad lachꝛy
malē dōesticū ⁊ ad nasū ⁊ ꝯseruet fm illā figurā: et
ñ sit iux̄ fenestrā: nꝫ i loco vehemētis luis valde: de
iñ ꝓcedat artifex ⁊ icipiat ⁊ ꝑforet cū mucadabati ⁊
vadat inter duas tunicas vsq̄ꝫ quo sit corā forāine ⁊
iuenit illic sic spatiū ⁊ sinuositas. āplꝰ ex artificibꝰ ē
q extrabit almaucadabati ⁊ itromittit i eū caudā al
mubec ⁊ ē aleddu vsꝫ ad terminū foramis vt ꝑpet
extremitati acute almubec transitū: ⁊ vt assuefaciat
egꝝ patiētia: diñ itromittit almubec vsꝫ ad terminū
diffinitū ⁊ suspēdit cū eo aq̄ꝫ ⁊ nō cessat dponē eaꝫ
donec clarificet oculus ⁊ occultet aq̄ post corneā d
subtus: deiñ dimittit almubec i loco suo aliq̄ꝫtulo
tpe vt stet aq̄ in loc illo: deinde declinat ab eo almu
bec ⁊ ꝯsiderat an redeat: tūc si redit iteret regim̄ do
nec sit securus. Et si aq̄ ñ obedit vt currat ad ꝑtē ad
quā dclinat ⁊ sepat ipsā i ea. Qd̄ si videris eā redire
i diebꝰ i qbꝰ curas reduc almubec in illo eod̄ forāie.
Ipsū.n. remanet ⁊ nō ꝯsolidat: ⁊ qū ad foramē cur
rit sāguis oꝫ vt descēdere faciāt eā ēt ⁊ ñ dimittat re
manē illic ⁊ ꝯgclet ⁊ nō sit ei cura. ¶ Qūq̄ꝫ curā cū
instrō opatꝰ fuit pōe sr oculū cui adhibita ē cura cū
instrō vitellū oui ꝯq̄ssato cū oleo viol. ⁊ cū cotto. ⁊
oꝫ vt oppilet sanꝰ ēt vt nō moueat ⁊ seq̄t eū ifirmus
⁊ fac cū dormir sr collū tribꝰ diebꝰ i tenebris. Et qñꝫ
nec̄rie st iteratōes plīme hꝰ ēplatōis ⁊ ꝯseruatōes hꝰ
ꝑpamēti ⁊ resupinatōes ꝑ vnā hebdomadā. ⁊ illd̄ q
dē qñ illic fuit apa aut soda: aut alid̄: veꝝ apa facit
cē necessariū solōnē ligatōis fortis ⁊ mollificatōꝫ eꝰ
Et peitꝰ meliꝰ ē vt ꝯseruet eger ꝑpatōꝫ suā vsꝫquo re
moueat dolor ⁊ ñ soluat ligatura nisi in oibꝰ tribus
diebꝰ. Et oꝫ qd̄ vt fiat vaporatio i tpe solōnis cū aq̄
ros. ⁊ aq̄ salicis aut cū aq̄ cucurbite: aut aq̄ vge pa
storis ⁊ sibi silibꝰ. Et hoies qd̄ hñt vias diūsas i ex
ercēdo curā aq̄ q̄ fit cū instrō: ita vt qdā sint q disrū
pūt iferiorē ꝑtē cornee ⁊ extrahūt aq̄ꝫ ꝑ eā: ⁊ hoc ē i
quo ē timor qm̄ cū aq̄ qñ ē grossa egredit albugine
us. ¶ Ca.xxi. de destructione visus.

D Estructio visus qñꝫ accidit ex cāis dbilita
tis visus qū sr fluūt: q: ꝯsideret illic. ¶ Nos
vo iteꝝ dicamꝰ ⁊ dimittamꝰ qd̄ ē cū cōitate cerebri
⁊ alioꝝ: qm̄ ill d illic itellectū ē. destructio visus aut
fit ꝑtibꝰ oculi manifestis in suis suis substātiis icolu
mibꝰ: aut fit illd̄ qū iā acciderit eis nocumētuꝫ sēsibi
le aut nō sensibile ⁊ q̄ itinē eoꝝ ꝓcedūt. Noster vo
sermo ē de primo. Nā si parietes oculi appētes fue
rint incolumes in substātiis suis: sꝫ iā accidit eis no
cumētū ex ꝑte alia nō māifesta hoibꝰ ⁊ vulgo: tunc
aut erit foramē fꝫ dispōnē sanitatis sue: aut erit illic
oppilatio aquosa: aut erit oppilatio nō illic: imo in
neruo ꝯcauo: aut ꝑꝑ rē cadētē i forāie eꝰ: aut ꝑꝑ coo
ꝑimētū accidēs ex siccitate aut mollificatōe: aut apa
tibꝰ i lacertis suis ꝯpssis i seipsis: aut seq̄t ꝯplōnē ac
cidētē añriori cerebro fm ꝙ exposuimꝰ i his q̄ ꝑteri
erūt: aut accidit ei attritio: aut glatiali accidet remo
tio ab oppositōe forāis: aut erit corruptio ꝯplōnis
eꝰ ⁊ ñ erit ꝯueniēs vt sit instrꝫ visus. Et plm qd̄ acci
dit ꝑꝑ hūiditatē dñantē sr eā valde: aut ꝑꝑ siccitatē
vincētē sr ipsū: q: colligit i seipsū ⁊ corrugat ⁊ noiat
hec egritudo glauconia ⁊ nō est ei medicamen ⁊ fit
oculus ꝑꝑ eā variꝰ multoꝝ geneꝝ: aut ñ erit foramē
icolume: sed aut erit iā ꝯsecuta ex eo dilatatio i vlti
mo fine: aut erit ꝯsecuta ipsum ꝯstrictio coopture.

¶ Capitulum.xxii. de signis.

S Ignū āt aq̄ ⁊ dilatatōis ⁊ ꝯstrictōnis ⁊ reli
quoꝝ ē illd̄ qd̄ diximꝰ i.c. suo. Cā vo in ea
q̄ fit i neruo ꝯcauo ē illd̄ cꝰ ꝯpssio fit difficilis ꝑ signa
ꝑdicta i ca. aq̄. Sꝫ distinctio rei in ipso ē difficil' ⁊ fō
tasse ꝯphēdit sapia. ¶ Et qñ illic fuerit pulsatio ⁊ ru
bedo tūc existia ꝙ sit i neruo apa calꝫ: qd̄ si affuerit
illic grauitas ⁊ ꝑuitas calitatis tūc existia ꝙ illic sit
apa frūꝫ. Et si fuerit grauitas vehemēs ⁊ oculus hu
midus valde: tūc mā erit hūida valde. Et si fuit ocu
lus siccꝰ tūc mā erit melica. ¶ Et qñ accidit sup ca
put ꝑcussio aut casus faciēs exire oculū ꝑus: deiñ se
q̄t illud ꝓfūdatio eꝰ ⁊ destructio visus: tūc existima
ꝙ neruus oculi iā attritus ē.

¶ Capitulum.xxiii. de diminutione radii.

I Llud ē ex eis q̄ significāt calefactōꝫ spūs ⁊
eꝰ iflātōꝫ ⁊ eꝰ corrosionē ⁊ idicat plꝫ karabi
tꝰ nisi sit ꝑꝑ scabiē palpebraꝝ ⁊ eꝰ cura ē qd̄ nosti.

¶ Ca.xxiiii. d altumar ⁊ albedine vincēte.

Q Uandoq̄ꝫ accidit ex luie vincēte aut albe
dine qñ aspectꝰ assiduat i niue vt nō videat
nisi paꝝ ⁊ videat illd̄ ex ꝓximo ⁊ nō videat illd̄ ex
lōgiquo ꝑꝑ debilitatē spūs. qūq̄ꝫ aspic̄ colores ima
ginat ꝙ sr eos sit albedo. ¶ C.xxv. d cura.

P Recipiat vt assidue ispiciat colōes virides
⁊ celestēs ⁊ suspēdat colores nigros coraꝫ
visu. Qd̄ si iā agregatū fuerit cū nocumēto niuis ꝑꝑ
suā albedinē nocumētū eꝰ ꝑꝑ frigꝰ ipsiꝰ distillet i ocu
lo aq̄ i q̄ decocta ē palea tritici tepida vt nō noceat:
⁊ qñꝫ fit alcohol cū melle ⁊ succo allei ⁊ ēt qñꝫ apit
oculus sr vaporē vini distillati sr lapidē molarē: aut
vaporat oculus cū vino puro: aut iclinat sr vaporē
aq̄ i q̄ dcocta st papauer ⁊ resolueñtia subtilia cogni
ta sicut isopꝰ ⁊ melilotū ⁊ camemillā ⁊ similia.

¶ Fen quarta de dispōnibꝰ auris ⁊ ē tractatꝰ vnus.

¶ Capitulum.i. de anatomia auris.

A Uris est membrum
creatū auditui ⁊ factū ē ei ostracuꝫ
anfractuosuꝫ vt sētiat oēs voces ⁊
faciat tinitū eaꝝ nec̄riū ⁊ foramē i
cipiēs in osse petroso iuolutū āfra
ctuosuꝫ vt sit āfractuositas eꝰ elōgās spatiuꝫ aeris ad
interiora cuꝫ abbreuiatōe sub eo ad qd̄ si factuꝫ eēt
foramē penetrās directe abbreuiaret spatiuꝫ ad ipꝫ

vt nõ subito pueniat ad iteriora e⁹ calor ⁊ frig⁹ ſr̃flua
imo eueniãt ſr̃ ipſũ gradata ad ipſũ. Et foramẽ qdẽ
auris peruenit ad ↄcauitatẽ in q̃ ẽ aer ſtãs: ⁊ ſr̃ficies
e⁹ domeſtica ẽ ſtrata villis nerui auditus peruenien
tis a pari qnto qđ ẽ ex pio⁹ neruoꝝ cerebri : et ſup
flua duricie ſtct⁹ ẽ dur⁹ vt nõ ſit đbilis paſſibil'a per
cuſſione aeris ⁊ q̃litate e⁹. Qũ ergo puenit vnda vo
calis ad illđ qđ ẽ illic ↄprehendit eã audit⁹. Et h qđ
neru⁹ i diſpõnib⁹ audit⁹ ẽ ſicut glatialis i diſpõnib⁹
viſus ⁊ reliqua mẽbra auris ſr̃ ſicut reliq̃ q̃ circũdãt
glatialẽ ex tunicis ⁊ hũorib⁹ q̃ ſũt create pp glatia
lẽ vt ſeruiãt ei ⁊ cuſtodiãt ipȝ ⁊ adiuuẽt euȝ. Et alſa
mac ẽ ſic̃ foramẽ vuee. Et creata ẽ auris cartilagino
ſa: qm̃ ſi foret creata cornea aut pãnicularis nõ ſua
ret figurã formicis ⁊ ãfractuoſitatis q̃ ẽ i ea. ⁊ ſi crea
ret̃ oſſea lederet in oĩ caſu. Sed creata ẽ cartilagino
ſa hñs cũ ↄſeruatõe figure lenitatẽ ⁊ reflexionẽ. Et
create aures ſũt i laterib⁹: qm̃ anteri⁹ fuit ↄuenienti⁹
viſui pp illđ qđ ſciuiſti in oculo: ergo obſeruatio hi
ta fuit ⁊ creata ẽ ſub tonſura capilloꝝ i hoie vt non
ſit ſub tegmẽto capilloꝝ ⁊ tegmẽto iũncturaꝝ. Et
huic qđ mẽbro accidit ſpẽſ egritudinũ: ⁊ qñȝ ſr̃ do
lores e⁹ pnitioſi ⁊ mſ̃totiẽs accidũt ei ſpẽs egritudi
num. ¶ Ca.ii. đ ↄſeruatõe ſanitatis auris.

Oportet vt in aure intẽdat̃ ⁊ caueat̃ vt nõ le
dãt eã calor ⁊ frigus ⁊ res extranee nȝ eã in
grediat̃ aliqd aq̃ꝝ ⁊ aĩaliũ ⁊ mũdificẽt̃ ſordes e⁹: de
inde oȝ vt aſſiduet̃ diſtillatio olei de amigdal' ama
ris i ea oĩ hebdomoda ſel' ẽ.n.mirabile. Et oȝ vt cu
ſtodiãt̃ ne generẽt̃ i ea apãta ⁊ bothor ⁊ vlcera: qm̃
ſũt cõrũpẽtia aurẽ. Et ſi timet̃ ꝙ ei acccidat bothor
admiſtret̃ i ea diſtillatio ſief memithe i aceto. Et i di
ſtillatõe ſief memite i oĩ hebdomoda ſemel ẽ ſecuri
tas a fluxu qđ deſcẽdit ad ipſũ. Et ex eiſ qđ q̃ nocẽt
auri ⁊ reliqs ſẽſib⁹ ſr̃ faſtidiũ ⁊ repletio: ⁊ ꝓpẽ ſõn⁹ ſr̃
replõnẽ. ¶ Ca.iii. de nocumẽtis audit⁹.

Nocumẽta audit⁹ ſũt ſicut reliquaꝝ opõnuȝ
⁊ illđ ẽ qm̃ nocumẽtũ oĩs opõis ẽ vt dſ̃truat̃
opõ ⁊ ſit loco e⁹ hec deſtructio auditus aut minuat̃
⁊ ſit vice eius hec vt minuat̃ auditus: q̃r nȝ ſubtiliter
pſcrutet̃ nȝ audiat niſi ex lõginquo: aut alteret̃: ⁊ ſit
vice eius vt audiat qđ nõ audit̃: ſicut ẽ illđ qđ accĩt
in aure ex ſonitu ⁊ tinitu ⁊ ſibilo ¶ Et ſcias ꝙ nocu
mẽtũ auditus aut ẽ ab origie ⁊ ẽ ſurditas aut taraxẽ
aut guacrẽ natia: aut ẽ accñtale. Et itẽtio qđ ſurdita
tis ẽ pter itẽtionẽ taraxẽ. Surditas nãȝ ẽ vt ps itriſe
ca ſamac creata ſit ſurda in q̃ ñ exiſtit ↄcauitas itrin
ſeca quã pdiximus q̃ ẽ ſicut vuea ↄprehẽdẽs aerem
getũ q audit voceſ ſua vndoſitate. Tarax vo ⁊ gua
cre ſr̃ vt nõ pp eas nocumẽtũ ↄſequat̃ puatõȝ ſẽſus
⁊ nõ elongat̃ qn guacre ſit ſicut deſtructio cõicãl ſo
liditati ⁊ nõ ſit illi ↄcauitas: ſȝ neruus ñ affert vtutez
ſenſus: ⁊ tarax ẽ ſicut diminutio abſq3 deſtructõne:
aut ↄueniãt ſm ↄuerſionẽ i ſignificatõe. Et tarax q
dẽ multotiẽs accidit ſucceſſione vomitus ⁊ ẽ facilis
remotõis. Et deſtructio qđ auditus alia ẽ natia nãl'
⁊ cui nõ ẽ curatio: ⁊ ſilr̃ ſpẽs alguacre ⁊ altarax. Et
alie ſũt natiue nãles q̃ curatõȝ ñ hñt: ⁊ alia ẽ accidẽ
talis: ſed ei⁹ ſpatiũ ẽ elõgatũ ⁊ ẽ cronica: ⁊ illa ẽt eſt
ꝓpinq̃ deſperatõni ⁊ difficilis cure. Recẽs ãt ꝓpin
q tpis q̃ ẽ ex tarax ẽ recipiẽs curã. Uerũ cãe illi⁹ qñȝ
ſũt cuȝ cõitate membri: ſicut que ſunt ex communi
tate cerebri: aut quorundam membrorum ei vicino
rũ ſicut accidit qũ primũ naſcũt̃ dentes: ⁊ ſicut accĩt
apud dolores dẽtiũ. Et qñȝ ſunt pp nocumẽtũ ꝓpũ
in auditu aut i neruo aut in foramie. Et nocumenta
qđ auditus aut ſunt ↄplõnalia: aut iñſtrũalia aut reſo
lutiua ſingularitatis. ¶ Nocumẽtũ vo i neruo au
ditus qñȝ accĩt pp oẽs cãs egritudinuȝ ↄſiliuȝ ptiũ
in ipſo ⁊ inſtrũaliũ ⁊ ſolõnis ↄtinuitatis. Et egritudi
nes qđ ſiliũ ptiũ in ipſo ſũt vnaqueq3 ſpẽꝝ malitie
ↄplõnis ſingularis ⁊ ↄpoſite: ⁊ plin e⁹ ẽ ex frigore: ⁊
qñq3 fit vnaq̃q3 eaꝝ abſq3 mã. ⁊ qñȝ fit cũ mã meli
ca aut cholerica aut phl'atica ex phl'ate crudo aut
vẽtoſa. Et multotiẽs qđ retinet̃ flux⁹ vẽtris choleri
cus ⁊ ſuccedit ei ſurditas ⁊ nõ dongat̃ qn ſilr̃ i aliis
curſib⁹ ↄtingat ſm nãȝ: ⁊ retinẽt̃ ⁊ prohibẽt̃ nõ i ho
ra ſua. ¶ Inſtrũales vo i neruo ſũt ſic̃ oppilatio quã
fecit hũor: aut ſanieſ: aut apã qđ ẽ dubellati aut apã
calȝ aut duꝝ aut coopimẽtũ ſordiciei: aut tremulũ:
aut iflatio. Et diſſolutio ſingulatitatis i ipſo qñȝ fit
ex vlcere: aut ex corroſiõe. Plin vo e⁹ q̃ fit pp tranſi
tũ ẽ pp cãȝ intrinſecam aut pp cauſaȝ extrinſecam:
⁊ intrinſeca qdem eſt ſicut verruca aut apã aut caro
addita aut vermis ⁊ plin e⁹ eſt ſordeſ: aut hũor groſ
ſus viſcoſus: aut ↄgelatio ſãiei ex apãte rupto. extri
ſeca vo ẽ ſic̃ arena: aut lapis aut nucle⁹ igrediens eã
aut ↄgelatio ſãguis e⁹ q̃dã ps fluxit ab aure ⁊ ps ei⁹
remãſit. Et illđ qđ qñȝ accĩt ſubito ⁊ qñȝ accĩt pau
lati. Nocumẽtũ pterea audit⁹ qñȝ accidit ſm ſemitã
criſiũ ⁊ ſm ſemitã pmutatõis mãe i fine egritudinũ
acutaꝝ. Et qñȝ remanet poſt receſſionẽ fe. grauitas
capitis: ⁊ qñȝ ſit nocumẽtũ qđ ẽ h⁹ capli: aut ſm ſe
mitã accidẽtis ſepabil' ſicut recedit apud mot⁹ criſi:
aut ſm ſemitã accidẽtis fixi vt ipſũ ſit ipſamet expul
ſio criſi. ſ. vt criſis iã expulerit mãȝ ad ptẽ auris ⁊ fir
mauerit eã in ipſa nõ ppea tñ ꝙ inuenerit eã ſȝ ſemi
tã vltimitatis. ¶ Et multotiẽs qđ portẽdit hoc acci
dẽs vomitũ aut fluxũ ſãguis nariũ: ⁊ multotiẽs de
ſtruit ipȝ fluxũ vẽtris. ¶ Ca.iiii. đ ſignis eoꝝ.

Actũ qđ cõitate cerebri ſignificat diſpõ i re
liqs exiſtẽs ſenſib⁹ ⁊ cõitas audit⁹ cũ eis in
ea ⁊ cõitas vtutis motiue ẽt. Et ſignificatõ
magis ſignificatiu⁹ e⁹ ẽ cõitas lingue: ⁊ ꝓprie cuȝ eſt
ſucceſſiõe ſirſẽ ⁊ ſucceſſiõe ↄmixtõis itellect⁹ ⁊ p⁹ no
cumẽtũ cerebri ↄplõne ⁊ reliq̃ eoꝝ q̃ dicta ſunt i.c.
egritudinũ cerebri ⁊ foraminis ⁊ ſanitas trãſit⁹ audi
t⁹ ⁊ tps ꝓpinqũ pſeuerãtie ſanitatis audit⁹ añ. ¶ Et ſi
cã ẽ dubellati: aut apã calin i ipſo neruo ſignificant
ipſã febres cũ qb⁹ ſr̃ horripilatio ⁊ tremor ⁊ cõitant̃
ipȝ febres ⁊ pmixtio intellect⁹ ⁊ alienatio ⁊ i ipſo ẽ ti
mor niſi apiat̃ ꝙ ſi nõ fuerit pp apã i ipſo neruo nõ
oportebit vt ſit febris niſi ſit ſm iudiciũ febris diei:
⁊ erit extẽſio ⁊ dolor ⁊ grauitas ⁊ pulſus. In dolorẽ
vo ⁊ grauitate ↄmũicãt oĩa q̃ ſũt ex apãte ⁊ mã vbi
cũq3 ſint. Qđ ſi cã fũit vẽtoſitas ſignificabũt ipſã ſo
nit⁹ ⁊ tinit⁹ ⁊ qđ erit ñ ↄpar grauitati. Et ſi ẽ vlcus ⁊
bothor ſignificat ipſã prurit⁹ cũ dolore: Oppilatio
vo multotiẽs fit ſine grauitate: ⁊ qñȝ fit cũ grauitate
Et qñ nõ ẽ grauitas ⁊ ẽ nocumẽtũ ⁊ nõ eſt illic ma
litia ↄplõnis vicentis tũc eſt ex oppilatõe. Et regim̃
añcedẽs qñq3 ſignificat ipſã. Et ſi oppilatõ ẽ ex car
bũculo ⁊ ſilib⁹ ſignificat ipſaȝ pulſatio: ⁊ ſi ẽ ex ſan
guine ſignificat eã curſus ſãguis antecedẽs. Et illaȝ
q̃ ẽ ex malitia ↄplõnis ſingularis ſignificat dolor in
ꝓfundo ſine grauitate ⁊ nõ ẽ extẽſio. Et ſi ẽ frã ledit̃
a fris ⁊ fit fortior in frigidiorib⁹ ptib⁹ diei. Et ſi ẽ calã
ẽ ecõtrario ⁊ ſẽtit inflãtõȝ ⁊ mordicatõȝ. Et ſi illic ẽ

mã sentit cũ hoc grauitas: ⁊ ꝓpe cũ ꝓsternit in oꝛo
nez. Et ei⁹ qḋ ē a siccitate signũ ē vt sit post vigilias
⁊ ieiuniũ ⁊ cũ detumescētia faciei ⁊ oculi. Et illḋ c⁹
cã est vermis significat assiduatio ꝯmotõnis cũ exi
tu vermis in qbusdã hoꝛis. ⁋ Ca. v. de cura

D Icam⁹ pͥmũ ꝙ oꝫ vt sint oĩa q̄ distillãt in au
rē tepida nõ frã nꝫ calã. Et hoc dictũ ē vſe
deinde distinguam⁹ rē in ipso. In eo qḋ qḋ
cholicũ ē oꝫ vt eñet chola cũ solutiuo vētris. Plu
eniꝫ accidit in ipso solutio nãe ⁊ remouet cũ ea sur
ditas sicut multotiēs accidit fluxus choleric⁹ ⁊ reti
net ⁊ accidit inde surditas. Qḋ si illic est calitas tm̃
tũc cũ infrantib⁹ curet ex oleis ⁊ aliis: aut cuꝫ succo
granati c⁹ succ⁹ reducat in coꝛtice suo cũ aliquãtulo
aceto ⁊ ture ⁊ oleo roſ. ⁊ decoq̄t donec stet ⁊ distil
let in eã ⁊ distillet in ipsã aq̄ lactuce aut aq̄ solatri. Il
li ãt qḋ fcm̃ ē frigoꝛe ⁊ mã frã ꝯferũt oĩa olea calã in
qb⁹ dissolutũ ē castoꝛeũ ⁊ pꝛopꝛie oleũ balsami ⁊ co
sti ⁊ oleũ amigdalaꝝ amaraꝝ ⁊ succ⁹ absinthii ⁊ ole
um camemillinũ cũ adipe vaccino ⁊ felle taurino:
aut oleũ sisaminũ i quo decocta sint pl'pa collogntí
de aut radices eius. Et qñꝫ ꝯfert in ipso vrĩa tauro
rũ qñ in ea dissoluit myrrha ⁊ põit distillatio ⁊ suc
cus cucumeris asi. ⁊ totũ illḋ fiat p⁹ euonē mãei frẽ
si fuerint coartata cũ cũatiuis q̄ sciuisti cõib⁹ coꝛpi ⁊
ꝓpꝛie ptib⁹ capitis: ⁊ post admĩstratõꝫ ēbꝛocaꝝ q̄s
sciuisti ei ⁊ ꝓpꝛie illa in q̄ ponũt folia lauri ⁊ grana
eius. Et exercitiũ ē vehemētis iuuamis in illo: ⁊ silr
vociferatio vehemēs in aure ⁊ clãgoꝛes buccinarũ
⁊ silĩa. Et qñꝫ ponit in aure caput ēbube vt ad ipsaꝫ
ꝑuenire faciat vapoꝛē decoctionũ resoluētiũ. Et cõ
fert oĩb⁹ illis succus rute cũ melle ⁊ castoꝛeo ⁊ oleo
anetino ⁊ vrina capꝛina ⁊ felle e⁹ ⁊ pꝛopꝛie cũ galba
no. Et ex eis q̄ experta sũt i hoc ē vt sumat castoꝛei
pondus. ʒ. iii. ⁊ nitri pondus. ʒ. i. ⁊ ß. fiãt ex eis quasi
troc. ⁊ admĩstrent distillãdo ⁊ in alia descriptõe hel
leboꝛi tres q̄rte. ʒ. i. ⁊ nitri. ʒ. iii. Et ēt sumant ꝯdisi ⁊
croci ⁊ castoꝛei oĩuꝫ ptes equales: baurac ptes q̄ttu
oꝛ. dissoluãt cũ vĩo ⁊ admĩstrēt: aut aloes ⁊ castoꝛeũ
⁊ pulpa colloquintide ⁊ eufoꝛbiuꝫ ⁊ fel vaccinũ. Et
iã experta sũt oleũ raphãinũ ⁊ oleũ de staphisagria
⁊ fuerũt vehemētis iuuamis aut succ⁹ absinthii aut
decoctio ipsi⁹: aut succus raphani cũ sale ⁊ ꝓpe qñ
ē infusio ⁊ oppilatio. Et iã exptũ ē in hoc vt fiat lici
nũ ex synapi ꝯtrito cũ ficub⁹: ⁊ qñꝫ addit i ipo nitꝝ
Et distillare aquã marinã in eã ē iuuatiuũ. Et helle
boꝛ⁹ niger ⁊ fella sunt iuuatiua ⁊ ꝓpe fel capꝛinũ cũ
oleo ro. Quidã ãt existimauerũt ꝙ qñ bulit iunipe
r⁹ in oleo sisamino in cochliario ferreo tãdiu donec
denigret iuniper⁹ ē distillatio ꝯferēs surditati. Et ex
eis qḋ q̄ ad illḋ ꝯfert ē oleũ anetinũ ⁊ laurinũ ⁊ de
lilio ⁊ nardinuꝫ cuꝫ castoꝛeo aut spuma absinthii:
aut succo rute. ⁋ Et facti cã siccitatis cura ē adhere
re balneo ⁊ cibo ⁊ vino humectatiuo ⁊ effusio olei
eq̄lis ⁊ aq̄ tepide sup caput ⁊ caputpurgiuꝫ cuꝫ eis
q̄ sunt sicut oleũ nenufarinũ ⁊ de salicib⁹ ⁊ de seie cu
curbite ⁊ aliis. ⁋ Factũ cã oppilatõis curet cũ eis
q̄ dicũt in. c. de oppilatione ⁊ ꝯfert ei succus grano
rũ canab: ⁊ succ⁹ collogntide hũidus ē iuuamētuꝫ
valde bonũ. Et qñ accidit tarax subito ꝯfert in ipsa
aq̄ i q̄ decoq̄t absinthiũ aut succ⁹ absinthii ⁊ miscea
tur cũ eo fel tauri: aut fel sabot aut fel testudinis aut
fel tauri cũ oleo roſ. aut helleboꝛ⁹ cũ aceto aut spoli
uꝫ serpētis. ⁋ Et in facto successione sode ꝯferunt
aq̄ raphani ⁊ oleũ roſ. ⁊ castoꝛeũ cuꝫ granis lauri
cũ oleo roſ. Et in eo qḋ fcm̃ ē successiõe sirſē oꝫ vt i
cipiat ab euone cũ hierapic̃: deinde distillet in aurē
castoꝛeũ cũ oleo costino solo: aut raphaninum: aut
oleuꝫ amigdalinũ dulce ⁊ oleũ ro. ⁊ laurinũ aut ca
stoꝛeũ cũ oleo roſ. Et ex pillis exptis ei qḋ fit ex op
pilatõe ⁊ hũoꝛ ⁊ vētositate ē vt sumãt turbit. ʒ. xx. ⁊
colloquintide. ʒ. x. sarcocolle. ʒ. ii. ⁊ ß. ⁊ aloes. ʒ. vii.
myrobal. ʒ. x. fiant ex eis pille ⁊ deglutiãt. Sitq̄ȝ po
tio eaꝝ pondus. ʒ. i. ⁋ Et dicam⁹ sicut a capite iterã
tes vbũ: ꝙ ex medicis cõib⁹ omib⁹ illis q̄ facta sĩ ex
grauitate audit⁹ ⁊ doloꝛe e⁹ ⁊ vētositate ipsius sonitu
⁊ tinnitu e⁹ cã mãe frẽ ⁊ frigoꝛis p⁹ purgatõꝫ capitis
sũt vt distillet in aurē baurac cuꝫ aceto ⁊ melle ⁊ fel
ouiũ cũ oleo de oliuis ⁊ vino: aut cũ oleo amigdali
no amaro ⁊ aq̄ poꝛri aut aq̄ cepe cum melle aut lac
muliebꝛe ⁊ me͂ cões dicte in. c. doloꝝ ⁊ due gutte di
stillate ⁊ kitrano mane ⁊ vespe: aut helleboꝛus alb⁹
⁊ niger cũ qbusdã oleis: ⁊ ꝓpꝛie cũ oleo ḋ lilio aut
aq̄ anisi: aut aq̄ absinthii ⁊ aq̄ coꝛticis raphãi: ⁊ silr
oleũ decoctõis spoliĩ ſpentis: aut granoꝝ lauri: aut
eufoꝛbiũ ⁊ castoꝛeũ cũ vnguēto aut oleuꝫ balsami:
aut naphta aut sumat glutinis alibat. ℥. i. olei alkei
ri. ℥. ii. ⁊ olei amigdalaꝝ amaraꝝ. ß. ℥. i. bulliant oĩa
siml' ⁊ admĩstrēt ex eis tres stille mane ⁊ sero. Et silr
mel stoꝛacis cũ oleo alkeiri: ⁊ silr aq̄ folioꝝ collogn
tide recētiũ ⁊ succus dragõtee ⁊ albezoꝛhasen ĩt val
de vehemētis vͭtutis ⁊ medicine cões dicte in. c. do
loꝝ. ⁋ Qḋ si ĩfantib⁹ hec accidãt curant cũ oleo de
dedi in quo decocta sũt ruta ⁊ maioꝛana ⁊ ēt saluia
masticatõis oꝛdei cũ sale gēma solũ. Et exvapoꝛatõ
nib⁹ iuuatis ē aq̄ calã cũ decoctõe camemille ⁊ ane
ti ⁊ folioꝝ lauri ⁊ sansuci ⁊ alfabaca sicca ⁊ piretri
vapoꝛēt ea colluꝫ ⁊ inferioꝛa auris: ⁊ silr embꝛoce
ꝑdicte i caplo capitis ⁊ ponãt velaia ⁊ opponãt cũ
descēsiõe sua auri ⁊ igrediat vapoꝛ e⁹ p ipsã. Et i euo
ne qḋ hñtiũ tarax ꝯueniētius ē vt multiplicet nume
r⁹ e⁹ ⁊ minoꝛet q̄ȝtitas e⁹ oĩ vice q̄ten⁹ ꝯseruet virt⁹ ⁊ ꝑ
ueniãt maturatio. Factũ ãt pp apã cura cũ eo qḋ ē
ex calo ⁊ quod ex frigido cũ eo quod scis.

⁋ Ca. vi. de doloꝛe auris.

D Oloꝛ auris aut fit a malitia ꝯplõnis: aut fit
cã apãtis: aut bothoꝛ: aut fit cã solõnis ꝯti
nuitatis. Et malitia ꝯplexionis aut calã sine mã sic
illa q̄ ē cã aeris calidi aut vēti calidi ⁊ ꝓpe qñ fit per
mutatio ad ipsũ a frigoꝛe subito: aut fit ablutio cum
aq̄ calã ⁊ ĩgrediet ex ea in aurē: aut cũ aliq̄ aq̄ꝝ i q
b⁹ dñat vt⁹ calã: aut ē calã cũ mã sãguinea aut choli
ca frã sine mã: imo pp aliquã cãꝝ ꝯ̄riaꝝ cãis ꝑdictis
aeris aut vēti froꝝ. Et ꝓpe qñ ad ãbos eoꝝ ꝑmuta
tio fit a caloꝛe subito aut aq̄ frẽ: aut aq̄ in q̄ dñat ali
qd frm̃ aut frã cũ mã: aut vētosa frã: aut hũoꝛosa vi
scosa. ⁋ Fact⁹ ãt cã apãtis ⁊ bothoꝛ aut ē pp apã ca
lidũ ⁊ frm̃. ⁋ Fact⁹ vͦ cã solutionis ꝯtinuitatis ē si
cut q fit a vētositate extēsiua aut vlcerib⁹ aut exituris
aut catarris. Et ex sũma qḋ cãꝝ doloꝝ auris q fiũt
a solutione ꝯtinuitatis ē vētositas generata in ipsa:
aut aq̄ q̄ ingredit eã: aut aĩal vadēs ad sumac ipsius
aut vinis gnãtus i ea. Et qñq̄ȝ fit successione casus:
aut ꝑcussionis. ⁋ Et ꝑuersioꝛ doloꝝ auris ē ille q ē
ex apãte calo ꝓfũdo ⁊ illḋ ē cũ febꝛe ĩsepabili: ⁊ ꝓpe
qñ ꝑducit ad ꝯmixtionē itellectus. Qũ ãt ē doloꝛ i
cartilaginibus extrinsecis ñ ē illic vehemēs doloꝛ nꝫ
vehemēs timoꝛ. Sꝫ ille q i pͥmis dictus ē qñꝫ subito

Iterficit sicut iuterficit apoplexia ꝛ ipse ē magis iter
ficiēs adolescētes q̄ȝ senes ꝛ velociꝰ in terficit eos: ꝛ
q̄ñq̄ȝ interficit i.vii. In senibꝰ vo mltotiēs puenit ad
pus hoc apā: s͡ȝ pueros plīm interficͭ añ suppuratōȝ
Si āt suppurat̄ ꝛ assūt signa laudabilia spat̄ euasio
¶ Dolor pterea auris q̄ñȝ ē cū pruritu ꝛ q̄ñȝ ē sine
pruritu. Et nos qdem iā diximꝰ de pruritu i aure
caplꝫ in suo loco. ¶ Ca.vii.de signis.

Signa qdē sunt sicut predicta signa i caplo
taraxē. ¶ Ca.viii.de cura.

Oportet vt ꝯserues canonē in distillādo id
qd̓ distillat̄ i aurē ꝛ ē vt sit nō vehemētis ca
liditatis aut fritatis. ¶ Nō si cā fuit repletio i corͤ ex
capite oȝ vt euēs pte capitis ex genē illiꝰ replonis. ca
lida nāq̄ȝ si est cū phlomia ꝛ euone q̄ fit cū mundisi
cantibus cap̄ a mā caƚa ſm q̄ sciuisti: ꝛ si hūor est
grossus viscosus tenax cū pillis asscibar predictis ꝛ
gargarismate. ꝛ si ē tenax fixͦ in tpe auri oȝ vt admi
stres post solutionē ꝛ medicinas lenitiuas. Deinde
intēde vice alia cū eo qd̓ euat ipsū ex mēbro. Si aūt
cā ē caliditas supflua oȝ vt ifrigides cerebꝝ cū exti
guētibꝰ cognitis predictis in ca.cerebri ꝛ vt distilles
in aurē oleū ro.tepidū aut albumē oui. Nō si dolō
ē vehemēs pmisce cū eo cāforā. Et q̄ñȝ ē oleū viol.
cū cāfora magis sedatiȝ doloris q̄ȝ oleū ro. pp mol
lificatōȝ q̄ ē in ipso: ꝛ ēt distillēt̄ in aurē collyria seda
tiua doloꝝ oculi cū albumine oui ꝛ silibꝰ: albumi
ni nāq̄ȝ oui soli iest ꝓpuetas mirabil̄ ꝛ lac cū aq̄ so
latri ꝛ aq̄ coriādri. Et meliꝰ qd̓ lac qd̓ mulget̄ ꝛ ē ca
lidū ex vbere ē iuuatiuū: ꝛ bulli vermes terrestres i
oleo ro. ꝛ distilla i aurē: aut coquāt̄ limacie i oleo a
migdalino ꝛ distillet̄ i eā: aut decoq̄t̄ oleū ro. i aceto
vini qd̓ sit triplū ipsiꝰ donec acetū ꝯsumat̄ ꝛ remane
at oleū: ꝛ admistret̄ illd̓ distillādo: ē.n.iuuatiuū val
de pulsatōi. Et silr oleū se.cucurbite ꝛ oleuȝ nenufa
rinū ꝛ oleū de salicibꝰ ꝛ silia. Et silr succꝰ q assilat̄ suc
co cucurbite q fit ex corpe eꝰ ꝛ foliis ipsiꝰ. Et silr em
pla infrantia exteriꝰ. Quidā āt dixert̄ q̄ aq̄ volubil̄
valde bona ē i hꝰ i dispōe ꝛ succꝰ se.canabis hūidi. ꝛ
q̄ñ fortiores fuūt plsus ꝛ dolor ꝛ timet̄ ex eis spasmꝰ
nō ē excusatio a mollificatiuis. Et nō ē aliqd sic bu
tyꝝ vaccinū antiqū calescm̄. Et q̄ñȝ i ipo excusat la
borē itromissio ēbube i aurē ingeniose fabricate sr
cucumā in q̄ ē aq̄ caƚa vt pueniat vapor ad aurē: q̄ñ
q̄ȝ eni sedat ꝛ excusat ab aliis ꝛ excusat a narcoticis
ꝛ ꝓpē q̄ñ ē aq̄ i q̄ decocta sī ea q̄ mollificāt cū facili
tate ꝛ ē ēt pmixta cū aliquo hoꝝ q̄ stupefaciūt. qūȝ
necriū ē aliqd̓ narcoticū magis icolume ē sief memi
the cū aliq̄ȝto opio: terat̄ ꝛ misceat̄ cū lacte mulieris
ꝛ distillet̄ in aurē. ¶ Et si fuerit cā introitꝰ aq̄ in ipsū
curet̄ cū eo qd̓ dicet̄ i ca.suo. Et si fuit cā fritatis fixa
in ꝓfundo vl̄ exteriꝰ oportebit vt fiāt distillatōes ex
olis caƚis sic oleū rutaceū ꝛ oleū ane. ꝛ oleū d̓ spica
romana ꝛ oleū laurinū ꝛ oleū albacuē ꝛ oleuȝ bal
sāi ꝛ olꝫ d̓ alkerua ꝛ q̄ sī ill̄ silia: aut sic oleū i qͦ d̓co
q̄t̄ alleū ꝛ colat̄: aut oleū i qͨ d̓coq̄t̄ pip ꝛ euforbiuȝ
ꝛ castoreū: aut galie q̄ȝtitas danic.i.i auro olei d̓ bē
aut oleū alid̓ ex oleis caƚis aromaticis. ꝛ q̄ñȝ potat
hn̄s dolorē vinū puꝝ forte ꝛ dormit ꝛ qū excitat̄ ñ
hȝ lesionē aliq̄ȝ. Et si ē cā i ipso ex vēto fro ꝯfert ei il
ld̓ qd̓ dicemꝰ i.c.sonitꝰ ꝛ tinitꝰ ꝛ qd̓ dicemꝰ i.c.eꝰ cꝰ cā ē
hūor tenax ꝛ cꝰ cā ē frigꝰ: ꝛ ex eis q̄ ꝯueniāt ad illd̓ ē
vt ipleāt̄ vētose aq̄ caƚa ꝛ applicēt̄ i circuitu auris ꝛ
vt distillēt̄ in cā ruta ꝛ amomū cū melle aut abrota
nū ꝛ sāsucus in oleo de lilio: aut castoreū cuȝ eis pꝰ
q̄ȝ decoq̄ūt̄ i eo ꝛ colat̄ aut nitꝝ ꝛ acetū ꝛ oleū roſ.
aut succꝰ amigdalaꝝ. Et si necessariū fuit illd̓ qd̓ est
fortꝰ tūc qd̓ sit sic euforbiū ꝛ castoreū cū oleo costio
aut costū marinū ꝛ aristologia. Et q̄ñȝ ꝯfert i eo va
poratio cū miliis ꝛ filtro calefcō. Et si cā fuit i eo bo
thor tūc cū eo qd̓ dicemꝰ i.c.d̓ bothor auris. Et si cā
fuit i ipso v̓mis i ipsa gnāt̄ tūc cū eo qd̓ dicemꝰ i.ca.
v̓mis gnāti i aure. Et si fuerit cā i ipso itroitꝰ aq̄ ꝛ la
pidis tc̄ cū eo qd̓ dicemꝰ illic. Et si cā fuit apā calꝫ ꝓ
fūdū qd̓ ē timorosū pp ꝓpinq̄tatē sui ad cerebꝝ v̓ sꝫ
quo ad collectōȝ pueiat ꝛ suppuratōȝ: tūc pꝰ phlo
miā ꝛ euonē oȝ vt admistres lenitiua i p̄mis ꝛ ifran
tia ꝛ ꝓpē lac mulieris vice pꝰ vicē vsꝫ ad diē tertiū. ꝛ
silr oleū roſ. decoctū i aceto p̄dictū i p̄mis: deiñ mu
cilaginē feugreci pꝰ mucilaginē se.lini ꝛ mucilaginē
se.almaru i aq̄ lactis. ꝛ aq̄ volubil̄ ē ex eis q̄ ꝯfert in
hꝰ i hora. Et i ipso qd̓ iā exptū ē sisamū ꝯtrituȝ: deiñ
admistrēt̄ sp vaporarōes cū oleo d̓clināte ad caƚita
tē aliq̄ȝtulā: ꝛ oȝ vt sit oleū dulce ꝛ sit cuȝ hͦ tepiduȝ
i quo ifūdat̄ cottū iuolutū i extremitate radii subtil̄
ꝛ ponat̄ i aurē vice pꝰ vicē ꝛ fiat ēplm exteriꝰ cuȝ leni
tiuis maturatis. Si āt v̓tꝰ ñ fuit vehemēs qū trāsiuit
p̄ncipiuȝ oportebit vt distillet̄ i aurē adeps vulpis
vel lacerti aut basilcuȝ cuȝ oleo roſ. vel oleo d̓ alcā
na: aut adeps anatis aut adeps rachamati: aut ēplꝫ
ex adipibꝰ galline ꝛ anatis. Et q̄ñ ñ ē apā vehemen
tis caliditatis admistra i ipo medicamē factū ex adi
pe capͥno liq̄fcō ꝛ pmixto cū ptibꝰ eq̄libꝰ mellis ꝛ al
rob ꝛ isopi quoꝝ vnūq̄d̓q̄ȝ sit eq̄le illi adipi ꝛ pone
i aurē. Et ex eis q̄ sī fortiora illo ꝛ maturāt cū v̓tute
ē istd̓: ℞. lithargirii ceruse āboꝝ āñ. ℥. i. turis ꝛ pluē
ris molēdini ꝛ gūme pini oiuȝ āñ. ℥. iiii. olei. lb. i. adi
pis porcini aut capͥni recētis. lb. ii. succi se.lini q̄ȝtuȝ
suffic̄ fiat ex eis ēplꝫ ꝛ fortasse idigeb narcoticis: ad
mistrab ergo ſm mōȝ quē dicemꝰ. Et q̄ñ ꝯuertit̄ ad
saniē admistra spumā se.lini cū oleo ro. aut oleo ca
mēillino ꝛ reliq̄ q̄ dicemꝰ i ca.suo. Si āt apā ē ex̄ au
rē ē pauci timoris ꝛ medicat̄ cū farina hordei. ꝛ em
plastꝝ fcm̄ ex faria fabaꝝ ē bonū valde. Et faria fa
baꝝ ꝛ camemilla ꝛ viola ꝛ farina hordei ꝛ malua
ꝛ melilotuȝ terāt̄ ꝛ cribellēt̄ ꝛ ifundant̄ aq̄ tepida et
oleo viol. Et q̄ñȝ sufficiūt solatꝝ ꝛ faria tritici ꝛ ole
uȝ sisaminū. In bothor āt q̄ fiūt i aure q̄ñq̄ȝ suffic̄ la
bor ꝛ decoctio ficuuȝ cū tritico q̄ñ distillat̄ i aurem
aut ponit̄ liciniuȝ in ipsā ex ea. Et q̄ñȝ sedat dolorē
admistratio ēbube ſꝫ mōȝ quē p̄diximꝰ. Et q̄ñȝ suf
ficit i stupefactōe ꝛ sedatōe doloris illd̓ qd̓ diximus
post dcm̄ ēbube i hoc.c. Et ex medicis qd̓ cōibꝰ ad
dolores auris: ꝛ ꝓpē illuȝ q declinat ad frigꝰ ē oleū
ōphacinū i quo bulit̄ scarabeꝰ: aut lumbrici trestre
stres: aut v̓mis q ē sub vrceo aq̄: aut fel piscis cū olo
ōphacino aut adeps lacerti: aut vulpis: aut racha
mati aut gruis aut oleū scorpionū: nā ē iuuatiȝ val
de: aut aq̄ sāsuci recētis: aut d̓coctio folioꝝ algarab
ꝛ corticis eiꝰ aut decoctio lūbricoꝝ terrestriuȝ iñ co
cta colata i q̄ dissoluat̄ adeps anatis. ꝛ si fuit frigus
vehemēs d̓coquāt̄ i ipsa fel tauri i oleo alkeiri vsq̄ȝͦ
existiet̄ q̄ fel iā resolutū fuit ꝛ finitū. Deiñ reponat̄
illd̓ ꝛ admistret̄ distillando: ē.n: mirabile. Et q̄ñȝ ne
cessariū ē i curatōibꝰ doloꝝ vehemētiū i aure admi
nistrare narcotita. Et sit illd̓ aliqd ex filonio cum la
cte. Et similit̄ troc.croci ꝛ troc.stelle ꝛ opiuȝ ꝛ casto
reuȝ ꝛ crocꝰ cuȝ lacte mulieris. Et oȝ vt postponat̄

illð vsq̧ȝquo timeat̃ syncopis:ꝛ ꝓpͤ qñ fuerit hũo
res fri. Illud.n.nocet eis valde. Qð si accidat nocu
mẽtũ ex esu narcoticoꝝ admĩstra castoreũ pꝰ illð so
lum. Et qñȝ fiũt troc.ex castoreo ꝯtrito vltie. Deiñ
ꝓiicit̃ sr̃ ipsũ opiũ ꝯtritũ. Deiñ fiũt ex eo troc.cũ vi
no puro. Et si fũit illic vlcꝰ valde dolorosuȝ tc̃ admi
stra liciniũ ꝛ opiuȝ cũ lacte:aut sumãt̃ .xx. amigda
le excorticate ꝛ opiũ ꝛ baurac ꝛ turis oĩuȝ añ.ʒ.i.s.
croci galbani myrrhe oĩuȝ añ.ʒ.i.s.terãt̃ ꝛ pulueri
ȝẽt̃ cũ aceto ꝛ exiccẽt̃:ꝛ qñ nec̃e fuerit ĩfũdãt̃ olõ ro.
ꝛ distillẽt̃.ꝛ si fũit illic sanies loco aceti sit vinuȝ aut
mel aut oxymel. ¶ Ca.ix.ð sonitu ꝛ tinitu ꝛ sibilo.

Hec dispõ ẽ vox quã hõ icessãt̃ audit extiꝰ. ꝛ
eiꝰ opõ ad auditũ ẽ ꝯpõ imaginatõuȝ ꝛ tene
b'aꝝ q̃s videt hõ absȝ cã exteriꝰ ad oclm. Et qm̃ vo
cis cã ẽ inũdatio accñs i aere q̃ ꝑuẽit ad sẽsũ:tc̃ oȝ vt
sit i hoc accñte i qº it ꝭmo sonitu ꝛ tinitu motꝰ aeris
ꝛ qñ nõ sit ille aer extiꝰ tc̃ ẽ aer iterior. Et aer qð ite
rior ẽ vapor effusus i ꝯcauitatibꝰ. Et hec inundatio
aut ẽ occulta a q̃ fortasse ñ ꝑuẽit vapor effusus i vẽ
tribꝰ:aut ẽ maior illa. Qð si fũit occulta ex genẽ illiꝰ
cꝰ eũo fit difficilis ꝛ accidat i q̃busdã horis vt audia
tur a tali q̃l ipsa ẽ sonitꝰ ꝛ tinitꝰ ꝛ ñ accidat i q̃busdaȝ
aliis tc̃ illð aut ẽ pp acuitatẽ sẽsus i q̃busdã eoꝝ ꝛ ñ
i aliis:aut ꝭm ꝯpõnẽ quã diximꝰ i imaginãdo. Ima
ginatões ãt pp debilitatẽ eꝰ q̃ patit̃ a q̃libȝ iundatõ
ne sic̃ accĩt ðbili frigꝰ a quolibȝ frigor̃ aut calor a qº
libȝ calor̃. Et spẽs qð debilitatis sũt q̃ sciuisti ex spẽ
bꝰ male ꝯplonis. Et si ẽ s̃ occultã ꝛ s̃ illã i q̃ diuisisti
cãt̃ fortis ꝛ ðbil:tc̃ cã eꝰ ẽ iuẽtio eꝰ q remouet vaporẽ
iundãtẽ ei s̃ motõȝ ꝛ iundatõȝ ꝯsuetã:ꝛ iundãs va
pore aut ẽ vẽtositas gñãta i ꝑte capitis mota i ipo:
aut ẽ sonitꝰ saniei q fortasse gñãt̃ i ipsa ꝛ feruor puris
i ꝑtibꝰ eꝰ:aut motꝰ vẽtositatis accñtis mltotiẽs i mea
tibꝰ eꝰ sic̃ fit i febribꝰ:aut replõ sr̃flua i corꝰ ꝛ ꝓpͤ i ca
pite sic̃ fit pꝰ ebrietatẽ plimã:aut agitatõ tẽdẽs vl̃ꝰ ce
rebꝝ ꝓpͤ sic̃ fit pꝰ motũ laboriosũ:aut casus aut ꝑ
cussio:ꝛ qñȝ fit illð ñ pp agitatõȝ motꝰ imo pp mãm
viscosã resolutã i vẽtositatẽ paucã ꝛ assiduat̃ illð. Et
qñȝ fit pp vehemẽtiã famis ꝛ illð ẽ pp agitatõȝ cadẽ
tẽ i hũoribꝰ ipsis i corꝰ q̃escẽtibꝰ i ipso. Et qñ ñ iuenit
nã cibũ aliquẽ ꝯuertit̃ ad eos ꝛ resoluit ipsos ꝛ mo
uet eos. Et qñȝ accĩt sonitꝰ pꝰ medicinas q̃ꝝ ꝓpͤtas
ẽ vt retiẽãt hũores ꝛ vẽtositates i ꝑtibꝰ cerebri. Et cã
hꝰ sõitꝰ qñȝ ẽ ex aure ipsa:ꝛ qñq̧ȝ ẽ cum cõitate mem
broꝝ alioꝝ mittẽtiũ has vnetositates ad ipsam.

¶ Capi.x.de signis.

In illo qð q ẽ ꝯtinuꝰ ꝛ assiduꝰ cã ẽ aliq̃d stãt̃
i ipso cerebro. Si ãt q̃escit:deiñ exiccat̃ pꝰ re
pletõȝ aut vacuitatẽ aut motũ:aut qñ calor fit fortis
aut frigꝰ tc̃ ẽ ꝑ cõitatẽ. Amplꝰ forma vocis significat
ipsã:ẽ.n.qñȝ q̃si sit vox rei ascẽdẽtis ad sr̃iora. Et plȝ
eꝰ ẽ cũ cõitate corpis aut stõi aut q̃si vox q̃ resoluit̃ sr̃
seipaȝ:aut sic̃ fragor arboꝝ ꝛ significat illð abscõsio
nẽ vẽtositatis. Et si illic ẽ febris aut dolor ꝑducẽs ad
timorẽ tc̃ sigificat collectõȝ purulẽtã:ꝛ qñ eꝰ ꝯstrictõ
ẽ ꝭm semitã gñãtõis pꝰ gñãtõȝ occltã ꝯtinuã tc̃ ẽ pp
hũorẽ viscosũ. Illũ ãt q ẽ pp acuitatẽ sẽsus sigificat
ðfectꝰ cãꝝ vẽtositatis r̃plonis ꝛ mũdificatio auditꝰ
ꝛ eꝰ excitatio ap̃ ieiuniũ ꝛ vacuitatẽ. Fcs ãt a siccita
te ẽ post eũones ꝛ febres.et fcm̃ a ðbilitate scies ꝑ sr̃
fluitates:ꝛ qñȝ ẽ cũ ꝯplone casa ꝛ fit subito ꝛ cũ iflã
matõe:ꝛ fr̃a ẽ ecõtrario. ¶ Ca.xi.ð cura.

Oportet vt oẽs isti vitẽt solẽ ꝛ balneuȝ labo
riosũ ꝛ võitũ ꝛ clãorẽ ꝛ replõnẽ ꝛ vt lẽiat nãs suas.
In eo v̊o q fit pp cõitatẽ oȝ vt sit itẽtõ mẽbri faciẽtis
ipȝ ꝛ ꝓpͤ stõi:q̃r mũdificet̃ i intẽdat̃ cerebꝝ ꝛ auris
q̃r ꝯforteẽ:cerebꝝ qð cũ aliquo qð sit sic̃ oleũ myrti
nũ ꝛ auris cũ eo qð sit vt oleũ amigdalinũ ꝛ silia.ꝛ
ꝯsideret̃ i hoc ad ꝯplonẽ ꝑmã:ꝛ itẽdat̃ illð qð adiu
uat illũ ꝭȝ canones cognitos. et silr̃ factũ a replone
ꝛ oȝ vt mũdificet̃ corpꝰ ꝛ cap̃ cũ eo qð scis ꝛ sbtiliet̃
regimẽ. Creticꝰ ãt ñ oȝ vt remoueat̃:qm̃ remouẽt̃ cũ
remotõe febris. In eo ãt q factꝰ ẽ pp velocitatẽ sẽsus
sr̃ q̃dã hoies q ꝑcipiũt vtẽdũ eẽ stupefaciẽtibꝰ sicut
oleo roꝭ.decocto cũ aceto cꝰ eẽ ꝑdictũ est cũ pauco
opio:aut mixto cũ oleo de bẽgi ꝛ hyusq̃ami ꝯtrito
cũ castoreo. Et ꝯuẽientiꝰ qð ꝑcepert̃ ẽ vt sumãt̃ g̃na
pini ꝛ castoreũ cũ olõ ꝛ ꝯterãt̃ i aceto ꝛ distillẽt̃. fcs
ãt a pure curet̃ curatõe ap̃atis ꝛ puris. Factꝰ ãt i ꝯua
lescẽtibꝰ quoꝝ ꝯplo ẽ sicca si cã eꝰ fũit siccitas curet̃
cũ curatõe ꝛ hũectatõe cũ oleis tẽꝑatis declinãtibꝰ
ad frigꝰ:aut calorẽ ꝭm necessitatẽ. Si ãt cã fũit debi
litas:tũc admĩstra illð qð tẽꝑet ꝯplonẽ accñtaleȝ ex
distillatõibꝰ ꝑdictis. In eo v̊o q factꝰ ẽ pp mãȝ expul
sã ad ip̃aȝ i dispõne sirsẽ:aut hũorẽ grossũ viscosuȝ
admĩstra oĩa ꝑdicta i.c.doloris ꝛ tarax. Et ex eis q̃
ꝓpͤa sr̃ illi q succedit sirsẽ ꝛ febri ꝓpͤ ẽ succꝰ absithii
cũ oleo ro.aut cũ aceto ꝛ oleo de lilio qm̃ ẽ medica
mẽ bonũ. Ei ãt q fit ab hũore viscoso fr̃o approp̃at
troc.expꝰtꝰ.et ẽ vt sumant̃ bellebori al.ꝑtes.iii. ꝛ cro
ci.v.ꝛ nitri.x.ꝛ fiãt troc.ꝛ admĩstrẽt̃. Et ex medicis
cõibꝰ aggregatis ad illũ expꝰtis q ẽ a debilitate:ꝛ ad
illũ q ẽ ab oppilatõe aut hũore ẽ vt sumãt̃ gariofilo
rũ ꝛ se.porri ãboꝝ añ.ʒ.s.muschi danic.i.ꝛ distillẽt̃
cũ aqua sãsuci ꝛ rute aut cũ vino. Et silr̃ cũ decoctõ
ne folioꝝ pini ꝛ decoctione folioꝝ alȝiȝar ꝛ decocti
one folioꝝ lauri.ꝛ oȝ vt alienet̃ in oibꝰ eꝰ cena. Qui
dã ãt antiquoꝝ sapientiũ dixerũt nõ ẽ aliq̃d magis
ꝯferẽs sibilo q̃ȝ medicamẽ alfaudenigi dcm̃ ad me
moriã. Nã ipsũ ẽ magis iuuatiuũ qð creauit deꝰ ad
illud. Et ꝯfert ei distilatio facta ex isopo cũ foliis pi
ni ꝛ granis lauri:ꝛ attẽde qð dictũ ẽ i ca.tarax ꝛ do
loris ꝛ curis ꝯmunibus ꝛ proprie frigidis.

¶ Capitulum.xii.de cura saniei ꝛ puris vlcerum
in aure.

Quod i ꝑmis oȝ ꝑmittẽ ẽ sbtiliatio cibi ꝛ ad
mĩstratio carniũ ꝛ oleꝝ ex q̃bꝰ generat̃ hu
mor bonꝰ dulcis laudabil̃ ꝛ iclinatio regis ad illud
qð oȝ ex tẽꝑata q̃litate. ¶ Qð si ꝯplo facit necessa
riũ vt sumat̃ aq̃ hordei ꝛ sibi silia fiat et leuitas exer
citii:ꝛ inclina mãȝ ad nasũ ꝛ os cũ sternutatõibus ꝛ
gargarismis. Amplꝰ ñ pñt eẽ vlcera q̃n sint appen
tia sẽsui:aut sint ꝓfũda ad que nõ ꝑuenit̃ sẽsu. Que
igit̃ ex eis mãifesta sũt cũ aceto abluũt̃ ꝛ aq̃ aut oxy
melle ꝛ aq̃ aut vino:aut decoctione mellis cũ rosis
ꝛ myrto:ꝛ post illð sufflet̃ in aures illð qð exiccat si
cut dragãtũ adustũ ꝛ silia. Et qñȝ qð ꝯfert saniose
ꝛ purulẽte oleũ de seĩe canabis:ꝛ melius ẽ vt nõ re
ꝑcutiat̃ nȝ ꝓhibeat̃ dũ nõ sr̃fluit:imo oȝ vt abluat̃
ꝛ regat̃ aliquo qð sit sic̃ aq̃ ro.ꝛ oleo ro. Et ẽt ex suc
co folioꝝ oliuaꝝ cũ melle admĩstrẽt̃ distillationes.
Profũda v̊o alia sũt ꝓpinq̃ tp̃is:ꝛ alia sr̃ cronica.
Sȝ ea q̃ sr̃ ꝓpiq̃ tp̃is curẽt̃ cũ eis q̃ sr̃ sic̃ sief meithe
cũ aceto:aut collyriũ roꝭ.ꝛ myrrha ꝛ aloes i melle
aut vĩo ponãt̃ i aurẽ. Et qñȝ ꝯfert distillatõ aq̃ vuee
acerbe i ip̃a:ꝛ ꝓpͤ qñ põit̃ mel cũ ea. Et silr̃ succꝰ fo
lioꝝ salicis aut decoctõ eoꝝ:aut aluis iamẽi adusti

τ myrrhe aboꝝ.ʒ.i.terãt cum melle τ ponãt ĩ lana aut sanguis draconis τ spume maris τ sarcocole τ baurac armeni τ myrrhe τ turis τ fiẽt meithe ptes eq̃les pulueriзẽt sup liciniũ inuolutũ ſr radiũ ĩfusũ melle τ ponãt ĩ aurẽ. Qđ si dolorẽ habũit curẽt cuз scoria ferri ɔtrita ĩ ea mltotiẽs τ misceat cum eo qđ exiccat τ sedat dolorẽ. Et illđ ẽ sic admistratio olei amigdalini cũ myrrha τ aloe τ croco. Et qñз nc̃rium ẽ vt pmisceat cũ eo paꝝ opii: τ admistratio medicaminis capitalis ẽ iuuatiua ẽt. Exptũ naqз ẽ cũ eo qđ ĩ ipo ẽ ex exiccatõe cui associat vť sedatiua doloris. Et ɔferũt ẽt ĩ hᵒ ɔposita q̃ diximᵉ ĩ antidotario Et ɔferunt ẽi troc. andarõ. Et cõfert vt sumat ex nucleis myrobal. τ gallis adustis cõiunctis cum oleo alkerua τ fece: τ ɔfert ei ẽplm de cerusa τ ẽplm basilicon ɔmixta τ distillata. ¶ Ea vo q̃ chronica ſt ꝑfunda atq̃ submersa ſt valde mala. Et qñз pducũt ad detegendũ os: τ significãt ipa distillatio meatuũ τ multitudo saniei fetide: qr̃ idigent eis q̃ ſt sic alkitran pmixtũ cũ melle τ sic fel corui τ testudinis τ earũ admistratio cuз lacte mulieris: aut cordumeni et nitꝝ mixta cũ ficubᵉ mũdatis a gnis τ fiat ex eis liciniũ τ admistret pᵉ mũdificatiõeз sordis τ silr ĩ medicinis. Et ex medicis fortibᵉ ĩ hᵒ caplo ẽ scoria eris cũ arsenico τ melle τ aceto: aut rubigo ferri aut scoria ferri ipius frixa ɔtrita sic puluis pᵉ frequẽtẽ frixionẽ multotiẽs fcãз cũ aceto vini donec fiat sic mel τ distillet ĩ aurẽ. Et qñqз ẽ nc̃riũз ẽplm de flore eris: τ illđ ẽ qđ atiq̃t τ sordidat. Et ex eis q̃ ſt media ĩ hᵒ caplo ẽ alumẽ adustũ cũ eq̃litate sui de melle. Et qñз addit ĩ ipo dactilus: τ fortior illo ẽ ɔpositio hᵒ ĩ floris eris corticũ eris aboꝝ ãn.ʒ.iiii. succi pori.ʒ.i. mellis puri.ʒ.i. admistret. ¶ Qñ ãt mltiplicat pus valde: tũc nc̃ria ẽ admistratio licinii ĩ felle taurino sbmersi: aut distillatões ex vrina ifantiũ. Et fortiᵉ eo ẽ scoria ferri abluta τ frixa ĩ sartagine mltotiẽs qñ decoqt ĩ aceto τ admistrat. Et qñ cũ pure antiquo fuit dolor fũde ĩ aurẽ vinũ puꝝ ɔquassatũ cuз oleo ros. aut cuз aq̃ pori: aut cuз aq̃ piscis saliti. Et qñз dolor fac nc̃ria ẽe aloen τ opiũ τ crocũ: ɔmiscãt cuз melle τ ponãt ĩ eã. Et qñ videris hũiditateз retineri pp medicinas prohibitiuas exiccatiuas: tũc funde ĩ aurẽ oleũ ros. vt cadat crusta: deĩn pone in eã qđ gnãt carnẽ: τ os penitᵉ ne vť retineat: imo ɔhibeat natiuitat eiᵉ τ exiccet vlcᵉ ipius. Et plẽs qdẽ calidoꝝ medicoꝝ iplent aurẽ purulẽtã pãno ɔhibẽdo cursuз saniei ab ea: et prohibẽt ĩfirmuз dormire ĩ illo latere vt ñ iueniat sanies meatũ: qr̃ egredit ad hᵒ vt declinet vsus carneз mollẽ q̃ ẽ ĩ radice auris: τ fac euenire apã τ pforant ipm pᵉ maturatiões τ curãt ipm τ sanat cursu saniei ab aure.

¶ Cap. xiii. de eruptõe sãguis ĩ aure.

Quandoqз est ĩpẽs eius aliq̃ q̃ ꝑcedit cursu fluxᵉ sanguis nariũ ĩ hᵒ qđ ẽ creticᵉ. Et qñqз ẽ a rpletõe pducẽte ad abscissiõeз vene: aut abscissionẽ eiᵉ: aut aptionẽ ipius. Et qñqз est a casu aut pcussione.

¶ Ca. xiiii. de cura.

Curaticᵉ qdẽ ñ ẽ ɔueniẽs vt restrigat si ñ pducat ad debilitatẽ τ syncopi. Alii vo restringãt aut cũ stipticis aut cũ cauterizãtibᵉ: aut cũ ĩfrantibᵉ ¶ Stiptica vo ſt sic decoctio gallaꝝ cũ aq̃ aut aceto τ decoctõ feniculi: τ qñз miscet cũ ea ex vino atiquo aut aceto: τ silr siẽt memithe τ liciniũ et decoctio foliorũ arboris masticis aut gña decocta cuз aceto τ expssa. Infrantia vo ſt sic succᵉ virge pastoris τ arnoglosse cũ vino: aut sicẽt memithe τ opiũ ¶ Cauterizãtia vo ſt sic succᵉ albedarũgi: τ ex eis q̃ ſt mirabilia valde ẽ coagulũ leporinũ cũ aceto: aut succᵉ pori cũ aceto: τ ex eis q̃ ſt expta ad illđ ẽ vt sumãt duo renes tauri τ aliqđ adipis saliti. Deĩn assetur media assatõe τ expmat aq̃ eoꝝ in aurem.

¶ Ca. xv. de cura sordis τ oppilatõis facte ĩ aure.

Cura qđ eiᵉ ẽ leuis vt distillet ĩ eã oleũ amigdalinũ d̃ oliuis amaris mõtanis ꝑpe ĩ nocte: τ patiẽs igrediat balneũ τ ponat aurẽ ſr frã calãз vt liq̃fiat sordes: τ qñз ɔfert ei ĩsufflatio atrimẽti ĩ ea. Et ẽt cordũeni aur. i. baurac armẽi. ʒ. aur. i. ficuũ albaꝝ q̃ntũ suffic ad ɔficiẽduз ea: fiat ide liciniũ: aut fũdat ĩ ea. ʒ. ʒ. fellis capñi cũ oleo τ prassiũз ɔtritũ aut aq̃ prassii: aut soluat baurac cũ aceto τ dimittat donec qescat ablusio eiᵉ. Et misceat cum oleo ros. τ distillet: aut misceat baurac cũ ficubᵉ ex qbus eiecta ſt gña τ fiat gña pua τ ponãt ĩ aurẽ τ ĩ die ſcdo extrahat: associabit. n. ei sordes plima τ succedit ei leuitas mãifesta. Et qñз ponunt ĩ eã cordũeni τ vrtica. Et ex eis q̃ ſt fortiora illis ẽ succᵉ folioꝝ collogntide tritoꝝ distillatᵉ. Et sumat baurac τ arsenicũ eq̃lit τ ɔficiãt cũ melle τ liq̃fiãt cũ aceto τ distillet ĩ aurẽ τ expectet pᵉ vna hora. Deĩn abluat auris cũ aq̃ mellis aut cũ aq̃ calã. τ licinius qdeз fortibᵉ ñ vtaris nisi pᵉ euõnẽ. Et ex eis ẽ liciniũ ĩfusũ ĩ pice τ oleo camemillino τ oleo nardino. Quidã ãt existimauerũt q' cãfora vehẽmẽt ɔfert altarax τ vr̃ q' sit tarax cholice. τ ex eis qdẽ q̃ expta ſt ẽ oleũ de scorpionibᵉ: ipз eñi sanat surditatẽ. Et ex eis q̃ ɔfert ad oppilatõem vetosaз sordis ẽ liciniũ fcm ex nasturtio τ baurac: τ adhereat auri tribᵉ diebᵉ. Deĩn extrahat τ egrediet sordes plurima: τ silr sunt licinia cum melle.

¶ Cap. xvi. de oppilatõe accidente in aure.

Quandoqз fit hec oppilatõ sic q̃ ẽ pp panniculũ creatũ ſr foramẽ. ¶ Et qñз fit pp sordẽ: τ qñз fit pp carnẽ cõgelatã. ¶ Et qñз fit pp carne additã τ vrucã. Et qñз fit pp lapidẽ aut nucleum cadẽtẽ ĩ eã: aut aial ĩtrãs ĩ eã τ moriẽt. Et qñз est ex hũore grosso viscoso oppilãte foramẽ: aut meatũ nerui τ sentit hõ ac si auris eiᵉ sit ſp oppilata. Et qñз accit illđ pᵉ vẽtũ vehemẽtẽ.

¶ Ca. xvii. de cura.

Illa qdeз q̃ ẽ ex pãniculo aut carne oppilãte meatũ ĩ initio creatõis ẽ difficil: q̃re qñ est ꝑfunda: τ mãifesta ẽ facil. Ad itrinsecã vo ingeniũ iuenit cũ istro minuto secante ipaз: deĩn ꝓhibet ɔtinuitas fm q' ĩ ꝓrio dicti sumᵉ. Et si ẽ manifesta os vt scindat cũ cutello ꝓpinoso q' icidũt hemorroides nasi: deĩn tẽta vt bucella ponat ſr quã puluerizatũ sit colcotar: aut q̃ ꝑcedũt cursu eiᵉ q̃ ſt ex eis q̃ ꝓhibent natiuitatẽ carnis. q' si oppilatio fuit ex refixa ĩ ea os vt distillet ĩ aurẽ qđ sit sic oleũ ros. τ de lilio aut de alibabici. Et siqđ fixũ ẽ: ẽ sic aial mortuũ ĩ ea: tũc effũdat ĩ eã ex oleis aliqđ qđ eã apiat. Deĩn extrahat cũ mũdatorio auris facile. In scdã ãt ab oppilatiõe pp carnẽ additã aut vrucã os vt abluat cuз aq̃ calã de nitro: τ distillet ĩ eã ex vstũ τ arsenicũ rubeũ trita cũ aceto valde ita vt adurat carnẽ: deinde cura vlcus. Et iã dictuз ẽ q' assiduatio effusionis fellis porci valde ɔfert ei. ¶ Et ad illud qdeз qđ imaginat hõ q' auris eius sit oppilata cõfert distillatio olei de lilio aut fellis tauri in succo sicle τ succo se. canabis. Et succo collogntide inest ꝓprietas inuadi ad oppilatões auris. ¶ Si ãt oppilatio est sorditicᵉ

curet cuz eo qd̓ diximꝰ i.c. oppolatōis ex sordītie: ⁊
ex eis q̄ ꝯferūt oppilatiōi ex sordicie: ꝗ medicīa pt
stare tribꝰ diebꝰ i aure ⁊ reliqs ē tēta fcā ex nasturtio
⁊ baurac q̄ tribꝰ diebꝰ auri adhereat: deīn extrahatur.
Et ex eis q̄ sīt fortiora illo ⁊ mūdificant neruū ēt sūt
troc. de helleboro quoꝝ descriptio: ℞. hellebori al.
aur̄. iii. nitri aur. xvi. croci aur. iiii. ꝯstringant̄ ⁊ terāt̄
cū aceto ⁊ fiāt inde troc. Deīn qn̄ est nc̄riū soluāt̄ in
aceto ⁊ distillent̄ i aurē: sīt eni mirabiles valde. ¶ In
oppilatōe v̄o q̄ fit i creatura: ⁊ ē vt creet̄ auris nō ꝑ
forata: aut i creatōe iteriꝰ ē oppilata iā experit̄ opōe
manꝰ: ita vt ꝑueniat̄ ad discoopiendū ⁊ ꝑforanduz
vsq3 ad samac iteriorē: ⁊ qn̄q3 ꝯferūt: ⁊ qn̄z n̄ ꝯfert.

¶ Ca. xviii. de attritōe accn̄te auri ⁊ ꝑcussione.

Hyppocrati qdem visuz ē vt n̄ curet̄ cū aliqͦ.
s3 illis q fuerūt post ip̄m visuz vt illud cure
tur. Et ex eis qbꝰ ip̄i curauerūt ē vt sumant̄
acatia ⁊ myrrha ⁊ tus ⁊ fiat ex eis linimētū cū ace
to ⁊ albumine oui aut medulla panis cū melle.

¶ Capitulum. xix. de prurītu auris.

Sumat̄ aq̄ absinthii ⁊ fūdat̄ i eā cū aliqbus
oleis: aut buliat̄ absinthiū cū oleo ⁊ distil
let̄ i eā.

¶ Ca. xx. d̓ itroitu aq̄ i aurē.

Ingredit̄ aq̄ in aurē qn̄q3 qū n̄ effudit eam
ille q balneat̄ aut abluit̄ ⁊ ledit ⁊ qn̄z apat̄
radix auriū ⁊ vehemētem icurrit dolorem.

¶ Cap. xxi. de cura.

Ex eis q̄ ꝯferūt ad illd̓ est vt cū embuba ita
sugat̄ ⁊ extrahat̄ subito: deīn fūdat̄ in eā oleū
amigdalinū dulce. Et qn̄z exhibit eā tussis ⁊
sternutatio: aut lignū de aneto: aut scissio papyri ẜz
q̄ztitatem palmi iꝰ. Inuoluat̄ itaq3 sup vnā extremi
tatū eiꝰ q̄ztū ē tertia sui de cotto ⁊ sūmergat̄ in oleo
⁊ igeniose extremitas altera i aurē mittat̄ cū eo cuz
quo igeniata est i ea ⁊ iaceat ille cꝰ est auris: ⁊ altera
extremitas i q̄ cottū iflāmet̄ igne ⁊ dimittat̄ iflāmari
vsq3quo ꝑueniat calitas ad iteriora auris: ⁊ tūc ex
trahat̄ ⁊ egrediat̄ subito: qr̄ egrediet̄ cū ea qd̓ i aure
ē ex aq̄. Et ex eis q̄ iuuāt ad illud: ⁊ ꝓp̄e i p̄ncipio ē
vt sumat̄ sclizatoriū aliqd̓ ⁊ ipleat̄ cū eo auris: deīn
ꝯuertat̄ sup eā ille cꝰ ē: ⁊ sit saliens donec egrediatur
totū: ⁊ qn̄z ēt extrahit̄ cū sclizatorio. Intromittitur
eni caput eiꝰ ⁊ extrahit̄ ipsius ꝑpendicularis: qr̄ ex
trahit̄ cū ea aq̄. Et qn̄q3 excusat i ea q̄ pauca ē effu
sio oleoꝝ ⁊ effusio lactium tepidoꝝ ꝯtinue ⁊ ꝓprie
qn̄ remanet dolor ⁊ remouet̄ cā. Et si dolet illud ve
hemēter vaporet̄ auris cū corticibꝰ papaueris ⁊ meli
loto ⁊ camemilla ⁊ viol. ⁊ malua ⁊ semie lini ⁊ faria
ordei cū lacte mulieris.

¶ Ca. xxii. d̓ itroitu aialiū i aurē ⁊ gn̄atōe v̓miū i ea.

Quandoq3 accit ꝑp itroitū ꝑuoꝝ aialiuz in
aurē vehemētia doloris cū anxietate ⁊ motꝰ
ẜm q̄ztitatē aial. Cum verme v̄o sentit̄ agi
tatio.

¶ Cap. xxiii. de cura.

Et ex eis q̄ oibus illis cōicant ē distillatio
alkitrā in aurē. Ip̄m. n. statim sedat motuz
aialis i ea ⁊ iterficit ip̄m i ꝓximo ⁊ ꝓp̄e par
uū. Et silr̄ distillatio succi cucumeris asinini solius:
aut cū scamonea ⁊ silr̄ sulfur ⁊ aristol. longa ⁊ calca
dis. Et ex bonis ē vt distillet̄ i eā qd̓ fluit a carne vac
cina assata. Et qn̄q3 ꝯfert illi vt accipiat̄ ēt oleū ⁊ su
mat̄ i aurē ⁊ edeat i sole patiēs. Et succoꝝ melior ⁊
ꝓp̄e ad v̓mē est succꝰ radicis capparis ⁊ succꝰ radi
cis alfarsadab ⁊ succꝰ folioꝝ alcok ⁊ succus radicis
prunoꝝ ⁊ succꝰ ꝑsici ⁊ succꝰ absinthii: aut centauree:
aut prassiū: ⁊ succꝰ folioꝝ albori viridiū ⁊ sinisar ⁊ fo
lioꝝ aloes ⁊ ꝓp̄e qn̄ decoqt̄ cū aceto ⁊ succꝰ cucume
ris asinini ⁊ succꝰ hellebori al. ⁊ decoctō eiꝰ ⁊ epithy
mi aut succus mētastri cū scamōea: aut succꝰ alscea:
aut succꝰ almarmacor: aut aq̄ mellis cū aliqͦ istorū.
Et silr̄ succꝰ raphani ⁊ succꝰ cepe: ⁊ ꝓp̄e alazir ⁊ sem̄
eius aut semē cepe cū aq̄ mellis: aut aliqd felliū: ⁊ ꝓ
prie qū calefit i ꝯcauitate granati cuz pulpa sua. Et
silr̄ decoctio ḡnoꝝ capparis recētiū: aut succꝰ eius ⁊
succꝰ lupinoꝝ: aut aloes cū aq̄ tepida: aut costuz tri
tū multū aut piretꝝ. Et oīa hec i verme sīt magis iu
uatiua ⁊ fortiora. Et ex eis q̄ expta sīt ad verme ē vt
sumāt̄ vini. ℥. ii. ⁊ mell. ℥. iii. ⁊ olei ros. ℥. i. misceāt̄ cū
albumine duoꝝ ouoꝝ ⁊ fiāt tepida ⁊ ponāt̄ i aurez
in lana ifusa ex q̄ impleat̄ auris ⁊ cubitet se sup eaz
q̄relosus ⁊ n̄ dormiat: deīn subito rapiat̄ qr̄ vermis
mltotiēs egredit̄ subito. Et qn̄z ꝯfert nocumēto ver
mis effusio succi oleādri aut rubi: aut absinthii: aut
decoctio eoꝝ: aut tritura corticis radicis caparis:
aut almarmacor cū aq̄ sansuci: aut vrina antiqua.

¶ Ca. xxiiii. d̓ apatibꝰ q̄ accidūt i radice auris.

Hec apata sīt ex genere apatū accn̄tiū i carni
bus mollibꝰ: ⁊ ꝓp̄e i carnibꝰ glandulosis ⁊
noiat̄ vediꝰ ⁊ noiat̄ nascentia auris. Et for
tasse ꝯseqt̄ qn̄q3 ex vehemētia doloris eiꝰ vt iterficiat.
Et hꝰ qdem mltotiēs p̄cedit ꝯmixtio itellectꝰ ⁊ ipsuz
apa ẜm i samac plus iterficit adolescētes q̄z iuuenes
qm̄ ē i senibꝰ leuiꝰ. Sz adolescētes sīt calidioris com
plexiōis ⁊ mā apatū eoꝝ doloroso ꝝ ē acute q̄litatis
⁊ vehemētius dolorosa ⁊ minꝰ tolerās vsq3quo col
lectōez faciat. Et apatuz q̄ fiūt sub origine auris ma
gis icolume ē illud qd̓ ē ẜm semitā crisis bone.

¶ Cap. xxv. de signis.

Illud qdem qd̓ ē a crisi cū q̄ n̄ est signū ma
turatōis: aut p̄cedit hora crisis est malū. Et
hec apata oio qn̄q3 fiunt a mā sanguinea:
aut cholica: ⁊ qn̄q3 fiūt a melia: aut a phl̓ate. ¶ Et
significāt illud qd̓ sanguineū est rubedo ⁊ ḡuitas ⁊
expulsio eius ad ꝯp̄ssionē ⁊ ꝯstrictio i meatibꝰ. Et si
gnificat cholicū: ⁊ ẜm a sanc subtili dolor mordica
tiuꝰ fistulosus sine ḡnitate ⁊ n̄ ꝯstringit meatꝰ. Sz est
cū inflāmatōe vehemēti. ¶ Et phl̓aticū ē cū tremuli
tate ⁊ lenitate ⁊ paucitate rubedinis. Et melicū est
cū duritie ⁊ paucitate doloris.

¶ Capitulum. xxvi. de cura.

Et est ex eis i qbꝰ ẜm plim oz vt itendat̄ i ifri
gidatōe ⁊ attractōe eiꝰ n̄ in repletōe ipsiꝰ qū
sit mā effusa ad ip̄m supfluitas mēbri p̄nci
palis: ⁊ ꝓp̄e i crisibꝰ egritudinū eius sic illd̓ qd̓ accit
crisi leihargie multotiēs: ⁊ nos qdē iā inuimꝰ ad co
gnoscendū hꝰ in libro vliuz. Oz gͦ ne itendas ad cu
rā eius iq̄ztū exigit curā aposam adhibēdo stiptica
⁊ apocrustica in p̄nͦ: deīn ꝯpōnez regis: deīn resolu
tionē purā: imo oz vt icipias ⁊ ꝓp̄e qū accit i febribꝰ
cū dolore capitis: ⁊ adiuues ad extrahēdū māz ad apa
ta cū oi igenio ēt cū vētos̄ si n̄ fūit velocis attractōis
⁊ oz vt minores māz cum minutōe si ipsa fūit nc̄ria.
Si āt vehemētis fūit aduentꝰ ⁊ attractōis dimitte eaz
ẜm māz suā vt non faciat euenire dolorē vehemētez
quo febris duplicet̄. imo oz vt sis ꝯtentus si fūit illic
dolor vehemēs eo qd̓ mollificat ⁊ sedat dolorem qd̓
sit ex eis q̄ sīt cal̓a ⁊ hūida. ¶ Et si fūit initiū eius cū
dolore vehemēti sis ꝯtētꝰ vaporatōe cū aq̄ fr̄a pura: ⁊

si fuit leuis sis ꝯtēt⁹ vaporatōe camemille: aut medi
camine albacuen: aut diaglon ⁊ emplo memithe: ⁊
⁊ si ñ fuit vehemētis leuitatis ⁊ apparuerit ei cap tūc
administra illō qᵒ ē int̄ glutinatōez ⁊ carminatiōez ⁊
qᵒ ē magis ꝯferēs ⁊ magis maturāſ. Et h⁹ i ē sic fari
na tritici ⁊ lini cū sirupo mell: aut aq̄ fenugr. ⁊ malue
⁊ camemille. q̄ si existimat̄ q̄ ñ resoluat: imo suppu
ratōez faciat tūc nēriuz ē i ipō vt extrahat̄ p⁹ aut cuz re
solutōe subtili si ē posse aut laboriosa: ⁊ ēt cuz icisiōe
⁊ suctōe. ¶ Et ex eis q̄ extrahūt penit⁹ ab ipō p⁹ secti
onē aut aptōez ē medicamē. Et ex eis q̄ sūt ꝯueniētia
i hac egritudine cū sua attractōe ⁊ resolōne sua ⁊ ꝓ
ꝓpetate sua ē sterc⁹ capnū ⁊ adeps anseris ⁊ galline: ⁊
ex eis ē nora ⁊ kach ⁊ adeps vaccin⁹ nō salit⁹. ¶ In
egritudine āt antiq̄ nēria sūt cinis ostracoꝝ ⁊ algua
dabi cū melle ⁊ adipe ātiq̄° aut sumāt̄ sic⁹ ⁊ coquāt̄
cuz aq̄ marina aut administret̄ āmoniacū solum: aut
cum allio: ⁊ silr̄ pix liq̄da ⁊ bdelliū cū sordib⁹ aluea
rioꝝ ⁊ storax liq̄da ⁊ medulla cerui. ¶ Si āt fiāt scro
fule ⁊ figant̄ tūc accipe ēplm c⁹ elemēta sūt h⁹ i viscus
alboti ⁊ pix ⁊ g̃na lauri ⁊ staphisagria ⁊ gūmi ⁊ cy
minū ⁊ piper ⁊ radices s̄pentaria ⁊ galbanū ⁊ cori
andꝝ ⁊ cordumeni ⁊ cinis corticis radicis capparis
⁊ piretri ⁊ sterc⁹ ouium ⁊ sterc⁹ capnuz ⁊ adeps ⁊ ꝓ
ꝓpie adeps porcin⁹ ⁊ capraꝝ ⁊ hircoꝝ mōtanorū et
ꝓpe melicoꝝ: ⁊ silr̄ cerebella gallinaꝝ ⁊ alcubugi
⁊ vaccaꝝ cerebella: ⁊ ꝓpe siluestriū. Et olea ad illō
q̄dē qᵒ ē calidioris materiei cū oleo roſ. ⁊ viol. Et
ad illō qᵒ ē frīoris ma̅tiei cū oleo de lilio ⁊ anetino
⁊ camemillino ⁊ de kerua. Et cōfert his a̅pa̅tib⁹ q̄ñ
difficilia sunt emplm de resina.

¶ Cap. xxvii. de tremore auris ex vocib⁹ magnis.

Causa i ipō existit debilitas virtutis aīalis q̄
ē i cerebro aut aduenietis ad auditū: q̄r est
nēria cura cerebri cū eo qᵒ ꝯfortat ipm s̄m
q̄ sciuisti.

¶ Fen q̄nta de dispositionibus nasi.

¶ Tractatus p̄mus de olfatu ⁊ nocumētis ipsius
⁊ currentibus sicut fluxus.

¶ Capitulum p̄mum de anatomia nasi.

Omprehēdit anato
mia ossiuz ei⁹ ⁊ cartilaginū ei⁹ ⁊ la
certi mouētis extremitatē ei⁹. Et il
la sūt ex eis a q̄b⁹ iā expediti sumus
Et eius q̄dē meat⁹ ābo penetrant
vsq3 ad colatoriū positū sb duob⁹ corporib⁹ cerebri
silib⁹ duob⁹ capitib⁹ mām̄ille ⁊ velamē cerebri illic ꝑ
foratū ē corā foramine colatorii vt i ipsum penetret
odor: deiñ ē via q̄ penetrat ad guttur. ¶ Et anato
mia istrī quo fit odorat⁹. Et illi q̄dē sūt duo aditam̄
ta mām̄illaria q̄ sūt i añriore cerebro ⁊ extendūtur a
duob⁹ vētrib⁹ añriorib⁹ cerebri ⁊ ꝑꝑ illō colant̄ sup
fluitates i illo foramine ⁊ ex duab⁹ extremitatib⁹ ei⁹
recipiūt cerebꝝ ⁊ duo additam̄ita nata ex eo odorē
cū attractōe aeris. Et cerebro q̄dē ipi inest aeris at
tractio vt ꝯseruet aer calorē inatū i ipō sicut pulsus.
Q̄ñq3 v̄o augm̄tat̄ apō clamorez ⁊ apō p̄focatiōez
aeris ⁊ eūonē ad supiora. Et i⁹ duab⁹ q̄dē extremita
tib⁹ nasi sūt duo trāsit⁹ ad duos lachrymales: ⁊ ꝑꝑ h°
gustat̄ sapor alcohol in lingua: q̄litas v̄o odoratus
iā dicta ē i caplō v̄tutū: s3 q̄ odorat⁹ sit i aere cū pas
sione ipius aut delatōe ipius: aut ꝑꝑ v̄aporē q̄ resol
uit̄: illud ē qᵒ ꝑtinet p̄hīs: ⁊ recipiet medic⁹ q̄ odor
ē i radice ꝑ ꝯuersionē aliquā i aere s̄m viā delatōis
Deiñ adiuuāt ipm acuitas vaporis ex eo qᵒ habet
odorem. ¶ Cap. ij. de naso.

Iam diximus anatomiā nasi ⁊ iuuam̄tū ipi⁹ ⁊
lacertū mouētē ābas nares eius i eis q̄ pre
teriere. Et nūc q̄dem nob nēriuz ē vt dica
m⁹ egritudines eius ⁊ cās eaꝝ ⁊ signa ⁊ curationes
ipsarum. ¶ Ca. iii. de q̄litate
viaꝝ administratōis mediciaꝝ nasi.

Scias q̄ curatōes nasi alie sūt q̄b⁹ ñ ē ꝓpium
vt fiāt ꝑ viā nasi sic gargarismata ⁊ linimē
ta sup caput. Et alie sūt q̄ approꝑant̄ ei sic sūt
vapores ⁊ odoram̄ta. Et sic caputpurgia ⁊ sūt corpa
humida q̄ distillant̄ i nasū. Et alie sūt suctōes narib⁹
q̄ attrahūt ad nasum cū attractiōe aeris. Et alie sūt
isufflatōes ⁊ sūt res sicce puluerizate subtilissime vt i
suffleēt̄ i nasum: ⁊ oz vt isufflent̄ i embubā. ¶ Et ois
cui aliqᵒ caputpurgiū fit: rectius q̄dē ē vt os aq̄ im
pleat̄ ⁊ p̄cipiat̄ ei vt resupinet̄ ⁊ ꝯuertat caput suuz
ad posteriora: deiñ distillet̄ i nasū eius caputpurgiū
¶ Et oz vt narib⁹ sugat oē qᵒ ponit̄ i nasū ad supio
ra oi mō ita vt faciat opōnez suā. Et m̄ltotiēs q̄dez
succedit medicis acutis distillatis i naso ⁊ sufflatis i
ipō mordicatio vehem̄s i capite. Et q̄ñz sedat̄ ꝑ seip
sam: ⁊ q̄ñq3 idiget medicamine quo sedet̄. ¶ Et rec
tius ē vt sit sup caput q̄ñ fit caputpurgiū ex aq̄ acu
ta mordicatiua pān⁹ infusus i aq̄ cala. Et q̄ñz fricat̄
añ ipm cū lacte multo sup ipm: aut oleo qᵒ sup ip3
effundit̄ sic oleo ꝺ g̃nis cucurbite ⁊ oleo roſ. ⁊ oleo
de salicib⁹ ¶ Q̄ñq3 caputpurgiū suā ꝑfecerit opōz
tūc ꝯsequet̄ ipm distillādo i nasum lac cū aliq° oleo
rū froꝝ. ¶ Ca. iiii. de nocum̄to odoratus.

Nocumētuz igredit̄ odoratū sic igredit̄ reli
quas opōnes: ipoſſe nāq3 ē q̄n odorat⁹ aut
destruat̄ aut debilitet̄: aut mutet̄ aut corrū
pat̄. ¶ Et destructio q̄dē ei⁹ ⁊ ipius debilitas sūt s̄m
duos mōs: aut. n. destruit̄ ⁊ ñ sentit odores: aut debi
litat̄ ⁊ sentit aromaticū ⁊ fetidū sensu debili. Et cor
ruptio ⁊ mutatio eius ēt sūt s̄m duos mōs. vn⁹ eorū
ē vt odoret odorē fraudulētum ⁊ vt ñ sit inuent⁹. Et
2⁹ ē vt sentiat odores q̄ boni ñ sūt bonos sicut ille qui
sentit odorē stercoris bouz ⁊ abhorret aromaticuz.
¶ Et cā q̄dē hoꝝ nocum̄toꝝ aut ē malitia ꝯplonis
singularis: aut ē hūor malus exn̄s in añriore ꝑte ca
pitis ⁊ in duob⁹ vētrib⁹ q̄ sūt i ipa: aut i ipsis duab⁹ re
bus silib⁹ duob⁹ capitibus mām̄ille: aut oppilatio i
osse ꝑforato ab hūore: aut a vētositate: aut ab a̅pate
aut a cancro: aut a natiuitate carnis addite: aut op
pilatio i velamine qᵒ ē supra ip3. Et multotiēs q̄dē
ē fcā ex malitia ꝯplonis singularis ꝓueniens ex me
dicinis administratis ⁊ distillatōib⁹ distillatis: q̄r cale
fit ꝯplo aut stupefit ⁊ ifrat̄: aut faciūt accidere illud
aeres supflue q̄litatis. Et q̄ñq3 fit ex ꝑcussione aut
casu faciente ingredi sup os nocumentum.

¶ Capitulum. v. de signis.

Quando accit hōi vt ñ ꝯphendat odores: ⁊
accit illic cursus supfluitatū s̄m ꝯsuetudinē
tūc ñ ē oppilatio i colatorio. Si āt iuenit̄ ꝓ
hibitio penetratōis respiratōis i naso ⁊ nasitas i lo
quela tūc illic ē oppilatio i ipis alchaiesim: ⁊ q̄ñ reti
net̄ cursus ñ fit ꝑꝑ malitiā ꝯplonis cerebri: aut pau
citatē sr̄fluitatis ei⁹: ⁊ ē illō qᵒ ē sr̄ colatorio aptuz tē
illic ē oppilatō ꝓfūda. Et si cursus ē aduenies s3 ꝯsu
etudinē ⁊ ñ ē oppilatō sb alchaiesiz ⁊ eis q̄ sequūt̄ ca

tũc nocumẽtũ ẽ i cerebro. Cognosce ergo ꝯplões
eius ⁊ opões ipiꝰ ⁊ dispões eiꝰ ꝑ ea q̃ te docuimus
¶ Et silr si ẽ debilitas i odoratu ⁊ diminutio tũc si
iuenit̃ odor putridus ⁊ naribꝰ sugit̃ fetor: tũc cã i ip
so ẽ humor hoꝝ locoꝝ putridus. Et significat̃ cũ
sili eius qd̕ sciuisti. ¶ Et qñ odorat ifirmꝰ i egritudi
nibꝰ acutis odores ñ ꝯsuetos nꝫ vsitatos nꝫ ab aliq̊
hñte odorẽ ꝑñtẽ: ⁊ cũ hoc sentit odorẽ q̃ est sic̃ odor
pisciũ aut luti ifusi: aut butyri: aut alteriꝰ: ⁊ st̃ illic si
gna mala: tũc mors ꝓucit. ¶ Ca. vi. de cura.

S I cã eius ẽ malitia ꝯplõnis tũc oꝫ vt curet̃
cũ ꝯ̃rio ⁊ itendat̃ añrior ꝑs cerebri cũ ẽbro
cis ⁊ odoramẽtis ⁊ suctõibꝰ q̃ fiunt naribꝰ ⁊
epithymatibꝰ ⁊ ẽplis ꝑ̃dictis i caplo curationũ ca
pitis. ¶ Et plm qdẽ accit ex malitia ꝯplõnis ⁊ ẽ vt
sit ꝯplo fr̃a: aut ẽ i ãbobꝰ vẽtribꝰ añrioribꝰ tosis: aut i
ipis mãmillaribꝰ additamẽtis: ⁊ medicine magis iu
uatiue ad illd̕ st̃ caputpurgia fcã ex oleis calis i qbꝰ
dissoluta st̃ euforbiũ ⁊ castoreũ ⁊ muschus ¶ Si ãt
cã i ipso ẽ humor exñs i ventribꝰ cerebri significatur
illd̕ ꝑ illd̕ qd̕ dcm̃ ẽ i caplo egritudinũ cerebri ⁊ eũa
corpꝰ totũ. Si ẽ hũor dñans i toto corꝑe: aut cerebro
cũ eo qd̕ educit illũ humorẽ ab eo ex sibare ⁊ gar
garismis ⁊ caputpurgiis ⁊ suctõibꝰ q̃ fiũt naribus ⁊
odoramẽtis subtiliatiuis ⁊ silibꝰ illis q̃ iã sciuisti: ⁊ si
phlomia nc̃ria ẽ fiat: ⁊ redi i oĩbꝰ illis ad ꝑ̃ncipia da
ta i cura cerebri. ¶ Et si cã ẽ oppilatio i osse ꝑforato
qd̕ noiat̃ colatoriũ admistra embrocas apitiuas ꝑ̃
dictas i caplo curationũ capitis: embrocet̃ gꝰ ex eis
⁊ iclinet̃ sup vaporẽ eaꝝ ⁊ naribꝰ sugat ex eis i qbus
dissoluta st̃ ꝯdisi ⁊ piper ⁊ oppoponacum. Et oꝫ vt
vẽtose capiti adhibeat̃ pꝰ illud ⁊ fiat gargarisma ex
rebꝰ apitiuis calis. Et ex eis qdẽ q̃ expta st̃ ẽ nigella
ifusa i aceto aliqbꝰ diebꝰ: deiñ ꝯterat̃ cũ eo bñ ⁊ mi
sceat̃ cũ oleo. Deiñ distillet̃ i nasum ⁊ naribꝰ sugat̃
q̃to plus pole ẽ ad suꝑiora ⁊ qñqꝫ terit̃ sic̃ puluis:
deiñ terit̃ cũ oleo antiquo pꝰ terit̃ vice alia donec fiat
puluis subtilissimꝰ. Et ex eis q̃ expta st̃ ẽ vt sumatur
arsenicũ rubeũ ⁊ mentastꝛ ⁊ terat̃ sil' valde ⁊ sũmer
gant̃ i vrina cameli arabici ⁊ i sole ponat̃ totũ illd̕ ⁊
resoluat̃ oĩ die bis. Qñqꝫ medicamẽ exiccauerit vri
nã iteret̃ sup ipaꝫ vrina noua: deinde vaporet̃ nasus
cũ pondẽ ʒ.i. ex eo: deiñ fricet̃ ex oleo ros. ¶ Et qñ
qꝫ laudat̃ ad oppilatões ventosam caputpurgium
ex oleo amigdalino amaro montano: aut suffletur
alharml' ⁊ piper albũ mixta cũ ipo. Quidã ãt dixe
rũt ꝙ cortex pulmonis qñ exiccat̃ ⁊ terit̃ ⁊ insufflat̃
puluis eiꝰ i nasũ ẽ iuuatiuꝰ. Si ãt cã i ipo ẽ hemoroi
des curet̃ cura hemoroidaꝝ ¶ Ille ãt q̃ sentit odo
rifera ⁊ ñ sentit fetida ñ cesses sibi facẽ caputpurgiũ
cũ castoreo multotiẽs vsqꝫquo rectificet̃ eiꝰ dispõ.

¶ Cap. vii. de fluxu sanguis ex naribus.

F Luxus sanguis ex naribꝰ qñꝫ fit distillãdo.
Et qñqꝫ fit fluẽdo cũ velocitate vehemẽti.
¶ Aut cã dñii sanguis feruẽtis cũ ṽtute: et
qñqꝫ fit ꝑꝑ eruptõeꝫ retis venaꝝ cerebri ⁊ arteriaꝝ
eiꝰ ⁊ ẽ fm plm ñ recipiẽs curã. Et plm ipiꝰ fit successi
one euẽtꝰ soda ⁊ iflatõis ⁊ egritudinis acute aut suc
cessione casus aut ꝑcussione. Et sequũt̃ ipm accidẽ
tia corruptõis oꝑationũ cerebri ꝓculdubio. Et qñꝫ
ẽ ꝑꝑ vapores calos eleuatos. Et ille qdẽ q̃ fit ex arte
riis discernit̃ ab eo q̃ fit a venis subtiliate sua ⁊ rube
dine ⁊ calitate sua. Et qñꝫ fit rediẽs cũ ꝑiodo: ⁊ qñꝫ
fit cadens subito. ¶ Et cursus qdẽ sanguis ex nari
bꝰ ẽ ex dispõibꝰ q̃ ꝯferũt ⁊ nocẽt. Nã q̃ iuenit successi
one eiꝰ leuitatẽ capitis pꝰ repletõeꝫ ⁊ eq̃litatẽ coloris
pꝰ rubedinẽ vehemẽtẽ ⁊ eq̃litatẽ forme pꝰ inflatõeꝫ iu
uat̃ eo ꝑ̃cipue i egritudinibꝰ acutis ⁊ i aꝑatibꝰ itrinse
cis ⁊ ꝓ̃pe sanguineis ⁊ cholericis i cerebro: deiñ in
i epate postea i velamĩe postea i pulmõe. Iuuamẽtũ
eñi fluxꝰ sãguis ex naribꝰ i pleuresi plus ẽ q̃ꝫ fit i peri
pneumonia. ¶ Et fluxꝰ qdẽ sanguis nariũ crisis ma
gna ẽ i egritudinibꝰ acutis multotiẽs ⁊ ꝓ̃pe i eis q̃ st̃
sic̃ variole ⁊ morbillus. Qũ ãt mulꝰ fit succedit citri
nitas nõ ꝯsueta aut plũbositas aut obfuscatio ex ci
trinitate ⁊ nigredine ⁊ extenuatio ꝑtrãsiẽs terminũ
⁊ infrant̃ extrema q̃ꝫuis fm retineat̃: eiꝰ tñ finis ẽ no
ciuus. Et i illo cꝰ color ꝯuertit̃ i citrinitatẽ dñat̃ cho
lera citrina ⁊ ledit̃ cũ extractiõe sanguis minꝰ. Et in
illo cꝰ color ꝯuertit̃ ad plũbositatẽ dñat̃ iã phla: ⁊ in
illo cꝰ color ꝯuertit̃ ad obfuscatiõeꝫ dñat̃ iã cholera
nigra. Et isti duo vehemẽter ledũt̃ ꝑ id qd̕ minuit̃ ex
sangnie. ¶ Et vlr qdẽ ille i q̊ supfluit fluxꝰ sanguis
ex naribꝰ ẽ fm timorẽ debilitatis epis ⁊ hydropisis
⁊ reliquoꝝ ¶ Et corpora vehemẽtius parata fluxui
sanguis nariũ st̃ cholerica ⁊ citrina sanguis subtilis
⁊ iuuat̃ ex eo q̃ tꝑatus ẽ. ¶ Et fluxꝰ sanguis nariũ
signatores hꝫ sic̃ splendor apparens i vtrisqꝫ oculis
⁊ linee albe ⁊ rubedo ⁊ citrinitas ⁊ ꝓ̃pe pꝰ sodã ⁊ re
liq̃ q̃ distinximꝰ vbi locuti fuimꝰ de egritudinibꝰ acu
tis ⁊ crisibus eaꝝ. Et qñꝫ significãt fluxũ sanguinis
nariũ ⁊ dispões eius fm dispões egritudinũ acu
taꝝ ⁊ eaꝝ crises ⁊ iã diximꝰ illd̕ i loco ꝓ̃pꝰo sibi.

¶ Cap. viii. de curatõibus

C Retici qdẽ ⁊ silis ei q̃ accit ex seipso via est
vt ñ curet̃ donec stringat̃ aut sentiat̃ casus
ṽtutis. Et qñqꝫ ꝯsequũt̃. iiii. lib. ex eo: ⁊ oꝫ
vt ñ retineat̃ donec vehemẽter supfluat. Reliq ṽo cu
rent̃ cũ medicinis retinentibꝰ fluxũ sanguis nariũ.
In eo q̃ factꝰ ẽ ꝑꝑ ꝑ̃ꝑatõeꝫ corporis ⁊ calitateꝫ eiꝰ oꝫ
vt assiduet̃ eũo cholere ex eo ⁊ ꝯmẽsuratio sanguis
eius cũ cibis ⁊ potibꝰ. Et phlomia qdẽ ẽ melior res
q̃ retinet̃ fluxꝰ sanguis nariũ qñ sit phlomia subtilis
ex latere eq̃distante cõi: ⁊ ꝓ̃pe qñ ꝯtingit syncopis.
¶ Medicine ṽo ꝯstringentes fluxũ sanguis nariũ
aut st̃ vehemẽtis stipticitatis: aut st̃ vehemẽtis ifrīgidatio
nis: aut st̃ vehemẽtis glutinatõis ⁊ igrossatõis ⁊ coa
gulatõis: aut st̃ acute cauterizatiue: aut st̃ medicine
hñtes ꝓ̃ꝑetatem eius: aut st̃ medicine aggregantes
duas itentões aut tres. ¶ Medicine ṽo stiptice st̃
sic̃ succꝰ barbe hirci ⁊ sicut acatia ⁊ sic̃ balaustie ⁊ lẽ
tes ⁊ galle ⁊ sic̃ succꝰ folioꝝ senticis ⁊ folioꝝ piroꝝ
⁊ folioꝝ cydonioꝝ ⁊ virge pastoris. Infrantes ṽo
st̃ sicut opiũ ⁊ cãfora ⁊ semen hyusgami albi ⁊ sem
lactuce ⁊ succꝰ lactuce ⁊ salicis ⁊ aq̃ folioꝝ palme et
alkakile ⁊ arnoglosse: oĩa ñ decocta. Glutinatiue ṽo
st̃ sic̃ puluis molẽdini ⁊ farina turis. Cauterizantes
ãt st̃ sicut atramẽtũ ⁊ colcotar: ⁊ qñ iste cauterizatiue
admistrãt̃ oꝫ vt admistrent̃ cũ cautela. Ipe nãqꝫ qñ
faciũt euenire crustã q̃ qñ cadit attrahit deterius q̃ꝫ
ꝑ̃us. Ille ãt qbꝰ inest ꝓ̃ꝑetas st̃ sic̃ stercꝰ asini ⁊ aqua
albedarũgi ⁊ aqua mente.

¶ Cap. ix. de cura leuis fluxus sanguinis.

C Aputpurgia qdeꝫ sic fiant: sumat̃ aque flo
rũ palme ⁊ acatie amboꝝ añ. ʒ.s. cãfore. g.
i. ⁊ icessanter distillent̃ i nasum. Et ex eis ẽt
est aqua florum palme cum barba hirci et canfora.
Et ẽt aq̃ floꝝ cũ succo porri. Et ẽt aq̃ salicis amari

distilleť i nasu3 ⁊ aq̄ coriādri. Et ēt succ⁹ camemille
cū sua dispōe n̄ decocte ⁊ ēt aq̄ cucumeris ⁊ cāfore:
⁊ ēt succ⁹ albedarūgi cū cāfora ⁊ succ⁹ arnoglosse cū
tra sigillata ⁊ cāfora: aut succ⁹ virge pastoris cū eis.
Et ex eis q̄ sť vltima i hoc caplo ē succus stercoris
asini recētis. Si āt sanguis mltitudinē senseris tunc
flos eris i aceto ĩfusus distilleť paulatī ⁊ ēt admĩstra
caputpurgiū ex trifera balustie ꝯtrite optime cū aq̄
plātaginis ⁊ ēt aq̄ i q̄ dissolutū ē opiū. Et n̄ o3 vt sit
supfluitas i effundēdo aquā vehemētis ĩfratiōis: for
tasse.n. coagulabit sanguinē ⁊ cōgelabit ipm̄ i pāni
culis cerebri. Et hec sūt caputpurgia scripta i ātido
tario iuuatiua valde. ¶ Tente āt ita sint: fiat tenta ⁊
submergať i encaustro ⁊ pulueriʒeť sup ipm̄ dragā
tū donec oia ꝯmisceanť: deiñ mittať i nasum: ⁊ etia3
sumať succ⁹ folioꝝ vrtice ⁊ colcotar ⁊ pili leporis ⁊
sterc⁹ asini siccū aut hūidū ⁊ succ⁹ porri ⁊ olibanum
⁊ fac ex eis tentā. Et ex eis q̄ sť expta est tenta fcā ex
litō indo adusto ⁊ aq̄ bedarungi. Et ēt tenta ex pul
uere molēdini ⁊ farina turis ⁊ aloe cū aceto ⁊ albu
mine oui: ⁊ ēt tenta fcā ex draganto ⁊ charta ꝯbusta
⁊ cortice turis cu3 aq̄ albedarūgi ⁊ ēt tenta ĩfusa aq̄
roš. ⁊ submersa i colcotar ⁊ aloe: aut tēta infusa aq̄
porri sup quā ē pulueriʒata mēta ꝯtrita: aut tenta ex
spongia ⁊ pice liq̄ta submersa i aceto ⁊ fac tenta3 ex
candela alcotrob: aut tela aranee cū colcotar ⁊ dra
ganto ⁊ flore eris: aut sit tēta fcā ex pilis leporis car
minatis submersis i ture ⁊ aloe ꝯfectis cū albumie
oui. Et ēt tenta ex draganto adusto duab⁹ ptib⁹: opii
pte.i. aggregenť oia ⁊ teranť cum aceto. Et tenta ex
corticib⁹ oui adustis q misceāť cū encaustro ⁊ gallis
¶ Ex insufflatōib⁹ vo ē liciniū indū adustū. Et etiā
rane aduste ĩsufflate i nasū: ⁊ ēt puluis molēdini aut
terra teste albe: aut nova: ⁊ ēt cortices turis et charte
et draganti ptes eq̄les suffleñť i nasū. Et ēt cortices
fruct⁹ aldulb exiccati et ꝯtriti o3 vt accipiať illō cum
submersionib⁹ sup lanā. Et accipiať lanugo ipius et
ponať i vrceis nouis cū terra sua. et si ē cū eis terra
figuli ē meli⁹ et stringať caput ei⁹ dōec sicceť i vmbra
et terať qū necītas fūit sič atomi q appēt i radio sol
⁊ suffleť i nasū ⁊ ꝯstringeť sanguis statī: aut cortices
oui cōtriti ⁊ ēt calami aromatici ⁊ se. lilii ⁊ se. rose et
gariofil oiu3 añ. ʒ. s. myrrhe ⁊ gallaꝝ āboꝝ añ. ʒ. s.
paꝝ muschi ⁊ canfore ⁊ suffleñť i nasū dieb⁹ ꝯtinuis
et qū insufflať ĩsufflatio i ipm̄ tunc ꝯstringať nasus
vna hora et expuať illō qō descēdit ad os. Et o3 vt
sit ĩsufflatio i ēbuba vt ꝓhibeat exuberatiōe3 flux⁹
sanguis nariū ¶ Ex linimētis vo ⁊ effusionib⁹ ē lini
mētū sup frontē h⁹ i: ℞. succi folioꝝ salicis et foliorū
vitis et folioꝝ myrti et aq̄ roš. ĩfreñť oia et apponāť
fronti cū pāno lini: et silr fiant ex oib⁹ medicinis fris
stipticis et stupefactis notis dissolutis cum succis i
frātis stipticis sič ē succ⁹ extremitatū salicis et senticis
⁊ ramoꝝ vitis ⁊ folioꝝ piri ⁊ cydonii ⁊ virge pasto
ris linimēta ⁊ empla. Odoramta vo sint sič stercus
asini recēs. ¶ Se3 ĩpletōes ita sť: ĩmpleť.n. cū capite
cāne: aut cū capitib⁹ palmaꝝ siluestriū ⁊ distillať cū
cotto papyri: aut cū cotto reliquoꝝ q̄ egrediunť ex
plātis. ¶ In eo āt q prauior ē illo ⁊ fact⁹ pp feruorē
⁊ calitatē vehemtē: aut eruptiōe3 arteriaꝝ nčria est
phlomia cephalice q̄ seq̄ť illā narem minima valde
⁊ nčrie sť ventose sup posteriorē ptem capitis cū sca
rificatōe leui ⁊ sup māmillā q̄ seq̄ť eā fiat suspēsio e⁹
sine scarificatōe. Et qñ3 o3 vt exhať sanguis p phlo

miā vsq3 ad syncopi ex cephalica ⁊ ex vena spatu
le q̄ ē posteri⁹: qm̄ est magis vltima: q̄r ꝓhibet sāgui
nē eleuari ad caput. Ipa nāq3 qū ad syncopi pduč
sedat stati ⁊ illō in fluxu sanguis nariū vehementis
velocitatis: imo o3 vt succurrať in hora qū sentiť ve
hemētis flux⁹ sanguis narium ⁊ velocitatis ei⁹ atñq3
cadat vť⁹. Se3 si n̄ fūit velox vehemēter: s3 fūit guttati
⁊ fūit qū poxisimo oportebit tč vt fiat phlomia pau
lati vicib⁹ ꝯtinuis. ¶ Et qū phlomia puenit ad finē
sufficientē o3 vt fiat pmutatio ad ĩspissandū sangui
nē cū eo qō infrat ipm̄ ⁊ cū eo qō ipm̄ facit turbidū
q̄3uis n̄ ĩfreť cu3 eo qō sit sič iuiube. ¶ Uentosa vo
sāguini dñanti resistē n̄ valet: imo o3 i pmis vt phlo
mia p extractōe3 paulati minuať: deiñ ponať vento
sa. ⁊ positio vētosaꝝ sup epar si flux⁹ sanguis nariu3
ē a dextra ⁊ sup splenē si ē a sinistra sup ābo simul: si
ē ab ābob⁹ laterib⁹ ē ex nobiliorib⁹ curatōib⁹ ⁊ ēt o3
vt strigāť extrema ita vt ēt testiculi viroꝝ ⁊ māmille
mulieꝝ. Et ꝯstrictio ābaꝝ auriū ē valde vltima.
¶ Et o3 vt admĩstreť ēbroca mŕtū cū aq̄ fra. Et qñ
q3 nčriū ē vt sedeat hō i aq̄ fra infrata cū niue dōec
viridia fiāt ei⁹ mēbra. Et qñq3 nčrium ē vt caput eis
gypseť cū gypso infuso aq̄: aut gypso ĩfuso i aceto ⁊
vt effundāť sup caput ipi⁹ aq̄ infrate cu3 niue donec
stupefiat. Et qñ3 nō iueniť i ipo excusatio a tentibus
fortib⁹ factis ex flore eris ⁊ ab aq̄ albedarūgi cu3 cā
fora: ⁊ a miua pura ex q̄ pondē danich i⁹ fiat caput
purgiū: ⁊ ad min⁹ ꝯuenit vt teneat aquā fram ꝯgela
tā i ore suo. Et scias ꝙ qñq3 viuit hō i fluxu sanguis
nariū vsq3quo egrediañť ex eo vltra. xx. lib. vsq3 ad
xxv. lib. deiñ moriť. Et qñ3 syncopis ex q̄ cadit ē cā
ad scindendū ipm̄. ¶ Cibi vo sint illi q fiūt ex lētib⁹
cū sumac aut aceto: aut acresta: aut silib⁹ illis. Et ca
seus recēs hūidus ē ex cibis ꝯueniētib⁹ patiētib⁹ flu
xū sanguis nariū. Et silr lac decoctū donec igrosseť
⁊ oua elixata ei q p̄parať ad fluxū sanguis narium
pp cholam sanguis sui qū tñ acetosa qñq3 nocēt pa
tiētib⁹ fluxū sanguis nariū pp icisionē ⁊ subtiliatō3
q̄ ē in eis. Et ꝯgregatio qō experientiū existimat ꝙ
cerebella gallinaꝝ sť ex meliorib⁹ cibis imo ex meli
orib⁹ medicie ei q h3 fluxū sāguis nariū ex casu aut
pcussione. Ueꝝ o3 vt ex eis plm̄ sumat aut fiat ei ci
bus ꝯtinu⁹. Uinū āt ꝯfert iq̄3tū ꝯfortat ⁊ nocet iq̄3tū
exiccat sanguinē. qū g⁹ indiges ipo iq̄3tū ꝯfortat cō
misce ipm̄ parūp. Et qū n̄ ē nčriū neq3 flux⁹ sanguis
nariū fač casum vtutis ꝓximū tūc n̄ des ipm̄ i potu
¶ Et o3 vt obseruеť ne dimittať aliq̄d ei⁹ descēdere
ad ventrē ⁊ ĩfleť stōm ⁊ debilitet pulsū ⁊ excitet syn
copi. Et si aliq̄d descēdit o3 vt dū i stō pmanet euo
mať ⁊ p̄cipiať illud qū sentiť ei⁹ descensus ad stōm.
Nā si ipm̄ ptrāsierit oportebit vt fiat clistere vt velo
citer egrediať ⁊ non remaneat in stō.

¶ Ca. x. de regič eoꝝ q̄ faciūt fluxū sanguis nariū.

Necessitas qñq3 fač cē rectu3 vt fiat flux⁹ san
guinis nariū: ⁊ ꝓpťe i egritudinib⁹ cerebri: ⁊
pp hos antiq feceŕt ĩstrm faciēs fluxu3 san
guinis nariū pcutiēdo nasum ⁊ curauerūt plimas
egritudines idigentes i sui san atōe sanguis narium
cursu. Et ex regič q̄dē i faciēdo fluxu3 sāguis nariū
ē ꝯmotio fcā cu3 extremitatib⁹ plante lenis tact⁹: ⁊ ꝓ
p̄e ei⁹ q̄ nasciť fŕ lignu3 sq̄nāti sič flos ⁊ est sič aranee
tela: ⁊ collyrio fcō ex eo qō ē i suprema pte sq̄nāti ⁊
mētastro cāpestri: ⁊ fcō ex medicis acutis sič cōdisi
⁊ staphisagria ⁊ euforbio confectis cum felle vacci

no.

¶ Cap.xi.de coriza ⁊ catarro.

HE due egritudines cōicantes sūt i hꝰ ꝙ vna queq̄ȝ eaꝝ ē cursus maťiei ex cerebro. Uerū qdā hoiuȝ sūt q approp̄ant noīe catarri illud qd̓ descēdit ad guttur ⁊ noīe corize qd̓ descēdit ex via nasi. Et qdā hoies sūt q noīant totū illd̓ catarrū. Et noīant corizā qd̓ descēdit ex via nasi subtile ⁊ acutū freq̄uēs ⁊ ꝓhibēs odoramētū effusum ad oculū ⁊ cutē faciei ⁊ penitꝰ ad añriora mēbra faciei. ¶ Et catarrꝰ spargiť ad palatū ⁊ ad pulmonē ⁊ ad meri ⁊ ad stōm ⁊ qñȝ vlcerat ea ⁊ mltotiēs ꝯmouet eo appetitꝰ caninꝰ. Et qñȝ descēdit i neruis vsq̄ȝ ad lōgingora mēbra: ⁊ qñȝ gnāť ex eo sināces ⁊ pipneumonia ⁊ pleuresis ⁊ extenuatio ꝓp̄e: ⁊ p̄cipue qū catarrus ē acutꝰ ⁊ calidus ⁊ dolores stōi ⁊ fluxus ventris: et rasura itestinorū qū ē salsus aut acetosus. ⁊ gnāť ex eo ēt colica ⁊ ꝓp̄e mucosa q̄ cruda ē. Et cā oīuȝ illorū aut ē calitas ꝯplōnalis ꝓp̄e: aut extrīseca ex sole aut venenis aut olfatu medicinaꝝ calefaciētiū sicut muschi ⁊ croci ⁊ cepe: aut frītas ꝯplōnalis ꝓp̄e: aut eueniēs extrinsecꝰ ex aere frō: aut septētrione ⁊ ꝓp̄e qū discooperiť caput ad vtrosq̄ȝ p̄cipue hora q̄ rarificať cerebꝝ ex balneo aut exercitō aut ira aut cogitatiōe aut aliis. Et qñȝ accit ex phlōmia rarificatio q̄ p̄parat corpꝰ ad recipienduȝ calorē aut frigꝰ: qr̄ accidit catarrus ⁊ p̄cipue pꝰ phlōmiā plurimā. Et silr̄ ex malitia ꝯplōnis calide q̄ accit alicui corpori. Et qū frītas ꝯplōnalis fit fortis ⁊ figiť in ea sic̄ fit i senibꝰ dōꝛ ꝙ ip̄e ñ digeriť nisi ipi ꝑueniāt ad vltimū fineȝ i sanitate ꝯplōnis ⁊ calitatis eius. Et ꝙ cerebro frō qū aduenit nutrimētū debilitať i senibꝰ ⁊ in hñtibꝰ debile cerebꝝ: qr̄ ñ digeriť i ip̄o qd̓ ad ip̄ȝ penetrat ꝑꝑ debilitatē suā ⁊ supfluit quare descēdit. Et factꝰ qdē a frigore plurimꝰ ē q̄ȝ factꝰ a calore. ¶ Et hñtes complexionē calām vehemētius sūt p̄parati ad recipiendū cās extrīsecas faciētes corizā q̄ȝ hñtes ꝯplōnes frās ⁊ hūidas. Et hñtes ꝯplexiones calidas i seip̄is plus sūt securi ne accidat eis ex cāis corporeis q̄ȝ habētes ꝯplexiōes frās. Cerebꝝ.n.frm ñ digerit illud qd̓ ꝑuenit ad ip̄m ex nutrimēto ⁊ ñ resoluit qd̓ ad ip̄sū ascēdit ex vaporibꝰ. Cōuertūť gͦ supfluitates nutrimēti ⁊ ꝯponūť vapores sic̄ ꝯuertiť i alembico illd̓ qd̓ ascēdit ad ip̄ȝ ex cucurbita: qr̄ assidui sūt i ipso fluxus. ⁊ catarrus qdē qñq̄ȝ ē grossus ⁊ qñq̄ȝ ē subtilis aquosus: ⁊ qñq̄ȝ ē calidus acutus ⁊ salsus aut mali saporis: ⁊ qñq̄ȝ calidus mordicatiuꝰ: ⁊ qñq̄ȝ ē frūs. Et catarrꝰ qdē frūs maturať febre: calidus v̓o nō iuuať febre. Et catarri qdē ⁊ egritudines catarri multiplicāť qū flat ventus septētrionalis: ⁊ ꝓp̄e post austrinuȝ. Et multiplicanť ēt i hyeme: ⁊ ꝓp̄e qū fuerit estas pꝰ ip̄aȝ septētrionalis pauce pluuie ⁊ autūnus austrinꝰ pluuiosus. Et qñq̄ȝ multiplicanť catarri in hyeme ⁊ ꝓp̄e ēt i regionibꝰ meridionalibꝰ ꝑꝑ repletionē capitis. Inqt Hyp. pluribꝰ eoꝝ qbꝰ accidunt catarri ñ accit splen. Inqt G. qū plurimū q egritudinē hȝ i mēbro vno: tūc alia mēbra hȝ icolumia. Dico āt fortasse qm̄ p̄paraťcatarris subtiliores hȝ humores. Et ille cꝰ hūores igrossanť ñ p̄parať catarris multū. Et qū soda ē ꝯueniēs catarro addit i eo cuȝ attractōe.

¶ Ca.xii.de signis.

SIgnū catarri acuti calidi si ē corizalē rubedo faciei ⁊ oculorū ⁊ mordicatio eius qd̓ currit ⁊ subtilitas eius ⁊ caliditas tactꝰ eiꝰ: ⁊ qñȝ accit cū eo febris ⁊ ñ iuuať ea. Et si ē i gutture acuitas eiꝰ qd̓ descēdit ad guttur ⁊ vehementia adustionis eius ⁊ attractio ipsius ⁊ subtilitas eiꝰ cuȝ inflatiōe sentiť qñ ip̄m rascať ⁊ significat ip̄m sputū ad citrinitatē declināns ⁊ rubedineȝ. Et ē hic ēt oppilatio qñȝ ⁊ nasitas ⁊ ꝯmotio acuta. ¶ Frī āt catarri signū ē frigꝰ eius qd̓ currit si ē i naso ⁊ ꝯmotio i naso cum tēsione frontis ⁊ vehemētia oppilatōis ⁊ nasitas. Et qñȝ significat ip̄m grossitudo materiei: ⁊ si ē ad guttur frigus eiꝰ qd̓ rascať ⁊ albedo ip̄iꝰ ⁊ iuuamētuȝ a febre si accidat.

¶ Cap.xiii.de cura.

CUra catarri ē ꝯp̄hensa i accidētibꝰ diminutōis materiei ⁊ oppōne cāe faciētis ⁊ sectōe cursus: aut ꝯmensuratōe eiꝰ: aut motꝰ ipsius ad p̄tē aliā ⁊ abscessione ꝓhibitōis eiꝰ ex quo forsitā gnāť sic̄ chasim i naso ⁊ vlcera sup narē: aut sic̄ asp̄itas gutturis ⁊ tussis ⁊ vlcera pulmonis ⁊ q̄ sequūť ea ⁊ ap̄a. ¶ Et ea oīa idigēt repulsione fastidii ⁊ dimissione replōnis ⁊ cibo ⁊ vino: ⁊ sternutatio ē nocitiua i p̄nͦ aduentꝰ catarri ⁊ corize ꝓhibēs maturatōeȝ hūoꝝ ꝯtentoꝝ i cerebro q ñ maturāť nisi cum qete ⁊ cū hoc ip̄a trahit ad ip̄m supfluitates alias ⁊ ē pꝰ maturatōeȝ vltimi iuuamēti valde ꝑꝑ illud qd̓ euacuat de supfluitatibꝰ maturis. ⁊ oȝ qdē ne patiēs catarꝝ ⁊ corizā repleat vētrē cibis: qr̄ repleať caput eius: ⁊ vt assiduet calefactōeȝ capitis ⁊ elōgationeȝ eius a frigore ⁊ minuat ip̄m a septētrione: ⁊ ꝓp̄e pꝰ austꝝ. Auster.n.replet ⁊ rarificat ⁊ septētrio cōstringit ⁊ exp̄mit. ⁊ minoret potū aq̄ ꝯgelate nȝ dormiat i die ⁊ sitiat ⁊ famē patiať ⁊ vigilet q̄ȝtuȝ pōt: qm̄ sūt initiū cure: ⁊ icipiat a fluxu ventris ⁊ extractiōe sanguinis. Deiñ a fluxu vētris pꝰ ip̄aȝ. Bonū.n.ē si necessitas idiget ābo sil̄. Et raro qdeȝ administrať phlomia: ⁊ ꝓp̄e i p̄nͦ nisi si ñ toleret illd̓ ꝑꝑ mltitudinē: et meliꝰ ē dimittē ip̄aȝ ⁊ ñ phlōmare dū ñ accit a tussi. Si āt tussis ē ꝑui sputi nc̄ria ē ꝑua phlōmia leuis renouāns numeꝝ ꝑꝑea forsitā ꝙ faē nc̄rias eē iteratōes. Et administreť sirꝰ de papauere si assunt vigilie: ⁊ zuccaꝝ si ñ sūt vigilie. Et clistere attrahit supfluitates ⁊ tu leni viā cū eo qd̓ sit sic̄ aq̄ ordei vt faciat penetraŕ eas. Et qū iueniť cū catarro pūctio i mamillis significat ꝙ mā declinat ad latꝰ. Fiat gͦ iceptio cuȝ phlomia ⁊ suffumigatiōibꝰ: ⁊ qñq̄ȝ accit febris: ⁊ pillule qdē ad tussim ꝯueniētes sūt ad asp̄itatē pectoris nō ad mās capitis. ⁊ oȝ ēt vt toleret sitim ⁊ frāgat eā cū cōmixtione sirupi de papauere ⁊ aq̄: ⁊ si voluerimꝰ ꝯfortare pectꝰ tūc aq̄ ordei ⁊ sauic. ⁊ qñ cum catarro fuit tussis ñ balneeť. Et illi i qͦ ꝑseuerāt catarri estate ⁊ hyeme pillule cochie sūt ex curis magis iuuatiuis ⁊ motꝰ mēbroꝝ iferioꝝ ē valde iuuatiuꝰ ad catarros ꝑꝑ attractōeȝ materieꝝ ad iferiora. Deiñ administra qd̓ narrať ex vaporatōibꝰ ⁊ suffumigatōibꝰ cū obseruatōe ne administreť sup repletōeȝ. Et ille q ꝯsuetꝰ est pati catarrū qñȝ ꝓhibet aduētuȝ catarri suo subito itroitu ad sudādū i balneo añ aduētū catarri. Et oȝ fm̄ dispōeȝ vt regať cū eleuatōe capitis ⁊ eleueť puluinar ⁊ ñ resupinatio fiat i sōno. ¶ Maťiei āt ꝯdiminutō ē cū administratōe mūdificatōis capitis. In calidō cū phlōmia ⁊ solōne vētris educēte hūores calidos ⁊ clisteribꝰ trahētibꝰ māȝ ad iferiora. Et i frō qd̓ cū medicis soluētibꝰ phla ex capite q̄ sūt ex eis q̄ bibunť ⁊ qbꝰ fiūť clisteria. Et ad sūmū oȝ vt minorent comestionē ⁊ potuȝ aq̄ ⁊ repellat eū oi die ⁊ nocte ⁊ remouebiť. ¶ Oppositio āt cāe efficiētis calē qd̓ ē vt sit sollicitꝰ in infrando caput cum eo qd̓ ē ifrans

frm potentia sic ĩtroitus balnei dulcis oĩ mane qũ
est ieiunus ⁊ effusio aq̃ sup extremitates ⁊ iunctõ ca
pitis ⁊ extremitatũ ⁊ sumis ⁊ ani ⁊ testiculoꝝ ⁊ q̃ sᷓt
ĩ circuitu eoꝝ cũ oleo viol. Et embroce admistratõ
ex ordeo ⁊ papauere ⁊ violis ⁊ camemille: ⁊ effusio
fortiter infrantiũ actu sup caput ⁊ d̉clinatio cũ cibis
ad illd̉ qd̉ alleuiat ⁊ ĩfrat ⁊ humectat ⁊ admistratio
mellis roſ. oĩ die. Sꝫ frẽ ẽ sollicitudo qũ ĩcipit com
motio ⁊ sternutatio ĩ calefaciendo caput ⁊ vaporã
do ip̃m cũ pãno calefacto vſq̃ quo sentiat calorẽ iã
ꝑuenisse ad cerebꝝ ⁊ ꝯseruãdo caput frm illã sũmã
⁊ qñq̃ nc̃riuꝫ ẽ vt fiat vaporatio cũ sale ⁊ miliis. et
qñq̃ fit vaporatio cũ aq̃s caliᷤ ĩ fine quo poſſ ẽ eas
tolerare. Et admistrent in eis ẽbroce maturatiue re
solutiue ⁊ iunctio extremitatũ cuꝫ oleis caliᷤ sicut ẽ
oleũ anetinũ ⁊ oleũ camemillinũ ⁊ sansucinum. Et
fortius illius ẽ oleũ rutacenũ ⁊ oleũ de ben ⁊ oleuꝫ
d̉ lilio ⁊ oleũ laurinũ. Inungant eis testiculi ⁊ que
sequũt eos ⁊ anus ⁊ sumen ⁊ extremitates ⁊ lauet
caput cũ sapone ꝯstantinopol. Oleũ v̉o iq̃ꝫ tuꝫ po
tes fac ne tangat caput nisi si ñ iueneris excusationẽ
ita vt idigeas ĩfratõe fixa: aut calefactiõe: ⁊ sit pᵒ eũo
nẽ ⁊ vt admistrẽt sup caput ⁊ frontẽ linimẽta ex syna
pi ⁊ costo ⁊ silibᵒ ⁊ ablue ip̃m cũ aq̃ saponis ⁊ silibᵒ
⁊ vt declinet cũ cibis ad illd̉ qd̉ alleuiat ⁊ subtiliat ⁊
calefacit ⁊ exiccat cũ hᵒ vt ex eo liniat pectᵒ. Et qñꝫ
nc̃ria ẽ admistratio medicinaꝝ rubificantiuꝫ ita vt ĩ
eis recipiant sterc̃ colũbinũ cũ synapi ⁊ ficus ⁊ mẽ
tastrũ ⁊ gũma rute agrestis: imo admistratio cautii
⁊ ad vltimũ calefactio capitis ⁊ ipsius exiccatio cõ
ferũt ⁊ expellũt id qd̉ accit. Et oꝫ in hᵒ catarro vt ñ
ĩgrediat balneũ añ maturatõẽꝫ: imo admistrent va
poratões sicce. Et ex eis q̃ ꝯferũt ĩ eo ẽ odoramẽtuꝫ
muschi ⁊ silr ĩpletio auris ex lana ĩfusa in oleo caſo
calefacto vſq̃ ad terminũ. ❡ Abscissio ãt cursus fit
cũ gargarismis laudabilibᵒ fris cõgelatis sic garga
rismate ex aq̃ fra, ⁊ aq̃ roſ. ⁊ aq̃ lẽtis ⁊ aq̃ coriãdri ⁊
eq̃ ĩ q̃ decocti sũt cortices papaueris ⁊ aq̃ ğnatorũ
ẽt: fra qdẽ ad calm ⁊ caſa ad frm. Et sic linimẽtum
gutturis cũ vino ĩ quo ẽ ꝯtrita myrrha: ⁊ ꝓp̃e ĩ fro
⁊ silr retentio auellanaꝝ ĩ ore factaꝝ ex opio ⁊ stora
ce ⁊ ture ⁊ croco p̃ter q̃ deglutiat aqueitatẽ earũ et
sint sirupi q̃ hñt ꝓp̃etateꝫ in hoc sic sirᵒ de papauere
purus ad calm ⁊ sirᵒ de papauere factᵒ cũ decoctiõe
ĩ q̃ posita sᷓt sic myrrha ⁊ crocus: ⁊ alia ex eis q̃ dic
turi sumᵒ ĩ antidotario ad frm: ⁊ ñ oꝫ vt ĩ potu det si
rupᵒ de papauere nisi ĩ p̃nᵒ vt ꝓhibeat a pectore: qũ
q̃ retinet ⁊ nc̃riuꝫ ẽ sputũ ñ ẽ ꝯueniẽs iste sirᵒ: ⁊ sicut
vapores retinẽtes admistrati ita q̃ ĩtrent ĩ chaiasim
retinẽtes vaporẽ. Et isti qd̉ vapores sᷓt sic vernix ad
calm ⁊ frm simul: ⁊ sic nigella ad frm vaporata aut
odorata. Et costus ẽt ⁊ nigella frixa qñ odorãt liga
ta ĩ pãno lineo sᷓt iuuatiã valde. Et silr suffumigatio
oĩs noiata cochia. Et silr vaporatio vini aut mel
lis sup lapidẽ molarẽ ignitũ. Et ex eis q̃ iuuãt ad il
lud ẽ suffumigatio cũ ture ⁊ xiloaloe crudo ⁊ verni
ce ⁊ costa ⁊ storace. Tamariscᵒ ãt ⁊ rosa ad calꝫ: ⁊ si
milit tabarzet ⁊ fabe ⁊ ordeũ ĩfusum ĩ lacte acetoso
vaccino de qᵒ butyꝝ ẽ extractũ ꝓp̃e ⁊ zuccarũ ⁊ cã
fora ⁊ furfur ĩfusũ ĩ aceto ex eis fiat suffumigatio ad
calm: ⁊ silr vaporatio aceti a lapide molari ignito
abluto mũdificato. ❡ Equatio ãt eẽntie ẽ sic admi
stratio elarioꝝ ⁊ receptio draganganti: aut ğnoꝝ cy
donii ĩ ore vt ꝑmisceat grossitudo coꝝ subtili quod
descẽdit ⁊ ĩgrosset ea ⁊ descendat ⁊ ñ inuiscet ad ꝓ
fundũ ⁊ fiat cũ ea facile sputũ ⁊ admistratõ eius qd̉
subtiliat illd̉ ita vt ñ noceat sua grossitudine ⁊ visco
sitate sua. Et qñ catarrᵒ ẽ frus ñ ẽ ꝯueniẽs ĩtroitᵒ bal
nei añ maturatõẽꝫ. Et si ẽ calidus ꝑꝑ illud non erit
multũ maluꝫ: imo iuuabit. ❡ Attractio v̉o eius ad
ꝑtem aliã ẽ sic illud quo vtũt qũ timet q̃ catarrus
descendat ad guttur: q̃r exhĩt ad nasum cũ sternuta
tiõibᵒ ⁊ oibᵒ q̃ mordicãt nares: ⁊ sic illud quo facis
oẽm catarrũ currere ad ĩferiora ex admistratõe ven
tose sup nuchã: ⁊ silr ĩclinatiões sup embrocas fcãs
ex odoriferis attrahẽtibᵒ mãꝫ ad ꝑtẽ nasi. Añcessio
ãt ẽ sicut q̃ custodiũt guttur ⁊ pulmo a nocumẽto
suo: ⁊ plm eis ẽ cũ cibis. In caſo qdẽ ẽ cuꝫ iunctiõe
pectoris ex oleo viol. ⁊ acceptio aq̃ ordei cuꝫ aqua
viol. nutrita ⁊ aq̃ ğnatoꝝ dulciũ. Et admistratõ sor
bitõis facte ex amila ⁊ farina ordei ⁊ fabaꝝ cũ lacte
multo si nõ ẽ febris. Nocet. n. lac si adest febris ⁊ ad
ministratio electuarioꝝ leniũ froꝝ ⁊ siruporum de
ĩsopo froꝝ. In fro v̉o sic iunctio pectoris cuꝫ oleo
viol. ⁊ de ben ⁊ admistratõ sorbitionũ fraꝝ leniẽtiũ
sicut triticũ cũ melle ⁊ sic furfur tritici cũ oleo amig
dalino ⁊ melle ⁊ sic panis cũ rob: ⁊ admistratõ elec
tuarioꝝ lenientiũ caſoꝝ ⁊ sirupoꝝ ⁊ ꝓp̃e q̃ facti sᷓt
ex ĩsopo caſoꝝ: ⁊ ẽt ĩsopi ip̃ius cũ storace ⁊ potᵒ aq̃
calide ẽ iuuatiuᵒ ĩ catarris maturãs eos ⁊ expellit ab
eo qd̉ seq̃t ipos ex mẽbris anhelitᵒ maturãdo illud
qd̉ descendit ⁊ leniendo ❡ Et vinũ qdẽ ñ ẽ ꝯueniẽs
eis. Et qñꝫ ꝯuenit vt ꝯferat eis hᵒ in p̃nᵒ: pᵒ maturati
onẽ ãt illud qd̉ ꝯmensuratũ ẽ ẽ ꝯueniẽs: ⁊ oꝫ vt sit ĩ
illa dispõne ẽt ad calm cholicũ ꝑmixtũ. Et pinguia
qdẽ mali odoris ꝓhibẽt maturatõẽꝫ ĩ subtili p̃nᵒ.

❡ Tractatus secundus de reliq̃s dispõnibᵒ nasi.

❡ Capitulum. i. de fetore nasi.

CAusa fetoris in naso: aut sᷓt vapo
res putridi ascendentes ad
ip̃ꝫ ex ꝑtibᵒ pectoris ⁊ pulmonis ⁊ stõi
aut humor putrefactᵒ ĩ circuitu ossium
alchaiasim q̃ si eẽt acutᵒ faceret euenire vlcera: sꝫ ip̃e
ẽ putridus fetidi odoris. Et qñq̃ ꝑuenit odor eius
ad suꝑiora ⁊ sentit odoramẽto sui: aut humores pu
trefacti ĩ vẽtre: aut ĩ cerebro toto: aut ĩ añriore parte
eius: aut ĩ ea ꝑte sui quã seq̃t nasus: aut putrefactio
⁊ corruptio accñtes illis ossibᵒ oibᵒ q̃ꝝ curatio ẽ dif
ficilis: aut ꝑꝑ hemorroidas ĩ naso putrefactas.

❡ Cap. ii. de cura.

OPortet vt p̃cedat mũdificatio eiᵒ qd̉ est ag
gregatũ ab hũore malo si ẽ ĩ alio loco q̃ꝫ ĩ
chaiasim ⁊ ꝓfundo eius: imo ẽ ĩ stõ ⁊ cere
bro. Deiñ admistrẽt meᶜ narrate q̃ fiũt ex tẽtis ⁊ ca
putpurgiis ⁊ ĩsufflatõibᵒ ⁊ reliq̃s: et tente ex ꝑte ĩ hᵒ
Et rectiᵒ qdẽ ẽ vt abluat añ eas cũ vino. Deiñ ex ill
tẽtis admistret tenta ex myrrha ⁊ ãmomo: ⁊ acatia
fcã cũ melle: aut myrrha ⁊ ãmomo aut myrrha cũ
oleo d̉ neriden: ⁊ tẽte plime diuersitatis facte ex istis
medicis frm diũsitatẽ ponderis: ⁊ sᷓt ciperi ⁊ spica ⁊
rosa ⁊ anesrin ⁊ calamᵒ aromaticᵒ ⁊ amomuꝫ ⁊ gari
ofil. ⁊ myrtᵒ ⁊ aleos ⁊ rosa ⁊ aliq̃d ex sale ꝯiũcte aut
seꝑate. Et tenta ĩfusa ĩ triplicato subtili sup quã pul
uerizet subtilis puluis factᵒ ex gariofil ⁊ cipi ⁊ ramic
⁊ laudani ꝑtibᵒ eq̃libᵒ: ⁊ ẽt myrti calami aromatici
nisiri roſ. gar. oiuꝫ añ. ℥. i. myrrhe galloꝝ ãboꝝ ana
ʒ. s. muschi cãfore ãboꝝ añ. g. iiii. climie ⁊ salisgẽme
ãboꝝ añ. kirat. iiii. admistret ex eis tenta: ⁊ ex caput

purgiis caputpurgiũ cũ succo mentastri:⁊ meliora caputpurgia ⁊ magis iuuatia ⁊ ex eis sᷓ vrine asinorũ. Ille.n.nũq̄ȝ fallũt. Et ex expimẽtis bonis ẽ vt resoluanᷓ troc.andaracaron recepti i tyriaca i vino ⁊ distilẽnᷓ i nasum qm̃ sanaᷓ ⁊ decoctio aldarsisaban cũ vino odorifero ẽ bona valde. Admistreᷓ gᵒaliq bᵒdieb⁹⁊ narib⁹attrahaᷓ. Et ex linimẽtis ẽ vt liniaᷓ illud qḋ ẽ iterius eius cũ colcotar ⁊ ẽt folia sansuci teranᷓ cũ aq̄ ⁊ liniaᷓ ex eis nasus:⁊ hoc medicamen karitiȝ ⁊ ẽ myrrhe.iiii.ʒ.⁊ due tertie:casie lignee.ʒ.i.⁊ vi.⁊ amoniaci tm̄dẽ ꝯficianᷓ cũ melle. Et ex i sufflatõib⁹ ẽ vt isuffleᷓ i eo mẽtastꝝ ipm̃ aut helebor⁹alb⁹ ⁊ ostracũ adustũ. Et ex medicamie p̄dicto in fine tẽtarũ est vt suffleᷓ xilobalsam⁹in naso. Et ex attractõib⁹cũ narib⁹ex eis q̄ sᷓ expte ẽ decoctio aldarsisaban cũ aq̄ aut vino ⁊ admistreᷓ dieb⁹aliq b⁹. Et ex eis q̄ expta sᷓ i cura eius:⁊ ꝓp̃e qũ ẽ i cerebro:aut añriore pte eius putredo sᷓ duo cauteria a dextra pte calue ⁊ sinistra ei⁹corã aurib⁹q̄ sequũᷓ ad ãbo tpa:aut cauteriũ vnũ sᷓ mediũ capis.

¶ C.iii.ḋ vlcerib⁹i naso.

Quandoqȝ gnãntur i naso vlcera:aut ex vaporib⁹acutis aut malis: aut ex catarris acutis:⁊ sũt aut fetidi putridi:aut cruste:aut vlcera ⁊ bothor:aut vlcera pura:⁊ sũt aut apparentia aut intrinseca.

¶ Cap.iiii.de cura.

Nasus ẽ mbꝝ hũidius aure ⁊ siccius oculo. Quare oȝ vt sit cura vlceris eius ꝑxia cure vlceꝝ auris ocli:oȝ gᵒvt sint medicine exiccantes vlcera nasi minoris exiccatiõis q̄ȝ medicine exiccãtes vlcera auris ⁊ vehemẽtioris exiccatõis q̄ȝ medicine exiccãtes vlcera oculi. Ulcera.n.nasi indigent re q̄ sit i initio euẽtus exiccatiõis. ¶ Amplius si cã fuit materie currẽtes aut vapores ascẽdẽtes tũc cura cũ euõne eoꝝ ⁊ attractõe ipoꝝ ad ptẽ aliã ſm ꝙ scis. Et ad sũmũ nc̃rium ẽ vt exicceᷓ caput ⁊ ꝯfortetur cũ eo qḋ sciuisti. Deiñ itende i nares: Et scias ꝙ oẽs medicie iuuãtes i hemorroidib⁹⁊ alarnabet ex eis q̄s dicturi sum⁹sᷓ iuuatiue ẽt i vlcerib⁹qũ sũt fortia ⁊ qũ feruẽt cuȝ mucilaginib⁹:⁊ ex eis q̄ silanᷓ ilĩ dõec leuiũᷓ ꝯueniũt oib⁹vlcerib⁹leuib⁹ẽt. ¶ Sicca vͦo vlcera curenᷓ cũ vnctiõe fcã ex cera cui admixtũ ẽ q̄ȝtuȝ ẽ medietas eius de medulla cruris vacci dissoluta cũ aliqᵒqḋ fit sic oleũ nenufarinuȝ ⁊ siracinũ. Et ꝯueniẽtius apḋ me ẽ oleũ roſ.⁊ ꝓp̃e ſcm̃ ex oleo amphacino ⁊ ẽt cureᷓ cũ vnctõe fcã ex oleo violᷓ.cũ dragagãto:aut pauca spuma psilii ⁊ malue:⁊ ẽt ꝯtẽta isusa i isopo. Et qñqȝ cõfert phlomia vene i extremitate nasi p⁹cephalicam ⁊ vẽtosa nocrati ⁊ solutio vẽtris. ¶ Ulceꝝ ãt ad q̄ currit mã acuta aut mala fetida cura fit difficilis ⁊ nc̃ria ẽ euõ. Et qñqȝ idiget solutõe vẽtris ex hieris q̄ sᷓ magne. Et oȝ vt assiduetur ablutio eoꝝ cũ nitro ⁊ sapone ⁊ ꝓp̃e q ꝯpat⁹est asclidi ⁊ sapone ꝯpato ad ꝯstãtinuȝ. Deiñ admistrẽtur meᶜvehemẽtis exiccatõis ex qb⁹ẽ hoc: ℞.corticis eris ⁊ calcadis ⁊ arsenici rubei ⁊ citrini oiũȝ añ ptẽ vnã:ꝯterãᷓ ⁊ isundanᷓ i felle tauri aliqb⁹dieb⁹ dõec rubescãt i eo ⁊ admistrenᷓ. Et qñqȝ addeᷓ i eis ãmomũ ⁊ myrrha ⁊ mẽtestꝝ ⁊ prassiuȝ ⁊ croc⁹⁊ alumẽ oiũȝ ps.i. Et medicamẽ Ruffi exptũ ⁊ ẽ vt sumãtur cipeꝝ ⁊ alumẽ ⁊ galle ⁊ myrrha ⁊ croc⁹⁊ arsenicuȝ ⁊ admistrenᷓ. ¶ Ulcera ãt vehemẽtis doloris curãᷓ cũ plũbo vsto abluto ⁊ cerusa ⁊ merdasengi:fiat ex eis emplm̃ cũ oleo roſ.⁊ cera. Ulceꝝ ãt bothorosorũ cura fit cuȝ oleo roſ.⁊ cũ oleo myrtino ⁊ merdasengi ⁊ aq̄ roſ.⁊ pauco aceto ẽplo fcõ ex eis. ¶ Ulcera vͦo manifesta cũ hoc ẽplo cura cerusẽ.lib.i.merdasengi scorie plũbi vsti ãboꝝ añ.ʒ.iii.misceãᷓ cum vino ⁊ oleo myrtino. ¶ Et ex medicinis qdẽ cõib⁹ ẽ vt sumaᷓ gnatũ acetosum ⁊ decoq̄tur in vase ereo donec ꝑueniat ad medietatẽ ⁊ liniatur ex eo tẽ ta:deinde admistreᷓ:⁊ ex eis qb⁹curanᷓ sᷓ troc.andaron qñȝ isusi i vino ⁊ qñqȝ isusi i aceto ⁊ aq̄ ſm ꝙ vᷓ. Et ex emplis qdẽ bonis ẽ vt sumãtur scoria plũbi ⁊ vinũ vet⁹⁊ oleũ myrtinũ ⁊ aggregẽᷓ oia terendo sup ignẽ leuiᷓ accensuȝ ⁊ moueanᷓ donec igrossenᷓ ⁊ seruenᷓ i vase ereo. Et plũbũ vstũ ẽ i iudicio scorie plũbi:⁊ oȝ vt admistreᷓ succ⁹sicle solus aut cũ medicis qm̃ ẽ valde iuuatiu⁹.

¶ Cap.v.de cura vlceꝝ que noianᷓ vlcera dulcia.

In p̄ncipio qdẽ suffic̃ oleũ roſ.soluȝ:aut cera ⁊ adeps gallinace⁹. Et fortius illo ẽ emplastꝝ de cerusa ⁊ p̄cipue ẽplm̃ mixtũ cuȝ mucilagie gnoꝝ cydonii:⁊ si exiccatõis additõ q̄riᷓ ponaᷓ i ipo scoria argenti:⁊ qñqȝ ꝯfert sola cũ oleo lentiscino. qũ ãt egritudo parũp fit fortior admistra hoc emplm̃: ℞.ceruse lib.i.merdasengi.ʒ.iii. plũbi adusti abluti ꝯtriti cũ vino.ʒ.iiii.fiat ex eis vnguẽtũ cũ oleo myrtino ⁊ aceto. ¶ Qũ ãt egritudo fit chronica ⁊ fortis valde fiat vnguẽtũ h⁹i: ℞.merdasegi.ʒ.iiii.rute hũide.ʒ.iiii.alumis.ʒ.ii.fiat ex eis vnguentũ cũ oleo lentiscino ⁊ aceto. Et forti⁹eo est istḋ: ℞.draganti ⁊ calcãti ⁊ myrrhe oiũȝ añ.ptes.vii.calcadis vi.ptes alumis iameni gallaꝝ scorie eris oium ana ptes.iiii.turis ptẽ.i.⁊.s.aceti lib.i.⁊.viii.ʒ.coq̄ᷓ i vase eneo donec fiãt i substãtiã mellis ⁊ fiat ide linimẽtũ.

¶ Cap.vi.de oppilatõe in chaiasim.

Oppilatio i chaiasim ẽ res retẽta in añriore pte eius ita vt ꝓhibeat trãsitum ex gutture ad nasum:⁊ ex naso ad guttur:⁊ qñȝ ẽ humor viscosus ⁊ tenax ⁊ qñqȝ ẽ caro nata:⁊ qñqȝ est crusta.

¶ Cap.vii.de signis.

Hec oppilatio facit nasitatẽ ita ꝙ ꝓhibȝ superfluitatẽ effusionis ad hoc vt ibibaᷓ i chaiasim:qᷓ facit tinitum factum ex eo.

¶ Ca.viii.de cura.

Sumanᷓ lentis amare.ʒ.i.castorei.ʒ.s.opii croci ãboꝝ ana kirat.i.myrrhe.ʒ.s.fiãt ex eis pillule ⁊ fiat ex eis caputpurgiũ cũ aq̄ sansuci hũidi. ¶ Et mltotiẽs qdẽ idiget dispõ opatõe man⁹⁊ rasione nasi cũ radio ꝓp̃e nasi quo polis ẽ rasio. Rasio igᷓ ñ cesset donec mundificeᷓ:⁊ qñqȝ egredieᷓ cũ rasione res plima de c⁹sũma mirabitur hõ. Fortasse.n.ꝯseq̄ᷓ medietatẽ libre:si ãt ñ adiuuat illud fiat qḋ dicemus in.c.hemorroidaꝝ.

¶ Cap.ix.de cura morbi q ẽ sic̃ i eqs.

Ex curis ei⁹ẽ vt fiat caputpurgium ⁊ gargarism⁹cũ medicamie h⁹i:decoquãᷓ galle cõtrite cũ aq̄ gnati dulcis submersi donec bibant ipm̃:deiñ exiccẽᷓ ⁊ cum eo misceaᷓ.lib.s.turis aut sarcocolle ⁊ ꝯficiaᷓ vice alia cũ aq̄ gnati i q̄ cocte sᷓ galle ⁊ admistreᷓ faciẽdo caputpurgium ⁊ gargarismũ dieb⁹aliqb⁹. Et ex eis qb⁹curaᷓ ẽ vt ponaᷓ i naso tincar cum cera ⁊ oleo ⁊ fiat hᵒsine itermissiõe donec sanet.

¶ Caplm.x.de constrictõe nasi.

Melius ⁊ laudabilius ẽ vt ipleaᷓ iterius:deiñ equeᷓ exterius ⁊ extrahatur ex eo quo plenus ẽ paulatim donec equeᷓ. ¶ Linimẽta vͦo iuuatiua i hoc q̄ oȝ ponẽ sup fracturã sũt paruȝ

aloes ⁊ croci ⁊ mellis ⁊ myrrhe ⁊ ramraec abzgl lia muschata ⁊ lutū armenū ⁊ lutuꝫ romanū ⁊ malua ⁊ laudanū ⁊ liniant cū aq̄ alatel ⁊ aq̄ tamarisci. ¶ Verū nos fortasse reiterabimꝰ relatiōeꝫ hꝰ capli i libro fracture ⁊ restauratōis.

¶ Ca. xi. de hemorroidibꝰ ⁊ alarnabet i naso.

Hemorroides qd̄ sūt carnes addite nascētes ⁊ qnꝫ sūt carnes molles al. ⁊ ñ ē i eis dolor: ⁊ iste sunt facilis cure. Et qnqꝫ sūt rubee aut fusce vehemētis doloris: ⁊ iste sūt difficilis cure: pcipue qñ ex eis currit sanies fetida. Et qnqꝫ ē ex eis illud qd̄ est cancer corrūpēs figurā nasi ⁊ dolorē faciens cuꝫ extensione sua vehemēti: ⁊ ille est q̄ ē fusci coloris male gnātōis valde i ꝓfunditate plurima cꝰ via ē blandimētū sine icisione ⁊ rasione. ¶ Verꝫ iter cancrum ⁊ hemorroides malas distat: qm̄ caro nata si ē pꝰ egritudines i capite ⁊ catarros ē hermoides. Et si ñ est ſm illud: imo accit pꝰ claritatē nasi ⁊ pūatōeꝫ cursus ē cancer: ⁊ ꝓpē si fuerit añ aduentū eiꝰ i cerebro egritudines melice ⁊ fūit pncipiū eius sic cicer: aut auellana ⁊ iceperit augmētari ⁊ accit in palato durities. Et cancer qdē vt i pluribꝰ ē nō hñs saniē ⁊ cursū ad palatū: imo ē siccꝰ durus. ¶ Et hemorroides qnqꝫ elongant ⁊ fiūt hemorroides pendētes. ⁊ qnqꝫ elōgant adeo ꝙ ex naso egrediūt ⁊ palato: ⁊ oēs meᶜ q̄ ꝯferūt alarnabet ꝯferūt hemorroidibꝰ. ⁊ qnꝫ nc̄riū ē vt frāgat eoꝝ vtꝰ.

¶ Cap. xii. de cura.

Quecūqꝫ illoꝝ sūt ex diuisione pma icidunt cū cutello puo: deiñ radūt cū rasorio mltū. Et q̄ sunt ex diuisione ſa melius ē vt coquat aut cū medicinis q̄s dicturi sumꝰ: aut cū igne: aut cū cauterio puo subtili ⁊ icidat cū rasorio exhēdo qd̄ i naso ē ex additōibꝰ ⁊ supfluitatibꝰ. Et meliꝰ qdē rasoriū ē illd̄ qd̄ ē vt embula: deiñ effundant in nares pꝰ illd̄ acetū ⁊ aq̄. Qd̄ si melioret pꝰ ipꝫ anhelitꝰ ⁊ remoueat oppilatio bonuꝫ ē: ⁊ si ñ tūc iā remanent ex eis in ꝓfundo reliquie: tunc ergo nc̄rium est vt administret serra filosa. ¶ Et eius etiā modus ē vt sumant fila ex capillis: aut seta ⁊ ligent ita vt ligatura illa fiat sic serra hñs dentes ⁊ imittat i acuꝫ de plumbo icuruata itromittēdo p nasuꝫ donec egrediat ad palatū: deiñ serret cū ea residuū carnis exhēdo eā ex duobꝰ lateribꝰ sic fit cum serra: deiñ accipe embulā ex plūbo aut ex pēna ⁊ volue sup eā pānū ⁊ pulueriza sup eū medicinas hemorroidaꝝ: sic medicamē de chartis ⁊ medicamen andaron ⁊ reliq̄ q̄ dicemꝰ pꝰ ⁊ itromittimꝰ ipaꝫ i nasum vt remaneat locꝰ anhelitꝰ aptus. Et qñ fit rasoriū sicut luna: sed ē vt embula posē ē vt ꝯsequāt eo volūtas ex mundificatiōe. Et qñ admīstrant in hemorroidibꝰ istr̄m icisionis ⁊ abrasionis ⁊ meᶜ corrosiue oꝫ vt sternutet post illd̄ donec destruat ois putredo ⁊ serratura. ¶ Meᶜ vo qbꝰ curant ille q̄ ex eis leues sunt sic tenta fcā ex cortice gni ꝯtrito cū aq̄ donec ꝯficiāt ⁊ admīstretur illud sine cessatōe. Est. n. exptū sꝫ est tardi iuuamēti aut tenta ex vīne viridi pura: aut ex pulpa colloquintide: aut ex nuce cupssi cū aliqꝫto ficuū admīstret aliqbꝰ diebꝰ: aut tēta sbmersa i succo ozimi solū: aut sbmersa i aq̄ eius: deiñ puluerizet sup ipaꝫ succū: aut i vino ⁊ puluerizet sup eā tritū ozimū: aut ex ꝯgelato aq̄ vtriusqꝫ gnatoꝝ ꝯtritoꝝ cū cortice ⁊ pulpa aut tēta cū melle ⁊ oleo roſ. iterata i die aliqbꝰ vicibus aut isufflatio ex arsenico ⁊ calcanto ꝯtritis cū aceto ⁊ exiccatis. Medicine vo qbꝰ ille curāt q̄ chronice fiūt sūt tente ⁊ pulueres ⁊ vnguēta fcā ex eis q̄ sūt sic alumen ⁊ myrrha ⁊ es vstuꝫ ⁊ cortices eris ⁊ radix lilii albi ⁊ calcantū ⁊ colcotar ⁊ atrimētū ⁊ nitrū fiāt ex eis cū vino: aut aq̄ ozimi: aut aq̄ āboꝝ gnatoruꝫ cū pulpis ⁊ corticibꝰ tente: aut isufflatōes admīstrēt. Si āt ñ ꝯferūt fiat tenta ex hꝰ i aqs sup quā puluerizetur res plīma ex calcadis ⁊ colcotar ⁊ alcali ⁊ flore eris ⁊ atrimēto ⁊ alumine ſm eq̄litatē. Et rectiꝰ qd̄ est vt admīstrent pꝰ icisionē. Si vo illud nō adiuuat tūc admīstret alchalidicon. Et iā dcm̄ ē ꝙ semē serpētarie sanat hemorroidas nasi: ⁊ si fuerint cācerose tunc expmat vua q̄ ē sup extremitatē luf serpentis: ⁊ ibibatur inde lana ⁊ itromissa i ābas nares d̄struet carnē additā ⁊ cancꝝ. ¶ Alarnabet vo ē rectius vt curetur cura manꝰ. Et illd̄ qdē pꝰ diminutōeꝫ repletōis a corpore ⁊ capite. Si āt fūit leuis admīstrabis ex medicinis vlceꝝ medicinas fortes sic isuflatiōem factaꝫ ex aluminis ⁊ myrrhe āboꝝ ana: pte. i. colcotar gallaꝝ āboꝝ ana pte. 5. sufflent in ipo aut fiat ex eis tēta. ⁊ medicamē qd̄ G. eligit ē vt sumat aq̄ duorū gnatoꝝ exp̄ssoꝝ cum corticibꝰ ⁊ pulpis suis ⁊ decoctoꝝ decoctōe pauca: deiñ ponātur i vase plūbi: deiñ sumātur scope ⁊ terant tādiu donec fiāt sic massa ⁊ ibibat ex tāta q̄ꝫtitate succi āboꝝ gnatoꝝ q̄ꝫtuꝫ fiāt lente. Deiñ fiāt ex eis collyria longa ⁊ itromittātur i nasuꝫ ifirmū ⁊ dimittātur i ipo: pꝰ qescat i qbusdam horis ⁊ exhantur a naso ⁊ liniatur nasus tunc ⁊ palatū cū succo āboꝝ ⁊ pseueret ſm hoc regimē. Est. n. iuuamētū vlceꝝ ⁊ hemorroidaꝝ: ⁊ ex eis qdē iuuamētis ē ꝙ ipꝫ ñ efficit dolorē d̄ quo sit curañ. Et qnqꝫ aggregat illd̄ ex tribꝰ gnatis pōtico et acetoso ⁊ dulci. Si gᵒ hemorrois fūit fortis dura addat ex acetoso. Et si fūit plurime humiditatis addat ex pōtico. Quidā vo eoꝝ q pꝰ. G. fuerūt addiderūt qnqꝫ i ipo paꝝ ⁊ colcotar ⁊ salis āmoniaci ⁊ floris eris. Et ex eis q̄ ꝯferūt eis ē medicamē citrinū ⁊ medicie acute corrosiue ipoꝝ suflate i ipo: ⁊ qñ apāt dimittatur donec qescat. Postea admīstrent cera ⁊ oleū ⁊ mel deiñ remouet isufflatio pꝰ remouet dimissio sine cessatiōe ⁊ fiat illud dōec cadāt ⁊ xilacaracte ⁊ nabitie hūide iā expte sunt. Nā qū ipe iplent lana ⁊ itromittunt i nasum corrodūt alarnabet sic corrodūt verrucas: ⁊ nux cupssi ē iuuatiua ēt. ¶ Et ex eis q̄ expti sumꝰ ē vt terat atrimētū viride sic alcohol ⁊ sufflet i naso mane ⁊ sero sanat eni. ⁊ qñ abscidit alarnabet tc̄ ex medicis retinētibꝰ sanguinē eiꝰ ē lutū isusuꝫ cū aq̄ fcā ēt ita vt fiat lutū grossuꝫ ⁊ ifret valde ⁊ liniat eo nasus.

¶ Cap. xiii. de sternutatione.

Sternutatio ē motꝰ ꝓpē cerebri ad expelliendū humorē aut māꝫ aliā cuꝫ auxilio aeris naribꝰ attracti subito p viam nasi ⁊ oris. Et sternutatio qdē cerebro ē sic tussis pulmōi ⁊ eis q̄ sequūt ipꝫ. Quidā āt existimauerūt ꝙ cerebꝝ ñ reddit ad sternutatōeꝫ nisi qñ ꝯuertit hūor nociuꝰ in aerē ⁊ exhit eū cū aere naribꝰ attracto. Et illd̄ ñ ē nc̄rium: imo non indigent aere in hoc nisi vt sit corpus plenum aere cuius attractio ad ptē humoris sit ꝯtinua. Qū gᵒ ꝯprimit aer totus motu lacertoꝝ pectoris ⁊ velaminis laborioso ⁊ expellit ab iterioribꝰ ad exteriora cogit cū festinatōe ptes suas longiores ex pectore ad exitū ⁊ ē adiutꝰ ad expulsionē ⁊ ad victoriā: qm̄ ipm̄ comitat ꝯmotio aeris q seqt ipꝫ ⁊ adiuuat vtutē expulsiuā ad icidendā māꝫ ⁊ expellēdū eam. ¶ Et sternutatio qdē ē nociua valde i pncᵒ catarri et

corize pp necitatē getis quā hʒ hūor ī quo q̄ritur maturatio. Et qn̄qʒ multiplicat̄ ī febrib⁹ ꝛ eis silib⁹ tm̄ ꝙ deiicit v̄tutē ꝛ replet caput sup̄fluitatib⁹ Et qn̄ qʒ excitat febrib⁹ schotomiā: qr̄ oʒ vt sit festinatio in retentōe ei⁹ vt n̄ attrahat singultuʒ nocentū ꝯmotōe sua. Et sternutatio qdem ē q̄ accit ī p̄n⁹ poxilmoꝝ fe briū. ¶ Indi v̄o existimauerūt ꝛ n̄ excesserūt verita tē ꝙ ꝯuenietioꝛ situū capitis sternutātis ī ea est vt sit añ ip̄m n̄ ītuens oppositōeʒ forme nʒ sit ꝯuersuʒ: nō g⁹ ꝯsequet̄ cū malitia. ¶ Et sternutatio qdē ē ex reb⁹ magis iuuatiuis ad exiccandū caput qū mā aut est pauca q̄ expelli pōt q̄zuis n̄ sit matura: aut ē vētosa q̄zuis sit plima: aut ē vaporosa: nā sternutatio est ex reb⁹ magis valentib⁹ ad repletōeʒ vaporosam ī capi te: aut ē grossa q̄ n̄ ē digesta. Si āt ē plus h⁹ tūc signi ficat fortitudinē cerebri. Et pp hoc ille c⁹ mors ē ꝓxi ma nō pōt sternutare: ꝛ ille cui ex eis adhibent̄ ea q̄ sternutare faciunt ꝛ n̄ sternutat n̄ sp̄at̄ vt sanet̄ vnq̄ʒ. Et ip̄a ē ex eis q̄ adiuuant ad expellendas sup̄fluita tes retētas ꝛ faciūt ptū facilē ꝛ egressioneʒ secūdine ꝛ sedāt ḡuitatē capitis. Vex ip̄a nocet ei ī c⁹ capite ē mā q̄ idiget qete ad hoc vt mutaret̄ ꝛ vt n̄ calefiat il lud qd̄ seq̄t̄ eā ꝛ vt n̄ moueat̄ timēdo ꝙ attrahat̄ ad ip̄aʒ alid̄ ab ip̄a: ꝛ ipsa ē nociua ēt ei ī c⁹ pectore ē mā plurima aut cruda.

¶ Cap. xiiii. de medicis ꝓhibētib⁹ sternutatōeʒ.

Ex eis q̄ ꝓhibēt sternutatōeʒ sūt oleū roſ. ꝛ oleū de salicib⁹ q̄ vehemt̄ sedāt eā. Et qn̄qʒ ꝓhibet̄ si sorbitio cal̄a sorbeat̄ aut balneet̄ caput aq̄ ꝛ effundat̄ oleū calīn ī ābab⁹ aurib⁹. Et re supinatio sup puluinar calīn positum sub collo. Et odoramtū pomoꝝ ꝛ nefri ꝛ silr̄ odoramtū spongie marine ē ex eis q̄ abscindunt eā. Et cogitatio ꝛ solli citudo eoꝝ p q̄ remotio fit ab ea: ꝛ p q̄ ip̄a rescindit̄. ¶ Infantes v̄o iuuāt̄ eo qd̄ fluit ex renib⁹ sanis po sitis sup igneʒ ꝛ assatis ꝛ sumāt̄ an̄q̄ʒ coquat̄: ꝛ acci piat̄ illd̄ qd̄ currit ex eis ꝛ narib⁹ sugat̄ aut fiat ex co caputpurgiū. ¶ Et ex eis q̄ ip̄aʒ ꝓhibēt ē vehemē tia tolerātie ī ip̄a ꝛ vt retineat̄ ꝛ ē medicamē sufficiēs eis q̄ ē debilis. ¶ Et ex eis q̄ ꝓhibēt ip̄aʒ ē fricatio oculi ꝛ auris ꝛ extremitatū ꝛ palati ꝛ fortitudo ocl̄i ꝛ vehemētia ei⁹ ꝛ eructuatio ꝛ palpitatio aspect⁹ ad sup̄iora ꝛ iuolutio ꝛ p̄mutatio ꝛ iunctio lacertoruʒ cū oleis humectātib⁹: ꝛ ꝓp̄e lacertoꝝ mādibularū ꝛ p̄cipue ꝓfundatio sōni: ct tioꝛ excitatōis ꝓcedētis ꝛ cautela a pulucre ꝛ somno.

¶ Cap. xv. de facienlibus sternutationeʒ.

Sunt helleborus al. ꝛ castoreū ꝛ ꝯdisi ꝛ pip̄ ꝛ synapis: aggrega ea aut singularit̄ accipe ꝛ cū pēna appone ea ī naso: aut accipiant̄ piretꝝ ꝛ gallia cōtrita ꝛ ruta siluestris ꝛ aloes ꝛ ex eis fiat linimtū. leuia v̄o sternutatōeʒ faciētia sr̄ opiū qn̄ odorat̄ ꝛ stipites albedarūgi ꝛ aristol. ꝛ rosa cuʒ suis pilis. Et ip̄a ē ex eis q̄ faciūt sternutar̄ calefactos ꝛ linimētū iterioris p̄tis nasi ex medicamie sternuta tionis ꝓuocatio rectius est q̄ʒ isufflatio eius ī ip̄m.

¶ Cap. xvi. de rebus que cadunt in naso.

Sternutet h̄ns id cū aliq̄b⁹ medicis ꝛ intro mittant̄ ī os eius ꝛ narē sanā: qūq̄ʒ sternu tauerit egrediet̄ ex ea res: ꝛ ista sr̄ q̄si ex eis quarum relatio preteriit.

¶ Capitulum. xvii. de desiccatōe nasi.

Quandoqʒ fit pp calitatē. Et qn̄ʒ fit pp sicci tatē vehemtē. Et qn̄qʒ fit pp hūorē viscosū quo exiccatur et curatio vniuscuiusq̄ʒ eorum est māifesta. Et res magis iuuatiue ī ip̄a sr̄ olea ꝛ succi fri ꝛ hūidi ꝛ extractio hūoris si fuit p⁹ lenificationeʒ eius cū aliquo oleo aut succo ita vt n̄ egrediat̄ illud c⁹ n̄ q̄rit̄ egressio.

¶ Ca. xviii. de pruritu nasi.

Quandoqʒ fit pp vaporē calīn: aut pp catar rū calīn si ē: aut pp cataꝝ fortis cursus q̄ʒ uis sit frus. ꝛ qn̄ʒ fit pp bothor. Et qn̄qʒ fit pp motū flux⁹ sanguis nariū ꝛ ē ex signis crisis ꝛ ex signis variolaꝝ ꝛ morbilli h̄ʒ ꝙ scies ī loco suo. Et cura vniusc⁹qʒ eoꝝ ē cū eo qd̄ scit̄ ex p̄ncipiis facile.

¶ Fen sexta d̄ dispōib⁹ ligue ꝛ oris ꝛ ē tractat⁹ vn⁹.

Caplm. i. de anatomia oris ꝛ lingue.

Os est membrum ne cessariuʒ ad hoc vt ꝑueniat cib⁹ ad ꝯcauitatē iferiorē ꝛ cōicat ī hoc vt ꝑueniat aer ad ꝯcauitatē sup̄ioreʒ ꝛ ꝯfert ī expulsione sup̄fluitatū ag gregataꝝ ī ore stōi qū elongat̄ ꝛ fit difficilis eaꝝ ex pulsio ad iferiora. Et ē vas vl̄e m̄broꝝ locutiōis in hoīe ꝛ vociferatiōis ī reliq̄s aīalib⁹ vociferantibus ex sufflatōe. ¶ Et lingua q̄ ē m̄bꝝ ei⁹ ē ex īstris ꝯuer sionis cibi masticati ꝛ icisio vocis ꝛ extractio lr̄aꝝ ꝛ ad ipsaʒ ptinet discretio gust⁹ Et cutis sup̄ficiei ei⁹ iferioris ē ꝯtinua cū cute meri ꝛ iteriore p̄te stōi. Et cutis strata ē diuisa in duo media corā ꝯmisura ner uali: ꝛ īter illa duo ē cōitas ī ligamtis ꝛ ꝯtinuatōe: ꝛ tu iā sciuisti lacertos eius motiuū ꝛ sensibilē. Et me lioꝛ linguaꝝ h̄ʒ potētiā bn̄ loquēdi ē illa q̄ ꝯmēsura ta ē ī longitudīe ꝛ latitudīe sua q̄ ē subtil̄ apd̄ extre mitatē suā exteriorē. Et qn̄ lingua est magna ꝛ lata valde: aut p̄ua sicut spasmata h̄ns eā n̄ ē potēs loq. ¶ Et s̄ba qd̄ ligue ē caro moll̄ alba quā coop̄uerīt vene p̄ue ītrantes sanguiēe rube ex calore ei⁹ qr̄ alie sr̄ vene ꝛ alie sr̄ arterie. Et ī ipsa sr̄ nerui p̄les ꝓcedē tes ex neruis. iiii. veniētib⁹ ad ip̄aʒ quos iā diximus ī anatomia neruoꝝ. Et ī ip̄a est ex neruis ꝛ venis vl traq̄ʒ credat̄ eē ī suo sili: ꝛ sub ea sr̄ duo orificia que ābo ingredit̄ stilus ꝛ sūt fontes saliue q̄ ad carnē ꝑ ueniūt glondosam q̄ ē ī radice ei⁹ ꝛ noiant̄ gn̄atiue saliue: ꝛ isti duo fontes noiant̄ duo hauritoria sali ue ꝯseruātes rorē lingue. Et pāniculus qdē q̄ ē icir cuitu eius ē ꝯiūct⁹ cū pāniculo totius oris ꝛ vsq̄ʒ ad meri ꝛ stōm. ¶ Et sub lingua sūt duo vene magne virides ex q̄bus ꝓcedūt vene p̄les ꝛ noiant̄ duo ra nine.

¶ Cap. ii. de egritudinib⁹ lingue.

Quandoqʒ accidūt lingue egritudines faci entes nocumtū ī motu ei⁹: aut ita vt destru atur aut d̄bilitet̄ aut mutet̄. Et qn̄ʒ accidūt ei accidentia facientia nocumtū ei in sensu tactus et gust⁹: ita vt destruat̄ aut debilitet̄ aut mutet̄. Et qn̄ʒ destruit̄ vnus duoꝝ sensuū ei⁹ sine alt̄o sic gust⁹ sine tractu ꝓp̄ea q̄a egritudo potētiā hʒ eū andi nocum tū cū debiliore duaꝝ v̄tutū. ¶ Et egritudo qd̄ qn̄ʒ est malitia ꝯplonis: ꝛ qn̄ʒ ē officialis: aut ex magni tudīe aut p̄uitate aut corruptōe figure aut corruptōe situsq̄r nō dilatat̄ p̄us nʒ ꝯstringit̄: aut ex resolone singularis ꝯpositi. Et qn̄qʒ ē egritudo ꝯposita sicut vnū ap̄atū. Et qn̄qʒ ē nocumtū ī ipso ramo nerui q est ei ꝓp̄us. Et qn̄qʒ ledit̄ ēt cū cōitate stōi: ꝛ qn̄qʒ p cōitatē pulmonis ꝛ pectoris. ¶ Et lingue qdē ꝯplō qn̄qʒ significat̄ ex p̄te saporis vincētis ī ea ex eo qd̄ sentit̄ sil̄e acetositati: aut dulcedini: aut isipiditati aut

amaritudini: aut abominatõi generate a putredine
aut ponticitate aut stipticitati. ¶ Consignificatio tñ
ex eius colore ⁊ ex eo qd inuenit i sapore qñqz ptrãsit
ipaz vsqz ad egritudines plures alioꝝ mẽbroꝝ. Ru
bedo nãqz ei⁹ ⁊ ꝓpe cuz aspitate significat apata san
guinea i ptib⁹ capitis ⁊ stõi ⁊ epis: ⁊ albedo ipi⁹ qñqz
significat frigus stõi ⁊ epis ⁊ dñiuz phlatis i capite.
Et qñqz significat ictericiã si color corporis ẽ diuer
sus. Et sapor ei⁹ significat humorẽ dñantẽ i cor toto
aut stõ ⁊ capite. ¶ Et qñqz significatio ei⁹ hĩ ex pte
hũiditatis ⁊ siccitatis sue. Et siccitas qdez senĩt ẽm
duos mõs: quoꝝ vn⁹ est cũ claritate supficiei lingue
⁊ hec ẽ siccitas leuis. Et 2ª ẽ cuz cursu hũoris ꝓfũdi
viscosi q ẽ i ipa quã calor iã exiccauit: ⁊ h⁰ nõ signifi
cat siccitatẽ in sba: imo hũiditatẽ viscosam aggrega
tam i ea: aut ex catarro: aut ex vaporib⁹ grossis spis
sis. Et hoc ẽ ex eis q faciũt errare medicos q qũ co
gnoscũt ex ifirmo dispõnez exiccatõis oris ñ discer
nũt iter modũ q est añ ipaz ⁊ int eã. Et aspitas qdẽ
seqt siccitatẽ ⁊ planities seqt hũiditatẽ. ¶ Et qñz si
gñificat lingue dispõ ex dispõne mot⁹ ei⁹ apd loqlaz
⁊ ex dispõne diminutiõis ei⁹ ⁊ lenitatis ipi⁹ ⁊ dispõe
grossitiei ipi⁹ ita vt minuat oi hora ⁊ gueti mot⁹ ei⁹ et
significat repletõez sanguis aut hũiditatis. Et qñqz
significat ei⁹ dispõ ex apatib⁹ ⁊ bothor q accñt in ea.
Et tibi qdẽ poſe erit ex ponẽ modos significationũ
ex hac acceptõe postqz ꝯphenderis pncipia vlia iã
pterita ⁊ pticularia que ostendi.

¶ Caplm. iii. de curatõibus lingue.

Quandoqz ẽ curatio ei⁹ cũ cõitate quã habz
cũ capite aut stõ p id qd rectificat ãbo: ⁊ ẽ
ex eis quoꝝ vnũqdqz sciuisti in suo caplo.
¶ Et qñqz ẽ curatio ipi⁹ cura ꝓpa cũ potõib⁹ euan
tib⁹ fluxũ vẽtris q sũt magis iuuatiue qz illa q vomi
tũ faciũt ⁊ pmutãt ꝯplõnẽ: aut stipticis aut resolutis
icisiuis subtiliatiuis quaꝝ qũ bibũt vtutes ad ipaz
pueniũt: ⁊ oportunius qdẽ bibũt h⁹ i p⁹ cibũ. ¶ Et
qñqz curat collutõib⁹ oris ⁊ fricatõibus ⁊ gargari
mis ⁊ oleis ⁊ pillulis retẽtis i ore factis ex spẽbus q
hñt vtutes pdictas ẽm necẽitatẽ. Et meli⁹ qdẽ ẽ vt su
mant ꝯpſſe. Et oz vt caueat in admĩstratiõe medici
naꝝ oris ⁊ lingue, qũ fuit ex genẽ eaꝝ q nocẽt gutti
⁊ pulmoni vt ñ attrahat aliqd ex cursu eaꝝ ad ipsa.

¶ Capitulum. iiii. de corruptione gustus.

Nocumẽtũ igredit in gustu ex trib⁹ modis: et
totũ illd ẽ qñqz cũ cõitate ⁊ qñqz pp egritu
dinem ꝓpam ex malitia ꝯplõnis aut egri
tudine officiali: aut cõi. Et significat p illud qd inue
nimus.

¶ C. v. de cura.

Cura ei⁹ si ẽ cũ cõitate ẽ vt cognoscas dispõ
nẽ cerebri ⁊ rectifices eã cũ eis q te docuim⁹
i caplo egritudinũ cerebri: aut dispõne stõi
⁊ tc si cã fuit replõ ⁊ hũor malus oportebit vt euet.
Nam si fuit acut⁹ euet cũ eo qd sit vt hierapicre: aut
pillulis cochiis ⁊ pillulis factis ex scamonea ⁊ pul
pa collogntide ⁊ sale naptico. Et si fuit grossus tũc
oportebit vt euet cũ hieris. Et admĩstrent gargari
mata dicta i. c. mollificatõis lingue ⁊ cibet patiẽs ci
bis acutis sicut cepis ⁊ alleis ⁊ synapi ⁊ aceto.

¶ Cap. vi. de mollificatõe lingue ⁊ guitate eiusdez
⁊ destructione introitus in sermonem.

Lingue mollificatio ẽ ex sũma spẽꝝ nocumẽ
toꝝ lingue pdictoꝝ i eis q pterierũt. Et cã
qdem nota qñqz ẽ ex hũiditate sanguinea
aut aquosa. Et qñz ẽ pp cãm pmã i cerebro. Et qñz
ẽ pp cãm i lacerto mouẽte eã: aut ramo veniẽte ab
ipo ad eã. Et tu scies q fit cũ cõitate cerebri ⁊ que fit
absqz cõitate ex eis i qb⁹ inuenit dispõ i reliqs mẽbris
acqrentib⁹ ex cerebro sensum ⁊ motũ. Et qñqz signi
ficat ꝙ mã sit sanguinea rubedo lingue ⁊ calitas ei⁹.
Et qñz significat ꝙ mã sit subtilis aquosa mltitudo
cursus saliue subtilis ⁊ paucitas iuuamẽti ex resolu
tiuis ⁊ iuuamẽtũ ab eo i quo ẽ stipticitas. Et qñz pue
nit mollificatio lingue ad hoc vt puet loqlã: aut fiat
difficilis vt altereẽ: ⁊ ex ea qdẽ ẽ alfese ⁊ altete. Et ex
pueris sunt quoꝝ qdã spatiũ defect⁹ a locutõe ꝓlon
gant. Et ex eis qdẽ q vtunt tata i locutõe sua est. ali
qs cui qũ accit egritudo cala soluit lingua ei⁹ pp liq
factõez hũiditatis ãnexe cũ ligua retẽte i radice ner
ui ei⁹ ⁊ pp h⁰ fit puer altata: ⁊ qũ fit adolescẽs ⁊ tẽpat
hũiditas ei⁹ fit loqns expedite.

¶ C. vii. de cura.

Oportet vt mũdificet corp⁹ cũ hiera miore:
deiñ cũ hieris maiorib⁹: deiñ itẽdat p scapi
tis cuz medicis sibi ꝓpis. Et si existimat ꝙ
cũ hũiditate dñet sanguis phlomet vene lingue et
vẽ oset mẽtũ. Deiñ curet cũ gargarismis ⁊ fricatõe
lingue ⁊ assiduatõe mot⁹ ei⁹ p⁹ euonẽ. Et tu qdẽ iam
sciuisti duo pma capla in regie egritudinũ capitis.
¶ Medicine vo ꝓpe loco q st ẽm plin cẽ st ille q st
cũ resolutiuis icisiuis ⁊ subtiliatiuis ⁊ gargarizatio
cũ aqs eaꝝ ⁊ ẽpla fcã cũ eis q st sic origanũ ⁊ balasce
⁊ synapis ⁊ piretꝝ ⁊ cortices radicis capparis: imo
sic ⁊ ꝯdisi ⁊ totũ illd cũ eo qd sit sic almaru ⁊ acetuz
sqlliticũ. Et qñz iuuat ex fricatõe lingue fcã cuz sale
ãmoniaco ⁊ cuz. ʒʒ. ⁊ cepe ita vt ex ea currat saliua
plima ⁊ oxymel sqlliticũ qñ admĩstrat ad gargari
zãdũ: aut ad colluedũ os ꝯfert valde ⁊ acco rus ẽ bo
n⁹ mollificatiõi lingue ⁊ guitati ei⁹. Et qñ mollifica
tio fit vehemẽs ⁊ ꝓhibet locutõez tũc sumat aliquid
euforbii ⁊ cõdisi ⁊ assiduet fricatio lingue ⁊ radicis
ei⁹ cũ ipis. Et oz vt ponãt iste me⁹ ⁊ eaꝝ siles sup col
lũ et. Et qñz fiunt ex istis medicis ⁊ silib⁹ eis pillule
ꝯfecte cũ eis q ꝓhibeãt eas a volocitate resolonis si
cut ẽ laudanũ ⁊ dragagantuz ⁊ gũma pini ⁊ gũme
viscose. ¶ Descriptio pillulaꝝ q tenẽt i ore sub lin
gua ꝯferẽtes mollificatõi ⁊ casui ei⁹: glutinis alibat
ʒ. ii. asse fetide. ʒ. i. fiãt ex eis pillule sic cicer ⁊ teneãt
sub lingua. ¶ Et ex eis q expta st i h⁰ caplo: ẽ garga
rism⁹ ex sale ãmoniaco ⁊ pipere ⁊ piretro ⁊ synapi
⁊ baurac ⁊. ʒʒ. staphisagria ⁊ origano ⁊ sãsuco ⁊ sa
le naptico terãt ⁊ cribellẽt ⁊ fiat cũ eis gargarism⁹ in
aq cala dieb⁹ ꝯtinuis. ¶ Et ex electuariis q idi dixe
rũt ad hãc rẽ vtilia ẽ electuariũ c⁹ dscriptõ ẽ hec: cy
mini nigri cymini kermeni cinnami grossi salis idi
oium añ. aur. ʒ. pip. lõ. g. c. pipis. g. cc. zuccari sexta
ria. viii. ⁊ sextari⁹ ẽ. ʒ. vi. ʒ. sumat ex eo oi die. ¶ Et qñ
resolutiua ñ valuerit ⁊ existimaris ꝙ hũiditas sit sb
tilis ⁊ currẽs adiuua te cũ resolutiuis stipticis sicut
aldarsilabam pmixtũ cũ rob ⁊ sic ẽ flos sqnãticum
spodio. ¶ Et mltotiẽs qdem ꝯfert ei fricatio lingue
cũ acetosis stipticis. Ipe. n. vehemẽt faciũt cũ resolu
tõe saliue ⁊ cursu ei⁹ ẽm acetositatẽ sic lac acetosuz ⁊
sic succ⁹ fructuũ q ñ st maturati. ¶ Et qñ puer tarda
tur ad loqndũ oz vt assiduet mot⁹ ligue ei⁹ ⁊ fricatio
ipi⁹ ⁊ currat saliua ex ea. Et ꝯfert i h⁰ ꝓpe qñ admini
strat i fricatõe ei⁹ mel ⁊ salgẽma ⁊ oia q dcã st i capi
tulo cure hũiditatis ligue. Et ex eis q mouẽt liguas
coꝝ ⁊ soluũt eas ẽ violenter facere eos loqui.

Caplm. viii. de spasmo lingue.

Spasmꝰ lingue qñqꝫ fit ex hũiditate viscosa tendente lacertos eius ĩ latitudĩe. Et qñqꝫ fit ex melĩa ꝯstringente ⁊ qñqꝫ ĩ egritudini bꝰ acutis accĩt spasmꝰ ĩ lacerto lingue ẜm viã exicca tiõis ⁊ siccitatis. Et spasmꝰ ẽt qñꝫ facit appere nocu mentũ in sermone.

C. ix. de cura.

Non elongat̃ cura spasmi lingue ĩ canone a cura spasmi vlĩs p̃dicta ĩ fen p̃ma hꝰ libri: sꝫ sꝫ viã ꝓp̃aꝫ cura eiꝰ ẽ ẜm q accĩt. Ex sũma illius sit vaporatõe radicis colli cũ eis q̃ sũt sic came milla ⁊ corona regia ⁊ sarfasa ⁊ sansucꝰ ⁊ anetũ sigil latim ⁊ ꝯiũctim: ⁊ sũt gargarismi cũ oleis eaꝝ ⁊ im pletio oris ex aq̃s eaꝝ ⁊ sint tepide. Deĩn retẽtio ea rũ ĩ eo spatio aliquo ⁊ admĩstratio lotõis oris lacte ex oleis calĩs ⁊ dulcibꝰ resolutiuis ⁊ semĩbꝰ sic̃ fenu gregũ ⁊ q̃ sũt eis silĩa. Et qũ fiũt ĩ febribꝰ sint olea ad mĩstrata sic̃ oleũ viol. ⁊ oleũ de cucurbita ⁊ alkerua ⁊ salicibꝰ tepidis. Et oꝫ vt ẽbrocẽt loca p̃dicta cum aq̃ tepida ⁊ succis humidis tepidis.

Caplm. x. de magnitudine lingue.

Quandoqꝫ fit magnitudo lingue a sanguie ȯñante. Et qñꝫ fit ab humiditate plurima ꝑhl̃atica mollificatiua exiccatiua. Et qñqꝫ magnificat̃ plim ita vt egrediat̃ ex ore ⁊ ñ capiat eaꝫ os. Et hꝰ qdẽ magnitudinis relatõeꝫ singularem fecimꝰ in caplo ap̃atis ꝑꝑ illud qȯ ei ꝓ p̃ũ ẽ ex ȯñia.

Caplm. xi. de cura.

Sanguinea qdeꝫ ⁊ facta ex mã calida curat̃ si assiduat̃ eius fricatio cũ icisiuis acetoſ ⁊ stipticis sic̃ ribes ⁊ acetositas citri. Et facta ex hũiditatibꝰ si assiduet̃ eius fricatio cũ sale ãmoni aco ⁊ sale cũ cepis ⁊ aceto pꝰeũones: aut accipiant̃ ʒʒ. ⁊ piper ⁊ longũ pip ⁊ salgẽma: terant̃ bñ ⁊ fricet̃ cũ eis lingua qr̃ reuertet̃ ad mensurã suã ⁊ igrediet̃ qȯ de ea exiuit. Et mollificatio qdẽ lingue quum accĩt pueris sufficit in ea sollicitudo custodie ⁊ ciba tio ex passeribꝰ ⁊ volatilibꝰ ambulatiuis. Quidaꝫ hõ iã ventosatꝰ fuit ⁊ ꝑcussus est cũ scalpello villus nerui ĩ spõdilibꝰ pãniculi ꝯiũcti cuꝫ ligua qr̃ mollifi cata ẽ lingua.

C. xii. de abbreuiatõe lingue.

Quandoqꝫ accĩt ꝯtinuatõi ligamenti qȯ est sub capite lingue ⁊ extremitati eius abbre uiatio ⁊ ñ ꝑmittit linguaꝫ dilatari. Et qñqꝫ accĩt ẜm semitã spasmi.

C. xiii. de cura.

De ea qdeꝫ q̃ scã ẽ cã spasmi iã dcm̃ ẽ. Eiꝰ vȯ q̃ scã ẽ cã abbreuiatõis ligam̃ti cura est icisio illius ligam̃ti ex latere extremitatis eꝰ parũp ⁊ succurrẽ loco cũ dragãto adusto vt abscin dat sanguinẽ. ⁊ sũma q̃ nc̃ria ẽ ex incisione eiꝰ ĩ solu tiõe lingue ẽ vt flectat̃ ad sup̃iora palati ⁊ vt egrdiat̃ ex ore: ⁊ si ñ audet icidẽ ipꝫ cũ ferro pauẽdo ⁊ timẽ do effusiõeꝫ sanguis plurimi trãseat ad hᵒ vt itromit tat sub ligam̃to acũ cũ filo ⁊ disrũpat absqꝫ icisione ⁊ põat sup m̃bꝝ q̃ ꝓhibeãt ꝯglutinatiõeꝫ. Et sit meᵉ cauterizãtes attractiue ⁊ si subtiliat̃ ĩ incisione eiꝰ cuꝫ cautela venaꝝ q̃ sũt sub lingua ne adueniat eis inci sio ⁊ nõ adueniat cursus sanguinis plurimi.

Capitulum. xiiii. de ap̃atibus lingue.

Quandoqꝫ accĩt lingue ap̃ata calĩa ⁊ ap̃ata mollia ꝑhl̃atica ⁊ ap̃ata dura ⁊ cancer. Et signa oĩuꝫ illoꝝ manifesta erũt qum redierint ad illȯ qȯ dcm̃ ẽ ĩ signis ap̃atũ. Et qñꝫ ap̃at̃ lingua ꝑꝑ potũ venenoꝝ sic̃ fungoꝝ ⁊ opii.

Capitulum. xv. de cura.

Apostemata qdẽ calida curant̃ ĩ p̃mis cuꝫ ꝑhl̃omia ⁊ solutõe vẽtris: ⁊ illȯ melius est ĩ ap̃atibꝰ lingue q̃ꝫ vomitꝰ. Et qñqꝫ ñ excu sant̃ a ꝑhl̃omia venaꝝ q̃ sũt sub lingua. Deĩn teneãt sub ligua sua qũ ẽ p̃ncipiũ eoꝝ succũ endiuie ⁊ suc cũ lactuce ꝓp̃e succũ solatri ꝓp̃e ⁊ lac acetosum et aquã roſ. ⁊ aquã ĩ q̃ decocte sunt rose ⁊ succꝰ virge pastoris ⁊ fricet̃ cũ ꝑsicis hũidis qm̃ sũt vehemẽtis iuuam̃ti ad illud. Si ãt ñ resoluãt̃ ⁊ ñ ap̃iant̃ idigẽt ad vltimũ maturatiuis resolutiuis qbꝰ fiat gargaris mus sic̃ cũ melle ⁊ lacte ⁊ sic̃ decoctio radicis lilii ⁊ sic̃ decoctio sicuũ ⁊ fenugreci ⁊ decoctio passularuꝫ ⁊ fenniculi ⁊ potꝰ hierepicre vt soluat̃ mã ab ore stõi ⁊ sint cibi ex genere eoꝝ q̃ maturãt ⁊ resoluũt sicut illi q̃ fiũt ex caulibꝰ ⁊ atriplicibꝰ cum oleo sisamino. Et si ap̃iant̃ admĩstrent̃ stiptica ĩ ore sic̃ decoctio su mac ⁊ myrti ⁊ lentiũ ⁊ folioꝝ oliue ⁊ vinũ põticuꝫ. Et qñqꝫ valet ad illud vnguentũ fcm̃ ex succo sola tri ⁊ oleo roſ. ⁊ lentibꝰ excorticatis ⁊ roſ. Si aũt ap̃a ẽ molle ꝑhl̃aticũ tũc ꝯfert ei vt ap̃ati calido ĩ qᵒ est vltimꝰ statꝰ eius ꝯburat̃ radix feni. ⁊ annectat̃. Et qñqꝫ ĩ hꝰ ĩ fiũt caputpurgia ĩ qbusdaꝫ ap̃atibꝰ calĩs ĩ qbuꝰ ẽ grossitudo cuꝫ hᵒ medicamine. ℞. croci ⁊ hie repicre ãboꝝ ana ꝑtẽ. i. cansore ⁊ muschi ãboꝝ ana tertiã ꝑtẽ. ʒ. iꝰ. zuccari tabarzet ꝑtẽ. i. ⁊. ʒ. resoluat̃ ex eo toto põdus danic. iꝰ. ĩ lacte puelle ⁊ fiat ex eo ca putpurgiũ. Inqt G. ap̃ata fuit lingua cuiusdam hõis ap̃ate magno q̃ erat sexagenarius ⁊ nõ fuerat ꝯsuetꝰ ꝑhl̃omari: qr̃ ñ ꝑhl̃omaui eũ: sꝫ feci eũ potar̃ pillulas cochias: ⁊ vt lingua eius iuolueret̃ emplis tris volui. Sꝫ ip̃e erat stultꝰ inobediẽs medico suo: vidit itaqꝫ in visione illa nocte vt teneret in ore suo succũ lactuce qȯ ⁊ fecit ⁊ sanatꝰ ẽ itegre ⁊ fuit ꝯueni ens illȯ ⁊ mirabile. Qȯ si ap̃a fuit duꝝ tũc opor tebit vt subtiliet̃ regimẽ ⁊ cibꝰ fiat bonꝰ ⁊ eũet̃ hũor cũ hieris magnis p̃dictis ĩ caplĩs p̃dictis. Et admi strent̃ gargarismata subtiliatiua ⁊ teneãt ĩ ore ĩfusio fenugreci ⁊ decoctio eius cũ ficubꝰ ⁊ g̃noꝝ lauri cũ passis mũdificatis ⁊ teneat̃ in ore lac muliebre ⁊ asi ninũ ⁊ cap̃nũ ⁊ ẽt decoctõ dactiloꝝ ⁊ ficuũ cũ vino dl̃ci ⁊ vino ȯ vuis ⁊ cũ melle calĩefi. ⁊ assiduet lẽifica tiõeꝫ nature cũ eis que sũt vt hicre ꝑue ⁊ casiafistula.

Caplm. xv. de alchael in locutione.

Iam diximꝰ qdã q̃ oportuit dici de ea ĩ capi tulo mollificatõis lingue. Nunc ãt dicamꝰ q caras ⁊ reliq̃ nocum̃ta locutõis qñꝫ fiũt ex nocum̃to ĩ cerebro ⁊ ĩ ꝑtibꝰ nerui venientis ad lin guã ⁊ mouẽtis eã. Et qñꝫ fiũt ĩ ip̃o ramo: ⁊ qñꝫ fiũt ĩ lacerto ip̃o. Et illud iȯ qm̃ alchalel aut ẽ spasmus aut tetanus aut durities: aut mollificatio ⁊ abbreui atio ligamẽti aut nodatio a plaga consolidata: aut ap̃a duꝝ. Et qñqꝫ fit illud sicut scis ex hũiditate ẜm plim. Et qñqꝫ fit ex siccitate. Et qñqꝫ fit nocum̃tũ in locutõe ex ꝑte ap̃atũ: aut ap̃a vlceꝝ accidentiũ ĩ lin gua ⁊ ꝑtibꝰ eius. Et qñqꝫ accĩt pꝰ sirsen ꝑꝑ expulsio nẽ sup̃fluitatis ex cerebro ad neruos: ⁊ febribꝰ acutis ꝑꝑ exiccatõeꝫ eaꝝ. Et qñqꝫ ẽ lingua ĩ hᵒ vt detume scat spasmata ⁊ est rarissimũ: ⁊ hoc ẽ ex nocumentis accidẽtibꝰ ab origine. Et qñqꝫ fit nocum̃tũ ĩ sermõe ꝑꝑ cãs lacertoꝝ epiglotis qũ sũt extẽsi ⁊ mollificati. Et hõi qdẽ qñqꝫ ẽ difficilis vociferatio in p̃nᵒ rei qm̃ laborat ĩ mouẽdo lacertos pectoris sui ⁊ epiglo tis sue: ita q ñ tolerant laborẽ ip̃m illi lacerti. quare

flant inobediẽtes: qñ g° r̃ſpirat i initio dictiõis ſue ⁊
ſmõis currit poſt illud. Et oꝫ qdeꝫ vt huiuſmõi hõ
ꝑparet ſe ad loquẽdũ cũ reſpiratõe magna ⁊ motu
pectoris magno: imo feſtinet in ipa velociter: nã qñ
ille aſſueſcit illud facilis fit ei locutio ⁊ ↄſueſcit facili
tatẽ in ipa. ¶ Reliquoꝝ v̀o mõꝝ curatões iaꝫ dicte
ſiunt in capitulis ſuis. ¶ Et facto qdeꝫ poſt ſirſen ↄ
fert qñꝫ phlõmia duaꝝ venaꝝ q̃ ſũt ſb ligua ualde.

¶ Ca. xvii. de ranula.

Et ſiſis glãdule dure exñs ſub lingua cui⁹
colo: eſt ſiſis colori ↄpoſito ex colore ſupfi
ciei lingue ⁊ venaꝝ que ſunt in ea ⁊ eſt ſiſis
rane ⁊ cauſa eius eſt humiditas viſcoſa.

¶ Ca. xviii. de cura.

Experiant̃ in ipa medicine corroſiue inciſiue
reſolutiue in qbus eſt ſupflua exiccatio ſic̃
ſal ãmoniacus ⁊ acetũ ⁊ ſal ⁊ fricatio cũ flo
re eris ⁊ dragãto. ¶ Qð ſi nõ ↄferãt admĩſtrent̃ me
dicine acute ſicut medicam̃ andaron ⁊ medicam̃ aſ
cariõ ⁊ medicam̃ oui humidi dictũ i antidotario ⁊
admĩſtratio phlõmie ſub lingua ⁊ medicie fortes vt
alcola admĩſtrent̃. Si ãt nõ valuerint nõ erit exeuſa
tio ab opõne manus. ¶ Et ex medicinis laudatis i
ea ẽ vt ſumant̃ origanũ pſiccũ ⁊ cortices granatorũ
⁊ ſal ⁊ fricet̃ cũ eis lingua infantis patiẽtis ranulam
qm̃ ſanat̃ eis. ¶ Et ex eis que expta ſũt i ea ſunt dra
gantũ aduſtũ ⁊ hermodactili ↄmixta cũ albumine
oui ⁊ poſita ſub lingua.

¶ Cap. xix. de aduſtione lingue.

Quandoqꝫ accidit illud cã caliditatis in ore
ſtõi aut cerebro q̃ nõ puenit ad hoc vt fit fe
bris aut cã receptõis reꝝ acutaruꝫ aut ſalſaruꝫ: aut
amaraꝝ aut dulciũ aut pp ſitiꝫ vehementẽ. Et qñqꝫ
fit ꝑpter cãs maiores illis ſicut febres acutas ⁊ apa
ta interiora. ¶ Et cura illius in ſũma eſt qm̃ oꝫ vt ꝑ
bibeat̃ q de hoc ↄquerit̃ ⁊ ꝑprie q ẽ ex egris ne dor
miat ſup collũ. et aſſidue vtat̃ oſcitatõe. Et ↄſueſcat
in adminiſtratõe pillaꝝ factaꝝ ex ſeminib⁹ bateke ⁊
candi ⁊ citrolo ⁊ cucurbite ⁊ cucumẽis ⁊ tereniabi:
⁊ ſiſibus illis. Et teneat in ore nucleos prunoꝝ ⁊ ta
marindi ⁊ zuccaꝝ albaizeꝫ ⁊ mucilagines notas ⁊
ſuccos infrãntes ⁊ hũectãtes. Et ↄuenit vt ſup ipaꝫ
fiat abſterſio ſi eſt illic hũor viſcoſuſ. Deinde iungat̃
⁊ colluat̃ os cuꝫ oleis ⁊ mucilaginib⁹ ⁊ ſuccis ⁊ adi
pe volatiliuꝫ. ¶ Et qdaꝫ hõies ſunt qui curãt illud
fricando cum menta.

¶ C. xx. de cura fiſſuraꝝ in lingua.

Mucilago pſilii teneat̃ in ore ⁊ trãſglutiat eã
⁊ ſumat crura ⁊ pedes ⁊ oua mollia cocta
in aq̃. ¶ Et ex eis q̃ experta ſunt in eis ẽ bu
tyꝝ recens: ⁊ ex eis fruſtũ cucumeris ⁊ ſebeſten.

¶ Cap. xxi. de deiectione lingue.

Quãdoqꝫ fit ꝑpter apata eius magna: ⁊ qñꝫ
fit a perfocatõibus. Deiicit eni nã aut volũ
tas linguã vt aperiatur meatus anhelitus.

¶ Cap. xxii. de bothor in ore ⁊ cura eius.

Plurimũ qdeꝫ patit̃ os bothor pp ſtationẽ
caliditatis in ptib⁹ ſtõi ⁊ capitis ⁊ vaporuꝫ.
Et qñꝫ fit in febrib⁹. ⁊ iã dictũ ẽ ꝙ qñ appa
ret in febrib⁹ acutis bothor niger in lingua morit̃ in
firmus in die ſco. ¶ Singularia v̀o iuuatia i bothõ
in ꝑncipio rei qũ ẽ neceſſitas infratõis ⁊ exiccatiõis
ſunt ſic̃ myrobal. ⁊ galle ⁊ ſeia roſe ⁊ amilũ ⁊ fruct⁹
tamariſci ⁊ ſief memithe ⁊ dragagãtũ ⁊ balauſtie ⁊
duo ſandali ⁊ roſe ⁊ ſpodiũ ⁊ ſumac ⁊ lẽtes ⁊ lutum
armenũ ⁊ capita granatoꝝ ⁊ cortices glãdiuꝫ ⁊ cli
mia ⁊ fauſel. Et ſucci fri ſicut ſucc⁹ lactuce ⁊ ſolatri
⁊ ſucc⁹ v̀ge paſtoris ⁊ portulace ⁊ extremitates vitis
Et plurimoꝝ qdẽ infantiũ ſanant̃ bothor cũ zucca
ro tabarzet ⁊ canfora. ¶ Calia v̀o q̃ ſũt neceſſaria i
fine rei ſunt ſicut chelidonia ⁊ darſiſabã ꝑpe ⁊ corti
cis nucis muſchate ⁊ cipeꝝ ⁊ croc⁹ ⁊ nux cupreſſi ⁊
bugloſſa ⁊ piretrũ ⁊ gariofil. ⁊ mẽtaſtrum ⁊ gallia.
Et ex medicinis ſordidis eſt ſterc⁹ canis: ⁊ qñꝫ neceſ
ſariũ eſt in eis q̃ ſunt vlcerate arſenicũ. ⁊ ad eas qdẽ
q̃ ſunt groſſa iã expta ſunt decoctiõis darſiſaban. ℥.
i. ⁊ venaꝝ. ℥. ſ. chelidonie qnta ps. ℥. aloes põdus. ʒ
ii. croci aur. i. ⁊ ſiſr aq̃ in q̃ decoqunt̃ gariofil. ⁊ nucis
muſchate ⁊ darſiſabã ptes eq̃les aut ꝑpinque: ⁊ ſi in
cipiũt bothor ſuppurari tũc fortaſſe ẽ neceſſariũ vt
appropinqñt̃ eis mucilagines facte ex eis q̃ ſunt ſic̃
ſemen lini cũ ficub⁹ ⁊ butyro ⁊ farina frum̃ti ⁊ ſemẽ
maru ⁊ fum⁹ terre ⁊ ſemẽ malue: ⁊ iſta ſeia eadẽ ⁊ fa
rina ordei ⁊ lac aſininuꝫ ſoluꝫ: aut cũ aliquo iſtoruꝫ
⁊ qñꝫ indigent̃ decoctõe ſemis lini cũ ficub⁹ ⁊ buty
ro ⁊ farina frumẽti ⁊ menta ⁊ fenugreco. ¶ Quidã
v̀o ſublimiũ medicoꝝ dixerunt: nõ ẽ aliquid magis
vltimũ q̃ꝫ oleũ de ſqnanto in curando bothor oris
tepidũ i ore. ¶ C. xxiii. d̃ alcola ⁊ vlcẽib⁹ malignis

Alcola eſt vlcus exñs in cute oris ⁊ lingue
cũ expãſiõe ⁊ dilatatõe: ⁊ qñꝫ accit infãtib⁹
plm̃: immo qũ plm̃ accit non accit niſi eis
ꝑpter malitiã lactis ⁊ malitiã digõnis eius in ſtõis
eoꝝ: ⁊ qñꝫ accit ex oi hũore ⁊ cognoſcitur ex colore
ſuo. Albũ ei ẽ ꝑhlaticuꝫ ⁊ generat̃ ex phlate ſalſo in
plibus. Et citrinũ ẽ cholicũ ⁊ ẽ vehemẽtioris iflãma
tõis q̃ꝫ alia. Et nigꝝ ẽ melicũ. Et rubeũ claꝝ ẽ ſan
guineũ: ⁊ malignius oib⁹ ẽ melicuꝫ. ⁊ qñꝫ fit cũ apa
te ⁊ qñꝫ fit ſingulare. ¶ Et oẽ vlcus eueniẽs in ſup
ficie oris ẽ velox ad dilatãduꝫ ꝑpt̃ea ꝙ nõ deficit ei
caliditas inſeperabilis ⁊ cutis hũida lenis. Et de ↄ
ſuetudine qdẽ G. ẽ vt nõiet eã colaban dũ in ſrficie
pſeuerãt: qñqꝫ putreſiunt ⁊ ſubmergũt̃ nõ nõiat ea
colabã: imo vlcera maligna: ⁊ ſũt illa q̃ indigẽt me
dicinis cauterizatiuis. ¶ Et qñꝫ multiplicat̃ alcola
qñ multiplicant̃ pluuie ⁊ multiplicant̃ in febrib⁹ pe
ſtilentialib⁹.

¶ C. xxiiii. de cura.

Oportet vt ĩtẽdant̃ ꝑmo hũor dñans faciẽs
alcola ⁊ eũet̃ ex corpore toto ⁊ ẽ dñans: de
inde ex venis q̃ ſunt ſub m̃to: ⁊ ex eis q̃ ſũt
in iabaric. Phlõmia nãqꝫ ↄfert oib⁹ egritudinibus
oris calis. Deiñ admĩſtrent̃ medicie bothorales ꝑ
dicte ita vt curent̃ fortia ⁊ plĩme hũiditatis ⁊ acuta
⁊ ſanioſa cũ fortib⁹ ⁊ debilia cũ debilib⁹. ¶ Et qñqꝫ
vlcera pueniũt vſqꝫ ed os tũc nec̃ia ſũt valde fortia
ſicut aldidicõ cũ acatia plĩma. Et oꝫ vt alienet̃ olea
oĩa vſqꝫ ad oleũ de oliuis. Medicine v̀o colligant̃
ex medicinis bothor fris ⁊ calidis q̃s dixim⁹ in ca.
p° in qbus ſunt ſtipticitas pauca ⁊ infratio: deiñ ille
q̃ reſoluũt vſqꝫ ad os tunc neceſſarie ſunt. ¶ Et in
illis q̃ declinãt ad rubedinẽ ⁊ citrinitatẽ oꝫ vt addã
tur in infratõe medicine. ¶ Reliq̃ v̀o indigẽt i ꝑmiſ
eis q̃ exiccãt ⁊ abſtergũt cũ q̃litate ſua eq̃li in initio
rei: deiñ eis q̃ exiccãt ⁊ reſoluũt cũ fortitudine ⁊ ob
ſuet̃ etas in oib⁹ illis. ¶ In pueris ei oꝫ vt ſint me
dicine eoꝝ debiliores ⁊ vt lac eoꝝ rectificet̃. In ma
gnis v̀o oꝫ vt ſint medicine eoꝝ fortiores. Et pueis
qñꝫ ↄferũt cibi ſolũ. Si ãt nõ ſunt comedẽtes oꝫ vt

que eos lactāt cibent̄ eis. ¶ Medicie vō ꝯueniētes alcola que sūt acuta sunt sicut masticatōes folioꝝ rubi ⁊ sicut lentes cū aceto ⁊ oēs medulle quꝫ pmiscent̄ cū cydoniis sūt iuuatiue ⁊ ꝓpe medulla cerui ⁊ vituli ⁊ poma stiptica ⁊ zarur ⁊ cydōia ⁊ iuiube ⁊ extremitates vitis ⁊ citroli hortulani siccati ⁊ farina lētiū ⁊ farina rizi: ⁊ fortiora illis puluis fact⁹ ex gall' ⁊ spodio ⁊ roſ. ⁊ acatia ⁊ silib⁹ illis. ⁊ chelidonie cū stipticis inest vtus mirabilis in cola ⁊ cāfora ē vehementis iuuamēti in cola. In vtrisqꝫ vō fris adiuua te cū abstersiuis exiccatiuis ⁊ ꝓpe in phl'aticis ⁊ cū resolutiuis fortis resolutōis ⁊ exiccatōis: ⁊ ꝓpe in melācholicis sicut est farina herbi ⁊ mel cū gallis ⁊ rasura pgameni est vehemētis iuuamēti in hoc ꝓpe i pueris qñ miscet̄ cū aceto ⁊ malignis dragantū cū aceto. Et qñ sūt corrosiua mala tūc necessaria est administratio floris eris cū colcotar ⁊ gallis ⁊ rob: aut gallaꝝ ⁊ aluminis ⁊ balaustie ptes eq̄les administratio trociscoꝝ buxus aut alcohol tarcamaticō cū succo stiptico sicut succus acreste. Et sicut medicie cōes aut ex alumie ⁊ gallis ꝯtritis aut pulverizato ⁊ puluis fricet̄ cū eis os multū. Et galle qdeꝫ ꝯferūt oi cola maligno ⁊ ꝓpe qñ coquunt̄ cū aceto ⁊ sale. Et sit cuꝫ eis collutio oris in cola pueroꝝ. Et cinis almezeriō hꝫ ꝓpetatē mirabilē in cola magno. Et est ex medicinis cōibus spēb⁹ alcola. Et silr alum̄ pulverizatū ex aq̄ erea ⁊ fex adusta. ¶ Alcola vō melico nigro ꝯfert vt liniat̄ cū melle cui admixte sūt passe enucleate ⁊ anisuꝫ. ¶ Si āt illic fūit apa ēt tūc administret̄ h⁹ vnguētū aq̄ albedarūgi sacraiati vnū olei roſ. sacraiati medietas lētiuꝫ sacraiati medietas croci pōdus duoꝝ auī. fiat ex eis vnguentuꝫ.

¶ C.xxv. de multitudie sputi ⁊ vsus eius i sōno.

Multotiēs accit ex multitudine caliditatis ⁊ hūiditatis ⁊ ꝓpe in stō. ¶ Et qñꝫ fit ꝓpter victoriā calitatis soli⁹ sic accidit ieiuno aut ꝓpter ḡūitatē cibi: aut cōruptōꝫ ei⁹ ex sputo assiduo vsqꝫquo comedat ⁊ qescat illud ab eo. ¶ Et qñqꝫ accit ex frigiditate ⁊ phl'ate.

¶ C.xxvi. d̄ cura

Si fūit ex calitate tūc oportebit vt phl'omet̄ basilica ꝑus ⁊ administrent̄ alrobub acetosa ⁊ stiptici fruct⁹ ex vino veteri cū cōmixtione plurima. Et sit cibus ex piscib⁹ ⁊ carnib⁹ leuib⁹ sicut carnib⁹ hedi ⁊ volatiliū. ⁊ assiduet collutōꝫ oris cuꝫ decoctōib⁹ stipticis factis ex lētib⁹ ⁊ sumac ⁊ silibus Et si fūit ex frigore ⁊ phl'ate administra vomitū cū eo qd̄ sciuisti in oi hebdomoda duab⁹ vicib⁹ aut tribus ⁊ det̄ ei ad potanduꝫ in oi hebdomoda sel'h⁹ medicam̄: ℞. hicrepi. pōdus. ʒ. ii. salis indi pōdus duorū danic: anisi ⁊ ameos āboꝝ añ. i. danic. det̄ i potu cū sirupo acetoso de melle ⁊ de seib⁹: ⁊ administret̄ post illud tyriaca ⁊ electuaria calida. Cibi āt ei⁹ sūt pulli colūbaꝝ cocti in cazola cū spēb⁹ q̄ sūt vt pip ⁊ synapis ⁊ allea ⁊ sumat in cenis tortellas cuꝫ almuri nabati: deiñ trāsglutiat aquā calidā ⁊ fricet gigiuas sic ońdi. Et ex medicinis ⁊ curis cōib⁹ ⁊ bōis ē vt sūat oi die pōdus. ʒ. i. salis triti nō subtiliter cū ēdiuia humida: deiñ administret̄ trifera ⁊ assiduet administratiōꝫ fricatōis gigiuaꝝ. Et iā expertus est mus assatus ⁊ inuentuꝫ est iuuamentū eius ⁊ ꝓpe in pueris.

¶ C.xxvii. de abscissiōe odoꝝ horribbiliū ex cōestis.

Confert ad illd̄ masticatio rute ⁊ masticatio folioꝝ rubi ⁊ collutio oris post eas cū aceto squillitico ⁊ administratio cipi ⁊ zedoarie in ore.

¶ C.xxviii. de sputo sāguīs ex ore.

Si est exitus ei⁹ ex sba oris ⁊ cute ipius tunc cura ipꝫ cū troc. ꝑdictis in ca. albothor ⁊ aliis in decoctōe ramoꝝ vitis ⁊ ꝑputioꝝ ei⁹ est iuuamētuꝫ maximuꝫ. ¶ Si āt in aliis fuerit locis nos iaꝫ ei singulare fecimus capitulū: imo capitula

¶ Capitulū. xxix. de fetore oris.

Aut eius ꝑncipiū est gigiua pp putredinē q̄ est in ea: aut pp mollificatōꝫ q̄ accidit ei aut putrefactōꝫ in radice dentiū: aut in ipō dēte aut est ꝑncipiū eius cutis oris pp ꝯplōnē malā i ea q̄ alterat hūiditatē. Et plim hui⁹ ꝯplonis est caliduꝫ: aut fit vt sit ei⁹ ꝑncipiū stōus pp hūorē putridū i ore stōi aut cholicuꝫ aut phl'aticū. Et qñꝫ fit ex ptibus pulmōis sicut accidit in habentibus pthisim.

¶ Cap. xxx. de cura.

In illo q ē ex gigiua ⁊ carne q̄ ē inter dētes rubea oꝫ vt intendat̄ in mūdificatōe dentiū sp ⁊ ablutōe eoꝝ cū aceto ⁊ aq̄. si g⁹ valuit illud bñ erit: si āt nō valuit imo fūit illic superfluitas putrefactōis tūc opōtebit vt masticet post illud fructū tamarisci ⁊ piretꝫ ⁊ rutā ⁊ foliū ⁊ xiloaloes ⁊ masticē ⁊ cortices citri ⁊ gariofilū ⁊ vt ponat sr̄ gigiuā aloē ⁊ myrrhā ⁊ āboꝝ silia ⁊ vt colluat os cuꝫ aceto sqllitico ⁊ vt fricet̄ cū aniso ⁊ vino ⁊ passo dulci. qꝫ si fūit fortior illo administret̄ masticatio staphisagrie ⁊ expulsio salive. Si āt nō cōfert ⁊ appet putrefactio manifesta sumat̄ draganti adusti ps. i. ⁊ radicis lilii ⁊ croci āboꝝ añ. ps. s. conficiat̄ cū melle ⁊ fiant troc. administrent̄ ⁊ colluant̄ os post ipos cū aceto puro ⁊ mixto cū aqua roſ. Aut sumat̄ medicam̄ fortius isto ⁊ ē pgameni adusti. ʒ. iii. feniculi. ʒ. ii. ⁊. s galie sumac. ʒʒ. pipis adusti trociscoꝝ alcādidicon oiuꝫ añ. ʒ. ii. fiat ex eis fricatio ⁊ linimētū ⁊ ponat̄ sup ipꝫ pānus lineus ⁊ alcali solū qñ ponit̄ sup putrefactōꝫ eradicat eā ⁊ deiicit ipaꝫ ⁊ facit nasci carnē bonā. Et ex eis q̄ experta sūt ad istud ē acatia arsenicū citrinū arsenicū rubeū calx alum̄: fiant ex eis tro. cū aceto: deiñ terant̄ cū aqua mellis aut decoctōe seis iuniperi: sꝫ si fuerit putrefactio in ipō dēte tūc medicamē ipius erit fricatio e⁹ si fuerit in extremitate: aut limatura ei⁹ cū lima aut eradicatio dentis si fūit putrefactio sequēs radicē dentis. ¶ Si āt fuerit illic in gingiua mollificatio ⁊ fuerit cā i euētu putrefactōis tūc cura ipꝫ ꝯstringēdo ipaꝫ cū eis q̄ sunt in ca. mollificatōis gigiue ¶ Si āt est hūor cholicus putrefactus iu stō aut in toto ore tunc nō ē aliqd magis cōferens ei q̄ꝫ chrysomila humida in ieiunio: ⁊ silr albateka aut citroli aut psica. si āt chrysomila pñtia ñ fuerit ⁊ psica hūida administret̄ infusio eoꝝ q ex ipis incisa sūt ⁊ exiccata in ieiunio ⁊ ꝓpe exiccata chrysomila. Et ex eis q̄ iuuāt ad illud est administratio sanic cū zuccaro ⁊ aqua niuis ⁊ administratio pillaꝝ aloeticaꝝ q̄s dicem⁹ in antidotario ⁊ sit cib⁹ ei⁹ oē lauās infrans nō ꝯuertibile in cholerā. ¶ Si āt ē humor phl'atic⁹ administrent̄ hiere mūdificantes os stōi dicte i ca. oris stōi: ⁊ administrent̄ trifera mior ⁊. ʒʒ. nu tritū ⁊ subtilis puluis aloes ꝓpe ⁊ sit cib⁹ ei⁹ patelle ⁊ minoret potū aq̄ ⁊ abhorret fruct⁹ ⁊ olera hūida ⁊ assumat fricatiōes suas ex arborib⁹ amaris sic alcheric ⁊ oliue. ¶ Et ex medicinis que iuuāt eos est vt sumāt oi mane ex foliis myrti cū eq̄li mēsura sua de passis enucleatis ad magnitudinē nucis: aut silr de passis enucleatis ad magnitudinē nucis ... ꝯferūt ipius ex nuce cupressi ⁊ iuniperi cū passis. ⁊ ꝯferūt

cis grana pini ⁊ pille de gariof. ⁊ est descriptio eaꝝ
℞. gariof. galãge ãboꝝ añ. ℥. s. muscbi cansore am
boꝝ añ danic. i. piretri. ℥. i. aloes. ℥. iii. synapis. ℥. i. fiãt
pille cũ vino. ¶ Et medicine quidẽ simplices expte
sunt sicut tus ⁊ xiloaloes indũ ⁊ cinamũ grossuꝫ ⁊
cortices citri ⁊ rosa ⁊ cãfora ⁊ sãdal. ⁊ gaĩ. ⁊ cubebe
⁊ mastix ⁊ macis ⁊ nux muscbata ⁊ radix aladkir ⁊
alarmec ⁊ alusnen ⁊ blacte bizantie ⁊ cardomomũ
⁊ agnus cast⁹ ⁊ folia citri ⁊ spica ⁊ alneremisck ⁊. ℥℥.
⁊ reliq̃ q̃ inueniunt̃ in arcolis singulariũ. Et ea qb⁹
medicine ꝯficiunt̃ sunt miua ⁊ serum ⁊ succus citri.

¶ C. xxxi. qñ os remanet apertum.

O S remanet apertũ aut pp vehemẽtẽ necessi
tatẽ spũs maximi inflãtõis: aut pp ꝯstrictio
nẽ ⁊ pfocatõꝫ: aut pp dbilitatẽ lacertoꝝ oris
q̃ nõ efficiunt opõnẽ suã in sõno ⁊ illud est in egri
tudinib⁹ acutis malũ: meliora aũt loca ad distiguen
dum colores dentium sunt loca alia: ⁊ quin dicent̃
egritudines acute.

¶ Fen. vii. de dispõnibus dentiuꝫ ⁊ ẽ tractat⁹ vn⁹:
¶ Ca. pmũ de sermone dentium.

IAm sciuisti quod
locuti sum⁹ de dentib⁹ ⁊ anato
mia eoꝝ ⁊ iuuamento ipsoꝝ.
Oꝫ ergo vt tu attendas qd dĩ
illic vt scias q dentes sũt ex sũ
ma ossiũ qb⁹ iest sensus pp illd
qd venit ad eos ex neruis ⁊ ce
rebro ꝑcedentib⁹ lenib⁹. Et qñ dolẽt sentiũt illud qd
accĩt ex eis ⁊ pcussiõi ⁊ saltu: ⁊ qñꝫ sentiũt fricatõeꝫ
suã ⁊ ꝯmotõꝫ suã. Et qñꝫ accñt i eis egritudies mol
lificatõis ⁊ fissure ⁊ eradicatõis ⁊ augmẽti ⁊ alteratõ
coloris in sba sua ⁊ in epithimatib⁹ ꝯpositis sr̃ eos.
Et accñt eis cõrosio ⁊ putrefactio ⁊ fractura. Et ac
cidũt ei dolores vehemẽtes ⁊ fricatões. Et accñt eis
stupor ⁊ est spẽs doloꝝ eius. Et accidit eis defectus
a masticatõne dulcis ⁊ acetosi ⁊ nocẽi a calore ⁊ fri
gore ⁊ puitas tolerantie ad obuiãdũ vni ãboꝝ aut
vtrisqꝫ. ¶ Et qñꝫ ei accñt spẽs apatũ: ⁊ illud qdẽ nõ
est mirũ. Omne ei qd recipit extẽsionẽ cũ agmẽto nu
trimẽti nõ elongat̃ qn recipiat extensionẽ cũ supflu
itate: nã si nõ reciperent mãs penetrãtes i eis augm̃
tantes eos nõ fierent virides ⁊ denigrarent̃. Illud
ei est ꝑpter penetratõꝫ supfluitatũ in eis. Et dentes
quidẽ creati sunt recipientes augmẽtũ ⁊ additões sp
vt sit eis illud loco eius qd ꝯterit: ita q dens oppo
situs loco eius q cecidit ⁊ eradicatus est augmentat̃
in longitudine qñ fit additio conueniẽs ei: ⁊ nõ op
ponat̃ ei ꝯtritio. ⁊ scias q dentiũ ꝯplões qñꝫ signi
ficant̃ ex gingiua. Et color eius si ẽ citrina ẽ cholica
⁊ alba est pblatica ⁊ rubea est sanguinea: ⁊ si est ad
fuscitatẽ ⁊ nigredinẽ est melancholica.

¶ Ca. ii. de conseruatione dentium.

QUi vult vt incolumes sint sui dentes oꝫ vt
obsuet. viii. res. ¶ Ex qbus est vt sibi caue
at a frequẽti corruptione cibi ⁊ potus i stõ
pp rei i sbaꝫ cibi: ⁊ ẽ vt sit recipiẽs cõruptõeꝫ velocit̃
sic lac ⁊ pisces saliti ⁊ pisces pui aut pp malitiã regis
sue acceptatõis ex eis que iã dicta sunt in locis suis
¶ Et ex eis ẽ vt nõ nitat̃ multis vicib⁹ vomer̃ ⁊ ꝑpe
qñ ẽ illud qd euomit acetosũ. ¶ Et ex eis ẽ vt vitet
masticatõꝫ ois visci: ⁊ ꝑpe qñ est dulce sic ꝯfectio d
melle ⁊ sic⁹ viscose. ¶ Et ex eis est deuitatio frãgẽdi
duꝝ. Et ex eis est deuitatio ꝯgelantiũ. ¶ Et ex eis est
deuitatio ois rei q̃ est vehemẽtis frigoris ⁊ ꝑpe post
calidũ ⁊ ois vehemẽtis caloris ⁊ ꝑpe post frigus.
¶ Et ex eis est vt assiduet mundificatõꝫ eius qd ingre
dit̃ dentes absqꝫ pscrutatõe multa ⁊ ꝯsuetudine vsꝫ
ad hoc vt noceat carni rubee ⁊ carni q̃ est inter den
tes ⁊ moueat cã aut moueat dentes. ¶ Et ex eis est
deuitatio reꝝ nocentiũ dentib⁹ ꝑpetate sui sic porri.
Ipsi eni vehemẽter nocent dentib⁹ ⁊ gingiue ⁊ reliq̃
que dicta sunt in singularib⁹. ¶ Fricatões ãt eoruꝫ
oꝫ vt administrent̃ cũ eq̃litate: ⁊ nõ fiat i eis pscrutatõ
tanta vt destruat̃ hũiditas eorũ ⁊ aquositas ⁊ ꝑpet
eos ad recipiẽdũ flux⁹ ⁊ vapores ascendentes a stõ:
⁊ fiat cã ad timorẽ: ⁊ qñ administrat̃ fricatio cũ eq̃lita
te abstergit dẽtes ⁊ ꝯfõtat eos ⁊ ꝯfortat carnẽ rubeã
⁊ ꝓhibet lapides ⁊ fac̃ bonũ oris odorẽ, ⁊ meli⁹ qdẽ
lignũ ad fricatõꝫ faciendã est illud in quo sunt stipti
citas ⁊ amaritudo. ⁊ oꝫ vt ꝯsuescat fricatõꝫ dentiuꝫ
qñ vadit dormitũ cũ oleo. Sitqꝫ illud oleũ aut sic
ros. si est necessaria infrigidatio: aut sicut oleũ de bẽ
et neriden si necessaria est calefactio. ⁊ qñꝫ necc̃ria est
ꝯpositio. Et melius qdeꝫ est vt fricet̃ pus cũ melle si
est illic frigus: aut cũ zuccaro si est declinatio ad fri
gus: aut paꝝ caloris. vnũquodqꝫ aũt ãboꝝ congre
gat ꝑpetates laudabiles abstersionis ⁊ cibatõis ⁊ i
pinguatõis ⁊ mũdificatõis: sed zuccaꝝ in hoc toto
est inferius melle: ⁊ si terat̃ a tabarzet ⁊ cũ melle mi
sceat̃ abstergit ⁊ mũdificat et stringit gingiuã: deind
oꝫ vt sequat̃ ipm̃ oleũ. ¶ Et ex eis q̃ ꝯseruãt sanita
tẽ dentiũ ⁊ vt colluat̃ os in mẽse bis cũ vino in quo
decocta est radix titani: est eni pueniens ad vltimuꝫ
in faciendo bonũ odorẽ: ⁊ nõ aduenit facienti illud
dolor dentiuꝫ. ⁊ silr̃ caput leporis adustũ qñ fit cuꝫ
eo fricatõ. Et silr̃ sal ꝯfectus cũ melle qñ adurit̃ aut
nõ adurit̃: sed adust⁹ est melior: ⁊ oꝫ vt ex eo fiat auel
lana ⁊ ponat̃ in pãno ⁊ fricent̃ cũ ea dentes. Et silr̃
fricatio cũ lupinis ⁊ silr̃ alumẽ iameni cũ aliquantu
tula myrrha ⁊ ꝑpe alumen adustũ cuꝫ aceto. Et qñ
iuuant̃ dentes istis medicinis oꝫ vt administret̃ post
eas mel ⁊ fricatio cũ eo fiat aut zuccarũ: deinde ad
ministret̃ fricatio cũ oleis sm̃ q narrauimus. ¶ Et
qñ dens pparatus est fluxibus oꝫ vt teneat̃ in ore d
coctio reꝝ stipticaꝝ diu. Et assiduet̃ medicamen de
alumine ⁊ sale adustis super ipsum.

¶ C. iii. d sermone vniuersali et cura dentium.

MEdicine dentiũ alie sunt ꝯseruatiẽ ⁊ alie sũt
curatiẽ. Et q̃ sba dentiuꝫ est sicca: tũc medi
cine ꝯuenientes que ꝯseruãt sanitatẽ ⁊ redu
cũt eos ad illud qd oꝫ sꝫ plin sunt medicine exicca
tiue. Calidis ãt ⁊ fris indigent qñ accit vnã duaruꝫ
qualitatũ a nãli ꝯplexione iã plin recessisse. Vehem̃
tiores igr̃ medicinaꝝ ꝯuenientiũ ad sanitatẽ dentiũ
sunt exiccatiue ꝯmensurate in duabus q̃litatib⁹. Et
ois medicina dentis est exiccatiua nisi illa que nõ ẽ
dentis: qm̃ est dens: imo pp accñs qd ei accit ⁊ ex ex
icatiuis quedã sũt calide ⁊ quedã sunt frigide. ⁊ me
dicinaꝝ dentiuꝫ melior est illa que aggregat ad are
factõꝫ ⁊ exiccatõꝫ ⁊ abstersionẽ ⁊ resolutõeꝫ supflui
tatis si ad dentẽ est expulsa cuꝫ eq̃litate ⁊ ꝓhibitiõꝫ
mẽ que ad ipm attrahit̃ cũ exiccatiuis frigidis. ¶ Et
illa q̃ ad aliquantuluꝫ frigoris declinat que non ob
stupescere facit dentes sua acetositate aut poticita
te sua: sicut ẽ obstupefactõ acreste ⁊ acetositatis citri
⁊ sunt galla ⁊ canfora ⁊ sandali ⁊ rosa ⁊ semen ci⁹ ⁊

balaustie ⁊ sanguis draconis ⁊ fructus tamarisci ⁊
galle ⁊ karabe ⁊ margarite ⁊ fausel ⁊ farina ordei ⁊
cortex arboris mori ⁊ folia tamarisci ⁊ radix aceto
se. ¶ Et calide que sũt vsqꝫ ad terminũ Alie sunt q̃
ruꝫ calor est in sba sua. Et alie sunt q̃ꝝ calor ẽ acq̃si
tus. Et ille q̃ sũt ad t̃minũ in sba sua sunt sicut sal adu
stus ⁊ sceba adustũ ⁊ cinamomũ ⁊ ysopꝰ ⁊ flos sq̃nã
ti ⁊ fructꝰ capparis ⁊ fortius eo est cortex radicis eiꝰ
⁊ xiloaloes ⁊ muschus ⁊ capillꝰ venẽis crudꝰ ⁊ adu
stus ⁊ folia cupressi ⁊ iunipẽi ⁊ foliũ ⁊ cornua cerui
adusta ⁊ nõ adusta ⁊ m̃tastꝝ ⁊ cinis eius ⁊ mastix ⁊
dragagãtũ adustũ ⁊ cinis baurac ⁊ aristo.ro. ⁊ cinis
corticis vitis ⁊ cinis capitis leporis ⁊ dactili adusti
Et cal̃e cũ v̓tute acq̃sita st sic cinis gallaꝝ. nã qũ exti
guit̃ cũ aceto ẽ ad eq̃litatẽ ꝓpiqꝰ ⁊ cinis ramoꝝ vitis
⁊ cinis cãne ⁊ que sunt eis silia. ¶ Equales v̓o sunt
sicut cornua cerui adusta qũ lauant̃ ⁊ sicut nux ⁊ al
dulb ⁊ sicut cortices arboris pini. Et ex eis sunt me
dicine venĩetes ex via cõpõnis ⁊ sunt sicut farina or
dei qũ p̄miscent̃ cũ sale ⁊ sero: deinde adurit̃. ⁊ dacti
li ꝯfecti cũ alkitran ⁊ adurunt̃ donec fiant carbones
⁊ deiñ effundũt̃ sup̄ eos sex. ¶ Et ex fricatõib' exp
tis est dentifriciũ exptũ qd̓ recipit cornu cerui ⁊ foli
oꝝ cup̄ssi ãboꝝ añ. ʒ. x. nucis dulb cũ dispõne sua
ʒ. v. radices pentaphilon. ʒ. x. capilli ve. adusti. ʒ. v.
rosarũ mundataꝝ a capitib' suis. ʒ. viii. spice. ʒ. ii. cõ
terãt̃ bñ ⁊ fiat ex eis dẽtifriciũ. Dentifriciũ bonũ. ℞
cõnu cerui adusti cãczi cyp̄ssi rosaꝝ spice aristol. oĩꝫ
añ. ʒ. i. salis gẽme. ʒ. q̃rtã p̄tẽ: fiat ex eis dentifricium.
Et dicemꝰ etiã dentrificia in ca. que sequnt̃ ⁊ dentifri
cia alia in antidotario. ¶ Incipiamꝰ itaqꝫ ⁊ dicamꝰ
ꝙ curatio cũ exiccatiuis ẽ curatio sicut scis ꝯueniẽs
⁊ cũ calefactiuis ⁊ infr̃atiuis est curatio que ẽ neces
saria qũ sit vehemẽs recessio ab eq̃litate ꝓp̄a. Et me
dicine quidẽ t̃etales alie sũt dentifricia ⁊ alie sũt ma
sticatões: ⁊ alie sunt linimẽta: ⁊ alie sunt que vt pastil
li ponunt̃ sup̄ dẽtes aut sup̄ mãdibulã. Et alie sunt
succi ⁊ alie sunt fricatões: ⁊ alie sunt res implẽtes. ⁊
alie sunt vaporatões: ⁊ alie sunt cauterizãtes: ⁊ alie
sunt eradicatiue: ⁊ alie sunt suffumigatões: ⁊ alie st̃
caputpurgia: ⁊ alie sunt distillatões in aure: ⁊ alie st̃
eũantes mãm cũ phlomia: aut v̓etosis ex ꝓpingori
bus locis. ¶ Et ex medicinis dentiũ q̃dã sunt q̃ sũt
resolutiue: ⁊ quedã que sunt infr̃atiue: ⁊ quedã q̃ sũt
narcotice. ⁊ narcotice q̃deꝫ qũ administrant̃ in dẽtib'
sunt res longingores a timor̃. Uexꝝ eaꝝ multiplica
tio q̃ñꝫ corr̃upit subãm dentiũ. ⁊ silr̃ medicine vehe
mentis resolutõis ⁊ calefactõis oꝫ vt nõ administrent̃
nisi qũ est necessariũ ⁊ sunt sicut pulpa collogntide
⁊ helleborus al. ⁊ cucumer asininꝰ ⁊ reliq̃: ⁊ oꝫ vt ca
ueat̃ euentꝰ alicuius eaꝝ ⁊ narticoꝝ ad ventrẽ. Et si
militer multotiẽs est necessariũ p̄forare dentẽ cuꝫ p̄
foratorio minuto vt p̄ ipsuꝫ exiccet̃ mã nocitiua ⁊
vt inueniãt medicine transitũ ad ꝓfundũ eius. ¶ Et
acetũ q̃deꝫ q̃ꝫuis sua essentia noceat dẽtib' tñ q̃ñqꝫ
ponit̃ in medicinis dẽtiuꝫ infr̃antib' ⁊ calefacientib'
simul. Infr̃antib' quidẽ q̃m infr̃at sua subã ⁊ nõ pe
netrat. In calefacientib' v̓o q̃m penetrat. ⁊ q̃m adiu
uat cũ incisione ad resoluendũ. Eius v̓o nocum̃tuꝫ
ẽ tunc fractũ cuꝫ medicis dentiũ que eis admiscent̃.

¶ Cap. iiii. de dolore dentium.

SCias ꝙ dentes q̃ñꝫ dolẽt p̄p cãm dolorosã
exñteꝫ in subã ipsoꝝ fm ꝙ ꝓposuimꝰ in eis
q̃ preterierũt. Et q̃ñꝫ est p̄p cãm dolorosaꝫ
exñteꝫ in neruo qui ẽ in radice eoꝝ. Et q̃ñꝫ ẽ p̄p cãꝫ
dolorosaꝫ exñtẽ in gingiua ⁊ ap̄a ⁊ additiõꝫ carnis
nate in ea recipiente mãm: aut p̄p mollificatiõꝫ eius
q̃r recipit mãs malas ⁊ putrefiunt in ip̄a ⁊ nocẽt dẽ
tibus ⁊ ẽt ponũt sup̄ dentes ꝯmotos. Et q̃ñꝫ fit diffi
cile p̄libus hoĩbus ꝯsiderãtib' in dentib' suis dolo
rosis discere inter eos ⁊ spẽs cure ipsoꝝ sunt diuerse
¶ Doloꝝ v̓o dentiũ cãe: aut sunt malitia ꝯplexiõis
pure ex frigore: aut calore ⁊ exiccatio p̄p ꝓuationeꝫ
nutrimẽti sicut in senib' est infra hũectatõꝫ fm ꝙ sci
es in loco suo: aut ẽ cũ mã aut ventositas. Et mã q̃
deꝫ aut facit doloreꝫ cũ multitudie aut grossitie: aut
acuitate. Et q̃ñꝫ est mã ap̄ans dentẽ ip̄m: ⁊ q̃ñꝫ ẽ cõ
rodens: ⁊ q̃ñꝫ facit nasci vermẽ. Et mẽi p̄ncipiũ aut
est ex stõ aut ẽ ex capite: aut ex vtrisqꝫ locis simul. ⁊
si fũit totũ corꝰ plenũ illa mã tunc cursus ex corpore
addentes erit ex his duab' viis. ¶ Et q̃ñꝫ dolẽt dẽ
tes in febribus acutis fm semitã cõitatis in malitia
ꝯplexionis. ¶ Et q̃ñ accidũt sub aliquo dentium
corrosio dolor ⁊ pulsatio tunc in radice eius est sup
fluitas ñ mat̃a: curent̃ ergo ap̄ata ⁊ dolor ⁊ eradicet̃

¶ Ca. de signis.

OPortet vt attẽdas ⁊ ꝯsideres an cũ dolore
dentis sit ap̄a in gingiua aut in p̄tib' eius. si
ergo inuenies ap̄a in gingiua existimabis ⁊
iudicabis ꝙ fortasse cã nõ erit in ipso dente. Et silr̃
si fuerit ꝯp̄ssio sup̄ ipsaꝫ gingiuã. si ãt non inueneris
ap̄a in gingiua tunc cã alia est in ip̄o dente: aut ẽ in
neruo q̃ ẽ in radice eius. Nam si senseris ap̄a in dẽte
aut corrosionẽ: tunc cã erit in subã eius. Et silr̃ quum
senties lesionẽ q̃ extendit̃ fm longitudineꝫ in dente.
¶ Si ãt ñ sentit̃ lesio nisi i ꝓfundo tunc cã ẽ i neruo
q̃ ẽ in radice eius: ⁊ ꝓp̄e qũ inuenit̃ dolor expansus
in carnibus rubeis: aut in mandibula ⁊ sentit̃ sic stu
pefactio in dente. ¶ Et tu quidẽ significabis ꝯplexi
ones calidas fr̃as p̄ ea q̃ sciuisti: ⁊ siccas per detumi
tiões dentis ⁊ ꝯmotõꝫ eius. ¶ Et significabis vẽto
sitatẽ cũ p̄mutatione doloris extẽsi ⁊ humoreꝫ gros
suꝫ cũ submersione ⁊ mora doloris absqꝫ caliditate
⁊ frigiditate apparentib' valde. Et humorẽ acutum
sanguineũ aut cholericũ cũ velocitate nocum̃ti qd̓
incurrerit ab eo qd̓ facit dolorẽ ⁊ p̄trãsitõeꝫ exñtem
in dolore ⁊ alteratõe coloris ad silitudinẽ humoris
⁊ caliditate acuta qũ tangit̃. ¶ Et scias ꝙ initiũ hu
moris est ex cerebro aut stõ ex repletõe quã inuenies
ex vno eoꝝ aut ãbobus. Muꝫ aũt cã doloris ẽ in gi
giua nõ sufficit eradicatio: ⁊ nõ ẽ necessaria penitus
si ẽ in dente remouet̃ dolor cũ eradicatõe. ⁊ q̃ñ est in
neruo q̃ñꝫ remouet̃ cũ eradicatõe ⁊ q̃ñꝫ ñ remouet̃.
Et nõ remouet̃ quidẽ nisi ꝓpterea ꝙ mã quaꝫ nat̃a
⁊ medicina resoluere querunt inuenit locũ ampluꝫ
in quo expellit̃ qũ p̄ꝰ fuerit p̄focata retẽta cuꝫ dente.

¶ Ca. vi. de cura.

SI dolor quidẽ fuerit cõitate mẽbri tũc icipe
a mundificatõe mẽbri cõicãtis cũ phlomia
⁊ vẽtris solutõe cũ eo qd̓ sit sic hiera ⁊ pul
pa collogntide: aut scamonea: aut sicut infusiones
aut cũ gargarismis mundificantib' caput: aut cã est
in capite. ¶ Qũ ãt illic fuerit ap̄a sensibile in gigiua
⁊ carnib' rubeis: tunc oportebit vt incipias cũ phle
bothomia ⁊ scarificatõe fꝫ v̓tutẽ ⁊ ꝯditiões ⁊ vt tene
at in ore in p̄ncipio in oibus eis infr̃antia q̃ sunt ex
succis ⁊ decoctionib' ⁊ silib' factis fortib' ex canfora
absqꝫ sup̄fluitate in stipticitate. Et multotiẽs quidẽ

sufficit vt sis cõtentus ex oleo rof. ⁊ mastice ⁊ oleo onphacio aut ex oleo qd̓ sit sicut oleũ myrtinũ: ⁊ ꝯfert ad illud vt suãt vinũ passulaꝝ vet⁹ ⁊ oleũ rof. crudũ decoquat̃ cũ vino ĩ quo sint passule decocte decoctõe bona ⁊ teneat̃ in ore. ¶ Deinde post illd̓ gradatĩ ordinet̃ ad resoluentia ⁊ maturãtia/⁊ caueatur vt nõ currat ex aliquo forti eoꝝ aliquid ad võtrẽ Et ordinet̃ etiã gradatĩ ad euonẽ ex ip̃o mẽbro ita vt mittant̃ ad radices dẽtiũ sanguissuge: aut phl̓omet̃ vena que ẽ sub lingua: aut võtosẽt̃ sub mẽto cũ incissiõe. Qd̓ si dolor vehemẽtior fuit tũc oꝫ vt adhereat sr̃ radicẽ dentis piretruꝫ cũ cãfora ⁊ reiterent̃ ambo quotiẽs resoluũt̃. Et si addit̃ vehemẽtia doloris necessariũ est multotiẽs admĩstrare opiũ cũ oleo rof. Sꝫ quotiẽscũqꝫ inuenit̃ excusatio ab illo dimittere ip̃m est melius: imo oꝫ vt admĩstret̃ maturatio. Qũ ãt cã est in ip̃o dente aut in neruo ⁊ non est mã: imo malitia ꝯpl̓onis curet̃ cũ medicis dentiuꝫ que ei opponunt̃ notis. ¶ Si ãt cã est in malitia ꝯpl̓onis ei⁹ ⁊ debilitatis eius ꝯpl̓onis sr̃ calidũ colluat os ex oleo fr̃e ꝯpl̓onis tepido: deinde fiat frm actu. Et si cã malitie ꝯpl̓onis eius est ꝯpl̓o sr̃ frm admĩstret̃ loco illius ex oleis calidis sicut ẽ oleũ de neriden ⁊ oleũ de ben ⁊ ꝯp̃mat sr̃ vitellũ oui assatũ calm̃: aut sr̃ panẽ calm̃: ⁊ qñꝫ ꝯfert ãbo regimia in vnaquaqꝫ speꝝ malitia ꝯpl̓onis p̃dicta. ¶ Si ãt cã est pura siccitas tunc ꝯfert ei vt fricet̃ cũ eis que sunt sicut butyruꝫ ⁊ adeps anatis. ¶ Si v̓o ẽ cũ mã quecũqꝫ sit mã acuta aut grossa aut multa oꝫ vt euet̃ fm ꝙ in ip̃a est. ⁊ oꝫ vt p̃us incipiat̃ in p̃ncipio cũ eis q̃ infrigidãt ⁊ repellũt in oĩbus illis q̃zuis sit illud in mã calida plus necessariũ ⁊ in grossa minus. Et ex reb⁹ qdeꝫ fortib⁹ ad repellendũ ⁊ p̃p̃e in mẽiis fr̃is est alumẽ adustuꝫ ⁊ extinctũ cũ aceto cuꝫ eq̃li mensura sui salis q̃ ãbo sint trita valde: deiñ admĩstrent̃: deĩde colluatur os postea cũ vino. Et ex eis que couenĩũt ad repellẽdũ sunt galle. Qd̓ si mã fuerit calida curet̃ cũ succis infrãtiuis ⁊ fiat p̃paratio in equatõe eius. ¶ Si ãt illd̓ nõ valet p̃paratio sit aut in resolutõe eius: aut in ip̃i⁹ stupefactõe. Et si mã fuerit grossa aut plima: p̃paratio sit post illud qd̓ diximus ex curatõe initiĩ cũ resolutiuis etiã: ⁊ melius est vt sit collutio oris cũ aceto ⁊ oleo rof. Ipsa ei qñꝫ attrahit hũiditates radicales post sfluitates. Et qñꝫ est necessariuꝫ vt aggregent̃ ad resolutiuas medicine stiptice qm̃ mẽbꝝ est siccũ. ¶ Qd̓ si cã est ventositas tunc curatio fiat cuꝫ resolutiuis que dicemus: ⁊ proprie serapino ⁊ galbano ⁊ granis albarmel. ¶ C. vii. de medicis resolutis:

Medicine admĩstrate in dolorib⁹ dentiũ indigentib⁹ resolutõe: alie sunt collutiones oris in quib⁹ oĩb⁹ oꝫ vt teneant̃ in ore spatio longo sicut acetũ in quo coctũ est spoliũ s̃pentis: aut acetũ in quo decocta est collognĩtida ⁊ est fortis iuuamenti valde/⁊ quꝫ frigus est manifestũ: tunc sit cũ vino aut aristol. aut piretro aut assa fetida cũ synapi: aut cortices capparis aut cortices pini aut mẽtastꝝ aut folia dulb ⁊ poliuꝫ ⁊ cortices rhaphãi cũ aceto aut aq̃. Et silr̃ folia lauri ⁊ git: ⁊ silr̃ fustes allei cũ piretro: aut acetũ in quo ponit̃ ꝯdisi teneat̃ in ore: aut piretrũ ⁊ fruct⁹ tamarisci in aceto ⁊ ad dolorẽ sãsuc⁹ aut radix cucumeris asi. ⁊ eius succ⁹ in aceto: aut cũ harmel q̃ sint decocte in aceto aut serapinuꝫ/ Et ad dolorẽ pulsatiuũ decoctio gallaꝝ crudaꝝ cũ aceto ⁊ solatꝝ cuꝫ aceto ⁊ bengi cũ aceto ⁊ cornua cerui adusta decocta in aceto sq̃llitico trita ⁊ ꝯfecta in oximelle. ¶ Et alie sunt gargarismata cũ silib⁹ eoꝝ q̃ p̃ dixim⁹ d̓ collutiõib⁹ oris. ⁊ ex eis ẽ vt decoq̃nt̃ passe montane ⁊ allea in aqua ⁊ fiat ex eis gargarisma ⁊ dimittat̃ os apertũ ⁊ currat saliua plima. ¶ Et alie sunt masticatõẽs accepte ex medicis p̃dictis ⁊ silib⁹ eis. ex illis ẽ vt sumãt̃ mẽtastꝝ mõtanuꝫ ⁊ piretꝝ ⁊ piper al. ⁊ myrrha ⁊ ꝯficiant̃ cũ carne passulaꝝ ⁊ fiant ex eis auellane ⁊ masticet̃ ex eis oĩ die auellana vna. Et alie sunt linimẽta ⁊ epithimata ⁊ rorationes ⁊ empl̓a facta ex medicis resolutis notis: ⁊ ponũt̃ ĩ eo qd̓ hꝫ essentiã tenacẽ. Et empl̓a facta ex medicis resolutis notis sicut ẽ mel aut kitrã: aut aliq̃d dissolutuꝫ in aq̃ q̃ resoluunt̃ aut ꝯficiunt̃ cuꝫ aq̃ sola: aut accipiat̃ furfur recẽs ⁊ liniat̃: aut sumat̃ pulsatio. synapi tritũ soluꝫ: aut cuꝫ assa fetida: aut accipiat̃ sulfur recens ⁊ cũ assa vel sagzenea ⁊ ponat̃ sup radicẽ dentis. Et ex eis q̃ sũt expta ẽ vt sumat̃ medulla nucleoꝝ psici ⁊ q̃ztũ est medietas eius de pipe ⁊ ꝯficiã cũ kitran ⁊ fricet̃ cũ eis dens aut nigella ꝯtrita ⁊ cõfecta cũ oleo applicet̃ ⁊ liniat̃ cũ ea: ⁊ ex eis q̃ sũt experta est vt sumat̃ pipis ⁊ piretri ⁊ staphisagrie ⁊. ꝫꝫ oĩm añ. ps. i. baurac armeni ps. i. ⁊. s. terant̃ bñ ⁊ fricent̃ cũ eis dentes ⁊ gigiua: qm̃ sunt vehemẽtis iuuamenti. ⁊ qñꝫ barbe fit emplꝫ cũ eis q̃ sunt sic malua ⁊ camemilla ⁊ anetũ ⁊ semẽ lini ⁊ decoctio aneti ⁊ oleũ eius ⁊ admĩstrãt̃. ⁊ qdẽ G. existimauit ꝙ epar stellionis qñ ponit̃ sup dentẽ dolorosũ corrosum sedat̃ dolor eius. Et alie sũt vaporatõnes exteri⁹ adhibite: ⁊ oꝫ vt admĩstrent̃ aut añ cibũ duab⁹ horis: aut post ip̃m. iiii. horis: ⁊ hoꝝ est necessitas pp vehemẽtiã doloris sicut si fiat vaporatio cũ sale ⁊ milio: aut cũ oleo calefacto: aut cũ cera liq̃da. ⁊ qñꝫ vaporat̃ barba faciẽdo vapõatõꝫ post vaporatõꝫ vt ad ip̃aꝫ trahat̃ mã. Qũ ei ap̃at̃ barba sedat̃ dolor: ⁊ p̃p̃e qũ coq̃t̃ dens cũ oleo feruẽte in illa hora/ Et alie sr̃ cauterizantes. ⁊ regim̃ qdeꝫ cauterii est sicut vt decoq̃t̃ oleũ cũ aliquib⁹ medicinis resolutis p̃dictis aut solũ ⁊ qñ sumit̃ acus ⁊ ignit̃ ⁊ submergit̃ in illo oleo ⁊ fit vt penetret in vacuitatẽ embule ingeniose sup dentẽ doloroſuꝫ donec p̃ueniat ad dẽtẽ ⁊ cauterizet ip̃ꝫ: ⁊ qñꝫ ponit̃ in circuitu ei⁹ cera: aut massa: aut aliq̃d aliud distiguẽs inter dentẽ ⁊ inter dẽtes q sũt in circuitu ei⁹ ⁊ carnes rubeas. Et iuuamẽtũ qdẽ h⁹ ad illũ ĩ quo mã ẽ in ip̃o dẽte ẽ plim. Et qñꝫ distillat̃ ĩ ẽbuba etiã oleũ ferues post igeniũ p̃dictũ. ⁊ oleũ qdẽ oliue ẽ ꝯueniẽti⁹ oleis reliq̃s. ⁊ qñꝫ necessariũ ẽ in cauterizãtib⁹ vt p̃foret̃ dens p̃foratorio minuto vt penetret ĩ ip̃o v̓tus cauterizatiua. ⁊ qñ ñ valẽt curatiões cauterizet̃ dẽs cũ acu ignita totiẽs donec p̃ueniat ad vltimũ in cauterizatõe ei⁹: ⁊ fortasse sedabi̇ dolor ⁊ franget̃ dẽs. ¶ Et alie sũt fricatõẽs accepte ex eis quoꝝ p̃teriit narratio. ⁊. ꝫꝫ. qdẽ cũ melle ẽ fricatio iuuãs ⁊ ẽt acetũ ⁊ sal ⁊ ẽt acetũ ⁊ pulpa collognĩtide ⁊ piretrũ. ⁊ alie sũt fum⁹ ⁊ suffumigatõẽs. Et in eis melius ẽ vt fiãt in traiectorio. ⁊ qñꝫ suffumigat̃ ex resolutis sicut venis collognĩtide aut granis ei⁹: aut granis synapis: aut vngula asini: aut semie cepe: ⁊ p̃p̃e ad vermẽ: aut foliis myrti cũ polio: aut foliis rute: aut piretro. ¶ Et alie sũt caputpurgia resolutiua sic aq̃ cucũeris asi. ⁊ succ⁹ radicis sicle ⁊ fassafa ⁊ aq̃ sãsuci. ¶ Et alie sũt distillatõẽs ĩ aurẽ q̃ sequũt̃ dolorẽ sicut si admĩstret̃ ista caputpurgia distillata ĩ aure: aut succus capparis hũidi. ¶ Et alie sũt ĩpletõẽs cõrosiõis

ſi fuit cā doloris ex corroſiõe: ⁊ oꝫ vt ſubtilet̃ ⁊ non
ĩpleat̃ cũ labore ⁊ vehemẽtia addente in dolore ſicut
galia cũ ciperis aut cũ maſtice: ⁊ fortior illo eſt aſſa
fetida cũ ſerapino: aut nigella trita cũ oleo aut pip:
aut fex aduſta: aut euforbiũ: aut piretꝝ: aut ĩpleat̃ ex
medicamĩe medulle pſicoꝝ p̃dcõ: imo ĩpleat̃ calid⁹
cũ fris ⁊ frus cũ calis.

¶ C.viii. d̓ medicis ſtupefactiuis.

Quandoqꝫ admĩſtrant̃ ſꝫ mõs p̃dictos i re
ſolutõne: veꝝ melius eſt vt ſint delinite: aut
ãnexe aut ĩplentes qũ tñ qñꝫ admĩſtrant̃ vt
ſint maſticatões ⁊ ſuffumigatões. Ex eis itaqꝫ ē vt
ſũat̃ ſeis hyſqami al. ⁊ opii a ſtoracis ⁊ galbãi oium
añ. põdus. ʒ. ii. piperis ⁊ aſſe fetide de ſceni ãboꝝ. ʒ.
i. fiat ex eis collyriũ cũ cocgulato vue ⁊ ponat̃ ſr dẽ
tẽ doloroſuꝫ: aut ſumant̃ opii ⁊ caſtorei ptes eq̃les.
Et diſtillet̃ ex eis. g. i. aut. g. ii. in oleo roſ. i aurẽ vbi
eſt dolor aut ſumat̃ qd̓ adhereat ex radice mandra
gore: qñꝫ ei ſedat ipꝫ: aut ſumat̃ ſꝫ ꝙ ꝯñſuꝫ ē ex mõ
ſuffumigatõis cũ ſeie hyſqami al. aut decoq̃t̃ radix
mandragoꝛ ſolũ: aut cũ hyſqamo al. cũ vino ⁊ tene
at̃ in ore. Et qñꝫ dant̃ in potu ẽt narcotica ſicut filo
niũ: potat ei ipꝫ q de dẽte ſuo ꝯq̃rit̃ ⁊ accipit ex ipo
in ore ſuo ⁊ dormit ⁊ maturat̃ egritudo ei⁹ ⁊ q̃eſcit
dolor ei⁹. Et ex eoꝝ ſũma q̃ ſtupefaciũt abſqꝫ nocu
mẽto ē aq̃ infrata cũ niue in vltimo ⁊ ponit̃ i ore ac
ceptio poſt acceptõꝫ donec ſtupefiat dens: q̃ q̃eſcit
dolor oio: q̃uis qñꝫ ſit addens in p̃ncipio.

¶ Ca. ix. de dente commoto.

Quandoqꝫ ꝯmouet̃ dens pp cãm p̃mitiuaꝫ
ex caſu aut pcuſſione. Et qñꝫ cõmouet̃ ex
hũiditate mollificante neruũ ꝯſtrigentẽ. Et
qñꝫ ē dẽs cũ hoc pinguis: deiñ extenuat̃. Et qñꝫ cõ
mouet̃ pp cõroſionẽ accñtẽ origini dẽtiũ ⁊ ãplificat
eã: aut ſubtiliat dẽtẽ p illud qd̓ minuit̃ ex eo ⁊ nõ fa
cit dolere adurẽ. Et qñꝫ ꝯmouet̃ pp detumitiõꝫ ac
cidentiũ dẽtib⁹ pp ſiccitatẽ dñantẽ: ſicut accĩt dẽtib⁹
ꝯualeſcentiũ ⁊ ſenũ ⁊ eis q famẽ tolerãt vehemẽtẽ cõ
tinue ⁊ abbreuiat̃ ab eis nutrimẽtũ. Et qñꝫ ꝯmouet̃
pp abbreuiatõꝫ carnis albamur.

¶ C. i. d̓ cura

Oportet vt deuitet maſticatiõꝫ cũ illo dente
⁊ minoret locutõꝫ. ⁊ ñ tangat ipꝫ manu nꝫ
lingua ⁊ penitus dimittat maſticatõꝫ ⁊ iten
dat ad ſorbitõꝫ q̃ꝫtũ põt. ¶ Qd̓ ſi cã fuerit corroſio
curet̃ corroſio ⁊ reliqua. ¶ Et ſi cã fuerit detumitio
ſuccurrat̃ cũ cibariis: quꝫ tñ hoc ſit ex eis quoꝝ ob
uiatio eſt difficilis. Deinde cũ hũectãtib⁹ curet̃ faciẽ
do vt adhereãt ⁊ fricando ⁊ diſtillando in aurẽ ſicẽ
oleũ roſ. ⁊ de ſalicibus ⁊ ſuccus folioꝝ ſolatri imo
cũ ſtipticis. nã ſi ē pp detumitõꝫ dentis nõ valent ci
baria: qm̃ ipa forſitã nõ ĩpinguãt ipꝫ velociter: imo
oꝫ vt curet̃ cũ ſtipticis fris. Et ſilr ſi accidat a pcuſſi
one. ¶ Si ãt puenit ab hũiditate mollificãte oꝫ vt
curet̃ cũ ſtipticis calefacientib⁹ ⁊ admĩſtrent̃ ſtiptica
oppilatiua ex medicinis dentiũ colluendo os ⁊ fri
cando calefactis: ſicut collutio oris ex aq̃ in q̃ deco
cta ſunt aſedar paꝝ ⁊ folia cupſſi aut paſſuꝫ in quo
decoctuꝫ eſt alumẽ cũ medicamĩe ſui de ſale: aut cũ
aqua in qua decoctũ eſt ſerapinũ. Et ex adherẽtib⁹
eſt vt ſumãt̃ alumis. ʒ. ii. ſalis. ʒ. i. ãnectãt̃ ſup radicẽ
dentis aut cortices eris cũ oleo ⁊ radicis lilii ⁊ corti
cis cupſſi oim añ. ʒ. iiii. ⁊ alumis. ps. i. ⁊ ſumant̃ cine
ris tamariſci ⁊ ſalis eq̃liter: aut cornu cerui aduſti ⁊
ſalis ꝯfectoꝝ cũ melle aduſtoꝝ ⁊ myrrhe aduſte oiꝫ
añ. ʒ. x. aut myrrhe ⁊ croci ⁊ ſpice ⁊ maſticis oiꝫ añ.
ptes. ii. rute ſicce ⁊ ſumac ⁊ balauſtie oiꝫ ptes. iii. fiat
ex eis dentifriciũ ⁊ qd̓ adhereat: ⁊ etiã ſtiptica pmix
ta cũ aloe ⁊ colcotar ⁊ climia. Dentifriciũ ꝯneniẽs
ad hoc capi. ⁊ ad alia cipi ⁊ roſaꝝ ⁊ ſpice armonia
ce ⁊ ſalis gẽme ⁊ carmeꝫit ⁊ cornu cerui aduſti ptes
equales. ¶ Et ad aliud qd̓ eſt cã diminutõis carnis
gingiuaꝝ ſumãt̃ alumẽ iamenũ ⁊ xiloaloes aduſtũ
⁊ ciperi ⁊ ſumac ⁊ balauſtie.

¶ C. xi. de perforatõe ⁊ corroſione dentium.

Accidit illud ex hũiditate putrefacta in eis.
¶ Intẽtio in cura corroſiõis ē phibere ad
ditõꝫ eius qd̓ corrodit̃: ⁊ illud fit cũ mundifi
catõe ſbe corrupte ⁊ reſolutõe mẽi ledẽtis illud ⁊ p
hibitõe dentis ne recipiat illas mãs ⁊ ꝯuerſiõe illaꝝ
mẽꝝ ab eo cũ eũonib⁹ ſi eis indiget̃. Et medicine p
hibitiue corroſiõis ſũt exiccatiue. ſi aũt ē fortis indi
get fortib⁹ vehemẽtis exiccatõis ⁊ calefactõis. ⁊ ſi eſt
debilis ſufficiũt in eo exiccatio ⁊ ſtipticitas ſicꝫ litiuꝫ
⁊ myrtus ⁊ ſpica celtica: ⁊ ĩparuꝫ admĩſtratio ſit ex
mõis quos p̃diximꝰ. ⁊ emplꝫ eius ex capi. ĩpletõis.
¶ Ex illis ei eſt vt ĩplea t̃ cũ galia ⁊ cipis: aut galia
ſola: phibet ei corroſiõꝫ ⁊ ſedat dolorẽ: aut impleat̃
maſtice ⁊ ciperis ⁊ myrrha aut ſtorace aut gallis vi
ridib⁹ ⁊ litio: aut ſtorace ⁊ opio aut galbano aut ſul
fure citrino ⁊ litio aut viſco albotin ⁊ pipere aut cũ
galia aut albotin ⁊ mẽtaſtro: aut cũ nigella ꝯtrita ⁊
ꝯfecta cũ aceto ⁊ melle: aut cũ ſulfure replẽdo aut li
niendo: aut cũ. ꝫꝫ. d̓cocto cũ melle aut cũ aceto: qm̃
ipm eſt vltimũ ad hoc aut aſſa fetida: aut cũ alkitrã
aut cũ aſſa fetida ⁊ ãmoniaco: aut aſſa fetida ſola ⁊
bulliat cũ cera vt nõ reſoluat̃. Eſt eiꝫ vehẽñs ad ſe
dandũ dolorẽ aut cera ſola: aut cũ medicis aut cũ li
tio ⁊ dragagãto ⁊ iã expta eſt canfora in ĩplẽdo ⁊ ē
iuuatiua in ipſa vltime cũ phibitõe additiõis corro
ſionis ⁊ ſedat dolorẽ. Et oꝫ vt adiuues te cũ eis que
p̃terierũt in cap. doloris dentiũ. ¶ Et qñꝫ admĩſtrẽ
tur in hoc epithimata ex caſtorei ⁊ piretri ⁊ opii ⁊
galbani ptibus eq̃libus ⁊ pipere ⁊ cardomomo cũ
melle: aut piretro ⁊ myrrhe cũ melle ⁊ granis alca
dra viridibus cũ melle aut vinũ bonuꝫ cui ſ̃fundit̃
acetũ feruẽs: aut ep̃e lacerte: aut ſulfure cũ eq̃li men
ſura lilii aut pipere ⁊ lacte titimali aut baurac ⁊ pire
tro aut galbão ⁊ ſeie hyuſqami al. aut ſtõace ⁊ opio
Medicamẽ bonũ. ℞. baurac ⁊ albẽgi ãboꝝ añ. ptes
ii. piretri pipis aboꝝ ptẽ. i. epithymi ptes. iii. põant̃
ſup locũ. Et iteꝝ. ℞. capitũ granatoꝝ ⁊ piperis ⁊ ſe
minis iuniperi oiꝫ añ. ptẽ. ſ. ⁊ qñꝫ admĩſtrat̃ ĩplẽdo
ex eo ⁊ epithimãdo. ¶ Et qñꝫ ponit̃ ſup locũ calidi
cõ forte aut furiſticõ: aut calcis ptes. ii. ⁊ ſalis ãmõi
aci ⁊ alumis ⁊ myrrhe ⁊ gallaꝝ ⁊ acatie ⁊ ireos oiꝫ
añ. ps. i. ⁊ ordeũ aduſtũ ⁊ ſpuma maris. Et qñꝫ ad
dit̃ in eo galbanũ. ⁊ qñꝫ iuuat̃ collutõibus oris retẽ
tis in ore magnifice ſi decoquat̃ radix capparis cũ
aceto donec ꝯſumat̃ medietas aceti ⁊ teneat̃ in ore.
Et admĩſtrent̃ diſtillatões in ipſa corroſiõe ſicut ar
ſenicũ diſſolutũ in oleo ferueat ⁊ diſtillet̃ in corroſũ
Et ex eis que iuuãt eſt vt diſtillet̃ in latere dentis cor
roſi oleum roſ.

¶ C. xii. de ruptura dentiũ ⁊ eoꝝ corroſione.

Et cã in hoc ſꝫ plꝫ eſt ꝯuerſio ꝯplõnis eius
ad hũiditateꝫ. ⁊ qñꝫ eſt cã in ipſo vt exiccet̃
ſiccitate vehemẽti: ſꝫ dña ē manifeſta detumi
tio ⁊ ꝯriũ eius. Et ſi ē illic ſignificatio alteratõnis co

lo͞ris aut cõrosiõis sig̃t ꝯplõez hũidã hñtez mãz.

Cap. xiii. de cura.

ET curatio pma ē ꝓhibitio materiei ⁊ mundificatio dentis cũ stipticis fortib⁹ p̄dictis. ⁊ alum̃ quidē est fortis ipſiõis in hoc ⁊ si sit calefacientes cũ hoc nõ est eaꝝ labor vanus sicut ē helleborus niger mixtus cũ melle. Si vo ē a siccitate cura eius est cura siccitatis.

C. xiiii. de alteratõe coloris dentium.

QUandoqꝫ fit illud pp alteratõz eius qd cooperit eos ex linimēto. ⁊ facit accidere pannũ. Et qñz fit lapis in dentiũ radicib⁹ cuius eradicatio est difficilis. ⁊ qñz fit pp mãm malã penetrātē in subã dentis ⁊ alterat̃ in ea q̃ corrũpit colorē eius ꝯuertēdo ad colorē melõgie ⁊ siliuz pter q̃ sit ipm pannus.

Ca. xv. de cura.

PRimo qdē curet̃ cuz eo qd abstergit ⁊ mũdificat sicut spuma maris ⁊ sal ⁊ nasturtiuz tritũ ⁊ cinis ostracoꝝ ⁊ cinis radicis cãne ⁊ aristol. ro. ⁊ ordeũ adustũ ⁊ sal gēma q̃ oĩa sint fʒ equales ptes: ⁊ si uis adde in eo ostracũ limaciaruz adustũ: aut sumat̃ abrotani adusti ⁊ piperis ãboruz añ. ps. i. ãmoniaci ptes. iii. ⁊ folii. ii. ⁊ gypsi adusti. x. ptes terant̃ ⁊ admistrēt̃: ⁊ si fuerit sistua tũc flos eris cũ melle. ⁊ ex eis q̃ albificãt in dispõe est trita carini de sceni: aut tritura vitri: aut masacũie ⁊ alsũbedig ⁊ lapidis adamãtis. Secũdo vo curet̃ cũ eo qd resoluit mãm ⁊ extrahit eã aut abstergit eã sicut piper ⁊ mētastꝛ ⁊ costus ⁊ aristol. ro. ⁊ assa fetida pmiscet̃ cũ abstersiuis p̄dictis: ⁊ sicut ē dentifriciũ qd diximus añ: aut hoc dentifriciũ bonũ: ℞. radicis aristol. ptez i. cornu ceruini adusti ptes. ii. masticis ptes. iii. olei roſ. ptes. v. terant̃ ⁊ admistrent̃. Aliud. ℞. abrotãi ⁊ salis torrefacti ⁊ lilii oĩuz añ. ptes. iiii. ciperi ptes. v. spice ptē. i. piperis ptes. vi. Aliud. ℞. salis q̃ tãdiu adustus fuerit donec fuerit vt carbo ptes. iii. foliĩ ptes ii. ⁊ spice ptē. i. Et iteꝝ cineris ostracoꝝ ptes. iiii. rosaꝝ siccaꝝ ptes. v. cipi ptes. iii. floris hyusqami ptē. i.

C. xvi. de facilitate originis dentium.

QUandoqꝫ accĩt infantib⁹ vt dentiũ eoꝝ natiuitas sit difficilis. Et qñz cõicat ei fluxo vētris: q̃ necessariũ ē vt ꝯmēsuret̃ cũ epithimatibus sup vētre ⁊ succis p̄paratis ⁊ retētiõe eoꝝ. Et ē necessariũ vt liniant̃ cũ collyriis p̄dictis in libro vii. Et ex eis qbus ortus dentiũ fit facilis ē fricatio cuz adipib⁹ ⁊ cerebellis ⁊ ꝓpe cerebro leporis extracto ex capite eius post d̄coctõz: aut cũ alcãna ⁊ butyro ⁊ oleo de lilio. Et iaz dictũ est q̃ lac caninũ ꝯfert in hoc vehemēter cũ ꝓꝑetate sua. Et si dolor vehemētior fiat liniat̃ cũ succo solatri cũ oleo roſ. calefacto. Et oꝫ vt ꝓhibeat̃ masticatio sup rē que hʒ essentiaz tenacē: imo oꝫ vt nutrix itromittat digitũ suũ in ore eius: tũc qñ incipit dolere pp ortũ dentiuz ⁊ fricet gīgiuã eius vehemēter vt currat ab ea hũiditas ex via gingiue: deinde fricet̃ cũ medicis p̄dictis. Qñqꝫ dētes parũp apparent oꝫ vt fiat emplʒ capiti ⁊ collo ⁊ mandibulis cũ lana submersa in oleo ⁊ distillet̃ etiã in aure eius oleũ: ⁊ nos iã p̄misimus tale q̃le ē capitulum in hoc libro primo.

C. xvii. de regimĩe eradicatõis dentium.

QUoniã qñz aduenit ex dente doloroso, vt ñ recipiat curã oĩo: ⁊ fit vt quotiensciiqꝫ sedatur nocumĩtũ quo ledit in ꝓxio redeat. Amplius fit vicinitas eius relqs dentib⁹ nocumentũ pp illud qd ex ipo ꝑtrãsit ad eos ⁊ nõ inuenit̃ ad eius rectificatõz semita tũc cura ei⁹ est eradicatio. Et ipe qdē qñz eradicat̃ cũ tenaliis p⁹ detectiõez ab eo qd tenet̃ cũ radice eius. Et oꝫ vt attēdas añ eradicatõz ⁊ ꝯsidera an egritudo sit in ipo dente. Naz si nõ fuit nõ oportebit vt eradicet̃ ⁊ nõ eradicet̃ qñ cã fuerit i gingiua: aut fuerit in neruo q̃ est sub dente. Illud eĩ q̃zuis dolorē parũp alleuiet nõ tñ ipm destruit: imo redit. Et nõ quidē alleuiat ipm nisi pp illud qd resoluit ex mã tũc ⁊ cũ eo qd ꝑuenit ad ipʒ ex medicinis. Et in eradicatõe illoꝝ dentiũ q̃ nõ ꝯmouent̃ ē timõ ex qbusdã nocumētoꝝ ꝑlimoꝝ: qñz eĩ detegit̃ a mãdibula ⁊ putrefit ps subē eius ⁊ excitat dolorē vehementē: ⁊ qñz excitat dolorē oculi ⁊ febrē. Qñ g⁰ sciueris q̃ eradicatio est difficilis: aut nõ tolerat eã ifirmus tũc nõ erit rectũ vt moueat̃ cũ vehemētia. illud nãqꝫ est ex eis q̃ in dolore augm̃tũ faciũt qñ tñ ꝯueniēs ē qñz si fuerit egritudo pp cãm in dēte. nã si cõmoueat̃ r̃soluit̃ mã sub ipo ⁊ sedat̃ dolor. Qñqꝫ vo eradicat̃ cũ medicis: ⁊ rectius qdez est vt incidat̃ in circuitu dentis cũ ꝓhlomo ⁊ admistret̃ sup ipm medicam̃. Et ex illis ē vt sumant̃ cortices radicis moroꝝ ⁊ piretꝝ ⁊ terant̃ in sole cũ aceto forti dõec fiat totũ sicut mel: deinde liniat̃ cũ eo radix dentiũ i die trib⁹ vicib⁹: aut terat̃ piretꝝ ⁊ in aceto sub sole dimittat̃. xl. dieb⁹: deinde distillet̃ sup illud qd incisum est et dimittat̃ hora vna: aut horis duab⁹. ⁊ qñz iuestit̃ sanus cera hñ: deinde extrahit̃ q̃ eradicat̃: aut ponit̃ loco piretri radix cucumeris asi. aut linit̃ cuz arsenico trito cũ aceto qm̃ mollificat eã: aut sumant̃ seis vrtice ⁊ galbani ptes eq̃les: aut vrtica ⁊ de ture duplũ eius ⁊ ponat̃ sup radicē dētis ei⁹: ⁊ qñz feruet cũ foliis fici: qm̃ ipm frãgit eã ⁊ eradicat ipm cũ facilitate: ⁊ fex aceti ipius ē mirabilis. Et qñz sumãt̃ cortices mori ⁊ cortices capparis ⁊ arsenicũ citrinuz ⁊ piretꝝ ⁊ vene ⁊ radices collognide ⁊ sisamũ ⁊ ꝯficiant̃ cũ aq̃ aneti aut cũ aceto forti ⁊ dimittãt̃ trib⁹ dieb⁹ deiñ liniant̃: aut sumant̃ venaꝝ citrinaꝝ ⁊ cortices mori ãboꝝ añ. ps. i. ⁊ arsenic. citrini ptes. ii. ⁊ ꝯficiãt̃ cũ melle ⁊ ponant̃ in circuitu dentis totius: qm̃ eradicat eũ: aut sumãt̃ radicis abrotãi ⁊ lactis titimalli ptes. ii. ꝯficiant̃ cũ melle ⁊ ponant̃ sup ipʒ: ⁊ si dēs ē debilis liq̃fiat cera cũ melle i sole ⁊ distillet̃ sup ipa oleũ ⁊ precipiat̃ vt masticet eam.

C. xviii. de fricatiõe dentis corrosi ⁊ ē sicut eradicatio sine dolore.

COnficiat̃ farina cũ lacte titimalli ⁊ ponat̃ sr ipʒ aliqb⁹ horis: qm̃ frãget̃. ⁊ oꝫ vt ponant̃ i ipo folia volubilis maioris acute ⁊ adeps rane arboree ē incisiu⁹ fractiu⁹: ⁊ ē rana viridis q̃ hospitat̃ i plãtis ⁊ arborib⁹ ⁊ ascēdit ex arbore ad arborē.

C. xix. de vermibus dentium.

SUmãt̃ seis hyusq. al. seis pori ãboꝝ añ. ptes iiii. se. cepe ptes. ii. ʒ. ꝯficiant̃ cũ adipe capno ꝯtrito ⁊ fiãt idē pille q̃ꝝ vnaqq̃ꝫ sit. ʒ. i. ⁊ fiat suffumigatio ex vna pillaꝝ cũ coopta capitis ⁊ cuz traiectorio.

C. xx. de cã stridoris dētiũ.

STridor dētiũ i sono fit pp debilitatē lacto mãdibulaꝝ ⁊ ē ex eis sic spasm⁹ ⁊ accĩt infãtib⁹ multotiēs ⁊ remouet̃ qñ fiũt puberes. Et qñ multiplicat̃ stridor dentiũ ⁊ sonit⁹ eoꝝ i sono indicat epilepsiã: aut apoplexiã aut spasmũ: aut significat vermes in vētre. Et ille q̃ ē ex vermib⁹ est hñs vicissitudines.

C. xxi. de cura

ET oꝫ vt curet̃ patiẽs illud cũ mũdificatiõe capitis ⁊ iunctõe colli ex oleis calis odoriferis in quibus est virtus stiptica.

¶ Ca.xxii.de dente qui elongatur.

OPortet vt suat̃ digitis aut instrõ ꝯstrictiuo deiñ limet̃ cũ lima.postea suant̃ grana lauri ⁊ alumẽ ⁊ aristol.lon.⁊ fricet̃ cuꝫ eis.

¶ C.xxiii.de congelatione dentium.

COngelatio ẽ stupoꝛ qdã accñs dẽti. Et illõ ẽ pp cãꝫ retẽtã ⁊ ẽ aut stiptica aut põtica. ⁊ qñꝫ ẽ pp illud qd̃ occurrit dẽti adueniẽs extrisec⁹ aut stãs. ⁊ qñꝫ fit pp illud qd̃ eleuat̃ ad eos ex stõ qñ fuerit illic hũoꝛ acetosus. ⁊ qñꝫ seqt̃ imaginatio existimatiua qñ pñs ẽ ille q masticat acetosũ masticando cũ transmissiõe. ¶ C.xxiiii. de cura.

COnfert ei masticatio portulace valde aut seminis portulace ꝯtriti ⁊ infusi cũ aq̃ aut glutinis alibat: aut amigdalis: aut nucis regalis ⁊ alneregil.ꝓpẽ: aut auellana aut oleũ õphacinũ fricando: aut fex olei ingrossati in vase ereo cũ melle i sole aut sup ignẽ: ⁊ collutio oris cũ lacte asinino ⁊ oleo tepido: aut cõdunẽi cũ vino ⁊ grana lauri ⁊ aristol.lon.aut assa fetida: aut lac titimali ⁊ sqlla ⁊ sal: ꝓpterea q2 oppositus est acetositati ꝯfert valde stupefactioni. ¶ C.xxv.de hebet dẽtiũ ⁊ cura ei⁹

ESt vt dens nõ toleret aliqd frm nꝫ calꝫ nꝫ durꝫ. ¶ Et plm eius ẽ ex frigoꝛe ⁊ ẽ p̃cedens dolorẽ dẽtiũ. ¶ Et qñ cã in hoc est frig⁹ administra grana lauri ⁊ alumen ⁊ aristol.lon.⁊ vaporatiõꝫ assiduã cũ vitello oui.⁊ si cũ illa nõ sedet̃ fricet̃ cũ hierapi. Si ãt nõ valet tũc tyriaca ⁊ oleũ synapinũ est iuuatiuũ valde: Alkitrã ꝯfectũ calefactũ quꝫ eo multotiẽs inungit̃ fricãdo est iuuatiuũ valde. Si ãt cã fuerit ꝯplõ cala ⁊ est raro significabit ipãꝫ colõ gingiue ⁊ tactus ei⁹ ⁊ tact⁹ dẽtiũ: q2 oportebit vt assiduet̃ fricatio dentiũ cũ oleo roſ. tepefacto in q⁹ sint cãfora ⁊ sandali ⁊ admistrent̃ mucilago psilii ⁊ masticatio portulace: aut seis ꝓpẽ.

¶ C.xxvi.de cura debilitatis dentium.

COnferũt ei stiptica p̃dicta ⁊ galle aduste extincte in aceto ⁊ grana myrti albe ⁊ sal torefactũ ⁊ extinctũ in aceto ⁊ alramich ⁊ vinũ stipticũ ⁊ dẽtifricia stiptica. Dentifriciũ bonũ: ℞.ciperi.ʒ.iii.myrobalanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ.ʒ.v.cinami grossi.ʒ.xv.cinamomi.ʒ.iii.alumis.ʒ.ii.piretri.ʒ.vii.salis ãmõiaci pepis lõ.galie croci oim añ.ʒ.i.salis.ʒ.v.sumac p̃paratoꝝ corũ.ʒ.ii.fruct⁹ tamarisci ʒ.iii.cardomomi.iiii.aristol.ʒ.xvi.balaustie.ʒ.iiii.terant̃ oia ⁊ aggregent̃. Dentifriciũ bonũ. ℞.sandali rubei cucube saufel oim añ.ʒ.xv.cinami grossi.ʒ.v.cinamomi.ʒ.ii.bakiꝫ.ʒ.iiii.ꝯficiant̃ cũ amilo tritici. Dentifriciũ ad hãc rẽ bonũ suat̃ kist ordei terat̃ ⁊ inuoluat̃ melle aut kitrã pauco samio ⁊ fiant troc.ide ⁊ submergat̃ chaeta de pãno ⁊ ponat̃ s̃r lacertuluꝫ positũ in radice surni. Qũqꝫ eius coloꝛ denigrat̃ extrahat̃ ⁊ accipiat̃ ex eo ps.i.⁊ ex ruptura xiloaloes ⁊ balaustiis ⁊ ciperis ⁊ cortice granati ⁊ sale ex oib⁹ añ.ps.i.terant̃ ⁊ fiat ex eis dentifriciũ. Et qñꝫ sumũt ordei adusti narrati ptes.xx.⁊ ciperi ⁊ saufel ⁊ alkarmeꝫi. oim añ.ptes.iiii.⁊.ʒʒ.ps.i.fiat ex eis dẽtifriciũ.

¶ Fen.vii.de dispõnib⁹ gingiuaꝝ.⁊ ẽ tractat⁹ p̃m⁹:
Capitulum p̃mum de egritudinibus gingiuaꝝ.

GIngiue accidũt apostemata vl' cã materiei descendẽtis ad ipam s̃m plm ex capite. Et qñꝫ est pp cõ itatẽ stõi. ⁊ qñꝫ accidũt ei ap̃ata in initio hydropis ⁊ accñtiũ malitie forme pp illud qd̃ ad eã eleuat̃ ex vaporib⁹ corruptis. ¶ Et significat̃ gen⁹ materiei p colorẽ ⁊ tactũ. Et qñꝫ sũt ex eis manifesta recẽtia velocia ad suscipiẽdã curã ⁊ ꝓfunda ad suscipiẽdã curã tarda. ⁊ qñꝫ sũt cũ se. ¶ C.ii.de cura.

SI mã est sup̃fluitas calida tũc admĩstra euãtionẽ ⁊ phlomiã alicheric. ⁊ cura i p̃ncipio cũ collutionibus oris infrigidantibus ⁊ sit in eis stipticitas sicut ẽ aq̃ roſ. ⁊ lac acetosuꝫ ⁊ aqua myrti ⁊ aq̃ folioꝝ stipticoꝝ froꝝ ⁊ decoctio balaustiaꝝ ⁊ aqua arnoglosse ⁊ infusio glandiũ ⁊ succus portulace. deĩde post illud fiat oris collutio cũ oleo õphacino ⁊ oleo arboris masticis ⁊ oleo myrtino i vnaq̃qꝫ vncia ponat̃ mastix: aut oleo in quo bulierit mastix ⁊ sicce roſ. aut oleũ roſ. i quo bulita sint spica ⁊ rose sicce ⁊ mastix: ⁊ oleũ quidẽ arboris masticis hꝫ v̾tutẽ vehementẽ in sedãdo dolores gigiue ⁊ ꝓpẽ recens. resistit ei ⁊ nõ exasperat ⁊ magis ꝓp̃u iuuamẽtuꝫ eius est in dispõne doloris. ¶ Deinde p⁹ illud admĩstrent̃ que sint sicut succus ireos humide facit ei currere sanguinẽ ⁊ facit quiescere: aut succus folioꝝ oliue: aut fex vini: aut succus rute: aut oleum alabati alcadra bullitũ cuꝫ aqua in qua sint folia e⁹ aut decoctõe aristol. Si ãt ap̃a est calin ⁊ ꝓfundum ⁊ nõiat̃ berules nõ resoluit̃ cũ medicinis: imo fit purulentũ. ¶ Et qñꝫ indiget cura manus. ⁊ qñꝫ subã eius p̾uenit ad creandũ carnẽ nouã. Qñ ergo purulentũ fit admĩstra sup ipꝫ floreꝫ eris ⁊ gallas: aut corticẽ eris ꝯtritũ cũ aceto diebus aliqbus ⁊ surie adustũ aut gallas cũ aceto. ¶ Qñ ãt gingiua nõ cessat suppurari ⁊ ap̃atur ⁊ nõ sanat̃ indiget cauterio. Et melius est vt sumat̃ oleũ feruens cũ lana inuoluta sup extremitatẽ tente ⁊ totiẽs fiat donec detumescat gigiua ⁊ ꝯstringat̃. ¶ Si aũt ap̃a fuerit ex hũiditate superflua oportebit i p̃ncipio vt colluat̃ os cũ oleis calidis ⁊ cuꝫ melle ⁊ oleo ⁊ rob: deiñ admĩstrent̃ resolutiua fortia p̃dicta multotiens.

¶ C.iii.de gingiua sanguinea ⁊ cura eius.

COnfert ei alumẽ extictũ cũ aceto cũ duplo ip̃ius ex sale ⁊ cũ surie tãto q̃ꝫtũ ipꝫ ẽ ⁊ medietas eius ꝯspsũ sup eã: ⁊ ẽt adurant̃ taraca salita vsqꝫquo fiãt sic carbo ⁊ suant̃ ex cinere eoruꝫ pars.i.⁊ ex rosis siccis ptes.ii. ⁊ iteꝝ suat̃ myrti ⁊ lẽtiũ adustaꝝ ãboꝝ añ.ps.i. sumac ⁊ surie ãboꝝ añ.ptes.ii.floꝝ sgnãti ptes.iii.⁊ ꝯmisceãt̃ ⁊ admĩstrent̃.

¶ C.iiii.de fissuris gingiuaꝝ.

CUrrit in cura eoꝝ cursu fissuraꝝ labii.

¶ C.v.de vlcerib⁹ gingiue corrosiõe e⁹ ⁊ fistul' e⁹.

VLcera gingiue alia sũt pura ⁊ alia sunt incipiẽtia putrefieri: ⁊ alia sũt icipiẽtia corrodi.

¶ C.vi.de cura.

PUroꝝ qdẽ cura: cura est alcola. ¶ Ea v̾o q putrefieri incipiũt oꝫ vt curet̃ cũ eis q s̃t sic olea cala ⁊ semẽ iunipi ⁊ tribuli. si g⁹ iuuant erit bonũ: ⁊ si nõ sumat̃ gallaꝝ ps.i.⁊ myrrhe ps.s. aggreget̃ cũ oleo roſ. ⁊ admĩstrent̃. Et ex sp̃eb⁹ qdẽ collutionũ oris iuuatis ẽ collutio oris cũ aceto sqllitico ⁊ collutõ oris cũ lacte asinio ⁊ collutõ oris cũ

decoctione foliorum oliue ⁊ decoctiōe rosaruꝫ ⁊ lē
tium ⁊ gallaꝝ ⁊ capitū rosaꝝ ⁊ granatoꝝ. ¶ Cor
rosiua āt si sūt ꝓfūda in ipsa oꝫ vt curent̄ cuꝫ alcadi
cō ꝓpō eis dicto in antidotario ⁊ silr̄ fistule: deinde
spargāt̄ super ea medicine stiptice. Et ex eis q̄ sunt
expta ē hoc. ℞. tribuloꝝ fruct⁹ tamarisci piretri oīuꝫ
ʒ. iii. chelidonie. ʒ. i. myrob al̄. citrinoꝝ rosaꝝ sicca
rū amboꝝ an̄. ʒ. ii. fabaꝝ ⁊ salis āmoniaci ⁊ cucube
⁊ spume maris oīum an̄. ʒ. s. balaustiaꝝ ⁊ croci am
boꝝ an̄. ʒ. iiii. canfore. ʒ. iiii. fiat ex eis dentifricium: ⁊
ēt dētifricia i quib⁹ recipiūt̄ aristol. ⁊ colcotar ⁊ sco
rie ⁊ arsenica. ¶ In mediis āt sumāt̄ piretri ⁊ radi
dicis lilii amboꝝ an̄. ps̄. i. sumac ⁊ gallaꝝ non perfo
rataꝝ ⁊ balaustiarum ⁊ aluminis oīum an̄. ʒ. ii. terā
tur ⁊ fiat ex eis dētifriciū ⁊ administret̄ in medicinis
inter corrosa ⁊ fistulas. Et silr̄ ex balaustiis ⁊ squam
ma ferri puluerizet̄ gingiua ⁊ retineant̄ in ea. Deiñ
colluat̄ os cum aceto squillitico aut aceto in quo ḋ
cocta sūt folia oliue ⁊ ēt administret̄ filonium i loco
corroso quoniam est bonū: aut diacalamentū ⁊ cō
fectiones prohibētes putrefactionem resoluētes illḋ
quod peruenit ex ea. Et ex eis ē confectio de armel.
Si aūt non valēt tunc necessarium est alcadicō. Et
ex eis que approximant ei ēt est vt sumant̄ aluminis
⁊ calcis ⁊ gallarum ⁊ duoꝝ arsenicoꝝ partes equa
les accipiat̄ ex eo danic. i. post ꝯtritiōem vehemēteꝫ
⁊ fiat cū eo fricatio fricando bene. Deinde expectet̄
super eam vna hora. Postea colluat̄ os cum oleo
ros. q̄n̄ꝫ ponit̄ in ipso acatia: ⁊ ē ꝯueniens vt fiāt ex
eo troc. ⁊ desiccent̄ ⁊ reseruentur ad necessitatem. ⁊
quādoqꝫ sufficiunt duo arsenica ⁊ calx ⁊ acatia ⁊ fi
unt inde troc. Et quandoqꝫ ꝯfert cauteriū predictū:
⁊ ex eis que deiiciūt corrosionem ⁊ faciunt nasci car
nē sanam: deinde admistret̄ dentifriciū ex gallis cuꝫ
tertia parte myrrhe. Creat enim carnem ⁊ constrin
git gingiuam. Et phlomia alieberic ꝯfert i eis.

¶ Ca. vii. de augmēto gigiue ⁊ cura eius.

Cura eius predicta est in caplo ḋ fetor̄ oris.

¶ Ca. viii. ḋ diminutōe carnis gigiue ⁊ cura.

Sumāt̄ turis masculi ⁊ aristol. ro. ⁊ sanguis
draconis ⁊ farie herbi ⁊ radicꝗ lilii ptes eq̄les
ꝯficiāt̄ p⁹ ꝯtrictōꝫ cū melle ⁊ aceto sqllitico
⁊ admistret̄ fricādo. ⁊ farie herbi. ʒ. x. ꝯficiantur cuꝫ
melle: ⁊ fiant inde troc. ⁊ ponant̄ sup lacertuluꝫ: aut
testā positū i iferiori parte furni dōec ꝑueniat ad h°
vt ꝯterantur ⁊ forsitan adurāt̄: ⁊ super id quod adu
rit̄ ⁊ ꝯterit̄ proiiciant̄ sanguinis draconis. ʒ. iiii. ⁊ tu
ris masculi q̄ꝫtū ipsum ⁊ aristol. ro. ⁊ ireos amboꝝ
an̄. ʒ. ii. ⁊ fiat s̄m modum predictum.

¶ Capi. ix. de cura mollificationis gingiue.

Siquideꝫ fuit parua tūc sufficiet in ea collu
tio oris cū aqua in qua ḋcocta sunt stiptica
cal'a vel fr'a s̄m ꝯplonē. Et ex eis q̄ sūt vehe
mētis iuuamēti i hoc ē alumē decoctū cū aceto.
Si āt fuerit plima tūc recti⁹ erit i eā vt icidat̄ ⁊ dimit
tat̄ sanguis currere ⁊ exprimat̄ qḋ egredit̄ ex eo. de
inde colluat̄ os p⁹ ipam cū decoctiōe stipticoꝝ s̄m
modū ꝑdictū i eis q̄ ꝑterita sūt. Et ex eis q̄ sūt ꝯuei
entia ad illḋ ex ḋcoctiōib⁹ est vt sumant̄ fruct⁹ tama
risci. ʒ. iii. ⁊ folioꝝ alcāne. ʒ. ii. tepefiāt ⁊ administrent̄
aut sumant̄ balaustiaꝝ ⁊ corticis granatoꝝ an̄. vi. p
tes ⁊ tereniabin ⁊ aluminis iameni an̄. iii. ptes: ⁊ ro
saꝝ ⁊ sumac albgdedi an̄. viii. partes ⁊ spice aroma
tice ⁊ floꝝ squinanti an̄. partes. x. fiat ex eis linimen
tuꝫ ⁊ q̄ adhereat. ⁊ phlebotomia alicherich cōfert
ei. confectio linimenti conuenientis ad illud qḋ ad
ministratur post collutionem oris. ℞. rosarum cum
capitibus suis piperis an̄. partes. vii. corticis glandi
um balaustiarum granoꝝ myrti viridum an̄. iiii. p
tes siliquarum nabati sumach mūdati alramich. v.
partes: aut loco alramich myrti. viii. partes. Et q̄n̄ꝫ
ꝯfert tāgere palatū cū hiera minori ⁊ colluere os ex
ea cū aceto squillitico ⁊ admistratio alsuffuf fortiū.

¶ Capi. x. de cura carnis addite gingiue.

Ponat̄ i ea calcātū ⁊ myrrha q̄m̄ purgāt eā.

¶ Capi. xi. de labiis ⁊ egritudinibus eoꝝ.

Duo labia creata sunt ad coopiendū os ⁊
dētes ⁊ ad decorē ⁊ ad retinēdū saliuā: ⁊ i
homib⁹ ad loquendū. Et creata sūt ex car
ne ⁊ neruis q̄ sūt partes lacertoꝝ qui continent ea.

¶ Ca. xii. de fissuris labiorum.

Medicine quidem quibus indigetur in cura
tione fissurarum sunt ille que ad exiccatōeꝫ
⁊ stipticitatem aggregant lenificationē.

¶ Capi. xiii. de cura.

Medicine conferentes ad illud ⁊ ex illis ē dra
gagātum quando tenetur in ore ⁊ cōmoue
tur lingua. Et ex regimine iuuante in ipsa ē
inunctio sumis ⁊ ani: ⁊ vt liniat̄ super eas butyrum
recens. Et ex eis est frustum cucumeris super aliud
aut liniatur super eas aqua seuesteꝫ aut aqua ordei
aut mucilago psilii. Et ex pinguedinibus sunt buty
rum ⁊ medulla ⁊ adipes vituloꝝ ⁊ anserum cū mel
le aut oleum alhabac alkadra: aut oleū ros. ⁊ i quo
sunt albumē oui ⁊ farina ⁊ ꝓpric faria herbi ⁊ cera
tū: ⁊ q̄n̄qꝫ ponit̄ in ipso merdasengi. Et ex medicis
expertis est illud qḋ recipit gallas ꝯtritas cū cerusa
plūbi amilū ⁊ dragagātū cū adipe gallie. Et ēt gal
le ꝯtrite cū sisamio ⁊ ēt mastix ⁊ uiscus alboti ⁊ iso
pus ⁊ mel ⁊ fiat ex eis vnguētū. Et iteꝝ merdasengi
⁊ sedine ⁊ venaꝝ vitis oīuꝫ ps. s. dehenigi ps s. ūgu
le caprine aduste croci amboꝝ an̄. ptes. iii. cāfore. vi
ptes gūmi ptes. vi. cere. xvi. ptes oleuꝫ ros. ⁊ ēt ābra
soluta cū oleo balsamino: aut olei de ben: aut olei ḋ
citro. iiii. ptis sumat̄ ⁊ administret̄ in ipsis ceratum ⁊
sint cibi eius pedes ⁊ extrema ⁊ oua sorbilia.

¶ Ca. xiiii. de apostemate labiorum ⁊ cura.

Oportet vt icipiat̄ i eis cū euōne hūoris do
minātis: deiñ admistrent̄ me⁹ locales. Apa
ta v̊o sūt ꝓxime positōis ex iudicio apatuꝫ
gigiue ⁊ cura fortior parūp ē magis necessaria. m̄di
cie v̊o locales ad vlcera sumūt̄ ex stipticis sic myro
bal. de litio ⁊ scie rose ⁊ nuce cupressi ⁊ radicib⁹ vitꝭ.
Et q̄n̄ꝫ ponūt̄ i eis dehenigi ⁊ vngle caprie aduste ⁊
capilli adusti ⁊ fum⁹ aggregat⁹ ⁊ vsnee. Olea āt que
admistrāt̄ i eis sūt sic oleū ḋ chrysomilis ⁊ oleuꝫ de
nuce indica.

¶ Capitulum. xv. de hemoroidibus labiorum.

Si āt i eis sūt hemorroides tūc ex eis q̄ cōfe
rūt eis st̄ squame ferri ⁊ merdasengi ⁊ ceru
sa ⁊ croc⁹ ⁊ alumē s̄m ptes eq̄les sūpta ex q
b⁹ fiat vnguētū cū cera ⁊ oleo nucis idice ⁊ oleo ro.

¶ Capitulum. xvi. de tremore labiorum.

Plurimū accit cū cōitate oris stōi ⁊ ꝓp̄e q̄n̄
i ea ē nausea: aut mouet̄ qi ad expellenḋ ali
qd cū vomitu ⁊ ꝓp̄e i egritudib⁹ acutꝭ ⁊ ho
ris crisis: ⁊ q̄n̄ꝫ ē cū cōitate neruoꝝ aduēiētiū ad ea
a cerebro ⁊ nucha cū cōitate quā cerebrū hꝫ cū eis

Fen.ix.de dispōnib⁹ gutturis ⁊ ē tractatus vnus.
Ca.i.de anatomia gutturis.

P
Er guttur intelligi
m⁹ spatiū i quo sūt meat⁹ anheli
t⁹ ⁊ cibi. Et d̄ eo sūt additio que
sūt vua ⁊ amigdale ⁊ galsamac
Et tu qd̓ iā sciuisti anatomiā
meri ⁊ anatomiā epiglotis.
Vua v̄o ē sba carnosa pēdēs sup supmā ptez epi
glotis sic velamē. Et e⁹ qd̓ iuuamētū ē gdatio aeris
vt n̄ pcutiat suo frigore pulmonē subito ⁊ vt phibe
at puluerē ⁊ fumū: ⁊ vt sit pcutiēs vocez q̄ ɔfortei ⁊
magnificet q̄si ipsa sit porta custodiēs sup exitū voci
q̄ʒtitate sua ⁊ pp hoc nocet e⁹ icisio voci ⁊ pparat pl
monē ad recipiēdū frig⁹ ⁊ nocumētū ei⁹ ⁊ tussim ab
eo. Due v̄o amigdale sunt due carnes nate in ra
dice ligue tēdentes ad supiora ac si ipe sint.ij.auricu
le pue ⁊ sūt carnose neruose sic due glandule vt sint
fortiores ⁊ ābe sūt ex mō suo sic due radices duarū
auriū ⁊ sic itineris ad meri q̄ꝝ ambaꝝ iuuamētuʒ ē
vt adiuuēt aerē apud cap̄ cāne sicut arca ⁊ vt nō ex
pellat aer penitus quʒ fit attractio cordis ⁊ deficiat
aīal. Algalsamac v̄o ē caro pāniculosa ānexa pa
lato sub vua pēdēs cooperiēs cap̄ cāne ⁊ supra gal
samac est alsaic ⁊ ē os hn̄s q̄ttuor latera duo superi
us ⁊ duo inferius. Canne v̄o meri anatomiaʒ di
cemus posterius.

Ca.ii.de egritudib⁹ mēbroꝝ gutturis.

Q
Uandoqʒ accidunt in vnoquoqʒ istorum
egritudines complexionis ⁊ apostemata ⁊
resolutio singularis.

C.iii.d̄ cibo q⁹ fit strāgulatio ⁊ silr q̄ currūt cursu e⁹.

Q
Uando aliqd figit magnitudinē hn̄s oʒ vt
icipiat ⁊ premat collū ⁊ qd̓ ē inter vtrasqʒ
spatulas adhibēdo pcussionē post pcussio
nem. Si āt nō sufficit adiuuet vomitu. Et qn̄qʒ ē
in hoc timor.

Ca.iiii.de spinis ⁊ que cursu eius pcedunt.

I
N spinis quidē ⁊ frustis ligni ⁊ ossis ⁊ que
sunt illis silia oʒ vt ɔsideret tūc si sensus cōp
hēderit ea aut pēna aut curuitas caizaraʒ:
aut corda arc⁹ dupla tūc expellat cū ea aut extrahat
⁊ si ē instr̄m ɔphēdēs spinā recipiēs eā tūc rectior ē
e⁹ attractio s̄m q̄ narrabo. Si āt sensus deficit tē
oʒ vt p⁹ ipsa sorbeāt sorbitōes viscose. Si āt non va
lēt excitent singultus ⁊ vomit⁹ cū digitis ⁊ cū pēna ⁊
medicamie. Et ex eis q̄ expta sūt ē vt bibat oī die.ʒ.
i.nasturtii ɔtriti cū aq̄ cal'a ⁊ euomat. Ipʒ ei expellit
qd̓ retiet. Et meli⁹ qd̓ ē vt euōat p⁹ cibū suū cū aq̄: ⁊
qn̄ʒ ligat cū filo forti ⁊ egredit ⁊ d̓glutit d̓in̄ extbit ⁊
egr̄dit qd̓ r̄tentū ē. Et silr fic⁹ sicce ligate cū filo q̄ʒdo
paulati masticāt ⁊ deīn deglutiūt. Et qn̄ fit gargaris
m⁹ cū rob vue i q⁹ dacocte sūt fic⁹ sicce: tūc qd̓ ifixuʒ
ē mouet a loco suo. Et qn̄ʒ exteri⁹ appōit ēplm gut
turi i quo sūt maturatio ⁊ aptio subtil' vt aperiat lo
c⁹ ⁊ egrediat spia ⁊ q̄ cursu e⁹ pcedūt p se. Et sile hu
ic ē ēplm f̄cm ex faria ordei cuʒ oleo ⁊ aqua tepida.

Ca.v.de sanguisugis in gutture.

Q
Uādoqʒ ɔtigit vt sint q̄dā aq̄ hn̄tes sangui
sugas puas occultas q̄ꝝ occultatō difficilr
fac cauē ab eis q̄r deglutiūt. Et qn̄ʒ pēdet i
manifesto gutturis: ⁊ qn̄ʒ suspēdit i iteriori pte meri
⁊ qn̄ʒ pueīt ad stōm ⁊ qn̄qʒ ē pua ⁊ aspiciēs n̄ videt
suspēsionē ei⁹. Qū āt ptrāsit sup illud hora d̓ q̄ cura
tur ⁊ sugit ex sanguie q̄ʒtitatem magnā crescit corp⁹
eius ⁊ apparet quantitas.

Ca.vi.de signis.

A
Ccidit ei i q⁹ suspēdit sāguisuga tristitia ⁊ an
gustia ⁊ sputū sanguis. Qū g⁹ vides sanuʒ
spuēte sāguinē subtilē: aut spuētē ipm qn̄qʒ:
tūc ɔsidera dispōnē gutturis e⁹: fortasse ei i ipso ē san
guisuga.

Cap.vii.de cura.

Q
Uādoqʒ curat illa que visu ɔphendit cura
tiōe acceptōis ⁊ ablatōis s̄ʒ q̄ narrabim⁹.
Et qn̄ʒ curat cū medicinis gargarismatū si fuit ppe
guttur ⁊ vapoꝝ. Et ex eis sūt q̄dā cū caputpurgiis
si fuit decliuis ad nasū ⁊ cum eis que vomitu ⁊ ven
tris solone educūt verm⁹s ⁊ q̄ eis sūt silia si fuit stās
i pfundo ⁊ i stō. Et qn̄ʒ igeniat aliō igeniuʒ ei.in
de est vt submergat se hō i aq̄ cal'a: aut moret in bal
neo calido ⁊ ppe p⁹ allea que assumpsit. Deide nō
sit deses indesinēter aquā frām ifriatā in ore suo assu
mere hora post horā dōec descēdat sanguisuga q̄ in
ipso suspēsa ē fugiens a calore ⁊ declians ad ptez fri
goris. Si āt nc̄riū fuerit vt ipse expectet sup illō: ē ei
regimē valde bonū i extrahendo ipam. Et mltotiēs
qd̓ cōfert i ea vt sit contēt⁹ comestione alleorū ⁊ mo
ra i sole tenendo os apertū corā aqua frigida ifrigi
data. Et quidā hoies sūt q i potu tribuūt habēti
sanguisugā alselesis ⁊ existimo q̄ sint species cimicū
rubeoruʒ sanguineorū similiū techis debiles hn̄tiū
cutes quos forsitan destruit tactus. Et si fuerit facil'
dentur in potu cum aceto ⁊ vino: aut suffumiget ex
eis guttur cum traiectorio: et fortasse ipsi sunt q no
minant in terra nostra alchabebil. ⁊ acetuʒ solū qū
sorbet quandoqʒ extrahit eam ex gutture ⁊ proprie
cum sale. Ex gargarismis vero est gargarisma qd̓
fit cum aceto ⁊ gargarisma de synapi cuʒ duplo sui
de baurac: aut synapi cum equalitate sui de nigella:
aut cum aceto vini in quo decocta sunt allea ⁊ seba
⁊ lupini ⁊ colloquintida ⁊ siraes aut aceto vini s̄m
q̄ʒtitatē duaꝝ.ʒ.in quo ponunt baurac.ʒ.iii. ⁊ salis
āmoniaci ⁊ alleoꝝ duo dentes: ⁊ gargarismati qdē
cum succo foliorum salicis inest proprietas in extra
hendo ipsam: ⁊ similiter gargarismati ex aceto ⁊ as
sa fetida aut kitran ⁊ aqua. Cum autem iam per
uenerit in stō oportebit vt i potu sumat d̓ hoc medi
camine. ℞.sceba abrotani apsinthii nigelle lupiorū
costi nasturtii mentastri alkebuli siraes oium an̄.pō
dus.ʒ.ii.cum aceto cōmixto: ⁊ etiā cibet habens eā
alleis ⁊ cepis ⁊ porris ⁊ calamento fluuiali humido
aut synapi condito ⁊ omni calido acuto: deide euo
mat postea si facilis fuerit ei vomitus: si autem fuerit
non facilis tunc res salite acute. Et qū ei⁹ suspēsio
fuerit in naso ⁊ diligit e⁹ casus fiat caputpurgiū cuʒ
aceto ⁊ nigella ⁊ succo cucumeris asinini ⁊ hellebo
ro. Qūqʒ acciderit vt abscindat: tunc sibi caueat
ille in quo fuit a clamore ⁊ loquela. Si autez currat
sanguis aut euomat ipm vel solutione educat eum
curetur totum cum eo quod scies in capitulo suo.
Et hermodactili quidem habent pprietatē expellē
di illud. Modus āt quo incipit cū instr̄o chirur
gico est vt stet ille qui deglutiuit sanguisugaʒ i sole ⁊
aperiat os suū ⁊ p̄mat lingua e⁹ ad iteriora cuʒ extre
mitate instr̄i chirurgici quod est sicut cochliarium.
Qūqʒ vi sanguisuga ponat instr̄m chirurgicū in ra
dice colli eius vt non incidat: ⁊ hoc quidem instr̄ʒ ē

instrumentum quo remouentur hemoroides

Ca.viii. de suffocationibus albaba.

QUefocatio ꝛ ꝓhibitio penetratōis anhelit⁹
ad pulmonē ꝛ coꝛ ē res acciñs ex cāis pluri
mis sicut potu medicinaꝝ ꝓfocatiuaꝝ ꝛ medi
ciaꝝ venenosaꝝ ꝛ sicut ꝯgellatiōe sāguis i qbusdaꝫ vi
scerib⁹. Jlla āt de q̄ ñ loquemur ē illa q̄ ē pp cām ac
cidētē i ipso istrō anhelit⁹ ex ꝓpiquo epigloti ꝛ apa
te aut cooptura: aut pigritia v̇tutis a motione instri
attractōis aeris. ¶ Et tu qḋ scis ꝙ apa oppilat mā
t⁹ vicini sui. ꝛ ꝙ coartatio mēbri vicini oppilat mea
t⁹ vicini. Et scis ꝙ lacert⁹ mouens mēbra mot⁹ attra
hēdi i aerē ad ea ꝛ ē lacert⁹ epiglotis quēadmodum
dicturi sum⁹ i.c. anhelitus qñ deficit a motiōe sua ꝛ
operatiōe sua pp siccitatē ꝯgregatam sup hūc lacer
tū q ē i anterioꝛe parte epiglotis ꝛ q̄ sequīt ipam: aut
pp mollificatōem: aut ꝓpter spasmū aut pp nocum̄
tum aliud nō est poſe aiali vt anhelet q̄zuis meatus
ñ sit oppilat⁹. ¶ Cooptura āt pp coartatōem vicini
qñꝫ accit pp remotiōem spōdilium que sunt i initio
colli ad iteriora cā ꝑcussiōis aut casus: ꝛ ñ hꝫ cura
tiōem: aut pp apa i lacerto spōdilium ꝛ ligamētis ea
rū: aut i lacerto meri ꝛ ligamētis ei⁹ cū cōitate. Et ꝓ
pter aliquā cāꝝ q̄ trahit eas ad iteriora: aut pp spas
mū q accidit i eis ēt attrahēdo eas: ꝛ deterioꝛ eis est
sicca: aut pp aliud nocumētū neruoꝝ pp qḋ fit Et
illud qḋ plm accidit ifantib⁹ pp lenitatē ligamētoꝝ
eoꝝ. ¶ Que āt ē maioris timoris ē illa q̄ est i spōdi
li secūda ꝛ q̄ sūt supra ipam ꝛ q̄ est sub illa ė magis
salua. Et fortioꝛ ea ē illa q̄ ē i spōdili prima. Jpsa ei
ē fortioꝛ ꝛ acutioꝛ eaꝝ que sūt i.c. vicinitas. Jllaꝫ āt
que fit cā vermium dicemus in.c. difficultatis trans
glutiendi. ¶ Diuisio āt apatis sm membra aposte
mosa est quadripartita. Aut ei erit apostema i lace
tis extrisecis epigloti decliuib⁹ ad anteriora ꝛ iferio
ra: ita vt sit apa apparēs ꝛ appareat ei⁹ rubedo i āte
rioꝛe parte colli aut pectoꝛis aut thoꝛacis. Aut erit
i lacertis extrinsecis ab ea. Sed in illis que sūt ad po
steriora ꝛ lacertis meri ita vt sint apa ꝛ rubedo eius
ꝛ coloꝛ ipsius apparentia itus i oꝛe: ꝛ qñꝫ ꝑuenit ad
spōdiles ꝛ nuchā cū cōitate. Aut erit i lacertis itrin
secis meri ꝛ que sequīt ipm ꝛ stringit anhelitum ꝓpt
vicinitatē ꝛ non apparent sensui. Aut erit in lacertis
intrinsecis in epigloti ꝛ i pāniculo vestiēte eā ꝛ ē dte
rius quattuoꝛ ꝛ ipm nō apparet sensui ēt. ꝛ aliquan
do aggregat ex istis apatib⁹ numer⁹ duoꝝ aut triū
¶ Cā vo hoꝝ apatū qñꝫ ē cā alioꝝ apatū: Et qñꝫ ē
pp quosdā cibos q sūt ꝓprii i faciēdo ꝯstringere ista
apata sicut ē andacocha ꝛ dr ꝙ ei⁹ tyriaca ē lactuca
ꝛ enduuia. Et qñꝫ ñ ē cā repletiōis i toto coꝛpe: imo
ē coꝛp⁹ mūdū ꝛ nꝫ supabūdat superfluitas nisi i mē
bris vicinis membris gutturis ꝛ facit euenire apa.
¶ Et iā diuidit hoc apostema. Et dicit ꝙ aliḋ ē ap
parens sensui exterius qñ aspicit interioꝛ pars guttu
ris iterius: ꝛ aliud est quod nō est apparens sensui:
ꝛ aliud est in meri. Et aliud est intus in epigloti ꝛ ñ
ꝯspicit illud nisi cū casu lingue post apertioneꝫ oris
cum fortitudie cum compressione ligue ad iferiora.
¶ Et hec quidē apata qñqꝫ accidūt ex sanguine: et
qñꝫ ex chola rubea: ꝛ qñꝫ accñt ex phlate. ꝛ plꝫ pre
focatōis ei⁹ ē cum coopertura lacerti gutturis. ¶ Et
ex prefocationibus quidē phlatica ē magis incolu
mis ꝛ e⁹ sanatio ė velocioꝛ ꝛ facilioꝛ: ꝛ qñꝫ ꝓlongat
xl. dieb⁹. ¶ Et phlatica qḋ alia ē c⁹gnātio ē ex phla
te viscoso grosso frō. ꝛ alia ē c⁹gnātio est ex phlate
subtili calido ꝛ cum h⁹ i descēdit phla a capite: ꝛ ipꝫ
quidem non descendit nisi ex capite sm plm rei tūc
poſe ē vt descendat ad lacertos supioꝛis partis epi
glotis propt grauitatem suam: aut paruitateꝫ pene
trationis sue: ꝛ raro quidē accidit ex melia. Et dicūt
quidā ꝙ non accidit oio qm̄ melancolie minoꝛatur
effusio ab aliquo membꝛo ad aliud membꝝ subito
veꝝ non elongat cum raritate illius quin accidat su
bito aut paulatim: deinde ꝓfocet. ꝛ qñqꝫ ꝑmutat ex
apate calido ꝛ sm oēm dispōnem ꝛ est mala. ¶ Et
oē apa ꝓfocatiuū aut interficit aut ꝑmutat mā eius:
aut collectionē fac ꝛ suppurat. Et qñꝫ apostemant i
terius cāne: sed nō peruenit ad hoc vt prefocet. Et ꝓ
focatiuū malū faciens necessariū vt sit assiduatō ap
tiōis oris ꝛ ꝓiectionis lingue noiat caninū. qñꝫ eni
dr ill ud defectio i lacerto itriseco i epigloti. Et qñqꝫ
ḋ eo qḋ accidit i duab⁹ spēb⁹ lacerti simul. Et qñꝫ ḋ
illo qḋ accidit ex remotiōe spondiliū. ¶ Et qñqꝫ ꝑ
mutat sinantia ad peripneumoniaꝫ qñ expellit mā
ad pulmonem: ꝛ qñꝫ permutat ad partē coꝛdis ꝛ i
terficit. Et qñꝫ ad stōm effundit. ¶ Et ois sinātic⁹
q moꝛit spasmat i ꝑmis. ¶ Et ꝓfocatio qdē canina
qñꝫ iterficit iter primū diē ꝛ quartum. ¶ Et quādo
qꝫ multiplicant sinances ꝛ earum similia i vere hye
mali: qum ergo prefocatio fortioꝛ fit anhelitus pōit
attractiuus in quo fit iuuamentum motione plmo
nis. Et fit necessarium multotiens mouere pect⁹ cuꝫ
pulmone velocit ꝛ frequent si adiuuerit virtus ꝛ nō
fuerit anhelitus eoꝛum inflatio. ¶ Et qñꝫ accidit ꝓ
focatio in febꝛibus acutis ꝛ constrictis ꝛ qñꝫ poꝛtē
dit in eis variolas. ꝛ similit doloꝛ gutturis in eis q̄z
uis non fit prefocatum. ꝛ accidentia prefocationis i
acutis febꝛibus sunt mala valde: qm̄ in eis est neces
sitas anhelitus vehemens. ꝛ qñ accidit in die crisis
est timoꝛosum ꝛ perniciosum. Nam crisis cuꝫ apati
bus ꝓfocatiuis est ꝑniciosa proculdubio.

Ca.ix. de signis.

IUntētio cōis oib⁹ spēb⁹ ꝓfocationū est con
strictio anhelitus ꝛ ꝙ os remanet apertū ꝛ
difficultas deglutiēdi vt qñqꝫ ꝑueniat pati
ens ad hoc vt bibat aquam ꝛ egrediat ex narib⁹ ei⁹
ꝛ exitus amboꝝ oculoꝝ ꝛ egressio lingue in ea que
vehemēs ē cū debilitate mot⁹ ei⁹. ꝛ qñꝫ peruenit illḋ
plm ad hoc vt sit loquela ei⁹ spei q̄ dr ꝙ ille loqt cū
narib⁹ ꝛ ē vere ecōtrario e⁹. Jlle vo q ad hāc ꝯpara
tur in consuetudine hominum non ē nisi habens na
res oppilatas. Jpse ergo vere nō loquit ex naribus
Doloꝛ āt nō fit fortis i phlatica ꝛ dura ꝛ fit fortis in
calida. Qñ ergo vehemētioꝛ fit doloꝛ: tūc qñꝫ iflat
collū totū ꝛ facies ꝛ pendet lingua. Et magis inco
lumis decollatio ė illa cum qua anhelitus nō fit difi
ficilis. Et pulsus qḋ habentium ꝓfocationē in prici
pio sui est frequens diuersus. deiñ fit ꝑuus rar⁹ ꝛ cōi
catione apostemosū i hoc ꝙ sentit aut cum visu aut
cū tactu: ita vt sentiant membꝛa meri ꝛ epiglotis du
ra ꝛ extensiua: ꝛ sic hñs eam quasi desiderat vomer
Et cum remotione quidem est attractio colli ad in
terioꝛa ꝛ abscissio vbi remouentur spondiles ꝛ quā
do tangitur dolet. ¶ Et si iacet super collum suum
non delectat aliquid ꝙ ipse deglutiat omnino. ¶ Et
drīa quidem inter constrictionē anhelit⁹ factā cā de
collatōis ꝛ fca cā pipneumōie ē: qm̄ ille q ē i pupne
umōia nō ꝓfocat subito: sꝫ hec subito qñqꝫ ꝓfocat.

Et dĩa int̃ apã i epigloti ⁊ apã meri ẽ:qm̃ qũ dgluti
re ẽ polẽ ⁊ anhelit⁹ ẽ ꝓhibit⁹ tũc apã ẽ i epigloti:aut
si ẽ ecõuerso tunc apã ẽ in meri. Et qñ3 magnificat̃
epiglotale adeo donec prohibeat deglutitionez. Et
qñ3 magnificat̃ meriale adeo ꝙ ꝓhibeat anhelitu3
⁊ nõ cõstringit anhelitũ aliqd̃ apatu3 meri nisi qd̃ ẽ
in supremo eius:quod vero ẽ sub hoc ñ ꝓhibet an
helitũ q̃3uis difficilis fiat ⁊ ꝯstringat̃: qm̃ nõ perue
nit ad hoc vt comprimat canna3 ⁊ extrẽitate3 eius:
⁊ vt nõ igrediat̃ i eã aer oĩo. qñq3 apã ẽ i meri ⁊ i la
certis itrinsecis nõ manifestat̃ sensui q̃3uis ligua pa
lato adhereat vehemẽter. ¶ Et dĩa iter apã malu3
qd̃ nõ sanat̃ ⁊ apã qd̃ ñ ẽ cũ illa malitia:imo ẽ in po
stremo lacerti⁹ meri:ẽ qm̃ vĩ ꝙ nõ cũ eo cõstrigatur
anhelit⁹ nisi qũ ẽ deglutitio. Et illd̃ ẽ malũ qd̃ ẽ itus
i epigloti ⁊ ñ appet sensui exteri⁹ ex eo aliqd nisi inte
ri⁹ qũ inspicit̃ ei⁹ guttur:s3 ẽ ꝓfũdũ. deide illd̃ qd̃ nõ
vĩ iteri⁹ ⁊ vr̃ exteri⁹. Presocatio ãt mala festinat ad
ꝓhibẽdũ anhelitũ. Et qñ resupinat̃ patiẽs ⁊ ꝓhibe
tur anhelit⁹ oĩo. Et qñ ñ resupinat̃ anhelit⁹ fit difficil̃
Et ipse ẽt assidue extẽdit collũ igeniando ad anheli
tũ ⁊ reuoluit̃ cũ iclinatiõe ⁊ diligit expãsionẽ ⁊ ñ põt
iacẽ. ¶ Et qñ3 puẽit ꝯstrictio anhelit⁹ ⁊ necessitas ex
trahẽdi vaporẽ fumosu3 ad hoc vt educat vĩ⁹ q̃ effic̃
anhelitũ hũiditates ad exteriora i anhelitu ⁊ appet
spuma tũc ñ ẽ spes i ipso ⁊ ñ o3 vt curet̃. Qũ tñ qñ3
accidat vt p̃focat⁹ spumet aliqñ: deide sanet̃. Et illd̃
ẽ qũ illic fuerit fortitudo ⁊ appetit⁹ ⁊ nutrimẽtũ. Qu3
ãt facies ei⁹ fit viridis ⁊ denigrãt̃ sinus oculoꝝ ipsius
oculoꝝ ipsi⁹ tũc ipse morit̃. Et silr̃ qñ mĩorat̃ pulsus
⁊ ifrant̃ extrẽa. ⁊ grossitudo qd̃ ligue ⁊ ipsi⁹ denigra
tio sũt ex signis malis. Et qñ ẽ cu3 p̃focatõib⁹ malis
febris vehemẽs tũc mors festinat qm̃ fe. facit egꝝ in
digere anhelitu magno: ⁊ iã dictũ ẽ in signis mortis
velocis. ꝙ siqs p̃focatõ3 patit̃ ⁊ alterat̃ color postre
mi ei⁹ a rubedĩe sua ꝯsueta ad albedine3 :aut ad viri
ditatẽ ⁊ sudãt ascelle ⁊ iguia ei⁹ sudore frõ: tunc ipse
morit̃ i vno dieꝝ. ¶ Signa vo spei sũt si ꝑmutat̃ ru
bedo ad exteriora:multotiẽs. n. aperiũt tũc oculos
suos ⁊ sanãt̃. Et silr̃ qñ alterãt̃ eoꝝ anhelit⁹ ⁊ icipiũt
anhelare anhelitu breui. Et illd̃ iõ qm̃ ipsi i dispõne
vehemẽtie icipiũt ad anhelitũ lõgũ vt ipm̃ paulati3
itrare faciãt. Qũ ãt abbreuiat̃ tũc iã remouet̃ cã pre
parãs ad lõgitudinẽ ⁊ redeũt mẽbra ad dispõnẽ nã
lẽ. Et silr̃ qñ accidit apã i latere opposito sperat̃ cu3
eo resolutio aliq̃. ¶ Sig̃ ãt ꝑmutatõis sinãtie sũt vt
videãt̃ i apate dtumitio ⁊ resolutio abs3 apertõe ad
exteriora cũ mollificatõe sua. ¶ Deide o3 vt ꝯsidere
tur pulsus. Nã si sit vndosus magn⁹ ⁊ accidat cũ eo
tussis tũc ipsa ꝑmutat̃ ad pipneumoniã. Si vero pl̃
sus ẽ spasmosus tũc ipsa ꝑmutat̃ ad spasmũ. Et si d
bilitat̃ pulsus valde ⁊ minorat̃ ⁊ fit rarus ⁊ ꝯmouet
tremorẽ cordis ⁊ resoluit̃ inatus calor ⁊ accidit syn
copis tũc mã ẽ effusa ad ptẽ cordis. Si ãt accidit do
lor i stõ ⁊ nausea:tũc iã effũdit̃ ad stõ3. ¶ Collectio
nis ãt signũ ẽ qm̃ iuenit̃ lenitas pauca cũ ptrãsitiõe
quarti diei. ¶ Et qñ3 accĩt sinãtie que facit apparer̃
rubedinẽ i collo ⁊ parte pectoris vt generet̃ herisipi
pila. Et illud ẽ ẽm duos modos: aut pp reditõnem
materiei ad iteriora corporis:aut pp eũonẽ materiei
Si aũt ẽ pp eñonẽ tũc ẽ i q̃ ẽ spes ⁊ alleuiat̃ cũ ea an
helit⁹: ⁊ aliud ẽ malũ. ¶ Et signa qd̃ ei⁹ q̃ sanguinea
ẽ sũt signa sanguinis nota ⁊ rubedo ligue ⁊ faciei ⁊
oculoꝝ ⁊ inuẽtio saporis sanguis. s. aut dulcedinis:
aut similis saporis vini ⁊ dolor vehemẽs extẽsiu⁹ ⁊
ꝯstrictio anhelit⁹ vehemẽs. ¶ Et signa colice sunt i
flatio ⁊ calitas ⁊ tristitia vehemẽs ⁊ sitis vehemẽs ⁊
dolor vehemẽs mordicatiu⁹ ⁊ amaritudo ⁊ siccitas
⁊ vigilie ⁊ ñ ꝯsequit̃ i ꝯstrigẽdo anhelitũ ꝯsecutionẽ
eueniẽtẽ ex sanguĩe. Et qñ3 significãt ipa3 color lin
gue ⁊ adustio loci ⁊ acuitas ipsi⁹ ⁊ ẽ quasi sit in loco
aliqd acutũ mordicatiuũ. Et dolor cholerice mĩor
ẽ dolore sanguinee. Et signa qd̃ phlegmatice sũt sal
sedo aut sapor haurac cũ caliditate ⁊ viscositate qm̃
hoc phlegma ẽ corruptũ ⁊ putrefactum. Et quãdo
q3 significant ipsam albedo coloris ligue ⁊ faciei ⁊
paucitas sitis ⁊ iflãmatiõis. ⁊ qñq3 ꝓsternit̃ ligua cũ
mollificatiõe ⁊ raro accidit cũ ea apã i glãdul̃. ⁊ qñ
q3 ẽ dolor cum ea paruus aut priuatus ⁊ nõ sũt cũ
ea febres ⁊ prolongat̃ spacium eius vsq3 ad. xl. dies
⁊ qñ nitit̃ habens eã polis est ei deglutitõ: qm̃ pene
trat deglutitũ i mollitiẽ. ⁊ signa melãcholie sunt du
rities ⁊ sapor acetositatis ⁊ ponticitatis ⁊ ꝙ accidit
paulatim ⁊ qñq3 est permutata ex apate calido: ⁊ si
gna facte a siccitate membroꝝ spũalium quecunq3
fuerit sunt paucitas hũiditatis in ore ⁊ iuuari ex aq̃
calida statim cum eo quod hũectat ⁊ mollificat.
¶ Et scias ꝙ quandoq3 accidit lingue dolor ꝑseuerãs
ãno vno:aut duob⁹ in gutture eius ⁊ significat petro
sam supfluitatẽ i partibus gutturis.

¶ Ca. x. d ẽmõe vl̃i de curis apatũ accñtiũ in parti
b⁹ gutturis ⁊ epiglotis ⁊ glãdulis circundatib⁹ ea ⁊
vue ⁊ galsamati ⁊ duaꝝ amigdalarum.

Portet vt eũet̃ i pricipio vniuscuiusq3 illo
rũ mã faciẽs illd̃ cũ phlomia ⁊ solone ven
tris ⁊ vt trahat̃ mã ad ptẽ diuersã saltẽ cum vẽtosis
positis sup loca lõgiqua opposita ei ⁊ ligatõe extre
mitatũ dolorosa. ¶ Et vt icipiat̃ i ea cũ medicis sti
pticis ꝯmixtis cũ eis q̃ hñt paꝝ abstersiõis sic̃ mel.
⁊ meliores eo sunt cortices nucis: deinde rob mori
¶ Et scias ꝙ iceptõ gargarizãdi cũ aceto qũ icipit
passio vue aut sinãtia ẽ ex eis q̃ repellunt ⁊ ꝓhibent
attractõem humiditatis plurime ⁊ ẽ cũ eo ꝓhibitio
ei⁹ quod eueniet. Et de istis quidẽ medicinis sunt sic̃
alumẽ ⁊ galle ⁊ balaustie ⁊ ãbo g̃nata decocta vsq3
ad solonẽ ⁊ fiat ex eis qd̃ dglitiat̃. Et ex eis q̃ iuuãt
ad illud ẽ vt radat synciput ⁊ liniat̃ cu3 succo acatie
⁊ hoc i pricipio. Deinde gradatio fiat ad maturati
ua: deiñ fiat gradatio ad apitiua fortia vs3 ad g̃dum
salis ãmoniaci ⁊ piretri ad ea q̃ dicturi sum⁹. ⁊ ex eis
q̃ ꝯferũt ad hoc ẽ sternutare cũ eis q̃ sũt sicut ꝯdisi ⁊
cost⁹ ⁊ folia oleãdri ⁊ sansuc⁹. ¶ Et ex reb⁹ exptis q̃
faciũt sua proprietate in apatibus p̃focationũ ⁊ vue
⁊ ãbaꝝ amigdalaꝝ ⁊ oĩo oĩum mẽbroꝝ gutturis iu
uamentũ maximũ ẽ vt sumant̃ fila ⁊ ꝓp̃e tincta cu3
murice mario ⁊ p̃focet̃ cũ eis vipa: deide circundet̃
eis collũ e⁹ q h3 aliqd̃ hoꝝ apatũ. Illd̃ ei ꝯfert ei iu
uamẽtũ mirabile bonũ ptrãsiẽs q̃3titatẽ e⁹ qd̃ timet̃.
¶ Et lac qd̃ ẽ ex mẽdicis sublimib⁹ i p̃n° ⁊ statu: ꝓpea
ꝙ repellit ⁊ lenit ⁊ sedat dolorẽ. ¶ Et o3 vt ꝯspiciãt̃
i administrãdo ea q̃ stringũt ⁊ resoluũt aut maturãt ⁊
ꝯsideret̃ ad dispõne3 corpis i lenitate ⁊ duritie sua ⁊
ꝯfortet̃ illud qd̃ ẽ forte i duritie ⁊ leniat̃ i lenitate: ⁊ si
milit̃ obseruet̃ etas ⁊ ꝯplo ⁊ tp̃s ⁊ cõsuetudo. ¶ Et
qñ3 appropĩãt̃ apata vue ⁊ ãbaꝝ amigdalaꝝ ⁊ mol
lificatio eaꝝ cũ icisiõe. Et ego qd̃ ambab⁹ singl̃ar̃ fa
ciã capl̃3. ¶ Et ex modis curatiõis ẽ ꝯpssio sr̃ locũ.
Et e⁹ loca sũt tria. vnus coꝝ ẽ qũ remouet̃ spõdiles.

Et 2ᵘˢ ē ex apātibᵘˢ vue ⁊ ābaꝝ amigdalaꝝ idigētium sublevatōe sua: aut casu ābaꝝ ad supiora. Et 3ᵘˢ ē in apātibᵘˢ phl'aticis qū ↄstrigūt ābo meatᵘˢ ⁊ iuuāt cuꝫ ↄpssiōe ħꝫ mūdificatōeꝫ ipoꝝ ⁊ subtiliatiōꝫ ipsoꝝ.

Ca.xi. de cura ꝺcollationū ⁊ prefocationū ⁊ oīs suffocatōis ex omni causa.

In casa qꝺ oꝫ vt icipiat cū phl'omia ⁊ ñ extrahat sanguis plurimᵘˢ subito: ⁊ ꝓpe qū iā iceperit vtᵘˢ debilitari: imo sumāt i oi hora. ⁊ x. ⁊. x. vſꝫ ad diē tertiū cū sepatōibᵘˢ ↄtinuis. Si āt debilitari nō icipit tūc oꝫ vt sine cessatiōe extrahat sanguis vſquequo appeat syncopis i forti. Et oꝫ vt ꝺclinet cū sepatōe vsus ↄseruatōeꝫ vtutis ⁊ expulsiōem syncopis. Syncopis ei cū accit cadit vtᵘˢ eᵘˢ: qr aggrāgāt ei difficultas anhelitᵘˢ ⁊ casus vtutis. Et ꝓpe idicit eis vt minorēt cibū nēcrio aut volūtarie ⁊ p̄cipue si fūit febris. Et qñꝫ oꝫ vt attēdat i re pl'omie res aliqua q̄ ē magis itegra: qm̄ qñꝫ ē cā dñiuꝫ sanguis i p̄focatiōe reteti ⁊ p̄cipue ↄsueti sic sanguis menstrui ⁊ sāguis hemoroidaꝝ. Et i hᵘˢ i qꝺ oꝫ vt sit phl'omia i latere trahēte māꝫ ad ptē a q̄ cadit retentio sic necessaria ē hec phl'omia saphene ⁊ vētose cruriū. Qū ei egredit sanguis plurimᵘˢ tūc qñꝫ sedāt accñtia statim ⁊ qñꝫ necessaria ē iteratio i mane. Et ħꝫ vitatē dispōnis qum dispō tolerat expulsionē phl'omie vſqꝫ ad maturationē tūc illꝺ ē meliᵘˢ ad hoc vt remāeat vtus i corpe ⁊ cadat eūo ipsiᵘˢ materiei egritudis ⁊ sufficiat emissio freqūs i diebᵘˢ cū .x. pōderibᵘˢ sāguis: aut .v. pōderibᵘˢ ⁊ fit facilis anhelitᵘˢ. Et silr ēt gargarismata postpōnat si ē illic repletō ⁊ fuerit gargarismata dolorosa timēdo attractōeꝫ: imo administrēt gargarismata pᵘˢ mūdificatōeꝫ. Et ꝺcollatiōis qꝺ ē spēs quedā existens i fine algalsamati. Qū ergo fit phl'omia añ declinatōeꝫ egritudis descēdit ad locū p̄focatuꝫ.

Et multotiēs qꝺ scit cū eo hora p̄focatōis ex pn̄cipio ⁊ augmēto ⁊ statu ⁊ decliatōe ⁊ dispōne ꝺglutitiōis ⁊ augmētat difficultas: aut casus eᵘˢ ⁊ declinatio ipsiᵘˢ ⁊ dū pseuerat i augmēto ⁊ nō ē nēcriuꝫ vt fiat phl'omia vltia: imo sufficiat illꝺ qꝺ diximᵘˢ. Et qū sināt ia ē ñ cū cōitate repletōis i corpe toto: imo ē sr fluitas i pte gutturis tm̄ ⁊ nō sentit extēsio ptrāsit vt nō fiat phl'omia: imo elōgatio fiat ab additiōe cāꝝ resol'onis faciētiū eē nēcriū cābitōeꝫ pl'imaꝫ. Et ꝓhibeat nutrimētū vt sit corᵘˢ eiᵘˢ vtēs sanguis eiᵘˢ nutrimēto ⁊ ↄuertēs ipꝫ a pte apātis: q̄si fiat ei iobediēs sanguis: deide vadat ħꝫ resolutōeꝫ ⁊ maturatōeꝫ. Nā si phl'omia fiat tūc fortasse ñ tolerabit illud ⁊ ñ erit excusatio cibatōis ⁊ i cibatōe ē labor ⁊ ꝓpe cū ñ ꝺglutit.

Et ñ postpōat phl'omia vene q̄ ē sub ligua: immo oꝫ vt icipiat illud saltē i cadē die: imo saltē in dispōne separatōis p̄dicte ⁊ ꝓpe qū fuerint vene q̄ sūt sub lingua extēse. Et qñꝫ nēcria ē phl'omia alguidegi ⁊ qñꝫ nēcaria ē scalpellatio ligue ipsiᵘˢ. Et nēcrie sunt vētose cruris: qm̄ sūt ↄferentes valde.

Et illū qdē q̄ ↄsuetus ē icurrere sināces oꝫ vt phl'omet añqꝫ accidāt qū vr repletio ⁊ qū est ver. Et ex eis qꝺ q̄ sunt vehemētis iuuaminis ē iceptio admistratiōis clisteriorꝝ fortiū valde nisi febris prohibeat: tūc eni oꝫ vt sit ↄtētᵘˢ clisteribᵘˢ lenibᵘˢ. Clisteria nāqꝫ fortia ⁊ collyria sunt i hoc maximi iuuamti.

Et oꝫ vt ēbrocent extrema ⁊ circūdet collū lana ⁊ ꝓpe lana isopi que sit ifusa siue i oleo oliue: aut i oleo camēillio. Ipsa ei ē lenificatia ⁊ sedatiua doloris. Deide i postrēo ipsiᵘˢ admisceāt ei attractiua qū non ↄferunt ista ⁊ sunt sicut baurac ⁊ synapis ⁊ costus ⁊ castoreuꝫ ⁊ sulfur ⁊ vnguentū forte rubificās ⁊ ēt mel anacardi ⁊ oē qꝺ vesicat.

Et oꝫ vt sint ↄtēti i cibis suis vſqꝫ ad diē tertiū oxymelle: aut sirupo dē melle: deinde gradatō fiat ad aquā ordei cū qbusdaꝫ medicinis delectabilibᵘˢ: deide ad vitellū oui postea qū facilis fit ꝺglutitō admistrēt sorbitiōes ex candarof. Et in fine eiᵘˢ fiant sorbitiōes ex maturatiuis: deide resolutis.

Et qū deglutitio fit difficilis ponāt vētose sup collū apud spōdilē secundā cū suctiōe aut igne vt dilatet meatᵘˢ paulati ⁊ deglutiat illꝺ qꝺ sorbet ex cibis. Nūqꝫ illud ↄpleuerit remoueāt vētose ignite: aut cadūt per seipsas. Et nō ē malū si scalpellet ēt ⁊ egrediatur sanguis illic ⁊ ex halacdā: deinde vētoset vētosa vna sr caput ⁊ ponāt etiā sup mentū vētose sub gutture ⁊ illud fiat postqꝫ abscidit mā. Omia ei hec trahūt materiā ad diuersā ptē ⁊ miorāt eā ⁊ silr illꝺ ē meliᵘˢ. Similit ponant sub māmillis ⁊ sup alcheel ⁊ ñ est malū itromittere aliqd qꝺ mūdificet ex alkcizaran ⁊ eis silibᵘˢ sup qꝺ cottū sit inuolutū: mundificatio nāqꝫ dilatat.

Et qñꝫ itromittit i guttur cānula facta ꝺ auro aut argēto: aut silibᵘˢ ābobᵘˢ adiuuādo ad inspirādū. ⁊ silr qñ fortior fit ↄstrictio nō ē excusatio qn vētose ponāt sup collū. Et qñꝫ ↄfert i dilatatiōe deglutiōis ⁊ anhelitᵘˢ cōpressio spatulaꝝ cuꝫ fortitudie.

Medicie āt i principio sint stiptice ⁊ ꝓpe i sanguiea ⁊ meliora qꝺ stiptica sūt que habēt cum stipticitate sua sbaꝫ subtilē qua submergūt. Et ex rebᵘˢ qꝺ quas extrahit experimētū ē q̄ stiptica pmixta composita magis sunt iuuatiua q̄ꝫ singl'aria simplicia: ⁊ qñꝫ dolor fit fortior i principio rei: q̄re nēcrium ē vt stipticis admisceat aliquid quod sedet dolorē ⁊ leniat sicut ē sirupus viol. ⁊ penidii ⁊ lac calidū ⁊ mucilago se. lini ⁊ alrob. ⁊ qñꝫ mltiplicat effusio quare nō ē excusatio quin resolutiua eis admisceant.

Et qñqꝫ ñ ē mā plurima i effusione ⁊ apa non est forte. Incipiāt ergo ⁊ administrent galle ⁊ sal āmoniacus: quoniā prohibent cum fortitudine ⁊ resoluūt cum fortitudine.

In cholerica vero oꝫ vt sit plurimū intentōis conuersum ad infrigidandū cum eo quod facit stipticum. Et quandoqꝫ admistrant linimenta: ⁊ quandoqꝫ admistrant i ea ⁊ i omni calida gargarismata ⁊ insufflant insufflatiōes cuꝫ sufflatorio ⁊ puluerizatiōes. Et ex eis ē gargarismᵘˢ factus cum oxymelle ⁊ aqua ⁊ aceto. Ipse eni ē maximi iuuamenti in initō calide ⁊ frigide ⁊ cū rob moroꝝ proprie siluestriuꝫ: deinde cū eo in quo nō ē zuccaꝝ vel mel. Et admistret i principio puꝝ ⁊ ↄfortet cū stipticis q̄ sūt ꝺ genere succi sumac ⁊ acreste siccaꝝ ⁊ sic sūt balaustie: ⁊ i hᵘˢ i qꝺ ñ ponit mel nisi vt mūdificet nō vt confortet. ⁊ silr decoctio alkeshe cuꝫ melle aut decoctio sumac cū coagulato vue. Et fortiᵘˢ illo ē succᵘˢ nucis recentis: quoniā ipse ē ex melioribᵘˢ medicinis horum apostematū ⁊ succᵘˢ rose recentis. Et rob papaueris quando permiscet cū stipticis ē vehementis iuuamti in initio. Et fortius illo ē decoctio myrti ⁊ glandium ⁊ aqua coriandri ⁊ sumac ⁊ aqua corticū nucis ⁊ aqua myrti ⁊ aqua lentiū decoctaꝝ valde ⁊ cydonia valde stiptica ⁊ sorbe ꝓpe. Et alumē iameni hꝫ ꝓꝑetatē i hᵒ. Et ēt isufflet i gutture isufflatō ex semie rose ⁊ sumac ⁊ balaustiis ħꝫ ptes equales ⁊ cāfor re modica. Et cholice adhibeat succus oleoruꝫ frōrū pmixtᵘˢ cū eo qꝺ hꝫ stipticitatē aliquaꝫ sicut succᵘˢ virge pastoris ⁊ succus solatri ⁊ succus ramoruꝫ vitis.

Et ex cōib⁹ int̄ eas i pͥncipio sunt semen rose ⁊ semē
portulace ⁊ mucilago psilij ⁊ amilum ⁊ spodium ⁊
sumac ⁊ dragagātū ⁊ cāfora ex qb⁹ fiāt pillule com
p̄sse ⁊ teneāt sub ligua. ¶ Qñ ergo abscindit̄ attrac
tio oꝫ vt misceāt̄ cuꝫ rob moroꝝ myrrha ⁊ crocus.
myrrha ei ꝓfūdat̄ cū virtute sue stipticitatis ⁊ sue re
solutōis ⁊ facit crocū ꝑuenire ad profundū ⁊ aggre
gāt ad maturatiōem faciēdā. Si āt videris ipsaꝫ de
clinare ad duriciē pmisce cū moris aliqd ex baurac
¶ Qñ āt appropīquat stat⁹: aut ꝑuenit i ipsa oꝫ vt
admistrēt̄ ea i qb⁹ ē sedatio ⁊ lenificatō sicut lac mul
ctū i quo dissoluūt̄ squame casiefi. ⁊ oleuꝫ i rob mo
roꝝ: aut decoctio ficuū ⁊ fenugreci: aut rob myrthi
cū rob: aut succ⁹ vitis cū melle: aut rob aut bdelliuꝫ
arabicū dissolutū: aut rob vue qm̄ ē iuuatiuū valdͦ
⁊ aq̄ radicis i q̄ decocta sūt passe ⁊ fenugrecū ⁊ dac
tili ⁊ fic⁹ ⁊ myrrha ⁊ croc⁹ ⁊ cinamomū gargarizata
cū oxymelle ⁊ aq̄ mellis. Et admistrēt̄ empl̄a ēt ad
maturādū sic̄ emplꝫ alfeir ⁊ distillatio olei rosꝫ. i aur̄
ē iuuatiua i hac hora. Et qñ vides ꝙ ñ maturat̄ ⁊ vi
des duritiē oꝫ vt admistres i medicis ei⁹ caules.
¶ Qñ āt maturatio iā adest tūc stude i aptōne apatis
cū gargarismate qͦd ꝯiūgit iter aptiōem ⁊ lenificatō
nē: sicut quedā me⁹ acute in lacte quibus fit gargarif
mus ⁊ si ē apparēs ⁊ elōgat̄ tp̄s ⁊ ñ disrumpit̄ ñ est
mala admistratio ferri. Et ex medicis tēperatis cuꝫ
iceptiōe ad disruptōeꝫ ē dͦcoctio ficuū cū fenugreco
⁊ dactilis ⁊ decoctio lētiū cuꝫ rosꝫ ⁊ rob liquiritie ⁊
seie almaru: ⁊ post illud fiat gradatio ad illud qͦd est
forti⁹: qr̄ misceāt̄ cū rob moroꝝ baurac ⁊ myrrha
⁊ dragagātū ⁊ ēt semē almaru dissolutuꝫ in lacte ca
prino ⁊ olea dissoluētia ⁊ ꝓp̄e cū melle ⁊ galia ⁊ fiat
ex eis gargarismus: ⁊ ex eis q̄ sūt sicut aq̄ mellis in q̄
dͦcocta sūt fic⁹ ⁊ galamētū ⁊ sansuc⁹ ⁊ alumē ⁊ mēta
⁊ sisimbꝛ ⁊ radix lilij ꝯiūctim ⁊ sepati. Et costo ⁊ ꝑ
prie marino iest iuuamētū maximū i h⁹ i hora. ¶ Et i
veritate stati p⁹ abstersionē itegraꝫ ⁊ p⁹ maturatōem
ꝯpletā ⁊ aptionē cū eis q̄ st̄: sic̄ baurac ⁊ nitꝝ ⁊ assa
fetida ⁊ myrrha ⁊ pip ⁊ castoreū ⁊ sterc⁹ hirūdinū ⁊
sterc⁹ adib ⁊ fiat ex eis gargarism⁹ cuꝫ rob moroꝝ:
imo cū sale āmoniaco ⁊ pirtro ⁊ seie albarmel ⁊ sy
napis: aut seie raphani cū aq̄ ⁊ oxymelle. Et admi
strēt̄ ex istis isufflatiōes. Et isuflatio salis āmoniaci
ē faciens quescere. Qñ ergo dͦclinat egritudo admi
stra vinū ⁊ balneū ⁊ embrocas. Cōfectio pillularū
iuuantiū i statu. ℞ radicis lilij .iiii. partes: asse fetide
medietatē partis: colligant̄ cuꝫ succo caulis aut coa
gulato vue. ¶ Ex curatōe vͦo phl̄atice ē vt it⁹ i gut
ture itromittat̄ vͦga mollificata torta sup quā iuolu
tus sit pānus quo liniat̄ apa ⁊ quo mūdificet̄ hūidi
tas. Et ei quidē q̄ ē antiqua assa fetida ⁊ cinamomū
⁊ soluat̄ vēter cū cochiis ⁊ hiera ⁊ silibus. Et clisteri
zet̄ cū clisterib⁹ valde fortib⁹. In cura āt melancho
lie ex medicis magis ꝯferentib⁹ ei ē medicam̄ albar
mel gargarizatū ⁊ linituꝫ exteri⁹ ⁊ iterius. ¶ Ex me
dicinis vͦo q̄ hn̄t ꝓprietatē ⁊ ꝯuenientes sunt i oi ho
ra ē stercus canis albū ⁊ adib albū ⁊ hoc mō colli
git̄: Custodiat̄ canis ne aliqd comedat nisi ossa tm̄
donec stercus eiiciat albuꝫ qͦd parui existat fetoris.
⁊ silr̄ stercus hois ꝓp̄e ifantis: ⁊ oꝫ vt sollicitudo sit
ita vt illud quo cibat̄ sit cū q̄ꝫtitate qua digeratur. ⁊
qͦd ex eo melius ē: ē panis lupinoꝝ sꝫ q̄ꝫtitatē ꝑuaꝫ
⁊ i potu tribuat̄ post ipꝫ vinū vetus: deinde sumant̄
sterc⁹ e⁹ ⁊ exiccet̄: ē ei pauci fetoris. ⁊ si cū pane dͦside

rat aliqd aliud. tūc dent̄ ei cibi bone digōnis boni
chimi cale ꝯplonis cū eq̄litate sic̄ carnes galline ⁊ ꝑ
dicū ⁊ extreītates capraꝝ. Hec ei cū bōitate digōis
educūt fecē ꝑui fetoris. ⁊ ex medicinis qͦd sua ꝓp̄eta
te facientib⁹ st̄ hirūdies aduste. Decollāt̄ ei p⁹ ⁊ cur
rit sanguis sup alas ipsaꝝ: deinde puluerizat̄ sup eas
sal ⁊ ponūt̄ i vrceolo lutato ⁊ ligat̄ cap̄ ei⁹ ⁊ ponūt̄ i
furno: ⁊ vt ponāt̄ i vitreato vase linito luto sapiētie
ē rectius ap̄ me. ⁊ silr̄ sterc⁹ hirūdinū adustū cū forti
tudie. ⁊ qñꝫ linit̄ palatū ex felle taurino cum melle ⁊
felle testitudis ⁊ flore eris ⁊ capitib⁹ pisciculoruꝫ soli
⁊ ꝓp̄e vua ⁊ linit̄ ēt paulati hn̄tis sināciā sale cū mel
le ⁊ aceto ⁊ oleo. Et silr̄ apa vue: ⁊ silr̄ admistrentur
gargarismata cū oxymelle i quo decoctū ē semē ra
phani. Et colcotar quideꝫ ⁊ calcadis ābo sūt bona
apati gauonis. ⁊ ex ꝯpositis sūt medicamē mori cū
myrrha ⁊ croco. Et medicamē hirundinū ⁊ mͦdica
mē albarmel: ⁊ medicamē corticis nucis recentis ⁊
trocisci andarosiꝫ ⁊ medicamē h⁹ i: ℞. stercoris canis
al. adusti i testa ⁊ p̄ter testā. ℥. i. piperis. ʒ. ii. gallarum
adustaꝝ corticis ḡnatoꝝ carnis simij ⁊ suis ⁊ adho
ba oiuꝫ añ. ʒ. i. myrrhe costi āboꝝ añ. ℥. ſ. isuffletur
aut liniat̄ cū melle ⁊ ēt i fine ei⁹ ⁊ i hora vehementie
admistrēt̄ sterc⁹ pueri ex pane lupinoꝝ ⁊ sterc⁹ canis
⁊ hirūdinū adustū ⁊ sal āmoniacus iteret̄ hoc in die
multotiens. Qñꝫ vͦo apat̄ lingua prefocati ēt ⁊ indi
get fortasse curatiōe ipsius. sꝫ nos iā locuti fuim⁹ de
apatib⁹ ligue: ⁊ illud qͦd qͦd huic loco ꝓpriū ē nc̄riū
ex eo redire ad illud qͦd illic dc̄m ē. s. vt ingeniet̄ p⁹
phl̄omiā i attrahēdo mās ad iferiora. Et qñꝫ fit illͦd
i loco hoc cū hierapi. Hꝫ. n. ꝓprietatē i deponēdo
hūores q sūt corā supremo oris stōi ⁊ meri ⁊ guttu
ris. deinde admistrēt̄ sup ipꝫ ifrantia ⁊ repcussiua si
cut succ⁹ lactuce ⁊ ē medicia hn̄s ꝓp̄etatē quā signi
ficat visio iuuamēti ei⁹: dͦinde si necessaria ē resolutō
subtilis fiat. ¶ Ex eis āt que ꝯferunt i regie ei⁹ q̄ ē ꝑ
pter spondiles ē vt igeniet̄ in ꝯpressiōe loci cū facili
tate ad posteriora: fortasse ei reuertet̄ spōdilis. ⁊ illa
qͦd ꝯpressio qñꝫ fit cū instr̄o ⁊ cū digitis ⁊ inuenitur
qñqꝫ ꝑ illud reges. istr̄ꝫ vͦo ē res simil̄ freno qͦd i gut
ture itromittit̄ ⁊ expellit qͦd ē intus i gutture ad exte
riora. Cōpressio autē valde ē nociua i apatib⁹. Qñ
qꝫ sināces vehemētiores fiūt ⁊ nō valent medicie ⁊
credit̄ ꝙ ꝑditio futura sit illud ꝑ quod spat̄ euasio ē
scissio cāne: ⁊ illud ē cū scissiōe ligamētoꝝ que st̄ int̄
duos ānulos cāne p̄ter ꝙ recipiat aliqd dͦ cartilagi
ne ita vt per illud anhelet: deide suat̄ qñ expletū fūit
regimē apatis ⁊ medicet̄ ⁊ sanabit̄. Et modus qdeꝫ
curatiōis ei⁹ ē vt tēdat̄ cap̄ ad posteriora ⁊ teneatur
⁊ sumat̄ cutis ⁊ abscindat̄. Et quod de eo recti⁹ ē: ē
vt sumat̄ cutis cū vͦncino ⁊ elōget̄: deide discoopiat̄
a canna ⁊ findat̄ quod ē inter duos ānulos cāne co
rā fissura cutis: deinde suat̄ ⁊ ponat̄ sup ipsaꝫ puluis
citrinus. Et oꝫ quidē vt duplicent̄ duo labia fissure
cutis soluꝫ p̄ter ꝙ contingat̄ cartilago ⁊ panniculi i
aliquo: ⁊ hoc ē iudicium huius fissure q̄ꝫuis nō ca
dat ad hanc intentionē. Nā si existimat̄ ꝙ in illis eis
dē ligamētis sit apa ⁊ nocumētuꝫ non oꝫ vt admini
stret̄ scissio. ¶ Cum auteꝫ syncopis superuenerit egro
⁊ timet̄ ꝙ compleat̄ prefocatio incipiat̄ a clisteribus
fortibus. Et phl̄omet̄ vena que ē sub lingua ⁊ phlo
met̄ vena frontis ⁊ appēdant̄ ventose super collū ⁊
sub mēto cū icissione: aut absqꝫ icisiōe. ⁊ si fuerit cā p̄
focatiōis e⁹ ⁊ syncopis eius submersio: tunc ꝯuertat̄

vt currat aqua. Deinde suffumigent cum eo qđ hʒ
fortitudiem ⁊ odorē bonū docc reuiuiscat. ¶ Opor
tetāt vt ille q euaserit a suffocatiōe vehementi pblo
mes ⁊ disterizet ⁊ sorbeat aliqb⁹ dieb⁹ sorbitiōes ex
faria ciceris ⁊ lac: aut aqꝫ carnis i q̄ dissoluti sūt pa
nis ⁊ vitell⁹ oui. ¶ Et scias ꝙ oīs qui hʒ dolorē gut
turis meli⁹ est fugere sermōeʒ ex quocūqꝫ dolor.

¶ Ca. xii. de vua ⁊ ambabus amigdalis.

I Stis qn̄ʒ accidit catarr⁹ apostemās eas: ita
vt ꝓhibeat anhelitū. ¶ Et qn̄ʒ mollificatur
vua p̄t apa ⁊ idiget eo qđ ꝯstrigit eā ⁊ exic
cet ex mā ipam: ⁊ qn̄ʒ idiget icisiōe. ¶ Et appropin
quat curatiōi ꝑfocatiōuʒ. ¶ Et curet i pri⁹ cū linim̄
tis i qb⁹ sit facilitatis obseruatio ⁊ admīstret cū pēna:
digiti nāqꝫ i n̄ sua hora qn̄qꝫ laborē afferūt. Et i illa
q̄ magna ē ⁊ pue iflāmatōis admīstret pōtica. Infla
mate vo ꝯueniēs est illđ qđ ē vehemētis ifratōis sic
aq̄ solatri ⁊ sic semē rose ⁊ folia ei⁹: vtrisqꝫ ei icst opō
fortis. Et ex eis q̄ sūt fortiora i hoc. c. sūt gūmi arabi
cū ⁊ dragagātū ⁊ sarcocolla ⁊ ncsestēgi linita ⁊ etiaʒ
balaustie ptes. ii. alumis ps. i. ꝯterāt ⁊ cribellet cum
orali ⁊ admīstret cū spatula hn̄te caput icisū i latitu
die. Et qn̄qꝫ addūt i eis croc⁹ ⁊ cāfora ⁊ admīstrant
liniēdo: ⁊ ēt galle trite cū aceto ⁊ liniūt cū pēna. Et
itez aq̄ granati acetosi cū stipticis ⁊ ēt lapis sedeni
gi: ⁊ ēt lapis corrosus adustus: ⁊ ille q noiat achates
⁊ lapis alasurugie ⁊ spodiū ⁊ lutū sigillatuʒ ⁊ arme
nū ⁊ rob acreste ⁊ fructus spine egyptiace ⁊ alumen
iameni ⁊ semen rose. Sumant ex eis sicut est illud.
Et suffumigatio cū ranis aneti est ex eis q̄ ꝯstrigūt
vuā valde. ⁊ ēt succus granati dulcis ꝯtriti cū corti
ce suo cū sexta sui de melle fact⁹ viscosus ispissatus ē
linimētū bonū. Et oʒ vt qn̄ gargarisma fit cū stipti
cis assiduet gargarisma cū aq̄ calā. Illud ei ꝑparat
ipaʒ vt i eo stiptica opēt ⁊ lenit ipam ⁊ ꝓhibet stipti
ca idurare ipaʒ. Qđ si stiptica eā acgrē faciāt duriti
em ⁊ coartatōem dolorosaʒ: admīstra i ea mucilagi
nes ⁊ gūmi arabici ⁊ dragagātū ⁊ amilū ⁊ sarcocol
lā ⁊ semē malue ⁊ aquā furfuris ⁊ ordei ⁊ fiat vt stet
succ⁹ extrēitatū rāni cū quita sui de melle ⁊ aqua mi
xtū qm̄ ē linimētū bonū. ¶ Et oʒ vt qū gargarisma
fit ex stipticis assidue fiat an̄ illđ gargarisma cuʒ aq̄
calā aut decoctōe rosaꝝ ⁊ sumac c⁹ sexta ps sit mell'
dcoquat ⁊ ispisset ⁊ liniat exteri⁹ cū eo qđ hʒ exicca
tiōeʒ ⁊ stipticitatē fortē sic qđ fit cū gallis ⁊ alumine
iamei. Et sal qđ ē illud qđ ē ꝑtermittēdū an̄ oīa illa.
¶ Melice vo gallaꝝ imaturaꝝ nucis atrimēti ru.
sumac oiuʒ an̄. ptes. iii. ⁊ ftia salis torrefacti. xx. ptes
sumāt ⁊ admīstret. Medicamē bonū i dispōibus ⁊
horis: ℞. alumis iamēi ptes. iii. roſ ptes. ii. costi pteʒ
i. admīstret ēplʒ cū pēna vt pueniat ad vuā. Medica
me bonū ad horā suā: ℞. succū granati cum cortice
suo ⁊ ispisset cū quita sui de melle ⁊ liniat cū eo ⁊ ēt
alumis ptē. i. salis āmōiaci ptē. ⁊. ſ. gallaꝝ imatura
rū tertiā partis: dragāti. iii. ptes. ¶ Et qn̄ pueit stat⁹
aut appropiquat admīstra myrrhā ⁊ crocuʒ ⁊ cipe
rū ⁊ q sūt eis silia ⁊ darsisabā, ꝑpe ⁊ floreʒ squināti ⁊
ramos balsami ⁊ alusaēt admīstret liniēdo ⁊ aq̄ eo
rū gargarizet ⁊ ꝑpe qn̄ admīstrat i eis gargarisma
dcoctōis radicis lilii ⁊ seīs roſ. cū melle. Et distillet
oleum amigdalinū i aures i oī hora: qm̄ ē iuuatiuū
Si āt collectio fiat i vtrisqꝫ amigdalis ⁊ i eis que se
qūt eas admīstra dcoctōes p̄dcās i caplo sinantie.
¶ Qđ si dolor ꝑseuerat ⁊ nō sedat reuertēduʒ ē ad

solutiōem vētris. Si vo per hoc non ꝯplet ea admi
stra ea que sūt fortis resolutōis sic ē succus cucume
ris asinini ⁊ cētaurea ⁊ nitrū rubeū cuʒ melle aut so
lū. ¶ Et si idurescit apa ⁊ ꝓlōgat n̄ est aliqd ei ita ꝯ
ueniēs sic assa fetida. Qū ergo icipit subtiliari i loco
vno ⁊ grossat i loco alio tūc icidat ⁊ q̄ztū posē ē vt
expellas illud ⁊ facias illi ēplʒ cuʒ sale āmoniaco ⁊
mittas ipʒ ei cū cochliario qđ ē sic frenū ⁊ ē melius.
Et n̄ oʒ vt icidat nisi qū radici ei⁹ aducit extenuatio:
qm̄ i ea ē timor magn⁹. ¶ Gargarisma exiccans vl
cera apatū gauonū ⁊ purgās ea. ℞. lētiuʒ balaustia
rū āborꝝ an̄. ptes. v. sief memithe croci costi oiuʒ an̄.
ptē. i. coquāt i aq̄ ⁊ sumat ex decoctōe eoꝝ pars. i. ⁊
misceat cū medietate sui d rob mori ⁊ quarta sui de
melle ⁊ fiat cū ea gargarisma. ¶ C. xiii. de casu vue.

Q Uandoqꝫ cadit vua i febre: ⁊ qn̄qꝫ cadit sine
febre ⁊ eius casus ē vt tēdat ad iferiora ita
vt nō redeāt ad locū suū: ⁊ qn̄ʒ n̄criū fit de
glutiēti ꝯp̄mere digitis suis donec trāsglutiat.

¶ Ca. xiiii. de cura.

S I sunt illic calitas ⁊ rubedo phlōma: deiñ
admīstra gargarismata p̄dicta i caplis p̄di
ctis sic gargarismata cū aceto ⁊ aq̄ roſ. De
inde fricet cū roſ ⁊ sandalis ⁊ balaustiis ⁊ cāfora ⁊
rob d moris ꝑpe i istro sili freno. ⁊ oʒ vt fiat cū faci
litate q̄zto magis ē posē. Et si n̄ sūt calitas illic ⁊ ru
bedo admīstra gargarisma cū oxymelle ⁊ synapi ⁊
almuri ⁊ alnabati ⁊ fricet cū istro p̄dcō. ⁊ medicam̄
quo fricat est illud qđ fit ex gallis ⁊ moris ꝯtritis.
¶ Et fortior curatio est vt subleuet cū instro ad iriora
extēdēdo ad exteriora cū medicis stipticis ⁊ permi
xtis cū resolutiuis sm̄ ꝙ oʒ. Et qn̄ʒ ꝑmittit cuʒ digi
tis linitis ex eis q̄ sʒ sic rob moroꝝ ⁊ nucū ⁊ alleoꝝ.
Et ex medicinis bōis ad eleuādū sūt balaustie ⁊ alu
mē ⁊ cāfora. Et ex bōis i eleuatōe vue ē gallia cum
sale āmoniaco ⁊ galle cuʒ sale āmōiaco. Sed galla
ē subtilior postq̄ʒ nō fuit illic nocumentū ex apate ⁊
repletōe. ¶ Qū g⁹ stat fac gargarismū cuʒ aq̄ salsa
vtēdo gargarismate p⁹ gargarisma. Et ex eis q̄ exp
ta sʒ ad illud ē vt sumat seīs roſ. medietas libre: suc
ci barbe hircine. iii. ʒ. decoquāt i melle aut vino qm̄
ē fort⁹. ¶ Et isātiū qđ vuas qn̄ʒ eleuāt galle aduste
cuʒ aceto ⁊ ꝑpe qn̄ liniunt ex eis coꝝ syncipita.

¶ C. xv. d sermōe vli ⁊ icisiōe vue ⁊ vtriusqꝫ amigdale

O Portet vt in vua ꝯsideret ei⁹ subtiliatio ⁊ d
tumitio ⁊ ꝑpe i inferiore pte eius ⁊ si ingros
sat extremitas eius ⁊ resudat ex ea sicut pus
tūc est melior hora ⁊ tunc incidat cū ferro ⁊ cū mdi
cinis cauterizātib⁹. ¶ Et fiat ꝑseruatio cum solōne
vētris subtili p̄cedēte ipsā ⁊ excussiōe corpis a reple
tiōe si fuit i ipso ex sāguie aut aliis. Incisio nāqꝫ cuʒ
repletiōe ē timorosa. Illi⁹ āt icisio q̄ subtil ē ⁊ lōga si
cut cauda muris equitās sʒ liguā sine repletiōe: aut
rubedie aut nigredie ē pui timōis. Et mod⁹ qdē inci
cisiōis e⁹ ē vt p̄mat ligua ad iferiora: ⁊ sit posē accipē
vuā cū istro ⁊ p̄mat ad iferiora ⁊ n̄ radicit⁹ icidatur:
imo dimittat ex ea aliqd. Nā si tu abscideris eaʒ ex
palato sanguis forsitan n̄ absciderit oio qū tn̄ n̄ oʒ vt
incidatur res pua ⁊ sit nocumentū ⁊ remaneat cum
dispositione sua: imo oʒ vt incidat q̄ztitas quam ad
dit sup nām. Cū autē est rubea ꝯposa tunc eius inci
sio est timorosa. ⁊ quandoqꝫ manat sanguis ⁊ n̄ ab
scindit pp aliquaʒ medicinam. ¶ Ex medicinis āt
incidentibus eam sunt assa fetida ⁊ alumē iameni q̄

sine itermissiõe ponãt sup radicē ei⁹: qm̃ incidũt eã ⁊ faciũt ipsam cadē. Et ex medicinis faciētib⁹ ipsam cadē cũ cauterio ē sal ãmoniac⁹ cũ assa fetida ⁊ atrimētis: ⁊ oꝫ vt medicĩe iste sr̃ vuã ãnexe teneãt cũ instr̃o narrato ⁊ teneãt hora vna ita ꝙ ñ deglutiat do nec agãt ĩ eã: deiñ iterant̃ vsqꝫquo nigrescat. Naꝫ si denigrat̃ cadet p⁹ tres dies sm̃ plꝫ. Et oꝫ vt sit ille q curat̃ decliuis ad ĩferiora hñs os aptũ ita vt currat saliua ei⁹ ⁊ nõ retineat̃ ĩ ore ipi⁹. ¶ Que v̓o amigdale supēdant̃ cuꝫ vncino ⁊ trahant̃ ad exteriora q̃to plus poſe est ꝑter ꝙ cũ eis attrahũt tunice ⁊ abscindat̃ cũ rotunditate desuper radicē apud q̃rtã longitudinis cũ instr̃o ĩcisiõis ꝑter ꝙ ꝑmutet̃ istr̃m ⁊ incidat̃ vna p⁹ alterã p⁹ obseruationē ꝯditionũ p̄dictaꝝ ĩ colore ⁊ q̃ntitate earum. Quñqꝫ ceciderit ex eis ꝙ abscidit̃ dimittat̃ sanguis currē sm̃ q̃ntitateꝫ mediocrē. Et sit patiēs decliuis sr̃ faciē suã ne sanguis ĩgrediat̃ guttur e⁹. Deide colluat os ex aceto ⁊ aq̃ infrãtis ⁊ euomat ⁊ tusciat vt mũdificet̃ iteriuſ e⁹: deinde ponat̃ super eã qđ abscidit sanguineꝫ sicut colcotar ⁊ alumē ⁊ dragantũ ⁊ gargarizet cũ decoctiõe senticis ⁊ foliorum myrti ⁊ sit tepida.

¶ Ca. xvi. de rememoratõe nocumentoꝝ ĩcisionis.

Ex eis ē nocumētũ vocis. ¶ Et ex illis ē detectio pulmonis frigori ⁊ calori ⁊ facit accidē tussim ab oĩ frigore ⁊ calore ⁊ ñ tolerat siti. Et ex illis ē detegē st̃õm malitie ꝯplõnis a cã primitiua ex vētositate ⁊ puluē ⁊ eis silib⁹. Et plũmi eorũ ĩfrant aerē tēperatũ ⁊ ĩ pectorib⁹ plimoꝝ eoꝝ figitur frigus ĩ pulmõe ipsoꝝ dõec moriũt̃. Et qñqꝫ accidit ex ea sputũ sanguinis ⁊ non retinetur.

¶ Ca. xvii. de cura sputi sanguinis ex incisiõe vue ⁊ vtriusqꝫ amigdale.

Oportet vt ponant̃ vētose super collũ ⁊ mãmillas ⁊ fiat phl̃omia ⁊ vt fiat regimē cum phl̃omia venaꝝ ĩferioꝝ cõicãtiũ sicut ascellaꝝ ⁊ eiſ similiũ ĩtēdēdo ad attrahendũ. ¶ Sigularia ãt sanguinē retinentia ⁊ linimenta admĩstrata ad illud sũt sicut attrimētũ quo fiat linimētũ: aut puluerizet̃ atrimentũ sup ip̃m ⁊ ĩfrantia actu sicut nix ⁊ succi fr̃i stiptici noti: sicut succus acreste ⁊ pãpini vitis ⁊ ribes ⁊ solatꝝ ⁊ aq̃ cydonioꝝ acetosoꝝ. Et ex reb⁹ expertis que hñt ꝓꝑetatē ĩ hoc capitulo. Et oꝫ vt administretur ĩ dispõne medicamē qđ testatus ē sapiēſ noĩa t⁹ Diogenes ⁊ ē alcuezric. Et ēt succ⁹ arnoglosse qũ admĩstrat̃ ꝓꝑe cũ troc. ⁊ karabe ⁊ luto sigillato. Et oꝫ vt admĩstret̃ ex eis calidũ aliqd: ĩmo fr̃ꝫ actu. Calidũ ei cũ eo qđ attrahit destruit opõneꝫ medicine.

¶ Fen. x. de dispõnib⁹ pulmonis ⁊ pectoris ⁊ ē tractatus quinque.

¶ Tractatus primus de principiiſ ⁊ anhelitu.

¶ Ca. i. de anatomia epiglotis ⁊ cãne pulmonis.

Canna quidē pulmonis ē mēbꝝ ꝯpositũ ex cartilaginib⁹ plurib⁹ q̃ sũt circuli ⁊ ꝑtes circlorũ: q̃ꝝ alie aliis ꝯtinuãt̃. Que ergo ex eis obuiãt meatui cibi q ē posteri⁹ ⁊ ē meri f̃ce sũt diminute ⁊ ꝓpique semicirculo ⁊ posita ē abscissio eaꝝ ad meri: ⁊ ꝯtigit meri đ ea corpus pãniculosũ nõ cartilaginosũ: ĩmo f̃ba ei⁹ cartilaginosa ad ãteriora posita ē. Et ꝯponũt he cartilagines ex ligamētis que pãniculus tegit ⁊ ꝯp̄hēdit oĩa illa ĩtrĩsecus pãnicul⁹ lenis ad siccitatē ⁊ duritiē đclinãs aliquãtulã: ⁊ silr̃ ēt exteri⁹ ⁊ caput ei⁹ supius qđ sequit̃ os ⁊ epiglotũ. Et extrēitaſ e⁹ ĩferior diuidit̃ in duas sectiões. Deiñ diuidit̃ ĩ sectões currētes ĩ pulmone vicinãtes ramis venaꝝ pulsatiliũ ⁊ q̃etaruꝫ ⁊ ꝑuenit eaꝝ ꝑtitio ad orificia valde strictiora q̃ꝫ orificia eoꝝ q̃ silant̃ eis ⁊ currũt cũ ipsis. Eius igit̃ creatio f̃ca ē ex cartilagĩe vt ĩueniat̃ ĩ ea aptõ p̄dicta ⁊ nelenitas facēt eã ĩdigē cooptura ⁊ vt sit durities eius tutamē ipsi cũ sit e⁹ sit⁹ ad añriora: ⁊ vt sit durities ei⁹ cã ad hoc vt ꝑueniat vox: aut adiuuet eã. Et f̃ca ē e⁹ ꝯpositio ex cartilaginib⁹ plib⁹ ligatis cũ pãnicul⁹ vt sit ei poſis extēsio ⁊ ꝯiũctio ap̄ attractõem aeris ⁊ respiratõem ⁊ ñ doleat ex ꝑcussiõib⁹ q̃ accñt ei desub t⁹ ⁊ supra. Et ex attractõib⁹ q̃ accñt ei ad extrēitatem e⁹ ⁊ vt cũ nocumētũ accidit ñ dilatet̃ nꝫ coangustet̃. Et f̃ca est rotũda vt sit securior ⁊ magis ĩcolumis ⁊ nõ minuit̃ ab ea qđ de ipso tãgit meri nisi vt ꝯp̄mat bucellã trãseũtē ip̃m: ĩmo ꝑtrãseat a facie ei⁹ qũ extēdit̃ meri ad ãplitudinē ⁊ sit ꝯcauitas ei⁹ tũc q̃si adiuuans meri cũ ĩcipit meri extēdi ad ip̃am ⁊ penetrat ĩ ip̃m ⁊ ꝓꝑe ĩ deglutitõe ne coniungat̃ anhelitui: qm̃ deglutitõ necessariũ facit vt cooperiat̃ cãna pulmonis superi⁹ vt nõ ĩgrediat̃ eã cib⁹ transiens sup eaꝫ ⁊ sit cooptura ei⁹ cũ suppositiõe cartilaginũ stantium sup meatũ. Et silr̃ ei⁹ q̃ noĩat̃ nõ hñs nomē: ⁊ quꝫ sit deglutitio ⁊ vomit⁹ ei⁹ ĩdigentes cooptura ĩ h⁹ meatu ñ ē poſe vt sint qũ sit anhelit⁹. Et creata ē ꝑꝑ vociferatiõeꝫ res q̃ noĩat̃ lingua fistule ꝯstricta ap̄ extrēitatē cãne: deinde dilatat̃ apud epiglotũ: q̃r ĩcipit ex amplitudĩe ꝑueniens ad ꝯstrictionē. deiñ ad spaciũ amplũ sicut ē ĩ fistula: qm̃ necessariũ ē voci ꝯstrictio vt retineat̃: ⁊ h⁹ ĩ q̃dē corporis similiſ lingue fistule ꝓprietas est vt ꝯiungat̃ ⁊ dilatet̃ vt fiat ꝑ illud ꝑcussio vocis. Durities v̓o pãniculi q tegit eã ĩteri⁹ fuit vt resistat solus catarris ⁊ sputis malis ⁊ vapori fumoso r̃deũti ex corde: ⁊ vt ñ mollificet̃ ꝑcussiõe vocis. Ei⁹ ãt diuisio ĩ p̄miſ ĩ duas ꝑtes fuit: qm̃ pulmo hꝫ duaſ ꝑteſ. ſꝫ e⁹ ramificatio cũ vēiſ q̃eti fuit vt ex eiſ accipiat nutrimtũ. Cõstrictio ãt orificioꝝ eoꝝ fuit vt mĩsuret̃ ĩ eiſ respiratio arteriaꝝ vēiētiũ ad cor vt ñ penetret ĩ eis ad ip̃m. Nam si penetraret faceret peruenire sputum sanguinis: hec est ergo forma canne pulmoniſ. ¶ Epiglotis autē ē instr̃m ad complendam voceꝫ vt teneat̃ anhelitus. Et ĩ interiore parte ipsius ē cor⁹ simile lingue fistule: ⁊ iam diximus ip̃m ⁊ cũ eo qđ apponit̃ ipsi ex palato: ⁊ est simile additiõi qua clauditur caput fistule ꝯplet̃ vox. Et epiglotis quidē ē coartata cũ cãna cõstricta cũ meri. Quꝫ ergo meri appetit deglutire ⁊ declinat ad ĩferiora ꝑꝑ attractionē bucelle cooperit̃ epiglotis ⁊ eleuat̃ sursuꝫ ⁊ coartat̃ cooptura q̃rũdã suaꝝ cartilaginũ cũ aliis: q̃r extendũt̃ pãuiculi ⁊ lacerti. Qũqꝫ cib⁹ ꝑtrãsit meatũ meri sũt orificiũ epiglotis ⁊ cãne adherentes palato supius: quare nõ ē poſe vt ĩgrediat̃ ip̃m ex eo qđ compꝛehensũ est apud meri aliquid: quare pertranseũt ip̃m cibus ⁊ potus: ita ꝙ non cadit ad cãnã aliqd nisi in q̃busdã horis in quibus festinat deglutitio anteq̃ꝫ ꝯpleat̃ motus iste: aut accidat cibo mot⁹ ꝑꝑ meri conturbatũ: q̃r nõ cessat nã laborare in expulsione eiuſ cũ tussi. Et nos q̃dē iã diximus anatomiã cartilaginũ epiglotiſ ⁊ lacertoꝝ ei⁹ ĩ primo libro. ¶ Pulmo ãt est composit⁹ ex ꝑtib⁹ quaꝝ vna ē canna: ⁊ secũda ē rami arterie venate ⁊ tertia ē rami ꝓculdubio quos ꝯiungit caro mollis rara aerea creata ex tenui ore

sanguine ⁊ subtiliore: ⁊ illud est etiã nutrimẽtũ ei⁹: ⁊ est plũ meatuũ mollis ⁊ rarus ad albedinẽ decli nans, ppe in pulmõib⁹ aialiũ quoꝝ integra ẽ creatio ⁊ creatus est rarus vt in ipo accipiat̃ aer ⁊ digerat̃ i eo ⁊ expellat̃ supfluitas eius ab eo sicut creatũ ẽ ep cũ ꝑparatõe ad cibũ: Et est hñs duas diõnes: q̃rũ vna tẽdit ad dextrã ⁊ altera ad sinistrã. ⁊ sectio q̃dẽ sinistra duos hʒ ramos: ⁊ sectio dextra tres babet ramos. ⁊ iuuamẽtũ pulmõis oĩo est attractio aeris: ⁊ iuuamẽtũ attractõis aeris ẽ ꝑparatio aeris cordis pluris q̃ ipʒ quo indiget in pulsu vno. ⁊ iuuamẽtũ h⁹mõi ꝑparatõis est vt sit aiali qũ submergit̃ in aq. ⁊ qñ emittit vocẽ longã ꝯtinuã ipediente ipm ab ac ceptione aeris aut qũ abhorret eius attractiõẽ pp dispõnes ⁊ cãs ducentes ipm ad illud ex fetore aut alio aer ꝑparatus quẽ assumit cor. Et iuuamẽtũ h⁹ aeris ꝑparati est vt tẽperet sua euentatõe caliditatẽ cordis ⁊ vt restauret spũ cũ sba que ẽ magis vicẽs in ꝯplone eius pter ꝙ aer solus sicut existimãt q̃dã ꝯuertat̃ ⁊ fiat spũs sicut nõ sola aqua nutrit mẽbrũ. Sꝫ vnũqdq; eoꝝ aut est pars nutrimẽti: aut ẽ fa ciens penetrare lubricitate. Sꝫ aqua est ad nutrimẽ tũ corporis: ⁊ aer est ad nutrimẽtũ spũs: ⁊ vnũqdq; duoꝝ .s. nutrimẽtũ corporis ⁊ spũs est corpus ꝯpo situ ñ simplex. Sꝫ iuuamẽtũ extractõis sfluitatis a duste spũs ⁊ est eius fumositas ⁊ pulmõis est ad in troitũ aeris fri. Iste nãq; attractus iã ꝓculdubio cõ uersus est ad calefactiõẽ q̃ nõ cõfert in tẽperãdo spi ritũ. Ramificatio ãt venaꝝ ⁊ cãne in pulmone fuit: qm̃ cãna ⁊ arteria venalis cõicant in nutriendo pul monẽ ex sanguine digesto claro veniente ex corde. Carnis ãt iuuatiuũ est vt oppilet rimas ⁊ ꝯiungat ramos: sꝫ eius raritas est vt rectificet attractiõẽ aeris Nõ ei est vt nõ penetret aer nisi i cãna tm̃: ĩmo qñ euadit ad corpus pulmõis ex eo: ⁊ in hoc est aptio in multiplicatiõe ⁊ vt adiuuet etiã in ꝯstrictõe ad ex pulsionẽ. Est ergo ꝑparatus duob⁹ motib⁹ ⁊, ppter hoc aperit̃ pulmo cũ sufflatõe. Eius ãt albedo ẽ pp dñiũ aeris sup illud quo nutrit̃ ⁊ pp plimã eius fri giditatẽ. Eius partitio in duas ptes est vt nõ cesset anhelitus, ppter nocumẽtũ aduenieñ vni duaꝝ ptiũ ⁊ oĩs ramus est ramificat⁹, ppt̃ illud in duos ramos Quintus ãt q ẽ in latere dextro ẽ lectus substratus vene q̃ nõiat̃ ꝯcaua ⁊ nõ est eius iuuamẽtũ in anhe litu plũ. Et qm̃ cor magis fuit decliue paꝝ ad sini strã addit̃ in pte sinistra ꝙ occupet spatiũ pectoris. Et nõ est bonũ vt pulmõi sit in lateꝝ dextro additõ exĩs venis substrata: qm̃ iã cecidit necessitas ei⁹. Et pulmonẽ q̃dẽ cooperit pãniculus neruosus vt sit sꝫ ꝙ sciuisti sensus aliqs aliquo mõ: ⁊ si ẽ intrãs tm̃ est cooperiẽs q̃uis ipse pulmo sit substratus cordi le niẽs ⁊ eius iuuamẽtũ. Pectus quoq; diuisũ est in duas ꝯcauitates inter q̃s distiguit pãniculus oꝛt⁹ ex oppositõe mediatõis thoracis: ⁊ nõ est transitus ab vna duaꝝ ꝯcauitatũ ad alterã: ⁊ iste pãniculus ẽ in veritate duo pãniculi ⁊ est ꝯiunctus in posteriori parte sui cũ spõdilib⁹ ⁊ supi⁹ vt defẽdat ãbas furcu las: ⁊ intẽtio i creãdo eos fuit vt sit pec⁹ hñs duos vẽtriclos q̃tenꝰ si eueniat vni eoꝝ nocumẽtũ sufficiat alter ad faciẽdũ anhelitũ ⁊ ei⁹ intẽtõ: ⁊ ex iuuamẽto ei⁹ ẽ ligatio meri ⁊ pulmõis ⁊ mẽbroꝝ pectoris ad in uicẽ. Velamis ãt iã dixim⁹ forã ⁊ iuuamẽtũ ei⁹ in anatomia lacertoꝝ. ipʒ ei in vitate ẽ vn⁹ lacertoꝝ. ⁊ ẽ ex trib⁹ tunicis q̃ꝝ media ẽ corda q̃ pplet̃ ei⁹ opõ. ⁊ tunica q̃ ẽ supra ẽ sicẽ fundamẽtũ ⁊ basis pãniculi pe ctoris q̃ inter⁹ cooperiũt ipʒ: ⁊ tunica iterior ẽ s. ẽ illa siphac. ⁊ in velamie q̃dẽ duo sũt foramia quoꝝ ma ior ẽ trãsit⁹ meri ⁊ artie magne: ⁊ p min⁹ est transitus vene que noiat̃ albabari ⁊ est vehemẽtis suspcitõis cum ea ⁊ incarnationis.

C.ii. de ꝯplonibus pulmõis ⁊ signis dispõuʒ ei⁹.

Dicam⁹ itaq; ꝙ ꝯplonẽ calã signt ãplitudo pectõis ⁊ magnitudo ãhelit⁹: ⁊ qñ duplat̃ exsufflatio ⁊ vox ⁊ opõ ei⁹: ⁊ ꝙ paꝝ nocet ab aere fro ⁊ ꝙ plꝫ a calo. ⁊ ꝙ accñtia sitis sedat aer frus absꝫ potu mltotiẽs: ⁊ accit ei plꝫ iflatio ⁊ tussis Frã võ ꝯplonẽ significãt puitas pectoris ⁊ puitas anhelit⁹ ⁊ vox ⁊ acuitas ãboꝝ: ⁊ ꝙ nocet ab oĩ fro. ⁊ multitudo gnãtõis phlatis in ipo. ⁊ multotiẽs q dẽ duplat̃ eo anhelit⁹ ⁊ aduenijunt ei asma ⁊ tussis. Cõplonẽ ãt hũidã significãt multitudo sfluitatũ ⁊ raucedo vocis ⁊ stertitio ⁊, ppc qũ fuerit cũ mã ⁊ fu erit decliuis ad friora ⁊ defec⁹ ab eleuatõe vocis nõ pp debilitatẽ corpis. Siccã võ ꝯplonẽ significãt paucitas supfluitatũ ⁊ aspitas vocis ⁊ silitudo e⁹ cũ voce gruũ. ⁊ qñ ẽ illic disnia pp vehemẽtiã spissitu dinis. Unaq; ãt haꝝ ꝯplouʒ qñ ẽ pulmõi nãl ⁊ qñ ẽ ei accñtalis ⁊ cõicant in aliquo ⁊ differt i ali quo. Illa ãt in qb⁹ cõicant sũt signa ꝑdcã nisi illa q̃ excipiem⁹ p⁹: sꝫ ea in qb⁹ differt sũt duo: vnũ eoꝝ est qm̃ qũ ꝯplo ẽ nãlis signũ ei⁹ ẽ stãs sꝫ nãʒ: ⁊ si ẽ accñ talis ẽ ei signũ accñtale ⁊ iã aduenit ei nisi sit signũ d gnẽ eoꝝ q̃ nõ accñt nisi nã tm̃: qm̃ tũc signũ est nãle cui⁹ sile ẽ magnitudo pectoris: aut puitas eius. Et scias ꝙ ma gis, ppe significatões ei⁹ sm dispões pe ctoris ⁊ pulmõis ẽ ãhelit⁹ in fritate sua ⁊ calitate sua ⁊ magnitudine ei⁹ ⁊ puitate ipius: ⁊ facilitate ipius ⁊ ei⁹ difficultate ⁊ fetoꝛ ⁊ bõitate odoris ei⁹ ⁊ reliqs di spõnib⁹ ei⁹. Et silr vox ẽ in huiusmõi re sic illud qđ significat illa q̃ strãgulata ẽ qũ nocumẽtũ sit i lacertis dilatãtib⁹: ⁊ rauca qũ nocumẽtũ sit i lacertis ꝯstrictis qũ nocumẽtũ ẽ i lactis. ⁊ silr tussis ⁊ sputũ ⁊ pulsus. Et iã declarata ẽ tibi q̃litas significatõuʒ ãhelit⁹ ⁊ q̃li tas significatõuʒ vocis ⁊ q̃litas significatõuʒ tussis ⁊ q̃litas significatõuʒ sputi. Pulsus ãt ⁊ qđ ipe si gnificat sm ꝯploes ⁊ egritudies iã sciuisti. Et plmo q̃dẽ vicinat̃ cordi ⁊ significatões dispõuʒ ei⁹ sunt sr ipʒ fortiores. ⁊ pulsus ẽ magis significatiu⁹ ei⁹ qđ se quit̃ ramos neruoꝝ pulmõis. Et tussis est magis si gnificatiua illius qđ sequit̃ cãnã ⁊ carnẽ pulmõis. ⁊ sensibilitas grauitatis ẽ significatio, ꝑpa ꝙ mã ẽ i pãniculis ⁊ lacertis: ⁊ qũ nõ sputt̃ nisi cuʒ tussi leui tũc mã ẽ ꝓpinqua supremo canne ⁊ ei⁹ qđ seq̃t̃ ipm. Et si nõ sputt̃ nisi cũ tussi plima tũc mã ẽ ꝓfunda ⁊ ẽ lõginqua. Et qñ associant̃ nocumẽtis mẽbroꝝ pe ctoris signa mẽbroꝝ lõginquoꝝ sicut vtigo i apatib⁹ velamis ⁊ sicut rubedo faciei in apatib⁹ pulmonis.

C.iii. de apatibus accidentibus pulmoni.

Pulmõi qñ accñt apata appropata mẽbris ꝓptiũ sibi ⁊ egritudies officiales ⁊, ppe op pilatio i venis suis ⁊ ptib⁹ cãne ipius: ⁊, ppe i venis grossiorib⁹ ⁊ i raritate corpis eius. ⁊ qñ fiũt pp cãs oppilatias intra ipʒ vsq; quo pueniat̃ ad co opturã ⁊ egritudies cões. Et qñ multiplicant̃ egritudies pulmõis i hyeme ⁊ autũno pp multitu diẽ catarri ⁊, ppe i autũno pluuioso p⁹ estatẽ siccã septẽtrionalẽ: ⁊ aer frus nociu⁹ est pulmoni nisi sit a calor lesus vehemẽti. Et multotiẽs q̃dẽ pducunt

egritudies pulmōis ac egritudies epis sic pducunt
vehemētia frigiditatis eius ⁊ vehemētia caliditatis
eius ad hydropisim ⁊ similiter velaminis.

C.iiii. de cura pulmonis.

Attēde qd dr̄ in ca. asmatis ⁊ ābelit⁹ ⁊ pmu
tet ad illud ex eo qd cōicat ei in cāis egritu
dinū. ⁊ qm̄ excitat̄ pulmo cū eo qd ē sic ele
uatio vocis ⁊ sic ābelit⁹ exufflatōis ⁊ sbtilient̄ p illd
strnitates e⁹. Et admistratōi qdē medicia𝔯 pectōis
inest ppa forā: oȝ ei vt admistret̄ facte pille ⁊ elia pliȝ
b⁹ retinēdo ea i ore ⁊ deglutiendo qd resoluit̄ ex eis
paulati vt plōget̄ spatiū in ore ea𝔯 i ptrāseūdo cānā
⁊ reiteret̄ ⁊ pueniat ad cānā ⁊ pulmoneȝ: ⁊ ppe quȝ
dormit resupin⁹ ⁊ būctet lacertos oēs q sequnt̄ pul
monē ⁊ cānā eius. ⁊ ppinqor mōus declinatōis sup
fluitatū plmōis ē lat⁹ qd meri seqt: qpp iuuat̄ vōitu
plm qū nō est ibi qd phibeat.

C.v. d mēūs siccis i plmōe ⁊ iudiciis ea𝔯 i curōne.

Aterie q ptinēt in pulmōe qm̄ sūt ex gnē sa
guis: ⁊ qm̄ st ex gnē hūiditatis: ⁊ qm̄ sūt ex
gnē saniei ⁊ sūt mē cale ⁊ sbtiles. Et mās q
dē siccas in pulmōe qm̄ ē difficile spuē: qr nō adhe
ret ei vētositas expellēs eas cuȝ tussi: imo rūpit̄ hūi
ditas sup vētositatē: qr aduenit ei vētositas nō eradi
cās: sȝ ad vehemētiā multitudis e⁹ qū sūt hūores pe
ctoris grossi nō puenias ad vltimū i exiccādo: imo
sis occupat⁹ cū lēificatōe ⁊ incisiōe cū resolutōe mēi
Et sit intētio maior dua𝔯 re𝔯 tibi icisio aut sit studi
uȝ cū incisiōe plus q̄ȝ sit cū resolutōe. Et admistra i
oīb⁹ illis medicis aquā mellis: ē ei faciens eas pene
trare ⁊ lenificat ⁊ abstergit.

C.vi. de medicis pectoris singularibus: ⁊ cōposi
tis ⁊ de forma admistrationis earum.

Medicine pectoris sūt medicine q mūdificāt
pect⁹ ⁊ sūt sȝ ordines. Ordo pm⁹ ē sic fa
rina faba𝔯 ⁊ aq̄ mellis ⁊ se. lini assū ⁊ amig
dale ⁊ vinū dulce. nā ipȝ vehemēter apit oppilatiōeȝ
plmōs sic ipȝ vehemēter gnāt oppilatōȝ epis queād
mōȝ scies in ca. epis. Et ex fris se. cucumeris ⁊ bate
ke ⁊ cucurbite. butyri vo qū solū admistrat̄ matatō
e⁹ ē plus q̄ȝ e⁹ mūdificatio. si āt deglutiat̄ cū melle
⁊ amigdalis amaris ē e⁹ matatō mior ⁊ mūdificatō
e⁹ maior. Et forti⁹ illo ē glutinū alboti ⁊ amigdale a
mar̄ ⁊ oxymel sqlliticū ⁊ fenug. ⁊ olibanū ⁊ dactili
hierō hn̄t fortitudinē in hac intētōe. Et fortiora illis
sūt cyminū ⁊ pip ⁊ herb⁹ ⁊ radix lilii ⁊ radix oppo
ponaci ⁊ castoreū cū melle ⁊ sqlla assata ptrita ⁊ cō
fecta cū melle ⁊ cētaurea maior ⁊ arist. ro. ⁊ nigella
⁊ vmis q ē sb vrceis qū dsiccat̄ sr testā sr prūas: aut
i furno dōec albescat ⁊ pmisceat̄ cū melle. ⁊ silr enu
la qū pōit̄ i medicis ⁊ aq̄ e⁹ ē vehemētis iuuamti ⁊ al
reumed ē ex sūma eo𝔯 q faciūt facile sputū ⁊ siselcos
ē valō iuuatiuȝ ⁊ ppe crudū: ⁊ p⁹ ipȝ illud qd n̄ ē eli
xatū nisi elixata. i. ⁊ croc⁹ pfortat istra ābelit⁹ ⁊ facile
effic̄ sputū valō: ⁊ medicie qdē iste sūt puenictes ebi
bite ⁊ sūt puenictes vt eplȝ srposite. Ex medicis
āt pposit is sūt pille platōis ⁊ sūt pille d storace ⁊ sir⁹
d isopo cū dscriptōib⁹ cū diuisis ⁊ medicamē ādrō a
chi ⁊ medicam̄ asclepiadis ⁊ medicam̄ G. ⁊ sirupi
d papauer̄ cū dscriptōib⁹ ⁊ medicam̄ māmi⁹ ⁊ medi
cam̄ anacardi cū myroba. ⁊ ex eis q faciūt spuer̄ hu
mores grossos ⁊ saniē ē medicam̄ qd R̄t serapini ⁊
myrrhe ābo𝔯 an̄. aur. i. cordūeni aur. ii. opii ⁊ casto
rei ābo𝔯 an̄. aur. i. pficiāt cū vino dulci: e⁹ potio ē. s.
aur. ⁊ ex eis q expta sūt ē medicam̄ qd R̄it olibāi. iiii
myrrhe. ii. cū. iii. ʒ. rob: coq̄t cū melle ⁊ dglutiāt aut
succ⁹ caulis cū eq̄li pōder̄ mell: aut dcoctō e⁹: dcoq̄t
ābo dōec coagulet̄ ⁊ sit igs igs cābonū: ⁊ ēt myrrha
⁊ pip ⁊ se. vrtice ⁊ hapinū ⁊ synapis: sūant̄ ⁊ fiant ex
eis pille: ⁊ det̄ i potu ex eis māe ⁊ vespe ap̄ sōnū: ⁊ ēt
synapis. ȝ. i. baurac. ix. kirat succi cucūeris asi. kirat.
i. ⁊ s. ⁊ sūt potio vna educēs srfluitates plimas ⁊ mū
dificat sn̄ lesiōe. Et ex medicis fortib⁹ ē vt sūat̄ nastur
tiū ⁊ synapis ⁊ se. vrtice ⁊ succ⁹ cucūeris asi. ⁊ anisuȝ
piūgat̄ totū illd cū melle ⁊ pficiat̄ cū eo. ⁊ ex pmixti
dcliantib⁹ ad calitatē ē vt sūant̄ feug. ȝ. i. se. lini. ȝ. i. s.
herbi. ȝ. i. e⁹ qd ē int̄ gna cotti. ȝ. s. succi liqritie. ȝ. ii. in
uoluāt̄ oia oleo aigdalio ⁊ piūgāt̄ cū melle. ⁊ iteruȝ
seneste ⁊ sic⁹ al. ⁊ passe enucleate ⁊ radix lilii ⁊ capil.
ve. dcoq̄t i aq̄ vehemēt ⁊ det̄ ex ea ad potanō. ⁊ si in
hac aq̄ dcoq̄t polypodiū ⁊ ībit erit iuuatiuȝ valō.
Et scias q multotiēs retinet̄ aliqd i pectore ⁊ ē reci
pies vt expuat̄ nisi vt⁹ e⁹ ab eo dbilitet̄: ⁊ tūc qd oȝ vt
adiuuet̄ cū stnutatōe.

C.vii. d srmōe vli d ābelitu

Abelit⁹ pplet̄ duob⁹ motib⁹ int̄ quos st due
mor̄ sȝ q res se hȝ in pulsu: nisi qr mot⁹ ābe
lit⁹ ē volūtari⁹ q pōt altari cū volūtate a cur
su nāli ⁊ pulsus ē nālis pur⁹. Et intētio qdē in ābeli
tu ē vt ipleat pulmōeȝ aer̄ fro dōec ppet̄ ppatio cor
dis ⁊ nō cesset cor sumē ex eo aerē fruȝ ⁊ reddat ipi
vaporē fūosuȝ ad h⁹ vt accidāt illi attractōi due res
q𝔯 vna ē pūsio ipi⁹ a fritate cū calefactōe e⁹ qd ei vi
cinat̄ ⁊ e⁹ qd ei pmiscet̄. ⁊ altera ē puersio ipius clāi
tate sua ppea q admiscet̄ ei vapor fūosus: tūc eiȝ re
mouet̄ ab eo intētio q sit pueniēs ad h⁹ vt extēdatur
pulsus ab eo: qr nec̄ia fit e⁹ eductio ⁊ pmutatio ipi⁹.
Et iter duas res sūt due mor̄: ⁊ e⁹ qd introit⁹ ⁊ ē at
tractio aeris fit cū dilatatōe pulsus pulmōis seque
motū corpū qb⁹ circūdat̄. Et ābelit⁹ qd ap̄ cōita
tē ē illd qd educit̄ ⁊ ap̄ medicos ⁊ i pōne q ē iter cos
qm̄ ē illd qd educit̄ sic ē ap̄ cōitatē: ⁊ qm̄ ē h⁹ totū si
cut pulsus ap̄ cōitatē ē mot⁹ dilatatiu⁹: ⁊ ap̄ medicos
i ipo ē positio ppa sȝ spēȝ notā. Et mot⁹ ābelit⁹ e
q̄lis nālis vacui a nocumēto pplet̄ motu velamis. si
āt indiget additōe fortitudis pp illd qd nō ingredit̄
nisi cū labore: aut vt pfortat̄ ābelit⁹ ad extrahēdā in
flatōȝ cōicat velami i h⁹ adiutoriū lacerto𝔯 pectōis
oiuȝ: ita q supp̄mo𝔯 e⁹ aut saltē quorūdā inferio𝔯
e⁹ tm̄. Si āt ē nec̄iuȝ vt secet lr̄as: aut genet̄ ex eo lo
cutio nō ē excusatio qn admistratio sit lacerto𝔯 lin
gue. ⁊ qm̄ ē nec̄iuȝ i eis admistrat̄ lacertos labio𝔯:
Et queādmōuȝ i pulsu ē magn⁹ ⁊ pu⁹ ⁊ lōg⁹ ⁊ bre
uis ⁊ velox ⁊ tard⁹ ⁊ calus ⁊ frus ⁊ frequēs ⁊ rarus
⁊ fortis ⁊ debilis ⁊ itercis⁹ ⁊ ptinu⁹ ⁊ spasmos⁹ ⁊ tre
mul⁹ ⁊ pue repletōis vena𝔯 ⁊ multe ea𝔯 ⁊ re𝔯 illau
dabilium: ⁊ omnib⁹ illis sunt cause: ⁊ omnibus illis
sunt significationes sm̄ res suas. ⁊ est eis diuersitas
sm̄ pplexiones etates ⁊ genera ⁊ accidentia corpo
rea ⁊ aialia. silr ābelitui sūt iste res nūerate ⁊ q st eis
silia. ⁊ vnaq̄q; res ea𝔯 hȝ cām: ⁊ ois res ex eis hȝ si
gnificatōȝ. Anhelit⁹ igr̄ ali⁹ ē magn⁹: ⁊ ali⁹ ē pu⁹: ⁊ ali⁹
ē lōg⁹: ⁊ ali⁹ ē breuis: ⁊ ali⁹ ē velox: ⁊ ali⁹ ē tard⁹: ⁊ ali⁹
ē rar⁹: ⁊ ali⁹ ē frequēs: ⁊ ali⁹ ē strict⁹: ⁊ ali⁹ ē lat⁹: ⁊ ali⁹ ē
facilis: ⁊ ali⁹ ē difficilis: ⁊ ali⁹ ē fortis: ⁊ ali⁹ ē debilis: ⁊
ali⁹ ē calid⁹: ⁊ ali⁹ ē frus: ⁊ ali⁹ ē eq̄lis: ⁊ ali⁹ ē diuersus.
Et ex spēb⁹ qdā ābelit⁹ sūt q hn̄t nōia ppa sic ābe
lit⁹ itercisus ⁊ ppat⁹ ⁊ ābelit⁹ dupl⁹ ⁊ ābelit⁹ suffocatiu⁹
⁊ ābelit⁹ violēt⁹ ⁊ hn̄s fetūrat vel fetorē sic ē i apoplia

ꝛ ſilibꝰ. ¶ Et nocum̃ta q̃ accñt ſũt ĩ m̃bꝛis ãhelitus ꝛ in p̃ncipiis eoꝝ ꝛ in eis q̃ cõicãt eis cũ vicinitate. ¶ Et m̃bꝛa qdẽ ãhelitꝰ ſũt epiglotis ꝛ pulmo ꝛ canna ꝛ vene nõ pulſatiles ꝛ arterie ꝛ velamẽ ꝛ lacerti pectoꝛis ꝛ pectꝰ ip̃z. Nã nocum̃tũ qñ ſit ĩ ip̃o pectore qũ ẽ debile ꝛ p̃uũ ꝛ aducit ei pp illd̃ ĩ ãhelitu nocum̃tũ. Eoꝝ ãt p̃ncipia ſũt cerebꝝ ip̃z ꝛ nucha etiã: qm̃ ip̃e ẽ oꝛigo velamis. naſcit̃ ei pl̃z eiꝰ ex pari q̃rto neruoꝝ nuche ꝛ ꝯtinuãt̃ ei rami q̃nti a ſexti ꝛ nerui ad ip̃z veniẽtes. ¶ Mẽbꝛa ãt cõicãtia cũ vicinitate ſũt ſic̃ ſtõus ꝛ epar ꝛ matrix ꝛ inteſtia ꝛ reliq̃ viſcera. Et illa nocum̃ta aut ſũt malitia ꝯplõis ſuccedẽs calida aut f̃ra: aut hũida: aut ſicca q̃cũq̃z caꝝ ſit pura: aut cũ mã hũoꝛis retẽti vl̃ effuſi ad ip̃z plimũ: aut viſcoſi: aut groſſi ꝛ ſanies ꝛ pus ſunt ex ſũma eiꝰ: aut ventoſitate: aut vapõe: aut egritudo officialis ex paralyſi ꝛ ſpaſmo aut reſolutõ ſingl̃aris ex ſciſſiõe: aut putrefactõe: aut vlceratõe: aut coꝛroſiõe: aut ex ap̃ate f̃ro: aut calo: aut duro: aut ex doloꝛ. ¶ Et tu qdẽ ſciuiſti p̃ illd̃ qd̃ narraui tibi ꝙ ãhelitꝰ ẽ foꝛtis ſignificatõ. ꝛ currit pulſus poſtq̃z tu obſ̃uas in eo ꝯſuetudinẽ: ſicut neceſſe ẽ tibi vt obſerues rem naturalem conſuetam in pulſu ẽt.

¶ C. viii. d̃ ãhelitu magꝰ ꝛ p̃uo ꝛ cãis ꝛ ſigificatõibꝰ eꝰ

Ahelitꝰ magnꝰ ẽ ãhelitꝰ q recipit aerẽ valde plim̃ ſupꝛa eq̃lẽ: ꝛ ẽ ille cũ quo dilatãt̃ m̃bꝛa ãhelitꝰ in p̃tibꝰ oibꝰ ſ̃rabũdãt̃ pp magnitudinẽ eiꝰ qd̃ attrahit̃. parui ãt ꝛ ſtricti diſpõ ẽ ĩ hꝰ ꝯ̃rio pp p̃uitatẽ eiꝰ qd̃ attrahit̃ ꝛ ſil̃r ĩ p̃te extractõis. Cãe v̇o ãhelitꝰ magni ſũt cãe pulſus magni. ſ. tres p̃dicte. Et exiſtiat̃ a q̃buſdã ꝙ p̃uꝰ ẽ ille q ꝯplet̃ motu velaiſ tm̃. ꝛ illud nõ ẽ veꝝ abſolute: naz q̃zuis qñ ſit ille q ꝯplet̃ motui ſoliꝰ velais p̃uꝰ: qñ tñ ẽ ille eq̃lis. Eq̃lis ei nõ eget motu niſi velais qũ velam̃ ẽ foꝛtis v̇tutis. Et qñ ẽ ãhelitꝰ p̃uꝰ q̃zuis m̃bꝛa pectoꝛis oia moueãtur qũ ſũt oia debilia. Nõ ei ſufficit velam̃ ſolũ ad ãhelitũ q ẽ nec̃rius nz ſi nec̃rius ẽ eq̃lis: imo ẽ nec̃riuz vt oia ei aſſociẽt̃. Amplius nõ ẽ oibus ſufficiẽtia in attractõe aeris ꝛ eius eductõe accñs oibus qd̃ ſit ſimile ei qd̃ ẽ a velamie ſolo ſi ẽ icolũe ꝛ ſanũ ꝛ foꝛte: qm̃ nõ ẽ nz vnũ ex illis m̃bꝛis ſufficiẽs ad dilatatõz integrã nz illius q̃ztitatis vt qñ illi aggregãt̃ adiutoriũ interius p̃ueĩat ex oibus dilatatio pulmõis eq̃liſ ſufficiẽs. ꝛ illd̃ ẽ pp d̃bilitatẽ v̇tutũ: aut ꝯſtrictiõz meatuũ ſic̃ accĩt ĩ p̃ipneumõia. veꝝ oꝫ vt ſit magitudo ãhelitus ꝯp̃ata cũ q̃ztitate eius qd̃ d̃ aere ip̃o exercetur recepto ꝛ eo q r̃diit: ꝛ ñ ꝯplet̃ illd̃ niſi motu oim̃ lacertoꝝ pectoꝛis ꝛ eoꝝ q̃ ſequnt̃ eos: deiñ nõ ꝯ̇tit̃ dõec ſit motuſ oim̃ illoꝝ q̃ ĩ ip̃o mouẽt̃ motus oim̃ lacertoꝝ. Ipſe ei ẽ ãhelitus magnuſ: imo nõ niſi qñ ad ip̃z mouẽt̃ oẽs motu q ẽ vltius ĩ dilatatõe ꝛ ꝯſtrictõe op̃ando ĩ aere plimo. ꝛ p̃uus ẽ ẜz oppõnẽ eius. Et qñ ꝯſeq̃t̃ ex v̇ehem̃tia motus m̃bꝛoꝝ ãhelitus ad attrahẽdũ aerẽ vt fiat motus dilatãdo ĩ añrioꝛibus vſq̃z ad furculas: ꝛ poſterius vſq̃z ad os duaꝝ ſpatulaꝝ: ꝛ ĩ latibꝰ vſ̃z ad maxiaz p̃tẽ carnis ſpatule ꝛ qñ iuuãt̃ naribus: imo iuuãt̃ eis vtriſq̃z in p̃libuſ diſpõibus. qñ v̇o diuerſificat̃ diſpõ ĩ ꝯſtrictõe ꝛ dilatatõe ex p̃te magnitudis ꝛ p̃uitatis. qñ ei ẽ dilatatio maioꝛ: ꝛ qñ ꝯſtrictio ꝛ motus: ꝛ qñ ẜz quãcũq̃z q̃litatẽ q̃ maioꝛẽ hꝫ nec̃itatẽ eq̃tõnis cũ itroitu ꝛ dilatatõe ẽ additus. ꝛ q̃litas q̃ idiget eq̃tiõe cũ itroitu ꝛ dilatatõe ex p̃te mag̃tudis ꝛ p̃uitatis: ꝛ foꝛtaſſe dilatatio q̃cũq̃z caꝝ ẽ magis nec̃ria eſt motus q tenet eã magis additus. nã ſi ẽ nec̃itas expulſionis vapoꝛis fumoſi plima pp multitudinẽ q̃ztitatis eiuſ aut acuitatẽ q̃litatis ip̃ius ẽ ꝯſtrictio exſufflatiã. Et ſi nec̃itas exſufflatiã: ꝛ ſi ẽ nec̃itas extinguẽdi ignez inflãmatũ ẽ dilatatio mag̃. Et qñ ꝯtigit ĩ hõie vt nõ ſit magne attractõis aeris: imo p̃ue: deiñ ſit magne extractiõis ſp̃us vel ãhelitus ẽ illud ſignificatio ꝙ caliditas inata ẽ dimiuta ꝛ extranea intrãs ẽ addita. ¶ Et cãe in hoc ꝙ hec oia mẽbꝛa laboꝛioſo motu affligũt̃ ſũt q̃ttuoꝛ: Ipa ei aut ſũt ita pp cãz magne nec̃itatis q̃ ẽ pp inflãtõz caliditatis ĩ p̃tibus coꝛdis ꝛ pulmõis: aut pp cãz debilitatis ĩ ip̃ſ lacertis motis: aut pp cõitatẽ p̃ncipioꝝ ſic̃ ẽ ĩ fine ethyce ꝛ p̃thiſis ꝛ ĩ collectõe mẽi: qm̃ ip̃a debilitat v̇tutẽ: aut p̃pt̃ egritudinẽ inſ̃ri ei p̃p̃az: aut pp cõitatẽ eius p̃dictã in eo qd̃ p̃teriit ex ſpaſmo accñte ei: aut malitia ꝯplexiõis: aut ap̃ate: aut doloꝛe: aut alia re: aut pp p̃hibitõez in lacerto accñtez a dilatatõe ſic̃ eſt repletio inſtõ a cibis: aut vẽtoſitas qũ p̃trãſit teriuz: qm̃ ſepat ĩter velam̃ ꝛ dilatatõz qꝛ nõ dilatat ip̃z ſolũ: aut ꝯſtrictõz meatuũ q ſũt epiglotis ꝛ rami cãne ꝛ arterie ꝛ q ꝯtinuant̃ eis ex meatibus ãhelitus ſic̃ raritas q̃ ẽ ĩ pulmõe: qm̃ ip̃e ĩplet̃ hũoꝛibꝰ aut multiplicãt̃ ĩ ip̃o oppilatões: aut accĩt ĩ ip̃o ap̃a. ꝛ iſti qdẽ ſũt ſic̃ patiẽteſ aſma ꝛ hñtes ſaniẽ ꝛ p̃ipneumonici. aut pp negligẽtiã cũ nec̃itate: aut paucitate nec̃itatis ita vt p̃longet̃ ſpatiũ inter duos ãhelitꝰ ꝛ ſit nec̃itas ãhelitꝰ magni reſtaurãtis illud qd̃ accĩt ex negligẽtia ſic̃ pulſuſ hñtis p̃mixtionẽ rõnũ qũ nõ hꝫ v̇ehem̃tẽ coꝛdis f̃ritatẽ: qm̃ ĩpedit̃ ab eo: deiñ vltimat̃ ĩ ip̃o. Et ex ſũma huiuſmõi nec̃itatis ẽ magnitudo ãhelitꝰ: qm̃ multiplicant̃ in ip̃o vapoꝛes fũoſi p̃culdubio ꝛ negligũt ãhelitũ a volũtate extractõis ãhelituſ vſq̃zquo multiplicat̃ cũ ip̃o nec̃itas: qꝛ egredit̃ p̃culdubio magnꝰ. Et ſil̃r ẽ pulſus ꝯplo coꝛdis cuiꝰ nõ ẽ cũ illo coloꝛe recipiẽtis ãhelitũ: qꝛ expellit̃ ad hoꝛã nec̃itatis ꝛ reſtaurat̃ cũ magnitudie qd̃ deficit cũ expulſione.

¶ C. ix. de ſignis anhelitus.

Signa qbꝰ diſcenit̃ ĩter cãs moꝛ̃ſ ſt̃: qm̃ ſi illd̃ fuerit cã nec̃itatis ꝛ virtus fuerit foꝛtis erit ãhelitꝰ plurimꝰ in ĩtroitu ip̃ius: ꝛ ex inſufflatõe eiꝰ erit tactus ãhelitꝰ calidus inflãtꝰ etiã magnus ſignificãs caliditatẽ ꝛ erũt ſigna inflãtõis rep̃ta ĩ pectoꝛe ꝛ facie ꝛ oculis ꝛ lingua in coloꝛe ſuo ꝛ aſpitate ſua ꝛ in reliq̃s. Si ãt nõ fuerit ita ꝛ v̇tus fuerit nõ deiecta ꝛ quaſi non fuerit poſſibilis ei dilatatio itegra tũc cã ꝯſtrictõis erit ĩ re ꝛ re eoꝝ q̃ nũerauimꝰ. Si ãt m̃bꝛa oia laboꝛauĩnt: aut moueãt̃ pꝰ ea ñ fũint mota motu de quo ſit curãdũ nz extẽdũt̃ dilatatõe ĩtegra: ſicut qũ conat̃ aliq̃s illd̃ qd̃ nõ ẽ ꝛ ĩnitit̃ oĩ nixu ſ̃r ãbas nares ꝛ nõ fuerit illic ap̃ redditũ exufflatio: tũc v̇tus motiua q̃ ẽ ĩ lacertis erit leſa. ¶ Et qñ ꝯſtrictio ẽ ex hũiditate in cãna ꝛ q̃ ſequnt̃ ip̃z ẽ cũ ſignis in ãhelitu ſonꝰ eiꝰ q ſtertit ꝛ ẽ nec̃itas excreatõiſ ꝛ ẽ additio ſigni ſ̃r ſignũ ꝯſtrictõis totale. ꝙ ſi illud nõ fuerit erit cã magis inobediẽs hac. Qũ ergo aduẽit ꝯſtrictio ſtertilis ſubito: tũc iã currit ad pulmonẽ materia ex catarro: aut currit ad pulmonẽ pꝰ: deinde ad cãnã: ẜo ſãies ꝛ pus ex aliqꝰ m̃bꝛoꝝ ſubito.

¶ C. x. de anhelitu vehem̃ti.

Et ille ex cuiꝰ magnitudie v̇tꝰ laboꝛat illic ſ̃flua coarctatõe ad introitũ ꝛ ad exufflandũ cũ exitu qꝛ eſt cũ magnitudie foꝛtitudo.

¶ C. xi. de anhelitu alto ꝛ ſubtili.

Est spēs ãbelit⁹ magni in quo necēius ē motus frioꝝ lacertoꝝ pectoris ⁊ nō puenit necessitas in ipo ad mouēdū velamē ⁊ iferiōes lacertos pectoris. Et iste qdē ãbelitus sepius accit i febrib⁹ pestilētialib⁹. ¶ C.xii. de ãbelitu puo.

Cognitio cāꝝ eius ē pp cognitiōez cāꝝ magni fʒ semitā oppositōis: qm̄ sepat dolor inter mēbra ãbelitus ⁊ iter mot⁹ eoꝝ: ⁊ qñʒ minorat ãbelit⁹ cū doloris: ⁊ qñʒ miorat ãbelit⁹ pp cōstrictōʒ. ⁊ qñ associat ei raritas significat mortificationē nate. ⁊ qñ associat ei frequētia significat dolorē in mēbris ãbelitus ⁊ q̄ sequnt ea ex stō ⁊ eis silibus sicut vlcera eoꝝ ⁊ apata ipsoruʒ. ¶ Signa cāꝝ anbelit⁹ pui oppositaꝝ cāis ãbelit⁹ magni nota sūt fm̄ oppositōʒ. Ipʒ āt cui⁹ puitas est pp dolorē nō pp cōstrictōʒ significat inuētio doloris ⁊ ꝙ hn̄s dolorē si tolerat dolorē ⁊ expectat sr̄ ipʒ posse ē ei vt magnificet ãbelitū suū: ⁊ cū hoc qñʒ accit iter sepatōes ãbelit⁹ ei⁹ ãbelitus magn⁹ ad quē necītas adducit ad tolerādū dolorē: aut adducit necessitas i ipo negligētiā doloris. ⁊ fact⁹ a ɔstrictōe ē eꝯ̄rio totius illius.

¶ C.xiii. de anbelitu longo.

Est ille in quo ꝓlōgat spatiū motus aeris i attractōe ipius ⁊ eius reditu vt possit vtus opari i aere plimo. Et qñʒ ꝓhibʒ magnū ⁊ velocē dolor: aut strictio ⁊ ponit lōgus in ɔplemēto ei⁹ vt ɔseqt qd̄ attractū ē fʒ q̄ʒtitatē mgni ⁊ velocis.

¶ C.xiiii. de anbelitu breui.

Abelitus breuis diu̇sus ē a lōgo ⁊ qñ associat ei frequētia ē cā ei⁹ dolor i instro ãbelit⁹ ⁊ q̄ sequnt ipm̄. ⁊ qñ associat ei raritas sigt mortificatōʒ inati caloris. ¶ C.xv. d̄ ãbelitu veloci.

Abelit⁹ velox ē ille i quo ē motus in spatio breui cū ɔsecutōe necītatis ñ sicut breuis ⁊ puus. ⁊ cā in ipo ē vehemētia necītatis qm̄ ñ ɔseqt in ipo sufficiētia magnitudis: aut qm̄ necītas ē supra illd̄ qd̄ magnitudo ad ipam ɔphēdit: aut qm̄ magnitudo sepat sicut dictū ē i pulsu in illa sepatiōe aut i instro: aut i virtute: ⁊ qñʒ ē velocitas i vno duoruʒ motuū plus q̄ʒ in alio pp silitudinē cāe p̄dicte i anbelitu magno. ¶ C.xvi. de anbelitu tardo.

Est ɔ̄rius veloci ⁊ cāe ei⁹ sūt ɔ̄rie cāis ipsius Et qñʒ tardat pp dolorē qm̄ nece ē vt mbꝝ anbelit⁹ moueat cū facilitate ⁊ spatiositate.

¶ C.xvii. de anbelitu frequenti.

Est ãbelit⁹ inter quē ⁊ iter illū q̄ ē añ ipʒ abbreuiat tp̄s. ¶ Et ex cāis ei⁹ ē vehemētia necessitatis qñ nō sufficit magnitudo ⁊ velocitas: qm̄ ipa ē maior q̄ʒ sit illud qd̄ ɔphēsū ē ad ipaʒ cū eis: qm̄ mior ea ē ꝓhibitio ex dolore aut apate: aut ɔstrictōe pp mās plimas: aut coarctatōʒ: aut effusionē puris in spatio pectoris aut aliquā cāꝝ ɔstrictōis. Et tu qdē discernes iter illū q accit cā necītatis ⁊ illū q accit cā doloris ⁊ alioꝝ ex eis q̄ p̄terita sunt tibi i ca. magnitudis. ¶ Et ãbelit⁹ frequēs fʒ ꝙ testatur de eo hyp. fac̄ seq nocumētū pp exiccatōeʒ plimonis ⁊ destructōʒ instri ⁊ ãbelit⁹ in eis que ipm̄ seqūt.

¶ Cap.xviii. de anbelitu frigido.

Significat mortificatōʒ vtutis ⁊ extictōʒ caliditatis inate ⁊ ɔ̄uśiōʒ ɔplōis cordis ad frigiditatē. ⁊ ē dter⁹ signū⁹ egritudib⁹ acutis: ⁊ ꝓpe qñ cū eo ē paritas i sba: nā tūc ɔplet significatio e⁹ sr̄ resolutōʒ inati caloris. ¶ C.xix. de ãbelitu fetido.

Est itrās i fetore oris: fʒ sepat a reliqs spēb⁹ fetoris oris: qm̄ i illis speciebus qñqʒ cuētat i fetor in dispositione q̄ nō ē ãbelitus ⁊ significat humores putrefactos i mēbris ãbelit⁹. s. aut cāna: aut pulmone qm̄ in eis putrefit humor aut materia.

¶ C.xx. de pmutatōib⁹ q̄ currūt inter ãbelitum magnū ⁊ ãbelitū velocē freqntē ⁊ ãbelitū ⁊ ɔ̄rios eoꝝ.

Iaʒ sciuisti ꝙ qñ necītas addit magnificat ãbelit⁹: fʒ si addit plus fit velocior: ꝙ si additur plus⁹ fit freqūes. si āt redeat necītas minuit p⁹ frequētia: deiñ velocitas: postea magnitudo. Et silr̄ qñ miunt desideriū ⁊ ꝓhibitio ⁊ qñ deficit redditio i interiorib⁹ p̄mis trib⁹ iuenit raritas plus: deiñ tarditas: postea magnitudo: q: ē egritudo a nāli ad puū min⁹ q̄ʒ ad tardū ⁊ ad ãbo min⁹ q̄ʒ ad raꝝ. Et si tu experieris ista i dilatatōe ⁊ ɔstrictōe simul fm̄ diuisitatē duaꝝ necītatū p̄dictaꝝ declarabi tibi diu̇sitas i aditōe ⁊ diminutōe. Qñ ei cā ē magis duces i dilatatōe ad additōʒ ē tp̄s qd̄ ē añ dilatatōʒ breui⁹: ⁊ qñ ē silis illi cāe i ɔstrictōe ē tp̄s quiet̄ q̄ ē añ ɔstrictōʒ breuius ⁊ ãbelit⁹ freqūes: vel seqt apa calidū aut ɔstrictionem ab oppilatione.

¶ C.xxi. d̄ ãbelitu mouēte pulmōeʒ vl̄ motio plinōis.

Iste anbelitus significat debilitateʒ vtutis: aut ɔstrictōʒ vehemētē ꝓfocatiuā in decollatōe: aut collectōʒ mafici aut effusiōʒ hūoris.

¶ Ca.xxii. de sermone vniuersali malitie anbelitus.

Malitia ãbelit⁹ cōicat dispōib⁹ egrediētib⁹ a nā in anbelitu quā nō ɔsequnt accidentia sana: imo accidētia egra ipediētia ⁊ illa sūt sic̄ difficultas ãbelit⁹ ⁊ ɔstrictio ãbelit⁹ duplatio anbelit⁹ ⁊ itercisio ãbelit⁹ ⁊ ãbelit⁹ ꝑpat⁹. ¶ Et qñʒ accidit pp spēs malitie ɔplōis repletōis: aut pp oppilatōeʒ ⁊ vicinitatē coartatōis apatū ⁊ dolores a motu ꝓhibētes ⁊ pp vlcera in velaie ⁊ ptib⁹ pectoris: ⁊ pp casuʒ vtutis ex egritudib⁹ attritū faciētib⁹ ⁊ febrib⁹ acutis ⁊ pestilētialib⁹ ⁊ venēis ebibitis. Et ois qdē malitia ãbelit⁹ aut ipi⁹ ɔstrictio: aut difficultas ei⁹ pp mās addit ap resupinatōʒ ⁊ ē media ap dōmitōʒ sr̄ lat⁹ ⁊ alleuiat qñ sr̄ vētrē iacet aliqs: ⁊ i ꝓfocatiuo itriseco ꝓhibet apud resupinationē oio.

¶ C.xxiii. de constrictione anbelitus.

Constrictio ãbelit⁹ ē vt nō iueniat aer i quo exercitatio sit cū anbelitu meatuʒ in pte sui mot⁹ nisi strictū i quo nō penetret nisi paulati. ¶ Et ei⁹ cāe aut sūt apata i illis meatib⁹ q̄ sunt epiglotis ⁊ cāna ⁊ rami ei⁹ ⁊ arterie i ipa raritate plmonis ⁊ corpe ipi⁹. Et d̄ apatib⁹ ei⁹ qd̄ vehemēti⁹ oppilat ãbelitū ē illd̄ qd̄ ē duꝝ. ¶ Et hūores plimi i ipo aut grossi⁹ aut viscosi: aut aquosi aggrgati i pulmōe: aut coopta accñs ei ex coartatōe vicina ex apate in epe aut stō aut splene: aut hūores effusi in spatio pp hydropisiʒ: aut alia sicut fit ex aptōib⁹ apatū in vētre iferior nō pmittētib⁹ fieri dilatatōʒ: aut spissitudo ex siccitate aut stipticitate: aut frigor adueniēte pulmōi ⁊ velami: aut a siccitate i neruis ⁊ velaie ⁊ ē mel⁹ vt nōiet difficultas ãbelit⁹: aut a vaporib⁹ fuos ɔstrigētib⁹ intrisec⁹ ãbelitū in locis strictis. ¶ Et qñʒ ē cā e⁹ ɔstrictio pectoris: ⁊ vt nō iueniāt mēbra dilatātia anbelitū vbi expādēt. ¶ Et qñʒ fit cā crisis ⁊ signū eius qñ dclināt mē ad sriora. Et qñʒ fit difficultas ãbelit⁹ ⁊ ɔstrictio ei⁹ pp cursū mēꝝ ab apatib⁹ intrisecis permutatis ad ptes capitis ⁊ idicat apata p⁹ aures si res fūit magis icolūis: aut in cerebro si fūit prauior.

¶ C.xxiiii. de signis.

Postcatū pfocatio ꝓ remēoratio iā pterijt
tibi. ¶ Signū vo apatis qd̓ fit in pulmōe
ipo ē dolor grauis: ⁊ i lacertis ⁊ i velaībꝰ pe
ctoris ē dolor pūgitiuꝰ intrisecꝰ ⁊ ē fortior ⁊ vehemē
tior ⁊ exteriꝰ ē debilior i cartilagibꝰ pulmōis ē dolor
i quo ē ꝯstrictio: ⁊ qñ3 pduc ad tussi3. ⁊ si fūit apaca
lidū febris. ⁊ signa pfocatiui nō sūt ꝙ fit vehemēs ap
resupinatō3. ¶ Sig at hūoꝝ si sūt i cāna sūt sputu3 ⁊
ꝺsideriū tussiēdi ⁊ iuuaꝛ ea cū manatōe rei cū aliq3
tula tussi ⁊ cū stertitōe. ⁊ si st i pulmōe ē illa dispō si
militer: nisi qꝛ tussis icipit a loco magis ꝓfūdo ⁊ ñ ē
stertitio nisi s3 q3titatē eiꝰ qd̓ manat ex eo qd̓ spuit.
Et si sūt i spatio tūc iā pmutaꝛ ex latē ad latꝰ cū alta
tōe iacēdi: deiñ egrediūꝛ cū sputo ⁊ nō ē i ipo cū cō
strictōe āhelitꝰ tussis ꝺ q̄ sit curandum.

¶ C.xxv. de diuersitate anhelitus.

Anhelitꝰ diuisus fit cū cāis q̄ sūt sic cāe diuisi
tatis pulsꝰ ⁊ ē eiꝰ diuisitas ordiata ⁊ iordiata

¶ C.xxvi. de anhelitu duplo.

Est ex spēbꝰ diuisi: ⁊ ē āhelitꝰ i quo ꝯpleꝛ di
latatio aut ꝯstrictio duobꝰ motibꝰ int quos
ābos ē mōa sic ē āhelitꝰ pueri cū plorat. na3
fit i eo ꝯpsio qñ dilataꝛ ⁊ mutatio qñ ꝯstrigiꝛ. ¶ Et
eiꝰ cā aut ē calitas multa q̄ nō iuuaꝛ eo qd̓ attrahiꝛ.
imo eiꝰ extēsio fac necitatē in additōe: aut ē debilitas
i instro āhelitꝰ noto faciēs necitatē qetj i ahelitu: aut
ē malitia ꝯplois deiiciēs vtutē: aut exiccās: aut idu
rās instr3: ⁊ ē plīn: aut ē dolor i ipo aut i viciniſ eius
apa: ⁊ vicini sūt sicut velam ⁊ ep ⁊ splē: s3 ep est vehe
mtioris cōicatōnis q3 splē: aut ē egritudo officialis
ex eis que iā nūerate sūt multis vicibꝰ: aut ē multitu
do spasmi pteriti aut futi. ¶ Et iste āhelitꝰ ē signū ma
lū i egritudibꝰ acutis ⁊ febribꝰ. ¶ Qu3 at accit ex fri
gore tūc ipe ē ex eis que sanat febris.

¶ C.xxvii. de anhelitu pauco.

Et vt sit nocumtū i medietate pulmōis ⁊ sit
medietas altera icolūis: qꝛ est āhelitꝰ medie
tas āhelitꝰ icolūis. ¶ C.xxviii. de āhelitu difficili.

Et vt sit exercitatio i aere labor: siue sit stri
cta: siue nō sit stricta. ¶ Et cā i ipo est nocu
mtū mbroꝝ āhelitꝰ s3 ꝙ dcm ē i aliis. ⁊ qñ3
ē pp inflāmatō3 igneā dñantē cordi. Et fit pp frigꝰ
mortificās vtutē motiuā: aut ipediēs eā sic accit qn
ē frigꝰ velais sicut frigꝰ ex aere: aut frigꝰ ex ēplo posi
to sr ip3 pp cā3 in ipomet: aut pp cā3 i stō ⁊ epe ⁊ ca
dit ip3 i vicinitate illiꝰ ēpli ⁊ infraꝛ: qꝛ nō fit bōa eiꝰ di
latatio. ⁊ qñ3 fit pp oppilatō3 ap quā retineꝛ plmo
attrahēs aerē ⁊ idiget labor dōec infleꝛ: ⁊ iste ē diuer
sus pp ꝯstrictō3. ⁊ qñ3 ē oppillatio apa. ⁊ qñ3 fit pp
medicinā solutiuā mouētē ⁊ ñ soluētē: aut pp clisteꝛ
acutū nō soluēs. Et silr qñ phlomia i pleuresi nō ꝯ
seqꝛ necitatē. ¶ Et o3 qd̓ vt legaꝛ illd̓ qd̓ scripsimꝰ i
fine sermonis nostri in ꝯstrictōe anhelitus hic etia3.

¶ C.xxix. de pparatione anhelitus.

Reparatio āhelitꝰ ē anhelitꝰ q nō aduēit ha
bēti ip3 nisi ppeꝛ ⁊ eqꝛ ⁊ extēdat collū suu3
extēsiōe tēdēte ad sriora: qꝛ apiꝛ pp illd̓ mea
tꝰ ⁊ nō pt declinare collū suū: qm ꝯstrigiꝛ sr ipm āhe
litꝰ sicut ꝯstrigiꝛ sr trahētē collū suū ad posteriora. ⁊
silr nō pōt ꝺclinaꝛ pectꝰ ⁊ dorsu3 ad posteriora. Et
qñ3 remoueꝛ hec ppatō: ⁊ ppe qū resupinaꝛ accit ei
vt coopianꝛ ex ipa ptes pulmōis. s. qdā eaꝝ cū qbꝰ
da3 qꝛ oppilāt meatū: qm ipe in initio i hꝰ mōi ē op
pilatꝰ i plibꝰ ⁊ i ipo nō ē aptio nisi pua qua3 destruit
ꝺclinatio ptiū q̄ꝝda3 sr alias: qꝛ oppilanꝛ meatꝰ. Et
qñ3 fit illa oppilatio accñs i febribꝰ ⁊ silibꝰ pp vapo
res declinantes ⁊ hūitates resolutas. Et qñ3 fit i ve
ritate pp humores iplētes ⁊ oppilātes ⁊ apata: aut
qm lacerti sūt mollificati. Nū gᵒ nō ꝺscēdūt ad pte3
pedū: imo ꝺscēdūt ad ptē dorsi ⁊ pectoris coartāꝛ.

¶ Sermo vniūsalis de dispōnibus anhelitus.

¶ C.xxx. de anhelitu etatum

Pueri qd̓ indigēt eductiōe srfluitatū fūosaꝝ
necitate vehemti: qm digō i eis est plīma ⁊
magis assidua ⁊ nō ē vehemens valde: qm
ipi nō sūt ꝯpleti i suis corporibꝰ ⁊ suis vtutibꝰ: qꝛ ne
cessariū ē vt cadāt i āhelitibꝰ ipoꝝ frequētia ⁊ velo
citas vehemēs cū magnitudie aliq nō ente cū illa ve
hemtia. Juuenū at āhelitꝰ sūt maiores: s3 mioris ve
locitātis ⁊ frequētie ⁊ necitas ꝯseqꝛ i eis cū magni
tudie. Senū vo āhelitꝰ st miores i itēsiōibꝰ additōis
q3 āhelitꝰ iuuenū ⁊ nō st i puitate āhelitꝰ ꝺcrepitoꝝ.
S3 ꝺcrepitoꝝ āhelitꝰ sūt miores ⁊ tardiores ⁊ vehe
mtius rari ꝓpter id qd̓ tibi non occultaꝛ.

¶ C.xxxi. ꝺ anhelitu repleti ex cibis: aut ex pgna
tione: aut hydropisi ⁊ similibus.

Oꝝ āhelitꝰ declināt ad puitatē: qm velam
est coartatū a motu dilatatio: ⁊ ꝓpterea ꝙ
mioraꝛ eoꝝ āhelitꝰ nō ē excusatio a veloci
tate ⁊ frequētia si ē sufficiēs vtꝰ: aut freqntia sola si ē
virtus debilitata. ¶ C.xxxii. de āhelitu balnei.

Anhelitꝰ qd̓ balneati aq̄ cala magnificaꝛ pp
necitatē ⁊ pp lenitatē instri ⁊ fit velox ⁊ fre
quēs ꝓpt necitatē. balnei vo fra rs ē epūso

¶ C.xxx.iii. de anhelitu dormientis.

Uz vtus i ipo ē fortis tūc eiꝰ āhelitꝰ magnifi
caꝛ ⁊ fit rarus ꝓpter cā3 pdictā i ca. pulsus:
⁊ ē eiꝰ ꝯstrictio maior ⁊ velocior q3 ipiꝰ dila
tatio: qm digestio in ipso est plurima.

¶ C.xxxiiii. de āhelitu dolentis i mbris pectoris.

Et sicut sciuisti i eis q̄ pterierūt tibi ex me.
ipe ei declinat ad puitatē ⁊ breuitatē: ⁊ qñ3
debilitaꝛ: ⁊ qñ3 ē difficilis: ⁊ qñ3 tardaꝛ qn
nō ē inflāmatio ⁊ fit frequēs sicut sciuisti: ⁊ sunt pui
tas eiꝰ ⁊ breuitas ipiꝰ plus q3 eiꝰ tarditas: qm ducēs
ipm ad retētō3 ⁊ puitatē dilataiōis ē plus q3 ducēs
ip3 ad facilitatē ⁊ vt noceaꝛ cū magnitudie dilatati
onis vehemtis q3 vt noceaꝛ cū velocitate. nā inflam
matio cordis ⁊ calefactio nō excusant ex velocitate
q3uis ledatur eis.

¶ C.xxxv. de anhelitu eius cuius anhelitus con
stringiꝛ pp quācūq3 cām: ⁊ de āhelitu hñtis asma.

Portet vt succurraꝛ ei q fit cū ꝯstrictiōe ex
pte velocitatis ⁊ frequētie i plīmo rei: qꝛ fit
āhelitꝰ eiꝰ puius strictꝰ frequēs: ⁊ āhelitꝰ hñtis
asma est ex eis qui veloces sunt in capitulo suo.

¶ C.xxxvi. de anhelitu habentium famem.

Uādoq3 laborāt in dilatatōe pectoris totiꝰ
cū calitate ⁊ exufflatōne ⁊ nō ē illic calitas
n3 qd̓ adiuuet vtutē: qm hñs hanc egritudi
nē iā debilitatꝰ ē i vltitate. s3 vtꝰ in habētibꝰ peripneu
moniā ⁊ asma est remanens.

¶ C.xxxvii. de anhelitu habentium decollationē
⁊ suffocationē ⁊ que ex eis sunt similia.

Et cū dilatatōne mag ⁊ cū velocitate ⁊ fre
quētia pp necitatē ⁊ sbmersionē mēi ⁊ ñ est
ex eis exufflatio asmatis. ¶ C.xxxviii. ꝺ asmate.

Asma ē egritudo pulmōis cū q patiēs non

inuenit excusatõez ab ãhelitu frequẽti sicut ẽ ãhelit⁹
quo laborat ꝑfocat⁹ ꝛ festinat⁹. ¶ Et hec egritudo
q̃ accit decrepitis nõ forsitã sanat nꝫ mãtat: q̃uo et
q̃ ipa i iuuenib⁹ ẽt difficilis fit ßꝫ plm ꝛ augm̃tat ap
r̃supinatõz. Et hec qḋ egritudo ẽ ex egtudib⁹ lõgis
hñs cũ hoc poxismos acutos ßꝫ silitudinẽ poxismo
rũ eplie ꝛ spasmi. ¶ Et qñꝫ fit pp nocum̃tuꝫ in ipso
pulmõe ꝛ i eis q̃ ipi ꝯtinuãt pp iuiscatõz hũoꝝ gros
soꝝ i arteriis ꝛ ramis eaꝝ ꝛ sudorib⁹ eaꝝ breuib⁹: ꝛ
qñꝫ ẽ i cãna pulmõis: ꝛ qñꝫ ẽ i raritate plmõis ꝛ lo
cis vacuis. Et ille hũiditates qñꝫ sũt ad ipꝫ effuse ex
capite. ꝛ ꝑp̃e i regiõib⁹ meridianis: ꝛ qñꝫ sũt expulse
ad ipꝫ ex aliis locis. ꝛ qñꝫ ẽ cã gñatõis eaꝝ i ipo fri
tas ei⁹ ꝛ roꝛificat paulati paulati. ¶ Et qñꝫ fit pp hũo
reꝫ nõ exñteꝫ i pulmõe ꝛ arteriis ei⁹: imo i stõ effusũ
ex capite: aut ex epe: aut gñatũ i stõ. ꝛ ꝓhibitio ãhe
lit⁹ adueniẽs qñ ascẽsus fit ẽ ꝓpea ꝙ stõus ꝯp̃mit ve
lam̃ ꝛ velam̃ ꝯp̃mit pulmõz: ꝛ ep qñ infrat aut igros
sat: qñꝫ adiuuat ad faciẽdũ asma. Et isti qḋ hũores
qñꝫ nocẽt sua q̃litate: ꝛ qñꝫ nocẽt sua q̃ztitate ꝛ mul
titudine. ꝛ qñꝫ fit ßꝫ raro ex exiccatõe pulmõis ꝛ sic
citate ei⁹ pp corrugatõz aggregatõis ei⁹ ad seipꝫ. Et
qñꝫ fit ex frĩtate ei⁹ Et qñꝫ fit pp nocum̃tũ ꝑueniens
ad m̃bra ãhelit⁹ ex neruis ꝛ nucha ꝛ cerebro aut ca
tarro expulso ad ipaꝫ ex eis. Et qñꝫ fit pp cõitatem
m̃broꝝ vicinoꝝ ꝯp̃metiũ m̃bra ãhelit⁹ q̃ꝛ nõ dilatãt
ßꝫ ẽ stõus plen⁹ qñ ꝯp̃mit velam̃. ¶ Et qñꝫ accit pp
multitudinẽ vaporis fũosi qñ coartat i pulmõe ꝛ ꝑ
uenit ad eũ. Et qñꝫ fit pp vẽtositateꝫ coartataꝫ i mẽ
bris ãhelit⁹ ꝯp̃mẽtẽ ãhelitũ. Et qñꝫ fit ꝓpt̃ ꝑuitateꝫ
pectoris: q̃ꝛ nõ seq̃t ipꝫ necẽitas ex ãhelitu. Et fit illḋ
nocum̃tũ nãle in ãhelitu sic accit in cibo ex ꝑuitate
stõi. Et qñꝫ asma fit vehem̃s ꝛ fit ãhelt⁹ ꝑpatõis. Et
multotiẽs ꝑmutat ad peripneumoniam.

¶ C. xxxix. de signis.

SI fũit cã asmatis hũores aut hũiditates in
cãna ipa erit illic ꝯstrictio i ꝑ̃ncipio ãhelit⁹
cũ excreatõe ꝛ oscitatõe ꝛ retẽtõe mẽi stãtis
ꝛ grauitas cũ sputo rei ex loco ꝓpiquo. ¶ Et si fũit
hũores ex catarro erit subito ꝛ nõ erit paulatĩ. ꝛ si
fuerit i venis duris ꝑseũabit diũsitas pulsus tremlo
sa. ꝛ qñꝫ adducit ad tremorẽ cordis ꝯfirmatũ ꝛ iter
ficit. ꝛ pl'ꝫ pulsus hñtiũ asma ẽ tremulosus. Si ãt fu
erit extra spatiũ quocũqꝫ mõ sit nõ erit tussis. Et si
fũit cũ cõitate ꝑ̃ncipioꝝ sigñificabit ipꝫ illḋ qḋ p̃terit
Et si fũit cũ cõitate vicioꝝ significabit ipm additio
ipi⁹ ꝓpt̃ excitatõz mẽ ipoꝝ: aut repletõz accñtẽ i eis
Et si fũit a catarro significabit ipꝫ dispõ ei⁹. Et si fũit
ab eruptõe saniei subito ad m̃bra ãhelit⁹ significabit
ipꝫ illḋ qḋ p̃cessit de apãte ꝛ collectõe: deiñ qḋ ꝓueit
ex eruptõe. Et si fũit a siccitate significabit ipm sitis
ꝛ ꝑuatio sputi oĩo: ꝛ ꝙ spuit qñ recipit qḋ hũectat ꝛ
admĩstrat qḋ hũectat. Et si fuerit ꝓpter vẽtositatẽ si
gnificabit ipꝫ leuitas ꝑtiũ pectoris cũ ꝯstrictõe q̃ di
uersificat ßꝫ acceptõz ei⁹ qḋ inflatiuũ ẽ. ꝛ ei⁹ qḋ ñ ẽ i
flatiuũ. Et si fuerit ꝓpter frig⁹ ꝯplõis pulmõis: ꝛ sic
fit i decrepitis: tũc ipꝫ paulati icipiet ꝛ ꝯfirmabit.

C. xl. ḋ cura asmatis ꝛ ꝯstrictõis ãhelit⁹ ꝛ ꝑpatõe ei⁹.

IAm facto qḋ ab hũiditatib⁹ cura ꝛ ei⁹ mõus
ẽ vt ꝑueniat ad finiẽdũ hũitates q̃ sũt i pul
mõib⁹ eoꝝ cũ facilitate ꝛ eq̃litate. Et si sciue
ris ꝙ nocum̃tũ accñs i eis ẽ ꝓpter multitudinẽ: tũc
eũabis cor⁹ ꝓculdubio cũ solutio. Sitqꝫ medicine
solutiue sbtialitie maturatiue absꝫ calefactõe vehemẽti ꝑ

·ducẽtes ad exiccatiõz mẽi ꝛ sbtiliatõz ei⁹. ꝛ pp h⁹ ãtt
q ñ apposuerĩt i ꝯfectõib⁹ cure asmatis opiũ: nꝫ hyus
qamũ nꝫ mãdragorã nisi ĩtẽtio sit ꝑ illḋ ꝓhibitio ca
tarri qñ multiplicat: imo nꝫ psiliũ nisi qḋ de⁹ vli glo
rios⁹ ꝛ excelsus. ꝛ ꝓpter h⁹ oꝫ vt assidue fiat hũecta
tio mẽi ꝛ maturatio ei⁹ qñ ẽ grossa ꝛ viscosa. ꝛ nõ sis ꝯ
tẽtus sbtiliatõe aut icisiõe pura. ꝛ qñꝫ adducũt labõ
ei⁹ ꝛ iobediẽtia mẽi ad vlcus i pulmõe ꝛ silr qm̃ oĩa
q̃ ꝓuocãt nocẽt huic egritudini inq̃ztuꝫ ꝓuocant.
ꝓpea q̃ꝛ exhũt sbtile ab hũiditate tũc qñ sentis cuꝫ
asmate grossitiẽ i epe oꝫ vt permiscas cũ medicinis
pectoris medicias ex gñe eupatorii ꝛ absinthii: ꝛ il
lud qḋ ꝯiũgit iter duas res sil' vehemẽter ꝛ sic rubea
tictoꝝ ꝛ aristo. ẽt. ¶ Et qñ ille q curat ẽ puer oꝫ vt
ꝑmisceat tũc cũ medicis lac matris eius: ꝛ dẽt ei suf
ficiẽtes medicie eq̃les sic feni. hũidũ cũ lacte. ꝛ ex eis
q̃ iuuãt ad maturatõz ẽ ius galli decrepiti. ¶ Et ex r̃gi
mie iuuatio eis ẽ vt admĩstret fricatio pectoris ꝛ q̃
seqũt ipꝫ cũ mãibus ꝛ mãdili aspo ꝓp̃e si fũit illic ã
helit⁹ ꝑparatõis: sitqꝫ fricatio eq̃li sicca absꝫ vnguẽ
to nisi accidat lassitudo: tũc ei admĩstrat vnguẽtuꝫ
ꝛ oꝫ vt tu admĩstres i q̃busdã horis abrotanũ ꝛ ni
trũ ꝛ fiat cũ eis fricatio vehem̃s. ¶ Et si mã ẽ plima
tũc necẽia ẽ purgatio eius cũ solutio facto ex eis q̃ si
sic sem̃ vrtice ꝛ polypodiũ ꝛ cumer asi. ꝛ pulpa col
loq̃ntidc. ¶ Et ex regie i h⁹ post purgatõez ꝛ võitũ
ẽ admĩstratio vocis cũ eleuatõe gradatĩ ad fortudi
nẽ ꝛ lõgitudinẽ. ¶ Et ex regie i illa mũdificatõe est
admĩstratio võitus ꝯtinui: ꝛ ꝓp̃e post admĩstratõez
rhaphãi: aut post purgatõz. iiii. ʒ. baurac cũ põder
v. ℥. sirupi ḋ melle: ꝛ illḋ qḋ qñ fortis fit vẽtus ꝛ debili
tãt res. ꝛ helleborus al. valḋ iuuatius ẽ: ꝛ ẽ i egritu
dib⁹ pectoris securus ꝛ absꝫ tiore. ꝛ rectius q̃dẽ ẽ vt
sũant frusta hellebori ꝛ figãt i rhaphão ꝛ dimittãt
sic die ꝛ nocte: deiñ extrahãt ab ipo ꝛ comedat ille
rhaphan⁹. ꝛ ẽt sũant synapis ꝛ salis ãboruꝫ añ. ʒ. i.
baurac armẽi. ʒ. s. nitri danic. i. dẽt i potu in. v. sexta
riis aq̃ ꝛ mellis: ꝛ q̃ztitas mellis i ipa sit. ℥. i. ¶ Et ex
regie bono i hoc ẽ assiduatio lenificatõis nature ꝛ ad
iuuat eos ad illud receptio capparis saliti añ cibuꝫ
ꝛ ouoꝝ taracoꝝ ãtiquoꝝ ꝛ iuris galli decrepiti cum
medulla cartami ꝛ volubilis ꝛ sicle. Qḋ si ꝑ illa nõ
fit lenificatio dẽt i potu aq̃ ordei i q̃ vehem̃ter deco
ctũ ẽ paꝝ euforbii. ꝛ epithymũ qḋ ẽ vehem̃tis iuua
mis i hac egritudie. nã si sumat ex aq̃ i q̃ decoquat
epithymũ cũ melle ẽ vehem̃tis iuuam̃ti. Et silr si su
mat ex eo aur. i. cũ rob. ꝛ silr decoctio ficuuꝫ ꝛ cala
mẽti ꝛ rute i aq̃ sũant ex ea cũ melle ꝛ ẽt decoctio fe
nug. cũ ficub⁹ piguib⁹ cũ melle plimo admĩstret ãte
cibũ tpe lõgo ꝛ reiteret p⁹ ipm. ꝛ silr decoctio passu
laꝝ ꝛ fenug. cũ aq̃ pluuiali. ¶ Et ex regie i hoc ẽ ex
ercitiũ i quo gradatio fiat ex tarditate ad velocitatẽ
vt nõ faciat accidere eis festinatio ꝑfocatõz ꝓpterea
q̃ꝛ ipa mouet mãꝫ laboriose. ¶ In cibis vo eoꝝ oꝫ
vt sit gradatio similis ei quã p̃diximꝰ i exercitio. ꝛ sit
eoꝝ panis panis coct⁹ hñs seia ꝛ cyminũ anisũ ꝛ si
milia ex massa ferm̃tata ꝛ sint eoꝝ nuclei subtiliatiui
i q̃b⁹ ponũt sem̃ arasede ꝛ isopũ ꝛ origanũ ꝛ calam̃
tũ. ꝛ piguedies ꝛ cibi eoꝝ sint ḋ adipib⁹ lepoꝝ ꝛ cer
ui ꝛ gazel ꝛ ꝓp̃e vulpis ꝛ p̃cipue eoꝝ pulmões. pul
mo ei vulpis ẽ medicam̃ h⁹mõi egritudis qñ exicca
tur ꝛ dat ex eo i potu põd⁹. ii. ʒ. ꝛ silr pulmo eritii cã
pestris. Eoꝝ vo cãnes sũt sic pisces petrosi fluuiales
nõ lacuales. ꝛ sicut ꝑue aues ꝛ starne ꝛ ꝑdices ꝛ ius

gallo℞ ꝯfert eis: ⁊ qñ ponit͛ lingua arietis in cibis
hñtiū asina. ¶ Sȝ eo℞ vina sint odorifera antiq̄ sb
tilia pue q̄ȝtitatis. ⁊ qñ volūtas ē vt multiplicet͛ ma
turatio ⁊ iuuamitū ad spuēdū accipiat͛ ex eo subtile
valde. Et sir᷒ de melle ꝯfert eis ēt ⁊ i vinis dulcib᷒ ad
iutis cū aliquo subtiliatio adiūcto eis ē iuuamētuȝ
ipꝭ pp illō qō in eis ē ex abstersiōe ⁊ lenificatōe ⁊ ca
lefactōe eq̄li. ⁊ oȝ vt elōgent͛ iter cibū ⁊ potū ⁊ nō sa
tient͛ ex aq̄ subito imo plib᷒ vicib᷒. ¶ Ex reb᷒ āt q̄s
oȝ eos vitar͛ ē balneū q̄ȝtū pñt ⁊ ꝓp̄e p᷒ cibū. ⁊ sōn᷒
plimus: ⁊ ꝓp̄e sōnus diei ⁊ sōnus p᷒ cibū ē res noci
bilior eis nisi aduēiat eis spatiū vehemēs ⁊ lassitudo
⁊ caliditas: tūc nāq̄ȝ dormiat pa℞. ⁊ oȝ vt euitēt oē
granū i quo ē iflatio: ⁊ vt vitēt potare p᷒ cibū siue sit
aq̄ siue vinuȝ. ¶ Medicie v̊o solutie fortes q̄ eis ꝯ
ueniūt sunt si in potu siant ex oppoponaci ⁊ pulpe
collogntide ābo℞ añ. ʒ. s. cū aq̄ mellis: aut castoreū
cū āmoniaco ⁊ pillis ꝺ agarico necriuȝ ē vū i mēse
bis qñ cā sit fortis. Qua℞ ꝺscriptio: ℞. agarici. iii. ꝑ
tes radicis lilii prassii ābo℞ añ. ꝑtē. i. turbit ꝑtes. v. bi
erep. iiii. pulpe collogntide sarcocole ābo℞ añ. ʒ. i. ꝯ
ficiāt͛ cū rob ⁊ sit potio ea℞. ii. ʒ. ⁊ ēt pulpe collogn
tidē. s. aur. anisi. vi. aur. ꝯficiāt͛ cū aq̄ ⁊ fiāt ex eis pille
⁊ admiīstrēt͛ p᷒ admistratōȝ clisteris puri añ ipsas ꝑ
diē. ⁊ sit ex eis q̄ sūt sicut aq̄ sicle ⁊ oleuȝ sisaminū ⁊
baurac ⁊ q̄ cursu eo℞ ꝓcedūt: ⁊ ite℞ pulpe collogn
tide danic. ii. se. v͛tice. ʒ. i. epithymi. ʒ. s. ꝯficiāt͛ cū aq̄
mellis ⁊ sūt potio vna. ⁊ expectēt͛ sr eā tres hore: diñ
potēt͛. ii. ʒ. aut. iii. ex aq̄ mellis: aut pulpe collogntiō
⁊ sceba eq̄lꝭ baurac. s. ꝑtis radicis lilii oppopōaci ā
bo℞ añ. ps. i. fiāt ex eis pille. Sitq̄ȝ potio ea℞ ex. ʒ. i.
⁊. s. vsq̄ȝ ad. ii. ʒ. ⁊ expectet͛ hora. i. ⁊ det͛ i potu p᷒ eas. s
cotila aq̄ mell. ⁊ ēt synapis aur. i. salis cōis q̄ i pane
pōit͛. s. aur. succi cucūeris asi. s. aur. fiant ex eis. viii.
trocisci ⁊ bibat͛ trocisc᷒ vn᷒: ⁊ ex eis vna die ⁊ die alt͛a
nō: ⁊ potio sit cū aq̄ mell. Ista ei leniūt nāȝ ⁊ faciūt
spuer͛ cū facilitate. i reliq̄s v̊o medicis oȝ vt ꝑmuta᷒
fiat ⁊ nō ꝯtinet͛ cū vna medicia ex eis assidue ⁊ āple
ctat͛ eā nā. Et ite℞ iter medicias ⁊ corꝑa sūt ꝓporti
ones q̄ nō ꝯp̄hēdūt͛ nisi cū exꝑimto. Nū g᷒ exꝑicris
ꝯseq̄ris q̄d magis sit iuuatiuȝ. ¶ Et oȝ vt obsuet͛ ꝑs
effusiōis mē. nā si fūit ex capite rege cap̄ cuȝ rōne ca
tarri cū regie mūdificatōis hūoris. ⁊ qñ pōunt͛ i eo
narcotica. ⁊ lutū armenū ē mirabile i ꝓhibēdo catā
ruȝ. ¶ Distictio v̊o medina℞ ē sic medicam̄ diasco
ridis ⁊ sic aristol. ro. Sumat͛ inde i potu oi die. s. ʒ.
cū aq̄. ⁊ sic serapinū cū vino ⁊ se. iunipi ⁊ nux cup̄ssi
⁊ alsesir ⁊ ēt alsesirestē. iiii. danic ⁊. s. cū aq̄ radicis: ⁊
ēt acetū i quo ifusuȝ ē de se. v͛tice multotiēs pōd᷒. ʒ.
ii. se. nastu͛i sr qō distillatū ē oleū amigdalinū dulce
⁊ radix rubee medietas ⁊ q̄ta. ʒ. i᷒. cū oximelle sq̄lli
tico. Oximel ei sq̄lliticū iuuatiuȝ ē valō ⁊ sq̄lla assa
ta ipsamet: ⁊ ꝓp̄e cū melle ⁊ aristol. ro. ⁊ duo calam̄
ta ⁊ sceba ⁊ liliū ēt ⁊ camepitheos ⁊ castoreū ⁊ ēt ꝺ
coctio cētauree. ⁊ cētauree due spēs iuuatie sūt eis i
duab᷒ dispōib᷒: grossa ap̄ imotū i p̄ncipio: ⁊ miuta
apud q̄etē. i postremo fiat elȝ cū melle ⁊ ēt glutē ali
bat aut cū pauco piretro ⁊ aq̄ ro. ⁊ oppoponacum
fortiter iuuat ēt hāc egritudinē. Ve℞tū ē ex eis quo
ruȝ maxia malitia timda ē i neruis. ⁊ medicam̄ sulfu
ris ē eis vehemēs iuuam̄. ⁊ ēt siant͛ nasturtii ⁊ sisami
ābo℞ añ. ʒ. xxx. ⁊ isopi sicci. ʒ. vii. ⁊ sit potio ei᷒ ꝭȝ q̄ȝ
titatē testificatā. ⁊ ēt pulmōis sicci vulpis. v. calam̄ti
mōtani. iiii. se. apii folii idi ābo℞ añ. viii. āmōiaci pi

peris ābo℞ añ. iiii. se. hyusq̄ami. ii. Aut sume succū
sq̄lle cū melle eq̄lis m̄sure cui᷒ spūa ꝓiiciat͛ ⁊ coagu
let͛ sr prunas ⁊ det͛ ex eo i potu mestrō. i. añ cibuȝ ⁊
tm̄dē p᷒ ipȝ. ⁊ ēt calam̄tuȝ ⁊ asce ⁊ ireos ⁊ anisū ⁊ pi
per: ꝯficiāt͛ cuȝ melle ⁊ admistret͛ ex eis q̄ȝtitas vni᷒
auellane māe ⁊ sero. ⁊ ēt polii ⁊ sceba armēi ⁊ came
pitheos vł cāedreos ⁊ castorei ⁊ olibāi ⁊ isopi oiuȝ
añ. aur. i. sumat͛ ⁊ cuȝ melle misceat͛. ⁊ ēt potōes due
aut baurac. iiii. piꝑis al. ii. aniudē. iii. āmōiaci. ii. ꝯfici
ant͛ cuȝ rob: ⁊ sit potio ei᷒ q̄ȝtitas fabe vni᷒ cuȝ aqua
mellis: aut castorei ⁊ aristo. ro. āmōiaci oiuȝ añ. aur͛
i. piꝑis. g̃. x. misceāt͛ cuȝ rob vue ⁊ potio ei᷒ sit q̄ȝtitas
fabe. i᷒. cuȝ oximelle. ⁊ ēt prassii ⁊ costi ⁊ storacis ⁊
grano℞ pini oim añ. aur. i. polii ⁊ castorei ābo℞ añ.
aur. i. piꝑis al. cucūeris asi. oim añ. aur. s. ꝯficiāt͛ cuȝ
melle ⁊ sit potio faba. i. cuȝ aq̄ mellis calefacta: ⁊ ēt
synapis ⁊ baurac ābo℞ añ. ꝑtes. ii. calam̄ti fluuialis
succi cucumeris asi. ābo℞ añ. ps. i. ꝯficiāt͛ cuȝ aceto
sq̄llitico ⁊ sit potio e᷒ q̄ȝtitas herbi i aq̄ mellis crudi
i ieiunio: aut sceba ⁊ absinthiū ⁊ ruta: ꝯficiāt͛ cū mel
le aut coagulēt͛ cuȝ decoctōe mellis. ⁊ melius ē siier͛
i potu cuȝ oximelle. aut decoctōe calam̄ti cū ficub᷒:
⁊ ꝓp̄e cuȝ fūit illic calitas. ⁊ scias q̄ enula ⁊ aq̄ ei᷒ ve
hem̄ter iuuāt hāc egritudinē. Et ex medicis fortib᷒
ē arsenicū cuȝ gūma pini ex quo fiāt pille ad asma.
⁊ det͛ i potu arsenicuȝ cuȝ aq̄ mellis ⁊ sulfur cū ouis
mollib᷒ cocti i aq̄: ⁊ ex medicis bōis ꝓꝑiq̄s eq̄litati
ē cyminū cū aceto ꝯmixto ⁊ ē iuuatiȝ valō ad āheli
tuȝ p̄ꝑatōis: ⁊ ēt mucilago synapis al. cū eq̄li m̄sura
mellis decoq̄t͛ vt elin ⁊ admistret͛: ⁊ ap̄ vehem̄tiaȝ p̄
focatōis ⁊ ꝯstrictōȝ āhelit᷒ sumāt͛ baurac. ʒ. iiii. cū. ʒ.
ii. nasturtii i. v. ʒ: aq̄ mellis. Cōfert ei ei q̄ hāc patit͛ e
gritudinē stati ⁊ sūt iuuatia sciatice: ⁊ olea q̄ distillāt͛
i potib᷒ eo℞ ⁊ ꝓp̄e sr oleū amigdalinū dulce ⁊ ama
ruȝ ⁊ oleū de pineis. ⁊ iunctōes sūt sic oleuȝ de lilio
⁊ oleū laurinū ⁊ ex eis ꝯfricādo inungat͛ pectus. Et
silr oleū anetinū. Suffumigatio āt sit sic arsenicuȝ ⁊
sulfur ex q̄b᷒ fiat suffumigatio cū adipe renū ⁊ etiaȝ
myrrha ⁊ costus ⁊ casia ⁊ croc᷒ ⁊ aristol. ⁊ ēt storax
⁊ galbanū ⁊ aloe scotrēse ⁊ ēt arsenicū ⁊ aristol. lō.
terāt͛ ⁊ ꝯficiāt͛ cū adipe vaccino ⁊ fiāt ex eis auellāe
⁊ suffumiget͛ ex eis cū. ʒ. i. decē dieb᷒ fiat ⁊ oi die ter.
¶ In asmate āt ⁊ ꝯstrictōe āhelit᷒ factis pp vapōes
fūosos dñantes in corde ⁊ ab hūorib᷒ exītib᷒ in ar
teriis cordis ꝯfert phlōmia: ⁊ melior ē illa q̄ fit in la
tere sinistro. ¶ In cura āt facto℞ pp vētositateȝ intē
tio ē due res q̄℞ vna ē resolō vētositatis cū facilitate
qō fit cū subtiliatis notis. ⁊ ꝭa ē aꝑtio oppilatōis vt
inueniat qō inobediēs ē ex ea ad dissoluēdū meatū
⁊ eis q̄ ꝯfert ad hoc ē inunctio ēt cū oleo de neridē
⁊ oleo laurio ⁊ oleo rutaceo. Et ex emplis iuuatis
ē anetū ⁊ camemilla ⁊ sansuc᷒: decoquāt͛ ⁊ vaporēt͛
ex eis pect᷒ ⁊ ābo latera. ⁊ ex eis q̄ i potiōe siunt͛ sūt
ex sagzēnea ⁊ homorusia ⁊ cochiū ⁊ serapinū ⁊ op
poponacū. ⁊ sit potio cuiuslibet eo℞ aur. in asmate
āt ⁊ ꝯstrictōe āhelit᷒ factis pp catarrū oȝ vt laboret͛
cū cura ꝓhibēte catarrū ⁊ faciente spuē qō aggrega
tuȝ est. ¶ Sȝ illius qō existimatū ē ex ꝯstrictōe āhe
litus esse pp neruos: et ē ꝭȝ vitateȝ spēs difficultatis
āhelitus ⁊ ex malitia āhelitus ⁊ nō ex caplō ꝯstricti
onis āhelitus iā diximꝰ curā in caplō difficultatis ā
helit᷒. ¶ Factis v̊o a siccitate ⁊ exiccatōe ꝯfert pot᷒
lactis asini ⁊ capꝛi ⁊ succi fri et hūidi et oleuȝ amig
dala℞ et sorbitōes et vinū subtile hñs admixta ex

hūectātib⁹ ⁊ fugere calefaciētia cū potētia ⁊ resoluē
tia ⁊ exiccātia q̄ sūt ex eis q̄ sciuisti. ⁊ ꝯueniūt eis e
pithimata hūectātia ⁊ empl'a ⁊ vnguēta tenera. In
ꝯstrictiōe vō anhelit⁹ facta pp caliditatē cū q̄ iuenit
inflāmatio oꝫ vt admistrent empl'a infrantia ⁊ cera
taria infrantia ⁊ ē in vitate spēs malitie anhelit⁹ nō
ꝯstrictio anhelit⁹: ⁊ potio violati ꝯditi ⁊ aq̄ ordei ꝯ
ferūt valde in ea. ¶ In facta vō a frigore calefacien
tia bibita ⁊ illinita ⁊ ꝺcoctio feug. cū passis ꝯfert eis

¶ C.xli. de cura aliquaꝝ specierum anhelitus.

SI fuūt cā in malitia anhelit⁹ calitas cordis
admistra medicias infratiuas bibitas ⁊ lini
tas. ¶ Et si fuūt cā multitudo vapoꝝ q̄ sūt in
ipo cōde: aut i pulmōe veniētiū ad ipꝫ ex locis aliis
phl'oma basilicā ⁊ admistra eūonē cū aq̄ casei acce
pta cū oxymelle cū hierap. ⁊ admistra fricatōeꝫ ma
nuū ⁊ pedū. ¶ Et si fuūt cā hūitas subtilis admistra
qꝺ tēpet sbaꝫ ei⁹ cū ingrossatiōe. ¶ Et si fuerit cā hu
miditas eq̄lis: veꝝ ipa erit oppilatiā admīnistra qꝺ
abstergit sicut sūt grana pini ⁊ nuces ⁊ passe ⁊ ꝯfert
malitie ābelit⁹ hūidi sacraiati ex aq̄ albedarūgi hu
midi: aut aq̄ rute. ¶ Si āt fuerit hūitas grossa admi
stra mūdificatiā p̄dicta fortis abstersiōis sicut ē sq̄lla
⁊ isopus ⁊ silia eis ⁊ redi ad illud qꝺ dictū ē in cap.
asmatis ⁊ que nōiant in pectoralib⁹. Et si fuerint va
pores ⁊ hūitates venienres ex locis aliis: cura cere
brales ex eis curatōe catarri ⁊ mūdificatōe capitis
nisi sit catarrus ex debilitate sbe cerebri qm̄ curatōꝫ
nō hꝫ. ⁊ cura qꝺ aduenit ei ex locis aliis cū attracti
one materiei ad ptē alterā p⁹ phl'omiā ⁊ eūonē. ⁊ in
cipe ꝯfortare pectus cuꝫ eis q̄ sūt sic aristol. ⁊ succu
driū ⁊ sticados. ⁊ aldeiacur puꝝ ⁊ ꝯfortatū confert
valde in mūdificatōe capitis. Et si fuerit cā nerui ad
mistrabis ea q̄ ipsos ꝯfortēt ⁊ ꝯfortēt spūꝫ i eis ⁊ vi
uificēt ipm sic sūt olea bn̄ redolētia. Et si fuerit ꝓpt
apā in meatib⁹: aut malitia ꝯpl'ois: cura cū ipo qꝺ
dictū ē in suo ca. Et si fuerit cuꝫ cōitate stōi cōforta
stōm ⁊ ꝯforta ipm cū eo qꝺ dr̄ in ca. suo. Et si fuerit
cū frigore admistra ea q̄ sūt sic lagzenea ⁊ homoro
isa ⁊ atikirdeia. Et si fuerit ex siccitate admistra que
sūt sicut penid. cū lacte mulcto ⁊ q̄ dicunt in caplis
aliis. Et si fuerit ex vētositatib⁹ admistra vaporatōes
p̄dictas in asmate ⁊ empl'a ⁊ alia. ¶ Et scias ꝙ cro
cus ē ex summa medicinaꝝ ꝯferentiū valde malitie
anhelit⁹ ⁊ difficultati ipius: ppterea qꝛ ꝯfortat instr̄ꝫ
anhelitus ⁊ facile ipm efficit.

¶ C.xlii. de cura difficultatis ābelit⁹ ex hac sūma.

SI ē illud ex hu. S. p̄cipit dare medicam̄ cō
fectū cū melle in oi mense bis ⁊ sit potio ei⁹
xxxvi. kirat. ⁊ in die in quo eger ipꝫ sūit nō
loq̄t nꝫ moueat añ illū diē duob⁹ dieb⁹. ⁊ i hōa. vii.
recipiat panē cū vino ꝯmixto: ⁊ in sero vitelluꝫ oui
cū medulla panis. ⁊ in mane hēat pullū puū ꝺ quo
sūat ius ⁊ balneet i sero illi⁹ diei. Si āt cū hoc nō re
mouet admistret ablutio capitis ꝯfectio adsciud ⁊
medicam̄ andromachi ꝓpe qn̄ ꝓlōgat egritudo. Et
si egritudo fuerit ex capite admistret ablutio capitꝭ
oi hebdomōda bis cū sapōe ⁊ baurac ⁊ vtat stnu
tatoriis ⁊ gargarizet rob ꝺ mōis cū aloe ⁊ myrrha
Et vtat exercitio iunctōis cū fricatōne sup dorsuꝫ ⁊
vtat ligatōe cruriū incipiēdo a supiōib⁹ ⁊ pueniēdo
ad inferiora. ⁊ admistret mūdificatiā p̄dicta ⁊ pille
h⁹ mōi. Sceba ramoꝝ rute ⁊ herbe absinthi sūant
ptes eq̄les ⁊ oi die formēt ex eis due pille ad mōꝫ ci

cēis et sumāt ⁊ p⁹ eas oximel ⁊ ꝓpe sq̄lliticū. Et iteꝝ
alie: ℞. castorei sceba āboꝝ añ. ptē. i. absinthii amig
dalarum amararuꝫ amboꝝ añ. ptē. s. fiāt pille sic ci
cer. Et elꝫ de caulib⁹ ē bonū eis ⁊ ēt calx sāguissuga
ruꝫ q̄ sūt sub vreeis qū adurūt i testa dōec fiat cinis
⁊ ꝯmisceāt cū melle ⁊ admistret ex eis oi die cochli
ariū vnū. et oēs isti mōi ꝯferūt qū cā ē neruosa. ¶ Si
vō ē ex caliditate tūc troc. iuuāt valde q ℞. rosaruꝫ
ʒ. vi. radicis lilii. ʒ. xiiii. almirberis. ii. lacce arist. ma
sticis succi eupatorii succi absinthii spice anisi seis fe
nic. oīm añ. ʒ. iii. croci. ʒ. s. se. citroli et cucumeris cu
curbite et melonis oīm añ. ʒ. i. gumi dragagāti succi
liqritie oim añ. ʒ. i. et oꝫ vt admistret eūo cuꝫ eo qꝺ
educit huōres calidos. ¶ Si āt fuūt pp debilitatem
aduenietē neruis aut nocumētuꝫ oportebit vt curet
cuꝫ eo qꝺ ꝯfortet spūꝫ q est i neruis ex oleis calidis
odoriferis sic ē oleū narciscinū et de lilio et sambac.
et oleū factū cū spēb⁹ et pipe et cinamomo et silib⁹.
et cerataria facta ex illis oleis et oleum de croco et
croc⁹ ipe ē vltius i iuuamēto ipsi⁹. Et si fuūt cā pcussio
adueniens origini illoꝝ neruoꝝ curet cū eo qꝺ oꝫ
ex locis apatis.

¶ Tractatus secundus.

¶ Capitulum p̄mū de voce.

VOcis factor ē lacert⁹ q ē apud
epiglotū cū mēsuratiōe
aptōis ⁊ expulsiōe aeris egrediētis
⁊ pcussiōe ei⁹ ⁊ ei⁹ instr̄ꝫ ē epiglotis
⁊ cor⁹ silē ligue fistule ⁊ ē istr̄ꝫ p̄mū
i vitate. ⁊ reliq̄ instr̄a sūt initentia ⁊
adiuuātia. Et emittētes māꝫ ei⁹ ē velam̄ ⁊ lacerti pe
ctōis affert allatōꝫ aeris velami q iundat ap̄ epiglo
tū. ¶ Qūqꝫ ita sit tūc nocumētū accit ei aut ex cāis
efficiētib⁹: aut pp cāꝫ mittētē māꝫ. Et ei⁹ qꝺ nocumē
tū: aut ē ꝺstructio: aut dīnutio: aut altatio pp rauce
dinē: aut acuitatē: aut g̃uitatem: aut aspitateꝫ: aut tre
morē: aut aliud. ¶ Et vnaq̄qꝫ haꝝ cāꝝ nō fac egri
tudinē nisi cū malitia ꝯpl'ois singl'aris: aut cū mā ⁊
ꝓpe ex catarro ⁊ lesione accn̄te epigloti: aut pp illō
qꝺ accit ei ex solutōe singl'aris ⁊ icissiōe: aut apate:
aut dolore: aut pcussiōe: aut casu. Et qn̄ꝫ ē nocumētū
i ipa cadē. Et qn̄ꝫ ē cū cōitate p̄ncipii ꝓpiq neruis q̄
dilatat ad illos lacertos ⁊ p̄ncipia eoꝝ: ⁊ lōgiq sic ē
cerebꝝ. ⁊ qn̄ꝫ ē cū cōitate m̄bri vicini qꝺ ē ex m̄bris
nutrimēti: aut ex m̄bris ābelit⁹: aut ꝯtinētis ābo q̄ sūt
vētris ⁊ pectōis: aut ꝯtiui cū ābob⁹ qꝺ ē ex dispōib⁹
spine: imo ex palato. nā si altat ad humiditateꝫ: aut
ad siccitatē ⁊ aspitatē: tūc iā altat vox. ⁊ ex h⁹ gnē ē i
cisio vue ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ. nā hn̄s eā qū voceꝫ e
mittit sētit q̄si ꝯmotōꝫ fortē faciētē eē necriā rascatōꝫ
⁊ qn̄ꝫ oppilāt gutt̄a eoꝝ ap̄ oēꝫ vociferatōeꝫ. ex pte
āt ledētis fit qm̄ vox altat pp vehemētiā calitatis pul
mōi: aut fritatis ei⁹: aut hūitatis ipsi⁹ pp cursū saniei
ad ipꝫ ex apatib⁹: aut pp cursuꝫ catarri ad ipm: aut
satietatē ipi⁹. Caliditas āt magnificat vocē ⁊ fritas a
cuit eā ⁊ miorat eā. ⁊ siccitas exaspat eā ⁊ fac eā sileꝫ
vocib⁹ gruū. ⁊ hūitas fac eā raucaꝫ et planitudo eq̄t
eā et fac ipaꝫ planā. et qn̄ replet pulmo hūitate et cā
na nō ē mūda nō ē posē hōi emittē vocē altā nꝫ cla
raꝫ: qm̄ illud ē cū q̄ztitate claritatis pulmōis et epi
glotis et eꝯrio claritatis āboꝝ. et qn̄ꝫ diuersificatur
vox in grauitate et acuitate sua sm̄ dilatatōꝫ canne
pulmōis et epiglotis et cōstrictōeꝫ eaꝝ. ¶ Et qn̄ for
tia fiūt nocumēta p̄dicta i m̄bris mittētib⁹ et adducēti
b⁹ ꝺstruit vox et n̄ oꝫ vt ꝺstruat locutio. locutio nāꝫ

qñꝫ ꝯpleť cũ anhelitu eq̃li sic̃ faciebat hõ neruo reũ siuo cꝰ accit frigꝰ qñ esset necessariuꝫ vt discoopireť cũ ferro qꝛ destructa ē vox eꝰ. Et fuit aliꝰ q cuꝫ curareť a scrofulis icisus ē ei vnꝰ duoꝝ neruoꝝ reũsiuoꝝ qꝛ abscissa ē medietas vocis duoꝝ lacertoꝝ. ⁋ Et cũ nocumẽtũ ē i lacerto dilatatio fit vox rauca: ⁊ qñ ē i lacerto motiuo dilatatio ē vox p̃focatia: imo qñ q̃ꝫ accit ex eo p̃focatio. Et qñ ē i lacerto moueñte cõstrigẽte ē vox sufflatia. Et qñ ꝺstruiť eiꝰ opõ destruiť vox. Et qñ accit i ip̃o mollificatio ñ integra ⁊ dispõ eius ē similis tremori tremit vox. Et quando ñ puenit humiditas ad hoc vt mollificet raucescit vox. Raucedo igitur quꝫ accidit ab humiditate: accidit ab humiditate pauca ⁊ qñ multiplicať parump tremit: ⁊ si multiplicať plimũ destruiť. Et qñꝫ raucescit vox pp dilatationẽ istri vociferatõis: qꝛ accit ꝑpť eã laxitudo aut aptõ aut tẽsio: ⁊ ꝺterior ē ea q̃ ē pꝰ cibũ. Et qñꝫ raucescit pp frigꝰ difficile ⁊ calorẽ sr̃fluũ cum eo qꝺ extẽdiť ex ꝯplone ⁊ silr vigilie ⁊ cibi asp̃i. Et raucescit pp mltitudinẽ clamoris ⁊ attractiõeꝫ hũo rositatis cã eꝰ ad tunicã coopiẽtẽ guttur ⁊ epiglotiꝫ. Et raucedo q̃ accit ꝺcrepitꝭ ñ sanať. Et qñ fuit estas septẽtriõal sicca ⁊ eꝰ autũnꝰ meridiõal pluuial tc̃ raucedo mltiplicabꝛ i ip̃so. Et varices qñ appeñt sr̃ plim cãꝝ ꝯueñiẽtiũ voci. ⁋ Et scias q ꝯualescẽtes ⁊ debiles ⁊ religiosi ⁊ siles cũ ꝺbilitate sua eis pp paucitatẽ ꝟtutũ eoꝝ sr̃ qi deficiẽtes ab opõne i aere plimo: qꝛ angustať eoꝝ epiglotis ita vt acuať eoꝝ vox. Et qñ nitiť debil vt dilatet epigloti suã ⁊ grauet vox eꝰ non audiť oio.

⁋ Ca.ii. de cura.

Cura abscissiõis vocis ē vt si fuit pp malitiã ꝯplonis i qbusdã lacertis aut nocumẽtũ cureť cum eo qꝺ oꝫ i.c. suo qꝺ sit ex eis q̃ sciuisti. ⁋ Et ille qdẽ q sẽtit iitiũ abscissiõis vocis oꝫ vt icipiat ad curãdũ añq̃ꝫ fortis fiat. Accipiat gꝰ vitellũ oui elixati ⁊ sisami excorticati ⁊ lactis bõi oĩuꝫ añ. cochliarium.i. et sũatꝛ potu cuꝫ aq̃ oi die tribꝰ diebꝰ. Et oꝫ vt sorbeat qꝺ decoq̃ť i iteriore pte granati melisia dulcis decocti sepulti i cinere calõ ⁊ assũpti ab eo quum liniť ⁊ eradiceť qꝺ i eo srĩꝰ ē ⁊ radať qꝺ i ipso est cuꝫ spatula ⁊ effũdať i ip̃m paꝝ aq̃ zuccari ⁊ bibať. Et si fuit ex hu. i lacẽto ꝑpiqꝰ epigloti aut epigloti pueniente ad finẽ i mollificatõe: ⁊ ñ sit illic dolõ ⁊ sint illic ꝯturbatio ⁊ grauitas oportebit tc̃ vt sumãť ficꝰ sicce ⁊ calamẽtũ ⁊ ꝺcoquãť. Deiñ misceãť cuꝫ gũmi arabico ꝯtrito cũ ꝺcoctõe sua dõec fiat sic̃ mel ⁊ ꝺglutiant: aut sumãť myrrha ⁊ crocꝰ cum coagulato vue aut sumãť croci.ʒ.iii.ʒ.myrrhe succi ligritie turꝭ oĩũ añ.ʒ.i. aggregeť cuꝫ rob vue ⁊ coaguleť. Aut sumãť croci.i. ⁊ asse fetide medietas ⁊ mellis.iii. ꝺcoq̃ꝫť donec coaguleť ⁊ fiãt ex eis pilľe ⁊ teneãť sb ligua. Et elim de caulibꝰ ꝯfert eis ẽt ⁊ masticatõ ramoꝝ caulium hũidoꝝ ⁊ sorbitio aq̃ eꝰ paulati paulati ē iuuatiua. Et qñ ñ ꝯfert elim ꝺ caulibꝰ põať sr̃ ip̃m paꝝ asse fetiꝺ ⁊ faria herbi ⁊ fenugreci ⁊ põꝝ ꝺ sceni ⁊ nabati ⁊ cepe ⁊ succꝰ eꝰ ⁊ allea ⁊ fistici ⁊ vua dulcꝭ hyemalis. Et ẽt sũať.ʒʒ. ꝯditũ cũ lacte vltimũ i nutritõne ⁊ terať dõec fiat sile medulle ⁊ ꝑiciať sr̃ ip̃m medietas ipsiꝰ ꝺ lõgo pipe ꝯtrito sic̃ alcohol ⁊ q̃rta eiꝰ ꝺ croco silr ⁊ q̃ꝫtũ ē totũ ꝺ amilo ⁊ ꝯterãť cũ tabarzet resoluto ⁊ ꝑpato: aut cũ melle qꝺ sit puꝝ valde. Et ex cibis ill q ꝯfortãť sẽsũ sr̃ sic̃ pedes ⁊ extrema ⁊ ꝑpe pedes vaccaꝝ ex qbꝰ cõedat. ⁋ Et oꝫ i eo qꝺ ē a siccitate neruoꝝ tñ: ⁊ ꝑpe cũ cõitate meri. ⁊ eꝰ signũ ē vt ñ sit cũ raucedine maꝫ: imo pua ⁊ acuitate ⁊ claritate q̃dã q̃ ē cũ asp̃itate ⁊ dolore vt sumat i hora dormiẽdi ex oleo viol. recẽti dulci cochliariũ vnũ cũ zuccaro tabarzet. Et ꝯfert ei mucilago seis psilii cuꝫ aq̃ zuccari plimi ⁊ cibi hũectatiui ⁊ ius gallie fẽm i iſſi deget ⁊ ius oleoꝝ notoꝝ. Et sicꝰ sũt iuuatiue ad abscissionẽ vocis: siue sit ex hũiditate siue sit ex siccitate. Et medicamen ficuum factum cuꝫ calamento ꝯfert debilitati vocis ⁊ raucedini eiꝰ.

⁋ Ca.iii. de cura raucedis vocis ⁊ asperitatis eius.

Iam sciuisti cãs raucedis. ⁋ Et scias q ille cꝰ vox raucescit oꝫ vt alienet a se oẽ acetosũ ⁊ salsũ aspeꝝ ⁊ calidũ acutũ nisi velit p hoc curã ⁊ icisionẽ: tc̃ ei ꝟtať eis pmixtis cũ medicis lenificatis. ⁋ Si ãt raucedo accidat ex mltitudie vociferatiõis assumat ficuũ ⁊ mẽte ⁊ aloes ptes eq̃les ⁊ ꝯficiat ea cũ rob ⁊ sorbeat ex medulla tritici ⁊ kist ordei ⁊ oleo amigdalio ⁊ croco ⁊ ꝟtať cũ vio vue ⁊ ꝯfert illꝺ qꝺ dꝛ i icisiõe vocis: ⁊ ꝑpe medicam̃ de assa fetida cũ croco. ⁋ Et si ē illic calitas tc̃ deť ius ꝺ atriplicibꝰ ⁊ maluis ⁊ aq̃ ordei ⁊ g̃na cucũeꝛ ⁊ amilũ ⁊ amigdale. ⁋ Et si fuit cã frigꝰ iuuãť ẽt cũ medicis ꝺ assa fetida ⁊ croco p̃dc̃is. Et vt sumãť synapis assat ʒ.iii. pipis.ʒ.i. ⁊ myrrhe.ʒ.vi. storac. ẽt calamite ⁊ galbãi ãboꝝ añ.ʒ.iiii. fiãt ex eis pilľe ⁊ teneãť sb ligua. aut sumãť myrrhe põdꝰ.ʒ.ii. olibãi.ʒ.x. ꝯiũgãť cum vio. Et si fuit ex vociferatiõe ⁊ lassitudie ꝯfert ei balneũ sic̃ ꝯfert reliqs sp̃ebꝰ laxitudis. ⁊ ꝯfert ei cibi mollificatiui ⁊ ꝯglutiatiui sic̃ lac ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliuꝫ sine sale ⁊ tri. ⁊ sorbitões note ⁊ ius de atriplicibꝰ ⁊ maluis ⁊ q̃ sr̃ illis silia ⁊ pilľe fc̃e ex amilo ⁊ dragagãto ⁊ succo ligritie ⁊ gummi ⁊ pilľe lenitiue ⁊ digestiue. ⁋ Si ãt fuit ex ex ap̃ate resoluať cũ eo ⁊ silr gargarismata ⁊ ꝯfectiões molles q̃ lãbi p̃nt leificatiue q̃ sr̃ ex sũma eoꝝ qbꝰ curať sinãtia calida. Et silr sorbitiões q̃ aggregãt ad ꝯglutiatõem ⁊ absterſiõeꝫ absꝫ mordicatõe sic̃ fc̃e ex faria fabaꝝ ⁊ seie lini. Et fortꝰ hꝰ ē gũmi alboti ⁊ ꝯueniũt hñti hanc raucedieꝫ vt abhorreat vinũ penitꝰ ⁊ ꝑpe i p̃nꝰ. Et qñ fuit ex ap̃ate calido bibat vinũ dulce ⁊ raphanũ ꝺcoctũ ⁊ almuri ꝯfert eis. Et qñ ē ex hũiditate tc̃ nõ ē excusatio qn sint nc̃ria p̃dc̃a i icisiõe vocis. ⁊ oẽs meꝰ ille ꝯfert ei ⁊ sorbitiões fc̃e ex faria fabaꝝ. ⁊ ex eis ē decoctio herbi q̃ ē iuuatia i hꝰ cꝰ ⁊ res q̃ sr̃ i pꝰ g̃du absterſiõis ⁊ similiť tri ⁊ lac: deide myrrha ⁊ sq̃lla ⁊ q̃ ꝑcedũt cursu eaꝝ. Et si fuit hec raucedo hũida ex catarro deť hñti cã papauer ⁊ rob eiꝰ. ⁋ Et ex eis q̃ clarificant vocẽ asp̃ã ⁊ turbidã ē masticatio cubebe. Et ex medicis remouẽtibꝰ raucedinẽ ē aq̃ g̃nati feruens i aq̃: postea distilleť oleũ viol. ⁊ p̃peť: deiñ butyꝝ ⁊ ꝯgelatũ vue ⁊ radix lilii ⁊ rob eiꝰ: deiñ fabe cũ melle ⁊ decoctio ficuũ.

⁋ Ca.iiii. de medicis ꝯseruãtibus lenitatem pectoris ⁊ q̃ bõa sunt ei.

Sunt fabe g̃na pini ⁊ passe ⁊ ficꝰ ⁊ gũmi ⁊ fenugrecũ ⁊ semen lini ⁊ dactili ⁊ radix lilii ⁊ amigdale ⁊ ꝑpe amaꝛ ⁊ cãne zuccari ⁊ sebestẽ ⁊ sirꝰ ꝺ melle ⁊ rob p̃dc̃ꝫ pꝰ. ⁋ Et ex medicis calĩs sr̃ myrrha ⁊ assa fetida ⁊ pip ⁊ galbãũ ⁊ olibãũ ⁊ glutẽ alboti ⁊ calam̃tũ ⁊ gũma pini ⁊ storax calamita ⁊ acetũ sq̃lliticũ qñ ñ ē ex calitate ⁊ siccitate ⁊ radices oppopõacis. Et ex medicis fr̃is sr̃ seia cucurbite cucũeris ⁊ amilũ ⁊ dragagãtũ ⁊ gũmi ⁊ mucilago psilii ⁊ iuleb ⁊ succꝰ ligritie: ⁊ vitelli ouoꝝ sr̃ ex ꝯueñiẽtioribꝰ

medicinis ad hoc vt cũ eis cõponant̃ relique medi
cine ⁊ similiter lac nouiter mulctum.

¶ Capi.v. de voce aspera ⁊ eius cura.

A
Ccit aspitas vocis ex fritate ⁊ ex tẽsiõe lacer
ti pectoris ⁊ dispõne e⁹ q̃ ẽ sicut spasm⁹ ⁊ ex
coitu ⁊ ex vigiliis. ¶ Et cura e⁹ ẽ abstinẽtia
a reb⁹ q̃s dixim⁹ iã: ⁊ dimissio sõni p⁹ cibũ ⁊ dimissio
cãtilene cũ dlectatõe ⁊ vt r̃cipiat lẽificãtia p̃dca i ca°
raucedis: ⁊ sic̃ hũidas ⁊ siccas: ⁊ passe ⁊ ꝓꝑe ifuse i
oleo amigdalio s̃t maximi iuuamẽti. ¶ Et illis qb⁹
accit ex icisiõe vue raucedo recti⁹ ẽ vt decoquat cõa
gulatũ vue cũ eq̃li q̃ztitate mellis s̃m q̃ztitatẽ qua re
moueri possit ex eo spuma: deide ꝯmisceat̃ cũ aq̃ ca
lida ⁊ fiat cũ eo gargarisma ⁊ i potu patiẽs ex eo su
mat. Et antiquũ e⁹ ẽ magis iuuatiuũ q̃z recens.

¶ Ca.vi. de voce breui ⁊ cura eius.

C
Ausa breuitatis vocis ẽ breuitas ãhelit⁹ ⁊
oz vt grauet̃ i ꝓlõgatõe anhelit⁹ ita vt ꝯsue
scat ꝯphẽsionẽ ãhelit⁹ ⁊ gradet̃ i exercitio ⁊
ascẽsiõe ⁊ descẽsiõe i collib⁹ ⁊ gradib⁹ ⁊ cursũ faciẽtẽ
necẽitatẽ ãhelit⁹ vt ꝓlõgãdũ ãhelitũ ⁊ ꝓlõget morã i
balneo calo ⁊ i oi qd adducit ãhelitũ ⁊ festiat ipuz
⁊ ꝯtineat ãhelitũ suũ ⁊ faciat illd totũ ⁊ exerceatur
⁊ balneet̃. Et p⁹ exitũ d balneo oz vt bibat vinuz nã
vinũ est magis nutritiuũ spirit⁹ ⁊ silr p⁹ cibuz ⁊ stet
plurimũ cũ anhelitu vno: ⁊ sõnus ꝯfert eis.

¶ Ca.vii. de voce grossa ⁊ eius cura.

Q
Uandoq̃z accit ex cãis nimie r̃pl̃onis s̃tõi fa
ciẽtis fastidiũ mollificãtis ⁊ dilatãtis meat⁹ ⁊
accit ex m̃l̃tutudie vociferatõis ⁊ e⁹ cura est
magis praua. Et q̃ñz accit ei q studet i exufflatõe pl̃i
ma i fistul̃ ⁊ i buccis ꝓꝑe ꝑꝑ illd qd accit ex incisiõe
ãhelit⁹ eoꝝ ⁊ retẽtiõe e⁹ i pl̃mõe q̃r dilatat̃ meat⁹ ãhe

¶ Ca.viii. de voce subtili ⁊ eius cura. ¶ lit⁹.

H
Ec ẽ ꝯ̃ria ꝯturbate ⁊ cãe e⁹ s̃t ꝯ̃rie illis ex vi
giliis ⁊ lassitudie ⁊ sõno ꝓꝑe p⁹ cibũ ⁊ exer
citatõ laboriosa ⁊ euonib⁹. ¶ Et cura ei⁹ ẽ
vt dimittat vocẽ ⁊ adhereat exercitio eq̃li faciẽte te
neꝝ ⁊ cib tꝑatis ⁊ itroitu balnei oi mãe ⁊ fugiat stip
tica exiccatiua ⁊ coitũ.

¶ C.ix. d voce tenebrosa ⁊ cura eius.

E
St illa q̃ silat̃ voci pl̃ubi q̃ñ fricat̃ vnũ cum
alio ⁊ e⁹ cã ẽ hũiditas grossa valde. ¶ Et ꝯ
ferũt ei exercitiũ ⁊ luctam ⁊ ꝯtinẽ ãhelitũ ⁊
fricatio sicca cũ pãno lineo ⁊ igressio balnei ⁊ admi
stratio mediciaꝝ s̃btiliãtiũ ⁊ icidẽtiũ sic̃ pisces saliti
⁊ vinum antiquum.

¶ Ca.x. de voce tremula ⁊ eius cura.

P
Recipiat̃ patiẽti eã vt ñ clamet neq̃z eleuet
vocẽ suã spacio m̃sis ⁊ mioret locutõem q̃z
tũ pot ⁊ risũ suũ ⁊ motũ ⁊ saltũ ⁊ ascẽsionẽ ⁊ dscen
sionẽ ⁊ irã: ⁊ dimittat q̃ztũ põt extẽsionẽ manuuz ⁊
faciat eas q̃escẽ: diñ r̃supiet̃ ⁊ laboret vt loq̃t̃ q̃ñ iaz
ꝯ̃guauerit pect⁹ suũ cũ eo qd sit sic̃ pl̃ubũ i frusto quo
dã s̃r pect⁹ suũ s̃m q̃ztitatẽ q̃ tolẽt ipz ⁊ patiat̃. Et ci
bi meliores ei s̃t illi q ꝯfortãt sensũ e⁹ ⁊ s̃t pedes ⁊ ex
trẽitates lacerti ⁊ ea i qb⁹ s̃t ꝯglutinatio ⁊ stipticitas.

¶ C.i. tractat⁹.iii. de tussi ⁊ sputo sanguinis.

T
Ussis ẽ ex motib⁹ qb⁹ expellit nã
nocumẽtũ a m̃bro aliq° ⁊
h⁹ mẽbꝝ i tussi ẽ pulmo ⁊ m̃bra q̃ ei cõ
tinuãt̃ ⁊ cõicãtia. Et tussis qd pectori ẽ
sic̃ sternutatio cerebro ⁊ ꝯplet̃ cuz dila
tatõe pectoris ⁊ ꝯstrictõe e⁹ ⁊ motu velamis ⁊ ẽ aut
ꝑꝑ cãz ꝓꝑaz pl̃mõi aut s̃z semitã cõicatiõis. ¶ Et cã
adducẽs tussim aut ẽ ꝑmitia aut ꝯiũcta aut ẽ ãns.

¶ Et cãe tussis ꝑmitiue s̃t ex cãis ꝑmitiuis ponẽtibus
m̃bra pectoris lesa i ꝯpl̃one sua: aut formis eorũ sic̃
frig⁹ aduẽiẽs pl̃mõi ⁊ lacertis q s̃t i pectore aut r̃liq̃s
q̃r mouet̃ nã ad expellẽdũ nocum̃tũ: aut ex aliq̃ pri
mitiuaꝝ cãꝝ aduẽiẽtiũ ⁊ calefaciẽtiũ ea: aut aliq̃ re
exiccãte: aut exaspãte sic̃ ẽ fum⁹: aut pl̃uis aut sapor
cibi acetosi ⁊ põtici aut acuti aut re ex̃nea cadẽte in
meatu q ñ r̃cipit facultatẽ ãhelit⁹ sic̃ accit ex tussi ꝑꝑ
casuz alic⁹ rei ex cibo aut potu i illo meatu: ꝑꝑ negli
gẽtiã ⁊ occupatõez cũ s̃mõe. ¶ Cãe ãt tussis ꝯiũcte
s̃t sic̃ ea q̃ accidũt ex cãis corꝑeis calefaciẽtib⁹ ꝯplo
nẽ aut ifrãntib⁹ aut hũectãtib⁹ aut exiccantib⁹ absq̃z
mã: aut cũ mã sãguiea aut cholica aut phl̃atica sub
tili aut grossa aut melãcholica ⁊ illd ẽ raro. Si autẽ
mã fuit effusa ex s̃riorib⁹ tc̃ duz ipsa ꝑmãet discurrẽs
s̃r cãnã sic̃ currit aliqd s̃r parietẽ ñ exiccat pl̃m tussis.
Quz ãt vult vt fũdat̃ i spatio cãne ꝯmouet tussiz. Et
silr q̃ñ mordicat: ⁊ silr q̃ñ mãsiua fit i pulmõe ⁊ vult
nã expellẽ ipaz: aut expulsa ex s̃tõ aut ep̃e: aut ex ali
qb⁹ m̃bris pectoris q̃ ipellũt eaz: aut ex qb⁹ gñãtur.
Et q̃ñz fit ꝑꝑ resol̃onez singl̃aris ⁊ ꝑꝑ ap̃a ⁊ oppila
tões i velamie aut i pl̃mõe aut i guttur̃ ⁊ oib⁹ locis re
cipiẽtib⁹ has mãs ⁊ nocum̃ta ex pl̃mõe ⁊ velamine
distiguẽte qd ẽ iter cor ⁊ pl̃monẽ. ¶ Cãe ãt añcedẽ
tes s̃t r̃pletio ⁊ añcessio cãꝝ corꝑeaꝝ ad cãs ꝯiũctas
p̃dcãs. ¶ Et tussis qd fca cuz cõitate ẽ sic̃ illa q̃ fit cũ
cõitate corpis toti⁹ i febrib⁹ ⁊ ꝓꝑe cũ fe. adustiua: aut
fe. vni⁹ diei laboriosa ⁊ silib⁹: aut pestilẽtiali: aut ꝓꝑt
cõitatẽ corpis absq̃z fe. ¶ Et tussis qd alia ẽ sicca aut
ẽ hu. Sicca ẽ illa cuz q̃ ñ emittit̃ sputũ: ⁊ fit aut ꝓꝑt
malitiaz ꝯpl̃onis cale aut f̃re: aut hũide aut sicce sin
gularit̃. Et q̃ñz fit i p̃n° aduẽt⁹ ap̃atũ calidoꝝ i pãb⁹
pectoris vsquequo maturẽt̃. Et q̃ñz fit cũ ap̃ate du
ro tussis sicca valde: ⁊ fit ꝑꝑ ap̃ata c̃pis ⁊ ꝑtes suspẽ
siõis ⁊ i q̃busdaz horis fit ꝑꝑ ap̃ata iplenis: ⁊ q̃ñz fit
ꝑꝑ saniẽ replẽtem spatiũ pectoris q̃ ñ expellit̃ nisi cũ
tussi. ⁊ scias ꝙ q̃ñz egredit̃ cũ tussi res petrosa silis
ciceri: aut grãdini ⁊ cã e⁹ ẽ hũor grossus quẽ in ipso
caliditas in lapidem conuertit. Et Alex. qd testifica
tur hoc ⁊ testificatur ipsum Paulus: ⁊ dixerunt ꝙ
exiuit ex hac spẽ in sputo. ⁊ nos ẽt testificamur illud
⁊ tussis frequens plerũq̃z ꝑducit ad sputum sãguis
¶ Et q̃ñq̃z multiplicat̃ tussis in hyeme ⁊ vere hye
mali: ⁊ quandoq̃z multiplicat̃ i vere equali. ⁊ multi
plicat̃ qum flat septẽtrionalis ventus: ⁊ qum estas
est septentrionalis parum pluuiosa ⁊ est autumnus
meridionalis pluuiosus multiplicat̃ tussis i hyeme

¶ Ca.ii. de signis.

S
Igna qd i tussi f̃ra sunt additõ e⁹ ex frigore
⁊ dimiutõ ipsius cũ dimiutõe frigoris ⁊ cũ
calore ⁊ plumbeitas faciei ⁊ paruitas sitis. Et q̃ñz ẽ
cum frigore catarr⁹ ⁊ sentit̃ qddã descẽdẽ ad pectus
⁊ extensio e⁹ i gutture ⁊ grauitas cum attractõe ma
teriei ad nasum ⁊ ꝓiicit illud qd descendit ad nasuz
cum rascatõe. ⁊ vident̃ signa catarri i cõmotõe i vul
catarri ⁊ extensio i eis q̃ sequũt̃ frõtẽ ⁊ oppilatões in
naribus ⁊ reliq̃s ⁊ ꝙ non expuit i principio rascatõ
nis. Deide expuit qddã phl̃aticum aut declians ad
citrinitatẽ aut ad viriditatez. Et quandoq̃z est cum
hoc febris. ¶ Et signa cale s̃t iflãmatio ⁊ sitis ⁊ seda
tõ ab aere f̃ro maior ẽ q̃z sedatõ ei⁹ ab aq̃ ⁊ rubedo
faciei ⁊ magnitudo pulsus. ¶ Et signa hũide s̃t hũi

ditas ſbe pulmōis ⁊ ꝙ ipſa accīt ꝺ̇crepitiſ ⁊ hūecta
tis ⁊ mltitudo ſtertitōis ⁊ ꝓ̄pe i ſōno ⁊ pꝰ cibū. ¶ Et
ſig̃ ſicce ſꝛ̄ augm̄tū eꝰ cū motu ⁊ fame ⁊ lēitas ipiꝰ qū
ſꝛ̄ ges ⁊ repletio ⁊ ap̄ balneū ⁊ potū hūectātiū. ¶ Et
ſig̃ pure i oibꝰ illis ſꝛ̄ vt n̄ ſit ſputū oio. ¶ Et ſignuꝫ
eꝰ q̄ ē cū mā̄ ē ſputuꝫ. Et genꝰ qȯ maīei ſignificat ge
nꝰ eꝰ qȯ ſpuīt. ¶ Et ſignū eꝰ q̄ fit ab ap̄atibꝰ ⁊ ſilibꝰ ē i
uētio ſignoꝝ pleureſ ⁊ pipneumōie calaꝝ ⁊ fraꝝ ⁊
alioꝝ q̄ dicemꝰ i.c. ſuo. ¶ Et ſig̃ eꝰ q̄ fit ex iflatōe ſūt
ſigna iflatōis q̄ dicemꝰ ⁊ doloꝛ ⁊ ſiccitas ⁊ mltotienſ
fit hūida. ¶ Et ſigna eꝰ q̄ fit ex vlceribꝰ ſꝛ̄ ſigna q̄ di
cēt i.c. vlceꝝ plmōis ⁊ ſputo cruſtaꝝ aut puris: aut
fruſtoꝝ coꝛpis pulmōis aut ānuloꝝ cāne ⁊ eꝰ eē ē pꝰ
catarꝝ moꝛdicatiuū ⁊ pꝰ ſputū ſāguis ⁊ ap̄ata. ¶ Et
plm̄ ſicce fit cū ē illic mā̄ ꝓpt ꝺ̇bilitatē expulſiōiſ aut
ꝓpt āhelitū ſic ſcies i.c. ſuo. ¶ Et ſignū eius q̄ fit cū
cōitate. ſ. cōitate qȯ ſtōi ē cū eo qȯ cognoſcit ꝺ̇ ſigni
ficatōibꝰ egritudinū ſtōi ⁊ additiōe tuſſis cū additō
ne diſpōnis faciētis eā nc̄riā i ſtō ſiue ſit r̄pletio ſiue
ſit vacuitas ⁊ ſm̄ cibos. Et plm̄ eiꝰ excitat ap̄ reple
tioneē ⁊ ap̄ digōnē. ¶ Et fc̄a cū cōitate ep̄is ſcit p ſig̃
ap̄atis ep̄is. Et cū ap̄a ē calꝫ n̄ ē excuſatō ex febꝛe: ⁊
ſi n̄ ē calm̄ n̄ ē excuſatio a g̃uitate. Deide attēde reli
q̄s ꝯſideratōes q̄s ſciuiſti. ¶ Et ſcias ꝙ reſ calē ſub
tiliāt mām̄ ⁊ nō expuit ⁊ res fr̄e ſic ſirꝰ de papauer ⁊
pultes aggregāt māꝫ ad expellēdū. Verūtm̄ qū ipſe
ſrfluūt ꝯgelāt. Et ſirꝰ iſopi n̄ ē ꝯueniēs niſi qū q̄rit ab
ſterſio ꝯgregati groſſi. Ipſe nāqꝫ ē abſterſiuꝰ bonꝰ.
Qū āt illic n̄ fuit ſputū nꝫ ſubtile nꝫ groſſū tc̄ egritu
do ē aſpitas pectoꝛis. Et cura ſūt eīa mollia q̄ lābūt
¶ Et qn̄ꝫ accīt febꝛiētibꝰ tuſſis ⁊ niſi ſedet tuſſis r̄di
bit febꝛis ad initiū. ⁊ ſtiptica valde ꝯſtrigūt meatus
ſputi. Aq̄ v̄o oꝛdei ē bōa ad aggregādū ſputū. Qū
ergo retinet ſputū ⁊ febꝛit hō tūc iā putreſit mā̄ ⁊ fa
cit cadē i febꝛē putridā aut ethicā. ¶ C. iii. ꝺ̇ cura.

Cura qȯ ꝯplōnis fr̄e ē qm̄ ſi ē leuis ꝑuētōis
ad vltimū: ⁊ ē ex cā fr̄a extrīſeca r̄ctificat eā
ꝯph̄ēſio āhelitꝰ. Ipſe ei calefac pulmonem
cū facilitate i mom̄to. Et ſi ē nc̄ria cura foꝛtioꝛ ad hꝰ
aut ad illō ꝯplōnis fr̄e tūc ex cura eꝰ ē vt teneat ſb li
gua auellanā ex myrrha aut ſtoꝛace fc̄aꝫ cuꝫ melle
aut ſūat ex fece alkitram cochliariū vnū: aut ex glu
tino alboti cū melle: aut bibat ex oleo balſami cum
ſerapio vſqꝫ ad aur̄. i. Et ſilr̄ ſulfur cū ouis ſoꝛbilibꝰ
⁊ eīa q̄ lābūt fc̄a ex mucilagibꝰ calidis ⁊ herbis cū
melle ⁊ cū aq̄ g̃nati dulcis ꝑparata ſꝛ̄ quā ꝓiiciatur
mel aut pēithi ⁊ admiſtret. Et inūctōes ſꝛ̄ pectꝰ ſint
ſic oleū ꝺ̇ lilio ⁊ oleū narciſcinū cū cera rubea ⁊ dꝛa
gagāto. Et ꝯfert mel roſ. cū aq̄ ficuū ⁊ paſſularū ⁊
radicis lilii ⁊ capilli veneris ⁊ oleū amigdalinū cuꝫ
aur. i. collyrū diſſoluto i ipſo. Et ꝯfert i ip̄o decoctō
iſopi ⁊ aſſari cū ficubꝰ ⁊ aliis. Et cibi eꝰ ſint ſoꝛbitōeſ
frumētales cū fenugreco ⁊ butyro ⁊ ficus ⁊ dactili
⁊ radix poꝛri ꝺ̇ ſceni ⁊ olea ſint ſic oleū fiſticinū ⁊ g̃
na pini ⁊ tri cū pēithi ꝯfert eis. Carneſ āt ſint carneſ
pulloꝝ ⁊ galloꝝ ⁊ aleſtidabegi ⁊ caro agnoꝝ ānua
liū. Et i ſecūdis mēſis vtat fiſticis ⁊ g̃nis pini ⁊ paſſl
cū fenugreco ⁊ cānis zuccari ⁊ ficubꝰ ⁊ chꝛyſomilis
⁊ mulſa. ⁊ cōeſtio ficuū ſiccaꝝ cuꝫ amigdaliſ ⁊ nuci
bꝰ abſcidit illā q̄ antiq̄ ē ⁊ vinū odoꝛifeꝝ ſubtile anti
qū ⁊ aq̄ mellis. ¶ Cura āt tuſſis callide ē cū extiguē
tibꝰ notꝫ q̄ ſꝛ̄ ex ſucciſ ⁊ oleiſ ⁊ linim̄tis ⁊ ūctiōibꝰ. ⁊
ſuppoſitoꝛia ēt ꝯfert eis ⁊ ſumē i potu aldeiacur ma
ne ⁊ ſero ſꝫ ꝺ̇ſcriptōꝫ q̄ꝫ dicēꝰ. ⁊ ſilr̄ elꝫ ꝺ̇ papauē. ꝺ̇

ſcriptō electuariū ꝺ̇ papauē bōa: ℞. xv. capita papa
uerꝫ n̄ valde recētia q̄ ifūdant i kiſt aq̄ fontiū aut aq̄
pluuialis q̄ ē melius die ⁊ nocte. Deiñ diſſoluāt cū
decoctōe ⁊ colēt ⁊ ꝓiiciāt ſꝛ̄ oēm p̄tē colature m̄dia
p̄s mellis aut zuccari ⁊ inſpiſſet coq̄ndo vt elm̄. Et
potio eius ſit cochliariū vnū i māe ⁊ cochliariuꝫ i
ſero. Et ex eis q̄ ꝯfert iſtis ē aq̄ oꝛdei cū ſeueſtē ⁊ ſirꝰ
viol. ⁊ violatū nutritū ⁊ decoctio iſopi fr̄a ⁊ ꝓ̄pe qn̄
maturat aut i fine eius: ⁊ aq̄ g̃natoꝝ iſpiſſata ſꝛ̄ quā
ꝓiiciunt zuccaꝝ tabarzet ⁊ cāne zuccari ēt. ⁊ eīa eo
rū q̄ lābēdo ſumūt ſint ex mucilagie pſilii ⁊ grāoꝛū
cydōioꝝ ⁊ amilo ⁊ gūmi arabico ⁊ grana ⁊ medul
le q̄ dicēus i.c. pillaꝝ tuſſis: ⁊ qn̄ꝫ ponūt i eis narco
tica. Et cibi coꝝ ſint ex oleribus fr̄is ⁊ medullis ſic
cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ citroliſ cū oleo amigdalio
⁊ fabe ꝯfracte diſſolute i ꝺ̇coctiōe cū oleo amigdali
no ⁊ oleo cucurbitio ⁊ aq̄ oꝛdei ⁊ ſoꝛbitōes fc̄e. Et
ſi nā fuit decliuis ad reſolōnē tc̄ adhibeāt ſauic oꝛdi
cū zuccaro ⁊ tri: ⁊ ſi vehemēs ſit res tc̄ aq̄ oꝛdei cuꝫ
cācris ablatis extrēitatibus ablutis cū aq̄ cieris ſal
ſa. Deſcriptio medicamīs deiacur fr̄i: Coterat ſem̄
papaueris viridis cū coꝛtice ſuo ⁊ diſſoluat ꝺ̇coq̄n
do i aq̄ ⁊ colet ⁊ ꝓiiciat ſꝛ̄ ip̄am zuccaꝝ ⁊ decoquat
iſpiſſādo ad iſpiſſatiōeꝫ iuleb: ⁊ ſi n̄ fuit hūidū iſun
dat ſemē ſucci ꝯtriti i aq̄ die ⁊ nocte: deide decoq̄t i
aq̄. Si āt nc̄riū fuit qȯ ē foꝛtius tūc aggreget cuꝫ eo
coꝛtex ⁊ ꝓ̄pe nigri. Et ſi reſ foꝛtioꝛ fiat ponat cuꝫ eo
modicū ꝺ̇ ſeie hyuſqami: aut diſſoluat i eo parum
opii. ¶ Cura āt ꝯplōnis hūide ⁊ hūiditatis in ipſo
pulmōe cū exiccatis exiccātibus ꝯmixtis cū abſter
ſiuis ex q̄bus ē ꝯpoſitū ſꝫ hūc modū: ℞. boli arme
ni dꝛagagāti gūmi arabici oīuꝫ an̄. p̄tē. i. calamenti
iſopi haſce cinamomi ireos capilli ve. oīuꝫ an̄. p̄teꝫ
5. ꝯficiat ⁊ admiſtret. ¶ Cura āt ꝯplōnis ſicce hec ē
Implē ei ē q̄n aut ſit febꝛis aut n̄ ſit febꝛis. Si āt nō
fuit febꝛis tūc ꝯueniētioꝛ reꝝ eis ē lac aſininū ⁊ cap̄
nū ⁊ alioꝝ cū reliqꝰ regimie. Et ſi fuit febꝛis admini
ſtrēt res hūectatiue ebibite ⁊ admiſtrēt cerataria in
fr̄atiua nota ⁊ admiſtrent aq̄ oꝛdei ⁊ humectatō pe
dū ſp cū oleis ⁊ ſoꝛbeāt ſoꝛbitōnes amigdalinas ⁊
humectatiuas. ¶ Et ſi eſt ꝯplexio ꝯpoſita tūc ꝯpo
nat regimē. Et ſi ē illic mā̄ ſubtilis matura eā cū de
iacur ⁊ ſimplicibꝰ ⁊ electuariis de papauere ⁊ muci
laginibꝰ de quibꝰ aliq̄d dicemus de antidotario.
¶ Si āt fuerit groſſa reſolue eā ⁊ abſterge ip̄aꝫ ſm̄ cō
ditiones p̄dc̄as i eis que p̄terierūt ita vt nō calefaci
as niſi cū eq̄litate: imo ſtude i hoc vt lenias ⁊ icidas
⁊ lubꝛicū facias ⁊ adminiſtra mundificatiua p̄dicta.
Et ex eis q̄ ſꝛ̄ magis ꝓ̄pa huic loco ē glutinū alibat
cū melle: aut ſemē croci hoꝛtēſis cū melle: aut ciperi
cū equali mēſura ſui de melle: aut ſucci ligritie ⁊ dꝛa
gagāti. ℥. i. ⁊ amigdalis dulciū equalit ⁊ aloes qn̄qꝫ
tenet i oꝛe cū melle ⁊ ꝯfert valde: aut ſumāt tria oua
itegra ⁊ duplū coꝝ mellis ⁊ medietas ipſoꝝ de bu
tyro. Et ſumāt piperis. xl. grana ꝯterāt ⁊ miſceant
oīa illa ⁊ coagulēt abſqꝫ decoctōe ⁊ lābat ex eiſ ma
ne ⁊ ſero. Et ēt ſumāt capita. vii. poꝛri de ſceni ⁊ ꝺ̇co
quāt i tribꝰ lb. aq̄ donec remaneat tertia ⁊ colet ⁊ p
miſceat cū reſiduo ſucci coꝛticis eꝰ ⁊ melle ⁊ decoq̄t
⁊ ēt ſumāt roſe hūide grana. viii. pini vnuꝫ: gūmi al
boti vnū: paſſulaꝝ. iiii. mellis q̄ꝫtū ſufficit: fiat ex eiſ
electuariū. Medicamen bonum: ℞. calamenti flu
uialis. v. ℥. granoꝛum pini ⁊ ſeminis vꝛtice omnium
ana. ℥. i. ſeminis lini piperis omnium ana. ℥. tres

conficiant̄ cū melle ꝛ admīstrent̄. Aut sumāt̄ dacti
loꝝ carnosoꝝ.v.ptes: nigelle.viii.ptes: croci ꝛ pipis
amboꝝ añ.ptes.ii.herbi.xx.ptes: ꝯficiant̄ cū melle
dispumato: aut sumāt̄ croci spice aromatice āborū
añ.ps.i.prassii ꝛ isopi āboꝝ añ.iii.ptes: myrrhe ꝛ li
lii āboꝝ añ.ii.ptes ꝯficiāt̄ cū melle colato: ꝛ ad anti
quā det̄ i potu alkitrā cū melle fēm elīn: aut costi in
di cū aq̄ aneti ꝺcocti q̄ztitas sacraiati cū cochliario
olei sisamini ꝛ ēt semē lini frixū cū melle solū: aut cū
pipis mēsura vna p oib⁹.x.vt calamēti ꝛ ēt lābnedo
sumāt mel storacis calamite cū melle apuz ꝛ oppo
pōacū ēt ꝛ synapi ꝛ amigdalas amaras ꝛ ēt mithri
datū. Et pueris qd̄ sufficiūt sorbitiōes decocte cum
lacte nutricis doec sint i eēn^a melli: aut cū aq̄ fenugre
ci hūidi. ¶ Et si cā fuīt i ea catarr⁹ curet̄ catarr⁹. Et
si fuīt ncria i phibitōe illi⁹ admīstratio epli ꝺ ficubus
admīstret̄ sr̄ cap̄ ꝛ teneat̄ sb ligua oi hora. ꝛ i nocte
ppe q̄nū vnū amili. Et fiat gargarisma cū stiptic q̄
ñ hūt saporē acetosū nz saporē pōticū ꝛ cū deiacur
simplici si fuīt calitas: aut cū myrrha ꝛ croco ꝛ aliis
si fuīt fritas. ¶ In cura āt fce ab apatib⁹ ꝛ vlceribus
i pulmōe ꝛ pectore fiat reuersio ad illud qd̄ dicem⁹ i
ca. pleureß ꝛ peripneumonie ꝛ apatis epis ꝛ pthisis
¶ Et ad tussim qd̄ fiūt pille q̄ tenent̄ i ore. Et ex eis
nanq3 sūt pille ad tussim calidā q̄ in ore tenent̄ de q
bus sr̄ pille bichichie note: ꝛ ex illis sūt pille ꝯposite
ex succo liqritie ꝛ gūmi ꝛ dragagāto ꝛ amilo ꝛ mu
cilagie psilii ꝛ granis cydonioꝝ ꝛ medulla q̄noꝝ.s.
q̄noꝝ cucumeris ꝛ conde ꝛ cucurbite ꝛ citroli ꝛ ex
spodio ꝛ granis papaueris ꝛ silib⁹. Et q̄nq3 fiūt fm
hūc modū: amilū ꝛ dragagātū ꝛ succus liqritie for
mant̄ i pillas cū succo lactuce. Et de illis sr̄ pille ad
tussim fraz fce ex succo liqritie ꝛ tamaridis munda
tis ꝛ medulla tritici ꝛ croco ꝛ dragagāto ꝛ q̄nis pi
ni ꝛ q̄nis cotti ꝛ granis myrti ꝛ seie papauer : ꝛ cor
tice ipsius: ꝛ aniso ꝛ aneto ꝛ myrrha ꝛ croco ꝛ peni
diis. Et de illis sr̄ pille qb⁹ q̄rit̄ stupefactio ꝛ dormi
tio ꝛ ē itētio i eis narcotica ꝛ admiscēt̄ eis medicie
bezahar cale. Nā ex pillis exptis ad illd̄ ꝛ sr̄ sedātes
tussim ātiq3 nociuā ꝛ sr̄ pille de storace note. Et ite
rū sumāt̄ storacis ꝛ castorei ꝛ assari ꝛ opii ptes eq̄les
ꝛ fiant ex eis pille ꝛ teneant̄ i ore. ꝛ ēt seis hyusquia
mi.vi.granoꝝ pini.iii.croci.i.ꝯficient̄ cū rob ꝛ infor
mēt̄ pille: ꝛ ēt storacis ꝛ myrrhe ꝛ opii oiuz añ.ʒ.s.
olei de balsamo croci oiuz añ.darkimet.ii. fiāt pille
ad modū herbi. Et q̄nz admīstrāt̄ i tussi ātiq̄ hūida
suffumigatōes p̄dce i.c.asmatis. Et qū hūiditas ē p
ueniēs ad q̄ztitatē admīstra suffumigatōez ex arseni
co ru. ꝛ stercore leporis ꝛ faria ordei ꝛ corticib⁹ fisti
coꝝ ꝯfectis cū vitellis ouoꝝ ꝛ troc.formatis ex eis
quoꝝ q̄sq3 sit.ʒ.i. ꝛ exiccēt̄ in sole ꝛ suffumigatō fiat
cū eo trib⁹ vicib⁹ ꝛ ēt aristol. ꝛ storacis ꝛ galbani eq̄
les sumāt̄ ptes arsenici fz q̄ztitatē oiuz ꝯficiāt̄ cū mel
le ꝛ butyro vaccio ꝛ fiāt ide silitudies auellāe ꝛ fiat
suffumigatō ex eis. ¶ Sz tussis fce i febrib⁹ iā singlar̄
ordinauim⁹ regimē apud febriuz accidētia.

¶ Ca.iiii. de sputo sanguinis.

SAngs q̄nz egredit̄ spuēdo ꝛ ē ex ptib⁹ oris
ꝛ q̄nz egredit̄ rascando ꝛ ē ex ptib⁹ gutturis
ꝛ q̄nz egredit̄ cū vehemētiore rascatiōe ꝛ ē
ex cāna. Et q̄nz egredit̄ vomēdo ꝛ ē ex meri ꝛ ex oꝛ
stōi ꝛ ex stō ꝛ epate. Et q̄nz egredit̄ tussiēdo ꝛ ē ex p
tib⁹ pectoris ꝛ pulmōis. ¶ Et i illo qd̄ qd̄ ē ex pecto
re nō ē tm̄ tioris q̄ztū est in eo qd̄ ē ex pulmōe. Illd̄
ei qd̄ ē ex pectore sanat̄ velocit̄. ꝛ si non sanat̄ nō hz
malitiā vlceꝝ pulmonis. Et multotiens fit vlc⁹ fistu
losū rediēs oi hora cū sputo sanguis. ¶ Et cāe ppi
que oib⁹ illis sr̄ vuln⁹ pp cāz p̄mitiuā ex pcussiōe aut
casu sup pect⁹ aut sr̄ epar ꝛ velamē aut rē icisiuā: aut
tussim frequētē aut vociferatōem: aut acuitatē vocis
sine ḡdatōe aut rixa: ꝛ ppt h⁹ multiplicat̄ i ꝺmōiacꝭ
ꝛ i illis q rixāt̄ ab oi re. Et q̄nz pcedit ex vomitu la
borioso ppe i p̄paratis. Et q̄nz pcedit ex assūptiōe
solutiuoꝝ acutoꝝ: aut ciboꝝ calidoꝝ sicut alleoruz ꝛ
cepaꝝ: aut tiore ꝛ āgustia acuēte sāguinē: aut dormi
tiōe ñ sr̄ stratū aut sanguisuga adherēte gutturi ꝛ ra
dici e⁹. Et illd̄ aut ē i venis aut aliis. Et id qd̄ ē i vēis
aut ē icisio aut psoratō: aut aptio dilatata ab acuita
te aut mollificatio aut corrosio ppt acuitatē hūoris
aut ppt raritatē resudatiuam. Et mltotiēs dilatant̄
meat⁹ q sr̄ int̄ ptes cāne ꝛ arterias supra illā q̄ ē i nā
qr̄ resudat sanguis ad cānā. Et illd̄ qd̄ nō ē i venis:
aut ē vuln⁹: aut vlc⁹ a vulnē aut a corrosione aut pu
trefactiōe qū eradicat̄ ex mēbro aliqd. ꝛ q̄nq3 est ab
apate sanguieo i pulmōe ex quo resudat sāguis. Et
h⁹ i qd̄ apa ē icolume: qm̄ ē sāguineuz ꝛ qm̄ resudat
mā ñ phibita neq3 igrossata. Et q̄nq3 iueniūt̄ oēs
iste cāe i pulmone nisi sanguinee. ¶ Et haꝝ cāꝝ cō
iūctaꝝ sr̄ cāe magis añcedētes. Et sr̄ aut multitudo
materiei aut multitudo ciboꝝ ꝛ dimissio exercitii:
aut q̄r ipse sūt srfluitates a p̄paratōe nāe sic accit illi
de quo locuti fuim⁹ i lib⁹ vlīū ap̄ dimissionē exercitii
aut retētionē mēstruoꝝ: aut sāguis hemorroidarū:
aut abscissionē mēbri: aut pp acuitatē suā: aut pp ve
hemētiā mot⁹ sui aut pp vētositatē i venis faciētē eas
laboriosas ꝛ ppe i alatis qm̄ illd̄ multiplicat̄ in eis.
Prepatōes āt ꝯtinētes māz sr̄ pp frig⁹ strigēs eā ꝛ fa
ciēs dilatōeze⁹ difficilē: qr̄ ñ obedit v̄tuti laborāti i il
lo cū dilatatiōe: imo cū attractōe: aut pp calitatē ex
trisecā aut itrisecaz: aut siccitatē q̄ iā p̄pauit eā ad il
lud qd̄ ē cū ispissatōe ꝛ exiccatōe.s. ad scissiōez a q̄li
bet cā: aut pp̄ter hūiditatē mollificātē eā: qr̄ dilatā
tur poiri e⁹: aut obuiatōem calidi aut corrosiui aut i
cisiui aut putrefactiui. Qū ergo accit repletio sāgui
nea icipit nā expellē māz ad q̄zcūq3 ptē possibilē ei
qū sit vehemēti⁹ p̄pata: aut sit ppiqor loco srfluitatis:
qr̄ expellit eā cū sputo: aut solone ex hemorroidib⁹
aut i mēstruis: aut i fluxu sāguis nariū. q si vene fue
rit fortes q̄ ñ r̄soluūt̄ a sāguie accit mors sbito pp ef
fusionē sāguis ad ꝯcauitatē vēaꝝ. Et ille cui accidit
sputū sāguis ē p̄parat⁹ vt aduēiat ei vlc⁹ plmōis. naz
sputū sāguis fz plz fit a vlnē ꝛ vln⁹ ꝺciat ad h⁹ vt vl
c⁹ fiat. ꝛ q̄nz succedit sputo sāguis retēti sputū sāguis
timet̄ ei q sit h⁹ fz accn̄s ab vlcē ad qd̄ ꝯuluz ē vln⁹
p̄mū. Et mltotiēs ē sāguis q expuit̄ ex narib⁹ currēs
ex capite ad plmonē. Qūq3 sputū sāguis ē ex ptib⁹
plmōis comitāt̄ ipz duo tiores.s. tior srfluitatis ei⁹ ꝛ
tior vulneris ne fiat vlc⁹. Et ñ ē oē sputū sanguis tio
rosū imo illd̄ qd̄ ñ retiet̄: aut qd̄ ē cū febre. Et mlto
tiēs qd̄ ē sputū sāguis cā sanitatis apatis i epate aut
splene.

¶ Ca.v. de signis.

PRopinquus sputo ē cū tussi parua: ꝛ longi
quus ē cū tussi plima ꝛ q̄ztoplus lōgiquis est
expuit̄ cū tussi vehemētiore. Et q̄n dormit sup lat⁹ i
quo est egritudo addit̄ excreatio e⁹ qd̄ expuit̄. ¶ Et
oz vt ꝯsideret̄ in primis ne sit illud quod expuit̄ san
guis ex naribus. Et conditio illi⁹ est cuz ꝯsuetudine
fluxus sanguis nariū ꝛ ei⁹ euentu ꝛ cū alleuiatione

accidēte capiti pꝰ grauitatē. ¶ Et signa fluxꝰ sāguis
nariū sūt sicut rubedo faciei ⁊ oculi ⁊ splēdoꝛ coꝛaȝ
oculis: ⁊ vt nō sit spuma ⁊ sit subito. ¶ Sig̃ sāguis
excreati ex sba carnis pulmōis ex vulnē aut vlcē sť
vt sit spumosus ⁊ sit abscissus cū quo ñ sit doloꝛ ⁊ ē
mioꝛis q̃ztitatis q̃ȝ venalis ⁊ maioꝛis malitie ⁊ dete
rioꝛis finis. Et qñȝ expellūt spumosuȝ pleᷤtici ⁊ pip
neumonici qū i pulmonibꝰ eoꝝ est calitas ignea fer
uēs. Et qñȝ ē spūosus ex cāna pulmōis. Sȝ ē veniēs
cū rascatōe ⁊ tussi pauca: ⁊ ē illō qȯ egr̃diť paꝝ etiā
Et ē ibi sensus q̃dā cū doloꝛe. ¶ Et ille q expuiť ex
vēis eius ñ ē spūosus ⁊ ē rarioꝛ ⁊ vehemītioꝛis spissi
tudis q̃ȝ ille q ē i pulmōe ⁊ siłioꝛ sāguini q̃zuis ñ sit i
grossitudie eius q est ex pectoꝛe. ¶ Et signa excrea
ti ex pectoꝛe sť nigredo coloꝛis eiꝰ ⁊ grossitudo ipsi
us ⁊ coaglatō eius ꝑꝑ lōgitudieȝ spacii cū spūosita
te q̃dā. Et spūa cū doloꝛe i pectoꝛe significāte locuȝ
egritudis ⁊ additio eius i sōno ē certius signū eius.
Et cā illius doloꝛis ē neruositas mbꝛoꝝ pectoris: ⁊
ē eius sputū paulati ñ exuberās ⁊ ē sputū eius cum
tussi vehemīti dōec expuať. ¶ Et signū sci ex icisiōe
venaꝝ ē exuberātia sāguis. ¶ Et signū coꝛꝛosiōis ē
añcessio cāꝝ coꝛꝛosiōis ex acceptiōe reꝝ acutarū ⁊
descēsu catarri acuti ⁊ vt sit febꝛis ⁊ sputū saniei aut
coꝛticis aut ꝑtis pl̄mōis ⁊ ē sputū sile aq̃ carnis. Et
icipit sputū sāguis paulati. Deide qñȝ fluit subito ⁊
expuiť res mala ⁊ coloꝛ eius ē malus. ¶ Et signuȝ
eꝰ qȯ ē ex aptiōe oꝛificioꝝ venaꝝ ē ex repletōe ⁊ nō
sit oio doloꝛ ⁊ iuēiť r̃qes ⁊ suauitas ⁊ egr̃diť i ꝑ̄mis
minꝰ q̃ȝ illō qȯ egr̃diť ꝑꝑ icisionē ⁊ scissiōeȝ i ꝑ̄nº rei:
⁊ ē plus eo qȯ egrediť a coꝛꝛosiōe i plibꝰ hoꝛis. ¶ Et
signa resudatōis ab āpate sūt ꝑuitas eiꝰ ⁊ ꝓꝑ̄e signa
ꝑipneumonie ⁊ reliquoꝝ. ¶ C. vi. ȯ cura.

In exposito sputo sāguis oi hoꝛa oȝ vt attē
dať soło repletōis eiꝰ. Et quotiēscūq̃ȝ sentiť
i eo repletio succurrať cuȝ phłomia: ⁊ ꝓꝑ̄e
qū pectꝰ eiꝰ i creatōe fūit strictū ⁊ fuit tussis i ipso fre
quēs. ¶ Et rectiꝰ ē vt iclieť sanguis eoꝝ ad ꝑtē iferio
rē cū phłomia saphene: ⁊ post ipsam ē cū phłomia
basilice ⁊ ꝑ ꝓuocatōem mēstruoꝝ mlieꝝ i hoꝛa sua
⁊ fm qȯ sufficit remoueť sputū sāguis eaꝝ sič accit i
eis retētiōe eoꝝ. Et oȝ vt custodiať ab oibꝰ cāis mo
uētibꝰ sāguinē sicut sūt cibi calefaciētes ⁊ sič sť saltus
⁊ clamoꝛ ⁊ rixa ⁊ coitꝰ ⁊ anhelitꝰ altꝰ ⁊ locutō plima
⁊ itueri res rubeas ⁊ potꝰ vini plimi ⁊ młtitudo bal
neatōis. Et vitēt apitiua q̃ sť ex medicis sič apium ⁊
aloes ⁊ sisamū ⁊ ruta ⁊ caseus ātiqus: qm̄ ē nociuus
eis: recens ꝟo ꝯfert eis. Et cibi ꝯueniētes eis sūt oē
glutinatiuū ⁊ oppilatiuū ⁊ oē ꝯsolidatiuū ⁊ oē ifra
tiuū sāguis ꝓhibēs feruoꝛē eiꝰ. Et ex eis ē lac ȯcoctū
ꝑꝑ illō qȯ i ipso ē deglutinatiōe ⁊ lac vaccinum de
quo butyꝝ ē extctū ꝑꝑ illō qȯ i ipso ē ȯ stipticitate ⁊
butyꝝ ⁊ caseꝰ recēs ꝑť salitū ⁊ fructꝰ stiptici ⁊ q̃dam
spēs ꝑꝛunoꝝ ꝑuoꝝ i qbꝰ ē stipticitas ⁊ oleū ōphāci
nū recētis expꝛessiōis. Et qñȝ ꝯfert i eo ipiguatio ci
boꝝ eoꝝ ⁊ aq̃ lumiose vehemēter ꝯferūt eis. ¶ In
eo ꝟo qȯ fcm ē ab ipso coꝛꝑe pulmōis oȝ vt patiēti
i potu deť medicīe icarnatiue ⁊ sicle sič lutū ⁊ hema
tites cū aq̃ arnoglosse ⁊ acetū mixtū cum aq̃. Cura
ꝟo eiꝰ a regimie cibi eiꝰ ē vt succurrať ad phłomādū
basilicā ꝑtis i q̃ existiať eē sołe singularis subtileȝ fa
ciēdo phłomiā ⁊ accipiať sanguis i expulsiōibꝰ iter
q̃s sint tres hoꝛe q̃si ipse sit cum ꝯseruatione ꝟtutis.
Phłomia ei attrahit sanguinē ad vacuū ⁊ ꝓhibet

ēt aduētū āpatis i vulnē. Et fricenť eoꝝ extrēitates
⁊ ligenť icipiendo a supioꝛibꝰ ad inferia ⁊ interdicāť
eis res ꝑ̄dicte ⁊ temperenť eoꝝ aeres. Et sint eoꝛum
sōni sup latus ⁊ fm formā q̃ est sicut ꝑ̄paratō vt nō
cadāt alique ꝑtes pectoꝛis sup alias. Et qñq̃ȝ est eis
ꝯueniēs vt i potu sumāt acetū mixtū cū aq̃. Ipm ei
ꝓhibet sanguis cursū ⁊ mundificat ꝑtes pectoꝛis ⁊
pulmōis ex sanguie si retineť i ipso qr̃ nō ꝯgelať. Et
sumāt i potu medicīas fras glutiatiuas. Nā glutia
tio hic ē melius quo occupari oȝ. Et qñ repiť cum
glutinatōe mūdificatio ē vltimū eꝰ qȯ q̃riť. Et psiliū
ē iuuatiuū cū infratōe sua: ⁊ vbi ē sitis ē vehemētis
iuuamēti. Et qñȝ ē nc̃riū ꝟt cū eo misceāť narcotica
ꝑꝑ duas res: q̃ꝝ vna ē sedatio sāguis ⁊ ēt subtiliatō
eiꝰ. Et 2ª ē doꝛmitio ⁊ remotio motꝰ. Et ego dicam
medicīas cōes spēbꝰ sputi sanguis i fine hꝰ ca. ¶ Qū
ergo accidit sputū sāguis ex catarro ⁊ nō ē catarꝛꝰ
acutꝰ pūgitiuꝰ valde cholicꝰ phłomeť hō statiȝ ⁊ assi
dueť ligatio extrēitatū eiꝰ descēdēdo a srioꝛibꝰ ad in
serioꝛa ⁊ fricēť cū oleo de oliuis calido: aut cū ūguē
to calido sič ē oleū cucumeris asinini ⁊ silia ei ⁊ nōꝭ
ungať cap̄ oio. Et sint cibi eoꝝ triticū cū aliquo pō
ticoꝝ fm semitā soꝛbitiōis: sintq̃ȝ pōtica ista ex fruc
tibꝰ ⁊ q̃ eis similāť ⁊ ap̄ debilitatē cibēť pane ifuso in
aceto mixto cuȝ aqua fra. Et admistreť i eis clistere
acutū ad attrahēdū māȝ a ꝑtibꝰ capitis qū nō fuerit
phłomia ꝑꝑ ꝓhibitōeȝ. Et oȝ vt studiū ipendať i in
frando cap̄ q̃ztū posse ē: ⁊ nō ipēdať plim studiuȝ in
hūectādo ipm. Et ex eis q̃ ꝯfert ei ē tribuē ipsi i po
tu trociscos ȯ karabe. Qūq̃ȝ ñ valēt ea q̃ diximꝰ nō
ē excusatio cure catarri ⁊ retētiōis eiꝰ cū eis q̃ sūt sič
abꝛasio capitis ⁊ admistratio ēpli facti ex stercore
colūbio qȯ more ēpli supponať ⁊ remoueať fm ne
cessitatē. Et G. qȯ dixit ꝙ mulieri sputū sanguis ad
uenit ex catarro quā clisterizauit clisteri acuto: ⁊ ꝓ
pꝛie qꝛ nō erat posse phłomare eā qꝛ iā remanserat.
iiii. diebꝰ ⁊ fuerat debilitata ⁊ cibauit eā pultibꝰ in q
bꝰ ēt erat stipticitas: qm̄ spatiū eiꝰ cū cibo lōginqum
erat. Et curauit cap̄ eꝰ cum medicamie colūbini ster
coꝛis ⁊ ꝑ̄cepit eam igredi balneū ꝑꝑ medicamē ⁊ ñ
inunxit cap̄ eiꝰ vt nō humectareť: ⁊ dedit ei i potu ty
riacam recentē vt facēt eā doꝛmire. Nā hec tyriaca
foꝛtis opij ē vt doꝛmire faciat. ⁊ ꝓhibet ꝯmotioneȝ
tussis ⁊ sedat cursum materiei cū ingrossatione. In
die ꝟo secundo hꝰ medicamīs nō ꝑueīt ad mouēdū
eā imo dimisit eā q̃etaȝ tranq̃llā qū tñ nc̃ria foꝛet ei
mūdificatio pulmonis. Et plim quo eaȝ rexit fuit ꝙ
fricauit extremitates eiꝰ ⁊ dedit ei i potu q̃ztitateȝ fa
be de tyriaca recēte minꝰ q̃ȝ herbi ⁊ fuit intētio eius
vt gradati ducēt eā ad mel vt mundificareť cum eo
pulmo: deide dimisit eā q̃etā: deiñ fricuit extrēitates
eiꝰ ⁊ dedit ei pꝰ illud aquā oꝛdei cū pauco pane vt vi
uificareť virꝰ ⁊ i die. iiii. dedit ei tyriacā antiquaȝ cuȝ
melle plurimo vt mūdificaret pulmonē eꝰ vehemēť.
Et cibauit eā i reliq̃s diebꝰ fm ꝙ opoꝛtuit ⁊ rexit eā
regimie ꝯualescētiū: ⁊ cū hoc iā posuerat sr̃ cap̄ eius
hoꝛa pº hoꝛā ex ceratario gūme rute siluestris ⁊ ibi
buit ei balneū. Et hoc regimē ē bonum. Et oȝ vt sit
tyriaca ifť duos mēses ꝟsq̃ȝ ad. iiii. Ipsa nāq̃ȝ doꝛmi
re fač ⁊ retinet cataꝛꝝ: ⁊ non appꝛoximēť capiti isto
rū olea. Et nc̃ria est abꝛasio capitis ad admistrādū
ista rubificantia: ⁊ si nō aliis saltē mulieribꝰ. Et nc̃ria
ē ventris soło cū eis q̃ sunt sič pillule cochie si ē illic
multitudo ⁊ pꝰ illud phłomia: deinde adhibeantur

medicīe rubificātes. Et ī eo quod ē ex sciſſura vene
aut ītiſiōe eꝰ ⁊ ē cā eiꝰ repletio oꝫ vt nō cibet̄ eger q̄ꝫ
tū poſſe ē: imo ieiunet tribꝰ diebꝰ ī quo ſufficiat oī die
cibus paucꝰ ex aliquo viſcoſo. Et qñ nō appet cauſ
ꝟtutis tūc expellat̄ a cibatiōe q̄ꝫtum plus poſſe ē vſqꝫ
ad q̄rtā. Et ſi timet̄ caſus ꝟtutis tiore n̄cīo cibet̄ eo
a quo gnāt̄ hūoꝛ eq̄lis aut decliuis ad frigꝰ ⁊ ī quo ſit
glutinatio aut iuiſcatio ⁊ tenacitas ⁊ ſtipticitas ⁊ ꝓ
prie īgroſſatio ſanguis ſic̄ alketiſati cū extrēitabꝰ ⁊
ſicut capita ⁊ ſic̄ oua ſoꝛbilia ⁊ ſic̄ tri ꝓp̄e qđ decoq̄t
cum lētibꝰ ⁊ ſic̄ lētes ⁊ iuiube ⁊ q̄ꝫtū poſſe ē vt ñ cōe
dat illđ qđ forte faciat ⁊ ſit ɔtētus aq̄ oꝛdei ⁊ ꝓp̄e de
cocta cū lētibus aut iuiubis: aut cydoniis ⁊ pāe īfu
ſo ī aq̄ f̄ra cū aliquo acetoſo ſiue ſit ſulcitū ſiue non
ſit ſulcitū ⁊ totū ſit īf̄ratū actu. ⁊ lac vaccinū de quo
butyꝝ ē extractū qñ ꝓlōgat̄ egritudo ē iuuatiuū ꝑꝑ
ſtipticitatē ⁊ f̄ritatē ſuā: et lac ɔſuetuꝫ ꝑꝑ glutinatio
nē ſuā ⁊ ſuā iuiſcatōeꝫ. Si āt ñ ſuffic̄ ⁊ addit̄ ī ſāguie
fiat phl̄omia. Et piſces alredradu ſt̄ vehemētis iuua
mēti eis. Et oꝫ vt ſint cibi iſtoꝝ ⁊ eoꝝ q̄ ꝑceſſert̄ eoſ
f̄ri actu. Et caſeus recēs nō ſalitus valde iuuat eos.
Et qñ cibāt̄ iſti ⁊ ſi les eis carne eligāt̄ ex carnibuſ il
le q̄ ſt̄ pauci ſanguis ſicce leues ſic̄ ſt̄ carnes colūba
rū agreſtiū ⁊ turtuꝝ ⁊ ꝑdicū decocte ī ſtipticis ⁊ pō
ticis. Et ex r̄bus exꝑtis ī abſcidēdo iteratiōeꝫ ſputi
ſāguis ē maſticatio poꝛtulace ⁊ dglutitio aq̄ eiꝰ: qñꝫ
ei ſtati retinet̄. Et ex fructibꝰ cydōia ⁊ pōa q̄ ābo ſūt
ſtiptica ⁊ iuiube hūide ⁊ ḡnata myrti ⁊ xilocaracte
de ſceni ⁊ q̄ hᵒ curſu ꝓcedūt. Et qñꝫ ſit eis quo vtit̄ ī
2ª mēſa aliqd ex luto ſigillato armeno cuꝫ gūmi ara
bico ⁊ pauca cāfoꝛa. Qūqꝫ retiet̄ ſanguis ⁊ ꝑuenit̄
ad q̄rtū diē oꝫ vt nutriat̄ ⁊ ɔfoꝛtet̄ ⁊ icipiat̄ ab eis q̄
ſt̄ ſic̄ panis īfuſus in aq̄: deinde alkereis ⁊ extrēitateſ
⁊ cerebella. Et ſi fūit fiſſura ⁊ iciſio cā acuitatis ſan
guis fiat illud qđ oꝫ de declinatiōe ſāguis ad īferio
ra ⁊ ad diūſitatē ꝑtis. Eūet̄ gᵒ choł̄a: deide fiat infra
tio cū foꝛtitudīe ⁊ fiat hūectatio ⁊ admiſtrent̄ ſtipti
ca etiā ⁊ glutinatiua ⁊ aq̄ oꝛdei ⁊ cācri ⁊ cucurbita
⁊ medicam̄ Andromachi ⁊ medicam̄ G. ¶ In ſc̄o
āt ex aptōe venaꝝ medicīe q̄s oꝫ admiſtrare ſint ſti
ptice pōtice ɔglutinatiue ſic̄ ſt̄ medicīe q̄ n̄cīe ſt̄ ī eiſ
q̄ ꝑterieꝛt ⁊ ſt̄ glutinatiue īcarnatiue cuꝫ ſtipticitate.
Et iſte ſt̄ ſic̄ balauſtine ⁊ capita ḡnatoꝝ ⁊ ſumac ⁊
ſuccꝰ teratit ⁊ ſuccꝰ ramoꝝ vitis ⁊ glandeſ ⁊ folia ru
bi ⁊ karabe ⁊ acatia ⁊ liciū ⁊ ſuccꝰ ꝟge paſtoꝛis ⁊ ſu
chaba ⁊ ſuccꝰ agreſte ⁊ heufiſtides. ⁊ qñꝫ ɔfoꝛtātur
iſta ⁊ q̄ ex eis ſt̄ cū alūīne ⁊ galliſ ⁊ aloe ⁊ abſinthio
et fiunt ex eis medicīe ɔpoſite ⁊ troc. ꝑparati ad hᵒ
ca. iā ɔpoſiti ex m̄dicis ꝑdc̄is. Et qñꝫ decoqunt̄ iſte
medicīe ī aqs puris: aut ī q̄buſdā ſuccis ⁊ bibit̄ dco
ctio eoꝝ. Et qñꝫ fiūt ex eis ēpla: ⁊ qñꝫ admiſcent̄ eiſ
⁊ aggregāt̄ medicīe coꝛdis ꝑdc̄e ⁊ m̄dicīe pectoꝛ ꝑ
dc̄e ſic̄ apiū ⁊ ameos ⁊ aniſū ⁊ ſpica ⁊ ramacha. Et
qñꝫ miſcēt̄ eis narcotica q̄ ſt̄ ſic̄ coꝛtices radicis mā
dragoꝛe ⁊ hyuſqami ⁊ papaueris. Et qñꝫ ꝑmiſcent̄
eis glutinatiua ſic̄ gūmi ⁊ coꝛtices turiſ ⁊ ſtella ſemiꝰ
⁊ ſpodiū ⁊ ſemē arnogloſſe ⁊ mucilago pſilii ⁊ ſem̄
eiꝰ ⁊ ſuccꝰ poꝛtulace ⁊ mucilago ḡnoꝝ cydōioꝝ. Sꝫ
cū ē reſudatio ex apāte tūc cura eius eſt phl̄omia ⁊
eūo: deiñ maturatio ⁊ nō curet̄ cū ſtipticis. Illđ eñ
attrahit nocumētū magnū: imo oꝫ vt curet̄ cura ꝑip
neumonie. ¶ Fc̄ꝫ āt ex coꝛroſiōe ē praue cure ⁊ diſ
ficilis: ⁊ eſt q̄ſi ſic̄ illđ de quo deſperat̄. Nō ei ſanat̄ aut
nō ɔſolidat̄ niſi cū remotōe malicie ɔplōnis ⁊ iſtud
ñ fit niſi ī ſpacio ī cuius ſimili aut indurat̄ vlcus aut
putreſit. verū qñꝫ ɔfert vt nō ꝑmittat̄ coꝛroſio cōfir
mari expellēdo hūoꝛē acutū: ⁊ qñꝫ ſoł̄one educunt̄
choł̄a ⁊ groſſū ſimul cū eo qđ ē ſic̄ pille de agarico.
Et ſi idigueris itētiōe ɔfoꝛtatiōis ɔfoꝛta ⁊ igenia vt
ſedes ɔmotionē tuſſis cū medicamīe d ſeibus. Spe
rat̄ ei ex eo qđ aliqđ ɔferat iuuamētuꝫ. Et ad ſūmuꝫ
cura eoꝝ ē mūdificatio ⁊ eūo cū phl̄omia ⁊ aliis ⁊
cibi bōi chimi. Et ex eis qđ q̄ ſanāt coꝛroſionē ſunt
tus ⁊ myrrha ⁊ ſāguiſ draconis ⁊ ſemē poꝛtulace ⁊
radix malue ⁊ troc. ſtelle ī q̄bus addit̄ opii m̄dietas
ꝑtis. Et medicīe ɔpoſite q̄s dixit Paul. ⁊ nos dice
mus ī ātidotario. Et eoꝝ medicīe ad hᵒ iuuatiue ſūt
ille ī q̄bus ponūt̄ ſedenigi ⁊ ſāguis draconiſ ⁊ kara
be ⁊ ſādaraca ⁊ lutū ſigillatū ⁊ ad vltimū oē exicca
tiuū mundificatiuū iuiſcatiuū ɔſolidatiuū. ¶ Fc̄m āt
a pectoꝛ curat̄ cū ēpl̄is ⁊ medicis ī q̄bus ē ſb̄a ſb̄tiliſ
q̄ admixte ſt̄ eis. Et ſt̄ ille q̄s dixius vt ꝑueiāt ad pe
ctus. Albedarūgi ꝟo ī ſeipſo ɔiungit inter duas res
quꝫ exiſtimat̄ ꝙ cā ſputi ſāguis ſit ruptura. Et medi
cine ꝑdc̄e oēs ſt̄ ɔueniētes ad hᵒ. Et cū exiſtimat̄ ꝙ
cā ſit frigus faciens euenire ſputū ſāguiniſ ſꝫ modū
ꝑdictū: tūc cura eius ē ſic̄ dixit G. Illđ ei accit cuidā
adoleſcēti ⁊ curauit eū. Phl̄omauit nāqꝫ eū in die
ꝑmo ⁊ ſecundauit ⁊ fricuit extrēitates eiuſ ⁊ ligauit
ſtrigēdo eas ſm̄ ꝙ oꝫ in oī retētiōe ſputi ſaguis ⁊ ci
bauit cū ſoꝛbitiōibus ⁊ poſuit ſr̄ pectus ſuuꝫ cerata
riū d gūma rute ⁊ remouit ipꝫ ab eo hoꝛa noctis vt
ñ adderet calefactōem eius ſm̄ q̄ꝫtitatē q̄ſitā ⁊ ciba
uit cū cū ſoꝛbſtiōibus ⁊ dedit ei ī potu medicam̄ de
ſeibus. Et poſtq̄ꝫ dies tertia affuit vſus ē ſuꝑ pectuſ
eius illo ceratario tribus hoꝛis. Deiñ r̄mouit ipꝫ ⁊
cibauit ipm̄ aq̄ oꝛdei ⁊ taſeata cū carne anatis. Pꝰ
q̄ꝫ igit̄ tēꝑata ē ɔpl̄o pulmōis eius ⁊ ſublatꝰ ē timoꝛ
aduētus apātis mūdificauit pulmonē eius cū tyria
ca ātiq̄ ɔpleta. Et ḡdauit eū ad bibēdū lac aſininuꝫ
⁊ ad reliquꝫ regimē ſputi ſāguis. Et dixit G. ꝙ oīs
quē ex iſtis ɔſeq̄t ſputū ſanguis ī die ꝑᵒ ſanat̄: ſꝫ alio
ruꝫ diuerſificāt̄ diſpōes. Et nos iaꝫ teſtificati ſumus
de iſtis queꝫ iuuit hec via ⁊ ſilis ei. ¶ Et qñ exiſtiat̄
ꝙ cā ē hūiditas ⁊ mollificatio admiſtra illđ ī qđ ſūt
exiccatio ⁊ calefactio ⁊ ſtipticitas ſic̄ ē radix ſq̄nāti
⁊ maſtix ⁊ cyminū toꝛrefactū ⁊ calamētū mōtanū ⁊
calcadis ⁊ caſtoꝛeū ⁊ crocus ⁊ albꝛēgi. Et qñqꝫ ad
miſcēt̄ eis ſtiptica eq̄lia ſic̄ caſtāee. Et qñꝫ fiūt ex iſtiſ
ɔpoſite q̄ dicēt̄ ī ātidotario. Et qñ exiſtimat̄ ꝙ cā ſit
ſiccitas ⁊ illđ ē ī ꝑñᵒ admiſtra humectantes notaſ q̄
ſt̄ ex lactibꝰ ⁊ oleis ⁊ ſuccis pꝰ regimē cōe de decliā
tōe mā̄e ad ɔ̄rietatē ꝑtis. Veꝝ ea q̄ ꝑtinēt huic loco
ex phl̄omia ⁊ aliis mioꝛa ſt̄ ⁊ debilioꝛa eis q̄ ꝑtinēt
aliis. ¶ Et qñ ē caſus ſr̄ epar tūc cura eꝰ ē cū iſto ſuf
ſuf. ℞. reubar. x. lacte. v. luti armēi. v. ſitqꝫ doſis eiꝰ ɔ
triti. ʒ. i. ſ. Ex medicis ꝟo cōibꝰ ille q̄ ſingulares ſunt
ſcripte ſunt ī libꝛo 2ᵒ ī areolis notis. Et illa q̄ ex eiſ ꝑ
tinet huic loco ē hematites. Nā qū terit̄ vehemēter
ſic̄ puluis ⁊ bibit̄ ex eo aur. i. ī q̄buſdaꝫ ſtipticis aut
ſuccis iuuat nobili iuuamine. Et qñ maſticat̄ poꝛtu
laca ⁊ deglutit̄ aq̄ eius tūc qñꝫ retinet̄ ſtatim ⁊ aq̄ ci
troli ⁊ ſuccꝰ eꝰ: ⁊ ꝓp̄e cū q̄buſdā glutinatiuis ſtiptici
valde qū paulatim traicit̄. Et coꝛnu cerui aduſti qñ
ꝑmiſcet̄ medicis ē plurimi iuuamēti. ⁊ ſilr̄ aq̄ mēte
⁊ ēt ſuccꝰ algarab pōdē. ii. ʒ. Et ēt illđ qđ ē ſuꝑius in
coꝛiādro cuꝫ aq̄ f̄ra pondē. iii. ʒ. mane ⁊ ſero. ⁊ ēt co
rallus qñ ē plurimi iuuamenti ⁊ lutum ſemium. Et

existiauerũt qdã ꝙ noiat̃ grece stella ẽre ⁊ noiat̃ no
mib⁹ plib⁹: ⁊ vĩ ꝙ sit nomẽ altalk. ⁊ ẽt sumat̃ sãguis
hedi añq̃ȝ cõgelet̃ ⁊ sumat̃ ex̃ eo i potu. ʒ. ʒ. trib⁹ die
b⁹ ⁊ ẽ ꝺ g̃nis myrti ⁊ seie arnoglosse põd⁹. ii. ʒ. in aq̃
plãtaginis: aut succo rose qñ ẽ vltimũ ⁊ cydonia ẽt
iuuãt ⁊ ꝓpe assata ⁊ ẽt coagulũ leporis cuȝ aq̃ roß.
Aut aliꝺ ex coagul' cũ ꝺcoctõe põtica. Aut cuȝ aq̃
albedarũgi ⁊ ꝓpe i eo qꝺ ẽ ex pectore ⁊ lutũ sigilla
tũ ⁊ loco e⁹ lutũ semiũ cũ aliq̃ȝto aceto ⁊ ẽt succutũ
⁊ ẽ spuiua. ⁊ dixit vir i qbusdã q̃ aggr̃gauit ꝙ ẽ spẽs
calañti nascẽs it̃ lapides q̃ terit̃ ⁊ comedit̃ cũ sale ⁊
noiat̃ nimusil albura siluestr̃. ⁊ i h° ẽ ꝯsideratio. ⁊ h⁹ i
me⁹ suit̃ i potu cũ eq̃li mẽsura amili. Et iteꝝ ex ill' q̃
iuuãt ipm. ẽ vt det̃ i potu ex alumie iamẽi ⁊ ꝓpe i vi
tellis ouoꝝ tepefactis ñ coagulatis oio: ⁊ ẽt gluten
pisciũ ꝯfert qñ bibit̃ ex eo. Et qñ prauior fit res tũc
qñȝ dat̃ i potu põd⁹ q̃rte. ʒ. i. de seie hyusqami cum
aq̃ mell̃. Et oȝ vt det̃ i potu medicie ꝯstrigẽtes spu
tũ sanguis cũ vio põtico vt penetrẽt nisi sit fe. Tũc
ei sumãt̃ i potu cũ succo alio. Et ad antiquã ⁊ vete
reȝ seis pori nabathi ⁊ g̃noꝝ myrti ptes sumãt̃ eq̃
les ⁊ potet̃ ex eis vsq̃ȝ ad. ii. ʒ. cuȝ aq̃ virge pastoris
aut sumat̃ succi pori de sceni. ʒ. i. ⁊ aceti. ʒ. ʒ. potet̃ i
mane. Et det̃ i potu adustũ spõgie cũ aliquãto vini
de passis. ¶ Et G. qꝺ curauit sputũ sanguis cuȝ ty
riaca ⁊ mithridato ⁊ medicis bõi odoris: qm̃ ipse ꝯ
fortãt nãm ad h° vt sit auara sanguis ⁊ ꝯsolidat vul
nera. Et silr̃ tro. stelle ⁊ medicam̃ ãdromachi. Et cẽ
taurea aggregat ad retẽtõeȝ sputi sanguis ⁊ mũdifi
catõeȝ: qr̃ i potu sumãt ex ea febricitãtes cũ aq̃ ⁊ alii
cũ vio. ¶ Et sclaui qꝺ curãt cũ ꝺcoctõe radicis cen
tauree maioꝝ. Et ex potib⁹ ẽ ille q̃ ℞. succi arnoglos
se põd⁹. ʒ. ii. buglosse põd⁹. ʒ. i. succi portulace ⁊ suc
ci ramoꝝ recẽtis rose. ʒ. i. terãt̃ sine roratõe aq̃ sr̃ eos
⁊ colẽt̃ ⁊ ñ decoquãt̃: imo dissoluat̃ i eis aliqd ꝺ lu
to armẽo ⁊ potet̃ aut sumat̃ succ⁹ ramoꝝ rose ⁊ dis
soluãt̃ i eo succ⁹ hypoq̃stidos ⁊ ẽdiuia ⁊ cornu cerui
nũ adustũ ⁊ potet̃. Et ex trociscis troc. h⁹ i: ℞. acatie
tie balaustie ro. rubeaꝝ succi barbe hyrcie corticuȝ
glãdiũ corticũ turis ptes eq̃les: ⁊ iteꝝ arsenicũ corti
cũ radicꝗ mãdragor luti ꝺ albohera tus acatia semẽ
portulace sem̃ albedarũgi balaustie cãfora sumãt̃ ⁊
fiãt ex eis tro. ⁊ sit potio eoꝝ põd⁹. ʒ. ii. cũ. ʒ. ʒ. aque
aut vini põtici: aut aq̃ albedarũgi ⁊ ẽt semẽ papaũis
lutũ sigillatũ ⁊ heufistides tus cãfora det̃ i potu cũ
aq̃ albedarũgi. Et iteꝝ trocisc⁹ quẽ dixit Ebẽ serapi
on: ⁊ ẽ ille cũ gũma amigdali. Et ex oleis admĩstra
tis sr̃ pect⁹: i estate qꝺ ẽ oleũ ꝺ cydõiis ⁊ i hyeme ẽ
oleũ nardinũ. Trocisc⁹ bonus: ℞. luti ꝺ albohera ⁊
coralli ⁊ stelle semi⁹ rose sicce oiuȝ añ. ptes. ii. karabe
⁊ gũmi ⁊ amili oiuȝ añ. ptẽ. i. terãt̃ ⁊ fiãt inde troc. ⁊
potio e⁹ sit. iiii. aur. febricitãtib⁹ i succo stiptico ⁊ ñ fe
bricitãtib⁹ i vio ⁊ ꝓpe stiptico. Et ex ẽplis cõib⁹ ẽ fa
ria ordei ⁊ faria herbi ⁊ acatia cũ albumie oui. Qũ
q̃ȝ sanguis r̃tiet̃ tc̃ puẽi ad ꝯsolidãdũ vuln⁹ ⁊ ad ꝓhi
bẽdũ apa ⁊ ꝯsolidatõ vulnerꝗ ẽ cuȝ eo qꝺ sciuisti ex
glutinatis stipticis. ¶ Et ꝓhibitõ apatꝗ ẽ cũ ꝓhibi
tõe cibi ⁊ attractõe mãeꝝ ad extrẽa ⁊ ifratõe pecto
ris: ⁊ oȝ vt sorbeat acetũ mixtũ mltotiẽs. Et oȝ vt se
custodiat p⁹ retẽtõeȝ ⁊ puẽtiõeȝ ẽt sr̃ res p̃dc̃as. Aq̃
ãt quã potat oȝ vt sit aq̃ pluuial̃: aut aq̃ i q̃ ponunt̃
lutũ armenũ ⁊ rose ⁊ aq̃ ferri ⁊ i q̃ extiguit̃ ferꝝ ẽ iu
uatia ꝓp suã stipticitatẽ. ¶ Et qñ timet̃ ꝯgelatio san
guis i pulmõe oȝ vt i potu det i p̃n° acetũ mixtũ cũ
aq̃ nisi tussis assit: tc̃ ei oȝ vt caueat̃ acetuȝ: ⁊ qñq̃ȝ sa
nat sãguinẽ ꝯgelatũ. ʒ. ʒ. i. diacurcume cuȝ aliquãtu
lo ꝺ aq̃ pori ⁊ cochliaria oxymellis. Et ex ꝯpositis
ad h° ẽ illud qꝺ ℞. t. fenugreci decocti. ʒ. ii. aristol. ʒ. i.
myrrhe. ʒ. iii. olei de lilio. ʒ. i. pipis. ʒ. i. hyusqami. ʒ. i.
rosaꝝ. ʒ. ii. fiãt ex eis troc. ⁊ exiccẽt̃ i ũbra ⁊ sumãt̃ in
potu cũ aq̃ fenicli ⁊ apij ⁊ ẽt coagulũ leporꝗ ⁊ aq̃ ci
neris ligni fisci cũ hasce: aut origanuȝ cuȝ melle: aut
soluat̃ vent̃ cũ eo qꝺ euat. Et m̃dicias qꝺ singl'ares
diximꝰ i libro 2° ⁊ ꝯpositas dicẽus i ãtidotario. ⁊ tu
lege s̃monẽ nr̃ȝ ꝺ resol'one sãguis ꝯgelati i lib° q̃rto

¶ Tractat⁹. iiii. ꝺ p̃ncipiis speculatis scie apatũ mẽ
broꝝ ptiũ pectoris ⁊ exituraꝝ eoꝝ p̃terq̃ȝ cordis.
Sermo vl'is de dolorib⁹ ptiuȝ pectoris ⁊ lateris.
¶ Ca. i. de pleuresi.

Quandoq̃ȝ accidũt i velamib⁹
⁊ tunicis ⁊ lacertis
q̃ sr̃ i pectore ⁊ costis ⁊ ptib⁹ eoꝝ apata
ledẽtia valde dolorosa q̃ noiant̃ sosati
⁊ birsen ⁊ pleureß. Et qñȝ fiũt dolores
i istis mẽbris ñ ex apate: sȝ ex vẽtositate: qr̃ errãt qui
dã ⁊ existimãt ꝙ sit ex hac egritudie. Veꝝ ñ ẽ pleu
reß nisi apa calin i ptib⁹ pectoris aut lacertis ĩtrisecꝗ
⁊ i velamie coopiẽte pect⁹: aut i velamie distiguẽte ⁊
ẽ illꝺ qꝺ ẽ puꝝ: aut i lacerto appẽte extriseco: aut ve
lamie extriseco cũ cõitate cutis: aut absȝ cõitate. Et
mai⁹ istis ⁊ terribili⁹ ẽ illꝺ qꝺ ẽ i ipo velamie distiguẽ
te ⁊ ẽ praui⁹ eis. ¶ Et mã qꝺ h⁹ apatis sȝ plm̃ ẽ cala
aut sãguis cholic⁹: qm̃ i mẽbris tunicoß ñ penetrat
nisi subtil' cholic⁹ deide sanguis pur⁹. Et ꝓp h° sunt
poxismi vehemẽtie febriũ e⁹ tertiani sȝ plȝ: ⁊ ꝓp hoc
raro accit ei q eructuat sȝ plȝ acetose qm̃ ẽ ꝓhl'atice
ꝯpl'onis. Et cũ h° qñq̃ȝ fit sepe ex sanguie adusto. Et
qñȝ fit ex ꝓhl'ate putrido. Et qñȝ fit sȝ raro ex melia
putrefc̃a iflãmata. Et nos iã oñdimꝰ i libris vlib⁹ ꝙ
si ñ ẽ ex ꝯditõe apatis cali vt ñ sit ex ꝓhl'ate ⁊ ex me
l'ia: imo qñȝ fit ex ꝓhl'ate ⁊ melia: scꝺȝ modũ tñ vt ñ
sit acutũ nisi qñ ẽ ex cholera aut sãguie. Nã si est ex
aliis ab his duob⁹ ẽ chrõicũ: ⁊ hec ẽ res quã plur̃s
hoiuȝ ñ ꝯp̃hẽdert̃. ¶ Et ꝓpea ꝙ oẽ apa aut resoluit̃
aut idurat̃ aut collectõeȝ facit. Et tc̃ silr̃ ẽ dispõ pleu
reß: veꝝ iduratõ i pleuresi ẽ ex eis q̃ miorant̃. Ipȝ ei
aut resoluit̃ aut collectõem fac̃ i dñatõe dispõnũ.
¶ Et pleureß qꝺ qũ resoluit̃ r̃cipit pulmo s̃m plȝ illꝺ
qꝺ resoluit̃ ex ea ⁊ exiccat ipm ⁊ ex̃ educ̃ illꝺ. Et qñ
q̃ȝ resoluit̃ ad ptẽ alterã. ¶ Et qñ colligit̃ sanies idi
get n̄crio maturatõe vt rũpat̃. Et qñȝ r̃cipit pulmo
saniẽ: ⁊ qñȝ recipit eã vena ꝯcaua ⁊ egr̃dit̃ ad vrinã.
Et qñȝ effũdit̃ ad meatũ fecis ⁊ euat̃ cũ sol'one ven
tris: ⁊ multotiẽs cadit ad loca vacua ⁊ carnes glan
dosas. Et fac̃ euenir̃ apata i eis q̃ sr̃ sic̃ duo iguina ⁊
almagabeni ⁊ p⁹ ãbas aures. ¶ Et multotiẽs expel
lit̃ mã ad cerebꝝ ⁊ m̃bra alia sic̃ dicemꝰ ⁊ accit ĩor
⁊ iterficit. ¶ Et qñȝ p̃focat mã pulmonẽ multitudie
sua i p̃focãdo meatũ anhelit⁹. Et qñȝ e⁹ multitudo
ñ ẽ hec multitudo ⁊ ñ ẽ mã vñ sanies siue sputuȝ fit
sil'e saniei. Sȝ vtutes sr̃ ꝓstrate: qr̃ deficiũt a sputo: ⁊
ꝓp h° oȝ vt ꝯfortet̃ vt⁹ i hac hora: ita vt sit fortꝗ ad fa
ciendã ꝯstrictõem vehementeȝ ad tussiin sputi: hoc
nãq̃ȝ sputũ ẽ opõ q̃ ꝯplet̃ duab⁹ vtutib⁹: quaꝝ vna ẽ
nãlis maturatiua ⁊ expulsiua ẽt: ⁊ altera ẽ volunta
ria expulsiua. Et qñ nõ cõfortant̃ ambe possibile ẽ
vt deficiant a mũdificãdo. Et scias ꝙ difficultas spu
endi nõ est nisi ex virtute qñ est debilis aut ex instr̃o

qñ instrm ē lesū motu suiipsi⁹: aut ex motu vicini sui
aut ē ex mā qū ē subtilis valde: aut valde grossa: aut
viscosa. Et i h⁹ i qō dispōnib⁹ qñz accidit i pulmone
sicut ebullitio pp ꝯmixtionē aeris cū mā inobedien
te effusa ad pulmonē ⁊ ad cānaz: ⁊ qñ nō mūdifica
tur cū sputo i pleuresi vsqz ad .xiiii. dies. tūc iaz facit
collectiōez. ❡ Et qñ nō mūdificat vir⁹ p⁹ .xl. dies tē
iā cadit i pipneumoniā ⁊ ptisim. Et qñz erūpit vir⁹
i .vii. Sz i plib⁹ ē i .xx. ⁊ .xl. ⁊ i .lx. ❡ Et qñz accit rup
tura añ maturationē ppea qꝛ nā expellit māz nocen
tē pp suā multitudinē aut acuitatē suā: aut pp calita
tē ꝯplonis etatis ⁊ tēporis ⁊ regiōis ⁊ receptiōez fa
cientiū eruptionē ex ebibitis añ horā ex parte erro
ris medici. Et ego dicā erūpētia post: aut ex motu
egri sfluo ⁊ maxio sicut casu aut tussi: aut vocifera
tiōe ⁊ illō est timorosū. Et qñz accit vt pmutet pleu
resis ad peripneumoniā ita vt recipiat pulmo mām
apātis. Deide nō ē bonū sputū ei⁹ ⁊ retinet i ipso qr
apāt. ❡ Et qñz accit vt pmutet pleuresis ad ptisim
qñz mediāte peripneumōia sz modū quē dicturi su
m⁹: ⁊ qñz absz mediatōe pipneumōie: imo vt vlcerz
mā aut sanies resoluta ab ea sbaz pulmōis acuitate
⁊ malitia sua. Et qñz accidit vt pmutet ad spasmū ⁊
alcuzez ita vt expellat mā ad neruos ꝯiūctos mem
bro i quo ē apā. Nā mēbꝝ ē neruosū ⁊ hec pmuta
tio pniciosa ē deide nō sequt cū ea reliqua signa bo
na. ❡ Et qñz succedit pleuresi ⁊ pipneumōie qsi stu
por i postrēo adiutorii patiētis ⁊ i dōestico brachii
e⁹ vsz ad extrēa digitoꝝ. Et qñz pertrāsit ad ptez cor
dis. ⁊ accit tremor cordis quē seqt syncopis ⁊ ad la
t⁹ cerebri ēt i dispōne resolonis añ collectiōem ⁊ i di
spositōe collectōnis. ⁊ qñz pmutat mā ad mēbra ap
parētia ⁊ fiūt exiture. ❡ Et qñqz fit pmutatio e⁹ hec
cū penetratōe ipsi⁹ i sbas neruoꝝ ⁊ cōdaꝝ: imo ossi
um. Et qñz ꝺcliat ad loca iferiora deide apiūt ⁊ fiūt
fistule ⁊ ē illō ex cāis euasiōis ⁊ ñ sūt fistule nocitiue.
Et si ꝺcliat ad ꝯiūcturas ⁊ fiūt fistule euadit ifirmus
ēt. Sz qñqz antiquat mēbꝝ ⁊ ,ppe qū nō ē illic euo
alia cū stercore: aut vrina grossa plimi sedimis aut
pp sputū plurime maturitatis. Nā si fiūt aliqō boꝝ
erit salubri⁹. Illud .n. significat paucitatē materiei fa
ciētis exituras: ⁊ polis est rectificatio e⁹ cuz matura
tōe. Et exiture iste qñ occultant ⁊ ,pfundāt significāt
nocumētū ⁊ mltiplicāt ,ppe qñ redit mā ad plmonē
Et qñz accit ex vehemētia febris frequētia anhelit⁹
et ex frequētia anhelit⁹ viscositas sputi. Sputū eniz
exiccat cā anhelit⁹ frequentis. Et qñz accit ex viscosi
tate sputi vehemētia laboris ⁊ additio iflāmatiōis.
et ex additōne iflāmatōis frequētia anhelit⁹. ⁊ ex fre
quētia anhelit⁹ viscositas ⁊ nō cessāt ābe iuuat sup
malitiā. ❡ Querit āt q̄ spēs pipneumonie ⁊ pleuresis
sint ꝺteriores an illa q̄ ē i latere sinistro vicina cordi
an illa q̄ ē i latē dextro. Quidā ei ponunt hāc eē de
teriorē. Et qdā ponūt illā deteriorē eē. Veꝝ veritas
ē ꝙ ,ppinq̄ pti sinistre est deterior: sed est ꝯuenientior
ad hoc vt maturet ⁊ recipiat resolonē si fūit de ,ppe
tate ei⁹ vt suscipiat illō. Et illa q̄ remotior ē a pte sini
stra est salubrior: veꝝ ipsa est ex pte resolonis ⁊ ma
turitatis magis inobediēs. ❡ Et qñz facit cader in
pleuresim repletio hūoꝝ qñ accidit in parte capitis
aut pte pectoris: aut i quibusdā venis ꝯiūctis ptib⁹
pectoris. ❡ Et qñqz facit ipaz possidē mltitudo po
t⁹ aque fre ꝯstrigētis mās et frig⁹ additū: quēadmo
dū facit ipsam euenire calitas vehemens ⁊ pot⁹ vini
puri mouētis hūores quos ebullire facit. Et raro q
dez permutat pipneumonia ad pleuresim: veꝝ res
ecōtrario ⁊ cū hoc illud qñz ē ⁊ alleuiat cū eo ꝯstri
ctio anhelit⁹ alleuiatōe aliq̄. ❡ Et pleuresis qō plin
accidit i autumno ⁊ hyeme ⁊ ,ppe p⁹ ver hyemale ⁊
mltiplicat i vere hiemali ⁊ exufflatōe septētriōis pp
multitudinē sfluitatū: aut ,ppt coartatōem sfluita
tū ⁊ mltiplicāt cū eo dolores lateꝝ ⁊ costaꝝ ⁊ ,ppe
successiōe meridiei ⁊ i estate. Et qū exufflat meridies
miorat valde. Veꝝ qū ē estas austria pluuiosa: ⁊ si
milit autūn⁹ multiplicat i fine autūni i hūtib⁹ chole
rā pleuresis. Scdm formā vo aliaz ab hac pleuresi
miorat i aerib⁹ ⁊ regionib⁹ ⁊ vētis meridianis. Et mi
norat ēt i mulierib⁹ q̄ menstruāt: qm̄ complones ea
rū declināt ad hūiditatē absqz chola. Et qñ accit p
gnātib⁹ est pnitiosū. ⁊ minorat i decrepitis: nā si acci
dat iterficit pp debilitatē vtutū ipsoꝝ in spuendo ⁊
mūdificādo. ❡ Et pleuresis qō qñz assimilat apati
epis. Nā suspensoria qū extendunt pp apa epis per
uenit illud ad velamē ⁊ pāniculū ⁊ sentit in ipso do
lor ⁊ peruenit ad ꝯstrictōem anhelit⁹: qr nēriū ē tibi
vt cognoscas dūaz iter ea vtraqz. Et qñqz assimilat
sirsen. ❡ Et pleuresis qñz iterficit pp magnitudinez
accedētiū ei⁹: ⁊ qñz iterficit ,ppt sfocatōem. Et qñz
iterficit cū pmutatōem ad pipneumoniā ⁊ ptisim:
aut syncopi aut aliud ex eis q̄ dicta sūt. ❡ Et scias
ꝙ pleuresis qñ associat ei sputū sanguinis ē silis hy
dropisi cui associat febris. Indiget ergo pmuz ⁊ est
pleuresis cura stiptica sputū sanguis ledēte sm pleu
resim: sic scdz idiget cura calefaciente ⁊ exiccāte: aut
exiccāte eqli sm hydropisim ⁊ hūectāte infrante p
pter febrē. ❡ Et mltotiēs ē cā pleuresis ⁊ peripneu
monie assūptio ciboꝝ grossi nutrimēti igrossantis
nutrimētū sic alcānabit: qr expellit ad ptes māmille
⁊ lateris. ❡ Et cura qō māe subtilis ē cuz balneo: ⁊
exeūti ex eo det oxymel velocit ⁊ alienet iunctōem
q̄ fit fricādo cū oleo: qm̄ est attractiua. Et qñz excu
sat per hoc a philobothomia.

❡ Cap. ii. de signis pleuresis.

Pleuresis pure signa sūt manifesta ⁊ sunt fe
bris isepabil ,ppt vicinitatē cordis. Et scdz
ē dolor pūgitiu⁹ sub costis: qm̄ mebrū ē pā
niculosū ⁊ multotiēs nō apparēs nisi ap anhelitum
Et qñz est cū pūctura tēsio: ⁊ qñz est plim. ⁊ tēsio qō
significat multitudinē: ⁊ pūctura fortitudinez i pene
tratōe ⁊ mordicatōe. Et tertiū est ꝯstrictō anhelitus
pp coartationē factā ab apāte ⁊ puitas ⁊ frequentia
ei⁹. Et quartū ē pulsus serin⁹ c⁹ qō aduersitas augm
tat ⁊ egredit ab ordie ap statū ,ppter debilitatē vtuti
⁊ multitudinē materiei. Et qntū ē tussis: qñqz ēi acci
dit i pn⁰ huius egritudis tussis sicca: deide cū sputo
⁊ qñz est hec tussis i pn⁰ rei cū sputo ⁊ est laudabile
valde. Et tussis qdem nō accit nisi ,ppterea ꝙ plmo
ledit ex vicinitate. Ampli⁹ resudat ad ipm id qō re
sudat ex mā egritudis: qr idiget sputo ei⁹ ꝙ si resol
uat tota ⁊ resudet tūc iam mūdificat illud qō collec
tū erat. Et cū ea qō q̄ pura ē nō ē pulsatior: qm̄ mē
brū ē puatum mltitudie arterieꝝ. ❡ Ampli⁹ quoniā
pleuresis ē silis apati epis ,ppt tussim ⁊ febrē ⁊ cōstric
tōem anhelit⁹ ⁊ ,ppt tēsionē suspēsorioꝝ ⁊ expulsiōz
doloris ad pāniculū coopiētem oz vt distiguat iter
vtraqz. Et iteꝝ silat peripneumonie ,ppt illō ⁊ ,ppt
sputū: quare oz vt distiguat iter ipsam ⁊ illā. ❡ Et
iteꝝ dūaiit apa epis ⁊ pleuresiz ē: qm̄ pulsus i apāte

epatis ē vndosus ꝛ dolor ē grauatiu⁹ ñ pungitiu⁹ ꝛ fa
cies ē ꝑuersa ad citrinitatē malā: ꝛ tussis ē absqꝫ spu
to: imo tussis ē sicca tarda. Et qñqꝫ denigrat̄ lingua
eius pp citrinitatē. Et vrina est grossa hydropica ꝛ
egō ē epatica ꝛ sentit̄ grauitas in latere dextro ꝛ ñ ꝓ
hendit ipm tact⁹ cum dolore. Et qñqꝫ ē i apate epis
solo siliis loture carnis recētis pp debilitatē vtutis.
Et qñ apa ē i gibbositate sentit̄ i carne plm. Et si est
cū cōitate detegit̄ ab eo anhelit⁹ iobediēs qñ signifi
cet rē grauē suspēsaꝫ. Et ꝯstrictio anhelit⁹ i apate epis
ē siliis i horis ñ vehemēs valde. Pleuretici vo tussis
ē cuꝫ sputo ꝛ dolor ei⁹ est pungitiu⁹ ꝛ ei⁹ vrina ē bone
sbe ꝛ color eius ē optim⁹ ꝛ ꝯstrictio anhelit⁹ eius est
vehemēs ꝛ ē ꝑueniēs ad additiōes ꝑlimā. Et dr̄ia
iter ea ābo ꝛ it̄ pipneumoniā ēt ē qñ pulsus pipneu
monie ē vndosus ꝛ dolor ei⁹ ē grauatiuus ꝛ strictura
anhelit⁹ eius ē vehemēs ꝛ anhelit⁹ eius ē calefactus ꝛ
signa alia. Et qñ cū pleuresi qñqꝫ accit accñtia
sirsen horrēda sic ꝑmixtio itellect⁹ ꝛ alienatō ꝛ freq̄n
tia anhelit⁹ ꝛ tremor cordis ꝛ syncopis ꝛ q̄ sꝫ mino
ra illis ꝛ prauitas angustie ꝛ mltitudo rixe ꝛ vehem
tia sitis ꝛ alteratio coloris faciei ad colores diuersos
ꝛ vehemētia febris ꝛ vomit⁹ chole. Et cā i istis accñti
b⁹ ē cōitas pectoris cū ꝑncipalib⁹ mēbris ꝛ vicinitas
eoꝝ. Ꝯs g⁹ vt distiguat̄ it̄ vtrasqꝫ res. s. sirsen ꝛ birsen.
Et drīa igit̄ ē q ꝑmixtio itellect⁹ accit i sirsen i ꝑmis.
Deīn vehemētia fiunt i ipo reliq accñtia ꝛ ē anhelit⁹
i eo sanior ꝛ postponit̄ corruptō anhelit⁹ a ꝑmixtōe
ꝛ sꝫ cuꝫ eo accñtia ipsius ꝓpa sic rubedo oculoꝝ et
attractio eoꝝ ad supiora. In birsen vo postponit̄ ꝑ
mixtio itellect⁹: ꝛ qñꝫ ñ ē nisi iuxta mortē: imo est rō
eius icolumis. Verū i ipo ꝑcedit alteratio anhelitus
ꝛ ei⁹ malitia: ꝛ est i ꝑn⁹ tensio i mirac ad supiora ac si
trahat̄ ad apa ꝛ dolor pungitiu⁹. Et ei⁹ drīa i hoc ē
q pulsus i sirsen ē magn⁹ declinans ad raritatē: ꝛ in
pleuresi pu⁹ ad freq̄ntiā vt succurrat̄ puitati. Et pleu
resis qñ fit vehemētior vehemētiora fiūt accñtia pdcā
cuꝫ ea ꝛ siccat̄ lingua cū ea ꝛ exaspat̄. qñ g⁹ augmēta
tur accit rubedo i facie ꝛ oculis ꝛ iqetudo vehemēs
ꝛ corruptō anhelit⁹ ꝛ ꝑmixtio itellect⁹ ꝛ sudor itellect⁹
ꝛ qñqꝫ ꝑducit ad fluxum ventris malum.

Cap.iii. de signis ei⁹ ꝛ q̄ est pura ꝛ non pura.

Quum nō ē pleuresis pura: imo ē i pāniculo velāte costas ꝛ lacerto extrinseco hēt signa. Et sꝫ dolor i ea ꝛ nocumētū ad minuꝫ. Illā
nāqꝫ q̄ fit i pāniculo extrinseco ꝯphendit tactus. Et
qñqꝫ cōicat ei cutis ꝛ appet visui: ꝛ qñqꝫ rūpit̄ extri⁹
ꝛ fit sacsputuꝫ. Et hec eruptio qñqꝫ fit nā ꝛ qñqꝫ fit
arte. Et cū illa q̄ fit i lacerto extrīseco ē pulsatio. Nā
si sentit̄ cū attractōe aeris ē i lacerto dilatāte: ꝛ si sen
tit̄ in reditu ē i lacerto ꝯstringente. Et iā ondim⁹ qñ
ābo iueniunt̄ i duab⁹ tunicis sꝫ. s. intrinseca ꝛ extrin
seca. ꝛ ꝯphensio ēt ꝯphēdit hunc modum pleuresis
q̄ ñ ē pura. Et i hac qdē nō pura ñ ē ex dolore pūgi
tiuo ꝛ ex ꝯstrictiōe āhelit⁹ ꝛ tussi ꝛ ex duritie pulsus
ꝛ serinitate ei⁹ ꝛ vehemētia febris ꝛ accñtiuꝫ eius qd
ē i pura: ꝛ qñꝫ ē pulsus lenis. Et qñ ē fe. pp apata i
aliis locis a pdictis: aut pp cām aliā sic sputū sanio
sum aut aliō ꝛ ñ ē pleuresis qñ ñ sꝫ illic dolor pungi
tiu⁹ ꝛ pulsus serin⁹ ꝛ reliq. Et in ñ vera existit subtus
pectinē plante dolor. Et i pura q̄ ē i velamine di
stinguēte ē dolor declinans ad ossa pectoris ꝛ est ꝑ
mixtio rōnis i ipa ꝛ fiunt vehemētiora accñtia ꝛ do
lor ꝛ difficultas anhelit⁹ ꝛ ñ ē vehemētia febris ꝛ ve
locitas sic i aliis: imo qñꝫ postponit̄ vsqꝫ quo putre
fiat superfluitas ꝛ fit fortis fe. valde. Et si ē i pāniculo
tegēte pect⁹ dolor ē vsqꝫ ad furculas. Et diuersificat̄
dolor pp diuersitatē tact⁹ ptiuꝫ pāniculi furcularuꝫ
ꝛ pp diuisitatē ptiū i sensu: ꝛ ñ ē cū ea pulsatō oio. Et
dolor declinās ad ptes thoracis ē pp apa i velamie
distinguēte. Et qñꝫ ē pp euētū apatis i istis mēbroꝝ
carnosoꝝ q̄ sꝫ i costis ꝛ ñ est in eo multus timor.

Cap.iiii. de signis malis ꝛ signis saluis.

Significat salutē eius sputū facile velox ma
turū ꝛ ē album planū eq̄le ꝛ pulsus q ñ est
vehemētis duritiei ꝛ serinitatis ꝛ paucitas
doloris ꝛ reliq accñtia ꝛ icolumitas sōni ꝛ anhelit⁹
ꝛ receptio cure ꝛ q eger tolerat illud qd patit̄ ꝛ eq̄li
tas calitatis i corpore cū eq̄litate ꝛ paruitas sitis et
tristitie. Et sīlr sudor ꝛ vrina ꝛ egō sm dispōnēꝫ lau
dabilē. Et digō vrine ē signū bonū i ipsa: sic ei⁹ mali
tia ē signū maluꝫ valde. Et malitia egōis ꝛ fetor
ei⁹ ꝛ vehemētia citrinitatis ei⁹ ē signū malū. Et aptio
flux⁹ sanguis nariū ē ex signis bonis vltimis i pleu
resi. Et malum ē vt sint accñtia ei⁹ ꝛ significatōes
ipius vehemētia ꝛ fortia ꝛ sputū retētū aut tardū ꝛ ñ
ē digestū: aut rubeū purū: aut plūbeū aut nigꝝ: aut
addit̄ viscositas ei⁹ ꝛ difficultas ꝛ ꝯstrictio ꝛ ē sꝫ ꝯ̄ri
um reliquoꝝ q̄ numerauim⁹ in bono. Et ex signis
malis ē vt sit illic vrina feculēta ñ eq̄lis ꝛ sanguinea
significās iflāmatōeꝫ ꝯmissuraꝝ cerebri. Et ex si
gnis malis ē vt sit illic calitas vehemēs ꝛ ꝓpe qñ est
cū frītate i extremitatib⁹ ꝛ dolor tēdens ad posterio
ra ꝛ additō doloris qñ eger dormit sup lat⁹. Qñ g⁹
accit ei aut pleuretico diuisitas in fine ei⁹ significat q
epar iā debilitatū ē ꝛ ē malū valde ꝛ ē i ꝑn⁹ sui signū
bonū imo ē res iuuās. Diuersitas āt q̄ venit p⁹ illō
ꝛ ñ remouet̄ cuꝫ ea difficultas anhelit⁹ ꝛ tristitia for
tasse iterficit i q̄rto aut añ ipm: ꝛ tremor q̄ ē sub tho
race i pleuresi mltotiēs significat ꝯmixtionē rōis cū
cōitate velaminis. Et qñꝫ fit iste mot⁹ ex materiis ve
laminis ꝛ mot⁹ ei⁹ sm plm i h⁹ egritudine ē motus
ascēdēs. Et ex signis malis ē vt ꝓfundent̄ exiture
procedētes a pleuresi absqꝫ sedatōe febris ꝛ non sit
sputū bonū. Nā illō significat mortē pp illō qd ē in
eo ꝓculdubio de reditōe materiei ad ꝓfūdū. Si
gnis vo bonis ꝛ malis q̄ sꝫ p⁹ suppuratōeꝫ singulat̄
faciem⁹ caplm. Et scias q pleuresis qñ nō ē in ea
sputū: tunc ē aut debilis valde aut mala fraudulēta
Nā aut ñ ē cū ea mltitudo materiei de q̄ fit curādū:
aut ē iobediēs ad spuendū maligna. Inqt Hyp.
mltotiēs ē sputuꝫ bonū facile ꝛ sīlr anhelit⁹ ꝛ sꝫ illic
alia signa mala mortalia. s. spēs i q̄ ē dolor ad poste
riora: ꝛ ē q̄si sit dorsuꝫ patiētis eā dorsuꝫ verberati.
Et ē vrina ei⁹ sanguinea saniosa: ꝛ raro fit beat⁹: imo
morit̄ iter q̄rtuꝫ ꝛ .vii. ꝛ raro ꝓtendit̄ vsqꝫ ad .xiiii. ꝛ
i plib⁹ qñ ptrāsit .vii. sanat̄. Et mltotiēs appet int̄ hu
meros patientis ipaꝫ rubedo ꝛ calefit spatula eius
ꝛ non pōt qescē. Si āt calefiat vent̄ ei⁹ ꝛ egrediat̄ ex
eo egō citrina morit̄ nisi ptrāseat .vii. Et qñ ad ipsuꝫ
festinat sputuꝫ ꝑlimaꝝ speꝝ ꝛ diuersoꝝ coloꝝ: deīn
vehemētior fit dolor morit̄ i t̄tio si ñ sanat̄. Et spēs
alia est cum q̄ sentit̄ pulsatio extensa a furculis vsqꝫ
ad crura ꝛ est i ipa vrina aquosa cuꝫ q̄ ñ est sedim̄ ꝛ
sputuꝫ ꝛ ē mortalis pp declinatōeꝫ materiei ad cap
Si āt ptrāsit .vii. sanat̄.

Ca.v. d signis boraꝝ e⁹.

Quum ñ ē sputuꝫ: aut adest sputū subtile: aut
puū: aut illud qd noiat̄ saliua sm q dicturi

ſumus ē ī ꝑncipio. Et qñ augmētāt accñtia ⁊ augmē
tāt ſputū ⁊ incipit remoueri a ſubtilitate ⁊ addit in
īſpiſſatiōe ⁊ ī facilitate ⁊ icipit remoueri a rubedine
ad albedinē ⁊ ſi ē mā decliuis ad citrinitatē ⁊ eſt ꝓ
portōalis rubedini ē ī augmēto. ¶ Ampli⁹ qñ eger
expuit ſputū facile matuꝝ ſʒ ꝙ diximꝰ de maturita
te ⁊ ē plin ⁊ dolor ē leuis tūc illō ē ſtat⁹ ⁊ hora euēt⁹
maturitatis itegre ¶ Deiñ qñ ſputū icipit minui cū
ſba illa: aut illa facilitate ⁊ cū ꝓuatōe doloriſ ⁊ dimi
nutōe accñtiū tūc iā declinat ¶ Qñqʒ retinet ſputū
pꝰ remotōeʒ illoꝝ accñtiū oīo tc iā ꝯplet ꝺclinatio.

¶ Cap. vi. de ſignis ſpēꝝ eius ſm cauſas ipſius.

Et res qbꝰ ſignificat cā efficiēs pleureſim ſt
ſputū ⁊ color eius cum ē ſimplicis coloris
aut ꝑmixti coloris ⁊ ex loco doloriſ ⁊ ex fe
bre ⁊ vehemētia eius ⁊ paroxiſmo ipius. ¶ Sputū
nāqʒ qđ eſt rubeum ſignificat ſanguinem: ⁊ qđ ē ad
citrinitatem decliue ſignificat cholam: ⁊ flauū ſigni
ficat ꝯgregatōeʒ āboꝝ. Et qñ ē ad albedinē ꝺcliue
⁊ ñ eſt matuꝝ ſignificat phl'a. Et qñ ē tendēs ad ni
gredinē ⁊ plūbeitateʒ ⁊ ñ eſt ꝑꝑ tincturā exteriꝰ ex fu
mo aut ſilibꝰ illis ſignificat meliaʒ. ¶ Et iteꝝ dolor
ī phl'atica ⁊ melica ſm plin eſt deſcēdes ad lenitatē
tendēs: ⁊ ī aliis duobꝰ ē aſcenſus iflāmatꝰ. Et rurſus
ſi fūit febris fortis vehemēs erit ex materiis calis: ⁊ ſi
fūit ñ vehemēſ erit ex materiis deciliuibꝰ ad frigꝰ q̄ztū
cūqʒ fūit. ¶ Et qñqʒ ſignificat ꝑ paroxiſmos ſignifi
catōeʒ bonā ¶ Ca. vii. ꝺ ſignis ꝑmutatōis eiꝰ.

Quando non expuit ſputū laudabile velox
⁊ nō mūdificat ī. xiiii. diebꝰ tunc iā ꝑmutat
ad collectōeʒ. Et ſignificat initiū eiꝰ ī aſcēſio
ne vehemētia doloris ꝑus ⁊ difficultas anhelitus et
ꝯſtrictio eius ⁊ duplicitas ipiꝰ apud dilatatiōeʒ cuʒ
paruitate ⁊ vehemētia febris ⁊ aſperitate lingue ꝓpē
⁊ ſiccitate tuſſis ꝑꝑ viſcoſitateʒ materiei ⁊ ſpiſſitudi
nē velaminis ⁊ ꝺbilitatē v̄tutis ⁊ caſus appetitꝰ ⁊ ꝑ
mixtio rōnis ⁊ vigilie ⁊ ḡuitas q̄ ſentit ī loco illo.
¶ Et qñ collatōeʒ fac ⁊ ꝯplet collectio qeſcunt do
lor ⁊ febris ⁊ augmētat ḡuitas. ¶ Qñqʒ rūpit accit
tremor diuerſus ⁊ dilatat pulſus cuʒ diuerſitate ſui
⁊ cadit v̄tus ⁊ debilitat anhelitꝰ. Et mltotiens accit
febris vehemēs ꝑpea qr mā mordicat mēbra ⁊ mordi
cat aꝑa. qñqʒ rūpit deiñ nō mūdificat a die rupture
vſqʒ ad. xl. dies ꝑducit ad pthiſim. Et ruptura ſani
oſi ī die. vii. ē ex eis q̄ noiant ī raro. Et plin eiꝰ pꝰ illō
vſqʒ ad. xx. ⁊. xl. ⁊. lx. Et q̄zto plus fiunt accñtia col
lectōis vehemētiora erit eruptio velocior. Et quāto
plus fuerint leuiora erit eruptio tardior ⁊ ꝓpē febriſ
exñs de ſūma accñtium. Et qñ apparēt ſigna timo
roſa: ⁊ tu iā teſtificatꝰ es ſignificatōeʒ laudabilē ī ſpu
to ⁊ aliis tūc nihil timeas: qm̄ eoꝝ euētꝰ ē cā collec
tōis nō ꝑꝑ cām aliā. Et oīs pleureſis cꝰ dolor nō qe
ſcit ꝑ ſputū nʒ minutiōeʒ nʒ ꝑ alia: tc ſꝑa ex ea ſanio
ſitatē aut mortē: aut ipaʒ ſm reliq̄s ſignificatōes. Et
qñ videris pulſus tenſionē vehemētē fieri tūc illō idi
cabit mortē ſi v̄tus fūit debilis: ⁊ ſi v̄tus fūit fortis tc
ipa ꝑmutabit ad peripneumoniā ⁊ empima ⁊ pthi
ſim. Et ad ſūmuʒ qñ illic ē ſignificatio v̄tutis ⁊ ico
lumitatis: deiñ nō qeſcit dolor cū ſputo aut ſol'one
ventris ⁊ phl'omia ⁊ vaporatōe tūc ipa ē magis de
cliuis ad empima: ſʒ ſi nō fūit ſignificatio icolumita
tis fixionis v̄tutis ⁊ fixionis appetitꝰ ⁊ alioꝝ tc illō
ſignificabit ꝙ ē mortalis ⁊ idicabit ſyncopi plus q̄z
appetitꝰ cadat ſm plin apō rupturā. Et rubedo ma
xillaꝝ ambaꝝ eſt ꝑꝑ illud: qđ ad eas aſcendit ex va
pore ⁊ caleſiunt digiti ꝑꝑ illud ēt. ¶ Et qñ rūpit ad
amplitudinē pectoris facit medicari alleuiatōeʒ ali
qbꝰ diebꝰ: deiñ mollifica diſpōneʒ eius. Qñ gꝰ rūpit
vides pulſum ſm ꝙ iudicauimꝰ iā debilitatuʒ ⁊ tar
datū ⁊ rarificatū ꝑꝑ reſol'onē v̄tutis cū euōne ⁊ exti
ctōe calitatis in mane. ⁊ accit ēt ſic diximus tremor
quē ſeqt febris cā mordicatiōis humoꝝ. Si gꝰ fūit
mā apitionis plurima ⁊ v̄tus debilis ꝑducit ad ꝑni
tiem. Et ſcias ꝙ qñ v̄tus ē debilis: ⁊ tenſio ⁊ freque
tia vehemētiores fūt tūc iſtud ſic ſciuiſti portēdi ſyn
copi. Et ſi eſt frequētia minor illa ⁊ minor ea quā fe
cit ipa pleureſis tūc qñʒ indicat ſubet ⁊ ſpaſmū: aut
tarditatē maturatōis. Et ſubet qdē nō accit niſi ꝑꝑ
ea ꝙ cerebꝝ recipit vapores humidos q ſt ꝓculdu
bio nō cū acuitate illa nʒ frequētia pulſus ī ea ē val
de. Et cerebꝝ qdeʒ recipit eos ꝑꝑ debilitateʒ ſuam
ab expulſione eoꝝ ī neruis. ¶ Et ſignificat tardita
tē ſuppuratōis ꝑꝑ groſſitudinē materiei. Et qñ ipſa
non ꝑmutat tūc cerebꝝ ⁊ nerui fortes nō recipiunt
ipam. ¶ Et qñqʒ idicat ſpaſmū ⁊ illud qñ ꝯſtrictio
anhelitꝰ vehemēter fit fortis ⁊ febris nō ē fortis ¶ Et
qñ vides egritudinē iā ſedatā parūꝑ ⁊ occultataʒ et
nō eſt illic ſputū tunc fortaſſe minuit mā cuʒ vrina:
aut cū egōne: aut apparitōe ſol'oniſ ventris cholice
ſubtilis: aut apparitōe vrine groſſe. Siñāt illō non
fūit tūc apparebit exitura. Nā ſi videris tēſionē ad
mirac ⁊ hypocondria ⁊ cutē ⁊ ḡuitatē idicabit illō
exitura apō inguina ⁊ crura. Declinatio eiꝰ ad ābo
crura ē vehemēs ſignificatio ad icolumitatē. Et ī hꝰ ī
qdeʒ ꝑcepit Hyp. ſol'onē ventris fieri cū helleboro
Qđ ſi videris cū hꝰ difficultatē anhelitꝰ ⁊ ꝯſtrictōeʒ
pectoris ⁊ ſodā ⁊ ḡuitatē ī furculis ⁊ māmilliſ ⁊ bra
chio ⁊ caliditateʒ ad ſupiora portendet illō declina
tionē materiei ad ꝑtes auriuʒ ⁊ capitis. Et ſi fūit di
ſpoſitio hec ⁊ ñ apparuerit aꝑa nʒ exitura in his ꝑti
bꝰ tūc mā declinabit ad cerebꝝ ipm ⁊ iterfic plin in
ſo ⁊ ſtio ¶ Ca. viii. ꝺ ſermōe aggregato ex ſputo:

Laudabimꝰ ſputū ⁊ qđ ē facilꝰ ⁊ velocius ⁊
plin ⁊ magis matuꝝ qđ ē albū planuʒ eq̄
le ī quo nō eſt viſcoſitas: imo eſt eq̄lis ſbe.
Aut qđ eſt ꝓpinquū huic maturatō ⁊ cū quo non
eſt ꝑmixtio itellectꝰ ⁊ ñ fūint añ ipʒ vigilie: aut accñs
aliud malum ⁊ ſeqt ſputum illō qđ eſt decliue ī pri
mis diebꝰ ad rubedinē ⁊ decliue ad citrinitateʒ ⁊ pꝰ
illud ad ſpumoſuʒ. Et ſpumoſitatis qdē cā eſt vt ſit
res ꝑua humoris ſubtilis cui admiſcet aer plurimꝰ
⁊ ſit eius ꝯmixtio vehemēs valde q̄zuis ſpumoſuʒ ñ
ſit illius bonitatis: imo eſt decliue ad malitiā. Et de
terius eo ī ꝑñcꝰ eſt rubeū puꝝ ⁊ citrinū puꝝ igneum
Et ex malis valde ē albū viſcoſum rotundū. Et de
terius oīuʒ eſt nigꝝ ⁊ ꝓpē illō qđ ē fetidū ex eo: ⁊ ci
trinū eſt melius nigro ⁊ groſſo gradato vel rotūdo
⁊ rotūduʒ eſt melius ñ rotūdo. ¶ Et ſi fūit malum
tunc erit ſignificatō groſſitudinis materiei ⁊ dñii ca
liditatis ⁊ ſignificat cuʒ longitudine egritudinis qđ
ꝯuertit ad pthiſim. Et rubeū eſt melius citrino qm̄
ſanguis nālis ipē ⁊ phl'a eq̄les ſt leuioris lateris q̄z
chol'a aduſtiua corroſiua. Et viride ſignificat ꝯgela
tiōeʒ ⁊ aduſtionē vehemētē: ⁊ ñ remouet iudiciū ma
litie ſputi ī ſba ſua facilitas exitꝰ eius: ⁊ fetidū qdeʒ ē
malū. Et expuere hꝰ ī mala ē ꝑꝑ multitudinē nō ꝑꝑ
maturatōeʒ. ¶ Et oē ſputū cū qꝰ ñ qeſcit nocumētū
eſt nō bonū. ¶ Et ex ꝯſuetudie qdē eoꝝ ē vt noient

pur̄ cui nihil ex̄neū admiscet matur̄: aut nihil sā
guinis: aut nihil cholere: aut melie saliuā ⁊ ñ noīant
ipm̄ sputū. Et h⁹ i qñ pseuerat ⁊ ñ pmiscet ei aliquid
nȝ accit ei dispō q̄ significet ꝙ humor ē hñs matura
tōeȝ tūc significat longitudinē egritudinis. Et qñ ē
cū puatōe maturatōis malū significat pniciē. ⁋ Et
ad vltimū sputuȝ significat suo colore. Et significat
sua sb̄a ex grossitudie ⁊ subtilitate sua. Et significat
sua figura i rotūditate sua ⁊ nō rotūditate sua. Et si
gnificat sua q̄ȝtitate i mltitudine ⁊ paucitate sua. Et
sputū qdē salsum significat catarrū corrosiuū ⁊ spu
tū humoris grossi: imo puris qñqȝ fit nō pp causaȝ
vlcer̄ pulmonis: imo pp cām humiditatū pectora
liū dñantiū i corpib⁹ eor̄ q ptrāseūt. xxx. vsȝ ad. xl. ⁊
dimittunt exercitiū: qr̄ aggregant in spatio pectoris
⁊ ꝓcedūt ⁊ accit eis hydropisis i spatio. xl. dierum
vsqȝ ad. lx. ⁊ non est in ea plm̄ mali.

⁋ Capitulum. ix. de crisibus pleuresis.

Quando spuit i die pmo aliqd subtile ñ ma
tur̄ tūc sperat vt maturet i q̄rto ⁊ descēdat
i. vii. Si āt nō maturat vsqȝ ad q̄rtum: aut
initiū sputi ñ est ex die pmo tūc crisis eius erit in. xi.
aut. xiiii. Si aūt ñ expuit nisi p⁹ q̄rtū: deiñ expuit ⁊ i
ipō ē maturitas aliq̄ tūc res ē media. Et si ñ ē i ipso
maturitas tūc egritudo ꝓlongat cū fiducia vel spe
⁊ ꝓpē qū sl illic signa bona v̄tutis ⁊ appetit⁹ ⁊ etatis
⁋ Et qñ nō spuit vsqȝ ad septimū aut expuit sputū
mundū sine maturatōe penit⁹: imo ñ est nisi humor
pur⁹: tūc si iueneris v̄tutem debilē scias ꝙ ñ matura
bit nisi p⁹ tp̄s: tūc si ipē deficit añ illud egrtiudo non
ptrāsibit. xiiii. g° ñ ptrāsibit. Et qñqȝ iterficit añ ipm̄
qm̄ crisis eor̄ q̄ st h⁹ i ē vsqȝ ad. xl. aut. lx. ⁊ nāe debi
lis icolumitas ñ portēdit vsqȝ ad illā horā. Qd̄ si v̄
tutē iueneris fortē ⁊ videris duo desideria eq̄lia lau
dabilia ⁊ videris sōnū ⁊ anhelitū fȝ ꝙ oȝ ⁊ videris
vrinā maturaȝ bonā sperabis ꝙ ptrāseat. xiiii. deide
moriat fm̄ plm̄ p⁹ ipm̄. Et totū h° qū mā q̄ egritudi
nē fac fūit acuta. Et prorsus longior crisis eius que
facilis ē: ē. xiiii. dies. Et qñqȝ extēdit vsqȝ ad. xx. Et
G. qd̄ dixit ꝙ qñȝ mūdificat cū sputo vsqȝ ad. xxx.
dies: aut iuenit cū eo crisim itegrā. Et nos iā dixim⁹
ꝙ sputū simplex qd̄ ē vt saliua significat lōgitudinē
egritudinis. Et qñqȝ ꝯtingit vt speret crisis i hora ⁊
accidat significatio q̄ ponat ipsam ꝓpingorē: aut si
gnificatio q̄ ponat ipam longingorē. Sic qū sputū
⁊ dispōes significāt ꝙ crisis erit i. xiiii. ⁊ apparet p⁹
vii. sputū nigr̄: ⁊ ꝓpē i die malo sic. viii. Ipm̄ nāqȝ
significat ꝙ crisis mala ꝓcedet: ⁊ si appeat loco ei⁹ si
gnificatio bona significās maturatōeȝ laudabilem
significabit ꝙ crisis mala postponet ⁊ bōa pcedat.

⁋ Cap. x. de peripneumonia.

Peripneumonia ē apā calīm i pulmone. Et
ipa qñqȝ accit i cipiendo. Et qñȝ seqt euētū
catarri descendētis ad pulmonē: aut pfoca
tōes resolutas ad pulmonē: aut pleuresim ꝯuersam
ad pipneumoniā ⁊ h⁹ i iterfic vsqȝ ad. vii. Et si nā cō
fortet ad expuendū māȝ: tūc ipa fm̄ plm̄ fac cadere
i pthisim. ⁋ Et peripneumonia qdē fit ab oi hūore
Verū plm̄ ei⁹ fit a phlāte: qm̄ i m̄bro raro ꝯtinet hu
mor subtilis sic plm̄ pleuresis ē cholicum ecōtrario
h⁹ i itentōis: qm̄ m̄br̄ est paniculosum spissum stric
tuȝ i qd̄ raro penetrat nisi subtilis acut⁹: q̄ȝuis qñqȝ
fiat ex sanguie ⁋ Et qñqȝ fit ex genē chole rubee ⁊
est iterficiēs fm̄ plm̄ sua acuitate: ⁊ qr̄ vicina ē cordi
⁊ qr̄ par̄ iuuabit ab eo qd̄ bibit ⁊ qd̄ loco empli su
pponit. Illd̄. n. qd̄ bibit non peruenit ad ipaȝ dum
ꝯsernat ex v̄tute ifrātōis siue illud qd̄ ei opponit: et
illud qd̄ loco empli supponit nō perducit ad ipam
ifrātōeȝ aq̄lem ei. ⁋ Et peripneumonia qdem qñȝ
remouet cū resolone. Et qñqȝ ꝯuertit ad empima:
Et qñȝ idurat. Et qñȝ permutat ad exituras. Et qñ
qȝ pmutat ad karabit⁹ ⁊ ē malū. Et qñqȝ pmutatur
ad pleuresim ⁊ ē hoc par̄ ⁊ rar̄. Et qñȝ fac succedē
stuporē sic pdictuȝ est i plauresi ⁊ ē plm̄ eor̄ q̄ succe
dūt ei. ⁋ Et flux⁹ sanguis nariū ñ ꝯfert i pipneumo
nia sic ꝯfert i pleuresi pp diūsitatē duar̄ materierū.
Et qm̄ attractio pulmonis longingor est q̄ȝ sit vela
minis ⁊ pāniculi pectoris ⁊ lacertor̄ eius.

⁋ Cap. xi. de signis peripneumonie.

Signa peripneumonie om̄ia st febris acuta
qm̄ ē apā calīm i viscerib⁹ ⁊ ꝯstrictio anheli
tus vehems sic pfocatio accñs anhelāti pp
apā: ⁊ ꝙ ipm̄ coartat vias ⁊ calītas i ipso vehems et
g̃uitas pp multitudinē materiei i mēbro ñ sensibilis
sb̄e ⁊ sensibile pp pāniculū i quo iuoluit ⁊ extensio i
pectore toto pp illud ⁊ dolor tēsus ex pectore ⁊ ex
profūdo ad ptes thoracis ⁊ dorsum. Et qñqȝ sentit
dolor iter ābas spatulas. Et qñȝ sentit pulsatio sub
spatula ⁊ furcula ⁊ māmillis: aut ꝯtinu⁹: aut apd̄ tus
sim ⁊ ñ tolerat vt dormiat nisi sup collū: ⁊ sup latus
pfocat. ⁋ Et pipneumonici qdeȝ lingua rubescit p
us: deiñ nigrescit. ⁊ ē lingua ei⁹ ita ꝙ adheret ei ma
nus qñ tangit eā cū grossitudine. Et qñqȝ cōicat ei
i extensione ⁊ repletiōe faciei totius ⁊ appent i vtris
qȝ maxillis rubedo ⁊ iflatio pp illd̄ qd̄ ascendit ad
eas ex vapore pp carnositatē ear̄ ⁊ raritatē ipar̄ et
nō st sic frons i cute sua. Et qñȝ vehems fit rubedo
adeo donec silet tincto. Et qñȝ sētit ascēsio vaporis
qi ipē sit ignis subito suspensus. Et apparēt inflatio
vehems ⁊ anhelit⁹ altus velox pp febris magnitudi
nē ⁊ nocumtum ei⁹ ⁊ inflatio ocolor̄ ⁊ g̃uitas mot⁹
eor̄ ⁊ repletio venar̄ eor̄ ⁊ g̃uitas palpebrar̄. Et
cā i eo ēt est vapor ⁊ appet i cornea silītudo apatōis
⁊ i pupilla silītudo exit⁹ cū ip inguatōe ⁊ vnctuosita
te ⁊ igrossat collū. Et qñȝ ad uenit subet pp multitu
dinē vaporis humidi. Et qñqȝ ē cuȝ ea frig⁹ extremi
tatū. Pulsus āt ē vndosus lenis: qm̄ apā ē i mēbro
leni ⁊ mā ē humida. Et vndosus qdeȝ diuersus ē ꝓ
culdubio i dilatatōe vna. Et qñqȝ illud ē fm̄ dilata
tōes plurimas. Et qñqȝ accit i dilatatōib⁹ plurimis
vicissitudo. Et qñqȝ accit i eis cadēs i medio: ⁊ eius
pulsus fm̄ plm̄ ē magn⁹ pp vehemtiaȝ necītatis ⁊ le
nitatē instri nisi debilitet v̄tus valde. Freq̄ntia v̄o
vehems fit ⁊ minorat fm̄ febrē ⁊ necītatē ⁊ fȝ ꝙ v̄t⁹
suffic illi magnitudini aut deficit ab ea ⁋ Et Hyp.
qdē dixit ꝙ qñ eis accidūt exiture apud mamillas
aut ea q̄ sequūt eas ⁊ apiunt fistule euadūt ⁊ illd̄ est
note cāe. Et silr qñ accidūt exiture i crure sūt signa
laudabilia: ⁊ qñ pmutat ad pleuresim raro alleuiat
ꝯstrictio et anhelitus ⁊ aduenit punctio. Et spuma
eor̄ sunt ēt tūc scd̄m colores siles colorib⁹ pleuresis
⁊ plm̄ eor̄ phlaticū. ⁋ Cū pipneumonia āt q̄ ē ex
genē chole rubee aut trahit ad cholām rubeā sunt
ꝯstrictio anhelit⁹ ⁊ g̃uitas sensibilis i pectore minus
Sȝ iflāmatio ē i vltimo vehemtie. ⁋ Et signa pmu
tatōis eius ad empima ꝓxima st signis pleuresis in
h⁹ i. Et sunt vt febris nō minoret nȝ dolor: ⁊ nȝ vide
atur diminutio de q̄ sit curandū in sputo: aut vrina

grossa hñte sedimẽ: aut egõnem. Si ãt videris egꝝ cũ istis signis incolumẽ fortem tũc ipa conuertiť ad empima: aut ad exiturã: aut supius: aut iferius scdꝫ signa p̃dicta i pleuresi. Et si illic nõ fuit vt⁹ ꝛ icolumitas tunc time mortẽ. Et qñ fit saliuosum dulce iam tunc fit empima. Et si mũdificať i. xl. dieb⁹ est bonũ ꝛ si ñ ꝓlongať tp̃s. Et qñ ꝓlõgať tp̃s cũ pipneumonia faĉ incurrere egꝝ inflatõeꝫ pedum pp ꝺbilitatẽ nutritiue ꝓp̃e i extremitatib⁹. Et qñ declinat mã ad vesicam facit sanitatem necessario.

Cap. xii. de apate duro in pulmone.

Quandoqꝫ accit in pulmone apa durũ. Et significat ipm ꝯstrictio anhelit⁹ cũ h⁹ ꝙ ipꝫ augmẽtať cuꝫ diebus. Et est cum g̃uitate: ꝛ paucitate sputi: ꝛ vehemẽti siccitate tussis ꝛ frequẽtia eius. Et qñqꝫ alleuiať i qbusdaꝫ horis cũ paruitate caloris i pectore.

Cap. xiii. de apate molli in pulmone.

Quandoqꝫ accit in pulmone apa molle. Et significat ipꝫ ꝯstrictio anhelit⁹ cũ saliua plurima ꝛ humiditate i pectore absqꝫ calitate plima. Et in facie ñ ẽ rubedo: imo plumbeitas.

Cap. xiiii. de bothor in pulmone.

Quandoqꝫ accit i pulmõe bothor. Et signa eaꝝ sᷓ vt g̃uitas sentiať: Et ꝯstrictio anhelitꝰ cũ velocitate ꝛ freq̃ntia: Et calitas i pectore ꝛ inflãmatio absqꝫ febre cõmuni.

Cap. xv. de aggregatõe aque in pulmone.

Quandoqꝫ aggregať i pulmone aquositas. Et significant ipsa ꝯmotio de latere ad lat⁹. Et febris leuis. Et apa extremitatũ: Et malitia anhelit⁹. Et sputũ subtile aquosum: Et dispõ q̃ est sicut dispositio hydropisis.

Cap. xvi. de apatib⁹ aut vulnere accñtibus cãne pulmonis

Signa illius sũt febris debilis: et pulsatio in medio dorsi ꝛ dolor. cãna eni non est sicut pulmo in hoc ꝙ ipe nõ sentit Verꝫ ẽ dolor leuis. Et accñt cũ hac prurit⁹ i corpore. Et raucedo vocis. Et si vulcerať erit oris ei⁹ odor fetidus ꝛ sputum paucũ.

Cap. xvii. de pure ꝛ sanie q̃ ẽ empima.

Pus i locutõe medicoꝝ venit sup duas intẽtiones. quaꝝ vna ẽ vsitata in oĩ loco ꝙ apa colligit saniẽꝫ ꝛ ẽ collectio saniei apatis. Et secũda est q̃ vtunť ꝓp̃e i egritudinib⁹ pectoris ꝛ volunt p illd̃ repletõeꝫ spatii qd̃ ẽ iter pect⁹ ꝛ pulmonẽ ex pure erũpente ad ipm: aut i ãbob⁹ laterib⁹ sil: aut i latero vno. Et cause h⁹ i repletõis: aut sᷓ catarr⁹ effundẽs mãꝫ subito: aut vlcera in pulmone ex qb⁹ currit sanies ꝛ ṽtus ꝛ fit empima p⁹. xx. dies scd̃m plurimũ: deiñ expuiť: aut eruptio apatis i ptib⁹ pectoris: ꝛ est plim. Et est illd̃ aut sanies matura: aut res q̃ est sicut fex. Et dispõnes illius sᷓ quattuor: aut eni ꝑfocat multitudine ꝛ iterficit: ꝛ apparitio illius ẽ vt incipiat anhelit⁹ eius ꝯstringi ꝛ non expuat: aut putrefit pulmo ꝛ facit cadere i pthisim: aut mũdificať eũ sputo succurrẽte facili: aut mũdificať cum expulsione ex via vene magne ꝛ arterie magne ad vesicã cũ vrina grossa. Et ẽ cursus eius ꝑus ex vena ad epar: deiñ ad renes: ꝛ qñqꝫ ad itestina cũ egõne ꝛ sũt ambe laudabiles. ꝛ iã p̃teriit a nobis in remotõe saniei eruptõis. ꝛ cognitio illius ẽ ꝫꝫ fortitudinẽ signoꝝ ꝛ etatis ꝛ tp̃is ꝛ ꝯplõnis. Et decrepiti qdẽꝫ moriunť ex empimate plus q̃ꝫ iuuenes pp debilitatem ptiũꝫ cordiũ ipoꝝ. Et iuuenes moriũť i doloribus puls q̃ꝫ decrepti pp vehemẽtiam sensuũ eorum. Et nos iã dixim⁹ signa empimatis i caplo signoꝝ ꝑmutationũ pleuresis ꝛ silr signoꝝ eruptõis. Signa ãt repletiõis spatii pectoris ꝛ puris sᷓ g̃uitas ꝛ tussis sicca cũ ꝑuatõe anhelit⁹ ꝛ dolor. Et qñqꝫ ẽ in plurib⁹ eoꝝ tussis humida faciens imaginari lenitateꝫ cũ sputo: ꝛ ẽ eoꝝ anhelit⁹ ꝯñs. Et pp hoc ẽ ſmo eoꝝ velox: ꝛ freq̃ntes fiũt nares ipoꝝ ad coartãduꝫ apud anhelitũ ꝛ comitať febris minuta ducens ad hydropisim. Signa ãt loci i quo ẽ sanies cognoscũť vt dormiat eger qñqꝫ sup lat⁹ vnũ ꝛ qñqꝫ super lat⁹ aliud: ꝛ tũc lat⁹ sup qd̃ pendet g̃uitas coartãs est latus oppositũ loco saniei ꝛ ꝯmotio eius ꝛ sonitus eius q i ꝯmotõe audiť. Et hoĩuꝫ sunt qdã q ponũt sup pect⁹ ꝛ latera eius filũ lineũ ifusum i luto rubeo dissoluto i aq̃ ꝛ ꝯsiderãt locũ q ꝑus exiccať: qñ ipe ẽ loc⁹ puris. Signa ãt eruptõis incolumis sunt vt succedãt rupture sedatio febris ꝛ augmẽtuꝫ appetitus ꝛ facilitas sputi ꝛ anhelit⁹: aut eueniant cuꝫ ea exiture in latere ꝛ ptib⁹ q̃ fiant fistule: ꝛ silr illa q̃ ẽ ex eis media. Nã egrediť ex eis sanies alba munda.

Signa ṽo mala sᷓ vt appareãt signa ꝑfocationis aut syncopis: aut sputi mali: aut pthisis. Et qũ coquitur aut ꝑfocať egrediť sanies cenosa fetida. Signa ãt dñie iter saniem ꝛ iter phl'a i sputo sũt descẽsus saniei sputi i aq̃ ꝛ fetor ipius sup ignẽ. Et phl'a natat i aq̃ ñ fetẽs sup ignẽ q̃uis sanies qñꝫ expuať i egritudine q̃ ñ est pthisis ſm ꝙ oñdim⁹ i loco p̃cedente.

Et qñqꝫ emittiť cũ sputo pus plim valde. Et ego iã vidi q expuit i hora vna circiter duas eminas paruas: aut eminã magnam vnã: ꝛ plus medietate emine. Et Gal. testificať ꝙ qdam empicus expuebat oĩ die circiter. l. ℥. ꝛ sᷓ fere. ix. cotile. Et iã feci te scire differẽtiam iter saniem ꝛ iter humiditates. Naꝫ sanies discerniť fetore apud sputũ. Et qñ ꝓiciť sup ignem ꝛ submergiť ꝛ ñ natat. Signa ṽo ꝑmutatõis empimatis ad pthisim sᷓ plumbeitas coloris ꝛ tensio amboꝝ lateꝝ ꝛ colli ꝛ calefactio digitoꝝ oĩuꝫ tãta que ñ seperať ẽt i illo cuius extrema ifrari ꝯsueuerũt in febrib⁹: ꝛ febris q̃ additť i nocte pp cibum ꝛ curuitas vnguiũ pp dissolutõeꝫ carniũ sub eis ꝛ ipinguatio oculoꝝ cũ declinatõe ad albedinẽ ꝛ citrinitateꝫ ꝛ signa alia q̃ dicta sunt i capitulo pthisis.

Cap. xviii. de vlcerib⁹ pectoris ꝛ pulmonis ꝛ ex eis est pthisis.

Hec vlcera aut sunt i pectore aut i velamine aut sᷓ i pulmone: ꝛ ẽ diuisio postrema ꝛ est pthisis: aut sᷓ i canna ꝛ iam dixim⁹ ea. Et magis sana hoꝝ vlceꝝ sunt vlcera pectoris. Et illd̃ ideo qm̃ vene pectoris sᷓ minores ꝛ ptes pectoris sᷓ duriores: qꝛ ñ magnificať i ipso malitia: ꝛ qm̃ ṽus ñ remanet i eis: imo currit ad spatiũ pectoris ꝛ nõ est ita dispõ pulmonis: ꝛ qm̃ motus eius ñ ẽ fortiter sensibilis sicut mot⁹ pulmõis: imo fortasse ẽ qet⁹: ꝛ qm̃ ipm carnosum ẽ: ꝛ carnosum est magis susceptibile ꝯsolidatõis. Et multotiens accit pp vlcera pectoris fcã a vulnerib⁹ putrefactiuis vt corrumpanť ossa ita vt idigeant actõe ei⁹ qd̃ putrefactũ ẽ i eis vt saluetur illd̃ qd̃ vicinať eis. Et qñꝫ ꝑuenit putrefactio ad illud qd̃ seqť ipm i pãniculo. Illa ãt vlcera velamis q̃ penetrant ñ ꝯsolidanť: ꝛ ñ penetrantia aut cadũt i ptib⁹ neruosis ꝛ ñ ꝯsolidanť: aut cadũt in partibus

carnosis ꝛ ꝯfortant̃ si succurrat̃ eis i p̃ncipio ꝛ ñ di
mittat̃ apostemari. Nã qũ apostemãt̃ ꝛ chronica fi
unt nõ sanãt̃. ¶ In vlcerib⁹ aũt pulmonis diuersifi
cati sunt medici i hoc ꝙ ip̃a sanãt̃. Dicũt.n.qdez ꝙ
nõ sanant̃ oĩo: Qm̃ ꝯsolidatio idiget qete ꝛ illic nõ
est qes. Sz Gal.diuersificat̃ ab eis ꝛ existimauit ꝙ
solus mot⁹ ñ ꝓhibet ꝯsolidatõez nisi adiungant̃ sibi
reliq̃ ꝓhibẽtia. Et significatõ illi⁹ ẽ ꝙ velamen ẽt mo
uet: ꝛ qñqz sanant̃ vlcera eius. Sed Galieni ipsius
sermo i vlcerib⁹ pulmonis ẽ ꝙ si accidãt a solone sin
gularis ñ ab ap̃ate nz corrosiõe humoris corrosiui
imo pp̃ egritudinẽ aliã tũc dũ p̃manẽt vlcera ꝛ non
fiunt adhuc saniosa neqz apostemant̃ recipiũt sani
tatem. Et silr illa q̃ sunt ex vlcerib⁹ i qb⁹ aduenit spu
tuz ꝛ ñ sunt saniosa. Sz q̃ sũt ab ap̃ate aut corrosiõe
non recipiũt sanitatẽ: qm̃ vlcus saniosum tũc nõ est
posĩe vt sanet̃ nisi cũ mũdificatõe saniei: ꝛ illud fit cũ
tussi: ꝛ tussis augm̃tũ efficit in dilatatõe vlceris ꝛ dis
ruptione eius. Et ꝯmotio f̃cã i ea addit in dolore ꝛ
dolor addit i attractõe materiei ad p̃tem. Et medici
ne exiccatiue sũt ꝓhibẽtes sputũ ꝛ mũdificatiue sũt
lenificantes vlcus. ¶ Et f̃cã ab humore corrosiuo ñ
sanat̃ absqz rectificatiõe eius: ꝛ illud ñ p̃uenit nisi in
spatio i cuius silĩ oz aut vt vlc⁹ vlceret̃ ꝛ fiat fistula q̃
nõ ꝯsolidat̃ oĩo: aut dilatet̃ adeo donec corrodat to
tũ corpus pulmonis. Et i factis post ap̃a qñz agre
gant̃ iste itentões. Et ex adiuuantib⁹ ad prauitatem
ꝯsolidatõis est mot⁹ ꝛ ẽt eẽntia venaꝝ q̃ sᷓ i pulmõe
magnaꝝ amplaꝝ duraꝝ. Illud nãqz ẽ ex eis q̃ dif
ficilẽ faciũt ꝯsolidatõez rupture. Et iteꝝ longitudo
spatii iter introitũ medicine bibite ꝛ iter pulmonez
ꝛ necessitas debilitatis v̾tutis eius ad hoc vt p̃ueni
ant iste medicine ad vlcus sᷓ ex adiuuantib⁹ ad hoc
Et medicine frigide sᷓ tarde nõ penetrãtes. Et q̃ sũt
calide addũt i febre q̃ comitat̃ vlcera pulmonis. Et
exiccatie sᷓ nocie ethice q̃ comitãt̃ ea. Et hũectiue
ꝓhibẽt ꝯsolidatõez vlceꝝ. Nam cura vlceꝝ oĩuz ẽ
exiccatio ꝛ ꝓp̃e h⁹i vlceꝝ ad q̃ veniũt humiditates
desup ꝛ desubtus. ¶ Et he qdem ĩfirmitas recipit
oẽm curã qũ ẽ i p̃n⁹: ꝛ est sup p̃aniculũ tegentẽ cãnã
itrinsec⁹ ꝛ i s̃ba pulmõis carnosa ñ est facile suscipiẽs
i cartilaginib⁹ vo ipsis ñ recipit. ¶ Et hoies magis
susceptibiles cure pthisis sᷓ ifãtes. ¶ Et vlcera pul
monis magis salua sᷓ illa q̃ sunt ex genere cruste qũ
nõ est illic cã i ꝯplexione: ꝛ ip̃o humore q̃ faciat vlc⁹
siccũ ipetiginosum. ¶ Et qñz accit pthisico vt ꝓten
datur cũ eo pthisis ꝓduces euz spatio t̃pis: ꝛ silr ex
tẽdit̃ a iuuẽtute vsqz ad senectutẽ. Et ego iã vidi mu
lierem vixisse i pthisi circiter.xxiii.ãnos: aut plus pa
rũ. ¶ Et hñtes vlcera pulmonis ledũtur valde ab
autũno. Et qñ esse pthisis ẽ occultũ detegit ip̃am in
patiẽte eã itroitus autũni sup ip̃m. ¶ Et nom̃ qdez
pthisis qñqz ꝯcedit̃ alie egritudini cũ q̃ ñ est febris.
Sed pulmo ẽ suscipiens humores grossos viscosos
ex catarro q effundunt̃ ad ip̃z semp̃ ꝛ ꝯstringit mea
tus eius: q̃r patiẽtes cadũt i cõstrictõez anhelitus ꝛ
tussim freq̃ntem q̃ p̃ducit ad debilitatẽ v̾tutis eorũ
ꝛ corpoꝝ arefactõez ꝛ sᷓ vere ꝓcedẽtes cursu asma
ticoꝝ: tũc si fũit mot⁹ p̃uus oportebit vt admisceat̃
curis eoꝝ aliqd cure asmaticoꝝ.

¶ Cap.xix.de causis vlceꝝ pulmonis.

Cause vlceꝝ pulmonis sᷓ catarrus mordica
tiuus corrosiu⁹ aut putrefactiu⁹: pp̃ suã vici
nitatẽ cũ qua pulmo nõ sanat̃ vsqzquo ma
turet̃: aut sanies h⁹i generis currẽs ad pulmonez ex
m̃bro alio ꝛ añcessio peripneumonie q̃ iã ꝯputruit
ꝛ iã vlcerata ẽ: aut saniositas pleuresis rupte: aut ali
qua causaꝝ sputi sanguis p̃dictaꝝ aperiẽs venã: aut
icidens eam: aut scindens ipsam: siue sit cã itrinseca
sicᷓ ebulitio sanguis: aut aliud de his q̃ dicta sũt: siue
extrinseca sicut casus aut p̃cussio. ¶ Et qñz sunt ex
causis eoꝝ putrefactio ꝛ corrosio p̃cedens i s̃ba ip̃i⁹
pulmonis sicut accit m̃bris. ¶ Et qñqz multiplicat̃
pthisis qñ estati boreali sicce succedit autũnus plu
uiosus.

¶ Cap.xx.de preparatis ad pthisim in figura ꝛ for
ma ꝛ etate ꝛ regione ꝛ complexione.

Isti sunt p̃ati hñtes pect⁹ strictuz hñtes spa
tulas nudas carne ꝛ ꝓp̃e posterius hñtes
spatulas declíues ad añriora incedendo ꝛ
quasi vnicuiqz eoꝝ sᷓ due ale ꝛ quasi spatule eius sᷓ
abscisse ab adiutorio ꝛ añ ꝛ retro ꝛ hñtes colla lon
ga ꝛ iclinantes ea ad añriora. Et qñqz ꝓcedunt gut
tura ip̃oꝝ ꝛ eminent. Et i pectorib⁹ qdem istoꝝ que
sequũt̃ ea multiplicãt̃ ventositas: ꝛ iflatio ẽ i eis pp̃
debilitatẽ pectoꝝ eoꝝ. Si ãt cũ hoc est debilitas ce
rebroꝝ recipientiũ sup̃fluitates: ꝛ cũ hoc non dige
runt̃ cibi: tũc iã ꝯplẽt̃ ꝯditiões ꝛ ꝓp̃e si fuerint hũo
res eoꝝ cholici ¶ Et forme qdez susceptibiles pthi
sis velociter cũ alatõe p̃dicta sᷓ lenes albe declinan
tes ad subalbedinẽ: ꝛ etiã corpora dura spissa ꝓpter
illud qd̾ accit eis de eruptõe venaꝝ. ¶ Et ꝯplexio
susceptibilis illius est eius cui⁹ ꝯplo est frigidior. Et
etas i q̃ multiplicat̃ pthisis est illa q̃ ẽ iter octauuz ꝛ
decimũ ãnũ vsqz ad aduentũ.xxx.ãnoꝝ. ¶ Et ipsa
i regione frigida ẽ plus ꝓpter illud qd̾ accit in ea de
ruptura venaꝝ ꝛ sputo sanguis plurimo. ¶ Et t̃ps
in quo multiplicatur illud est autũnus.

¶ Cap.xxi.de rebus a qb⁹ oz vt isti custodiantur.

Oportet vt isti custodiãt̃ ab oĩb⁹ cibis ꝛ me
dicinis acutis mordicatiuis ꝛ oĩbus q̃ extẽ
dũt membra pectoris ex clamore aut rixa
aut saltu.

¶ Cap.xxii.de signis pthisis.

Sunt vt ꝯsideret̃ sputũ saniei cũ signis saniei
sz ꝙ exposuim⁹ i forma sua ꝛ colore ꝛ ĩspis
satõe ꝛ in aliis. Et febris minuta iseparabi
lis ꝓpter vicinitatem cordis cũ loco egritudis que
fit vehem̃s cũ cibo in nocte s̃m p̃tem qũ sit vehem̃s
febris ethica pp̃ humectatiõez corporis ex cibo s̃m
ꝙ dicem⁹ in loco suo q̃zuis qñqz descendãt cuz ethi
ca in ip̃o febres alie.s.tertiana ꝛ quartana ꝛ q̃ntana
ꝛ deterior eaꝝ est q̃ntana: deiñ media ẽ tertiana: dei
de quotidiana. ¶ Et qum accit pthisis apparẽt ẽt
significatões quas numerauim⁹ i fine capituli empi
matis ꝛ sup̃fluũt vene eoꝝ oĩ hora: qm̃ v̾tutes eorũ
debilitant̃ a retentõe nutrim̃ti ꝛ regimine eius: ꝛ ca
liditas resoluit ꝛ liq̃facit. ¶ Si aũt in sputo sũt cru
ste ꝛ nõ remanet debilitas ꝛ p̃cipue qum cause per
ducentes ad pthisim p̃dicte iã p̃terierunt. Nam qũ
corp⁹ icipit arefieri ꝛ extremitates icuruari ꝛ capilli
cadere pp̃ p̃uatõez nutrim̃ti ꝛ corruptiõez sup̃fluita
tum tũc iam vera est. Et qñqz plumbinus fit color
i p̃ncipio: Ueꝝ ip̃e rubescit qum ascendũt vapores
ꝛ extendunt collum ꝛ duo cornua frontis ꝛ ꝓprie
qñ ꝯfirmat̃ ꝛ inflãmant̃ extremitates eoꝝ ꝛ ꝓp̃e pe
des eoꝝ in fine dieꝝ. Et apostemãt̃ ꝓpter corrupti
onem humoꝝ ꝛ mortificationez inati caloris extre
mitatũ pp̃ malitiã ꝯplonis. ¶ Et illi qdem pthisici

quoꝝ causa est humor corrosiuus/expuūt saliuam
que hꝫ saporem aque marine salse valde. Et pulsus
eoꝝ fixus equalis cū velocitate puus. Et qñq3 acci
dit ei inclinatio ad ambo latera. Deiñ accit pˀillud
i ventre rugitus ⁊ trahunt hypocōdria ad supiora
⁊ vehemēs fit tussis ⁊ destruit appetitus cibi ꝓpter
debilitatē vtutum nālium. ¶ Et qñq3 fluit vēter eiˀ
propter casū3 vtutis: ⁊ qñq3 expuit anulos ⁊ corpa
venaꝝ ⁊ illud qū appropinquat mors. Et illud qđ
expuit de venis si est magnum est ex pulmōe: ⁊ si ē
paruū est ex cāna ⁊ multotiēs expuūt lapillos ⁊ ex
puūt anulos ex cāna: ⁊ non est hoc etiam nisi ex vl
cere magno: ⁊ i fine eius igrossant sputum ⁊ saliua:
deiñ itersecat pp debilitate3 vtutis. Et qñq3 pfocati
moriūt. ⁊ qñq3 non postponit hˀi sputū: imo cadit
i pncipio qū pthisis est ex genere malo facta ex ma
teriis grossis q̄ nō digerunt ⁊ qñ itersecat sputu3 in
fine pthisis: tūc qñq3 nō addit sup quartum diē. Et
qñq3 est intersectio sputi pp debilitatē vtutis: ⁊ tunc
fortasse ꝯstringit anhelitus eoꝝ vsq3quo fiat q̄i nō
sensibilis: ⁊ multotiēs qdem tussis i eis fit vehemēs
⁊ pducit ad sputum sanguis ꝯtinuū. ⁊ si curet tussis
eoꝝ cū ꝓhibitiuis sputi moriunt cū lenitate aduení
ente eis. Si aūt dimittant tussire moriunt spuendo
sanguinē. ¶ Et ex voloci morte ē ꝙ siqs hꝫ pthisi3
⁊ apparet sup spatulas eius gnū sicut faba moritur
post qnquagintaduos dies.

¶ Tractatus qntus de pncipiis operatiuis.

¶ Ca. i. de cura cōi apatū ptiū pectoris ⁊ pulmōis.

Ex rebus cōibus ē phlomia. S3
in pncipio ex latere di
uerso ⁊ magis festina đ saphena oppo
sita i longitudine ⁊ post ipam de basili
ca opposita latitudine: ⁊ post ipam de nigra opposi
ta i latitudine. Si aūt non appareat tūc nō oportet
vt dimittat phlomia cephalice q̄3uis sit eiˀ iuuamē
tu3 minˀ ⁊ tardius. Deiñ post aliquot dies ex latere
ꝯueniente i latitudine. ¶ Et qñq3 ponūt ventose sr
pectus cum scarificatōe etiam ita vt attrahat mā ad
exteriora ⁊ minoret ⁊ ꝓpe qū pmissa fūit phlomia.
¶ Inqt Galienus si febris fūit vehemēs valde: tunc
time solutiuū ⁊ sis ꝯtentus phlomia. In ipa nāq3 nō
est timor: aut timor eius est minor. In solutiuo est ti
mor magnus. Ipm enim qñq3 mouet: ⁊ qñq3 non
soluit: ⁊ qñq3 i nocte supfluit. ¶ Et oportet qde3 ne
narcotica eis approximes iq̄3tum potes. Ipa enim
prohibent maturatōe3 ⁊ sputū. ¶ Cibi aūt sint aq̄
ordei ⁊ aqua tritici ⁊ aqua decoctōis maluarum et
blitorū aut molochie ⁊ cucurbite ⁊ aq̄ fabarum et
alkesmes qū non fūit caliditas supflua ⁊ passe i po
stremis ꝓpe. Et ex eis q̄ cursu medicinarū ꝓcedunt
sūt oīa que mūdificāt ⁊ remouēt asperitatē ⁊ leniūt
in gradu pmo sicut aqua iuiubaru3 ⁊ viole ⁊ papa
ueris ⁊ radix lilii ⁊ medulla citroli ⁊ cucumeris ⁊
allea ⁊ semē endiuie ⁊ seuestē. ⁊ qñ3 ponūt i eis mu
cilago seminis cydonioꝝ ⁊ gūmi ⁊ dragaganti ⁊ se
men papaueris: ⁊ hec oīa añ eruptōe3. Et meliˀab
stergentiū mūdificantium est aqua mellis si non est
apā in reliquis viscerībˀ. Si aūt fūit apā oportet vt
administret postq̄3 fit sicut aqua cū multa ꝯmixtiōe
S3 iuleb ⁊ aqua zuccari sūt ꝯueniētiores ei: ⁊ post
ea aqua ordei: ⁊ post ipam vinū dulce. ⁊ est melius
vinum hñtibˀ hanc egritudinem ⁊ ꝓpe illud quod
est album: nā illud est magis adiuuās ad expuēdu3
ve⁊ nō o3 vt bibat in pleuresi ⁊ i peripneumonia
nisi post maturatōe3 q̄3uis sm ꝙ dicit sit calefaciēs
⁊ faciens sitim qbus vtrisq3 iam succurrit: ⁊ non o3
vt in potu sumat illud ille cuius epar aut splen est in
firmum. Et post vinum dulce est vinum aquosu3 ⁊
ipm est confortans virtutem plusq̄3 aqua ⁊ in potu
ipo sunt incisio ⁊ subtiliatio. Potus aute3 oxymel
lis facti ex melle ⁊ zuccaro ⁊ pauco aceto quando
miscet cu3 aqua est aggregans duas intentiones. s.
extinctionis ⁊ mūdificatōis. Nam si valde acetosū
est tunc i sum aut facit multū spuere: aut infrigidat
⁊ inuiscat valde ⁊ fit adeo malignū donec illud qđ
icidit qñq3 indigeat virtute forte ad hoc vt expuat.
ꝙ si acetositas necessaria fuerit tūc oportebit vt po
tur tepidum aut mixtum cū aqua calida paulatim.
Ex illo vero qđ temperatam habet acetositatem se
curatur hec malitia ⁊ est ꝓhibēs nocumentu3 dul
cedinis ⁊ sitis ⁊ ebulitionē cholere rubee ⁊ eius ge
nerationem. Et aqua mellis est vltima in humectā
do: ⁊ aqua ordei in cōfortando: ⁊ quādoq3 est neces
sarium in equatiōe nature tribuere acetosa cu3 oleo
amigdalino. Aqua vero que eis in potu tribuitur: i
hyeme qde3 sit aqua calida ⁊ aqua zuccari ⁊ aqua
mellis subtilis ⁊ in estate aqua temperata ⁊ interdi
catur eis aqua frigida. Quod si tussis vehemēs fiat
detur eis in potu paru3 ex ea cōmixta cum iuleb ⁊
oxymelle ifrigidatis. Nam oxymel facit eam pene
trare velociter ⁊ expellit nocumētum eius. Et apđ
declinationem det eis in potu rob. ¶ Eis aūt que
necessaria sunt apud collectionem ⁊ maturatione3
⁊ eruptione3 ⁊ post eas oportet vt singulare capitu
lum facimaus.

¶ Capitulum. ii. de cura pleuresis.

Oportet vt prohibeas materiam veniente3
ad apostema cum euacuatiōe ⁊ attractiōe
ad contrariū: ⁊ lege illud quod narrauimˀi
capitulo quod est ante hº: ⁊ fortasse dicemus illud
iteru3. ¶ Dicamus ergo ꝙ cura eius est phleboto
mia si sanguis fuerit vincens sm modum predictū
in capitulo quod ē ante ipsum: ⁊ extrahatur donec
alteretur color eius. Significat enim ꝙ nocibilior
sanguis iam euacuatˀē. ⁊ scias ꝙ sanguis corporis
vehementioris nigredinis est ille qui est ꝓpinquus
huiusmōi apostemati: q̄3uis obseruatio virtutis in
hoc necessaria sit. Et qñq3 non concedit virtus ex
tractōem sanguinis fieri vsq3 ad hūc terminum.
¶ Et si est humor alius euacua non cum eis que sūt
sicut myrobal. neq3 in quo est stipticitas: imo cum
eis in quibus est cum solutione lenificatio sicut res
facte cum violis ⁊ siracost ⁊ tereniabin: ⁊ zuccaru3
albaize3 ⁊ soluantur in nocte. Quida3 vero sapien
tum dixerunt ꝙ rectius est quātum possibile est vt
euacuetur cum phlomia timendo inquietudinem
quā quādoq3 cadere facit solutiuum. Et nos iam
diximus istud ⁊ ꝓprie quādo sputu3 est cholericū
valde ⁊ proprie sm ꝙ dixit Galienus quando fe
bris est vehemēs valde. Et Galienus quidem pre
cepit eos custodiri a scamonea ⁊ non precepit eos
custodiri a hiera ⁊ helleboro simul: ⁊ laudauit ope
rationem aque ordei post administrationē solutiui
⁊ separationem ex eo. Cum ipsa vero ascindit ope
rationē eius: q̄3uis oporteat vt seruetur pars decli
nationis doloris ⁊ lesionis. Nam si declinatio fūit
ascendens ad furculam ⁊ thoracem ⁊ quod est sup

eam tunc phlomia ē melior. ¶ Et si dolor declinat
ad partem hypocondriorum tunc necessaria est so
lutio sola: aut cum phlebotomia secunduꝫ ꝙ neces
sariū facit illud quod testificatur. Et illud ideo quo
niam phlebotomia sola ex basilica nō trahit de hoc
loco de quo sit curanduꝫ. ¶ Et ex eis que significāt
tibi vehementiaꝫ necessitatis euacuationis est ꝙ in
uenis vaporationem ⁊ emplastrationem nō sedare
dolorem: aut inuenis eas ex eis q̄ augmentant ipm
Et significat illd replonem in corpore toto: qr neces
saria est euacuatio ⁊ proprie cum phlebotomia.
¶ Qūqꝫ phlebotomas ⁊ euacuas ⁊ non sedantur ac
cidentia: tunc scias ꝙ prohibitio collectionis quā
queris difficilis est. Non ergo iteres phlebotomiā
vt non congeletur materia que habitura est collecti
onem: ⁊ illud est ex eis propter que defectus matu
rationis sanguinee cum diminutiōe virtutis non di
gerit materiam. ¶ Qum ergo maturatur oportet
vt prohibeas eam fieri saniem ⁊ studeas vt mundi
fices ante illud cum sputo. ¶ Et ad vltimum qum
non fit phlebotomia ⁊ maturatur ⁊ emittitur sputū
sufficienter: deinde vides debilitateꝫ i virtute tūc nō
phlebotomes omnino. Dispositio nāqꝫ debilitatis
virtutis non est que tolerare possit phlebotomiam
⁊ solutionem: necessarium est tūc vti clisteribus me
diis ⁊ acutis ⁊ fin ꝙ necessarium fuit illud quod te
stificatur hoc: ⁊ proprie qum dolor est decliuis ad
hypocondria. Et Hyp. quidem innuit in curra pe
ripneumonie in qua non sentitur dolor. verum est
vehementis declinationis ad hypocondria vt eua
cuetur cum helleboro nigro: aut cum alkakile ⁊ in
alio libro cuꝫ herba siluestri que est similis portula
ce ⁊ habet lac ⁊ est de genere lacticiniorum. ¶ Qū
ergo euacuaueris ⁊ inueneris dolorem leuioreꝫ sis
contentus aqua zuccari ⁊ aqua ordei decocti cuius
ordeum sit excorticatum in aqua plurima decoctio
ne vehementi ⁊ aqua alcandarusi si indiges confor
tatione ⁊ melonibus indis ⁊ aqua iuiube ⁊ aqua se
besten ⁊ violis nutritis ⁊ semine papaueris. Et ole
um quidem administratur cū aliquo horum et ole
um amigdalarum dulcium. Quidaꝫ autem probi
buerunt granata propter infrigidationem eorum.
Sed apud me in eis que dulcia sunt non est maluꝫ
Et quādoqꝫ fit ex istis medicinis decoctio que ad
ministratur ad mundificandum. Et est hec: ℞. orde
um excorticatum ⁊ iuiubas ⁊ sebesten ⁊ violas ⁊ se
men papaueris ⁊ sirupum viol. ⁊ sirupū nenufaris
quoniam ambo sunt meliores iuleb. ¶ Et Gal. q
dem precepit in principio vtendum esse speciebus
diacore: quoniam prohibent materiam ⁊ maturāt
⁊ confortant. Et dico ꝙ necessarie sunt qum non ē
excusatio propter vehementiam vigiliarum. ⁊ si nō
fuerit illud tunc fortasse congelat papauer materiā
⁊ prohibet sputum nisi zuccarum quod cum eo po
nitur prohibeat nocumentum eius. Et videtur ꝙ
semen est conuenientius q̄ꝫ cortex tūc ⁊ oportet vt
euacuetur illud quod retinetur cuꝫ sputo. ¶ Et mē
sura nutrimentuꝫ ⁊ non multiplices: imo subtilies
secundum ꝙ necessarium facit multitudo acuitatis
egritudinis ⁊ paruitatis eius ⁊ accidentium illius.
Nam si ipsa fuerit quieta leuis facilis cibabis ipsuꝫ
aqua ordei excorticati decocti valde. Ipsa nāqꝫ ex
puere facit incisiua ⁊ cōfortatiua. Et si volueris dul
corare ipaꝫ dulcorabis eam cuꝫ zuccaro aut melle
Et si fuerit inquieta sis contentus aqua ordei vsqꝫ
quo declaretur tibi dispositio ⁊ proprie secundum
sputum. Nam qū multiplicatur securus es de mul
titudine materiei ⁊ scis necessariam esse virtutem.
Nutrias ergo cum aqua ordei excorticati ⁊ confor
ta: ⁊ si retinetur subtilia regimen ⁊ sis contentus aq̄
ordei ⁊ sirupo quātum potes. ¶ Et qum accidit in
pleuresi solutio ventris ⁊ fuerit pleuresis succedēs
decollationi resolute ad latus prohibe istud cuꝫ cu
ra phlebotomie ⁊ lenificationis nature ⁊ sit regim̄
eius cum sufficientia sauic ordei. ¶ Si autem indi
ges phlebotomia necessario i speciebus pleuresis
⁊ non est maturatio tunc rectius est vt sis cōtētus
quātitate. xxx. ponderum ⁊ prepara ad secūdatōeꝫ
cum sale ⁊ oleo super vulnus. ¶ Et multotiens q
dem excusat solutio ventris omni die semel aut bis
a phlebotomia. Et si phlebotomie alicuꝰ succedit
syncopis aut vehementia difficultatis ⁊ constrictio
in anhelitu tūc illud est significatio ꝙ phlomia nō
euacuat materiam egritudinis ⁊ melius est vt tunc
liniatur natura.

¶ Capitulum tertiuꝫ de sermone continuo in cura
dolorum pectoris

NOn cures in pncipio nisi cuꝫ eo qd lene est
ex clisteribus ⁊ suppositoriis. Et maximi q
dem erroris est i potu tribuere infrigidātia
vehementia nisi in factis ex cholā ⁊ non dentur in
potu infrigidantia stiptica: ⁊ cibi eoruꝫ sint sicut len
tes cum acetositate ⁊ similibus. ¶ Et scias ꝙ dare
in potu aquam frigidam est incōueniens huic egri
tudini ⁊ omnibus apostematibus intrinsecis: mino
ra ergo ipsam quātum potes. ꝙ si tussis fiat inobe
diens permisce eam cum oxymelle vt frangat forti
tudinem aque: ⁊ vt minoret moram eius ⁊ fixioneꝫ
ipsius: imo vt faciat currere ⁊ penetret in corpore ⁊
adiuuet cum incisione oxymellis ⁊ subtiliatione ip
sius. ¶ Et scias ꝙ quādo in pleuresi multiplicatur
inflāmatio ⁊ requirit infrigidationem tūc non infri
gidetur nisi cuꝫ eo in quo sunt abstersio ⁊ humecta
tio sicut aqua citroli ⁊ aqua melonis idi. Aqua vo
cucurbite q̄ꝫuis ab vna parte conferat: quandoqꝫ
tamen nocet ⁊ debilitat cum prefocatione ¶ Ea vo
a quibus est abstinenduꝫ sunt sicut portulaca ⁊ aq̄
endiuie ⁊ omnia in quibus est infrigidatio ⁊ inspis
satio. ¶ Et oportet vt sit magnifica intentio ad hoc
vt sputum facile sit. Et ex eis quidē que multiplicāt
sputum est dormire super latus infirmū. ⁊ quando
qꝫ est necessaria cōmotio parua: ⁊ vt in potu detur
aqua que ad caliditatem decliuis est sorbendo con
tinue: quoniam cōfert ei valde ¶ Et quādoqꝫ neces
sarium facit esse retentio sputi constringentis anhe
litum vt lambendo sumat cochliariuꝫ de flore eris
⁊ melle. ¶ Et quādoqꝫ facit esse necessarium vehe
mentia doloris vt i potu tribuatur faba vna de assa
fetida cuꝫ melle ⁊ aceto ⁊ aqua ros. ⁊ illud qum est
vehementia doloris vociferare facientis. ¶ Qūqꝫ
ad vltimū peruenit inobedientia anhelitus coarta
ti ⁊ oregmon assumat de nitro assato cum summa
trium digitoruꝫ ⁊ de flore eris quātitatem vnius fa
be ⁊ parum olei ⁊ aquam tepidam ⁊ mellis parum
Si auteꝫ nō valent addatur eis illud quod est supiꝰ
vitis cuꝫ pipere ⁊ aceto ⁊ sint omnia tepida: aut iso
pus ⁊ synapis ⁊ nasturtium cū aqua mellis tepida
⁊ hoc ē fortius illo: ⁊ sorbeat qum spuit vitelluꝫ oui

vt remoueatur malitia eius. Et si indiges in pleure
ticis cibo fortiori da pisces alredradu ⁊ illud qum
fracta est febris. Et similiter panem cum zuccaro et
butyrum: quoniam adiuuat ad maturationez ⁊ ad
sputum ⁊ pisces elixatos cum porris ⁊ aneto ⁊ sale
⁊ stude vt alleuies partes ventris vt nõ comprimãt
partes pectoris ⁊ illud fit cum lenificatiõe nature ⁊
attractione fecis si retinet̃ cum clisteribus lenibus si
cut aqua ki st ordei cum pauca aqua sicle. Et opor
tet vt ꝓhibeas inflationem. Et scias ꝙ fumus fecis
⁊ eius inflatio nociui sunt valde in hac egritudine.
Et ex eis que sollicite sunt attẽdenda ẽ vt succurras
cuz maturatõe egritudinis ante ⁊ absq3 necessitate
saniei. Si autem fiat sanies oportet vt succurras cũ
mundificatiõe eius anteq̃3 corrodat. Et scias ꝙ ne
cessaria ẽ humectatio: quare stude vt facile fiat spu
tum ⁊ velox. ¶ Qñq3 sputum incipit in ascensione
⁊ pertransit quartum conforta hanc decoctionẽ cũ
radice lilii ⁊ capillo ve. Et qum materia ẽ grossa ⁊
virtus est fortis ⁊ non est in neruis nocumentũ non
est malum tribuere in potu oximel permixtuz vt in
cidat. Et si lenieris materiam cum eis que sunt sicut
cassiafi. cũ zuccaro ⁊ tereniabiz ⁊ siracost erit rectũ
Et quandoq3 iuuatur etiam cum enplastris ⁊ vn
guentis. ¶ Et primum quod oportet administrari
est ceratum factũ ex oleo viol. ⁊ cera colata. Deide
gradatim perueniatur ad adipes ⁊ mucilagines et
puluerem molendini. Deinde gradatim ad illð qð
est fortius sicut emplastruz de camemilla ⁊ radicibꝰ
euisci ⁊ radicibus lilii ⁊ violis ⁊ decoctõe etiaz mal
ue hortulane. Et si est necessarium quod est fortius
administra emplastrum factum ex caulibus elixatis
⁊ feniculo elixato. ¶ Et iterum emplastrum factuz
ex absinthio ⁊ radice lilii cum aliquantulo mellis ⁊
oleo nardino. ¶ Et scias ꝙ si materia ẽ mala tunc
ẽplastra ⁊ epithimata frigida nociua sunt: ⁊ si ẽ pau
ca non nocent. Et similiter si apostema iam resoluit̃
⁊ descendit materia cum quãtitate. Et quãdo accit
vt euacuatio ex phlõmia sit iuuatiua concedit̃ etiaz
vt fiat delinitio. Descriptio emplastri alterius boni
℞. folioꝝ violarum ⁊ maluauisci amborum añ. par
tem vnã: radicis lilii partes. ii. farine ordei farine fa
barum amboruz ana partem. i. ʃ. camemille draga
ganti añ. partes. ii. Et si materia est grossa ⁊ idiget
additõe resolutionis addatur in eo semen lini ⁊ fiat
eis confectio ex rob cum cera ⁊ oleo viol. ⁊ si est ca
liditas minor ponatur loco olei viol. oleum de lilio
aut oleũ narcisciñ. ⁊ si caliditas est fortis ponãtur
loco additoruz calidoꝝ que descriptõi addidimus
folia nenufaris ⁊ rose ⁊ cucurbite. Descriptõ vnguẽ
ti boni: ℞. ceram adipez anatis ⁊ galline ⁊ butyruz
ouinum isopum humidaz: fiat ex eis vnguẽtuz qm̃
est bonum valde. Et ex emplastris que ad matura
tionem aggregant sedationẽ doloris est emplastrũ
factum ex farina ordei ⁊ meliloto ⁊ cortice papaue
ris. ¶ Et quandoq3 adiuuatur etiam in eis cum
emplastris humidis ⁊ siccis. Et humida quidẽ sũt
ꝯueniẽtiora ei qui attrahit ad rubedinẽ. Et sicca ei
qui trahit ad phlãtis ꝓprietatem. Verum humida
qum non iuuant non nocẽt. Et sicca si nocent nocẽt
magnifice. Et melius est vt antecedat spongia ĩfusa
aqua calida. Et fortior ea est aq̃ maris ⁊ aqua salsa
Deinde pertransi illud si necessarium est tibi ⁊ fac
euaporatõez cum vapore: aut cum oleo ⁊ aqua ca

lidis. ⁊ fortius illo est quod fit cum aceto ⁊ herbo ⁊
caulibus super lanam imbibitam oleo. Et ex siccis
subtiliatiuis est furfur: deide grana milii: deinde sal.
¶ Et vaporatio quidem resoluit oẽm dolorẽ altũ:
aut infimũ qñ non est prohibitio ex repletõe quam
attrahat vaporatio. ¶ Phlõmia võ plus ꝯfert do
loribus vincẽtibus. ¶ Qñq3 emplm̃ facis aut eua
poras tũc stude vt retineas eius vaporẽ a facie egri
ne eo excitentur tristitia ⁊ constrictio anhelitus. Et
quãdoq3 est egritudo vehemẽtis siccitatis ⁊ cõfert
vapor emplastri ⁊ vaporationes humidorum tem
peratorum quãdo percutit faciem ⁊ peruenit ĩ attra
ctione aeris. Et quãdoq3 adiuuãtur cuz electuariis
quibus vtuntur. Et cõuenientius eorum calefactis
est cera alba colata aluta cum oleo violaceo: ⁊ pro
prie quãdo est dolor vehemñs. Et quãdoq3 reditur
ad ventosas post mundificatõez corporis cũ phlõ
mia ⁊ aliis ⁊ fiducia ꝙ ipsuz iã sit mundificatuz. Ex
ventosis eni qñ ponuntur super locũ dolorosũz ap
paret iuuamñtuz maximũ: ⁊ quãdoq3 sedatur dolor
oĩo: ⁊ quandoq3 trahitur ad partes extrinsecas. Et
emplastꝝ de synapi si administretur in hoc loco effi
cit operationez ventosarũ in attrahendo. ¶ Qñ gº
ꝑtransit septimũ p̃ceperunt antiq dari electuarium
fcm̃ ex amigdalis ⁊ granis alcurat ⁊ melle ⁊ buty
ro ⁊ visco albotiz. Et quãdoq3 administrabãt con
fectiones magnas sicut ẽ athanasia: ⁊ est via bona
qua incedere possunt qui artẽ verificauerunt cõfidẽ
tes ĩ seipsis cũ meditatõe inuestigatrice vt succurãt
si hoc regimen dederint vt possit eger tolerare illud
quare qñ ea consequũtur finẽ mũdificatiõis sufficiẽ
ter. Noui aũt timorosi non ꝯfidentes in seipsis ĩ hº
timent mel ⁊ ponunt loco eius zuccarũ. Et antiqui
etiã innuebant vtenduz esse medicinis fortis mũdifi
cationis preparatis cuz melle. s. pilulis que tenẽtur
in ore sub lingua. Et innuebant in hac hora vtẽduz
esse medicinis ⁊ ẽplastris que noĩantur hñtes odo
rẽ factis cũ sansuco ⁊ ẽplastro asedebi. Et ad sũmũ
ille qui ꝓcedit hac via que est antiquoꝝ oportet vt
incedat ea cũ cautela ⁊ obseruatõe ⁊ timore ꝙ rum
pat apãta vt exiccet calorez plm̃. Deinde attinet ei
vt confidat post illud de iuuamñto festino. ¶ Si aũt
egritudo remanet vsq3 ad. xiiii. diẽ nõ ẽ excusatio a
ventosis ⁊ subtiliatione regiminis tunc. ¶ Et qñ vi
gilie fiunt in eis vehemñtes tũc necessarius est situpꝰ
de papauere. Et quãdo fit anhelitus in eis frequẽs
tunc ñ succurrit̃ illi nocumñto nisi cũ hũectatione cũ
eis que sunt sicut mucilago psilii sorbendo ex ea ali
quid post aliqd ⁊ sicut iuleb. Qñq3 aũt cõfert ẽbro
catio lateris cũ aqua tepida vt alleuiet̃ dolor ⁊ mio
retur frequẽtia anhelitus: qm̃ est nociua fm̃ ꝙ iam
sciuisti. ¶ Et pº declinatiõez manifestaz administra
balneũ ⁊ aliena ĩfrigidationẽ nisi ĩ eis que sũt de ge
nere cholere rubee. Et silr̃ aliena regim̃ ĩgrossatiuũ
⁊ administra subtiliatiuũ: ⁊ decoquãt̃ ĩ aq̃s ⁊ sirupis
p̃dictis caules ⁊ calamñtũ ĩ fine eius ⁊ lãbant sem̃ al
curat cuz melle. ¶ Qð si apãa fiat ĩobediẽs ⁊ vadat
versus collectõez regãt̃ cuz regimie qð dicit̃ ĩ caplõ
illius ꝓp̃e. Et oz vt caueant̃ ĩ cõualescentibus pleu
reticoꝝ salsa ⁊ acuta ⁊ saturitas ⁊ repletõ saturitatis
faciẽtis nauseã ⁊ vẽtositas ⁊ fumꝰ ⁊ vox alta ⁊ sanio
sitas ⁊ coitus. Nam si recidiuãt moriũtur: hoc dici
mus si pleuresis est calida pura. ¶ Si autẽ ñ est ita
imo nõ est pura ⁊ ñ ẽ vehemñtis calitas: tũc ĩ te est vt

frices ꝛ ēplꝫ facias cuꝫ eis q̄ sunt sicut fenugrecū ꝛ
pix ꝛ vt vētosas apponas. Et emplm̄ valēs ad il lō
℞. cineres radicis cauliū q ꝯficiātur cū adipe ꝛ fiat
cum eo emplastrum. Et in cura quidē phlatici inci
piatur a clisteribus acutis ꝛ solutione vētris ꝛ nō fi
at phlomia ꝛ administrentur resolutiua que sint ex
emplastis ꝛ vaporatiōibus predictis i quib⁹ ē vir
tus. Et cibentur sicla ꝛ aqua cauliuꝫ ꝛ aqua ciceris
ꝛ oleo de oliuis: aut oleo de amigdalis dulcibus ꝛ
amari ꝛ administentur emplastra et vaporatōes ca
lide predicta. Et detur i potu decoctio ioseph vigi
latoris quaꝫ in potu damus cuꝫ oleo de kerua. In
mlico vero incipiatur a sorbitionibus factis ex tri
tico fracto cuꝫ melle ꝛ oleo amigdalino dulci ꝛ ele
ctuariis lenificātibus calidis: ꝛ sorbeantur olea leni
ficantia sicut oleū amigdalinuꝫ dulce: et sorbitiōes
facte ex fabis ꝛ pauco fenugreco ꝛ lac mulctuꝫ ꝛ ꝓ
prie asininū: quoniaꝫ ipsuꝫ est iuuatiuum eis. Et ex
eis q̄ conferunt in eo ē vt sumatur costi pondus.ʒ.i.
ꝛ detur in potu in aqua decoctionis aneti ꝛ oleum
balsami aut sirup⁹ mellis: ꝛ hoc ēt ꝯfert tussi male.
Aq̄ vō congregate in pulmone cura ē leuior eis q̄
dicemus in cura empicoꝝ: et qn̄qꝫ indiget perfora
tiōe. De cura pipneumenie. C.iiii.

In cura peripneumonie currit cursu pleu
resis nisi q2 oꝫ vt emplastra ipsius sint for
tiora ꝛ vt ponantur in eis que sunt profundantia.
Et oꝫ vt sit sollicitudo ad mūdificādū cū sputo ma
gis vehemēs ꝛ sit i ea loco iacēdi super parteꝫ spu
endi resupinatio decliuis v̄sus illaꝫ parteꝫ. Qn̄qꝫ
natura in ipsa fuerit restricta oꝫ vt in potu sumant
omni die seme d̄ hoc sirupo: ℞. cassiefistule ꝛ passu
laꝝ enucleataꝝ āboꝝ an̄. sextaria .iii. ꝛ ꝓiiciant sup
ea .iiii. sacraiati aq̄ q̄ decoq̄t vsqꝫ ad medietatē que
sūat ꝛ sup ipsā ꝓiiciat sacraiati aq̄ solatri. Et hoc est
illd̄ qd̄ i potu forti dat ꝛ debili medietas e⁹. Et si nā
lenitatē habuerit ꝛ debilitatē det i potu rob myrti
ꝛ cydonia dulcia assata ꝛ ḡnata dl'cia. Et illi⁹ q̄ ē
ex genere almesir ꝛ cholere rubee cura ē sicut narra
uim⁹ difficilis. Nā si aliqd̄ ꝯfert est extinctio ultima
cū succis vehētis frigiditatis sicut oleꝝ ꝛ herbaꝝ ꝛ
fructuū. Et det infrigidātia lenificātia sicut succus
endiuie ꝛ silia illi. Qd̄ si euacuet cholera cū eis que
sūt sicut siracost ꝛ tamarindi ꝛ tereniabin ꝛ silia illis
ē bonū. Et silr qn̄ꝫ ē nc̄riū i ipsa facere phlomiā si fu
erit illic repletio. De empimate. c.v.

Quādo apparēt i apatib⁹ pleuresis ꝛ peri
pneumonie signa collectionis predicta ꝛ
ascendant tunc nec̄riuꝫ ē ut iuuamētū fiat
ad maturādū p⁹ mūdificationē corporis qd̄ fit cum
emplastris ꝛ vaporatiōib⁹ sicut illud qd̄ fit ex farina
ordei ꝛ vino alimbat ꝛ vino albo ꝛ dulci ꝛ ficubus
humidis ꝛ ficubus siccis. Et fortius illo est cū quo
ponuntur stercus columbinuꝫ ꝛ nitruꝫ ꝛ est conue
niēs in fine etiam apud eruptionem. Et oportet vt
dormiat ante horam eruptionis super latus infir
muꝫ: adiuuat eniꝫ ad spuenduꝫ ꝛ ad rumpendum.
Si autē caliditas fuerit plurima detur in potu aq̄
mellis in aqua ordei: aut aqua mellis subtilis sola.
Et si caliditas non est fortis ꝛ virtus ē fortis: oꝫ vt i
potu tribuatur decoctio isopi cum qua cuꝫ isopo d̄
cocta sunt asse ꝛ prassiuꝫ ꝛ ficus ꝛ mel. Et i potu su
mat aquam ordei decocti cuꝫ radicibus lilii. Et qn̄
qꝫ indiges eis que sūt sicut mytridatū ꝛ tyriaca ad
maturandū. Et conuenientiores hore ad potandū
ipsa sunt post maturationeꝫ integraꝫ vt erūpat s̄m
ꝯseruationē innati. Et dactili quidem sunt vltimi in
hac hora ꝛ post ipsam. Et sirupus de prassio est vl
timus. Trociscus maturatiuus: ℞. semen altee ꝛ ci
troli ꝛ malue melonis ꝛ cucurbite ꝛ succum liquiri
tie ꝛ florem meliloti ꝛ violas vel dragagāti: fiat tro
cis. Et multotiens quideꝫ fiunt trocisci cum mucila
gine seminis lini ꝛ dantur in potu cum aqua ficuū.
Eoꝝ autē cibi in ascensione sint panis infusus in
aqua: aut cuꝫ aqua ꝛ melle ꝛ oua sorbilia ꝛ que sūt
illis silia. Et ea quibus vtuntur in secūda mēsa sint
grana pini maioris ꝛ minoris ꝛ amigdale dulces ꝛ
sorbitōnes subtiles facte ex farina ordei ꝛ ciceris et
fabarum cuꝫ oleo amigdalino ꝛ zuccaro cum mel
le. qn̄qꝫ pertransit hora eruptiōis ꝛ completur ma
turatio oportet vt iuuamētuꝫ fiat ad erumpenduꝫ.
Nā dimissio ipsi⁹ effic̄ egꝝ puū ꝛ male ꝓpetatis. Et
suffumiget gutt̄a ipsoꝝ cū storace calamita. Et det i
potu sirup⁹ isopi fortis quē dixim⁹. Et opponāt for
tiora emplastra que diximus. Et dare in potu my
thridatū ꝛ tyriacā i hac hora ē iuuamētū si n̄ fuit fe
briēs nꝫ debilitas nō extenuatio. Et i cibo dent pi
sces saliti ꝛ sumat i ore suo qn̄ vadit dōmitū pilulas
factas ex hiera ꝛ plspa collogndide. Et pilule ēt co
chie i potu sumāt i hora dormiēdi ꝛ suffumiget gut
tura eoꝝ cū storace calamita. Et qn̄ꝫ ꝯfert ei mouē
sedē sup quā sedet hoīe tenente eū p spatulas. Et cō
fert ei sumē i potu synapi cū aq̄ mell' ꝛ potare assā fe
tidā i lacte ꝛ ꝯfert ei iacē s̄r lat⁹ sanū qn̄ vult eruptio
nē ꝛ p̄cipit vt vōit⁹ fiat post cenā in h⁹i horis. veꝝ il
lō ē timorosū: qn̄ꝫ. n. fac possidē eruptionē magnā
vice vna: ꝛ qn̄ꝫ p̄focat. Qn̄ āt erūpit necessariū ē vt
cauterizet: deinde ꝯsideret. Nā si exiuerit sāies alba
mūda spes hn̄da ē: ꝛ si nō: n̄ ē spes hn̄da. Qn̄qꝫ erū
pit sanies ꝛ currit ꝛ existias ꝙ pauca sit ꝛ eq̄lis: ita
ꝙ posse sit vt mūdificet cū sputo vsꝫ ad. xl. dies: tūc
oꝫ vt admistrēt p⁹ eā abstersiua lauatiua mūdificati
ua dādo ea i potu qn̄ icipit expui illd̄ qd̄ erūpit. Et
illa sūt sicut d̄coctio isopi cū radice lilii celestis cuꝫ
sirupo d̄ melle et caules et sorbitiōes predicte facte
ex farina ciceris et silib⁹ q̄ s̄t ex medicis: et ponat i eis
ēt farina herbi: ꝛ ꝯfert ēt electuariū d̄ sqlla. Me
vō singl'ares q̄ s̄t mr̄es h⁹i rei s̄t sic faria herbi et sa
uic lilii ꝛ radix e⁹ ꝛ aristol. vtraqꝫ: ꝛ pipa trita ꝛ syna
pis ꝛ nasturtiū ꝛ vsꝫ ad oppoponacū ēt ꝛ cost⁹ ꝛ cas
sialignea ꝛ spica. Et qn̄ꝫ ē necesse vt admisceat eis
aliqd ex narcoticis cū mēsura. Et ex istis medicis ē
scordeō. Ipꝫ nāqꝫ ē vehemētis iuuamenti i hoc ca.
Et iste medicine sūt matres mediciaꝝ i hac hora iu
uātiū ex qb⁹ fiūt potōes ꝛ ēpl'a et ēbroce cū spōgiis
ꝛ olea. Et qn̄ꝫ fit oleū ad qd̄ v̄tutes eaꝝ pmutāt sic
oleū de lilio ꝛ narciscinū ꝛ camemillinū ꝛ de alcan
na ꝛ nardinū: ꝛ sicut oleū laurinū ꝛ ꝓp̄e qn̄ adest d̄
clinatio. Et qn̄ꝫ ponit qd̄ ē sicut oleū violaceuꝫ s̄m
dispōnē ꝛ horā. Et qn̄qꝫ ponunt i h⁹i oleis ea q̄ sūt
sicut gūma pini ꝛ adeps ꝛ galbanū ꝛ flos sqnati et
isopus hūida ꝛ fenugrecū ꝛ folia lauri ꝛ bdelliū et
silia illis: et qn̄ febris ē fortis nō supflua i calefaciē
do: qm̄ debilitat virtus pp malitiā ꝯplonis ꝛ defic̄
a spuēdo. Et oꝫ vt succurrat ad regimē extractiōis
saniei post eruptiōꝫ ad pectus i diebus i quib⁹ ima
ginatur eger alleuiatiōeꝫ. Quꝫ auteꝫ existimaueris
in pleuresi mām plimā ꝛ nō mūdificat. xl. dieb⁹ nꝫ i

paucioribus:imo facit cadere in pthisim tunc necef
sarium est cauterium fieri cũ cauterio minuto quo
perforet pect⁹ vt exiccet mã ꝛ trahat paulatiꝫ ꝛ ab
luatur cum aq̃ mellis ꝛ adiuuet ad extractioneꝫ ei⁹
ad exteriora. ¶ Qñq3 mundificata fuerit perueni
ad consolidãdũ.. Et oꝫ vt cognosas partẽ in qua ẽ
pus ex modis predictis de voce saniei ꝛ sonitu eius
ꝛ hoc ꝙ induitur pectus cũ filo tincto luto rubeo:
ꝛ consideret quis locus exiccet velocius:qm̃ ipse ẽ
locus saniei. Signũ ergo sup ipsũ fiat vt cauterizet
ꝛ perforet illic. Nã qñq3 non cauterizat:imo perfo
ratur latus cũ phlomo:ꝛ põitur preparatio taliter
ꝙ cũ ea egreditur sanies de qua accipiat omni die
paꝝ absq3 extractione plurima subito. Et in h⁹i q
deꝫ hora necessaria ẽ ↄseruatio virtutis cuꝫ carne ꝛ
cibo tẽperato ꝛ non ↄsideres febrẽ:qm̃ ipsa non sa
nat dũ sanies persenerat remanẽs. Qũ autẽ expuit
eradicat:ꝛ qum ↄfortat eger ad expuẽdũ saniẽ: aut
ad illud quo curat ex cauterio remouet febris pro
culdubio. Et multotiens accidit vt apa erũpat ante
maturationẽ. Et ẽ illud quod erũpit ab eo sanguis:
quare necessaria ẽ tunc phlomia ꝛ admistratio em
plastroꝝ ꝛ expellẽtiũ ꝛ cõicantiũ. Emplm eis ↄue
niẽs:caules ꝛ aqua mellis super descriptõꝫ Aaron
ponant. Et emplm h⁹i ℞.piper capillũ veneris iso
pum siccam vrticam aristologiã rotundã fiat ex eis
emplastrum cum melle.

¶ De cura vlceꝝ pectoris ꝛ cura pthisis.capi.vi.

Quum vlc⁹ quid ẽ in canna pulmõis tũc me
dicamẽ ad ipsuꝫ velociter vadit:ꝛ oꝫ vt fa
ciat dormire egrũ super collum suũ ꝛ tene
at medicamen in ore suo ꝛ degluttiat saliuã ei⁹ pau
latim:ita ꝙ non mittat plm subito ꝛ excitet tussiꝫ. ꝛ
oꝫ vt ipse mollificet lacertũ gutturis sui ita vt descẽ
dat ad guttur ipsius absq3 excitatione sode. Et me
dicine sunt glutinatiua ꝛ exiccatiua quas dicem⁹ ẽt
in pthisi. ¶ Ulcera vero que sũt i pectore ꝛ pulmo
ne q̃ diximꝰ indigẽt vt initiantur in eis medicine la
uatiue abstersiue:ꝛ precipit egro vt iaceat sup lat⁹ in
firmũ ꝛ tussiat ꝛ ↄmoueat aliquo motu.et qñ3 egre
dit pus ex eis post missionẽ aq̃ mellis in vlcere cũ i
strumẽto attrahendi post. Qñq3 mundificat sanies
ꝛ speram⁹ ꝙ non remansit ex ea aliquid: tunc admi
nistrẽtur medicine consolidatiue ꝛ non ẽ in mũdifi
catiuis abstersiuis in huiusmodi aliquid sicut mel.
Ipsum enim est mundificatiuuꝫ ꝛ cibus dilectus a
natura ꝛ non nocet vlceribus. Ulceris autẽ pulmo
nis regimẽ ẽ due res:quaruꝫ vna est cura vera:ꝛ al
tera ẽ blandiẽs. ¶ Cura quidẽ vera nõ ẽ possibilis
nisi quãdo egritudo ẽ susceptibilis cure: ꝛ nos iam
narrauimus eã. Et illud ẽ cum mundificatiõe vlce
ris ꝛ exiccatõe ipsius ꝛ expulsione materieꝝ ab eo
ꝛ prohibitione catarri ꝛ adiutorio ipsius ad ↄsolidã
dũ. Et iaꝫ preteriit illud in regimine ꝓhibitiõis ca
tarri ꝛ ẽ radix tibi in hac cura. Et sũma eius ẽ mun
dificatio corporis ꝛ attractio materiei a capite ad i
feriora ꝛ ↄfortatio capitis vt nõ multiplicẽtur super
fluitates in ipso.ꝛ prohibitio ei⁹ quod effundit ex
capite ad pulmonẽ ꝛ attractio illius ad aliã ptem.
Et oꝫ vt sit mundificatio cũ phlomia et medicinis
extrahentibus superfluitates diuersas sicut pillulis
cochiis:ꝛ proprie cũ bdellio ꝛ gũmi additis in eis.
Et fortasse necessaria sũt ea que educunt humores
melicos sicut epithimũ ꝛ silia. Et qñq3 idiges itera

tionibus in euõne vt minorent superfluitates in ipso
Euã ergo cuꝫ phlomia ꝛ medicina:deinde cuꝫ sub
tiliatione:ꝛ proprie in corporibus fortibus. Et ex re
bus iuuantibus in expellẽdo nocumẽtuꝫ catarri ẽ
diacore:ꝛ proprie illud qđ est ex papauere ꝛ cũ eis
q̃ dicemus in ãtidotario ꝛ reliqua. Et ex eis que iu
uant ad hoc vt natura suscipiat regimẽ ẽ vt fiat per
mutatio ad regiones in quibus est aer exiccãs ꝛ cu
retur ꝛ det in potu lac eis. Et oꝫ vt sit preparatio e⁹
ſm plm ea que est prepatio habẽs collũ tẽsuꝫ ad an
teriora ꝛ ad superiora vt equet casus partiũ pulmo
nis pectoris adinuicẽ ꝛ nõ remoueantur partes vl
ceris a coopertura ꝛ positiõe naturali. Et oꝫ vt nõ
frequentet in ipso sedatio tussis cuꝫ prohibitione spu
ti. Nã i ipso ẽ timor magnus q̃uis meditari faciat
lenitatem. ¶ Blandientia vero sunt regimen indu
rando ea ꝛ exiccãdo ea:ita vt non fiat concauitas i
eis nꝫ dilatẽtur:licet in eo nõ sperẽtur incarnatio et
ↄsolidatio:ꝛ in hoc ẽ spes in tempore patiẽtis ea q̃3
nis vita eius sit nõ dilecta ꝛ leditur quolibet errore
Et ista quidem exiccatiua constringunt pulmoneꝫ
ꝛ exiccant eum ꝛ claudunt vlcus q̃uis non cõsoli
dent ipsum.ꝛ si hac via processerit nõ oportebit vt
administretur lac omnino. Et mel est vehiculuꝫ me
dicinis pthisis ꝛ ipsuꝫ non nocet vlceribus. ¶ Ul
ceris autẽ mundificatio fit cum medicinis predicti
mundificãtibus ꝛ cum decoctiõe isopi predicta ad
pthisim in antidotario. Et forti⁹ illo est electuariuꝫ
de herbo cum granis cotti dictum in antidotario.
Et fortius illo est electuarium de squilla cum lacte
asinino. Et quandoq3 est necessarium vt aggregen
tur in eis viscositatem facientia glutinatiua. Et qñ3
adiuuãtur cum narcoticis vt prohibeatur tussis et
adiuuant medicina in operatione sua: ꝛ tunc neces
sarium est regimen viuificabile. Et iam diximus ti
bi hec mundificatiua in capitulorum principio. Et
diximus ẽt ea in capitulo empimatis. Et vsitata ex
eis sunt sorbitiões facte ex herbo. Et sorbitiões in
quibus ponitur porrum de sceni facte ex farina cice
ris ꝛ alcãdaros:ꝛ hoc ipsuꝫ porrũ elixatuꝫ ꝛ aqua
mellis in quibus coquuntur mundificatiua incarna
tiua:ꝛ oĩa illa iam preterierunt tibi. Et confectiões
exiccatiue sicut diacyminũ ꝛ athanasia ꝛ electuari
um de seie lini. Ueꝝ mithridatũ ꝛ tyriaca cũ admi
nistrant in quibusdã horis ꝛ proprie in principio ꝛ
vbi non est debilitas vehemens sunt iuuatiua. Et
vbi non est febris iam perueniens ad vltimum iare
factione. Et lutum quidem sigillatuꝫ est res magis
iuuatiua in omni hora ꝛ lutum armenum. Et simi
liter omnia que diximus ex emplastris ꝛ vaporatõ
nibus ꝛ vnguentis mundificatiuis. Qñq3 putresi
unt vlcera in pectore ꝛ in pulmone cõfert facere vt
eger lambat cochliarium paruuꝫ de kitran in ma
ne solo:aut cuꝫ melle aut cuꝫ aliquantulo galbani
liquefacto cum melle. Si autẽ illic fuerit caliditas
ꝛ timentur mundificantia calida ꝛ non conferunt
frigida tunc sumantur pulmo vulpis ꝛ semen feni
culi ꝛ succus liquiritie mundificatus ꝛ succus capil
li veneris ꝛ aggregenꝛ cum aquam zuccari ingros
sata:quoniam est vltimum. Et quandoq3 admini
strantur in hac egritudine gnã suffumigationũ exic
cantium ꝛ mundificantiuꝫ quibus fit suffumigatio
cũ traiectorio. Ex ex eis sũt illa q̃ ℞.arsenicuꝫ ꝛ pi
p fiãt ex eis silitudines auellane cũ albumie oui. Et

ex eis est illa que ℞.folioꝝ oliue dulcis ⁊ stercoris
vaccaꝝ p̃gnataꝝ ⁊ adipis r̃nũ hirci ⁊ arsenici ⁊ ster
coris leporis ptes eq̃les.Et ex eis ẽ illa q̃ ℞.corticeſ
nabac ⁊ arsenicũ ⁊ adipem renum hirci.Et ex illis
est illa que ℞.arsenicum ⁊ butyrum de ouibus.Et
ex illis est que ℞.arsenici ⁊ aristol. ⁊;cortices radi
cis capparis partes equales:aggregentur cuꝫ mel
le ⁊ butyro ⁊ etiam pinea in qua est fex alkitrã ⁊ eti
am arsenicũ.s.citrinum cuꝫ sisamino oleo.Et quoti
ens calefit complexio eius superflue curetur cũ tro
ciscis de cãfora aliquibus diebus ⁊ redeatur pꝰ eos
ad exiccandũ.Cibi autẽ sint ex perdicibꝰ decoctis
cum seminibus ⁊ speciebus:⁊ non prohibeatur vi
num albuꝫ puruꝫ i principio sui ⁊ olfaciat sup odo
rifera ⁊ adhereat somno ⁊ requiei ⁊ quieti ⁊ dimit
tat iram ⁊ rixã ⁊ nõ perueniat ad ipsum illud quod
contristat.¶ Et ex eis que ego multotiẽs sum exp
tus in corporibus diuersis ⁊ regionibus diuersis ẽ
vt vtatur patiens zuccaro ros.recẽti sui anni omni
die quantum potest q̃uis multuꝫ sit ita etiam vt cũ
pane.Deinde attendatur esse eius: tunc si constrin
gatur anhelitus eius propter exiccationem rosa
rum detur in potu sirupus de isopo sm̃ quantitatẽ
necessitatis. Et si inflãmatur febris dẽtur i potu tro
cisci de canfora ⁊ non intermittatur hec cura i ipso
quoniam sanat.Et si non timerẽ dici mendax narra
rẽ in hac intentione mirabilia ⁊ referrem sumã qua
vsa est mulier p thisica:peruenit res eius ad hoc vt
egritudo cũ ea prolõgaret̃ adeo donec perueniret
ad mortem ⁊ vocaretur ad ipsaꝫ qui prepararet ea
que morti sunt necessaria.Tunc quidaꝫ frater eius
surrexit ad eam ⁊ curauit eam hac cura tempore lõ
go ⁊ reuixit ⁊ sanata ẽ ⁊ impinguata est:⁊ non ẽ mi
hi possibile vt dicaꝫ summaꝫ eius quod comedit d̃
zuccaro ros.¶ Et q̃ñqꝫ egent siccitas ⁊ arefactio
administratione lactis ⁊ aldoch.⁊ in hoc ẽ cibatio
⁊ equatio ⁊ humectatio humoris corrupti ⁊ cõglu
tinatio vlceris cum caseitate ⁊ mundificatio cuꝫ ab
stersione aque lactis virus ⁊ saniei: immo multoti
ens sanat hoc regimen vlcera pulmonis qum non
intenditur in regimine eoꝝ vt indurentur.Et de lac
tibus magis conueniẽs ẽ lac mulieris suctũ ex mã
milla:deinde lac asinarum ⁊ lac caprinum proprie
propter stipticitatem que est in lacte caprino.Et lac
equinum etiam est ex eis que mundificant ⁊ faciũt
sputũ facile.Verũ non est ei conglutinatio sꝫ ꝙ exi
stimo.In lacte autem ouino ⁊ vaccino est grossitu
do:⁊ si posset sugi ex vbere essꝫ magis conueniens.
Et oportet vt aialia ex quibus mulgetur pascãt plã
tas quarum operatio est necessaria ad incarnatiõeꝫ
quidem sicut virga pastoris ⁊ hausigi ⁊ cõctre.i. pi
rus ⁊ que sunt illis similia.Sed mundificantia faci
entia spuere sicut albasce ⁊ alãdacocha ⁊ nidꝰapis
immo sicut lacticiniuꝫ.Et ille qui vtitur potu lactis
oportet vt obseruet reliquum regimen. Nam si erra
uerit in aliquo fortasse reducet super eum malitiaꝫ.
¶ Quidã autẽ medicorum qui medicinam cõpre
henderunt iam narrauerunt sufficientiaꝫ dandi lac
in potu.Et dixerunt illud cuius intẽtio ẽ cuꝫ propo
sito nostro .s. q̃ñ oportet vt ex asinabus eligantur
ille que a partu elongate sunt.iiii.mẽsibus aut qnqꝫ
mensibus ⁊ vadant ad vas in quo lac mulget̃ ⁊ ab
luatur cum aqua.Et si lac fuerit mulctum in eo an
te lauetur cum aqua calida ⁊ fundat̃ in eo aqua ca
lida ⁊ dimittatur donec dissoluatur aliquid si fuerit
in eo aqua. Deinde abluatur cũ aqua calida ⁊ fri
gida:deinde ponatur vas in quo mulgetur lac i aq̃
calida ⁊ mulgeatur in eo medietas sacraiati ⁊ est q̃ꝫ
titas eius quod in potu datur in die primo si egritu
do fuerit salua:⁊ si non tunc plus illo dabis sm̃ ꝙ
putaueris ⁊ existimaueris.Et sumat in potu in secũ
do die duplum illius mulctum in illa mulsione.Et
si natura iã fuerit restricta in die prima ponat̃ in eo
quod bibitur in die secundo aliquid zuccari ⁊ fac i
tertio sicut fecisti in die primo.ꝙ si natura non lenifi
cat̃ in secundo ⁊ proprie qũ nõ lenificat̃ vsꝫ ad terti
uꝫ: tũc in potu da duo acraiati lactis cũ duobꝰ da
nic salis indi.⁊ de amilo podus.ʒ.s.vsꝫ ad.ʒ.i.s.⁊ ñ
cesses dare in potu oi die pondus medietatis sacra
iati.Qd̃ si peruenerit sexus ⁊ non respõdet natura
accipe ex lacte tres sacraiati ⁊ cũ eis ꝯmisce zuccaꝝ
⁊ salẽ ⁊ oleũ amigdalinum ⁊ polypodium. Si aũt
respõdet vltra tres scellas:tunc nõ admisceas post
illud ex lacte aliquid:aut minue ex lacte. Et oio oꝫ
vt non addat natura in die ⁊ nocte super tres: neqꝫ
minuat ex duabus:tũc si iuuatur cum hoc da i po
tu tribus hebdomodis. ¶ Et iam dixerunt quidã
ꝯprehendentes ꝙ melius lac in potu sumẽdum il
lud est quod animalis pascentis loca in quibus sũt
herbe subtiliatiue mundificatiue cum stipticitate et
exiccatione sicut absinthiuꝫ ⁊ allea ⁊ sceha ⁊ abro
tanum ⁊ polium ⁊ rubus.In lacte autẽ caprino re
ctius est vt misceatur qum recenter mulctum est ali
quid aque ⁊ igniantur lapides ⁊ proiiciantur super
ipsum multotiens donec coquatur ⁊ auferatur eiꝰ
aquositas:⁊ hec est melior decoctio q̃ꝫ decoctio su
per ignem.Et attende etiam lenificationem nature
nisi sit diaria:tunc enim oportet vt ponas in eo hy
poquistidos aut tussis plurima: quare tũc oportet
vt ponas in eo dragagãti põdus.ʒ.i.Et si fuerit sto
machus debilis ponãtur in eo cyminum ⁊ carui.⁊
lac quidem coctum cũ digerit ipsuꝫ pthisicus est ei
cibus sufficiẽs.⁊ quãdo post ipsũ febrit pthisicus:
tũc oꝫ vt abscindatur. ¶ Aldoch autẽ est necessa
rium qum vehemẽtia est fe.⁊ qum est solutio vẽtris
⁊ est eis iuuatiuum valde.Et melius ẽ si dimittatur
lac acetosum nocte vna post acceptioneꝫ butyri to
tius in loco temperato:deinde moueatur in mane
vehemẽter donec adinuicem vehementer misceat̃.
Deinde sumantur trocisci de farina tritici que sit si
mila boni panis adeo perforati donec sint illi qui
nominantur berengen persice ⁊ proiiciant̃ sr̃ pon
dus.ʒ.x.ex eis pondus.xxx.ʒ.de aldoch ⁊ accipiã
tur:⁊ in die secũdo adde de aldoch decimam sui ⁊
minue de pane pondus.ʒ.i.fac illud assidue donec
remaneat solũ lac acetosum. Deinde ꝯuertere quꝫ
non indiget aldoch ⁊ appet sanitas ⁊ declinat egri
tudo.Non ergo cesses minuere ex aldoch ⁊ adde
re in trociscis donec abscindatur lac. Quod si ali
qui eorum habeant diariam proiicere ferrum igni
tum in aldoch multotiens est malum:⁊ redi hic ad
illud quod dicitur in antidotario. ¶ Cibi autem
ipsoruꝫ sint ea que glutinationem faciunt: sicut pa
nis de simila ⁊ tri ⁊ que fiunt de miliis. ⁊ rizi etiam
mundificat ⁊ facit nasci carnem. ⁊ kisth ordei bene
decocta est glutinatiua mundificatiua ⁊ est conueni
ens apud vehemẽtiã febris:⁊ ꝓprie cũ cancris quo
rũ extrema sũt ablata quorũ ablatio ẽ iterata cũ aq̃

⁊ cinere ⁊ proprie cum oleribus frigidis. ⁊ lētes ēt
et ea que accipiūt cū cucumeribꝰ ⁊ citrolis ⁊ melo
nibus efficiunt sputū facile. Si āt febris ē leuis tūc
nō ē aliquid sicut caules ⁊ sparagi in ea que spuere
faciūt. Pisces autē saliti qū comedūt semel aut bis
ꝯferūt in mundificando: ⁊ qū vlcus ē malignū: tūc
aliena illud ⁊ oē salsū. Qd̄ si eos carne cibaueris tē
sint cū eis q̄ sunt sicut caro atbeiugi ⁊ galline ⁊ pdi
cis ⁊ alcanabir ⁊ miutaꝝ auiuꝫ: ⁊ omēs sint nō ipi
guate: ⁊ meliꝰ ē vt cōedāt eas assatas vt sint vehemē
tioris exiccationis ⁊ incarnationis. Et extremitates
ēt sunt bone pp viscositatē eaꝝ ⁊ pisces in furno de
cocti. Et qñ desiderāt iura tunc permisce ea cū mel
le. ¶ Et qñqꝫ conceditur vt ipsi ingrediant balneum
ante cibū ⁊ post ipsū qū non ē in epatibus ipsoruꝫ
oppilatio. Ipsū.n. impinguat eos ⁊ ꝯfortat ipsos.
Aque vero ipsoꝝ quas ipsi potāt sint aque pluuie.
¶ Et ptbisicis quidē multotiēs accidit sputuꝫ san
guinis ſꝫ ꝙ preterūt eius rememoratio. Et ex troc
bonis ad illud sunt trocisci qui ℞. luti sigillati .ʒ. iii.
amili luti armeni rosaꝝ rubeaꝝ oium aā.ʒ.iiii. kara
be granoꝝ myrti amboꝝ aā. vi.ʒ. cancroꝝ adusto
ruꝫ seminis portulace amborū aā.ʒ.xv. coralli dra
gaganti spodii sedine omniū ana.ʒ.xv. gūmi fenicu
li succi liquiritie oium aā.ʒ.vii. conficiantur cuꝫ suc
co portulace ⁊ aq̄ ros̄. recentium ⁊ fiant ex eis troci
sci ⁊ bibantur cū aqua cucumeris aut cū aqua plu
uiali. ¶ Et multotiens quidē accidit ptbisico casꝰ
vue ⁊ cadit in laborem ⁊ prefocationē propter ipsū
Et quandoqꝫ indiget abscissione eius.

¶ Fen.xi. de dispositionibus cordis.
¶ Tractatus.i. eius de principiis ⁊ radicibꝰ ad illā.
De anatomia cordis. Ca.i.

Cor quidē creatū est
ex carne forti vt sit longinquꝫ a no
cumētis in quo ꝯtexte sūt spēs vil
loꝝ fortiuꝫ vehemētis diuersitatis
.s. longitudinaliū attractiuoꝝ lati
tudinaliū expulsiuoꝝ ⁊ transuersaliū retentiuoꝝ vt
sint ei species motuū. ¶ Et mēsurata ē eꝰ creatio cuꝫ
quantitate sufficiēti vt nō sint supfluitas ⁊ grauitas
⁊ magnitudo: qm̄ ex ipso ē origo arteriaꝝ ⁊ suspen
sio ligamētoꝝ. Et dilatatū ē vt sit in origine sufficiē
tia cuꝫ eo qd̄ oritur. Et posita ē post hec pars eius
altior duaꝝ partiuꝫ ipsius vt sit lōginqua ab appo
diatione super ossa pectoris ⁊ nō ledat eā tactꝰ eoꝝ.
Et subtiliatia est eius altera extremitas sicut illā qd̄
aggregatū ē ad pūctū vnū vt sit illud qd̄ ledit tactu
ossiū minor partiuꝫ eis: ⁊ facta ē dura illa pars eius
superflue vt sit illud qd̄ paratū ē ledi illa obuiatiōe
melius factum. ¶ Et gradata ē figura ad pineā vt i
geniosa fabricatio inferior ⁊ superior sit bona ⁊ nō
sit in ea superfluitas. ¶ Et positū ē in pāniculo soli
do valde subtili: qui q̄uis sit ex genere pāniculoꝝ:
tn̄ non inuenitur panniculus compar ei i spissitudi
ne ⁊ sit ei clipeus ⁊ tutamē. Et separatum ē corpus
eius ab illo pāniculo cū q̄ntitate q̄dam nisi apud ra
dicē eius ⁊ vbi oriunt arterie. ⁊ ē ei vt dilatet in ipso
absqꝫ prefocatiōe: ⁊ apud radicē eius ē mēbꝝ sicut
fundamētū sīle cartilagini paruū vt sit basis fixa fir
ma. ¶ Et i ipso sūt tres vētres .s. duo vētres magni
⁊ vēter quasi medius quē Gal. nominauit foueam:
aut meatū nō vētrē vt sit ei receptaculū nutrimenti:
quo nutritur spissuꝫ forte simile substantie ipsius. et
minera spiritus generati in ipso a sanguine subtili ⁊
inter ābos sūt vie: ⁊ ille vie dilatant in ipso qū dilatat
cor ⁊ coartantur apud longitudinē eius: ⁊ basis qd̄
vētris sinistri altior ē basi vētris dextri: ⁊ basis vētris
dextri descēdit multū. ¶ Et vene pulsatiles sūt arte
rie create: ⁊ sūt nisi vna eaꝝ hñtes duas tūicas. ⁊ du
rior eaꝝ est intrinseca qū ipsa sit obuiās percussiōi
⁊ motui sbe spūs forti cꝰ itēdat ꝯseruatio ⁊ custodia
⁊ fortitudo. ⁊ origo arteriaꝝ ē ex vētre sinistro q est
vnus duoꝝ ventrium pectoris: qm̄ dexter ē propin
quior epati: q̄r oꝫ vt sit occupatus in attractōe nutri
mēti ⁊ admistratōe eius. Et q̄r venter dexter cordis
ꝯprehendit grossuꝫ graue: ⁊ sinister ꝯprehendit sub
tile leue tēperata sunt ambo latera cū ꝯfirmatōe vē
tris qui ꝯprehendit grossū ⁊ ꝓprie qñ sequit reso
lutio cuꝫ resudatione aut exiccatōne propter grossi
tudinē meatuū ⁊ ingrossando vētrē qui ꝯprehēdit
subtile: imo positū ē vas subtilioris strictius. ⁊ tēpa
tior sāguis eius ē in medio. Et sūt ei duo additamē
ta super duo orificia introitus duaꝝ materieꝝ .s. sā
guinis ⁊ aeris attracti ad cor sicut due aures: neruo
sa que sunt rugosa: mollificatiua duꝫ cor permanet
ꝯstrictum. Et qū dilatatur tensa ⁊ adiuuantia ad cō
stringendū illud qd̄ ꝯprehendit ad interiora. Sunt
ergo sicut due arce recipientes a vasibus: deiñ mittē
tes illud ad cor cū mensura: ⁊ subtiliatiua sūt vt sint
magis ꝯprehēdentia ⁊ melius obediētia cōstrictōi:
⁊ facta sunt dura vt sint longinquiora a passione. Et
cor quidē nutrit cū virtutibus suis naturalibus cū
dilatatōe quare attrahit sanguis ad interiora eius si
cut attrahit aer. ¶ Et cor q̄dē positū ē i medio me
dii pectoris: qm̄ ē tēpatior locꝰ ⁊ declinat magis pa
rū ad sinistrū vt elonget ab epate ⁊ habeat epar lo
cū āplū. Splē vō descēdēs ē ab eo cū elongatōe: ⁊ i
descensiōe eꝰ ē iuuamētū qd̄ ego dicā. Et vt coram
plificet locū epati meliꝰ ē q̄ꝫ āplificet ipsū spleni: qm̄
epar ē sublimius. Et ex eis q̄ intēdūt i declinatione
cordis ab epate ē vt non aggreget calor totꝰ i parte
vna: ⁊ vt tēpet in latus sinistrum qū splen ipse sit nō
calidus valde: ⁊ vt ipsū minus ꝯprimat vnā ꝯcauā
venienteꝫ ad ipsū preparando ei quendā locū. ¶ Et
si aliqua aīalia sūt magni cordis ⁊ sūt cū hoc paui
da ⁊ timida sicut lepores ⁊ cerui: tūc cā in eo ē: qm̄
calor eoꝝ ē puus ⁊ exiccat ex eo res plurima: q̄r nō
calefacit integre. Et illa que sūt pui cordis ⁊ cū hoc
audacia: iō sunt qm̄ caliditas in ipso ē plurima ⁊ co
artat ⁊ fit vehemēs. Verꝝ illa q̄ sūt plīm audacia sūt
ea q̄ sūt magni cordis. ¶ Et cor qd̄ nō tolerat nocu
mētū doloꝝ nꝫ aꝑa: ⁊ pp hoc nō decollat aīal in cꝰ
corde inuenit ex nocumentis illud quod inuenit in
reliquis mēbris. ¶ Et qñꝫ inuenit i q̄busdā aīalibꝰ
magni corporis os magnū ⁊ proprie i bobꝰ: ⁊ hoc
os ē decliue ad cartilaginē. ⁊ illud qd̄ ē plus ⁊ maiꝰ
cū additiōe ⁊ duritie ē illā qd̄ iuenit i corde elephā
tis. ¶ Et iā repertū ē cor cuiusdā simii hñs duo ca
pita. Et ex v̄tute vite cordis ē qm̄ quādo aufert ab
aīali iuēit pulsari vsqꝫ ad horā. ¶ Iā autē errauit q
existiauit ꝙ cor sit lacertꝰ q̄uis sit siliū reꝝ i eo. verꝝ
motꝰ eꝰ ñ ē volūtariꝰ. ¶ De egritudibꝰ cōdis. C.ii.

Quandoqꝫ accidit cordi i sua proprietate
species egritudinū oēs sicut species malitie
ꝯplexionū que quandoqꝫ sunt materiales
⁊ qñqꝫ sunt pure. Et māles qñqꝫ sūt in venis eius

⁊ q̃n̄q; sunt in eo q̄ð ē inter panniculū eius ⁊ corpꝰ
ipsius ⁊ proprie hūiditas. Multotiēs.n.īueniūtur
ex eis locis humiditates. Et scituȝ ē ꝙ q̄ñ multipli
cat̄ coartāt cor a dilatatione:q̄ꝛ iterficiūt. ¶ Et q̄ñȝ
accidūt ei apa̅ta ⁊ oppilatio:⁊ q̄ñȝ accidit ei aliquid
de egritudinibꝰ situs et sicut aliq̄d q̄ð accidit ei ð co
artatione in hūiditate ꝯpressiua,ꝓhibēte ipsū a dila
tatōe:q̄ꝛ iterficit. ¶ Et solutio singularis q̄ accidit
aut in ipso aut in pāniculo eiꝰ. ¶ Qūq; ꝯfirmat̄ in
corde malitia ꝯplōnis nō recipit curā. Et qū nō est
ꝯfirmata nō ē facilis susceptibilis cure. ¶ Et apa̅ q
dē calidū ē interficiēs stati. Et fr̄m ē ex eis q̄ sūt diffi
cilia. ¶ Et raro eueniūt durities ⁊ mollicies in cor
de. Sȝ plurimū illius ē in pāniculo cordis. ꝙ si cō
tingat vt in ipso eueniat:tūc ipsū nō interficit in mo
mēto interfectionis apa̅tis calidi:verūtñ cū hᵒ ē iter
ficiēs. ¶ Et q̄ñq; prolōgat̄ durꝫ q̄ð accidit in pāni
culo ex hūore grosso:⁊ nō durꝫ ex hūoꝛ aquoso di
stillādo spatiū sicut dispō in apa̅te q̄ð fuit in pānicu
lo cordis simii q̄ð narrauit Gal̄.vixerat ille simius
lesus. sed postq̄ȝ anatomizatꝰ ē post mortē suā cogni
tū ē q̄d passus ē ī vita sua. fuerat.n.debilitas ⁊ exte
nuatio. Nūq; cor ipsū nō toleret vt apa̅t:qūo ergo
tolerabit vt collectio ⁊ saniositas in ipso fiāt. Et qū
illic acciderit vlcera tolerabilia bothoralia:tūc ipa̅ ī
terficiūt post fluxū sāguinis nigri ex naribꝰ s̄m ꝙ dꝛ
Et q̄ñq; accidit in neruis cordis oppilatio nocens
opōnibꝰ cordis. ¶ Cor āt longinqu̅ ē ab hoc vt to
leret solutōȝ singularis q̄ȝ apa̅. Et q̄ñȝ accidit corpi
ipsius ⁊ penetrat vsq; ad ventres ⁊ interficit stati:⁊
si non ē penetrās tūc fortasse postponit̄ eiꝰ īterfectio
vsȝ ad diē scdōȝ. ¶ Et q̄ñȝ accidūt cordi egritudines
ꝑ cōitatē pāniculi sui ⁊ cōitatē cerebri ⁊ latis ⁊ pul
monis ⁊ epatis ⁊ intestinoꝝ ⁊ reliquoꝝ visceꝝ ⁊ ꝓ
p̄e stōi. ¶ Et q̄ñq; ē ꝑ cōitatē alioꝝ mēbroꝝ ⁊ cor
poris cōit̄ sicut ē in febribꝰ:ita vt v̄ifice ī ꝑ paroxismos
suos ⁊ crises suas:⁊ ꝑ cōitatē alioꝝ mēbroꝝ. Qñ
q; sūt ꝑ ea q̄ abscidūt ex eis sicut cōitate epatis q̄ñ
debilitat̄ in trāsmittēdo nutrimētū ad ipsū ⁊ cerebri
q̄ñ debilitat̄. Et debilitat̄ lacertꝰ faciēs anhelituȝ ab
anhelitu. Et q̄ñȝ sū t ꝑ ea q̄ ex eis ad ipsū veiūt: ex
cerebro q̄ð sicut q̄ñ in ipso multiplicat̄ hūoꝛ melicꝰ
⁊ penetrat in s̄ba cerebri q̄ꝛ penetrat in via arteriarū
vsq; ad cor excitās tremorē cordis ⁊ casū virtutis ⁊
tristitiā cū extractōe malitie cogitatōis ⁊ angustie:⁊
sicut illud q̄ð ex eo ꝑuenit ad ipsū ex humoꝛ humi
do ꝑ hāc viā ⁊ facit accidere obliuionē ⁊ pigritiā ⁊
casū festinatōis. Sȝ ex epate sicut illð q̄ð ipsū man
dat ex sāguine malo calido ⁊ frigido aut grosso. Et
q̄ñq; sūt ꝑ cōitatē in nocumēto s̄m semitā vicinita
tis sicut ꝑ nocumētū eꝰ q̄ð ē ꝑ apa̅ calidū ⁊ fr̄ȝ exi
stēs in pāniculo ꝯtinēte ipsū ꝓp̄e ⁊ reliquoꝝ visce
rū cōiter:⁊ nocumētū eꝰ q̄ð ē ꝑ nocumētū oris stōi
⁊ stōi ab hūoꝛ viscoso: aut mordicatio aut vermibꝰ
⁊ ascaridibꝰ aut vomitu mordicatiuo q̄ꝛ euēit ex eis
tremor cordis. ¶ Et q̄ñq; fit ꝑ cōitatē ī dolore q̄ñ
vehemēs fit ⁊ ꝑuenit ad ipsū ⁊ multotiēs interficit.
Et q̄ñq; s̄t ꝑ mutatōȝ materiei sicut ex sq̄nātia:aut
pleuresi:aut ꝑipneumonia:q̄ꝛ declinat mā̅ ad cor ⁊
s̄focat ⁊ iterficit. Ergo cōitates q̄ cadūt iter cor ⁊ pā
niculū eꝰ nō oȝ vt ꝯsequāt̄ ꝑnitiē. Et si ē apa̅ dū non
ē calidū:ipsū.n.ē ꝑnitiosū. Et q̄ñq; accidit ī ipō ore
stōi tremor ⁊ nocet cordi. ¶ Modi āt ex q̄bꝰ signi
ficāt̄ dispōnes cordis s̄t.ix. Pulsus Et anhelitꝰ Et

creatura pectoris Et ea q̄ nascūt̄ sup pectꝰ Et tactꝰ
corpis ⁊ q̄ð accit ī ipso Et mores Et v̄tutes corpis
⁊ debilitas eꝰ:⁊ meditōes eꝰ. ¶ Pulsus q̄ð q̄ñ v̄elo
citas eꝰ ⁊ magnitudo ⁊ frequētia ipsius significāt ca
liditatē eꝰ. ⁊ coꝝ ꝯ̄ria significāt fr̄itatē eꝰ. ⁊ eiꝰ lenitas
significat hūiditatē. ⁊ eꝰ durities significat siccitatem
ipsiꝰ. ⁊ fortitudo eꝰ ⁊ eq̄litas ⁊ ordiatō significāt sani
tatē eꝰ. ⁊ coꝝ ꝯ̄ria significāt ꝯ̄riū sanitatis ipsiꝰ ¶ Et
ā̅helitꝰ q̄ð magnꝰ ⁊ frequēs ⁊ velox ⁊ calidus signifi
cāt caliditatē eꝰ ⁊ ꝯ̄ria coꝝ significāt frigiditatē eius.
Et pectꝰ āplū altū si nō ē ꝑ mltitudinē cerebri quā
significat capitis magnitudo faciēs multitudinē ce
rebri faciētē magnitudinē nuche faciētē magnitudi
nē spondiliū faciētē magnitudineȝ costaꝝ ortaꝝ ex
eis:imo ē illic ꝑuitas capitis aut eꝰ meditatio ⁊ forti
tudo pulsus significat caliditatē ipsiꝰ ⁊ ꝯ̄riū illiꝰ si nō
facit ipsū ꝑuitas capitis significat ipsū frigiditatē eꝰ.
¶ Et pili plurimi orti sup pectꝰ ⁊ ꝓp̄e illi q̄ s̄t crispi
significāt caliditatē ipsiꝰ ⁊ nuditas pectoris ⁊ pauci
tas,piloꝝ significāt fr̄itatē ipsius ꝑ ꝑuatiōȝ agētis
fumū aut siccitatē ꝑ ꝑuatōȝ māei fumi. Et si ñ ꝯ̄dicit
hūiditas ꝯplōnis corpis valde ⁊ ꝯsuetudo aeris ⁊
regiōis ⁊ etatis. Et calitas corpis totiꝰ significat ca
liditatē eꝰ si ñ resistūt splē ⁊ epar fr̄a cū frigiditate sua:
⁊ frigiditas corporis significat frigiditatē eꝰ si non re
sistit epar aliquo mō. ⁊ leuitas eꝰ significat hūiditateȝ
eꝰ si nō resistit epar aliquo mō resistēdi. ⁊ durities eꝰ
significat siccitatē ipsius si non resistit epar. Et febres
putride cū sanitate epatis significāt caliditatē eꝰ ⁊ hu
miditatē eꝰ. ¶ Ex via āt moꝝ q̄ñ ira nālis q̄ nō ē ex
ꝯsuetudine ⁊ audacia ⁊ furiositas ⁊ leuitas motuū
significāt caliditatē eꝰ. Et coꝝ ꝯ̄ria si nō ē acquisita
ex meditatōibꝰ ⁊ ꝯsuetudibꝰ significāt frigiditatē ipsi
us. ¶ Corpis āt fortitudo significat ipsiꝰ fortitudinē
⁊ eꝰ debilitas si nō fuerit nocumētū ex cerebro ⁊ ner
uis debilitatē ipsiꝰ. Et debilitas eꝰ significat malitiā
ꝯplexiōis ī ipso. Et fortitudo eꝰ significat ꝯplōnis eꝰ
nālis eq̄litatē. Et ē q̄ꝛ essenᵃ caloris īnati ⁊ sāguis et
spūs vitalis ꝑlima ē ī ipō ñ īflāmata fumosa:imo splē
dida pura. Sȝ accidētalē ex calitate significāt vehe
mētia īflāmatōis ⁊ rixa aīe. Et q̄ñq; perducit nocu
mētū in anhelitu. ¶ Meditationes v̄o q̄ declināt
ad gaudiū sicut fidutia ⁊ bonitas spei significāt for
titudinē ipsius et equalitatē ipsius q̄ sequnt̄ ī calidi
tate ⁊ humiditate ipsius. Et decliues ad iq̄sitōeȝ so
litudinis et disiunctionis significant caliditatē eius.
Et decliues ad timorē ⁊ tristitiam significant frigidi
tatem ⁊ siccitatem eius. Et dispositiones que sequn
tur ī ipso corde sicut īflammatio accidens in ipso ⁊
sicut tremor qui sentitur ex ipso:alie significant per
seipsas complexionem eius sicut inflammatio. ⁊ q̄
dam non significant nisi per comparem suum sicut
tremor cordis. Tremor nāq; cordis sequit̄ omnes
spēs debilitatis cordis ⁊ malitie ꝯplexiōis ipsius ⁊
non significat rem puram in ipso. Et q̄ñq; plurimū
tremoris cordis ē propter fortitudinem sensus cor
dis quare accidit tremor cordis ex qualibȝ medita
tiōe aut vapore aut similibus illis ex eis q̄ ꝑueni
unt ad ipsuȝ. ¶ Et q̄ñq; sunt egritudies cordis cuȝ
cōitate alioꝝ ⁊ proprie capitis ⁊ oris stōi ¶ Et non
euātur egritudies cerebri melice et epileptice a cōi
tate cordis ¶ Et q̄ñq; ꝑmutant̄ ad cor māe expulse
ex eis q̄ sunt sicut pleuresis ⁊ peripneumonia ⁊ sūt
cāe tioris magni ⁊ mortis subite. Et q̄ñ accidit hu

morib⁹ diminutio ex q̄ztitate necessaria primū nocumētū illi⁹ ē in corde q̄re alterat̃ ꝯplexio ei⁹. Et qñ puenit calor purus aut frigus puꝝ ad cor morit̃ ille cuius ē. Et iā vidi ꝯgelatū loq ⁊ iā moriebat̃ cuꝫ sudore ⁊ sine sudore

¶ De signis cōplxonū cordis naturaliū. Ca.iii.

C Omplxonē qͦ calaꝫ nālē significāt āplitudo pectoris i creatōe sua nisi r̃sistat cerebꝝ ⁊ magnitudo pulsus nālis ⁊ decliatio ipsi⁹ ad frequētiā ⁊ velocitatē ⁊ magnitudo anhelit⁹ nālis ⁊ declinatio ipsius ad frequētiā ⁊ violētiā ⁊ exuberatio piloꝝ sup pect⁹ ⁊ ꝓprie sup sinistꝝ parūper si nō repugnet humiditas mēbri alterius ꝯtrarietate vehemēti valde aut regio. ⁊ aer ⁊ vehemētiā ire ⁊ furiositatē ⁊ bonitatē credulitatis ⁊ spatiositatē spei significat magnitudo pectoris qū non ē pp cerebꝝ fm ꝙ dictū ē. Cōplxonē ṽo frigidā nālē significat cōstrictio pectoris nisi pp ꝯditiones p̄dictas ⁊ puitas pulsus nālis ⁊ declinatio e⁹ ad raritatē aut tarditatē nisi sit illic cā faciēs velocitatē: ⁊ ꝯstrictio anhelit⁹ nālis ⁊ declinatio e⁹ ad tarditatē ⁊ raritatē ⁊ debilitas ⁊ pigritia ⁊ patiētia non acq̄sita ex ꝯsuetudine ⁊ exercitio ⁊ mores ⁊ sil̃es morib⁹ mulieꝝ ⁊ erubescētia cum timore ⁊ hesitatio ⁊ obliuio ⁊ p͛ssio a mimis rebus ⁊ frigus corporis. humidā vero ꝯplxonē significāt lenitas pulsus ⁊ velocitas patiēdi a supuenientib⁹ irā faciētib⁹ ⁊ lenificātib⁹ supuenientib⁹ ⁊ velocitas remouēdi ab eis ⁊ hūiditas cutis si ñ resistit ep. Sꝫ ꝯplxonē siccā significant durities pulsus: ⁊ tarditas agēdi ⁊ tarditas patiēdi ⁊ tarditas quiescendi ⁊ lupinositas moꝝ ⁊ siccitas corporis si nō resistit ep.

¶ Calidā āt ⁊ siccā ꝯplexionē significāt pulsus magn⁹ cū mēsura. Et illud iō qm̄ magnitudo e⁹ ē pp necessitatē: ⁊ diminutio ipsius pp siccitateꝫ instrumēti. ⁊ velox ꝓp̄e ad ꝯstrictōꝫ ⁊ frequēs ⁊ anhelitus magnus velox ⁊ proprie qū ipse extrahit aerē frequēs ⁊ perfidia moꝝ ⁊ inuerecūdia ⁊ leuitas i motōib⁹ ⁊ imblāditie ⁊ velocitas ire pp caliditatē ⁊ tarditatē pacificādi pp siccitatē ⁊ multitudo piloꝝ pectoris ⁊ spissitudo ipsoꝝ pp siccitatē materiei ipsoꝝ ⁊ crispitudo ipsoꝝ ⁊ caliditas tactus ⁊ siccitas ipsius. In calida āt ⁊ hūida sunt pili paucìores ⁊ pect⁹ ē latuꝫ magnū ⁊ pulsus ē magnus ṽerū ē lenior. Et velocitas ⁊ frequētia e⁹ sūt infra illas q̄ sūt in ꝯplexione sicca qū equāt̃ in caliditate ⁊ ē ira in ea velox nō vehemēs ⁊ tact⁹ corporis ē calidus ⁊ hūidus si nō repugnat epar in vehemēti frigiditate ⁊ hūiditate si fuerint infra vehemētiā ⁊ multiplicant̃ egritudines putride. Frigidā āt ⁊ hūidā significat pulsus qū nō est magnus: imo ē decliuis ad puitatē ⁊ ē leuis non velox nꝫ frequēs: imo est decliuis ad ꝯtraria eoꝝ fꝫ illud ad qͦ i vltimo puenit ꝯplo: ⁊ ē habēs eā piger timidus tardus mortue festinationis nudus a pilis non retinēs malū nꝫ irascibilis: ⁊ ē corpus frꝫ ⁊ humidū si nō resistit ei epar cū calefactione plurima et exiccatōe q̄zuis nō sit plima. ¶ Frām vero ⁊ siccaꝫ habētis pulsus non ē cū illa tarditate tota ⁊ hñs eā ē tarde ire fixe retinēs malū lenis sine pilis frigiduꝫ habēs corp⁹ ⁊ siccū si nō resistat epar cū calefactiōe plurima ⁊ hūiditate q̄zuis parua.

¶ De signis egritudinū cordis. Ca.iiii.

D E illis sūt significatōes ꝯplxonū nō nāliū: ⁊ qñq̄ꝫ significant malitiā ꝯplexiōis cordis debilitas ⁊ resolutio virtutis ⁊ liquefactio nō ptinētes ad cāꝫ primitiuā aut antecedētē aut cōitatē mēbri. ꝙ si tremor cordis adiuuat in his significatōib⁹ tunc iā cōplet̃ significatio ⁊ qñ perducit ad syncopim tūc iā ꝯfirmata ē res. ¶ Et qñ in corde fortis fit malitie cōplexionis frigide: aut calide aut sicce sine materia incipit corpus procedere in via pthisis ⁊ liquefactōis Est ergo illa q̄ ē calida ex illa ethica absoluta. Fra spēs ergo ethice ꝯparat̃ ad senes ⁊ decrepitos: ⁊ sicca spēs pthisis. Et ethica qͦ diuersificat̃ in toto illo a pthisi facta a pulmone. Pulmo.n.in hac nō ē lesus in seipo ⁊ hñs eā nō hꝫ tussiꝫ ⁊ diuesificat̃ ab ea ethica cū caliditate pro pter priuatōꝫ caliditatis.

¶ Signū āt malitie cōplxonis cordis calide ē augmentū pulsus in velocitate ⁊ frequētia nō nāli ⁊ egressio anhelitus ad magnitudinē ⁊ velocitatē ⁊ frequētiā non naturalē ⁊ vehemētia sitis que sedat̃ cū aere frigido ⁊ suauitas in frigore ⁊ cōmunitas extenuationis ⁊ liquefactionis absq̄ꝫ causa alia ⁊ tristitia ⁊ cōturbatio pmixta inflāmationi. Signa autē malitie ꝯplexionis frigide sunt declinatio pulsus ad paruitatē ⁊ raritatē nō nālē nisi cadat virtus ⁊ sit necessaria frequētia vt succuratur cū eo quod appropinq̄t necessitati cū aliis ab eis duabus ⁊ ē cuꝫ debilitate anhelitus ⁊ resolutione virtutis ⁊ trāquillitate ad illud qͦ calefacit ex spēbus eoꝝ q̄ tāgit ⁊ olfacit ⁊ gustat ⁊ timiditas ⁊ ñ audatia ⁊ superfluitas in pietate ⁊ misericordia. Signa āt malitie ꝯplxonis cōdis humide sūt inclinatio pulsus ad lenitatē nō nālē ⁊ velocitas patiēdi ab ipmētib⁹ in aīa cuꝫ velocitate remotōis eoꝝ ⁊ multitudo euēt⁹ febriū putridaꝝ. Sꝫ signa malitie ꝯplexionis sicce sūt declinatio pulsus ad siccitatē nō nālē ⁊ difficultas passionū cū fixiōe earū siue sint fortes siue debiles ⁊ liq̄factio corpis.

¶ De significatōibus āt apatū sūt significatōes apatū caloꝝ. Ipsa.n.in principio sui faciunt apparere i pulsu diuersitatē mirabilē nō ꝯsuetā ⁊ magnificāt inflāmatōꝫ in corpore ⁊ ꝓp̄e in ptib⁹ mēbroꝝ anhelit⁹. Et anhelās q̄zuis attrahit maximū aerem ⁊ frissimū: tñ ē q̄si p̄uat⁹ āhelit⁹: deiñ seq̄t̃ ipsū syncopis successiua: ⁊ nō oꝫ vt expectet̃ in cognitōe dispōis apatū caloꝝ cordis illō qͦ ē ex duritie instrī: fm ꝙ currit ꝯsuetudo de expectatōe e⁹ in aliis q̄ sunt siliā eis. Apa.n.nō ita aduenit cordi vt p ipsū iduret̃ pulsus imo iterficit añ illō. Singularis āt resolutio scit̃ ex cāis p̄mitiuis. Et dixer̃t qdā ꝙ qñ accidit i corde vlc⁹ ⁊ currit ex nare sinistra sāguis morit̃ patiēs. Et signū eius ē dolor in loco sinistro māmillari.

¶ Ca.v.ō cāis ipmētib⁹ in corde.

C Ausaꝝ i corde ipmētiū alie sr̃ q̄ sr̃ ei ꝓp̄e: ⁊ alie sr̃ cōes ⁊ aliis sic̄ cāe efficiētes ꝯplxones ⁊ cāe efficiētes apata ⁊ efficiētes solutōꝫ singularis ⁊ reliq̄ sil̃es eis q̄ sr̃ ex eis q̄s nūeraui tibi i libris ꝓlib⁹. Ueꝝ cordi adpropant̃ cāe añcedētes pp āhelitū ⁊ cāe añcedētes pp passiōes aiales. Propt̃ āhelitū qͦ qm̄ qñ ꝯstrigit̃ aut calefac̄ valde aut irrat̃ valde: seq̄t̃ ex eo vt accipiat cor nocumētū. ¶ In passiōib⁹ āt aialib⁹ oꝫ vt redeat̃ ad ea q̄ diximꝰ i vlib⁹: ⁊ iā oñdim⁹ ipssionē eaꝝ i corde mediāte spū: ⁊ cuiusꝫ eaꝝ q̄ r̃fluit i ipssiōe p̄uocatōis spūs inati ad iteriora aut sparsiōis e⁹ ad exteriora. Et qñq̄ꝫ ꝯseq̄t̃ vt faciāt puenire syncopi: imo ꝯseq̄t̃ vt iterficiāt. Et ira q̄ ē ex summa eaꝝ ē minor oīb⁹ illis i hoc. Ira.n.raro īerfic. vigilie ṽo ⁊ exercitiū ⁊ siliā illis debilitāt cor cuꝫ resolutione. ¶ Ca.vi.de canōib⁹ vlib⁹ i curatōe cordis.

Nos quidē fecimus de medicis cordialibus
tractatū singularē quo quū hō ꝯiunxerit in
ter sciaȝ suā in medicina ⁊ cognitionē suaȝ
in principiis que sūt magis cōia q̄ȝ me' iuuabit. hic
vero innuim' ad illud qḋ oȝ dici in libris medicina
lib' puris ppea ꝙ cor ē mēbꝝ principale prius omi
principali ⁊ sublimi' eo: oȝ vt sit velox studiū in cu
ratione eius cū medicinis ita vt adiuet̄ absq; erro:
vltime siue velimus ex eo eūare hūorē siue pmutar̄
ei ꝯplōnē. ¶ In eūone āt q̄ ꝓcedit cursu phlōmie
ita studiose festinam' ne oporteat nos permiscere eā
cū alio regie mundificatiuo: imo plīn qḋ in ipsa ob
seruamus ē ne supfluat ⁊ cadat virtus: ⁊ vt viuifice
mus virtutē si debilitatur parūp cū rebus viuifican
tib' virtutē qñ debilitat̄ propter ꝯplexionē frigidaȝ
aut calidā. Et hec res nō appropriat̄ egressioni san
guinis tm̄: imo oib' eūonibus q̄ȝuis sit extractio sā
guis vehemētis necessitatis ad hoc subsidiū. Cau
sa: autē cū qua excusamur a studio specieꝝ regiminis
alterius ē q: egressio sāguinis nō ē medicamē perue
niēs ad cor: ⁊ ꝙ plīn repletionū cordis nō sūt nisi ex
sanguine ⁊ vapore a nocumēto quoꝝ duoꝝ sil' libe
rat̄ phlōmia. Et repletio quidē sāguinea remouet̄
phlōmia basilice dxtre. Sȝ repletio vaporosa phlō
mia basilice sinistre. In reliquis āt eūonib' q̄ sūt cuȝ
medicinis oȝ vt misceant̄ me' cū regie predicto ⁊ re
gimine alio. Et illud ē qm̄ plures me' eūatiue sūt cō
trarie corpori: quare oȝ vt eis associet̄ medicine cor
diales. Et ipse medicine q̄ efficiūt in corde multitu
dinē cū proprietate q̄ ē i eis: ita vt sint cū medicami
ne admistrato in eūone humoris cordialis sociate
medicine tyriacales bezahartici pertinētes cordi. ⁊
plures qdē haꝝ medicinaꝝ ꝯferūt: imo plures eaꝝ
ꝯferūt ei ex alia parte. Et illud ē qm̄ ipse ēt faciūt pe
netrare medicias eūatiuas ad cor remouen' eas ab
aliis locis. Permutatio āt ꝯplōnis: aut ē q: ꝯuertit̄
regimē ad pmutōȝ frigidi: aut pmutatōȝ calidi: aut
pmutatōȝ hūidi: aut pmutatōm sicci. Quȝ ergo vo
lum' pmutare ꝯplōnē frigidā audaces sumus ad il
lud cū medicinis calidis ꝯmixtis cū medicinis cor
dialib' calidis cū custodia nostra ne accidat ex eis
motus laboriosus humoris cordis ita vt extendat̄
corpus cordis cū eo qḋ gradati facit illud aut extē
dat̄ mā āposa ⁊ reliqua. Qū ergo volum' pmutare
ꝯplōnē calidā nō sum' ausi eē ꝯtēti in infrigidatiuis
Naȝ sba pp quā cor creatū ē: ⁊ ē spūs effusus i ipso
ē sba calida. s. caliditate innata non caliditatib' noci
uis corpori. ⁊ accidit ei ex malitia cōplexionis cor
dis qñ ē calida vt minoret̄ ⁊ resoluat̄: ⁊ vt conuertat̄
i fumū ⁊ ꝯturbet̄. qū ergo supuenit corpori cordis
qḋ extinguat ipsā ⁊ nō ē pmixtū cū medicinis cali
dis quaꝝ proprietas ē vt cōfortēt calorē innatū non
totū illud pp caliditatē eaꝝ: imo cū ꝓprietate ipsa
rū associata caliditati eaꝝ possibile ē vt noceat radi
ci. i. spiritui q̄ȝuis raro ꝯferat ⁊ ē corpus cordis: pp
ea q: iuuat ad tēperādū caliditatē cordis qū sētit̄ cū
eo caliditas spiritus. Quapp nō inuenim' sapientes
antiquos eūasse curatōȝ malitie ꝯplōnis calide q̄ ē
in corde: ⁊ e' qḋ accidit ei a permixtiōe medicinarū
frigidaꝝ cū cordialibus calidis: confidētes ꝙ nā si
fuerit fortis discernet inter infrigidatiuū ⁊ calefacti
uum ⁊ afferet infrigidatiuū cordi ⁊ afferet calidum
cordiale spiritui ⁊ tēperabit illud ⁊ qñq; istud. Et si
non inueniunt medicamē equale faciēs cōfortatōeȝ
spiritus cū proprietate aut poxsimū eq̄litati sicut hu
glossā vigorāt ⁊ adiuuāt se cū ea: sȝ si nā fuerit debil'
nō ꝯfert regimē. Et qñq; cogit eos admistrare me
dicias calidas cordiales pp illḋ ꝙ ipsi sciunt de gra
uitate sbe plīn medicinaꝝ frigidaꝝ cordialiū ⁊ pau
citate penetrationis eaꝝ ⁊ declinatōe ipsaꝝ cū natu
ra ad fixionē ⁊ nō ad penetratōm: quare cogit eos
illud ad hoc vt permisceāt medicinas cordiales ca
lidas quib' penetrent vt natura adiuuet̄ ad deferen
dū illas cordi sic̄ pmiscēt crocū reliqs pmixtis trocis
coꝝ cāfore. Reliqua. n. pmixta discurrūt cuȝ eo ad
cor: deinde virtuti naturali iest vt procedat a corde:
aut inflāmet ipsū cū spū cordis ⁊ adiuuet cū infrigi
datiuis ad tēperādā ꝯplōnē. Hoc nāq; meli' ē eis
q̄ȝ vt vtantur infrigidatiuis puris que figunt̄ i pnci
pio meatuū ⁊ nolūt penetrar̄. Et isti q abstulerūt cro
cum ex trociscis canfore ⁊ blassemauerunt primos
fecerūt trociscos cāfore pauci iuuamenti: q̄ȝuis ipsi
ignorent h. Ampli' ꝯplō calida curat̄ dādo in potu
rob de fructibus ⁊ ꝓpe aquā pomoꝝ de sceni. ⁊ cy
donioꝝ. ȝ. ii. Est. n. bonū medicamē cū eis q̄ sibi sūt
silia de his que dicturi sum' ⁊ cū epithimatib' ⁊ em
plastris q̄ sūt ex extictis pmixtis cū ꝯfortātib' cor. Et
si cā fuerit mā eūet̄. ¶ Cura āt malitie ꝯplōnis frigi
de ē cū ꝯfectionibus vel ꝯfortātib' magnis q̄s dice
m' ⁊ cū vino odorifero ⁊ cū exercitiis tēperatis ⁊ cū
ēplis ⁊ linimētis calidis aromaticis cordialib' ⁊ ci
bis calidis cū quātitate q̄ digerāt. Et si cā fuerit mā
eūet̄. ¶ In cura āt malitie ꝯplōnis sicce necessari' ē
cib' plurim' hūectatiu' ⁊ introit' balnei post ipsuȝ ⁊
admistratio tine cū custodia ipsius ⁊ paucitas mo
t' ⁊ trāquilitas ⁊ sumere i potu aq̄ȝ frigidā. Et si fue
rit illic frigus alienet̄ ab aq̄ frigida: q̄ ē vehemētis fri
goris. Et cibētur cibis ⁊ potib' ⁊ multiplicet̄ sōnus
post cibū calidū. Et si cā fūit mā eūet̄. Et tu qḋ sciet
distictiōm illi' vbi loquemur de cura ethice ⁊ arefa
ctōis. ¶ Cura āt malitie ꝯplōnis hūide ē subtilia
tio ciboꝝ ⁊ admistratō mediciaꝝ exiccatiuaꝝ ⁊ ex
exercitia tēpata cū frequētia ⁊ multitudie: ⁊ si cā fue
rit mā eūet̄. ¶ Frigide vō ⁊ hūide ꝯplōnis cura est
multitudo exercitii ⁊ balnei añ cibū p̄cipue therma
rū ⁊ sbmersio plīma in aq̄ cal'a ⁊ admistratio soluti
uoꝝ ⁊ diureticoꝝ ⁊ vsus vini fortis resolutōis: odo
riferi ⁊ admistratō ciboꝝ laudabil' chimi cū q̄ȝtita
te ñ plīma. ꝙ si illic fuerit cal'itas vitēt balneū ⁊ vtāt̄
coitu. Et si fūit mā cal'a ⁊ hūida: aut hūida eūet̄.

¶ Ca. vii. de medicinis cordialibus.

Medicie qḋ cordiales cū totalitate sua oȝ vt
colligāt̄ ex areol' mediciaꝝ singulariū ⁊ ex
areol' mēbroꝝ āhelit'. Sȝ fȝ necessitatē in
hac hora nos dicem' d' eis illas q̄ sūt sic̄ capita ⁊ radi
ces. dicam' g' ꝙ ille qḋ q̄ ex eis sūt ꝓprie eq̄litati sūt hia
cynth' ⁊ alberēgesis ⁊ alferuzegi ⁊ auꝝ ⁊ argentū ⁊
buglossa. Cal'e vō sūt doronigi ⁊ zedoaria ⁊ musch'
⁊ ābra ⁊ zurūbet ⁊ seta ꝓpe ⁊ croc' ⁊ ābo beē sūt ve
locis iuuamēti ⁊ gariofili sūt valde mirabiles ⁊ xilo
aloes crudū ⁊ melissa ⁊ semē e' ⁊ alscebebrā ⁊ semē
e' ⁊ cardamomū ⁊ cubebe ⁊ alfelemenusch ⁊ aceto
sa ⁊ semē e' ⁊ folia citri ⁊ foliū idū ⁊ enula ē mirabil'
¶ Frē vō sūt margarite ⁊ karabe ⁊ cāfora ⁊ corallus
⁊ sādali ⁊ rosa ⁊ spodiū ⁊ lutū sigillatū ⁊ pōa. Et ex
eis ē coriādꝝ siccū ⁊ hūidum.

¶ Tractatus. ii. de partibus distinctis.

¶ Ca. i. de tremore cordis ⁊ causis eius.

TRemor cordis est motus tremu
lus accidēs cordi. ¶ Et
causa eius ē oē qd̓ ledit coꝛ ex eis que
sunt in ipso aut in pāniculo eiꝰ: aut ꝯti
nuant̄ ei ex mēbris vicinis cōmunican
tibꝰ ei. Et qñꝫ fit a mā humoꝛosa: ⁊ qñꝫ fit a malitia
ꝯplo̅nis pure. Et qñqꝫ ab apāte: ⁊ qñꝫ fit a resolutō
ne singularis ⁊ fit a cā extranea: ⁊ qñqꝫ fit a moꝛsu
venenosoꝝ aīaliū. Et qñqꝫ fit a serpentibꝰ q̄ fiūt ī vē
tre: ⁊ qñqꝫ it a sēsu vehemēti. Et mā humoꝛosa qñ
qꝫ ē sanguinea: ⁊ qñqꝫ est humiditas: ⁊ qñqꝫ ē melā
cholica: ⁊ qñqꝫ ē cholerica: ⁊ qñꝫ est vētosa: ⁊ ē leui
oꝛ ⁊ faciliꝛ eaꝝ. ¶ Et ille q̄ ē a malitia ꝯplo̅nis pu
re: iō ē qꝛ oīs ꝯplexio dominās facit d̄bilitatē ⁊ oīs
debilitas efficit in coꝛde dū perseuerat ī ipso residu
uꝫ virtutis agitationē quādaꝫ quasi ipsū expellat a
seipso aliqd̓ nocumētū. Et tremoꝛ qdē cordis qñ su
ꝑfluit penetrat̄ ad syncopiꝫ: ⁊ quādo magis suꝑflu
it permutatur ad moꝛtē. Et vnaqueqꝫ ꝯplonuꝫ sim
pliciū facit illud. ¶ Apa vero calidū in principio ꝑ
seuerās facit apparere tremoꝛē cordi: deinde synco
piꝫ postea moꝛtē. ⁊ frīm ē ꝓpiquū dispōni eiꝰ. Sꝫ
qñqꝫ interponit spatiū aliquantulū. ⁊ silr̄ resolutio
singularis. ¶ Et silr̄ oppilatio existēs in cursibꝰ sā
guinis ⁊ spūs in coꝛde ⁊ que seq̄ūtur ipsū ⁊ in venis
sensibilibus ꝑtiuꝫ pulmonis. ¶ Factus autē a cā ex
tranea ē sicut a doloꝛibus ꝯstrictiuis ⁊ ꝑmutatōibꝰ
materieꝝ apatuꝫ vicinoꝝ ꝑdictoꝝ a potu venenoꝝ
¶ Et factus a moꝛsibꝰ serpētū. Et factus a serpētibꝰ
q̄ accidūt in vētre ⁊ ꝓpe qñ ascēdunt ad supioꝛa mi
rac in cibo ⁊ fece. Factꝰ āt a subtilitate sensus cordis
ē: qm̄ hn̄ti illuꝫ accidit tremoꝛ cordis ex qualibꝫ vē
tositate generata in spatio qd̓ est inter ipsū ⁊ iter pā
niculū eius aut in coꝛpoꝛe pānniculi eꝰ: aut in vena
eꝰ ⁊ ex qualibet qualitate frā aut calida adueniente
ei: ita ꝙ succedit potui aq̄ ꝑter ꝙ perducat illd̓ ad
debilitatē in operatōibꝰ suis. ¶ Factus āt cū cōita
te: aut ē cū cōitate coꝛpoꝛis totius sicut accidit in fe
bꝛibus: ⁊ ꝓpꝛie in febꝛibus pestilentialibus: aut
cū ꝯmunitate pāniculi sui: ita vt accidat in ipso apā
molle: aut duꝝ sicut accidit simio aut gallo ꝑdictis:
aut cū cōitate stōi: qm̄ in ipso est humoꝛ viscosus
vitreꝰ aut moꝛdicatiuꝰ cholericus: aut coꝛrūpit̄ ī eo
cibus: aut cū cōitate oīum mēbroꝝ que dolēt vehe
mēter. Et qñꝫ multiplicat̄ cū cōmūitate stōi ꝑꝑ hu
moꝛē q̄ ē in eo: aut bothoꝛ in oꝛe eius: aut attractōꝫ
succedētē laboꝛi: ita vt foꝛsitā nō discernat̄ inter ipsū
⁊ inter cordialē. Et qñꝫ accidit ꝑꝑ tremoꝛē ī oꝛe stōi
⁊ ꝯtinuat̄ illi: ⁊ ē siliꝛ res tremoꝛi cordiali. Et qñqꝫ
fit cū cōitate pulmonis qñ multiplicat̄ in eo oppila
tio ī ꝑte illa que obuiat cordi: ⁊ nō penetrat anheli
tus ꝯm suos mōs: ⁊ illud indicat ꝯstrictōꝫ anhelitꝰ
nō securā. Et qñqꝫ fit cā crisis ⁊ motuū accidentiuꝫ
hūoꝛibꝰ ad crisim. Et ego exponā illud in loco suo.
¶ Et siquis ꝯquerit̄ de tremoꝛē cordis pꝰ egritudīes
⁊ hꝫ nauseā ⁊ euomit cholerā plimā ⁊ nō remouet̄
nausea ē maluꝫ ⁊ indicat spasmū in stomacho.

¶ Capitulum.ii.de signis.

TRemoꝛē cordis oēꝫ significat pulsus diuer
sus transiēs terminū in diuersitate sensu per
cepta in magnitudine ⁊ ꝑuitate ⁊ velocitate ⁊ tardi
tate ⁊ raritate ⁊ frequētia: ⁊ multotiēs assimilat̄ pul
sui habentiū asma. ¶ Et significāt illū q̄ ē humidus
vehementia lenitatis pulsus ⁊ sensibilitas habētis
eaꝫ quasi coꝛ eius sit positū in hūiditate. ¶ Et signifi
cāt illuꝫ q̄ sāguineꝰ ē signa velocitatis ⁊ īflāmatōis
⁊ velocitas pulsus ⁊ magnitudo eius in alia hoꝛa
q̄ꝫ tremoꝛis cordis ⁊ iuuātur coitu ⁊ ī frigido ē cō
trario. ¶ Et significāt illū q̄ cholericus ē ⁊ est raro
egritudines cholerice sequentes ipsum ⁊ duritiēs q̄
dā in pulsu ⁊ vehementia inflāmatōis. ¶ Et signifi
cāt illū q̄ melācholicus ē tristitia ⁊ sollicitudo ⁊ du
ritiēs in pulsu. ¶ Et vētosū qd̓ puꝝ significat veloci
tas resolutionis eius ⁊ leuitas laboꝛis eꝰ: ⁊ ēt pauci
tas diuersitatis in pulsu eꝰ. ¶ Et significāt apōsū in
substātia ipsius aut pāniculi eꝰ signa duoꝝ apatū ꝑ
dictoꝝ. Et illum q̄ ē ex solutōe ꝯtinuitatis cā sua. ⁊
factū a venenis ⁊ moꝛsibus cause sue cuꝫ ꝓpꝛieta
te reliquaꝝ cāꝝ. Et silr̄ factū a vermibꝰ ¶ Et factū
a ꝯplexione singulari calida ⁊ īflāmatione vehemē
ti absqꝫ sensibilitate hūiditatis in qua natet coꝛ ve
locitas pulsus ⁊ frequētia eiꝰ q̄uis sit nō in hoꝛa cō
motionis eius ⁊ ꝙ est post cās spasmaticas sine ma
teria ⁊ in ethyca ⁊ silibus. ¶ Et factū a frigoꝛe puro
significant cāe ue ex eūonibus extinguētibus calo
rē innatū: et egritudines īfrigidatiue ⁊ aeres ⁊ alia
⁊ pulsus rarus ⁊ tardus nō ī hoꝛa tremoꝛis cordis
¶ Factum āt ab oppilatōe significat diuersitas pul
sus in paruitate ⁊ magnitudine ⁊ debilitate ⁊ foꝛti
tudine cū ꝑuatōe signoꝝ repletōis. ¶ Factus aūt
a subtilitate sensus cordis ⁊ a qualibet ventositate
generata ex nocumēto aduēiēte ei cognoscit̄ ex foꝛ
titudine pulsus ⁊ sanitate anhelitus ⁊ incolumitate
reliquoꝝ mēbroꝝ. ⁊ foꝛtitudo pulsus ⁊ magnitudo
ipsius sunt significationes pꝛime significātes ipsū ⁊
certificat ipsū si fuerit coꝛpus cū frequētia hꝰ ī tremo
ris cordis incolume ⁊ virtus ꝯseruatā ⁊ ꝯsuetudo ī
operatōnibꝰ sana. Et illi qbꝰ plꝫ accidit iste sunt sup
quoꝝ facies apparent vestigia passionū aīaliuꝫ q̄ꝫ
u is paꝝ sicut ire aut gaudii: aut tristitie aut aliaruꝫ.
¶ Factus āt cū cōitate coꝛpoꝛis totius in febꝛibus
manifestus est ⁊ silr̄ creticus. Et factū cā stōi signifi
cāt significationes dispōnū stōi ⁊ appetitus ⁊ ꝙ ab
ipso expellit̄ ⁊ imaginatiōes ⁊ nausea ⁊ pūctio ⁊ ꝙ
alleuiat̄ in tp̄e vacuitatis: et ꝙ sit vehemens in hoꝛa
qua cibꝰ incipit digeri. Et ille q̄ fit cum cōitate pul
monis ē: qm̄ hn̄s eū est pꝛeparatus asmati repertis
in ipso signis significantibꝰ hūiditatē pulmōis ⁊ op
pilatōneꝫ viaꝝ in eo quas dicemus in suo capitulo
Factū āt ꝑ ꝑ febꝛes significant significatōes supꝛadi
cte in caplo suo. Et ex eis q̄ significāt ipsū sunt sali
ua currēs ⁊ doloꝛ sicut q̄ fit a ꝯstrictōe vnguiū ⁊ pū
cture euenientes subito in oꝛe stōi.

¶ Capit.iiii.de curatōnibus vlibꝰ tremoꝛis cordis.

IN māli omni fertur auxiliū cū eūatiuis. in
sanguineo qd̓ cuꝫ phlo̅mia ⁊ extractiōe sā
guinis vltima ⁊ tempamento cibi ī q̄ꝫtitate
⁊ q̄litate. Et si ē illic ꝑoxismus: aut tp̄s in quo ꝯmo
ueat̄ plurimuꝫ sicut verbigr̄a ver: tunc necessarium
est vt pꝛecedāt ante ꝑoximuꝫ phlebotomia ⁊ subti
liatio cibi ⁊ acceptio eꝰ qd̓ ꝯfoꝛtet coꝛ. In facto au
teꝫ ꝑꝑ hūoꝛē phlaticū oꝫ vt fiat eūo cū medicinis q̄
rū ipꝛessio ꝯsequit̄ coꝛ. Et illarū ꝯuenientioꝛes sunt
biere magne eūantes hūiditates viscolas. ¶ Facti
autē ꝓpter sāguinē melancholicū loci longinqui
cura ē phlo̅mia ⁊ tēperātia epatis ita vt nō generet
meliam cū eo qd̓ dr̄ caplo suo. Si āt est nudus hu
moꝛ melācholicus: tūc cura ē ī ipso eūo cū eis q̄ sūt

ſicut hiera ruffi ⁊ logodion ⁊ oïa que euacuāt hũo rē melicuꝫ ex locis lōginqs. ¶ Deinͫ remanet poſt illud equatio ꝯplōnis: ſꝫe qdē cū calefaciētibꝰ ⁊ cali de cū infratibꝰ: ⁊ ꝓpͤe cuꝫ eis q̄ ex eis ſunt medicine cordiales. ¶ Ille v̇o q eſt cuꝫ cōitate ſtōi ſi ē ex hu more groſſo curet̃ vomitu poſt cibū ⁊ poſt accepta tionē ſubtiliantiū notoꝝ ſicut acceptionē ſucci rha phani in oxymelle. ⁊ ſolutio ventris fiat poſt ipſum cuꝫ hieris magnis ſicut logodion ⁊ theodoricon ⁊ hierap. ꝯfortata cuꝫ pulpa collogntide aut agarico ⁊ epithymo. ⁊ ſi fuerit ꝓpter cholerā mordicatiuaꝫ curet̃ ꝯfortando ſtōm cuꝫ robub fructuū odoriſero rū ſicut pomoꝝ odoriferoꝝ ꝓpͤe ⁊ cydonioꝝ ⁊ ꝓpͤe poſt cibū ⁊ piroꝝ ⁊ eoꝝ que ſunt eis ſilia: ⁊ cū decli natōe nature ad lenitatē ⁊ alienatōꝫ eius qḋ ꝯuerti tur ad humorē cholericū ⁊ regimie tēperāte ſtōuꝫ. ⁊ ſilr qñ cibus in eo corrūpit̃: oꝫ vt regat̃ cū eo qḋ ꝯ fortat digōem eius qḋ corrūpit̃ cuꝫ eo qḋ dicet̃ i ca. ſtōi. ⁊ quēadmōꝫ tu abſcindis cām cū hoc regimie ſilr oꝫ ꝙ ꝯfortet̃ patiēs qḋ eſt cor ita vt nō recipiat ĩ ꝑſſionē ⁊ nō ſis cōtentus in abſcindēdo cām abſqꝫ ꝯfortatiōe patientiſſimo oꝫ vt cū hoc intendas ad cor cū medicinis cordialibꝰ. Et ex eis quoꝝ iuuamē tuꝫ magnificat̃ in tremore cordis eſt potare pōdus ʒ.aur. de bugloſa i tpe ſōni noctibus ꝯtinuis. Et ex eis quibꝰ iuuat̃ hñs tremorē cordis ⁊ que ad ipꝫ ex pta ſunt eſt potare q̄ꝫtitatē ponderis nuclei de gari ofilo maſculo in .xii. aur. lactis dulcis in ieiuno: aut potare aur. de ſanſuco ſicco in aqua frā ſi fuerit illic caliditas aut in vino ſi non fuerit caliditas in diebꝰ cōtinuis. Et ex eis quibꝰ iuuat̃ hñs tremorē cordis eſt vt ſecū ſemꝑ ſit aromaticū aliqḋ ex genere eoruꝫ que ei ꝯueniunt ⁊ aſſidue vtat̃ ſuffumigatiōe cuꝫ eo facta ⁊ vtat̃ odoramētis eius: ⁊ vt ſint in aromatico eius q hꝫ tremorē cordis caliduꝫ vincētia roſa ⁊ cā fora ⁊ ſandalū ⁊ olea frā cū ꝑua ꝑmixtione medici naꝝ aliaꝝ ſubtilis calītatis ſicut paꝝ muſchi ⁊ cro ci ⁊ gariofili niſi metā trāſgrediat̃ res: tūc ei ſis ꝯten tus frigidis. Et ſi ē ꝯplexio frigida tūc admiſce muſ chū ⁊ ābraꝫ ⁊ oleū ḋ ben ⁊ oleū de citro ⁊ aquā cā forātā ⁊ algaliā ⁊ q̄ ſūt ſilia illis ⁊ ꝓpinq̄ eis ſpēbus ſuffumigatōis ⁊ rorificatōis ꝯuenientibꝰ ſꝫ ꝯplōnē. Et ego qdē nō multiplico tibi ſmōeꝫ in nūerando medicias cordiales calas ⁊ frās. Tu nāqꝫ inuenieſ eas oēs ſcriptas in tabulis librorꝝ āhelitꝰ in medici nis ſingularibꝰ: ⁊ ad vltimū oīs medicia odōifera ē cordialiſ. Et cū hoc nos iā diximꝰ q̄ haꝝ mediciaꝝ ſūt añcedētes in hac ītētiōe. Hñs tremoreꝫ cordis cū nauſea cuiꝰ tremorē cordis diximꝰ eē malū. Cura eiꝰ ꝓpͤe ſi fuerit illic reliqe febris in potu ſumat ſauic ordei ablutū cū aq̄ calida: det̃ infratuꝫ cū pōdere. x ʒ zuccari q̄ꝫuis ei ipꝫ euomat ēt tñ iuuāt eo. ꝙ ſi ipē abhorret zuccaꝝ ꝑꝑ additōeꝫ quā efficit in nauſea: accipiant̃ loco eꝰ grana mali granati ⁊ ſtringāt̃ ābo crura ⁊ olfaciat cāforā ⁊ q̄ ſilant̃ ei cū aceto ⁊ pōat̃ ſuꝑ pectus pānus infuſuſ aq̄ duoꝝ ſandaloꝝ ⁊ can fore ⁊ alioꝝ. Et multotiens qdeꝫ excitat̃ tremor cor diſ: ꝯdeinͫ expellit̃ aliqd ad īferiora a dextra ⁊ ſiniſtra ⁊ ſedatur tremor cordis.

¶ C. iiii. de cura tremoris calidi.

Si iſte tremor cordis ē cū mā ⁊ euacuas eaꝫ ⁊ remanet veſtigiū eius: aut ē tremor cordiſ calidus ſine mā: tūc oꝫ vt cibet̃ hñs eū cuꝫ eo qḋ paꝝ ė ⁊ ꝯfert ſicut ē panis infuſus in aq̄ ro. in q̄ eſt paꝝ vini odoriſeri ⁊ panis cū ſirupo ḋ pomis ⁊ ius pomoꝝ ⁊ lac acetoſuꝫ ſine butyro qḋ eſt tpis ꝓpinqui ꝯmotiōi: aut nō acetoſuꝫ valde ⁊ cucurbi ta ⁊ blitis ⁊ fructus frigidi. Si āt tolerat carneꝫ tūc vtat̃ alcares ⁊ albuſen pulloꝝ ⁊ alcubugi ꝓpͤe. hꝫ ei ꝓpͤetatē in hac re ꝑꝑ frigiditatē ꝯplōnis ⁊ ſpēs ace toſoꝝ que oēs facte ſūt cū ſuccis fructuū ⁊ acreſta ⁊ pomis acetoſis ⁊ aceto acuto ſuper quod ſparſa ſit aqua roſ. ⁊ aqua ſalicis. ſi āt fuerit acetoſitas citri ⁊ limonis erit res magis iuuatiua. Qḋ ſi res fiat vehe mēs ⁊ inflāmatio da ei ad bibendū aquā fraꝫ ⁊ aq̄ꝫ niuis mixtā cū aq̄ roſ. dādo ſorbitionē pꝰ ſorbitōꝫ ⁊ da ei ad ſorbēdū ſirupū de fructibꝰ ⁊ ſirupuꝫ de mal aſceni ⁊ que ſunt ſilia illis dādo aliquid pꝰ aliquid. Et ſi tibi neceſſariuꝫ fuerit vt diſſoluas in eo canfo raꝫ fac. Et quandoqꝫ eſt tibi neceſſarium vt ſis con tentus in eo ad dandū ipſi lac acetoſum in potu ab vna lbr. vſqꝫ ad duas lbr. ⁊ perueniet ei cibus. Qḋ ſi tibi neceſſariū fuerit vt conſortes eū cuꝫ aliquātu lo ex medulla panis ⁊ tortellarum fac. ¶ Si aūt in neneris v̇tutem debileꝫ ⁊ timueris extinctionē non erit excuſatio qn permiſceas cum hoc ⁊ cum eis q̄ via eius incedūt ex cubebe a cardamo ⁊ foliis citri ⁊ etiā ex coriandro ⁊ canfora cum roſ ⁊ ſpodio vt temperent ea. Super bugloſſam v̇o ſis audax vt ñ timeas malitiaꝫ eius ⁊ vtere ea cum omni qḋ in po tu tribuis ⁊ in cibo das. Eteni iam cucurrit conſue tudo vt in potu tribuat̃ ⁊ ſimiliter aque eius diſtilla te. Et qñqꝫ confert ei potare pondus. ʒ. i. de reubar baro ſceni in aqua frigida diebus ꝯtinuis. Et ſtude vt ſit aer infrigidatus vltima infrigidatione: ⁊ vt ſint rorationes ⁊ odoramenta aromatizata cāfora ⁊ ex ſandaloꝝ preſentia: ⁊ non eſt malum vt roret̃ ſuꝑ ea aliquid vini cum tanta quantitate qua penetrare fa ciat aromaticitatem eorum ad cor. Et ex eis quibꝰ iuuatur habens tremorem cordis calidum eſt ꝑmu tatio ab aere ſuo ad aerem frigidum. Illud ei redu cit ad ſanitatem. ¶ Et non oportet vt obliuiſcaris empl'a infrigidantia ſuper cor facta ex ſandalis ⁊ aq̄ roſ. ⁊ aqua ferariorum canfora ⁊ roſ ⁊ ſpodio ⁊ ſīlꝫ tibus ⁊ ēplaſtret̃ cum eis os ſtōi ⁊ ꝓprie in febribuſ

¶ Compoſita vero iuuatiua in hoc ſunt vt in potu dent̃ troc. de canfora cum croco cum ſirupo acetoſi tatis citri: ⁊ qūqꝫ ponunt̃ in eo folia citri ⁊ diamu ſchū dulce ⁊ letifans infratiuū. Deſcriptio experta ad illū qui non eſt ex caliditate vehementi ſpodii ꝑ tes. iiii. xiloaloes indi galie muſchate amboꝝ añ. ʒ. i. cardamomi gariofiloꝝ āborum añ. ʒ. i. canfore. ʒ. ʒ. dragaganti. ʒ. iii. fiant trociſci cū aqua de terenia bin. Sitqꝫ vnuſquiſqꝫ trociſcus ponderis. iꝰ. ʒ. ʒ.

¶ Deſcriptio alia ℞. doronigi ꝑtem. i. canfore q̄rtā ꝑtiſ ſandalorum tertiam ꝑtis margaritaruꝫ karabe co ralli xiloaloes ſpodii roſaꝝ oīm añ. medietatē ꝑtis bugloſſe ꝑtes. ii. ꝯficiant̃ cum aqua malorum ⁊ fiāt inde trociſci. ⁊ qḋ ex eis in potu ſumitur ſit ponduſ ʒ. i. vſqꝫ ad aur. Medicamē fortius illo in extinguen do ℞. ſe. lactucaꝝ ſe. endiuie ſpodii roſaꝝ ſandali ſe. portulace bugloſſe coriādri ſicci coralli karabe mar garitaꝝ oīm añ. ꝑtes. ii. cāfore q̄rtā ꝑtis: ſitqꝫ qḋ ex eo ī potu ſumit̃ pōdus. ʒ. ii. Deſcriptio alia ℞. amili karabe māgaritaꝝ meliſſe felcgemiſk alumis iamēi frixi oīm añ. ꝑtes. iii. luti armēi rubei coriādri āboꝝ añ. ꝑtes. v. ſitqꝫ qḋ ex ea ī potu ſūit̃ pōdꝰ aur. cū aq̄ meliſſe. ꝙ ſi ſrfluat res ⁊ augm̄tat̃ īflāmatio ⁊ timet̃

ꝙ sit vestigium apātis: tunc fortasse est tibi nečrium
vt in potu des se.mandragore ⁊ opiū. Et meli⁹ qdē
est vt in potu tribuas de se.mandragore pond⁹ q̄rte
ʒ.i.ꝑmixtis cū medicamīe aromatizato ex muscho
⁊ xiloaloe crudo ⁊ canfora ⁊ croco sm̄ v̄tutes ⁊ ho
ram necitatis. ¶ C.v. de cura tremoris frigidi.

Evacuantia quidē si fuerit illic mā sint scd̄ꝫ
semitā quaꝫ tibi exposui. ⁊ ex eis que exꝑta
sunt ad ꝓblāticū humidū de illis siue sint i
ꝑtib⁹ cordis ⁊ in stō: est vt sumat̄ agarici pōdus.ʒ.
i. ⁊ pulpe collo[q]ntide pondus.i.danic. ⁊ turbit pon
dus.ʒ.i. ⁊ bdellii pōdus danic ⁊ muschi ⁊ croci am
boꝝ añ.taxaugi ⁊ xiloaloes indi pondus danic ⁊ sa
lis naptici pondus q̄rte.ʒ.i. ⁊ ē doš.i. ¶ Et ex eis q̄
experta sūt ad melicū ē vt sumat̄ myrob.nigrorū ⁊
kebulorū amboꝝ añ.pondus.ʒ.i.epithymi.ʒ.ʒ. ⁊
lapidis armeni pondus q̄te ꝑtis.ʒ.i.diamuschi ama
ri pondus.ʒ.iii.sumat̄ in potu cū tanta q̄ntitate vini
odoriferi in q̄ dissoluat̄. ⁊ q̄n̄qꝫ sufficit assiduare ad
ministratione hierep.in pondere aur.i. cum pondere
danic de epithimo dādo ipaꝫ in potu cuꝫ oximelle
⁊ continuet̄. Medicine āt ꝑmuttantes ꝯplonem fri
gidā sunt tyriaca ⁊ mithridatuꝫ ⁊ diamuschū dulce
⁊ amaꝝ ⁊ medicam̄ cesaris ⁊ scelithe ⁊ miliuꝫ āb[r]e
⁊ diacandū ⁊ letificans magnū ⁊ ꝯfectio anabibat
⁊ trocisci de muscho. Et q̄n frig⁹ fit forte indiges eis
q̄ sunt sicut cordumeni ⁊ darc ex eo in potu. Et q̄nꝫ
ꝯfert ei sumē aceiositatis istagar.xxx.aur.cū vino in
quo iā īfusa fuit buglossa ⁊ cibet̄ aqua ciceris ⁊ pul
lis colūbaꝝ ⁊ carnib⁹ ꝑuaꝝ auium ⁊ alcanabir. Et
ex ꝯpositis aliis est medicam̄ exꝑtū: ℞.buglosse.ʒ.i.
zurūbꝫ doronigi āboꝝ añ.ʒ.iiii.doš eius sit pōdus
ʒ.i.in ꝑ̇ncipio mēsis ⁊ in medio eius ⁊ i fine ipi⁹: ⁊ oꝫ
vt sit in vino odorifero. Aliud: ℞.karabe costorei ā
boꝝ añ.ʒ.i.alfelengemisk gariofili galie āboꝝ añ. ꝑ
teꝫ.i.doš eius sit medietas.ʒ.cū succo almusera non
colato nꝫ bulito ⁊ hec sunt medicine bone vltime ꝓ
lixaꝝ descriptionū dicte in antidotario.

¶ C.vi.d̄ sp̄eb⁹ syncopis ⁊ cāis ipi⁹ ⁊ cā mo̅rtis subite.

Syncopis ē destructio maioris ꝑtis pluriuꝫ
v̄tutū motiue ⁊ sensibilis ꝑꝑ debilitateꝫ cor
dis ⁊ aggregatōꝫ spūs totius ad ipꝫ ꝑꝑ cāꝫ
mouētē eū ad interiora aut ꝓpter cāꝫ p̄focantē ipm̄
interius q̄r non inuenit spiraculum: aut ꝓpter parui
tatē: aut subtilitateꝫ suā q̄r non supfluit sup illū qui i
uenit̄ in minera. ¶ Et tu scies ex his q̄ v̄ificasti vsqꝫ
ad hāc horā ꝙ cāe illius nō euacuant̄ quꝫ aut sit re
pletio materiei p̄focantis sua multitudine aut oppi
latione aut eūo resoluēs spūm aut ꝑ̇uatio restaura
tiōis eius qd̄ resoluit̄ ⁊ fames vehemēs. Et debilio
res quidē hoies ad toleradū ipaꝫ sunt cōparati ad
hoc vt nꝫ sint infirmi nꝫ sani sicut infantes ⁊ qui sūt
eis ꝓximi ⁊ decrepiti ⁊ cōualescentes. Sꝫ in etate ꝓ
uenientes tolerāt ipaꝫ. ⁊ ei⁹ tolerātia ē in hyeme plu
rima q̄ꝫ in estate: aut malitia ꝯplōis iā ꝯfirmata aut
accn̄s eius magnū subito: aut dolor vehem̄s aut de
bilitas v̄tutū ꝑ̇ncipioꝝ regaliū ⁊ ꝓp̄e cordis: deind̄
cerebri: deiñ epatis: aut debilitas cōicantis sicut oris
stōi cum corde aut debilitas corporis toti⁹ ⁊ matiēs
⁊ extenuatio aut dñiuꝫ accidentiū aīaliuꝫ sm̄ ꝙ di
xim⁹ tibi in loco alio. ⁊ plin eius est decrepitis ⁊ de
bilib⁹ ⁊ ꝯualescentibus aut applicatio virtutis ꝯ̄rie
substantialiter ꝯplexioni cordis ⁊ spūs.s.āboꝝ sicut
est ex olfatu fetoris puteoꝝ ⁊ pestilētia aeris ⁊ sicut
accīt in febrib⁹ pestilentialib⁹: ⁊ ex cadaueribus ⁊ ex
penetratione v̄tutū venenoꝝ ad cor ⁊ q̄nꝫ est ꝑꝑ ar
terias. Ex illis est illud qd̄ accīt cā v̄miuꝫ qui ascen
dunt ad os stōi. Et oꝫ vt distinguam⁹ p⁹ hoc distincti
ones plimas. Dicam⁹ g⁹: mē qdē faciūt euēire synco
piꝫ: aut ꝑꝑ multitudinē suā ⁊ oppilatōꝫ viaꝝ spūs:
⁊ q̄r ꝯp̄hendunt ipꝫ totū i corde ita vt forsitā p̄focet̄
¶ Et h⁹ mōi qdē generis sunt effusiōes hūoꝝ pluri
moꝝ: aut sanguis plurimi ad stōm ⁊ pect⁹ ⁊ ad ābo
aut ꝑmutatio materiei apātis sinantie ⁊ pleureš ⁊ pi
pneumonie ad ꝑtes cordis subito: aut ꝑꝑ viscositatē
eaꝝ in poris: q̄r oppilāt meatus: ⁊ ꝓp̄e in m̄bris an
helitus ⁊ q̄nꝫ est cōis i oibus venis corporis q̄ꝫuis
non faciūt illud sua multitudine: aut ꝑꝑ vehem̄tiam
sui nocum̄ti cū q̄litate frigida valde: aut mordicatia
valde ⁊ adustiua valde. Et syncopis quid̄ que accīt
in initio ꝑoxismi febris est h⁹ mōi generis ⁊ eius cā
sūt hūores grossi valde aut viscosi aut mordicatiui
aut adustiui. ⁊ q̄nꝫ fit illud ꝓpter ꝓpinq̄tatē cordis.
⁊ q̄nꝫ est in m̄bris aliis cōicantibus ei sicut cerebro.
nā q̄n in eo accidit oppilatio integra ⁊ ē apoplexia
fit syncopis ꝓculdubio. ⁊ q̄nꝫ est in stō ꝓpter causaꝫ
antiquā aut ꝓpter debilitatē accidentē ꝓpter quam
recipiens attractōꝫ materieꝝ ad os suuꝫ siue sint fri
gide siue calide. ⁊ q̄nꝫ fit cā multitudinis oppilatōis
in neruis corporis vbicūqꝫ sunt. Et iste mē ꝑnitiose
multotiens accn̄t ex supfluitate comestiōis ⁊ potus
⁊ frequētia fastidii ꝓpter malitiā digōis ita et ex ea
spgat̄ in corpore qd̄ repleat venas ⁊ oppilet meatus
ānhelitus. Et iste qdē mē ꝑꝑ suā multitudinē q̄nꝫ ad
iuuāt ad syncopī faciēdā ex ꝑte q̄ ꝑ̇uāt corp⁹ nutrim̄
to. q̄nꝫ oppilāt viā nutrim̄ti hōi ⁊ ꝯuertunt̄ p seipas
q̄m ipe ꝑꝑ suā multitudinē ꝯfortant̄ sr̄ nāꝫ q̄r nō pa
tiunt̄ ab ea: ⁊ cū hoc ꝯplō corpis corrūpit̄ per eas.
Et iste qd̄ mē que faciūt syncopi sua multitudīe aut
malitia sua sunt q̄ faciūt tristitiā ⁊ nauseam q̄n in stō
cadunt ⁊ sunt mīoris q̄ntitatis aut malitie. ¶ Facta
āt cā eūonis sr̄flue nō est nisi q̄r sequit̄ ipaꝫ spūs eūa
tus cū ea vsqꝫ ad hoc vt resoluat̄ maior ꝑs eius. Et
illud est aut solutio vētris cuꝫ diaria: aut est solutio
vētris ꝯtinua aut lubricitas stōi ⁊ intestinoꝝ: aut ra
sura aut vomitus plurim⁹: aut fluxus sanguis nariū
aut fluxus sanguis ex mēbro alio sicut orificiis vēa
ruꝫ ani aut ꝑꝑ vuln⁹ aut ꝓpter descensuꝫ aq̄ hydro
pisis aut ꝓpter apertōꝫ dubellati ꝓpterea q̄r currit
ex eo res plīma subito aut ꝓpter fluxuꝫ mēstruorū
⁊ partus: aut ꝓpter multitudinē exercitii aut moraꝫ
in balneo calido vehementis sudoris aut ꝓpter ali
quā cāꝝ sudoris fortis ⁊ sr̄flui accidētis: aut q̄r fac̄
sudoreꝫ per seipaꝫ sicut caliditas aut p̄parationē sic̄
raritas corporis sr̄flua aut subtilitas hūoꝝ in sbštā
tiis suis ⁊ naturis suis Et q̄n accidit syncopis ab e
uacuatōe hūoꝝ v̄tute vitali adhuc forti nō ē adhuc
timēdū ⁊ illa est sicut syncopis q̄ accīt post phlomiā
Dolor āt fac̄ ꝯtigere syncopi ꝓpterea q̄r sr̄flue resol
uit spūm sicut i iliaca ⁊ colica ⁊ i mordicatōe sr̄flua
accn̄te i mēbris sensibilib⁹.s.oris stōi ⁊ intestinoruꝫ
⁊ eis siliuꝫ. Et sicut i dolore motuū neruoꝝ ⁊ vlceꝝ
eoꝝ ⁊ morsionū eis accidentiuꝫ sicut scorpionis ⁊
vespe ⁊ in vlceribus iuncturaꝝ p̄parataꝝ fricationi
⁊ ꝑcussioni que sequnt̄ eas ꝓpter effusionē materie
ruꝫ nocentium. Et sicut dolores vlceꝝ ābulatiuoꝝ
vehem̄tia doloꝝ quoꝝ facit sincopim ꝓpter suam
acuitatem ⁊ corrosionem ipsoꝝ. Et prouenit ex eis

corruptio mēbrorum donec pducit ad mortē: ipsa nāqȝ
faciūt syncopī in pmis pp dolorez ⁊ in fine pp vehe
mētiā infrīatiōis cordis aut allatōz vaporis ventosi
corrupti ad cor sequētis ipm ex exciccatiōe membri
⁊ cōuersiōe eius ad ꝯtrariuz ꝯplexionis ꝑportionalis
hōibus. ¶ De accn̄tib⁹ vo aīe iā locuti sum⁹ ⁊ sciui
sti in extenuatōe cāz ⁊ oppressionē quā cordi faciūt
¶ Ipsa aūt facit euenire syncopī aut ꝑpter magnitu
dinē suā vbicūqȝ sit apparēs aut occultū corrūpēs
ꝯplexionē cordis mediāte allatōe arteriarum aut ꝑpt
mēbrum in quo est qū est sicut panniculus cordis aut
ꝑximū cordi in quo etiā si nō est apa magnū valde
ipm tn̄ facit illud qd efficit maximū longinquz aut
ꝑpter dolorē qm̄ vehemēs fit cū eo. ¶ Sȝ ⁊ stōus
qualiter fit cā syncopis. Scias itaqȝ stōus est mbrum
ꝑpinquz loco cordis ⁊ est cū hoc vehemētis sensus
Et est minera collectōis humorum diuersorum qr ipe fa
cit euenire syncopiz aut qr infrīdat ipsuz valde sicut
in bolismo: aut qr calefacit valde: aut qr dolere facit
valde: aut qm̄ ex ipo est mā grossa mala frigida: aut
mordicatiua acuta ⁊ vlcerosa ⁊ bothor in ore eius.
Sȝ ⁊ reliqua mēbra qualiter fiunt causa syncopis:
Scias ꝙ membra alia sunt causa syncopis aut ꝑp
ꝑpter dolorē ꝯtinuatū ex eis cordi aut ꝑpter vapo
rez venenosuz quez ipsa mittunt cordi sicut est illud
qd accidit in ꝑfocatōe matricis. Aut ꝑpter euonem
accn̄tez in eis resoluentē ipm cordis sicut debilitas
vehemēs in ore stōi aut ꝑpter oppillatōez facientez
cōstrictōz viarum spūs ⁊ in eis que sunt in circuitu me
atuū cordis: aut pp cōplexiōes corruptas malas sō
tes dn̄antes eis sicut fit in febribus adurentib⁹ ⁊ pe
stilentialib⁹. Et illud est ex eis que fiunt cuȝ cōitate
oīm mēbrorum. Et scias ꝙ syncopis ꝯfirmata curati
onē nō hȝ ⁊ ꝑpe qn̄ pducit ad viriditatē faciei ⁊ con
uersionē colli: fortasse ei nō exigit. ⁊ ille cui⁹ res per
uenit ad hoc tūc qū caput eleuat suū morit. Et scias
ꝙ in corpore ipius q phlomat pp necitatē ⁊ synco
pizat sr ipaz nō ꝑpter multitudinē euonis nȝ pp suā
cōsuetudinē in phlomiā assuetā est egritudo: aut in
stō eius est debilitas p se aut pp effusionē rei ad ipm
⁊ qn̄ mā decrepiti febrientis resoluit ad stōm suū fa
cit accidere syncopī. Et cā qr aliquis syncopī patit
in pma phlomia sua est qr subitū est qd nō ꝯsueuit.
Et multotiēs qdē accidit syncopis in crisibus pp ex
pulsionē materiei calide ad stōm. Et multotiens fit
phlomia cā syncopis pp infrīatōz. ¶ C. vii. d signis.

Signa significantia cāz syncopis. ⁊ dolores
ei⁹ ꝑportionalia sūt signis pdictis tremoris
cordis: nā si ipsa sunt debilia sunt tremoris
cordis ⁊ quando sunt fortia sunt syncopis ⁊ quāto
plus fiūt vementiora sūt mortis subite. Et pulsus q
dē est significatio significantior illius. Significat ei
sua ꝯpssio cū fixione vtutis māȝ ꝯpssiuā ⁊ sua diuer
sitate vehemēti cū vicissitudinibus ⁊ puitate maxia
resolutōz vtutis. reliquas aūt significatōes suas sm
reliquas dispositiōes iā sciuisti. Et ad sūmū qū synco
pis nō fit subito: tunc ad ipam miorat pulsus i pris
deiñ sanguis incipit occultari ad interiōa ⁊ ꝯuertit
color a dispōne sua. ⁊ fortasse palpebre nō eleuant:
⁊ apparet in oculis debililitas motus ⁊ alteratio co
loris: ⁊ visui apparent imaginatōes extra inuētionē
⁊ infrīant extrema ⁊ apparet ei roritas in corpe frā:
⁊ qn̄z accit nausea: ⁊ qn̄z infrīat totū cor⁹. ¶ Qū igr
incipit aliquid horum signorum p⁹ phlomiā aut solutōz

vētris aut assiduatōz rei necio faciētis lesionē absti
neat ab ea ⁊ reoucat cā qm̄ iā pducet ad syncopī si n̄
abscidat. Et qn̄ syncopis n̄ hȝ cāz māifestā pmitiuā
⁊ an̄cedētē ⁊ ē cū tremore cordis frequēte ⁊ nō ē illd
qd ē i ore stōi cā faciēs ipam neciaz ⁊ generās eam:
tūc ea ē cordialis ꝯfirmata. Illa vo cū q ē nausea ⁊
ꝯtrbatio ē stōchalis. Et qn̄ ꝯtinuat syncopis ⁊ vehe
mēs fit ⁊ nō ē cā manifesta faciēs eā: imo ē cordialis
tūc hn̄s eā morit subito. ¶ C. viii. de cura.

Illa q fortis ē ⁊ facta pp malitiā ꝯplōis ꝯfir
mate curatōz nō hȝ. ⁊ illa q nō ē ita: imo est
leuior aut ē seqns cās extrīsecas a corde cu
rat. ¶ Et patiēs qdē syncopī qn̄z ē i syncopī: ⁊ qn̄z
ē in eo qd ē iter syncopī ⁊ sanitatē: ⁊ qn̄z ē in leui po
xismo syncopis. ¶ Qū g° ē in dispōne syncopis n̄
ē sp pole nobis vt laborem⁹ in abscissione cāe: imo
nobis neciuȝ ē vt opponam⁹ accn̄ti qd accit cum eo
qd ipi ptinet de cura. ⁊ qn̄z aggregant nobis due ne
cessitates ꝯtrie hȝ duas ptes diuersas. Indigem⁹ ei in
qbusdā mēbris dimiutōe ⁊ euone eius qd in eis est
ex hūorib⁹ ⁊ in spiritib⁹ additiōe nutrimēti ⁊ restau
ratōe eius qd in eis accit de resolutōe. ¶ Et i plimo
qdē qd accit ex syncopī oȝ vt icipiat ⁊ laboret cū eo
qd nutrit spūȝ ex odorib⁹ b onis nisi in ꝑfocatōe ma
tricis. In syncopī nāqȝ facta ex ea oȝ vt approximē
tur narib⁹ earum odores fetidi ⁊ ꝑpe ꝯueniētes cū hoc
ori stōi. Et odoramēto qdez calidi vel calami ē ꝑpe
tas i ca experta ⁊ ꝑpe i cura cale cholice ⁊ silr gypso
imo curat dādo in potu ad sorbēdū ex viuificātib⁹
vtutē. ⁊ qn̄ fuerit illic vacuitas ⁊ fames tūc n̄ appro
ximet eis vinū purum: imo oȝ vt misceat cū aq carnis
multa ⁊ cōmisceat cū aq: ⁊ si nō tūc fortasse accidēt
ex eo ꝯmixtio rōnis ⁊ spasmus. ¶ Et ex eis q necia
sūt i plib⁹ spēb⁹ syncopis ē inspissatio corporis exte
rius vt ꝯpmat spūs resolutus nisi sit solutio ventris
fortis valde: aut sit cā frigus vehemēs. Et qū nō est
illic cā frigoris manifesta ꝑhibēs roratōz aq frē ⁊ e
uacuacōz ⁊ sorbitōz aq frē ⁊ aq ro. ꝑpe. Et indigēs
q odore sandalorum infecta sūt cū odoramēto odorū
frorum. multotiēs ei sanant cū istis. ⁊ si ē fortior hac ⁊
nō fit successiōe rei resoluētis cale valde: tūc oȝ vt in
sufflet musch⁹ in nares eius ⁊ olfaciat algaliā ⁊ suf
fumiget cū necesse ē ⁊ sorbeat diamuschū si pole ē.
¶ Et si cā fuerit caliditas tūc odorifera frā admini
strent ⁊ roret aq frā sr faciē ei⁹ in pmis ⁊ nō ē malū
vt pmisceat parum muschi de ea quod administre
tur de illis cum victoria ⁊ illis que sūt sicut canfora
⁊ sandali ⁊ qd ē fortis infrīatōis ⁊ sit frīuȝ ꝯ calidum
ipediēs ⁊ musch⁹ vt ꝯfortet calorē vitalē: ⁊ vt sorbe
ant aquā frāz. ꝙ si tolerat dispō vt sit mixta cū vino
infrīato subtili tenui tūc ē melius. Et oȝ cū hoc vt fri
cet os stōi frequēter. Et neciuȝ ē vt sit lectus eius in
aere fro. ⁊ silr oȝ vt sint lecti oīm hn̄tiuȝ syncopī qū
nō ē ex cā frā ⁊ ꝑpe in syncopī hn̄tiū ethicā: ⁊ oȝ vt
assiduet embrocatio extremitatū ⁊ ptiū mēbrorum
iporum regaliū cū aq ro. ⁊ succis frīs cognitis: ⁊ neces
sariū ē vinū infrīatū qd ipi in potu sumāt. Et si fuerit
illic singult⁹ ⁊ nausea: tūc oportebit vt viuificet cali
ditas infirmi ⁊ adiuuet nā eius ꝯmouēdo guttur cū
pēna excitāte vomitū ⁊ ꝯmouēdo spūȝ ad exteriōa
⁊ oȝ vt assidues ista ⁊ attractionez sup eū: ⁊ qȝ maxi
mū clamorē ⁊ sternutationē ⁊ si sit cū cōdisi. Qūqȝ
illa nō valēt ⁊ nō sternutat tūc eger morit. ¶ Et oȝ
ēt ꝑpe in syncopī que fit ex euone vt appropiqs ei

odores ciboꝝ desideratoꝝ nisi in hñtibus nauseā ⁊
syncopi accñtez cā hūoris in ore stōi. Nō ei oꝫ tunc
vt illud approxiet eis. ⁊ oꝫ vt vtant vino ⁊ sorbeant
aquā fraꝫ: aut calefactā ſƺ duas dispōnes notas. sit
ꝗꝫ vinū magis penetrabilis res ⁊ subtilior ⁊ melio
ris saporis ex eo in quo ē residuū stipticitatis ꝗꝫuis
sit v̓tus fortis in eo qḋ recens ē ad aggregādū spūꝫ
⁊ ꝯfortandū ipm. ⁊ oꝫ vt nō sit in ipo amaritudo for
tis ⁊ abhorreat ipꝫ nā nꝫ grossitudo q̄ nō penetret
i ipo cū velocitate. ⁊ oꝫ vt sit color eius citrinus nisi
sit syncopis ab euōne: ⁊ ꝓpē ſƺ poros pp̄ raritatem
eoꝝ ⁊ reliq̄: tūc ei diligit vinū nigrū grossū. ipꝫ eiꝫ ē
nutribilius ⁊ magis faciēs declinare hūores ad cō
trariū eius quo fit resolutio ⁊ reducēs spūꝫ i essētia
sua. Illi āt q nō hꝫ egritudinē hāc: vinū cōueniētius
est illud qḋ ē velocioris penetratōis. Et tibi quideꝫ
posse est vt ipm experiaris ita vt gustes ex ipo parū
Quūqꝫ videris ipꝫ penetrare ad calefaciēdū cū velo
citate ⁊ bonitate ſbe ⁊ odoris tūc illud ē ꝯueniēs. s.
illud qḋ q̄rit. ⁊ qñꝫ ponimꝰ in ipo de muscho circit
s. ii. g. aut de diamuscho q̄ꝫtitatē dos. i. aut medietatꝫ
eius aut tertie ipus: ⁊ illud qdē in syncopi vehemēti
Et silr trociscos muschatos dictos in antidotario:
Et cōuenientius vinū in hꝰmōi est illud qḋ est cale
factū. Ipꝫ ei in eo cuiꝰ syncopis nō ē ex caliditate est
magis penetratiuū ⁊ qñ ꝯfortat fortitudīe panis est
magis lōginquū ab hoc vt exiccet. ⁊ ex eis q ꝯferunt
eis est miua approp̄ata syncopi dicta i antidotario.
¶ Et homies qbus necessariū ē magis potare vi
nū calefactū sūt illi quoꝝ tardior ē cessatio. nō ei oꝫ
vt isti sumāt in potu frm ⁊ silr ille cuiꝰ infrat totū cor
pus. ⁊ isti sūt illi q indigent ipo ⁊ inūctōe extremita
tū ⁊ stōi cū oleis calidis aromatizatis. Et si ē synco
pis cā materiei tūc si ē possibile vt expellat mā cum
vomitu cꝰ spat facilitas aut cū clisteri: aut phlōmia
fiat illud. Et si ē pp euōnē ex ptibꝰ intrīsecis calefiāt
extremitates ⁊ fricent ⁊ inūgant cū oleis calidis aro
matizatis: ⁊ qñꝫ ē neciuꝫ stringere ea. Et sumat in oi
gnē euōnis illud qḋ dr̄ in ca. suo: ⁊ p̄para in viuifica
tōe nē illud qḋ scis. Et cōueniētius ē hñti illaꝫ q ex
hoc caplo fit successione colice passiōis vt sumat ga
liā muscatā i vino ⁊ succo cydōiꝝ cū aq̄ carnis fortꝫ
i vino ⁊ cōfert ei masticatio iurꝫ ⁊ luti asābiōū nutri
ti cū cāfora. ¶ Et si ē pp euacuatōꝫ ex ptibꝰ extrinse
cis sicut ē sudor ⁊ q simulāt illis ifrigida extreitates
⁊ pluerizꝫ sup cutē myrtū ⁊ lutū chimoleaꝫ ⁊ corti
ces granatoꝝ ⁊ reliq̄ stiptica ⁊ nō extrahes māꝫ ad
exteriora oio ⁊ nō admistres hiꝰ puluerizatōꝫ i syn
copi ab euōne itrinseca: inimo oꝫ vt ꝯfortes v̓tu
tē in oi euacuatiōe p̄cipue approximādo odores ci
borū desideratoꝝ ⁊ silia eis de his q dcā sūt. ¶ Et si
fuerit cā doloris stupefac illū dolorē si nō ē possibil
abscissio cāe eiꝰ sic curat colica cū filonio ⁊ similibꝰ
ei. ¶ Et si uenēa fuerit cā da ad sorbēdū albeꝫabar
expta ⁊ diamuschū ⁊ medecias dcās i li. de venēis.
¶ Qḋ si fuerit in cessatōe ⁊ iā sanat aliquantulū tē
sit regimē eiꝰ ēt sile regimi p̄mo cū additōe cuiꝰ possi
bilitas sit in hꝰmōi dispōne. Et exēplū eiꝰ i quo ābe
cōicant ē qñ v̓bigīa oꝫ vt ad sorbendū dent medici
ne iuuatiue ſm dispōeꝫ de illis q sciunt ⁊ dicte sūt in
ca. de tremor cordis ⁊ festinet in hoc. ⁊ illud in quo
possibilitas ē additōis ē sicut si sit illic repletio oris
stōi studēdū ē vt euomat illud qñ sanat: ⁊ silr si sit il
lic repletio oꝫ vt fames adhibeat ⁊ miorē cibꝰ eius
⁊ vtat exercitio tolerabili eq̄li ab hꝰmodi ⁊ fricatio
adhibeat oibꝰ mēbris absqꝫ stō ⁊ vesica ⁊ nꝫ cogat
ipꝫ sumē cibū nisi vinū p̄dictū in dispōne syncopis
qḋ neciuꝫ ē. Et plēs qḋ stultoꝝ medicoꝝ studēt in
cibādo eū existimātes ꝙ sit ei ꝯueniēs vt viuificet v̓
tutē eꝰ. ipi gꝰ suffocāt calitatē eiꝰ inatā ⁊ interficiunt
ipꝫ. ⁊ isti qdē iuuāt sirupo acetoso ⁊ ꝓpē illo q cogit
cū aq̄ i q sūt ſbtiliatio ⁊ icisio sic isopꝰ ⁊ silia. ¶ Et si
fuit cā oppilatio in mēbris spūalibꝰ ⁊ q sūt corā eis
da ad sorbēdū oxymel ⁊ frica crura eꝰ ⁊ adiutoria eꝰ
⁊ labōa i hꝰmōi ad ꝓuocādā v̓inā eiꝰ ⁊ da ei i potu
de vino qḋ ſbtile ē ⁊ illud si ē illic calitas. Si āt ē ab
euōne ⁊ d̓bilitate ad sorbēdū det aq̄ carnis aroma
tizata ⁊ fiat vt sugat panē isusū i vino odorifero cui
aq̄ ro. sit admixta. Et qñꝫ iuuat si sumat i potu lac a
cetosū absqꝫ butyro infratū: ⁊ illḋ si fuit illic cū euō
ne caliditas: ⁊ silr aq̄ acreste ⁊ meliꝰ illo ē rob aceto
sitatis citri. ⁊ qñꝫ ponūt i ipo folia eiꝰ. Et ad sūmuꝫ
illi q cū syncopi hꝫ ꝯtbatōꝫ ⁊ iflāmatiōꝫ aut accit a
sudore vehemēti oꝫ vt det illḋ qḋ dat ifratuꝫ: ⁊ si sit
ēt res i q q̄rit calefactio. ⁊ ex eis q eis ꝯfert ē vt i po
tu sūat aquā carnis fortis d̓coctiōis cui admixta sit
decia sui de vino odorifero ⁊ aliq̄d de vitello oui ⁊
aliq̄d de succo maloꝝ dulciū aut muꝫoꝝ aut aceto
soꝝ ſƺ ꝙ exigit dispō. Si āt tu fuis cauēs i ipo cale
factōꝫ nꝫ fuis ausus dar i potu vinū da ei ad potāḋ
lac acetosū ifratū i quo sit ꝯtritꝰ pāis de simula ⁊ da
ei i cibis spēs acetosoꝝ factoꝝ cū succis fructuum.
Qḋ si hñs syncopi iuēit frigꝰ cū ea aut pꝰ eā aut qñ i
potu sūat infrantia ⁊ ꝓpē i viscéribꝰ dabis ei ad po
tādū cardamomū ⁊ pip̄ ipꝫ ⁊ absinthiū: ⁊ qñꝫ dat i
potu vinū. Et qñ curatio facit neciuꝫ vt fiat mūdifi
catio ⁊ times nocumētū eꝰ oꝫ vt tu ꝯfortes stōꝫ ⁊ ici
pe i hꝰ cū eo qḋ ē sic sirꝰ d̓ absinthio decoctꝰ cū melle
⁊ admistra ēpla ꝯfortātia stōꝫ p̄dcā ⁊ ad bibēdū da
vinū odoriferꝝ pꝰ illḋ ⁊ ciba cibo laudabili. Fcē v̓o i
p̄nͨ fe. ⁊ cā apatū curā dicemꝰ vbi dicemꝰ curā accñ
tiū fe. Et penitꝰ oꝫ vt frices extrēitates eꝰ ⁊ calefacias
⁊ strigas vt nō ſbmergat v̓tꝰ ex mā ⁊ ꝓhibeat a cōe
stiōe cibi ⁊ vino ⁊ iterdicat sōnꝰ nisi sit ꝙ in p̄ncipio
sui nō accidat nisi pp debilitatē: ⁊ qcūqꝫ eoꝝ q syn
copi patiūt idiget cibo oꝫ vt det añ ꝓximū duabꝰ
hōis aut tribꝰ cibꝰ ⁊ sit cibꝰ sauic d̓ ordo ifratū ⁊ pāis
cū aliqͦ qḋ hēat ꝑuā acetositatē ⁊ naribꝰ attrahat o
dorē bonū. Et si fuit illic ꝯstrictio vētris sūat pꝰ cibꝰ
q lenificat sic sūt thafeathe ⁊ silia eis: ⁊ sirꝰ d̓ malis cū
oximelle ē iuuatiuꝫ i hꝰmōi. Qḋ si neciuꝫ fuit vti ci
bis ſbtiliatis sint sic aq̄ carnis ⁊ vitellus oui ⁊ sorbi
tōes cū medulla pāis: ⁊ i aq̄ carnis qñꝫ neciuꝫ ē vt
misceat cū aliq̄ꝫtulo vino. si āt necitas illoꝝ fuit ad
hͨ vt ꝯfortet stōꝰ: tē opōtebit vt misceāt cū eis robub
⁊ succi fructuū odōiferoꝝ i qbꝰ sit stipticitas: ſƺ i hōa
ꝓximi neciuꝫ ē vinū. ¶ Syncopi āt fcē ab accñti
bꝰ aīalibꝰ succurrit ēt cū eo qḋ añ dcm̄ ē ex odoribus
⁊ strictōe nasi ⁊ vomitu ⁊ fricatōe extrēitatuꝫ ⁊ stōi
⁊ cibatōe eiꝰ cū aq̄ carnis: ⁊ sint i ea tortelle i vino in
frato: aut calefacto ſƺ ꝙ scis. ¶ Et si syncopis ē ex cō
tinuatōe chole citrine oꝫ vt sit vinū ꝑmixtuꝫ. Et silr
syncopi ex dolore. ⁊ nos qḋ dicemꝰ illḋ qḋ ꝓpū ē co
lice i ca. suo. Et plꝫ qḋ syncōpis q accit successione
phlōmie accit stōis ⁊ hñtibꝰ venas ſbtiles ⁊ stōꝫ de
bilē: aut corpōa i qbꝰ dñat chola citrina ⁊ ei q nō cō
sueuit vti phlōmia. ⁊ oꝫ vt isti añ phlōmiā sūant in
potu aliq̄d de robub ꝯfortātibus stōꝫ ⁊ cor. ⁊ qñ ca

dūt i syncopi fiat illd qd diximꝰ ꝛ sūant i potu vinū mixtū inf'atū ꝯfortās stōs eoꝝ ꝛ ꝯseruās eos ꝛ ꝓ̇pe cū succo alio. ¶ Et oꝫ vt dicamꝰ denuo ꝙ qñ eget curatio i syncopi stipticis vt ꝓhibeāt euōnes ꝛ ꝯfortēt mēbra mollificata adiuuātia ad resoluēduꝫ ꝛ vt strigaꝫ os stōi añ ꝛ nō recipiat illd qd ꝑuenit ad ipꝫ ꝛ eget v̇tute penetrāte velocis penetratōis ad nutriendū spūꝫ sic ē vinū ꝛ ābo sūt ꝓhibētia opōneꝫ. Oꝫ gᵒ vt discernaꝫ inter admīstratōꝫ vtrarūqꝫ dispōnuꝫ Admīstrenꝫ itaqꝫ stiptica i hōa sanatōis: aut postqꝫ admīstrañs alid icipiēdo ad hᵒ vt viuifices v̇tutē qū ipa iā ipsiōꝫ i eo fecēit ꝛ fuit viuificata. Et admīstra ſꝫ i hōa nc̄citatis velocis ad viuificādū v̇tutē ꝛ non ꝑmittas stipticū suꝑ illd ꝛ ꝓhibeat penetratōꝫ eius. Et qñ nc̄citas ꝑducit ad illud qd ē fortiōis nutrimti qꝫ vinū ꝛ ꝓ̇pe qū syncopis ē a fame: aut resolutōe plīma. ꝛ qñ fit vt qū vinū puꝝ fruenit corporib' eoꝝ multiplicat i eis ꝛ fac possidere ꝯmixtionē intellectꝰ ꝛ spasmū tūc nō ē eis aliqd ita ꝯueniēs vt aq̄ carnis ꝑdcā ꝑmixta cū vino puro ꝛ succo pomoꝝ aut acetosoꝝ: aut dulciū ſꝫ duas res ꝛ qū nō ē qd ꝓhibeat tūc melius ē vt ponaꝫ i ipa q̄ st sic gariofili ꝛ muschꝰ nā stōus ē magis recipiēs eā ꝛ v̇tus stōi cū ea vehemētiꝰ iuuaꝫ ꝛ cor magis attrahit ipaꝫ. ꝛ qñ tibi necessariū ē vt dissoluas panē similagineū in eo qd facis ipꝫ sorbeꝫ qū spatiū a cibo lōginqū ē: ꝛ fricatio extremitatū ꝛ ꝯstrictio eaꝝ: ꝛ silr excitatō vomitꝰ ꝯfert oi syncopi nisi qū est a sudore ꝛ silib' eiꝰ ꝑꝑ q̄ moueꝫ spūs ad exteriora. Isti ei sedatōe magis idigēt ꝛ nō oꝫ vt moueāꝫ aut vomāt aut ligēꝫ. Et ex eis q̄ faciūt eos vomeꝫ ē aq̄ tepida cū vnguēto aut cū oleo aut mixta cū vino. ꝛ oꝫ vt calefacias stōꝫ ꝛ q̄ sequnꝫ ipꝫ. añ fricatōꝫ extremitatū ēt vt facilis fiat vomitꝰ. Et scias ꝙ fricatio extremitatū ꝛ calefactio eaꝝ ꝛ aromatizatio ipaꝝ cū vnguētis ꝛ aromatizatio oris stōi cū vnctionib' boni odoris sic ē oleū nardinū ꝛ calefaciētia sic synapis ꝛ piretrū ꝯueniētia sunt valde ei cuiꝰ syncopizatio ē ab euōne sanguis aut humoris aut repletione: imo plib' qb' adest syncopis qū nō ē motꝰ hūoꝝ ad exteriora. Et oꝫ vt ligēꝫ crura eorū ꝛ adiutoria ipoꝝ vicib' ꝯtinuis ꝛ fricēꝫ: ꝛ ꝓ̇pa illd cū eo qd nc̄iū sit oppositū ꝑti euōnis. Et isti qd iuuāꝫ ꝯstrictōe ascellaꝝ ꝛ roratione aq̄ fr̄e ꝛ fricatiōe oris stōi. ꝛ silr ois syncopis q̄ ē ab euōne ꝛ cū vino ꝯmixto nisi aliqd ꝓhibeat a vino sic apa aut hūor imaturꝰ aut solutio vētris aut soda. Et si in aliqᵒ magnificaꝫ nc̄citas ꝯfortādi ipꝫ da ei i potu vinū ēt ꝛ nō cures ꝛ illd qd i syncopi d̄bili. Et balneū qd ꝯueniēs ē ei cui accit syncopis ex diaria ꝛ colica passiōe. Et si accit syncopis ꝑꝑ fluxū sanguis ē nociuū valde. Et silr si accidat ꝑꝑ sudorē plim. Et balneū ēt ē ꝯueniēs ei q iuenit ex vomitib' iflāmatoꝫ i ore stōi. Si āt ē ꝑꝑ debilitatē oris stōi tc̄ oꝫ vt admīstrēꝫ suꝑ eū ēpla ꝯfortatiā sic illd qd fit ex mastice ꝛ cydoniis ꝛ sādalis ꝛ croco ꝛ lilio cū vino qꝫuis valde ꝯferāt fricatio extremitatū ꝛ ꝯstrictio eaꝝ. ꝛ syncopi qd fcāꝫ ex fame qñ sedat pondꝰ .ʒ. pāis. ¶ Et poxilimo syncopis siccitatis aut siccitatis nē oꝫ vt succurraꝫ cuꝫ bucellis pāis i aq̄ granatoꝝ aut siruᵒ d̄ malis ꝛ qñ nc̄iuꝫ ē i egritudib' acutis ꝑꝑ syncopi daꝫ i potu vinū ꝛ magis ꝯueniēs ē isipidū. ¶ Et patiētes qd syncopi ꝑcipiūt vigilaꝫ ꝛ dimittē locutionem.

¶ C. ix. de casu virtutis subito.

Hoc plꝫ ꝯtigit vbi ñ ē dolor nꝫ solō v̇entris neqꝫ apa magnū neqꝫ euō magna. Et nō ē qd nisi ꝓpter humores ꝯcurrētes. ꝛ raro qdeꝫ ꝯtigit vt sint illi hūores sāguiei. Sāguis ei dū ñ fac accidē ꝑ'aliqd accñs ꝛ ñ succurriꝫ cū extractōe eiꝰ fac accidē casū v̇tutis sbito. illd āt qd sepiꝰ ē: ē vt sit cā hūores grossi i stō: aut i vēis oppillāte vias ābelitꝰ. ¶ Et scias ꝙ casus v̇tutis qñ seqꝫ syncopi: ꝛ qñ ē ifra syncopiꝫ vbi v̇tꝰ ñ d̄struiꝫ nisi a neruis aut lacertis ipsiꝰ exñtib' ab ea vacuis: qꝛ hō fit nō motꝰ nꝫ remoueꝫ a suo situ ꝛ dormitōe sua nisi cū labore. ꝛ cā illis ē accñs eꝰ qd diximꝰ. nā qū vehemēs fit fac cadē v̇tutē integrē ꝛ si ñ fit vehemēs fac cadē v̇tutē neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ. Et multotiēs qd fit ꝑꝑ sbtilitatē hūoꝝ i sba sua: ꝛ qꝛ ipi recipiūt resolutōꝫ ꝓ̇pe i febrib'. Et istoꝝ qñ opōes sensibiles sūt ñ lese qꝫuis nō sint tolerabiles qñ multiplicanꝫ ꝛ iteranꝫ.

¶ C. x. de cura

Cura istoꝝ ꝓxia ē cure patiētiū syncopi. eiꝰ nāqꝫ cura q̄ ē ex rpletōe sāguiea ē phlomia In ea v̇o q̄ ē cā alicꝰ alteriꝰ hūoꝝ grossorū oꝫ vt succurraꝫ patiēti ipaꝫ i hōa cessatōis euōne cū eis q̄ sūt sic hieꝫ: ꝛ qñ suffic hierap. cū q̄ ꝯpōita sūt ꝛbit ꝛ sal idꝰ ꝛ agaricū ꝛ epithymū ꝛ q̄ st silia eis. ꝛ qñ medicas eū cū scamōea. Scamōea nāꝫ ē ex eis q̄ adiuuāt medicīas alias. Et oꝫ qd vt admīstres in ea vomituꝫ pꝰ solōnē ꝛ assidues rceptiōꝫ ꝯfortātiuꝫ cor ꝛ odoramtuꝫ eoꝝ. Et fricatio qd extremitatuꝫ ē ex eis q̄ viuificāt calorē inatuꝫ ſꝫ ꝙ iterauimꝰ eiꝰ rmemoratōꝫ ꝛ vtaꝫ pꝰ illd exercitio tēꝑato. Cibꝰ v̇o sit ille q sbtiliat ꝛ icidit sic aq̄ ciceris cuꝫ synapi ꝛ oleū d̄ oliuis ꝛ oleū amigdalinū. Et de vino qd vtaꝫ sbtili ꝛ veteri. ꝛ vtaꝫ balneo pꝰ euōnē ꝛ inūgaꝫ oleis viuificātib' calorē inatū sutiliātib'. Deiñ vtaꝫ pꝰ balneuꝫ vino puro ꝛ sirᵒ d̄ melle ꝛ sirᵒ d̄ absinthio ꝛ silib' illis Qūꝫ icipit viuificari oꝫ vt ꝑ̄peꝫ cib' ꝯfortatiuꝰ velociꝫ digōnis. Et tu qd scis illd ex eis q̄ dcā sūt tibi ¶ Et scias ꝙ v̇tꝰ augmtaꝫ cibo ꝛ vino sbtili ꝯueniētib' ꝛ odorib' bōis ꝛ trāqllitate ꝛ gaudio ꝛ dimissiōe eoꝝ q̄ ꝯtristāt ꝛ rixari faciūt ꝛ remēoratōe reꝝ amabiliū ꝛ habitatōe cū dilectis.

¶ C. xi. d̄ regie eꝰ in quo apparēt signa aduētꝰ apaꝫ calidi in corde.

Postēa qd qñ sit apa tc̄ iā iterfic aut iterficiet. añ illd v̇o qñ apꝑēt tremor cōdis magnꝰ ꝛ iflāmatio vehemēs ꝛ sig ꝑdcā: tc̄ ē ſꝫ iceptōꝫ ꝑnitiei ꝙ si aliqd iuuat ipꝫ: tc̄ ē phlomia basilice. ꝛ spaꝫ qñ i eꝰ euasiōe cū phlomia arterie ꝛ iferiorib' corꝑis ꝛ i ifratione pectoris eꝰ cū niue ꝛ cansora suꝑ apa.

Fen xii. de māmilla ꝛ dispōnib' eꝰ. Et ē tractatꝰ vnꝰ.

¶ Ca. ꝑmū de anatomia māmille.

Mammilla est mēbrū creatū ad generādū lac vt nutriaꝫ cū eo nouiꝫ natꝰ i itroitu sue natiuitatis ꝛ vsqꝫ ꝯfirmeꝫ ꝛ crescat eꝰ v̇tꝰ: ꝛ fiat ꝯueniēs ad digerēdū cibū forté solidū. Et ipa ē corpꝰ ꝯpositū ex venis ꝛ arteriis ꝛ neruis iter q̄ existit vacuitas quaꝫ caro replet glādosa cui nō ē sensus albi coloris: ꝛ ꝓpter suaꝫ albedinē qñ assimilaꝫ ei sāguis albificaꝫ illud qd nutrit ipaꝫ ꝛ albificaꝫ illd qd rfluit ab ea ꝛ fit lac. Et eꝰ qd ꝯparatio ad lac gnātū ex sāguie ē ꝯpōepis ad sanguinē gnātū ex chilo. In hᵒ ꝙ vnūqdqꝫ ꝯūtit hūitatē ad silitudinē suā i nā ꝛ color. nā eꝑ rubificat chilū albū ꝛ fac ipm sāguinem. ꝛ mammilla

albificat sãguinē rubeū ꝛ fac̃ ipƺ lac. Et vene q̃dē ꝛ
arterie ꝛ nerui positi i sb̃a mãmille ramificãt̃ i ea vſƺ
ad ptes villosas ꝛ hñt in ea reuolutões ꝛ circuitões
plimas. Cõitas ãt mãmille cū matrice i venis inter
eas ꝯtextis ē res quã tu iã sciuisti i anatomia venaꝝ
C.ii. de exuberatione lactis.

SCias ꝙ lac multiplicat̃ mltiplicatõe sãguis
bõi: ꝛ qñ mioꝛat̃ tc̃ cã ei⁹ ē diminutio cãꝝ sã
guis aut penuria bõitatis e⁹. Et cã in puita
te sanguis: aut ē ex pte materiei: aut ex pte ꝯplõnis.
Et illa q̃ ē ex cã mēi ē qm̃ ē cib⁹ pauc⁹ aut ē ꝯri⁹ gñãti
oni sãguis ab eo pp siccitatē suã ꝛ fritatē sr̃fluã aut ē
iã ꝯūsus ad ptē aliã. s. flux⁹ sãguis aut apãtis aut ali
oꝝ. Ex pte vo ꝯplõnis qm̃ ē ꝯplõ copis aut mã
mille exiccãs hūitatē cui⁹ passiõe nõ gñãt̃ ex ea san
guis aut pp sr̃fluitatē aquositatis ei⁹ ꝛ elõgatõƺ eius
ab eq̃litate ꝯueniēte sãguīea aut aliud. Sƺ cã q̃ ꝯsūit
sbãƺ sãguis ꝛ coꝛrūpit illð qð gñãt̃ ex ea: ꝛ q̃ñ ē cõ
ueniēs vt gnēt̃ ex ca sãgs lactis qū lac ñ gnēt̃ nisi ex
sãguie bono ē dñiuƺ vni⁹ hūoꝝ triū chole aut pbla
tis: aut melie. Et declaratio qð chole ē in citrinitate
coloris lactis ꝛ subtilitate ei⁹ ꝛ acuitate ipius. Et
phl̃a declarat̃ i vehemētia albedis ei⁹ ꝛ aquositatis
ipi⁹ ꝛ declinatõe ei⁹ ad acetositatē i odoꝛ ꝛ sapoꝛ suo
Et melia i vehemētia spissitudis ei⁹ ꝛ paucitate ipius
Et multitudo foꝛtitudis ei⁹ nõ elõgat̃ qn sit iõ ꝙ sã
guis pp vehemētiã multitudis sue iobedit opatõi nē
q̃ nõ patit̃ ab ea ꝛ accit nē ðfect⁹ i ꝯuertēdo illū pp
coartatõeƺ quã fec̃ ipi: ꝛ hoc ē ex eis quoꝝ signa nõ
sūt deiecta. Et qñƺ accit ex exiccatõe lactis ꝛ spmatꝫ
vt egrediãt̃ s̃ƺ filū q̃ fit sãguis: q̃ƺuis sit exuberãs ñ
laudabilis sbē nƺ ꝯueniēs ad hoc vt gnēt̃ ex eo lac
nãle. Et ē illð qð gñãt̃ ex eo de lacte illaudabile. Et
p⁹ q̃ƺ iã sciuisti cãƺ tc̃ tu ꝓuid⁹ es i mõis abscidēdi eã
Et scias ꝙ oē qð exuberar̃ fac̃ spma exuberar̃ fac̃ i
plib⁹ coꝛpib⁹ lac sic̃ semē lactuce ꝛ sem̃ papau̇is ꝛ vb
capꝛe ꝛ ouis ꝛ silia quēadmõƺ illð qð exiccat spma
ꝛ mioꝛat̃ ipƺ ꝛ ꝓhibet gñãtõeƺ ei⁹ mioꝛat lac ēt sic̃ se
mē canabis. Et qū cã i paucitate lactis ē paucitas
cibi: multiplica cibū ꝛ fac delectari i ipo: ꝛ fac vt ipe
sit ex gnē cali ꝛ hūidi laudabilis chimi. Et qñ ē cã
coꝛruptio cibi retifica ipƺ ꝛ reduc eū ad gen⁹ p̄dictū
Et qñ cã ē multitudo exercitii mioꝛa ipƺ ꝛ fac dele
ctari. Et si cã i ipo ē paucitas sãguis pp fluxū sãguis
ꝛ silia retine ipƺ. et si ipius flux⁹ ē i inferioꝛib⁹ ad sup
ioꝛa: ꝛ si ē ei⁹ flux⁹ i sr̃pioꝛib⁹ ad iferioꝛa. Qð si ei⁹ cã ē
coꝛruptio ꝯplõnis pure pone cibos oppositos illi
ꝯplõni cū essentia exuberatõis chimi: ꝛ si fūit cã hu
moꝛ coꝛrupt⁹ dñans euacua cū eo qð oƺ i oī hūoꝛe.
Et pone cibū mulieꝝ cholice ꝯplõnis illð qð decli
nat ad fratē ꝛ hūitatē. Et ex eis q̃ ꝯfert eis ē aq̃ oꝛdei
cū iuleb ꝛ ēt se. citroloꝝ pugill⁹ ꝛ se. cucūeris ꝛ acce
ptio cerebelloꝝ ꝛ pot⁹ lactis vacci ꝛ capꝛni ꝛ pisces
alredradu ꝛ caro hedina ꝛ gallinacea ipinguata ꝛ
soꝛbitões fcē ex kisth oꝛdei cū lacte ꝛ ius maluaruƺ
hoꝛtulanaꝝ. ꝛ pone regim̃ eaꝝ q̃ sūt phlatice ꝯplõ
nis ex cibis ꝛ medicis i qb⁹ ē calefactio i p̊ ꝛ s̃o cū
hūectatõe: aut pauca exiccatõe. Et ex hoc qð genē
sūt pãis ꝛ baucie ꝛ feniculus ꝛ anetū ꝛ apiū hūidū
ꝛ macis ꝛ ꝓp̄e hūide absƺ sicco qm̃ ē calefactm̃ ꝛ ex
iccatm̃: et foꝛbitões fcē ex farina tritici cū fenug. ꝛ
feniculo. ꝛ qñ lac egredit̃ filosū pp grossitudinē suã
ꝛ siccitatē suã: tc̃ cura ē ēbꝛocatio cuƺ eo qð hūectat
valde ꝛ acceptio hūectãtiū ꝛ silr̃ i spmate ꝛ itēde re
gim̃ ꝯplõnis s̃ƺ medicias ꝛ cibos i qb⁹ est sr̃fluitas
calefactõis ꝓpiq̃ ei qð dixim⁹ ꝛ hūectatio vltia. Et
cognoscas ēt gen⁹ melie dñantis ꝛ rege s̃ƺ ipƺ. Et ex
medicis qð tēpatis faciētib⁹ lac exuberar̃ ē vt sũant
de selel apū. xxx. ʒ. ꝛ de foliis feniculi. xx. ʒ. ꝛ de fassa
sa. xv. ꝛ ð tritico fracto. xxv. ʒ. ꝛ de ciceri⁹ excoꝛtica
tis ꝛ oꝛdeo albo ꝯtrito eq̃lr̃ de vnoquoqƺ. xviii. ʒ. ꝛ
ficus magne. x. nūero ꝛ oia buliãt i. xxx. lb. aq̃ vsq⁹
redeãt ad. viii. lb. ꝛ min⁹. ꝛ sit qð ide bibit̃. v. ʒ. cū s. ʒ
olei amigdalini dulcꝫ ꝛ. ʒ. i: ꝛ. s. ʒuccari scilimiu. ꝛ pi
sces saliti sūt ex eis q̃ faciūt exubar̃ lac. Et ex medicis
faciētib⁹ lac exuberar̃ ē vt sũat̃ farina sisami ꝛ dissol
uat̃ i vino puro ꝛ colet̃ ꝛ bibat̃ colat̃a ei⁹ ꝛ ēplet̃ ex
fece ipi⁹ mãmilla ꝛ ēt sũat̃ ex iterioꝛib⁹ melõgie põd⁹
medii kasicii ꝛ elixes i aq̃ vehemēter dõec ēt dissolua
tur. deiñ ꝯmoueat̃ vehemēter ꝛ colet̃ ꝛ accipiat̃ ð co
lat̃a ei⁹ ꝛ põat̃ sr̃ ipaƺ. ʒ. i. butyri ꝛ bibat̃ aut sũat̃ ifu
so ciceris ꝛ bibat̃ i ieiuno dieb⁹ ꝯtinuis: ꝛ ꝓp̄e sit ei⁹
infusio cū lacte ꝛ aq̃ oꝛdei cū melle: aut iuleb aut su
mat̃ se. fassasa ps. i. ꝛ cicerelle ptes. ii. cuius potio sit
kermet vnū cū aq̃ calida: aut sũant̃ i potu de pillis nar
dis. ʒ. ii. cū vino. Et ex medicis qð bõis ē vt sũat̃ bu
tyri vaccini. ʒ. i. ꝛ vini cadus magn⁹ det̃ ad bibēdū i
ieiuno ꝛ rami papaueris ruffi ꝛ folia ei⁹ decocta cuƺ
trit̃a oꝛdei sūpta soꝛbēdo: aut sũant̃ rhaphan⁹ ꝛ fur
fur ꝛ buliãt i vino ꝛ colet̃ vinū illð ꝛ bibat̃: aut sũat̃
se. papaueris assū cū sauic eq̃lib⁹ ptib⁹ cū oxymelle:
aut rob p⁹ q̃ƺ ifusa fuerit i quolibet eoꝝ trib⁹ diebus
nã illud ē melius. Et qñƺ i potu det̃ nigella cū aqua
mellis: aut sũat̃ se. aneti ꝛ se. poꝛri ꝛ se. anadacoche
oim̃ añ. ʒ. i. ꝛ se. fenug. ꝛ se. fassasa ptes eq̃les: misceãt̃
cū succo feniculi ꝛ bibant̃: ꝛ si misceant̃ cuƺ melle ꝛ
butyro est melius.
C.iii. ð mioꝛatõe lactꝫ ꝛ ꝓhibitõe exubatõis e⁹ sr̃flue

LAc qñ sr̃fluit plƺ nocet ꝛ apat ꝛ affert ēt eg
tudies. Et qñƺ aggregat̃ lac i mãmilla absƺ
ꝓgnatõe ꝛ ꝓp̄e qū retinēt̃ mēstrua. Cõtīt̃ ei
mã q̃ nõ iuenit v̊tutē expellēdi p matricē pp puitatē
ipi⁹ ꝛ ꝓuenit i vbe ꝛ fit lac. Et qñƺ aggregat̃ i coꝛpo
rib⁹ viroꝝ ꝛ ꝓp̄e i puberib⁹ ita vt rotundēt̃ mãmille
ipoꝝ. Et tu qð iã sciuisti i his quoꝝ tibi iã p̄terita
ē remēoꝛatio cãs puitatis lactis. ꝛ illud qð i ea plus
attēdit̃ ē oē qð exiccat vehemētia sue siccitatis: aut ve
hemētia resolõnis sue ꝛ calefactõis. Et oia q̃ infrant
ēt ꝛ hūectãtia q̃ sūt vehemētis hūectatõis ēt mioꝛãt
sãguinē phlaticoꝝ. ꝛ oēs medicie mioꝛantes spma
sūt mioꝛãtes lac. Ille ãt q̃ ex eis sūt fre sūt sic̃ sem̃
papaueris ꝛ lētes ꝛ alkasil cū aceto. Et ex eis q̃ lini
unt̃ sūt succus arboꝛis psiliū ꝛ mucilago ei⁹ q̃ retinēt
ꝛ stupefaciūt ꝛ farina fabaꝝ cū oleo ro. ꝛ aceto. Ca
lide vo sūt sic̃ ruta ꝛ sem̃ ei⁹ ꝛ ꝓp̄e ruta mõtana ꝛ sic̃
alfelenusch ꝛ sem̃ ei⁹. ꝛ dosi ei⁹ vltia ē vsƺ ad. ʒ: ii. Et
illud qð veri⁹ ē de re albedarungi ē ꝙ ipƺ mioꝛat lac
q̃ƺuis dicūt q̃dã ꝙ fac̃ exuberar̃. ꝛ cyminū ꝓp̄e mõ
tanū exiccat lac ēt: ꝛ ēt vt ex eo fiat epithima cū ace
to. ꝛ ex epithimatib⁹ calis ē illud qð fit de ãmonia
co ꝛ vino. Epithima bonū: sũant̃ radices cauliū ꝛ
terant̃ ꝛ fiat ex eis ēplm̃ aut sũat̃ farina lētiū ꝛ faba
rū ꝛ croc⁹ ꝛ nux hēden ꝛ sal ꝛ fiat ex eis epithima
cū aq̃ fra: ꝛ ēt fiat linimētū cū succo fenugreci: aut cū
lacca ꝛ litbargyrio ꝛ oleo ro. ꝛ ex eis q̃ ꝓcedūt cur
su ꝓp̄etatis ē vt liniat̃ mãmilla cū cãcro marino cõ
trito: aut cū cancro fluuiali adusto.
C.iiii. de caseatõe lactis in mãmilla.

QUandoq3 lac caseat in mamilla pp calitatē exiccatiuā. ⁊ qn̄z caseat pp frātē ꝯgelatiuaz Et tu qdē scis ex eis quoꝝ remēoratio tibi ꝓterit signa cui⁹q3 haꝝ duaꝝ reꝝ. Medicie āt ꝓhibitiue caseatōis sūt linimētū ferri cū cera in qbusdam oleis sbtiliatis sic oleū alkeiri ⁊ oleū de mēta ⁊ silia: ⁊ epithima cū mēta trita factū in modū pāis. ⁊ epithima calidū factū ex cerato ⁊ ex mucilaginib⁹ fris ⁊ oleis frīs ⁊ cera colata ⁊ coriādꝝ hūidū ⁊ portulaca valde iuuatia sūt in hoc ēplata. ¶ Et ex medicis resoluētib⁹ caseatōz calidā ē acetū vini ꝯq̄ssatū cum oleo ro. ⁊ calefactū linitū desr̄ aut folia solatri ꝯtrita qb⁹ fiāt ēplm: aut folia alkekēgi ⁊ folia solatri ⁊ folia caulis aut succus eoꝝ ⁊ ꝓpē qn̄ cū eis miscent myrrha ⁊ croc⁹. ⁊ iteꝝ acetū vini ⁊ oleū vio. ⁊ paꝝ fenugreci sūant ⁊ fiat ex eis epithima. Et ex medicis resoluētib⁹ caseatiōez fraz ē assiduatio ēbrocatōis cū aq̄. ⁊ ꝓhibēt ei⁹ saniositatē feniculū ⁊ sem̄ feniculi ⁊ oēs spēs q̄ ꝓuocāt lac q̄ sūt de eis i qb⁹ cogt anetuz ⁊ camemilla ⁊ ballamita ⁊ fenugrecū ⁊ abrotanū ⁊ castoreū. Et ex oleis: oleū de lilio ⁊ oleū narcascinū ⁊ oleū d̓ costo. Et ex medicis tēpatis bōis ē vt sūat pāis de simila ⁊ farina ordei ⁊ eruca ⁊ fenugrecuz ⁊ euisc⁹ ⁊ sem̄ lini ꝯtritū de vnoquoq3 q̄ztū vna man⁹ clausa tenet ⁊ fiat ex eis ēplz. ¶ Et ex eis qdē q̄ ꝯfert apatōi p⁹ caseatōz ē vt srponat spōgia infusa aq̄ ⁊ aceto tepidis aut myrrha cū pāe aggregent cū aq̄ ⁊ aceto. ⁊ m̄ta cū aceto ⁊ pāe ē bona. Et marchasita ꝯtrita sic puluis cū oleo ro. ⁊ albumie oui. Et ex eis q̄ aperiūt oppilatōz lactis i mām̄illa ē vt liniat cum carati: aut ex myrrha cū aq̄ calam̄ti ⁊ anisi ⁊ ex farina ciceris ⁊ foliis lauri ⁊ se. apii ⁊ cymino nabati ⁊ cardamomo cū aq̄ v̓ge pastoris. ⁊ silr aq̄ sicle ⁊ tritici cū nigella ⁊ etiā tus cū felle bouis. aut sumat mel storacis calamite ⁊ misceat cū oleo viol. ⁊ fricando inungat ex eo mām̄illa: qm̄ resoluūt cuz eo caseatio ⁊ apa. ⁊ sorbeat aq̄ cauliū: qm̄ ē iuuatiua ad hoc.

¶ C.v. de putrefactōne lactis in mām̄illa ⁊ ꝯgelatione ⁊ extēsione eius q̄ accidit ei ex egritudine.

SUmat sicla ⁊ decoquat tādiu donec dissoluat. deiñ ꝯiungat cū medulla panis ⁊ farina fabaꝝ ⁊ oleo sisamio ⁊ supponat aut ēplet cū pane ⁊ herba q̄ nōiat herdikies hūida cū cera ⁊ oleo roß. aut cera cū aqua ⁊ oleo cū melle ⁊ vio aut rob. iteret ēplm cū quocūq3 fuerit in die bis aut ter ⁊ silr sisamū cū melle aut butyro. Et si misceat cū eo farina tritici cū furfure aut farina fabaꝝ est iuuatiuz Et vaporatio cū aqua cal'a ⁊ inclinatio mām̄ille sr̄ vaporē eius: ⁊ ꝓpē qn̄ in ea decoqt semē lini ⁊ fenugreci ⁊ euiscus ⁊ se. cucu. ⁊ camemilla. Et ēbrocatio cū ea ē iuuatiua ⁊ q̄ nō tolerat grauedinē ēpli. Qd̓ si accidat cū hoc egritudo iuuat cū hoc ēplo: sūant mes ⁊ iteriora passaꝝ ⁊ ꝯterāt ⁊ ꝯficiant cū aq̄ sidre ⁊ aq̄ albetil. ¶ Et qn̄ caseat in mām̄illa sanguis assiduet eius iunctio cū oleo viol. deiñ fundat sup ipaz aq̄ cal'a: deiñ ēplet cū ēplis ꝑdcis i ꝑn°h⁹mōi capl'i.

¶ C.vi. d̓ apatib⁹ calis mām̄ille ⁊ doloribus loci mām̄illarum.

IN ꝑncipio qdē eoꝝ admīstrent repcussiua cognita in hac cura ⁊ misceat cuz eis parū de subtiliatiuis. Et illud quidē ē sicut vaporatio cū aceto vini cū aq̄ calida: aut pauco oleo roß. ⁊ farina fabaꝝ cū oxymelle ⁊ folia solatri cū oleo roß. ¶ Et qn̄ pertranseunt initiuz parūp curēt cū emplis dcis in ca. extensionis ⁊ ꝯgelationis san. Et ex eis q̄ sunt bona vltime ē vt sūant farina fabaꝝ ⁊ melilotū ꝯtrita ⁊ oleuz sisamiuuz ⁊ fiat ex eis epithima cū aq̄ dulci. Et iteꝝ panis ꝯtrit⁹ ⁊ farina ordei ⁊ fabaꝝ ⁊ assa fetida ⁊ fenugrecū ⁊ euisc⁹ ⁊ vitellus oui ⁊ crocus ⁊ myrrha: sūant ⁊ fiat ex eis emplm ⁊ ēt fiat epithima ex se. lini cuz aceto. ¶ Et multotiēs qdē resoluit sir se ad apa mām̄illaꝝ ⁊ ē locus vbi timet pleuresis: qr̄ ingenia vt aggreges psiliū ⁊ pōe ipz sup caput apostemosuz nō in circuitu ipius ⁊ pone in circuitu inferioꝝ eius adoq ⁊ nō vapores in ꝑncipio doloris ⁊ resoluat subtile ⁊ remaneat grossuz: qm̄ est error. Et qn̄ dolet caput mām̄ille fiat phlomia ⁊ ēbrocet cū eis q̄ sūt sicut sādali ⁊ acatia ita vt n̄ accidat cācer

¶ C.vii. de apatib⁹ frigidis phlaticis mām̄ille.

COnfert eis vt terat apiuz ⁊ ponat super ea: aut camemilla.

¶ Ca.viii. de duritie mām̄ille ⁊ nodis ⁊ glādulis. ⁊ qd̓ accit ei ex circuitōe papille maxie ap̄ pubtatē.

SI āt declinat apa apparens in mām̄illa ad duritiē tunc ex eis q̄ ꝯferūt in ꝑncipio ē vt emplet cuz rizi infuso in vino: aut cōmixtio cuz cerato facto ex oleo viol. ⁊ vitello oui ⁊ dragagāto. ꝙ si apa durū liniatur cuz cerato facto ex oleo roß. ⁊ alkitran ⁊ aqua canforata. Et qn̄z ponit i ipo fel bouis. Et qn̄z medicatur cū foliis gallaꝝ ⁊ oleo Et ex eis q̄ cōferunt est fex decocti veteris: aut fex aceti ex qua liniat. ¶ Nodoꝝ āt ⁊ glādulaꝝ in ipsa meli⁹ medicam̄ ē vt sumāt folia ꝑsici humida ⁊ folia rute hūida ⁊ ꝯterant sil' ⁊ cū eis fiat ēplz. ꝙ si illud ē residuuz a circuitiōe papille pubellaris: aut ē accñs post illā ⁊ inobediens vt medicine resolutōz faciant in ipsū. tunc necessariū ē vt perforet tantū donec cōsequat pinguedo: deiñ extrahat ⁊ suatur.

¶ C.ix. de dubellati in mām̄illa.

QUando accīt mām̄ille apa faciens collectionē: tunc ex medicinis bonis in maturatōe eius ē vt sumant seis lini ⁊ sisami ⁊ radicis lilii ⁊ storacis ⁊ stercoris caprini ⁊ stercoris colūbi ⁊ nitri ⁊ gūmi pini ꝑtes equales sm̄ ꝙ necessarium facit testimoniuz ⁊ fiat inde linimentuz cuz oleo siragi ⁊ oleo de alkeiri ⁊ medulla cruris vaccini: ⁊ si vis pone in ipso rob. ꝙ si indiges perforatione fac.

¶ Ca.x. de vlceribus ⁊ corrosionibus in mām̄illa.

SUmat vini pontici pondus. xx. lb. ⁊ ponat in ipso de sumac tinctorum. lb. i. ⁊ de gallis imaturis. lb. ʒ. ⁊ d̓ cassia lignea. ʒ. lb. d̓ nucibus cuꝑssi. lb. i. infundat in vino ⁊ dimittat. xx. diebus: deinde decoq̄t cuz lignis cuꝑssi ⁊ cōmoueant donec minuat medietas: deinde cōmoueāt fortiter ⁊ colet ⁊ reducat ad ignē ⁊ calefiat. Sitq3 ille ignis leuis valde ⁊ reseruet in vitreata ⁊ est bonū omnib⁹ vlceribus que accidūt in mēbris mollibus sicut sūt os ⁊ lingua ⁊ alia ꝓhibēt corrosionē. Et ex eis q̄ cōseruāt mām̄illā ꝑuaz aut coartatā ⁊ ꝓhibent eam a casu ⁊ ꝓhibent etiā testiculos puerorū magnificari sunt ista. s. vt minoret introitus balnei. Et silr pueri sumāt ceruse ⁊ chimolee amboꝝ añ. pondus. ʒ. ii. ꝯficiant cuz aqua seis hysqami albi ⁊ misceant cū aliquantulo oleo masticino ⁊ fiat ex eis linimentum ⁊ assiduet super ipsuz pānus lineus infusus aqua gallaꝝ infrigidata ⁊ ꝓprie quādo sunt mollificati. ¶ Et iteꝝ experimentuz mulieruz: liniant sup eos lutum hartuz ⁊ mel. ꝙ si ponat in ipsa opium ⁊ panis cuz

aceto erit fortius: aut sūat luti barti pondus. ʒ. xx. ꝛ
hyusqami pondus. ʒ. ii. ꝛ fiat ex eis epithima cuȝ a
ceto aut sumāt lutuȝ samios ꝛ acatia ꝛ cerusa ꝛ lini
ant cū succo arboris hyusquiami: aut sumāt tus ꝛ
cochlee marine ꝛ farina ordei ꝛ ꝯficiant cuȝ forti a
ceto valde ꝛ liniat cū eis mamilla trib⁹ dieb⁹ aut. iiii.
aut sumāt oua alcubugi ꝛ storax ꝛ chimolea ꝛ liniā
tur aq̄ psilii aut liniant cuȝ herba hyusquiami sicut
est: terat ꝛ ꝯiungat cuȝ aceto ꝛ dimittat trib⁹ diebus
Et quādo vult vt leuiet ponat desuper spōgia īfusa
in aqua ꝛ aceto aut sumant succi hypoquistidos ꝛ
corticū granatoruȝ ꝛ plumbi vsti cuȝ sulfure oium
añ. quasi. ʒ. iii. alumīs iameni ceruse plumbi lentiuȝ
adustarum: oim añ. ʒ. i. limaciaꝝ adustaꝝ abrotani
oim añ. ʒ. iii. conficiant cū aqua plātaginis ꝛ liniāt
aut sumat cyminū al. cuȝ cepe lilii ꝛ melle ꝛ aq̄ ꝛ di
mittat sup mamillaȝ tribus diebus aut sumat ammo
niacū ꝛ hyusquiamū ꝛ ponant sup eā tribus dieb⁹
ꝛ hyusquiamuȝ solum noue diebus. ¶ Et ex eis q̄
sine certitudine experimēti dicunt in hoc capitulo ē
vt liniat cum sanguine testiculi porcini aut sanguine
eritii: aut sanguine testudinis: aut sumant oleū ꝛ alu
mē contritū sicut alcohol ꝛ ponant in mortario de
plumbo ꝛ moueant tādiu donec in ipso resoluatur
plumbū ꝛ assidue fiat inunctio cū eo. ꝛ silr lutum al
bartū ꝛ galle imate aggregēt cū melle ꝛ liniāt cū eis.

¶ Fen. xiii. de meri ꝛ stomacho ꝛ dispōib⁹ aboꝝ.
Tractatus p̄mus de dispōnib⁹ meri ꝛ stōi.
¶ De anatomia meri ꝛ stomachi. C. p̄mum.

Meri qdē est cōpositū
ex carne ꝛ tunicis pānicularib⁹ pla
nis villos hñtibus lōgitudinales:
vt per eos facilis fiat attractio in d̄
glutione. Nā tu scis ꝙ attractio nō
pficit nisi villis lōgitudinalib⁹ qum
ꝯtrahunt ꝛ tegit ipm exterius pāniculus villos hñs
latitudinales: vt p eos facilis fiat expulsio ad illud
qd̄ subtus est. Scias ei ꝙ expulsio nō peruēit nisi p
villos latitudinales ꝛ in ipso est carnositas manife
sta. Et opōne quidē duaꝝ tunicaꝝ simul cōplet de
glutitio. s. p id qd̄ attrahit villus eius: ꝛ p id qd̄ exp̄
mit villus eius. Nūq̄ȝ āt difficilis fit deglutitio eius
cuius scindit meri i lōgitudine: ita vt p̄uet attractio
adiuuans ad vomitū humoris. Et vomit⁹ quidē cō
plet cū tunica extrinseca sola quapp est difficilis.
¶ Et locus quidē eius ē sup spōdiles q̄ sunt i collo fȝ
rectitudinē in custodia ꝛ tutela: ꝛ descēdit cū eo par
neruoꝝ ex cerebro. Et qñ ē in directo spōdilis q̄rte
q̄ ē ex spōdilib⁹ dorsi ptinentib⁹ pectori: deiñ ptrāsit
ipaȝ recedit paꝝp a dextra dilatādo locū vene veni
entis a corde: deiñ descēdit super spondiles. viii. resi
duas ita ꝙ qñ puenit ad velamē ligat eo ligamie qd̄
subleuat ipm paꝝp vt nō cōp̄mat id qd̄ comitat ipȝ
ex vena magna: ꝛ vt sit descensus neruoꝝ cū eo fm
gradationē securādo ipm a nocumēto extēsiōis recte
ap̄ grauitatē aduenietē stō. Nūq̄ȝ ptrāsit velamē de
clinat iteꝝ ad sinistrā fm ꝙ declinat ad dextraȝ. Et
ille qd̄ reditus ad sinistrā est qñ ptrāsit spōdilē. x. vſȝ
ad. xi. ꝛ. xii. deinde dilatatur post penetrationē in ve
lamine: ꝛ ampliatur mediando obuiando ori stōi.
Et post meri est corpus stomachi ꝯtextuȝ. Et crea
ta est intrinseca pars meri amplior ꝛ magis spissa
p̄mo intestino quoniā est transitus durioris ꝛ intrin

seca ps stomachi est media. Et illud qd̄ in ipō est le
ui⁹ est apud os stomachi. Deinde in intestino est le
uis ꝛ non vestitur interior pars eius panniculo ex
tenso vsq̄ȝ ad postremū stomachi adueniente ei ex
panniculo tegente os nisi vt attractio sit continua ꝛ
ꝛ vt adiuuet ad subleuandū epiglotiȝ ad superiora
quȝ fit deglutitio cum extensione meri ad inferiora
quȝ verificaueris ꝙ meri est pars stomachi cōtinua
ei cuȝ gradatione. Et eius quidē tunice sunt sicut tu
nice stomachi: quaruȝ magis intrinseca est magis si
milis panniculus ꝛ ad lōgitudinē: ꝛ magis extrinse
ca ambaꝝ ē carnosa grossa latitudiales hñs villos
veꝝ ē plus carnosa ea q̄ est stōi: ſȝ ē ex ea ꝛ in situ ei⁹
ꝛ ꝯtinuatiōe ipsi⁹. Primū aūt itestinū nō est ps stōi
īmo ē res ꝯtinua ei ex ꝓximo. Et pp hoc nō gradit
ei cōstrictio nȝ tunice ei⁹ sūt sicut tunice stōi. Nā sub
stātia meri silior ē lacerto: ꝛ subā stōi silior ē neruis.
¶ Et rotundat pars stōi vbi ꝯtinuat cuȝ eo meri ꝛ
obuiat velamini ꝛ āpliat inferi⁹ qm̄ locus i q° mo
ratur cib⁹ ē inferior: q̄ oȝ vt sit āplior. ¶ Et fact⁹ est
rotundus pp illō qd̄ scitur de iuuamēto ei⁹ dilatat⁹
i poteriorib⁹ sui vt bona fiat ipsi⁹ obuiatio dorsi. Et ē
ex duab⁹ tunicis quaꝝ interior longitudiales hȝ vil
los pp illud quod scit de necessitate attractōis: ꝛ pp
hoc contrahit stomachus qū fit deglutitio ꝛ eleuat
epiglotis. Et extrinseca hēt villos latitudinales pp
illud qd̄ scit de necessitate expulsionis. Et nō positi
sunt villi expulsiui extrinseci nisi qm̄ attractio ē p̄ma
operationū eius ꝛ ꝓpinquior ei. Deīde expulsio ad
uenit post illud ꝛ cōpletur ꝓpter expulsionē ꝯtinuā
in toto vase vt expellat quod in ipō est: ꝛ permiscēt
tunice intrinsece villi transūsales vt adiuuēt ad retē
tōeȝ faciendā ꝛ positi sunt in attractione nō in expul
sione: q̄r nō cōmiscent tunice extrinsece. Et seperat⁹
est ab eis meri qū non sit ad retinenduȝ. Et tota tu
nica eius extrinseca obuiat corporibus spissis. In
trinsece v̄o pars cōcaua est plus carnosa ꝛ calidior
vt sit plus digerēs: ꝛ os eius est neruosū plus vt sit
vehemētius sensibile. ¶ Et aduenit ei ex neruis ce
rebri ram⁹ acquirere ipȝ faciēs sensū vt pcipiat famē
ꝛ diminutōȝ. Et illo quidē nō indigēt reliqua q̄ sunt
post os stōi. ꝛ stōus nō indiguit sensu: nisi q̄r eget vt
excitet ipm qñ vacu⁹ est a cibo. nā qū extremitas p̄
ma est sensibilis acquirēs nutrimētuȝ sibi ipi ꝛ aliis:
non eget illud qd̄ est post ipsaȝ illo: quoniā illa suffi
ciens est ad deferenduȝ onus alterius. Et iste quidē
neruus descendit ab alto reuolutus sup meri: ꝛ iuol
uit sup ipȝ vna iuolutōe qū ē ꝓpiqu⁹ stō: deiñ conti
nuat stō. ¶ Et loco stōi vehemētioris gibbositatis
suppōit vena magna ꝓcedens i lōgitudie ipi⁹: ꝛ mā
dat ei ramos plimos q cū eo ligant ꝛ diuidūt in ra
mos subtiles ꝯstituti in ordine vno. ꝛ adheret ei ar
teria silr ꝛ ꝓcedit ex arteria sic illō: ꝛ initit vnaq̄q̄ȝ e
aꝝ sup reflexionē siphac: ꝛ ꝯtexit ex sūma eaꝝ zirb⁹
fȝ ꝙ narrabo. Et stōus qd̄ digerit calitatē q̄ ē i cāne
sua inata ꝛ calitatib⁹ aliis acq̄sitis a corpib⁹ vicināti
bus ei. ¶ Epar ei supponit dextro ei⁹ desup: ꝛ illud
iō: qm̄ illic rotūdat ꝛ fit ei⁹ suppositō bōa: ꝛ splen ste
nit sub eo a sinistro elōgat⁹ paꝝp a velamie capiens
in ipso. Nā si supponeret ipse ꝛ epar sil vna supposi
tione grauaret illud sup stōm. Electū est igr̄ vt sup
ponatur epar talr̄ q̄ ten⁹ ꝯp̄hēdat ipm additionibus
extēsis sicut digiti: ꝛ substernat splen subt⁹. Et cuȝ h°
est epar magnū valde fȝ ꝯpatōȝ factā ad splen ꝓpt

necessitatē sue magnitudis:et qūo ñ quz splē ñ sit re
ceptaculū nisi vni⁹ supfluitatū ei⁹. Cōseq̄ues ergo ē
vt declinet caput stōi ad sinistrā āplificādo locū epa
ti:ꝛ coangustet locū sinistrū. Et decliet ei⁹ īferioꝛ ps
ad spatiū qd̄ cūauit epar subt⁹ ꝛ dilatet ēt locū splēi
a sinistra et desubt⁹. Posita ē g° nobilioꝛ duaꝝ ptiū
et ē supioꝛ ꝛ dextra epati:et vilioꝛ eaꝝ opposita eis
spleni h° ē sinistꝝ. Et additū ē i eo ab añrioꝛib⁹ zirbū
extēsū sup ip̄z ꝛ sup oīa ītestina hoīuz ꝓprie ppea ꝙ
sī magis egētes adiutorio digōnis pp dbilitatē vtu
tū ip̄oꝝ digestiuaꝝ sꝫ opōez ad alia:ꝛ factū ē spissū
vt ꝯprehēdat calītatē:ꝛ subtile vt leuicē eius adeps.
Fit g° ꝯseruatiuū calītatis ab āterioꝛib⁹. Adeps eni
ei⁹ recipit calītatē valde ꝛ ꝯseruat eā pp viscositatem
suā pinguē. Et sup zirbū pāniculaꝝ ē siphac noiatū
berbetinē. Et sup ip̄z ē mirac ꝛ lacerti vētris pigues
oēs. Et iste due tūice ꝯiūcte sī i suppmo ābaꝝ apud
velamē:ꝛ sepate ab īferioꝛi pte eaꝝ. Et a posteriori
bus dorsi extēdit vena pulsatilis magna sr̄ ip̄z cala
pp multitudinē calītatis sui spūs ꝛ sanguis sui. Et as
sociaꝝ ei vena magna cala pp caliditatē multitudis
sui sanguis. ❡ Et siphac qd̄ ex sūma hoꝝ ē pānicu
lus pmus q ꝯphēdit viscera oīa nutritiua. Ipsū eni
tegit ea ꝛ decliat ad īteriora ꝛ aggregat apd̄ dorsū
a laꝫe suo ꝛ ꝯtinuaꝫ velamini a supioꝛi pte sui ꝛ ꝯti
nuaꝫ īferi⁹ vesice et duob⁹ iliis ab īferioꝛi pte sui. Et
illic aduenīūt ei duo foꝛamia apd̄ duo iguina q̄ sūt
due vie i qb⁹ penetrāt vene ꝛ suspēsoria:et qū dilatā
tur descēdūt p ea ītestina. Et iuuamēta qdē ei⁹ sī tuta
mē illoꝝ visceꝝ ꝛ distictio īter ītestīa ꝛ lacertū mirac
vt ñ coopiat ꝛ ñ ꝯturbēt eoꝝ opōnes. Et cōicāt ei ēt
illa q̄ sī i vētre nota et ī tunica extrīseca q̄ ē mirac sūt
iuuamēta. Cū eis eni⁹ expmit stōus p motuz lacerti
cū eo ꝛ p hoc ꝙ ip̄e mouet cū. Extēdit g° totuz sup
vasa de qb⁹ sī corpoꝛa quoꝝ ꝓprietas ē vt expellāt
expssione q̄dā adiuuāte ad expulsionē fecis. Et simi
liteꝛ expmēt vesicā ꝛ adiuuāt ad emittēdā vrinā. ꝛ ex
pmūt vētositates īflatiuas vt exeāt:q̄re ñ deficiūt ite
stina ꝛ adiuuāt ad pariēdū. ❡ Et siphac qdēꝫ ligat
oīa viscera ad iuicē ꝛ cū dōso. Et fit eoꝝ aggregatio
firma:et ē ip̄e cū dorso sic res vna. Et qū ꝯtinuaꝫ ve
lamini ꝛ obuiāt due extrēitates ei⁹ apd̄ dorsū tūc li
gaꝫ illic ꝛ exide ē ei⁹ initiū. Ei⁹ nāq̄ꝫ initiū ē supflui
tas dscēdēs ex velamie ad os stōi ꝛ obuiat ei supflui
tas ei⁹: et ꝙ ex ip̄o ascendit ad dorsū ꝛ obuiāt sibi ꝛ
generaꝫ illic siphac.s. corp⁹ pāniculare ñ diuisū i vil
los sēsibiles:imo corp⁹ siplex i sēsu et ꝯphēdit stōuz
posteri⁹ a duab⁹ tunicis q̄ sī i sōa stōi ꝛ ē tutamē tu
nice carnose q̄ ē ei. et puenit ad stōuz et ligat ip̄m cū
corpoꝛib⁹ q̄ sī a pte dorsi ꝛ sī ei reflexio ꝛ ascēsio ꝛ d
scēsio. Et illd̄ qd̄ i ip̄o ē grossius ē īferius eius ꝛ sini
strū ipsi⁹. et ē ei tunica ex subtiliato lacerto vētris co
operiēs:et sub ip̄o vel ip̄a ē subtile ei⁹ qd̄ ē ve siphac
et ē vehemētis subtilitatis. Et ex eo orit pāniculus te
gēs pect⁹ et supfluit ex ei⁹ origine siphac supfluitas
a duob⁹ lateꝛib⁹ ex q̄ ex ramis duaꝝ venaꝝ.s. pulsa
tilis et ñ pulsatilis extēsis sr̄ stōuz texit sba zirbi q̄ cō
texta ē ex duab⁹ tunicis aut ex pluꝛib⁹ tūicis sꝫ loca
suppoītis piguib⁹ coopiēs stōm et ītestīa ꝛ splenē ꝛ
mesaraicas reflexa ad laꝫ⁹ subti⁹. Et h° zirbū cū sua
separatōe ē suspensū cū eis.s. cū h° qd̄ trāsiuit ex stō
et ꝯcauitate splenis. Et loca suspēsiōis ei⁹ sī glādule
q̄ sūt īter venas sugētesq̄ noiaꝫ mesaraice:ꝛ īter ite
stinū. xii. digitoꝝ. Veꝝ ei⁹ suspēsiōes sī pue et debi

les et q̄ñq̄ꝫ ꝯtinuāt cū epate ꝛ costis dorsi leui ꝯtinu
atiōe. Et iste qd̄ suspēsiōes sūt filōes zirbi:et pma ea
rū ē stōus. ꝛ zirbū istud ē sicut sacc⁹ i q° si aliqd pōe
reꝫ retineret illud. ❡ Qū g° vificaueris tūc scias ꝙ
cutis et pānicul⁹ q ē post ipsa et ē carnosus ꝛ lacert⁹
posit⁹ i tunica q̄ ē suppma tunicaꝝ lacerti vētris no
ta determiata:oēs sūt i sūma mirac. Et tunica q̄ ē in
fima tunicaꝝ lacerti vētris cū pāniculo subtili q̄ est
sꝫ vitatē siphac ē ex sūma siphac. ꝛ zirbū ē sic iterioꝛ
pann⁹ siphac ꝛ sicut extioꝛ stōi. Et hec qd̄ corpora
oīa sunt adiuuātia i calefactōe stōi quoꝝ adiutoriū
ē i desēsione ei⁹. ❡ Et i īferioꝛi pte stōi ē foramen cui
ꝯtinuaꝫ ītestinū. xii. digitoꝝ. Et hoc qd̄ foramē noiaꝫ
portenari⁹ et ē strict⁹ foramine supioꝛe:qm̄ ē trāsit⁹
ei⁹ qd̄ digestū ē et subtiliatū:ꝛ illud ē trāsit⁹ ei⁹ qd̄ est
ꝯtrariū ei. Et iste qd̄ meat⁹ claudiꝫ vsq̄ꝫquo ꝯpleꝫ digō
deinde aperiꝫ quousq̄ꝫ ꝯpleaꝫ expulsio. Et scias ꝙ
stōus nutriꝫ trib⁹ modis. Unus eoꝝ ē ei⁹ quo fouet
cibo adhuc i eo exñte. Et 2⁹ ē eius qd̄ ad ip̄m venit
ex nutrimēto i venis p̄dictis i anatōia venaꝝ. Et 3⁹
ē ei⁹ qd̄ ad ip̄z effundiꝫ i tpe famis vehemētis ab epa
te ex sanguie rubeo puro ꝛ nutrit ip̄m. ❡ Et scias ꝙ
antiq qñ dicūt os stōi ītelligūt q̄ñq̄ꝫ ītroitū ad stōuz
ꝛ ē loc⁹ strict⁹ i q° ñ dilataꝫ aliq̄ partiuz ītroit⁹ stōi q̄
sunt p⁹ meri. Et q̄ñq̄ꝫ supiorē ītroitū q ē termin⁹ cō
munis īter meri ꝛ stōuz. Et qdā hoīes sūt q noīant
ip̄m alphaet ꝛ cor. sicut sī qdā hoīes q faciūt curre
re i sēmōe suo os stōi:ꝛ inuūt ad cor cōicātes i noīe
aut debiles i discernēdo. ꝛ isti qd̄ sī valde ātiq medi
coꝝ. Hyp. aūt mltotiēs dic̄ fuhed:ꝛ sigificat p id os
stōi sm̄ suā expōnē. ❡ De egritudib⁹ meri. c. ii.

Quādoq̄ꝫ accñt meri spēs malitie ꝯplōnis:
ꝛ debilitāt ip̄z ab opōne sua q̄ ē deglutitio.
❡ Et q̄ñq̄ꝫ fiūt i ip̄o egritudiēs īstrales oēs
ꝛ cōes. et q̄ñq̄ꝫ fiūt i ip̄o apāta cala ꝛ fra ꝛ dura.
❡ Et illd̄ qd̄ plim fit i eo de egritudib⁹ īstralibus ē
oppillatio aut pp coartatōez de foris a spōdili rco
ta:aut apostēate mēbri vicināntis ei:aut pp apā i ip̄o
aut i lacerto q retinet ip̄m. ❡ Et sūma qdē egritudi
nū q̄ accñt ei sepi⁹ ꝛ egritudinib⁹ cōibus ē flux⁹ san
guinis et corruptio eius.

❡ De qualitate deglutitōis. c. iii.

Scias ꝙ deglutitio fit p meri cū vtute attrac
tiua attrahēte cibū cū villis lōgitudinalib⁹
quos adiuuāt villi latitudinales ppea ꝙ re
tinēt retro illud qd̄ deglutiꝫ et expmūt ip̄z ad īferio
ra et vomit⁹ ēt ꝯpleꝫ p meri. Veꝝ deglutitio ē facili
or:qm̄ ē mot⁹ sm̄ motū nālez et fit cū adiutorio dua
rū tunicaꝝ:quaꝝ vna hꝫ lōgitudiales villos:ꝛ alia
ē coopiēs eā latitudiales hñs villos. Vomit⁹ aūt ē
mot⁹ ñ sm̄ cursum nālem:ꝛ nō ꝯpleꝫ ei⁹ opō nisi peꝛ
tunicā velatiuā exprimētē tm̄. ❡ De ꝯstrictiōe
deglutitorii et difficultate deglutitōis. c. iiii.

Constrictio deglutitorii aut fit pp cām i ip̄o
meri:aut fit pp cām vicini ei⁹. ❡ Et cā q̄ est
i ip̄o meri aut ē apā aut siccitas supflua:aut
exiccatio hūiditatis i ipso pp febrē aut aliud:aut ē a
liqua spēꝝ malitie ꝯplōnis supflue:aut casus vtutis
ꝛ dbilitas ei⁹:ꝛ ꝓpē i fine egritudinū acutaꝝ malaꝝ
tioꝛosaꝝ et aliaꝝ ❡ Et cā vicini ē ꝯstrictio ꝯstrigētis
.s. aut apātis i lactis epiglotis:sic fit i sināntiis et aliis.
Et q̄ñz ē cū cōstrictione anhelitus ēt:aut membꝛis
colli:aut ē declinatio spondilis ad interioꝛa aut est
vētositas inuoluta in ipso coartās:aut est spasmus

⁊ cuȝeȝ q vult fieri: aut iā incepit. Hoc.n. sepe ante
cedit cuȝeȝ ⁊ congelatōȝ. ¶ Iā āt accidit cuidā no
troꝝ nostroꝝ difficultas deglutiēdi ꝑꝑ retētionē rei
in deglutitorio ignote ⁊ ꝑduxit eū illō ad silitudinē
prefocatiōis: ⁊ fecit eū syncopiȝari cū nausea cuȝ q̄
euomit vmes plīmos: cū quoꝝ expulsione facilior
facta ē deglutitio ⁊ oblata ē prefocatio. Et scias ꝙ
cā fuit retētio coruȝ illic. ¶ De signis Ca.v.

IN illa quidē q̄ ē ꝑꝑ spōdiles augmētatur
ꝯstrictio i tp̄e resupiatōis: ⁊ ē deglutitio do
lorosa apud spondilē remotā. Et illā q̄ est
cā malitie cōplexionis debilitātis significat longitu
do spatii itineris eꝰ qd̄ ꝺglutit. Et ē cū leuitate ⁊ pau
citate festinatōis in toto spatio absqȝ dolore: nisi sit
illud in parte meri visibiliter ⁊ ꝯstringat illic ⁊ sentia
tur cū retētione eꝰ qd̄ deglutit apud ipsū: Et in illa
q̄ ē cā apātis fit constrictio in propinquitate ipsius ⁊
fit ibi dolor ⁊ nō euāt dispō i plibꝰ a febre: q̄ȝuis pli
mū n̄ sit vehemētis fortitudis. ⁊ qn̄ apā ē calȝ sigificāt
ēt ipsū caliditas ⁊ sitis. ⁊ si n̄ fuerit calīn n̄ erit febris
Et qn̄qȝ ē extitura non cū illa calitate ⁊ ē illic dolor
ꝑuus cū quo accīt i q̄busdā horis tremor et febris.
Et qn̄qȝ faciūt collectōneȝ ⁊ rūpit et emittit saniem
⁊ sedat illō qd̄ aduēit ex eo ⁊ fit egritudo vlcꝰ. ¶ Et
illā q̄ ē in ācessione cuȝeȝ ⁊ ꝯgelationis significant
cū ea relique significatōes. ¶ De cura.c.vi.

SI cā fuerit apā aut remotio: tūc cura eiꝰ erit
cura illiꝰ. ¶ Et si cā fuerit malitia ꝯplōnis:
tūc si fuerit iflāmatio ⁊ adustio et calitas i su
ꝑficie oris oportebit vt admīstres linimēta iter ābas
spatulas ex succis ⁊ medicis fris: ⁊ sorbeat qd̄ sit sic̄
lac acetosū absqȝ butyro ⁊ q̄ sūt silia illi. ¶ Et si fue
rit ex frigore et ē illa q̄ sepiꝰ fit: oportebit vt curet cū
ēplis calefactis q̄bꝰ vtis i curatōe oris stōi fri ⁊ cuȝ
oleis et ūguētis calefaciētibꝰ dc̄is i ipō ⁊ cū oleo bal
sami et oleo rhaphanino et oleo muscelio et silibꝰ: ⁊
cū ēplis factis ex castoreo et āmōiaco ⁊ myrrha et
prassio ⁊ aliis. ¶ Qd̄ si fuerit ꝑꝑ ꝯplōeȝ hūidā mol
lem valde: et scit ex cōitate supficiei oris et ligue cuȝ
eo: tūc curet cū eo i quo st̄ stipticitas ⁊ calefactio ex
medicis aromaticis pꝰ mūdificatōeȝ stōi et rectifica
tionē eiꝰ si eget ea. Et iste qdē medicine st̄ sic̄ anisū as
satū et behē duo et spica et spica celtica ⁊ foliū indū
⁊ rus et minutū ipiꝰ ⁊ myrrha. Et si nc̄riuȝ ē vt misce
ant cū eis calefaciētia fortia cū stipticis fris vt frāga
tur p calefaciētia frigꝰ stipticoꝝ froꝝ ⁊ vehemētis exic
catōis sic̄ rosaꝝ et balaustiaꝝ ⁊ siliū fiat. Et apō me
aniudē ē vehemētis iuuamēti i hoc. ¶ Et si fuerit cā
siccitas fiat ꝯriū illiꝰ: ⁊ admīstra cibaria hūectātia eq̄
lis ꝯplōnis et oua sorbilia et adipes et butyꝝ et me
dullas et regimē corpis et stōi. Nā meri i pluribus
egritudinibꝰ ē seq̄ns i ꝯplōne sua ꝯplōnē oris stōi.

¶ Ca.vii. de apātibus meri.

QUādoqȝ st̄ cala phlegmōica et pustularia
et fria et phlegmatica ⁊ dura: ⁊ plimoꝝ diffi
cilis fit maturatio et tardat.

¶ Ca.viii. ꝺ signis apātum meri.

SIgnificat ipa dolor i hora deglutitōis ⁊ i n̄
deglutōe ꝑuēit ad posteriora spōdiliū colli
cū ꝯstrictōe ꝺglutitorii. ¶ Et cū illo qd̄ ex eis ē calȝ
qn̄qȝ ē febris n̄ vehemēs: ⁊ qn̄qȝ ē veniēs hora post
horā q̄si ipa sit febris diei n̄ vehemēs: ⁊ qn̄qȝ ē cū eo
horripilatio: veꝝ est cū eo sitis vehemēs et caliditas
Quȝ ergo maturat remouet horripilatio: ⁊ qn̄ ꝯpe
rit emittit pus. ¶ Qū aūt apā ē nō calīn ē ꝯstrictuȝ
hȝ silitudinē ꝯstrictōis apātis calidi: veꝝ ē absqȝ ca
liditate ⁊ nȝ ē febris nȝ sitis. ¶ Ca.ix. de cura.

MEdicie illiꝰ alie st̄ q̄ bibunt: ⁊ alie st̄ q̄ extius
apponunt. ¶ Et oȝ vt medicine q̄ extiꝰ ap
ponunt ponāt i loco q̄ ē int̄ duas spatulas
⁊ oȝ vt sint medicie reꝑcussiue stiptice facte ex odori
feris ⁊ fructibꝰ hȝ opōeȝ q̄ ē nc̄ria i curatōe apātum
stōi. Deide addant i eis ea q̄ st̄ sic̄ āmōiacuȝ ⁊ bdel
liū ⁊ glutē alibat et ficus: p̄ter ꝙ euāta sint a stipticis
ex adipibꝰ etiā. Qd̄ si illa n̄ valēt ⁊ st̄ nc̄ria illa q̄ sūt
plīme resolutōis ⁊ apā fuerit i radice duꝝ: tūc opor
tebit vt misceant cū eis ea q̄ st̄ fortis resolutōis: sicut
grana lauri ⁊ piretrū et cordumeni ⁊ ireos ⁊ balsa
mū ⁊ aristologia. Et qn̄qȝ ē ibi nc̄riū vt admīstres e
rūpētia ēplastriȝādo: sicut synapis ⁊ gūmi rute agre
stis ⁊ reliq̄ q̄ st̄ de his q̄ diximꝰ i dubellati pectoris
⁊ pulmōis quousqȝ ꝑueiat ad īminū stercoris colū
bini. ¶ Opȝ aūt vt i cura eiꝰ qd̄ calīn ē sumāt medi
cine q̄ bibunt q̄rū q̄dā st̄ electuaria: quoꝝ icessus su
per locū sit icessus ꝯtinuꝰ paulati paulati. Et sint i p̄
mis electuaria ex eis q̄ st̄ sicut lētes et spodiū ⁊ muci
lago sic̄ psilii et seis portulace ⁊ aq̄ cucurbite ⁊ silia.
deide fiat ꝑmutatio ad ꝑmixtiōeȝ ex r̄ꝑcussiuis ⁊ re
solutiuis i q̄ iā positū sit aliqd ex ficubꝰ et ex aq̄ seni
culi et camemille. deide addant et ponāt i ipa dacti
li et fenugrecū ⁊ admīstrēt sorbitiōes. i p̄mis qdē ex
reꝑcussiuis sic̄ facte ex farina ordei et lētibꝰ ⁊ fiāt ace
tose cū eo qd̄ scis et nō acetose. Et qū icipit matura
ri fac sorbitōes ex succo furfuris cū oleo amigdalio
et ȝuccaro. deide pone i eis ea q̄ st̄ sic̄ sem̄ lini ⁊ silia
deide pone i eis q̄ st̄ sicut farina ordei ⁊ ciceris. ⁊ qn̄
ꝑuēit ad eruptōeȝ: tūc idiges vt accipias i ipō vtutē
ex radice lilii celestis et amigdalis amaris ⁊ prassio
et aliqd ex synapi et ficubus et dactilis

¶ Ca.x. de cura apātum froꝝ.

COnsidera qd̄ ꝺr̄ i apātibꝰ stōi fris et admi
stra sup ea lenificātia maturatiua. Intrisecꝰ
qdē sic̄ cibaria et sorbitōes q̄ diximꝰ ad maturādū sic̄
q̄ fiunt de farina ordei ⁊ farina herbi. Et illa i q̄bꝰ st̄
ablutio et fortitudo sic̄ radix lilii celestis ⁊ radix liq
ritie et alia. Sed extius empla maturatiua q̄ diximꝰ
de q̄bꝰ st̄ fenugrecū et camemilla et melilotū ⁊ bdel
liū et gūmi alboti et āmōiacū et ireos et vtus arōati
coꝝ. Qd̄ si ꝺclināt ad maturatōeȝ ⁊ sedatōeȝ fac sic̄
dictū ē i caº p̄mo: ⁊ ꝯsidera i eis illō qd̄ ꝺr̄ i caº stōi.

¶ Ca.xi. de eruptōe sanguis ex meri.

IAm sciuisti cās eiꝰ et signa ipsiꝰ i caº erupti
onis sanguis ex stō. et oȝ vt q̄rāt illic. ¶ Et
ex eis q̄bꝰ fit ꝺr̄ia ē illud qd̄ ꝺr̄ i curatōibꝰ eruptōis
sanguis ex stō. s. ꝙ medicine i hac eruptōe oȝ vt sint
medicine hn̄tes viscositatē ⁊ glutinositatē vt n̄ ipellā
tur ad stōuȝ subito: imo currāt sup locū eruptōis cū
lēta mora: vt pole sit eis agere i eis cū illa lēta mora
opōneȝ forte q̄ȝuis redeāt p viā venaꝝ ⁊ agāt i ipm
Ueꝝ cū vtute debili ꝑꝑ lōgitudinē viaꝝ et multitu
dinē passiōis i viis. ¶ Ca.xii. ꝺ vlceribꝰ meri.

QUandoqȝ accīt vlcera i meri ex scissura ac
cidente i ipō: aut ꝓpter apāta que erumpū
tur in eo: aut ꝓpter humores acutos transe
untes in ipso quum fit vomitus et similia. Et non elō
gat quin eueniāt quȝ est catarrus.

¶ Ca.xiii. de signis ipsorum.

IAm ondimꝰ in.c. vlceꝝ stōi differētiā inter

vlcera stõi ꝛ vlcera ꝛ meri. Illic ergo ꝑpendantur.
¶ Verꝫ significationes ꝙ in meri est vlcus ꝛ non
apã sit ꝙ deglutitio ĩ apate ĩpedit cũ magnitudie bu
celle ꝛ q̃ʒtitate eius plus q̃ʒ ĩpediat cũ qualitate ipsi
us ex acuitate aut acetositate aut stipticitate: verum
ẜm diuersitatẽ q̃litatis ĩ ea diuersificatur in vlcerib⁹ ĩ
pedimẽtũ. Et fortasse mãsio equalis q̃ʒtitatis nõ im
pedit ꝛ parua q̃ hʒ qualitatẽ dominãtẽ ĩpedit ita vt
nõ penetret ꝑpea q꞉ ꝯprimit ipsũ sua q̃ʒtitate. Sʒ ef
fecta q̃litate forti impedit ꝛ dolorẽ facit. Et illi⁹ qdeʒ
cui accidit vlcus a plaga antecedẽte cura fit difficil'
ꝛ est super extremitateʒ mortis ẜm plurimum.

¶ Capitulum.xiiii.de cura.

Si fuint ĩ meri vlcera ñ ĩ potu tribuem⁹ medi
cĩas ꝯsolidatiuas illoꝝ vlceꝝ subito sicut fa
cim⁹ qñ volum⁹ in potu tribuere medicinas vlceꝝ
stõi ꝛ alioꝝ: imo ĩdigem⁹ ĩ illis medicinis vt demus
eas ad potãdũ paulatiʒ ꝛ vt eligam⁹ eas grossas vi
scosas aut eis misceam⁹ viscosa ꝛ grossa. Et cã ĩ hoc
ẽ q꞉ medicine nõ morantur sup meri nʒ figũt: immo
transeunt ꝛ separãt. Qñqʒ separãt in potu ꝛ nõ po
tant subito obuiãt faciẽdo obuiatõʒ q꞉ efficiũt opõ
nẽ post opõnẽ. Qñ ergo inuiscãt adherent suo itine
ri ꝛ figũt ꝛ nõ separãt subito. Illaꝝ v̓o medicinarũ
s̃bas dicem⁹ in.c.vlceruʒ stõi ipse.n.sunt ille.

¶ Ca.xv.de signis cõplexionũ nãliũ stõi.

Signa ꝯplexionis calide nãlis ĩ stõ st ꝙ bñ
digerit cibaria fortia sicut carnes vaccinas
ꝛ anserinas ꝛ alia. Et ꝙ corrũpũt in ipso cibi subti
les leues sicut caro pulloꝝ ꝛ lac: et ꝙ ipse recipit ci
bos q sunt calide cõplexionis meli⁹: et ꝙ digõ vicit
appetitũ. Et signa ꝯplexionis frẽ nãlis st, vt nõ sit in
appetitu diminutio: ꝛ sit in digõne dimiutio q꞉ ñ di
gerit nisi cibaria subtilia leuia ꝛ vt sit meli⁹ recipiẽs
cibaria q̃ st frẽ ꝯplõnis. Et signa ꝯplõnis sicce nãl'
sũt ꝙ sitis multiplicat ĩ cõsuetudine ꝛ sit ꝯtẽt⁹ pauca
q̃ʒtitate pot⁹ ꝛ aduenit nausea ex q̃ʒtitate plima: ꝛ ẽ
stõus recipiẽs cibos plĩe siccitatis meli⁹. Et signa
ꝯplõnis hũide nãlis sũt ꝙ sitis ẽ parua cũ tolerãtia
pot⁹ plimi ꝛ securitate a nausea ꝛ stõus ẽ recipiẽs ci
bos humidiores melius.

¶ Ca.xvi.de egritudinib⁹ stomachi.

Stomacho accidũt qñqʒ egritudines mali
tie ꝯplexiõis.xvi.pure ꝛ scẽ cũ mã sãguiea
vl' cholica cũ spẽb⁹ suis aut phl'atica vitrea aut s̃btili
natãte: aut hñte ebulitiõeʒ aut phl'atica acetosa aut
salsa aut mã melica acetosa aut põtica. ¶ Et accĩt
ei apãta. Et accidũt ei vlcera ꝛ resolutio singularis
ꝛ q̃ currũt via eoꝝ ex causis intrinsecis ꝛ extrinsecis
sicut casu ꝛ ꝑcussione. Et qñʒ tolerat disruptionem
ꝛ non interficit statim: ꝛ quãdo ꝑueñt vltime resolu
tio ad hoc vt disrũpat corp⁹ stõi: tũc patiens morit.
Inquit Hyp. oĩs c⁹ disrũpit stõus morit. Et qñʒ ac
cidit ei raritas texture in villis suis. Et qñqʒ accĩt ei
vehemẽtia spissitudinis. Et accidit ei ex egritudib⁹
creatõis in quãtitate vt sit magn⁹ valde: aut ꝑu⁹ val
de: et ex egritudib⁹ figur̃ vt sit verbigr̃a vehemẽtis ro
tũditatis. Et ex egritudib⁹ asperitatis ꝛ lẽitatis vt sit
vehemẽtis lenitatis lubric⁹. Et ex nocumẽto sit⁹ vt
sit situs e⁹ verbigr̃a vehemẽtis apparitõis ad exteri
ora. Et qñʒ accidit ei ẽ oppilatio in villis suis ꝛ op
pilatio in meatib⁹ stõi ad epar ꝛ ad splenẽ: ꝛ accidit
sãguinolẽta egõ si fuerit istud in vũs epatis ꝛ parui
tas appetit⁹ si fuerit istud in vũs splenis. Et qñqʒ ac
cidũt in stõ vẽtositates ꝛ inflatio cã ciboꝝ ꝛ cã debi
litatis sue in seipso: ꝛ nos faciem⁹ ad illud cap. singu
lare. Et malitia qͦ cõplexionis in stõ qñʒ fit ex cãis
extrinsecis. s. ex calore ꝛ frigore ꝛ alioꝝ ab ãbobus
ꝛ qñʒ fit ex causis intrinsecis. Et ex egritudinib⁹ qͦ
stõi sũt q̃dã q̃ cõmouẽt in calore vehemẽti aut ꝑpea
ꝙ ipse adiuuat eũ in attractõe materieꝝ malaꝝ ad
ipsũ: aut q꞉ adiuuat caliditatẽ e⁹ ad resoluẽdã mãm
in ipso malo adiutorio nõ nãli resoluẽte ipsã ad for
mã nõ nãlẽ. Et qñ ẽ cũ mã tũc nõ euãt qn aut sit cũ
mã ĩbibita ĩ corꝑe ipsius submersa aut adherẽs sup
corpus eius aut effusa in cõcauitate ipsius. Et qñʒ ẽ
hũor in ipso inuentus generatus ꝛ qñʒ ẽ effusus ex
mẽbro alio ad ipsũ sicut effũdit ex cerebro cũ catar
ro calido aut frõ ꝛ calefit ꝑp ipsũ ꝯpl'o stõi aut ĩfrãt
ꝛ declinat ad ꝯpl'onẽ e⁹ qͦ descẽdit ad ipsuʒ. Et silr
qñʒ effũdũt ad ipsũ ex felle hũores ad stõm cholici
ꝛ illͦ ĩ qbusdã ĩ qb⁹ creãt vie plures ex felle ad stõʒ
loco aduẽtus sui ẜm plurimũ ex felle ad intestina q̃
re effũdit ad stõuʒ illͦ qͦ oʒ vt effũdat ad intestina
qũqʒ prolongat faciũt accidere salsi ꝛ acuti q sũt ex
eis in stõ vlcera frigidi ꝛ insipidi lenitatẽ ꝛ lubricita
tẽ. Et qñqʒ ꝑuenit eoꝝ impressio ad primũ ĩtestinũ
eoꝝ q̃ sequnt ipsũ. Sʒ corruptio appetitus ꝛ alisti
bre in ipso ẽ res prima. Sũt.n. qdã hoies ĩ quibus
creat illͦ ẜm ꝯ̃riũ ꝯsuetudis ꝛ ẜm ꝯ̃riuʒ illius qͦ di
xim⁹ ĩ anatomia ꝛ ẜm diuersitatẽ eius qͦ ẽ plurimũ
in creatõe venaꝝ veniẽtiũ ad stõʒ ex felle ꝛ qñʒ effũ
dit ad ipsũ ex epate ꝛ ex felle in quibusdã in quibus
creatur ex felle via magna ad stõm quare effũditur
in ipsũ illud qͦ erat necessariũ vt effũderet ad ĩtesti
na. Et qñʒ effũdit ad ipsũ melia ex splene etiã sicut
faciã te cognoscere. Et plim qͦ ad ipsũ effũdit ẽ cho
lera ex epate. Et qñʒ adiuuant ad illud cause que st
in stõ sicut dolor vehemẽs ꝛ cõpressio vehemens ꝛ
tarditas cibi ꝛ d̓bilitas v̓tutis e⁹ expulsiue. Et qñʒ ẽ
causa ĩ eo ira aut tristitia aut passio animalis ex eis
q̃ mouent mãm ꝛ effundunt eã ad stõm ꝛ facit acci
dere mordicatõʒ q̃ nõ remouet nisi vomitu. Et qñ
effunditur ad ipsũ cũ h⁹ĩ motib⁹ ꝛ proprie dolor hu
mores viruleti precipue cũ fuerint in illis ꝑtib⁹ vlce
ra ꝛ cũ hoc qñʒ effunditur ad ipsuʒ melia ẽt. Et cã ĩ
effusionib⁹ melie ad ipsũ ẽ multitudo melie aut d̓bi
litas stõi: ꝛ cãe multitudis melie sũt ex eis q̃ tu scis.
Et cã effusiõis sãguis ad ipsũ ẽ multitudo sanguinis
ꝛ cõmotio e⁹ in mẽbro nobiliore eo vicinitate eius
ĩ latere suo sicut ẽ epar: aut supra ipsũ sicut ẽ cereb̃ꝝ
quʒ ex ipso effũditur sãguis ad gutur ꝛ meri ꝛ pene
trat ad stõuʒ ꝛ v̓tutis ipsius expulsiue debilitas ad
iuuat ad recipiẽda oĩa que effũdũt ad ipʒ. ꝛ ex cau
sis fortib⁹ in effusione sanguinis ad ipsũ ꝛ ad alia ẽ
retẽtio cursus mẽstruoꝝ ꝛ sãguinis emorroidaruʒ:
aut sanguinolẽte egestões aut dimissio exercitii eũa
tiui vel ĩcisio mẽbri q꞉ superabũdat illud qͦ nã pre
pauit ei ex mã ꝛ indiget expulsione. Et qñʒ expellit
a via stõi ꝛ euomit sãguis. Et scias ꝙ debilitas stõi
ẽ cã fortis in effusione ei⁹ qͦ effundit ad ipsũ. Et plʒ
qͦ qͦ inuenit in stõ aut generat ex ipso ex hũorib⁹ ẽ
phl'a. Et cã ĩ hoc ẽ ꝙ chilus ẽ nãe propinque phl'a
ti. Quʒ ergo nõ digerit digõne integra non fiunt sã
guis ꝛ cholera ꝛ melia. Et iterum ad stõm non effũ
ditur in plurimis dispõnib⁹ cholera lauãs euʒ sicut
abluit intestina. Sed cholera non generatur nisi in
quibusdã intestinis: ꝛ ẜm plim nõ effũdit ad ipʒ nisi

ex epate q̃zuis ipsa generet̃ i stō calo qñ iuenit cibū recipiētē cōuersionē velociter ad fūositatē. ¶ Et qñꝫ accidit stō aut i creatōne aut cū ꝑseuerātia egritudinū aut ꝯ dolorꝫ ⁊ malitia r̃gis vt fiat cōp⁹ ei⁹ laxe texture rare s̃b̃e subtil' cutis: q̃re ꝑducit illud ipsū ad ꝺbilitatē i oib⁹ opōnib⁹ suis: ⁊ ē nec̃riū vt curet̃ cū labore. ¶ Et cāe egritudinū stōi oēs s̃t cāe egitudinū ꝑdictarꝫ extrīsece ⁊ itrinsece. Et ꝓp̃e sūt ei vt sint cibi tales q necr̃io faciūt malitiā digōnis: lꝫ stōus nō sit nisi f̃m saniorē dispōm: ⁊ ē dictū i suo. c. aut sint pauci valde ita vt ꝑducāt stōꝫ sanū ad exiccatōꝫ ⁊ adunatōeꝫ: aut multiplicet̃ vsus medicinarꝫ ⁊ ꝯsuescat stomach⁹ vti adiutorio me͛ i opōnib⁹: aut laboret plin vomitu ⁊ solutōe vētris: ⁊ ꝓp̃e vomitu: qm̃ ipse idiget motu laborioso nō nāli ⁊ accidat vt rarificet̃ textura villorꝫ ei⁹ ⁊ extenuet̃. Et stōus vehemētis s̃csus pat⁹ ē ledi ⁊ ipediri a qualibꝫ cā. Et ois ꝯplexio debilitās s̃flue fac̃ accidē̈ i oi opatione diminutionē: ita ꝙ calitas pura. qñꝫ. n. fit cā lubricitatis stōi pp illud qꝺ fac̃ accidē̈ ꝺ debilitate retētiue. Sꝫ ⁊ caliditas cū mā sepe ē cā illi⁹. Et nocumēta qꝺ q̄ eueniūt i opationib⁹ suis: aut eueniūt i v̇tute appetitiua ⁊ attractiua ⁊ ñ apetit oio. aut miorat̃ appetit⁹ e⁹: aut multiplicat̃ valde: aut corrūpit̃ ei⁹ appetit⁹: et illud aut cibi aut aq̄: Aut i v̇tute retētiua ita vt vehemēs fiat e⁹ retētio: aut debilitet̃: aut ꝺstruat̃ e⁹ retētio ⁊ natet cib⁹: Aut i v̇tute digestiua ita vt ꝺstruat̃ e⁹ digō: aut ꝺbilitet̃: aut cōrūpat̃ ⁊ ꝯuertat rē ad acetositatē ⁊ fūositatē: Aut in v̇tute expulsiua ita vt vehemēs fiat e⁹ opō i ipso aut ad viā nālē: aut ad s̃riora: aut ꝺbilitet̃ eius expulsio: aut destruat̃. Ex oi nāqꝫ re c⁹ ꝓlongat̃ mora i stō ⁊ tardat̃ accit vaporatio gnātia hūorꝫ: ⁊ non ē aliqd ita vaporosū vt fruct⁹. ¶ Et qñꝫ accīt ei dolores ex tēsiui ⁊ mordicatiui ⁊ reliq. Et qñꝫ seq̄t̃ debilitatē harꝫ v̇tutū oiuꝫ: aut q̄rūdā natatio cibi ⁊ tarditas ꝺscēsionis e⁹ aut velocitas ꝺscēsionis ipsi⁹: ⁊ debilitas digestionis: aut destructio e⁹ ⁊ corruptio. s. casus appetitiue: aut appetit⁹ canin⁹: aut appetit⁹ corrupt⁹: ⁊ seq̄t̃ eā rugit⁹ ⁊ eructuatio ⁊ iflatio ⁊ mordicatio ⁊ alia. ¶ Et qñꝫ ꝑducit illꝺ qꝺ eu ēit ex hoc ad cōicationē mebrorꝫ aliorꝫ ⁊ ꝓp̃e cerebri cū cōitate iter ea ꝑ neruos plimos q̃re accit epilepsia: aut spasm⁹: aut melācholia: aut fac̃ cadere i visu nocumētū. Et qñꝫ imaginat̃ oclo q̄si cimices: aut sinifex: aut tela arāee aut fum⁹ aut nebula. Et mltotiēs cōicat cor stō ⁊ accidit syncopis aut ꝓpt̃ vehemētiā doloris ⁊ ꝓp̃e in apatib⁹ suis magnis: aut pp q̄litatē s̃fluā caloris aut frigoris aut ꝯuersiōis ad venēositatē. Nā debilitas meri ad h͛ vt faciat accidere syncopi fac̃ euēire estuatiōnē ⁊ ꝯturbatōꝫ ⁊ saltū ⁊ teremorē. Et hi⁹ qdē sūt ꝺ qb⁹ dic̃ hyp. ꝙ sumē̈ i potu vinū mixtū f̃ꝫ mediū sanat eos ad h⁹: et illꝺ ꝓpt̃ illud qꝺ i ipso ē de mūdificatōe ⁊ ablutōe cū ꝯfortatione. ¶ Et stōus qdē qñꝫ prepat̃ cā vehemētie sui sēsus passiōi a cā ꝑua ⁊ ꝑducit illꝺ ad epilepsiā ⁊ spasmū. Et iste hō ledit̃ q̄li bet ira ⁊ ieiūio ⁊ tristitia ⁊ cā mouēte hūores. Nam qñ effūdit̃ ad ipsū ex eis pp illꝺ hūor cholic⁹ mōdicatiu⁹ ad os stōi ledit̃ eo pp vehemētiā s̃esus sui: q̄r patit̃ epilepsiā ⁊ syncopis supuenit ei ⁊ spasm⁹ pp cōitatē cerebri cū ore stōi. Et huic qꝺ hoi accit sic ē illud qꝺ accit ex debilitate caloris stōi ex h⁹ ꝙ qñꝫ v̇sꝫ ad fastidiū r̃plet̃ cibo aut s̃fluit i potu vini: aut coitu spasmat̃: aut icurrit epilepsiā. Et multotiēs qꝺ accit vt euadat h⁹ i vomitu porrio: aut viridi vt herugo eris

Et qñqꝫ plima repletio fac̃ eos pati subꝫ ꝓlixā ꝑdurātē vsqꝫquo vomēt ⁊ excitēt ⁊ surgāt. Et qñꝫ ē illꝺ cā ad cadēn. i meliā cholicā ⁊ i cogitationes ⁊ somnia cōrupta. Et scias ꝙ egritudies stōi qñ ꝓlongāt ꝑducūt ad raritatē texture villorꝫ e⁹ ⁊ fit difficile succurrere ⁊ medicari. ¶ Et ex nocumētis malis i creatione ē vt sit caput f̃m ꝑpatū euētui catarri ⁊ sit stō⁹ calid⁹ q̄r ñ tolerat ea q̄ mūdificāt illū catarꝫ sic sunt diapipeon ⁊ diacalamētū ⁊ diacyminum.

¶ Ca. xvii. de mōis significationū dispōnū stōi.

Res ex qb⁹ significāt dispōes stōi s̃t ex dispōnib⁹ cibi i hoc ꝙ stōus tolerat eū ⁊ ꝑuat̃ tolerātia e⁹: ⁊ ex hoc ꝙ digerit ipm ⁊ ex h⁹ ꝙ expellit eū ⁊ ex hoc ꝙ ipse appetit cibū ⁊ potū ⁊ ex motib⁹ ei⁹ ⁊ ꝯmotōib⁹ ipsi⁹ sic tremor stōalis ⁊ singult⁹: ⁊ ex dispōne oris ⁊ lingue i sapore suo ⁊ ifusione sua ⁊ exiccatōe sua ⁊ aspitate e⁹ ⁊ lenitate ipsi⁹ ⁊ odore ei⁹. Et ex eis q̄ egrediūt̃ ex stō cū vomitu aut egōne ⁊ vētositate descēdēte cuꝫ sonitu: aut sine sonitu: aut ascēdēte q̄ ē eructuatio: ⁊ retēta q̄ ē rugit⁹: aut ex colore faciei: aut iterioris ꝑtis oris: aut ex dolorib⁹ ⁊ ipedimētis ex cōitate e⁹ cū mēbris aliis: ⁊ ex ꝑte eius qꝺ ꝯuenit ei: aut ledit ipꝫ ex eis q̄ comedūt̃ ⁊ bibūt̃ ⁊ medicis. ¶ Significatōes āt ex tolerātia cibi ⁊ ꝑuatione tolerātie e⁹ s̃t qm̃ si stōus ñ tolerat nisi paucū q sit ifra ꝯsuetū: tūc i eo ē debilitas pp aliq̄ꝫ cārꝫ debilitatis: ⁊ si tolerat tūc v̇t⁹ ipsi⁹ ē remanens. ¶ Verꝫ significatōes ex egōne ⁊ eis q̄ egrediūt̃ ex vētre sūt ex egōne qꝺ qm̃ equalis tēpate tincture ⁊ fetoris significat bonitatē digōnis: ⁊ bonitas digōnis significat fortitudinē stōi ⁊ eq̄litatē ꝯplōnis. Sꝫ ille q nō digerit̃ ex ipso significat debilitatē stōi ⁊ malitiā ꝯplexionis cū ipso. Ampli⁹ tictura significat māꝫ q̄ ē i ipso: ꝙ si fuerit illic lenitas ⁊ fetor significat ꝙ descēdit a stō añ horā suā ꝑꝑca ꝙ stōus male ꝯꝑhēdit eū pp ꝺbilitatē v̇tutis retētiue: ⁊ si ñ ē lenitas ñ significat illꝺ imo significat ꝺbilitatē digestiue. Sigificatōes āt ex sonitu sūt qm̃ iā dictū ē i eis q̄ tu scis ꝙ descēsus ei⁹ significat fortitudinē stōi. Et magnitudo sonit⁹ ei⁹ significat bonitatē digōnis ⁊ fortitudinē: ⁊ silr̃ ꝑuitas fetoris e⁹. Et recti⁹ qꝺ i hoc ē ꝙ ꝺscēsus e⁹ ñ significat fortitudinē: imo significat ꝺbilitatē q̄ꝫdā. Sꝫ ē debilitas q̄ ē ifra illā q̄ fac̃ accidē̈ eructuatōꝫ: verꝫ essen͛ magnitudīs sonit⁹ si ē pp s̃baꝫ e⁹: tūc ē pp grossitudinē suā. Et si ē cā e͛ v̇t⁹ expulsiua: tūc illꝺ significat fortitudinē aliq̄ꝫ. Subtilis āt tenuis cui nō ē sonit⁹ magis significat fortitudinē q̄ꝫ spissa clamosa: ⁊ ꝓp̃e illa c⁹ sonit⁹ ñ ē i volūtate missa. Sōit⁹ āt exiēs ex seipo significat ꝑmixtiōꝫ sēsus. Verꝫ ꝑuitas fetoris significat ꝓculdubio bonitatē digōnis. Et vehemētia fetoris significat corruptionē eius. Et si non est fetor oino significat cruditatem eius. ¶ Significationes vero ex via singultus sunt quoniā si habens euꝫ sentit mordicationeꝫ: tunc illic est hūor acetosus: aut acutus aut amarus: ⁊ si sentit cuꝫ eo extensioneꝫ tunc illic ē vētositas. ⁊ si non sentit illud neqꝫ sitit tunc illic est humor phlegmatic⁹. ⁊ si ē post euōnes ⁊ febres tūc illic ē siccitas. ¶ Significatōes āt ex siti sūt qm̃ sitis significat cōplōnē calidā: ⁊ si ē cū nausea significat māꝫ cholericā aut salsā phlegmaticā. Nā si sedatur potu aq̄ calide tūc mā i plurib⁹ dispōnib⁹ ē phlatica aut mā nitrosa. ⁊ si augmētat̃ tūc mā ē cholica: ¶ Verꝫ significatōes ex dispōnib⁹ oris ⁊ lingue sūt qm̃ qñ lingua i dolorib⁹ stōi ē vehemētis aspitatis ⁊

rubedīs:tūc significat dñiū sāguinis aut apā calidū
in ipso sāguineū:⁊ si ad citritatē tūc nocumētū ē cho
lericū:⁊ si ad nigredinē tūc ē melica. ꝙ si ad albedi
nē ⁊ lenitatē tūc cā ē hūiditas: ⁊ si ē siccitas supflua
tūc cā ē siccitas. Sꝫ significatiōes ex via digōnis sῑt
qm̄ digō bona nō fit nisi qñ post cibū ꝯprehēsūꝫ nō
accidit grauitas ī ore stōi:nꝫ rugit⁹ nꝫ īflatio nꝫ eru
ctuatio nꝫ sapor fumosus aut acetosus nꝫ singult⁹ ⁊
tēsio:⁊ vt sit spatiū more cibi ī stō spatiū equale ⁊ dͦ
scēsus ei⁹ ab eo in hora q̄ oꝫ nō ante ipsā nꝫ post eā:
⁊ sit sōn⁹ tēpat⁹:⁊ expgefactio velox leuis:⁊ in oculo
nō sit apā ⁊ in capite nō sit grauitas ⁊ obediētia na
ture sit facilis ⁊ sint inferiora vētris añ egōnē īflata.
hoc.n.significat bonitatē inuolutōis stōi sup cibū:⁊
ꝙ ipse bñ ꝯprehēdit ipsū : ⁊ illdͦ sigificat fortitudinē
stōi ⁊ ꝯueniētiā cibi ī q̄litate ⁊ q̄ꝫtitate. Qū gͦ stōus
nō ꝯprehēdit cibū bona ꝯprehēsiōe nꝫ fit digō bo
na accidūt rugitus ⁊ frequētia eructiatōnis ⁊ rema
net cib⁹ in stō spatio lōgo aut dͦscēdit añ horā neces
sariā. Et chole qdͦ ꝓꝑetas ñ ē vt ꝓhibeat digōnem
ꝓhibitōe destructoria aut dimiutiua aut faciēte cru
ditatē:imo qñꝫ corrūpit eā. Sꝫ meliē ꝓꝑetas ē vt ꝓ
hibeat digōnē ⁊ corrūpat eā sīl:⁊ phl̄a decliui⁹ ē ipa
ad corrūpēdū. Et scias ꝙ qñ ī stō ñ ē apā nꝫ vlc⁹ ⁊ ī
cibo ñ ē corruptio deiñ digō ñ fit bona tūc cā ē ma
litia ꝯplōnis. Et plꝫ e⁹ ē ex frigiditate ⁊ hūiditate:⁊
post eas calida ⁊ post eas sicca. Vez significatōes
ex stōi dolorib⁹ sūt qm̄ ṽbigr̄a dolor extensiu⁹ signifi
cat vētositatē ⁊ grauatiu⁹ significat r̄pletionē ⁊ mor
dicatiu⁹ significat hūorē acetosū aut acutū aut pon
ticū aut amaꝝ. Significatōes āt ex appetitu sūt qm̄
significāt ex eo aut pp additionē e⁹ aut pp dimiutio
nē e⁹ ⁊ ipsius destructionē aut spēꝫ ad quā ipse dͦcli
nat sicut ē qdͦ ipse qñꝫ ē sitiēs et appetit fr̄a ⁊ qñꝫ ap
petit acetosū ⁊ qñꝫ appetit exiccātia salsa ⁊ acuta ⁊
qñqꝫ aggregat̄ appetit⁹ acutorū ⁊ salsoꝝ ⁊ acetoso
rū simul. Et ex modo ꝙ ista sūt cōia ī faciēdo lucra
ri īcisionē hūoris nocitiui ē:q̄r sῑt significātia dͦbilita
tē stōi. stōus.n.fortis declinat ad pinguia ⁊ qñqꝫ est
appetit⁹ decliuis ad res malas q̄s r̄fugit nā:sicut ap
petit carbones ⁊ alusnen ⁊ alia. ⁊ cā ī hoc est hūor
corrupt⁹ extrane⁹ ñ ptinēs hūorib⁹ laudabilib⁹. Qū
autē bonitas adest gustus et ē san⁹ nō elegit appeti
t⁹ saporē supra dulceꝫ. Qūqꝫ declinat appetit⁹ ṽsus
aliū ⁊ abhorret illū tūc illic ē nocumētū. Nā si appe
tit pinguia:tunc illic ē stipticitas ⁊ spissitudo ⁊ rari
tas. Et si nā abhorret cibos calefaciētes ⁊ declinat
ad fr̄os pp fr̄itatē ipsoꝝ tūc illic ē caliditas. Et si ap
petit calefaciētes tc̄ ē illic fr̄itas. Et si appetit īcisiua
⁊ acetosa ⁊ acuta tc̄ illic ē hūor viscosus. Et appetit⁹
qdͦ ī stō calō aq̄ ē plusq̄ꝫ cibi. Et qñꝫ fit vehementia
calitatis pp resolutōꝫ ⁊ iq̄sitōꝫ restauratōis. Et mor
dicatio qdͦ exiccat famē vehemētē et ē spēs famis q̄
nullo⁹ tolerat̄ ⁊ associat̄ ei syncopis ꝓꝑe qñ tardat̄
cib⁹. Et appetit⁹ ī stō ad quē effūdūt̄ melia ⁊ phl̄a a
cetosū multiplicat̄ qñ ē eoꝝ q̄ꝫtitas infra q̄ꝫtitatē vo
cātē ad expulsionē ⁊ nō m̄tiplicat̄ ī eo appetit⁹ ⁊ fit
canin⁹ nisi pp illdͦ qdͦ dicturi sum⁹ ī ca. appetit⁹ cani
ni. Et scias ꝙ appetit⁹ nutrimenti cōicat membris
omnibus : verum illa cōitas est nālis ⁊ facta ex sus
pēsiōe vocatōis ṽtutis nutritiue cū attractiua. Am
pli⁹ appropriat̄ stō appetit⁹ aīalis ⁊ sētit cū eo:⁊ qñꝫ
ꝯuenit q̄busdā hoīb⁹ vt esuriāt plīm ⁊ comedūt plꝫ
⁊ nꝫ aduēit eis saturitas fastidiosa ⁊ nꝫ egredit̄ ī egō

ne eoꝝ sex plīma:⁊ nꝫ cū hoc corpa eoꝝ īpinguant̄.
Et cā quidͦ h⁹ ī dispōnis ē resolutio plīmū velox cū
sanitate digestiue ⁊ attractiue ⁊ appetitie. Vez signi
ficatōes ex via saporis oris sῑt ꝙ amar⁹ significat ca
liditatē ⁊ cholāꝫ. Et acetosus significat frig⁹ stōi: sed
mīn⁹ frigore cū qͦ ñ digerit̄ cib⁹ oīo. Et qñꝫ significat
calorē debilē cū hūiditate faciētē ebullire hūiditatē
paꝝ q postea sepat̄ ab ea deficiēs in digerēdo q̄r ac
cidit acetositas sicut fit in musto. Acessit.n. qñ īfrat̄
⁊ acessit qñ feruet a caliditate debili. Et ē acetositas
q̄ fit effusione māei acetose ex splene ad stōm ⁊ facta
qdͦ cā spleni mutat appetitū nec̄rio ⁊ multiplicat in
flatōꝫ ⁊ rugitū ⁊ malitiā digōnis ⁊ facit eructuatio
tōꝫ acidā. Et ille q ex saporib⁹ oris ē īsipidus signifi
cat hūoris insipidi saporē. Et salsus significat sapo
rē hūoris salsi. Et sapores extranei horribiles signi
ficāt hūores extraneos putridos malos. Sꝫ signi
ficatōes ex vōitu sῑt ꝙ si ē nausea tm̄ tūc mā ē viscosa
ībibita. Et si ē vomit⁹ facil' significat ꝙ ipsa ē effusa ī
ꝯcauitate. Et si sūt ṽōit⁹ ⁊ nausea ⁊ nō sepāt̄ sigificāt
aggregatōꝫ vtriusqꝫ rei aut viscositatē hūoris:⁊ ñ ē
nausea facta ex mā ībibita. ⁊ qū ē plīme mordicans
os stōi aut ē pauca ꝯfortat̄ qñ ipsa cū cibo ꝑmiscet̄
⁊ ascēdit ex ꝓfūdo stōi ad os stōi ⁊ mordicat ipsuꝫ.
Quapp facilis fit qñꝫ expulsio hūoꝝ post cibū ⁊ ñ
fit facilis ante ipsū nisi sint multi. veꝝ qñ ē aduēt⁹ cō
turbatiōis ⁊ nausee a ꝓuocatōe tunc mā ē effusa. si
vero ē currēs tūc mā ē generata ī stō fm̄ cōtinuatio
nē. Et vomit⁹ ēt significat ꝑ colorē e⁹ qdͦ igredit̄ ī ipo
māꝫ. sigificat ergo cholerā ⁊ meliā ꝑ colorē ⁊ phl̄a
vitreū ꝑ colorē:⁊ phl̄a acetosū ⁊ salsū ꝑ colorē ⁊ sa
porē:⁊ phl̄a descēdēs ex capite ꝑ colorē muscosū ⁊
qdͦ associat̄ ei ex descēsu ad mēbra alia. Et ex hoīb⁹
ē q qū recipit cibū aliquē sētit ex seipso ꝙ si mouere
tur r̄fluo motu euomēt cibū suū:et illdͦ qdͦ sigificat
hūiditatē ī stō aut debilitatē stōi : ſꝫ illdͦ qdͦ ē ex hūi
ditate accidit ēt qū vacuitas adest:⁊ illdͦ qdͦ ē ex dͦbi
litate ñ accidit nisi fm̄ replōnē tm̄. Sꝫ significatō
nes ex via coloris corpis sūt:qm̄ color e vehemēs si
gnificatio dispōnis stōi ⁊ epatis fm̄ plīm. Plīme.n.
egritudiues stōi sūt fr̄e ⁊ cholor stomaticoꝝ ē plūbi
n⁹. Et si iest eis citritas ē citritas dͦcliuis ad albedinē.
Significatōes autē ex via rugit⁹ sῑt qm̄ rugit⁹ signifi
cat dͦbilitatē stōi:⁊ ꝙ ipse male cōprehēdit cibuꝫ et
egōnē hūidā:veꝝ significatōes ex sputo sῑt qm̄ mul
titudo e⁹ ⁊ spūositas ipsi⁹ significāt hūiditatē stōi mit
tētis aquositatē ⁊ mucilaginositatē. Exiccatio oris
⁊ paucitas saliue significāt siccitatē stōi ⁊ caliditatē.
Et si fuerit illic significatōes alie adiuuabūt illa ī si
gnificatōe calitatis. Et scias ꝙ siccitas oris ē a sicci
tate ꝯplōnis duob⁹ mōis. Vn⁹ eoꝝ ē siccitas ṽa ⁊ est
vt ñ sit saliua : ⁊ 2⁹ ē mendosa ⁊ ē vt sit saliua exube
rās viscosa:ſꝫ sit exiccata cā calitatis vaporose veni
entis ad ipsū:q̄r oꝫ vt distinguat̄ iter siccitatē ⁊ exic
catōꝫ sputi viscosi ſꝫ os. Nā illa significat siccitatē ⁊
hūiditatē viscosā aut ꝓcedētē a stō aut dͦscēdētē a ca
pite. Sꝫ significatōes ex eructuatōe sῑt qm̄ eructuatō
qñꝫ ē lutosa ⁊ qñꝫ ē fetida aut fūosa aut rācida aut
lutosa aut putrida aut līosa aut sīlis cibo quē recipit
eructuās aut pura ī q̄ ñ ē q̄litas alia ⁊ ē sanior eruc
tuatio. Nā si ē fumosa ⁊ causa in hac non est substā
tia cibi que sit velocis conuersionis ad fumositateꝫ
sicut vitelli ouoꝝ in patella ⁊ raphan⁹ aut cib⁹ cui ī
artificio suo ⁊ qū fit associat̄ q̄litas fūosa sic dlce cui

supuenit ignis dn̄iuz ꝛ alia: tūc cā̄ i ea ē igneitas stōi
pp mā̄z aut malitiā ꝯplonis pure. Si āt ē cū mā̄ tūc
ē ſm vnū duoꝝ mōꝝ predictoꝝ. Et plīm qdē ē illō
ex mā̄ cholerica effusa ad stōm ex felle ſm mōz cꝰ p̄
terita ē rememoratio aut ex catarro calō ex capite ꝛ
ꝓpꝫ qū hō nō ē cholicꝰ in ꝯplone sua. Et significat
ēt ꝙ causa calitatis ē mālis aut pura ex isto mō ꝙ ci
bꝰ q̄ supꝰ fuit lōginqus ē a fumositate sicut ē pāis or
dei. Nā qū bꝰ i eructuat fūose tūc cā ē calitas stōi. et
silr attēde egōnē an ē cholica. Nā si ē cholica signi
ficat ꝙ cā ē caliditatis stōi. Et si egō nō ē cholerica
nō ē necrīū vt cā sit caliditas stōi. Qn̄z. n. ē malitia
ꝯplonis singularis. ꝛ vōitꝰ ēt ē significatio magis si
gnificās p illō qō egredit i ipo. Et qn̄z significat eru
ctuatio acetosa ꝛ fūosa vigilias cū qbꝰ n̄ iuēit stōus
vacuatōz sufficiētē digōni ꝛ iflāmat ꝛ calesit. Qō si
ē eructuatō acetosa n̄ a cibo acetoso nz a cibo q qū
sr̄flue fūit mutat ad acetositatē: tc̄ illō ē pp frigꝰ stōi ꝛ
ꝓpꝫ qū accidit a cibis elōgatis ab hoc vt acetosi fi
ant sic ē mel. Nā si iuēis eos acetosos fieri tc̄ iudica
ꝙ cā i hoc ē frigꝰ stōi sine mā̄ aut cū mā̄ ꝛ associat ei
qō ē cū mā̄ grauitas i ore stōi sp. Et plꝫ accit illō hn̄
nibꝰ cholāz nigrā ꝛ splenetica: et illi ad cꝰ stōm descē
dit catarrꝰ frigidꝰ. Qn̄z āt acessit eructuatio a calita
te qū iuenit mā̄z dulcē ꝛ facit eā ebulire: ꝛ facit ipsā
acetosā et significat illud vt sit eructuatio acetosa cū
signis calitatis ꝛ iflāmatōis ꝛ amaritudine oris ꝛ si
ti ꝛ iuuamēto cū eis q̄ infrant. Et exꝰ eis qō qbꝰ signi
ficat ꝙ caliditas plīma sr̄flua qn̄z acescē fac cibuz ꝛ
eructuatōz ē ꝙ caliditas qn̄z facit acescē lac velocꝰ
q̄z ipsū facit acescē frigiditas ꝛ qn̄z significat p vomi
tū ēt mā̄. Et qū eructuatio ē fetida tc̄ qn̄q̄z significat
putrefactōz in stō significatōe fetoris oris: ꝛ qn̄q̄z si
gnificat vlcera stōi. et lutosa et scēosa ꝛ limosa signi
ficāt hūiditatē putrefactā. Et illa q̄ ē vt herugo eris
significat acuitatē ꝛ caliditatē cū putrefactiōe ꝛ ē ve
hemētior sigificatio caliditatis q̄z fumosa. Si āt eru
ctuatio nō ē fumosa nz acetosa: sz ē afferēs saporē ci
bi post spatiū eueniēs ſm acceptionē cibi: tc̄ signifi
cat debilitatē stōi i ꝯuertēdo cibū. ¶ Verꝫ significa
tōes ex eis q̄ sūt ꝯueniētia aut fugiētia aut ipediētia
sūt vt ꝯsideret an res ifrantes sūt coueniētes ei aut
res calefaciētes exiccātes ꝯueiāt aut hūectātes post
q̄z cōsiderat res vna: sepe. n. accit error cā dimissiōis
eꝰ qū nō attēdit ꝛ ē ꝙ res infrāntes multotiēs frāgūt
ebulitōz hūoris subtilis aquosi hūidi aut salsedinē
hūoris phlatici: ꝛ existimat ꝙ cū eis iā ꝓuenit iuua
mētū q̄zuis illic sit caliditas et res calefaciētes mlto
tiēs expellūt hūorez calidū ꝛ resoluūt eū: ꝛ existiat
ꝙ cū eis iā accidit iuuamētū q̄zuis illic sit frigiditas
īmo oz vt ꝯsiderēt cū his duabꝰ reliq̄ significatōes.
¶ Significatōes āt eoꝝ in qbꝰ inuenit sēsus stōi sūt
qm̄ si n̄ sētit mordicationē īmo grauitatē: tūc mā̄ est
phlatica vitrea: ꝛ si sētit mordicatōz cū iflāmatōe: tc̄
mā̄ ē amara vel salsa: aut mordicatiōem sine iflāma
tiōe: tūc mā̄ ē acetosa. ꝛ si ē illic mordicatō cū leuita
te tūc mā̄ ē subtilis aut pauca: ꝛ si ē cū grauitate tūc
mā̄ ē grossa aut multa. ¶ Significatōes āt cū dispō
nibꝰ cōicātibꝰ qm̄ ꝯsiderat: vbi gra an cerebꝝ patiat
a cāis catarri ꝛ mittat ad stōm descēsiōes aut ep: an
sit gnātiuū chole ꝛ mittat ipsā: aut an splē deficiat i
expelleꝰ meliā ꝛ sit apꝰ plime melie ꝛ hec ē cogitio
cāe: ꝛ ꝯsiderat an imaginet corā oculis res nō ꝯsue
te ꝛ nō fixe ꝛ an accidāt soda aut estuatō cū r̄plone
ꝛ minoret cū euōne ꝛ silr vertigo ꝓpꝫ ꝛ an iueniat
tremor cordis post repletionez an ſm vacuitatē aut
accidat syncopis aut spasmꝰ: et hec ē cognitio accn̄
tis: nā si repletio fecerit accidere imaginatōnes ꝛ so
dā aut ingetudinē ꝛ visiones diuersas aut tremorez
cordis ēt aut subet maximā: tūc stōus erit plenꝰ aut
debilis aut in ipso ē malitia cōplexionis. ꝙ si tremō
cordis ꝛ soda et syncopis ꝛ estuatio accidāt i dispō
ne vacuitatis tūc ipse ē hn̄s receptōem cholere aut
hūoris mordicatiui veniētis ad os eꝰ qū ē vacuitas:
aut hūoris melici ꝛ cognoscit supfluitas i hoc cū re
liqs signis q̄ tibi dedimꝰ aut hūoris fri aut eꝰ q̄ ē ex
istis cāis i iferiori pte stōi. Nā nō magnificat illic qō
ex eo gnāt ex soda ꝛ eplepsia ꝛ syncopi ꝛ spasmo. ꝛ
accidētia significātia dispōnes eꝰ cū cōitate alia sūt ce
rebralia sic pmixtio sēsus ꝛ subet ꝛ ꝯgelatio ꝛ estua
tio. ꝛ alia sūt cordialia sicut syncopis ꝛ tremor cor
dis ꝛ malitia pulsus. ꝛ alia sūt cōia sicut destructō an
helitꝰ ꝛ difficultas eiꝰ ꝛ malitia.

¶ Cap. xviii. de signis male cōplexiōis calide stōi.

Significāt ipsā sitis nisi sr̄fluat ꝛ deiiciat vtu
tē. Et eructuatio fumosa ꝛ lutositas saliue.
Et iuuari ab eis q̄ ifrānt ſm ꝯditiones pre
missas in significatōibꝰ. Et adustio ciboꝝ subtiliuz
quoꝝ siles nō adurūt i dispōe nāli: et ꝙ grossi dige
rūt plusq̄z digerāt i illa nisi supfluat ꝛ deiiciat vtutez
Et multitudo sitis ꝛ puitas appetitꝰ cibi ſm plīm: et
ꝓpꝫ qn̄ malitia cōplexiōis ē cū mā̄ cala cholica fa
ciūt cadē vtutē oio: verꝫ digō ē fortis nisi sr̄fluat ma
litia ꝯplonis vsq̄z ad hoc vt debilitet vtutes. Et qn̄
q̄z associat huic ꝯploni febris ethica: ꝛ qn̄q̄z hec cō
plexio pp suā supfluitatē anq̄z deiiciat vtutez cōmo
uet famē vehemētē p id qō resoluit ꝛ qō attrahit sua
mordicatione: ꝛ qr mouet mā̄s ad resolutōz sicut fit
successiōe: ꝛ hec qdē fames qn̄z est syncopalis qn̄ tar
dat cū ea cibꝰ aut fac cadere i syncopi: ꝛ qū ꝓlōgat
parūp spatiū eꝰ destruit appetitꝰ oio: ꝛ qn̄q̄z multipli
cat ēt pp cursū sputi ſm famē ꝛ multiplicat ſm satu
ritatē calitas resoluēs stōm. ꝙ si iuenerit hūiditatez
erit illō plus ꝛ hoc qdē sedāt cibi grossi. ¶ Et scias
ꝙ illiꝰ cꝰ stōus ē ignēꝰ sāguis ē malus paucꝰ acutꝰ feti
dus quē abhorrēt mēbra diuersa ei in ꝯplone radi
cali qr nō nutriūt eo: fit ergo ille pauce carnis ꝛ sūt
vene eiꝰ exuberātes qm̄ sāguis eꝰ iclusus ē i eis quo
nō vtit nā̄. Et phlomia extrahit ex ipso sāguinē ma
lū. ¶ Ca. xix. de signis malitie ꝯplonis frē stōi.

Significat fritatē stōi tarditas mutatōis cibi
ita vt nō descēdat sz expellat vomitu post
spatiū quoddā ꝛ n̄ mutet mutatōe q̄ valeat
ꝙ si supfluat nō alterat pp ipsā cibꝰ oio ꝛ n̄ digerit.
qn̄q̄z significāt ipsā multitudo appetitꝰ ꝛ paucitas si
tis ꝛ eructuatio acetosa absq̄z cā i cibo sz ꝙ diximꝰ
ꝛ h̄ significāt malitiā cōplexiōis eꝰ frē. Et ex significa
tiōibꝰ significātibꝰ illud ē vt nō sit alis tibi re nisi eiꝰ qō
ē leue ex cibis siue grossis qui iā an̄ digerūt. Et qn̄z
pueīt malitia ꝯplexionis frē i stō ad hoc vt accidāt
ex cibo comesto post horas plurimas extēsio ꝛ do
lor magnꝰ q n̄ sedat nisi cū expulsiōe hūiditatis ace
tose oi die. ¶ Et qn̄q̄z perducit ad hydropisiz ꝛ ili
acā. ¶ Et sup colorē hn̄tis stōz frūz apparet citrini
tas ꝛ albedo ꝛ nō occultant experiēti. ꝛ ē ille ex me
lioribꝰ curis cꝰ ē ameos. Et qn̄q̄z cōicat cerebrū i cō
plexione hn̄tibus ſm hāc ꝯplonē quare fiunt soda
vētosa ꝛ tinitꝰ ꝛ silia. Et qn̄ couēit malitia cōplonis

fre cū ꝯplone radicali cal'a mlriplicāt rugit⁹ ⁊ iflatio ⁊ exiccatio ⁊ sitis ⁊ augmētat corruptō quotiēs idiget phl'omia qm̄ exiccat eū ⁊ ꝑduc̄ ad ethicā. Et ei⁹ qd̄ medicīa ē vt sumat parꝝ vini ſm q̄ztitatē q̄ īfūdatur añ cibū aut sint cibi e⁹ exiccātia ⁊ caro rubea siñ iure pigui cū micis.

C. xx. d̄ signis ꝯplonis sicce stōi.

Significāt ip̄az sitis vehem̄ſ ⁊ exiccatō ligue sīflua ſm ꝯditōes ꝑdc̄as ī c⁹ significationū ⁊ attenuatō corꝑis ⁊ arefactio ipsi⁹ supra factā nā ⁊ iuuamentū cum cibis humidis.

Ca. xxi. d̄ signis malitie ꝯplonis hūide.

Significāt ip̄az puitas sitis ⁊ t̄reri a cibis hūidis ⁊ īpediri ab eis ⁊ iuuamētū cū minoratiōe cibi ⁊ cū eis q sicci sṫ. Et significāt ip̄am multitudo sputi ⁊ saliue. ⁊ si sūt ſm famē sigificāt calitatē cū hūiditate ſ ꝑlꝫ. Et qñ̄ ſṫ ex calitate sola. Et multotiēs qd̄e ē ſr os stōi hōis hūiditas īfusiua ⁊ quotiens hñs eā cōedit aliq̄d meditaṫ ꝙ si mouet̄ vomēt Et qñ̄ fit illd̄ ēt ex debilitate stōi ſꝫ associāt ei significatōes debilitatis ꝑdc̄e ⁊ fit h⁹ ſꝫ vacuitatē ēt q̄zuis nō comedat: sed illud est apud comestiōem tm̄.

Ca. xxii. de signis ꝯplonū stōi q̄ ſṫ cum mā̄.

Complexiōez que ē cū mā̄ significant vomit⁹ ⁊ eructuatio ⁊ amaritudo ꝑꝑe comitans ip̄m ⁊ ꝑpt illud qd̄ ipi admiscet̄ ⁊ ꝯmiscet̄ vrie nisi sit ꝑꝑ necitatē transeūtē terminū. Et sbtilē qd̄ cal'am virulētā significāt cuꝫ lenitate stōi nausea ⁊ mordicatio ⁊ sitis ⁊ iflāmatio: ⁊ qñ r̄cipit cibū grossū patiṫ cū eo nauseā ⁊ ad sūmū si ē plima cum ea ē ſꝑ nausea: ⁊ si ē pauca nausea aꝑ cibū: ⁊ silr̄ si est nō ibibita ſꝫ ē ꝯphēsa i fūdo stōi qr̄ ñ fac̄ nauseam. Nūq̄z miscet̄ cū cibo corrūpiṫ i stō ⁊ spargiṫ ⁊ ꝑuenit vsq̄z ad os e⁹ ⁊ facit nauseā. Et qñ̄ significat illā q̄ effusa ē i spatio stōi q̄ ñ ibibiṫ ꝙ qñ recipit eā hñs aliq̄d abstersiuū sicut aquam mellis ⁊ zuccari ducit ip̄m ad eructuatōez. Et ibibita ñ cognosciṫ ex parte ei⁹ qd̄ exit cū vomitu ⁊ egōne: imo ex r̄liqs significationib⁹ ꝑdc̄is ⁊ e⁹ radix ē nausea qm̄ significat mām̄ ꝑculdubio. Nā si ē ꝯturbatio tm̄ tūc ſṫ illic adherētia ⁊ ibibitio materiei ⁊ significat gen⁹ materiei sitis ⁊ sitis significat aut calitatē ei⁹ aut salsedinē e⁹ aut nitrositatē e⁹. Nā si sedaṫ cū cal'a tc̄ ē phlegma salsū ⁊ si ñ sedaṫ ea tc̄ ē mā̄ cholica. Et cognosciṫ ēt sapore oris aut cū eo qd̄ expelliṫ vomitu: ꝙ si aggregeṫ nausea ⁊ sitis significāt illd̄. Et si ñ ē sitis significat ꝙ mā̄ ē fr̄a. Et ex significatōib⁹ aggregatōis mā̄e phl'atice plime viscose ē vt cadat appetit⁹ ⁊ ñ dilateṫ pect⁹ ꝑꝑ cibū plimi nutrimti: imo d̄clīct ad illd̄ i q⁹ ſṫ acuitas ⁊ mordicatio. Nū g⁹ accipit illū appet inflatio ⁊ extēsio ⁊ nausea ⁊ ñ qescit nisi cū eructuatōe. Ex significatōib⁹ aggregatōis mā̄e male i stō ⁊ q̄ sequūṫ ip̄z ē salt⁹ mirac ⁊ qñ̄ ꝑduxit ad epilepsiā ⁊ melācholiā: Et ex significatōib⁹ ꝙ mā̄ effusa sit melācholica ē appetit⁹ plim⁹ cū debilitate digōnis ⁊ cū mltitudie inflationis ⁊ cū guesceguesce ⁊ solicitudie. Et ex significatōib⁹ ꝙ mā̄ ē fortis ē solo vētris ⁊ v̄tigo cū mltitudine ex capite descēsus ad os stōi ⁊ ēt illd̄ qd̄ egrediṫ i vomitu ⁊ egōne ex hūore mucoso. Et ex significatōib⁹ ꝙ mā̄ ē hūida nocēs sua ebullitōe est sitis vehem̄s cū defectu amaritudis aut salsedinis in ore ⁊ sensibilitas rei q̄si ascēdētis ⁊ descēdētis cū humiditate suꝑflua i ore ⁊ capite stōi ⁊ inflāmatio.

C. xxiii. de sigificatōib⁹ nocumtoꝝ stōi ñ ꝯplonaliū

Significatōes qd̄ magitudis stōi ſṫ vt sit stomach⁹ tolerās cibū plim ⁊ qū repleṫ sētit tc̄ adherē viscera ⁊ ꝯpmi ad iuicē: ⁊ quꝫ euāṫ miuiṫ ⁊ dimittit viscera q̄i suspēsa. Paruitatis v̄o sigificatiōes ſṫ vt ñ toleret cibū plimū añ saturitatez. Et sigificatōes qd̄ oppilatōuꝫ cadētiū iṫ ep ⁊ stōꝫ ſṫ hūiditas egōnis ⁊ mltitudo ipsi⁹ ⁊ sitis ⁊ puitas sanguis ⁊ altatō coloris ad hydropicalē ⁊ iceptō malitie dispōis c⁹ fortasse noti⁹ nom̄ ē malitia ꝯplōis aut malitia hitudis. Et sigificatōes oppilatōuꝫ cadētiū iṫ stōm ⁊ splenē ſṫ paucitas appetit⁹ cū magnitudie splenis: veꝝ sigificatōes oppilatōuꝫ cadētiū iṫ stōm ⁊ itestīa ſṫ accītia ilcos ⁊ colice. Et sigificatōes oppilatōuꝫ cadētiū iṫ stōm ⁊ cerebꝝ ſṫ paucitas appetit⁹ cū r̄ficatōe ꝯplōis ⁊ remanētia digōnis cuꝫ dispōne sua si ñ fiūt alid̄ qd̄ ꝑhibeat ⁊ puitas sentiēdi d̄glutita mordicatīa acuta valde ⁊ ñ accidat singlt⁹ p⁹ potū diapipeō ⁊ potū vini i ieiunio. Vētositatis v̄o sigificatōes ſṫ extēsio i stō ⁊ laterib⁹ ⁊ ſb hypocōdriis ⁊ natatō cibi ⁊ mltitudo vētositatis d̄scēdētis ⁊ eructuabilis. Et scias ꝙ qñ iueīt sētiēs iṫ stōum ⁊ epar duritiē cū ḡcilitate: tc̄ illd̄ ē sigificatō idicās resolonē nāe.

C. xxiiii. d̄ modis vlib⁹ curatōuꝫ

Curaṫ stōus cū eis q̄ bibūṫ ⁊ cū epithiatib⁹ ⁊ ēbrocis cū aq̄s i qb⁹ d̄coqūṫ medicie ⁊ linimētis ⁊ ūctiōib⁹ ex oleis ⁊ ēplis fc̄is cum ceris decoctis i aq̄s i qb⁹ decoqunṫ medicie. Sꝫ epithiata ⁊ ēpl'a sūt meliora ēbrocis: ēbroce ei sūt d̄bil' ipressiōis. Et scias ꝙ cura malitie ꝯplōis q̄ accit stō i vtrisq̄z q̄litatib⁹ actiuis facillima ē ꝑꝑea qr̄ facile inuēim⁹ medicias ꝯrias eis vehem̄tis v̄tutis. verū cura q̄ accit ei malitia ꝯplōis i vtrisq̄z q̄litatib⁹ passiuis ē difficillia ⁊ ꝑꝑe ꝯplonis sicce. Nā oppositō cuiusq̄z eaꝝ ē cū v̄tute d̄bil' ipssiōis. Et scias ꝙ spatiū qd̄ calefaciēdi frm̄ ē sic spatiū ifrandi calm̄. Sꝫ tior i infrando maior ē ꝑcipue cū q̄dam mēb⁹ vicinātia stō hēant malitiā ꝯplonis fre aut d̄bilitatē: verū tior in hūectan⁹ ⁊ exiccādo ē silis q̄zuis spatiū hūectādi sit lōgi⁹. Et scias ꝙ qū egritudies stōi ſṫ ex mā̄ deinde ābigua fit mā̄ tc̄ ñ ē qd̄ magis ꝯferat ei q̄z hiera: qm̄ ip̄a ē magis adiuuās v̄tutes mediciaꝝ ad r̄ificāduꝫ stōuꝫ ⁊ ꝯplēdas opōes e⁹ ipsi ꝑꝑas. Sꝫ oꝫ vt nō cures d̄ ea qñ ē malitia ꝯplōis sine mā̄ qm̄ ipse nocet i calo ⁊ sicco ⁊ iueīt i fris ꝙ ē forti⁹ ea. Nūq̄z eūaueris stōꝫ ex hūore effuso ad ip̄m ab alio ꝯforta ip̄um p⁹ illud vt ñ recipiat illū hūorē. ⁊ ꝯstrictō extrēitatuꝫ ⁊ calefactō ipsaꝝ adiuuat i retinēdo illd̄ qd̄ effūdiṫ ad ip̄z ab eis. Et sir⁹ d̄ papauē ē vehemēt iuuamēti ad effusionē mā̄cꝝ calaꝝ. Qd̄ si hūor ē frus tc̄ ꝯfortātia q̄ nc̄ria ſṫ p⁹ ip̄am ſṫ sic mastix ⁊ tro. de rosa minores ⁊ mēta sicca ⁊ xiloaloes ⁊ gariofili ⁊ q̄ ſṫ illis silia. Et si hūor ē calid⁹ tc̄ arobob ⁊ troc. fri fc̄i ex rosis ⁊ spodio ⁊ q̄ ſṫ silia ill'. Et ille q iueīt duꝝ ⁊ ḡcile illd̄ qd̄ ē inter stōuꝫ ⁊ epar ſm ꝙ dixius ponat cibos suos ⁊ medicias suas aq̄z ordei ⁊ ḡdiaṫ i bibēdo ip̄az q̄q̄z die a. x. vsq̄z ad. xx. ⁊ vsq̄z ad cētū ſꝫ lōgitudiez diei sui vsq̄zq⁹ sit potēs i libe⁹ ip̄az vice vna aut duab⁹: ⁊ ñ approxieṫ m̄dicia eūatia nꝫ phl'omia Troc. dict⁹ ad illd̄ ℞. masticis ⁊ troc. diarodō āboꝝ añ. ʒ. iii. karabe ⁊ mēte sicce ⁊ marmacor ⁊ xiloēloes crudi oīum añ. ʒ. ii. detur i potu cū vio antiquo aut miua. Et oꝫ vt admīstrenṫ i mūdificatōe stōi ⁊ e⁹ qd̄ aggr̄gat i vacuitate e⁹ aut adheret aut ibibiṫ medicie ñ ꝑtrāscūtes stōm ⁊ vias ꝑxias stō absq̄z veīs

lōginquis ab eo. Si āt ñ valet vice vna interit̃ illud
est ei meli⁹ q̄ȝ euātio qū nō sit nc̄ria euō. ¶ Et oȝ vt
attendas esse egōnis ⁊ vrine i egritudinib⁹ stōi. Qū
q̄ȝ videris eas iam icipere rectificari tūc iā icipit sto
machus rectificari. ¶ Et oȝ vt ñ afferas in curatiōi
bus stōi aut caliditatis eius aliquid vehemētis ifra
tionis sicut aquā vehementis frigoris ⁊ ꝓprie in eo
qui ñ ꝯsuetus est ea. ¶ Et nō euēs medicinas soluti
uas ꝓpter illud quod i ipso est ex superfluitatib⁹ a
stipticis ꝯseruātibus v̄tutem ꝓpt̃ illud qd̄ scis.

¶ Ca. xxv. de cura malitie ꝯplōnis frigide ⁊ humi
de in stomacho.

Et qū illic est mā tūc euā fm̄ q̄ sciuisti in ca
none. Et si nō est multitudo materiei tunc
expimētatores hn̄t viā i eo notam. In curatiōe qd̄
qū mā nō est tūc cibāt illū cū eis i quib⁹ ē stipticitas
⁊ amaritudo vt exiccēt cū stipticitate sua ⁊ calefaci
ant cū amaritudie sua. Et h⁹ qdem generis ē vinum
ponticū. Et ex medicis q̄ bibunt̃ medicie absinthia
les ⁊ sir⁹ absinthii ipsi⁹: ⁊ medicie facte cū cydoniis.
Sȝ ex emplis ⁊ epithimatib⁹ ⁊ vnctiōib us empla i
qb⁹ ponunt̃ medicie stiptice sicut amomū ⁊ calam⁹
aromatic⁹ ⁊ spica ⁊ foliuȝ ⁊ laudanū ⁊ bdelluȝ ⁊ ra
dix lilii ⁊ balsamū ⁊ oleū e⁹ ⁊ grana ipsius ⁊ storax.
Vnguēta aūt sūt cerata fcā ex oleo masticio ⁊ oleo
de oliuis ⁊ oleo de cydoniis. Si āt ñ ꝯfert hec sūma
admīstra empla rubificātia ⁊ medicamē d̄ gūmi ru
te siluestris. Et ex ēplis ꝯfortātib⁹ ē vt sumat̃ croci ⁊
spice syre ⁊ masticis ⁊ olei balsami oīum ana ps. i. ⁊
mell' ptes tres ⁊ myrrhe asportate a ciuitate atrusu
lon ptes tres: gūmi alboti ps. i. ⁊. s. euforbii ps. i. fiat
ex eis ēplm ⁊ vt bibat̃ ex eis paꝝ ptrāsit. Et iteꝝ ali
ud ℞. storacis ptes. iiii. cere partis tertiā medulle cer
uine ptes. ii. gūmi alboti ptē. i. olei balsami ptē. i. ⁊. s
olei nardini ptes. ii. Et iteꝝ storacis tertiaȝ medulle
ceruine. iii. aloes rubei. iii. masticis ptes. ii. olei nardi
ni. viii. olei balsami. iii. cer̃. v. fiat ex eis ceratū. ¶ Illi
v̄o q̄ ratiociatōe vtunt̃ icipiunt i p̄mis cū exercito
t̄eperato ⁊ admīstrant cibum bōi chimi facilis digō
nis eq̄lis q̄litatis ad paruitatē aliquā declinātēȝ fm̄
mēsurā q̄ digerat̃: deiñ ḡdiat̃ i hoc ad minnistrādas
medicias p̄dictas ⁊ q̄ cursu eaꝝ ꝓcedunt ex elariis
aromaticis calidis cū eq̄litate qd̄ hȝ q̄ exigit oppō
egritudis ita vt ꝯmensuret̃ ꝯplo. Et ex istis elariis sūt
diapipereon ⁊ diaciminiū. Medicamē bonū ℞. gra
noꝝ iuniperi ⁊ gūmi alboti ⁊ pipis oīuȝ añ. pteȝ. i.
⁊ myrrhe asportate a ciuitate atrusulon: ⁊ existio q̄
oȝ vt sint cū ea storax ⁊ spica celtica oīuȝ añ. ptes. ii.
petroselini. s. seminis apii montani ⁊ keisin āborum
ana medietatē ptis: ꝯficiāt̃ cū q̄ȝtitate sufficiēte mell'
Et qñ frig⁹ ē vehemēt⁹ illo tūc oȝ vt i potu tribuant̃
omorusia ⁊ athanasia ⁊ sagzenea ⁊ ē ex medicis bo
nis ad oēs egritudies mālēs hūidas ⁊ grossas hūi
das ē sir⁹ sq̄llitic⁹ ⁊ ei⁹ ꝯfectio: ℞. squille mūdate icisc
iii. eminas: ꝓiiciant̃ i vase de vitro ⁊ orificiū coope
riat̃ vasis ⁊ dimittat̃ sex mensibus.

¶ Ca. xxvi. de cura malitie ꝯplōnis cal'e.

Inflāmatiōi stōi ꝯfert i potu sumere lac ace
tosū ⁊ acetū ꝓp̄e cū coriādro ⁊ lac acetosū
vaccinū ⁊ medullā citroli: ⁊ pisces recentes
ꝓprie sedāt iflāmatōem i stō ⁊ aq̄ fra ⁊ fruct⁹ recētes
⁊ endiuia ⁊ cucumeres ⁊ persica q̄ nō sūt vehemen
tis aquositatis quare ꝯuertant̃ ad cholerā ⁊ lactucē
⁊ lētes ⁊ coriandꝝ hūidū ⁊ acetū ⁊ cucurbita ⁊ que
sunt illis silia mixta cū canfora ⁊ sandalis ⁊ rosꝭ si illa
nc̄ria sunt. Et dant̃ eis in potu ēt tro. de spodio: ⁊ ꝓ
prie qū ē illic solo vētris cholerica ⁊ oua cocta i ace
to ⁊ lentes cum cōdimento granatorum ⁊ cum su
machia ⁊ condimento de agresta. Et carnes q̄ eis
ꝯcedunt̃ sunt caro atauic ⁊ duragi ⁊ pulloꝝ. Qd̄ si
eoꝝ caliditas nō ꝯsequit̃ mortificatōem v̄tutis tunc
ciba eos fris grossis sic̄ infratis piscibus r̄centib⁹ ⁊ i
fratis vētrib⁹ ⁊ oib⁹ i qb⁹ est stipticitas: ēt ⁊ rob d̄ pa
pauē ⁊ sir⁹ e⁹ ꝯfert ad h⁹ valde. Et ex eis q̄ ꝯfert eis ē
vaporatio cū infratiuis: ⁊ qñȝ emplant̃ eoꝝ stōi cuȝ
vesica iflata iā ipleta ex aq̄ fra. ¶ Qūq̄ȝ ēplas stōm
ex emplis infratiuis caue tunc ne velamē ex eis ifre
tur aut epar tali infratione qua eoꝝ opōnes nāles
ledant̃: multotiēs ei accidit idē nocumentū in āheli
tu ⁊ frigus in epate. q̄ si perceperis aliq̄d hoꝝ tunc
succure ei cū oleo calefacto effuso s̄r locū ⁊ ēpla ipȝ
cū eo ⁊ pone loco emploꝝ ea que bibūtur.

¶ Ca. xxvii. de cura malitie ꝯplōnis fre.

Si fuerit hec malitia ꝯplōnis leuis sis ꝯtēt⁹
i curatōe eius trociscis rosatis i qbus sunt
absinthium ⁊ cinamomum cum decoctiōe
cymini ⁊ ameos decoctoꝝ i vase vitri mūdo: ⁊ ame
os quidē est vehemētis iuuamēti in hoc: ⁊ qū ē for
tior illa tūc nc̄riū ē vti ꝯfectionib⁹ calidis fortibus ⁊
seibus calidis ⁊ diapipereō ⁊ tyriaca magna ⁊ my
thridato cū vio ⁊ sagzenca ⁊ diacymio ⁊ omorusia
⁊ alkēdedicō ⁊ diamuscho amaro ⁊ ꝯfectiōibus d̄
stomatichō: ⁊ diaolibanū iuuatiuū ē ad hoc vbi nā
ē lenis. ⁊ oȝ vt ad bibēdum dēt h⁹ i i decoctione spi
ce ⁊ masticis ⁊ squināti ⁊ eoꝝ que sunt silia illis. ⁊ zi
ziber ꝯditum ē iuuatiuū eis ⁊ ēt troc. rosacei cū eq̄li
mēsura xiloaloes. Et iteꝝ diapipereon cū vio: nam
ipm vehemēter calefacit stōm ⁊ significat̃ vltimitas
sue imp̄ssiōis p singultū. Et oȝ vt vtāt̃ assa ⁊ pipere
i cibis suis. Ipsa ei st̃ plurimi iuuamti i hoc. ⁊ allea
ēt sūt ex rebus que magis ꝯferūt eis. ¶ Et ex oleis
iuuatiuis inūgēdo stōm sūt oleū camemilinū ⁊ ole
um de alcāna ⁊ oleū de lilio ⁊ oleū masticinuȝ posi
to i ipsis adipe galline. ⁊ si indiget sup̄fluitate v̄tutis
ponāt̃ i ipsis āmoniacū ⁊ bdelliū. Et si sūt nc̄ria for
tiora istis: tūc admīstrent̃ oleum costinū ⁊ oleuȝ de
ben ⁊ oleum sambacinum. Et ex eis q̄ inunguntur
sūt sicut sirup⁹ de lilio cuȝ xiloaloes ⁊ muscho ⁊ am
bra. Et ex seibus sūt fenugrecū ⁊ semē apii mōtani
⁊ altee. Et qñȝ positio v̄etosaꝝ super stōum i dolori
bus fris maxime affert iuuamētuȝ. ¶ Et scias q̄ ca
lefactio extremitatū perducit ad calefactōem stoma
chi ex proximo.

¶ Ca. xxviii. de cura male ꝯplexiōis hūide.

Curat̃ cū exiccatis ⁊ icisiuis ⁊ eis i qb⁹ sunt
caliditas ⁊ amaritudo postq̄ȝ eis admiscēt̃
res pōtice. Et oȝ vt vtant̃ vio forti paruper
⁊ sint cibi exiccati sic̄ illi q sunt i patella ⁊ assati ⁊ mi
noret̃ pot⁹ aq̄. ⁊ trocisci rosacei cum rosis recētibus
ꝯferunt ꝯplōni humide i stō. ¶ Et ex eis qd̄ quere
mouēt humiditatē stōi est vt buliant̃. ȝ. i. anisi ⁊. ȝ. i.
seīs feniculi in aqua ⁊ colent̃ sup. v. ȝ. zuccari rosꝭ. dis
soluti digitis.

¶ Ca. xxix. de cura male ꝯplōnis sicce.

Huius curatio curatiōi ethice ꝓxima existit.
Hec ei egritudo ē q̄dā ethica stōi. Quum er
go ꝯfirmat̃ curatōeȝ oīo ñ suscipit ⁊ neq̄ȝ ē
posse vt occupatio sit ad humectādū ipm solūmō:

ĩmo hũectatio e⁹ nõ fit nisi cuꝫ cõitate corpis. ¶ Et
ex hũectatõe igr̃ istoꝝ ē eoꝝ balneatõ ⁊ sessio ipoꝝ
ĩ tina ⁊ eoꝝ iteratio ad balneũ fm̃ sũmaꝫ siccitatis.
Et qñꝫ nc̃riũ fac̃ sr̃fluitas siccitatꝭ q̃ ē ĩ eis vt nõ ꝯce
dat̃ eis ambulatio ad balneũ ⁊ recessus ab eo: ĩmo
deferãt̃ ad ipm̃ ⁊ ab eo sup aliq̃d qđ ꝯseruet ne r̃sol
uat eos mot⁹ ⁊ ne resudet illđ qđ sumpserũt ex tina.
Et qm̃ balneũ ē mollificatiuũ v̾tutis tc̃ oꝫ ne appro
ximet ei qđ r̃soluat ⁊ duplicet̃ illđ: ⁊ oꝫ vt sit balnea
tio eoꝝ submersio ipsoꝝ ĩ tina ⁊ ñ ē ei nc̃riuſ aer bal
nei: ⁊ oꝫ vt sit aq̃ tine tẽpata. s. iter illã ĩ q̃ fit horripila
tio ⁊ iter mordicãtẽ. Et ad vltimũ oꝫ vt nõ patiatur
ab ea: ĩmo delectet ⁊ hũectet ipm̃ ⁊ ãplificet poros
Et oꝫ vt sit spaciũ balneatõis e⁹ vsq̃ꝫ dũ pseuerat ⁊ ĩ
flat̃ ⁊ augmẽtat̃ corp⁹ e⁹ ⁊ ĩcipiat detumescere. Et oꝫ
vt qñ de balneo egredit̃ q̃escat paululũ deinde ĩ po
tu sumat ex lactib⁹ subtilib⁹ aut lac muliebre aut lac
asininũ aut lac caprinũ ⁊ qđ đ eo ē meli⁹. Et melius
ex eo ē suctũ ex mãmilla ⁊ afferat̃ lac hora q̃ mulge
tur ⁊ bibat ipm̃ añq̃ꝫ patiat̃ ab aere oĩo: ⁊ vt sit illđ
cui⁹ lac bibit̃ iã cibatũ tãta q̃ꝫtitate q̃ꝫtũ digerat ⁊ sit
vsum exercitio ãte ipm̃ eq̃li: ⁊ vt nõ sit suctuꝫ ⁊ si est
aĩal p̃ter hoĩem cognoscit̃ bõitas digõnis e⁹ aut ma
litia ipsi⁹ p fetorẽ stercoris e⁹ aut p̃uatõem ipsi⁹ a feto
re ⁊ eq̃litatẽ e⁹ aut hũiditatẽ ipsi⁹ aut ipsi⁹ exiccatiõeꝫ
aut e⁹ supfluitatẽ ĩ vna eaꝝ aut p e⁹ eq̃litatẽ aut e⁹ ifla
tionẽ pp vẽtositatẽ ĩ ipso: ⁊ vt fricet̃ cũ istr̃o ⁊ abster
gat̃ exercitado ipm̃: deĩde expectet̃ ĩ ĩfirmo digõ ei⁹
qđ bibit̃ de lacte aut aq̃ ordei ⁊ scit̃ illud ex eructua
tiõe e⁹ ⁊ lenitate viscez. Deinde redeat̃ p⁹. iiii. aut. v.
horas ⁊ balneet̃. postea iungãt̃ mẽbra e⁹ cuꝫ facilita
te vt exiccet̃ aquositas effusa ĩ eis. Si ãt fuit ꝯsuetus
balneo balneet̃ vice 3ª. Et si fuerit recti⁹ vt sit ꝯtẽtus
duab⁹ vicib⁹ addat̃ ĩ horis ĩterpositis inter duas bal
neatões ei⁹ fm̃ ꝙ dicta ē e⁹ expositio vt sit q̃es integra
ꝙ si dediat ad lac det̃ ei ĩ potu 2°. ⁊ si nõ: det̃ ei in po
tu aq̃ ordei c⁹ artificiũ ē bonũ ⁊ sapiẽs ⁊ ē illa cui⁹ aq̃
multiplicat̃ deinde decoq̃t̃ tã diu dõec mĩoretur aq̃
ei⁹ ⁊ cibet̃ pãe furni facto ex fermẽto ⁊ sale bñ cocto
⁊ piscib⁹ alredradu ⁊ alis volucꝝ leuiũ carniũ mol
liũ ⁊ testiculoꝝ galloꝝ leuium carniũ ĩpinguatorũ
cũ lacte ⁊ ꝓhibe ei viscosa ⁊ dura ⁊ grossa. ⁊ si fuĩnt
multi nutrimẽti elige ex eis q̃ cũ m̃titudĩe sui nutri
mẽti sꝭ velocis digõnis facilis chimi ⁊ hũidi. Et sũ
ma sit tãte q̃ꝫtitatis q̃ nõ g̃uet nꝫ extẽsionẽ faciat pl̃i
mã: vez mĩoratio nc̃ria ē ĩ h⁹ i. Et nc̃riũ ē in potu tri
buẽ ei vinũ subtile decliue ad stipticitatem paꝝ tole
rãs ꝯmixtionẽ pp aquositatẽ suã. Ipm̃ ei facit pene
trar̃ cibũ ⁊ viuificat v̾tutẽ ⁊ excusat a potu aq̃ fr̃e fa
ciẽtis irasci vl̃ tristari suo frigore: ⁊ sit e⁹ sũma tãta ne
natet sꝭ stõm ⁊ ne faciat rugitũ. Et sit e⁹ cibatio 2ª qñ
iã p̃m⁹ itegre digest⁹ ē ⁊ sepet̃ e⁹ cib⁹ q̃ꝫtum poſſe ē ⁊ sit
cib⁹ leuiſ vt nõ ꝯseq̃t̃ cib⁹ e⁹ cibũ ĩdigestũ. Sitq̃ꝫ hoc
regimẽ e⁹ aliq̃b⁹ dieb⁹. ¶ Dũq̃ꝫ meliorat̃ parũp ad
dat̃ ĩ exercitio ⁊ fricatõe ⁊ cibo. Dum ãt sanitati ap
proxiat abscidat̃ kist ordei ⁊ ponant̃ loco ordei vno
die aut duob⁹ sorbitiões fc̃e ex cãdarusio ⁊ addatur
ei cib⁹ ex eis q̃b⁹ vti ꝯsueuit ⁊ ĩcipiatur a pedib⁹ ⁊ ex
tremitatib⁹ ⁊ carnibus auium mollibus.

¶ Ca. xxx. de cura fr̃e ⁊ sicce ꝯplonis.

Quod si ꝯplo ē fr̃a ⁊ sicca: tc̃ rege fr̃am sic̃ re
gis siccã: ⁊ qm̃ e⁹ regimẽ nõ ē ei nisi cuꝫ cale
facietib⁹ tũc aliena ĩ ea q̃ addũt ĩ siccitate pp resolo
nẽ suã aut pp stipticitatẽ fortẽ ĩ ipsis. Et euaporatio
nes qđ oẽs nocẽt ei ⁊ nõ ꝯfert ipsi ⁊ oꝫ vt alienet̃ ca
lefactio fortis velox: qm̃ illđ exiccat ⁊ addit ĩ siccita
te: ĩmo oꝫ vt calefiat paulatĩ ⁊ hũectet̃ ĩ eo qđ ē iter
illud ⁊ addat ĩ sb̃a caloris ĩnati ñ igneitate. Et ex eiſ
q̃ faciũt illđ ē vinũ parue ꝯmixtiõis ⁊ lac. ⁊ aq̃ ordi
ꝯmixta cũ pauco melle ablata spuma e⁹ vt multipli
cet̃ ipsi⁹ nutrimẽtũ ⁊ minoret̃ ei⁹ supfluitas ē bõa eis
⁊ iungat̃ stõus ex oleis aromaticis q̃ magi hũectãt
q̃ꝫ calefaciãt: v̾bigr̃a sic̃ oleũ đ spica ⁊ spica celtica ⁊
oleũ de mastice ē bonũ eis. Et qñꝫ miscet̃ cũ eo ole
um de balsamo qm̃ ē iuuatiuũ. Et meli⁹ qđ est vt mi
sceat̃ cũ eis paꝝ cere vt sit mora eoꝝ sꝭ stõm. ¶ Et ex
eis q̃ forte affert iuuamẽtuꝫ ē vt calefiat mastix ⁊ mi
sceat̃ cũ oleo neriden ⁊ põat̃ sꝭ stõꝫ ⁊ eligat̃ ex masti
ce illđ qđ ē piguis. ꝙ si frig⁹ vehemẽti⁹ fiat nõ ē excu
satio qn liniat̃ stõuſ cũ eo qđ ē sic̃ pix faciẽdo vt ipa
adhereat ei oĩ die ⁊ remoueat̃ añq̃ꝫ infr̃et ⁊ qñꝫ ad
mĩstrat̃ illđ ĩ die bis. Ipsa ei attrahit ad stõuꝫ sãgui
nẽ nutritiuũ. Et oꝫ vt tu cognoscaſ formã admĩstra
tiõis picis ex eis q̃ dicta sꝭ in. c. picis. ¶ Et ex eis q̃
maximũ affert iuuamẽtũ ē ãplexari ĩfãtẽ carnosũ sa
ne ꝯplonis: qm̃ ipse facit stõm acq̃rẽ calitatẽ ĩnataꝫ
digerẽtẽ cibũ vehemẽt̃. Si ãt ñ fuĩt ĩfãs tc̃ sit catuluſ
canis piguis aut catt⁹ mascul⁹ piguis aut qđ ꝓcedit
via eoꝝ. Et oꝫ qđ vt ñ sudet ĩfãs ãplexat⁹ ⁊ infr̃et su
dor ⁊ poſſe ē vt liniat̃ vẽter e⁹ cũ eis q̃ ꝓhibẽt sudorẽ:
⁊ oꝫ vt ne eis sꝭflue det̃ aq̃ fr̃a: qm̃ ipsa ē res magis
nociua eis.

¶ C. xxxi. đ cura ꝯplonis sicce cũ calitate.

Cura h⁹ ē vt aggreget̃ iter duo regimenta q̃
dixim⁹. ꝙ si calitas fuĩt p̃ua sufficit vt adhi
beat̃ regimẽ hñtiũ siccitatẽ ⁊ ponat̃ vinũ eoꝝ recen
tis tp̃is. Et oꝫ vt ipm̃ ĩ potu sumãt ĩfr̃atũ ĩ estate: tepi
dũ ĩ hyeme: ⁊ silr̃ sint reliq̃ cibi eoꝝ. ¶ Et sit iuncto
stõꝝ eoꝝ ex oleo đ cydoniis ⁊ ex oleo õphacio.
Et qñꝫ sanãt̃ itegre ex potu plĩme aq̃ fr̃e ⁊ ꝓpe q̃ uã
do nõ ē siccitas superflua.

¶ Ca. xxxii. đ cura ꝯplonis cal̃e ⁊ hũide.

Confert ei fr̃a exiccãtia ⁊ aggrega iter duo
regia malitie ꝯplonis cal̃e ⁊ hũide: ⁊ ꝯfert
ei tro. rob. facti cũ rob recẽtib⁹. ¶ Et qñ illic ē solo
vẽtris admĩstra ceratuꝫ factuꝫ cũ oleo de cydoniis.

¶ Ca. xxxiii. de cura malitie ꝯplexionis stõi cũ mã
⁊ cura oppilationis.

Oportet vt cognoscas dispõnem mãe ĩ stõ
an sit exuccãs sic̃ exuccat spõgia aq̃ꝫ aut in
bibita sb̃mersa sic̃ ĩbibit̃ pãn⁹ tictura viscosa sb̃mer
sa ĩ ipso aut adhereſ aut effusa ĩ concauitate q̃ noĩat̃
apđ quosdã natãs ⁊ vt cognoscas e⁹ ĩnitiũ ⁊ locum
g̃nãtiõis e⁹ ⁊ ptẽ c. fusiõis ipsi⁹. ¶ Qđ si fuĩt e⁹ g̃nãtõ
ĩ ipso: ĩtẽtio ĩ curãdo ē ĩtẽtio e⁹ ⁊ rectifica ĩ ipso cãm
g̃nãntẽ ipam: ⁊ si fuĩt veniens ad ipm̃ ex mẽbro alio
sic̃ cerebro aut felle aut epate aut splene eũa illđ qđ
p̃uẽit ⁊ rectifica mẽbꝝ mãdãs mãꝫ ad ipꝫ ⁊ cõforta
stõꝫ vt nõ recipiat illđ qđ effundit̃ ad ipm̃. Et qñꝫ ē
effusio e⁹ ĩ hora famis ap motũ v̾tutis attractiue stõi
⁊ q̃etẽ expulsiue q̃re recipit ex materiis illđ qđ ñ r̃ci
pit ĩ hora alia: ⁊ isti sꝭ illi q̃ nõ tolerãt famẽ. Et qñꝫ
sup̃uẽit ei syncopis qñ ipsa adest oꝫ vt p̃ueniat̃ effu
sio materieꝝ cũ comestiõe cibi ⁊ sint cibi ꝯfortãtes
stõm. Et qñꝫ ꝯtingit ꝙ mã nõ effũdit̃ nisi qñ assunt
passiões aĩales sic̃ ira vehemẽs aut tristitia aut alie
⁊ nõ sedat̃ mordicatio accñs eis nisi cũ vomitu.
¶ Et illi qđ q̃ descẽdit a cerebro ꝯfert pip al. ꝯtritũ cũ

aq̄ ⁊ absinthiũ ⁊ aloes debilis iuuamiti i ipa ē:ſʒ bie
ra fortis fit ad illđ pp illđ qđ ē i ipſa đ medicis fortiſ
reſolonis ⁊ abſterſiõis:⁊ iã pteriit a nobis qđ ex cõ
põne difficilis cure ē vt ſit ſtõus calidꝰ ⁊ cap̄ ſim:fac
ei nc̃riuʒ illđ qđ deſcēdit ex capite vt admiſtreť ea q̄
ſť ſic diapipeon ⁊ diacyminũ ⁊ illa qđ nocēt ſbe ſtõi
Et eꝰ cura q̄ ab epate effundiť idiget eiſ q̄ leniũt nãʒ
⁊ euãnt hũorē ſubtilē cholericũ ſic aq̄ caſei cuʒ my
robalanis ⁊ ſcamõea. Et qñʒ decliat ipm ab vtroqʒ
eoꝝ ſilʼ p itētionē ad illđ qđ ꝯfortat ſtõm ⁊ oʒ vt pre
mittas lenificãtia i cibo ⁊ facias ſeq ſtiptica ſʒ ꝙ di
cturi ſumꝰ i loco ſibi ꝓpõ. ¶ Illa ãt q̄ effundiť a ſple
ne curať cũ eis q̄ dicemꝰ i c. appetitꝰ canini. Et tu qđ
iã ſciuiſti ꝙ qñʒ effundũť ad os ſtõi humores acuti
mordicatiui ⁊ faciũt euenire ſyncopi ⁊ ſpaſmuʒ. Et
qñ pducit eoꝝ effuſio ad deſtructionē pulſus. Et
qñʒ ſť melici ⁊ ē tibi nc̃riũ vt ꝯfortes os ſtõi ne ꝛcipi
at mãs attractas ad ipʒ cũ ẽplis i qbꝰ ſť ſtipticitas ⁊
aromaticitas. Et fra qđ i diſpõne curatõis caliditatiſ
i febribꝰ ſť alcaſbu ⁊ cydõia ⁊ galia ⁊ succꝰ acreſte ⁊
rami albauleich ⁊ olea ſic oleũ roſ. Calia vo ex eis
ſť hñtia diſpõnē ꝯriã pdc̃is ſic myrrha ⁊ crocꝰ ⁊ alo
es ⁊ maſtix ⁊ abſinthiũ ⁊ olibanuʒ ⁊.ʒʒ. ⁊ ſpica: ſed
olea ſť ſic neridē ⁊ oleũ de lilio. ¶ Et multotiẽs qđ
ē cã aggregatiõis mãei i ſtõ retētio euonũ mũdificã
tiũ ipʒ ñ effuſio ad ipʒ. Et i hꝰ i qđ oʒ vt euẽſ illđ qđ
aggregatũ ē ⁊ aperias ptē curſus eꝰ ⁊ facias ipm de
cliare a ſtõ ad ipãʒ ⁊ nʒ educať ex ſtõ hũoꝛ niſi ad p
tē decliatõis ipſiꝰ i euone. Si ãt ãbigua fit: educ na
tãtē q ſequiť os cũ vomitu ⁊ illũ q ē ei ꝯriꝰ cũ ſolo
ne. Qđ ſi hũoꝛ ē ibibitꝰ itrãs ⁊ nõ ē niſi ſubtil i eſſen
tia ſua: tc̃ meliꝰ quo curať ē aloes ⁊ ablutũ rectiꝰ ē ad
ꝯfortãdũ ⁊ ñ ablutũ ad purgãdũ. Nã qũ abluiť de
bilitať eꝰ euõ ⁊ mũdificatio ipſiꝰ. Et hiera ꝯueiẽtioꝛ
ē ãbobꝰ pp qđ i ipſa ē đ ſpebꝰ rectificãtibꝰ ⁊ adiuuãti
bꝰ ⁊ ꝓhibẽtibꝰ a nocẽtibꝰ ⁊ ꝓp̄e pura ñ pmixta cuʒ
melle. Cõmixta ei cũ melle q̄zuis ſit plime ſolutõis
ex modis diuerſis: qm̃ ē pl̃m remanẽſ i ſtõ tñ eꝰ ꝯfoꝛ
tatio ē mioꝛ: qm̃ mel frãgit đ fortitudie aliqd in ꝯfoꝛ
tãdo ⁊ purgãdo q̄ ãbo ſilʼ pgrunť. Et oʒ vt qñ bibiť
vt itẽtio ſit pꝰ ipſam ãbulare ⁊ nõ oʒ vt altẽt pp ipſã
regimē ſuũ. Et qñʒ remoueť egritudo potione vna
ex hiera. Et ſi fũit illic caſus appetitꝰ aut nauſea po
nãť loco croci i hiera roſe rubee. Et qñ inuenit cali
tas iflãmata nõ admiſtreť hiera: qm̃ ipſa qñʒ addit i
malitia ꝯplonis ⁊ ꝓp̄e qñ exiſtiať ꝙ ſit illic mã. Et ſi
ñ fũit illic mã oĩo tc̃ hiera ē medicia magis ꝯferens
hũoꝛibꝰ cholericis i ſtõ ⁊ ꝓp̄e cũ đcoctõe abſinthii
¶ Deſcriptio hiere ad hũc modũ leuis: ℞. floꝛiſ ſq
nãti ⁊ xylobalſami ⁊ aſſari ⁊ cinamomi oĩuʒ añ. p
tē.i. ⁊ aloes ptes.vi. ⁊ qñ ñ q̄riť i ipſa fortitudo euo
nis imo mũdificatio eq̄lis põať põdꝰ oĩs medicine
ps.i.⁊.ſ. Et ex pillulis exptis iuuãtibꝰ i hoc ē vt ſũa
tur aloes.ʒ.i. ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ ⁊ roſaꝝ me
dietaſ.ʒ. ⁊ ꝯficiãť cũ ſucco ẽdiuie: ⁊ diacidonitē ſolu
tiuũ ſcm̃ ex cydõiis ⁊ zuccaro ⁊ ſcamõea. Et qñqʒ
ſufficit vt i potu deť danic ſcamoneei tribꝰ.ʒ. lactis
acetoſi colati a butyro ſuo dimiſſi vna hora donec
bõa fiat eoꝝ ꝯmixtio. Et geleniabi ſolutiuũ eſt ma
ximi iuuamẽti i hꝰ: ⁊ ſilr̃ fumuſterĩ ⁊ ꝓp̄e ad cholicã
⁊ decoctio abſinthii ⁊ prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ ⁊ ſirꝰ
roſ. ſolutiuꝰ ⁊ ꝓp̄e i eſtate. Et ſilr̃ aq̄ caſei cuʒ myro
balanis ⁊ ſcamonea pauca aut aloe ſi ē voluñtas vt
euẽt mãʒ cholicã. ¶ Medicam̃. G. bonũ: ℞. abſini

thũ romãi.ʒ.v. ⁊ roſ. rubeaꝝ ſanaꝝ.ʒ.xx. đcoquãť i
lb. duabꝰ aq̄ dõec remãet medietas lbᶜ deinde poteť
ſic ē aut cũ zuccaro pauco. Et aloes qđ ē cõueñẽs in
euonibꝰ ſtõi: ⁊ ſcamõea ē nociua ſtõ ⁊ iimica ei. Nõ
gꝰ audeas dare ipãʒ niſi qũ nc̃itas adeſt. Et i hꝰ i qđ
materiis ꝯfert phl̃omia qñ illic ē repletio vt mouea
tur hũoꝛ ad vẽas ⁊ extrẽitates ⁊ ſint i hũoꝛibꝰ q ſũt i
ſtõ meatꝰ i qbꝰ expellãť. Et iã qđ exptũ ē ſumē in po
tu hierã cũ decoctõe abſinthii: qm̃ ē vltia. Et exptũ
ē diacydonitē hꝰ i: ℞. cydonioꝝ aſſatoꝝ i maſſa q̄
titatē.iii.ʒ. ⁊ croci ⁊ abſinthii amboꝝ ana.ʒ.ii.⁊.ſ. ⁊
olei arboris maſticis ⁊ olei đ cydõiſ.viii. darkimie
ꝯficiãť cũ vio odoꝛifero ⁊ admiſtreť. ꝯfortãt ei ſtõuʒ
q ē cũ hꝰ mꝰ ⁊ ꝓhibet ipʒ recipē hũores caſos. Et ex
eis q̄ expta ſť ẽt ē vt ſumãť abſinthii.ʒ.x. cinamomi
ʒ.v. xilobalſami ſpice ãboꝝ añ.ʒ.iii. folioꝝ roſ. ꝛcē
tiũ. ʒ.iii. xiloaloes maſticis ãboꝝ añ.ʒ.i. coq̄ť i aq̄
multa vſqʒ qꝰ redeat ad puitatē.ſ. ad q̄titatē lb.i. aut
minꝰ ⁊ coleť ⁊ iſundať i ipo aloes eꝰ potio ſit q̄titas
ʒ.i. oĩ die. vſqʒ qꝰ appeat ſanitas. ¶ Et ſi hũoꝛ ē effu
ſus nõ adherens ei nʒ groſſus iuuať võitu facto aq̄
raphani ⁊ oxymelle ⁊ aq̄ mellis ⁊ aq̄ ordei pmixta
cũ oxymelle caſo ⁊ q̄ ꝓcedũt curſu eoꝝ ex eiſ q̄ faci
unt võere leuibꝰ: ⁊ qñʒ ſufficit aq̄ caſa ſola aut cum
oleo caſo ſolo aut cũ oxymelle cuʒ aq̄ caſa ſola. Et
aq̄ qđ caſa cũ pauco melle lauat mãʒ ⁊ qñʒ expellit
eã nã cũ võitu ⁊ qñʒ deducit eã ad iferiora. Et qñqʒ
curať hꝰ i mã cũ ſolone vẽtris ẽt cũ eis q̄ diximus ſi
ex vomitu ñ ꝓueit illđ qđ q̄riť aut ē ad ꝓfunduʒ ſtõi
magis đcliuis. Et qñcuʒ volueriſ ſoluē vẽtrē cũ hie
ra i hꝰ i mã dabis i potu pꝰ balneũ in die añcedente
aq̄ʒ ordei: ⁊ qñ ē hũoꝛ hic moꝛdicatiuꝰ paucꝰ ē tunc
admiſtratio ſauic ordei cũ aq̄ ğnatoꝝ auferẽs ipuʒ
pp exiccatõnē ſauic ⁊ exiccationē eꝰ: ⁊ qꝛ ꝯfortat aq̄
ğnatoꝝ os ſtõi q̄re nõ recipit ipm. ¶ Si ãt hũoꝛ ē
groſſus tc̃ rectiꝰ ē vt icidať ⁊ ſubtilieť cũ potiõibꝰ in
ciſiuis ⁊ ſubtiliatis. Et medicie qđ iciſiue ſť ſic oxy
mel ⁊ alcagauic ⁊ ſynapis ⁊ cappeſ ⁊ oliue ⁊ cũ em
plis ſubtiliatis: deide educeť ſolone vẽtris cũ eis q̄
educũt hꝰ i. Qđ ſi admiſtreť võitꝰ deide ventris ſolo
erit rectiꝰ. Et ſi ē iobediẽs qn nõ eradiceť tc̃ oʒ vt fa
cias vomē cũ eis q̄ ſũt fortiora ſic đcoctio nucis vo
mice ⁊ ſynapis ⁊ pipis. Medicamē faciẽs vomere
phlegma: mucilago cartami diſſoluať cũ aq̄ aneti ꝯ
triti ⁊ ꝓiciať ſr̃ ipm oleũ laurinũ ⁊ deť i potu ifirmo
⁊ mittať i oꝛe ipſiꝰ pẽna ⁊ euõat cũ ea. Et qñ mũdifi
cať ſtõus tc̃ admiſtreť ea q̄ eq̄nt ꝯplonē ⁊ calefaciũt
ipm cũ ſubtilitate vt nõ gneť vice alia: ⁊ qñ viſ ſoluē
vẽtrē i hꝰ i mã dabis ei ad potãdũ vno die ãte ipam
pꝰ balneũ aq̄ʒ ciceris: ⁊ oʒ vt admiſtres eis illđ mul
totiẽs: ⁊ balneatio i aq̄s thermaticis ⁊ deãbulatõeſ
⁊ motꝰ iuuãt eos. ¶ Et multotiẽs ē đ ꝯſuetudie ho
minis vt ꝯgregeť i ſtõ ipſiꝰ phlegma plĩm: tũc gꝰ ad
miſtreť porri cũ aceto ⁊ ſynapi: qm̃ ſanať ppea ꝙ il
la icidũt coꝛꝰ hũoꝛis ⁊ pp ſolonē accidẽtē hñtē ipum
⁊ ſi phl̃a ē acetoſũ deť i potu hiera cum oxymelle ⁊
vtať medicamie diacalamẽti. Et medicie qđ ſolutie
rectificãtes hũores groſſos q̄ ſť hꝰ i ſť pillule aleſẽia
ti ⁊ pillule aloetice magne ⁊ pillule ſtõatice ⁊ aloes
i ſirupo acetoſo cũ ſeibꝰ foꝛtia hñte ſeia fco cũ melle
⁊ hiera ad illuʒ q groſſus ē: ℞. ſeis apii ptes.vi. ⁊ ex
trẽitatũ abſinthii aniſi ſeis feniculi oĩum añ ptes.iii.
pipiſ al. ⁊ aſſari ãboꝝ añ. ptē.i. ⁊ mediã: coſti ⁊ ſpice
ceᶜ keiſim oĩuʒ ana ptes.ii. maſticiſ croci ãboꝝ ana

ptē.i. aloes ptes.viii.ꝯficiāṫ ⁊ fiāt ex eis trocisci ⁊ bi
baṫ oī die tro.pōdē auṙ.i.qm̄ mūdificat stōm cuȝ fa
cilitate. Et qn̄ȝ nc̄riū ē vti hieris magnis: ⁊ ex eis q̄
ꝯfert.ꝓꝑe pꝰpotionē ꝑcedētē sṫ myrobalāi kebuli ꝯ
diti ⁊ sirꝰ ꝺ absinthio ⁊.ȝȝ.ꝯditū: ⁊ cibi ꝯueniētiores
eis sṫ iura alkanabir ⁊ puaꝝ auiuȝ ⁊ ius colūbe pul
loꝝ. Corpa enī pulloꝝ colūbioꝝ sṫ tarde digōnis ⁊
lōge more i stō. Et scias ꝙ sabaṅ ē exiccatiua sr̄flui
tatū oiuȝ hūidoꝝ ⁊ aq̄ ferri mineralis aut in q̄ extin
guiṫ ferꝝ minerale aut i q̄ extiguiṫ ferꝝ ignitū mlto
tiēs ē iuuatiua stōi hūidioris. Et oxymel sqllīticū ē
vehemētis iuuamti ⁊ diacydonitē puꝝ ē bonū ma
teriis calidis: ⁊ illꝺ quod ē cū pipe ⁊ ȝiȝibē materiis
grossis fr̄is. ⁊ eiꝰ ꝺscriptio ℞.succi cydōioꝝ aquoso
rū paꝝ pōticoꝝ ptē.i.mellis ad ifr̄atū ⁊ ȝuccari ad
calefactū ptē.i.⁊ aceti bōi fortis.s.aceti vini ptē m̄di
am: ꝑpeṫ sup ignē lētū ⁊ reponaṫ. ꝙ si volūtas adest
vt sit maioris fortitudis ad ifr̄atū ponāṫ i ipso. ȝȝ. ⁊
pip. Et ex eis q̄ ꝯfert ad resoluēdū mās grossas ex
stō ē āplexari ifātē q ñ polluiṫ sȝ ē ꝓximꝰ ad hoc sine
velamie. ¶ Et qn̄ȝ aggregāṫ i stō duo hūores ꝯtrii
⁊ ē ille q ē ibibiṫꝰ: vbigr̄a ex subtili cholico ⁊ effusus
i ꝯcauitate ex grosso. oȝ gꝰ vt ītētio sit in eo q ē maio
ris nocumēti. Et qn̄ hūor ipediēs ē calidꝰ mordica
tiuꝰ ex quo accn̄t syncopis ⁊ spasmꝰ tc̄ rege ipm cuȝ
eo qꝺ diximꝰ i cꝰ syncopis. Et ꝑmū qꝰ oȝ vt ei succur
ras ē facē ipȝ sorbē aqȝ tepidā. Nā qn̄ ipsi ꝑ eū euo
mūt hūores suos sedaṫ illꝺ qꝺ hn̄t. Et si hūor nocēs
effusus ē melāchonlicꝰ tc̄ ꝯfert ei decoctio calamti cū
melle ⁊ decoctio epithimi ⁊ calamenti cāpestris. ⁊
ex eis q̄ valēt ad hoc ē vt ꝯficiāṫ alumē ⁊ calcadis ⁊
es vstū cū melle ⁊ ponāṫ sr̄ stōȝ. Et oȝ vt pōaṫ sr̄ stōs
coꝝ i horis prauitatis egritudis spōgia ifusa in ace
to calo valde. Qn̄qȝ hūor fūit fr̄us ⁊ hūidꝰ tc̄ sis ꝯ
tētꝰ calefaciētibꝰ resolutiuis ⁊ nō facias igredi in eis
ea q̄ exiccāt cū stipticitate: qm̄ error ē maximus siue
sit cibꝰ siue medicia. Et qn̄ȝ mā ipedit mltitudie sua
ñ sua corruptōe ⁊ i succurrēdo nocumēto admistrē
tur medicie ⁊ cibi stiptici absqȝ spe malitie. ¶ Cura
tioni āt apatū stōi singularia posteriꝰ facimꝰ capla:
⁊ silr̄ curatōi vētositatū ⁊ iflatōis. ¶ In raritatis vo
stōi cura admistrenṫ medicie calefaciētes stiptice q̄s
diximꝰ ⁊ ꝓꝑe aromatica i qbꝰ ē ꝯueniētia cordi ⁊ spi
ritui ⁊ admistrēṫ elaria arōatica stiptica sic̄ de nuce
muscbata ⁊ elariū de cardamomo ⁊ silia q̄ sṫ ex eis
q̄ dicemꝰ ⁊ q̄ diximꝰ i curatiōe frigoris stōi ⁊ hūidita
tis eꝰ. Et oȝ vt exiccēṫ cibi ⁊ subtiliēṫ ⁊ sumāṫ i plibꝰ
vicibꝰ ⁊ nō ḡuabūt stōm ⁊ ñ ipleaṫ vino subito neqȝ
moueaṫ pꝰ cibū ⁊ potū neqȝ bibat sup cibū. Et sit il
lud qꝺ bibit vinū forte vetꝰ ad aliquātulā declinans
stipticitatē ⁊ assiduāt ipm paulati paulati. ¶ Cura
āt oppilationū eueniētiuȝ i meatibꝰ ꝓpiqs stōi q sūt
ad ipm aut i ipso sic̄ meatꝰ q sṫ ex ipso ad splenē aut
ex ipo ad epar ē adhibē apitiua sicut hierā ⁊ absyn
thiū. Vex de curatōibꝰ obuiatiōis ⁊ ꝑcussiōis ⁊ ca
sus sup stōm sṫ trocisci dicti i ātidotario i qbꝰ sṫ kara
be ⁊ melitotū. Emplm iuuatiuuȝ ad hꝰ ℞. pomoꝝ
ꝺ sceni coctoꝝ dissolutoꝝ i decoctōe ꝯtritoꝝ valde
pōdꝰ.ȝ.i.ꝯficiāṫ cū decima sui de laudano ⁊ roṡ.ȝ.
viii. ⁊ aloes.ȝ.vi.ꝯficiēṫ oia cuȝ duobꝰ succis.s.buglo
se ⁊ folioꝝ cupssi ⁊ misceaṫ cum eo oleum de lilio ⁊
tepideṫ ⁊ ligeṫ sup stōm diebus aliqbus.

¶ Capitulū.xxxiiii.ꝺ cura eius q leditur fortitudie
sensus sui stōi.

Qum supfluit illꝺ nō ē excusatio qn admini
streṫ narcotica cuȝ facilitate. Et oȝ vt sint ci
bi eꝰ illi q igrossāt sanguinē sic̄ illi q fiunt de
frumēto cocto cuȝ multa aq̄ ⁊ carnes vaccine vsqȝ
qꝰ sit nc̄riuȝ vti narcoticis. ¶ Et si illꝺ qꝺ nocet fūit
calm̄ tc̄ oportebit vt ptes stōi mundificēṫ cuȝ hiera
multotiēs ⁊ vt nō tardeṫ cibꝰ eiꝰ: imo oȝ i hꝰ i vt cibē
tur i ꝑncipio famis ipsoꝝ pāe cuȝ robub fructuum
aut ifuso i aq̄ fr̄a ⁊ aq̄ roṡ. ⁊ qn̄ȝ ifundiṫ i vino mixto
ifr̄ato: illud ei ꝯfortat os stōi ēt. ¶ Et si illꝺ qꝺ ledit
fūit fr̄m tc̄ plm̄ qꝺ eis accidet nō accidet nisi tremor
⁊ spasmus q̄re oportebit vt eoꝝ stōi ꝯforteṫ cum vi
no stiptico ⁊ cuȝ medicis aromaticis stipticis subti
liatiuis ⁊ euacuetur humor qui est i eis.

¶ C.xxxv. de regie eꝰ cuius stōus puus est.

Oportet vt sit cibꝰ eꝰ ex eis q̄ sṫ in pauca q̄ti
tate mlti nutrimti ⁊ sint ex r̄bꝰ ꝯueiētibꝰ stō.
Cibi āt magꝭ ꝯueiētes ⁊ sṫ illi i qbꝰ sṫ stiptici
tas ⁊ amaritudo siñ acuitate ⁊ mordicatōe. ¶ Et sa
ni qꝺ iuuāṫ i ꝯfortatōe suoꝝ stōꝝ cū stipticis. In fe
brientibꝰ vo non oȝ vt sr̄fluat i hꝰ cuȝ eis i qbꝰ ē stipti
citas vehemēs: qm̄ illꝺ exiccat ora stōꝝ suoꝝ exicca
tiōe nociua: qr̄ oȝ vt i eis cuȝ facilitate admistrēṫ qm̄
nc̄ria sṫ. ¶ Et ex cibis qꝺ ꝯueniētibꝰ stō iuuātibꝰ ad
debilitatē ipsiꝰ fr̄m ꝙ testaṫ G. sṫ pelles itrisece ventri
um gallinaꝝ: ⁊ dimissio coitꝰ ꝯfert eis i ꝯfortādo sto
machuȝ valde. Et ex regie ꝯueniēti plimis stōis est
vti vomitu i mēse bis ita vt ñ ꝯgregeṫ in stō humor
phlegmaticꝰ ⁊ facilior vomitus ē ille q fit cuȝ rapha
no ⁊ piscibus comestis expectādo doēc sit sitis valꝺ
⁊ bibēdo pꝰ ipsam sirupuȝ acetosuȝ mellinū aut ȝuc
carinuȝ cuȝ aq̄ calida ⁊ euomēdo ⁊ ñ oȝ vt supra il
lud addaṫ: qm̄ ꝯsuescet nā eiicē sr̄fluitates ad stōum
Et scias ꝙ vōitus facilis leuis sine labore ⁊ non fre
quēs i hora nc̄citatis ē maxi iuuamti. ¶ Et ex regie
ꝯueiēte plibꝰ stōis ē vt sint ꝯtēti cibo vna vice pṫ qꝺ
repleāṫ i illa vice. ¶ De solutis vo ꝯueniētiora eis
sṫ aloes ⁊ absinthiū herba ñ succꝰ eꝰ: qm̄ succꝰ sepatꝰ ē
a stipticitate retēta i herba. ¶ Et qn̄ȝ iuuaṫ stōus ex
acceptōe passulaꝝ i scꝺa mēsa ꝑꝑ illꝺ qꝺ i eis ē ꝺ ab
stersiōe eqli. Et ipe qꝺ sṫ ex eis q̄ sedāt mordicatōȝ
paruā q̄ accit stō sua abstersiōe. Mag̃ vo mordica
tio idiget fortiori illis ⁊ ḡna myrti ꝯfert stō ⁊ cappis
ꝑpata ēt: ⁊ ex oleribꝰ lactuca stō q ad calitatem ē ꝺcli
uis: ⁊ silr̄ fumusterre ⁊ apiū ē cōis iuuamti ⁊ silr̄ mē
ta ⁊ enula ꝯdita cū aceto. Et ex eis q̄ ꝯueniūt stō sua
ꝓꝑetate ⁊ ꝯfert meri ēt ē lapis q dr̄ corallꝰ qn̄ suspen
diṫ ita vt approxiet stō aut sumiṫ ex eo suspēsorium
Qualiṫ ergo igrediṫ i ꝯfectionibus aut bibiṫ ex eo
medietas.ȝ.i.

¶ C.xxxvi.ꝺ rebus q̄ꝝ vsu noceṫ stōus ⁊ intestia.

Scias ꝙ plēs egritudies i stō sequnṫ sacieta
tē nausεatiuā. Aliēa gꝰ eā ⁊ aliēa cāȝ eꝰ ex ci
bis i q̄titate eoꝝ ⁊ q̄litate eoꝝ q sṫ icōsueti
⁊ ex aeribꝰ ⁊ ex aqs ꝓhibētibꝰ digōnē bonā ⁊ ex r̄bꝰ
magis inimicis stō ē repletio: ⁊ ꝑꝑ illꝺ nō augeṫ cor
pus gulosi: qm̄ cibꝰ nō digeriṫ q̄re non crescit ex eo
corpus. Ille āt q a cibo abstinet dū in ipso remanet
adhuc aliqd appetitus augeṫ: qm̄ stōus eius bn̄ di
gerit cibū. ¶ Et scias ꝙ cibus q ē incōueniēs stō in
seipso nō cā aggregatiōis sue cū alio: aut est iconue
niens ei ꝑꝑ suā q̄titatē aut ꝑꝑ q̄litateȝ sui ⁊ vnaque
qȝ eaꝝ si ē ad leuitatē decliuior natat ⁊ reqrit expul
sionē cū vomitu. ⁊ si ad grauitateȝ: residet ⁊ requirit

expulsionē cū vōitu: ⁊ si ad grauitatē residet ⁊ reqrit
expelli fluxu vētris: ⁊ qñ3 accidit vt natet ps e⁹ ⁊ resi
deat ps e⁹ pp suā diuersitatē i leuitate ⁊ grauedine ⁊
diuersitate motuū vētositatū euenientiū i ipso ⁊ req
rit vomitū ⁊ solonē vētris sil'. ¶ Et scias q̄ ꝓhibitō
fecis ⁊ vētositatis ē maxi nocumti. Qñ3 ei ascēdit ꝓ
pter illō fex ex reuolutōe ad reuolutionē ad supiōa
donec redit ad stō3 ⁊ ipedit nocumēto maxio: ⁊ mo
uēt ex eo ea q̄ st sic ileos: ⁊ accidūt ɔturbatio ⁊ cas⁹
appetit⁹. ⁊ vētositas ēt qñ3 ascēdit ad stōm ⁊ eleuat
vapor ipsi⁹ ad cerebꝝ ⁊ nocet vehemēter ⁊ corrūpit
illud qd̄ i stō ē. ¶ Et scias q̄ oē qd̄ stipticitatē ñ hēt
ex succis ꝓpe ⁊ ex aliis cōiter ē malū stō. Et oīa ol'a
mollificāt stōm. ⁊ q d̄ ex eis ē magl ɔueniēs ⁊ magis
sanū ē oleū d̄ oliuis ⁊ oleū de nucib⁹ ⁊ oleu3 de fisti
cis. Et ex medicis ⁊ cibis stō magis nociuis s3 pl3
sūt grana pini ⁊ selk ⁊ albedarūgi ⁊ napi ñ dissolu
ti i decoctiōe: ⁊ acetosa ⁊ atriplices ⁊ bliti nisi cū ace
to ⁊ almuri ⁊ oleo. Et ex istis st fenugrecū ⁊ sisamū
qm̄ ābo d̄bilitāt stōm: ⁊ lac ē nociuū stō: ⁊ silr medl'
le ⁊ cerebella: ⁊ ex potib⁹ q̄ ē grossus nou⁹. Et ex me
dicis grana iuniperi ⁊ grana alfagdi. ¶ Et scias q̄
oēs medicie solutiue ⁊ oīa q̄ aboiationē3 faciūt sūt
mala stō. ¶ Et coit⁹ ē ex reb⁹ magis nociuis stō ⁊ di
missio e⁹ ē ex reb⁹ magis ɔferētib⁹ ei: ⁊ vōit⁹ laborios⁹
q̄3uis sit iuuatiu⁹ ex pte purgatōis: nocet tñ pl3 cū d̄
bilitatione.

¶ Tractat⁹.ii. huius fen

¶ Ca.i. de regimie doloris stōi ⁊ debilitate eius ⁊ dispositione appetitus eius.

Dolor stōi accīt aut pp malitiā com
plonis absq3 mā: aut ꝓpter
malitia3 ɔplonis cu3 materia ⁊ proprie
acuta mordicatiua: aut pp solonē cōti
nuitatis ex cā vētosa extēsiua: aut mordicatia adusti
ua: aut aggregatiā ābaꝝ reꝝ sil' sic ē i apatib⁹ calis.
Et qñ3 fit ex vlcerib⁹ corrosiuis. ¶ Et ex hoib⁹ qdē
st aliq qb⁹ accīt dolor stōi qū comedūt ⁊ sedat p⁹ di
gōnē ⁊ eoꝝ plimi st melīci ⁊ patiētes meliam mira
chiā. ¶ Et st ex hoib⁹ qb⁹ accīt dolor i fine spatii cō
p̄hēsiōis cibi i stō ⁊ ap̄ horā.x. ⁊ q̄ sequūt eā: de qbus
st qdā quoꝝ dolor ñ sedat dōec euomāt qōdā qd̄ ē
sic acetū ex q° ebullit fra deide sedat dolor eoꝝ. ⁊ ex
eis st quoꝝ dolor sedat cū descēsiōe cibi ⁊ ñ cū vōi
tu. Et de duab⁹ sectis st q remanēt s̄m tolerātiā suā
lōgo tpe. Et cā qd̄ p̄mi ē effusio melācholie ex splen
ad stō3. Et cā scd̄i ē effusio cholē ad ipm ex epe sp̄ q̄
ābe ñ ledūt i p̄n° rei: qm̄ ābe cadūt i ꝓfundū. Qūq3
cib⁹ pmiscet eas ɔmouēt cū cibo ⁊ ascēdūt ad os stōi
¶ Et ē ex hoib⁹ stō c⁹ ꝓueīt dolor aut adustio vehe
mēs ⁊ cū cōedit sedat: ⁊ e⁹ qd̄ cā ē effusio māꝝ mor
dicatiuaꝝ ad stōm qñ vacu⁹ ē a cibo aut acetosaru3
melicaꝝ ⁊ st raro aut acutaꝝ cholicaꝝ q̄ st sepe.
¶ Et ex hoib⁹ ē cui accīt pp multitudinē cōestiōis ⁊ ite
ratōis e⁹ ñ s̄m vitatē famis ⁊ pp repletōem corpis e⁹
ex satietate nauseatiua adustio i stō ipsi⁹ itolerabil'.
Et qñ3 fit dolor stōi ex vētositate .s. aut dolor fortis
aut dolor pūgitiu⁹. ¶ Et ex hoib⁹ ē c⁹ vehementia
sensus stōi ⁊ qd̄ accñtia ei⁹ q̄ diximus de hūorib⁹ cho
lericis q effundūt ad ipm st cā doloris maxi accñtis
stō e⁹ itolerabilis ⁊ qñ3 fac̄ accidē syncopi. ¶ Et qñ
q3 ꝓueīt ex potu aq̄ fre dolor i stō estuosus clamos⁹
⁊ qñ3 morit subito pp aduētū doloris ad cor. ¶ Et
qñ3 descēdit dolō ⁊ fac̄ ꝓueire cholicā. Et timet qd̄
i illo i quo ꝓlongat dolor stōi q̄ attrahat apā stōi ⁊
portēdit i p̄gnātib⁹ p̄focationem m̄ricis q̄3uis dolor
stōi multiplicet i p̄gnātib⁹. ¶ Et i lib° qdē mortis se
stine dī q̄ ñ appet cū dolore stomachi sr̄ pedē d̄xt'
qōdā sile vesice tc̄ patiēs eū morit i.xxvii. diebus: ⁊
ex signis illi⁹ ē q̄ ipse appetit res dulces. ⁊ si h3 dolo
rē vētris ⁊ appet i s̄rcilio e⁹ vestigiū ⁊ bothor niger si
milis fabe d̄iñ fit vlc⁹ tc̄ ipse moriet ⁊ huic qd̄ accñt
subet ⁊ multitudo somni pp frigus sue egritudinis.

¶ Ca.ii. de signis.

Signa ɔplonū puraꝝ sūt signa p̄dc̄a. Et sig
ɔplexionū q̄ st cū materiis st signa p̄dc̄a ēt
Et mordicatio qd̄ cū iflāmatione ē sigifica
tio mā̄e calide pp q̄litatē acutā aut salsā. Si āt mor
dicatio ē ñ stabilis imo renouat sigificat effusionem
māei cholerice ex epe. Et qñ3 fac̄ icurrē mordicatio
stōi febrē ephimerā. Et mordicatio stabilis qñ3 fac̄
icurrē fe. ttianā isepabilē ⁊ dolorē in latē dextro ⁊ si
gnificat cōitate3 pāniculi venātis epar. Et qñ sedat
febris ⁊ remanet mordicatio tc̄ illd̄ ē pp effusionem
māei ex s̄rfluitatib⁹ epis aut malitiā ɔplexionis cali
de aut hūorē viscosū i stō. ¶ Et abs3 iflāmatione si
gnificat mā3 acetosā. ¶ Et signū e⁹ qd̄ ē ex sūma illi
us i q° ē doloris euēt⁹ p⁹ horas s̄r cibū cā melancho
lie ē vt accidat vōitus aceti acetosi ⁊ sedat eo dolor
⁊ vt splen sit lesus ⁊ digō mala. ¶ Et signū e⁹ q ē ex
illo cā cholē ē vt ñ accidat vomitus aceti: imo si fuit
erit cholericus ⁊ ñ sit digestio dimiuta ⁊ sint sig̃ cho
lē māifesta ⁊ epar calidū iflāmatū. ¶ Et signa eius q
ē ex vētositate st eructuatio ⁊ rugit⁹ ⁊ extēsio i hypo
condriis.

¶ Ca.iii. de cura.

Cura qd̄ e⁹ q ē ex malitia ɔplonis calide ē i
potu sumē lac acetosū vaccinu3 ⁊ lac d̄ q°
extractū ē butyꝝ acetosū ⁊ aq̄3 fram: ⁊ i ci
bo sumē pullos ⁊ alcubugi ⁊ duragi cucumeres cu
curbitā ⁊ portulacā ⁊ pisces puos elixatos cū aceto
⁊ ex sirupis sirupū acetosū ⁊ rob acreste: ⁊ ex medi
cis trocisci d̄ spodio ⁊ admistrat ēpl'a ifrantia. Et si
videris extenuationē ⁊ arefactōnē admistrab tinas
⁊ potabis ipm vio subtili mixto ⁊ facies ei sorbilio
nes calefaciētes subtiles tpatas. ¶ Et qū dolor fuit
ex hūore cholerico cal'o eūab ⁊ admistrab sirupu3
acetosū cū aceto i q° fuit ifusū absynthiū spacio lon
go. ¶ Et dolores qd̄ stomachi frigidos ⁊ vētosos
si st leues sedeat vaporatio cū miliis ⁊ vētose cū igne
⁊ ꝓpe qñ ponit ex eis vētosa magna s̄r locu3 mirac
vētris mediū ita vt ɔp̄hēdat ūbiculū ab oi latē ⁊ di
mittit sic hora vna absq3 icisione. Ipsa ei dolorē illi
co sedat mirabilit. ⁊ sumē i potu vinū puꝝ ⁊ iungi
ex oleis calefaciētibus ad h° ēt sedat dolores prauos
Et aristologia longa ē maxi iuuamti i sedādo dolo
res vehemētes vētosos. Et silr castoreū qñ bibit cu3
aceto ɔmixto aut vaporat ex eo vent exti⁹ cu3 oleo
āntiq°. Et vētositatē qd̄ resoluūt pot⁹ vini puri ⁊ allea
⁊ exercitiū s̄m vacuitatē ⁊ administratio eoꝝ q̄ dixi
m⁹ i.c. iflationis si vehemēs fuit necitas adhibē fortio
res mediciaꝝ. Et si dolor ē ex vētositate p̄sc cata in
stō aut eis q̄ sequūt eū ɔfert ei grana lauri ⁊ cyminū
assatū. ¶ Et si ē dolor ex melīa inflatiua tc̄ o3 vt va
poratio fiat cū aliq̄3tulo aluie ⁊ dragāto ɔtritis cu3
aceto acetoso ⁊ vt vaporet ēt cū ramis aneti ɔtritis
Et si fuit dolor ex apate tc̄ cura e⁹ erit cura quā dice
m⁹ i.c. apatū stōi. Qd̄ si dolor ñ cessauit: mollificabis
vel curab cū adipib⁹ ⁊ ēbrocis fc̄is ex aneto ⁊ silib⁹
Et cura doloris q excitat p⁹ spaciū longum faciens

nẽriũ vt euõat mã acetoſa ẽ ꝯfortatõ ſtõi cũ calefac
tiõe ⁊ ẽplis calis cũ ỽio ⁊ vino puro ⁊ ꝯfectõib' ma
gnis ⁊ cibari ex eis q̃ i patell' ꝑpãt ⁊ quoꝝ ꝓꝑetas ẽ
vt ſuffumigationẽ faciãt i ſtõ calido ſic oua aſſata ⁊
mel. Et cura eꝰ cui accit dolor vſqꝫqꝰ cõedat ẽ euõ
cholẽ aut eꝰ extictio ſi ẽ ex cholera aut euõ melãcho
lie ſi ẽ ex melãcholia aut decliare vtrũqꝫ hũorẽ ad ꝑ
tẽ q̃ ñ ſit ſtõi ꝑꝑ illõ qõ dixim' i caꝰ canonis ⁊ vt con
fortet os ſtõi. ⁊ oꝫ poſt illõ vt diuidãt cibũ ⁊ vt cibẽ
tur ãbo cibo pauco i q̃ꝫtitate: mltõ i nutriẽdo: ⁊ nõ
bibãt aq̃ꝫ ſr ipm niſi ſorbẽdo ⁊ expectẽt vſqꝫ ad ho
rã famis ⁊ qũ ꝯplet bibãt tũc. Dolor ãt q accit poſt
cibũ ⁊ ñ ſedat niſi võitu ẽ dolor mal': ⁊ recti' qõ ẽ vt
i potu ſumãt oi die aliqd mell'ãte cibũ ⁊ vt ꝯſideret
cãm illi' ex caꝰ võit' ⁊ euã illõ qõ oꝫ euãri ex ĩfuſiõe
aloes ⁊ ſilib': deiñ admiſtra tro. ſtelle: ⁊ ex eis q̃ ꝯfe
rũt ad hꝰ ẽ vt ſumãt olibãi ⁊ maſticiſ ⁊ nigelle ⁊ ame
os ⁊ corticũ fiſticoꝝ viridiũ ⁊ xyloaloes crudi ꝑteſ
eq̃les terãt ⁊ cribellẽt ⁊ ꝯficiãt cũ melle ẽblicoꝝ ⁊ ſu
mat ex eo añ cibũ q̃ꝫtitas. ii. ʒ. vſqꝫ ad. ii. aur. Et ꝯfe
rũt ei admiſtratio coriãdri ⁊ ſir' gnatoꝝ cũ menta ⁊
reliq̃ q̃ dñr i. c. võit'. Et ex eiſ q̃ ꝯfert doloꝛib' ſtõi cũ
ꝓꝑetate ſm q teſtificat G. ſr cutes itriſece ſtõꝝ gal
linaꝝ. Et plim qõ mordicatõis ſtõi ſedant res fre
ſicut lac acetoſũ ⁊ ſilia.

C. iiii. de debilitate ſtõi.

Debilitas ſtõi ẽ nom dilpõis ſtõi qñ ñ bñ di
gerit ⁊ ꝯturbat eũ cib' vehemẽt abſqꝫ cã q̃
ſit i cibo ex cãis ꝑdcis i. c. ꝑncipioꝝ digõis
Et multotiẽs ei aſſociãt ei defect' i appetitu ⁊ ꝑuitaſ
veꝝ illõ ñ ẽ ſp: imo qñꝫ ẽ appetit' plim' ⁊ digõ pau
ca: ⁊ ñ ſigificat illõ fortitudinẽ ſtõi. Et qñ cã eꝰ i forti
tudie auget ſr illic rugit' ⁊ eructuatio alterata ⁊ nau
ſea: ⁊ ꝓꝑe ſr cibũ ita q quotiẽs ſumit cibũ ñ põt mo
ueri dõec ipm euomat ⁊ ſr mordicatio ⁊ dolor iter
ãbas ſpatulas. Qõ ſi cã i fortitudie valde addat nõ
erit eructuatio aut ñ facilis erit exit' ſtercoris aut nõ
erit ei mora ⁊ lubꝛificabr̃ velocit ⁊ erit patiẽs dieci
pulſus velox ad ſyncopi ⁊ q̃rit cibũ. Nunqꝫ appro
ximat ei tret ex eo aut ſumit rẽ modicã aut accit ei
febres ꝑ q̃libet cã ⁊ appẽt i eo accñtia melancholie
miracbie. Et ſciaſ q debilitas ſtõi fortaſſe ẽ cã oiuꝫ
egritudiuꝫ corpis. Et hec qõ debilitas qñꝫ ẽ i ſrioꝛi
b' ſtõi ⁊ qñꝫ ẽ i iferioꝛib' eꝰ ⁊ qñ ẽ i vtriſqꝫ ipſi'. Qũ
eſt in ſuperioꝛibus ſtomachi eſt nocumentuꝫ ei' qõ
cõedit i ꝑncipio qũ cõedit q̃ꝫdiu ẽ i ꝑtib' ſrioꝛib' ſto
machi. ⁊ ſi ẽ i iferioꝛib' ſtõi ẽ nocumẽtũ quꝫ regeſcit
cib' ⁊ appet eꝰ veſtigiũ i egeſtione. Et cã qõ dbili
tatis ſtõi ſr egritudies veniẽtes i eo ꝑdcẽ ⁊ naſeatia
ſatietas ꝯtinua ⁊ qñꝫ fac eã plim' vſus vomit'. Et
exꝑimẽtatores qõ i cura ꝯtẽti ſr exiccatione ⁊ deſic
catione ſm q inuim' ad illõ i. c. ſuccurrẽdi ꝯploi fre
⁊ hũide q̃ accit ſtõ. Sꝫ ỽitas ẽ ⁊ debilitas ſtõi ſe
q̃t oẽm malinã ꝯplonis q̃re oꝫ vt cognoſcat ꝯplõ d
ide apponat cũ cura. ⁊ qñꝫ ẽ dbilitaſ ꝑꝑ ſiccitatẽ ſto
machi: ſi gꝰ curet cura ꝑdcã q̃ ꝯtẽti ſr exꝑimẽtatores
erit cã mortis. ⁊ qñꝫ ẽ ſanitas eꝰ i potãdo ipm aqua
fra: aut potatione lactis acetoſi vaccini ſr niuẽ ⁊ ad
miſtratione fructuũ froꝝ. Et qñꝫ vehemẽtia debilita
tis ſtõi curat cũ calefacientib' ⁊ dñat ei ſitiſ ſꝫ obuia
tur ei cũ eis q̃ ſr ſic aq̃ fra ⁊ ſanat illico. Et qñqꝫ ex
expellit ſtati ꝑꝑ repletionẽ vel reſolonẽ aq̃ illõ qõ ẽ
illic ex hũore nociuo ⁊ egredit cum ſolone vẽtris ⁊
euadit eger cũ eo. Et ſolo vẽtri ẽ ex eis q̃ dbilitãt eũ
⁊ fit cũ ea ſola. Et ſciaſ q fortitudo ſtõi fixa ẽ cũ fõti
tudie oiuꝫ ỽtutũ. iiii. Quecũqꝫ gꝰ caꝝ dbilitet debi
litat ſtõm: ỽiuꝫ hoies iã ꝯſueuẽt vt dicãt illõ ſꝫ dige
ſtiuã: Et vnaq̃qꝫ ipſaꝝ ỽtutũ dbilitat ꝑꝑ oẽꝫ maliti
am ꝯplonis: veꝝ attractiua debilitat frigoꝛ ⁊ hũidi
tate ſm plim: q̃ꝑꝑ oꝫ vt ꝯſeruet cũ medicis caliſ ⁊ ſic
cis niſi ſit dbilitas eꝰ ꝑꝑ cãm aliã. Et rctẽtia oꝫ vt ꝯſ
uet ſm plim cũ ſiccitate cũ decliatione ad fritatẽ. Et
expulſiua cũ hũiditate cũ fritate. Et digeſtiua ꝑ ſic
citatẽ cũ caliditate. Et ſcias q detioꝛ debilitas ſtõi
ẽ illa q̃ ꝯtigit i rarificatione texture villoꝝ eꝰ ⁊ ſignifi
cat illõ. ſ. hꝰ q ñ iuenit illic ſignũ malitie ꝯplexionis
nꝫ apã nꝫ ꝯfert ĩuolutio ciboꝝ illic: ſcias gꝰ q ſtõuſ
iã atterit. Et nocumẽtũ qõ igredit ſr ỽtutẽ retẽtiuã
vt ñ iuoluat ſtõus ſr cibũ oio: aut mala iuolutione
ipm ꝯphenda: ſ. tremula aut cũ tremore cordis aut
ſpaſmoſa. Ex ea igr̃ eſt illõ qõ ſentit eger mãifeſto ſe
ſu ſic ſpaſm' ⁊ tremoꝛ cordis. Tremorẽ ỽo qñꝫ non
mãifeſte ꝑcipit: veꝝ ſignificat illõ cũ eo qõ ſẽtit de la
boꝛe ſtõi ⁊ dſiderio eꝰ dponẽdi cibuꝫ a ſe ꝑter q ſint
vocãtes ad illõ rugit' ⁊ extẽſio ⁊ iflatio. Qõ ſi ſrflu
at horripilatio fit tremoꝛ magn' ⁊ ſentit ex eo ſic ſen
tit ex tremore reliquoꝝ mẽbroꝝ. Et igredit ſr at
tractiuã vt ñ attrahat oio. Et qdaꝫ noiant hꝰ mollifi
cationẽ ſtõi: aut attrahit cũ pena ſic fit i initio egritu
dinis q̃ noiat mollificatio ſtõi: aut eſt eꝰ attractio va
ria q̃ſi ſit ſpaſmoſa aut tremula. Et dbilitas qõ ỽ
tutis alteratiue ꝑduc ad hidropiſim carneã. Et ſci
as q qñ ſtõus talr dbilitat q cibũ mutare ñ ꝑt oio
abſqꝫ cã excepta debilitate ſtõi ẽ cã quã diſtiguunt
exꝑimẽtatores itendẽtes ſuccurrẽ ei ita vt ñ ꝑcipiãt: ⁊
ſilr iuuãt cũ regie electo ap̃ eos ſm plim. Et oꝫ vt
ẽpla ⁊ ũguẽta ꝑdcã qñ volũt ex eis ꝯfortationẽ ſtõi
caleſiãt vehemẽt: tepida nãqꝫ ſm eos mollificãt os
ſtõi. Et G. qõ vſus fuit i hꝰ. c. cerato ſm hũc modũ
℞. cere aur. viii. olei de neriden. ʒ. i. ⁊ miſceat cũ vtriſ
qꝫ ſi ſtõus fuit vehemẽtis debilitatis: ita vt ñ retineat
cibũ ⁊ aloes ⁊ maſticis ãboꝝ añ. aur. i. ⁊. 5. aut aur.
i. ⁊ ſucci acreſte aur. i. ⁊ ponat ſr ſtõm. Et G. ẽt affir
mauit q egritudis ſtõi cũ qb' ñ ẽ caliditas vehemẽs
aut ſiccitas vehemẽs ſanãt cũ diacydonitẽ ſm hunc
moduꝫ: ℞. ſucci cydonioꝝ lb. ii. ⁊ aceti fortis lb. i. ⁊
mellis q̃ꝫtũ ſuffic. ⁊ dcoq̃t donec fiat i cẽntia melliſ ⁊
ꝑlueriꝫet ſr illõ. ꝫꝫ. ʒ. i. ⁊ ʒª aur. ii. ʒ. ⁊ admiſtrẽt. Me
dicam aliõ ꝓximũ illi: ℞. cydonioꝝ acetoſoꝝ. lb. iii.
⁊ mellis lb. iii. ꝑmiſceãt ãbo ⁊ ꝓiciant ſuꝑ ea ꝑipis
iii. ʒ. ⁊ ſeis apii montani. ʒ. i. Et ex eis q̃ ꝯfert ſtõ dbi
li ẽ admiſtratio vociferationũ ⁊ omniuꝫ q̃ mouẽt ſi
phac. Et ex medicis bõis ſtõ debili mollificato eſt
triſera et medicam ꝑſaꝝ. ⁊ eꝰ mod' ẽ vt ſumãt myro
balanoꝝ nigroꝝ aſſatoꝝ cũ butyro vaccino. ʒ. x. ⁊
naſturtũ aſſati. ʒ. v. ⁊ ameos ⁊ origãi ꝑſici ãboꝝ añ.
ʒ. iii. ſcorie ferri. ʒ. x. doſis eꝰ ſit. ʒ. ii. cũ vino forti. De
ſcriptio ẽpl. boni ad debilitatẽ ſtõi cũ duritie ſua: ℞
caſſie lignee medietatẽ. ʒ. i. lilii carmet. viii. flores ſq
nãti carmet. vi. iuniperi carmet. xviii. bdel. carmet.
xxxii. ſpice celtice. ʒ. vi. aut gũme rute ſilueſtris. ʒ. i.
aloes. ʒ. i. olei balſami. ʒ. ii. cinami groſſi. ʒ. i. Et po
tare gñа myrti ẽ valde iuuatiuũ eis. ⁊ i mẽta ẽ iuua
mẽtũ mãifeſtũ. ⁊ ſrioꝛa feniculi ſr ex eis q̃ ꝯfert i em
plaſtris ſtõi fri ⁊ calidi. ⁊ pix ẽ ex ẽplaſtris ſtõi fri de
bilis. Et ſcias q debilitas qñꝫ ẽ cã tarditatis de
ſcẽſiõis cibi qũ expulſiua ẽ debilis qr̃ oꝫ vt ſit paniſ
ꝯfect' iſtis plurimũ hñs fermẽti. Et qñꝫ ẽ cã velocis d
ſcẽſiõis cibi ꝑꝑ ſuã ĩfuſionẽ lubꝛicitãtẽ ꝑꝑ debilitatẽ

ſue v̇tutis retẽtiue qꝛ oꝫ vt ſit paniſ ꝯfectꝰ iſtis ad azi
mũ decliuis aliquantulum.

¶ C.v.ď ſignis nauſeatiue ſatietatis ⁊ deſtructiõis
digeſtiue.

E X ſignis illiꝰ ſt apa faciei ⁊ ꝯſtrictio ãhelitꝰ
⁊ grauitas capitis ⁊ dolor i ſtõ ⁊ ſingultꝰ ⁊
pigritia ⁊ tarditas motuũ ⁊ citrinitas coloris ⁊ ĩfla
tio i vẽtre ⁊ inteſtis ⁊ hypocõdriis ⁊ eructuatio ace
toſa aut acuta fumoſa fetida ⁊ nauſea ⁊ võitꝰ ⁊ lubri
catio ſ̄fflua aut retẽtio ſ̄fflua. ¶ Ca.vi.ď cura.

O Portet vt admĩſtreť võitꝰ ⁊ leniať nã cũ ſo
lutiõe vẽtris: ⁊ ieiunet ⁊ dimittat cibũ q̃ɜtũ
põt: ⁊ vt ſit ꝯtẽtꝰ minoratõe qñ ñ p̃t. ⁊ exerci
tiũ ⁊ balneũ ⁊ vt ſudet faciẽda ſt. qñ v̇o eſt replõ cꝰ
motꝰ timeať cũ motu. ꝙ ſi timeať admĩſtreť qes ⁊ ſõ
nꝰ ꝓlixꝰ: deinde gradatĩ ꝑueniat ad cibũ ⁊ balneũ. ⁊
expire de cibo cꝰ digõ bõa ſit: ⁊ expire ſigna bonita
tis digõnis p̄dc̄a i.c.ſuo. ¶ Et qñqꝫ ẽ nauſeatiua ſa
tietas pp multitudinẽ ſõni ⁊ qetis: nã ſõnꝰ q̃ɜuis ꝯfe
rat iq̃ɜtũ digerit tñ motꝰ ꝯfert inq̃ɜtũ expellit ſ̄ffluita
tes expulſiõe: ⁊ ſõnꝰ qď nocet vbi egẽt ſ̄ffluitates ex
pulſiõe: ⁊ vigilie nocẽt vbi ĩdiget mã digõne. ¶ Et
qñꝫ ꝑducũt nauſeatiã ſatietas ⁊ cõeſtio ñ ſm̃ v̇itatẽ
famis ad hꝰ vt accidãt ſtõ aduſtio ⁊ acuitas ĩtolera
biles. Et iſti iuuãť ĩ curatõe nauſeatiue ſatietatis cũ
aliq̃ q̃ɜtitate ꝯfectionis ſotire. Et iſti qñꝫ ĩcipiũt või
tu expellere illud qď comederũt.

¶ Ca.vii.ď deſtructõe appetitꝰ ⁊ debilitate eius.

Q Vandoqꝫ ẽ cã eꝰ caliditas pura aut cũ mã
⁊ appetit hũidũ ⁊ f̄rm qď ẽ potꝰ abſqꝫ calo
⁊ ſicco qď ẽ cibꝰ ⁊ qď ẽ ꝯſuetũ vehemẽtius ⁊
magis deſtruit appetitũ. Et frigꝰ qď vehemẽtꝰ ꝑtinet
ap petitui: ⁊ pp hꝰ ĩueniunť ſeptẽtrion ex vẽtis ⁊ hy
ems ex tpibꝰ vehemẽtiores ad excitãdũ appetitũ: ⁊ q
iter pagit i ñiue vehemẽtioris appetitꝰ ẽ valde. Et cã ĩ
hoc ẽ ꝙ calitas ẽ mollificatiã faciẽs currẽ mãs ⁊ re
plẽs locũ eis: ⁊ f̄ritas ẽ ecõtrario: q̃ɜuiſ qñꝫ ſit cã ma
gis nocẽs appetitui malitia ꝯplõnis f̄re ſingularis
qñ mortificat duas v̇tutes.ſ.ſenſibilẽ ⁊ attractiuã q̄
re debilitať appetitꝰ ⁊ hoc ẽ raro: v̇m qñꝫ ẽ cã eiꝰ oĩs
ꝯplõ ſ̄fflueſ. ꝙ ſi ꝯfirmeť malitia ꝯplõnis ďbilitabit
oẽs v̇tutes. Et deiicit appetitꝰ i febribꝰ pp malitiam
ꝯplõnis ⁊ dñiũ ſitis ⁊ replõnẽ hũoꝝ maloꝝ excita
bil.ũ. ⁊ q̃ɜto vehemẽtꝰ cadit appetitꝰ i febribꝰ peſtilẽ
tialibꝰ: ⁊ qñ ſ̄ffluit ſolutio vẽtris vehemẽs fit appetitꝰ
cũ ſ̄ffluitate. Et appetitꝰ qď cadit i ap̄atibꝰ ſtõi ⁊ ep̄is
cũ vehemẽtia. Et qñ appetitꝰ ꝯualeſcẽtiũ ñ ẽ bonuſ ⁊
cadit ſignificat recidiuatõem niſi ſit pp paucitatem
ſan. ⁊ debilitatẽ corpis: ꝯſidera gꝰ illud ¶ Et qñꝫ eſt
eꝰ cã phlegma plin viſcoſũ ꝯp̄henſũ i ore ſtõi: qꝛ nã
refugit a cibo niſi i quo ſt caliditas ⁊ acuitas deide
accidũt ex acceptõe illiꝰ ẽt ĩflatio ⁊ extẽſio ⁊ nauſea
⁊ ñ qeſcit niſi cũ eructuatõe. ¶ Et qñꝫ fit pp aſſidua
tõem catarri deſcendẽtis ex capite ad ſtõm. ¶ Et qñ
qꝫ fit pp repletionẽ corpis ⁊ paucitatẽ reſolutiõis ⁊
admĩſtratõis nãe i rectificãdo hũorẽ malũ ſic̄ fit i fe
bribꝰ i qbꝰ tolerať dimiſſio cibi tpe extẽſo: qñ nã nõ
ſuggit ex venis nꝫ vene ex ſtõ ꝓpea qꝛ nã laborat ad
expellẽdũ ⁊ refugit ab attractõe: ⁊ ſic̄ abſtinẽt vrſus
⁊ ericiꝰ ⁊ plurima aĩalia a cibo i hyeme tpe extenſo:
qñ occupať nã i rectificãdo illď qď ẽ i corpibꝰ ex eo
rũ hũoribꝰ crudis ⁊ digerendo ip̄m ⁊ admĩſtrando
ip̄m loco eꝰ qď reſoluiť. Et ad vltimũ necitas cibi eſt
vt ſupleat locuꝫ eꝰ qď reſoluiť. Qñ gꝰ ñ eſt reſolutio
aut eſt reſolõ ꝑua ñ ẽ nc̄rꝰ cibꝰ extrinſecꝰ. ¶ Et qñꝫ ẽ
cã i ea ꝙ venis i carne ⁊ lacertis ⁊ reliqs m̃bris qñꝫ
accit tm̃ ďbilitatis vt ñ ſugãt ⁊ ñ ꝑueñit ſuctio ſꝫ ſemi
tã expulſiõis ad os ſtõi q̄re ñ ſufficienť accipiat ſto
machꝰ cibũ ſic̄ qñ accit ei abſtinẽtia a reſtauratõe eꝰ
qď reſoluiť: qꝛ ñ ꝑuenit ſuctio venaꝝ ad os ſtõi. Et
qñꝫ fit pp abſciſionẽ melãcholie effuſe ſꝫ aſſiduatio
nẽ ex ſplene ad os ſtõi qꝛ ñ mouet ip̄m ad appeten
dũ ⁊ ñ expellit aliqd ab ip̄o mũdificãdo. Qñqꝫ rẽa
net ſupra ſ̄ficiẽ ſtõi res extranea tc̄ ſi ẽ pauca ẽ ſicut
abſtineſ a mã ⁊ mouẽs ad expellẽdũ ñ ſic̄ appetens
ip̄am mouẽs ad attrahẽdũ. ¶ Et qñꝫ ẽ cã eꝰ deſtru
ctio v̇tutis ſẽſibilis i ore ſtõi qꝛ ñ ſentit ſuctionẽ vẽa
rũ ex ip̄o q̃ɜuis ſugãt. ¶ Et qñꝫ ẽ illď cã ꝓprietatis
ſtõi: Et qñꝫ ẽ cũ cõitate cerebri: Et qñꝫ cum cõitate
nerui ſexti ſolũ. Et qñꝫ ſit cã eꝰ debilitas ep̄is qꝛ ďbi
litať v̇tꝰ appetitiã: imo qñꝫ fit cã eꝰ morſ v̇tut appetiti
ue ⁊ attractatiue totꝰ corpis ſic̄ fit pꝰ egõnez ſan. plu
rimi ⁊ hꝰ ẽ malũ ⁊ difficilis cure ⁊ ꝑducit illď ad hꝰ
vt cognoſcat cibos ⁊ appetat ex eis aliqd ⁊ ponãť
añ ip̄m ⁊ refugiat ab eis. ⁊ deterꝰ hꝰ ẽ vt nihil appe
tat. ⁊ ñ debilitať v̇tꝰ appetitiua pꝰ euõnẽ tm̃ imo apď
oẽꝫ malitiã ꝯplõnis ſ̄fflue. ¶ Et qñꝫ cã eꝰ ẽ v̇meſ qñ
nocẽt ĩteſtinis ⁊ cõicat eis ſtõus ⁊ ñ ledũt ſtõuꝫ niſi
aſcẽdẽdo ad ip̄m. Et qñꝫ ẽ cã eꝰ melãcholia mlta le
dẽs ſtõm mouẽs eũ ad vomẽdũ ⁊ ad expellẽdũ nõ
ad comedẽdũ ⁊ attrahẽdũ. ¶ Et qñꝫ accit deſtruc
tio appetitꝰ pp p̄gnationẽ ⁊ retentionẽ mẽſtruoꝛuꝫ ĩ
p̄ncipio p̄gnationis: veꝝ illď qď plm̃ accit eis ẽ cor
ruptio digõnis. Et quandoqꝫ eſt cauſa eiꝰ ſ̄ffluitas
caloris aeris aut frigiditatis eius: ita vt reſoluat vir
tutẽ ſua caliditate aut ſtupefaciat eaꝫ ſua frigiditate
aut ꝓhibeat reſolõnẽ ⁊ vehemẽtẽ faciat caliditatẽ ſto
maci ſilr. ⁊ ſimiliť q ꝯſuetꝰ ẽ bibẽ vinũ ⁊ dimittit illď
¶ Et qñꝫ alterať diſpõ appetitꝰ ⁊ debilitať pp mali
tiã diſpõnis ſomni. ¶ Et qñꝫ fit caſus appetitꝰ pp ꝑ
uitatẽ ſan. quã ſeqť debilitas v̇tutũ ſic̄ accit ꝯualeſcẽ
tibꝰ cũ ꝯualeſcentia. Hic nãqꝫ appetitꝰ redit cũ viui
ficatõe ⁊ reditione ſan. paulatim. ¶ Et exercitiuꝫ ẽt
abſcidit appetitũ cibi: ⁊ potꝰ aq̄ plurime. ¶ Et qñꝫ
ẽ cã eꝰ triſtitia ⁊ timor ⁊ ira ⁊ q̄ ſt ſimilia his. ¶ Et qñ
qꝫ eſt appetitꝰ ꝓſtratꝰ: ⁊ qñ ĩcipit hõ cõedẽ excitať. ⁊
cã i hoc eſt aut qꝛ cibꝰ excitat v̇tutẽ attractiuã: aut qꝛ
q̄litas ĩuẽta i ip̄o actu alterat ꝯplexionẽ deſtruẽtem
appetitũ ſic̄ ſi ſit ꝯplexio illa calida ⁊ ĩgrediať cibꝰ q
ſit f̄rus actu cũ ꝯparione ad illã ꝯplexionẽ ⁊ ſedať.
Et ſimiliť qñꝫ bibiť i ieiunio aq̄ f̄ra ⁊ excitat appeti
tũ. ⁊ febricitanti qď redit appetitꝰ eꝰ cũ receptõne pa
nis ĩfuſi i aq̄ f̄ra. Et qñ accit ebrietas ex vĩo ebibito
ſ̄ hũorẽ ꝯmotiuũ excitat appetitũ ad ſorbẽdũ. et ſi
miliť ſi eſt ille deſtructor appetitꝰ f̄ritas ⁊ ingrediť ci
bꝰ calidꝰ actu: aut aggregať ex eo actu. ¶ Et caſuſ q
dẽ appetitꝰ i egritudibꝰ chronicis ẽ ſignificatio valď
mala. Et ſcias ꝙ cãe ďſtructõis appetitꝰ ſt ipſe eedẽ
cauſe debilitatis appetitus qñ ſt minores ⁊ debilio
res. ¶ Ca.viii. de ſignis.

S Igna eius q̄ eſt pp ꝯplõnes ſt ea q̄ ſciuiſti.
Et ſigna eꝰ q̄ fit pp ꝑuitatẽ reſolutionis ſũt
ſpiſſitudo cutis ⁊ regimẽ delitioſũ ď his quoꝝ p̄te
rũt rememoratio ⁊ multitudo egõis ⁊ ꝯualeſcentia
appetitꝰ pauca pꝰ exercitiũ ⁊ euõnẽ. ¶ Et ſigna eꝰ q̄
fit ex debilitate oris ſtõi ſt ea q̄ diximꝰ i.c. debilitatis
⁊ ex eis ſt euõnes plime. ¶ Et ſignũ eꝰ cꝰ cã ẽ aer eſt
illud qď ſciť de diſpõne egri in eis q̄ ſũt p̄terita.ſ. an

obuiauit aeri vehemētis frigoris aut vehemētis ca
loris. ❡ Et signa eꝰ q̄ ē ex vlceribꝰ sṫ dolor dictꝰ in. c.
vlceꝝ ⁊ qđ egredit̄ aliqd ex eis in egōne ⁊ mollifica
tio nāe ⁊ putitas ī ore cibi ī stō ⁊ mordicatio eꝰ qđ hȝ
q̄litatē accetosā aut acutā aut amarā. ❡ Et signū eiꝰ
q̄ accīt p̄gnātibꝰ ē p̄gnatio. ❡ Et signa hūoris putri
di sṫ nausea ⁊ subūsio aīe ⁊ fetor oris ī qbusdā hoīs
⁊ egō mala. ❡ Et signū eꝰ q̄ fit ex abscisione melīe ef
fuse ex splene ad stōm ē ꝙ qn̄ iste hō sumit acetosa ⁊
ↄmouēt stōm eꝰ ⁊ expellit r̄dit ad appetitū ac si ipa
faciāt opōeȝ cāe abscisse si n̄ eēt abscissa: ⁊ fac̄ credē
hāc significationē magnitudo splenis pp retētioneȝ
eꝰ qđ oȝ vt effūdat̄. ❡ Et signa eꝰ q̄ fit ex melīa pluri
ma effusa ledēte stōm ē vōitꝰ melīe ⁊ sapor acetosus
ī īgetudo ⁊ alt̄atio coloris hoīs ad nigredinē. ❡ Et
signa eꝰ q̄ fit cā v̄miū sṫ signa exitꝰ v̄miū ⁊ ↄualescen
tia hꝰ ī appetitꝰ qn̄ admistrat̄ aloes ī sirupo malorū
loco ēpl̄i: nā descēdūt v̄mes a sr̄ioribꝰ vētris. ❡ Et si
gnū eꝰ q̄ fit pp putitatē san. ē vt accidat ↄualescētibus
aut q euāt̄ eūone plīma. ❡ Et signū eꝰ q̄ fit pp sōnū
ē ex malitia disponis sōni cū puatōe reliquoꝝ signo
rū. ❡ Et signa eꝰ i q̄ ē cā mortificatio appetitꝰ sūt sig
malitie ↄplonis ↄfirmate: aut eūones p̄terite d̄bilitā
tes totū corpꝰ ⁊ vt eger talis fiat ꝙ qn̄ appetit aliqd
⁊ afferat̄ an̄ ipm refugiat ab ipso ⁊ abhorreat: ⁊ ma
ius illo ē vt nō appetat oīo. ❡ Et signa eiꝰ q̄ fit pp d̄
structionē sensus stōi ⁊ debilitatē eꝰ sṫ vt sint r̄liqua si
gna sana: ⁊ vt res acute n̄ mordicationē faciāt neqȝ
nauseā nȝ faciāt euenire singultū sic̄ diapipeon quā
do sumit̄ ī ieiunio ⁊ bibit̄ pꝰ ipm. ❡ C. ix. de cura.

E
x curatōe bōa ei q n̄ appetit cibū n̄ pp cali
ditatē dn̄antē ē vt ꝓhibeat̄ cibꝰ spacio lōgo
⁊ minoret̄ ei dōec viuificet̄ virtꝰ eiꝰ ⁊ digerat̄
nausea oīo ⁊ vt patiat̄ famē dōec rectificet̄ stōus eꝰ ⁊
appetat cibū sic̄ accit vigilātibꝰ: qm̄ qū ipsi ꝓhibēt̄ a
sōno lōgo tp̄e fiūt dormiētes ⁊ ꝓfundant̄ ī somno.
Et ex eis q̄ ↄfert illis quoꝝ appetitꝰ ꝓstratꝰ ē pp d̄bi
litatē sic̄ ↄualescētiū aut pp mām hūidā viscosā ē vt
cōedāt oliuas aq̄ ⁊ aliqd d̄ piscibꝰ salitis: ⁊ vt sorbe
ant acetū sqlliticū paulati: ⁊ oȝ vt alienet̄ in cibariis
eoꝝ crocꝰ oīo: veꝝ sal ita ↄsueta sṫ plus ꝓuocatia ap
petitꝰ. Et ex ꝓuocātibꝰ appetitū sūt cappes p̄pate ⁊
m̄ta ⁊ cepe ⁊ oliue ⁊ pip ⁊ gariofili ⁊ galāga ⁊ acetū
⁊ acetosa ⁊ acetū eoꝝ ⁊ almuri ēt ⁊ allea ⁊ cepe ⁊ pa
rū oppopōaci ⁊ mel ⁊ pip al. ⁊. ȝȝ. ⁊ assa. ⁊ belseuic
ēt ꝓuocat appetitū ⁊ mūdificat cū hoc os stōi. ❡ Et
ex medicis disrūpētibꝰ appetitū eꝰ q hȝ malitiā ↄple
xionis calide aut fr̄e ē elariū diacydonitē. Et ex me
dicis disrūpētibꝰ appetitū ē medicamē fcm ex succo
cydonioꝝ fcm cū pomis dictū ī antidotario. Et ex
eis q̄ iuuāt appetitū ⁊ ꝓhibēt subuersionē stōi eꝰ q n̄
recipit cibū ē rob mēte fm hūc modum. Terāt̄ gra
nata acetosa cū corticibꝰ suis ⁊ sumat̄ de succo eorū
ps. i. ⁊ succi mēte ps. ʒ. ⁊ mellis boni aut zuccari ps
ʒ. deinde p̄pent̄ cū facilitate sr̄ ignē ⁊ sit dosis eꝰ ī ieiu
nio cochliariū. i. Fcm āt cā calītatis qn̄qȝ rectificat
potꝰ aq̄ fr̄e ī q̄ztitate q̄ n̄ mortificet calorē inatū. ⁊ ↄfe
rūt ei vti robub acetosis. Et ex eis q̄ expta sṫ ī ea est
sumē ī potu aq̄ȝ ḡnatoꝝ cū oleo rosaꝝ ⁊ ꝓp̄e qn̄ est
illic mā aut dn̄ium sitis ⁊ succi granoꝝ fr̄oꝝ cuȝ ro
bub ifr̄atis ⁊ ēpl̄a ifr̄ata. Et si fūit illic mā eūabis eā
ī p̄miis: ⁊ de sūma istoꝝ sṫ ↄualescētes exeuntes a fe
bribꝰ ⁊ ē cū eis remanētia acuitatis ⁊ eoꝝ cura ē hec
cura: veꝝ ipsi n̄ vtant̄ aq̄ fr̄a plīma vt n̄ deiiciant v̄tu

tes stōꝝ eoꝝ. Et n̄cīū ē vt ī potu sumāt hoc m̄dicē
mē: ℞. ros. ʒ. x. sumac. ʒ. ii. cardāomi. ʒ. i. fiant ex eis
tro. ⁊ sit dos. ʒ. ii. Ipm ei fac̄ appetitū ⁊ icidit siti. Et
ex eis q̄ faciūt eos appetē ē sauic ablutū cū aq̄ ⁊ acc
to ⁊ ↄfert eis vomē īmissis digitis: mouet ei v̄tutem
❡ Patientibꝰ āt factā pp frigꝰ ↄfert d̄coctio spēꝝ q̄ ē
vt pip ⁊ cinamomū ⁊ silīa. ⁊ silr̄ vinū vetꝰ ⁊ diapipcō
⁊ tyriaca ꝓp̄e ⁊ allea sṫ iuuanti maxī ī hꝰ. ⁊ diacala
m̄tū plīm ↄfert eis ⁊ oīa elaria calā ⁊ silr̄ citra ↄdita
⁊ myrobalāi ↄditi ⁊ secacul cōditi ⁊. ȝȝ. ↄditū. ⁊ ↄfe
runt eis vaporatiōes cū milio: qm̄ ipȝ ē magis iuua
tiuū q̄ȝ sal. ❡ Fc̄e v̄o cē phlegmatis plīmi viscosi ↄ
fert vōitꝰ factꝰ cū raphano comesto sṫ quē bibit̄ siru
pꝰ acetosus d̄ melle singlr̄ fm ꝙ exposuimꝰ ī c. cure
vlīs. Et ex eis q̄ ↄfert ipsi ē sirꝰ acetosus cuȝ seibꝰ me
lonis ī quo ponit̄ fm oēm eminā mellis q̄ ī ipso po
nit̄ aloes. iiii. ʒ. ⁊ sumūt ī potu oī die ex eo tria cochli
aria ⁊ ēt oliue d̄ aq̄ cū aniso ⁊ cappes ī aceto cū mel
le. Et qn̄ȝ ↄfert ei vti aqs thermaꝝ ⁊ deambulatō ⁊
motꝰ. Et curat̄ post mūdificationē cū eis q̄ diximꝰ ī
ca. de casu appetitꝰ cā frigoris. ❡ In ea āt q̄ fit causa
hūoris cholerici aut hūoris subtilis fit eūo cū eis q̄
fcis ex myrobalanis. ⁊ sirꝰ acetosus cū aloe ē melior
sirupo acetoso cū scamonea. Scamonea nāqȝ īimi
ca ē stō ⁊ curet̄ ēt cū vōitu q educit hūores subtiles
⁊ decoctione absynthii ēt: qm̄ ē vltīa. ❡ In ea v̄o q̄
fca ē cū cōitate neruoꝝ afferētiū sensus aut cū cōita
te cerebri ipsiꝰ oȝ vt tēdat̄ v̄sus curā cerebri ⁊ ↄforta
tiōes eiꝰ. ❡ Sȝ ī fca pp spissitudinē ⁊ putitatē suctōis
venaꝝ ex ep̄e oȝ vt rarificet̄ corpꝰ cū balneo ⁊ exerci
tio eq̄li ⁊ ꝓuocatōe sudoris cū aperitis. ❡ In ea v̄o
q̄ fca ē cā melīe oȝ vt eūet̄ melācholia deīde admini
stret̄ alcauguamich ⁊ icisiua vt īcidat̄ illđ qđ remā
sit ex ea deinde administret̄ cibi bōi chimi odoriferi.
❡ Eiꝰ v̄o q̄ fca ē ab abscisiōe melīe cura ē cura splēis
⁊ eꝰ ↄfortatio ⁊ aptio viaꝝ q̄ sṫ int̄ splenē ⁊ stōm cū
medicis q̄ꝝ ē vōere ad ptē splenis sic̄ est epithimi ⁊
radices corticuȝ cappaoꝝ ī sirupo acetoso ⁊ silr̄ cap
pares cuȝ aceto cōdito. ❡ Pregnātiuȝ āt appetitꝰ
qn̄ȝ acessit qn̄ȝ cadit: ⁊ cura eiꝰ ē cum eis q̄ sṫ sic̄ īces
sio tp̄ata ⁊ exercitiū tēpatuȝ ⁊ icessio ī comestis ⁊ bi
bitis ⁊ vinuȝ vetꝰ odoriseꝝ ↄfortatiuuȝ v̄tutis expul
siue ⁊ resolutiuū māei male ⁊ rep̄ntatō ciboꝝ sapo
rosoꝝ ⁊ ea ī qbus ē calītas ⁊ icisio. ❡ Et ī ea qdē q̄
fca ē pp casuȝ v̄tutis oȝ vt icipiat̄ a rectificatōe com
plonis deiicientis eā q̄cunqȝ ↄplo sit ⁊ ↄuersiōe ipsiꝰ
ad ↄ̄riuȝ sui. Et silr̄ si fūit post eūones ⁊ rasurā tunc
illđ erit pp mortificatōem v̄tutis: veꝝ ī fca pp debili
tatē v̄tutis eoꝝ oȝ vt motꝰ fiāt vōitu cum digitis. ipsi
nāqȝ lȝ n̄ vomāt iueniūt tn̄ augm̄tū v̄tutis appetitiē
Et qn̄ȝ fit ex eis n̄cīū potare tyriacā ī qbusdā siru
pis stōaticis sic̄ ē sirꝰ de absynthio aut sirꝰ d̄ seibꝰ mi
xtis fm ꝙ ↄuenit. ❡ In fca v̄o pp debilitatē sensus
stōi oȝ vt curet̄ cerebꝝ ⁊ auferat̄ cā q̄ ītromittit no
cum̄tū ī opōne eꝰ. Et scias ꝙ vōitꝰ mundificās cū fa
cilitate ē medicamē mirabile ei cuius appetitꝰ ꝓstra
tur ī dulcibus ⁊ vnctuosis ⁊ ē ↄtentus ī appetendo
accetosa ⁊ acuta. ❡ Et ex eis qđ q̄ ↄfert plīm hn̄tibus
destructionē appetitus sṫ olibanū ⁊ mastix ⁊ xylo
aloes ⁊ galia ⁊ calamus aro. ⁊ balaustie ⁊ aq̄ cydo
nioꝝ cū vio odorifero qn̄ ex ea fit ēpl̄m quum n̄ ē ex
siccitate. Et ex eis q̄ ↄfert ē sirupus de absynthio ⁊
vt assumat ī oī die pōdus. ʒ. i. d̄ radicibus sqnanti ⁊
ʒ. ȝ. de spica: bibāt̄ cū aq̄ ī ieiuno. Et illa ↄfectio q̄ ē

ꝯparata filio abel dc̃a i ãtidotario ẽ iuuatiua ẽt. Et dĩ ꝙ ex herbo ꝯtrito qñ sumit aur. cuꝫ aq̃ ĝnati muzi ẽ ꝯferẽs i excitãdo appetitũ. ¶ Et qñ casus appetit᷒ pducit ad syncopi tc̃ cura ẽ approximatio odoramtoꝝ delectabiliũ ex cibis ad ĩfirmũ sic̃ sᷓ carnes ⁊ hedus lactẽs ⁊ gallina assata ⁊ alia ⁊ ꝓhibeat ei sõnus ⁊ cibet qñ ꝯualescit pãe ĩfuso i vĩo ⁊ sumãt sorbitões velocis nutrimñti. ¶ Et sciat ꝙ oĩa olera ⁊ ꝓp̃e butyrũ ⁊ vnctuosa ꝓsternũt appetitũ aut debilitãt ipꝫ ꝑ h᷒ ꝙ mollificãt ⁊ ꝑ h᷒ ꝙ corrũpunt orificia venaruꝫ. Et illð qð ex eis ꝯueniẽn᷒ ẽ illð ẽ i q᷒ ẽ stipticitas aliq̃ sic̃ oleũ õphacinũ ⁊ oleũ nucinũ ⁊ oleũ fisticinuꝫ

¶ Ca.x. de corruptione appetitus.

Quando i stõ aggregat̃ hũoꝝ mal᷒ diuersus a ꝯsueto i q̃litate sua nã tc̃ reqrit aliqd ei cõtrariũ: ⁊ ꝯ̃riũ diuersũ a ꝯsueto diuersũ ẽ ñ ꝯsuetũ: fugantia nãqꝫ sᷓ extrẽa ⁊ eꝯ̃rio q̃pp accit qbusdã appetit᷒ luti carbonuꝫ ⁊ terre ⁊ gypsi ⁊ reꝝ h᷒ generis pp q̃litatẽ q̃ i eis ẽ exuccãtẽ aut icidẽtẽ ꝯ̃riã q̃litati hũoꝝ. ¶ Et qñꝫ accit ꝑgnãtib᷒ pp retẽtionẽ mẽstruoꝝ appetit᷒ corrupt᷒ pluſqꝫ accidat eis destructio appetit᷒. ⁊ cã i h᷒ ẽ illud qð dixim᷒ ⁊ illð est vsqꝫ ꝓpe duos mẽses aut tres. Et illð qð ẽ qm̃ eaꝝ m̃strna retinẽt̃ ad nutrimẽtũ ẽbryonis: ⁊ qm̃ qñ currũt timet̃ i eis qð abortũ faciãt. [A]mpli᷒ embryon i initio ꝯceptiõis ñ plĩmo idiget nutrimñto pp ꝑuitatẽ sui corꝑis: qr̃ sᷓfluit qð de mẽstruis retinet̃ q̃ꝫtũ ad nec̃itatẽ. corrũpunt̃ g᷒ ⁊ multiplicãt̃ sᷓfluitates in m̃rice ⁊ in stõ. Qñqꝫ ẽbryon fit idigẽs sᷓfluo nutrimñto ⁊ illð ẽ apð iiii. mẽses minorãt̃ sᷓfluitates iste ⁊ minorat̃ h̃ appetit᷒ ⁊ ẽ ille q̃ noiat̃ piculuꝫ ⁊ discrimẽ. Et recti᷒ ad qð alterat̃ iste appetit᷒ ẽ vt sit decliuis ad acetosuꝫ ⁊ acutuꝫ: ⁊ illð qð ẽ magis corruptũ ẽ vt sit dcliuis ad exiccatuꝫ ⁊ siccuꝫ sic̃ ẽ lutuꝫ ⁊ carbões ⁊ teste ⁊ qñꝫ accidit hoibus sĩle huic propter supfluitates.

¶ Ca.xi. de cura corruptionis appetitus.

Oportet vt euẽt̃ hũoꝝ faciẽs corruptionẽ cũ medicis q̃s dixim᷒ quib᷒ oꝫ vti ⁊ ex regimie expto ad h᷒ ẽ vt sũat pisces salitos ⁊ raphanũ ĩfusũ i oxymelle ⁊ cõedat vtrosqꝫ dĩn bibat post ipsos aqꝫ i q̃ faseoli rubei decoqũt̃ ⁊ anetũ ⁊ nasturtiũ ⁊ sem̃ eruce q̃ i potu sumat̃. ⁊ qñꝫ i ip̃a põit̃ luti iuẽti i croco q̃ꝫtitas. ʒ. iii. ⁊ fiat vomit᷒ cũ ea i mẽse sẽl vel bis dĩn adinistret̃ ꝯfectio d̃ myrobalãis cuꝫ nuce enden. Et ex eis q̃ ꝯfert ad h᷒ sᷓ cyminũ carmenũ ⁊ amcos masticata i ieiuno ⁊ p᷒ cibũ ⁊ cõedãt̃ sũpta sẽl i pulueᷓ hausto p᷒ ipꝫ liquoꝛe: aut sumat̃. ʒ. i. d̃ cardamomo miore ⁊ tm̃dẽ de cubebis ⁊ q̃ꝫtũ totum d̃ zuccaro tabarzet ⁊ sũat̃ i omi die. ¶ Et ex medicis ꝯpositis cũ cuppulis glãdiũ vehem̃tis iuuam̃ti sũt ea q̃ sᷓ sic̃ medicam̃ c᷒ hec ẽ descriptõ: cuppulaꝝ glãdiũ. ʒ. viii. aloes. ʒ. xvi. herbe eupatorii. ʒ. vi. radicuꝫ sq̃nãti. ʒ. iiii. myrrhe. ʒ. ii. ꝯterãt̃ oĩa ⁊ decoquãt̃ i. ii. lb̃. aq̃ dõec remaneat medietas ⁊ sumat̃ i potu om̃i die ʒᵃ lb̃. trib᷒ dieb᷒ ꝯtinuis. Et iteꝝ cuppulaꝝ glãdium. ʒ. ii. myrobala. ni. belliricoꝝ polypodii ẽblicorũ oiuꝫ añ. ʒ. v. scorie ferri ĩfuse i aceto forti m̃ltotiẽs p᷒ qð oi vĩce assãt̃ sᷓ patellã. ʒ. x. decoq̃ꝫt̃ i. viii. ℥. vini põtici ⁊ viii. ℥. aq̃ dõec ad medietatẽ ꝑueniãt ⁊ dẽt̃ i ieiuno. vi. ʒ. In cura ãt appetit᷒ luti oꝫ vt euẽt̃ hũoꝝ regrẽs illð cũ võitu noto ad sũũ sĩle sic̃ ille q̃ fit post cõestionẽ pisciũ salitoꝝ cuꝫ aq̃ faseoloꝝ ⁊ aneti ⁊ raphãi. Et ex eis q̃ fortit̃ agũt fortiora istis ⁊ si nc̃ria ẽ sols vẽtris ẽt fiat. Et ex eis ẽ eũo cũ ꝑbit ⁊ ĝnis citri ⁊ sale naptico qm̃ ẽ iuuatĩa ⁊ ꝓp̃e si fuerit illic v̓mes ⁊ admĩstrẽt̃ p᷒ illð medicie q̃s dabit hora ⁊ alie dc̃e in ãtidotario. Et oꝫ vt fiat ex ameos ⁊ mastice ⁊ cymio glutẽ ⁊ masticet̃ ⁊ vt sũat̃ ex duobus cardamomis añ. ʒ. ii. de zuccaro tabarzet q̃ꝫtũ ẽ totuꝫ i ieiũio ⁊ sorbeat̃ sᷓ ea aq̃ tepida multotiens paulati. Et ex eis q̃ expta sᷓ eis ẽ hec ꝯfectio: ℞. myrobalãos ⁊ emblicos nucẽ endẽ ⁊ masticẽ ⁊ cardamomũ mai᷒ ameos. ʒʒ. ꝯficiãt̃ cũ melle ⁊ sũat̃ ex eis añ cibũ ⁊ p᷒ cibũ q̃ꝫtitas nucis. Et ex regie bono i h᷒ ẽ vt mundificet patiẽs eã stõm suũ ⁊ rectificet ꝯplõnẽ suã. Amplius sũat̃ lutũ albur ⁊ dissoluat̃ i aq̃ ⁊ ponãt̃ in ip̃a medicie võitiue q̃ ñ hñt saporẽ maximũ: dĩn ponãt̃ i ipsa ex sale ⁊ ipsã bonã efficiat. dĩn exiccet̃ i sole ⁊ ꝑcipiatur appetẽti lutũ vt sũat ex eo aliqd i q᷒ sit d̃ medicamie qð ñ addat supra dosim. i. aut dosiꝫ. i. ⁊ ꝯ. qm̃ faciet ipm̃ euomẽ illð qð cõedit ⁊ ꝓp̃e si fũit res ꝯmouẽs võitũ sic̃ caules ⁊ silia ⁊ faciat abhorẽ lutũ. Et iã existiauert̃ qdã ꝙ iuuãti᷒ qð admĩstrat̃ ad expellẽdũ appetitũ luti ẽ vt cibet̃ patiẽs dũ est ieiun᷒ pullis colũbaꝝ assatis ⁊ vtat̃ eis i 2ᵃ mẽsa p᷒ cibũ paulatiꝫ. Et i 2ᵃ m̃sa vti ameos ẽ valde mirabile ⁊ sĩlr amigdalis amaris. Et dixert̃ qdã ꝙ potare sacraiati de sisamo abscidit ipm̃. Et oꝫ vt loq̃mur i h᷒ sᷓm expim̃tuꝫ ñ sᷓm rõcinatiõneꝫ. Et ex illis q̃ ꝯfert eis q̃ꝫuis sit ex lutis ẽ nux endẽ ⁊ suctio salsoꝝ ⁊ si sint ex lapide. Et iã exptũ ẽ amilũ de tritico ⁊ ꝓp̃e cũ sale. Et expta sᷓ eis vt sumãt̃ vini põtici. ℥. viii. ⁊ coquãt̃ dõec remãeat. ꝯ. lb̃. ⁊ ad bibẽdũ det̃ in ieiuno ꝑ hebdomodam vnã. Et ex illis qb᷒ oꝫ eos vti i 2ᵃ mẽsa sᷓ fistici ⁊ passule ⁊ castanee ⁊ chrysomila. Et i qbusdaꝫ eoꝝ exptũ ẽ vt sumãt azebegi ⁊ sint i ip̃o pisces ꝑui ⁊ cepe ⁊ carui ⁊ oleũ ablutũ ⁊ spẽs sint piꝑ ⁊ ʒʒ. ⁊ iã dc̃m est ꝙ ruta ẽ maxi iuuam̃ti. ¶ Et nos qð iã dixim᷒ regimẽ e᷒ q̃ appetit acetosũ ⁊ acutũ absꝫ dl̃ci ⁊ ũctuoso.

¶ C.xii. d̃ fame ⁊ vehem̃tia e᷒ ⁊ expl̃siõe appetit᷒ cãini.

Multotiẽs excitat̃ h̃ appetit᷒ canin᷒ p᷒ euões ⁊ febres ꝓlixas resoluẽtes. ¶ Et qñqꝫ accit ex debilitate v̓tutis retẽtiue i corꝑe q̃re assidue fit resolõ sᷓflua ⁊ assidue fit appetit᷒ vehem̃ti restauratiõis. Et qñꝫ accit appetit᷒ canin᷒ pp calitateꝫ sᷓfluã i ore stõi resoluẽtẽ ⁊ reqrẽtẽ restauratõeꝫ: qr̃ ẽ os stõi sꝑ q̃si sit famelicũ ⁊ h᷒ sᷓm plꝫ fac̃ siti ⁊ i qbusdã dispõib᷒ fac̃ famẽ qũ sᷓfluit e᷒ resolõ. Fames aũt sᷓm plin ẽ a sᷓfluitate caloris i corꝑe toto ⁊ i extrẽitatib᷒ e᷒. Calitas ei lꝫ qũ approꝑat̃ ori stõi faciat appetẽ aqꝫ ⁊ currẽtia hũida: tñ ip̃a quꝫ dñat̃ corꝑi resoluit ⁊ cogit venas vti suctionẽ p᷒ suctiõeꝫ dõec ꝑueniat ad os stõi ca[p]iẽdo qð aggregatũ ẽ. Et qñꝫ ẽ hec calitas veniẽs d̃ foris ꝑcipue pp dñium aeris cali in corꝑe quꝫ occurrit raritati e᷒ ⁊ obediẽtie ipsi᷒ ad r̃solutionẽ ⁊ nec̃itati recte ad restauratõem. Et qñꝫ supfluitas resolõnis corꝑis sola ẽ i hoc cã quꝫ ẽ illic caliditas itrĩseca digestiua r̃solutiua ⁊ ꝑcipue si fũit illic caliditas extrĩseca aut adiutoriuꝫ debilitatis retẽtiue.

¶ Et qñꝫ accit ẽt ex catarro i capite ⁊ illð ẽ raro.

Et qñꝫ fit pp v̓mes ⁊ ꝯpentes magnos quꝫ subito icipiunt venire ad comesta ⁊ appropinquãt eis ⁊ dimittunt corp᷒ ⁊ stõm famelica. ¶ Et qñꝫ ẽ pp hũorẽ acetosũ. s. meliam aut phlegma acetosuꝫ ꝯmouẽteꝫ os stõi ⁊ fac̃ i ipso illð qð fac̃ suctio venaꝝ capiẽtiũ cibuꝫ ⁊ comitat̃ ipm̃ vt ĩspisset̃ cuꝫ eo sãguis ⁊ ꝯ̃hatur ⁊ sentiat̃ i orificiis venaꝝ sic̃ abstergẽs sugẽs. Et ẽ quꝫ acetosuꝫ sua icisiõe ⁊ expulsiõe r̃mouet hũo

res viscosos si sunt in ore stomachi qui sunt contrariuꝫ appetitus: quoniam motus qum est cuꝫ comprehensione horum humorum est ad expellendum vehementius q̃ꝫ sit ad attrahẽdum. Et iterum villorum stomachi motus vehemens fit ad inspissanduꝫ ⁊ constringendum cuius simile accidit qum est motus suctionis venarum ⁊ motus virtutis attractiue. Et illud quod accit ex canina fame peregre proficiscentibus in frigore vehementi poossibile est vt sit propter hanc causaꝫ ⁊ similia. ❡ Et ex causis quidem cõmouẽtibus famem ⁊ appetitum vehementem sunt vigilie ꝯsuperflue propterea quia resoluũt ⁊ extrahunt humiditates ad exᵗiora sequens dilatationem caliditatis ad exᵗiora. ❡ Et scias ꝙ appetitus caninus multotiens perducit ad bolismum ⁊ subet ⁊ mortem.

❡ Cap. xiii. de signis.

Signum eius que fit post euacuationes ⁊ egritudines resolutiuas est antecessio eaꝝ ⁊ vt non sit natura soluta fm̃ plurimum: quoniam corpus attrahit humectationeꝫ cibi ad seipsum quare exiccatur fex. ❡ Et signa eius que fit ex frigore sunt paruitas sitis ⁊ multitudo fecis ⁊ iflatio ⁊ reliqua signa huiusmodi cõplexionis ⁊ ex illis est frigiditas huius aeris circundantis. ❡ Et signa eius que fit ex caliditate sunt fortitudo sitis: ⁊ non est vomitus acetosus ⁊ est natura fm̃ plurimum constricta ⁊ reliq̃ signa eius huiusmodi complexionis. ❡ Et signa eius que fit ex debilitate virtutis retentiue in toto corpore ⁊ in stomacho sunt multitudo exitꝰ egestionis crude ⁊ perductio dispositionis ad sanguinolentam egestionem ⁊ reliqua signa proportionalia nota. ❡ Et signa eius que est ex multitudie resolutionis sunt cause resolutionis predicte i libro vniuersali quarum rememoratio preteriit ⁊ vt ñ sit in digestione nocumentum. ❡ Et ex summa signorum casualium sunt caliditas aeris circundãtis ⁊ vigilie ⁊ similia ❡ Et signa eius que fit ex humore acetoso aut melancholico sunt paucitas appetitus aque ⁊ acetositas eructuationis ⁊ reliqua signa proportionalia nota. ❡ Et signa catarri ex capite sunt ea que diximus in capitulo suo. ❡ Et signa vermium sunt ea que sequuntur i loco suo ⁊ que dicemus in caᵒ suo.

❡ Capit. xiiii. de cura.

Illa quidem que fit ex frigore ⁊ ex superfluitate phlegmatica oportet vt curetur cum mundificatione nota cum calefactiuis predictis ⁊ vino plurimo in quo non sint põticitas neqꝫ acetositas omnino. Ipsum eni sanat ab ea sumptum in potu calefactũ in ieiuno. Ipꝫ nanqꝫ est curatio magis conferens eis nisi ipsis adsit ventris solutio tunc enim oportet vt omne vinum vitent: stipticum nanqꝫ augmentum facit in canino appetitu ipsorum. Et amarum addit i solutione ventris ipsorum. Et oportet vt sint ea quibus cibantur pinguia calide complexionis sicut sũt ea que impinguantur cum cibo cameli ⁊ oleum est eis iuuatiuum qum in ipso non sunt ponticitas ⁊ acetositas. Et aliud abet conferunt eis. Et ex eis quibus opoportet cibari eos est vitellus oui assatus valde post cibuꝫ ⁊ oportet vt elõgentur ab acetoso ⁊ pontico. Et administrentur eis electuaria odorifera sicut alcanzi ⁊ electuariũ veremisck proprie qum fuerit illis ventris solutõ Et ex vnctionibus abstergendo factis que eis ꝯferunt sunt muschꝰ ⁊ laudanum. Et ex eis que experta sunt sunt grana alcadra in ieiuno aliquibꝰ diebus. ❡ Illis autem qui patiuntur eam ex debilitate virtutis retentiue. nam ipsa licꝫ fm̃ plurimum debilitetur propter frigus: tamen debilitatur quandoqꝫ ipsa ⁊ omnis virtus propter oẽm maliriam complexionis. Et non attendas fmonem ipsorum qui negant illud ⁊ dimittunt: imo oportet vt cognoscas complexionem ⁊ oppõas cum contrarietate cure ⁊ sit magis vincens illud quod est cum humiditate confert panis de armacha valde. ꝙ si eorum nature fuerint vehementis mollificationis tunc retine eas: nam in retentiõe earum est cura fortis huius egritudinis. ❡ Vt ex illos quibus accidit hoc post febres fortes ⁊ euacuationes oportet cibari ex vnctuosis que mũdificant os stomachi que non sunt male substantie sicut est oleum amigdalarum cum zuccaro ⁊ vt inspissetur quod de corpore ipsorum est apparẽs Et similiter est cura eius que accidit propter resolutionem plurimam. Et oportet ne patiẽtes hãc speciem famis canine ad calefacientia perueniãt ⁊ sirupos: immo nutriantur ex cibis frigidis ⁊ liniantur extrinsecus ex eis que oppilant poros sicut est oleum myrtinũ ⁊ proprie in cerato ⁊ sicut alumen dissolutuꝫ in aceto ⁊ vt abluantur aqua frigida nisi sit quod prohibeat. Et opõtet vt sint cibaria eoruꝫ frigida viscosa grossa sicut sunt vẽtres ⁊ acida ⁊ acetosa ⁊ congelata ⁊ panis azimꝰ Et qum inuenit aliquis eorum iuuamentum ex hoc regimine conuenit ei vt abhorreat ipsũ paulatim ⁊ succurrat malitie ipsius ⁊ similiter ille causa famis cuius est raritas corporis. ❡ In illa autem cuius causa sunt vermes ⁊ serpentes oportꝫ vt interficiantur ⁊ educantur cum eis que diximꝰ in capitulo vermium ⁊ vt cibentur ex cibis grossis frigidis ⁊ pane infuso in aqua frigida ⁊ aqua rob. ⁊ eo quod dissoluitur in decoctione ex carnibus gallorum ⁊ gallinarum ⁊ pisciuꝫ ⁊ vtantur fructibus stipticis. ❡ In ea autem cuius causa ẽ ex phlegmate acetoso opoportet vt patientes ipãꝫ sumant cum aliquo in quo cadunt origanum ⁊ synapis ⁊ piper ⁊ vt comedant mel ⁊ allea ⁊ cepas ⁊ nuces ⁊ amigdalas ⁊ vnctuosa ⁊ adipes sicut sunt adipes gallinarum ⁊ similium. Et intentio quidem in quibusdam eorum est calefactio ⁊ illarum quedam sunt medicine calide predicte ⁊ in quibusdam earum est equatio acetositatis: ⁊ illa quidem sunt cibi vnctuosi predicti. Et ille quidem qui fortis est tolerans solutionem ventris: soluatur post administrationem horum subtiliatiuorum cuꝫ picra confortata eis: deinde dentur ei vnctuosa. In pueris vero qum subtiliantur cũ eis que sunt sicut cepe ⁊ allea ⁊ cibi subtiliatiui as

fiduetur tribuere eis in potu aquam calidã post regimen cum subtiliatiuis: illud eni lauat humores eorum. ¶ Illa autem que est propter melancoliam effusaꝫ semper quandoqꝫ indiget phlebotomia basilice sinistre si est sanguis in eis plurimꝰ causa melãcholie plurime ⁊ si est splen apostematus tunc laboretur in euacuando eos cum illis que scripta sunt in canone ⁊ alienentur ab acctosis ⁊ stipticis. Et quandoqꝫ conferunt eis vẽtose super splenem. ¶ Species vero que fit ex caliditate curatur cum eo quod scis: ⁊ dentur cibaria subtilia ⁊ cucumeres ⁊ melones ⁊ cucurbite ⁊ similia ⁊ vitetur aer calidus.

¶ Ca.xv.de fame que vocatur bolismus.

Est que nominatur fames vaccina ⁊ ipsã quidem antecedunt plerunqꝫ fames canina ⁊ destruitur appetitus post ipsaꝫ ⁊ quandoqꝫ non: immo destruitur appetitus omnino incipiendo ⁊ est fames membrorum cuꝫ sacietate stomachi: sunt ergo membra famelica valde ⁊ indigentia nutrimento ⁊ stomachus respuens ipsum ⁊ quandoqꝫ peruenit res in ipso ad syncopim. Et vene quideꝫ sunt vacue sed stomachus respuit cibum abhorrens ipsum. ¶ Et mł totiens quidem accidit iter agentibus in frigore ⁊ congelatis quorum stomachi ex frigore vehementi inspissantur. ¶ Et causa eius est malitia complexionis mortificans virtutem sensibileꝫ ⁊ virtutem attractiuam. Et fit ex humoribus regẽtibus os stomachi cooperientibus ipsum ⁊ sparsis in villis eius mouentibus ad expellendum ⁊ refugientibus attractionem.

¶ Capitulum.xvi.de signis.

Et tu quidem cognosces signa cum eis que iterata ⁊ dicta sunt tibi in canone.

¶ Capi.xvii.de cura.

Est cura casus appetitus omnino ⁊ penitus oportet vt odorentur cibi prouocantes appetitum habẽtes speties ⁊ fructus odoriferos ⁊ aromatica odorabilia in quibus est stipticitas vt congregetur virtus: quare non resoluatur ⁊ deglutiant panem infusum in vino odorifero ⁊ sumant in potu aut sorbeãt ex vino odorifero ⁊ proprie si permisceatur ei canfora in calida complexione aut xyloaloes: ⁊ galia in aliis. Et confert ei sirupus de lilio si nõ fuerit causa eius caliditas. Et oportet vt ligẽtur manus ⁊ pedes ipsorum vehementer ⁊ prohibeantur in somno: ⁊ oportet vt doleant puncti aliquare pungente ⁊ vnguibus constricti ⁊ percussi virga subtili molli vt dolere faciat ⁊ non disrumpat nisi fuerit causa eius caliditas. Et ex eis que conferunt eis est vt sumantur tortelle ⁊ digitis conterantur i almesus aut in vdeac odoriferis ⁊ ex eis emplastrum fiat stomacho ⁊ proprie in dispositione syncopis. Et fiat eis emplastrum etiam cũ emplastris odoriferis sicut sunt emplastrũ pineale ⁊ emplastrum almarub frigidi. Et quandoqꝫ confert vt administrentur super stomachos eorum medicine facte ex medicinis cordialibus boni odoris ⁊ vt vaporentur ex fumigiis factis ex ambra ⁊ fiat emplastrum iuncturis ipsorum ex emplastro facto ex aqua roš. ⁊ aqua myrti ⁊ almesus ⁊ canfora ⁊ muscho ⁊ croco ⁊ xyloaloes ⁊ galia ⁊ roš. Et fiat preparatio in calefaciendo corpora eorum si causa est frigus ⁊ infrigidando ipsa si causa est calor. ¶ Et cum superuenit eis syncopis fiat ipsis illud quod diximus etiam in dispositione syncopis ⁊ spargatur super facies ipsorum aqua frigida ⁊ stringantur manus ⁊ pedes ipsorum ⁊ pungantur plante pedum eorum ⁊ extendantur capilli ⁊ nasi ipsorum. Qñqꝫ euadunt cibentur pane infuso in vino odorifero.

¶ Et si fuerit in stomachis eorum humor cholericus aut subtilis sumant in potu quantitatem .ii. cochliariuꝫ de oxymelle cum aur.i.de hiera aut minus si fuerint debiles. ¶ Et si fuerit frigiditas superflua sumant in potu tyriacam ⁊ sagzeneam ⁊ diamarte ⁊ confectionem stomaticon ⁊ electuarium diaspermaton.

¶ Ca.xviii.de fame syncopali.

Est vt sint patientes famem non tolerantes seipsos quꝫ famelici sunt: qumqꝫ tardatur eis cibus superuenit eis syncopis ⁊ casus virtutis: ⁊ causa eius est caliditas fortis ⁊ debilitas in stomacho.

¶ Capituluꝫ decimũnonuꝫ de cura.

Huius egritudinis cura proxima est cura bolismi. Et iam preteriit maior pars canonis regiminis ipsius in doloribus stomachi ⁊ bolismo. ¶ Et ad summuꝫ cura ipõrum diuiditur ad curandum patientes ipsaꝫ in dispositione syncopis ⁊ est iam dictuꝫ in capitulo syncopis. Et ad curandum ipõs quando euadunt. Et est vt cibentur pane infuso in vino ⁊ sirupo de fructibus: deinde cum alio regimine infrigidante predicto in bolismo ⁊ eo quo curentur ante illud: ⁊ est vt prohibeantur a somno plurimo ⁊ ante tardetur eis cibus ⁊ vt cibentur frigidis actu: Et vt fiant illis ea que dicunt̃ in doloribus stomachi.

¶ Capi.xx.de siti.

Multitudo sitis ⁊ eius vehementia quandoqꝫ fit propter stomachum scilicꝫ aut propter caliditatem complexionis eius ⁊ proprie oris eius. Et quandoqꝫ accidit caliditas in inflammatione febrium ita vt quidam eorum non cessent bibere ⁊ non satientur donec moriantur inde in proximo. Et quandoqꝫ accidit illa caliditas propter potuꝫ vini fortis veteris

valde plurimi aut cibum calidum valde actu vel potentia sicut ē assa ꝛ allea ꝛ similia. Et mltotiēs moriꝰ homo ex potu vini veteris inflāmatus ꝛ conturbatus ꝛ sitiens. Et qnandoqꝫ accidit illa caliditas ex potu aquaꝝ salsarū ꝛ aquarū alia rū. Et aqua maris quandoqꝫ efficit in siti additionem cui non succurritur. ¶ Et quandoqꝫ fit propter medicinas ꝛ propter cibos sitim facientes que faciunt sitim cum ablutione aut cursu. ꝛ ablutione quidem sicut res salite quas natura abluere querit cum ablutione aut incisione: ꝛ cursu sicut viscosa que natura querit subtiliare valde ita vt penetrent ꝛ non adhereant. ꝛ quandoqꝫ facit sitim res grossa propterea quia venit ad eam caliditas. Et pisces quidem saliti aggregant hec omnia aut propter siccitatem stomachi. Et quādoqꝫ fit propter phlegma salsum in ipso aut dulce aut choleram amaram. ¶ Et quandoqꝫ fit propter humiditates ferventes. ¶ Et quandoqꝫ fit cum cōmunitate membrorum aliorum sicut fit in diabete ꝛ est de egritudinibus renū: ꝛ dicemus ipsum in capitulo renum. ¶ Et quandoqꝫ fit sitis huius capituli propter oppilationem existentem inter stomachum ꝛ epar ꝛ separatur iter aqꝫ ꝛ penetrationem ipsius ad corpus: quare non sedatur sitis q̄uis bibatur aqua plurima: ꝛ hoc ē sicut illud quod accidit in hydropisi ꝛ in colica. ¶ Et quandoqꝫ fit propter cōmunitatem epatis qum febricitat aut apostematur aut vehemens fit frigus eius quare non attrahit ꝛ propter communitatem pulmonis quū calescit: ꝛ cordis etiā qum calescit: ꝛ intestini ieiuni etiā ꝛ meri ꝛ alcaiasim ꝛ que sequuntur ipsum quando exiccantur in ipso humiditates ꝛ minuuntur. ꝛ quandoqꝫ calescit vehementer ꝛ quandoqꝫ propter egritudines cerebri ex sirsē calida ꝛ mania ꝛ alcutrub. Et vehementior quidem sitis est illa que facta ē causa horum membrorum ꝛ per cōmunitatem illam que commouetur ab ore stomachi deinde que commouetur a meri postea que commouetur a profundo stomachi que est cum cōmunitate pulmonis: deinde que est cū cōmunitate epatis: deinde que est cum cōmunitate intestini ieiuni. ¶ Et quandoqꝫ fit cum cōmunitate corporis totius sicut in febribus ꝛ sitis cretica ꝛ que est in fine ethice ꝛ ptisis. Et sicut accidit propter puncturam viperarum sitim facientium: nam qum ipse pungunt non cessat punctus bibere ꝛ non satiatur donec moriatur ꝛ similiter a potu vini in quo mortue sunt vipere aut a cibo Et sic accidit post euacuationem cum solutiuo ꝛ egestionē sanguinolentā superfluā: Et bibenti quidem medicinam solutiuam fm plurimum accidit quū operatur medicina sitis cuius defectus in pluribus horis significat ꝙ medicina adhuc est in operatione. Et quandoqꝫ accidit vt tardetur ab hora sua aut antecedat ꝛ festinet ante operationē medicine: verū eius antecessio fit aut propter caliditatem medicine aut propter caliditatē stomachi ꝛ eius siccitatem: ꝛ tardatur propter contrarium: ꝛ propter illud sitis in eo cuius stomachus est calidus ꝛ siccus ꝛ bibit medicinam calidam non significat ꝙ medicina fecerit operationē suam iamduduꝫ: ꝛ in eo qui est ei contrarius significat ꝙ ipsa efficit operationem suam iādudum. ¶ Et ex eis que cōmouent sitim sunt multitudo locutionis ꝛ exercitii ꝛ laboris: Et somnus qui ē super cibos calidos: sed qū non est super cibos calidos tunc somnus sedat sitim. ¶ Et quando aggregantur in egritudinibus acutis sitis vehemens ꝛ siccitas vehemens tunc illud est malum valde.

¶ Capi. xxi. de signis.

Signa quidem facte propter complexiones sciuntur ex eis que dicta sunt in capitulis aggregatis siue sit cū materia siue absqꝫ materia ꝛ sit materia amara aut salsa nitrosa aut dulcis aut impediens sua ebullitione. ¶ Et signū facte causa oppilationis ꝛ quoniā significat ipsā quandoqꝫ lenitas nature. ¶ Et signū facte causa diabetis est vt sitis vehemens quā non sedat potus aque: immo quū bibitur aqua fit necessitas extractionis ipsius cū vrina ꝛ redit sitis quare sunt sitis ꝛ prouocatio vrine se comitantes ꝛ equales. ¶ Signū vero facte propter causas facientes sitiꝫ predictas est antecessio illarū causarū. ¶ Et signa eius que fit cum cōmunitate scilicꝫ illius quidem que fit cū cōmunitate pulmonis ꝛ cordis sunt quod sedat eam attractio aeris frigidi ꝛ vigilie conferunt ei ꝛ sōmnus addit in ea. ꝛ quādoqꝫ fit suctio aque paulatim magis vltima in sedando ipsam q̄ꝫ sorbere ipsam plurimum: immo quandoqꝫ sorbitio eius subito congelat superfluitatem deinde calefacit eam quare additur sitis in duplo ꝛ expulsor sitis addit in siti quare non iuuatur ab eis quibus iuuabatur in principio. ¶ Et illa que fit ex exiccatione meri est parua debilis quare confert ei somnus propterea ꝙ humectat ventrem ꝛ quies ꝛ dimissio locutionis: ꝛ si est ex calore tunc vigilie conferunt ei. ¶ Et factam cum cōmunitate epatis significat cognitio dispositionis epatis in cōplexione sua calida ꝛ sicca ꝛ apostema suum calidum ꝛ non calidum.

¶ Capi. xxii. de cura.

Omnis cura facta ex causis complexionalibus curatur cum contrario. ¶ Et sitis pulmonis curatur cum aere attracto. Et multotiens quidem curatur sitis mandando aquam frigidam super linguam. Et ille qui timet sitim in ieiunio premittat loco aque fabarum ꝛ ciceris acetum cū oleo ꝛ abhorreat aquā fabarum ꝛ ciceris quoniam ambo sunt facientia sitim. Et euacuatus expectet super sitim quā acquisiuit ei euacuatio vsqꝫ quo confortetur eius digestio ꝛ non bibat sitiens aliquid plurimū subito neqꝫ aquam frigidam valde ꝛ mortificet ca

liditatem quam debilitauit sitis. ¶ Et vomitus quandoqz facit sitiz: et sedat eam sirupus de pomis cum aqua ros. Et in stomacho quidem calido et sicco addit aqua frigida sitim et similiter in stomacho salsi humoris: et aqua calida sedat siti multotiens. ¶ Et quando fit vehemens sitis et non est febris tunc misceatur cum aqua parum iuleb vt perueniat aqua ad extrema membrorum.

¶ Ca.xxiiii. de cura percussionis obuiationis et casu super stomachum.

Emplastrum conferens ad hoc: R. poma scenia decocta cum decoctione boni odoris donec dissoluantur in decoctione: deinde terātur bene: deinde sumatur ex eis pondus.l.3. et misceatur cum. x.laudani et. viii: ros.et.vi.aloes et aggregentur omnia cum duobus succis scilicet arnoglosse et foliorum cupressi et misceatur cum eis oleum de lilio et fiat tepidum et ligetur super ventrem et vbi est stomachus aliquot diebus.

¶ Tractatus tertius de nocumento digestionis. Capitulum primum.

Nocumenta digestionis sequūtur nocumenta in inferioribus stomachi aut propter causam in cibo aut propter causam in dispositione quietis corporis et motus stomachi. ¶ Et factum causa rei stomachi ē malitia complexionis aut calide aut frigide et fortiō earum est frigida et debilior earuz est calida. Frigida eni vehementius nocēt digestioni qz calida verum sicca et humida non perueniunt ad hoc scdm plurimum vt appareat ex eis solum cū equalitate ambarum aliarum qualitatum nocumentum digestionis nisi iam fecerint euenire: Sicca quidem arefactionem et humida hydropisiz: verumtamē. dispositio inter quietem et somnum et eorum contraria et quod sequitur ea de iudiciis cibi in hoc est q cibus indiget quiete et somno vsqzquo bona fiat digestio et quādo sunt loco amborum motus et vigilie non completur digestio Et cibus quidem grauis remanet in stomacho prolixe et digeritur aut remanet indigestus aut ē parue digestionis: sed leuis cibus quz non digeritur prolongatur spatium remanentie eius non digesti: immo quando non est in stomacho qui digerat ipsum corrumpitur velociter. ¶ Et cibus quidez aut conuertitur ad illud quod necessario facit digestionem integram aut conuertitur ad illud quod necessariam facit conuersionez aliquā et digeritur digestione aliqua non integra quare non attrahit corpus ex quantitate cibi quaz possibile est ipsum sumere quantitatem qua indiget cibo: et fit ibi extenuatio: aut non digeritur omnino. Et illud est scdm duos modos. nam ipse tunc aut remanet cū dispositione sua: aut conuertitur ad substantiaz corruptaz. Et quandoqz fit illud in omni digestione et vsqz i tertia et quarta: et causa illius accidunt hydropisis et cancer et formica et herisipila et morphea et baras et scabies: et illō ideo quoniaz sanguis non est digestus digestione conuenienti nature: quare membra non attrabunt ipsuz ita vt ipso nutriantur et putrefit et fetet et non fit nutrimentū ex eo et non fit bona assimilatio eius cuz eis. et si fuerint illic vincentia fex et caliditas denigratur. et quandoqz fit nigredo eius similis pici. et stomachus etiaz quando non digerit omnino peruenit res ad lubricitatē intestinorum aut ad hydropisiz: verūtamen non conuertitur nisi ad hydropisiz tympanitez quz stomachus in ipsa habet impressionez tante quantitatis qua facit vaporationez cibi et non qua digerat. Et scias q corruptio digestiōis et debilitas eius et ad vltimuz nocumentuz eius qum accidit ex qualibet materia est facilius ad curandum qz sit qum accidit propter debilitatem virtutis et malitiam complexionis confirmataz.

¶ Capituluz.ii. de corruptione digestionis.

Cibus corrumpitur in stomacho propter causas que sunt contrarie causis rectificationis eius. Et ad summum causa in hoc: aut est in cibo aut in receptore cibi: aut in rebus accidentibus superuenientibus eis. ¶ Et cibus quidem corrumpitur in stomacho aut propter quantitatem suam aut propter qualitatem suam. Propter quantitatem quidem quoniam est plus qz oportet quare patitur de digestione infra qz oportet. aut est minus qz oportet et patitur de digestione supra qz oportet: quare aduritur et et in cinerem conuertitur. Et ex primo huic corrumpitur cibus subtilis in stō igneo calido.

¶ Sed propter qualitatem quoniā est in seipso velociter suscipiens corruptionem sicut lac recēter mulctum et melones et persica aut tarde recipiēs rectificationem sicut sunt tubera et caro bubali: aut est superflue qualitatis propter suam caliditatem sicut mel: aut est propter frigiditatem suaz sicut cucurbita: aut est prohibens appetitum cibi cum proprietate que est in ipso: aut in comedente sicut ille cuius refugit natura a cibo aliquo qzuis sit laudabilis aut sit appetēdus ab aliquo ¶ Aut propter horam sue receptionis: et illud est quando sumitur et in stomacho est repletio aut remanentia alterius: aut sumitur ante exercitium consuetum post expulsionem cibi primi et egressionem eius. ¶ Aut propter errorē i ordine suo ita vt ordinetur qui est velocis digestionis supra illum qui est tarde digestionis et remaneat

natans supra ipsum quare corrumpitur ⁊ corrū
pit illum qui cōmiscetur ei. Et necessarium qui
dem est in ordine vt premittatur leuis supra gra
uem: ⁊ leuis supra stipticū nisi sit aliquid vocās
egrum faciens necessarium vt premittatur stipti
cus ad retinendam naturam. Aut propter multi
tudinem specierum eius ⁊ misceantur alii cum
aliis quare commiscetur ille qui est velocis dige
stionis ⁊ ille qui est tarde digestionis. ¶ Facta
autem causa receptoris aut est in substantia eius
aut est causa alterius ⁊ eorum que circundant ip
sum ⁊ accidunt in ipso. Et illud quod est in sub
stantia eius est sicut si sit in stomacho malitia cō
plexionis cum materia aut sine materia ⁊ debili
tetur in digerendo aut pertranseat digestionem
sicut iam sciuisti in calido ⁊ frigido: aut sit substā
tia eius inspissata ⁊ zirbum ipsius subtile: aut sit
comprehensio ipsius super ipsum non similis et
non bona aut sit bona: Uerum grauitas eius sit
impediens stomachum quare ipse appetit depo
nere quod in ipso est q̄uis non eueniat rugitus
⁊ inflatio. ⁊ ista duo sunt ex causis debilitatis sto
machi ⁊ destructionis eius. Sed illa que est cau
sa alterius est sicut si sit ī stomacho ventositas se
parans inter ipsum ⁊ inter comprehensionem vl
timam super cibum. Et quando dicitur q̄ multi
tudo eructuationis est ex causis corruptionis di
gestionis non est inquātum est eructuatio sed in
quantum est ventositas quare extēdit stomachū
⁊ facit natare cibuz. Non ergo fit bona compre
hensio fundi stomachi super cibū. Et omne qui
dem faciens natare cibum est prohibens digesti
onem. Et sicut si ad stomachuz currat ex capite
aut epate aut splene aut reliquis membris quod
corrumpat cibum propter suam cōmunitatem
⁊ non possit stomachus regere ipsum. Et multo
tiens quidem effunditur ad ipsum post digestio
onem ⁊ multotiens effunditur ante ipsam. ¶ Et
ex illis est vt sit illud quod circundat ipsum ex
epate ⁊ splene frigidum aut male complexionis
¶ Facta autez propter causas recenter superue
niētes cibo ⁊ receptori est sicut qum deficit cibo
illō quo indiget de somno digestionis: aut qum
inuenitur motus super ipsum quo non indiget ⁊
commouet ipsum ⁊ corrumpitur: aut quia acci
dit potus super ipsum plus q̄z sit necessarium:
aut minus. aut accidit coitus super eum aut mul
tiplicantur cibaria super naturam digestiuam:
aut balneū aut obuiatiōes aeris vehementis fri
goris aut male substantie. Et ventositates reten
te in ventre prohibent digestionem et corrum
punt eam quia commouent cibos ⁊ mouentur
in eis. Et cibus quidem corrumptiur in stoma
cho aut quia putrescit aut quia aduritᷣ aut quia
acescit aut quia acquirit qualitatem non propor
tionalem ad aliquam qualitatum consuetarum.
Et totuz illud est aut quia cibus conuertitur ad
illud aut q̄ humor scd̄m illā formā permiscet ci
bo ⁊ corrumpit ipsum. Et quandoq̄z est iste hu
mor natans: ⁊ quandoq̄z est parum residens ad
inferiora stomachi quare nō dilatatur neq̄z per
uenit ad os stomachi. Et quotiens additur cib⁹
acescit ⁊ ascendit ad os stomachi ⁊ permiscetur
cum toto cibo. ⁊ quandoq̄z est huiusmodi hu
mor penetrans in venis deinde reuertitur subito
qum opponitur ei oppilatio subito in facie mea
tuum cum quibus non preparatur penetratio.
Et qum stomachus est calidus absq̄z materia
aut cum materia cholerica effusa ex epate ad ip
sum propter multitudinem generationis eius in
ipso per viam fellis predictam corrumpuntur in
ipso cibi leues ⁊ digeruntur fortes grossi sicut ca
ro vaccina. Et splen est causa corruptionis cibi.
¶ Et scias q̄ corruptio digestionis quandoq̄z
adducit ad egritudiēs plurimas malignas sicut
epilepsiam ⁊ melancholiam: mirachiam ⁊ simi
lia: immo est mater egritudinum ⁊ origo chroni
carum infirmitatum. ¶ Et quandoq̄z corrupti
tur digestio conualescentibus ⁊ generatur aceto
sitas ⁊ indicat recidiuationem propter illō quod
timetur de putrefactione. ¶ Et multotiens qui
dem facit accidere corruptio digestionis pruri
tum.

¶ Capitulum tertium de debilitate digestionis.

Cause debilitatis digestionis sunt om
nes cause quas diximus in corruptio
ne digestionis: ⁊ signa earum sunt illa
signa. Uerum effusio cholere ex illa summa non
debilitat digestionem sed quandoq̄z corrumpit
eam. Effusio autem melancholie quandoq̄z ag
gregat ambas res. ⁊ similiter etiam siccum ⁊ hu
miduz ex hac summa non perueniunt ambo so
la ad hoc vt destruant. nam humidum perducit
ad hydropisim ⁊ siccitas perducit ad arefactio
nem. ¶ Et ex causis debilitatis digestiōis est ra
ritas mirach ⁊ paruitas carnis eius. ¶ Et quā
doq̄z est causa in debilitate digestionis velocitas
descensionis cibi aut propter lubricitatez stoma
chi ex eis que scis in capitulo lubricitatis stoma
chi. Et non est illud ex causis corruptionis dige
stionis ⁊ non ingreditur in eis imo ingreditur in
causis debilitatis stomachi. Et hic quidem de
scensus ante horam quandoq̄z fit ex bonitate cō
prehensionis stomachi super cibum quandoq̄z
festinat expulsiua motu suo ⁊ ē fortis. ¶ Et quā
doq̄z fit propter debilitatem retentiue: quare nō
retinet ⁊ non comprehendit sicut oportet donec
digeratur integre. ¶ Et quandoq̄z est propter
apostemata calida aut phlegmatica aut melan
cholica ⁊ vlcera ⁊ similia quare non fit bona cō
prehensio. ¶ Et quandoq̄z non fit bona compre
hensio causa cibi qum est grauis aut mordicati
uus cholericus: aut est calidus: aut stomachus
habet complexionem calidam: aut in potu si
mit habens ipsum ⁊ cum ipso est complexio ca
lida habēs bonitatē digestionis aliqd calim prohi
bens digestionem et scd̄um plurimum corrum
pit ipsam et non prohibet ipsam tantum. Et hu

iusmodi quidem hominem sicut scis quandoqꝫ
sanat et temperat digestionem eius potus aque
frigide: ⁊ similiter quandoqꝫ in stomacho sunt
humores mali ⁊ proprie mordicatiui distinguen
tes inter ipsum ⁊ inter cibos quare non fiunt bo
ne comprehensiones ⁊ retentiones ⁊ est desideri
um expellendi vehementius. Et illud quod est
causa bonitatis digestionis est propter bonitatē
comprehensionis. Comprehensio eniꝫ stomachi
super cibum qum est integra ⁊ est non impediēs
digerit quod sibi pertinet. Et si est integra sed est
gauatiua ⁊ stomachus retinet cibum retentione
eius qui habet tremorem propter quandam gra
uedinem ⁊ est appetens vt separet ipsuꝫ est dige
stio infra illam ⁊ non sunt eructuatio ⁊ rugitus.
Et si non est comprehensio est debilitas digestio
nis ⁊ rugitus ⁊ eructuatio. ¶ Et quandoqꝫ per
ducunt debilitas digestionis ⁊ cōuersio cibi ad
phlegma ad tremorem ⁊ frigus extremitatum et
commotioneꝫ paroxismi febris. Uerum pulsus
non est pulsus factus in initio paroxismi febris.
¶ Et quandoqꝫ fit debilitas digestionis prop
ter nauseatiuam satietatem ⁊ repletionem antece
dentē. ¶ Et in libro quidem mortis velocis dici
tur ꝙ si super oculos eius qui habet nauseatiuā
satietatem ⁊ tarditateꝫ digestionis bothor nigra
apparet similis ciceri ⁊ rubet pars eius ⁊ viridis
fit pars alia tunc ipse incipit cuꝫ diminutione ra
tionis ⁊ moritur in septimadecima. ¶ Et ex cau
sis corruptionis digestionis ⁊ destructionis eius
est tristitia sicut ex causis bonitatis digestionis ē
gaudium.

¶ Capitulum quartum de signis debilitatis di
gestionis.

Illam quideꝫ que leuis est significat gra
uitas ⁊ extensio ⁊ remanentia cibi in sto
macho longior consueta. ¶ Forte autē
significat eructuatio adducens saporeꝫ cibi post
quinqꝫ horas rugitus ⁊ nausea ⁊ extēsio ⁊ estua
tio anhelitus. Sed vltimam significat ꝙ cibus
non alteratur alteratione de qua sit curandum
penitus sicut si sit frigiditas superflua valde: ⁊ ci
bus quādo non digeritur nisi tarde descendit nisi
sit propter motuꝫ virtutis expulsiue ex mordica
tione aut qualitate alia contraria aut grauitate.
¶ Et signa eius que fit propter complexionem
sunt ea que iam sciuisti ⁊ ꝙ est comprehensio tre
mula absqꝫ forti appetitu descensionis cibi ⁊ est
desiderium eructuandi absqꝫ euentu rugitus et
eructuationis frequētis ⁊ singultus ⁊ inflatio pe
tentes illud aut sicut si eueniat post. ¶ Et signa
eius in qua est causa descensus cibi ante horam
sunt lenitas egestiōis ⁊ fetor eius ⁊ paucitas mū
dificationis epatis ⁊ corporis ab ea: ⁊ quando
qꝫ accidunt cum ea mordicatio ⁊ inflatio. ¶ Et
significationes quidem eius que est ab humori
bus calidis sunt sitis ⁊ paruitas appetitus ⁊ eru
ctuatio fetida fumosa. ¶ Et illam que fit ex hu
moribus frigidis significant illud quod egredi
tur ex eis cum vomitu ⁊ acetositas ⁊ casus appe
titus cum significationibus frigoris ⁊ materiei p̄
dictorum in tractatu p̄mo. ¶ Et illam que est
ab apostematibus ⁊ similibus significant signa
eorum.

¶ Capitulum quintum de cura.

Qum fuerit debilitas digestiōis accidēs
a causa leui aut a repletione antecedēte
non plurima tunc sufficient in ea longi
tudo somni ⁊ dimissio exercitii ⁊ vociferationis
⁊ balnei ⁊ administratio vomitus cum aqua te
pida ⁊ subtiliatio regiminis. ¶ Et quando est
plus illa ⁊ maior ⁊ sūt post acceptione cibi mor
dicatio ⁊ nausea ⁊ eructuatio perueniens ad sa
porem cibi oportet vt sumatur in potu aqua tepi
da multotiens ⁊ nō cesset iterare donec euoma
tur totum illud quod corruptuꝫ est: deinde effun
datur super caput eius oleum aliquod ⁊ vapore
tur venter eius ⁊ viscera cum panno calefacto et
fricentur extremitates eius cum oleo de oliuis et
oleo ros. ⁊ effundatur super ipsum aqua tepida
⁊ describatur ei prolixitas somni ⁊ prohibeatur
ei cibus in die illa. ꝙ si in mane surrexerit letus ⁊
fortis ingrediatur balneū. ⁊ si nō: redeat ad som
num ⁊ regimen subtiliatiuum ⁊ dormitationem
paucam ⁊ leuem tribus diebus continuis vsqꝫ
quo conuertatur stomachus ad dispositionem
suam ⁊ quandoqꝫ indiget solutione ventris.
¶ Et piper quideꝫ est ex medicinis magis iuua
tiuis ad digestioneꝫ. Et somnus omnis iuuat di
gestionem. Uerum somnus super sinistrum est
plurimi iuuamenti in hoc propter compressionē
epatis super stomachum sed somnus super dex
trum est causa velocitatis descensionis cibi quo
niam preparatio stomachi facit illud necessariū
¶ Et scias ꝙ amplexari infantem propinquum
ad hoc vt polluatur secundum longitudinē noc
tis est ex rebus magis iuuatiuis ad digestioneꝫ
⁊ oportet ne superueniat ei sudor. Sudor enim
infrigidat ⁊ prohibet iuuamentuꝫ calefactionis
cum caliditate sua innata: ⁊ oportet vt non sit cū
eo de anhelitu estuatio. Estuatio enim ⁊ motus
appetitus variant motus virtutum nutritiuarū.
Et sunt quidam homines qui amplexantur ca
tulum canis aut cattum masculum nigrum.
¶ In debilitate auteꝫ digestionis facta propter
caliditatem cum materia ex eis que conferunt
sunt oxyporium diacydoniten ⁊ cibi acetosi stip
tici almuiati ⁊ coilegati ⁊ qui sunt similes illis ex
frigidis. Et confert ei pondus .ii.ʒ. sufuf facti ex
x. rosis spodii .iii. coriandri sicci .v. sumantur in
potu cum aqua granotorum aut oxyporio dia
cydoniten.

¶ Capitulum sextum de signis corrup
tionis digestionis.

Significationes quidem eius ex qui

bus cognoscitur corruptio digestionis manife
ste sunt. ¶ Uerum significationes que quando
q; associantur et quandoq; non associantur
sunt rugitus eructuatio et mordicatio. ¶ Et
significationes eius que fit propter dispositio
nes ciborum predictas sunt cognitio dispositio
num et motus eorum an sint multi aut suscepti
biles putrefactionis aut sit erratum in ordine eo
rum aut hora ipsorum. Et motus quidem super
ipsos est genus erroris propter illud cuius reme
moratio precessit ⁊ vt quotiens fecerit illud acci
dat corruptio digestionis: ⁊ quotiens cauet ⁊ ab
stinet rectificatur digestio. ¶ Si autem accidētia
propter complexionem stomachi ⁊ egritudines
eius cognoscūtur ex signis predictis in capitulo
aggregante ⁊ quādo materia corrupta est in sto
macho in ipso sunt nausea ⁊ accidentia que sunt
cum corruptione digestionis frequētia non habē
tia vicissitudines: ⁊ si sunt illic vicissitudines tunc
medicine sunt aduenientes effuse. ¶ In facta aūt
propter raritatem stomachi ⁊ attenuationē tex
ture villorum eius ⁊ accidentia dispositionis ad
ipsum sicut vetustatis signa sunt prolongatio do
lorum stomachi ⁊ egritudinum eius ⁊ debilitas
digestionis cū debilitate appetitus ⁊ attenuatio
corporis. Et ex istis quidem quādoq; accidunt
debilitas digestiōis ⁊ destructio eius sine corrup
tione ipsius. ¶ Factam autem ꝓpter ventosita
tes significant significationes vētositatum predic
te. Sed significationes effusionis ex membris cō
munibus sunt ex eis que diximus i locis suis vt
consideres dispositionem illius membri in seipso
⁊ vt cognoscas an multiplicētur i ipo effusiones
ad membra alia i viis aliis sicut vt cognoscas an
ille cuius stomachus existimatur ledi a catarris
habeat catarrum descendētem ad guttur ad pul
monem ⁊ alia. Et signum casus corruptionis di
gestionis propter effusionem cholere est vt sit cō
plexio non cum illa cholerica: deinde inueniant
in stomacho mordicatio ⁊ natatio cibi.

¶ Cap. vii. de cura eius.

Principiū illius est vt egrediatur quod
est corruptum in stomacho ex cibo vsq;
ad finem sui cum vomitu aut solutione
ventris ⁊ vt rectificetur regimen eius quod co
meditur ⁊ bibitur ⁊ reducatur i omnibus dispo
sitionibus ad illud quod necessariū est vt expel
latur cum cibo donec verificetur eius bonitas
quare mundificetur stomachus prius cū potu
aque roš. ¶ Si autem fuerit corruptio digestio
nis propter caliditatē stomachi aut propter cho
leram effusam ad ipsum ingrossa cibos eorum ⁊
declina cum eis ad frigus adeo donec sint sicut
caro vaccina cū aceto condita ⁊ non ponas fri
gida subtilia quoniam subtilia corrumpuntur in
stomachis eorū velociter. Et oportet vt ille qui
ex eis cholericus est euomat ante cibum. ¶ Et
si fuerit illud propter frigus curetur illud frigus
cum eis que diximus i capitulo suo. ¶ Et si fue
rit causa raritatis stomachi curetur cum medici
nis odoriferis stipticis predictis ⁊ cū cibis boni
chimi velocis digestionis que sint facti decliues
ad exiccationem ⁊ stipticitatem arte ⁊ cum semi
nibus ⁊ reliquis que diximus in capitulo aggre
gante. ¶ Et ille in corruptione digestionis cu
ius causa est effusio cholere ex cursu ꝓdicto eue
niens raro oportet vt consuescat vomere ante
cibū multotiens. ꝙ si melioretur post illud ⁊ su
mat cibū abscindat hanc consuetudinem vt nō
debilitetur stomachus ipsius: ⁊ cum hoc opor
tet vt post vomitum sumat robub confortantes
stomachum repellentes quod effunditur ad ip
sum ⁊ assidue fiat emplastrum stomacho ipsius
cum eis que confortant ipsum ad expellendum
quod ad ipsum effunditur: deinde ponantur ei
circuitus in quibus euomat ante cibum scđm
ratiocinationem predictā. ¶ In illis vero quo
rum stomachi cibum acescere faciunt si fuerit
acetositas parua accidentalis fit iuuamentū cū
suctione pomorum dulcium ⁊ iuuantur corian
dro qum bibunt ipsum ante cibum cum aqua: ⁊
similiter mastix qum in potu sumitur ex eo.
¶ Si autem fuerit fortis tunc ex eis que conferunt
ad hoc fortiter magnifice vltime sunt sūmitates
squinanti cū carui ⁊ similiter omnia electuaria
calida ⁊ electuariū Alchabithi. Et quandoq;
iuuantur cum geleniabin infuso in aqua calida.
Et ex eis que ipsis conferunt est vt sumāt ad mā
sionem hoc medicamē: ℞. cymini seminis aneti
amborum ana partem. i. roš. ru. ablatis capiti
bus prates. ii. cribellentur post contritionē cū
orali cuius dosis sit medietas. ʒ. vnius cū vino
commixto. Si vero indigēt eis que sunt fortiora
ho coportet vt vtantur vomitu post comestionē
salsi ⁊ acetosi ⁊ acuti sicut foca. expectent itaq;
postea. i. hora deinde euomant cum sirupo ace
toso mellino calefacto ⁊ succo rhaphani ⁊ cum
eis que cursu eorum incedunt ⁊ ex aqua mellis
⁊ similibus: deinde medicentur cum tro. ro. ma
ioribus ⁊ cū trifera. Et multotiens quidem nō
est necessarius in ea vomitus quando est causa
in ipsa frigiditas sine materia propter quam ace
scit cibus: ⁊ quando cibus acescit pure tunc est
maior corruptio: ⁊ oportet vt habēs eam diuit
tat cibaria cum micis ⁊ iura ⁊ cibetur exiccanti
bus ⁊ frixis ⁊ eis que i patellis coquuntur ⁊ car
ne rubea. Et oportet vt corporum eorum com
plexio permutetur tantum. ¶ Et ex eis que ve
rificant omnem cibū corruptū in stomacho est
vt expellatur. ꝙ si natura sufficiens fuerit facere
illud tunc sufficiat ipsa. ⁊ si natura non est suffici
ens ad illud sumat diacyminum secundum quā
titatem necessitatis. si autem non sufficit adiuue
tur cum reliquis electuariis solutiuis de quibus
sumatur quantitas pauca scđm mensuram qua
educatur fex: ⁊ diacydoniten est ex sūma eorum
que eligūtur ex eis. ¶ Et signa quidē bonitatis
comprehensionis stomachi super cibum ⁊ boni
tas digestionis que est in vltimo ⁊ contraria eo
rum sunt ea que diximus i capitulo significatio

num. Quod si res predicte non fuerint sed sentiuntur conturbatio ⁊ grauitas ⁊ desiderium minuendi grauitatem cum constrictione accidente tunc scias ꝙ stomachus est vehementis comprehensionis sed est abhorrens summam cibi in quātitate sua. Et scias ꝙ digestio ē fundi stomachi: ⁊ appetitus oris stōi.

Cap. viii. de tarditate descensus cibi ex stomacho ⁊ velocitate descēsionis eius.

Quandoqꝫ remanet i stomacho aliquid de cibo vsqꝫ circiter. xv. horas i dispositione sanitatis ⁊. xii. horas. ⁊ illud ē scḋꝫ cibum in leuitate sua. Et significat illud inuentio saporis eius in ore ⁊ in eructuatione. retentio nāqꝫ cibi i stomacho non ē nisi propter tarditateꝫ digestiōis vsqꝫquo digeratur ⁊ expulsio eius est propter expulsionem expulsiue qum completur digestio: aut propter motionem mouētem expulsiuam sicut mordicatio cholere aut melancholie acetose aut alicuius eorum que dicemus. Et nō est sicut existimauerunt quidam ꝙ omnis causa in retentione eius est strictura meatus inferioris. Nam si eēt illud non essꝫ possibilis exitus denarii ⁊ auri deglutitorū: ⁊ vinum ⁊ lac non remanerent in stomacho ⁊ ambo nō natarēt i stomacho debili ⁊ facerēt rugitum ⁊ inflationeꝫ: īmo causa in descensione cibi naturalis est digestio ⁊ virtus stomachi ad expellenduꝫ cui non ē conueniētia magis cuꝫ aliquo in dispositione cibi qum non accidit stomacho nocumētuꝫ donec digerat cibꝰ. Stomachꝰ enim sanus comphendit ipsuꝫ ⁊ constringit super ipm meatus suus inferior vehemēter: qūqꝫ adest hora expellendi dilatat ⁊ expellit stomachus qḋ in ipso est cum villis suis latitudinalibus: ⁊ quotiens festinat digestio festinat descensus: ⁊ si tardat tardat nisi accidat aliq̄ causarum facientium descēdere cibum a stomacho qū nōduꝫ sit digestus ex eis quas iam sciuisti. Et quātitas quidem equalis remanentie cibi in stomacho ⁊ egressionis eius est illud quod est inter xii. horas vsqꝫ ad. xxii. horas. Et cibus quidem plurimus qum nō digeritur propter suā multitudinem: ⁊ ille cuius qualitas est mala etiam tunc nullus eorum remanet in stomacho sano fortis expulsionis: imo expellitur ad inferiora velocit. Et quādoqꝫ succedūt ei fluxus vētris ⁊ colyrica passio. ⁊ quando fuerit stomachus dbililis quem cibus grauat aut vlcerosus habēs bothor: aut fuerit in eo humor viscosus lubricus non morabit in ipo cibus nisi parum: ⁊ fit hꝰ siue sit debilis retentiua siue digestiua. Et tibi quidem possibile ē vt cognoscas signa q̄ oportet te cognoscere ex causis horū ex eis que tibi preterierunt in capitulis predictis.

Cap. ix. de cura eius a cuius stō tardatur descēsus cibi aut in cuius stō natat cibus.

Ex cura illius ē somnus super dextrum. Adiuuat enim ad hꝰ vt velociter descendat cibus a stomacho q̄uis sit debilis adiutorii ad digerēdum. ⁊ adiuuant ad hoc deambulatio subtilis ⁊ fricatio pedum ⁊ ꝯfractio ventositatis cum eo quod sentitur in capitulo eius.

Capituluꝫ. x. de cura eius a cuius stomacho festinat descensus cibi.

Quidam antiquorum fuerunt qui nominauerūt istos stomaticos sꝫ postremo cecidit nomen stomachi super aliud. Et ex eis que experta sunt istis est vt administretur eis emplastruꝫ ex farina fenugreci ⁊ seminis lini ⁊ melle ⁊ in potu sumāt ex eo etiam. ⁊ ex eis est vt sumantur vitelli oui assati ⁊ cochiliarium mellis ⁊. ii. danic masticis cōtriti: coniungātur omna in cortice oui ⁊ assentur super cinerem calidum ⁊ sine intermissione moueantur donec preparata sint ⁊ comedantur ⁊ administretur hꝰ tribus diebus. ⁊ oportet vt administretur ante cibuꝫ aliquid ex stipticis frigidis si fuerit illic complexio calida: aut permixtum cum calidis si fuerit complexio decliuis ad frigiditateꝫ. Et tu iam sciuisti omnes has medicinas. Et oportet vt dormiant super cibum ⁊ non moueantur neqꝫ excitentur omnino ⁊ vt stringantur extremitates superiores.

Capitulum. xi. ḋ eructuatione stomachi ⁊ duritie eius.

Quandoqꝫ aduenit durities i stomacho similis apostemati et tamen non est apostema: ⁊ est causa eius frigus inspissans aut melancholia ingrossans intrans sine apostematione.

Cap. xii. de signis.

Sunt vt cognoscat causa eius ⁊ non eueniat signum apostematis.

Capi. xiii. de cura.

Fiat emplastrum ei cuꝫ meliloto ⁊ croco ⁊ mastice ⁊ balsamo ⁊ ture ⁊ bdellio ⁊ spica ⁊ cordumeni ⁊ mugath ⁊ cera ⁊ oleo roš. Et similiter omnes curationes dicte ad apostemata dura ⁊ prope ea q̄ dicta sunt i capitulo debilitatis stomachi proter duritiem.

Descriptio alia bona ad hanc intentionem: ℞. cere. ℥. viii. glutis alimbath. ℥. iiii. ꝫꝫ. oppoponaci amborum ana. ℥. ii. aloes ⁊ galbani amboruꝫ ana. ℥. iii. olei de lilio eminam. i. fiat ex eis emplastrum.

Capitulum. xiiii. de eis que commouent eructuationem.

Qum in stomacho accidit ventositas ⁊ nō remouetur ⁊ est retenta in ore stomachi ⁊ impedit: oportet vt euacuetur cū eructuatione sicut euacuantur superfluitates natātes cum vomitu ⁊ si non erumpit digestionem ⁊ natat cum cibo nisi accidat multitudo humiditatū ⁊ phlegmatum preparatoruꝫ ad hoc vt conuertantur in ventositatem: tunc enim necessarium ē vt sit superfluitas in cōmotione eructuationis ex eis que mouent rem prauam. Et ex eis quidē que mouent eructuationem sunt origanum ⁊ folia rute ⁊ anisum ⁊ carui ⁊ calamentū ⁊ menta ⁊ ameos ⁊ gariofili ⁊ mastice ⁊ tus masticatum ⁊ haustum.

¶ Ca.xv.de cura eructuationis sup̄flue.

C Ausas q̄dē eructuatōīs ⁊ significatiōes ei⁹
sr̄ dispōēs iā diximꝰ i.c.significationū. ¶ In
acetosa q̄ꝺ ꝯfert patiēti eā potar̄ diapipeō
cū vino ⁊ qñꝫ iuuāt si i potu sumāt añ prandiū suuꝫ
⁊ cenā suā coriādri s cci pondus aur̄. deiñ bibāt p⁹
ip̄m vinū puꝝ. Et ex eis q̄ sedāt ea sm̄ ꝙ dixerūt q̄
dā:ē vt liniat̄ stōus cū stercore galline ⁊ calce. ¶ In
fumosa v̓o si ē a mā ꝯfert absynthiū ⁊ bicra. ¶ Si
v̓o ē sine mā ca q̄ isrant ⁊ extinguūt ⁊ forte faciūt sic̄
sr̄ robub fructuū frōꝝ ⁊ cibi fri.

¶ Tractat⁹.iiii.de egritudinib⁹ istr̄alib⁹ ⁊ cōib⁹ acci
dētib⁹ stō. ¶ Cap.i.de ap̄atib⁹ cal̄is stōi.

S Tomacho accñt ap̄ata calida
pp cās cognitas q̄
faciūt accidē ap̄ata cal̄a. ¶ Et ex illis
cāis sr̄ dolores ꝓlōgati. ¶ Et qñꝫ sūt
ap̄ata ei⁹ cal̄a sanguinea: ⁊ qñqꝫ sunt cholica.

¶ Cap.ii.de signis.

Q Uando ꝓlongat̄ i stō dolor q nō remouet̄
q̄zuis regim̄ bonū fiat tūc existima ꝙ illic ē
ap̄a. Illud āt ap̄a q̄ꝺ ē cal̄m significāt cum
h⁰ isl̄amatio vehem̄s ⁊ adustio fortis ⁊ sitis ⁊ fe.inse
parabilis ⁊ dolor pungitiu⁹ ⁊ augm̄tū q̄ꝺ qñqꝫ sen
tit̄ ⁊ qñꝫ ꝑduc̄ ad ꝑmixtionē sensus ⁊ ad sirsen ⁊ ad
meliaꝫ. ¶ Qñqꝫ extenuat̄ corp⁹ ⁊ ꝓfundāt̄ oculi et
resoluit̄ nā ⁊ mltiplicat̄ flux⁹ vētris ⁊ vomit⁹ ⁊ sepat̄
febris ⁊ minorat̄ vrina ⁊ stōus cōp̄mit̄ sub digitis
vbi pp duritiē ñ ꝯp̄mebat̄ sub digitis: tūc iā fit exit̄a
⁊ qñ accīt cū dolore i stō frig⁹ extremitatū tunc illꝺ ē
signū malū. ¶ Ca.iii.de cura.

Q Uādo autumat̄ ꝙ ap̄a cal̄m appet aut ap
parebit pp vehem̄tiā adustionis ⁊ isl̄āmati
onis tūc meli⁹ ē i p̄n⁰ vt icipiat̄ a repcussiuis
⁊ iungat̄ stōus cū eis q̄ sr̄ sic̄ oleū de cydoniis ⁊ fiat
ei ēplin cū cydoniis ⁊ corticib⁹ cucurbite ⁊ portula
ca ⁊ faria ordei ⁊ q̄ currūt hac via: q̄zuis abstinētia
⁊ subtiliatio cibi ⁊ regis magis iuuātia sr̄ eis. ¶ Qū
qꝫ medicaris ap̄ata stōi cal̄a tc̄ caue ne i potu tribu
as solutiuū forte: aut q̄ꝺ vomē faciat. nā admīstratō
vomit⁹ error ē. Phl̄omia āt necr̄ia ē i plurib⁹ hōis
⁊ aliena sol̄onē laboriosā ⁊ vomitū. ⁊ sis ꝯtent⁹ cibis
lenitis ⁊ medicis sic̄ aq̄ ordei ⁊ almes ⁊ atriplicib⁹
⁊ cucurbita. Et mltiplicare medicias lenificatias sic̄
cassia fi. ñ ē malū ⁊ vt eūo fiat cū cas.fi. qm̄ ꝯfert ap̄a
ti ⁊ exiccat mā̄ꝫ. Et qñꝫ admiscet̄ ei ex hiera ⁊ aloes
pondus.ii. danich vsqꝫ ad.ʒ.ʒ. ⁊ melius h⁰ ē vt i po
tu tribuat̄ cas.fi. cū aq̄ endiuie ⁊ qñqꝫ ponit̄ i ip̄a ab
synthii paꝝ: qm̄ ē iuuatiuū cū sua stipticitate. Et qñ
qꝫ vtūt̄ i ea q̄dā myrobalanis. ego v̓o ñ declino ad
eos nisi sit ap̄ata i via dubitatōis ⁊ ego abhorreo h⁰
Et qñ appent ñ oꝫ vt admīstret̄. Et qñꝫ dāt eis i po
tu scamoneā cū sir⁰ acetoso: ⁊ ego abhorreo eaꝫ. Et
qñ appent ⁊ ñ ē ex h⁹ i excusatio tūc det̄ aloes aur̄.i.
cū sir⁰ acetoso q̄zuis dimittē ip̄ꝫ sit meli⁹. Et ex solu
tiuis iuuatis i p̄n⁰ ē vt sumāt̄ aq̄ solatri ⁊ aq̄ endiuie
ʒ.ii. ⁊ medulle cas.fi.ʒ.iii. ⁊ olei de cucurbita ⁊ olei
amigdali āboꝝ añ.ʒ.ii. ⁊ det̄ i potu: ⁊ siñ cessatione
lenificet̄ nā cū h⁰ si fūit siccitas vsqꝫ ad diē.vii. Et oꝫ
ne sint ausi potare aq̄ꝫ fr̄aꝫ plīmā nꝫ cal̄am: imo fr̄a
gāt eā cū iuleb aut robub fructuū. Et abstinētia q̄ꝺ
a cibo ē ex illis q̄ eos valde iuuāt. Et si dolor vehe
mēs valde fiat dabis ei i potu pōdus.ʒ.iii. de seie cu
cumeris cū aq̄ fr̄a aut aq̄ albela: ⁊ sumāt i potu aq̄ꝫ
tabarzet ēt: qm̄ ē iuuatia valde ⁊ aq̄ꝫ altaraxacon ēt
Et ēpl̄a fcā ex bela ⁊ capparib⁹ ⁊ balaustiis ⁊ aleni
festides sr̄ iuuat̄ia valde. ⁊ absynthiū qū ex eo fit em
plastꝝ ꝯfert ap̄ati ꝓhibēs ne ibibat̄ i oib⁹ ptib⁹ stōi.
Et q̄zdiu cal̄itas p̄māet ⁊ si sit p⁹.vii. ñ abscidas aq̄ꝫ
ēdiuie ⁊ aq̄ꝫ solatri ⁊ aq̄ꝫ kekengi ⁊ aq̄ꝫ altaraxacō
⁊ p̄misce cū illis qū trās̄ierit octauā tro.de roſ.ʒ.ʒ. ⁊
aliq̄d de succo absynthii ⁊ de mastice: ⁊ p̄misce cuꝫ
eis ēt aq̄ꝫ feniculi ⁊ aq̄ꝫ apii. ¶ Et sit cib⁹ vsqꝫ ad.vii.
ex mes excorticatis cū atriplicib⁹ ⁊ blitis ⁊ cucurbi
ta cū oleo amigdalino aut oleo omphacio. Et sint
illa q̄ i potu sumūt iuleb ⁊ aq̄ prunoꝝ ⁊ succ⁹ endi
uie ⁊ altaraxacō ⁊ i fine ei⁹ p̄misceāt̄ cum mastice ⁊
succo absynthii. p⁹ vii. aūt misceant̄ cuꝫ eis q̄ abster
gunt ⁊ maturāt parūp sic̄ sicla ⁊ ālubleb ⁊ det̄ i po
tu eis tc̄ sir⁹ acetosus. ⁊ qñꝫ sumūt euꝫ i potu añ illꝺ
aliquot dieb⁹. Et qñꝫ sumunt ip̄ꝫ i potu cuꝫ viol̄ nu
tritis si ñ fūit nausea vehem̄s ipediēs ⁊ illꝺ q̄dē vsqꝫ
ad.xiiii. ¶ Qñqꝫ sedat̄ isl̄atio ⁊ lenificat̄ ap̄a tūc est
hora resol̄onis. qū g⁰ ꝺclinat parūp itroducāt̄ i em
plastris ea q̄ sr̄ sic̄ mastix ⁊ absynthiuꝫ ⁊ ponat̄ po
t⁹ ex sir⁰ acetoso absqꝫ timore. Et qñꝫ suffic̄ sumere i
potu cas.fi. i aq̄ feniculi ⁊ apii ⁊ oleuꝫ amigdal̄. dul
ce vsqꝫ ad finē ei⁹. Et rectius tibi ē qñ ad sūmū p̄uēit
cura hora mollificatiōis ⁊ resol̄onis vt ñ audeas sr̄
vtrasqꝫ audatia nuda cuiuslibet earum: imo p̄misce
medicias mollificatias cū stipticis: nā i h⁰ vt sis cōtē
tus mollificatis ē error magn⁹: ⁊ qñꝫ ꝑducit patiētē
ad mortē siue sint medicie q̄ bibāt̄ aut posite sr̄ ipsū
extrīsec⁹: ⁊ stōus q̄ꝺ dignior ē hoc q̄ꝫ epar. Et stipti
ca ꝯueniētia ad hāc rē sr̄ illa i q̄b⁹ ē aromaticitas sic̄
mastix ⁊ roſ. ⁊ galle ⁊ galia ⁊ balaustie ⁊ extremita
tes arboꝝ. Et ex oleis oleū de cydoniis ⁊ oleuꝫ de
mastice ⁊ oleū de malis ⁊ oleū de neridē ⁊ oleū om
phacinū. imo oꝫ i estate ⁊ i p̄n⁰ vt admīstres in ēpl̄is
āboꝝ oleū roſ. ⁊ oleū omphacinū ⁊ oleuꝫ de cydo
niis ⁊ oleuꝫ de malis: et i hyeme ⁊ i horis resol̄onis
oleū de neriden ⁊ oleū anetinū ⁊ oleuꝫ camemill̄. ⁊
oleū de lilio ⁊ oleū de mastice tpate. ¶ Cōfectio em
plastri boni i p̄n⁰ ⁊ augm̄to ⁊ statu: ℞. farinā ordei ⁊
fausel ⁊ nenufar oiuꝫ ana.ʒ.ʒ. roſ.ʒ.i. ⁊ ʒ. croci.ʒ.ʒ.
viol̄.xii. dragagāti.v. altee camemille oiuꝫ añ.x. san
dali.xv. masticis acatie balaustie oiuꝫ añ.xv. cere ⁊
olei roſ. cū q̄b⁹ ꝯficiāt̄. Et ex ēpl̄is bonis i p̄n⁰ ap̄atū
sr̄ radix lilii melilotū cera ⁊ oleū viol̄. Et ñ oꝫ vt em
plastꝝ fiat cū lubricitate vehem̄ti vētris: imo tpet̄ vē
ter i p̄mis deiñ admīstret̄ ēpl̄a. ¶ Et ex ēpl̄is bonis
i hora stat⁹ vsqꝫ ad declinatōēꝫ ē illꝺ q̄ꝺ ℞. cynas sq
nāti ⁊ camemillā ⁊ melilotū ⁊ absynthiū ro. ⁊ spicā
⁊ radicē altee ⁊ sandalū ⁊ fausel ⁊ crocū ⁊ g̃na lauri
⁊ q̄ sr̄ silia ill̄. Addat̄ i stipticis i p̄ncipiis ⁊ i resolutis
i postremis. ¶ Et ex medicis bonis i maturādo ap̄a
calidū c⁹ q̄rit̄ maturatio ⁊ almexere ē vt sumāt̄ extre
mitatū roſ. ⁊ extremitatū absynthii ⁊ extremitatuꝫ
sempuiue ⁊ corticū cytri exterioꝝ ⁊ masticis ⁊ turis
oiuꝫ ana p.i. ⁊ ʒ. ⁊ cydonioꝝ ⁊ dactiloꝝ imaturoꝝ
⁊ croci ⁊ aloes ⁊ myrrhe oiuꝫ añ.ptē.i. ⁊ cere ⁊ olei
camemill̄. ⁊ olei de neriden oium añ.ptes.x. ¶ Qꝺ
si cā i euētu ap̄atis fūit dolor añs de v̓itate cuius est
vt curet̄ cū subtiliatis tc̄ qū p̄uenit ad ap̄a tūc oꝫ vt
abscindas subtiliatiua ab eo ⁊ sis ꝯtent⁹ sedatis do
loꝝ sicut ē adeps anatis ⁊ galline. ¶ Et qñ āticq̄tur
ap̄a tūc da i potu tro.de spica ⁊ fac ēplin ex ēplo d̓
bdellio cū g̃nis de ben dcō i ātitodario. Et ex eis q̄

ꝯfert ad hꝰ ē ceratū cū oleo ꝺ̓ balsamo ⁊ aloe ⁊ cera
alba. Et oꝫ vt administret ceratū G. ꝑdcm̄ i ca. debili
tatis stō̄i ⁊ ēplm̄ de meliloto ē ad hꝰ iuuatiuū valde
Et ex illis sꝫ camemilla ⁊ balaustie ⁊ sem̄ lini ⁊ me
lilotū ⁊ alfa ex qbꝰ fit ēplm̄ ⁊ fiat ex eis vaporatio ⁊
ēbroca fiat cū decoctōe ipoꝝ. Et ex eis q̄ sanāt illꝺ̓
ē illud qꝺ̓ ℞. roſ. ʒ. x. xilo aloes. ʒ. ii. masticis se. endi
uie cuscute oīuꝫ añ. ʒ. iii. sumāt i apate iflāmato cuꝫ
cāfora i potu: aut sumāt. iii. sextaria caſ. fi. q̄ decoquā
tur i lb. i. aq̄ donec remaneat. ʒ. deiñ colet ⁊ ꝓiciat
sup ipam de aq̄ solatri ⁊ aq̄ kekengi sacraiati ⁊ buli
at ⁊ ꝓiciat sr̄ ipam. ʒ. ʒ. hierapi. ⁊ sumat i potu ex ea
ille q fortis ē totāt itegre ⁊ debilis medietatē eiꝰ. Et
si idiget fortiori hoc addāt ⁊ se. apii ⁊ se. caulis āmo
niacū ⁊ medulla cerui ⁊ adeps galline. ¶ Et qñqꝫ
idiget ēplō bolisini ⁊ emplō cytrino. Et i hac hora
qñqꝫ necc̄riuꝫ ē vt i potu dent tro. de bdellio. Et ex
ēplis iuuātibꝰ in hoc ca. ē ēplm̄ hꝰi: ℞. cere ⁊ olei de
neridē āboꝝ añ. ℥. i. masticis ⁊ cipi ⁊ sqnāti ⁊ aloes
oīum ana auř. i. ⁊ bdellii. ʒ. iii. soluat i vino ⁊ aggre
get int has medicinas fm̄ acceptōeꝫ ēpli. ¶ Qꝺ̓ si
fūit illic solō vētris qñꝫ erit necc̄riuꝫ vt ponas cū istis
succū acreste aut succū absynthii aut aggreges int
vtrūqꝫ. ¶ Et de errore maxio ē vt ꝓlonget tp̄s tole
rantie apatis ⁊ icessanter fiat curatio cū infrantibꝰ ⁊
fiat apa i via vt fiat exitura ⁊ ꝓhibeat a maturatōe:
oꝫ gꝰ vt ꝯsideres hoc. Et iā dcm̄ ē ꝙ suspensoriū fcm̄
ex lapide beselis qū suspēdit ita vt tāgāt stōm erit iu
uamtū eiꝰ magnū i doloribꝰ eiꝰ ⁊ apatibꝰ eius. ¶ Qū
āt apa fit dubellati ⁊ exitura nos iam singulare capi
tulū fecimꝰ ei. ¶ Qū v̓o apa ē cholicū oꝫ i p̄nꝰ vt ifret
valde cū ēplis i infratis notis ꝑmixtis cuꝫ sandalis
⁊ cāfora ⁊ roſ ⁊ silibꝰ: ⁊ det i potu aq̄ ordei cum aq̄
ḡnati muzi ⁊ decocti cū cācris. deiñ pꝰ aliꝺ̓ ꝑ aliqꝺ̓
dies admistra aqꝫ solatri ⁊ aqꝫ endiuie: ⁊ pꝰ illꝺ̓ qū
appropinq̄t stat̓ misceat cū aq̄ solatri ⁊ aq̄ endiuie
parūp aq̄ feniculi.

¶ De apatibꝰ fris phl̓aticis. C. iiii.

Ista apata gnānt ex hūiditate ⁊ malia digō
nis ⁊ ꝑuitate exercitii ⁊ ex reliqs cāis gnānti
bꝰ mās chroincas coartātibꝰ eas i vasis ⁊ i
uisceribꝰ q̄ꝝ cognitio p̄teriit. ¶ De signis. C. v.

Quando iueneris signū apati cū dolore iqe
to i oī dispōe ⁊ augmto ⁊ ñ ē febris nꝫ inflā
matio nꝫ iqetudo sꝫ ē humiditas lubrica ⁊
claritas coloris ⁊ paucitas sitis ⁊ malitia digōis ⁊
ꝑuitas appetitꝰ: tūc illꝺ̓ ē apa phl̓aticū. Et tu signifi
cabis cū reliqs signatōibꝰ p̄dictis de hūiditate com
plexionis stō̄i. ¶ De cura. C. vi.

De canone i hoc ēt ē vt nō cūcs resolutiua a
stipticis. Resolutiua. n. qbꝰ idiges in hoc sꝫ
fortis resolōnis. ¶ Incipe gꝰ in cura istoꝝ
ita vt des eis i potu aqꝫ apii ⁊ aq̄ feniculi āboꝝ ana
℥. ii. baurac. ʒ. iii. de oleo amigdalino dulci q̄ꝫtū suf
ficit: deiñ pꝰ illꝺ̓ sumāt i potu. ʒ. ii. olei de kerua cū tri
bꝰ. ʒ. olei amigdalini dulcis ⁊ decoctōe mellilotī: et
eiꝰ cōctio ē hec: ℞. meliloti. x. radices: feniculi. x. aq̄
lb. iiii. decoquāt donec remaneat lb. i. ⁊ da i potu ex
eo. ℥. iiii. Et ꝯfert istis decoctō isopi i q̄ ꝺ̓coqt melilo
tū ⁊ ponāt sr̄ potōeꝫ eiꝰ. ʒ. iii. olei de kerua. ʒ. ii. olei
amigdalini dulcis. ¶ Ex vnguētis āt de ēplis ē me
dicam̄ exꝑtū qꝺ̓ ℞. polii meliloti ⁊ amomi ⁊ came
mille ⁊ aneti oīuꝫ añ. ʒ. x. ⁊ absynthii ⁊ spice āborū
ana. ʒ. vii. aloes. ʒ. viii. masticis. ʒ. x. turis. ʒ. vi. radicū

altee. ʒ. xv. āmoniaci ⁊ opponaci storacis oīuꝫ ana
ʒ. x. adipis anseris ⁊ adipis galline oīuꝫ añ. ℥. ii. cere
rubee. ʒ. lb. Et qꝺ̓ ex vnguētis ē meliꝰ ē oleū ꝺ̓ neridē
⁊ oleū de spica i qꝰ iā posita fuerit myrrha ⁊ cordu
meni. ¶ Et ꝯfert ēt hasꝑagi ⁊ alubleb cū oleo āigda
lino dulci ⁊ sicla ⁊ caulis cū oleo oliue ⁊ ea q̄ siccāt
sanguinē ex cibis quoꝝ digō ē facilis. ⁊ oꝫ vt alienet
vomitū oīo: nā ipse in hꝰ i est malus.

¶ De apatibus duris ⁊ grossis. C. vii.

Quandoqꝫ fiūt icipiēdo: ⁊ qñqꝫ fiūt a ꝑmu
tatōe ex apatibꝰ calis fm̄ q̓ iā sciuisti i p̄nci
piis. ⁊ qñqꝫ fiūt sꝫ raro ab apate phl̓atico
cui accit vt iduręscat. Et significat ipm̄ cuꝫ signatōi
bꝰ apatuꝫ durities tactꝰ ⁊ multitudo varietatis ⁊ ex
tenuatio corporis. ¶ De cura. C. viii.

Canō i his ēt ē vt ñ eūcs medicias r̄solutias
a stipticis ⁊ oēs medicie q̄ sꝫ vehemētis reso
lutōis i fine apatū caloꝝ sꝫ iuuatiue hic. Et oꝫ vt in
potu sumāt lac camelaꝝ fetaꝝ assidue. Et ex illis q̄
eis ꝯfert ē vt sumāt tres aureos ex oleo de kerua cū
decoctōe cassie fi. q̄ sit submersa i aq̄ radicū. Et si idi
get eis q̄ sꝫ fortiora ponat i aq̄ radicū sūmitatū sqnā
ti ⁊ masticis ⁊ capilliueneris cū reliqs medicīs oīuꝫ
añ. ꝑs. i. ⁊ qñ ponit cum oleo de kerua olei de spica
q̄ꝫtitas. ʒ. i. ⁊ olei amigdalini dulcis q̄ꝫtitas. ʒ. ii. est
iuuatiuū ⁊ silr̄ qñ i potu sumūt olea ista cū aq̄ mell̓
¶ Et oꝫ vt administret i ēplis coꝝ medulla ossiū cer
ui ⁊ medulla cruris vaccini ⁊ piguedo gibbi came
li. Et ex medicīs ꝯferētibus ad hꝰ ⁊ idubellati ē illꝺ̓
qꝺ̓ ℞. meliloti ⁊ fenugreci ⁊ camemille ⁊ baccaruꝫ
lauri ⁊ altee ⁊ absynthii oīuꝫ ana ꝑtē. i. āmoniaci tu
ris aboꝝ ana duas tertias ꝑtis: resoluāt gūme iste i
decoctōe ficuū. xii. cuꝫ vino ⁊ melle: deiñ ꝯiūge cuꝫ
eis has medicias ⁊ fac ex eis ēplm̄: ē eniꝫ mirabile.
Emplm̄ aliud ℞. sordiū vrcei ꝑ. vii. storacis ꝑ. ii. ma
sticis ꝑ. i. glutis alibath ꝑteꝫ. ʒ. fecis olei de neriden
q̄ꝫtitatē q̄ ꝯficiant medicie. Emplm̄ aliud: ℞. āmo
niaci. viii. mellilotī. xii. cere. viii. croci myrrhe bdelii
iudaici oīuꝫ añ. viii. olei de balsamo lb. i. Et ex eis q̄
valde iuuatia sꝫ eis est oleū de succo vitis ⁊ ex eis q̄
ꝯferunt eis valde sꝫ decoctio ircos cum cassia fi. et
ēplm̄ qꝺ̓ diximꝰ i ca. debilitatis stō̄i cuꝫ duritie. De
scriptio ēpli boni: ℞. masticis turis absynthii oīum
añ. ꝑtē. i. āmoniaci croci ambaꝝ añ. ꝑtes. ii. cipi. iii.
fac ceratū cuꝫ oleo de neridē tāte q̄ꝫtitatis q̄ leuitas
fiat. ¶ Et qñ accit illꝺ̓ qꝺ̓ raro ꝯueni[illegible] ex ꝑmutati
one apatis phl̓ici ad apa duꝝ tūc ꝯueniētior cura ē
ei ēplm̄ hꝰi descriptōis: ℞. āmoiacū bdeliū sem̄ cau
lis amigdalas amaras storacē liqdā masticē spicaꝫ
sqnātū cipeꝝ gūme dissoluāt ⁊ alia tant ⁊ fac ex eis
ēplm̄. Sintqꝫ cibi eoꝝ sic hasꝑagi ⁊ alubleb oleum
amigdalinū dulce ⁊ ꝓp̄e eiꝰ qꝺ̓ ꝑmutatū ē ab apate
calido. ¶ De adubellati i stō̄. C. ix.

Multotiēs errant medici i regimie apatis in
stō̄: ⁊ ꝑmutādo fit exitura ⁊ mltotiens inci
piēdo fit. ¶ De signis Cap. x.

Iam diximꝰ signa initii eius i caplō apatuꝫ
calidoꝝ stō̄i. ¶ De cura Ca. xi.

Oportet vt icipiat a phl̓omia ⁊ a regie stō̄i
apati apate calido extrinseco cū qꝰ sit pose
vt ꝓhibeat fieri dubellati nā si fit dubellati
⁊ icipit eē i via maturatōis oꝫ tc̄ vt sit res leuis. ¶ Et
si autūas maturatōeꝫ ꝓpinquā oꝫ vt i potu tribuat
lac recent mucltū vice vna pꝰ aliā cū aq̄ calida ⁊ tan

gas duritiē ꝛ ꝯſideres an ꝯp̄maꝛ̄ ꝛ attendas ꝯmoti
onē ꝛ tremorē ꝛ ꝯp̄ſſionē apatis: nā ſi ñ ꝯp̄miꝛ̄ illud
oꝫ vt i potu ſumat hn̄s ip̄m taraxaconē ſiccā cū aq̄
fenugreci ꝛ tribuloꝝ ꝛ oleo amigdalino amaro. ꝙ
ſi idiget fortiori hᵒ: ꝛ ē iceptio i via maturatōis iam
addēs ſr̄ p̄mā ponaꝛ̄ i eis oleū ð̄ kerua. ¶ Et ex eis
q̄ expta ſt̄ i hᵒ ē vt ſumat i potu hn̄s eā taraxacōnis
ſicce q̄ꝫtitatē. ʒ.i. ꝛ.5. ſeis almaru ꝛ fenugreci. ʒ.i. ꝛaꝛ̄
illud ꝛ bibaꝛ̄ cū qbuſdā lactibꝰ recenꝛ̄ mucltis caliſ
ſic ē lac aſinc ꝛ capraꝝ ꝛ q̄ꝫtitas lactis ſit triuꝫ. ℥. ꝛ
miſceaꝛ̄ cuꝫ eo ex galia pondus. ʒ.iii. ¶ Et ex eis q̄
exꝑta ſt̄ ēt ē vt ſumaꝛ̄ taraxacōis ſicce. ʒ.i. ꝛ ſei. ℥.ii. ꝛ
ſe. maru. ℥.iiii. ꝛanꝛ̄ ꝛ cribelenꝛ̄ ꝛ ꝯficiāꝛ̄ cū lacte cap̄
no ꝛ oleo ſiſamino ꝛ fiat ex eis ēplm ſup dubellati.
Et oꝫ vt fiat balneū cū aq̄ tepida ꝛ vt ponaꝛ̄ empl̄ꝫ
aliqð ſup bubellati fcm̄ ex ficubus ꝛ camemilla ꝛ fe
nugreco decoctis ꝛ ſit i eo abſynthiū vt ꝯfortet: ꝛ qð
q̄riꝛ̄ ex oībus illis eſt maturatio apatis ꝛ eruptio.
¶ Qn̄qꝫ exiſtimaueris maturatōeꝫ poſtq̄ꝫ iā admi
ſtraueris balneatōeꝫ p̄dictā ꝛ empl̄a p̄dicta ꝛ ſucceſ
ſeris cū empl̄o ficuū p̄dicto ſubſterne ei ſtra m̄ta du
plicia vt i culcitris ꝛ i calefaciētibꝰ ꝛ p̄cipe ei vt iace
at ſup ea v̄ſo ventre iferius donec rūpaꝛ̄ ſub ꝯp̄ſſiōe
apa eius. Et tu qdē cognoſces ꝙ iā ruptuꝫ ē p detu
mitōeꝫ ꝛ attenuatōeꝫ ꝛ p illud qð expuiꝛ̄ aut cuꝫ ſo
lutōe vētris egrediꝛ̄ ex ſanie aut ex ſanguine: ꝛ oꝫ vt
i potu tribuas tūc aloē cū aq̄ endiuie. ¶ Qn̄qꝫ erū
piꝛ̄ da i potu incarnatiua q̄ꝫuis ille q̄ euomit ſanieꝫ
ex ſtō ſuo ſit ad deſpatōeꝫ ꝓpinqor q̄ꝫ ad ſpem.
¶ Qn̄qꝫ exiſtimaueris i ſtō ſaniē extrahe ip̄am cū
ſolutōe vētris ꝛ ñ moueas ip̄am ad vomitū. ¶ Qn̄
qꝫ ñ valent hꝰ i res admiſtra medicīas p̄dictas i ca.
apatū duroꝝ. ¶ Cibi āt ꝯueniētes ꝛ i p̄nᵒ rei ſūt ſor
bitōes facte ex amilo ꝛ ordeo excorticato ꝛ vitello
oui. Et i fine eiꝰ illi i qbꝰ ponūꝛ̄ anetū ꝛ fenugrecū ſꝫ
mēſurā.

¶ Ca.xii. de vulneribꝰ in ſtō.

Stomacho qn̄qꝫ accn̄t vlcera ꝛ bothor pp
acuitatē hūoꝝ q ibibūt corpꝰ ip̄ius ꝛ q ob
uiāt ei ex ip̄is. ¶ Et multotiēs fiūt pp illð
qð ꝑuenit ad ip̄m ex aliis. ¶ Multotiēs eni vlcera
tur ſtōus ex catarro deſcendēte ad illð ex capite ca
lido mordicatiuo aut corroſiuo pp ſuā putrefactiōꝫ
qr̄ putreſcit ꝛ corrodiꝛ̄ ſtōus qn̄ ꝓlōgaꝛ̄ catarrus.

¶ Cap.xiii. de ſignis ꝯuenientie ꝛ dn̄e.

Multotiēs p̄ducūt vlcera ſtōi ꝛ ꝓp̄e i iferiori
bꝰ eius ad mioratōeꝫ anhelitꝰ ꝛ ꝓuocatōeꝫ
ſudoris ꝛ ſyncopi ꝛ ifratōeꝫ extremitatum.
Et qn̄qꝫ ſignificāt vlcera i ſtō fetor eructuatōis ꝛ ele
uatio vaporis faciēs icurrere ſiccitateꝫ lingue ꝛ exic
catōeꝫ ip̄ius ꝛ ē ſyncopis pl̄ima. ꝛ qn̄ ſt̄ i ſtō bothō
multiplicaꝛ̄ eructuatio valde. ¶ Et iā diſtinguiꝛ̄ inꝛ̄
vlcꝰ fcm̄ i meri ꝛ iter fcm̄ i ſtō qm̄ i illo qð fcm̄ ē i me
ri ſentiꝛ̄ dolor in ip̄o vſqꝫ ad poſteriꝰ iter duas ſpatu
las ꝛ in collo vſqꝫ ad initia pectoris. Et verificat di
ſpōeꝫ eiꝰ trāſitꝰ deglutiti qm̄ ſignificat locū doloroſū
cū p̄ſitia eius ꝛ qn̄ ꝑtrāſit hūc locū parūp. ¶ Facta
āt i ſtōi ore ſignificat ꝙ dolor ē i inferioribꝰ pectoris
ꝛ ſup̄mis vētris ꝛ ē vehem̄tior ꝛ deglutitū ſignificat
ip̄m cū ꝑtrāſitione pectoris ꝛ pl̄m eius declinat ad
mirach ꝛ minoraꝛ̄ ex eo anhelitꝰ ꝛ ifraꝛ̄ corpꝰ ꝛ p̄du
cit ad ſyncopi plurimum. ¶ Uerꝫ fcā i fundo ſtōi ſi
gnificat exitꝰ corticis vlceris eiꝰ i egōe abſqꝫ excoria
tōe i iteſtinis ꝛ iuētio doloris pᵒ q̄rē eiꝰ qð ſumiꝛ̄ i in
ferioribꝰ ſtōi ꝛ ſit dolor puꝰ. ¶ Et diſtinguiꝛ̄ iter vlcꝰ
i ſtō ꝛ vlcꝰ i inteſtinis p locū doloris qū igrediꝛ̄ cibꝰ
i corpꝰ ꝛ ē exitꝰ corticis q egrediꝛ̄ i egōne rarus ꝛ eſt
cortex eiꝰ ſubtilis. i. ex genē eiꝰ qð egrediꝛ̄ ex iteſtinis
ſupioribꝰ. Et ſignificat qð ē ex ſtō ꝙ dolor ñ ē in ꝑti
bus viſceruꝫ imo ē. verꝫ multotiēs appropinq̄t ꝛ aſ
ſimulaꝛ̄ dyſenterie. In eis āt q̄ ſt̄ i iteſtinis ſupioribuſ
oꝫ vt tu valde itēdas. In vomitu āt qū cortex ingre
diꝛ̄ ñ ē vlcꝰ niſi i meri aut ſtō. Et oꝫ vt qū tu volueris
experiri illð vt cibes egꝝ ex aliqᵒ in quo ſūt ſynapis
ꝛ acetū.

¶ Ca.xiiii. de cura vlceꝝ ſtōi.

Plaga recēs q̄ ſit i ip̄o oꝫ vt cureꝛ̄ cuꝫ medi
cinis ſtipticis ꝛ denꝛ̄ cibi velocis digōis ꝛ
vitenꝛ̄ medicine vlceroſe i qbꝰ ponunꝛ̄ flos
eris ꝛ ceruſa ꝛ lithargyriuꝫ ꝛ tutia ꝛ ſimilia: imo oꝫ
vt curenꝛ̄ vlcera ſtōi ꝛ corroſio i ip̄o i p̄mis cū mūdi
ficatōe cū eis q̄ ſt̄ ſicut aq̄ mellis ꝛ iuleb. Et ñ oꝫ ēt
vt ſit i purgatorio fortitudo purgatōis ꝛ ledat vlce
ra pluſq̄ꝫ oꝫ. Et oꝫ vt ſit eoꝝ abſterſio ꝛ ablutio ad
iferiora. ¶ Qð ſi fūit illic corroſio ꝛ caro mortua oꝫ
vt mediceꝛ̄ cū medicamie mūdificāte carnē mortuā
ꝛ icarnāte ꝛ faciēte naſci carnē. et o q̄ꝫ ꝯueniēs ē hie
rapicra ad illð ꝛ qū mundificaꝛ̄ oꝫ vt i potu dentur
lac acetoſum vaccinū a quo ablatuꝫ ē butyꝝ ꝛ ſiru
pꝰ de cydoniis ꝛ ḡnatis ꝛ ſimilibꝰ ꝛ denꝛ̄ ēt aq̄ ordei
cū ḡnatis ꝛ ſirupi de fructibꝰ ſtipticis. ¶ Et ē qn̄qꝫ ne
ceſſariū vt cibēꝛ̄ vētribꝰ vituloꝝ ꝛ hedoꝝ ꝯditoꝝ cū
aceto. Et ſcias ꝙ q̄ꝫdiu ñ mundificaꝛ̄ ſordes tota ñ
eſt iuuam̄tuꝫ cure alterius nꝫ admiſtratōis ꝯſolida
tiuoꝝ. Et qum admiſtras icarnatiua ꝛ egritudo eſt
i ꝑtibus meri ꝛ ore ſtōi tc̄ pone i eis ex glutinatiuis
aliqð magnum ſic ē gummi ꝛ dragagātuꝫ. Et qn̄qꝫ
ꝯfert vlceribus ſtōi filoniuꝫ ꝛ ꝯfert ēt tro. de karabe
p̄cipue ſi fūit illic vomitus ſan. ꝛ ꝯferunt eis oīa rob
fructuum. ꝛ qn̄ꝫ cōfert rob eupa. ꝛ rob abſynthiū ꝛ
qn̄qꝫ ſt̄ i ſtō vlcera ꝛ ñ ē excuſatio ſolōnis vētris pp
aliqd vocantiū ad hᵒ tc̄ oꝫ vt ſoluas vētrē cū eis q̄ ſt̄
ſic caſſia fi. ¶ Qð ſi accidat ex vlceribꝰ ſolō ventris
cureꝛ̄ cū tro. ð ſpodio ꝛ robub ſtipticis cū aq̄ ſauic
decocti. ¶ Et ſi fūit illic corroſio cureꝛ̄ cū eis q̄ dixi
mꝰ i cura ſputi ſanguis.

¶ Ca.xv. ð bothor i ſtō.

Confert eis mūdificatio cū ſolōne eoꝝ qbꝰ
ꝯceſſum ē fieri ſolōnē vētris i vlceribꝰ ſtōi ꝛ
cibari cū ḡnis ḡnati cū paſſis ꝛ lacte decoc
to cū ferro ignito.

¶ Ca.xvi. de ruptura ſtōi.

Quoꝝ ſtōus diſrūpiꝛ̄ fortaſſe ñ euadunt niſi
pauci a ruptura parua.

¶ Tractatꝰ.v. de diſpōibꝰ ſtōi ex ꝑte eiꝰ qð
ip̄e ꝯp̄hendit ꝛ egrediꝛ̄ ab eo ꝛ aliqbꝰ diſpōnibꝰ mi
rach ꝛ q̄ ſequūꝛ̄ ip̄m.

¶ Ca.i. de iflatōe ſtōi.

Quandoqꝫ fit pp cibū qū i ip̄o ē hūiditas exnea q̄
ꝯuertiꝛ̄ i vētoſitatē ꝛ ñ ē poſē caliditati ſi
eſt equalis vt reſoluat eā ita ꝙ nō reſol
uat ip̄aꝫ ad vētoſitatē. ¶ Et qn̄ꝫ ſit ꝓp̄ꝛ̄
caliditatē digeſtiuā qū ē debilis. Cibꝰ nāqꝫ q̄ꝫuis ſit ñ
iflatiuꝰ i nā ſua tñ qū ð̄bilitaꝛ̄ i ip̄o caliditas euaporat
ꝛ faē accidē vētoſitatē. m̄a nāqꝫ i ſb̄a ſua nō ē vētoſi
tatis plurime ñ faē i vētribꝰ euenire iflationeꝫ niſi ſit
caliditas minorata ꝛ moueaꝛ̄ ꝛ ñ digeraꝛ̄. ſic ſi p̄ueꝛ̄
caliditas oio non aſſociaꝛ̄ ei iflatio ꝛ ſi ſit ex iflatiuiſ.
Et oē a qᵒ ñ accit inflatio nō accit ab eo inflatio niſi
aut pp ſeip̄m. ſ. ab illo i ſua ſb̄a aut pp duas res p̄ter
ip̄m q̄ꝝ vna eſt dn̄iuꝫ caliditatis ſup ip̄ꝫ ꝛ alīa frigꝰ
qð ñ mouet aliqd. ¶ Et qn̄ꝫ ē caliditas apta ad dige

rēdū ⁊ mā obediēs ei ⁊ mouet̃ p illō qȯ eā retrahit
ab ipa ex potu aq̄ plīme sr̄ ipaȝ aut motu ꝯmouēte
ipaȝ. Et qn̄ȝ ē ꝯplo cibi iflatiua sic̄ faseolo⁊ ⁊ lētiū
⁊ siliū ⁊ n̄ ꝯfert fortitudo v̇tutis ⁊ alienatio loco⁊
digōnis nisi sit calitas fortis vehemt̄is v̇tutis ⁊ mā
vehemt̄is hūectatōis. Et ex medicis iflatiuis ē vinū
grossuȝ ⁊ dulce pp grossitiē ei⁹ nisi sit dulcedo subti
lis ⁊ gnāt̃ ab eo vētositas subtilis. ¶ Et qn̄ȝ ē cā in
flatōis eēntia cibi cali i nā sua: nam qū ipe iuenit di
spōnē q̄ calefac̃ qū fit digō ⁊ egredit̃ ex h° qȯ ipe est
calidus potētia ad h° vt sit calidus actu mām fr̄am
hūidā resoluit ipm ⁊ fac̃ ipm vaporare. ¶ Et qn̄ȝ st̃
inflatio ⁊ rugit⁹ pp vacuitatē vētris cū hūiditate cru
da vitrea i stō. Ipsa.n.cū occupat̃ calitas nāl' ab ea
cū cibis ē qeta ⁊ qn̄ calitas expedita puenit ad eā re
soluit̃ i vētositatē. ¶ Et qn̄qȝ ē cā i h° ꝙ nā qn̄ iuēit
vacuitatē ⁊ mouēt v̇tutes mouet̃ aer effusus i spatiis
⁊ mouet̃ cū eo residuū vapo⁊ hūiditatis ⁊ ē sic̃ ven
tositas. ¶ Et qn̄ȝ st̃ cā i ea mlt̃itudo melie ⁊ egritu
dines splenis. ¶ Et mlt̃otiēs fit frig⁹ supueniens cor
pori exteri⁹ cā iflatōis ⁊ vētositatis ex q̄ replet̃ corp⁹
ppea q̄ debilitat calitatē opantē i mā ⁊ fac̃ opōneȝ
ei⁹ mediā opōnē ⁊ ei⁹ opō ē digō hūiditatū ⁊ medie
tas opatōis est vaporatio. Et qn̄ multiplicat̃ iflatō
i vētrib⁹ ꝯualescētiū idicat ꝯuersionē. ¶ Et egritudi
nis almirachiati plīm fit pp vehemtiā calitatis stōi ⁊
oppilatiōes via⁊ cibi ad corp⁹ q̄r redit et retinet̃ in
ptib⁹ stōi ⁊ fac̃ acetosā eructuatōeȝ ⁊ accit vomit⁹ stu
pefaciēs dentes p̄cipue si cōicat splen ⁊ ē egō hūida
⁊ igrossat̃ san. Et qn̄qȝ ē illic apa faciēs vaporeȝ me
lacholicū ⁊ fac̃ euenire meliam. ¶ Ca.ii.ḋ signis.

Llam i q̄ ē cā gnātio vētositatis ⁊ iflatō sbe
cibi significāt redit⁹ ad cognoscēdū sbaȝ ei⁹
qȯ sumit̃ ⁊ ꝙ iflatio n̄ ē plurima valde nȝ i
horis bonitatis cibi. ⁊ ꝙ eructuatio qn̄ iterat̃ bis
aut ter sedat̃ ei⁹ malitia. ¶ Et silr̄ qn̄ cā i ipsa ē hūor
significant eā assūptio aq̄ ⁊ ꝯmotio sonās ⁊ ad sum
mū qȯ accit v̇tute digestiue. oīa.n.cognoscūt̃ p iuen
tione cāe ⁊ remotionē iflatōis cū altatione regimis
¶ Et drīe qdē iter iflationē melicā ⁊ illā q̄ ē ex hūo
rib⁹ malis crudis ē ꝙ iflatō melie ē cū siccitate ⁊ alia
ē cū hūiditatib⁹. ¶ Et facte ex cāis aliis signū ē iuē
tio alia⁊ cā⁊. ¶ Ca.iii.de cura.

SI ē cā iflatōis cib⁹ dimitte ipȝ tēdēs ad aliū
⁊ meliora regim̄ futu⁊ ⁊ n̄ ledat̃ digō ⁊ vsȝ
quo fit illud oȝ vt dormiat hn̄s eā sr̄ vētreȝ
suū supra puluinar plenū eis q̄ calefaciūt sic̃ ē coctū
Et si ē cā ei⁹ fr̄itatis stōi ⁊ debilitas ei⁹ curet̃ cuȝ eis q̄
oȝ ex illis q̄ dcā st̃ i ca.ei⁹. Et vngat̃ cū oleo aliquo i
quo decocta st̃ subtiliatia disrūpētia vētositatē sicut
ameos ⁊ keisim ⁊ cyminū. Et si idiget fortiorib⁹ illis
tūc sint ruta ⁊ sem̄ ei⁹ gn̄a lauri ⁊ alāiudē ⁊ seseleos. ⁊
⁊ sit oleū ei⁹ oleū laurinū ⁊ oleū ve kerua ⁊ q̄ st̃ silia
illis. ⁊ qn̄qȝ suffic̃ iungē m̄bra ex oleo aliq° cū q° per
miscet̃ anetū ⁊ q̄ currūt cursu eius deīn cū ēplastris
fortis resolutōis sic̃ ēplastr̄ fcm̄ cū isopo ⁊ aneto et
aq̄ cineris ⁊ silibus. Et qn̄qȝ st̃ necr̄ia clisteria cū h⁹i
oleis ⁊ qn̄qȝ pōit̃ i eis pip. Et si fūit frig⁹ ex mā gros
sa n̄ dabimus i potu istas medicias. Qn̄ȝ eni ipe ad
dūt i ꝯmotōe vētositatū. imo oȝ vt purgemus māȝ
i p̄mis deīn demus eas i potu. Et si frigus fūit purū
⁊ fūit mā pauca n̄ curabimus de h° imo dabim⁹ eas
i potu. Et ex eis q̄ i potu dabimus ⁊ magnificat̃ eo
rū iuuamtū ē manipulus polii decoctus in aq̄ vehe

mēter: deīn sumat̃ ex ea i potu aut misceat̃ decoctio
calamti fluuialis cū melle ⁊ sumāt̃ ex ea i potu. ⁊ de
coctō galāge iuuatia ē valde: ⁊ galāge sic̃ ē ⁊ galāge
ꝯfectū cū sir° acetoso fcm̄ pilule pue sic̃ cicer ⁊ sit dos
eius aur̄.i.cū aq̄ cal'a ⁊ ē ex eis q̄ solutōe educūt ven
tositatē plīmā ⁊ hūiditatē paucā. Et ex eis q̄ st̃ maxi
iuuamti i iflatōe accn̄te ē castoreū qn̄ bibit̃ cū aceto
pmixto cū aq̄ ⁊ rob cū oleo ātiq° ⁊ ꝓpe aceto alāiu
dē aut sqlitico. Et dr̄ ꝙ calcaneus porci adustus est
bonus ad h° ⁊ qn̄ȝ suffic̃ i ea q̄ leuis ē vt i potu suma
tur vinū pu⁊: parūp bibat illō: deīn dormiat sr̄ ipȝ
⁊ surget sanus ab egritudie sua. Vnguētū ꝯferēs ei
decoquāt̃ nigelle ⁊ gn̄a lauri ⁊ ruta i vino vehemēt̃
⁊ colet̃ deīn coq̄t̃ ex oleo medietas illius vini cū ipo
donec remaneat oleū deīn fiat iunctio ex ipa: ⁊ simi
liter oleū de lilio. ¶ Dixer̄t qdā aloes ē iuuatia val
de ifantibus quo⁊ iflāt vētres. ¶ Et iflatio isepabi
lis melācholica curat̃ cū eis q̄ st̃ vt sagȝenea ⁊ alca
dicō ⁊ ameos. Et si idiget euatōe forti admīstra pilu
las fetidas ⁊ pone sr̄ spongiā ifusaȝ i aceto forti val
de ⁊ melius ē acetū alāiudē. ¶ Ca.iiii.ḋ rugitu.

OMnes cāe iflatōis st̃ ipe eedē cāe rugit⁹ qū
accn̄t ille cāe iflatiōis ⁊ nitit̃ nā eas expellē
⁊ n̄ pt ⁊ n̄ expellit̃ ad supiora nȝ ad iferiora imo mo
uet̃ i vasis itestino⁊ tc̄ ē rugitus ⁊ ꝓpe qū ē i itestinis
subtilibus stricto⁊ meatuuȝ. Qūqȝ pmutat̃ ab eis
ad ampla itestina.s.grossa qescit ⁊ minorat̃: ve⁊ sōi
tus ei⁹ tūc ē grauis cū h° ꝙ ē minor. In subtilib⁹ vō ē
acut⁹ cū hoc ꝙ ē plīm⁹. Qūqȝ pmiscēt̃ ille vētosita
tes cū hūiditatib⁹ n̄ st̃ pure ⁊ qn̄ iueniūt spatiū ⁊ sūt
iflātes ꝯmouētes sōitū faciūt ꝓueni⁊e sōitum vasis
hn̄tib⁹ strictū collū. Et claritas qdem sōit⁹ significat
mūdificationē itestino⁊ aut exiccationē fecis. ¶ Et
cura qdem rugit⁹ ꝓxia ē cure iflatōis ⁊ ille q̄ inuenit
vētositatem i ventre cū febre pauca bibat aq̄ȝ cymi
cū tercniabin loco penidia⁊.

¶ Cap.v.de lenitate stōi ⁊ lubricitate.

QVandoqȝ ē cā ei⁹ malitia ꝯplōnis stōi ⁊ ra
ro fit ex cōplōne cal'a simplici qn̄ puenit ad
hoc vt mortificet retētiuā. Et qn̄ȝ fit pp ma
litiā ꝯplōnis fr̄e cū mā lubricitāte aut absqȝ mā. Et
qn̄qȝ fit pp vlcera i stō q̄ ledūt̃ ab eis q̄ ad ipa pueni
unt q̄r mouet̃ ad expellendū ea. Et qn̄ȝ ē cā ei⁹ debi
litas adueniēs retentiue. Et qn̄ accit p⁹ lubricitatem
stōi ⁊ itestino⁊ ⁊ lenitatē eo⁊ eructuatio acetosa est
sm̄ dcm̄ Hyp. signū bonū. Significat.n.augm̄tum
calitatis diminute: nā si n̄ fūit calitas n̄ erit vētositas
nȝ eructuatio. ¶ Ca.vi.de signis.

NOta sunt ⁊ n̄ ē necr̄ium iterare ea.

¶ Cap.vii.de cura.

SI fūit cā eius malitia ꝯplōnis cal'e cuȝ mā
tūc oȝ vt educat̃ hūor cū facilitate ⁊ admi
strent̃ p⁹ illud robub fructuū stiptico⁊ aut
aq̄ sauic ordei decocti cū milio. Et si ꝓlongat̃ illō ē
necr̄ium bibē ea q̄ sunt sic̃ lac acetosum vaccinū de
coctū aut i quo extinguūt̃ fer⁊ ⁊ lapides cuȝ q° sint
admixte medicie stiptice sic̃ spodiū ⁊ rosē ⁊ karabe
⁊ balaustie ⁊ alcort ⁊ hypoqstidos ⁊ ꝓiciāt̃ sr̄ medi
am lb.lactis acetosi.ʒ.v.de medicis ⁊ admīstrentur
sup stōm empl'a dicta i antidotario ⁊ sit cibus ex lē
tibus excorticatis ⁊ rizi ⁊ milio cum succis fructuū
stiptico⁊ sicut ē aq̄ acreste ⁊ aq̄ gnato⁊ acetoso⁊ ⁊
aq̄ cydonio⁊ acetoso⁊. Qȯ si n̄ iuenis excusa tōem
qn̄ cibes eos carne cibabis eos illis que st̃ ex carne

pulloꝝ ⁊ cubugi tabegi assata valde aspersa aceto
lis ꝑdictis. Et scit ex istis cura eius q̄ ē raro ⁊ minus
ex casib⁹ h⁹ i egritudinis pp ꝯplonem calam puram
sine mā ex eis q̄ docuit te i re cōi. ¶ Mō si fuerit ex
frigore cū calefactis curet ebibitis. Et empla ei⁹ sint
ex eis q̄ iā exposita st i loco suo ⁊ fiat cib⁹ eius ex ca
nabit ⁊ minutis auib⁹ assatis ⁊ pullis ēt qm̄ st tarde
remanētie i stō ⁊ puluerizent cū spēb⁹ odoriferis ca
lidis stipticis aut calis ꝑmixtis cū stipticis. Et si fu
erit illic mā eiicet cū eis quoꝝ ꝑterūt declaratio ⁊ ad
ministret vomit⁹ i oi septimana ⁊ admistret electua
riū alcanzi ⁊ electuariū de gnis myrti ⁊ electuariuz
de scoria ferri ⁊ det i potu vinū puꝝ antiquū. ¶ Et
si fuit ex vlcerib⁹ curabis vlcera sua cura deiñ regim
adhibe ꝯfortando stōm. ¶ Facte āt ex debilitate v̄
tutis retentiue cura ē vt admistrent sirupi stiptici cū
spēb⁹ calefactis odoriferis i potu sūpti ⁊ vt emplin
suppositi Et ex eis q̄ ꝯferunt ad illud ē electuarium
de xilocaractis cū aq̄ senticū humidaꝝ aut medica
men de sumach cuz aq̄ de xilocaractis aut suffuf de
gnis gnatoꝝ cuz robub de cydonis acetosis puro
aut alcāzi cū rob de myrto. Et ex illis q̄ ei maximū
afferunt iuuamtū st tro. enisistides ⁊ trocisci d̄ balau
stiis ⁊ emplin de absynthio cū stipticis. Cibi autez
proximi st illi quos dixim⁹ in ca. ꝯplonis cale ⁊ hu
mide ⁊ assata ⁊ frixa ⁊ ea q̄ i patellis cuz robub.
¶ Et scias ꝙ aq̄ ordei cū tamaridis iuuatiua ē ad
difficultates egredinum.

¶ Cap. viii. de vomitu subuersiōe ⁊ nausea ⁊ estua
tione stomachi.

Vomitus ⁊ subuersio st mot⁹ stōi ad expellē
dum ex eo aliqd qd̄ est in eo p viā oris: ⁊ sb
uersio qdē vna duoꝝ ē mot⁹ expulsoris cui
nō associat motus expulsi ⁊ vomitus q ē vnus ipo
ruz ē vt associet motui scō ab expulsore mot⁹ expel
lendi ad exteriora. Et nausea ē dispō stōi q̄ q̄si susci
pit hos motus ⁊ ē q. declinatio eius ad hos motus
aut multi tpis aut parui tpis sꝫ susceptōez materiei
Et iste qdem dispōnes ꝯaie st appetitibus ex oibus
ptib⁹ ⁊ subuersio nature di nausea insepabilis: ⁊ qñ
di destructio appetitus. ¶ Et vomit⁹ qdem alius ē
acutus estuosus sic̄ i colirica passione ⁊ sic̄ accit ei q
bibit medicinā vomitiuā ⁊ alius qetus sicut accidit
stomaticis. ¶ Qū g⁹ accit subuersio tunc iā accidit
aliqd ꝯmouens os stōi ad expellenduz aliqd ad ꝓ
pinqores vias ⁊ illud ē aut q̄litas opatiua aut opa
tione eius mā ex q̄ ipe ledit aut mbri cōicantis sicut
cerebri aut aduent⁹ ꝑcussionis aut mā grossa inbibi
ta aut infusa in ipso corrūpēs cibū aut cholica aut
humiditas mala putrefacta sicut accit ꝑgnātib⁹ aut
humiditas ñ mala sꝫ tremula d̄bilitās os stōi absqꝫ
malitia cāe aut hūiditas grossa ⁊ adherēs aut mlta
q̄uās q̄zuis ñ sit cā alia. Nā q̄zuis sit v̄bigra san. aut
phla dulce spat tñ ex h⁹ i ꝙ nutriat corpus ⁊ nutriat
ēt stōm. San. n. nutrit stōm ⁊ phla dulce nāle ꝯuer
tit ēt i san. ⁊ nutrit stōm. veꝝ ipm ñ nutrit eū quocū
qꝫ mō accidat ⁊ q̄le ꝑuenit ad ipz sꝫ qūqꝫ nutrit eū
qñ gradat aduent⁹ ei⁹ ad ipm ex venis alterantibus
sanguinē ad ꝯplonē stōi ⁊ assimilātib⁹ ipz et ex v̄eis
ꝑdictis i anatomia nisi accidat pp cāz cū q̄ ñ iueniat
stōus nutrimtū oio ⁊ ñ afferāt ad ipm vene qd̄ ei cō
ueniat ⁊ libent suscipiat ipm ⁊ digerēdo faciat ipm
sanguinē sic̄ mltotiēs effundit ad ipm epar ñ p viaz
venaꝝ spargētiū sanguinē imo p viā venaꝝ p q̄s pe
netrat kilus sanguinē bonū ⁊ ꝯueniētē ñ ꝑlm q̄uan
tē vt nutriat ipm sꝫ semitā qd̄ ipe ex eo exuccat ⁊ cō
uertat eū cū sua sba ad suā silitudinē. Et illi qdez er
rauerūt q extimauerūt qd̄ sanguis ñ nutrit stōz ⁊ iudi
cant de eo iudiciū enūtiatiuū absolutū. ¶ Et qdaz
hoīes st q hñt periodos i mlia ꝯsuetos ⁊ i eis st sani
⁊ qñz ꝑducit ad adustionē i meri ⁊ gutture imo vlc⁹
¶ Et ex nausea ē q̄ ē signū crisis. Et qñz ē signū ma
lū sic̄ i febrib⁹ pestilentialib⁹. Et qñ mltiplicat i cōua
lescentib⁹ idicat ꝯuersionē. Et de vōitu qd̄ cretico ē
q ꝯfert febrib⁹ acutis ⁊ apātib⁹ epatis q̄ st i late ꝯca
uo. Et ē vōit⁹ q accit i accessione febriū. Et qñz st in
stō ⁊ i viscerib⁹ iñorib⁹ apāta ⁊ ꝑpe cala ⁊ st faciētia
venire vomitū ꝑpea ꝙ d̄clināt ad expellēdū ⁊ ꝑpea
ꝙ ledūt ex quolꝫ tactu accñte eis aut ex quolꝫ cibo
aut medicīa aut hūore aut mbro mollificato. Et na
usea qd̄ qñz remanet ⁊ ñ ꝑmutat ad vomitū ⁊ cā est
vehemtia v̄tutis retētiue aut debilitas q̄litatis q̄ fac̄
nauseā aut paruitas ei⁹ ita ꝙ qñ st ipz fit mot⁹ alleui
atur vōit⁹: imo mouet vomit⁹. Et illi c⁹ stōus ē d̄bil
accit vt syncopizet ⁊ nō possit vomē pp vacuitatem
stōi sui aut pp ꝑuitatē hūoris ledētis ipm siue sit ibi
bit⁹ siue ñ ibibit⁹ si loco h⁹ i stōi ⁊ oris ei⁹ eēt stōus for
tior ⁊ os stōi fortius ñ sycopizaret ipe nꝫ pateret ab
ipo: veꝝ pp deb. litatē eius patit ab co: ⁊ pp d̄bilita
tē eius ⁊ paucitatē matiei ñ ē ei pole vt euomat ipz.
¶ Qñz comedit p⁹ ipm cogit euomē pp duas res: qꝝ
vna ē q̄ hūor qñz ē nocēs ei paꝝ ñ mouēs nꝫ labo
rare faciēs qm̄ ē i fūdo stōi: ⁊ qñ cibat eleuat ipm ci
b⁹ ⁊ mltiplicat. ⁊ ſca ē q̄ adiuuat cū q̄ztitate cibi ad
expellēdū ipm ⁊ vincēdū. ¶ Et qñz subuertit aīa ⁊
ꝯmouent nauseā calitas ⁊ siccitas accñtes ori stōi ⁊
fac̄ q̄litate sua cala illd̄ qd̄ fac̄ hūor vicinus q̄ztitate
sua cala ēt. ¶ Et i admistratōe qdē vōit⁹ cū eq̄litate
ē iuuamtū maximū: veꝝ assiduatio ei⁹ maxie debili
tat v̄tutē stōi ⁊ fac̄ ipz lacunā sr̄fluitatū. Et vomitus
qdē creticus euadē fac̄ spasmū. Et mltotiēs accidit
febricitāti spasm⁹ aut pilepsia aut sile epilepsie sbito
⁊ euomit hūorē vt ē flos eris aut idicū ⁊ euadit. Et
qñz fac̄ ēt euadē ex subet ⁊ ex augmtatōe r̄plonali i
febribus ⁊ aliis. Et mltotiēs vōitus sanat ex singul
tu clāoso. Et ex admistratōe vomitus cū eq̄litate cō
seruāt renes ⁊ curat eo nocumtū coꝝ ⁊ nocumtum
pedū ⁊ sanat eruptio venaꝝ deferētiū sanguinē ⁊ ar
teriaꝝ. Et amat qdē vt admistret i mēse bis ⁊ meliō
horaꝝ vomit⁹ ē illa q̄ ē p⁹ balneū ⁊ postq̄ꝫ comedit
p⁹ ipm ⁊ iplet. Et nos qdē iā subtilr̄ ꝑscrutati fuimus
smonē de h⁹ i lib⁹. i. ¶ Et stōus qd̄ debil quotiēs ci
bat accñti ei nausea ⁊ subuersio ai ⁊ si fuit debilior
paꝝ ñ potit retinē illd̄ qd̄ recipit: imo expellet illud
ad supiora ⁊ iferiora. Et debilitas qd̄ stōi qñz fit ex
spēbus malitie ꝯplonis ⁊ tu scis ꝙ d̄ cāis quarūdā
spēꝝ malitie ꝯplonis sunt qdā qbus adiūgit resolo
sp̄s sic̄ ē solo vētris plima ⁊ maxie sāguis. Et tu scis
ꝙ ex debilitātibus st dolores vehemtes ⁊ tristitie et
ieiuniū ⁊ fames vehems. Et ipa ēt st ex cāis vomit⁹
sm semitā itroitus debilitatis sr̄ stomachū ⁊ vomi
t⁹ dolorosus ēt velocit al̄ vehemt euomit cibū ⁊ ex
pellit ipm. Et illi cui supuenit freq̄nt nauseatiua sati
etas ⁊ q comedit ñ sm v̄itatē famis ñ v̄ificāte accit i
ꝑmis qñ comedit adustio al̄ āgustia vehems valde
quā ñ tolerat: deiñ ꝯuertit ei⁹ cē ad h⁹ vt euōat totū
qd̄ comedit. ¶ Et deterior qd̄ vomit⁹ ē ille q ē vomit⁹
sanguis nisi sꝫ necitatē q̄ dicā: tūc eni est significatio

fortitudis nāe ⁊ seq̄t ipm vomit⁹ niger. Et cā i h° est malitia qm̄ ista ñ sunt gnāta i stō: imo nō sunt nisi expulsā ad ip̄z ex lōcis longinqs ⁊ m̄bris aliis ⁊ significant nocum̄tū i illis m̄bris ⁊ fm̄ cōitatē stōi ⁊ obedientiā ita vt ōbilitēt ip̄z. Et significat vomit⁹ sanguis ꝓpe motū eius egredientē a necitate. Et vomit⁹ sanguinis qū egredit a necitate portendit mortē. ¶ Et vomit⁹ qdē pur⁹ ē malus. cholic⁹ qdē significat superfluitatē calitatis. et phl'atic⁹ significat superfluitatez frigoris simplicis puri. ⁊ vomit⁹ qdē diuersoꝝ colorū deterior ē nigro. Et ex illo q ē vt flos eris ⁊ vt succ⁹ porri ē malus pp illō qō significat de aggregatione hūoꝝ maloꝝ. Et ex dispōe mala ē vt sit os stōi subuersuz patiēs syncopi ⁊ sit nā restricta: tūc. n. illō qō sedat vomitū addit i retētōe nāe ⁊ illud qō resoluit nām; addit in vomitu nisi sit illud qō facit syncopim hūor subtilis aut cholic⁹. Et curet dispō cū aq̄ prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ ⁊ silib⁹ et ꝯfert vtrisq; reb⁹ sil'.

¶ Et sūt hoīes qdā q nō cessant appetē cibū ⁊ quotiēs replent eo euomūt ipm aut expellūt ipm ad iferiora deiñ redeūt ⁊ ñ cessat ille labor eoꝝ ⁊ ipi tñ viuunt vita sanoꝝ ac si illud sit res nāl' eis. Et ecce hic q̄dā auis ē capiēs locustas q̄ ñ cessat comedē locustas ⁊ expellē eas ⁊ ñ satiat toto tp̄e quo iuenit eas ⁊ ē aliud aial h⁹ ꝓp̄etatis. Et sūt qdā hoīes q qū comedūt existimāt q̄ si moueant euomēt aut si irascātur aut loquāt aut moueāt motu aiali euomēt: ⁊ cā i h° est illō qō sciuisti. ¶ Et sanior qdē vomit⁹ ē p̄mixtus medius i grossitie ⁊ subtilitate ⁊ ē ex hūorib⁹ q sūt ꝯsueti ipsi sicut phl'a ⁊ chol'a: veꝝ ille q ē vt succus porri egritudis significat malitiā: ⁊ viridis ad nigredinē decliuis sic azul indicū fm̄ plm̄ significat cōgelatōez calitatis. ⁊ sūt p̄ter illū q est vt succ⁹ porri ⁊ flos eris q̄zuis qñq; ꝯtingat vt sint ābo pp adūstionē ēt. veꝝ adustio q̄ nō est a vehem̄tia frigoris ⁊ ꝯturbatione ei⁹ est decliuis ad splendorē ⁊ claritatē ⁊ ad illū q ē vt succ⁹ porri ⁊ sigt mortē v̄tutis q̄zuis vōit⁹ citrin⁹ ⁊ vt succ⁹ porri ⁊ vt flos eris m'tiplicet i i p̄o i c⁹ ep̄e ē ꝯpl'o cal'a valde. Et accit hn̄ti ap̄a calm̄ i ep̄e vomitus cholic⁹ deiñ vomit⁹ vt succ⁹ porri deiñ vt herugo eris ⁊ fit cū nausea ⁊ singultu. Niger v̄o ñ fit nisi in ap̄atibus splenis ⁊ i fine veris ⁊ ē malus. Et fetidus ē malus ⁊ ꝓp̄e qcūq; āboꝝ i febrib⁹ pestilentialib⁹.

¶ Et qñ iuenit subuersio i die quarto egritudinū et fit expulsio vomitu est iuuatiuum.

¶ Cap. ix. de signis portendentibus vomitum.

Sunt nausea ⁊ subuersio añcedētes vomitū Et qñ tremit labiū ⁊ accit tēsio hypocōdriorū ad supiora tūc iudica ipm adesse. ¶ Signa āt hūoris mali putridi facientis nauseā ⁊ vomitū si ē calidus sūt sitis ⁊ sapor malus i ore ⁊ putrefactio apparēs. ¶ Et signa qs ex illo humore sit saniosus sūt ītueri ipm ex p̄te vomit⁹ ⁊ vehem̄tia nocum̄ti stōi ab ip̄o cū eius leuitate qm̄ ip̄e ñ nocet nisi ex q̄litate sua ñ q̄ztitate. ¶ Signa humoris boni nō mali q facē illud cū sua q̄ztitate sūt vt ñ sint illic vapor ⁊ putrefactio ⁊ sapor malus ⁊ vomit⁹ malus ⁊ sedāt ipm si fūit subtilis medicine pōtice. Et si fūit grossus medicine subtiliatiue. ¶ Et significāt multitudinē hūiditatis multitudo vomit⁹ ñ mali ⁊ multitudo egōis ⁊ multitudo saliue ⁊ p̄cipue si p̄cesserit nauseatiua sacietas. ¶ Et signū eius c⁹ cā ē malitia ꝯplonis oris stōi ē q̄ nō tolerat illud qō eis supuenit imo mouet ad expellendū illō via malitie ꝯplexionuz p̄dcāꝝ.

¶ Et ei⁹ q fit p ꝯcōiatē cerebri aut epatis aut matricis signa sunt signa egritudinū epatis ⁊ alioꝝ.

¶ Cap. x. de vomitu sanguinis.

Et sanguis qdē qū p vomituz egredit tūc ē ex stō aut meri. Et cā i illo: aut ē eruptio vene ⁊ scissura ei⁹ ⁊ ip̄ius īcisio. Et multotiens fit pp vomitū plurimuz aut vētris solutiōez factā ex cathartico calide ꝯplexiōis aut eruptio ap̄atis nō maturi: aut pp sanguinē a capite currētez ad stōm a loco q ignorat: aut pp effusionē sanguis ad ipsuz ex epate ⁊ ex aliis m̄bris ⁊ p̄cipue cū retinet illō qō oz euāri ex sanguie: aut accit incisio m̄bri ⁊ superfluit nutrim̄tuz ei⁹ fm̄ modū c⁹ declaratio p̄teriit a me i radicib⁹: aut accit m̄bro dimissio exercitii cōsueti aut potus sanguisuge suspense i meri aut stō: aut accidunt fistule i stō. Et cā eruptōis venaꝝ ⁊ scissure eaꝝ ē illud qō sciuisti i libris vliuz ⁊ illō qō diximus i p̄n h⁹ i tractat⁹. ⁊ oz vt tu cognoscas ex eis illō qō ē ex mollificatōe venaꝝ cū subtilitate ⁊ sua mollicie ⁊ qō est ex vehem̄tia exiccatōis eaꝝ aut aliud pp grossitudinē eaꝝ. Et multotiēs qō fit vomit⁹ san. ex sana v̄tute ⁊ expellit sanguinē ad p̄tē quā iuenit i dispōe expulsionis ei⁹ ꝯuenientiorē: ⁊ pp h° multotiēs ē i vomitu duaꝝ lb. sanguis: v̄bigr̄a trāq̄litas ⁊ iuuam̄tū. ⁊ illō ē qñ effūdit superfluitas splenis ⁊ epatis ad stōm egredit cū vomitu ⁊ expellit ⁊ illō qō ē a splene ē nigꝝ ⁊ turbidū ⁊ qñq; ē acetosum ⁊ nō est cum istis duob⁹ dolor. ⁊ multotiēs qdē vomitu expellit hō frustum carnis ⁊ cā i illo ē caro addita v̄rucosa aut fistulosa orta i stō ⁊ abscindit pp cām aliq̄z ⁊ expellit ip̄az nā ad supiora: ⁊ ōis vomit⁹ sanguis cum febre ē malus sz qū ñ est illic febris qñq; non est malus.

¶ Cap. xi. de signis.

Ille qdē q ē a stō distinguit ab illo q ē a meri p locum doloris nisi sit ex apitōe venaꝝ ⁊ ñ ex corrosiōe ⁊ vlcerib⁹ q̄r ñ fit illic dolor. ¶ Et illū q ē a corrosiōe significat signuz vlceris qō p̄cedit ⁊ sanguis egredit ab eo i p̄mis paulati deide emanet res plīma. Et illi⁹ q ē a sana v̄tute ē vt nihil de esse suo imutatū sentiat patiēs ⁊ iueniat leuitatez p⁹ egritudinē ⁊ sit sāguis san⁹ ⁊ ñ calid⁹ corrosiu⁹ aut vlcerosus. ¶ Et ei⁹ q ē i sanguisuga ē q̄ sanguis q ē ex ea ē subtilis saniosus ⁊ ille iā bibit de aq̄ i q̄ sūt sanguisuge. ¶ Et ei⁹ q ē ab hemorroidib⁹ ē vt sit illō hora p⁹ horā ⁊ iuuat p illō ⁊ colores eoꝝ sūt citrini. Et dr̄ia qdē int̄ fcm̄ pp epar ⁊ effusionē eius ex ip̄o ad stōm ⁊ fcm̄ pp splenē ⁊ fcm̄ pp stōm ipm ē q̄ cū illis ñ est dolor ⁊ ille q ē a stō nō euāt a dolore ⁊ ille q est a splene ē niger turbidus ⁊ qñz ē acetosus. ⁊ multotiēs euomit hō frustū carnis: ⁊ iā añ diximus cām ei⁹.

¶ Cap. xii. de cura vomitus absolute.

Sermo qdē vlis i curatōe vomit⁹ ē hic. i vōitu q gnāt a corruptōe admīstratōis cibi rectificet cib⁹ ⁊ fiat bon⁹ ⁊ adiuuet ex qbusdā q̄ diximus ꝯfortātib⁹ stōm boni odoris calidis aut frilis fz q̄ ꝯuenit. Et i illo c⁹ cā ē mā mala aut plīma euāt illa mā fm̄ canones p̄dictos ⁊ cuz ebibitis ⁊ clisteri b⁹ ⁊ minoret cib⁹ ⁊ subtiliet. Et adhibeāt exercitiuz subtile ⁊ ieiuniū. Et clisteria ꝓportiōalia fm̄ egritudinē sūt iuuatia pp illō qō declinat de mā ad iferiora Et multotiēs qdē abscindit vōitū clistere acutū. Et vōit⁹ ēt multotiēs abscidit vōitū cuz ē a mā. Sanat enī ex vōitu cū euōit illā mā pp effusionē ei⁹ cuz vōitu: aut v̄bi gr̄a cū aq̄ sola aut cū sirupo acetoso aut

cū aneto aut cū aq̄ rhaphani ⁊ melle ⁊ q̄ sunt illis
silia ꝺ bis q̄ sciunt̄ i loco suo. Et qū fūit illꝺ qꝺ eūa
re volum⁹ vomēdo aut sudando grossum icipiem⁹
⁊ subtiliabim⁹ ip̄m ⁊ icidem⁹ illud deiñ eūabim⁹ ip̄z
¶ Et si fūit nausea imo vomit⁹ ēt ex malitia ꝯplōnis
curabit̄ cū eis q̄ ip̄am ꝑmutant. Qꝺ si neccīa fūit re
nouatio fiat illud qꝺ narrauim⁹ nuꝑ. ¶ Et vltimuȝ
qꝺ intendim⁹ i regimine nausee ē expulsio humoris
faciētis syncopi aut subtiliatio eius ⁊ ip̄ius icisio si ē
grossus viscosus aut rectificatio eius si est putridus
saniosus cū bono odore eius qꝺ i potu sumit̄ ex me
dicinis. Bon⁹.n. odor vehemēter ē cōueniēs stō̄ ⁊ ꝓ
ꝓrie cū ē i nutritiuis ⁊ remoueri ab ipso si sensus est
diligēs ip̄m aut attractio materiei excitantis ad ex
tremitates ē iuuatiua valde i retentōe vomit⁹ ⁊ ꝓꝑe
qū ē ex expulsione hūoꝝ ex m̄bris ꝯtinentib⁹ stōuȝ
ad ip̄m ⁊ illud fit si stringūt̄ extrema ⁊ ꝓꝑe iferiora
sicut crura ⁊ pedes ꝯstrictiōe descendente a suꝑiori
bus. Et qñqȝ adiuuat ad illud eoꝝ calefactio ⁊ po
sitio eoꝝ i aq̄ cal'a: ⁊ qñqȝ est neccīū vt ponat̄ suꝑ ad
iutoriū ⁊ crus medicamē rubificatiuū vlceratiuum
Et mirabile qdeȝ ē q̄ calefactio extremitatū ē iuua
tiua i sedatōe vomit⁹ ꝑꝑca q̄ attrahit. Et infrīatio ea
rū ē cā iuuatiua in sedatōe vomit⁹ velocis cal'i ꝑꝑca
q̄ infrīat ⁊ silr infrigidatio stōi. Et existimauerunt q
dam q̄ amigdale cū terūt̄ ⁊ digitis fricando dissol
uunt̄ i aq̄ ⁊ colant̄ ⁊ sumit̄ ex ea i potu sūt maxima
cura vomit⁹ dñantis suꝑantis. Et fabe decocte cum
corticib⁹ suis i aceto ꝑmixto ꝯferūt plīm eis. Et lētes
effuse qū elixāt̄ i ip̄o. s. qñ decocquūt̄ i aceto ꝑmixto
Et in eis qdem exꝑtū est medicamē qꝺ ℞. galie ⁊ xi
loaloes crudi ⁊ gariofili ꝑtes eq̄les: sumant̄ i potu
cū aq̄ maloꝝ ⁊ gluten gariofiloꝝ meli⁹ est gariofilis
⁊ sit eius pondus pondus illoꝝ: ⁊ qñqȝ ponūt̄ i ip
so quomō repit̄ gluten gariofiloꝝ gariofili ⁊ ponit̄
cū gariofilis pullegii q̄ȝtū sunt gariofilis: sūt vltimi
⁊ stant loco eius. ⁊ tu quidem stude q̄ȝtuȝ potes vt
eos dormire facias qm̄ illud ē radix. Et ex eis q̄ ꝯfe
runt i hoc ē facere vt ip̄i in potu sumāt volentes aut
inuiti aquā carnis plīmā cū seminib⁹ ⁊ sit i ea coriā
drum siccū ⁊ qñqȝ fundit̄ i ip̄a vinū odoriferꝝ ⁊ si est
cū hoc ponticū ē meli⁹. ⁊ qñqȝ infundūt̄ i ip̄a tortel
le aut panis de simila: h⁰.n. qñqȝ faciet eos dormire
qūqȝ dormiēt sudabūt. Et qū nā fūit sicca ñ strigas
vomitū cū eo qꝺ exiccat ex stipticis nisi cuȝ mēsura
absqȝ nocumēto ⁊ admīstra clisteria ⁊ soluas vētrē
deiñ sis audax i dando arobob. Et mltotiēs qdem
alleuiāt̄ nausea ⁊ vomit⁹ ꝑ phlomiā: ⁊ si cū vomitu
expellit̄ medicamē fortiter ꝯstringēs vomitū reitera
ip̄m. ⁊ si vehemēter abhorreat ip̄z tūc altera ei aliqd
odoris eius aut coloris ip̄i⁹. Et scias qꝺ qñ nausea
ledit ⁊ ñ assotiat̄ ei vomit⁹: tūc oȝ vt adiuues ip̄z qū
vomitiuis subtilib⁹ ita vt euomat cibū suū vel hūo
rē suū: ⁊ si neccīū tibi fūit vt soluas vētrē ei⁹ cū facili
tate fac: deiñ ꝯforta stōm cū oleis p̄dictis ⁊ ꝓꝑe cuȝ
oleo de neriden puro aut ꝑmixto cuȝ oleo roś ⁊ sic̄
vides de calefactōe stōi. Et qñqȝ ē nausea ñ p⁹ cibuȝ
imo s̄m vacuitatē ēt ⁊ ñ ē posē vt fiat vomit⁹ ꝑꝑ par
uitatē materiei: qr̄ oȝ vt comedat patiēs ip̄m cibum
qm̄ qū replet̄ facilis fit p⁹ ip̄m vomit⁹ ⁊ expellit̄ cū ip
so hūor. Et plīm qꝺ nausee accn̄tis a cal'itate ⁊ sicci
tate remoueat̄ a positōe emploꝝ cū ifrīatiuis hūecta
tiuis infratoꝝ i niue sumēdo i potu aquā frīam ꝯge
latā. ⁊ qñȝ ponit̄ in ip̄a sic̄ rob acreste ⁊ rob acetose

In nausea v̊o nāli neccīa ē purgatio cū eis q̄ ꝯuen i
unt deiñ curet̄ q̄litas remanēs cū eo qꝺ ē ip̄i ꝯ̄riū
ex medicis odoriferis cū robub cal'is aut frīs. s. vnū
qꝺqȝ s̄m se. Et oēm quē curas si ip̄z vis cibare ciba
paulati paulati ita vt nō moueat̄ alia vice i ip̄o. ⁊ oȝ
vt illi⁹ stōi q ꝯsuet⁹ ē mouē p⁹ cibum ⁊ cib⁹ ñ stat i stō
ip̄i⁹ apponant̄ emplā stiptica p̄dicta i canone. ⁊ si nō
fūit cal'itas ꝑmisceant̄ cū eis illa q̄ sunt sicut piretrū
⁊ spica ⁊ tus ⁊ myrrha: ⁊ iuuant̄ valde de trociscis
albencbariis quos laudauit Gal'. ⁊ dent̄ in potu si
fūit illic cal'itas ⁊ sitis arobob sicut rob de ğnatis et
ꝓꝑe illud i q⁰ ponit̄ mēta ⁊ seq̄t̄ illud vinū ꝑmixtuȝ
si ꝑmittit ꝯplō. Si āt ñ fūit cal'itas sumāt i potu cuȝ
aq̄ ⁊ ꝯfert eis valde tro. eschilis. ⁊ ꝯfert eis qñ adest
ei' cū frīitate trociscus h⁹ i: ℞. ȝirumbet gariofi. vsnee
cinnamomi masticis turis oīuȝ añ. danich. opii ke
ratē. i. castorei keratē. i. aloes q̄rtā. ȝ. Et ex eis q̄ ꝯue
niūt illis q vomūt cibū suū ē vt mltiplicet̄ i cibariis
suis coriādꝝ ⁊ lambāt mel emblicoꝝ ⁊ ēt comedāt
cortices fistici humidos aut siccos. Et masticēt tus
⁊ masticē ⁊ xilobal. ⁊ cortices citri ⁊ mētam ⁊ cōue
niēs ē eis vt vomāt deiñ comedāt. ¶ Et antiq qdeȝ
varii i medicina curāt ip̄edim̄tū vomitu qū ē adole
scēs fortis hñs stōm repletū humiditatib⁹ retētis sb
tilib⁹ ⁊ ē multe saliue phlomādo ei venā cū equalita
te ne seq̄t̄ terminos syncopis si tolerat nā: deiñ expe
ctāt aliqb⁹ dieb⁹ postea phlomāt venā eius q̄ est sub
lingua: deiñ dant i potu stupefaciētia postea faciunt
eum gargarizare cū subtiliatiuis deiñ expectāt post
ea dant i potu hierā fcāȝ cū colognt̄idis ⁊ igeniāt̄ vt
remaneat i stō ei⁹ t̄pe ꝑuo deiñ ꝑ. vii. dies euōant de
inde adherere faciunt vētri eius vētosam sine icisiōe
⁊ euaporāt locum cum oleo calefacto ⁊ i mane po
nunt emplm̄ desuꝑ ex fenugreco ꝯtrito ꝯfecto cum
melle ⁊ semē malue ꝯfectū cum oleo ⁊ faciūt illꝺ tri
bus dieb⁹. Si āt illꝺ ñ sufficit in potu tribuūt hierā
cū pulpa colognt̄ide ⁊ liniūt stōm ex gumma rute
agrestis ⁊ medicinis rubificātib⁹ donec videant suꝑ
locū bothor ⁊ vesicas ⁊ dant i potu hierā picrā dei
de decoctōeȝ absynthii ⁊ medicamē fcm̄ cum casto
reo ⁊ aqȝ deiñ iterāt rubificatōeȝ cū eis q̄ st leuiora
deiñ admīstrant gargarismata ⁊ postea siti facientia
hec ē g⁰ via i medicina antiq̄ varia ñ s̄m viā cōphen
sam. ¶ Jam qdem dixim⁹ de cura vomit⁹ illud qꝺ
currit cursu canonis ⁊ nos addem⁹ ei nc̄ distictōes.

¶ Cap. iiii. de vomitu facto ꝑꝑ cal'itatem.

Sumat capparē ñ maturā ꝓꝑe ⁊ ğnata ⁊ su
mach ⁊ algobē vel gubera ⁊ cydonia ⁊ si
rupos q sunt ex eis: ⁊ pilulas h⁹ i: ℞. semis
hyusqami ꝑtem. i. seis roś. ru. ⁊ sumach ⁊ capparis
⁊ oiuȝ añ. ꝑtes. iiii. ꝯiungant̄ cū duplo eoꝝ ꝺ rob ꝺ
cydoniis ⁊ det̄ ex aggregato ꝯfcō a medio aur̄. vsqȝ
ad aur̄. s̄m v̊tuteȝ: fac̄ eni dormire ⁊ sedat nauseam.
Qūȝ ñ ē illic ꝯstrictio nāe: tc̄ tibi sfest tribuē robub
pura fcā ex acresta ⁊ acetosa ⁊ ex acetositate citri ꝓ
ꝓrie. Et cāsore qꝺ iest ꝓꝑetas ꝓhibēdi vōituȝ ⁊ nau
seā cal'os sūpte i potu cū rob ⁊ olfate ⁊ linite sr stōm.
¶ Illi⁹ v̊o q cogitat q̄ si moueat̄ p⁹ cibū euomat cu
ra meliorē. Et ei⁹ q euomit cibū suū ñ cū chol'a citri
na imo ē vomit⁹ ei⁹ ꝑꝑ meliā aut hūorē frȝ ē q̄ ē ex cu
ratōe fcā cū calefcīs exiccātib⁹. Et ex eis ē illꝺ qꝺ. ℞.
seis apii ⁊ anisi ⁊ absynthii ꝑtes eq̄les fiāt ex eis tro. sit
qȝ doś eoꝝ aur̄. i. cū aq̄ frīa ⁊ ēt fiat eis ius tictū cymi
no ⁊ piꝑe ⁊ pauco vio misceāt̄ illa cū aceto ⁊ almuri

¶ Et ad illũ qdem q cibum suũ euomit cũ dolore stõi sumat capparis ⁊ ꝯterat: ⁊ distilet desup aliqd de sirupo ğnoꝝ myrti.s.q̃ztitas qua ꝯficiat: deinde misceat illud sup vinũ paucũ ⁊ mel paucũ ⁊ bibat: ⁊ etiam vitellus oui assati ⁊ misceat cũ melle: ⁊.xv. granis masticis ꝯtriti si comedat ⁊ administret illd tribus dieb⁹: ⁊ ꝯferũt trocisci p̃dicti i ca. doloris stõi in qbus ponũt absintbiũ ⁊ menta: ⁊ oꝫ vt dent istis ⁊ q eoꝝ cursu incedũt. Post cibũ qdẽ stiptica ⁊ añ ipm qdem lubricatiua sic volubilis ⁊ ꝯfert eis vt sumant sup cibũ hoc suffuf qd ℞.tus ⁊ glandes ⁊ sumac. Et medicamẽ iuuatiuũ valde ad nauseã ẽ illd qd ℞.coriandri sicci rute sicce ptes equales qd bibat cũ vino qdeꝫ ꝯmixto si sentit cũ acetositate aut cũ aq̃ frigida pura si sentit cũ mordicatiõe. ¶ Medicamen ꝯferens vomitui accñti ꝑpter frĩtatẽ ⁊ bumores fros: ℞.zurũbet dorõigi castorei ptes eq̃les zuccari q̃ztuꝫ oĩa. dosis eius vsqꝫ ad.ii.ʒ.admĩstret aliqd dieb⁹. Si aũt hoc regimen nõ sufficit cũ trociscis p̃dictis sumãt i potu oleũ de kerua cuꝫ aqua de seminib⁹ ¶ Accñs aũt pp nauseatiuã satietatẽ curet curatõe satietatis nauseatiue ⁊ sotira. ¶ Eius auteꝫ que accit pp bu.saniosuꝫ cura ẽ euo stõi cũ vomitu ⁊ mũdificatio eius ex eo ⁊ equatio eius cũ q̃litatib⁹ boni odoris ⁊ cadũt i ea ex seminib⁹ sic anisuꝫ ⁊ sem̃ apii ⁊ siseleos ⁊ cyminũ ⁊ daucũ ⁊ oꝫ vt regat sicut oñdim⁹ ita vt sumat añ cibũ ex cibis cibos lubrisicatiuos lenitiuos ⁊ p⁹ ipm cibos stipticos odoriferos sicut cydonia ⁊ silia vt deponãt cibũ ab ore stõi ad fundũ eius ⁊ inclinẽt mãꝫ ad iferiora nõ ad supiora ⁊ qñꝫ est nc̃rium i qbusdam vt in potu sumãt cyminum ⁊ sumac. Et qñꝫ indigent aliquo leui p⁹ cibũ ⁊ diamuschũ est iuuatiuũ eis valde: ⁊ tro. stelle sunt vltimi eis cum vino in quo dissoluit ğnum muschi.

¶ Uomitus ãt ꝑueniẽs ex melĩa nõ oꝫ vt ꝯstringatur q̃ztum poſe est. Qd si fuit patiens ipm repletus sanguine ꝑblomet basilica ⁊ ventosent tpa ẽt vt alleuiet replõ supior san. ⁊ melĩe: ⁊ qñqꝫ suffic̃ dimissio replõnis. q si supfluat adeo vt non toleret trabatur ad iferiora cũ clisteri in q⁹ sit acuitas aliq̃ ⁊ assũptio ex cartamo ⁊ polypodio ⁊ tribulis ⁊ epithimo et balasce ⁊ camemilla cũ oleo sisamino ⁊ melle ⁊ fiat spleni ẽplin ex meliloto ⁊ myrto ⁊ laudano ⁊ vsnee ⁊ semine croci ortẽsis cũ vino pontico: ⁊ in potu tribuat ẽt sirup⁹ de mẽta cũ ğnatis cũ allefeniati. Et si fuerint illic reliqe replõnis fiat pblomia ex venis pedũ ⁊ ventosent crura. Qñqꝫ sedat vomit⁹ cũct melãcholia cũ medicinis factis ex myrobolanis nigris epithimo ⁊ agarico ⁊ sale indo. Et si exigit res vt i potu sumat oleũ d kerua cũ bierapic̃ ⁊ absynthio fiat. ⁊ si in splene fuit egritudo curet splen. Et ille qd cui accit pp effusionẽ materiei subtilis mordicatiue ꝯmiscẽtis cibũ: qr fit nausea ꝯferũt tro. stelle in oris paroxismi ⁊ expulsio cuꝫ picra p̃ter boras paroxismi ⁊ solõ vẽtris cũ oxymelle mixto cuꝫ aloe ⁊ oxymelle facto cũ scamo. ad solonem vẽtris ⁊ cũ aqua prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ. Ipa.n. ambo sũt declinãtia materiã ad inferiora ⁊ sedantia vomitũ cũ acetositate sua. Et oꝫ vt in b⁹ i trabat mã ad iferiora cũ clisteri leni ex violis ⁊ iuiubis ⁊ ordeo excorticato ⁊ tribul ⁊ camemilla ⁊ seuesten ⁊ turbit cuꝫ oleo viol. et zuccaro ru. ⁊ baurach: ⁊ vt administret sirupus de papauere post excussionẽ vel expulsionẽ. Et cõfert sirupus alexãdri cũ hac descriptõe vel decoctõe: cydonia ⁊ sumach ⁊ nabac ⁊ ğna ğnatoꝝ ⁊ tamaridi decoquãt: deiñ ponãt tus ⁊ paꝝ xiloaloes. Et scias q qñ nã est sicca cũ causis: ⁊ oẽs q bñt vomituꝫ bumiditatis iuuãt cũ sirupis ⁊ pane exiccato in furno ⁊ spodio i sucis. Et oẽ qd adheret illi bumiditati et exiccat eã ꝯfert eis. Et ẽ nec̃rium multotiẽs vt ponãtur sup vẽtrem eius ventose ⁊ sup dorsum iter ãbas spatulas. Et est nec̃riũ vt dormitio eius ⁊ ipsius cõmotio sit i cuna. Et si fuit bumiditas fumosa tũc adhibeat narcotica odorifera resistentia corruptiõi saniei ⁊ fetori: ⁊ stiptica exuccantia ꝑp̃e si sunt aromatica: imo si sit nutritiua. Et si ẽ b⁹ i mã submersa inbibita oꝫ vt sint illic ẽt subtiliatiua icisiua sic sirup⁹ acetosus ⁊ sic alefeniati p̃dicte. Et silr si ẽ viscosa ⁊ grossa: tũc ea q̃ sunt fortiora parũp. Et biera cuꝫ sirupo acetoso ẽ cõis ad plĩma. Et si isti qdẽ p⁹ illud sumãt in potu medicinas sedãtes vomitũ cũ calefactione aliq̃ sicut sirupũ de mẽta fcm̃ cũ ğnatis in quo positum sit xiloal. crudũ aut sirupũ acetosum i quo iam posite sint alefeniati cale ⁊ xiloaloes ⁊ folia citri ⁊ ẽt diamuschũ amaꝝ diacydoniten ⁊ totũ illud cũ decoctõe alefeniati ⁊ ẽt diamuschũ cũ miua. ⁊ sirupus d absinthio ꝯfert i eis oi bora. Descriptio bona: ℞. ğnatoꝝ ⁊ mente sisimbrii oiuꝫ añ. baccati. i. decoq̃t duab⁹ libris aq̃ vsqꝫquo remaneat medietas ⁊ ponant i ipa muschi danic. i. xiloaloes q̃rta.ʒ.q̃ omnia sint ꝯtrita ⁊ sorbeãt bora p⁹ boraꝫ. Et ex medicinis sedantib⁹ hãc spẽm vomit⁹ ẽ rob cydonii cũ xiloal. ⁊ gariof. ⁊ sirup⁹ de mẽta cũ ğnatis ⁊ ꝑp̃e qñ ponũtur in ipo tus ⁊ galia ⁊ cortices fistici ⁊ muschus et xiloaloes. Et miua sedat vomitũ pblaticũ valde.

¶ Et qñqꝫ timet ex freq̃ntia vomit⁹ ⁊ mltitudine e⁹ ⁊ quocũqꝫ mõ sit p̃terqꝫ i febrib⁹ vebementis calitatis casus v̾tutis sorbeat infirm⁹ aquã carnis assũptã ex pullis ⁊ extremitatib⁹ bedoꝝ ⁊ arietũ cũ cortellis ꝯtritis sicut alcobol ⁊ aquã pomoꝝ ⁊ paruꝫ vini ⁊ olfaciat ex pullis assatis scissis añ faciẽ eius: ⁊ silr olfaciat panẽ calm. Et ex illis ẽ vt elixent pulli i aqua ⁊ effundat ab eis ⁊ decoquãt in aq̃ ⁊ dissoluãt i ea: deiñ terant i mortario ⁊ exp̃mat in ipo aq̃ ipoꝝ ⁊ infrigidet ⁊ dissoluat in ipa medula panis ⁊ sila ⁊ misceat cũ pauco vino ⁊ ponat i ipso succ⁹ malorum ⁊ sorbeat ex ea. Et illi q dissoluunt in decoctiõe deiñ ꝯterũt meliores sũt illis q ꝯterunt ⁊ deiñ coquũtur Ab istis.n. resoluit bumiditas nãlis ⁊ euaporat ⁊ i illis ꝯtinet. Et qñꝫ ꝯferũt nausee ⁊ subuersioni aie ⁊ expulsioni cũ vomitu cibi facti ex cubugi ⁊ pullis factis acetosis cum aq̃ acreste ⁊ acetositate citri ⁊ sumach ⁊ aq̃ maloꝝ acetosoꝝ frixis cũ oleo omphãtino cũ illis. Et ñ est malũ cibare eos sauic ordei cũ aqua ordei ꝑp̃e qñ sunt vomit⁹ reliqe. Et oꝫ vt iteretur illud sup eos ⁊ si euomũt illud ⁊ abborrẽt pmutet forma eius si refugiũt ipm ¶ Medicine singulares ⁊ ꝯposite ꝯferentes nausee ⁊ vomitui. ¶ Scias q masticatio masti. ⁊ turis ⁊ cupressi qñqꝫ ꝯferunt ad illud silr grana alcadra: aut ruta sicca d q̃ i potu sumat coclear. i. qm̃ ẽ mirabilis. Et gariofi. qñ terũtur vebemẽter sicut alcobol ⁊ pulueriẑãt sup sorbitiõnẽ factã ex tortellis ⁊ succis sedant statiꝫ. Et similr qñ bibunt i aq̃ frigida aut decoquũt cũ aq̃ in potu sumit decoctio eoꝝ ⁊ ꝑp̃e ad pueros. Et melius est vt pulueriẑet sup eaꝫ mastix. Et ex medicinis rectificãtib⁹ vomitum ⁊ nauseã est rob citri qd in potu sumat ille q vomit pp cbolam sicut est: ⁊ ille q vomit

ꝓpter cās frās ꝑmixtū cū xiloaloe crudo ⁊ gariofi.
⁊ iterꝫ ꝺ̇coctio corticū fistici: aut pura aut cū alesēia
ti: ⁊ fortior ea est aqua pulloꝝ vitis singularis aut a
lesēiati cū carui ⁊ miua ⁊ susen sūt ex eis q̄ sūt neces
saria. Cōpositū exꝑtū ⁊ est ēt ex eis q̄ adiuuāt ad di
gestiōꝫ: ℞. se. lini ireos masticis cymi oīm añ. ꝑtē. i.
decoq̄nť ex eo cū aq̄ mellis ⁊ admistrēť. Qū g° defi
cit curatio nec̄ia sūt narcotica in quoꝝ nā nō est vt
vomitū moueāt sic̄ ē in decoctōe hyusqami ⁊ nucū
metheodeos nisi associēť eis medicie odorifere reti
nētes eoꝝ stupefactōꝫ ⁊ rectificātes eoꝝ vōitū ⁊ resi
stētes sua silitudie: imo ꝺ̇biliōa ex eis v̄t sem̄ papau̇is
⁊ sem̄ lactuce ⁊ forti⁹ eo ē cortex ei⁹ ⁊ ꝓp̄e nigri ⁊ seq̄ť
ip̄ꝫ cortex radicis mādragoṙ cāpestris. ⁊ forti⁹ eis est
opiū ⁊ paꝝ ex eo ē iuuamtū cū salute ⁊ ꝓp̄e qū ē cū
eo ex medicis hn̄tib⁹ vī tyriace ei⁹ qꝺ̇ repugnat vene
no ip̄ius. Et ex ꝯpositis nobis bōis i hoc ē vt suma
tur corticū fisticoꝝ ⁊ zuccari roḱ. ⁊ se. roḱ. oīum añ.
ꝑs. i. ⁊ bezahar ꝑs. 5. ⁊ si nō fuerit p̄ns: ponať in ip̄so
zurūbet ꝑs. i. ⁊ opii due tertie ꝑtis ⁊ xiloaloes crudi
ꝑs. 5. fiāt ex eis troc. ⁊ doś ei⁹ sit vsq̄ꝫ ad aur. ⁊ ex me
dicis bōis ad illud nobis ē vt sumanť cydonioꝝ ⁊
capparis imature āboꝝ añ. ꝑtes. ii. ⁊ se. papaueris
tertia ꝑtis ⁊ corticū radicis mādragore tertia decie
ꝑtis ⁊ . xiiii. ꝑtis xiloaloes crudi ⁊ aq̄ mēte tm̄ ꝙ to
tū submergať ⁊ aq̄ ro. tm̄ ꝙ supemineat digito vno
⁊ aq̄ cucurbite triplū āboꝝ aquaruꝫ. ⁊ oꝫ vt cū faci
litate adeo decoquať donec dissoluanť capparis ⁊
cydonia: deinde colenť aq̄: postea ꝑ̄parenť cū facili
tate: ⁊ sumať ex eo in potu. Et qū in potu sumūť stu
pefacientia oꝫ vt multiplicěť olfatus odoriferoꝝ ⁊
dormiet ⁊ nō separeť aromaticū suaue ap̄ eū. si āt ab
horreat aromaticū ꝑmuta ip̄ꝫ ad aliud. ⁊ troc. s̄ꝫ ꝙ
testať G. sūt iuuatiui ad illud. ip̄i ei aggregāt oēs res
nec̄ias in cura vōitus ⁊ ꝓp̄e qū ē huor virulentus.
Trociscus ei eius ē tyriaca ⁊ ē s̄ꝫ ꝙ dcm̄ ē in antido
tario. Jnq̄t G. nā in ip̄o ponūť anisū ⁊ semē apii o
dorifera ⁊ nutritiua ⁊ absynthiū ad abstergendū ⁊
deponendū hūorē ⁊ ad ꝯfortandū os stōi ⁊ ad faci
endū rigidū ⁊ cinnamomū ad ꝯtrariandū sua aro
maticitate virulētiā ⁊ ꝯuertenduꝫ ip̄aꝫ ad rectificati
onē aliquā ⁊ resoluēduꝫ eā. ⁊ in ip̄o ē ex aromatici
tate qꝺ̇ ꝯuenit oī mēbro neruoso: ⁊ opiū vt dormire
faciat ⁊ stupefaciat ⁊ castoreū vt succurrat corrupti
oni opii ⁊ nocumēto ⁊ veneno ip̄sius. Sed ⁊ troc.
stelle sūt vehemētis iuuamēti in h⁹mōi dispōne. Et
nausea quidē qñ est ꝓpter debilitatē stōi quā non se
dat expulsio fcā vōitu tunc nō laboreť in illa: imo si
dimittať ꝑ seip̄aꝫ fortasse iuuabiť. Et quādoq̄ꝫ sedat
eam sauic ordei algellilū. Et ille qui inuenit sub
uersionez inseparabilez in veť ⁊ fuerit ꝯsuet⁹ vomeť
ꝓp̄e in h⁹mōi tp̄r comedat cū pane ꝑue q̄ꝫtitatis. ʒ.
iii. cepe narcisci: deiñ sumāt aquā calaꝫ: ⁊ nō multū
sumāt de cepe narcisci qm̄ facit accidē spasmum.

C. xiiii. de cura vomitus sanguinis.

Si senfis vlcera tūc curabis ea cū eis q̄ scis
Et si senfis sanguinē descēdētē ex capite: tē
incipies ⁊ ꝓhibebis cām eius. Et si sen
seris repletōꝫ ⁊ expelles eā: ⁊ qñꝫ indigebis p⁹ euo
nē duaꝝ lib. sanguis ꝑhl'omia alia minuta. Qūq̄ꝫ
augmentať liga extrema vehemēter ⁊ ꝓp̄e in eo cui⁹
cā est potus medicie calē. Et qñq̄ꝫ sumiť in potu in
fecto ꝓpter medicinā vinū mixtū cuꝫ lacte suppurā
te vsq̄ꝫ ad q̄ttuor cotilas dādo aliq̄d p⁹ aliq̄d: deinꝺ̇
deť in potu sir⁹ acetosus infratus cū niue. Veruꝫ ex
medicis exꝑtis in ꝓhibitōe san. est ꝯpositū in ꝓhibē
do san. vehemēs: ℞. acatiā sem̄ ro. lutū sigillatum ba
lausti. opiū sem̄ hyusquiami albi gūmi arabicū suc
cuꝫ arnoglosse: aut succuꝫ v̇ge pastoris: ⁊ sumať in
potu cuꝫ aceto vini multe ꝯmixtōis: aut cuꝫ aq̄ ar
noglosse si fuerit ꝑueniēs ad stōm ꝑlimuꝫ. Et dosis
eius sit ex. 5. aur. vsq̄ꝫ ad. ʒ. i. Et cōfert ad illud sumē
in potu alrobob stiptica. Et ex eis est rob de nuce ⁊
sūt ꝯposita dicta in antidotario. Et ex curatione
facili est vt sumať gallaꝝ ⁊ balausti. ambaꝝ añ. ꝑs. i.
⁊ sumať ex eis in potu pōdus. ii. aur. cū kerate opii
cū aq̄ plātagis.

C. xv. ꝺ̇ ꝯťbatōe ⁊ āxietate stōi.

Quādoq̄ꝫ accit ex stō ꝯturbatio ⁊ anxietas
ex qb⁹ inuenit infirm⁹ tristitiā: ⁊ fit necūꝫ vt
ꝑmuteť de figura ad figuraꝫ. Et qñꝫ cōitať
ip̄aꝫ tremor cordis: aut accit cū ea: ⁊ nō est possibile
hn̄ti eā vt cognoscat cāꝫ in eo. ⁊ qñꝫ qū sequnť sco
tomia ⁊ v̇tigo: ⁊ qñꝫ alterať ex ea color ⁊ est s̄ꝫ v̇ita
tē ꝑ̄ncipiū nausee: ⁊ qñꝫ est cū ea nausea: ⁊ qñꝫ ꝑmu
tať ad nauseā. Et cā in illo ē mā nausee: ⁊ ꝓp̄e ibi
bita. Ip̄a ei duꝫ ꝑmanet ibibita facit accidere ꝯťba
tionē. Qūq̄ꝫ aggregať in ore stōi facit accidere nau
seaꝫ sup stōm ꝑ expulsionē humoris p⁹ excitatōꝫ nē
cū eo: ⁊ qñꝫ ꝯturbāt relīq̄ vētositatis hūoꝝ ex me
dicis vomitis ⁊ solutis: q̄ť deť rob ꝺ̇ cydoniis ⁊ rob
de acresta ⁊ silia. Et oē qꝺ̇ feruet in stō ex fructibus
⁊ ex malis dulcib⁹ ꝯturbat. ⁊ aqua frā q̄ bibiť nō in
hora ꝯťbat. ⁊ mul totiēs fit in febrib⁹ cā additiōis fe
bris: non ergo oꝫ vt bibať in febre nisi aqua calida.

C. xvi. de cura.

Illud qꝺ̇ paruꝫ ex ea remouet vinū mixtū
cū aq̄ s̄m mediuꝫ: ⁊ aqua ꝯmixta ex eis q̄
ꝯfortāt ⁊ infrianti: aut cuꝫ aqua mellis: aut
cū eis q̄ tēꝑāt hūorē malū. ⁊ illud qꝺ̇ ex ea ē ꝑlim in
diget medicis nausee. Et si fuerit ex calitate ⁊ hūoř
calō ⁊ ē illa q̄ fit s̄ꝫ ꝑlim qñꝫ sedabūt eā ifriantia hūi
da: ⁊ epithimata fcā ex eis ⁊ sandalis ⁊ cāfora ⁊ roś
Et ex eis q̄ exꝑta sūt in hoc est empl̄ꝫ ex corticibus
cucu. ⁊ portulaca ⁊ sauic ordei cū aceto ⁊ aq̄. ⁊ fiat
ex eis emplm̄ stō ⁊ epi. Et qñ augmentať fiat ēplm̄
ex sandalis ⁊ roś. ru. ⁊ silib⁹. Et ex eis q̄ in potu tri
buanť ad ꝯturbatōꝫ stomaticā est sauic de ordeo
ꝯtritū ꝓp̄e cū granis granatoꝝ. ⁊ oꝫ vt sit nō ablutū
⁊ frioꝛa ḡnoꝝ ḡnatoꝝ sine seīe ⁊ rob de cydōiis. qū
ergo nō ē nausea aliena vinū oīo: ⁊ sit ꝯmixtio eius
aq̄ tamaridoꝝ ⁊ sir⁹ de pōis ātiq̄s cui⁹ sīfluitas reso
luta ē: ⁊ ad eos q̄dē narrata ē aq̄ citroloꝝ excortica
toꝝ cuꝫ iuleb tabarzet parum ⁊. ʒ. i. spodii.

C. xvii. de sanguine retēto in stō ⁊ intestinis.

Sumať pōd⁹. ʒ. ii. helli. al. fabaꝝ pōd⁹. ʒ. iii.
⁊ sumať i potu cū aq̄ calā. Si āt ꝯgeleť su
mat i potu eger aq̄ albasce ⁊ silř coagulum
leporis.

C. xviii. de ꝯgelatōe sanguis in stō.

Cura eius e sumē in potu coagulū leporis
ʒ. ii. aut aq̄ mēte q̄ꝫtitatē. ii. ʒ. in q̄ iaꝫ positū
sit pōd⁹. ii. ʒ. salis ꝯtriti.

C. xix. ꝺ̇ singl'tu.

Singl't⁹ ē mot⁹ diuersus ꝯposit⁹ sic̄ spasm⁹ cō
strictiu⁹ cū tēsiōe dilatatia exn̄s i ore stōi: aut
toto corꝑe ei⁹ aut meri ex q° aggregať ad se
ip̄ꝫ cū spasmo fugiēs ex nocēte si fūit nocēs aut ꝑ̄pa
tus ad motū fortis expulsiōis seq̄ntis ip̄ꝫ: sic̄ accit ei
q vlť. Et asilať alicui mōꝝ mot⁹ tussis q̄ ē i pulmōe
⁊ velamie ad expellēdū hūorē: aut ñ sit nocēs: imo

sit fʒ semitā sr̄fluitatis siccitat| mouētis ad silitudinē
aliquā sicut spasmus: ⁊ nā moueat ad dilatatōʒ ⁊ ñ
obediat illud ⁊ succurrat ei. Et plīn quidē accit orī
stōi tremor pp illud qd̉ ledit: sicut accidit orī stoma
chi tremor pp illud qd̉ nocet prope si fuerit stōus sic
cus ⁊ nō toleret os eius nocumētū mordicatōis. ⁊
qñʒ accit pp cōitatē. ⁋ Et qñʒ est singult⁹ p⁹ vomitū
oris stōi: aut pp dimissiōʒ hūoris pauci in ipō q nō
expellit vomitu sicut qñʒ fit singult⁹ ppter retētōʒ vōi
tus ⁊ expectatōʒ sup ipʒ qr̄ qescit mot⁹ voluntarius
Et plīn mot⁹ ptiū stōi nō fit nisi motu oris eius ppt
vehemētiā sensus eius ⁊ fortitudinē lesiōis eius a mā
feruēte. ⁋ Et dixerūt quidā q mot⁹ singult⁹ fortior
ē motu vomit⁹: qm̄. vomit⁹ expellit rē effusā in vētrē
⁊ singultus expellit reʒ siccā: sʒ nō oīs vōitus ⁊ sub
uersio fit a cā effusa: nʒ ēt qd̉ expellit aliqd oʒ vt sit
debilius eo qd̉ nō expellit ⁊ eo qd̉ laborat vt expel
lat ⁊ nō pōt: imo singultus ē mot⁹ debilior motu vo
mitus ⁊ ē. q. mot⁹ ad vōitū debilis. Et silr̄ multotiēs
incipit singult⁹: deiñ fit vomit⁹. q. mot⁹ stōi ap̄ tactuʒ
cāe. singult⁹ ē pu⁹ qm̄ cā ē parua: ⁊ q̄si qñ augmentat̄
res vehemētior fit mot⁹ ⁊ fit vōit⁹. ⁋ Distinguam⁹
āt illō qd̉ facit accidē singultū ppter nocumtū ɔñs
os stōi. Dicam⁹ itaqʒ q qñʒ fit illō aut re nocēte suo
calore aut re ledēte os stōi fr̄itate sua sicut accit ex sin
gltu i rigor febriū ⁊ i aer̄ fr̄o ⁊ i hūorib⁹ ifr̄antib⁹ ⁊ a
frigore alio ɔfirmato in ɔplexiōe stōi ɔstringēte ipʒ
⁊ spasmāte eū. Et qñʒ accit hoc pueris ⁊ infantib⁹.
Et frig⁹ qdē facit accidere singultū trib⁹ mōis. vnus
eoꝝ ē ex parte insepabilitatis mēi. Et scd̉s ē ex pte
frigoris ei⁹ ⁊ ɔ̄rietate sua cū q̄litate sua trāseūte eq̄li
tatē. Et tertius ē ex pte ɔstrictōis ei⁹ ⁊ inspissatiōis
quā facit in poris: qr̄ retinet̄ in illis inspissatis illō ď
v̊tute sua cui⁹ ē q ab eis resoluit̄: aut a re nocēte suo
calore sicut accit in febrib⁹ adurētib⁹ ex spasmo in ore
stōi aut a re nocēte mordicatōe sua: sicut accit ex potu
synapis ⁊ diapipeon ⁊ hūorib⁹ virulētis ⁊ potu me
diciaꝝ mordicatiuaꝝ vt diapipeō cū vino ⁊ ppe fʒ
sanitatē sensus stōi: aut debilitatē sr̄e oris stōi. ⁊ de
hoc gnē est cib⁹ corrupt⁹ ⁊ ɔuersus ad q̄litatē mordi
catiuā. ⁊ pueris qdeʒ accit illud plīn: ⁊ silr̄ accidit ex
effusione choleꝝ in os stōi: ⁊ sicut fit qñ ē choleꝝ mo
tus in crisib⁹ ad cap̄ stōi vt expellat eas nā cū vōitu
aut a ventositate retēta in ore stōi ⁊ in tunicis eius ⁊
in meri gnāta a calitate vaporosa q̄ nō pōt resolui:
aut a re nocēte sua grauitate: sicut fit a repletōe. Iste g°
sūt spēs eius q fit ex cā nocēte. ⁋ Ille v̊o q fit a sicci
tate: qñʒ fit a siccitate pura cū spasmo: sicut accit in po
stremo febriū incēsiuaꝝ ⁊ eūonū exiccātiuʒ ⁊ famis
plixe: ⁊ ē significatio timoris. ⁊ qñʒ fit ex siccitate ñ
ɔfirmata ⁊ iuuat̄ ex quolibet hūectāte ⁊ remouet̄.
Fact⁹ aūt p cōitatē ē sicut ille q̄ accit ei cui factū ē apā
magnū in cp̄e suo: ⁊ ppe in latere ɔcauo: aut in inte
stinis aut in velamib⁹ cerebri sui: aut ē pp venas i ve
lamib⁹ cerebri sui: sicut accit ap̄ ictū nociuū ⁊ pcussiōʒ
dolorosā p quā pcutit̄ caput: ⁊ sicut accit in febrib⁹ in
eleuatōe sua ⁊ in signis crisis. ille ei ē pp cōitatē cōpis
Et iā existimatū ē in īueniēdo cāʒ ppiquā euent⁹ sin
gultus in apāte epis. Et dixerūt qdā q ē qm̄ effundit̄
ex eo cholera ad duodenū: deiñ ad stōm: postea ad
os eius. Et dr̄ q cā i ipō ē cōitas epis ⁊ stōi i neruo
minuto ɔtinuāte inter ea. ⁋ Et si hō habuerit singl
tū ex mā ⁊ accit ei in seipō sitis resoluet̄ singult⁹ eius
⁊ silr̄ si vōuerit ⁊ expulerit hūoreʒ. Qd̉ si euomat ⁊
eiuʒ singultus nō resoluit̄ significat aut apā i stō: aut
i radice nerui veniētis ad ipʒ ex cerebro: aut in cere
bro. ⁊ seqt̄ illico ambo sil̄ rubedo oculi: ⁊ distinguit̄
inter vtraqʒ p accñā apātū cerebri: ⁊ accñā apatum
stōi: ⁊ singultus q ingredit̄ in signis crisis qñʒ ē signū
bonū: ⁊ qñʒ ē malū fʒ q exponemus in suo caplo.
⁊ i libro qdē aphorismoꝝ dr̄ q qñ vomit⁹ nō sedat
singultuʒ ⁊ ē cū eo rubedo in oculo: ē malū signuʒ
significās apā stōi aut cerebri. ⁋ Et in libro signoꝝ
mortis velocis dr̄ q qñ accit hūti singultū apā i latē
dextro egrediēs a nā absqʒ cā cognita: ⁊ ē singultus
vehemēs egredit̄ aīa eius ex singultu añ ortū solis: ⁊
ex illo ē ille q hʒ cū singultu punctōʒ ⁊ vomitū ⁊ cu
ʒeʒ ⁊ destructōʒ rōnis morit̄. ⁋ C.xx. de signis.

Omnis singultus q vomitu sedat̄ cā est res
nociua sua grauitate: aut q̄litate sua mordi
catiua fʒ vnū mōꝝ pdcōꝝ. Et oīs singltus
succedens eūonib⁹ ⁊ febrib⁹ adurētib⁹ ⁊ nō sedat ipʒ
vomitus: imo addit in ipō ē a siccitate. ⁋ Fact⁹ aūt
ppt ɔplōnes cū mā ⁊ sine mā scit̄ ex significatōib⁹
pdictis in ca. cōib⁹. ⁋ Fact⁹ aūt ab apātib⁹ stōaticis
aut cerebri aut epis significāt accñā vni⁹ cuiusqʒ eo
ruʒ dicta in suo caplo. ⁋ C.xxi. de cura.

Vomit⁹ ē cura magis cōferēs singultui cui⁹
cā ē replō plīma ⁊ res nocēs sua q̄litate: ⁊
silr̄ omē mouēs laboriose ⁊ mouēs terrefa
ciendo ⁊ vociferādo ⁊ ira ⁊ timor ⁊ gaudiū subito
accñs ⁊ tristitia supflua ⁊ aspsio aque fr̄e sup faciē p⁹
subito ⁊ mot⁹ ⁊ exercitiū ⁊ eqtatiōes ⁊ expectatio sr̄
retētioneʒ tussis ɔmouentis ⁊ expectatio sup sitiʒ ⁊
sternutatōi qdeʒ in superando māʒ facienteʒ singul
tuʒ inest impressio maxima. ⁋ Et ex eis que remo
uēt eū etiā ē lōgitudo retētionis anhelit⁹: qm̄ illud ē
res faciēs accrescē calitatē ⁊ mouet eā ad exeundū
versus poros q̄rēs attractōʒ aeris: qr̄ mouet humo
res ⁊ resoluit eos. Et sōnus lōgus vehemēter iuuat
ipʒ ⁊ ɔstrictio extremitatū ⁊ positio ventosaꝝ super
stōm sine incisione ⁊ sup ventrē ⁊ sup vtrasqʒ spatu
las ⁊ positio medicinaꝝ rubificantiū. ⁋ Et ex curis
ɔferentib⁹ singultui viscoso ⁊ replōnali est vt patiēs
ipm incipiat ⁊ euomat: deide bibat hierāpicrā: aut
succuʒ absynthii sumēdo ex eo aur. ⁊ ex sale indo. ii
danic: deiñ post illud vtat̄ myrobalanis ɔditis. Si
āt cā ē viscositas oʒ vt in eius cura tres res intēdāt.
s. resolutio mēi ⁊ incisio eius sicut cū oxymelle sqlli
tico. ⁊ sc̄a pmutatio ɔplōnis eius ita vt equet̄ si non
fuerit nocēs nisi qualitate sua. ⁊ tertia stupefactio sē
sus oris stōi parūp: ita vt minoret̄ mēi mordicatio. ⁊
iā laudati sūt troc. h⁹ mōi: ℞. costi croci rosaꝝ recen
tiū: masticis: spice: oīm añ. iiii. aur. assari aur. iii. aloes
opii āboꝝ añ. aur. i. cōficiant̄ cū succo psilii ⁊ bibat̄
ex eis. s. aur. psiliū ei ⁊ opiū stupefaciūt: spica cōfor
tat ⁊ resoluit: assaꝝ incliat hūiditates ad ptē vie vri
ne: ⁊ educit eas p eā: aloes inclinat eas ad viaʒ fecis
⁊ attrahit eas ex ea: costus ⁊ crocus maturāt ⁊ con
fortāt calefacientes. pp hoc g° fiunt trocisci isti ɔferē
tes valde singultui vehementi ⁊ subuersioni aie. ⁊ si
antiquat̄ ⁊ chrōicus fiat affert ei oleū alkekengi iu
uamētuʒ maximū exptū. ⁊ qd̉ ex eo bibit̄ sit cochli
ariū vnuʒ cū aqua calida mellis. Et ex eis q̄ ɔferūt
ei est decoctio ʒinʒiberis in aqua tepida. ⁋ Nunqʒ
vehementior fit ⁊ antiquat̄ necīe sunt ɔfectōnes ma
gne valde: ⁊ electuaria sicut diacyminū cū aq̄ tepida:
imo quandoqʒ indiget confectionibus: ⁊ tyriaca ⁊

filonium hꝫ iuuamētū maximū in hoc ꝓpter illud
qđ in ipo ē de stupefactōe cū confortatōe: resolutōe
ꝛ expulsione. Et iuuaŧ ex pillis sicˀ illis q̄ sunt de op
ponaco ꝛ ex pillis stōaticis: ꝛ troc. stelle valēt vehe
mēter ad singultū. ¶ Et medicie valentes in curati
one singultus facti a mā fra ꝛ sicca: aut ꝓxima ꝛ sūt
ruta ꝛ nitꝝ potata cū vino: ꝛ silr aqua apii ꝛ acetuꝫ
sqlliticuꝫ: ꝛ basilicū aq̄ ꝛ assaꝝ ꝛ neriden ꝛ maiora
na ꝛ aniuden: ita ꝙ olfatus sedat singultū ꝛ aristol.
ꝛ anisuꝫ ꝛ daucū ꝛ ȝinȝiber ꝛ enula exiccata ꝛ succˀ
eupatorii ꝛ foliuꝫ ꝛ acorus ꝛ abrotanū singulariter
ꝛ ꝯposite: ꝛ fiūt ex eis electuaria. Ipa ei sūt ꝯueniēti
ora ori stōi: ꝛ magis adherentia ei q̄ꝫ ea que bibun
tur ꝛ descendūt ad fundū stōi subito: ꝛ castoreū hꝫ
ꝓꝑetatē mirabilē in ipo. Et ex eis q̄ maximū affert
iuuamentū ei qū ex ea in potu sumiŧ est đcoctio ab
rotani ꝛ calamenti mōtani ꝛ mastic. assumptis eqs
ptibˀ ꝛ elixatis in aqua ꝛ bibaŧ cū vino decocto cuꝫ
masticis ꝛ cinnamōi ꝛ sqlle. ℨ. iii. in kisto aceti: ꝛ de
tur in potu ex eo paulati aliquibˀ diebˀ: ꝛ iteꝝ nitrū
cū aqua mellis: ꝛ iteꝝ ꝯfectio de galāga cū melle: ꝛ
sumaŧ in potu mane ꝛ vespe q̄ꝫtitas nucis: ꝛ iterum
medicam̄ hˀ ꝯpositōis costi ꝛ aloes sqnanti sinsibrii
sicci calam̄ti fluuialis mente rute se. apii turis assari
oīm an̄. ℨ. ii. opii ro. siccaꝝ āboꝝ an̄. ℨ. ʃ. ꝛ iā laudāŧ
cappares ꝯditi cū aceto in hoc: ꝛ qn̄ꝫ adiuuat has
medicias admistratio medicinaꝝ sternutare facien
tiū. ¶ Qđ si fuerit ex frigoꝛ puro: tūc medicie p̄dcē
ꝯferunt ei sumēdo ex eis in potu cū aceto ꝛ aq̄ ꝛ lini
endo ex eis colluꝫ ꝛ gulaꝫ ꝛ locū qui est sup furculā
ꝛ qui est sub ossibus pectoris: aut liniaŧ colluꝫ ꝛ lo
cus qui est super furculaꝫ cū oleo antiquo: aut oleo
cucu. asinini. ꝛ silr sunt oīa olea calida sola iuuatiua
ꝛ ꝓꝑe oleū camemellinū: aut oleuꝫ in quo decoqūŧ
castoreū ꝛ cyminū ꝛ aniudē. ꝛ sumanŧ castorei ꝛ co
sti āboꝝ an̄. ℨ. ʃ. petroselinū ꝛ mastix: aut sumaŧ cor
tex exterior rubus fistici cū radice squinānti ꝛ đcoq̄ŧ
in aq̄ ꝛ bibaŧ ex decoctione āboꝝ. Et dixerūt qdaꝫ
ꝙ cortices alcala qn̄ exiccanŧ ꝛ bibiŧ ex eis pódus
aur. i. cū aqua feniculi ꝛ seīs rute sūt iuuatiue valde:
ꝛ ego nō existimo ꝙ ꝯferāt stō. Qđ si fiat vehem̄s ꝛ
antiq̄ŧ nō est excusatio qn ponāŧ ventose s̄r stōꝫ sine
incisiōe ꝛ ꝯsequāŧ eas medicie rubificātes. Illi āt q
fit ex vētositate retenta sup os stōi: aut ī ipo aut ī me
ri ꝯfert admistratio balnei ꝛ receptio aliquantuli tu
ris ꝯtriti in eo: deinde fiat vt currat aq̄ calida sup ipꝫ
paulati. Et enula exiccata ē vltima ī hoc. Qđ si hu
mor fuerit mordicatiuˀ generatˀ illic: aut effusus ad
ipm̄ p̄cipiaŧ patienti ipm̄ vt euomat si pōt cuꝫ eis q̄
vomituꝫ educunt huiusmōi: aut soluaŧ vēter cū eis
q̄ sunt sicˀ hiera cū sirupo acetoso: ꝛ sicˀ cū sirupo de
absynthio: ꝛ qn̄ꝫ sufficit potaŧ acetū ꝛ aquā ꝛ sorbē
butyꝝ: aut sorbē oleū amigdalinū cū aq̄ cal'a: ꝛ oc
cupari sōno ꝛ ꝓlōgare ipm̄ q̄ꝫtū poŀe ē. ꝛ silr aqua
ordei affert ei iuuam̄tū maximū ꝛ vehem̄s ꝛ ꝓꝑe cū
aqua granatoꝝ dulciū ꝛ muȝoꝝ declinātiū ad dul
cedinē. ꝛ aqua acetose ē ex eis q̄ ꝯferūt etiā cū mūdi
ficatōe ꝛ ꝯfortatōe sil'. Et si cā ē cā accn̄talis: tunc cu
ra ī ipo est eūo ad sumēdū ī potu lac recēter mulctū
ꝛ aquā tepidā cū aliquo qđ sit sicˀ oleū amig. ꝛ oleū
de cucurbita: đcīn̄ aquā ordei ꝛ aquā cucurbite ꝛ a
quā citroloꝝ ꝛ mucilagines f'ras: ꝛ silr inūctio ex eis
exteriˀ: ꝛ silr inūctio iuncturaꝝ ꝛ vti icisiuis ꝛ silibˀ.
In scđ āt post vōitū si sentit eger reliqas hūoris mō
dicati: ꝛ sit cū eo paꝝ nausee sternutet sternutatōibˀ
frequētibˀ. Postq̄ꝫ danŧ ei ea q̄ lubricū faciūt illuꝫ
hūorē sicˀ rob de prunis ꝛ tamaridi: ꝛ ꝓꝑe qū tu fue
ris p̄cipiēs ei recipē etiā tamaridos. ¶ Et si nō sentit
illud: imo sentit extēsiōꝫ fac emplꝫ ori stōi cuꝫ ēplis
tpatis. ꝛ fac eū sorbere sorbitōes leues in quibˀ non
est mundificatio: imo in quibˀ est ꝯfortatio sicˀ medul
la tritici ꝛ sedatio aliqua sicˀ oleū amigdalinū ꝛ odo
ram̄tū aliqđ sicˀ pulli. ¶ In scđ āt ab ap̄atibˀ ep̄is ꝛ
alioꝝ oꝫ vt cureŧ ap̄a ꝛ fiat phl'omia si nec̄ia ē phl'o
mia ꝛ tpeŧ stōus in ipo cū eis q̄ sunt sicut aq̄ grana
toꝝ ꝛ aqua ordei ꝛ aqua endiuie ꝛ empl'a.

C. xii. đ dispōibˀ accn̄talibˀ mirach ꝛ hypocōdriis.

Quandoq̄ꝫ accīt ī istis ptibˀ tremor pp mās
exn̄tes in eis: ꝛ qn̄ꝫ sūt male ꝛ ꝑuenit nocu
mtū eaꝝ ad cerebꝝ: ꝛ faĉ accidē ī ipo meliā
sicˀ dixímˀ epiliaꝫ mirachiales. Et qn̄ꝫ ē de hˀ tremoꝛ
qui fit pp os stōi: aut in ipomet pp tremoreꝫ cordis.
Et qn̄ꝫ facit accidere qdē inflationē inseparabilem
ꝛ grauitatē ꝛ fit ꝓxima significatio illi. Et qn̄ꝫ signi
ficant ap̄ata intrinseca. ¶ Qđ si sentiŧ attractio mirac
ꝛ hypocōdrioꝝ ad s'riora: tūc qn̄ꝫ significat vōituꝫ
ꝛ in febribˀ acutis significat sodā q̄ ꝯmoueŧ: aut san
guinē a capite fluēteꝫ: aut vomitū fꝫ ꝙ distinguemˀ
eū in suo loco: aut ꝑmutatōꝫ mēi ꝛ ap̄a. ¶ Et qn̄ est
eoꝝ attractio ad inferiora ꝛ ptes sumis significat ꝑ
mutatōꝫ ad inferiora ꝛ solutōꝫ vētris quā ꝯfirmat
punctio. ꝛ tensio hypocōdrioꝝ ad supiora est ex eis
q̄ multiplicāt in febribˀ pestilentialibˀ. Et qn̄ꝫ est pp
siccitatē sequētē calorē aut frigus. ꝛ qn̄ꝫ ē ēt pp ap̄a
ta q̄ꝫuis sit ī inferioribˀ ēt. In illis āt q sūt ī supioribˀ
est tēsio eoꝝ ad s'riora cuꝫ ānhelitu ꝛ mirac sil'. ꝛ hec ī
flatio in egritudinibˀ acutis est mala cui associatur
ictericia ep̄ica. Et qn̄ꝫ accn̄t istis mēbris. s. hypocō
driis ꝛ mirac dolores mordicatiui: ꝛ dolores exten
siui pp egritudines ep̄is ꝛ egritudies splenis: ꝛ ap̄a
ta lacerti ꝛ in febribˀ ꝛ in crisibˀ. ¶ Inqt Bucatis o
ganesibur in ca. doloꝝ ep̄is si destruiŧ vl' appetitiua
Draco ei qū debilitaŧ in venādo hedos ꝛ arictes ꝛ
silia: ꝛ nō valet deferŕ eos ad gruptā suā: venaŧ aues
ꝛ ꝓꝑe auē q̄ dr taptillus: ꝛ comedit epar eaꝝ ꝛ exci
taŧ tunc appetitus eius ꝛ redit virtus eius.

¶ Fen. xiiii. de epate ꝛ dispositionibus eius.
¶ Tractatˀ p̄mus de vniuersalibˀ dispōibˀ ep̄is.
¶ De anatomia epatis. Cap. p̄mū.

Epar est membrum
qđ genēat sanguinē q̄ꝫuis mesarai
ce ꝯuertāt qn̄ꝫ chilū ad sanguineꝫ
ꝯuersione aliq̄ pp illud qđ est ī eis
đ v̓tute ep̄is. ꝛ sanguis qđ hꝫ v̓itatē
est cibˀ ꝯuersus ad silitudinē epatis
qđ est caro ru. q. ipa sit sanguis verus ꝯgelatˀ. Et est
vacuū a villis neruoꝝ in quo nascunŧ vene q̄ sūt ra
dices eaꝝ q̄ ꝓcedūt ex eo dispꝑtite in ipo sicˀ villi. Et
sicˀ sciuisti in anatomia venaꝝ qetaꝝ q̄ sūt sugentes
a stō ꝛ intestinis mediātibˀ ramis porte noiate mesa
raice ex ꝯcauitate ꝛ decoq̄ŧ illud illic in sanguinē. ꝛ
mittit illū corpori mediāte vena cōcaua orta ex gib
bositate eius: ꝛ mandat aquositatē ad renes ex via
gibbositatis ꝛ mittit spumaꝫ cholicā ad fel ex via ꝯ
cauitatis etiā. ¶ Et ꝯcauatū ē illud de eo qđ ē a pte
stōi vt eius coaptatio sup gibbositate stōi bona sit ꝛ
attractū ē illud qđ de eo ē a pte diaphragmatis: vt

ñ coartet diaphragma cuz suo labõioso motu: imo
fit.q.tãgẽs ipm ꝓpe punctũ: ⁊ ẽ ↄiunctũ ꝓpe venaz
magnã ortã ex eo ⁊ vti bñ ↄp̄hendãt sup ipm coste
curue. ¶ Et ipm quidẽ tegit pãniculus neruosus ge
neratus ex neruo puo veniẽte ad ip̄z vt faciat ip̄z ac
grere sensũ aliquẽ queãdmõz diximus i ca. pulmo
nis. ⁊ h⁹mõi sensus manifestus est i latẽ ↄcauo: ⁊ vt
liget ipm cũ aliis viscerib⁹: ⁊ venit ad ipm vena pul
satilis pua dispția in ip̄o ⁊ affert ei spũm: ⁊ ẽuat cali
ditatẽ ei⁹ ĩnatã: ⁊ tẽperat ip̄z cũ pulsu. Et scm̃ ẽ vt pe
netret hec vena ad ↄcauitatẽ: qm̃ gibbositas ipa euẽ
tat motu diaphragmatis. Et sangui qdẽ nõ ẽ creatũ
i ep̄e spatiũ ãplũ: imo ramosũ dispțitũ vt sit ↄp̄hẽsio
e⁹ totius sup chilũ vehemẽtioꝛ ⁊ passio dispțiti chili
ex eo magis ↄpleta ⁊ velotioꝛ sit ⁊ illud qd̓ de venis
ẽ a p̄te ep̄is subtililiores h3 tunicas vt p̄ueniat p̄ eas
ipꝛessio carnis ad chilũ. ⁊ pãniculus qdẽ ei⁹ ↄp̄hen
dit epar ⁊ ligat ip̄z cũ viscerib⁹ tegẽtibus intestina. ⁊
stõz q̄ dixim⁹ ⁊ ligat ip̄z ẽt cũ diaphragmate ligatõe
maxia forti: ⁊ ligat ipm cũ costis dorsi: ⁊ ligãt ipsum
alia subtilia pua: ⁊ ↄtinuat inter ipsuz ⁊ inter coꝛ vẽa
ↄtinuãs inter ea ãbo quã sciuisti descẽdens d̓ corde
ad ipsuz aut ascendẽs ex ipso ad coꝛ aut h3 ãbas itẽ
tiones. ⁊ hec quidẽ vena sapienter ligata est etiã cũ
ep̄e ⁊ pãniculo duro spisso: ⁊ ẽ penetrãs sup ipm: ⁊
subtilius latus eius est illud qd̓ est a parte intrĩseca:
qm̃ tangit mẽbra subtilia. Et epar quidẽ hois mai⁹
ẽ ep̄ate ois aialis appꝛopinquãtis ei in q̄ntitate. ⁊ dĩ
ꝙ oẽ aial plus comedẽs ⁊ debililioꝛis cordis ẽ hñs
maius epar: ⁊ ↄtinuat inter ipm ⁊ inter stõz neru⁹ s3
ẽ subtilis: ⁊ nõ sunt cõicantia nisi p̄p rẽ maximaz ex
ap̄atib⁹ epis. Et p̄mũ qd̓ oriẽ ab ep̄e sũt due vene: q̄ꝝ
vna ẽ in latẽ ↄcauo ⁊ plĩn iuuamti ei⁹ ẽ in attractiõe
cibi ad epar ⁊ nõiaẽ porta: ⁊ altera ẽ i latẽ gibboso
⁊ iuuamtũ ei⁹ est applicatio nutrimẽti ad mẽbra ex
ep̄e: ⁊ noiaẽ ↄcaua ⁊ oñdimus iã anatomiã ipaꝝ in
li. p̄mo. Et epar qdẽ h3 additamẽta ↄpꝛehendentia
stõm: ⁊ adherentia ei sicut ẽ ↄpꝛehẽsio ei⁹ qd̓ cõp̄hẽ
diẽ digitis ⁊ maius additamentoꝛuz eius est addita
mentũ appꝛop̄atũ noie additamti: ⁊ positũ ẽ super
ipm fel: ⁊ postea ẽ extẽsio eius additamti ad inferio
ꝛa: ⁊ omia additamenta eius sũt q̄ttuoꝛ aut qnq3. ⁊
scias ꝙ nõ est coꝛpus ep̄is in hoibus oibus ↄp̄mẽs
costas dorsi: ⁊ fortiter imissuz ei: q̄zuis sit in plũmis
eoꝝ: sic ⁊ est eius cõitas ad ipm ꝓpter illud. s. cõitas
epatis ad costas dorsi ⁊ diaphragmatis. ⁊ caro qdẽ
epatis sẽsũ nõ h3: s3 illõ qd̓ de ea sequiẽ paniculũ sẽ
tit: p̄p̄ea aduẽit ei paꝝ p̄ de p̄te panniculi neruosi. ⁊
p̄p hoc diuersificaẽ hec cõitas: ⁊ iudiciũ ei⁹ in hõib⁹
Et tu iaz sciuisti ꝙ gnõ san. fit in ep̄e ⁊ in ip̄o fit sep̄a
tio chole ⁊ melie ⁊ aquositatis. Et qñ3 destruiẽ res
in vnaquaq3 eaꝝ. ⁊ qñ3 destruiẽ in gnõne sanguinis
⁊ nõ destruiẽ in separatiõe. ⁊ qñ3 destruiẽ in separati
one: ⁊ nõ destruiẽ ẽt in sanguine bono. Et qñ3 accit
destructio i separatiõe nõ ꝓpter epar: imo ꝓpter mẽ
bꝛa attrahentia ex eo illud qd̓ separaẽ. Et in ep̄e qd̓
forti sũt q̄ttuoꝛ v̓tutes nãles cuius plĩn digestiue ẽ i
carne eius: ⁊ plĩn aliaꝝ v̓tutũ est cũ villis eius: ⁊ nõ
est lõginquũ qn sint in mesaraicis oẽs ille v̓tutes: lic3
qdã postremoꝝ aduersẽt p̄mis ⁊ dicãt ⁊ errauit ille
qui posuit in mesaraicis attractiuã ⁊ retentiuã: ip̄e ei
sũt vie p̄ q̄s attrahiẽ: ⁊ nõ ẽ pose vt sit in eis attractio
Et affert ad hoc rõnes siles rõnib⁹ debilib⁹ q̄ sũt ei
in oi re: ⁊ dicit si mesaraice haberẽt v̓tutẽ attractiua3

haberẽt ⁊ digestiuã: s3 nõ hñt v̓tutẽ digestiuã quõ ei
hñt v̓tutẽ digestiuã qu3 nõ moꝛeẽ in eis cib⁹ t̄pe quo
patiaẽ. Et dicit ⁊ si haberẽt v̓tutẽ attractiuã qũ epar
etiã eã habeat cõicarẽt in s̄ba ꝓpter cõuenientiã v̓tu
tũ. ¶ Et iste qdẽ debilis ↄsideratõis nõ sciuit ꝙ v̓t⁹
attractiua qũ ẽ in meatu ex quo attrahiẽ ẽ illud ma
gis adiuuãs sicut qũ expulsiua ẽ in meatu ex quo ex
pelliẽ sicut ẽ in intestinis est illud magis adiuuãs ⁊
oblitus ẽ ꝙ attractiua est in meri ⁊ ẽ meat⁹. et nõ sci
uit ꝙ nõ est multũ malũ vt sit in meatib⁹ quibusdã
v̓tus attractiua: ⁊ nõ fit digõ de qua sit curandũ qũ
nõ sit necĩa in eis digõ: imo attractio. Et oblit⁹ est ꝙ
chilus qñ3 cõuertiẽ in mesaraicis ↄuersione aliqua
Mi ergo negauit ꝙ sit cã in hoc v̓tus digestiua i me
saraicis: ⁊ ꝙ sit illic v̓tus retentiua retinẽs q̄ntitate a
liqua q̄zuis nõ ꝓlõgeẽ. Et oblitus ẽ ꝙ spẽs villoꝝ o
p̄onũ notaꝝ sũt diuerse. ⁊ elõgauit ꝙ sit in illo in q°
festinat penetratio digõ aliq̄ ⁊ illud nõ est elõgãdu3
Medici nãq3 dicũt ꝙ in oꝛe ip̄o est digõ aliq̄: ⁊ nõ
negãt qn in oꝛbo sit v̓tus expulsiua ⁊ digõ: ⁊ ẽ m̄bꝝ
qd̓ velociter euãẽ ab eo qd̓ ↄp̄hendit. Et oblit⁹ est ꝙ
pose est vt diuersificeẽ s̄ba mẽbroꝝ ⁊ ↄueniãt i attra
ctõe vnius rei: q̄zuis sit vadẽs in via v̓na ad mẽbꝛa
oia. Et oblitus ẽ ꝙ attractio fit ad epar: ⁊ plĩn ei⁹ fit
cũ villis venaꝝ: ⁊ sũt hõgenei cũ s̄ba mesaraicaꝝ ñ
lõginq ab ea. O quãtũ errauit iste hõ i hoc iudicio
Illud ãt qd̓ G. dixit significat ꝙ attractio p̄ma foꝛ
tis est in ipso vbi ẽ initiũ motus de quo curaẽ. Et e⁹
intẽtio fuit vt separet illũ q ẽ ↄtentus separatiõe me
saraicaꝝ sine ep̄e. Et significatio ad illud est s̄mo ei⁹
qũ dicit q incedit in hac egritudine ad curandas me
saraicas: ⁊ dimittit curatõz ep̄is est sicut ille q vadit
ad hoc vt faciat emplĩn pedib⁹ mollificatis ꝓp̄t no
cumentũ accñs nuche q̄ est in dorso ⁊ dimittit cura
tõz p̄ncipiĩ ⁊ radicis que ẽ nucha. Hic ẽ g° s̄mo G.
ↄiunctus huic s̄mõi. Et tu qdẽ scis ꝙ pedes nõ sũt
vacui a v̓tutib⁹. s. nãli ⁊ motia ⁊ sẽsibili q̄s nucha h3
⁊ nõ est dĩa inter v̓tutẽ eoꝝ ⁊ v̓tutẽ nuche: nisi qꝛ v̓
tus sensibilis ⁊ motia vni⁹ eoꝝ est p̄ma: ⁊ alterius est
scd̓a. ⁊ silr̄ est dispõ mesaraicaꝝ. Ipse nãq3 nõ sũt va
cue a v̓tute: q̄zuis sit eaꝝ p̄ncipiũ epar: ⁊ qũo qũ ip̄e
instr̄m ⁊ instr̄m nãle attrahit ex lõginquo nõ s̄m se
mitã motus localis sicut in lacerto s̄m plĩn nõ euãẽ
a v̓tute currẽte in ip̄o ⁊ obuiante in ipso ⁊ obuiante
patienti ita ꝙ ferrũ patiaẽ a magnete ⁊ qñ3 attrahiẽ
cũ eo ferrũ aliud. Et silr̄ tangẽs inter ferrũ ⁊ magne
tẽ apud plũnos eoꝝ qui verificauerũt.

¶ C. ii. de mõis ex quibus significanẽ dispões ep̄is

Quãdoq3 significanẽ dispões ep̄is p̄ obuia
tõz tactus sicut significãt ap̄ata ipius qñ3. ⁊
qñ3 ẽt significanẽ p̄ dolores q sũt ei ꝓp̄i. ⁊ si
gnificanẽ p̄ op̄ões factas ex eo: ⁊ significanẽ p̄ cõi
tates m̄broꝝ ꝓximoꝝ ipsi sicut stõi ⁊ diaphragma
tis ⁊ intestinoꝝ ⁊ renũ ⁊ fellis. Et significanẽ per cõi
tates mẽbroꝝ q̄ sũt lõginq̄ illis ab eo sicut p̄tiũ capi
tis ⁊ splenis. ⁊ qñ3 significanẽ p̄ dispões cõitatis to
tius coꝛporis sicut coloꝛẽ ⁊ foꝛmã ⁊ tactũ. Et qñ3 si
gnificanẽ p̄ ea q̄ oriunẽ in p̄tib⁹ eius ex pilis: Et q ori
unẽ in ip̄o sicut p̄ venas: Et ex foꝛma mẽbroꝝ alioꝝ
Et ex eis q̄ gnãnẽ in ip̄o ⁊ ꝓcedũt ab eo: Et p̄p ↄue
nientia ⁊ diuersificantia: Et ex cãis ⁊ cõsuetudinib⁹
⁊ que continuantur cum eis.

¶ C. iii. de distinctiõe mõꝝ haꝝ significationum.

Similitudo qd̓ accepta ex tactu ẽ calitas ta

ctus ꝑtiū eius: qm̄ ipa significat cōplxonē calidā
⁊ frītas eius significat ꝯplxonē frāz ⁊ lenitas ei⁹ signi
ficat hūidā ꝯplxonē epis. ⁊ durities significat duritiē
eius: aut apā dur in ipso. ⁊ ipsi⁹ inflatio significat ei⁹
tumorē: aut apā in ipso. ⁊ lunatio q̄ sentit̄ ex inflatōe
ei⁹ significat ꝙ est in ipo epe: ⁊ ipius elōgatio extra sꝫ
aliā formā qđ ē in alio ab epe: ⁊ qđ ē in lacerto vētris
Similitudo āt accepta ex dolorib⁹ ē sicut si fuerit ex
tēsiuus cū grauitate: tūc illic erit oppilatio aut apā.
⁊ si fuerit sine grauitate: tūc illic erit ventositas. Et si
fuerit grauitas sine pūctura: tūc mā erit i corpe epis
siue fuerit apā siue oppillatio. ⁊ si fuerit cū pūctura:
tūc erit apā pāniculū velantē ipm. ¶ Verꝫ significati
ones assumpte ex opōnib⁹ factis ab eo sūt ꝑp digōs
⁊ attractōz ⁊ expulsionē sanguis ad cor⁹ ⁊ aquosita
tis ⁊ renes: vt chole ad fel ⁊ melic ad splenē: ⁊ sic di
spō tussis. Nūqꝫ destruit̄ aliqđ horꝫ ⁊ nō sit ꝑp mē
brꝫ cōicās epi: tūc est ex epe. ¶ Significatōes āt ac
cepte ex cōitatib⁹ sūt sic sitis: nā si ē ex stō multotiēs
significat dispōes epis sicut singultus ⁊ sicut appeti
tus ēt ⁊ digō ⁊ sicut malicia ābelitus: q̄uis ei sit ꝑp
pulmonē ⁊ diaphragma: tñ qñ sit ꝑp epar ⁊ sic spēs
egōnis ⁊ spēs vrine significāt dispōnes epis q̄s scies
⁊ sicut dispōes sode ⁊ egritudinū capitis ⁊ dispōes
egritudinū splenis significāt ipas: ⁊ sicut ex dispōib⁹
lingue in tactu eius ⁊ aspitate ipsius ⁊ colore eius ⁊
colore labiorꝫ significāt ipe. ⁊ iaꝫ quidē currūt inter
cor ⁊ epar diuersitas ⁊ cōueniētia ⁊ victoria in quali
tatib⁹ suis q̄s diximus in ca. anatomie cordis. ¶ Verꝫ si
gnificatōes ꝑp dispōnes cōitatis sunt sic significatio
coloris sup epar: ita vt si sit rube⁹ albus: tūc significat
sanitatē ei⁹: aut si sit citrin⁹ significat caliditatē ei⁹: aut
plūbinus frītatē eius: aut brun⁹ significat frītatē ⁊ sic
citatē eius: ⁊ sicut ē significatio ictericie sup ipꝫ ⁊ etiā
sic significatio pinguedis carnose significās hu. ⁊ ca
liditatē ipius: aut pinguedinis cū adipe significans
hu. ⁊ frigiditatē ei⁹: ⁊ sicut maties significat siccitatē
eius: ⁊ sicut cōitas caliditatis i corpe significat si nō
fuerit a vehemētia caliditatis cordis caliditatē ei⁹.
Et cognoscūt cū ea significatiōes caliditatis ei⁹ ꝑdi
cte. ¶ Significatōes āt ex formis mēbrorꝫ aliquorꝫ
st sic significatōes ex magnitudie vēarꝫ ⁊ āplitudine
earꝫ significatōes ex magnitudine epatis ⁊ āplitudi
nē viarꝫ ei⁹. Et ex breuitate digitorꝫ ⁊ lōgitudie eorꝫ
ēt significat̄ puitas ⁊ magnitudo ei⁹. ¶ Sed signifi
catiōes ex pilis ortis sup ipꝫ sūt sic significatōes eorꝫ
i mēbris aliis quas iā diximus. ¶ Significatiōes vō
ex eis q̄ oriunt̄ i ipo sūt vene: qm̄ si ipse sūt grosse ma
gne māifeste tūc ꝯplxo pricipalis ē calida. ⁊ si sūt sub
tiles oculte: tūc ꝯplxo ꝑncipalis est frida: verꝫ ei⁹ cali
tas ⁊ frītas ⁊ lenitas ⁊ durites: quandoqꝫ sūt ꝑp
ꝯplxonē ꝑncipalē ⁊ qñ sūt ꝑp ꝯplxonē accñalē. ¶ Si
gnificatōes āt ex eis q̄ in ipso generāt̄ sūt sic si i ipso
gnāt̄ chola significat calitatē e⁹ ⁊ melia caliditatē ei⁹
vehemētē: aut siccitatē ei⁹ ⁊ friditatē sꝫ ꝙ scitur i loco
suo. ⁊ generatio sāguinis bōi est significatio sanitatis
ei⁹. ⁊ ille cui⁹ sanguis ē cholericus: aut melicus. aut
mollis dclarat̄ i eo ꝑgit̄ ex eo qđ ad corp⁹ aut aquo
sus nō recipiēs ꝯtinuationē cū corpore sic est in hy
dropisi carnosa ē infirmū sꝫ ꝙ significat ipsū dispō
ei⁹ qđ ꝑgit̄ ab ipso. ¶ Cōueniētia vō ⁊ diuersificātia
sciūtur ex hoc ꝙ ꝯueniētia sūt silia ꝯplxoni nāli ꝯria
ꝯplxoni accñtali. ¶ Ex etate vō ⁊ ꝯsuetudine ⁊ q̄ cur
runt i eis significatiōes cognoscūtur in q̄litatibus.

¶ C. iiii. de ꝯparantia cordis ad epar in q̄litatib⁹.

SCias ꝙ calitas cordis vincit calitatē epatis
magnifice. Et hūitas eius nō vincit siccita
tē ipsius. Et siccitas e⁹ qñ vincit hu. epatis
parꝫ. Et calitas epis vincit frītatē cordis debiliter
Et hūitas eius vincit siccitatē ipius. Et eius frītas
parꝫ vincit calitatē eius: ⁊ ipius siccitas ꝑ vincit hu
miditatē eius. Et frig⁹ cordis vincit calitatē epis pl⁹
q̄ꝫ vincit siccitas illius hūitatē epis. Et caliditas cor
dis vincit hūitatē epis plusq̄ꝫ vincat siccitas ipi⁹ hu
miditatē eius. Et vincit frītas eius etiā calitatē illius
aliquomodo victorie.

¶ C. v. de signis ꝯplxonū epis nāliū ⁊ ꝑmo cale.

COmplxones cale nālis signa sunt āplitudo
venarꝫ ⁊ iparꝫ manifestatio ⁊ calefactio pul
mōis ⁊ corporis si nō resistit ei cor. Calitas
ei cordis vincit frītatē epis fortiter: ⁊ multitudo ge
neratōis chole in etate iuuētutis: ⁊ melie in fine ei⁹:
multitudo pilorꝫ in ossib⁹ pectoris: ⁊ fortitudo appe
titus cibi ⁊ potus.

¶ C. vi. de signis complexionis frigide nālis.

SIgna eius sūt ꝯria illis signis ⁊ frītas cōdis
vincit calitatē epis min⁹ q̄ꝫ vincat calitas
eius illi⁹ frītatē. Et qm̄ sanguis hñtis hanc
ꝯplxonē est subtilis: ⁊ aquosus ⁊ v̄tus eius est dbilis
tūc multotiens accidunt in ipso febres.

¶ C. vii. de signis ꝯplxonis sicce naturalis.

SIgna eius sūt paucitas sanguis ⁊ grossitu
do eius ⁊ vacuitas venarꝫ ⁊ siccitas totius
cōpis ⁊ spissitudo pilorꝫ ⁊ crispitudo iporꝫ
Et cor sua hūitate nō ꝯseqt̄ siccitatē epis: ita ꝙ aliqđ
valeat: imo nō vincit eā oino: verꝫ siccitas epis vicit
hūitatē cōdis valđ ⁊ calitas cordis vincit hūitatem
epis i vltio: ¶ C. viii. đ signis ꝯplxonis hūide nāl.

SIgna eius sūt ꝯria illis signis. Et cordis sic
citas qñ ꝯseqt̄ hūitatē epis parꝫ valde: ve
rū hūitas ipsi⁹ vincit siccitatē cordis fortis.

¶ C. ix. de signis ꝯplxonis calide ⁊ sicce naturalis.

SIgna ei⁹ sūt sanguis grossus. Et multitudo
pilorꝫ nigrorꝫ apā ossa pectoris. Et amplitu
do venarꝫ seqns ꝯplxonē ⁊ durities. Et mul
tido gnātōis cholere ⁊ melie in fine iuuentutis. Et
siccitas corporis si non diuersificauerit ipsam cor.

¶ C. x. de signis ꝯplxonis calide ⁊ humide nālis.

SIgnificāt ipsā calitas sanguinis ⁊ bonitas
essentie ei⁹ ⁊ āplitudo venarꝫ valida cū leni
tate: ⁊ ꝙ color est rube⁹ sine citrinitate ⁊ pili
plīmi i pectoris ossib⁹ min⁹ tñ eis q sūt in cala ⁊ sicca
⁊ nō sūt in spissitudine eorꝫ ⁊ crispitudie. Et tenuitas
corpis ꝑp calitatē ⁊ hu. ipius. ¶ Et qū calitas ē do
minās remāet corpus sanū. ¶ Et si hūitas ē magis
dñans festināt ad ipm egritudines putrefactionis.

¶ C. xi. de signis ꝯplxonis frigide ⁊ hūide natalis.

SIgnificāt ipā sanguis aquosus ⁊ phlatic⁹:
paucitas pilorꝫ apud ossa pectoris: et stri
ctura venarꝫ: vene nō replete: mollities: pau
citas gnātionis chole ⁊ melie in fine iuuentutis: et
humiditas corporis si nō ꝯoperet̄ cor.

¶ C. xii. de signis ꝯplxonis frigide ⁊ sicce nālis:

SIgnificāt ipā paucitas sāguis: ⁊ paucitas
calitatis sāguis ⁊ corpis. Et ꝯstrictio vena
rū ⁊ ocltatio earꝫ ⁊ earꝫ durities ⁊ paucitas
pilorꝫ in mirac. Et siccitas totius corporis.

¶ C. xiii. de egritudinibus accidentibus epati:

E Pati accñt egritudies ꝯplonis in ꝓpetate
sue ſbe: Et egritudies ꝯpõnis: Et apata: Et
vesice: ꝓpe apud pãniculũ: Et rũpũt apud
ſpatiũ: ⁊ reliq̃ q̃ꝝ ſingulaꝝ dicem⁹ ca. Et qñ3 tolerat
rupturã plin q̃3 reliq̃ mẽbꝛa: ⁊ nõ timet ex ea moꝛs
feſtina niſi aſſociet ei eruptio ſãguis ex vẽa magna.
Et qñ3 accñt epi apata p cõitatẽ ⁊ ꝓpe i ſtõ ⁊ ſplene
⁊ felle ⁊ renib⁹ ⁊ diaphꝛagmate ⁊ pulmõe ⁊ meſarai
cis ⁊ inteſtinis ⁊ ꝓpe ſupioꝛib⁹: ſ3 ſtõ ⁊ diaphꝛagma
ti ⁊ ſelli ⁊ meſaraicis ⁊ inteſtinis cõicãt i ꝑmis .vene
q ſunt apte ꝯcauitatis epis: deiñ ꝑuenit nocumentũ
eoꝝ ad epar ⁊ qñ3 ꝯfirmat. Diaphꝛagma vͦ ⁊ pul
mo ⁊ renes cõicãt in ꝑmis venis gibboſitatis: deiñ
ꝑuenit ad epar: ⁊ qñ3 ꝯfirmãt. ⁊ plima cõicatio q̃ ẽ
nõ ẽ niſi ꝑꝑ ſtõ3: ꝑꝑ cã3 cũ q̃ coꝛrũpit digõ ⁊ expellit
cib⁹ indigeſtus niſi ſit cã alia. Et egritudinũ qͦd gib
boſitatis materieꝝ expulſio ſm plin ſit cũ ꝓuocatõe
vrine ⁊ fluxu ſanguis ex narib⁹ ⁊ ſudoꝛe: ſ3 in egritu
dinub⁹ ꝯcauitatis ẽ illud cũ ſolutõe vẽtris ⁊ vomitu
cholico ⁊ ſanguieo ⁊ ſudoꝛe etiam in plimis hoꝛis.

C. xiiii. de ſignis malitie ꝯplonis calide.

M Alitie ꝯplonis cal̃e ſigna ſũt ſitis vehemẽs ⁊
nõ abſcidit cũ aq̃ potu: Et paucitas appe
titus cibi: Et inflatio: Et citrinitas vrine ⁊ ti
ctura ei⁹: Et velocitas pulſus ⁊ freq̃ntia ei⁹: ⁊ febꝛes
⁊ aduſtio ſanguis: ⁊ ledi a calefaciẽtib⁹. ⁊ ſeqt ipam
liq̃factio incipiẽs ab hũoꝛib⁹: deiñ a carne epis. ⁊ ſe
qt eã raſura inteſtioꝝ. Et qñ3 deſiccat cũ ea nã abſ3
doloꝛe in laterib⁹ aut grauitate. ⁊ multiplicat cũ ea
vomitus citrinus ⁊ rubeus ⁊ viridis ⁊ ſuccus poꝛri
⁊ eſt cũ ea egõ cholica plin ⁊ ꝓpe ſi fuerit illic cũ cõ
plexione mã: ⁊ ſi nõ fuerit mioꝛat ſan. ⁊ exaſpat lin
gua: ⁊ extenuat coꝛpus. Et qñ3 ſignificat illud ex e
tate ⁊ ꝯſuetudine ⁊ arte ⁊ regimĩe. Et illa q̃ media ẽ
generat cholã3 ⁊ ſrflua gnãt meliã3 Et egritudineſ
eius ſũt ex mania ⁊ melia ⁊ ſilib⁹. Et qñ ꝑuenit ſolo
vẽtris ad ſyncopi cũ caſu appetitus: tũc plin eius ẽ
ꝑꝑ debilitatẽ epis factã a ꝯplone calida: ⁊ in plimo
ipſius ẽ egõ ſicca aduſta niſi ad hoc ꝑueniat vt adu
rat ſanguinẽ ⁊ hũoꝛes ⁊ carnoſitate3 epis ⁊ ſolutiõe
vẽtris eã educat. Et qñ incipit adurere ſanguinẽ eſt
egõ ſicut fex. Et qñ eſt i epe aduſtio aut apa: aut du
bellati: deiñ egredit cũ egõne aliq̃d nocẽs groſſũ: tñ
illud ẽ carnoſitas epis iã putrefacta. Et nõ ẽ oĩs res
nigra egrediẽs fex. Et qñ3 rectificat ablutũ ⁊ virulẽ
tũ mãle: deiñ ingroſſat ⁊ fit nigꝝ greſſũ fetidũ ſic̃ fit i
febꝛib⁹ peſtilẽtialibus. Et qñ3 egredit pus virulẽtu3
ſanguinis: deinde nigrum ſubtile.

C. xv. de ſignis malitie compl̃onis frẽ.

S Igna eius ſũt albedo labioꝝ ⁊ ligue ⁊ pau
citas ſanguis ⁊ difficultas curſus ei⁹ ⁊ mul
titudo phl̃atis ⁊ paucitas ſitis ⁊ coꝛruptio
coloꝛis ⁊ liquefactio materiei: ⁊ qñ3 denigrat decli
nãs ad viriditatẽ: ⁊ qñ3 fit citrina ad coloꝛẽ fiſtici de
clinãs. Et etiã albedo coloꝛis ⁊ phlegmatis ꝓpetaſ
⁊ groſſitudo ꝑꝑ ꝯgelatõ3 ⁊ tepiditas pulſus ⁊ vehe
mẽtia famis. Fames ei nõ fit niſi ex ſtõ tñ. Et ꝑuitaſ
digõnis bone: ⁊ qñ frig⁹ ꝯſeqt finẽ ꝑuat appetit⁹. Et
egõ qñ3 eſt ſicca ſine odoꝛe: ⁊ qñ3 ẽ hũida ꝑꝑ debili
tatẽ attractiue ⁊ ẽ decliuis ad albedinẽ ꝑui fetoꝛis.
Et qñ3 ſubtiliat cũ ea egõ ⁊ hũectat: veꝝ nõ ꝑſeue
rat ita ꝯtinue: ⁊ nõ multiplicat cũ ea fluxus vẽtris:
q̃3uis ſint eius inceptio ⁊ euẽtus elõgatus ⁊ in fine
eius egredit quoddã ſil̃e feci ſanguis putrefacti nõ

ſicut ſanguis liquefacti. Et qñ3 ſequũt ꝯpl̃oꝛ frã3 p⁹
ſpatiũ quoddã febꝛes: ꝑꝑea qꝛ ſanguis ſubtilis q ẽ i
ip̃a recipit putrefactiõe3 q̃ accĩt ei ⁊ ſũt febꝛes praue
q̃s dicã in ca. febꝛiũ: ⁊ qñ3 eſt in initio eaꝝ virulẽtus
ſubtilis: deiñ igroſſat ⁊ denigrat. Et qñ eſt flux⁹ ven
tris ſilis lauature carnis recẽtis ⁊ illud cũ appetitu
in ꝑncipio ſignificat friguſ: ⁊ ſi accidat p⁹ illud caſuſ
appetitus: tũc eſt ꝑꝑ coꝛruptõ3 hu. aut ꝑꝑ cã3 alia3
febꝛis ⁊ ſiliu3. Et plim ſignificatiõis ei⁹ eſt ſup debili
tatẽ a frigoꝛe ⁊ in fine eius redit appetitus ⁊ fit ſrflu⁹
ſ3 plim ⁊ ſpaſmat cũ eo mirac. Et qñ3 ſignificant
ip̃a3 etas ⁊ ꝯſuetudo ⁊ cibus ⁊ cãe ꝑterite: ſicut pot⁹
aque frẽ in ieiuno: aut t poſt balneũ aut coitũ: qm̃ ep
inflãmatũ ſugit ex aq̃ tũc velociter pl3. ⁊ ſi ẽ illic mã
ſentit accetoſitas in oꝛe ⁊ hũitas in egõne. Et qñ3 ẽ
ad nigredinẽ ⁊ viditatẽ ⁊ ñ ad citrinitatẽ ⁊ rubedinẽ

C. xvi. de ſignis male ꝯplonis ſicce.

S Igna eius ſũt ſiccitas oꝛis ⁊ lingue ⁊ ſitis ⁊
durities pulſus ⁊ ſubtilitas vrine: ⁊ qñ3 de
nigrat coloꝛ. Et ſi fuerit illic melia aut cho
lera: ſcies ſignificatões eaꝝ facile per ea q̃ ſciuiſti in
ꝑmis.

C. xvii. de ſignis malitie ꝯplonis hũide.

S Ignificãt ip̃a3 iflatio faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ mol
lities carnis hypocũdrioꝝ: ⁊ ꝑuitas ſitis:
niſi ſit caliditas ꝯſũens hũitatẽ: ⁊ hũitas li
gue: ⁊ albedo coloꝛis: ⁊ qñ3 eſt cũ ea citrinitas pau
ca. Qñ ãt vehemẽs fit frig⁹ ⁊ dñat hũitas ẽ decliuis
ad viriditatẽ. ⁊ qñ3 debilitat coꝛ⁹ ꝑꝑ molitiẽ hũitatꝭ.

C. xviii. de ſmõe vli de curis egritudinũ epis.

I N epe nec̃ia eſt ꝯſuatio ſanitatis cũ ſilib⁹ ⁊
expulſio egritudinis cũ ꝯ̃rio. Et i regie
apatũ ⁊ vlceꝝ ⁊ nocumẽtoꝝ q̃3titatis ⁊ i op
pilationũ apertõe ⁊ reliquoꝝ ea q̃ ſũt nec̃ia i reliq̃s
mẽbꝛis. Et melioꝛ q̃dẽ hoꝛaꝝ ad ſumẽdũ i potu
medicĩas egritudinũ epis: ⁊ ꝓpe ꝑꝑ oppilatõ3 epis
⁊ ſilia eſt hoꝛa i q̃ exiſtimat ꝙ illud qͦd penetrat ex
ſtõ ad epar ⁊ ꝯp̃hẽdit in ip̃o iã eſt digeſtũ ⁊ ſeꝑatu3
qͦd ſeꝑari opoꝛtuit ⁊ inter ip̃m ⁊ inter comeſtionẽ tẽ
pus interuenit ꝯueniẽs ⁊ in ꝯſuetudĩe hoiu3 ẽ hõa
q̃ ẽ inter ſurrectionẽ a ſõno ⁊ inter balneatõ3. Et o3
etiã in epe vt tu nõ eũes medicĩas apitiuas ⁊ reſolu
tiuaſ qb⁹ ꝯ̃hit vſus egritudines epis mãles oppilati
uas ⁊ apoſas ex ſtipticis ꝯfirmãtib⁹ niſi exiſtimes ſic
citatẽ ſupfluã. Et nõ o3 vt ad ſũmũ ꝑueniat i iſfra
tionc epis q̃3tũ poſſe ẽ ⁊ ꝑducat ad hydropiſi3 ne3 in
calefactõe eius ⁊ ꝑducat ad arefactõ3. Et ꝑꝑ hͦ o3
vt ſcias q̃3titatẽ ꝯplexiõis nãlis epis qͦd curas ita vt
qũ reduxeris ip̃3 ad eã ſtes. Et ſcias ꝙ qũ tu er
ras in epe ꝑuenit erroꝛ tuus ad venas: deiñ ad coꝛ⁹.
Et ex erroꝛe quidẽ eſt vt tu ꝓuoces vrinã vbi nec̃iũ
eſt te ſoluere ventrẽ: ⁊ ẽ vt ſit mã i ꝯcauitate: ⁊ ſoluaſ
vẽtrẽ qũ te opoꝛteat ꝓuocare vrinã: ⁊ eſt vt ſit mã i
gibboſitate. Et o3 q̃dẽ vt medicine epice optime
terrant: ⁊ o3 vt ſint ſubtilis ſbe q̃ten⁹ ad ip̃m ꝑueniãt
ſiue ſint frẽ ſiue ſtiptice. Et ſubtiliãtiũ q̃dẽ ꝓpetas eſt
vt acuãt ſãguinẽ: l3 ſint apitiua. Mi o3 vt attẽdaſ illͦ
⁊ ſic aq̃ radicũ ẽ ex ſũma aptiuaꝝ ei⁹ ⁊ ſubtiliãtia ei⁹
gnãt qñ3 hũoꝛes diuerſos nõ ꝓpoꝛtionales: qꝛ o3
vt qñ freq̃ntas ei⁹ potũ duob⁹ aut trib⁹ dieb⁹ ꝯueniẽt
cũ aliq⁹ lenias nã3. veꝝ vrine ꝓuocatiõ3 aq̃ ip̃a ꝺ ra
dicib⁹ opat. Et oẽs qͦd ẽdiuie ſpẽſ ⁊ ꝓpe amara q̃
ad rubedinẽ decliat ꝯfert leſiõib⁹ epiſ: calefcis qͦd cũ
ſir⁹ acetoſo: ⁊ iſratis cũ melle. Et epar adib iuuatiu3
eſt cum ſua ꝓpetate ⁊ carnes limaciaꝝ ſimiliter.

C. xix. de causis nociuis epatis.

Scias q intromittere cibū sup cibū ⁊ error
ordinis eius sūt ex reb⁹ magis nociuis epi:
⁊ potare aquā frā subito ī ieiuno ⁊ p⁹ bal
neū ⁊ coitū: ⁊ exercitiū qñ pducit ad infrationē ve
hemtē epis: ⁊ qñ accit epi inflāmatio ab ipa suctio
velox ⁊ multa ex ea. ⁊ qñ pducit ad hydropisim ⁊
oꝫ in h⁹mōi dispōne vt pmisceas eā cū vino: ⁊ nō in
fres eā vehemter ⁊ nō traiicias eā ipetuose deglutiē
do: imo sugēdo paulatī: ⁊ viscosa qdem oīa nocent
epi ex pte q̄ faciūt possidere oppilatōꝫ. Et frumētuꝫ
ē ex sūma eoꝝ in qb⁹ est viscositas cū ꝯpatōe ad illō
qd ē epar ex mēbris qū digerit in epe. Et nō ē oē fru
mētuꝫ ita: imo glutinosū. Et vinū dulce facit accidē
in epe oppillatōꝫ: ⁊ ipꝫ abstergit illā q̄ est in pectore
Et cā in illo ē q vinū dulce attrahit ad epar nō gra
datī ppea q epar diligit ipꝫ ex hoc q est dulce: ⁊ pp
suā penetratōeꝫ ex hoc q est potus: qr nō morat in
ipo q̄ztate qua sepet sex ab eo sm morā aliaꝝ reruꝫ
grossaꝝ: imo supuenit epi in grossitudine sua: ⁊ iue
nit vias ad ipꝫ paratas: qm̄ vie q̄ sūt iter stōꝫ ⁊ epar
sūt āple sꝫ ꝯpōneꝫ ad illud qd venit ad ipꝫ ex venis
spsis in epe. Ampli⁹ qū ꝯphēdit in epe nō morat q̄z
titate q̄ sepet ⁊ digerat: imo expellit subtile i venas
strictas illic velocitate sue penetratōis: ⁊ dimittit se
dimē ppter ꝯstrictōꝫ vie. In pulmōe vo res ē ꝯ̄rio:
qm̄ supuenit ei vinū dulce qū iā colatū ē: aut ex via
meatuū meri sꝫ semitā resudatōis ex meatib⁹ strictis
ad āplos: aut ex via ꝯcaua qū iā dimittit feceꝫ ⁊ va
dit adhuc qū iā sit colatū ⁊ trāsit in meatib⁹ strictis
ad āplos: qr colat vice altera. Et silr reliq̄ dispōnes
nō inueniūt ei cū ꝯparatōe ad pulmonē.

C. xx. de rebus ꝯuenientibus epati.

Ex medicis qdē ꝯfert ei oīa in qb⁹ ē amaritu
do qua aperiat aut vtus alia qua apiat cuꝫ
stipticitate q̄ ꝯfortet: ⁊ odoramto ꝯueniēte sbe spūs
⁊ phibēte putrefactōꝫ sic cinamomū ⁊ sūmitates sq
nāti ⁊ myrrha ⁊ silia. Et ea ī qb⁹ sūt ablutō ⁊ abster
sio ⁊ mūdificatio virus mali qū nō ꝯsequit in molli
ficatōe sūmā ꝯsecutōis mellis: ⁊ ea ī qb⁹ sūt matatio
⁊ lenificatio ⁊ ppe cū stipticitate ⁊ ꝯfortatōe sic cro
cus: ⁊ q̄ sūt cū hoc suauia sicut passe: ⁊ velocis pe
netratōis sicut vinū odoriferū plib⁹ epib⁹ in qb⁹ nō ē
calās vehemēs. Et qñ medicia aggregat ad ppetates
pdictas suauitatē: tūc fortasse ē amica epis diligens
ipꝫ sicut passe ⁊ fic⁹ ⁊ auellane ⁊ est vltimi iuuamēti.
Et si ē nō recipiēs putrefactōꝫ ⁊ corruptōꝫ: tūc ē ma
gis vltime ꝯsecutōis in iuuādo. C Et altaraxacon
qdē ⁊ ēdiuia hortulana ⁊ cāpestris ꝯueniūt ei valde
Et ꝯfert fra egritudini calide in epe cū ppetate sua ⁊
q̄litate ꝯ̄ria sīl: q̄zuis qdā dicāt q illa q̄ est vehemter
amara est calida: ⁊ ꝯfert apiendo oppilatōꝫ pp suaꝫ
amaritudinē ⁊ ꝯfortādo ppter suā stipticitatē. Et cō
fert egritudini fre cū sua ppetate: ⁊ cū eo qd ē in ipa
de aptōe ⁊ ꝯfortatōe. Et qñ sfluit frig⁹ in epe pmisce
q̄zlibet illaꝝ duaꝝ cū melle: aut cū aq̄ mellis: qm̄ re
sistit mel infrationi ei⁹ si timet ex ea: ⁊ adiuuat ipsam
ad reliq̄s opones suas. Et qñ exiccāt ābe ⁊ sumūt
in potu cū melle ⁊ aq̄ sua ⁊ decoqūt cū melle: ⁊ ꝯfert
valde: ⁊ apiūt ⁊ educūt hūorē fruꝫ cuꝫ vrina. Et ex
cibis qdē ꝯueniētib⁹ epi sūt illi quoꝝ chim⁹ bon⁹ est
⁊ dulcia ꝯueniūt epi: qr ipinguat eis ⁊ magnificat ⁊
ꝯfortat. Verꝫ velocia sūt ad hoc vt faciāt euenir op
pillatōꝫ ppea q̄ꝫ epar attrahit ea laboriose associās
ea hūorib⁹ aliis. Et pp hoc oꝫ vt deuitet dulcia ille
q hꝫ apa in epe suo: qm̄ ipsa ꝯuertūt velocit ad cho
lerā: ⁊ faciūt accidē oppilatōes. Et nocibiliora dul
cia sūt q̄ sūt ex eis grossa: ppterea qr faciūt accidere
oppilatōꝫ: ⁊ q̄ ex eis sūt cala pp ꝯūsiōeꝫ suā ad cho
lerā. Et fistici qdē iuuatiui sūt pp suā aromaticitateꝫ
⁊ stipticitatē ⁊ ꝯfortatōꝫ ⁊ mūdificatōꝫ viaꝝ venaꝝ
cibi: verꝫ sūt vehemētis calefactōis. Et auellane sūt
ꝯuenientes oib⁹ epib⁹: qm̄ ipe nō sūt vehemētis cali
ditatis: ⁊ sūt apitiue ⁊ chim⁹ eaꝝ ē bon⁹. ⁊ epar adib
⁊ carnes limaciaꝝ ꝯueniētes sunt epi cū ppetate q̄ ē
ī eis.

C. xxi. d cura malitie ꝯplonis cale ī epe.

Oportet ut sit subtiliatio ī regimie e⁹: ⁊ nō p
ueniat ad vltimū: ⁊ caueat ī ea mollificatio
vehemēs cū hūectatiuis aquosis: ⁊ caueat
ī ea euent⁹ oppillatiōis cū ifrantibus grossis. Et oꝫ
vt caueat ī ea stupefactio vltima: imo oꝫ vt infrantia
ipsū aggregēt ad ifrigidatiōem abstersionē ⁊ aptio
nem ⁊ penetrationē cibi ⁊ stipticitatē ꝯfortātem nō
plurimā ⁊ ī aqua ordei sūt oēs iste ppetates. ⁊ endi
uia qdē cāpestris ⁊ hortulana vltima ē ī hac itētiōe
Cōplo nāq̄ꝫ ābaꝝ decliuis ē ad frig⁹ nō valde sup
fluū. Et ē ī ea caliditas apitiua: ⁊ nō calefactiua ⁊ sti
pticitas eq̄lis ꝯfortans: imo puenit ex iuuamto am
baꝝ vt ñ noceāt epi frigido ⁊ ponūt ābe ī medicinis
sicut diximus ī medicinis singularib⁹: ⁊ ī areolis medi
dicinaꝝ epicaꝝ ⁊ qñq̄ꝫ comedūt elixate ⁊ ppe cum
coriādro humido ⁊ sicco ⁊ comedūt cū aceto C Et
amirberis hꝫ ppetatē maximā ēt: ⁊ tamarindi etiā.
C Et qū sentit oppilatio ī epe ꝯuēit vt adiugat illis
ābab⁹ apiū: qm̄ apit oppilatōes ex quacūq̄ꝫ duaꝝ
ptium sūt: ⁊ ē ex eis quoꝝ penetratio ē velox: ⁊ silr
calefactio. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad illō ē ut sumāt succi
endiuie ⁊ succi alkekēgi ⁊ succi solatri oīm āñ. ℥. ii. ⁊
succi coriādri hūidi ⁊ succi feniculi oium āñ. ℥. i. ⁊ ſ.
admisceat. ʒ. ſ. croci: ⁊ sumat in potu. Et qñ sumit
in potu oleū ro. bonū ⁊ oleū de pomis cū aq̄ fra ⁊
tēpat ꝯplonē epis. Et ex eis q ꝯfert epi qd hēt mali
tiā ꝯplonis calid ē vt sūat ex alefriguis aur. ii. cū zuc
caro tabarzet ⁊ aq̄ fra. Et etiā vt in potu sūat succus
cucurbite assate ⁊ aq̄ granatoꝝ ⁊ lac vaccinuꝫ sine
butyro et aq̄ pomoꝝ ⁊ piroꝝ ⁊ altharichi ⁊ succus
ro. recētis: ⁊ qñ nō ē se. ꝯfert aq̄ lactuce cū sir⁰ acceto
so oī die bibat cū pōdere. iii. ʒ. myrobal. citrinoꝝ ⁊
pōdere. ʒ. i. de lacca abluta ⁊. ſ. ʒ. se. apū. Et qñ sepa
tio fit ex eo duab⁹ hebdomadis bibat lac camelaꝝ
fetaꝝ incipiēdo ab. i. lb. vsq̄ꝫ ad duas: ⁊ coquāt ī ipo
medicie diurectice apitiue faciētes penetrar sic aliqd
ex succo eupatorii: ⁊ ex se. endiuie: ⁊ se. cuscute. ⁊ qñ
sūt necia ea q̄ sūt sic sūitates sqnāti. Et qñ ē necium
sūere in potu stupefaciētia ⁊ ꝯfectiōes opiatas ⁊ rci
piētes hyusqamū ⁊ filoniū. Et ego abhorreo illud
qū inuenit ab eo iter. Et vinū forte qñ excusat ipm
si bibat aq̄ fra valde in ieiuno. Et ꝯfert ei troc. d spo
dio ⁊ troc. bēberberis fri ⁊ troc. de cāfora. ⁊ ex troc.
ꝯferētib⁹ eis ē trocisc⁹ h⁹mōi: ℞. folioꝝ salicis ⁊ folio
rū nenufaris āboꝝ. āñ. ʒ. x. rosā. ru. absꝫ capitib⁹ suis
ʒ. xii. cāfore pondus. ʒ. ii. ſ. ⁊ mellis rubei ⁊ lacce ab
lute cū alefeniati sic ē ablutio aloes āborū āñ. ʒ. vii.
gariof. ʒ. viii. croci. ʒ. iii. aristol. ʒ. v. luti kabrusiꝫ ma
sti. capil. ve. oīm āñ. ʒ. iii. ꝯficiant cū aq̄ solatri ⁊ endi
uie: ⁊ fiāt inde troc. ⁊ sit vnusq̄sꝫ aur. i. ⁊ sumat ex eis
oīs trociscus cū aq̄ solatri. Et qñ cōferunt ad illud
ēpla facta sm hūc mōm: sumat portulaca ⁊ teratur

⁊ ponat̃ sup ip̃z oleũ ro.⁊ infr̃et̃ ⁊ fiat cũ ea emplin.
aut sumat̃ ãboꝝ sandaloꝝ añ.ʒ.i.gariofi. violaꝝ sic
caꝝ ãbaꝝ añ.ʒ.i.⁊ ſ.roſ.ʒ.ſ.⁊ croci abluti.ʒ.ſ.⁊ ab
synthii.ʒ.q̃rta ps: cãfore pondus.ʒ.ii.adiũgãt̃ cera
to facto cũ oleo de salicib⁹ ⁊ liniat̃ sup aliqd latuz: ⁊
ꝓp̃e folia cucur.⁊ folia acetose: ⁊ folia sicle: ⁊ fiat cũ
eo emplin.⁊ q̃ñz empl̃z fit cũ succis herbaꝝ fraꝝ si
cut succo cucur.⁊ cucu.⁊ reliq̃s que diximꝰ in ca.eo
ruz que bibunt̃: ⁊ ponunt̃ in ip̃o ordeũ: aut sauic len
tiuz ⁊ effundit̃ sup ip̃z oleũ roſ.⁊ fit cũ eo emplin: ⁊
q̃ñz ponit̃ in ip̃o aliquid de ligno sandali ⁊ gariofi.
⁊ canfora ⁊ nõ elongat̃ qn ponat̃ in ipso aliqd ex o
doriferis ⁊ aquis fructuuz odoriferoꝝ: ⁊ q̃ñz rorat̃
aliqd s̃r ip̃m de euiscis. ¶ Cibi v̇o qb⁹ cibantur sint
sicut aqua ordei ⁊ decoctio oleoꝝ predictoꝝ ⁊ ipsa
met olera decocta ⁊ endiuia decocta cũ coriandro
humido ⁊ lactuca ⁊ sicla decocta ⁊ passe acetose ⁊
aqua lactis acetosi ⁊ carnes limaciaꝝ. Et ex fructi
bus alzarur ⁊ cydonia ⁊ pira: ⁊ nõ multũ sumat̃ ex
illis vt nõ supflue addat in stipticitate: ⁊ generet̃ op
pillatio etiaz ex poma ⁊ granata muza ⁊ expressio
vue acetose. Et frangat̃ stipticitas eoꝝ cũ eis in qb⁹
est lenificatio ⁊ mora assemi ⁊ ribes cũ zuccaro ⁊ a
cetũ p̃paratũ cuz aqua granatorum ⁊ grana grana
toruz ante cibũ ⁊ post cibuz: ⁊ melones qui sunt sup
flue dulcedinis: ⁊ p̃cipue illi qui noiant̃ raki ⁊ pale
stini ⁊ indi.⁊ nõ oz quidẽ vt de istis medicinis sũan
tur ille frequenter in quibus est cuz infrigidatiõe sti
pticitas: ꝓpter illud qḋ in ip̃is est de vi faciendi acci
dere oppilationẽ: ⁊ nõ est maluz sumẽ melones du
ros parue dulcedinis ⁊ vas in quibus est durities
carnis ⁊ paruitas dulcedinis ⁊ illas q̃ sunt muze ex
vuis ꝓp̃e. ¶ Et ↄferũt ei cibaria fcã de mes: ⁊ de cu
curbitis ⁊ de spinachiis ⁊ lentibus cuz aceto condi
ta ⁊ sine aceto.⁊ quidaz homines sunt qui comedũt
vel concedũt passas: s; oz vt sint decliues ad acetosi
tatẽ: ⁊ auellanas qm̃ non est in eis calefactio pluria:
⁊ sunt aperitiue oppilationuz: ⁊ sunt boni nutrim̃ti.
oz ergo vt misceant̃ cuz eis in quibus est infrigida
tio aliqua ⁊ stipticitas. ¶ Et ex carnibus pisciũ par
uoruz decoctoꝝ isridebegi: aut cũ aceto ⁊ almosos
⁊ congelata facta ex carnibus subtilibus scil; carni
bus hedi ⁊ auium leuis digestionis sicut est caro ꝑ
dicum ⁊ turturuz non supflue pinguũ cũ pomis p̃p
ata ⁊ conferunt eis ventres auiũ aque ⁊ alguarasce
cũ aqua roſ.⁊ galline cuz aceto condite: ⁊ similiter
parue aues cuz aceto preparate. ¶ Et nocẽt eis ep
⁊ splen ⁊ cor ⁊ carnes grosse: sicut carnes hircoꝝ ⁊
arietũ ⁊ animaliũ neruosoꝝ ⁊ dure carnis: sed caro
vaccaꝝ iuuenculaꝝ p̃parata vt ea que congelantur
ↄfert habenti fortẽ stõm ⁊ illuz qui digerit. ¶ Et oz
vt vitent oua cocta donec fuerint dura ⁊ assata ⁊ vi
tent pinguia supflue. ¶ Et nocent ei vinũ valde nisi
ip̃m sit necessariũ ꝓpter consuetudinez: aut debilita
tẽ digestionis: tunc oz vt sumant in potu paꝝ s̃btile
quod sit decliue ad albedinem.

¶ C.xxii. de regimie malitie ↄplonis s̃re.

Ex eis que ↄ̇ferunt istis ẽ potare sirupũ ḋ ab
synthio cuz sirupo acetoso de mellis.⁊ q̃ñz
ↄfert h̃ñti fruz epar vt dormiat in nocte sup
troc.de absynthio ⁊ scia calefacientia nota sunt ve
hementis iuuam̃ti. Et sil̃r iuuat̃ cuz admistratione
lactis camelaꝝ arabicaꝝ non aliaꝝ cũ pondere.ʒ.
v.vsq; ad.x.zuccari. Hoc ei tẽperat ↄplonẽ ⁊ educ̃
hũores frigidos soluẽdo vẽtrez: ⁊ ꝓuocando vrinã
⁊ aperiẽdo oppilatões. Et fortius illo ẽ vt dormiat
sup diacurcũa aut dialacca ⁊ attanasiã: ⁊ admistret̃
in syncopi diacostũ zinziber ↄditũ cũ aq̃ apii ⁊ tro.
de costo ⁊ de lacca dicti in ãtidotario. Et bibant̃ in
ieiuno eupatorii ⁊ assari.ʒ.iii.⁊ bibat̃ desup vinuz.⁊
ex decoctõib⁹ decoctio costi ⁊ absynthii dicta in an
tidotario bibat̃ cũ oleo amigdalino dulci põder̃.ʒ.
ii.⁊ olei de fisticis põdere ʒ.ii. Et fortius illo ẽ vt bi
bat̃ cũ oleo de neriden ⁊ oleo amigdalino amaro ⁊
oleo de kerua. Et ẽt cũ decoctõe h⁹ mõi: ℞.se.fenicu
li apii anisi masticis põd⁹.ʒ.ii. ⁊ corticũ radicis apii
⁊ troc.radicũ feniculi ãboꝝ ana.ʒ.x.et herbe eupa
torii et absinthii romani ana aur.v.⁊ lacce ⁊ calami
aromatici et costi dulcis et amari: et aristolo.oium
ana.ʒ.iii.et superioꝝ squinãti.iiii.decoquãt̃ in.iiii.lb
aq̃ vsq; redeat ad medietatẽ ⁊ bibant̃ ex ea oi die.
ʒ.iii.cũ oleo fisticino q̃ztitate.ʒ.i.⁊.ſ.⁊ olei amigd.
dul.q̃ztitate.ʒ.ii. ¶ Et q̃ñz ↄfert eis si adhibeãt̃ epi
thimata cal̃a ⁊ ẽpl̃a sicut ẽplin stõaticõ ⁊ ẽpl̃z ḋ cal
cadis ⁊ empl̃z de meliloto cũ empl̃o facto ex eis q̃
sũt sicut costus ⁊ myrrha ⁊ spica ⁊ neridẽ romana
⁊ acorus ⁊ fenugrecũ ⁊ silia. Empl̃z bonũ ad illud
℞.vsnee amirberis mastic.meliloti spice radicis lilii
celestis rosaꝝ ptes eq̃les dissoluant̃ in oleo masticio
decoquẽdo ⁊ fiat ex eis ẽpl̃z mane ⁊ sero ⁊ sit tepiḋ
Et iteꝝ empl̃z bonũ: ℞.sũmitatũ sq̃nãti ⁊ granorũ
alben ⁊ mastic.⁊ cordumeni ⁊ ãmomi oĩuz añ. dur
kimet.iii.aloes ⁊ herbe eupatorii ⁊ absynthii ⁊ supi
orũ eiꝰ oĩm añ.durkimet.vi.spice aromatice ⁊ cassie
ãboꝝ añ.durkimet.ii.ireos vẽaꝝ sansuci ãboꝝ añ.
durkimet.ii.ãmoniaci durkimet.xxiiii.gũmi alboti
⁊ turis ãboꝝ durkimet.xii.gũmi.lb.i.⁊.ſ.olei de al
cãna.q.oz ad ↄficiendũ. Et iteꝝ ẽpl̃z: ℞.ãmomi.ʒ.i.
carpobal.⁊ bdellii cordumẽi turis ⁊ croci oĩuz añ.
ʒ.i.⁊.ſ.⁊ spice semie.ʒ.ii.gũmi alboti.ʒ.vi.sũant̃ tus
⁊ bdeliũ i vino ⁊ dissoluant̃ crocus in ipso ⁊ liq̃fiat
gũmi alboti i neriden ⁊ terant̃ medicie sicce: ⁊ misce
ant̃ cũ oleo de neriden ⁊ vino ⁊ ꝓiciat̃ sup ea parũ
de cera ⁊ amistra emplin ⁊ sumant̃ ẽt cydonia ⁊ fa
rina ordei ⁊ cera ⁊ medulla vituloꝝ ⁊ oleũ ro.⁊ ab
synthiũ ⁊ ãmomũ ⁊ galia ⁊ crocꝰ ⁊ assaꝝ ⁊ mastix ⁊
glutẽ alibat ⁊ neridẽ ⁊ sũat̃ ex eis s̃z q̃ztitatẽ nec̃itatis
⁊ fiat ex eis ẽplin. ¶ De cibis ãt sumãt medullã pa
nis cali ↄtritã in vino ⁊ ↄtritã in andacoca ⁊ carnes
leues que sunt ex carnib⁹ auiũ paruaꝝ ⁊ alcanabit
⁊ alduragi ⁊ ꝑdicũ ⁊ ventres ãnseꝝ: ⁊ ꝓp̃e oĩa illa
assata ⁊ frixa ⁊ cuz seminibus ↄdita ⁊ caules deco
ctos in aqua trib⁹ decoctionib⁹ ↄditos cũ seib⁹ cale
facientibus ⁊ cinamomo ⁊ pipe ⁊ cymino ⁊ silibus
⁊ incidat̃ sup ipsos ruta ⁊ sorbitões factas ex eis q̃
sũt sicut fenugrecũ ⁊ medulle calide. Et q̃ñz ponit̃ i
cibis endiuia ⁊ ꝓp̃e illa q̃ est vehementis amaritu
dinis. Et quidã qui dicũt ꝙ miliũ vehem̃ter coctuz
ↄfert eis. Et illud apud me est paruuz. ¶ Fructꝰ v̇o
⁊ silia quibus in scḋis vtunt̃ mẽs sunt sicut castanee
⁊ passe pingues ⁊ fistici ꝓp̃e. Et quidã sũt qui dicũt
ꝙ oz vt abstineãt a fisticis ⁊ amigdalis: ꝓpter graui
tatẽ ãboꝝ super stõm: s; non oz vt attendant̃ verba
eoꝝ in fisticis ⁊ amigdalis. ¶ Et ex eis q̃ cõfert̃ eis
est caro limaciaꝝ ꝓp̃e preparata cum seminibus.
Et oportet vt deuitent genera lactis ⁊ pisces: ⁊ fru
ctus humidos recentes ⁊ carnes grossas.

¶ Ca.xxiii. ḋ regimine male cõplonis sicce.

Regimē ei⁹ ē cū hūectatiuis p̄dictis ex cibis
⁊ olerib⁹ ⁊ epithīatib⁹ et ēplastris ⁊ potiōi
bus ⁊ fiat declinatio cum eis ad equalitatē
aut calidum aut frigidum fm̄ qualitatem necessita
tis:⁊ cum hoc non oꝫ vt superfluitas sit ī humecta
tione ita vt non perueniatur ad maliaꝫ forme ⁊ mol
litiem ⁊ hydropisim carnosaꝫ.

Ca.xxiiii.de regimine malitie cōplōnis humide.

Regatur cuꝫ exercitio ⁊ minoratione cibi et
acceptiōe eius ī quo sit subtiliatio ⁊ exicca
tio ⁊ proprie eius ī quo cum exuccatione ē
exiccatio:⁊ minoret potationem aque:⁊ deuitet lac.
Et non perueniatur ad exiccationem ad vltimuꝫ et
perducat ad arefactionem.

Ca.xxv.ꝺ regimine malitie ꝯplōnis cal'e ⁊ sicce.

Vtat hn̄s eā cibis fris ⁊ humidis:⁊ herbis
fris ⁊ humidis:⁊ ꝑprie ēdiui a:⁊ deuitet ea
ī qbus ē frigus ⁊ siccitas vehem̄s. Et ex
eis que ꝯferūt ei valde ē lac asininuꝫ de quo bibat ꝺ
bilis vſꝫ ad.vii.sextaria cū aliquātulo zuccari tabar
zet ⁊ nō p̄limo:⁊ fortis vſqꝫ ad.x.sextaria. Et vtat
empl'is ⁊ epithimatibus frigidis ⁊ humectātib⁹:⁊
cū hoc toto nō oꝫ vt perueniat ad vltimū ī humec
tatōe:⁊ p̄ueniat ad summū cū ea mollificatio. Et
oꝫ vt deuitet rizi ⁊ cyminū ⁊ cōdimēta ⁊ fisticos pli
mos sed paꝝ ex fisticis qn̄qꝫ nō nocet pp ꝓportiōa
litates:Et deuitet carnes grossas:et mēbra grossa
bonarum carnium sicut epar et splen.

C.xxvi.ꝺ regimīe malitie ꝯplōnis cal'e ⁊ hūide.

Administrent īfrigidātia ī quib⁹ ē stipticitas
et exuccatio aliq̄ ex cibis et medicinis. Et
si fuerint medicine administrent ēt ea q̄ sub
tilient q̄zuis non īsit eis exuccatio sicut ē aqua casei
et zuccari tabarzet. Aut sumat ex succo arbōis sola
tri et alkekengi quātitas quiquaginta gusneti vſqꝫ
ad.lx.cū duobus aur.aloes ad fortem:⁊ minus illo
ad debilē: aut medietas aur.de hiera cum duobus
sextariis de cassiafi. dissoluta ī sacraiati aque solatri
aut aque endiuie:aut cassiefi.sola ī aqua ēdiuie:aut
aqua feniculi:aut aqua solatri.

Ca.xxvii.ꝺ regimine malitie ꝯplōnis fr'e ⁊ sicce.

Regat cū empl'is cal'is ⁊ piguibus lenibus
cū empl'is ꝯfectis ⁊ aliis. Et admistrent cō
fectōes calide sic̄ dialacca ⁊ diacurcuma ⁊
ꝯfectio ꝺ lacca ⁊ hōrusia ⁊ atanasia ⁊ lokiū et ꝺ cō
fectōe kēderucō q̄ztitas ciceris:aut fabe cū aqua ꝺ
radicibus ī qua cadūt olera hūectatiua:⁊ admistre
tur vinū subtile forte:Et qū fuerit illic cōstrictio na
ture admistra pill'as mōi h⁹: ℞.serapini amōiaci op
poponaci p̄tes eq̄les:seis apii ⁊ anisi āboꝝ ana me
dietateꝫ ⁊ q̄rtā p̄tis:fiāt ex eis pill'e:aut sufficiat sera
pinū cū vino eoꝝ fm̄ necessitatē:⁊ sit pōd⁹ ei⁹ vni⁹ aut
duoꝝ aur.aut oīuꝫ qū sꝫ oēs medicīe admistrate:
⁊ dosis ei⁹ sit ī debili.i.aur.⁊ forti aur.ii. Et oꝫ vt
tu obserues vt n̄ aduēiat vltim⁹ finis ī mollificatōe.

C.xxviii.ꝺ regimīe malitie ꝯplōnis fr'e ⁊ hūide.

Administra ex cibis ⁊ medicinis ea ī quib⁹
sunt cal'itas ⁊ stipticitas ⁊ subtiliatio ⁊ exic
catio. Et si est illic materia euā eam cuꝫ eis
que sunt sicut aqua de radicibus fortibus ⁊ sicut al
kekengi ⁊ sicut hiera archigenis euacuatione subti
li ⁊ subtilia regimen et calefac ipsum. Et sit cibus
eius ex carnibus lenibus cum seminibus:⁊ vinum
sit forte subtile puꝝ paꝝ. Et administra ꝯfectōes
magnas fm̄ ꝙ faciūt eas necessarias hora ⁊ dispō:
⁊ administra empl'a resoluētia exterius.

Ca.xxix.ꝺ paruitate epatis.

Minorat epar ī qbusdā hoīb⁹:⁊ ē qn̄qꝫ sicut
ren p̄uus. Et sequit ei⁹ paruitatē ꝙ qū hō as
sumit qꝺ necessariū ē ei de cibo n̄ capit ip̄m
epar:⁊ mittit ipi stōus illud a quo ꝯstringit ⁊ fac illꝺ
accidere oppilatōeꝫ:aut dolorē grauatiuū ⁊ extensi
uum:aut ledit vtus ep̄is ī opatiōib⁹ suis pp coarta
tionē vtutis eius operātis sb̄ vtute patiētis supueni
entis ei:q̄re destruūt dispōnes attractōis ⁊ digōnis
⁊ retētōis ⁊ separationis et expulsionis. Et qn̄ꝫ cōi
cant sanguinolenta vētris egō ⁊ fluxus ventris:qn̄
de chilo nō attrahit ad epar illud qꝺ colatū ē.

Capitulum.xxx.de signis.

Quādoqꝫ significāt ipsa vt sit euētus ab ipsa
ī ep̄e oppilatōis ⁊ vētositas p̄lima:⁊ grauat
ip̄m cibus tēperate q̄ztitatis:⁊ debilitat cor
pus ꝑpterea qa īdiget cibo p̄limo: ⁊ assiduat debi
litas digōnis ⁊ multiplicat euētus oppilatōis ⁊ ap̄a
tū et certificat illud breuitas digitoꝝ ī creatōe. Et
iā fuit homo cuius corpus non ledebat a cibo ī ali
quo ⁊ non ascēdebat ad ip̄m aliquid de quo eēt cu
randū: quare existimauit G. ꝙ ip̄e erat īfastidit⁹ pro
pter paruitatē epatis et cōstrictionē viaꝝ ei⁹. Rexit
ergo ip̄m regimine similis sui.

Ca.xxxi.de regimine ipsorum.

Regimē ipsoꝝ ē preparatio cuꝫ cibis parue
quātitatis:⁊ plurimi nutrimenti velocis pe
netratiōis:⁊ assumātur separatiꝫ ī vicibus
Et administrētur medicine solutiue ⁊ diuretice mū
dificatiue ep̄is ⁊ subtiliatiue ⁊ aperitiue.

Tractat⁹ secundus ꝺ debilitate epatis ⁊ oppila
tione eius ex dolorib⁹ ⁊ īflāmatōe eius.

Ca.i.de debilitate epatis.

INquit G. Ep̄ic⁹ ē ille ī operatio
nibus epatis cuius ē debi
litas absq̄ꝫ re maīfesta ex ap̄ate aut du
bellati. Verū debilitas epatis ī veri
tate sequitur egritudines epatis:⁊ illud
aut est ꝑpter malitiam ꝯplōnis singularis sine mā
cuius pricipium ē ex epate ī ipso:Aut ex membris
aliis que sunt iter ip̄m:⁊ iter ipsa vicina sicut ē fel qn̄
fit vt nō trahat choleram:Aut splen qn̄ fit vt nō tra
hat meliam:Aut renes Aut vesica Aut matrix pro
pter vehementiā retētionis mēstruoꝝ:⁊ corrūpit p
ipsā sanguis ep̄is Aut stōus qū nō mādat ad ipsuꝫ
chilū bone digōnis:Aut illum q de eo corrupt⁹ est
Aut ꝑpter itestina qū ledunt:⁊ qn̄ multiplicat ī eis
humor viscosus ⁊ accidit iter ea ⁊ inter fel oppilatio
et nō separat cholera ab ep̄e:⁊ remanēt plena:qua
re nō recipiunt illud qꝺ vadit ad ea ex sanguine. Et
hoc multotiēs accidit ī colica:aut ꝑpter cōitatē mē
broꝝ pectoris:aut ex corpore toto sicut fit ī febrib⁹.
Et qn̄qꝫ ē non ꝑpter malitiā cōplōnis solā:imo
ꝑpter ap̄a sanguineū:aut herisipilā:aut duritieꝫ:aut
cācrum:aut vndimiā:aut pp vlcus ⁊ scissurā:aut ꝑ
pter putrefactiōeꝫ accidētē ep̄i. Et debilitas ep̄is
totalis aggregat ꝺbilitatē oīuꝫ vtutū ei⁹ ⁊ qn̄qꝫ nō ē
debilitas vl'is:imo ē scꝺm aliq̄ꝫ q̄ttuor vtutū. Et
plurimuꝫ qdē debilitat attractiua ⁊ digestiua ex fri
gore:⁊ debilitat retētiua ex humiditate ⁊ expulsiua
ex siccitate.

Ca.ii.de signis.

Color ē ex rebus q̄ significāt fʒ plīmū dispō
nē epis. Epicus ei fʒ plīmū ē decliuis ad ci
trinitatē ꝛ albedinē: Et qñ ꝫ d̓clīat ad viridi
tatē ꝛ fuscitatē sicut diximꝰ i significatōibꝰ ꝯplonū.
Et illiꝰ qd̓ epar cuius colorē vides fm finē sanitatis
egritudinē ñ hʒ. Et medicꝰ qdē exptꝰ cognoscit epa
ticū ꝛ stōaticū oēʒ p colorē suū ñ egens cū eo signifi
catōe alia: aut pauca al'. vt puta. Et ñ ē ad illd̓ nomē
significās illd̓ ꝓportiōale ꝓpriū. Et egō ꝛ vrīa si
miles aq̄ carnis significāt fʒ plīmū ꝙ epar ñ ē fortiř
laborās i generādo sanguinē: q̄re ñ separat̃ mā eius
a chilo: nʒ colat ipʒ ab aquositate: ꝛ hoc fʒ plīmū ē
significatio debilitatis epis. Et iste fluxus vētris
lauatiuus i fine suo pmutat̃ ad spēʒ aliā: ꝛ fit in hñte
ꝯplonem calidā virulētꝰ: deide fit sicut fex: ꝛ sic san
guis adustus ꝛ multiplicat̃ añ ipm solutio vētris cū
cholera pura. ꝛ i habēte frigidā ꝯplonē fit sic sāguis
ꝯgelatꝰ ꝛ pueniūt ābo simul ad educēdas res diuer
saꝝ qualitatū ꝛ substātiaꝝ: ꝛ ꝓprie i habēte frigidā
ꝯplonem. Et ē sic accit pp debilitatēʒ digōnis stōi.
Et plīmos eoꝝ qꝫ debilitatem hñt i suo epe cōitat̃ ꝛ
ꝓprie qñ penetrat cibus dolor lenis extēsus vsʒ ad
furcas. Cōplones āt significāt ex radicibꝰ p̄dcis
i cognitōe malitie ꝯplonis epatis. Et calida ponit
humores expāsos. Et frigida ponit hūores grossos
tardi motꝰ. ꝛ sicca ponit eos paucos grossos. ꝛ hu
mida ponit eos aquosos. Et illā q̄ fit pp fel qñqꝫ
significat color ictericꝰ. Et qñqꝫ ē cū ea egō alba qñ
ē oppilatio iter fel et itestīa. Facta v̓o cōitate sple
nis significat̃ p egritudines splenis et per colorē i qᵒ
vincit nigredo. Stomatica v̓o significat̃ per signi
ficatōes nocumētoꝝ stōi ꝛ malitiā digōnis. Et il
la que ē per itestina significat̃ per puncturā ꝛ vētosi
tates et rugitus ꝛ p colicā et q̄ sūt sīa illis Et illa
que ē per renes et vesicam significat̃ per alteratione
dispōnis vrine ab eo qd̓ oʒ fʒ nām: ꝛ declinatio for
me ad malitiā habitudinis et hydropisim. Et illam
que fit ꝓpter mēbra pectōis significat malitia anhe
litus ꝛ tussis sicca. Et qñqꝫ iuenit hñs eā i suspenso
riis grauitatē aut tēsionē. Signa aūt apatum ꝛ duri
ciei ꝛ vlceris ꝛ scissuř ꝛ reliquoꝝ dicā oīa i loco suo
q̄re oʒ redire ad illa. Significatio v̓o debilitatis
virtutis digestiue ē ꝙ cibus penetrās ad mēbra ē in
digestus: aut parue digōnis aut corrupte digōnis cō
uersus ad q̄litatē malā: quare multotiēs inflāmat̃
pp ipʒ facies ꝛ oculi. Et ē sanguis q currit per phlo
miam d̓clinās ad aquositatē ꝛ phlaticitatē nisi sit ex
debilitate retētiue: et ñ retineat̃ tēpore quo digerat̃.
ꝛ d̓terior specieꝝ ē vt nō digerat̃: deide vt digeratur
paꝝ: deide vt digerat̃ male. Dixerūt quidā duas p̄
mas sequit̃ fluxus vētris diuersaꝝ ptiuʒ: ꝛ tertiā flu
xus vētris sicut sāguis grossus. Et hec v̓ba sť absqꝫ
ꝯprehēsione. Et ablutiuus qd̓ fluxus vētris signifi
cat debilitatē digōnis cū digōne pauca: ꝛ albus pu
rus significat ꝙ attractiua ē debilis valde et digesti
ua penitꝰ p̄cipue qñ egredit̃ sicut itrauit. Et si egredi
unt̃ res diuerse significat ꝙ corrupta ē digō. Et vrīa
i hac itentōe ē magis significatiua digestiue: et egō
attractiue. Plurimū aūt significationū d̓bilitatis at
tractiue ē egō ꝛ leuitas eiꝰ et albedo ipsiꝰ. et qñ ē cuʒ
hoc i vrina tinctura significat ꝙ nocumētū ē i attra
ctiua tm̄ et ꝓprie qñ non ē i stō nocumentū: ꝛ certifi
cat debilitatē attractiue debilitas corporis Verꝫ
significatōes debilitatis retētiue sť significatōes d̓bi
litatis digestiue. pp defectuʒ retētiue: ita vt pueniat ad
mēbra nutrimētū illaudabil' digōnis ꝛ fm illā spēʒ
veꝝ ē illud a digestiua plus ꝛ a retētiua minꝰ. Et il
lud quod ē propriuʒ retētiue qd̓ ē ab epe festinat̃ re
motio expulsiue ita vt minoret̃ sepatio supfluitatum
triū et minoret̃ vrina: ꝛ minoret̃ cuʒ hoc eius tinctu
ra et tinctura egōnis et minoret̃ necessitas surgendi
et nō expellat̃ melia ad splenē: et minoret̃ appetitus
cibi ꝓpter illud, et aggregat̃ i colore mollicies cū ci
trinitate et nigredine pmixtis cū albedine. Et multo
tiēs pducit ad hydropisim. Et qñ ꝫ perducit ad cho
licam phlegmaticam.

Capitulū.iii.d̓ cura debilitatis epatis.

Si cognoueris cām i debilitate epis vtrū sit
pp ꝯplonē aut egritudinē officialē: aut alia
p signa p̄dicta ad ea: tūc curabis totū cum
cura p̄dicta i ipsis. Et plurimū qdem debilitatis
epis est pp frigus aliqd̓ aut humiditatē: aut siccitatē
aut ꝓpter mās malas retētas i ipso: ꝛ ꝓpter hoc est
plīmū cure eius cū calefactione subtili cū apertione
ꝛ maturatōe ꝛ lenificatione permixta cū stipticitate
ꝯfortāte ꝛ ꝓhibente putrefactionē. Et plīmū illius
fit cū medicinis aromaticis i qbus sť apertio et ma
turatio sicut crocus ē. Et qñqꝫ ꝯferunt ēt res muze
in quibus ē paꝝ stipticitatis. Ipse ei sua acetositate
ꝯfortāt ꝛ icidunt: ꝛ dulcedine abstergūt sicut grana
granatoꝝ muzoꝝ. Deide ꝯsidera partē caliditatis
ꝛ frigiditatis fm ꝙ exquirit complo: ꝛ cognosce cū
ea illud qd̓ calefacit aut ifrigidat. Et de hoc genere
sť passe cū suis iterioribus post bonitatē masticatio
nis. Et qñ aliquid te vocat ad resoluēdū: tūc ñ eñes
ipm a stipticitate siue sit in apatibꝰ siue i oppilationi
bus: aut aliis nisi sit illic ꝯplo sicca valde. Et qñqꝫ i
digemus ꝓpter itentionē materiei i ipso phlomia ꝛ
solutōe vētris. Et mensura fʒ materiā si est fra visco
sa sit sicut agaricum. ꝛ si ē ad subtilitatem decliuis et
caliditatem aut ē illic oppilatio sit sicut succus eupa
torii: ꝛ absinthium cum qbus sint administrata ea q̄
adiuuāt. Et quādoqꝫ nō retinet̃ solutio vētris et
egō sanguinolenta: ꝛ icipit medicus adhibere medi
cinas stipticas ꝛ ꝓuenit ex eis nocumentū maximū
imo oʒ i huiusmodi vt admistres aperitiua ꝯfortati
ua cum stipticis equalibus ꝛ cum apertione pura:
ꝛ ꝓprie aromatica: ꝛ ꝓprie cocta i vino odorifero i
quo ē stipticitas. Et ex medicinis cōibus spēbus
debilitatis epis ꝛ operātibus cum ꝓprietate sua est
epar adib exiccatū ꝛ cōtritū de quo sumat̃ cochlia
riū.i. cū vino. Et cū curas epar cū curis necessariis
oʒ vt tu puenias tūc ad lac camelaꝝ arabicaꝝ. Et
de medicinis bonis ad debilitatē epis ē hᵒ medica
mē: ℞. lacte ablute aristologie aloes oiuʒ añ.ʒ.iii. suc
ci eupatorii se. sei. se. atripli. oiuʒ añ.ʒ.v. absinthii ro
mani.ʒ.vi. seminis ēdiuie seminis aneti āboꝝ añ.ʒ.x
seminis apii.ʒ.iiii. fiāt ex eis troc. aut suffuf. Et ex me
dicinis laudabilibꝰ prelatis aliis est hoc medicamē
℞. passaꝝ enucleataꝝ aur.xxv. croci auri.i. ꝛ in alia
scriptura medietatē aur. calāi arōatici aur.ii. bdellii
iudaici aur.ii. ꝛ ſ. cinamōi aur.i. cassie m̄dietatē aur.
spice aro. aur.iii. squināti aur.ii. ꝛ ſ. myrrhe aur.iiii.
gūmi albotin aur.iiii. darsisahan aur.ii. mell' aur.xvi
vinū q̄ztū sufficit: ꝛ qñqꝫ ponunt̃ i ipso opiū ꝛ semē
hyusquiami al. Et existimat G. ꝙ hᵒ medicamē ꝯpo
situ ē ex medicinis ꝯuenietibꝰ cuʒ suis ꝓprietatibus
epi. Ex eis eiʒ sūt q̄ stipticitatē afferūt tēperatam cuʒ

maturatõe. Et ex eis sunt q̃ exiccãt ꝛ mundificãt vi
rus malũ. Et ex eis sunt q̃ rectificãt ꝯplonem malã.
Et ex eis sunt q̃ sᷓt ꝯtrarie putrefactõi: ꝛ plures eoꝝ
sunt spẽs aromatice: sicut cinamomũ ꝛ cassia. ipa ei
ãbo sunt ꝯtraria putrefactõi ꝛ rectificãt ꝯplonem ꝛ
expellunt cãm corrũpentẽ: ꝛ mũdificãt virus malũ
ꝛ expellũt ipꝫ ꝛ resistũt medicinis mortiferis ꝛ vene
nosꝫ sit cinamomũ forti⁹ cassia. ꝛ iste due medicie sᷓt
fortiores oib⁹ medicis aromaticis aliis: spica ꝛ alie
i hoc caᵒ: sꝫ aldarsisaban ꝛ croc⁹ aggregãt ad stipti
citatẽ maturatõeꝫ ꝛ rectificationẽ putrefactõis. vero
passaꝝ põdus qñqꝫ ponitᷓ minus multuꝫ pp dulce
dinẽ suã: ꝛ vt sit magis ꝯueniens: ꝛ est ex medicinis
amicis epi cõib⁹ ei: ꝛ hec amicitia ẽ melior ꝑprie eta
tũ medicine iuuatiue. ꝛ i ipsa ẽ ẽt maturatio ꝛ eq̃tio
humoꝝ ꝛ ñ ẽ velox ad corruptõeꝫ. Et vinũ ẽ ex me
dicinis ꝯueniẽtib⁹ dũ ñ ẽ aliquid qđ ꝓhibeat ex eis
quoꝝ rememoratio p̃teriit ꝛ i ip̃o ẽ ꝯtrarietas putre
factioni. Et i melle q̃dẽ ẽ illud qđ scis. ꝛ bdelliũ est
mundificatiuũ maturatiuũ resolutiuum. Et similiter
gluten albotin ꝛ i ipso ẽ apertio ꝛ abstersio. Et illđ
i quo ponunᷓ opiũ ꝛ semen hyusquiãi al. ẽ etiam ve
hemẽtis iuuamenti: qñqꝫ debilitas epatis ẽ associa
ta calitati alicui. Et pp hᵒ fit filoniũ cõiter iuuãs ha
bentes debilitatẽ epatis scđm descriptionem suam.
Et ex medicis iuuatiuis i quib⁹ non ẽ calefactio
vehemẽs ẽ vt sumatᷓ aniuden ptes. iiii. ꝛ absinthiũ ra
tionis ptes. ii. ꝛ terantᷓ ꝛ ꝯiungẽtur cũ melle ꝛ sumã
tur ex eo i potu. Et ex vaporationib⁹ ẽ vt medici
ne aromatice note ꝯiungantur ꝛ decoquãtur i vino
odorifero stiptico: ꝛ sint iam mixte cuꝫ eis tortelle: ꝛ
ponatur i eo oleum đ neriden ꝛ similia: ꝛ sumantur
cum lana: ꝛ fiat vaporatio ꝛ emplastrum dictum in
antidotario: et in ipso sunt agresta et preputia viti
um ꝛ rose ꝛ omnia que dicta sunt in cap. debilitate
stõaci ex ẽplastris ꝛ medicis. Et emplastra ꝯposita
ex cipis ꝛ mastice spica ꝛ ture: ꝛ galia ꝛ muscido ꝛ
nucib⁹ ꝛ cup̃ssi ꝛ sup̃iõib⁹ sq̃nãti ꝛ seib⁹ notis ꝯmixtis
cũ meil⁹ ꝛ silib⁹. Et ẽplꝫ qđ seqᷓt ipm: ꝛ ẽplꝫ qđ ẽ ex
aloe ꝛ mastice. Et qñꝫ ẽ epis đbilitas pp calitatẽ
ꝛ ẽ ex eis q̃ fiũt paꝝ ifra illđ qđ i ipa dñatᷓ ꝛ oꝫ ut p̃
cipiatᷓ comederᷓ cydonia ꝛ mala alscemi ꝛ pira alsce
mi ꝛ granata muza ꝛ acetosa ꝛ si nõ fuerit oppilla
tio pluria ꝛ aq̃ ẽdiuie ꝛ aq̃ solatri. Et p̃cipiatᷓ recipe
ius alissidebegi colatũ a pinguedie factũ cũ corian
dro. ꝛ si ñ fuẽit calitas uehemẽs arõatizetᷓ cũ cinamo
mo ꝛ spica ꝛ mastice. Et ꝯueniũt ei almeis⁹ plẽa co
riãdro hũido cũ pauca mẽta. Et si ñ fuerit calitas ve
hemẽs ponãt i eis seia p̃dicta. Et qũ vides ipssio
nẽ debilitatis i ep̃e p̃ueniẽtẽ ad digestiuã ꝯforta cuꝫ
eis i qb⁹ ẽ stipticitas cũ mẽsura ꝛ arõaticitas ꝛ sit i eis
maturatio sic sᷓt medicie i qb⁹ ponunᷓ spica ꝛ foliũ ꝛ
nux muscata ꝛ coriãdrũ et mastix ꝛ calam⁹ arõatic⁹
ꝛ cipi et silia. Et si fuerit p̃ueniẽs v̓sus retẽtiuã ad
de i ꝯfõtatõe ꝛ stipticitate: et minue đ calefactõe: aut
ꝯforta huiusmõi medicias cũ medicis oppositis ei
cũ ifratõe sic sᷓt balaustie ꝛ ro. ꝛ hypoq̃stidos. Et
si fuerit đbilitas i attractiua ꝯforta cũ eis i qb⁹ ẽ stip
ticitas ꝛ miora valde ea i qb⁹ ẽ đ stipticitate mẽsura
q̃ ꝯseruet v̓tutẽ epis: sꝫ ẽ i eis arõaticitas ꝛ calefactio
Et stude i hᵒ vt cures cũ ẽplis ꝛ epithimatib⁹ ꝛ vnctõi
bus: qm̃ ipa vehemẽti⁹ sᷓt ꝯueniẽtia i hᵒ loco. Et stu
de ẽt i oppilatõuꝫ aptõe. Et si fuerit đbilitas i ex
pulsiua ꝯforta ipsã: ꝛ calefac renes: ꝛ calefac viscera

cũ eis q̃ scis i cᵒ suo ꝛ api poros. Et scias q̓ qñqꝫ
fit ois debilitas ex omni malitia ꝯplonis. et qñqꝫ ẽ
necessitas vt infrigidetur ita vt digerat ꝛ ita vt attra
hat: ergo ꝯsidera malitiã cõplonis dominãtis añqꝫ
consideres debilitatẽ. vero plurimũ cuius cã cadit đ
fect⁹ i digõne ẽ ex frigore et silr i attractiua. Et cõ
ueniẽtiões cibi sᷓt illi i qb⁹ ñ ẽ grossitudo ꝛ viscositas
sic carnes leues et frumẽtũ ñ glutinosum: et aq̃ ordei
calefci sꝫ dispõnẽ suã: et ifrati cũ melle et vitelli ouo
rũ sorbiliũ et q̃ sunt silia illis. Et ex alberet iuuãtib⁹
eos ẽ romaniati cũ passis qum aromatizatᷓ cũ cina
momo et pipere. Et passe ꝯferunt eis ita q̓ ꝓhibẽt
solutionem ventris similẽ aque carnis.

Ca. iiii. đ oppilatõibus epatis.

Oppilatões epis accñt i carne epis pp gros
situdinẽ sãguis q nutrit ipꝫ: ꝛ pp debilitateꝫ
expulsiue: aut vehemẽtiã attractie. Et qñꝫ
accñt i v̓eis q̃ sᷓt ab ip̃o: aut pp ꝯstrictõeꝫ eaꝝ pp cre
atõeꝫ eaꝝ: aut pp accidẽs ex ꝯstrictõe ꝛ silib⁹: aut pp
eaꝝ iuolutõeꝫ i creatõe sua: aut pp illđ qđ currit in
eis. Et p̃limũ qđ est h⁹ generis ẽ i ramis p̃õte: qm̃
mã oppilatõis p̃ueit ad eos pri⁹ p̃ illđ qđ colatᷓ ab ip
sa ad orificia v̓eaꝝ ramificataꝝ ex v̓ea ascẽdẽte ꝛ iã
dimisit fecẽ illic. Et pp hᵒ p̃limũ oppilationũ ñ fit ni
si i latẽ ꝯcauo. Et qñꝫ p̃ueit ad hᵒ vt faciat accidẽ
oppilatões i gibboso. Et qñ mltiplicatᷓ ꝛ ꝓlõgatᷓ
tp̃s ei⁹ i ep̃e p̃ueit ad putrefactões faciẽtes accidẽ fe
bres ꝛ ap̃ata p̃duciẽtia ad hydropisiꝫ: ꝛ ad gnãtõeꝫ
vẽtositatis faciẽtis accidẽ dolores p̃uos. Et oppila
tiões qđ sᷓt ex mrib⁹ egritudinũ epis. Et mã q ge
nerat oppilatõeꝫ aut ẽ hũor oppilãs pp suã grossitu
dinẽ: aut pp viscositatẽ suã: aut pp mltitudinẽ suam:
aut repletõeꝫ factã ex eo: aut ẽ ap̃a aut vẽtositas aut
q̃litas ꝯstrictiua. Mđ ãt dr̃ de ortu carnis: aut po
roꝝ: aut p̃manẽtia alicui⁹ rei absqꝫ hũore grosso est
lõginqũ ꝛ paꝝ ꝛ raꝝ valđ. Et illđ iđ qm̃ orificia ve
naꝝ sᷓt neruosa sr̃ quoꝝ silia nihil orit: ꝛ sᷓt plura tñ si
orit ñ cõicat oib⁹ sꝫ ꝯpatõeꝫ vnã. Sꝫ efficiẽs op
pilatõꝫ ẽ debilitas digõnis ꝛ sepatõis ꝛ đbilitas ex
pulsiõis pp malitiã ꝯplonis cale ꝛ fre: aut alia gnãta
i ip̃o: aut veniẽtia ad ipꝫ sic comesta grossa ex carni
bus: ꝛ ex ouib⁹ ꝑp̃e: ꝛ ex appetitis corruptis sic car
bonib⁹ ꝛ gypso ꝛ alusñeti ꝛ fũgi ꝛ q̃busdã generib⁹
piroꝝ: ꝛ sic zarur ꝛ q̃ sᷓt illis silia. Et radix i eis ẽ gros
sities. Qñꝫ ei sᷓt fra sbtilia tenuia ꝛ ñ faciũt accidẽ op
pilatõꝫ. ꝛ qñqꝫ sᷓt cala grossa ꝛ pp grossitudinẽ suaꝫ
faciũt icurrẽ oppilatões. Et iã diximꝰ i eis q̃ p̃teri
erũt q̓ res qñꝫ sᷓt grosse p̃ ꝯpatõeꝫ ad epar ñ grosse
p̃ ꝯpatõꝫ ad ea q̃ sᷓt p⁹ ipꝫ qũ digerũt i ep̃e sic triticũ
glutiosũ. Et mltotiẽs ꝯfortat nãꝫ ad expelleñ. mãs
oppilatõuꝫ: aut adiuuat ipsã curatio. Et egrediunᷓ
aut i egõne si fuẽit oppilatõ i latẽ ꝯcauo: aut i vria si
fuerit oppilatio i latẽ gibboso: ꝛ apparẽt hũores p̃
mixti grossi.

Ca. v. de signis.

Signa oppilatõis sᷓt vt ñ attrahat epar chilũ
qm̃ ñ iueit meatũ: aut qm̃ v̓tuti attractie ꝓ
culdubio associatᷓ nocumẽtũ. Et cõitãt il
lud due res. vna eaꝝ ẽ ex eo qđ expellit: ꝛ alta ex eo
qđ retietᷓ. Et illa q̃ ẽ ex eo qđ expellit ẽ vt sit egõ sb
til chilosa p̃lima. Sbtil qđ qm̃ aquositas cholica ñ
iueit viã ad ep. Sꝫ chilosa: qm̃ epis opõ ñ p̃ualet i ip
so ita vt ꝯv̓tat ipꝫ a sua chilositate ad sãguieꝫ. Mlta
v̓o qm̃ illi c⁹ ꝑp̃etas ẽ vt i egõe expellatᷓ sex iã additũ
ẽ illđ c⁹ ꝑp̃etas ẽ vt penetret ad ep: ꝛ ꝯuertatᷓ p̃limũ

ei⁹ i san. ꝛ separet̄ plimū ei⁹ fcm aquositas: ꝛ sepet̄ ps ei⁹ facta cholera: ꝛ ps ei⁹ fca melia. ꝛ hoc totū addit̄ ad illō c⁹ ꝓprietas ē vt egrediat̄ factū egō q̄ mltiplicat̄ ei⁹ nocumētuꝫ. ¶ Illud āt qḋ seqt̄ ex eo qḋ retinet̄ i ipo ē grauitas sēsibilis i ptib⁹ epatis: ꝛ illud iō qm̄ illud qḋ expulsū ē ad epar qū i ipo ꝯprehendit̄ raro expellit̄ ad egōnē sꝫo: ꝛ nꝫ expellit ab ipo ad aliud: tūc ipm multiplicat̄ ꝛ replet̄ ex eo qḋ penetrat i ipo a penetratōe ꝛ grauat̄ et q̄ꝫto magis qū est illic apā ē grauitas i pte apatis tm̄: ꝛ n̄ ē plima oppilatio valde: veꝝ dolor ē vehemētior eo q ē i oppilatōe pura cū qua n̄ ē cā alia faciēs dolorē plimū. Qḋ si ē: est res pua ꝛ n̄ ē febris. et apā qḋ significatōes apatis significāt ꝛ egrediunt̄ ex pte vrine ꝛ egōnis ꝛ aliaꝝ q̄ sūt ḋ illis q̄ dicūt̄ i ca° apatis. Et oppilatōeꝫ qḋ habēs ē pauci san. ꝛ corrupti coloris. Et qū illic ē vētositas significat ipsā cū grauitate extensio mutabilis. ¶ Illā aūt q ē fm semitā ꝯstrictōis significat ātecessio cāꝝ stipticitatē faciētiū sicut pot⁹ aquaꝝ ꝯstipantiū valde ꝛ significat ipsā siccitas manifesta i corpor. ¶ Et qn̄ꝫ seqt̄ oppilatōeꝫ difficultas i anhelitu etiā pp cōitatē mēbroꝝ anhelitus cū epe.

¶ Ca. vi. de cura oppilationū epis.

Medicine q necessarie st̄ i curatōe oppilatōis accidētis i epe ab hūorib⁹ st̄ medicie abstersiue: ꝛ ille i qb⁹ ē solō vētris tēpata ꝛ ꝓuocatio vrine fm necessitatē. ¶ Qūqꝫ oppilatio ē in latere ꝯcauo admistra ea q̄ vētrē soluāt. Et si oppilatio ē i latere gibboso admistra ea q̄ st̄ diuretica. ꝛ meli⁹ gdeꝫ ē vt tu p̄mittas eis illa q̄ icidāt ꝛ aperiūt ꝛ abstergūt. Et qn̄ ātiquat̄ oppilatio idiget phlomia basilice ꝛ solutiuo. ¶ Hora aūt sumēdi i potu ꝛ qḋ oꝫ ꝯsiderari p⁹ potū sic aqua ḋ radicib⁹ ꝛ silia iā dcā ē i canone vli. Et iste medicine abstersiue qn̄ꝫ sumūt i potu i aq̄ radicis ēdiuie ꝛ sceba ꝛ camemille ꝛ alabachohē ꝛ sqnāti ꝛ cuscute et fumiterre aut i vino: aut decoctione absinthii. ¶ Et si n̄ vr̄ i vrina sedim̄ māifestū: ꝛ signū decoctōis n̄ oꝫ vt i potu dēt̄ fortia. ¶ Qūꝫ cā ē apa aut vētositas oꝫ vt curet̄ cā cū eis q̄ dicem⁹ i suo ca° Et ꝯfert i huiusmōi sumē i potu lac camelaꝝ ꝛ succedere ei cū solōne vētris fcā cū aqs oleꝝ ꝛ cassiefi. ꝛ silibus ꝛ diureticis sbtilib⁹ i qb⁹ n̄ sint ebullitio ꝛ caliditas cū eis q̄ dicēt̄ i suo ca°. ¶ Et qū ē ꝯstrictio in creatōe: aut corruptio sit⁹ i venis adhibe regimē ei⁹ q hꝫ puuꝫ epar. ¶ Et si ē pp ꝯstipatōeꝫ accidētē ex siccitate regat̄ cū lenitiuis maturatis ex lacte ꝛ aliis de illis q̄ dicēt̄ i ca° suo ḋ hūectatōe epis. ¶ Et medicinaꝝ qḋ apitiuaꝝ alie st̄ frē ꝛ alie sūt ꝓxime cqlitati: ꝛ alie st̄ calide q̄ st̄ necessarie i chronicis. ¶ Fre v̇o st̄ sicut ēdiuia hortulana ꝛ cāpestris ꝛ taraxacon ꝛ aq̄ plātagis cū foliis ꝛ radicib⁹ suis ꝛ oia q̄ ꝓuocāt cū ifrātōe: ꝛ cuscute ē apitiuū valḋ et n̄ ē potādū i calā: ꝛ reubar. ꝛ silr absinthiū ēt: nā lꝫ sit i eo calitas q̄dā n̄ ē tn̄ malū vti ipo i oppilatōe associata calitati ꝛ fritati silr̄ sic oꝫ vt ipm admistret̄ aut decoctio ei⁹ et ꝓprie i aq̄ ēdiuie ꝛ radicis ei⁹ ꝛ eupatorii ꝛ amigdalaꝝ amaraꝝ. Ipa eiꝫ oia ꝓxia st̄ ꝛ ꝓximi istis st̄ succus fenicli hūidi ꝛ succ⁹ absinthii cū sir° acetoso fortiū seminū. Et si nc̄ria ē plima calitas cū melle et aq̄ ei⁹ ꝛ sir° acetoso mellis. Equalitati āt vicie st̄ sicut lupini uel hupli. Ipi nāqꝫ st̄ medicia melior q̄ petit̄ apertio epis absꝫ calefactōe aut ifratōe. Et camepitheos ē eis ꝓxia: sꝫ ē calidior eis parūp. Et si potet̄ ex ea cū aq̄ ēdiuie tēpat ꝛ acetū sqlliticū ꝛ oxymel sqlliticuꝫ ꝛ aspagi ꝛ radix lilii ē h⁹ generis: ꝛ lacca ēt ꝛ ista qḋ potāt̄ fꝫ necessitatē aut sicut cū aq̄ ēdiuie aut aq̄ cuscute si fuerit oppilatio hn̄s calitatē aut cū vino ꝛ aq̄ seminū ꝛ aq̄ lupinoꝝ calā et ḋcoctōe absinthii ꝛ silibus et sirupis acetosis fꝫ ordiēs suos ꝛ aceto ḋ alleis ꝛ aceto ḋ aniuden ꝛ ḋ capparib⁹. ¶ Ille āt q̄ sūt ad calitatē ḋcliues st̄ diuretica fortia sic assaꝝ ꝛ cassia et petroselinū ꝛ aristo. ro. et rubea et ireos ꝛ fistici et agaricū ꝛ epithymū et sqlla et poliū et centaurea minor et succ⁹ ei⁹ et gētiana et sir⁹ acetosus de melle et sqllitic⁹ q fit cū rubea et silib⁹: et ficus ifuse i oleo amigdalis. ¶ Et ex medicis ꝯpositis fortib⁹ st̄ roc. plures quoꝝ descriptōes dicā i ātidotario sicut ro. ḋ lacca et ḋ absinthio. et ro. ḋ scolopēdria et dialacca ꝛ diacurcūa ꝛ horusia et attanasia et tyriaca ḋ. iiii et socrugene ꝛ arastō ꝛ ꝯfectio ḋ gētiana ꝛ ꝯfectio ḋ reubar. cū scāo. ꝛ sine scāonea et ꝯfectio sacarustē et ꝯfectio ḋ āiudē nigro ꝛ ꝯfectō diapipeon ꝛ dicalamtū ꝓp̄e et filoniū ꝛ diāuschatū amaꝝ: ꝛ ꝯfectio quā dicā i ātidotario fca ex muscho. Et sussuf ꝛ pille q̄s dicā i loco suo illic i duritie epis ꝛ splēis ¶ Cōfectio fortis i aptōe oppilationū epis ꝛ splēis: ℞. āmōiaci ʒ. i. mastic. turis āboꝝ an̄ cāmet. v. costi eupatōii amboꝝ an̄ cāmet. iiii. pipis ꝛ lōgi pipis āboꝝ an̄. cāmet vi. folii carmet. viii. spice arōatice et stercoris leporis āboꝝ an̄ cāmet. vii. ꝯficiāt̄ cū melle dispūato ꝛ sit dosis ei⁹ cochliariū vnū cū vino i q° ifuse st̄ aliq̄ medicine faciētes deoppilatōeꝫ aut cū aq̄ ḋ radicib⁹ ¶ Et ex eis q̄ st̄ faciliora illa ē vt sumāt̄ spice romāe ptes iii. ꝛ absinthii ps vna ꝛ terāt̄ ꝛ ꝯficiāt̄ cū melle ꝛ dēt̄ ¶ Et iteꝝ agaricū cū succo eupatōii iuuatiuū ē valde. Et ex illis ē vt i potu det̄ radix rubee cū siru° acetoso ¶ Decoctio ꝯferēs ad oppilatōes epis ꝛ splēis ℞. sqlle ꝛ capilliueneris amigdalaꝝ amaraꝝ feugreci extrēitatis absinthii ptes eqles decoquāt̄: ꝛ sumat̄ decoctio eoꝝ cū melle. ¶ Cōfectio valēs ad oppilationē epis ꝓpinq tp̄ris: ℞. pipis. ʒ. i. ꝛ. s. spice arōatice carmet. iii. aut. vi. fꝫ diuersitatē scripturaꝝ feugreci costi assari an̄ cāmet. vi. mellis. lb. i. ꝛ. s. ꝯficiāt̄ cuꝫ eo ꝛ sit dosis ei⁹ cochliariū. i. cū aliqb⁹ sirupis ꝯueientib⁹ ad hāc rē. ꝛ ex sirupis est sir⁹ acetosus ḋ zuccaro cū semib⁹: ꝛ fortior illo ē mellin⁹ cū se. ꝛ sqllitic⁹ ꝛ aq̄ mellis i qua fortit̄ decocte st̄ spēs arōatice i qbus ē stipticitas. Et ḋcoctio lupinoꝝ amaroꝝ i q̄ ponit̄ succ⁹ eupatorii. Et decoctio i q̄ ponunt̄ radices capparis ꝛ radices apii ꝛ radices fe. ꝛ sqnātū ꝛ lacca et rubea ꝛ feugrecū. Et ḋcoctio eupatorii ꝛ sir⁹ ḋ absinthio ꝛ ifusio ei⁹ ꝛ ifusio facta ex aloe ꝛ aniso ꝛ amigdalis amaris. ¶ Solutia āt ꝯueniētia ad hoc capi. vbi oꝫ vt solō vētris fiat: nō oꝫ vt admistrent̄ ex eis fortia nisi qū vehemēs ē necessitas: imo oꝫ vt sint leuia: qm̄ mā ē i eo qḋ ꝓximū ē medicie: ꝛ qm̄ mēbrū si virtuosū ē sufficit qḋlibet adiutoriū ad expellēdū. ¶ Et medicie bone ad hāc rē st̄ hierapic̄ ꝛ polypodiū ꝛ agaricū ꝛ absinthiū: det̄ i potu de hierapi. forti vsꝫ ad aur̄. i. ꝛ. s. ꝛ debili vsꝫ ad aur̄. Et ē cum oleo ḋ kerua ꝯueniētior ꝛ fortior ꝛ melior ꝛ sufluf de turbit cū polio dict⁹ i ātidotario iuuatiuus ē eis valde. Ipē ei apit ꝛ soluit vētrē sil̄. Et cū necessaria st̄ solutiua fortia n̄ ē excusatio qn dēt̄ ea q̄ st̄ sicut pille stōatice ꝛ pille ḋ serapino. Et qn̄ꝫ st̄ necessaria ea q̄ st̄ sic theodoricō ꝛ logodion. ¶ Empla v̇o sic emplꝫ fcꝫ ex ploio ꝛ farina lupioꝝ ꝛ semib⁹ diureticis: ꝛ sicut ēplꝫ fcꝫ ex feugr̄co ꝛ āmoniaco ꝛ absinthio et came

dreos ⁊ mastice ⁊ croco cũ oleo de neridem ⁊ cera.
¶ Ei⁹ aũt regimẽ cũ cibo ẽ: qm̃ oȝ vt alienet oẽ gros
sũ ex carnib⁹ ⁊ pane azymo ⁊ pane fc̃o ex silã visco
sa glutiosa: ⁊ vinũ grossũ ⁊ dulce ⁊ rizi ⁊ miliũ ⁊ pe
des et capita ⁊ frixa siccata ⁊ assata siccata: imo ea q̃
sũt sicut decocta sũt ꝯueniẽtiora ei: ⁊ dactili ⁊ dulcia
⁊ oĩa ꝓprie i qb⁹ sunt viscositas ⁊ grossitudo sic̃ ala
nasati ⁊ albabitati ⁊ alseludẽ ⁊ alcabis ⁊ deuitet oĩa
q̃ diximus eẽ de illis q̃ generãt oppilatõz. ¶ Et oȝ vt
ñ succedat cibo ei⁹ balneũ ⁊ resoluat ipȝ nã loco ei⁹
qd̉ ab ipa resoluit̃ ⁊ ipe ñ ẽ digest⁹. Et silr̃ oȝ vt ñ vta
tur sr̃ ipȝ motu nȝ exercitio: ⁊ nȝ bibat sr̃ ipm̃ plimũ
⁊ elõget iter comestionẽ ⁊ potũ et ꝓprie potũ vini.
Ipm̃ eñ itromittit cibũ ñ digestũ ad epar. Et oȝ vt
sit massa panis ei⁹ plimi fermẽti ⁊ salẽ hẽat q̃ntũ suffi
cit ⁊ paꝝ pl⁹. Et ordeũ ⁊ alcãdaros et cicer ⁊ triticũ
leuis põderis ⁊ fabe et oĩa bona sũt ei: ⁊ ñ ẽ malũ tri
buere vinũ antiquũ subtile puꝝ. Et oȝ vt admisceant̃
i cibis suis porri ⁊ silia. Et aspagi iuuati sũt ei ⁊ cap
pares. ¶ Ca. vii. d̉ iflatõe ⁊ vẽtositate i epe.

Quãdoqȝ aggregãt̃ i ptib⁹ epis ⁊ sub ptibus
pãniculoꝝ ei⁹ vapores. Qũ g° retinent̃ et i
spissãt̃ ⁊ ꝯuertũt̃ i vẽtositates iflatiuas ñ iue
niũt meatũ: aut pp suã mltitudinẽ: aut pp opilatõez i
epe tũc illd̉ ẽ iflatio i epe. Et qñȝ ẽ cũ ea extensio plu
rima ⁊ ñ ẽ i ipsa grauitas plurima sicut est i apate et
oppilatõe nȝ febris sicut ẽ i apate. ⁊ accidit aut pp d̉
bilitatẽ v̓tutis digestiue aut qm̃ medicie cibales aut
humorose ꝓprietas ẽ vt ꝯmoueat vẽtositatẽ. Et qñȝ
ẽ hec vẽtositas retẽta sub epe: sicut retinet̃ sub splene
⁊ mouet eã ꝯpressio sub hypocõdriis ⁊ illd̉ qd̉ plu
rimũ vẽtositatũ ẽ tẽsio icipiẽs: deide addit̃ ⁊ i ipsa ẽ
pmutatio q̃dã ⁊ ñ seq̃t̃ eã alteratio dispõnis i forma
⁊ colore egrediẽtis a ꝯsueta. Et qñȝ sedat ꝯpressio i
flationẽ: ⁊ resoluit eã ⁊ ꝯsumit materiã eius.
¶ Ca. viii. de cura vẽtositatis ⁊ iflatõis i epate.

Approximat cura ei⁹ cur̃ oppilatõuȝ et ẽ cũ
medicinis sb̃tiliatiuis resolutiuis p̃dictis in
ipa: ⁊ ꝯfectõib⁹ p̃dictis. ⁊ ꝯferũt ei balneũ i
ieiunio et vinũ puꝝ i ieiunio ⁊ paucitas pot⁹ aq̃ fre
⁊ vaporatões cũ pãno calefacto: ⁊ cũ alefeniati reso
lutiuis: ⁊ empl̃a facta cũ mastice ⁊ sq̃nãto ⁊ spica et
grana d̉ ben. Et empl̃a facta ex eis q̃ sũt sicut oleũ d̉
neridẽ ⁊ mastix cũ semib⁹. ¶ Et si vaporatio moue
rit tũc oportebit vt ꝯsideres lat⁹ cõicatõis: nã si extẽ
dit̃ dolor ad ptes itestinoꝝ tc̃ solue vẽtrẽ pri⁹: deide
resolue vẽtositatẽ. ¶ Et si extẽdit̃ ad diaphragma ⁊
ossa pectõis: ⁊ ad dorsũ admĩstra diuretica ẽt: deide
resoluẽtia vẽtositatẽ. ¶ Ca. ix. de dolore epatis

Epati qñȝ accĩt dolor: aut ex malitia ꝯplo
nis diuerse i pte pãniculi sui aut ex vẽtosita
te extẽsiua: aut ex oppilatõib⁹: aut ex apati
bus calidis aut duris qũ fr̃a phl̃atica raro faciũt ac
cidere dolorẽ. ¶ Et qñȝ fit pp motũ hũoꝝ i crisib⁹
Et cognoscit̃ ps ei⁹ ex significatõib⁹ notis in ꝓnosti
cis. ¶ Et qñȝ fit ex debilitate ⁊ ñ tolerat illd̉ qd̉ ve
nit ad ipȝ ex cibo ⁊ ledit̃ ab eo ppea q̃a abhõret ipȝ
¶ Et qñȝ ꝯtingit i motib⁹ materieꝝ creticis s̃ chrõi
cis vt accidãt grauitas ⁊ dolor i ptib⁹ epis. ¶ Et do
lor vehemẽs valde ñ fit nisi ex apate calido aut ex vẽ
tositate quapp qũ nõ ẽ febris ⁊ dolor vehemẽs: tũc
cã eius ẽ vẽtositas. Et pp hoc qũ febris supuenit ei
soluit ipm̃: queadmodũ dixit Hyp. ¶ Et Hyp. qd̉
dixit i li° q dr̃ ei ptinere quẽ dicũt q̃dã iuẽtũ fuisse in

ei⁹ sepulchro: q̓ qñ accidit dolor epatis cuȝ pruritu
vehemẽti i camaduati ⁊ posteriore pte capitis ⁊ pol
lice pedis: et appet i collo bothor simil̃ fabe morit̃
eger i q̃nto ãte ortũ solis. Et illi q accĩt hoc accĩt dif
ficultas vrine pp oppilatiõez cũ distillatõe qm̃ ẽ i la
certo. Dico ergo cã ei⁹ ẽ qm̃ ẽ aquositas maligna q̃
expellit̃ i vrinã penetrãs aliq° modoꝝ penetratiõis
i extrẽitates ⁊ facit accidẽ caliditas ⁊ bauracitas ip
sius pruritũ vehemẽtẽ. ¶ Ca. x. de signis.

Iam sciuisti signũ cuiusqȝ rei ex eis q̃ dc̃a st̃
i ca° suo. ¶ Ca. xi. de cura.

Iam ẽt diximus oẽm rem i c° suo. veꝝ homi
nes iã dixerũt ad dolores epatis medicias
dñtes ipm̃ iuuari ex eis absolute. Et plimũ
iuuamẽti eoꝝ ẽ i spẽ debilitatis ei⁹. Et nos qd̉ refere
mus quasdã eaꝝ ⁊ eas i qb⁹ ẽ fiducia sm̃ q̓ diximus
ea. Dixerũt magis iuuatiue ex illis st̃ troc. d̉ reubar°
cũ descriptõibus diuersis ⁊ ꝯfectio de reubar° ⁊ dia
curcuma ⁊ ꝯfectio d̉ ruta solutiua: ⁊ cõfectio cordu
meni ⁊ ꝯfectio cesaris ⁊ atanasia minor ⁊ maior ⁊ ta
mirii ⁊ cocaie ⁊ ꝯfectio asclepiadis ⁊ troc. d̉ cymio
⁊ ꝯfectio G. ꝓportionata ad illud. ¶ Dixerũt et ex
eis q̃ ꝯferũt ei st̃. ii. ℥. succi folioꝝ pini recẽtiũ cũ siru
po acetoso: aut decoctio eoꝝ cũ reubarbari põdere
.ʒ. v. ⁊ croci tertie. ʒ. i. cũ aliquãtulo semine apii ⁊ feni
culi. ⁊ ẽt sumãt̃ rosaꝝ. ʒ. iiii. ⁊ spice et masticis ãboꝝ
ana. ʒ. iii. succi epatorii ⁊ succi absinthii ⁊ lacce ⁊ reu
barbari croci superioꝝ sq̃nanti rubee tinctoꝝ assari
seminuȝ triũ xiloal. crudi oĩuȝ ana. ʒ. i. xilobal. ʒ. v.
¶ Et qũ ẽ illic dolor cũ solutõe vẽtris narrauerũt h°
medicamẽ: ℞. fecũ vini decocti lacce spice reubarba
ri oĩuȝ ana aur. i. scorie ferri pondus. ʒ. vii. bibat̃ sup
ii. ℥. aque coriãdri. ¶ Et oȝ vt in oĩb⁹ illis deuitet ci
bos grossos ⁊ carnes ⁊ sit ꝯtẽtus leuib⁹ subtilib⁹ ex
auib⁹ ⁊ aliis sic̃ sciuisti. Et ꝓprie qũ ẽ illic caliditas.
Et ex emplis: emplr̃ d̉ cordumẽi: ⁊ empl̃m d̉ eufor
bio ⁊ emplr̃ d̉ meliloto: ⁊ empl̃a ꝓportionalia.

¶ Tractat⁹ 3⁹ d̉ apatib⁹ epis ⁊ solutõe ꝯtinuitatis ei⁹
¶ Sermo vl̃is de apatib⁹ epatis et q̃ secũt̃ ipsũ. c. i.

Apostematũ in partib⁹ epa
tis accidẽtium
quedã sunt que accidunt i ipso epate: et
alia sunt que accidunt i lacertis positis
super ipsum: ⁊ alia sunt que accidunt in
mesaraicis: ¶ Et eoꝝ q̃ fiunt i ipso epate alia sunt q̃
accidunt i partib⁹ eius superioribus ⁊ ad latus eius
gibbosum: ⁊ alia sunt q̃ accidunt i partibus eius ife
rioribus et ad latus ꝯcauum: ⁊ alia sunt q̃ accidunt
i velaminibus eius ⁊ panniculo eius ⁊ i venis ipsi⁹
et hec diuisio ẽ sȝ minus. ⁊ quãdoqȝ cõicat apa spe
ciebus partiũ eius. ¶ Ampli⁹ apa ipsum nõ euatur
quin sit phlegmonides dubellati aut non dubellati
aut cholericũ cancerosum aut iflatiuum ventosum.
¶ Et cause illi⁹ sunt compl̃o calida cũ febribus de
struẽtibus: aut sine febrib⁹: Aut compl̃o fr̃a ꝓhibẽs
digõnem ⁊ expulsionẽ: Aut debilitas i stõ: Aut op
pilatio ꝯgregãs humores deide facit eos penetrare
i partes epatis penetratõe nõ naturali. ¶ Et chol̃a
etiã ⁊ similia sũt ex causis hui⁹ oppilatõis. ¶ Et qũ
ẽ oppilatio ad latus fellis facit san. feruentez ⁊ imbi
bitur i partibus epatis imbibitione nõ naturali pro
pter multitudinẽ chol̃e. ⁊ ad summũ maxima chol̃e
multitudo ẽ ex causis apatis calidi epatis ¶ Et qñȝ
ẽ ex nocumẽtis cũ cõitate stõi ⁊ corrumpit digõnẽ.

Et cibi qdē calefacientes ⁊ grossi. Et illi qui non di
gerunt valde adiuuātes sunt ad faciēdū accidē apā
ta in epate. Et similiter quꝫ ē epar vehemētis attrac
tionis ⁊ attrahit vltra quā oporteat ⁊ sequit ipsam
ex eo cuius ē expelli res magnas ⁊ preparatur apā.
Et qn̄qꝫ accit pp percussionē aut torsionē. ¶ Et oē
apā i epate creticū si ē ex latere gibboso ē eius crisis
cum sudore aut ꝓuocatōe aut fluxu san. ⁊ si ēst in la
tere ꝯcauo facit crisiꝫ cū sudore aut vomitu aut solu
tione vētris. ¶ Et apā qdē qd̓ est i gibbositate dete
rius ē apāte quod ē apud ꝯcauitatem. ¶ Et oē apā
accn̄s i epate calidū vel frigidū facit oppilatiōeꝫ et
nō reliquit corpori nisi san. aquosum ⁊ cū hoc debi
litat epar i separando aquositatē. Et qum retinetur
plurimū aquositatis i mesaraicis ⁊ iste sūt cause hy
dropisis carnose. ⁊ asclitis. ¶ Et qn̄ permutat apā
calidū ex epe ad splenē ē bonū. Et qn̄qꝫ ꝑmutat ex
splene ad epar ē malum.

¶ Ca. ii. d̓ signis vniuersalib⁹ apātū epatis ꝯmuniū.

S Igna qd̓ cōia sunt ꝙ iuenit eger grauedinē
sub hypocōdriis iseparabilē ⁊ inuenit illic
dolorē vehemētē quādoqꝫ n̄ sicut i oppila
tōib⁹. Ipa eni accidūt a dolore forti. Et alterat cuꝫ
eo forma n̄ sicut i iflatione i qua n̄ alterat. Et est cuꝫ
eo attractio furcule ad iferiora i pluribus horis nō
semper. Et nō fit hec qdem attractio nisi ꝓpter tēsio
nem ꝯcauitatis ⁊ suspēsionem. Et nō accidit in egri
tudinibus epatis calidis ⁊ aliis pulsatio: qm̄ arterie
dispartite sunt i pāniculo eius. Et neqꝫ ē grauitas i
eis nisi quātitas iseparabilis. Et quādoqꝫ cōicāt co
ste dorsi doloribus epatis. ⁊ apātibus ei⁹ ꝭupio:ib⁹
ascendentibus: quāuis nō sint semper cōicantes. Et
habētes qd̓ apāta epatis ꝓprie calida ⁊ magna nō
possunt dormire sup latus dextrū. ⁊ grauat eos dor
mire etiā sup latus sinistrū pp tensionē apātis ad ife
riora: imo plurima iclinatio eoꝝ ē ad dormiendum
resupine. ¶ Et si apā ē i latere gibboso iuenit graui
tas illic: ⁊ sentit tensio apud suspēsoria: ⁊ cadit tact⁹
illic sup apā manifestius: ⁊ ꝓprie i debili. Et accidit
tussis sicca ⁊ ꝯstrictio anhelitus ⁊ ꝓprie qn̄ anhelat
cū fortitudine pp cōitatē diaphragmatis ⁊ pulmo
nis ad ipꝫ i nocumēto. Et minorat vrina. ⁊ qn̄qꝫ re
tinet oīo qū apā ē magnū pp illud qd̓ accidit de op
pilatōe i latere gibboso: ⁊ d̓ debilitate expulsiue. Et
grauitas i ipō maior ē ea q̄ ē i facto apud ꝯcauitatē:
qm̄ latus ꝯcauuꝫ sustentat super stōm: ⁊ ē grauitas
i ipso pl⁹ ⁊ attractio furcule ad iferiora a dextro mi
nus: ⁊ ꝓprie in illo cuius epar creatū ē nō vehemē
ter adherēs ⁊ obuiās costis. Verꝫ attractio furcule
ad iferiora ⁊ cōitas furcule i dolore ad epar sūt icon
tinuatōe epatis cū costis manifestiores ⁊ maiores.
Et singult⁹ minorat i gibboso ⁊ multiplicat i ꝯcauo
pp elongationē gibbositatis ab ore stōi. ¶ Qū aūt
apā ē i ꝯcauitate ⁊ latere iferiore ē grauitas minor ꝓ
pter suā sustentatōeꝫ super stōm ⁊ n̄ sunt tussis ⁊ cō
strictio anhelit⁹ de qbus sit curādū: ⁊ nō cadit sb̓ ta
ctu casus de quo sit curādū. Verꝫ dolor ē vehemēs
pp ꝯpressionē factā illic: ⁊ ꝓprie qū attrahit mirac.
¶ Et qū apāta epatis sūt magna declinat nā ad re
supinatōeꝫ etiā ⁊ ad dormitionē. Qd̓ si supfluat ledi
tur a resupinatōe etiā. Et apāta lateris ꝯcaui cōicāt
mesaraicis plimū. Et prorsus qū apā ē ad latus cō
cauū stōus ē vehemētioris ꝯtinuitatis: ⁊ apparent
singult⁹ ⁊ nausea ⁊ tussis si apā ē calidū. Et existima
uerūt qdam ꝙ cōitas iter vtraqꝫ ē propter neruum
subtilem ꝯtinuātē iter epar ⁊ iter os stōi quapropter
n̄ accidit singult⁹ nisi qū ē apā magnū ꝯprimens os
stōi. Et vr̄ G. ꝙ cā i illo est illud qd̓ effundit ad stōꝫ
i ore suo ex apāte calido et ex humore acuto. Et ad
summum singultus apud oēs n̄ apparet nisi qū apā
ē magnū: qm̄ spatiū longinqum ē iter epar ⁊ os stōi
⁊ si ē illic neruus i quo ipā duo cōicant ⁊ continuat
iter ea ē subtilis valde. Et ad summū dum nō ē apā
magnū non fit iter stōm ⁊ epar cōmunitas scd̓ꝫ plu
rimū. ¶ Et illd̓ de apātib⁹ epatis qd̓ factū ē circa pā
niculos ⁊ venas ē vehementioris doloris ⁊ prauio
ris fe. si ē calidū. ¶ Si aūt apā ē i vtrisqꝫ laterib⁹ si
mul apparēt signa q̄ sūt vtroruqꝫ lateꝝ simul. ¶ Et
qn̄qꝫ cōicat lat⁹ lateri vsqꝫ ad terminū non plurimū
¶ Et qn̄qꝫ ꝑducūt oēs spēs apātū epatis calidorū
⁊ frigidoꝝ ad hydropisim. ¶ Et scias ꝙ qū apāti
epatis associat vētris solutio ē mortale.

¶ Ca. iii. de dr̄ia iter apāta epatis ⁊ apāta lacertoꝝ
positoꝝ super ipm mirac.

C Ognoscit dr̄ia inter vtrūqꝫ ex ꝑte figure: ⁊
qm̄ apā lacerti apparet sp ⁊ apā epatis qn̄ꝫ
nō apparet ⁊ ꝓprie i ꝯcauitate ⁊ i pingui ni
si sit res magna aut grauis. ¶ Et lacerti qd̓ sit⁹ aut ē
i latitudine aut ē i longitudine aut trāsuerse capiēs i
lacerto. Et iam qd̓ signauimus ipsum i anatomia.
¶ In figura vō qm̄ figura eius qd̓ apparet de apā
te epatis ē lunaris sm̄ sitū epatis q̄ sentit cum sepa
ratōe abscissionis eius communis. Lacertosuꝫ aūt
ē simile stillo cuius vna extremitatū ē grossa altera
ē subtilis ⁊ ē quasi cauda muris: ⁊ similiter non sen
titur cū separatione abscissionis ei⁹ cōis: imo vides
ipsum subtiliari i longitudine sua paulati: imo non
forsitan ꝯtingit vt ꝯprehēdat ex eo nisi paꝝ in pro
fundo qū ē in lacerto ꝓfundo trāsuerso. Et ē simil⁹
apātibus epatis. ¶ Ex ꝑte aūt accidentiū ꝓprioꝝ
⁊ cōium: qm̄ ex accidentibus ꝓpriis ⁊ cōibus que
accidunt apātib⁹ que sunt i epate nō ē aliquid i apā
tibus lacertoꝝ de quo sit curādū Et qū vides almi
rac d̓clinare ad tenebrositatē ⁊ siccitatē tūc existima
ꝙ apā ē epicū.

¶ Ca. iiii. de apāte calido.

C Ausa ei⁹ sūt ex summa cāꝝ epatis in quo ē
caliditas. ¶ Ei⁹ vō signa sunt signa ꝑdicta
apātū cōiū ⁊ q̄ sūt i qbusdā ꝑtibus ⁊ ē illic
fe. acuta qū ē apā i carnositate: ⁊ fit vehemēs sitis. Et
minorat appetitus ⁊ accidūt singultus ⁊ nausea et
cholericus vomitus i ꝑmis: deinde vt flos eris post
niger ⁊ accidit frigus extremitatū. ⁊ nigredo lingue
⁊ syncopis totū illud: ⁊ ꝓprie qū apā ē in ꝯcauitate.
¶ Et ē malitia anhelit⁹ ⁊ dolor extēsus ad dorsū et
furculā ⁊ mordicatio: ⁊ ꝓprie qū ē apā i gibbositate
¶ Et qn̄ ē i ꝯcauitate: tunc nō addit nisi i re anhelit⁹
qm̄ qn̄ attrahit aer plurim⁹ valde extēdit diaphrag
ma ⁊ coarctat ipsum ⁊ cōstringit attractionē aeris.
⁊ qn̄ꝫ accidit tussis. Et accn̄t lingue quocūqꝫ mō sit
citrinitas ⁊ rubedo vehemētes: deide declinat ad ni
gredinē: deinde alterat color cutis toti⁹ proprie quꝫ
apostema ē i gibbositate. Et qn̄ ē virtus fortis ⁊ ꝓ
prie vtus stōi ⁊ apā i ꝯcauitate retinet nā. Et si vtus
i corpore ⁊ stō ē debilis soluit. Inquit Hyp. egestio
conturbata nigra in principio egritudinis acute si
gnificat ꝙ i epate ē apā calm magnū hoc ē: ⁊ pulsus
fit vndosus magn⁹ frequēs velox. ¶ Et apā quidē

calidū aut resoluit̄ ꝛ destruūt̄ accidētia eius. aut col lectionē facit: ꝛ sunt cū eo signa dubellati ꝛ dicā ea. aut iduraẗ ꝛ permutaẗ etiā ad signa epatis duri ꝛ d struunt̄ signa apostematis calidi. Et plurimū qdem cause permutatōis eius ad duritiem ē supfluitas i i frigidatione ꝛ ɔstipatione ꝛ administratōe grossoꝝ i apostemate. ¶ Et dr̄ia iter ipsuȝ ꝛ pleuresim ē q̄m tussis nō sequitur sputū: ꝛ ꝙ dolor ē i dextro grauatiuus: ꝛ color lingue ꝛ color corporis alterāt cū eo Et pulsus n̄ fit serrinus valde ꝛ capit̄ manu si est in gibbositate: ꝛ significāt ipm labor anhelitus magni ꝛ attractio aeris plurima si ē in cōcauitate; ppterea q̄a apa ɔprimit diaphragma: ꝛ ext̄edit ipm ꝛ q̄nq̄ȝ ɔmoueẗ tunc tussis. ¶ Et crisis qdem apostematuȝ epatis calidoꝝ i gibbositate factoꝝ: ꝛ apatum calidoꝝ factoꝝ i lacertis fit cū fluxu san. nariū ꝛ ꝑprie ex dextra aut cū sudore aut vrina laudabilib'. Et factoꝝ i ɔcauitate fit cū sudore: aut fluxu vētris cholerico aut vomitu.

¶ Ca. v. de almesire i epe.

Grauitas i almesire i epate ē tumor ꝛ iflatio ꝛ mordicatio ꝛ denigratio lingue ꝛ tictura coloris vehemētioris plūmū. Et ē color de cliuis ad citrinitatē ꝛ ē paroxism' vehemētie febris tertiane. ¶ Et ei' qd iuuamtū a frigidis humidis ē vehemētius. ꝛ pulsus ē durior ꝛ similior serrino q̄ȝ vndoso puro ꝛ minor ꝛ vehemētioris freq̄ntie ꝛ velocitatis.

¶ Ca. vi. de phlegmone i epate.

Significāt ipsā signa apātis calidi ꝛ diuersificāt ipsam ea q̄ ꝑportionauimus ad mesire i ꝓprietatib' ꝛ rubedo faciei ꝛ exuberatio venaꝝ.

¶ Ca. vii. de apātibus frigidis i epate.

In istis apātibus ē grauitas plus ꝛ n̄ ē sitis neq̄ȝ febris neq̄ȝ nigredo lingue ꝛ sentit̄ cū eis i istō silitudo ſpasmi. ¶ Et significāt ipsa etas ꝛ regimē ꝛ ɔplō ꝛ color s̄m ꝙ sciuisti.

¶ Ca. viii. de apātibus phlegmaticis.

Significāt ipsuȝ iflatio cutis ꝛ plūbeitas coloris: ꝛ ꝙ nō sentit̄ cū duritie ꝛ vehemētia leuitatis pulsus cū reliquis signis apātis frigidi.

¶ Ca. ix. de apostemate duro ꝛ cancro.

Sepe accidit ab apāte aн̄cedente ip̄ȝ ꝛ q̄nq̄ȝ accidit icipiēdo ꝛ q̄nq̄ȝ accidit a ꝑcussione ꝛ icipit tēdere ad duritiē ¶ Et significat ip̄ȝ tactus in eo q̄ suscipit tactū partium epatis eius. Et si nō iciperet hydropisis peruenire ad habentē ip̄ȝ appareт ad tactū manifestū valde: naȝ almirac extenuaẗ cū eo ꝛ dbilitaẗ ꝛ attestaẗ apa lunare absq̄ȝ dolore. Ver q̄nq̄ȝ ledit̄ apud initiū receptōis cibi ꝛ alleuiaẗ apud famē ꝛ ē via ad hydropisi. Et q̄nq̄ȝ significāt ipm vehemētia grauitatis valde sine febre ꝛ extenuatio corporis ꝛ casus appetitus ꝛ tenebrositas coloris: ꝛ ꝙ minoraẗ vrina. Et q̄nq̄ȝ succedit accidētibus apātis cali quȝ remouēt ꝛ nō remanet nisi grauitas. Et si addit̄ pp illud difficultas anhelit' significat ꝙ apa calidū iduraẗ. Et difficultatas qd anhelitus ꝛ grauitas sine febre cōicāt i apate duro ꝛ oppilatōe: ꝛ differunt p reliqua q̄ dicta sūt. ¶ Et sequit̄ ipsum hydropisis ꝛ ꝑprie hyposarche propter debilitatē separatōis materiei aquose ex sanguie ad resudationē subtilē eius quare currit aquositas cū sanguine i mēbra ꝛ accidūt febris ꝛ ebullitio. ꝛ spissuȝ aquositatis q̄nq̄ȝ ꝑuenit ēt ad spatium vētris scdm ꝙ dicem' i ca' asclites: quare moriunt̄ s̄m plurimū ꝑpter resolutionē nature per oppilationes viaꝝ ad

epar. quapropter dissoluunt̄ eoꝝ v̄tutes. Et isti qdē nō curant̄ nisi i principio: tūc enim q̄nq̄ȝ ɔfert cura: sed qum ꝑlōgaẗ egritudo nō ɔfert curatio. ¶ Et si fuerit durum cācerosum ꝛ fuerit illic retentio tūc dolor erit vehemēs ꝛ accidet nocumētum in colore et i appetitu ꝛ reliquis plus. Et q̄nq̄ȝ accidūt singultus ꝛ nausea sine febre ꝛ nō sentit̄ dolor: ꝛ erit via securitatis mēbri. ¶ Et scias ꝙ epar velociter oppilaẗ et ɔuertit̄ i lapideitatē ꝛ proprie qum administrantur superflue ingrossantia ꝛ ɔstipātia i apate calido.

¶ Ca. x. de dubellati.

Plurimū fit post apa calidū. Qum eni incipit fieri collectio fit dubellati: ꝛ qū icipit collectionē facere vehemētiores fiunt fe. ꝛ dolores ꝛ accidētia i primis: deinde accidūt tremores diuersi: et ledit̄ a resupinatione nedū a dormitōe super latus. qū ergo facta ē collectio lenit̄ cōpressio ꝛ sedant̄ accidentia. Q̄nq̄ȝ aperit̄ accidūt horripilatio ꝛ lubricatio virus ꝛ sanici ꝛ reꝝ que sunt sicut fex ꝛ iuenit p illō leuitatē ꝛ resolutōeȝ ex grauitate sēsata. ¶ Et ipsi' eruptio aut fit ad partem itestinoꝝ ꝛ egredit̄ cum egōne: aut ad partem renū ꝛ egredit̄ cū vrina: aut ad spatium qd est i cōcauitate ventris ꝛ iueit̄ alleuiationē ꝛ detumitōem: ꝛ non attestaẗ eūo in egestione aut vrina: ¶ Et dubellati qdē q̄nq̄ȝ ē profunda i carne epatis: ꝛ q̄nq̄ȝ tendēs ad manifestū ipsi' ꝛ nō ꝑfunda: ꝛ sanies diuersificaẗ in ea. Fit enim i ea q̄ submersa ē nigra: i nō submersa tēdit ad albedinē.

¶ Ca. xi. de apate mesaraice.

Communicāt i signis suis apostēati epatis. ver febris in illo qd calidum ē: est debil' nō existēs i vehemētia febris apostematis epatici et est grauitas cū extensione ꝑfundior ad ventrē ꝛ stōuȝ ꝛ q̄n ē tēsio maior q̄ȝ grauitas. Qū g° n̄ iuenis signa oppilatōis epatis nec signa apātum epatis ꝛ iuenis chilum subtilē pp debilitatem digōnis i istō ꝛ significationem ei' ꝛ sunt illic tensio ꝛ lenis febris: scias ꝙ i mesaraica est apa calidum. ¶ Sed iter apa duruȝ ꝛ oppilatōes mesaraice ē dr̄ia difficilis: nisi cū existimatōe longa: nam si egredit̄ aliquid saniosum post dies aliquot tūc scias ꝙ ē ab apostemate: ꝛ hec sanies discernit̄ a sanie facta a suo simili i epate i hoc ꝙ illa tendit ad rubedinē ꝛ sanguinieitatem saniosam ꝛ citrinitatem.

¶ Ca. xii. de cura apātis calidi ꝛ sanguinei.

Primū qd tibi necessariū ē: ē vt ɔsideres dispositōes repletōis: ꝛ dispositōeȝ v̄tutis ꝛ etatis ꝛ hore ꝛ alioꝝ q̄ tu scis ꝛ queras ex eis licētiā i phlōmia: ergo phlōma si ē possibile tibi ex basilica: ꝛ si nō ex nigra: ꝛ si nō ex cephalica. et si v̄t' ē fortis extrahe qd necessarium ē de sanguine i vice vna: ꝛ si n̄ ꝑtire ꝛ segrega i vices plimas. ¶ Et scias ꝙ qū n̄ phlōmas et dimittis mateīā i epate ꝛ administras stiptica ꝛ apocrustica ꝑculdubio iduratur apostema. ꝛ si tu administras resolutiua nō ē dubiū qn commoueaẗ dolor ꝛ apostema. Phlōma ergo i primis ꝛ nō hesites i hoc qū non ē ꝑhibitio fortis ꝛ extrahe san. abūdantem. ¶ Et scias ꝙ tu idiges i initio eius eo cuius simile ē i canone de repercussione ꝛ ifrigidatione: ver tibi inest tūc vt attendas latus duricici. O q̄ȝ velociter r̄ndet duricici: ꝛ pp hoc oȝ ꝙ sint ꝑmixta cum subtiliatiuis ꝛ apitiuis. ¶ Et epithimatū qdē frigidoꝝ administratio supflua q̄nq̄ȝ perducit ad duritie: ꝛ q̄nq̄ȝ sufficit eis itroit' balnei.

Et qñq3 apeꝛit ad renes. ¶ Et ſcias ꝙ plures medi
cinaꝝ qbus ē ſtipticitas aliqua et frigꝰ et ſilr ciboꝝ
q ſt̄ huiuſmōi ſūt granata et poma et pira nocēt ex
alia pte. Et illud qm̄ ipi ꝯſtipant meatū q ē ad fel q̄ꝫ
ñ attrahit cholerā et ē illud additio i apāte et mali
tia plurima. Et ex ꝯſtipatōe cū hoc qḋ ipa ē neceſſa
ria i pricipio egritudinis et i fine eius et apud reſpō
ſionē reſolutionis ad ꝯſeruādam ꝟtutē: timenṫ due
malitie lapideitas et retētio cholere i epate ¶ Qua
ꝓpter idiges ēt vt icipias a regimīe reſolutionis ma
teriei i hac egritudine pluſq̄ꝫ ſit tua iceptio i reliquiſ
apātibus timēdo lapideitatē ꝛ duriciē et expellēdo
illud qḋ foꝛſitan reſudat ex viru maſo a cuius reſu
datione nō euānṫ apāta calida. ¶ Ueꝝ reſolutio et
apertio qñq3 mollificāt virtutē ꝛ approximāt moꝛ
tem ſicut narrauit G. de diſpoſitōe medici curantis
apāta epatis cū mollificatiuis qbꝰ curātur reliqua
apāta ſicut ē emplm̄ factū ex eleo ꝛ tritico ꝛ aqua et
cibabat illū alcādaruſio: ꝛ opoꝛtebat vt cibareṫ eis
i qbꝰ ē abſterſio ſine viſcoſitate ꝛ groſſitie ꝛ vt miſce
rētur cū reſolutiuis medicine i qbus ſt̄ ſtipticitas et
ꝯfoꝛtatio ꝛ aromaticitas: ſicut ciperi ꝛ calamus aro
maticus et abſinthiū: ꝛ vt admīſtraretur de iſtis quā
titas q̄ cōſeruaret ſanitatē ꝛ nō ſupflueret ꝛ eſſent in
initio ſui repcuſſio cū foꝛtitudine ꝛ i medio ipſiꝰ cō
poſitio: ꝛ i fine eiꝰ reſolutio cū ſtipticis huiꝰ generis
ꝛ ſi eſſet neceſſe vt ꝯfoꝛtaretur reſolutio: tūc feſtiaret
qddā ꝛ i ipſo qḋ ē i ipſo. Jlle ergo ñ recipit exˡ G. ꝛ
idicauit ei G. i egroto qñ ꝯuenerūt ad eū ꝙ iſte eger
moꝛieṫ cū diſſolutōe ꝟtutis ꝛ ſudoꝛe viſcoſo pauco
apparēte ſup ipm̄: moꝛtuus ē ergo ifirmus ꝛ fuit ſm
ꝙ exſtimauit G. ¶ Nō ē ergo neceſſariū vt cū hac
reſolutōe ſingula icipiatur i hoꝛa reſpōſionis: ꝛ opꝫ
vt euētur a ſtipticitate ꝛ apertōe i diſpoſitiōe reſpon
ſionis reſolutōis pure. Et cōſideratio oīuꝫ iſtoꝝ eſt
ex ſubtilibus rebꝰ. ¶ Et ſcias ꝙ ſicut hoc mēbrum
velociter ꝯuertitur i lapideitatē ſilr velociter ſuſcipit
reſolutionē. ¶ Et qñq3 ſt̄ reſolutio ꝛ aptio cauſe ad
eruptionē. ¶ Et qñ adminiſtras reſolutōeꝫ ñ admi
niſtres eā ex genere eoꝝ q̄ moꝛdicāt ꝛ ꝯmouēt apā
¶ Et aqua qḋ oꝛdei quāuis abſtergat ſine moꝛdica
tione: tñ ē dulcis: ꝛ dulce facit icurrere oppilationeſ
pp illud ergo i aqua ē ſufficiētia abūdās: qm̄ abſter
git ſine moꝛdicatōe ꝛ nō facit accidere oppilatōeꝫ.
Amplius poſſibile ē vt ꝯfoꝛtētur eiꝰ aptio ꝛ abſter
ſio cū eis q̄ admiſcenṫ ei ſi neceſſariū ē vt addaṫ ipiꝰ
virtus. ¶ Et moꝛdicatio qḋ ꝛ ſtipticitas plus noci
ue ſūt ꝯcauitati q̄ꝫ gibboſitati: qm̄ ipe feſtināt cū vir
tute ſua: ꝛ faciunt accidere oppilatōes i initio viarū
et i gibboſitate ſt̄ fracte ꝟtutis ꝛ obuiāt extremis oꝛi
ficiis. ¶ Amplius oꝫ vt cognoſcas latus egrū. ꝛ ca
ue ne ꝓuoces vrinā egritudine exñte i ꝯcauitate aut
ſoluas ventrē egritudine exñte i gibboſitate ꝛ facias
materiā i vtriſq3 diſpoſitōibus ſimul iobedientē: im
mo oꝫ vt tu euēs ex ꝓpinquioꝛibꝰ locis. Euā ergo
ex apāte qḋ ē i ꝯcauitate ex latere ſolutōis vētris et
illud qḋ ē i gibboſitate ex prouocatōis latere. ¶ Et
caue ne dimittas naturā remanere reſtrictā. Jn hoc
eni ē nocumētū magnū et i ipſo ē erroꝛ. Non etiaꝫ
dimittas eaꝫ ſolutā ſupflue et cadat virtus ꝛ heſitet
natura: imo ſupereſt tibi vt reſoluaſ ꝯſtrictā cū equa
litate ꝛ ꝯſtringas ſolutā cū equalitate. ¶ Medicie
aūt ꝯueniētes apātibus epatis ꝛ i initio rei quꝫ illic
ē caliditas ſupflua ſunt aqua endiuie ꝛ aqua ſolatri

cū ſirupo acetoſo zuccario ꝛ aqua oꝛdei ꝛ aqua vir
ge paſtoꝛis ꝛ aqua arnogloſſe ꝛ alkekengi ꝛ aqua
coꝛiādri humidi ꝛ aqua cucur. ꝛ aq̄ cucumeris et a
qua cuſcute. Et oꝫ vt admiſceaṫ eis aliqd hoꝝ q̄ ſūt
ſicut abſinthiū ꝛ calamus aromaticꝰ et troci. huiuſ
modi: ℞. carnis amirberis. ʒ. x. roſaꝝ ſpodii āboꝛuꝫ
ana. ʒ. v. medulle ſeminis citroli ꝛ medulle ſemis cu
cuꝛbite ꝛ ſemis poꝛtulace ꝛ ſemis ēdiuie oīuꝫ ana. ʒ.
iii. ſemis feniculi pōdus. ʒ. i. ſumaṫ ex eis i potu pon
dus. ii. auř. Et ſi neceſſariū ē addē ꝯfoꝛtātia epar po
nanṫ i eis lacca ꝛ reubar. Et ſi fuerit illic tuſſis ponā
tur i ipſis ſuccus liqritie ꝛ aliquid de dragaganto et
tereniabin. ¶ Medicine q̄ ſunt foꝛtioꝛes ꝛ ꝯuenien
tioꝛes ei qui ñ habet ex caliditate quātitatē ꝯuenien
tē i vltimo ſunt aqua feniculi ꝛ bugloſſe et ſquinātū
tum et apiū mōtanum ꝛ allubleb et totū illud cū ſi
rupo acetoſo. Jſta eni ꝛ ꝯſimilia cōferunt i illo qḋ ē
i tunica prima qū incipit i maturatōe ꝯuenire paꝝ.
et troci. de roſis etiā et ꝓprie in eo qḋ ſequiṫ ꝯcauita
tē. ¶ Et multotiens qḋ ē cā apātis ꝛ initium eiꝰ ſal
tus et pcuſſio. Et ex eis q̄ ꝓhibent ipm̄ accidere pꝰ
illa duo et poſt phlomiā ē vt i potu ſumaṫ ex rubea
ꝛ reu. alſeni omni die. ʒ. i. ꝛ fiat hoc tribꝰ diebꝰ. ¶ Et
poſtq̄ꝫ ſcis ꝙ apā ē i latere ꝯcauo: tunc primuꝫ ē vt
adminiſtres aquā allubleb pmixtā cuꝫ eis q̄ neceſſe
ē illi admiſceri ex ifrigidatiuis p̄dictis. Et aqua ſicle
in oībus q̄ maturāt ꝛ repcutiunt et leniūt naturam.
¶ Et ꝯfert qum apparet maturatio oppoponacuꝫ
cū aqua feniculi ꝛ aqua ſolatri ꝛ aqua allubleb ꝛ vt
tu ponas in cibo aliqd de ſemine cartami et ſicle ſi
ue de vrtica ꝛ polypodio ¶ Et qñ declinat admini
ſtra foꝛtia ſicˀ aloes et agaricū ꝛ turbit: et qdā admi
niſtrāt myrob. citrinos. Ego ꝟo abhoꝛreo eos pp il
lud qḋ i eis ē de ꝟtute ſtipticitatis et timeo ꝙ educaṫ
ſubtile et ꝟtaṫ i lapideitatē groſſuꝫ. Et qñq3 admini
ſtranṫ i huiuſmōi hoꝛa ea q̄ ſūt ſicut ſemē cartami et
ſicut vrtica et polypodiū i cibo et epithimū ſine ti
moꝛe. Et qñq3 addemꝰ ad ea q̄ ſūt ſicut helius ſ3 ne
ceſſitatē. Cliſtere aūt i pricipio et vbi accidit vt ſit na
tura ꝯſtricta fiat ex eis q̄ ſunt ſicut ſuccus folioꝛuꝫ ſi
cle cū melle et ſale et baurach aut cum zuccaro ru.
Et apud declinatōem fiat foꝛtioꝛ et ponaṫ i ipſo po
lypodium et cētaurea et iſopus et oꝛiganū. Et qñq3
poniṫ i ipo collognitida. ¶ Qū autē ē i lateṙ gibbo
ſitas oꝫ vt icipias i ipo cuꝫ diureticis fridis deinde
cū tēperatis. Et qñ apparet maturatio admīſtra foꝛ
tia acuta: et ñ ē neceſſaria hec poſterioꝛatio niſi pp ti
moꝛē lapideitatis. Medicine aūt iſte ſūt ſicut rubea
et petroſelinū et aſſaꝝ et ſqinātium et tro. almirberiſ
deſcripti et tro. de eupatoꝛio foꝛtes et reliqua diure
tica foꝛtia predicta in areolis expulſionis et i caº ꝓ
uocationis. ¶ Empl̄a vero oꝫ vt nō admīſtrenṫ fri
gida ſicut ſup apāta alia: imo tepida. Et illa quidem
a qbus oꝫ icipere qum exiſtimas ꝙ apā eſt habens
initiū ſicut ſucci frigidi ſtiptici ſicut ſuccꝰ poꝛtulace
ꝛ cucur. ꝛ ſemperuiue ꝛ aqua roſ. ꝛ ſandali ꝛ canſo
ra ſūt empl̄a facta ex preputiis vitiū ꝛ ro. ſiccis et a
triplicibus. Et nō oꝫ vt ſint huiuſmōi qū ꝟificaṫ ꝙ
apā iā eſt. Melioꝛa nāq3 empl̄a ſunt illa q̄ ſūt facta
ex cydoniis cū medicinis aliis: ꝺ illis ē vt teranṫ cy
donia cum farina oꝛdei ꝛ aqua ro. ꝛ fiat ex eis ēplm̄
aut cydōia decocta cū aceto ꝛ aqua donec diſcocta
ſint: ꝛ miſceanṫ cum ſandalis: ꝛ ponaṫ ſup ea aliquā
tulū olei ro. ꝛ adminiſtrenṫ. Et ex illis ē vt decoquāṫ

cydonia cũ vino odorifero ĩ quo sit stipticitas ⁊ ad
datur eis virga pastoris. Et ꝯfortent̃ cũ eis que sunt
sicut paꝝ spice et absinthiũ et cipi: ⁊ preparent̃ cum
eis que sũt sicut sauich ordei ⁊ admĩstrent̃. Et qñqꝫ
ponit̃ cũ eis oleum de cydoniis aut oleũ masticinũ
aut oleũ de alcanna. Et ꝺ aqs aqua myrthi ⁊ aqua
de foliis maloꝝ ⁊ aqua cydonioꝝ ⁊ similia. Et qñꝫ
sit emplm̃ ex cydoniis decoctis cũ decoctiõe absin
thii. ¶ Et qñ voluntas ẽ vt eleuet̃ ad gradũ resolu
tionis ponat̃ ĩ ipso mastix ⁊ camenulla et melilotuꝫ
⁊ farina ordei ⁊ fenugrecũ cũ reb' ĩ qbus sit stiptici
tas ⁊ semen lini ⁊ oleũ. s. ei' ⁊ oleum fisticinũ ⁊ oleũ
camenillinũ et fenugrecum. Et ex emplis laudatis
ẽ emplm̃ ꝺ tenulis ⁊ emplꝫ filagri' ⁊ emplm̃ de me
liloto et emplm̃ caritiũ ⁊ empla que dicem' ĩ ãtido
tario. Descriptio empli ad ĩflationẽ: ℞. butyri ⁊ suc
ci rubei amboꝝ ana ptẽ. i. croci masticis amborum
ana ptẽ. ʒ. olei ro. ptes. iiii. cere q̃ꝫtũ necesse ẽ. ¶ Et
ĩ fine ei' admĩstra empla apitiua resolutiua ꝑmixta
cũ stipticis pp ꝯseruatõeꝫ v̓tutis sic̃ st̃ ẽpla f̃ca ex ire
os ⁊ assaro et alusnee ⁊ polio et origano et sceba et
se. apii et bdellio et silib'. Et qñꝫ addunt̃ ĩ eis cõfor
tãtia. Et empla f̃ca ex myrto et rubea tictoꝝ et gra
nis lauri ⁊ croco ⁊ myrrha et mastice ⁊ cera et oleo
sãbacino ⁊ oleo de lilio. Descriptio ẽpli resoluentis
ap̃ata ẽpis ꝓportionatũ ad cibos laudabile exptũ:
℞. storacis ⁊ cere ãboꝝ ana darkimet. x. ⁊ masticis
⁊ croci et aõmi oĩuꝫ ana darkimet. ii. olei de arbore
masticis ⁊ olei ro. ãboꝝ ana darkimet. ii. vini cotilas
ii. ⁊ ʒ. liq̃fiant cera ⁊ oleũ et misceãt̃ cũ eis oĩa. Aliꝺ
iuuatiuũ valde: ℞. lilii amomi folii oĩum ana põd'
darkimet. i. storacis cere ãboꝝ añ. darkimet. i. olei ꝺ
arbore masticis q̃ꝫtuꝫ necesse ẽ. Aliud bonũ: ℞. alo
es. ʒ. iii. masticis. ʒ. i. camemille ⁊ meliloti amboruꝫ
ana. ʒ. iiii. croci rubee ⁊ calami aro. assari oĩuꝫ ana
. ʒ. ii. cere ⁊ ãmoniaci amboꝝ ana. ʒ. vi. olei de lilio
q̃ꝫtũ sufficit. Aliud resolutiuũ cõfortatiuum: ℞. cro
ci. ʒ. ii: bdellii. ʒ. vii. ⁊ sordis vrceoli. ʒ. iiii. ⁊ amomi
⁊ spice romane: ⁊ carpobalsami oĩuꝫ ana. ʒ. vi. olei
ꝺ lilio q̃ꝫtũ sufficit: ꝑmisceant̃ ⁊ admĩstrent̃. ¶ Qꝺ si
cũ ap̃ate fuerit solutio v̓ẽtris debilitans quaꝫ sollici
tudo exigit retineri: tunc oꝫ vt ĩ potu sumãt̃ trocisci
almirberis et troc. ꝺ reubar° muschati ¶ Cibus aũt
melior ẽ kisch ordei. Infrigidat enĩ ⁊ abstergit ⁊ nõ
facit acqrere oppilationes et festinat ei' penetratio.
In candarusio aũt ⁊ frumẽto fortiori eo necessariũ
ẽ aliquid de grossitudine ⁊ ꝯpressione ap̃atis. Et si
non ẽ excusatio a pane sit panis qui non ẽ ex simila
neqꝫ ex tritico grosso: ⁊ iã sit in furno panis fact': et
oꝫ vt intendat̃ cũ cibo vltimo. Et ex oleib' lactuca
⁊ atriplices: ⁊ ex fructibus granata dulcia ⁊ ĩ cuius
stõ non ꝯuertunt̃ dulcia ⁊ oꝫ vt deuitet dulcia q̃ꝫtuꝫ
potest. ¶ Ca. xiii. de cura herisipile.

Cura herisibile ꝓxĩa ẽ cure phlegmõis. ve
rũ oꝫ vt sint v̓ẽtris solutio ⁊ vrĩe ꝓuocatio
sublimiores: ⁊ cũ eis q̃ st̃ ꝺcliuiora ad frigi
ditatẽ. Et ponãt̃ medicine sup ipsã infrigidate cũ ni
ue ⁊ ñ icessãter remouet̃ illꝺ donec eger iueniat sub
uersionẽ frigoris. Et fiãt empla ex nenufare ⁊ aqua
alkekengi ⁊ aqua cydonioꝝ ⁊ sandaloꝝ ⁊ cãfora ⁊
filibus. Et non admĩstres ĩ ea calefaciẽtia quãtũ pos
sibile est.

¶ Ca. xiiii. ꝺ cura aldubellati.

Oportet vt admĩstrẽt̃ ĩ pricipio aldubella
ti ⁊ cum incipit ap̃a calidum de quo existimatur ꝙ
ad collectinoem perueniat repercussiua que sũt ex
emplis cũ equalitate ⁊ epithimatib'. Et ĩ potu dent̃
aqua ordei ⁊ sirupus acetosus. Et si dispõ necessari
am faciat phlomiã phloma ex basilica: aut ventosa
ptẽ v̓ẽtris q̃ sequit̃ epar. Et qñꝫ ĩdiges solutione v̓ẽ
tris. qñ ergo ñ ẽ excusatio quin collectio fiat: tũc ne
cessarium ẽ vt admĩstres maturationẽ ⁊ suppuratio
nẽ: ⁊ necessarium ẽ vt adiuuent̃ cuꝫ ĩcissione ⁊ subti
liatõe qñ necessariũ sit humorib' grossis exñtib' in
huiusmõi ap̃atibus qb' mẽbrũ iã ĩbibitũ ẽ. Et neces
saria ẽ lenificatio vt faciat hũoreꝫ p̃paratũ ad resol
uẽdũ. qñ ergo apparet maturatio ⁊ ñ suppurat̃ alt̃a
ip̃m ab illis ⁊ v̓tẽ suppuratiuis fortib' potando aut
emplando: deĩde adiuua naturã ad expellẽduꝫ ma
teriã Et si ĩdiges adiutorio ⁊ oppositõe ad partem
declinatõis ⁊ oportuerit vt ventrẽ soluas aut vrinã
ꝓuoces facies. Et non ꝓuoces cuꝫ re forti ⁊ calida
⁊ faciat ĩcurrere egrum nocumentũ ĩ vesica. Conser
uatio enĩ vesice ĩ hac egritudine ⁊ qñ erũpit pus ad
ip̃m per seipsum aut medicina diureticã necessaria
ẽ. Qñqꝫ erũpit pus aut expellit̃ ⁊ necessaria ẽ ablu
tio residui pus: tunc fiat cum eis que sunt sicut aqua
mellis ⁊ rubea. Deinde si ĩdiges ĩcarnatione vlceris
tunc si virtus tolerat v̓ẽtris solutionem ẽ ĩ ipsa adiu
torium plimuꝫ quin non ẽ superflua. Et v̓ẽtris qdẽ
solo necessaria ẽ ꝓpter duas res: vna eaꝝ ante erup
tionẽ ⁊ minoret̃ materia ⁊ alleuiet̃ super naturam: ⁊
s̃a post eruptõeꝫ aut ꝓpe eruptionẽ ⁊ ꝯplemẽtũ ma
turatõis: qum scit̃ ꝙ mã ad partem ĩtestinoꝝ ẽ ꝺcli
uior ⁊ ꝙ dubellati ẽ ĩ latere concauo. ¶ Et ex illis
quidem quibus venter soluit̃ ante eruptionẽ s̃m se
mitã adiutorii nature ⁊ alleuiatõis sunt tereniabi et
xiracost ⁊ cassiafi. et zuccaꝝ rubeũ ⁊ huiusmõi ĩ aqs
allubleb ⁊ ẽdiuia bibita. Et forti' illis ẽ decoctio se
minũ ⁊ radicuꝫ ĩ qua decoctum est eupatorium ⁊ ĩ
qua soluta st̃ tereniabin ⁊ xiracost ⁊ cassiafi. ⁊ silia.
Et quãdoqꝫ ponunt̃ ĩ ipso aloes et absinthium. Et
ex clisteeibus clisteria lenia nota. ¶ Solutiua autẽ
que sunt post maturationẽ ⁊ iuuant ad maturãduꝫ
etiam ⁊ ad eruptionem sunt vt sumãtur ĩ potu ĩ de
coctione radicum eupatorii olei de tribulis. ʒ. iiii. sã
baci pondus. ʒ. ii. coniungatur cum. ʒ. ʒ. zuc. ⁊. ʒ. ʒ.
cassiefi. ¶ Si auteꝫ materia fuerit versus gibbosita
tem non oportebit vt administrẽtur solutiua nisi s̃ꝫ
viam adiutorii ⁊ alleuiationis ĩ pricipio ⁊ ante ma
turationem. ¶ Post maturationem vero oꝫ vt ad
ministrentur diuretica predicta s̃m ordinem suuꝫ. s.
quotienscũqꝫ est maturatio ĩ vltimo admĩstrent̃ for
tia. ¶ Medicine vero ebibite adiuuantes ad matu
rationeꝫ sunt sicut lac asininum cum zuccaro ru. aut
zuccaro albasir: ⁊ sicut aqua de radicibus cũ passis
⁊ ficub' ⁊ capilloueneris ⁊ fenugreco cũ oleo amig
dalino dulci aut amaro: aut oleo de fenugreco aut
oleo de tribulis. Et si voluerit fortius illo ponãtur in
ipso dactili ⁊ sumant ĩ potu ĩ ieiuno ꝺcoctõeꝫ psilii
vel polii cipi mõtani et sirupum de isopo cõfortatũ
⁊ cibentur melle colato a spuma sua cum decoctiõe
sua ⁊ ficubus et aqua mellis ĩ aqua ordei: aut sumã
tur ꝺ taraxacon sicca pondus. ʒ. i. ⁊ lactis asini. ʒ. iiii
cum zuccaro. ⁊ v̓tatur medicinis ĩ quibus sunt aper
tio ⁊ subtiliatio: ⁊ etiam confortatio sicut sunt absin
thiuꝫ ⁊ crocus ⁊ spica ⁊ radix peonie ⁊ radix alba
see ⁊ radix rubee ⁊ mastix ⁊ utraqꝫ spica ⁊ grana

alfagdi ⁊ succus eupatorii ⁊ radices centauree ⁊ ex
oleis oleum ꝺ neriden ⁊ oleum de arbore mastic. ⁊
oleuꝫ de lilio. ¶ Empl'a vero adiuuantia sunt sicut
empl'a i quibus ponũtur farina ⁊ melilotuꝫ ⁊ came
milla ⁊ radix lilii ⁊ calamẽtum ⁊ radix euisci ⁊ fisc⁹
⁊ oleuĩn ⁊ frumẽtum ⁊ cepe assatum ⁊ oleum ꝺ bẽ.
Si autẽ necessaria sunt fortiora illis administreẽ em
plastrũ ex farina ordei ⁊ baurac ⁊ fimo colũbino ⁊
calamẽto ⁊ glutino alboti ⁊ picis ⁊ maneris ⁊ simili
Et oꝫ quãdo sentit maturatõeꝫ vt dormiat sup epar
suum ⁊ assiduet balneatiõem cum aqua calida. Et
qñqꝫ ẽ necessariuꝫ vt exercitetur ⁊ ambulet si poſe ẽ
ei illud. ¶ Quod si erumpiẽ tunc oꝫ vt sumat super
ipsã ea que abluũt ipm ⁊ mundificãt sicut aqua mel
lis calida deide consequanẽ ea que mundificãt ipsũ
ex parte declinationis aut cum solutione vẽtris aut
eum ꝓuocatione vrine si idiget eis: aut admisceatur
aliqd illoꝝ cum aqua mellis. Et non oꝫ vt dẽtur ei
i potu diuretica valde ⁊ ledãt meatus vrine. ꝙ si ac
cidat vt vlceret: ant ledat pus meatus vrine aut vesi
ce: tũc rectius est vt nutriatur cibis i quibus ẽ abster
sio absqꝫ mordicatõe: imo cum conglutinatione ali
qua sicut ẽ aqua mellis decocta cum equalitate cuꝫ
qua permixtũ ẽ paꝝ amili ⁊ ouũ ⁊ oleuꝫ ro. ⁊ sicut
sũt malue cũ candarusio. Et ad vltimum oportet vt
regatur regimine vlcerum mẽbroꝝ iteriorum: ⁊ ꝺꝫ
ꝙ oportet vt res currat i vlceribus renuꝫ. ¶ Qum
ergo mundificatur vltime oꝫ vt i potu sumat i matu
tinis aquam ordei ⁊ sirupum acetosum. Qunqꝫ pre
terierunt hore alique sumatur turis ⁊ sanguinis dra
conis ãboruꝫ ana aur. i. ⁊ seminis endiuie ⁊ seminis
apii ⁊ masticis oiuꝫ ana aur. i. ⁊ sumat ea i potu i si
rupo acetoso aut gileui aut aq̃ mellis. Et post illud
ꝯforteẽ cũ cibo ⁊ cureẽ vlcus eius cum eis que sunt
sicut ea q̃ dicemus i cura vlcerũ renũ. ¶ Et qum ac
cidit vt mã effundaẽ ad spatiuꝫ ventris: tunc necessa
rium ẽ vt icidatur cutis apud iguina ⁊ discooperiaẽ
lacertus adeo donec appareat siphac iteri⁹ nomina
tũ birabaton. deide fiat in ipo foramen ⁊ ponatur i
ipso cãnula per quam currat pus: deide cũ empl'is.
¶ De cibis vero oportet vt administreñ i pricipio
subtiliatio cibi ⁊ sit contentus kisch ordei: ⁊ sirupo
acetoso. deinde post illud administrentur cibi aperi
tiui quos diximus ⁊ vitelli ouorũ sorbilium ⁊ sorbi
tiones lenificantes. ¶ Qum ergo erumpitur ⁊ mũ
dificatur necessaria sunt ea que ꝯfortant sicut aqua
carnis: ⁊ carnes arietine ⁊ hedine ⁊ auiuꝫ terrenarũ
⁊ earum iura cum aceto condita sine seminibus et
vitelli ouorũ sorbiliuꝫ ⁊ similia ⁊ paruꝫ vini. Et vta
tur odoramentis confortatiuis

¶ Ca. xv. de cura apostematuꝫ frigidorũ.

Oportet vt admistrentur in eis subtiliatiua
abstersiua ⁊ appropinquat cura eoruꝫ cure
oppilationuꝫ ⁊ cura dubellet que prepara
te sunt ad maturationem. ¶ Et tu quidem iaꝫ sciui
sti medicinas maturatiuas ⁊ diureticas ⁊ aperitiuas
⁊ subtiliatiuas. ⁊ oꝫ vt sit i eis virtus stiptica confor
tãs aromatica. ¶ Et mittunẽ i eis ꝺ oleis oleum de
kerua ⁊ oleũ ꝺ ieusemino ⁊ oleuꝫ sãbacinũ i empl'is
que ad ea assumunẽ. ¶ Et meliora ẽplastra ipsoruꝫ
sunt emplm fuludriacõ ⁊ eplastrũ filagrius ⁊ ẽpla
strũ stomaticon ⁊ ẽplastrũ ꝺ seminibus: ⁊ cõfert dia
curcuma ⁊ dialacca ⁊ similia. ¶ Et fistici qdẽ maxi
mi iuuamẽti sunt i eis ⁊ trocisci ꝺ spica ⁊ ex sirupis si

rupus ꝺ seminibus cũ camedreos ⁊ polio iã decoc
tis i eo. ¶ Et ex eis que i ipsis iuuant ⁊ ꝓprie i illo
qꝺ idurationi ꝓximũ est. Et ꝯferunt etiam doloꝛib⁹
renum ⁊ splenis: ⁊ ẽ medicamẽ factum cum squilla
ꝺm hũc modum: ℞. squille assate: lilii celestis assari
dauci seminis apii anisi spice aromatice cassie casto
rei calamẽti mõtani cymini calamẽti fluuialis acori
piretri piperis longi nucismus. amomi opii euforbii
seminis altee sticados polii siseleos seminis rute se
minis feniculi corticuꝫ radicũ capparis aristol. ro.
cinnamomi croci vel cinami grossi. ʒʒ. baccaꝝ lau
ri seminis hyusquiami al. costi ameos seminis car
ui omnium ana partem. i. conficiantur cum melle
dispumato ⁊ administretur. ¶ Medicamen factũ
cum alleis campestribus ⁊ efficit operationem pre
dicti eandem: ℞. alleorum gẽtiane albe eupato. co
sti aristol. keisiꝫ siselcos piperis longi omnium ana
darkimet. iii. seminis apii assari meu: ⁊ su. nucismus.
ameos aniuden nigre omniuꝫ ana darkimet. xv. ca
storei aque ro. oiuꝫ ana darkimet. xii. soluãẽ ista cuꝫ
vino ⁊ reliqua terãtur ⁊ misceãẽ ita vt fiãt res vna: de
inde cõiũgatur cum melle.

¶ Ca. xvi. de cura apatum duroꝝ.

Non euadit aliqs ex apatc duro qescẽte cõ
firmato. Et illi q sanãtur ex eo sũt q curanẽ
i initio sui. ¶ Et canon qdẽ curatõis eorũ
ẽ post purgatõeꝫ corporis ex humiditatib⁹ grossis
cũ medicinis ꝯpositis ex speciebus i quibus sunt le
nificatio equalis ⁊ resolutio ⁊ subtiliatio ⁊ calefactio
tẽperata ⁊ apertio oppilationũ dominãtior qꝫ leni
ficatio et ꝯfortatio ⁊ stipticitas ⁊ aromaticitas cũ qꝫ
titate qua idiget ifra quod adiuuãt duas intẽtiones
alias. Et vt i pluribus haꝝ medicinarum que iuuãt
duas itẽtiones dominãtur amaritudo ⁊ stipticitas
parua. Et iste medicine admistrãtur i potu ⁊ admi
nistrãẽ i ẽplastris ⁊ admistranẽ i embrocis. ¶ Et oꝫ
vt lenias naturam si fuerit tẽperata cũ rebus lenib⁹
⁊ clisteriis proprie et illud qꝺ efficiũt grana pini ma
ioris ⁊ semen lini et gluten alboti cum hoc ꝙ ipa cõ
ferũt apostemati. Et ñ oportet vt sis audax ad soluẽ
duꝫ vẽtreꝫ cum rebus vehemẽtis caliditatis et faci
ant lesioneꝫ ⁊ addãt i nocumẽto. ¶ Et oportet vt sit
eius sõnus super latus dextꝝ. Illud ei est ex eis que
valde ꝯferũt ad resolutioneꝫ eius. ¶ Medicine vo
singulares valẽtes ad illud sẽ grana pini ⁊ medulle
⁊ adipes tẽperate et ad calitatẽ decliues. Et i farina
fenugreci ẽ lenificatio quedã cum maturatione ⁊ co
stus ẽ vehemẽtis iuuaminis: nam qũ ex eo sumitur
i potu. ʒ. s. vsqꝫ ad aur: cũ tille mixto aut cũ vino cõ
fert manifeste. Et qñꝫ ꝯfert ei sumẽ i potu oleũ ꝺ ne
riden aut oleũ ꝺ balsamo aut oleũ costinũ cũ aq̃ in
qua decocta sũt ruta ⁊ anetũ. ⁊ dosis olei de nerideꝫ
sit qꝫtitas. ʒ. iiii. administreẽ illud hebdomoda vna
⁊ ꝯfert maxime. ⁊ ex eis que ꝯferũt ad illud sũt semi
nis agnicasti põdus. ʒ. i. i quibusdam sirupis: ⁊ eupa
torii põdus. ʒ. i. cũ aqua apii aut feniculi aut endiuie
aut arnoglosse sicce põdus aur. i. ⁊ decoctio lupino
rũ i qua positũ ẽ de spica aromatica vsqꝫ ad. ʒ. s. aut
ꝺ pipere min⁹ hoc ⁊ amigdale amare i vino. ⁊ radix
arboris sanguis dracõis iuuatiua ẽ etiã ⁊ cortex ar
boris aldemest ⁊ bacce lauri ⁊ radix ãigdali ⁊ radix
su. ⁊ cicer nigrũ ⁊ poliũ ⁊ camedreos ⁊ porri. ¶ Et
ex medicinis ꝯpositis cõferẽtibus ad illud sunt tro
cisci ꝺ bdellio quoꝝ ꝯfectio: ℞. rosarum tritaꝝ. ʒ. x.

spice aromatice.ʒ.ii.myrrhe.ʒ.i. costi.ʒ.i.⁊.s. masti
cis.ʒ.i.amigdalaꝝ amaraꝝ.ʒ.i.⁊.s. bdellii.ʒ.iii.terā
tur medicine ⁊ dissoluat bdelliuʒ cū vino ⁊ confici
antur cū eo medicine ⁊ fiāt īde trocisci.⁊ potio eoꝝ
sit triū dragmaruʒ cum aqua mellis aut cum apozi
mate ꝺ̓ seminibus:⁊ si fuerit caliditas cuʒ aqua allu
bleb ⁊ endiuie.Et ex istis ē medicamē asclepiadis
factū cū felle vrsi.Ipsuʒ nāqȝ expertū est ꝯferre per
illud quod i ipso ē ꝺ̓ speciebus medicinaruʒ valen
tiuʒ ad illud ſm ꝯditiones suas quas diximus ⁊ ꝺ̓
scriptio quidē eius:℞.camepitheos prassii seminis
apii montani gentiane seminis agnicasti fellis vrsi
synapis seminis cucum.scolopēdrie radicuʒ oppo
ponacis amiloꝝ lacuē rubee tinctoꝝ seminis cauli
um aristol.piperis spice ide costi seminis apii hor
tulani seminis endiuie vel eruce ⁊ herbe iudaice po
lii opii eupatorii granoꝝ iuniperi partes equales:cō
ficiant cuʒ melle:⁊ dosis eius pōdus auellane cum
vino.⁊ ex eis que ꝯferunt ad illud sunt diacurcume
⁊ attanasia ⁊ tyriaca diatesseron ⁊ hocrugene ꝯferūt
ad illud.Et ex ꝯpositis leuibus i hoc ē medicamen
altaraxacon dictuʒ i ca° aldubellati ⁊ medicine q̄s
diximus i ca.apostematū frigidoꝝ absolute.Et qū
administraueris omni die trociscos almirberis p heb
domodā vnam qui bibant in aqua ⁊ icipiat a.ʒ.i.⁊
.s.vsqȝ ad.ii.ʒ.⁊.s.erit vltimū:⁊ vt aggreget aliquid
huiusmōi aque admīnistrādo cardos ⁊ allabrē gra
dati ex.ʒ.iii.⁊.s.vsqȝ ad.ʒ.i.Et stude i hoc ne faciat
illud cadere ipm i creatione ⁊ aperi oppilationem.
Et ex potib⁹ q bibunt est apozima costi ⁊ ramo
rū eupatorii ⁊ fenugreci et passaꝝ.iiii.ʒ.cum.ʒ.olei
amigdalini aut olei ꝺ̓ nucibus recentibus:aut apo
zima qꝺ̓ ℞.gentianā absinthium melilotū passas fi
cus aut apozima aristol. absinthii rute florum squi
nāti et passul ⁊ fenugreco.Et apozima lupinoruʒ ⁊
costi ⁊ absinthii cū oleo ꝺ̓ keruа.Et ex ēplastris
bonis ad illꝺ̓ ē vt ēplastrū fiat cū amomo humido
aut sicco decocto cum vino pontico:aut ex spica cū
oleo ꝺ̓ fisticis cū prassio ⁊ expressio cū aneto ꝺ̓ cro
co:aut ēplastrū factuʒ ex farina fenugreci ⁊ ficubus
⁊ ruta ⁊ meliloto ⁊ nitro:aut sumant āmoniaci.ʒ.cē
tum:bdellii.ʒ.xxv.croci.ʒ.xii.terātur oia ⁊ conficiā
tur cum cerato facto ex cera ⁊ oleo de alcāna scdm
ꝙ videt:aut ēplastrū factū ex farina fenugreci ⁊ ster
core caprino ⁊ cordumeni ⁊ calamento ⁊ caulibus
⁊ vsnee ⁊ ruta.Et illi quidē cuius cā est percussio
⁊ iā icipit apostemari ⁊ idurari conueniētius ex em
plastris ē ēplastruʒ ro. cū sabren.Et ex medicinis ⁊
regimine bonis qum administraueris potiones et
ēplastra ē vt ponant super mēbrū ventose calefacte
sine icissione.imo superponat loco sanguisuge:dein
de administra medicinas que sūt fortiores i subtilia
tione ⁊ resolutione ⁊ fac adherere loco ea que sunt
sicut nitrum ⁊ sulfur citrinum.v.diebus aut hebdo
moda.i.deinde administra epithimata cuʒ synapi i
omnibus.x.diebus postea fac vomere egrū cū rha
phano.Qꝺ̓ si obediēs fuerit āpa administra hellebo
ruʒ albū.Et q̄zdo fit apostema cācer minoratur
spes i cōnā si confert aliquid tūc medicamen ascle
piadis qꝺ̓ est i antidotario absqȝ felle vrsi.Cibi
autē sint illi quoꝝ digestio ē velox sicut vitelli ouo
rū sorbiliū ⁊ sicut kisch ordei ⁊ cibus ci⁹ qui hēt op
pilatōes i epate suo ⁊ parū vini quod ē subtile ē bo
nuʒ valde ⁊ abstineat a carne.

Ca.xvii.ꝺ̓ cura āpatuʒ almirach lacerti.

Est ꝓxima curationi apostematū epatis ex
parte medicinarū nisi quia audacia ad rep
cutiendā materiā in primis ⁊ ad resoluēdū
eā secundo ē fortior Et non timet ex eis ex stipticita
te ⁊ resolutōe qꝺ̓ timet ex āpate epatis

Ca.xviii.ꝺ̓ cura āpatum mesaraice.

Est similis curatōi āpatuʒ cū cauitatis epis.

C.xix.ꝺ̓ pcussiōe ⁊ obuiatōe ⁊ cāu sr ep.

Quoniā q̄zdoqȝ accidit obuiatio aut casus
aut nocumētuʒ super epar:tūc necesse ē vt
tu succurras vt nō accidat ex eis fluxus sā
guinis aut āpa magnuʒ.Qꝺ̓ si accidat āpa curet
cū eis que diximus ꝺ̓ cura āpis qꝺ̓ succedit percus
sioni.Et quādoqȝ accidit ex eis vt additamētuʒ
maius ꝺ̓ additamētis epatis remoueat a loco suo ⁊
ꝓprie si fuerit magnū ⁊ accidit dolor sub hypocon
driis dextris post percussionem aut saltū aut casuʒ
⁊ rectificat istud ꝯmotio ⁊ excussio cuʒ ꝑparatione
pectoris illius qui hēt illud ⁊ erectione illius quare
sedat dolor subito cū reditōe additamēti ad locum
suū.In aliis aūt oportet vt icipiat ⁊ fiat phlomia
Et si fuerit caliditas vehemēs tūc potet ⁊ liniat cuʒ
ifrigidatiuis apocrusticis.Si autē sanguis eius
egrediat tūc ponātur cū eis stiptica.Et si nō fue
rit calitas vehemēs neqȝ cursus sāguinis aut iaʒ fue
rit sedatū illud qꝺ̓ ide erat:tūc tua intētio nō erit ni
si vt resoluas sanguinē mortuū.Et si ñ fuerit pos
sibile vt resoluas sāguinē aut pertrāsiuit terminū tūc
administra resoluentia.Et non est aliquid simile epi
thimati cū mumia ⁊ oleo arazaki.Et ꝯferūt oib⁹
illis medicine predicte i ca° apostematū cuenictiuʒ
ab obuiatione.Medicamē conferēs ad illud in
principio qum ē caliditas ⁊ inflatio aut timetur cur
su sanguinis:℞.reubarbari balaustiaruʒ sanguinis
draconis aluminis iameni partes equales:⁊ dosis
eius sit aur.i.cū aqua cydonioꝝ.Qꝺ̓ si non fuerit il
lic caliditas plima ⁊ volueris administrare medici
nas i qbus sit repercussio cū resolutiōe aliqua ⁊ cō
fortatione:tūc ꝯfert ad illud h° cōpositū:℞.karabe
.ʒ.x.ro.ru.ʒ.v.meliloti.ʒ.x.acatie.ʒ.iiii.spice ide cro
ci amboꝝ ana.ʒ.vi.masticis corticis capparis ābo
ruʒ ana.ʒ.iiii.luti armeni.ʒ.vii. nucis cupressi.ʒ.viii.
ꝯficiantur cū aqua arnoglosse ⁊ fiāt ide trocisci quo
rū vnusquisqȝ si vnius aur.Medicamē bonum
℞.aque neilon.ʒ.x.lacce ablute.ʒ.vii.⁊ reusini.ʒ.iiii.
croci.ʒ.iii.⁊.s.hasce.ʒ.iiii.ciceris nigri.ʒ.vii.myrrhe
.ʒ.v.luti armeni.ʒ.x.cōficiantur cū oleo ꝺ̓ lilio i quo
posita sit mumia ⁊ fiant ide trocisci ⁊ sumātur in po
tu ⁊ dosis sit vsqȝ ad.ʒ.iii.Et reusini ⁊ lutū sigillatuʒ
qū miscentur cum aliquantulo ꝺ̓ granis myrti sunt
res magis iuuatiue ad hoc in eis que ego suʒ exper
tus.In fine autē rei ⁊ qum non cauetur ab infla
tione ⁊ apostematione oʒ vt in potu sumant de hoc
trocisco:℞.reusini laccam ⁊.ʒʒ.fiant ex eis trocisci.
⁊ quādoqȝ ponitur cum eis aliquid arsenici citrini:
quoniā ipsuʒ est mirabilis v̓tutis i repercussione et
resolutōe sanguinis:sumatur in potu ex hoc ⁊ lenia
tur super ipsū huiusmodi epithima:℞.xiloal ⁊ cro
cum ⁊ baccas lauri ⁊ bdelliuʒ ⁊ calamuʒ aromati
cum ⁊ masticeʒ ⁊ ceraʒ ⁊ oleuʒ alraxaki ⁊ almeisus
⁊ fiat emplastrū ⁊ ponatur.

C.xx.ꝺ̓ scissura ⁊ icisione i epe.

Existimauit Hyp. ꝙ morit ille cu⁹ dirūpit

epar ⁊ accidit separatio cōis ex eo corpori ipsius ⁊
venis eius. In illo autē quod ē minus hoc qn̄qȝ est
spes. Et quādoqȝ accidit illic vrina sāguinis ⁊ solu
tio vētris cuȝ eo fm̄ duo latera epatis.

¶ Ca.xxi.de cura.

C Ura illius est cuȝ medicinis stipticis ⁊ glu
tinatiuis scd̄m q̄ scis. Et scd̄m q̄ dictuȝ est
in capitulo sputi sanguinis: ⁊ quandoqȝ cō
fert ei dare in potu pondus.ʒ.ii.de rosis cum aqua
frigida: Aut dare ei in potu balaustias aut facere em
plastum ex eis.

¶ Tractatus.iiii.ď humiditatibus quibus accidit
causa epatis ut expellantur egrediendo ⁊ coartent
occultando.

¶ C.i.de spetiebus expulsionum rer̄ in epate.

Q Uandoqȝ diuersificāt expulsi
ones i substātia ei⁹
qď expellit̄ ⁊ qn̄ȝ diuersificat cā e⁹ pp̄ qď
expellit̄. ¶ Substātia vo ei⁹ qď expellit̄
qn̄qȝ est res chimosa: Et qn̄ȝ ē aquosa:
Et qn̄ȝ ē res ablutiua: Et qn̄ȝ ē cholerica: Et qn̄ȝ ē
virulēta: Et qn̄qȝ ē nigra subtilis ⁊ nigra sic̄ fex ⁊ ni
gra melācholica: Et qn̄ȝ ē fetida: Et qn̄ȝ nō fetida:
Et qn̄ȝ ē sanguis pur⁹. Et qn̄ȝ expellit̄ silis ei ex via
stōi cū vomitu ⁊ significat ipȝ p̄uatō doloris. Et qn̄ȝ
ē res grossa nigra q̄ ē substātia carnis stōi vl' epatis.
¶ Cā aūt ei⁹ pp̄ qď expellit̄ qn̄qȝ est apa qď rumpit̄
Aut oppillatio q̄ apit̄ ⁊ expellit̄: Aut scissura: Aut
vlcus: aut corrosio: aut debilitas retētiue q̄ non reti
net illud qď in ipso cōprehēditur: Aut debilitas at
tractiue quare nō attrahit: Aut digestiue ⁊ nō dige
rit illud quod cōprehēdit̄ i ipso. Et qn̄qȝ nō recipit
ipsū corp⁹: ⁊ expellit ipsū: Aut fortitudie expulsiue
Aut malitia ꝯplīōis calide liq̄factiue: Aut frigide ď
bilitatis ex causis infrigidātib⁹: ⁊ ex eis sunt euōnes
plime. Aut ē pp̄ repletionē quā necesse ē naturā ex
pellere. Et qn̄ȝ ē repletio fm̄ corpus totū: Et qn̄ȝ ē i
ipo epate qn̄ bona est generatio sanguinis: ſȝ morat̄
i ipso sāguis ⁊ nō penetrat ad venas ꝓpt̄ cōstrictio
nē ear̄: aut pp̄ debilitatē attractiue i ipso: aut ꝓpter
oppillationes aut apata q̄ dixim⁹. Et qn̄qȝ est cā re
pletiōis qua expellit̄ dimissio exercitii aut additio i
cibo: aut icisio mēbri ſȝ q̄ dixim⁹ i li.vii. aut retētio
cursus cōsueti hēorroidar̄ aut mēstruor̄ aut alior̄
⁊ qn̄ȝ cā ē mordicatio ⁊ acuitas materiei cogēs nāȝ
ad expellēdū: lȝ v̄tutes nōdū fecerit i ea operationē
suā quā faceret si nō esset hoc nocumētum. Et qn̄ȝ
associat̄ illud qď iuenit i via ⁊ fit ei laboriosū ⁊ iobe
diēs. Et qn̄ȝ fit h⁹mōi i crisib⁹. Et qn̄ȝ cā nō ē i ipso
epate: īno i mesaraica. Et q̄uis nō sit poīes in mesa
raica oēs mōi isti car̄ ē tn̄ poīe vt sint ex parte apa
tum ⁊ oppillationū. nā si fuerit i ea p̄muȝ poīe est vt
epar attrahat ⁊ mēsaraica n̄ attrahat quare accidit
ex ea res ď qua curat̄: q̄uis attractio dignior sit epa
ti non mesaraice ⁊ non ē attractio mesaraice solius
attractio ď qua curet̄. Et multotiens quidē ē solutio
vētris epatica: qn̄ corpus nō recipit nutrimētū ⁊ re
dit ꝓpter oppilationē aut pp̄ aliud. Et omnes speci
es harū mexpulsionū nitunt̄ i veritate: aut ad debi
litatē aut ad fortitudinē. Sunt ergo ea que fit ex scis
sura ⁊ vlcerosa ⁊ pertinēs ad malitiā ꝯplōnis ⁊ ďbi
litatē virtutis de genere debilitationis vel debilitati
uo:; et apertio oppilationū ⁊ eruptio aldubellati ⁊
expulsio superfluitatū ď genere fortitudinis. Virtus
enī dū non cōfortat̄ non potest aperire aldubellati.
⁊ superfluitas sāguinis corrupte ꝓpter multitudinē
aggregationis ⁊ paucitas suctionis ex eo ⁊ supflui
tas sanguinis plimi ⁊ alia. ¶ Et quādo egredit̄ san
guis fetidus non oȝ vt existimet̄ q̄ illic sit debilitas
qn̄qȝ eīȝ fetet ꝓpter lōgitudinē more: deinde expelli
tur ⁊ ē quasi fex nigra. qūqȝ superfluit expellit ipsuȝ
nā sicut ostēdim⁹ et i venis: ver̄ illum qui expellitur
a virtute sequit̄ lenitas ⁊ ē cum eo sanitas dispositio
nū. Et q̄ȝdo nō est fetēs i oi dispositione mala: tunc
eger ē dignior vt n̄ sit i dispositiōe mala. Et silr̄ qn̄ȝ
ē i expulsionib⁹ color̄ diuersor̄ lenitas: ⁊ errat q re
tinet hos colores diuersos i oi dispositiōe. Et vehe
mētior error eius ē q retinet eos cū oppilatiuis ꝯsti
patiuis. Et scias q̄ n̄ elōgat̄ qn virtus debilitet̄ ⁊ n̄
separet supfluitates ⁊ nō expellet repletionē: deinde
accidat ei vt ꝯfortet̄ virtus aut ꝑueniat de preparati
one materier̄ ⁊ aptione oppilationum cū quo facil'
fiat expulsio iobediētis ⁊ expellant̄ supfluitates. Et
causa q̄dem i solutione vētris chilosa que est causa
epatis ⁊ eor̄ q̄ sequnt̄ ipm̄ aut ē pp̄ debilitatē attrac
tiue que est i epate aut pp̄ oppilationes ⁊ apostema
ta q̄ sūt i cōcauitate ei⁹ aut in mesaraica ita vt nō at
trahat ⁊ nō alteret oīno. Et ego dicā iudiciuȝ har̄
oppilatiōuȝ i ca° itestinor̄. Et ē ex eis q̄ qū dimittū
tur arefaciūt ⁊ deiiciunt virtutē: ⁊ qn̄ retinent̄ inflant
i superiorib⁹ ⁊ nocēt eis ⁊ ꝯstringūt anhelitū. Ma
terier̄ v̄o chilosar̄ multitudo ē q̄ ipse sūt augm̄ta
tiores virtute attractiua q̄ est i epate quare remanet
maior ps ear̄ n̄ attracta. ⁊ qn̄qȝ ē causa in hoc vehe
mentia appetitus stōi ⁊ superfluitas ei⁹. ¶ Et cā i
solutione vētris lauatiua ē debilitas virtutis altera
tiue separatiue q̄ ē i epate aut augmentum patientis
super agentē ⁊ debilitatio retētiue: ⁊ est tunc similis
solutioni vētris lauatiue epatis debilis. ⁊ cā eius est
vomit⁹ ⁊ colirica passio ab eo qď nō tolerat stōus ď
bilis: ⁊ expellit̄ ante ꝯplementū opationis pp̄ debili
tatē retētiue. qū g° n̄ ē pp̄ debilitatē retētiue: tūc ē pp̄
debilitatē altatiue. Et vtreqȝ debilitates sequūt oēm
ꝯplexionē ſȝ plīmū debilitatis retētiue ē pp̄ calidita
tē tm̄: aut ꝓpter frigiditatē tm̄ i vtrisqȝ dispositiōib⁹
nā ablutiua cōuertitur ad illud qď est pl⁹ sanguine
um propter vehemētiā cōsecutionis corporis dein
de ad illud qď ē turbidū. ⁊ eius quidem que facta ē
a caliditate ē signū aliud ⁊ facte a frigiditate ē signū
aliud q̄ ego dicā. ¶ Et causa i solutione vētris cho
lerica est multitudo cholere ⁊ fortitudo expulsiue.
¶ Et causa i virulētia ē adustio sāguinis ⁊ humor̄
⁊ liq̄factio eor̄ ⁊ qn̄qȝ ꝑduc̄ ad adustionē corporis
ipsi⁹ epatis ⁊ qď ipm̄ educit p⁹ humores diuersos. ⁊
qn̄qȝ fit virulētia pp̄ resudationē apatis aut dubella
ti. Et sepe fit resudatio ex epate ⁊ fit ventris solutio
periodica. ¶ Et cā in facta que est similis feci aut ē
eruptio dubellati aut oppilationis aptio aut corro
sio. Et vlcera putrida aut adustio san. ⁊ alteratio in
ꝑtibus epis pp̄ paruitateȝ penetratōis cū caliditate
epis ⁊ eor̄ q̄ sequūt ipm̄: aut alteratio ei⁹ i venis quȝ
ē vehemētis caliditatis ⁊ corrūpit ipm̄ ⁊ non fugit
ex eo corpus q̄ igrosset̄ ⁊ fit sicut fex fetida vehemē
tis fetoris: ⁊ i ipso ē additio ebullitionis ⁊ liq̄factio
nis ⁊ amaritudinis pp̄ dominiū cholere. Et qn̄ cor
rūpitur hac corruptione: expellit ipsuȝ natura fortit'
⁊ significat corruptionē complōnis i membris ⁊ est
ꝓculdubio ꝯtinēs ďbiles ⁊ extēuatos ⁊ differt a me

lācholica per colorē ꝛ substantiā ꝛ fetorem: naꝫ ipa ē minor illa i nigredine per colorem ꝛ substātiā: ꝛ fetor ipsi⁹ vehemens ē cuius similis non ē melancholie aut frigus inspissās sāguinē et congelans ipsum aut debilitas epis ꝓpter quā perducit ex lauatiua ad sāguineam ꝛ ad feculentam: ꝛ non ē subito nisi raro. Et plimū qđ fit subito ē a ꝯplexione calida adurente. Frigida eniꝫ facit ipsū rem non digestā: ꝛ calida adurens cōturbat ipꝫ sicut fex. Sed ꝓpter egressionē ipsi⁹ carnis epatis ē adustus grossus. ¶ Et cā in sanguine puro ē virtus fortis non faciens necessarium vt remoueatur seperfluitas a sāguine tempe i quo alteret ꝛ expellat ipsā. Et qñqꝫ fit pp solutōeꝫ ꝯtinuitatis. ¶ Inquit Hyp. Ille cui⁹ epar replet aq̄ deide erumpit illud ad pāniculū ventris tunc qum replet venter ei⁹ morit. Et scias ꝙ plimuꝫ potus vini passi recētis facit cadere i solutionē ventris epaticam. ꝛ qđ retentio solutionis ꝯturbat ꝛ eius solutio facit acquirere trāquillitatem ē mortale ¶ Et scias ꝙ quꝫ lōgē egritudini senis succedit fluxus ventris ē timorosum. Et quꝫ ei⁹ fluxus retinet cū nocumento tūc ei⁹ fluxus est epaticus: ꝛ ei⁹ corpus nō recipit nutrimentū ꝓpter exiccationem viaꝝ.

¶ Capitulū .ii. đ signis.

Differētia qdem inter solutionē ventris epaticam ꝛ eā q̄ fit ab intestinis ē: qm̄ humores mali egrediētes ꝛ sanguis ex itestinis sūt cū rasura dolorosa ꝛ pingitiua ꝛ paulati fm ꝯtinuationē ꝛ epatica fit sine dolore ꝛ est plima ꝛ non ē semp ꝯtinua i omni hora. Et qñqꝫ distinguit iter vtrasqꝫ pmixtio cū egōne ꝛ sepatio ab ea ꝛ postpositio ab ea. In epatica enim venit post egōnem paꝝ pmixtionis. ¶ Differentia vero iter solutionē vētris epaticā ꝛ stomaticā ē: qm̄ epatica egredit chilosa equalis i qua iā stōus efficit qđ ei ierat ꝛ remāsit ipressio epatis i ipa. ꝛ si eēt stomatica oñderet ex ea qđ cuꝫ solutione egredit idigestū ꝛ grauaret sup stōm ꝛ eēt cuꝫ ea nocumētū stōi plimū. ¶ Et qñꝫ egredit aliqđ indigestū nō pp stōm solummō: imō pp cōitateꝫ epis etiam ad stōm. veꝝ ptinet ad stōm: qm̄ nocumentū ē i operatione eius. Et differētia iter solutionem vētris chilosam sāguineam que ē ex epate ꝛ illam que ē ex mesaraica ē: qm̄ illa que est ex mesaraica nō sūt signa debilitatis epatis i vrina ꝛ aliis. ¶ Sꝫ dr̄ia inter virus factū ex vlcere aut resudatōe apatis: ꝛ fm ex partibus aliis est: qm̄ añ pmū ē febris ꝛ hoc alid icipit sine febre. ꝙ si febricitat p⁹ illud: tūc ē illud pp causam aliā ¶ Et qđ virus qđ dixim⁹ eē ex mesaraica ꝛ ex apatibus i ipsa ē fluxus ventris chilosus purus absqꝫ signis debilitatis i ipō epate ex apate aut dolore resoluēte colorē. Et ē febris que ipm cōitatur debilis. Et ad vltimū virus epaticum est decliue ad albedinē ꝛ rubedinē ac si ipm sit sordes aut pus ꝛ sāguis ꝛ mesaraice decliuius ad albedinē ꝛ citrinitatē q. sit virus vlceris. ¶ Veꝝ dr̄ia inter solutōeꝫ vētris que ē ab vlceribus ꝛ corrosionē ꝛ dubellet ꝛ inter illam que ē a virtute ē: qm̄ cum illa que est a virtute reperitur lenitas ꝛ egrediunt cū ea colores diuersi extranei ꝛ nō sūt cum ea signa apatuꝫ. Et qñqꝫ sūt ante ipsā oppilationes. Et quocūqꝫ mō sit nō ātecedūt eam fe. ꝛ arefactio: neqꝫ antecedit eam solutio vētris lauatiua aut sanguinea subtilis vt virulēta ¶ Et illa q̄ ē causa apatum retinet san. ꝛ corrūpit ipm ꝛ nō sit ibi dubellati. Signum vero eius ē vt sit illic apa ꝛ ñ sit illic signum collectionis: ꝛ sit p⁹ subtilis virulēta resudatiua: deinde igrosset i fine rei. ¶ Et illa que fit propter debilitatem epatis incipiens ex lauatiua: ꝛ puenit ad feculētam antecedit illud ꝛ raro fit subito. Qđ si fit subito cū alteratōe coloris ꝛ casu ꝟtutis: tē ipa etiaꝫ est a debilitate. Et qđ cā est ꝯplō significat ipam signa eius. ¶ Et feculēta cuius cā est caliditas similat sanguini adusto ꝛ añcedūt eam liquefactio humoꝝ ꝛ mbroꝝ ꝛ fluxus ventris virulentus ꝛ sitis ꝛ paucitas appetitus ꝛ vehemētia rubedinis aq̄. Et qñqꝫ sunt cū ea febres ꝛ est eius egō sicut egō fe. pestilentie i vehemētia fetoris ꝛ grossitudine ꝛ tinctura coloris: deiñ egredit i fine eius sanguis niger. Et illa cuius cā est frītas est filis sanguini putrefacto in se ipō nō sicut caro liquefacta. ꝛ nꝫ est multa vehemētia fetoris: imo fetor eius minor est fetore calide ꝛ ē minoris nigredinis qꝫ calida et est minoris coloris. Et qñqꝫ est sanguis subtilis niger. q. sit sanguis aliquo mō feculentus nō ꝯgelatus ꝛ ē icessus eius lauatiuus plus ꝛ sitis i pn⁹ sui parua: ꝛ appetitus cibi est plurimus: deiñ i fine sui pducit ꝓpter sui putredinem ad febres ꝛ deiicit virtutem etiam ꝛ pducit ad hydropisim ꝛ ad vltimū est longitudo cū extēsione dispōis. Et significatur illud qđ associatur complexionali ex humiditate ꝛ siccitate p dispōnem ei⁹ qđ egredit i fba sui ꝛ p siti. ¶ Et illa q̄ fit pp resudatōeꝫ apatis aldubellati qñqꝫ ē p⁹ grossuꝫ ꝛ sāguis feculēt⁹ ꝛ humores plurimi sicut fit in oppilatōibus: veꝝ signa aldubellati ꝛ maturationis eius ꝛ eruptionis ipsius sunt sicut iam sciuisti ꝛ cognouisti añ. Et qñqꝫ currit ad dubellati ꝛ apostemata i pncipio sui virus subtile: deiñ quꝫ erumpit egreditur sanies ꝛ qñꝫ currit cū ea sanguis. ¶ Et illa qdē que fit ab vlcere aut corrosione est cū dolore in ptibus epatis ꝛ cū paucitate eius qđ egreditur ꝛ remanet: et antecessione facientiū necessario vlcera ꝛ corrosionem. Et illa in q̄ ē illud qđ egredit ex ea ipa caro epatis ē nigra grossa ꝛ associat ei debilitas circa mortem ꝛ qñqꝫ moritur. ¶ Et illam que fit ꝓpter replōnem ꝛ a retētiōe cursus: aut icisione mbri aut dimissione exercitii aut sitibus significat ꝙ est causa eius: ꝛ fit subito cū multitudine ꝛ abscissione veloci ꝛ paroxismo. ¶ Et i oi cuius res ꝓtendit in fluxu ventris longo siue sit feculentus siue virulentus aut alius ad hoc vt cū fluxu egrediat nigꝝ paꝝ hētur. spes ꝛ fortasse cōferunt ei medicine fortes stiptice paꝝ glutinatiue: veꝝ earum vltima ꝯsecutio nō pducit ad sanitatem. ¶ Huius vō capli curatōeꝫ postponemus vsqꝫ ad capitulꝫ solutionis ventris.

¶ Cap. iii. de cacesia.

Quando corrūpit digō epatis ꝛ cōicat sup ipm debilitas accidit i pmis dispō añcedes hydropisiꝫ ꝛ noiat cacesia ꝛ appropriatur noie corruptionis ꝯplonis ¶ In primis itaqꝫ pmutatur color corporis ꝛ faciei ad albedinē ꝛ citrinitatē. Et apparet iflatio in palpebris ꝛ facie ꝛ extremitate manuū ꝛ pedū. Et qñqꝫ expargit in totum corpus ita vt fiat sicut mala ꝛ cōsequitur ipsam corruptio digōnis. ꝛ qñꝫ appetit⁹ fit fortis ꝛ ē nā i sui retentione. ꝛ resolutōe scdm ordines. ¶ Et similr ē dispō syncopis ei⁹ qñꝫ ꝛ vigiliaꝝ ꝛ elongationis ei⁹ a viis vel ab his et minorat cū ea vrina ꝛ sudor ꝛ multiplicat vētositas ꝛ fortis fit inflatio in mirach: ꝛ qñqꝫ inflant testiculi. ¶ Et qum accidit ei vlcus fit difficilis

ei⁹ ꝯsolidatio ꝓpter corruptionē cōplonis. ¶ Et qñq3 accidit i cōmissuris ⁊ gingiuis caliditas ⁊ pruritus ꝓpter vaporem corruptum ascendentem: ⁊ fit corpus debile mollificatū. ¶ Et qñ3 accidit cacesia pp aggregatōe3 aque i pulmone. Et fit forma patiētis eā similis forme hydropisis.

¶ Ca. iiii. ď hydropisi.

Hydropisis ē egritudo mālis cuius cā ē mā exeberās frigida igrediēs mēbra ⁊ ꝯsequūt vel crescūt ꝑ eā aut mēbra manifesta omnia aut loca vacua partiū i qbus sunt regimē nutrimēti ⁊ humores. ¶ Et diuisiones ei⁹ sūt tres. s. hyposarcha in qua cā ē mā phlegmatica penetrās cū sāguine in mēbra: Et asclites i qua causa ē materia aquosa effusa i spatium ventris inferioris ⁊ que sequuntur ipsum: Et tympanites in q̄ causa ē mā ventosa sparsa i illas partes. ¶ Et hydropisis quidē habet causas ⁊ iudicia cōmunia. ⁊ omnis hydropisis hēt causam ⁊ iudicium ꝯmune. Et non qde3 accidit hydropisis absq3 egritudine epatis ꝓpria: aut ꝓpter ꝯmunitatē: l3 qñq3 egrotet epar ⁊ ñ accidat hydropisis. ¶ Et cāe hydropisis oīo aut sꝫ ꝓprie epice aut sūt cū cōitate. ¶ Et cāꝝ ꝓpriaꝝ dignior ⁊ cōior ē debilitas digōnis epatice ⁊ ipa ē. q. cā cōiuncta. ¶ Cāe vō antecedētes sꝫ oēs egritudines capitis ꝯplonales ⁊ istrumētales: sic puitas ⁊ oppilatōes ⁊ apata calia frigida ⁊ mollia ⁊ dura oppilātia orificiu3 vene ascēdētis ⁊ durities siphac ꝯtinētis. Et complonales sꝫ iflāmantes ⁊ faciunt hydropisim plus illis cu3 gradatione resolutionis inati caloris aut extinctōis ei⁹ subito. Intelligo āt ꝑ resolutionē huiusmōi illď qď sciunt medici ꝙ calori inato accidit resolutio paulatim aut extinctio siue sit ex calido siue ex frigido: sic potu aque frigide i ieiunio ⁊ post balneū ⁊ exercitiū ⁊ coitū ⁊ humectāte superfluo ⁊ exiccāte post liqfactionē: Et eūones supflue per sudorē ⁊ vrinā ⁊ solutionem vētris ⁊ rasurā ⁊ menstrua ⁊ hemorroidas Et nocibilior eūonum ē eūo sanguinis. De egritudinibus vō officialibus dictū ē in capitulo cuiusq3 eaꝝ qualiter ꝑducit ad hydropisim. ¶ Cāe aūt hydropisis cū cōitate ad ipsum: Aut sūt ꝑ cōitate3 cu3 corpore toto ita vt calefiat sāguis ei⁹ valde: Aut ifrigidetꝰ valde ꝓpter aliquā causaꝝ. Aut ē ꝓpter frig⁹ stōi ⁊ malitiā complonis eius: ⁊ ꝓprie qu3 succedit fluxui ventris sāguinolēto. Aut ē ꝓpter mesaraica3 Aut propter cōitatē splenis ꝓpter magnitudinē suam pp apata in ipso dura: aut lenia calida: aut multitudine3 eūonis melancholie. ⁊ ꝑducit superfluitas eius ꝑ illud qď acescit de virtute melancholie mote ad debilitatē epatis ⁊ ifrigidationē eius ⁊ applicatione3 nocumēti eius ad ipsum sicut peruenit ad cerebrū ⁊ variatur. Et magnitudo splenis ꝑducit ad hydropisim ⁊ ad debilitatē epatis ꝓpter duas causas Una caꝝ ē multitudo eius quod extrahit ď epate ⁊ remouet vtutē eius. Et altera ē cū debilitate vtutis epatis scďm senitam quod ei contrarius est: vt qď ꝓhibet ipsum generare sāguinem bonū. Et qñq3 ē per cōmunitatem renum ⁊ pp frigiditatem renum: aut ꝓpter caliditatē eoꝝ proprie aut ꝓpter oppilationem i eis ⁊ duritiem: quare nō attrahūt aquositatem q̄3uis renes egritudinem non habeāt. Et qñq3 fit ꝓpter intestina ⁊ egritudines eorum: et proprie orbi ꝓpterea quia ē ei propinqum ⁊ ꝓpter vesica3 ⁊ matricē aut pulmone3: aut diaphragma. Et non ē omne quod accidit ꝓpter cōmunitatem renu3 ꝓpter complonem eoꝝ: imo quandoq3 est pp oppilationes eoꝝ ⁊ apata ipsoꝝ: quare nō attrahunt. Et silr est dispositio in eis que accidunt propter cōitatem itestinoꝝ. Non enim omnia sūt ꝓpter alterationem dispositionis intestinoꝝ in qualitatibus tm̄: imo quandoq3 sūt ꝓpter dolores itestinorū ex punctura ⁊ rasura ⁊ colica vehemētis doloris ⁊ aliis q̄re debilitatꝰ epar ꝓpter illa. Et similiter illud quod fit ꝓpter cōitatem matricis nō est i qualitate eius tm̄ imo propter dolores eius ⁊ retētionem mēstruorū in ea. Et quādoq3 fit ꝓpter cōitatem fīcteris ꝓpter retētionē sanguinis hemorroidaꝝ similiter i mēbris aliis predictis. Et plimū quidem cōicant membra fecis cum cōcauitate ⁊ mēbra ꝓuocationis ⁊ anhelitus cum gibbositate. veꝝ plurime cōicationes perducētes ad hydropisim sꝫ cōicationes cū renibus ⁊ orbo ⁊ splene ⁊ mesaraica ⁊ stō. ¶ Quidā aūt dixerūt ꝙ quādoq3 accidit hydropisis pp apata accidētia i locis vacuis ꝓprie igneis: ꝓpter malitiam complexionis ledentē epar: ⁊ nocētem ei aut sāguinem melancholicum qui multotiens coartatur in eis et generat oppilationes i eis que vicina sunt illis puenīēdo ad ea ⁊ egōnem sāguinolentam ⁊ ē plimu3 ꝑducens ad hydropisim post tolerātiam doloris cōfirmati i partibus illorum q forsitā nō resoluitꝰ ꝑ medicamē ⁊ eūonem. Et hic ē sermo ñ bonus. ¶ Et ďterior qdem hydropisis ē illa que est cū egritudine acuta. Et sūt homines quida3 quib⁹ videtꝰ ꝙ hyposarcha ē deterior aliis: qm̄ corruptio i ipa cōicat epi ⁊ omnib⁹ venis corporis ⁊ carni ita vt destruatꝰ plurimū digestionis tertie ⁊ ex eis sūt qbus videtꝰ ꝙ ipsa sit leuior aliis ita vt sit leuior tympanite: verum dignius ē vt sit asclites malignior illis omnibus: deinde hyposarcha sit aliqua que ē leuior omnibus ⁊ sit ex ea alia que ē valde mala: ⁊ illud scďm ꝯsideratione3 cāꝝ facientiū cadere i ipsam: et in manifesta quidē dispositione. Et i plurimo qď qdem experimentum facit eē necessarium o3 vt sint spēs hyposarche leuiores ⁊ ñ oportet necessario vt ď eis sit deterior scďm ꝙ est in illis reliquis. ¶ Et homo ď quo vehementius timetꝰ qum aduenit ei hydropisis ē ille cuius cōplexio naturalis ē calida ⁊ sicca. Nō eni3 egrotat ꝑ ꝯtrariū sue complonī nisi pp re3 magnā. ¶ Hydropisis autē eueniēs ꝓpter duritie3 splenis magis salua est q̄3 adueniēs propter duritiem epatis: imo est i qua speratur curatio ¶ Et qñq3 dominatꝰ materia hydropisis adeo donec faciat accidere disniā ⁊ constrictionē anhelit⁹ ⁊ solutōe3 vētris ⁊ illud significat ꝓpiquitatē mortis i trib⁹ dieb⁹. Et qñq3 altatꝰ anhelitus ꝓpter complonem officialē ⁊ hec ē magis salua. ¶ Et qñ3 accidūt eis ꝓpter mortē vlcera oris ⁊ gingiuaꝝ ꝓpter malitiā vaporu3. Et in fine eius accidūt vlcera i corpore propter malitia3 complonis sāguinis. ¶ Et dicitꝰ ꝙ qñ ďscēdit ex hydropico qď ē sicut caro pronunciat mortem eius. ¶ Et si alicui accidit hydropisis habēti melācholiam resoluitur melācholia ꝓpterea quia hydropisis humectat eā.

¶ Et scias ꝙ fluxus vētris in hydropisi mortalis ē Et o3 quidē vt habēs hydropisim sciat illud qď ď ipo ꝑmū iflatꝰ. s. an sit femur aut pedes aut dorsu3 ⁊ ꝑtes renū ⁊ alchati ⁊ ex itestinis. ¶ Et oportet vt sit natura in leuitate ⁊ siccitate cognita. Natura enī sicca melior est q̄3 qum ipsa est lenis: ⁊ proprie in

i ncipiente ex alchati τ renibus. Et cuȝ incipiente q
dem ex alchati multiplicat lenitas nature pp reuer
sionē humiditatum cibi ex eo ad itestina τ siccitas i
scipiente ex anteriori ē plus. ¶ Et oȝ vt cognoscas
dispōneȝ locoꝝ sicut vmbilici τ vētris τ femoris ēt
an sit tabefacta vel tenuis aut carnosa. Carnosa eiȝ
significat fortitudinē τ tolerantiā solutionis vētris
τ ꝯsidera etiam an femur cōicet in iflāmatōe aut nō
cōicet: τ qn̄ cō:tat timet resudatio. ¶ Et resudatio
qd̄ putrefacit τ liquefacit τ facit cadere i vlcera mali
gna difficilia ad sanandū.

¶ Ca.v. de causis ꝓpriis asclitis.

Causa ꝯiuncta i ipsa ē ꝙ sup fluitas aquosa
nō egredit ex pte sui exitus: quare reuertit
necessario τ fluit ad aliū locū q̄ȝ ad illū i q°
ꝯprehendi τ constringi solet necessario. Aut s̄m se
mitā resudatōis. Aut separationē vētositatis quā re
soluit coartatio. Aut pp multitudinē materiei. Aut
pp vehemētiam expulsionis qua expellit nā a neces
sitate vincēte i viis quas habent supfluitates ad spa
tium vētris τ ad ꝯcauitatem ventris i qua sunt inte
stina. Et plūmū statōis ei⁹ nō est nisi inter zirbū τ in
ter siphac itrinsecus nō pp resolutionem zirbi: imo
nō nisi corrosione zirbi. Et tu iaȝ sciuisti ꝙ expulsio
naturalis qn̄ȝ penetrat apertionem i ossibus neduȝ
ab aliis. Aut s̄m semitam scissure aliquoꝝ meatuū
q preparati sūt a cibo ad epar: quare attrahit aquo
sitas ad eos āteqūȝ ad epar. Aut s̄m semitam quam
dixerunt quidā antiquoꝝ sublimium: τ secuti sūt eā
quidā antiquoꝝ posteriorum. s. ꝙ illa reuersio ē ex
orificiis venaꝝ que perueniunt ad sumen in vtrisq̄ȝ
lateribus. Et sumit ex eis cibus ex orificiis que sunt
venictia ad ipsum τ egreditur ex eis vrina: nam ifan
tes dū sūt in ventre mingunt ex sumine τ orti anteqūȝ
ligent mingunt etiā ex sumine. Nūq̄ȝ ꝓhibet ex eo
latere tēdit ad vesicam: qum ergo necessitatē faciūt
oppilationes τ resistentia virtutū expulsiuaꝝ ex par
tibus aliis expellit aquositas i illis venis donec per
ueniat ad orificia earum. Nunq̄ȝ nō inueniūt meatū
ad sumen dilatant ad ventrem τ aperiuntur τ fiunt
valde latiores s̄m ꝯparationem ad creationem suā
primā τ coartantur meatus qui sunt apud gibbosi
tatem. Ipsi eni sūt stricti τ augmentat strictura eoꝝ
plusq̄ȝ illorum qui sunt apud cōcauitatem. Et non
elōgatur quin sit eūo aquositatis ex vētre adueniēs
ex istis partibus. Et medicina quidē inuenit viam p
eas ad epar deīde ad itestina. ¶ Et cā quidē h° cāe
ꝯiuncte aut est i v̄tute separatiua aut i materia sepa
rata aut i viis. ¶ Cā itaq̄ȝ q̄ est i virtute separatiua
ē quoniam separatio est communis inter virtutē ex
pulsiuam i epate et virtutem attractiuam i renibus.
qum ergo debilitantur ambe aut vna earuȝ: aut fue
rit i viis oppilatio τ ꝓprie qum ē in renibus vel i ve
nis apostema duꝝ: et nō separatur aquositas τ n̄ re
cipit eam corpus τ n̄ tolerant eaȝ vie: tunc necessa
rio ē vnus modoꝝ casuū hydropisis asclitis. Et ꝓ
pter hoc qn̄ȝ accidit hydropisis pp d̄bilitatē τ egri
tudinem i epate solum. ¶ Cā autem que est in sepa
rato ē vt sit aquositas plurima valde vltra q̄ȝ virtus
separare possit aut sit n̄ bene digesta ¶ Et aquositas
quidē fit plurima valde propter potuȝ aque frigide
pl'ime. Et similiter propter vehemētiam sitis domi
nātis pp complonem i epate facientē sitim: Aut pp
cām aliam facientem sitim: Aut ꝓpter oppilationē
cū qua non attrahitur ad epar aliquid de quo sit cu
randū q̄ assidua fit sitis super mltitudinē pot⁹: Aut
quoniam aqua non ꝯfert siti: Aut quia calida est n̄
frigida: Aut quia i ipsa ē qualitas faciens sitiȝ ex sal
sedīne aut baurachitatē aut aliis. ¶ Pars autem
alia ē quoniā ꝓpterea ꝙ non equatur dispositio di
gestionis cibi humidi recipiūt corpus τ epar partē
cibi humidi τ redit ps eius τ implet vias τ qn̄ȝ ꝓdu
cit ad cām hydropisis asclitis predicte et dominat
aquositas aut tympanitis si dominat vētositas τ il
lud i digestione s̄a. ¶ Cā autem que est in viis ē vt
sint illic apostema τ oppilatōes prohibentia aquo
sitatē ab inceptione vie sue τ penetratōe in parte sua
imo prohibet τ conuertit eaȝ ad partē aliam q̄ȝ ad
viā suam. ¶ Et quādo expellit natura ex hydropi
co aquositatē hydropisis p seipsam significat euasio
nem. ¶ Et i pluribus horis qum catarrum patitur
hydropicus redit iflatio in spatio triuȝ dierum. τ s̄ȝ
plurimū fit illud ex ventositate. ¶ Inquit Hyp. ab
illo q h̄ȝ phlegma plurimū iter diaphragma τ stōȝ
faciens ei dolorem tūc quȝ ipsum vadit i venis vsq̄ȝ
ad vesicam resoluit egritudo. Inquit G. meli⁹ est vt
precipitet phlegma ad femur non ad partem vesice
Quomō eiȝ resudabit ad eaȝ qum sit phlegma τ n̄
sit aquositas subtilis. ¶ Et dico ego n̄ elōgatur qn
resoluat τ subtilietur: τ n̄ elōgatur qn sit expulsio ei⁹
s̄m electionē nature ad partē aliquā pp necessitateȝ
suam aut sit i partes alias propter causam agentem
sicut expellitur pus qd̄ ē in pectore ad cōcauā τ ad
vesicā. Hec autem penetratio n̄ est mirabilior pene
tratione pus i ossibus pectoris. Et illud qd̄ qdaȝ
dixerūt ꝙ forsitā intellexit per phlegma aquositatē
ēt ē lōginquum τ non est necessariū ¶ Et qn̄ȝ accidit
vt inflet venter sicut hydropici i eo qui habet vlcera
intestinoꝝ: deīde perforentur τ non moriatur vel mi
noratur τ egō effundatur ad vētrem eius τ magnifi
cet iste: sed hoc s̄m me q̄ȝuis dicatur est sicut longi
quum. Mors. n. magis ātecedit q̄ȝ illud τ ꝓprie qū
est eruptio ex superiorib⁹.

¶ Ca.vi. d̄ cāis propriis hyposarche.

Causa ātecedēs i ea ē corruptio i digōne ȝ^a
d̄cliui ad cruditatē τ aquositatē τ phlegma
ticitatē. τ san. n̄ adheret corpori adherentia
naturali pp sui frigiditatē τ idigestionē. ¶ Et qn̄ȝ ē
antecedēs i hoc digō secūda: aut digō p̄ma aut cor
ruptio eius qd̄ sumitur aut phlegmaticitas. Et quȝ
debilitantur digestiua τ retentiua τ sepatiua i epate
ipo: aut per cōitatem q̄ȝuis non sint apata aut oppi
latōes probibētia penetrationē cibi τ sicut multitu
do s̄ritatis venaꝝ corporis τ egritudines accidētes
τ oppilatōes existētes in eo ex ꝯmestione viscosoꝝ
τ luti et similiū. ¶ Et qn̄ȝ ē propter stationem i fri
gore aeris frigidi i quo iam fortem efficit impressio
nē. ¶ Et qn̄ȝ accidit causa caliditatis liquefaciētis
corpus τ humores. qū ergo accidit oppilatio n̄ po
test cū eo penetrare humor virulētus liquefactus in
partes renū quare dispartitur i corpore: τ plurimū
e⁹ fit subito. ¶ Et flux⁹ qd̄ vētris qn̄ȝ ē valde iuua
tiuus i hyposarcha. ¶ Et nā qn̄ȝ studet vt expellat
supfluitatē aquosā i viis naturalibus τ n̄ naturalib⁹
Sed qn̄ȝ fit pigra ab illa expulsione: aut fortasse vi
cit penetratio ei⁹ n̄ naturalis i modis p̄dictis dn̄iuȝ
expulsionis naturalis super eā. τ fortasse n̄ recipiunt
eā meatus: τ fortasse expulsiua expellit eaȝ ad partē

epatis: qm̄ eius aquositas ē ex genere eius qđ expel
litur ad epar. Quum ergo ñ recipit eaȝ epar ⁊ que se
qunt̃ ipm̄ propter debilitatem aut propter multitu
dinem materiei: aut qm̄ corpus non recipit pp oppi
lationes aut alia: hesitat iter duas expulsiões. ¶ In
quit Hyp. Cui⁹ epar replet̃ aqua: deide erūpit aq̄ il
la ad pāniculum ītrinsecuȝ: impletur vēter ei⁹ ⁊ mo
ritur. Inquit G. Intellexit p̱ illud vesicas plurimas
que accidunt super manifestā partem epatis ⁊ ꝯgre
gāt aquam: qūqȝ erumpunt et sūt multe colligit aq̄
i spatio epatis ⁊ paꝝ penetrat i zirbū nisi ꝓpter cor
rosionē zirbi ex illa parte. Et dixit: Hec aqua ē sicut
aqua hydropici qui nō moritur: imo egredit̃ aqua
ei⁹ ⁊ viuificat̃ aut incidēdo aut medicando. Et simi
liter ñ elongat̃ in hoc quin rarum sit: aut elongatur
ꝙ reuiuiscat. Et ego existimo ꝙ morit̃ qm̄ hec aqua
ē deterior i substātia sua quare corrūpit̃ i spatio ⁊ in
tersicit vapore suo: qm̄ epis ei⁹ tunica continēs ipsū
iam corrupta est.

¶ Ca. vii. đ causis tympanitis.

P Lurimū causaꝝ tympanitis ē corruptio di
gestionis prime ꝓpter virtutē: aut propter
materiā. ¶ Ipsa eniȝ non valde digerit̃ qū
iā i eam egerit caliditas debilis operatōeȝ aliquā ñ
fortem ⁊ abhorret eam corpus ⁊ primuȝ ad qđ cō
uertitur ē vapor ⁊ ventositas. Et qñȝ sit iste materie
contente in partibus stōi ⁊ intestinoꝝ recipiētes re
solutionem debilem que resolutio fit i ventositatem
⁊ ꝓprie qū stōus est frigidus ⁊ hu. quoniam nō di
gerit ad digestionem epatis: deide fit in epate calidi
tas aliqua preparata vt digerat aliquid nondū pre
paratum ad suā digestionem. Et quādoqȝ ē illud ꝓ
pter caliditatē vehementē extraneam i stō ⁊ epate i
cipiēdo ad cibos humidos ⁊ humiditates corporis
anteqȝ dominet̃ sup eos digestio que ꝓuenit a cali
ditate innata ⁊ efficit i eis opationē non naturaleȝ ⁊
resoluit eos i ventositatem ante digestionē. ¶ Est er
go causa tympanitis debilitas digestionis prime et
debilitas caloris: aut ꝓpter vehemētiam caliditatis
dominātis que nō dimittit tempore digōnis aut ꝓ
pter cibos. ¶ Et quādoqȝ accidit i febribus pestilē
tialib⁹ ⁊ i pluribus finibus egritudinū acutaꝝ infla
tio vētris quasi tympanites ex quo audit̃ sonit⁹ tym
pani si ꝑcutiat̃ manu ⁊ ē signū malū valde.

¶ Ca. viii. đ signis cōibus.

O Mnes species hydropisis seq̄t̃ corruptio
coloris. Et ē color i splenetico decliuis ad
viriditatē ⁊ nigredinē ⁊ in omnib⁹ accidit
iflatio pedū pp debilitatē caliditatis inate ⁊ ꝓpter
humiditatē sanguinis ⁊ eius vaporē ⁊ iflatio ambo
rum oculoꝝ ⁊ iflatio extremitatum aliarum. Et oēs
ille non euādantur ex siti clamosa ⁊ cōstrictōe anhelit⁹
Et plurimū eaꝝ ē cū paucitate appetitus cibi ꝓpt̃
vehemētiam appetitus aque nisi accidat quecunqȝ
illaꝝ sit a frigiditate epatis ⁊ ꝓprie a potu aque fri
gide i non sua hora. Et i omnibus illis ⁊ ꝓprie in a
sciliti: deide hyposarcha minorat̃ vrina ⁊ i pluribus
dispositionibus rubet ꝓpter paucitatem suā quare
aggregatur i ea tinctura que sparsa ē in epate ⁊ etiā
ꝓpter paucitatē separatōis sanguinis ⁊ cholere ru.
ab vrina. Nō ergo oȝ vt iudicet̃ propter tincturam
aque ⁊ rubedinē etiaȝ caliditatis hydropisis. Et ac
cidunt eis plurimū fe. tepide. Et multotiens accidūt
eis borbor que erupte emittūt a se aquam citrinā. ⁊
multiplicatur egestio sanguinolēta i hyposarcha ⁊
tympanite. ¶ Et qū ē initium hydropisis ex apate
i epate astringitur natura ⁊ apostemātur pedes: ⁊ ē
tussis sine sputo. Et accidunt apata i latere dextro ⁊
sinistro que occultantur deide apparent. ⁊ plurimū
illi⁹ fit in asciliti. Et si icipiat i ambob⁹ yliis ⁊ alchati
icipit apostema ex pedibus: deide accidit fluxus vē
tris sanguinolentus lōgus qui nō resoluitur ⁊ neqȝ
egreditur cum eo aqua. ¶ Et hydropisis cuius cau
sa est calida: ē cum signis caliditatis ⁊ ex inflatione
⁊ siti: ⁊ citrinitate coloris ⁊ amaritudie oris ⁊ vehe
mentia siccitatis in corpore: ⁊ casu appetitus cibi et
vomitu citrino ⁊ viridi: ⁊ fortis fit adustio vrine in
fine eius propter vehemētiam cholere. ¶ Et si ē ex
genere eius i quo multiplicat̃ liquefactio ⁊ expulsio
ad duas vias nāles significāt ipsam multitudo citri
nitatis ⁊ signa liquefactiōis ⁊ antecessio egestionis
⁊ vrine lauatiue ⁊ virulente: ⁊ icipit ex partibus ilio
rū ⁊ alchati. ¶ Et similiter oīs hydropisis facta ab
egritudinibus acutis. Et hydropisis cuius causa ē
apostema durum cognoscit̃ per signa eius ⁊ fluxuȝ
vētris sanguinolentū qui sequitur eam: ⁊ paucitateȝ
appetitus cibi. ¶ Et illa cuius causa est apa calidū
qm̄ icipit ex parte epatis: ⁊ ꝯstrigitur cum ea natura
⁊ sūt reliqua signa que sūt apatis calidi. ¶ Et splene
ticam quidem significāt color ad viriditatem decli
uis: ⁊ egritudo antecedēs in splene: ⁊ qm̄ non cadit
cū ea appetitus. ¶ Et similiter qum ē ex renibus ñ
cadit appetitus in hora eo casu quo cadit in epate:
⁊ antecedunt eam egritudo renuȝ et apostema a eo
rum ⁊ vlcera ipsorum.

¶ Ca. ix. đ signis asclitis.

Q Vm asciliti ē grauitas sensibilis in ventre: ⁊
qum ꝑcutitur venter non est sonitus ei: sed
quādo cōmouet̃ ex eo audit̃ sonitus aque
cōmote: Et similiter quādo ꝑmutat̃ hñs eam ex late
re ad lat⁹. Tactus ei⁹ ē tactus vtris pleni: non vtris
i quo ē inflatio: ⁊ non fiūt cū ea mēbra grauia. Et ñ
ē magnitudo membroꝝ eoꝝ sicut in hyposarcha:
imo arefiūt: ⁊ ē semper super cutē corporis tensio cu
tis humide extense. Et quādoqȝ cuȝ ea ē apostema
virge: Et accidit paucitas vrine: Et ē pulsus haben
tis eā paruus frequens decliuis ad duriciē cum ali
quāta tēsione ꝓpter tēsionem velaminum. Et qūqȝ
declinat i fine eius ad lenitatem pp multitudinē hu
miditatis. ¶ Et qñ ē hydropisis asclites eueniēs su
bito post lapidem exeuntē absqȝ causis manifestis
i epate: tūc scias ꝙ vna duarum viaꝝ duoꝝ testicu
loꝝ iam disrupta est.

¶ Ca. x. đ signis hyposarche.

Q Vm ipsa ē apparet cuȝ ea iflatio in cor⁹ to
to sicut accidit corpori mortui. Et impiguā
tur mēbra i ipa. Et ꝓprie facies ē decliuis
ad pinguedinē ñ ad arefactionē. Et qū premunt di
giti in omni loco corporis eius ꝯprimitur. Et nō ē
i ventre eius đ iflatione ⁊ ꝯmotione aut iflatione et
exitu suminis ⁊ vētris illud quod est i vētre asclitis
⁊ tympanitis. Et scđm plurimū sequntur eam flux⁹
ventris sanguinolentus ⁊ lenitas nature tēdens ad
albedinem. Et quādoqȝ pulsus eius est vndosus la
tus lenis. ¶ Et iam dictum ē ꝙ quādo ē in facie ho
minis aut manu eius sinistra mollities ⁊ accidit ei i
principio huius accidentis pruritus in naso morit̃
i secundo die aut in tertio.

C.xi.de signis tympanitis.

Egredit̃ in ea sumen plurimo exitu. Et nõ ē
illic de grauitate illud qđ ē in asclitι: ſʒ qñʒ
ē in ipa de tẽsiõe qđ nõ ē in asclitι: imo qñ
est q̃si sit corda tensa. Et non ē in ipsa pinguedo ẽm
broꝝ sicut est in hyposarcha: imo incipiunt mẽbra
tẽdere ad arefactiõʒ. Et qũ venter pcutit̃ manu au
ditur ex eo sonitus vtris in quo est inflatio nõ vtris
pleni aqua. Et est appetens eructuationeʒ semper ⁊
melioꝛat̃ ea: ⁊ exitum ventositatis. ⁊ eius pulsus est
longioꝛ pulsu alioꝛuʒ hydropicoꝝ: ⁊ non ē debilis
qum non ledatur virtus cum qualilitate sua: ⁊ non
minoꝛetur attractione asclitis: ⁊ est fm̃ plurimuʒ ve
lox ⁊ frequens decliuis ad duritiem ⁊ tensionem ⁊
non est inflatio pedum sicut est in aliis.

C.xii.de cura cacesie.

Considera an sint in coꝛpoꝛib᷒ eoꝝ hũoꝛes
diuersi cholerici ⁊ educant̃ solutiõe vẽtris
cũ hierapicra: ipa ei educit superfluitates
absʒ hũitatib᷒ innatis. Et si sciueris ꝙ hũoꝛes eoꝝ
sunt viscosi grossi: solues cũ hiera diacollo qntidos
⁊ qñʒ ponunt̃ in ea aloes ⁊ collo qntide ⁊ polypo
diũ ⁊ agaricus cũ scamonea. ⁊ pondera in illis erũt
ſʒ quãtitatẽ quã existimaueris de subtilitate hũoꝝ
⁊ grossitie eoꝝ ⁊ virtute coꝛpoꝛis ⁊ debilitate ipius
Et qñʒ indigent eis que sunt sicut hellebo. ni. si non
valet alia in mundificãdo ⁊ educendo supfluitates
viscosas. Et cũ hoc toto oʒ vt subtile stndiũ sit ĩ sol
uendo eos: ⁊ sceperes in eis illud qđ ĩ potu sumunt.
Et quotiens imaginaueris ꝙ mã aggreget̃ nõ per
mittas ipsaʒ figi: ſʒ itera euonem. Et cum hoc oʒ vt
tu consideres stõs eoꝝ ne ledantur a solutiuis: ⁊ po
nas eoꝝ solutiua aromatica: sicut xyloaloes crudũ
⁊ similia. Si aũt virtus fuerit fortis non multiplices
cogitationem in hoc: sed fac perueniendo ad finem
sufficientẽ. Et ad summũ oʒ vt sit regimen ꝓhibens
generatõʒ superfluitatiſ: ⁊ illud qdeʒ cũ euacutõib᷒
subtilibus frequentibus. Et deuitent phlõmiam
quantuʒ possibile est. Et si fuerit necessaria propter
repletionem sanguinis aude super eam cum mẽsu
ra ⁊ partire in diebus tribus aut q̃ttuoꝛ. ⁊ quʒ plus
est necessaria phlomia: est quando causa est ex retẽ
tiõe sanguinis hemoꝛoidaꝝ aut menstruoꝝ. ⁊ me
lius quidem est vt euacuatio fiat in pꝛimis cũ eis q̃
mundificant sanguinem sicut hiera ⁊ similib᷒: deiñ
si nonduʒ fuerit extrahe sanguinem paucum. Et
in plibus dispõnibus quas habent necesse est vt e
uacues cum eis que educunt humoꝛes solutione vẽ
tris: ⁊ aperiunt oppilationes. Et clisteria subtiliãtia
⁊ resoluentia humiditateʒ solutione educentia eas
conferunt in ea valde. Cum ergo euacuant̃ tunc
illud quo melius curant̃ est exercitium temperatuʒ
⁊ minoꝛatio potus aque ⁊ balneatio cum aquis de
baurac ⁊ sulfuris ⁊ aluminosis. ꝙ si desunt tunc fiat
cum aqua maris. Balnea aũt dulcia nocent eis nisi
vtant̃ eis siccis ⁊ sudent in aere eoꝛum calido. Et vt
vtant̃ vomitu ante cibum: est ei bonum regimẽ eis.
Et oʒ vt sit in pꝛincipio rei cũ rhaphano infuso in
sirupo acetoso ⁊ in fine eius cum hello. Et vt pmu
tent̃ ad exiccationẽ quantuʒ possibile est ⁊ ad aper
tionẽ. Et vtant̃ in epulis ipsoꝝ ⁊ potibus eoꝛum
medicinis exiccatiuis apetitiuis subtiliatiuiſ aroma
ticis: sicut spica ⁊ cassia ⁊ cynamum: ⁊ medicinis
lubꝛicantibus: sicut absynthio ⁊ keisiʒ ⁊ eupatoꝛio
⁊ semine vrtice ⁊ camepitheos ⁊ aristologie rotũde
⁊ succo cucumeris asinini ⁊ foliis mezerion ⁊ gensit
⁊ alkekengi cum pꝛopꝛietate sua. Et ponãtur in epu
lis ipsoꝛũ sulfur ⁊ succus cucumeris asinini ⁊ radix
mezerion ⁊ folia eius ⁊ nitrum ⁊ cinis lilii ⁊ spuma
maris. Et ista ⁊ similia hoꝛum conueniunt fricatiõi
eoꝛum in balneo. Et conferunt eis nuba ⁊ alcaca
ricon ⁊ vinum odoꝛiferum paucum ⁊ sirupus de li
lio. Et ex eis que conferunt eis valde sunt sirup᷒
de absynthio in ieiuno mithꝛidatum ⁊ diacurcuma
⁊ dialacca ⁊ alkekengi ⁊ diasperinaton. Et quan
doqʒ summunt in potu de lactibus lac camelarum
⁊ vrinas earum ⁊ pꝛopꝛie in coꝛpoꝛibus solidis foꝛ
tibus: ⁊ pꝛopꝛie quando antiquatur cacesia ⁊ foꝛ
tasse fit hydropisis. Et quandoqʒ sumuntur in po
tu. ʒ. ii. de vrina camelarum cum serapini cuius plu
rimum sint vsqʒ ad aur. 5. ⁊ similiter de vrinis capꝛa
rum. Et quandoqʒ rectius est vt ꝯmisceantur cum
eis myrobalãi citrini si materie fuerint subtiles cho
lerice. Et conferunt eis ex vapoꝛibus vapoꝛatio
stomachi ⁊ epatis cum galia ⁊ cassia ⁊ similibus.
Et iterum fac emplastrum ex eis cuʒ lilio ⁊ silib᷒
Et assidue fricare ventrem cuʒ eis que sunt sicut
baurac ⁊ sulfur cum oleis calidis notis. Et confert
eis ex emplastris emplastrum de toꝛtellis cuʒ cydo
niis. Et si inobediat liniat̃ ex stercoꝛe vaccino ⁊ ster
coꝛe capꝛino. Cibus autem habentium cacesiaʒ
sit ex eis in quibus est suauitas ⁊ confoꝛtatio nature
sicut alduragi ⁊ alcubugi. Et sint iura coꝛuʒ alzibꝛa
begi odoꝛificata valde cũ eis que sunt sicut gariofili
cinamomũ ⁊. ʒʒ. ⁊ croc᷒ ⁊ mastix etiã. Et silr almosu
sat. Et ex fructib᷒ granata dulcia: ⁊ de cydoniis pa
rum non nocet. Et opoꝛtet vt misceantur etiam cuʒ
cibis ea que sunt sicut synapis ⁊ poꝛrum ⁊ allea ⁊ q̃
currunt cursu eoꝛũ absqʒ multiplicatione plurima.

C.xiii.de cura asclitis.

Canon cõis in curis eoꝛũ est exiccatio ⁊ ex
tractio supfluitatum: ⁊ si non cuʒ alio saltẽ
cũ statione in sole vbi non est ventositas ⁊
calefaciendo ad ignem accensuʒ ex lignis exiccatis
⁊ comedere cũ mensura ⁊ dimittere aquã ⁊ aperire
poꝛos ⁊ ꝓuocatio frequens: ⁊ solutõe vẽtris educẽ
aquositatẽ subtileʒ cũ facilitate ⁊ frequenter: ⁊ expe
ctatio sup sitim: ⁊ regimen ipsius: ⁊ ꝓhibitio a visiõe
aque: nedũ a potu ipsius quantuʒ possibile est. Et si
nõ ē excusatio qn ipsa potet̃ bibat̃ post cibum aliq̃
tulo spatio ⁊ permixta cuʒ vino aut aliis. Et mino
ratio cibi ⁊ subtiliatio eius valde est melioꝛ cura: et
exercitiũ qđ diximꝰ in caplo hyposarche: ⁊ ꝯfuatio
vtutis: ⁊ cõfoꝛtatio ipsius cũ bñ redolentib᷒ aroma
ticis ⁊ olfationibus suauibus ⁊ odoꝛibus ciboꝛum
confoꝛtantium: ⁊ confoꝛtatio ipsoꝛum cuʒ vino aro
matico. Et nõ est multitudo potus vini in ea lauda
bilis. Et ex eis que conferunt eis est vomitus ⁊ ꝓpe
ante cibum ⁊ etiã post cibum de tertio in tertiũ aut
de q̃rto in q̃rtum aut de qnto in qntũ. Ipse ei iuuat
eos valde. Et sternutatio cũ medicis ⁊ insufflatiões
⁊ alia conferunt eis ex illis q̃ deponunt aquositateʒ
⁊ extrahunt eas ad vias euatiuas. Phlomia vo
oʒ vt deuitet oĩs hydropisiʒ hñs q̃ʒtuʒ põt nisi illi q
patiunt̃ hydropisiʒ ex retẽtõe sanguis. phlomia eiʒ
pꝛohibet membꝛis eoꝛum nutrimentuʒ quʒ ipa sint
pauci nutrimenti ⁊ cũ hoc infrigidat epar ipsorum.
Phlomia igr̃ est nociua in q̃ʒpluribus dispõnibus

Et si fuerit illic apostema pueniat ad ipsaȝ in princi
pio rei. Quū hydropicus ꝯquerit̄ de latere sinistro
multarum arteriaꝝ: tunc non est ei⁹ querimonia ꝑꝑ
tensionē que fit in ipso: naȝ ambo latera cōicant in
hoc: imo illud est ꝑpter sanguinē. Phlbomet̄ ergo ī
ꝑmis: deinde curet̄ cura hydropisis. Et si fuerit apa
duruȝ: tunc non speret̄ in sanatōe hydropiß asclitis
que seqnit̄ ipm: naȝ ⁊ si aqua euacuet̄ q̄libet euōne
redit tam̄ ⁊ replet. Et sciat̄ ꝙ euō cuȝ medicinis lau
dabilior est qȝ que fit sectione ⁊ resudatione ⁊ fit dif
ficile succurrer̄ eis. Et oȝ vt fiat euō hora qua nō est
febris: q̄ȝuis ei regim̄ exiccet hydropisiȝ tn̄ apa ipaȝ
redire facit. ⁊ oȝ vt in ipsa minoret̄ trocisci stiptici:
q̄ȝuis sint ꝯfortatiui sicut est trociscus de almirbēis
⁊ ꝑp̄e qū ꝯstricta ē natura. Et oȝ vt fiat exiccatio in
hydropisi frigida cuȝ oī calido subtiliatiuo apitiuo
In hydropisi aūt calida f̄m moduȝ alium de quo
singulariter sermonē faciam. Et scias ꝙ oleum de
fisticis ⁊ amigdalinum iuuatiua sunt in oibus speci
ebus hydropisis. Medicine aūt singulares conue
nientes huic speciei hydropisis: ⁊ qum est frigida:
sunt sicut decoctio andacoche vehementis decocti
onis: de qua bibāt̄ omni die. ℥. ii. aut decoquāt̄ sqlle
lb. i. in. iiii. kist vini in vase mundo donec ꝯsumatur
tertia vini ⁊ bibatur oī die ex eo quātitas cochliarii
magni: deinde addat̄ sup illud ūlud donec pueniat̄
ad qnqȝ cochliaria: deīde minuat̄ donec redeat ad
vnū. Et iteꝝ det̄ in potu oī die de succo calamēti. ℥.
i. ¶ Et dixerūt quidā ꝙ oȝ vt sumant̄ cantarides ⁊
auferant̄ capita ⁊ ale eaꝝ: deinde resoluant̄ corpa ī
aqua mellis ⁊ ingrediat̄ eger balneū ⁊ sumat illud
in potu aut comedat cum eo panē ⁊ hoc apud me
est error maxim⁹. Et plus qȯ expertū est debē sumi
ex eis in potu est kerates. i. in potu aquaꝝ exp̄ssarū
notaꝝ. Et dicit̄ ꝙ qū mundificat̄ corpus potando
omni die ex tyriaca quātitatem ciceris cū decoctōe
calam̄ti. xxi. die ⁊ est contentus comestione vna leui
ꝙ confert. Et existimauerūt quidam ꝙ sumē in po
tu stercus caprinum cum melle iuuatiuū est eis: aut
vrinam ouiū aut vrinam asinoꝝ cum spica ⁊ melle:
aut aristo. ro. pondus. ℨ. iii. in vino. ⁊ iā laudauerūt
eis quidam omni die: aut omnibus duob⁹ diebus
sumer̄ q̄ȝtitatē fabē ex alumīe hūido in aqua. Et ex
medicinis iuuatiuis sūt alkekēgi ⁊ diacurcuma ꝑp̄e
Et spes est ad omnē hydropisiȝ in diacurcuma ⁊ ꝯ
fectōe alburbatus ꝑp̄e ⁊ electuaria asus ⁊ medicīe
de squilla ⁊ sirupo sqllitico ⁊ tyriaca: Et ꝙ tyriaca
⁊ diacurcuma ⁊ alkekengi ꝯferunt valde in fine hy
dropisis frigide. Et ex medicinis mirabilis iuuam̄ti
sunt trocisci de sabrā ⁊ diaruc. Al. ℞. sabran myrro
ba. citrinoꝝ ptes equales ⁊ doß eius gradatiȝ sit ex
danic. i. ⁊. ſ. ad quantitatē. ℨ. i. bibat̄ in omnib⁹. iiii.
diebus semel. Et in eo qȯ est inter eos bibant̄ troci
sci almirberis. Et qn̄qȝ componūt̄ medicamīa ex
reubarbaro ⁊ costo ⁊ baccis lauri ⁊ fenugreco ⁊ lu
pinis ⁊ enula ⁊ gēnana ⁊ gūma amigdali ⁊ galbāo
⁊ sūt medicam̄ta iuuatiā. Regim̄ āt euans aquosita
tē est cum solutiuis ebibitis ⁊ clisteribus ꝑp̄e. Ipa
ei propinquiora sunt aque ⁊ leuiora sup naturatas
⁊ remotiora a liquefactione: ⁊ cum speciebus balne
ationum cum thermis ⁊ cum regimine calefaciēte.
Et cuȝ aquis in quibus decocta sint subtiliatiua sic̄
feniculus ⁊ camemilla ⁊ squinantum: ⁊ specieb⁹ vn
ctionum ⁊ emploꝝ ⁊ vaporationū. ¶ Et ingredit̄ i
sūma illius vt sumant̄ in potu lac capnū ⁊ lac came
laꝝ fetaꝝ. Et ȯ hoc quidē genere vrina ⁊ lac came
laꝝ fetaꝝ cōuenientia sunt asclitī quȝ sūunt̄ hebdo
mada. i. cū trociscis de aloe in primis. ℨ. ſ. ex eis cuȝ
ſ. ℨ. spodii vsqȝ perueniat̄ ad. ℨ. i. Et post istam euo
nem euā cū mezerion cuȝ. ℨ. i. kekengi: deinde itera
trociscos de aloe hebdomada. i. ⁊ nō cesses facē h⁹
⁊ fortasse sanabit̄. Extenuati vero non sūant in po
tu ex trociscis de aloe in principio q̄ȝtitatem vnius
danic. Et descriptio quidēȝ trociscoꝝ de aloe est in
antidotario. ¶ In solutiuis aūt non oȝ vt sit illud
qȯ nocet epi. ⁊ si aliqua necessitas facit h⁹mōi neces
sariuȝ esse oȝ vt rectificet̄. Et oȝ vt nō sit subito: imo
f̄m vices: nam illud quod subito est mortale est. ⁊ ꝓ
uum nocumentuȝ debilitat epar. Et aloes solum ē
malum valde epate: quare oȝ vt elonget̄ ab ep̄e nisi
propter necessitatem: aut cuȝ ingenio rectificatōis:
⁊ oȝ vt solutiua sequant̄ ieiuniuȝ: quar̄ nō comedat
solutus postea die ⁊ nocte si poſe est: ⁊ vt sequantur
postea q̄ ꝯfortant ⁊ cōstipant paꝝꝑ: sicut trocisci al
mirberis: ⁊ sicut aqua fructuū in quib⁹ est suauitas
⁊ stipticitas ita vt confortent epar ⁊ ꝑp̄e postea sic̄
sunt euforbiuȝ ⁊ mezerion ⁊ aqua āmoniaci ⁊ silia.
Deinde admīstrent̄ rectificantia ꝯpl'onē sicut tyria
ca ⁊ diacurcuma in frigida ⁊ aqua endiuie ī calida.
Et illi quidēȝ que est vehementis caliditatis nō cō
uenit lac camelaꝝ fetaꝝ. Et incipiat̄ ī lacte camelaꝝ
in primis a. xl. ℨ. ⁊ addāt̄ in oī die. ℨ. x. ¶ Et deuita
qū fuit caliditas ⁊ nō solutiōe educas cholerā: qm̄
ipa resistit aquositati aliquo mō. Et qm̄ nece ē vt a
quositas solutōe vētris educat̄ tūc duplicat̄ solutio
vētris ⁊ accidit v̇tuti nocumentū: imo necessariuȝ ē
vt extinguat̄ cholera. Et solue aquositatē nisi chl'a
sit trāsgrediens terminū in multitudine: ⁊ sis tūc con
tentus eis que sunt sicut myrobalani. Est ei bonuȝ
solutiuuȝ in h⁹mōi dispōne sicut serapinū ē bonuȝ
solutiuū in dispōne frā. Et ois sup̄fluitas euacuatio
nis in quantitate ⁊ in tēpore est mala: ⁊ ē in casa re
ctior. Et ex solutiuis bonis ē ius alcanabit ⁊ ius gal
loꝝ ȯcrepitoꝝ ⁊ ꝑp̄e cū polypodio ⁊ aneto ⁊ silib⁹
Et qū euacuaueris vicib⁹. x. per aliquot dies cuȝ ali
quo euacuatiuoꝝ subtiliū ⁊ cū lacte camelaꝝ ⁊ aq̄
casei ⁊ reliquis ⁊ minuta fuit aqua ⁊ alleuiatuȝ fuit
apostema: tunc rectius erit vt sup ventrē cauteria fi
ant vt non recipiat aqua post illud. Et fiāt cauteria
p⁹ abstinentiā ⁊ dimissionē solutiōis vētris duobus
dieb⁹ aut tribus: ⁊ sint sex cauteria. s. tria ī lōgitudīe
incipiendo a casu vsqȝ ad femur: ⁊ tria in latitudine
vētris: ⁊ expectet p⁹ ipa f̄m famē ⁊ sitim. Et rectius
qdē ē vt in potu sumāt inter duas solutiōes ventris
aliquid de aperientibus oppilatōes sicut trocisci ȯ
amigdalis amaris. Lac āt camelaꝝ ⁊ capraruȝ ⁊ ꝑ
prie arabicaꝝ ⁊ ꝑp̄e qum impinguant̄ in potu det̄
cuȝ eis que solutionē ventris educunt aquositatē ⁊
subtiliant ⁊ ꝓuocant sicut sceba ⁊ abrotanū ⁊ car ta
mū ⁊ alia: Et calefactis eis que conueniāt cū h⁹ epi
sicut cuscute ⁊ endiuia ⁊ alia. ¶ Et nō respicias ad
ad illud qȯ dr̄ in ipo ex hoc ꝙ decipiūt sophistici ⁊
qȯ dr̄ in nā lactis est ꝯ̄ria hydropisi: imo scias ꝙ est
medicamen iuuatiuuȝ ꝑpter illud qȯ in ipso est de
abstersione. Et est conueniens ꝑpter illud qȯ in ipo
est de proprietate sua. Qn̄qȝ ei est medicina lubrica
tiua contraria ei qȯ queritur de cura qualitatis: sed
est conueniens cū ꝓprietate sua aut propter egritu

dines sicut eũo ꝛ silia: sicut põnitur endiuia in cura
tionibus epatis qđ hẽt egritudines frigidas sicut sit
eũo: ꝛ tendit ad scamoneã in egritudinib' cholericis
imo scias ꝙ hoc lac vehemẽtis iuuamẽti est: nã si hõ
assidue ipso vteret loco aque ꝛ cibi sanaret p ipsuz.
ꝛ illud quidez iam expertũ fuit in quibusdã qui per
uenerunt ad terras arabum ꝛ perduxit eo ꝫ necitas
ad illum ꝛ sanati sunt. Lac quidem camelaꝝ qñqꝫ
admĩstrat solũ: ꝛ qñz admĩstrat mixtuz cũ aliis me
dicinis quibusdã qꝝ ẽ intẽtio regiminis nõ calefaciẽ
tis valde sicut myrabolanis cuz seie endiuie ꝛ semi
ne cuscute ꝛ sale naptico. Et in quibusdã earum est
ĩtentio regiminis calefaciẽtis subtiliantis sicut sera
pino ꝛ granis eius. Et in quibusdã eaꝝ est intentio
superfluitatis solutionis ventris sicut costo ꝛ silib'.
ꝛ qñz admiscẽt vrine camelaꝝ: ꝛ qñz sunt cõtenti eo
loco cibi ꝛ potus. ꝛ qñz addit ei cibus alius. Et in
vtrisqꝫ dispositionibus oꝫ vt tu verifices in re eius
an corpus sugat ex eo ꝛ non soluat aut soluat paꝝ
aut soluat plus pondere suo ſm mensurã tolerabilẽ
aut superfluat ꝛ soluat vltra tolerantiã: aut caseetur
in stõ ꝛ in viis: aut perducat ad infrigidationez: aut
fluxu ventris educat hu. grossuz phlãticuz: aut hu.
adustum ꝑpter putrefactionez suaz si eam receperit
Et scias ꝙ melioꝛ hoꝛa sumenti ipm in potu est ver
vsqꝫ ad initium estatis. ꝛ ex regimine bono in dãdo
ipm in potu est illud quod experti fuim' multotiẽs
ꝛ cõtulit: ꝛ ẽ vt bibatur lac camelarum fetaruz ſm
vacuitatem ventris ꝛ abstinentiam diei ꝛ noctis añ
ipm. ꝛ non sumat in eis nisi paruz valde. Et si possi
bilis est abstinentia eoꝝ. s. diei ꝛ noctis fiat. Et neces
saria quidez est abstinentia noctis que est ante ipm.
deinde bibat ex eo qđ mulctuz est in hoꝛa ꝛ stati qꝫ
titas. ℥. ii. aut. iii. ꝛ melius quidez est vt sumant. ℥. ii.
ex eo cuz. ℥. ii. vrine camelaꝝ ꝛ abhoꝛreant aquã ali
quib' dieb' ꝛ ꝯsideret vsqꝫ ad dies. iii. ꝛ inueniet qđ
egredit cũ ꝓuocatõe ꝓximum ei qđ bibit ꝛ p' illud
soluet venter cũ eo qđ bibit ex eo: ꝛ fortasse non sol
uet venter cum eo nisi fex parũper. ꝛ non soluit per
ipsuz nisi qꝛ coꝛpus iam repletuz est ex eo. Quod si
soluat venter eius vltra qꝫ bibit abstineat ab eo vna
die aut misceat cum eo illud quod cõstipat: ꝛ si non
soluit: tunc oꝫ vt timeat ex potu eius caseatõez ꝛ di
mittat ipm. ꝛ similiter si soluit vltra illud qđ bibit: ꝛ
tũc quidẽ oꝫ vt bibat aliquid qđ deponat illud qđ
est in oꝛe stõi ex eo: ꝛ vt iteret ipꝫ admixtũ cuz oppo
ponaco ꝛ silibus: imo cõueniens est vt in omnibus
tribus dieb' sumat de pilulis de oppo. ꝛ silib' cũ qꝫ
titate pauca que extrabat illud qđ fortasse caseatur
ex reliquiis eius aut generat ex eo: ꝛ ꝑpe qũ eructu
at acetose ꝛ inuenit grauedinẽ. Et ex regimie ꝯferen
te in huiusmõi dispõne ẽ clistẽ in hoꝛa. ꝛ oꝫ ẽt in h'
mõi dispõne vt dimittat sumere in potu lac vno die
aut duob' ꝛ vacet ad vapoꝛatões ꝛ empla qb' ẽplẽt
venter ꝛ resoluunt. Qđ si potus lactis non facit ac
cidet aliquid ex hoc ꝛ egredit oi die res nõ supflue:
imo perueniens ad quantitatẽ duoꝝ vasoꝛum par
uoꝝ sicut aqua: sit contentus eo siue sit soluz aut cũ
oppoponaco ꝛ pilulis solutiuis de oppoponaco ꝛ
aliis. Et si superfluerit solutio vẽtris solue ab eo lac
vno die aut duob' diebus. deinde gradatiꝫ ꝑcede ĩ
faciendo ipm potare: ꝛ da ei in potu ex eo lac aĩalis
iã nutriti ex stipticis: ꝛ permisce cũ eo hoꝛa q̃ emul
get scoꝛie ferri albasceri contrite ꝛ ablute cuz vino ꝛ

aceto assate ſꝫ qꝫtitatẽ. ʒ. xx. ꝛ hypoqstidos ãboꝛuꝫ
añ. ʒ. v. se. apii. ʒ. iii. bacar põdus oꝛigani ꝛ apii ꝛ ru
te. Et dimitte in ipo hoꝛa vna: deinde colet ꝛ bibat
deinde gradatiꝫ ꝑueniat ad purũ postea ad ꝑmixtuz
cũ eo qđ soluit vẽtrez si necẽuz fuit illud. ¶ De diu
reticis vo ꝯferentib' nõ oꝫ vt vinũ soluz adhibeat: i
mo fiat ꝑmutatio de quibusdã ad quedã sicut sũt pe
troselinũ ꝛ ameos ꝛ calamentũ ꝛ assaꝝ ꝛ feniculuz
ꝛ semen apii: ꝛ siler ꝛ radix aniuden ꝛ camepitheos
ꝛ acoꝛus ꝛ spica ꝛ daucus ꝛ fu. ꝛ meu: ꝛ asparagus
ꝛ sem eius ꝛ radix pastinace cãpestris ꝛ kekẽgi. Et
oꝫ vt optime fiat eoꝝ tritura: ita vt velociter ꝑueniãt
ad ꝑtes gibbositatis. Et qũ amĩstras diuretica fõtia
oꝫ vt amĩstres postea aliquid de iuribus pinguibus
sicut est ius galline pinguis. ¶ In emplis vo regu
la est vt nõ multiplicent in eis ea que exiccant ꝛ re
soluũt cũ stipticitate foꝛti stantia loco eius qđ exic
cat ꝛ resoluit nisi eoꝝ res sit modica ſm quãtitatẽ q̃
conseruet sanitatẽ: si illa necessaria sunt: sicut sũt spi
ca ꝛ tus ꝛ ciperi cuz quãtitate pauca valde: illud eiꝫ
conseruat virtutem mirac ꝛ illud qđ in ipo est etiã:
ꝛ facit ipm non susceptibile. Medicinas aũt singu
lares q̃ ẽplant ꝛ empla ꝯposita iuuatiua in hac egri
tudine iam plũia dixim' in antidotario. Et ea q̃ di
ximus hic sunt expta ꝛ iuuatiua: stercus vaccinuꝫ ꝛ
stercus capꝛinũ ꝛ stercus vaccaꝝ pascentiũ herbaꝫ
nõ mĩmaꝫ. Descriptio ẽpli ex eis: Sumat ex h' ster
coꝛe vaccino aliquid ꝛ bulliat cuꝫ aqua ꝛ sale: deiñ
puluerizet super ipm sulfur contritum: ꝛ ponat sup
ventrem. Et iterum stercus capꝛinum cum vrina in
fantium: ꝛ iterum stercus columbinuꝫ ꝛ bacce lauri
ꝛ ireos. Et ex foꝛtibus in hoc ca. est stercus capꝛinũ
ꝛ stercus vaccinũ in quo ponit aliqd de hellã ꝛ al
scebrã ꝛ ꝯgregãt cũ vrina camelaꝝ: ꝛ fit ex eis ẽplꝫ.
Et ex ꝯpositis bõis ẽ vt misceant alguadabi ꝯtrite:
dimittant supventrẽ hydropici cũ dispõne sua post
qꝫ ꝯtrita sũt cũ ostracis suis ꝛ expectet sup eas vsqꝫ
quo exiccent p seipas. Et ex emplis bõis est vt fiat
emplm ex gũma pini ꝛ nitro ꝛ milio ꝛ minuto ture
cũ adipe vaccaꝝ. Et emplꝫ ꝯueniẽs hydropisi: dco
quant ficus carnose cũ aqua: ꝛ misceant cũ eis me
zerion ps. i. nitri ꝑtes. ii. camepitheos ps. i. ꝛ. s. Al.
foꝛte valde: ℞. gũmi pini ꝛ cere ꝛ isopi hũide ꝛ picis
ꝛ gũmi alboti oĩm añ. darkimet. iii. meha ꝛ ẽt stoꝛa
cis ꝛ masticis ꝛ aloes ꝛ croci ꝛ cimaꝝ absynthii ꝛ
ãmoniaci oĩm añ. darkimet. i. castoꝛei sulfuris ꝛ am
momi ꝛ ostracoꝛũ piscis noĩati añ. darkimet. s. ster
coꝛis colũbini ꝛ ostracoꝝ babylonicoꝝ ꝛ spũe ma
ris oĩum añ. darkimet. iii. lilii celestis darkimet. iiii.
baurac ru. darkimet. i. ꝑmisceãt cũ oleo đ camemil.
Et qñ ẽ i ẽpe aꝑa ꝯfert ẽplꝫ factũ ex herba spice ꝛ zi
zibẽ ꝛ granis albẽ ꝛ masti. ꝛ melilo. ꝛ ꝑputiis vitis ꝛ
camemil. ꝛ oleis arõaticis. Et ex ẽplis ꝯfectis ẽplm
h' mõi: ℞. marchasite sulfuris citrini nitri baurac ã
moniaci oĩm añ. ꝑtẽ. i. cymini ꝑtes. ii. ꝛ. ii. tertias ꝑtis
coniungant cum cera ꝛ glutino alboti ꝛ vino ꝛ po
nant super ventrem. Et emplꝫ de castoꝛeo ꝛ emplꝫ
de absynthio ꝛ emplm de ireos nřm ꝛ emplꝫ de eu
foꝛbio ꝛ emplm de colloquintida ꝛ emplm factũ ex
salice ꝛ emplm đ baccis lauri ꝛ emplꝫ diaspmaton
ꝛ emplm colophidis. Et ex eis que puluerizãt sunt
nitrũ ꝛ sal assata: que puluerizentur sup vẽtrẽ ꝛ ꝑpe
post oleuꝫ cucumeris asinini ꝛ oleum de neriden. ꝛ
qñz admĩstrant super eos medicine rubificantes. ꝛ

qñqꝫ percutiunť membra extrema cuꝫ virgis subti
libus. Et illud quidē illaudabile ē apō me. Et qñꝫ
suspenduntť sup aqua eoꝝ ⁊ que sequntť ea vesice i q
bus sufflatū est. Sed ego non cogno in eis plīmu
bonū. ❡ De incisione vero mirac scias ꝙ paruꝫ ꝓ
ficit nisi in corpore valde forti quꝫ potens est hᵒ imō
tolerare exercitiū tēperatum ⁊ sitiꝫ ⁊ minorationeꝫ
cibi. Et oꝫ vt non audeat fieri duꝫ possibilis ē cura
alia. Et rectius quidē est vt non fiat in vice vna subi
to: ⁊ eūenť spūs subito ⁊ cadat virtus: imo paulati
⁊ vt ipsa nō ꝑueniat ad multā debilitatē. ❡ Modᵒ
autē incisionis ad extrahenduꝫ aquā est iste: Preci
pit aūt affrius vt erigat se eger equalter si potest: aut
sedeat equali situ ⁊ comprimāt seruiētes latera eiᵒ ⁊
expellāt ea ad īferiora suminis: deide administretur
incisio: ⁊ si nō est potēs ad illud nō incidas ipsū. Et
si vis ipsū incidere oꝫ vt mensures īferiora suminis
quātitate trium digitoꝝ coniunctoꝝ: deinde incide
si fuerit initiū hydropisis ab itestinis. Et si fuerit ex
latere epatis fiat incisio a latere sinistro suminis. Et
si causa fuerit a splene pone ipsaꝫ a latere dextro su
minis ⁊ subleua ipsam vt non scindatur siphac: dei
de excoriet mirac a siphac parūper ad inferiora lo
ci scissionis mirac. Deinde perforet siphac ita vt sit
foramen mirac inferius foramine siphac: q̄tenᵒ qum
egredit cāna cooperiat illud ⁊ retineat aqua ꝑpter
diuersitatē duorum foraminuꝫ: deinde intromitte i
ipsaꝫ cānulā ereaꝫ. Qūqꝫ acceperis aquā cuꝫ men
sura fac iacere ipsuꝫ resupinuꝫ. ⁊ oꝫ vt cōsideres pul
sū: ⁊ qū inceperit debilitari paꝝꝑ retine aquā. Qūꝫ
aquaꝫ extraxeris in fine extractionis ⁊ remanserit a
liquid: tunc iam sufficit vtᵒ laborent in ipsaꝫ medicie
solutiue. ❡ Et qñqꝫ fiunt post incissionē cauteria q̄
diximus. Et qñꝫ fiunt in stō ⁊ epate ⁊ splene ⁊ i infe
riorībᵒ suminis cauteria minuta. Et qñꝫ subtiliant q
dā ⁊ faciunt currere aquositatē ad safati ⁊ incidunt
ex safati paulati: ⁊ ē regimē iuuatiuuꝫ ⁊ illud cū ster
nutatione ⁊ cū oī qd trabit aquositatē ad inferiora.
⁊ oꝫ tunc vt caueat ne ꝑueniat ex eo ruptura: ⁊ vt fi
at illud cum eo in quo non est nocumentum aliud.
Et qñꝫ pungimus inflaturam testiculoꝝ cū acubᵒ
multis vt aqua habeat resudationes plīmas. Et for
tasse succedūt incissioni dolor ⁊ punctura: qr̄ oꝫ vt
admistret infusio olei anetini ⁊ olei camemillini ⁊ o
leoruꝫ lenitiuorum super puncturaꝫ. Et sup locū in
cissionis ponant empl'a facta cuꝫ fenugreco ⁊ semi
ne lini ⁊ semine altee ⁊ silibus. Et qñꝫ sufficiūt aqua
calida ⁊ oleum effusa super locū incissionis: quꝫ se
dat punctura dimitte ea. ❡ De cūonibᵒ āt eoruꝫ ꝑti
cularibus cū medicinis afferam ea. Et has qdē me
dicinas solutiuas aquositatis iaꝫ numerauimᵒ in ta
bulis. Et fortes eaꝝ sunt sicut lacticinioꝝ ⁊ arbores
eaꝝ. Et melius quo malitia eoruꝫ frangit est acetuꝫ
⁊ poma ⁊ cydonia ⁊ semia granatoruꝫ: ⁊ ꝓpe acetū
in quo ꝯdita sūt cydonia aut in quo sunt dimissa ali
quibus diebᵒ aut sup qd roratus est succus eoꝝ. Et
ex eis qbus ꝯficiunť lacticinia sicut lac alscebrā ⁊ st
rob ⁊ silia. ⁊ sirᵒ acetosus est melius illo. s. qum solui
tur in. ℥. eius danic ex eis que sunt scebrā: ⁊ ꝓprie ar
bor ex q̄ fit tyriaca: ⁊ extremitates algaiati ⁊ eufor
biuꝫ. Medicamen de quo in potu sumiť pōdᵒ ʒ. i. i
vitello oui sorbilis: qd multotiens cōfert in fortibus
cum timore maximo: ℞. galbanuꝫ ⁊ es vstum ⁊ sco
riaꝫ eris ⁊ proprie confectum cuꝫ medulla panis ⁊

factum ad modum pilularum ⁊ herbam que nomi
natur mendana alias alakarte: ⁊ succuꝫ cucumeris
asinini ⁊ vinum in quo effusum est pulpa colloquin
tide. Et ex sūma lacticiniorum mezerion est fortis i
hoc capitulo. Et eius rectificatio est vt infundatur i
aceto: ⁊ quandoqꝫ fit in huiusmodi sirupᵒ acetosus:
⁊ de āmoniaco qñꝫ sumiť in potu vsqꝫ ad. ʒ. ii. cum
aqua mellis. Et ex eis que equalitati vicine sūt sunt
serapinuꝫ ⁊ ireos. ⁊ semen vrtice excorticatuꝫ ex cor
tice suo confectuꝫ cuꝫ melle ⁊ aqua folioꝝ rhaphāi
Illa vero que sunt salubriora ⁊ debiliora sunt aqua
cardamomi. s. lb. cū zuccaro albasir: ⁊ aqua alkekē
gi ⁊ aqua solatri ⁊ sirupus acetosus de mezerion ⁊
lac camelaꝝ fetaꝝ p̄paratū ⁊ aqua lactis p̄pata cuꝫ
virtute ireos ⁊ scoria eris ⁊ almezerion ⁊ silibᵒ. De
scriptio aque lactis: pōatur super. ii. lb. eius. ʒ. i. salis
gēme ⁊. ʒ. v. turbit trita: buliant cum subtilitate ⁊ ac
cipiatur spuma eius ⁊ coletur. Et in inceptione sūa
tur in potu ex ea tertia pars. lb. deinde addatur pau
latim vsqꝫ ad. lb. i. Ipsa ei expellit aquam sine calefa
ctione. Et aqua casei melor ē que accipitur ex lacte
camelarum. Et melior ⁊ laudabilior ex calefactis ē
illa que accepta est ex lacte caprino ⁊ lacte asinino.
Et ex medicinis resistentibus ad illud ⁊ ꝯferentibus
hydropisi calide: est vt infundat medietas cydonii
in aceto tribᵒ diebus: deinde teratur cū pōdere sui d
mezerion recenti vehementer: ita vt misceat ⁊ ꝓiciā
tur super ea medietas ponderis aceti de zuccaro ⁊
decoquat donec redeat in essentiā mellis ⁊ misceāt
oīa. Et qñqꝫ appropinquant huic pilule facte de se
mine mezereon cū zuccaro albasir. Et sūt ex eis i q
bus nō est timor in calida etiā. Et ex cōsecutōibᵒ est
alkekengi ⁊ confectio nr̄a de scoria ferri ⁊ almezeri
on in antidotario. Et cūfectio quorūdā: ℞. endiuie
⁊ seminis apii añ. ʒ. x. ⁊ succi artaxaracon sicci pon
dus. ʒ. xx. ⁊ succi almiberis. ʒ. xv. lacce ablute reusini
āboꝝ añ. ʒ. v. succi absynthii. ʒ. vii. succi cucu. asinini
⁊ pulpe colloquintide añ. ʒ. v. agarici. ʒ. vii. ꝯficiatur
cū iuleb ⁊ sumat in potu cum aqua de oleribus. Et
hoc est medicamen bonum qd quidam prioꝝ anti
quorū dixerunt: ⁊ secuti sunt eos quidaꝫ posterioꝝ:
⁊ est securius latus q̄ꝫ alkekengi ⁊ in ipso sūt ꝯforta
tio ⁊ solutio ventris fortis. Et ex ꝯpositis ponbus ē
sirupus nr̄ de ireos: ⁊ sirupᵒ hᵒmōi: ℞. eris vsti aur.
i. ⁊ terat valde ⁊ pulueriзet ⁊ fimi colūbini aur. i. ⁊
tertiam ramorum rute ⁊ aliquantulum salis ⁊ pāis
bibat illud cū vino. Et ex pilulis pilule sulfurinᵒ ⁊
caꝝ confectio: ℞. scorie eris ⁊ foliorum almezerion
⁊ seis anisi oium añ. partē. i. ⁊ fiant ex eis pilule ⁊ su
mant ex eis in potu debilis. ʒ. i. ⁊ fortis aur. i. ⁊ etiaꝫ
pilule escebebie: ⁊ pilule biberē ⁊ pilule de gnqꝫ: ⁊
pilule de serapino: ⁊ pilule de mezerion: ⁊ sunt vltie
in asciti: sicut pilule de reubar. sunt vltime in hypo
sarcha: ⁊ pilule de bdellio: ⁊ pilule de scebrā: ⁊ pille
quas diximus in antidotario. Et pilule hᵒmōi: ℞.
lactis alscebrā ⁊ succi absynthii. ⁊ spice ⁊ turbit oim
a. ī. danic. i agarici ⁊ rosarū amboꝝ añ. ʒ. i. informen
tur pilule cuꝫ aqua solatri ⁊ bibatur. Pilule bone
℞. corticū eris camepitheos anisi partes equales in
formentur pilule ⁊ recipiantur ab eis. ʒ. i. ⁊ fiat suble
uatio. Et iterum ex trociscis trocisci de reubarbaro
plurimū solutiui ⁊ meliores de mezerion cuꝫ seibᵒ
⁊ trocisci de mezerion sūt descriptōis alterius note.
De balneis vō illa que sunt humida eis sunt bonē

da:⁊ illa que eis sunt melio2a sũt facta sicut cī baꝛ⁹
calefactus postq̃ꝫ toleraucrit infirmus vt ingrediat̃
ipm ⁊ ꝓp2ie habens hyposarchaꝫ. Quãqꝫ ingredit̃
dimittat caput suũ extra ad aereꝫ vt perueniat frig⁹
ad partes co2dis ⁊ pulmonis ⁊ infrigidet co2 eius:
⁊ nõ magnificet̃ sitis eius ⁊ resoluat̃ co2pus eius in
sudo2e exuberante iuuatiuo. Et si fuerit humida cũ
aquis thermaꝝ nitrosis sulfureis ⁊ alũinosis notis
exiccatiuis iuuabit̃ cuꝫ eis valde in statu egritudis:
⁊ ꝓp2ie habens hyposarchaꝫ: ⁊ iterando ingrediat̃
in ea in die vicibus aliquib⁹. ⁊ si nõ cadit virtus eius
⁊ possibile est eis vt stet in eis per longitudineꝫ diei
faciat. Et huius quidẽ generis est aq̃ maris tepida
⁊ calefacta. Vez submersio i frigida in fine rei vehe
menter est cõueniens. Et de bonitatibus aquarum
thermaꝝ ⁊ statio regiminis anhelitus frigidi cuius
sitis deficit in balneis. Quod si aque thermaꝝ non
sunt p2esentes: tunc resoluant̃ aque dulces cum eis
que administrant̃ ex medicinis ⁊ decoquant̃ in eis
ea que sunt sicut baurac ⁊ sulfur ⁊ alusnẽ ⁊ synapis
⁊ calx ⁊ spẽs alie note quas vis. In omnib⁹ eiꝫ non
sit malum. ⁊ oꝫ quideꝫ vt iste aque obuient vẽtri ha
benti asciteꝫ ⁊ tympanitẽ ⁊ hyposarchaꝫ toti co2pi
Hydropisis aũt calida que est sequens apostema
calidũ aut sequẽs ꝯplõneꝫ calidaꝫ sine apostemate
ꝓpter debilitatẽ virtutis stõi. Et non significat hãc
speciẽ hydropisis ꝓculdubio rubedo aque: qñꝫ est
ꝓpter co2 suum: imo innitit̃ in ea fm̃ reliquas signi
ficatões: deinde curat̃. ¶ Et opo2tet vt deuitent isti
duo simul medicinas calidas omnino: qm̃ addunt
in eam ⁊ addunt in egritudine: imo est in eis timo2
magnus. Et non oꝫ vt attendat̃ illud qd̃ dicitur ꝙ
hydropisis non sanat̃ nisi cũ medicinis cal̃is. Mul
totiẽs ei sigificat illud qd̃ testificamur ⁊ experti sum⁹
vt curemus nos ⁊ qui fuerunt ante nos apostema
curatione sua ⁊ complõneꝫ calidaꝫ cũ infrigidatõe
Ego quideꝫ vidi mulier eꝫ quam hydropiſ attriuit
⁊ magnificata est super eaꝫ ⁊ mo2ata est fm̃ ꝓlixita
teꝫ tẽpo2is taꝫ maximaꝫ ꝙ eius relatio ẽ incredibil̃
⁊ sanata est ⁊ p2eparauit seipsam ⁊ appetituꝫ suum
hoc regimine. Et cũ hoc etiã opo2tet vt attendas la
tus aquositatis aggregate. naꝫ si tu consideraueris
tantuꝫ latus se. erit timo2osuꝫ ⁊ si consideraueris la
tus aquositatis tantuꝫ erit erro2. Opo2tet ergo vt
tu coniungas inter duo regimia cuꝫ facilitate ⁊ intẽ
de tantuꝫ in eis que equant ⁊ resistunt vincenti. Et
scias ꝙ quando tu studes in sanando hydropisim
⁊ apostema ⁊ feb2is stantia sunt: non est tibi poſe.
Et regimen in huiusmodi est vt administres aquaꝫ
solatri ⁊ aquaꝫ alkekengi ⁊ aquaꝫ apii ⁊ aquaꝫ co2
dumeni ⁊ aquaꝫ altaraxacon ⁊ est alia daid arma
ca. Et opo2tet vt misceatur cũ istis aliquid de lacca
⁊ croco ⁊ reubar. cum myrob. citrinis. Et vt admi
nistres etiã apud necessitatem illud quod posuim⁹ i
o2dine p2eterito de solutiuis: de mezerion ⁊ aliis.
Et opo2tet vt attendes quod dixit Gal. in cura hy
d2opici calidam hydropisim habentis: ⁊ descripsi
mus illud suis dictionibus. Inquid Gal. illud quo
p2eparaui senen amicum meum in hydropisi asciti
cum caliditate ⁊ virtute debili fuit hoc: Cibaui illũ
cum carne hedi assati ⁊ carne alcubugi ⁊ alkabi ⁊
alteiugi ⁊ similibus ex auib⁹ ⁊ pane kistch ⁊ infrigi
datis ⁊ almosiis ⁊ halhulen ⁊ lentibus cum aceto
facto ex eis cibario citrino. Et concessi illud ei ꝓpt̃

conseruationem virtutis. Et non concessi ei vt vtere
tur iure omnino nisi in die quo in potu medicinam
ei tribuere volui. In illo ei die permisi vt vteret̃ ipse
ꝫib2abegi ante medicinaꝫ ⁊ post ipsaꝫ ⁊ non multi
plicata fuit sitis ipsius: ⁊ p2ecepi ei vt comederet ista
cuꝫ aceto minie fo2titudinis ⁊ solui ipsuꝫ hac deco
ctione: ℞. myroba. citrioꝝ. ʒ. vii. fumiterre. ʒ. iiii. her
be absynthiũ. ʒ. ii. herbe eupato2ii. ʒ. ii. ẽdiuie recẽtis
baccati spice aromatice. ʒ. ii. semis endiuie. ʒ. ii. ro.
ʒ. ii. decoquant̃ in tribus. lb. aque donec redeat ad
ii. lb. ⁊ spergat̃ in ipsa pondus. ʒ. x. zuccari ⁊ bibat̃.
⁊ iterũ cuꝫ illis pilulis: ℞. lac scebã ⁊ zuccari quãtũ
ip̃ꝫ ꝯgelaui ⁊ dedi ipsas ante cibum suuꝫ. ⁊ quãdo
qꝫ congelaui ipsuꝫ cuꝫ lacte ficuũ ⁊ dedi ex eo duo
cicera aut tria: ⁊ dedi ei in potu post illud rob de a
cresta ⁊ acedula. Et feci emplin epati ipsius cum fri
gidis ⁊ cuꝫ granis condes ⁊ mezerion infuso in ace
to. Et ex epithimatibus super ventrem est illud qd̃
℞. lutuꝫ armenum ⁊ aquaꝫ ⁊ farinaꝫ o2dei ⁊ milii ⁊
stercus vaccinuꝫ ⁊ fimuꝫ cap2inuꝫ ⁊ cinereꝫ querc⁹
⁊ vitis ⁊ in vtrisqꝫ lateribus baurac ⁊ sulfur ⁊ omia
sint cũ aceto. Et quꝫ epati eius faciebaꝫ empl̃a que
recipiunt sandalos qñqꝫ ponebaꝫ empl̃in de sanda
lis super epar ⁊ resolutiuũ super sumen ⁊ ventrẽ. Et
qñꝫ solui eum cuꝫ sirupo roſ. postq̃ꝫ infudi in ip̃o
mezerion ⁊ myrrhaꝫ aut dissolui i ipso lac alscebrã
Et cõcessi ei de fructibus ficus siccas ⁊ amigdalas
⁊ zuccarum. Et p2ecepi ei tolerare sitim. Et quꝫ sup
fluit in ipso permiscuit iuleb ⁊ dedi ei i potu. Et qñꝫ
contriui folia almezerion: ⁊ permiscui cum melle fi
cuuꝫ ⁊ dedi ex eis ipsi ante comestionẽ ⁊ post eaꝫ: ⁊
ad vltimuꝫ non dimisi euꝫ die vno absqꝫ expulsõe.
Hec sunt verba eius. ¶ Cibus autẽ habentiuꝫ hy
d2opisiꝫ oꝫ vt sit paucus ⁊ semel in die: ⁊ si poſe ẽ eis
vt abstineat a pane tritici ꝓpter suam viscositatem ⁊
suaꝫ oppilationeꝫ faciant: ⁊ sint contenti pane o2dei
cũ seminib⁹. ⁊ si necessarius fuerit oꝫ vt sit panis de
furno kaicherien coctus ⁊ siccatus vt nõ sit aꝫym⁹
⁊ sit ex frumento. Et sunt quidã hoies qui in eo po
nunt farinaꝫ ciceris ⁊ sit eoꝝ vnctuositas ex tali q̃le
est oleuꝫ õphancinũ: ⁊ ex cibis coꝝ est oleum de se
minib⁹ ⁊ almuseniati: qm̃ est cõueniens eis: ⁊ ius gal
line est iuuatiuũ eis. Ipsuꝫ ei aggregat ad ꝓuocati
oneꝫ ⁊ rectificationem epatis. Et cibus queꝫ faciũt
ch2istiani ex oliuis ⁊ nucibus ⁊ aliis. Et opo2tet vt
sint iura eo2um aqua ciceris ⁊ ius alcanabit ⁊ gal
li vetusti ⁊ galline ⁊ p2op2ie cuꝫ herba almeudume
ti. Et sint carnes quas sumunt carnes auium leues
sicut alduragi ⁊ alcubugi ⁊ ascelsc ⁊ alfiudet ⁊ alca
nabir ⁊ carnes alcaca ⁊ carnes alkasel ⁊ hedo2uꝫ ⁊
paruo2um pisciuꝫ subtiliantium ⁊ acuto2um ⁊ inci
siuo2uꝫ: ⁊ caro vipere est eis bona valde: sꝫ ip̃a qñꝫ
superfluit in siti. Et co2uꝫ olera sint sicut apium ⁊ si
cla ⁊ herba iudaica ⁊ endiuia aut fumusterre ⁊ paꝝ
de sumac ⁊ po2ri ⁊ ruta ⁊ folia carui ⁊ calamentũ ⁊
allea ⁊ capparis ⁊ synapis ⁊ grana oia nocẽt eis ꝓ
p2ie patientibus tympanitẽ: Medulle autẽ fistici ⁊
auellane ⁊ amigdale. ⁊ qñꝫ conceduntur eis i hora
furtiua dactili ⁊ vue passe. Et de fructib⁹ recentib⁹ ñ
conceduñt eis oio: nisi granata dulcia. Vino auteꝫ
non app2opinquet calidã habens hydropisiꝫ. veꝝ
habens hydropisim frigidaꝫ oꝫ vt non bibat ex eo
nisi subtile antiquuꝫ paruuꝫ non quꝫ est ieiunus nꝫ
sup cibũ: imo post horã ⁊ quꝫ fit descẽsio cibi in stõ.

Clisteria vero ⁊ suppositoria sint ita. Clisteria ei sint
facta ex aquis extrahentibus aquositatem cum eis
qui sunt sicut sirupus acetosus ⁊ silia. Collyriū bn̄
extrahēs aquā: ℞.seminis vrtice.v. numero grano
ruʒ almeudunati.xxx.numero agarici kirat.vii.cor
ticuʒ eris darkimet.xxx.misceantur cuʒ medulla pa
nis ⁊ administret̃ collyriuʒ: ⁊ sumant ex eo.vi.kirat
aut.vii. De diureticis aūt sciendūʒ est ꝙ omnia diu
retica conferunt eis. Et ex eis que sunt illis bona est
medicamen prouocans vrinam qd̓ ℞. vrtice kirat
vii helli nigri tantūdeʒ: alkekengi darkimet.i.spice i
dice.ʒ.ii.permisceant̃ ⁊ sumāt̃: cuius potio sit.i.aur.
cum sirupo alefeniati. Aliud ꝓuocans vrinaʒ: ℞. xy
lobal.spice cassie cymini radicis lilii ipericon florū
squinanti amigdalaruʒ basir ⁊ azabue amomi ⁊ se
merion ⁊ est species apii campestris ⁊ petrosilinuʒ ⁊
est semen apii montani calami aromatici piperis al
kekengi siseleos ⁊ est aniudē romanū omniū ana.ʒ.
ii.misceantur oīa: ⁊ dosis eius sit aur̃.duo.

¶ Ca.xiiii.de cura hydropisis hyposarche.

Radices vniuersales iuuātes in curatiōe hy
dropisꝭ hyposarche sūt iste: ⁊ cū hoc iā dixi
mus in caº hydropisis asclitis cōditiones
cōueniētes ad curatiōes hyposarche. Et i ea quidē
qn̄ʒ accīt necessitas phl̓omie si fuerit causa retentio
san.menstrui: aut hemorroidaꝝ ⁊ fuerint illic signifi
cationes repletiōis. In phl̓omia.n.tūc erit ablatio
prefocatiōis extinguētis. Et phl̓omia quidē vehe
mentius ē proportiōalis hyposarche ꝙ̄ʒ asclīti ⁊ le
nitas nature in eis est cōueniens. Et quando est cuʒ
hyposarcha febris: non timetur solutio ventris ⁊ e
uacuatio cuʒ phlebotomia neqʒ medicine dum nō
remouentur. Et trocisci de secbram ⁊ potatio eorū:
scd̓m ꝙ narrauimꝰ in cap.asclitis vehementius sunt
conueniētes hyposarche ꝙ̄ʒ reliquis speciebus hy
dropisis valde. Non ergo oportet vt retentio fiat: i
mo oportet vt soluatur semper. Et si non cū alio sal
teʒ cuʒ medicina temperata: ⁊ confert vomitus ⁊ ꝯ
fert gargarismus mundificans cerebrum: ⁊ confert
solutio ventris: ⁊ que melior est: est illa que est cum
pilulis de reub. ¶ Et hydropisi quidem ⁊ ꝓpē hy
posarche adest exercitium: incipiens p̃mum resupi
nando: deinde innitendo super dorsum alis: postea
ambulando paulati super terraʒ lenem arenosam:
⁊ associetur ei qui abstergat sudorem: vt non oppi
let resudatio p̃ma a scd̓a ⁊ pueniant post exercitiuʒ
ad calefactionem ꝓprie solis: quoniā ipe ē fortis sti
pticitatis: ⁊ qn̄ vehementius fit calidus sol caueat̃
caput vt nō adueniat ei egritudo cerebralis ⁊ disco
operiāt̃ reliq̄ mēbra oīa ⁊ sit lectus eoꝝ arena si iue
nit: ⁊ cuʒ puluerībꝰ p̃dictis. Qūqʒ ꝓuocat̃ ab eo su
dor abstergat̃ ⁊ vngat̃ cū eis q̄ sūt sicut oleuʒ cucu.
asi. ⁊ silia: ⁊ caueat̃ flatꝰ ventoꝝ frigidoruʒ. Et oʒ vt
bibat dialacca ⁊ diacurcuma ⁊ alkekengi etiā ⁊ ad
mīstrent̃ diuretica p̃dicta ⁊ solutiua qbꝰ est subtilia
tio ⁊ exiccatio. ⁊ ex eis sūt troc.de eupatorio cuʒ iu
nipere ⁊ aq̄ radicuʒ ⁊ in sirupo acetoso cū seibꝰ quʒ
sit caliditas medicinaꝝ singulariū i asclīti cōueniēs
in oībꝰ istis ita ꝙ serapinuʒ ⁊ costus ⁊ almezerion ⁊
euforbiuʒ. Et decoctio iuniperi iuuatiua ē valde si
decoquant̃ sola sʒ ꝙ̄titatē ꝙ ex ea rubeat aq̄: deide
sumat̃ pondus.ʒ.iii.de iunipero: ⁊ bibat̃ de illa aq̄
desuper ⁊ sumāt̃ in potu etiā ameos ⁊ sal altabarzet
⁊ cyminū. ¶ In illa āt q̄ sit a cā calā oʒ vt phl̓omia
fiat vt egrediat̃ virus maluʒ ⁊ ꝓuocet̃. Si aūt sudor
ꝓcedat rectificat ꝯplōneʒ epatis p hᵒ ꝙ reducit eā
ab inflāmatōe ad ꝯplōneʒ nāleʒ. Et cibatio hypo
sarche calide ⁊ frigide ⁊ toleratio sitis eius est sicut i
asclīti fraꝰ ⁊ cāsa ipa.

¶ C.v.d̓ cura hydropisꝭ tympanitis.

Quanon in curatōe eius ē vt euet̃ hūor hūidꝰ
si ipa ē ꝑꝑ retētioneʒ eius vt ꝯforte stōus si
fuerit cā ipius debilitas. Et tēperet̃ epar cū
epithimatibꝰ ⁊ aliis: ita vt nō supfluat eius vapora
tio. Et phl̓omia quidē nō ingredit̃ in hoc ca.nisi ra
ro: imo melius ē vt soluat̃ nā cuʒ facilitate. Et oʒ vt
nō adsit multiplicatio solutiuoꝝ: ⁊ oʒ vt administret̃
diuretica: sed nō sit superfluitas in eis. Supfluitas
ei in eis pducit ad generatiōʒ vapoꝝ plūioꝝ: deiñ
admīstrent̃ faciētia eructuationē ⁊ soluētia ventosi
tates. Et fricet̃ vēter eius cum alleis multotiēs ⁊ va
poret̃ cuʒ milio ⁊ furfure si confert ei. Et silr pilule e
bibite ⁊ suppositoria. Et qn̄ʒ necīuʒ est ponere vēto
sas euatiuas super vētreʒ eius multotiens. Et oʒ vt
alienent grana ⁊ olera ⁊ lac ⁊ fructus recentes. Et si
fuerit hydropisis typanites ex malitia ꝯplōnis cali
de oportebit vt in potu det̃ que sunt sicut aqua feni
culi ⁊ meliloti ⁊ apii ⁊ camemille ⁊ tribuloꝝ. Et si
fuerit hydropisis tympanites ex malitia cōplōnis
frigide oportebit vt in potu dent̃ cyminuʒ ⁊ anisuʒ
⁊ castoreū ⁊ ameos ⁊ masticēt̃ cyminuʒ ⁊ tus semp
et confectio de acoro cuʒ nigella dicta in antidota
rio. Et iteꝝ ameos ⁊ iuniperus cyminū ⁊ sal tabar
zet. Suppositoriū: ℞.cyminū ⁊ baurac ⁊ folia rute:
⁊ fiat ex eis collyriū. Et ex clisteribꝰ oleū rutaccum
ipm soluʒ aut cū baurac est resolutiuuʒ vētositatū.

¶ C.xvi.de doloribꝰ hypocondrioꝝ.

In hypocōdriis eueniūt dolores mordica
tiui ⁊ extēsiui vētosi ⁊ alii. Et qn̄ʒ fiūt ꝓpt
cāʒ epis: ⁊ multotiēs fiūt cā diaphragmatis
⁊ qn̄ʒ fiūt cā splenis: ⁊ qn̄ʒ fiūt cā apatis in mēbris
carnosis q̄ accīt in costis ⁊ nō est timor in eis. ⁊ qn̄ʒ
accīt illud in febribꝰ ⁊ multotiēs currit in crisibus. si
āt nō fuerit dolor: aut fiūt dolor ꝑuus ad frigidiora
tendēs ⁊ humor decliuis ad ptes capitis cadet crisꝭ
illic. ⁊ si fiūt cū dolore ⁊ pūctura aut decliuis ad su
mē ⁊ ad inguina: aut ad dorsuʒ ⁊ alcharū: tūc fit crisꝭ
cū solutiōe vētris: aut ꝓuocatōe vrine. Et qn̄ʒ tēdūt
hypocōdria ⁊ mirac vētris ꝑꝑ siccitatē sequētē ma
litiā ꝯplōnis: aut apata intrinseca. ¶ Et tēsio qd̓ hy
pocōdrioꝝ multiplicat̃ in febribꝰ pestilentialibus.

¶ Fen.xv. de felle ⁊ splene ⁊ dispositiōibus eoꝝ.
Tractatus primus de anatomia fellis ⁊ splenis
⁊ ictericia.

¶ C.p̃muʒ de anatomia fellis.

Fel est cistis pendēs
ab epate ad partē stomachi ex tūi
ca vna neruosa: ⁊ habet orificium
ad epar ⁊ in ipso est meatus attra
hens humorem subtileʒ conueniē
teʒ ei ⁊ choleram citrinam. Et con
tinuatur meatus iste cum ipso ep p̃te ⁊ venis in qbꝰ
generatur sanguis. Et sunt ei illic rami plurimi ner
uosi: quanuis sit introitus perpendicularis eius ex
concauitate. Et habet orificiuʒ ⁊ meatū ad p̃tē stōi
⁊ intestinorū in qbus mādat ad ptes eoꝝ s̄fluitatē
cholere sm̄ ꝙ diximus in libro pₒ. Et huiusmodi
quidem meatus continuatur ramus cū duodeno.

Et qñqȝ continuatꝰ res parua ex eo cuȝ fundo stõi. Et quandoqȝ accidit res econtrario ⁊ peruenit maior continuitas cuȝ vase grosso ad fundum stomachi ⁊ minor ad duodenũ. Et in pluribus hominibꝰ est meatus vnus continuus cuȝ duodeno. Introitꝰ vero cannule sugentis choleraȝ proximus est introitui cannule vesice in vesica. Et de consuetudine qđ medicoꝝ antiquoꝝ fuit nominare fel cisti minorẽ sicut de consuetudine eoꝝ fuit nomiare vesicã cisti maiorẽ. ¶ De iuuamentis võ in creando cholam est mũdificatio ẽpis a supfluitatibus spumosis ⁊ iteꝝ calefactio eius sicut accensio ignis sub vase ⁊ subtiliatio ⁊ sanguis resolutio supfluitatũ etiã cũ motiõe egõnis ⁊ mundificatõe intestinoꝝ ⁊ coartatiõe eiꝰ qđ mollificatꝰ de lacerto in circuitu eius ⁊ non fuit creata in pluribꝰ fellibus via ad stõm vt lauarentur humiditates cuȝ cholera sicut lauantur hũitates intestioꝝ: nisi qꝛ stõus leditur per illas ⁊ patitꝰ nauseã ⁊ corrũpitꝰ digõ in ipso per illud qđ miscetꝰ cibo dẽ humore illo. Et adueniunt ei ex vena pulsatili ⁊ neruo qui continuatꝰ cuȝ epate duo rami valde parui. ⁊ fel quidẽ sicut vesica vnaȝ hȝ tunicaȝ compositaȝ ex speciebus villoꝝ tribus. Et qñ attrahit fel choleraȝ aut attrahit: sed nõ complete eueniunt ab ea nocumẽta. Cholera ei quȝ retinetꝰ supra fel facit possi dẽ apata ẽpis ⁊ ictericiã. ⁊ qñȝ putrefit ⁊ fac accideꝛ febres malas. Et qñ currit ad membra vrine cũ supfluitate vlcerat. Et qñ currit ad membꝛ aliquod accidunt herisipila ⁊ formica. Et qñ spargitꝰ i corpore toto qeta absȝ ebulitõe accidit ictericia. ⁊ qñ currit a felle ad intestina cũ supfluitate fac incurreꝛ solutõȝ ventris cholericam ⁊ rasuram.

¶ C.ii. de anatomia splenis.

Splen omnino est euacuatoriũ fecis sanguinis ⁊ adustionis eius ⁊ sunt melia natalis accidentalis. ⁊ inest ei ꝓꝑetas quedaȝ ⁊ virtus eius resistendi cordi ex latere ⁊ epati ⁊ felli ex latere. Qñqȝ trahit turbiditatẽ sanguinis digerit ipm. Et quando acessit ⁊ fit pontica ⁊ fit conueniens ad cõmouendum os stomachi ⁊ preparandum ipsum vt coria ⁊ temperandum caliditatem eius: mandat eam ad ipsum in vena magna. Et quando debilitatꝰ splen a mundificatione epatis ⁊ que sequntur ipsuȝ ex melancholia: accidũt in corpore egritudines melancholice. s. ex cancro ⁊ varicibus ⁊ elephantia ⁊ impetigine ⁊ lentiginibꝰ nigris ⁊ morphea nigra: imo melancholia ⁊ lepra ⁊ reliquis. ¶ Et qñ debilitatꝰ ab educendo illud quod oportet exire de melia ab ipso: oȝ vt fiat magnus ⁊ magnificetꝰ ⁊ apostemetꝰ ⁊ nõ sit ei qđ generatꝰ de melia locꝰ in ipõ: ⁊ vt retineatꝰ illud qđ cõmouet os stõi. Et qñ mãdat eam cũ supfluitate fortis fit fames. Et si fuerit acetosa ⁊ nõ fuit supflua tũc facit vomitũ ⁊ facit nauseam. Et quãdoqȝ facit accidere in intestinis excoriationẽ melicaȝ mortiferaȝ. Et quȝ ingrossatur splen arescit corpus ⁊ aresit epar ⁊ ẽ magis nocẽs epati. Et qñȝ aduritꝰ melia in splene declinans ad acetositatẽ temperatã. Et qñȝ effunditꝰ plin abominabitis ad stõm ⁊ facit accidere vomitũ melicũ. Et qñȝ est ei periodusꝰ ⁊ accidit ex ea subuersio stomachi. Qñqȝ multiplicatur euacuatio melancholie ⁊ nõ est illic febris: tũc ẽ ꝑꝑ debilitatẽ retentiue aut fortitudinẽ expulsiue. Et qñ multiplicatꝰ eius retentio est tunc econtrario. ¶ Et splen quidem est membrum longum linguosuȝ cõiunctum cum stomacho a sinistro suo vsqȝ retro ⁊ vbi est dorsum attrahens melancholiaȝ cum collo continuato cuȝ concauitate epatis vbi continuatur colluȝ fellis ⁊ expellit ipsam cuȝ collo orto ex interiore eius: ⁊ eius concauitas sequitur stomachum ⁊ gibbositas ipsius sequitur costas ⁊ eius suspẽsio cũ costis ⁊ nõ est cum ligamentis pluribus fortibus: imo cũ paucis villosis vigoratis cũ pãniclis costaꝝ. Et ab hoc latere continuatur cum venis quietis ⁊ pulsatiuis. Et latus eius concauum superficiale venit super epar ⁊ stomachuȝ quanuis sit equidistansꝰ inferiori ꝑti epatis cadens apud inferius stomachi: ⁊ continuat inter ipsuȝ ⁊ inter stomachuȝ vena icarnata cuȝ vnoquoqȝ eoꝝ ⁊ in ipso est suspensio etiã ⁊ sustentat ipsum a siphac constans ex duabus tunicis cum ramis qui ex ipso separantur in eo luribꝰ numero parue quãtitatis intrantibus splen ⁊ zirbũ. Et in splene quideȝ sunt vene pulsatiles ⁊ nõ ꝓpulsatiles plurime in quibꝰ sanguis digeritur ⁊ assimilatur substantie ipsius: deinde expellitur superfluitas ipsius. Et corpus eius est rarum vt facile recipiat superfluitates melancholicas que ipsum ingediuntur. Et tegit ipsum panniculus ortus ex siphac ⁊ cõicat diaphragmati causa illius: quanuis sit panniculus diaphragmatis etiaȝ ex siphac.

¶ Cap. iii. de ictericia citrina ⁊ nigra.

Ictericia est alteratio coloris corporis feda ad citrinitateȝ tendens aut nigredinem ꝑꝑ cursuȝ humo. citrini ⁊ nigri ad cuteȝ ⁊ que sequntur ipsaȝ sine putrefactione: que si ei associaretꝰ faceret accidere tertianam in citrina ⁊ quartanam i nigra. ¶ Et causa citrine fm plurimum est ex parte fellis. ¶ Et causa nigre est ex splene. ⁊ quandoqȝ accidit vt sit ex epate. Et quandoqȝ accidit vt sit causa citrine ⁊ nigre simul ipsa cõplexio cõmunis corpori. ¶ Loquamur ergo prius de ictericia citrina ⁊ dicamꝰ ꝙ ictericia citrina: aut fit ꝑꝑ multitudinem gnãtõis chole citrine: aut ꝑꝑ ꝓhibitionẽ euõnis eiꝰ. Et multitudo eius qđ generatꝰ ex ea: aut est ꝑꝑ mẽbruȝ generãs ipaȝ: aut ꝓpter mãm a qua generatur aut ꝓpter cãs extraneas. ⁊ membruȝ quidẽ generãs ipsaȝ in natura est epar. Nam quȝ ipm valde calefit ꝓpter causas calefacientes: scilicet aut ꝓpter apostemata in epate ⁊ in meatu cholere: aut propter oppilationeȝ retinentẽ choleraȝ a felle: aut ꝓpter caliditatem cõplexionis calide ⁊ calefit cõplexio ẽpis valđ ⁊ facit cholerã fm ꝙ sciuisti in loco suo. Generans võ ipsaȝ nõ in natura est totum corpus. Nam qum ipȝ supflue calefit cõuertitꝰ quod in ipõ ẽ ex sanguie ad cholerã ⁊ materia sunt cibi. Et qũ sunt ex genere eoꝝ a quibus generatꝰ cholera: aut ꝓpter caliditatẽ ipoꝝ: aut ꝓpter velocitateȝ conuersionis eorum ad caliditatẽ in stõ calido nõ euãntꝰ a generatõe cholere plime. Cause aũt extranee sunt sicut caliditas extrinseca dñans super ipm ⁊ sparsã in eo propter causaȝ que ẽ sicut morsus gererati aut serpẽtis aut ꝑcussio vespe grosse aut punctura pediculi vulturis: Et qñȝ faciunt eã medicine ebibite sicut fel leopardi ⁊ vipere qũ sunt talꝛ ꝙ nõ interficiunt ⁊ venenuȝ fm ꝙ plm apparet subito. ⁊ i ictericia quidẽ que fit propꝰ multitudinẽ cholere: qñȝ fit eius sꝑsio ex ipa propter vehemẽtiaȝ victorie eius super sanguinẽ. ⁊ qñȝ est fm semitã expulsionis nature: ⁊ ẽ ictericia cretica. ⁊ hec multitudo accidit qñȝ vt generetꝰ subito: ⁊ qñȝ gnãtꝰ

paulatim ⁊ in diebus aliquibus quādo illud quod
generatᷓ non resoluitᷓ aut ꝓpter spissitudinē cutis: aut
ꝓpter grossitiē materiei. Et ꝓpter has duas causas
fit ictericia quā cōmouentᷓ venti septentrionales ⁊ in
estate frigida: ⁊ quū retinetur sudor consuetus. Et
multitudo generationis cholere: quādoqꝫ ē in epe:
⁊ quādoqꝫ ē in corpore toto sꝫ ꝙ sciuisti ⁊ ē ꝓpter
apostemata calida vbicūqꝫ sint ꝓpter illud qḋ alte
ratᷓ de cōplexione ad caliditatē quare multiplicatio
fit generatōis cholerᷓ. accidit gᵒ ictericia a vicinitate
apostematū calidoꝝ ꝓpterea qꝛ alterant ꝯplonē: qꝫ
uis quādoqꝫ accidat illud etiā sm̄ semitā oppillati
onis ⁊ ꝓhibitione euacuatōis. Et frigida sūt digni
ora ad generandū cholerā nigraꝫ: hec gᵒ est illa que
facta est ꝓpter multitudinē. ¶ Facte aūt ꝓpter ꝓhiba
tionē euōnisᷓ: aut est ꝓhiatio ab epate aut felle aut ab
intestinis ⁊ mēbris aliis. Et qñ nō euātᷓ ab epe aut ē
causa in agēte aut in instrō: ⁊ causa que est in agente
ē debilitas v̄tutis separatiue: aut debilitas v̄tutis ex
pulsiue. Et cā que ē in instrō est oppilatio meatus:
aut eius qḋ est inter epar ⁊ meatū. Et huius quidē
generis est illa que generatᷓ ab apostematibꝰ epatis
calidis ⁊ duris. ⁊ hꝰ generis est ictericia que ē cū fri
gore ꝓpter debilitatē epatis qrᷓ constipantur eiꝰ me
atus: ⁊ illa que fit ex coartatiōe etiā et reliquis cāis
oppilatōis. Et scias ꝙ qñ ꝑuenit oppilatio retinēs
cholerā in epate in quocūqꝫ loco ꝝ sit epatis ⁊ fellis
oꝫ vt ex ea fiat epar calidius qꝫ ē ⁊ generetᷓ cholera
plus etiā qꝫ ea que generatᷓ in dispositiōe sanitatis.
Facta āt cā fellis: aut ꝓpter debilitatē eius ab attra
hendo ex epate ⁊ precipue qū est cū debilitate epa
tis a separatione ⁊ expulsione: aut propter vehemē
tiaꝫ virtutis attractionis ⁊ iplet ip̄m valde vice vna
⁊ non capit ipsam ꝓpter illud quod ip̄m repleuit ⁊
extendit ipsum: deinde cadit virtus eius ⁊ nō trahit
aut ꝓpter casuꝫ oppilationis in meatu eius ad inte
stina. Et quādoqꝫ fit illa oppilatio propterea ꝙ ve
hementer retinetᷓ in epate illud qḋ ad ipsuꝫ cōcurrit
ḋ cholera subito ꝓpter multitudinē generatōis: aut
vehemētiā expulsionis epis: aut attractōis fellis qrᷓ
cooperitur orificiū meatus ex eo qḋ retinetᷓ ⁊ quū
virtus alia debilitatᷓ. Et qñꝫ fit ꝓpter reliq̄s causas
oppillationis. Et illa que ē in colica fit ꝓpterea ꝙ
hu. viscosus glutinat facieꝫ meatus: quarᷓ cholera ñ
effunditur ad intestina. Et hec est illa cuius causa ē
colica. Est ei iectericia quedam que fit cuꝫ colica ⁊
non ē causa eius colica: imo sunt ambe simul cōicā
tes in causa vna. ⁊ est oppilatio preterita q̄ peruenit
ad meatum fellis anteq̄ꝫ accideret colica ⁊ ꝓhibuit
cholerā effundi ad intestina ⁊ abluere ea. postq̄ꝫ gᵒ
hec fuit ꝓhibita ad hoc vt effunderetᷓ ad intestīa nō
fuerūt abluta ⁊ multiplicate fuerunt in eis hūitates
⁊ cōmouerunt colicaꝫ ⁊ accidit vt cholera rediret
ad corpus: qrᷓ cōmouebit ictericiaꝫ. ¶ Et in oī qdē
oppilatione in meatu epatis ad fel: aut in meatu fellᷓ
ad intestina que est ex incarnatione: aut poro nō se
paratᷓ sanitas. ¶ Facta aūt ab intestinis est illud qḋ
quidā existimāt ꝙ qñqꝫ accidit vt aggregetᷓ i intesti
nis ⁊ ꝓprie colō cholera plīma que iā effusa fuit ad
ea ⁊ non egreditᷓ ab eis ꝓpter causā resoluenteꝫ: qrᷓ
non inuenit cholera que est in felle locum in quem
euacuetᷓ q̄ꝫuis meatus sit apertus. Et hoc valde pa
ruꝫ fit ⁊ quasi longiuquꝫ: quoniam cholera quādo
multiplicatur ⁊ colligitᷓ in intestino extrahit seipam

⁊ alia: nisi accidat sensui v̄t destruatur aut expulsiue
vt cadat. ¶ Ictericia autem nigra splenetica ipsa in
modis sue generationis estᷓ scd̄m ictericiam choleri
cam inquātum eius generatio ē propter oppilatiōꝫ
v̄troꝝūqꝫ meatuū: ⁊ inquantum eius generatio est
ꝓpter debilitatē quarūdaꝫ virtutum ⁊ fortitudinē
quarūdaꝫ earum. ¶ Uerum ictericia nigra epatica
quandoqꝫ est ꝓpter vehementiā caliditatis epatis
que adurit sanguinē ducendo ipsum ad nigredineꝫ
⁊ facit multiplicare meliaꝫ in corpore. Qḋ si ip̄a iue
nīt ex splene ⁊ meatu aliquid ꝯpletᷓ res. ⁊ qñꝫ est pp
vehemētiaꝫ frigiditatis eius: qrᷓ ꝓpter ipsam contur
batur sanguis ⁊ nigrescit. Et qñqꝫ est illud frigꝰ cuꝫ
siccitate: ⁊ qñqꝫ cuꝫ humiditate: ⁊ qñqꝫ est propter
ap̄ata frā dura. ¶ Ictericia v̄o nigra que est causa
corporis totius: aut est ꝓpter vehemētiā caliditatis
corporis totius ⁊ adurit sanguinē faciendo nigruꝫ
aut ꝓpter vehementiā frigiditatis ⁊ congelat ipsuꝫ
⁊ denigrat eū. Et omnis ictericia citrina aut nigra
q̄ est ꝓpter corpus totū est causa venaꝝ precedētiuꝫ
in toto corpore ⁊ est corruptio ꝯuersionis sanguis
ad ip̄aꝫ sm̄ ꝯplonē corruptōis cōuersiōis sanguis
ad māꝫ hydropisᷓ hyposarche frē: q̄ꝫuis nō sit illic
corruptio appens in epe: imo fit in venis tm̄. Et tibi
quidē posē est vt diuidas ⁊ scias ꝙ ictericia nigra
qñꝫ fit pp multitudinē: ⁊ qñꝫ fit pp retentionē: ⁊ sm̄
dictū est in citrina. ⁊ qñꝫ aggregantᷓ vtreqꝫ ictericie
simul: aut qꝛ cholere ⁊ ei qḋ ipsi cōmiscetur ex san.
accidit adustio ⁊ fit nigra ⁊ componuntᷓ ambo hu.
aut qꝛ in vtrisqꝫ lateribus simul est nocumentū. s. la
tere epis ⁊ cholē ⁊ latere splenis. Et iā existimauerᷓt
qdā ꝙ cholā accīt subito ⁊ melia ñ accīt subito ⁊ fu
it eoꝝ intētio ad hᵒ ꝙ cā generatōis cholē ē fortior:
cā gnātōis melie: ⁊ melia gnātᷓ paulatī: ⁊ res ñ ē ita:
q̄ꝫuis sit plīm sm̄ ꝙ ipi dixerūt. Et qñꝫ accidit etiaꝫ
ictericia nigra vt sit crisᷓ egritudinū splenis ⁊ que si
milantᷓ eis qñ nō reminiscitᷓ natura tendēs ad ꝑtem
excussionis ꝓpter causaꝫ nociuam. Et plīmis qdeꝫ
habentium ictericiam citrinam accidit constrictio
naturaꝝ eorum ꝓpter retentionem excitatoris mor
dicatiui quem tu sciuisti. Et in illo qui hꝫ ictericiam
frigidam q nō curatur: neqꝫ resoluitur eius mā est
timor. Et plibꝰ eoꝝ associatᷓ mors subita. Relique
aūt spēs sunt ictericie epatice que ē ab epate: ⁊ ē illa
quā dixit hyp. ⁊ dixit: Qum epar est i icterico duꝝ
tūc illud est significatio mala. Et hyp. quidem iam
dixit in quibusdaꝫ que ad ip̄m referuntᷓ: ꝙ ictericie
est spēs mala in vrina patientis quaꝫ est similitudo
herbi: ⁊ est cū ea profundatio in vētre ⁊ febris ⁊ tre
mor debilis ⁊ est debilitas in locutōe ⁊ liquefactiōe
⁊ ista interficit vsqꝫ ad. xiiii. diem.

¶ C. iiii. de signis ictericie citrine.

Scias ꝙ in pluribus ictericiis citrina ⁊ nigᷓ
tingitur v̄rina: ⁊ quanto vrina est plus citri
na est acutior ⁊ magis significatiua sanitatis
epatis ⁊ virtutis eius. ¶ Facte autem malitia com
plexionis calide in epate signa sunt signa nota siue
sint signa illa cum signis apostematum calidorum:
aut non: sicut quū non albescit cū ea egō ea albedi
ne quā hꝫ in oppilatiua: imo qñꝫ tingitᷓ plus ⁊ non
sentitᷓ grauitas q̄ sentitᷓ in oppilatiua ⁊ minoratᷓ ap
petitꝰ ⁊ multiplicatᷓ sitis: ⁊ exiccatur corpus ⁊ rube
scit vrina ⁊ caro fit subito. Et si fuerit cā vehemētie
caliditatis egritudis cholā i felle ⁊ iflāmatio eiꝰ i ea

tunc signa eius erunt assiduatio citrinitatis coloris corporis ꝛ nigredo faciei solius ꝛ albificatio ligue ꝛ arefactio ꝛ constrictio nature: propterea ꝙ chol'a vehemẽter exiccat fecẽ ꝛ albedo vrine ꝛ subtilitas ei' in dispõib' ꝑpter retentõez cholere ĩ corpore absq3 expulsione: deinde vehemẽtia citrinitatis eius: deĩde nigredinis ꝛ grossicies ei' ꝛ vehemẽtia fetoris odoris eius in fine. ❡ Uerum fcã a malitia ꝯplonis calide ĩ toto corpore ẽ vt sit totuz corp' calidi tact' ꝛ in ipso sit pruritus ꝛ sit appetitus paru' cũ acceptione grossi ꝛ dulcis ꝛ sit egõ ꝑxima cõsuete tendens ad lenitatẽ ꝛ silr vrina ꝛ vt vene sentiãt calide valde alterati coloris ꝛ ñ sit cum albedine egõins ꝛ g̃uitate ꝑtiũ epatis ꝛ fellis sicut ẽ in dispõe oppilatiue: ĩmo multotiẽs ẽ egõ tincta ꝛ corp' lene ꝛ ñ appropĩatur epar aliquo signoꝝ eius singulari ei: ꝛ nõ fit subito sicẽ quedã spẽs oppilatiue. ❡ Qõ si fũit ꝑꝑ aꝑa calidũ aut duꝝ scias si gna eius ex eis q̃ dicta sĩt ❡ Ex oppilatiue ãt signis inseꝑabilib' sunt albificatio egõnis i ꝑlibus horis aut paucitas citrinitatis vrine in colore suo ꝛ grauedo ĩ mirac ĩ latere dextro ꝛ dolor ꝛ inflatio apõ cibuz ꝛ prurit' in corpore toto ꝛ lenitas somni sup lat' sinistꝝ. Ueꝝ ẽ chol'a eius ñ albificaẽ cũ ea egõ subito vehemẽti dealbatõe: albificatur g° egõ ĩ ꝑ̃mis: deiñ accĩt ictericia. Et cũ epatica non albificaẽ egõ nisi gradatim: fel enĩ trãsmittit illõ qõ ĩ ea est de chol'a paulatim vsq3quo erũpat: ꝛ silr albificaẽ egõ paulatim vsq3quo ꝯpleaẽ albificatio eius ꝛ iã appeat ictericia. ❡ Et qñ cadit oppilatio ĩ meatu q ẽ ĩ felle ad ĩtestina ꝛ nõ ẽ ĩ opatõib' epis nocumñtum ꝑ̃teritũ n3 mora nisi postq3 lediẽ eo ex retentõe chol'e ĩ ipõ ꝛ nõ ĩuenit viã qũ fel sit plenũ: tũc ẽ amaritudo oris vehemẽtior ꝛ sitis fortis. ꝛ cholerica qdẽ ꝑlim ꝯmouet col: cã aut associaẽ ei ꝭm modũ quẽ innuim'. ❡ Et illaz ex oppilatiua cuius cã ẽ frig' aut ꝯstipatio significant dicta ꝑ̃terita. Et ex sũma earuz est dispõ corporis totius. ❡ Si ãt cã eius ẽ humor grossus significat ipam regimẽ ꝑ̃cedẽs. ❡ Qõ si ei' cã fũit nascẽtia rei alicuius aut ĩcarnatõ significabit ipaz assiduatio ictericie ꝛ assiduatio signoꝝ oppilationis ꝛ paruitas iuuamẽti admĩstratõis aperitiuoꝝ ex clisterib' ꝛ aliis. ❡ Et ĩ illa ĩ q̃ cã est debilitas virtutis expulsiue epatis aut discretiue nõ est tinctura vrine vehemẽs valde sicut ẽ in oppilatiua ĩ dispõe q̃ sunt v̓tus discretiua ꝛ expulsiua fortes ꝛ non albificatur egõ pure ꝛ ñ sentiẽ g̃uitas q̃ est ex oppilatiõe ꝛ ĩueniẽ in reliqs opatõib' epatis debilitas. Et qñz associãẽ ei egõ sanguinolenta ꝛ signa debilitatis. Et illa ĩ q̃ est cã debilitas v̓tutũ fellis ẽ cuz nausca vehemẽti ꝛ amaritudine absq3 g̃uitate ꝛ ẽ gnãtio ei' paulatim: ꝛ tinctura ĩ egõne ẽ ĩter albedinẽ ꝛ citrinitatẽ sed ẽ in vrina fortis valde et ictericia qũ non est illic debilitas v̓tutũ epatis expulsiuaꝝ. ❡ Quidã autez existimauerũt ꝙ ĩ illa q̃ est ex felle cuz rectificatione epatis vrina ẽ ꝭm colorẽ suũ ꝛ dispõnes suas nãles ꝛ h° est impole. Epar nãq3 sanũ expellit cholerã in ꝑ̃mis ad fel. ꝙ si ñ fũit tũc ad vrinã ꝛ ꝑhibet ipaz penetrare ĩ sanguinẽ q̃ʒtum põt. Ueꝝ qñ multiplicaẽ remanẽtia vrine albe cũ icteritia aut paꝝ tincte ẽ deterius ꝛ magis timẽdũ ꝙ cadat hñs eã in hydropisim: qñ significat ꝙ oppilatio ẽ ex frigore. ❡ Uenenosã ãt significat morsus si ẽ ab aiali: s3 si ẽ a veneno significãt ipam ꝑ̃terita sanitas ꝛ bonitas humoꝝ et aduent' ipius subito absq3 alteratõe egõis ad albedinẽ. ❡ Eius v̓o que cretica ẽ signa sunt qñ ipsa fit in egritudinib' acutis hñtib' crises ꝑ eã: ꝛ sunt cũ ea signa alia crisis sicut nausea ꝛ subuersio stõi ꝛ vomitus cholic' ꝛ vehemẽtia vigiliaꝝ sitis ꝛ paruitas appetit' cibi ꝛ amaritudo oris ꝛ paruitas anhelitus ꝛ siccitas nãe. ❡ Et creticã qdẽ significat crisis tñ: sed bonitas ꝛ malitia verificanẽ cũ significatõib' significantib' vicinantib' quẽadmodũ õ eis dicem' ĩ. c. suo ❡ Et pulsus qdem ĩ ictericia citrina ĩ plurib' dispõnib' ẽ ꝑuus ꝑꝑ debilitatẽ v̓tutis: s3 est vehemens qñ chol'a est leuis cal'a. sed ẽ dur' ꝑꝑ vehemẽtiã siccitatis ꝛ ñ est ꝑꝑ illud velox: qñ v̓tus ñ ẽ cuz illa fortitudine ꝑꝑ malitiam ꝯplonis. ❡ Et cũ ictericia quidẽ citrina multotiens egreditur sudor citrinus.

❡ Cap. v. de signis cãꝝ ictericie nigre.

Factam qdẽ a splene solũ significat qñ nõ ẽ citrina: deinde fit nigra. Citrina enim nõ fit a splene oĩo: l3 nigra fiat qñq3 ab epe. Ueꝝ nigra splenetica vehemẽtioris ẽ nigredinis ꝛ separant ea signa duritiei splenis ꝛ magnitudo eius ꝛ dolores eius q sũt ĩ sinistro latere. ꝛ qñz sũt egõ et vrina ĩ ea nigre. Et qñq3 egrediẽ ĩ egõne fex nigra ꝛ hoc ẽ signũ forte. Et qñq3 saluaẽ vrina qũ nõ est in epate nocumẽtũ si ñ venit ad ipm nocumẽtũ aduentu supfluo. Est enĩ tunc salus eius significatio ꝙ ictericia ẽ splenetica ꝛ ĩ hac ictericia mirac qñq3 est extensum cũ dolore ꝛ grauedine: ꝛ ꝭm ꝑlim nã ẽ cõstricta ꝛ qñq3 non ẽ: ꝛ est digõ mala ꝛ est cũ ea malitia aĩe ꝛ tristitia ꝛ varietas sine cã. Et qñq3 egrediẽ cuz ea sudor niger. ❡ Et fcãm ꝑꝑ oppilatiõez ĩ meatibus significãt g̃uitas vehemẽs ꝛ difficultas dormiẽdi super lat' sinistꝝ. ❡ Et cũ fcã ꝑꝑ aꝑa calĩn duꝝ sunt signa eius. ❡ Et cũ facta ꝑꝑ debilitatẽ nõ ẽ grauitas ❡ Qõ si fũit debilitas epatis ẽt significant ipsam signa eius. ❡ Et fcãm ex epate significãt ꝙ nocumẽta ꝑ̃ma apparet in epate ꝛ splen est sallus aut lesus nisi cũ eo nocumẽta fuerint epatis faciẽtia meliaz. Et nõ est nigredo cura' sicut ĩ splenetica ꝛ significat ipsam nocumẽtũ ĩ vrina. ꝛ si fũit corruptio ex latere caliditatis ꝛ siccitatis erit nigredo ad citrinitatẽ decliuis. ❡ Et si fũit ex latere calitatis ꝛ hũiditatis erit illic citrinitas cũ rubedine sicẽ citrinitas quedaz. Et si fũit ex late fritatis ꝛ siccitatis ꝛ frig' erit dominãs erit ad viriditatẽ: aut siccitas dominãs erit ad nigredinẽ. ꝛ si fuerit ex latere fri. ꝛ hu. hũiditate vincente erit ad citrinitatẽ quãdã ꝛ fisticitatẽ. ꝛ si fũit fritas vincens erit ad viriditatem. Splenitice v̓o cholorator vnus est.

❡ Cap. vi. de cura ictericie citrine.

Scias ꝙ ĩtentio ĩ curatõe ictericie ad duas res tẽdit. quaꝝ vna ẽ vt remoueaẽ ictericia ipa cũ eo qõ resoluit ipam acute ꝛ ab ocl'o cũ medicis notis lauatis ꝛ cũ collyriis oculi. ꝛ cuz medicis sol'one educentib' mãm faciẽtez ictericiam ❡ Et scõa v̓tiẽ ad cãz ꝛ abscindit eam: ꝛ est aut rectificatio ꝯplonis aut ꝯfortatio v̓tutis aut regim̃ aꝑatis: aut aꝑtio oppilatõis aut eũo ꝑ phl'omiaz basilice aut saluetelle aut venarũ q̃ sunt sub lingua ex eo qõ narrauerũt qdã. Et si ñ fuerit illud tẽ ventosatio supra locũ epatis sub spatula dextra: aut sub eo in spatio qõ est sub costis aut eũo que ẽ cũ sol'one ventris cũ ante mãm ꝛ eũo cũ vomitu. Nam ipe ẽ iuuatiuus ĩ oĩ ictericia. ❡ Ueꝝ ĩ curatiõe nocumẽti veneni abscissio cause ẽ melius qõ oz ꝑ̃mittere: quare oz vt cũ ea occupatio fiat ꝑ̃mo. ❡ Et ictericie quidez

cuius cā est ꝯplō calā i epate aut in corpore aut in felle ꝓpter aliquā cāꝝ ꝑter ebibita ⁊ comesta q̄ sunt ex ambob⁹ cura ē si est illic replō sanguinea ⁊ cholerica cū euōne amboꝝ i ꝑn̄ rei. Sanguis qdem per phlōmiā sicut ex basilica: sꝫ cholere ꝑ solonem ventris cū eis q̄ sunt sicut myrob. ⁊ fumusterre ⁊ sic cū scamo. i lacte acetoso coagulato: ⁊ ad vltimū cū soluentib⁹ cholām aut spēb⁹ aque casei factis fortibus myrob. ⁊ scamonea ⁊ silib⁹. Descriptio aq̄ casei bona: ℞. lactis capñi lb. iii. ⁊ cartami q̄tum manu capi pōt: terat̄ ⁊ dissoluat̄ digitis i lacte hora vna: deiñ colet̄ vt dimittet̄ vt lac coaguletur in nocte: deinde colet̄ a caseitate sua ⁊ accipiat̄ aquositas eius ⁊ ꝓiiciat̄ sup ipam aliqd mellis aut zuccari aut salis indi pondus. ʒ. ii. Et si vis ipam facē fortem pone i ea scamonee danic. i. ⁊ bibat̄ ex ea ſm mēsurā q̄ toleratur trib⁹ dieb⁹. ¶ Et ex eis que ꝯiungūt mūdificationē ictericie cū eductōe mãe ꝑ solonem ventris est vt sumant̄ aque folioꝝ rhaphani. ℥. i. cassie fistule. ʒ. ix. ⁊ seminis atriplicis. ʒ. i. ⁊ aloes danic. i. ⁊ croci danic i. Et hoc ē rectius ei que ē cū apate calō i epate aut i meatib⁹ ⁊ febricitat ēt. Et sit cib⁹ sicut aqua ordei et olera ſm ꝙ sciuisti i. c. apatum epatis qm̄ non ē in ꝓlongatōe sermonis vtilitas ¶ Qūqꝫ appet maturatio experiri ea i qb⁹ est scamonea ⁊ aloes ⁊ silia post q̄ꝫ frigeris cū eis q̄ sunt sicut aq̄ cuscute ⁊ endiuie et reliquoꝝ ex eis q̄ sciuisti ⁊ ad sūmū dum ñ remouetur apa ⁊ rectificat̄ dispō ñ hēas spem i curatōe ipi⁹ ictericie sed si febris nō ē. ⁊ v̄tus sit fortis ⁊ illud ē significatio apatum: deiñ ē iflāmatio tūc tibi inest administrare almososat ⁊ cibos infrātos de piscibus ⁊ cibos ifrātos de carne vaccina ⁊ hedina ⁊ aq̄s fructuū ⁊ succos eoꝝ ⁊ ꝓp̄e aquā ḡnatorum i ieiunio ⁊ acetosum de carne vaccina ⁊ acetosum de piscibus ⁊ succos oleꝝ froꝝ. plīma nāqꝫ istoruꝫ q̄ꝫuis sint ex cibis tñ inest eis ꝓp̄etas fortioꝝ medicinaꝝ h⁹ caplī in rectificando ꝯplōnem. Et ex curis h⁹ dispōnis est illud qđ ℞. succi folioꝝ rhaphani ⁊ succi mori ꝑtes equales bibat̄ ex eo pondus. ʒ. xxx. nā in ipo itenditur ēt intentio ipius ictericie. ¶ Et silr̄ si fūit iflatio i felle. Et ꝯfert istis lac asininū decoctū cū pauco aceto ⁊ sumat̄ i potu: aut succ⁹ absynthii cū aqua frā. ⁊ qñqꝫ ꝯfert vt cibet̄ ifirmus pane azymo ⁊ sale trito ⁊ endiuia plīma. vii. dieb⁹. Hoc enī lauat fel ⁊ remouet putrefactionē ei⁹ ⁊ igrossat illud qđ ē i ea. ⁊ istis qdem nō ꝯcedit̄ vt bibāt vinū nisi plīme ꝯmixtum. Et vt ñ ꝑueniat nisi ad illud qđ est leue ex carnibus ⁊ ad ius carnis auis. ¶ Et oīs q h3 ictericiā ex causa calā oꝫ vt deuitet vigilias ⁊ iram ⁊ motuꝫ plim ⁊ balneū. ¶ Et qñ calitas est in toto corpore ⁊ ifrās epar ⁊ vesicam ⁊ infrās venas: et ꝓp̄e qñ admistras balneationē cū aq̄s frīs ⁊ tepidis i qbus decocte st̄ medicine frē ⁊ humide. Aq̄ v̄o frā actu ⁊ illa i qua sunt v̄tutes medicinaꝝ ꝯstipantiū ꝓhibēt resolōnē ictericie. Et iam admistrant̄ i curatōe epatis ⁊ fellis caloꝝ emplā sup ea. ¶ Et qñqꝫ dant̄ i potu trocisci de qb⁹ sunt troc. ꝯpositi ex semine citroli ⁊ semie endiuie ⁊ semi: lactuce ⁊ semine cucurbite ⁊ sandalis ⁊ spodio ⁊ ro. ru. assumptis equalib⁹ ꝑtib⁹: ꝓiiciāt̄ sup oēs. ʒ. ii. ex eis kirat. i. cāfore ⁊ fiant inde trocisci ⁊ bibant̄. Et ego qdem iā exꝑtus sum iuuamtū eorū. Et fac emplm̄ epi i eo qđ est in circuitu eius cuꝫ succis ifrātis sup niuem ⁊ duob⁹ sandalis ⁊ canfora ita vt sentiat̄ ifrātio iterius. ipm enim remouet ictericiā ⁊ albificat vrinā i dieb⁹ aliqbus. ¶ Si āt cā fūit debilitas i epate ⁊ felle curet̄ cuꝫ regimine ꝑdicto i debilitate epatis. Nam cura ipius fellis est illa cura ēt ¶ Ad regimē aūt apatis iā inuim⁹ hoc ⁊ ꝯpleuim⁹ sermonē i. c. apatis epatis ¶ In oppillatiua v̄o illđ qđ cōicat omni oppilatōi est cura oppilatōis ꝑdcē i. c. epatis ex phlōmia ⁊ ꝓuocatōe si fūit oppilatio i gibbositate ⁊ ex solone ventris si fūit i ꝯcauitate sꝫ necessitatē. ⁊ alienent a se oē qđ ꝯstipat ⁊ exiccat q̄ꝫuis sit calm̄: qm̄ ꝯstipat meat⁹ ⁊ oppilatōeꝫ effic̄ fortem. Et ex eis q̄ rectiora sunt ē vt ꝑmittas lenificationem eius ⁊ humectatōeꝫ: deiñ sequaris eam cuꝫ aptione. Et sit lenificatiuū qñqꝫ calm̄ ⁊ humidū ⁊ qñqꝫ frm̄ ⁊ hu. quēadmodū dispō fac̄ ipm necessariuꝫ. Et qū aperis i fine aut icipiendo tunc ex eis q̄ recta sunt ē vt sequaris illud soluēdo ſm ꝙ tolerat ipam: ⁊ ſm ꝙ ꝑteriit de solone vētris. Et scias ꝙ qñ tu icipis cū solone ventris ⁊ ñ effic̄ ipressionem tunc tibi iest vti fortib⁹ vomitib⁹ deide solutiuo forti. Et oꝫ vt des i potu vice vna ſm fortitudinē. ¶ Et si fuerit oppilatio ex nascētia rei alic⁹ nō existimo ꝙ sit ei medicina. Quidā āt dixerūt ei medicamē ⁊ dixert̄: sume succe portulace ⁊ succi foliorū rhaphani ⁊ aq̄ foliorū acetose oium ſm estimationē ⁊ fac bullire oīa simul ⁊ colent̄ ⁊ ponant̄ q̄tuꝫ illud de succo acetose cū aliquātulo herbi ꝯtriti. Et dixerūt: i potu det̄ ex eo aliqd cum semine rhaphani ⁊ semie melonis excorticatis ⁊ cōmixtis cum quarta amboꝝ costi ⁊ myrrhe. ¶ Et si fūit oppilatio ex siccitate et ꝯtractione ⁊ illud ē ex eis qđ significat corp⁹: tūc admistrabis lenificātia ex subtiliantib⁹ cholām sicut mucilagines ⁊ sicut seuestem ⁊ silia cū oleo amigdalino. ¶ Qđ si oppilatio fūit ex apate calō tūc cura eius erit cura ipsius. Qū g⁰ maturat̄ sis audax ad dādū i potu diurectica sic̄ anisum ⁊ feniculū sine timore: similit̄ ad educendū i solutōe ventris cholām. ¶ Et si fūit apa duꝝ tunc res i ipo erit difficilis. oportebit enim vt curet̄ apa duꝝ. Et vsqꝫquo fiet illđ oportebit vt itendat̄ itentio ictericie ipsius cū eis q̄ dicem⁹ Et medicine qdem singulares solutiue i hoc caplō ꝑdicte sunt i caplō oppilatōis epatis. ¶ Et ex apertiuis bonis ꝓp̄is huius capituli sunt sqlla ⁊ assarū ⁊ anisuꝫ ⁊ agaricus ⁊ ea i qbus sunt cū aptōe intentōes alie. Aut sumāt̄ granoꝝ pinee maioris. ʒ. xxx. ⁊ passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. v. ⁊ sulfuris citrini aur̄. ſ. ⁊ epithymi ⁊ semis apii montani ⁊ ciceris ni. ⁊ turis albi oium ana. ʒ. ii. terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ sumat̄ ex sūma eoꝝ. ʒ. i. ⁊. ſ. cū aqua feniculi ⁊ admistret̄ diebus aliqb⁹ silr̄: est enī sanatiuū ⁊ nos iam exꝑti sum⁹ ipsū multotiēs. Et asiniar est ex melioib⁹ medicinis ictericie. Et debilior ista est i qua est oppilatō i meatib⁹ chole. Sꝫ clisteria ⁊ solutia st̄ ꝯuenientiora i eis. Et ad sūmū solutia ex eis q̄ st̄ sic̄ epithymū ⁊ polypodiū ponāt̄ i eis iste medicie. Descriptio bōa ad illđ ℞. granatorū. ʒ. iiii. agarici. ʒ. iii. ⁊ succi eupatorii. ʒ. iii. ifoment̄ ex eis pilule ⁊ bibat̄ ex eis. ʒ. i. ⁊ iteretur multotiēs ¶ Et qñ chronica fit ictericia oppilatiua tūc necrium est sumē diacurcuma ⁊ tyriaca aut silia ex eis que aperiūt cuꝫ fortitudine ⁊ silr̄ dialacca.

¶ Et qñ est cū oppilatōe febris tūc atriplices st̄ boni valde: qm̄ sunt aperitiui ⁊ extinctiui. Et similiter radix lactuce de aqua đ qua sumatur pondus. ʒ. ii. cum melle. Et silr̄ aq̄ cuscute ⁊ endiuie ⁊ myrrha cum rotulis cassie fistule cū oleo amigdalino ama

ro ⁊ dulci. ¶ Curatões aũt ictericie ĩ qb⁹ attẽditur
intentio egritudinis ipsius ⁊ resolutiõis eius lȝ ĩ eis
sint apertiõ opilationũ ⁊ reliq̃ iuuamenta: Alie sũt
potiões ⁊ alie sunt ablutões: ⁊ alie sunt sternutatões
Et plin iuuamẽtuȝ earũ est in oculo ⁊ facie. Et alie sũt
q̃ sunt regimẽ cõe sicut est admistratio tine cũ aqs for
tib⁹. Et qñ icipit mingẽ mingat ĩ tina qm̃ ẽ cura eius
Et qñ egredit̃ ex balneo cooperiat̃ vt nõ adueniat
ei frig⁹ oio ⁊ dormitat coopert⁹. Ea vo q̃ sũt pret bal
neũ ex illis q̃ administrant̃ vsu medicĩe sũt que extrahũt
ex cute ictericiã. Et medicĩe que extrahũt illud qñ
extrahũt ipm aut cũ solutõe vẽtris aut cum sudore.
Et melius est vt sit sup exercitiũ ⁊ laborẽ ⁊ sitim ⁊ p
prie qñ ẽ potus faciẽs sudare. Et similit̃ post balneũ
⁊ illi q sue ictericie curatõeȝ vult cũ resolutõe nocẽt
frigus ⁊ septẽtrio: nisi velit p ea resistere medicine ca
lide ⁊ aggregare eã sicut sumit ĩ potu piper: deĩn p⁹
illud sedeat ĩ aqua fr̃a. Et dicit̃ q patientes ictericiã
iuuant̃ p ꝯsideratõeȝ ĩ rebus citrinis. Illo eniȝ mo
uet nãm ad expellendũ mãm citrinã totã ad cutem
quare adiuuat̃ adiutoriũ curatõis ĩ ea. Ego vo non
sum ex illis q negem h⁹ ĩ curatões sic sunt plures eo
rum q philosophant̃ ad eas. ¶ Et ex medicis bibi
tis cognitis ẽ vt ĩ potu sumat stans in tina. ℥.ii. succi
rhaphani cũ.ʒ.ſ. baurac ⁊.℥.i. vini. Nã ipa non mo
rant̃ qn extrahant ex ea citrinitatẽ. Et iteꝝ sumatur
manipulus aspagi ⁊ pugillus ciceris ⁊ decoquãt̃ ĩ
vase vitreato cũ.v. asceit aq̃ de q̃ ĩ potu sumat̃ mixta
cũ vino si ñ est fe. ⁊ si est fe. potetur sola: deĩn sedeat ĩ
tina aque ĩ qua decoctus est capillus veneris ⁊ egre
dit̃ ex eo cholera. Et iterũ floris nitri pondus.ʒ.ii.
cũ vino antiquo: dimittat̃ ĩ nocte sub celo ⁊ sumat̃ ĩ
potu. Et de balneatõe fiat illud qd dcm̃ est. Aut su
mant̃ ĩ potu sqllã assata cũ.vi. ptib⁹ salis adusti ⁊ do
sis sit.ii. aur̃.ĩ ieiunio: aut sumat̃ ĩ potu leporis mari
ni pon.ii.ʒ. pulueriȝati sup ouũ sorbile ⁊ sorbeatur.
Aut corticis ĝnatorũ.ʒ.iiii. arsenici pondus.ʒ.ii. su
mat̃ ex eis simul q̃ntum tolerat pollex ⁊ sumat̃ ĩ po
tu cuȝ.iii.℥. lactis asinini: aut pondus.i.ʒ. ⁊ qd est su
pra fenugreci: ⁊ sumat̃ in potu cum aq̃ ⁊ melle ⁊ se
deat ĩ tina aque fr̃e. Aut sumat̃ capillus veneris tri
tus ⁊ accipiãt̃ ex eo.ʒ.iiii. cũ aq̃ ĩ qua decoctũ ẽ ani
sum: Aut succus acetose cũ aliquãtulo vini: aut ster
coris canis comedentis ossa alba nõ nigra pondus
ʒ.iiii. cũ aqua mellis: Aut folioꝝ sic'e exiccate.ʒ.iiii.
cũ vino pmixto: fiat illud trib⁹ dieb⁹: Aut ciceris ni.
lb.i. capilli veneris manipulus vnus: decoquantur
ĩ aq̃ donec ꝯsumat̃ tertia ⁊ sumatur ex ea ĩ potu.℥.i.
Aut succi rhaphani.℥.ii. vini.℥.i. Aut ciceris nigri
lb.i. carpoballsami turis seminis feniculi oĩuȝ an̄ pu
gillus.i. decoquant̃ ĩ.vi. asceit aque donec cõsumat̃
tertia ⁊ sumant̃ ĩ potu ex ea.℥.ii. Et si non fuit fe. po
tent̃ cũ vino: Aut cinnamomi q̃ntitas quã tolerant
tres digiti cũ vino ⁊ melle medietatis fm̃ mẽsuram
℥.i. ⁊.ſ. aut cũ aqua ⁊ vino: Aut semina almahaleb
excorticata ex corticib⁹ suis de qbus in potu sumat̃
pondus.ii.ʒ. Aut rubee tincture. .i. in ouo sorbili.
Aut sumat̃ limature cornu ceruini kirat.xviii. ⁊ su
mat̃ ĩ potu cũ sirupo begur serico. Aut sumãt̃ ĝna
pinee ⁊ ameos ⁊ staphisagria ⁊ sumat in potu eger
ex eis: Aut piperis ⁊ stercoris canis albi comedẽtis
ossa cochliariũ.i. cũ vino. Aut ipleat̃ colloquintida
eiecto ex ea qd ĩtra est vino ⁊ aqua ⁊ bibat̃. Aut det̃
ĩ potu de felle vrsi ĩ vino. Aut sumat̃ cornu cerui.ʒ.i.

⁊ tertia ⁊ sulfuris pondus.ʒ.ii. ⁊ bibat̃ illo: ⁊ bibat̃
post illud vinũ. Aut sumat̃ ⁊ ꝓpe in oppilatiua reu
bar. ipelicon capilli veneris olibani rubee tinctorũ
ptes equales ⁊ dosis sit.ʒ.i. ¶ Et medicine qdeȝ sin
gulares q̃ ingrediũt̃ ĩ hoc.c. ⁊ sunt aptiue ẽt sunt ab
synthiũ anisum assarũ acorus rubea tinctoꝝ gẽtia
na xilobal. agaricus ꝯdisi nux cupressi costus vtra
qȝ aristol. Ex eis que dicũtur ⁊ sũt leuia ẽ vt sumat̃
ĩ potu cerebrũ alcubugi ĩ vino puro. Aut sumãt̃ vi
telli duoꝝ ouoꝝ ⁊ ꝯquassent̃ ĩ medio assacruati vi
ni ⁊ bibant̃. Et ex eis q̃ laudant̃ vehemter ẽ vt sumã
tur ĩ potu d lumbricis terrenis exiccatis: qm̃ ipi mũ
dificant statim: Et silr̃ fel vrsi. Et ex eis que experta
sunt ẽt est vt dent̃ ĩ potu radices acetose ⁊ stet ĩ sole
⁊ ambulet p⁹ illud hora vna donec calefiat ⁊ sitiat.
deĩn sumat decoctionẽ capilli veneris ⁊ rubee tĩcto
rum ⁊ mẽte. Et silr̃ si bibat̃ post balneũ. Et ex diure
ticis ꝓpis ei est vt sumat̃ nucis cupressi pondus.ʒ.
ii. cũ pondere.ʒ.ii. cassie lignee ⁊ bibat̃ cũ vino anti
quo. Deĩn sedeat ĩ tina in qua decoctus sit capillus
veneris aut anisum post illud hora vna donec cale
fiat: qm̃ minget ictericiã totam. Et qñqȝ iuuant̃ cuȝ
carne eritũ pp fortitudinẽ sue ꝓuocatõis ⁊ mundifi
catõis ⁊ ꝯuenientie sue ad epar. Et aq̃ cuscute qñ bi
bitur ex ea sacraiati.i. cũ seie apii ⁊ ȝuccaro altabar
ȝet ẽ iuuatiũ. Et ex solutiuis ꝓpis eis est vt pforetur
colloqntida ⁊ expellat̃ illud qd est in ea ⁊ ipleat̃ vio
⁊ bulliat sup prunas ⁊ colet̃ ⁊ bibat̃. Et ex eis q̃ nos
probauim⁹ est vt sumat̃ aloes.ʒ.i. ⁊ scamonee danic
i. ⁊ sal̃ naptici.ʒ. vni⁹ quarta: ⁊ rubee tĩctoꝝ ⁊ agarici
amboꝝ ana.ʒ.ſ. fiant ex eis pilule ⁊ bibant̃ in aqua
de seminib⁹ medicinaꝝ quas dixim⁹. Et nos iã dixi
mus clisteria ĩ antidotario ad hoc caplm. ¶ Et ex
sternutatoriis sũt succi qbus sternutat̃ sic succ⁹ cucu
meris asinini ⁊ succus folioꝝ nasturtii ⁊ succus cu
pressi ⁊ succus ciclamis sicut est: aut ꝯterit̃ ciclamen
⁊ infundit̃ ĩ lacte mulieris ĩ nocte: deĩn exp̃mit̃ ĩ ma
ne ⁊ tepefit ⁊ distillat̃: aut succus radicis alfarfasa ex
p̃mitur ⁊ bulit̃ cũ sambacino bulitiõe leui: ⁊ in ipo
sit paꝝ galie ⁊ fiat cũ eo sternutatio: aut succus radi
cis rhaphani ꝯtriti cũ foliis suis. Et ex succis q nõ
sunt calitatis magne ẽ succus sicle ⁊ ex succis fris ẽ
succus sempuiue aut succus alesnis fluuialis ⁊ acetũ
ipm qñqȝ sugit̃ narib⁹ ⁊ retinet̃ hora vna ĩfirmus in
pila balnei: qm̃ est bona curatio. ⁊ silr̃ si infundatur
ĩ eo nigella die ⁊ nocte: deĩn colet̃ ⁊ fiat caputpurgi
um ⁊ odoret ex ea sola ⁊ pmixta. ¶ Et ex eis q̃ sunt
p̃ter succos ẽ vt sumat̃ staphisagrie quarta.ʒ.i. ⁊ tera
tur ⁊ dissoluat̃ cũ aq̃ coriãdri ⁊ olei amigdalini an̄.
ʒ.x. ⁊ fiat cũ ea caputpurgiũ ipo exñte in tina aut pi
la aque in balneo. Et qñqȝ miscent̃ cuȝ ea aliqd or
dei sicci ⁊ aliqd aceti vini. In oculo vo ipo assiduet̃
ipius ablutio cũ aqua ros. ⁊ aq̃ coriandri ⁊ aqua ni
uis. Ablutões vo hñtibus ictericiã sunt aq̃ ĩ qb⁹ de
coquũt̃ capillus veneris ⁊ sceba ⁊ maiorana ⁊ poli
um ⁊ camemilla ⁊ alaniuden ꝓpe ⁊ tribuli ⁊ anetũ
ẽ radix ĩ eis. Et qñqȝ ponit̃ ꝓpter calam ictericiam
in eis acetositas citri: qm̃ est vehemtis abstersionis
cũ sua incisione ĩ omni tinctura. Et qñ assumũtur
ex istis reb⁹ empla ⁊ assumũtur ex eis olea qbus fit
inunctio sicut oleũ albacuĩn ⁊ oleũ camemillinum
⁊ oleũ anetinũ ⁊ iteꝝ oleũ ꝯgelati vue ⁊ oleũ d lilio
¶ In ictericia vo cretica oȝ vt qum excutit ĩfirmus
itendat cũ ea intentõeȝ ipius egritudis cum lauatis

⁊ diureticis mūdificatiuis ⁊ fortasse non indiget solutōe ventris ⁊ fortasse sufficit balneū solū. Qd̓ si videris i vrinis eoꝝ ⁊ egōnib⁹ paucitatem tincture scias ꝙ mā in eis est grossa quare ꝯforta illd̓ cuȝ quo medicas ex lauatiuis notis ⁊ silib⁹. ¶ Venenose aūt cura est tyriaca ⁊ mithridatū: ꝑpterea qꝛ resistit veneno deiñ bibat aquā maloꝝ acetosorū ⁊ aquā granatoꝝ ⁊ succū ēdiuie ⁊ portulace ⁊ mucilagineȝ psilū ⁊ almirberis ⁊ oīa i qbus est infratio cū ṽtute tyriace. Et i ipa qdem iam exꝑtuȝ fuit i ꝑncipio qū accit ⁊ ꝓpe qū venenū ē ebibitū vt bibatur lac assi due cū oleo amigdalino. ¶ Regimē aūt ipoꝝ cum cibis iam docui ipȝ in ꝯplone cala absqȝ debilitate manifesta ⁊ sine oppilatōe. ¶ Oppilatiuā ṽo ⁊ d̓bilitatiuam ꝯgnosces ꝑ ea que dicta sūt in.c.epatis.

¶ Et cibus quidē ictericoꝝ ē ille q alleuiat ⁊ subtiliat ⁊ i quo est aptio. Et ius pisciū ꝯfert eis ꝓpe cum eis que ꝓuocant ⁊ subtiliant de illis que dicemus in fine capituloꝝ.

¶ Cap.vii. de cura ictericie nigre aggregate vitio splenis.

In illa qdem que splenetica ē ꝯsidera an sit illic replo sanguinea plīma: q̄re phlōma basilicam sinistrā ⁊ saluaticā post eaȝ: deiñ occupa te cū splene ⁊ rectificatōe oppilationū eius ⁊ apātum ipius ⁊ debilitate eius. ¶ Et si fūit cā eius multitudo melancholie ꝑpter illud qd̓ generat ipsam ex ṽtutibus ⁊ cibis sm ꝙ deiñ est: oȝ etiā euāre eam cū eis que ipam euānt. Ex illis ē decoctio scolopendrie cū bello dicta in antidotario ⁊ euet ex ea multotiēs. Et decoctio epithymi sm hunc moduȝ ℞. myrob. nigro ⁊ keb oium ana.ʒ.x. fumiterre scolopendrie polypodii ⁊ floꝝ sqnanti oium ana.ʒ.v. radicū apii ⁊ feniculi amboꝝ ana pugillū.i. belli nigri pondus.ʒ.ii. decoquātur i trib⁹ lb. aque donec remaneat quarta ⁊ ꝓiiciat sup ea epithymi.ʒ.v. ⁊ bulliat ebullitōe leui: deiñ colet ⁊ ꝯponant cū ea hiere picre.ʒ.xxx. Et silr pilule facte de myrob. nigris et epithymo ⁊ sale ido: ⁊ agarico ⁊ corticibus radicū capparis: ⁊ qñ fit euo det i potu lac camelarū. ⁊ si ñ reperit aqua casei facta cū sirupo acetoso de seminibus ⁊ spodio ⁊ polio: ⁊ medicīe subtiles que sūt ex scolopendria ⁊ radice capparis ⁊ similib⁹. Et aqua i qua decoquūt folia tamarisci ⁊ radices ⁊ aq̄ foliorum capparis ⁊ aqua folioꝝ rhaphani ⁊ sirup⁹ acetosus ⁊ silr aqua solatri ⁊ aqua apii si fūit caliditas. Et sirupus acetosus i quo decocta sunt scolonpendria ⁊ folia capparis ⁊ fructus tamarisci ⁊ polium.

¶ Et si fūit i splene apa calīn oportebit vt nō sit supfluitas i calefacientib⁹. ¶ Et si i ipo sunt oppilatōes tunc aperitiua fortia ꝑdicta i caplo epatis iuuatiua sunt etiā. Et ego dicam i caplo oppilatiōis splenis medicinas que ei ꝓpe sunt. ¶ Et si est cā debilitas attractōis splenis tunc de illis que necessaria sunt ē vt tu ponas sup ipsuȝ ventosas sine incisione. Et vt admistret exercitium ⁊ empla ꝯfortantia spleneȝ sic illud qd̓ fit ex absynthii ⁊ cordumeni ⁊ floꝝ sqnāti ⁊ albasce ⁊ centauree ⁊ radicū capparis oium ana pte.i. ⁊ ex ros. ptib⁹.ii. ⁊ ex bdelii parte.i.s. ⁊ ex ammoniaci ptibus.vii. ⁊ decima ptis fiat ex eo emplin. Et qñ abluitur fiat cū aceto puro forti in quo bulliant anetū ⁊ baurach ⁊ sal ⁊ ruta ⁊ calamentū. Et si fūit in cā ictericia nigra caliditas epatis curet epar cum subtiliatiuis: ⁊ si fūit frigiditas curet cum tyriaca maiore ꝓpe ⁊ cum medicinis notis. ¶ Et si fūit cā i ea corpus totū fac i ꝑmis illud qd̓ conuenit epati vt patiant ab eo vene: deiñ corpori. ¶ Ipam aūt ictericiam cura cum eis qbus curas ipam ictericiaȝ citrinā ⁊ cū eis que de illis fortiora sunt. ¶ Et quādo aggregant ambe ictericie simul ⁊ ē replo ⁊ indiges phlebotomia: phlōma tunc ambas manus ⁊ euacua eas ambas dieb⁹ aliqbus ⁊ aggrega inter duo regimenta ⁊ da i potu iter ea ambo decoctōeȝ absynthii ⁊ epithymi ⁊ aggrega aquas folioꝝ rhaphani tamarisci ⁊ salicis oium ana.℥.i. ⁊ .s. aque solatri.℥.iii. aque foliorum capparis.℥.ii. aggrega ⁊ fac bullire oia cum.ʒ.x. cassie fistule ⁊ proiice super ea poudus.ʒ.xxx. hiere picre ⁊ pondus.ii. danic croci ⁊ pondus.iii. kirat scamonee assate i cepe ⁊ expacta duob⁹ diebus ⁊ post illud bibat aqua casei ⁊ sirup⁹ acetosus. ¶ Cibi aūt in oībus illis sunt cibi leues noti ⁊ pisces alredradu ⁊ ex pullis impinguatis ⁊ ex oleribus endiuia ⁊ apiū condita ꝓpria ⁊ capparis cum aceto.

¶ Tractatus 2⁹ de reliqs dispōnib⁹ splenis.

Sermo vlis. Cap.i. de egritudinibus splenis.

SPleni acccidūt omnes spēs egritudinum predictaruȝ. s. de egritudinib⁹ ꝯplonis ⁊ ꝯpositionis sic oppilatōes ⁊ solō ꝯtinuitatis ⁊ similia ⁊ apāta cum spēbus suis. ¶ Et scias ꝙ qñ splen impinguat extenuatur corpus: qm in ꝑmis destruitur virtus epatis vehemēter cuȝ ꝯtrarietate quare minoratur generatio san. ⁊ cum hoc ipe attrahit de sāguine illlius ifirmi rem plīmam ꝑpter magnitudinem sui. Et penitus extenuatio splenis significat bonitatem humoꝝ ⁊ pinguedo eius malitiā humorum.

¶ Et qñqȝ ꝯuertunt egritudines splenis ad febres comixtas sicut ipe qñqȝ generant ab illis egritudinibus. Ipe enim generant multotiēs ex tertiana non pura ⁊ ex febrib⁹ pestilentialib⁹ ⁊ fe. cōmixtis. ⁊ plurime qdem egritudines splenis sunt autumnales. Et color hñtis eas est decliuis ad citrinitatem ⁊ nigredinem. Et qñqȝ ꝑueniūt egritudines splenis ad stōm ⁊ fortasse addūt i appetitu eius: ⁊ qñqȝ destruunt appetitū ipius: ⁊ qñqȝ cogunt ipm qū propinq̄ est digō ad euomēdum rem acetosam ex qua ebullit terra absqȝ nocumēto ⁊ absqȝ dolore. ¶ Et vrina sanguinea bona est i fine egritudinū splenis. Et silr grossa i qua est fex ⁊ viscositas que est in ipa est silis viscositati sanguinis: ⁊ qñqȝ resoluit per eaȝ fe. ex febribus egritudinū splenis: qꝛ resoluit ꝑ eā splen.

¶ Cap.ii. de signis ꝯplonum splenis.

CAlidam significant sitis ⁊ iflammatio i sinistro ⁊ corruptio ṽtutis eius q̄ attrahit melācholiam. ¶ Frigidam ṽo significant debilitas atractōis eius ⁊ casus appetitus ⁊ iteratio fastidiose satietatis ⁊ multitudo rugitus ⁊ eructuationis: ¶ Et significāt siccam durities ⁊ debilitas corporis ⁊ grossitudo san. ⁊ vehemētia nigredinis coloris. ¶ Et humidam significāt lenitas lateris sinistri ⁊ mollities corporis ⁊ nigredo trahens ad albedinem plumbeam.

¶ Cap.iii. de cura.

ESt ꝓxima curationibus epatis ⁊ idiget vt sint medicine fortiores ⁊ penetrabiliores ⁊ igeniet eoꝝ penetratio cū eis que penetrare faciūt: ⁊ cū eis que obseruāt ṽtutē sup eas vsqȝquo.

pficiant opationes suas. ¶ Et scias ꝙ differentia inter curatões spleneticas ⁊ epaticas est ĩ fortitudine ⁊ debilitate ⁊ labore ⁊ alleuiatõe. Epar enim est dignĩ⁹ vt alleuieť cum eo. Et nõ sit supfluitas in cõfortando illud quo curať. Et nõ afferãť sup ipm medicine acute nimis sicut acetum forte nisi ĩ necessitate. Et splen econtrario illius eget vt adiuueť medicine eius cũ eo qđ ꝯseruat ṽtutem eaꝝ ⁊ cuꝫ eo qđ penetrare facit. ¶ Et spleni qdem sunt medicine q̃ sũt ꝓprie ei: sicut cortices radicis capparis ⁊ sič scolopẽdria ⁊ ãmoniacuꝫ ⁊ alleum siluestre. ¶ Et qñqꝫ necessarium faciũt egritudines splenis vt phlomeť basilica maior ⁊ phlomeť saphena: imo phlebotomeť vtriqꝫ guidegi.

¶ Cap. iiii. de apatibus splenis calidis ⁊ frigidis ⁊ duris ⁊ quoꝝ durities est in fieri apa.

Scias ꝙ minoranť ĩ splene accidẽtia apatuꝫ caloꝝ ⁊ fixio ipoꝝ siml: imo qñqꝫ accidũt spleni apata calida. festinãt aũt ad duritieꝫ qm̃ sanguis q puenit ad eum vt nutriať ipso est sanguis spissus q ũ poniť ĩ apate quare idurať. Plura ergo apata splenis sť dura: mollia ṽo sunt ĩ qbusdã horis. Et plin qđ accidit ĩ ipso de apate calo est sanguineum: ⁊ cholericum accidi: ĩ ipo raro: ⁊ durum est ĩ inferiore pte splenis ꝓpter g̃uitatem materiei. Et figure eius sunt. iiii. rotũda ⁊ lata ⁊ longa ⁊ grossa ⁊ longa subtilis: Phlegmaticũ ṽo accidit raro. ¶ Et spleneticus qdem est q hẽt duritiem ĩ splene suo: aut ꝓpter grossitudineꝫ sue substantie q̃zuis nõ pueniat ad finẽ ad quem puenit apa: aut ꝓpter apa durũ ĩ ipo ⁊ p̃mũ qdem ẽ leuius. ¶ Inqt Hyp. Si spleneticus ĩuenit dolorem ĩteriorẽ ẽ magis saluũ ⁊ illđ qm̃ ĩ ipo sperať adhuc sensus. Et dixit quãdo accidit ei fluxus vẽtris cũ sanguine est melius. s. qa sperať cum eo resolutio materiei splenis eius. Si ãt pseuerauerit adueniet ei lubricitas hydropica ⁊ morietur. Et causa ĩ eo est dominiũ frĩtatis sup ꝯplõnẽ Et dixit: Illi q catarꝝ habet ñ accidit splen: ⁊ ĩ hoc est ꝯsideratio. Et fortasse multitudo catarri est significatio humiditatis ꝯplonis eius vt sit illđ ĩ ꝓximo futuro. Et in lib° Hyp. ille q habet dolorem ĩ splene suo ⁊ currit ex eo sanguis rubeus: ⁊ apparent ĩ corpore ipsius vlcera alba nõ ledentia moriť ĩ die secũdo: ⁊ si non cadit appetitus eius. ¶ Et qñqꝫ terminanť apata splenis fluxu sanguinis narium etiam ⁊ proprie ex latere sinistro ⁊ apatib⁹ apud aures difficilis suppuratõis ⁊ aptionis ꝓpter grossitiem materiei. Et laudabilior vrina eoꝝ est grossa sanguinea. Et vrina ĩ qua est fex viscosa: qñꝫ significat sanitatẽ splenis ⁊ destructõeꝫ eius. Et dixerunt qdem quin fũit ĩ vrina sicut suspensio san. ⁊ febricitans habuit splenem extenuať vel destruiť splen eius. Et qñꝫ cõtingit ĩ qbusdam hominib⁹ vt multitudo splenis generetur ⁊ remaneant ſm illud tempore longo ⁊ sint scđm salutem dispõnuꝫ suaꝝ apparentiuꝫ spatio ꝓlixo: q̃zuis qñqꝫ accidãt ex magnitudine eius nocumẽta plima ⁊ ſm mãm efficienteꝫ ⁊ ſm virtutẽ splenis. ¶ Et scias ꝙ sp. ẽ qñqꝫ apostemať post apostema epatis scđm semitam pmutatõis: ⁊ illud est melius q̃ꝫ vt pmutetur apa splenis ad epar.

¶ Cap. v. de signis.

Communicat apata splenis oĩa ĩ grauedie ⁊ in magnitudine ⁊ dolore extenso vsqꝫ ad diaphragma ex latere sinistro ⁊ qñqꝫ ascendit vsqꝫ ad furculam ⁊ ad humeꝝ sinistrum p cõitatem furcule. Et qñqꝫ facit anhelitum duplũ existentem ſm formã anhelitus fletus infantis qm̃ apa impedit diaphragma ad hoc vt vadat ĩ motu anhelit⁹ quare stat subito ꝓpter lesioneꝫ deiñ redit: ⁊ dũ nõ est apa magnũ nõ ꝯp̃mit diaphragma. Nam cõicatio splenis ad diaphragma minor ẽ cõmunitate ei⁹ ad stomachũ etiã. Sensus enim sentit splenis inflationẽ ⁊ corpus alleuiať Et qñqꝫ accidit ex apatib⁹ splenis ⁊ ꝓp̃e quãdo sunt ĩ inferiore pte eius vt subtilieť sanguis: qm̃ vehemẽter mũdificat sanguinem a fece sua: ⁊ accidit vt rubeant pedes ⁊ genua ipsius. Et illđ qm̃ stomachi os cõmunicat ĩferiori pti splenis: qm̃ ex ipa ascendit vena expellens hu. melãcholicũ. Qm̃ ergo caliditas naturalis vincit puenit ad extremitates ꝓximas. Et accidit extremitati nasi ei⁹ ⁊ auri ipius vt respondeat ꝓpter illud quod accidit ex apostemate sanguineo ⁊ malitiã passionis eius ⁊ paucitateꝫ etiã. ⁊ ista membra vehemẽtis sunt passionis ab infrigidatiuis. ¶ Et apostema qdem differt ab inflatõe p p̃uationem g̃uitatis: Et ꝙ apa dolorẽ facit incessus ⁊ inflationeꝫ qñqꝫ sedat ⁊ remouet eã ⁊ differt p euentum rugitus ⁊ eructuatõeꝫ. ¶ Et cõmunicãt apata eius calida cum accidẽtibus predictis ⁊ cũ inflatione ⁊ siti ⁊ febre. Verꝫ eius quod est cholericũ est inflãmatio vehementior ⁊ sitis fortior ⁊ grauedo eius minor ⁊ est dolor ad iflãmationem declinior q̃ꝫ ad tensionem ⁊ color est ad rubedinem tendẽs. ¶ Cum apatibus ṽo duris maligna fit aĩa ⁊ cõmoueť tristitia ⁊ varietas ĩ qbusdam horis. Cõmixtio ṽo sensus fortis nõ accidit nisi apud plin victorie: qm̃ mã melancholica nota est non ad pteꝫ capitis: q̃zuis iam accidat ex pte alia ⁊ est p cõmunitatẽ splenis ad diaphragma: deiñ diaphragmatis ad cerebꝝ. Et qñqꝫ denigrať lingua ex duritiis splenis ⁊ sentiť durities eius absqꝫ rugitu qũ p̃mittiť nisi aggregetur ei iflatio: ⁊ non est cum ea fe. inseparabilis imo qñqꝫ est scđm ordinem. Et qñqꝫ multiplicãtur cũ ea vlcera crurium ⁊ corrodunť dentes ⁊ gingiue propter grossitudinem san. qui del cẽdit ĩ vlcera crurium ⁊ corruptionẽ vaporis q ascendit ĩ oẽs ptes gingiuaꝝ ⁊ dentiũ. Et qñqꝫ est ĩ vlceribus crurium crisis illius. Pluribus nãqꝫ eoꝝ q splenem hñt qũ accidũt exercitia laboriosa attrahitur inde materia ad crura ⁊ euadit ⁊ egrediunť cũ ea bothor que nominanť anithbam. Et multotiẽs est vrinale splenetici sicut sani. Sed qũ exercet seipm resoluiť melancholia eius ad vrinale ⁊ facit ipm habere nigredinẽ nõ existenteꝫ. ⁊ si eẽnt causa ĩ ea rẽnes pseueraret saltem in hora exitus ei⁹. Et phlõmia plurima apostemat splenem. Et autũnus est eius inimic⁹. Et qñ fũit durities post apostema calidũ añcedent accidẽtia calidi: deinde ĩquirenť accidentia duritiei. Et multotiens qdem cõfortatur splen subito p seipsuꝫ: aut per illud quod cõfortat ipm ⁊ p̃ualet sup totum illđ qđ est in ipo de materia mala ⁊ solutõe educit eaꝫ feculentam sicut fex oliuaꝝ. Et significat ꝙ est ex splene ⁊ nõ ex epate euacuatio epatis ab egritudine. Et ꝙ splen tolerat ipam ⁊ detumitio eius ꝓpter illud qđ accidit ei ex hoc. ¶ Cuꝫ apatib⁹ aũt frigidis phlegmaticis sunt signa apatum cũ lenitate tactus ⁊ cum albedine coloris ĩ quo ẽ parũ nigredinis. Et spleneticí qdem vehemẽtioreꝫ cibi appetitũ hñt q̃ꝫ alii. Sꝫ vomitus difficilis fit in eis valde: ⁊ sunt nature coꝝ

ſtricte ſim plurimum ⁊ indiget in vomitu ⁊ in ſoluti
one ventris medicinis.

¶ Cap.vi.de curatione apatum ſplenis calidorum
valde.

Approximāt curatōes eo℞ curatōib⁹ ſuo℞
ſimilium in epate ꝑter ꝙ neceſſitas ſit illa℞
⁊ obſeruantia ad lat⁹ ſtipticitatis ſʒ cuʒ cau
tela caleſactōis vehemētis vt non feſtinet materia ad
groſſitiem ⁊ duritiē. Et cōmunicat in hoc epar etiā
ambo eniʒ ꝑparata ſunt vt ꝑmutent̄ ex apatibus ca
lidis ad duritiē. ve℞ oportet vt miſceantur cum eis
medicie i qbus ſit inciſio aliqua cū caliditate equa
li: ⁊ ſtipticitas ⁊ v̓tus frigiditatis ſicut alumē. Et ſci
as ꝙ acetū multū ingredit̄ in curis eo℞. Et oportet
vt incipiat̄ in ꝑmis a phl̓omia baſilice. Deiñ datur
in potu ſucci ⁊ aque ꝑdicte in egritudine epatis. Et
illa que approꝑantur ſpleni plin ſunt aqua foliorum
ſalicis ⁊ aqua foliorum algarab ⁊ aqua portulace ⁊
aqua capilli veneris humidi. Et ex eis que cōferūt
i ipo ē vt det̄ i potu pondus.ʒ.i.de ſemine portu.cū
aceto. Ineſt enim ei ꝓprietas i reſoluendo apata et
duritieʒ eius. Et vt de arnogloſſa exiccata pulueris
omi die ſumat̄ q̄ʒtitas cochliarii vnius. ¶ Et cibus
ſit ille quē diximꝰ in caplo epatis. ¶ Et zerſicati ieſt
proprietas iuuatiua ⁊ ꝓp̄e quādo frangit̄ cū zucca
ro ſiccitas eius ⁊ cum tereniabin.

¶ Cap.vii.de curationib⁹ ſplenis.

Quum ſcias ꝙ cauſa i illo eſt oppilatio ex ſā
guine plimo melāncholico: oportet vt phle
botomes baſilicā ⁊ ſaluatellam ⁊ dimittas
ſaluatellam ꝯſtringi ꝑ ſeipam qū cōſtringit̄ añ caſuʒ
virtutis. Et qñqʒ neceſſariū eſt tibi vt phl̓omes gui
degi ſiniſtrum. Et qñqʒ indiges vt ꝯſequāris eā cuʒ
euacuatione ꝑ ea que educūt melancholiaʒ de qb⁹
dcm̄ eſt i caplo ictericie nigre. Et oportet vt non ob
liuiſcaris canonis ꝑdicti i curatōe duritie℞ de lenifi
catōe vltima: imo reſolutōe vt nō reuertat̄ i duritieʒ
lapidis humor. Qd̓ ſi expedit̄ fueris ab hoc vt nō
indigueris eo erit tibi neceſſariū vt adminiſtres me
dicinas abſterſiuas iciſiuas in quib⁹ non eſt multitu
do caliditatis. Et fortaſſe iuenies has itentōes i me
dicinis ſingularib⁹ ⁊ fortaſſe idigebis cōpoſitis. Et
medicine ſingulares que faciūt illud ſunt medicine
in qbus inuenis amaritudinē ⁊ ſtipticitateʒ ⁊ calidi
tatem: aut caliditatem temꝑatam ⁊ ſtipticitatem. Et
qñqʒ iuenis medicinas ſingulares facientes illd̓ cū
propetatib⁹ que ſunt i eis. Qd̓ ſi iuenis medicinā in
qua ſit amaritudo tm̄ tunc ꝑmiſce eam cum aliquā
tulo aluminis ⁊ aceto. Alumen enī frāgit ſua v̓tute
ſubtilitatem eius. ¶ Et cauterium dictū i egritudie
ſplenis ſuꝑ vena que eī interiore ꝑte brachii ſiniſtri
fiat. Et ſi non fuerit manifeſte diſpōnis: tūc cū eo qd̓
inuimus. ¶ Et qñqʒ ſufficit regimē ſubtiliatiuuʒ in
ſanatōe ſplenis. Et qñqʒ accidit vt ꝯferat i ipſo regi
men ipinguās corpus qū non facit accidere oppila
tionē ⁊ nō fuerit igroſſans ſan. Et ſi. fuerit ita: ſʒ nō
poſſumꝰ ipm rectificare. Regimē nāqʒ ipinguatiuū
eſt ex eis que humectant ſan. ⁊ rectificāt ipſuʒ ⁊ tem
perant ipm cū fractōe melancholie. Et qñqʒ ꝑuenit
durities ſplenis ad hoc vt nō ſufficiat i curatōe eius
adiutorium cum eis que bibunt̄ abſqʒ eis cū qbus
ſit ei emplin. Et omē lac ꝑter lac camela℞ eſt maluʒ
ſpleni. ¶ Et medicina℞ ſingularium que admiſti āt
ad hanc cam melior eſt cortex radicis capparis. ipe
enī multotiens educ̄ vrinam ⁊ egōnem ſanguineaʒ
malā: ⁊ ſanat ꝓp̄e qñ bibūt̄ cuʒ ſirupo acetoſo de ſe
minib⁹ trahente ad acetoſitatem. Et non ē ipe ſolus
imo ſicut centaurea ⁊ ſuccus eius ⁊ ꝓprie minor et
radix lilii: ⁊ flos ſalicis: ⁊ acorus ꝯfecta cū melle oi
die cochliarium vnū: ⁊ ḡna alcaſid: ⁊ myrtus: ⁊ cāe
pitheos: ⁊ camedreos: ⁊ grana alcadra cum ſirupo
acetoſo ⁊ praſſium cū aqua ferario℞ quā dicam. ⁊
ſqlla eſt bona. ⁊ vltima ⁊ melius eſt oxymel eius et
ſcolopendria cū ſucco tamariſci: ⁊ naſturtiū: ⁊ nigel
la: ⁊ agaricus ſolum cū ſirupo acetoſo ⁊ centaurea
Et doſis cuiuſlibet illo℞ ſit ab vno aur̄. vſqʒ ad.ʒ.i.
Et epithymi pondus.ʒ.v.in.ʒ.i.ſirupi acetoſi vſqʒ
ad.ʒ.ii. iſtud.n. qū iterat̄ ſo fcone ventris educit illud
qd̓ eſt in ſplene ⁊ detumeſcere eum facit. Et āmonia
cū ⁊ lupini ꝑcipue decoctio eo℞ cum ſirupo aceto
ſo: ⁊ decoctio cuʒ aqua dulci ⁊ bibat̄ cū ſirupo ace
toſo aut cum aqua decoctōis polii ⁊ acetoſa nutri
ta cum aceto cum ſirupo acetoſo. Et ſuccus ſpina℞
recentiū: ⁊ anetū ſiccum: ſumat̄ ex eo omi die pōdus
ʒ.ii. ⁊ ꝯſequat̄ vrina cameli ⁊ ſucci eupatorii pond⁹
ʒ.ii. cum aqua decoctōis abſynthii. et iuuamtuʒ cū
lacte camelino ⁊ vrinis eo℞ eſt vehemēs valde ⁊ aſ
ſumat ide fortis ⁊ debilis omis ſcd̓m ſe. Et meli⁹ eſt
illd̓ cuius camela iā paſcuit algarab ⁊ ſceba ⁊ apiū
⁊ feniculū. Et qñ apparet ex potatione eius digeſti
apatis ⁊ apparet i fece euacuatio melancholie per
ueni poſt illud cum ꝯfortatōe. Aut ſume alboti iſu
ſum i aceto. vii. diebus: deide accipiat ex illo alboti
oi die tria cochliaria ⁊ ſorbeat ex illo aceto ſuꝑ ipm
Et ſumat i potu ſemis rhaphani pōdus.ʒ.i.⁊.ſ.cū
aceto forti aut decoctōe folio℞ nucū recētiuʒ decoc
to℞ cū aceto ſqlle: Aut aqua folio℞ capparis cuʒ ſi
rupo ace. aut de neriden cum aceto ſqllitico. Et ex
eis que currūt curſu eo℞ qbus eſt ꝓp̄etas ē pōdus
ʒ.ii. ſemis portulace cum aceto: Aut coralli decocti
valde pondus aur̄.i. cuʒ aliquo ſirupo℞ ſplenetico
rū. Aut emplin de cucurbita tenera: aut ipſa cucur
bita terat̄ poſt exiccatiōeʒ ⁊ bibat̄ ex ea.ʒ.ii. pōdus
cum ſirupo acetoſo. Et ite℞ ſemē canne ⁊ ſemē cuſ
cute ⁊ folia ſalicis ꝓpter ſuā amaritudinē ⁊ ſtiptici
tatem: ⁊ ſemē acetoſe: ⁊ ſemē atriplicis: ⁊ fructus ta
mariſci ⁊ folia eius: ⁊ pulmonis vulpis aut epatis
ipius pondus.ʒ.ii. exiccati. Aut accipe veſptilionē
⁊ decolla ipm ⁊ exicca ipm ⁊ ꝯterere eū: ⁊ accipe ex
eo qd̓ tolerāt tres digiti. Aut accipe. vii. veſpertilio
nes pingues ⁊ decolla eos ⁊ iſūde eos ⁊ exicca eos
⁊ pone ipos i vaſe vitreato ſubmerſos cuʒ aceto for
ti ⁊ lutato ⁊ dimitte i furno clauſo. Qū gͦ decocti ſl
depone vas extractū ex eo vſqʒquo ifrigidet̄: deide
extrahe eos ⁊ diſſolue digitis i aceto ⁊ ſumat̄ ex eo
i potu omi die pōdus.ʒ.ii. ⁊ hec eſt curatō experta
Et ꝯueniens qdem eſt vt huiuſmōi medicine ſingu
lares dicte℞pus ⁊ poſterius bibant̄ cuʒ ſirupo ⁊ ace
to. Et fiant ex eis empl̓a confortantia cum aceto.

¶ Medicine v̓o compoſite que bibunt̄ ſunt ſicut
ſcolopendria et ſpodium ex qbus bibatur pōdus
ʒ.ii. cum ſirupo acetoſo: Et trociſci de capparibus
⁊ troc. alſelemenuſch cum ſirup. acetoſi: Et troc. de
reu. facti cū corticibus radicis capparis ⁊ bibiti in
aceto vehemētis accetoſitatis ⁊ illud qū non fuerit
inflatio: Et trociſci de rubea. Et tyriaca diateſſeron
eſt optima valde qū non fuerit fe. Aut ſume naſtur
tii ꝑtē.i. ⁊ nigelle ꝑtē.ſ. cōficiāt̄ cū melle diſpumato

⁊ sit dosis.ʒ.iiii.cum aceto pmixto. Aut suffuf ex ari
stol.⁊ myrob.kebu.de quo sumat cochliariuȝ.i.cũ
vrina cameli ⁊ cũ vrina capraꝝ. Et corticuȝ cappa
ris.ʒ.iiii.⁊ aristol.longe pondus.ʒ.ii.seminis alfele
menusch ⁊ piperis amboꝝ ana.ʒ.vi.fiant ex eis tro
cisci.Et ex eis que ꝯferunt i illud quod ℞.capilli ve
neris ⁊ corticũ radicis capparis ⁊ semis portul.⁊ se
minis rute ⁊ semis alfelemenusch ⁊ isopi oium ana
ptes equales ⁊ dosis sit.ʒ.iii.i sirupo acetoso. Aut su
mant radices capparis ⁊ passule ⁊ semẽ napi ⁊ iso
pi: terãt oĩa ⁊ ĩfundantur i aceto die ⁊ nocte: ⁊ de
coquãtur in aqua plurima donec ad paucã redeat
⁊ misceat cũ ea sirupus acetosus fortis de semibus
⁊ bibat. Aut in potu sumãt de aceto i quo decocta
fuerunt sauina ⁊ nux cupressi decoctiõe vehementi
donec remaneat paꝝ ⁊ bibatur ex eo illud qd põt
⁊ fiat emplm cũ fece ipius. Aut lac camelarum fm
conditiones suas i potu sumatur cũ aqua foliorum
algarab. Et iterum sumant rubee.ʒ.xii.⁊ cortices ra
dicum capparis ⁊ aristoligie longe ⁊ ireos omniũ
ana.ʒ.ii.ꝯterant valde ⁊ ꝯficiant cũ oxymelle aceto
so ⁊ fiant ide trocisci:sitq; dosis aur.i.cum aqua ab
synthii ⁊ corticũ radicis copparoꝝ decoctoꝝ siml.
Aut sumant folioꝝ rãni recentium ⁊ corticũ radicis
capparis ⁊ fructus tamarisci ⁊ scolopendrie ⁊ sqlle
assate ⁊ piperis albi ptes equales iformẽt ex eis tro
cisci.⁊ sit dosis pondus.ii.aur.cum sirupo acetoso.
Aut sumat splen asini siluestris ⁊ splen pulli equini
ambo exiccati ⁊ cõtriti ⁊ bibat ex eis aur.i.puenien
do vsq; ad.ʒ.ii.cũ vino pmixto. Et dicit ꝙ qum iste
medicine i potu dantur porcellis aliqbus dieb⁹ nõ
reperit in eis splen. Sumant epithymuȝ ⁊ cortices
radicum capparis mediatim ꝯficiant cum melle et
bibat ex eo circiter aur.v. Aut sumãt cortices radi
cũ capparis ⁊ scolopendria ⁊ fructus tamarisci et
cortex salicis ⁊ rubea ⁊ ireos ⁊ assarũ ⁊ acorus: de
coquant cum aceto forti:deĩn colet ⁊ fiat ex eo siru
pus acetosus mellinus ⁊ bibat:i cuius dosi sit pon
dus.ʒ.i.ãmoniaci:est enim mirabile. Et si splenetic⁹
cõqueritur de solutõe ventris in qua non est san. et
cum;qua nõ est punctura sumat suffuf ꝺ granis gra
natoꝝ tribus diebus aut.iiii.oĩi die.ʒ.iii.aut.iiii.et
faciat vt cibus eius sit medietas eius quo cõsueuit
vti.nã solutio eius est splenetica:⁊ causa i eo est: qm
corpus non recipit sanguineȝ. Et scias ꝙ res calide
valde non sunt multũ cõuenientes spleni: ꝓpterea
ꝙ indurant ⁊ exiccant ⁊ ꝓhibẽt a resolutõe. Et qñ
fuit i vrinali caliditas tũc melius erit etiã vt in potu
sumant trocisci almirberis ⁊ similia. Medicamen
ꝯferẽs duritiei accidẽti in splene: ℞.radic. oppopo.
⁊ radic.cappar.⁊ spẽi volubilis noiate albi oeoniũ
⁊ medulle sqlle assate ⁊ granatoꝝ alben ⁊ alleorum
siluestrinũ oium ana ptem.i.misceant oĩa ⁊ sumã
tur ex eo darkimet.i.in mane cũ sirupo acetoso aut
aceto pmixto. Al. ℞.medulle albẽ darkimet.iii.alle
orum siluestrium darkimet.vi.cortices radicuȝ cap.
darkimet.iii.costi darkimet.ii.storacis darkimet.vi.
polii darkimet.iii.radicis plante noiate cotoli ⁊ est
spẽs illa que nominat asactaiet darkimet duo existi
mo ꝙ hec spẽs asactaiet ⁊ ẽ plãta habẽs folia silia
myrto ⁊ i medio sui habet anulum silem oculo ⁊ si
milat sempuiue maiori ⁊ granoꝝ volubilis maioris
numero.xxv.ãmoniaci darkimet.iiii.beȝabard dar
kimet.i.radicis eius darkimet.iii.cordumeni darki
met.i.⁊.ſ.semis arbor.marie darkimet.i.⁊.ſ.grano
rũ sqlle ⁊ est albõsol assaꝝ darkimet.xvi.misceãtur
simul ⁊ administrent i sirupo acetoso ⁊ sit dosis dar
kimet.i.⁊.ſ. ⁊ scdm plm darkimet.ii. Trocisci alii
facientes illam oparationem: ℞.seminis lilii darki
met.iiii.piperis albi ⁊ spice syre ⁊ ãmoniaci omniũ
ana.ʒ.ii.informent trocisci ⁊ administrẽt sicut ille q
sunt ante eos. Trocisci alii ꝯferentes spleneticis: ℞.
ãmoniaci ⁊ fructus albausigi omniũ ana darkimet
viii.cortices radicis capparis ⁊ fructus tamarisci ⁊
piperis albi ⁊ scordeon ⁊ sqlle mũdate assate oium
ana darkimet.ii.conficiant cum aqua ⁊ fiant inde
troc.quoꝝ vnusquisq; sit darkimet vnus ⁊ dosis sit
vnus eoruȝ cum sirupo mellino. Al. ℞.medulle sql
le assate lb.ii.radicis alfesire ⁊ ẽ radix vitis albe lb.
viii.piperis al.⁊ petroselini ⁊ pastinace siluestris ⁊ fa
rine herbi ⁊ granoꝝ pinee omnium ana.ʒ.viii.lilii
celestis ⁊ radicis oppoponaci amboꝝ ana.ʒ.iii.cõ
ficiantur. Et qum administrat aliquid eoꝝ tũc me
lius est vt dimittat aquam aut minoret potum eius
vt sit medicina saluata i cõcauo. Et nõ trahatur ad
gibbositatem epatis ꝓpter adiutorium aque plm
In administratiõe autẽ ciboꝝ melius est vt admini
stretur ante eos balneatio longa scdm ieiuniuȝ ⁊ sit
statio i tina. Et qñ egreditur eger ex ea sumat incisi
ua subtiliatiua facientia sitim sic pisces salitos ⁊ car
nem salitam incisaȝ ⁊ synapi ⁊ sabane: ⁊ sumat i po
tu vinum mixtuȝ cũ aqua marina ⁊ subtiliet regim
suũ ⁊ faciat illud tribus diebus ⁊ i quarto exercitet
donec sudat ⁊ frequẽs fiat anhelitus eius ⁊ ẽplestre
tur.⁊ hoc fiat si res fuerit fortis: ⁊ si fuit debilior hac
sit cõtentus eo quod ẽ leuius hoc. ¶ Emplastrorũ
v͛o forma est:qm quãdoq; fiunt ex illis simplicibus
que diximus: ⁊ qum emplastruȝ fit ex ãmaniaco ip
so ⁊ stercore ouium cũ aceto est emplastrum forte.
Et stercus ouium adustuȝ ⁊ cinis asinoꝝ est empla
strum bonum quãdo cõficitur cũ aceto ⁊ fit empla
strum cũ eo. Et similiter ex radice vitis albe cũ ace
to. Et quãdo accipit stercus vaccarũ pascentium ⁊
exiccatur i p͛mis:deinde decoquit cum aceto est ex
eo emplastrũ bonum. Et quãdoq; puluerizatur su
per ipm sulfur citrinum. Et emplatio cum flore sali
cis est mirabilis. Et ex illis est granoꝝ alben cũ ace
to. Et iterũ alharmel cum semine suo decoquatur i
aceto donec dissoluatur ⁊ fiat ex eo emplastruȝ. Et
ex eis que sunt ꝓpinqua equalitati est sicla decocta
cum aceto ⁊ radices altee decocte in aceto. Et ex cõ
positis est maran basalicon ⁊ maran Gal. ⁊ maran
aluscilcus ⁊ emplm aureũ ⁊ emplm de aloe Gal. et
maran fcm̃ de radice capparis infusa in aceto horis
tot donec lenificet:deĩde deliccet ⁊ terat bene ⁊ fiat
ex ea maran cum cera ⁊ oleo de alcãna. Aut sumat
nigredo vasis de ere ⁊ fiat ex ea ⁊ farina ordei ⁊ ace
to ⁊ sirupo acetoso emplm:qm est vltimũ iuuamtuȝ
Aut administret emplm de synapi qm est forte. Al.
resoluẽs duritiem: ℞:ãmoniaci ⁊ cere gũme pini oi
um ana darkimet.iii.glutinis albotin ⁊ bdellii ⁊ be
ȝabard oium ana darkimet.vi.turis myrrhe olei si
cionii oium ana darkimet.iiii.infunde liqda i aceto
⁊ pmisce ea ⁊ vtere eis. Al. ℞.fenugreci ⁊ farine her
bi amboꝝ añ.ʒ.ii.gũmi albotin ⁊ ãmoniaci ambo
rum añ.ʒ.v.radicis capparis ⁊ granoꝝ alsangdi et
radicis allei siluestris ⁊ rubee oium añ.darkimet.ii.
cere lb.ii.ifundant i aceto ⁊ misceant i alleo ãtiquo

⁊ administrent: Aut farina fenugreci ⁊ synapis ⁊ ni
trũ: Aut ficus cocte ĩ aceto qbus superponat tertia
ps ãmoniaci. Aut sumat mel faui ⁊ liniatũ sup ipm
synapis ⁊ emplẽtur ex eo splen ⁊ dimittat dum tole
rat. Aut sumãt ex ficubus.x.pingues ⁊ ĩfundantur
in aceto horis tribus: deĩn coquant ⁊ dissoluantur
⁊ colent: ⁊ sumat pondus earuʒ de synapi ⁊ radice
capparis ꝯiunctis ⁊ misceant om̃ia. Et qñʒ ponũt
cũ eis ãmoniacũ ⁊ mezerion ſm q̃litatem necessita
tis ⁊ faciũt ex eis oĩbus epithyma ⁊ emplm. Et fe
nugrecũ ⁊ cordumeni ⁊ calx ⁊ baurach cũ aceto et
ãmoniacũ ⁊ zarur ⁊ myrrha ⁊ tus equaliter cũ ace
to forti liniant sup ventrem ⁊ ponant sup ipsuʒ ⁊ di
mittat quousqʒ cadat per seipsam. Et ex eis que ex
perta sunt ⁊ eligit ipsuʒ Alkindus est vt sumat ruta
⁊ cortices radicis cappar̃. ⁊ absynthium ⁊ calamẽ
tum ⁊ origanũ ⁊ decoquant cũ aceto ⁊ exp̃mant et
ponant sup frusta filtri ⁊ fiat cũ eis emplm ⁊ renoue
tur quotienscũqʒ infrigidat.xxi.vice ĩ ieiunio. Et ex
emplis bonis valde est vt sumat farine glandiũ lb.
ii. ⁊ resoluant sup prunas ⁊ ꝓiicias super ip̃as lb.i.
calcis ⁊ misceant ⁊ fiat ex eis emplm. Aut sumatur
baurach ⁊ calx ⁊ piretrum ⁊ synapis aggregentur
om̃ia cuʒ kitran ⁊ liniat ⁊ non ꝯueniũt cum se. Aut
sumãt piretri.ʒ.v. ⁊ synapis.ʒ.xv. ⁊ de granis alme
zerion.ʒ.iiii. ⁊ cordumeni.ʒ.iii. ⁊ nucis aromatice
ʒ.i. ⁊ piperis.ʒ.iiii. aggregẽt cũ aceto sqllitico ⁊ fiat
ex eis emplm spleni tribus horis postq̃ʒ locus ablu
tus fuerit cũ aceto ⁊ nitro. Et chronico qdem fit epi
thyma ex ãmoniaci ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ ana par
tibus.x. ⁊ ex folioꝝ rute ptibus.v. fiat ex eis epithy
ma cũ aceto. Aut stercus capraꝝ ⁊ synapis recens
ꝯfecta cũ qbusdam succis iuuatiuis ⁊ pauco aceto
Et ex ẽbrocis ẽ aqua ĩ qua decocta sunt lupini ⁊ ru
ta ⁊ piper. Et ex emplis vehemẽtis virtutis est vt su
mant belli nigri.ʒ.iii. ⁊ belli al.ʒ.iiii. ⁊ ãmoniaci.ʒ.
iii. ⁊ nitri.ʒ.iii. scamonee.ʒ.ii. piperis grana.xxx. pre
paret ruta cũ glutino albo tĩn talr vt toleret pmixti
onẽ cũ istis sicut maran ⁊ liniat sup locum post cale
factionem eius cũ fricatione: ⁊ hoc etiaʒ ẽ solutiuũ.
Et qñ nõ ꝯferunt medicine oportet vt ponant vẽto
se ⁊ scarificantia sup ipm. Et qñʒ oportet qũ do
minat hu. melancholicus ⁊ san. vt phlomet algue
degi sinistra ⁊ fiant cauteria sup.v. loca splenis aut
vi. deĩn non pmittant sanari. Qd si non tolerat ignẽ
administrent cauteria ex medicinis sicut emplm de
ficubus ⁊ synapi ⁊ sicut empla de gũma rute silurit
⁊ alia. Et si dominat caliditas ⁊ non tolerat infir
mus empla fortia vaporet splen eius cum vapora
tiõe aceti ex lapide crudo. Aut sumat in potu ĩ ieiu
nio ⁊ ponatur sup splenẽ ipius frustum filtri ĩfusum
in aceto calefacto ⁊ ꝓp̃e in quo decocta est ruta. Et
melius illo est vt ingrediat eger ieiunus balneũ qũ
tolerauerit illud ⁊ resupinet in eo ⁊ non cesset ponẽ
sup splenẽ frustum filtri infusum ĩ aceto vice vna pꝰ
aliam dum tolerat ⁊ iteret sup ipm diebus aliqbus
qm̃ est curatõ fortis. Et ex eis que approximãt huic
⁊ ꝯueniunt calido est vt sumat ex semine endiuie et
semine portolace ⁊ cucurbita sicca ⁊ semine agnica
sti ⁊ ĩ potu sumãtur ex illis aur̃.ii. cũ sirupo acetoso
⁊ iteratio fiat super illud. Cibi v̓o sint illi qui sũt
lenes ⁊ pingues ex iuribus factis ex eis que sᵗ leuia
⁊ subtilia ⁊ calefacientia cum equalitate: ⁊ capparis
cũ aceto ⁊ grana ascadra cũ aceto ꝯdita ⁊ reliqua q̃

que sciuisti ĩ locis aliis. Et oʒ vt administrent cum
illis subtiliatiua sicut synapis ⁊ que sunt illis similia
Et potus eoꝝ sit aqua ferrarioruʒ ⁊ om̃e ĩ quo exti
guitur ferrum ignitum multotiens.

Cap.viii. de cura ap̃atum phlaticoꝝ splenis.

Cura eius est illa que temperata est ex cura
duri cum euacuatõe phlegmatis ⁊ melan
cholie. phlegma enim eius melancholicuʒ
est: Et empla accepta ex meliloto ⁊ aneto ⁊ calamo
aromatico ⁊ ruta sicca ⁊ aliis.

Cap.ix. de oppilatione splenis.

Quandoqʒ fit ex ventositate. Et qñqʒ fit ex
ap̃ate: ⁊ fit sub humoribus scd̃m qꝫ sciuisti.
Et cũ ventosa qdem est extensio vehemẽs
cum lenitate. Et apostemosa est cũ signis apostema
tis. Et oppilatões alie sunt cũ grauedine ⁊ nõ asso
ciantur eis signa apostematis.

Cap.x. de curationibus.

Sunt ille eedẽ que sunt fortes ex curatiõibꝰ
oppilationum epatis ⁊ iam innuimus ad
eas illic etiam.

Cap.xi. de ventositate ⁊ iflatione ĩ splene.

Inflatio in splene est vt sentiant in ip̃o tẽsio
⁊ dur ties ⁊ eminentia ⁊ cõprimitur tẽdẽs
ad rugitum ⁊ eructuationem absqʒ grauita
te apostematum.

Cap.xii. de cura.

Scias qꝫ medicine cõuenientes duritiei sple
nis ꝓxime sunt in virtute curatõi iflationis
nã ip̃a ẽt ĩdiget apitis abstersiuis resolutis
cum virtute stiptica forti plusq̃ʒ virtus resolutionis
qm̃ mã est ventosa leuis. Et hoc est diuersum ab eo
qd̓ est in ap̃atibus. Et cum hoc sunt ei medicine q̃
ipi sũt magis similes ⁊ ĩ ip̃aʒ magis operãtes ⁊ ma
gis ꝯueniẽtes ei sicut agnuscastus ⁊ cyminũ ⁊ ruta
⁊ semen rute ⁊ ameos ⁊ que sunt illis similia. Et
ꝯfert illi iuuamẽtum maximũ positio ventosaꝝ igni
tarum sup splenem. Et oportet vt famẽ toleret ⁊ nõ
sumat cibũ subito: imo distinguat quãtitate parua
valde. Et non bibat aquã iq̃ʒtuʒ potest: imo bibat
vinũ antiquũ subtile amaꝝ parum. Et non dormi
at super ipm donec alleuietur venter eius. Et quan
do repletio ventris eius cõmouet sup eum doloreʒ
nocte vel die ꝯprimat ipm faciendo cõpressioneʒ pꝰ
compressionem ⁊ ingenium faciat ad egõneʒ ⁊ dor
miat. Qd̓ si illud nõ cõfert fomentet ipʒ. Et qum sci
ueris qꝫ materia est melancholica plĩma ⁊ iflat mul
titudine sua euacuabis. Et ex bibitis nãqʒ sunt tro
cisci modi huius: ℞. belli al.ʒ.xxx. q terat ⁊ cribelle
tur ⁊ cõficiatur cũ aceto vini forti acuto ⁊ fiãt ex eo
troc. subtiles parui ⁊ ponant vt panis in furno aut
patella vsqʒquo exiccent ⁊ non adurant. Et sumãt
troc.ʒ.xxx. in initio anteq̃ʒ vt panis in furno ponerẽ
tur ⁊ terant ⁊ cõmisceantur cũ eis granoꝝ alfangdi
⁊ fructus tamarisci añ.ʒ.v. ⁊ scolopen.ʒ.vii. ⁊ ĩformẽ
tur ex eis troc. ⁊ sit dosis eoꝝ.ʒ.iii. cuʒ sirupo aceto
so de zuccaro. Et ꝯferũt eciã troc. de agnocasto aut
sumãt carmisck granoꝝ almaru añ.ʒ.x. semis endi
uie ⁊ semis portulace amboꝝ ana.ʒ.v. informentur
trocisci ⁊ sit dosis.ʒ.iii. cũ sirupo acetoso d̓ zuccaro.
Et qñqʒ oʒ vt ĩ potu tribuat ex agnocasto ameos
⁊ corticibꝰ radicis capparis ⁊ ruta sicca ⁊ acoro aur̃.
i. cũ vino antiquo aut decoctõe medicinaꝝ ꝯferẽtiũ
ei. Inunctões aũt ⁊ empla ex oleis sũt sic q̃ fiunt

ex oleo absynthino ⁊ oleo de neridē ⁊ oleo costino Et ex maran est marā fcm̄ ex sulfure ⁊ alumine ⁊ nitro ⁊ pice ⁊ ām̄oniaco. ¶ Empl'a v̉o sunt sicut emplastra dicta i capitulis p̄teritis sicut empl'm de ficubus cū aceto ⁊ cū ruta cuꝫ aceto ⁊ nitro ⁊ sēie agnicasti ⁊ meliloto ⁊ camemilla. ¶ Embroce aūt sunt sicut acetum i quo decocte sunt ille medicine ꝓpriē sm̄ ꝙ diximus ex admistratōe eius cū frustis filtri: ⁊ ꝓp̄e acetum in quo decocta sunt capparis recēs ⁊ sulfur ⁊ fructus tamarisci ⁊ scolopendria ⁊ semen agnicasti ⁊ nux cup̄ssi ⁊ ruta. Et si voluerit vt sit cū fortitudine ⁊ vt nō sit febris ponanť i eo. ām̄oniacū ⁊ bdelliuꝫ ⁊ silia. Et iterū calam̄tū ⁊ ruta ⁊ alusnen ⁊ baurac decocta in aceto cū aliquātulo aluminis. ¶ Et cibus in illa sit silis ei qui dictus est i aliis.

¶ Cap. xiiii. de dolore splenis.

Et fit ꝓpter ventositatem ⁊ inflatōeꝫ: Aut propter ap̄a magnū: Aut ꝓpter solutionē ꝯtinuitatis: aut propter malitiam ꝯpl'onis. Et tu qdem iam sciuisti signa eoꝝ ⁊ curam cuiusqꝫ sp̄ēi ip̄oꝝ. Et qū dolori non associať sensus nisi i pte splenis apud latus tūc est ventositas retenta iter pānniculū ⁊ siphac. ¶ Et si nā fuerit sicca resoluať ⁊ administreť balneuꝫ ⁊ non fiat phl'omia q̄ꝫuis indicet eam cōitas medicoꝝ nisi apud necessitatē paucam.

¶ Fen. xvi. de dispōibus ficteri ⁊ intestinorū: Et est quinqꝫ tractatus.

¶ Tractat' p̄m' de anatomia eoꝝ ⁊ sol'one vētris.

¶ Cap. i. de anatomia.

Creator sublimis propter p̄missioneꝫ sue benigne ordinatōis i hoīe ⁊ añcessionem sue sciētie i ꝯmodis eius creauit itestina eius q̄ sūt īstrum̄ta expulsionis sup̱fluitatuꝫ siccaꝝ plin numeroꝝ ⁊ iuolutionum ⁊ reuolutionū vt sit cibo descendēti ex stō mora ꝯueniens i illis iuolutionib' ⁊ reuolutiōibus: nā si creasset loco itestinoꝝ intestinum vnū: aut breuis q̄ꝫtitatis separareť ꝯmus velociter a ventre ⁊ eēt necessarium homini hora omni sumere cibum scd̄m ꝯtinuitatē ⁊ sequereť illud ꝯtinuatio egerendi ⁊ surgendi ad necessaria: ⁊ eēt ex vno eoꝝ in p̄occupatione laboriosa a negotio suo in necessitatib' vite sue: ⁊ ex scd̄o in nocum̄to plimo ⁊ eēt donatus malitia ⁊ silis bestiaꝝ. Creator igitur sūmus itestinorū numerum multiplicauit ⁊ ip̄oꝝ plima ꝓlongauit ꝓpť h' iuuam̄tum ⁊ multiplicauit eoꝝ reuolutiōes pp̱ illd̉ ⁊ ꝓpter iuuam̄tum aliud: ⁊ est ꝙ vene ꝯtinuate iter epar ⁊ inť instr̄m digōnis cibi non trahūt nisi qd̉ sb̄tile est cibo suis orificiis penetrantib' in tunicas stōi: imo i tunicas itestinoꝝ ⁊ non trahūt nisi qd̉ tāgunt Eius v̉o qd̉ ab eis occultať ⁊ submergiť i ꝓfundo itestini elongati a tactu orificioꝝ venaꝝ attractio aut est ipossibilis aut difficilis: quare subtiliatus ē creator i multiplicando iuolutōes vt illud qd̉ ꝯtineť occultum i pte itestini redeat ꝯtingens i pte altera ⁊ sit possibile ordini alī i venaꝝ sugere puꝝ eius qd̉ eua sit aciem p̄mā. ¶ Et numerus qdeꝫ itestinoꝝ ē sex. P̄mū eoꝝ est noiatuꝫ duodenuꝫ: deiñ illud qd̉ noiatur ieiunū: post itestinū longum qd̉ noiatur subtile ⁊ iuolutū: deiñ intestinū qd̉ noiatur monoculū: deinde intestinū qd̉ noiatur colon: deiñ itestinum qd̉ nominať rectū ⁊ ē extale. ¶ Et ista oia ligata sunt cuꝫ dorso cū ligam̄tis stringentib' ea ⁊ sm̄ necessitatem situū ip̄oꝝ. Et creauit sup̱iora ex eis subtilis sb̄e: qm̄ necessitas que est in eis ē digōnis ⁊ penetratōis v̉tutis epatis ad ip̄a plus est q̄ꝫ necessitas i intestinis inferioribus. Et qm̄ illud qd̉ ipsa ꝯtinet subtile ē ⁊ nō timeť vt purgat sb̄am itestini pp̱ suam penetrationē i ip̄o ⁊ suam icessionē p̱ ip̄m ⁊ non scalpit ip̄m. Et inferiora icipientia a monoculo sunt grossa spissa pinguia intrinsecus vt sint resistentia feci que nō idurať ⁊ resoluiť nisi ꝓpter multitudinē illic: ⁊ silr nō putrefit nisi qū icipit putrefieri i eis. Et sup sup̱iora qdem non est pinguedo. Verūtn̄ non vacua fuerūt i creatione sua a glutinatōe sup̱ficiei sue ītrinsece cū humiditate viscosa mucosa que ē i eis loco pinguedinis. ¶ Et itestinum duodenū ꝯtinuatū est fundo stōi ⁊ hꝫ orificium sequens stōm ⁊ noiatur portanari'. Et hec oio est oppositū meri: nā sic meri n̄ ē nisi ad attrahendū ad stōm superius: silr illud non est nisi ad expellendū a stō subtus ⁊ est strictius q̄ꝫ meri. Et non fuit necessariuꝫ i creatōe ip̄ius vt dilatareť sicut dilatatum est meri pp̱ duas res: quaꝝ vna est: qm̄ res q̄ penetrat i meri ē grossior ⁊ duritior ⁊ maioris q̄ꝫtitatis. ⁊ illud qd̉ penetrat in hoc intestino est leuius ⁊ planius ⁊ subtilioris q̄ꝫtitatis ꝓpter digōneꝫ suaꝫ i stō ⁊ ꝯmixtionē spume aquose fecū. Et scd̄a est ꝙ penetranti i meri nō attribuitur ex v̉tutibus nālib' nisi v̉tus vna q̄ꝫuis voluntas adiuuet ip̄aꝫ ex parte vna ⁊ est attractiua. Adiuuat g° ap̱iendo viam ⁊ dilatando ip̄am penetrās aut i intestino p̄mo patitur a duabus v̉tutib': quaruꝫ vna est expulsiua q̄ est in stō ⁊ altera attractiua que est i intestino. Et adiuuat eam fex q̄ ꝓuenit ꝓpter sūmam cibi: ⁊ fit facilis pp̱ illd̉ expulsio eius i via temperate amplitudinis. Et propter hanc rē diuersificaťa meri. Et illud qm̄ meri est sicut ps̱ stōi silis ei i forma ꝯpositiōis sue ex tunicis: hec aūt est sicut res extranea adherēs ei diuisa in sb̄a tunicaꝝ suaꝝ a duab' tunicis stōi: qū idigeat attractōe forti cuius sili non idiget itestinū: pp̱ illud ergo vincēns sup̱ duas tunicas intestini ē villus vadens i latitudie: veꝝ in itestino recto iam app̱ēt villi multū longi: qm̄ est ex intestinis maioris op̱atiōis idigens ad attrahēdū illud qd̉ ē supra ip̄suꝫ vt adiuueť eis sup̱ bonitatē exp̄ssionis et expulsiōis ⁊ egressionis: nā paucos hn̄s est iobediens ad expellēduꝫ ⁊ exp̄mendū: ⁊ ꝓpter illd̉ creatū fuit amplū magne ꝯcauitatis. Et create sunt i intestino due tunice ꝓpť ꝯseruatōeꝫ in hoc vt non imbibāt ip̄m corruptio ⁊ putrefactio: ad q̄ duo itestinum p̄paratū est apd̉ qd̉ libet nocum̄tum ꝯsequēs ip̄m velociť: ꝓpter diuersitatem duaꝝ op̱ationum i duabus tunicis. Et creauit hanc cānam recte creatōis extensam ex stō ad inferiora vt sit initiū expulsionis p̄paratuꝫ. Penetratio enim fecis i extenso recto velociter est ea que est i vndoso ⁊ sopito. Et fuit hec creatio i ip̄o iteruꝫ iuuatiua itentione alia: ⁊ ē qm̄ qum ip̄m ledet rectum dimittit a dextra ⁊ sinistrā sua locū reliqs m̄bris circūdantib' stōm a duob' laterib' sicut portiōi epatis a dextra ⁊ sicut spleni a sinistra ⁊ reliqs intestinis et deiñ est duodenū: qm̄ longitudo eius ē huius quātitatis. xii. digitoꝝ hn̄tis ip̄m. Et eius qdem amplitudo est amplitudo orificii eius qd̉ noiať portanarius ¶ Et ps̱ intestini subtilis qd̉ sequitur duodenū nominať ieiunū. Et i hac qdem pte est initiuꝫ iuolutionis ⁊ circuitiōis ⁊ repl'onis: ⁊ q. sint ei vie plurime

ꝛ noĩatur hoc inteſtinum ieiunũ:qm̃ ipm inuenitur
ſm plin inanitum ꝛ vacuum:ꝛ cã in hoc eſt ꝯnexio
duaꝝ rerum: quaꝝ vna eſt qm̃ illud qꝺ attrahitur
ad ipꝫ de multitudine chili velociter ſepatur ab eo.
portio nãqꝫ eius attrahitur ad epar: qm̃ plures ve
narum meſaraicaꝝ ꝯtinuate ſunt huic iteſtino qm̃
hoc iteſtinũ eſt ꝓpinquius epati q̃ꝫ alia iteſtina. Et
nõ eſt in aliquo iteſtinoꝝ de ramis meſaraice q̃ꝫtũ
eſt in eo ꝛ poſt ipm i duodeno. Et hoc iteſtinũ ꝯſtri
gitur ꝛ detumeſcit ꝛ minoratur i egritudine valde.
Et portio alia abluitur ab eo ad illud qꝺ eſt ſub eo
de iteſtinis:qm̃ cholera citrina venit ex felle ad hoc
iteſtinum ꝛ eſt pura nõ pmixta:quare eſt fortitudo
ablutiõis vehemẽter cõmouens virtuteꝫ expulſiuã
cũ mordicatione ꝓpterea ꝙ lauat ꝛ adiuuat ad ex
pellenduꝫ ad iferiora p hoc qꝺ cõmouet expulſiuã.
Adiuuat gͦ ad expellẽdũ ad duas ptes ſimul.ſ.ad
epar ꝛ ad iferiora. Accidit gͦ ꝓpter has diſpoſitõeſ
vt remaneat hec pars inteſtini vacua ꝛ nominatur
propter illud ieiunum. ¶ Et cõtinuatur cuꝫ ieiuno
ex iteſtinis iteſtinum longum iuolutum reuolutum
habẽs reuolutionem vnam poſt aliam: ꝛ iuuamtũ
i inuolutione ſua ꝛ cauſa reuolutionuꝫ i ipo eſt illꝺ
quod innuimus in capitulis p̃cedentibus. Et eſt vt
ſit cibi i ipſo mora ꝛ cum mora continuatio orificio
rum venarum ſugentium poſt cõtinuationem:ꝛ hͦ
inteſtinum eſt poſtremum iteſtinorum ſuperiorum
que nominant̃ gracilia:ꝛ digeſtio in eis eſt pluſq̃ꝫ i
iteſtinis iferioribus que nominãtur groſſa. Sũma
enim operationum iteſtinorum inferiorum eſt p̃pa
ratio fecis ad exeundum q̃ꝫuis etiam nõ euacuet̃ a
digeſtione ſicut nõ euacuãtur a venis epatis veniẽ
tibus ad ea ꝓpter ſuctionem ꝛ attractionem. ¶ Et
cõtinuatur cum inferiori gracili iteſtinum nomina
tum monoculum. ꝛ nominatur ita:qm̃ eſt iteſtinuꝫ
quod nõ habet niſi vnum orificium ꝛ eſt ſicut ciſtis
ex quo recipit illud quod ad ipm venit deſuper. Et
ex ipo iterum educit ꝛ expellit illud quod expellit.
Et ſitus eius eſt ad poſteriora parum:ꝛ eius declia
tio eſt ad dextram. Et creatum qdem fuit propter
iuuamẽta de quibꝰ ẽ vt feci ſit locus i quo ꝯp̃hẽdat̃
ꝛ nõ cogat ſurgere om̃i hora: ꝛ in oĩ hora qua per
uenit ad iteſtina iferiora parum ſtercoris ſit coocaui
tas i qua aggregetur cum ſua totalitate: deiñ expel
latur ab ea cum facilitate qum completur fex. Et ꝺ
eis eſt quoniam hoc inteſtinum eſt initium reliqua
rum conuerſionum cibi ad feculentiam ꝛ prepara
tionis ſuctionis future accidentis ei ex meſaraica:lꝫ
non ſit in illo illa ſuctio:ꝛ eſt motus deſcendẽs ꝛ de
poſitus: imo nõ completur niſi cũ euadit ab epate
ꝛ appropinquatur ei cũ vicinitate digeſtionis poſt
digeſtionem ſtomachi que fuit cũ quiete ꝛ vicinita
te in ipo aggregato ꝛ comprehenſo vel compreſſo i
re vna i qua remanſit tempore longo qum eſſꝫ quie
tus ꝛ aggregatus. Fit ergo proportio eius ad iteſti
na groſſa: ꝓportõ ſtõi ad gracilia. Et ꝓpter hoc eſt
naceſſarium vt approximet epati vt compleatur ex
epate ꝛ fiat complemẽtum digõnis ꝛ ꝯuertatur reſi
duum eius quod nõ digeritur:ꝛ non eſt conueniẽs
ſuctioni epatis ad melius ad quod poſſibile eſt ip
ſum conuerti qum iam fuerit inobediẽs i ſtomacho
ꝛ non aduenerit ei complemẽtum digeſtionis ꝓpt̃
multitudinem materie ꝛ preceſſionem ſeparationis
aduenientem ei quod eſt magis obediens:propt̃ea

ꝙ illud quod eſt magis obediens ſubmerſit illꝺ qꝺ
eſt inobediens:ꝛ non iam denudatuꝫ eſt illꝺ quod
eſt inobediens. Qum ergo aduenit ei virtus actiua
inuenit ipm preparatum ꝛ denudatuꝫ niſi a ſupflui
tate de cuius virtute eſt vt conuertatur i fecem ꝛ eſt
reperta i vtriſqꝫ diſpoſitionibꝰ ſimul:ſed fuit i ſtoma
cho cum ſubmerſore alio:ꝛ i colon eſt ſubmerſum
hoc ſolum. Et eſt illud quod ei permiſcetur digniuſ
vt proprie patiatur ꝛ non vacuatus eſt ſtomachus
a poſſione quadaꝫ ꝛ digeſtione ꝛ preparatione: pp
complemẽtuꝫ paſſionis ꝛ digeſtionis qum euacua
tur ab impreſſione agentis. Et inteſtinum quidem
monoculum eſt iteſtinum i quo completur digeſtio
eius quod fuit inobediens i ſtomacho ꝛ ſuperfluit
a digeſtione portio ꝛ parum ſubmergit ipm ꝛ ſepat
inter ipm ꝛ inter virtutem agentem in chimo humi
do:ꝛ fiat taliter vt parum virtutis rectificet ipſũ qũ
ĩnenitur ſtans ꝛ morans tanta quãtitate qua diſcer
natur eius digeſtio:deide ſeparatur ab eo ad inteſti
num ex quo ſugit ſtomachus illud quod prepara
tum eſt. Quidam autem dixerunt ꝙ iteſtinum crea
tum eſt monoculum vt moret̃ i ipſo chimus ad mũ
dificanduꝫ apar ex eo quod remanſit in ipſo de ſub
ſtantia cibi itegre:ꝛ putauerunt ꝙ meſaraice nõ ve
niunt niſi ad monoculum. Et iſti qdem experimen
tatores errauerunt i hoc ꝛ neqꝫ ſunt iuuamẽta eius
niſi illa que declarauimꝰ. Et huic qdem iteſtino ſuf
ficit orificium vnũ qum nõ ſit ſitus eius ſitus ſtõi ſꝫ
longitudinem corporis. Et ex vtilitatibus eius ſm
ꝙ eſt monoculũ eſt ꝙ ipꝫ eſt aggregatiuũ ſupfluita
tum que ſi venirent om̃es ad reliquũ iteſtinoꝝ time
retur aduentus colice. Et qñ aggregant̃ in eo a via
diuertunt. Et poſſibile eſt vt eaꝝ aggregatio expel
latur a nã in ſũma vna. Aggregatum eni velocíꝰ ex
pellitur q̃ꝫ diſpartiũ. Et ex iuuam̃tis eius ẽ ꝙ ipſe ẽ
locus eius qꝺ generat̃ i iteſtinis.ſ.v̓mium ꝛ ſerpẽtũ
nã raro euacuat̃ ex eis corpus. Et in gñãtiõe ipoꝝ
eſt iuuam̃tuꝫ etiaꝫ qum ſint pauci numero ꝛ pauce
q̃ꝫtitatis:ꝛ hoc inteſtinũ eſt dignius aliis inteſtinis
vt deſcendat i rupturam inguinis:qm̃ non ẽ ligatũ
neqꝫ ſtrictũ cũ eo qꝺ aduenit ei de meſaraica:nõ eni
aduenit ex meſaraica res que hẽat magnitudinem.
¶ Et ꝯtinuatur monoculo ab inferiori pte eius ite
ſtinum noĩatum colon ꝛ inteſtinum groſſuꝫ ſpiſſuꝫ
qũ elongat̃ a monoculo declinat ad ptem dextram
declinatione ꝯueniente ꝓpter ꝓpinquitatem epatiſ
deiñ ad ptem ſiniſtram deſcendens. Qũqꝫ opponi
tur lateri ſiniſtro declinat ad dextram ꝛ ad poſterio
ra deſcendẽs etiam. Et illic ꝯtinuat̃ cũ recto: ꝛ qũ p
tranſit ſplenẽ coartat̃ q̃propter i eo q hꝫ apa ſplenis
prohibet̃ exitus vẽtoſitatis dũ nõ ꝯp̃imitur ſup ip
ſum. Et iuuam̃tũ i hoc iteſtino eſt aggregatio fecis
ꝛ expreſſio eius ꝛ gradatio eius ad expellenduꝫ pꝰ
ſubtilẽ pſeueratõeꝫ fecis ex cibo ſi fuerit i eo. ꝛ i hoc
qdem iteſtino accidit colica ſm plin eius. Et ex ea
deriuatur nomẽ eius. Et iteſtinuꝫ rectũ ẽ poſtremũ
iteſtinoꝝ ꝛ ꝯtinuat̃ cuꝫ iferiori pte colon: deinde de
ſcendit ex eo ſm rectitudinem ꝛ ꝯtinuat̃ cum ſicteri
ſubſtentatum ꝓpter dorſum alchati ampliatuꝫ for
taſſe ſiĺe ſtõ ꝛ ꝓprie eius iferius. Et iuuam̃tũ huius
iteſtini eſt expulſio fecis ad exteriora. Et creator qꝺ
cuius eẽntia ſublimis ẽ creauit ei quattuor lacertos
ſicut ſciuiſti. Et hoc iteſtinũ nõ fuit creatũ rectũ niſi
vt ſit expulſio fecis ab eo facilior. Et lacerti qdeꝫ ad

iuuantes ipsum ad expellendum non sunt in ipso:
immo sunt illi qui sunt super mirac. Et sūt. viii. lacer
ti. Sit itaqꝫ hec quātitas sufficiēs de anatomia inte
stinorꝫ ⁊ relatiōe iuuamētorꝫ eorꝫ. Et nō mouet ali
quid horꝫ membrorꝫ que sūt via cibi per lacertos
nisi duo extrēa. s. caput ⁊ ē meri ⁊ guttur: ⁊ iferi⁹ ⁊ est
sicteris. Et aduenīūt itestis oib⁹ vene ⁊ arterie ⁊ ner
ui plures neruis epatis: ppea qꝛ idigēt sensu plīmo.

¶ Ca. ii. de solutione ventris omniuꝫ modorum ⁊
causis vsqꝫ ad lubricitatem omnium intestinorꝫ ⁊
colyrica passione ⁊ sanguinolenta egestiōe ⁊ fluxu
sanguinis ex ventre ⁊ expulsionibus rerum ex epa
te ⁊ splene ⁊ cerebro ⁊ ex corpore ⁊ tenasmone.

SCiās ꝙ omnis fluxus ventris: aut est ex ci
bariis ⁊ cibis ⁊ aere continente: aut ex mē
bris. ¶ Et nos quidem loquemur primuꝫ
de facto ex mēbris. Et fact⁹ ex mēbris: aut est ex stō:
aut ex mesaraica: aut ex epate: aut ex splene: aut ex
capite: aut ex itestinis: aut ex toto corpe. Et oēs illi
cōicāt i causis. Nā aut sequit̄ illud malitiā ꝯplōnis
propter debilitateꝫ retētiue: aut digestiue: aut expul
siue: aut confortatur expulsiua. ⁊ totum illud aut est
propter malitiaꝫ complexiōis singularis: aut prop
ter malitiam complexionis cum materia confirma
ta in intestinis: aut propter conturbationem substā
tie eius aut egritudinē officialeꝫ: aut vlcus: aut rup
turaꝫ. ¶ Et de facto ab epate iaꝫ nos expediuim⁹ ⁊
diximus de eo qui fit propter complexiones eius ⁊
apostemata ipsius ⁊ oppilatiōes eius ⁊ alia. Et silr
diximus illuꝫ qui est ex mesaraica. ¶ Factus autēꝫ
a cerebro est ille qui fit propter catarruꝫ descēdentē
ab eo ad stomachum ⁊ ad intestina ⁊ corrumpit ci
bū ⁊ facit ipsum descendere ⁊ descēdit ipsemet cum
eo propter suaꝫ lubricitatem ⁊ expulsioneꝫ expulsi
ue. ¶ Factus aūt a stomacho non est totus indige
stus: ⁊ causa illius est debilitas virtutis retētiue qua
re nō sustinet delationem cibi nisi vsqꝫ ad tempus i
quo iam digeritur ⁊ nō digeritur: deinde nō potest
ḡdar̄ missionē ei⁹ ⁊ egressioneꝫ eius: ⁊ illud est prop
ter debilitatem existentem propter malitiam cōple
xionis frigide fm plurimuꝫ. Et est propter malitiā
complexionis calide ⁊ humide ⁊ sicce. Et errauit
qui existimauit ꝙ sit illud propter phlegma nō ali
ud ⁊ propter complexioneꝫ frigidaꝫ ⁊ humidā: q̄ꝫ
uis hoc sit superās ⁊ hoc est ducens sua longitudie
ad hydropisiꝫ. Et est in summo difficilis curatiōis
qum confirmatur. Et multotiens est causa in ipō re
manētia virtutis medicinaruꝫ solutiuaruꝫ adherēs
superficiei itestinorꝫ ⁊ stomachi ⁊ orificiis venarū
stomachi ⁊ intestinorꝫ. Et hic quādoqꝫ obseruat
periodos ⁊ multotiens adducit ad abrasionem ma
laꝫ ⁊ vlcera. Et quādoqꝫ fit iste stomatichus propt̄
debilitatē digestiōis: quare corrumpitur ⁊ appetit
expelli. Et quādoqꝫ fit propter lubricitateꝫ i stoma
cho factaꝫ propter humiditates: quare non dimit
tit ipsuꝫ figi ea quātitate qua digeratur ⁊ nō est hoc
i veritate egrediēs ex eo quod diximus. sed nos ap
propriauimus ipsuꝫ cuꝫ allatione i distinguēdo ad
excitanduꝫ. Et hoc plurimuꝫ quoniaꝫ illud perdu
cit ad hydropisiꝫ. Et Hyp. quideꝫ laudauit i ipso
eructuationeꝫ acetosaꝫ quoniaꝫ significat paucam
caliditateꝫ facienteꝫ vaporeꝫ quendaꝫ licꝫ nō sit cō
pletus postq̄ꝫ fuit mundificatus. Et quoniaꝫ aceto
sitas quādoqꝫ icidit ⁊ preparat stomachuꝫ vt coriū
a corticibus ⁊ facit acquirere retētioneꝫ tūc laudabit
per illuꝫ iquātuꝫ est significatio ⁊ iquantum est cau
sa. Et quandoqꝫ fit huiusmodi lubricitas ex vlceri
bus i ipso aut i eo quod ipsi vicinatur: quare cōicat
ei stomachus i dolore: aut propter iceptionem vlce
ruꝫ ⁊ illud i stomacho paruꝫ est. Et quandoqꝫ flu
xus vētris stomatichus est catarrus i stomacho ꝓ
pter illud quod ipse cōprehēdit ex hu. malis effusis
ad ipsuꝫ ex corpore: quare corrūpunt cibum q̄ꝫuis
sit bone substantie: ⁊ fit necessariū ei expellere ipsuꝫ
vomitu ⁊ deponere ipsuꝫ. Et si fuerit pars superior
fortior nō expellet ipsuꝫ ⁊ nō educet vomitu: immo
cum solutione ventris. Et quād oqꝫ nō fit solutio il
loruꝫ humoruꝫ propterea ꝙ ipsi corrūpant cibum
⁊ cogāt stomachuꝫ ad expellendū ipsuꝫ: imo est in
ipso virtus quaꝫ abhorret stomachus quare expel
lit ipsuꝫ ⁊ quod est cuꝫ ipso: aut est in ipsomet virtus
solutiua aut labricatiua aut icisiua abrasiua sicut fa
cit multitudo cholerice materiei effusionis ad os sto
machi ⁊ fit illud causa fluxus vētris stomatichi. Et
quādoqꝫ fit propter vētositatē ⁊ iflationē que oriūt̄
digestio ⁊ accit illud quod dixim⁹. Et quandoqꝫ fit
lubricitas nō propter aliud nisi propter illud quod
comeditur ex debilitate r̄tētiue: aut permixto corrū
pēte: imo i comesto prius propter qualitatē suā: im
mo propter quantitateꝫ. Ipsuꝫ ei quando multipli
catur vicit virtutē retētiuā ⁊ egreditur sicut itrauit.
Et quādoqꝫ fit propt erea ꝙ corrūpitur. aut propt̄
multitudinē sui aut propter suaꝫ paruitateꝫ sicut sci
uisti: aut propt̄ malitiaꝫ sui ordis: deide propter ar
tificiuꝫ. Et quādoqꝫ est solutio vētris stōatica propt̄
dolores existētes i stomacho: aut i eo quod ei vicia
tur: qr̄ accit debilitas virtutis retentiue i ipō. ⁊ dolo
res illi i ipso fiūt a vētositate ⁊ ab a̅patib⁹ ⁊ a malitia
ꝯplōnis diuerse. ⁊ totū illud ē i ipō aut venit ad ipꝫ
ex eo quod ipsi viciatur. ¶ In facto autē ab itestis
dicam⁹ i pimis illū q fit ex itestinis. v. superioribus.
Et dicam⁹ ꝙ flux⁹ factus ex eis: aut est cū excoriatio
ne: aut est sine excoriatione. Et excoriatio est dolor
abrasionis ex superficie intestinorum itrinseca. Et
illud abradēs aut est materia cholerica: aut sangui
nea acuta: aut virulenta: aut saniosa: aut feculenta
Et procedit ab ipsis intestinis: aut ab eis q̄ sūt supra
ipsa ⁊ peruenit ad intestina. Et epaticus est huius
generis: ⁊ iam preterit sermo noster in ipso subtili
ter perscrutatus. Et apostemosus sanior est q̄ꝫ epati
cus. ⁊ ille qui est ex debilitate est susceptibilior cura
tionis. Et excoriatio ⁊ solutio ventris est spleneti
ca ⁊ fellina ⁊ epatica ⁊ illa que est ab vlceribus in
stomacho ⁊ meri: omnia sunt propter illud a quo
procedit materia ad intestina. Sed noster sermo nō
est nunc de illo: immo in illo quod est ab ipsis inte
stinis. Et illud aut est propter apostema in intestinis
aut propter mordicationem cholericaꝫ: aut sangui
nem effusum ex epate vehementis caliditatis: aut
processionem vene in superioribus aut in inferiori
bus: aut propter medicinam solutiuam vulnerantē
intestina: sicut pulpa colloquintide: aut ex cholera
⁊ vlceribus cum putrefactione ⁊ corrosione: aut vl
ceribus sine putrefactione ⁊ corrosione: aut vlcerib⁹
mundis aut vlceribus sordidis. ¶ Et ipsa aut sunt
in intestinis grossis ⁊ sunt magis salua: aut in intesti
nis gracilibus ⁊ sunt prauiora ⁊ proprie cadentia i
ieiuno. Videt̄ enim ꝙ nō sanetur vlcus e⁹ nedū ꝙ a

ruptura sua pp multitudinē venaꝝ eiꝰ ⁊ magnitudi
nē eaꝝ ⁊ subtilitatē corpis eꝰ ⁊ cursum cholē ꝯ uī ad
ipm ex felle pter ꝯmixtionē: ⁊ qm̄ maxia est malitia
nocumēti eꝰ ꝓpterea ꝙ ꝓximū est mēbro regali qḋ ē
epar: nā nō ē ex intestinis aliqḋ ꝓpiquiꝰ ei q̄ȝ ieiunū
Et medicīa ēt nō stat sup ipȝ: imo lubricādo recedit
ab eo. Et vlcera qḋ fiūt ex excoriatione fecis. Et ex
acuitate cholē aut salsedine hūoris aut vehemētia fi
xionis viscositatis q̄ qū eradicat̄ vulnerat: aut ꝓpt̄
eruptionē apatū ⁊ reliq̄s eūones diuersas nocētes
p suū exitū. ¶ Et q̄cūq3 excoriatio melica ē euēiēs
s̄ȝ semitā iceptiōis ē mortal: qm̄ significat cācrū ꝓpu
trescēn. Et illa q̄ ē in fine febriū ē mortalis valde: q̄ȝ
uis si fiat adhuc solo melica ⁊ ꝓp̄e illa q̄ ebullit sup
t̄rā ⁊ h̄ȝ odorē acetosū. Et q̄ȝuis sit vtꝰ fortis adhuc
⁊ q̄ȝuis sit i sanitate ēt tn̄ h̄ñs hāc spēȝ melicam ñ sa
nat̄. Qū āt ñ ē ei h̄ ꝓp̄etas ⁊ ñ ebulit nȝ h̄ȝ odorem
acetosū: tc̄ est superfluitas melica quaȝ expellit nā ⁊
spat̄ cū ea sanitas q̄ñȝ. ¶ Et vlcꝰ qḋ q̄ñq3 generatur
successione apatis ⁊ fit a re iobediente aut abrasiōe
aut cibo duro excoriāte suo icessu ⁊ q̄ñȝ fit ab hūo
ribꝰ q solone educti fuer̄t: deinde vlcerauerūt. ¶ Et
terminꝰ qḋ tpis gn̄atiōis vlceris a fluxu cholerico ē
due hebdomade: et a baurachio ē mensis: ⁊ a meli
co ē q̄dragesimꝰ dies vsq3 ad plurimū illiꝰ. ¶ Et mł
totiēs qḋ pforant̄ itestina h̄ñtis vlcera ⁊ morit̄ s̄m
plurimū. Et q̄ñȝ sunt q̄dam fortes ⁊ laborant aliqᵒ
tpe ⁊ aggregat̄ fex in ventre eoꝝ ⁊ sunt quasi hydro
pici: deinde moriunt̄. S̄cd̄m plurimū v̄o qum vlcꝰ
ad hoc peruenit vt egrediat̄ de sub stātia intestinoꝝ
aliq̄d quantitatē habēs perducit ad putrefactioneȝ
⁊ ad casuȝ virtutis cū cōitate stōi ⁊ ad mortē. Quo
mō eniȝ non: qū pforent̄ ⁊ ꝓp̄ie intestina superiora
Et iā dixerūt quidā ꝙ perforata sunt quedaȝ intesti
na iferiora: deinde pforata sunt almirach ⁊ vent̄ pp
apa accidēs i eis in directo foraminis ⁊ cōmunicās
illi putrefactioni ⁊ nocumēto ⁊ pforatus est venter
ēt illic ⁊ egrediebatur stercus ex eo ⁊ vixit homo: ⁊
q̄ȝuis sit i sūma possibiliuȝ est tn̄ de possibilibus lō
ginquis. Et longinquius eo est vt iuuat ⁊ fex effun
dat̄ ad spatium ventris. Dixerunt quidā q̄ñ accidit
vt perforent̄ intestinuȝ ⁊ venter in directo ieiuni nō
sedat̄ dolor ⁊ non figit̄ aliquid i stō ⁊ aresit habens
illud ⁊ aperit̄ venter eius ⁊ moritur. ¶ Et species ex
coriationis sunt. v. sanguinea ⁊ virulenta ⁊ saniosa
⁊ curathia ⁊ mucosa ⁊ corticalis. Et saniosa ē salua
⁊ succurritur ei: ⁊ multotiēs fit ex egritudinibꝰ acutꝭ
⁊ febribus adurētibꝰ ⁊ tertianis. Et multotiēs est eis
crysis. Et saniosa qum incipit p̄nitiue aut est causa
eiꝰ eruptio dubellati ⁊ apatū i viscribꝰ quā expellit
natura ad intestina ēt est magis incolumis. Et ista
pars ñ ē vere stōatica ⁊ multotiēs nocet stō ⁊ facit
accidē i ipso corruptionē i fine rei. Et multotiēs seq
tur ipam fluxus vētris saniosus ⁊ nō retinet̄ ⁊ ē plu
rimū illius pus saniosuȝ: ⁊ quādoq3 admiscet̄ ei san
guis. Quod si illud nō ē causa eius ⁊ non ē in mem
bris iterioribus apostema maturū qḋ erumpat̄ tūc
fit ex parte cancri putrefacti i intestinis ⁊ non ē sani
tas pp multitudinē eꝰ qḋ ꝯiungitur ⁊ paruitateȝ eius
quod inuenit̄ de quiete ꝓpt̄ difficultatē egritudinis
in seipsa. Virulenta āt aut ē a liquefactiōe: aut a r̄su
datiōe apatis existētis in via maturationis: ⁊ p̄limū
ipsius non est cum stomatica. Sanguinea autē alia
ē eueniēs subito: ⁊ alia ē eueniēs paulatim. Et p̄me

quidem causa est apertio venaruȝ: ⁊ secunde resolu
tio singularis. ⁊ quȝ non associatur ei dolor aliquis
tunc non fit ex apostematibus: imo ex rebus aliis:
⁊ proprie quȝ associantur cū illo signa alia. Et quā
doq3 fit ex intestinis etiaȝ sine dolore quȝ est s̄ȝ semi
tam apertionis orificioruȝ venaruȝ eoruȝ sine causa
alia ⁊ est incolumior. Et qum fuerit hyems sicca se
ptētrionalis: deinde successerit ei ver pluuiosū meri
dionale ⁊ estas pluuiosa mł̄tiplicabitur fluxus san.
ex ventre. Et sil̄r quando hyems est austrina ⁊ ver
boreale pauce pluuie ⁊ proprie i corpibꝰ hu. ⁊ corpi
bus mulieꝝ. Et quādo venit estas post ver boreale
⁊ hyemē austrinā multiplicāt̄ solutio vētris ⁊ exco
riatio ⁊ ē cā eoruȝ multitudo catarroꝝ. Et q̄ñȝ mul
tiplicat̄ fluxus san. per vētrē in regionibus meridio
nalibus ⁊ cū exufflationibꝰ austrinoꝝ ⁊ multitudie
pluuie: ꝓpterea q2 mouēt materias ⁊ mollificāt po
ros ⁊ ꝓp̄e post catarros salsos. Fluxꝰ autē san. p vē
trē qui ē post solonē cholericā ⁊ excoriationē chole
ricaȝ ⁊ ē cū dolore ē malus ⁊ ꝓp̄e q̄ñ precedit alcu
rathi: deinde venit sanguis purus: illud ei significat
ꝙ est super corpus intestinoꝝ. Alcurathi vero ē ab
aliqua abrasiōe tunice intestinoꝝ. Sed mucosa ē ꝓ
pter hūiditatē grossam. Et quādoq3 accidit fluxus
vētris mucosus i febribus cōpositis: ⁊ spēs febrium
quā dicā i capitulo suo in febribus pestilētialibus. ⁊
plurimū quidē fit in pestilētialibus ⁊ ē spumosus.
Corticalis āt quādoq3 fit ab vlceribus stōi ⁊ egr̄di
tur cū solone ventris sed nō ē illic excoriatio. Et q̄ñ
ē cū excoriatione ē ab ipsis tunicis intestinoꝝ. Et si
gnificat̄ ꝙ sit de grossis ꝑ pp grossitudinē ⁊ i p̄libꝰ
p maiorē: Et ꝙ sit de subtilibus per ꝯrium. Et corti
ces isti egrediunt̄ apud eleuatōnem ad ascellaȝ: ⁊ ē
p̄limū exitus eoꝝ qum fit clistere lotiuū. ¶ Inquit
Hyp. Solutō ventris grossa melica non sanat̄. Di
xit. Hyp. Quȝ ē eūo similis aque: deinde fit similis
vnguento est mala. Et quȝ accidit post hydropisiȝ
solutio ventris eueniēs ab apostemate epatis que ē
mala ⁊ egestio sanguinolenta tunc solutione educi
tur aquositas ⁊ non absciditur. Inquit: Omnis flu
xus ventris post egritudinem subito est malꝰ signi
ficans morteȝ propinquaȝ. Inquit: Et quādoq3 fit
cuȝ hydropisi egestio sanguinolenta que nō abscin
ditur ⁊ neq3 sanatur quoniā nō solutione educitur
aquositas: immo solutione educitur illud quod de
bilitat corpus. Et quādoq3 perducūt excoriatio ⁊
vlceratio itestinorum ad hydropisim. Et si aliqs h̄ȝ
cum pūctura spasmū ⁊ vomitū ⁊ singultū ⁊ ꝯturba
tionē ratiōis significat morteȝ. Et i li. Hyp. Qui h̄ȝ
dysenteriam ⁊ apparet post aureȝ eius sinistraȝ res
nigra similis herbo ⁊ accidit cū hoc sitis vehemēs
moritur i. x. ⁊ nō tardat̄ ⁊ ñ euadit. Illa autem que
fit ab itestinis absq3 excoriatiōe ⁊ absq3 causa eorū
que sūt super ea cōicat lubricitati stomatice i causis
Sed que facta ē a corporibus vlcerū i eis plusq̄ȝ ea
que ē i stomacho: imo quasi nō est nisi i eis. Si autē
fuerit eradicabiles: ⁊ mā faciēs eas nō cessauerit cur
rere perducit illum ad excoriationē sanguineaȝ pro
culdubio ⁊ ad fluxum san. per ventrem forteȝ ⁊ cōi
cabit ei i causa cōicātia virtutis medicie solutiue ad
orificia venaruȝ que sūt i es ⁊ superficiei eoruȝ ⁊ fac̄
solutiōeȝ. Et illa que fit a debilitate itestioruȝ ⁊ sto
machi nomiat̄ materia ventris: ⁊ plurimū cāe i hᵒ ē
ꝺbilitas ⁊ vlcera ⁊ corpora eoꝝ. Et q̄ñȝ accidit vt

congeletur aliquid huius san. effusi in vētrem. Et significēt illud frigus extremitatū subito ⁊ festine ⁊ inflatio ventris ⁊ casus pulsus ⁊ peruētio ad syncopi.

¶ De ea āt que ē ab intestino recto ⁊ ē itestinum sextū alia ē que ē cū dolore ⁊ nomiat̄ zabir ⁊ ē dolor extēsiuus ⁊ abrasiuꝰ i itestino recto: ⁊ alia est que est sine dolore. Et cā alzabir: aut est apostema calidū ex quo currit aliquid: aut apostema durū: aut mollificatio lacerti: quare egredit̄ cū eo anus: aut tensio ex qua accidit spasmus: quare ꝓhibet̄ lacertꝰ retentiuus i parte ani ab operatiōe sua: aut superflua salsa: aut baurachia: aut chimꝰ grossus: aut cholera igrediēs: aut frigus adueniēs mēbro: aut lōgitudo sessionis sup durum: aut grossitudo eꝰ quod egredit̄ de fece ⁊ durities eius: aut hemorrois: aut fistula: aut ragadia: aut rugitꝰ: aut corrosio: aut grauitas sensata. Et plurimū qdē fit ex hu. mucoso ⁊ postq̄ fuerit mucosus fit curathiꝰ: deiñ puncta san. Et quādoq; egredit̄ cū zabir aliquid quod ē sic caro sm q dixerūt quidā sed G. elongauit illud. Et zabir quidem plurimū accit hn̄tibus phl'a putridum: nā putrefactio eius relinqt vestigia i itestino recto apd icessiōes suā oi hora. Ampliꝰ ē viscosū adherēs nociuum. Et qn̄ cogitat eger q i ano suo sit sal puluerizatꝰ ꝓpt baurachitatē eiꝰ. Et zabir facilius ē illud quod non succedit dysenterie aut generat̄ a dysenteria. Et qn̄ accidit vt spasmet̄ anus ⁊ rectum aut tendatur: quare accidit lacerto vt nō retineat illud qd venit ad eū sicut accidit ei vt spasmet̄ ⁊ nō potest facē descender̄ quod supra ipm ē ad eum. Illa autē que fit ab ano sine dolore est san. non aliud. Et plurimū quidē eiꝰ est sm semitaz qua natura expellit superfluitates ex corpore. Et coadiuuāt ipm in corpore cause supfluitatū ciboꝝ ⁊ retētio cursus: aut incisio mēbri: aut dimissio exercitii: aut reliqua que dicūt̄ i locis suis. Et iste nō oz vt retineat̄ nisi timeat̄ casus pulsus ⁊ vtutis. Iste ergo sūt spēs cursus intestinalis intestinoꝝ sex.

¶ Factus aūt a toto corpore aut est sm semitā crysis: aut fortitudinem virtutis expulsiue: aut sz semitam casus virtutis retentiue sicut accidit timenti q statim superuēiat ⁊ habēti pthisim in fine vite sue aut sm semitā liquefactōis: ⁊ icipit subtilis: deinde fit turbida ⁊ fit fortis fames ⁊ cadit virtus ⁊ accidūt febres. ⁊ qn̄ accidūt nausea ⁊ difficultas vrine ⁊ vētositas ⁊ rugitus ⁊ tenebrositas coloris ⁊ frigus extremitatū ⁊ exiccatio lingue: Aut sm semitam conuersionis humoꝝ ad corruptionē ꝓpt febres malas ⁊ venena nocētia: Aut sm semitā expulsionis repletionis vehemētis ꝓpt illud quod scis ex dimissione euātionis aut retētiōe cursus consueti: aut abscissione mēbri: aut dimissione exercitii: aut paucitate solutionis ex corpe ⁊ reliquis que sciuisti: aut ꝓpt cōpositōnē nauseatiue satietatis plurime i vicibꝰ plibꝰ ⁊ redit sm semitā egritudis acute ⁊ ē de sūma colyrice passiōis: aut sm semitā ꝓhibitiōis nutrimēti pp oppilatiōes i vēis ⁊ aliis.

¶ Colyrica āt passio est motꝰ materieꝝ corruptaꝝ nō digestaꝝ ad sepationē ex via itestini redeūtiū ad ipz a corpe sz acuitatem ⁊ laborē expulsiue. cibi nāq; qn̄ nō digerūt̄ valde conuertūt̄ i hūores nō conuenientes corpi ⁊ mouet̄ nā ad expellēdū eos a corpe qn̄ grauēt sup ipz ex partibꝰ cū spēbꝰ vomitꝰ cholerici ⁊ aquosi ⁊ erugiosi qn̄: ⁊ speciebꝰ fluxꝰ vētris. Et illa colyrica passio eꝰ cā ē corruptio cibi icolūior ē ea cꝰ ē frequētia corruptionis pꝰ corruptionē. Et colyrica qd passio mala icipit in pmis cū lenitate: deide accidūt dolor ⁊ punctura i vētre. ⁊ i itestis ⁊ dilatat̄ ⁊ ascēdit ad stōm pp mltitudinē eꝰ qd nocet ei ex hūoribꝰ acutis veniētibꝰ ad ipz ⁊ sm plurimū sunt fluxꝰ vētris ⁊ vomitꝰ simul. Qn̄ ergo expellūt̄ mundificant̄ hūores corporis pp illud qd scis ex causis. Incipit ergo cū fluxu ventris cholerico: deinde aquoso puro molli fetido: deinde qn̄q; pducit ad fluxū vētris q ē sicut lotura carnis: rcētis habētē odorē pinguedis ⁊ ad curathiū: diñ pducit ad mollificationē pulsus ⁊ spasmū ⁊ sudorem fridū ⁊ ad mortē. Et in hn̄tibꝰ qd colyricā passionem multiplicat̄ sitis. ⁊ quotiēs bibūt aquā calefit in stō eoꝝ ⁊ euomūt eā. Et tolerare siti confert eis. ⁊ mltotiēs accidit eis destructio pulsus sz semitā cōpressionis ⁊ lesionis pp cām accidentiū sequētiū malignoruz. Qn̄ ergo quiescunt accidentia redit pulsus. Et ille qui cōsuetus ē incurrē colyricā passionē non hz ex ea timorē sicut ille qui nō assuetꝰ ē ea: ⁊ ē i ifantibꝰ plus. Et colyrice quidez passiōes plurimum nō accidūt nisi i estate ⁊ autūno ꝓpter debilitatem digōis i vtrisq; ⁊ minorat̄ i hyeme ⁊ vere. Et qn̄q; mltiplicat̄ euētꝰ colyrice passiōis ex potu aque fride in ieiunio sequēte cibum grossum precipue i comestione granoꝝ pince ⁊ chrysomila. ⁊ melones sūt ex eis q cōmouent colyricam passionē. Et multotiēs qdez restringit̄ colyrica passio ⁊ declinat materia subito ad mēbra vrine: ⁊ accit ardor vrine.

¶ Fluxꝰ āt ventris eueniēs pp ꝓhibitionē penetratōis cibi ē oppilatiuus. Et ille q noiat̄ fluxꝰ ventris factus cū periodis. Et illud ē qn̄ vene oppilate replent̄ in tempore noto vsq;quo euēnt: deinde euēt̄ reducēdo. ⁊ in eo qui est iter vtrasq; dispō ē sicut sana. Et plurimum quod ē iter paroxismos est. xx. dies. Et quādoq; antecedit aut tardat̄ pp illud qd scit̄ de causis.

¶ Fcm autē propter cibū iam semel diximus i stō: verūtamē nō ē malum si iteremus illud ⁊ addamus velociter. Dicamus itaq; q factus ex cibis: aut ē propter eorū paruitatē: quare corrumpunt̄ i stomacho ignito sicut sciuisti: et nō recipit eos nā: aut pp grauitatem eoꝝ ēt: qr descēdūt: aut pp eoꝝ mordicatōnez sicut cepe: aut pp vtutē venenosam sic i fungis: aut pp velocitatē cōuersionis ad corruptionē sic lac: aut pp vehemētiā subtilitatis eoꝝ: qr resudāt ⁊ nō retinēt apd portā nariū: aut pp ipsoꝝ hūiditatem ⁊ eoꝝ viscositatē: qr lubricāt̄: aut pp multitudinē motꝰ super eos: aut pp multitudinē potꝰ aque post ipsos: qr subito deponit eos ⁊ lubricare eos fac: aut pp multitudinē eꝰ qd rpit̄ d hūoribꝰ lubricātibꝰ sicut phl'ate ⁊ abstergētibꝰ sic cholera: aut qr ē cibꝰ cōturbatꝰ ⁊ ē illic q est plurime q̄ntitatis ⁊ pauci nutrimēti sic st olera: aut pp ordinē necessario faciētē lubrificationez sic pmissio cibi lenis facilis digōnis lubricitātis ⁊ postremitas cibi stiptici cōpssiui: aut postrēitas eꝰ q ē velocis cōuersiōis: qr corrūpit̄ ⁊ corrūpit qd sub eo ē ⁊ vocat nāz ad expellēdū.

¶ Factꝰ āt pp aerē circūdātē ē qn̄ aer cōtinēs calidꝰ resoluit: quare exiccat ⁊ frigꝰ aggregat: quare cōstringit. ⁊ auster ⁊ multitudo pluuiaꝝ ⁊ regiōes meridiōales soluūt ventrem. Et qn̄ ē vētositas cā fluxꝰ vētris p id qd corrūpit d digōne ⁊ mouet d cibo. Inqt Hyp. Altheca accit diaria plurima. p altheca itelligit illos q nō pn̄t pferre the: ⁊ cā i hꝰ ē q hūiditas dn̄at̄ sup mēbꝰ ipsoꝝ neruosa ⁊ sr stōs eoꝝ cū cōitate cerebroꝝ eoꝝ: aut pp cerebrū ⁊ aliō

⁊ isti ēt oz ꝟt soluant cū facilitate. Inquit Hyp. q est i pueritia lenis nature aut dure ē apud senectutem ecōtrario: sz q est lenis nature semp i adolescētia nō ꝯuenit ei i senectute assiduatio eꝰ. Et ois fluxus ventris q fit post egritudinē vehemētē accidēs subito ē significatio mortis: qm̄ significat corruptionē subitā. ❡ Uniaz it il ū q ex illo lubricatiuꝰ ē ⁊ int stōi lubricitate significat digō pauca q̄ ē in cibo. qū gº descendit a stō nō morat̄ i itestinis: imo ꝑcedit ad exitum. Si vo cā eꝰ est vlcus significāt ipm̄ excoriatio ⁊ illō qō egredit̄ ō significatiōibꝰ vlcez. Et si ē phl'a viscosū significat ipm̄ ēt phl'a qō egredit̄ cum eo ⁊ vētositas ⁊ rugitꝰ i vētre cū quo sentit̄ lubricitas rei grauātis. Et in vlceribꝰ p dolorē sub loco stōi. ꝙ si fuerit lubricitas nō ab vlceribꝰ nz a phl'ate: imo ꝑpt malitiā ꝯpl'onis significabit illō priuatio exitꝰ signoz vlcez ⁊ phl'atis. ❡ Et singultꝰ qū accit habētibꝰ fluxuz vē ⁊ ꝑpe habētibus zabir ē significatō mala significās siccitatē faciētē arefactionē. Et qum cibat̄ bn̄s ventrē debilē ⁊ nō addit̄ pulsus eꝰ tūc cures eū. Et bn̄s vē r ē morit̄ paulati cū casu pulsus eius ⁊ fit vermiculosus aut formicās ⁊ ē cū hoc viuꝰ ⁊ intelligit: dīn destruit̄ pulsus eꝰ ipo viuo: deide morit̄. Et scias ꝙ ille q egerit species diuersas .s. cholerici ⁊ spumosi ⁊ species pingues ⁊ nō debilitat̄ nō oz vt ipm̄ ꝯstringas ⁊ pducas ipm̄ ad egritudines difficiles ⁊ egritudines malas fraudulentas.

❡ Ca. iii. de signis.

D Icit̄ ꝙ qn̄ fuit vrina i febribus cholericis alba cū icolūitate signoz i fictiōe rōnis ⁊ defectu soda ⁊ silīū tūc caue excoriationē intestinoz. ❡ Ampliꝰ dr̄ia int̄ cerebralē ⁊ stōaticū ē: qm̄ stōaticꝰ ordinē n̄ hz nz horas p seipm̄ in qbꝰ crescat: imo ē fm̄ regimē. nā si digestiua ē debilis egredit̄ sin̄ digōne. Et si sūt retētiua ⁊ expulsiua simul debilis egredit̄ velocit̄: ⁊ nō egredit̄ plimuz subito: imo frequētat̄ eleuatio paulati ⁊ plimū eꝰ ē ex frigore. Et si ē debilitas i nō digestiua egredit̄ quod egredit̄ non ꝑuatū digōne tota: imo egredit̄ bn̄s digōnē quādā fm̄ tēpus mori i stō. Et cū illo qui ē a lubricitate humorales egrediūt̄ hūiditates. cū illo qō q̄ fit a lubricitate vlcerosa aut bothoria sūt signa vlcez stōi ex vomitu corticali ⁊ bothor i ore ⁊ dolor. Et Hyp. q dē iā dixit: illis q itestinoz lubricitatē hn̄t vōit ē malus ⁊ hoc iudiciū occultā hz cām. ❡ Cerebralis āt plurimū ē post somnū lōgū ⁊ ē ꝯseruās paroxismos ⁊ cū eo sūt signa catarroz ⁊ corruptiōis cerebri. Et i libro algarab. Qū apparet i lubricitate itestinoruz sr̄ costas aliqd sil'e ciceri ⁊ ꝑuocat̄ vrina ⁊ mltiplicatur morit̄ eger i ipsa hora. ❡ Epatici vo signa iam diximꝰ i capitulo egritudinū epatis. Et silr eꝰ q fit ex mesaraica. ❡ Plurimū āt splenetici ē melācholicū ⁊ iā diximꝰ i capitulo suo. In feculēto āt iaz diximus qd i illo sit ō signis malis ⁊ saluis ⁊ distiximꝰ ipz ab epatico. Et illō p id qō scitū ē qō ē apud dolores eꝰ ⁊ dispositōes ipsius egrediētes a natura in capitl'o egritudinū splenis ⁊ i hoc ipso ⁊ qum dicte sūt expl'siōes epatice ❡ Intestinalē aūt q sanguineus ē ⁊ q significat dolor intestinoz ⁊ punctura ⁊ diuersificatur ab epatico p illud quod scis ⁊ hoc ꝙ ille est plus ⁊ habet paroxismos ⁊ vices ⁊ omnis paroximus ē deterior illo q est ante ipm̄ ⁊ manifestior: et eiꝰ nocumētū i superioribꝰ corporis ē vehementiꝰ ⁊ signa corruptiōis epatis cū eo sunt magis apparentia. Et scias ꝙ dispō doloris ⁊ puncture ⁊ alcurathi est magis ad qō redit. Scias ergo ꝙ qū iuenit̄ quod est ex itestinis ꝑculdubio: lz cū eꝰ priuatōne qn̄z fit ēt ex intestis ⁊ excoriatōe. ⁊ fluxum san. puri ab itestis significāt ēt dolor ⁊ punctura. Et quādoqz ē fluxꝰ san. ab apertōe venarum ⁊ est cū eo excoriatio qum exulceratio fit. Et quādoqz ē exulceratō i p̄mis: deīn seqt̄ ipm̄ fluxꝰ san. Et significāt ꝙ ipse ē itestinalis alcurathi ⁊ abrasio. Et qn̄z ē vlcꝰ eradicabile adhuc: qr n̄ apparet alcurathi nisi post horā sz ē lubricitas dolorosa i loco noto ⁊ ē q̄ztitas eꝰ qō egredit̄ pauca ⁊ ꝯtinuata ⁊ longi tpis. Et exitꝰ corticū i fluxu sine excoriatōe significat ꝙ ē i stō .s. i eo qō seqt̄ ipm̄ ⁊ significat ipm̄ dolor stōi ⁊ illud qō scit̄ i suo caº. Et scias ꝙ alcurathi ⁊ excoriatō sūt due significatiōes vltīe ad signāda vlcera ⁊ qn̄ sūt cū hº fetidi odoris significāt corrosionē: ⁊ si sūt cū illo fetore melie timet̄ ꝙ sit cācer: et scit̄ locꝰ vlceris: aut lesionis p exitū san. ex eis: Et ex loco doloris vtrum sit supra aut sub eo: Et ex eo qō ē supra dolorē: nā dolor graciliū est vehemēs cōicās mēbris supioribꝰ ⁊ ex corticibꝰ an sint subtiles aut grossi quoniam grossi semper sūt a grossis ⁊ sbtiles fm̄ plurimū a grossis ⁊ parui sunt ex gracilibꝰ Et ex permixtione qm̄ vehemens permixto cuz eo quod egreditur significat ꝙ vlcus est in superioribꝰ ⁊ separatum ab ea significat ꝙ ipsum est in inferioribus ⁊ multotiens fit in illo qui ē in inferibus ⁊ i ano vt sanguis eius egrediat̄ āte egestionē. Et ex tempe quod est inter dolorem ⁊ ascellationem: quoniaz si est tempus prolixum tunc est in gracilibus. Et ex dispositione eius quod ipsi associatur ex egestiōe: quoniam si est chilosum aut simile aque carnis tunc est in gracilibus. Et ex fetore quoniam illud quod descendit ex gracilibus est magis fetidum. Et ex dolore quoniam dolor eorum est vehemētior. Et ex san. qui quandoqz egreditur: quoniam est i gracilibus lauatiuus non permixtus cum ipso stercore. ❡ Et scias ꝙ quando egritudo est vlcus ⁊ est chronica ⁊ illi quod egreditur est quantitas amplius non ē dolor sensatus tunc vlcus est plurime sordis. Et differētia quidē inter vlcus sordidū ⁊ corrosiuū est: quoniam corrosiuum est vehementis doloris ⁊ quod egr̄ditur ex eo est vehemētioris fetoris ⁊ est decliue ad nigredinem ⁊ minus. ⁊ ex sordido est virulētū aquosum ⁊ est decliue ad albedinem ⁊ est grauis odoris Et quādo egreditur post alcurathi san. plurimus significat ꝙ vlcus profundatur ⁊ egritudo fit fortis ⁊ finitur illud quod est super faciem intestinorum ⁊ ꝑuenit ad partem intestinorum. ❡ Et multotiēs fiūt post apostemata que preterierunt vlcera: ⁊ significāt per dolores eoz ⁊ reliqua que dicta sunt de signis fm̄ ꝙ ipsa sunt apostemata. Et multotiēs quidez fiunt vlcera propter causas alias ex eis que diximus ❡ Quod si excoriatio est propter apertionez venaru precedit eam euo san. puri cuius est permixtio q̄dam. Et quādoqz est cū ea dolor: ⁊ qn̄z nō est cū ea dolor. Et qn̄z sūt cū ea periodi sicut fit ēt i ea que n̄ accidit ex itestinis: ⁊ antecedūt eam signa repl'onis. Et si fuerit ab hemorroidibus ⁊ rebus cācerosis in superioribꝰ itestinis putrida erit ⁊ cū ea erit sanguis niger ⁊ fiet paulatim continua fm̄ replexionē corporis ⁊ eiꝰ euonē. Et si fuit ab hūoribus salsis ⁊ bauracbiis: aut grossis viscosis significabit eaz euo earū ꝑcedens ⁊ euentus ventositatis ⁊ rugitus ⁊ ꝑuatio

tincture i egõne ⁊ illõ qõ sentit õ rc eradicata ex lo
co ⁊ erit dolor.q.inse pabilis q.nõ pmutat ad horã
⁊ sentit cũ ca q̃si guedo ⁊ admiscet alcurathi phla:
Et si fuerit cholera excoriatio e⁹significabũt eã eũo
ipsi⁹pcedens ⁊ pmixtio alcurathi si fuerit: aut egõ
tincture corruptiõis e⁹.⁊ silr meliam malã ⁊ saluaꝫ
significãt pcessio illi⁹ordis melic. Et pmixtio ad illõ
qõ egredit accetosa in ordine buliẽs sup terram: aut
feculẽta nigra nõ acetosa in odore: neqꝫ buliẽs sup
trã ⁊ ẽ cũ ea ꝯturbatio vehemẽs: ⁊ qñꝫ perducit ad
syncopim. Et scias ꝙ si cã dysenterie ẽ stans adhuc
⁊ egredit cum alcurathi:vbigra cholera aut melia
aut sanguis calidus aut phla putridũ:aut vitreuꝫ:
aut sterc⁹siccũ:tũc egritudo est ĩ via additiõis pp in
supabilitatẽ cãe. Qõ si abscindit illud ⁊ remaneant
alcurathi ⁊ abrasio ⁊ similia tũc cã iã abscissa ẽ ⁊ re
mãsit causatũ ⁊ ĩpssio,pueniẽs ab ea:q̃re oꝫ vt tu itẽ
das ipꝫ solũ cũ curatiõe. ⁊ signũ fluxus stõi sãguiei
est ꝙ fac seq excoriationẽ dolorosam:aut fluxuꝫ fre
quẽtẽ:deinde destruit cũ eo appetit⁹ ⁊ subuertit aĩa
⁊ pduc ad abrasionẽ ⁊ alcurathi ⁊ iterfic multotiẽs
Fact⁹ãt subito sine dolore plurimo ⁊ absqꝫ nocum
to sequẽtc ipm i appetitu ⁊ aliis ẽ salu⁹. Et si ẽ a gros
situdie fecis significabit ipm dispõ fecis ⁊ e⁹euẽt⁹ cũ
icisiõe fecis sup ipm ⁊ sedatio doloris qum lenitas
adest nãe. Et multotiẽs egredit succ⁹ separ⁹a fece qũ
ingrossat ⁊ alleuiat pp cãm q̃ exiccat ipam ⁊ existia
tur ꝙ sit fluxus:q̃r retinet ⁊ i i. so ẽ mors. Et signuꝫ
illi⁹ẽ vt nõ sit aliqd e⁹qũ lenitas est nature ⁊ separio
fecis ⁊ vt antecedat fex:deinde egredit p⁹ illud fecis
parꝫ. Sꝫ diuisio illa q̃ ẽ añ ipm ⁊ plimũ ipsi⁹egredit
añ fecẽ q̃ excoriat. ¶ Differentia aũt q̃ est iter illum
qui lubricatiu⁹est ⁊ it lubricitatẽ stõi significat digõ
pua existens in cibo: ⁊ qñ descendit a stõ non mora
tur in itestinis:imo,pcedit ad exitũ. Si ãt cã e⁹sint vl
cera significat ipm excoriatio cũ eo qõ egredit de si
gnificatõib⁹vlcerꝫ. Et si ẽ illic phla viscosũ significãt
ipm ẽt phla quod egredit cũ eo ⁊ vẽtositas ⁊ rugit⁹
Et i phlatico sentit lubricitas rei grauantis. Et i vl
ceroso sentit dolor sub loco stõi. Et si est lubricitas
nõ ab vlcerib⁹nꝫ a phlatc:imo pp malitiã ꝯplonis
significat illud priuatio exit⁹ signorꝫ vlcerꝫ ⁊ phlatis
¶ Oppilatiuũ aũt ⁊ liquefactiuũ significãt cursus
i seipsis ⁊ denudatio significationũ necessario faciẽ
tiũ fluxũ super ea ⁊ inflãmatio corporis ⁊ caliditas
eius ⁊ comitantia febris minute ⁊ diuersitas coloris
⁊ essentie ⁊ fetor odoris. Qui ergo ex liquefactione
est virulẽt⁹aquosus. et qui est ex liq̃factõne adipis ẽ
virulẽtus grossus sic i vlcerib⁹cũ pinguedie ⁊ colorẽ
diuerso:deide fit e⁹essentia adipis absqꝫ diuersitate
i sba sua neqꝫ in essentia sua. Et silr ẽ dispositõ lique
factionis carnis rubee nisi q̃ priuat pinguedie ⁊ est
postremũ e⁹feculenti coloris. ¶ Factum vero a sup
fluitate ⁊ repletione quam natura expellit ex corpo
re propter illud quod dictum est de causis attrahen
tibus superfluitates ⁊ repletionem significant cause
Et qñqꝫ significant ipm quod euacuatũ est sanguis
purus mund⁹cum multitudie sine dolore: ⁊ non fa
cit sequi mollificationem ⁊ debilitatem ⁊ habet pa
roxismos. ¶ Alzabir aũt diuisiones significant il
lud quod egreditur ex eo quod videtur. ⁊ cause rep
te ex frigore adueniente aut ex sessione super duruꝫ
aut ex hemorroidibus ⁊ ragadiis ⁊ aliis ⁊ quod
precessit ex fluxu ⁊ excoriatione aut non precessit.

Et sicut errant quidam in ipso si fuerit illic fex re
tenta ledens ⁊ dolorem faciens ⁊ mittens succum:
existimantes quod est cursus zabir. Silr errant quꝫ
qñqꝫ egreditur curathi sicut phla ⁊ existimat ꝙ sit
zabir phlegmaticuꝫ. nõ oportet ergo vt decipiaris
in hoc imo oportet vt attendas cãm ex omni parte
sm ꝙ sciuisti. Et differẽtia int vlcera e⁹ ⁊ itestinorũ
que sunt super ipm est qñ in illo quod fluit ex recto
est fetor aut non est i eo fetor. ¶ Et qñ accidit habẽ
tibus vlcera itestinorꝫ ⁊ hñtibus fluxum sanguinis
vt coaguletsan.i ventre eorꝫ scias signa que diximus
in capitulo huius egritudinis ex inflatione ventris
⁊ frigore extremitatum subito ⁊ ex casu virtutis ⁊
pulsus. Qum ergo accidit illud tunc scias ꝙ qum
egestio nigra facta ab adustione tẽdit ad viriditateꝫ
tunc iã natura incipit succurrere: quare fit viridis:õ
ide citrina:post stat. Et scias ꝙ quandoqꝫ egerunt
res plures numero ⁊ existimant quidam ꝙ sit cura
thi propter apostema ⁊ vlcera intestinorum ⁊ illud
non est nisi cum punctura:illud ergo nõ est curathi
immo superfluitates humoris. Et scias ꝙ siquis hꝫ
fluxum ventris ⁊ stringitur ⁊ ipse remanet sꝫ dispo
sitionem suam ⁊ non aduenit ei fortitudo sua: tunc
causa in hoc est ꝙ corpus eius non recipit cibum.
Et scias ꝙ in illo qui ascellat in die plusq̃ in nocte:
immo accit ei vt ascellet quotiens sumpserit appeti
tus eius in die: causa est debilitas stomachi eius.
Et cum i nocte est plus tunc causa est debilitas epa
tis ⁊ ꝙ remittit cibum vel alium. Et scias ꝙ multo
tiens succedit ascellatõi per hoc ꝙ ipsa extrahit sub
tile ⁊ dimittit spissum colica vehemens.

¶ C.iiii. de cura fluxus ventris absolute.

D(d)ico in primis ꝙ pꝫ vt iuuent se medici cuꝫ
eo quod dicitur in capitulo superfluitatis
fluxus ventris ⁊ medicinis ebibitis ⁊ legãt
illud in capitulo cum hoc capitulo. Amplius dico
ꝙ fluxus ventris prohibetur inquantum est fluxus
cum stipticitatem facientibus ⁊ ingrossantibus ma
terias ⁊ facientibus glutinationem. Et quandoqꝫ
necessaria sunt narcotica. Et iterum quandoqꝫ cu
ratur fluxus ventris cum diureticis ⁊ sudorem faci
entibus ⁊ dilatantibus poros ⁊ vomitum facienti
bus. omnia nanqꝫ hec mouent materiam ad cõtra
riam partem fluxus ventris. ¶ Quod si misceatur
fluxui ventris caliditas ponantur cum eis ifrigidã
tia:aut eligantur ex eis infrigidantia in quibus sit sti
pticitas ⁊ administrẽtur dilatantia poros ⁊ sudoreꝫ
facientia corpori exterius. ¶ Si autem ei admiscea
tur frigus ponantur cum eis calefacientia ⁊ eligan
tur ex eis calefacientia in quibus sit stipticitas ¶ Et
tunc sunt plurimum necessaria calefacientia:quꝫ di
gestiua est debilis: ⁊ qum est oppilatio et hu. visco
sis ⁊ iuuant se cum eo quod dicitur in capitulo de
bilitatis digestionis ⁊ tunc plurimum sunt necessa
ria infrigidantia:qum retentiua est debilis. ¶ Et ca
liditas quandoqꝫ adiuuat ad retinendam naturaꝫ
per hoc ꝙ facit penetrare cibũ velociter ⁊ per hoc
ꝙ prouocationem facit ⁊ facit sudare. ⁊ qñqꝫ facit
vinum puruꝫ antiquũ h⁹. Quãdoqꝫ eniꝫ ille qui hꝫ
fluxũ ventris bibit vasa terrea plena huiusmodi vi
no.s.vnum post aliud:ita vt sit semp ebrius.q. ⁊ reti
net natura eius. Et scias ꝙ dormire ẽ ex rebus ma
gis iuuatiuis ei q habet fluxũ ventris. ¶ Et qñ fuit
cũ fluxu vẽtris tussis dimittat illud i q⁹ ẽ acetositas

vehemẽs ⁊ stipticitas: ⁊ sit ꝯtentus eis in quib⁹ non ẽ
est illd ex cibariis ⁊ cibis: ergo eligat frigida ⁊ faciẽ
tia glutinationẽ. Et illd i eo qd ẽ duꝝ ⁊ i eo est ꝯfor
tatio corpis e⁹ qui cibat̃ eo sic̃ st alsauich. ⁊ nocꝫ eis
oẽ quod liqdũ ẽ ex sorbitionib⁹ ⁊ iurib⁹. Et scias ꝙ
alrobub dulcia multotiẽs nocẽt ꝯmouẽdo sitim.
¶ Et ex retinẽtib⁹ fluxũ vẽtris sũt balneuꝫ ⁊ fricatio p
hoc ꝙ dilatãt poros. Et multotiẽs attrahit̃ mã ad
exteriora corpis ex vnctionib⁹ ⁊ fricatõib⁹. Et ex eis
sũt olea calida sic̃ oleũ anetinũ ⁊ silia. ¶ Et ex reti
nẽtib⁹ fluxũ vẽtris ẽ positio vẽtosaꝝ sup vẽtre: iaꝫ ei
exptũ ẽ ꝙ vẽtose posite sup vẽtrẽ eoꝝ qui hñt fluxũ
vẽtris ⁊ excoriationẽ qñ dimittunt̃ q̃ttuor horis re
stringũt. Et nos iã expti sum⁹ illud. ¶ Et ex retinẽti
b⁹ fluxũ vẽtris sũt ẽpla superposita stõ ⁊ itestinis fc̃a
ex calefacientibus stipticis ⁊ ex infrĩantib⁹ stipticis ſꝫ
necitatẽ. Et ex retinẽtib⁹ fluxũ vẽtris qñ cã e⁹ ẽ hũor
effusus ad stõm ⁊ itestina ⁊ faciẽs descẽdere cibũ ⁊
solucẽs ipm ⁊ cũans eũ ⁊ c⁹ eũoni adheret vt sequan
tur cũ hũores ẽ: qm̃ qñ finit̃ illud ⁊ eũatur alleuiat⁹
ẽ mod⁹ regiminis. ¶ Qñqꝫ admĩstras medicias tũc i
cipe cũ singularib⁹: si vero nõ valẽt: tũc tẽde ad ꝯpo
sita. Et restrictiue qd aut sũt exiccatiue desiccatiue:
aut ꝯstipatiue aut ĩfrãtiue ĩspissatiue aut glutinatiue
oppilãtes poros ex qb⁹ emanat. ¶ Et medicine sin
glares fr̃e absolute: aut ſꝫ ṽtutẽ retẽtiuã st sic̃ balau
stie: et galle ⁊ acatia ⁊ rose ⁊ gũmi arabicuꝫ ⁊ lutum
sigillatuꝫ ⁊ lutũ armenũ ⁊ hypoquistidos: ⁊ spodi
um: et ꝓprie assatũ ⁊ ꝓp̃e ꝯditũ cũ canfora: Et fruct⁹
tamarisci: ⁊ grana granatoꝝ ⁊ sumach ⁊ almirbe
ris: Et reub. ⁊ semen acetose ⁊ semẽ portul̃. Et coriã
drũ ⁊ semẽ arnoglosse ⁊ succ⁹ barbe hircine ⁊ semẽ
rose bonũ: Et fruct⁹ mori imaturi ad excoriationeꝫ:
Et succi stiptici exiccatiui ⁊ ipsoꝝ rob: Et succi por
tulace bibat̃. ʒ.i. ⁊ ꝯfert. Et lac acetosũ decoctũ in q̊
butyꝝ penit⁹ nõ est. ¶ Et medicie qd singulares ca
lide ⁊ sicce sũt sic̃ cyminũ assatũ: Et ameos ⁊ anisuꝫ
assatũ ⁊ cortices turis: ⁊ myrrha ⁊ storax sicca ⁊ al
darsisaban ⁊ sic̃ laudanũ ipm de quo i potu det̃ põ
d⁹. ʒ.ii. cũ decocto. ⁊ caseus vet⁹ assat⁹ qui accipiat̃ si
cut est: aut decoquat̃ i succo stiptico ſꝫ fac̃ siti. Et me
li⁹ regimẽ ipsi⁹ est vt abluat̃ cũ aqua ⁊ sale aliquotiẽs
aut decoquat̃ bñ vt igrediat̃ sal e⁹ deinde exiccetur.
Tũc ei. ʒ.i. e⁹ restringit ⁊ ẽ fortior oi re. Et ad pueros
qd qñꝫ excorticat̃ nux ⁊ excorticata terit̃ ⁊ dat̃ cum
zuccaro frixo ⁊ aqua fr̃a quantitas auellane ṽnius.
Et attrimẽta ⁊ coagula ꝯstrictiue sũt. Et de coaglo
qd hedi qñꝫ dat̃ in potu infanti põd⁹ q̃rte. ʒ.i. i aqua
fr̃a ⁊ magno supra illud vsqꝫ ad pond⁹. ʒ.i. ⁊ etiã ex
coagulo leporis: nã ipm retinet ventrẽ statim. Et oꝫ
vt icipiat qui ad potandũ dat coagala a danich. i. si
ṽo nõ ꝯfert addat ex eo vsqꝫ ad illud qd nõ ptranse
at i pondẽ. ʒ.i. Et case⁹ qd vet⁹ cuius regimẽ pteritũ
ẽ qñ ex eo dat̃ in potu. ʒ.i. ẽ minoris nocumẽti ⁊ for
tioris opõnis q̃ꝫ coagula. Et iã existimauerũt qdaꝫ
ꝙ qñ frustũ ex alrob adurit̃ donec denigret̃: deinde
dat̃ i potu ex eo põd⁹. ʒ.ſ. tũc stringit vẽtrẽ. Et qui
dã amic⁹ me⁹ ex medicinis iã dixit mihi illd ṽm esse
expimẽtum. Et sterc⁹ canis comedentis ossa solum
qñ i potu ex eo dat̃ pond⁹. ʒ.i. ⁊. ſ. cũ decocto retiet
fortiter ⁊ proprie siccum acceptum i aqua. Et ex eis
que non pertinẽt ad ṽnam duarum extremitatũ est
venter strutii exiccatus ⁊ dosis sit. ʒ.iii. exiccetur ⁊ li
metur cum lima ⁊ detur in potu ex eo quantitas h

illi qui habet diariam in rob myrti aut rob d̃ cydo
niis ſm declinationem complexionis. Et iteruꝫ lac
caprinum decoctum donec ingrosset̃: aut decoctuꝫ
cũ lapidibus pluuialibus ignitis ⁊ ter in ipsuꝫ pro
iectis. ⁊ quãdoqꝫ ponit̃ in ipso paꝝ rizi frixi ⁊ iterũ
vitell⁹ oui elixati in aceto. Et ex compositis declinã
tibus ad frigus sunt trocisci de spodio muschati: ⁊
trocisci nominati calidicon: ⁊ troc. de luto sigillato:
⁊ trocisci de balaustiis: ⁊ trocisci alfeluzabaragi: et
trocisci de hypoqustidos: ⁊ trocisci de croco: ⁊ tro
cisci de opio: ⁊ trocisci de papauere muschati: Et pi
lule de opio: ⁊ pillule de mandragora: ⁊ suffuf d̃ gra
nis granatoꝝ: ⁊ pillule de sandaracha: ⁊ ad fluxuꝫ
supfluum pondus. ʒ.ii. ostracoruꝫ adustorum: et lu
ti armeni mediatim ⁊ species assatorum cum luto si
gillato. Et non oꝫ vt sit superfluitas in assatione eo
rum ⁊ liquefiat eorum virtus: imo oportet vt igniat̃
vas ⁊ eleuetur super ignem ⁊ dimittat̃ super ipsum
⁊ moueatur donec assent̃. ¶ Et ex compositis d̃cli
nantibus ad calorẽ siue paruus sit aut magn⁹ sunt
trocisci alefeniati: Et electuarium alcanzi: ⁊ electua
ria que dicam in antidotario ⁊ electuarium de semi
nibus stipticis: ⁊ troc. de trocudes: ⁊ troc. d̃ karabe
Et iteꝝ sumatur gallarum non perforatarũ viridũ
⁊ corticum granatoꝝ ⁊ sumach ⁊ piperis omnium
ana. ʒ.ſ. terant̃ ⁊ conficiant̃ cum al. oui ⁊ concauet̃
granatum ⁊ proiiciat̃ in ipso ⁊ oppilet̃ eius foramẽ
cũ pulpa ⁊ ponat̃ super prunas. Et ex illis est vt su
mat̃ tritici farina ⁊ misceatur cuꝫ aliquãtulo d̃ ame
os ⁊ fructu tamarisci ⁊ nasturtio ⁊ dissoluatur cuꝫ
oleo omphacino ⁊ conficiat̃ ⁊ fiat panis ⁊ exiccetur
in furno: deinde sumat̃ ex eo contrito pondus. ʒ.x.
⁊ bibatur in aqua frigida ⁊ pauco vino. ¶ Et hui⁹
quidẽ generis ex eis quib⁹ curant̃ pueri quꝫ accidit
eis fluxus ventris tempore natiuitatis dẽtiuꝫ ipsoꝝ
est illud quod ℞. papaueris ⁊ granorum myrti ⁊
turis masculi ciperi omniũ ana. ʒ.ſ. terant̃ bñ ⁊ dis
soluantur in lacte eius cuius lac sugat ⁊ det̃ in potu
¶ Et huius quidẽ generis est medicamẽ bonũ ex
pertum quod ℞. granoꝝ passulaꝝ exiccatoꝝ ⁊ bñ
tritorum donec fiant sic̃ puluis: ⁊ ℞. ossium adusto
rum ⁊ medulle glandium ⁊ coaguli ⁊ coriandri as
sati ⁊ sumat xylocaracte spine ⁊ seminis apii ⁊ cymi
ni infusi in aceto ⁊ panis azimi sicci turis ⁊ ameos p
tes equales terant̃ valde ⁊ cribelletur illud ⁊ ponat̃
de coagulo minus q̃ꝫ de aliis: aut sit medietas par
tis: deinde sumatur ex eo omni hora nabac vna ita
vt sit quantitas que sumit̃ i die ex eo. ʒ.xx. ⁊ si fuerit
de coagulo minus q̃ꝫ pars. i. tunc minuat̃ ex illo. ⁊
si fuerit coagulum plus tunc restringit naturam in
die vno. ¶ Et huius quidem generis est vt sumant̃
ciperis spica ⁊ balaustie ⁊ minutum tus ⁊ aliquan
tulum gallarum scilicꝫ quantitas medie partis: d̃co
quatur in aqua: deinde coletur illa aqua ⁊ pulueri
zetur super eam de galia muschata ⁊ xyloal. crudo
bono aliquid ſm ꝙ exigit dispositio ⁊ bibatur. Et
huius generis est illud quod ℞. ʒʒ. atrimenti alese
kefati sumach partes equales: sumatur ex eo in suf
suf pondus. ʒ.ii. vsqꝫ ad duos aure. Et huius gene
ris ⁊ propinquius ad equalitatem est vt sumatur ca
pillus veneris: ⁊ spica aromatica: ⁊ semen auella
ne bedeoard ⁊ radix arboris pini: ⁊ fiant ex eis
trocisci. ¶ Et scias ꝙ necessitas spodii est ad con
stringendum sanguinem. Et necessitas seminuꝫ est

ad constringēdum fluxuꝫ stomaticuꝫ. Et necessitas
psilii aut arnoglosse assati est ad pūcturaꝫ. Et si nō
ipm fluxū remouēt sirupi: ⁊ proprie quoꝝ assatio
iterata est. Et cibus sit queꝫ diximus. Et ouuꝫ qdeꝫ
elixatū iuuatiuuꝫ est in fluxu ventris facto ab attra
ctiōe itestinoꝝ ⁊ nō est conueniēs epatico ⁊ stoma
tico: imo quādoqꝫ nocet. ¶ In narcoticis vero est
timor licꝫ quādoqꝫ accidat vt sint necessaria: nam
ipsa quādoqꝫ cōferūt inquātum ingrossant materi
am ⁊ inquātum faciunt dormire ⁊ prolongāt neces
sitatē surgendi ad ascellaꝫ propter sensum mordica
tiōis. Et quocūqꝫ modo sit nō oportet vt admistrē
tur q̄ꝫdiu ab eis excusatio esse potest. Quod si neces
saria fuerit eorum admistratio nō exhibeātur ei cu
ius infrigidatur corpus ⁊ debilitatur virtus ⁊ appa
ret illud in pulsu. Si vero necessariuꝫ fuerit misceāt
cuꝫ eis que sūt sicut castorerum ⁊ crocus ⁊ similia.
Et iā testati sum⁹ nos vidisse qui supposuit sibi col
lyrium ex opio ⁊ mortuus fuit. Et qū possibile ē vt
admistretur i collyrio nō admistret in potu. Et quā
do possibile est vt admistretur i emplastris nō admi
stretur suppositū ⁊ factū collyriū. ¶ Et ex emplis
stupefaciētib⁹ est vt sumat opii ⁊ semis hyusquiami
albi amboꝝ ana parteꝫ.i. ⁊ cuppulaꝝ glandium ⁊
balausti. ⁊ acatie ⁊ turis ⁊ myrrhe omniuꝫ ana par
tes.v. aggregētur cū succo hyusquiami albi: aut suc
co corticū papaueris aut decoctiōe eoꝝ ⁊ liniat cū
eo: est ei bonū. Narcoticū potandū fortis stipticita
tis: ℞. coaguli leporis pondus danich.ii. ⁊ opii tan
tūdeꝫ: gallaꝝ.ʒ.vii. ⁊ turis.ʒ.ſ. fiant ex eis trocisci ⁊
sit potio eoꝝ medietas aur. vni⁹. Et iteꝝ gallaꝝ im
maturaꝝ pars.i. turis opii āboꝝ ana pars.ſ. ⁊ do
sis sit vsqꝫ ad.ʒ.i. Et iteꝝ semis hyusquiami albi ⁊
opii s papaueris ⁊ spodii ⁊ balaustiaꝝ ⁊ turis ptes
equales ⁊ dosis sit vsqꝫ ad.ʒ.i. Et iteꝝ opiuꝫ sanda
raca ⁊ minutū tus myrrha crocus ⁊ dent i potu ex
eo due pillule sicut cicer. Et ꝯuenientius illo est illō
quod ℞. castorei opii storacis liquide semis hyusq
ami albi myrrhe croci assari turis ameos partes eq
les: ꝯficiant cuꝫ melle dispumato ⁊ sit dosis sicut na
bac. Et iteꝝ merdasengi quarta.ʒ.i. coaguli.ʒ.ſ. os
sis adusti gallaꝝ ana.ʒ.i. opii danich vnuꝫ. Et iteꝝ
acatia ⁊ gallaꝝ ⁊ opii gūmi oiuꝫ ana pſ.i. fiāt ex eis
trocisci. Et iteruꝫ narcoticuꝫ ad bibēdū ꝯstringens
i duobus diebus: ℞. ameos ⁊ semis apii ⁊ corticuꝫ
granati acetosi ⁊ gallaꝝ ⁊ sauine ptes eq̄les omniū
opii partē.ſ. terant oia sicut alcohol: ⁊ sit dosis eius
ex.ʒ.i. vsqꝫ ad aur.i. i mane ⁊ tātūdē i sero: et puero
ex vno danich vsqꝫ ad duos danich. ¶ Et ex medi
cinis fluxus vētris que ꝯueniūt ei q cū fluxu habet
tussim sūt sicut myrt⁹ ⁊ mastix ⁊ gūmi arabicū ⁊ tus
⁊ psiliū assatū ⁊ spodiuꝫ ⁊ castanee ⁊ nux ⁊ auellāe
assate. ⁊ omnio oportet vt det illud i quo nō est ace
tositas ⁊ pōticitas vehemēs: imo oppilatio ⁊ cōfor
tatio. Quod si nō fuerit excusatio dent pōtica deiñ
ꝯsequēter exhibeant electuaria lenificātia pectus.
Et multa qdeꝫ ex electuariis factis ex papauere ⁊
dragagāto ⁊ gūmi ⁊ xylocaractis ⁊ fructu myrti ⁊
amili assari a mucilagine reꝝ que p⁹ assant deinde i
geniet i extrahēdo eaꝝ mucilaginē que ꝯtingūt iter
vtrasqꝫ res. ¶ In cibis vō eoꝝ oꝫ vt nō sit mordica
tio nꝫ salsedo plima nꝫ acetositas nociua ⁊ moueat
vtutē expulsiuā. Et hoc ē sicut illud qō de lacte dco
cto cū lapidib⁹ ignitis dixim⁹: ⁊ ppe illud i quo exti

guit ferꝝ aliquotiēs. Et melius illo ē lac acetosū ab
lato butyro cū rizi aut milii assatis. Et experiat sum
ma ei⁹ qō digerit. Qū ergo ñ digerit aliqd sumatur
acceptio minor eo. Et de lactib⁹ decoctis fortius cō
fortās ē lac vaccinū. Et qō ex eis ꝯueniēti⁹ est calefa
ctis ē lac caprinū cū hoc ꝙ ipꝫ ē magis stipticū. Et
lac acetosū ē meli⁹ calefactis q̄ꝫ nō acetosuꝫ. Et sicut
medulla similaginea assata ifrigidata exiccata. Et
sicut panis cui⁹ farina ꝯfecta ē cuꝫ aceto facta panis
valde: ⁊ ē calefactis vlti⁹. Et sic lēs decocta i duab⁹
aquis effusis sup eā: deiñ decoquāt i tertia donec in
spisset ⁊ acescat aut nō acescat ⁊ sicut illō qō sit ace
tosa. Acetosa āt sūt sicut illō qō sit ex sumach ⁊ gra
nis granatoꝝ ⁊ tortellis i coriandro ⁊ qñꝫ ponit in
eo rizi. Et fabe decocte cū aceto sūt bone eis. Et ex
cibis eorū q comedūt ⁊ sūt in seipsis curatio bona:
est vt sumāt ex sauich ordei pugilli.ii. semis papaue
ris pugill⁹.i. ⁊ corticū papa. pugill⁹.i. decoquāt val
de ⁊ colēt ⁊ sūāt. Et si acetosa fiāt cū sauich maloꝝ
acetosoꝝ: aut granis granatoꝝ: aut sumach erit cō
ueniēs. Et sit eoꝝ sal salgema: terat: deide ꝑfricet bñ:
deide admisceāt ei grana granatoꝝ ⁊ coriādrū ⁊ su
mach. Et si nō est calitas vehemēs ꝑmisceat cū eo
caseus vet⁹ assat⁹ trit⁹. Et oꝫ vt nō sumāt i potu nisi fri
dū qualecūqꝫ sit. Frigidū ei ꝯstringit ⁊ tepidū resol
uit ⁊ sit necessariū plus nisi i colirica passiōe hꝫ ꝙ ꝯ
ditionatum est: ⁊ i oppilatiuo ⁊ in apostemoso. Et
carnes i qb⁹ dat ei lñia sꝫ carnes alteiugi ⁊ alcubugi
⁊ alduragi ⁊ aues parue ⁊ alcanabir ⁊ caro leporis
⁊ alcata ⁊ alsefen ⁊ alsuabet ⁊ caro ascorie ꝑprie. Et
rectius est vt sint assate cū seminibus ꝯdite aut aceto
se ⁊ ēt vitell⁹ oui elixati in aceto ⁊ almusūsat facta ex
eis cū eis q sꝫ sicut ḡna granatorū ⁊ passule magno
rum interiorū ⁊ coriandrū ⁊ cū eis que sunt sicut su
mach ⁊ que eis sunt similia ex fructu rubi ⁊ capreo
lis vitis ⁊ foliis acetose ⁊ foliis arnoglosse ⁊ caulis
iterate decoctionis ⁊ pisces parui decocti cū aceto.
Et ex eis que currūt cursu seminū ⁊ flos fistici ⁊ flos
ʒarur ⁊ coriandrū ⁊ grana myrti. Et quādo non di
gerit carneꝫ fiāt eis ꝯtritiones ex carne pulloꝝ ⁊ al
alcubugi ⁊ similiū: ⁊ decoquāt fortiter ⁊ misceat cū
eis rizi ⁊ milii paꝝ: deinde colent ⁊ reducant super
ignē donec appropiquēt coagulationi: deinde fiant
acetose cū sumach aut granis granatoꝝ ⁊ sil̄ib⁹. Et
alcordumech iuuatiuū est eis qū nō corrūpit digō
valde. Et oꝫ vt nō saliat nisi paꝝ ⁊ vt currat ex eo i
mane hūiditas plurima: ⁊ pedes vehemētis sūt iu
uamēti qū decoqūt i rizi assato. ¶ Et vitēt fructus
oio q̄ꝫuis sint stiptici nisi qū stōus refugit ex cibis: sꝫ
castanee nō nocēt eis ⁊ silr alcasbu. ¶ Et si cib⁹ sub
tilis corrūpat i stōis eoꝝ cibet cibis i qb⁹ sit grossitu
do sicut sūt pedes cū robub stipticis ⁊ sicut sorbitio
nes fortes facte ex rizi ⁊ milio. Et qñꝫ iuuāt qdā cū
cibo infrato facto ex vētrib⁹ ⁊ similibus: Et acetoso
facto ex bonis partibus vacce comedant acetosuꝫ
solum cuꝫ micis ⁊ sumatur cū eo si appetunt aliqd
ex eis bonis sꝫm quantitatem virtutis digestionis
⁊ non sunt ventres conuenientes vltime omnib⁹ spe
ciebus ascellationis. Et ex sorbitionib⁹ laudatis eis
est vt sumat papauer ⁊ assetur plurimū: deiñ fiāt ex
eo ⁊ ex rizi ⁊ milio sorbitio ⁊ si volūt fiat acetosa cū
sumach ⁊ granis granatoꝝ ⁊ similibus. Aut fiat sor
bitō ex tortell sicc ⁊ rizi ⁊ adipe renū capraꝝ. Aut
ifūdāt sumach i aq̄ plu. die ⁊ nocte ⁊ buliat leuit:

deinde colet vehementer: postea põat ĩ ea coriãdꝝ
ꝛ dimittat vsqꝫquo ĩfundat: deinde coquat postea, fi
at dissolutõ ĩ ea manibꝰ: deĩde colet ꝛ proĩciat fex:
deĩde sine cessatõe moueat sup ignẽ cũ ligno donec
redeat ad similitudĩeꝫ cibi: deĩde ꝯdiat cuꝫ sale pau
co ꝛ sit pĩguedo eꝰ adeps hedi: Aut amigdale assa
te ꝯtrite ꝛ paꝝ olei: ꝛ nõ multiplicẽt ĩ ipsa sal ꝛ pin
guedo ꝛ ita sit siue cibus sit calidꝰ siue frigidꝰ. Et ex
eoꝝ pĩguedibꝰ est oleũ omphacinuꝫ. ¶ Et oꝫ vt sit
aqua eoꝝ aqua plu. i. ipsa ei est stipticitas. Et existi
mo ꝙ multitudo iuuamẽti illius ẽ ꝑꝑ velocitatẽ sue
attractõis ad epar ꝛ velocitatẽ resolutõis eꝰ quare, ñ
reliqt ĩ chilo humiditatẽ. Et interdicatur eis vinuꝫ.
Si ãt nõ fuerit excusatio ꝛ fuerit virtus regrens ipꝫ
vt ipso reuiuiscat: tunc sit nigꝝ stiptici saporis paꝝ.
¶ Et rectiꝰ qd̾ est vt non comedat cibos pluriũ spe
tieꝝ nꝫ multotiens: imo oportet vt sint contẽti cibo
pauce quantitatis ꝛ sit vice vna: et vt ꝑmittãt super
cibũ illd̾ qd̾ ẽ magis stipticũ: aut sugãt añ ipsũ ali
qd de cydoniis ꝛ granatis acetosis. Et non bibant
sup illũ aquã. Et si expectauerit ꝛ nõ bibãt oĩo erit
cura ꝑ se ꝛ ꝓprie qũ nõ mouentur ad eã. Et oꝫ vt ꝑ
mant eoꝝ extrẽa supiora vt attrahat nutrimẽtũ ad
ea ꝛ vt emplastrẽt stõi eoꝝ cũ medicis stipticis retẽ
tiuis frĩs ꝛ calidis ꝛ permixtis sm̃ ꝙ exigit disposi
tõ. Et oꝫ vt ponat in eis spica ꝛ mastix ꝛ myrrha ꝛ
tortelle. et almeisus ẽ plurimi iuuamẽti: quꝫ ponit ĩ
medicis. Epithima bonum quo linitur illud qd̾ est
iter stõm ꝛ epar: qñ cõicat ĩ fluxu buliãt. ʒ. x. absyn
thii cũ vĩo ꝛ coletur ꝛ ponat sup locũ cũ panno: de
ĩde sumãt rosaꝝ ꝛ balaustiaꝝ ꝛ myrti sicce ꝛ acatie
ꝛ heufistides ꝛ gallaꝝ partes equales ꝛ misceantur
cũ aqua myrti ꝛ ĩspisset absynthium predictũ ꝛ em
plẽntur cum eo. ¶ Et scias ꝙ tyriaca est conferens
valde omni fluxui ventris ĩ quo ĩtendit ꝛ deiicit vir
tutem ꝛ cꝰ causa non ẽ aꝑa neqꝫ cum eo est febris ve
hemẽs. Et consilium quod dandum ẽ illi q non ꝑ
mutat ex loco suo ꝛ iam retenta est eꝰ ascellatio quã
habuit sꝫ corpꝰ eꝰ non recipit nutrimentum est vt co
medat paruarum auium ꝛ almimebit pectora absꝫ
extremitatibꝰ eorum magis tardis ad descendendũ
ĩ patella coctoꝝ. Et similiter illi cꝰ appetitꝰ est ad cõe
dendum ꝛ debilitat eꝰ digõ: debẽt iste res ꝛ caro rubea
frixa cũ oleo: puluerizato desup cinamomo. et ĩsun
dat illud ẽt ĩ sirupo de cydoniis ꝛ mal.

¶ Tractatꝰ secũdus de curationibꝰ spetieꝝ solutio
num ventris diuersaꝝ predictaꝝ post cessationeꝫ a
cura vniuersali.

¶ Cap. i. de cura fluxus epatici.

IAm sciuisti causas fluxus epatici. ꝛ
sciuisti curationẽ cuiusqꝫ cause
oꝫ ergo vt redeas ad illud: et cures ma
litiã ꝯplexionis eius ꝛ apostema ipsius
ꝛ debilitatẽ ꝛ oppilatõem ꝛ repletõeꝫ
nẽ eꝰ sm̃ vnumquodqꝫ cum eo quod dr̃ in capitulo
suo. Nam qum tu feceris illud tunc iam curasti. Et
illud quod cadit ĩ hoc capitulo de errore est vt den
tur illi qui habet fluxum epaticuꝫ oppilatiuũ medi
cie constipatiue addentes in oppilatõne confortan
tes eam vt constringant naturã ꝛ perducit illud ad
errorem maximum. Et multotiens qdem linit ĩsipi
ens epar in hac ascellatõne cum inspissantibus san
guinem ꝛ extinguentibus epar per hoc ꝙ sunt frigi
da ꝛ ĩ hoc est mors ꝛ successio putrefactiõis: immo
oꝫ qum sciuerisꝙ causa in ipso est oppilatio in epa
te ꝛ mesaraica vt intendas cum apertõne oppilatõ
nis. Et iam laudate fuerunt passe pingues in hoc
capitulo ita vt quidam existimauerunt ꝙ ipse sanãt
fluxum lotiuum difficilem. Et nos quidem iam ex
perti sumus illud quod fuit res nõ longiqua ab eo
quod dixerunt. ¶ Et in inceptione ascellatiõis epa
tice primum est vt non approximet epar pani quo
niam epar non recipit ipsum: immo rectius est vt
sit contentus aqua sauich in die bis aut ter. Quod
si tolerat in fine sumat permixtionem milii cuꝫ eo d̾
coquendo: deinde colando ipsum faciat. Et si tole
rat vt comedat decoctum non colatum faciat: ꝛ in
decoctione sit sacraiati. i. de sauich cum. xx. sacraia
ti aque ꝛ decoquatur vsqꝫquo ingrossetur. qumqꝫ
in vase non fuerit varietas non erit maluꝫ vti adipe
galline. ¶ Et quando est ascellatio sanguinea epati
ca sicut pus tũc ñ oꝫ vt retineat desubtꝰ aliqd vt ñ re
tineat aliqd nocitiuum ꝛ accidat per illud nocumẽ
tum: imo denudetur regimen ꝛ cura desuper.

¶ Ca. ii. de cura fluxus stõatici ꝛ intestinalis absqꝫ
excoriatione: ꝛ primo de lubricatiuo.

IAm sciuisti qualiter curatur lubricitas sto
machi cum spetiebus suis. Et cura lubrici
tatis intestinorum proxima est illi ꝛ ꝓpõ
tionalis ei. Et cum hoc nos afferemus potiones ꝛ
ẽpla ꝛ cãones digniora istis locis ꝛ cãones ad eos
ĩ qbꝰ ñ sũt vlcerosi: ꝛ sunt vt permisceas stiptica for
tis stipticitatis cum medicinis calefactiuis dando
eas in potu ꝛ ponendo in emplastris. Et vt vtãtur
medicinis que adiuuant naturam ꝛ confortant spi
ritum sicut tyriaca magna ꝛ hõrusia ꝛ athanasia.
Et oportet vt administres narcotica quoniam ipsa
sunt fortis iuuamenti in hac egritudine. Et si signifi
cant significationes multitudinum phlegmatis la
bora in euacuando ipsum. Et si non valent medici
cine propinque fortes ꝛ fortes fortitudine tempera
ta: tunc fortasse indiges eis que sunt sicut helleborꝰ
verum euacuatio materiei huius egritudinis cũ vo
mitu est difficilis ꝛ mala ꝛ raro euacuat vomitus
phlegma descendens ad intestina. ¶ Et non opor
tet vt bibant aquam inquãtuꝫ possibile est. Ampli
us si bibũt eam non conceditur vt bibant eam om
nino calidam. Et vinum quidem vetꝰ subtile purũ
paꝝ confert eis. Et illud quod diuersificatur ab illo
nocet eis. Et si diligunt vt in secundis mensis come
dant: comedant in eis ea que sunt sicut sauich algo
here: aut sauich alcabs ꝛ sauich de siliquis: sauich
de granis granatorum ꝛ sauich de nabac. Corian
drum vero est fortis impressionis in retinendo cibũ
in stomacho. Et ex compositis bonis ad eos est il
lud quod ℞. semis arnoglosse ꝛ anisi ãboꝝ ana. ʒ. i.
ꝛ corticis granatoꝝ ꝛ san. draconis amboꝝ añ. ʒ. s.
ꝛ ẽ potio vna: ꝛ oꝫ vt bibat ĩ vĩo põtico. Et si fuerit
illic fe. tũc cũ aqua plu. Et ex cõpositis conferẽtibꝰ
eis est electuarium de gallis ꝛ electuariuꝫ de ture ꝛ
elin de siliquis. ¶ Et de ẽplis ꝯferũt eis sicut ẽplin
de seie lini cũ dactilis ꝛ ꝯfortat cũ eis q̃ sunt sic succi
cydonioꝝ ꝛ alũis hũidi ꝛ hypoquistidos ꝛ acatie
ꝛ balaustiaꝝ ꝛ masticis ꝛ rosaruꝫ ꝛ rubi ꝛ myrti ꝑ
tes equales. Et qñꝫ fiũt ex istis medicis maraîn cũ
cera ꝛ oleo sic ẽplin abrucalis ꝛ ẽplin rubus ꝛ em
plastrum de sausel qum fuerit caliditas. ¶ Facti au
tem propter vlcera intestinoꝝ cura est cura vlceruꝫ

et multitudo admistrationis exiccãtiuz stipticorũ
ex medicis frigidis sic est illud qd fit de acresta ⁊ su
machia ⁊ curet cura dysenterie quã dicemus. ¶ Et
qñ cã cholerica illic ẽ illa q effundit ⁊ vlcerat tc me
lius ẽ vt ipsa euet i estate cum vomitu ⁊ nõ eues eã ex
via vlcer. ¶ Et qñ cã eius ẽ phlã necessariũ est tibi
vt euacues phlegma p clistere dictũ in capitlo suo.
⁊ exicces cibũ ⁊ calefacias ipm ⁊ ponas ipum ex as
satis ⁊ alcalage factis ex carnib' leuib' ⁊ minora po
tũ aque. Deinde si idiges fortiori illo: tũc vtere aut
albo ad stõm: aut nigro ad itestina iferiora ⁊ est etiã
ex eis que euãnt linita.

¶ Ca.iii. de cura vlcerosi.

Medicamẽ bonũ ad lubricitatẽ humidam ⁊
est sicut cibus: ℞. passas nigras que coquã
tur ⁊ terant cũ suis iterioribus ⁊ misceãt cũ
eis cortices granatorum alborum ⁊ piper album ⁊
oleum omphacinum ⁊ comedatur cũ pane. Et oz
vt pmisceant cũ eo quod in ipso admistratur de sti
pticis frigidis mastix ⁊ tus: ⁊ si tolerat piper. ¶ Et
qum chronica fit solutio vẽtris lubricatiua ⁊ contin
git vt virtus cadat tũc necessariũ est i hoc vt incipi
as cũ equatione complexionis ⁊ calefactõe ei'. ⁊ fa
cias egr vti exercitio quod ipse tolẽt: aut facias ipz
igredi balneũ ⁊ premas eũ pressione subtili ⁊ frica
quod de corpore eius apparet: deinde da ei ad sor
bẽdũ iacenti non sedenti: imo coxa eius superiore ⁊
toto quod supra ipsam ẽ i pparatiõe aliqd de aqua
carnis fortis cum qua mixta sint vinuz stipticũ sub
tile ⁊ tortelle sicce. Et si tolerauerit virtus ⁊ cplo ei'
vt psequent adhibeas aliqd penetrare faciẽs sic, dia
pipereon ⁊ diacalamẽtũ: fac illud ita vt faciat ipum
penetrare: nã qñ feceris illd attrahet epar aliqd illi
us cibi ⁊ pfortabit eo. Reliquar ãt specier flux' sto
machi q est ifra lubricitatẽ plurimã cura nota est ⁊
appropiquat curationi lubricatiui. ¶ In illa g° cui'
cã ẽ cholera ru. plurima effusa ad stõm ⁊ itestina oz
vt tẽperes mẽbr i quo generat cholera ⁊ a quo pce
dit. s. epar ⁊ fel p illud qd sciuisti i. c. suo: et eues sup
fluitatẽ cholericã si fuerit plurima. ⁊ rectius illo ẽ cũ
vomitu si poss ẽ ⁊ leuet cũ fluxu vẽtris si non fuerit
i vtute debilitas ⁊ nõ timet vt accidãt vlcera aut qd
sint facta. Et post illud incipe in primis cum infrigi
dantib' ⁊ stipticitatẽ facientib' predictam. Et multo
tiẽs idem sanat hanc lesionem sumere i potu myro
bal. citrinos. Ipsi enim educũt choleram ⁊ faciunt
succedere virtutem infrigidatiuam facientez stiptici
tatẽ. Et ex eis que conferũt eis ẽ admistratio lactis
acetosi ⁊ proprie cũ spodio. Et similiter cũ aqua sa
uich ordei. ¶ Et si fuerit causa eius phlã curet cum
eis que educũt phlã ex ebibitis ⁊ clisteribus si fuerit
plurimũ valde: deide curet cũ eo qd constipat ⁊ ca
lefacit calefactione tẽperata. Et ex eis que pueniunt
ad illud est elin de granis granator quod est cũ ci
namomo ⁊ elm alcanzi: ⁊ trocisi de speciebus. Et si
phlã est vitreũ nõ ẽ excusatõ eor que sũt sicut troci
sci askiladis ⁊ suffuf facti ex aniuden ⁊ ameos ⁊ cy
mino i aceto posito ⁊ assato ⁊ semie lini torrefacto ⁊
galla ⁊ balaustiis ⁊ carui ⁊ myrrha ⁊ ture cum spo
dio sm q tibi bñ visũ fuerit de mensuratõe testimo
nii. ¶ Et si fuerit illic phlã ⁊ cholera simul ⁊ signifi
ficant illa exitus eius quod egredit ⁊ reliqua signa
iuuabũt si sumpserit myrobol. citrinor ptez. i. ⁊ na
sturtii partem. s. cũ quibus misceant zuccari ⁊ gra
nor myrti ⁊ sumac ⁊ carmesech omniũ ana sextaz
ptis illi'. ¶ Et si fuerit cã melia effusa ad ipz nos fa
ciem' ei capitulũ singlare qd appropriat ei cuz capi
tulis flux' melici ⁊ pportionabim' ipm ad splenem.
Sz ei q est sm cibaria ⁊ cibos singulare ẽt faciem'
capitulũ. ⁊ si non fuerit nisi debilitas fortis ⁊ mali
tia complexionis psiderabis malitiaz complexiõis
p signa sua. ¶ Et plurimũ quidẽ malitie pplexiõis
itestinor ẽ cõicans malitie complonis stomachi: ⁊
signa e' sunt signa illi'. ¶ Qd si debilitas fũit i dige
stiua sola ⁊ fũit frigus iuuãt cũ elo alcanzi ⁊ iuuant
cũ elo nro qd ẽ sz modũ hũc: ℞. xyloal. crudi ⁊ cy
mini i aceto ifusi ⁊ assati ameos carui. ʒʒ. assari ⁊ car
damomi iterior passular tritor partes equales ⁊
fiãt ex eis suffuf: ⁊ dosis sit vsqz ad. ʒ. iii. Et si fuerit il
lic vẽtositas plurima põam' i eo semẽ alceiabrã ⁊ se
mẽ rute. Et iter ppositũ quorũdã plurime vtilitatis
i hoc caplo. ℞. ʒʒ. semis feniculi ⁊ anisi ⁊ piperis lõ
gi ⁊ cardemomi omniũ ana. ʒ. iii. ⁊ semis ameos ⁊
apii ãbor añ. ʒ. iiii. ⁊ cassie ⁊ calami aromatici ⁊ ci
peri ⁊ xyloal. crudi oĩuz añ. ʒ. iii. ⁊. s. ⁊ galie. ʒ. v. ⁊
croci. ʒ. iiii. ⁊ gariofil. ⁊ blacte bizantie ⁊ nucis mus
chate omniũ ana. ʒ. iii. ⁊ sextã gnor myrti. ʒ. xx. in
formẽt ex eo trocisci ⁊ sit dosis eor sm mẽsurã testi
ficati. Et iuuãt i ea trocisci almarmaur, ppe si fuerit
virtus expulsiua debilis ẽt. Et iuuãt i ea ẽplã predi
cta calefactiua. Et si fuerit cũ debilitate expulsiue p
misce ea cũ absynthio. ¶ Quod si fuerit corruptio
pp calorẽ admistrabis medicias infrigidatiuas ⁊ sit
i eis stipticitas aliqua ⁊ igrossa cibũ ⁊ fac euz ex ge
nere frigidor grossor de quibus dixim' i ca° mali
tie digestionis. Et oz q adiuueris cũ eis que dixim'
in eodem capitulo. ¶ Quod si fuerit debilitas i re
tẽtiua pp frigus aut calorẽ admistrabis stiptica pre
dicta i initio capituli calida aut frigida. Et si fuerit
expulsiua etiaz debilis admistrabis suffuf de scoria
ferri i nuce muscata i sirupo de mẽta ⁊ admistrabis
emplã sm necessitatẽ.

¶ Ca.iiii. de cura fluxus cholerici.

Iam dixim' ipam i capitulo stõi. Et est pen
dẽs i fine rei cũ curatõib' dispositionũ epa
tis ⁊ fellis ⁊ stõi generãtiũ cholerã ⁊ oz vt
queratur illic.

¶ Ca.v. de cura flux' melancholici ⁊ ẽ spleneticus
fluxus i quo nõ ẽ excoriatio.

Oportet vt intendas in ipso curam splenis
⁊ causam eius cognoscas ⁊ opponas per
illud quod necessariuz est in eo. ¶ Et si fue
rit illic multitudo melancholie ⁊ exuberantia virtu
tis euacuabis cum decoctione epithimi ⁊ similib'
Et si grossa sicut fex ⁊ ñ fuerit ab apostemate i ipo
propter grossitudinẽ melie ipsius tunc admistrabis
in ipsa hoc solutiuũ si fuerit virtus fortis: ℞. salis gẽ
me ptem. i. ⁊ spine egyptiace partes tres. iii. ⁊ helli
nigri ptes. ii. decoquant itaqz spina ⁊ helleborus in
aqua fortiter ⁊ dissoluat i ipsa sal ⁊ colet. Et hec est
via fluxus eius ⁊ purgatõnis e' ab eo quod fluit ex
eo. ¶ Et si necessaria fuerit phlebotomia phlõa ⁊
conforta epar ⁊ conforta os stomachi. ¶ Et si cau
sa fuerit i fluxu stomatico melico propter illd qd ef
fundit ad stõm ex humorib' melicis pone sr splenez
vẽtosas retẽtiuas retento in eis illo quod ab eis cõ
prehẽdit ad stõz ⁊ itestina. Et postea ige cuz eo qd
est subtile pfortatiuum sicut est hoc cõpositũ qd est

nostrū: ℞.granoꝝ granatoꝝ.ʒ.x.been rubei torrefa
cti .ʒ.i. ꝛ semis alscebrā.ʒ.i.zedoarie.ʒ.i.karabe.ʒ. i.
ꝛ seminis rute.ʒ.i.rizi.ʒ.i.fiat ex eo suffuf: ꝛ sit dosis
eiꝰ.ʒ.iii. Et iteꝝ sumant grana granatoꝝ ꝛ passe ni
gre terant cū aceto ꝛ aq̄ ꝛ exprimat desup ꝛ colet ꝛ
ꝓiiciat desup salis paꝝ ꝛ origani ꝛ itigat cū eo. Si
aūt necaria fuerit fortiora hoc: sumāt turis cipeꝛi ꝛ
nucis cupssi ꝛ gallie ana.ʒ.ſ. ꝛ tortellaꝝ.ʒ.i bibatur
cum vino antiquo puro.

Ca.vi. de cura fluxus sanguis absq̄ excoriatōe.

Iam sciuisti ꝙ hic fit ex corpe. Et fit ex stō:
et intestinis supiorib' ꝛ iferiorib'. Et fit ex si
cteri. Et nouisti signa eoꝝ. Et q ex eo est vi
rulēt' ꝛ feculēt' ꝛ lotiuus cura ipꝫ ex parte epatis ꝛ
rectificatiōe ꝯplonis ei' ꝛ apertiōe oppilatiōis ipsi'
Et regimē antecedēs i curatiōe illi' est ꝯsideratio di
spositōis i repletōe: ꝛ consideratio cāꝝ facientiū ne
cessario. Qū ergo ñ ē ꝑꝑ ipm dolor ꝛ existimas ꝙ ē
ex corpe aut epate: ꝛ ñ cadit ꝑꝑ ipꝫ virtus nō retine
as ipm. Et si timet ꝙ cursus eius quandoq̄ facit
accidere excoriationē aut facit accidē debilitatem si
at phlomia ꝛ extrahat ex ꝯrio motus partis eius:
deinde administrent medicine stiptice restrigentes
san. Et in illo qui accit ex ruptura i venis itestinoꝝ
qñꝫ ꝑducit ad excoriationē festine. Oportet ergo vt
ꝯuertas studiū ad retinendū eū ꝛ inclinandū ꝛ ꝯri
um partis si fuerit illic repletio vehemēs ꝛ plurima
Et scias ꝙ potata ꝯstrictiua ꝯueniētiora st ei q ē
ex itestinis supiorib' ꝛ q̄ sequūt ea ꝛ q st super ea. Et
clisteria sūt ꝯueniētiora ei q ē ex intestinis iferiorib'.
Et i eo q est irer illa recti' ē vt aggregent vtreq̄ cura
tiōes. Et oēs medicie stiptice frigide ꝛ faciētes glu
tinationeꝫ ꝑdicte i eis que dicta sūt strigūt sanguieꝫ
ꝑcipue qñ in eis ponunt alumē ꝛ hematites vl sem
canabis tritū sic puluis ꝛ san.dra. ꝛ karabe ꝛ coral
lus ꝛ margarite: qū bibūt ꝛ fiūt ex eis clisteria. Et
qñꝫ idiges narcoticis. Et qñꝫ ē tibi necariū vt ꝯ
fortes ea cū illis i qb' cū stipticitate est fortitudo. Et
troc. de balaustiis in sūma eoꝝ q bibūt ē vl' fortis:
ꝛ troc. de se. acetos. ꝛ troc. de se. canabis ꝑ illud qd
scire fecimus. ꝛ succ' arnoglosse ꝛ succ' psilii ꝛ succus
barbe hircine i his capitulis iuuamītū ꝯferūt: ꝛ pro
prie qū ponūt i eis medicie singulares ꝑdicte ꝛ troc.
dicti in primis. Et iteꝝ sumat maloꝝ ꝛ cydonioꝛuꝫ
ꝛ rosarū siccaꝝ omniū añ.lb.ſ. decoquāt in quinq̄
lb. aque donec remaneat.lb.i.ꝛ.ſ. ꝛ ꝓiiciat sup eam
tantūdē olei ros. ꝛ coquat i vase duplici donec con
sumat aq̄ ꝛ remaneat oleū: ꝛ oleū illud administretur
i eis que bibūt. Clisteria vero restrictiua sunt ex
istis succis ꝛ ex aquis in quibus decoqunt stiptica
nota. Et pulueriʒēt sup ea que coqunt i eis: ꝛ ponā
tur i ipsis piguedines ex adipe renum capraꝝ ꝛ ex
oleo ros. bono vltimo: ꝛ dicem' ea i ātidotario. ꝛ di
cem' ea ēt in capitulo excoriatiōis ꝛ eligem' ex eis
salua tempata in qb' nō sunt medicine acute ꝛ affer
mus quedā hic. Clistere bonum ex eis que exposui
mus: ℞.corticū granatoꝝ ꝛ arnoglosse ꝛ siliquarū
spine ꝛ sauich alnabac ꝛ sauich rizi omnium ana.ʒ.
viii. ꝛ sumāt d gallis imaturis.ii. ꝛ balaustiaꝝ ꝛ ros
oium ana.ʒ.iiii. effundat sup ea aq̄ emina .i. cū ꝑua
aqua. Et si fuerit aqua illa aqua virge pastoris erit
valde bona: deinde decoquat cū facilitate donec re
maneat fere tertia eius ꝛ colet ꝛ sumat alūmnis.ʒ.ſ
ꝛ san.draco. ꝛ acatie ꝛ hematitis vel seminis canab
ꝛ balaustiaꝝ ꝛ succi barbe hircine ꝛ gūmi ꝛ bdellii
assati ꝛ ceruse plumbi ꝛ ostracoꝝ adustoꝛuꝫ ꝛ luti
rubei ꝛ armeni omniū ana.ʒ.i. ꝛ olei ros.ʒ. vii. ꝛ in
ſtioris adipis capraꝝ.ʒ.vi. ꝛ q vult pōat i ipso opii
pōd' danic vsꝫ addanic. ꝛ.ſ. ꝛ clisterizet cū eo. Et
qū ē itentio i clisteri ſtentio san. nō ē nece vt igrosse
tur cū facientib' glutinationē ex rizi ꝛ milio ꝛ simili
b'. Et qū ē i ipso regimē excoriatōis aut regimē am
boꝝ sil necriū ē illd ꝛ studebim' vt hec duo non fa
ciant igredi i clisterib' ventositateꝫ. Et ex suffuf forti
b' i hoc capitulo ē vt sumat acatie ꝛ gūmi arabici ꝛ
semis hyusqami albi ꝛ opii ꝛ ceruse plūbi ꝛ luti ar
meni ꝛ karabe ꝛ gallaꝝ imaturaꝝ omniuꝫ ꝑtes eq
les contere ea ꝛ aggrega ipsa cū medicamie decoc
to calido ꝛ fac ex eis similitudies glādiū. In eo
vero q est ex ficteri sufficit vt admistres has medici
nas sumat merdasengi ꝛ balaustie ꝛ ceruse plumbi
ꝛ ostraca assata ꝛ admīstrent sup locū post ablutio
nē ꝛ mūdificationē. Qū ergo feceris hoc ꝛ ſma
neat sup te egritudo ꝛ nō retinet: ñ iuenis ei excusatō
nē qn liges ambas man' ab ascella strigēdo vehem
ter ꝛ frica extrēitates eoꝝ vehement ꝛ sedeat eger i
aq̄ ſra estate ꝛ i aere ſro i hyeme ꝛ da ei ad potāduꝫ
aq̄ ſram ꝛ effunde sup e' sorbitiōes succos ſros ꝛ in
ſratos: ꝛ sirupos ꝯstrictiuos: sic rob d acresta ꝛ rob
de ribes ꝛ similia inſrata cū niue.

Ca.vii. de cura excoriatōis itestinoꝝ ꝛ vlcerum.

Oportet vt ñ sit error i excoriatiōe itestioꝝ.
Fortasse eni nō est illa q̄ idigeat eo i quo est
vl' vehemēs ꝛ ē in admistratione e' in ipsa
ꝑnities: et est in ipsa iſratio vehemēs ꝛ dare melōes
idos ꝛ lactucā ꝛ portulacā est sufficiēs i cura. Qum
q̄ꝫ admīstras clisteria i qbus ponunt medicie caute
rizatiue ē ꝑnitiosum. Et oꝫ vt cures sicut sciuisti
illud qd est i itestinis supiorib' cū ebibitis ꝛ qd est i
iferiorib' cum clisterib' ꝛ qd est i medio cum vtrisq̄
curis. Deide primū qd oꝫ te ꝯsiderare est dispo
tio cause faciētis excoriationeꝫ et vlcera itestinoꝛuꝫ:
an est adhuc i effusiōe. Et an cā e' ascendēs sit ex ru
ptura: aut repletōe: aut aꝑate remanente: aut est ſtē
tū ꝛ abscissū ꝛ iā destructū ē ꝛ remansit vestigiū ei'
ex excoriatione ꝛ vlcē. Et nos qd iā dedim' signa in
hoc. Si ergo cā effundit ꝑpara i abscidēdo ipaꝫ
ꝛ ꝯstrigēdo ipsam cū eo qd iā sciuisti i loco suo.
Et si fuerit necaria eūo ꝑꝑ malitiā hu. fac eaꝫ cuꝫ ti
more ꝛ cautela ꝛ stude vt sit solutiuū ñ vehementer
nociuū vestigio ꝛ vlceri: imo sit sicut myrobal. Et
rectifica ipm cū eo qd miscet ei ex eis que sunt sicut
dragagan. ꝛ que sūt silia illi. Qd si tibi poſe est vt ꝑ
hibeas ipm a cibo duob' dieb' vt fiat corpus auaꝝ
eius qd effundit ab eo fac. Et qū volueris ipm ciba
re ciba eū lacte decocto cū lapidib' ꝛ decoque ſꝫ ꝙ
ꝑteriit i ca° suo. ꝛ iste cib' ē ſm semitam medicie.
Cib' vo ipse apd necitatē ꝛ apparitionē debilitatis
ē i° cui' q̄ꝫtitas miorat ꝛ ꝯfortatio multiplicat ipsius
sic epar gallie piguis ꝛ paꝝ pāis de simila ꝛ dcliuis
ad azymitatē ꝛ testiculi galloꝝ ꝛ oua sorbilia q ascē
dūt a sorbilib' ꝛ descēdūt ab assatis fortibus: ꝛ qñq̄
iuuat valde ex piscib' assatis calidis et ꝑedib' deco
ctis in lacte dulci. Et rizi torrefactū ē bonū eis valde
qū sugit ipm. Et oꝫ vt ꝯserues vtutē e' ēt cū rob fru
ctuū ꝛ cibis dcis i ca° ꝑ°. Et sit sal e' sal gēma ꝛ sit
torrefact' ꝛ non oꝫ vt bibat vinū nisi qñ nō multipli
cat caliditas: tunc ei bibat ex eo paꝝ quod sit nigꝝ

ſtipticum ⁊ aqua eius ſit aqua frigida. ¶ Et nō eſt
conueniens vt in ꝑmis incipiat a medicinis puris
ſingularibus cuʒ q̄litatibus ſuis ſtipticis ⁊ aſperis.
Et qñ dolor ſit fortior indiges neceſſario facientibꝰ
glutinationeʒ vt fiat ſicut maraʒ ⁊ liniat̄ ſup faciē in
firmi. ¶ Et om̄es medicine infrigidatiue facientes
ſtipticitatē permixte cum glutinatiuis ſunt iuuatiue
niſi accidat corroſio: fortaſſe ei tūc indigebis abſter
ſiuis ⁊ cauterizatiuis ꝑmixtis cū eis q̄ leuia ſūt ſine
mordicatione. Et oʒ vt det̄ in potu hn̄ti excoriatōʒ
illud qꝺ in potu eſt ex ſeibus ⁊ aliis in aqua frigida
⁊ non in aqua calida. Et reubarbaro quidem ineſt
proprietas mirabilis in vlceribus inteſtinorum ⁊ in
fluxu algaras: ⁊ proprie quādo datur in potu in eo
quod eſt ſicut aqua arnagloſſe cum pauco vino an
tiquo. Et glandes aſſare ⁊ ſilique virtutem habent
fortem coniuncte ⁊ ſeparate ⁊ ſemen roſe ē mirabile
valde. Et nos iaʒ experti ſumus illud qꝺ dixerīt qui
daʒ ꝙ qñ dant̄ ex eo in potu.ʒ.iiii.cum aq̄ fr̄a remo
uent̄ ab eo. Lutum autem ſigillatum eſt iuuatiuum
valde omni excoriationi: ita ꝙ corroſioni de quo in
potu dat̄ poſt mundificationē corroſiōis ⁊ ſordiciei
cum clisteri aliquo ex cliſteribus que diximus. Et ſi
militer cum cliſtere fit cum luto ſigillato in ſucco ar
nogloſſe ⁊ ſtella ſcemius etiā ⁊ ſucco portulace. Et
ex eis q̄ ēt ꝯferunt ad illud eſt ſuccus mori quod nō
maturat̄: ⁊ ſimilr̄ ſirupus herbe caude equi: ⁊ ſuccꝰ
herbe tinctorꝝ citrine ibibitus ⁊ cliſterizatꝰ. ¶ Et di
xerunt quidā in medicinis hꝰ ca. pedē albacoham.
⁊ exiſtimo ꝙ ſit pes corui. ⁊ dī ꝙ hyp. quʒ dixit pes
albacoban intellexit folia ficus: ⁊ hoc nō ē ex eis q̄
cōueniūt in hoc ca. ¶ Et potare coaguluʒ leporis
⁊ caſeum ablato ſale eius ab eo ſm ꝙ diximꝰ in caº
ꝑmo eſt vehem̄ter iuuās eos ⁊ ꝙ eſt vltimū in corro
ſione. ¶ Et qū accidit excoriatio ꝓpter medicinam
ebibitam: tūc ex rebus iuuatiuis eſt vt fiat cliſter̄ cū
butyro ⁊ ſan. drac. ſ. ponant̄ in.ʒ.xxx. butyri ex.ʒ.i.
ſan. draconis vſqʒ ad.ʒ.iii. Et ex cōpoſitis valentibꝰ
ad eos ſunt trociſci de ſuffuſ frigidi ꝑdicti. ¶ Et ex
eis que illis bona ſunt eſt panis qū pulueriʒat̄ ſup
vinum ⁊ det̄ in potu ex eo ⁊ bibat̄ poſt ip̄m aq̄ fr̄a:
⁊ ex eis que conferūt eſt vt ſumat̄ cineris oſtracorꝝ
fluuialiū ptes.iiii. ⁊ gallarꝝ partes.ii. ⁊ pipis pars.i.
terantur ⁊ cribellent̄ ⁊ pulueriʒet̄ ex eo pondꝰ.ʒ.i.ſr̄
cibuʒ ⁊ bibatur cuʒ aqua frigida. Et filoniuʒ eſt eis
iuuatiuum etiaʒ quʒ bibūt ip̄m cum aqua frigida.
Suppoſitoria v̄o ⁊ cliſteria cōuenientia ad hoc ſūt
ſicut cliſteria ⁊ ſuppoſitoria cōuenientia ad fluxum
ſan. abſolute additis in eis in ꝑncipio facientibꝰ glu
tinatōeʒ ſtipticis: et in fine eius ſi perducit ad corro
ſionē mundificatiuis ⁊ cauteriʒatiuis: ⁊ vſqʒº diſſol
uat̄ illud qꝺ eſt ſup inteſtina ⁊ remaneāt manifeſta:
non oʒ vt pertrāſeas glutinationē faciētia ⁊ ſtiptica
Et dixerunt quidā ꝙ oʒ ne acatia mittat̄ in cliſteri
qū nō eſt in egritudine ſan. ⁊ non eſt hoc aliquid: de
inde qū mundificat̄ vlcus incipiat̄ cū exiccatiuis ſti
pticis glutinatiuis ⁊ pinguibus: deinde in fine eius
ſi perducit ad corroſionē cū mūdificatiuis ⁊ cauteri
ʒatiuis. Et ſunt quidaʒ hoīes qui permiſcēt reʒ mo
dicam de calidicon in quibuſdā ſuccis. Et cliſteria
ſalua conferunt ei iuuamētuʒ maximū. Uerum qū
non ducit neceſſitas ad illud qꝺ eſt acutuʒ ⁊ ad illꝺ
qꝺ ē acetoſuʒ: tunc melius eſt vt non adminſtret̄. Et
oʒ vt permutatio fiat ꝑmū ad acetoſa: deinde ad ca
lida. Et qñ exigit neceſſitas ⁊ corroſio: tūc nō cures
⁊ ſi cū calidicon admiſtres neceſſitatē tuā in eo. Et
qñʒ rectū eſt vt incipias cuʒ aliquo narcoticorꝝ: de
inde admiſtra cliſteria acuta niſi qum nō tolerat ip̄a
infirmus: ⁊ de iſtis acutis ⁊ illis q̄ fiunt ex arſenico
timet̄ denudatio cutis poſt cutē donec perforent̄ in
teſtina. Et ꝓpter hoc oʒ vt ſit inceptio in admiſtran
do ea qum ſcis ꝙ vlcus iā corruptuʒ eſt. Et nō tar
datur vſqʒ ad horam in qua timet̄ ꝙ accidat foram̄
ꝓpter dilatationē vlcerū ⁊ ꝓfunditatē eorꝝ. Et ſcias
ꝙ adeps caprarꝝ ē bonuʒ ſuper totū illud qꝺ aggre
gat̄ ad cliſteria ex glutinatiuis: eſt ei ſuccurrens ⁊ ſe
dans mordicationē ⁊ portat ſuper locuʒ egritudīs
velociter. ⁊ hoc etiā non eſt neceſſariuʒ niſi in princi
pio egritudinis. Et qñ peruenit ad ſaniem indiges
mundificatiuis: deinde illis que ſunt fortiora. Et in
diges ſi in duritiē lapidis conuertat̄ pinguibꝰ ⁊ glu
tinatiuis ⁊ ſeperantibꝰ inter medicinā ⁊ egritudinē.
Et qum ſciueris ꝙ vlcera ſunt ſordida: tunc mūdifi
ca ea cū eis que ſunt ſicut aqua mellis. ⁊ fortior illa
eſt aqua ſalis ⁊ aqua in qua condiuntur oliue ſalite
⁊ decoctio piſcium ſalitoruʒ. Et neceſſarium eſt tibi
in ſanie vt admiſtres ea que ſunt ſicut trociſci de ar
ſenico ꝓculdubio qū pertranſierit egritudo nouita
tē ⁊ ſi ꝓhibuerit ab eis ꝓhibitor. Et ſcias ꝙ cliſteria
pinguia glutinatiua ſedant dolorē eius qui hʒ vlcꝰ ī
inteſtinis ſuis corroſiuum: ſed nō ſanant: ⁊ nō cures
in corroſione niſi de medicinis cōferētibꝰ corroſiōi:
⁊ ſunt mūdificatiua abſterſiua cum exiccatiōe ⁊ ſti
pticitate ⁊ ea ex quibus fiunt trociſci. Et non oʒ vt
multiplicent̄ ſuper ea glutinatiua ⁊ pinguia: ⁊ ſepa
rent inter ea ⁊ inter corroſioneʒ ⁊ valentia corroſiōi.
⁊ qñʒ ledūt ⁊ doloreʒ faciūt: ſed nō reſpitiat̄ ad illꝺ.
⁊ ſcias ꝙ qñ tu multiplicas cum cliſteribus acutis:
vt facias ſequi ea incarnatiua aſſumpta ex ſtipticis
glutinatiuis: ⁊ illud qū ſciueris ꝙ caro ſana appet.
Et qū aggregātur febris ⁊ debilitas ⁊ corroſio ⁊
fuerit caliditas ⁊ nō pōt eger vti eiſ que ſūt ſic̄ troci
ſci de arſenico ſolis: oʒ vt diſſoluātur ī aqs fructuū
ſtipticorū frigidorꝝ ſicut acreſta ⁊ ſumach ⁊ ribes ⁊
granata ⁊ roſa: ⁊ que ſunt illis ſimilia deide exiccen
tur: ⁊ multiplicet̄ ſuper eos illud ⁊ admiſtretur. ¶ Et
quādoqʒ nō eſt excuſatio qn miſceantur hyuſquia
mum album ⁊ opium cum eis: aut premittant̄ nar
cotica ſuper ea: aut detur infirmo cibus laudabilis
Et maior ſumma horū trociſ. eſt a.ʒ.ʒ. vſqʒ ad.ʒ.ii. ⁊
quādoqʒ eſt rectius vt ponat in aquis eiꝰ infrigidā
tia ſtiptica: ⁊ de eis ſunt lētes ⁊ cuppule glādium: ⁊
illud adiuuat ī hoc vt accidat cortex. Et ex eis que
fortem faciunt dolorem eius ⁊ iuuamētuʒ ſimul eſt
vt cliſteriʒentur cum troc. de arſenico in aqua ſalſa
qum vehemens eſt groſſitudo materiei. Et quādo
qʒ ſufficit febricitantibus ⁊ debilibus ⁊ illis quorū
ſenſus fortis eſt ⁊ nō tolerant acuta cliſteria hoc re
gimen: Incipiant ⁊ cliſteriʒentur cum aqua mellis:
deinde poſt q̄ttuor horas cum aqua ſalis: deiñ det̄
eis in potu lutum cum aceto mixto cuʒ aqua: ſanat
ei eos. Et ex regimie in caº cliſteriorum eſt vt cliſter̄
fiat paulati per vices: ⁊ qum dolor fit fortior tūc ſuc
curre cum oleo roſ. ⁊ cliſteriʒa cum eo. ¶ Cliſteria
v̄o que adminiſtrant̄ in retentiōe ſan. ⁊ ꝓhibitione
fluxus eius ſunt alia ⁊ ſunt ꝓxima cliſteribus ꝓhibi
bitōis fluxus ventris. Et quādoqʒ fiunt ei troc. qui
adminiſtrant̄ in eo per ſe. ¶ Et nos quidē dicamus

nunc clisteria ⁊ collyria ⁊ troc. qui ingrediuntur in
clisteribus. Ex clisteribus itaq₃ leuibus in hoc ⁊ in
fluxu ventris calido est vt fiat clistere cũ aqua arno
glosse sola: aut cũ aliquibus troc. quos dicaz. ⁊ fiat
clistere cum pane similagineo azymo trito in succo
Et ex clisteribus leuibus est vt sumat̃ aqua ordei ⁊
oleuz amigdalinũ ⁊ vitellus oui ⁊ aqua rizi decocti
cum adipe renuz caprarũ annualium ⁊ colent̃ ⁊ ꝓii
ciant̃ in luto sigillato. ⁊ silr̃ decococtio rizi assati de
cocti cum adipe caprarũ: ⁊ qñq₃ ponunt̃ cum eo in
ipso cortices granatorũ ⁊ galle: ⁊ silr̃ clister̃ aq̃ sauic
⁊ luti sigillati. Et iterum clistere iuuatiuum qum est
caliditas vehemens: succus rasure cucurbite ⁊ por
tulace ⁊ arnoglosse ⁊ succus virge pastoris ⁊ grani
myrti ⁊ lentes a quibus aqua bis eiecta est. Aggre
ga hos succos ⁊ committe cum eis oleum roſ. ⁊ ce
rusatum armenuz ⁊ acatiã ⁊ tutiam: ⁊ si indigueris
opio pone in eis ſm necessitatem ⁊ dispõnem. De
scriptio clisteris conueniẽs excoriatõi etiã: ℞. corti
ces amigdalarũ ⁊ cortices fistici ⁊ granatorũ ⁊ gall̃
⁊ sumac ⁊ folia senticis ⁊ radicem alientum. elixent̃
itaq₃ cum vino donec inspissent̃: deinde colet̃ ⁊ terã
tur aliqui trocisci clisteriorũ ⁊ ponant̃ in eo cũ oleo
myrtino. Collyriorũ aũt ad excoriationẽ mediciarũ
matres sunt myrrha ⁊ tus ⁊ crocus ⁊ sandaraca ⁊
alumen ⁊ storax ⁊ castoreuz qum adest opium ⁊ li
tiuz ⁊ charta cõbusta ⁊ san. draconis ⁊ cornu ceriii
num adustuz ⁊ chimolea ⁊ luta que currunt cuz ea
⁊ climia ⁊ merdasengi ⁊ que sunt silia illis. ⁊ quãdo
q₃ necessaria sunt atrimenta ⁊ arsenicum. Collyriũ
ad excoriationem ⁊ tenasmonẽ: myrrha ⁊ crocus ⁊
tus ⁊ opium conficiantur cuz albumine oui. Aliud
sandaracca storax myrrha crocus opiũ: conficiant̃
cum aqua arnoglosse. ¶ Et qñz fit ex h⁹mõi medi
cinis marã cum oleo roſ. ⁊ cerusa ⁊ admistrant̃ sup
pãnuz ⁊ frustum cotti ⁊ ponitur in ano ſm ꝙ ponit̃
in ipso tenta ita ꝙ equet̃ illud ⁊ mundificet̃. Trocis.
aũt clisteriorũ excoriationis sunt sicut trocis. de arse
nicis ad excoriationem: ⁊ trocis. stelle: ⁊ oz vt seruẽt̃
in vinatia vue vt cõseruet̃ i eis virtus ⁊ tro. ð charta
combusta. Descriptio tro. charte combuste. ʒ. x. ar
senicorũ adustorũ ⁊ corticis eris ⁊ alumis iameni ⁊
gallarũ ⁊ calcis que nõ est extincta oim̃ añ. ʒ. xii. fiãt
ex eis troc. cum succo arnoglosse quorũ vnusquisq₃
ponderet. ʒ. iiii. ⁊ paruo ex eis admistret̃ pondus. ʒ.
i. ⁊ magno troc. i. integer. Tro. alius: ℞. sumac ⁊ ca
pita granatorũ ⁊ succutum ⁊ balaustiarũ ⁊ grana a
creste ⁊ calcantũ ⁊ colcotar ⁊ eris adusti ⁊ antimõii
oim̃ añ. ꝑtem. i. floris eris ꝑtẽ. ſ. fiant ex eis trocisci.
Tro. fortis: ℞. calcez ⁊ alcali ⁊ acatiaz ⁊ gallas arse
senicum ⁊ terant̃ cum aceto aliquibus dieb⁹ ⁊ infor
ment̃ troc. ⁊ ex fortitudine eius qñz sufficit vt cliste
rizet̃ cum aqua arnoglosse. ¶ Empla aũt ⁊ epithi
mata iuuantia in hoc sunt empla p̃dicta in ca. cura
tionis fluxus ventris absolute. Et iam expertuz est
epithima de troc. stelle cum aqua myrti ⁊ contulit
ei valde. Et qñ non cessat dolor tunc sedeat infirm⁹
in tina in cuius aqua decocta sunt stiptica nota cuz
aliquantulo aneti ⁊ fenugreci ⁊ altee: ⁊ si fortior fiat
sitis ⁊ angustia in excoriatione cholerica admistra
lac acetosum decoctum in aqua sauic que vtraq₃ in
frigidate sint. Qð si dolor adeo fiat fortis donec ap
propinquet syncopis non erit excusatio nacortico
ruz: ⁊ ante illud clisteriza cum adipe vaccino cũ aq̃

sauic ordei absq₃ expulsione. Et fortasse sedabit̃ do
lor ⁊ abscindet̃ egritudo ꝓpter illud qð accidit de e
quatione hu. ⁊ si nõ sedat̃ cura cum eo qð scis. Et si
vis clisteriza in h⁹modi hora cum hoc clisteri: sũat̃
aqua kist ordei ⁊ rizi ⁊ adipes renũ caprarũ ⁊ oleuz
roſ. ⁊ gũmi arabicũ ⁊ cerusaz ⁊ vitelluz oui: cõq̃sset̃
oĩa in loco vno: ⁊ si vis pone in eo opiũ ⁊ admistra
Et si fuerit excoriatio phl'atica tunc necessariuz erit
vt incipias in curatione eius cum eo qð incidit ⁊ e
ducit ipm̃ ⁊ facit quiescere ab eo: ⁊ cibet̃ cũ h⁹mõi
donec sint cibi eius etiã pisces saliti ⁊ synapis cum
sicla ⁊ almuri ⁊ alcauguamic. sint ticture eius ex eis
que sunt sicut granatorũ grana cum oleo cum seib⁹
⁊ synapi que incidunt. Et quãdoq₃ multiplicatur
cibatio ⁊ albusir assato: qum iam sumpserit aliquid
ex medicinis que ad caliditatẽ decliuez sunt sicut al
canzi ⁊ cardomomũ iuuat̃ cum eo. Et dixerũt qdã
ꝙ quidã habẽs vlcera intestinorũ iuuatus est cum
electuario qð omni die sumebat in potu cum vino:
deiñ cibat̃ albusir assato: fecit illud aliquibus dieb⁹
⁊ videtur ꝙ sit illud huius generis. Et iam dixerũt
ꝙ quidã homo fuit curans dyasenteriã añcedentẽ
cura mortificante aut sanante in die vno. Cibabat
hoiez pane cuz cepe acuto ⁊ minorabat potuz eius
in illo die: ⁊ clisterizabat eum in mane cum aq̃ salis
acuta: deinde consequebat̃ illud cum clisteri medici
ne fortioris ex clisterib⁹ incarnatiuis. ⁊ si tolerabat
dolorem eius cũ quo curabat̃ sanabat̃: ⁊ si non mo
riebat̃. Et erant clisteria eorũ ex h⁹mõi clisteri: ℞. sã
suci cymini carmeni salis foliorũ aldemest hũidorũ
meliloti oim̃ añ. ʒ. i. ⁊ olei kist. ii. decoquant̃ in oleo
donec cõsumat̃ tertia ⁊ colet̃ ⁊ admistret̃ illud oleũ
clisterizando. Et iterũ confert eis clistere cum deco
ctione rizi. ⁊ qñz ponunt̃ in ea pisces saliti. Ceratuz
dictuz in hac specie egritudinis: ℞. carnis dactilorũ
pondus. lb. ii. ⁊ ſ. masticis. ʒ. i. ſ. ⁊ aneti hũidi. ʒ. vi.
⁊ aloes. ʒ. i. ⁊ cere. ʒ. x. ⁊ olei rutacei ⁊ olei roſ. q. suffi
cit. ⁊ qñz ponit̃ in ipo semen nasturtii ꝓp̃e qñ sentit̃
phl'a vitreum. ¶ Excorticationi aũt melice post re
gimen melie ⁊ splenis ſm ꝙ diximus in loco ante
hunc: ⁊ post rectificationẽ regiminis confert suffuf
de luto: ⁊ conferunt ei clisteria de rizi ⁊ sint i eis spe
cies aromatice ⁊ semia calida ⁊ lenia ⁊ seia stiptica.
Et ponant̃ in eis oleũ roſ. ⁊ vitellus oui: ⁊ eorũ cibi
sint a quib⁹ generat̃ san. Et qñ fuerit vlcus malignũ
nõ erit excusatio qn fiat clistere cum aq̃ salis gẽme:
deinde sequaris ipm̃ si indiges eo cũ illo qð tã valð
mundificat donec appareat caro munda: deiñ cura
cum clisteribus incarnatiuis. Et clisteria lenia ad h°
sunt sicut clistere in quo ponunt̃ spine egyptiace ꝑ
tes. iiii. hellebori nigri ꝑtes. ii. decoquant̃ cum aqua
⁊ sal gẽma. ꝙ si illud nõ ꝯfert: tunc administrentur
troc. de arsenico. ¶ Excoriatio aũt que fit ex fece cu
rat̃ cum eo qð lenit nãm ⁊ sint in eo lenitas ⁊ vnctu
ositas ⁊ glutinatio ⁊ lubricitas. Et p̃mittat añ cibuz
sicut vitellũ oui sorbilis: ⁊ sicut ius galli decrepiti: ⁊
sicut iura alessidabegi facta ex pilulis facilibus ipin
guatis. Et admistrent̃ clisteria lenitiua ex succis glu
tinatiuis lubricatiuis simul cum oleo roſ. ⁊ vitello
oui ⁊ silibus. Et qñz confert quz ꝓlongat̃ hec exco
riatio vt sumant̃ semen lini ⁊ sem̃ psilii: se. maru ⁊ se.
altee: ⁊ accipiat̃ mucilago eorũ ⁊ det̃ i potu añ cibuz
Ipsa ei aggregat ad lubricitatẽ ⁊ sedationẽ doloris
⁊ glutinationem. Et sumere pruna ante cibum qñz

remouet hoc accidens. ¶ Excoriationi vo facte suc
cessione potus medicine conferunt medicine singu
lares glutinatiue predicte. Et conferunt ei dragagã
tũ assatũ de q° bibant in lacte acetoso. ʒ. iii. ꝛ. ʒ. ꝛ qd
est supra. ꝛ confert ei valde vt fiat clistere cũ butyro
vaccino recenti bono. ꝛ qñqȝ ponit in ipo aliquid de
san. draconis. ꝛ qñqȝ confert ius ventrium in aliqua
excoriatione cholerica ꝛ non est medicina omniuȝ.

¶ C. viii. de cura fluxus ventris facti pp cibos.

Cura nota ad istos est vt phibeat descensio
eius duȝ non accidit colirica fortis supflua
Sed si fuerit ex multitudine cibi fiat illud ꝛ
admistretur fames post illud. ꝛ qñ descenderit sũat
aliqd ex robub stipticis. Et si acciderit debilitas su
mat alcanzi: aut sussuf de granatis. ꝛ si sentit debili
tas in stõ cũ eo qd accidit d multiplicatione ꝛ signi
ficat illd id qd accidit de rugitu ꝛ ventositate sumat
balaustiaꝝ ꝛ turis ꝛ ameos ptes equales ꝛ conficiã
tur cum passis tritis cum suis interioribus ꝛ come
dat ex eo omi mane qͣtitatẽ nucis. Et iteꝝ sũat me
dicamẽ e e acoro ꝛ alcameerzech dictũ i ãtidotario.
In facto aũt ex corruptione ciboꝝ in seipm aut in
eo: aut qualitatib' malis in eis: aut velocitate admi
stratiõis eius in eis oȝ vt sumat postea cibos boni
chimi. Et curet impssio remanẽs ex calore ꝛ frigoꝛ
cũ eo qd scis ex eliis frigidis aut calidis: ꝛ si fũit cã
viscositas coꝝ ꝛ lubricitas ipsoꝝ: converte ad eos
illud in quo cum lenitate est stipticitas. Frigus aũt
eoꝝ ꝛ caliditas ipoꝝ sunt sm q eis ꝯuenit. ¶ Et si
cã fuerit pmissio lubricitatis pmittat stipticum. Et si
cã fũit postremitas eius cuius velociter fit digestio
apud regimen: tunc sumat spodiũ ꝛ aliqd de robub
vt rectificet stõus ab impssione eius cuius alteratio
nocuit ipm. naȝ sm plm accidit calefactio. ꝛ si faciat
accidere raro frigiditatẽ pp acetositatem cibi in qui
busdaȝ dispõnibus h' mõi regimen sumat spodiuȝ
cum canzi. ¶ Et si cã fuerit paucitas cibi: aut subti
litas sbe eius cibet post ipȝ carnibus grossis mosu
sat ꝛ ꝯditis cũ stipticis ꝛ cum aceto pparatis: ꝛ pisci
bus salitis ꝛ silibus. ¶ Quod si timeat debilitas di
gestionis cum hoc cum seminibus condiaetur.

¶ C. ix. de cura fluxus cerebralis.

Oportet vt hñs eum oio nõ dormiat super
collum ꝛ qñ excitat a sõno est ei necessariũ
vt vtat vomitu qͣtenus egrediat hũoꝛ gros
sus effusus ad stõm ex capite capiens fluxuȝ. Et vt
admistret illud qd diximꝰ in ca. catarri de rasione ca
pitis ꝛ fricatione eius cum rebus asperis ꝛ ex vapo
ribus capitis ꝛ admistratiõe rubificantiuȝ ꝛ cauteri
zantiũ super ipȝ ꝛ ex confortatõe eius ꝛ rectificatõe
ꝯplõnis eius. Et qñqȝ necessariũ est cauterium: ꝛ nõ
oȝ vt admistret retentio eius a stõ cum medicinis sti
pticis ꝛ magnificet timoꝛ: imo oȝ vt extrahat illud
qd de eo aggregat supius per vomitũ: ꝛ illud qd de
scendit ex via intestinoꝝ: ꝛ si non cum alio saltez cũ
clisteribus: ꝛ restringat illud qd de eo descendit ad
ventrẽ: non cũ illo qd ꝯstipat: qꝛ sedeat mã in vẽtre
imo cũ eo qd est simile illi quo retinet ex pectoꝛ: ex
eis que diximus in suo ca. ꝛ cũ eo qd docuimꝰ te in
ca. cure catarri ex abscissione cãꝝ facientiũ catarruȝ
ꝛ rectificatõe eaꝝ. ¶ C. x. d cura fluxꝰ oppilatiui.

Fluxus oppillatiui plm fit cũ periodis: siue
sit a corpore toto: aut sit ab oppilatione in
epe: aut inter epar ꝛ intestina. De errore igi
est vt cadat additio in oppilatione per stiptica: imo
oȝ vt iuuet qd expellitur ab oppilatione cũ euõne.
Qñqȝ euãt vie ab eo misceant medicine aperitiue
oppilationum vt aperiãt eas. Et qñqȝ necessariũ est
in aperiendo oppilationes solutiuum fortiter attra
hens mãs grossas generãtes oppilationẽ ꝛ clisteria
fortis aperitionis ꝛ attractionis. Et vomitus est ex
reb' magis iuuatiuis ad illud qñ cadit ex obuiatõe
ipius queadmõȝ testat hyp. ¶ Et rectius quidẽ est
hñti hãc egritudinẽ vt comedat cibũ suũ in plibus
vicibus nõ in vice vna: imo in oi hora quãtitatez q
pertinet ei de cibo suo: deinde oȝ vt priat: deinde oȝ
vt ꝯsequi facias cibum suuȝ: illud qd adiuuat ad pe
netrandum cum velocitate ꝛ aperiat oppilationeȝ
cibo. ꝛ melius illo toto apud G. ẽ dicalamitũ ꝛ det
de eo ante cibum vsqȝ ad aur. i. ꝛ qum digerit cib'
det etiã de eo quãtitas. ʒ. ʒ. Et vinuȝ vetus forte sub
tile paucum est bonum valde: quin admistrat post
cibum. ꝛ tyriaca est res magis iuuatiua ad illud. Et
qñ rectificat digestio cibi balneet. Fricatio ãt oȝ vt
non ab ipso separet ante cibum ꝛ post ipm. ꝛ qñ de
bilitat indiget fricatione vehementi cum pãno aspe
ro dorsi ꝛ ventris. Et qñqȝ necessariũ est vt liniat cor
pus eius pice: ꝛ medicinis rubificantibus. ¶ Op
pillationuȝ vo apertioneȝ iaȝ sciuisti. ꝛ oȝ vt nõ sol
uat eger iste a fricatione: nam qum tu curaueris eũ
ꝛ aperies oppilationes ꝛ resolueris humores oppi
latiuos penetrabit cibus ad corpus eius ꝛ non ac
cidet diaria post illud ꝛ ꝯfortabit corpus eius.

¶ C. xi. de cura fluxus liquefactiui.

In eis que sunt sicut ethica ꝛ pthisis ꝛ q hac
via incedunt non separat vt curet: nisi sicut
sperat in curatione cause eius. ¶ In eo aũt
qui ẽ infra illud curet corpus cũ infrigidatiuis hu
mectantib' ꝛ aeribus ꝛ embrocis sm illud: Et exfri
guat cũ eis que sunt sicut tro. de spodio ꝛ tro. de cã
fora ꝛ cũ epithimatib' ꝛ empl'is infrigitatiuis super
cor ꝛ pectus ꝛ epar. Et sint cibi eius ex carnib' leui
bus huliuet ꝛ infrigidatis ꝛ musufat ꝛ caro piscium
ꝛ succabegi cum aceto ꝛ panis similagineus bene
confectus ꝛ fermentatus ꝛ panis qum assat. Et qñqȝ
fit ex eo sorbitio permixta cũ gũmi. Et silr cibus q
fit de acetosa ꝛ silibus. Et non retineatur expulsio
vice vna: imo retineat gradatĩ cũ h' mõi curatõib'.
ꝛ cum tro. de spodio restrictiuis ppe: ꝛ cum tro. sm
hunc modũ: ꝶ. lutuȝ armenũ ꝛ spodiũ ꝛ castaneas
ꝛ sem acetose excorticatũ ꝛ almirbẽis ꝛ ros. ꝛ gũmi
assatũ ꝛ cãcros adustos: terãt oia ꝛ ꝯficiãt cũ aq cy
donioꝝ. ¶ C. xii. d cura fluxꝰ fci a spissitudie cutis

Iam inuimus ad signa eius vbi docuimꝰ re
gim attractõis materieꝝ repletionaliũ ad
exteriora corporis. ꝛ melius quidez ẽ vt ex
trahant humores ppter phlomiã ꝛ fluxum ventris
ptinentẽ a quo iã expediti sumꝰ: ꝛ admistrẽt balnea
cũ aquis apertiuis: ꝛ sũt illa in qbus decocta sũt ap
titiua: ꝛ cũ lauatiuis ꝛ mũdificatiuis. Et multotiẽs
vtant tinis icteritie. Et si fuerit spissitudo vehemens
admistret fricatio cum pannis lineis asperis ꝛ cum
villis donec rubeat cutis: deinde effundat super eã
aqua calida ꝛ aque in quibus est virtus aperitiua
eoꝝ q diximꝰ. ¶ C. xiii. d cura colyrice passiõis

Colyrica passio hȝ regim in pncipio qñ mo
uet: ꝛ regim in medio sui motus ꝛ regim ap
ꝯmotionẽ suã malã ꝛ inobedientiã suã ma

litiosaȝ ⁊ motionẽ accidentium suorum timorosoꝝ
Qum aparent signa colirice passionis ⁊ incipit eru
ctuatio alterari a dispõne sua ⁊ sentit in stõ grauitas
⁊ in intestinis punctura: ⁊ qñ ẽ cũ ea nausea: tũc oȝ
vt nõ fiat sup illud aliqd oio: nȝ post illud nisi qum
timet casus virtutis: tũc ei rege cuȝ eo qd dicemus.
Primuȝ igr̃ qd oȝ fieri est vt expulsio fiat p vomitũ
si fuerit cibus adhuc pximus supiorib⁹: ⁊ si non fuit
ita ꝯsequenter adhibeat aliquid qd ipm deponat ex
eis que leniunt naturã. Et sit illud qd facit vomituȝ
lenificatiuum cum mensura que extrahat illã q̃ztita
tẽ ppter qd extrahat illã supfluitatẽ sup illud: aut rẽ
extraneã ab ea. Et oȝ vt expellant cuȝ eo in quo nõ
sunt due malitie: mollificatio stõi: ⁊ debilitas v̾tutuȝ
eius sicut in oleo sisamino ⁊ oleo de oliuis ⁊ aq̃ cali
da: nȝ cũ illo in quo non est glutinatio qũ ipi idigẽt
ꝯrio glutinatõis: imo cũ eo qd est sicut aq̃ mellis ⁊
sirupus acetosus dulcis cũ aq̃ calida nõ pp necitatẽ
ũno cum eo quod est sicut aqua calida sola: aut cuȝ
pauco baurac: aut cum sale naptico: aut aqua cala
cum cymino pauco. Et silr̃ si voluerit per seipos ⁊
accidit eis subuersio non obediens: ⁊ nocet eis per
illd etiã: tũc oȝ illic vt curet. Hyp. ei dixit q vomit⁹
qñȝ pbibet vomitu: ⁊ fluxus qñȝ pbibet fluxu: ⁊ flu
xus pbibet vomitu. Et eoꝝ fluxus oȝ vt fiat cũ sup
positorio leni ⁊ tereniabi ⁊ zuccaro ⁊ sale: aut clistẽi
leni ex aqua sicle q̃ztitate. lx. ȝ. ⁊ baurac pauci super
eam quantitatẽ aur. i. ⁊ zuccari ru. quantitate. ȝ. x. ⁊
olei roſ. ⁊ sisamini quãtitate. ȝ. vii. aut cum aliq° qd
bibatur sicut cyminũ. Ipm ei est iuuatiuum in hoc
valde. ¶ Quȝ g° sciueris q materie in corpore cho
lerice sunt ꝯmouentes eam: naȝ ipe qñqȝ sunt de ad
iuuantibus ad hoc vt accidat colirica passio: ⁊ nõ
est timor totus ex cibo: non inuenis excusationẽ qn
infrigides stõm tunc exterius cum eo qd infrigidat
⁊ si non cum alio saltem cum niue post adiutorium
eius ad vomitum si declinet ad illud cum mensura
intolerabili. Et in illa infrigidatione est sedatio sitis
si fuerit. ¶ Qum g° superabundat vomitus ex eis q̃
retinẽt ipm est infrigidatio stõi cum h⁹mõi: ⁊ ponet
ventosas super ventreȝ absqȝ incissione: ⁊ si fuit fruȝ
infrigidans ex succis fructuuȝ erit etiã magis iuuati
uuȝ. Et si misceant cum eo sandali ⁊ cansora ⁊ rose
⁊ liniat cum eis almirach erit iuuatiuum. Et qñqȝ
necessariũ est stringere extremitates. Et si fuerit cali
ditas fortis curet cuȝ medicamine de luto anesibur
ni dictuȝ in antidotario. Amplius oȝ vt consideres
illud qd egredit: duȝ ei perseuerat eundo chilus ⁊ a
liquid homogeniũ ei ⁊ cibus non concedit eius re
tentio oio aliquo mõꝝ. In ipso ei est timor magn⁹:
Qunqȝ alteratur ab illo alteratiõe fortasse feda ne
cessaria est eis retentio. Et silr̃ quȝ illud quod egre
ditur est res curathiẽ viscosa aut cholerica aut alia
ex eis que debilitant corpus ⁊ ip̃imunt i pulsu ⁊ fa
ciunt eũ frequentẽ fm equalitatẽ ⁊ descendẽtem: Et
faciunt apparere i corpore sicut extenuatõȝ ⁊ in mi
rach sicut spasmũ. Et fortasse accidũt sicut sitis ⁊ fe
bris ⁊ significãt q solutio vẽtris permutat ad sanita
tem. Et oȝ ut adiuuet in retetione ei⁹ cũ robub stipti
cis. ⁊ quandoqȝ cõdiuntur cũ eo quod ẽ sicut men
ta. ⁊ si euomuerit ea reiterent super eos ⁊ dentur eis
paulatim. ¶ Et nõ oportet vt cesset a dãdo i potu
medicinas restrinctiuas ⁊ robub stiptica scd'ȝ virtu
tem eoꝝ: immo oȝ vt iterent super eos ⁊ fiat pmuta
tio de v̾na medicina ad aliã: ⁊ sint oẽs stõatice. Et
aqua roſ. calefacta confortat stõs eoꝝ ⁊ calefacit ⁊
pbibet ex egritudinibus eoꝝ. Et ista robub oȝ vt
non sit acetositatis talis que mordicet stõm etiaȝ: ⁊
sint adiuuantia ad materiam: imo si est cũ eis aliqd
ex hoc frangatur cum re que non sit de genere eius
qd soluit aut vomere facit. Et acetosa quidẽ ꝯueniẽ
tia sũt in excoriatione. Et similiter ea q̃ sunt vehemẽ
tis frigiditatis ex eis q̃ bibuntur actu. Et qñqȝ non
ꝯueniũt eis per hoc qd pcutiũt stõȝ. ¶ Et plimi qb⁹
ista cõueniunt sũt illi qui sunt cholerici: quare oȝ vt
experiatur dispositio qua recipiunt ea. Et sirup° fa
ctus de menta cum aqua granatoꝝ exp̃ssoꝝ cũ pul
pa sua cuȝ aliquantulo mente est bonus eis pbibẽs
vomitum eoꝝ. Et silr̃ aqua granatoꝝ acetosoꝝ. Et
qñȝ ponit in ipso aliquid de luto aromatico qd co
meditur. Et qum plim eoꝝ bibunt aquam calidaȝ
fortiter ⁊ expandit virtus ad venas eius ⁊ redeunt
materie expanse ad venas. Et oȝ vt vaces etiam ad
vaporatões ⁊ vnctiones ex oleis in quibus sunt cõ
fortatio ⁊ stipticitas ⁊ calefactio subtilis sup hypo
condria sicut oleo d neriden ⁊ de lilio narciscino ⁊
oleum roſ. etiã ⁊ oleum in quo bulitũ est mastix ⁊
est inunctio bona eis pprie cuius colirica passio est
a cibis grossis. Iuncture v̾o ⁊ lacerti inungant cuȝ
eis que sunt sicut oleum roſ. aromatizatum ⁊ sicut
oleum viol. cum cera pauca. Et emplent stõi eoruȝ
cum emplis stipticis infrigidatiuis vehemẽtis stipti
citatis: ⁊ sit in eis aromaticitas ex eis que sciuisti. Et
qum necessariuȝ facit timor v̾t pbibeas coliricã pas
sionẽ ⁊ non euacuata sunt oia que oportuit euacua
ri de cibo corrupto ⁊ humore malo: deinde cõmo
uet: tunc oȝ vt cibes eum adhuc cum cibis frangen
tibus ipm: deinde euacues eum post aliquot dies
cum eo quod soluit ipm. Qum ergo senseris q cau
sa tota non est ex cibo: sed est illic sicut fortitudo fri
goris stõi preparabis in retinendo vomitum eoruȝ
postq̃ȝ vomitu expulerit quantitatẽ quaȝ oportuit
expelli cum sirupo de menta permixto cum miua
pauca: aut cum virtute xyloaloes: ⁊ fac vt sint ẽpla
eoꝝ decliuiora ad calefactionẽ: ⁊ fac vt illi super qd
dormiunt ex cibo permixta sit virtus pulloꝝ colũ
baꝝ. Et sint cũ eis species fȝ quãtitatẽ quã existias:
⁊ panis infusus in passo etiã. Qñqȝ feceris habenti
bus hoc accidens ex potatione ⁊ emplatione illud
quod diximus: tunc necessarium erit v̾t ingeniũ inue
nias in faciendo eos dormire sup lectos stratos pã
nis cum canticis sõniferis ⁊ cantilenis ⁊ cunis ⁊ p̃s
sione leui scd'm q dormiant super eam. Et cum eis q̃
diximus in faciendo dormire illos sup quos dñant
vigilie. Et oȝ v̾t sit locus eoꝝ locus in quo non sit
lumen plim nȝ frigus. Frigus nãqȝ expellit hũores
eoꝝ ad interiora. ⁊ necessitas ad trahenduȝ eos ad
exteriora est necessaria. ¶ Quod si pulsus icipit mi
norari ⁊ videris aliquid de impressione spasmi ⁊ sin
gultus incipies ⁊ dabis ei in potu aliquid de vino
dulci odorifero in quo est stipticitas cuȝ aqua cydo
nioꝝ ⁊ tortellis: aut medullaȝ panis similaginei ca
lidi quantum possibile est. Et si necessarium est qd
sit fortius illo accipiatur caro plima ex carne molli
⁊ tenera que sit ex carne auium ⁊ arietum ⁊ incidat
⁊ ponat sicut est in vase: ⁊ decoq̃nt quousqȝ amittat
aquositatem suam: ⁊ forsitan ad se redire eam faciet
deinde exprimat fortiter: post decoquatur illud qd

expressum ē ex ea paulati: ⁊ fiat acetosum cū aliquo
fructuū infrigidātiuz. Et meliores eis sunt granata
⁊ cydonia. Et sunt ex hoibus q ponūt cum eo ali
quid occultū ex vino ⁊ sorbēt. ⁊ si digitis soluaꝛ i eo
panis paucus nō erit in eo malū: deiñ dormiant su
per illud. Et non ē malū eis vti vua pensili ḋ qua ipi
accipiant qū appetunt eā ⁊ sumere ex ea paruz ma
sticando grana ei⁹ bene. Quod si nō retineaꝛ in sto
machis eoꝝ aliquid de hoc ⁊ aliīs: ⁊ declināt ad vo
mendū tunc pone sup inferiora vētrium eoꝝ vento
sas magnas apud vmbilicū sine incisione. Quod si
non steterint sup ipsum: tūc sup illud qḋ est iter vtras
qꝫ spatulas ḋcliues ad iferiora. Et si possibile fuerit
vt sic dormiat erit rectū. ⁊ si fuēit magis decliue ipsū
ad inferiora liga qḋ est sub ascellis: ⁊ adiutoria ei⁹: ⁊
fac eum dormire si poſe est: ⁊ qū excitat ipsuz dolor
ventosaꝝ: aut instita tūc reitera ea ambo sup ipsuz ⁊
non alteres ea ambo vsqꝫquo sis securus vt icipiat
cibus discedere a vomitu aut sedatur motus descē
sionis in fluxu ventris: tunc ei solue quodcūqꝫ fuēit
amboꝝ paulati. Si autē non recipiat aliquid: imo
fluxu ventris educat ipꝫ: tunc aggrega in cibatione
eius inter stiptica ⁊ inter ea in quibus est stupefactio
aliqua: sicut anisum assatū quod ponaꝛ in decoctōe
papaueris: ⁊ pōatur super ipm galia ⁊ non ponas i
ipsa dulcedinem. Dulcedo ei qñꝫ fit cā ad abhorrē
duz ⁊ lenitatis ⁊ fluxus ⁊ solutionis nature. Qū g°
dederis ei h⁹mōi facit ipm dormire desuper. Qḋ si
fuerit illic vomitus consequēter: adhibeas ei cochli
ariū. i. de sirupo mente aut rob eius. ⁊ si fuerit flux⁹
ventris pmitte super ipm suctionem aq̄ cydonioruz
dioticoꝝ alzarur ⁊ piroꝝ alsceni ⁊ maloruz alsceni
muzoꝝ algobeira. ¶ Sitis aūt eoꝝ frangiꝛ cuz eis
que sunt sicut sauic ordei aut sauic malorum cum
aqua granatoꝝ. Et oꝫ vt non separenꝛ ab eis odo
res confortatiui ⁊ restaurentur super eos: ⁊ oñe qḋ
mouet in eis subuersionez aie permuteꝛ ad aliud. ⁊
qñꝫ abhorrent quidam eoꝝ odorem panis: ⁊ qñqꝫ
delectantur eo quidam eoꝝ. ⁊ qñꝫ abhorrent qdaz
eoꝝ odorem iuris: ⁊ qñꝫ delectanꝛ eo quidam eoꝝ
⁊ silr vinum: ⁊ silr suffumigatōes. Fructuum autem
odorez plures eoruz recipiunt: ⁊ oꝫ vt non cibenꝛ a
liquo dum non verificaꝛ eoꝝ fames: Qḋ si famem
patiantur ante mundificationē non cibenꝛ: imo mit
tanꝛ in balneum ⁊ fundaꝛ super capita eoꝝ aq̄ tepi
da ⁊ exeant ⁊ non morenꝛ. Si aūt appareat spasm⁹
admistra super iuncturas cerata leuia calida, pfūdā
tia: sitqꝫ in hyeme cum oleo de neriden ⁊ de lilio ⁊
in estate cum oleo roš. viol. Et silr proiice super euz
pannum infusuz in oleis humectantibus lenitiuis ⁊
in oleo de oliuis. ¶ Et oꝫ vt intentio sit in mādibu
lis ⁊ incessanter eleueꝛ cum mento ⁊ lacerto mouen
te genas inferiores ad superiora cum ceratis. ¶ Et
iterū qum quiescit inflatio colirice passionis ⁊ dor
miunt ⁊ excitanꝛ: da eis in potu aliquid de robub ⁊
fac eos ingredi balneum cum facilitate ⁊ non multi
plicent moram in eo: imo quātitate qua fumant de
humiditate balnei: deinde extrahe eos ⁊ coopi ipos
⁊ ciba eos cibo pauco leui boni chimi ⁊ calefac eos
⁊ non dimittas eos plurimum bibere valde ⁊ sepēt
inter aquā ⁊ vinū si sumpserint stiptica super cibum
Et ppara post illud in confortando stōs eoꝝ cū eis
que sunt sicut tro. de rosis parui ⁊ magni: ⁊ sicut ge
leabi ⁊ spodiuz ⁊ cū eis que sunt sicut alcanzi. ¶ Et
multotiens quidem fit balneum causa ſpſionis hūo
rum ⁊ materiei colirice passionis ⁊ euentus confor
tatōis in mbris. ¶ C. xiiii. ḋ regie flux⁹ medicialis.

A D hoc iam singulare fecim⁹ ca. vbi dixim⁹
medicinas solutiuas ⁊ vomitiuas ⁊ earum
admistrationē. ¶ Sed cū hoc nos dicem⁹
breuiter ꝙ in pncipio sui oꝫ vt cureꝛ cuz lactibus ⁊
oleis ⁊ ppꝛie qum ingeniaꝛ in lactibus vt sint stipti
ca: ⁊ in oleis vt sit in eis aliquid ex hoc. Hoc ei tem
perat cām sanguinis. Et qñꝫ sufficiūt in pncipio lac
⁊ oleū ⁊ aqua calida: ⁊ qñꝫ est sanatio in potando
ista vna vice post aliam. Et bibaꝛ aqua calida ⁊ p
pꝛie qum adheret ex substantia medicine aliqd stō
⁊ intestinis. Ipsa ei transmittit eius audaciā: deinde
ꝯsequaris illud cū clisteri ꝯfortato tēpate ⁊ cibo silr
¶ C. xv. de cura fluxus cretici.

N On oꝫ vt retineaꝛ fluxus creticus qum nō
perducit ad timorē. Qḋ si supfluat cureꝛ cū
ppiquo illi quo curaꝛ colirica passio: veꝝ
tñ nō oꝫ vt cibeꝛ aqua carnis si fuerit egritudo acu
ta valde: imo cibeꝛ eo in quo est infrigidatio ⁊ igros
satio sicut est sorbitio facta ex sauic ordei ⁊ sauic ma
loꝝ. Et si tolerat carnē: cibeꝛ cuz eis que sūt sicut pi
sces recentes decocti cum granis granatoꝝ aut cuz
aqua eoꝝ ꝯditi cum seminib⁹ stipticis ⁊ que sunt ex
coriandro in aceto posito ⁊ exiccato ⁊ silibus eis.
¶ C. xvi. de tenasmone.

P Rimum qḋ oꝫ te scire de dispositione tenas
mon est an est tenasmon veꝝ aut tenasmō
mendosum. Et tenasmon quidē mendosuz
est vt sit in ano fex sicca retenta: ⁊ qñqꝫ expꝛimiꝛ ex
ea aliquid: ⁊ qñꝫ abradit intestinū, ppter laborez q
ꝓuenit ex motu eius. qñꝫ eiꝫ est illud ⁊ existimaꝛ ꝙ
illic sit tenasmon. ¶ Si ergo est aliquid ex illo oꝫ vt
cures ipm cum clisteribus lenibus ⁊ cum collyriis
mordicatiuis. ꝙ si non agunt clisteria lenia acue ea
cum lenitate ⁊ hūitate sua aliq̄ acuitate vt extrahaꝛ
graue ex eis. deinde si indiges in reliquo humidita
te ⁊ leuitate pura sis contentus eis. ⁊ qñꝫ indigebis
vt iu potu des pilulas de bdellio aut gūmi albotiz
si fūit illic grossitudo materiei. Et si fuerit caliditas
indigebis eis que sunt sicut cassiafistula ⁊ sirup⁹ vio
lace⁹ ⁊ silia: ⁊ pilul' factis ex medulla cassiefistule cuz
succo liquiricie ⁊ draganto. Si autē fuerit tenasmō
purum: tunc si fuerit cā eius frigus adueniens ano:
curabis ipsum cum vaporationibus ⁊ cum clisteri
bus calidis ⁊ cum furfure cū quo vaporabunꝛ an⁹
⁊ coxe ⁊ pectē ⁊ emunctoria ⁊ sedeat super milium
⁊ salem calefacta ambo in pano aut euaporenꝛ cuz
spongia ⁊ aqua calefacta ⁊ cū spongia sicca calefcā
⁊ inungaꝛ cū cerato ex quibusdā oleis calidis ⁊ stip
ticis ⁊ calefiat locus eius: ⁊ pmisce eū cuz vino cale
facto ⁊ oleo ōphacino: aut pcipe ei vt ingrediaꝛ bal
neū calidū ⁊ sedeat super terrā calidā. Et scias ꝙ fri
gus nocet tenasmon in pluribus horis: ⁊ ppter illḋ
est calefactio subtilis cōferēs eis plurib⁹ dispōnib⁹.
Et silr sunt plures species tenasmon quibus cōfert
vaporatio: sicut nocet eius infrigidatio: ⁊ pluribus
speciebus eius nocet assumptio medicinaꝝ que ge
nerant chimū grossuz ⁊ viscosum. ¶ Et si fuerit cā
eius duricies rei super quā sedet hō mollificet cū ce
rato ex oleo anetino aut camemellino cū bdelio ⁊
cera: aut cū oleo calido in quo ponas spōgiaz ⁊ ap
propinques loco. ¶ Et si fuerit cā eius apa calidu

ſtude in retinẽdo illud qđ currit ad aña in via vẽaꝝ
aut ex via fluxus: ⁊ rege aña ⁊ tẽpera hũorẽ calidũ.
Et oꝫ vt cureť in initio ſui cũ phlomia ſi neceſſariũ
fuerit ⁊ cuꝫ minoratione cibi multa: imo fac eũ ieiu
nare ſi poſſibile eſt ei illud duob⁹ dieb⁹: Et vt admi
ſtres ſuper euꝫ in pncipio aquas ⁊ embrocas que đ
clinant ad frigus aliquod cum mollificatiõe ⁊ pro
hibitione eius qđ effundiť ad ipm. Et ex eis q̃ cõfe
runt ad ipm eſt filtruꝫ infuſum in aqua myrti ⁊ roſe
cũ alcãna pauca. Et fiat cliſtere etiã in pmis cuꝫ eis
que ſunt ſicut aqua ordei ⁊ aqua ſolatri ⁊ aqua ro.
⁊ oleũ roſ. ⁊ albumẽ oui. Et ſi cã fuerit fluxus reti
nebis ipꝫ ſicut ſcis: deinde embrocabis ⁊ emplabis
cum mollificatiuis ex camemilla ⁊ aneto ꝯmixtis
cuꝫ eis que ſcis ex ſtipticis: deinde adminiſtrabis ma
turatiua q̃zuis ſint oĩa illa in locis pteritis. Et qñꝫ
confert cliſtere cum oleo dulci decocto cuꝫ aliquo
ex ſtipticis. Et cũ tu cibas melius quo cibas eſt lac
recenter mulctuꝫ decoctuꝫ: qm̃ retinet fluxuꝫ deſup
⁊ lenit locuꝫ. Et ex medicinis bonis qñ vis matura
tionẽ ⁊ reſolutionẽ ⁊ ſedationeꝫ doloris eſt emplm
de fenugreco ⁊ maluis ⁊ emplꝫ de meliloto ⁊ ẽplꝫ
de caulibus decoctis. Qđ ſi neceſſariuꝫ fortius po
nať cuꝫ eo paꝝ cepe aſſate ⁊ paꝝ bdellii. ⁊ ex marã
expertis qũ aña eſt inflatũ doloroſuꝫ ẽ vt ſumãtur
plũbi aduſti ⁊ lauati ⁊ ceruſe plũbi pparate cuꝫ op
poponaco ⁊ merdaſengi conditi ptes equales: ⁊ cõ
ficianť cuꝫ vitello oui ⁊ oleo roſ. Et nos pbauimuſ
ipm ⁊ inuenimus in fine vltimuꝫ: ⁊ ſi vis diſtilla ſup
ipm aquã ſolatri aut aquã corinadri. Et ſi vis adde
in ipo climiaꝫ. Et qñꝫ confert eis climia ſola cuꝫ vi
tello oui ⁊ oleo roſ. ¶ Qđ ſi cã tenaſmon fũit aña
duruꝫ curabis ipm cum eo qđ ſcis de curatiõe aña
tum duroꝝ. Et ex eis que experta ſunt in hoc: eſt vt
ſumant bdeliũ ⁊ crocus ⁊ alcãna ⁊ ſynapis ⁊ alkei
ri citrina ſicca ⁊ ceruſa plũbi: deinde aggregenť illa
oĩa cuꝫ eo qđ tegit adipeꝫ galline ⁊ anatis ⁊ medul
la cruris vaccaꝝ pmixtis cũ vitello oui ⁊ oleo roſ:
⁊ oleo alkeiri: ⁊ fiat ex eis marã. ¶ Si autẽ fuerit cã
eius hũor putrefactus ibibit⁹ illic ex phlate aut cho
lera: aut fuerit phlа viſcoſuꝫ curabis ipꝫ cũ ablutõe
Et illa que melior eſt: eſt que fit cuꝫ eis que ſũt ſicut
aqua oliuaꝝ ſalitaꝝ cum qua fiat cliſtere menſura
5. lb. ſumpta ex ea donec egrediať illud qđ eſt illic:
aut fiat cliſtere ex ſucco folioꝝ ſicle cum virtute vio
laꝝ ⁊ turbit: deinde cura ipm cuꝫ ſedantibus dolo
res ex collyriis tenaſmon: ⁊ qñqꝫ facit neceſſarium
phla potare pilulas fetidas. ¶ Et ſi fũit cã reſiduũ
eius qđ deſcendit in hora: tunc ſi illic fuerit fluxus
retinebis ipm. Qñqꝫ retinueris conſiderabis: naꝫ ſi
eger tolerauerit: ⁊ nõ fuerit ſpes ꝙ fluxus redeat cli
ſterizabis q̃ꝫ leuiter poteris: aut ſuppones collyriũ
ex violis cũ pauco ſale: ſi mã fuerit cholica ⁊ ex me
dulla caſſiefiſtule coagulata cũ pauco baurac ⁊ tur
bit. Et ſi fuerit mã phlatica: ⁊ ſi nõ audes illud redi
ad illud qđ mollificat ⁊ attrahit ⁊ ſedat dolorem ex
embrocis ⁊ collyriis. Et qñ difficile fit tenaſmon. ⁊
non eſt illic materia egrediens ⁊ nõ eſt niſi eleuatio
ad ſcellã frequens: cuius qñꝫ eſt cauſa aña durum.
Et qñꝫ eſt frigus inſeparabile: tunc aſſidua vapora
tionẽ eius cum lana infuſa oleo calefacto ſicut oleo
roſ. ⁊ oleo myrtino ⁊ vio. ⁊ camemillio ⁊ pauco vi
no: ⁊ infunde cũ illo oleo anũ ⁊ pectinẽ ⁊ teſticuloſ.
Qđ ſi non ſedeť: tunc cliſteriza ipm cũ oleo ſiſamio
tepido. ⁊ retineat ipm per horas aliquas: qm̃ ſanat
eum. Et hoc quideꝫ regimen antiqui dixerunt ⁊ fe
cerunt ipm quidam poſterioꝝ: ⁊ nos iam experti ſu
mus ipm ⁊ eſt vehementis iuuamenti. ¶ Si aũt fu
erit ab vlceribus ⁊ corroſione ꝯſidera: ⁊ tunc ſi ẽ nã
ſicca nõ dimittas ſiccitatẽ eius: imo ſtude in lenien
do ipam cum equali lubricitate vt pcipiteť egeſtio.
ſiccitas ei egeſtionis in h⁹modi egritudine eſt mala
valde: ⁊ oꝫ vt non cibentur amaris nꝫ ſalſis valde:
nꝫ acutis nꝫ acetoſis valde. oĩa ei illa faciunt egõnẽ
mordicatiuã ⁊ doloroſã aut excoriatiuã. Et ad vlti
muꝫ oꝫ vt cures ipm curatione corroſiõis inteſtioꝝ
⁊ cholera ipoꝝ confidens in colyriis. Et ſi nõ indi
gueris mundificatione incipies ⁊ cliſterizabis ipm
ex aqua mellis ⁊ pauco ſale ꝯmixto ei. Et ſit cliſteŕ
eius cum hoc cliſtere ita vt non ſit fex in inteſtinis:
aut fac collyrium ex melle ⁊ baurac: ⁊ admĩſtra ipꝫ
deinde labora in curatione vlcerum. ¶ Et ſi fũit ab
hemoroidibus ⁊ fiſtulis ⁊ ragadiis curabis cauſã
cum eo qđ dicemus in capitulo ſuo.

¶ C. xvii. de collyriis que ſupponũtur ad tenaſmõ

Collyrioꝝ ãt q̃ ad tenaſmõ ſupponũť meli
us eſt qđ ex eis eſt magis ſtipticum. Et ex
eis eſt collyriũ de ſãdaraca ⁊ collyria plu
rima ex eis in quibus eſt nacorticitas que iã dixim⁹
in curatõe vlceruꝫ. Deſcriptio collyrii ad tenaſmõ
℞. opium caſtoreum ⁊ tus ⁊ crocum: fiat ex eis col
lyriũ ⁊ ſupponať. ⁊ iteꝝ galle imature ceruſa plũbi
tus ſan. dra. opiũ. ¶ Empla v̾o ſũt ẽpla facta ex vi
tello oui ⁊ medulla ſimilaginei panis ⁊ păiſ ⁊ came
milla: aut aque eius expreſſa ex ea que hũida eſt: ⁊
aneto ſicco ⁊ altea ⁊ mucillagine ſemis lini ⁊ ſilibuſ
Et ex bonis quibus fit emplꝫ ano eius ſunt porri đ
ſceni decocti elixati cũ butyro vaccino ⁊ oleo roſ.
⁊ pauca cera colata. ¶ Suffumigationes autẽ ſunt
ſuffumigatiões note ad eos quibus vtanť qũ dolor
fit fortior: ita vt ſedeant ſup ſedeꝫ perforatã ſup quã
equeť anuſ: aut ponať ſubtus traiectoriũ per quod
fiat ſuffumigatio. Ex illis itaqꝫ eſt vt fiat ſuffumiga
tio ex ſulfure ⁊ nucleis oliuaꝝ ⁊ ſtercore cameli. Et
ſi fiat ſuffumigatio cũ plurimo ſulfure ſubito iuuať
eo. ¶ Aque v̾o in quibus đcoqunť malue ⁊ anetũ
⁊ camemilla ⁊ altea. Et quidẽ vt retineať illud quđ
currit ſunt aque in quibus decoqunť ſtiptica. Et oꝫ
vt aggregenť inter aquas ſm̃ neceſſitatẽ. Qđ ſi an⁹
egrediať laueť ⁊ mundeť ⁊ reducať ⁊ ſedeat ille cui⁹
eſt in aquis ſtipticis valde: aut fiat ei emplm p⁹redu
ctionẽ ⁊ reuerſionẽ cũ ſtipticis ꝯfortatiuis ꝯtritis ⁊
aggregatis cũ quibuſdã ſuccis ſtipticis.

¶ Tractatus tertius de inceptiõe ſermonis de dolo
ribus inteſtinorum.

¶ C. i. de punctione.

Cauſe punctiõis aut ſunt vẽtoſitas
coartata: aut ſuperfluitas a
cuta mordicatiua: aut baurachia ſalſa
mordicatiua: aut humor viſcoſus q nõ
expelliť: aut vlcus apatiſ: aut ſerpentes
⁊ aſcarides. ¶ Et ex punctione eſt q̃ ẽ
ſm̃ ſemitã criſis ⁊ eſt ex ſignnis eius. ¶ Et oĩs pun
ctio vehemens eſt ſiſis colice: ⁊ cura eius a cura co
lice niſi colerice: nã ſi ipa curať illa cura ẽ in ea timor
magnus: imo pũctio que nõ eſt cũ fluxu qũ fortior
fit ẽ colica aut iliaca. Et qñ pucnit punctio ad cuꝫeꝫ
⁊ võitũ ⁊ ſingultũ ⁊ đſtructõꝫ rõnis ſignificat mõtẽ.

¶ Capitulum ſcđm de ſignis.

V Entosa quidē fit cū rugitu ꝛ inflatione. ꝛ extensione sine grauitate ꝛ quiete cuꝫ exitu vētositatis. ¶ Factuꝫ vo ab hūoꝛe cholerico significant grauitas cuꝫ vehementia moꝛdicatiōis in pħłate ꝛ sitis ꝛ exitus eius in egōne ꝛ est similis colice. ꝛ si curet̄ cura eꝰ erit timoꝛ maximꝰ. ¶ Signa aūt facte ab hūoꝛe baurachio sunt moꝛdicatio cum grauitate addente ꝛ egressio pɫatis in egōne. ¶ Et signa facte ab hūoꝛe grosso viscoso sunt grauitas ꝛ adherentia doloꝛis in vno loco ꝛ exitus huius generis in egestiōe. ¶ Et signa facte ab vlceribus sūt signa excoꝛiationis nota. ¶ Et signa facte ab apāte sunt signa apātis dicta in ca. colice. ¶ Et signa facte a vermibus sunt signa vermiū dicta in ca. vermium.

¶ Cap. iii. de cura.

O Poꝛtet in omni punctiōe materiali nocēte sua materia vt vomat hn̄s eā: deinde soluatur. Sed punctio que est ex vētositate curetur pꝛius cū regimine ꝯueniente ꝛ alienatione eius ex quo generat̄ ventositas ꝛ minoꝛatōe ꝯmestionis ꝛ paucitate potus aque super cibum: ꝛ paucitate motus super cibum. deinde si fuerit ventositas insepabilis: tunc opoꝛtebit vt curent̄ intestina cuꝫ clistēi eūante hūoꝛē ex quo ipsa euapoꝛat ꝛ admistret̄ i eo adeps gallie ꝛ oleū ros. ꝛ cera aut cū eo qȯ bibit̄: si fuerit egritudo superius: sicut ꝛ dactilum ꝛ hiera in aqua de seminibus. ꝛ silr diacydonitē: deinde sūat ea que sunt sicut tyriaca ꝛ socrugene ꝛ silia: ꝛ sicut semia ventositatū. Descriptio clisteris: decoquantur polypodii centauree cymini aneti rute sicce fenugr̄ci se. apii in aqua decoctiōe bona: deinde sumat̄ ex ea pondus. c. ʒ. ꝛ ponant̄ vel dissoluant̄ in ea opoponaci bdellii amboꝝ. an̄. ʒ. v. aut minus aut plus ſm necessitatē: ꝛ distillentur super ea neridē. ʒ. x. aut olei ros. ꝛ mellis. ʒ. x. Puluis ℞. cymini baccaꝝ lauri rute ꝛ ameos oīm an̄. ʒ. v. ꝛ penidii lapidosi. ʒ. v. fiat ex eis puluis ꝛ est dosis. i. Et iteꝝ sumat̄ cētaure grosse pondus aur. i. cum decocto. Et ex eis q̄ sunt mirabilis iuuamenti apud experimētatoꝛes est calcaneus poꝛci: adurat̄ ꝛ sumat ipm in potu hn̄s punctionē ventosaꝫ. Aut det̄ in potu de granis lauri siccis solis duo cochliaria. ꝛ ex eis que conferunt eis est illud qȯ ℞. granoꝝ albē ꝛ carpobal. amboꝛum an̄. ʒ. i. bibat̄ in aqua calida i mane ꝛ sero. Et ex emplastris ꝯmunibus vtriusqꝫ sunt auellane assate cū coꝛticibus suis cum quibꝰ emplet̄ locus semp. ꝛ silr vapoꝛationes cum eis que sunt sicut anetū ꝛ ruta ꝛ sansucus sicca. Et emplatio vmblici vel sumis cum granis lauri contritis ꝛ ꝯfectis cum vino aut cū aq̄ rute ꝛ reseruata tota nocte iuuatiua est valde. ꝛ cibꝰ ventose ꝛ pħłatice fit ex eis que sunt sicut ius alcanabir ꝛ galloꝝ decrepitoꝝ equatū cum aneto pſimo ꝛ speciebus vel pipere ꝛ semibus. ꝛ sit contentꝰ iure ꝛ sit panis panis salitus bene ꝯfectus. Et alkiskat rectioꝛ est ei vt vinum sit vetus subtile. Et oꝫ vt vtant̄ exercitio subtili ante cibū. ꝛ eritius assatus ſm ꝙ dī ꝯfert punctionibꝰ ambabꝰ sil. ¶ Facte aūt ex pħłate viscoso cognoscit̄ cura ex cura ventose: nisi qꝛ oꝫ vt intentio sit in mundificando plus aut desubtus aut desuper. Et ex eis que ꝯferunt illis in ipa si nō fuerit fluxus est puluis amomi sumptus per se sequēte potu. ꝛ ꝯfert ei sumē in potu nasturtiuꝫ cuꝫ oleo ꝛ tro. alcseniati. ¶ In facta aūt ex pħłate salso: oꝫ vt icipiat̄ ab euacuatione eius cū clistcribus que recipiūt turbit polypodium in quibus fit equatio cū eis q̄ sunt sicut aqua seuesten ꝛ viol. ꝛ vt euacuet̄ etiā cum eis que sunt sicut hierapicra ꝛ diacytonitē: deide admistrent̄ cibi boni chimi impinguati pinguedine bōa sicut pinguedo facta ex carnibus arietū ꝛ galline ꝛ pulloꝛum pinguium ꝛ minoꝛet̄ cibus cū bonificatione eius: ꝛ bibat vinum subtile paucum. Et ex eis que ꝯferunt in omni punctione frigida est sumere in potu aquā mellis cuꝫ granis arasceid ꝛ aniso ꝛ acoro ꝛ granis lauri ꝛ aristol. ꝛ foliis lauri ꝛ centaurea ꝛ xylobal. ꝛ singulariter ꝛ cōposite. ¶ In facta aūt a cholera oꝫ vt ꝯsideret̄. Qȯ si fuerit illic virtus foꝛtis ꝛ mā plurima euacuet̄ cum eis que sunt sicut decoctio myrobal. citri. ꝛ sicut aqua granatoꝝ ꝛ paꝝ scamonee aut absqꝫ scamonea: imo sola ꝛ sequat̄ eā aqua calida: Et cū eis que sunt sicut decoctio tamarindoꝝ ꝛ cassie fistule ꝛ siracost ꝛ que sunt silia illis: deinde equet̄ mā cum eis que sunt sicut semen psilii cum oleo ros. ꝛ aqua granatoꝝ ꝛ succus cucumēis cū oleo ros. Et emplet̄ venter cuꝫ emplis frigidis ꝛ sint in eis solatrū ꝛ superioꝛa vitis: ꝛ oꝫ vt misceant̄ cum eis etiā sicut absynthium. ꝛ cibi sint illi qui fiūt de lentibus ꝛ de sumac ꝛ de spinachiis ꝛ de berbēis ꝛ similes illis. ꝛ oꝫ vt caueat̄ ab erroꝛe cadente i ea. ꝛ existimat̄ ꝙ sit colica ꝛ curat̄ cura eius ꝛ moꝛitur i firmus: verūtn̄ nos redibimus ad cognitionem itegraꝫ eius quo oꝫ vt curet̄ hec pars punctiōis qum loquemur de speciebus colice. Existimo ergo complementū eius ſmonis in eo illic. ¶ Facte autē ab vlceribus cura est cura vlcerū: ꝛ iam diximus eam. ¶ Sed facte ab apostemate cura est cura apātum: Veꝝ facte a vermibus cura est cura vermium.

¶ C. iiii. de rugitu ꝛ egressione ventositatis absqꝫ voluntate.

R Ugitus generat̄ ex multitudine ventositatis. Et generāt ipꝫ cibi inflatiui: aut malitia digōnis ꝑpter aliquaꝫ cāꝝ in malitia digestionis que est in mēbꝛis aut est in cibis. ¶ Et plim qdeꝫ est in membꝛis ꝛ nō fit nisi ꝑpter frigiditatē: aut ꝑpter casuꝫ virtutis: sicut in fine ptisis. Et plim qdē fit cum lenitate nature ꝛ stimulatione necessitatis egestionis. ¶ Et qn̄ꝫ fit in intestinis superioꝛibꝰ subtilibus ꝛ est sonitus eius acutus: ꝛ fit in grossis ꝛ ē sonitus eius grauioꝛ. ¶ Et qn̄ permiscet̄ ei hūiditas ē decliuis ad gurgulationē. Et qn̄ꝫ rugitus est signuꝫ crisis. Et qn̄ꝫ accidit ꝑpter cōmunitatē splenis. ¶ Et qn̄ꝫ rugitus accit multotiens patientibus in mirac ꝑpter ꝯtritionē ꝑpterea ꝙ intestina eoꝝ infrigidāt̄. Et qn̄ꝫ fit qum in epe est debilitas. Exitus aūt vētositatis absqꝫ voluntate qn̄ꝫ fit ꝑpter mollificationē ieiunii: ꝛ qn̄ꝫ fit ꝑpter vtrasqꝫ mollificationes: ꝛ distinguit̄ inter vtrasqꝫ per illud qȯ vī de paucitate sensus ani: aut frigiditate eius.

¶ C. v. de cura.

R Egat̄ cuꝫ alienatione ciboꝝ inflatiuoꝝ plurimoꝝ ꝛ cū tolerantia famis ꝛ ꝯfoꝛtatione digōnis cum eis que iaꝫ sciuisti ꝛ resolutōe ventositatis cum medicinis quas diccimus in ca. colice ventose. Et ex eis que bona sunt in hoc in plibꝰ locis est diacyminū: ꝛ iteꝝ diapipercon: ꝛ iteꝝ acorus conditus: ꝛ si fuerit cuꝫ fluxu tūc alcanzi. ꝛ iteꝝ sumat̄ cymini ꝛ ameos ꝛ keisi ꝛ carui oīm an̄. pars i. anisi ptes. ii: ꝛ fiant ex eis suffuf cū penidiis lapidosis ponder̄. ʒ. v. ꝛ curet̄ exitus ventositatis absqꝫ voluntate curationis paralysis ani: aut assumptione

tyriace ⁊ olei alkekengi. Et iungaꝛ illud qd̓ ē supra
vmblicū cū oleo costino ⁊ sitibꝰ si fuerit pp ieiuniū.

Cap.vi.de colica ex retentione fecis.

Colica est integra intestinalis dolorosa cuȝ
qua difficilis fit exitus eius qd̓ egrediꝛ p na
turaȝ. Et colica quidem ſm veritatē est nomen eius
in quo est causa in intestinis grossis.s.colō ⁊ q̄ secūt
ipm: ⁊ est dolor qui multiplicaꝛ in eis ꝓpter frigus
eoꝝ: ⁊ ꝓpter spissitudinē ipoꝝ: ⁊ ꝓpter frigus eoruȝ
multiplicaꝛ super ea adeps. Qd̓ si ē in intestinis gra
cilibus: tunc nomē ꝓpriuȝ ei ſm sciam verā est ileos
Uerū qñȝ est ileos in quibusdā locis colice ꝓpterea
qꝛ vehementer est ei silis ⁊ cause colice: aut cadūt ꝓ
prie in colon aut cadunt in aliis ⁊ perueniūt ad ipȝ
ſm semitā ꝯmunitatis. Et cause eius que cadunt in
ipo ꝓpe aut sunt malitia ꝯplonis singularis calida:
aut fra: aut sicca. Et calida quideȝ operaꝛ exiccatōe
sua ⁊ constrictiōe sua reducēte nutrimentū ad epar
⁊ expellente illud ad ipsuȝ. Et frigida ꝯgelatiōe sua
aut faciendo accidere malitiā ꝯplonis nociuaȝ. Et
plin eius est in terris frigidis: ⁊ qū flat septēbrio. Et
frigus quideȝ qñȝ facit illud ꝓpterea qꝛ restringit la
certos ventris ⁊ peruenit calefactio eius ad cōcaui
tatē: ⁊ exiccat fecem ⁊ stringit lacertuȝ ani ⁊ expellit
feces ⁊ qd̓ cum eis est ad superiora. Et sicca operaꝛ
ꝓpter priuationē eius qd̓ lubricat feceȝ ⁊ inuentiōȝ
eius qd̓ exuccat eam ⁊ exiccat ipam. Malitia autē
ꝯplonis hūide singulis nō semꝑ est cā colice: nisi ac
cidat ex ea accidēs qd̓ sit causa colice frigida aut hu
mida mālis: aut malitia ꝯplonis cuȝ mā: aut mā ca
lida que inflat ⁊ mordicat ⁊ separat ꝯtinuitatē ⁊ per
transit terminū punctionis perueniens ad terminū
colice: aut frigida ⁊ reddit ad malitiā ꝯplonis diuer
se frigide. Qd̓ aūt accidit de separatione ꝯtinuitatis
subito q̄ȝuis sit illud cū essentia colice: tñ qñqȝ facit
ipȝ accidere frigus ꝓpter hoc qd̓ generaꝛ ab ipo vē
tositas in corpore intestinoꝝ hora post horam. Et
qñȝ est humor faciens hunc odorē: aut illū qui ꝓpi
qus ē ei ⁊ melia. Et qñȝ est eius euentus cuȝ paroxis
mis ⁊ apud comestionē cibi. Et qñȝ sedat ipsum vo
mitus rei acetose melice: lȝ sit hꝰmōi vomitus in hꝰ
mōi dolore ſm plin phlaticus ⁊ generat ipm frigus
mbroꝝ: aut malitia digestionis ⁊ cibi ⁊ fructus ⁊ o
lera: aut est causa colice ꝓprie oppilatio ꝓhibens e
gestionē ⁊ hu. ⁊ ventositates a penetratione ⁊ ipi ex
pelluntꝛ ⁊ accidunt dolor ⁊ extensio maxima. ⁊ plin
huius oppilationis qū nō est apa accidit postqȝ re
pleꝛ monoculus: deinde peruenit ad colon. Et hec
oppilatio aut est ex apate in intestino ⁊ plin eius est
calidū: aut ex hu. phlatico viscoso in splene spatiuȝ
eius ⁊ oppilat ipm: ⁊ est illa que fit ſm plin: ⁊ est illa
que iuuaꝛ febre: aut ex ventositate accidente: aut pp
torsionē ꝯtorquentē ꝓpter ventositatē torquenteȝ ⁊
incissioneȝ ligamenti: aut rupturā: aut attritionem:
expulsionē intestinoꝝ ad ptes inguinū ⁊ testiculoꝝ
aut rupturam supra illud: aut ꝓpter vermes ꝯprimē
tes: aut ꝓpter fecem siccam: ⁊ hec fex sicca ē: qm̄ ipa
est fex ciboꝝ siccoꝝ: aut qꝛ remanet tēpore longo ⁊
siccaꝛ. Et est cā remanentie eius debilitas expulsiue
in intestinis. Et multotiens est hec remanentia ꝓpt
potū rei narcotice stupefacientis virtutes operātes
in fece. Et cū hoc pole est etiā vt debiliteꝛ virtus ex
pulsiua que est in lacertis ventris: sicut accidit ei qui
multiplicat coitum: aut ꝓpter destructionem sensus
intestini: aut paruitatē effusionis cholere expellētis
lauantis: aut qm̄ mesaraica exuccat ex ea hūitatem
plimam: aut ꝓpter ꝓuocationē sudoris supflui: aut
exercitia facientia sudare: aut ꝓpter vehementiaȝ ra
ritatis corporis ꝓpter ꝯplexioneȝ que est in ipso: qꝛ
obedit attractioni aeris continentis calidi: ⁊ ꝓpter
hoc est balneatio cū aqua calida ex eis que retinēt
naturaȝ: aut ꝓpter aereȝ ex calefactione cuius cōse
quiꝛ vt attrahat humiditates ⁊ si fuerit absqȝ rarita
te: aut ꝓpter raritatē fistulosam. ⁊ qñȝ fit ꝓpter arteȝ
facientē necessarium tactum caliditatis: sicut vitrea
ria ⁊ ferraria ⁊ fusoria: aut ꝓpter complonē in vētre
ipo calidam valde exiccantē caliditate sua. aut est cā
ī illa caliditate in paucis dispōnibus mltitudo cho
lere acute effuse ad ventreȝ adurentis fecem qū inue
nit eam ꝑparatā ꝓpter paruitatē suam: aut ꝓpter sic
citatē substantie sue ⁊ hoc est ſm minus: sed ſm plu
rimū ipa soluit naturam. Et qum accidit hec colica
in principio nocet: ⁊ intestino dolorē facit vehemen
tem intolerabilem. Et qñȝ est causa illius caliditatis
vehementia frigoris aeris exterioris: qꝛ coartat ca
liditatē interius: ⁊ cū hoc prouocat vrinam ⁊ ꝯstrin
git anum: quare impellit fecem ad superiora: aut pp
cōplexionē siccam in intestinis ⁊ ventre: quare exic
caꝛ fex: aut ꝓpter tenasmon apatis recti: qꝛ exiccaꝛ
fex. Et existimauerūt quidā qꝙ qñȝ lapidescit illō
qd̓ retentū est in intestinis ⁊ egrediꝛ lapis. Illa āt
q̄ ē ꝑ ꝯmunitatē est sicut si accidat in epe: aut in vesi
ca: aut in renibus: aut in splene apa ⁊ ꝯmunicet ei in
testinū per hoc qd̓ coartat illud apa de substantia
eius ⁊ ꝯstipat ipm ⁊ oppilat illud. Et sic cōicet reni
bus in doloribus lapidis ⁊ debiliteꝛ opatio eius in
expulsiōe humoꝝ quare retineantꝛ in ipso ⁊ accidit
colica ꝑ cōitatē lapidis: q̄ȝuis dolor lapidis sit ex eis
q̄ silantur dolori colice ⁊ occultaꝛ nisi qui ꝓuisionē
hȝ. Et nos dicemus d̄raȝ inter vtrasqȝ cum signis.
Et qñȝ accidunt colica ⁊ ileos ſm semitā accidētie
egritudinū pestilentialium aduenientiuȝ ⁊ ꝑueniūt
de regione ad regionem ⁊ de hoie ad hoieȝ. Et iaȝ
retulit illud quidam medicus de antiquis: ⁊ dixit qꝙ
ꝑueniebat qdaȝ eoꝝ ad epiliaȝ ⁊ erat epilia mortalꝭ
⁊ quidam ad resolutionem intestini colon ⁊ mollifi
cationem eius cum incolumitate sensus eius ⁊ spe
rabaꝛ cuȝ hꝰmōi euasio. Et erat plurimū eius ileos
⁊ ledebaꝛ colon ſm semitā ꝑmutatiōis similis crisi.
Inquit: ⁊ quidam medici curabant eos cura mira
bili. Ipsi nāqȝ cibabant eos lactuca ⁊ endiuia ⁊ car
nibus piscium grossis ⁊ carne omni habenti vngu
lam in pedibus: ⁊ omnibus illis infrigidatis: ⁊ aq̄
frigida ⁊ acetosis ⁊ sanabant eos cum hoc: ita qꝙ sa
nabant omnes taliter ne caderent in epiliam ⁊ pa
ralysim predictam: ⁊ sanabant quosdam eorum in
quibus erat inceptio epilepsie. Et quandoqȝ ac
cidit colica habentibus tetanum: quare deficiunt in
expellendo fecem ⁊ humo. ab intestinis superioribꝰ
sicut ipsi deficiunt in retinendo quod est in inferiori
bus. Et quandoqȝ est frigus complexionum coruȝ
causa colice. Et plurimum quideȝ accidit colica
a phlegmate grosso: deinde a ventositate forti facta
⁊ penetrante in tunicis intestinorum ⁊ villis corum
⁊ propter separationem ꝯtinuitatis coꝝ. Uentosi
tas ei spargitur in stō propter amplitudinē stōi ⁊ ꝓ
pter caliditatē stōi ⁊ propinquitatē membrorum ca
lidorum ad ipm ⁊ spargitur in intestinis superioribꝰ

propter gracilitatē intestinoꝝ superioꝝ ⁊ retinet̄ in
intestinis aliis propter contrarium illius ex frigore
eoꝝ ⁊ cōstrictione ipsoꝝ ⁊ multitudine resolutōnis
in ipsis ⁊ spissitudine tunicarū eorum. Et colica vē
tosa q̄zuis sit ex materia que fit materia vētositatis:
tamē nō ꝯparatur illi materici: qm̄ materia sola nō
oppilat viaȝ fm̄ ꝙ egreditur: ⁊ nȝ facit doloreȝ per
se: imo per illud quod accidit ab ea. ⁊ phl̄a facit do
lorē per se: ⁊ oppilat per se. relique auteȝ diuisiones
minus illis. ¶ Et ex eis que preparant intestina ad
colicā ⁊ proprie ventosam est vinum plurime com
mixtionis: Et olera ⁊ proprie cucurbita: ⁊ fructus
recētes ⁊ ꝓprie vua ⁊ potus aque super eos: ⁊ mo
tus super eos: ⁊ coitus: ⁊ retētio vētositatis volētis
egredi. ⁊ aduētus vehementis frigoris ad intestinū
⁊ infrigidantis ipsū ⁊ inspissantis illō. Et ex eis q̄ p̄
parant intestina inferiora ē comestio ouorū assoruȝ
⁊ piroꝝ ⁊ cydōioꝝ stipticoꝝ ⁊ passe ⁊ sauich ⁊ mi
lii ⁊ rizi ⁊ que sūt silia illis. Et iterum retētio egestio
nis volentis egredi quandoqȝ facit cadere in ipsaȝ
⁊ coitus plurim⁹ ⁊ proprie super cibum grossum.
¶ Et ex mā ōis colice ex hu. grosso: aut ex fecibus i
plet̄ monoculus prius fm̄ plm̄: deinde peruenit ad
alia. Et dū nō euat̄ materia que ē in monoculo nō
accidit cōplemētū sanitatis. ⁊ qn̄ȝ ē colica veniens
desuper. ⁊ quotiēscūqȝ fit clistere aut euaporatio re
tinet̄ mā in monoculo: q̄re duplicat̄ dolor. Et feb.
quidē ē iuuatiua in oib⁹ dolorib⁹ colice cuius cā est
vētositas grossa: aut phl̄a: aut malitia cōplexionis
frigide: ⁊ ē ex rebus velocius sanantib⁹ ventosaȝ.
¶ Et colica qdē multotiēs permutat̄ ad paralysiȝ
⁊ sanatur per eā. ⁊ illud qn̄ expellit̄ mā subtilis ad
extremitates ⁊ coartant̄ ex ea lacerti. ⁊ qn̄ȝ similiter
sanantur per dolores iuncturaꝝ. Et qn̄ȝ permutat̄
ad dolorē dorsi phl̄atica aut sanguinea ad quā con
fert phlomia: ppea ꝙ maturāt caliditas dolorosa ⁊
medicine iliace materias crudas. Et qn̄ permutat̄
ad varietatē melicaȝ ⁊ meliā ⁊ epilepsiā ē malū. Et
qn̄ȝ perducit ad hydropisim per illud quod corrū
pit de complexione epatis. ¶ Et qn̄ inuenit colica
dolores articuloꝝ ⁊ similia non apparent illi dolo
res tribus de causis: qm̄ dolor fortior īpedit̄ a debi
liore: ⁊ qm̄ māe sūt conuerse ad lat⁹ doloris fortis:
⁊ quoniā dolor ⁊ fames ⁊ vigilie resoluūt superflui
tates. ¶ Et quando prolongatur retentio fecis in
flatur venter ⁊ interficit. ¶ Et quando fortia fiunt
mēbra colice ⁊ non recipiūt superfluitates tūc mul
totiēs redeūt superfluitates ⁊ infrigidāt caput. ¶ Et
multotiēs accidit colica post solutōes qb⁹ expellit̄
grossū. Et multotiēs sublevat curatio colice singul
tū punctionis.

¶ Ca. vii. de signis colice absolute.

Accidentia quidē colice vere cuius nō ōcla
rat̄ ꝯfirmatio sūt qm̄ minorat̄ illud qō egre
dit̄ de fece. ⁊ expellit̄ poxism⁹ egōnis. ⁊ mi
norat̄ appetit⁹: imo remouet̄ oino: ⁊ abhorret hn̄s
eā vnctuosa ⁊ dulcia ⁊ nō declinat declinatiōe pua
ad acetosa aut acuta aut salsa. ⁊ ē decliuis ad subuer
sionē ⁊ nauseā ⁊ ꝓprie qn̄ recipit vnctuosuȝ ⁊ olfac
odorē vnctuosi ⁊ dulci. ⁊ debilitat̄ digō ei⁹ valde. et
inuenit oi hora pūctionē ⁊ declināt ad potādū aq̄ȝ
plurimā. ⁊ inuenit dolorē in renibus suis ⁊ in dorso
suo. Deīn fiūt cū ea fortia accidētia ⁊ fit ipsa fortis.
⁊ retinet̄ natura ⁊ forsitā nō egredit̄ nec ēt vētōsitas
penitus. ⁊ qn̄ȝ retinet̄ eructuatio: ⁊ fit fortis pūctio.
⁊ fit q. pforet̄ venter ei⁹ terebello: aut. q. fit abscōsa i
intestinis e⁹ acus stās. Et quotiēs mouet̄ dolet. ⁊ fit
fortis sitis ⁊ nō sanat̄ hn̄s eā lȝ bibat plȝ: qm̄ quod
bibit̄ nō penetrat ad epar pp oppilationes acciden
tes in orificiis mesaraicaꝝ q̄ sequnt̄ vētreȝ. Et qn̄qȝ
multiplicatur in quibusdā eoꝝ tremor absȝ cā. et si
ingenietur ī extrahendo aliquid de ventre habētis
colicā egrediūt̄ humiditates ⁊ squibale sicut sterco
ra ouiū ⁊ sicut stercora capraꝝ magne ⁊ parue ⁊ res
natans ī aquā. Et frequēs fit vomitus cholericus ⁊
phl̄aticus: ⁊ appropinquat fm̄ plm̄ hu. phl̄atico ō
inde cholerico: deinde qn̄ȝ euomit rē porraleȝ ⁊ vi
herugo eris. ⁊ qn̄ȝ euomit rē de genere melie incen
sā. Humores. n. qn̄ȝ corrūpūt ⁊ qn̄ȝ adurūt̄ ex do
lore ⁊ vigiliis ⁊ medicis calidis. Et vomit⁹ qō non
fit frequēs nisi pp cōitatē stōi ad intestina: ⁊ propter
mltitudinē materiei ⁊ penuriā vie ad īferiora: ⁊ qm̄
via cholere ad intestina fm̄ plm̄ cōstringit̄ qr̄ expel
lit̄ ad superiora: ⁊ propter hoc rubet vrina in ipsa: ⁊
qm̄ maior pars cholere cōuertit̄ ad renes quȝ non
inuenit viā ad fel sustētatū pp illud qō ē corā eo de
oppilatione: ⁊ qm̄ dolor rubificat aquā: ⁊ qm̄ renes
cōicāt in dolore. Et propter illud retinet̄ vrina ēt qn̄
qȝ. Et qn̄ȝ ē vrina in principio e⁹ fm̄ doloreȝ aq̄ cice
ris ⁊ aque casei. ⁊ qn̄ȝ associat̄ ei tremor cordis ma
ximus ⁊ indiget pectus e⁹ retētione cū manu. Et qn̄
qȝ peruenit res ad sudorē frigidū ⁊ syncopim.

¶ Ca. viii. de signis saluis colice.

Magis incolumis colica ē illa in qua retētio
nō est vehemens ⁊ est dolor mutabilis. Et
qn̄ȝ alleuiat̄ plȝ q̄zuis redeat post eā. Et iuenit hn̄s
eā pp exitū vētositatis ⁊ egestionis ⁊ administratio
nē clisterioꝝ quietē: sicut eius cōtraria ē prauior vel
difficilior colica.

¶ Ca. ix. de signis malis in colica.

Fortitudo doloris: Et qō vomitus conseq
tur vomitū: Et sudor frigidus: ⁊ frigus ex
tremitatū propter vehemētiā doloris ven
tris ⁊ declinatōem san. ⁊ spiritus ad ipsū. Et qn̄ per
uenit ad singultū quorū vnus sequit̄ aliuȝ ⁊ ad tur
bationē rōnis ⁊ spasmū ⁊ retētioneȝ eius qō egredi
tur ⁊ non ingredit̄ saltē cū ingenio ē mortalis. Et in
extraneis signis ē qn̄ apparet in eo q hȝ dolorē vē
tris vestigium ⁊ bothor nigruȝ sicut faba. ⁊ vlcerat̄
⁊ remanet vsqȝ ad diē secūdū aut plus: quoniā mo
ritur. Et huic qō hōi aduēit subet ⁊ multitudo som
ni in principio egritudinis sue. Et bonitas anhelit⁹
ē bona significatio ad euacuandū quomodo ergo
erit eius malitia.

¶ Ca. x. de differētia q̄ ē inter colicā ⁊ lapidē renū.

Quandoqȝ accidūt in lapdie renū acciden
tia colice predicta: qm̄ colon ipsum cōicat
renib⁹ qr̄ accidit ei dolor q est ei propriuſ ⁊
accidunt ei accidentia sua que pertinent illi dolori.
Verū dr̄a inter eas quandoqȝ est ex dispōne dolo
ris ⁊ ex parte vicinantium propriorum ⁊ ex parte
eius quod conuenit ⁊ eius qō nō conuenit: ⁊ ex pte
eius quod egreditur ⁊ ex parte vltimitatis acciden
tium ⁊ ex parte causarum ⁊ significationum accidē
tium. ¶ Dispō autē doloris diuersificat̄ ī eis q̄zti
tate ⁊ loco ⁊ tpe ⁊ motu. Quātitate vero qm̄ ille q ē
lapidis ē paruus quasi sit acus ⁊ colicus ē magn⁹.
¶ Loco auteȝ qm̄ colicus incipit ab īferiore parte

dextri lateris ⁊ rēdit ad superiorē sinistri. Et quādo
confirmatur dilatatur in dextra ⁊ in sinistra. Et sm
quosdā non incipit colica a sinistra: sꝫ illud non est
verꝫ. Et nos iam experti sumꝰ cōtrariū illiꝰ ⁊ ē ad an
teriora ⁊ versus pectinē decliuior qꝫ sit ad posterio
ra. et renalis incipit a superioribꝰ ⁊ descendit paula
tim vsqꝫ ad locuꝫ vbi cōfirmat̃ ⁊ ē decliuior ad po
steriora. Tpe vero qm̃ renalis fit fortis in hora va
cuitatis ⁊ colicus alleuiat̃ in ea ⁊ fit fortis qū sumit̃
aliquid ⁊ colicus incipit subito ⁊ in tēpore breui: ⁊
lapidosus paulatiꝫ ⁊ fortis fit i fine suo. ⁊ si ē renalis
fit prius dolor in dorso ⁊ difficultas in vrina: deīde
signa i qbꝰ colica ⁊ i colico sūt illa signa: deiñ dolor.
Motu āt qm̃ colicꝰ ad ptes mouet̃ plures ⁊ renal̃
figit̃. ex pte āt vicinātiū propriorꝫ qm̃ tremor multi
plicat̃ i renibꝰ ambobꝰ ⁊ non pertinet̃ colico. Dia
āt accepta ex eo qd̓ cōuenit: ⁊ nō ꝯuenit ē: qm̃ cliste
ria ⁊ exitus vētositatis ⁊ fecis alleuiāt dolorē colice
⁊ nō alleuiāt dolorē renū alleuiatōe de qua sit curā
dū in pluribꝰ dispōnibꝰ. Et lapidē frāgētes meꝰ alle
uiant dolorē renū ⁊ nō alleuiant dolorē colice. Ex
parte autē eꝰ qd̓ egredit̃ ē quoniā quꝫ renali fortas
se nō ē retentio rei q̃ qñ egredit̃ est sicut stercus ⁊ sq
bale: ⁊ sicut stercus vaccinū ⁊ natat. Et qñꝫ ē reten
tio oīno ⁊ rugitus ⁊ similia. ⁊ colicꝰ nō euat̃ ex hoc
Ex pte āt vltime consecutionis accidētiū: est qm̃
dolor cruriū ⁊ dorsi ⁊ tremor i renali ē plus ⁊ casus
appetitus ⁊ vomitus consecutiuus phl̃aticus ⁊ pui
tas digōnis ⁊ vehemētia doloris ⁊ pductio ad syn
copiꝫ: ⁊ sudor frigidus ⁊ iuuamentū cum vomitu i
renali sunt minus. Ex parte autē causarꝫ ⁊ signi
ficationū accidētiū: est quoniā frequentia nauseati
ne satietatis ⁊ assūptio ciborꝫ malorꝫ ⁊ vicissitudo
punctionis ⁊ rugitus ⁊ retētio fecis sunt precedētes
in colica. Et vrina arenosa ⁊ filosa ē precedēs in re
nali: ⁊ non ē in renali vrina subtilis: deīde filosa gros
sa: deinde arenosa.

Capi. xi. de signis distinctionis colice. ⁊ primo
de signis phlegmatice.

Quandoqꝫ significāt colicā phlegmaticam
antecessio causarꝫ generatiuarꝫ phl̃atis ex
satietate nauseatiua: ⁊ ex spēbus ciborū ⁊ etas ⁊ re
gio ⁊ hora ⁊ reliqua q̃ sciuisti. Et significant ipsam
exitus phlegmatis in fece ante colicam ⁊ cū ea quꝫ
fit clistere: ⁊ frigiditas inferiorꝫ: ⁊ grauitas sensata: ⁊
vehemētia retētionis multa q̃ non egredit̃ aliquid
de fece aut humore aut vētositate. si autē egredit̃ est
res inflata sicut stercus vaccinum sicut egreditur in
ventosa ⁊ ē leuior. ⁊ fit dolor prolixus: imo in spatō
longo. ⁊ nō oꝫ vt nō decipiat̃ aliquis per id qd̓ for
te fit de siti ⁊ inflāmatione ⁊ rubedine aque ⁊ existi
met ꝙ egritudo sit calida. Illud nāqꝫ cōe ē oībus.

Ca. xii. de signis colice vētose.

Antecessio cārū suarꝫ notarꝫ ex multitudine
potus aque fre ⁊ potus vini cōmixti ⁊ ole
ra inflatiua ⁊ fructus ⁊ qd̓ affuit cibus nō digestus
⁊ rugitus ⁊ retētio fecū in intestinis ⁊ extensio ⁊ vo
luptatio vehemēs. q. perforētur intestina terebello:
et. q. occultet̃ in intestino acus: et hoc qñꝫ fit i phl̃a
tica quꝫ retinet̃ vētositas: aut generat ipsaꝫ sed ē i vē
tosa fortius et nō sentit̃ i ea grauitas vehemēs. et in
vētosa quidē procedūt qñꝫ rugitus plurimi. et vēto
sitates qñꝫ quiescūt et non rugit tunc et nō egredit̃.
et fortasse nō accidit vt rugiat: nisi qū fit vaporatio
et cōpressio et qñꝫ figitur dolor: et non permutat̃. et
qñꝫ cognoscit̃ iflatio cū manu. et sm plurimū iuuat̃
cōpressione. et qñꝫ iuuat vaporatio eius. et qñꝫ non
iuuat: et illd̓ qū fuerit materia faciēs vētositatē siccā:
tūc quotiēs inuenerit caliditatē et nō calefactioneꝫ
faciet vētositatem. et qñꝫ significat ipsaꝫ grossitudo
fecis vaccine que natat sup aquā propter multitudi
nē eius qd̓ in ipsa ē de ventositate. Et qñꝫ ē vēter cū
ea lenis. ⁊ qñꝫ ē fluxus ⁊ egrediūt̃ humores ⁊ nō iu
uat̃ eo propter retētionē vētositatis grosse i tunicis.
Et illa i qua ē permutatio doloris ē icolumior.
Et illa in qua ē iflatio vētris sicut tympani ē mala.

Ca. xiii. de signis eius que fit ex fece.

Signa eiꝰ q̃ fit ex fece sūt antecessio rerꝫ que
sūt retētio fecis ante euentum doloris cum
tensione: ⁊ est illic grauitas valde vehemēs. Et senti
tur. q. itestinū scindat̃ a seipso. et qñ fit tenasmō nō
egreditur aliquid sed qñqꝫ egredit̃ res viscosa gros
sa. Verū illā que fit ex fece cholerica significat tin
ctura fecis ⁊ multitudo eius qd̓ egreditur de chole
ra ⁊ adustio ⁊ inflāmatio ⁊ mordicatio ⁊ aduentus
getis cū fluxu cholere ⁊ exiccatio lingue. Et feculē
tā factā a raritate corporis significat precessio parui
tatis fecis ⁊ siccitas corporis ⁊ velocitas ledēdi ex
calore ⁊ frigore extrinseco: ⁊ feculētaꝫ factā a calidi
tate vētris ⁊ siccitate eius inuētio iflāmationis ⁊ sic
citas almirach ⁊ tenebrositas eius ⁊ siccitas egesti
onis ⁊ eius nigredo ad rubedinē quādā decliuis. ⁊
feculētā quidē factā a resolutione aeris ⁊ exercitio ⁊
sudore ⁊ reliquis significat premissio puitatis fecis
facte a resolutōe cū cursu cārꝫ predictarꝫ. Et signa
facte ex retētione chol̃e effuse ad intestinū sūt graui
tas ⁊ inflatio vētris ⁊ albedo coloris egōnis ⁊ diffi
cultas egressionis eꝰ cū dolore ⁊ tēsione fecis ⁊ com
pressione facta ex ea tm̃. ⁊ qñqꝫ vicinat̃ ei ictericia. ⁊
signa retētionis facte ex melia frigida propter frigus
epatis aut alteiꝰ ē vt non sit igneitas ⁊ sit color decli
uis ad viriditatē. Et signa facte ex melia acetosa
sunt eructuatio ⁊ nigredo egestionis ⁊ iflatio cū par
uitate doloris.

Ca. xiiii. de signis colice apostemose.

Signa autem facte ab apāte calido sunt do
lor tensiuus fixus in loco vno cuꝫ grauita
te ⁊ pulsatione ⁊ inflāmatione ⁊ febris acu
ta ⁊ sitis vehemēs ⁊ rubedo i colore ⁊ inflatio i mo
noculo ⁊ retētio vrie: ⁊ ē signū forte: ⁊ ledi cū fluxu.
Et qñꝫ ē iste dolor cū lenitate nāe. Et qñꝫ pducit ad
frigus extremitatū cū calore vehemēti i vētre: ⁊ qñꝫ
rubet id quod ei oppōitur de vētre. Et si fuerit apo
stema cholericum erunt tensio ⁊ pulsatio ⁊ grauitas
minus ⁊ fe. ⁊ inflāmatio ⁊ mordicatio vehemētius.
Signa autēꝫ facte ex apostemate frigido phlegma
tico: ⁊ ē parum sunt vt sit dolor continuus apparēs
in loco vno ⁊ proprie qum descendit aliquid ex eis
que descendunt ex ventre. Et inuenitur cū manu in
flatio cum lenitate ⁊ est forma eius forma molliuꝫ.
⁊ iam premissum est ꝙ fecit illud ex assumptiōe ge
nerum lactis ⁊ pisciuꝫ ⁊ carniuꝫ grossaruꝫ ⁊ fructu
um ⁊ olerum frigidorum ⁊ humidorum ⁊ est sper
ma frigidum subtile: est enim signuꝫ conueniens ad
hoc ⁊ egestio est phlegmatica.

Capitulum. xv. de signis facte ex to[r]sione ⁊ rup
tura.

Et signa facte ex torsione sunt euentus

eius subito post motum laboriosum aut saltum vehementem: aut casum: aut percussionem: aut calcationē: aut luctuationē: aut tolerātiā ponderis aut rupturā: aut vētositatē vehemētē: Et fit dolor eius nō incipiēs deinde addēs paulatim et significat rupturā illā que fit ex ruptura.

¶ C.xvi. de signis reliquarum specierum colice leuis a frigore et calore: aut debilitate sensus: aut vermibus: aut ruptura

Et signa facte a frigore intestinorum sunt prauitas et aptio egestionis et eius inflāmatio: et sensibilitas frigoris in intestinis et leuitas doloris. Et quando est sperma cum ea frigidū. Et signa facte ex cholera citrina sūt cause antecedētes et etas et regio: et forma et tempus: et alia eorū que inuenit de mordicatione vehemēti et inflāmatione et adustione et nocumēto a clisteribus acutis et nocumēto ab eo quod solutione educit et descēdere facit cholerā et noceri fame et iuuari a tēperatis infrigidātibus et euacuatione cholere si nō fuerit materia imbibita et commotio raro. et quando associatur ei feb. et fortasse non associatur ei et nō est fe. eius sicut fe. apostemose in magnitudine accidētium. Et quando associatur dolor in pectore quasi pūctura cultelli et nō est vētositas. ¶ Et signa facte ex debilitate expulsiue sūt vt iā antecessit eā lenitas nature et necessitas surgēdi ad scellā frequēter sed paululū: Et antecessio causarum eius ex eis que debilitāt vel destruūt virtutē ex calore et frigore aut assūptione. Et multotiens accidit vētri vt sit leuis: aut tēperatus: aut sit quantitas egestionis et qualitas eius secundum cursū naturalē: sed est necessarium ad hoc vt egrediatur fex vti instrumento aut suppositorio. et quando est illud propter fistulā. ¶ Et signa eius que est ex debilitate sensus sunt vt illud quod sumitur faciēs declinare egestionem cum qualitate ad mordicationem nō percipiatur in ascellatione: et hoc est sicut porrū et cepe et caseus et fenugrecū. et iterum vt suppositoriorum acutorum nō sentiatur nocumētū quando supponūtur. et vēter inflatur ex eis que sumuntur et retinētur et nō dolet dolore de quo sit curādū: Et quandoque accidit vt sit illic fistula corrūpēs sensū. ¶ Et signa facte ex vermibus sūt signa vermiū et antecessio exitus eorum.

¶ Tractatus.iiii. de cura colice et locutione in ileos et rebus participantibus egritudinū intestinorum et dispositionū eorum.

¶ Ca.i. de canonibus curationis colice.

Oportet vt colice regimē nō pretermittatur: nā quando apparent signa inceptionis eius oportet vt interdicatur repletio et incipiatur mundificatio eius et est secundum ipsā. et si fuerit post cibū quē comedit expellat ipsum vomitu statim et euomat cū eo quod retinetur de humoribus donec mūdificetur. Et vomitus quod quando incidit materiam colice humidā et cholericā. Quod si superfluat retineatur cū retinentibus vomitū. Et ex eis que bona sūt et experta in hoc est vt ponatur in sirupo de mēta facto ex aqua granatorum aliquid de cymino et sumach. Et ex eis in quibus nō est conueniētia est vt festinatio sit in dādo in potu solutiuū desuper. Ipsū.n. est fortasse vehemētis virtutis: et humores et squibale sunt plures. quandoque conuertitur ad eos humor desuper fortasse nō inuenit penetrationē et perducit regimē ad timorē maximū. Et illud quod in primis necessariū est vt incipiat et sorbeat lenientia lubricatiua sicut ius galli vetusti quod narrabo in eis que sūt post. Et iā narrauimus illud in areolis medicinarum singulariū: deinde admistretur clistere linitiuū. Quod si fuerit illic febris permutetur aqua galli: et in loco eius sit aqua ordei vt incipiant humores et squibale desubtus descendere paulatim. Quandoque sentitur quod squibale et humores grossi valde iam egrediuntur: et oportet vt in potu detur aliquid desuper fiat. et si possibile est vt mundificatio fiat desuper cū vomitu frequenti fiat. ¶ Et non sit vehemētia necessitatis dandi in potu desuper nisi quando sunt principium materiei stomachus et intestina superiora. ¶ Et scitur quod stomachus est debilis et humorum multitudo et inuenitur repletio supra vmbilicum et grauitas illic: omnia enim ista exigunt vt fiat fluxus de super. Et similiter si accidat colica post excoriationem tunc cura facta desuper est melior et in hac specie colice est illa cuius principiū est ex stomacho et superioribus si fuerit materia confirmata: deinde ipsa mandat ad intestinū lesum materiam post materiam: et quotiens peruenit ad ipsum accidit dolor: tūc necessaria erit mundificatio incipiēs. Cum ergo bibitur solutiuū aut extrahit eam et sanat ex ea: aut deponit ipsam ad inferiora ad locum vnum mundificet ergo ipsam clistere vnum: aut minor numerus eo qui necessarius est ante illud. Et quando non oportet dare in potu medicinā desuper est propter necessitatem manifestam: tunc non oportet vt in potu sumatur desuper omnino aliquid et sit contentus clisteri. Et illud quando plurimi in causa colice est humor grossus viscosus egrediens et non egrediēs integre per euacuantia. Quandoque bibitur medicina desuper euacuat non ab vnoquoque duorum. s. stomacho et intestinis tantum: immo ex aliis locis a quibus euacuatio omnino nō est necessaria et illud facit acquirere debilitatem proculdubio. Cum ergo hoc fit: deinde sit necesse mundificare intestinum exigens clisteria plurima et euacuationes frequentes et debilitatur virtus valde: tūc oportet vt sit contētus quātū possibile est clisteribus et eis que currūt cursu eorum. Ipsa enim dū inueniūt in intestinis humorē non attrahunt ex locis aliis et non euacuantur ex reliquis mēbris plurimū. Et si iteretur clistere multotiēs secundum necessitatē humoris generatiui doloris nō erit tantū timoris in ipso: quātū est quando fit euacuatio desuper per medicinas attrahentes ex corpore toto. Et quando clistere nō educit aliquid ex materia et non maturatur tūc abbreuietur et clisterizetur et proprie cū clisteribus acutis hora namque eorum est post maturationē: quamuis ex clisteribus acutis timeatur cordi et cerebro. ¶ Et multotiēs quidem fit clistere et nō soluit: imo facit sodam: quare oportet tunc vt adiuuetur desuper. Et quando est solutio desuper et oppilatio desubtus: quare necessariū est vt restringatur quod est superius cum stipticis ita vt fiat retētū vnū: deinde euacuetur. ¶ Et oportet vt leniatur clistere quando fuerit illic fe. et multiplicetur eius humiditas vt frangat salsedinē salis de quo fortasse necessariū est vsque ad.3.ii. et .5. ¶ Et quum clistere non facit descendere aliquid tūc detur in potu hiera picra cum vino aut sicca. Et similiter post assumptionem eorum que sunt sicut alkisch et dactilicon et non oportet vt confortetur hiera eorum cum agarico: quoniam est profundās stans in visceribus. Et oportet vt non non fiat clistere dum in stomacho est aliquid et attrahatur crudum ad inferiora. ¶ Et oportet vt non continuentur clisteria: imo interueniat inter ea spatium. Et cholerice quidem colice paroxismus vincitur cum pilulis aureis. Et quandoque accidit vt medicine attrahentes ex corpore attrahant ad intestina humores malos alios. ¶ Et quandoque attrahunt humores puros: quare aggregantur excoriatio et colica simul. et hoc est ex nocumentis mortalibus. et quod deterius in potu sumitur in colica de solutiuis est

vt ſit magne quātitatis ex qua fugiat ſumēs ꝛ nō re
maneat in ſtō:imo pilulas de hiera:ꝛ oē qd̓ ē mino
ris q̄ʒtitatis:ꝛ magis aromatici odoris ē meli⁹ ſumē
in potu. ¶ Et oꝫ vt intētio i capite ſit vehemēs val
de ita vt nō recipiat vapores ei⁹ qd̓ retinet̄ in vētre:
ꝛ vapores medicinaꝝ acutarum quas admiſtrare
neceſſe ē in plurib⁹ horis i egritudib⁹ colicis. Qn̄ꝫ
n. pducit illud ad varietatē ꝛ cōmixtionē rōnis ꝛ ē
cauēdū i colica. ꝛ ex eis quoꝝ cā generat nocumē
tū ē vt nō ſit poſſe medico vt ſciat formaꝫ diſpōnis
egri: quare nō pōt tūc ſcire qd̓ neceſſariū ē in cu
ratione. Et hec intētio cōplet̄ cū aromaticis frigi
dis ꝛ cū o'eis frigidis ꝛ reliq̄s ꝛ q̄ innuim⁹ in infri
gidatōe ꝯplexionis capitis. Et qn̄ꝫ accidit vt ſit ne
ceſſitas calefaciēdi 'nteſtina cōpar neceſſitati infri
gidatōis epatis. Quare cuſtodiat̄ illō cū ēplis īfri
gidātib⁹ ep ꝛ ſilib⁹:ꝛ cuſtodiat̄ ps epatis ab emplīſ
vētris ꝛ inūctōib⁹ e⁹ calidis. Et ſilr ē diſpō cordis ꝛ
ꝯueniētior infrigidatio e⁹ ē cū ſuccis fris cū cāfora
ꝛ ſandal̄. Et oꝫ tūc vt ponat̄ i ptib⁹ iteſtinoꝝ ꝛ par
tib⁹ cordis ꝛ epatis aliud qd̓ diſtiguat ex pāno aut
inſtro aut ſilib⁹ phibēs ne currat qd̓ ꝓpriū ē vni eo
rū ad aliud. ¶ Et ſitis multiplicat̄ in eis ꝛ nō oꝫ vt
bibat̄ niſi paꝝ:aut toleret̄ Qn̄ꝫ illud fuerit pmixtū
cū iuleb erit magis iuuatiuuꝫ ſiti ppea ꝙ corp⁹ dili
git rē dulcē ꝛ facit ipſā penetrare.

¶ Ca.ii. de cura colice frigide.

Colice āt frigide regimē ſcḋm ſemitā canōis
ē vt nō incipiat̄ in ea a ſtupefactōe. Incipi
entes.n. ſedare dolorē cū narcoticis ꝯponūt rē ma
ximā erroris. Admiſtratio.n. narcoticoꝝ nō ē cura
tio vera in aliquo. Et illud iō qm̄ curatio vā ē inci
ſio cāe:ꝛ ſtupefactio ē ꝯfortatio cāe ꝛ deſtruit̄ ſēſus
p eā. Et illud iō qm̄ ſi cā ē hu. groſſus ſit fortior ꝛ ō
terior aut ipſa cōplō fra ſit frior:aut vētoſitas ſpiſſa
ſit ſpiſſior:aut oppilatio īſpiſſās corp⁹ inteſtini ꝛ nō
reſoluit̄ ex eo qd̓ in ipſo retētū ē:ſit vehemēti⁹ inſpiſ
ſās ꝛ dolor redit poſt dieꝫ.i. aut.ii. aut.iii. fortior q̄ꝫ
fuit:q̄ nō oꝫ vt in ea elaboret̄ q̄ʒtū poſſe ē ꝛ dū iue
nit̄ ab ea excuſatio ꝛ deuitatio:imo elaboret̄ i elon
gādo cāꝫ icidēdo eā ꝛ reſoluēdo eā ꝛ dilatādo po
ros i qb⁹ retinet̄ ſua viſcoſitate:ꝛ qd̓ plus facit h ſūt
m̄ ſubtiliatiue nō vehemētis calefactōis. Vehemēs
nāq̄ꝫ calefactio cū in iteſtis ſubito accit nō ē ſecuri
tas ꝙ ſit illud qd̓ ipſa ꝯmouet de vētoſitate additū
ſup illō qd̓ ipſa reſoluit de mā:imo oꝫ vt ſit q̄ʒtitas
e⁹ q̄ʒtitas qua faciat in vētoſitate reſolutōꝫ fortē ꝛ i
mā hu. ſubtiliatōꝫ ꝛ maturatōꝫ nō reſolutōꝫ fortē. ꝛ
pp hoc qn̄ꝫ ſufficit abſtinē a cibo ꝛ potu dieb⁹ aliq
b⁹, ꝛ ſilr euaporatio qn̄ꝫ cōmouet dolorē vehemen
tē: q̄ neceſſariū ē tūc aut dimitter̄ euaporatōꝫ: aut
multiplicare ꝛ iterāre ipſā vt reſoluat illud qd̓ p⁹ cō
mouit de vētoſitate:deiñ admiſtrēt̄ cliſteria cūantia
illud qd̓ oꝫ. Oꝫ.n. vt ſi fex ſit retēta vt nō incipiatur
niſi cū eo in quo ē lubricatio fecis pp mucilagies q̄
ſūt in ipſo ꝛ oleis ꝛ medicis q̄ ſūt ad feces:ꝛ ſūt ille
q̄ ꝯueniūt curatiōi colice facte ex fece pura h qn̄ eſt
vētoſa deinde, poſt illud redeat̄ ad cliſteria euantia
pbl'a ſi fūit phl'atica aut r̄ſoluētia vētoſitatē ꝛ euan
tia ipſā ſi fuerit vētoſa. Et oꝫ vt ſcias ꝙ qn̄ꝫ euat̄ to
tū qd̓ ē ex humorib⁹ ꝛ remanet res pua q̄ ē illud qd̓
aſſociat̄ pti doloris:ꝛ ē facieſ dolorē. Oꝫ ergo ne di
cat̄ ꝙ curatio nō ē iuuatiua:imo euet̄ illud ēt cū cli
ſterib⁹. Et qn̄ꝫ ē illud vētoſitas ſola quā ſignificāt ſi
gnificatōes vētoſitatis: q̄ oꝫ vt adminiſtret̄ qd̓ cō
fortatiuū ē mēbri ꝛ reſolutiuū vētoſitatis cū calefac
tione ſubtili. Et fortaſſe ſufficit tūc bibē ꝯfectōꝫ for
tē calaꝫ ſicut tyriacā ꝛ ſilia. Et qn̄ꝫ ſufficit ponē ven
toſas cū igne ſup locū doloris. Et qn̄ꝫ ſufficit ſemia
potare reſolutiua vētoſitatis. Et qn̄ꝫ ſufficit bibere
vinū calefactū. ꝛ qn̄ꝫ ſufficiūt empl'a reſolutiua ꝛ for
tiora eis ſūt rubificātia facta ex ſynapi. Ipſa.n. qn̄ꝫ
reſoluūt ꝛ qn̄ꝫ attrahūt māꝫ ad lacertos vētris. Et
aq̄ thermaꝝ i dolore vehemēti qn̄ cū ea ſit balneatio
iuuat valde. ꝛ aq̄ de ſale āmoniaco ē mirabil̄ i hoc
abſolute:ꝛ ſi nō aliter ſaltē bibita ſi tolerat e⁹ potatō
Et ſilr tina facta ex aq̄ in q̄ decocte ſūt m̄ reſolutiue
ſubtiliatiue. Et qn̄ꝫ ſufficit fricatio vētris ſubtilis cū
fricatione forti alleoꝝ. ꝛ qn̄ꝫ cōmouet dolorē potuſ
aq̄ fre:ē.n. nocibilior res i hac egritudine cū pauca
ītentōe in ſedatōe ſitis. ꝛ paſſū duꝝ paꝝ ē meli⁹ ea:ꝛ
calidū ē magis ſedatiuuꝫ doloris. ꝛ nocibilior res
iſtis ē frig⁹ ꝛ aer frigid⁹ queadmōꝫ res magis iuua
tiua eis ē aer calidus ꝛ aq̄ calida. ¶ Et ſi cā fuerit fri
gus inteſtinoꝝ ꝛ fuerit mirac: gracile feſtinabit hn̄ti
ipſū colica oi hora: q̄ oꝫ vt calefiat venter e⁹ ſeper
ꝛ expellat̄ ab eo frigus cū eis q̄ coopiunt ex pellib⁹
ꝛ ſtringat̄ ſup eū ex eis. ꝛ vnctōes ex oleis calidis ꝛ
ēbroce q̄s dicem⁹ ſūt in ea iuuatiue ꝛ qn̄ꝫ neceſſarie
ſūt vaporatōes. Et qn̄ꝫ neceſſariū ē vt ponant̄ i ole
is calidis caſtoreū ꝛ euforbiū. Et oīs colice fre c⁹ cā
ē illud qd̓ dixim⁹ de iteratōe rei ad locū leſū q̄re ac
cidit tūc dolor cura eſt euō ſubtilis ſepata frequens
niſi ſciat̄ ꝙ illic ſit mā plīma:tūc.n. euō fienda ē. i ea
āt q̄ ē ſcḋm ſemitā attractōis ꝛ generatōis conuēiens
ē vt in potu det̄ qū poxiſm⁹ ē doloriſ ꝛ i nocte vehe
mētie e⁹ aliquid ſicut pill'e de aloe: Et pill'e de hiera
Et pilule ꝯpoſite de pulpa collo. ꝛ ſcamonea ꝛ ſera
pino ꝛ aloe ſumat̄ i potu ex quibuſcūq̄ꝫ eaꝝ fuerit
ex aur̄. 5. vſq̄ꝫ ad duas tertias aur̄. Iſta.n. qū aſſidu
ant̄ aliquib⁹ dieb⁹ ꝛ certificat̄ cibus ſanant.

¶ Ca.iii. de canonibus propriiſ colice vētōſe que ē
ex eis que ſunt inter colicam frigidaꝫ.

Oportet vt admiſtrēt̄ cliſteria ꝛ ſuppoſito
ria ꝛ empl'a q̄ dicem⁹ ꝛ interdicat̄ cib⁹ oino
ꝛ ſi nō plus ſaltē duob⁹ dieb⁹ vel trib⁹ ꝛ dormiat q̄ꝫ
tū poſſe ē ei vt ſtudeat i eradicatōe māei vētoſitatis
cū cliſterib⁹ reſolutiuis ꝛ in calefactōe mēbri cū eis
ꝛ deforis ſcḋm mōꝫ quē dixim⁹ ante. Si autē nō inue
nis ꝙ illic ſit hūor tunc calefac qd̓ vis ꝛ vapora qd̓
vis. ¶ Et ſtude ēt i poſitōe vētoſaꝝ cū igne abſq̄ꝫ i
ciſione. Qūq̄ꝫ nā fūit obediēs tūc iuuet̄ fricādo ſua
uiter locū doloris:ꝛ iungēdo cū eis q̄ ſunt ſicut ole
uꝫ ſābacinū ꝛ oleū de neridē ꝛ oleū albē calefacta.
et vaporando cū milio ꝛ ſale calefacto ſcḋm quātita
tē quā vides ꝯueniētiorē. Et experire figurā dormi
endi. ſ. reſupinatōeꝫ ꝛ dormiēdi ſup ventrē q̄ eaꝝ ſit
ꝯueniētior ꝛ magis expellēs vētoſitatē. Et ex eis q̄
bibita cōferūt ē vt in potu det̄ carui ꝛ ſemē rute in
aq̄s de ſeib⁹:aut in vino antiquo aut in aqua melliſ
aut cū penidiis. Et qn̄ꝫ dat̄ in potu filoniū i hac ho
ra ꝛ euadere facit.

¶ C.iiii. ō ꝯpōne ſolutiuoꝝ e⁹ q hn̄t colicā ex vēto
ſitate:aut mā phl'atica de quibus fiunt cliſteria.

Compō cliſteris educentis phl'a ꝛ fecē: ℞.
tribuloꝝ polypodii ſeugreci cartāi ſeueſtē
ptes eq̄les turbit pōd⁹. ʒ.ii. ꝛ plpe col. ſaba
ne ſi ꝯtrite aur̄. 5. fic⁹. x. nūero ſeis lini ſeis apii aniſi

centauree minoris granatoꝝ kerua tritoꝝ ⁊ violaꝝ
oium añ.ʒ.v.⁊ rute M.i.folioꝝ cauliũ M.i.deco
quant in aq̃ plurima suauit donec redeat ad paucã
⁊ fricẽt manib⁹ ⁊ colẽt ⁊ sumant ex ea circiter.c.ʒ. ⁊
dissoluãt in ea casie fistule.ʒ.vii.⁊ zuccari ru.ʒ.vii. se
rapini bdellii ãboꝝ añ.ʒ.i.baurac aur.i. olei sisami
ʒ.v.⁊ clisterizet cũ ea. Et qñz ponit in ea aliquid de
felle tauri. Et clistere educẽs phl'a sumat ꝯmixtio il
li⁹ clisteris ⁊ ponat in ea de pulpa colloquitide plus
q̃z illud ⁊ sumãt granoꝝ alkerua.ʒ.v. ⁊ aqua volu
bilis exp̃mat ⁊ effũdant sup illud qd colat ab eo cli
stere primũ: ⁊ ponat in ipso loco cassie fistule et zuc
cari pondus.ʒ.xv.mellis.et sit oleũ ei⁹ oleũ cartami
⁊ ponat in ipso tãtũ de oppoponaco q̃ztũ ẽ serapi
nũ.s.pondus.ʒ.i.⁊ admĩstret. Et qñz ponit in ea ole
uz de kerua. Et multotiẽs quidẽ sũt cõtẽti decoctio
ne se.basce ⁊ origani ⁊ isopi ⁊ cymini ⁊ petrosel. et
se.rute ⁊ polipodii ⁊ centauree ⁊ calamẽti ⁊ aniudẽ
deinde addat in ea succus centauree ⁊ cucu. asinini
ꝓprie.ʒ.ss ⁊ fit clistere cũ ea: aut decoquant cũ ea cu
cu.asinini radices ⁊ aliquid de pulpa collo. ⁊ dissol
uat in ea serapini ⁊ oppoponacis ⁊ bdellii oiuz añ.
pondus.ʒ.i.⁊ fiat cũ ea clistere. Et multotiẽs quidẽ
decoqunt iste medicie in oleo ⁊ cũ illo oleo calido
fit clistere. ¶ Et multotiẽs qdẽ fit clistere cũ sirupis
acetosis incisiuis. Cõpositio sirupi acetosi cum quo
clisterizantur habentes colicã: ℞.aceti kist.i. ⁊ mell
kist.i.pulpe collo.aur.iii.⁊ pipis.℥.i.ss.℥.ii.⁊ se.rute
siluestris ⁊ amomi ⁊ keisim ⁊ anisi ⁊ epthymi oium
añ.aur.iiii.⁊ polypodii.℥.i.terantur illa oia ⁊ deco
quantur i aceto ⁊ melle donec medientur. Et qñq3
ponunt in ipso aniudẽ ⁊ polypodiũ: et s3 nos nõ in
uenim⁹ ad h⁹i regimẽ. ¶ Suppositoriũ clisteris do
loris sedãtiũ quorũdã antiquoꝝ bonũ: ℞. aloes et
castorei ⁊ storacis ⁊ glutis alibat oium añ.℥.i. succi
buchormariẽ recẽtis ⁊ corticis.ʒ.i.ss. reseruetur ⁊ ad
mistret qñ necessitas ẽ ex eo quãtitas fabe ⁊ ponat
in quibusdã clisteribus. ⁊ qñq3 ponunt in quibusdã
hiera ad ipsũ ⁊ olea ⁊ clisterizat cũ eis in quibusdã
clisteribus. ¶ Et qñz clisterizat cũ clisteri forti qum
fex ẽ inobediẽs cũ phl'atibus vehemẽtis viscositatis
vltima in ṽtute ⁊ i obediẽtia. Quare oz vt fiat cliste
re cũ aqua alusnen humide de qua sumat.lb.ss.cum
℥.i.⁊ .ss.aceti ⁊.ʒ.v.baurac. ⁊ fortius hoc ẽ vt sumãt
grana alscebrã ⁊ folia almezereon ⁊ cordumeni ex
corticatũ ⁊ buchormariẽ ⁊ hartanita ⁊ cortices col
loquitide ⁊ e⁹ pulpa ⁊ cucumer asinin⁹ ⁊ turbit ⁊ po
lipodiũ ⁊ coquãt oia in aqua s̃m descriptionẽ q̃ est
in sili ⁊ ꝓiiciant sup eoꝝ decoctõez oleũ de kerua ⁊
mel ⁊ fel vaccinũ ⁊ clisterizet cũ ea. ⁊ ponãt iste me
dicine in oleo calido ⁊ fiat clistere cũ eis. Et quz cli
stere fit ex oleo cucu.asi.qñz exhibit phl'a viscosuz qñ
mora fit sup clistere horis aliqb⁹. Et silr oleuz de ra
phano ⁊ alkekengi. Et qñz ẽ necessariũ qñ vehemẽ
tia ẽ doloris vt ponant i his clisterib⁹ assa ⁊ ãmõia
cũ ⁊ fim⁹ colũbin⁹ cũ eis q̃ calefaciũt mẽbꝝ: ⁊ eufor
biũ i qbusdã horis. Et fit clister qñz cũ kitrã ꝯquas
sato i aq̃ mellis plurimaꝝ specieꝝ ⁊ sedat dolor. Et
succ⁹ buchormariẽ ẽ mirabilis valde. Et qñz necessa
ria sũt scamonea ⁊ euforbiuz ⁊ alia. Et laudauert q
dã medicamẽ noiatũ diamuschũ dicẽtes ꝙ quz po
nit i clisteri fit eo iuuamẽtũ. Et qñz fit clistere ex põ
dere.ʒ.ii.castorei cũ oleo. ⁊ iteꝝ sumat picis q̃ztitas.
iii.ʒ.sup quã fũdat vini olei rutacei ⁊ butyri oiuz añ

sacraiati.i.⁊ admĩstrẽt. Et qñz ponũt i clisterib⁹ forti
b⁹ folia fici ⁊ cortex arboris eius.

¶ Ca.v.de cõpositione medicinaꝝ bibita soluen
tiũ phl'a de pilulis fortis iuuamenti.

De illis sũt pilule q̃ ℞.alscebrã cũ serapino
Et iterũ pilule de serapio cũ secacul ⁊ pille
d serapio cũ harmel. Et iteꝝ sũat turbit ⁊ aloes sco
trẽsis ⁊ pulpe col.ptes eq̃les scamõee tertia ptis: ꝯfi
ciãt cũ melle dispũato ⁊ iformẽt ex eis pille. Pilule
boñ ad phl'a: ℞.pulpe col.danic.i.⁊ turbit.ʒ.i.⁊ suc
ci cucu.asi.danic.ss.⁊ castorei danic.ss.ss.danic.i.⁊ se
rapi ni põd⁹.ii.tertiaꝝ.ʒ.i. Et si fiãt fortes cũ scamo.
erit boñ. Reliq̃ ãt solutia sũt sic alis kisin ⁊ dactilicõ ⁊
aliscbisui ⁊ pic̃ ꝯfortata cũ pulpa col. ⁊ sit cũ ea olm
d kerua ⁊ sic diacydõitẽ. ⁊ qñ pmiscet fex ⁊ phl'a sil
⁊ fũit fex plima ⁊ multa ñ obediẽs reqrit necessitas
admĩstratõz solutiuoꝝ fortiũ d qb⁹ sũt pille h⁹i. ℞.eu
forbii ⁊ granoꝝ almezeriõ ptes eq̃les ⁊ sit dosis ea
rũ.ʒ.i. ¶ Solutiuũ alid forte: ℞.cafitiũ.i.fimi colum
bini ⁊. M.i.aneti ⁊ penid ⁊ danic aq̃ ⁊ decoquant
vsq3 ad medietatẽ ⁊ det in potu ex eã.℥.i.⁊ est vehe
mentis fortitudis ⁊ vehemẽtis timoris. Et oium la
cticinioꝝ lac resoluit colicã sicut alkigati ⁊ sicut al
scebrẽ ⁊ sitia ⁊ noiant grana e⁹ grana lũboꝝ. Et sic
spẽs lacticinioꝝ sup quã sint aures muris silis maio
rane magnoꝝ folioꝝ ⁊ cũ ea curat pũctura scorpio
nũ ⁊ h3 lac plim: ⁊ iã diximus eã i medicis singl'arib⁹.

¶ C.vi.de suppositoriis fortib⁹ educentibus fecem
plimam cũ phl'ate viscoso.

De eis ẽ vt q̃rat sal petrosus ⁊ supponat ex
eo glãs.i. Et oz ut sit longitudo ei⁹.vii.digi
toꝝ. ¶ Et ex eis ẽ glans magna fcã ex ster
core muris ⁊ fiat tenta ex rhaphano ⁊ fit cũ melle ⁊
supponat.aut glãs ex melle pmixto cũ pulpa collo:
¶ Et glãs ex cucũere asinino ⁊ pulpa collo. ⁊ felle
vaccino ⁊ nitro ⁊ mel aut pulpa collo.sarcocol.cũ
penidiis. Et iteꝝ mel ⁊ feniabi ⁊ pulpa collo. ⁊ sal.
naptici ptes equales. ¶ Et iteꝝ res cõis phl'atice ⁊ ei
q̃ fit ex fece ⁊ vẽtose: ℞.pulpe collo.castorii amborũ
ana q̃ztuz ẽ nucle⁹ oliue ⁊ kitran cochliaria.ij.admi
stret cũ aliquãtulo melle ⁊ succo buchormariẽ. Et ẽ
forte valde qd necessariũ ẽ quñ nihil valet. Et mlto
tiens qdem necessariũ est qñ nihil valet admĩstrare
scãoneam ⁊ se.ṽtice: imo euforbium.

¶ C.vii.de compositiõe clisterioꝝ ad ventositatez.

Clister bonũ: ℞.halasce isopi rute origai se.
rute se.agnicasti granoꝝ alkerua tritoꝝ ca
memille tribuloꝝ cẽtauree aneti seminũ.iii.
⁊ aniudẽ ⁊ petroser.ptes eq̃les: dcoquãt i succo grão
rũ plimo dõec redeat ad paꝝ: deiñ sũant oli ps.i.⁊
succi decocti ptes due: decoquãtur donec remaneat
oleũ solũ: deiñ sũat ex eo q̃ztitas clisteris.i.⁊ ponant
i ipso p̃dicta cuz adipe anatis ⁊ capraꝝ ⁊ aliq̃ztulo
oppoponacis ⁊ serapini ⁊ fiat cũ eo clistere. Et si ac
cipiatur succus ipse ⁊ dissoluantur i ipso gũme p̃di
cte cũ adipib⁹ suis ⁊ ponat i ipso pondus.ʒ.v.⁊ fiat
cũ eo clistere erit iuuatiuũ. Et itromissio castorei ⁊
asse i clisterib⁹ eoꝝ ẽ iuuatiua valde. Et qñz fit cliste
re ex põdere.ʒ.xx.olei i quo dissolutũ ẽ põdus.ʒ.x.
storacis liq̃de ⁊ ẽ iuuatiuũ. Et qñz fit clistere ex bau
rach plime resoluto i succo rute ⁊ sit sũma ei⁹ vltima
vsq3 ad.ʒ.x.⁊ sal vsq3 ad.ʒ.xv. Et qñq3 clisterizatur
cum olo rutaceo ⁊ oleo de neridẽ ⁊ oleo rhaphani
no ⁊ oleo de kerua.

¶ Ca.viii.ð ꝯpositōe suppositorioꝝ ad ventosam.
Onterant ruta cū aqua mellis donec fiat si
cut illud ð quo fiat linimētum ⁊ ponat cū
ea quātū ē ipsi⁹ medietas ð cymino ⁊ q̄ꝫtū
ē quarta ps ei⁹ ð nitro et sumat ex ea glans cui⁹ lon
gitudo sit.v.digitoꝝ. Et iteꝝ suppositoriū qð fit ex
oleo rutaceo cū castoreo cum melle ⁊ felle vaccino
⁊ baurach de vnoquoqꝫ quoꝝ sit aur.5. Et iterum
serapinum ⁊ bdellium et baurach ⁊ colloquintide
et altea: fiat ex eis glās.

Capitulum.ix. de clisteriis et suppositoriis habē
tium frigus itestinoꝝ absqꝫ mā.
Clisteria vero e⁹ q hꝫ colicā ex cōplexione
frigida sine materia ⁊ suppositōia e⁹ſt sicut
clisteria habentiū colicā ventosā ⁊ supposi
toria eoꝝ. et q̄ñꝫ iuuat eos alkitrā solū qū fit clisteri
cū eo pōdere.ʒ.ii. in oleo. Et silr iuuat eos fim⁹ colū
bin⁹ solus qū ex eo fit clistē i succo camemille ⁊ oleo
de kerua.

Ca.x. de tina ⁊ balneis ⁊ embrocis.
Tina vehemētis iuuamenti ē in dolorib⁹ co
lice. Et proprie qū ē plena aqua in qua de
cocte sunt medicine colice. Ipsa.n. sua cali
ditate acquisita ab igne ⁊ virtus sua acq̄sita a medi
cinis resoluit cāꝫ: ⁊ hūiditate sua ⁊ cū caliditate mol
lificant mēbꝝ: quare alleuiat carminationē cause
facientis dolorē ⁊ mollificat lacertū ani. Et illud est
ex eis que iuuant ad expulsionē retenti. verūtñ tina
facit accidere angustiā ⁊ syncopi propt̄ hoc ꝙ mol
lificat de virtute: q̄ꝛ oꝫ vt vtat ea debilis fm cautelā
⁊ sint ei proxime qū ea vtitur ea que confortāt virtu
tē de odoribus fructuū ⁊ aromatū alcardeneki ⁊ pa
nis calidus ⁊ ea q̄ delectāt eū in quib⁹ quiescat ⁊ stu
deat vt nō cooperiat aqua pectus e⁹ ⁊ cor ipsius.
Et aque q̄dē thermarū vehemēter cōferūt coli
ce frigide qū sedent in eis sicut melius ē eis vt nō ap
proximēt aquis dulcib⁹. Qūqꝫ aliquid vasoꝝ iple
tur aquis thermaꝝ aut aquis in quib⁹ decocte sunt
medicine colice: ⁊ in fūdo e⁹ separant foramina plu
rima q̄ forsitā nō sentiunt pp suā debilitatē ⁊ resupi
nat eger: ⁊ eleuat vas ab eo vſꝫ ad quātitatē stature
⁊ dimittit ita vt distillēt ex eo sup ventrē ipsius stille
frequētes ē valde vehementis iuuamenti.

¶ Ca.xi. sermonis de qualitate clisterioꝝ ⁊ istrō eoꝝ.
Melior q̄dē cāne clisteris figura quā antiqui
dixerunt ē vt sit circulatio cāne e⁹ diuersa p
tertiā ⁊ duas tertias: ⁊ sit positū iter vtrūqꝫ
velamē de corpe de quo facta ē cāna: ⁊ sit ꝯsolidatū
cū cāna ꝯsolidatōe vehemēti. sit ergo velamē e⁹ dua
rū ptiū diuersaꝝ vt sit decenter aptat⁹ in pte q̄ duaꝝ
ptiū maior ē et sit in pte minore apt⁹. Et qñ vter de
center aptatus ē sup totā cannā stringat caput ptis
minoris cū solidatiōe forti vt nō ingrediat ipsā aer:
⁊ sit ei sub vtre in loco q nō ingredit anū meat⁹ per
quē egrediat vētositas. Qū.n. admistrat clistere ⁊
exprimit cū fortitudine ventositas egreditur enema
⁊ sistit enema bene. Ventositas.n. ē p quā redit ad
exitū ⁊ facit necessitatē surgendi ad scellā cū veloci
tate. Ampli⁹ oꝫ vt ꝯsideres ⁊ si dolor ē decliuis
ad ptē dorsi clisteriza egro resupino. Et hoc ē meli⁹
ei cui colica ē cū cōītate reruꝫ. Et si ē decliuis ad an
teriora clisteriza eo iacente sup vētrē. ⁊ oio clistē qð
fit iacenti sup vētrē magis facit peruenire enema ad
inuolutiōes intestinoꝝ. Et q̄ñqꝫ fit clistere alicui ia
centi sup sinistꝝ. Et eleuat q̄ñꝫ ancha cū puluinari
⁊ subleuat pes dext̄ ponēdo ipsū sup pect⁹ ⁊ depōit
sinister i plano. qū ergo clisterizat⁹ ē redeat sup dor
sū suū: et silr ois q clisterizat. Et ex hoīb⁹ ē aliqs q
nō idiget hoc. Et ex hoīb⁹ ē cui recti⁹ ē vt itromittat
anularē in anū suū multotiēs q iā sit inūct⁹ cū cerato
donec dilatetur ⁊ decēter aptet i eo cānā. Et de hōi
b⁹ ē q nō idiget hoc. Qū ergo vis clisterizare fac
qð tibi vī ex hoc: deīde inūge cānā ⁊ anū cū cerato
⁊ ipelle ipsā i eo talr vt nō ꝯplete retineatur ab inte
stis: imo nō ptrāseat intestinū rectū: qꝛ̄ꝫ ita accidit ð
inde intromitte enema. qū ergo equat cāna in loco
suo effūde enema i vtrem: deiñ exprime ipm vtrisqꝫ
manib⁹ tuis exp̄ssiōe bona ꝯtinua q̄ nō sit cū labor:
nā multotiēs ipellit enema i h⁹i vſqꝫ ad longinquꝫ
vltra locū necessitatis: ⁊ rect⁹ q̄dē ē h⁹i. Et qū fit im
pulsio enematis ad supiora ē vt tēdāt capilli capitis
⁊ effūdat aq̄ frigida sup faciē ⁊ adiuuet ad attrahen
dū enema ad inferiora. Et scias ꝙ qñ enema ad
ministrat ⁊ nō descēdit nō ē excusatio qn admistrēt
suppositoria vt deponāt ipsuꝫ cū egritudine ⁊ cum
hoc nō oꝫ vt sit ipulsio enematis cū illa facilitate et
nō cōsequat enema locū necessitatis. Qūqꝫ ipellis
enema ⁊ declinat ad egrediēdū nō ꝓhibeas ab h⁹
imo reitera ipm statiꝫ sicut ē. Et oꝫ vt eger clisteri
zet donec sternutat aut tussit. Et scias ꝙ enematis
equalis quātitatis iuuamētū ñ ꝯsequit intestina supi
ora. Et qñ ē plurimū multiplicat nocumentū ei⁹ ⁊ ti
met ex nocumēto ipsi⁹. Et spissū adheret ⁊ efficit no
cumētū plurimū: ⁊ subtile ñ ꝯfert ⁊ ē i iudicio pauci
tatis.

Ca.xii. de cura facta ab apate frigido
In facta q̄dē ab apate frō ⁊ ē paꝝ valde ex
curatōib⁹ bonis ē vt sumat olei lauri ⁊ olei
de oliuis ⁊ adipis āseris ptes eq̄les: ē.n. mi
rabile. Et ꝯfert ei ēpla facta ex abrotano ⁊ aneto et
piretro ⁊ meliloto. ⁊ reliqs medicis curāt apata fra
ex eis q̄ sciuisti i oī loco. Et ex eis q̄ cōferūt ei valde
ē emplm de abrotano factū cū bitumine iudaico.

Ca.xiii. de regimine dandi i potu oleū de kerua
in curatione colice frigide eis q non consueuerunt.
Oleū de kerua ē ex reb⁹ magis iuuatiuis eis
qū mēsurat fm necessitatē in hora sua ⁊ cū
semib⁹: ipsū.n. nō dat i potu nisi postqꝫ mū
dificatū ē corp⁹ cū eis q̄ sūt sicut pille de serapio aut
alie. Et dat in potu die primo pondus aur.ii. in die
ii. addit.5. aurei. ⁊ silr addit in oī die aur.5. vſqꝫ ad
septimū: deinde nō malū ē vt dimittat paulatim do
nec iā puentum sit ad.ii. aur. ⁊ ē ei vt stet apud.vii.
Et quotiens effūdit super semina misceatur cū eis
vehemēter cū instrumēto miscendi. Et ē necessariū
in oī die potationis eius vt tardetur cibus per spa
ciū quod est inter sex horas vſqꝫ circiter.x. horas ⁊
vſqꝫquo non sentiat in eructuatione odor eius: deiñ
cibet super ipsū cū alesfidabegi. Et si appetit aceto
sitatē tunc cū zehirbeget. ⁊ potus e⁹ sit aqua mellis.
Et oꝫ vt cōsuet dentes suos post potū ei⁹ ita vt fri
cet eos cum sale assato: deinde sequant ipsū oleum
roſ. puruꝫ cū quo fricētur. Qūqꝫ ab administratio
ne eius eūo fit bibat post ipsū hierapicra cōfortata
cū pulpa collo. ⁊ silib⁹: aut nō ꝯfortata si non ē illō
necessarium. Et hiera quidem picra expellit no
cumentum eius a capite ⁊ oculo.

Ca.xiiii. de modo medicinaꝝ conferentiū habē
tib⁹ colicā frigidā fm semitā digōnis ⁊ maturatōis
⁊ proprietatis nō fm semitā euacuationis.

Iste medicine sũt potatões ⁊ empl'a ⁊ vaporatões ⁊ vnctiones. ¶ Et melius eoꝝ que bibunt̃ ē alleũ: alleo enĩ ineſt ꝓprietas bona ĩ ſedãdo dolores colice frẽ cũ hoc ꝙ nõ ieſt ei vis faciendi ſitim ſicut cepe. Et qñz ſumit ex eo colicus qñ ſentit initiũ colice ⁊ dimittit cibum oĩo ⁊ vltimat ſe ĩ exercitio ⁊ nõ comedit aliquid imo dormit poſtq̃z bibit de vino puro et reiterat ⁊ ſanat̃. Et ex ebibitis ſedãtib⁹ dolores ē vt ĩ potu det̃ abſynthii ⁊ cymini partes equales aut det̃ in potu herba opoponaci ſola aut cũ cymino. Aut ſumãt̃ aniſi ⁊ pipis et caſtorei ptes equales ꝺ qb⁹ ĩ potu ꝺtur.ʒ.i.ſ. Aut detur ĩ potu ſagzenea diacyminũ ⁊ tyriaca: et ſi non fuerit ĩ hoc ꝓhibitorium preſens. Et caſtoreo ĩ colica ieſt operatio mirabilis. Et ex eis que experta ſũt ē vt in potu dent̃ radices lilii.ʒ.iiii.ĩ aqua decoctõis praſſii aut ĩ aqua caſei et lilii ipſius hec quãtitas. Et iterum detur ĩ potu naſturtii.ʒ.v.in aqua penidii petroſa ⁊.℥.i.olei ſiſamini. Et iteruz corticis radicis algarab.ʒ.iiii.ʒʒ.ʒ.iii.⁊ nucis dactiloꝝ amboꝝ ana.ʒ.vi.cum aque dulcis kiſt.i.terãt̃ medicie et decoquãtur ĩ aqua donec remaneat tertia ⁊ fiat mot⁹ ei⁹ cũ ramis rute et dẽtur ĩ potu omni die.℥.ii. Et ſumantur etiam cortices algarab et radices ei⁹ ⁊ rami rute et .ʒʒ.et decoquãtur ĩ aqua que ſit quadrupla eoꝝ donec remaneat tertia ⁊ det̃ ĩ potu ex ea oĩ die põdus .℥.ii.fiat illud tribus dieb⁹: ⁊ dimittat̃ tribus diebus Et oꝫ qñ ĩ potu dat̃ aqua mellis vt ſit vehemẽtis ꝺ coctionis: debilis.n.decoctõis facit poſſider̃ iflationẽ. Et illꝺ cui ieſt opõ ꝓueniẽs a ꝓprietate ſua ē iuſalbudud ⁊ corp⁹ ei⁹. Et iteꝝ lũbrici terreni exiccati ſt̃ iuuatiui ſm ꝙ dr̃ ĩ colorib⁹ colice: Sterc⁹ ãt adib qꝺ fit ex oſſib⁹ q̃ comedit: ⁊ eius ſignũ ē vt ſit albũ ĩ quo color alius ñ permiſcet̃ ⁊ proprie illud qꝺ eiicit ſuper ſpinas ē res magis iuuatiua et dat̃ ĩ potu ĩ vino aut ĩ aqua mellis aut lambitur ĩ melle lãbitõib⁹ poſtq̃z cũ eo ꝯficitur ſm deſcriptionẽ. aut fit aromaticũ cũ ſale ⁊ pipere aut cum aliqua ſpecieꝝ. ⁊ ſi iuenit̃ in ſtercore eius os ſicut ē eſt mirabile ẽt. Et dr̃ ꝙ eius ſuſpẽſio ē iuuatiua nedum potus eius. Et precipiunt vt ſuſpẽdat̃ ĩ pelle leopardi aut cerui aut lana arietis quã cepit adib ⁊ euaſit ab eo. Et G.qdeꝫ teſtat̃ iuuamentũ eius ſuſpenſi: ⁊ ſi non ĩ alio ſaltẽ in argẽto. Et dictũ ē ꝙ corp⁹ iteſtini adib qñ exccat̃ et teritur ē magis vltimũ iuuamẽtuꝫ q̃z ſtercus eius. ⁊ illud qdem non ē longinqum. Et ex eis que currũt hoc curſu ſũt ſcorpiones aſſati: ipſi nãq̃z vehemẽter valent colice. Et oꝫ vt experiat̃ illud ſuper colicã veram ita vt non ſit experimẽtum eius ſuper colicam mendoſam. ⁊ ē vltimum ad lapidem renum ꝑ ſe ⁊ ĩ colica per accidens. Et ex eis que laudantur ĩ doloribus colice ⁊ vehementia doloris eſt vt ĩ potu det̃ cornu cerui aduſtũ ⁊ dicũt ꝙ ſedant doloreꝫ ſtatim.

¶ Capitulum.xv.de emplaſtris colice frigide.

Empl'a vo alia ſũt emplaſtra ĩ qbus ē ſolutio aliqua ſicut empl'm factuꝫ ex pulpa collo.cum medulla cartami ⁊ ē ꝑ'mũ factum ex felle vaccino ⁊ pulpa collo. ⁊ ſimilibus. Et alia ſt̃ emplaſtra qbus non itẽditur ſol'o ſicut empl'atio ex ſeminibus ⁊ herbis predictis que ponũt̃ ĩ cliſterib⁹ et fiunt eis ẽpl'a ex granis lauri ſolũmodo. Deſcriptio empl'i: ℞.cere carmet.viii.glutinis alibat carmet .vi.turbit carmet.iii.ſtaphiſagrie carmet .i.⁊.ſ. piretri ſanſuci baccaꝝ lauri ſe.vrtice lupioꝝ ſiccoꝝ pulpe collo.omniuꝫ ana carmet.i.⁊.ſ. ſcamonee.℥.i.et carmet.iii.fellis vaccini quãtũ ſufficit: fiat ex eis linimẽtum ſpiſſum. Et iteꝝ hellebori ſe.vrtice abſinthii omniũ ana pars.i.fellis tauri cere amboꝝ ana ꝑs.ſ adipis ãſeris ptes.iii.liniat̃ ab vmblico vſq̃z ad radicẽ virge ⁊ ſi ponat̃ ĩ ipſo meudeneti ē meli⁹. Et qñz addit̃ ĩ ipſo cortex eris.

¶ Ca.xvi.ꝺ vaporationib⁹ colice frẽ.

Vaporationes qdem ſunt ſicut milium aut pãnicuꝫ aſſatuꝫ: aut factũ ex ſeminibus et herbis predictis ĩ ca° cliſterioꝝ cõtritis calefactis ⁊ ꝯfectis: aut iſuſe ĩ oleo calefacto ¶ Ex vnctionibus vero ē oleuꝫ cucu.aſi. Et ex eis ē oleum ſynapis. Et ex eis ē quodcũq̃z oleum vis ex oleis calidis poq̃z in ipſo ponuntur caſtoreum ⁊ euforbiũ ſm neceſſitatem.

¶ Ca.xvii.ꝺ cura colice cholerice.

Et ſcꝺm veritatẽ oꝫ vt numeret̃ ꝺ capl'o pũctionis. veꝝ nos ꝓcedim⁹ ſcꝺꝫ ꝯſuetudinẽ ĩ ipa: ⁊ qm̃ ē ex ſũma doloꝝ hui⁹ iteſtini. Et qñq̃z qdẽ errat̃ ĩ curatõe ei⁹ maxime: ⁊ admiſtrãtur ſubtiliatiua ⁊ calefactiua. ¶ Et leuior hac ē ĩ qua ē humor effuſus ĩ ſpatio iteſtini ⁊ nõ ē cũ illa ſparſiõe tota. Quare ſufficit ĩ curatõe ei⁹ equatio ꝯplexionis ⁊ humoꝝ ⁊ adminiſtratio ciboꝝ frigidoꝝ humectatiuoꝝ: aut prunoꝝ ꝑforatoꝝ cũ acu infuſoꝝ ĩ iuleb ꝺ qbus ſumãt.xx.numero. Et ſilr̃ ſoluit̃ mã cũ eis q̃ ſt̃ ſicut iſuſio prunoꝝ cũ chryſomilis. ⁊ ſicut cũ aqua granatoꝝ: ⁊ ſicut cũ tereniabi ⁊ ſiracoſt: ⁊ ſic cũ pauca ſcamonea cũ iuleb: ⁊ ſicut cũ violis ⁊ ſirupo eius ⁊ trocic.ipſi⁹ ⁊ rob ei⁹. Et qñz ſufficit laborare ĩ ipſa vt ſumat̃ expreſſio cartãi cum lacte fici. Aut ſumat̃ oleũ de aq̃ añ cibũ: aut ſumat̃ ſicla decocta cũ oleo ⁊ almuri. Et qñz requirit neceſſitas vt adminiſtret̃ cliſtere ex aqua volubilis cũ baurach ⁊ violis cõditis oleo viol'. aut aqua ordei cũ oleo viol. ⁊ baurach Potus aũt neceſſarius ē vt in ea ſit illud quod ē ſicut hiepicra: ipſa.n.eſt materia magis iuuatiua ei et ſcamonea cum pilul' de aloe. Et ex cliſteribus cliſtere modi hui⁹: ℞.tribuloꝝ.ʒ.xxx.⁊ folioꝝ ſicle.M.i.⁊ violaꝝ.ʒ.vii.⁊ fenugreci et cartami ⁊ radices feniculi ⁊ granoꝝ melonis ꝯtritoꝝ oĩuꝫ ana.ʒ.v.⁊ ſeueſtem.xxx.numero ⁊ tereniabi põdus.ʒ.xxx.caſſie fiſtule.ʒ.x.decoquant̃ oĩa ſm ꝙ ꝯuenit ĩ ſimili ei⁹ et colet̃ ſuper eã almuri.ʒ.xii.⁊ zuccari ru.ʒ.xii.⁊ aloeſ aur.i.⁊ baurach.aur.i.⁊ adminiſtret̃. Et conuenit ĩ hoc ca° ẽt dare ĩ potu ſtercus adib ⁊ ponere ipſum ĩ ſtupefaciẽtib⁹ ⁊ cliſteribus ĩ hoc loco: qm̃ valet ad ſedãdũ dolorẽ. ⁊ qñq̃z ſedat acuitatem materie faciẽtis dolorem ⁊ rectificat ipſam.

¶ Capitulũ.xviii.de cura colice facte ex retentione cholere.

Cura eius ē vt apias vias colice cũ eis que ſcis ꝺ illis que innuimus ĩ ca° ictericie: deinde adminiſtra res ĩ qbus ē lenificatio ⁊ penetratio ſic medullã cartãi cũ ficub⁹ ⁊ ſic ꝯfectões colicoꝝ. Et qñz ſuffic̃ ĩ ea ꝑmiſſio ſicle elixate ⁊ ꝯdite cũ oleo aque ⁊ almuri ⁊ ſynapis ſuꝑ cibũ

¶ Ca.xix.ꝺ cura colice apoſe cal'e ⁊ frẽ.

In ſcã qꝺ ab apate oꝫ vt euict̃ ſãguiſ ꝑ phl'omiã baſilice ſi etas ⁊ diſpõ ⁊ vt⁹ ⁊ reliq̃ neceſſaria ꝯſẽtiũt ĩ ea aut faciũt eã neceſſariã. Et ſi fuerit apa vehemẽtis magnitudis ⁊ ꝑucit ad h° vt cõicẽt ei renes ⁊ retineat̃ vria: oportebit vt fiat phl'omia ex

saphena ēt post basilicā. Et icipiat̄ i curatōe ei⁹ i pri
mis ab acceptis fr̄is hūidis: sicut aq̄ citroloꝝ ⁊ mu
cilagine psilii ⁊ q̄ sīt similia illis p̄ter cucurbitā: iest ei
ei ꝓprietas mala i egritudinib⁹ itestinoꝝ. Et ex illis
ē vt sumāt̄ se. psilii. ʒ. iiii. ⁊ olei ros. boni. ℥. i. ⁊ ꝯquasse
tur cū. ℥. ii. aque ⁊ bibant̄ vt lēiatur nā: aut aq̄ grana
toꝝ duoꝝ: aut aqua folioꝝ altee: ⁊ aq̄ endiuie: ⁊ aq̄
solatri qn̄ ponūtur in hi⁹ siracost ⁊ casie fistule: ⁊ bi
buntur. Et qū necessaria sūt in h⁹ i dispositōne cliste
ria clisterizent̄ ex aq̄ ordei cū aliquātulo cassiesi. ⁊ si
racost. Et si i aq̄ ordei decocte fuerint seuestē ⁊ viole
erit magis ꝯueniēs ⁊ pmisceat̄ cū aq̄ ordei aqua so
latri. ⁊ alkekengi erit vehemēti⁹ ꝯueniens. Et nos di
ligim⁹ ad eā enemata cū lacte asinino i quo dissolu
ta ē cassiasi. ⁊ ē oleū eius oleū amigdalinū ⁊ oleū
sisaminum. Et qn̄ iuenis mā cholicā ⁊ acuitatē
plurimā: q̄ idiges tūc vt soluas cū eis que sūt sicut
scamonea ⁊ aloes s̄m singularitatē: deinde perueni
ad infrandū ⁊ humectādū. Et cura sit s̄m apa vt sit
illud magis cōferēs ⁊ magis iuuans. Et qn̄ pertrā
sit hec infirmitas hunc locū ⁊ apparet lenitas pau
ca: tūc necessariū est vt ponas i clisterib⁹ aquā ordei
folia altee ⁊ sem̄ lini ⁊ aliqd̄ ď rubea ⁊ fenugrecū et
camēilla ⁊ anetū ⁊ caules: aut succos eoꝝ aut olea
eoꝝ ⁊ pōe i ea triplicatū succi vue ⁊ casiefistule. Et
silr̄ pone i eo qď bibit ad soluēdū zucaꝝ ru. Et pōe
cibū eoꝝ aq̄ ciceris decoctā cū ordeo excoriato ⁊
deseis ēt i potu aq̄ feniculi. Empl̄a vo s̄z horā sit ex
ipsis ex qb⁹ fiūt clisteria s̄m illā horā. Incipe igit̄ in
p̄mis cū ēpl̄is ifrantib⁹ ⁊ sit i eis lenificatio q̄dā sic̄ ē
aq̄ violaꝝ. Et sic̄ se. lini: deiñ ďclia ad lenificatiua pl⁹
sicut ē camemilla: Et hūectātia ꝯposita ex eis q̄ sūt
sicut oleū ros. cū oleo cāemillio ⁊ mastice ⁊ adipib⁹
Cū g° subleuat̄ paulati ponāt̄ i eis gūma albotin ⁊
fenugrecū ⁊ pix. Ex curōib⁹ vo hōis fc̄e ab apate fr̄o
⁊ ē paꝝ valde ē vt sumat̄ olei lauri ps. i. olei ď oliuis
pars. i. ⁊ adipis anseris equalr̄ ps. i. ē ei mirabile. Et
cōsequēt̄ adhibe ei ēpl̄a fc̄a ex abrotāo ⁊ āeto ⁊ squi
nāto ⁊ meliloto ⁊ reliq̄s medicis qb⁹ curāt̄ apata fr̄a
de illis q̄ sciuisti i ꝯi loco. Et ex eis que valde confe
runt ipsi: est empl̄z de abrotano factū cū aspalto.

Ca. xx. ď cura colice melice.

Oportet vt eūes meliā cū eis q̄ sīt sic̄ ďcoctō
epithymi ⁊ pilule ď azulo ⁊ silia deiñ seq̄re
cū pilulis de alscebrā ⁊ seraphio. Et si necessaria sīt
clisteria ponāt̄ i eis polypodiū ⁊ epithymū ⁊ stica
dos: ⁊ ponat̄ i clisterib⁹ ⁊ suppositoriis lapis lazuli
ꝯtrit⁹ sic̄ puluis: aut lapis armen⁹. Et qn̄ ponit̄ i eis
clistere corticis radic. mori. Et ēpl̄et̄ vēt ei⁹ ⁊ euapo
ret̄ cū eis q̄ sunt sicut grana nigelle ⁊ albarmel ⁊ ori
ganū ⁊ cāemillia decocta in aceto.

Ca. xxi. de cura colice facte ex fece.

In fc̄a qď pp cibos si poſe ē vt eūat residuū
eoꝝ i stō faciat ⁊ declinet̄ cū cibo ad lubri
ficatiua fr̄a ⁊ cal̄a: aut tēpata s̄m necessitatē. ⁊ lubri
ficantia frigida sūt sicut iura pinguia ⁊ ꝓp̄e ius galli
decrepiti q̄ isequat̄ donec cadat ⁊ nō remaneat i eo
fortitudo: deiñ decolet̄ ⁊ icidat̄ ⁊ frāgant̄ sup ipsū
ossa ei⁹ ⁊ ďcoquāt̄ i aq̄ plīma valde cū sale ⁊ aneto
⁊ polypodio quousq̄ dissoluat̄ i aqua ⁊ remaneat
aq̄ fortis ⁊ sorbeat illō. Et qn̄ pōit̄ i ipsū oleū ď car
tamo: ⁊ sicut ius de spinachiis cū pullis pinguib⁹:
⁊ sicut ius ď prunis ⁊ alia. ⁊ h̄ lubricātia aut educūt
eā: aut leniūt ipsā ⁊ currūt iter ipsā ⁊ corp⁹ itestioꝝ
⁊ separāt iter ea ⁊ ꝑparāt fecē ad lubricitatē. Qui
ergo bibit solutiuū: aut admistrat̄ clister̄ alleuiat̄ exi
tus fecis ex eo. Et admistrent̄ clistera p̄dicta i choli
ca: Et clistere ex succo sicle ⁊ violaꝝ ꝯtritaꝝ ⁊ almu
ri ⁊ sisamino ⁊ baurach s̄m q̄ docui ipm. Et clister̄
ita sc̄z: ℞. sicle. M. i. et furfuris pugillū. i. ⁊ sic⁹. x. nu
mero aq̄ lb. vii. ⁊ ponat̄ i ipo altee albe aliqd̄ ⁊ deco
quat̄ donec redeat ad lb. i. ⁊ colet̄ ⁊ ꝓiiciant̄ sup ipsā
zuccari ru. ʒ. x. ⁊ baurach aur. i. ⁊ almuri. ℥. s. ⁊ sisa
mini. ℥. s. ⁊ clisterizet̄ cū ea. ⁊ iteret̄ clistere ipm donec
egrediāt̄ oēs sq̄bale. ⁊ clistere fiat sic̄ h° clistere: ℞. tri
buloꝝ ⁊ polypodii ⁊ aneti ⁊ cartami ꝯtriti oiū añ.
ʒ. x. ⁊ prūa. x. nūero ⁊ sic⁹. x. nūero ⁊ violaꝝ. M. i. ⁊
turbit pōd⁹. ʒ. ii. ⁊ se. lini ⁊ se. apii āboꝝ ana. ʒ. iii. ⁊ te
reniabī ⁊ tamarindoꝝ āboꝝ ana. ʒ. xxx. ⁊ siracost ⁊
cassiesi. āboꝝ ana. ʒ. xii. ⁊ ramoꝝ sicle ⁊ ramoꝝ cau
liū āboꝝ añ. M. i. decoq̄nt̄ sic̄ ꝯuenit ⁊ ponāt̄ sr̄ de
coctionē eoꝝ colatā muri ⁊ zuccari ru. āboꝝ añ. ʒ.
xv. ⁊ baurach aur. i. ⁊ sisamini aur. x. ⁊ fiat clister̄ cū
ea. Qď si res fuerit vehemēs ⁊ cū hi⁹ clisterib⁹ nō iu
uat̄: admistret̄ clisteria fortia p̄dicta i ca° colice phl̄a
tice nārata: qm̄ ipa sīt ꝯcretia phl̄atice fc̄e ex fece pli
ma ⁊ ex eis ē clistere ď alusnē. Ea āt q̄ bibūt sīt sic̄ da
ctilicō ⁊ seriezē ⁊ aloscusiz ⁊ diacydonitē. Et ista nō
qď admistrāt̄ nisi postq̄ ñ iueniunt̄ cōposita p̄dicte
colice cholerice plīmi iuuamēti. ⁊ ex eis q̄ sīt iter vir
tutes duas ē vt sumat̄ zuccari ru. ⁊ penidii resoluta
i tāto oleo sisamio q̄ntū ipsa sīt ⁊ bibant̄. ⁊ silr̄ decoc
tio sicuū cū sceuestē q̄ bibat̄ cū triplicato. Qď si nō
ꝯferūt ipsa: nī q̄ diximus ď electuariis p̄dictis: tūc nō
ē excusatio pilaꝝ ⁊ sirupoꝝ fortiū i ca° colice phl̄a
tice narrate ad h° q̄ ipsa sīt vehemētis iuuamēti ad
retentionē vehementē phl̄atis ⁊ fecis plurime. Et
ex bonis ⁊ fortibus i hoc est vt ďcoquāt̄ oleū sceue
stē ⁊ cassiasi. sicut facit illud necessariū dispō ⁊ colet̄
sr̄ aquositatē suā ⁊ ponat̄ i ea hierepicre pōdus. ʒ. ii.
cū pōdere. ʒ. vii. olei de kerua ⁊ bibat̄ in decoctione
aneti. Et iteꝝ ille qui vtitur multa comestione pisciū
froꝝ ⁊ ouoꝝ elixatoꝝ ⁊ superflue vtitur eis recipiat
vt suffuf rem plurimā salis ⁊ bibat sup ipsū aq̄ quā
titatē quā pōt: deide exercitetur et ꝯmoueat̄ labore
aliquo ⁊ fortasse soluet eū. Qď si cā fuerit vehem̄
tia raritatis corporis et sudor: aut caliditas vētris: o
portebit vt administret̄ curationes faciles predicte
in caplo colice. Et est necessariū illis ⁊ eis q sūt āte
cos vt sumāt ante cibū lubricātia sicut pruna ⁊ sicla
condita cū oleo dulci ⁊ almuri ⁊ siracost ⁊ sorbilib⁹
⁊ vua ⁊ ficub⁹: ⁊ chrysomili: ⁊ sumāt almuri in ieiu
nio: aut oliuas aq̄ i ieiunio. Et multiplicentur in ci
bo suo pinguia ⁊ sorbeāt ante cibū decoctiōes cau
liū decoctoꝝ i carne agni pinguis aut gallie piguis
Et si raritas fuerit i corpore sr̄flua ispissa ipsum cū
oleo ros: ⁊ oleo myrtio i unguento ⁊ in cerato posi
tis. Et minora a balneatiōe cum administratōe reli
q regiminis predicti ⁊ ponat̄ balneatio eius cū aq̄
frigida. Et si fuerit cā multitudo ꝓuocatōis vrie
extra effectū cū eis q̄ scis: deide multiplicet̄ i accipiē
do ea q̄ sūt sicut dactili ⁊ passe dulces ⁊ humide et
penidii ⁊ oia q̄ minorāt vrinā ⁊ leniunt naturā.

Ca. xxii. ď cura colice fc̄e fc̄e ex debilitate expulsiue

In hoc modo cōferūt adīistratio ꝯfortā
tiū ⁊ tyriaca ⁊ mithridatū ⁊ theodoricō ⁊
sagzenea ⁊ diamarte. Et admistret̄ i solone
eius qď ē sicut hierapicra cū aq̄ specierū ⁊ oleo de

kerua. Et oȝ vt sit cibꝰ eꝰ de cibis bonis sicut sūt alessidabegi ⁊ alzirbegi cū carnibꝰ leuibꝰ ⁊ laudabilibꝰ

¶ C.xxii. ꝺ cura colice fc̄e ex debilitate sensus ⁊ eiꝰ ablatione.

Hic generi ↄfert sumē ea q̄ sūt sic logodiō ⁊ sic alkikadie ⁊ tyriaca ⁊ muthridatū: Et ex sirupis sic alcādidicō ⁊ almeisusē ⁊ viuȝ puꝝ. ⁊ ex oleis bibēdo ⁊ clisterizādo plim alkekēgi ⁊ oleū alkerua ⁊ oleū de costo ꝓꝑe ⁊ alkitran i oleo ⁊ pix in oleo fm ꝙ sciuisti in locis preteritis.

¶ C.xx.iiii. de cura colice fc̄e ex torsione.

Melior cura eꝰ ē vt sedeat i loco occulto ⁊ fricet vēter eꝰ cū tactu subtili eq̄li preparante i testina eꝰ ad locū. Et similit̄ mugat̄ dorsum eius: et stringa nt̄ crura eius fortit̄ valde.

¶ Ca.xxv. de cura colice facte a v̄mibus.

Oportet vt scias illō ex s̄mōe nr̄o i v̄mibꝰ ⁊ curatiōibꝰ eoꝝ. Qđ si fuīt sup vmbilicū tūc admistrent̄ ea q̄ bibūt̄. ⁊ si fuīt apud vmbilicū ⁊ sub eo tūc fiāt clisteria dicta illic.

¶ C.xxvi. ꝺ cura colice fc̄e ex ruptura p narcotica.

Regat̄ colica i seipsa si n̄ remouet̄ p rectificationē rupture: deiñ pparēt̄ narcotica ei. ¶ Iā diximꝰ i liᵒ vii q̄litatē nec̄itatis alienatiōis narcoticoꝝ. Qđ si fortis fiat necessitas ⁊ nō sit eoꝝ excusatio tūc ↄueniētiꝰ eoꝝ ē filoniū ⁊ ↄfectōes q̄s ego dicā i antidotario ⁊ oē narcoticū i quo recipit̄ castoreū. Et ex eis sūt troc. astare quoꝝ descriptio: ℞. troc. storacis liq̄de. ʒʒ. piperis lōgi se. hyusqami albi oium ana. ʒ. i. opii castorei amboꝝ añ. ʒ. q̄rtā. fiāt ex eis pill. parue: ⁊ sit dosis eaꝝ ex duabꝰ tertiis. ʒ. vsqȝ ad. ʒ. i. Medicamē bonū: ℞. radicis peōie ⁊ croci cordumeni ciperi oium añ. ℥. ii. ⁊ q̄rtā foliorū mēte sicce costi myrrhe pipis lōgi āmonii spice i de oiuȝ ana. ℥. iii. se. apii cortic. aniuden. ʒʒ. cassie carpobalsami oiuȝ añ. ℥. iiii. opii. se. hyiusqami cortic. mādragore oiuȝ añ. ℥ i. mellis quātū suffic: admistretur post sex mēses. Et iteꝝ admistrent̄ q̄daȝ clisteria nota tēpata ⁊ ponat̄ i eis castorei. ʒ. ß. ⁊ opii q̄ntitas fabe ⁊ minꝰ. Et qñȝ ponit̄ opiū solū i oleis clisteris ad colicā. ⁊ qñȝ ponūt̄ cū hoc serapinū ⁊ assa ⁊ oleum balsami ⁊ aliq̄d muschi. Et qñȝ fit tēta ex opio ⁊ castoreo dissolutis i oleo de seminibꝰ ⁊ submergit̄ i oleo liciniū ⁊ mittit̄ i anū ⁊ pōit̄ i ea fimbria fili ⁊ dimittit̄ ex̄ ⁊ isūdit̄ oi hora ⁊ renouat̄ s̄ ipm medicina

¶ Cap.xxvii. de cibatione colyricoꝝ.

Quod oēs hn̄tes colicā cibo idigeant lubricatiuo lenitiuo ē res i q̄ nō ē dubitatio: sȝ ⁊ ꝙ ↄfortatiuo aliquo egeāt ē res q̄ est apud debilitate apparētem pp vehemētiā doloris ⁊ multitudinē euōnis. Et ↄfortātia q̄ sūt aq̄ carnis decocte fortit̄ ⁊ vitel lus oui sorbilis ⁊ medulla panis dissoluta i iure ⁊ vio. Qđ āt dimissio cibi penitꝰ sit iuuatiua colice phl'atice ⁊ vētose ⁊ aliis est res currēs cursu canonis. Et qñȝ necessariū ē vt ponāt̄ turbit ⁊ scamonea i iure eoꝝ ⁊ in pane ipsoꝝ. Et oȝ vt sit panis eoꝝ kiskariē fermētatꝰ n̄ azymꝰ. Et ↄferūt plibus eorū: aut n̄ nocēt ficꝰ ⁊ passe ⁊ algenieȝ ⁊ musa hūida ⁊ oia illa q̄ sūt dulcia ⁊ melon vehemētis dulcedis ⁊ vehemētis maturitatis. ¶ Amplꝰ cibi apose ⁊ colerice sūt lubricatiua fr̄a sicut aq̄ ordei ⁊ ius de lētibꝰ ⁊ alessidabegi ⁊ ius de spinachiis si n̄ retinet̄ iflatio spinachioꝝ ⁊ qđ fit de prunis ⁊ silia. Ius āt galli ꝺ crepiti ⁊ alcanabit ē cōe ei que fit ex fece. Et fr̄e cum speciebꝰ suis ⁊ n̄ dat̄ licētia i carne galli decrepiti. in carne āt alcamburati quidā licētiaȝ nō dāt pp illud qđ timēt de carne euiꝰ extracta ē v̄tus i elixatione de supfluitate. Et quidā sicut Ruffus ⁊ G. i libris suis: ⁊ ꝓꝑe i libro de tyriaca dicūt qđ caro eꝰ iuuatiua est vt si n̄ alit̄ saltez bibita: ⁊ caro albudub silr̄. ⁊ acceptio almuri anabati añ cibū septē sorbitionibꝰ ē iuuatiua i oi i qua nō est caliditas maxia. Et silr̄ sorbilia iuuāt eos. ¶ Amplꝰ qđ ꝓpriū ē colice fr̄e ē sumere almuri ⁊ allca i cibario eoꝝ ⁊ ↄdire cibaria eoꝝ cū porris ⁊ sale ⁊ ↄdire cū speciebꝰ q̄ sūt cinamomū ⁊ ʒʒ. ⁊ origanū ⁊ cyminū ⁊ vrtica ⁊ cartami. Et oȝ vt sumāt̄ alessidabegi cū spuma synapis ⁊ sit sal eoruȝ ex cinamomo cū seminibꝰ ↄmixto cū cartamo ⁊ nigella ⁊ cymino ⁊ aniso ⁊ alienent oia olera nisi rutā ⁊ siclā. Et i mēta ē iflatio ēt. ⁊ ex potibꝰ eoꝝ ē vinum odoriferꝝ puꝝ ⁊ sirupꝰ ꝺ melle cū spēbus.

¶ Ca.xxviii. de his que nocent colicis.

Res q̄ colicis nocēt alie sūt cibi: ⁊ alie st̄ opōnes. ¶ Cibi v̄o sūt oē grossū ⁊ viscosuȝ ex carne siluestri ita ꝙ lepoꝝ ⁊ gazellarum ⁊ vaccaꝝ ⁊ aliazir ⁊ pisces parui proprie: siue sint r̄cētes siue saliti: Et oē frixū ex carnibꝰ: Et oē assatum quocūqȝ mō sit: Et oēs vētres aialium imo oia corpora carniū nisi illa q̄ excepimꝰ ante. Et nocēt eis simila ⁊ azymꝰ ⁊ nocēt eis alsucabegi ⁊ almidragari el alkikatri ⁊ albcathia. ⁊ aluzumba mioris ē nocumenti: Et silr̄ albasceuencket oēs nociue sūt ⁊ alscebebit: Et genera lactis: Et caseus antiquus ⁊ recens Et oē i quo ē iflatio ex cibis: Et olera oia p̄ter illud qđ diximꝰ de his q̄ sūt sic sicla ⁊ ruta ⁊ mēta nocȝ eis cū iflatiōe sua. Et silr̄ eruca ⁊ altaraxacō nocet eis ēt: Et sic oliue: Et oēs fructꝰ nisi chrysomila ⁊ pruna cholerice ⁊ calide ⁊ fr̄e: ex fece calide tm̄ ⁊ n̄ alii. Et melō dulcis añ cibū i dispōne sanitatis ē nō nociuꝰ plurimis colicoꝝ. cucurbita āt ꝓꝑe ⁊ cucumer ⁊ alcōde ⁊ cydonia ⁊ oua cauliū ⁊ oua vapoꝝ ⁊ canabir ⁊ pira ⁊ poma ⁊ ꝓꝑe acetosa ⁊ stiptica ⁊ zarur ⁊ nabata ⁊ algobeira ⁊ lētes recētes ⁊ mora alscemi ⁊ almirberis ⁊ sumac ⁊ acresta ⁊ ribes ⁊ q̄ fiunt ex eis ⁊ q̄ st̄ silia illis. colico n̄ ē v̄ia vtēdi illis. Et siliter nocēt eis nuces ⁊ amigdale hūide valde ⁊ fabe hūide. Et de ḡnatis dulcia st̄ mioris nocumēti q̄ȝ acetosa. ¶ Actiōes v̄o q̄s ipm oȝ vitare ⁊ st̄ sic retētio vētositatis: Et retētio egōnis: Et sōnꝰ sr̄ egōnē i vētre ⁊ ꝓꝑe siccā: imo oȝ vt ↄmoueat seipm apđ oēm diem ad euandū. Et scias ꝙ retētio vētositatis mltotiens fac̄ accidē colicā: ppea ꝙ subleuat eā ⁊ exp̄mit ipaȝ ita vt aggreget̄ res vna ⁊ qđ fac̄ accidē debilitatem intestini s. Et qñȝ illuc pducit ad hydropisim. ⁊ qñqȝ gnāt tenebrositatē visus ⁊ v̄tiginē ⁊ epilepsiam. ⁊ qñȝ retinet̄ i iūcturis ⁊ fac̄ accidē spasmū. ⁊ motꝰ super cibū ē malus eis: Et potus aque frigide: ⁊ vinū plurimuȝ super cibum.

¶ C.xxix. ꝺ ileos ⁊ ē simil' colice q̄ accit i ḡcilibꝰ.

Ileos accit ex oibꝰ causis ex quibꝰ accit colica. Et oȝ vt reditio fiat cū causis suis ⁊ accidētibꝰ suis. Et cura curatōe ad illō qđ dc̄ȝ ē i. c. colice. Et qñȝ accit pp potatōeȝ veneoꝝ facientium ileos. Et qñȝ accit pp vehemētiā v̄tutis intestiorū retētiue: q̄re ↄphēdit illud qđ ē i eis ⁊ retinet ipm Et ex eis q̄bꝰ differt abꝰ eo colica i iudiciis suis ē ꝙ multotiēs fit malitia ↄplonis singularis plusq̄ȝ fiat ab ea colica. Et plurimū eꝰ ex ↄplone fr̄a ⁊ ꝓꝑe quȝ

accīt vt stōus sit calidus valde:tc ei obtorq̄t ītestinū
⁊ oppilat vētositatē ⁊ pbl'a. ¶ Et qm̄ ē cā pot⁹aque
frē nō sm̄ necessitatē e⁹:nā dolor vētosus q ex eo est
ē cū casu oppilatōis plusq̄ʒ sit dolor e⁹ cuʒ icisiōe tu
nicaꝝ:imo ē totū nocumētū e⁹ ex illo. Et hoc diuer
uersificat ab eo qd̄ ē in colica. Et apōsus plus mul
tiplicat i eo q̄ʒ colica:⁊ ē malus. Et multiplicat i eo
q ē ex ruptura ⁊ fece vehemētia doloris valde. ¶ Et
multotiēs pmutat colica ad ileos ⁊ hec ē res quasi
fcā sm̄ maiorē ptē. ¶ Et qū plus accīt ileos accīt in
vii. Et ipse quidē vadit de qbusdā ad quosdā pmu
tatiōe q̄ fit i aere pestilētioso ⁊ de terra ad terrā pmu
tatione egritudinū venientiū. ¶ Inqt Hyp. Qū ac
cidit i colica a q̄ de⁹tueat nos vomit⁹ ⁊ singult⁹ ⁊ cō
mixtio rōnis ⁊ spasm⁹ tūc totū illd̄ ē significatō ma
la. Hec nanq̄ʒ accidentia accidunt cū cōitate stōi ⁊
cōitate cerebri. ¶ Inqt Hyp. Qū accīt ex distilla
tione vrine ileos:morit ille c⁹ ē i. vii. nisi accidat fe. ⁊
currat cū ea sudor plim⁹. Sʒ G. ignorauit cāʒ i hoc
¶ Et ille q ex eo pbl'atic⁹ ē ⁊ vētosus iuuat cū fe. ēt.
Et qn̄ fortis fit frequētia vomit⁹ maligni ⁊ alcuzē
⁊ singult⁹ ē mortalis. ¶ Et bonitas vrine i hac egri
tudie nō ē plurime significationis sm̄ bonitateʒ q̄lr
ergo malitia e⁹. ¶ Et deterior ileos ē ille i quo expel
lit sterc⁹ ad superiora ⁊ noiat fetidus. Deide ille i q°
ē sudor fetidus hn̄s fetorē stercoris. Deinde ille i q°
ē anhelitus fetid⁹:deinde ille i quo est eructuatio fe
tida:deīn ille i quo ē iferior ventositas fetida.

¶ Ca. xxx. de signis.

Signa ileos sūt vt sit dolor supra vmbilicū
⁊ nō egrediat aliqd oīo desubt⁹:⁊ nō fiat iu
uamtū magnū cū clysteri quēadmodū dixit Hyp.
Et qm̄ expellit fex ad superiora ⁊ euomit fex ⁊ ver
mes ⁊ ascarides:⁊ fetet os e⁹ ⁊ ipsi⁹ eructuatio: imo
qm̄ fetet totū corp⁹. Et h significatio nō diuersificat
⁊ retētio exit⁹ fecis ē insepabilis ab hac egritudine.
Magnitudo āt dispōnis vomit⁹ stercoris insepabil'
nō magnificat nisi qū ē timor. ¶ Sʒ mot⁹ vomit⁹ ⁊
subuersio hec sūt plusq̄ʒ i colica: qm̄ hoc ē i itestino
ppinquiore stō q̄ʒ ipsa:⁊ silr accidētia tristitie ⁊ angu
stie ⁊ tremor cordis ⁊ syncopis ⁊ vigilie ⁊ frigus ex
tremitatū. Ista. n. i ileos sūt plusq̄ʒ sint i colica. ⁊ est
fex i pbl'atico ⁊ eo q factus ē ex fece ex eo fortior q̄ʒ
sit in colica:qm̄ ē i mēbro vehemētioris altitudinis
⁊ maioris corpis ⁊ minoris qetis sup corp⁹. Et qm̄
apparet i ipso iflatio oculi plusq̄ʒ i colica. ¶ Ampli
us signa distictionū e⁹ similia sūt signis distictionuʒ
colice:sic signa distictionū colice sūt cū signis ileos
ex loco doloris ⁊ motu e⁹ ⁊ paucitate iuuamēti eius
cū clisterib⁹. ¶ Verū fcm̄ ex venenis significāt acci
dentia significationū aliaꝝ an̄ e⁹ fortitudinē:naʒ ille
c⁹ cā ē venenū qn̄q̄ʒ pducit ad debilitatē ⁊ mollifica
tionē ⁊ tremorē cordis i principio qū accīt anteq̄ʒ
fortis fiat ⁊ magnificet dolor e⁹. Et significat ipsam
vt nō cognoscat ppt cām aliā manifestā. ¶ Et fcʒ
ex apate itestinoꝝ seqt durities fecis ⁊ velocitas in
egōne ⁊ nō erit illic fe. neq̄ʒ casus v̄tutis vehemens.

¶ Ca. xxxi. de cura.

Cura ileos appropinqt curis colice verū ē
fortior ⁊ illud qd̄ bibit magis iuuamētū ē i
eo. Et ē necessariū ēt clistere i ipso:nā qū bibit desu
per ⁊ cōīr adhibet clystere ab iferiorib⁹ ē adiutoriuʒ
bonū bibito. Et equale ē siue pmittat siue postpōat
sm̄ necessitatē sʒ quodcūq̄ʒ eoꝝ pmittat oʒ vt pōat
aliqd debili⁹. Et multotiēs sedat dolorē ei⁹ sorbitio
aque calide:aut applicatio eius ad ipm̄ cuʒ ppiqui
tate resoluēdo illud quod nocet i eo. Et qbusdaʒ vi
q rectius ē vt equet itestinum in pmis cū positione
iflatōis e⁹ cū facilitate:deide clisterizet ita vt perueni
at enema ad locū lōgiquū applicatone facili. ¶ Et
phl'omia hic ē magis necessaria:nā si fuerit apa nō
erit e⁹ excusatio. ⁊ si fūit dolor fortis ex quo timeat
apa:oportebit icipere cū ea. Et ex hoc qm̄ accidit se
patio maloꝝ humoꝝ i corpe pp retētionē eoꝝ a do
lore ita vt feteat corp⁹. Et qm̄ sepant hūores mali i
corpe ⁊ difficilis fit exit⁹ eoꝝ cū fluxu ventris. Et est
phl'omia ex necessariis. ¶ Et fricatio extremitatuʒ
ēt est ex eis que phibēt maʒ dolorē faciētē sepando
eā a pfundo. ¶ Et forsitā ē administratio lubricatiuo
rū declinātiū ad caliditatē ⁊ mucilaginū calidaruʒ
cū oleo de kerua iuuatiua i plurimis ileos nisi i coli
co apōso ⁊ vehementis caliditatis. Et silr decoctio
aneti cū sale ⁊ oleo decoctis cū eo. Et silr inunctio
corpis cū oleo calefacto. Et curet ille q pbl'aticus ē
cū eis q̄ dcā sunt i colica ex ebibitis. ⁊ cū eis q̄ sunt
sic pillule de aloe ⁊ pillule de serapino ⁊ pillule d̄ pi
cra ⁊ oīa illa cū oleo de kerua ⁊ clisterib⁹ eqlib⁹ tra
hētib⁹ ad iferiora. ¶ Et vētosus curat cū eis q̄ sunt
sic illa q̄ dcā sunt illic ex ebibitis cōferētib⁹ ad ventosi
tatē ⁊ clisterib⁹ vt ponat clistere adiutoriū ei quod
bibit ⁊ cū vētosis plib⁹ positis i supiorib⁹ vētris. Et
qm̄ necessariū ē vt icidat illd̄ qd̄ ē coram dolore. Et
qm̄ trahit mā ad mirach. ¶ Et cōpl'onalis ⁊ purus
curant cū eis q̄ scis d̄ pmutatiōe cōpl'onis ⁊ eūone
humoris fʒ q dcm̄ est i capitulo colice materialis.
¶ Et apōsus calidus cuʒ eis q̄ sūt sic ea q̄ descripsi.
m⁹ i colica. Et apōsus frigidus curat cū eis q̄ sunt si
cut illa q̄ dicta sunt i colica. Et cōuenienti⁹ illoꝝ ē po
tus olei d̄ kerua i aqua d̄ radicib⁹ ⁊ aq̄ cassiefistule ⁊
relique curatiōes note ⁊ iteꝝ aneti ⁊ baccaꝝ lauri ⁊
se. lini ⁊ fenugreci. ⁊ se. altee ⁊ se. maru oiuʒ an̄. aur.
i. radicū triū omniū ana aur. vii. ⁊ fic⁹. v. ⁊ seuestē. x.
decoquāt ⁊ dēt i potu cū oleo de kerua ⁊ amigdala
rū amaraꝝ. ¶ Et choleric⁹ curat cū eis q̄ sūt sicut il
la qb⁹ curant reliqua que residua st̄ de colica. ¶ Et
ille q fit ex torsiōe curat cū eis q̄ dicta sunt in colica.
¶ Et q fit ex ruptura ēt curat cū positiōe exiccatiui
ad expellēdū illud qd̄ ē i ruptura ⁊ oppilatione ei⁹.
¶ Et ille q ē ex oppilatōe forti itestinoꝝ curat cum
lubrificatiuis piguib⁹ ⁊ iuribus gallinaꝝ piguiuʒ ⁊
pulloꝝ ⁊ arietum quoꝝ iura piguia sumāt alessida
begi zirebegi. Et pprie qn̄ ponūt i eis anetū ⁊ radi
ces porri nabati ⁊ oleū amigdalinū. ⁊ admīstret p⁹
illud clistere hūiduʒ lene subtilis caliditatis. ¶ Et
fact⁹ ex fece curat i primis cū clysteri leni:deide gda
tim puenit ad forte ⁊ succedit illi pot⁹ solutiuoꝝ pro
priorum feci vt deponat illud qd̄ remansit. ¶ Et in
venenosi curatiōe icipiatur a vomitu sicut cū aqua
calida ⁊ oleo sisamino. ⁊ qm̄ ē necessariū vt ponat i
eo quod in potu dat v̄tus turbit:aut se. raphani. Et
post illud det in potu tyriaca magna ⁊ albezar ⁊ q̄
sunt similia illis. ⁊ ponat pot⁹ aque zuccari ⁊ cibus
ipsius iura pinguia. Et cōtinuat sup eos vomit⁹ ⁊ nō
recipiūt cibū ⁊ sumāt i potu medicamē pdc̄m i h⁹ i
dispositiōe colice. Et qm̄ retinet i eis ⁊ stare facit ci
bū i vētrib⁹ eoꝝ vt sumāt panē ifusum i aqua calida
feruēte. Et eius q accidit ex cibis pōticis ⁊ stipticis
⁊ viscosis cura ppinq̄ est cure sui relatiui ex colica

nisi qꝛ magis iuuatiua in eo sunt ea que bibuntur ⁊ sorbentur.

¶C.xxxii.ꝺ tarditate ascellatõis ⁊ velocitate eius.

Illud pẽdet: aut a cibo vt sit stipticꝰ aut põticꝰ grossus: aut viscosꝰ: aut sit lenis viscosꝰ: aut ex virtute. Nã si virtꝰ expulsiua fuẽit fortis expellet: ⁊ si fuerit debilis nõ expellet. Et virtus lacertoꝝ ventris si fuerit fortis mũdificabit: ⁊ si non ẽ fortis nõ mũdificat ⁊ retinet. Et virtus sensibilis itestinoꝝ si ẽ fortis idicat ascellationẽ ⁊ si nõ est fortis non idicat: et ṽtus ꝯplonis nã fr̃a ⁊ cal̃a ãbe retinẽt ⁊ tu cognoscis regimẽ ſm cognitionẽ tuã cause.

¶C.xxxiii.ꝺ multitudie stercoris ⁊ paucitate eius.

Ista duo pẽdẽt ex cibo q̃litatiue ⁊ q̃ztitatiue ⁊ ex dispositiõe eiꝰ qꝺ expellit̃ ad epar cibi nãqꝫ plurimi hũidi sup quẽ bibit̃: egõ plima ẽ ⁊ eius ꝯ̃rii egõ pauca. Et quando cholera magnifice expellit̃ ad epar mioꝛat̃ egõ ⁊ qñ ñ expellitur multiplicat̃. ¶Et tu cognoscis ex eis que preterita sunt resistentia duaꝝ specieꝝ eius ſm tuaꝫ cognitionem cause.

¶Tractatus.v. ¶Ca.i.de vermibus.

Quum euadit mã ⁊ vestitur cõplone necessaria ẽ rectificatio quam tolerãt figure ⁊ forme ⁊ nõ ꝓhibet̃ eius preparatio i ꝯplemẽto nãli q̃ ꝑtinet ei ex factore potẽte: ⁊ ꝑꝑ hoc creati sᷓt vermes ⁊ musce ⁊ q̃ cursu eoꝝ currunt ex materiis putridis humidis: qm̃ ille materie qñ rectificat̃ illꝺ qꝺ tolerãt vt suscipiãt de forma ẽ aĩal vermiculare: aut muscale. Nã illud melius ẽ q̃z vt ipse remaneãt ſm putrefactionẽ purã. Et ẽ cũ hoc ꝙ ipsa saliunt sup putrefactiões sepatas i mũdo ⁊ cibat̃ eis ꝑꝑ cõitatẽ ⁊ assumũt eas ab habitationibꝰ hominũ ⁊ ab aere ꝯtinente eos. Et vermes qꝺ vẽtris sᷓt huius generis Et nõ ẽ eoꝝ generatio ex omni hũoꝛe: ipsi ei nõ generant̃ a cholera ru.nꝫ nigra: qm̃ vna eaꝝ ẽ vehemẽtis caliditatis: qr̃ non generat̃ ex ea vermis hũidus imo ẽ ꝯ̃ria ꝯploni eius: ⁊ altera est fr̃a ⁊ sicca longinqua a ꝓportionalitate aĩalis. sãguini vero custodia ẽ attributa ⁊ mẽbra vehemẽt̃ idigent eo ⁊ ẽ ꝓportõnalis carni hominis ⁊ ossibꝰ eꝰ ñ ṽmi ⁊ nõ ẽ ẽt ex eis q̃ effundit̃ ad itestĩa ⁊ remanẽt i eis ⁊ generat̃ ex eis ṽmis. neqꝫ ẽt forma ṽmis ⁊ coloꝛ eꝰ significat ꝙ ipsa nõ fit ex mã sãguinea: imo mã ṽmiũ ẽ phl̃a qñ calefit ⁊ putrefit ⁊ multiplicat̃ i itestinis ⁊ remanet i eis. ¶Et tu qdẽ scis res multitudis generatõis phl̃atis s. ex satietate nauseatia ⁊ comestis ⁊ debilitate digõnis ꝑꝑ quãcũqꝫ cãm. s. ex ꝯplone mẽbroꝝ ⁊ fr̃a. ¶Et ex eis q̃ generãt ipꝫ sũt cibi lenes viscosi: sicut triticũ ⁊ faseoli ⁊ fabe ⁊ ex receptione pulueris farine ⁊ comestiõe carnis crude: ⁊ lactis ⁊ olerũ ⁊ fructuũ hũidoꝝ ⁊ ablutõe cũ aqua ca. post cibũ. Et siĺr balneatio pꝰ comestionẽ: ⁊ coitꝰ post repletionẽ.

¶C.ii.de speciebꝰ ṽmiũ que sunt tres.

Longi ⁊ lati ⁊ rotũdi ⁊ lati sunt ascarides ⁊ ꝑui. ¶Et nõ diuersificat̃ eoꝝ generatõ nisi ſm diuesitatẽ eius ex quo generant̃ ⁊ diuersitatẽ illiꝰ i quo generat̃. diuersitas ãt eius ex quo generant̃ ẽ: qm̃ qdã eoꝝ generant̃ ab humiditate sup quã dominant̃ diuisio ⁊ separatio ex parte attractõnis epatis ⁊ ex ꝑte vehemẽtie putrefactiõis. Et qdã generãt ab hũiditate quã sepauit ⁊ mioꝛauit ⁊ ꝑuaꝫ fecit attractio epatis ꝯtinua ⁊ putrefactio ⁊ multitudo ꝯturbatõis fecis. Et qum generant̃ adiuuat ad hoc vt ipsi remaneant ꝑui ꝙ fex extrahit eos anteq̃z magnificent̃ propter vicinitatẽ eoꝝ ad exitũ strictũ Et quidã generantur ab humiditate iter duas hũiditates media. Et illi q sunt ex hũiditate i intestis superioribus sunt ꝑꝑ humiditatem dictam i ꝑ̇mis. ⁊ q sunt ex humiditate in intestino recto sunt propter humiditatẽ dictã secũdo. Et q sunt i monaculo ⁊ itestino colon sũt ꝑꝑ humiditatẽ dictã i tertio. Et lõgi sũt ꝑꝑ primã. Et qñꝫ ꝑueniunt sũmã que ẽ vltra cubitũ ⁊ rotũdi ⁊ lati sũt ꝑꝑ tertiã q̃uis generet̃ etiam i intestinis supioribꝰ ⁊ ꝓ̇pe grossi ⁊ maximi eoꝝ ⁊ fortasse nõ generãt̃ nisi i colon ⁊ monoculo: deinde spargũt̃ ex latere ad stõm ⁊ ex latere ad anum ⁊ parui sũt ꝑꝑ secũdã. ⁊ isti lati ⁊ rotũdi sũt. q. generẽt̃ ex ipsis viscositatibꝰ fixis i supficie intestini q̈s comꝑ̇hendit pãniculꝰ mucosus velãs eas. q. ipsi generẽt̃ ex eo et i ipso putrefiãt. Et de eis minꝰ nociui sᷓt ꝑui: qm̃ sᷓt ꝑui: ⁊ qm̃ sᷓt elõgati a ꝑ̇ncipiis ⁊ qm̃ sᷓt apti ad expellẽdũ qũ fece forti spissa: veꝝ ipsi si magnificant̃ ⁊ accidat eis vt remaneat spatio aliquantulo ⁊ magnificãt̃ i eo tũc sunt deteriores omnibꝰ: qm̃ ipsi sũt ex deteriori materia: deinde longi: nã ipsi nõ sunt in malitia latoꝝ qm̃ mã eoꝝ. s. latoꝝ ẽ vehementioris putrefactiõis. ⁊ lati ⁊ parui plimi exitꝰ sunt ex ano ꝓpter vicinitatẽ ani ⁊ debilitatẽ: quare nõ pñt figi in itestino fixione longoꝝ. Et sic̃ longi sũt vehementioris fictionis sic parui sũt vehemẽtioris expulsionis ¶Et cũ hñtibus ṽmes adest fe. accidẽtia sũt fortia ⁊ maligna: qm̃ fe. ꝯsumit cibũ eoꝝ: quare mouetur ad querendũ ipm̃ ⁊ figunt̃ i intestinis. ⁊ qm̃ fe. nocet eis in substantia ipsoꝝ ⁊ affligit eos. Et qñqꝫ fe. addit in materia eoꝝ putrefactionẽ ⁊ acuitatem ⁊ afflictionem. Et qm̃ cholera qñ effundit̃ ad eos in febre ledit eos. qñ ergo iuoluunt̃ in intestinis ⁊ mordicãt ea nocent vehemẽter. Et iã retulerũt quidã ꝙ viderunt eos perforasse ventrem ⁊ exiuisse ex eo ⁊ illud apud me maximũ est. Et ꝑꝑ hoc eleuant̃ ex eis vapores mali ad cerebrum ⁊ nocẽt ei ⁊ qñꝫ ẽ retẽtõ eorum in intestinis ⁊ quod ipsi faciunt accidere putrefactionẽ cã fe. Et non ẽ eoꝝ dispõ i hoc ꝙ per ipsos sit iuuamentum i mũdificatione itestinoꝝ iuuamentũ quod sit per ṽmes ⁊ similia eoꝝ i mundificatiõe putrẽfactõis mundi: qm̃ i intestinis ẽ mũdatoriũ expulsum ex nã. ⁊ qm̃ ꝓportio eius qꝺ generat̃ ex istis putrefactionibus in intestinis supfluẽtibus ab expulsione nature maioꝛ est proportiõe ṽmiũ ⁊ similium ad aerẽ mũdi ⁊ terrã eius. Et qm̃ ex istis generãtur nocumẽta alioꝝ quoꝝ operatiões sunt ex ꝓportõe eoꝝ indigẽtiũ cibo ⁊ ex cõtrarietate motꝰ eoꝝ: ⁊ ex hoc ꝙ faciunt accidere colicam. ⁊ ex contrarietate qualitatis super quam figitur ꝯplexio corporis ⁊ aliis. ¶Et quãdoqꝫ generãt ꝑꝑ vermes ⁊ serpẽtes epilepsia ⁊ colica. Et quãdoqꝫ generat̃ fames canina propterea qꝛ vehementer rapiũt cibum. Et qñꝫ generãt bolismũ ⁊ casũ ṽtutis oris stõi ꝓpter eleuationem suam ad ipm̃ ⁊ qꝛ infrigidãt ipm̃. Et qñꝫ sequit̃ vtrasqꝫ dispositiões tremoꝛ cordis maximus. ¶Et plurimũ generant̃ i etate ifantie ⁊ pubertatis ⁊ i fine adolescẽtie. Et ascarides ſm plurimuꝫ generantur i eis q sepantur ab etate ifantie. Sꝫ rotundorum plurimũ ẽ i ifantibus deinde i adolescẽtibus ⁊ minoꝛat̃ i senibus qñ tamẽ illud totũ sit. Et ipsi qdẽ generant̃ in autumno plurimũ q̃z i reliquis tꝑibus

propter ꝑmissiōem assumptiōis fructuum ⁊ similiū
⁊ putrefactionē. Et ipsi ꝯmouēt i sero ⁊ plurimum
i hora somni. ⁊ labor qḋ ⁊ exercitiū vehemēs qn̄qꝫ
solutiōe educit vermes. ¶ Et qū egrediūt v̄mes hn̄
tiū febres acutas viui n̄ sūt vehemētis malitie nam
significāt sanitatē v̄tutis ⁊ potētiā expulsiōis ⁊ pro
prie post declinatōeꝫ: ⁊ si egrediūt mortui sꝫ signuꝫ
malū. Et ad sūmū eoꝝ exit⁹ i febrib⁹ cū egōne nō est
significatio bōa: ⁊ ꝓprie an̄ declinatiōem: veruꝫ i
dispōne febris ē melior: veꝝ eorū exit⁹ nō i dispositō
ne se. qū i eis ē sanguis ē malus ⁊ īdicat nocumētuꝫ
i corpore ⁊ i intestinis sed eoꝝ exitus cuꝫ vomitu si
gnificat humores malos in stomacho.

¶ Ca. iii. de signis.

Signa qḋ cōia sūt cursus saliue ⁊ hūiditas
labioꝝ i nocte ⁊ eoꝝ exiccatio in die: ꝑpea
ꝙ caliditas expādit i die ⁊ coarctat̄ i nocte
qū ergo caliditas attrahit hūiditas cū ea: quar̄ ver
mes icurrūt famē ⁊ attrahūt a stō: quare exiccat̄ sup
ficies ꝯtinua ei ex supficie oris ⁊ labii ⁊ adiuuat euꝫ
ad exiccādū labium aer exterior: quare laborat isir
m⁹ i humectādo labiū suū cū lingua sua. ¶ Et qn̄ꝫ
accit habētibus v̄mes rixa ⁊ horribilitas locutiōis
⁊ .q. ipse sit i forma irati maloꝝ moꝝ. Et qn̄ꝫ perdu
cūt ad alienationē pp illud quod eleuat̄ de vapori
bus malis. ⁊ accidūt eis accidētia karabitus. nisi ꝙ
nō colligūt pilos ⁊ nō patiūt̄ sodā ⁊ nō patiunt̄ tini
tum auris. ¶ Et accit eis stridor dētiū ⁊ ꝑpe in no
cte. ¶ Et sūt i pluribus horis. q. masticent aliquid:
⁊ .q. appetūt extrahere liguā. ¶ Et accidūt eis salt⁹
i somno ⁊ tremor ⁊ clamor i ipso ⁊ agitatio forme ⁊
ira aduersus illū qui euigilat eos. ¶ Et accidūt eis
sup cibū nausea ⁊ tristitia. Et intersecat̄ vox eoꝝ. Et
debilitat̄ pulsus ipsoꝝ ⁊ apud comestionē ē .q. pro
stratus. Et ē eoꝝ egestio vt plurimū dura. ¶ Casus
āt appetitus ⁊ e⁹ vehemētia ē ſm ꝙ diximus in ca°
causaꝝ. ¶ Et qn̄ꝫ accit eis sitis cū qua nō satiantur
⁊ siſr qn̄ꝫ accidūt eis egritudines q̄s diximus illic.
¶ Et qū fortes fiunt dolor ⁊ egritudo cadunt aut
spasmāt̄ aut torquēt̄ ac si essent epileptici. ¶ Et qn̄ꝫ
accit eis i h⁹i hora vt euomāt eos ⁊ diuersificant̄ co
lores eoꝝ ⁊ color oculoꝝ ipsoꝝ. Et qn̄ꝫ remouetur
color facieꝝ eoꝝ ⁊ oculoꝝ ipsorum: ⁊ quādoqꝫ re
dit. Et qn̄ꝫ iflant̄ aut tumescūt: aut tēdunt̄ vētres eo
rum: sicut hydropicoꝝ ⁊ q̄si nō sunt ventres eorum
nisi hydropicoꝝ. Et qn̄ꝫ apantur testiculi eorum ⁊
emittūt sudorē frigidū cū fetore vehemēti. ¶ De si
gnis āt distictiōis eoꝝ qdā sunt cōis distictiōis. Et
ē exit⁹ illi⁹ speciei ex egressiōe. Deinde lōgos signifi
cāt cōmotio oris stōi ⁊ mordicatio ipsius cū pūctō
ne e⁹ quod seqt̄ ipm: Et difficultas trāsglutiendi: Et
casus appetit⁹ ſm plurimū: Et nocumētuꝫ ex cibo:
Et lubricitas. Et quādoqꝫ nocēt pulmoni ⁊ cordi
per vicinitatem suā. Et qn̄ꝫ accidunt tussis sicca: Et
tremor cordis: Et diuersitas pulsus: Et sūt somnus:
Et exiccatio non ſm ordinem: Et est pigritia. Et ac
cidunt pruritus: Et intuitus: Et palpitatio: Et aper
tio oculi: immo declinat ad clausionem oculi. Et
accit oculis eoꝝ vt rubeāt qn̄ꝫ: deide alia vice obfu
scēt. Et qn̄ꝫ tendūt ventres eoꝝ ⁊ fiūt sicut hydropi
ci. Et qn̄ꝫ accit fluxus vētris. ¶ Cū latis autēꝫ ⁊ ro
tundis appetitus ſm plurimū multiplicat̄: qm̄ ſm
plurimū elongat̄ a stomacho quare nō nocēt in eo
⁊ rapiunt cibū ⁊ mouent̄ i tpe famis motu nocente

debilitante v̄tutē ⁊ mollificante icidente i eo qḋ seq
tur vmbilicū. ¶ Paruos āt significat prurit⁹ ani ⁊
iseparabilitas ꝯmotiōis apud ipm. Et qn̄ꝫ adeo fit
fortis donec accit syncopis. Et iuenit habens eos
qū aggregant̄ i itestino suo grauitatē sub hypocon
driis suis ⁊ dorso. Et eis que ꝯferunt istis bombus
est vt sorbeāt aliquid aceti i tempore sōni.

¶ Ca. iiii. de cura.

Intētio que attēdit̄ i curatiōibus vermiū ē
vt ꝓhibeāt a materia generante eos ex cōe
stis predictis. ⁊ vt mūdificet̄ pbl'a aggrega
tū i intestinis ex quo generātur ⁊ vt iterficiāt cū me
dicinis que sūt venena i comparatiōe ⁊ sūt amari sa
poris de quib⁹ quedā sūt calide ⁊ quedā frigide q̄s
dicemus: ⁊ medicie q̄ operāt cū ꝓprietate: deide flu
xu vētris educant̄ post iterfectionē qū non expellit
eos nā p se. Nō eī oꝫ vt ꝓlonget̄ eoꝝ statio i ventre
post mortē ⁊ exiccationē ⁊ iferat vapor eoꝝ nocum
tū venenosū. ¶ Et me⁹ qdē calide ad gradū puenie
tes tertiū sūt ꝯuenietiores i regimine eoꝝ hora om̄i
nisi illic sit fe. aut apa: amari eī calī ꝯplō ꝯria est eis
cū calitate ⁊ ē ꝯria cū qualitate illis ⁊ q̄ ipsi magis di
ligūt sꝫ vnctuosū ⁊ dulce. Et iuenit̄ ex ebibitis ⁊ ene
matib⁹ q̄ aggregāt ꝓpetates tres. Suppositoria vo
melius ē vt ipsa extrahāt q̄ꝫ vt ipsa iterficiāt: nisi qḋ
i recto ē ex paruis vermib⁹. Qn̄ꝫ eni fiunt ex genere
vnctuosi dulcis vt trahat̄ ab ipsa vermis propterea
qꝛ diligūt ea ⁊ egrediūt cū eis q̄ extrahunt̄. Et meli
us quidem curāt cū ebibitis hora vacuitatis vētris
Et qū mittūt venena iterficiētia eos i lacte ⁊ in fauū
mellis ⁊ similibus sūt ipsi ad sumēdū ex eo diligen
tes magis ⁊ est illud magis iterficiēs eos. Et qn̄ꝫ
sūit i potu habēs vermes: sicut lac duobus dieb⁹: ꝺ
inde potat i die tertio i lacte medicinā iterficientem
eos. Et qn̄ꝫ fugit ante eā fauū mellis: qumqꝫ iuenit
odorē e⁹ peruenit ad sugenduꝫ illud qḋ deponit ad
ipm: ⁊ qū sequnt̄ illud me⁹ sūt magis iterficiētes eos
¶ Et qū tu admistras medicias venenosas iterfici
entes tūc melius est vt linias stōm cuꝫ stipticis ⁊ ꝑ
prie i quib⁹ est virtus iterfectiua v̄miū sicut sumach
⁊ hypoqstidos ⁊ acatia dissoluta i vino. Et similit̄
capparis ⁊ anetū i vino. Et si nō tolerāt stipticitatē
hoꝝ tūc lutū sigillatū i vino. Et qū bibūt me⁹ faciē
tes ad vermes tūc oportebit vt strigāt nares vehem̄
ter ⁊ multiplicet̄ extractio anhelit⁹ ⁊ itromissio ei⁹ qn̄
tum pole ē: nā rectius ē vt nō permisceat̄ cuꝫ anheli
tu aliqḋ de odore eaꝝ. ¶ Et de curatōe ꝯtinua cuꝫ
curatōe vermiū ē rectificatio appetitus qū cadit. Et
qn̄ꝫ iuenit̄ i emplis ⁊ eis q̄ bibūt qḋ aggregat ad
cōfortatiōem appetit⁹ ⁊ iterfectiōēꝫ ⁊ extractōēꝫ eo
ruꝫ: sicut aloes cū absynthio ebibitis pillulis factis
ex eis: ⁊ epithimate facto ex eis: ⁊ siſr cū robub ace
tosis. ¶ Et qn̄ꝫ aggregat̄ cum vermibus fluxus vē
tris: quare necessariū ē vt iterficiant̄ tūc: motus nāqꝫ
extrahit eos. ¶ Et qn̄ꝫ exigit dispō vt iterficiant̄ cū
stipticis amaris vt aggreget̄ mors eoꝝ ⁊ retētio na
ture. s. qn̄ aggregāt vermes ⁊ fluxus vētris ⁊ timet̄
casus appetit⁹. Et emplent̄ cū eplis stipticis i quib⁹
ē iterfectio aliqua v̄miū: ⁊ si deficiūt v̄tute: deide ipsi
egrediūt p⁹ illō aut p expulsionē nature aut p medi
cinā aut suppositoria. Et qn̄ꝫ sūt cū eis apata i visce
rib⁹ ⁊ ē necessariū regimē subtile. ¶ Et me⁹ q̄ iterfici
unt ascarides fortiores sꝫ eis q̄ iterficiūt longos. Et
ille q̄ iterficiūt ascarides ⁊ rotūdos iterficiūt ēt lon

gos ꝛ cā i hoc ē ꝙ aſcarides ſꝫ remotiões ab eis q̄
bibūt ꝛ ſūt magis ſubmerſi i humiditatib⁹ ꝯuenie
tib⁹ eis: ꝛ qñ ſunt i ciſti. Et qm̄ ipſi generati ſꝫ a mā
groſſa ꝛ groſſiore ꝛ ſpiſſiore ꝛ propiquiore ad com
pſonē calaꝫ ꝛ magis ſimili ei qd̄ eſt venenū : q̄re nō
patiꝫ a ſuo ſimili dū ñ ſuperfluat.

Ca.v. de medicinis calidis iterficiētibus vermes
ꝛ ꝓprie longos.

Singulares qd̄ ſūt ſic praſſium ꝛ cordumēi
d qb⁹ ſumaꝫ auꝛ.i. Et sceba: Et lupini ama
ri: Et caſſia: Et calamētū ꝛ ſuccus e⁹: Et grana alde
meſt: Et coſt⁹ amar⁹: Et epithimū: Et cartamuꝫ: Et
mēta: Et cambil: Et cyminuꝫ: Et camepitheos: Et
cētaurea: Et pulegiū: Et alleum ꝓpe. Et qñꝫ iterfic
aſcarides ſemē ſeniculi: Et myrt⁹: Et origanū: ꝛ ſau
ſel: Et abſynthiū: Et ſemē cauliuꝫ. Et cortices alga
rab: Et radix enule exiccata de qua bibāꝫ. ʒ.i. Et cy
minū aſſatū: Et abrotanū: ꝛ aniſū: ꝛ ſemē apii: ꝛ na
ſturtiū forte ē i ca⁹ ſuo: ꝛ nigella. ꝛ ſemē atriplic. ſolu
tiōe educit eos cū mortificatiōe. ꝛ ſilr volubiliſ ꝛ po
lypodiū. Et meli⁹ quo educiꝫ fluxu vētris poſt mor
tificationē ē aloeſ. Et qñ hō bibit de oleo potionē ꝛ
ſupfluit q̄ntitatē que poſſibilis ē i bibendo ipſuꝫ in
terficit eos ꝛ extrahit ipſos ꝛ ꝓpe oleū omphacinū
ꝛ ipm̄ iterficit latos ēt ꝛ iterficit pp ſuā amaritudinē
ꝛ extrahit pp viſcoſitatē ſui. ꝙ ſi nō fuerit poſe biber
ipꝫ vice vna bibat ipꝫ vtēdo potu poſt potū ſumen
do ex eo cochliaria duo. Et ſilr grana nil iterficiunt
ſerpētes extrahēdo eos. ꝛ qñꝫ ꝯferūt in latis. De
ꝯpoſitiſ vͦo que iterficiūt eos ſūt q̄ ſunt ſicut tyriaca
magna. Et ille q̄ aggregāt iterfectionē ꝛ extractiōeꝫ
ſūt ſicut hiera picra. Et ſicut ſi ſumaꝫ sceba ꝛ abſyn
thiū amboꝝ ana. ʒ.i. ꝛ quarta: ꝛ ſalis indi danic.i. ꝛ
ſumaꝫ i potu. Et qñꝫ iterficit eos potare cyminuꝫ ꝛ
nitrū mediatim ꝛ fenugreci pōd⁹ duoꝝ aur. Et iteꝝ
nitri piperis cordumeni partes eq̄les. ꝛ doſis ei⁹ ſit
vſqꝫ ad. ʒ.i. ꝛ.ſ. Et piper ꝛ grana lauri cyminū iduꝫ
maſtix ꝯficiantꝫ cū melle ꝛ ſit doſis eius in mane co
chliariū.i. ꝛ i hora dormiēdi tantūdeꝫ. Aut enule ꝛ
sceba ꝛ piperis ꝛ ſiraſi partes equales: ſumantꝫ i po
tu ex. ʒ.i. ꝛ.ſ. vſqꝫ ad.iiii. ʒ. Et pille de abſynthio edu
cūt lōgos: lati āt idigent fortiori hoc.

Ca.vi. de medicis q̄ magis ꝓpe ſunt aſcaridum.

Sunt kitrā admiſtratū i cliſterib⁹ ꝛ epithiati
b⁹ ꝛ alſiraos ꝛ medulla ei⁹: ꝛ alſirai: ꝛ coſt⁹
amarus: ꝛ cortex radicis mori ꝛ ſucc⁹ ei⁹: ꝛ
cābil: ꝛ pulpa collo. ꝛ aloes: ꝛ alſiniar mirabile eſt i
latiſ. Et cortex albelēgi ex arborib⁹: ꝛ exiſtimo ꝙ eſt
ſpecies ſidre ꝛ aliꝫdarachat. Et ex eis q̄ extrahunt
vermes ſine nocumēto ē vt bibanꝫ. ʒ.iii. ſucci enule
recētis: ē eniꝫ mirabile valde. Et antiqui q̄dē dixerꝫ
ꝙ ireos extrahit aſcarides. Et ex medicis mirabili
bus in oībus ſpecieb⁹ vͫmiū ſunt pili aīalis nomina
ti alcaſim. Et alcalcadis ē ex eis que iterficiūt eoſ cū
iuuamēto ſi fuerit illic fluxus vētris. Et iā diximus
ad eos i ātidotario decoctionē e⁹ ꝛ centauree. Et ite
rū bibat lac mulctuꝫ tribus diebus i mane ꝛ cenet
ſup ipꝫ aleſſidabegi: deinde ſumanꝫ.vi. auꝛ. abrūgi.
ꝛ.iii. ʒ. ſiracaſi. ꝛ.iii. cambil ꝛ teranꝫ ꝛ ſoluanꝫ in ace
to acetoſo aut i ſirupo ꝛ maſticet aliq̄d de fauo mel
lis vt egrediantꝫ vermes: deinde bibaꝫ ex eo quanti
tas quā neceſſariū faciunt exiſtimatio ꝛ experimen
tuꝫ. Me⁹ āt frigide ꝛ pauce caliditatis ſunt ſicut
ſemē coriādri qū bibiꝫ tribus diebus cū rob. ꝛ ſem

apii: eſt ei forte valde valde iterficiens oēm vermem
ꝛ ſumat cū ſirupo acetoſo: aut lacte acetoſo : aut bi
baꝫ decoctio e⁹: ꝛ ſauſel: ꝛ folia perſici ꝛ ſuccus eoꝝ
ꝛ ſpina egyptiaca ꝛ ſunt abſqꝫ plurima caliditate ꝛ
rubuſ: ꝛ decoctio corticis arboris granati acetoſi ꝛ
muꝫi decoquāꝫ i aqua nocte tota: deinde coleꝫ ꝛ bi
baꝫ ꝛ ſilr aqua i qua decoquiꝫ radix ei⁹. ꝛ ſuccus ar
nogloſſe ꝯuenit ei qui hꝫ vermes ꝛ fluxus vētris ſilꝛ
aut arnogloſſa ſicca. Et iteꝝ ſumach diſſolutum in
aqua ē mirabile. ꝛ hypoq̄ſtidos: ꝛ lutū ſigillatū cū
vino ſꝫ ēt mirabilia. Et magra mirabilis ē etiaꝫ: ꝛ ſe
mē portulace qū ex eo multū ſumiꝫ iterficit eos. ꝛ ſi
militer endiuia amara: ꝛ lactuca amara: ꝛ apiū ace
to conditū. ꝛ dꝛ ꝙ melon iterficit eos ꝛ ſolutōe edu
cit ipſos. Et tribuli ꝓpinqui ſunt iſtis medicinis ꝛ
ꝯſequiꝫ ex virtute haꝝ ꝙ ipſe extrahūt latos ēt: ꝛ il
la que ſꝫ ſicut ſemē ſalic. ꝛ ſuccus perſici ꝛ coriādrū
ꝛ ēdiuia amara ꝛ poliū ꝛ reliqua. Et iſta bibūꝫ aut
cū lacte abſqꝫ butyro aut cum aqua calida aut ſiru
po acetoſo.

Ca.vii. de regimie vͫmium paruoꝝ.

Quandoqꝫ iterficiunt eos ſuppoſitō ſalis ꝛ
cliſterizatō cū aqua calida ꝛ eradicāt mate
riaꝫ eoꝝ. Et fortius hoc ē cliſtere i quo reci
piunt cētaurea cartamū iſopus rubea ꝛ pulpa col
lo. qd̄ admiſtreꝫ calidū. Et fortius illo ē ſuppoſitori
um de alkitrā ꝛ cliſtere cum eo ꝛ ꝓpe cum oleo de
chryſomilis amaro: aut medulla perſicoꝝ amara ꝛ
ſint iā decocte i ipſo medicie iterficiētes. ꝛ qñꝫ cliſte
rizaꝫ ēt cū kitrā. Et ex eis qb⁹ fit ſuppoſitorium ſunt
hartanita ꝛ buchormarien ꝛ cortices radicis sceba
Et ex eis que colligūt hos ꝑuos eſt vt mittaꝫ i anuꝫ
caro pinguis ſalita: ꝛ ſit iā ſuper eā ligata fimbria fi
li: ipſi nanqꝫ aggregāꝫ ſup eam ꝑpea qꝛ diligūt eam
deīde extrahaꝫ poſt expectationē hore vni⁹ ſup eam
qñ poſſibile eſt ꝛ extrahatur ꝛ itereꝫ vſqꝫquo mūdi
ficetur.

C.viii. d cliſteribus acutis iterficientib⁹ vͫmes.

Cliſterizēꝫ cū decoctiōibus medicinaꝝ pre
dictaꝝ ad eos ꝛ quādoqꝫ ponuntur in eis
ſolutiua ſicut pulpa collo. ꝛ turbit ꝛ aloes.
ꝛ cucu.aſi. ſcḿ vͥtutē ꝛ horā. Et ē ꝯueniēs vt admini
ſtreꝫ i cliſterib⁹ eoꝝ alkitrā nam ꝯfert iuuamētū ma
ximū. ꝛ cuſtodiaꝫ tunc anus ne proueniat tenaſmō
cū ſuppoſitoriis facientibus ad tenaſmō: ꝛ ſtōus vt
non debiliteꝫ cū potib⁹ ꝛ ēplis faciētib⁹ ad ſtōm. Et
iā ſciuiſti oīa illa. Et qñꝫ ꝯfert cliſtere cū aquiſ ſalſis
ꝛ aquis ſalitis cū nitro ꝛ ſi lib⁹ ꝛ ꝓpe cū kitran. Et
qñqꝫ ponūꝫ i cliſteribus eoꝝ ſucc⁹ folioꝝ perſici ꝛ d
coctio radicū mori ꝛ corticū granatoꝝ ꝛ prope qū
fuerit caliditas.

Ca.ix. de emplīs habentiū vermes.

Empl'a ēt aſſumūꝫ ex medicinis ſimilibus
iſtis ꝛ ꝯfortanꝫ cū eis q̄ ſūt ſic pulpa collo.
ꝛ fel vaccinū ꝛ ſucc⁹ cucu.aſi. ꝛ cuꝫ eis que
ſunt ſicut kitran ꝛ aloes. Et qñqꝫ fit emplm̄ cū aloe
ꝛ abſynthio: aut cū aloe ꝛ rob cydonioꝝ ꝛ rob ma
loꝝ ꝛ iterficit ꝛ rūpit appetitū. ꝛ qñ aggregāꝫ oīa ē
rectius. Emplm̄ bonū: teraꝫ nigella cū aqua collo.
humide aut decoctiōe pulpe e⁹ ꝛ liniaꝫ ſup vētreꝫ ꝛ
ſumē. Et dꝛ ꝙ medulla cerui qñ ēplaꝫ cū ea vmbili
cus confert ad illud. Et ſilr olea medicinaꝝ pre
dictaꝝ qum eis linitur iuuant ꝛ oleū camemillinuꝫ
ꝛ abſynthium proprie.

Ca.x.de cibatione eorum.

QUibus quidē q̄ necessari⁹ ē eis ſm̄ oppoſitio
nē cāe: oꝫ vt ſit calidus ⁊ ſiccus ĩ quo nō ſit
viſcoſitas ⁊ ſit ĩ eo abſterſio ex eis q̄ abſter
gūt eos ⁊ attrahūt ipſos ⁊ egrediunt̃ ĩ cibis eoꝝ aq̄
ciceris ⁊ folia caulis. ⁊ carnes colūbaꝝ etiā ſunt iu
uatiue eis. ⁊ pot⁹ aque ſalſe ꝯfert eis omnib⁹. Et qn̄
ſūt fluxus vētris ⁊ caliditas cibamus cum ſorbitio
nibus acetoſis cum ſumach factis qm̄ eſt interficiēs
reſtrictiuū: ⁊ ſilr̄ aqua granatoꝝ acetoſorum. Et qn̄
debilitat fluxus ventris neceſſaria ſūt que nutriunt
cum fortitudine. Q̄d ſi nō digerantur ponat̃ ex ge
nere ſorbitionum ⁊ aquaꝝ carniū. Hora ãt ⁊ or
do ſunt qm̄ oꝫ vt ipſi non egeant cibo ⁊ mordicent
ſtōm ⁊ fortaſſe faciunt cadere v̓tutē appetitiuā: imo
cibēt̃ añ motū eoꝝ ĩ hora quietis: ⁊ vt ſeparet̃ cib⁹ eo
rū cibent̃ cibo pauco. Et qn̄ alleuiat̃ fluxus admĩ
ſtrēt̃ ſuꝑ ventrē empl̃a ſtiptica ex eis que ſcis: veruꝫ
ĩ habētibus paruos v̓mes melius ē vt eoꝝ cibi ſint
ex genere illoꝝ q̄ ſūt boni chimi ⁊ velocis digōnis:
nā v̓tus eoꝝ ſm̄ ſemitam oppoſitiōis nō ꝑuenit ad
eos oĩo. ⁊ qū ſit bōi chimi oĩo minorat̃ cib⁹ corupt⁹
qui eſt materia eoꝝ.

Ca.xi.de cura caſus ⁊ ꝓiectiōis ſuꝑ vētrē.

REctius ĩ oĩb⁹ illis ē vt extrahat̃ ſan. ſi poſſe ē
⁊ det̃ ĩ potu poſt illō turis ⁊ ſan.dra. ⁊ luti
armeni ⁊ karabe oĩum ana.ʒ.i. cuꝫ triplica
to ſubtili. Et ſi fuerit ſputū ſan. aut fluxus e⁹ ꝑ anuꝫ:
aut vomitus ipſius ponat̃ ĩ ipſa kirat.i. opii. ⁊ poſt
hoc oꝫ vt tu ꝯſideres illud qd̓ dixim⁹ in ca° de ꝓſtra
tionibus in libro qui eſt poſt iſtum.

Fen.xvii.d̓ egritudinib⁹ ani ⁊ eſt tractatus vnuſ.
Ca.i. ſmonis vlis de egritudinib⁹ ani.

SCias ꝙ egritudiēs
ani ſunt difficiles ad ſanandū ꝓpt̃
ea q̄ aggregāt̃ ĩ eo: qm̄ ē callis ⁊ qꝛ
ē ĩuerſū penetrās ab inferiori vſqꝫ
ad ſuperi⁹. ⁊ qꝛ ē vehemētis ſenſus
⁊ qꝛ ē poſit⁹ ĩ inferiori. Qꝛ ergo ē callis ꝑuenit ad eū
fex ĩ omni hora ⁊ mouet ipm̄ ⁊ addit in dolore eiuſ
⁊ diminuit eū a quiete cuꝫ qua completur receptio
iuuamēti medicinaꝝ ⁊ non poteſt natura facere re
ctificationem. Et qꝛ ē ĩuerſus difficilis fit adherētia
medicinaꝝ ad ipm̄: ⁊ qm̄ ē vehemētis ſenſus multi
plicat̃ dolor eius ⁊ mltitudo doloris attrahit. ⁊ qm̄
ē poſitus ĩ iferiori facilis fit deſcēſus ſuꝑfluitatū ad
ipꝫ: ⁊ ꝓp̄e qn̄ obedit ad receptionē eaꝝ debilitas q̄
eſt cū eo ex nocumento qd̓ ē ĩ ipſo ex hēorroidib⁹.

Ca ii.de hemoorroidibus.

SCias ꝙ multotiens exiſtimat aliquiſ ꝙ ha
beat hemorroides ⁊ non hꝫ niſi vlcera ĩ re
cto ⁊ in eis q̄ ſunt ſupra ipm̄. oꝫ ergo vt cō
ſideret̃ illud. Et hemorroides quidē diuidunt̃ ꝑ ſpe
cies diuiſionis famoſe ĩ verrucales ⁊ ſūt deteriores
eaꝝ: ⁊ ĩ vuea: ⁊ ĩ morales. ⁊ verrucales ſūt ſiles ver
rucis paruis. Et vuee ſunt late rotūde purpurei co
loris: aut ad purpureitatē decliues: ⁊ morales ſunt
molles ſanguinee. Et ſt̃ de hemorroidib⁹ hemorroi
des que ſūt.q. veſcice. Et diuidunt̃ hemorroides
diuiſiōe alia in exteri⁹ nataſ ⁊ ꝓfundas. ⁊ ſūt deterio
res eaꝝ ⁊ ꝓp̄e ille q̄ tēdūt ad partē virge. qñꝫ.n. ſtri
gūt vrinā cū ꝯpatiōe. ⁊ nate exterius apparētes ſunt
vne trium. De ꝓfundis ãt q̄dā ſt̃ ſanguinee ⁊ q̄daꝫ
ſunt nō ſanguinee. ⁊ diuidūtur hemorroides ĩ aper
tas fluētes ⁊ currit qñꝫ res pluria ꝓpt̃ apertioneꝫ
venaꝝ plurimaꝝ. ⁊ in ſurdaſ cecas de quib⁹ nil cur
rit. ⁊ plurimū q̄dē generant̃ hemorroides ex melia
⁊ ſan. melico ⁊ paꝝ generātur a phl̃ate. ⁊ qū generā
tur ab eo generātur.q. ipſe ſint veſice. ⁊.q. ſint veſice
vētriū piſciū. ⁊ verrucales ſunt ꝓpiquiores ad h°
vt fiāt melia ⁊ moraleſ ad ſanguinē ⁊ vue ⁊ ĩter iſtaſ
⁊ illas. ⁊ nō eſt poſſibile vt accidāt hēorroides niſi
aperiant̃ orificia venaꝝ in ano ſm̄ ꝙ dixit G. ⁊ pro
pter hoc multiplicātur cū vento auſtrino ⁊ ĩ regiōe
auſtrina. Et nō oꝫ ꝙ in hemorroidib⁹ apertis currē
tib⁹ ſan. fluxus retineat̃: donec perueniat ad debilita
tem ⁊ mollificationē genuū ⁊ cōprehenſionē ſynco
pis: ⁊ videat̃ ſan. nō niger ⁊ melius eſt vt extrahat̃
paulatiꝫ ⁊ nō ſubito. Et qū ĩ mulierib⁹ declinat ſan.
hemorroidaꝝ ad matricē ⁊ egredit̃ in menſtruis iu
uat̃ eo. Et oꝫ vt fiat etiā illud arte ⁊ prouocent̃ men
ſtrua eaꝝ. Et plurimis quidē habētib⁹ hemorroi
das adeſt color propri⁹ eis ⁊ eſt citrinitas declinās
ad viriditatē. ⁊ multotieſ accidit habētib⁹ hemorroi
das fluxus ſan. nariū ⁊ remouet̃ hemorroides.

C.iii.de cura:

OPortet vt ĩ inceptione rectificet̃ corpus et
euacuet̃ ſan. mal⁹ ita vt phl̃omet̃ ſaphena ⁊
vena q̄ eſt a poſteriori parte calcanei. ⁊ vēa
almabit eſt fortior vtriſqꝫ eaꝝ. ⁊ vētoſatio eius qd̓ ē
inter vtraſqꝫ ſpatulas cōfert ad eas ⁊ ad humores
melācholicos. ⁊ curet̃ epar aut ſplē ſi oportuerit ꝓ
pter ſocietatem eius qd̓ generat̃ ex eo de ſan. malo.
Ampli⁹ ſi nō fuerit dolor nꝫ ap̄a nꝫ ĩflatio nō erit tē
pluria neceſſitas curōnis eaꝝ: nā eaꝝ curatio qñqꝫ
ꝑducit ad fiſtulā ⁊ ad ragadias. Ampli⁹ ſtudiū iten
dat̃ in lenificatione nature vt nō noceat durities fe
cis ano ⁊ magnificet̃ labor. Et meli⁹ ē vt ſit illud cū
ſolutiuis ⁊ lenitiuiſ q̄ ſūt ex medicinis ex q̄b⁹ iuuam̄
tū affert̃ hemorroidib⁹ ſicut pilule de bdellio ⁊ pilu
le d̓ alfeluzaharagi ⁊ pilule amalei: ⁊ pilule quas di
cā. Et oꝫ vt ſtudiū ĩpendat̃ ĩ aꝑiendo ſurdas ⁊ faciē
do vt currat ſanguis ex eis q̄ꝫtū poſſe ē vſqꝫ° debili
tet ⁊ egrediat̃ ſan. rube⁹ clar⁹ in quo non ſit nigredo:
Quod ſi nō ſufficit ſit regimē ei⁹ cū ĩciſione hemor
roidaꝝ ⁊ deiectione eaꝝ ĩcidēdo: aut exiccādo eas:
aut adurēdo ipſas cū eis q̄ faciūt illud. Et ſcias
ꝙ in ſanguine qui currit ab hemorroidib⁹ ⁊ ex ano
eſt ſecuritas ab herpete eſtimeō ⁊ mania ⁊ melia ⁊
epileſia melācholica ⁊ heriſipila: ⁊ ab illis que ſunt
ſicut miliū ⁊ a cācro ⁊ excoriatōe ⁊ ſcabie ⁊ glabrie
⁊ lepra ⁊ pleureſi ⁊ ꝑipneumonia ⁊ phreneſi. Et qn̄
retinet̃ ſan. ex eis ꝯſuet⁹ timet̃ aliqua eaꝝ egritudinū
⁊ timet̃ hydropiſis ꝓpter illud quod accidit ĩ epa
te de ap̄ate malo ⁊ duro ⁊ corruptione cōpl̃onis ⁊
retinet̃ ptiſis ⁊ dolores pulmonis ꝑꝑ expulſioneꝫ
ſan. mali ad ipꝫ. ⁊ qn̄ curſus facit accidere ſyncopiꝫ
ſumat̃ ſauic ordei cū ſpodio ⁊ luto ⁊ det̃ in potu ex
calido paulatī. Et medicine q̄dē que ad hemorroi
das cōueniūt alie ſūt aperiētes eas: alie ꝯſolidātes
⁊ alie ſunt cōſtringētes ſan. ⁊ alie ſunt incidētes eū:
⁊ alie ſunt ſedatiue doloris. Et ſunt: aut que bibun
tur: aut ſuppoſitoria: aut epithimata ⁊ empl̃a: ⁊ lini
mēta: aut puluer̃es aut ſuffumigatiōes: aut aque in
quibus ſedatur dolor: aut reſtrictiua. ⁊ oĩa illa: aut
ſunt ſingularia: aut cōpoſita. Et ſcias ꝙ pilularum
de bdellio iuuamentū in hemorroibus habētibus

periodos apparens est eis. ⁊ nõ sũt multi iuuamẽti
in eis que sunt fixe nõ habẽtes periodos. ¶ Et qñ
aggregãtur ragadie ⁊ apã curet i primis apã deide
hemorroides. Et oleũ de chrysomilis in quo reso
lutũ ẽ bdelliũ ualet ad hemorroidas ⁊ ragadias.

¶ Ca.iiii. de regimine icisionis hemorroidarum ⁊
adustionis earum.

Casus hemorroidaꝝ qñz fit cũ incisione: et
qñz fit cũ medicinis acutis. Qũ gº sunt he
morroides plures numero non oz vt inci
dãt oẽs sil imo oz vt audiat pceptuz Hyp. ⁊ dimit
tat vnã ex eis deide curent imo recti⁹ est vt curẽt ici
dẽdo vnã post vnã ⁊ tolerat illud ⁊ in fine rei dimit
tat vna ex qua currat san. corrupt⁹ cui⁹ exit⁹ ex ea cõ
suet⁹ ẽ in nã. Et illud icisũ si fuerit apparẽs erit eius
regimẽ facilius. ⁊ si fuerit profundũ erit regimẽ ipi⁹
difficilius: nã rectius est vt ligetur radix ei⁹ cum filo
sete: aut lino aut pilo forti ⁊ dimittat tunc si cederit
p illud bene erit. ⁊ si nõ expiãt sup illud medicie ici
siue ⁊ si nõ icidat. pfunda uero indiget vt extrahat
deide icidat. ¶ Extractio qdẽ qñz fit cũ instrumen
to sicut fit vẽtosatio cũ igne. Et quocũzmõ fit põat
sup anũ donec egrediat: deide retineat cũ istrumẽto
extractionis: ⁊ si nõ timet velocitas reditiõs dimit
tat ventosa hora vna donec apet locus ⁊ nõ redeat
⁊ qñz ligat velociter cũ filo ligatiõe apante ⁊ rema
net hemorrois exteri⁹. Et qñz fit cũ medicinis extra
hẽtib⁹ sicut vt sumat succ⁹ cẽtauree ⁊ aneti humidi ⁊
staphisagria ⁊ cõficiãt illa oia cũ melle ⁊ liniat cuz
eis anus ⁊ supponãt i melle. ipsa. n. cõmouẽt egõnẽ
⁊ pducũt ad hoc vt appareat an⁹ ⁊ faciãt ipsũ exire.
Et administret nitrũ ⁊ fel tauri aut administrentur
piper ⁊ pitruz aut aggreget ad illud qd ẽ ex illis suc
cus buchormarie: aut stiphisagrie. Et ex bonis est
phlomia basilice ãte icisionẽ ⁊ ligationẽ. Et qũ uo
luerit abscidere retineat illud qd abscindit ex eo qd
apparet: aut quod fa ctũ est apparẽs cũ istrõ extra
hẽdi: ⁊ trahat ipsũ ad seipsũ: deide incidat illud ex
radice ipsi⁹ cũ acutiore re ⁊ penetrabiliore re. Et nõ
oz vt ptrãseat radicẽ eius ⁊ incidat aliquid ex eo qd
est infra ipsũ ⁊ perducat ad nocumenta ⁊ apata ma
gna. Et qñz pducit ad malitiã ⁊ difficultatẽ ⁊ dimit
tatur san. fluere usqz⁰ timeatur debilitas: deinde re
tineat san. cũ restrictiuis que dicem⁹. Et si nõ fluat
san. multiplicet phlomia ex basilica. Quod si tolere
tur vt sanguis educat cũ aperitiuis predictis ⁊ fluat
san. ex eis erit rectũ: ⁊ si nõ timeatur casus virtutis
ex dolore in eo sufficit in hoc qd est sicut succ⁹ cepe
⁊ si voluerit vt audeat liget puã ex radice sua ⁊ ma
gnã ex medietate sua: aut sm diuisionẽ aliam ⁊ suc
cus currat vt nõ apet ⁊ doleat. Et illud est vt desup
ponat cepe elixatũ: aut porrũ decoctũ cõfectũ cum
butyro. Et sedeat ille qui curat in aquis stipticis de
coctis i curcũa i aceto ⁊ aqua i qua decocte sũt gal
le ⁊ cortices granatoꝝ: deinde curetur cuz his que
faciũt nasci carnẽ ex marã vt nõ apetur ⁊ itentio i li
gatione est preparatio ad penetrãdũ virtutẽ medi
dicinaꝝ faciẽtiũ cadere hemorroidaliũ in ea. ¶ Et
qũ vides anũ apari ⁊ dolorẽ incurrere vehementez
ex huiusmõi curis: tũc necessariũ est vt suffumiges
cũ bdellio ⁊ adipe gibbi cãeli ⁊ emples cũ emplis
pdictis: aut ẽples cũ pane aldarmache ⁊ vitello oui
⁊ pauco oleo ⁊ encatisma i passo arahadiu ẽ mira
bilis iuuamti ⁊ sedat dolorẽ incisionis ⁊ similia. Et
encatisma i aquis i quib⁹ decocta sunt lenificatiua ⁊
ẽbroca cũ eis ⁊ sunt aque i quib⁹ decocta sunt semẽ
lini ⁊ altea ⁊ semen ei⁹ ⁊ porroꝝ ⁊ illis similia. Et ex
eis q pro pria sunt apatib⁹ ani super hẽorridas sunt
ceruse plũbi. ℥. iii. sucudus. ℥. i. lithargyrii. ℥. ii. masti
cis. ℥. iii. aggregẽtur cũ succo hyusquiani. ⁊ oz vt li
niatur natura ⁊ nõ dimittat fex indurari in ano: Et
curet retẽtio vrine si acciderit lenificando apa qzuis
oporteat vt prohibeat itroit⁹ vacuitatis die ⁊ nocte
proprie post fluxũ san. fortẽ. Qum autẽ nõ perueni
tur ad hoc vt fiat incisio hemorroidaꝝ cũ istrõ aut
ligatõe imo cũ medicina pulueriʒet sup eã medicia
acuta qñ ipsa corrodet eã ⁊ mũdificabit ipsã ⁊ ap
parebit caro sana. Si ãt doleat sedeat i ãqs stipticis
⁊ curet añ illud cũ butyro plĩmo posito sr eã: deide
curet cũ eis q sũt sicut marã de ceruisa ⁊ lithargyrio
⁊ marã fco ex eis ⁊ aquis solatri ⁊ alkekẽgi ⁊ coriã
dri. Et qñz nõ resoluit dolor absqz administratione
medicine acute i vice vna qz oz vt administret medi
camẽ acutũ. q si dolor sanet curet curatione pcedẽ
ti deide reiteret. Et nõ sit medicamẽ acutũ nisi cum
exiccatione qñ ẽ leui⁹ ⁊ i fine rei denigrat ⁊ cadit.
¶ Et medicamẽ qd acutũ ẽ dichabardich ⁊ alcal
dico ⁊ q sr silia illis. Et qñ denigrat elixet caulis cũ
oleo ⁊ ponat desup ⁊ sedabi dolor: deide iteret do
nec cadat. si ãt sup moralẽ ⁊ eas q ipi sũt similes pul
uerizẽt attrimẽta exiccabũt eas ⁊ deiiciẽt eas: ⁊ qñz
icidũt ẽt. ⁊ phlomia ⁊ fluxus vẽtris necessarie sunt
in eis pulueriʒationes ⁊ suffumigationes ⁊ epitha
mata fiunt in eis.

¶ Ca.v. de regimine apparitionis hemorroidaruz
surdarũ ⁊ apparitione eaꝝ.

Oportet in primis vt leniant cũ balneatio
nib⁹ ⁊ fiat iuuamẽtũ ad operationẽ eaꝝ cũ
phlomia saphene ⁊ vene almabit: ⁊ vnctio
nibus ex eis q sũt sicut oleũ de psicis ⁊ de medulla
chrysomiloꝝ ⁊ de amigdalis amaris ⁊ cortex pin
guedinis gibbi cameli ⁊ medulla cerui ⁊ bdelliũ et
alia singulariter ⁊ cõposite deide administret sr eas
succ⁹ cepe fortis. ⁊ qñz ponit i eis succ⁹ buchorma
riẽ. ⁊ qñz ponit cũ hoc aliqd de lacticiniis ꝺ staphi
sagria ⁊ stercore colũbio qñ ipsũ aperit pculdubio
Et qñqz pficit aspaltũ ⁊ galbanũ ⁊ q igrediũt i hoc
⁊ siliter folia rute ⁊ oleũ alachoen ipsũ puocat san.
⁊ amplificat poros. Et medicamẽ de myrobalanis
cũ seminib⁹ subtiliatiuis cũ iuuamẽto suo in hemor
roidib⁹ puocat san. s. san. hemorroidaꝝ pp illud qd
i eo ẽ de seminib⁹ subtiliatiuis. Et ex eis q puocant
san. ẽ vt sumat puipe collo. ℥. iii. ⁊ amigdal. amaraꝝ
℥. iiii. fiãt ex eis licinia lõga ⁊ retineãtur in ano ⁊ per
mutent oi hora ⁊ sint. v. licinia in. v. horis. Qũz do
lor sit fortior ponat i ano liciniũ ex oleo ros. ⁊ phlo
met saphena. Et qñz apit eas ex obuiatõe sui ipi⁹.

¶ Ca.vi. de sermone medicinaꝝ hemorroidaliũ suf
fumigationum ⁊ pulueriʒationum.

Rectius est vt leniantur añ pulueriʒationes
fortes cum sarcocolla dissoluta i aqua. Et
si tolerauerit dolorẽ liniat intus cũ psilotro
balnei ⁊ toleret paꝝ: deiñ abluat cũ vino stiptico:
deinde pulueriʒet puluis sup hemorroidas. s. corti
ces eris vsti soli ⁊ cũ plumbo adusto. Et iteꝝ heru
go eris ⁊ cantarides ⁊ sal ãmoniacus pulueriʒent
sup eas ⁊ sumat illud cuius pter. it relatõ ex butyro
⁊ silibus. Et fortius istis est vt sint pfecta cum vrina

infātis ⁊ hoc currit cursu medicaminis acuti. Que
āt sunt conuenientiora illo ⁊ leuiora sunt sicut cinis
nucis cupressi lauatus cum vino ⁊ cinis oui ⁊ cinis
ossiū dactiloꝝ ⁊ lupini sicci amari adusti ⁊ similiter
ossa dactiloꝝ adusta. Et ex eis q̄ currūt cursu ꝓprie
tatū est vt sumat̄ caput piscis saliti ⁊ exiccet̄ appro
ximādo igni ⁊ misceatur cū tanto casei veteris quan
tū ipsū ē et pulueriȝet̄ sup circulū. Et silr cinis caud
piscis saliti. Et nigella est ex plurib⁹ bonis mirabi
lis iuuamēti. Et de eis sunt suffumigationes: ⁊ eorū
fortior ē anacardus solus aut cū reliquis medicinis
⁊ cū arsenico ꝓprie: et arsenicuȝ solū ⁊ sulfur ⁊ lac
ca sola. relique autē medicine sunt sicut radix aniu
den ⁊ ra. oleandri ⁊ alistirgat ⁊ radix lilii ⁊ ra. cap
paris ⁊ ra. collogn. ⁊ ra. albarmel ⁊ vene tinctoꝝ ⁊
se. porri. ⁊ synapis ⁊ sterc⁹ cāeli ⁊ alkali ⁊ fimus co
lūbin⁹ ⁊ alusnen ⁊ galbanū sarcocolla: administren
tur iste medicine singulariter ⁊ aggregatim ⁊ pona
tur aliquid de anacardo ⁊ cōficiant̄ cū oleo ꝺ deiu
siȝ ⁊ fiāt iñ troc. ⁊ fuent̄ vt fiat cū eis suffumigatio.
¶ Et ex eis que cōferūt i eis sunt alusnē ⁊ galbanū
⁊ sarcocola. ⁊ sterc⁹ cāeli ē iuuatiuū. Et qñȝ sufficit
suffumigatio fc̄a cū tamarisco multotiēs continue.
¶ Suffumigatio cōposita: ℞. radicis capparis et
ra. apii que ē exterior ⁊ folioꝝ oleādri ⁊ radicis spi
ne que est exterior ⁊ maru ⁊ radicis lilii ⁊ anacardi
omniū partes equales ⁊ fiāt ex eis auellane cū oleo
sambacino ⁊ administrētur suffumigādo. ¶ Et di
xerūt qdā ꝙ suffumigatio cū foliis myrti iuuatiua
est valde ⁊ silr cutis nigra excoriata cū sale āmonia
co. ⁊ hec suffumigatio qñȝ fit cū traiectorio ingenio
so posito in ano ab extremitate ⁊ suffumigat̄ in ipo
⁊ qñȝ fit cū vase perforato super quē sedet̄. ⁊ qꝺ con
uenientius est ad ipsū calefaciēdo ē sterc⁹ cameli.
¶ C. vii. de liquidis que ponuntur super eas ⁊ qui
bus embrocantur.

De eis sunt fortes acute sicut aque in quib⁹
ꝺcoqunt̄ calx viua ⁊ alkali ⁊ arsenicū ⁊ al
lca deide cōficiātur cū eis calx ⁊ alkali. Et
aque aluiose bibite: ⁊ i ablutiōe administrate sūt ex
eis que retinēt cursū earū. Epithimata: sumat̄ frum
tū humidū quod scindat̄ in quattuor partes ⁊ pōa
tur i vase ⁊ fundat̄ sup ipsū vrine cameli pascētis ⁊
proprie arabici ⁊ submergēdo ipsū ⁊ ponat̄ in sole
estiuo ⁊ restauret̄ cū vrina quotiēs minuit: est eiȝ ve
hemētis iuuamēti ⁊ deiicit eas proculdubio. Et qñȝ
fit linimētū cū myrra aliquotiēs: naȝ ipsa corrodit
hemorroidas. Et i aqua silique humide submerga
tur lana ⁊ ponat̄ sup hemorroidas qm̄ ꝑ eā destruū
tur oīo. Et si fiat fricatio cuȝ ea semp faciet illud sic̄
fit in verrucis: ⁊ silr cucu. capparis humid⁹. Et vn
ctiones: butyꝝ vet⁹ ⁊ oleū de nucleis chrysomiloꝝ
⁊ oleū de nucleis ꝑsicoꝝ ⁊ pinguedo gibbi cameli
⁊ oleū alcabuti ⁊ oleū de alcāna. Et licinia ⁊ suppo
sitoria: submergatur cottū in melle ⁊ pulueriȝet̄ sup
ipsū nigella adusta ⁊ administret̄. Et qñȝ fit liciniū
adustū factū ex vtroqȝ arsenico ⁊ similib⁹ ¶ Et pos
sibile quidē ē vt ex medicinis pulueriȝabilib⁹ admi
nistrēt̄ licinia cū melle. Et ex eis q̄ sunt mirabilia: sȝ
sūt difficilia ⁊ acuta ē vt icidat̄ radix dracōtee i fru
sta parua ⁊ infūdat̄ i vino nocte ⁊ die deide retinea
tur q̄ȝtū posse ē. Et qdā existimauerunt de nenufare
ꝙ qñ fit ex eo tēta ꝯfert: ⁊ existimo ꝙ sedat doloreȝ.
Et de eis que bibunt̄ sunt pilule de bdellio sm̄ de
scriptionem notam ⁊ ille que sunt cum cucurbita
⁊ ille que sunt cum guadai. Et ex eis sunt pilule al
dedie. Et earum descriptio est hec: myrobalanoꝝ
⁊ belliricorum ⁊ serēblegi ⁊ emblicoruȝ ꝑtes equa
les ⁊ dedru egyptiaci partes. v. dissoluant̄ cū oleo
de chrysomilis: donec submergant̄ ⁊ cōficiant̄ cuȝ
melle ⁊ sit eaꝝ doſ. ex. ii. ȝ. vsqȝ ad aure. iii. Et pilule
de sandaraca descriptio eaꝝ est h: sandarace corticis
ouoꝝ fumiterre se. porri partes eq̄les salis āmōiaci
pars. ß. scorie ferri partes quattuor: fiāt ex eis pilule
sicut nabac. ⁊ dosis eaꝝ sit i mane. vi. pilule vsqȝ ad
vii. pilulas ⁊ cōmouet coituȝ. Et iteꝝ: ℞. myrob. ni
groꝝ ⁊ belliricoꝝ amborū ana. ȝ. x. cucurbite adu
ste. ȝ. vii. karabe. ȝ. iii. acori. ȝ. ii. bdellii. ȝ. xx. ifundan
tur i aqua porri ⁊ fiant ex eis pilule ⁊ administrētur
Et ex eis que experta sunt ē illud quod ℞. scorie fer
ri ⁊ se. porri ⁊ se. ameos omniū ana. ȝ. i. fructus cap
paris sicci. ȝ. iii. dosis eius sit pugillus cū aqua porri
⁊ iteꝝ sumant̄ myrob. nigri frixi cū butyro vaccino
cum aqua porri ⁊ oleo de nucibus ⁊ trifera de ferru
gine ferri. Et iteꝝ scorie ferri cribellate trite. ȝ. iii. cuȝ
ȝ. ii. nasturtii albi: det̄ i potu ex eo i ieiunio i. ȝ. i. aque
porri pōdus dragmaꝝ. ii. ⁊ oleum de nucib⁹ ēt. Et
iteꝝ sumat̄ aristolo. longa ⁊ piretꝝ ⁊ tribuli ⁊ amig
dale amare ⁊ ameos ⁊ proiiciat̄ desuper pugill⁹ fa
rine ordei ⁊ cōficiant̄ cū aqua porri ⁊ oleo de chry
somilis. Et iteꝝ sumant̄ sauine mūdate recētis. ȝ. x.
⁊ ifundatur i aqua porri aliquib⁹ diebus ⁊ exiccet̄ i
vmbra ⁊ teratur ⁊ addant̄ ei se. albarmel ⁊ aniudeȝ
carmeni ⁊ nasturtii albi ⁊ fenugreci ⁊ ameos oium
añ. ȝ. viii. feruēat nasturtiū ⁊ albarmel cū oleo de nu
cibus ⁊ oleo ꝺ chrysomilis ⁊ terant̄ reliqua remanē
tia ⁊ aggregentur omnia i vase vitreato aut scutella
vitreata ⁊ potio sit ex vno aur̄. vsqȝ ad. ii. aur̄. Et ex
eis q̄ electa sūt ⁊ expta ē vt i potu sumat̄ galbani sic
ci pōdus. ȝ. ii. cū aqua: nā ipm remouet eas. Et si in
potu sumat̄ tribus vicib⁹ nō redibunt. Et serapinū
⁊ storax sūt ex sūma bibitoꝝ q̄ bibūt̄ ad hemorroi
das. Et si natura ē lenis ꝯfert suffuf myrob. cū semi
nib⁹ ⁊ ipm ꝓuocat san. Et ex illis q̄ ꝯferūt eis ē assi
duatio comestiōis amigdalaꝝ amaraꝝ cū melle. tri
fera aūt cū scoria stringit san. ⁊ ꝯfert hemorroidib⁹.
¶ Ca. viii. ꝺ sedātibus dolorē hemorroidaꝝ.

Sumant̄ serapini ⁊ bdellii subalbidi añ. ȝ. ii
storacis. ȝ. i. opii. ȝ. ß. olei de nucleis chryso
miloꝝ. ȝ. i. ⁊. ß. dissoluant̄ gūme i eo ⁊ pona
tur desup pond⁹. ȝ. ß. ꝺ castoreo. Et iteꝝ nenufaris
exiccati ꝑs. i. altee ꝑs. ß. Et iteꝝ meliloti lentiū excor
ticataꝝ amboꝝ ana ꝑs. i. ꝯiungant̄ cū vitello oui ⁊
oleo roſ. Et iterū folia altee ⁊ melilotū ꝯfecta cū vi
tello oui ⁊ oleo roſ. qñ ponūt̄ sup diaglon cuȝ oleo
ro. ⁊ aliq̄ȝtulo croci ⁊ opii ⁊ rob sꝫ iuuatia. ⁊ adeps
anatis ē vehemētis iuuamēti. Et iterū cācer fluuial̄
isopus humida adeps renū capraꝝ cera alba. ⁊ ite
rū ꝓprie qū apat̄ ꝯuenit vt sumant̄ camemilla ⁊ me
lilotū ⁊ parū croci ⁊ terant̄ ⁊ ꝯficiātur cū mucilagie
se. lini. ⁊ triplicato. Et addat̄ ad hoc caplꝫ illud qꝺ
dicem⁹ i ca° ficteris. Ipsū. n. ꝯfert ⁊ sedat dolores in
cisionis ⁊ ligationis ⁊ apatis.
¶ Ca. xi. ꝺ restrictiuis cursus hemorroidaruȝ.

De illis sunt ea q̄ restringunt cursum incisio
nis. ⁊ sūt fortiora ⁊ meliora q̄ȝ vt sint caute
rizantia. Et ꝺ illis sunt ea que retinēt cursū
eruptionis. Et illa que retinēt san. icisionis sunt attri

mēta. ⁊ iterū q̄ sunt sicut puluerizatio ex aloe ⁊ ture ⁊ san. ora. ⁊ balaustiis ⁊ sief memithe ⁊ silib⁹ puluerizet̄ ⁊ liget̄ ligatura forti. Et iteꝝ pili leporis: aut tela aranee cū albumine oui ⁊ īuoluat̄ puluere galiēi ⁊ ligetur vsq̄ȝquo sigillet̄: ⁊ que ex eis fortia sunt sūt sicut alcolcotar cū acatia ⁊ gallis: deide liget̄ fortit̄. Quod si nihil cōfert coquatur cū cotto submerso i oleo calido feruēte ⁊ retinebitur san. deiñ puluerizē tur desuper restrictiua. ⁊ i h⁹ ē timor spalmi. Ea vo q̄ sūt infra illa sunt stiptica nota. ⁊ aque i quibus decoquntur stiptica: aut vinū stipticū i quo decoqunt̄ cortices ⁊ galle. ⁊ ex eis que bibunt̄ ad illud ē trifera minor in qua posita est scoria ferri infusa in aceto hebdomoda vna a qua coletur acetum ⁊ fricet̄ ipa i sartagine: ita vt bibat ipsuȝ: deide teratur sicut puluis subtilissimus.

Ca. x. ꝺ cibatione hn̄tium hemorroidas.

Oportet vt alienēt a se oē grossū ex carnib⁹ ⁊ rebus lenib⁹. ⁊ omne aduzens san. ex attraguebil ⁊ seminib⁹: nisi scd̄m quātitatē iuuamēti. ⁊ oȝ vt comedāt ea quoꝝ digō ē velox. Et fiat cibus eoꝝ bonus ex carnib⁹ ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ alef sidabegi pinguib⁹ ⁊ aludebenet ⁊ cirabeiet ⁊ aq̄ ciceris. ⁊ sisaminū dulce eis ꝯfert. Et nux inda cuȝ penidiis confert eis. Quod si fuerit illic solutio ⁊ cursus superfluus san. confert cibus factus ex rizi ⁊ granatis cum passis. ⁊ eoꝝ olea sint oleū ꝺ kerua ⁊ oleum ꝺ nuce indica ⁊ oleum amigdalinum ⁊ oleuȝ ꝺ nucleis chrysomiloꝝ ⁊ pinguedo gibbi cameli ⁊ adipes laudabiles ⁊ ꝯfectio ex vitellis ⁊ ex porris et pauco cepe: ⁊ pēidii. ⁊ sic⁹ sꝫ meliores eis q̄ȝ dactili.

Ca. xi. ꝺ apātib⁹ calis i ficteri ⁊ herisipilla.

De illis sunt incipientia ⁊ sacta post dolores hemorroidarū ⁊ successione curationū hemorroidarū cum icisione ⁊ mediciaꝝ acutarū. ⁊ qū apāta collectōȝ saciūt ⁊ fiunt vlcera timet̄ sup ea q̄ fiāt fistule. pp hoc g⁹ añ maturationē aperiunt̄: ⁊ oȝ vt admīstret̄ phlomia i pricipio horū apātū. qñq̄ȝ. n. sedat̄ dolor solū ⁊ admīstret̄ sup eā marā ꝺ cerusa: aut liniant̄ cū albumine oui trito cuȝ oleo ro. i mortario plūbi aut stanni donec i ipo denigret̄ aut sumat̄ merdasengi. ʒ. v. hematitis ceruse pōdus ʒ. ii. myrrhe. ℥. iii. sumach. ℥. ii. pulpe collo. ℥. i. olei sisamini q̄ȝtū sufficit aut ponat̄ cum eis aliqd ꝺ triplicato ⁊ vino. Et adeps anatis ē vehemētis iuuamēti ⁊ silr panis coct⁹ cū aq̄ qū fit ex eo emplꝫ cū vitellis ⁊ oleo roſ. aut panis mundi lb. i. croci. ℥. i. opii. ℥. i. admīstrentur i rob. Et silr emplm factū ꝺ kekengi ē bonum valde. Et silr emplꝫ scd̄m ꝺ vitellis ouoꝝ sorbiliū qui terantur i vino stiptico: deide misceant̄ cuȝ cera ⁊ oleo ro. Et qñ pertranseunt initiū ⁊ non sūt ab icisione: administret̄ super eā diaquilon marā cōquassatū cū oleo roſ. ⁊ paꝝ empli basilicō cū vitellis oui sorbilis: Et iteꝝ cepe ⁊ porri elixati cū camemilla: aut marā ceruse cū amoniaco. Et si fortis fiat dolor tūc solia hyusquiami viridis exprimant̄ ⁊ sumat̄ ex aqua eaꝝ aliqd ⁊ misceat̄ cū aqua ēt: deide īfūdat̄ i ea panis ⁊ adiugat̄ ei vitelli oui ñ coagulati cū aliquo ps. i. ⁊ oleū roſ. ⁊ fiat ex eo marā. Et iteꝝ qñȝ ꝯfert vaporatio eq̄lis ⁊ sessio i aquis i qb⁹ decocta sūt ea q̄ sedāt dolorem sicut semē lini ⁊ se. altee ⁊ malue: ⁊ addit̄ sup ea mucilago frumēti cocti cū aq̄ vsq̄ȝ fiat sic puls. ⁊ oȝ vt redeam⁹ ad caplꝫ tenasmō. In eo nāq̄ȝ ē cura bōa ad h caplꝫ. ⁊ qū sꝫ ista apāta ꝓpinqui termini i ano ex genere eoꝝ que aggregāt māȝ: tūc cito pge ad pforañ. añ maturationē vt non extēdat̄ mā ad ꝓfundū. ⁊ fiat fistula ⁊ iā narrat̄ h⁹ regimē ab Hyppocrate.

C. xii. de ragadiis anis.

Ragadie i ano qñȝ sūt ꝓpter siccitatē ⁊ caliditatē accñtes ei q̄ scidit̄ a fece sicca ⁊ a q̄lꝫ cā. ⁊ qñȝ fiūt ꝓpter vehemētiā doloris. Et qñȝ fiūt ꝓpter apa calm: et qñȝ pp grossitudinē fecis vehemētē ⁊ siccitatē ipsius: ⁊ fiūt propter hemorroidas que scindūt̄ ⁊ fiūt ꝓpter fortitudiñē expulsiōis san. ad orificia venaꝝ ani.

C. xiii. de cura ragadiaꝝ.

Quedā medicie ragadiaꝝ sūt icarnatiue lubrificatiue ⁊ q̄dā sūt lenitiue ⁊ q̄dā hūectatiue q̄dā curatiue apatis ⁊ q̄dā sūt icidētes incessu proprietatis: aut ꝓpinque eis. Incarnatiue autē stiptice exiccatiue sūt sicut galle nō pertusate q̄ bene i aqua decoquūtur ⁊ pauco vino pōtico ⁊ administret̄ ex eis epithima. Et fort⁹ illo est vt sumatur vzifur ⁊ balaustia ⁊ cerusa ⁊ merdasengi ⁊ plūbū adustū ⁊ scoria argēti ⁊ climia ⁊ administret̄ cuȝ oleo roſ. ⁊ cera pauca. Et iteꝝ marā de cerusa notū aut cerusa ⁊ stānū adustū ⁊ oleū roſ. ⁊ albugo oui: aut scoria plūbi ⁊ semē rose: Et terāt̄ ⁊ administrentur i marā ⁊ sicca ⁊ adherētia. Et iteꝝ alcāne sumat̄ pars vna ⁊ cere albe ptes. iii. dissoluat̄ cera cū oleo roſ. ⁊ misceant̄: ⁊ silr alkeiri exiccata. Et ex eis que currūt cursu proprietatū sunt cinis ostracoꝝ polypodiū equali mēsura ⁊ folioꝝ oliue medietas uni⁹ ⁊ cū eis liniat̄. Et ex medicinis iuuatiuis etiā est illa que ℞. lithargyrii ⁊ ceruse ⁊ fricationis pūbli ⁊ olei hyusquiami albi ⁊ cere partes equales: olei roſ. q̄ntū sufficit. Et iteꝝ adeps anatis ⁊ tus ⁊ medulla ossiū cerui ⁊ semen rose ⁊ tutia ⁊ climia abluta ⁊ opiū ⁊ isopus humida ⁊ succus endiuie ⁊ succus solatri ⁊ oleū roſ. ⁊ cere paꝝ: fiat ex eis ceratū. Et in hoc q̄dē cū rectificatione vulneris est prohibitio apatis ⁊ rectificatio eius ⁊ expulsio doloris. Et ex eis in q̄bus sedet̄ est aqua curcume in qua ferueant solatrū ⁊ lentes ⁊ rose ⁊ ordeū excorticatū. Et qñ nō est puritus cōfert filoniū cū oleo myrtino. Et ex eis q̄ sūt fortis aggregationis est vt sumat̄ olei sisamini ⁊ turis puri ⁊ aluminis rotūdi omniū ana pōdus. ʒ. ii. ⁊ croci myrrhe amboꝝ ana. ʒ. i. glutinis alibat ⁊ cere amboꝝ ana. ʒ. xxii. aggregent̄ cū vino ⁊ oleo ro.

Et ex medicinis hui⁹ capli sꝫ medicie ꝯferētes cū eq̄tione ⁊ lenificatione sc̄a cū adipib⁹ ⁊ iurib⁹ piguibus ⁊ siccis et oleis: ⁊ glutinationeȝ faciētia sic amilū ⁊ puluis molēdini ⁊ dagragātū ⁊ silia. Et aggreget̄ ad illas curō ragadiaꝝ. De illa est descriptio: ℞. isopū hūidā medullā vituli amilū ablutū ad pē anatis aut galline ⁊ oleuȝ ro. Et ex illa est vt sumat̄ medulla cruris vacini ⁊ asinini ⁊ amilū ⁊ liniat̄. Et iteꝝ marā bdellii adipis gibbi cameli ⁊ farie ordei partes equales: medulle cruris cerui ⁊ adipis cerui omnium ana. ℥. i. mumie. ʒ. ſ. olei sisamini. ʒ. ii. amili amigdalaꝝ dagraganti omniū. ʒ. i. ⁊ aggregētur cū oleo sisamino. Et olea iuuatiua in radagiis in q̄bus nō est caliditas plurima ⁊ apa sine hemorroidibus sunt oleū akeiri: ⁊ oleū de lilio: ⁊ oleum de nucleis chrysomiloꝝ: ⁊ oleū de nucleis persicoꝝ: dissoluatur in eis bdelliū. Et ꝯfert eis suffumigatio cū bdellio cōfecto cū adipe. Aposas autē qñq̄ȝ aufert et

cōfert i eis chimelea cū oleo myrtino ⁊ sessio i stipti
cis ⁊ oleo ōphacino. Et iteꝝ decoquāt galle cū vi
no ⁊ fiat ex eis ēplʒ. ¶ In radiis āt hemorrosaicis
est necessariū vt sup eas administret marā ⁊ admini
strētur ea q̄ bibunt. Et administrēt pilule d̄ bdellio
cū seraphino q̄ bibātur i nocte aut in die. Et qñ cur
rit ex ragadiis aliqd sumat cottū ⁊ sūmergat i aqua
aneti: ⁊ exiccetur ⁊ abstergatur cuʒ eo anus ⁊ deui
tētur stiptica exiccantia egōneʒ.

¶ C.xiiii. de cibatione habentium ragadias.

Oportet vt ipsi dūitēt acetosa ⁊ stiptica exic
cātia nāʒ ⁊ sint cibi eoꝝ alessidabegi ⁊ ea q̄
fiūt ex maluis ⁊ pinguedo gibbi cameli et
adeps galline ⁊ anatis. Et cōfert eis cōditū in alessi
dabegi ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliū: ⁊ ꝓprie ante alios ci
bos. ⁊ cōfectio de vitellis ouoꝝ ⁊ de porris ⁊ cepe
cū butyro vaccio nō vehemētis fortitudis ⁊ nux idi
ca ⁊ auellane ⁊ pēidii ꝯferūt eis. ¶ Et via cibatiōis
eoꝝ est via cibationis habētiū hemorroidas.

¶ C.xv. de mollificatione ani.

Quādoqʒ fit ex ꝯplōne palytica: aut frigore
q̄ ifra illā. Et cōplo qdē palytica qñʒ ē ex hu
miditate subtili ibibita sʒ plurimū. Et qñʒ
fit ex humiditate q̄ est decliuis ad caliditatē. ⁊ est ei⁹
caliditas cā ibibitionis ei⁹ ⁊ cognoscit illa caliditas
p tactū. Et qñʒ fit pp hemorroidas ⁊ ligationeʒ he
morroide: aut icisione ei⁹ qñ lacerto aduenit nocumē
tū cōmune. Et qñʒ fit ꝓpter casū sup dorsuʒ: aut per
cussionē nocentē qm̄ stringit neruos: aut rūpit eos
⁊ hoc fit subito ⁊ nō est ei curatio. Cōplonalis vero
accidit paulatī ⁊ recipit curatōeʒ: Et accidit ex mol
lificatiōe ani exitu⁹ fecis inuoluntarie. Et qñqʒ est illic
tēsio ad exteriora silis mollificationi: ꝓpt illud qd̄
sequit ipsā de exitu fecis iuolūtarie. Et multotiēs se
quit colica pp illud q̄ aduenit neruo ꝯstrictio de tē
sione ⁊ scit p tactū duritiei. Et qñʒ ē mollificatio cū
sensu ⁊ qñʒ ē cū destructione sensus. ⁊ illa q̄ ē cū sen
su est incolumior.

¶ C.xvi. de cura.

Si fuerit cā ei⁹ frigus vehemens cū mā: aut
absqʒ materia sedeat in aquis cucu. in qb⁹
sūt cocta sauina ⁊ cost⁹ ⁊ nux cupressi ⁊ spi
ca ⁊ aliqd de squinanto. Et si idiget fortiore illo clūte
rizet cū medicia noīata eusobriū ⁊ administret sup
ipsū ea que sūt sicut oleū costinū ⁊ alia. Et si fuerit
mā faciēs humiditatē i qua sit caliditas aliqua qd̄
scitur p tactū: fac sedere ipsuʒ in aquis stipticis forti
bus decliuib⁹ ad frigus. ⁊ pmisce cū eis calefactiua
ēt. Et si illic existimaueris tēsionē esse tē administra
mollificātia lenificātia ex oleis ⁊ adipib⁹ ⁊ aliis. Et
in fine illi⁹ oʒ vt administres stiptica ⁊ mouētia in q
bus est mollificatio subtiliatio ⁊ resolutio ad excita
dā virtutē ⁊ euacuādā māʒ: sicut aqua salsa ⁊ aqua
salita ⁊ collogn. ¶ Et attēde ea q̄ dicūtur in caplo
quod est post illud ⁊ est de egressione ani.

¶ C.xvii. de egressione ani.

Quādoqʒ fit ꝓpter vehemētiā mollificatio
nis lacerti cōstringētis anū educētis ipsuʒ
ad superiora. ⁊ qñqʒ fit ꝓpter apata dñantia. Et cu
ratio qdē redeūtis facilior est curōne apos q̄ n̄ redit
⁊ cura vniuscuiusqʒ nota est. Et reductiua quidem
est vt nō curet vn⁹ curōne qua cūat ali⁹ ⁊ reducat ⁊
stringatur. q̄ si nō reducatur administrētur mollifi
cātia. Et oʒ vt dicam⁹ medicinas cōstringētes anū
cōstipātes ipsū: nā plīn necessaria sunt ea q̄ sunt hu
iusmōi: nā qñ administrātur ⁊ reducit an⁹ post eas
si fuerit reducibilis ⁊ restrīgat iuuat. Ex eis itaqʒ st
aque i quibus sedetur ⁊ quibus fit embroca ⁊ i qui
bus decocte sunt medicie stiptice: et cōueniētior illa
rū ē vt sit aqua ⁊ vinū stipticū. Et de illis ē vt sumā
tur rose ⁊ lentes ⁊ solatrum ⁊ sumach ⁊ decoquāt i
aqua ⁊ administrent. Et ista iuuāt etiā qñ illic ē apo
stema. Et ex eis sunt pulueres d̄ quibus qñ non est
caliditas vehemēs est vt sumantur corticū arboris
albori. ʒ. viii. nucis cupressi pond⁹. ʒ. ii. ceruse. ʒ. i. ma
defiat vuln⁹ cū stiptico ⁊ abluat cū eo ⁊ assiduet illō
sup ipsū. Et iteꝝ minuti turis ⁊ merdasengi amboꝝ
ana. ʒ. viii. nucis cupressi sicce ⁊ ceruse plūbi asūpte
p fricationē plūbi eiusdē sup aliud cū vino stiptico
amboꝝ ana. ʒ. ii. Et iteꝝ scorie plūbi ⁊ sumach ana
ʒ. iiii. myrrhe. ʒ. i. se. roš. ʒ. iiii. Et iteꝝ cū melle ⁊ olō
roš. crudo sumat sumach ⁊ alumē ⁊ galle ⁊ antimo
niū ⁊ cerusa plūbi ⁊ pulueriʒent sup ipsū ⁊ reducāt
si reducibilis est ⁊ stringat. q̄ si anus non reducat ⁊
non redit propter apā magnū tunc melius est vt re
gatur apā ⁊ mollificetur p sessionē in aqua calida in
qua decocta sunt sedātia dolorē ⁊ mollificantia apā
de eis q̄ iam dicta sunt i caᵒ suo ⁊ inungat post illud
cū oleo anetino ⁊ oleo camemillino: nam lenitur ⁊
redit: tūc si curet cū eis q̄ dicta sunt. Et ex eis q̄ cōfe
rūt i hac hora sunt sedātia dolorē predicta ⁊ ꝓprie
alhenufar p̄dictū in quo sunt lentes.

¶ C.xviii. de fistulis in ano.

Quādoqʒ generātur iste fistule a vulneribus
in ano ⁊ corpore ei⁹. qñʒ generantur ab he
morroidibus corrosiuis: et de fistulis ani q̄
dā nō sunt penetrātes ⁊ sunt icolumiores. ⁊ q̄dā sūt
penetrātes ⁊ sūt deteriores. ⁊ ille q̄ sūt ꝓpinque cō
cauitati ⁊ itroitui sūt icolumiores: qm̄ si premāt nō
aduenit lacerto toti nocumētū imo pti ei⁹ ⁊ i reliquo
est ei⁹ opatio ex retētione. Elōgata autē qñ p̄munt:
⁊ qñ ē curatio icidit lacert⁹ retētiu⁹ tot⁹: aut plurimū
ei⁹ ⁊ destruit tota retētio ⁊ pducit ad egressionē ster
coris iuolūtarie. ⁊ qñʒ st cōtinue cū venis ⁊ neruis
⁊ est i eis timor. Et scitur dīa īter penetrātes ⁊ n̄ pe
netrātes p intromissionē tēte in fistulā ⁊ digiti i ano
quo sentitur vltim⁹ stat⁹ casus tente: quare iciuntur
penetrantes ⁊ nō penetrantes. Et penetrātes qñqʒ
significāt exitus stercoris ex eis. Et scit ēt an expres
sio aduenat lacerto toti aut parti eius ¶ Regimē
qd̄ qdā primoꝝ antiquoꝝ dixerūt ⁊ imitati sūt ipm
qdā posterioꝝ. ⁊ illud ē vt itromittat digit⁹ in ano: ⁊
tēta i fistula ⁊ p̄cipiat ifirmo vt strigat anū ⁊ trahat
ipsū ad superiora ⁊ sentiet illud qd̄ strīgit ⁊ illud qd̄
egredit de lacerto ⁊ quāta sit latitudo ei⁹ q̄ est in lon
gitudine corporis. ⁊ q̄ʒtū sit inter extremitatē tēte ⁊
est fin latitudinē ei⁹ in longitudine corporis: an sit
paꝝ aut plīn. Et penetrātes qñʒ habēt orificiū vnū
Et qñʒ habent orificia plura.

¶ C.xix. de curatione.

Ex nō penetrātibus quidē si nō fuerit nocu
mentū cursus plurimi: ⁊ fetor superfluus nō
erit malū dimittere eas. ⁊ si fuerint nocētes
experiatur super eas collyriū algarab ⁊ q̄ ꝓcedūt
cursu ei⁹ ex medicinis fistulaꝝ. ⁊ si rectificauerit eas
aut minorauerit corruptionē eaꝝ erit bene. Et si nō
administret medicamē acutuʒ vt consumant quod
apparet de fistula ⁊ est caro mortua ⁊ apparet caro
sana. ¶ Et qñʒ succurrit dolō cū butyro cū suppo

nitur oleum ros.deinde incarnatur vulnus cuȝ medicinis ⁊ cuȝ maran incarnatiuis ⁊ proprie maran arasi.ipm enim sanat ipm. Quod si fuerit etiam fistula nō curet cum eis adhuc que incidunt cum caliditate sua ⁊ siccitate sua:sed cum subtilitate ⁊ in spatio ⁊ ex eis que ipsas incarnant est maran nigrum. Penetratiuū aūt curatio est cōprehensio ⁊ ꝯsideretur i comphensione illud qd diximus. Et ex bona comprehensione eius est vt comprimatur cuȝ pilis formatis vt licinium qd sit subtile:aut cuȝ seta formata vt licinium cū quo stringatur ⁊ dimittat. Et qñ perducit ad dolorem vehemētē ⁊ timetur ꝙ accidat spasmus:aut aliud accidens malum auferat ab ea filuȝ ⁊ curetur cum eis que sedant: deinde iteretur constrictio cum eo.

¶Cap.xx. de pruritu in ano.

Quandoqȝ fit propter vermes paruos generatos in eo. ⁊ qñqȝ fit propter hu.salsos ⁊ cholericos mordicantes ipm. ⁊ qñqȝ fit pp vlcera saniosa in ipso.

¶Cap.xxi.de curatione.

Factus qdem a vermibus curatur curatiōe vermiū: ⁊ factus ab vlcerib⁹ curet curatiōe vlcerꝝ:sed facti ab humorib⁹ retentis in eo si fuerint veniētes desup curatio est rectificatio cibi ⁊ euacuatio hu. ⁊ si fuerint recenti illic est euacuatio cum collyriis scitis narratis i eis que mūdificant intestinuȝ rectum ex hu.phlatico ⁊ cholerico. Et iam dictum est i caplo tenasmon: ⁊ curat cuȝ suppositoriis temperatis ⁊ cū suppositoriis stupefacientibus Et rob cum aceto vini iuuatiuum est valde. Et silr ventose super albosos.

¶Cap.xxii.de vlceribus ani.

Curentur cum exiccatiuis fortibus pdictis i caplo excoriatōis q̄uis sit dolor vehemens valde i sensu loci doloris. Et ꝯferunt eis almaran nigrum: ⁊ almaran de viridi eris ⁊ ponatur totum in lana super caput tente.

¶Fen.xviii.de dispōnib⁹ renū. ⁊ est duo tractatus.

Tractatus pmus de vniuersalibus iudiciorum renum ⁊ de lapidibus eorum.

¶Cap.i.de anatomia renum

Creati sunt renes ad h⁹ vt sit instrumētuȝ mūdās san.ex aquositate supflua qua idiget ꝓpter necessitatē facientē eam necessariā. Et illa qdē necessitas destruit qū digestus est san. ⁊ pparatus vt penetret i corpus: ⁊ tu iā sciuisti ista. Et ꝓpterea ꝙ hec aquositas valde plurima fuit:fuit necessarium vt crearet membrū mūdificās ipam ⁊ attrahens ad se:aut membꝝ magnum: aut duo mēbra parua, ⁊ si eēt magnuȝ vnuȝ coartaret ⁊ exprimeret. Loco igitur vnius creata sunt duo. Et in mūdificatōe eoꝝ est iuuamētum qd notuȝ est i creatione mēbroꝝ parium ⁊ duaꝝ diuisionuȝ: ⁊ diuisionum plurium vna.s. vt qū nocumētuȝ acciderit vni eoꝝ stet scdm cum pte opationis:aut cum plurimo eius ⁊ subtiliatum ē ad multiplicandā substantiam eoꝝ: ⁊ ad faciendaȝ eam solidam ꝓpter iuuamenta quoꝝ vnum est vt occurrāt multo cū paruo spatio Et scdm est vt sint ꝓhibiti ab attrahendo nisi subtile exuccando ipm. Et iterū ē vt sint fortis substātie nō velociter patiēs ab eo a quo iplet oi hora ex aquositate acuta cui associant hu.acuti i pluribus horis. Quia igit creati sūt ita alleuiat penetratio i meatib⁹ eoꝝ ⁊ dilatat⁹ est locus eoꝝ pp illud qd positum est illic de viscerib⁹ ⁊ posit⁹ est ren dexter supra sinistruȝ vt sit loc⁹ eius situi epatis ꝓpinqor ⁊ magis trahēs ab ipo q̄tum possibile est ita vt fortasse tangāt ipȝ: imo tangat additamētuȝ qd seqtur ipm. Et positus est sinister descendēs: qm̄ ꝯpressio fit i latere sinistro a splene ⁊ vt illd qd attrahit ex aquositate nō attrabatur ex foramine qd hȝ:imo attrahat ad ꝓpinquis i pmis ⁊ ad longinquis sco. ¶Et ipi qdem sunt cuȝ duob⁹ additamētis i ꝯcauitate ipoꝝ ⁊ in gibbositate eoꝝ. Et posita ē i iteriore pte cuiusqȝ eoꝝ ꝯcauitas a qua trahitur ad ipȝ aquositas ex supiore qd aduenit ei ⁊ i ipa vadit:deiñ trahit ab ipsa ex iteriore pte eius ad vesicā i latere qd separat ab eo paulati post q̄ȝ mūdificat ren illud qd associat illi aquositati de supfluitate san.purificatōe meliore ⁊ magis vltima que possibilis est:qr nutrit ab eo qd de ipo purificatū est ⁊ expellit supfluitatē. Aquositas.n.nō puenit ad renes exñs i vltimo clarificatōis ⁊ sepatōis:imo puenit ad eos exñte sanguineitate sca i ipsa que ē.q. ipa sit lauatura carnis ablutōe vltima ⁊ silr qñ debilitant renes nō purificat:qr egredit aquositas associata sibi sanguineitate. Et silr qū epar est debile ⁊ ñ discernit aquositatē a sanguineitate sepatiōe qua oȝ ⁊ q̄titate qua oȝ ⁊ regimie quo oȝ tūc penetrat cuȝ aquositate sanguineitas plusq̄ȝ necesse sit penetrare ppea ꝙ supfluit illud qd associat ei de sanguineitate mensurā quo idigent renes i nutrimēto sui. Et ē illd qd egreditur ex illo i vrina lotiuum etiaȝ sile loture q̄ egredit qū renes debiles sūt i nutriendo se. Et renib⁹ qdem aduenit neruus puus ex quo creat pāniculi eoꝝ ⁊ aduenit eis vena ex latere epatis. ¶Et aduenit eis arteria q̄titatē hñs ex arteriis q̄ aduenit epati.

¶Cap.ii.de egritudinib⁹ renū.

Accidūt eis egritudines ꝯplonis: ⁊ accidūt eis egritudies ꝯpositōis i puitate q̄titatis ⁊ magnitudine eius: Et ex oppilatōe de c⁹ sūma ē lapis: Et egritudines solonis continuitatis sic vlcera ⁊ corrosio ⁊ abscisio venaꝝ ⁊ eaꝝ aptio et ⁊ totū illd accit:aut i ipis aut i meatib⁹ q sit iter eos ⁊ iter alia ⁊ illd paꝝ fit. Quod si accidat i illis meatibus oppilatio ex san.aut humore aut lapide cōicat ren i curatōe. ¶Et qñ multiplicāt egritudies i renib⁹ debilitat epar adeo donec pueniat res ad hydropisim siue renes sint cali siue fri. Quñqȝ vides hñtē dolores i renib⁹ mingē vrinā viscosam ⁊ glutinosam :tc scias ꝙ illd addit i dolorib⁹ eoꝝ pp illd qd attrahūt d materiis malis: ⁊ gnāt qñqȝ lapidē. Et resoluūt eorum egritudies p vrinā grossā residentē. Et mltotiēs qd fac icurrē strictura lūbaris dolorē ⁊ calitatē i renib⁹.

¶Cap.iii.de signis qb⁹ significant dispōnes renū.

Significat ex vrina i q̄titate ⁊ sbtilitate sua ⁊ colore suo: ⁊ ex eo qd admiscetur ei ex dispositōe sitis ⁊ ex dispōne desiderii coitus ⁊ ex dispōne dorsi ⁊ dolorib⁹ eius: ⁊ ex dispōne crurium: ⁊ ex ipo dolore ⁊ ex tactu ⁊ ex eo qd ꝯuenit ⁊ qd ñ ꝯuenit. Et egritudinib⁹ qdē renū associat paucitas vrine: ⁊ distinguit epatis egritudies q̄ eis simulant ꝙ appetitus nō oio prostratus est. ⁊ ille q mingit vrinā ꝓpter quā multotiens surgit ad migendū i renibus eius est egritudo. ⁊ silr est in illo qui habet

sedimen carnosum ⁊ capillosum ⁊ herbinum.

Cap.iiii.de signis caliditatis renum.

Significatur caliditas renũ ex icisione vrie sicut sua rubedine ⁊ sua citrinitate: deiñ ex ꝑuatiõe pinguedinis totius corporis ⁊ ex caliditate tactus: ⁊ ex veloci accessu apatũ ⁊ maxiẽ calidoꝝ: ⁊ multo desiderio coeundi ⁊ siti nimia.

Cap.v.de cura.

Cura eoꝝ est exhibitio lactis asine i potu: ⁊ capraꝝ nutritaꝝ in domo: ⁊ herbe ꝯueniẽtes frẽ. ⁊ deť ẽt lac ꝺ quo extractũ ẽ butyꝝ nisi timeať vitiũ lapidis q si timeať aq̃ ciceruȝ deť: ⁊ om̃e ius ⁊ glutinũ: ⁊ q̃ cognita sũt. Et qñ clisterizať cũ aq̃ frã ⁊ oleo se. alkekengi erit bonuȝ ⁊ silr ẽpľa facta ex illis ⁊ vnctões ex vnguẽtis frigidis. ⁊ canfora est vtilis valde i cura caliditatis renũ. Et scias ꝙ sitis i hac ꝯpľone succedit que non sedať ex potu aque frigide.

Cap.vi.de signis frĩtatis renũ.

Significať frigiditas renuȝ ex discoloratiõe vrine ⁊ totius corporis ⁊ paucitate coitus ⁊ ex debilitate renũ siĩitudinẽ hñtiũ renib' senũ. Et his qdeȝ supueniũt egritudines frigide ⁊ nocent a frigidis.

Cap.vii.de cura

Iuuamẽtuȝ illius ẽ clistere ex vnguẽtis calidis adipum: ⁊ butyri vaccini: ⁊ olei sisamini ⁊ olei baucie ⁊ alkekengi amigdalarum amararum: ⁊ cartami ⁊ fenugreci: ⁊ aneti ⁊ adipis dab: ⁊ olei laurini: ⁊ olei auellanaꝝ ⁊ fisticorum: ⁊ olei costini ꝓpe. Et qñȝ pmiscenť aque eoꝝ cũ oleo ꝫm q̃titatem sufficientem ad clistere faciẽdũ. Et sumanť iteꝝ empľa medicinaꝝ caľaꝝ sũma quarũ est aggregata. ⁊ cyminũ est iuuatiuũ valde in cura frigiditatis renũ ⁊ ꝓpe cum medicinis mixtuȝ sup quas dñium hȝ: ⁊ clistere cum oleo costino est laudabile: ⁊ sequẽs est illꝺ i virtute alhabre: ⁊ alcadra: ⁊ fistici. ⁊ adeps caude arietum qñ fit clistere cuȝ eo est vltimũ i calefaciendo renes ⁊ ꝯfortando.

Cap.viii.de extenuatõe ⁊ vetustatõe renum.

Quãdoq₃ accidit renib' extẽuatio ⁊ vetustatio que dicitur cedebul ⁊ diminuiť ei' substantia: ⁊ qñq₃ non remanet pinguedo sup malam ꝯpľonem ⁊ nimium coitum ⁊ purgatõeȝ.

Cap.ix.de signis.

Signa sunt casus coitus: ⁊ albedo vrine: ⁊ frequẽter vrinare: ⁊ ꝺbilitas ilioꝝ: ⁊ dolor extensiuus i illo: ⁊ qñȝ erit cum illo ğuitas corporis.

Cap.x.de cura.

Iuuamentum eoꝝ est comedere medullas nucũ cuȝ zuccaro: ⁊ nuces indas: ⁊ auellanas cũ fisticis: ⁊ papauere: ⁊ cicere: ⁊ fabe: ⁊ faseoli ꝯferunt: ⁊ adeps gallinaꝝ: ⁊ anserum: ⁊ renũ hedoꝝ: ⁊ panis calidus. Et misceãť cuȝ istis medicinis diuretica. ⁊ spẽs cõfortatiue si sint medicine effuse ad renes: spẽs eniȝ ꝟtutem mouet. Et qñȝ miscenť cũ illis sicut lalec. i. res que masticãť diu: ⁊ res viscose: ⁊ que hñt saporem de sen vt ꝯforteť substantia carnis: ⁊ iuuať cum cibis i qbus sit lac vacinum admixtum: ⁊ lac decoctũ cũ sua tertia aut quarta ꝺ tereniabi. Et qñȝ accipiũť renes ⁊ decoquũť ⁊ ꝓiiciť puluis spẽꝝ donec bene ꝑparentur: ⁊ res que i pinguari faciunt ⁊ ꝯfortant sunt spẽs ⁊ tanguebil. iuuant etiam eos clisteria que facta sunt ex carnib' arietum cum oleis bonũ odorem hñtibus spẽrum. Et olea medullaꝝ que dicta sunt: ⁊ vnguẽta caude arietũ ꝓprie. Et si fiant renes pingues erit maximũ iuuamẽtum ⁊ silr que sunt ei silia. Clistere bonũ capita agnoꝝ pinguium ponanť in olla cum aque kist. i. ⁊ .5. ⁊ claudať cum luto forti: ⁊ ponať i furno spatio .xxiiii. horaꝝ quousq₃ separeť caro ab ossib' per se ⁊ misceatur cum eo butyꝝ ⁊ zãbac: ⁊ parum succi porrorum. ⁊ qum decoquitur cũ illo corallus ⁊ ascek. i. tribulus ⁊ mugat ⁊ fenugrecuȝ. ⁊ semẽ pa pauerís ipsius qꝺ melius ẽ valet plus: ⁊ qum necessarium fuerit plus calefacere ponať in eo oleum alkerua: ⁊ oleum costi: ⁊ si equale volueris facere ponatur oleum cartami. Et iterum si fiat clistere cum lacte recenter mulcto cõfert valde. ⁊ si est necessaria calefactio ad ignem paꝝ fiat. Nos iam dicemus in antidotario clisteria alia ⁊ electuaria medicinarum valentia ad hoc.

Cap.xi.de debilitate renum.

Debilitas renum fit causa ꝯpľonis alicuius cuius deterior est illa que cõfirmata est. et fit qñq₃ ꝓpter extenuationeȝ. ⁊ qñq₃ fit ꝑp dilatationem meatuũ ⁊ eorum aꝑtionẽ ⁊ mollificationem quã eorum acquisiuit eẽntia ⁊ est debilitas propria eis ambobus: ⁊ ẽ illa causa cuius deficiũt i colãda aquositate ab eo qꝺ ei associatur vsq₃ ad renes. ⁊ qñq₃ sunt vene incolumes: ⁊ qñq₃ non sunt. ⁊ causa illius ẽ sicut multitudo coitus: ⁊ sicut multitudo stupefacientiuȝ: ⁊ multitudo vrine ⁊ statio i eqs ⁊ iꝑoꝝ eqtatio absq₃ gradatõe ⁊ ꝯsuetudine: ⁊ ꝓpť laborem aduenientem renibus: ⁊ ꝓpter ꝑcussionẽ. Et huius qdem generis est ascellatio plurima: ⁊ incessio precipue pedibus.

Cap.xii.de signis.

Illam que est cã ꝯpľonis significant signa compľonis. Et que ẽ cã extenuatõis significant signa extenuatõis. Et cũ illa q̃ est ꝑp dilatationem meatuũ ⁊ mollitiem carnis eoꝝ non est dolor nisi qñq₃ ⁊ minorať cum ea appetitus cibi ⁊ est vrina añ digestionẽ ⁊ aduentũ ad venas scꝺm plin aquosa. Quum aũt cibus ꝑuenit ad venas tũc scꝺȝ plurimũ fit exitus san. ⁊ humiditatũ grossaruȝ cum vrina. Et est plin vrine eius sicut lotura carnis grosse: qm̃ ipe nutritur cũ eo quod currit ad ipsum ⁊ nõ discerniť grossum a subtili. Et accidit multotiens vt subsideat sanguieitas ⁊ apparet res silis spume maris: ⁊ illud est qñ vene sunt incolumes. qum ergo vene nõ sunt icolumes nõ discerniť aliqd: imo remanent cũ dispositõe sua ꝓpter debilitatem digestionis: ⁊ cõitanť qdem debilitatem renuȝ quocũq₃ mõ sit ⁊ extenuatõeȝ eoꝝ paucitas vrine ⁊ defectus in coitu: ⁊ debilitas visus ⁊ dolor capitis.

Cap.xiii.de cura.

Curatio eius q̃ est ex ꝯpľone est cã ꝯpľonis i ꝑmutatõe sui ⁊ eũone materiei si est. Et e' que est cã extenuatõis cura ẽ cura extenuationis ⁊ in ea q̃ est cã dilatatõis ⁊ est debilitas veraoȝ vt sit intentio ꝓhibendi cã dilatatõis ⁊ ꝯglutinãdi ⁊ ꝯfortandi: Et ꝓhibitio qdem cãꝝ dilatationis ⁊ dimissio motus ⁊ coitus ⁊ odire balneationẽ plurimã ⁊ declinare ad quietem ⁊ tranquillitatem ⁊ abhorrere diuretica. Cõglutinatio ꝟo fit cũ glutinatis ⁊ stipticis ⁊ fris. Ex cibis qdeȝ sic sauich ⁊ dactilis siccis ⁊ zaroris ⁊ cydoniis ⁊ cibo fcõ ex ğnatis cuȝ interiorib' passulaꝝ ⁊ cum adipe caprarũ: ⁊ eis que suguntur ex congelatis factis ex eis que sunt sicut

grana granatoꝝ ⁊ succi acetosi ⁊ muzi acetū bonū cū coriandro: ⁊ ea q̄ silia sunt eis. Et ex potib⁹ vinū passum ponticū. Et ex medicinis v̾o sunt sicut succi stiptici pmixti cū bolo armeno ⁊ gūmi: ⁊ empla̾ fcā ex sauich ⁊ casab ⁊ cydoniis ⁊ rosis: ⁊ eis q̄ currūt cursu eoꝝ ⁊ vnguētis p̄dictis ad debilitatez epatis ⁊ stōi. Cōfortantia aūt sūt ⁊ cibi ⁊ clisteria ⁊ ↄfectiones ipinguatiue dicte in caplo extenuatōis. ⁊ oꝫ vt addāt i eis stiptica ⁊ ponant i clisterib⁹ p̄dictis sicut dactili sicci ⁊ cydonia ⁊ admīstrent i eis lac camelinū ⁊ ouinū: nā ipa cōfortāt renes: ⁊ aggregant eos ⁊ ↄsolidant etiam. Et lacti qdem ouino nō est ↄpar i egritudinib⁹ renū pp debilitatem: ⁊ ,pp̄e qñ misceť cū eo qd̾ est sicut bolū armenū. Et comedere renes cuꝫ reliqs cibis ⁊ permiscere cum eis ,phibentia est multi iuuamenti.

Cap. xiiii. de ventositate renum.

Generať in renibus ventositas grossa extendens eos ⁊ significant q̄ꝫ est ventositas dolor ⁊ tensio absq̄ꝫ grauedine ⁊ nō sūt signa lapidis. Et fit in eis mutatio q̄dam que minoratur qū est vacuitas ⁊ fm digestionem bonam.

Cap. xv. de cura.

Oportet vt abstineat a cibis inflatiuis ⁊ bibat diuretica resoluentia ventositates: sicut semina ⁊ sem̄ rute ⁊ fagdii i aq̄ mellis: aut i iuleb fm dispōnem ⁊ empleť cuꝫ eis q̄ sunt sicut cyminū ⁊ calamētū ⁊ anctū ⁊ ruta sicca ⁊ vaporeť cū eis ⁊ iungať cū costino ⁊ sambacino ⁊ silibus.

Cap. xvi. de dolore renum ⁊ cura.

Fit ex apate: aut ventositate: aut lapide: aut debilitate. ⁊ qñq̄ꝫ sequūť dolores eorū debilitas digōis ⁊ casus appetitus ⁊ nausea: Et tu qdem iā sciuisti signa diuisionū p̄dictaꝝ ⁊ curatōes eaꝝ. Qūq̄ꝫ dolor fit vehemēs tūc supest tibi vti eis q̄ sunt sic̄ filoniuꝫ ⁊ troc. stelle ⁊ ea q̄ tramite isto ,pcedūt tandiu donec sedeť dolor: deiñ curetur cum ireos. Et tūc vehemēter ↄferūt ei qñ decoquūť i eis medicine lenitiue ⁊ doloris sedatiue fm q̄ꝫ diximus i capitulo. Et oꝫ vt icipiat i admīstratiōe seminū qū nō iuenit excusatōez ab eis i curatōe renū ⁊ vesice p̄cipue hñtium vlcera. veꝝ vti similibus cū dolore timorosum ē pp illud qd̾ accit ⁊ descendit. ⁊ studiū i abstinēdo iteꝝ narcoticis est magis necessarium. sit g⁹ ↄtentus aqua tepida ⁊ sedatiōe absq̄ꝫ lōgitudine i admistratiōe pducente ad stuporem ⁊ attractionem.

Tractat⁹ 2⁹ d̾ apatib⁹ renū ⁊ solutiōe ↄtinuitatis.

Cap. i. de apatib⁹ calidis i renib⁹ ⁊ dubellati.

Apostemata calida i renibus diuersificāť i materia. q̄daꝫ eni eoꝝ fiūt ex san. grosso ⁊ q̄dam eoꝝ fiunt ex sanguine subtili cholerico. Et diuersificanť cā suoꝝ locoꝝ. fiūt. n. q̄dam ipoꝝ i corpore renis. ⁊ q̄dam accidunt ad latus ↄcauitatis: ⁊ q̄dam ipoꝝ ad latus pāniculi velātis eos. Et iteꝝ q̄dam eoꝝ tendunt ad ptez meatus emunctorii. ⁊ q̄dam ipoꝝ declinant ad ptem dorsi: ⁊ q̄dam ad ptes meatus q est ad supiora. Et iteruꝫ qñq̄ꝫ sūt i vnoquoq̄ꝫ duoꝝ renū. ⁊ qñꝫ sunt in rene vno. Et rursus qñꝫ faciūt collectiōez. ⁊ qñꝫ ñ faciūt collectōez. Et qū collectōez faciūt: aut rūpūť qñ rūpunť ad ptē vesice: ⁊ est melius oib⁹: aut ad itestina expulsiōe fcā a nā ab eis ad itestina sic̄ expellit māꝫ pleuresis i ossa lateris ad illud qd̾ apparet de corpe. Et qñq̄ꝫ fit fꝫ semitam reditōis ad epar: deinde ad mesaraicaꝫ: deiñ ad itestina. Et expulsio q̄ fit ad itestina qualitercūq̄ꝫ fit est mala valde: aut expellit ad spatiū ↄcauitatis ⁊ loca vacua ⁊ idiget pforatōe educente illud aut nō rūpunť ⁊ remaneť i eis: ⁊ hec etiam curantur cū aptione. Et oīa qdem renuꝫ apata velocia sunt ad h⁹ vt i lapidē ↄuertanť. ⁊ quomō non quin ipa sunt cā lapidis. Et qñ apa calīn est in rene ⁊ illud nō sit vacuū a fe. deiñ accidat cōmixtio rōnis: tūc illd̾ est cā cōitatis velaminis magnitudis apatis ⁊ est mortale: ⁊ ,pp̄e qñ accit significatio mala: nam illud est ,ppter cōitatem malam. Qd̾ si accidat significatio bona tūc expectať ruptura ad salutem. Et fortasse egrediť i huiusmōi de pinguedie renis aliqd. Et fortasse egreditur sicut pilus rubeus in longitudine vnius palmi ⁊ plus. Et cause quidem apatis renuꝫ sunt repletio in toto corpore: aut in membris cōicantibus eis: aut ,ppter q̄ꝫtitatē san. aut qualitatem eius: aut excoriatōez lapidis: aut retentionē vrine apud renes extendentez ⁊ alia. replō nāq̄ꝫ hec apat renes. Et apatibus qdem calidis i renibus velociter aduenit induratio: ⁊ tūc apparēt signa induratōis. ⁊ facit⁹ qñꝫ icurrē apostema strictura lūbaris i medio.

Cap. ii. de signis.

Signum apatis calidi i renibus est fe. isepabilis que hꝫ remissiones ⁊ cōmotōes inordinatas. q. sint p̄ncipia q̄rtane: ⁊ pulsus nō hꝫ minoratōez i inceptōe paroxismoruꝫ ei⁹ quā hꝫ i iceptōe reliquaꝝ fe. Et est fe. eius cū frigore extremitatū ,pp̄e manuū ⁊ pedū: ⁊ fit illic horripilatio cōmiscens iflatōez ⁊ sensibilitas extensionis ⁊ g̃uitatis apud ptem renis semp ⁊ nocumētum ab omni diuretico acuto salso ⁊ acetoso: aut inflatio fm māꝫ ⁊ dolor q cōmoueť ⁊ sedať ⁊ ,pp̄e si fuerit aldubellati. ⁊ dolor q magis qetus est: est quin fit apa i corpe renis. qum aūt est apd̾ pāniculum ⁊ apud suspensorium magnificať dolor ⁊ fit fortis ⁊ ,phibet erectōez ⁊ tussim ⁊ sternutatōez ⁊ debilitatem p̄paratōis ei⁹ in quo nō est ↄfirmatum sup locum suum. Et qñ resupinatur est dolor leuior q̄ꝫ sit qū iacet sup ventreꝫ propterea qa suspendit renem: ⁊ est eius p̄paratio leuior ipi. Et qñq̄ꝫ fit fortis fe. huius egritudinis pp magnitudinē apatis ⁊ pducit ad ↄmixtionē sensus pp cōitatē velaminis: ⁊ ad vomitū chole pp cōitatē stōi ad epar. Et qñq̄ꝫ ↄtinuať dolor faciei ⁊ oculi ⁊ retineť vēter ppea q̄ꝫ coartat māꝫ i itestinis. Urina v̾o ē alba: deiñ fit citrina ignea ñ pmixta: deiñ fit rubea. Et qñ aq̄ pseuerat alba idicat duritiē futuram: aut ↄuersionē aldubellati. Et ad vltimū qñ vrina i hac egritudie ē alba viscosa ⁊ puertat fꝫ hoc ē significatio mala. Et qñ rubet aq̄ ⁊ residet i ea sedim̄ laudabile tūc obedit apa digōni absq̄ꝫ ↄuersiōe ad rem aliā. Et qñ ptrāsit apa maturatōez i p̄mis dieb⁹ ⁊ remanet vrina clara tenuis tūc apa ē i via faciēdi collectōez aut i via iduratōis. ⁊ sciť q̄ꝫ apa ē i corpe renis: aut ,ppe pāniculū fm q̄ꝫ diximus i eis q̄ p̄terierūt ⁊ sciť q̄ꝫ apa est in rene dextro aut sinistro: qm̄ iacē sup latus eius facilius ē q̄ꝫ iacere sup oppositum sibi pp suspensionem suam. Et iteꝝ quia si portendiť dolor ad partes epatis: tūc apostema ē in dextro ⁊ si extendiť ad ptez vesice tūc apa est in sinistro. Et si sunt signa oīa simul tūc apa est in ambobus simť.

Qunq̄ꝫ apostema fit aldubeliati magnificatur

grauitas valde: ꝛ sentitur grauitas.q.spera grauata
in ventre ꝛ accĩt inflatio in locis vacuis. ꝛ accidẽtia
fiũt foꝛtia ꝛ sentiĩt punctura vehemẽs ĩ vẽtre. ❡ Qũz
apa qdem est in sinistro tunc sentiĩt sup inguina duo
ꝛ magnificaĩ doloꝛ in lacerto doꝛsi in toto illo: ꝛ qñ
maturaĩ alleuiaĩ fe. ꝛ augmẽtaĩ hoꝛripilatio ꝛ igros
satur vrina ꝛ multiplicaĩ in ea sedimẽ bonũ. Et qñ
rumpiĩ apostema remouenĩ fe. ꝛ rigoꝛ omnino: Et
si sanies est alba lenis non fetida ꝛ egrediĩ cũ vrina
tunc adeo bonũ est qd̓ melius eẽ nõ potest. Et silr si
est san. ꝛ pus album. Et qd̓ est diuersuz ab hoc ẽ de
terius sm diuersitatem sui.

❡ Cap.iii.de cura.

INitiũ curatiõis ẽ abscissio cãe p phlomiã
ex basilica si san.ẽ vicẽs. Et qñz ẽ tibi neces
sariũ vt consequaris id faciendo phlomiã
ex curuatura poplitis. ꝛ si nõ apparet vena illa tũc
fiat ex saphena. Et p solutõez ventris etiã si sũt cuz
san. illic hu.acuti calidi cuz clisterib⁹ lenibus factis
de mucilaginib⁹ q̃ztuz possibile est. ꝛ illud qd̓ meli⁹
soluit est aqua casei ꝛ cassia fistula. Et in aqua qdez
casei est declinatio materiei ad intestina ꝛ ablutio ꝛ
abstersio ꝛ infratio ꝛ maturatio ꝛ rectificatio ĩ vlce
rib⁹. Et in cassiafi. est solutio etiã ꝛ maturatio cũ fa
cilitate. Et aqua zuccari ꝛ mellis plĩme ꝯmixtionis
est huius oꝛdinis. Et si est possibile vt hu.tempereĩ:
deiñ solutõe educatur post est melius. Et oz ne solo
sit laboꝛiosa foꝛtis ꝛ magnificeĩ nocumẽtum ꝓpter
hu.plĩm effusuz ad intestina vicina renib⁹. ❡ Et aq̃
qdem oꝛdei est ex eis qbus est adherendũ ĩ ea: ꝛ oz
vt nullo mõ dimittas ꝛ nõ des in potu semina ꝛ pi
lulas que ex eis fiũt ꝛ ꝓp̃e coꝛpoꝛe nõ mũdificato:
hu.enim effunduntĩ tũc ad renes donec qũ verifica
tur maturatio ꝓuoces. Et ꝓpter illd̓ oz vt ꝓhibeas
potũ aque q̃ztuz possibile est.s.i hoꝛa silĩ huic hoꝛe
q̃zuis sit ꝯueniens scd̓m aliquẽ modum curatio ad
mũdificãdũ: nã si aq̃ sit ꝯueniens: ꝓpterea qa ĩfrigi
dat ꝛ humectat apata calida: verũtñ qũ est taliter ꝙ
impellit ꝓuocatõez ꝛ coartat versus eos ea q̃ sunt
effusa ad latus h⁹ptis apatis ꝛ ad ꝯ̃riuz vie suo mo
tu tũc nocumñtuz est supꝛa eius iuuamñtuz cã q̃litatis
sue. ❡ Et cum hoc associãĩ cum ea ipi hu.ad renes
quoꝝ descensus ad eos fit facilis p ꝯuenientiam aq̃
Qd̓ si necessaria fũit tũc oz vt in potu deĩ aqua dul
cis fr̃a que sugendo p cottũ vel p aliud sumaĩ. ꝛ oz
ne ita sit fr̃a vt ꝓhibeas maturatiõem ꝛ abstineat a
carne ꝛ dulcib⁹. aqua v̓o calida nocet eis: ꝛ silr om̃e
calm̃ actu qd̓ foꝛtis est caliditatis. Et penitus aqua
plĩma non eũatur qũ laboꝛare faciat renes suo ĩces
su ꝛ motu. Et non est vlceribus ꝛ apatibus aliquid
ꝯgruũ sicut qes. ꝛ balnea qdem nõ ꝯueniũt eis: nisi
post declinatõez apatum caloꝝ. Et oz vt admistreĩ
in p̃mis ex eis que bibunĩ. Et ex epithimatibus et
clysterib⁹ ꝛ aliis illud qd̓ ẽ iuuamñtũ: deiñ admisceaĩ
ei de eis q̃ sunt abstersiua mollificantia ꝛ maturãtia
aliqd ƺ magnitudinẽ apatis ꝛ eius paruitatẽ: deiñ
admistrenĩ abstersiua ꝛ mollificatiua: ꝛ oz vt admi
nistrenĩ de abstersiuis ꝛ mollificatiuis ea in qb⁹ nõ
existat moꝛdicatio. Si v̓o necessaria supsũt foꝛtioꝛa
moꝛdicationẽ hñtia ꝓpter magnitudinẽ apatis tũc
rectius est vt in eis vincat qd̓ moꝛdicationẽ non hƺ
Et silr si est illic hu.viscosus eũetur ꝛ oz vt frangaĩ
cum cibis q sunt de genere soꝛbitionũ ꝯuenientib⁹
renib⁹ ꝛ apatibus verũtñ sint de sũma coꝝ que moꝛ

dicationẽ nõ hñt: qm̃ ipi eis nutriũt: ꝛ oz vt cogno
scaĩ dispõ hu.in subtilitate ꝛ grossitudie sua ꝛ ĩ sba
sua an sint d̓ genere coꝛrupti aut sani aut hu.alteri⁹:
ꝛ ĩ sua sũma an sit multus ꝛ paucus: ita vt opponãĩ
illi cũ qualitate medicine: aut cuz q̃ztitate eius ꝛ qũ
potes curare cũ eo qd̓ est minoꝛis acuitatis nõ iten
das ad aliud qd̓ sit acutius. Qñq3 apa integre ma
turatur cuius cognitio est ĩ vrina: tũc ĩ potu dentur
diuretica sicut semina ꝛ pilule eoꝝ in aqua oꝛdei et
similibus ꝛ ante illud non denĩ in potu diuretica et
pꝛopꝛie qñ hu.coꝛpoꝛis sunt mali. ꝛ qñq3 facit acci
dere sumere ĩ potu illa grauitatem: sed nõ cures ide
qm̃ potare illa: ipa remouet illd̓. ꝛ p̃ma qdem qbus
fit curatio ĩ rectificatione apatis ꝛ in solutõe hu.ma
li sunt clisteria ꝛ potiones: clisteria eniz sunt magis
ꝯuenientia ad ista cum fixione virtutis sue: ꝛ cũ h⁹
ipa non faciũt descendere aliqd desuper: sicut descẽ
dere faciũt ea que bibunĩ ꝛ ꝓp̃e solutiua: ꝛ oz vt sit
clystere lene p̃dictum ĩ caplo colice vt sit clystere fa
cile non coartans neq3 hoꝛribile ꝛ faciat lesionez ꝛ
noceat. Et cassiafi. qdem est res ꝯgrua ĩ curatõibus
renum: nã qũ ipa poniĩ in clysteribus ꝛ eis que bi
bunĩ euacuat sine laboꝛe ꝛ associat. ꝛ qũ scis ꝙ coꝛ
pus est mũdum ꝛ apa est paruũ: tũc foꝛtasse sufficit
tibi dare ĩ potu aquã mellis: aut aquã zuccari plĩme
ꝯmixtionis: nã abstersio ambaꝝ ꝛ carũ ĩcisio ꝛ sub
tiliatio foꝛtasse resoluet ipm sine moꝛdicatione. Et
res iuuatiue ĩ p̃ncipio sunt aqua oꝛdei cum oleo ro
saceo: aut oleo aliquo ꝛ succ⁹ salicis ꝛ succi frigidi:
ꝛ empl̃a cum subtiliatiuis ꝛ sumere ĩ potu mucila
ginem psilii. ❡ Et foꝛtasse datur ĩ potu lac. ac si est ĩ
flatio oz vt sit lac sm ꝙ narrauimus. Et post illd̓ tẽ
administra clysteria ex altea ꝛ maluis ꝛ semine lini
cum aliquo frigidoꝝ ꝛ oleo ros. Et oz vt admistres
empl̃a ex farina oꝛdei ꝛ sint cum ea viole ꝛ fabe ꝛ ĩ
fine dimittere fr̃a ꝛ adde fenugre. ꝛ camemillam ꝛ
silia ꝛ sit oleum sisami ꝛ oleum de cartamo. Et em
plastreĩ defoꝛis cum eo qd̓ est maturatiuũ ꝛ vehem̃
tioꝛis calefactõis. Et ex illo ẽ vt empl̃entur cũ pan
no lineo infuso ĩ oleis calefactis ꝛ illis ĩ quibus est
virtus aneti ꝛ altee ꝛ sumãĩ empl̃a ex farina tritici ꝛ
aqua mellis decocti ꝛ ex foliis fenugreci ꝛ caulis ꝛ
radice lilii ꝛ aneto ꝛ altea ꝛ camemilla que appꝛop
ata sĩ cũ lenitiuis. ꝛ foꝛtasse necessariuz ẽ cã doloꝛis
vt ponaĩ ĩ eis aliqd de papauere ꝛ coꝛtices mãdra
goꝛe sunt conuenientes ad illud. Et illud quod fit
ex apate ꝓpter lapidem oz vt regaĩ regimine illius
loci cum eo quod dicemus. Et non est nisi regimen
doloꝛis qũ cõmoueĩ ꝛ ꝓp̃e apud vesicam pꝛopter
magnitudinẽ lapidis in ea: aut excoꝛiationis aspita
tem. ꝛ qñq3 sedaĩ cum balneis ꝛ tina. Qñq3 super
fluit ꝛ mollificat redit doloꝛ vehemẽs post hoꝛam.
Et embꝛoce facte ex camemilla ꝛ meliloto ꝛ altea
ꝛ ex furfure sũt iuuatiue valde. Et si ẽ illic retẽtio ali
qua nature tũc illud qd̓ rectius ẽ: est extractio fecis
cũ collyrio: aut clystere non magno qd̓ coartet: aut
doloꝛẽ faciat: imo magis diligo vt colyriũ in lenifi
catõe nature sit lenitatis plĩme ꝛ sedet doloꝛẽ. Et ñ
est via ad admistrandũ solutiuũ: qm̃ doloꝛez facit ꝛ
nocet p id qd̓ descendere facit desup. Clystere autẽ
qũ in eo ponũĩ adipes ꝛ vnctuosa ꝛ ꝯfoꝛtaĩ ei⁹ mol
lificatio ꝛ ꝯfoꝛtatur eius ꝓuocatio facit cũ solutiõe
lenificatõez ꝛ frangit doloꝛez. Et ex emplis foꝛtib⁹
in maturando aldubellati accidẽte ĩ renib⁹ sĩ ficus

elixa:e cũ aqua mellis. ⁊ si necessarium est vt ꝯfortet mezerion ⁊ ireos fiat. ¶ Et ex potionib⁹ exptis est illud qđ recipit se.lini pondus.ii.aur̃.amili aur̃.i.⁊ ē due doſ. ¶ Et qñ ꝯplet̃ maturatio tũc administret̃ diuretica que bibat̃ ⁊ ex qbus fiat clistere. Et ex emplastris qdeꝫ est ēplm̃ fcm̃ de camepitheos ⁊ polio ⁊ prassio: ⁊ petroselino ⁊ sqnanto ⁊ spica. Et oꝫ vt tu assidue vtaris i dispõne doloris ⁊ sedatõe suspensorii eius sedatiuis que diximus multotiẽs. ⁊ qñqꝫ est clistere extrahens feces sedans dolorem p h⁰ ꝙ facit descẽdere illud qđ ꝯp̃mebat: ꝓpterea ꝙ lenit. ⁊ si non facit illud necessarium ē vt alleuiet̃ sicut cuꝫ phlomia ⁊ vẽtosis positis cũ facilitate inter chatim ⁊ dorsum: deiñ fiat scalpellatio ⁊ vaporet̃ locus cuꝫ lana infusa i oleo calido i quo decocta sunt sic̃ altea ⁊ abrotanum ⁊ camemilla. ⁊ necessariuꝫ est vt ēpl'et̃ cum eis q̃ sunt sicut semẽ lini ⁊ silia. ⁊ qñqꝫ nec̃rium est tibi vt empl'et̃ cum eis que sunt sicut poliuꝫ ⁊ olibanum ⁊ herbus ⁊ cera ⁊ oleuꝫ de lilio. ⁊ quãdoqꝫ est tibi necessariuꝫ vt ponas medicamẽ penetratiuũ ita vt ponas vẽtosas ⁊ scalpelles leuiter: deiñ vapores cũ vapotatiõe p̃dicta: ⁊ fortasse necessariũ ē tibi vt tribuas i potu semina diuretica fr̃a cum paucis calidoꝝ subtilium ⁊ aliquo narcoticoꝝ sicut anisũ cũ herbo ⁊ opio ⁊ sicut filoniũ. Ip̃m eni est melius medicamẽ i h⁹ i loco. Cura aũt ꝓp̃e aldubellati qũ scieris ꝙ nec̃riuꝫ est vt collectõeꝫ faciant: ē qm̃ oꝫ vt tu adiuues cũ maturatiuis q̃ dixim⁹ ⁊ addas i eis v̾tutem cuꝫ eis que sunt sicut gluten alboti ⁊ vrtica ⁊ absynthiũ ⁊ ireos ⁊ farina herbi. Et qñqꝫ ponũt in eis ea que sũt sicut radix vitis albe ⁊ mezerion ⁊ fimus columbinus. ¶ Et qñqꝫ sufficit i ea decoctio ficuũ cũ melle. ⁊ oꝫ vt vtaris i clysteribus ⁊ in potibus eis q̃ maturãt cuꝫ fortitudie ⁊ admistres vaporationes p̃dictas ꝯfortatas cuꝫ eis qbus oꝫ eas cõfortari. Et multotiẽs qdem est cã tarditatis maturationis malitia cõpl'onis cal'e in phl'ate. Qũqꝫ equatur maturatio ⁊ illud fit cum eis q̃ sunt sicut genera lactis ebibita ⁊ clysterizata ⁊ redita ad maturatõeꝫ faciendam sup res frigidas nã calidis p accñs sicut est aqua calida i qua fiat encatisma: tũc si non rũpit̃ administra rupturã facientia ⁊ clisteria acuta vsqꝫ quo peruenias ad illud in quo ponũt helleborus ⁊ sicidis ⁊ alia. Et illud qđ exterius est rege cũ vaporationib⁹ ⁊ empl'is deforis ⁊ adhibe diuretica fortia sicut est acurus ⁊ semẽ agnicasti. Et eis qdeꝫ vtriusqꝫ est ꝓp̃etas in hoc: ꝓuocant eniꝫ cũ virtute laboriosa. deiñ admistra ea que incarnãt de medicinis p̃paratis ad vlcera renum. ⁊ ego dicam ea.

¶ Cap.iiii. de apate phl'atico in rene.

Ipsum eni ꝓuenit a causis facientib⁹ ꝓuenire phlegma.

¶ Cap.v. de signis.

Sunt grauitas: ⁊ tensio: ⁊ minoratio i opõnibus renuꝫ: ⁊ nõ est illic inflãmatio. Et qñꝫ est cuꝫ eo mollities in facie ⁊ oculis ⁊ i reliquo corpore. Et est sperma valde humidũ frigidũ tenue cum defectu signoꝝ que sunt ꝓp̃a dura.

¶ Cap.vi. de cura.

Est cũ empl'is calefacientib⁹ ⁊ cũ diureticis ⁊ mũdificatiuis. ⁊ oꝫ vt ponat̃ i ea fiducia plurima in lauro ⁊ foliis eius ⁊ oleo ipsius ⁊ in ruta ⁊ in huiusmõi ⁊ administrent̃ clisteria.

¶ Cap.vii. de apate duro in renibus.

Quandoqꝫ est incipiẽs. Et pl'm eius est post egritudinẽ acutam cuius qdem cã est icipiens. Et pl'm eius est materia melancholica currẽs ad euꝫ: aut est lapideitas ex apate calido pp frigus qđ conuertit ip̃m in lapidem: aut calorem ingrossantem ip̃m: que ãbo sunt cã in hoc ne ꝓueniat maturatio. Maturatio enim est sequẽs caliditateꝫ tendentem ad equalitatem.

¶ Cap.viii. de signis.

Significat ꝙ apa duꝝ est in renibus g̃uitas vehemẽs cum qua nõ est dolor de quo sit curanduꝫ: nisi in fcõ post apa calin: in ipso enim qñqꝫ ꝯmouet̃ dolor. Et de signis duri est paucitas pyxidũ ⁊ stupor ambaꝝ ⁊ stupor anchaꝝ. Et qñqꝫ stupescũt ambo crura verũtñ ipsa ambo non euãnt̃ a debilitate. Et accit i oib⁹ istis m̃bris īferioribus arefactio ⁊ extenuatõ. Et vrina est subtilis pauca i q̃ztitate: ꝓpterea qꝛ ipsi ambo parũ aquositatis attrahũt ꝓpter debilitatem v̾tutis ⁊ debilitateꝫ expulsionis eoꝝ amboꝝ: ⁊ est p̃uata digõne tenuis. ⁊ cã i hoc est oppilatio. ipa eni ꝓhibet qđ turbiduꝫ est penetrare ⁊ pl'm eius qđ tenue est: imo oppilatõ qñqꝫ captiuat vrinã ⁊ debilitas ꝓhibet virtuteꝫ digerere. ⁊ qñqꝫ ꝓuenit ex ea ꝯmotio. Et multotiẽs p ducẽ ad hydropisim: pp oppilatõeꝫ vie aquositatis san. ⁊ reditõeꝫ eius ad corpus. Et ꝓpter illud oꝫ in huiusmõi egritudine vt assidue fiat eius ꝓuocatio.

¶ Cap.ix. de cura.

Considera radices que sunt i curatiõib⁹ duritiei epatis ⁊ medicinas: nã ille eedem sũt via curatõis duritici renũ. Mođ si necessaria est phl'omia pp multitudinẽ san. melici fiat. Et ꝯfert ei qñqꝫ potare semina i qbus est lenificatio ⁊ resol'o sicut semẽ almaru ⁊ semẽ lini ⁊ sem̃ altee ⁊ fenugre. ⁊ cartamũ de qbus fiant pulueres q sicci manibus in os ꝓiciant̃ ⁊ misceãt̃ cũ eis diuretica scđm necessitatem: ⁊ non sit supfluitas i medicinis q̃zobreꝫ retineat̃ grossum ⁊ ꝯuertat̃ i lapidem: imo cõsidera vrinam eius: ⁊ quotiẽs ingrossat̃ ꝓuoca cũ equalitate ⁊ quotiens stat matura. ¶ Et de signis maturitatis est ꝙ multiplicat̃ vrina. Et conferũt ei iunctiones ⁊ vaporatões cum eis que sunt sicut oleum de costo ⁊ oleũ nardinum ⁊ sambacinũ ⁊ oleũ camemillinũ ⁊ oleum anetinum ⁊ oleum laurinũ. Et de empl'is sunt empl'a facta ex camemilla ⁊ meliloto ⁊ semine lini. Et qñꝫ necessaria sunt ea que sunt sicut bdelliũ ⁊ ãmoniacũ ⁊ serapinũ ⁊ adeps vrsi ⁊ adeps leõis ⁊ medulla vaccina ⁊ ceruina ⁊ alio de qbus fiãt emplastra ⁊ vnguẽta ⁊ administrent̃. Et qñqꝫ nec̃rium est vt dissoluant̃ ea que sunt sic̃ bdelliũ ⁊ ãmoniacũ i coctõe diureticoꝝ. ⁊ sil'r camemilla ⁊ tribuli ⁊ melilotũ ⁊ polypodiũ ⁊ det̃ ex eis i potu.

¶ Cap.x. de vlceribus renum.

Cause vlceꝝ sunt ipsemet cause reliquoruꝫ vlceꝝ. Et sunt cause separatõis ꝯtinuitatis deiñ aptiõis. Et illud qñꝫ fit a scissura vene eruptione eius ⁊ ipius incisione pp cãs notas. Et fiunt ꝓpter aldubellati que rumpũt ⁊ fiunt ꝓpter lapidem q egreditur. Et qñqꝫ fiũt pp hu. cholicos excoriantes: aut viscosos excoriationeꝫ facientes p eradicationem suã ⁊ ex adherentia sua cũ labore. ¶ Et vlcera qdem renũ sunt minoris malitie q̃ꝫ vlcera vesice ⁊ q̃ꝫ vlcera meatuum inter vtrũqꝫ ⁊ q̃ꝫ vlcera meatuum inter duo emunctoria. Et causa

in hoc est q vlcera membri neruosi difficilioris sunt
sanatõis q̃z vlcera mẽbri carnosi. ¶ Et plim qdem
accidũt vlcera i meatib⁹ ppter generatiões materie
cholerice excoriatõez facientis: aut ppter lapidez fa
cientem accidere excoriatõez. Et qñq3 fiunt ista vl
cera corrosiua ⁊ qñq3 nõ fiũt. ¶ Et multotiẽs qdez
prouenĩũt ex vlcerib⁹ renũ fistule q̃ nullo mõ sanant
q̃zuis sint de illis q̃ cessant a cursu suo cuz mũdifica
tione corporis ⁊ curant qũ est eius repletio. ¶ Ex
illa vo q̃ est bone materiei non prouenit magnus ti
mor neq3 etiaz timet ex ea nisi dilatatio ⁊ corrosio.
Illa aũt que est male materiei facit accidere dilatati
onem ⁊ pducit ad pditõez. ¶ Et ille cui⁹ ren disrũ
pitur morit. ¶ Et multotiẽs est aliqd ex capite apa
tis declıue ad exteriora: qr rũpit ad exteriora.

¶ Cap. xi. de signis

SIgna vlcez renum sunt q egrediunt in vri
na sanies ⁊ ptes capillares ⁊ frusta rubea
carnosa. ⁊ in locis renuz qñq3 sentit hñs ea
dolorẽ. Et qñq3 añcedit ea mictus san. aut aldubel
lati renuz: aut dolor ex eradicatõe lapis. Et qñq3 si
gnificat ipam pcussio eueniẽs: aut casus. cũ aptione
aũt non fit dolor. Et significat ipam assiduatio mic
tus san. paulatim. Mict⁹ enim san. qũ ẽ ex eruptiõe
aldubellati aut fixura vene desup possibile est vt sit
assiduus duob⁹ diebus aut trib⁹. si aũt illud fit plus
tũc fit ppter aptionẽ aut pp vlcus i renib⁹ aut vesica
nã qũ plõgat ⁊ ẽ illic alteratio coloris: aut ꝯmixtio
virus tũc nõ est nisi vlcus i renibus: aut vesica. ⁊ ille
mictus san. debilitat: qm̃ q̃zuis illud qd̃ d̃ eo proue
nit omi hora sit paz tñ frequentia pducit ad hoc vt
eũetur summa plima. ¶ Et dĩa qdem iter vlcera re
nũ ⁊ vesice est q vlcera renũ sunt cũ facilitate vrine
⁊ vlcera vesice sunt cũ difficultate vrine. Et cortices
i vlcerib⁹ renũ sunt rubei. Et i vlcerib⁹ vesice sunt al
bi: aut magis grossi si sunt i vesica ipa: aut parui te
nues si sũt i meatib⁹. Et cognoscit etiã dĩa p locuz
doloris: nã locus doloris i eis diuersificat ex vlceri
bus meatuũ i medio ⁊ i meatu nerui post collectio
nem. Et qñq3 associat dolor in vlcerib⁹ vesice cui est
ꝯmotio oi hora sicut parturientis. Et significat qñ
q3 dĩa quesita ex hoc q dolor i vlcerib⁹ vesice ẽ dif
ficilior: qm̃ mẽbz est mbz neruosũ fortis sensus. Et
micius san. frequens q̃zuis sit de significatiõib⁹ vtri
usq3 rei: est tñ i vesica minoris q̃ztitatis ⁊ minoris p
mixtionis cũ vrina. Et qñ mingunt patiens vlcera
renũ ⁊ vesice san. post mictũ saniei: tũc significat ide
corrosio. ⁊ significat qñq3 difficultas vlcerũ i renib⁹
⁊ malignitas eoz p paucitatẽ receptõis rectificatõis
⁊ longitudinẽ tpis ⁊ multitudinem fecis ⁊ colorem
malũ viridem i eo qd̃ mingit ex vehemẽtia fetoris.

¶ Cap. xii. de cura.

PRimũ qd̃ necessariũ ẽ intẽdendũ i curatõe
vlcez renũ ⁊ vesice est equatio hu. ⁊ declia
tio eoruz ab amaritudine ⁊ bauracitate ad
dulcediuẽ vt nõ faciat venire vulnus post vuln⁹. Et
dimissio ois acuti ⁊ amari ⁊ salsi ⁊ acetosi. ⁊ mino
ratio potus aque vt minoret necessitas mingendi.
Et minoret mot⁹ renũ ab eo qd̃ puenit ad eos ⁊ eo
rũ rasio p illud. Canon. n. curatõis vlcez ẽ qes. Et
ex eis q̃ equãt hu. sunt phlomia si est necessaria. Et
solutõ subtilis ⁊ tenuis sine labore penit⁹ ⁊ sine solu
tione hu. acutoz subito in vice vna. Huiusmõi eni
expellit a corpore expulsionem subtilem cũ declina
tione ad ptez q̃ est alia a pte renũ. ⁊ dũ non admini
stras solutiuũ cholez est melius vsq3 ad necessitatẽ
Et melius qdez est vt eques mãm ⁊ educas illaz p⁹
illud ppe vomitũ. Vomitus nãq3 ẽ melius quo re
nũ vlcera curant: ppterea q mundificat ⁊ euacuat
⁊ ppter hoc q trahit hu. a ꝯtrario ptis renũ. ⁊ qñz
est vsus vomit⁹ frequẽs sufficiens ad illud excusans
ab alio. ⁊ melius qdem est vt puoces pus cũ seib⁹:
deiñ pmuteris ad vomitũ. Et oz vt vomitus fiat su
p cibũ cum eo qd̃ facilem efficiat sicut melon ⁊ eius
semen ⁊ pprie semen eius cũ vino dulci: ⁊ cũ eo qd̃
est sirupus acetosus cũ aq̃ calida. ⁊ oz vt nõ fiat cõ
motio vehemẽs cũ labore. ¶ Et ex eis quidẽ q̃ hu.
temperant est sumere aquã melonis romani ⁊ vnã
⁊ alkekengi ⁊ papauer. Et de radicibus quas te oz
ꝯsiderare est vt qũ dolor sit fortis curet dolor prius
deiñ vlcus. ¶ Et cũ vlcus est recens ⁊ quotiens rũ
pitur apa est eius curatio facilior. ¶ Et fortasse suf
ficiũt pilule de amilo cũ sirupo viol. ¶ Qũ ãt chro
nicũ fit res fit difficilis. Et oz vt pperes i mũdificã
do i leui qdem cũ diureticis leuib⁹ sicut est semen al
kekengi ⁊ altee vsq3 ad acceptõez feniculi ⁊ i malo
qdem ⁊ maligno cũ eis que sunt sicut capillusuene
ris: lz sit temperat⁹ ⁊ ireos ⁊ farina herbi. Et ẽ neces
sarium vt aggreges inter potatiõez ⁊ emplationem
qũ egritudo est maligna ⁊ fortasse ꝯferũt in ea isop⁹
⁊ ruta ⁊ sil'a. si aũt mũdificet tunc sis occupatus in
sigillatõe vt nõ eueniat corrosio. Et oz vt qeti adhe
reant ⁊ nõ laborent q̃ztum ei possibile est: imo oz vt
sint ꝯtenti de exercitio fricatõe extremitatũ ⁊ p eũo
ne quã facit exercitium vaporatõe sicca: ita vt nõ cõ
cedas eis incisionẽ ⁊ alia ⁊ ppe qũ assueti fũint exer
citio: deiñ qũ sanant gradatim exercitio vtãt leui vs
q3quo redeant ad ꝯsuetudinẽ i motu suo. ¶ In cu
ra vo ipsius vlceris: oz vt in pmis dimittat coitus.
Coitus nãq3 nociuus ẽ illis valde ppter multitudi
nem motus exercitii ⁊ sufficiat fricatio: qm̃ ipsa ẽ iu
uatiua ⁊ attractiua san. ad corpus. ipoz vo regimẽ
cũ medicinis oz vt sit cũ exiccatiuis abstersiuis sine
mordicatõe. Qd̃ si vlcus nõ fũit cũ illa malitia suffi
ciat illud qd̃ est tẽperatum i abstersione ⁊ exiccatõe
⁊ si est malignũ ẽ nec̃rium illud qd̃ fortius mundifi
cat ⁊ lauat: ⁊ qd̃ est vehemẽtioris exiccatõis vt phi
beat sordes: ⁊ post illud qd̃ est vehemẽtioris stiptici
tatis ⁊ phibitõis vt phibeat effusionẽ hu. malorũ.
⁊ qũ mũdificat ⁊ exiccat ⁊ aduertũt ab eo materie
est sanatio. ¶ Et oz vt cõmisceas cũ medicinis vlce
rum oibus glutinatõez facientia sicut sũt amiluz ⁊
dragagantũ ⁊ frigide gũme. nã glutinatio ẽ ex eis q̃
ponũt vlcera minuta ab excoriatõe eoruz que tran
seunt sup ea. Et que de eis est vnctuosa sicut lacca fa
cit carnez mbri. ⁊ illud qdem ex quo ipm nutrit spis
sum ⁊ anexum pparatõi ad sigillandum. ⁊ oz iterũ
vt misceant cũ eis diuretica ⁊ medicine subtiliatiue
vt faciãt puenire ad ipa medicinas rectificantes ⁊ si
gillantes: lz ipe i seipsis noceãt ⁊ cõmoueãt. Et qñz
nec̃rium est vt misceant cuz eis narcotica ex herbis
sicut hyusqamum albũ ⁊ mãdrag. ⁊ opiũ ⁊ hyusq
amũ nigz ⁊ illud pp sedatõez doloris ⁊ exiccatõez
⁊ repcussionẽ. Qũq3 scis q in vlcerib⁹ est sordes tẽ
da in potu abstersiuuz in quo est fortitudo puocati
onis sicut aq̃ zuccari ⁊ aq̃ mellis cum quibusdam
seminibus donec puocet ⁊ lauet: deinde cõsequent
adhibe exiccatiua. ⁊ medicine ebibite qb⁹ curat qd̃

non est malignū valde de vlceribus renū sunt sicut
semen altee ⁊ semen almaru ⁊ radices eoꝝ cum aq̄
mellis ⁊ semen alkekengi ⁊ aq̄ vue vulpis ⁊ ꝓprie
mōtane: ⁊ iteꝝ semē cucumeris ⁊ bolū armenū cū
iuleb: ⁊ capillusueneris cū aq̄ mellis. Et radici liq
ricie iest exiccatio ⁊ mūdificatio ⁊ maturatio ⁊ glu
tinatio. Et iteꝝ se.lini ⁊ dragaganti añ.ꝑs.i. ⁊ poly
podii ꝑtes.ii.cū aq̄ mellis. Et iterū grana pini ⁊ se
men citroli sumāt de q̄bus puluis factus q̄ztuz pal
ma plena ē sumat. Et iteꝝ de semine papaueris tor
refacti ⁊ ꝯtriti sumat.ʒ.i.⁊.ſ.in q̄ bulita sūt sq̄nantū
⁊ radix liq̄ritie. Et forti⁹ eis q̄ diximꝰ ē petroselinuz:
aut daucū cū vino odorifero ⁊ iuoluat bolo arme
no. Et iuuat sumēdo i potu bdellii dissoluti cuz gū
ma alboti ⁊ terre sigillate ꝑtes eq̄les ⁊ sit dosis ꝑue
niens ad aur.i.i vino dulci. Et iteꝝ farina herbe est
fortis mūdificatōis ⁊ exiccatōis sola. Q̄ūq̄z cuz ea
aggregant ea que sunt sicut terra sigillata ⁊ acatia ⁊
succus herbe hircine ꝯplet iuuamtū eius. Et ireos
etiā est forte cū quo fiat ℞ opō ⁊ silia. Cōposita aūt
sunt sicut illud qđ fit ex seminibus cucu.excorticati
granis.xxx. ⁊ ex granis pini.xii. ⁊ ex ḡnis amigda
le.v.numero ⁊ ex croco qđ sit equale ponderi eorū
⁊ bibat i ieiunio. ⁊ si caliditas ē vehemēs loco grano
rū pini ponant genera citroli. Et iteꝝ đ granis.xx.
grana ⁊ de granis cucu.xl. grana polypodii.ʒ.i.ſ.
bibat cum lb.i.⁊.ſ.aque in q̄ bulite sint spice celtice
⁊ se.apii amboꝝ añ.ʒ.viii.vsq̄zquo redūt ad quartā
Et iteꝝ t̄re sigillate ⁊ san.dra. ⁊ castorei ⁊ se.melonis
⁊ se.apii. ⁊ se.cucu: ⁊ se.cucur. ⁊ succi liq̄ritie:lacce ⁊
aristol. ⁊ amigdale pini magne ⁊ papaueris ⁊ se.hy
usq̄ami albi ꝑtes equales i potu dent ſm q̄ exigit
illud qđ est p̄ns cum rob. Et iteꝝ đ granis pini ma
gne.xxx.numero amigdale excorticate grana.xx.
dactiloꝝ carnosoꝝ grana.xv.fruct⁹ capparis aur.
iiii.croci aur.i.vi.ꝯficiant cū rob ⁊ admistrentur.
¶ Q̄ūq̄z dolor fit fortior oꝫ vt a curatōe vlceris se
ꝑtio fiat ⁊ curet cū h⁹i medicamīe: ℞.se. hyusq̄ami
albi.ʒ.i.sextā opii kirat.i.se.citroli se.lactuce ambo
rū añ.ʒ.i.se.portul.ʒ.i.ip̄m eniz sedat dolorē i dispo
sitōe. Et q̄ñ dolor ē ꝑuus sedat ip̄m potus lactis aq̄
⁊ potare sirupū viol. Et de fortib⁹ sunt diacalamītuz
⁊ troc. ⁊ alkekengi ⁊ troc.asclepiadis ⁊ troc. Diasco
ridis ⁊ suffuf regis ⁊ aristol. ⁊ regimē alkekengi mō
tane ⁊ suffuf cācedreos est fortis valde. ¶ Et multo
tiens ꝯferūt clysteria dysenterica ſm semitā vicinita
tis. ⁊ q̄ñq̄z admīstras empl'a h⁹ generis ponēdo suꝑ
dorsum ⁊ apud stricturā medii ⁊ loca vacua sic̄ illđ
qđ fit de farina herbi decocta cuz vino ⁊ melle. Et
iteꝝ qđ fit đ rosis siccis ⁊ lentib⁹ ⁊ melle ⁊ ḡnis myr
ti ⁊ empl'etur cū eo. ⁊ hoc q̄dez ꝓhibet putrefactio
nem dilatatam. ¶ Et de vnctōib⁹ sunt sicut oleū de
alcāna ⁊ oleū arboris masticis: ⁊ oleū de cydoniis
cū q̄bus q̄ñq̄z miscet qđ est sicut storax. ⁊ q̄ñq̄z ē ne
cessarium illud quod est sicut adeps anatis ad leni
ficandū. ¶ Fistule v̊o curatōez non hn̄t nisi exicca
tionem ⁊ ꝓhibitōez corruptōis. Exiccatio q̄dez fit
cū assiduatōe mūdificatiōis corporis ⁊ cautela a re
pletōe ſm qualitatem ⁊ q̄ztitatem: ⁊ hoc q̄dem suffi
cit i curatōe eius q̄ nō est maligna. ¶ Maligna v̊o
oꝫ vt curet cum hoc ⁊ cū eis que sunt fortiora eo sic̄
sunt empl'a ⁊ potatōes ꝓhibentia putrefactiōez sic̄
sunt stiptica nota cū abstersione cuz q̄bus nō ē mor
dicatio de mūdificatōe. ¶ Cibus oꝫ vt sit cib⁹ boni
chimi ex carnib⁹ auium quas scis đ piscib⁹ alradra
chi ⁊ olerib⁹ boni chimi f̄ris sicut sunt atriplices ⁊
bliti. ⁊ dum vlcera ꝑmanent mala oꝫ vt dent assata
⁊ sicut est vitelli ouoꝝ sorbiliū ⁊ gradatim ꝑueniat
ad gallinā pinguez. ⁊ atriplices ⁊ genera lactis ꝯfe
runt eis q̄ñ ea digerūt. Qđ g⁹ ē sicut lac asininum et
lac eq̄nū etiā: ⁊ lac camelinū ꝯfert eis: q̄m lac rectifi
cat m̄ās vlcerum ⁊ lauat ea ⁊ glutinat ea cuz sua re
tentōe. Et qđ est sicut lac vaccinū ⁊ ouinū aggregat
ad illud additōez i ꝯfortatōe mēbri cibatōe eius. ve
rūtn̄ lac asininū ⁊ caꝑnū iuuatiuū est ex ꝑte rectifica
tionis ꝯplonis ⁊ ablutōis ⁊ ex ꝑte ꝓꝑetatis est ma
gis iuuatiuuz q̄z illa duo: ⁊ ꝓꝑe qđ est nutriti in do
mo. Et fortasse est ꝯueniens vlcerib⁹ i q̄bus scitur di
spositio ei⁹. Et oꝫ vt misceat cū lacte eorum ⁊ cibis
ip̄oꝝ quas ip̄i sumūt aliq̄d ex medicinis rectifican
tibus vlcera sicut est dragagantū sumptis i potibus
generib⁹ lactis post mūdificatōez ⁊ amilū ⁊ gūmi ⁊
exiccatiua ēt ⁊ aliq̄d de diureticis ⁊ seminib⁹ facien
tibus glutinatiōez. ⁊ q̄ñ bibit lac nō comedat p⁹ ip̄z
aliq̄d dōec descēdat. ⁊ si eius tardat descēsio miscea
tur cū eo aliq̄d salitū. ⁊ q̄ñz ponūt i eo sal ⁊ mel. Et
lac ꝯueniēs ē ei loco aq̄ ⁊ cibi silis. Et q̄ū defic̄ ꝑus
est iuuatiuū lac cameli ꝑ hoc qđ sigillat ⁊ glutinati
onē facit ⁊ ꝯfortat. ⁊ est ei vt bibat genera lactis q̄ū
sitis adest. ¶ Olera aūt ⁊ fruct⁹ que ei ꝯueniūt: sunt
melones ⁊ citroli ⁊ pira ⁊ zarur ⁊ granata dulcia ⁊
cydonia: Et de siccis q̄b⁹ in secūdis vtendū ē mēsis
sūt amigdale ꝓꝑe torrefacte ⁊ fistici ⁊ auellane ⁊ gra
na pini ꝓꝑe ⁊ alcasbu. Et dimittāt ficus siccas: q̄m
male sunt ad vlcera: abstergentes ea: ⁊ scalpellan
tes ip̄a ⁊ exiccātes ea: ⁊ in ip̄is est lacticinium occul
tum. Et oꝫ vt deuitet om̄e acetosum fortis acetosita
tis: ⁊ om̄e acutū ⁊ om̄e salsum ⁊ om̄e qđ est vehemē
tis ducedinis.

¶ Cap.xiii.de scabie renum ⁊ meatuum.

De genē vlceꝝ eoꝝ est scabies. Et cause ei⁹
ſm pl'm sunt bothor que apparent suꝑ eos
ex humoribus cholericis ⁊ baurachiis: de
inde vlcerantur.

¶ Cap.xiiii.de signis.

Sunt cū signis vlcerū in exitu eius qđ egre
dit cū ꝯmotōe ⁊ pruritu i loco renū cui ad
miscet punctura. ¶ Et q̄ñz magnificat cuz
ea dolor ⁊ illđ qđ egredit de ea q̄ fit in meatib⁹ p̄ani
culosū est.

¶ Cap.xv.de cura.

Confert ei phl'omia basilice si ē corp⁹ totuz
plenū ⁊ maius iuuamē ei i omni dispōne ē
phl'omia basilice: ⁊ vētosatio loci renū. Et
admistratio mūdificatōis corporis semꝑ ⁊ ꝓꝑe cuz
vomitu. Et ꝯfectōes ex auellanis sil'es de seib⁹ cum
boli armeni: ⁊ succi liquir.eq̄s ꝑtib⁹. ¶ Et cib⁹ sit q̄
bn̄ digerit ⁊ ē boni chimi sic̄ vitelli ouoꝝ ⁊ q̄ isfrant
⁊ hūectāt sic̄ pulli cū atriplicib⁹ ⁊ spinachiis ⁊ blitis.

¶ Cap.xvi.de lapide renum.

Communicāt renes ⁊ vesica i cā generatōis
lapidis. ⁊ illud est q̄m lapidis gn̄atio non
ꝯpletur nisi ex m̄ā patiente ⁊ v̊tute agente.
Materia v̊o est hūiditas viscosa grossa phl'atis: aut
saniei: aut san.aggregati in ap̄ate ⁊ hoc ē raro. Vir
tus v̊o agens ē calitas egressa ab eq̄litate. Et m̄ā q̄
dem hꝫ duas cās quaꝝ vna ē m̄ā matie: ⁊ s̄ba ē retē
tor m̄āe. ¶ M̄ā v̊o matie sūt cibi grossi ex generib⁹
lactis ⁊ ꝓꝑe spissis ⁊ caseus ⁊ ꝓprie humidus ⁊ car
nes grosse ⁊ carnes auiū paludestriū ⁊ magni corpis

⁊ caro camelina ⁊ vaccina ⁊ hircina ⁊ q̄ de siluestri
bus ĩgrossant:⁊ pisces grossi ⁊ cibi d̕ patellis oẽs et
panis viscosus ⁊ crudus ⁊ azymus ⁊ tri. ⁊ sorbitões
⁊ silia ⁊ aldarmacha viscosa ⁊ ꝯfectio d̕ melle visco
sa ⁊ fruct⁹ acetosi ⁊ difficilis digõis ⁊ illi q gñãnt hu
morem viscosum:sicut mala ĩmatura ⁊ sicut vitri et
caro piroꝝ. Et ex aq̄s turbide ꝓp̄e nõ cõuenientes
diuerse:⁊ nigra vina ⁊ grossa ⁊ ꝓp̄e qñ digõ ẽ debil̕
pp debilitatẽ v̕tutis digestiue:aut pp multitudinem
eius qȯ sumit̃ ⁊ destruit virtutẽ:aut pp malitiã ordi
nis ⁊ exercitii sup replõnem. Et qñq₃ est mã̄ sanies
vlceꝝ i eis aut i aliis. ¶ Retentor ãt materiei ẽ d̕bi
litas expulsiue i renib⁹ pp ꝯplõnez: aut ap̄a calĩm ⁊
herisipillã ⁊ vlcera i renib⁹ ⁊ retinent̃ i eis supfluita
tes residentes oĩs aquositatis q̄ ꝑuenit ad eos: aut
ex vehemẽtia caliditatis i eis ⁊ retinet supfluitates et
facit eas lapides añq₃ expellant̃ ⁊ attrahit eã ad eas
añ digõnem integram a superiorib⁹ corporib⁹. Et h̄
caliditas aut est separabilis:aut ĩseparabilis: aut ac
cidens ꝓpter laborem:au acceptiões califacientis:
aut ꝓpter oppilationẽ supfluitatũ aggregataꝝ:aut
frigus ꝯstringens:aut ap̄ata oppilantia ⁊ hoc ẽ plu
rimũ ⁊ fr̃a ⁊ dura ⁊ cõitas mẽbroꝝ ꝓpinquorũ sic̃
ĩtestinoꝝ ⁊ alioꝝ ⁊ qñ ꝯp̄munt̃ renes tũc accit i eis
oppilatio. Et iste res oẽs ẽt ĩueniunt̃ i vesica cã lapi
dis q̃zuis differant vtriq₃ lapides:ẽ eñi ille q ĩ renib⁹
ẽ leuior parũp ⁊ minor ⁊ magis decliuis ad rubedi
nem:⁊ ille q est i vesica ẽ durior ⁊ maior valde:⁊ ma
gis d̕cliuis ad nigredinẽ ⁊ ad citrinitatẽ ⁊ ad albedi
nẽ l₃ generet̃ i ea lapis q minutatim frangit̃. Et iteꝝ
si ẽ lapis renũ ⁊ generat̃ sm plĩm ⁊ nõ adhuc mingi
tur tũc est sedimẽ vrine itentũ cu₃ eo:⁊ si est vesice ⁊
discernit̃ sm plĩm post sepatõez vrine:tũc est fex san.
deiñ associat̃ ei ⁊ diuersificat̃ ab eo. ¶ Et ille cui plu
rimũ aduenit lapis renu₃ est pinguis:⁊ ille cui plĩm
aduenit lapis vesice est extenuatus. ¶ Et senib⁹ plu
rimũ aduenit lapis renũ q̃₃ lapis vesice: ⁊ infantiu₃
⁊ eoꝝ q illos sequũt̃ est ecõuerso. ⁊ plĩm h⁹ fit iter in
fantiã ⁊ pubertatis initium:⁊ illud ideo qm̃ v̕tus ex
pulsiua i infantib⁹ ⁊ adolescentib⁹ est fortis: qr̃ expel
lit a supiorib⁹ m̃bris ad illa que sunt ĩferius. ¶ In se
nibus v̕o virtutes renu₃ ĩpoꝝ debilitant̃ valde. Et
iteꝝ qm̃ ĩfantiũ ⁊ adolescentiũ subtiliores sunt hu.
tũc pp hoc penetrant i renibus eoꝝ:⁊ senũ hu. sunt
grossiores:qr̃ non penetrãt i renib⁹ eoꝝ. Et ꝙ plĩm
gñãtur lapis i infantib⁹ est pp appetitum eoꝝ ⁊ mo
tũ ĩpoꝝ sup replõnem:⁊ q̄r potãt lac ⁊ pp ꝯstrictio
nem meatus vesice eoꝝ ⁊ i senib⁹ pp debilitatem di
gestiõis ĩpoꝝ:⁊ pp hoc iudicauit. Hyp. ꝙ ĩp̄e i seni
bus nõ sanat̃. Et oĩs vrina i q̄ est hu. plurimus ẽ di
gnior vt ex ea generet̃ lapis:⁊ est illa ex q̄ qũ descen
dit gñãtur sal ⁊ ẽ eius sal plurim⁹. Sal ãt gñãtur ab
aquositate i q̄ est terrestris plĩma quã adussit calitas
Et vrina q̄dẽ ĩfantiũ pluris ẽ salis q̃₃ vrina senũ: nõ
qm̃ terrestritas eius sit plĩma:imo qm̃ calitas i eis ẽ
plus ⁊ terrenitas eius ĩ adustione ẽ ꝓfũdior. Et pp
hoc vrine eoꝝ sũt turbide pp multitudinẽ ꝑmixtio
nis ĩpoꝝ ⁊ pp raritatẽ corpoꝝ eoꝝ:qr̃ soluit̃ ab eis
plĩm aquositatis cũ resolõne occulta. ⁊ dignior pue
roꝝ vt i eo generet̃ lapis est ille q ẽ sicce nature scd̕z
plĩm ⁊ calidi stõi. Et nõ exiccat̃ sm plĩm nã nisi ꝓpt̃
attractionẽ humiditatu₃ ad ĩpius epar: deiñ mẽbra
vrine ĩpius:⁊ qñ ẽ illic calitas ẽ cã efficiẽs p̃ns. ⁊ ad
vltimũ siccitas nature facit vrinã grossiorẽ ⁊ plĩmã.

Et in illo in quo est sedimẽ arenosum nõ aggregat̃
lapis qm̃ mã̄ non est coartata ⁊ n₃ aduenit:⁊ iteru₃
cã plĩma ⁊ si ĩp̄a eẽt plĩma:eẽt p̄mum qȯ gñãret̃ ab
ea lapis magnus durus nisi eẽnt plĩma:sed est moll̕
suscipiẽs ꝯiunctõez:⁊ si nõ: non multiplicaret̃ eius
separatio i v̕rina. ⁊ qũ forma sit:hoc scias ꝙ mã̄ nõ
est n₃ pp cãm i seĩp̄am:n₃ pp vehemẽtia₃ caliditatis
eius qȯ i lapide ꝯuertit̃ nõ suscipientez ꝯtinuatõez.
¶ Et significat fortitudinez expulsiue ⁊ h⁹ i iudiciũ
plĩm nõ est nec̃riũ. ⁊ scias ꝙ paꝝ accit puellis ⁊ mu
lieribus lapis i vesica:qm̃ meatus vesice earũ. q. ad
exteriora breuior ⁊ latior ẽ ⁊ paucoꝝ anfractuũ ⁊ i
breui d̕ facilitate expulsionis ẽ qȯ nõ est i lõgo. Et
de hñtib⁹ lapidem sunt q̄b⁹ siunt paroxismi gñãndi
lapidem ⁊ mingendi eũ. Et qñq₃ aggregat̃ ⁊ fortas
se egredit̃ qũ vrina aduenit eis sicut in colica. ⁊ spa
tium in hoc est diuersum ĩter mẽsem ⁊ vsq₃ ad ãnũ
Et si ille q ꝯsueuit tolerare lapidem magnũ alleuia
tur p alios dolores vesice:⁊ significat illud ꝙ m̃broꝝ
nõ suscipiens ap̄ationem velociter nõ ap̄atur p h⁹ i
neq₃ p dolorem clamosum qũ tolerat dolorem la
pidis cum magno lapide: tũc vnusq̄sq₃ amborum
si singulare fiat ap̄at. ⁊ scias ꝙ lapis renum ⁊ vesice
est ex eis que hereditantur.

¶ Cap. xvii. de signis.

SIgnoꝝ aũt lapidis q est in renibus p̄mu₃
est vrina ⁊ ẽ ꝙ si vrina i p̄mis est grossa de
inde incipit ꝯuerti ad tenuitatez ⁊ attenua
tur pp retentionez turbidi tũc existima eius genera
tionem q̃zuis q ñq₃ mingat̃ in p̄ncipio rei tenuis. et
generatio eius ĩ p̄ncipio rei grossa est magis signifi
catiua sanitatis virtutis ⁊ dilatationis meatuũ. Et
qñq₃ est cũ eo sedimen plĩm simile sedimini quod ẽ
in egritudinibus epatis. Et q̃zto plus ẽ vrina vehe
mentius clara ⁊ magis assidue clara ⁊ pautioris se
diminis significat ꝙ lapis est durior. Et dicit̃ ꝙ qñ
sani ⁊ ꝓp̄e senes mingunt nigꝝ cu₃ dolore:aut abs
q₃ dolore indicat ꝙ lapis ꝯplet̃ in vesica:⁊ ꝯfirmat̃
significatio in oĩbus illis si vides vrinam residẽtem
⁊ est arena illa rendens ad rubedinẽ ⁊ citrinitatem
⁊ ꝯfortat illud si inuenit̃ grauitas in chatin ⁊ dolor
⁊ si. q. retineat̃ aliq̄d qũ mouet̃ sup eum sentitur i eo
quod seq̄tur alchatin significat magis fortitudinez
virtutis ⁊ amplitudinem meatuũ. Et vehementior
dolor q fit pp lapidem renũ qũ i p̄mis gñãtur ẽ q̄a
ꝯstringit. Et ꝓpterea q̄a initit̃ qũ mouet̃ inciditur i
meatibus ⁊ ꝓp̄rie i meatu vesice facit dolorem qũ
mouet̃ ab eo. In dispõne v̕o ꝯgelationis eius ⁊ ge
tis patientis ĩp̄m qũ non est repletio vehẽns coar
tans ꝯmouens lapidem inuenit̃ retentio grauitatis
tm̃. Et repletio cibi facit ĩp̄m vehemẽtius excitare
dolores:⁊ ꝓp̄e qñ descendit cibus ad ĩtestina ⁊ per
transit ea:qũ aũt euacuantur ⁊ expellunt̃ supfluita
tes ex intestinis dolores sunt quietiores. ¶ Signa
v̕o motus lapidis sunt grauitas doloris ⁊ eius ve
hemẽtia ⁊ descẽsio eius ex alchati vsq₃ ad inguina
⁊ ad emunctoria ⁊ tũc iã peruenit lapis ad meatu₃
vesice. ⁊ qum sedat̃ ille dolor:tũc iã ꝑuenit i vesica.

¶ Cap. xviii. de curatione.

DIcamus hic curatões que sũt lapidis renũ
proprie ⁊ cões ei cum lapide vesice:deiñ fa
ciamus ad lapidez vesice caplĩm sigulare ⁊
curatões singulares ꝓp̄as. ¶ Intẽtões q̄dẽ q̃s me
dici i curatõe lapidis ĩtẽdũt sit abscissio materiei ei⁹:

Et ꝓhibitio gñationis ipsius cū abscisione cāe. Et
rectificatio eius: deiñ mūdificatio: ⁊ cōminutio ipiꝰ
⁊ fractio eius: ⁊ cōpressio ipius: ⁊ erradicatio eiꝰ ex
suo suspensorio cū medicinis q̄ illud efficiūt: deinde
eiꝰ extractio ⁊ subtiliatō i ipo ⁊ ordine eiꝰ. Et illō cō
plet̄ cū medicinis ꝓuocatiuis: aut cū adiuuantibus
deforis: deiñ est regimē sedās illud qȯ seqꝫ inde de
doloribꝰ ⁊ rectificatio eius qȯ accit in eis ȯ vlceribꝰ
⁊ sunt qdam q laborāt extrahere ipm ꝑ icisionē ilū
⁊ ꝑ dorsuz: sꝫ est magis timor i eo ⁊ opō eius q rōez
nō hꝫ. ¶ Materiei aūt abscissio ꝑparat̄ i ꝑmis cuz
eūone eius ꝑ solonem vētris: aut ꝑ vomitū: deiñ ab
stinēdo a cibis grossis ⁊ aqs turbidis ⁊ equādo qȯ
comedit̄ ⁊ ꝯfortando stōꝫ ⁊ faciēdo vt digō sit bōa.
Et cū exercitio tēperato i tpe vacuitatis ⁊ fricatiōe
eius qȯ i medio stringit̄ ⁊ leniendo nām vt declinēt
hu. grossi ad latus fecis ⁊ ñ fiat ex declinatiōe fecis
coartatio renū. Et ex eis que ꝯferūt ad hᵒ ē assidua
tio ꝓuocatōis cū eis q̄ lauant vesicā de seibꝰ diureti
cis: ⁊ de illis que bona sūt apud illud ē aq̄ ciceris ⁊
aq̄ carui: ⁊ aqua folioꝝ rhaphani: ⁊ rhaphanus ip
se ꝓp̄e minutꝰ humidus. Et cuz supuenit ei spatuim
dieꝝ admistret̄ diureticū forte. In pueribꝰ v̄o prohi
bet gñationē lapidis sumē i potu vinū albū subtile
ꝑmixtū. Et iuuat̄ a clisteribꝰ lenibꝰ tpatis ꝑ illȯ quod
educūt de fece ⁊ leniūt nāꝫ. Et qñꝫ ponūt̄ i eisȯ me
dicinis clisteris ⁊ ꝑducūt v̄tutem ꝓp̄e. ¶ Et ex ꝓhi
bitiuis gñationis eiꝰ est vomitꝰ pᵒ cibuꝫ ⁊ multꝰ vsus
eius. Ipe. n. expellit supfluitates grossas ꝑ viā ꝯ̄riaꝫ
vie cuius motꝰ ē ad renes: ⁊ facit latꝰ renū mūdum ⁊
vacuū: ⁊ balneū ⁊ renes fortasse ꝑueniūt ad lubrici
tatē eius. ⁊ qñꝫ extrahūt mās ad illud qȯ de corꝑe
apparet ⁊ auertūt eas a renibꝰ. Et qñ multꝰ vsus est
eoꝝ mollificāt v̄tutē ⁊ debilitāt v̄tutē renū. Et silr̄ si
administrent̄ in hora i q̄ nō sūt necessarie lenificatio ⁊
sedatio doloris. Faciūt. n. renes susceptibiles mate
rieꝝ effusaꝝ ad eos ꝑꝑ mollificatōeꝫ ipoꝝ: ⁊ dormi
re sup dorsum ē ex eis q̄ lapidi ꝯferūt. ¶ Medicie
v̄o ꝯuenientes qū sꝫ fm pl̄m medicine amare q̄ nō
sꝫ valde vehemētis calitatis ⁊ addāt i eā. Et oē cuius
icisio ē vehemētior: ⁊ cᵒ calitas ē minor ē melius. ⁊ oꝫ
vt ille q̄ sūt lapidis vesice sint vehemētius cale q̄ꝫ ille
q̄ sunt lapidis renū. ⁊ ē hoc genus medicinaꝝ aliȯ
quaꝝ opō nō ꝓportionat̄ ad cal̄m ⁊ frm: imo non
faciūt illud qȯ efficiūt nisi cū ꝓp̄etate. ⁊ medicinaꝝ
ꝯminuentiū q̄dam sꝫ q̄ nō sunt cū illa supfluitate in
v̄tute. ⁊ nā eaꝝ est ad cōminuendū lapidem ꝑuuꝫ ⁊
illaꝝ q̄ nō sunt cū vehemētia q̄dā sunt q sūt vehemē
tis v̄tutis fm lapidem renū: sꝫ sunt ꝑue v̄tutis scōm
lapidem vesice: aut nō hn̄t v̄tutem ad illuꝫ sicut lapis
iudaicus. Et q̄dam eaꝝ sūt q̄ sunt fortes fm lapidē
renū ⁊ oꝑant̄ i lapidē vesice. Et q̄daꝫ sꝫ fortes vehe
mētes i vtrisq̄ꝫ lapidibꝰ simul: sicut auis q̄ noiatur al
tragulidos: ⁊ sicut cinis scorpionū. Et qū ꝯponunt̄
ex medicinis ad lapidē medicine oꝫ vt adiūgantur
eis spēs medicinaꝝ q̄ eas adiuuēt ad oꝑandū qȯ ef
ficiunt de qbꝰ sūt medicine fortis ꝓuocatōis: ⁊ extra
hunt in vrina grossa illȯ qȯ eradicat̄ de lapide ⁊ cō
minuit̄. Et de illis sūt medicine i qbꝰ est alteratio eiꝰ
qȯ alie mouēt medicine ⁊ morāt̄ vt sua mora ꝑficiāt
itegritatem sue oꝑōnis. Et iste medicine sꝫ ñ v̄elocis
penetratōis ꝓpter pinguedinē i eis ⁊ viscositateꝫ et
sunt cū hoc faciētes digōneꝫ: sicut gūma feniculi: ⁊ de
illis sūt medicie velocis penetratōis ⁊ mūdificatōi

sicut piper ⁊ allea. ¶ Et medicine ꝯfortātes mēbruꝫ
apud diuersitatē ipressionū in eo ⁊ motuū sup ipm
⁊ sꝫ medicine albezareati sicut spica ⁊ cassia ⁊ alie. Et
de illis sꝫ medicine i qbus ē stipticitas subtilis sicut sꝫ
robub fructuū ⁊ ꝯseruēt mēbꝝ. Et qñq̄ꝫ miscēt̄ cum
istis medicinis medicine sedātes dolores cū ꝓp̄eta
te: aut stupefactōe sua cū ꝓuocatiōe. Qūq̄ꝫ cōponi
mus medicinā fꝫ hāc formā: oꝑat̄ v̄tus nālis in ea:
q̄r vtit̄ eis q̄ ad lapidē sꝫ apud lapidē postq̄ꝫ vsa fuit
illis ad hoc vt ꝑuenirēt ille q̄ sꝫ ad lapidē ad locum
lapidis: ⁊ tūc vtit̄ liq̄factiuis ⁊ lenitiuis illicꝰ vt ꝑma
neat mā lapidis ⁊ faciat ipam morari vt oꝑōnē suā
efficiat ꝑ hᵒ ꝙ dñat̄ ei v̄tus admistratiua qū iā ante
illud vsa fuit illis faciētibꝰ penetrare q̄ festinare fecerīt
illas ad lapidē faciētibꝰ ad lapidē. Et qū vtit̄ ꝯminu
entibꝰ ⁊ ꝯp̄menbꝰ ⁊ faciūt oꝑōnē suā pigrescūt medi
cine morari facientes ⁊ ꝓuocatiue ⁊ penetratiue.
¶ Qū āt extendit̄ dolor admistra stupefacientia fꝫ
ꝙ est regula cognita i ꝯpōne medicinaꝝ. Et qñq̄ꝫ ē
necērium vt i medicina singulari vna sint plures ha
rū ꝓp̄etatū. ¶ Nūc qdē numeremꝰ medicinas ꝯmi
nuentes lapidem ⁊ extrahentes ipm.

¶ Cap. xix. de medicinis ꝯminuentibꝰ lapidem.

ET sūt sicut costi radix: ⁊ radix rubei: ⁊ bdel
liū ⁊ radix sule ⁊ cort. radicū aldemest: ⁊ ci
cer nigꝝ ⁊ ꝓp̄e aq̄ eius ⁊ sem̄ altee: ⁊ fructꝰ
alkarasie ⁊ gūmi alzarur: ⁊ i alzarur ē v̄tus i hᵒ: ⁊ tri
buli. ⁊ radix eoꝝ sꝫ boni ad illud: ⁊ radix albasce ⁊
sq̄lla ⁊ acetū eiꝰ ⁊ oxymelle ipiꝰ: ⁊ apiū mōtanū ⁊ ca
lamētū ⁊ absynthiū ⁊ cassia: ⁊ radix citroli cāpestris
⁊ xilobal̄. ⁊ carpobal̄. ⁊ opobal̄. ⁊ radix eiꝰ est fortis
valde: ⁊ sem̄ malue cāpestris ⁊ cardus: ⁊ aq̄ radicis
eius ⁊ scolopēdria ⁊ capillusueneris de quo sumat̄
pōdus. ʒ. ii. i aq̄ rhaphani ⁊ apiū radix athel ⁊ sem̄
canabis ⁊ v̄ga pastoris ⁊ ꝓp̄e romana ⁊ cyminuꝫ
cāpestre: ⁊ radix pētaphilon ⁊ aq̄ eiꝰ ⁊ cāepitheos ⁊
poliū: ⁊ radix asꝑagi ⁊ sem̄ ciperi egyptiaci ⁊ cōtic.
radicū lauri: ⁊ sem̄ rhaphani ⁊ scordeō: ⁊ extremita
tes vitis albe ⁊ ruta agrestis. Et iteꝝ baurach arme
ni de quo sumat̄ pondus aur̄. v. ⁊ ꝯficiat̄ cū melle ⁊
potet̄ i aq̄ rhapāi tribꝰ diebꝰ. ⁊ iteꝝ scorie vel scortir̄
aur̄. i. cū aq̄ tepida. Et dixerūt qdā ꝙ si sumāt̄. lxx.
grana piperis ⁊ optime terant̄ ⁊ fiāt ex eis. vii. troci
sci ⁊ det̄ i potu oī die troc. vnꝰ descēdet lapis: ⁊ i fisti
cis ē v̄tus q̄ ꝯminuit̄ lapis renū. Et de fortibꝰ fm la
pidē renū sūt lapis iudaicus ⁊ pulegiū ⁊ cāepitheos
⁊ de fortibꝰ absolute sūt cinis scorpionū: ⁊ oleum in
quo ponūt̄ scorpiones stās sub sole linitū isectuꝫ ꝑ
siringā i lapide vesice. Cineris āt scorpionū regimē
melius ē vt linias vas sīle vrinali spissum luto sapiē
tie: deiñ ponas i ipo scorpiones ⁊ dimittant̄ i furno
cal̄o nocte. i. ad minꝰ: ita vt ꝑueniāt ad fumū in adu
stiōe ⁊ i mane r̄mouēat̄. Et vitꝝ ē melꝰ q̄ꝫ testa exic
cans ⁊ accipiēs v̄tutē: ⁊ cinis leporis decollati scdꝫ
hūc modū ē fortis: de quo sumat̄ i potu pondus. ʒ.
ii. ⁊ aq̄ eius sꝫ vehemētis iuuamēti ⁊ resol̄onis. ⁊ q̄ de
eo ex more sumūt̄ sūt caput ⁊ extrema ipiꝰ exiccata i
sole i vase eneo. ⁊ iteꝝ lūbrici t̄restres exiccati. ⁊ iteꝝ
vitrū attritiōe fcm̄ vt atomi q i solis apparēt radio.
⁊ iteꝝ cinis vitri ⁊ illȯ melius fit si igneat̄ sup cochli
ariū ferreū ⁊ tritū cribellet̄: deiñ ponat̄ sup aquā fa
baꝝ ⁊ oñdetur in ea qȯ de eo calciatur ⁊ iterum re
liquū dōec pulverizet̄ totū: deiñ tereat̄ puluis sicut
atomi qui sunt i radio solis ⁊ dat̄ de eo in potu aur̄.

i.in.xii.auř.aque calide ⁊ illud melius est qđ ē de vi
tro albo clar o. Et de illis que valde fortiora sũt est
vnus lapidũ q i spongia iueniunť. Et iteꝝ san.birci
exiccatus.⁊ ille melior est q sumiť i hac hora in qua
colorať vua. Quere gº ollã nouã ⁊ ablue eaȝ aq̃ ita
vt remoueať qđ de ea est de nã terrenitatis ⁊ salsedi
nis:⁊ si fũit lapidea erit melior:deiñ decolla bircuȝ
q hẽat.iiii.ãnos sup illã ollam ⁊ dimitte p̃mum san.
eius ⁊ vltimũ currere:⁊ assume mediũ tm̃:deiñ icide
ip̃m i frusta parua de qbus facias troc.quos ponaſ
sup rete aut pãnuȝ mũdum ⁊ aspge eos ad solẽ sub
diuo post orale defendens eos a puluẽ ⁊ dimite eoſ
tãdiu dõec eoꝝ exiccatio vehenĩs fiat i loco ad quẽ
ros nullo mõ ptingat ⁊ ꝯseruas trociscos.⁊ qũ vo
lueris eos i potu tribuere dabis eis i potu cochlia
rium.i.i vino aceti i hora qetis doloris:aut i aq̃ apii
montani ⁊ videbis rẽ mirabilẽ. Et de eis q̃ fortiora
sũt ē cinis ouoꝝ galline postq̃ȝ euãta sꝫ a pullis.Et
de eis q̃ sunt vehemẽtis fortitudinis ⁊ meliora oĩum
est auis q̃ grece noiať tragulidos ⁊ auis est de genẽ
paruaꝝ minor oĩbꝰ auibꝰ excepta aue regia ⁊ color
corporis eius ē iter viridẽ ⁊ cinericiũ ⁊ citrinũ ⁊ sup
alas eius sũt pẽne auree.⁊ sup caudã ip̃ius sũt alba
puncta ⁊ plĩm apparitõis eius ē i hyeme ⁊ apud pi
scinas ⁊ apđ parietes.⁊ ip̃ius volatui apđ parietes
ñ ē fixio: imo volat paꝝ ⁊ cãtat ⁊ garrit semp ⁊ mo
uet caudã.Et ip̃a comedať cruda sicut ē qđ melius
est.⁊ comediť elixata ⁊ assata ⁊ saliť ⁊ reseruať vt ca
ro salita.Et qñq̃ȝ aduriť sicut ē i furno q nõ sit cuȝ il
la caliditate.s.cuȝ q̃ȝtitate qua domineť ei adustio ⁊
destruať v̓tus:⁊ sit in vitreato vase ⁊ sm̃ modũ qui
dictus ē ad scorpiones ⁊ alia.⁊ qñȝ aduriť in olla la
pidea:aut butinati ⁊ stringiť caput eius. Et qũ per
trãsit terminũ rei tendẽs ad adustionẽ tũc retine.Et
qñq̃ȝ pulueriȝať illđ qđ de ea salitũ ē ⁊ assatũ ip̃ius
cũ pipere ⁊ silibꝰ:⁊ bibať :rirũ eius a pulueriȝatõe:
aut adustione cũ vino claro cũ melle:aut cũ aq̃ mel
lis:aut cũ ꝯditio:Et silr̃ vnaqueq̃ȝ haꝝ medicinaꝝ
Et existimãt qdaȝ ꝙ h̃ auis sit auis spine:sȝ h̃ ē auis
q̃ noiať francigine safurian de q̃ ñ scio an sit illa aut
alia.⁊ existimant ꝙ qñ exiccať ⁊ bibiť paulatĩ exhibit
lapidẽ ex oĩ loco.Et dixerũt qdaȝ ꝙ lapis ip̃e exhibit
lapidem:⁊ iteꝝ fimꝰ collumbinꝰ ⁊ fimꝰ galli.Et existi
mant bunain ⁊ alkindus ꝙ qñ sumiť de eo pondus
ʒ.ii.⁊ origani pondus.ʒ.ß.⁊ q̃ȝtum ip̃m ē ȝuccari ta
barȝet extrahit oẽm lapidem.Et qñ ponũť cum eo
piper ⁊ sal ⁊ ꝓp̃e i decoctiõe pulegii:⁊ iteꝝ scarabei
exiccati.Et existimãt qdam ꝙ suffumigatio eiꝰ qđ ē
sub virga cũ spina eritii facit mingẽ lapidẽ:⁊ hoc ē
de illis q̃ ego ñ verifico. ¶ Medicine v̓o q̃ cũ istis
pmiscenť pharmacis ad penetrandũ sũt sicut piper
⁊ calamẽtũ ⁊ cinamomũ:⁊ iste cuȝ hoc sunt iuuatiue
i capl̃o motõis lapidis. ¶ Medicine aũt q̃ cũ istis
ꝯmisceť vt ꝓuocẽt cũ virtute ⁊ extrahãt supfluita
tes grossas sũt sic̃ semia cognita ⁊ ꝓprie fenugre.⁊ si
cut daucũ ⁊ meu ⁊ fu.⁊ assaꝝ ⁊ acorus ⁊ ameos et
keisin ⁊ siseleos:⁊ semẽ agnicasti ⁊ sq̃nantũ ⁊ cordu
meni.⁊ fortasse qdaȝ hoies dicũt bonũ esse vti cãta
ridibꝰ.Et iste qdem medicine cũ vehemẽtia ꝓuocati
onis sue nõ sũt ꝓuate ip̃ressiõe i lapide. Medicine
v̓o doloris sedatiue sunt sicut semẽ lini ⁊ mucilago
eius:⁊ sicut nuces ⁊ auellane:⁊ semẽ altee ⁊ hñt or
dineȝ ẽt ad mãs lapidis. Et ꝯuenientiora ad corpꝰ
renũ ex narcoticis ē illud qđ sciuimꝰ ¶ Medicine
aũt ꝯfortatiue sũt sicut been ⁊ aristol.⁊ lilium siccuȝ
⁊ semẽ agnicasti:⁊ iteꝝ sicut rosa ⁊ balaustie:⁊ sq̃nã
tũ ⁊ sandali. ¶ Medicine v̓o ꝯposite ad lapidẽ sũt
sicut mithridatũ:ip̃m nãq̃ȝ fortis opõnis ē in lapide
renũ:⁊ sicut saggenea:⁊ sicut ꝯfectio de scorpionibꝰ
cognita ad renes ⁊ vesicã.Et iteꝝ medicam̃ scm̃ cuȝ
san.birci qđ noiať manus dei pp suã nobilitatẽ. Et
medicamẽ thesauriȝatũ dcm̃ scm̃ cum oleo balsami
qđ ē mirabile:⁊ sicut medicamẽ forte qđ exp̃ti sumꝰ
Recipiẽs cineris vitri ⁊ cineris scorpionũ:⁊ cineris
radicũ cauliũ nabati:⁊ cineris leporis ⁊ lapidis spõ
gie ⁊ san.birci exiccati ꝯtriti:⁊ cineris corticũ oui đ
quo pullus egressus ē ⁊ lapidis iudaici ⁊ gũmi nu
cis:⁊ acori ptes eq̃les:⁊ petroselini dauci pullegii
gũmi arabici ⁊ se.altee ⁊ piperis oĩuȝ añ.ptẽ.i.⁊.ß.
ꝯficianť cuȝ melle cuius dosis sit vsq̃ȝ ad auř.ii.⁊ su
pra cũ aq̃ tribuloꝝ decoctoꝝ cũ ciner ibꝰ nigris.Et
hoc ẽt ꝯueniẽs est ei q in vesica est extrahẽs ip̃ȝ sileȝ
luto albo.Et iteꝝ ex eis q̃ sunt fortia aggregata est
illud qđ recipit se.melonis ⁊ vitri adusti ⁊ culbum
ptes eq̃les:sumať cũ aq̃ ciceris. Et iteꝝ fimi colum
bini ⁊ fimi galli deť aliqd cũ aq̃ rhaphani: aut cum
vino:aut cũ aq̃ calida.est eñi aggregatiuũ. Et đ illis
que sunt aggregatiua ē vt sumať ꝯdisi pondus.ʒ.i.
fimi columbi.ʒ.i.scarabei.ʒ.i.duodecima:terãtur et
deť cũ vino. Et iteꝝ lapidis spongie scolopendrie
capilli veneris se.altee petro.equalr̃ ⁊ sit dosis q̃ȝtũ
necesse est i aq̃ apii:aut aq̃ radic.aut aq̃ tribuloruȝ:
aut aq̃ rhaphani. Et iteꝝ de eis q̃ sunt aggregatiua
est illud qđ ℞.granatoꝝ fructus balsami calamẽti
cãpestris sicci lapidis: spõgie se.malue ⁊ albedarũ
gi sicci ptes equales teranť:⁊ deť ex eo oĩni die co
chiariũ.i.cũ vino pmixto.q.℥.iiii. Et de illis que ꝓ
priora sũt ei q est in renibꝰ ē illud qđ ℞.meisus sumi
rion ambaꝝ añ.põdus.ʒ.ii.piperis.ʒ.iiii.cuius dosis
sit sm̃ q̃ȝtitateȝ q̃ existimať cũ oxymelle sq̃llitico. Et
iterũ rute campestris malue campestris radic.apii
ptes eq̃les:de qbꝰ sumať q̃ȝtitas duoꝝ cochliariorũ
q̃ coquať i vino ⁊ coleť ⁊ bibať vinũ. Et iteꝝ radix
pentaphilõ cũ oxymelle sq̃llitico:aut aq̃ mellis. Et
iteꝝ se.rhaphani ⁊ culbũ eq̃liter sumať in potu vna
vice pꝰ aliã.Et iteꝝ granoꝝ almahaleb excorticato
rũ tritoꝝ auř.ii.croci auř.i. aristol.auř.ß.ꝯficiantur
cũ melle cuius dosis sit.ʒ.iiii.⁊ iteruȝ cordumeni pon
dus.ii.ʒ.cũ tertia sui cortic.radic.lauri.⁊ iteꝝ semen
albarinet ⁊ bdelliũ sumanť de qbus fiãt pilule ⁊ su
mať de eis oĩ die pondus.ʒ.i.cũ aq̃ ca.⁊ cũ aq̃ folio
rũ rhaphani:aut enule humide:aut cũ aq̃ oliuaruȝ
¶ Medicamẽ vltimũ sedãs dolorẽ ⁊ extrahãs la
pidem: ℞.sumirion ⁊ est apiũ campestre ⁊ deť apiũ
psicuȝ.℥.i.ciperi egyptiaci spice aromatice:se.papa
ueris al.cinnamomi cassie pipis al.se. baucie acori
oĩuȝ ana.℥.i.⁊.ß.lapidis iudaici lapidis delati de re
gione macedonie añ.℥.ß.ꝯficianť cuȝ melle de qᶜ su
mať ad magnitudinẽ auellane cũ vino.s. ¶ Medi
camẽ ꝯferens gñationi lapidis: ℞.se.citroli pulegii
se.altee oĩuȝ añ.ʒ.i.se.cucu.hortulani se.melõis dra
gaganti oĩuȝ ana.ʒ.ß.misceanť oĩa ⁊ sumãt sitq̃ȝ do
sis eius pondus.ʒ.ii.cũ vino subtili pmixto. Aliud
℞.lapidis inuenti in spongia:radicis tribuli se.bau
cie oĩuȝ añ.ʒ.ii.se.cucu.hortulani se.melõis se.altee
amili oĩuȝ añ.põdus.ʒ.ii.se.feniculi anisi polii oĩuȝ
añ.ʒ.iii.Et qñq̃ȝ dať eis in potu aq̃ i qbꝰ decoquanť
meᶜ lapis sicut aq̃ in qbus decoquũť camepitheos

⁊ poliũ ⁊ calamẽtũ ⁊ siseleos ⁊ radix tribuli ⁊ fruc
tus eius ⁊ scolopendria ⁊ radix malue ⁊ capill⁹ ve
neris ⁊ virga past. ⁊ ra. tamarisci: ⁊ ra. eupatorii: ⁊ se
mẽ altee ⁊ sumirion ⁊ saguas ⁊ pulegiũ ⁊ alia ex di
ureticis. ⁊ qñ administrat̃ in dieb⁹ sanitatis ꝓhibꝫ
generationẽ lapidis ẽt. Et ex decoctionib⁹ qb⁹ iuua
mẽtũ confertur lapidi renũ qũ eoꝝ administratio assi
duat̃ in horis ꝓximi ẽ vt decoquãt̃ folia malue cã
pestris ⁊ ponãt̃ in decoctione e⁹ butyꝝ ⁊ mel de q̃
sumat̃ in potu res plurima: frangit. n. lapidẽ ⁊ ꝓuo
cat vrinã ⁊ lenit iter e⁹ ⁊ extrahit eũ cũ facilitate. Et
ruffus quidẽ dixit ꝙ plurima balneatio in thermis
sulfureis frãgit lapidẽ. Et hoc fortasse facit perueni
re ad hoc ꝙ q̃dã aq̃ calide q̃ qñꝫ vlcerãt cutẽ quan
do ponunt̃ in eis medicine lapidis ⁊ submergit̃ i eis
pãn⁹ dũ sũt calẽ ⁊ ponit̃ super locũ lapidis resoluit
ipsũ. Et ego iã expertus sũ res h⁹ generis. i regie ãt
in preparatione lapidis ad hoc vt eleuet̃ ⁊ patiat̃ a
medicinis cũ facilitate lubricitatis ⁊ exitus: oꝫ vt ad
ministret̃ olera mollificantia inungendo cũ fricatio
ne. ⁊ silr̃ emplã ⁊ embrocatões ⁊ cerata mollifican
tia: ⁊ balnea ⁊ tine cũ quantitate q̃ nõ mollificet vir
tutẽ superflue ⁊ debilitet̃ expulsiua. ⁊ qñꝫ currit ꝑꝑ
illud ad mẽbꝝ additio materiei: ⁊ tũc bibit̃ medica
mẽ ad eradicationẽ lapidis vt fiat facilis super ipsũ
eradicatio ⁊ extractio. ⁊ oꝫ vt misceãt̃ cũ mollifican
tib⁹ cõfortantia ſm canonẽ motũ ⁊ ꝓprie qũ nõ ẽ
cũ ꝯfortantib⁹ plima cõtrarietas ad intẽtionẽ q̃ ẽ in
resolutione. ⁊ illa sunt sicut oleũ ď lilio ⁊ oleũ de spi
ca ⁊ oleũ de alcãna ⁊ corpora eoꝝ ẽt: ⁊ oleũ alkeiri
aggregat intẽtiones plurimas: deinde stringat̃ me
diũ ⁊ alchatin et pectẽ et dilatet̃ meat⁹ desuꝑ: aut fri
cet̃ cũ manu: deinde ďet̃ i potu medicamẽ cõminu
tiuũ. et si fuerit sũptũ in potu tunc conuenit vt adhi
beat̃ diuretica. et nõ ẽ malũ vt bibat̃ ẽt qď ẽ sicut ca
siafistula cũ oleo amigdalino et cũ succo viscoso q
sit de succis diureticis in qb⁹ sũt viscositas et lubrici
tas cũ oleo amigdalio. Et ex eis que conferũt post
mollificationẽ: aut cũ excusatio ẽ a mollificatõe ꝑꝑ
illď qď scis de lapide suspẽso moto sũt vaporatões
cũ spongia ⁊ silib⁹ sibi infusa i aq̃ ⁊ oleo ⁊ cũ pãno:
aut furfure: aut emplã calefacta ⁊ viscosa: aut cũ ole
is calidis calefactis sicut oleo rutino. aut cũ oleo et
castoreo. ⁊ ẽ necessariũ vt cõseruet̃ calefactio ẽplo
rũ. Qď si necessaria sũt fortiora illis ponãt̃ vẽtose va
cue super lapidẽ: ⁊ sit eaꝝ positio dolorosa vt attra
hat ipsũ: deinde ďponat̃ ab illo loco ad illũ q ẽ sub
eo ad inferiora ⁊ suspẽdant̃ ibi. ⁊ silr̃ ſm gradatiõeꝫ
descẽdãt a loco r̃nũ ſꝫ obliquatõꝫ emũctorioꝝ ad
inferiora. Qũqꝫ descendit ad vesicã sedat̃ dolor. Et
qñꝫ exercitiũ ⁊ mot⁹ ⁊ equitatio super aial inquiete
incedẽs sufficiũt ⁊ silr̃ descẽsus per gradũ ⁊ ꝓprie
postq̃ꝫ administrate fuerint inunctiones. Qũꝫ descẽ
dit ex vesica ad meatuꝫ virge tũc fortasse facit dolo
rẽ: ⁊ tũc oꝫ vt regat̃ regimine illi⁹ loci cũ eis que dice
mus. ❧ Regimẽ ãt doloris qñ cõmouet̃ ⁊ ꝓprie
apď virgã ꝑꝑ magnitudinẽ lapidis: aut propter dẽ
tes in ipso ⁊ fracturã rascationis ⁊ asperitatẽ excori
antẽ qñꝫ possĩ ẽ vt sit cũ bal. ⁊ tina. Qũꝫ ãt supfluũt
⁊ mollificãt redit dolor vehemẽs post horã. Et em
broce de camemilla: ⁊ meliloto ⁊ altea ⁊ furfure bo
ne sũt ⁊ iuuatiue. ⁊ si fuerit ꝯstrictio aliqua nature tẽ
de rectiorib⁹ reb⁹ ẽ extrahet̃ fecẽ cũ suppositorio aut
cũ cũ clisteri non magno qď coartet ⁊ dolorẽ faci

at: imo suppositoriũ amabili⁹ ẽ mihi. Et in lenifica
tione nature ẽ alleuiatio plurima et sedatio doloris
et non ẽ semita ad administrandũ catharticũ. Ipsũ
n. ledit et nocet per illud quod descẽdere facit desuꝑ
Clistere ãt qũ in eo ponũtur adipes et vnctuosa et
virtutes mollificantes et virtutes diuretice facit cuꝫ
solutione ventris lenitatẽ et frangit doloreꝫ et adiu
uat ad extractionẽ lapidis. ❧ Et quꝫ dolor ẽ fortis
sedatur qñ curatur cũ eis que diximus: deinde qũ cu
ratur lapis multiplicatur: quare rectius est vt absti
neatur a medicis fortib⁹ mouẽtib⁹ et administrẽtur
clisteria leuia lenificantia: et inunctiones q̃ cõprimẽ
do ⁊ fricãdo fiunt: ⁊ cerataria mollificãtia lubrificã
tia. ❧ Et de illis que iuuant in hac hora ẽ admĩstra
tio vomit⁹ ⁊ illď ẽ de eis que minorãt mãs cõprimẽ
tes lapidẽ. sed fortasse nocet per illud qď attrahit la
pidẽ ad superiora. ⁊ si fuerit dolor de illis que nõ re
mouet̃ prorsus: tunc necessariuꝫ erit dare in potu il
lud qď stuporẽ facit. Et iterũ filoniuꝫ ⁊ etiaꝫ mithri
datũ mandragoraꝝ ⁊ tyriaca que nõ ẽ antiqua: im
mo ẽ ad nouitatẽ decliuis ⁊ est virtus opii remanet̃
Ipsa. n. plurib⁹ cõfert modis. ꝯfert nãqꝫ ex parte ty
riacitatis ⁊ ex parte prouocationis ⁊ cõminuit lapi
dẽ, ⁊ ex parte stupefactionis doloris. ⁊ qñꝫ adiuuat
in diebus ventositatẽ in renibus coartãtem ẽt lapi
dẽ. Et cognoscit̃ per signa vẽtositatis renũ: aut ven
tositatẽ in intestinis cõprimẽtẽ ipsũ. ⁊ cognoscit̃ ꝑ si
gna sua: q̃ oꝫ tunc vt intẽdat̃ ad ea que frangũt vẽ
tositatem sicut ruta ⁊ semen eius ⁊ semen apii ⁊ ani
sũ ⁊ ameos ⁊ carui ⁊ nigella: dando in potu in eis
q̃ sunt sicut aqua mellis: aut emplãdo: aut faciẽdo
ex eis ceratuꝫ cũ oleo aliquo ⁊ vtendo eo in clisteri
⁊ si fuerit lapis propter apã calidũ curet̃ curatione
apãtis renuꝫ in primis ⁊ sufficiẽt ea que scis de em
brocis ⁊ emplĩs ⁊ ceratariis ĩfrigidãtib⁹ que preteri
erũt tibi i caplĩs plurib⁹: asperso suꝑ eo modico ace
to donec penetrent. ⁊ similiter fiat clistere cũ istis suc
cis ⁊ cũ oleo ros. cũ eis. ⁊ si indiget phlomia fiat. ⁊
si fuerit ꝑꝑ apã duꝝ tunc adhibeant̃ ea que sũt sicut
mucilagines calide: ⁊ mucillago se. lini. senugreci et
altee: ⁊ se. almaru permixte cũ eis que infrigidãt. Et
similiter camemilla ⁊ melilotũ ⁊ tribuli ⁊ anetũ. Et
ita administrãt̃ epithimata. ❧ Et qñ administrant̃
epithimata oꝫ vt ponant̃ in eis que sũt sicut gũma
pini ⁊ serapinũ ⁊ ãmoniacũ ⁊ storax ⁊ castoreũ ⁊ si
cut myrrha. Et iterũ olea calida cũ cõfortantibus
aliquibus. ⁊ de vnguentis vnguentuꝫ diaquilon et
vnguentuꝫ de adipibus ⁊ alia: ⁊ qũ videris inflam
mationeꝫ prouocabis tunc. Cibi auteꝫ lapidem pa
tientiũ sunt illi qui contrarii sunt cibis nocentib⁹ eis
⁊ carnes auium assate habentiũ coloꝛem cineritiuꝫ
⁊ auiũ in domib⁹ habitantiũ dissolute cũ decoctõe
nõ nocent eis. Et similiter que de carminibus sunt
subtilia ⁊ cãcri assati caro cõfert eis. ⁊ oportet vt in
cibis eorum ponantur capita cardi ⁊ asparagi ⁊ ꝓ
prie campestris cum aqua ciceris ⁊ oleo cartami.

❧ Fen. xix. de dispositionibus vesice ⁊ vrine duos
comprehendens tractatus.

❧ Tractatus primus de dispositionibus vesice.

❧ Cap. i. de anatomia vesice.

Quẽadmoduꝫ deus
excelsus creauit ⁊ fecit vasa aggre
gatiua ꝯprehendentia totũ vsꝫquo

Q

aggregaẗ deinde expellit totũ simul per quod fit ex
cusatio ab ascellatione continua hora post horã sic
sciuisti. Silr preparauit excelsus ꝛ creauit eis qḋ est
de supfluitate aquositatis attrahaẗ digne excuti et
expelli capacitatez ꝛ sacculũ ꝯprehendẽtẽ totalitatẽ
eꝰ: aut plurimũ eꝰ donec surgat ad extrahendã ipsã
semel: ꝛ nõ sit necessariũ expellere ipsã cõtinue: sicut
accidit patientibꝰ distillationez vrine: ꝛ capacitas il
la ẽ vesica. ꝛ creata ẽ neruosa ex neruis ligamẽti vt
sit vehemẽtioris fortitudinis ꝛ sit cũ fortitudie susce
ptibilis extẽsionis plane sustentate vt ipleaẗ aquosi
tate. Nũqꝫ repleẗ euaẗ qḋ i ea ẽ cũ volũtate ad quã
ꝑducit necessitas: ꝛ i collo eꝰ ẽ carnositas retẽta vici
na lacerto. ¶ Et ipsa qḋ duas hꝫ tunicas q̃rũ inte
rior i profundo ẽ dupla extrinsece: qm̃ ipsa obuiat
aquositati acute. Et subtiliatꝰ ẽ creator sapiẽter in'at
trahẽdo aquositatẽ ad eã. ꝛ in extrahẽdo aquosita
tẽ ab ipsa q̃ ꝑuenire fecit ad ipsaꝫ duo emũctoria q̃
sũt renũ. Et qũ ad ipsã peruenerũt separauit vesice
duos anulos quo facit incedere inter duas tunicas
incipiẽtes i primis penetrare i tunicã primã ꝑforan
tes eã: deinde hñtes icessũ habentẽ q̃ꝫtitatẽ iter du
as tunicas deinde submerguntᷣ i tunica iteriore dis
rũpẽtes vtrãqꝫ eaꝝ ad concauitatẽ vesice: ita vt qñ
repleẗ aquositate ꝛ sustentaẗ cooperiat tunica aliaꝫ
tunicã exteriorẽ expulsa ad ipsaꝫ ab iteriori pte ꝛ ꝓ
fũdo talr vt existimeẗ. q. tunica vna ꝛ nõ sit in eis pe
netratio: ꝛ pp illud nõ redit aquositas ꝛ vrina dũ si
giẗ vesica ad posteriora ꝛ ad duo emũctuoria: deiñ
creauit ei deꝰ cꝰ virtꝰ ẽ sublimis collũ expellẽs aquo
sitatẽ ad v̇gã ãfractuosũ plures habẽs anfractꝰ: pp
quos nõ mũdificaẗ ab aquositate itegre ꝓp̃e expul
sa i masculis. In eis nãqꝫ tres hꝫ anfractus. Et in
mulieribꝰ hꝫ anfractũ vnũ pp propinquitatẽ vesica
rũ eaꝝ cũ matricibꝰ ipsarũ. Et illiꝰ colli eꝰ quedã ꝑs
munita ẽ eo ꝙ circũdat ipsũ sicut suffocatoriũ ꝛ ex
pressoriũ ita vt probibeat exitũ aquositatis ab ea ni
si cũ volũtate mollificãte illũ lacertũ adiunctũ lacer
tis vẽtris ſm ꝙ sciuisti i loco suo: nisi illo lacerto ad
ueniat nocumẽtũ: aut ſpfluitatis necessitas ꝛ ꝯtinua
tur vnicuiqꝫ lacertũ eꝰ neruꝰ q̃ꝫtitatẽ habens ꝛ vene
qete ꝛ pulsatiles ꝛ multiplicati sũt nerui eꝰ vt ipsã sẽ
tiat illud cui initiẗ ꝛ ad quod extenditur.

¶ Ca. ii. de egritudinibus vesice ꝛ cura eius.

Accidunt iterũ i vesica egritudies cõplexio
nis cuꝫ materia ꝛ absqꝫ materia ꝛ ap̃ata ꝛ
oppilatio de cꝰ sũma ẽ lapis. Et inueniũẗ in
ea egritudines q̃ꝫtitatis i paruitate ꝛ magnitudine:
Et accidũt ei egritudines situs i augmẽto ꝛ disloca
tõe. ¶ Et accidũt ei egritudies solutõis singularis
ꝑ apertõez ꝛ scissionẽ ꝛ icisionẽ ꝛ vlcera. Et qñꝫ cõi
cãt vesice mẽbra regalia ꝛ nobilia: sicut cerebꝝ. ipꝫ
n. fit dolorosũ cũ ea ꝛ aduenit ei v̇tigo. ꝛ quandoqꝫ
ꝑuenit ad sirsẽ cã cõitatis egritudinũ vesice calidaꝝ
ꝛ sicut epati iteꝝ: multotiens. n. accit hydropisis ꝓ
pter frigus vesice. Et egritudines quidẽ vesice mul
tiplicanẗ i hyeme ꝛ curãẗ iteꝝ sicut curãtur ille que
sunt renũ ꝛ cũ medicis fortioribꝰ ꝛ magis remanen
tibꝰ. ꝛ sunt potões ꝛ iniectões ꝛ vnctões ꝛ emplr̃a q
bꝰ emplẽẗ duo emũctuoria ꝛ sub vmbilico ꝛ i dua
bꝰ singularibꝰ. ꝛ dolores vesice multiplicantur in ae
ribus ꝛ in regionibus ꝛ vẽtis septẽtrionalibus ꝛ in
temporibus frigidis.

¶ Capi. iii. de his que calefaciunt vesicam.

Diuretica calida oĩa calefaciũt vesicaꝫ: ꝛ vn
ctiones ꝛ iniectiones ex oleis calidis ꝛ gũ
mis calidis sicut oleũ costinũ: ꝛ nardinũ ꝛ
de ben: ꝛ vaporatões ꝛ ẽplr̃a ex medicis predictis i
caplo renũ calidis de qbꝰ fiat emplm vbi scis.

¶ Ca. iiii. de his que ifrigidãt vesicam.

Infrigidãt eã potꝰ sicci portulace: ꝛ citro. ꝛ
cucur. ꝛ potꝰ spodii cũ aq̃ fr̃a. ꝛ ex epithiati
bus sandali: ꝛ canfora: ꝛ saufel cuꝫ lacte acetoso de
quo butyꝝ ẽ extractũ: ꝛ silr mucilagies ꝛ succi frigi
di ꝛ ole. fr̃a sicut ole. de se. cucur. ꝛ ole. roſ. bonuꝫ et
ole. ḋ papauere ꝛ ole. de se. lactuce cũ cãfora ꝛ silibꝰ
ꝛ iiectõibꝰ prop̃e. ꝛ lac asini ẽ iuuatiuũ valde.

¶ Ca. v. de lapide vesice ꝛ signis eꝰ.

Oportet vt tu ꝯsideres illud qḋ diximus ḋ
lapide renũ: deide ꝑmuteris ad ꝯsiderãdũ
hoc caplꝫ. Et tu qdẽ iã sciuisti illic dĩam i
ter lapidẽ vesice ꝛ lapidẽ renũ i qualitate ꝛ q̃ꝫtitate
ex caplo lapidis renũ. Differũt. n. vtriqꝫ lapides at
ille q ẽ i renibꝰ ẽ leuior paꝝ ꝛ mĩor ꝛ magis trahens
ad rubedinẽ: ꝛ ille q ẽ i vesica ẽ durior maior valde
ꝛ magis decliuis ad soliditatẽ ꝛ cinereitatez ꝛ albe
dinẽ: ꝫ genereẗ i ea lapis q cõminuiẗ. ꝛ ille qdẽ q ẽ i
vesica discerniẗ ſm plm post separatõez vrĩe. ¶ Et
ille cui plꝫ aduenit lapis vesice ẽ extenuatus: et i re
nibus ẽ ecõuerso. Et ifantibꝰ qdẽ ꝛ q eos sequnẗ ad
uenit lapis i vesica. ꝛ dicã hic ꝙ vrĩa i lapide vesice
ẽ decliuis ad albedinẽ et sedimẽ nõ ẽ rubeũ ad albe
dinẽ tendens: aut cinereitatẽ: ꝛ qñqꝫ est vrĩa grossa
oleaginee fecis ꝛ scḋꝫ plimũ est subtilꝰ ꝛ prop̃e i pñº
Et non est dolor lapidis vesice sicut dolor lapidis
renuꝫ: qm̃ ille q ẽ vesice teneẗ i spatõ: nisi qum lapis
retiet vrĩaꝫ: qm̃ eꝰ dolor vehemẽs fit. Et quando ipe
cadit i meatu ꝛ asperitas i lapide vesice plima ẽ: qm̃
ẽ i spatõ i quo pośe est vt stet super eum illud quod
ipse retiet: ꝛ propter hoc est maior qñ eꝰ locꝰ latiorẽ
ꝛ accit quãdoqꝫ vt sint i vesica vna duo lapides et
plures illis excoriãtes: ꝛ multiplicaẗ cõfractõ a rene
ex eis. Et ẽ qñꝫ cũ arenositate fex furfurea propter
abrasionẽ eꝰ a lapide abstergente. Et i lapide qdẽ ve
sice est assiduatio pruritus ꝛ doloris i v̇ga ꝛ i radice
eꝰ ꝛ i pectie cõicatõe v̇ge ad vesicã ꝛ hñs eum multi
plicat ꝯctõem v̇ge sue prop̃e quꝫ est puer ꝛ assidua
fit erectio. Et quandoqꝫ perducit illud ad exitum
ani ꝛ ad retẽtionẽ ꝛ difficultatẽ cuꝫ hoc ꝙ illud qḋ
egreditur cũ fortitudine propter cõprehensionẽ su
am a stricto ꝛ ab ipellẽte post ipsũ. Et qñꝫ mingit i
fine eius vrinã quã vult. Et quotiens euatur ex vri
na quam mingit desiderat mingere statim ꝛ agens
illud est lapis expellens expulsione vrine aggrega
te. ¶ Et multotiens mingiẗ san. propter rascationẽ
lapidis proprie qñ ẽ asper magnus ꝛ multotiẽs pũ
git. Dum ergo resupinaẗ lapidosus ꝛ eleuantur an
che eiꝰ ꝛ cõcutitur remouetur lapis a meatu. Et qñ
tũc fit ꝯpressio sup pectinẽ eiiciẗ vrina ꝛ hec ẽ signifi
catio fortis sup lapidẽ. ꝛ qñꝫ alleuiat illud incurua
tio lapidosi super genua sua ꝛ cõmotio mẽbroꝝ su
oꝝ ad inuicẽ. ꝛ qñꝫ alleuiaẗ per itromissionẽ digiti
i anum ꝛ remotõem lapidis ſm huiusmõi preparatõ
nẽ. ꝛ qñqꝫ alleuiaẗ illud ꝑ figuras alias cõpressiõis
ꝛ expressionis ꝛ resupinatõis et incuruatõis quas
experimẽtũ inuenit. Qũ ergo nõ ꝯfert illud admini
streẗ alchartir ꝛ extrahiẗ ꝛ expelliẗ vrina ꝛ ẽ signifi
catio fortis. Et similiter si difficilis fiat eius itromis

ſio tunc melius ē vt nõ laboreť cũ conamine. Et qñ
qꝫ ſignificat alchartir per illud qḋ aſſociatur ei mã
ex qua generať lapis. Et lapis quidem pu⁹ magis
retinet vrinã qꝫ magn⁹: qm̃ figitur i meatu: magnus
vero remoueť a meatu velociter. ❡ Et ſcias ꝙ lapis
veſice multiplicať i regionib⁹ ſeptētrionalib⁹ ⁊ ꝓpe i
infantibus. ❡ Ca. vi. de curationib⁹ lapidis veſice.

Lapis veſice idiget medicis fortiorib⁹: quo
niaꝫ ipſa ē frior: ⁊ qꝛ ē longinquior: ⁊ quo
niã lapis e⁹ ē vehemētius confirmat⁹ ex ve
hementia coagulationis. Et medicine e⁹ ſunt medi
cine fortes predicte in curatõe lapidis renũ. ⁊ eis q
dē ꝯferunt ſagzenea ⁊ mithridatũ qũ lapis ē puus
aut lenis ⁊ ſilr athanaſia. Et conferunt ei ſcolopen
drie põdus. ʒ. i. ⁊ mahaleb excorticate. ℥. ſ. Sirup⁹
iuuatiuus ei: ℞. milii ſolis triti. ʒ. xv. capilli veneris
ʒ. vii. petroſelini. ʒ. iiii. ficus albas. vii. numero: deco
quanť cũ. iiii. lb. aque donec remaneat. lb. i. ⁊ bibať
poſt exitũ de balneo: c⁹ doſ ſit. lb. ſ. ❡ Et oꝫ vt tine
q̃ i ea adminiſtranť ſint fortiores ⁊ ponãť i eis cuꝫ me
dicis notis medicie q̃ ſunt ſicut folia agnicaſti ⁊ ca
pill⁹ veneris ⁊ foliũ ⁊ aſſueſir ⁊ roſa e⁹ ⁊ aliquid hñs
ſtipticitatē vt nõ ſuperfluat mollificatõ ⁊ ponanť in
eoꝝ vnctõib⁹ galbanũ ⁊ pix ⁊ ãmoniacũ ⁊ euforbi
um. Et melius eoꝝ ē emplm de bdellio de mecha:
⁊ meli⁹ eoꝝ oloꝝ ē olꝫ de ſcorpiõib⁹ ēpſatuꝫ ⁊ diſtil
latũ: aut iniectũ cũ quo miſceať aliquid cõfortatiuũ
❡ Et medicine qdē emploꝝ eoꝝ ſunt radix ſcolo
pedrie ⁊ radix aſecb ⁊ poliũ ⁊ canabis ⁊ altea ⁊ ca
pillus veneris: ⁊ ponanť in eis illa que ſunt ſicut fo
lia ṽge paſto. ⁊ auis predicta i caplo lapidis renum
⁊ que diximus cũ ea de ordinib⁹ e⁹ valde ꝯferunt ei.
Et de eis q̃ ſunt propria illis i curis ipſoꝝ ē vt vtan
tur medicis lapidis i iniectõe et iuuanť eis vehemē
ter. Et qñ vrine fit difficultas ⁊ retineť cã lapidis ve
ſice ⁊ non ē ſemita ad ſciēdũ propter aliquid quod
ꝓhibet aut propter timorē: tunc de homib⁹ ē aliqs
qui igeniatur ⁊ i eo qḋ eſt iter anũ ⁊ teſticulos ſciſſu
rã efficit paruaꝫ ⁊ ponit i ea cãnulã vt egrediať q co
gnoſcit anatomiã veſice ⁊ cognoſcit locum colli e⁹:
cui cõtinuantur vaſa ſpermatis ⁊ cognoſcit locũ ar
terie ⁊ locũ carnoſuꝫ veſice vt caueat illḋ qḋ oꝫ ipꝫ
cauere: qꝛ non accidit nocumētũ i generatõe: aut flu
xus ſan. aut fiſtula que non conſolidatur ⁊ oꝫ vt va
poret iteſtina ⁊ veſicã ante illud reſupinus.

❡ Ca. vii. de regimie qḋ i ipſo precipitur.

Est vt prepareť ſedes ⁊ ſedeat eger ſuper eã
⁊ ſit preſens miniſter ⁊ intromittat manus
ſuas ſub genibuſ e⁹: deinde prepareť ad ſci
dendũ ⁊ oꝫ vt ante teneat lapidē ⁊ faciat ipſũ perue
nire i locũ q ſcinditur ⁊ illud faciat intromittēdo di
gitũ mediũ i ano viroꝝ ⁊ ṽginuꝫ: ⁊ mulieꝝ corrup
taruꝫ i orificio matricis donec iueniat lapidē ⁊ com
primat manu alia deſup faciēdo vt deſcendat lapis
ex mirac ⁊ ſumie donec deſcendat lapis ad locum
propinquꝫ ori veſice ⁊ ſtudeat vt expellať lapis tali
ter vt remoueať a cõmiſſura quantitate vniuſ pili: ⁊
caue ne ſcindas ſuper commiſſuraꝫ qm̃ ē malum.
ꝯmiſſura enim ſm̃ virtutem ē locus mortalis. ⁊ oꝫ
vt non cadat in expulſione abbreuiatio vel defect⁹
qm̃ euomit tunc ſciſſura lata que non ſanatur. Qũ
qꝫ expellis ⁊ vides ſciſſurã non penetrãtē tunc pfo
ra ſi tua operatio huius quantitatis non pducit ad
dolorem vehementē ⁊ torſionē colli ⁊ caſum virtu
tis ⁊ deſtructionē motus ⁊ ſermonis ⁊ confirmatio
nē palpebrarum ⁊ oculi. ſi auteꝫ perduxerit ad illḋ
tũc non perfores ipſuꝫ: nã ſi ipſũ perforaueris mori
tur illico. Amplius fac ſuper ipſum ſciſſuram tēdē
tē ad tranſuerſuꝫ parũper cuꝫ ingenio bono: ꝙ nõ
contingat neruuꝫ ſtudendo vt cadat ſciſſura in col
lo veſice: nã ſi ceciderit in corpore veſice non conſo
lidabitur omnino: ⁊ ſtude quãtum potes vt ſciſſio
minoretur. nam ſi lapis fuerit paruus fortaſſe expel
leť cum expreſſione. magnus vero indiget ſciſſione
ampla ⁊ fortaſſe indiget extrahente quod ipſum ex
trahat. Et qñꝫ ē lapis magnus valde: quare non eſt
poſe vt ſcindatur propter magnitudinē ſuaꝫ: quare
oꝫ tunc vt cõprehendať cuꝫ tenaliis ⁊ rumpať pau
latiꝫ ⁊ aſſumatur quod frangitur ⁊ non remaneat i
veſica aliquid oio. naꝫ ſi remãſerit magnificabitur ⁊
fiet magnuꝫ. ❡ Et multotiens accidit vt perueniat
lapis ad collũ veſice ⁊ qḋ ſequitur ṽgam: ⁊ tunc oꝫ
vt ſine ceſſatione inungatur pectē ⁊ fiat compreſſio
ſuper ipſũ ⁊ ſit tecuꝫ adiutor ita vt quando figitur la
pis de loco ſcindas ſubtus eũ ⁊ extrahatur. Et for
taſſe erit rectius ut ligetur poſt ipſũ ad anteriora cũ
filo ita vt non redeat ⁊ ſi penetrat ad locum propin
qum capiti ṽge non oꝫ vt laboretur ad extrahendũ
eũ ex ipſo. Illud. n. facit fortaſſe accideř vulnus qḋ
non conſolidabitur: imo oportebit ut equetur: aut
ſtringatur quod ē poſt ipſũ ⁊ ſcindatur ſubt⁹ caput
ṽge ut egrediatur. Quꝫ ergo feceris i lapide omĩa
que dicta ſunt in caplo de illo ⁊ extraxeris ipſũ for
taſſe accidet ex compreſſione uentris cum fortitudi
ne ⁊ ex dolore ſciſſionis apã et eſt res timoroſa. Et
ex eis que non permittunt euenire illud ē ut iã cliſte
rizes egrum et extrahas fecem eius: deinde des ei i
potu poſt illud aliquid leniēs naturam: ⁊ nõ cibes
eum niſi re parua ⁊ lenificante. ❡ Si autē idigueris
phlebotomia ṽt alleuietur ex minoratione fac. ꝙ ſi
uolueris ut uehementi⁹ alleuietur ⁊ apparent ſigna
apoſtematis ⁊ dolor ſit uehemens ualde: tũc oꝫ ut
ſedeat eger i tina: aut pelui aque i qua decocta ſunt
lenificantia ſicut molochia ⁊ ſemē lini ⁊ altea ⁊ fur
fur: ⁊ cum illa aqua ſit ꝯmixtũ oleũ plurimũ ꝯqualſ
ſatũ ea. ⁊ ſit illa aqua tepida. Qũqꝫ extraxeris eum
de tina iunges partes ṽge cum oleis lenificantibus
ſicut ē oleũ camemillinũ ⁊ anetinũ ⁊ ponas ſup vul
nus butyrũ tepidum ⁊ funde i ipſuꝫ. Et pones ſup
ipſum cottũ infuſum i oleo roſ. ⁊ pauco aceto deiñ
adminiſtra medicinas cõſolidatiuas. ſi aũt magnifi
catur apã aſſidue fac eũ ſedere i tina p̃dicta in deco
ctione fenugreci ⁊ ſe. lini ⁊ ſi dolor fiat fortior fac euꝫ
ſedere i die ſcḋo ⁊ i die tertio in aqua ⁊ oleo tepidis
Ille aũt quē ſciſſura ⁊ vuln⁹ non ita dolere faciũt ut
ide curent ſoluitur i die tertio. ❡ Et oꝫ ut aſſiduet
calefactõeꝫ ueſice cũ oleo de ruta qũ. n. calefacit eſt
rectioris diſpõnis ⁊ mioris doloris ⁊ mioris urie.
Et urina quidē ledit ualde perforatos. et propter il
lud oꝫ ut ſumãt i potu aquã paulatim. et quotiens
mingunt oꝫ vt ſit miniſter cõſeruãs manu ſua locũ
ligamēti et comprimat eũ ut non iſundat uria locũ
ſciſſũ. Amplius nõ poteſt eſſe quin euaeuetur: aut
nõ currat de ſan. q̃titas que neceſſaria ē. Et eſt illic
timor apãtis et corruptõis mēbri qum alteratur co
lor ei⁹ ad corruptõem a rubedine: aut ut currat et ſu
perfluat et timeatur fluxus ſã. Et plurimũ quidē oꝫ
ut curetur ſm̃ ꝙ uides ſignum predictuꝫ imo icida

tur uel scalpelletur illico ut currat sā. et ut ponatur
desuper emplm̄ ex aceto et sale in pāno lini tandiu
donec prohibeat corruptionē. In 2° autē qđ est vt ti
meatur fluxus sāg. est rectiꝰ vt sedeat in aquis stip
ticis cognitis: ⁊ ponatur super locū tus ⁊ attrimen
tū trita ⁊ supra ipsa cottū ⁊ supra illa cottū aliđ ma
gis madefactū aceto ⁊ aqua. ¶ Et si scíueris ꝙ ve
na magna aut arteria incisa sit adde in curatōe eꝰ cū
cōstrictione. ⁊ si sā. inobediens est ⁊ non cessat ⁊ nō
sanatur tunc fac eū sedere in aceto forti. Et fortasse i
diges vt phlōmes eū vt attrahatur san. Et fortasse
necessariū est tibi vt ponas super pectē ⁊ iguina nar
cotica. ¶ Et ex eis q̄ accidūt ex scissura ⁊ cursu san.
ē vt currat frustū san. ad vesicā ⁊ coaguletur sup ori
ficiū eiꝰ quaꝛ fit difficultas vrine: ⁊ tūc necessariū ē
vt itromittatur digitus in foramine ⁊ auferatur no
cumētū ab orificio vesice ⁊ collo eiꝰ ⁊ extrahatur aut
curetur locus cū aceto ⁊ aq̄ donec resoluatur clau
dēs cōgelatū ⁊ extrahatur. Et ex eis que accidūt ex
illo ē abscissio generatōis. ¶ Signa āt mala q̄ quꝫ
accidūt expectat medicꝰ mortē sūt vt si fortis fiat do
lor sub vmbilico ⁊ ifrigidētur extrema ⁊ acuatur fe.
⁊ accidāt rigor ⁊ casus virtutis. Amplius qum ad
ditur vehemētia doloris loci perforati ⁊ accidit sin
gultus ⁊ mouetur venter motu extraneo: tūc iā ap
propinquat mors. ¶ Signa autē egri bona sunt sa
lus ratiōis ⁊ sanitatis appetitꝰ ⁊ vt sit color ⁊ forma
sani valde.

¶ C. viii. de apatibꝰ calīs i vesica et aldubellati i ea.

Accidit q̄ꝫuis nō plin apa calidum i vesica
ex materia san. ⁊ cholerica: aut composita
⁊ ē egritudo mala. Et multotiens accidit il
lud ⁊ proprie in infātibus causa lapidis ⁊ dolorosi
tate eius: ⁊ q̄ ipse conquassant vesicā.

¶ De signis. capi. ix.

Significāt ꝙ apostema ē in vesica calidū fe
bris ⁊ retētio vrine: aut difficultas eiꝰ aut di
stillatio ipsius. ⁊ retētio quidē ē quꝫ iacēt ⁊ non pos
sunt eiicere aliquid de ea nisi stantes. Et qn̄ꝫ ē reten
tio stercoris ⁊ inflatio pectinis ⁊ ilii cū dolore pūgi
tiuo ⁊ pulsatione. ⁊ qn̄ꝫ apparet rubedo exterius et
significant ipsā ex trāquillitate infirmi quaꝫ inuenit
ex vaporatione. Et de accidētibꝰ que cum ipso acci
dūt sunt sitis vehemēs ⁊ vomitus cholere pure ⁊ as
ma ⁊ frigus extremitatū ⁊ fortasse non calefaciūt ⁊
alienatio ⁊ nigredo lingue ⁊ noceri ab omni acuto
⁊ diuretico ⁊ proprie qū sunt hu. corpis calidi. ¶ Si
gnificant ergo ipsuꝫ etas ⁊ cause preterite ⁊ p̄sentes
de illis quas scis. Et deterius ē illud cum quo conti
nuatur caliditas fe. acute ⁊ vehemens fit retētio vri
ne ⁊ stercoris: et fortis fit dolor: et in vrina nō est di
gestio: ē enim mortale. Et hoc plus est qum fit aldu
bellati. Qū autē apparet in vrina fex subsidēs leuis
tunc ē maioris spei. Cuꝫ dubellati vero apparet de
horripilationibꝰ diuersis ⁊ febribus permixtis illđ
qđ diximus i aldubellati renū. Et silr significat ma
turitatē eꝰ lenitas: ⁊ sunt de accidētibꝰ digōnis vrina
⁊ sedimen eius. Et significat eius eruptionē vria ha
bens admixtū pus. Si autē signa maturitatis non
apparuerint nō rūpet ante hebdomodā. ¶ Et plu
rime exiture vesice fiunt versus collū eius. ⁊ quādo
q̄ꝫ declinant ad partes alias: ⁊ qn̄ꝫ aperiuntur ad
partem vesice interiorē: et qn̄ꝫ apiuntur ad ptē aliā.

¶ Ca. x. de curationibus apostematū vesice.

Oportet in primis vt ex basilica sinistra fiat
phlōmia fm̄ vtutē. est. n. prima curationuꝫ
eius et melior eaꝝ: et festia si illic fuerit caliditas val
de vehemēs ad empl'a apocrustica spatio breui et n̄
superfluas in eis neq̄ꝫ prolongeris. illud nāq̄ꝫ noci
uuꝫ ē et indurat apa velociter: imo si iceperis à mol
lificatis qū nō fuerit aliquid quod ab illo prohibe
at ex sensu vehemēti erit melius qm̄ mēbruꝫ est ner
uosum. Et ꝓpter hoc vehemēs fit trāquilitas egri
ex vaporatōnibꝰ repercussiuis spatio breui factis va
porationibꝰ cū spōgiis et lana infusis i aqua in qua
decocta sunt lenitiua resolutiua et uesicis i quibꝰ suf
flatū ē splenis aqua calida ⁊ oleis lenitiuis subtilia
tiuis ⁊ propinquis eis q̄ iā sciuisti i caplo curatōis
renū. ⁊ cū hoc te subtilia ut iniitias si tolerat per siri
gam i primis quod sit sicut mucilago psilii i lacte a
sine: aut aqua ordei i lacte asi. qm̄ ē magis salua. Et
post illud lac asine ⁊ adeps. ⁊ post illud cassiāfistu
lam in lacte mulieris fm̄ ordinē quē scis fm̄ horas
apatis. Et qn̄ꝫ confert clisterizatio facta cum eis fꝫ
suos ordines. Et de emplis bonis pꝰ principium ice
ptionis ē illud qđ fit ex simila ⁊ sisamo excorticato
cū lacte ⁊ oleo viol. ⁊ oleo camemillio ⁊ similibꝰ. et
iteꝝ napi boni sunt. ⁊ iteꝝ sula clixata emplastrata
⁊ vaporata. Qđ si hebdomodā pertrāseat ⁊ appro
ximet status tunc adhibeantur farina fabaꝝ ⁊ semē
lini ⁊ camemilla cū triplicato. ⁊ silr descēdit p phlo
miā saphene ⁊ dilatate i admistratione resoluentiū
que sunt ex emplastris ⁊ vnguētis predictis in caplo
renū. Et qn̄ꝫ eges emplastro ex isopo ⁊ castoreo et
cera ⁊ proprie post narcotica. ⁊ scias ꝙ assiduatio
sessiōis eoꝝ in tina ē valde iuuatiua: ita ꝙ qn̄ adue
nit eis vrina tunc rectius ē vt mingant in ea. ¶ Et a
que tinearum eorum meliores sunt ille in quibus ē
mollificatio de illis que iā sciuisti multotiens. et qn̄ꝫ
ponuntur in eis aldarsisahan ⁊ ciperi ⁊ cordumeni
⁊ spica ⁊ amomum ⁊ squinantū cū fenugreco ⁊ se.
lini ⁊ sedant dolorem ⁊ apostema. ⁊ iste aque molli
ficatiue quas multotiēs sciuisti sūt sicut decoctio se.
lini ⁊ fenugreci. Et iterū aqua in qua decoqūtur na
pi ⁊ alhasce ⁊ caules. Et curatio quidē aldubellati
eius ē proxima curationi aldubellati renū: imo ne
cessariū ē vt sint medicine eius fortiores. ⁊ quidam
laudauerunt papa. al. pondus. ʒ. ii. ⁊. s. qđ detur in
potu in decoctione spice ⁊ squināti ⁊ proprie qn̄ sūt
difficultates vrine ⁊ dolor. ⁊ qum vehemēs fit do
lor ⁊ timetur mors non est excusatio a narcoticis li
nitis ⁊ suppositis. ¶ Epithimata vero sint sicut epi
thima factū ex hyusquiamo albo ⁊ mandragora ⁊
papauere confectis cū ole. aut sumatur quarta. ʒ. i.
opii dissoluatur i ole. viol. cū pauco croco ⁊ ibiba
tur pānus ⁊ supponatur in ano. Fortasse. n. inueni
et per illud tranquilitatē ⁊ dormiat loco eius. ⁊ qn̄ꝫ
admistratur đ eo aliquid i siringa si tolerat: ⁊ epithi
ma de opio exterius factum ē fortis stupefactionis.
potiones vero ⁊ reliqua curatio sūt curatio sirsen ⁊
birsen. ¶ Apa durū in vesica accidit a causis simili
bus causi apostematis duri in renibꝰ: ⁊ plurimuꝫ eꝰ
fit successione calidi ⁊ successione percussionis aut
casus: ⁊ qn̄ꝫ fit successione scissure. ¶ Signa: cū ea
fit difficultas vrine ⁊ egestionis simul: aut accidunt
ex ea accidētia duritiei renū ex retētōe fecis ⁊ stupe
factōes i cruribꝰ ⁊ agitatōe diuersa ⁊ debilitate ⁊ p
uentione ad hydropisim q̄ꝫuis fit super ventreꝫ ex

duritie renū. ⁊ inter ea quidē discernitur per locū in quo accidit grauitas: ⁊ illud cui accidit causa in pri mis. Curationes sunt eedē que sunt duritiei renū ex inunctione facta cū ole. calidis ⁊ euaporatōe cū cis: ⁊ dare i potu aquas in quib⁹ decocta sunt semi na diuretica cuꝫ melle ⁊ cassiafi. et admistratio tina rum ſm illuꝫ modū ⁊ ſm gradatōes illic predictas ⁊ ex eis que propria sunt ē vt admistrent illa olea ⁊ gūme in siringa. s. ejectorio vrine si possibile ē.

Capitulum. xi. de vlceribus vesice.

Quandoqꝫ fiunt a causis vlcerū notis quas iā narrauimus in. c. vlceꝝ pectinis ⁊ excori atione lapidis: aut excoriatione hu. cholerici. ⁊ qñꝫ fiunt pp apā: aut bothor que vlcerātur ⁊ in eo cui as sidue fit vrīa acuta succedūt vulnera ⁊ ulcera. Et sūt difficiliora plurimum q̄ꝫ ulcera renū: qm̄ sūt ulcera mēbri neruosi. Et ille cuius uesica disrupitur morit̄ ſm plurimum. q̄ꝑ si scindatur non incarnatur nisi ca dat in parte ptis carnose.

Ca. xii. de signis.

Iam diximus in. c. vlcerum renum differē tiaꝫ inter duo vlcera. Et diximus q̄ꝑ vlcera vesice faciunt difficultatē vrine ⁊ retinēt eā. ⁊ q̄ꝑ dolor eoꝝ est in loco pectinis ⁊ ilii ⁊ q̄ꝑ egredi unt̄ cum eis cortices albi aut grossi magni si sunt i vesica: aut tenues parui si sunt i meatib⁹: et alia que oꝫ te scire illic. Et signa que sunt in eo: imo totū si cut illud qd̄ dictū ē in capitulo renū. Et signū cōe i vlceribus renum ⁊ vesice ē mictus sā. ⁊ saniei paula tim ⁊ nō subito: deinde distinguuntur per ea quibus differunt. ⁊ signa quidē apertionis ⁊ scissionis ⁊ cor rosionis ⁊ similium vna sūt in ambob⁹ simul.

Ca. xiii. de curatione.

Oportet vt ipsiō uitent cibaria acuta ⁊ salsa ⁊ acetosa ⁊ vehemētis dulcedinis conuerti bilia ad cholerā ⁊ sumāt cibos delectabiles sibi bo nos: ⁊ illos qui faciunt glutinationē. ⁊ exercitiū qd̄ nocet eis propterea q̄r acuit ⁊ iflamat. si autēꝫ nō fa cit illud tunc est iuuatiuū propterea q̄ꝑ cōfortat mē brum: experire ergo paulatim ⁊ cōsidera in canoni b⁹ dictis i capitulo vlceꝝ ⁊ permuta plrimū eoꝝ ad hūc locum. propter illud cōsidera i eo qd̄ scripsim⁹ de potu generum lactis qm̄ ipsa sunt ſm ꝯbitiones predictas iuuatiua vlceruꝫ meatuū vrine precipue lac equarum. Et scias q̄ꝑ perseueratio in curatione eaꝝ est vt administret̄ in primis mundificatio cū aq̄ mellis ⁊ zuccari decocta cū diureticis ebibita aut i iecta: deiñ ꝯsequēter adhibeāt̄ reliq̄ me⁹. Et si illō qd̄ mingitur est fuscū: oꝫ vt iniiciat̄ illud quod subtiliat̄ a cinere arboris fici aut cinere arboris quercus: aut cinere arboris secha donec mūdificet̄ vltime. Me dicine vero que ad ipsā bibūt̄ sunt sicut alessius cuꝫ oleo ro. ⁊ sicut lac asi. ⁊ capri. ⁊ iumētinū potet̄ ſꝫ as siduationē dierū cū quantitate digōnis c⁹ plurimuꝫ sit q̄ꝫtitatis triū. ʒ. ⁊ iā quidē preparatur de ifrigidā tib⁹ stipticis trociscoꝝ de papauere ⁊ troc. alkekēgi pondus aur̄. i. cū aqua frigida. ⁊ de vnguētis bonis quibus comprimēdo fit inunctio ē vt sumat̄ storacis liq̄de pōd⁹. ʒ. i. cū aq̄ frigida ⁊ pinguedis anseris ex tribus vsqꝫ ad. iiii. ⁊ cere albe pondus. ii. sextarioꝝ ⁊ cū eo fiat emplm. ⁊ vnguētū iuuatiuuꝫ ⁊ proprie qū est corrosio ē illud qd̄ ℞. dactilos ⁊ passas ⁊ gal las ⁊ acatiaꝫ ⁊ alumē ⁊ hypoquistidos. Et qñꝫ po nūtur cū eis isopus ⁊ storax. ⁊ qñqꝫ admistratur an te illud vnguētuꝫ in eo in quo ñ ē corrosio sić cera a deps anatis ⁊ oleū roſ. ⁊ administrēt̄ exiccatiua po tando ⁊ iniiciēdo. ⁊ qñꝫ administrātur d̄ istis eisdē cli steria ⁊ administrentur egro super genua recuruo. Et qū nō cōferūt ea que bibūtur ⁊ proprie i eo qd̄ ē propinquius meatui ⁊ cum quo est corrosio: tunc curationes eius sunt iniectiones cum incarnatiuis dissolutis i lacte mulieris de quoꝝ summa sūt troc. de chartis. i. de pāno ⁊ troc. andrulis cū aliquanto merdaségi ⁊ ceruse et amili et calc. ablute. Descri ptio cōpetēs ei: ℞. terre sigillate chimolee cornu cer uini valde adusti partes equales: se. canabis tertiaꝫ ptis istius opii sextā partis et unguēti de cerusa ptes iii sarcocolle pteꝫ et. s. myrrhe turis amboꝝ añ. ii. tertias partis: aggregent̄ oia cū aliquāto oleo roſ. ⁊ cera ⁊ administrent̄ i siriga. ⁊ qñꝫ addit̄ i ea ai istos. ro. pars. i. ⁊ leuius illo ē illud qd̄ fit ex sarcocolla ⁊ amilo ⁊ cerusa qd̄ cum lacte iniiciat̄. Si autē cōfor tet̄ plūbo adusto ⁊ ture tunc ē fortius. Troc. exp tus: ℞. heusistides terrā sigillataꝫ karabe corallum amili se. citro. se. altee se. melonis excorticatū se. apii daucū petroselinū troc. alkekengi. Medicamē ali ud: ℞. se. cucu. se. melonis se. cucur. excor. oium añ. ʒ. v. amili. ʒ. iiii. succi liquiri. ʒ. viii. se. portulace. ʒ. iii. ⁊. s. ⁊ amigdalaꝝ dulciuꝫ excorticataꝝ ⁊ auellana ruꝫ assataꝝ ambaꝝ añ. ʒ. iiii. granoꝝ pini. ʒ. iii. ⁊. s. se. apii dauci se. eruce granoꝝ mahaleb excorticato rū oiuꝫ ana. ʒ. iii. dragagāti gūmi amigdali se. hyus quiami albi oium añ. ʒ. iii. ciceris nigri. ʒ. x. croci. ʒ. v. conficiātur cum rob ⁊ iformētur troc. ʒ. ii. ⁊ biba tur cū aqua raphani ⁊ aqua apii ⁊ aqua ciceris ni. ⁊ proprie post mundificationē vlceris. Et oꝫ vt mi noretur potus aque. ⁊ qñ dolor fit vehementior ini ciat̄ i eam collyrium al. quod ē ad oculos cuꝫ lacte mulieris. Et iterum semen papaueris ⁊ opiū adeps galline clisterizent̄ aut supponant̄: aut iniiciantur.

Capi. xiiii. de scabie vesice.

Situr scabies vesice ex vstione vrine ⁊ feto re eius ⁊ dolore vehementi cum pruritu ⁊ sedimine furfureo. ⁊ qñꝫ currunt ſm assiduationeꝫ humiditates: ⁊ quandoqꝫ currit sanguis.

Capi. xv. de cura.

Oportet vt administrentur abstersiua mun dificatiua que sūt de exiccatiuis absqꝫ mor dicatiōe ⁊ sint illa penitus fortiora q̄ꝫ ea que sūt i re liquis vlceribus. Et administrentur medicie sca biei renum iniecte in eā ⁊ bibite. ⁊ bibantur ēt gluti nantia infrigidantia sicut mucilago psilii ⁊ se. cydo nioꝝ cū oleo roſ. ⁊ cōferunt ibi dulcis chimi visco si sicut sunt pedes ⁊ res pingues cū oleo amigdali no ⁊ aqua ordei ⁊ frumentū coctuꝫ cū carne auiuꝫ ⁊ grana lactis sicut lac asi. ⁊ capri. ⁊ ouiū ⁊ vaccinū ⁊ assiduatio mundificatōis corporis.

Ca. xvi. de congelatiōe san. in vesica.

Significāt ipsā q̄ꝑ accidit angustia ⁊ resisten tia seu tolerātia syncopis ⁊ frigus extremi tatū ⁊ paruitas anhelitus ⁊ pulsus cum frequentia ⁊ sudor frigidus et nausea et quādoqꝫ ē cū ea rigor cū antecessione mictus san. aut percussionis aut ca sus super vesicam.

Capitu. xvii. de cura.

Cura illius ē cura lapidis et sufficiēs labor et qñqꝫ i ipsa potare sirupum acetosum et vt euomat cum eo calido et prope squillitico et pro prie cuꝫ aliquantulo cineris ligni fici: aut in quo de

cocta sunt icisiua et medicie lapidis. et quādoq; inii ciunť i vesicā coagulum leporis et medicine ad lapidē. et fit vt sedeat i tina i qua decocte sunt herbe que sunt ad lapidē: ⁊ de illis que laudantur ad ipsaꝫ ē sumere in potu de carpobal. pōdus. ʒ. ii. aut tantūdē ligni peonie: aut granoꝝ peonie: ⁊ proprie cū aqua ligni eiꝰ: aut tātūdē de blacte bizantie: aut auř. i. de cordumeni cū aqua calida aut cū aceto vini ⁊ oleo omphacino. ⁊ oxymel acetosū squillitricū a me magis diligitur q̄ȝ acetū. In aceto. n. est icisio ⁊ mel resoluit ⁊ abstergit. ⁊ iteꝝ sauine ⁊ basce ⁊ ammoniaci ⁊ rubee ticture partes sumantur equales ⁊ fiāt ex eis pilule similes auellanis de quibꝰ. iiii. pillule i potu sumātur cum aqua de radicibus ⁊ iniiciantur in iniectoriis: aut agaricū aut siseleos: aut. ii. auř. assce: aut aristol. lō. ¶ Et de habentibus proprietatē sūt epar asini ⁊ fel testudinis ⁊ coagulum leporis ⁊ ꝓprium i ipsa ē lignum vitis. ⁊ abrotanū i hoc ē iuuatiuū ⁊ lac ficus exiccatū qū de eo iniicitur aliqd puū ⁊ admīstratur de eo embroca ponderis. ʒ. ⁊ de exiccato iteꝝ cum aliqua de aquis. Et silr embroca ex pondere auř. coaguli leporis. ¶ Aque vero in quibus potanť medicie iste sunt sicut aqua ciceris nigri ⁊ aqua albasce ⁊ aqua cineris ligni fici ⁊ aqua cineris ligni vitis ⁊ ligni abrotani ⁊ decoctio abrotani cum vino.

¶ Capitulum. xviii. de dissolutiōe vesice ⁊ mollificationē eius.

Accidit dislocatio eiꝰ ex remotione ipsius a loco suo. Et accidit mollificatio eius ꝑꝑ exitum vrine absq; voluntate. Et dislocatio quidē fit cā humiditatis ⁊ causa vētositatis ⁊ cā percussiōis super dorsū: aut propter casuꝫ ⁊ multotiens fit propter causas mollificationis notas ⁊ sequitur mollificationem ⁊ dislocationē qñꝫ difficultas vrine: Et qñꝫ iuoluntaria emissio vrine fꝫ illud qd̓ accidit lacerto de tensione et dislocatione.

¶ Capitulum. xix. de cura eius.

Facte quidē a percussione ⁊ casu curatio ē difficilis et fit propter reditioneꝫ ⁊ constrictură cū medicinis calefaciētibus exiccatiuis quas dicemus. Facte autē a complexione paralytica cōfert eūo materierū phlāticaꝝ subtilis ⁊ prohibitio ab eo qd̓ generat eas. ⁊ regimen habentium paralysim i eo quod comeditur ⁊ bibitur ⁊ motu ⁊ aliis. Et confert ei vomitus si sit cum hellō albo. ¶ Qd̓ si vrina egrediať absq; voluntate oꝫ vt administres stipticitatē vehemētius faciētia ⁊ nō mollificēt plurimū imo aggregent inter resolutionē ⁊ constrictionē ⁊ fm comparationē curationū paralysis. Et sumat oē quod ingrossat aquositatē ⁊ ipinguat eaꝫ ⁊ grauat san. laudabilē ⁊ calidū ⁊ grossum: sicut alfeludeꝫ. Sed si vrina ē cū dispositōne sua: aut ad difficultatē decliuis: tunc audacia ad mollificantia cuꝫ quantitate aliqua cuꝫ resolutione bona ⁊ icisiōe vltima ē audacia necessaria. ⁊ de potibꝰ conferentibꝰ oibus spēbus eius que sunt ex dislocatiua ⁊ paralytica sunt tyriaca ⁊ mythridatū ⁊ sagzenea ⁊ bōrusia ⁊ diacurcuma ⁊ coquium. ⁊ iteꝝ flos clacoben ⁊ ciperi: ⁊ tus simul ⁊ singulariter almabaleb. ⁊ iteruꝫ succus se. rute humide aut flos eius decoctus i vino: et iteꝝ agnus castus et semen eius et opoponacū et cyminū. Et qñꝫ confert et proprie ei cū qua ē difficultas vt bibat ex corticibus melonis sicci pugillū vnuꝫ cū zuccaro. et de eis q̄ currūt cursu eius et proportioñanť ad ꝓprietates sunt testiculi leporis sicci qui cū vino odorifero bibantur: aut guttur galli aduratur ⁊ detur in potu in ieiunio in aqua tepida. ¶ Medicine autē que iniiciunť sūt sicut oleum de ruta. ⁊ oleū costinū ⁊ oleum laurinū ⁊ oleuꝫ nardinū ⁊ oleū sambacinū ⁊ oleū cucu. asi. ⁊ oleuꝫ de pino cū quibus permixta sint ea que sūt sicut castoreum ⁊ sicut assa ⁊ galbanū ⁊ opoponacū. Et ista iterū conueniunt si sunt inuncta super emūctuoria ⁊ mirac ⁊ proprie oleū tesisie permixtū cū seibꝰ subtilibꝰ odoriferis. Empla vero sint ex medicinis calidis ⁊ i quibus est stipticitas aliqua sicut ciperi cinnamomū bdellium spica ⁊ myrtꝰ cū camemilla ⁊ sceha ⁊ mel. ¶ Et qñꝫ curatur ēt cū clisteribꝰ calefacientibus factis ex centaurea ⁊ colloquintida ⁊ alkerua ⁊ aliis ex oleis calidis predictis. ⁊ natatio in aqua calida maris ⁊ balneatio in aquis thermaruꝫ sunt iuuatiue valde ad illud.

¶ Capi. xx. de doloribus vesice.

Sunt ex causa malitie complexionis diuerse ⁊ ex lapide et vlceribꝰ et ex scabie et apātibus et ventositate. Et iā sciuisti oē capitulum et curationē eius et multotiens fit ex significatione crisis expectate cū vria. Et dolores qdē vesice multiplicātur qū sufflat septētrio qū i vesica ē dolor. et dicit ꝙ qñ apparet i habēte ipsū sub ascella eiꝰ sinistra apa sicut cydoniū et accidit illud i die. vii. moritur. xv. die et proprie si accidat ei profundus somnus.

¶ Ca. xxi. de debilitate vesice.

Debilitas vesice qñq; accidit ēt ex parte cōplexionis cuius plurimū ē frigus et ex parte apostematis duri nō tolerās vrinā plurimā et desideraś euacuare eaꝫ. Et qñꝫ debilitatur lacertꝰ eius i adiuuando ad euacuandum soluendo seipsū. et ē ex agregatione duaꝝ reꝝ distillatio nō dilatata.

¶ Ca. xxii. de ventositate i vesica.

Quandoq; ē retenta: et qñꝫ ē permutabilis Et causa i hoc sunt cibi iflatiui. et plurimū eius ē humiditas i vesica cuꝫ debilitate caliditatis.

¶ Capituluꝫ. xxiii. de signis.

Signuꝫ ventositatis est tensio sine grauitate et proprie qum permutat.

¶ Capitulum. xxiiii. de cura.

Magis iuuatiua curationū eius post abstinētiam ab iflatiuis ⁊ malitia digōnis ē vt bibat oleū de kerua cuꝫ aqua radicū ⁊ liniat pectinē cū oleis aromaticis resoluētibꝰ et gūmis calidis: et emplēť cū ruta et camemilla et aneto cuꝫ re forti de castoreo et assa aut muscho. et iniiciāť ista olea cū aliquātulo castorei i vgā: aut iniiciāť i ipsaꝫ succꝰ rute cū muscho aut oleū de ben cū muscho et gallia i oleo sambacio. et recordare eiꝰ qd̓ dictū ē in ca. renū ꝙ renes et vesica qñ sūt dolorosi aut egri ñ appropinquēt pilulis de semibꝰ et augmenteť in renibus et vesica dolor cū attractione neq; stupefaciētia: immo aqua tepida per quantitatē qua nō attrabat neq; stupefaciat aliquid.

¶ Tractatꝰ. ii. de nocumentis q̄ accidunt vrine.

¶ Ca. i. de qualitate exitus vrine naturalis.

Vesica expellit vrinā: qñ constringit super eā ex oibꝰ lateribꝰ et cōprimit eā ⁊ dilatat lacertū suuꝫ qd̓ ē sup ipsiꝰ orificiū ⁊ cōprimit lacertuꝫ mirach.

¶ Ca. ii. de nocumētis vrine.

Ista sunt ardor vrine ⁊ difficultas vrine et
retētio ei⁹ ⁊ iuoluntaria ipsius emissio de c⁹
sūma sūt multitudo eius ⁊ ipsius distillatio ⁊ diabe
tes. ¶Ca. iii. de ardore vrine.

Cause ardoris urine sunt aut acuitas urine
⁊ e⁹ bauracitas pp cām cōplonalē: aut cā d
fect⁹ eius quod preparatū ē ad tēperādā ipsā ⁊ ē hu
miditas preparata i carnibus glandosis que sunt il
lic. Ipsa. n. currit super meatū ⁊ glutinosū eū facit ⁊
miscet vrie ēt ⁊ equat eā. qū ergo finitur deficit loco
glutinatio ⁊ vrine eūo ⁊ equatio: q̄re accidit ardor.
⁊ ex illis que adiuuāt ipsū ē multitudo coitus. Iste
n. hūiditates qn̄ egrediunt̄ cū coitu ⁊ ꝑ vicitatez sp
matis exitu plurimo: Et itez egritudines eliquātes
corpus: aut vlcera que sūt i meatib⁹ vrine ꝓpinq̄ vir
ge ⁊ scabies que adustionē facit. Et signū quidē po
ris ē acuitas vrie ⁊ nō sit sanies. ⁊ signū secūdi ē sā.
generatio ⁊ saniei. ⁊ multotiēs ꝑducit primuz ad se
cundū: sm̄ q̄ sciuisti in eis que preterita sūt. Primū
igitur ē sicut antecedēs secūdi sicut flux⁹ vētris cho
lericus ē quasi antecedēs vlcerū intestinoꝝ.

¶Ca. iiii. de curationibus.

Si ē cū san. ⁊ sanie tunc eius cura ē cura vl
cerū vesice ⁊ partiū eius ⁊ illud iā dictū est
Descriptio competēs ad illud: fiant troc. sm̄ hunc
modū: sumat̄ se. melonis citro. granoꝝ cucur. oiuz
ana pōdus. ʒ. xx. turis gūmi ⁊ san. dra. oiuz an̄. ʒ. x.
opii. ʒ. iii. se. apii. ʒ. i. detur potu cū aq̄ de papauer̄: sit
q̄z dos. ʒ. ii. postq̄z de eis facti fuerūt troc. ¶Et si nō
fuerint vlcera nz sanies tūc melior cura e⁹ erit exube
ratio vrine cōsequenter extrahendo superfluitates
cū solutione subtili s̄z q̄ sciuisti in capitulo egritudi
nis renū: ⁊ vomitus ⁊ cibi humectantes infrigidan
tes ex cibariis ⁊ olerib⁹ ⁊ fructib⁹ ⁊ deuitatio ois sal
si ⁊ acuti ⁊ vehemētis dulcedinis ⁊ dimissio laboris
⁊ coitus. ⁊ de eis que cōferunt ē potus mucilaginū
⁊ iniectio eaꝝ: sicut ē mucilago se. almaru ⁊ mucila
go psilii: ⁊ mucilago se. cydonioꝝ: ⁊ aliquid de pa
pauere et semina diuretica frigida. et detur in potu
totū illud cū aqua fr̄a. et admistret̄ kisch ordei et aq̄
eius iterū et oua sorbilia et cib⁹ factus ex cucur. et ci
b⁹ fact⁹ ex mes: aut cū eis que sūt sicut oleū amigda
linū: aut cū pullis et gallina pingui. ¶Et si cā in eo
ē exiccatio accidēs glādulis: tūc cura ei⁹ ē humecta
tio eius ⁊ dimissio eius qd̄ excitat ex coitu. Et de in
iectionib⁹ vsitatis in hoc ē mucilago psilii ⁊ mucila
go se. cydonioꝝ ⁊ gūmi ⁊ cerusa ⁊ albugo oui recē
tis ⁊ lac mulieris ⁊ iniiciatur i eā. ¶Et de expertis
ē: ℞. lapidis hematis. ʒ. vi. lactis mulieris femellam
lactantis. ℥. i. tere terēda ⁊ simul misce ⁊ per foramē
v̄ge per siringā mitte. ⁊ qn̄z sufficit iniectio albumis
oui solū aut cū aliquo diuretico ⁊ lac muliebre non
currēs ⁊ lac caprinū. ⁊ qn̄z sufficit iniectio albumis
oui solū: aut cū aliquo diureticorū ⁊ cū olō ros. et
qn̄z ponunt̄ in eo stupefacientia. nā si dolor ē vehe
mens ⁊ proprie quz mingitur sanies: tunc non ē ex
cusatio quin ponatur in eo qd̄ iniicit̄ aliquid de stu
pefacientib⁹: ⁊ sm̄ descriptiones predictas i ca. vlce
ruz. ¶Descriptio bona: ℞. cortices papauis ⁊ ami
lū ⁊ succū liquiricie ⁊ sumat̄ ex eis quod iniiciatur:
⁊ si indigeat confortatione ponat̄ in eo aliquid opii
⁊ se. hyusquiami albi.

¶Ca. v. de paucitate vrine.

Fit propter paucitatem potus aut multitu
dinem raritatis: aut multitudinem fluxus ventris:
aut propter debilitatē renū in attrahēdo: aut epatis
in discernēdo ⁊ mittendo aquositatē sicut fit in cace
sia ⁊ hydropisi.

¶Ca. vi. d̄ difficultate vrine ⁊ eius retentione.

Difficultas vrine: aut fit propter cām in vesi
ca ipsa ex debilitate ⁊ sequitur cōplexionē
malā ⁊ proprie frigidā sicut accidit i multi
tudine flatus septētrionis: aut apa: aut alia: q̄ nō ꝑ
transit apud expulsionē eius dn̄ium super vrinaz vt
extrahat eam exprimēdo sm̄ q̄ se habet res natura
lis. Et fortasse ē cā i ea frigus: aut color deforis: aut
percussio aut retētio vrine plurime: aut fit pp cām i
meatu qui est collum vesice ⁊ caput virge. aut fit ꝓ
pter causam in virtute aut propter causam in instru
mēto qd̄ ē lacert⁹: aut propter cāz mēbri mittentis
aut pp cāz i vria: ¶Et cā qdē i meatu: aut ē primiti
ua: aut per cōitatez. Primitiua autem ē oppilatō i
ipsomet. aut per cōitatem: et oppilatio in ipso aut ē
cā apatis calidi aut duri in ipso: aut rei grosse sicut
humiditatis: aut rei inuiscate ⁊ saniei. Et multotiēs
qdē fit sanies cā oppilatōis aut lapis: aut vētositas
repugnans: aut verruca aut icarnatio vlceris: aut ꝓ
pter cōstrictionē ex frigore: aut pp ꝯstrictionē ex ca
lore vehemēti sicut accidit i fe. adurētibus i egritudi
nib⁹ liquefactōis. Et qn̄z fit cā vlceris. ⁊ qn̄z fit cā tē
sionis que accidit ei vehemētis oppilatiōis aut sani
ei. Et multotiens fit tēsio cā oppilatōis sicut accidit
ex difficultate vrine ⁊ retētōe eius illi qui superfluit
i retinendo vrinā. nā figitur i vesica ⁊ cooperit̄ mea
tus. ⁊ retentio qdez fit i nocte pp sōnū ⁊ i die ꝓpter
occupatōez. Et ille i quo fit oppilatio sm̄ cōitatem
ē sicut si sit in intestino ⁊ matrice ⁊ in sumine apa ca
lidū aut durum: aut sunt in eo fex sicca: aut pbl̄a pli
mū extēsiuū: aut ventositas repugnās aut extēdēs
aut apa in ano icipiēs aut cā tenasmō: aut icisio he
morroidaꝝ: aut fistulaꝝ: aut dolor hemorroide: aut
ragadie dolorose: aut sicut si sit i partib⁹ inferioribus
dorsi apostema aut torsio. Et sicut si accidat testicu
lo eleuari ad mirach: q̄ cōꝑmat meatū ⁊ extrahat
ipsū ad superiora ⁊ ꝯstrigat ipsū ⁊ difficilē facit exi
tū vrine ⁊ dolorē faciat ⁊ egrediat̄ paulatim. ¶Et
qn̄q̄z ē cā vrine difficultatē faciēs ⁊ retinēs dolor ꝓ
pter vlcera in meatu sine oppilatione ⁊ sine apate: q̄
re quotiens vult mingere dolet ⁊ q̄re nō exprimit mi
ctor vesicā suā cuz lacerto vētris fugiēs a dolore et
proprie qn̄ est cum hoc in lacerto debilitas aut spas
mus ⁊ que sunt his similia. Et qum studet in seipso
mingit vrinā suaz naturalē in quantitate ⁊ qualitate
⁊ sedatur dolor: et similiter conuincitur dolor. ¶Et
qn̄z habens hoc ē cum difficultate vrine patiens di
stillatōez eius: quare qū egreditur paulatim alleuia
tur dolor ⁊ tolerat. Causa autē in virtute: aut ē i vtu
te sensibili: aut motiua: aut i naturali. ¶Et facta cā
virtutis sensibilis est vt sit ingressuz sēsuz vesice: aut
lacerti eius nocumētū: quare nō suscipiat ab expul
siua expulsionē forte aut expulsionē oio: aut sit igres
sū principiū hoc nocumētū: sicut quod accidit i ka
rabito ⁊ lethargia de obliuione ⁊ paruitate sensus.
¶Et facta causa virtutis motiue ē vt nō sit lacerto
vt soluat seipsū ⁊ moueatur a sua ꝯstrictione ad dila
tationē suam existens auarus a sua dilatatione ⁊ vt
sit lacertus ventris non obediēs virtuti sue ad hoc
vt premat in vesica propter debilitatē virtutis: aut ꝓ

ptēr dispositiōʒ in eo de tensione ⁊ similib⁹ ¶ Et scā
cā v̓tutis naturalis ē sicut si debilitetur v̓tus expulsi
ua propter malitiā cōplexionis diuerse calide ⁊ est
ſm minus ⁊ frigide ē ſm plurimū ⁊ cum materia: si
cut est calida cum acuitate vrine ⁊ frigida cū hume
ctātib⁹ mollificantibus aut extēdētib⁹. Et qñʒ est cā
huius debilitatis accidens electio nature in retinen
do quare debilitatur virt⁹ expulsiua. ¶ Facta auteʒ
propter cām in lacerto: aut ē nocumētū cōplexiona
le aut apā: aut nocumētuʒ nerui ex spasmo aut mol
lificatione ⁊ destructione virtutis motus propter p
cussionē aut casum aut alia: aut in ipso aut in princi
pio eius ex ramis nerui aut nucha aut cerebro. Cā
v̓o mēbri mittentis facta ē vt sit i renibus apā calin
aut duꝝ aut lapis aut debilitas attractionis coruʒ
desuper: aut debilitas expulsionis ipsoꝝ ad inferio
ra: aut sit epar ipotēs lenificandi materiam ⁊ mittē
di eā ad dispōnes hydropicas. Et hec quidem dis
positio exponetur tibi: si posuerim⁹ ipsaʒ ca. singula
re: aut posuerimus ipsā de genere paucitatis vrine.
Facta autē causa vrine ē vt sit calor faciens dolorē.
¶ Et expertum quidē est i pluribus hominibus ⁊ di
ctum est q habet difficultatem vrine ⁊ aduenit post
ipsam tenasmon moritur in .vii. nisi accidat feb. ⁊
prouocationem plurimam faciat. ¶ Et scias ꝙ qñ
qꝫ accidit post ardorem vrine ⁊ remotioneʒ eius ex
iccatio in glādula super qua lubricat vrina ⁊ perdu
cit ad difficultatē vrine ⁊ retentioneʒ eius: quare oʒ
vt administretur humectatio vt non accidat illud.

¶ Ca. vii. de signis.

SIgna quidē eius cuius causa est frigus cō
plexionis ē albedo vrine cuʒ grossitudine
aut tenuitate: ⁊ mltitudo necessitatis surgē
di ad mingendū ante illud: ⁊ multitudo balneatio
nis ⁊ sensibilitas frigoris ⁊ vacuitas a reliqs signis
Signū vero eius c⁹ cā ē caliditas ē acuitas vrine et
inflāmatio que sensu percipiuntur. ⁊ si cā ē ꝯstrictio
a frigore significat iuuamentum proueniēs ex mol
lificatione. Et si est a liquefactione ⁊ febrib⁹ aduren
tibus significat ipsā iuuamentū humectatiōis: ⁊ ite
rū de signis eius est ꝙ paruʒ nō egreditur ⁊ multū
est facilioris exitus: propterea ꝙ humectat madefa
ciendo meatum ⁊ dilatando ipsuʒ. ¶ Signa auteʒ
eius que est cā apostematis in vesica aut i membris
ei vicinis aut exiture iam sciuisti in illis que preterie
runt. ⁊ nos determinauim⁹ vnicuiqꝫ eoꝝ ca. stans p
se. ¶ Amplius de differentia inter difficultatem fac
tam ex apāte ⁊ factaʒ ab aliis est ꝙ apostemosa ac
cidit paulatim nō subito nisi sit res magna valde: ⁊
scitur ꝙ illa que fit ab oppilatione apud vesicā pro
pter egritudinē in ea aut coartationem eius cuʒ ap
podiatione vesice ⁊ eius inflatiōe ⁊ tensione eius: ⁊
illa que est causa membri mittentis est vt non sit i ve
sica appodiatio ⁊ inflatio. Et oēs spēs oppilatiōis
que accidunt in vesica ex ipsa aut ex coartatiōe sūt
cum dolore. ⁊ cognoscitur apostema oppilans p il
lud qd̓ sciuisti. Et cognoscit̃ res oppilans absꝫ apā
te p siringā ⁊ illud qd̓ ipsa extrahit de sā. aut humo
re aut p illud qd̓ stat in facie ei⁹ ⁊ nō dimittat ipsā in
cedere ex verruca aut lapide aut incarnatione. ¶ Et
lapis quidē scitur p signa ei⁹ ⁊ propterea ꝙ siriga tā
git rē durā valde. ¶ Et san. quidē aut hūor cogno
scit̃ iterū per vrinā preteritā. Et sā. ipse qñʒ cognosci
tur p signa cōgelatōis sā. i vesica ⁊ ex citrinitate colo
ris ⁊ paruitate pulsus ⁊ āhelitus ⁊ frequētia ambo
rū ⁊ sudore frigido ⁊ febre ⁊ rigore ⁊ nausea ⁊ ē ma
lus a quo paꝝ fit euasio. ¶ Et humor qdē grossus
cognoscitur iterū ex grauitate sensata si ē ei sūma de
qua sit curandū ⁊ si egreditur in vrina humor gros
sus crudus. Illius autē que ē a frigore constringēte
aut calore solidū faciente cause propinque ⁊ antece
dentes sunt significatiōes. ⁊ signū eius que fit ex vē
tositate ē tensio sine grauitate. ⁊ qñʒ ē cū permutatō
ne. ⁊ qñʒ est retēta in vesica. ⁊ signū eius que fit ex de
bilitate sensus ē vt non sentiat mordicationē vrine.
¶ Et signū eius que fit ex debilitate expulsiue ē vt
cōprehēsio educat vrinā cū facilitate. Et signū mol
lificationis lacerti est debilitas prouocationis absꝫ
clisterib⁹ ⁊ ut sentiat ꝙ res extrinseca nō ē iobediens
mēbro ⁊ cōpressio educit eā. Et signū spasmi lacerti
est vt paꝝ qd̓ egreditur egrediatur cū compressiōe
¶ Et factā propter debilitatē renū significat illd̓ qd̓
preteriit de signis eius: Et silr factam causa lapidis
⁊ apostematis ipsius. Et ad vltimū si grauitas ⁊ do
lor sūt ex pte renū tūc egritudo ē illic. Et si sūt signa
apostematis tūc in ipsa ē apā. ⁊ si ē illic grauitas ve
hemēs valde: tunc illic ē vrina retenta. ⁊ si ē minor il
la: tunc illic ē humiditas pura cum apāte aut absqꝫ
apāte. si autē non ē grauitas sed dolor extensiu⁹: tūc
ē ventositas in renib⁹. ¶ Et qñqꝫ est vēter leuis ⁊ tñ
sūt signa oppilatōis renū ⁊ vesice ⁊ debilitas vesice
⁊ alioꝝ iuenta tūc cā est debilitas attractionis renū
¶ Et signū facte cā doloris accidentis ex vlcere aut
acuitate vrie ē ꝙ tolerātia doloris educit vrinā ⁊ se
dat dolorē: ⁊ silr nō iuenit̃ aliqd q̃ ipsa fiet vlcerosa
⁊ erit cū signis vlceꝝ ¶ Et signa facte ab exiccatiōe
hūorositatis i mēbris glandosis sūt antecessio causa
rum eius predictaruʒ ⁊ ꝙ humectatio facit effluere
vrinam.

¶ Capi. viii. de cura nocumenti vrine.

SI cā ē hūor aut sāies tūc oʒ vt curet̃ cū api
tiuis ⁊ diureticis fortibus que sciuisti si nō
timet̃ ꝙ res sit maior q̃ʒ vt cadat in ea diureticū: de
inde qū administrat̃ faciat descendere saniē aliā ad ve
sicaʒ ⁊ augmentet dolorē ⁊ tēsionē ⁊ nō extrahat ali
ud. ⁊ aqua rephani fortē hʒ ipressioneʒ in hoc capi
tulo: ⁊ tantū valet ꝙ oʒ vt ipsa sit cōdimentū cibi. ⁊
silr aqua ciceris ni. ¶ Diuretica vero sūt sicut petro
selinū ⁊ āmoniacū ⁊ myrrha ⁊ rubea ⁊ amomū et
cost⁹ ⁊ siseleos ⁊ acor⁹ ⁊ anisū ⁊ semē e⁹ ⁊ totū illd̓ i a
q̃ raphāi decocti: aut aq̃ ciceris ni. aut i aq̃ albasech
aut i succo apii ⁊ feniculi ꝓpe cāpestris. ¶ Et oxy
mel squilliticū ē iuuatiuū valde. ⁊ tyriaca ⁊ mithri
datū sūt vehemētis iuuamēti ⁊ diacurcuma ⁊ hōru
sia ⁊ diakebid regū. ¶ Infātib⁹ āt dentur illa lactanti
bus eos: aut dentur ista in lacte matrū. ¶ Cōfectio
diuretici fortis: ℞. sauīe assari amōi ameos petro. se.
apii rubee tictur̃ amigdale amare spice oīum añ. ʒ.
xx. se. melonis. ʒ. x. corpoꝝ cantaridarū abscissis ca
pitibus ⁊ alis. ʒ. i. resoluatur ammoniacum cum tri
plicato subtili: ⁊ fiant ex ei pilule vt auellane: de qui
bus sumantur vsqꝫ ad. ʒ. iii. ⁊ iterum medicamen de
sauina ⁊ assa predictum in capitulo congelationis
san. i vesica bibitum ⁊ iniectum. Et quādoqꝫ ponū
tur medicine in quibus ponuntur castoreum ⁊ eu
forbium. ⁊. ʒʒ. ⁊ piper longum ⁊ oleum balsami. et
qñʒ ponūt̃ i eis opiū ⁊ semē hyusqami al. cā dolo
ris ⁊ tu videbis eas i antidotario. Et oēs medicine

que ꝯferunt ad lapidē ꝯferunt ad hoc ⁊ ad plures
spēs silr a calore ⁊ frigore postq̄ȝ fuerit san. aut vlcꝰ:
⁊ sunt sicut cinis scorpionū ⁊ lapis spongie ⁊ cinis
vitri. ⁊ de illis que ꝓprietatē quādā hn̄t sm̄ ꝙ dr̄ est
vesica damule exiccata de qua. ʒ. iii. in vino odorife
ro bibant. ⁊ iter̄ cācri marini adusti pondus. ʒ. ii. bi
bat ⁊ ꝓprie a pueris. ⁊ iā diximus medicinas alias i
curatione eius: cuius cā est frigꝰ vesice: ⁊ oȝ vt legāt
iter̄ in hoc loco. ¶ Facta āt cā ꝯgelatōis eiꝰ qd̄ iui
scatū est in vesica curat cuȝ eo qd̄ dictū est in ca. cō
gelatiōis eius qd̄ inuiscatū est in vesica. ⁊ qn̄ȝ admi
strant empl̄a ex istis medicinis cū aq̄ rhaphani. ⁊
qn̄ȝ linit cū tyriaca ⁊ mastice ⁊ hōrusia ⁊ diacurcūa
⁊ diakebid regū. Et qn̄ȝ necessarie sunt embroce for
tes accepte ex eis que sunt sicut synapis ⁊ pullegiuȝ
cū fimo colūbino: ⁊ iter̄ ex baurac ⁊ piretro ⁊ syna
pi. Empl̄m exptū bonū: ℞. baccar̄ lauri ⁊ alumis
amomi meliloti farine ciceris ni. camemille oīm an̄
ʒ. x. dauci se. rhaphani se. apii hortulani ⁊ montani
oīm an̄. ʒ. vii. fiat ex eis ēpl̄ȝ cū oleo balsami: aut cū
oleo lilii. ꝯficiant cū aqua caulis armeni. Confectio
vnguēti boni: ℞. serapini bdelii oppoponaci acori
ptes equales: de quibus fiat vnguētū cū adipe ana
tis ⁊ cera citrina ⁊ oleo de lilio. Et de iniectionibus
est iniectio facta ex galbano storace oppoponaco ⁊
pipere. ⁊ qn̄ȝ ponit in ea assa. ⁊ si cā fuerit lapis cure
tur lapis vbicūqȝ fuerit. Et si cā fuerit veruca aut ca
ro orta: aut incarnatio: tūc curatio erit cū tinis mol
lificantibus ⁊ oleis mollificatiuis scitis in ca. vesice:
Et abstinentia ab acetosis ⁊ stipticis: ⁊ fortasse ꝓde
rit: ⁊ fortasse nō ꝓderit. Et si cā fuit apa curet apa ⁊
mollificet ⁊ liniat: ⁊ admīstret tyriaca in balneo aq̄:
⁊ linientia ex quibꝰ fiat empl̄m ⁊ iniecta supposita i
ano. ⁊ minoret potū aque ⁊ dimittat stiptica: ⁊ ꝓhi
beat cibus saltē duobus diebus. Et quȝ leuitas est
apatis iaȝ descendit vrina cū cōpressione ⁊ expssiōe
post multitudinē mollificatōis lenificatōis. ⁊ caulis
⁊ allea ⁊ cepe ⁊ porri decocti elixatōe iuuātes sunt i
hoc ca. pl̄m: qū fit cuȝ eis empl̄m. Et phl̄omia basi
lice est de illis que magis necesse est p̄mittere: deind̄
ex saphena. qn̄ȝ ei ꝓuocat cuȝ ea vrina. ⁊ quȝ cā fuit
frigus ⁊ stipticitas: curet curatiōe malitie cōpl̄onis
fr̄e. ⁊ si fuit calor curet cū oleis tēperatis ⁊ fr̄is i qbꝰ
est lenificatio ⁊ mollificatio sicut oleuȝ viol. ⁊ oleuȝ
de cucur. permixtū cū oleo anetino ⁊ camemillino.
⁊ si fuerit illic siccitas etiā admīstrent tine ⁊ olea mol
lificantia ⁊ cibi hūectantes ⁊ regim̄ cōualescentium
⁊ balneuȝ. ⁊ si cā fuit palysis curet cura eius. Qd̄ si
cā fuerit spasmus lacerti curet curatōe spasmi p̄dicti
in ca. suo. ⁊ si cā fuerit ꝯpl̄o fr̄a curet cuȝ oleis cal̄is
⁊ cōfectionibꝰ calidis que sciuisti. ⁊ de illis que ꝯfert
ad illud ⁊ ad paralysiȝ est vt sumat fimi columbini
siluestris pondus. ʒ. i. ⁊ bibat cū vrina pueri. ⁊ ꝓuo
cat vrinā stercus muris pondere aur. i. in aq̄ decocti
onis aneti. Et qn̄ȝ iniicit mumia aut pondus. ʒ. i. vē
tris arachamathi cū eadeȝ mensura salis indi cū aq̄
calida. ⁊ ꝯfert ei potus balsami cū aqua ca. ⁊ tertia
ʒ. i. asse in lacte asini. ⁊ hoc etiā cōfert ei q est ex hu.
grosso. ¶ Facta aūt a calore curat cū semibꝰ frigidis
⁊ sem̄ lactuce bibit cū vino pmixto ⁊ aqua granati
acetosi. Si v̄o fuerit a casu aut pcussiōe iā apa faciē
te: aut nō apante: aut remouet aliqd: tūc curatio est
phl̄omia in p̄mis ⁊ mollificantia tēperata ⁊ tine ⁊
studere in hoc vt mingat. ꝙ si mixerit san. plȝ: tūc re

tinebis eū cū troc. de karabe q artificiose fiūt cū ol.
nuc. ⁊ si timeat ꝙ accidat aliqd qd̄ iuiscet tunc cura
ip̄m cū cura eius qd̄ est iuiscatū congelatum. Qd̄ si
illud qd̄ est inuiscatū fecerit oppilationē: tunc curet
oppilatio facta ex iuiscatione: ⁊ iā dictū est illud. ꝙ
si cā fuerit ventositas curet cura ventositatis vesice.
Facta v̄o causa doloris ꝓhibentis curat cū admini
stratōe stupefacientiū ⁊ iniectione: deinde cū decessi
one vrine: ⁊ post illud admīstret cura vlceris aut cu
ra equationis vrine acute cū cibis ⁊ herbis p̄dictis
Et qn̄ȝ iniiciunt glutiationē facientia inter acuitatē
vrine ⁊ nocumentū eius in meatu sensibili. ¶ In fa
cta āt ꝓpter debilitatē sensus curet p̄ncipiū si fuerit
egritudo ꝓcedens a p̄ncipio: aut ip̄e lacertus ⁊ vesi
ca cū medicinis habētibus virtutē albeȝahar q̄ sūt
tyriaca ⁊ mitridatū ⁊ vnctiones ⁊ iniectiones ꝯuēi
entes vlceribus sicut oleū sābacinū ⁊ oleū de lilio ⁊
oleū narciscinū ⁊ oleū de croco ⁊ oleū de balsamo
ꝓp̄e. ⁊ admīstrent empl̄a ex foliis arbor̄ ⁊ fructuū
⁊ oler̄ dilector̄ spiritui aiali sicut folia malor̄ ⁊ mē
ta ⁊ ruta. ⁊ admisceant cū eis medicie expergefaciē
tes valde: sicut semē albarnel ⁊ semen rute mōtane
deinde empl̄etur cum eis pecten. ⁊ si fuerit pp debili
tatē expulsiue altera ꝯpl̄onem dn̄antē ⁊ egritudineȝ
debilitantē cū eo qd̄ scis ⁊ cura. ⁊ illius qd̄ pl̄m ē ex
frigore est eius curatio cū eo in quo est calefactio ⁊
stipticitas: ⁊ ꝓprie qd̄ dictuȝ est in debilitate sensus.
Et si cā fuerit longitudo retentionis: tunc eius cura
iteruȝ est cum tinis mollificantibꝰ leniētibus: factis
ex semie lini ⁊ fenugreco ⁊ cartamo ⁊ sula ⁊ empl̄is
factis ex istis: deinde vtere eis que sunt vehementis
ꝓuocationis ⁊ siringa ⁊ ole. balsami ⁊ que sunt ei ꝯ
paria sunt maximi iuuamenti hic. ¶ In facta autē
cā renum ⁊ epatis ⁊ intestinor̄ ⁊ dorsi: ⁊ oȝ vt inten
datur intentio illor̄ membror̄: tunc si curatio valet
in eis bene est: ⁊ si non non valebit. Et cū hoc neces
sariuȝ est admīstrare mollificātia ex tinis ⁊ empl̄is ⁊
iniectionibꝰ. Et nec̄ia est admīstratio diureticor̄ nisi
timeat ꝙ ip̄a faciant descendē inām plimā. Et scias
ꝙ lac est res magis ꝯueniens eis: qū nō est fe. Et oī
hora in qua dande sūt pilule sil̄es auellanis de seibꝰ
⁊ nō est fe. tunc ꝯsiliū meū est vt cū lacte i potu sūat.

¶ C. ix. de rememoratione rer̄ facientiū mingere conferentium in pluribus dispositionibus.

Dixerūt quidā ꝙ qn̄ fimus columbinꝰ cum
mumia iniicit facit mingē. Et iter̄ illud qd̄
dictū est in capl̄o curationis oppilationis
grosse: ⁊ qd̄ dictuȝ est in curatione eius que est ex fri
gore. Et dixerunt quidā ⁊ est de illis que iā experta
sumus ⁊ ꝓfuit: fiat suppositorium de sale tabarȝet ⁊
supponat in ano: ꝓuocabit. n. vrinā ⁊ soluet vētrem
Et dixerūt: si intromittat i caput v̄ge pediculus: aut
sumat alcodri qd̄ cadit de lecto: ⁊ forsitan ē illud qd̄
noiatur sisessis ⁊ aligil ⁊ immittat in caput virge ꝓ
uocatur vrina. Et silr si liniant sup ea allea aut cepe
ꝓuocat ⁊ ponat in capite virge cooptura ex croco
Et qn̄ nō est apa: sȝ ē oppilatio q̄litercūqȝ fit ꝯfert in
iectio olei in quo sub sole morante positi fuer̄t scor
piōes albi q nō sūt mali valde cū siringa argēti: aut
adiuuet cū exufflatōe facta p catatir. ⁊ sit ipius admi
stratio inungendo ⁊ in iniectione. Et qn̄ non ꝯferūt
medicine nō est excusatio ingenii alterius ⁊ admini
stratōis alcatatir ⁊ instrumēti quo mingit. ⁊ caue ne
admīstres ea qū apa ē i vesica aut i coartatōe cā ꝓxi

Intromissio nāq3 eoꝝ apat ⁊ addit i dolore. ⁊ sirin
gaꝝ melior est illa q̄ est ex leuioribus corporibus ⁊
magis susceptibilibus flexionis: ⁊ iā3 inueniunt silr
quedā aialia marina ⁊ quedā coria aialiu3 siluestriū
qum aliquo mō p̄parant: deinde sumat ex eis aliqd
⁊ conglutinat glutine casei: ⁊ quādoq3 fit ex plūbo
⁊ stāno ⁊ est bonū etiā. ⁊ si est vehemētis lenitatis fiat
forte cū pauca re ꝓiecta sup ip3 ex massacuia ⁊ mar
chasita: aut cū multitudine liquefactionis ⁊ fusiōis
⁊ ꝓiectionis hirci super ip3. Hircinus ei3 san. est for
tis in his ca. ⁊ cū hoc stringit plūbū: ⁊ tunc o3 vt sit
caput eius duꝝ rotūdū: ⁊ fiant in ipo foramia plura
numero: ita vt qu3 retinet aliqd eoꝝ aliqd arene aut
san. aut hu. grossi sit ei qd iniicitur de medicia aut ꝓ
uocat de vrina penetratio alia ⁊ nō egeat extractōe
⁊ intromissione frequenti. ⁊ aliqn̄ fit ex argento ⁊ re
liqs corporibus. Et qn̄3 p̄parat totū illud ad cliste
rizandū aliqd illi. ⁊ qn̄3 p̄parat ad extrahēdū aliqd
cū eo. Et super illius qd preparat ad hoc vt cu3 eo
clisterizatio fiat super extremitatē apertam solutam
ligat aliquid qd est sicut vagina parua: aut vesica ꝯ
fricata firma ⁊ fundit in medicamē. deiñ impellitur
ſm q impellūt enema: ⁊ est possibile vt fiat sic fit cli
stere electum qd diximus in ca. colice. ⁊ si preparat
ad hoc vt per ipm educatur vrina: tunc necesse ē vt
currat cursu attrahentiu3 ꝓpter cām conuersionis
casus causa vacuitatis. ⁊ illud est qn̄ implet re aliq̄
deide extrahit illa res ab eo cū fortitudine: qr extra
hit post ipa3 vrina prouocata: aut aliud: aut ingeni
ose statuit in eo: aut supra ipm aliqd exprimens de
aere q̄3titatē aliquā. Qū ergo extrahit ⁊ aeri nō est i
troitus: o3 necessario vt extrahat vrina ꝓuocata aut
aliud: ⁊ illud qd implet illā vacuitatē intrinsecā: aut
est lana ordinatoꝝ filoꝝ extenso medio totius cum
filis: ita vt cū impellitur a duab' extremitatib' suis i
spatiū ⁊ cōcauitatē impulsione leui: deinde extrahit
filū egrediat lana ⁊ sequat ipa3 illud qd seqt: aut ē ꝑ
pendicularis penetrās in eo ⁊ suspēsiones ꝯphendē
tia sup ipam cū manica qua remoueat. Haꝝ vo
materieꝝ adminīstratio melior est vt sedeat eger sr ex
tremitatē caude sue ⁊ ꝯprimat anū sbstentatū retro
⁊ eleuet genua sua paꝝ vs3 supra inguina cū aptiōe
inter ea p̄cedēte balneatōe ei' cū tinis mollificantib'
⁊ ipius emplatōe cū vnguentis ⁊ emplis mollificā
tib': deinde intromittat siriga tāta q̄3titate q̄ sit i mē
sura longitudis vge. Et melius qde3 est illud quo e
ducit vrina ois hois ſm virgā eius ⁊ eius amplitu
dinē ⁊ ipius strictura3. Et tu iā p̄cessisti ⁊ linisti cum
ceratis ⁊ ꝓp̄e qū sunt ex oleis ꝓportionalib' intenti
oni. qū ergo peruenit in ipa q̄3titas sicut medietas
vge p̄paret equalis sicut stans cū declinatiōe ad sū
mū: deiñ subtiliet in expulsiōe siringe i meatu vesice
q̄3titate vnius nodi aut duoꝝ nodoꝝ: ⁊ illic ꝑuenit
ad vacuitatē vesice: ⁊ sedat cu3 ea dolor aut minorat
aut sētit q ei' penetratio ia3 ꝑueīt ad mouēdū aliqd
⁊ ad vltimū est penetratio sensata: deiñ redeat virga
ad ptē inferiorē ad suā dispōem p̄mā in p̄patōe sua
aut vehemētius inferius. Qu3 igr feceris illud extra
he aliqd si vis ⁊ impelle aliqd per clistere si vis ipel
lere illud. Et ad vltimū o3 vt studeas ne excoratō3
faciat ⁊ sit ſm tarditate3 ⁊ facilitatē nō cū dolore.

C.x. de distilatione vrine.

Aut fit ꝓpter cām in vrina: aut pp cām in in
strumentis vrine: aut in corpe ipius vesice:
aut ꝓpter cām in p̄ncipiis. ⁊ causa quide3 in vrina:
aut est acuitas: aut multitudo eius. ⁊ fit acuitas q̄ est
cā distillatōis eius aut ꝓpter illud qd dixim' in cap.
difficultatis vrine ex h° q fit eius missio dolorosa
ꝓpter acuitatē in ea fortē ⁊ aggregatiō3 eius ⁊ gra
uitatē ipsi' intolerabile3: qr fit ei dispō inter retentio
nē ⁊ missionē que est distillatio: aut qn̄ ome ꝑuū ei'
ꝓpter nocumentū suū cū sua attractiōe exquirit ex
p̄ssionē: qr expellit ipm expulsiua q̄3uis fiat abs3 vo
luntate: ⁊ ꝓpter cibos ⁊ medicinas ⁊ laborē ⁊ coitū
⁊ alia: aut ꝓpt ꝯplexionē mēbroꝝ vicinoꝝ: sic epis
⁊ venaꝝ eius. Et renes qdē ꝯplonē habent purā:
aut cū mā saniei: aut absq3 sanie. aut in toto corpōe
est supfluitas acuta: qr expellit eā nā. Multitudo
vo q̄ est cā distillationis eius fit pp ipsius grauitatē:
⁊ quia ipa ꝯprimit lacertū ad aptionē ꝑua3 quāuis
voluntas nō nocet ad illud. Aut est cā ꝓpria i lacer
to sic est mollificatio supflua cū stupōe ⁊ destructōe
sensus sicut accit ēt ano: aut pp apā: aut pp malitia3
ꝯplonis ⁊ debilitatē incipientē in eo: aut ꝓcedente3
ad ipm in principio suo cuius plm est a frigore. ⁊ ꝓ
pter illud est qn̄ aliquis ꝯgelat vrine eius distillatio
multiplicat. ⁊ qn̄ accidit ei debilitas debilitat eius
destructio sup meatū: ⁊ cū hoc debilitat solutio sui
ipsius: ⁊ ꝓprie qū cōicat ei lacert' vētris i debilitate.
Facta āt cā vesice: aut est debilitas in ipa ex malitia
ꝯplonis frē: ⁊ est illud qd est plm. ⁊ illud est sic dixi
mus in eo qui ꝯgelat ⁊ distillat vrina eius ex illa cō
plexione. ⁊ hec debilitas generat distillationē vrine
duob' modis: quoꝝ vnus est ꝑpea q debilitat ei re
tentiua: qr nō valet retinere oē paꝝ ꝯp̄hensu3: dōec
aggreget plm: qr ꝑmittit ab ea vt currat: l3 nō adsit
voluntas. Et sensus est ꝑpea q debilitat ei expulsi
ua: qr nō exprimit vrinā nisi paꝝ: ⁊ est ex distillatōe
ꝑmixta difficultati. Et qn̄3 fit hec debilitas in seipa.
⁊ qn̄3 fit pp cōitatē mēbroꝝ q̄ sūt supra eā cā apatū
⁊ aldubellet ⁊ apertiones in renib' ⁊ que sūt sr eos
q̄bus cōicat vesica: ⁊ ledit ꝑ id qd currit ad ea3. Et
qn̄3 est vlcus in vesica ⁊ scabies: qr nō valet retiner
vrinā pp dolorē. ⁊ qn̄3 fit distillatio pp oppilationē
meatus vesice ex apate in ipo: aut in matrice ⁊ inte
stino duro: aut lapide: aut oppilatione alia. Et qu3
nō est oppillatio ꝯpleta pose est nature vt ingeniet
⁊ extrahat vrinā paulati. Et qn̄3 fit cā dolōis vesice
pp vlcera in ca ſm q diximꝰ in ca. difficultatis vrie.
De distillatione igr vrine est cū qua est difficultas: ⁊
de ea est cū qua nō est diculta s. ⁊ de difficultate vri
ne est cū qua est ardor ⁊ dolor: ⁊ de est cū qua nō est
illud. Et vr̄ q fiat plm distillationis vrine ⁊ pp cās i
uoluntarii exitus ⁊ pp cās difficultatis ⁊ ꝓpter cās
ardoris.

C.xi. de signis.

Apostematū qdē ⁊ oppilationis ⁊ cāꝝ mā
liu3 ⁊ doloꝝ ⁊ alioꝝ pliu3 corporū ⁊ diui
sionū iā sciuisti signa: ⁊ sciuisti signū ꝯplois
calide ex colore vrine ⁊ inflatione loci ⁊ an̄cessione
cāꝝ: Et signū ꝯplonis frigide ex calore vrine ⁊ inuē
tione frigoris ⁊ an̄cessione cāꝝ. Et signa cōia iterū
ñ sūt: ⁊ ñ o3 vt ꝓlōgē ſmō3 i eis.

C.xii. ꝺ curatōe

Iam sciuisti iteꝝ curatōe3 h' cap. in se singu
larem purā. veꝝ hec egritudo plm accidit
cā frigoris ⁊ cā paralysis. Et plm curatōis
eius est curatio calefaciens ꝯstringens. Et ois q de
ficit in tolerantia vrine iuuat a medicis desiderum
coeundi facientib'. Et de medicis ebibitis facientib'

ad illud sunt tyriaca ⁊ mithridatū ⁊ hiera G. ⁊ anacardinū ⁊ trifera maior ⁊ electuariū de ture ⁊ trifera minor ꝯfortata cū anacardino: aut saggena ꝯmixtis cū ea aliqb⁹ stipticitatē facientib⁹: sicut sūt grana myrti ⁊ cuppule glandiū: ⁊ q̄ sunt illis silia. Et iteꝝ nasturtiū iuuatiuū est. ⁊ administratio alleoꝝ est iuuatiua. ꝓuocat ei vrinā abscissaȝ ⁊ reducūt eā ad illud qđ necessariū est. ⁊ de expertis sūt pilule albasce cuȝ piretro. Et de eis que experti sum⁹ est vt sumat̄ myrob. kebuloꝝ torrefactoꝝ ps. i. ⁊ ben albi pars. ʃ. ⁊ calamēti sicci ⁊ granoꝝ myrti ⁊ sandarace ⁊ myrrhe ⁊ olibāi ⁊ ciperi ⁊ mac. oīm an̄. tertia ptis. i. ⁊ gariofil. ps. ʃ. enule aduste ⁊ granoꝝ almahaleb ptes. ii. ⁊ cōficiant̄ cū melle ēblicoꝝ ⁊ reseruet̄ ⁊ bibat̄. Cōfectio fortis myrob. ni. ⁊ kebuloꝝ ⁊ galie oīm an̄. pondus ℥ v. myrrhe ⁊ castorei āboꝝ an̄. ℥. i. ⁊. ʃ. karabe ⁊ cipi āboꝝ an̄. pondus. ℥. ii. ⁊. ʃ. origani ⁊ granoꝝ almahaleb āboꝝ an̄. ℥. x. ꝯficiat̄ totū cū melle ⁊ sumat̄ ex eo sm̄ assiduatōȝ pōdus aur. i. Et iteꝝ cymini centauree ⁊ origani oīm an̄. pōdus. ℥. ii. cū aq̄ ca. Et iterū granoꝝ myrti ⁊ glādium ⁊ cortic. turis ⁊ cymini carmeni oīm an̄. ps. i. ⁊ dosis est. ℥. iii. cū vino ātiq⁹. Et iteꝝ myrob. kebul. bellir. ⁊ ēblicoꝝ torrefactoꝝ oīm an̄. ℥. vii. cortic. turis. ℥. v. granoꝝ myrti. ℥. x. inuoluat̄ quotiēs exiccat̄ aqua in qua extinctū ē ferrū ignitū multotiens. deinde ꝯficiat̄ cū rob myrti. Cōfectio alia: ℞. granoꝝ myrti ptē. i. laudani q̄tā ptis. i. fructus citri ptes. ii. cōficiant̄ cū eo: ⁊ sit dosis ei⁹ aur. vii. aut folioꝝ myrti ⁊ folioꝝ alcāne ⁊ dactiloruȝ ⁊ turis ⁊ balaustie ⁊ glandiū oīm equalr: bibat̄ q̄tuȝ necesse est cū vino. Et iteꝝ ꝯfectio iuuatiua ⁊ cōueniens mictui in lecto: ℞. vniuscuiusqȝ myrob. kebl. ⁊ bellirico. ⁊ emblicoꝝ an̄. ℥. x. glādiū īfusaꝝ i aceto die ⁊ nocte torrefactaꝝ solū ⁊ sandarace ⁊ ciperi turis masculi enule sicce stora. sicce ⁊ corrali oīm an̄. ℥. v. myrrhe. ℥. iii. ꝯficiat̄ cū melle. Et iteꝝ medicamen forte: ℞. castorei ⁊ myrrhe ⁊ albasce ⁊ cuppularum glandiū ⁊ piretri oīm an̄. ptes equales. ꝯficiant̄ cuȝ aqua myrti hūide: ⁊ sit dosis. ℥. i. ad mansionem: aut bibat turis ⁊ olei de alcāna āboꝝ an̄. ℥. i. Et de curationib⁹ leuib⁹ est vt bibat de sēie portulace pōd⁹ aur. i. Et farina glādiuȝ iuuatiua est: ⁊ ꝓprie qn̄ infundūt̄ glandes in aceto sqllitico die ⁊ nocte: deinde frigūt̄ sup testā ⁊ bibit̄ ex ea. Et vltimū qđ sumit̄ ē pōdus x. ⁊ iteꝝ ciperi ⁊ turis ptes eq̄les de quo bibat̄ in ieiunio oī mane aur. i. ⁊ iteꝝ nigelle ⁊ se. rute ptes eq̄les. ⁊ sit dosis vsqȝ ad. ℥. ii. ⁊ enula est ꝯpetens medicina. Et oleū de kerua iteꝝ bibitū ⁊ inunctū: ⁊ ꝯfert ei mellis assumptio sm̄ assiduationē. ⁊ ad senes qđ est medicamen iuuatiuū qđ ℞. castoreū ⁊ opium ⁊ semē hyusqami albi: ⁊ sem̄ rute: bibat̄ ex eo aur. i. cū ℥. vini. Et qn̄ supponit̄ munia dissoluta in sambaco in ano ⁊ distillat̄ in virgā fac̄ tolerare vrinā. ⁊ silr comestio ficuū cū oleo.

C. xviii. de iuolūtario exitu vrine.

Est vt egrediat̄ absqȝ volūtate. Et plm̄ ei⁹ fit ꝓp supfluitatē frigōis ⁊ mollificatōȝ lacerti ⁊ debilitatē accn̄teȝ ei ⁊ vesice: sic̄ accit in renibus ex fortitudie v̄tutis attractiue. Et qn̄ȝ fit ꝓpt̄ caliditatē plimā attrahentē ad vesicā resudatiōeȝ a corpe. Et de causis eius ē retētio spondiliū: qr̄ accit nocumentuȝ in lacerto: ⁊ nō potest ꝯstringere eam. Et qn̄ȝ est inuoluntaria egressio vrine nō ꝓpter cāȝ in vesica ⁊ lacerto ⁊ vrina: imo ꝓpter stercoris coartationē ꝯp̄mentē oī hora: ⁊ exp̄mit qr̄ egredit̄ vrina sicut aduenit p̄gnantib⁹ ⁊ illis in quoꝝ ventribus ē fex plima ⁊ hn̄tibus apāta magna in mēbris supra vesicaȝ. nō ergo indiges post illud qđ dictū est vt cognoscas signa. Et scire ea facile fit ex eis q̄ p̄terierūt.

C. xiiii. de cura.

Illi qui est ex caliditate ⁊ est raro cōferunt medicine infrigidantes stiptice. Et de illis ē puluis qui siccus in ore manu sumit̄ h⁹mōi ℞. coriandri sicci ros. ru. amboꝝ an̄. ℥. v. spodii. ℥. x. se. lactuce ⁊ se. portulace āboꝝ an̄. ℥. xv. boli ar. ℥. v. canfore. ℥. ʃ. gūmi pōdus. ℥. ii. ꝯficiant̄ cū aqua granati acetosi. Et iteꝝ karabe ⁊ boli ar. ⁊ myro. ni. ⁊ medulle glandiū ⁊ lentiū excorticataꝝ oīm an̄. pōdus ℥. ii. coriandri torrefacti in aceto positi. ℥. i. ⁊ sit dosis ipius sicci. ℥. iii. Et curat̄ cura diabetis: ⁊ abscindit̄ sitis per illud qđ tenet̄ in ore ex maxal ⁊ sumac ⁊ nucleo tamarindi ⁊ granis granati. Reliq̄ aūt curationes p̄dicte in ca. distillatiōis. Et iteꝝ ciperi ⁊ acori enule sicce medulle glādiū oīm an̄. ℥. ii. myrrhe. ℥. iii ⁊ est puluis q sumit̄ siccus. Et diacyminuȝ est valde iuuatiuuȝ ꝓprie qn̄ eius spēs valde terunt̄. Et diacyminū iteꝝ ꝯfert ad illud epithimū. ⁊ ad vltimuȝ est iuuatiuū ei qđ est in mēbris vrine ex frigore vehemēti. Et ex eis que ꝯferūt est sūere in potu. ℥. iiii. turis. retinent ei iuoluntariā vrine emissionē: aut pondus ℥. ii. mahaleb ⁊ olea calida disruptis in eis muscho ⁊ assa ⁊ castoreo ⁊ euforbio ⁊ silibus. Confectio clisteris boni: ℞. albasce. lb. i. ciperi pondus. ℥. xx. mahaleb pondus. ℥. x. decoquant̄ in. iiii. lb. aq̄ cū facilitate postq̄ȝ infusa sūt die ⁊ nocte. Quūqȝ ex aqua remāserit q̄ȝtitas. lb. i. colet̄ ⁊ fundat̄ sup eā q̄ȝtū ē ip̄i⁹ medietas olei sisamini: ⁊ decoquat̄ ⁊ administrat̄ oleū in clisteri. aut sumat̄ aque ps. i. ⁊ olei de bē ⁊ auellanaꝝ ⁊ fisticoꝝ ⁊ albasce ⁊ alcadra ⁊ almahaleb partes eq̄les quēadmōȝ existimatio facit illud necūȝ ⁊ disrūpat̄ i eis v̄tus muschi ⁊ clisterizet̄ cū eis. ⁊ oleū de ben est forte valde.

C. xv. ď mictu in lecto.

Causa ei⁹ ē mollificatio lacti. ⁊ qn̄ȝ adiuuat eā acuitas vrine. ⁊ pueros qdē adiuuat ad illđ ꝓfūditas i sōno. Qū g⁹ mouet̄ expellūt eā nā ⁊ occulta volūtas silis volūtati aīe an̄ ipoꝝ euigilatōȝ. Qū g⁹ fortes fiūt ⁊ ꝯfortant̄ alleuiāt̄ sōno ⁊ ꝯfortat̄ lacertus mollificat⁹ ⁊ nō migunt.

Cap. xvi. de cura.

Cura eoꝝ ē cura ei⁹ q hȝ mollificatiōȝ v̄esice ⁊ distillatiōȝ v̄rine ⁊ iuoluntariā ipius emissionē: ⁊ ꝓp̄e medicamē de myrob. cū enula ⁊ storace. Et de vnguentis oleū de ben est vltimuȝ: Et cū hoc oȝ vt dormiāt ⁊ alleuiet̄ cib⁹ ⁊ alleuiet vreoꝝ sōn⁹: ⁊ nō bibāt aquā plimā ⁊ ꝯmoueāt seipos ad migēdū. ⁊ fortasse ē aliqs eoꝝ qui imaginat̄ q̄si v̄ocet eū v̄tus expulsiua ⁊ sensibilis ad migēdū dū ipe dormit: qm̄ cōueniēs ē loc⁹ ad h⁹ vt i eo migat̄ ⁊ ꝯsuescit illud. Qđ si locus ille fuit iuentus curet̄ cursu latrine ⁊ cursu cloace ⁊ tectur̄ tegētis. deiñ elaboret adeo donec alteret ipȝ ⁊ fabricet in ipo oratoriū ⁊ habitationes alias ⁊ figatur illud i imaginatione sua. Qūqȝ desiderat peruenire ad illuȝ locū: deide rememoratur in imaginatione sua ꝙ est alteratus ab eo quod fuit i ipo: tūc abstergit virtus volūtaria eius illud spatium occultum non famosū. Et accit ei in sōnis vt stet statione aliqua cum inobedientia v̄tutis expulsiue: qr̄ nō morat̄ qn exiccet̄. Et de illis

quidem que experta sunt ad illos est id quod ℞.
gladiū turis myrrhe oīum partes equales:que oīa
decoquantur cū vino q̄ātitatis.ʒ.iii. vsq₃ q̄ redeat
ʒ.i.τ coleť τ potetur cum pondere.ʒ.i.olei myrtini.
Et existimauerunt quidā q̄ quādo exiccanť renes
leporis:τ sumitur de eis pars.i. τ semis aneti pars
i.τ piretri τ semis apiū amboꝝ añ.pars.ſ. τ ē dosis
eorum pondus.ʒ.ii.τ.ſ.in.ʒ.i.aque frigide est valde
iuuatiuū ad illud. τ ꝯfert ei cerebꝝ leporis nutritū
cum vino.τ ꝯferunt ei troc.facti ex massa in qua po
sita est virtus fimi columbini cū aqua frigida: sūt ei
vltimi aut ex vino in ieiuno quū est infrigidatū.Et
qñ₃ conferunt ei clisteria cū medicinis resoluentib⁹
vrinā τ iniectio eaꝝ i vesica. ¶C.xvii.de diabete.

Est vt egrediať aqua sicut bibiť in tempore
breui. Et proportio quidem huius egritu
dinis ad ebibita τ ad membra sua est ꝓpor
tio lubricitatis stomachi τ intestinoꝝ ad comesta.
Et sunt ei i greco alia noīa q̄₃ diabetes.dī quādoq₃
dipsacos τ cadumis.τ noīatur arabice circuitus τ
rota molendini τ lubricitas renum.Et dixerūt qdā
hoc accidēs accidit subito: qm̄ est res naturalis nō
cum voluntate facta:τ lubricitas intestinoꝝ paulati
qm̄ illic est sensus τ voluntas. τ iste sm̄o nō ē cōue
niens.Et habens quidem egritudinem meatuū trā
situs sitit:quare bibit τ non satiatur: īmo mingit sicͭ
bibit:non valens retinere penitus. ¶Et causa qdē
diabetis est dispō renum: aut propter debilitatem
accidentem τ dilatantem τ apertionē orificiorum
meatus:qꝛ non adiuuatur tanta hora qua figatur a
quositas in renibus. Et qñq₃ fit illud ex frigore do
minante corpori aut renibus. Et qñ₃ facit illud po
tus aque frigide aut obsessio vehemens frigoris in
totū penetrantis.Aut ꝓpter vehemētiā attractiue ꝓ
pter virtutem calidam innaturalem cū materia aut
absq₃ materia τ ē illō quod est plurimū qꝛ renes at
trahūt ab epe vltra q̄₃ illud qō tolerat:qꝛ expellunt
illud.deinde attrahūt ab epe:τ epar ab eis que sunt
ante ipm.non g° cessat illic attractio cōtinua aquosi
tatis τ expulsio.Et tu scis q̄ qñ expelliť illud quod
currit:qñ₃ ꝑducit ad liquefactionē τ ad ethicā ꝓpť
multitudinē attractōis hūitatis ex corpōe:τ qꝛ ꝓhi
beť ab eo qō o₃ ipm recipere de superfluitate hūitatis
ꝑ potū aq̄.Et tu qdē scis τ cognoscis siḡ eoꝝ q̄ dc̄a
sūt τ lecta vs₃ ad hāc horā. ¶C.xviii.de cura

Diabetes quidē qū accidit plurimū accidit
ex caliditate ignea:q̄ ꝓpter plin curationis
eius est infrigidatio τ humectatio cū fructi
bus τ oleribus τ robub frigidis de illis que nō pro
uocant:sicut sunt lactuca τ papauer:τ quiescere in
aere frō hūido τ sedere in tina aque frē tādiu donec
fortasse cōgeleť τ sedeť sitis eius τ infrigidenť renes
τ fortes fiant lacerti eoꝝ:τ confert in ea odorať can
for.τ nenufa.τ filia de redolētib⁹ frigidis. Et de illis
que valent ad hoc est dormire: τ occupatio a siti est
reginen antecedens:quare o₃ vt occupetur saltem
sumendo in potu superfluitatem aque.Et meli⁹ illo
ē vt sumat in potu aquā frām valde.deinde euomat
ea₃:τ itereť istud in eo. τ o₃ vt cōuertať aquositas a
renibus cū vomitu τ sudore forti. ¶Et stupefactio
ptis alchati est ex eis que ꝯferunt per dormitationē
virtutis ab inobedientia aque τ defectu ei⁹ ab attra
ctione:iteꝝ τ de illis q̄ o₃ ip₃ deuitare ē labor dorsi
τ assumptio diureticorum. τ lenificatio quidē naťe

confert eis:τ si nō cū aliis:saltem cū clisteribus tēpe
ratis. Plures nāq₃ eoꝝ existunt sicce nature: τ qñ₃
indigent phlomia in ꝑncipiis egritudinis. Et de ebi
bitis iuuatiuis est lac de quo extrahiť butyꝝ aceto
sum infrigidatum: τ de ipo melius est illud quod ē
magis spissū:τ ꝓprie quod est ex lacte ouino τ aq̄
cucurbite assate:τ succus citro.cū psil. τ aq̄ grana
ti acetosi τ aqua mori τ aqua prunorū τ silia hoꝝ.
Et sint potus huius generis τ eoꝝ fractio cū aqua
quātum posse est.τ rob mente confert eis valde τ aq̄
ros.imo succi ros.ʒ.i. ꝯfert eis sedās sitim eorum τ
dosis sit quātitas cotile vnius lactis. Et iterū aqua
distillata ex lacte vaccio subtracto butyro:aut lacte
ouino acetoso extracto butyro.Et de illis que nos
experti sum⁹ ad eos ē vt sumāť alfoca τ farina ordei
τ quotiens ꝯturbať hoc est magis frigidū qꝛ bibať
infrigidatum.Et de medicinis expertis sunt troc.ō
balaustiis sm̄ hunc mōū: ℞.acatie pondus.ʒ.ii.ro.
ʒ.iii.boli ar.ʒ.iiii.gūmi.ʒ.i. dragaganti.ʒ.ſ. bibatur
cum mucilagine psilii τ aqua frigida τ cū aq̄ cucur.
Et iteꝝ troc.de spodio cū aqua cucur.aut citro.aut
cum aqua grana.Et iteꝝ sumať spodiū τ terre sigilla
te τ cancro.fluuialiū adustoꝝ ablutorum oīm añ.
pars.i.τ lacce tertia partis.i.τ se.papaue.τ se.lactuce
amboꝝ añ.ps.i.τ.ſ.aggregentur cū mucilagie psilii
τ informenť inde troc.τ dosis eius sit sicut ribes.Et
de emplis illa que fiunt ex medicinis in quib⁹ ē infri
gidatio τ ꝯstrictio.Descriptio empli: ℞.atriplicel τ
capreolos vitis si inueniant τ maloꝝ τ cydoniorū
τ ₃arur aliqd aggregeť ad illa. Et silr sula τ ribes τ
acresta τ v̄ga pa.τ cortic. granatoꝝ ꝑmisceanť oīa
ꝑmixtione empli τ admistreť. Et de epithimatibus
illud qō recipit aca.ʒ.iiii.turis.ʒ.ii.succi barbe hirci
ne τ laudani τ ramik.oīm añ.ʒ.ii.galla.ʒ.i. teranť τ
ꝯficianť cū aqua myrti humide τ liniať cum eo.Et
de clisteribus fortibus in hac egritudinē est clistere
bonū factū cū lacte de quo extractū est butyꝝ τ cū
succis frīs stipticis predictis in emplis. ¶Et qñq₃ lu
enema cū clisteribus lenibus sicut q̄ fiunt ex fenug.
τ oleo de cucurbita τ oleo amigdalio. Cibi āt eoꝝ
sūt illi qui nō sunt velocis ꝯ̄siōis ꝓpter suā sbtilitatē
aut choleram:aut propter suam subtilitatem τ pau
citatē:ita q̄ fiāt vapor τ resoluanť τ exiccēt egōnem
Et ei⁹ qdē exiccatio:qñ₃ fit ꝑ ꝯuersionē aquositatis
ab itestinis ad renes:imo si est subtilis resoluiť aquo
sitas ei⁹:ita q̄ nō aggregať ex eo plin vrine: τ ē asso
ciatus lenitati naťe qꝛ est bōus:nā melior res dispo
sitionis ciboꝝ quos sūere precipiunť:est vt sint tales
quatenus comiteť eos lenitas nature τ cōfractio si
tis:τ de illis que ipis ꝯferunt sūt sorbitiones de can
darusio τ aqua kist ordei τ almusufat τ alellemec.τ
qñ₃ poniť cum eis qō ꝑmutet constrictionem qua₃
ipi faciunt nature τ alesfidabegi plīma τ pinguedies
carniū aialiū τ gallina pinguis.Et ō pedib⁹ pedes
vaccini: τ pisces recentes cū aceto ꝑpati si securitas
adest de eoꝝ siti:τ lac ouinū decoctū cū aq̄ dōec aq̄
cōsumať τ aliqd de lacte oīa illa ꝯferunt eis.τ o₃ vt
a fructib⁹ custodianť in qb⁹ sūt infrātio τ stipticitas
cū ꝓuocatōe sicut sūt cydōia. ¶Factū aūt a frīate
q cū hoc non euāť a siti τ a cuius pñtia non accidit
nobis rexerūt quidā sapientū antiquorum τ dixe
runt:oportet vt sit subtilitas ad sedandā sitim eius
deinde soluatur cū clisteribus lenibus aliquotiēs
postea soluatur cum pilulis de aloe.xi.numero q̄ꝝ

vnaqueq; sit sicut cicer: deīde dimitte eū trib⁹ dieb⁹:
⁊ iteret̃ regimen: deinde fac euz mouere super cibū
cum rhaphano ⁊ que sunt eis similia: deide calefac
corpus eius cum ventosis ⁊ ponant̃ super ip̃m eua
porationes ⁊ suffumigatões ⁊ proprie extremitates
eius. Et qñz necesse est tibi vt vtaris super ip̃z medi
cinis rubificantibus: deinde quiescat aliquib⁹ dieb⁹
deinde exercitet̃ cuz equitatiõe equali ⁊ tẽperata fri
catione: ⁊ p̃p̃e in extremitatibus eius: ⁊ in fine eius
p̃cipiat̃ vti balneo caĺo: ⁊ bibat vinū odoriferum.

C.xix. de multitudine vrine.

Multitudo vrine est fm modos de quibus ē
ille qui fit fm semitaz diabetis ⁊ non istius
cū quo est sitis tantū: imo illius cū quo est
sitis que non satiat̃: ⁊ egredit̃ aqua sicut bibit̃: ⁊ de il
lis est cuz quo est sitis: ⁊ nō sūt ei dispõnes diabetis
⁊ eius v̄tus. Et de illis est cū quo non est sitis de q̃
sit curandum. ⁊ si est ardor ⁊ acuitas eius: tunc cā ī
ip̃o est acuitas vrine aut vlcera sicut sciuisti: si nō fue
rint illic cause inuoluntarie emissiones vrine frigide.
Frigus ei p̃uocat multotiens propterea ꝙ ꝯstrigit
⁊ ꝑpterea ꝙ calefacit ventrem. Et illius quidem vri
na minorat̃ cuius egestio multiplicat̃ ⁊ subtiliat̃. ⁊
illius cuius siccat̃ egestio multiplicatur vrina: ⁊ iam
cognouisti ea que continuantur in hoc cum illis q̃
p̃terierunt. ⁊ iam quidem p̃teriit curatio oīm illoꝝ:
⁊ dicam hic iterum curationes eius q̃ est ex frigore.
Dico ergo ꝙ oñes medicine que sunt ad coitū ca
lefaciẽtes iuuatiue sunt ei q hꝫ multitudinē vrine ex
frigore: ⁊ sorbere oua sorbilia ī ieiunio iuuatiuū ē: ⁊
sumere gnā lactis cocta. Et ex eis que ip̃is cõferunt
iteꝝ ē decoctio gronoꝝ myrti ⁊ piroꝝ siccoꝝ ⁊ da
ctiloꝝ oī die cū ℥.ii. in ieiunio. Et myrrha est de me
dicinis bonis ⁊ silr almahaleb ⁊ silr ciperi ⁊ tus ⁊
silr galãga ⁊ silr scoria ferri ⁊ coriandꝝ. Descriptio
medicamis: ℞. casto. ⁊ myrrhe ⁊ basce ⁊ cuppulaꝝ
glãdiū ⁊ piretri oīm añ. ꝑtes equales: fiant ex eis pi
lule cum aqua myrti humide de quo sumat̃ ad mē
surã ʒ.i. Clistere ad illud bonū ⁊ cõfortat renes: ℞:
succū albasce decoctū donec fiat fortis ⁊ vitellū oui
⁊ adipẽ renis caprini: colat̃ ⁊ resoluant̃ oīa ista eq̃lr
⁊ aggregent̃ ⁊ sumat̃ de lacte recenter mulcto ⁊ bu
tyri ⁊ adipis gibbi cameli ⁊ olei alcabet ascadra ꝑ
tes equales: quoꝝ sūma sit silis ei que sumpsisti in
p̃mis. ⁊ cõquassent̃ ad inuicem. ⁊ fiat cū eis clistere:

C.xx. de mictu sang. ⁊ saniei ⁊ vrina simili loture
carnis ⁊ capilloꝝ ⁊ de vrinis extraneis q̃ sūt siles ill̃

Sanguis qdez purus qui mingit̃: aut ē san.
ꝑcedens ex mēbris que sunt supra renes ⁊
vesicã sicut est epar: aut ex corpore toto ꝑꝑ
repletionem multam superfluam quare separat̃ cõ
munitas venaꝝ fm species tres notas: aut dimissio
nez ꝯsuetudinis: aut abscissionē mēbri: ⁊ reliqua q̃
sciuisti: aut fm modum crisis ⁊ mundificatõz super
fluitatum: aut obuiationē percussiuaz ⁊ saltū ⁊ casū
⁊ percussionē exprimentē san. ⁊ silr omne qd̓ currit
cursu eorum ⁊ hoc fm minus. Et aut est in ꝑtib⁹
membrorum vrine propter incisionem vene: aut ap
tionem eius: aut ipsius scissionez per percussionem
aut casum aut ventositatē aut frigus scindens cum
detectione: aut propter corrosionē. ⁊ qñz est gnãtio
illius a tetano ⁊ spasmo fort. h⁹. Et qñz ē spẽs vrine
sanguinee ꝑpterea ꝙ liquefit carnositas rediens in
san. aut ꝑpter vehementiã tenuitatis san. ī corpore.

Hoc ei qū accidit cū fortitudine renes attrahūt sã.
plurimū: ⁊ sunt primo due intentiones in facilitate
cursus san. qm̃ currit cursꝰ supfluitatis: ⁊ qm̃ nō est
ei essentia quare currit. Et scd̓o est intẽtio vna: ⁊ qū
renes attrahunt cuz fortitudīe expellūt illud ad vesi
caz. Mictus v̓o san. silis loture carnis fit aut ꝑꝑ
debilitatem digestionis ⁊ discretionē in renib⁹ aut ꝑ
pter debilitatē earum in epate. Mictus v̓o san.
permixti cū humoribus grossis fit plurimuz ꝑpter
debilitatem renū. Et silr mictus rei silis capillis: nã
fortasse est cã eius debilitas digestionis renuz: ⁊ for
tasse ē causa eius debilitas digestiõis venaꝝ. ⁊ qñz
est lõga valde. q. duab⁹ palmis. ⁊ qñq; est ad albedi
nez decliuis: ⁊ qñz ad rubedinē: ⁊ nō ꝑlongat̃ nisi cã
sue gnãtionis in inuolutionib⁹ venaꝝ renū aut alio
ruz. Et ex cibis grossis ⁊ generibus lactis ⁊ granis
sicut fabis ⁊ silib⁹: ⁊ nō ē in eius mictu de timore fꝫ
ꝙ tẽret̃ cor per exitū eius ⁊ facit timere. Mictus
ãt puris ⁊ mictus san. permixti puris: qñz fit ꝑpter
eruptionē aldubellet in m̄bris superiorib⁹ pulmõis
⁊ pectoris ⁊ epatis: quẽadmõz sciuisti totū in loco
suo: aut propter ap̃a cruptum in mēbris vrine: aut
ꝑpter vlcera in eis habẽtia pruritū: aut nō habẽtia
pruritum. Vrine v̓o grosse mingunt̃ aut cã mun
dificationis ⁊ crisis ⁊ expulsionis quã sequit̃ alleui
atio. Et qñz fiunt propter multitudinē hu. grossoꝝ
ꝑpter debilitatē digestionis. Vrine vero pigues
facilis exitus significant liquefactionē adipis. ⁊ oꝫ
vt redeamus in ca. distinctionis ad sermonē nostrū
in vrina. Inquit hyp. Qū migitur san. sine dolo
re ⁊ est paucus in horis quibusdã non est maluz in
eo. Quz autez p̃seuerat: tunc fortasse accidet fe. ⁊
mictus puris.

C.xxi. de signis.

Mictum san. puri qui est ꝑpter repletionem
⁊ cãs ꝯpares ei significant cause sue ⁊ signa
cãꝝ eius de illis que sciuisti. Et ille qui ē ꝑꝑ
aperitionē venaꝝ fit sine dolore ⁊ ē mūdus syncer⁹.
Veꝝ san. aperitionis fit paulatī: ⁊ eruptiõis ⁊ fixio
nis fit plin. ⁊ in vesica quidē apertio ⁊ eruptio cū q̃
currat san. plimus: ⁊ fit in renibus. Vesice ei aduẽit
aquositas colata. san. v̓o nutrimẽti recipit ex v̓enis
paruis in quib⁹ venit ad eã nutrimentū tm̃ quar̃ nō
est in ea san. exuberãs. Et ad renes quidē venit san.
plinus cuz aquositate. Colat̃ ergo apud eos aquo
sitas: ⁊ aduenūt ei vene magne ex quib⁹ mēbra alia
nutrimẽtū sumūt quar̃ est san. illoꝝ plus q̃z ille quo
indigent: qr̃ est plimus. Et vene eoꝝ sūt nō minute
⁊ nꝫ sunt boni situs equalis. Vene v̓o vesice sūt ꝯser
uate nō expõite scissioni ⁊ eruptioni cū situ suo. Et
san. qdē vlceꝝ ē cū dolore quodã. ⁊ si est corrosio ē
paulatī ad nigredinē decliuis. Et qñz ē cū eo fetor
⁊ fit plim eius p⁹ egritudinē. Et multotẽs sūt cuz eo
cortices: ⁊ sanies ⁊ pus ⁊ resoluit illd̓ exit⁹ san. puris
⁊ sic sciuisti ex signis vlceꝝ ⁊ signis eius qd̓ egredit̃
ex eis. Significãt v̓o liquefactiuū liquefactio ⁊ ꝙ
illud qd̓ mingit̃ d̓ san. est tenue sicut adustū ac si ip̃z
sit abrasio libri. Illum aūt qui est ꝑpter tenuita
tez san. corporis significat illud qd̓ egredit̃ ex phl̓o
mia existens valde tenue: ⁊ nō associat̃ aliud signū.
Locus aūt saniei ⁊ doloris cognoscit̃ etiã per dolo
rez si fuerit dolor: ⁊ cognoscitur ꝑ signa egritudinū
in quibuscūq; mēbris existant: sic per signa ap̃atis
aldubellati aut vlceris aut repletionis: ⁊ cognoscit̃
ex via ꝯmixtionis. nã quãto magis est altior tanto ē

vehementioris ꝯmixtionis ⁊ q̄zto plus ē inferior tā
to ē vehemētioris separationis illo. Et illū qḋ q fit
ꝓpter cās vicinas virge antecedit vrina ⁊ elongatꝰ
a virga postponit̄ ab vrina: aut permiscet̄ ei vehem̄
ter. Silis aūt loture carnis est significatiuus debili
tatis renū aut epis. Illa qdez que est ex renibus est
vehemētioris albedinis ⁊ ad grossitudinē declinās
⁊ epatica est magis trahens ad rubedinē ⁊ sbtilior
⁊ similior sangui ⁊ significāt apa illius ⁊ saniei vrina
Signa apatis nota scḋz mbꝝ vnūqḋqz ē comitati
ua febris: ⁊ ille qui ē purulētus egrediēs ab apate ē
plimꝰ subito: ⁊ nō ꝑducit ad excoriatōz ⁊ vlceratōz
⁊ nocuiñtū. ⁊ ille q ē ex vlceribꝰ ē paucus ⁊ sepat̄: ⁊
qñz corrūpit incessū suū cū sanie ⁊ pus. ⁊ cū illa q̄ ḋ
ist's expulsiōibꝰ ē cretica est alleuiatio ⁊ fortitudo ⁊
est subito. ¶ Et illa q̄ fit cā repletiōis: aut cā dimissi
onis exercitii: aut absciſſiōis mēbri: qñz bz ꝑiodos.

¶ C.xxii. de curatione.

FActi quidē a repletōe ⁊ q̄ cū ea dicunt̄ iam
sciuisti curatiōes in ꝑ̇ncipiis vniuersalibus
⁊ que sunt postea. ¶ De facto v̇o ab vlcēi
bus iam sciuisti ꝙ curatio eius est curatio vlcerū ⁊
corrosionis. Et iam ostendi tibi oīa illa in loco suo.
Et cura debilitatis digōnis in renibus ⁊ epate ⁊ li
quefactionis ⁊ tenuitatis humoꝝ totum est ex illis
que sciuisti. ⁊ scias ꝙ cretici ⁊ eius qui est ſm semitā
expulsionis non est retentio necessaria. Qū ergo in
diges phl'omia: tunc magis ꝯfert saphene q̄z basili
ce ⁊ subtilia cibum post phl'omiam: ⁊ non approxi
mes stipticis sicut est cibus factus cum sumac: nisi
postq̄z vrina significat mundificationē. Stiptica eīz
congelant quod inuiscatuz est ⁊ constringunt: quar̄
quandoqz reuertit̄ aquositas ad posteriora: ⁊ in ea
est timor ⁊ similiter acetosa. ¶ Mictus aūt capillo
rum indiget vt in ipso administrent̄ subtiliatiua inci
siua ex diureticis ⁊ medicinis ad lapidē: ⁊ vt sit cibꝰ
humectās hūectatione abundanti. Et curatio quā
nūc oz me dicē est curatio mictus san. qui ē cā sepa
tionis cōtinuitatis in venis. Et curatōes qdē cōes i
ter illum q est causa vesice ⁊ renum sunt infrigidatio
⁊ constrictio cum medicis quaꝝ plures diximus i
ca. fluxus san. menstrui cū stupefaciētibus: vt faciāt
penetrare medicias: ⁊ vt tu antecedas cū attractiōe
san. ad posteriora cum ventosis: ⁊ phl'omia subtili
pauca ex basilica ⁊ acceptione ciboꝝ igrossantium
san. ⁊ infrigidantiū ipm: ⁊ qete ⁊ trāqllitate ⁊ cōstri
ctione mēbroꝝ extremoꝝ. ⁊ oz vt dimittat coitum
oīo. ⁊ oz vt admistres tinas in quibus decocta sunt
stiptica ⁊ ex lentibus excorticatis ⁊ ex corticibꝰ gra
natoꝝ ⁊ cydoniis ⁊ piris ⁊ gallis ⁊ v̇ga pastoris ⁊
silibus. Et de medicis fortioribus i retētiōe eius sūt
albasce ⁊ serratura ligni alnabac ⁊ radix centauree
maioris ⁊ grana peonie. Et de epithimatibꝰ radices
rhaphani ⁊ silique nabatie ⁊ siliquie spine ⁊ sumac
⁊ radix pruni siluestris ⁊ cortic. granatoꝝ: de quibꝰ
fiat epithima cū aqua ribes aut acreste ⁊ succi ros.
⁊ semperuiua sola est epithima bonum: ⁊ ꝓp̄e radix
eius cum dragaganto ⁊ aliquo succoꝝ stipticoꝝ. ⁊
ex linimētis i dorso ⁊ pectine sunt myrrha attriñtū
⁊ galle ⁊ charte ꝯbuste ⁊ acatia. Et de illis q̄ bibūt̄
ē troc. q recipit balaustiaꝝ ⁊ san. draconis amborū
añ. ʒ. i. Et de fortibus ⁊ que necessaria sunt in mictu
san. ex vesica facto: est troc. huiusmodi: ℞. aluminis
iameni ⁊ balaustiarum ⁊ sanguinis draconis oīum
añ. ʒ. i. dragaganti. ʒ. ii. ⁊ gummi. ʒ. s. detur in potu
in vino pontico dulci: ⁊ succo portulace ⁊ quod est
sub illo. ⁊ magis incolume est illud qḋ r̄cipit draga
ganti ⁊ seis papaueris ⁊ terre sigillate ⁊ succi barbe
hircine ⁊ gūmi prunoruz nigri ⁊ karabe oīum ꝑtes
equales. ⁊ dosis eius sit a duabus. ʒ. v̇sqz ad. iii. Et
iteꝝ radix semꝑuiue ⁊ karabe amboꝝ añ ꝑs. i. folii
ꝑs. s. aluminis iameni sextam ꝑtis vnius: boli ar. ꝑs
i. ⁊ media: ⁊ dosis eius est vsqz ad aureum medium
in quibusdam succis stipticis. Et quandoqz ponūt̄
in eis stupefacientia: sicut est hec descriptio: ℞. croci
⁊ granorum alharmel ⁊ granorum malue siluestris
⁊ opii omnium añ. ʒ. ii. amigdalas mundatas. iiii. ⁊
s. numero: de quo sumat̄ ad nucis magnitudinez. ⁊
iterum cortic. mandragore assati ⁊ anisi assati ⁊ gra
noꝝ pini assatorum omnium añ. ʒ. iii. papaueris ni
gri. ʒ. xii. ꝯficiant̄ cum vino de quo sumat̄ pōdus. ʒ.
ii. ⁊ iteꝝ suffuf cornu ceruí adusti ⁊ dragagāti: sūant̄
ꝑtes equales: ⁊ fiat suffuf cū rob myrti. Et iteꝝ me
dicamē qḋ antiqui laudauerūt est semis almugath
mūdati grana. xxx. grana pini. xii. numero: amigda
le amare excoriate. vii. numero: semis malue. ʒ. iii. sit
dosis eius. ʒ. i. in ieiuno. Illud v̇o qḋ vesice propriū
est: est vt ponant̄ medicine que ebibunt̄ fortiores: ⁊
diuretica in ea fortiora iterum. Et de illis quibus iu
uamentum fit iterum: est vt emplastretur cū spōgia
infusa in aceto que ponatur in omnibus lateribus
eius ⁊ in duobꝰ emūctoriis ⁊ aliis. Et vt admistren
tur medicine in ea iniecte cuz succis: sicut est succus
arnoglosse ⁊ succus albatat: ⁊ succus portulace. Et
de medicinis troc. aneti predictus: ⁊ troc. ḋ stupefa
cientibus p̄dictis ⁊ cornu ceruinū adustū ⁊ karabe
⁊ semen canabis: ⁊ gummi galle ⁊ succꝰ barbe hirci
ne ⁊ balaustie ⁊ aliquantulū aneti ⁊ plumbuz adu
stum ablutū ⁊ uirtus de stupefaciētibus opiatis ⁊
cum hyusquiamo sunt cōfecta. ¶ Et de reginie re
tentionis cursus san. vesice est positio ventositatum
sup ilia ⁊ anchas ⁊ pectinē: illud eīz retinet san. De
inde adhibeatur regimen eiꝰ qḋ inuiscatur scḋm ꝙ
dictum est. ¶ Et de cibis est panis tritus in lacte et
ex quo butyrū ē extractū ⁊ cibus ꝯditus cū grana
tis ⁊ cibus factus cū sumac. Et si v̇tus fuerit debilis
cōfortet̄ cū iure stipticoꝝ ꝯfortato cū carne ꝯtrita ⁊
cibet̄ cū alessidabegi ⁊ ex cubegi ⁊ ꝑdicibꝰ masculis
⁊ turturibꝰ cū aceto ꝯditis ⁊ cū aq̄ acreste ⁊ granoꝝ
granatoꝝ ⁊ lacte decocto ⁊ silibus illis. Et si nō fue
rit excusatio a vino ꝓpter casuz v̇tutis aut vehemen
tiā desiderii: tunc detur ponticum grossum nigrum
Qūqz sanatur ille qui mingit san. aut saniem: tūc bi
bat illud quod est permixtum: aut abstergat ⁊ ꝓuo
cet ⁊ non retineatur vrina oīo ⁊ redeat egritudo.

¶ Fen. xx. de dispōnibus generatiōis masculorum que est duorum tractatuum.

¶ Tractatus ꝑ̇mus de vtilibus ⁊ appetitu coeundi.

¶ C. ꝑ̇mū de anatomia testicl'oꝝ ⁊ vasoꝝ spmatis.

SVblimis deus crea
uit duos testiculos sicut sciuisti q
sunt mēbra principalia in quibus
gnātur spma ex hūitate delata ad
eos i venis q̄ ē. q. suꝑfluitas cibi q̄rti
i corpe toto. Et ē san. magis digestꝰ ⁊ magis sbtilis.
cōmouet̄ eīz i eis p spm̄. ⁊ i meatibꝰ q vēiūt ad duo
oua ē de venis pulsatilibꝰ ⁊ getis plz ramificatis ex

vena pulsatili ⁊ vena qeta q̄ sunt due radices ramifi
catiõe plimoꝝ āfractuũ ⁊ iuolutionũ q̄ tādiu rami
ficanť dõec incisśio tua quā in vna illaꝝ duaꝝ facis
sit silis incisśiõi tue quā facis in plibus vēis pp mul
titudinē orificioꝝ q̄ apparēt. Deiñ effundiť ab eis i
vasis spmatis q̄ dicem⁹ ad vgā ⁊ ꝓiicit in ꝯmixtiõe
cũ muliere q̄ est coitus nālis ad matricē cui obuiat
matricis orificiuꝫ cũ apertõe ⁊ attractõe vltima cuꝫ
ꝯueniūt duo pes sil. Et testiculi qdē duo creati sūt ⁊
est sba oui ex mbro glādoso albe carnis q̄ ē res ma
gis silis carni māmille: ⁊ assimilat san. q effundiť in
ipo cũ colore suo: qř albificať ⁊ ꝓpe ꝓpter illud qđ
ꝯmoueť in ipo de aereitate ⁊ p spm. Et meatus qdē
in quo veniūt vene ad testiculos est ex siphac maio
re qđ ē sup femur. Sꝫ pāniculi q tegit arterias ⁊ ve
nas veniētes ad testiculos origo ē ex siphac maiore
sicut sciuisti in loco suo: ⁊ silr ꝯtinuať ēt cũ pāniculo
nuche ⁊ descēdit sup illud qđ descēdit de venis ⁊ su
spēsoriis in ꝑtib⁹ inguinũ ad duos testiculos: qř gnā
tur ex eo meat⁹ inter penetrās. ⁊ pāniculi tegētis illđ
qđ penetrat in barbaki inguis gnātio est ex eo. Et
tu iam sciuisti in anatomia venaꝝ ꝙ ad ouũ sinistꝝ
venit vena alia ab illa q̄ venit ad dextrũ cũ nutrimē
to. Et ꝙ illa q̄ venit ad dextrũ effundit ad ipm san.
magis digestū ⁊ magis mūdificatũ ab aquositate.
Et ouũ quidē dextꝝ in plib⁹ hoib⁹ est fortius qꝫ sini
strũ nisi in illo q ē in iudicio lassitudinis. vasa āt sp
matis incipiūt sicut barbaki exñte i vnoquoqꝫ ouo
barbaki vno q̄si ipe sit sepatus ab eo nõ ex ipo gnā
tus: lꝫ sit ꝯtingēs adherēs ⁊ dilatať vnũqđqꝫ eoꝝ ⁊
ꝓpe ouũ dilatatõe q̄ hꝫ q̄ztitatē sensatā. deiñ incipit
ꝯstringi q̄zuis ramificenť ꝓpe in mulierib⁹ vice alťa
ap̄ statũ suũ: ⁊ ista vasa ascēdūt in ꝑmis: deiñ ꝺclināt
ad collũ vesice sub meatu vrine. Uirga vo ē mēbꝝ
instřale gnātũ ex mbris singularib⁹ ligamētalib⁹ ⁊ ner
uosis ⁊ ventosis ⁊ carnosis. Et ꝑncipiũ origis ei⁹ est
cor⁹ ortũ ex ꝑte pectinis ⁊ ligamētale plime cõcauita
tis late q̄zuis sit gnātũ i plib⁹ dispõnib⁹ cooꝑtũ: ⁊ iõ
ꝙ ipꝫ repleť vētositate fit erectio. Et currūt sub hoc
corpe arterie plures dilatate supra h⁰ qđ ꝯuenit q̄zti
tati h⁹ mbri. Et adueniūt ei nerui ex spõdilib⁹ caude
lꝫ nõ plꝫ sint submersi in sba ei⁹. Et ipi nõ sūt nisi ner
ui quoꝝ sba ē ligamētalis ꝑuati sēsu. Et nerui ex qb⁹
erigiť ap̄ G. alii sūt a neruis mollificatiuis ex qbus
mollificať. Et tu quidē iā sciuisti lacertos ꝓpos vge
in ca. lacertoꝝ. ¶ Et in vga sūt meatus tres. s. meat⁹
vrine ⁊ meatus spmatis ⁊ meat⁹ alguadi. ¶ Et sciaś
ꝙ vge aduenit virtus erectõis ⁊ ventositas a corde.
Et aduenit ei sensus ex cerebro ⁊ nucha. Et aduēiť
ei san. eq̄lis ⁊ desideriũ ex epe. Et desideriũ nāle qñꝫ
fit ei cā renũ: ⁊ apud me ꝑncipiuꝫ eius est ex corde.

¶ C. ii. de causis erectionis.

Erectio accit qñꝫ ꝓpter tēsionē cāne ꝯcaue
⁊ q̄ secunť eā dilatate ⁊ ꝓlõgate pp illud qđ
effūdiť ad ipaꝫ de vētositate forti quā ꝺfert spūs ꝺsi
deratiu⁹ spiss⁹ i q⁰ icedit sā. plim⁹ ⁊ spūs gross⁹. Et pp
illud accit qñ sõnus est ex calefactiõe arteriaꝝ q̄ sūt
in mēbris spmatis ⁊ attractõe ventositatis ⁊ spūs ⁊
san. ad ipaꝫ vt erigať. Et de illis q̄ adiuuāt ad hanc
erectiõꝫ est oē in quo ē hūitas extranea ꝑpata ad h⁰
vt ꝯuertať in ventositatē: ⁊ est nõ facile. Non ei põt
digõ ꝑma ꝯuertē eā in ventositatēꝫ ⁊ finire illud qđ
ex ea resoluit in ventositatē resolutione veloci: imo
figiť vsqꝫ ad digestionē tertiā: Illic eiꝫ inflať. ¶ Et

vsus coitus ꝯfortat hoc mēbruꝫ: ⁊ facit ipm lacerto
suꝫ ⁊ ingrossat ipm: ⁊ dimissio eius liquefacit ⁊ are
facit. Operatio nāqꝫ quēadmõꝫ dixit hyp. igrossat
⁊ opõnis eius dimissio liquefacit. Et cā qdē deside
rii ⁊ motus eius: aut est meditatiua: aut est propter
multitudinē ventositatis in san. ex quo gnāť spma ⁊
ex quo nutriť instřm virge qř inflať ⁊ erigiť: ⁊ fit ꝓpť
illud qđ moueť ex desiderio ꝓpter ꝑpatõꝫ mēbri ad
illud: qm̄ tensio facit accidere mordicationē. Et iteꝝ
qñ ꝯgregať spma in mēbris coitus ⁊ multiplicať in
q̄sitio separatõis ei⁹ moueť materie in ipis. Et qñꝫ
fit erectio ꝓpter mordicationē materie stātis in glā
dulis positis in duobus lacertib⁹ orificii vesice: aut
materiei tenuis subtilis venientis ad eā ex renib⁹ sić
fit ꝓpter motũ spmatis ipius quꝫ acuiť ⁊ multiplica
tur ⁊ mordicat. ¶ C. iii. de causis spmatis.

Sperma est superfluitas digõnis q̄rte q̄ fit
qñ dispartiť cibus in membris resudādo a
venis: tertia digõne iā expleta: ⁊ est de sūma
hūitatis ꝓxime coagulationi ex q̄ nutriunť mēbra
dura vtpote vene ⁊ arterie ⁊ silia illis. Et qñꝫ repiť ꝺ
ea plꝫ retētũ in venis ad qđ iā ꝑcessit digõ q̄rta ⁊ re
mansit vt nutrianť ipo vene: aut ꝑuenit ad membra
hõgenea ⁊ nutriāť ꝑter ꝙ neciā sit magna alteratio
illius ⁊ ꝓpter illud ꝓuenit spma ex eo. Et apud G.
quidē ⁊ medicos masculo ⁊ feie sil sūt duo seia ꝺ q
bus āбob⁹ ꝺr nom̄ spmatis non cõitate nois tm̄ sed
vniuoce. Et in vnoquoqꝫ duoꝝ seiuꝫ est virtus for
mandi ⁊ informādi sil. veruꝫ sem̄ masculinũ est fort⁹
in virtute a q̄ est inceptio formatõis iussu dei. Et se
mē femineũ est plim in virtute a q̄ est ꝑncipiũ infor
tionis. Et spma quidē masculi expelliť ꝓpe matricē
ēt: qř degluit ipm os matricis attractiõe vehemēti.
Et spma quidē mulieris expelliť inter matricē ei⁹ in
vasis ⁊ venis ad locũ ꝯceptõis. ¶ Sapiētũ vo me
dicoꝝ qñ intentio ꝯprehendiť est ꝯprehensio ꝙ i sp
mate masculi est ꝑncipiũ formatiõis: ⁊ ꝙ in spmate
femie est ꝑncipiũ informatõis in re ꝓpa. Uirt⁹ ei for
matiua in spmate masculi intendit informādo ad si
militudinē eius a quo separatũ est nisi sit aliquid qđ
ipediat ⁊ ꝓhibeat. ⁊ virtus informatiua in spermate
mulieris intendit sepati in recipiēdo formā ad hoc
ꝙ recipiat eā ſm silitudinē eius a quo separatũ est.
⁊ nom̄ quidē spmatis qñ de eis duobus ꝺr est p cõi
tatē nois vt ꝯponať intētio aggregās reꝫ distinctaꝫ
in intētione. Nā in intētõe q̄ noiať expulsio viri sper
matica nõ noiať expulsio femie spmatica. ⁊ vere qđ
nā spma viri est calidũ digestũ spissum: ⁊ spma feie ē
genus san. menstrui digestũ parũp: ⁊ ꝯuersuꝫ paruꝫ
⁊ nõ elongať a virtute sanguinea elõgatõe spmatis
viri. ⁊ ꝓpter hoc assimilauerūt ipm ꝑhi añcedentes
mēstruo. ¶ Et dixerūt ꝙ spma masculi qñ ꝑmiscetur
operať cũ virtute: ⁊ nõ est alicui ꝑti eius plim⁹ intro
itus in rectificādo ꝑticularitatē corpis infantis. Illđ
ei est spmatis mulieris ⁊ san. mēstrui: imo plꝫ studii
sui est in ꝑticularitate spūs infantis ⁊ non est nisi sić
coagulũ agens in lacte. Sperma aūt mulieris ē fun
damētũ ꝑticularitatis corporis infantis. Et vnũqđ
qꝫ āboꝝ exuberare facit qđ generat san. calidum ⁊
humiduꝫ. Cognitio vo certitudis vnius haꝝ duaꝝ
intentionum pertinet ad sciam nālem: ⁊ non nocet
medico ignorātia e⁹. Et nos qdē iā exposuimus di
spõnē i ea i libris nřis radicalib⁹. Et hyp. qdē dixit
i suis itentionib⁹ ꝙ plim materiei spmatis ē i cerebro

⁊ ꝙ deſcēdit ex duabꝰ venis q̄ ſunt poſt ābas aures Et ꝓp hoc abſcindit phlſomia ābaꝝ generatōꝫ ⁊ facit incurrere ſterilitatē ⁊ eſt ſan. eius leuis: ⁊ ꝯtinuate ſunt nuche vt non elongent a cerebro ⁊ q̄ ei ſimilant ſpatio longo: qr̄ alteraret ꝯplō illius ſan. ⁊ cōuerteret: imo ꝑueniūt ad nuchā: deīn ad renes: poſtea ad venas q̄ veniūt ad teſticulos. ⁊ G. qdē nō ſciuit an faciat incurrere inciſio harū duaꝝ venaꝝ ſterilitatē an nō. Mihi vō vr̄ ꝙ nō oꝫ vt ſit ſpma ex cerebro ſolo: q̄uis eiꝰ fermētū ex cerebro ſit: ⁊ ē veꝝ qđ dixit hyp. de eſſe duaꝝ venaꝝ: imo oꝫ vt ſit ei ex oī mēbro ꝑncipali fons: ⁊ vt ſit ex mebris aliis reſudatio ēt ad iſtas radices: ⁊ ꝓp illud ē aſſimilatio: ⁊ ꝓp hoc generat ex mēbro diminuto mēbꝝ diminutū ꝫ illud fiat dū vene nō vltimū finē ſecūt: ⁊ ñ ꝓcedit appetitꝰ vltimꝰ cū digōne ꝯpleta. Et ſpma qñꝫ expellit vētoſitas ꝑmixta ei: ⁊ nece ē vt p̄cedat exitꝰ eius exitum illius.

¶ C.iiii. de ſignis ꝯplōnis mēbroꝝ ſpermaticorū.

Signa ꝯplōnis calē ſūt appāitio venaꝝ i vga ⁊ pelle teſticuloꝝ ⁊ groſſitudo eiꝰ ⁊ aſpitas ipiꝰ: Et velocitas ortus piloꝝ ſup pectineꝫ ⁊ q̄ ſecūt ipꝫ ⁊ aſpitas ⁊ mltitudo ⁊ ſpiſſitudo ipoꝝ ⁊ velocitas ꝯſecutōiſ. Et q vlt cognoſcē ꝯplonē ſui ſpmatis rectificet regim̄: deīn attēdat colorē ſui ſpermatis. ¶ Signa cōplōnis frē ſunt ꝯ̄ria illis ſignis. Signa ꝯplonis hūide ſūt ſubtilitas ſpmatis ⁊ multitudo eius ⁊ debilitas erectōis. ¶ Signa ꝯplōnis ſicce ſūt ꝯ̄ria ill' ſigniſ: ⁊ qñꝫ egredit ſpma i ipa ſiloſū.

¶ C.v. de ſignis ꝯplonis calide ⁊ ſicce.

Sunt dn̄iuꝫ ſpiſſitudis ſbe ſpmatis: Et aſſiduatio dſiderii ap̄ q̄zlibet pn̄tiaꝫ: Et ꝙ ipregnat plim: Et efficit maſculū: Et ē deſideriū vehemēs ⁊ velox: Et eius erectio ē fortis: verūtñ abſcindit a coitu iteꝝ velociter. Qđ ſi ſupfluat calitas ⁊ ſiccitas erit paꝝ aq̄ ⁊ paꝝ deſcēſiōis cū velocitate erectiōis. Pili vō ſunt ſup pectinē ⁊ anchas ⁊ q̄ ſūt inter eas ſunt in calida ⁊ ſicca plēs ſpiſſi.

¶ C.vi. de ſignis ꝯplexionis calide ⁊ hūide.

Est pluris ſpmatis q̄ꝫ cal'a ⁊ ſicca: ſꝫ ē paucioꝝ piloꝝ ⁊ minus impregnās ⁊ vehemētioris fortitudis ſup coitū plim: ⁊ nō ē pluris deſiderii ⁊ erectōiſ: Et ledit a dimiſſiōe coitus ſupflua: Et eſt plurime pollutionis ⁊ velocis executionis.

¶ C.vii. de ſignis ꝯplexionis frigide ⁊ humide.

Sunt lenitas pectinis: Et tarditas deſiderii coitus: Et tenuitas ſpmatis: Et paucitas ipregnatōiſ: Et tarditaſ ortꝰ piloꝝ ⁊ paucitaſ

¶ C.viii. de ſignis cōplexionis frigide ⁊ ſicce eoꝝ.

Sunt groſſitudo ſpmatis ⁊ paucitas eiꝰ. Et eſt diuerſa a calida ⁊ hūida in mōis oībus

¶ C.ix. đ ſignis complexionū inaturaliū.

Sunt vt accidāt ſigna que ſūt nālīuꝫ dū nō fuerint p̄us. Et ſignificat eaꝝ diſtintionem ſenſus.

¶ C.x. de iuuamentis coitus.

Coitus bonus ē ille qui fit in hora quā ſupfluitatū ſeqt eūo ⁊ alleuiat corpꝰ ⁊ p̄parat corpus ad augmētū: ſicut qū đ cibo poſtremo ſumit aliqd q̄ſi delegatū mouet nā vt reſtauret motu forti: qm̄ ſeqt ipſſio fortis ⁊ adiuuat eā illđ qđ ē in hꝰmōi deꝯſecutione. Et qñꝫ ſeqt ipm expulſio cogitatiōis dn̄antis ⁊ acqſitio audacie ⁊ edomatio ire ſupflue ⁊ acqſitio grauitatis. Et ipē quidē cōfert melie ⁊ plibus egritudinibꝰ cholerꝭ nigre ꝓpea ꝙ dilatat ⁊ ꝓpea ꝙ expellit fumū ſpmatis aggregatuꝫ a pte cerebri ⁊ cordiſ: Et ꝯfert doloribꝰ renū repletoꝝ ⁊ egritudinibus phlatis oibꝰ ꝓp̄e in eo cuiꝰ caliditas inata ē fortis quā nō deſtruit exitꝰ ſpmatis: ⁊ ꝓp hoc reqrit appetitus cibū. Et qñꝫ abſcindit mās ap̄atū accn̄tiuꝫ in ptibꝰ inguinū ⁊ teſticuloꝝ. Et oēꝫ cui adueniūt ap̄ dimiſſiōꝫ coitus ⁊ ꝯſtrictōꝫ coitꝰ tenebroſitas viſus ⁊ vtigo ⁊ g̃uitas capitis ⁊ dolores emūctorioꝝ ⁊ anchaꝝ ⁊ ap̄ata eoꝝ q tēpatus eſt ſanat. Et plimoꝝ quoꝝ ꝯplō reqrit coitū qū ipꝫ dimittūt infrigidat corꝰ ⁊ reliq̄ diſpōnes ⁊ cadit appetitꝰ cibi: ita vt ipm etiā nō recipiat ⁊ expellat eū vomitu. Et oēꝫ in cuiꝰ corpore ē vapor fumoſus coitus alleuiat ab ipo: ⁊ ꝯfert ei ⁊ remouet ab eo qđ timet de nocumento coartatōis vapōis fumoſi. Et qñꝫ accit viro ex dimiſſiōe coitus ⁊ abūdātia ſpmatis ⁊ frigore eiꝰ ⁊ ꝯuerſione ipius ad ventoſitatē vt mittat ſpma ad cor ⁊ cerebrū vaporē malū ventoſuꝫ: ſicut accit mulieribꝰ ex coartatōe matricis ⁊ miores diſpōnes illiꝰ nocumēti: ⁊ añq̄ꝫ ſpgat vētoſitas ſunt grauitas corporis ⁊ frigiditas eius ⁊ difficultas motuum.

C.xi. đ nocumēto coitꝰ ⁊ diſpōnibꝰ eiꝰ ⁊ malia figaꝝ:

Coitus euāt de ſba cibi poſtremi qr̄ debilitatē affert: cuiꝰ ſil'e alie nō afferūt euones: ⁊ euāt de ſba ſpūs rē plurimā ꝓp delectatōꝫ. ⁊ ꝓpter illud q plus delectant plus ſunt cadentes in debilitatē. Et coitus qdē velociter facit ꝑuenire illū q plurimū eo vtit ad infrigidatiōꝫ ſui corporis cā ſui ⁊ reſolutōꝫ caliditatis inate ⁊ mortificatōꝫ virtutis ⁊ p̄parat ipꝫ in p̄mis ad caliditatē fumoſaꝫ adeo dōec multiplicent ſup ipm pili. deinde ſuccedūt ei infrigidatio ꝯpleta ⁊ debilitas ſenſuū viſus ⁊ auditus ⁊ accidūt cruribꝰ eiꝰ tepor ⁊ dolor: qr̄ non forſitā ſuſtinet onus ſui corporis. Et qñꝫ ſimilat diſpō eius epilie occulte ꝓp illud. ⁊ qñꝫ ſupat i ipo nigredo deīn citrinitas ⁊ accidunt ei periodi a debilitate: ⁊ vr̄ ei ꝙ ſit inceſſus formicaꝝ in mēbris ſuis incipiens a capite ſuo vſq̄ꝫ ad finē dorſi. Et accit ei tinitus ⁊ multotiēs accidūt ei fe. acute adurenteſ Et qñꝫ adueniūt ei tremor ⁊ debilitas neruoꝝ ⁊ vigilie ⁊ ꝓminētia oculoruꝫ ad exteriora ēt ſicut accit in ſepatōe aīe a corpōe ⁊ accidit ei caluitiū epilepſia ⁊ dolor dorſi ⁊ renū ⁊ veſice. Dorſuꝫ vō igneſcit p̄us qr̄ attrahit mām dolor ad ipm ⁊ reſtringit eoꝝ nā. Et qñꝫ facit incurrere colicā: ⁊ facit accidere eis fetorē ⁊ fetet eoꝝ os ⁊ carnes gingiuaꝝ. Et in illis in quoꝝ corpoī ſūt hūōis mali cholici mouet poſt coitū horripilatio ⁊ in cuiꝰ corpore ſūt hūores putridi ꝓcedit poſt coituꝫ ex eo odor fetidus ⁊ ei qui eſt debilis digōnis accit pꝰ coitū rugitus. ⁊ de hoibus eſt qui eſt paſſus ꝯplonem malā: dimiſſio coitus ꝯtriſtat plim ⁊ grauat corpus eius ⁊ caput ipiꝰ ⁊ rixat ⁊ multiplicat pollutio ipiuſ ⁊ ſi ē ei obediens debilitat ſtōus eius ⁊ deſiccat. ⁊ đ hoibꝰ dignior alienatōe coitus eſt ille cui aduenit pꝰ ipm tremor aut frigus aut ꝯſtrictio anhelitus occulta ⁊ pulſus cordis ⁊ ꝓfunditas oculoꝝ ⁊ deſtructio appetitus cibi ⁊ cuius pectus eſt infirmū aut đbile aut eſt debilis ſtōi. ¶ Dimiſſio ei coitꝰ ē ꝯueniētiores ei q hꝫ ſtōꝫ debilē ⁊ deuitēt ipꝫ de mulieribꝰ ille q̄ abortū patiūt. ¶ Et in coitu qdē ſūt figure male ſicut ſi aſcēdat mulier ſr̄ viꝝ. Figura ei in coitu illa ē mala ex q̄ timet ramex ⁊ iſlatio ⁊ vlcēa vge ⁊ veſice ꝓp laborē eiectōis ſpmatis ⁊ dubitat ſi currat aliqd in vgā ex pte mulieris. ¶ Et ſcias ꝙ retētio ſpmatis

in coitu eſt mala valde. Et qñ̄ ꝑducit ad ꝯtritiones
vniꝰ duoꝝ ouoꝝ ⁊ oꝫ ne coitꝰ fiat necitate fecis aut
migēdi mota nꝫ cū exercitio ⁊ motu aut pꝰ paſſiōeꝫ
aialē forte. ¶ Et coitꝰ qdē cū īfantibꝰ eſt fecꝰ apud mł
titudinē gētiū ⁊ ꝓhibitꝰ ī lege: ⁊ ē ex ꝑte nocibilior ⁊
ex ꝑte minꝰ nociuꝰ: Et ex ꝑte qdē qa nā īdiget ī ipſo
motu plīmo vt educat ſꝑma eſt nocibilior: ſꝫ ex ꝑte
alia qm̄ ſꝑma nō expellit̄ cū eo expulſiōe plīma ſicͭ
fit ī mulieribꝰ eſt mioris nocumēti: ⁊ comitat̄ ipſuꝫ
de iudicio ꝑītie minus q̄ꝫ vulua.

¶ C. xii. de horis coitus.

Oportet ne coitꝰ fiat ſuꝑ replēōnē: ꝓhibet enī
digeſtionē ⁊ facit cadeř ī egritudies q̄s effi
cit motꝰ ſuꝑ replēōnē ⁊ debilitat. ⁊ ſi accidat
alicui illđ tūc oꝫ vt moueat̄ pꝰ ip̄ꝫ paulatiꝫ vt deſcē
dat cibꝰ ī ſtō ⁊ ñ natꝫ: deinde dormiat. ¶ Et oꝫ q̄ꝫtū
poſē ē ne coeat aliq̄s qū adeſt vacuitas iteꝝ. h enī ē
nocibiliꝰ ⁊ onerosiꝰ nāe ⁊ magis ꝑnecāſ calorē inatū
⁊ magis attrahēs liq̄factionē ⁊ ethicā ⁊ areſactiōꝫ:
Immo oꝫ vt fiat qū cibꝰ deſcēdit a ſtō ⁊ ꝯplet̄ digō
ꝑria ⁊ ſcđa ⁊ mediat̄ diſpō ī digōe tertia: ⁊ hͦ diviſi
cat̄ ī hōibꝰ. Nō gͦ audiēdꝰ ē ſmo eiꝰ q dic: opꝫ vt fiat
illđ pꝰ ꝯplemētū digōnis tertie ex oī mō. Illa. n. ho
ra ē hora vacuitatis qū corpꝰ icipit ī ſpſiōe ⁊ ī oībꝰ
mēbris ſūt relique cibi ī via digōis. Nā de hoibꝰ eſt q
ē ī huiꝰmōi diſpōe ī ꝑncipiiſ noctis q̄ꝛ fit illa ꝯuenie
tior horaꝝ coitꝰ ei ex generibꝰ ꝑdictis ⁊ ex ꝑte alia: ⁊
ē ꝙ ſōnꝰ longꝰ ſuccedit ei ⁊ accreſcit cū eo vtꝰ ⁊ figit̄
aqua ī matrice ꝑꝑ ſōnū mł̄ris. ¶ Et oꝫ ne coitꝰ fiat
niſi a deſiderio ſano qđ nō excitat aſpectꝰ aut ītuituſ
aut ꝑruritꝰ aut ardor. Sed ꝯmouet ipſū multitudo
ſꝑmatis ex replectōe ⁊ adiuuat totū illđ ſanitas vir
tutis. ¶ Et oꝫ vt vitet̄ coitꝰ pꝰ ſatietatē nauſeatiuam
⁊ poſt euatōes fortes ex vomitu ⁊ fluxu vētris ⁊ co
lirica paſſione ⁊ diaria fc̄a ſubito ⁊ motꝰ corporeos
⁊ aiales ⁊ apud motū vrine ⁊ ſtercoris ⁊ phlomia:
Diariā v̊o antiq̄ꝫ qñ̄ꝫ alleuiat ſua exiccatione ⁊ tra
hēdo māſ ad ꝑtē aliā a ꝑte iteſtinoꝝ. ⁊ oꝫ vt deuitet̄
ī tꝑe ⁊ regiōe calidis. ¶ Et deuitet ipſū vir corpore
ſuo iā calefacto: aut īfrato lꝫ poſt calefactiōꝫ ſit inco
lumior q̄ꝫ poſt infrationē. ⁊ ſilr poſt hūitatē melior
q̄ꝫ poſt ſiccitatē. ¶ Et melior horaꝝ equaliū eſt ho
ra quā determinauimꝰ. ⁊ qñ̄ vtit̄ eo ī ip̄a poſt ſpatiū
ī quo non abhorret coitū inuenit leuitatē ⁊ alleuiat̄
anhelitus ⁊ bonus fit ſenſus.

¶ C. xiii. de ſpermate generāte ⁊ nō generante.

Sperma ebrii ⁊ decrepiti ⁊ īfātiſ ⁊ mł̄ti coitꝰ
ñ generat. Et ſꝑma hñ̄tis mēbra đbilia ra
ro generat ſanū. Et qñ̄ ꝓlōgat̄ virga valde
ꝓlōgat̄ ſpatiū motꝰ ſꝑmatis: q̄ꝛ venit ad matricē ca
lore eiꝰ īnato iā fracto: nō ergo generat ſꝫ plurimū.

¶ C. xiiii. de ſignis eius qui coiuit.

Vrina eiꝰ eſt hñ̄s filos ⁊ ramos ꝑmixtos ad
inuicem.

¶ C. xv. de diminuitōe coitꝰ.

Cauſa aut eſt ī v̊ga ip̄a: Aut ī mēbris ſꝑma
tis: Aut ī mēbris ꝑncipalibꝰ ⁊ q̄ ſecunt̄ ea:
Aut ī mēbro medio iter ꝑncipalia ⁊ mēbra coitus:
Aut cā m̄broꝝ vicinoꝝ ꝓꝑa eis: Aut ꝑꝑ paucitatē
īflatiōis ī īferioribꝰ corꝑis: Aut paucitatē eꝰ ī corpoř
toto. ¶ Fc̄a āt cā v̊ge ipſiꝰ ē ꝑꝑ malitiā ꝯpſōniſ ī ip̄a
⁊ mollificationē ſuꝑfluā. ¶ Sed facta cā teſticuloꝝ
⁊ valoꝝ ſꝑmatis: aut ē ꝑꝑ malitiā cōpſōnis ſingula
ris ſuꝑflue: aut cū ſiccitate ⁊ ē deterior: aut ē dñans
ſiccitas ſola. Et qñ̄ꝫ ē ꝑꝑ ꝑuitatē motꝰ ſꝑmatis ⁊ de
ectū eꝰ a mordicatōe excitāte ita vt qñ̄ꝫ fit ī q̄buſdā
ſꝑma plꝫ: ⁊ qū coeūt nō deſcēdit ꝑꝑ ꝯgelationē ſuā
⁊ coeūt cū hoc paꝝ qm̄ vaſa ſꝑmatis nō caleſiūt in
eis q̄ꝛ nō calefit nꝫ ſubtiliat̄ ¶ Fc̄a āt cā m̄broꝝ ꝑn
cipaliū aut eſt ex ꝑte cordis q̄ꝛ abſcindit̄ mā ſꝑūs ⁊
ventoſitatis icēdētiſ: Aut ex ꝑte ep̄is q̄ꝛ abſcidit̄ mā
ſꝑmatis: Aut ex ꝑte cerebri q̄ꝛ abſcidit̄ mā v̊tutis ſē
ſibilis: Aut ex ꝑte renū ⁊ frigore ipſoꝝ ⁊ egritudibꝰ
eoꝝ notiſ ⁊ ꝯpſōnibꝰ eoꝝ: Aut ex ꝑte ſtōi ꝑꝑ malitiā
digōnis. Et totū illud aut ē cā debilitatis principii:
aut cā oppilationū meatuū iter mēbra coitꝰ. ⁊ mł̄to
tiēs qdē ē debilitas fc̄a cā cerebri ſequēs caſū aut ꝑ
cuſſiōꝫ. Cā v̊o q̄ ē ſꝫm īferiora ē vt ſit aut calitas: aut
f̄ritas valde: aut ſiccitas ꝯpſōnis ⁊ ꝑuet̄ ī eis īflatio.
⁊ īflatio qdē ē bonꝰ adiutor ita vt ī illo ī cꝰ vētre mul
tiplicat̄ īflatō abſq̄ꝫ ſuꝑfluitate doloroſa erigit̄ ⁊ ha
bētes colerā nigrā ſt̄ plīme erectiōis ꝑꝑ mł̄titudinē
īflatiōis ipſoꝝ. ¶ Cā āt ī vicinātibꝰ ē ſicͭ illud qđ ac
cidit ei cuiꝰ hemorroideſ icidūt̄ ⁊ hñ̄tibꝰ anū doloro
ſū. Nocet enī illud neruis ꝯmunibꝰ iter anū ⁊ lacer
tos eiꝰ ⁊ virgā. Et ex eis q̄ debilitāt coitū ⁊ v̊tutē eiꝰ
ſt̄ res meditatiue ſicut horribilitas coeūdi aut vere
cūdia eꝰ aut añceſſio ītellectꝰ ad cor. Debilitat enī a
coitu ⁊ facit deficere ⁊ ꝓꝑrie qū illđ aliq̄ hora caſus
accidit tūc quotiēs euenit reiteratio aſſimilat̄ illđ ī
m̄te. Et fit cā ī illo qñ̄ꝫ dimiſſio coitꝰ: ⁊ ꝙ aīa obliui
ſcit̄ eꝰ ⁊ ꝯſtrictio mēbroꝝ ab eo ⁊ paucitas ꝑꝑatōis
natuř ī generatiōe ſꝑmatis ſicͭ nō ē ſollicita ī generā
do lac ī mām̄illa remouētis filiū a lacte. Et ſcias ꝙ
erectiōis cā eſt vētoſitas ꝓcedēs a ſꝑmate: aut nō a
ſꝑmate: ⁊ frigꝰ ⁊ calor ſilˀ ſt̄ ꝯtraria vētoſitati. Nā fri
gꝰ eiꝰ ꝓhibet generationē ⁊ calor reſoluit māꝫ eꝰ ⁊ ñ ē
qđ ipſā generet ſicͭ hūiditas tēꝑata ⁊ caliditas quaꝫ
ipſa nutrit: Et de illis que adiuuāt ī h ē eq̄tat̄ equos
ſꝫ itētiōꝫ eiꝰ q ꝯſueuit ⁊ cuiꝰ renes ⁊ veſica ſūt hūidi
aut cū h f̄ri. Illi v̊o q renū ꝯpſōnē calidā hꝫ ⁊ ñ vſuſ
ē ea ēt cū eq̄litate ē nociua ⁊ facit icurrere ſterilitatē.

¶ C. xvi. de ſignis.

Facta āt ꝑꝑ mollificatōꝫ v̊ge: aut frigꝰ ꝯpſō
nis nerui cognoſcit̄ ex h ꝙ ñ fit errectio ⁊
ñ ꝯhit̄ ī aq̄ f̄ra. Et qñ̄ꝫ ē ſꝑma exuberās facilis egreſ
ſiōis. ⁊ qñ̄ꝫ deſcēdit ſine erectiōe. ⁊ qñ̄ꝫ ē cū ea exte
nuatio corporis ⁊ đbilitas eꝰ ⁊ nō ē ī deſiderio dimi
nutio. ¶ Fc̄a v̊o cā teſticuloꝝ ⁊ mēbroꝝ ſꝑmatis ſi
fuerit difficultas eiꝰ ꝑꝑ frigꝰ eoꝝ ſignificat exitꝰ ſꝑma
tiſ ⁊ frigꝰ tactꝰ. ꝙ ſi fuerit ꝑꝑ ſiccitatē eoꝝ ⁊ paucitatē
ſꝑmatis tūc ſꝑma erit paucū difficilis deſcēſionis: ⁊
plꝫ eiꝰ ē cū extenuatiōe corꝑis ⁊ paucitate carnis ⁊
ſāguis. Et ē hūectatio ex eis q̄ ꝯfert ei. ſ. ex balneati
onibꝰ ⁊ cibis ¶ In fc̄a āt cā m̄broꝝ ꝓpoſitoꝝ ſupra
mēbra coitꝰ ſicͭ ex ep̄e ⁊ renibꝰ minorat̄ appetitꝰ: imo
nō ē digō nꝫ appetitꝰ nꝫ generatio ſanguinis ſꝫm ꝙ
oꝫ. ⁊ ſi fuerit ex corde minorabit̄ erectio ⁊ qñ̄ꝫ erit đ
ſcēſio ſine erectōe ⁊ erit pulſus đbilis lenis ⁊ calitaſ
coꝑis diminuta. Et ſi fuerit ex cerebro miorabit̄ ſen
ſus motꝰ ſꝑmatis ⁊ nō erit ꝯmotio ꝯfricatiua. Sper
ma. n. ē ex eis: q̄ excitāt ⁊ ſignificabūt ipſā diſpōnes
ſenſus ⁊ oculi ꝓꝑrie qñ̄ ē pꝰ ꝑcuſſiōꝫ: aut caſū adue
niētē cerebro ⁊ oī cordi. Et cerebro ī đbilitate ſua ſt̄
ſigna iā ꝓterita: ⁊ renibꝰ ī egritudinibꝰ ſuis ſūt ſigna
cognoſcāt̄ ergo ide. ¶ Fc̄e v̊o ꝑꝑ ꝑuitatē īflationis
in īferioribꝰ ſigna ſūt qm̄ vides virtutes mēbroꝝ ſal
uas ⁊ vides đbilitatē ī erectione tm̄ cū v̊tute cordis
⁊ renū ⁊ đſiderio ⁊ aq̄. ⁊ qñ̄ admiſtrāt̄ īflatia iuuat̄

eis. ¶ Fc̃e v̓o cã puitatis motus ſpmatiſ ⁊ puitatis
mordicatiõis ei⁹ ſignũ ẽ ꝙ egredit̃ apõ coitũ res pli
ma ꝯgelata. Et plimũ illi⁹ ſeqt̃ ꝯplone fiaꝫ. Et qñꝫ
ꝯtigit vt ſit ſpma plꝫ ſꝫ ſit qetũ ꝯgelatũ ſꝫ ꝙ dixim⁹
Et piguis qdẽ magis defect⁹ ẽ a coitu q̃ꝫ extenuat⁹
Et ꝙ ei q vult coit⁹ mltitudinẽ ꝯueñt vt mioret ſudo
rẽ ⁊ balneatõꝫ faciẽtẽ ſudar̃ ⁊ dimittat pl̓omiã q̃ꝫtũ
põt vt vtat̃ iũctiõe pedũ cũ oleis calis. Illd̓.n.ꝯfor
tat renes ⁊ vaſa ſpmatis. ¶ C.xvii. d̓ curatiõib⁹.

Q Uã ſg̊ cognoueris ꝙ cã ẽ i mẽbris p̃ncipali
b⁹ tc̃ neciũ ẽ vt itẽdas i curõe eoꝝ. Et ſi cã
ẽ frig⁹ eoꝝ ꝙ ẽ plꝫ tũc nõ ẽ aliqd qd̓ ſit ſicut
mithridatũ qm̃ ẽ forti⁹ medicamẽ ad illud ⁊ i oĩ de
fectu a coitu pp frig⁹ i quocũqꝫ mẽbro ſit: aut ꝓpter
debilitatẽ ⁊ pp ep dẽt q ſũt ſic̃ medicamẽ de curcũa
⁊ bõruſia ⁊ ſagzenea. Et ſi ẽ p malitiaꝫ digõnis ſtõi
ꝯforta ſtõm. Et ſi cã ẽ i renib⁹ cura renes i p̓is cum
cura q̃ ẽ eoꝝ cui⁹ plꝫ ẽ cũ calefactiõe. Nã calefactio
dorſi ⁊ renũ iuuatiua ẽ i erectiõe. Qũ g̊ feceris illd̓
cura cuꝫ reſidua curatiõe ⁊ odorib⁹ bonis ⁊ caput
purgia odorifera hũectatiua ꝯfert cordi ⁊ cerebro
ẽt: ⁊ cordi medicamẽ de muſcho ⁊ tyriaca ⁊ mithri
datũ. ¶ Et ſi fuerit cã paucitas iſlatiõis i iſeriorib⁹
tũc ſi fuerit cã ei⁹ frig⁹ qd̓ ẽ cũ eis admiſtra fricatiõꝫ
ſubtilẽ ⁊ vnctiões q̃s dicã ⁊ admiſtra cinãomũ plꝫ
⁊ admiſtra grana i cibis ſicut fabas ⁊ faſeolos ⁊ ci
cer ⁊ cepas cũ ſale i quo aliqd cadit altiſ. Et ſi cã fue
rit i ea paucitas iſlatiõis valde admiſtra infratiõꝫ ⁊
eq̃tõꝫ cũ potib⁹ ⁊ decoctionib⁹ epithimatib⁹ ⁊ cibis
⁊ ſumãt ea iſlatio ⁊ iſlatio ſicut pira ⁊ mora ſcemia
⁊ fabe ⁊ ſeꝝ. ¶ Et ſi cã fuerit debilitas corporis cõ
fortet̃ corp⁹ cũ cibis ꝯfortãtib⁹ ſicut ſũt aleſſidabegi
⁊ ea q̃ p̃parata ſũt i patellis ⁊ aſſata ⁊ ea q̃ p̃parata
ſt̃ i vaſis cũ coopturis: ⁊ frumtũ coctũ vt pls ⁊ oua
ſorbilia ⁊ napi ⁊ lac ⁊ butyrũ ⁊ panis ſile ⁊ medul
le fructuũ ſicut medulla amigdale ⁊ nucis medulla
⁊ nucis idice ⁊ fiſticoꝝ ⁊ auellanarũ ⁊ alcadra ⁊ q̃
ſũt ſilia iſtiſ: ⁊ tãguebil ex ſeminib⁹ ⁊ pmixta cũ cepe
⁊ mẽta ⁊ porris ⁊ fenugreco ⁊ andacocha ⁊ eruca:
Et ſilr ꝯfortet̃ corp⁹ cũ balneationibuſ neceſſariis ⁊
iunctionib⁹ ꝯfortãtib⁹ vt eſt oleũ de lilio ⁊ oleuꝫ de
ben. Et ſi neccia ẽ ſupflua calefactio ponãt in eis mu
ſchus ⁊ caſtoreũ ⁊ alia. ꝙ ſi cã fuerit frig⁹ mẽbroꝝ ſp
matis curet̃ cũ medicis calefaciẽtib⁹ q̃s dicem⁹ ⁊ cũ
vnctionib⁹ abſtergẽdo factis calefaciẽtib⁹. Et ſi fue
rit cã cũ hoc ſiccitas adiuuet̃ cũ hũectãtib⁹ calidis
ex illis q̃ comedũt̃. ¶ Et ſi cã fuerit calor mẽbrorũ
ſpmatis cũ ſupfluitate ꝯfert oẽ iſlatiuũ hũectatm̃ cũ
eq̃litate ſicut ſeꝝ vaccinũ ⁊ lac i quo decocta eſt por
tulaca. Et ſi fuerit ſiccitas tc̃ hũectatio eq̃lis cũ bal
neationib⁹ ⁊ vitellis ouoꝝ ſorbiliũ ⁊ lacte dulci d̓co
cto. Et qñꝫ ponit̃ i ipſo qnta ei⁹ d̓ tereniabin ⁊ cibis
p̃patis vt aleſſidabegi ⁊ hũectatõe cũ oleis f̃ris vſqꝫ
ad oleuꝫ de lactucis ⁊ cucurbita. Et ſi cã fuerit ſicci
tas hũectet̃ corp⁹ cũ cibis ⁊ generib⁹ lactis ⁊ balnea
tionib⁹ ⁊ vino ſubtili ⁊ ſorbitionib⁹ leuib⁹ ex granis
⁊ aq̃ cucur. ⁊ ocio. Et ſi fũit frig⁹ neruoꝝ v̓ge ⁊ eoꝝ
mollificatio curet̃ cũ cura q̃ ẽ mollificatiõis ⁊ frigo
ris ſicut q̃ dicta ſũt i ca. veſice. Et oꝫ vt deuitet̃ coit⁹
poſt eũones ⁊ laborẽ ⁊ ligationẽ vulneꝝ. Illud eñ
d̓bilitat ⁊ coit⁹ frequẽs plim⁹. ꝙ ſi illud accidat ei re
tineat̃ liniẽdo: multitudo nãqꝫ coit⁹ qñqꝫ abſcindit
coitũ: ⁊ vt deuitet ſatietatẽ nauſeatiuaꝫ. ꝙ ſi accidat
alleuit̃ cib⁹ ⁊ fiat vt digõ bona ſit ⁊ ꝯfortet̃ ſtõus. Et
oꝫ vt minoret̃ pot⁹ aq̃. multitudo eñ potus aque eſt
res nocibilior. Et deuitet oẽ reſolutiuũ ventoſitatis
exiccatm̃ calore ſuo ſicut ruta ⁊ ſanſuc⁹ ⁊ harmel ⁊
almarmacõa ⁊ cyminũ ⁊ ſe. agni caſti. Et oẽ exicca
tiuũ cũ f̃ritate ſicut lẽtes ⁊ xilocaracte ⁊ miliũ ⁊ ace
toſa ⁊ ſtiptica pp exiccationẽ ſuã. Et oẽ inflatiuũ ve
hemẽtis iſlatiõis ſicut narcotica ⁊ ſicut cãfora ⁊ pſi
liũ ⁊ nenufar ⁊ roſe qũ lꝫ i ſeĩe papaueris ſit paꝝ ſtu
pefactiõis tñ ei⁹ piguedo ⁊ qd̓ ipſã ꝯmouet vẽtoſita
tẽ ſuccurrit ei ⁊ addit̃ ſr̃ ipꝫ. Et oꝫ vt deuitet̃ coitus
mẽſtruate ⁊ coit⁹ vetule ⁊ egre et coit⁹ illi⁹ q̃ nõdũ p
uenit ad etatẽ i qua ẽ mulier ⁊ coitus illius q̃ ñ nup
coiuit ⁊ coit⁹ virginis. Totũ eñ illud d̓bilitat virtu
tẽ mẽbroꝝ coit⁹ ꝓprie. Et oꝫ vt referãtur ei ꝓpoita
coeũtiũ ⁊ libri narrati d̓ diſpõne coitus ⁊ figuris ip
ſius: ⁊ cogitet i eis cũ dimiſſiõe coit⁹ oĩo ẽt vſqꝫquo
ꝯfortet̃ ⁊ approximet iſtis deficiẽs a coitu pp dimiſ
ſiõꝫ ⁊ afflictionẽ aĩe. Et oꝫ qdẽ vt iſti gradatim pue
niãt ad eũ ⁊ vtãt̃ ũctiõib⁹ ⁊ fricatiõib⁹ q̃s dicemuſ ⁊
corã ipſis fiat rememoratio cãꝝ coitus ⁊ referant̃ q̃
ꝯtinuãt̃ eis ⁊ reſpiciãt ad coitũ aĩaliũ. ¶ Regimis
v̓o appropriati nomini coit⁹ plꝫ eſt tẽdẽs ad calefa
ctionẽ ⁊ hũectatiõꝫ ⁊ iſlatiõꝫ ⁊ calefactõꝫ dorſi ⁊ re
nũ cũ eis q̃ illud efficiũt ex vaporatõibus ⁊ iunctio
nib⁹ ſicut oleũ de ben ⁊ oleũ de granis cotti iunctũ
abſtergẽdo. Ea v̓o q̃ ſumũt approp̃ato noĩe ꝙ ip̃a
valẽtia ſint ad coitum ſũt meͨ ꝯferẽtes frigori virge
iuncte ⁊ bibite ⁊ medicĩe i qb⁹ ẽ iſlatio i digõne ſ̃a et
tertia ⁊ eaꝝ iſlatio ẽ cũ hũitate extrãea cũ quo iſlãt.
Et meͨ q̃ agũt cũ ꝓprietate ⁊ cibis ex qb⁹ generat̃
ſãguis calus ⁊ hũid⁹ abũdãs ⁊ i eis cũ hoc: ſũt infla
tio ⁊ viſcoſitaſ ⁊ ſpiſſitudo ſicut cicer ⁊ faſeoli ⁊ cibi
quos dicã. ⁊ melior admiſtratio eoꝝ ẽ vt ſit p⁹ bal
neũ hũidũ ⁊ iunctiõꝫ cũ oleo ſãbacio ⁊ d̓ lilio ⁊ nã
ciſcio aut ſilib⁹. Et ſorbeãt oua ſorbilia añ cibũ pul
uerizato deſup ſale ſtici: aut q̃ ſũt ſicut ipſe. Qũqꝫ
comedit cibos ad coitũ bibat poſt illud vinũ odori
feꝝ parũp: deinde pgat ad lectũ ſuũ ⁊ abluat pedes
ſuos aq̃ calĩa ⁊ vtat̃ vnctiõib⁹ ⁊ abſterſiõib⁹ cũ inun
ctiõe. Et nos dicem⁹ nũc has medicias ⁊ cibos ⁊ p
cedem⁹ ẽt ad loca eoꝝ i eis q̃ ꝯueniũt diuiſionib⁹ d̓
bilitatiuis coit⁹. Et ſcias ꝙ plꝫ ſuſtẽtationiſ ẽ ꝓpter
ciboſ ⁊ ex eis ꝓuenit exuberatio materiei ⁊ viuifica
tio v̓utis. ¶ Et oꝫ vt cõſideret ille q i coitu ẽ cupid⁹
qũ multũ vtit̃ medicinis ad coitũ corp⁹ ſuũ. ꝙ ſi vi
deat febrẽ ⁊ iſlãmatiõꝫ ⁊ repl̓onẽ abbreuiet ⁊ tẽpet
nãꝫ: deide iteret ea q̃ ſt̃ ad coitũ ⁊ ñ oꝫ vt ad ſumũ
ꝓueniat i calefaciẽdo ⁊ pducat ad deſiccationẽ. Et
qũ vtit̃ medicinis ⁊ cibis ad coitũ tũc conſequẽter
ſumat vas terreũ plenũ vino odorifero.

¶ C.xviii. de medicinis ſingularibus ad coituꝫ.

S Emia qd̓ ſt̃ vt ſemẽ napi ⁊ caulis ⁊ vrtice ⁊
lupini ⁊ eruca ⁊ alkerua ⁊ bautie ⁊ menta
ſtrum hortulanum quod eſt menta ⁊ ſemẽ
aſperagi ⁊ ſemen raphani ⁊ ſemen artetice ⁊ ſemen
melonis ⁊ ſemen apii et petroſelini et cordumeni et
ſecacul ⁊ macro pip ⁊ ſe. eilbaugue ⁊ ſiſamũ ⁊ ſe. lini
⁊ g̃na araſced ⁊ grana d̓ bẽ ⁊ oleũ e⁹ ⁊ g̃na alkikil ⁊
grana azeli ⁊ fẽugrecũ ⁊ ꝓp̃e decoctũ cũ melle: deĩ
exiccatũ ¶ Grana v̓o ſt̃ ſic̃ cicer ⁊ fabe ⁊ faſcoli ⁊ q̃
ſt̃ eis ſilia ¶ Cõtices ãt ⁊ herbe ſt̃ ſic̃ cinamũ ⁊ cina
momũ ⁊ maciſ ⁊ alhaſce ⁊ taliſafar ¶ Medulle v̓o
ſt̃ ſic̃ g̃na piee ⁊ ligua auiũ ⁊ g̃na viridia ⁊ grana al
kikil ⁊ fiſtici ⁊ auellãe. ¶ Gũme ãt ſt̃ ſic̃ dragagãtũ

⁊ assa qm̄ īflat valde: nā qum infratus bibit de assa
aur. i cū vīo magnificat̄ eiꝰ iuuamētū. ❡ Radices v̄o
⁊ ligna sꝫ sicꝫ radices aluſ ⁊ been ⁊ zedoaria ⁊ costuſ
dulcis ⁊ testiculus vulpis: nā ipse ē fortis in erectōe
⁊ aſpagi ⁊ radix cardi ⁊ cepe ⁊ ꝓprie assatuz ⁊ sqlla
assata ⁊ secacul ⁊ .ʒʒ. ⁊ ꝓp̄e ābo ꝯdita ⁊ galāge pire
trū ⁊ radix basceс ⁊ assaꝝ buzeidē ⁊ almulgat ⁊ her
modactili ⁊ napi de barbaria: ipī ei ꝯmouet sicut ca
liditaſ rute i cōpe toto ⁊ cipi ēt bibiti ⁊ vncti. ❡ Alia
lia āt sꝫ sicꝫ stellio ⁊ lacertꝰ ⁊ stincꝰ ⁊ ꝓp̄e radix cauđ
eiꝰ ⁊ eiꝰ sumē ⁊ renes ipsiꝰ ⁊ sal ipsiꝰ. Sumat̄ lacertus
i diebꝰ veris decolet̄ ⁊ mūdēt viscera eiꝰ ⁊ ipleāt sale
⁊ suspēdat̄ i ūbra donec exiccet̄. Quūqꝫ feceris illud
tūc accipe salē eiꝰ ⁊ ꝓiice corpꝰ ipsiꝰ ⁊ sufficiet tibi de
sale eiꝰ res pua minꝰ qꝫ đ sale stici ⁊ albubure ⁊ almē
besigi ⁊ alkersigi. Et de aialibꝰ aque: pisces pui ⁊ flu
uiales exiccate cutis: ⁊ lac camelinū đ quo bibatur
xx. diebꝰ oī die q̄ztitas q̄ digerat̄ ⁊ ñ grauet ⁊ pisces
pui fluuiales exiccati ⁊ sit dosis. ʒ. vii. ⁊ oua pisciū ⁊
oua galline ⁊ ꝓprie oua ꝑdicis ⁊ oua colūbe ⁊ oua
puaꝝ auiū ⁊ oīa cerebella ꝓprie pulloꝝ ⁊ puaruz
auiū ⁊ anatis ⁊ pulloꝝ ⁊ arietis cū sale. ⁊ de illis q̄
currūt cursu ꝓprietatū ē vt sūat̄ veretrū tauri ⁊ exic
cet̄: deide terat̄ ⁊ pulueriʒet̄ de eo res modica sr̄ oua
sorbilia ⁊ sorbeant̄. Et iteꝝ res mirabilis đ aialibuſ
ē: Sumat̄ coagulū filii cameli masculi pui exiccatū
⁊ sumat̄ đ eo añ necessitatē. xii. horis q̄ztitas ciceris
dissoluti i duabus tertiis lib. aque ⁊ bibat̄. ꝙ si ledit
abluat̄ cū aq̄ fria. ⁊ iteꝝ de melle đcocto sumat̄ aqua
mellis absqꝫ spēbꝰ ⁊ bibat̄ cū oleiſ ⁊ si ē i ea paꝝ cro
ci ē bōa. ❡ Aque v̄o sꝫ sicut aq̄ ferrea ⁊ vinū nouū
antiqū v̄o subtiliat vaporez ⁊ resoluit eum ⁊ nocet.
❡ De fructibꝰ v̄o vua dulcis est bona ad coitū ⁊ ꝓ
prie q̄ recēs ē: qm̄ replet san. humiditate ⁊ vētositate
cū calitate ⁊ spissitudie cibi. ❡ Olera v̄o ⁊ q̄ sūt eis
sīsia ē albasceс ⁊ ꝓprie aq̄ eꝰ cū melle đcocto donec
stet vt bucella ⁊ iteꝝ eruca: ⁊ ꝓp̄e qū bibꝛ oī māe ex
succo eiꝰ cū lb. vini puri. Deinde sit cibatio ex eis q̄
ꝯueniūt qm̄ ē p̄ntis iuuamēti. ❡ Medicinaꝝ v̄o cō
positaꝝ ebibitaꝝ caput ē mithridatum. Et iteꝝ dia
muschū ⁊ q̄ ē ex debilitate cordis. Et iteꝝ tres aur.
đ electuario de seibꝰ cū. ℥. i. aq̄ eruce būide. Et đ eis
ē medicamē đ stico notū. Et iteꝝ se. eruce cāpestris
pōdus. ʒ. iii. cū butyro vaccio ⁊ medicamē đ basce:
Et medicamē almur dulciſ: Et medicamē almeedi.
Et iteꝝ sal stici ⁊ semē eruce tritū ⁊ pulueriʒatū sup
sup vitellū oui. Et iteꝝ testiculus galli exiccatꝰ cū eq̄
li mēsura salꝭ stici: cuiꝰ dosꝭ sit oī die. ʒ. ii. ⁊ iteꝝ se. eru
ce ⁊ se. raphani ⁊ semē melonis oiuz añ. ꝑs. i. bibat̄
cū lacte recēter mulcto. Et iteꝝ sumāt̄ granoꝝ pini
⁊ se. apii mōtani ⁊ fellis masculi cerui ⁊ glutinis ali
bat ꝑtes eq̄les cōmisceāt̄ cū melle ⁊ sūat̄ de eo aur.
.i. Et iteꝝ sūat̄ secacul ⁊ se. eruce ⁊ hermodactiloꝝ
⁊ .ʒʒ. ⁊ pipiſ lōgi oiuz añ. pōdꝰ. ʒ. ii. ligue auiſ et cere
belloꝝ puaꝝ auiū ⁊ turis oiuz añ. ʒ. i. Inuoluat̄ to
tū cū oleo đ nuce idica ⁊ ꝯficiat̄ cū melle ⁊ pēidiiſ ⁊
admīstret̄. Et ille qdē i quo supfluit frigus iuuat̄ val
de sumēdo i potu ꝯfectionē nasturtii cū piretri ⁊ op
poponaci pōdere. ʒ. iii. dissoluat̄ i. ℥. đcoctionis san
suci. ⁊ bibat̄ iteꝝ illud i tribꝰ diebus. Et iteꝝ .ʒʒ. par
tes. iii. pipis lōgi ꝑs. i. conficiat̄ cū melle ⁊ det̄ de eo
aur. i. cū aq̄ cal'a. Et iteꝝ se. aſpagi secacul. ʒʒ. oium
añ. ʒ. v. tuderi rubei ⁊ albi āboꝝ añ. pōdꝰ. ʒ. ii. been
al. ⁊ ru. amboꝝ añ. ʒ. iii. se. sule ⁊ se. raphani ⁊ se. eru
ce ⁊ se. vrtice oiuz añ. ʒ. iii. sqlle assate sumiſ stinci am
boꝝ añ. ʒ. iii. lingue auis. ʒ. ii. zuccari. ʒ. xl. sitqꝫ dosꝭ.
ʒ. iiii. cū v̄io tribꝰ diebꝰ ⁊ sit cibꝰ q̄ ē ad coitū. Et iteꝝ
medicamē de eis q̄ sūt nobis forte: se. asse ⁊ se. eruce
⁊ alkilkilati ⁊ se. baucie ⁊ lingue auis ⁊ cordumeni
oiuz añ ꝑtē. i. ⁊ buzeidē ⁊ piperis āboꝝ añ. ꝑtes tres
muschi sextā ꝑtis vniꝰ: inuoluat̄ cū oleo pinee mio
ris ⁊ conficiat̄ cū melle. Medicamē vehemētis vir
tutis: ℞. mellis anacardi ⁊ mellis apū ⁊ butyri vac
cini ꝑtes eq̄les ⁊ ferueāt: deide bibat̄ de eo qđ bibi
tor tolerauit i v̄io: est eñ mirabile. Et de medicinis
bōis q̄ nō sꝫ vehemētis calitatis supfluc ē vt sumāt̄
dactili ⁊ fenugrecū ⁊ decoq̄ʒt̄ donec decocta sint: de
inde sumāt̄ dactili ⁊ extrahāt̄ ab eis ossa: deide exi c
cēt̄ ⁊ terāt̄ ⁊ ꝯficiāt̄ cū melle. Et sit dosis eiꝰ q̄ztū est
auellana ⁊ bibat̄ pꝰ ip̄z vinū. ⁊ iteꝝ ifūdāt̄. 5. lib. gra
noꝝ viridiū ⁊ lb. i. dactiloꝝ q̄ vtraqꝫ sint ꝯtrita i du
abꝰ lib. lactis ouini: deinde comedat̄ qđ ifusuz est ⁊
bibat̄ pꝰ ip̄z i lacte duobꝰ diebꝰ. Et de medicis bōis
est ꝯfectio de medullis. cuiꝰ descriptio: ℞. amigdala
rū excorticataꝝ fisticoꝝ ⁊ neregil excorticatoꝝ ꝯtri
toꝝ ⁊ amigdalaꝝ pini ⁊ granoꝝ alkeikil ⁊ granoꝝ
azeli ⁊ granoꝝ viridiū ꝑtes eq̄les neremisch ⁊ pipiſ
lōgi ⁊ .ʒʒ. oiuz añ. ꝑtes. x. ⁊ plꝰ puz terāt̄ oīa ⁊ ꝯficiāt̄
cū penidiis đ quo sumat̄ omni die q̄ztū ē ouū vnū.

❡ C. xix. de iunctionibus q̄ abstergēdo fiūt ⁊ cliste
ribꝰ ad anū ⁊ pectinē ⁊ testiculos ⁊ virgam ⁊ alugē
⁊ que sequuntur ea.

Piretri. ʒ. 5. misceat̄ cū sābaco bono. ⁊ qñqꝫ
misceт̄ cū eo euforbiū ⁊ muschꝰ ⁊ iungūt̄ cū
eo v̄ga ⁊ alugē ⁊ q̄ secūt̄ ea. aut piretrū ⁊ q̄z
tū ē medietas eiꝰ de muscho sumāt̄ ⁊ dissoluat̄ aur.
i. de eis āmobꝰ simul i. ℥. i. olei sābacini. Et iteꝝ syna
pis cū oleo alrazaki. ⁊ silr̄ se. vrtice cū oleo alrazaki
⁊ iteꝝ assa cū oleo sābacino ē inunctio fortis. ⁊ iteꝝ
se. almezeriō cū oleo cal'o. ⁊ iteꝝ baurach cū melle
colato. ⁊ iteꝝ burach cū melle colato ⁊ fel taurinuz
cū melle colato. ⁊ iteꝝ medicam̄ bonū: sumat̄ de ce
pe narcisci res pua cū oleo sābacio ⁊ fricatio fiat cū
eo: aut ḡna nil ⁊ piretrū eq̄lr̄ iumat̄ cū oleo aliq̄ aut
staphisagria cū oleo cal'o Et iteꝝ assa cū melle: ⁊ ite
rū cipi ipsi cū rob ⁊ iungat̄ cū oleo. aut sumant̄ cen
taurea ⁊ pix ⁊ ceratū cū oleo đ lilio ⁊ oleo de keiri
⁊ cera ⁊ mastice ⁊ cipe: liniāt̄ cū eo virga ⁊ ꝑtes eꝰ ⁊
oīa olea ꝑdicta i cꝰ de clisteribꝰ sꝫ mirabilis iuuamēti
qū admīstrāt̄ iuncta cū abstersiōe: ⁊ ꝓp̄e olꝫ de gra
nis cotti ⁊ oleū đ storace ꝓp̄e ⁊ adeps leōis ē vehe
mētis iuuamēti i hoc. Vnguētū ruffi forte valde: ℞.
myrrhe ⁊ sulfuriſ nō extīcti ⁊ granoꝝ cartami oiuz
añ. ʒ. ii. piretri amili. ii. pipiſ nigri grana. xxx. cordūe
ni grana. xx. terant̄ cū. ʒ. ii. cepe optie ⁊ si terat̄ vnuz
qđqꝫ ꝑ se erit meliꝰ deide cōmisceāt̄ cū cerato ⁊ terā
tur donec fiāt i spissitudie mellis ⁊ iungat̄ cum eo al
chatiz ⁊ alugē ⁊ assa i virga erectiōz facit; ⁊ stimulat
ꝙ si timeatur caliditas eius uehemens dissoluatur
oleo viol'.

❡ C. xx. de suppositoriis.

Fiat suppositoriū ex adipe anatis ⁊ grana
cotti ⁊ piretro i oleo de nuce indica. Et di
cit̄ ꝙ si supponat̄ collyriū ex adipe asini est
mirabilis ⁊ iteꝝ suppositoriū ex vnguēto picis qđ
dictū est. ❡ Clisteria v̄o assumunt̄ ex iure capitum
et pulloꝝ columboꝝ cū vitellis ouoꝝ. Et testiculi
arietū boni sunt quādo i clisteriis ponunt̄ et est eis

iuuamentū in cōfortādo cerebrū ⁊ corpus:⁊ si ipsi
assiduāt nates ⁊ ea que sunt sicut oelū nucum ⁊ sisa
minū ⁊ butyrū vaccinū ⁊ oleum de fisticis ⁊ đ auel
lanis. Et oleū de nuce idica ⁊ de almabaleb ⁊ oleū
de granis cotti est mirabile valde:⁊ calefactis oleuꝫ
de hascec ⁊ oleū de papauere:⁊ oleum de granis cu
curbite ⁊ granis melonis ⁊ similia illis. Clistere ad
eos:sumat̄ vnctuositatis capitū ⁊ pulloꝝ colūbarū
decroꝝ cū mugat ⁊ buzeidē ⁊ secacul in furno in no
cte decoctione valde forti ps.i.⁊ proiiciat̄ super eaꝫ
lactis pars.5.⁊ butyri ptis sexta ⁊ olei de nera ⁊ olī
nuc.indice amboꝝ añ.tertiā septime ptis:⁊ đ adipe
renū stinci ⁊ lacerti etiā quodcūqꝫ pn̄s est ⁊ sint sic̄
semina cōdiētia ⁊ fiat cū eo clistere. Confectio cliste
ris: ℞.hascec recētis qnta partis.i.fenugreci pugillꝰ
.i.⁊ se.bautie ⁊ eruce ⁊ se.aspagi ⁊ medullā spinaleꝫ
hirci ⁊ testiculos eius cōtritos ⁊ cerebrū ipsius ⁊ fū
dantur desup due lib.aque ⁊ due lib.lactis dulcis ⁊
decoquātur donec ingrosset̄ ⁊ fiat clistere ex.ʒ.iiii.
eius cū.ʒ.i.olei de botiꝫ ⁊ separet̄ in tribus diebus
⁊ fiat iniectio post ascellationē. Clistere aliud:suma
tur natis ⁊ incidat̄ ⁊ ponat̄ in incissionibus eiꝰ pon
dus.ʒ.5.castorei cōtriti in quibꝰ diuidat̄ cū mensura
⁊ ponat̄ natis sub re graui tribꝰ diebus:deinde inci
dat̄ ⁊ liquefiat cū eo quod est in eo de castoreo ⁊ su
mat̄ pinguedo eiꝰ ⁊ reseruet̄:⁊ sumat̄ de illa pingue
die sacraiati ⁊ de butyro vaccino.ʒ.5.⁊ đ aqua por
ri media sacraiati:et decoctione fenugreci media sa
craiati:⁊ clisterizet̄ cū eo vsqꝫ ad tres horas noctis:
deinde iteret̄ qū est hora dormiēdi:⁊ dormiat super
ipsuꝫ ⁊ fiat illud tribꝰ diebꝰ. Clistere forte:caput arie
tis ⁊ tres aut.iiii.testiculoꝝ eiꝰ ⁊ frustū natis ⁊ cicer
decoquātur in furno ⁊ sumātur aqua coꝝ ⁊ ventosi
tas ipsoꝝ ēt post decoctionē vehemētē ⁊ ponantur
etiā desuper oleum de nucibꝰ:aut oleū de granis vi
ridibus aut aliquid de adipe stinci ⁊ fiat clistere cuꝫ
eo ⁊ clisteria alia que sunt scripta in antidotario.

C.xxi.de cibis puris.

Meliores cibi sunt qui fiūt ex carne hedi pin
guis masculi ⁊ carne ouina et cicere ⁊ cepe
absqꝫ frixione carnis. Frixio nāqꝫ ꝓhibet
cōfortationē carnis ⁊ multitudinē nutrimēti eiꝰ ⁊ al
muamemet ⁊ si nō cū alio saltē cū almuri sunt bōa
Et similiter galline ⁊ pulli colūbini īpinguati ⁊ pro
prie aliudebi. Et oua sorbilia ꝓprie puluerizata cū
cinamomo ⁊ pipere ⁊ galāga ⁊ sale stinci ⁊ oua pi
sciū ⁊ caro pisciū calide. Et si fuerit illic frigus r̄siste
cū.ꝫꝫ.⁊ piper̄ ⁊ macropipe ⁊ cīnamomo ⁊ similibꝰ.
Et cibꝰ de napis ⁊ cibus de caulibꝰ ⁊ cibus de bau
tiis ⁊ ꝓprie de bautiis postqꝫ bene decocta est caro
eaꝝ. Et de illis quibus fit iuuamētū sunt cerebella
paruaꝝ auiū ⁊ butyrū ⁊ lac.⁊ similiter cibus qui fit
de tritico cocto cū multa aq̄ vsqꝫquo fiat sic̄ puls ⁊
aliudebi ⁊ alkemimec ⁊ rizi cū lacte ⁊ caro cū lacte
ouino cōfert in his mēsis eoꝝ aspagi ⁊ eruca ⁊ por
ri ⁊ capita cardoꝝ ⁊ mēta ꝓprie. Ipsa enī cōfortat
mēbra spermatis valde ⁊ eiꝰ vsus fortitudinem facit
sup spina quia forte fit desideriū ⁊ ādacocha ⁊ cera
tum ⁊ fenugrecū.⁊ de iudebi bonis est illud qđ est
cū croco ⁊ simila cum lacte ⁊ aqua nucis īdice. Et
quidā dixerūt:ille qui assiduat comestionē passerū
⁊ bibit super eā lac loco aque sine cessatione est ere
ctus ⁊ multi spermatis.⁊ frigat̄ cepa cū butyro do
nec rubea fiat ⁊ dissoluat̄ in decoctione ⁊ frangant̄
sup eā oua. Calefacto autē conueniūt ea que sunt si
cut lac acetosuꝫ ⁊ lac ⁊ pisces assati calidi ⁊ melōes
⁊ citroli ⁊ cucumeres ⁊ cucurbita ⁊ fructus ⁊ olera
humida omnia ita ꝙ lactuca ⁊ ita ꝙ semē portula
ce addit in spermate eius.⁊ albumē oui est ei ē plu
rimuꝫ iuuamēti ēt multiplicans sperma ⁊ cerebella
animalium ⁊ medulle eoruꝫ ⁊ cancri fluuiales. om
nia ista conferunt eis.

C.xxii.de cibis in quibus est similitudo cuꝫ me
dicinis.

De illis est vt sumatur lactis.lib.i.⁊ proiicia
tur desuper tereniabim pondus.ʒ. xl. con
suetis lacte ⁊ decoquantur donec īspissetur
⁊ bibatur quantitas cadi.i.omni die et est tempera
tum calefactis. Infrigidatis vero est necessariuꝫ vt
teratur eis pondus.ʒ.x.cinamomi vehemēter ⁊ mi
sceatur cū lib.lactis et conquassetur ⁊ bibat ex eo
cadum vnuꝫ in ieiunio aut sup cibum loco aque et
non bibat super ipsum aquam et proprie qū est eiꝰ
cibus ex cimizet et adipe ouino. et quādoqꝫ iuuat̄
eo ille in quo sunt frigus ⁊ siccitas sil̄. Et de illis est
vt sumatur butyri vaccini ⁊ lactis vaccini ⁊ olei de
fisticis decoquātur omnia donec remaneat tertia ⁊
bibantur de eo in mane clochliaria duo cum aliqꝫ
tulo vini. Et iterum:penidioꝝ.lib.i.succi cepe.lib.i.
lactis dulcis lib.i.coquatur totū donec ingrossetur
⁊ inspissetur ⁊ sumatur de eo omni die in mane q̄n
titas.ʒ.i. Et iterum sumatur cicer nigrum magnuꝫ
⁊ teratur ⁊ infundatur in aqua eruce donec intume
scat parumper deinde exiccetur i vmbra: postea te
ratur cū penidiis ⁊ conficiatur ⁊ sit dosis quātitas
nucis in mane ⁊ quātitas auellane ad mansioneꝫ ⁊
bibatur desup cadus ⁊ īfundatur in aqua albascec
⁊ nutriatur in ipsa in sole cū cautela incessanter in
bibendo ipsum quotiēs exiccatur deinde excoqua
tur ⁊ reseruetur ⁊ fiat ex eo sorbitio cū lacte dulci ⁊
penidiis. Et iterū sumantur tres lib.lactis dulcis ⁊
proiiciantr in ipso i sole.5.lib.tereniabin ⁊ lib.5.gra
norū viridium tritorum ⁊ bulliant: deinde manibꝰ
confricentur bene ⁊ coletur ⁊ sumatur de eo.5. lib.
⁊ proiiciatur in eo.5.lib.galange ⁊ bibatur de eo cū
quātitate alistibre diebus aliquibus est eniꝫ mirabi
le. Et iterū sumatur aqua cepe ⁊ quātū est ipsa mel
lis ⁊ decoquatur donec remaneat mel de quo biba
tur cochliariū.i.aut duo qū vadit dormitū cū aqua
calida. Et iterū sumatur farina ⁊ misceatur cū aqua
dulci sicut sorbitio:deinde exprimatur ab eo expres
sione aliqua ⁊ decoquatur cū lacte plurimo ⁊ adda
tur lacti aqua nucis indice ⁊ ipinguetur adipe ana
tis ⁊ fiat ex ea sicut illud quod fit de frumēto cocto
vt plus. Et iteꝝ vitelli ouoꝝ sorbilium sumantur ⁊
puluerizentur desuper altit ⁊ sal stinci ⁊ sūt fortes ⁊
proprie post balneationē ⁊ fiat fricatō cū sābacino
de lilio. Et iterū sumantur vitelli ouorum ⁊ cepe ⁊
napi ⁊ cōquassentur ad inuicē ⁊ licet vt sint cum al
bugine sua:deinde ponatur quātuꝫ est quarta eoꝝ
de succo cepe cōtrite ⁊ fiant sobitiones ⁊ sorbeātur
cum aliquo de salibus ⁊ seminibus predictis. Et ite
rum sumantur bautie ⁊ cepe ⁊ napi ⁊ i minutas re
ducantur partes ⁊ decoquantur cum fabis ⁊ ciceri
bus ⁊ melle cum carne molli bona ⁊ puluerizentur
seminibus calidis. Et iteꝝ sumantur fabe ⁊ cicer et
fascoli ⁊ infundantur in aqua: deinde incidat̄ caro
ouina sicut preparatur alteiugi:⁊ fiat de eo sternen

do ordo vnus de cepis ⁊ granis ⁊ ordo ali⁹ pulue
rizetur super vnūquēqꝫ ordinē sal stinci ⁊ paꝝ altit
⁊ parum cinamomi ⁊ gariofil' plurimuꝫ: postea sp
gendo cerebella puaꝝ auiū ⁊ columbaꝝ: fiat ordo
alius ⁊ fiat similiter ⁊ sit ordo grossior ordie carnis
pmixte: deinde effūdaẗ desup aqua bautie sola aut
aliquid aque que sumiẗ cū aqua eius. Et iteꝝ sumā
tur cerebella .xxx. paruaꝝ auiū ⁊ proiiciantur in sa
craiati de nitro vt decurrat aquositas eius ⁊ fiat ta
liter ꝙ cōsiciaẗ ⁊ ꝓiiciatur desup quātū ipsa sunt de
adipe renū capraꝝ hora qua decollantur ⁊ seminē
tur cū pipere ⁊ gariof. ⁊. ʒ3. ⁊ fiāt inde pilule vt auel
lane ⁊ comedat de eis vnā post aliā i dispositione q̄
vult coire. Cōfectio bona q̄ ex nobis est: sumatur ď
cerebellis passeꝝ ⁊ columbaꝝ .xxx. numero ⁊ de vi
tellis ouoꝝ passeꝝ .xx. numero ⁊ vitellis ouoꝝ gal
line .xii. ⁊ de aqua carnis ouine trite bene decocte ⁊
expresse ⁊ de aqua cepe expresse. ℥. iii. ⁊ ď aqua bau
tie. ℥. v. ⁊ de sale ⁊ specieb⁹ q̄ cibis ad condiendum
admiscētur quātū necesse est: ⁊ de butyro pōdus. ʒ.
l. sumat de ea ⁊ comedat ⁊ bibat desup qū mastica
ta est vinū forte odoriferū ad dulcedinēꝫ decliuem.
Modus ꝯfectionis sisamoꝝ eis: sumaẗ pinearum
mūdataꝝ ptes due ⁊ se. eruce ⁊ se. melonum ana ps
vna ⁊ bulliaẗ cū butyro ⁊ ꝓiiciatur desup paꝝ pi
peris ⁊ cinamomi: deide ꝓiiciatur desup de melle
quantū sufficit ⁊ fiant inde sisami. Aliter: sumatur ci
cer ⁊ infundaẗ i aqua aut in aqua eruce aut in aqua
albascec donec isletur: deinde frigaẗ cū butyro vac
cino leuiter ita vt nō aduratur ⁊ de granis pini mio
ris quātum est ipsū ⁊ ꝓiiciatur desuper mel ⁊ suma
tur aqua ⁊ cōficiaẗ ⁊ misceatur cū pauco mastice et
cinamomo ⁊ deponaẗ ab igne ⁊ incidatur incisiōe
sisamoꝝ. Al. ingrossetur mel i decoquēdo ⁊ sternāẗ
desuper grana pini maioris ⁊ semē bautie ⁊ pip lō
gū ⁊ secacul ⁊ cinamomū ⁊ semē eruce ⁊ fiat ex eis
electuariuꝫ. ꝙ si horribile sit ei semen eruce ⁊ eruca
ponātur loco eius grana .vi. viridia ⁊ paꝝ muschi

Ca. xxiii. de potu dulci eorum.

Potus dulces sūt illi qui fiūt de passis vere
dulcedinis ⁊ illi in quib⁹ est grossitudo ali
qua omnes cōueniunt eis. Cōfectio potus
ad eos cōueniētis tēporis: Sumāẗ eruca ⁊ napi ⁊ fi
cus ⁊ decoquātur cū aqua ⁊ coleẗ aqua eoꝝ ⁊ fiāẗ
infusio passulaꝝ decoctaꝝ colata ⁊ seruētur omnia
ꝺm equalitatē ⁊ augmētetur dulcedo e⁹ cū penidiis
et fiat inde vinū ⁊ dimittaẗ donec finē cōsequaẗ.

Ca. xxiiii. Potus alius noster.

Sumatur albascec ⁊ eruca ⁊ bautie ⁊ napi
⁊ decoquātur i aqua vehemēter ⁊ coletur
aqua eorum ⁊ ponatur in vnaquaqꝫ parte
aque sexta pars penidioꝝ zuccari rubei q̄rta ⁊ sexta
ficuū ⁊ medietas ⁊ sexta partis passulaꝝ tarsi bone
dulcedinis ⁊ sexta septime nucis indice cōtrite ⁊ fiat
inde vinū de passis donec ad finē perueniat. Aliud
nostrū: sumatur succus vue ⁊ ponatur i omni parte
x. minarū eius tertia mina de hac medicina: Semi
nis eruce ⁊ se. bautie ⁊ napoꝝ ⁊ buzeidem ⁊ se. aspa
ragi ⁊ lingue auis ⁊ granoꝝ alkilkil ⁊ napoꝛuꝫ bar
baroꝝ ⁊ vtriusqꝫ been omniū partes equales terā
tur ⁊ ponantur in pāno ⁊ ligenẗ in eo molliter ⁊ po
nantur cū succo in vase ⁊ moueāẗ omni hora. Po
tus alius: decoquātur bautie ⁊ ficus in aqua pluria
⁊ colenẗ: decoquātur in aqua eorū passe enucleate
⁊ coletur ⁊ proiiciātur desuper penidii ⁊ dimittatur
donec ferueat. ⁊ aqua ferrea ⁊ aqua i qua extinguiẗ
ferrum est confortatiua.

Ca. xxv. De multitudine desiderii.

Multitudo desiderii quando est cum fortitu
dine corporis ⁊ sanguinitate ⁊ sanitate cō
plexionis ⁊ adolescētia etatis ⁊ potentia su
per coitū absqꝫ successione debilitatis nō est neces
sariꝫ vt occupatio sit in regimine eius ⁊ fractione
ipsius. Fractio nāqꝫ eius atterit cōplexionem ⁊ de
struit virtutē ꝓpter vehementiā sui nocumēti. Et
scias ꝙ generatio spermatis cōfortat corpus ⁊ cor.
Et paruitas generationis eius corrumpit colorem
⁊ debilitat memoriā ⁊ intellectū. Nō si adueniat ei
raritas corporis ⁊ facilitas sudoris ⁊ vtantur exerci
tio preparationis ⁊ balneenẗ si eis possibile est cum
aqua frigida cōfert eis. Et nō oꝫ vt frāgatur de desi
derio aliquid nisi de illo q̄ est pp supfluitatē repletio
nis ex caliditate ⁊ humiditate: tēperatur eni cū eua
cuatione. In illa aūt cuius causa est aut acuitas
spermatis: aut eius multitudo cuꝫ debilitate corpo
ris propter fortitudinem vasorum spermatis: ⁊ quia
attrahunt materiam spermatis ad se q̄zuis sit i cor
pore indigentia virtutis sicut accidit vt creētur que
dam membra fortiora aliis succedit ei inde leuitas:
aut propter pruritū eius ⁊ bothor in vasis spmatis.
Et sicut accidit mulieribus pruritus in ore matricis
quare nō quiescit in eis desiderium coitus ⁊ ꝓpter
fortitudinē inflāmationis. ⁊ propter hoc quādoqꝫ
accidit ex rugitu qui non facit dolorē coartatio ve
hemens ⁊ fit fortis erectio habentiū melancholiaꝫ
Et viroꝛuꝫ quidē desideriū forte fit in regionib⁹
⁊ aeribus ⁊ tēporib⁹ frigidis propterea ꝙ aggregaẗ
illud ex v̄tutib⁹ eoꝝ. ⁊ dispō mulieꝝ est ꝯ̄io ppea ꝙ
aspgit illud de virtutib⁹ eaꝝ cōgelatis ⁊ ď ylIis eaꝝ
que sunt frigide valde. Et dormire super dorsuꝫ est
de facientibus erectionem.

Ca. xxvi. de signis

Signuꝫ sanitatis corporis ⁊ signū replōnis
non sunt tibi occulta. Et signū acuitatis sp
matis est ꝙ egreditur velociter cū acuitate
⁊ adustione ⁊ facit accidere in vrina adustionēꝫ ⁊ se
quitur ipsum debilitas. Et signum multitudinis sp
matis solius est vt non sit in corpore de dispositioni
bus virtutis ⁊ multitudinis san. aliquid de quo sit
curandū ⁊ fortasse est cum ea debilitas. verūtamen
sperma multiplicatur ⁊ pollutio fit frequēs: ⁊ quod
egreditur est plurimū ⁊ debilitat corpus. Signū
pruritus est vt coitus addat i desiderio. ⁊ quādoqꝫ
est desiderium plurimum ⁊ sequitur coitu ꝫ dolor.
Et signum inflationis est vehementia erectionis et
antecessio accessionis inflatiuorum ⁊ cōplexio me
lancholica.

Ca. xxvii. de curis.

Illius que est a replectione calida curatio
est phlebotomia et alleuiatio cibi ⁊ assum
ptio infrigidantium. Et illius q̄ est a reple
tione humida curatio est quod repellit eam ex cali
dis exiccantibus sperma cum medicinis ad coituꝫ
vt perueniant medicine ad vasa. Et illius que est ex
acuitate spermatis curatio est equatio humorum ⁊
ipsorum infrigidatio per acceptionem eorum que
sunt sicut lactuca ⁊ portulaca ⁊ semen earuꝫ ⁊ endi
uia ⁊ cucurbita ⁊ cucumeres ⁊ fructus ⁊ coriandrū

humidum. Et emplastratio cum eis que sunt sicut nenufar ⁊ muschuz ⁊ cerata facta ex oleis frigidis: ⁊ cū succo cāne humide ⁊ cāfora bibita ⁊ linita. Et administratio lamine plumbi super dorsum ⁊ pot' aque frigide: Et dormire super stratum lineū ⁊ que similiantur ei: Et cibi de lentib' ⁊ portulaca. ¶ Et illius q̄ ē ex multitudine generatiōis spermatis curatio etiam est infrigidatio vasorum spermatis cum infrigidatiuis que diximꝰ. Et illius que ē ex fortitudine pruritus ⁊ bothor curatio est phlebotomia et eductio materiei calide solutione ventris ⁊ equatio complexionis. Et epithimata infrigidātia predicta ⁊ fortasse indiget narcoticis. Et epithimata cuz eis q̄ sunt sicut hyusqamū al. ⁊ folia hyusqami ni. ⁊ infusio in aqua frigida valde. ¶ Et illius que est ex inflatiuis curatio sūt infrigidātia qum est caliditas vehemens donec extinguat̄ caliditas inflatiua ⁊ exiccatiua cū fortitudine: Et resolutiua vētositatū si est cum frigiditate vehementi: Et euacuatio cholore nigre eorum si sunt melancholici.

¶ C.xxviii. de exiccatiuis frigidis spermatis.

Lentes ⁊ aqua eaꝝ ⁊ ꝓprie decoctarū cuz semine canabis licz semen canabis sit calidum ⁊ nenufar ⁊ coriandrū ⁊ semē portulace ⁊ succus cāne humide ⁊ aqua lactis de quo extractū est butyꝝ vehementis accetositatis: ⁊ farina glādiū ⁊ acetū ⁊ se. canabis ⁊ se. lactuce. Et fortasse abscindit sperma quādo multū vtitur aliquis eo. et ex oleis: oleū enim minorat sperma ⁊ emplatio cuz subtiliatiuis ⁊ herba hyusquiami nigri ⁊ iusqami albi ⁊ reliqua que ponunt̄ sup testiculos ⁊ anum ⁊ similiter melones cū cerusa abluta ⁊ plūbo adusto ⁊ chimolea ⁊ aceto. Et iteꝝ compositum infrigidatiuū: semen lactuce ⁊ se. hyusqami albi ⁊ se. citroli et se. endiuie ⁊ psiliū nō tritum ⁊ coriandrū siccum et nenufar exiccatū: terantur omnia nisi psiliū ⁊ fiat ex eis suffuf. Et de eis que experti sunt experimētatores est ꝙ icessus nudis pedib' deiicit desideriū coit'.

¶ C.xxix. de exiccatiuis spermatis calidis.

Aleum torrefactū ⁊ nō torrefactū ⁊ se. rute ⁊ semē agnicasti ⁊ calamētū ⁊ euforbium ⁊ andacocha ⁊ myrrha al. ⁊ cyminū. Et de cōpositis diacyminū ē exiccatiuū spermatis valde ⁊ si ille qui est calefactus sumat ipsum in potu cum aceto. Cōpositū aliud: pineaꝝ excorticatarum kixaruz ⁊ bdelliū amboꝝ añ. ʒ. x. balustiaꝝ ⁊ rof. amborum. añ. ʒ. v. se. rute. ʒ. vii. se. agnicasti. ʒ. v. terantur ⁊ cribellent̄. ⁊ intentio in pineis etiaz est relique medicine ⁊ frigunt̄ vt frāgat̄ de fortitudine earum quam habēt super coitum. Et iterum aneti pondus. ʒ. iii. se. lactuce ⁊ se. portulace amborum añ. ʒ. iiii. bibat̄ cum aqua lētiū. ⁊ iteruz se. rute ⁊ castorei ⁊ se. hyusquiami al. omniū partes equales: cuius dosis sit. ʒ. i. cum vino cōmixto. Et iterum se. rute anisi amborum. añ. ʒ. i. castorei hyusquiami al. amborū añ. ʒ. ii. rof. ru. ⁊ balaustiarum amborum añ. ʒ. iii. terantur ⁊ cribellentur ⁊ sit dof. ʒ. ii. cū aqua frigida: aut vīo permixto. Et iterum radicis lilii pondus. ʒ. ii. se. rute ʒ. iii. balaustiarum. ʒ. v. sumatur de eo pondus. ʒ. ii. cum oxymelle. Et iterum se. lactuce. ʒ. iii. ſ. se. rute. ʒ. ii. balaustiarum pondus. ʒ. ii. semis agnicasti. ʒ. i. et est dof. vna. Et iterum: cōpositum calidum radicis cāne sicce ⁊ ozimi montani ⁊ myrrhe omniū añ. ʒ. ii. euforbii. ʒ. ſ. se. rute ⁊ balaustie ⁊ agnicasti ⁊ sansuci ⁊ aggregentur omnia: ⁊ sit dosis eius pōdus. ʒ. i. Et iterum radicis plante nominate testiculus canis ⁊ se. canabis campestris amborum añ. aur. viii. se. agnicasti torrefacti aur. ii. seminis caul' aque aur. i. ⁊ sit dosis quod bibitur d' toto aur. i. cuz vino nigro stiptico quod iaz permiscuit aqua.

¶ C.xxx. de multitudine exuberationis spermatis ⁊ humoris qui est ante vrinā ⁊ qui egredit̄ post.

Causa in hoc aut est in spermate: Aut in vasis spermatis: Aut in renibus: Aut in lacertis cōseruantibus ipsum: Aut in principiis. Et causa que est in spermate: aut est multitudo eius propter paucitatē coitus ⁊ multitudinem acceptionis generantium sperma quoniam multiplicatur ⁊ grauantur eo vasa spermatis: idigēt motu expellēte ipsuz ex vasis cū applicatione sua super ipsuz ⁊ perducit illud ad aptionem meatus qui est expellēs superfluitatē: Aut propter suam tenuitatē: q' resudat sicut resudat omne tenue: Aut ꝓpter suaz acuitatez ⁊ mordicationez q' mordicat ⁊ est necessariuz nature expellere ipsuz. ¶ Et causa que est in vasis spmatis: Aut est debilitas retētiue propter malitiaz complexionis: Aut ꝓpter vehementiam virtutis expulsiue: aut ꝓpter egritudinez officialez ex spasmo aut tetano que necessario facit motus extraneos quare mouetur expulsiua ꝓpter illud ⁊ expellit sperma sicut ipa expellit nociuuz aliquod quēadmodum accidit vomitus quz aliquid nocet stomacho ⁊ apud alterationez cibi. Et ad vltimū spasmus ipe est pressor ⁊ expressor ⁊ eiiciens. Et scias ꝙ spasmus membrorū spermatis est solutiuus. Et spasmus lacerti ani est retentiuus quoniam lacertus ani est creatus ad retinenduz ⁊ ille ad exprimenduz: aut est mollificatio in eis q' non retinet̄ ꝓpter dilatationem accidentē in meatibus. ¶ Causa vero in lacerto ꝯfortatiuo est spasmus iteꝝ ⁊ mollificatio. ¶ Sed cā i renib' est qm̄ qñz accidit adipi eoꝝ liquefactio ex vehemētia desiderii coitus aut multitudie coit' q' egredit̄ ex coeuntib' post vrinā ēt ex ea res pluria pēdēs i pāno ⁊ ē mala destruēs virtutē ⁊ corp'. ¶ Cā āt i pricipiis ē sicut si multiplicet̄ cogitatio in coitu ⁊ audit' suoꝝ verboꝝ: aut accidat ei q desiderat i nā coitū silēz illi q' mouēt̄ ad ꝯpōnē suā aliquo mō motu debili ⁊ emittit humorē añ vrinā: aut forti ⁊ d'scēdit spma. Et accidit qñz mlierib' emissio hūoris plimi añ vrinā pp mollificationē oris matricis ⁊ d'bilitatē vasoꝝ spmatis eaꝝ ēt pp has cās predictas.

¶ C.xxxi. de signis.

Illā in qua est cā spmatis multitudo nō sequuntur debilitas ⁊ diminutio cū multitudine coit': nisi sit corp' d'bile ⁊ vasa spmatis fortia: tūc eniz significat illud multitudo ei' qd' egredit̄ ⁊ ei' qualitas cū debilitate adueniēte corpori ex eo. Et illā que est pp tenuitatē e' significat teuitas spmatis cum pñtia. Et illa que est propter accuitatē ⁊ mordicationem eius sentitur ipsa ingressione. ⁊ quādoqz ē cū ea ardor vrie ⁊ est color eius ad citrinitatem decliuis. Et significant ipsam cause preterite ex cibis ⁊ motibus. Et illius que est causa debilitatis in instrumentis ⁊ in virtute sua retentiua signum est ꝙ d'scendit sine erectione. Et similiter si est illic mollificatio ⁊ cum illa que est ex spasmo est erectio. Et similiter est illa que est ex vehemētia virtutis expulsiue. Amplius mollificatiōi ⁊ spasmo adsunt signa.

¶ Cap. xxxii. de cura.

Minoretur cibus ⁊ fiat euacuatio ⁊ administrētur ea que diximꝰ de illis que exiccant sperma ⁊ minorāt ipsum ⁊ que diximus đ illis que tēperant adustionē. Et iam diximꝰ curam spasmi ⁊ mollificationis ⁊ tu sciuisti eā. Equatio āt tenuitatis est cū eis in quibus est stipticitas ⁊ calefactio permixtis cuꝫ exiccatiuis ⁊ iam sciuisti ea: et cibis ingrossatiuis sicut sunt pultes ⁊ triticū decoctū vt puls ¶ Cōfortatio āt retentiue fit cum facientibꝰ stipticitatē que tu iam sciuisti potando ⁊ leniendo. ¶ Uirtutis uero expulsiue sedatio fit cū infrigidātibus ⁊ stupefacientibus parūper. Et menta quidem est pharmacū nobile in ingrossando sperma ⁊ confortando vasa eius ad retinendū ipsuꝫ. Et in libris quorūdam sunt cōposita retinētia exuberationem: sed timeo ex plimis eoꝝ ꝙ addant in spermate.

¶ Cap. xxxiii. de multitudine pollutionis.

Cause eius sunt cause exuberationis ⁊ motꝰ spermatis ⁊ quādoqꝫ nō mouetur nisi apđ somnū ⁊ proprie quꝫ dormit aliquis supra ceruicē ⁊ fm modum quem iam peregimus de cā eius. ¶ Et eius cura est illa cura ⁊ stricture lamine plūbi sup dorsū impressio magna: verū quandoqꝫ nocet renibus: quare oꝫ vt attēdatur hoc in eo iteꝝ ⁊ similiter ī lecto infrigidātia ⁊ dormire super folia facilis ⁊ similia.

¶ Ca. xxxiiii. đ paucitate spmatis ⁊ exitu eiꝰ filoso.

Fit propter causas que cōtrarie sunt causis exuberationis ⁊ multiplicatur in laborātibꝰ ⁊ exercitantibꝰ. Et curatio eius est curatio paucitatis coitus: ⁊ cura exitus filosi est illud qđ humectat.

¶ Ca. xxxv. đ regimine eius quem ledit coitus.

Oportet vt huiusmodi homo perueniat ad confortandū stomachū suum: ⁊ ad hoc vt eius digestio bona fiat cū eis que bibūtur: et epithimatibꝰ ⁊ emplis predictis in caᶜ stomachi vt cōtingat per id succursus debilitatis accidentis per id quod euenit ex coitu propter necessitatē ⁊ cū medicinis que sunt ad cor vtiles. Et administrētur super mēbra coitus eius viri medicine infrigidātes minorantes sperma ⁊ de illis quas dicemus. Et bibant infrigidātia contraria spermati ⁊ administrentur in stratibus ⁊ in vnctionibus ea que faciunt habentibus priapismū ⁊ dimittāt omnia que generāt spma. Et assiduent exercitiuꝫ superiorū partiū corporū suoꝝ sicut est percussio altatab ⁊ sauliguet et elauatio lapidis. Et oportet vt gradatiꝫ perueniant in minoratione coitus. Et quādo coeunt in principio noctis dimittāt ipsum vno die aut duobus diebus vsqꝫ ad horā somni noctis ante ipsum aut post ipsuꝫ ⁊ rectificient cibū in eo qđ est inter illud ⁊ dormiant post coitum deinde gradatiꝫ perueniant ad dimittendū numerum dierum quorum plurimum sit per occupationē in ludicris. Et de cibis eorum qui succurrunt ipsorū debilitatibus est panis bonꝰ mundus infusus in vino bono.

¶ C. xxxv. de regimine eius qui plurimo vtiť coitu ⁊ nocetur eo ⁊ đbilitat ipsum: aut leditur visus ⁊ sēsus eius ⁊ caput: aut neruus ⁊ accidit ei tremor.

Oportet vt administrentur calefactio ⁊ hūectatio cū cibis bonis quoꝝ paucuꝫ nutrit plurimū ⁊ cū balneatiōibus ⁊ aromaticis ⁊ regimine ⁊ facere vt ipsi dormiant ⁊ quiescāt ⁊ letari in ludis qui letificāt. Et lac quideꝫ ouinū ⁊ vaccinum est vehementis iuuamenti ad cōfortandum qum sumitur de eo ī ieiunio: ⁊ cū quantitate qua digeratur ⁊ dormiat super ipsū ⁊ oꝫ vt administrētur exercitiū preparationis. Et qꝫdo administratur mithridatum ⁊ diamaschū cuꝫ superfluitate in humectatione viuificat. ꝙ si appareat debilitas visus tunc cā eius est cerebrū: quare oportet vt assiduet inunctionē capitis sui cū eis q̄ sunt sicut oleū viol. ⁊ fiat caputpurgiū cum eo: aut distilletur in aurem ⁊ vtatur introitu aque dulcis ⁊ aperiat visum suuꝫ in ea. Si autē accidat tremor ex ea tunc si materia fuerit plurima humida soluatur cū eis que sunt sicut pulpa colloquintide: aut cucumere asinio ⁊ centaurea ⁊ post illud curetur virga cū vnguentibus fortibus in quibus sint muschū ⁊ ambra ⁊ been cuꝫ oleo de costo: ⁊ nardino ⁊ de lilio ⁊ oleo de ciperis ⁊ almahaleb ⁊ oleo de sauina ⁊ omni oleo calido in quo est stipticitas. Et si nō fuerit materia curetur cuꝫ vnguentis tremoris. Et quādo accidit ei post ipsum tremor sumat in potu oppoponacū ī aqua sansuci ⁊ casiefistule fm quantitatem quam tolerat: ⁊ aque sansuci sit quantitas. ℥. i.

¶ Ca. xxxvii. de multitudine erectionis absqꝫ desiderio ⁊ de priapismo.

Causa propinqua multitudinis tēsionis virge vt corda est multitudo ventositatis grosse in partibus mēbrorum coitus. Aut eniꝫ est multitudo huius cause ventose in ipso neruo cōcauo. Aut est superueniens eis ex arteriis aut vasis spermatis: aut sunt due res sil. Et materia quidem huius ventositatis est hūiditas plurima. Et efficiēs ipsam est caliditas pauca. Et hec materia: aut est resudans fixa in vasis spermatis ⁊ in eo vbi generať: aut nō resudās. qualitercūqꝫ igitur sit si protēditur hec ventositas ⁊ virtus eius: tunc aut est propter frigus eius: aut propter ipsius grossitudinē. Et qñqꝫ adiuuat materialē causā ⁊ efficientē causas instrũales verbigratia vt sit in cute virge ⁊ que secūtur ipsam spissitudo prohibēs resolutionē: aut ē dilatatio orificioꝝ venarū venientiū ēd eam sicut accidit ei cuius coitus plurimus fit vehemēs ⁊ ei qui dimittit coitū ad tēpus quare mouetur in ea sperma ⁊ ventōsitas cū fortitudine: ⁊ quādoqꝫ peruenit ad priapismuꝫ. Et quādoqꝫ adiuuant omnia illa cause precedētes: aut ex cibis calidis acutis aut inflatiuis: sicut sunt cicer ⁊ vua ⁊ vitellus oui ⁊ illa q̄ aggregant vtrāqꝫ reꝫ sicē eruca ⁊ illō cui iest ꝓpetas gnāndi spma sicē vinū nouū. Aut ex dispōibꝰ ⁊ figuris sicē ē multitudo dormitionis sup collū: q̄ꝛ liquefiendo cōuertitur sperma in ventositate: aut strictura ancharum cū cingulis de corigiis aut institis: quare dilatantur orificia venarum. ¶ Priapismus vero est si cōfortetur aliqua harum causarum ⁊ fortis fiat erectio ⁊ remaneat ⁊ tendatur virga vt corda quāuis non sit desiderium ⁊ necessitas ⁊ post perfectioneꝫ necessitatis: ⁊ quandoqꝫ incipit magnificari ⁊ augmentari aut prolongari propter illud quod effunditur ad ipsaꝫ de materiis pluribus. ¶ Et plurimum causarum eius est amor ⁊ hoc nomen pmutatur ad hanc egritudinem ex forma formationis erecte virge qua ludunt quidam. Et hoc accidens qum non curať fortasse peruenit ad tetanū vasoꝝ spermatis: ⁊ accidit

aq̄a calidū cū eo ⁊ interficit.

C.xxxviii.de signis.

Ut ista sup plurima signa que numerauim⁹ cuȝ tua reuersione ad illud quod accepisti vsqȝ ad hunc finē ex principiis. Et scias ꝙ si fuerit ventositas generata in istis in ipsa virga ille tremor virge antecedens plurimum: ⁊ si nō fuerit ita: tunc causa in ipso est propter virgam ad quā iam puenit ex arteriis san. vasoꝝ spermatis.

C.xxxix.de cura.

Curatio tensionis vt cordc assidua est administratio eorum que dicemus de prohibētibus inflationem ex ebibitis ⁊ epithimatibus. Canon vero curationis priapismi ē euacuatio cū uomitu ⁊ phlobotomia absqȝ ventris solutione omnino propterea ꝙ timetur ꝙ ventris solutio descendere faciat materias desuper ⁊ propter illud quod oportet vt sit exercitiū mēbrorum superioruȝ ludendo cū talib ⁊ similibus ⁊ dimittatur coitus nisi propter necessitatem eius ne eueniat nocumētū aliquod ex nocumentis dimissionis ipsius: deinde infrigidatio in aqua ⁊ in stratib⁹ rosaceis ⁊ de salicibus ⁊ cū epithimatibus ⁊ ceratariis fortis īfrigidationis predictis. Et ēdministrentur lamina plumbi super pectinē ⁊ ebibita infrigidantia ⁊ nenufar ⁊ cāfora ⁊ latuca ⁊ excusatio pluria est. Et in eo quod ē inter illa ⁊ post minorationeȝ materiei ventositatis oportet vt administretur quod subtiliet sine calefactione vehementi sicut sunt ēbroce camemilline ⁊ d̄ agnocasto. Et administrentur tunc ea que sunt sicut vinū ⁊ se. agnicasti ⁊ similia postquā diuiditur materia ⁊ bibat tunc vinū albuȝ teuue. Et oportet vt dimittat coitum omnino ⁊ cogitationem in eo ⁊ cōsiderationē ad illud quod mouet desideriū nisi ille cui accidit priapismus propter emissionē coit⁹ omnino sm̄ ꝙ diximus: tunc enim cura eius est coitus ⁊ nutriatur cū eis que sunt sicut lentes ⁊ que currūt cursu earum ⁊ non multum vtatur accetosis: ipsa enim quandoqȝ inflant.

Cap.xl.de alacuoth.

Alacuoth est ille qui qum coit eiicit stercus suū qum spermatis fit descensio ⁊ nō regit anum suum ⁊ super plures eorum domiatur desiderium valde ⁊ multiplicatur in eis delectatio ⁊ mollificantur valde propter resolutionē spirituum eorum ⁊ plurimi ipsorum sunt mollium corporum.

C.xli.de regimine eius.

Oportet vt administrentur vnguenta ⁊ emplastra stiptica confortantia lacertos vt se. agnicasti ⁊ similia. Et fiat inunctio cum eis que sunt sicut oleuȝ nardinum proprie ⁊ oleum de cupresso ⁊ oleum de sauina. Unguentum bonum: Sumantur oleum de cydoniis ⁊ oleū de alcāna et terantur karabe ⁊ acatia ⁊ lilium siccum ⁊ fiat ex eis ⁊ oleo de cydoniis ⁊ alcāna vnguentum ⁊ administretur assidue super lacertum ani ⁊ fiant ex eis suppositoria retentiua ⁊ proprie in tempore coitus sic̄ si supponatur collyriuȝ ex remisch ⁊ gallis ⁊ balaustiis ⁊ ture. Et iterū supponatur collyrium ex oleis stipticis. At vero quod dicitur de bonitate ciborum eorum ⁊ regimine ciborum ipsorum ⁊ subtiliatione eorum est res que non habet in hac intentiōe nisi intelligatur de cibis stipticis quibus cibantur: ⁊ similiter in clisteribus pinguibus infrigidātibus que dicunt nō est vtilitas apud me: imo oportet vt intēdatur i eis que diximus: ⁊ vt intendatur ad frāgendum acuitatē stomacoꝝ eoꝝ ⁊ confortandum corda ⁊ cerebra ipsorum.

Ca.xlii.de aluminati.

Aluminati sm̄ veritatem est egritudo accidens ei qui consuescit vt super eum iaceāt homines ⁊ hȝ desideriū pl̄ȝ: et ē in ip̄o sp̄ma pl̄ȝ nō motum ⁊ cor eius est debile ⁊ eius erectio debilis i radice: aut debilitatur nunc ⁊ fuit iam assuetus coitu q̄ affectat ip̄ȝ ⁊ n̄ pōt sup ip̄ȝ: aut pōt sup ip̄ȝ potentia meditatiua: quare desiderat vt videat coituȝ currentem inter duos. ⁊ propinquior est ille qui est cum eo: tunc eniȝ mouetur desideriū eius. ꝙ si emittat sperma quando cum eo aliquis coit: aut egredit̄ cum eo mēbruȝ suuȝ tunc oportet perficere desiderium suuȝ: est enim quedam secta eorum quoruȝ desiderium non erigitur ⁊ mouetur nisi quando cum eis coitur: ⁊ tūc aduenit eis delectatio emissiōis spmatis siue cuȝ operatione illius siue absqȝ effectu. Et secta eorū est ꝙ quādo cū eis coitur nō emittunt sperma tunc imo declinant ad hoc vt coeāt cū aliis ⁊ sunt i veritate prostrate anime ⁊ maligne nature ⁊ male consuetudinis ⁊ ꝯplexionis muliebris. Et quandoqȝ sunt mēbra eorum magis sustinentia q̄ȝ mēbra virorum. Et scias ꝙ omnia que dicuntur preter ista vana sunt. Et stulti homines sunt qui volunt eos curare. Nā initium egritudinis eoꝝ meditatiuuȝ est non naturale. Si vero confert cura eius tunc est illud quod frangit desideriū eoꝝ ex tristitia ⁊ fame ⁊ vigiliis ⁊ carcere ⁊ percussiōe. Et dixerunt quidam ꝙ causa aluminati est ꝙ neru⁹ sensibilitatis qui venit ad virgaȝ ramificatur in illis in duos ramos quorū subtilis radici virge continuat̄ ⁊ grossius d̄clinat ad caput virge quare indiget ille qui tenuis est fricatione vehemēti donec sentiat q̄ spargitur super ipsum hominē: ⁊ tunc aduenit ei explementum libidinis. ⁊ hec res est sicut illud quod remotum est. Et prima est super quam est imittendum ⁊ additum est ex quibusdam quibus est sciētie pars ⁊ in arte maligna introitus. ⁊ verificata sūt verba omniū illoꝝ super illud qd̄ dixerunt.

Cap.xliii.de hermaphrodito.

Illi qui ē hermaphroditus non est mēbrū viri neqȝ mēbrū mulieris. Et de illis ē qui habet vtrūqȝ: sed vnuȝ eorum est occultius ⁊ debilius ⁊ aliud est ecōtrario ⁊ descendit sperma ex vno eoꝝ absqȝ alio. Et de illis est in quo ambo sunt equalia. Et peruenit ad me ꝙ de illis est q agit ⁊ patitur: sed parum verificatur hoc. Et multotiens curantur per incisionem membri occultioris ⁊ regimen vulneris eius.

Cap.xliiii.de excusatione medici in illis que docet de delectatione ⁊ coangustatione inceptricis et calefactione eius.

Non est turpe medico qum loquitur de magnificatōe virge ⁊ coangustatōe receptricis ⁊ delectatione mulieris. Et illud ideo: quoniam sunt ex causis quibus peruenitur ad generationem. Multotiens eniȝ est paruitas virge causa vt nō delectetur ea mulier quoniā diuersa est ab ea qua assueta est quare non emittit sperma: ⁊ quando nō emittit sperma non fit filius. ⁊ quādoqȝ est illud

causa vt fugiat a suo pari ⁊ querat alium. Et similit̃ quando ipsa non est angusta nõ cõuenit ei su⁹ par ⁊ ipsa iterum non cõuenit pari ⁊ idiget vnusquisqʒ eorūʒ permutatione. ⁊ similiter delectatio vocat ad emissionē spermatis festinā. Mulieres enīʒ ſm plʒ tardant in emittēdo spma ⁊ remanēt non ꝯplentes desideriū suū quare nõ fit generatio. ⁊ iteruʒ ipse remanent ſʒ desideriū suū q̃ ille que ex ipis nõ custodiunt: mittunt in illa dispositione sup seipsas quem inueniūt: ⁊ propter hāc cām redeūt ad fricationē vt perficiāt i eo qd̕ est inter eas cõplemētū voluptatis.

Capi. xlv. de delectando viros ⁊ mulieres.

De illis que delectant eos vtrosqʒ sil̃ est saliua eius qui sumit in ore suo altit ⁊ saliua cubebe ⁊ mel ēblicoꝝ ⁊ mel cū quo cõficitur scamonea ⁊ .ʒʒ. ⁊ piper cū melle. Et si vtat̃ linimēto proprie sup medietatē postremā virge nõ ē magnū iuuamentū in vsu illius: facit enīʒ delectationem in capite virge solum.

Capi. xlvi. de magnificantibus virgam.

Magnificat ipsam fricatio cum adipibus ⁊ oleis calidis post pānū aspeꝝ ⁊ effusionēʒ gūmi lactis super ipsā proprie lactis ouini deinde adherētia picis super ipsaʒ vt attrahat san. ⁊ retineat viscositate sua ⁊ coagulʒ sua piguedine ⁊ fiat assiduatio in istis in duab⁹ extremitarib⁹ diei. Et scietur quidē qualiter fiat picis adherētia in ſmone nostro qui est in fen in qua est decoratio quʒ scietur ipinguatio mēbroꝝ. Et de illis que faciūt illud sunt sanguisuge qū exiccant̃ ⁊ linit̃ cū eis ⁊ lūbrici terrestres ⁊ allebleb ⁊ est species volubilis qui habʒ lac ⁊ aqua albedarūgi: Sumant̃ sanguisuge ⁊ ponant̃ i luto i quo est aqua eaꝝ ⁊ dimittātur hebdomoda vna ⁊ quod est supra donec exiccēt̃ ⁊ deinde terant̃ ⁊ leniatur cum eis.

Capi. xlvii. de constringentibus vuluam.

Sumant̃ xiloaloes ⁊ ciperi ⁊ enula ⁊ gariofili ⁊ ramich ⁊ paꝝ muschi ⁊ terāt̃ omnia ⁊ inuoluāt̃ i lana ifusa in mesus ⁊ supponātur. Et iteꝝ galle imature superiora squināti cribelletur cribro subtili ⁊ supponātur cū pāno infuso in vino vice vna post aliā. Facit enīʒ illud redire virginitatē cõstringēdo. Et iteꝝ cortic. pini ꝯtritoꝝ ptes iiii. aluminis partes. ii. ciperi pars. i. decoquant̃ cū vino odorifero ⁊ madefiat in ipso pānus lini ⁊ supponātur: ⁊ oʒ vt conseruet̃ in vase obtruso capite et administret̃ d̕ eo vna vice post aliā: ē eni bonū valde.

Capi. xlviii. de calefacientibus receptricem.

Ferueāt muschus ⁊ galia ⁊ crocus in vino odorifero in quo ifundat̃ pānus lini ⁊ ibibatur ⁊ administret̃. est eni redolere faciēs ⁊ cordumeni ē mirabilis valde in hoc.

Tractatus secundus de dispōnibus horum mēbroꝝ. I. de illis que continuantur cū coitu.

Capitulū primū de apostematibus testiculoꝝ calidis ⁊ que de eis approximātur ano.

Apostema quādoqʒ fit in ipso testiculo ⁊ qñqʒ fit in osseo. Et illi⁹ quod fit in oseo tactus potis est ⁊ cognoscitur dispō duritiei eius ⁊ lenitatis ei⁹ ⁊ color ipsius. Et i illo quod fit in testiculo est illud difficile ⁊ sentitur illud ipso existēte inter osseum. ⁊ qñqʒ est cū eo fe. Est enīʒ mēbrū nobile cõtinuatū cū corde. Et multotiēs quideʒ cadit osseuʒ: deinde redit ⁊ remanēt ambo testiculi suspensi: deide nascitur osseum ⁊ incarnat̃ ⁊ creat̃ ibi cistis dura nõ sicut erat prius. Et multotiēs corodit̃ testiculus q̃ indiget vt castratio fiat necessario vt nõ perambulet corrosio. Et multotiens deletur apā testiculi per tussim accidenteʒ quare permutatur materia ad partem pectoris.

Capi. ii. de cura.

Oportet vt fiat phlobotomia ⁊ soluat̃ natura ⁊ proprie cū eis que administrant̃ desubtus. Nā qū administrēt̃ suppositoria ꝯfert magnifice ⁊ attrahit̃ materia ad anū. Et qñqʒ necessariū est vt post phlomiā vene man⁹ scd̕o fiat phlomia de saphena. Et oʒ vt attēdatur latus doloris ⁊ fiat phlomia ex latere ei⁹. Et si fuerit in vtrisqʒ testiculis sil̃ accipiat̃ quod necesse est accipere de san. ex vtrisqʒ manibus sil̃. ⁊ oʒ vt alleuiet̃ cibus ⁊ dimittat carnē ⁊ que sunt ei similia ⁊ regat̃ regimine subtili: ⁊ administret̃ in primis sup mēbꝝ pānus ibibitus in aceto ⁊ aqua roſ. ⁊ mucilaginib⁹ ⁊ succis fr̃is istatis. ⁊ qū incipit augmētari administrētur huiusmōi epithimata ⁊ empla: Sumat̃ aqua solatri ⁊ aqua cucurbite ⁊ aqua canne humide proprie ⁊ aqua endiuie ⁊ farina ordei ⁊ fabarum ⁊ aliquantuluʒ croci ⁊ oleum roſ. Et iterum: folia alkekengi et farina ordei ⁊ lentium. Et iterum folia cāne ⁊ farine fabaꝝ ⁊ oleum roſ. ⁊ de eis que nos experti sumus iteruʒ est vt sumantur alkekengi ⁊ farina ordei ⁊ farina lētiū ⁊ farina fabaꝝ ⁊ violaꝝ tritaruʒ partes equales igniātur ⁊ emplent̃ cū eis. Et si venerint caliditas ⁊ dolor supflui est necessariū vt misceāt̃ cū repcussiuis sicut sunt folia hyusgami albi. ⁊ si fuerit i eo duritiesaliqua aut pertrāsierit terminū pncipii manifeste tūc oportebit vt regatur cū eis in quibus est maturatio. ⁊ propinqũ maturātiū ex gradu principii est faria fabaꝝ ⁊ camemilla ⁊ altea ⁊ mucilago se. lini ⁊ rob. ⁊ iteꝝ farina ordei cū aqua ⁊ melle. Et iteruʒ folia caulis cū farina ordei ⁊ vitellus ouorū ⁊ oleo roſ. Qū aūt idiget resolutione ⁊ stat augmētum de expertis bonis sunt passule enucleate ⁊ cyminuʒ q̃ terant̃ ⁊ fiat ex eis emplʒ cuʒ vino: aut folia caulis ⁊ fenugrecū decocta: aut farina fabaruʒ ⁊ passe pingues enucleate ⁊ cyminū decoquatur totum in vīo cõmixto ⁊ leniatur: aut farina ordei cū stercore vaccino infusa in aceto cū modico cāfore ⁊ aliquātulo aque solatri: aut cinis papyri siluestris ⁊ altea equaliter cõficiātur cū aceto. Et cinis caulis cū albumie oui aut vitello ei⁹: aut radix cucumeris agrestis cū vino mellis cū farina radicis lilii trita sicut vnguentū aut passularū mūdataꝝ. v. granoꝝ viridium elixatoꝝ. i. ⁊ ʃ. cymi. i. caulis. vii. glutinis pini. iii. cõficiantur cū melle. Et iteꝝ ad apāta cuʒ vlcerib⁹ scoria argēti decoquat̃ cū oleo donec fiat ei spissitudo: deinde ponant̃ super eam cera ⁊ gūma pini ⁊ reponatur: Et iteꝝ alkalibat ⁊ āmoniacū equaliter olei de lilio butyri vaccini quātū sufficit: Et iteꝝ radix lactuce cū sauic: Et iteꝝ fenugrecū ⁊ se. lini cū aqua cepe: Et iteꝝ fex vini antiqui cū sauich: Et iteruʒ ea q̃ diximus in ca. frigidoꝝ. Et iteꝝ forte apā qd̕ indiget maturatõe ⁊ ad ſm ⁊ vētositatē in testiculo: Sumatur ciceris nigri ⁊ staphisagrie āboꝝ añ. pars. i. scorpionis adusti pars. i. emplet̃ cū eo ⁊ parum infusionis olei sābacini in virga est iuuatiuū ad illud: et ad ſm proprie: ⁊ suspēsio rubee tincture super ipsū

Et qñ apa est dubellati tūc de illo qđ bonuȝ est: est vt fiat aptō apud osseū ⁊ nō cōcedit vt aperiat̄ illud quod sequit̄ anū: q̄ qñȝ fit fistula mala: imo oȝ vt assiduet̄ positio farine rizi cōfecte cū aqua super ipsū vt prohibeat aptōȝ eꝰ. Et in fine eius iniiciatur in virga muschus cū oleo sābacino ⁊ est vltimum: aut oleū sābacinū aliquotiēs: est eniȝ cura sufficiēs.

Cap.iii. de cura apostematis frigidi in testiculis.

Multotiēs accidūt i eis ista apata i dispōne cacesie ⁊ hydropisis quoꝝ curatiōes s̄t maturatiua p̄dicta i apate calo de qbꝰ s̄t faria fabaꝝ ⁊ faria fenugreci cū triplicato. Et iteꝝ cauliū M.i.ficꝰ.v. numero decoq̄ztur i aqua donec dissoluant̄ ⁊ fiat cū eis ēplȝ. Et fortiꝰ illo ē vt sumāt̄ faria ciceris ⁊ farina fabaꝝ ⁊ cyminū ⁊ adeps renū ⁊ camemilla ⁊ melilotū ⁊ cera ⁊ fiat ex eis vnguentum. Et iteꝝ bdelliū dissoluat̄ in rob ⁊ admistret̄ ⁊ distillet̄ sābacinū i virgā aliquotiēs: qm̄ est mirabilis. Et sumātur mastix ⁊ anzarut ⁊ ifundant̄ in vino ⁊ oleo sābacino ⁊ liniant̄ sup ouū. Et oleū đ kerua efficax est in apatibꝰ testiculoꝝ aut distillēt̄ i virgā muschꝰ cū oleo sābacino qm̄ est vltimū.

Cap.iiii. de cura apostematis duri in testiculis:

Sumant̄ ficuū ⁊ adipis anatis āboꝝ añ.ps i. folioꝝ oliue ⁊ folioꝝ cupressi ⁊ āmoniaci oiuȝ añ.ps.5. aggreget̄ cum vino ⁊ butyro vaccino. Et iteꝝ folia caulis cū faria ordei ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ oleo. ⁊ iteꝝ colcotar ⁊ isopi hūide ⁊ cere et olei ros. ⁊ medulle cruris cerui ⁊ folioꝝ rubi oīum ptes eq̄les: fiat ex eis linimētū. Et iteꝝ: sumant̄ bdelliū ⁊ āmoniacū ⁊ dissoluant̄ i triplicato ⁊ aggregēt̄ cū pauca farina fabaꝝ ⁊ oleo. Et iteꝝ curatio bōa expta ad illud: sumat̄ furfur ⁊ indesinēter terat̄ ⁊ cribellet̄ in cribro tenui donec cribellatū sit ⁊ resoluat̄ āmoniacū cū oximelle ⁊ cōficiat̄ cū eo ⁊ inuiscet̄ loco dū tēpatū tenet calorē ⁊ reiteret̄ sup ipsū assidue ē eni cōferēs oī duritiei. Et iteꝝ aliud cōferēs duritiei: sumāt̄ camemilla ⁊ fenugrecuȝ ⁊ assa ⁊ fabe ⁊ butyrū ⁊ cōgelatū vue ⁊ dactili discocti ⁊ fiat cum eis emplȝ. Et iteꝝ: cineris ossiū dactiloꝝ adustoꝝ ptes ii. altee ps.i. terāt̄ ⁊ pmisceāt̄ cū aceto ⁊ fiat cum eis emplm̄.

Cap.v. de acrai ⁊ arsacon.

Hec est egritudo fra ⁊ ē i mlierībꝰ plus ⁊ ē titilatio virge i viris ⁊ i ore matricis mlieꝝ ⁊ tensio accidens i uasis spmatis ⁊ mollificatis ⁊ mollificatio ⁊ tetanꝰ ⁊ spasmꝰ ipsoꝝ ⁊ tūc inflatur venter egri cū sudore frigido.

Cap.vi. de cura.

Quādo hec egritudo appet oȝ vt fiat phlebotomia ⁊ vētosatio ⁊ mittāt̄ sanguisuge: deide fiat vētris solo nō semel subito q̄ descēdat aliqđ ad mēbra ifirma: sed paulatim cuȝ facilitate ⁊ illud fiat cū eis que sunt sicut aqua volubilis cū casiafistula ⁊ aqua sicle ⁊ aqua solatri cū cassiasi. ⁊ cū iuribus oleꝝ froꝝ leniētiū nāȝ. Et sūt sicut illud qđ fit de spinachiis ⁊ de atriplicibus ⁊ que sunt similia Et fiat clisterizatio ex seuestē ⁊ prunis ⁊ altea sicla ⁊ siracost ⁊ atriplicibꝰ ⁊ q̄ sunt illis silia. Et pueniat̄ ad vltimū i epithimatibꝰ fris valde ifrantibꝰ sup mēbra coitꝰ ⁊ sup dorsū sicut illud qđ fit de hyusqamo ni. ⁊ chimolea ⁊ oībꝰ q̄ sciuisti i priapismo calo i apatibꝰ testiculoꝝ calis. Et radix qdē nenufaris ⁊ radix lilii sunt cōuenientes ad hāc egritudinem.

Cap.vii. de doloribus testiculorum ⁊ virge.

Sit ex malitia cōplonis diuerse fre ⁊ cale: et ex vētositate: ⁊ ex apate: ⁊ ex pcussiōe: ⁊ ex casu sup vētrē.

C.viii. đ signis.

Quum est ex malitia cōplonis nō est illic tēsio vehemēs ⁊ cognitio cōplonis ē cū sensu ⁊ ē calus iflāmatꝰ ⁊ frus stupefactꝰ ⁊ nō ē plūmꝰ. Et cū vētoso ē tēsio ⁊ pmutatio sine grauedine: Et cuȝ illis reliq̄s sūt cāe eoꝝ ⁊ signa ipsoꝝ.

Cap.ix. de cura.

Magnifi ce sūt ex eis q̄ dicta sunt i calefactione testiculorum ⁊ infrigidatione eorum et curatione apatum eoꝝ ⁊ resulutione vētositatis ipsoꝝ. Et quando frigꝰ est vehemens tūc cura eius est oleum de kerua in quo dissolutum sit euforbiū. ⁊ si vehemētior sit inflāmatio ⁊ adustio tunc cura eius est cum succis infrigidantibus in quibus positum sit aliquid turis ⁊ opii. In facto autem a percussione aut cāu oportet vt fiat phlobotomia ⁊ assumatur membrum cum infrigidantibus repercussiuis absq̄ȝ stipticitate vehementi quare dolorē faciant: imo fit cū eis virtus lenitiua sicut sunt oliue ⁊ nenufar ⁊ cucurbita ⁊ similia: deinde post illđ administrentur mucilago altee ⁊ camemilla ⁊ similia. Et iterum: gūmi pini ⁊ myrrha cuȝ aqua frigida ⁊ se.lini confectum cum aqua frigida ⁊ butyrū et gluten alimbat equaliter.

Cap.x. de magnitudine testiculorum.

Accidit testiculis vt magnificentur non s̄m semitam apostemationis: sed s̄m semitam impinguationis ⁊ teneritudinis sicut accidit mamillis.

Capitulum.xi. de cura:

Curatur cum medicinis infrigidantibus q̄bus curantur mamille virginum stantes vt non cadant sicut est epithima cum hyusqamo ni. ⁊ hyusquiamo al. Et omne quod debilitat virtutem nutritiuam ⁊ fricatura plūbi confricati ad inuicem cū aqua coriādri humidi: ⁊ cōfricatio cotis ⁊ lapidis molendini. Et de illis que conferunt ad illud ⁊ tēperāt ipsam est vt assiduetur iniectio sambacini in virgam.

Cap.xii. de eleuatione testiculi ex parte eius.

Quandoq̄ȝ accidit testiculo vt corrugetur ⁊ minoretur propter dominiū cōplonis fre ⁊ đbilitatē. Et qñȝ occultat̄ ⁊ eleuat̄ ad mirach ventris ita vt difficultas flat vrine ⁊ dolor fiat qū migitur ⁊ accidit distilatio eius.

Cap.xiii. de cura.

Curetur cū vnctionibus ⁊ emplis calefaciētibus cōfortātibꝰ attractiuis que diximus i caꝰ erectionis. Et qñ occultat̄ ⁊ fugit: tūc cura est assiduatio balneationū ⁊ tinaꝝ cōtinuarum. Et qñȝ est necessariū s̄m q̄ scripserunt antiq̄ vt intromittant opiū in virgā ⁊ sufletur donec corpus eius subtilietur ⁊ descendat testiculus.

Cap.xiiii. de varicibus ossei ⁊ duritiei eius.

Quādoq̄ȝ appent sup osseū ⁊ q̄ secūt̄ ipȝ varices iuolute plurie i qbꝰ qñq̄ȝ coartatur vētositas frequēs sit titilatio sup eas ⁊ multotiēs generat̄ sup eas apa duꝝ qđ ē de genere apatū froꝝ. Et plȝ qdē accidit in latere sinistro pp đbilitatē ipsiꝰ: qm̄ hȝ venā additā ad quā effūdūt̄ materie.

Capitulum.xv. de cura.

Cura eius est cura apatum durorum.

Cap.xvi.de mollificatione ossei.

Quandoqȝ prolongatur osseuȝ ⁊ mollificatur prolongando ⁊ fit in eo res feda.

Cap.xvii.de cura.

Oportet vt eius embrocatio assiduetur cuȝ infrigidantib⁹ stipticitatem faciētibus ⁊ emplastrẽt cum eis ⁊ minoretur coitus. Et de medicis sunt qdam qui incidunt partem ossei ⁊ superfluitatem ipsius ⁊ sumūt residuum vt equet̃ eius quantitas. Sed melius est ⁊ magis conseruatur vt fugat̃ in p̄mis: deinde abscindatur superfluum.

Cap.xviii.de ramice ⁊ ruptura.

Ego postposui ramici ⁊ rupture caplm̃ i q° inuenient̃ in fine tractatuū qui sunt huius libri tertii.

Cap.xix.de corrugatione testiculorum.

Fit illō causa frigoris vehemētis: aut casus virtutis accidentis in signis malis hn̄tib⁹ egritudines acutas ⁊ ego dicam ea illic.

Cap.xx.de vlceribus testiculorum ⁊ virge in locis ani.

Quum vlcera accidunt in istis locis sunt mala ambulatiua: qm̄ mēbra ista sūt ƀȝ formā ad quoꝝ ptes festinat putrefactio qm̄ sunt protecta ab aere ⁊ decliuia ad caliditatē ⁊ humiditatem ⁊ approximāt meatib⁹ sup̄fluitatum ⁊ assimilant̃ quodāmodo vlceribus visceꝝ ⁊ oris. Et eorū deteriora sunt illa que fiunt i lacerto q̲ est in radice virge ⁊ in ano. Et illud ideo qm̄ indigent exiccatōe forti ⁊ sensus eoꝝ cum hoc est vehemens. Et fortasse nec̃rium ē abscindere virgā ipam qū sup ipaȝ putrefiūt vlcera ⁊ pambulāt.

Cap.xxi.de cura.

Vlcera que sit sup caput virge idigent eis q̃ sit vehemētioris exiccatōis q̃ȝ sint ea qb⁹ idigent facta super p̄putium ⁊ cutem etiā: qm̄ caput virge est vehemētioris siccitatis i ꝯplone sua. Et ista vlcera aut sunt recentia: aut sunt antiqua. Et de eis sunt que sunt maligna. Et recentibus qdem nō est res melior q̃ȝ aloes ⁊ assumant̃ aloes plūbū vstum ⁊ climia abluta cuȝ vino ⁊ tutia. et approximāt illi margarite: ⁊ vene aduste ⁊ sit mirabiles i h°. Et cinis ouoꝝ ⁊ tutia puluerizati ⁊ epithimati cuȝ aq̃ fr̃a. Si āt sit hūidiora ill' ⁊ iā faciūt pus idigēt eis q̃ sit fortiora sicut es vstū ⁊ cortices arboris pini hn̄tis grana p̄ua adusti. Et si indigent gn̄atiuis carnis misceat̃ cū eis tus. Medicamē exptum ad ea q̃ indigent exiccatōe vehemēti cū icarnatōe: ℞. tutie ⁊ aloes ⁊ sarcocolle ⁊ turis ⁊ sedenigi ⁊ corticis mediani algarab adusti ⁊ aluminis iameni ⁊ atrimēti adusti ⁊ gallaꝝ ⁊ balaustiaꝝ ⁊ acatie oiuȝ an̄.ptes equales ⁊ floris eris ptem.i.ʒ.⁊ capitum granatorū etiam acetosoꝝ ptē.i.fiat ex eis vnguētuȝ cum oleo roſ. Discriptio alia: scoria ferri plumbū vstum san: draco.charte ꝯbuste alum̄ ꝯbustum sumant̃ ⁊ cum oleo roſ.fiat ex eis emplm̄ aut vnguētum aut troc. Et si fuerint antiq̃ ponant̃ in eis tus ⁊ minutum eius ⁊ aloes s̄m ptes equales.ꝙ si illic fuerit corrosio tunc ex eis que ꝯferunt illi est vt sumant̃ cinis capilloꝝ hois ⁊ aniuden ⁊ lentes montane ⁊ fiant ex eis puluis ⁊ emplȝ. Et iteꝝ fortius illo: sumātur de vnoquoqȝ duoꝝ arsenicoꝝ.vii.ptes ⁊ calcis nō extincte lapides.xx.⁊ acatie.xii.ptes: ꝯficiātur cū aceto ⁊ succo alesfius humidi ⁊ fiant trocisci i vmbra ⁊ administrent̃. Et fortius illo est illō qd̄ ℞.vtrūqȝ arsenicū ⁊ acatiam ⁊ staphisagriam ⁊ cinereȝ aneti ⁊ piper de qbus fiant trocisci. Si aūt maligna fiāt ⁊ denigrent̃ tūc melius est vt penitus abscindat̃ locus niger ⁊ curet̃ cum vnguento generatiuo donec generetur.

Cap.xxii.de vlceribus interioribus virge.

Curatio illius ē curatio vlceꝝ vesice. Et qn̄qȝ necessaria sunt ea que sunt sicut medicamen de chartis ꝯbustis ⁊ alumine adusto ⁊ climia abluta post ꝯbustionē: Et de corticibus arboris pini minoris scedenegi ture de qb⁹ fiāt troc.⁊ administrentur in iniectorio.

Cap.xxiii.de fricatōe i virga.

Fit ex mā̄ calīa effusa ad ipam ⁊ sudore acuto resudante ex ptibus eius quare facit ipsam fricari.

Cap.xxiiii.de cura.

Expellat̃ humor cū phlomia ⁊ solone vētris. Deinde sumat̃ acatie ⁊ memithe amborū an̄.ʒ.i.salis āmoniaci aloes an̄.sexta.ʒ.i.croci.xii.ʒ.i.⁊ q̃tū sunt oia vsnen terant̃ oia ⁊ cribellēt ⁊ ꝯficiant̃ cū oleo sanbacino: ē eni mirabile. Et qn̄ȝ sedat̃ si liniant̃ desup in balneo acetum ⁊ oleū roſ. et sint in ipo nitrum ⁊ alumen. Et si est fr̃a ponat̃ in ipo aliqd de staphisagria.⁊ qū egredit̃ ex balneo liniat̃ ex albumine oui cū melle. Et si nō cōfert aliqd ⁊ iam facta fuerit phlomia ⁊ eūo tūc fiat vētosatio ab interiore pte coxe ⁊ in p̄ximo illius loci: aut mittantur super ipam sanguisuge.

Cap.xxv.de apatibus virge calidis.

Curatōes eoꝝ sunt p̄xime curatōibus apostematum testiculoꝝ caloꝝ: sed sunt magis tolerantia stiptica i p̄n°rei. Et de descriptionib⁹ eorū sibi p̄p̄is est hec: Cortices granoꝝ ⁊ rose sicce ⁊ lente decoquāt̃ in aqua: ⁊ qū in decoctōe dissoluunt̃ terant̃ cū oleo roſ.⁊ administrent̃. Et iterū chimolea cū aq̃ solatri ⁊ silr bolumarmenum ⁊ lentes ⁊ folia alkekengi.

Cap.xxvi.de apatibus virge frigidis.

Sermo de eis est p̄ximus sermoni de apatibus testiculoꝝ ⁊ multiplicant̃ in dispōne cacesie ⁊ hydropisis. Et de illis que expta sunt ad ea est illud qd̄ ℞.ossa dactiloꝝ ptes.ii.altee ptem.i.⁊ ꝯterant̃ cū aceto ⁊ emplet̃ cū eo. Et medicamen assumptū ex furfure ⁊ āmoniaco p̄dictum i c.apatis i testiculis est medicamē magis cōueniens locis illis ⁊ in virga qū apatur apate duro.

Cap.xxvii.de cura ragadiaꝝ virge.

Curent̃ cura ragadiaꝝ ani. Et de illis quorū iuuamētum p̄pinquū est: est vt sumant̃ chimolea ⁊ tutia ⁊ alcāna contrita ⁊ dragagātū ⁊ fiat ex eis ⁊ ex cera ⁊ vitellis ouoꝝ vnguētū.

Cap.xxviii.de dolore virge.

Accidit dolor virge ex causis diūsis. Et multotiens accit a retentiōe vrine quē clisteria leuia sanant ⁊ vt sit cōtentus aq̃ ordei cum iuleb: ⁊ non approximet seminib⁹ vt nō descēdāt superfluitates. Dein̄ post clisterie fiat vaporatio in circuitu pectinis ⁊ virge tante q̃ȝtitatis vt leniat̃ cutis ⁊ fundatur desuper aqua tepida ⁊ liniat̃ cuȝ violis.

Cap.xxix.de verrucis super virgam.

Incidantur ⁊ ponat̃ desuper medicamen retinens sanguinem ⁊ curentur cura reliq̃rum verrucarum.

¶Cap.xxx.de cura bothoꝝ ⁊ similium moro ⁊ carnis oꝛte ⁊ addite super istas partes.

Sumantur baurac adustum ⁊ cinis ligni vitis: terantur cuꝫ aqua bene ⁊ ponantur super moꝛum ⁊ que ei similantur. Et quãdo non valent incidatur ⁊ pulueriꝫetur desup attrimentum ⁊ arsenicum. ⁊ si fuerit deteriꝰ illo non erit excusatio qn cauteriꝫetur.

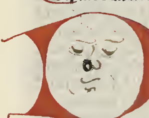
¶Cap.xxxi.de coꝛrosione virge.

Lenificatur virga cuꝫ lenitius ex oleis sicut sisamio ⁊ oleo narciscino ⁊ adipibus subtilibus notis sicut adeps gelline ⁊ anatis ⁊ medulle crurium vaccaꝝ ⁊ ceruoꝝ ⁊ cera ⁊ resina ĩ balneo ⁊ sine balneo. Et clistere fiat ex hoc genere cum iniectionibus ⁊ fiant collyria ⁊ ponatur desup aliquid ⁊ fiat vt equetur.

¶Fen.xxi.de membꝛis generatiõis in mulieribus tres continens tractatus.

¶Tractatus pꝛimus de radicibus ⁊ pꝛincipiis ⁊ conceptione ⁊ partu.

¶Cap.i.de anatomia matricis.

Dico ꝙ istrumẽtũ generatiõis mulieris ẽ matrix ⁊ est ĩ radice creatiõis similis ĩstrumento generatiõis qđ ẽ in viris ⁊ est virga ⁊ que cũ ea sꝫ. Sed vnũ eoꝝ est ꝯpletuꝫ ꝓcedens ad exterioꝛa: ⁊ alterũ est diminutũ ⁊ retentuꝫ in interioꝛibus ⁊ est quasi ꝯuersuꝫ instrumentũ viroꝝ. Est enim quasi osseũ siphac matricis ⁊ quasi virga collum matricis: ⁊ duo oua mulieribus sicut viris sꝫ. Verꝫ ipa ĩ viris sunt magna apparẽtia exterius elõgata ad rotunditatẽ tendentia. Et in mulieribus sũt parua rotũda tendentia ad vehementiã ꝯpressiõis latitudinalis ĩtrinseca ĩ vulua posita a duobus lateribus eius ĩ omi latere ꝓfũditatis cuius existit vnũ distincta: quoꝝ vnũquodqꝫ appꝛopꝛiatũ est pãniculo que ambo cistis vna nõ aggregat. Et pãniculus cꝰ qꝫ amboꝝ est neruosus. Et sicut viri hñt vasa spmatis inter ouum ⁊ eñoꝛium radicis virge: Similiter mlieres hñt vasa spmatis ĩter duos testiculos ⁊ inꝫ id qđ expellit ad ĩterioꝛa matricis. Verꝫ illa que sũt viroꝝ ĩcipiũt ab ouo ⁊ eleuanꝫ ad supioꝛa ⁊ cadũt ĩ foꝛamina ex qbus descẽdit cooptoꝛiũ oui custodita ⁊ ꝓiecta deiñ spgũtur descẽdendo trãsuersa expansa hñtia ĩuolutiões: ⁊ ꝯpleꝫ ĩ eo qđ ẽ ĩter ipa digõ spmatis dõec redeat ⁊ expellaꝫ ad meatũ q ẽ ĩ radice virge a duobus laterıbꝰ. ⁊ ĩ ꝓximo eius ẽ illud qđ expellit ad ipm ẽt extremitas colli visice ⁊ ẽ longũ ĩ viris: breue ĩ mulieribꝰ. In mulieribꝰ vͦo extẽdiꝫ qđ est inter duo oua ad ambo ilia sicut duo coꝛnua arcuata ĩcedẽtia ad duo emulctoꝛia quoꝝ duo extrema ꝯtinuanꝫ cũ duobꝰ ĩguinibꝰ ⁊ tendũtur vt coꝛda pp coitũ equãtia collũ mñcis ad recipiẽdum ita ꝙ trahunt ipm ad duo latera qꝛ dilataꝫ ⁊ aperiꝫ ⁊ deglutit spma. Et ipa ambo sũt bꝛeuioꝛa qꝫ duo iactores sibi siles ĩ viro. ⁊ diuersificanꝫ ĩ hoc ꝙ vasa spermatis in mulieribꝰ ꝯtinuãꝫ cum duobꝰ ouis ⁊ penetrat ĩ duobus additamẽtis que sũt vt duo coꝛnua quedam oꝛiens ex vnoquoqꝫ ouo qđ expellit spma ad vas ⁊ noĩanꝫ duo expulsoꝛia spmatis ⁊ nõ ꝯtinuãꝫ vasa spmatis ĩ mlieribꝰ cũ duobꝰ ouis nisi qm̃ mẽbꝛa spmatis ĩ mulieribꝰ ꝓpinq̃ sũt ĩ lenitate duobꝰ ouis ⁊ nõ fuit necẽriũ ĩdurare ea ⁊ ĩdurare pãniculos amboꝝ qm̃ ipa sunt ĩ cauea: qꝛ nõ ĩdigent ꝓiectiõe longinq̃. In viris vͦo nõ fuit bona ꝯtinuatio eoꝝ cum duobꝰ ouis ⁊ nõ pmiscẽꝫ eis ambobꝰ. Nã si fieret illud noceret eis ambobꝰ qñ tenderẽꝫ vt coꝛda pp duritiẽ amboꝝ: imo positũ ẽ ĩter ambo mediũ qđ nominaꝫ endros. s. expulsoꝛiũ apud medicos ad ĩterioꝛa eiꝰ. Et ĩtra matricẽ ẽ extremitas rotũda neruosa ĩ cuius medio ẽ quasi semita: ⁊ sup ipam sũt additamẽta plĩma ĩcedentia. ¶Et matrix qdem creata ẽ hñs venas plĩmas ramificatas ex venis quas diximus vt sit illic substentatio embꝛyonis. Et fit super fluitatibꝰ mẽstruis ꝑcipitatio: ⁊ ligaꝫ matrix cuꝫ doꝛso ligamẽtis foꝛtibꝰ plibꝰ ⁊ ad ptẽ suminis ⁊ vesice ⁊ ossi lato ⁊ eis q̃ sequũꝫ ipam sed sũt laxa. ¶Et de ligamẽtis eius sũt qdam qbus ꝯtinuaꝫ ex neruis ⁊ venis ꝑdictis ĩ anatomia neruoꝝ ⁊ venaꝝ. ¶Et fcã ẽ ex substãtia neruosa vt extendaꝫ apud collectiõeꝫ ⁊ vt ꝯgregeꝫ ad q̃ꝫtitatem puam apđ ptũ ⁊ nõ cõpleꝫ eius ꝯcauitatis nisi cũ ꝯplemẽto augmẽti: sicut mãmillarũ q̃ꝫtitas nõ ꝯpleꝫ nisi cũ ꝯplimẽto qm̃ añ illđ est vana ⁊ nõ ẽ necẽria. ⁊ pp illud matrix ĩ puellis ẽ minoꝛ vesicis plm. ⁊ hꝫ ĩ oibꝰ duas ꝯcauitates ⁊ ĩ aliis cõcauitates fm numeꝝ papillaꝝ mãmillaꝝ. ¶Et locus eius ẽ post vesicã ⁊ supfluit sup eã desup sicut sꝫ fluit vesica sup eã desubtus. ⁊ ĩ añrioꝛibus sunt intestina vt sit ei a duobꝰ lateribꝰ sustentaculũ ⁊ staꝫ lenis ⁊ sit ĩ tute'a. ⁊ nõ est ĩtentio ꝑma ĩ hoc veniẽs ad matricẽ ipam: imo ad embꝛyonẽ. Et ipa qdeꝫ occupat qđ est ĩter ꝓpinqtatẽ vmbilici vsqꝫ ad postremum meatum vulue ⁊ est eius collũ. ¶Et longitudo eiꝰ equalis ĩ mulieribꝰ est inter. vi. digitos vsqꝫ ad. xi. digitos ⁊ qđ est ĩter illud. Et qñꝫ abbꝛeuiaꝫ ⁊ ꝓlongatur p vsum coitꝰ ⁊ dimissionẽ eius. Et qñꝫ assimilaꝫ q̃ꝫtitas eius figure q̃ꝫtitati eius q ꝯsuetꝰ est eius ꝯcubitu ⁊ appꝛopinq̃t illi longitudo matricis ipiꝰ. Et qñꝫ tãgit intestina supioꝛa. ¶Et creata ẽ matrix cũ duabus tunicis q̃ꝝ ĩtrinseca ꝓpinqoꝛ est ad hoc vt sit venosa ⁊ asperitas eius silr. Et oꝛificia baruꝫ venarũ q̃ figunꝫ ĩ matrice noĩanꝫ foꝛamina matricis ⁊ eis ꝯtinuãꝫ pãniculi embꝛyonis ⁊ ex eis currit san. menstruũs: ⁊ ex eis nutritur embꝛyon: ⁊ exterioꝛ barum duaꝝ ꝓpioqoꝛ est ad hoc vt sit neruosa: ⁊ vnaqueqꝫ illaꝝ tunicaꝝ ꝯstringiꝫ ⁊ dilataꝫ cũ ꝑparatõe suaꝝ nãꝝ. Et tunica qdeꝫ extrinseca pura est vna ⁊ intrinseca sicut diuisa ĩ duas diuisiones quasi distinctas nõ sicut ꝯsolidatas ita ꝙ si excoꝛiareꝫ tunica exterioꝛ earũ duaꝝ excoꝛiareꝫ qĩ a duabus matricibꝰ qbꝰ esset collũ vnũ non sicut a matrice vna ĩueniũt spẽs villoꝝ oẽs ĩ tunica ĩtrinseca. ⁊ matrix ꝑterea ingrossatur ⁊ inspissatur quasi ipa impingueꝫ: ⁊ illud est in hoꝛa mẽstruoꝝ. Deiñ qum purgatur extenuatur ⁊ exiccaꝫ ipa iteꝝ attenuatur cũ magnitudĩe embꝛyonis: ⁊ eius dilatatio est fm dilatatõeꝫ coꝛpoꝛis embꝛyonis: ⁊ qñ coiꝫ cũ muliere expelliꝫ matrix ad os matricis qĩ ꝓcedens desiderando attrahẽ spma p suĩ nãm. ⁊ qñ diciꝫ matrix neruosa nõ ĩtelligiꝫ per illđ qđ eius creatio sit ex neruis cerebꝛi: imo ꝙ creatio sit ex substantia sili neruis alba ꝑuata san. viscosa extensiua ⁊ non aduenĩũt ei ex cerebꝛo nisi nerui pauci qbus sentit. ⁊ si esset vehementius neruosa vehementius cõmunicaret cerebꝛo. ¶Et colluꝫ qdẽ matricis lacertose carnis est quasi ipꝫ sit cartilaginosum ⁊ quasi ruga super rugam cui addit pinguedo

duritiem ⁊ cartilagioſitatem: et ĩpgnatiõe iterum
in hora impregnatiõis ⁊ in ea eſt meatus oppoſit⁹
ori matricis extrinſeco ex quo deglutit ſperma ⁊ ex
pellit menſtrua ⁊ parit fetum. ⁊ fit in diſpoſitiõe cõ
ceptionis in ſummo conſtrictionis quã fortaſſe nõ
ingreditur extremitas acus: deinde dilatatur pre
cepto dei excelſi ⁊ egreditur ex ea fetus. Meatui
aũt vrine in ea ẽ locus alius ⁊ eſt ꝓpinquior ori ma
tricis ab eo qd̕ ſequit̃ ſupremum eius. ¶ Et de mu
lieribus eſt cuius matricis collum redit ad ſiniſtrũ
⁊ de eis eſt cuius ẽ ad dextrũ. ⁊ añ violationẽ puel
le virginis ſũt in ore matricis pãniculi cõtexti ex ve
nis ⁊ ligamẽtis ſubtiliabus valde ortis ex oĩ mẽbro
eius qd̕ deſtruit violator ⁊ currit qd̕ ĩ eis ex ſan. ẽ.

¶ Cap. ii. de generatione embryonis.

Quum matrix colligitur ſup ſperma tunc pri
ma diſpoſitionũ que aduenit illic ẽ ſpumo
ſitas ſpmatis: ⁊ eſt ex operatõe virtutis for
matiue. ¶ Et veritas qdeȝ diſpõnis ipſius ſpumo
ſitatis eſt ex hoc ꝙ virtus informatiua mouet illud
qd̕ eſt ĩ ſpermate ex ſpiritu animali naturali ⁊ vita
li ad minerã vniuſcuiuſqȝ eoꝝ ĩ qua figitur: ⁊ creat̃
illud membꝝ ex eo ſm moduȝ quẽ expoſuimus ⁊
declarauimus in libris ꝑncipioꝝ. Et ꝓpter illud re
peritur exufflatio tota impelli ad medium humidi
tatis vt ꝓparet̃ locus cordis: deinde fiũt a latere ei⁹
dextro ⁊ a latere eius ſuppremo due veſice q̃ſi rami
ficate ab eo tangentes ipm̃ vſqȝ ad horam: deinde
parãtur ab eo ⁊ diſcernũtur ⁊ fit ꝑma illud ex quo
creatur cor. ⁊ a dextra illud ex quo creatur epar ⁊
impletur alia ſanguine ad albedineȝ decliui. Et pe
netrat ad exteriorem ꝑtem humiditatis ſparſe poſt
duas veſicas ventoſitas inundans eam vt recipiat
propter eam reſtaurationem ex matrice ⁊ ex ſpiritu
⁊ ex ſan. ⁊ creatur vmbilicus: ⁊ qd̕ ꝑmo creatur tũc
eſt pãniculus. Verũtamen veſice cordis ⁊ epatis ⁊
cerebri creationeȝ vmbilici ꝑcedunt: q̃ȝuis comple
mentum horum trium poſtponatur a complemen
to ſubſtantie vmbilici. ⁊ hoc qdẽ iam verificauim⁹
⁊ declarauimus diuerſitateȝ in eo ĩ libro ꝑncipioꝝ
ſcientie nãl̃. Et qũ ſperma figitur ⁊ ſpumat ⁊ pene
trat ſpuma ad ꝓfundũ. ſ. veſicã cordis generat̃ pãni
cul⁹ ex h ꝙ ſpma mliebre mouȝ ſpma maſculinũ ⁊ ẽ
ſeparatus. deinde nõ ſuſpenditur a matrice niſi cuȝ
foraminibus propter attractionem nutrimenti. Et
embryon quidem non nutritur cum hoc pãniculo
niſi duȝ pãniculus in ea ⁊ nutrimẽti parũ eſt neceſſa
rium. Quum aũt induratur tunc fit cibatio per illud
quod generatur in poris eius ex meatibus manife
ſtis venoſis. deinde diuiditur poſt ſpatium in pan
niculos. Et veritas qdem eſt ꝙ ꝑmum membrum
qd̕ creatur eſt cor: q̃ȝuis de Hyp. dicatur ꝙ dixit ꝙ
ꝑmum qd̕ generatur ex cerebꝝ ⁊ oculi ſm ꝙ teſtifi
catur illud diſpoſitio pulloꝝ oui. Cor vo non eſt in
ꝑmis quum creatur in omni re apparens manifeſtũ
⁊ ſequũtur capitula poſt in qbus dixit ꝙ rectius eſt
vt ſit ꝑmum qd̕ creatur epar: qm̃ ꝑma operatio cor
poris eſt nutrimentum quaſi ſit res ſm appetitum
eius ⁊ deſideriuȝ ipſius. Et ſermo iſte oſtenditur eẽ
corruptus ex via experimẽti: qm̃ ſtudioſi ĩ hac re nõ
teſtificantur rem eſſe ſcđȝ ꝙ exiſtimauit omnino ex
ratiocinatione. Et eſt qm̃ ſi res ẽ ſm ꝙ ipe exiſtimat
ꝙ creatur in ꝑmis illud cuius operatio ĩ ꝑmis per
mittenda eſt quum ab eo non fiat nutrimentum: tũc
ſciat ꝙ non nutritur membrum animalis ĩ quo nõ
eſt ſuſtentatio vite cum calore naturali. Quum ergo
ita ſit: neceſſe eſt vt creetur membrum a quo ꝓcedit
calor naturalis ⁊ ſpiritus vitalis ante creationẽ nu
trientis ipm̃. Et virtus informatiua non indiget ĩ di
ſpoſitione formationis nutrimento dũ non accidit
reſolutio ſenſibilis ſenſibile faciens nocumentum:
quare ſit neceſſariuȝ reſtauratione eius ⁊ ſit neceſſa
rius ſpiritus vitalis ⁊ calor animalis vt erigatur eo
Quod ſi dixerit ꝙ ꝯprehenſio iformatiue eſt ex ꝑte
tunc ſilr̃ ⁊ virtus nutritiua aſſociata virtuti informa
tiue generate eſt ex parte patris. Qualiter ergo erit
ꝙ illa magis ãtecedat ĩ modis ſuis: ⁊ hec diſpoſitio
alia ſit inuenta in embryone ſanguineo in ſiphac ⁊
extenſio eius in ſiphac ſit extenſio aliqua. Et in hac
diſpõne illa que de veſicis eſt ſanguinea cõuertitur
ad ſanguineitatem ⁊ conuertitur vmbilicus ad for
mam vmbilici ſenſibiliter: ⁊ recipiunt diſpoſitiones
conuerſionem ſpmatis ad ꝯceptionem: ⁊ quedã ea
rum ad ſoliditatem: ⁊ illic membris ꝑncipalibus iã
apparet impreſſio ſenſibilis ⁊ quãtitas ſenſibilis: et
quedam eaꝝ conuerſionem ad hoc vt compleatur
creatio cordis ⁊ membroꝝ ꝑmoꝝ ⁊ incipiunt ſepa
rari ab inuicem: ⁊ inter ea ſunt meatus ſuppremi et
ſunt extremitates iam lineate: ſed non ſeparantur in
tegre vaſa eius deide ad hoc vt fiant extremitates.
⁊ vnicuiqȝ cõuerſioni aut duabus conuerſionibus
ſimul eſt ſpatiũ ſuper quod ſtatur ⁊ non eſt illud de
illis que non diuerſificantur in hoc. Nam diuerſifi
catur in maſculus ⁊ mulieribus embryonũ ⁊ ſunt ĩ
mulieribus tardiores ⁊ non ſignificant experimen
tum ⁊ ꝓbatio in hoc: quoniã inter ea ambo ĩ verita
te non ẽ diuerſitas. Vnũquodqȝ. n. eoꝝ non indicat
niſi per illud ſuper qd̕ preteriit res ſcđm experientiã
eius. Et non eſt impoſſibile ꝙ ſit illud qd̕ expertuȝ
eſt in fine cadens ſȝ illud qd̕ ei diuerſificatur. In to
to enim illo eſt qd̕ eſt plurimũ proculdubio: ⁊ plm̃
eſt in eo quod generatur plus. Et ſpatium quidem
ſpume eſt. vi. dieꝝ aut. vii. ⁊ in his diebus format in
formatiua in embryone nõ petendo aliquid ex ma
trice: ⁊ poſt illud appetit. ⁊ iceptio lineaꝝ ⁊ puncto
rum eſt tribus aliis diebus poſt illud. ⁊ ſunt. ix. dieſ
ex principio. Et quãdoqȝ fit anteceſſio die vno aut
poſtponitur die vno: deinde poſt. vi. dies alios ⁊ ſt̃
xv. a ꝯceptione penetrat ſanguineitas in toto ⁊ fit il
lud vnde creatur. Et quãdoqȝ ãtecedit die vno aut
duobus. ⁊. xii. diebus poſt illud fit humiditas caro
⁊ iam diſcernũtur fruſta carnis ⁊ diſcernũtur mem
bra tria manifeſte. ⁊ iam ſeparãtur alia a cõtactu ali
oruȝ ⁊ extenditur humiditas nuche. ⁊ qñqȝ poſtpo
nitur aut añcedit duobus diebus aut tribus: deide
poſt. ix. dies ſeparatur caput ab humeris ⁊ extremi
tates a lateribus ⁊ ventre vt diſcernat ſenſus in qui
buſdam eorum ⁊ occultetur in quibuſdam eorum
ita vt ſentiat poſt illud. iiii. diebus completis. xl. die
bus ⁊ poſtponitur raro vſqȝ ad. xlv. dies ⁊ minus ĩ
hoc eſt vſqȝ ad. xxxv. dies. ¶ Et dicitur ĩ doctrinis
ꝑmis ꝙ qñ poſt. xl. dies ſcinditur abortum ⁊ ponit̃
in aqua frigida apparet reſ ꝑua diſcretaꝝ extremita
tum. Et maſculus eſt velocior in illo toto q̃ȝ femina
Videtur enim ꝙ ſit minus ſpatiuȝ formationis ma
ſculorũ. xxx. dies: ⁊ minus ꝑturitionis eſt medietas
anni ⁊ qd̕ dicemus in proximo. ¶ Determinatio
aũt diſpoſitõis maſculi ⁊ femine in diſtinctõe ſpatii

est res quam quedam ps medicoꝝ iudicat audacť
⁊ stulte. ꝑmum enim iuenit sperma respirans respira
re. ⁊ ꝑmum qđ agit informatiua est ꝙ aggregat ca
lorem inatum: deinde exitus ⁊ meatus: deinde post
illud incipit nutritiua operari. Et apud quosdā em
bryon iam respirat ex ore: deinde respirat cū co ma
iori respiratione qum completur in matrice: sed nō
est sup illud significatio. ⁊ apud quosdam qum sup
uenit formationi embryonis duplum eius in quo
formatur mouetur ⁊ superuenit motui dupluʒ eius
i quo mouetur nascitur ita vt sit spatiū qđ est a ꝑma
inceptione conceptionis vsqꝫ ad motum triplum: ⁊
lenitas accidit cum motu sensus. Et dicitur ꝙ tem
pus equale medium ad formationeʒ eius est. xxxv.
dierum ⁊ mouetur in. lxx. diebus ⁊ nascitur in. cc. ⁊
x. diebus: ⁊ illud est. vii. menses ⁊ antecedit diebꝰ ali
quot. Et quādoqꝫ postponitur: qm̄ fortasse cadit in
xxxv. diebus raritas ⁊ multiplicatur in duplatione
Et quādoqꝫ est illud quod est plus. xlv. dieꝝ ⁊ mo
uetur in. xc. diebus ⁊ nascitur in. cclxx. ⁊ illud est. ix.
menses. Et quādoqꝫ cadit in hoc iterum diuersitas
in diebus sicut dictum est. ¶ Et natus in. viii. men
sibus q̄zuis sit iam completus tamen plurimū iudi
cium eius est vt non viuat scđm ꝙ faciam te scire pꝰ
Et ip̄e quidem non iam integre completur nisi scđʒ
proportionem predictam ⁊ nascitur apđ ꝯplemētū
suum. Est enim spatium. xl. dierū: deinde. lxxx. dieꝝ
deiñ. cc. ⁊. xl. dieꝝ ⁊ minorať ⁊ additur scđʒ ꝙ sciui
sti. ⁊ dixerunt: non iuenitur i abortu masculus com
pletus ante. xxx. dies: ⁊ femina que compleatur añ
xl. dies. Et dixerunt ꝙ natum in. vii. mense ingrediť
virtus ꝑparationis cuʒ hoc ꝙ superueniunt natiui
tati eius. vii. menses ⁊ natuʒ i. ix. mensibus ⁊ natum
post. x. menses. ¶ Et nos afferemus i spatiis impre
gnationis ⁊ partus caplm̄ in tractatu qui sequitur
hūc tractatum. ¶ Et scias ꝙ san. menstruus in pre
gnante diuiditur in tres partes. s. parteʒ que cōuer
titur i nutrimentum: ⁊ partem que eleuať ad mām̄il
las: ⁊ partem que est supfluitas stans vsqꝫquo veni
at hora ⁊ expellatur. ¶ Amplius fetus continetur
tribus pāniculis. s. secundina que est pāniculus cō
prehendens ipsum in quo cōtexuntur vene ex trāſ
uerso cuius pulsatiles diuiduntur in duas venas ⁊
eius quiete in venam vnam ⁊ noiatur biles ⁊ ē iuo
lutus ⁊ effunditur ad ipsuʒ vrina fetus. ⁊ tertio, qui
diciť abgas ⁊ est ꝓfundatio sudoris. Et non ē neces
sariū vas aliud supfluitati egōnis qū sit illđ ex quo
nutriť subtile i quo nō ē durities neqꝫ fex. ⁊ nʒ sepa
tur nisi aquositas vrine aut sudor. Et de pāniculis
qui ei est ꝓpinquior est pāniculus tertius ⁊ est subti
lior coꝝ vt aggreget humiditatē resudātē ex ēbryo
ne ⁊ i retentōe illius totius humiditatis est iuuamē
tum vt nō ꝑmuteť sup ip̄m ⁊ sup matricem. Et silr̄ i
elongatōe eius qđ est iter vmbilicum ⁊ matricē. pā
niculus eni durus ledit eū suo tactu sicut leduntur
propter tangentia ea que sūt in cute ꝓpinq tp̄is de
illis que nascunť sup vlcera qū nondum sint firma.
Pāniculus aūt q seqtur hūc ad exteriora est iuolu
tus: qm̄ est silis iuolutōibꝰ ad quā qdeʒ penetrat ex
vmbilico effusoriū vrine ⁊ ñ ex virga: qm̄ virge mea
tus est ꝯstrictus ⁊ ꝯtinet lacertus ꝑpositus q soluiť
cū voluntate ⁊ sunt vsqꝫ ad finē eius anfractus. ⁊
hora huius vsus est hora ꝑtus ⁊ ꝯuersionis. Hoc
aūt est amplū directi itroitus: ⁊ posita fuit vrine ꝓfū

datio ꝓpīa: qm̄ si obuiaret corpori nō toleraret eaʒ
corpus ꝑp mordicatōeʒ ⁊ acuitatem suā: ⁊ illud in
ea manifestumiest. Et dr̄ia qdem inter ip̄aʒ ⁊ humi
ditatem sudoris i odore ⁊ rubedine coloris manife
sta est. ⁊ si obuiaret iteꝝ secundine fortasse corrūpe
ret illud sup qđ sustentareť. ¶ Et vene qdē secūdine
hn̄t duas tunicas subtiles ⁊ texunť i eo qđ est inter
eas vene. ⁊ ꝑueniunt vnūqđqꝫ genus eaꝝ ad duas
venas. s. arteriam ⁊ qetam. Vene aūt qete qū ingre
diunť abbreuiant spatium ad epar: quare fiūt vena
vna vt sit salubrius ⁊ penetrat ad gibbositatem epa
tis vt eūo non ꝯꝑmat fel ex ꝯcauitate eius. Et in ve
ritate hec vena nō oritur nisi ex epate ⁊ descēdit ad
vmbilicū ex secūdina ⁊ dispartiť illic. ⁊ fiunt due ve
ne ⁊ egrediunť ⁊ mouentur ex secūdina ad orificia
venaꝝ que sunt in matrice. Et istis qdem venis ac
cidunt duo: quoꝝ vnuʒ est ꝙ ip̄e sunt apud orificia
que ei obuiant tenuiores ⁊ sunt quasi sint extremita
tes ramoꝝ ⁊ iteꝝ ip̄e non descendūt i ꝑmis nisi ide
qm̄ ip̄e assumunt san. illinc: quare existimatur ꝙ ille
oriantur illinc. Qđ si ꝯsideraueris amplitudineʒ fo
raminis faciet te existimare ꝙ radix sit ex epate. Et
si ꝯsideraueris conuersionem ad sanguineitatem fa
ciet te existimare ꝙ radix sit secūdina. Veꝝ ꝯsidera
tio ꝑma est ꝯsideratio foraminis ⁊ meatus. Cōuer
siones vͦo sunt sicut instr̄a supficieꝝ ꝯprehendētiuʒ
forañi. Et silr̄ arterie aggregātur ad arterias. ⁊ si ac
ceperis ꝑncipium ex secundina iuenis eas penetrā
tes ex vmbilico ad arterias magnas que sunt super
dorsum substentante sup vesicam ip̄se sunt membra
propinqora ad que pos̄e est vt ip̄e ligentur illic cum
qbus sunt ligate panniculis laxis: deinde sūt pene
trātes i arterias sempiternas que nō aperiunť i aīa
li vsqꝫ in fineʒ vite. Hec est gͦ manifestatio sermōis
medicoꝝ i veritate. In veritate vͦo sť duo rami quo
rum origo vera est ex arteriis ⁊ sꝫm ꝯsiderationeʒ ꝑ
dictam. Et dicūt medici ꝙ non ꝯuenit eis ambabꝰ
vt vnirenť aut extenderenť ad cor: ꝓpter longitudi
nem spatiū ⁊ inuentionem separantium: ⁊ ꝓpterea
ꝙ appropinquat spatium ambaꝝ eis qbus ꝯtinuā
tur non indiguerūt iunctione. ⁊ dicūt ꝙ propterea
ꝙ arterie ⁊ vene penetrantes ex corde ⁊ pulmone i
illa hora nō ꝯferunt iuuamentum magnum i anhe
litu: conuersum est eaꝝ iuuamentum ad nutrimētū
qr̄ factus est vni eaꝝ ad aliam meatus q oppilatur
apud partum. Pulmo enim non est nisi rubeus in
embryone: qm̄ nō respirat illic: imo nutritur sangui
ne rubeo subtili ⁊ non albificat ip̄m nisi ꝑmixtio ae
ritaris. Et dicūt medici ꝙ pāniculus iuolutus crea
tur ex spermate mulieris qđ est paꝝ ⁊ minus spma
te viri: quare ñ fuit pos̄e vt esset amplius. Factus ē
gͦ longus vt ꝯtinuareť fetus cuʒ inferiore pte matri
cis ⁊ coartatus est ab humiditatibus om̄ibus qr̄ ñ
est excusatio qn penetret ad sudorem effusoriū am
plum. ⁊ hoc est ex dictis coꝝ non in suo loco. ¶ Et
qū ad cor fetus añcedit ꝯpl̄o masculina fluit in oīa
mēbra: ⁊ est qū masculinitate sua assimilať pr̄i suo.
¶ Et qñqꝫ est causa masculinitatis ꝑter compl̄onē
patris sui: imo est vacuitas matricis: aut ex comple
xione spmati accidente ꝓpīe: quapropter nō oʒ vt
qum ip̄se assimilatur patri in hoc ꝙ est masculus:
ꝙ sit ei similis in reliquis membris: immo quando
qꝫ assimilatur matri. ⁊ assimilatio quideʒ indiuidu
alis sequitur figuram ⁊ masculinitas non sequitur

figuram: imo complexionem. ¶ Et quandoqȝ accidit cordi soli quasi cōplexio partis que spargitur in membra. Ex parte autē preparationis figuralis est receptio materiei in extremitatibus decliuis ad figuram matris. ⁊ quandoqȝ est informatiua potēs ad hoc vt dominetur spermati ⁊ figuret ipsū ex parte lineationis cum figura p̄ma: sed deficit ex parte cōplexionis vt faciat ipsum simile ei in complexione. Et dixerunt quidam sapientum ⁊ non sunt elongati a iudicio possibilitatis ꝙ de causis assimilationis est illud quod exemplificatur quū est dispositio cōceptionis in mente mulieris aut viri ex forma hūana exemplificatione firma. Causa autem in staturis quādoqȝ est diminutio que est in ipsis propter materiam paruam in p̄mis: aut propter paruitatē nutrimenti apud creationem: aut propter paruitatem matricis: quare non inuenit fetus dilatationem ī ea sicut accidit fructibus qui ponūtur in formis quū sint adhuc imaturi quare non fit additio super eos

¶ Et causa quidem in geminis est multitudo spermatis ita vt non spargatur ad duos ventres matricis sparsione replente totum scd̄m singularitatem. ⁊ quandoqȝ accidit propter diuersitatem expulsiōis duarum eiectionum quādo peruenit illi diuersitati motus matricis ī attractione: nam matrici apud attractionem accidunt motus sequentes sicut illi qui deglutit bucellam post bucellam. ⁊ sicut respirat piscis emittendo respirationem post respirationem: quoniam expelluntur ex eo ad profundum matricis impulsiones: ⁊ est vnaqueque impulsio cum attractione spermatis deforis inquisitio matricis ad aggregandum inter duo spermata. ⁊ illud est res quam sentit ille qui ex coeuntibus sollicitus est.

¶ Et sciunt illud iterum ipsemet: ⁊ ille impulsiones ⁊ attractiones singulares non sunt pure: imo sunt tremule quasi vnaqueqȝ earū sit composita ex motibus: sed ipse non complentur nisi apud numerū titilationum: imo sentitur post omnē sūmam titilationum quies quedā. Deinde redit in quiete simili ei que est inter eiectiones quū virga eiecit sperma: ⁊ fit omnis vicissitudo scd̄a debilioris virtutis ⁊ minoris numerationis titilationum: ⁊ fortasse sunt vices vltra tres aut quattuor. Et propter illud multiplicatur delectatio ipsaꝝ. Ipse.n. delectantur ex motu sp̄matis qđ est ī eis: ⁊ delectātur ex motu spermatis viri in ore matricis earum descendendo ad ventrem matricis: imo delectantur propter ipsum motum qui accidit matrici. Et nō verificatur s̄mo dicētis ꝙ earum delectatio et complementum nō stant nisi scd̄m descensionem spermatis viri ac si vir non emitteret sperma nō delectarentur ipse sui ipsius sp̄matis emissione: Et ꝙ si vir emittit sperma ⁊ matrici earum non accidant motus isti: ⁊ non quiescant ex eis tunc ipse inueniunt delectationem a delectatione parua: cuius simile est etiam viris ante motum spermatis ipsorum similis fricationi ⁊ commotiōi que fit in emissione hūoris qui non est sperma: neqȝ sermo dicentis ꝙ quū sperma viri super matricem funditur extinguit eius caliditatem ⁊ sedat ipsius īflationem sicut aqua frigida que effundit̄ super aq̄ calidam bullientem. Hoc enim non fit nisi scd̄ȝ modum quem diximus quū ip̄e emittunt sperma ⁊ deglutiunt sperma viri quū descendit. In alia eni hora non fit virtus de qua sit curandum. Et quādoqȝ conuenit proiectio virge eius effusioni clepsydre q̄r permiscentur ambo ⁊ sequntur illam proiectiones semiles illi vice vna post aliam: quare impregnatur mulier ex ventribus numero pluribus quū vnaq̄qȝ permixtio separata sit per seipsā. Et quandoqȝ sunt permixtiones vtrorūqȝ spermatum simul. Deinde abscinduntur aut abscinditur vnum antecedēs causa ventositatis aut titilationis aut alterius rei ex causis separātibus: quare distinguitur vnūquodqȝ scd̄m singularitatem suam. Et quādoqȝ est illud p⁹ texturam pāniculi ⁊ fit multitudo in re vna: ⁊ hoc ē ex eis que non complentur neqȝ consequūtur vitā Et quādoqȝ est ante illud ⁊ que currunt hoc cursu Simile igitur est quod fit parue vtilitatis: ⁊ vtile quidem nō est nisi illud quod cadit in radice distinctū Et sperma virile est adhuc non exuberans neqȝ implēs matricē neqȝ perueniens ad partes quattuor donec continuetur cum eo sperma mulieris ex duobus additamentis que sunt duo cornua similia ossibus dactilorum ⁊ quū permiscentur fit ebulitio p̄dicta. ⁊ creat̄ vesica ⁊ pāniculus p̄mus ⁊ suspendit̄ sp̄ma totū tunc cū duob⁹ additamentis que s̄t duo cornua: ⁊ inuenit illic quod alit ipsum. dum permanet sperma vsqȝquo sumat ex san. menstruo ex foraminibus cum quibus continuatur pāniculus generatiuus. Et scd̄m Ga l. quidem iste pāniculus est sic linimentum quod creat sperma mulieris quū ip̄m effunditur illuc vbi effunditur ad ipsū sperma viri ⁊ si non permiscetur cum eo tunc discernitur apud permixtionem. Et mulier quidē ⁊ mulier suscipiūt sperma super sperma ⁊ delectantur ambe simul.

¶ Partus v̄o non fit nisi qū fetui nō sufficit quod ei mittit secundina ex san. ⁊ quod peruenit ad ipsū de attractiōe aeris quū membra eius iam completa sint. Mouet̄ ergo tunc apud septimum ad exeūdum quū in eo completur virtus. Et qū deficit aduenit ei debilitas quedam ⁊ non salit ad ipsum cū ea virtus vsqȝ ad nonū. Qđ si egrediatur ī octauo egreditur: ⁊ est debilis ⁊ non exp̄mitur a virtute faciente nasci. imo ex causa alia exp̄mēte ledente debili. Et egressio quidem fetus non completur nisi per scissionem pāniculoꝝ humidorum ⁊ effusionē humiditatum eorum ⁊ facientium ipsum lubricari.

¶ Et quādoqȝ conuertitur super caput suum ī partu naturali vt sit facilioris separatiōis. Partus vero super pedes vtrosqȝ est propter debilitatem eius q̄ nascitur. Non enim potest conueniri ⁊ est timorosū non enim vtile est scd̄m plurimum. ⁊ fetus quidem ante motum suum ad exitum est sustentatus cū facie sua super pedes suos plantis manuum superpositis genibus suis ⁊ naso ipsius intra ābo genua et oculis super ea ambo ⁊ colligit ea ambo ad an̄riorem partem sui. ⁊ est positum collum eius ⁊ facies ipsius ad dorsum matris eius deferendo cor. Et hec quidem preparatio conuenientior est ad conuersionem faciendam: l3 quidam dixerunt ꝙ faciei mulieris p̄paratio est s̄m ꝯtrariū huius p̄paratiōis. ⁊ h⁹ non est nisi masculi ⁊ adiuuant ad cōuersionē grauitatis superioꝝ fetus ⁊ magnitudo capitis eius proprie. Et quādo separat̄ aperitur matrix apertione tali cuius silem efficere nō valet ī suo sili. ⁊ nec̄rium ē vt separent̄ q̄dā iuncture ⁊ sustentet̄ adiutorio dei excelsi p⁹ illud: ⁊ pp illud redeūt ī proprio ad ꝯtinuatōē naālem. ⁊ ē opatio illa de opatōibus fortib⁹ nālibus

Et formatiua q̄dez appropriata est re cōtinuata ad creationez vt sit preparata non cessans ꝯp̄hendere cum augmento fetus que non comprehenditur ⁊ hoc est de secretis dei. Sit gᵒ deus exaltatus q̄ ē rex verax laudabilis ⁊ benedictus ⁊ melior oīuz facto ꝛuz. Comprehensio igitur est ꝙ causa partus fetꝰ naturalis est ꝙ ip̄e indiget aere plurimo: ⁊ cibo plurimo ⁊ qum expergiscūtur virtutes anime eius que rētes latitudinem spatiositatis ⁊ attractionez aeris copiosam ⁊ cibuz abūdantē ⁊ fugiens a strictura ⁊ a penuria attractiōis aeris copiosi ⁊ paucitate cibi. Qum ergo nascit̄ nondum comprehensi sunt in eo somnus ⁊ expergefactio: qū ergo adueniūt ei ridet post.xl.dies.

Cap.iii.de egritudinibus matricis.

Accidūt matrici omnes egritudies complexionales ⁊ instrumentales ⁊ cōmunes. Et accidūt ei egritudines impregnatiōis sicut vt non impregnetur: aut vt ipregnetur ⁊ abortuz faciat ⁊ vt impregnetur ⁊ non faciat abortuz: imo fiat difficilis ⁊ separetur ⁊ moriatur in ea fetus. Et accidunt ei egritudines menstrue ita vt nō emittat menstrua. aut emittat menstrua pauca: aut non in hora sua: aut mala: aut vt superfluant menstrua eius. Et fiunt ei egritudines ꝓprie ⁊ egritudines per cōitatē ita vt cōicent ipi m̄bra alia.al. Et fiunt ei egritudies ꝓp̄e ⁊ egtitudies p.ꝓprietatez ita vt non cōicent ipa membris aliis. Et qn̄qꝫ fiunt ab ea egritudines mēbrorum aliorum per cōmunitatez ita vt cōmunicēt ei alia membra sicut fit in profocatione matricis. Nam qum multiplicātur egritudines i matrice debilitatur epar ⁊ preparatur ad hᵒ vt generetur ex eo hydropisis.

De significationibus complexionum matricis.

Cap.iiii.de significatione caliditatis.

Caliditatem matricis significāt cōmunitas corporis ⁊ paucitas menstruorūz. Et significant ipsam color menstruorum: ⁊ proprie qum sumitur pānus lineus: ⁊ supponitur in nocte: deinde exiccatur in vmbra ⁊ consideratur an sit rubeus an citrinus: ⁊ significat caliditatem ⁊ cholerā aut sanguinem: aut sit niger ⁊ albus ⁊ signicat ꝯtrarium illius. Uerum niger cum fetore putrido significat caliditatem quādam: ⁊ qui est sine ipsa significat frigiditatem. Et qn̄qꝫ significat̄ caliditas ex doloribus in partibus epatis ⁊ vulneribus ⁊ vlceribꝰ accidentibus in matrice ⁊ exiccatio labiorūz mulieris: et multiiudo pilorum ⁊ tinctura aque f̄m plin ⁊ velocitas pulsus.

Cap.v.de significatione frigiditatis.

Retentio menstruorum: aut paucitas eorūz aut subtilitas eorum ⁊ ipsorūz albedo: aut nigredo eoꝝ vehemēs ⁊ ꝓlongatio mūdificationis: Et antecessio ciboꝝ grossorūz ⁊ frigidoꝝ ⁊ antecessio coitus plurimi: Et stupor i superioribꝰ matricis: Et paucitas pilorum in pectine: Et paruitas tincture aque ⁊ corruptio coloris eius.

Cap.vi.de signis humiditatis

Tenuitas mēstrue: Et multitudo cursus humiditatis: Et abortus fetus qum magnificatur.

Cap.vii.de signis siccitatis.

Exiccatio ⁊ paucitas cursus.

Cap.viii.de sterilitate ⁊ difficultate impregnationis.

Causa sterilitatis aut est i spermate viri: aut in spermate melieris: aut i membris matricis aut in mēbris virge ⁊ instrumentis spermatis: aut propter causaz in principiis sicut tristitia ⁊ timor ⁊ tremor ⁊ dolores capitis ⁊ debilitas digestionis ⁊ satietas nauseatiua: aut propter errorem accidentem. Causa v̄o que est in spermate ē sicut malitia complexionis diuersificantis virtutez generationis calide: aut frigide.i.frigide ex frigore naturali aut frigore accidente longe retentionis sparso: aut humiditas: aut siccitas. ⁊ causa illius sunt cibi non conuenientes: ⁊ acetosa etiam. Ipsa enim sunt in summa eorum que infrigidant et exiccant. Et quādoqꝫ est causa que est in spermate siccitas complexionis non prohibens generationem sed fac̄ ipsum difficilem aut corrūpit illud quod aduenit matrici de alimento īfantis. Et quādoqꝫ est causa i spermate vt sit sperma viri diuerse ip̄ressionis ei que est in spermate mulieris cōtrariuz receptrici aut cōmunitatis super vnum duorum ordinum ⁊ non accidat iter ea ambo filius. Et si permutet vnusquisqꝫ socium suum nō est dubium qn sit ambobus filius Et quādoqꝫ diuersificantur duo spermata propter causaz malitie complaxionis in vnoquoqꝫ eoꝝ qd̄ cum alio non equatur: imo addit ei corruptionem. Nam qum permutantur inuenit vnūquodqꝫ āborum quod equat ipsum cum contrarietate quare tēperatur. Et de genere quidez spermatis ex quo nō fit generatio est sperma infantis ⁊ patientis nauseatiuam satietatez ⁊ ebrii ⁊ senis. Et sperma eius qui plurimuz vtitur coitu ⁊ cuius corpus non est sanū. Sperma eniz currit ex omnibus membris ⁊ est ex sano sanuz: ⁊ ex ifirmo infirmū scd̄m ꝙ dixit Hyp. ⁊ iste dispositiones omnes inuente sunt in vtrisqꝫ spmatibus simul. ⁊ dixerunt quidam ꝙ de causis corruptionis spermatis viri est coire cum illis que nōdum sunt magne ⁊ hoc currit cursu proprietatum.

Causa autez que est in matrice: aut est malitia cōplexionis corrumpentis sperma cuius plurimum est frigus congelans eaz sicut accidit ex potu aque frigide mulieribus per hoc ꝙ infrigidat: ⁊ similiter viris. Et quādoqꝫ alterant̄ partes mēstrue ⁊ ex eis que constringuntur ex poris menstrue quare nō effunduntur mēstrua ad fetū. Et quādoqꝫ est qū materia ⁊ humiditates corrumpūt sperma iterum per comixtionem suam cum eo: aut exiccant: aut resoluut: aut humectant lubricantes: quare debilitatur retentiua ⁊ est plurimum: aut debilitātes virtutem attrahentez sperma: quare non attrahit sperma cū fortitudine: aut constrictionez meatuum nutrimēti ex frigore aut calore aut siccitate. Et quandoqꝫ vincitur ex siccitate ita vt similētur coriis siccis: aut corrumpens nutrimentum infantis: aut prohibens ipsum ab amplificatione propter adunationem oris matricis vehementem propter siccitatez aut frigus aut consolidationem vlcerum: aut carnem additaz verrucosam ⁊ erucosam: aut sicut siccitas dominās secundine: quare corrumpit meatus nutrimēti. aut accidit spermati frigido ⁊ humido qd̄ accidit rori i terra rorata ⁊ i complexione calida ⁊ sicca qd̄ accidit i terra qn̄ est madefactio spersa: aut propter abscissionē materiei q̄ ē san. mēstruus qū matrix defic̄ i attrahēdo ip̄z ⁊ ꝯtinuatōe eiꝰ: aut ē pp declinatōez

in ea: aut conuersionem: aut vehementiam aduna tionis oris matricis ante partum ꝓpter oppilatio nē: aut ꝓpt duritiē aut carnē additā verrucosā ⁊ nō verrucosā: aut consolidationē vlcerū ⁊ frigus cō stringens ⁊ alia ex causis oppilationis ⁊ siccitas: quare non penetrat ad ipsum sperma: aut debilitas adunationis post pregnationem quare non retinet ipsum: aut multitudo adipis lubrificantis. Et qñqz fit cum cōmunitate corporis totius. ⁊ quādoqz est in matrice ꝓprie ⁊ zirbo: aut in matrice sola. ⁊ quā do multiplicatur adeps super zirbum facit constri ctionem super sperma ⁊ educit ipsum expressione sua ⁊ operatio ei⁹ est huiusmōi: aut ꝓpter vehemen tiam extenuationis in corpore toto: aut in matrice: aut nocumētum in matrice ex epate ⁊ vlcerib⁹ ⁊ he morroidibus ⁊ additione carnea ꝓhibente. Et qñ qz est in ore eius res dura sicut virga prohibens in troitū virge ⁊ spermatis: aut vlcera que consolida ta sunt: quare lenitur matrix ⁊ constringunt orificia venarum emittentiū sperma: aut asperitas oris ma tricis. Causa autem facte i membris generatiōis aut est debelitas vasorum: aut eruptio accidens cō plexioni eorum sicut cui abscinduntur vene auris posterius: aut cuius pforatur vesica a lapide: quare cōmuoicat nocumētum membris generationis. Et quādoqz abscinditur aliqd d numero eius ⁊ facit i currere debilitatem in membris spermatis ⁊ virtuti bus eorum generatiuis spermatis ⁊ eiicientibus ip sum. Et similiter cuius abscindunt testiculi: aut em plastrantur cū hyusquiamo nigro: aut bibit ex cā fora plurimū. Causa autem virge facta est sicut si sit breuis in creatiōe sua: aut causa pinguedinis viri quare assumit caro plurimum eius: aut ex ambob⁹ simul: quare e elongatur i matrice ⁊ non equatur in ea virga. ⁊ de eis est amplitudo oris matricis ⁊ non equatur in eo virga: aut ex eis ambobus simul: aut propter tortuositatem eius: aut ꝓpter abbreuiatio nem corde: quare dclinat virga ab opposito: quare nō eiicit sperma ad guttur oris matricis. Causas vo in pncipiis iam numerauimus. necessarium ē.n. vt sint membra digestionis ⁊ membra spirituū for tia ita vt fiat ꝯceptio. Error aūt accñs ē qū spma tis fit emissio ante ꝯplemētū aut p⁹ ꝯplemtū. Ante complementen vo qum sperma emittitur est vt sint mulier ⁊ vir diuersi in tempore coitus: quare nō ces set vnus eoꝝ añcedere cū emissione spermatis. Si ergo fuerit antecessio viri dimittet eam ⁊ nō emittet spma. Et si fuerit antecessio mlieris emittet vir post q̄ emiserit mlier ⁊ expelletur i os matricis propter motus attractionis spermatis qd se aperit ei aptōe vna post aliam cum attractione vehementis sensus qd sentitur qum ipū emittitur. Et non fit illud qum ipm emittitur nisi aut ꝓpter attractionem aque viri cum eo quod currit ex ea ex vasis spermatis eius i trinsecis in matrice effusū ad iteriora eius apd quos dam: aut propter attractionem eius qd tangit ipm. Si ve ꝝ est quod dicunt quidam alii. s. ꝙ sperma ei⁹ q̄uis generetur intra ipam: tamen effunditur ad ex teriora oris matricis. Deinde deglutit ipsū os ma tricis vt sit motus eius ad attrahendum sperma sui ipsius deforis: quare recipit ipsum qum mouet sper ma eius quare attrahit cum hoc spermati viri. Nō enim appropriat illud emissioni spermatis viri. Error vo accidens post complementū est sicut

motus laboriosus ex saltu aut obuiatiōe que fit cū casu ⁊ velocitas eleuationis post emissionem spma tis ⁊ similia illis post cōceptionem quare lubricat: aut fit timor accidēs aut aliquid ex reliquis causis abortus quas dicemus i suo caplo. Inqt Hyp. Nō ē vir omnino frigidior mliere. s. i complexione membrorum suoꝝ pncipalium ⁊ complexione sua prima: ⁊ complexione sui spermatis sani nisi acci dat ex complexione accidente. Et scias ꝙ mulier que parit ⁊ impregnatur minus infirma est q̄ ste rilis. verūtamē est debilioris corporis q̄ ipa ⁊ velo cius fit an⁹. Sterilis vo est plurium egritudinum ⁊ tardatur eius senectus ⁊ ē quasi iuuenis i plurimo sue etatis.

Cap. ix. de signis sterilitatis.

In signis sterilitatis ex quocūqz duorum spermatum sit dicuntur res quarum salua tio non verificatur neqz in eis aliquid iudi catur sicut est illud quod dixerūt ꝙ oportet vt expi antur duo spermata ⁊ ꝓiiciātur super aquā ⁊ quod cūqz illorum natat i aqua tunc ex parte illius est de fectus. Et dixerūt: fundantur due vrine sup lactucā ⁊ ex illo est defectus cuius vrina exiccauerit eam. Et hoc dixerunt vt sumātur. vii. grana triti. ⁊. vii. grana ordei ⁊. vii. fabe ⁊ ponant i vase testeo ⁊ min gat super ea vnus amborum ⁊ dimittantur. vii. die bus: tunc si grana nascuntur nō est sterilitas ex pte ei⁹. Et dixert qd ē longinqui⁹ hoc iteꝝ. ⁊ melius ē il lud quod dixerunt in experientia mulieris scdm ꝙ oporet vt suffumigetur matrix mulieris in traiecto rio cum suffumigatione aromatica: tunc si penetrat odor vsqz ad os ⁊ nares eius causa non est ex ea. ⁊ si non penetrat tunc illic sunt oppilatio ⁊ humores mali prohibentes perambulare odorē suffumiga tionis ⁊ aromaticitatis. Et dixerūt: supponatur alleum ⁊ consideretur an inueniat odorem ⁊ sapo rem ipsius desuper. Et plurima significatio huius est ad sciendum an sit in ea oppilatio an non. Qd si est in ea oppilatio tunc est signū sterilitatis. ⁊ si nō est in ea sterilitas tunc non est longinquum quin ste rilitati sint cause alie ⁊ ad ipregnationē ꝓhibentia alia. Et omnis mulier que mūdificatur ⁊ rema net os matricis eius humidum est lubricans. Signa autem spermatis ex vasis suis in comple xione sua sunt qñ cognoscuntur sicut sciuisti calidi tas ⁊ frigiditas eius ex ipso ex sensibilitate mulieris cum suo tactu: ⁊ ex spissitudine ⁊ subtilitate eius: ⁊ ex dispositione pilorum pectinis ⁊ ex colore eius ⁊ odore ipsius ⁊ ex velocitate pulsus ⁊ tarditate ipsi us: ⁊ ex tinctura vrine ⁊ paruitate tincture ipsius: ⁊ ex cōmunitate corporis. Humiditas vo ⁊ siccitas cognoscuntur ex paruitate cum grossitie ⁊ multitu dine cum subtilitate. Et sperma quidem sanum est album viscosum splendidū super qd cadūt musce ⁊ comedunt de eo. Et odor eius est odor florū pal me ⁊ sambaci. Signa vo menstrue ⁊ membrorū eius in complexione sua sunt quoniā significatur si cut sciuisti: aut ex caliditate ⁊ frigiditate et tactu ⁊ ex colore menstrue idest si est ad citrinitatem decli uis: aut nigredinem aut turbiditatem: ⁊ ex dispositionibus pilorum pectinis. Et significatur humidi tas ⁊ siccitas ex multitudine cum subtilitate et par uitate cū grossitie ⁊ ex eēntia oculoꝝ aposoꝝ tene brosoꝝ. Oculus. n. significat sr mrīcē apd Hyp. ⁊

ex puitate cū grossitie. Et quecūq₃ mlr mūdificat⁊
nō exiccat os mr̄icis ei⁹:imo ē humidū nō ip̄gnat.
¶ Pinguedo aūt ⁊ extenuatio ⁊ adeps ⁊ breuitas
virge ⁊ tortuositas eius: ⁊ breuitas corde ⁊ ꝯuersio
mr̄icis:⁊ dispō duaꝝ emissionū spmatis st res q̄ co
gnoscūt expimēto. ¶ Et vulua cū zirbo multe adipis
ē stricti itroit⁹ longinq̄ breuiū cornuū eminētiū ven
triū mouet apd oēm motū ⁊ ledit quolibet odore
⁊ significat cursū mr̄icis:qm̄ sentit itra vuluā. Qd
si nō fūit os mr̄icis oppositū tūc ē decliue: ⁊ illa c⁹ ē
matrix hn̄s declinatōe₃ ⁊ ꝯūsiōe₃ sētit dolorē apud
coitū. ¶ Cap.x.de regimine ⁊ cura.

Regimē h⁹ capli diuidit i duos mōs:quorū
vn⁹ ē ad ip̄gnatōe₃ ⁊ subtiliatōe₃ i ea:⁊ 2⁹ est
ad curatōes cāꝝ ꝓhibentiū ip̄gnationem.
¶ Sterilis aūt ⁊ vir n̄ generās ex creatōe ⁊ iconue
niēs suo socio i ꝯplone idigens ꝑmutari:⁊ breuitas
instri medicatōe₃ nō hn̄t:⁊ silr ei⁹ c⁹ orificia mēstrue
oppilata st ex vlcerib⁹ q̄ ꝯsolidata st qr lenificata est
⁊ ei⁹ ꝯpar nec̄e ē ꝑmutare:curatio n̄ pēdet ex medici
na. Reliq̄ v̄o ab illis regim̄ hn̄t. ¶ Primi v̄o modi
distinctio est ꝙ o₃ vt eligat ꝯueniētior horaꝝ coitus
⁊ iā diximꝰ eā. Et de eis eligat ꝯueniētior vt sit i fine
mēstrue ⁊ i hora illi hore i q̄ o₃ vt in ea coit⁹ fiat ꝑꝑ
illd qd diximꝰ. ¶ Et o₃ vt ꝓlonget dimissio coitus
tāta ꝓlōgatōe ne ꝓueniat vt corrūpat ei ābo spma
ta frig⁹. Si v̄o accidat illd vtant coitu s̄m modū q
est ad n̄ ip̄gnādū. Deiñ dimittāt ip̄₃ tādiu ꝙ sciat ꝙ
spma bonū iā aggregatū sit.⁊ ꝯsideret de eis vt sit il
lud i p̄ma hora mūdificatiōis eius: ⁊ silr i oi ꝑmuta
tiōe alia vice. ¶ Amplius ꝓlongēt ludū ⁊ ꝓp̄e cū
mulierib⁹ q̄ꝝ ꝯplones n̄ sūt male. Tāgat g⁹ vir eius
mām̄illas cū facilitate: ⁊ tangat pectinē ei⁹ ⁊ obuiet
ei nō ꝑmiscendo se ei ꝑmixtiōe vera. Qūq₃ deside
rat ⁊ affectat ꝑmisceat ei fricādo de ea qd ē int anū
eius desup ⁊ vuluā. Ille.n.loc⁹ ē delectatōis ei⁹. Cō
sideret g⁹ i ea horā i q̄ fortis sit i ipsa adherētia ⁊ icipi
unt oculi eius mutari i rubedinē:⁊ eius anhelit⁹ ele
uari:⁊ v̄ba eius balbutire:tc̄ mittat illic spma oppo
sitū oris mr̄icis dilatādo locū eius illic parūp.s.tāta
q̄ntitate ne cōsequat ip̄m ip̄ssio aeris exterioris oio:
Ip̄e.n.i dispōe corrūpit ip̄₃ ⁊ n̄ ē ꝯueniēs ad gn̄atio
nē. Et sciat ꝙ qñ mittit spma i hora sua puū:imo ē i
p̄paratiōe sua isepabile oppositi fortasse tūc ꝑdit sp
ma:imo o₃ vt recipiat os mr̄icis cū eiectōe q̄dā ⁊ n̄
stringat i virga exitū:imo adhereat ei hora qū iā ꝑ
misceт p⁹ illd ꝑmixtione q̄ ē vehemētioris ꝑscrutatōis
donec videat ꝙ nodi oris mr̄icis ⁊ anhelit⁹ eius iā
qescūt ex toto ⁊ p⁹ illd paꝝ ip̄a iacēte eleuatis coxis
⁊ demerso dorso. Deiñ surgat ab ea ⁊ dimittat eam
sic horula vna ꝯstrictis pedib⁹ ⁊ retēto anhelitu. Et
si dormierit post illd erit melius ad ꝯceptiōe₃. Et si
fiat odoramētū sup eā qd naribus attrahit cū suffu
migatōibus ꝯueniētibus huic rei ē illd ꝯueniētus:
Et suppositoria ⁊ ꝓp̄e de gūmis q̄ n̄ sūt vehemētis
calitatis sic̄ bdelliū ⁊ q̄ st silia illi supposita añ illud.
Et de illis q̄ st mirabilia ē vt sit mlr suffumigata sub
matrice cū aromaticis calis ⁊ n̄ odoret ea desup:de
inde sumat cannā longā ⁊ ponat vnā duarū extremi
tatū i aq̄₃ calam ⁊ aliā i ore mr̄icis q̄ntitate q̄ ꝑueni
at calitas eius ad mr̄icē aduētu tolerabili ⁊ dormiat
sup illā p̄patiōe₃: aut sedeat vsq₃ ad horā q̄ pōt sup
eā deiñ coeat. ¶ Modus v̄o alius ē qm̄ si cā ē ꝓpt
calorē humoꝝ caloꝝ eūa eos ⁊ eq̄ ꝯplonē cū cibis
⁊ potibus notis. Et admistra sup mr̄icem ceratarīa
eq̄lis caliditatis ex succis ⁊ mucilaginibus ⁊ oleis
frīs. ¶ Et si fūit cā fr̄itatis ⁊ hūiditatis curet cū eis
q̄ dicemus post:⁊ ē illa q̄ fit s̄m p̄lm. Et si fūit cā ip̄a
remotio oris mr̄icis curet cura remotōis cū vētosis
p̄dcis i.c.suo: Et phlomia saphene ex ꝑte q̄ o₃ s̄₃ ꝙ
dcm̄ ē. ¶ Et si fūit cā mltitudo adipis admistret ex
ercitiū ⁊ subtiliatio cibi ⁊ dimittat balneatiōe₃ hūi
dā nisi cū aqs thermaꝝ. Et vtat euone cū phlomia
⁊ clisterib⁹ calis ⁊ exiccatis calefaciētib⁹ sic̄ ē tyriaca
⁊ theodoricon. Et o₃ vt dimittat vinū subtile albū
⁊ vtat forti rubeo puro pauco. Et ex vnctōib⁹ bōis
ad eas ē mel albū ⁊ oleū de lilio. Et si cā fūit vētosi
tas ꝓhibēs a bonitate firmatōis spmatis curet cū
eis q̄ st sic̄ diacyminū ⁊ bibat anisum ⁊ sem̄ apiī ⁊ p̄
cipue semē rute i aq̄ radicis ⁊ pessaria fcā ex eis. Et
ex resoluentib⁹ vētositatē st sic̄ castoreū ⁊ se.rute ⁊ se.
agnicasti. ¶ Et si cā fūit vehemētia siccitatis admini
stret sup eā clisteria hūectātia ⁊ suppositoria de adi
pib⁹ lenib⁹:⁊ dent i potu lac ⁊ ꝓp̄e lac capnū ⁊ ales
fidabegi humectātia ⁊ supponātur adipes leniētes.
Et si fūit cā strictura oris mr̄icis o₃ vt admistret in
ea semp radius de stāno ⁊ igrosset gradatim ⁊ inun
gat cū vnguētis lenificatiuis:⁊ multū vtat balneo ⁊
ꝯfert ei comestio cauliū ⁊ admistrēt apiū ⁊ cyminū
⁊ anisum ⁊ silia. ¶ Et p̄lm q̄dem cāꝝ ꝓhibentium
ip̄gnatōe₃ receptibilē curatōis ē frig⁹ ⁊ hūiditas. Et
p̄lm medicinaꝝ facientiū ip̄gnare ē ex ꝑte q̄ succur
rendi ei. Et nō est excusatio euonū hūiditatis cum
hieris ⁊ suppositoriis ⁊ clisteriis. Et ex eis q̄ bibūt
sūt ꝯfectōes cal̄e:sicut mithridatū ⁊ tyriaca ⁊ theo
doricon ⁊ medicam̄ alkekengi. Et de eis q̄ bibunt
hn̄tes ꝓp̄etates ē vt i potu det mulieri vrina elaphā
tis. Est.n. mirabilis i ip̄gnatōe. ⁊ fiat illd qū ꝓxim⁹
ē coit⁹ ⁊ qū coit. Et iteꝝ bibat serraturā eboris: qm̄
ē p̄ntis iuuam̄ti. ⁊ se.siseleos ē bonū ⁊ exptū:⁊ d eo
qd dat i potu pecudib⁹ feis vt mltiplicet gn̄atō. Et d
pessariis ē illd qd fit ex oleo balsami ⁊ oleo de ben
⁊ oleo de lilio ⁊ pessaria de nacta nigra. Et iterum a
deps anseris i lana ⁊ ex gūmis aromaticis ⁊ muscho
⁊ spica ⁊ cipis ⁊ aneto ⁊ origano ⁊ venuca ⁊ isopo
⁊ bdellio ⁊ testiculus vulpis ⁊ darsisabā ē mirabilis
Et nux cupressi ⁊ bacce lauri ⁊ galia ⁊ amomū et
foliū ⁊ cordumeni et ex oi calefactiuo stiptico ꝓp̄e.
Et suppositio coaguloꝝ ⁊ ꝓp̄e coagulū leporis cū
oleo p⁹ mūdificationē adiuuat ad ip̄gnādū:aut cū
oleo viol: Et silr suppositio stercoris eius: Et suppo
sitio fellis gazel masculi s̄m ꝙ dr̄:⁊ ꝓp̄e si ponat cū
eo aliqd d testiculis vulpis:⁊ silr suppositio fimi ei⁹
Et suppositio fellis adib ⁊ leporis ⁊ leonis pondē
tertie.ʒ.i. Collyriū bonū:spica ⁊ crocus ⁊ mastix et
myrrha ⁊ galia ⁊ castoreū cū oleo nardino. ⁊ iterū
sumāt myrrhe.ʒ.iiii.⁊ ireos ⁊ fimi adib āboꝝ añ.ʒ.
ii.p̄paret ex eis pessariū sile glandi ⁊ supponat ⁊ ite
retur in oib⁹ trib⁹ dieb⁹ ⁊ iteꝝ mel colatū serapinum
⁊ bdeliū ⁊ oleū d lilio. Pessariū bonū: Croci amo
mi spice meliloti oiū añ.ʒ.iii.⁊ media:folii ⁊ cordu
meni āboꝝ añ.ʒ.i.adipis anseris ⁊ vitelli ouoꝝ am
boꝝ añ.ʒ.ii.olei nardini.ʒ.s.supponat p⁹ abluciōe₃
in lana celesti tribus dieb⁹ renouādo omi die. Et ite
rum sumant allea sicca ⁊ humida ⁊ effundat super
ipsa quantum ip̄a sunt de oleo ros.aut sisamino: et
decoquantur donec in decoctione dissoluantur et
recedat aquositas ex eis ⁊ supponat cū lana: ē enī

mirabile bonū. ¶ Et qñ͡z idiget añ vſū peſſarioꝝ
cliſterib⁹ cū re aliq̄ i q ſit virt⁹ pulpe collognride: qr
educāt hūiditates: aut ſupponāt i vulua ſua qđ ē ſic
gūma arboꝛis maſticis ⁊ educet ex ea hūiditates.
¶ Et ex ſuffumigatiōib⁹ ſt troc. ſci ex myrrha ⁊ ſto
race ⁊ baccis lauri ⁊ fiat ex eis ſuffumigatio oī die.
Et iteꝝ nux cupſſi ⁊ arſenicū rubeū ꝯficiāt cū ſtora
ce liq̄da ⁊ fiat ſuffumigatio cū eis i traiectoꝛio poſt
mūdificatōez trib⁹ diebus ꝯtinuis. Et ſilr myrrha ⁊
ſtoꝛax liq̄da ⁊ galbanū ⁊ bacce lauri ⁊ nigella iteꝝ
⁊ bdellium ⁊ iſopus.

¶ Cap. xi. de ſignis īpꝛegnationis ⁊ iudiciis eius.

SIgnificāt īpāz illđ qđ añceſſit de ꝯuemētia
duaꝝ emiſſionū ſpmatis: ⁊ diſpō qi tēpoꝛ
ſuccedēs coitui: ⁊ ē caput virge qi ſuccum
qū emittit ſpma. ⁊ eſt qū egredit ad ſiccitatez aliquā
tulū decliue. ⁊ ſuccedit ei vehemēs adunatō oꝛis ma
tricis ita vt ñ igrediat īpm ſtilus: Et ſilr ei⁹ eleuatio
ad ſupioꝛa ⁊ añrioꝛa. Et colligit abſqꝫ duritie ex ve
hemētia ſiccitatis illi⁹ ptis: ⁊ retinent mēſtrua: qr nō
mēſtruat vſqꝫ ad tp̄s: aut ñſtruat paulati. Et accit
doloꝛ pu⁹ i eo qđ ē iter vmbilicū ⁊ receptricē. Et qñ
qꝫ fit difficultas vrine: ⁊ accit ei vt abhoꝛreat coituz
p⁹ illud ⁊ odio hēat īpm. Et qñ cuz ea coit ñ emittet
ſpma. Et accit ei apđ coitum doloꝛ ſub vmbilico ⁊
nauſea. Et p̄gnās hñs maſculū vehemēti⁹ odit coitū
qꝫ p̄gnās hñs feiaz. īpa. n. qñqꝫ ñ abhoꝛret coitum:
deiñ illđ qđ ſuccedit ei de anguſtia: ⁊ pigritia: ⁊ ḡui
tate coꝛpoꝛis: ⁊ malitia aīe: ⁊ pua nauſea: ⁊ eructua
tōe acetoſa: ⁊ hoꝛripilatiōe: ⁊ doloꝛe capitis: ⁊ verti
gine: ⁊ tenebꝛoſitate oculoꝝ: ⁊ pulſu coꝛdis: deiñ cō
mouēt appetit⁹ mali p⁹ mēſem aut duos mēſes: ⁊ ci
trinat albedo oculoꝝ earū. Nūqꝫ ꝓfūdāt oculi ei⁹
⁊ mollificant palpebꝛe ei⁹: ⁊ acuit aſpect⁹ ei⁹: ⁊ mino
rant ei⁹ pupille ⁊ igroſſat ei⁹ albedo ⁊ ñ citrinat ſm
plm. Et nec̄ria ē alteratio coloꝛis ⁊ euent⁹ īpſſionuz
egredientiū a nā q̄zuis ſit i p̄gnāte ex maſculo min⁹:
⁊ i p̄gnāte ex feia plus. ¶ Et qñ͡z īp̄gnatio ſedat do
loꝛes doꝛſi ⁊ ancharū ꝓpea ꝙ calefacit ea matrix ⁊
qū parit redeūt. ⁊ qñ͡z altat coꝛp⁹ ei⁹ ab eo qđ fuit: qr
dilatāt ⁊ citrināt ſup īpz vene ei⁹ ⁊ virides fiunt. ⁊ in
plib⁹ diſpōib⁹ accit p̄gnātib⁹ vt mollificēt eaꝝ coꝛpa
i pn̄⁹ retentōis mēſtruoꝝ ⁊ augm̄to ei⁹ qđ de īpis re
tinet vltra illud quo idiget embꝛyon ꝓp ꝓuitatē em
bꝛyonis ⁊ debilitatē ei⁹ a cibatiōe: deiñ qū magnifi
cat embꝛyon cibat illa ſupfluitate qr fit ꝯuerſio ⁊ ſe
dant accñtia rententōis ei⁹. ¶ Et qū īp̄gnat puella
q̄ nōdū ꝯſecuta ē. xv. āños: timet ei moꝛi ꝓp ꝓuitatē
matricis. Et ſilr ē diſpō illi⁹ cui ex magis aduenit fe.
acuta. iterficit eni fetū ex h⁹ ꝙ facit poſſidere de ma
litia ꝯplonis qū īpe ſit debilis nō tolerās illud. ⁊ ex
hoc ꝙ nutrim̄tū ei⁹ coꝛrūpit ex pte ꝯplonis ei⁹: ⁊ ex
hoc ꝙ qū mr ñ nutrit debilitat nutrimētū fet⁹. ⁊ qū
nutrit debilitat īpſa. Et ſilr qū accit i matrice ei⁹ apa
calz. Nā ſi ē phlegmon tūc qñ͡z ſpat cū eo raro eua
ſio fet⁹ ⁊ mr̄is: ſepe v̊o eſt malū valde. ¶ Et qñ͡z co
gnoſcit diſpō īp̄gnatōis p expimēta de qb⁹ ē vt i po
tu dent de aq̄ mellis i hoꝛa doꝛmiēdi due. ℨ. cū tāto
pondē aq̄ pluuialis pmixta ⁊ videat an punctōem
ſentiat an ñ. Et cā qdē i illo ē retentio inflatōis cum
cōitate iteſtinoꝝ: lꝫ medici mirēt de hoc. Et ē exptū
certū niſi i ꝯſuetis potare illđ. ¶ Et iteꝝ laboꝛet in
ieiunio i die: ⁊ i ſero iuoluat pānus: ⁊ ſuffumigetur
a libꝛello ⁊ traiectoꝛio cū ſuffumigio. Si g⁹ egred

fum⁹ ⁊ odoꝛ ex oꝛe ⁊ naſo: tūc īpa ñ ē p̄gnās. ¶ Et ſilr
expit qū vacuitas ē ſupponēdo alleū ⁊ doꝛmiendo
ſup īpm ⁊ ꝯſiderādo an iueniat ſapoꝛē ei⁹ ⁊ odoꝛem
īpius i oꝛe an ñ: Et ex eo qđ dicem⁹ in. c. ſignoꝝ ma
ſculinitatis ⁊ feieitatis de ſuppoſitiōe ariſtologie cū
melle ⁊ itromiſſione. ¶ Et vrina qdem p̄gnantis in
pn̄⁹ p̄gnatōis ē citrina ad ſubalbedinē decliuis qi ſit
cotrū i ei⁹ medio ſpſum. Et ſignificat p̄gnatōez vria
pure ſōe ſup quā ē qđ ē ſile nubib⁹. ⁊ ꝓp̄e qñ i ea ſt
ſic ḡna aſcēdentia ⁊ deſcēdentia. In fine āt īp̄gnatio
nis qñqꝫ appet i vrinalib⁹ eaꝝ rubedo i loco i q⁹ ap
paruit i pn̄⁹ īp̄gnatiōis ſubalbedo. Et qñ mouet vri
nale p̄gnantis ⁊ ꝯturbat tūc ē i fine p̄gnatiōis. ⁊ qñ
nō ꝯturbat ē i pn̄cipio p̄gnationis.

¶ Cap. xii. de cauſis maſculinitatis.

CAuſa maſculinitatis ē ſpma viri ⁊ calitas
ei⁹: ⁊ abūdātia īpius: ⁊ cōueniētia coit⁹ i ho
ra mūdificatōis ei⁹: ⁊ ꝓuocatio ſpmatis ex
dextro qm̄ ē calidus ſpiſſioꝛis ſbe ⁊ ſumitur ex rene
dextro q ē calidioꝛ ⁊ altioꝛ ⁊ ꝓpinqoꝛ epi. Et ſilr qñ
cadit i dextro mr̄icis. Et ſilr ſpma mulieris i ꝓp̄eta
tib⁹ ſuis ⁊ i pte ſua ⁊ regio fr̄a: ⁊ tp̄s frm: ⁊ vēt⁹ ſeptē
trionalis adiuuāt ad maſculinitatē ⁊ ꝯ̄riū ad ꝯ̄riū
Et ſilr etas adoleſcentie abſqꝫ pueritia ⁊ ſenectute.
Et dicūt qdā ꝙ ſi currit a dextro viri ad dextꝝ eius
maſculinat: ⁊ ex duob⁹ ſiniſtris feminat: ⁊ ſi currit ex
ſiniſtro ei⁹ ad dextꝝ īpius erit feia maſculina. Et ex
dextro ei⁹ ad ſiniſtꝝ īpius ē maſculus feīus. ¶ Et
dixerūt qdē de illis q prudētes ſūt ꝙ p̄gnatio a die
ablutōis ē cū maſculo vſqꝫ ad q̄ntū: ⁊ eſt cū puella
vſqꝫ ad octauū: deiñ ē cū maſculo vſqꝫ ad. xi. deīde
ē cū hermaphꝛodito. ⁊ ſan. p̄gnātis cū maſculo cali
dioꝛ ē plin qꝫ ſan. p̄gnantis cū femina.

¶ Cap. xiii. de ſignis maſculinitatis ⁊ femineitatis.

PRegnās hñs maſculinū ē melioꝛis coloꝛiſ
⁊ pluris leuitatis ⁊ agilitatis ⁊ mūdioꝛis fa
ciei ⁊ ſanioꝛis appetit⁹ ⁊ q̄etioꝝ accñtium: ⁊
ſentit grauedinē lateris dextri. Plin. n. ḡnāt maſcu
lus ex ſpmate expulſo ad dextrū duoꝝ lateris mr̄i
cis ⁊ ñ accit illud niſi aut ꝓp deſideriū illi⁹ lateris ad
recipiendū: aut qm̄ expulſio ē ex teſticulo dextro: ⁊
qñ mouet fet⁹ maſculus mouet ex latere dextro.
¶ Plin. n. qū icipit mām̄illa augm̄tari ⁊ alteratur
coloꝛ fit i ea q̄ hꝫ maſculuz ex latere dextro ⁊ ꝓp̄ie
papilla dextra ⁊ ad īpāz currit lac i pmis ⁊ ꝓuocat
i pmis. Et ē lac qđ mulget ex vbere eiuſ groſſum vi
ſcoſum ñ tenue aquoſum ita ꝙ lac maſculi diſtillat
ſup ſpeculū ⁊ ꝯſiderat ad īpm i ſole ⁊ remanet quaſi
īpm ſit fruſtū argēti viui aut ḡnuz margarite nō cur
rēs: neqꝫ ꝓlongat ⁊ augm̄tat papilla i hñte maſcu
lum i rubedine ñ i nigredine vehem̄ti ⁊ fiāt vene pa
pillaꝝ eius rubee ad nigredinez decliues. Et fit pul
ſus eius dexter vehem̄tius plen⁹ ⁊ freq̄ns. ¶ Et di
xerūt qdā ꝙ qñ mouet a ſtatiōe mouet p̄us pedem
dextrū ⁊ ē exptū: ⁊ qū erigit ſubſtentat ſup manum
dextrā: ⁊ ē ocul⁹ ei⁹ dexter leuioꝛis ⁊ velocioꝛis mot⁹
Et maſculus mouet p⁹ tres m̄ſes ⁊ feia p⁹ q̄ttuoꝛ mē
ſes. ¶ Et dixerūt qdā đ igeniis ē i cognitōe illius vt
ſumat ariſtol. aur. i. ⁊ terat ⁊ ꝯficiat cuz melle ⁊ ſup
ponat cū lana viridi a mane vſqꝫ ad meridiē ⁊ in ie
iunio: tunc ſi dulceſcit ſaliua ei⁹ ē ꝯcipiēs maſculū: ⁊
ſi ē amara tūc eſt p̄gnās cū feia: ⁊ ſi nō alteratur tūc
nō eſt pꝛegnās. Et i hac cā eſt cōſideratio ⁊ indiget
expimento vel multa perſcrutatiōe in ſua ſcientia.

Signa āt feīe ⁊ q̄ p̄gnans ē cū filia ē mltitudo vlcerꝝ
pedū ⁊ ꝓp̄e i coxis. Et mltitudo apatū eorꝝ. ⁊ qn̄qꝫ
ē p̄gnās cū masculo sꝫ n̄ ē masculus nisi debilis ⁊ ē
mollificatarꝝ venarꝝ. ¶ Signa aūt feīe fortia ⁊ enixe
masculū sꝫ ꝙ ꝯsumit eiꝰ ptꝰ i. xxv. diebꝰ vsqꝫ ad. xxx.
dies nisi ipa sit egra: ⁊ feia ex. xxxv. vsqꝫ ad. xl. ⁊ illō
fit sꝫ plin. ¶ Ca. xiiii. ð regie masculinitatis.

O Portet vt calefiat mlr ⁊ vir cū aromaticis
⁊ suffumigatione ⁊ potu ⁊ cibis ⁊ potu mi
thridati ⁊ cū suffumigatōibꝰ ⁊ pessariis pre
dictis si eis idiget cū clisteribꝰ ⁊ vnctōibꝰ. s. ābobus
¶ Et n̄ auscultet ille q dic̄ ꝙ oꝫ vt mlr sit debilis sp
matis vt genet̄ ex eo masculus: imo oꝫ vt sit spissi sp
matis ⁊ fortis ⁊ puella: hꝰ i. n. spma digniꝰ ē vt suscipi
at masculinitatē. Verūtn̄ n̄ oꝫ vt deficiat a spmate eꝰ
spma masculi: imo oꝫ vt sit spma masculi fortius in
hac. c. eo. ⁊ oꝫ vt dimittat coitū ad tp̄s ⁊ n̄ recedat a
coitu oio q̄r corrūpat̄ spma ſm ꝙ diximꝰ: ⁊ vt n̄ mlr
tū vtāt̄ potu aq̄: imo bibāt de eo paulati ⁊ cibet̄ cib
fortibꝰ calefaciētibꝰ. Deiñ expiat̄ vir spma suū. ⁊ dū
pmanet tenue scias ꝙ necessitas ad curtiōēꝫ rema
nēs ē. Et qū igrossat̄ spma expectet pꝰ illud diebꝰ ali
quot ⁊ ꝓcedat ſm regiñ suū donec ꝯfortet̄ spma et
aggreget̄ ſm modū quē inuimꝰ. Deiñ cōueniat cuꝫ
ea ꝯuētu quē inuimꝰ i loco aromatizato aromaticis
calis sic̄ narro: pꝰ ex muscho ⁊ croco ⁊ xiloaloe ido
crudo ⁊ deuitet cāforaꝫ: ⁊ sit i letiore dispōe ⁊ melio
re aīa ⁊ delectabiliore domo ⁊ cogitet de masculis
⁊ appropet meditatōēꝫ suā i masculis fortibꝰ hn̄tibꝰ
audatiā ⁊ apponāt suos oculos forme viri de illis
q sunt rectioris creatōis ⁊ gloriose forme ⁊ coeat.

¶ Ca. xv. de signis albani faciētis nasci masculos.

A Lbani faciēs masculos ē vir fortis corpis
eq̄lis carnis in duritie ⁊ mollitie mlti spma
tis grossi cali ⁊ ē magnorꝝ testiculorꝝ mani
festarꝝ venarꝝ fortis desiderii quē n̄ debilitat coitꝰ ex
cꝰ dextro eiicit̄ spma. Nā rustici ēt stringūt sinistrum
testiculū tauri vt effūdat̄ ex dextro. Qūqꝫ adolescē
tis dexter p̄us iflat̄ testiculus tūc ip̄e ē masculinans
aut sinister tūc ipse ē femininās. Et silr ille ad quē fe
stinat pollutio n̄ a nocumēto i spmate ē faciēs mascu
los. ¶ Cap. xvi. de signis mulierꝝ masculinizātiū.

D E mulieribꝰ masculinās ē mlr eq̄lis coloris
⁊ forme q̄ nō ē ḡuis corpe nꝫ mollis. Et nꝫ
mēstrua eiꝰ sꝫ subtilia cruda nꝫ pauca aquo
sa adusta valde. Et cꝰ os matricis ē vulue oppositū:
Et cꝰ digō bona ē: ⁊ cꝰ vene sꝫ apparētes ꝓcedentes
ad exteriora: Et cꝰ sensus ⁊ motꝰ ſm ꝙ oꝫ exn̄t. Et n̄
hꝫ vētris solōnē assiduā nꝫ ipiꝰ ꝯstrictōēꝫ assiduam
Et oculi eiꝰ sꝫ decliues ad fuscedineꝫ absqꝫ sub albe
dine. Et ē gaudentis nāe ⁊ lete aīe. ¶ Et puelle viri
patētes i p̄mis qū coeūt sꝫ velocis ip̄gnatōis pp for
titudinē calitatis earꝝ ⁊ puitatē adipis matricis ipa
rū ⁊ hūiditatū earꝝ. ¶ Et ille qbꝰ velocit̄ veniūt mē
strua digniores sꝫ vt masculos cōcipiāt. Et spatium
mūdificatōis illarꝝ q̄rꝝ ē breue: ē vsqꝫ ad. xxii. dies n̄
vsqꝫ ad. xl. ¶ Cap. xvii. de causis ge
minorꝝ ⁊ ipregnatōis sup ipregnationem.

C Ausa earꝝ ē multitudo spmatis ⁊ diuisio ip
sius i duo: ⁊ qō ē supra ⁊ eiꝰ casus i duos vē
tres. Et icolumitas qdē duorꝝ filiorū ēt ge
minorꝝ nō ē plurima. Et parꝝ sūt iter geminos dies
plūni. ipsi. n. ſm plin fiūt ex coitu vno. Et parū cō
tingit ꝙ ex coitu sup p̄gnatōēꝫ fiat ꝯceptio. Nā si fit
ꝯceptio fit i mulieribꝰ q̄ corpa tenera hn̄t ⁊ sꝫ mltorꝝ
pilorꝝ ⁊ multi san. pp fortitudinē calitatis earꝝ. Et ð
illis q̄ sꝫ fortasse videt̄ san. i ip̄gnatōe ⁊ n̄ curāt de eo
pp ṽtutē earꝝ ⁊ fortitudinē matricis ipa rꝝ ⁊ n̄ aborti
unt̄ cū mēstruis ⁊ cū aptōe eiꝰ qō emittit̄ i matrice. Et
qn̄ꝫ mēstruāt̄ sup ip̄gnatōēꝫ numero duarꝝ mēstrua
tionū ⁊ supra. ꝙ si cadat ip̄gnatio sup ip̄gnatiōēꝫ in
n̄ valde forti ⁊ i ea q̄ n̄ ꝯcipit nisi pp aptōēꝫ oris ma
tricis sue n̄ pp fortitudinē sue matricis timet̄ ꝙ sit fi
lius p̄mꝰ iā ðbilitatꝰ: q̄r corrūpit̄ scd̄us. Et iterꝝ i for
tibꝰ timet̄ latꝰ casus litigii ⁊ ꝯpssiōis iter duos filios
⁊ illō qdē plin ꝓducit ad fe. ⁊ iflatiōēꝫ faciei ⁊ aduē
tū egritudinū ad hꝰ vt abortiat̄ vnū eorꝝ. ¶ Et de si
gnis qdem geminorꝝ ⁊ q supra sꝫ sꝫ ꝙ dixerūt ⁊ ex
ptū ē: est vt ꝯsideret̄ vmbilicꝰ nati p̄mi ꝯtinuꝰ cū fetu:
Tūc si n̄ fuit i ip̄o ruga nꝫ nodus n̄ erit pꝰ natū p̄mū
filiꝰ. ⁊ si fuīnt i ip̄o ruge tc̄ p̄gnatio erit sꝫ numerꝝ ru
garꝝ. ¶ Cap. xviii. de signis appropinq̄tōis ptꝰ.

Q Um p̄gnās igredit̄ i spatio ꝓpinqꝰ tpi ptus
⁊ sentit ḡuitatē i iferioribꝰ vētris sub vmbili
co ⁊ i dorso ⁊ dolorē i iguine ⁊ calitate i vē
tre ⁊ iflatōēꝫ i ore matricis vehemētē sensatā ⁊ hūec
tatōēꝫ eiꝰ tūc iā approximat. Qūqꝫ mollificat̄ eius
cauda ⁊ iflāt̄ eiꝰ iguina ⁊ fortior fit iflatio iguinis tc̄
nō est iter illud ⁊ iter partum nisi proximum.

¶ Cap. xix. de signis debilitatis embryonis.

S Ignificāt debilitatē eiꝰ egritudines mr̄icis
sue. Et euōnes accn̄tes ei ⁊ ꝓp̄e ꝯtinuatio
ꝓuocatōis mēstruorꝝ ptrāseūtiū illō qō fit
ſm semitā raritatis ⁊ paucitatis ⁊ sꝫ semitā supflui
tatis cibi. Et silr aptio lactis ēt i pꝰ mse i quo ꝯcipit
ip̄m ⁊ emulget̄ qū māmilla exp̄mit̄. Et significat ip
sam ꝙ n̄ mouet̄ fetꝰ motu de qꝰ sit curādū: aut moue
tur i n̄ sua hora. ¶ C. xx. ð signis debilitatis nati.

Q Um fetꝰ nascit̄ ⁊ n̄ iflat̄ vmbilicꝰ eius. ⁊ non
mouet̄ ⁊ n̄ sternutat vsqꝫ ad tp̄s tūc ipse est
debilis ⁊ non viuet.

¶ Tractatꝰ 2ꝰ. ¶ Ca. i. de ip̄gnatōe ⁊ partu.

T Empora qdē creatōis ⁊ motōis
⁊ ptꝰ iā diximꝰ i anato
mia ⁊ eis q̄ sꝫ pꝰ ipaꝫ. ¶ Et scias ide ꝙ
mēsis. vii. ē p̄mꝰ mēsis i quo parit ip̄m
⁊ ē fetꝰ fortis creatōis ⁊ ꝯplonis cꝰ creatio velox fuit
⁊ cꝰ motꝰ festinauit ⁊ cꝰ petitio ad exitū fuit velox. Et
mltotiēs qō morit̄ natꝰ ifra hꝰ spatiū: qm̄ tolerat mo
tus vehemētes i debilitate creatiōis hꝰ. natꝰ nāqꝫ lꝫ i
radice sit fortis: tn̄ est ꝓximi spatii i creatōe. ¶ Verꝝ
natꝰ i. viii. mēse ē q plin morit̄ de natis ⁊ parꝝ viuit.
Nō. si aliqs viuat de natis i. viii. msibꝰ tc̄ illō ē parū
valde. ⁊ parꝝ ē ꝙ viuat natꝰ ꝓueniēs hꝰ tpe. Et i qbus
dā regionibꝰ n̄ viuit natꝰ. viii. msiū oio: qm̄ n̄ euāt̄ eiꝰ
dispō qn aut sit retardatꝰ i creatōe ⁊ motōe ⁊ ðside
rio ad ptū vsqꝫ ad hāc horā. ⁊ significat ꝙ eiꝰ ṽtꝰ nō
ē fortis i radice: aut aduenīūt eis motꝰ sepatōis i p̄nꝰ
tpis ꝯplemēti q̄zuis sit fortis i radice ṽtꝰ eiꝰ sic̄ nati in
vii. Nō si n̄ fuit ita: imo fuit creatio eiꝰ ⁊ motꝰ ipiꝰ et
volūtas desiderās ꝓuenire ad ptū. ⁊ motꝰ eiꝰ cōpleti
an̄ illō: tc̄ hꝰ fetꝰ iā conat̄ euadē a loco suo ⁊ ꝯuertit̄.
Sꝫ qd valet eiꝰ ꝯuersio cū q̄ n̄ seq̄t̄ itentiōēꝫ suā ⁊ re
manet sic ꝯuersus vsqꝫquo redit ad ipꝫ ṽtꝰ sua ⁊ fac̄
ipꝫ deficē debilitas sue ṽtutis ⁊ accit ei ꝓculdubio
qō accit debili itēto motibꝰ euasionis qum ꝓcedit
absqꝫ directōe. s. lassitudo ⁊ defectꝰ. ifirmat̄ gꝰ ꝓcul
dubio ⁊ debilitat̄ ⁊ resoluit̄ ṽtꝰ eiꝰ. ⁊ qū nascit̄ in hꝰ i

dispositione est iudicium eius iudiciũ nati infirmi
debilis. Et de iudiciis eius est ꝙ nõ speratur ei vita
Natus aũt in nono si completa fuerit eius creatio
⁊ desiderat moueri in vii. ⁊ non fuerit ei possibile vt
euadat: imo remaneat i matrice ⁊ acciderit ei in viii.
qđ diximus viuet in spatio mensis ita redeunte ad
ipm virtute ⁊ equabitur a conuersione sua vsqueq°
redeat conuersus ⁊ confirmet. Nũq3 nascitur salua
tur ⁊ quum non sit ita: imo non desiderat nisi moueri
in illa hora: tunc iudicium eius est iudicium omnis
debilis omnio. Et plurimum quidez nascitur in. x.
ille cui accit vt desideret partũ in nono ⁊ non fuit ei
preparatum. ⁊ accidit ei illud quod accidit nato in
octauo. Et parum quidem accidit vt sit assiduatio
separationis cadẽs in. vii. deinde extendat vita vsq3
ad. x. ita vt eueniat ei integra vita in. x. hoc eñi raruz
est. ⁊ cum hoc est significatio debilitatis virtutis qũ
currit vicissitudo ex septimo vsq3 ad decimũ.

¶ C. ii. de regimine vniuersali pregnantis.

Oportet vt assiduent lenificationez suarum
naturaꝝ semper cum eis que leniunt cum
equalitate sicut sunt alessidabegi pinguia: ⁊
sicut suraset ⁊ similia quz stringitur natura valde: Et
vt occupent exercitiis temperatis ⁊ deambulatiõe
tenui absq3 superfluo. Superflua eiz abortiri facit ⁊
illud ideo quoniaz ipse replentur ꝓpter illud quod
accidit eis de retentione menstruoꝝ. Quod si super
fluitates in eis multiplicent oportet vt non assiduẽt
balneum. Balneũ nãq3 eis execrabile est nisi apud
propinquitatẽ. Et non oportet vt inungãt capita ea
rũ: ⁊ fortasse accidet eis inde coriza: qr accidat tussis
⁊ ꝯmoueat fetus ⁊ post abortus. Et oz vt deuitent
motuz supfluuz ⁊ saltuz ⁊ ꝑcussionez ⁊ casum ⁊ coi
tum ꝓprie ⁊ repletionez cibi ⁊ iraz: ⁊ non supueniat
eis qđ faciat tristari ⁊ timere. Et elongentur ab eis
omnes relique cause abortus: ⁊ ꝓprie in mense ꝑmo
⁊ vsq3 ad. xx. dies ⁊ ꝓprie in hebdomada prima ⁊
vsq3 ad tres dies a cõceptione. Illic eiz est execrabi
le super eas om̃e cõpressionez faciens. Et cõsideret
illud quod diximus de conseruatione embryonis.
Et oportet vt cooperiat illud qđ est sub hypocon
driis eaꝝ cum lana leui. Et sint cibi earuz panis mũ
dus cum alessidabegi ⁊ alzeberet. Et deuitent om̃e
acutũ amaꝝ sicut cappares ⁊ oliue imature ⁊ om̃e
ꝓuocatiuũ menstruoꝝ sicut sunt faseoli ⁊ cicer ⁊ si
samũ. Et si desiderãt cibũ in die cõceptionis: ꝑcepit
hyp. vt in potu sumat sauic in aqua: ipm ei q̃zuis sit
inflatiuũ est tam̃ velocis nutrimenti. Et vinũ earum
sit odoriferꝝ ⁊ subtile antiquz. Et hyp. quidez dixit:
Sumãt in potu vinũ nigrũ: ⁊ videt ꝙ voluit intelli
gere per illud subtile nigrũ: ⁊ sit nigredo eius ꝓpter
ipsius fortitudinẽ non ꝓpter fecem. Et sint in secũdis
mensis eaꝝ passe ⁊ cydonia dulcia ⁊ pira ⁊ excitan
tia appetitũ ⁊ mala muza ⁊ granata muza. Medi
cine vo eaꝝ sint sicut electuariuz de margaritis cui°
descriptio: ℞. margaritaꝝ nõ perforataꝝ piretri am
boꝝ añ. ʒ. i. ʒʒ. ⁊ masticis ãboꝝ añ. ʒ. iiii. zedoarie do
rõigi se. apii tapsie cardamomi nucis muscbate ma
cis cinami oim añ. ʒ. ii. been albi been rubei piperis
⁊ macropiperis oim añ. ʒ. iii. cinamomi. ʒ. v. zuccari
sulimeni q̃ztũ oia ⁊ plus: cuius dosis sit cochliariuz
i. Ipm ei rectificat dispõez matricis eaꝝ ⁊ dispõnez
stõꝝ earuz. Et oz vt vehemẽs sit studiũ in stõis eaꝝ
qr confortent cũ eis que sunt sicut geleniabin cũ xy
loaloe ⁊ mastice ⁊ silibus. Et electuaria facta cũ zuc
caro plurimo cũ spẽbus aromaticis in quibus nõ
est multa caliditas ⁊ cũ emplis stipticis calefacienti
bus aromaticis.

¶ C. iiii. de regimine enixe.

Oportet quãdo parit vt studium sit in ꝓuo
catione menstruoꝝ eius. Et rectificet cibus
⁊ nõ permutet cibus subito ad regim̃ gros
suz quar faciat ipam febrire: ⁊ debilitet virtutẽ altẽa
tiuã in epe eius ⁊ multiplicet sitis eius ⁊ fortasse fiat
hydropica. Qđ si induret cum hoc epar eius non
sperat ei sanatio. Et diebus quidez partus sunt mo
tus ⁊ periodi. ⁊ principiũ eius est hora aduentus ꝯ
motionis ⁊ doloris. Et qñ egritudo pertransit. xx.
dies vsq3 ad. xxiiii. egritudine stante aut recidiuantẽ
significat tarditatẽ ꝯsumptiõis: ⁊ necessaria est euo
in die alio ab isto qui est dies crisis: si non fuerit cali
ditas.

¶ C. iiii. de appetitu pregnantis.

Quum cadit appetitus ꝑgnantis iuuat dimis
sione pinguis vehementis pinguedinis ⁊
dulcis vehementis dulcedinis: Et admini
stratione rei subtilis ⁊ moderamine in potu aq̃: Et
vt sit ꝯtenta vino odorifero pauco subtili: est ei iuua
tiuũ rectificans appetitũ. Et illud qđ accidit đ nau
sea ⁊ vomitu plĩmo ⁊ de medicinis appetitui ꝯferẽ
tibus est oẽ in quo est stipticitas cũ caliditate subtili
sicut virga pastoris decocta cũ vino ⁊ succo eius ⁊
aristologia añ cibuz ⁊ post ipm dẽ quo paꝝ sumat.
Et empl'a nota ꝯfortantia stõm facta ex cydoniis ⁊
dactilis albis siccis ⁊ calamo aromatico ⁊ spica cũ
vino odorifero antiquo. Et qñq3 ponunt in eis se.
apii ⁊ anisuz ⁊ feniculũ: ⁊ ꝓprie si fuerit illic dolor ⁊
inflatio. Qđ si eius appetitus malus fiat superflue
stude in mundificando stõm eius cuz eis que sunt si
cut aqua algeleniabin facta cũ rosis persicis: deĩde
rectificet cũ acetosis ⁊ rob de acresta. ⁊ vinũ eius fa
ctuz cũ aqua mellis ⁊ aqua zuccari inuamẽtũ eius
bonũ est in illo ⁊ conueniẽs embryoni. Et polypo
diuz quidẽ exiccatũ cõuenit appetentib° lutũ ex eis.
Et qñz iuuant ex acutis sicut synapi ⁊ silia. ipm eiz
abscindit humorẽ malũ ⁊ excitat appetitũ: ⁊ est vlti
muz in reducendo appetitũ eaꝝ. Nũq3 ꝯuertit ap
petitus eaꝝ ad caseuz asset eis hũidus sup prunas
donec exiccet: qm̃ ille est melior q̃z siccus acutus. pri
mus ei est minoris supfluitatis: ⁊ scđus est magis dis
rũpens appetitũ. ¶ Ad vẽtositatẽ vo stõi eaꝝ ⁊ do
lorẽ eius vbigra admistret hoc ellectuariũ: ℞. cymi
carmẽi infusi i aceto ⁊ torrefacti p° illđ ⁊ olibãi ⁊ ori
gani ꝑsici oim añ ptẽ. i. castõei ptis. i. tẽtiã: sũatur đ pl
uẽ eius sicco a. ℈. aur. vsz ad aur. i. ¶ Ad vomitum
vo eaꝝ sup cibũ oz vt dent post cibũ ea in qb° sunt
aromaticitas ⁊ põticitas ⁊ stipticitas sicut cydonia
assata ⁊ ꝓprie qũ fixa sũt in eis frusta xyloa. indi. Et
assiduet ꝯpssio manuũ ⁊ pedũ eaꝝ. Et admistrent
sup stõm eaꝝ ẽpl'a nota: Et teneãt in orib° suis g̃na
g̃natoꝝ cũ foliis mente. Et sorbeãt aliqd de miua.
Et bolũ armenũ est de eis q̃ sedãt eaꝝ nauseam.

¶ C. v. de pulsu cordis pregnantium.

Illud qdẽ plĩn accit eis pp cõitatẽ oris stõi
⁊ cã hũoris in eo qm̃ multotiẽs alleuiat so
bere aq̃z calaz ⁊ execitiũ leue ꝑcipitãs illud
qđ ẽ i ore stõi.

¶ C. vi. đ regie curs° m̃struoꝝ ꝑgnãtῑ

Decoq̃t stiptica in qb° nõ ẽ aromaticitas i
aq̃ ⁊ ex ea admistret tina sic sũt lẽtes ⁊ corti
ces granatoꝝ ⁊ balaustie ⁊ galle ⁊ glãdes

τ ſiliã.Et qñʒ fit ex gallis τ balauſtiis τ corticibus
granatoꝝ τ ficub⁹ ſiccis emplin τ ponit̃ ſup pectinẽ
cum aceto.

C.vii. de apatione pedum pregnantium τ mollitie earum.

Empleñt pedes eaꝝ cũ foliis caulis. Et li
niant̃ cũ vino mixto cũ aceto τ decoctiõe
citri:aut eũ decoctiõe chimolee.Et qñʒ ſiũi
tur ẽplin ex cãnis cũ aceto τ ex aneto cuʒ aceto.

Ca.viii.de abortu.

Cauſe abortus aut ſũt ꝑmitiue ex ꝑcuſſiõe:
aut caſu:aut exercitio ſupfluo : aut ſaltu ve
hemẽti:τ ꝓpie ad poſteriora vel retro: ipẽ
ei multotiẽs facit deſcendẽ ſpma ꝯceptũ viſibiliter:
aut aliquid ex paſſionib⁹ aĩalibus ſicut ira vehemẽs:
aut timor aut triſtitia. Et ex frigorẽ aeris τ caliditate
eius ſupfluis.τ ꝓpter hoc genus abhorret ꝑgnanti
ꝓlongatio balnei ex hoc ꝙ magnificat̃ anhelit⁹ ei⁹.
Balneũ ei lʒ abortiri faciat per lubricitatẽ: facit tñ
abortiri per egreſſionẽ fetus ad aerẽ frm . Et qñʒ ꝓ
uenit ex debilitate eius ꝓpter defectũ τ mollificatõʒ
ipſius cã reſolutõis rei corpee τ ex egritudinib⁹ τ aſ
ku τ fame vehemẽti τ eũone hũoris:aut ſanguinis
plimi per medicinaʒ:aut phlomiã:aut ex ſcipo.τ ex
fluxu ſan.menſtruoꝝ plimi . Et q̃zto magis filius ẽ
maior eſt nocumẽtũ cũ phlomia in ipo plus:aut ex
repletione vehemẽti:aut ex ſatietate nauſeatiua plu
rima corrũpente nutrimẽtũ fetus τ oppilante viam
ad eũ:aut ex multitudine coitus mouente matriceʒ
τ ꝓpe poſt ſeptimũ : et multitudine balneationis τ
ablutionis lubricante matricẽ τ faciente abortuʒ: lʒ
balneũ abortiri faciat cã mollificationis virtutis: τ
q² facit fetũ egere eo qȯ eſt frm ſm ꝙ diximus. Iſti
g⁹ ſunt ordines cãꝝ:Et quandoqʒ fit a cauſis ꝓpter
fetum ſicut eſt mors eius propter aliquam cauſaꝝ
mortꝭ ei⁹: qr̃ expellit eũ nã τ ꝓpe qñ currit ex eo res
virulenta que mordicat matricẽ τ ledit eã:vel ſicut ẽ
debilitas eius qr̃ non firmat̃: Aut ꝓpter pãniculos
τ iuolutões quib⁹ ꝯtinet̃ : qñ ei abrũpunt̃ τ mollifi
cant̃ τ effundunt̃ ex eis hũitas eoꝝ ledit matriceʒ:τ
mouet eã expulſiua. Et adiuuat iteꝝ ad lubricitateʒ
aut ꝓpter cãm matricis de amplitudine oris eius τ
puitate adunatiõis eius:aut ex hũitatib⁹ in matrice:
aut in orificiis venaꝝ lubrificantib⁹ τ grauantibus.
Et qñʒ fit ꝓpter reliquas ſpẽs malitie ꝯplõnis i ma
trice ex calore:aut frigore:aut hũiditate:aut ſiccitate
τ paucitate nutrimenti fetus. Et qñʒ fit ex ventoſita
te in matrice τ ex apate:τ que ſunt eis ſiliã:aut duri
tie:aut cancro. Et qñʒ fit ex vlceribus in matrice. Et
plin abortus facti in menſe ſcȯo τ tertio fit ex vẽtoſi
tate τ hũitatibus ſup orificia venaꝝ que ſunt matri
cis que noĩant̃ foramia ex quib⁹ cõtexũt vene ſecũ
dine. Qñ g⁹ hũectant̃ mollificant̃ ipẽ : τ illud qȯ ex
eis texit̃:qr̃ fit abortus fetus ex quolibet motor:aut
ex ventoſitate:aut grauedine. τ qñʒ eſt cã malitia cõ
plexionis calide exiccantis.aut frẽ ꝯgelãtis. Et iteꝝ
ex eis que abortiri faciũt i initio rei eſt tenuitas ſper
matis in radice:qr̃ nõ creat̃ ex eo pãniculus ꝑmus
niſi debilis ꝑparatus ad diſrũpendũ cũ hoc ꝙ ipſe
attrahit ſan.τ in ſexto τ qui ſunt poſt ipm ex hũita
tibus diſptitis in matrice lubricantib⁹ fetũ . Et dixe
rũt quidã ꝙ fit plin illius ex vẽtoſitate. τ veritas eſt
iſte ſermo. Poſt ſpatiũ vȯ notum plin abort⁹ nõ
fit niſi ex debilitate. Et dr̃ ꝙ illa que eſt vehementer
extenuata qñ ipregnat̃ abortit̃ añqʒ igroſſeſcat: qñ
corpus recipit de cibo ad ſui rectificationẽ τ reditio
nẽ ſue virtutis talr̃ ꝙ nõ ſupfluit ẽbryoni qȯ ipʒ nu
triat qr̃ debilitat̃. Et in regionib⁹ quidẽ valde friĩ
abſqʒ equalitate τ tẽporibus fris valde multiplicat̃
abortus: Et ſilr̃ mors ꝑgnantiũ. Et in regionib⁹ me
ridionalibus multiplicat̃ abortus . Et ſilr̃ in aerib⁹
meridionalibus τ mĩorat̃ in ſeptẽtrionalib⁹ niſi ſint
frigidi vehementer ledentes embryonẽ. Et qñ ꝑte
rũt hyems auſtrina calĩa τ ſequit̃ illã ver boreale friʒ
abortiunt̃ ꝑgnantes que piture ſunt in vere ex q̃libʒ
cã τ pariunt debileʒ. Et dolores qdẽ accñtes apud
abortũ vehemẽtiores ſũt doloribus accñtib⁹ apud
partũ qm̃ ille ſũt res nõ nãles.

C.ix.ȯ ſignis.

Signa qdeʒ abortus ipius ſũt qm̃ incip mã
milla detumeſcẽ poſt ſoliditatẽ ſanaʒ . So
liditateʒ vȯ egrã rectificat nã pducẽs ad de
tumitionẽ ſine timore abortus. Et quecũqʒ duaruʒ
mãmillaꝝ detumeſcit a ſoliditate ſana: tunc hñs eã
abortit̃ in die illo: Et ſilr̃ ex pleureſi . Qñ g⁹ ſupfluit
lactis ꝓuocatio τ frequẽs fit adeo dõec detumeſcat
mãmilla :tũc indicat ꝙ fetus eſt debilis τ ꝙ prepat̃
abortui: Et ſilr̃ multitudo doloꝝ in matrice. Et qñ
rubet facies in febre τ accit rigor aut grauat̃ caput
τ dñat̃ laſſitudo τ ſentit̃ dolor in ꝓfundo oculi ſigni
ficat ꝙ cauſe abortus ſunt venientes:τ ꝙ ipẽ facient
puenire mẽſtrua:deinde faciẽt abortiri. Et ſilr̃ cauſe
abortus qñ veniũt ſignificant ipʒ. Cõplõnes vȯ
τ vlcera τ apata τ hũitates per ea cognoſcunt̃ que
dicta ſunt multotiens. Factus ãt cã ventoſitatis
cognoſcit̃ per ſigna vẽtoſitatis τ extẽſionĩ abſʒ gra
uedine τ ex pmutatione τ ex additione cũ acceptõe
inflatiuoꝝ. Et cauſe ꝑmitiue iteꝝ cognoſcunt̃ q̃ztita
te ſua. Mortẽ vȯ fetus ſignificat motio rei dela
te in ꝯcauitate grauãtis ſicut lapis qui mouet̃ de la
tere ad latus:τ ꝓpe qñ iacet ſup latus ſuũ τ infratur
ſuñ qñ añ illud eſſet calin τ detumeſcit mãmilla. Et
qñʒ currunt hũitates virulẽte fetide. τ ſignificat illȯ
ſi iaʒ acciderint ꝑgnatib⁹ egritudines acute nocẽtes
ſua caliditate vehementer. Nã ſi ex eis ꝓhibet̃ nutri
mentuʒ moritur fetus. τ ſi nõ ꝓhibet̃ vehemẽtior fit
egritudo:τ fiunt alie egritudines praue. τ qñʒ fit qñ
morit̃ fetus añ illud. τ eſt de indicantibus illud vt ȯ
mergat̃ oculus pregnantiſ ad ꝓfundũ τ fiet albedo
oculi fuſca. Et qñʒ fit rigida auris eius τ extremi
tas naſi cũ rubedine labii . Et diſpõ eius eſt ſimilis
hydropiſi hypoſarche.

C.x.de ꝯſuatiõe embryonis τ cautela abortus.

Embryonis ſuſpenſio ex matrice ẽ ſicut ſuſpẽ
ſio fructus ex arbore ſicut maior timor qui
timet̃ ſup fructuʒ ꝙ cadat eſt:aut qñ incipit
eius apparitio:aut qñ ipius exiſtit ꝯplemẽtũ . Silr̃
qȯ vehemẽtius timet̃ ſup embryonẽ ꝙ abortiu⁹ fiat
eſt apud ꝑncipiũ ꝯceptiõis. τ añ appropinq̃tionem
qr̃ oʒ vt caueant̃ in his duab⁹ horis cauſe abortus
predicte. Et pharmacũ quidẽ ſolutiuũ eſt de ſũma
illaꝝ cãꝝ:quar̃ oʒ vt caueat̃ eius diſpõ ante menſeʒ
q̃rtũ τ poſt vii. τ in eo qȯ eſt inter illa iteꝝ . verũtñ
in eo qȯ eſt inter illa eſt ſalubrius τ ad ipm puenit̃
qñ neceſſariuʒ eſt. Ei fortaſſe nõ erit excuſatio in q
buſdã haꝝ horaꝝ qn ſoluat̃ τ mundificet̃ ſan.eius:
vt non corrumpat embryonẽ ꝓpter malitiã ꝯplõniſ
qr̃ oʒ vt fiat cuʒ facilitate τ ſubtilitate. Et qñʒ ẽt mẽ
ſtrua añ conceptionẽ nõ ſũt mẽſtrua neceſſaria τ re
manẽt in ea ſupfluitates mẽſtruoꝝ eius indigentes

mūdificatione: ⁊ tunc si nō mundificat̄ recipit earuʒ coꝛruptionē embꝛyon. Opoꝛtet g° vt mundificetur illud subtile cuʒ mundificatiuis subtilib⁹ nō potādo sʒ supponēdo i p̄mis suppositoꝛiū p⁹ collū matricis imo supponant̄ in collo matricis ⁊ non mundificet̄ cū eis illud qđ mūdificat̄ vice vna: imo vicib⁹ plib⁹. Et quʒ super mulierē timet̄ ꝙ aboꝛtiat̄ cā ꝯplexiōis ⁊ apatū ⁊ vlceꝝ ⁊ vētositatis ⁊ reliquoꝝ curet̄ totū cuʒ eis que sunt in suo ca. Et quʒ aboꝛtit̄ cā ꝯplōis frigide: tunc si motoꝛ etiā est ꝯplo tēpet̄. Et si aliud ⁊ est de illis que declinare faciunt ad matricē māni calidā ex qua timet̄ apa curet̄ cū apocrusticis ⁊ ꝓhibentibus apa ⁊ cū eo qđ de solutione pole est. si aūt nō fuerit illud: imo nō timet̄ ex eo nisi vt ꝯsequatur embꝛyonē cā eius nocumentū aut lesio faciens ipʒ aboꝛtiri: aut interficiēs ipm: tunc oʒ vt curet̄ cū medicinis ꝯſuantib⁹ embꝛyonē quas dicem⁹. Propter lubꝛicitatē vō ab hūitatib⁹ que est plima lubꝛicitas: oʒ in hoꝛa p̄gnatiōis vt administrent̄ clisteria lenitiua eūantia stercus: deinde administrent̄ iniectiones ⁊ ꝓuocantia vrinā ⁊ clisteria mundificātia matricem.

Ca. xi. de regimine bono ad illud.

Et vt in potu det̄ aqua radicis cū oleo de kerua aut decoctio albascec aut fenugr. cū oleo de kerua. Et det̄ i potu oibus. x. dieb⁹ aliqđ đ pilulis fetidis ⁊ det̄ hiera B. in potu. Clistē bonū ad illud ⁊ ad ventositatem: R. sauine ⁊ origani ameos ⁊ keisiʒ ⁊ ramoꝛum aneti ⁊ camemille ⁊ rute hascec ⁊ fenug. aā. pugillū. i. đcoquāt̄ in. iii. lb. aque donec ꝯsumat̄ medietas: ⁊ sumat̄ de ea minus lb. ⁊ adde sup ipsam sextariū. i. olei alrazaki ⁊ sacraiati. i. olei sisamini: ⁊ vtere ipō clisterizādo ⁊ clisteriza ipaʒ in oib⁹. iiii. diebus cuʒ tantūdē. Et ex eo est vt sūat̄ collogntida ⁊ ꝑfoꝛet̄ ⁊ extrahant̄ grana eius ⁊ ipleat̄ oleo de lilio: ⁊ dimittat̄ die ⁊ nocte: deinde p̄pare tur in mane sup cinerē calam: ⁊ dimittat̄ donec bulliat oleū integre: deinde colet̄ ⁊ clisterizet̄ cū eo recepꝛix dū est tepidū. hoc ei est mirabile ad lubꝛicitatē hūidaʒ: ⁊ post h⁹ eūonez oʒ vt administrent̄ olea odorifera cala inuncta ⁊ iniecta ⁊ supposita in lanis. Et ꝯfectōes magne ⁊ medicam̄ alkekengi ⁊ diamarte ⁊ sagzenea i oib⁹. iii. dieb⁹ aut. v. ⁊ silr de diamuscbo ⁊ diaspmaton. Et iteꝝ sumat̄ coꝛticis turis ⁊ ciperi tritoꝝ ēt āboꝝ aā. ꝑs. i. ⁊ myrrhe ꝑs. s. decoquātur cū septuplo sui aq̄ donec remaneat q̄rta ⁊ colet̄ ⁊ clisterizet̄ ex ea cū. iiii. ʒ. in oibus. iii. diebus postq̄ȝ iaʒ eūata fuerit hūitas q̄ est ante ipsam. Et ex pessariis bonis sunt bdelliuʒ ⁊ gluten alibat ⁊ āmoniacum ⁊ nigella ꝯiunctiʒ ⁊ singulariter. ⁊ administrent̄ p⁹ mūdificationē. Et supponant̄ spica ⁊ crocus ⁊ mastix ⁊ myrrha ⁊ galia ⁊ castoꝛeū ⁊ bdeliū ⁊ silia in oleo nardino aut adipe anseris super lanā viridē. Et supponat̄ post illud cuius premissio neciā est coagulum leporis ⁊ medicine ꝯseruantes fetuʒ in vētre matris qū nō est nocumētū ꝯplonis cale: aut apatis calidi ⁊ siliuʒ illis. Et medicie que sunt ad coꝛ sicut zedoaria ⁊ doronigi ⁊ ben duo ⁊ letificātes ⁊ diamuscbū ⁊ mithꝛidatū. Medicamē ꝓhibēs aboꝛtū: R. doronigi ⁊ zedoarie ⁊ castoꝛei ⁊ asse ⁊ galie ⁊ muscbi ⁊ cardamomi minoꝛis ⁊ gallaꝝ ⁊ spodii oium aā. ʒ. i. cū aqua frigida ⁊ clisterizet̄ calefactū ante hoc. ⁊ ex eis que ꝯferunt in eo sunt oꝛdeū ⁊ camemilla ⁊ assa ⁊ anetuʒ ⁊ ameos ⁊ similia.

C. xii. de regimie aboꝛtus ⁊ extractōe fet⁹ moꝛtui

Quando qʒ aboꝛtus in quibusdaʒ hoꝛis necessarius ē đ qbus est illa que est qū p̄gnās est puella pua supꝛa quā timet̄ moꝛs ex ꝑtu. Et de illis est qū in matrice est nocumētū ⁊ additio carnis stringēs sup fetus egressionē: q̄r interficit. Et de illis est apud moꝛtē fetus in vētre pꝛegnantis. Et scias ꝙ qā fit difficilis ꝑtus. iiii. dieb⁹: tūc iā moꝛitur fetus: q̄r occupatus sis in vita matris ⁊ nō occupis in vita fetus: imo stude in extractione ipsius. Et aboꝛtū quidē qāʒ faciunt motus: ⁊ qāʒ faciūt ipsuʒ medicine. Et medicine quidē faciūt: qm̄ interficiunt Et q̄ ꝓuocant menstrua cū foꝛtitudine. Et qāq̄ȝ faciunt cū lubꝛicitate. Et interficiētes fetū sūt amara. Et ꝓuocantia menstrua iteruʒ sunt amara ⁊ acuta. Et lubꝛicantia sunt hūida viscosa que administrentur bibita ⁊ supposita. Et ex motib⁹ est phlomia ⁊ ꝓp̄e ex saphena p⁹ basicā ⁊ ꝓp̄e sup magnitudinē ieiunii ⁊ famis ⁊ exercitiuʒ ⁊ saltus plimi ⁊ delatio oneris grauis ⁊ vomitus ⁊ sternutatio. Et de regie bono i illo est vt intromittat̄ in os matricis p̄gnantis charta facta liciniuʒ: aut pēna: aut herba amara: vel abrasa cuʒ mensura q̄ȝtitatis pēne ex vsnē aut ruta aut hartaiata aut siracost: ipa ei aboꝛtiri faciunt ꝓculdubio: ⁊ ꝓp̄e qū liniunt̄ ex aliqua medicinaꝝ aboꝛtiri facientiū sicut alkitrā ⁊ pulpa collogntide. Et đ medicinis quidē aboꝛtiri facientib⁹ alie sūt singulares: ⁊ alie ꝯposite. Et singulares qdeʒ iaʒ diximus in tabulis medicinaꝝ singulaꝝ: ⁊ ꝯpositas in ātidotario Hic vō dicem⁹ de vtrisq̄ȝ oꝛdinib⁹ eas que magis operatiue sunt in intētione. De medicis vō singlaribus que sunt lōginqoꝛes a vehemētia caliditatis sꝫ sicut sem̄ tapsie qđ ē silē nasturtio: ⁊ ē ei odoꝛ nasturtii: ⁊ grana barmel iteꝝ bibita ⁊ supposita. Et oleū balsami qū supponit̄ extrahit fetuʒ ⁊ secundinam ⁊ assa ⁊ galbanū foꝛte est iteꝝ. Et buchoꝛmariē in h⁹ ca. foꝛtis est valde bibita ⁊ supposita: ita ꝙ quidā existimāt ꝙ si p̄gnans iacet sup eā ꝑducit eā ad aboꝛtiendū: ⁊ succus eius coꝛrūpit fetū linitus sup ventrē q̄ȝto g° plus suppositus sup cottū: ⁊ silr succus reliq̄ruʒ bartanitaꝝ. Et si iā potu det̄ de vsnē ꝑsico pōd⁹ ʒ. iii. eiiciet fetuʒ in die illo. ⁊ quʒ sumit̄ de coꝛdumēi tertia. ʒ. i. eiiciet fetū ⁊ facit possider̄ caliditatē ⁊ motū. Et iteꝝ si initiat̄ decoctio pulpe collgntide i iniectoꝛio narrato s̄m decoctiones suas aut supponit̄ i lana suppositoꝛio ascēdente. Et ex medicis bonis est cinamomū qū ꝑmiscet̄ cū rubea: ipm ei aboꝛtiri facit fetuʒ bibitū aut suppositū: ⁊ cuʒ hoc sedat nauseaʒ. ⁊ de illis que ꝓp̄etatē hāt est vngula asini: scđʒ ei ꝙ qdā existiant si cū ipa suffumiget̄ fetus moꝛtu⁹ extrahit eū: ⁊ qū ex stercoꝛe eius fit suffumigatio ꝑ traiectoꝛiuʒ extrahit moꝛtuū velociter. Et silr suffumigatio cuʒ oculo piscis saliti. Et de medicis cōpositis ebibitis in hoc est medicam̄ foꝛte in faciēdo aboꝛtuʒ ⁊ extrahendo fetuʒ moꝛtuuʒ qđ R. asse pōdus. ʒ. s. ⁊ folioꝝ rute sicce. ʒ. iii. ⁊ myrrhe. ʒ. ii. ⁊ est doś. i. sumat̄ in potu cū decoctōe sauine doś. i. i mane ⁊ doś. i. in vespis. aut sumat̄ aristo. lon. ⁊ gentiane ⁊ baccaruʒ lauri: ⁊ myrrhe ⁊ costi marini ⁊ cassielignee nigre ⁊ rubee tincture ⁊ succi absynthii ⁊ coꝛdumeni recentis acuti ⁊ pipis ⁊ mescatramesir etiaʒ ꝑtes eq̄les de q° bibat̄ oi die aur. i. x. dieb⁹. Et đ medicis bōis facientib⁹ aboꝛtuʒ cū facilitate cū sedatōe nausee est illud quod R. cinamomi ⁊ coꝛdumeni ⁊ sauine oim aā. ʒ. x. myrrhe. ʒ. v. ⁊ sit doś eius. ʒ. iii. oi

die ⁊ alleuiat̄ cū hoc mundificatio enixe ⁊ exitus secūdine. Et tyriace diatesseron etiā ē fortis i faciēdo abortū ⁊ extrahēdo mortuū. Et ad īfantē mortuū sumāt̄.ʒ.iii.aque rute ⁊ tm̄dē aq̄ fenug. decocti cum ficubꝰ decoctōe multa: ⁊ origani.ʒ.iii. ⁊ sumāt̄ i potu ipa ei lubricant mortuū: ⁊ quādoqȝ dat̄ in potu aq̄ fre q̄ꝫtitas.lb.i. ⁊ puluēizat̄ desup altee.ʒ.i. ⁊ dat̄ i potu ⁊ vomit̄: ⁊ fit sternutatio. ⁊ datur i potu aq̄ rute plīma cū oleo d̄ fenugreco decocto cū dactilis ⁊ est ꝯueniēs secūdie. Et d̄ pessariis ē medulla cordume ni d̄ q̄ ⁊ aromatico fiat pessariū: ⁊ supponat̄. Pessariū forte: ℞.succi cucu.asi.kirat.viii. confecti cū felle taurino ⁊ supponat̄: extrahit ei fetū mortuū. Pessariū pauli: ℞.hellebor̄ nigr̄ ⁊ staphisagriā ⁊ aristo.ro. ⁊ buchornariē ⁊ grana almezerion ⁊ pulpā col loqntide ⁊ āmonicū: terant̄ oīa p̄ter āmoniacū. ipm naqȝ resoluit̄ i aq̄ ⁊ aggregent̄ cū eo r̄liq. ⁊ q̄nȝ pōit̄ cū eo fellis taurini exiccati ps.i. ⁊ fit ex eis pessariū. Et iter̄ aliud forte valď: ℞. salis āmoniaci triti.ʒ.x. āmoniaci.ʒ.iiii. ꝯficiat̄ sal āmōiacꝰ cū resolutōe āmoniaci. ⁊ fiat ex eo pessariū. ⁊ supponat̄ nocte tota eleuatis pedibꝰ s̄r pluuinar. ⁊ iniiciat̄ iter̄ i eā qď fit sic ďcoctio absynthii ⁊ sic succus rute ⁊ sic decoctio sauine ⁊ oleū d̄ kerua. ¶C.xiiii. de istro qͦ iniectio fit in matricem.

Oportet vt sit instr̄m qͦ iniectio fit triāgular̄ extremitatis lōgū h̄ns collū s̄ꝫ m̄surā lōgitudis colli matricis mulieris q̄ curat̄: ⁊ tal̄r vt ingrediat̄ os matricis ⁊ sentiat mulier ꝙ iā pueīt i spatiū ītra matricē. Et iniiciat̄ p ipȝ illď qď iterficit ⁊ qď lubricat ⁊ qď extrahit. ¶Ca.xiiii. de regie quorūdā āntiquor̄ i extrahēdo fetuȝ mortuȝ:

Extractio fetꝰ mortui ⁊ incisio eiꝰ cū ferro qm̄ difficilis īt ptus ꝯsideret̄ an sit salubris an sit n̄ salubris. ¶Si gͦ fuit ex illis q̄ salubres sūt simꝰ audaces in curatōe eiꝰ: ⁊ si nō ꝓhibeat̄ illud Mulieri ei cuiꝰ dispō mala ē accit syncopis cū vigiliis ⁊ obliuiōe ⁊ mollificatōe ⁊ dislocatōe: ⁊ quȝ vocat̄ nō fortasse r̄ndet: ⁊ qm̄ clamat̄ alta voce r̄ndet d̄bil̄r: deiñ supuenit ei syncopis iter̄. Et de illis sūt q̄ spasmāt̄ cū tēsiōe ⁊ pulsāt ear̄ lacti ⁊ ꝓhibēt̄ a cibo ⁊ ē pulsus ear̄ puꝰ freq̄s. Illis vͦ q̄ saluāt̄ nil accit d̄ hͦ. ¶Oȝ gͦ vt mlier resupinet̄ s̄r cap̄ ⁊ s̄r dorsū suuȝ ⁊ sit cap̄ eiꝰ decliue ad inferiōa ⁊ cura eiꝰ eleuata ⁊ ꝯtieāt eā ml̄ieres: aut accipiāt ab oī latē si fuīnt p̄ntes ⁊ si nō leget̄ pectꝰ eiꝰ ad lectū cū ligam̄tis ⁊ nō attrahat̄ corꝰ eiꝰ ap̄ tēsiōeȝ: deiñ apiat obstetrix rectū colli matricis ⁊ iungat manū sinistrā oleo ⁊ aggreget oēs digitos in lōgitudie ꝓtēsos: ⁊ intromittat eos i os matricis ⁊ dilatet eos ēt cū eo qď ē supra ipos ď olō ⁊ iqrat vbi oȝ figē vncios qbꝰ fetꝰ extrahat̄ ⁊ loca eleuata vt figāt̄ in eis vncini: ⁊ si approxiat ei qď iuenit. Ista gͦ s̄t loca i fetu q descēdit s̄r caput oculi ⁊ os ⁊ collū ⁊ palatuȝ ⁊ s̄b mābibula ⁊ furcula ⁊ loca ꝓpi q̄ costis ⁊ s̄b hypocōdriis. In fetu vͦ q descēdit s̄r pedes s̄t ossa q̄ s̄t supra pectineȝ ⁊ coste medie ⁊ furcula: deiñ teneat instr̄ȝ qͦ extrahat̄ fetꝰ cū manu dextra: ⁊ itromittat manū sinistrā s̄b vncio i eo qď ē iter digitos suos ⁊ ifigat̄ in ptibꝰ locor̄ q̄ diximꝰ donec pueniat ad rē vacuā ⁊ ifigat̄ eȝ vncinꝰ aliꝰ vt sit attractio eq̄lis ⁊ n̄ ďclinet ad ptē aliq̄ȝ: deiñ tēdat̄ ⁊ nō sit tēsio eq̄lis i directo tm̄: imo i lateribꝰ ēt sic fit i ablutione detiū. Et oȝ i hōa illa vt mollificet̄ tēsio: deinde intromittat̄ idex iunctꝰ ⁊ digiti plīmi i eo quod ē int̄ matricē ⁊ corꝰ qď retinet̄. ⁊ circūdēt digiti eiꝰ circuitū Qm̄ gͦ seq̄t̄ fetꝰ s̄ꝫ ꝙ oȝ tūc pmutet̄ vncinꝰ p̄mꝰ ad locū altiorē. Et ita fiat cū vncis aliis dōec egrediat̄ fetꝰ totus cum attractione ¶Quod si egrediatur manꝰ añ aliā ⁊ n̄ ē polis reditio eiꝰ pp ipiꝰ coartatōȝ: tūc oȝ vt iuoluat̄ sup ipaȝ pāñꝰ vt nō ludricet ⁊ attrahat̄ tā diu donec qm̄ tota egredit̄ abs̄cidat̄ ex spatula. ⁊ ita fiat qm̄ egrediūt̄ āb e manꝰ añ adiutoria sua: ⁊ nō est polis ear̄ reductio. Et sil̄r fiat de pedibꝰ quȝ nō ꝯseq̄t̄ eos ābos reliqū corꝰ. s. icidant̄ ex iguibꝰ. Et si cap̄ ifātis ē magnū ⁊ accit ei coartatio i exitu: ⁊ ē i capite eiꝰ aq̄ ꝯgregata: tūc oȝ vt itromittat̄ int̄ digitos pblebotomꝰ aut cultellus spinosus: aut cultellus qͦ incidunt̄ hemoroides nasi ⁊ pforet̄ cū eo cap̄ vt effūdat̄ aq̄ ⁊ detumescat. ⁊ si aq̄ nō ē ⁊ ē nec̄iuȝ vt extrahat̄ cerebr̄ eiꝰ fiat. ¶Si āt fetꝰ est magni capitis nā: tc̄ oȝ vt findat̄ craneū ⁊ capiat̄ cū tenaliis qbꝰ extrahunt̄ dētes ⁊ ossa ⁊ extrahat̄. Et si egrediat̄ cap̄ ⁊ coartet̄ pectꝰ: ⁊ tūc findant̄ cū hͦ ingēio loca q̄ sequnt̄ furcu lā donec pueniat̄ ad ossa vacua: q̄r effūdat̄ hūitas q̄ ē in pectore ⁊ detumescat pectus. Si āt nō adunetur: oȝ tūc vt scindat̄ ⁊ auferat̄ furcula: qm̄ eiȝ auferī obedit tūc. Et si fueīt inferiꝰ vētris apōsuȝ ⁊ fetꝰ mortuꝰ aut viuꝰ: oportebit tūc ēt vt euēt̄: sic narrauimus cū eo qď ē in ꝯcauitate eiꝰ. ¶Fetꝰ āt q egredit̄ s̄r pedes attractio fit facilis ⁊ trāpositio eiꝰ ad os matricis facilis. ꝙ si coartet̄ ap̄ vētrē ⁊ pectus: oȝ tūc vt attrahat̄ cū pāno ⁊ findat̄ s̄ꝫ ꝙ narrauimꝰ donec effūdat̄ qď intra ipm est. ¶Si vͦ reliq̄ membra auferant̄ ⁊ redeat cap̄ ⁊ retineat̄: tūc intromittat̄ manꝰ sinistra: ⁊ q̄rat̄ cū eo cap̄ ⁊ extrahat̄ cū digitis ad os matricis: deiñ intromittat̄ in eo vncinꝰ vnꝰ aut duo ex illis qbꝰ extrahit̄ fetꝰ ⁊ trahat̄. Et si os matricis iā coartatū ē pp apā calīm accn̄s ei: tūc nō oȝ vt laboret̄: imo oȝ tunc vt administret̄ effusio rer̄ piguiū plīma ⁊ bumetactio ⁊ sessio in tina: ⁊ administret̄ epithimata ad apiendū os matricis ⁊ auferat̄ cap̄ sic diximꝰ. ¶In illo āt q ď fetibꝰ egredit̄ s̄r latꝰ si pole ē vt euēt̄: equet̄: tūc administrent̄ epithimata ad apiendū os matricis q̄ diximꝰ: ⁊ si nō fueīt illud incidat̄ infās totꝰ interius Et nec̄ia ē pꝰ administratiōȝ har̄ rer̄ administratio specier̄ curatōis apatū calor̄ q̄ eueniūt in matrice. ꝙ si accidat fluxꝰ san. curet̄ cū eo qď ē in ca. suo.

¶C.xv. de regie p̄gnātis post abortū.

Quȝ abōtit̄ ml̄er fetū oȝ vt suffūiget̄ cū bdellio ⁊ isopo ⁊ albarmel ⁊ glutie alboti: ⁊ origāno ⁊ synapi al. vt currat san. ⁊ n̄ igrosset̄ q̄r r̄ueat ⁊ dolorē faciat. ¶C.xvi. ď ex̄ctōe secūdie.

Ingeniū qď i ex̄ctōe qď administrat̄ i ea absȝ medicamīe ē vt sternutet cū aliqͦ eor̄ q̄ sternutar̄ faciunt: deiñ teneat ābas nares ⁊ os violent̄ q̄r inspissat̄ vēter ⁊ t̄dr̄ ⁊ lubricat secūdina Qūqȝ appet secūdia tūc tēdat̄ paulati cū facilitate ⁊ nō sit in ea labor vt nō abscindat̄. Qm̄ gͦ timet̄ abscissio strigat̄ illud qď seq̄t̄ manū cū coxa ml̄ris constrictōe tēpata ⁊ elaboret̄ i sternutatōe. Qūȝ tardat̄ casus secūdie nō tēdas eā tēsiōe aliq̄: imo strige eaȝ ad coxas ābas ligatōe desup tal̄r vt n̄ ascēdat. Et si fuerit adherēs cū ꝓfunditate matricis: tūc s̄btiliatio sit in sepatōe eiꝰ cū motu leui ad latera vt mollificet̄ ligam̄ta. ⁊ oȝ vt nō cadat in hͦ labor oīo. Et si fuerit retētio eiꝰ pp vehem̄tiā oppilatōis ⁊ ꝯstrictōis oris s̄tōi ingeniet̄ vt carmiet̄ aut cū digitis aut effussiōe vnguētor̄ calor̄ mollificātiū s̄ꝫ ꝓpigorē ꝓpatiōeȝ

situs mulieris q̃ poliſ ē in ea. ⁊ fortaſſe ē iacere eius
ꝯuenīēti⁹ ad illud. Et qñ3 adiuuāt ad illud vnctiões
⁊ ēpl'a lenificātia de foris ſub vmblico ⁊ alchatim.
Et qñ3 ſufficit linimētū digitoꝝ obſtetricis: deiñ re
gat regiīto ſternutationū ⁊ ſuffumigationū ⁊ tina
rū ⁊ eoꝝ q̃ bibunt ⁊ ingeniet oi igenio. ipa ei i quo
libet ſpatio putreſit ⁊ lenit ⁊ cadit. Et adiuua te cu3
diureticis fortibus. Et admiſtra ei tinā decoctionis
vſnē: qm̄ facit ipa3 cadē. Et de illis q̃ faciūt ipam ca
dere eſt vt infūdat in matricē vnguētū baſilicon: ip3
ei putrefacit eā ⁊ extrahit ipam. ⁊ qū egredit admi
ſtret oleū ro. ⁊ ſilia. Et de his q̃ adiuuāt ad lubrica
tionē ei⁹ eſt vt in potu det aq̃ ro. recētiū pulueriʒata
deſr altea: aut det in potu: aut ſupponat aliqd ꝺ ſter
core accipitris: ⁊ admiſtret deſr qꝺ dictū ē ꝺ medici
nis faciētib⁹ abortiri fetū: ⁊ peſſariis ⁊ ſuffūigatōib⁹
Et de ſuffūigatōib⁹ bonis ē helleborus al. facta ſuf
fūigatōe cū eo. ⁊ ariſtologia facta ſuffumigatōe. Et
de antiqs fuert q p̄cepūt obſtetrici vt inuolueret ma
nū ſuā in pāno ⁊ itromitteret ea3 ⁊ accipet ſecūdinā
ſ3 hec cura eſt doloroſa: nā qū nō egredit ſecūdina:
tūc ipa carniat ⁊ egredit poſt dies. Vextū piēti ac
cidit diſpō maligna pp vapōes malos aſcēdētes ex
ſecūdina ad cerebꝝ ⁊ cor ⁊ ſtō3. O3 g⁹ vt ſuccurrat
ad nocumēta eaꝝ cū ſuffumigatiōib⁹ aromaticis ⁊
potu almeiſus ⁊ diamuſchi. Et admiſtrent epithia
ſr cor ⁊ ſtōm ⁊ medicie aromatice facientes cordi.
Et qda3 antiquoꝝ locut⁹ eſt de extractiōe ſecūdine
ſmonē quē ego ſua dictōe narro. Inqt ludus: Si re
manet ſecūdia in matrice p⁹ exitū fetus: tūc ſi os ma
tricis ē aptū ⁊ ſecūdina eſt ſuſpēſa q̃ iā collecta eſt ⁊
facta ē ſilis ſpere i latere matricis: tūc exitus ei⁹ eſt fa
cilis. Et o3 vt caleſiat man⁹ ſiniſtra ⁊ iungat ⁊ intro
mittat ad ꝓfūdū: ⁊ q̃rat cū ea donec iueniat ſecundi
nā cū collo mr̄icis ānexā: ⁊ o3 vt trahat ñ ſ3 rectitu
dinē: qm̄ timem⁹ inde ꝯuerſiō3 matricis: n3 attratōe
vehemēti: imo o3 in p̄mis vt pmutet cū facilitate ad
latera dextra ⁊ ſiniſtra: deiñ addat i q̄ʒtitate attracti
onis Ipſa eni attrahit tc ⁊ ſeparat ex adherētia. Et
ſi os matricis fuerit adunatū admiſtra ſpēs curatio
nis q̄s dixi tibi: ⁊ ſi nō fūit virt⁹ debilis admiſtra res
mouētes ſternutatiō3 ⁊ ſuffumigatiōes cū ſpēbus i
naſe. Et ſi apit os matricis tūc tu itromitte manū ⁊
extrahe eā ſm ꝙ dixim⁹. ⁊ ſi nō egredit ſecūdina cū
iſtis reb⁹ tunc nō ſolliciteris ex hoc. Ipa ei3 p⁹ dies
paucos reſoluet ⁊ curret ſicut currit aquoſitas ſan.
At ꝟo augm̄tū odoris ei⁹ facit dolorē capitis ⁊ cōrū
pit ſtōm ⁊ anguſtiā facit: qr non o3 vt ſolliciteris. ⁊
o3 vt nō ſit abbreuiatio in admiſtratiōe ſuffumigati
onis cū rebus ꝯueniētib⁹ ad illꝺ. Inqt: Et iā exptus
ſū i hoc ſuffumigatōe3 naſturtii ⁊ ficuū ſiccaꝝ. Et a
lius locutus eſt ſ3 ſmōe3 quē ſcripſim⁹ ſ3 mōm ſuū
ēt. Etia3 vi mihi vt ponāt medicine acute ſicut ruta
⁊ praſſiū ⁊ abrotanū ⁊ oleū de liliis ⁊ oleū de alcan
na tāte q̄ʒtitatis q̃ hūefiāt medine ſicce: aggreget to
tum illud i vaſe nouo ⁊ coopiat cap̄ ei⁹ ⁊ fiat i eo fo
ram̄ puū ⁊ itromittat in foramie cāna ⁊ ponat ſb co
ignis: qū3 vno feruore bullierit remoue ipm ⁊ pone
ipm ſup prunas ⁊ approxia ipm ſcāno ſup qꝺ ſedet
mulier ⁊ pone cānā in vuluā eius ⁊ coopi cū pānis
plimis ex partib⁹ eius vt nō egrediat vapor ⁊ dimit
te eā ſm hūc mō3 duab⁹ horis dōec pmutet ſecūdia
Qꝺ ſi nō ſufficit illud ⁊ debilitat vapor in extrahē
do ipa3 tūc tibi ꝯuenit vti ēplis q̃ abōtiri faciūt fetū

Admiſtratio nāq3 eoꝝ p⁹ vaporatōe3 ē fortior ⁊ pe
netrabilioris virtutis.

Cap. xvii. de prohibitione impregnationis.

Medico qñ3 necr̄iū ē ꝓhibē ip̄gnatōe3 i pua
ſup q̃ timet de ptu: Et i ea i c⁹ mr̄ice ē egritu
do: Et i ea i c⁹ veſica ē debilitas. Grauitas nāq3 fet⁹ facit poſſidē ſciſſurā i veſica: qr inuolūta
rie egredit vrina ⁊ ñ pōt retineri vſq3 ad finē vite. Et
de regie i hoc ē vt p̄cipias i hora coit⁹ vt caueat for
ma ip̄gnatiua quā diximꝰ: ⁊ cū diuerſitate iter duaſ
ſpmatis eiectōeſ ⁊ ſepatōe cū velocitate. Et p̄cipe vt
eleuet mulier cū ꝯplemīto coit⁹ ⁊ ſaliat ad poſteriora
ſalt⁹ vſq3 ad. vii. ⁊. ix. fortaſſe eni egrediet ſpma. In
ceſſus autē puus ⁊ ſalt⁹ ad añriora qeſcē facit ſpma
fortaſſe. Et qñq3 adiuuat ad lubricitate3 ſpmatis vt
ſternutet. Et de illis que o3 ꝯſiderare ē vt ſupuonat
añ coitū ⁊ p⁹ ip3 alkitrā. Et vngat cū eo virga: ⁊ ſilr
cū oleo balſami ⁊ ceruſa: Et vt ſuppōat añ ⁊ p⁹ pul
pa ḡnati ⁊ alum̄. Et ſuppoſitō ēt ſummitatis caul' ⁊
ſeis ei⁹ apꝺ mūdificatōe3 ⁊ apꝺ coitū: ⁊ p⁹ ipm ē i h⁹
fortis: ⁊ ꝓp̄e qñ ponit in kitran ⁊ ſubmergit in cala
mento: Et ſuppoſitō folioꝝ algarab poſt mūdifica
tiōe3 ⁊ ꝓprie qñ cū hoc ſūt ſubmerſa i aq̃ folioꝝ al
garab. Et ſilr pulpa collogntide ⁊ alheguereien ⁊
ſcorie ferri ⁊ cauliu3 ⁊ ſcāonee ⁊ ſe. caul' ptes eq̃les
aggregent cū kitrā ⁊ ſupponāt. Et ſuppoſitio pipis
poſt coitū ꝓh b3 ꝯceptōe3: Et ſilr ſuppoſitio ſterco
ris elephātis ſola aut cū ſuffumigatōe cū eo i horis
p̄dicitis. Et de ebibitis ē vt in potu dent aq̃ albeda
rūgi. ʒ. iii. ꝓhibet. n. ip̄regnatōe3. C. xviii. ꝺ mola

Quādoq3 accidūt mulieri diſpōes ſiles diſ
pōnib⁹ p̄gnātiū ex retētōe menſtruoꝝ ⁊ al
teratōe coloris ⁊ caſu appetit⁹ ⁊ adunatōe
oris mr̄icis. ⁊ qñ3 ē cū hoc durities q̃dā. ⁊ qñ3 ē in
ea aliqd duritiei i matrice tota. ⁊ accit iflatio ābarū
mām̄illarū ⁊ repletio eaꝝ. Et qñq3 accidit eaꝝ ap̄a
tio ⁊ ſētit i vētre ſuo motū q ē ſicut mot⁹ embryonis
⁊ magnitudine3 corpis q̃ ē ſicut quātitas ēbriōis ꝙ
mouet p ꝯpreſſionē dextra ⁊ ſiniſtra. ⁊ qñ3 remanet
ſic ānis. iiii. aut. v. ⁊ qñ3 ꝓtēdit vſq3 ad finē vite ⁊ nō
recipit curatōe3. ⁊ qñ3 accidit ei ſic hydropiſ et ifla
tio vētris. S3 q̃ tēdit ad duritiē ñ clamat voce tym
pani. Et qñ3 accidit dolor pariēdi ⁊ āguſtia ⁊ cū h⁹
nō parit: imo qñ3 eſt cā in eo tēſio ⁊ inflatio mēbri
mēſtrue qr nō deponit aliqd. Et qñ3 depōit fruſtu3
carnis cui⁹ ē fora quedā cui⁹ ſpēs nō ꝯp̄hēdunt. Et
qñ3 eſt illud qꝺ egredit tm̄ ventoſitas. ⁊ qñ3 ſt ſrflui
tates aggregate: qr egrediunt cū ſan. plimo ex eo q
retinet. Et mola ex oib⁹ iſtis eſt diuiſio ſ3a. ⁊ ē eade3
noiata mola: ⁊ alia ab illa nō dr̄ mola ⁊ noiat pſice
naducē. Et cā in ḡnātone h⁹ fruſti carnis ſ3 ꝙ exiſti
mat ſūt due res: q̃ꝝ vna ē multitudo materieꝝ effu
ſaꝝ ad eā cū vehemētia caliditatis. Et ſ3 ē coit⁹ i q⁹
matrix ꝯp̄hendit aq̃3 mulieris ⁊ extēdit eā cū nutri
mto: ⁊ pp ꝺfectū ꝟtutis maſculinitatis nō ꝯcipit. Et
de ſignis decnētib⁹ it molā haꝝ ſpēꝝ: ⁊ it ip̄gnatō3
verā ē ꝙ res illa nō mouet niſi in hora q̄dā: deiñ p⁹
illud nō mouet: ⁊ ē durities vētris cū ea vehemētior
duritie vētris p̄gnātꝭ cu3 ꝯceptiōe ꝟa: et ſt mlr̄is ma
nus ⁊ pedes molles valꝺ cū miioratōe. Et ſiḡ diſcer
nētia int ſpēs alias ⁊ ē mola: eſt exiſtiatio q⁹ eſt em
brion ⁊ ſentit cor⁹ formatū i matrice. Et multotiens
accit ex mola illud qꝺ accit ex ap̄ate mr̄icis ex acci
dentib⁹ colice pp ꝯſtrictiōe3 ab orbo: qr accit dolor

vchemẽs:lʒ multotiẽs hñs molã patiatᷣ ex apate coli
ce. Et i colica qd ṽtosa iuuamẽtũ fit cũ dactilis idis:
ꝛ cũ eo qd vocãt affeiʒ ꝛ silib⁹. Ipa eiʒ resoluũt ipm
dolorẽ ꝛ cũ h⁹ extrahũt molã. ¶ C.xix.d cura.

Regimẽ i ea ẽ paucitas mot⁹ ꝛ dimissio exerci
tii ꝛ resupinatio i dormiẽdo cũ eleuatõe ĩfe
rioꝝ: ꝛ ꝓhibitio inferioꝝ a latẽ inferioꝛ. Et
si idiget phlebotomia ꝛ euacuatione ꝛ võitu fiat: Et i reliqs cu
ratõib⁹ fiat curatio apatũ ꝯuatiuoꝝ ꝛ cũ mollificatiſ
s. ẽplis ꝛ vaporatõib⁹ ꝛ ẽbrocis ꝛ tinis: Et ex eis q̃ a
bortiunt ꝛ abortũ faciũt p⁹ illd. qñʒ ei resoluũt mãʒ
facietẽ molã: ꝛ qd ei silr ẽ: ꝛ qñqʒ eiiciũt eã: et multo
tiẽs sufficit i ea labor dãdi i potu logodiõ: ꝛ dãdi in
potu oleũ alkekengi est ei vehementis iuuamẽti i h⁹.

¶ Ca.xx. de signis nãlib⁹ ꝛ non naturalib⁹ partus.

Figura nãlis ptus ẽ vt egrediatᷣ sᷣ capꝫ suũ sʒ
rectitudinẽ oris matricis absʒ inclinatione
manib⁹ ei⁹ extẽsis sᷣ coxas. ꝛ q̃ ẽ ꝓter illã est
nõ nãlis: sʒ q̃ ei ꝓpiqor ẽ: ẽ vt egrediatᷣ sᷣ pedes suos
ꝛ egrediãtᷣ man⁹ ei⁹ extẽse sᷣ coxas. Nd si capꝫ decli
nat a rectitudine: aut remouẽtᷣ man⁹ a coxis ꝛ egre
diunᷣ pedes ꝛ retinentᷣ man⁹: tunc ẽ mala. Et forme
exit⁹ mali qñʒ interficiũt fetũ ꝛ ma rẽ: ꝛ qñʒ euadit
ex eis matᷣ ꝛ moritᷣ fetus pp illud qd aduenit ei d la
bore. Et accit ei apatio exterius qũ ꝓlõgatᷣ ꝛ ñ sedatᷣ
i trib⁹ dieb⁹. Et qñʒ pducit ad apata cala ꝛ euadit fe
tus ꝛ moritᷣ matᷣ. Et qñʒ ꝓfocatᷣ in h⁹mõi puer ꝛ mo
ritur ꝓfocatus. ¶ C.xxi. de difficultate ptus.

Difficultas pt⁹ aut fit cã pgnãtis: aut cã fet⁹:
aut cã matricis: aut secũdie: aut cã vicinãtiũ
ꝛ cõicãtiũ: aut cã hõe pt⁹: aut cã obstetricis
aut pp cãs ꝓmitiuas. ¶ Facta ṽo cã pgnãtis ẽ vt sit
stricta: aut passa egritudies aut famẽ: aut sit timida:
aut nõ ꝯsueta ĩpgnatõi: aut ptui: imo tũc ẽ ꝓmũ quʒ
pit: qᷣ ẽ timor ei⁹ maior: ꝛ dolor ipius vehementior:
aut est anus debilis: aut est plime adipis: aut ẽ vehe
mẽtis pinguedinis hñtis strictũ almezẽ cui⁹ mezen
nõ dilatatᷣ ꝛ nõ dilatatᷣ ꝛ nõ adiuuatᷣ mbꝛ vehemẽtiſ
frigõis ꝯpssiõe lacertoꝝ ṽtris: vel ẽ puc tolerãtie i
dolore ꝛ ẽ vehemẽtis pmutatõis ꝛ ingtudinis qᷣ p
ducit ad illud ad cãʒ aliã ꝛ est alteratio figurᷣ infãtis
ab eo qd ꝯuenit. ¶ Facta ãt cã fetus: aut ẽ pp gen⁹
eius. Femia eiʒ penit⁹ est difficilioris ptus q̃ʒ masculus
aut ẽ pp magnitudinẽ eius: aut magnitudinẽ capitiſ
eius: aut grossitudinẽ corpis eius: aut pp multã eiuſ
puitatẽ: aut leuitatẽ qᷣ nõ submergitᷣ cũ fortitudie aĩa
li: aut pp alteratõʒ creature ab eq̃litate facilis lubri
citatis: sicut si sit sicut ille q hʒ dua capita: aut quẽ ꝯ
ꝓmit nũeratio ẽbryonũ. fortasse ei in ṽtre vno st. v.
imo qñʒ ẽ nũeratio maior illa q pui st ꝛ diuersi. Et
qñʒ ẽ nũeratio plima valde in cisti vna. ꝛ qñʒ ẽ diffi
cultas ppea ꝙ ẽ mortu⁹: qꝛ nõ fit ei adiutoriũ pp mo
tũ ei⁹: aut est debilis ꝛ fit puũʒ adiutoriũ ꝓpter mo
tũ ei⁹. ꝛ qñʒ fit difficultas ppea ꝙ figura eius exitus
est nõ naturalis: sicut si egreditᷣ sup pedes suos: aut
sup latus suuʒ: ꝛ manus eius sᷣ plicate super coxas
ꝛ genua eius. ꝛ istd fit pp corruptõeʒ mot⁹ ẽbryonis
aut pp multitudinẽ igetudinis parietis. Et ex eis q̃
securitatẽ faciũt eius ẽ vt sint igetudo ptus ꝛ dolor
decliuis ad iferiora ꝛ sit anhelitus bonus. ¶ Facta
ṽo cã mr̃icis est vt sit matrix pua i q̃ coangustatᷣ icesſ
sus: aut sit sicca valde i q̃ nõ sit lubricitas: aut sit i ea
ꝯstricta valde creatõe: aut pp ꝯsideratiõeʒ ab vlce
ribus ꝛ reliqs spẽbus ꝯstrictiõis: aut sit i ea aliqua
egritudinũ malaꝝ sicut phlegmon aut vlcera: aut raga
die: aut hemoroides in matrice: aut fuit iã clausa qᷣ
scissuʒ fuit siphac ab ore matricis scissiõe nõ ꝯpleta:
qᷣ ẽ ei⁹ dispõ sic dispõ ꝯstrictiõis matricis i creatiõe
¶ Facta ãt pp secũdinã est vt secũdina nõ disrũpatᷣ ꝓ
pter grossitudinẽ suã: quarᷣ nõ repiat fetus euasionẽ
aut rũpatᷣ ab eo velociter ꝛ egrediantᷣ hũitates plu
rime añ ꝯplemẽtũ fetus qᷣ nõ iueniat euasiõʒ. Facta
ṽo cã vicinãtiũ est vt sit in vesica apa: aut nocumẽtũ
aliud ex fixiõe vrine ꝛ aliis: aut sit in itestio fex sicca
plima: aut apa: aut colica alteri⁹ generis: aut hemor
roides: aut ragadie ani: ꝛ sicut si sint ilia mulieris sb
tilia. ¶ Facta ãt cã hõe ptus ẽ vt sit fetus velox i ad
ministratõe ptus ꝛ ordinatõe in eo ꝛ nõ depastus ẽ a
q̃libet grauedie rei sup se sicut sepe ꝯtingit illud sʒ p
seuerauit: qᷣ accit ꝙ difficilis factus est ptus eo ñ ex
istẽte forti. ꝛ si fuerit fortis sʒ ꝙ oʒ erit debilis fm ꝙ
oʒ. ¶ Facta ãt ꝓpᷣ cãs ꝓmitias est sicut si forte fiat
frig⁹: qᷣ fortis fiat ꝯstrictio mẽbroꝝ ptus: ꝛ pp illud
multiplicatᷣ in regiõib⁹ septẽtrionalib⁹ ꝛ in ṽtis sep
trionalib⁹. Et fit in regionib⁹ ꝛ tẽpib⁹ fr̃is difficilior.
et qm̃ pducit h⁹modi difficultas ad magnificationẽ
ṽtris ꝛ iflatõʒ mirac: aut fortis fiat calor qᷣ fortis
fiat mollificatio ṽtutis: aut adueniat ei tristitia. ꝛ sic
si mulier sit plm ṽtẽs aromaticis ꝛ odoramẽto aroma
tuʒ: ꝛ fiat matrix eius assidue attractõis ad supiora:
q̃pp nõ oʒ ap difficultatẽ ptus ꝛ casũ ṽtutis vt olfa
ciat oromatica sup retẽtionẽ necẽitatis i reductõe vir
tutis: ꝛ si cadat. Et multotiẽs pducit difficultas pt⁹
ex cãis pdictis ꝛ ex medicamie ꝯstrictiuo ꝛ inspissa
tiuo ad hoc vt incidantᷣ vene i pectore ꝛ pulmõe: qꝛ
pducᷣ ad sputũ sã. ꝛ tussiʒ ꝛ ptisiʒ. ꝛ qñʒ pducᷣ ad icis
sionẽ neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ ꝓpᷣ vehemẽtiã ei⁹ qd accit
de tẽsione cũ paucitate ꝯplemẽti ꝓpᷣ defectũ lenitatiſ
ꝛ lubricitatis: qᷣ pducit ad spasmũ. Et qñʒ peruenit
res in q̃busdã eaꝝ ad hoc vt findatᷣ mirac ṽtris ꝛ
illud est qñ supfluit ĩspissatio. ¶ C.xxii. de signis.

Sunt vt sentiat dolorẽ añ ptũ ꝛ p⁹ ipm in añ
riorib⁹: nã si declinat ad pectinẽ facilis fit p
tus: ꝛ si declinat ad posteriora difficilis.

¶ Ca.xxiii. de regie eius quã ledũt ptus accĩtia.

Quãʒ pgnãs appropinq̃t ptui neccẽiuʒ ẽ tũc vt
assiduet balneatõʒ ꝛ tinã. ꝛ melius ẽ vt fiat
extra balneũ vt nõ debilitetᷣ qᷣ mollificetur
aut admĩstretᷣ iunctio pectinis ꝛ dorsi ꝛ coxaꝝ cum
eis que sunt sicut oleũ anetinũ ꝛ camemellinũ ꝛ de
keiri ꝛ alia ab illis: Et assiduet supposionẽ aromati
coruʒ: Et effundat in materia sua cerataria subtilia
ꝛ olea mollificantia ꝛ mucilagines mollificãtes sic
adeps galline ꝛ anseris impiguate tepida nõ fr̃a: sʒ
sit ad caliditatẽ ꝓpingor: ꝛ ꝓpᷣe qũ est siccitas vulue
ꝛ coporis totius cũ vulua. Et oʒ vt in potu dentᷣ pp
difficultatẽ ptus mense vno oĩ die in ieiunio mucila
gines sicut mucilago cydonioꝝ cũ mucilagie feis
lini. Et silr detᷣ ei in potu in dieb⁹ doloris ptus aq̃ fe
nugreci. Et sit cibus eius ex olerib⁹ lenificatiuis ꝛ a
lessidabegi ꝛ caro pinguis ꝛ gallina pinguis: Et intᷣ
dicantᷣ ei stiptica. Et oʒ vt suffumiget vuluã suã cuʒ
muscho ꝛ aromaticis. Nũqʒ pñs est partus ꝛ icipi
unt accĩtia ei⁹ comedat rẽ pauce quãtitatis ꝛ multi
nutrimẽti ꝛ bibat desᷣ viuũ odoriferꝝ. deiñ oʒ vt se
deat mlr hõa vna ꝛ tẽdat pedes suos: deiñ resupine
tur sup dorsũ suũ hora vna: ꝛ postea surgat subito ꝛ
ascẽdat gradus ꝛ descẽdat ꝛ clamet. Nũ g⁹ apitᷣ os

matricis paꝝ ⁊ incipit augmētari ⁊ apiri: tūc oꝫ vt
suffumiget̄ q̄ztū poſſe eſt ⁊ ꝓpē qū ſcindit̄ ſiphac ⁊
laboret ſiti ⁊ apiat os ſuū q̄ztū pōt ⁊ intromittat ae
reꝫ plim attrahendo ipm naribus q̄zto plus poteſt.
Hoc ei attrahit fetū ⁊ ſecūdinā: ⁊ meli⁹ ſup qd̓ ſedet̄
ap̄ ptū ē ſcānū poſito puluinari p⁹ ipam: ⁊ iſtud fiat
p⁹ aptioneꝫ oris matricis. Qd̓ ſi mlr fuerit pinguis
iaceat ſup ventrē ſuū ⁊ ponat cap̄ ſuū ſup terrā ⁊ in
tromittat genua ſua ſub vētre ſuo vt ꝯp̄mat̄ os ma
tricis cū vulua eius: deinde inungat vuluā ſuā cū le
nificātibus p̄dictis. ⁊ oꝫ vt dilatet̄ ⁊ apiat̄ cū digitis
Qū g⁹ facit illud ⁊ coartat̄ vēter eius parit velociter
ptu q̄drupedū. Qūq̄z appet ſecūdina ſcit̄ ꝙ fet⁹ ap
propinq̄t. Et ſi nō ſcindit̄ ꝓpt̄ groſſitudinē ſuā: oꝫ tē
vt ſcindat̄ vnguib⁹ aut inſtr̄o noīato lingua aſſūpto
īnt̄ duos digitos cū facilitate ne iueniat fetū ⁊ ledat
eū donec ſcindat̄ ⁊ curret hūitas ⁊ lubricet fet⁹. Qd̓
ſi tu admiſtras ſciſſionē ſecūdine ⁊ fetus nō eſt ꝯple
tus incuruat̄ ſꝫ accn̄a ptus euadēdi ⁊ ꝓlōgat̄ ſpatiū
⁊ exiccat̄ vulua ſeq̄re illud effundendo lubricātia ⁊
ceratarīa ſubtilia ⁊ mucilagines in vulua ⁊ adipes
liq̄ſcoſ ⁊ albumī oui ⁊ vitellū ei⁹: ē ei regim̄ mirabile

Cap. xxiiii. de regimine eius in qua fit difficilis ptus abſq̄z ſemita medicinaꝝ.

Quādo difficilis fit ptus: tūc fac eā odorare
odores delectabiles cū q̄ztitate pua. Et ſi v̓
tus fuerit debilis da ei i potu aq̄z carnis: ⁊ ciba eā ci
biſ bōis pauce q̄ztitatis ſic̄ ſt̄ ſorbilia oua ⁊ ſilia. Et
da ei in potu cados vini odoriferi arōatici: deiī fac
eā ſedē: ⁊ tēpa ſeſſiōꝫ ei⁹: ⁊ ſi ē hyēs accēde ignē plꝫ:
⁊ ſi ē eſtas euēta eā: ⁊ fac eā ſedē vſꝫ ad hypocōdria
i aq̄ tepida ⁊ ad calitatē aliquātulā ꝺcliui ⁊ ꝓpē cū
ea i q̄ ꝺcocti ſt̄. M. x. calam̄ti: ⁊ ſuppōe ei collyriūꝫ
ex eiſ q̄ ſt̄ ſic̄ mirrha: ⁊ inūge pectieꝫ ei⁹ ⁊ m̄bra pt⁹ ei⁹
⁊ dorſuꝫ ipi⁹ cū cerato ⁊ adipe tepidis ⁊ ꝓpē ſi fuerit
cā frig⁹: ⁊ ſilr̄ mucilaginib⁹ ⁊ lubrificātib⁹. Et qn̄ꝫ ē
tibi neciū vt clisterizes cū eis vuluā ei⁹ ita vt p̄cipias
vt pōat̄ ſub ācbis ei⁹ ⁊ ſit ipa reſupia ſr̄ pluinar ⁊ ele
uet̄ pedes ⁊ apiant̄ coxe ei⁹ q̄ztū poſſe ē ⁊ iſūde i eaꝫ
lubrificātia ⁊ alia ſilia cū iiectōe vltīa i cāna cui⁹ lōgi
tudo ſit lōgitudo m̄ricis ⁊ pl⁹. Et ditte eā. i. hōa vſꝫ
q⁹ teſtēt̄ mlr̄es ꝙ os m̄ricis ei⁹ iā apit̄: ⁊ ꝙ hūitates
iā icipiūt currē. tūc g⁹ fac eā ſternutar̄ ⁊ fac eā ſedē ſr̄
ſcānū ⁊ p̄cipe ei vt exp̄mat iferiōa vētris ſui ⁊ p̄cipe
ei vt expriat ſe ⁊ ꝯp̄me ilia ei⁹: ipa ei piet. Et fortaſſe
qn̄ꝫ idigebis vt apias vuluā ei⁹ cū inſtr̄o q⁹ naues ex
trahūt̄ vt apias os m̄ricis ei⁹ ⁊ apiat̄. Et oꝫ vt expiā
tur ſr̄ eā figur̄ iacēdi ſr̄ vētrē ⁊ ſr̄ faciē extēſ māib⁹ ⁊
reſupie ⁊ alie: ⁊ ꝯſidera q̄ illaꝝ fac appropiq̄re cap̄ i
ſatis vulue ⁊ alleuiat ptū. ⁊ caue ne dittas obſtetricē
laborar̄ i receptōe ⁊ i dimiſſiōe vulue ei⁹ cū lubrica
tiuis. Qd̓ ſi h⁹ regim̄ ñ excuſat adiuuēis cū medicis
⁊ ſuffūigatōib⁹. Qūꝫ das i potu ex medicis alleuiā
tib⁹ ptū ex pillis ⁊ aliis: ⁊ ñ pit: oꝫ vt ſorbeat i hora
meridiei ꝺ iure faſeoloꝝ ⁊ ciceris cū oleo ſiſamio: ꝺ
inde qū ſecur⁹ fuēis p̄cipe ei vt ſuppōat aliqd̓ de ſup
poſitoriis q̄ dicem⁹ ⁊ dormiat ſr̄ ipꝫ: p⁹ ea qū m̄āe fu
erit fcm̄ ſuffūiga eā cū aliq̄ ſuffūigationū q̄s dicem⁹:
deiī itera dar̄ i potu medicinā. Si āt ñ ꝯfert admi
ſtra epithimata dorſo ⁊ vmblico cū aq̄ rute ꝯfecta
cū faria alſceilē. Et qū fōtior fit dolor ⁊ ꝓpē pp frig⁹
pōat̄ i vulua oleū caleſcm̄ qd̓ dicet̄ i ātidotario. Et
ātiq qd̓ p̄mi dixerīt i extrahēdo fetū igeniū i ca. mo
tuū cui⁹ nos relatōꝫ dimiſim⁹ pp puitatē fiducie i ipo

C. xxv. de regie ei⁹ c⁹ gemini pedes egrediūt̄ añ cap̄.

Oportet vt ſbtiliatio ſit q reducāt̄ pedes ⁊ ꝯ
ūtat̄ cū ſbtiliatōe: ita vt eq̄t̄ ſedēs ⁊ eleuent̄
crura ei⁹ dōec ꝺſcēdat cap̄ ei⁹. Qd̓ ſi nil ꝺ h⁹
ē poſſe liget̄ genit⁹ cū vitta linea ⁊ extrahat̄. Et ſi ñ eſt
poſſe vt fiat ſiñ iciſiōe fiat illd̓ ſꝫ mōꝫ q dcs ē i genito
mōtuo. C. xxvi. ꝺ regie ei⁹ c⁹ fet⁹ egredr̄ ſr̄ lat⁹ ſuū.

Et ꝓximū illi ⁊ eq̄t̄ cū eleuatōe ad ſriora: ꝺ
inde cū ceſſiōe ⁊ lenificatōe cū facilitate.

C. xxvii. ꝺ r̄gie e⁹ q̄ pit āpate i m̄rice e⁹ exn̄te

Admiſtrēt̄ ſr̄ eā ceratarīa ⁊ olea: deiī admi
ſtra ei illa q̄ ſcripſi tibi debē fiēi i pigui ꝺ for
ma pt⁹ ⁊ aliis. Ca. xxviii. de regimie
eius cuius ptus ſit difficilis cā magnitudis

Oportet vt iueniat obſtetrix poſitatē h⁹mōi
fet⁹: qr̄ ſbtiliet̄ in extractōe ei⁹ paulatī: tūc ſi
valet illud i eo bñ ē: ⁊ ſi ñ liget eū cū margie
pāni ⁊ trahat eū ſbtilr̄ valde cū qbuſdā attractiōib⁹.
Qd̓ ſi illud nō ꝯfert admiſtrent̄ forcipes ⁊ extrahat̄
cū eis. Si v̓o ñ ꝯfert illd̓ extrahat̄ cū iciſſiōe ſꝫ ꝙ fa
cile ſit ⁊ regat̄ regi̇e fet⁹ mortui.

C. xxix. ꝺ regie ei⁹ cui⁹ pt⁹ ſit difficil̄ cā mōtis fetus
aut malitia figure partus cū q̄ nō ſpat̄ vita.

Admiſtrēt̄ medicie extrahētes fetū mortuū
ꝺ bis q̄ dcā ſt̄ ⁊ dicēt̄. Qd̓ ſi illud nō ꝯfert
ſuſpēdat̄ cū vncinis ⁊ incidat̄ fruſtati ⁊ extrahat̄ ⁊
feſtia ad h⁹ añq̄z inflet̄. Si g⁹ fūit cap̄ magnū ⁊ poſſis
fūit ei⁹ ꝯq̄ſſatio aut iciſſio vt currat qd̓ eſt in ipo fiat.

Cap. xxx. de regimine nauſee eius.

Aſpgat̄ aq̄ ſr̄ faciē eius ſi nō timet̄ reuſio pt⁹
⁊ viuificet̄ v̓tus eius cū arōaticis. Et fac eā
ſumē aq̄z carnis cū vino ⁊ ſpēbus ꝯdietib⁹

C. xxxi. de medicinis facilē efficientibus partuꝫ.

Omnes medicie q̄ educūt v̓mes ⁊ aſcariꝺs
extrahūt fetū. Et qū in potu ſumit mlr̄ ꝺ cō
ticib⁹ caſſieſiſtule. iiii. aur. parit ſtatī. Et ſūer̄
ī potu aſſaꝫ ⁊ caſtoreū ē bonū ⁊ vltimū. Et ſumē i
potu cinamomū ē bonū valde. ipꝫ ei accn̄tia part⁹
alleuiat ⁊ ptū. Et iteꝝ ꝺcoctio folioꝝ altee romane
cū aq̄ ⁊ melle ē ex eis q̄ alleuiāt ptū valde qm̄ alleui
at accn̄tia ptus ⁊ ptū. Et iteꝝ aq̄ fenugreci alleuiat
ptū valde. Et iteꝝ medicam̄ bonū ⁊ vltimū ē vt ſūa
tur capil. ve. ⁊ diſſoluat̄ ꝯtrit⁹ cū ſir⁹ ro. ⁊ aliq̄ztulo o
lei ⁊ ſūat̄ i potu: ⁊ ſilr̄ pulegiū. Pille bōe q̄ ſt̄ quo
rūdā medicoꝝ me nup p̄cedētiū ⁊ q̄ſ mihi attribue
rūt qdā poſtremi: ℞. cinamōi ⁊ ſauine āboꝝ añ. ʒ. x.
caſſie bōe. ʒ. vii. cinami ⁊ myrrhe ⁊ ariſt. ro. ⁊ coſti a
māi oīm añ. ʒ. v. ſtōacis ⁊ opii āboꝝ añ. ʒ. ii. muſchi
ꝺ fallo. ʒ. i. q̄rtā: fiāt ex eis pille ⁊ dēt̄ i potu aur. iii. in
ii. ℥. vini ātiq: ⁊ qd̓ magis dilgēdū ē: ē vt miorēt̄ opi
uꝫ ⁊ ſufficiat de eis. ʒ. i. Pille alie bōe: ℞. ſauine. ʒ. x.
⁊ rute. ʒ. v. ⁊ granoꝝ harmel. ʒ. iiii. ⁊ aſſe ⁊ āmoniaci
⁊ rubee oīm añ. ʒ. iii. fiāt ex eis pille ⁊ bibāt̄ ex eis. ʒ.
iii. cū decoctōe ꝓuocāte m̄ſtrua: ſic̄ ē decoctio de ſa
uina ⁊ pulegio ⁊ rubea ⁊ cū decoctiōe faſeoloꝝ ru
beoꝝ: ⁊ cū ſucco rute. Pille bōe: ℞. ſauine. ʒ. ii. aſſe
āmoniaci rubee oīm añ. ʒ. ſ. ⁊ ſit doſ. i. Et iteꝝ ariſ.
lon. pipis myrrhe oīm eq̄les ptes: fiāt ex eis pille ⁊
ſit doſ. ʒ. iii. oī die cū. ℥. i. aq̄ lupinoꝝ: ſt̄ ei abortū fa
ciētes ptū alleuiātes mūdificātes m̄ricē cū fortiudie
Et ſile illis in ſuis diſpōnib⁹ ē illud qd̓ ℞. bdellium
ſubalbidū myrrhā ⁊ ſauinā: de quo fiāt pilule auel
lanis ſiles: ⁊ bibāt̄ qm̄ alleuiāt ptū. Confectio bona
valde de q̄ di ꝙ nō eq̄t̄ ei aliqd̓: ℞. myrrhe ⁊ caſtōci

⁊ storacis oīm añ.aur.i.cinamomi sauine āboꝝ a ñ.
aur.s.ↄficiāt cū melle cui⁹ dosꝫ sint duo aur.⁊ meli⁹ ē
vt det in potu cū vino: est eiꝫ vltīa. ¶ De ēplis ⁊ epi
timatib⁹: sumat decoctio pulpe coltoqntide: ⁊ succ⁹
eius q̄ hūida ē: ē melior ⁊ misceat cū ea succ⁹ rute ⁊
ponat in ea aliqd myrrhe ⁊ liniat cū ea pectē vsqꝫ
ad vmblicū. ¶ Suppositoria fortia i faciēdo descē
dere illud qd̄ sepat: sumergat lana i succo pulpe col
loqntide ⁊ succo rute ⁊ suppōat: aut supponat aris.
ēt in lana: aut supponat buchomariē: aut staphisa
gria ⁊ cucumer asinin⁹ ⁊ ↄdisi: aut suppōat collyriū
ex hellchoro ⁊ oppoponaco ⁊ felle taurino: fac eiꝫ
descendē viuū ⁊ mortuū. ¶ Medicine faciētes illd̄
cū ꝓꝓetate: Di oꝫ vt difficultate teneat patiēs i māu
sua sinistra magnetē: aut liniat cū cinē vngule asini:
qm̄ ē vltimū: aut suffūiget cū ea: Et silr vngula eq: ⁊
silr suffūigatio cū oleo piscis saliti. Et dr̄ ꝙ si suspen
dat corallus ēt in coxa dextra ↄfert difficultati ꝑtus
Et dr̄ ꝙ si suspendat sr̄ coxā ei⁹ storax aphricana nō
aduenit ei dolor. Et dr̄ ꝙ si terat croc⁹ ⁊ ↄficiat ⁊ fiat
ex eo nux ⁊ suspēdat sr̄ eā expellit secūdinā. ¶ Suffu
migatiōes: suffumiga eā cū myrrha qm̄ ē bōa vald̄
⁊ iteꝝ cū myrrha ⁊ galbano ⁊ castoreo ↄfectis cuꝫ
felle vaccino. sumat ex eo aur.i.⁊ suffumiget cuꝫ eo:
aut sūant sulfur citrinuꝫ ⁊ myrrha rubea ⁊ fel vacci
nū ⁊ oppoponacū ⁊ galbanū ⁊ suffumiget cū eis. ⁊
suffumigatio cū spolio spētis: aut cū fimo colūbio
est alleuiās. Et fortasse interficit suffūigatio cuꝫ spo
lio spētis fetū. Et suffumigatio cū oppoponaco so
lo alleuiat ⁊ cū stercore accipitris.

¶ Ca.xxxii. de regimine infantis qū nascitur.

Hanc rē ꝓsecuti sum⁹ i libro vliū qr̄ q̄rat illic.

¶ Ca.xxxiii. de suppositoriis enixarum:

Partus nō extendit in masculis vltra.xxx.⁊ i
femis vltra.xl. dies ⁊ plus paꝝ. Et accñt fe
tis egritudines plīme sicut fluxus ⁊ retētio san. qr̄ ꝑ
ducit flux⁹ san. ad casū virtutis. ¶ Et retētio mēstruo
rū ad fe. prauas ⁊ ad apata praua. ⁊ mltotiēs accit
exitura ex ꝑtu difficili. ⁊ qñꝫ accit eis inflatio vētris
⁊ fortasse moriūt. ⁊ san. qd̄ pr⁹ vehemētioris ē nigredi
nis q̄ꝫ san. mēstruoꝝ: qm̄ ē retētōis lōgioris spatii.

¶ Ca.xxxiiii. de regimine multitudinis sanguis ei⁹

Quꝫ mltiplicat flux⁹ san. enixe oꝫ vt cū vitta
ligēt manus ei⁹ ⁊ pōant sr̄ vētrē ei⁹ pāni ifusi
in aceto ⁊ supponāt collyria ex eis q̄ sr̄ sic
balaustie ⁊ karabe ⁊ rose ⁊ tus cū vino pōtico. ⁊ oꝫ
vt deuitet medicias cauterizātes: ipe ei sr̄ male matri
ci ꝑꝑ neruositatē ei⁹. Et de ill' qb⁹ inest ꝓꝓetas i h⁹ sꝫ
ꝙ dr̄ ē supēsio sicoris porci i lana ⁊ suspēdat i coxa
ei⁹.

¶ C.xxxv. de regimie paucitatis san. eius.

Quādoqꝫ ꝑit aut abortit ⁊ timet ꝙ san. eius
miorēt: aut appet illd̄: tūc recti⁹ ē vt sollicitu
do sit i ꝓuocatōe san. ei⁹ ⁊ attenuatōe ei⁹: nā
qū retinet fac accidē apata. ⁊ sternutatio i h⁰ ē iuuatia
Et de medicis qb⁹ fit suffūigatio i h⁰ ē vt suffūiget cū
synapi ⁊ harmel ⁊ bdellio ⁊ myrrha. Et iteꝝ suffūi
get cū oculo piscis saliti: aut cū vngula eq aut asini.
Si āt illud nō excusat aliqd: tūc necīa ē phlōmia sa
phene vt extrahat san. ⁊ ꝓhibeat nocumētū replōnis
⁊ apatōis ei⁹: ⁊ fortasse ꝓuocabit. Et phlōmia vene
curuatur poplicis ē fortior.

¶ Ca.xxxvi. de regimine febriū eius.

Aqua ordei ↄfert ei: ipa ei cū h⁰ ñ retinet mē
strua: ⁊ silr granata dulcia. Et plꝫ qd̄ febriū
eaꝝ est ꝓpt retētōꝫ mēstruoꝝ: ¶ Quꝫ g⁰ curatio fit
cū phlōmia saphene fit iuuamētū cuꝫ ea:

¶ Cap.xxxvii. de regimie inflatiōis ventris eius.

Det i potu diamarte ⁊ det i potu alkekēgi ⁊
detē i potu sapinū ⁊ origanū ⁊ mastix cū eq
litate.

¶ C.xxxviii. d̄ regie dolōis mr̄icis.

Sedeat i aq̄ tepida: ⁊ iungat loca sua cū oleo
viol. dulci tepido.

¶ Ca.xxxix. regimine vlcerum eius.

Curent cū vnguēto albo ⁊ silib⁹ ex vnguen
tis ↄueniētib⁹ vlnerib⁹ supra mēbra neruosa.

¶ Tractat⁹.iii. d̄ reliqs egtudib⁹ mr̄icis exceptis apa
tib⁹ ⁊ q̄ currūt cursu eoꝝ.

¶ C.i. d̄ iudiciis mēstruoꝝ.

Menstrua ꝑpata i q̄ntitate ⁊ q̄litate
sua ⁊ i tpe suo currente
sm̄ ↄsuetudinē suā nālē i oī spatio sunt
cā sanitatis mlīeris ⁊ mūdificatōis cor
poris eius ab oī nocumēto i q̄ntitate ⁊ q̄litate ⁊ faciūt
ipam acqrē castitatē ⁊ paucitateꝫ desiderii. Et mēsu
ratio eq̄lis ē vt mēstruet mulier i oī mēse vsqꝫ ad.xxx.
dies ⁊ qd̄ ē supra illud ⁊ qd̄ est ifra illud qd̄ cadit in
xv.⁊.xvii. ē nō natale. ¶ Et qū alterant mēstrua ab
eq̄litate ⁊ dispōne sua nāli sr̄ cā egritudinum plim. ⁊
paꝝ qdem accidit vt alterent in tpe suo. Et ex nocu
mēto alteratōis mēstruoꝝ ꝑuenit ad additōeꝫ debi
litatis mulieris ⁊ alteratōeꝫ forme eius ⁊ paucitatē
ↄceptōis eius: ⁊ ex multitudine abor⁹ ei⁹ ⁊ pr⁹ ipsius
ad debilitatē fet⁹ qū nascit. ¶ Retentio āt menstruo
rū ⁊ paucitas eoꝝ ↄmouēt i ea egritudies replōnis
oēs ⁊ ꝑparant eā ad apata: ⁊ dolores capitis ⁊ reli
quoꝝ mēbroꝝ ⁊ tenebrositatem visus ⁊ ꝑturbatōꝫ
sensus ⁊ se. Et multiplicat cū ea replō vasoꝝ spma
tis ei⁹: qr̄ fit desiderās ñ casta ⁊ nō suscipiēs filiū ex i
pregnatiōe ꝑꝑ corruptioneꝫ mr̄icis eius ⁊ spmatis
ipi⁹. ⁊ ꝑduc cū eo res ad ꝓsocatōeꝫ mr̄icis ⁊ strictu
rā anhelit⁹ ⁊ retentōeꝫ eius ⁊ pulsuꝫ cordis ⁊ synco
piꝫ ⁊ singultū: ⁊ qñꝫ morit. Et accidūt ei difficultas
⁊ distillatio ꝑꝑ oppilatōeꝫ materieꝝ. Et qñqꝫ accit
ei sputuꝫ san. ⁊ vomit⁹ ei⁹ ⁊ ꝓpē i virginib⁹ ⁊ cursus
eius fluxu vētris. ¶ Et diuersificant iste egritudies
ex eis sm̄ diuersitatē ↄplonis ei⁹. Nā si fuit cholica
gnābunt i ea egritudines cholerice. Et si fuit melā
cholica gnābūt i ea egritudies melice. ⁊ si fuit phla
tica gnābūt i ea egritudies sanguinee. Et si fuit san
guiea gnābunt i ea egritudines sanguinee. ¶ Et de
mulierib⁹ qdem ē c⁹ ablatio mēstruoꝝ festinat: qr̄ in
xxxv.⁊ ēt.xl. āno fit finis vite sue. Et de eis ē i q̄ tar
dat illud vsqꝫquo ꝑueniāt.l. anni. Et qñꝫ ꝑuenit re
tentio mēstruoꝝ ad alteratōꝫ dispōnis mulieris ad
purpureitatē, sꝫ ꝙ dr̄ in ca. retētionis mēstruoꝝ. Et
appet in ea cui⁹ mēstrua abscindunt lac ⁊ significat
illud. Et qñꝫ accit retētio mēstruoꝝ ꝑꝑ tortuositateꝫ
matricis.

¶ Cap.ii. de sup̄fluitate menstruoꝝ.

Superfluitas in hoc qñꝫ fit sm̄ semitā q̄ nata
expellit sup̄fluitates: qd̄ qdē ē laudabile qū
ñ ꝑduc ad sr̄fluā turpitudinē ⁊ cursuꝫ q⁰ nō
idiget. ⁊ qñꝫ fit sꝫ semitā egritudis: aut ꝑꝑ dispōneꝫ
in matrice: aut ꝑꝑ debilitatē matricis: ⁊ illa ē derior
q̄ fit ꝑꝑ malitiā ↄplonis alicui⁹: aut ꝑꝑ vlcera ⁊ corro
sionē ⁊ hemorroidas ⁊ fricatiōꝫ ⁊ ragadias: aut ꝑꝑ
aptiōꝫ orificioꝝ venaꝝ ⁊ abscissionē eaꝝ ⁊ scissuraꝫ
ipaꝝ ꝑꝑ cāꝫ corporeā: aut extrinsecā ex corruptōe ⁊
ꝑcussiōe: aut casu: aut silib⁹: aut malitia pr⁹ ⁊ difficul
tate ei⁹: aut ꝑꝑ vehemētiā onēis. ¶ Fca āt cā sā. aut ē

pp multitudinē ⁊ dñiuz eius ⁊ exitū ipsius cū ꝟtute
aut nō cū ꝟtute nature et rectificatōe eius. Et nos q
dē iā dixim⁹ illaz q̄ fit regimie nāli q̄ ambe sūt diuer
se. lz sint ambe ꝯpes i hoc ꝙ vtreqꝫ nō retinent̄ nisi
qū adest debilitas: aut pp grauitatē sā. sr̄ cor⁹ aut pp
debilitatē i corpore: lz nō sit sā. trāsiēs eq̄litatē i q̄ti
tate ⁊ q̄litate sua: aut pp acuitatē sā. aut tenuitatez ⁊
subtilitatē e⁹: aut pp caliditatē ei⁹: aut pp multitudi
nē aquositatis ei⁹ ⁊ hūiditatis: lz oīs flux⁹ san. icipiat
paulati subtil: deiñ icipit ꝓculdubio pueīre ad gros
situdinē: diñ dīscēdit ⁊ pueīt ad subtilitatē ⁊ paucita
tē ⁊ aquositatē. ⁊ hec ē dispō i oi fluxu sā. ob quācū
qꝫ cāꝝ fit. ⁊ cā in hoc ē ꝙ orificia venaꝝ ⁊ incessus
vētositatis sūt i p̄mis stricta ⁊ i fine ei⁹ ꝯstringunt̄ ite
rū: ⁊ adunāt̄ pp siccitatē. ❡ Et qū superfluit fluxus
sā. sequit̄ eū debilitas appetit⁹ ⁊ debilitas digōnis:
aut iflatio extremitatū ⁊ corpis ⁊ malitia coloris. et
qñz perducit ad hydropisiz. Et qñz ꝑducit multitu
do exitus sā. ad dñiū cholere: q̄ accidūt se. choleri
ce mordicatiue pp iflāmationē caliditatis mordica
tiue que equat̄ p sā. Et accidūt iterū horripilatiōes.
Et qñz accit h̄ caliditas i casu apetit⁹ cibi quem fecit
forte necessariū debilitas calitatis ⁊ addit i casu ap
petitus stōi pp defectū sā. ⁊ accit dolor in dorso pp
tēsionē neruoꝝ positoꝝ i illo loco. Et qñz multipli
cat̄ fluxus sā. ex matricibus cū multitudine humo
rum. ❡ Capitulum. iii. de signis.

Eius quidē q̄ ē ꝫm semitā expulsionis nālis
signū ē ꝙ nō sequit̄ eā nocumētū: imo ꝑdu
cit ad iuuamētū e⁹ ⁊ nō aduenit ei lesio nꝫ alteratio
ꝟtutis. ⁊ plin quidē accidit i pinguib⁹. Facte ꝟo cā
repletiōis cōis quā expellit nā a dñio ei⁹ q̄ expellit̄
signū ē repletio faciei ⁊ corpis ⁊ exuberatio venaꝝ
⁊ alia ex signis repletōis. ⁊ qñz ē cū ea dolor ⁊ qñz
nō fit. ⁊ dū nō debilitat nō retinet̄. Et cognoscit̄ do
minās cū sā. vt exiccet̄ sā. ⁊ cōsideret̄ an color ei⁹ de
clinet ad albedinē: aut citritatē: aut nigredinē ⁊ pur
pureitatē: q̄ eñat̄ hūor q dñat̄ cū eo iteꝝ. ❡ Fcā ꝟo
cā debilitatis mr̄icis ⁊ aptōis venaꝝ e⁹ significat exi
t⁹ sā. puri nō dolorē faciēs. Si ꝟo cā ē acuitas sā. co
gnoscit̄ p colorē suū ⁊ acuitatē ipsi⁹ ⁊ ꝟelocitatez sui
exit⁹ ⁊ paucitatē abscissionis egressionis. ❡ In fcā
ꝟo pp subtilitatē sā. cū mā aquosa ⁊ hūiditate ē san.
aquosus nō calidus ⁊ ledit̄ cū stipticis. ⁊ qñz appa
ret i ea quasi p̄gnatio ⁊ qñz apparēt i ipsa sic accidē
tia pt⁹ q̄ ꝑit hūiditatē ⁊ sūt lacerti corpis e⁹ vehemē
tis mollitiei: q̄ sunt lenes postq̄ꝫ voluerīt coagulari.
⁊ qñz nocent ei curationes diuretice pp caliditatez
suā: q̄ addūt in aquositate san. ❡ Facta ꝟero ab vl
cerib⁹ cū materia ⁊ dolore ē cū vehemētia doloris.
❡ In facta ꝟo a corrosione egredit̄ paulati. q. fex et
ꝓp̄e qñ ē a venis absꝫ arteriis. Et si fuerit corrosio
i ꝓfūdo matricis erit color minus niger. Et qñ ē il
lic ⁊ apud os mr̄icis posse ē vt tāgat̄. ❡ Fcā ꝟo ab
hemorroidib⁹ hꝫ periodos mēstrue. Et qñz nō sūt
ei ꝑiodi: imo ē seqūēs repletionē. ⁊ sūt sig̃ hemorroi
daꝝ matricis manifesta. Et ē sā. ꝫm plꝫ niger nisi sit
ab arteriis: ⁊ qñz ē hemorrosaic⁹ frustati frustati. Et
multotiēs qdē associat̄ hemorroidib⁹ i matrice do
lor capitis ⁊ grauitas capitis ⁊ dolor in viscerib⁹ et
epate ⁊ qñ currit sāguis ex illis hemorroidib⁹ remo
uetur illud accidens. ❡ Capi. iiii. de cura flux⁹ sā. ⁊
i fine e⁹ cura patiētis fluxū menstruoruz.

Facta qd̄ ꝫm semitā expulsionis nālis: ⁊ fa
cta a repletione ⁊ grauedine sā. super corp⁹ oꝫ ne re
tieat̄ doec timeat̄ dbilitas. Et qñz excusat phlōmia
ab expectatione illi⁹ ꝓpea q̄ expellit replōnez ⁊ tra
hit māz ad ꝯriū. ⁊ qñ cā ē cholera cūet̄ ⁊ ꝓp̄e cū eis
q̄ sūt sic fum⁹ terre ⁊ myrobalāi pp illō qd̄ i vtrisqꝫ ē
de ꝟtute stiptica. ⁊ si cā fūit aquositas ⁊ ꝓuocatio e⁹
⁊ attractio e⁹ ad cutē dent̄ i potu de gūmi arabico ⁊
dragagāto. ⁊ si cā fuerit debilitas matricis aggrega
ad medicinas stipticas medicinas ꝯfortatiuas cuꝫ
sua aromaticitate ⁊ ꝓp̄etate sua. Et si cā fūit vlc⁹ cu
ret̄ cū medicis cōpositis ex cōfortatiuis ⁊ stipticis ⁊
diureticis. Et illa q̄ ē ex hemorroidib⁹ curet̄ curatō
ne hemorroidaꝝ ⁊ cū se. lini cū aqua calida. ⁊ oꝫ vt
obseruēt̄ hore qetis. ⁊ si fuerint illic ꝑiodi curet̄ tunc
in horis periodoꝝ ⁊ studeat̄ ad sedādū. Quz ergo
supfluit flu. sā. oꝫ vt ligent̄ āhe man⁹ a radice adiuto
rioꝝ ⁊ vtriqꝫ pedes a radice coxaꝝ apud duo igui
na. deinde ponāt̄ vētose i iferiori pte mām̄ille ⁊ vbi
icedūt vene ascēdētes ex mr̄ice ad mām̄illas ⁊ sugā
tur ⁊ eligat̄ vētosa magna. Ipsa. n. retinet sāguis in
hora vna: diñ oꝫ vt ꝯñr adhibeat̄ reliq̄ cura. Et qñz
retinet fluxū sā. positio vētosaꝝ sr̄ locū q̄ ē iter vtras
qꝫ anchas. Et oꝫ vt patiēs fluxū sā. cibet̄ cū eis que
sūt sicut vitelli ouoꝝ sorbiliū ⁊ cū oi qd̄ ē velocis di
gōnis cōfortatiuo. Et qñz oꝫ vt cibet̄ aq̄ carnis for
ti q̄ acetosa facta sit cū aq̄ sumach ⁊ aq̄ acetose ⁊ po
tib⁹ boni odoris ex carne bona: qm̄ necessarii sūt: et
similiter sorbitōib⁹ humidis ex sauic ⁊ amilo ⁊ vino
nouo grosso dulci: ⁊ deuitet ātiquū subtile. Et qñz
cōueniēs ē eis vinū mellis recēs. ❡ De medicis āt
cōib⁹ ⁊ proprie fluxui sā. acuto calido arnoglossa ē
melior: imo nō ē ei par. Et qñz abscindit fluxuz sā.
oio bibita ⁊ iniecta ⁊ cōfert chronice ⁊ nō chronice
⁊ pot⁹ alhasce iteꝝ. Et administratio canfore bibēdo
⁊ supponēdo de illis q̄ ꝯferūt ad istud ē sumē in po
tu lac bene decoctū cū ferro ignito ⁊ i quo ē scoria
ferri de quo cū qbu⁹dā stipticis i potu tribuāt̄ oi die
ʒ. iii. ⁊ acetositas citri bona ē valde. Et sir̄ det̄ i potu
gūmi arabicū cū dragagāto ⁊ semē lini cū aq̄ cala.
Et troc. cū cāfora cōferunt ei valde. Et sir̄ det̄ i po
tu gummi arabicuz cū dragagāto ⁊ se. lini cū aqua
calida ⁊ troc. de balaustiis. Confectio medicine vlti
mi iuuamēti: ℞. terre sigillate ⁊ boli armeni ⁊ alumi
nis gallarū ⁊ sā. dra. ptes equales de quoꝝ sūma ac
cipiatur. ʒ. i. ⁊ cāfor̄ pōdus. ii. granoꝝ: ⁊ galie. vi. ʒ. i.
qd̄ totū dissoluat̄ in. ℥ i. sirupi myrtini. Et iteruz aca
cia balaustie galle heufistides sumach myrrha tus
⁊ opiuz: ꝯficiatur cū aceto acuto forti ⁊ sit dos. ʒ. s.
Et iterū dragagātū magisterii cuppule glādiū myr
rha tus opiuz: conficiant̄ ⁊ fiant pilule ⁊ sumant̄ de
eis. ʒ. ii. sunt. n. bone valde. Et iterū bibat̄ conculaꝝ
marinarū que asportantur a sancto Jacobo adusta
ruz pondus. ʒ. ii. cū aqua sumach ⁊ cydoniorum ⁊
dactilorum. ⁊ istarū cibi anteq̄ꝫ indigeāt viuificatio
ne ꝟtutis forti sunt albulē ⁊ karos ⁊ almosos ⁊ ex
carnibus hedi ⁊ auiū montanaruz: et preparata in
patellis cibaria ex lentibus aceto conditis que oia
sūt fra: ⁊ deuitēt oēꝫ cibū calidū actu aut potentia.
Et de suppositoriis cōibus sūt suppositoria facta ex
litbargirio ⁊ draganto ⁊ balaustiis ⁊ terra sigillata
⁊ bolo arme. ⁊ antimōio ⁊ aliis. Descriptio medi
caminis ad illud: ℞. colcotar ⁊ dragantum ⁊ acatiā
⁊ cortices turis ⁊ antimoniū: ⁊ fiant ex eis troc. De
iis sumāt̄ ex eis aur. i. boli armeni ⁊ gūmi arabici et

karabe oīum an̄.aur̄.i.⁊ ponāt in duab⁹.ʒ.succi stip
tici:aut aq̄ ⁊ clisterizet cū eo mastix s̄m ꝙ sciuisti.
¶ Confectio clisteris ad matricē: ℞.aluminis .ʒ.s.
⁊ semen hyusquiami albi ⁊ opii amboꝝ ana.ʒ.i.sex
tam ⁊ supponatur. ¶ Pessarium bonuz ⁊ proprie
ad corrosionez ⁊ vlcera:℞.testas furni ⁊ succuz bar
be hircine ⁊ acatiam aggregentur ⁊ fiat pessarium
cum aqua gallaruz immaturaruz. ⁊ iterū galle ima
ture ⁊ balaustie ⁊ amiluz ⁊ opiuz ⁊ alumē ⁊ reubar
baruz ⁊ grana myrti viridia sumach succus barbe
hircine grana agreste charte combuste sandalum
albū cortices turis terra sigillata capita ḡnatoꝝ foli
uz scoria ferri coriādrū siccū supponāt d̄ eo.ʒ.iiii.in
lana viridi ībibita ī aq̄ myrti ⁊ teneat eā tota nocte.
Et iteruz balaustie ⁊ sordes veru ⁊ charte ꝯbuste et
alumē ⁊ dragātū ⁊ cyminuz infusuz ī aceto ⁊ boluz
armenuz ⁊ rob alcath ꝯficiātur cuz aq̄ salicis ⁊ co
riādri viridis ⁊ supponat nocte tota. Et d̄ tinis ꝯfe
rētib⁹ eis ē ēcatisma ī decoctōe calamēti ⁊ folioꝝ e⁹
⁊ fruct⁹ ipsi⁹ ⁊ radicis e⁹ decocti cū myrto ⁊ ros̄ sine
capitib⁹ ⁊ corticib⁹ ḡnatoꝝ ⁊ xilocaractis nabathi ⁊
balaustiis ⁊ barba hircia ⁊ gallis viridib⁹. Et d̄ epi
thimatib⁹ ⁊ vnctōnib⁹ ꝯferētib⁹ eis est epithia de al
cāna sup sumē ⁊ vngere ptes matricis cū oleis stip
ticis stipticitatis fortis ⁊ reiterem⁹ distinctōez cur̄ flu
x⁹ sā.facti pp tenuitatē ⁊ aquositatē ei⁹. Dico g° ꝙ ne
cessariū ī hoc ē vt fiat ꝙ currat aquositas ei⁹ ⁊ opet̄
sr̄ ipz cū sudatōe ⁊ ꝓuocatōe cū eis q̄ sūt sicut deco
ctio assari ⁊ apii ⁊ rubee ⁊ q̄ sūt silia illis currat vna
vice ⁊ ꝓuocet̄ alia cū facilitate ⁊ ꝓuocatōne ⁊ suda
tōe. Et fricet̄ corp⁹ e⁹ cū pāno aspo. ⁊ liniat̄ corp⁹ ei⁹
cū aq̄ mell' ⁊ cū ēplis hydropicoꝝ. Et qn̄z ꝯfert ei
vomit⁹ fortis. ⁊ oz penit⁹ vt decline̅t cū medicis eaꝝ
⁊ cib⁹ istaꝝ ad illd̄ qd̄ exiccat ⁊ igrossat sā. ¶ Si vo ē
cā vlceratio tc̄ ꝯfert h° vnguētū: ℞.balaustias ⁊ plū
bū vstū ⁊ fiat ex āobo⁹ ⁊ ex cera ceratū cū oleo ro.⁊
supponat̄. qdā āt faciūt necc̄riū ī curōn epatiētis flu
xū sā.mēstrui ca.vnū ⁊ ē curatio ꝯposita ex mundifi
catōe ⁊ stipticitate ⁊ ꝯfortatōe ⁊ ē vt ꝓuocēt mīstrua
e⁹ ī hora vt ñ tardēt:deiñ agitēt mot⁹ ei⁹ ⁊ mundificet̄
matrix e⁹ ⁊ ꝯfortet̄ vt ñ suscipiat sr̄fluitatē egrediētez
a necītate. Dicūt g° oz vt dēt ī potu sauine.ʒ.x. ⁊ se.
mēte.ʒ.i.se.fenicu.ʒ.ii.ponāt in vase ⁊ fūdāt d̄sup vi
ni puri.lb.ii.⁊ decoquāt donec mediēt ⁊ ꝓiciat de
sr̄ sarcocolle ⁊ licii āboꝝ an̄.pōd⁹.ʒ.ii.butyri vacci.
⁊ mell' an̄.cochliāiū.i.⁊ sūāt d̄ eo ī potu ī ieiunio q̄z
titas .i.cochliarii ⁊ tardet cibū vs̄z ad vesp̄ā ⁊ faciat
illud trib⁹ dieb⁹. Et ego dico ꝙ q̄zuis hoc iuuamen
tū sit ī plurib⁹ horis qn̄z tñ ē flux⁹ sā.mēstrui ex cāis
aliis faciētib⁹ necc̄riū eē vti stipticis puris ⁊ tu cogno
scis eas. ¶ C.v.d̄ vlcerib⁹ m̄ricis ⁊ putrefactōe ei⁹.

Iam significauim⁹ ī eis q̄ p̄teriert illd̄ ⁊ tu scis
ꝙ cāe eoꝝ sūt cāe vlceꝝ. Et cāe vlceꝝ sunt
ex causis intrinsecis ⁊ ex cursib⁹ acutis ⁊ pla
gis vlceratis:aut accidētib⁹ d̄foris pp percussionē aut
casū:aut pp ptū aut pp alia:aut pp vuln⁹ ex mordica
mine supposito ⁊ istro icidēte. Et qn̄z sūt cū putrefa
ctōe ⁊ qn̄z sūt oia illa cū sordib⁹ ⁊ sōditie: aut cū mū
dificatōe ⁊ sine sorditie. Et qn̄z fiūt ī profūdo. ⁊ qn̄z
fiūt ī ñ ꝓfūdo. Et qn̄z fiūt cū corrosiōe ⁊ abs̄z corro
siōe:⁊ cū apostemate ⁊ absq̄z apostemate.

¶ Ca.vi.de signis vlcerum matricis.

Significāt illd̄ sā.⁊ ꝓp̄e si signa sūt sr̄ os m̄ri
cis ⁊ in ei⁹ ꝓxio. Et significat illd̄ cursus sa
niei ⁊ hūiditatū diūsi coloris ⁊ odoris: Et nocumē
tū ex medicis q̄ mollificāt ⁊ iuuamētū ex eis q̄ stip
ticitatē faciūt. Et signū mūdificatōis vlceꝝ m̄ricis ē
vt sit illd̄ qd̄ egredit̄ ad grossitudinē ⁊ albedinē d̄cli
ue ⁊ planitiē sine dolore vehemēti ⁊ fetore ⁊ mordi
catōe. Et signū ꝙ ipsa sūt sordida ⁊ tabida ē multi
tudo hūiditatū virulētaꝝ ⁊ ꝙ currit ex ītestino. ꝙ si
fuerit illic putrefactio erit sil'e aq̄ carnis ⁊ ꝙ illud qd̄
residuat ē putridū malū. Et si fiūt cū corrosione erit
illud qd̄ egredit̄ nigrū cū dolore vehemēti ⁊ pulsa
tiōe. Et signū ꝙ ip̄a sī cū apate ē adherētia se.⁊ hor
ripilatio ⁊ qd̄ dicem⁹ de signis apatis ⁊ iuuamto ei⁹
⁊ corrosiōe ei⁹. ¶ C.vii.de putrefactiōe matricis.

Hoc iteꝝ ē ram⁹ capli vlceꝝ m̄ricis. Et ē cā
ī ea difficultas pt⁹:⁊ mors ēbryonis:aut ad
mīstratio medicinaꝝ acutaꝝ:aut cursus ca
lid⁹ ⁊ acut⁹:aut vulnera putrefacta.et fit ī ꝓxio. ⁊ fit
ī profundo. et fit cū sorditie ⁊ cū ꝑuatiōe sorditiei.⁊
facta ī ꝓfūdo ñ euāt ex hūiditatib⁹ diūsis egritudib⁹
⁊ fortasse plz assilat̄ feci. ¶ C.viii.d̄ corrosiōe m̄ricis

Iam diximus corrosiōis signū ī eo qd̄ egredit̄
⁊ dispōnē doloris in.c.flux⁹ sā. Et dīa qdē ī
ter corrosionē matricis ⁊ cācꝝ ē ꝙ cū corro
siōe ñ ē grauitas nz durities ⁊ seqt̄ eā qes ī horis q
busdā ⁊ ꝓp̄e p⁹ exitū e⁹ qd̄ egredit̄ ⁊ nō ē longitudo
plima spatii ī curatōe couēiēte.spatiū vo cācri ē assi
dui dolōis ⁊ ē ibi pulsatio lōgi spatii. ¶ C.ix.d̄ cura.

Oportet vt ꝯsideret̄ an vlc⁹ sit sordidū an nō
sordidū. Si ergo fuerit sordidū mūdificet̄ ī
p̄mis cū aq̄ mellis ⁊ silib⁹ ꝓiectis in eā cū ī
stro iaciēdi:aut cū decoctōe ireos:aut cuz vnguēto
mūdificatio. Et si fuerit corrosio iniice ī ip̄as vnguē
tū rectificās corrosiōz cū mūdificatōe. Et administra
cibos ꝯueniētes. Et ꝯsidera iterū an sit cū apate an
nō cū apate. Si ergo fuerit cū apate curet̄ prius ⁊ se
det̄ cū curatōibus apatis q̄s dicem⁹. Qū ergo mū
dificat̄ matrix tūc curet̄ cū cōsolidatis q̄ sūt vnguē
ta p̄dicta. Vnguētū qd̄ ꝯfert ī pn° rei qū ī vulnē nō
dū nascit̄ caro : ℞.lithargirii ⁊ ceruse ⁊ sarcocolle p
tes equales ⁊ fiat ex eis ceratū cū cera ⁊ oleo ros̄.⁊
si fuerit illic sordities ponat̄ ī eo paꝝ floris eris. Qū
ergo caro incipit nasci ⁊ existimat̄ illud curet̄ cū vn
guēto huiusmōi: ℞.tutie ablute ptes.ii.climie argēti
ceruse ⁊ sarcocolle oīuz an̄.ptez.i.fiat ex eis ceratuz
cuz oleo ros̄.⁊ cera. ¶ Ca.x.de regie deuirginate.

De mulierib⁹ ē cui accidūt qū violant̄ dolo
res magni ⁊ ꝓp̄e qū colluz matricis ei⁹ est
strictū ⁊ pāniculi sūt debiles ⁊ v̄ga deuirgi
nātis est grossa. Qū ergo accidunt ei flux⁹ san.⁊ do
lores necesse ē ei vt sedeat in aquis stipticis ⁊ ī vino
⁊ oleo:deinde admīstrēt sup eā cerataria ī lana īuo
luta sup cānā ꝓhibētē a ꝯsolidatione ⁊ alleuiet̄ sup
eā cōcubit⁹. ¶ Ca.xi.de cura.

Admīstrēt me⁹ mūdificātes:deiñ p⁹ illud vn
guētū p̄dictū ad vlcera. Et qn̄q̄z admiscet̄
cū eo terra sigillata ⁊ que sunt ei similia.

¶ Ca.xii.de ragadiis matricis.

Ragadie accidūt in matrice aut pp siccitatē
ꝑueniētē ei maximā et proprie apud partū
Aut pp apa et sūt ī pricipio qū accidūt leues ocul
ti doloris qui ē sub dolore pt⁹ ⁊ reliquis eius. Dein
d̄ apparet ⁊ proprie qū tangit̄. ⁊ qn̄z igrossantur ra
gadie valde. et qn̄z fiunt sicut verruce ⁊ remanent
⁊ consolidatur loc⁹. ¶ Ca.xiii.de signis earuz.

Possibile ē vt ꝑueniaꝛ ad attestationē ragadiaꝝ ponēdo ſb muliē ſpeculū corā vulua eꝰ: deinde aperiaꝛ vulua eꝰ ⁊ cōſideretur illud qȯ imaginaꝛ in ſpeculo. ⁊ illȯ qȯ ſignificat eas eſt doloꝛ apud coitū ⁊ exitus virge ſanguinolente.

Capi. xiiii. de cura.

Non euantur ragadie quin aut ſint itrinſece aut in collo ſint ⁊ que ſeqūtur ipſū. Intrinſece ergo curanꝛ cū ſuppoſitoriis penetrātibꝰ ⁊ diſtillationibꝰ iniectis ⁊ aquis ſtipticiſ ꝑmixtis cū vnguētis rectificantibꝰ ſicut vnguētū factū ex climia ⁊ plūbo aduſto: et vnguētū ragadiarū ani: ⁊ ſm curationē eaꝝ ſentiet. q. mordicatōē. Qȯ ſi idigēt maturatiōe aliqua miſceaꝛ cuꝫ eis ſicut vnguentū baſilicon cuꝫ adidipibꝰ. Et ſi fūit cū ragadiiſ groſſitudo vehemēs quā ſignificat longitudo ſpatii ⁊ paruitas receptionis curatōis admiſtra vnguētū de chartis cum oleo roſ. Si vͦ nō tolerat illud ponaꝛ cū eo oleuꝫ de lilio ⁊ glutē alibat. Qū ergo quieſcūt curēꝛ cura ragadiaꝝ prauaꝝ: ⁊ ꝓpe qn̄ vlcerātur ⁊ qn̄ idigēt eis q̄ ſūt ſicut cortices eris optime triti: aut dragātū ⁊ galle: aut aggregatio eoꝝ. In extrinſecis vͦ qn̄qꝫ ſufficit laborare cū adminiſtratōe tutie valde trite cuꝫ vitellis ouoꝝ aut aggregatōe illius ⁊ ſine ceſſatiōe fiat adherētia illius ⁊ vnguētū de ceruſa iterum.

Ca. xv. de pruritu matricis ⁊ priapiſmo mulieꝝ.

Quandoqꝫ accidit in matrice pruritꝰ ꝓpter hūores acutos cholericos aut ſalſos bauracbios: aut corroſiuos melacholicos ſm ꝙ apparet de diſpōne coloris mēſtrue aut bothoꝛ generatas ex eis calidas acutas valde. Fortaſſe. n. ſupfluūt adeo donec deiiciāt vͥtutē. Et qn̄ꝫ accidit illi mulieri vt non ſatieꝛ ex coitu: ⁊ aduēit ei ꝑapiſmꝰ mulieꝝ. Et quotiēs cuꝫ ea fit coitꝰ additꝛ malitia eiꝰ.

Ca. xvi. de cura pruritus matricis.

Oportet vt mūdificetur corpꝰ cū phlomia ex nigra. Et ſi idiget fiat ſecūdatō ex cephalica: Et euēꝛ hūoꝛ acutꝰ. ſ. oīs humoꝛ cū eo qȯ euāt ipſū: ſicut cholera cū pilulis ȯ ſcamonea: ⁊ phlā cū pilulis ſtomaticis: ⁊ melia cuꝫ pilulis de epithimo ⁊ decoctiōe eius. Et frāgatur ebullitio ſpermatiſ cū medicis īfrigidātibꝰ vt īfrigidetur: ⁊ cū medicis adſtrētibꝰ ipſuꝫ ſꝫ neceſſitatē ⁊ atteſtationē cōplexioniſ et delibutiōe oris matricis facta cum eis que ſunt ſicut acatia ⁊ hypoquiſtidos ⁊ roſe ⁊ ſādali ⁊ ſieſ memithe et fex et acetuꝫ et oleū roſ. Et iteꝝ que ſunt ſicut ſuccus portulace. Et qn̄ꝫ ꝑmiſcetur cuꝫ mediciſ ſemē lini: et fit ēbroca cū aquis ī qbꝰ decoqunꝛ ſtiptica et empleꝛ cuꝫ fece eoꝝ. Et ſi idiget mundificatōne bibat mel cuꝫ aqua frā valde. Et ad prurituꝫ eſt expertuꝫ iſtud: ſumāꝛ folia mēte ⁊ cortices granatoruꝫ ⁊ lētes excorticate decocta cuꝫ vino ⁊ ſupponātur. Et iteꝝ ſumāꝛ croci ⁊ cāfore āboꝝ ana ſexta. ʒ. i. plumbi aduſti tertia. ʒ. i. baccaꝝ lauri. ʒ. ſ. teranꝛ ⁊ cribellēꝛ ⁊ liniaꝛ locꝰ oleo roſ. ⁊ ꝯficianꝛ cuꝫ albuīe oui: ⁊ aliquātulo vini ⁊ ſupponāꝛ. ⁊ iteꝝ ſumāꝛ myrobalanoruꝫ ⁊ balauſtiaꝝ āboꝝ an̄. pōduſ. ʒ. i. licii ⁊ ſalis āmoniaci ⁊ vinū antiquꝫ teranꝛ: ⁊ cribellenꝛ ⁊ liniaꝛ locꝰ oleo roſ. ⁊ pulueriꝫēꝛ deſup iſta. Et de ſuffumigiis ē illud qȯ fit ex litio ⁊ medulla granoꝝ citri.

Ca. xvii. de fiſtulis matricis.

Quandoqꝫ accidūt ī matrice fiſtule q̄ qn̄ꝫ ꝑtranſeūt carnē ⁊ apparēt ab eo qȯ vicinū ē ex mēbꝛ ita vt corrūpāt os pectis ⁊ putrefaciāt ipſꝫ ⁊ collū mr̄icis. Et qn̄ꝫ ꝑueniūt ab abradēdū pilos pectinis ⁊ īcedūt vſqꝫ ad ptes ani ⁊ lacertoꝝ eiꝰ ēt qꝛ ps eaꝝ tūc ē ī manifeſto mr̄icis ⁊ ſūt ī vnoquoqꝫ laterū matricis. Et pars in interiori parte matricis q̄ ex eis ē in profundo matricis nō ē poſē vt cureꝛ: ⁊ ſilr ꝑueniēs ad veſicā. Relique vero ab iſtis curatiōm hn̄t ⁊ ſi ſit difficilis. Et deterioꝛ illaꝝ ē illa q̄ ꝑuenit ad abradendū pilos pectinis ⁊ ꝓprie qn̄ ꝑforat os foramie ꝓuo.

C. xviii. ȯ ſignis eiꝰ.

Sunt lōgitudo putrefactōis: Et adherentia doloris: Et anteceſſio vlceꝝ que non ſanāꝛ cū curatōibꝰ. Et ꝓlōgaꝛ ſpatiū ⁊ currit virꝰ: deiñ dolores ſicut dolores cācri. Et cognoſciꝛ locꝰ eiꝰ cuꝫ radio ⁊ vbi peruenitꝛ cū eo. Et ſciꝛ ſtatꝰ eꝰ an ſit ī carne adhuc: aut ꝑtrāſeat vſqꝫ ad os per illȯ qȯ ſētit extremitas radii ⁊ lenitate ⁊ mollitie ⁊ aſpitate ⁊ duritie.

Ca. xix. de cura.

Ex curatōibꝰ ē perforatio: Et multotiēs perducit illud ꝑꝑ neruoſitatē mēbri ad ſpaſmū ⁊ abſciſſionē vocis ⁊ ꝑmixtionē rōnis. Et ꝑforatio iterū nō ē poſſis niſi in eo qȯ videꝛ: cuꝰ carnē mortuaꝫ īcidē ē poſē: veꝝ ē meliꝰ vt adminiſtrenꝛ deſup medͤ exiccātes ⁊ mūdificeꝛ corpꝰ ⁊ ꝯforteꝛ matrix ⁊ medicetur.

Ca. xx. de debilitate matricis.

Causa eꝰ ē malitia ꝯplonis ⁊ raritas texture ⁊ tolerātia egritudinū diuerſaꝝ. Et accidūt ex debilitate matricis paucitas appetitꝰ coitꝰ ⁊ multitudo curſus mēſtruoꝝ ⁊ ſpermatis ⁊ alioꝝ ⁊ ꝓuatio īpregnationis.

Ca. xxi. de cura.

Cura eiꝰ ē cura malitie cōplonis ⁊ ſuccurrereei qȯ accidit ipſi de nocumētis cognitis.

Capi. xxii. de doloribus matricis.

Fiunt ex malitia complonis diuerſe: et ex ventoſitatibꝰ extēdētibꝰ: et hūiditatibꝰ accidētibꝰ ī ea ita vt qn̄ꝫ accidat ī ea ſic accit īteſtiſ ȯ colica. Et qn̄ꝫ accit doloꝛ mr̄iciſ ex ap̄atibꝰ ⁊ cācriſ ⁊ ex vlceribꝰ ⁊ cōicāt ei ilia ⁊ iguia ⁊ crura ⁊ dorſū ⁊ pectē ⁊ diaphragma ⁊ anꝰ ⁊ caput ⁊ ꝓpe mediū ſyncipitis. Et qn̄ꝫ ꝑmutāꝛ dolores eꝰ ad anchas pꝰ ſpatiū ⁊ vſꝫ ad. x. meſes ⁊ ꝯfirmāꝛ ī eis. Et tu cognoſcis curatōm oiuꝫ hoꝝ ex eis q̄ tibi ꝑmiſſa ſt ⁊ n̄ ē ī iteratōe ſmōis ⁊ ī eis vtilitas.

Ca. xxiii. de curſu mr̄icis.

Quādoqꝫ accit mulieribꝰ vt currāt ex mr̄icibꝰ eaꝝ hūiditateſ plīme putride ⁊ currat ex eis iteꝝ ſpma. Et plꝫ qȯ fit ꝑꝑ multitudinē ſrfluitatū: et ꝑꝑ debilitatē digōnis ī venis mēſtruorū qn̄ putrefit matrix ⁊ hꝫ caplm. Et cognoſciꝛ ſba eꝰ ex colore mēſtrue ⁊ ſiccitate ⁊ ex colore eiꝰ ī ſeipo. Secūdū vͦ ē ſic curſus ſpmatis viri. Si ergo ſine ȯſiderio tūc cā ē debilitas mr̄icis ⁊ vaſoꝝ eꝰ ⁊ mollificatō ipſoꝝ. Et ſi ē cū deſiderio ⁊ mōdicatōe et commotōe tūc cā eꝰ ē tenuitas ſpmatis et acuitas eiꝰ. Et qn̄qꝫ ē cā ī eo pruritꝰ mr̄icis qꝛ ꝑducit ꝯmotio eiꝰ ad hoc vt deſcēdat ſpma. Et hn̄tis qȯ curſuꝫ difficil fit ābelitꝰ. et cadit appetitꝰ cibi. et deſtruiꝛ coloꝛ eius. ⁊ aduenit ei ap̄a ⁊ inflatio ī oculo ſine dolore ſm plm ⁊ qn̄qꝫ ē cū dolore.

Ca. xxiiii. ȯ cura.

Cursus qȯ ſpmatis eaꝝ curaꝛ cū ſilibꝰ qbꝰ curaꝛ illȯ ī viris. In curſibꝰ vͦ aliis oꝫ vt īcipiaꝛ a mūdificatiōe corpis cū phlomia ⁊ ſolutiōe vētris ſi idigeꝛ āhobꝰ: deiñ cliſteriꝫeꝛ matrix ī ꝑmis cū mūdificatiuis ⁊ exiccatiuis ſicut ē ȯcoctio ireos ⁊ ȯcoctio praſſii ⁊ fricēꝛ crura cū oliſ ſubtiliatis cū medicis calidis ſicut ē oleū de ſquināto ⁊ piretro ⁊

pipere:deinde ꝯñr post illud adhibeant̄ clisteria cū
stipticis clisterizatis ⁊ ebibitis. Et clisterizata magis
opant̄ post euōnē ⁊ sūt aq̄ i qb⁹ decoquūt sicut gal
le ⁊ balaustie et cortices gnatoꝝ et sgnatū et myrt⁹.

Ca.xxv.de retētione mēstruoꝝ et paucitate eoꝝ

MEnstrua retinēt̄ aut propter cāz propriā in
matrice:aut pp cām cōez. Et illa qđ cā ꝓ
pria i matrice aut ē propter cām inatā: aut
pp cāz accidētē alio mō. Ampli⁹ mēstrua retinēt̄
aut pp causaz in virtute:aut pp causaz in mā:aut ꝓ
cāz in instr̄o ⁊ proprie solo. Et cā in ṽtute ē sicut de
bilitas pp malitiā cōplonis frigide aut sicce aut cali
de.⁊ frgida aut ē cū materia aut sine mā. Cā aūt
i mā aut ē quātitas aut qualitas:aut aggregatio am
barū: Et illa que ē ex quantitate ē paucitas:⁊ illud
ē aut pp priuatōz ciborū ⁊ paucitatē ipsorū:aut pp
vehemētiā ṽtutis cōprehēdētis cibos. ⁊ si multipli
cet̄ nō mūdificat superfluitatē mēstruoꝝ. Et h⁹i qđ
vlcerū nāe viroꝝ similes existunt naturis ⁊ sunt po
tētes sup digōnē vltimā ⁊ distributōez necessariā et
expulsionē superfluitatū sm mōz quo expellūt eas
viri. Et iste sūt pingues neruose lacertose de quibus
sūt fortes viragines q̄ꝝ āche ipsaꝝ pectorib⁹ sūt stri
ctiores ⁊ ipsaꝝ extremitates sunt pingues plus ⁊ sꝫ
multaꝝ euonū cū medicinis ⁊ exercitiis ⁊ ꝓpe san.
fluētis p nares:aut hemoroidas:aut plagas:aut alia
Facta ṽo pp qualitatē materiei ē:qm̄ san.est gros
sus propter frigiditatē aut pp multitudinē ei⁹ qđ ad
miscet̄ ei ex humorib⁹ grossis: Aut pp multitudinē
tranqlitatis ⁊ que currūt cursu illoꝝ đ illis q̄ sciuisti
Et cā que ē ex pte instr̄i est oppilatio. Et illa aut
ē ꝓpter calorē exiccantez cōstringentē: aut pp frig⁹
exiccans. Et multotiēs facit ipsā possidere multitu
do potus aque ⁊ perducit ad putrefactionē:aut pp
siccitatē cū inspissatiōe sua:⁊ pp multitudinē adipis
ēt:aut humoꝝ grossoꝝ viscosoꝝ:aut pp apata:⁊ ꝓ
pter clausurā ⁊ additionez carnis:aut pp vlcera ac
cidentia in matrice q̄ cōsolidata sūt ⁊ corrupert̄ sua
cōsolidatione orificia venaꝝ apparētiuz:aut pp tor
tuositatē in ea superfluā ⁊ cōuersionez aut pp breui
tatē colli matricis:aut pp percussionē:aut casū clau
dentem orificia venarum aut successione abortus.
Facta aūt pp retētōez mēstruoꝝ cā cōitatis alio
rū mebroꝝ ē sicut facta cā debilitatis epatis: qꝛ non
emanat san:nꝫ discernit ipm̄:aut pp oppilationez in
eo ⁊ i corpore toto:aut pp pinguedinē facientē acci
dere oppilatōez cōstringentē vias cōstrictiōe facta
a cōpressione ⁊ extenuatio cōstringit eas ꝯstrictiōe
facta ab exiccatōe:aut pp paucitatē san. ⁊ san.effluit
sꝫ mr̄icē cū exitu ⁊ qū nō īuenit meatū redit. Qū er
go iterat̄ illđ dilatat̄ i cor⁹ ⁊ facit icurrere egritudies.

C.xxvi.de accidētib⁹ illius ⁊ de p̄focatōe mr̄icis

QUandoqꝫ accidūt ei cui⁹ mēstrua retinētur
egritudines de quib⁹ ē p̄focatio mr̄icis pp
collectionē suā ⁊ declinationē ad ptē lateris
Et accidūt ei iterū apata matricis calida ⁊ dura et
apata viscerū ⁊ egritudines in stō ex debilitate digō
nis ⁊ casu appetitus ⁊ corruptōe ei⁹ ⁊ nausea:⁊ sitis
vehemēs ⁊ mordicatio in stō. Et accidūt ex ea egri
tudines capitis ⁊ neruoꝝ sicut epilepsia ⁊ palysis ⁊
egritudines pectoris sicut tussis ⁊ malitia anhelitus
⁊ plurime ex egritudib⁹ epatis sicut hydropysis et
alie. Et alteratur ex ea forma. Et accidūt ei iteꝝ dif
ficulcates vrine ⁊ ei⁹ ꝯpressio ⁊ dolores alchatin et
colli ⁊ grauat̄ corpus ⁊ extenuatur ⁊ cōtristat̄ ⁊ ad
ueniūt ei horripilatōes ⁊ fe.adurētes. Et q̄ñz fit dif
ficilis sermo pp exiccatōez lacertoꝝ ⁊ lingue. ex va
pore calido. ⁊ fortasse ē illa grauitas cā doloris capi
tis.et accidūt ei iqetudo ⁊ tristitia pp vaporē. Et q̄ñz
apat̄ totū corp⁹ ei⁹ ⁊ vēter ei⁹ pp attractiōem virulētie
san.ad ipsuz. Et q̄ñqꝫ accidit ei i cōplone sua qū re
tinēt̄ mēstrua qñ ē fortis creatōis cui⁹ virt⁹ ē potens
ad exercendū supfluitatē retētā vt assimilet̄ viris et
multiplicētur pili eius aut nascat̄ ei q̄si barba qꝛ frā
git̄ forma e⁹ ⁊ igrossat̄:deiñ morit̄. Et q̄ñz ꝑuenit añ
mortē ad dispōnē cū qua nō ē pole vt prouocēt̄ mē
strua ei⁹. ⁊ plures istarū sūt đ illis q̄ pariūt plurimū.
Qū ergo nō coit cū eis aliquis ⁊ recedūt ab eis sui
ꝯpes retinēt̄ mēstrua eaꝝ ⁊ remouent̄ ab eis. Q q̄ꝫ
necessaria facit euō san. ⁊ acceptio ꝯceptōis ⁊ acce
ptio coit⁹ ⁊ accidit eis vt fiat ṽrina ei⁹ nigra in qua ē
sedinē virulētū sicut aqua carnis. ⁊ q̄ñqꝫ mingit san
guinē.

Capi.xxvii.de signis.

ILli⁹ q̄ pēdet ex frigore signuz ē grauitas sō
ni ⁊ ꝓfundatio i ipso ⁊ albedo coloris cor
poris ⁊ viriditas venaꝝ ⁊ raritas pulsus ⁊ frigus su
doris ⁊ multitudo vrine ⁊ phlaticitas egōnis. Et il
lā q̄ pēdet ex caliditate significant iflatio ⁊ exiccatio
matricis ⁊ reliq̄ signa caliditatis scita i eis q̄ p̄terita sꝫ.
Et illā q̄ pēdet ex siccitate significāt signa siccitatis i
ea scita i illis q̄ preterierūt ⁊ verificāt eā extenuatio
corpis ⁊ vacuitas vēaꝝ. Apa ṽo ⁊ clausura ⁊ alia
sunt notorum signoꝝ de illis q̄ tu iā sciuisti vsqꝫ ad
hunc locū.

Ca.xxviii.de curatōib⁹.

CUratio qđ pēdēs a calefactōe ⁊ ifratōe ⁊
gnātōe sā. ⁊ hūectatōe corpis ⁊ curationes
apatū ⁊ cura clausure ⁊ filiū sūt nota ex radicib⁹ ite
ratis. Et facta quidē a clausura q̄ nō curat̄ ⁊ ab op
pilatōe orificioꝝ venaꝝ ab incarnatione vlcerū et
aliis ē q̄si filiis:⁊ ei⁹ cura est extractio san. vt nō multi
plicet̄ ⁊ mūdificatio corporis ⁊ vsus exercitioꝝ. ⁊ ñ
oꝫ nisi vt afferam⁹ nūc rememoratōez curatōuz pro
uocātiū mēstrua. ⁊ sunt ille q̄ mouēt sā.ad matricez
⁊ faciūt ipsū penetrātē in poris ⁊ faciūt poros aper
tos. Et has qđ medicias iā diximus qū de singulari
b⁹ tractarem⁹ i tabul' eaꝝ ⁊ dixim⁹ iteꝝ i ātidotario.
Hic ṽo volum⁹ dicere de regie ⁊ medicatōe illđ
qđ ē magis ꝯueniēs huic loco. ⁊ regimē i hoc ē mo
uē sā.cū fortitudie ad mēstrua ⁊ de illis q̄ faciūt illđ
ē phlomia ex saphena ⁊ vena q̄ ē p⁹ cauillā.et phlo
mia vene geniculi ⁊ curuature e⁹ ē fortior illa. ⁊ ven
tosatio sup crus ⁊ calcaneū ⁊ ꝓprie piguis ē magis
ꝯueniēs. ⁊ q̄ñz ē necr̄iū vt fiat phlomia sꝫ saphenaz
pedis alterius ⁊ assuduatio stringēdi cū vittis mem
bra iferiora ⁊ ligādi ea ⁊ dimittēdi ea talit̄ aliqb⁹ die
bus:deide admistrēt̄ me⁹ut apiant̄ pori ⁊ currāt hu
miditates viscose:et similiter si cā fuerit humiditas.
deinde admistrēt̄ medicine ꝓpe ad ꝓuocādū q̄ sūt
subtiliantes san.apientes oppilationez. Et de illis
sūt que bibunt̄ sicut calamētū ⁊ đcoctio eius cū aq̄
mellis ⁊ pulverizatio ipsi⁹ sup aq̄ꝫ mellis. ⁊ sauia ē
fortior ea:⁊ pulegiuz ē forte vale ⁊ cinamomū ⁊ hie
rapicra ⁊ serapinū ⁊ opoponacū ⁊ fruct⁹ ei⁹ ⁊ casto
reū ⁊ cordumeni ⁊ decoctio enule ⁊ decoctio alus
nē ⁊ decoctio faseoloꝝ rubeoruz ⁊ almaroch ⁊ ala
stirgar ⁊ semē sāsuci:⁊ de illis suppositoria sūt sicut
albus helleborus ⁊ pulpa collo. ⁊ storax ⁊ cētaurea
⁊ gūma oliue cāpestris ⁊ oppoponacum ⁊ fructus

ci⁹ ⁊ castoreũ ⁊ assa ⁊ serapinũ ⁊ cordumeni ⁊ succ⁹
absinthii. ⁊ qñ supponit euforbiũ sup cottũ ⁊ ex
pectatur sup ipsũ hora pua absq3 supfluitate. Sup
positoriũ bonu3: ℞.myrrhe calamenti ambo℞ añ.
ʒ.iiii.sauine.ʒ.viii.rute sicce.ʒ.x.passula℞ mũdata℞
ʒ.xx.cõficiant cũ felle vaccino. ⁊ fiãt de eis pessaria.
⁊ iterũ sumãt castoreũ ⁊ myrrha ⁊ musch⁹ ⁊ fiãt siss
tudines glãdinũ cũ oleo de ben ⁊ supponant. ⁊ ole
u3 alacuben prouocatiuũ ẽ mẽstruo℞ qũ supponit
⁊ succus papaueris ruffi et alnesin sm̃ partes equa
les. et iterũ galbanũ ponat in lana infusa i sãbacio
et supponat intra matrice3. et de eis sunt emplastra ⁊
vaporatões: ⁊ vaporatõ cũ spẽb⁹ prouocat mẽstrua
Et de eis sunt suffumigationes sicut cũ colloquinti
da sola. ipsa.n. prouocat i dispõe: ⁊ silr oppopona
cũ ⁊ assa ⁊ serapinũ ⁊ cordumeni. Et de eis sũt tine
ẽt ex aquis in quib⁹ decocta sunt subtiliatiua prouo
cãtia mẽstrua sic calamẽtũ ⁊ ruta ⁊ pulegiu3 ⁊ silia.

Tractatus. iiii. Ca.i. de nocumẽtis sit⁹ matri
cis ⁊ apostematibus eius ⁊ que similia sunt illis.

CLausa ẽ qũ sup os mr̃icis ei⁹ egre
dit aliquid qd̓ ꝓhibet coi
tũ ex re addita lacertosa: aut pannicula
ri forti: aut ẽ illic incarnatio ab vlcer̃ aut
creatione: aut illud qd̓ ẽ iter os vulue aut os matri
cis ẽ sm̃ vnũ ⁊ eũdẽ ho℞ modo℞: aut ẽ sup os ma
tricis e⁹ qd̓ prohibet ipregnatõ3 ⁊ exitũ mẽstruorũ
ex pãniculo: aut icarnatõe vlceris: aut qd̓ ẽ eis simi
le: aut meat⁹ nõ ẽ inuẽtus in creatione ita vt accidat
virgini qũ icipit mẽstruari vt nõ inueniãt menstrua
meatũ propter aliquã ha℞ cã℞: qr̃ accidant ei dolo
res vehemẽtes et egritudo maxima. Si ergo non i
genietur ei redit san. ⁊ denigrat mulier et ꝑfocatur ⁊
moritur. Et quãdoq3 accidit vt clausa retineat ꝑ ac
cidẽs cõceptionẽ: qr̃ moritur ipsa et fetus eius pro
culdubio si nõ regit. et hoc quidẽ nõ ẽ poss̃e nisi ali
quo mõ℞u3: aut sit illud qd̓ apponit ori matricis de
clausura rare texture: aut sit habẽs foramina plura
ita ꝙ poss̃e sit matrici attrahere de spermate aliquid
lic3.n. parũ sit tamẽ ex illo paruo fit ꝯceptio si pars
eius ẽ vitas qd̓ visũ ẽ pho et pars ei⁹ qd̓ visu3 ẽ G:
medico. Illud nãq3 qd̓ necessariũ ẽ in creando mẽ
bra ẽ sperma feie sm̃ sermonẽ phi et est illud qd̓ i eo
prouocat ad matricẽ intra matricẽ s3 sermonẽ G.
et ẽ sperma viri vt sumat ex eo v̓tutẽ odoris sm̃ sen
tẽtia3 phi. vidit.n. ꝙ qũ ouũ galline crudũ rore asꝑ
sũ ẽ ⁊ procedit ex eo odor spermatis viri cõuertitur
ouũ in conceptiõe.

Ca.ii. de cura clausure.

CUratio clausur̃ ẽ cũ ferro nõ cũ alio. Si er
go hec clausura apparẽs ẽ: tũc modus est
vt disrũpãt labia vulue a clausura ita vt po
nat super vnũqdq3 labiũ pila ⁊ inuoluant polices
pãno ⁊ tendãt labia donec disrũpãt ab eo qd̓ est in
ter ea: aut iuueris phl̓omo obtuso ⁊ finde siphac et
incide carnẽ addita3 si est siphac paulati3 ita vt nõ
remaneat de addita aliqd n3 sumas de radicali ali
quid ⁊ illud fiat cũ calib. Et dr̃a quide3 iter siphac
⁊ carnẽ ẽ ꝙ siphac nõ sanguinat s3 caro sãguinat. d
inde pone inter ambo labia lana3 infusã i oleo ⁊ vi
no ⁊ dimittatur trib⁹ dieb⁹ ⁊ admistra super eã aq3
mellis si ea idiges ⁊ admĩstra desuper vnguẽta nu
trita cũ cautela a cõsolidatione ⁊ glutinatione ⁊ cõ
strictiõe ⁊ proprie illud qd̓ incisũ ẽ: ẽ caro. Siphac
vero parũ suscipit cõsolidatõe3 post scissurã. Qd̓ si
clausura fuerit profunda tũc modus ẽ vt perueniat
ad ipsã vncinus. ⁊ si est siphac findatur scissiõe vna
non cu3 illa equalitate: na3 fortasse cooperit vesica3
⁊ alia: imo o3 vt caueantur alia sicut vesica ⁊ incida
tur si est caro paulati3 ⁊ adhereat incisioni lana ĩfu
sa i vino pontico stiptico: deinde post illud sedeat i
aquis in quibus decocte sũt medicine mollificatiue
Postea curetur cũ vnguentis rectificantib⁹ vlcera
linitis ⁊ iniectis: deinde cũ consolidatiuis. ⁊ qu3 ap
paret sanitas o3 vt assiduetur super ea3 coit⁹. Et o3
vt caueant apud hanc scissionẽ ⁊ incisionẽ due res
s. abreuiatio ⁊ i icidẽdo ⁊ in findẽdo quantitatẽ ad
ditã. Illud eim si est compositũ ẽ faciẽs possibilita
tẽ conceptionis apd̓ coitũ qui accidit cũ ea ⁊ diffi
cilẽ faciens partum preparãs fetu3 ⁊ pregnãtẽ mo
ri. ⁊ caueat ite℞ ne pertranseat quantitatẽ additã et
capiat de substantia matricis aliquid quar̃ aperitur
matrix ⁊ doleat ⁊ incurrat cu3e3 ⁊ spasmũ ⁊ egritu
dines pernitiosas. Qũ ergo feceris hoc oportebit
vt abstineas ea3 a frigore ⁊ nõ appropinques medi
cinã frigidã actu oĩno: imo o3 vt sint oẽs distillatio
nes ⁊ iniectiones ⁊ suppositoria expoliata frigore.

C.iii. de mõ i admĩstrãdo hãc scissionẽ.

PReparetur mulieri sedes corã lumine sup
qua3 sedeat cũ pauco sustẽtaculo ad poste
steriora. Qũ ergo equant crura sua adherere faciat
coxis suis ⁊ adiungat illud vẽtri suo ⁊ liget man⁹ su
as sub curuatura poplitũ suo℞ ⁊ liget sm̃ hanc for
ma3 fortiter: deinde medicus admistret scissione3 si
phac ⁊ incisionem carnis. Et qñq3 indiget medicus
vt administret speculu3 ⁊ proprie in eo qd̓ ẽ iter ma
tricẽ. Dum ergo extẽditur siphac cũ radiis ⁊ vncis
extẽsione cũ qua non cõprimũtur matrix ⁊ collum
vesice ⁊ siphac eius cõpressione nocẽte his mẽbris
in primis cũ manu ⁊ sc̃o cũ eo cuius non excusatur
processio cũ vtrisq3 manibus aduenit ei de acumie
ferri. Et speculũ quidẽ facit te videre illud qd̓ ar
te efficias inde ⁊ facit te cognoscere illud qd̓ associa
tur siphac subtili: ⁊ de mẽbris que preterierũt hoc
mẽbrum. s. ex vesica et aliis. ꝙ si superfluit dimitte il
lud qd̓ extẽdisti vt redeat qd̓ vehemẽtius ẽ in eo qd̓
necessariũ ẽ: deinde subleua siphac clausure cũ sub
tilitate: deinde scinde ipsũ sm̃ obliquitatẽ vt non cõ
sequatur vesicã. deide considera in principio qu3 sci
dis: ⁊ si egredit sã. paucus: tunc penetra in operatõe
tua sine timore. et si multiplicat cursus sã. tũc finde
paulati3 vt non accidãt syncopis ⁊ paruitas anhe
litus. Et qñ3 tibi ẽ necessariũ vt dimittas instumen
tũ incidẽs qd̓ noiatur alcalib in ea vsq3 in mane in
uolutũ in lana ligata in pãno: ⁊ qũ fuerit mane con
sideret in virtute eius. Et si fuerit fortis curetur inte
gra curatione. ⁊ si non dimittatur vsq3 ad diem ter
tiũ ⁊ remoueat tunc instrumẽtũ ⁊ considera disposi
tionẽ scissure cũ digitis ponẽdo sub loco eius vt si
gnificet tibi sũma qua3 cecesse est te incider̃ post. Et
qũ soluitur mulier ab eo qd̓ curat o3 tunc vt sedeat
in aqua in qua decocta sunt lenitiua qũ est calida ⁊
proprie qu3 appareat apostema ⁊ melius quidẽ est
vt administrentur super eam vnguenta in calib pro
hibentia consolidationẽ. ⁊ melius est illud quod ẽ
concauum habens foramen vt egrediantur i eo su
perfluitates ⁊ ventositates. Et quando incisio acci
pit carnem naturalem tunc fortasse accidit cursus
vrine qui non curatur.

Ca.iiii.de suspensione matricis.

Quandoqꝫ accidit illud propter clausuram ⁊ quādoqꝫ accidit ꝓꝑ apā̄ta calida ⁊ dura ⁊ cura eoꝝ est cura eius.

Ca.v.de augmēto matricis ⁊ exitu e⁹ ⁊ ꝯūsiōe e⁹

Matrix augmētatᷓ:aut existit cā pmitiua.s.ex casu:aut cursu vehemēti:aut ipsa vociferatōe qua ipsa vociferata ē:aut sternutatione maxima:aut strepitu:aut vociferatione quā ipsa audiuit q̄ꝛ terrefacta ē:aut percussiōe mollificāte ligamenta matricis:aut ꝓꝑ cām partus difficililis:aut ꝑtus grauatiui:aut labore obstetricis in extrahendo fetū et secūdinā:aut exitus fetus subito: aut propter humiditates mollificantes humiditates:aut ꝓpter putrefactōes accidētes ligamētis.⁊ qn̄qꝫ egreditᷓ tota:⁊ qn̄ꝫ ꝯuertitᷓ:et qn̄ꝫ eradicatᷓ radix eius.

Ca.vi.de accidētib⁹ illius ⁊ signis.

Accidit mulieri inde dolor in pectine magn⁹ ⁊ in chatin ⁊ dorso ⁊ qn̄ꝫ sunt cū hoc fe. Et accidū ei multotiens expressio ⁊ difficultas propterea:q̄ꝛ matrix comprimit meatus fecis ⁊ vrine:⁊ accidūt spasmus ⁊ tremor ⁊ timor sine cā ⁊ sentit rē rotūdā in pectine ⁊ sentit apud vuluā rem descendentē leuis tactus ⁊ proprie qū completᷓ ꝯuersio. Egreditᷓ.n. quod intrinsecuꝫ eius ē manifestū quꝫ non sētit foramē ei⁹ rotundū ⁊ scitᷓ ꝙ radix ei⁹ iā ꝯuertitᷓ ⁊ egreditᷓ. Si autē iuenis foramē ⁊ iā exiuit sic ē nō cōuersa tunc non cadit nisi clausura.scias ergo illud.

Capitulum.vii.de cura.

Non speratur curatio nisi eius que recēs ē i adolescentia. Et icipe i pmis a solōe nature cuꝫ clisteribus:⁊ prouoca vrinā i diureticis. ⁊ qum expletū fuerit illud resupietᷓ mulier ⁊ apiatur quod est inter crura sua ⁊ assume lanā ex velleribꝰ lenib⁹ ⁊ fac eā adherere matrici:deinde accipe lanā aliaꝫ ⁊ ifunde eā succo acatie: aut vino in quo dissolutum sit aliquid stipticū ⁊ pōe sup os matricis ⁊ reduc cū facilitate ad anteriora ita vt redeat lana tota ad āteriora:deīde accipe lanā aliā ⁊ infūde eā aceto ⁊ aq̄ ⁊ pone eā super vuluaꝫ ⁊ precipue mulieri vt iaceat super latus suuꝫ ⁊ adunet crura sua ⁊ seruet lanam vbi ē preparata in ea ne cadat. Et pone vētosaꝫ sup radicē sumis ei⁹ ⁊ sup dorsū ipius ⁊ fac eaꝫ odorare odores bonos valde vt ascendat matrix causa eaꝝ ad superiora. Et caue nc approximare ei facias aliquid fetidū quare fugiat matrix ad iferiora. Qūqꝫ dies tertia affuerit permuta lanā e⁹ ⁊ pone eā lanam ifusā i vio i quo decocta sūt myrtus ⁊ rosa ⁊ acatia ⁊ cortices granatoꝝ et alia ab istis tepido. Et ēbroca ex illo super sumē eius ⁊ ipsius pectinē ⁊ administra super eā linimēta facta ex sauich ⁊ facta ex herba que nascitur super lapides qū sunt i aqua ⁊ facit lubricare pedē.⁊ facta ex lētibus cū stipticis. Hoc n.regime qn̄ꝫ sanat eaꝫ.⁊ fac eā sedere post illud i d̄coctōe squinanti ⁊ myrti ⁊ rosaꝝ. Et oportet vt facias eam abstinē a salsis ⁊ sternutatōꝫ mouētib⁹ ⁊ tussim ⁊ fac eā manere tranquillam ⁊ quietam.

Ca.viii.de declinaione matricis ⁊ sepatōe eius.

Matrici accidit qn̄ꝫ vt declinet ad vnaꝫ duarū partiū matricis ⁊ remoueatᷓ os matricis ab oppositiōe ꝑ quā iniicitᷓ ad ipsā sperma. Et qn̄ꝫ ē cā in eo durities vnius duaꝝ partiū aut inspissatio ⁊ constrictio quare diuersificātᷓ duo latera i humiditate ⁊ mollificatione ⁊ siccitate ⁊ spasmo. Et qn̄ꝫ ē cā in eo repletio i vna venaꝝ duaꝝ ꝑtiū ꝑtic. Et qn̄ꝫ ē cā i eo hūores grossi viscosi i vna duarū partiū facientes illā:attrahitᷓ.n.secūdina ad ipsā: Et multotiens accidit ex eo ꝓuocatio matricis.⁊ obstetrices quidē cognoscunt partē declinationis ꝑ tactū cū digitis ⁊ cognoscunt an sit a duritie aut a repletione cū facilitate ⁊ tensione venaruꝫ:⁊ duritiem earuꝫ ⁊ necessitatem eius ad euacuandum.

Capitulum.ix.de cura.

Oportet ergo vt phlebotometᷓ saphena partis cui opposita ē pars declinatōis si sentitᷓ repletio. Et si dicit obstetrix ꝙ vene i illa parte sunt tense ⁊ replete ⁊ illic ē grossitudo ⁊ illic est constrictio ⁊ coadunatio ⁊ nō ē illic grossitudo admistra lenitiua ex clisterib⁹ ⁊ suppositoriis ⁊ iunctōib⁹. et admistra balneū ⁊ fac vt cibus bonus fiat. Et si fuerit illic hūiditates eūa eas ⁊ da ei i potu oleū de keruа ⁊ admistra ēt i suppositoriis.⁊ silr iunge matricē e⁹ ⁊ iniice i matricē e⁹ oleum balsami ⁊ alrazaki ⁊ silia. ⁊ tūc fortasse possibile erit obstetrici vt intromittat digitos iniunctos cū cerato aut adipe galliē aut anatis:aut equet mr̄iceꝫ ⁊ tendat ad declinatiōꝫ donec faciat cadere oppositū os mr̄icis vulue.

Ca.x.de apā̄te calido i matrice.

Accidūt matrici qn̄ꝫ apā̄ta calida ⁊ causa i eis ē aut pmitiua sic ꝑcussio:aut casus:aut multitudo coitus:aut abortus:aut disruptio ex obstetrice qum recipit fetū. Et qn̄ꝫ est cā i eis retentio menstruoꝝ ⁊ repletio ⁊ multitudo humiditatis aut iflatio ispissata que nō resoluitᷓ. Et qn̄qꝫ fiūt ꝓꝑ eleuatiōꝫ spermatis.⁊ qn̄qꝫ fiunt i ore mr̄icis:⁊ qn̄ꝫ in cōcauitate ei⁹ i qbusdā partibus duoꝝ lateruꝫ ⁊ añ ⁊ retro.⁊ quod de eis ē deterius ē illud qđ ē cōe ꝑlibus partib⁹.⁊ qn̄ꝫ fīr dubellati.⁊ qn̄ꝫ conuertitᷓ ad iduratōem aut cancrum.

Ca.xi.de signis.

Quandoqꝫ significāt ipsū cōicātia:stōus.n. cōicat ei quare dolet ⁊ accidunt in eo tristitia ⁊ angustia ⁊ nausea ⁊ singult⁹ ⁊ corrūpitᷓ digō ⁊ appetit⁹ ⁊ debilitatᷓ.⁊ cerebꝝ cōicat ei quare accidūt dolor capitis i synciput ⁊ dolor in collo ⁊ radice oculoꝝ ⁊ ꝓfunditate ipsoꝝ cū grauitate ⁊ ꝓcedit dolor donec cōsequatᷓ extremitates ⁊ digitos ⁊ duo focilia ⁊ vtrūqꝫ crus ⁊ iūcturas cū mollificatōne i eis ⁊ dolent due partes dorsi ⁊ duo inguia ⁊ pectē ⁊ iflāmatᷓ.⁊ mirach iterum iflatᷓ ⁊ sentit i toto corpore grauitatē ⁊ accit expressio ⁊ difficultas ita vt nō sit ventositati meatus ad exeunduꝫ.⁊ illud fit propter coartatōem apostematis ⁊ vbi coartat de meatibus plus illic fit sensibilitas vehementior. Et quādoqꝫ est expressio sine difficultate ⁊ difficultas sine expressione ⁊ accidit i eo vt debilitetᷓ pulsus ⁊ minoretᷓ ⁊ frequens fiat. Qđ si apostema fuerit calidū erunt oia accidētia ista vehemētia cū febre iflammata ⁊ cū horripilatōib⁹ ⁊ cū nigredie lingue ⁊ dolor fiet fortis ⁊ pulsatio ⁊ mltiplicabitᷓ sudor i extremitatib⁹.⁊ quādoqꝫ perducit ad abscissionē vocis ⁊ spasmū ⁊ syncopiꝫ.⁊ significat partē apostematis locus pulsatōis ⁊ cōicatio iteruꝫ.s.an sit dolor i sumine:aut ad dorsū decliue:aut ad vtrasqꝫ pyxides Et qđ ē propiqum ori matricis ē vehemētius ⁊ durius eo qđ ē i concauitate quoniā os matricis ē neruosū ⁊ est tangibile.⁊ illius qđ ē in concauitate tactus est difficilis. ⁊ in quacunqꝫ parte sit apostema declinat matrix ad contrarium illius ⁊ fit difficilis

somnus sup contrariuꝫ eius ꝛ fit difficilis motus lo
calis ꝛ eleuatio ꝛ sessio ꝛ icessio: ꝛ ꝯseqͥt egrā vt clau
dicet apud deābulatōꝫ. ꝛ signū ꝙ cōuertitur ad du
bellati est vt sit dolor additus valde ꝛ accidentia fi
unt fortiora ꝛ diuersificant̄ se. ꝛ permiscēt̄ ꝛ inuenit
trāquillitatē qū ē fluxus ventris ꝛ egressio vrine. et
signū collectōis cōplete est ꝙ sedat̄ fe. ꝛ pulsatio et
mouet̄ rigor. Et apā quidē matricis et eius dubella
ti qn̄ sunt i ore matricis posē ē vt sanēt̄. et si non sūt
ꝓfunda non est possibile vt sanentur.

Ca.xii. de cura apostematū calidoꝝ.

Necessaria ē i eis euo san. qū adiuuant signi
ficatiōes famose. et phlōmia licꝫ ꝯferat ad
illud: ē tn̄ i ipsa ꝙ retinet mēstrua et trahit san. ad ſu
periora. Et phlōmia qdē saphene ē vehemētioris
cōitatis et magis attrahens sā. qꝫ illa. Et melius qꝺ
ē vt prouocēt̄ mēstrua et magis iuuatiuū et proprie
ci i quo causa ē retentio menstruoꝝ. Et rectius qui
dē in principio ē vt phlōmet̄ basilica qꝛ ꝓhibebit
effusionē mā̄e. Deinde cōsequenter adhibeat̄ phlō
mia saphene vt attrahat̄ san. ad locū et succurratur
ei qꝺ fecit incurrere phlebotomia ex nocumēto ba
silice cōicante ei. Et oꝫ vt fiat phlebotomia pedibꝰ
eius ad superiora leuatis et ipsa iacēs et ꝑueniat ad
sūmū in extrahendo sā. Et oꝫ vt ꝓhibeat̄ cibꝰ et mi
noret̄ in diebꝰ primis vsqꝫ ad dies tres. Et ꝓhibeat̄
aqua penitus et ꝓꝑe i die p̄mo. et habitet in domo
boni odoris: et precipiatur vt vigilet quātū potest.
Et vomitus vehemētis iuuamēti est ad illud. Et qn̄
qꝫ ē tibi necessariuꝫ vt admistres solutionem faciēs
educēs humores. Et oꝫ vt sint i medicis eiꝰ qꝺ sedet
nauscā et minoret̄ cibus qū necessitas ē et sedeat in
p̄ncipio i aqua dulci cōmixta cū oleo roſ. bono: et
embrocet̄ cū stipticis ex aquis deinde nō fiat assidu
atio super eā cū stipticis vt nō iduret̄ apā. Et de eis
quoꝝ admistratio ē cōueniens in hac hora ē papa
uer dissolutū cū decoctione de quo fiat emplastruꝫ
cū oleo omphacio aut oleo roſ. aut oleo de pomis
dīnde festina cū lenitis: quare fac embrocā ex vino
et oleo roſ. tepidis: et suppone lanā ifusā aquis i q
bus decocta sunt ea que sunt sicut malua et semen li
ni et albasec et albarmel plurimū cū medicis stipti
cis sicut arnoglossa et blitis. Et similiter vnguētum
factum ex ouis et meliloto decocto i dcoctōe disso
luto. ꝛ qn̄ꝫ ponit̄ i eo oleū de croco ꝛ oleū nardinū
deīde fiat permutatio ad maturationē. Et ex eis
q̄ maturāt ipsū sūt dactili dissoluti i decoctiōe deco
cti cū sauich ꝛ oleo roſ. ꝛ oleo de alcāna ꝛ ꝓꝑie in
statu suo: Et ēplastra ex isopo ꝛ adipe anseris ꝛ adi
pe vacce et medulla cerui ꝛ similibꝰ. Et qn̄ declinat
egritudo curatio eꝰ ē tūc cū resolutiuis puris ꝛ sunt
aqua sisimbrii ꝛ sāsucꝰ laurꝰ ꝛ polypodiū et similia
de his que sciuisti. ꝛ ciba eam et conforta et viuifica
ipsā. et qn̄ ponunt̄ sup eā emplastra oꝫ vt non ligēt̄
ligatura eniꝫ nocet apāti. In dubellati v̄o oꝫ vt
occuperis in maturādo ipsā et si ē ꝓpinqua ori ma
trici et ē possibilis sectio eius ſꝫ modū r̄gimis clau
se fiat itrīseca: aut cū possibile ē vt ꝯsideret̄ eius ma
turatio ex ipsamet: aut sufficit illud quod prouocat
prouocatiōe subtili sicut lac et semē melonis cū ali
qua mucilaginū. et eius eruptio ex ipsamet fiat. et si
possibilis ē infrigidatio et resolutio tūc ē melius. et
qū rūpit̄ aldubellati tūc qn̄ꝫ egredit̄ pus eiꝰ ex vul
ua: et oꝫ vt iuuet̄ ad mūdificatōꝫ et resolutionē resi
duoꝝ cū eis que sunt sicut vnguentū basilicō minꝰ
et iniciatur i eā. Et qn̄ꝫ egreditur cū vesica et tūc fi
oꝫ vt iuuamētū fiat i mundificatōe eius cuꝫ diureti
cis fortibꝰ: qꝛ effundat̄ mā̄ alia ad vesicam ꝛ vicant
et faciāt aduenire vlcera vesice: imō subtilieris i illo
ꝛ sis cōtētus illis q̄ prouocāt subtiliter sicut lac ꝛ se
mē melonis cū aqua mucilaginū ꝛ fortasse egredit̄
ex via egōnis ꝛ fortasse ē necessarium vt rūpat̄ cuꝫ
medicis dictis i dubellati matricis ꝛ alioꝝ sicut sūt
emplastra facta ex ficubus ꝛ synapi ꝛ fimo colūbio
ꝛ post illud oꝫ vt mundificet̄ vlcus cuꝫ eis que sunt
sicut aqua mellis ꝛ iteretur illud multotiens dū iue
nit̄ pus grossū. Quūqꝫ mundificat̄ curet̄ curatiōe vl
ceꝝ. Et qn̄ magnificāt̄ accidētia i dubellati nō ē
executio quin administent̄ ēplasta lenitiua facta ex
farina ordei ꝛ ex ficubus ꝛ fenugreco ꝛ semine lini
ꝛ meliloto ꝛ tine que ſm hunc modū sunt. Et oꝫ vt
serues res quas diximꝰ in. c. apātū calidoꝝ ꝛ dubel
lati in. c. aliis preter matriceꝫ: ꝛ cōpleas q̄ hic abbre
uiamus illic.

Ca.xiii. de apāte phlegmatico i matrice.

Apostema phlegmaticū in matrice signifi
cāt significationes apostematis predicte q̄
pendent cū grauitate ꝛ inflatiōe: ſꝫ non est
cū dolore de quo sit curādū ꝛ sit illic mollities extre
mitatum ꝛ pectinis. ꝛ est forma habentiuꝫ hyposar
cam. ꝛ curatio eius ē curatio apostematū phlegma
ticoꝝ in visceribꝰ ex eis q̄ diximꝰ in ca. pluribus.

Ca.xiiii. de apostemate duro.

Significant ipsū apprehensio eius cū tactu
ꝛ ꝙ ē illic difficultas ex parte vrine ꝛ fecis:
aut vnius ambaruꝫ. doloris v̄o euentus minoratur
cū eo dū non fit cancer: ꝛ sicut ē res lenis: ꝛ extenua
tur cū eo corpus ꝛ debilitat̄ ꝛ proprie crura: ꝛ qn̄ꝫ
magnificat̄ venter: ꝛ apostemant̄ pedes. ꝛ extenuāt̄
crura et accidit dispō hydropiſ et proprie qn̄ duri
ties ē sparsa. et qn̄ꝫ accidit ex eo hydropiſ v̄a. Quꝫ
ergo nō resoluit̄ durities festinat ad cancerositateꝫ.
et signū ꝙ apā durū ē cancer aut fit cācer qū quidē
ē vt appareat sēsui ē ꝙ apā vꝛ duꝝ nō equalis figu
re a quo ꝓcedūt sicut varices qꝺ ledit tactus vehe
mēs mali coloris et turbidi decliuis ad rubedinem
que ē sicut rubedo fecis. et qn̄ꝫ trahit ad blūbeitatē
et viriditatē. et qū nō apparet significat ipsuꝫ graui
tas: ꝛ ꝙ existimat̄ de lesione: et sentitur et cōicant i
ipso pecten et duo emunctoria et due anche et igui
na et peruenit lesio eius ad diaphragma et dorsum.
Et multotiens accidit cū eo dolor in vtrisqꝫ oculis
ꝛ tēporibus et frigus extremitatū. et qn̄qꝫ est cuꝫ eo
sudor plurimus. Et qn̄qꝫ comitat̄ ipsū fe. incipiens
cuꝫ lenitate: deinde acuitur et fit fortis cuꝫ vehemen
tia doloris. Difficultas autē vrie et eius guttatio et
retentio stercoris ē aut vnius eaꝝ sine alia ē signuꝫ
i quo cōicat durities. Et phlegmon quidem si vl
cera ē apparet pus non equale habens sordem. et ē
sordes ſm plurimum mali coloris nigra. et qn̄ꝫ est
rubea et uiridis et raro fit alba et currit ex eo humi
ditas acuta et materia virulenta perueniens ad viri
ditatem fetidam. Et quandoqꝫ currit san. purus ꝓ
pter illud quod accidit illi de corrosione ita vt existi
metur ꝙ illud sit menstrua. et quandoqꝫ currit res
cum qua sedatur febris et sedatur dolor. et quando
qꝫ associantur ei signa apostematis calidi et nō est
ei curatio.

Ca.xv.de cura.

Apostema quidem durum oꝫ vt medicet̃ ⁊
euēt̃ cū eo corpus hūoribus grossis ⁊ me
lancholicis: ⁊ administrentur vnguēta sicut diaqui
lon ⁊ basilicon ⁊ quod fit ex bdellio ⁊ adipe anſis
⁊ medulla cerui ⁊ butyro ouiū factū ceratū cū olō
de lilio ⁊ alrazaki ⁊ narcíſcino ⁊ anetino ⁊ oleo ca
memillino ⁊ oleo de fenugreco ⁊ oleo de kerua ⁊ o
leo de alcāna ⁊ oleo de alacubē: ⁊ ſit cera eius cera
citrina. ⁊ qñꝫ ponitur in eo vitellus oui. ⁊ ſi neceſſe
ē vt ſit fortius iſto ponantur i ipſo caſtoreū ⁊ aloes
⁊ ſemegenium ⁊ coagulum leporis ⁊ ferū ⁊ ireos ⁊
ruta ⁊ alacuben ⁊ crocus ⁊ gluté alimbat ⁊ gūma
amigdalaruꝫ. ⁊ de ungnētis expertis ē vt infundāt̃
folia capparis i aqua donec leniantur: ⁊ teratur cū
eis caſeus cū aqua melliſ ⁊ fiat ex eis vnguētū: ⁊ ad
miſtrent̃ flores vitis cuꝫ caſeo ⁊ aqua melliſ. ⁊ folia
caulis ⁊ flos eius cōuenientia ſūt apud me ad hoc.
Et iterū ſi ſupponant̃ ſordes auris ſicut dī cōfert. et
oꝫ vt ſedeat in aqs in quib⁹ ſunt v̓tutes lenientiuꝫ. ⁊
fiat empl̄m cū foliis altee recentibus cōtritis cū gū
ma amigdalarum ⁊ adipe anſeris ⁊ empl̄a facta ex
ſanſuco ⁊ meliloto ⁊ feugreco ⁊ camemilla et altea.
¶ Cancer vero oꝫ vt medicet̃ cū medicationib⁹ cū
quibus ſunt vnguenta ſedantia ⁊ humectatiōe cor
poris ⁊ euōne ſanguinis ex baſilica aſſidue ⁊ ſaphe
na poſt ipſā in quibuſdā horis ⁊ eductione melie et
ſolutione vētris. ⁊ vnguento araſil eſt proprietas in
eo mirabilis vt ſedeat dolorem eius. ¶ Et quando
fortior ſit dolor intende ⁊ experire in ſedatiōe dolo
ris medicinas calidas ⁊ frigidas ſimul. ⁊ ſis contē
tus conuenientiorib⁹ earū ⁊ proprie ad vlceratum.
Calide itaqꝫ ſedantes dolorē ſunt ſicut decoctio fe
nugreci ⁊ ſimilia. et ceratū factū ex fece olei ēt dimiſ
ſi in vaſe eris vt ſumat de flore eius paꝝ cū cera citri
na ⁊ deforis liniat̃. ¶ Et frigide ſūt emplaſtra facta
de papauere cū coriādro ⁊ ſolatro ⁊ oleo roſ. ⁊ al
bumine oui: ⁊ ex eo qđ reſoluitur ex plūbo ad inui
cē fricato cū aqua coriandri. Et iterū decoctio lenti
um ſumatur ⁊ cliſterizetur cū ea. Et iterū lac aſine ⁊
ſuccus arnogloſſe cōiunctiꝫ ⁊ ſigillatim. Et quādo
aduenit ex vlceratione fluxus ſan. admiſtret̃ vnguē
tum fluxus ſanguinis.

¶ Ca.xvi. de prefocatione matricis.

Hec egritudo ſimilis eſt epilepſie ⁊ ſyncopi
cuius initiū ē ex matrice ⁊ peruenit ad cōi
tatem fortem cordis ⁊ cerebri mediatione
velaminis ⁊ retis ⁊ venarum pulſatiliuꝫ ⁊ quietarū.
¶ Quidā v̓o ſapientū medicoꝝ dixerunt ꝙ nō co
gnoſcitur cā prefocationis. Verū cauſa in ipſa quꝫ
cōprehendit̃ ē ꝙ accidit retētio mēſtruoꝝ aut ſper
matis in adoleſcentibus ⁊ viris potētibus i primis
qū ſint viri potētes ⁊ v̓ginib⁹ ⁊ viduis: ⁊ fit ꝯuerſio
eius quod retinet̃ ide ad frigus ſm plurimū ⁊ ꝓpe
qū accidit vt in radice ſit frigidū ⁊ addit ei ſpiſſitu
do ⁊ ſoliditas frigus aut ad frigus putrefactionem
⁊ eſt paꝝ ⁊ cognoſcitur ex ſoliditate ei⁹ ad qđ decli
nat i ſua cōplexione. Qū ergo iſpiſſat̃ vnū horum
duoꝝ ante mēſtrua corrūpitur corruptōe predic
ta ⁊ declinat ad naturā vētoſā. Et accidūt due ſpēs
egritudis: quarū vna eſt egritudo officialis que i ꝑ
mis conſequitur matricē quare ſpaſmatur ⁊ ꝯtrahi
tur i ꝑmis ad ſuperiora aut ante ⁊ retro: aut ad lat⁹
dextruꝫ ⁊ ſiniſtrū ſm obedientiā materie retēte i ve
nis ⁊ nō iuenit meatū: imo dilatat venas ⁊ ſpaſmat
eas cū dilatatione qͥ dolorē facit. Et qñꝫ ſpargit̃ in
ſbā matricis ⁊ igroſſat eā: deiñ cōtrahit eā: aut non
ſpargit̃ i ipſa: imo aꝑat ipſā: diñ corrugat ipſā qͥ ad
dit̃ malitia: aut ꝓuocat ſup ipꝫ mēſtrua alia qͥ nō in
ueniētia curſuꝫ ꝑducunt ad nocumētū i mēbris ꝑnci
palib⁹ vltra nocumētū plꝫ. Et qñꝫ ꝯbit̃ cā aꝑa: is aut
malitia ꝯplōnis i primis. ⁊ qñꝫ antecedit ꝯctio cau
ſa aꝑatis aut malitie cōplexionis exiccantis: quare
ātecedit oppilatio oris matricis ⁊ orificioꝝ venaꝝ
deinde accidit retētio et ſilr due declinatōes ad late
ra. Et 2ª ē egritudo mālis cuꝫ eo qđ facit ꝓcedē māꝫ
retētā ad duo mēbra ꝑncipalia ex vapore malo ve
nenoſo qͥ accidit res ſicut epilepſia ⁊ ſyncopis. Et
qm̄ hec egritudo ē fortior ſyncopi pura tūc añcedit
ſyncopis ſicut debilius añcedit forti⁹. Et q̄ ex eis ē
mēſtrualis magis ſalua ē q̄ꝫ ſꝑmatica. ſperma. n. q̄ꝫ
uis ſit ei⁹ gnātio a ſā. ⁊ proprie i mulierib⁹ añ ꝯuerſio
nē: tñ ē magis ſuſceptibile cōuerſiōis male q̄ꝫ ſāguiſ
ſicut lac generatuꝫ a ſā. ſuſceptibili⁹ ē ꝯuerſionis q̄ꝫ
ſā. Et qñꝫ accidūt huic egritudini ꝑiodi: ⁊ m̄ltoties
accidit i autūno. ⁊ qñꝫ ſūt ꝑiodi ei⁹ tardi. ⁊ qñꝫ accit
oi die ⁊ frequētia e⁹ ē ꝑua. ⁊ qͥ. n̄ accidit h⁹ i apud ꝑ
tū qū mot⁹ ille ſit laborioſus: qm̄ mot⁹ matricis tūc
ē ſilis ex oib⁹ diametris ⁊ ē gradat⁹ ⁊ nō ſubit⁹ ⁊ eſt
ad inferiora ⁊ ē opō nature ⁊ i ipſo n̄ ꝓcedit vapor
venenoſus ad mēbra principalia. Et deterior ꝑfoca
tio matricis ē illa que deſtruit anhelitū in eo quod
apparet q̄ꝫuis neceſſarius ſit aliquis anhelitus. Et
fortaſſe apparet in eo qđ ē ſicut lana carminata ſuſ
pēſa corā anhelante ⁊ deſtruit ēt ſēſū ⁊ motū ⁊ aſſi
milat̃ morti. ⁊ pl̄m illi⁹ ē cā ſpermatis. ⁊ cā ei⁹ qđ de
eo factū ē ⁊ ſequit̃ eā i difficultate illa q̄ anhelitū de
ſtruit. Sꝫ leuior ea ⁊ mior ē i gradu 3° q̄ facit accidē
ſpaſmū ⁊ tetanū ⁊ ſyncopim ſine nocumēto i ratio
ne ⁊ ſenſu.

¶ Cap.xvii. de ſignis.

Quando appropinquat periodus h⁹ i egri
tudinis accidit diſnia ⁊ difficultas anhelit⁹
⁊ pulſus cordiſ ⁊ dolor capitis ⁊ vt loquat̃ ſecū ⁊ d
bilitas diſcernēdi: ⁊ d̓bilitas: ⁊ pigritia ⁊ debilitas i
crurib⁹ et citrinitas coloris et alteratio eius cuꝫ ꝑui
tate fixionis ſup diſpōnē ſuā. Et qñqꝫ accidit ex pu
trefactione calidi vaporis ſitis. et qñ addit̃ i ea acci
dūt ſubet et permixtio rōnis et rubedo faciei et ocu
li⁹ et labii et egrediūt̃ ad exteriora. Et qñqꝫ claudit
oculos et non aperit eos et debilitat̃ anhelit⁹ valde.
Deiñ abſcindit̃ ſm pl̄m et imaginat̃ eger q̄ſi aliud
eleuet̃ ex pectine e⁹: et accidit ſtridor dētiū et percuſ
ſio eoꝝ et mot⁹ iuolūtarii ꝑꝑ corruptionē lacertoꝝ
et alteratur diſpō e⁹: et abſcindit̃ loquela et difficilis
fit itellect⁹ e⁹ quod loquit̃: deiñ accidūt precipue ex
ea q̄ ſꝑmatica ē ſyncopis et abſciſſio vocis et attrac
tio cruriū ad ſuperiora et apparet ſup corp⁹ ros nō
cōis imo ꝑu⁹. Et qñꝫ reſoluit̃ ad vomitū phlaticuꝫ
ꝑuꝝ et dolorē capitis et dolorē geniculi et doloreꝫ
dorſi et ad rugitū et ad expulſionē humiditatis ex
matrice. Et qñꝫ ꝑducit ad ꝑipneumoniā ⁊ ad ſināti
aꝫ ⁊ aꝑata dorſi ⁊ pectoris. Et pulſus fit i ea i ꝑmis
tēſus ſpaſmoſus rar⁹: deiñ fit frequēs abſqꝫ ordie et
proprie apud caſū virtutis ⁊ ꝓpinqtatē mortis. Et
fit vrina ſilis loture carnis aut fit ſāguinea rubea. et
mēſtrualē qđ ſignificat retētio menſtruoꝝ. ⁊ ſꝑmati
cā ſignificat elongatio ſpatii a coitu cū deſiderio et
caſtitate. Et mēſtrualē qñꝫ cōſeqt̃ exuberatio lactis

⁊ corp⁹ ē graui⁹ ⁊ sēsus debiliores ⁊ dolores oculo
rū ⁊ colli ⁊ ſe. Et accidētia q̄ sequnť retētionē mēstru
orū ꝑdicta sūt manifestiora ⁊ cū h° hūoris dn̄antis
i san. appet dn̄iū ⁊ malitia sicͭ melācholici. ip̄e ei faċ
accidē alienatōez p cōitatez cerebri ⁊ syncopi ⁊ for
tē p cōitatē cordis ⁊ destruit anhelitū p cōitatē ābo
rū simul ⁊ p cōitatē diaphragmatis. Et phl̄aticus ē
ḡuior ⁊ getiora hꝫ accidētia. Et choleric⁹ ē acutior
⁊ magis icolumis. Spmatica vͦo icipiet cū nocumē
to anhelit⁹ ⁊ magnificať timor i ea magis q̄z i men
struali. reliqua vͦo accidētia n̄ apparēt i ea: Et mlto
tiens qͦd accit ex hoc ꝙ obstetrix tāgit mr̄icē ei⁹ spas
mosā cōmotio ⁊ desideriū q̄ descēdat spma grossū
⁊ sanať. Et qn̄qꝫ expelliť illud ex obuiatōe sui ipsi⁹
⁊ iuenit requiē. Et lꝫ ipa sit similis epilepsie i plr̄ibus
iudiciis i hoc ꝙ subito accit tn̄ iter ipsā ⁊ epilepsiaꝫ
distinguit retētio ei⁹ qͦd eleuať ex mr̄ice ⁊ pectie ⁊ ꝙ
ratio n̄ minorať valde ⁊ semp imo i dispōnib⁹ vehe
mētib⁹ valde. Et qn̄ euadit ꝓ̄focata narrat plīmū e⁹
qͦd fuit i ea nisi sit maxia imoderata: ⁊ spūa n̄ currit
sicͭ ē cursus e⁹ i epilepsia difficili ex cerebro ⁊ si currit
sedat egritudinē stati ⁊ nō idiget qͦd ab ea excuset ⁊
redeam⁹ ad illͦd qͦd mōstrauim⁹ i ca. epilepsie ď dr̄ia
Dr̄ia vͦo iter ipsā ⁊ apoplexiam ē manifestior ⁊
quo n̄ qū sensus ďstruať i ea ſm plꝫ itegre ⁊ n̄ sit ge
mitus Dr̄ia vͦo iter ipsā ⁊ lethargiā ē ꝙ cū ea n̄ ē
fe. nꝫ pulsus ē plen⁹ vndosus ⁊ ꝑncipiū doloris ei⁹
i capite ⁊ ē color diuersus alťať ⁊ i lethargia ē fixus
scͦm dispōnē vnā.

Ca. xviii. de cura.

Alius qͦd eē cui⁹ cā ē retētio mēstruorū oꝫ
vt regať si nō ē illic albedo supflua: ⁊ cā re
tētiōis n̄ ē multitudo hūiditatis viscose cū
phl̄omia ex basilica ⁊ ex saphēa: addēdo i oī dispō
ne ex administratōe ꝓuocātiū mēstrua ⁊ ꝓp̄e sup
positoriū acutorū mordicātiū os mr̄icis ⁊ sūt sicut
cordumeni ⁊ piper. Euforbiū vͦo ē valde forte in h°
faciēs descēdē mēstrua stati. Et ꝯmotio oris mr̄icis
⁊ ꝑtiū vulue ei⁹ ē ꝯferens ei siue retētio sit mēstrual'
siue spmatica. ipsa eiꝫ facit declinare mr̄icē ad iferio
ra ⁊ ad equalitatē ⁊ ꝑparat mēstrua ad ꝓuocatōez
Et galia qͦd ē mirabilis i hoc. Et tine ex diureticis
iuuatiue sť ⁊ ꝓprie q̄ fiunt ex keisin ⁊ fenugreco ⁊ se
mine lini ⁊ sāsuco abrotano. Et aq̄ therinaꝝ vtiles
sť eis iterū. Et oꝫ vt fiat phl̄omia ex basilica ꝑtis q̄
sequiť declinationē mr̄icis: Si aūt n̄ declinat ad la
tus imo ꝯtrahiť ad supiora tunc tibi supest vt phl̄o
mes q̄zcunqꝫ duaꝝ vis aut ābas. Qͦd si senseris
hūiditates plīmas tūc admistra euacuātia eas sicͭ ē
hiera ruffi ⁊ thedoricō. Et iteꝝ qū tu phl̄omaueris
⁊ euacuaueris san. fortasse necessariuꝫ erit tibi p⁹ sep
timū soluere vētrē cū hiera diacolloqntidos: ⁊ hie
ra picra. ⁊ qn̄ꝫ erit necessariū vt iteres hoc sup eam.
Et fortasse erit tibi necessariū vt euacues ⁊ i potu
tribuas pilulas de tapsia: ⁊ pilulas fetidas: deīn po
nas vētosas p⁹ tres dies sup dorsū ⁊ mirach: ⁊ qn̄qꝫ
sup coxas ⁊ iguina. et sb̄tilia regimē. et calefac inferi
ora cū fricatōe ⁊ vaporatōib⁹ ⁊ vnctionib⁹. deīn da
ei i potu qͦd sit sicut castoreū ⁊ myrrha cū aqua mel
lis ⁊ sagzenea: ⁊ diamarte: ⁊ diapipereō: ⁊ diacymi
nū: ⁊ serapinū cū aq̄ aneti aut aq̄ faseolorū rubeoꝝ
Et gariofili iuuatiui sť iterū. Et de potōnib⁹ bonis
ē vt sumať cymini q̄ztitas galle ⁊ deť i potu cū aqua
rute: aut aqua decoctōis agnicasti. ⁊ agaricū ē valde
bonū i hac egritudine qn̄ potať cū vino. ⁊ castoreū
qn̄ꝫ sanat itegre: ⁊ silr̄ blacte bizantie: ⁊ silr̄ sq̄lla aut
acetū ei⁹ qū sorbeť: aut oxymel ei⁹ acetosuꝫ. Alsosir
vͦo qū ex eo i potu sumiť ē i eo sanitas. Et iteꝝ ďtur
i potu de eo pōd⁹. ʒ. ii. aldeci i vino forti. ⁊ pot⁹ olei
ď kerua ē valde iuuatiu⁹. Et iteꝝ sumat i potu succū
folioꝝ agnicasti cū vīo ⁊ oleo. Et iteꝝ sumať pōd⁹
ʒ. i. oppoponaci ⁊ ťtia. ʒ. i. castorei: deť in potu cū vi
no: est enī iuuatiuū valde diureticū. Et ď ēplīs ⁊ va
poratōib⁹ q̄cūqꝫ subtiliāt san. ⁊ faciūt eū cholericū
Et de suppositoriis bōis ē sagzenee cū oleo de lilio
q̄ztitas auellane ⁊ suppone collyriū ex aldeci cū vi
no. ⁊ iteꝝ sumāť storacis liq̄de. ℥. iii. pipis tuř. āboꝝ
an̄. ℥. i. adipis anatis. ʒ. iiii. se. vrtice. ʒ. iiii. fiat ex eis li
ciniū ⁊ supponať. ⁊ iteꝝ admistreť ex clisterib⁹ ⁊ col
lyriis factis ex eis q̄ calefaciūt ⁊ ꝓuocāt ⁊ soluunt
vētrē. Si āt cā ei⁹ ē retētio spmatis tūc oꝫ vt nuptui
tradať ⁊ vsqꝫ ad illā horā oꝫ vt vtať exercitio ⁊ exic
catiuis spmatis sicut ruta ⁊ calamēto ⁊ se. almaru ⁊
electuario diacymino cū eis q̄ sunt sicͭ decoctio de
radicib⁹. Et oꝫ vt itromittat obstrix man⁹ suas i vul
uā ei⁹ iūctas oleo de lilio aut nardio aut laurino: ⁊
cōmoueať portā vulue ⁊ portā matricis motōe plu
rima leui. ⁊ necessariū ē vt associeť ei cū delectatiōe
dolor ⁊ sit sicut ē dispositio coit⁹. Ipsa enim fortasse
expellet spma factū ⁊ sanabiť. Et silr̄ qū supponūť
res mordicatiue cōmotionē faciēt es sicut sagzenea
cū oleo laurio ⁊ sicͭ. ʒʒ. ⁊ piper ⁊ cordumeni sunt mi
rabiles i h̄. Et caue i huiusmōi dispōe phl̄omiā imo
administra i hac diuisiōe q̄ excitāt caliditatē: ⁊ cura
curatione syncopis. Et cōfert ad illud ⁊ accidentia
ei⁹ mala ꝯfectio noiata ꝯfectio iuuamēti qm̄ iuuam
tū ei⁹ ē mirabile vͤhemēs ⁊ sagzenea ⁊ mithridatū
⁊ medicamē de muscho ⁊ tyriaca ⁊ si timeť de me
dicamīe muschi ⁊ mithridato q̄zuis sit i eis ꝯmotio
spmatis tn̄ cōfortatio eoꝝ quā faciūt cordi ⁊ nature
ad expellēdū resistit illi ⁊ vicit ipsū: ⁊ serapinū ⁊ ga
riofili mirabilia sunt etiā.

Cap. xix. de regimine eius qum cōmouetur.

Oportet vt fundať sup caput oleū odoriferꝝ
cōfortatiuū calefactū valde sicut oleuꝫ nar
dinū aut oleū de ben. Et icipe ad faciēdaꝫ
ꝯmotiōꝫ ꝑdictā ⁊ ꝓprie cū faciētib⁹ pruritū mordi
catiuuꝫ. Et supponāť collyria ꝑdicta ꝓuocatiua: et
suppositoria trahētia matricē ad iferiora sicut galia
⁊ olea odorifera sicut oleū ď ben ⁊ sābacinū ⁊ sicut
oleū alacuben ⁊ oleuꝫ de folio ⁊ reliqua olea odori
fera acuta ad que ďclinat matrix ⁊ cū hoc est in eis
subtiliatio ⁊ ꝓuocatio. Et silr̄ suffumiga eā subtus
cū muscho ⁊ xiloaloe: ⁊ suffūiga eā cū muscho con
trito sup lapides ignitos: Et lini cū coloe ⁊ algalia
Et tene anhelitū ei⁹ ⁊ nares ipsius: Et moue ad vo
mitū cū pēna itromissa i gutture ei⁹: ipsa enī inuenit
cū vomitu reqē ⁊ leuitatē: Et fac eā sternuař: Et fac
eā odoiare fetida: Et fac adherere iferiorib⁹ ei⁹ vēto
sas plīmas attrahentes san. ⁊ matricē ad iferiora ꝓ
p̄rie sup emūctoria ⁊ coxas: aut sup illud qͦd ē cōtra
riū ꝑti ďcliatiōis si fuerit ďcliatio vt attrahať matrix
⁊ san. ad iferiora: Et frica pedes eius fortiter: Et fac
adherere anchas ei⁹ ⁊ pectinē ipsi⁹ ⁊ coxas ⁊ crura
⁊ strige eas ligādo a supiorib⁹ ad iferiora. Et suffumi
geť cū eis q̄ sť sicͭ oleū alrazaki ⁊ medicie cal'e rubifi
cātes i qb⁹ sit qͦd sit sicut euforbiū. Et suppone ano
ei⁹ sicͭ ea q̄ resoluūt vētositatē ⁊ lini stōm iteꝝ cū eis
⁊ voca eā ⁊ cōmoue. Qū g° fiūt ei oīa illa ⁊ non

redit ei anhelit⁹ ei⁹ tūc necessariū ē vt essūdat̄ oleum
feruēs sup caput ei⁹: Aut cauterizet̄ synciput ei⁹ si n̄
fuerit excusatio ide. Et qn̄z euadit cū phl'omia. Et
caue ne ei des i potu vinū qm̄ aq̄ ē ei conueniētior ꝛ
carnes grossas ꝛ ea q̄ addūt i carne ꝛ spmate.

Cap.xx.de hemorroidibus ꝛ botbor ꝛ moro q̄
apparent in matrice ꝛ clauo.

Quādoq3 eueniūt in matrice hemorroides.
Et accidit qn̄z i ea sic̄ mor sic̄ dc̄z ē i mascu
lis. Et qn̄z appēt sup eā botbor diuerse q̄re
q̄dā dicūt albasce qm̄ sr̄ sil'es capitib⁹ albasce: ꝛ qn̄z
sūt albe. Et qn̄z apparent sup eā botbor vt verruce
aut claui successione ragadiaꝝ ꝛ successione apatū
duroꝝ. Et nō ē ple vt sanent̄ hemorroides nisi q̄ ex
eis sūt extra matricē ꝛ paꝝ sanāt̄ facte i ꝓfūdo. Et
qn̄z seqt̄ illā c⁹ mēstrua retinet̄ apparitio hemorroi
daꝝ i ano suo ꝛ i eo qd̄ appet d̄ matrice sua. nā spe
rat̄ ꝙ apiāt̄ ꝛ mūdificēt̄ ꝛ fit cū eis securitas ab egri
tudinib⁹ difficilibus quas facit retētio mēstruoꝝ. Et
poss̄e ē vt appareāt hemorroides ꝛ silia illis i specu
lo cui opponit̄ vulua fm̄ modū quē diximus i ca⁰ ra
gadiaꝝ. ꝛ qū ipͥmūt̄ i speculo nō euacuant̄ qn aut
appareāt i hora doloris ꝛ ē hora retētiōis mēstruo
rū ei⁹ ꝛ videāt̄ rubee dure: aut i hora qetis ꝛ videāt̄
detumefacte: ꝛ illud ē apud cursū eius quod currit
ex eis de re nigra sicut fex.

Cap.xxi.de curationibus hemorroidaruz.

Iste hemorroides nō dolēt nisi pp vehem̄
tiā iflatōis eaꝝ ꝛ soliditatis eaꝝ: qr̄ oz vt li
niāt̄ ꝛ pparēt̄ ad currēdū. Qd̄ si nō iuuant̄
p hoc hemorroides nō sūt late āple nō ē excusatio
qn admīstret̄ ferꝝ fm̄ modū quē diximus i admīstra
tione hemorroidaꝝ ani cū calib noto. ꝛ illud ē quz
sr̄ extra mr̄icē. Qū ergo icidunt̄ ponātur sup icissu
rā atrimentū ꝛ alumē ꝛ cortex turis ꝛ q̄ sūt silia illis
Qūq3 voluntas ē vt fiat illud intromittat̄ mulier in
domo frida ꝛ incidat̄ illud ex ea i ipsa: ꝛ precipiat̄ ei
vt subleuet pedes suos ad parietē duab⁹ horis ꝛ fa
ciat adherere dorso suo ꝛ pectini ꝛ macerie sue pan
nos ifusos aquis stipticis ifrigidatos niue. Et si for
san sāguis nō abscindit̄ tūc pone sup pectinez ꝛ sup
dorsuz ꝛ q̄ secunt̄ ipm ventosas adherētes ꝛ suppo
ne lanaz ifusam i aq̄ decoctōis stipticoꝝ i qua sr̄ dis
soluta acatia ꝛ hypoqstidos ꝛ litiū ꝛ silia. Et fiat vt
sedeat i aquis stipticis. Et si fūint hemorroides late
ample: tūc n̄ labores ad icidendū eas: sʒ admīstra sr̄
eas exiccatiua fortiter retinētia sanguinē: sic̄ sūt pāni
ifusi succo berberis aut acetose sup qd̄ puluerizata
sūt litiū ꝛ acatia ꝛ silia ꝛ ligent̄ extrema ei⁹ cū stricta
ꝛ pcipue vt dormiāt̄ sʒ figurā seruātē illd̄ qd̄ suppo
situ ē: ꝛ rege eā regie flux⁹ sā. supflui. Et d̄ lenificatōe
eaꝝ ē vt sedeat mulier i aqs qb⁹ decocta sūt lenificā
tia sic̄ altea ꝛ camemilla ꝛ fenugrecū ꝛ se.lini ꝛ meli
lotū. Et admīstra sup eas ex oleis sic̄ oleū de pice ꝛ
de lilio ꝛ oleū d̄ meliloto. Sedeat habēs eas i dco
ctōe fenugreci ꝛ lenificantiū cū aliquo oleo. Et sup
ponāt̄ pessaria fc̄a ex isopo ꝛ nitro ꝛ resina.

Cap.xxii.de carne addita ꝛ longitudie allakic ꝛ
apparitione sicut virga ꝛ rei nominate fursus.

Quādoq3 orit̄ i ore matricis caro addita. et
qn̄z apparet sup mulierē res q̄ est sic̄ virga
cōmouēs sub coitu. ꝛ qn̄q3 aduenit ei vt fa
ciat cū mulierib⁹ sil'e qd̄ fit eis cū qb⁹ coit̄. ꝛ qn̄z ē il
lud battaꝝ magnū. Et fursus qdē ē caro addita
orta i ore matricis q̄ qn̄z ꝓlōgatur: ꝛ qn̄q3 abbreuia
tur ꝛ non prolōgatur nisi in estate ꝛ abbreuiatur in
hyeme. Et sūma qdez medicoꝝ testificat̄ illud sicut
Archigenes: ꝛ Ga. negat illud medicus.

Cap.xxiii.de cura.

Virge qdē ꝛ albattara curatio ē icisio post
cōuersionē ei⁹ sup ceruicē suā. Et retine vē
trē ei⁹ ꝛ icidat̄ illud ex ꝓfūdo ꝛ ex radice vt
nō accidat flux⁹ san. Carnē v̄o aliā fortasse poss̄e
ē curare cū medicis corrodētib⁹ carnē de illis q̄ ad
ministrāt̄ i ca⁰ suo. Et fortasse nō ē excusatio qn ici
dat̄ ꝛ tūc currit cursu hemorroidaꝝ. Et fursus q
dē ligat̄ cū filo ligatura stricta ꝛ dimittit̄ duob⁹ die
b⁹ aut trib⁹. ꝛ fortasse miuit̄ dimissio e⁹ ita donec pu
trefiat ꝛ incidatur vt minoretur cursus san.

Capitulum.xxiiii.de aqua in matrice.

Quādoq3 aggregat̄ i matricib⁹ mulieꝝ aq̄ ꝛ
ꝓfocat̄ ea. Cap.xxv.de signis.

Signa sūt ꝙ antecedit retētio mēstruoꝝ: Et
multiplicat̄ rugit⁹ i vētre ꝓpꝛie qū mouet̄.
Et ābulat: ꝛ accidit i iferioribus vētris apa
molle. Et qn̄q3 fit sicut hydropica ꝛ multiplicatur
cursus hūiditatis aquose. Et qn̄z existimat ꝙ sit pre
gnās. Et qn̄z ē vulua e⁹ i hoc vt ꝓuocet̄ ab ea aqua
plurima subito.

Cap.xxvi. de cura.

Curatio ei⁹ ē vt administret̄ phl'omia si indi
get ea: et exercitiū: ꝛ vt faciāt eā sedere in re
b⁹ ꝓuocātib⁹ aquositatē fortis ꝓuocatiōis
ꝛ res q̄ administrāt̄ i ēpl'is hydropisis donec matu
turet̄: deide approximēt̄ ei ꝓuocātia mēstrua cū for
titudie: et dēt̄ i potu ꝓuocātia vrinā. Et nō ē malū
si clisterizet̄ clisterib⁹ hydropicoꝝ ꝛ cū collyriis ꝓ
uocātib⁹ aquā ꝛ menstrua. Et suppositio hellebori
albi confert ei ꝛ extrahit aquam plurimaz.

C.xxvii. de iflatiōe in matrice ꝛ cognitione eius.

Quādoq3 ē cā pꝛia i hoc vt eueniāt iflatio et
vētositas i matrice pcussio aut casus ꝛ sic̄ il
lud qr̄ debilitat̄ cōpl'o ei⁹. Et qn̄z ē difficul
tas part⁹ ꝛ cōuersio oris matricis aut frigus: facit ei
supueniāt oppillationē oppillādo os matricis coar
tādo vētositatē i vacuitate ei⁹ aut i vacuitate villoꝝ
ipsi⁹: aut i angulis ei⁹. Et illa q̄ est i vacuitate ē debi
lior: deide q̄ ē in angulis: postea q̄ est in concauitate
qn̄z fit fortis virt⁹ retētiōis vētositatis i matrice ꝛ vil
lis ei⁹ vsq3quo cōseqt̄ dolor extēsus ad pectinē ꝛ di
latat̄ i inguib⁹ ꝛ eleuat̄ vsq3 ad coxas ꝛ vsq3 ad dia
phragma ꝛ stōm ꝛ hʒ vocē sicut est vox tympani ꝛ
hydropisis tympāitis. Et qn̄z ē pmutabil'ꝛ associā
tur ei pulsio ꝛ pl'atio ꝛ pūctio ꝛ pūctura quā vapo
ratiōes cū v̄tutib⁹ calitatis sedant ꝛ redit cū reditu
frigoris. ꝛ ꝯpssio pmutat eā i rugitu ꝛ augmētat̄ cū
ea pectē ꝛ fortasse remanet hec vētositas spatio vite.
Et existimāt qdā ꝙ dn̄iū matricis sup spma resoluit
hāc vētositatē q̄si n̄ sit.

C.xxviii.de cura.

Confert ad illud pot⁹ logodiō ꝛ sagzenea i
aq̄ radicū ꝛ se. post euātiōz mācī faciētis il
lud a corpe ꝛ a matrice cū eis q̄ sr̄ sic̄ hiera
picra ꝓpe. Et si chronica sit egritudo tc̄ cū eis q̄ sr̄
sic̄ hiera archigeis. Et oleū alkekēgi iuuatiuū ē val
de ad hoc. Et qn̄z supponūt collyria ex eis q̄ sr̄ sic̄
bdelliū ꝛ xilobalsamū ꝛ se.e⁹ cū oleo nardio ꝛ oleo
d̄ ruta. Et qn̄z ēbrocat̄ cū oleo d̄ ruta ꝛ oleo anetio
Et qn̄z ponūt̄ sup matricē ēpl'a facta ex eis q̄ sūt sic̄
ruta: ꝛ se. agnicasti ꝛ cyminū ꝛ cētaurea ꝛ alberēge

fif. ⁊ ſaluc⁹ ⁊ aniſũ ⁊ calamẽtũ ⁊ caſſia ⁊ ameos ⁊ re
liq̃ ſemia. Et qñ3 fit vt ſedeat ĩ aqs ĩ qb⁹ decocte ſũt
medicĩe ẽploꝝ ꝑdictoꝝ. ⁊ qñ3 fiũt cũ ſpecieb⁹ calĩs
Et qñ3 apponũt pectini ⁊ matrici vẽtoſe cũ igne.

Ca. xxix. de ventoſitate matricis non inflãte.

SEntit habens eã q̃ſi ſit res ĩ ea inuoluta ſu
ſpẽſa ⁊ videt ſepationẽ doloris permutari.

Capitulum. xxx. de cura.

CUra eſt vt ſumat omni die. ʒ. i. ⁊ S. de diar
marte cũ. ʒ. i. cymini ⁊. vi⁹. ʒ. vni⁹ maſticis.

**Fen. xxii. de egritudinibus in extremitate mem
broꝝ que eſt duo tractatus.**

**Tractatus primus de eo qđ accidit eis de nocu
mentis quantitatis ⁊ ſitus.**

Cap. i. de forma zirbi ⁊ duorum ſiphac.

OPortet ut ſcias
ꝙ ſup vẽtrẽ poſt cutẽ ſũt duo
pãniculi quoꝝ vnuſ nomiat̃ ſi
phac ⁊ ꝯphẽdit iteſtia ⁊ caleſa
cit ea ſua ſpiſſitudie ⁊ vnctuo
ſitate ⁊ ꝯphẽdit lacertos. Et 2⁹
ẽ iterior ⁊ noiat̃ beriterõ ⁊ noiat̃ rotũd⁹: qm̃ q̃ſi ſin
gularis fit ab eo qđ tegit ipſũ ⁊ ſic ſpera ſuper quã
ſt ſũme ⁊ additiões molles ⁊ foramia. Et ꝯtinuat̃ đ
ſup velamini. Et ꝓceſſio ei⁹ ẽ ex ſupmo. Et ẽ ſubtil̃
ſub cute vẽtris ⁊ pãniculo ei⁹. Et adherẽt ei duo ex
lacertis vẽtris dexter ⁊ ſiniſter adherẽtia vehemẽti
Deide cõtinuat̃ poſt eos ãbos velamini ĩ ptib⁹ ei⁹
carnoſis cõtinuatiõe vnitiõis poſt ꝯtinuationẽ ſuã
cũ ſtõ poſt cõſirmatõ3 ⁊ ſoliditatẽ ſubſtãtie eius: et
illa cõtinuatio ẽ cõtinuatio dilatata. veꝝ ipa qũ cõ
tinuat̃ epi ẽ ſubtilis ualde. ⁊ ẽ ei ĩ eleuatione ſua ad
ſtõ3 ⁊ ĩ reflexiõe ſua deſcẽdẽdo ab eo firmitudo cũ
oppoſitiõe venaꝝ ⁊ arteriarũ magnarũ ſuſpẽſaru3
cũ eo ⁊ deſcẽdit ſubt⁹ ⁊ fit zirbũ. Et currit ſup pl3 al
beriterõ ab ĩferiori đ ſubtilib⁹ lacertis dilatatis ſup
vẽtrẽ tũica vna: ⁊ forſitã exiſtiat̃ ꝙ ſit ps e⁹ pp ꝯtiua
tione3 ei⁹ ⁊ ſilitudinẽ ſuã cũ eo ⁊ ĩ neruoſitate. Qũ
g⁹ ſinglaris fit ab eo alberiterõ ẽ ſubtil̃ texuř valde
⁊ ille ẽ alberiterõ vrie ⁊ ſubtili⁹ ei⁹ ⁊ puri⁹ ipſi⁹ ẽ apđ
epiglotalẽ et ortu3 pãniculi itrĩſeci ⁊ coſtaꝝ ex h pã
niculo. ⁊ iuuamẽtũ h⁹mõi ſiphac ẽ replẽ qđ ẽ iter lã
certos vẽtris ⁊ iteſtia ⁊ ſtrigẽ locũ ⁊ ꝓhiber̃ ſupflui
tates ne cadãt ĩ locis vacuiſ cũ adiutorio diaphrag
matis qđ ẽ poſteri⁹ ⁊ cõprimẽ poſteri⁹ iteſtia ⁊ viſce
ra eũantia ſupfluitates qũ ꝓxia ſt ad expellẽdũ qđ
ẽ ĩ eis đ fece ⁊ aq̃ hydropiſis ⁊ vria ⁊ ꝓhibere iſlati
onẽ vehemẽtẽ: ⁊ ligat viſcera ligamẽto forti. ⁊ ẽ in
dorſo ſic res vna ⁊ lacerti oẽs poſteri⁹ ſup carnẽ glã
doſã q̃ĩ ſubſtratã eis ⁊ veniſ magnis ⁊ meatib⁹ ⁊ cõ
tinuatiſ iter iteſtia ⁊ ſtõ3. Quidã vo dicũt nõ ptrãſit
vt dicat̃ ꝙ ĩ ſiphac ſint genera villoꝝ ꝯtextoꝝ ſm̃ p
tes notas villoꝝ q ſt iſtra vtutũ triũ nãliũ. ⁊ iſti qdẽ
nõ ẽ poſe vt dicãt illđ ĩ tunicis venaꝝ ⁊ veſice ⁊ ma
tricis niſi đ aliquo pãniculoꝝ imo ẽ corp⁹ ſingular̃.
⁊ iſta duo velaia tutamia ſt viſceꝝ ꝯcauitatiſ iferiõiſ
Qũ3 ꝑueniũt ad pectinẽ fiũt ĩ eis duo foraia ſtricta
q̃ſi ipa ãbo ſit ꝑ q̃ trãſit lũbar̃ a dextra ⁊ ſiniſtra ĩ eis
ĩ ſepabilia donec fiãt ſic due ciſte duorũ ouoꝝ ⁊ ſub
duob⁹ velaib⁹: ⁊ ẽ zirbũ. zirbũ qdẽ ẽ ꝯpoſitũ ex duo
b⁹ paniculis: quoꝝ vn⁹ coopit aliũ iter quos ſt arte
rie plime ⁊ vene pauciores eis. Et figura e⁹ ẽ ſic ciſtiſ
⁊ ẽ ligatũ cũ ſtõ ⁊ meſaraicis ⁊ cũ colõ. ⁊ ei⁹ ꝓceſſio
ẽ ex eo qđ đſcẽdit ex ſupfluitate beriterõ apđ ſtõ3 ⁊
duodenũ ⁊ eo qđ aſcẽdit ex ſupflui ate e⁹ ⁊ apđ pec
tinẽ. Primũ g⁹ qđ occurrit đ vẽtre ẽ cutis: Deinde
ſub ipa ẽ panicul⁹ ꝑm⁹ ⁊ noiat̃ aggregatio eoꝝ mi
rach: Deinde ſt lacerti: Poſtea beriteron: Deiñ zir
bum: Deinde inteſtina.

Cap. ii. de ruptura ⁊ his que aſſimiliantur ei.

RUptura fit ꝑ ſolutõ3 pãniculi a ſingularita
te ſua ⁊ caſũ fiſſure ĩ eo quẽ penetrat corp⁹
qđ fuit cõprehẽſũ ĩ eo ante ſciſſurã: aut ꝓpt̃
dilatiõ3 ſtricture ĩ meatu: aut ſolutiõ3: ⁊ qu3 accidit
illđ taĺr ꝙ qñ icedit penetrãs ꝑuenit ad teſticulos ⁊
noiat̃ ramex ⁊ hernia. qđ ãt ẽ ꝑter h⁹ noiat̃ nomie
cõitatis hernia teſticuli ⁊ varices ei⁹ ⁊ durities ipſi⁹.
⁊ durities qdẽ folliculi teſticuloꝝ cadit ĩ zirbo. Ac
cidit eni qñ3 vt dilatẽt̃ duo foraia ꝑdicta pp debilita
tẽ eoꝝ: Aut diſrũpat̃ ⁊ egrediat̃ qđ ſeqt̃ ea de humi
ditate glutinoſa: Aut hũoroſa: Aut mollificatiua:
Aut pp adiutoriũ ex ꝑcuſſiõe: Aut motu: Aut cãu:
Aut retẽtiõe ſpmatis moti: ⁊ ꝓhibiti ab expulſiõe:
Aut aſcẽſiõe mulieris ſup viꝝ: Aut labore anhelit⁹
ĩ coitu ⁊ ꝓpe ſup replõnẽ: Et ſilr coitu ſup nauſeati
uã ſatietatẽ ⁊ aggregatiõ3 vẽtoſitatis ⁊ egõnis ĩ vẽ
tre: q̃ deſcẽdit: Aut zirbũ: Aut velamẽ ⁊ iteſtina: et
ꝓprie monoculũ qm̃ ẽ ſolutũ nõ ligatũ: Aut hume
ditates q̃ effũdũt̃ ad ex expulſioe nãe. Aut generãt̃
apud eos ꝓpter frig⁹ ipſoꝝ ⁊ ꝯuerſiõ3 ſan. ad aquo
ſitatẽ ⁊ fortaſſe accidit ei pãnicul⁹ ꝓpri⁹. Et qñ3 ẽ pp
hũiditatẽ ſãguineã ⁊ feculẽtã vbi ẽ cã ei⁹ percuſſio:
Aut caſus: Aut vẽtoſitas iſlatiua. Et qñ3 ꝯfert cura
tio cũ ferro. Et qñ3 naſcit̃ illic caro addita. Et qñq3
igroſſat̃ oſeum: aut idurat̃ ex ap̃ate: aut piguedie q̃
aſſimulãt̃ ramici ⁊ noiant̃ hernia carnis. ⁊ qñ3 ſilr
ĩ inguinib⁹. Et qñ3 iſlant̃ vene ei⁹ ⁊ noiat̃ hernia va
ricoſa. Et qñ3 mollificatur mollificatiõe vehementi
abſq3 ruptura q̃ ꝓlõgat̃ ⁊ aſſimiliat̃ hernie iteru3.
Et qñ3 accidit ruptura ſup teſticulos ⁊ peruenit
apud iguina. ⁊ qđ ẽ ſupra ea ĩ ſumine ẽ maloꝝ acci
dẽtiũ ⁊ ĩ duob⁹ emũctoriis. Et illa q̃ accidit ſupra ſu
mẽ ẽ parũp raro ſm̃ cõparatiõ3 ad alias: qm̃ ille lo
cus ſuſtẽtat⁹ ẽ lacertis ⁊ qđ ſub eo ẽ tuet̃ extremitati
b⁹ lacertoꝝ. Et qñ3 accidit ſumini augmẽtũ ⁊ eſt đ
genere rupture iteꝝ. Et oẽ qđ ẽ ex ruptura ſup ſum̃
ẽ maloꝝ accidẽtiũ q̃zuis ſit ꝑue additiõis ⁊ ñ dolẽt
ĩ pricipio qm̃ expulſũ ĩ ea ſũt iteſtia minuta ⁊ ſũt ex
preſſa coartata ⁊ coartant fecẽ ⁊ euomit eã ⁊ ẽ đ ge
nere ileos ⁊ iqetudine ei⁹ ⁊ ãguſtia ipſi⁹. veꝝ illa q̃ ẽ
ſubt⁹ ẽ magis ſuſceptibilis dilatatiõis ⁊ magis ince
dẽs ĩ additõe ⁊ ñ dolet ĩ ꝑncipio. Et ſcias ꝙ ramex
iteſtinoꝝ ⁊ zirbi ẽ egritudo fortis difficilis q̃zuis ſit
ꝑua. Et ramex aque ẽ egritudo facil̃ ⁊ ſi ſit magna.

Cap. iii. de ſignis.

SIgnũ ãt cõe rupturis ẽ additio appẽs ⁊ ſẽ
tit̃ iter ſiphac itrĩſecũ ⁊ iter mirach. Et addi
tur ei⁹ appitio apđ motũ ⁊ ꝯphẽſionẽ anhe
lit⁹. Et ei⁹ q̃ ẽ pp dilatatiõ3 meat⁹ ſignũ ẽ ꝙ apparet
paulatĩ ĩ oſſeo abſq3 motu laborioſo ⁊ vociferatiõe
⁊ aliis ⁊ ẽ ramex teſticuli. Qđ ãt ẽ pp illud qđ ẽ ſu
pra ẽ ꝓpt̃ diſruptiõ3 ꝓculdubio ⁊ nõ cõfert ei exic
catio. Et ſignũ ei⁹ q̃ ẽ ex iteſtiniſ penetrãtib⁹ ĩ ſciſſurã
ẽ reditio ei⁹ cũ velocitate qũ reſupiat̃ ⁊ ſẽſibilitas ru
git⁹ ⁊ ꝓpe qũ ꝑmit̃. Illã vo q̃ fit ex zirbo ⁊ ſiphac
ſignificat aduẽt⁹ ei⁹ paulatĩ ⁊ ẽ ad ꝓfũdũ cũ eq̃litate
ĩ ſitu: ⁊ nõ ſẽtit̃ ĩ illa ramice rugit⁹. ⁊ ſʒ pl3 ẽ q̃ztitatis

pue i q̄ztitate ꝓfūditatis. Et qñꝫ egredit̄ totalit̄ ⁊ hꝫ
q̄ztitatē magnā ⁊ ē difficilis sanatiōis sic̄ hernia inte
stini veꝝ eiꝰ tact̄ nō ē diuersus a tactu hernie itestini
⁊ vētositatis. Et reditio eiꝰ q̄ ē ex itestio ⁊ zirbo diffi
cilioꝛ ē q̄ꝫ vētose. Et ramex q̄dē aque cognoscit̄ ꝑ ta
ctū ⁊ tēsionē ossei ⁊ ꝑ splēdorē ⁊ lenitatē ⁊ ipsa iterū
nō redit ⁊ nō igredit̄. ¶ Et hernie vētose cognitio ē
q̄m iflatio vētosa manifesta ē. Et vētosa q̄dem redit
absq̄ꝫ ꝯp̄ssiōe pluria ⁊ doloꝛe. Et qñꝫ redit i dispo
sitōe ⁊ resupiatio nō facit cā velocioꝛis reditꝰ q̄ꝫ hoꝛa
alia. Judiciū nāq̄ꝫ eiꝰ i resupiatiōe ⁊ nō resupiatiōe
silr̄ ē q̄n nō sit grauitas ei nꝫ lubꝛicitas: sed i ea q̄ est
ex itestinis ē diuersū q̄m ē apud resupinatōꝫ facilioꝛ
paꝝ. Et qñꝫ accidūt ex ea doloꝛes vehemētes ꝓꝑea
ꝙ ostēdit osseū. ⁊ qñꝫ ꝯp̄rimit testiculū. Et carnose
signū ē ꝙ ē i ipso osseo nō itra ipsū ⁊ est cū duritie ⁊
grossitie ⁊ diūsitate vie. ⁊ qñꝫ ē ex lapideitate apatis
duri ⁊ noiat̄ huris. ¶ Hernia v̄o varicosa cognosci
tur ex venis repletis ⁊ ex coꝛrosiōe vrinali i ea cum
mollificatiōe testiculoꝝ ⁊ ꝓhibitiōe a cursibꝰ ⁊ mo
tibꝰ. Et illa q̄ ē i arteriis tactꝰ cū digitis cōp̄rehēdit.
Et illa q̄ nō ē i eis imo in venis nutrientibꝰ illa mē
bꝛa n̄ ꝯp̄hēdit tactꝰ. ¶ Cap.iiii.de cura.

Regimē q̄dē vniuersale hn̄tibꝰ rupturā ē di
mittē repl'onē ⁊ dimittere motū plꝫ ⁊ saltꝰ ⁊
icessū subitū ⁊ coitū. Et d̄terioꝛ illaꝝ dispo
sitionū ē illa q̄ ē sr̄ repl'onē. Et oꝫ vt dimittat cibos i
flatiuos: et non multū vtat̄ potu aq̄: et dimittat oēs
res mollificātes ita ꝙ ēt balnea: ⁊ q̄n comederit re
supinet̄: ⁊ sit q̄n sedet ꝯstrictꝰ circa rupturaꝫ ⁊ apud
coitū ꝓp̄e: ⁊ sit coitꝰ eꝰ apꝺ lenitatē vētris eꝰ. Et scias
ꝙ itētio i curōe rupture ē ꝯsolidatio scissure si polis
est: aut ꝯseruatio eius ne addat̄ ⁊ exiccatio eius qꝺ
mollificatū ē ⁊ dilatatū. Et reductio eꝰ ꝙ descēdit in
ipsa si ē zirbū aut itestinū. Et resolutio eiꝰ qꝺ aggre
gatū ē i ea si ē aq̄ aut vētositas. Et ꝓhibitio māei q̄
extēdit eā. Et si nō resoluit̄ ꝑparatio fiat i eius extra
ctiōe. Amplꝰ ꝯsolidatio scissure aut ꝯseruatio eiꝰ vt
nō addat̄ fit cū medicis glutinatiōꝫ faciētibꝰ cōfoꝛtā
tibꝰ i q̄bꝰ ē stipticitas. ⁊ q̄zto magis ē scissura minoꝛ
ē cōsolidatio facilioꝛ. Et qñꝫ fit iuuamtū i ea cū cau
terio. Et eiꝰ exiccatio fit cū medicis resolutiuis. Et
reductio eiꝰ qꝺ d̄scēdit fit cū strictura ⁊ ligatura. ve
rū resol'o eiꝰ qꝺ aggregatū ē fit cū ēpl'is faciētibꝰ hy
dropisiꝫ ⁊ q̄ sr̄ eis silia. Et ꝓhibitio māei fit cū euo
ne ⁊ eq̄tiōe cibi. Et eiꝰ extractio fit cū medicis adurē
tibꝰ cū foꝛtitudine ⁊ operatiōe ferri.

¶ Cap.v.de curatione rupturarū intestini ⁊ zirbi.

Si ē āboꝝ descēsio ad osseū polis ē eoꝝ re
ductio: veꝝ sit difficilis fm ꝯpationē redu
ctiōis āboꝝ i ruptura q̄ ē desup. Jllud enī
fit facile cū resupiatiōe ⁊ q̄libet ꝯp̄ssione cū manu:
Qꝺ si addat̄ ruptura icipiat̄ i desiccādo illud qꝺ di
latatū ē ꝓp hūanitatē ⁊ adunādo qꝺ scissū ē ⁊ igeni
etur i ꝯsolidatiōe eiꝰ. Et q̄n fit iobediēs ad redeūdū
fiat vt eger sedeat i aq̄ cal'a ⁊ ēpl'et̄ ruptura cum leni
tiuis aut vaporet̄ cū pāno cal'o tādiu donec redeat
deide strigat̄ suppositis medicis aggregatiōꝫ faciē
tibꝰ ⁊ dimittat̄ tribꝰ diebꝰ ⁊ sit resupinatꝰ. ⁊ sit strictu
ra cū iuolutiōibꝰ q̄dratis ⁊ iuolutiōibꝰ ꝑparatis ad
aggregādū labia scissure. Et qñꝫ cauterizat̄ fꝫ hāc
stricturā ⁊ ꝑparationē ⁊ nō admistrēt̄ inuolutiones
spice q̄n ipse dilatāt maxime: aut necessaria ē cōsoli
datio. Et nō oꝫ vt approximet huic rupture ferruꝫ
oio. Et medicine q̄ bibūt̄ q̄bꝰ iuuāt̄ hn̄tes rupturaꝫ
sr̄ sagzenea ⁊ decoctio nuc. cupressi: ⁊ ꝓp̄ie i q̄bus
dissoluta sr̄ sagzenea ⁊ diacyminū. Et oꝫ vt admini
strēt̄ i ea ēpl'a q̄ sup scissurā admistrāt̄ postq̄ꝫ aggre
gata sūt labia scissure ⁊ tracta sūt duo oua ad supio
ra ⁊ expleta ē reductio eiꝰ qꝺ descēdit. ⁊ d̄ istis ēpl'is
ē illud qꝺ fit ex sauia ⁊ nuce cup̄ssi: ⁊ cupressi foliis.
Jpsa eni sūt radices ēpl'oꝝ sup plꝫ iuuamēti quoꝝ
ē ꝯueniētia. Et d̄ ēpl'is ꝯueniētie ē illꝺ qꝺ fit ex bdel
lio ⁊ dragagāto ⁊ gūmi arabico ⁊ glutio piscium ⁊
glutio coꝛioꝝ ⁊ tuberibus siccis cācroꝝ ⁊ rosis cū
capitibꝰ suis ⁊ oibꝰ stipticis ⁊ mastice myrto sicco
⁊ mes excoꝛticatis ⁊ alteid ⁊ foliis altee d̄ mecha ⁊
alūine iameni ⁊ sumach ⁊ fructu tamarisci ⁊ magra
⁊ cētaurea ⁊ aloe semegēio. Descriptio alia ēpl'i: ℞.
āmoniaci ⁊ turis ⁊ a loes semegenii ⁊ dabac oium
añ. ʒ. iii. bdellii pōdꝰ. ʒ. acatie ⁊ saracocolle amboꝝ
añ. ʒ. i. terāt̄ i moꝛtario ⁊ madefiāt i p̄ꝛiciꝰ noctis cū
aceto: deide terāt̄ i mane cū aliq̄ztulo sauine ⁊ imbi
bat̄ ex eis cottū ⁊ ponat̄ sup locū ⁊ strigat̄ ligando
Emplin lene: ℞. masticis ⁊ saracocolle ⁊ turis ꝑtes
eq̄les ⁊ aggregēt̄ i vino de passis ⁊ liniat̄ sup ꝑgame
nū de pāno ⁊ strigat̄. ⁊ silr̄ illi ē illud qꝺ fit ex aloe ⁊
glutine ⁊ ture. Et iteꝝ sūmat̄ nux cup̄ssi ⁊ tus ⁊ aca
tia ⁊ balustie ⁊ saracocolla ⁊ san. draconis ⁊ litiū et
myrrha ⁊ galle ⁊ sauia eq̄li mēsura ⁊ terāt̄ bn̄ ⁊ ꝯfi
ciāt̄ cū gūmi ⁊ fiat vt adhereāt ouo: aut i quocūq̄ꝫ
loco fiat ruptura donec cadāt. Emplin bonuꝫ qꝺ
qñꝫ ꝯsolidat rupturā ifantiū: ℞. coꝛticū granatoꝝ
pōdꝰ. ʒ. x. gallaꝝ imaturaꝝ. ʒ. v. decoq̄zt̄ cū vini stip
tici. ℥. v. decoctiōe vehemēti ⁊ reducāt̄ itestina ad su
perioꝛa ⁊ ēbꝛocet̄ locꝰ cū aq̄ fr̄a ⁊ iuiscet̄ hoc emplꝫ
⁊ nō soluat̄ nisi trāsacta hebdomoda: aut in oibꝰ. x.
diebꝰ sel'. Emplim mirabile sumāt̄ masticis coꝛticis
turis nucis cup̄ssi ⁊ myrrhe ⁊ glutinū pisciuꝫ ⁊ sar
cocolle oiuꝫ ꝑtes eq̄les: dissoluat̄ glutē cū aceto vi
ni: ⁊ aggregēt̄ cū eo medicine: ⁊ fiat ex eis emplm ⁊
foꝛtasse sufficit ifātibꝰ ēpl'ꝫ ꝙ fit ex balaustiis ⁊ psilio
⁊ radice lilii siluestris: et foꝛtasse sufficit tibi vt facias
ēpl'ꝫ cū lēticula aq̄ q̄ ē de genere herbaꝝ nascētiū in
aq̄ ⁊ foꝛtasse sufficit vt liniāt̄ eoꝝ rupture cū bdellio
dissoluto in vino ⁊ oleo sābacino aut cū castoꝛeo ⁊
ꝓp̄ꝛie q̄n ē aquosa. ⁊ iteꝝ foꝛtasse sufficit cuꝫ sauich
de oꝛdeo. ¶ Cap.vi.de ruptura aque.

Quādoq̄ꝫ euāt̄ aquositas eiꝰ cū bezel q̄dato
⁊ qñꝫ euāt̄ cū ēpl'is extrahētibꝰ aquositateꝫ
⁊ pꝰ illꝺ qñꝫ fit cū ferro ⁊ medicis acutis ca
lefaciētibꝰ illꝺ qꝺ seq̄t̄ rupturā ex siphac q̄ꝛ ꝯstrigit
⁊ nō descēdit aquositas. ¶ Jn opatiōe v̄o q̄ fit cum
bezel ⁊ phl'omo oꝫ vt eleuēt̄ testiculi ad superioꝛa ⁊
elōgēt̄ valde ab osseo postq̄ꝫ obliq̄tꝰ ē pectē ⁊ ꝑs eꝰ
vt elōgēt̄ ab ifirmo ⁊ vt resupinet̄ sup lectū aut sr̄ lo
cū i quo sedēt hoies: ⁊ fiat vt sedeat ācilla a d̄xtra eiꝰ
extēdēs virgā eiꝰ ad supioꝛa. Deide phl'omet̄ cum
phl'omo lato: ⁊ caue ne phl'omes aliq̄d d̄ ꝯmissura
sed dextra ꝑte aut sinistra: deide scide fugiēdo ꝯmis
surā ⁊ stude tādiu donec descēdat tota aquositas et
euacues eā: deide tibi iest electio si timueris reuersio
nē ⁊ repl'onē eiꝰ pꝰ tp̄s vt reiteres curatiōꝫ si volueris
cū bezel. ⁊ si volueris cauterizabis ⁊ cauteriū fit h
mō: Sume ferrū subtile i quo sūt vncini ⁊ igniat̄ sic
ignit̄ cauteriū ⁊ liga testiculos q̄zto lōgiꝰ pol'e ē a lo
cis ⁊ reuolue cauteriū ab osseo ita vt n̄ iueniat testi
culū ⁊ iueniat osseū ⁊ alberiterō ⁊ cōstrigat ⁊ calefa

ciat ipsū qř nō īgrediat̄ ipsuȝ aq̄ post illud. ꝛ ꝙ dila tet meatū: ē enī meli⁹. deīde cura crustas ꝛ ꝯsolida ꝛ forsasse icidis ex beriteron aliqd: deīde cauteriza ipȝ ꝛ pone sup scissuras stiptica ꝛ ꝓhibe egruȝ potare aquā. ¶ Empla vō ad ramicē aq̄ sūt ex genř ēplo℞ hydropiř ꝛ splenis. ꝛ sic si sūat̄ staphisagria ꝛ cymi nū ꝛ aggregeť cū passis rubeis enucleatis aggrega tione fca cū cōtritiōe ꝛ fiat̄ sicut vnguētū ꝛ ēpleť cuȝ eis. Et iteꝝ sumat̄ pip ꝛ grana lauri ꝛ baurach ꝛ ce ra ꝛ oleū antiqū ꝛ fiat ex eis vnguētū ꝛ ēpleť cū eo. Et iteꝝ sumat̄ cinis q̄rc⁹ ꝛ cōficiat̄ cū oleo ꝓforato cū decoctiōe ꝛ ēpleť cū eo: ē enī iuuatiuū valde: ꝛ su mat̄. ℥. xxx. ꝛ cere. ℥. vii. olei. ℥. vi. ꝛ pipis qn̄ bonū ē ꝛ grano℞ lauri grana. lxxx. fiat ex eis ēplȝ adherēs Et bdelliū arabicū sanat testiculos ꝛ qn̄ȝ resoluit ra micē aq̄ puero℞. ¶ C. vii. ō cura ruptur̄ vētositatis.

Regimē i hoc ē vt deuitet īflatiua ex olerib⁹ ꝛ granis ꝛ repsonē supfluā pducētē ad rugi tū ꝛ ad malitiā digōnis ꝛ potū vini mixti ꝛ vinū crudū īflatiuū. Et sumat i potu medicias resol uētes ventositatē sic diacyminū ꝛ saȝȝenea ꝛ trifera magna ꝛ totū illō cū decoctiōe galāge. Cōfectio ad eos bōa: ℞. folio℞ rute sicce ꝛ isopi ꝛ cymini ꝛ ame os ꝛ se. agnicasti ꝛ baurach ꝛ calamēti oīuȝ ptes eq̄ les ꝛ epithimi q̄ȝtū oīa: ꝯficiat̄ cū melle: ꝛ fiat ēplm cū ruta ꝛ cymino ꝛ calamēto ꝛ agnocasto ꝛ acoro ꝛ bac. lauri ꝛ sāuco ꝛ cera ꝛ storace. Et sint olea q̄ b⁹ fit iunctio sic oleū de costo ꝛ sābacinū ꝛ oleū nar dinū. ꝑpe. Et fiat vapoꝛatio cū resoluētib⁹ vētositatē pdictis multotiēs. ꝛ qn̄ fortioꝛ fit doloꝛ administreť colyria fca ex melle ꝛ nitro ꝛ bapio ꝛ oppoponaco ꝛ cymio ꝛ se. rute ꝛ foliis ru. ꝛ castoꝛ. s. oib⁹: aut qui busdā eo℞ fm necessitateȝ.

¶ C. viii. de cura ramicis carnis ꝛ varicose.

Curatio eo℞ ē curatio apatū duro℞. ꝛ mul totiēs qdē sufficit i ramice varicosa iunctio cū vnguēto basilicon ꝛ adipib⁹ lenib⁹ ꝛ me dullis. ¶ Cap. ix. de augmento vmblici.

Quādoq̄ȝ accidit i vmblico augmētū qō est fm semitā rupture note. Et qn̄ȝ ē fȝ semitaȝ hydropisis ita vt aggregeť i illo loco solo būitas aut vētositas. Et qn̄q̄ȝ fit cā vene aut arterie facietis currere ad ipsū san. Et qn̄ȝ fit cā apatis duri aut additiōe carnis sub cute. ¶ C. x. de signis.

In eo q est cā egressiōis ȝirbi aut intestini si gnū ē ꝙ coloꝛ coꝛpis ē coloꝛ ipsi⁹ ꝛ sit loc⁹ diuersus ꝛ ꝑpe i ruptura ex itestīs. Et asso ciat ruptur̄ ex itestinis doloꝛ qdā ꝛ occultat̄ qū pre mit vt occulteť. Et qn̄ȝ occultat̄ cuȝ rugitu ꝛ addit ei administratio mollificātiū. s. ex balneis ꝛ iunctione ꝛ mot⁹ magnitudie. Et illō qō ē ex būitate nō redu cit ꝯpssio ꝛ ē lene c⁹ q̄ȝtitatē nō alterat cōpssio fca cā occultatiōis: ꝛ ē coloꝛ ei⁹ coloꝛ coꝛpis. Et qō est ex vētositate ē leui⁹ ꝛ min⁹ expellēs q̄ȝ illō qō ē ab būi ditate ꝛ ē ei sonn⁹ tympani ꝛ voꝛ: ꝛ qō ē ex sā. ē san guiei coloꝛis ꝛ nigri. ¶ Et qō ē ex natiuitate carnis aut duritie ē graue duꝝ c⁹ occultatio nō ē sicut occl tatio alio℞. ¶ Ca. xi. de cura.

Ad illud qō ē ex aptione vene pulsatilis ꝛ n̄ pulsatilis aut vētositate curādū n̄ oȝ te labo rare. ꝙ si laboraueris ad illud ꝯsequeť te vt laboꝛes ad icidēdū ꝛ suēdū. ¶ Reliquo℞ āt curatio ē vt facias egrū sugeř ꝛ pcipias ei vt extēdat vē eꝫ suū: ꝛ retieat anbelitū suū tādiu donec appeat aug

mētū. Qū g⁹ appuerit fac l circuitu ei⁹ circulū vt sit distictū: deīn resupina eū n̄ sup circulū p⁹ sepatoȝ e⁹ cū vncio. Et fac aptōnē sr̄ mirach solū ita vt nō acci pias qō sub ipō ē: ꝛ itromitte i eo acuȝ cū filo tali vt nō obuiet coꝛpi sub ipso: deīde pfora tali pfoꝛatiōe vt discoopiat̄ ab eo qō ē sub mirach solū. Si g⁹ est sub eo itestinū expelle itestinū ad iferioꝛa. ꝛ si ē ȝirbū extēde ipȝ ꝛ icide lacertū: deīde sue locū disruptuȝ cū filis oppositis duris extēsis ad iuicē ꝛ strige ipȝ sup albati ꝛ sue eū ꝛ dimitte filis. iiii. capita ꝯsiderā do vt cadat ad lacertū ꝛ ꝯsolida residuū ꝛ stude vt ꝯsolides ita vt ꝑfūde remaneat ꝛ nō accedēs ad ex terioꝛa ita vt sit nō fedū. ¶ Uētosi āt regimē iteꝝ ē albezel ꝛ icisio ꝛ ꝯsutio p⁹ illō fm modū q dict⁹ est.

¶ Cap. xii. de gibbositate ꝛ vētositate gibbositatis.

Gibbositas ē remotio spōdiliū: aut ad iterio ra dorsi aut ad an̄rioꝛē ptē. Et ē gibbositas an̄rioꝛis quā qdā noīant arcuatiōm. Et qn̄ accit cū cōitate ossiū cassi noīat̄ ꝯcauatio ꝛ arcuatō aut ad exterioꝛa dorsi ē gibbositas posterioꝛis: aut ad lat⁹ ꝛ dī ꝯtorsio. Et cāe ei⁹ aut sūt ꝑmitiue sicut p cussio aut casus ꝛ q̄ currūt cursu eo℞: Aut copee ex būiditate aquosa salsa lubrificatiua mollificās liga mēta: aut būitate limosa ꝛ q̄ fit plȝ ab būitate salsa ē toꝛsio aut ad an̄rioꝛa: aut posterioꝛa. Et qn̄ȝ fit gib bositas pp vētositatē aliq̄ȝ pcutiētē faciētē gibbosita tē: Aut apa aut exitura extēdētē tunicas in pte sua ꝛ multotiēs dclarat̄ apa p san. egrediētē cū solone vē tris significātē maturatiōȝ apatis ꝛ ei⁹ eruptionē. ꝛ multotiēs ē illō apa durū. Et qn̄ȝ fit pp spasmū liga mēto℞ ꝛ ē pauci casus velocis iterfectiōis. Et totū illō aut ē cā cōitatis spōdiliū plȝ nūero ꝛ fm grada tiōȝ: aut nō ē ita. Et gibbositas qdē ꝛ ꝑprie illa q̄ ē ad iterioꝛa ꝯstrigit locū sup pulmonē: q̄ facit acciō re malitiā anbelit⁹. Et qn̄ accidit i isāte ꝓhibȝ pect⁹ icidere i dilatatiōe ꝛ āplificatiōe sui q̄ diuersificant mēbꝛa anbelit⁹ nocumēta ꝯstrigētia sup ea anbelitū ꝛ pp illō dicit Hy. cui aduenit gibbositas ex asma te aut tussi āteq̄ȝ expuat ipse moꝛiť. ꝛ illud ideo qn̄ significat pmutatiōnē māei faciētis eas ābas ad spō diles. Et fac accidē i eis exit irā foꝛte appētē euenie tē a mā grossa. ꝛ si nō esset ei⁹ egritudo nō accideret ab ea gibositas: ꝛ qū ita sit nō fit pparatio pectoꝛi vt dilateť pulmo: q̄ retineť anbelit⁹ ūmo oȝ vt mal⁹ fiat anbelit⁹ ꝛ pducat ad pditiōȝ. ꝛ isātib⁹ qdem accidit gibbositas ꝛ vētositas gibbositatis qn̄ cibāt̄ an̄ ho rā q̄ȝobꝛē igrossant̄ būoꝛes ꝛ declināt ad spōdiles ꝛ subtiliāt̄ crura būtis gibbositatē pp illud qō facit gibbositas de oppillatiōe quoꝝdā meatuū ꝛ vie i qua penetrat cib⁹. ¶ Cap. xiii. de signis.

Signa facte a causis ꝑmitiuis sr̄ casus ea℞. Et signū fce ab būitate est signū foꝛme ꝛ ta ct⁹: ꝛ ꝙ loc⁹ pa℞ exuccat oleū cū quo iungi tur: ꝛ tarditas e⁹ i exuccādo ipȝ ꝛ an̄cessio ē regimis būitatis. Et signū fce ab apate ē tact⁹ loci ꝛ doloꝛ e⁹ pūgitiu⁹. ꝑprie ꝛ fe. būti eā an̄cedēteſ. Et signū facte a siccitate ē significatio siccitatis coꝛpoꝛis ꝛ toleran tia fe. acuta℞ ꝛ eūonum ꝛ velocitas exiccatōis olei ꝛ vehemētia ipsius siccitatis.

¶ Cap. xiiii. de cura gibbositatis ꝛ ventositatis fa cientis ventositatem.

Humide qō ꝛ sicce curatio ē cura palysis ꝛ spasmi būidi ꝛ spasmi sicci i necessitate eūo nis ꝛ dimissionis ei⁹ ꝛ q̄litate admistrandi

empl'a ⁊ ēbrocas ⁊ q̄ sūt ⁊ silia. Et canō medicinaꝝ
ei⁹ q̄ nō ē cū siccitate ē vt sint stiptice vt stringāt liga
mēta ō mollificata sūt q̄zobrē iclinate sūt spōdiles:
⁊ calefactiue vt ꝯfortēt ea: ⁊ resolutiue vt ꝯstrigātur
hūitates mollificātes aut adiuuātes ad mollificādū
Nā qū cadit sufficiētia sr̄ stiptica pole ē vt ꝯfortēt li
gamēta. Heꝝ qū nō resoluit mā ptransit vt pmutet
ad mēbꝝ aliō. Et ēpl'z qdē pmutat ad pedes ⁊ faci
eis accidē palysiz ⁊ silia ſ3 māz i subtilitate ⁊ grossi
tudie sua ⁊ ſ3 pmixtōz e⁹ ex ibibitōe aut ifusiōe pau
latizsca. ⁊ qū ācedit mūdificatio nō ē malū vti stip
ticis. Et qñz aggregāt stipticitas ⁊ calefactio ⁊ reso
lutio i re vna sic aggregāt i nuce cupssi ⁊ foliis ei⁹ et
foliis lauri ⁊ calamo aromatico ⁊ alusniati ⁊ enula:
Et qñz cōponit medicia ex stipticis fr̄a sicut rosa et
acatia ⁊ balaustiis cū calis calefaciētib⁹ sicut bacca
lauri ⁊ castoreo ⁊ foliis oleādri ⁊ acoro. ¶ Olea v̄o
ꝯferētia ei q̄ ē hūida sr̄ olea reꝝ calidaꝝ stipticarū
sic cupssi ⁊ oleū rute. ⁊ idiget ēplis hñtib⁹ medicias
resolutiuas fortis resolutiōis sicut sr̄ folia oleādri ⁊
acor⁹ ⁊ castoreū ⁊ ruta. Et ex oleis oleū de ruta et
oleū de castoreo ⁊ oleū de piretro ⁊ euforbio fc3 ſ3
hūc mō3: disrūpāt pip ⁊ castoreū ⁊ piretrū ⁊ pulpa
collogntiō ⁊ euforbiū ⁊ assa i oleo rutio ita vt p. ℥.
i. medicinaꝝ sumāt. ℥. i. olei: deide moretur sub sole
⁊ colet post duas hebdomodas ⁊ renouēt sup ip3
medicine ⁊ fiat illō multotiēs ad min⁹ octies ⁊ admi
nistret medicamē forte ad illā q̄ est ex hūitate ⁊ ad
vētosa3: ℞. sauinā ⁊ sebā ⁊ āmoniacū ⁊ nuc. cupssi
⁊ piretrū sāsucū ⁊ cordumeni ⁊ sqnātū ⁊ casiā deco
q̄zt cū aq̄ decoctōe optia ⁊ fūdat desup ō oleo q̄ztū
ē aq̄ medietas ⁊ ōcoq̄zt ⁊ iteret aliquotiēs ⁊ piciāt
i eo castoreū ⁊ euforbiū ⁊ sauina cōtrita ⁊ admistre
tur. ⁊ i ipso qdē ē ꝯfortatio mēbri ⁊ carminatio ven
tositatis ⁊ r̄solutio hūitatū extraneaꝝ grossaꝝ. Em
pl'z ad gibbositatē ex vētositate: ℞. storacis liqde ⁊
costi ⁊ calami arōatici ⁊ sauie oium añ. ℥. i. eufobrii
℥. i. olei nardini q̄ztū necesse ē. ¶ Apose āt cura ē cu
ra apātis difficilis maturatiōis ⁊ eruptiōis ⁊ resolo
nis ꝓprie apātib⁹ duris ¶ Remēoratio ēplorū ad
gibbositatē hūidā ēpl'z bonū: Sumāt acor⁹ ⁊ enula
decoq̄zt i aq̄ cupssi ⁊ ēplet ex eis loc⁹. Empl'z cōfe
rēs hūide ⁊ vētose ex eis sit: Sumāt enula ⁊ sauina
⁊ acor⁹ ⁊ coq̄zt i vino donec i decoctiōe dissoluāt ⁊
dissoluat cū eis bdelliū donec fiat sicut vnguētu3 ⁊
admistret. Et qñ ñ valēt curatōes ecū eis q̄ bibūt ⁊
ēplis aut silib⁹ admistrēt cauteriū vt remoueat mol
lificatio ⁊ induret loc⁹. ¶ C. xv. de varicibus.

Est dilatio venaꝝ i crure ⁊ pede pp mltitu
dinē ei⁹ qō descēdit ad eas ex san. Et pl'z sā.
ē melicū. ⁊ qñz ē san. mūd⁹ ñ melic⁹. Et qñz
ē san. grossus phl'aticus. ⁊ quocūq3 mō sit ē sanguis
i quo nō ē putrefactio: ⁊si nō saluabit cū eis pes ab
vlceratiōe ⁊ apātib⁹ malignis. Et pl'z qdē accñt cur
sorib⁹ ⁊ viatorib⁹ ⁊ onera portātib⁹ ⁊ cora3 regibus
astātib⁹. ¶ Et multotiēs accñt pp egritudies acutas
qñ expellit mā illic i illis q ex p̄dictis ad eas sr̄ p̄pa
rati. Et qñq3 accñt icipiēdo sicut accidunt dolores
iuncturaꝝ icipiēdo. Et hñtib⁹ splenē ex p̄dictis mr̄
totiēs. ⁊ iste uarices nō suscipiūt curatiō3. Et qñz in
cidūt ⁊ accit ex icisiōe eaꝝ extenuatio mēbri pp pri
uatō3 deferētiū nutrimētū. Et accñt i illis q̄ ex eis sr̄
melice qū icidūt ⁊ phibet egtudies melice ex melia
qū āt ē san. mūd⁹ ⁊ eradicāt aut auferūt tūc nō time
tur q̄ accidat melia. Et multotiēs qdē putrefit illō
qō ē in varicib⁹ ⁊ pducit ad vlcera.

¶ Cap. xvi. de elephantia.

Est additio i pedib⁹ ſ3 modū q accit i vēis
varicū: q̄ igrossat pedē cū eq̄litate sua. Et
qñz fit ꝓpt hūorē melicū ⁊ illō qō ē pl'z. Et qñq3 sit
pp hūorē phl'aticū grossū. Et qñz accit ex cāis ex q
b⁹ accñt varices ⁊ ex san. b ono qū pl'z descēdit: aut
nutrit eo pes nutrimito aliquo aut ē i primis rube⁹:
deiñ niger. ⁊ cā ei⁹ ē vehemētia repl'onis ⁊ ēt ōbilitas
mēbri pp multitudinē calitatis ⁊ vehementiā attra
ctiōis ei⁹ pp vehemētiā calitatis inflāmate ex motu
⁊ adiuuāt ad illud dispositiones adiuuantes ad va
rices. ¶ Cap. xvii. de signis.

Discernit vnaq̄q3 ex suo sili p colore3 ⁊ regi
mē āncedēs. Et melica ē s̄guis tēdēs ad cali
tatē. ⁊ illa q̄ rubea ē: est magis icolumis q̄3
nigra. Et phl'atica ē ad lenitatē decliuis. Et qñq3 fe
stinat melica ad scissiō3 ⁊ vlceratiōe3. Et sanguinea
nota est. ¶ Cap. xviii. de cura varicū ⁊ elephātie.

Elephātia qdē maligna ē q̄ paꝝ sanat. Et
o3 vt dimittat cū dispōe sua si ñ addit. Nō
si puenit ad vlceratiō3 ⁊ timet corrosio non
ē aliqd nisi vt icidat radicit⁹. Qū ergo succurrit ei i
prici⁰ sui pole ē vt phibeat cū eūonib⁹ ⁊ ꝓp̄e cū vo
mitu laborioso ⁊ cū eo qō extrahit phl'a ⁊ meliā: ⁊
phl'omia si idiget ea: deide admistrēt stiptica sup pe
dē. Qū āt ꝯfirmat paꝝ spat q̄ phibeat. Et si spatur
scias q̄ sūma curatiōis spate hui⁹ egritudinis ē assi
duatio i curatiōe ⁊ admistratio resoluētiū fortiu3. ⁊
dr̄ q̄ alkitrā ꝯfert ei iuiscatū ⁊ lenitū. ¶ Regimē v̄o
varicum est qñ o3 vt eūet corp⁹ ex venis manus: et
eūent melia ⁊ humores grossi ⁊ rectificet regimē: et
deuitet oē igrossatiuu3 ⁊ deuitet mot⁹ laboriosos ⁊
statō3 lōgā. deide pueni ad istas venas: q̄ phl'oma
eas ⁊ extrahe totū qō i eis ē ō sā. melico ⁊ fac phl'o
miā i fiñ saphene: deiñ assidue fac i oi pauco mūdifi
catiō3 corpis cū eis q̄ sūt sicut hiera picra cū aliq̄n
tulo lapis lazuli: ⁊ assiduet sr̄ eā q̄ztū pole ē. Et assi
duet potū epithimi i aq̄ casei: ⁊ dimittat motū oio:
⁊ vtat ligatura sr̄ pedes cū istitis ab inferiori pte ad
supiorē. s. calcaneo vsq3 ad genu. ⁊ cū hoc admistra
epithiata stiptica ⁊ ꝓprie post mūdificatō3 cū phl'o
mia ex manib⁹ ⁊ pedib⁹ ⁊ venis ipsis ⁊ cinerē caulis
aut oleū de oliuis pulueri3ata desup tamarisco ⁊ lu
pinos decoctos epithimādo ⁊ ēbrocādo cū aqs e⁹
⁊ fim⁹ capraꝝ ⁊ faria fenugreci ⁊ se. raphani ⁊ se. ru
te sūt hui⁹ generis ēt. q̄ si nō v3 aliqd nisi icisio scide
carnem ⁊ fac appere vitem ⁊ scinde eas in longitu
dine sua et caue ne scindas eas latitudinaliter: aut
ex trāsuerso q̄ fugiāt ⁊ noceāt. Qūq3 feceris illō ex
trahe totū qō i eis ē ex sā. ⁊ o3 vt facias currē ex eis
illō qō pole ē currere. Deide mūdifices illō sciēdo i
lōgitudine. Et qñz extrahūt cū acu ⁊ icidūt penit⁹
⁊ o3 tūc vt eradicēt ⁊ si nō nocebūt. Et melior extra
ctio ē cū cauterio. Cauteriū eni meli⁹ ē q̄3 icisio ⁊ nō
l3 vt extrahāt nisi rubee nō nigre. in nigris v̄o fiat il
lud qō descripsim⁹ pri⁹ de mūdificatiōe. Et qñz ac
dit vt nō sanet vlc⁹ dū nō ad vtimū puenit i mundifi
catiōe ⁊ nō cucurrerūt adhuc hūores melici ⁊ gros
si. Et o3 p⁹ icisiō3 ⁊ extractiōe3 ⁊ cauteriū vt deuitet
illō qō generat hūorē melicū. ⁊ assiduet mūdificati
onē corpis ita vt non generet supfluitas melica: q̄
fiat reuersio egritudinis si fuerit māei iter ad ipsa3

nõ ſtrictũ ⁊ moueat̃ qḋ fuerit ꝯſueti mot⁹ a pedib⁹
ad mẽbra q̃ ſublimiora ſũt q̃zuis i aptiõe ⁊ ſciſſiõe
ſit timor. ⁊ qñ nõ expellit̃ ad mẽbrũ vili⁹ puenit ad
mẽbra ſublimiora q̃zobrẽ recti⁹ ẽ vt nõ apiat̃ neqꝫ
fiat i eis aliqd niſi poſt mũdificationẽ vltimã. ⁊ for
taſſe aſſimiliãt̃ nodi elephãtie q̃ exrat̃ i eiſ. veꝝ nodi
tãgunt̃ cũ ferro: ſꝫ elephãtia eſt ſicut dixim⁹.

¶ Tractat⁹ ſcḋus de dolorib⁹ hoꝝ mẽbroꝝ.

¶ Cap. i. de dolore dorſi.

Dolor dorſi fit i lacertis ⁊ cordis in
triſecis ⁊ extriſecis clauſiſ cũ
dorſo. ⁊ qualitercũqꝫ ſit aut accit pp fri
g⁹ ꝯplonis ⁊ phlatis crudi: aut pp mul
titudinẽ exercitii vl' laboris: aut pp mltitudinẽ coit⁹.
Et qñ ſit pp cãs gibboſitatis qũ nõdũ ꝯfirmata ẽ:
Aut pp cõitatẽ quorũdã viſceꝝ ſic̃ fit pp debilitatẽ
renũ ⁊ matiẽ eoꝝ ⁊ pp replonẽ vehemẽtẽ vene ma
gne poſite ſr̃ dorſũ: Aut pp cãꝫ apatis: Aut vulnuſ i
cãna pulmõiſ. Et qñ fit i medio dorſi. Et qñ fit pp
cõitatẽ mrĩcis ſic̃ ſit qũ appropiq̃t ḋſcẽſus mſtruoꝝ
aut pſocatio mrĩcis. ⁊ qũ ſt̃ ſigna pt⁹ dolor fit dorſi.
Et iteꝝ qñ ẽ ex ſignis criſis. ¶ C. ii. de ſignis.

Illuꝫ qḋ q ẽ ex frigor̃ ⁊ q ẽ ex crudo hũor̃
deãbulatio ⁊ exercitiũ ſedãt ſꝫ plꝫ: ⁊ ẽ e⁹ in
ceptio paulati. ⁊ qñ ſetit̃ cũ eo frig⁹. ¶ Et
ſcḿ a labore ⁊ onẽ rei gũatis ⁊ ſilib⁹ ⁊ a coitu ſigni
ficat añceſſio rei illi⁹ ¶ Et fact⁹ cã renũ ẽ apḋ alcha
ti ⁊ debilitat̃ cũ eo ḋſideriũ coeũdi. ⁊ fit cũ vna cãꝝ
renũ notaꝝ ¶ Et ſcꝫ cã calitatis pure ſignificãt iflã
matio ⁊ mordicatio cũ lenitate ⁊ pulſatõiſ puatiõe.
Et ſcꝫ cã replonis venaꝝ ſignificãt extẽſio doloris i
dorſo cũ calitate ⁊ iflãmatõ ⁊ pulſatio ⁊ r̃plo corpiſ
¶ Et ſcꝫ pp cãs gibboſitatis ſignificant ea q̃ docui
m⁹ i ca° ei⁹. ¶ Et dolores qdẽ dorſi: aut egẽt icurua
tiõe aut erectõe. Et idigẽtes icuruatõe ſũt illi i qbuſ
ẽ cã ſpaſin⁹ ex apate dorſi: aut aliis ex cauſis gibbo
ſitatis. Et idigẽtes erectiõe ſt̃ illi i qb⁹ nõ ẽ nec̃rium
ꝙ diuerſificet reductiõꝫ anhelit⁹ ex icoliũitate lacer
toꝝ a reclinatõe retro ⁊ incuruatõe a nõ faciẽtibus
dolorẽ. Et qũ man⁹ iuenit dolorẽ tũc cã ẽ i dorſo: ⁊ ſi
iuenit tũc cã ẽ i vẽtre. ¶ C. iii. ḋ cura doloris dorſi.

Oportet vt redeas i ea ad curatiões doloꝝ
iũcturaꝝ q̃s dicem⁹ ⁊ curatiões gibboſita
tis ⁊ vẽtoſitatis faciẽtis gibboſitatẽ: nã via
vna ẽ. ¶ Frigid⁹ vo iq̃ztũ ẽ frigid⁹ oꝫ vt curet̃ cũ ebi
bitis ⁊ ẽplis ⁊ vnctiõib⁹ p̃dictis i ca. p̃teritis. Et iq̃z
tũ ẽ illic crud⁹ hũor oꝫ vt fiat eũo cum eis q̃ ſũt ſicut
hiera ḋ pulpa collogntide ⁊ pilule fetiḋ. ¶ Et fact⁹
a labore ⁊ ſilib⁹ oꝫ vt curet̃ cũ cibo bono ⁊ vnctiõi
b⁹ tẽparis ⁊ oleis tepidis. ¶ Et ſc̃i a coitu cura ẽ cura
ei⁹ q debilitat⁹ ẽ a coitu. ¶ Et ſc̃i cã renuꝫ curatio ẽ
cura debilitatis renum. ¶ Et facti cã replonis vẽa
rũ plĩme cura ẽ phlomia ex curuatura genu ẽt. ipſa
eni i diſpõe ſedat eũ ⁊ ꝓprie qũ cõſequũt̃ iunctiones
ex oleo roſ. ⁊ ſilib⁹. ¶ Et ſc̃i cã gibboſitatis curõ ẽ
cura gibboſitatis: Et qñ plꝫ ei⁹ qḋ accidit ex dolor̃
dorſi nõ accidit niſi pp frig⁹ aut pp debilitatẽ renuꝫ
tũc oꝫ vt ſit plꝫ curõnis ex pte eoꝝ. Et nos qdẽ iaꝫ
ꝯpleuim⁹ ſmonẽ i curõe renũ. Et ꝯpleuim⁹ iteꝝ ſer
monẽ i calefactiõe dorſi i ca° gibboſitatis. ¶ Verũ
de curatõib⁹ ꝓpriis doloꝝ dorſi froꝝ ẽ admiſtratio
olei de euforbio ſoli⁹. Et de potiõib⁹ exptis ad ipꝫ
ẽ tyriaca diateſſerõ: Aut oleũ de kerua cuꝫ aq̃ apii.
Et vt bibat iſuſionẽ ciceris nigri ⁊ acori multotiens
cũ. iiii. ʒ. butyri ⁊ ʒ. i. mellis ⁊ vtat̃ hoc. xiiii. diebus.
Et comeſtio aſpagoꝝ ⁊ aſſiduatio eiuſ eſt iuuatiua
valde. Et pilule ſoluẽtes hñtes hũc dolorẽ q ſũt ſre
ꝯplonis ſũt pilule fetide. Emplſa vo ſũt h mõ: nam
ẽplatio cũ oleãdro ſanat eũ q antiquus ẽ. Et ẽplatio
cũ eis q̃ ſt̃ ſic̃ oppoponacũ ⁊ bdelliũ ⁊ ſerapinũ ⁊
enula ⁊ ãmoniacũ ⁊ caſtoreũ ⁊ euforbiuꝫ ſigillati ⁊
ꝯpoſitio cũ oleo laurino ⁊ oleo rutino ⁊ oleo de ſto
race ⁊ oleo de kerua iuuatiua ẽ valde. Et de vnguẽ
tis ſt̃ oleũ ḋ euforbio et oleũ de coſto. et oleo ḋ lilio
i eſt ꝓprietas mirabilis. Et meli⁹ qdẽ eſt vt calefiat
dorſuꝫ i primis fricãdo cũ pãno aſpo: dei de iungat̃
ꝯprimẽdo. ¶ Capi. iiii. de dolore ilii.

Et ꝓxim⁹ huic ca°. Et plꝫ e⁹ ẽ vẽtoſus phla
tic⁹. Et appropiquat ei cura ei⁹. Et de cura
tiõe ꝓpria ei ẽ vt ſumãt̃ ſenugreci ⁊ g̃norũ
araſced ⁊ ſe. apii ⁊ ameno ⁊. ʒʒ. ⁊ cinamomi partes
eq̃les: ſapini q̃ztũ oia: fiãt ex eis pilule ⁊ auellane ⁊
admiſtrẽt̃. Qḋ ſi fuerit pp apa i mẽbro aut in eo qḋ
cõicat ei tũc curatio ei⁹ ẽ illa cura. Et paꝝ qdẽ fit pp
malitiã ꝯplonis calide ſicce aut cũ mã niſi ſꝫ ſemitã
cõitatis mẽbroꝝ vrine ⁊ iteſtioꝝ. Et ſignũ ⁊ cura in
hoc manifeſta ſunt.

¶ Cap. v. de dolorib⁹ iuncturaruꝫ ⁊ eis que cõmu
nicant podagre ⁊ ſciatice ⁊ aliis.

Cauſa patiẽs i his egritudinib⁹ ẽ mẽbrũ ſu
ſcipiẽs. Et cã efficiẽs ſt̃ ꝯplones ⁊ mãe ma
le. Et cã iſtr̃aliſ ẽ dilatatio meatuũ nãliũ ac
cñtalis: ⁊ aut ex creatiõe: aut euẽtu ꝯplonũ nõ nãliũ
q̃s accider̃ facit mor⁹ ⁊ vacuitas ⁊ raritas accñtalis:
Aut pp creatõꝫ ſicut ẽ i carnib⁹ glãdoſiſ. ¶ Ampli⁹
diſtiguam⁹ vnãquãqꝫ haꝝ diuiſionũ diſtinctiõe ali
qua. Mẽbꝝ itaqꝫ ſuſcipienſ ẽ cã vt eueniãt iſte egri
tudines: Aut pp debilitatẽ ſui pp malitiã cõplonis
ꝯfirmate ⁊ ꝓprie ſr̃e: Aut pp debilitatẽ ſui i creatõe
ſua nõ ex pte ꝯplonis: Aut pp vehemẽtiã calitatis
⁊ ꝓprie qũ accidit p motũ ⁊ p dolores ⁊ per cãs ex
triſecas. lꝫ hec diuiſio nõ ſit lõginq̃ a diuiſiõe ꝯplo
nali: Aut caſu ſui ſit⁹ ſub mẽbris aliis: ⁊ ubi ad ipſũ
currũt medicie p nãꝫ ⁊ pp hoc multiplicãt̃ i pedib⁹
⁊ ãchis. ¶ Cã ãt efficiẽs aut ẽ cõplo corpis totius
aut i mẽbro pñcipali iflãmãs aut ifrans ꝯgelãs aut
exiccãs ſtrigens ⁊ ꝓprie qũ ei cõmiſcet̃ hũitas extra
nea. ¶ Mãe vo aut ſt̃ ſã. ſigularis: aut ſã. phlatic⁹:
aut ſan. choleric⁹: aut ſan. melic⁹: aut ẽ phla ſingular̃
aut vehemẽtia crudi: aut ſingularis: aut hũor cõpo
ſit⁹ ex phlegmate ⁊ cholera: aut aliqd ex gener̃ cho
lere: aut vẽtoſitas irretiua. Et plꝫ qdẽ fit a phlate cũ
cholera: deide a crudo: deide a ſan. poſtea cholera
⁊ raro fit a melãcholia. Et cauſe diuiſionũ hui⁹ ſũt
cauſe q̃dã p̃terite ⁊ catarri. Et corize ſũt ex cauſiſ e⁹.
Et curatio colice ſcḿ hũc mõꝫ i quo cõfortãt̃ iteſtia
⁊ expellũt ſupfluitates ꝯſuetas ⁊ ñ ſuſcipiũt eas: q̃
expellũt̃ ad extremitates. Et de cauſis e⁹ iteꝝ ſt̃ cibi
generãtes genus faciẽs euenire dolorẽ illũ mãerũ.
⁊ paucitas digõis ⁊ trãqllitas ⁊ qes ⁊ dimiſſio exer
citii: ⁊ coit⁹ plurim⁹: ⁊ frequẽtia ebrietatis: ⁊ retentio
eũonũ ꝯſuetaꝝ ſan. mẽſtrui ⁊ aliorum ⁊ ani de illis
quoꝝ iã ꝯſuetudo cucurrit ex phlomia: aut ſolutõe
vẽtris ⁊ ẽ dimiſſa. Et iteꝝ exercitiũ ſr̃ replonẽ ⁊ coi
tus ſup replonẽ ⁊ cibũ ⁊ vinũ plꝫ i ieiunio añ cibuꝫ
ipſũ nãqꝫ ledit neruos. Et hũores crudi quꝫ retinẽt̃
i corpe: deide nõ eũant̃ p nãm i egõe ⁊ vrina nꝫ per
artẽ: nõ ẽ lõginquũ qn euenire faciãt dolores iunctu

raꝝ si expellāt ad eas ptes si remāserit ⁊ putrefiant.
Qū āt nā expellit eos i egōe ⁊ vrina tūc iuenis cū
eis vrinā grossā semp nō subtilē crudā qꝛ tūc forsitā
sit securitas ab coꝝ malitia. ꝙ si ñ ita fuerit erit vnū
coꝝ q̄ diximꝰ. Et si adiuuerit ad hᵒ materias crudas
motꝰ iuncturaꝝ laboriosus: aut ꝑcussio: aut casus:
aut addiderint i debilitate virtutū ira ⁊ vigilie debi
litātes virtutes ⁊ trahētes materias ad ipm ⁊ fiāt pe
netrātes sua ꝓprietate eueniēt dolores iuncturarū.
Et hoꝝ qdē humoꝝ plim ē supfluitas digōnis scḋe ⁊
tertie. Et aptiores ad hoc vt i eis multiplicēt ista sūt
senes: Et habētes egritudines chronicas: Et ꝯuale
scētes qū nō regunt cū rectificatōe. Et illḋ ideo qm̄
eorū v̓tutes debilitāt a digōne bona ⁊ ꝓp̄e qū sūt cu
rati cū sedatiōe absq̄ euōne sufficiēti ⁊ expulsiōe vl
tima. Et ñ qḋ multiplicāt dolores i iūcturis nisi qm̄
ipe sūt magis vacue q̄ȝ reliq̄ mēbra ⁊ pluris motꝰ ⁊
debilioris ꝯplonis ⁊ frioris. Et situs eaꝝ in extremi
tatibꝰ ē lōginquus a regimine pᵒ. ¶ Et multotiēs qḋ
iuiscātur materie itra iūcturas ⁊ fiunt sicͭ gypsum et
prop̄e q̄ ex eis sūt crude. Et multotiēs oriē sup iūctu
ras coꝝ caro ⁊ ꝓp̄e iter digitos: qꝛ ꝯtorquēt digiti
⁊ ꝯstrigūtur ⁊ fit dolor fortis qñq̄ȝ ⁊ sedat qñq̄ȝ. Et
plin qḋ hꝰ ñ fit nisi i hñtibꝰ ꝯplones calidas. Et plꝫ
qdē oriē caro qū mā ē sanguinea. ¶ Et plurimū qḋ
illi cui accñt dolores iuncturaꝝ accidit i primis po
dagra. ¶ Et dolores qdē iūcturarū sūt ex sūma egri
tudinū q̄ hereditāt plim qm̄ spma ē scḋm ꝯplexionē ge
nerantis. ¶ Et multotiēs qdem fit curatio doloris
iūcturaꝝ ⁊ ꝯfortatio eaꝝ ⁊ expulsio materieꝝ ab eis
cā ad ꝑnitiē: qm̄ ille supfluitates q̄ ꝯsuete sūt supfluer
⁊ ꝑuēire ad iūcturas ⁊ ꝑueniūt ad mēbra p̄ncipalia
⁊ si ñ trahūt ad iūcturas currūt alibi faciētes cader
habētē eas i timore. ¶ Et aptiora tēpora ad hᵒ vt i
eis eueniāt dolores iuncturaꝝ ⁊ podagra sūt ver ꝑꝑ
motū sā. ⁊ humoꝝ i eo: Et autūnꝰ ꝑꝑ malitiā hūoris
⁊ digōnis ⁊ añcessiōȝ dilatatōis poroꝝ i estate ⁊ ex
calore q fortis fit i die. ⁊ qū succurrit doloribꝰ iūctu
raꝝ i p̄mis qū appent fit eoꝝ cura facil. ꝙ si ꝯfirmet
⁊ ꝯsuescāt ꝓp̄e illi q gnāti sūt ex hūoribꝰ diuersis nō
curāt. ¶ Et qñ appet varices i hñtibus dolorē iūctu
rarū ⁊ podagrā ē eorū sanatio ꝑ eas. ⁊ de habētibꝰ
dolorē iūcturaꝝ qdā sūt q sibi supuēire eos faciūt ꝑꝑ
malitiā sui regiminis. Et de illis sūt sup quos euenire
facit eos corruptio forme mēbroꝝ eorū ⁊ dilatatio
meatuū venaꝝ eorū ⁊ gnātio humoꝝ maloꝝ i ipis
ꝑꝑ malitiā ꝯplonis mēbroꝝ radicaliū. Et qñ ꝯmo
uent dolores iuncturaꝝ i febribꝰ ⁊ eorū eleuatio sicͭ
ipi qñ eueniūt i febribꝰ. ¶ Sciatica v̓o est de sūma
doloris iūcturaꝝ ⁊ ē dolor q icipit a iunctura āche
⁊ descēdit retro ad coxā ⁊ qñ extēdit vsq̄ȝ ad genu
⁊ ad calcaneū. Et q̄ȝto plus ꝓlongat spatiū eꝰ addi
tur eiꝰ descēsio ⁊ scḋm māȝ i paucitate ⁊ multitudine
sua. Et qñ ꝓtēdit vsq̄ȝ ad digitos ⁊ extenuāt ex eo
pes ⁊ coxa ⁊ i fine eius delectat ꝯpressiōe ⁊ deābula
tiōe pauca sūt extremitates duoꝝ digitoꝝ ⁊ fit ei dif
ficilis icuruatio ⁊ eq̄tio erectōis. ⁊ qñ soluit i ea nā
⁊ iuuat ꝑ id. Et qñ ꝑducit ad dislocatiōȝ extremita
tis coxe eiꝰ ⁊ ē gemenetū scḋm veritatē. dolor v̓o āche
⁊ ē ille i quo ē dolor fixꝰ i ācha q nō descēdit nisi qū
ꝑmutat ad sciaticā multotiēs accidit aut ex debilita
te ꝯseq̄nte a cā ꝯsessiōis sup durā ⁊ cā ꝑcussiōis ꝯse
quēte eā ⁊ cā assiduatiōis eq̄tādi: ⁊ sūt cāe eꝰ ille cāe:
veꝝ plurimū fit ab hūore crudo. Et multotiēs per
mutat a doloribꝰ matricis chronicis ⁊ remanētibꝰ
tp̄e lōgo itavt sint. x. menses. ⁊ qñ fit a māiis calidis
⁊ ꝑmixtis ēt: ⁊ a repletiōe venarū āche ex sanguie
⁊ ab ap̄atibꝰ itrisecis i ꝓfunditate locorū. verūtn̄ nō
apparēt ꝑꝑ ꝓfunditatē suā sicut apparēt ap̄ata reli
quarū iūcturarū. Et dr̄ q hȝ dolorē āche ⁊ apparet
i coxa eiꝰ rubedo vehemēs q̄ȝtitate triū digitorū si
nō faciēs ei dolorē: ⁊ accit ei i ea ꝑruriꝰ vehemēs ⁊
desiderat olera morieē i. xxv ¶ Et oē qdem mēbro
rū i quo ē dolor iūcturꝫ macrescit ⁊ extēuat. Et dolo
res qḋ iūcturaꝝ q sūt p̄ter sciaticā ⁊ podagrā qū curā
tur ⁊ eradicāt eorū materie non redeunt velociter.
Sciatica v̓o ⁊ podagra qū curant ⁊ eradicātur ea
rū māe sūt ex eis q̄ redeūt velociter q̄libȝ ex cā ⁊ illḋ
fit ꝓpter sitū mēbri. Et iste qdē egritudies sūt ex eis
q̄ h̓ditāt ⁊ ꝓp̄ie podagra. Et mā qdē sciatice plꝫ
ē i iūctura ⁊ ꝓcedit ex ea i neruo lato ⁊ qū dolꝫ ꝑpa
rat effusio materierū ex toto corꝑe desup ad ipsam
p̄ter mās coartatas i p̄rīciꝰ rei. Et qñ accidit vt nō
sit i iūctura imo i neruo lato. Et multotiēs qdē mul
tiplicat hūitas muscosa i pyxide qꝛ mollificat liga
mētū qḋ ē iter additamētū ⁊ pyxidē. q̄ȝobrē dislo
cat ancha ⁊ ante illud accidit dispositio inter firmi
tudinē ⁊ dislocationē ⁊ est vt sit velocis exitꝰ ⁊ velo
cis reditꝰ inquita valde. Et sciatica quidē est de ve
hemētioribꝰ doloribꝰ iūcturarū. ⁊ cauteriū securita
tem facit eiꝰ. Podagra v̓o ex sūma dolorū iūctura
rū existens qñ icipit a digitis. s. a pollicibꝰ. Et qñq̄ȝ
icipit a calcaneo. Et qñ icipit ex lateribꝰ pedis. Et
qñ incipit a latere eiꝰ: deinde cōicat. Et qñ eleuat
ad coxā. Et qñ ap̄at ⁊ videt vt nō sit illud i cordis
⁊ neruis imo i ligamētis ⁊ corporibꝰ qbꝰ cōtinētur
iūcture deforis scḋm ꝙ dixit G. ⁊ ꝓpter hoc nō accit
vt ꝑueniat dispō podagricorū i doloribꝰ suis ap̄ati
bꝰ ipsorū ad spasmū oio. ⁊ ex eis q̄ accñt hñtibꝰ po
dagrā ē vt ꝓlōgent ossea testiculorū ipsorū. ⁊ poda
gra qdē cholerica attrahit morē subito ⁊ ꝓp̄ie ap̄
regimē plꝫ.

¶ Cap. vi. de signis.

Illud qḋ oȝ te cognoscē d̓ cāis haꝝ egritu
dinū ꝑ signa i p̄mis ē dispō siplicitatis ꝯplo
nis aut ꝯpositiōis eiꝰ cū mā. Et siplex qdē
eꝰ ē parū ⁊ raro ⁊ fit i ea dolor sine ꝯ̄uedie ⁊ absq̄ȝ
iflatiōe ⁊ nō ē alteratio coloris nȝ signum māei. In
materiali v̓o illud qḋ d̓ ea i p̄mis oȝ te cognoscere
est genꝰ māei. Et via cognitiōis eiꝰ ē aut ex colore lo
ci aut ex colore ap̄atis eiꝰ cū dolore sicut fit in hūore
crudo. Et ex tactu: aut est frus: aut calus: aut iflāma
tus: aut scḋm cōsuetudinē: aut ex accñtibꝰ doloris an
sit cū inflāmatiōe vehemēti ⁊ pulsatione: aut cū iflā
matiōe eq̄li ⁊ tēsiōe: aut cū tēsiōe tm̄: aut ex eis qbus
iuuat ⁊ cū qbꝰ sedat dolor si nō errat existimatio: tē
eni existimat ꝑꝑea ꝙ frā sūt ei cōueniētia ꝙ mā sit ca
lida. ⁊ nō accidit existimatōi eiꝰ vt erret nisi ꝑꝑ addi
tiōȝ doloris apud ifrātiōȝ inspissantē existimans ꝙ
mā ispissata sit frā. Aut errat ꝑ sedatōȝ doloris apḋ
resolutiōȝ: ⁊ existiat ꝙ mā sit frā ⁊ est cala q̄ resoluit
⁊ resoluit ⁊ sedat dolor eiꝰ imo oȝ vt cōsideres oia il
la: aut ex hora doloris ⁊ additiōȝ eiꝰ: aut ē i vacuita
te ⁊ replone ⁊ ex dispōe icipiēte ad ap̄a ⁊ tarditate i
eo aut priuatiōe ap̄atis oio qꝛ significat hūores ma
los subtiles calos: aut cōpositos ⁊ sūt iter viscosū ⁊
hūorē crudū puꝝ. ⁊ ex dispōe grauitatis: grauitas i
materiis subtilibꝰ d̓ qbꝰ pole est vt aggreget plꝫ vice
vna ē plꝰ. Et qñ cognoscāt i plibus horis ex vrinis

illud qđ vincit sup ipsam ⁊ ex egõne an vincēs sup
cā sit cholica res aut mucosa. ¶ Et cognoscit̃ qñq;
ex etate ⁊ ꝯsuetudine ⁊ ex regimine p̃cedēte i come
stis ⁊ ebibitis ⁊ exercitio ⁊ rege ⁊ ex ꝯ̃uis eoꝝ ⁊ cōi
tate ꝯplōnis reliq corporis. ¶ Et mām qdez langui
neā significat rubedo loci si ñ est vehemētis ꝓfūdita
tis aut ñ est aut nō appet adhuc. Et significāt ipsam
tensio vehemēs ⁊ repulsio ⁊ pulsatio ⁊ g̃uitas ⁊ p̃te
ritū regimē ⁊ qđ scit̃ de dispōnib⁹ corpis sanguinei ⁊
fortasse ē corpus grossum arteriosum pingue. Et est
i sciatica sanguinea dolor extensiu⁹ long⁹ silis lōgitu
dinis quā phlōmia stati sedat. Et mām cholicaz si
gnificat calās vehemēs q̄ ledit tactū cuz puitate q̄ti
tatis i egritudine ⁊ puitate grauedinis ⁊ tensionis ⁊
puitate rubedinis ⁊ declinatōe doloris ad illud qđ
appet de cute ⁊ tranqllitate ei⁹ ex frigore ⁊ qđ p̃teriit
ex regie ⁊ reliq̃ significatōes quas diximus. ⁊ dispōz
corpis cholerici ⁊ mām phlāticam significat q̄ non
alterat̃ color: aut alterat̃ ad plumbeitatē: aut est illic
paꝝ iflāmatōis ⁊ adherētia doloris ⁊ p̃uatio signo
rū sanguinis ⁊ cholere ⁊ q̄ fortis fit icessio doloris
i latū. ⁊ q̄ corp⁹ nō est carnosū: imo est adipe plenū:
Et significatōes note h⁹ ꝯplōnis q̄ p̃terite sūt. Et ma
teriā melicam significāt doloris occultatio ⁊ puitas
tensionis ⁊ paucitas iuuamēti cuz curatōe ⁊ attenua
tio loci: ⁊ ñ est i eo mollities nz claritas coloris. Et
qñz tendit ad tenebrositatē ⁊ significāt ipaz ꝯplō vi
ri ⁊ dispō splenis e⁹ ⁊ appetit⁹ sfflu⁹ ⁊ regimē ipi⁹ p̃teri
tū ⁊ reliq̃ significatōes q̄s inuim⁹ i cognitōe ꝯplōnis
melice. ¶ Mām v° cholericā significat calitas ve
hemēs cū re q̄ ē quasi prurit⁹ cū nocumēto vehemēti
ab eo i quo est calefactio ⁊ iuuamētū ab eo i quo ē i
frigidatio ⁊ stipticitas q̄dam. ¶ Mām v° vētosaz
significat tensio vehemēs absq; grauitate. Et signifi
cant ipam pmutatio doloris ⁊ regimē ventositatis
gnātiuū. ¶ Mās aūt pmixtas significāt tēsio vehe
mēs ⁊ paucitas iuuamēti cū curatōib⁹ calidis ⁊ f̃ris
⁊ diuersitas horaꝝ i qb⁹ iuuat̃. Iuuat̃ eni aliq̃ medi
cina vna hora ⁊ hora alia cū ea que illi ꝯ̃ria ē. ¶ Et
plm̄ qdē accit hoc accñs corporib⁹ calide ꝯplōnis
aut cholerice nāe q̄ vtūt̃ regie ifr̃ante humectāte ge
neratiuo phlātis ⁊ hūoris crudi ex cibis ⁊ motib⁹
sup replōnem qr̃ pmiscent̃ duo humores ⁊ expellit̃
ex eis qđ grossum ē: ppea q̄ sūmersit ipz subtile san
guineū ⁊ cholericū ad iūcturas. ⁊ hoꝝ qdē plm̄ iu
uant̃ ⁊ qescūt dolores p ꝯp̃ssionem subtilē cum ma
nib⁹ plurib⁹ qm̄ humor resoluit̃ ⁊ maturat̃ p eā ⁊ iu
uant̃ cū vnctōib⁹ tēperate caliditatis cū qete. Mot⁹
enim ꝓhibet a maturatōe. ¶ Cap. vii. de
curatōib⁹ doloꝝ iuncturaꝝ ⁊ podagre ⁊ sciatice.

Quum cognoscit̃ q̄ cā ē ꝯplō simplex facile ē
ipius regimē. Multotiēs nāq; est iflāmatio
pura absq; apate: qr̃ sufficit pmutatio com
plōnis. Et maius quo idiget̃ est eūo cholere siml̃ ⁊
san. Et silr̃ qñq; ē ꝯgelatio ⁊ frig⁹ dolorē faciens: qr̃
sufficit pmutatio ꝯplōnis. ⁊ maius quo idiget̃ ē eūo
phlātis vt calefiat san. Et multotiēs qdem ē siccitas
ex aspas: qr̃ necc̃ria ē humectatio sicut scis. ¶ Qū āt
cā est in eis mā: tūc oz vt ꝓhibeat̃ qđ effūdit̃ p atra
ctōez ad ꝯ̃riū ⁊ p minoratōez ⁊ ꝯfortet̃ mēbꝝ vt non
suscipiat ⁊ resoluat̃ qđ iiunctū ē vt p̃uet̃: ⁊ redi in oi
bus illis ad canones vl̃es. Et si fūit sanguis aut cuz
dñio san. oportebit vt admistres phlomiam ex pte
ꝯ̃ria. ⁊ si fūit cōis iuncturis corpis tūc ex vtrisq; pti

bus phlōma sil: deiñ admistra vomituz ⁊ ꝓprie qñ
dolor est i iferioribus. Vomitus enim magis iuua
tiuus est ei q̄z ventris solutio: deiñ admistra solutōz
ventris ⁊ incipe a re forti si non ꝓhibet p̃uatio ma
turitatis ⁊ grossitudo materiei q̄zuis facilis sit inco
lumior ⁊ gradatio ꝯuenientior: deide sequere cū so
lutiuis mūdificantibus fm̄ gradationem. Et sūt de
hoibus q describunt initium cuz facili post facile ⁊
sigillant cum forti post maturatōez. Et rectius qdē
est i hoc si mā est subtilis cholerica festinare eūonez
qū videt̃ maturatio: ⁊ si est grossa non est malum p̃
mittere qđ eam subtiliet ⁊ maturet ⁊ p̃paret ipaz ad
hoc vt expellat̃ ad ptem eūonis. Et tu iterū alleuia
cum solutōe subtili. Et si mā fūit ꝯposita fac vt solu
tiuū ⁊ emplm̄ sint composita: lz tñ melius sit vt blā
de tractet̃ in p̃ncipio ⁊ nō fiat phlōmia. Phlōmia
enim accrescere facit humores ⁊ facit eos currere in
corpus ⁊ non extrahit illud qđ necesse ē vt extraha
tur. ⁊ silr̃ nō fiat eūo ⁊ assiduet̃ aqua ordei vsq;quo
maturatio appareat. Si aūt repletō exigit vt fiat ex
pulsio tūc fiat cum eo qđ facit ascellare semel aut bis
⁊ ex eis que bibunt̃ sicut aqua endiuie ⁊ solatri cuz
cassiafistula ⁊ clisteribus ⁊ sunt rectiora. Quum autē
declinare icipit tunc non decline ad illas ⁊ eñā qm̄
fortasse mouebit humores a locis suis ad egritudi
nem. Et attende crises. s. que fit in die quarto ⁊. vii.
⁊. ix. ⁊ hora crisis melior eis est quartusdecim⁹. Et si
pole est vt cesses ab eūone vsq; ad maturationez ⁊
sis ꝯtentus embrocis cū aqua f̃ra ⁊ calida ⁊ tepida
fm̄ canones p̃dictos i. c. embroce fac: ⁊ icipe ab aq̄
f̃ra. Epithimata v° calida ⁊ narcotica oīa sunt noci
ua. Calida qdem pp attractionē: sed narcotica ꝓpt̃
ꝯgelatōez ⁊ cruditatem. Et iteruz epithimata ifr̃an
tia grossum faciūt crudum ⁊ mortificāt subtile: ꝓlō
gant ēt egritudinem Et aq̄ qdē calida nociua ē eis
qm̄ humectat iūcturas. ⁊ oxymel pp suā acetositatē
nō est magni iuuamēti. ⁊ seia fortia sicut se. feni. qñq;
adurūt supfluitatem ⁊ ꝯuertūt eā i lapideitatē. Qñ
q; ꝯplet̃ maturitas tūc eñā cuz eis q̄ sunt sic hermo
dactili ⁊ buzeiden ⁊ pilule eoꝝ ⁊ itende cum facili
tate ⁊ icipe iteꝝ: ⁊ epithima cum eis que sunt sic her
ba q̄ nascit̃ in fluuiis ⁊ silia. Et caue ne i potu des i
p̃mis nisi medicinam debilem: qm̄ ipa mouet mām
⁊ ñ facit currē aliqd de quo sit curādū: imo fortasse
subtiliat mās cōgelatas alias ⁊ fac̃ eas currē ad mē
bꝝ. Expedit ei q vult sumē medicinā vt sūmo māe
sumat ⁊ tardet cibum: deiñ sumat p⁹ tres horas. xx.
aur̃. panis cū vino ⁊ aq̄ pauca. ⁊ p⁹. vi. horas igredi
atur balneū ⁊ egrediat̃: deiñ cibet̃ cum eo qđ ꝯueni
ens est: deiñ admistra ꝓuocatōez. Nā ꝓuocatio de
siccat māz doloris iūcturaꝝ qm̄ ipsa sicut scis est ex
supfluitate digōnis q̄ est epatis ⁊ venaꝝ ⁊ ꝓp̃e i po
dagra calida. Verūtñ plures hñtiuz dolores iūctu
raꝝ f̃ros ⁊ ꝯplōnes humidas ñ iuuant̃ cū solutiōe
plurima f̃cā potōe ⁊ clisteri. ⁊ qū medicant̃ cuz diu
reticis sanant̃. Et de corporib⁹ qdē extenuatis sunt
corpa q̄ ñ tolerāt solutōez ⁊ ꝓuocatōez plurimaz ⁊
gnāt̃ ex eis i ipis adustio san. Cōsideret̃ g° oīa illa ⁊
tyriaca iteꝝ i f̃ris ꝯfert ⁊ ꝓp̃e p⁹ eūonem. Ipa. n. mū
dificat reliqas māꝝ cū facilitate ⁊ resoluit eas ⁊ cō
fortat oīa mēbra. ¶ Repcussio āt materiei a mēbro
ñ oz vt fiat mā existente fortis effusionis plurime re
sumptionis. Illud enim facit duas res malas: q̄ruz
vna ē q̄ facit mām iobedientem ⁊ ē ꝯ̃ri ū motui ei⁹.

qꝛ accit dolor magnꝰ: ⁊ qñ accit hꝰi tunc cessa ⁊ occupare cū lenificātibꝰ. ⁊ h̄a ē qm̄ fortasse ꝯuertiť ad mēbra p̄ncipalia: qꝛ accit timor. Et qñ mã nō ē plurima: aut est parue restauratōis tūc nō ē malū repellere eã i p̄mis qñ nō ē ibi sciatica. Nã repcussio i ea retinet mãz i ꝓfundo: qꝛ oꝫ vt fiat paulatī debiliter aut dimittať ⁊ sit occupatio cū euōne. In fine v̄o eiꝰ oꝫ vt occuperis i eis q̄ resoluūt ⁊ subtiliāt ⁊ extrahunt mãz ex ꝓfundo ad illud qđ appet saltē cū ventosis cū icisione aut suctōe aut cauterio: ⁊ cū rubificātibꝰ ⁊ vesicātibꝰ p q̄s currūt materie ⁊ nō ꝯsolidenť vsqꝫ ad tps. ❡ Et de vesicātibꝰ qdem sᷓ sicut allea ⁊ cepe ⁊ n̄ ē qđ sit sicut mel anacardi: ⁊ pꝰ ip̄ꝫ lac titimalli ⁊ lac fici. ⁊ oꝫ vt admisceať cuꝫ abstersiuo ⁊ vesicāte lenitiuū. ⁊ si nō pducit ad lapideitatē iuncturaꝝ. Nã vesicatio iterū ē sicut resolō p id qđ timeť de īgrossatiōe: ⁊ ꝯfert vesicãs si misceať cū resolutis ⁊ adipibꝰ ⁊ deuiteť frigꝰ. ⁊ n̄ oꝫ vt approximent ei resolutiua fortia i p̄nᶜrei añ euōnez qm̄ faciūt euenire mãs plurimas: deiñ resoluūt subtile eaꝝ ⁊ īspissant residuuꝫ ⁊ retinebūt ip̄aꝫ. ⁊ oꝫ vt obseruet illud ſm̄ plm̄ iteꝝ Et ꝓp̄e qñ mã ē viscosa aut melica. ❡ Qñ gᵒ fortes fiūt dolores ⁊ nō toleranť nō est excusatio qn tribuanť sedatiua doloris ebibita ⁊ linita. Epithimata v̄o sedant cū subtilitate resolutiōis materiei aut cuꝫ stupefactōe ⁊ nō admistres stupefaciēs nisi apđ necitatem ⁊ mensura illud qđ sedat malitiã sūmã doloris ⁊ vtere eo cū audacia ⁊ temeritate plus. Et mlťotiēs ꝯfert stupefactio inq̄ꝫtū ingrossat mãz ꝓcedentē: qꝛ retineť. Et scias ꝙ rectius ē vt pmutatio fiat cuꝫ medicinis. qñꝫ eni est medicina ꝯferens vni m̄bro ⁊ nō alii m̄bro. ⁊ qñꝫ ꝯfert i hora: deiñ pꝰ illđ nocet ⁊ mouet dolorē. Et oꝫ vt dimittat vinū oio vsqꝫᵒ saneť ex eo sanatōe itegra ⁊ veniãt sup ip̄m q̄tuor tpa. Et oꝫ vt dimittat illud ꝯsuetꝰ ſm̄ gradatōez: ⁊ vtať qñ ip̄m dimittit diureticis. ⁊ vinū đ melle cū diureticis confert eis. ⁊ melicis de hñtibꝰ artericã oꝫ vt rectificetur splen ⁊ euēť eiꝰ melia ⁊ humecteť corpꝰ eius ⁊ leniať cū cibo ⁊ inunctōibꝰ ⁊ silibꝰ ⁊ nō assidueť sup ipsum pura resolō sine lenificatōe sic̄ sciuisti i radicibꝰ vlibꝰ ⁊ oꝫ vt deuiteť caro i eo qđ ſm̄ ē de hac egritudine. ꝙ si necr̄ia fūit tūc detur caro auis montane ⁊ leporis ⁊ gazeli: ⁊ ois caro paucaꝝ supfluitatū. Et si euenerit dolor i dorso i p̄mis ⁊ pmutetur ad manꝰ tunc phlo̊ma ex manu vt egrediať san. ⁊ hūor ex parte sue declinationis.

❡ Cap. viii. de solutione eoꝝ:

Oportet vt in eis nō educať solōne phl̄a solum: imo cuꝫ chol̄a. nã qñ in eis solū phl̄a solutiōe educiť iuuanť stati ⁊ redit cholera ⁊ facit currē ad mēbꝝ phl̄a vice alia. Et nō oꝫ vt sit eoꝝ catharticū vehem̄tis calitatis fortis valde qꝛ liq̄fiant humores ⁊ redeat ad m̄bꝝ q̄ꝫtū ē illđ qđ acceptū est ⁊ multipliceter. Et i hermodactilis qdem crediť eē plm̄ iuuam̄ti: pp ꝙ ip̄i soluūt stati humorem ſm̄. ⁊ i ip̄is ē res alia: qm̄ faciūt succedē soloni stipticitatē ⁊ ꝯfortãt qꝛ nō est pole cū eis vt redeãt superfluitates liq̄facte p medicinã qbꝰ nō accit vt euãrenť ⁊ ꝓhibent iteꝝ illđ qđ subtiliatū ē p v̄tutē medicine solutiue currē i meatuꝫ. ⁊ hᶜ ex opatiōe hermodactiloꝝ ꝯ̄riū ē reliq̄s solutiuis ⁊ euacuatis calidis. ⁊ plura eoꝝ sᷓ q̄ dilatãt meatꝰ ⁊ dimittunt eos dilatatos. Veꝝ hermodactili sūt nociui stō: qꝛ oꝫ vt misceanť cū eis q̄ sᷓ sicut pip ⁊ ꝫꝫ. ⁊ cyminū. ⁊ qñꝫ admisceanť ei ea q̄ sūt sic̄ aloes ⁊ scamonea vt ꝯforteť eoꝝ solō.

❡ Et dixerūt qdã ꝙ pedi coruino iest opō hermodactiloꝝ ⁊ nō est eius nocē stō. Et lapis armenᵒ cōfert doloribꝰ iuncturaꝝ. ⁊ de cognitis sᷓ pilule iuuamenti ⁊ pilule fetide. ⁊ hiera ruffi est magni iuuam̄ti ad podagrã ⁊ sciaticã. ⁊ grana nil iuuatiua sᷓ iteruꝫ ⁊ grana regis ⁊ buzeidē ⁊ almezabaragi ⁊ raba calbamen ⁊ centaurea ⁊ collogntida ⁊ aloes ⁊ scamonea ⁊ vitis alba ⁊ alharmel: ponãť cū eis ãmoniacū ⁊ sarcocolla ⁊ bdelliū ⁊ turbit ⁊ piretꝝ. ❡ Descriptio solutiui cū facilitate. ꝫꝫ. ʒ.i. pipis agarici amboꝝ añ. ʒ.ſ. medulle cartami pondus. ʒ.ii. radicis pedis coruini. ʒ.iiij. cuius dosis sit. x. ⁊. viii. siliq̄ faciēs ascellare septies aut octieſ. ⁊ iteꝝ cymini carmeni. ꝫꝫ. hermodactiloꝝ oiuꝫ añ. ʒ.i. aloes pondus. ʒ.ii. Sumãtur de puluere. ʒ.ii. cū decoctōe aneti: ē eni iuuatia i hora. ⁊ iteꝝ sumať oleū đ nucibꝰ ⁊ oleū đ alkerua ⁊ sarcocolla vna die cū hierapicra ⁊ vna die sola. vii. diebꝰ ⁊ n̄ sumãť nisi cū alfeluzabaragi ⁊ aneto decoctis. ⁊ iteꝝ sumãť hermodactili ⁊ buzeiden ⁊ mezabaragi ⁊ pip ⁊. ꝫꝫ. ⁊ anisū ⁊ daucū: ꝯficianť cū melle ⁊ bibať ex eis oi die. ⁊ iteꝝ sumanť ex hermodactis pondus. ʒ.xxx. ⁊ pulpe collogntide pōdus. ʒ.x. decoquãť cū. xv. lb. aq̄ donec remaneãt. iiii. lb. aq̄ ⁊ sit dosis eius oi die. ʒ.i. cū tribꝰ. ℥. zuccari. est. n. mirabile valde. Solutiuū lene iuuatiuū sarcocolle rubee. ʒ. iiii. zuccari rubei. ʒ.iii. teranť ⁊ ꝯmisceãť cū oleo cētū nucū ⁊ ꝓiiciant sup ea aq̄ aneti. ē. n. mirabile soluēs absꝫ labore ⁊ alleuiat. Uomitiuū valde ꝯferēs hñtibꝰ humiditatē ⁊ meliam ⁊ hñtibꝰ dolores iūcturaꝝ ⁊ sciaticaꝫ: ℞. aloes ⁊ se. hellebori nigri ⁊ scamonee oiuꝫ añ. ℥.i. euforbii ⁊ nitri ãboꝝ añ. ℥.ſ. ꝯficiãť cuꝫ succo caulis ⁊ qñ fit vōitꝰ cū eo eradicať radix egritudinis.

❡ Cap. ix de potionibꝰ ad solonē faciendam ⁊ de illis que conferunt eis.

Et de illis q̄ ꝯferūt eis ē medicamē albesed ſm̄ hūc modū: ℞. albesed de quo dixit quidam ꝙ ē alkeiri rubea auř. i. ⁊. ſ. gariofiloꝝ ʒ. vi. ⁊ myrrhe ⁊ peonie ⁊ se. aneti oiuꝫ añ. ℥.i. ⁊ polipeuti. xii. ⁊ vtriusqꝫ aristologie añ. ℥.ii. de quo in potu deť peutē. i. cū aq̄ mellis ⁊ n̄ comedat. ix. horis ⁊ fiat illđ. x. diebꝰ. ❡ Et iteꝝ medicam̄ qđ admistrať oi hora ⁊ sanat cū ꝓuocatōe: camepitheos: cãedreos: gētiane: oiuꝫ añ. ℥. vii. folioꝝ rute sicce. ix. ℥. terãť ⁊ cribelleť ⁊ sit dosis eiꝰ oi die cochliariū. i. i ieiunio pꝰ digōnē cibi p̄teriti i tribꝰ. ℥. aq̄ sᷓe. Et iteꝝ medicamē albesed ſm̄ ſmonē q existimauit ꝙ sit alkeiri rubei floris ⁊ ē ꝓximū descriptōi p̄mi: ℞. cinamomi silonii oiuꝫ ana. ℥.ii. folii idi. ℥.i. gariofil. gña. xv. albesced qđ ē alkeiri p̄dcã. ℥.ſ. aristol. vtriusqꝫ. ℥. iiii. cuiꝰ dosis sit oi die kirat. iii. qđ icipiat bibē apđ eq̄litatez vernalē. ⁊ vtať eo. l. diebꝰ ⁊ dimittat ip̄ꝫ. xv. diebꝰ deide itereť ſm̄ hᵒ anno toto nisi cū ortu alsahara vsqꝫ ad mēsez ⁊. ſ. ⁊ ſꝫ regiones. Si ãt nō pōt bibē ip̄m ãno toto bibat ip̄ꝫ i medietate sr̄a. Qñqꝫ ptrãsierint ducēti dies n̄ erit malū vt bibať vno die ⁊ duobus diebꝰ n̄. Et oꝫ vt elōgeť ab eo ꝯmestio q̄ꝫtū pole ē ei ⁊ si nō plus saltē vsqꝫ ad nonã ⁊ rectificeť regim̄ reliqū. Et oꝫ vt deuitet ea q̄ nocent hñtibꝰ dolorē iūcturaꝝ. Et existiauerūt qdã ꝙ de exptis q̄ n̄ diuisificanť oio ē vt i potu denť ossa hois adusta. ⁊ iã qdem vsi fuerīt eis qdã de p̄sūptuosis ⁊ sanati sᷓ cū eis ex podagra ⁊ doloribꝰ iūcturaꝝ oio. ❡ Et hiera qđ hermetis maximi ē iuuamēti ei q bibit eã vere diebꝰ ali

quot ꝯfortando iūcturas eius: ⁊ ipsa exhibit sup̄fluita
tes cuiꝰ plʒ efficit p sudorē ⁊ ꝓuocatōeʒ ⁊ ꝯfert sciati
ce: ⁊ qū chronica fuerīt apata ⁊ dolores iūcturarū
iuuant ꝑ hᵒ regimē relatū ad humaiʒ: sumat sauine
sicce q̄rta keilim ⁊ decoquat cum eo qȯ submergat
ex aq̄ sup ignē leuem donec denigret aq̄ ⁊ sumat de
colatura eius lb.i.⁊.ſ. ꝓiiciant sup eaʒ.iiii.ʒ.olei sisa
mini ⁊ bibat ipaʒ eger ⁊ comedat sup ipaʒ cibū pre
paratū cū acresta: ⁊ ad dolorē anche ē regim̄ leue si
nō ledāt ipm balneū ⁊ aq̄ cal'a ⁊ femina forsitā ꝓp̄e
pꝰ cibū malū ⁊ sedat euʒ vomitꝰ sr̄ aqꝫ ciceris ⁊ solo
ventris cū aq̄ olerum ⁊ cassiafistula.

Cap.x. de emplis iuuatis ad dolores iūcturarū
grossi hūoris ⁊ eoꝝ q̄ st̄ i via vt ꝯpūtat i lapideitatē.

Emplʒ bonū: ℞. ḡnoꝝ alkerua mūdatorū
ʒ.iii. terant cū.ʒ.i. butyri vaccini optime et
ꝓiiciat desup.ʒ.i. mellis ⁊ faciat ipm visco
sum ⁊ fiat cū eo emplm̄ ⁊ ꝓp̄e sup iuncturas siccas.
Et qn̄ʒ ponit cū eo ex aceto forti.ʒ.i. Et ēplatio cuʒ
stercore vaccino ē fortis valde i dolorib' iuncturaꝝ
⁊ dorsi ⁊ genuū ⁊ ē qi melior plib'aliis. Emplm̄
forte: ℞. olei ātiq lb.i.⁊.ſ.⁊ nitri alexandrini ⁊ glutē
albori āboꝝ an̄ lb.i.⁊ euforbii.ʒ.i.⁊ ireos.ʒ.ii.⁊ fari
ne fenugre. lb.i.⁊.ſ. fiat ex eis emplm̄. Et iteꝝ bdel
liū oppoponacū adeps liquefactꝰ iuuatiua st̄ ei val
de qȯ fit ex crudo humore i genib' ⁊ iuncturis. Em
plastꝝ fugitiuū resolutiuū nitri danic.i. āmoniaci: si
at ex eis emplm̄. aut sumat euforbiū ⁊ terat cū oleo
de lilio ⁊ liniat cū eo. Emplm̄ forte: ℞. baurach
⁊ galiā ⁊ piretꝝ ⁊ staphisagriā ⁊ calcē. misceant oīa
⁊ liniant ex eis iūcture cū melle ⁊ aliquātulo aceto
Emplʒ bonū ⁊ resolutiuū āmoniaci ⁊ licii sumā
tur ptes equales terant cū oleo omphacino ⁊ vino
antiquo ⁊ farina fabaꝝ emplet cū eo calido. Et em
plastꝝ ex cinere ciclaminis ⁊ melle ē mirabile valde
Et de emplis ē modus q̄ necr̄ia st̄ ad cōfortandum
mēbꝝ ⁊ resoluēdū residuū ⁊ n̄ idiget eis nisi pꝰ euo
nem integrā de qbꝰ ē emplm̄: ℞. sauine ⁊ nucis cupſ
si ⁊ ossiū adustoꝝ ptes eq̄les ⁊ alūinis pteʒ.i. draga
ganti sextā ptis vnius ⁊ glutinis pisciū q̄ʒtū sufficit
ad ꝯgregādū. Aliud faciēs opatōes i egritudib'
ples: ⁊ illȯ iō qm̄ aperit ⁊ extrahit spinas ⁊ ossa pu
trida ex ꝓfundo ⁊ ꝯfert mollificatōi iuuamtū mani
festū: ℞. se. vrtice mundati ⁊ spume baurach ⁊ salis
āmoniaci ⁊ aristol. rotūde ⁊ radicis collogntide ⁊
glutinis alimbat oiuʒ an̄. aur̄.xx. fenugreci ⁊ pipis
⁊ macro pipis oiuʒ an̄. aur̄.x. āmoniaci aure.xii. cor
dumēi ⁊ xilobalsami ⁊ turis ⁊ myrrhe ⁊ adipis cap
⁊ gūme pini oiuʒ an̄. aur̄.x. cere. lb.iii. dabk. lb.viii.
lactis fici siluestris aure.viii. olei de lilio q̄ʒtuʒ suffic̄
ad leq̄factiōeʒ medicinaꝝ humidarū ⁊ vini optimi
q̄ʒtū suffic̄ ad ꝯficiēdas medicinas siccas: ꝯmisceāt
oīa ⁊ fricent ⁊ admistrent. Aliud ꝯferens i hora ad
sciaticā ⁊ dolorē manꝰ ⁊ pedis ⁊ dolorē reliquaruʒ
iuncturaꝝ: sumat fenugrecū ⁊ ꝓiiciat i vase testeo ⁊
proiiciat desup aceti ꝯmixti q̄ʒtū suffic̄ ⁊ coquat sup
prunas vsqꝫ dissoluat i decoctōe: deiñ ꝓiiciat desu
sup mellis q̄ʒtū sufficit ⁊ bulliat secundo ⁊ reseruet
aliȯ sil'e illi picis ȯ minera lb.iii. fecis aceti sicce adu
ste lb.i. baurach lb.i.ſ. gūme pini ⁊ cere ⁊ sulfuris n̄
adusti ⁊ staphisagrie oiuʒ lb.i. piretri lb.ſ. cordume
ni kist vnum.

Cap.xi. de vnctōib'i h'i itentōe p̄dicta.

Oleū de collogntida: ⁊ oleū de castoreo: et
oleum de synapi: ⁊ oleum de kerua: ⁊ oleum de nu
ce romana ⁊ ꝓp̄ie quando aduritur ⁊ currit: ⁊ oleū
de colloquintida scm̄ ex decoctiōe eius cum oleo
ros. donec ꝯsumat aq̄. ⁊ oleū de costo vltimuʒ est ⁊
prop̄e cū storace aut cū assa oleū ȯ costo. Et de vn
guētis bonis iuuatis ē oleū i quo decoqt̄ vipera ⁊
ē ex eis q̄ sanāt sanatōe itegra. Et de eis ē oleū vesp
tilionū. Cuius modus ē vt sumant.xii. vespteliones
decollati ⁊ sumat ȯ succo almarmacor ⁊ olei antiq
lb.ſ.⁊ aristol.ʒ.iiii.⁊ castorei.ʒ.iiii.⁊ costi.ʒ.iii. deco
coquāt oīa sil' donec ꝯsumat aq̄ ⁊ remaneat oleū.

Cap.xii. de embrocis i illa itentione.

Embroca sedatiua iuuatiua expta: sumat
galia ⁊ ordeū: ⁊ lactuce decoquāt cū aceto
donec discoqnāt ⁊ dissoluant ⁊ fiat embro
catio ⁊ ē ꝯueniēs ad calidū. Et iteꝝ maiorana ⁊ ane
tū ⁊ folia lauri ⁊ ruta ⁊ cyminū coquāt ⁊ fiat cū eis
embroca. Et ex eis iteꝝ q̄ ꝯferūt ad lapideitatē iun
cturaꝝ ⁊ genu ē fex aceti i oī pte cꝰ ponit viᵃ ptis har
mel cōtriti sup quā ꝓiiciāt lapides igniti ⁊ fiat suffu
migiū faciēdo cū eo suffumigatiōeʒ sub kisse aut sili
bus. Et sedeat i decoctōe asini siluestris i q̄ ponunt
oīa m̄bra eiꝰ decocta cū aneto rectificato ⁊ cū silib'
⁊ porris ⁊ silib'. Et ȯcoctio ordei ⁊ vulpis cꝰ modus
ē vt bulliat aq̄ ebullitōe vehemti tādiu donec minu
atur tertia eiꝰ ⁊ ꝓiiciat sup ipsaʒ daba aut vulpes vi
ua decollata cū san. suo ⁊ ȯcoquat donec dissoluat
i decoctiōe ⁊ colet aq̄ ⁊ sedeāt i ea aut ꝓiiciat sup il
lā aqꝫ oleū ⁊ decoq̄t donec pmisceāt aut donec aq̄
ꝯsumat ⁊ remanet oleū ⁊ sedat i eo. Et qn̄ʒ decoq̄t
in oleo sic ē.

Ca.xiii. de balneatōib'ad h'i.

Balneatio qdē cuʒ aqs calidis ⁊ hūidis no
cet eis pp illud qȯ liq̄facit ȯ humorib' ⁊ di
latat de poris nisi i aqs thermaꝝ. Balnea
tōes vō sicce cū fricatiōe cuʒ nitro ⁊ sale ⁊ sepeliri in
arena cal'a sunt iuuatiua eis.

Cap.xiiii. de sedatiuis doloris calidis leuibus.

Sumat fenugrecū ⁊ terat cuʒ aceto ꝯmixto
ꝯtritōe minutissima: deiñ fundat sup ipsuʒ
mel ⁊ coquat donec coaguletur ⁊ liniat post
q̄ʒ ꝯterit sup tabulam sic̄ algalia ⁊ miscet loco cū pā
no lini ⁊ ꝯquascet cū oleo sisamio ⁊ igrosset sic̄ mel
⁊ dimittat duob'dieb' aut trib' ⁊ succurat exiccatōi
eiꝰ cū oleo ros. Et hᵒ qdē ꝯueniēs ē i p̄nᵒ egritudinis
⁊ i ascensione eius. Et iteꝝ sumant i p̄ncipiis ⁊ i resi
duis mucilago fenugreci ⁊ se. lini ⁊ cōquasset cum
oleo sisamino ⁊ igrosset sic̄ mel. Et iteꝝ qn̄ n̄ ē dolor
valde vehemns ēplet cū caulib' recentib' ⁊ apio. Et si
fūit fortior ēplet cū oleo irino ⁊ faria fenugre. ⁊ faria
ciceris cū sirᵒ mellis cū pauco vino ⁊ cū aliquātulo
olei ȯ alcāna. Et iteꝝ cinis cauliū cuʒ adipe ⁊ cotto
facto cū oleo camemillino bonꝰ eis est valde.

Cap.xv. de narcoticis sedantibus dolorem.

Sumant opii aur̄.iiii.⁊ croci aur̄.i.⁊ terāt cū
lacte vaccino ⁊ ꝓiiciat desup medulla pa
nis similaginei ⁊ liniat ⁊ fiat ex eis ēplm̄ ⁊
coopiat cum foliis sicle ēt aut lactuce ⁊ ponat loco
panis similaginei ceratū. Et iteꝝ semē hyusqami ni
gri.ʒ.vi. apii.i. croci.i. vini dulcis cum quo ꝯficiat ⁊
misceat cū cerato. Et iteꝝ se. hyusqami albi ⁊ opiū
⁊ psiliū ⁊ acatia ⁊ mugath sumāt ⁊ iformēt troc. ex
eis ⁊ liniāt cū lacte vaccio ⁊ r̄seruēt cū folio. Et iteꝝ
aloes.ʒ.x. succi hyusqami.ʒ.vi. hyusqami ni.ʒ.iiii.
hypoquistidos.ʒ.vi. pomorū madragore.xx. aur̄.

croci auř.iiii.decoquãt poma mãdragore cũ aceto donec dissoluãt ⁊ ꝓiiciãt sr medicina ⁊ liniat cũ eis Et itez mã ragora ꝓiiciat i butyro vaccino trita: deiñ iũgat cũ ea dolor. Et itez opiũ ⁊ storax sumãt ⁊ fiat ex eis epithima. Et ex eis q̃ stupefaciũt ē diffusio aq̃ plurime qũ nõ sũt vlcera. Et itez psiliuz effũdatur in aqua calida ⁊ qũ inflatur conquassetur cũ oleo roſ. ⁊ infrigidetur ⁊ liniatur cum eo.

Cap.xvi.de curatione ventosi.

Hoc currit cursu gibbositatis vẽtose. Et de eis i qb⁹ est iuuamẽtũ sedando dolorẽ cũ stupefactiõe est vt sumant gentiane ⁊ rubee ⁊ ameos ⁊ aristol. ⁊ calamentum ⁊ se.citroli ⁊ hermodactilor ⁊ buzeidẽ ⁊ almebezara ⁊ almugath ꝑtes eq̃les: opii ps.ʒ.cuius dosis sit vsq₃ ad duas.ʒ.

Cap.xvii.de regimine cauterii ad eos.

Et de cauterizatõe bona eis: aut de eis que surgũt loco cauterii ē vt iaceat ĩfirm⁹ sc̃dm figurã quã oz. Et ꝓhibeat ei mot⁹ ⁊ ꝯseruet circuitus doloris ⁊ ipleat mediuz eius sale ⁊ ponat desup par olei ⁊ ponat desup pãnus. Et sint pñtia cauteria diuersa ⁊ igneant cauteria ⁊ admĩstrent in p̃mis taliter vt nõ sentiant calã: deiñ sentiant cuz ea deiñ fiãt fortia donec nõ possint tolerari. Qum g⁰ ꝑtransierint virtutẽ ꝓforet massa ⁊ p̃cipiat ei vt inclinet quaten⁹ egrediant sal ⁊ oleũ: deiñ coopiant cum lana ⁊ liget. Et oz vt sit sup caput ĩfirmi vas plenuz aq̃ ⁊ aq̃ roſ. cũ q̃ abstergat facies eius qñ sudat ⁊ caueat ne caro adurat ⁊ vlceretur.

Cap.xviii.de cura calidi.

Oportet vt curent cũ eis q̃ ĩfrant ⁊ hũectãt ex olerib⁹ ⁊ carnib⁹ ⁊ cibis ⁊ fructib⁹ ⁊ linimentis ⁊ embrocis ⁊ cerataniis ⁊ exercitentur cũ eq̃litate. Et balneent cũ aqua dulci postq̃z effundit sup extremitates eor aq̃ fra i domo p̃ma. Et admĩstret tina tepida: deiñ submergat in aq̃ tepida subito semel ⁊ fũdat sup pedes eor aq̃ fra. Et oz vt soluant ⁊ ꝓuocatõe vtant cũ eis i qb⁹ ñ est calefactõ plurima sic̃ sirup⁹ roſ. ⁊ diacydonitẽ solutiuũ. Medicamẽ bonũ i quo ē ꝓuocatio ⁊ solutio ⁊ sedatio doloris: ℞.se.melonis: se.citroli ⁊ hermodactilorũ al. ⁊ almugath oĩuz añ.ꝑtem.i.opii tertiã ꝑtis vnius aggregent oĩa. ⁊ sit dosis eius.ʒ.iiii.cũ.ʒ.iiii.zuccari est eni pñtis iuuamẽti.

Ca.xix.de epithimatib⁹.

Scias q̄ qñ ipa sũt fra stiptica sicut sandali tũc fortasse ledũt: imo oz vt sint teporẽ facientia ⁊ leniãt. Et qñ ledũtur cũ ĩfrantibus ꝓp tensionẽ eor admĩstrent ca q̃ mollificãt sic̃ rob. ⁊ oleũ roſ. ⁊ ceratũ. Et qñq₃ ponit sup illud pãnus ĩfusus aq̃ ⁊ aceto ⁊ de eis que sũt expta ē succ⁹ extremitatũ cãne humide. qũ.n. ex eo linimẽtũ fit sedatur dolor statim. Et iteruz terant glandes optime ⁊ decoquant vehemẽter ⁊ embrocet cuz eis hora longa ⁊ tũc tolerãt ĩfrigidãtia ⁊ ñ faciũt eis dolores ꝑ ĩspissatõez: tunc ñ ē aliqd sicut aq̃ endiuie ⁊ aq̃ solatri ⁊ aq̃ sempuiue ⁊ aq̃ blitorũ ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ siliã. Et silr emplatio cũ adipibus ⁊ silibus eis ⁊ cũ melonib⁹. Ipsi enim ĩfrigidant ⁊ leniunt simul. ⁊ mucilago psilii est fortis ĩfrigidatõis. Et itez sandali ⁊ memithe ⁊ silia sedãt dolorẽ. Et qũ sedãt dolorẽ oz vt auferant ⁊ remoueãt. Et de eis q̃ iuuatiua sũt i fine residuor dolor iuncturar ⁊ podagre calidor est vt sumãt aloes ⁊ croci ⁊ myrrhe ꝑtes eq̃les ⁊ liniant cũ aq̃ caulis aut endiuie ſm q̃ztitatẽ calitatis: Et itez ceratũ cũ oleo camemillo: Et itez diaq lon dissolutũ i oleo camemillino. Balnea q̃ ex eis nocent sunt balnea calida. frigida v̊o qñq₃ iuuãt ⁊ repcutiunt ⁊ confortant ⁊ sedant dolorem.

Cap.xxi.de solutiuis.

Sumãt myrobal.citrinor.ʒ.x. ⁊ hermodactilor ⁊ buzeiden amborũ añ.ʒ.iiii.se.apii ⁊ anisi ambor añ.ʒ.ii.ꝯficiant cũ zuccaro soluto de quo i potu sumãt oĩni die.ʒ.ii. Et iterũ sumatur succi cydoniorum lb.i. ⁊ aceti de vino vncie tres ⁊ zuccari lb.i. ⁊ hermodactil.aloes ⁊ diagridii ʒ.iii. ⁊ dosis eius sit ex.ʒ.℥.vsq₃ ad.℥.i.⁊.ʒ. Et iteruz hermodactilor.ʒ.x.scamõee.ʒ.i. ⁊ tertia.ʒ.i.cubebe ʒ.iii.zuccari tabarzet.ʒ.xxx.dosis eius.ʒ.iii. Et itez scomonea decocta i duplo sui aq̃ cydoniorũ acetosorũ aut pomor decoctõe i q̃ ꝯsideret substãtia eius Qũ ergo incipit inspissari oppiletur os eius in quo est ⁊ dimittatur donec exiccetur ⁊ sumat de ea pondus.ʒ.x. ⁊ sumantur de tabarzet.ʒ.xx. ⁊ de cubebis ꝯtritis sicut alcofol pondus.ʒ.ii.aggregentur oĩa cũ iuleb ⁊ fiant inde pilule ⁊ exiccentur i vmbra. Et sit dosis ear pilule.ii.vsq₃ ad.iii.in oi hora. Et qum illic ē ꝯpositio tũc admĩstra hierepicrã. Et de eis q̃ ꝯferunt eis est sirupus roſ.ſm hunc modũ: Sumatur succi roſ.lb.ii. ⁊.mellis lb.iiii. ⁊ scamonee assate ℥.i.decoquãt vsq₃⁰ inspissent: ⁊ sit dosis eius ex duabus vsq₃ ad.v. Et itez ĩfundant tamaridi cũ cassia fistula in aq̃ endiuie ⁊ señ. ⁊ si non fuerit se.sumatur decoctio myrobal. ⁊ fumiterre ⁊ prunor ⁊ tamaridor ⁊ absynthii ſm q̄ videtur. Et itez buzeiden ⁊ hermodactili ⁊ rose rubee equali mensura sumant de quo sumatur auř.i.ʒ.est eni in ipso sedatio ⁊ ĩfrigidatio. Et isti qdem iuuant pl̃m a cibis frigidis ⁊ grossis sicut q fiunt de lentibus cũ aceto ⁊ reliqs cibis infrigidantib⁹ ingrossantib⁹ san. sicut ille q fit de acetosa ⁊ ventres cũ aceto p̃parati ⁊ acetosum carnis vaccine. Et qñq₃ iuuant pl̃m cuz cibis exiccãtibus sicut est herbus. ⁊ non oz vt ieiunent pl̃m. Et eis qdem ꝯceditur ex fructibus vti piris ꝓp̃e ⁊ prunis ⁊ malis ⁊ granatis ⁊ ꝑsicis. Ego aũt abhorreo eis ea que sunt sicut ꝑsica ⁊ chrysomila ⁊ q̃ replent san. aquositate plurima.

Cap.xxii.de cura iuncturar exiccatar ⁊ cõuersarum in lapideitatem.

Isti sunt habentes ꝯplones calidas ⁊ materias grossas. Et oz vt isti non resoluant sine lenificatõe: imo oz vt leniantur ⁊ resoluantur simul. Et de eis qbus cauetur a lapideitate sunt empla facta ex farina herbi ⁊ lupinor cũ oxymelle ⁊ alaniuden ⁊ vitis albe cuz ꝑte liciu⁹ ⁊ ammoniaco cuz vino antiquo ⁊ oleo omphacino. Et qñq₃ ponit desuper farina fabarũ. Et de eis q̃ ꝯferunt ei cuius rupture ꝯuerse sunt i lapideitatem aut sũt in itinere lapideitatis sunt empla q̃ diximus in frigidis de doloribus iuncturarum grossor humoruz ⁊ vnctões ⁊ embroce cum eis que fiunt. Et de illis que conferũt eis est farina lupinor cum oxymelle aut aceto ꝯmixto. Et iterum radix almarot. ⁊ iterũ empletur cuz bulbo dissoluto i aqua. ipse enim ꝓhibet lapideitatem incipientez. Et similiter embroce ex aquis in quibus decocta sunt calamentum ⁊ albasce: aut aceto aut decoctõe in qua caseus antiquus decoctus est ꝓp̃e in iure cassiefistule ⁊ nitrum ⁊ euforbiũ ⁊ aqua cineris caulium ꝯbustor.

¶Cap.xxiii.de cura contractionis ⁊ azemena.

Scias ꝙ oleū de andacocha potādo ex eo et inungendo cū ipo ē res magis ɔferēs ei Et modus faciendi hᵒ oleū ē vt decoquāt andacocha cū seib᷒ i tanto q̄tuꝫ i ipo ē ⁊ oleo dōec ɔsumat aquositas. Cuius dosis sit vsq ad.ʒ.iiii.⁊ minus.⁊ illius q̄ ex ea vētosa ē curatio currit cursu curatōis vētositatis faciētia vētositatē. Et ḋ eis q̄ expta sꝫ ad ɔctū ē vt sumat pellis ouis hora q̄ excoriat ⁊ ⁊ ponat sup ipm ⁊ liniat lacte vaccino dulci ⁊ iuuat eo. Et admistratio balnei sicci ⁊ sudare i furno aut fouea ignita iuuatiua sunt.

¶Cap.xxiiii.de cautela ad dolores iuncturaꝝ.

Oportet vt vtat ille q assuet᷒ est his dolorib᷒ phlōmia ⁊ solone vētris i vere:⁊ qū ꝓxim᷒ ē poximus vtat regie tpato i subtilitate. Et oio oꝫ si cā i eo qḋ accit ei sit multitudo humoꝝ vt nō dimittat eos multiplicari cū eo qḋ euāt ⁊ cū eo qḋ exercitio admistrat bono. Et si cā fuit corruptio eoꝝ opponat illi cū euōne ei᷒ qḋ oꝫ ⁊ ɔrietate regis p qḋ gnāur. Phlā.n.gnātur p adiutoriū ex ifranti bus.⁊ tu qdē scis ea ⁊ scis oppositōeꝫ eoꝝ. Et cholera gnātur p adiutoriū calefaciētium ⁊ tu scis ea:⁊ scis oppositōeꝫ eoꝝ. Et silr melia gnāt p id qḋ scis ⁊ opponit ei qḋ gnāt ipsuꝫ p id qḋ scis. Et qū accit euo tūc ex illis q̄ rectiora sꝫ est ɔfortatio mēbri cū stipticis vt ñ suscipiat supfluitates ⁊ ꝓpe qū ñ timetur ɔuersio eaꝝ ad mēbra pncipalia cā añcessionis mundificatiōis. Et ista sꝫ sic acatia ⁊ balaustie ⁊ succ᷒ virge pastoris ⁊ litiū ⁊ memithe. Et iteꝝ fricatō locoꝝ cū sale trito ⁊ cū oleo ēt nisi sit siccitas vehemēs. Et qñ ē aq̄a phlaticū ⁊ bibit hñs ipm aristol.ro.pōdus ʒ.ii.aliquotiēs i vere ⁊ hyme: tūc fortasse ꝓhibetur piodus ei᷒. Et vtat exercitio tpato ⁊ vectatōe ⁊ ñ supfluat i eis qm excitāt podagraꝫ ⁊ dolores. Et ñ adbibeat illud quo ñ ē ɔsuet᷒ subito sine gradatōe. ꝙ si illud accidat admistra olea ɔfortantia inungendo. Et oꝫ vt deuitēt carnes grossas ⁊ oia salsa ⁊ assenkes sud. Et ex olerib᷒ deuitēt ea q̄ sꝫ sicla ⁊ bautie ⁊ citroli ⁊ aq̄ melonis. Nocēt.n.ipsa ppea ꝙ gnānt humorē aquosū ⁊ ɔferūt p ꝓuocatiōꝫ ⁊ diuersificat dispositio eoꝝ i corporib᷒: Et deuitēt potare vinum plin grossuꝫ:īmo oē vinū. Et cibentur eis q̄ sꝫ bone digestionis ⁊ velocis. ¶ Et oꝫ vt deuitēt replōneꝫ ⁊ anihilatōeꝫ ab exercitio. Et deuitēt cū hᵒ supfluitateꝫ in labore ⁊ exercitio ⁊ ꝓpe sup replonem i labore ⁊ exercitio ⁊ ꝓpe sup replonē. Et deuitēt coitū. Et minorēt i balneatōib᷒: qm ipe liq̄faciūt hūores ⁊ faciūt eos currrē ad iūcturas. veꝝ aq̄ thermaꝝ cōfert eis i hora egritudis. Et ex eis q̄ ɔfert eis i pncipiis balneorū ⁊ p᷒ ipoꝝ expletōeꝫ: ⁊ i medio itroit᷒ eoꝝ i ipsis ē effusio aq̄ fre sup iuncturas si nō ē aliqd qḋ ꝓhibeat ex debilitate neruoꝝ. Et qñꝫ auferūt hᵒ nocumētū se. Et oꝫ vt nō dormiant sup cibū oio qm ē ex rebus nocibiliorib᷒ eis.

¶Cap.xxv.de cura.

Cura q̄ magis ꝓpa ē sciatice ⁊ dolorib᷒ anche ⁊ genuuꝫ fixis ē ꝙ oꝫ vt redeat i curatione eoꝝ ad canones i dolorib᷒ iuncturarū. Et tu qdē scis ꝙ ipi differūt ab aliis dolorib᷒ iūcturaꝝ. Nā repcussio i pn᷒ qñq nocet eis nocumento vehemēti: qm mā ꝓfunda est ⁊ repcussio retinet eam illic ⁊ ponit eā taliter ꝙ difficilis fit ei᷒ resolō et ꝑpat eā ad hoc vt disslocet iūcturas qū ipsa disslocet iūcturas absq repcussiōe silr: īmo oꝫ si volueris sedatōꝫ doloris i pn᷒ vt sedes eos cū mollificatis lenificātib᷒ nisi accidat vt sit mā subtilis valde. Et fit difficilis eoꝝ curatio i frigore ⁊ i tpe fro ⁊ i pingui: ⁊ i pte sinistra ē difficilior. ¶ In illis v̇o q̄ ḋ eis sꝫ sanguinee ḋ reb᷒ magis ɔferētib᷒ eis ē phlōmia ⁊ iuuant i dispositōe p phlōmiā i pmis ex manu deiñ ex pede. ⁊ nō fiat phlōmia ex pede nisi p᷒ phlōmiaꝫ ex manu ⁊ iuuamtū fit i eis p vomitū. Ventris āt solutio qñꝫ vsꝫ ad finē postponit ⁊ est sufficiētia i vomitu forti vt ñ trahat solutio ventris māꝫ ad iferiora nisi sciatur ꝙ sit parua ⁊ de bono ē vt ieiunēt duob᷒ dieb᷒: deinde phlomet. Et scias ꝙ phlōmia sciatice vene magis est iuuatiua i sciatica q̄ꝫ saphena plin nisi sit dolor leuior extensus i siluestri: īmo sit purus rubeus cuius tensio ex domestico q̄r erit saphena magis ɔferens ei q̄ꝫ vena sciatica q̄uis ābe sint duo rami vene vnius sicut basilica ⁊ cephalica i manib᷒. veruꝫ Gal. rememoratur saphene ⁊ vene curuature poplitis tm̄. Et phlebotomia vene curuature poplitis magis iuuatiua ē q̄ꝫ vene sciatice ⁊ saphene simul. Et ex eis q̄ phlebotomātur ē vena q̄ ē inter minimū ⁊ sim pedes ⁊ phlebotomet p᷒ ipaꝫ vena sciatica. Et dicit ꝙ hec vena magis iuuatiua ē q̄ꝫ vena sciatica sic saluatella magis iuuatiua est q̄ꝫ basilica in egritudinib᷒ epis ⁊ spleuis. Illi āt q si phlegmatici ex eis currūt cursu aꝑatum grossoꝝ ⁊ i verificatiōe curatiōis. Et pp hoc ñ oꝫ vt sit ꝑsūptō ad admistrādū resolutiua fortia añ euonem pp illud qḋ sciuisti cum eis q̄ diximus. Et iā dixim᷒ ꝙ vomit᷒ iuuantior ē q̄ꝫ vētris solutio pp mot᷒ materiei ad pteꝫ doloris. ⁊ vomit᷒ mouet eam ab eo. ⁊ de eis q̄ bona sūt i eo est si fiat cum baurach ⁊ aceto. ⁊ qū euomuerit cū vomitiuis fortib᷒ qb᷒ indigetur in humorib᷒ eoꝝ frigidis grossis tūc oꝫ vt sequaris illud cū subtiliatiuis calefaciētib᷒ ⁊ est necessaria i phlegmaticis iteꝝ qñꝫ īmo multotiens phelbotomia ⁊ admistretur post euonem cuꝫ eis q̄ dixim᷒ ex diureticis ⁊ ebibitis iuuantib᷒ ad colorē iūcturaꝝ. Medicamē hermetis ꝓpe: nā hᵒ medicam̄ ē mirabile valde: camedreos gentiane āboꝝ añ.ʒ.ix.aristol.ro.ʒ.ii. se rute sicce lb.i. terāt ⁊ cribellentur cribello subtili cuius dosis sit cochliariuꝫ.i. Et admistrētur iteꝝ vaporatōes et embroce resolutiue ⁊ aq̄ thermaꝝ. ꝙ si ñ excusat tūc clisteriza: deiñ admistrent vētose sup anchā cū icisione ⁊ sine icisione. Et pone rubificātia vesicātia ⁊ ñ ɔsolidēt donec sanet. Et ēploꝝ qḋ admistratoꝝ i eis diligit acuitas pp duas itentōes: q̄ꝝ vna ē resolō ⁊ altera attractio ad exteriora. ⁊ abhorret acuitas pp q̄dam itentōeꝫ ⁊ ē ꝙ ipa exiccat māꝫ ⁊ i lapideitatē ɔuertit ⁊ dimittit eā ñ recipientē medicinā q̄obrē oꝫ vt nō dimittatur lenificatio. Et qñꝫ necrie sꝫ vētose ⁊ eaꝝ positio pp attractōeꝫ.

¶Cap.xxvi.ḋ ēbrocis ⁊ unis.

Summant olei de alcāna lb.i.⁊ aceti lb.ß.⁊ nitri q̄rta lb.i᷒.⁊ cardamōi.ʒ.i.⁊.ß.⁊ isopi.ʒ.i.⁊.ß. submergat i eo lana ⁊ vaporet cū ca loc᷒. Et admistrēt tine ex aq̄s medicinaꝝ singulariū resoluētiū ꝑdictaꝝ i hᵒ.c. Ea v̇o ex qb᷒ fiūt iunctōes sꝫ sic oleū costinū ⁊ oleū de euforbio ⁊ oleū de piretro ⁊ oleū ḋ castoreo q̄ admistrēt p᷒ mūdificatiōeꝫ ⁊ ceratarìa cū oppoponaco ⁊ euforbio ⁊ olis ꝑdcis.

¶Cap.xxvii.de epithimatibus ⁊ emplis.

Emplm resoluens māꝫ ad illud qḋ appet ex ꝓfundo: ℞.se.rute siluestris baccaꝝ lauri aniuden nitri sceba armeni cordumeni ⁊

pulpa collogntide ameos oīu3 añ.auř.iiii.rute recē
tis picis cere āmoniaci oīu3 añ.octauā:bezard auř.
v.oppopo.ſulfuris qđ nō tetigit ignis amboꝝ ana
auř.iiii.fiat ex eis emplm̄. Et ſi liniat̄ ſciatica ex ſter
coꝛe capno ⁊ aceto forti erit ſicut medicam̄ de ſyna
pi ⁊ meli⁹ eo ⁊ magis iuuatiuū eo. Et ēpla rubificā
tia bona ſt̄ valde.⁊ o3 vt pforent̄ veſice: deiñ pulue
rizet̄ ſup eas medicam̄ exiccatiuū: deiñ iteret̄ veſica
tio vſq3quo eueniat ſanitas. Et iteꝝ ſumāt̄ lb.i.bau
rach ⁊ lb.i.olei ⁊ fiat ex eis epithima. Et iterū ēpl3
iuuatiuu3 ſtaphiſagrie lb.i.fecis aduſte lb.ii.piretri
lb.ſ. naſturtii lb.i.⁊.ſ.bazard.ſ.ſulfuris lb.i. bau
rach tm̄dē olei cotilas.iii.gūmi pini qđ ſit eq̄le cu3
bezard:fiat ex oib⁹ ēplm ⁊ admiſtret̄. Et iteꝝ ſumat̄
picis ps.i.ſulfuris ps.i.cōtriti ſic̄ alcofol ⁊ liniat̄ ſup
anchā ⁊ ponat̄ deſup charta de pāno ⁊ dimittat̄ vſ
q3quo cadat p ſe. Et ex eis q̄ expta ſt̄ vt colligatur
plāta tapſie i eſtate dū ē viridis:⁊ ei⁹ ꝯtritio optima
fiat qm̄ ē difficilis ad ꝯterendū:deiñ aggrega ip3 cū
cera ⁊ iuiſca eū anche ⁊ loco doloꝛis: liget̄ deſup et
dimittat̄.iiii.hoꝛis vſq3 ad.vi.deiñ igrediat̄ balneū.
Qūq3 paꝝ roꝛari icipit igrediat̄ tinā ⁊ tollat̄ ab eo
ēplm ⁊ ponat̄ ſup locū lana cu3 dragagāto hebdo
moda vna aut.x.dieb⁹ ⁊ iteret̄ qm̄ excuſat a ſynapi
⁊ gūma rute agreſtis. Et iteꝝ ſtaphiſagria ⁊ gūma
pini ⁊ gūma iteꝝ rute agreſtis ⁊ cera ⁊ oleū de ruta
Et iteꝝ piretrū ⁊ dabk ⁊ flos lapis ſus ⁊ baurach
⁊ ſtaphiſagria ⁊ ſumatur ex eiſ ēplm.⁊ qñ3 additur
in eo naſturtiū. Et ex eis q̄ ꝯferunt ad h⁰ ⁊ ad dolo
res genuū ē ceratū de euforbio. Et iteꝝ olei de alcā
na.ʒ.viii.⁊ aceti.ʒ.iiii.nitri.ʒ.ii.piretri.ʒ.i.ifundatur
piretꝝ cū oleo de alcāna poſtq3 triueris ip3 ⁊ pone
ip3 i oleo trib⁹ dieb⁹ ⁊ bulliat bullitiōe leui:deiñ ꝓiī
ciat̄ deſup acetū ⁊ nitꝝ poſtea ibibat̄ in ipo lana ſoꝛ
dida:deiñ ponat̄ ſup locū doloꝛoſu3 anche. Et aliđ
ſiſe illi de epithimatib⁹: ℞.cere colate auř.c.⁊ glutis
alibat auř.xxv.⁊ floꝛis eris auř.vii.lilii ⁊ albezard
⁊ myrrhe oiu3.añ.auř.vi.⁊ alkitrā auř.v.aggrega
iſta ⁊ ꝯquaſſa ea ſicut ps.i.⁊ fac ex eis ēplm.i.⁊ lini
cū eo locū doloꝛoſu3 pyxidis p̄cipue ſi fūit mā faci
ens dolorē ſan.flux⁹ i iūctura ipſa aut phl̄a groſſu3
vitreū qđ iā bibit pyxis iuncture. Emplm ſedans
ſciaticā: ℞ olei antiq.ʒ.xviii.limature plūbi ⁊ ſalis
maſſe glutis alibat oiu3 añ.auř.c.limature eris ru
bei.ʒ.iii.floꝛis eris abraſi ⁊ ꝯdiſi ⁊ radiciſ almezeriō
nigri ariſtol.ſynapis oiu3 añ.ʒ.ii.ꝓiiciat̄ i eo qñ3 pi
retri.ʒ.i. Aliud ℞.aniundē.ſe.rute ſilueſtris baccaꝝ
lauri ⁊ baurach ⁊ collogntide ſceba ameos coꝛdu
meni oiu3 añ.auř.iiii.rute hoꝛtulane hūide ⁊ picis
ſicce glutis alimbat gūme pini āmoniaci adipis vi
tuloꝝ oiu3 añ.auř.xv.oppopo.auř.vi.ſulfuris non
aduſti auř.iiii.olei de alcāna.ʒ.xviii. Aliud ℞.picis
humide.ʒ.xviii.ariſtol.ʒ.x.⁊.ſ.cere lb.i.gūme pini
auř.iiii.ſulfuris ñ aduſti lb.i.baurach lb.i.ſ. ſtaphi
ſagrie kiſt.i.⁊ ē cotile.ii. piretri lb.ſ.coꝛdumeni kiſt
i.bezard lb.ſ.liquefienda liquefac ⁊ tere ſicca ⁊ per
miſce oia ⁊ frica eā ſm̄ modū p̄dcm̄ i eo c⁹ rememo
ratio p̄teriit. Et ſm̄ ꝙ dr̄ p⁹ ſolutiua bona ⁊ vtilia ſt̄
pilule đ hermodactil⁹ ⁊ pilule fetide ⁊ pilule de tap
ſia ⁊ pilule de ſtoꝛace ⁊ ñ ſt̄ aliq̄ ſic̄ pilule iuuamenti
n3 ſicut hiera hermetis q̄ bibat̄ i vere ⁊ illius qui bi
bit eā icipiunt iuncture doloꝛoſe roꝛē emittē ⁊ ſuda
re ⁊ ñ eſt i ea ſolo vētris plima:imo mūdificat cum
ſubtiliatiōe. Et elemta qdē medicinaꝝ ſolutiuaꝝ ſt̄
pulpa collogntide ⁊ cētaurea ⁊ gūmi ⁊ ſumuſterre
⁊ tapſia ⁊ ſucc⁹ cucumeris aſinini. Sumāt̄ due collo
gntide ⁊ pforent̄ ⁊ educat̄ qđ i ꝯcauitatib⁹ āmbaꝝ eſt
ex pulpa ⁊ ſeibus ⁊ carne:⁊ ipleant̄ oleo ſiſamino ⁊
coopiant̄ ambaꝝ foꝛamina ⁊ dimittant̄ nocte vna:
deiñ ꝓiiciant̄ āmbe collogntide i mane illi⁹ noctis cū
oleo qđ ē i eis āmbab⁹ i ollā ⁊ fūdat̄ ſr̄ eas āmbas q̄ztū
ē olei mēſura.i.⁊.ſ.de aq̄ ⁊ coquāt̄ ſiſ̄ vſq3⁰ diſcocte
ſūt āmbe collogntide.qū g⁰ diſcocte ſt̄ āmbe extrahantur
⁊ ꝓiiciant̄ āmbe ⁊ coquāt̄ aq̄ ⁊ oleū tpe ſufficiēti:deiñ
pꝛoiiciat̄ deſup hellebor⁹ ꝯtrit⁹ pulueriʒat⁹ cribellat⁹
ſm̄ q̄ztitatē q̄ ꝯgelat̄ aq̄ ⁊ fiat ſic̄ panis de quo fiant
magdaleones ſm̄ q̄ztitatē auellane:⁊ ſumāt̄ de illis
auellanis.xviii.numero ⁊ ſumat īfirm⁹ p⁹ balneatōē
Et modus alius ē vt decoquāt̄ oleū cū ſucco: ⁊ qū
accit mūdificatio p ſolōnē vētris ⁊ vomitū ⁊ ꝓlōga
tur egritudo tūc tibi ꝯuenit vti ſuppoſitoꝛiis ex me
dicinis faciētib⁹ excoꝛticatiōe3 ⁊ ſolōne educentib⁹
ſan.ſicut ē decoctō cucumeris aſinini ⁊ collogntide
⁊ fel vaccinū ⁊ piretꝝ ⁊ cētaurea ⁊ naſtur.⁊ tapſia ⁊
elixatura piſciū.oia illa iuuatiua ſt̄ eis i hac hoꝛa ⁊
foꝛte ſanāt. Et qñ3 ponit̄ i cliſterib⁹ euforbiū ⁊ dr̄ ꝙ
illđ ē nociuū valde ꝓhibēs reliq̄s ꝯuerſiōib⁹.i fine
vero eis ē iuuatiuū ⁊ ꝓp̄e qñ ſeq̄t̄ veſicatio. Et mlto
tiēs qdē accit excoꝛiatio p ſe ⁊ euenit cū ea ſanitas:
Cleſtere bonū excoꝛiatōē facieſ: decoquāt̄ collogn
tida ⁊ naſturtiu3 ⁊ radix capparis ⁊ cētau.⁊ cucūer
aſininus ⁊ tapſia ⁊ rubea ⁊ fiat cliſtere cū aq̄ ⁊ ēplet̄
ancha cu3 fece ⁊ ē ex cliſterib⁹ iuuatis. Et iteꝝ ēplet̄
cū aceto ⁊ furfure calefactis. Si āt fūit illic ſan. qui
moꝛiat̄ i ea cauterizet̄ cu3 auro rubeo loc⁹ ſan.caute
rizatōe vehemēti vt currat ſan.ex ea.

Cap.xxviii.de bothoꝛ iuncturaꝝ.

HE bothoꝛ appēt i crure nigre qi ip̄e ſint fru
ctus tamariſci aut ḡna viridia. Et mā ea
rū ē mā varicū. Et cura earū ex pte mūdifi
catōiſ ē cura varicū ⁊ vlceꝝ melicoꝝ quoꝝ canonē
dicemus in lib.quarto.

Cap.xxix.de doloꝛe calcanei.

QUādoq3 accit ex obuiatōe ꝯterēte:aut cāu
aut coartatōe calciam̄ti ⁊ aliiſ. Et ſanat ip3
embꝛocatio plima cū aq̄ ſr̄a ⁊ epithima de
memithe ⁊ boloarmeno reſoluto.

Cap.xxx.de debilitate pedis.

SIt qñ3 i creatōe. ⁊ fit qñ3 debilitas ex labo
re plimo ⁊ ex mollificatōe añcedente ⁊ ex
oppillatiōe vie nutrim̄ti ad ipm ſic̄ accit ca
ſtratiſ.

C.xxxi.đ bothoꝛ vnguiū ⁊ attritōe eaꝝ.

APpropinq̄t cura eoꝝ cure ſuppuratiōis.
Et ex illis q̄ ꝯferūt illis ē emplm cu3 foliis
nitri ⁊ cū foliis cup̄ſſi.⁊ ēpl3 de adipib⁹ cū
ſimo capno ⁊ ſtercoꝛe vaccino.⁊ ꝯfert ei nux cup̄ſſi
ſauina ēplāte. ⁊ ꝯferūt eis fiſtici decocti ⁊ ēplati. Et
de eis q̄ liq̄faciūt ſan.moꝛtuu3 ſub attritiōe ē farina
ꝯfecta cum oleo ⁊ ſuper ipſum poſita.

Cap.xxxii.de iflatōe vnguiū ⁊ pꝛuritu i eis.

CUrat̄ cū aq̄ maris abluēdo cū ea ſemp q̄r
remouet̄:aut cū decoctōe lentium ⁊ herbi:
aut cū decoctōe cucumeris. Et ex ēplis ei⁹
ſūt nenufar ⁊ oleū ⁊ ſic⁹ dococte ꝯiūcti ⁊ ſingularit̄.

Finit liber tertius Auicenne.

[illegible] gūmi [illegible] fumiste[illegible]
[illegible]ni. Sumāt due coll[illegible]
[illegible] ꝯcauitatib⁹ aba[illegible]
[illegible]leant oleo sisamino [illegible]
[illegible]dimittant nocte [illegible]
[illegible]i mane illi⁹ noctis [illegible]
[illegible]dat' s'r eas abas [illegible]
[illegible]quāt sit vsq3 discoo[illegible]
[illegible]octe sit abe cibent[illegible]
[illegible]leū tpe sufficiēti [illegible]
[illegible] pulueriȝat' cribell[illegible]
[illegible]c panis de quo fa[illegible]
[illegible]llane ꝛ sumāt de ill[illegible]
[illegible]at īfirm⁹ p⁹ balneati[illegible]
[illegible]t oleū cū succo ꝛ [illegible]
[illegible]is ꝛ vomitū ꝛ [illegible]
[illegible] suppositoriis [illegible]
[illegible] ꝛ sofone educēti[illegible]
[illegible]asinini ꝛ colloq[illegible]
[illegible]ca ꝛ nastur. ꝛ [illegible]
[illegible]ua sit eis ī hac [illegible]
[illegible]crib⁹ eufotbii ꝛ [illegible]
[illegible]igs ꝯuersiōib⁹ ī [illegible]
[illegible]gt vesicatio. Et [illegible]
[illegible]cuenit cū ea sanie[illegible]
[illegible]f: decoquāt collo[illegible]
[illegible]aris ꝛ cetan. ꝛ [illegible]
[illegible] differe cū aq̄ [illegible]
[illegible]uuatis. Et [illegible]
[illegible]bi āt fuit illic [illegible]
[illegible] rubeo loc' [illegible]
[illegible]r ca.
[illegible]turaꝝ.
[illegible]e nigre qi [illegible]
[illegible] viridia ¶ Et [illegible]
[illegible]a carū ex [illegible]
[illegible]licoꝝ quoꝝ [illegible]

[illegible]ri.
[illegible]atōe ꝯtricie [illegible]
[illegible]i ꝛ aliū. Et [illegible]
[illegible]q̄ fra ꝛ [illegible]
[illegible]to.
[illegible]s.
[illegible]ꝭ3 debilitas ex [illegible]
[illegible]atōe afecedēte [illegible]
[illegible]ri ad ipm sic [illegible]
[illegible]guīū ꝛ attractōe [illegible]
[illegible]cure suppuratio[illegible]
[illegible]ē emplm cū [illegible]
[illegible]r ēpl3 de adipib⁹ [illegible]
[illegible] ꝯfert cī nux [illegible]
[illegible]decoctī ꝛ ēplati. [illegible]
[illegible]ab attritiōe ē [illegible]
[illegible]osita.
[illegible]e ꝓuritu ī eis.
[illegible]ēdo cū ea [illegible]
[illegible]e lentium ꝛ [illegible]
[illegible]rio. Et ex [illegible]
[illegible]uīcī ꝛ singulari[illegible]

[illegible]enne.

Liber canonis quartus incipit de egritudinib⁹ particularibus que cū accidūt ñ approꝑantur vni mēbꝛo cōtinens septem fen. que compꝛehēdunt viginti quattuoꝛ tractatus ⁊ sūmas duas.

Fen pꝛima est de febꝛibus ⁊ est quattuoꝛ tractatus.

Tractatus.i.est de fe.ephimera.⁊ cōtinet .xliiii.c.

Tractatus.ii.continet.c.lxviii.

LAUS DEO.

¶ Liber canonis quartus incipit de egritudinib⁹
particularibus que quum accidunt non appropriã
tur vni membro: continens septez fen.
¶ Fen prima est de febrib⁹: ꝛ ꝯtinet q̃ttuor tractat⁹.
Tractatus primus de febre ephimera.
De diffinitiõe febris ꝛ generibus febris Caplm.i.

FEbris est calor extrãeus
accensus in corde ꝛ ꝓ
cedens ab eo median
tibus spiritu ꝛ sangui
ne ꝑ arterias ꝛ venas
in totũ corpus ꝛ inflã
mat̃ in eo ꝛ iflãmatio
ne que nocet operationib⁹ nãlibus: non sicut calidi
tas ire ꝛ laboris qñ nõ vltimat̃: ꝛ ipedit operatiões
ita vt retineat̃. ¶ Et sũt qdã hoĩuz q diuidũt febres
in duas diuisiones: prima. s. in febrẽ egritudinẽ: ꝛ in
febrẽ accidẽs: et ponunt febres apatum de genere
fe. accidẽtis. Et intentio qdẽ sermonis eoꝝ est ꝙ fe.
egritudinalis ẽ illa inter quã ꝛ causã que non ẽ egri
tudo non ẽ medium sicut febris putredinis. Putre
do. n. ẽ cã eius absq3 medio ꝛ non ẽ putredo i seipa
egritudo: imo ẽ cã egritudis. Febris vo apatis ẽ ac
cidens apati existẽs dũ ẽ apa sequẽs ipsũ ꝛ apa est
egritudo in seipso. Et ꝯdicẽti qd inest vt dicat: qñ si
ꝓpterea ꝙ fe. apatis sequit̃ caliditatẽ ei⁹ ꝛ seqt̃ ex do
lore ipsi⁹ ẽ sile vt sit fe. accidẽs: tũc oz ut sit pl3 febriũ
ephimeraꝝ accidẽs. ꝛ si ipa seqt̃ putredinẽ q̃ ẽ i apa
te: tũc apa nõ ẽ cã ei⁹ pª: vñ ẽ apa: imo quãtũ ad pu
tredinẽ q̃ ẽ in ipso. Causa igr̃ ei⁹ q̃ est essẽtialis ẽ pu
tredo: ꝛ apa nõ ẽ causa eius nisi per accidẽs. Et dice
m⁹ ꝙ si non significauerint ꝑ febrẽ accidẽs hoc: imo
nõ intellexerunt ꝑ eam nisi ꝙ ipsa seqt̃ apa hoc: ꝛ in
ueniunt eã per inuẽtionẽ apatis. Silr̃ ergo est dispõ
febriũ putredis ꝑ ꝯparationẽ ad putredinẽ. Verũ
occupatio in h⁹ i ꝯdictionib⁹ est illud qd non cõfert
in scientia medicine aliquid: ꝛ facit medicũ procede
re ex arte sua ad iquisitiones q̃ fortasse ipediunt ip3
ab arte sua. ¶ Procedam⁹ ergo scdm id quod ꝯsue
tu3 ẽ. Dicamus ergo ꝓpterea ꝙ febres apostematũ
ꝛ oppillationũ st̃ febres accidẽtes ꝛ alie febres sunt
egritudines: tũc cõueniẽs ẽ vt dicam⁹: qñ ꝓpterea ꝙ
oĩa q̃ sunt in corpore hoĩs sunt tria genera. s. mẽbra
ꝯtinentia illud qd ẽ in eis de humiditatib⁹ ꝛ spiriti
bus: quoꝝ cõparatio est cõparatio parietũ balnei.
Et humiditas recondita ꝛ eius cõparatio ẽ cõpara
tio aque balnei: et spiritus alis vitalis ꝛ naturalis
ꝛ vapores effusi. Et ꝯparatio eoꝝ ẽ comparatio ae
ris balnei: ꝛ aer balnei qñ ifrigidat̃ illud qd ẽ vicinũ
ei. Silr̃ ẽ, vnũ istoꝝ triũ geneꝝ extra qd nõ inuenit̃ i
hoĩe genus corporeũ. Nã si accendat̃ fe. in mẽbris
radicalib⁹ accessione ꝑma sicut accẽdit̃ adustio: vbi
gratia vt in parietib⁹ balnei: aut per follẽ ferarũ: aut
per ollã coci: tunc illud genus febriũ noĩat̃ fe. ethi
ca. Et si accẽditur fe. accensione prima i humorib⁹:
deinde accendatur ex eis i mẽbris sicut accit: vt ac
cendatur aqua calida i balneo ꝛ igniant̃ latera eius
cã eius: aut ius calidũ in olla vt accẽdatur olla cau
sa eius: tunc illud genus febriũ noiatur fe. humoris.
Et si accendatur fe. accensione sua prima i spiritib⁹
ꝛ vaporibus: deinde accendat̃ ex eis in membris ꝛ
humoribus: sicut accidit vt perueniat ad balneu3
aer ignis qui accendatur in eo: et calefaciat aerẽ ei⁹
et perueniat ad aquã et parietes: tũc genus illud fe
bris noiatur fe. ephimera: qñ est accẽsa in re subtili
que resoluit̃ cũ velocitate: et raro pertrãsit diẽ cum
nocte suã: nisi ꝯuertatur ad gen⁹ illd febriũ. ¶ Hec
ergo diuisio febriũ ẽ per modũ propinqu3 diuisiõi
eueniẽti ꝑ differentias. Et diuidunt̃ fe. alio mõ. Di
citur. n. ꝙ d febribus sunt febres acute. Et de eis sũt
nõ acute. Et de eis sunt chronice. Et de eis sũt ñ cro
nice. Et de eis sũt nocturne. Et de eis sũt diurne. Et
de eis sunt salubres recte. Et d eis sunt habentes ac
cidẽtia horribilia. Et de eis sunt dimittẽtes Et d eis
sunt inseparabiles. Et de eis inseparabilibus sunt q̃
dã quibus sũt remissiones. Et de eis sunt qbus sũt i
tensiones. Et de eis sunt quib⁹ sũt exfortiatõnes. Et
de eis sunt siles. Et de eis sunt frigide habẽtes rigo
rẽ aut horripilatiõ3. Et d eis sũt simplices. Et d eis
sunt composite. ¶ De preparatis ad febres Ca.ii.

DIxerũt qdã ꝙ corpa vehemẽtius ꝑparata
ad febres sũt corpa calã ꝛ hũida: ꝛ ꝓpe qũ
hũiditas ẽ fortior calitate. Et isti qdẽ sũt fe
tidi sudoris ꝛ vrine ꝛ egestiõis. Et corpora calida ꝛ
sicca iteꝝ sũt ꝑparata ad febres calas: ꝛ icipiũt pri⁹
ephimere: deiñ festinãt ad putredinẽ ꝛ adustione3 ꝛ
qñq3 faciũt cadere i ethicam. Et sequũt̃ ea ambo: q̃
equãt̃ i humiditate ꝛ siccitate ꝛ dñat̃ calitas: ꝛ ista st̃
de genere eoꝝ iñ qbus icipit febris vaporis calidi:
deiñ ꝑmutatur ad febrem humoris: postea illa in q
bus equãt̃ calor ꝛ frigus ꝛ multiplicat̃ humiditas
ꝛ istis qdem febres putredinis accñt s̃m ꝑlm icipiẽ
tes. ¶ Et corpora frigida ꝛ hũida: ꝛ frigida ꝛ sicca
st̃ longinqora corpa a febrib⁹ ꝛ ꝓpe ab ephimera.
¶ De horis febrium. C.iii.

FEbriũ hore sunt reliquarũ egritudinũ prin
cipiu3 et augmẽtũ et status aꝑ vltimũ et de
clinatio. Et sũt qñ3 ꝑticulares cãe cuiusq3
ꝑoxismi et timor ẽ a principio vs3 ad statũ: apud de
cliationẽ vo nõ morit̃ eger ex ipsa febre nisi ꝑ id qd
dicem⁹ de cã cõiter. Et principiũ quidẽ ẽ hora qua
calor naturalis prefocat̃ a mã submersa in mẽbro
tandiu donec non appareat maturationi aut diuer
sitati c⁹ cõtrarie maturationi vestigiũ. Et principiu3
quidem ẽ inuentu3 in omni egritudine. verũ qñ3 oc
cultatur sicut ẽ eius occultatio in sonoebo: ꝛ epilep
sia ꝛ apoplexia. Et qñ3 principiũ st̃e occultum pau
coru3 accidẽtium ꝛ existimatur ꝙ non sit principiũ
in ea. Et similiter qñ3 in die primo febriũ acutaꝝ vi
dentur nubes: ꝛ signu3 maturitatis: ꝛ existimatur ꝙ
nõ sit ei principium: ꝛ nõ ẽ ita. ¶ Et augmẽtũ quidẽ
ẽ hora in qua cõmouetur caliditas inata ad resistẽ
dũ mãei motu manifesto ꝛ apparẽt signa digõnis:
aut signa cõtraria digõni. ¶ Et status ẽ hora i qua
vehemẽs est pugna inter naturã ꝛ materiã: ꝛ appet
victoria vnius ambaꝝ eaꝝ super alia3 et ẽ hora pu
gne et eius spatiũ ẽ in hñtib⁹ ꝑoxismos acutos ꝑo
xismus vn⁹: et non cognoscit̃ nisi per illu3 qui sequi
tur ipsũ: aut duo ꝑoxismi: ꝛ cognoscit̃ in tertio eius
id ꝙ nõ addit sup illos ãbos in plurib⁹ nisi egritudi
nibus macronoxiis: fortasse. n. assimilãt̃ paroxismi
plures in oĩbus indiciis suis. Et illic apud statũ cõ
plet̃ vestigiũ digestionis aut contrarii eius. ꝛ decli
natio quidẽ ẽ hora in qua calor iñnatus ia3 dñatur

materiei ꝛ vincit eam ꝛ existit in congregationis eiꝰ
sepatiõe.s.rei post rem: ꝛ tũc alleuiatur caliditas ca
loris occulti et expellitur ad extremitates donec re
soluitur: ꝛ multotiens ingrossatur. ¶ Et status qui
dẽ diuersificatur in egritudibꝰ. egritudinũ.n. valde
acutarũ longinquior status est vsq ad quattuor di
es ꝛ fe.ephimere sunt de hac summa: veruntamen
ipse nõ numerãtur acute: qm̃ non sufficit in acutate
egritudis vt sit status eius proximꝰ: imo sit de egri
tudinibꝰ habentibꝰ timorẽ. ꝛ seqũtur eas febres acu
te absolute nõ valde: ꝛ sunt ille quarũ statꝰ peruenit
vsq ad.xiiii.dies. ꝛ qd̃ ẽ supra id. ꝛ cognitio quidẽ
egritudinũ acutarũ in ordinibꝰ suis: ꝛ chronicarum
ẽ iuuatiua in regimine cibi egri sm̃ ꝙ dicemus in se
quẽtibus. ¶ Et plures quidẽ febrium complẽt pn
cipiũ ꝛ augmẽtũ ꝛ statũ in paroxismo vno ꝛ faci
unt pxismũ aliũ declinando. Et fe. quidem diuersi
ficantur in his tẽporibꝰ. ꝛ de eis quidẽ sunt quarũ
augmẽtũ prolongatur. ꝛ de eis sunt q̃rũ declinatio
prolongatur. ¶ De cognitione hora
rũ vniuersaliũ egritudinis ꝛ ppꝛie status Cap.iiii.

Cognitio horarũ egritudinis vsium qñq
est ex spẽ egritudinis nã spasmꝰ siccus ꝛ epi
lepsia et apoplexia ꝛ squinãtia sunt ex acu
tis valde. Et tertiana pura ꝛ causon de acutis non
valde. Et quartana ꝛ paralysis de macronoxiis: et
qñq ex motu egritudinis: nã si pxismi sunt breues
significant ꝙ status ẽ propiqus sicut tertiana pura:
tempus.n.paroxismorum eius est ex tribus horis
vsq ad.xiiii. horas. ꝛ si sint prolixi significãt ꝙ mate
ria ẽ grossa ꝛ status lõginqus sicut i tertianana nõ
pura. Et si fuerint illic paroxismi: imo materia eius
fuit acuta sicut synochi: tũc egritudo erit acuta. Et
si fuerint signa eius signa materie frigide grosse: aut
decliuis ad grossitudinẽ tunc egritudo erit non acu
ta. ꝛ si remanserit cũ dispositõe sua tũc egrritudo nõ
erit illius acuitatis. ¶ Et quãdoq ẽ ex virtute egri
cui velociter aduẽit debilitas: quare ẽ egritudo acu
ta aut non apparet illud ꝛ est egritudo non acuta.
Et qñq est ex etate ꝛ tempore: nã in tẽpore calido ꝛ
etate calida festinat status egritudinũ: ꝛ in tẽporibꝰ
frigidis ꝛ etatibus frigidis tardatur status egritudi
nũ: ꝛ silr ẽ dispõ regionũ. ¶ Et ex pulsu nã si ẽ ve
lox freqũes magnus tũc egritudo ẽ ad acuitatẽ de
cliuis: ꝛ si nõ tũc nõ est acuta. ¶ Et ex rigore: nã si
ẽ prolixi spatii: tũc egritudo est decliuis ad prolixi
tatẽ. ꝛ si est breuis spatii tũc egritudo ad acuitatem
tẽdit. ꝛ quando nullo modo est rigor tunc abbreui
atur eius extẽsio. ¶ Et cognoscũtur hore egritudi
nis qñq ex parte horarum paroxismorum. Nã si
fuerint procedentes sm̃ antecessionẽ superfluentes
ita vt vnus antecedat superfluitatẽ alterius tendẽs
ad additionẽ: tunc egritudo erit in augmẽto: qm̃ de
egritudibus sunt que currũt vsq ad finẽ horarũ
suarũ sm̃ augmẽtum: ꝛ sũt quãdoq de genere ter
tiane ꝛ de genere assidue. si autem steterit antecessio
ꝛ steterint superfluitates: tunc sine dubio erit egritu
do in statu: ꝛ seruans horã vnã ẽ lõgi spatii. ꝛ si post
ponũtur tunc egritudo est in declinatione. et silr co
gnoscitur dispositio horarum ex augmẽto accidẽti
um febris et statione eorũ et declinatione ipsorum
et ex additione paroxismorũ eius i lõgitudie ꝛ bre
uiatiõe ipsorũ et fortasse diuersificãtur ꝛ nõ assimilã
tur. ¶ Et qñq cognoscũt ex dispõne euonũ: nã quũ

accidit in paroxismo aliquo sudor aut vẽtris fluxꝰ ꝛ
paroxismus secũdus qui ẽ post ipsũ ẽ in similitudi
ne vehemẽtie primi ꝛ fortitudine eius aut supra ipsã
tũc euõ eius ẽ pp multitudinẽ nõ propter fortitudi
nem ꝛ egritudo iudicatur longa. ¶ Et qñq cogno
scũtur ex parte digestionis ꝛ contrarii digõnis sm̃
ꝙ diximus: verbigratia qũ apparet sputũ cũ digõ
ne aliqua: aut vrina in qua ẽ nubes aliqua: tũc ẽ pn
cipium augmẽti: deide qñ multiplicat̃ illud ꝛ appa
ret aut contrariũ eꝰ: tũc ẽ status. ꝛ iterũ qñ apparet
digestio aut cõtrariũ eꝰ velociter ex sputo aut nube:
tũc scias ꝙ status ẽ propiqus. ꝛ si tradat̃ tũc scias ꝙ
status ẽ lõgiqus. ¶ Cognitio autem horarũ parti
culariũ sic accipit̃: Nã hora principii pxismi ẽ ho
ra i qua coartatur pulsus: ꝛ tu iã sciuisti itẽtõem eꝰ:
ꝛ plũbeꝰ fit color extremitatũ ꝛ ifrant̃ extrema ꝛ p
prie extremitas auris ꝛ nasi vsq ad horã i qua sẽtit̃
sparsio caliditatis. Et qñq associant̃ pricipio altera
tio coloris ꝛ pigritia ꝛ angustia ꝛ tarditas motuũ
ꝛ profunditas sõni ꝛ mollificatio palpebrarũ ꝛ gra
uitas sermonis et horripilatio iter spatulas ꝛ i dor
so ꝛ fortasse accidit i eo rigor fortis: ꝛ qñq accidit
cursus saliue ꝛ saltus tẽporũ ꝛ tinnitus auriũ ꝛ ster
nutatio ꝛ cõmotio mẽbrorũ corporis. Et vehemen
tius qdẽ debilitat̃ ṽtus propter debilitatẽ q̃ ẽ in pn
cipio aut statu. ¶ Et hore augmẽti medietas pma
ẽ hora i qua pulsus icipit apparere ꝛ magnificari ꝛ
velox fieri: ꝛ spargit̃ calor i toto corpore sm̃ equali
tatẽ. Et medietas eiꝰ altera est hora i qua non cessat
hec caliditas sparsa cũ equalitate augmẽtari. ¶ Et
hora status ẽ hora i qua remanet caliditas sparsa
cũ equalitate ꝛ accidẽtia cũ dispõne sua ꝛ pulsus fit
maior q̃ unq̃ ꝛ fit vehementius velox ꝛ frequens
¶ Et hora declinatõis ẽ hora in qua incipit dimi
nutio ꝛ incipit pulsus tẽperari ꝛ equatur. Deinde il
la i qua icipit corpus sudare ꝛ perducit ad eradica
tionẽ. Et multotiens quidem accidit apud mortẽ dis
positio que est sicut declinatio ꝛ est quasi eger euase
rit ꝛ nõ oz vt tu occuperis in hoc: immo cognoscas
dispõnẽ pulsus ꝛ an magnificetur ꝛ fortis fiat. Et si
tibi videt̃ ponã tibi exemplũ d tertiana. Attende er
go ꝙ qũ tertiana in pluribus dispõnibꝰ incipit hor
ripilatio deinde frigus ꝛ rigor: postea sedatur rigor
ꝛ minoratur frigus: ꝛ incipit calefactio: postea equa
tur calefactio: deide addit̃: postea stat: deinde icipit
minui vsquo eradicet̃. ¶ Et scias ꝙ egritudo qñ
q prolongat̃: aut pp multitudinẽ materiei: aut ppter
grossitiẽ eꝰ: aut pp frigus eius. Et qñq adiuuãt ad il
lud tps frigidũ ꝛ regio frigida ꝛ etas frigida ꝛ debi
litas caloris inati ꝛ soliditas corporis.

¶ De sermone vli de febribꝰ ephimeris C.v.

Cause oium spẽx febris ephimere sũt cause
primitiue calefacientes essentialiter ꝛ calefa
cientes per accidẽs de sũma occurrentiũ et
assũptorũ.s.in cibo ꝛ in potu ꝛ passionum corpora
rum ꝛ aialiũ ꝛ ex doloribus ꝛ apatibus apparẽtibꝰ.
ꝛ sunt de eis ex oppilationibꝰ quarũ cã non ẽ pmiti
ua. ꝛ nõ proueniunt cause earum cũ vehemẽtia sua
ad hoc vt pertrãseat illud qd̃ inflãmat spiritum: nam
si pertrãseant illud: faciũt cadere i ethicã aut in spẽm
febriũ humorũ quã dicemꝰ. Cause.n.primitiue ple
rũq mouent antecedẽtes. ꝙ si mouerint eas ad pu
tredinẽ erunt febres putredinis. Et sunt quidam ho
minũ qui existimant ꝙ fe. ephimera non fit nisi ex

laboꝛe ſpiritus et coꝛpoꝛis et illud ē erroꝛ. Et iſte qȯ fe. ſm plin recedūt in die vno et raro pertrāſeūt tertiū diē. Nā ſi ptrāſeant illā quantitatē exiſtimat̄ ȯ eſſe earū ꝙ ipſe pmutāt̄. Et intētio quidē permutationis ē ꝙ retētio caliditatis ptrāſit ſpiritū ꝑut ad coꝛpus aut humoꝛez: lʒ ſint de hoibꝰ q dicāt ꝙ ipſa qñ qꝫ remanet ſex diebꝰ. et ꝯſumit̄ integra cōſūptione: cui non eſſet ſimilis ſi permutaret̄ ad genꝰ aliud. Et hec quidē fe. ē facilis curationis et difficilis cognitōnis et ſilr ꝑncipiū ethice. ¶ Et homines quidē velocius cadentes in fe. ephimeras: ⁊ qui vehementius ledūt̄ ab eis ſi erretur in eis: ſunt illi in quibꝰ caloꝛ ⁊ ſiccit: s ſūt magis vincentes: qm̄ perueniūt velocit̄ ad ethicā ⁊ tertianaʒ: deiñ illi in quibꝰ caloꝛ ē plus: deinde illi in quibus ē plus ſiccitas. Et quʒ illi qui hñt cōplōnē ſiccā ⁊ calidā accidit fames ⁊ aduenit cū ea vigilia ⁊ laboꝛ aīalis ⁊ laboꝛ coꝛpoꝛeꝰ feſtinat ad ipſū fe. ephimera cū hoꝛripilatione quadā Qȯ ſi ñ ſuccurrat̄ ⁊ cibet̄ ſtatiʒ feſtinabit ad ipſū fe. putredinis.

¶ De ſignis ꝓpꝛiis febꝛiū ephimerarū diſtiguētibꝰ eas ab aliis C. vi.

De ꝓpꝛietatibꝰ earū ē ꝙ ipſe nō fiūt a cauſis añcedentibꝰ: nʒ incipiūt cū coartatione. et eſt ꝙ ipſe non incipiunt ſm plin cū rigore et frigoꝛe extremitatū ⁊ ꝓfundatione caliditatis ⁊ declinatione ad pigritiā ⁊ ſōnū ⁊ ſubmerſionē pulſus ⁊ ſb tilitatez eius ⁊ diuerſitatez eius ⁊ prauitatez ipſius: imo foꝛtaſſe accidit in pꝛincipio earū ſimilitudo frigoꝛis ⁊ hoꝛripilationis ⁊ punctio cuiꝰ cā eſt vapoꝛ chimi mali ⁊ remouetur velociter ⁊ accidit: ſʒ raro rigoꝛ ꝓpter multitudinez vapoꝛū ledentiū lacertos pp punctionē ſuā ſuperflua multitudine. ¶ Et eſt eius inflāmatio nō moꝛdicatiua aſperſa: imo bona ſicut caliditas coꝛpis laboꝛātis ⁊ ebꝛii. ¶ Et qñ ē vrina i pꝛimo die digeſta ⁊ pulſus bonꝰ: tūc iudica ꝙ ē fe. ephimera. ⁊ illud ideo qm̄ vrina non alterat̄ in ea inquantū ipſa eſt ephimera. Et eſt ſedimē eiꝰ digeſtū nō decliue ad caloꝛē humoꝛis. ⁊ ē quādoqꝫ nubes eius pēdens: ⁊ quādoqꝫ eſt natans boni coloꝛis. ⁊ quandoqꝫ accidit vt non equet̄ coloꝛ eiꝰ: tñ eius ſba ē equalis ⁊ non alterat̄ color eius niſi ꝓpter id qȯ aſſociat̄ ei de cā alterationionis vrine: q̄ʒuis non ſit illic fe. ephimera ex eo qȯ dicemus i tertiana: ⁊ ſimilibus ei. ¶ Et pulſus ē decliuis ad ſpiſſitudinē ⁊ foꝛtitudinē ⁊ magnitudinē niſi in ea que ē a paſſionibus debilitantibus: ⁊ niſi fuerit in ſtō humoꝛ moꝛdicatiuus: aut frigidus aut cā alia de hiſ q̄ mutant pulſum pꝛeter febꝛez. Et raro qdez diuerſificat̄: ſi vero diuerſificetur erit ei oꝛdo: nā ſi diuerſificetur illud: tūc erit pp cāʒ aliā antecedentē febꝛez: aut vicinantē ei ſicut ē laboꝛ vehemens aut moꝛdicatio vehemēs i viſceribꝰ ⁊ ſimilia his. Et qñʒ accidit vt i duretur pulſus pp frigus vehemēs ⁊ inſpiſſās ⁊ ifrigidās: aut ꝓpter caliditatē ſolis vehemētē exiccātem: aut ꝓpter vehemētē laboꝛem exiccātē: aut famē: aut āguſtias: aut vigilias: aut euōnes. Et qñʒ feſtinat i eo dilatatio ⁊ tardatur cōſtrictioꝛ: ⁊ nō feſtinat pluſq̄ʒ naturalis niſi raro ⁊ cū velocitate pauca qm̄ neceſſitas euentatiōis in eo ē vehemētioꝛ q̄ʒ neceſſitas educēdi vapoꝛē coꝛruptū: vapoꝛ nāqꝫ in eo nō eſt coꝛruptus cōparatione ſui ad equalē: imo ē bonus comparatione ſui ad euʒ. ¶ Et qum ambiguus ſit tibi pulſus ⁊ conſtrictio ipſius tūc ſcias ex anhelitu. ⁊ pulſus quidem reddit poſt eradicationē eius ad conſuetudinē eius naturalē in illo coꝛpoꝛe ⁊ hoc eſt ſignuʒ bonū. Et ſcias penitus ꝙ quotiēs vrina ⁊ pulſus ſunt boni ſignificāt ꝙ fe. eſt ephimera: ⁊ qñ non ſunt boni non oʒ vt non ſit ephimera. Multotiens enim eſt in ea vrina tincta: ⁊ pulſus diuerſus ⁊ debilis ⁊ paruus. ¶ Et de illis que ſignificant ꝙ ipſa eſt fe. ephimera ē vt ſit pꝛincipium eius facile ⁊ leue: ⁊ ſit augmentum eius nō addēs ſupꝛa duas hoꝛas: ⁊ nʒ aſſociētur ſtatui accidentia vehementia: ⁊ vt non accidant in ea accidentia pꝛaua: et non ſit in ea ebullitio caloꝛis vehemēs: ⁊ minorentur cum ea doloꝛes. ꝙ ſi cum ea doloꝛ fuerit capitiſ aut doloꝛ alius non ſit fixus inſeparabilis poſt eradicatōem eius. ⁊ hec quidē ſignificat qꝫ ipſa ē ephimera. Et plurimum quidē eradicatiōis eius fit per ſudoꝛem ⁊ humoꝛoſitatē ſimilē ſudoꝛi naturali non humoꝛoſo. Et non ſit vehemēs ſuperfluitas iteruʒ in quantitate ſua: imo appꝛopinquat ſudoꝛi naturali in quantitate ſua: ſicut eſt pꝛoximus ei in qualitate ſua. Si ei videris ſudoꝛem plurimū: tunc fe. erit non ephimera. ¶ Et de eis de quibus fe. ephimera experitur eſt vt ingrediatur balneuʒ habēs eā. Qñ qꝫ moꝛā fecerit euenire in eo quaſi hoꝛripilationez non conſuetam: ſcitur ꝙ febꝛis eſt fe. putredinis: et egrediatur habens eaʒ ex balneo ilico: ⁊ ſi nihil alteratur a diſpoſitione ſua tunc fe. erit ephimera.

¶ Permutationis fe. ephimere Cap. vii.

Quʒ expedit vt febꝛē ephimerā patiēs cibet̄ ⁊ errat medicus ſuper eaʒ: ⁊ nō cibet ipſuʒ: pemutatur fe. in coꝛpoꝛibus cholericis ad ethicaʒ incendentem: ⁊ i coꝛpoꝛibus carnoſis ad ſynocam que eſt abſqꝫ putredine: ⁊ foꝛtaſſe permutatur ad illā que eſt cum putredine. ¶ Et ſilr quando neceſſariuʒ eſt adiutoꝛium in aperiēdo poꝛos ⁊ rarificādo coꝛpus ⁊ non fit: fit inflāmatio in humoꝛibus retētis i coꝛpoꝛe inflāmatione eius quod calefacit cum foꝛtitudine eius quod putrefacit.

¶ De ſignis permutationis febꝛis ephimere ad febꝛes alias Capi. viii.

Significatio illiꝰ ē ꝙ ipſa ȯclinat abſqꝫ ſudoꝛe aut humoꝛoſitate: aut cum ſudoꝛe abſqꝫ mundificatione per ſudoꝛē ⁊ eſt declinatio lōga difficilis ⁊ abſqꝫ mundificatione pulſus: immo remanet i pulſu aliquid ⁊ remanet doloꝛ capitis ſi fuerit ⁊ hoc totum ſignificat permutationem ad febꝛem putrefactionis humoꝛis: aut ethicam. ¶ Nam ſi cauſe fuerint vehementes: aut ꝓlongetur moꝛa eius permutabitur ad ethicam. Quod ſi ad ethicā permutetur videbis tactum arteriarum calidū valde: ⁊ videbis febꝛez ſimilem vel fixam ⁊ in omnibꝰ membꝛis additur calefactio ſuper repletionē ⁊ in tēpoꝛe acceptōis cibi: aut videbis pulſum ſeruare eq̄litatem cū duritie ⁊ paruitate. Ei videbis ſigna reliqua que diximus de ſignis ethice: ⁊ quando pmutatur ad genus febꝛium quod nominatur ſynocha abſqꝫ putredine videbis additionē ⁊ repletionē caliditatis ⁊ inflāmationem faciei. ¶ Et quando permutatur ad febꝛes putredinis apparent hoꝛriptlatio ⁊ diuerſitas pulſus ⁊ paruitas ⁊ coartatio: ⁊ eſt caliditas moꝛdicatiua ſicca ⁊ vehemētia accidētiū. In vrina autē foꝛtaſſe remanet digeſtio ex ſubſtātia ⁊ in pluribus non apparet in ea digeſtio.

¶ De curationibus febꝛis ephimere ſm modum vniuerſalem Capitulum. ix.

IN omnibus spēb⁹ febris ephimere oꝫ v̄t af
ferāt super corpora patientiuꝫ eas ea q̄ nu
triāt eos nutrimēto bono cū velocitate di
gōnis:qm̄ febriēs ē eger:⁊ eger ē lesus. A quibusdā
eoꝝ ꝯcedit deliciari in eo sicut patienti ex labore et
angustia ⁊ fame. Et illis in quorū corporibus cho
lera plurima ē. Et qui cōquerit se pati horripilatio
nē in p̄ncipio deglutiat cibū infusuꝫ in aqua: aut vi
no vt sit magis penetrās. Et isti quidē cibātur ēt in
p̄ncip io fe. et quibusdā prohibetur deliciari i ea ⁊ i
nuitur eis vt fiant subtiliatiua sicut in patiēte ex op
pilatione ⁊ soliditate et ex apostemate. Et melius
quideꝫ ē vt postponatur cibatio vsqꝫ ad declinatio
nē nisi i illis quos excepim⁹. Et aqua frigida qd̓ oꝫ
vt non prohibeat in p̄ncipio rei:qm̄ v̓tus ē fortis: q̄
re non timet debilitas eius:⁊ est melior cura in frigi
dādo. Verū si fuerit illic debilitas in viscerib⁹ ⁊ fe.iā
extēdit aut fuerit vehemēs:tunc meli⁹ ē vt de ea nō
multū sumat. Et ꝯcedit eis balneū qū eorū paroxis
m⁹ consumit in febrib⁹ ephimeris pp accidētia de q
bus ē humectatio ⁊ de quib⁹ ē sudatio ⁊ rarificatio
poroꝝ: ⁊ de eis ē infrigidatio in quieta dispōne ⁊ ꝓ
hibet vbi timet casus putredinis. Et non oꝫ vt eui
tet balneū nisi hn̄s eā ex oppilatione:ꝓpea q balne
um generat egritudinē putridā. ⁊ silr patiēs eaꝫ ex
satietate nauseatiua nisi i fine rei ⁊ qū dilatant pori
et descēdit nauseatia satietas. Illic.n.oꝫ vt balneet.
Et habens catarruꝫ nō balneet nisi sit adustiuus. et
oēs hn̄tes fe.ephimeras oꝫ v̄t non prolongent mo
rā in aere balnei:imo in aqua eius quantuꝫ volunt
nisi habentes eā ex soliditate et ex spissitudie. eis.n.
conuenit vt prolongent morā in aere balnei:donec
sudent. Embrocatio autē si fuerit infundendo:aut li
niendo tm̄ oppilat poros. Et i curatiōe oīs fe. ephi
mere que est ab oppilatione extrinseca aut intrinse
ca fricatio aperit poros habentis eam:deinde si ob
uiat hūiditati plurie resoluit eā:⁊ si nō obuiat hūidi
tati parue exiccat eā. Euōne āt nō idiget aliquis eo
rū nisi habēs oppilationeꝫ repletionalē: ⁊ habens
nauseatiuā satietatē: ⁊ qui habēt febrem ephimeraꝫ
ex soliditate cuius corpus ē repletum.

De spēbus febris ephimere Ca.x.

DE febribus ephimeris sunt qui oīno cōpa
rant ad dispōes aiales. Et de eis sūt q̄ ꝯpa
rant ad dispōnes corporeas. Et de eis sunt
que proportionāt ad res que eueniūt deforis. Et
de ꝯparatis ad dispōnes aiales ē illa que fit ex āgu
gustia ⁊ illa que fit ex tristitia ⁊ illa que fit ex existia
tione ⁊ cogitatōe ira ⁊ vigiliis ⁊ sōno ⁊ tranquillita
te ⁊ timore ⁊ gaudio. Et de ꝓportionatis ad dispō
nes corporeas sūt ille q̄ ꝯparāt ad res q̄ sunt actōes
⁊ motus. ⁊ de eis sunt que ꝯparat ad nō actiones ⁊
motus ⁊ ad ꝯ̄ria eoꝝ. Et ꝯparate ad res q̄ sunt mo
tus ē q̄ fit ex labore ⁊ illa q̄ ex trāquillitate ⁊ illa q̄ fit
ex euōne. ⁊ de eis ē fe.ephimera ex dolore. ⁊ de eis
ē fe.ephimera q̄ ē cū syncopi. ⁊ d̓ eis ē illa q̄ fit ex fa
me. ⁊ de eis ē illa que fit ex siti. ⁊ de ꝯparatis ad ea q̄
nō sūt actōes ē illa q̄ fit ex oppilatione. ⁊ de eis ē il
la q̄ fit ex nauseatiua satietate. ⁊ de eis est illa q̄ fit ex
apate: ⁊ de eis ē illa que fit ex soliditate. Cōpara
te autē ad res que accidūt deforis sunt sicut illa que
fiunt ex adustiōe quecūqꝫ adustio fuerit ⁊ sicut q̄ fit
ex frigore ⁊ soliditate ⁊ ex ablutione. Dicam itaqꝫ
vnāqꝫqꝫ earum cum curatione sua.

De fe.ephimera ex āgustia ⁊ signis eius Ca.xi.

QVandoqꝫ accidit ex motu spiritus ad inte
riora ⁊ occultatione eius in eis ꝓpter sup
ꝓfluitatē angustie febris spiritualis. Cuius
signa sunt igneitas vrine ⁊ acuitas eius ita vt habēs
eā sentiat acuitatē ipsius pp dominiū siccitatis i ea.
⁊ ē mot⁹ oculi ad clausionē decliuis. ⁊ est oculus sb
mersus propter resolutionē cū quiete ⁊ seclusione.
⁊ facies ē tēdēs ad citrinitatē propter ꝓfunditatem
claritatis. ⁊ pulsus ē ad debilitatē ⁊ puitatē decliuis
⁊ forte d̓clinat ad duritiē.

De cura Capi.xii.

OPortet vt hn̄s eā multiplicet introitū tine
⁊ ponat plurimū sue itētōis i balneatōe cū
aq̄ balnei absqꝫ aere eius ⁊ multiplicet ēt i
unctōeꝫ cū fricatōe post illud. Oleū.n.aliquod est
magis iuuatiuū ei q̄ꝫ balneū. ⁊ vtatur linificatiōib⁹
⁊ odoriferis frigidis. et ponat sup pectus suuꝫ epi
thimata ifrigidātia ex mucilaginib⁹ ⁊ succis ⁊ aquis
bonis. ⁊ sumat in potu vinuꝫ plurime commixtio
nis: est eniꝫ bonnm medicamē ei.

De febre ephimera ex tristitia Ca.xiii.

QVandoqꝫ accidit ex multitudine tristitie ꝓ
pter rem q̄sitā motus laboriosus spūꝫ cale
faciēs faciens cadere i febrē. Cuius signa sunt silia si
gnis eius que est angustia:nisi q motus oculi cū ꝓ
fun ditate sua propter resolutōem que est ad parteꝫ
extrinsecā: ⁊ pulsus non est dimissus depressus: im
mo ē i eo cū debilitate:sed ē cuꝫ eo saltus. Et cu
ra eius est sicut cura ei⁹ q̄ est ex angustia.

De febre ephimera ex cogitatione Ca.xiiii.

QVandoqꝫ accidit ex multitudine cogitatō
nis i rebus fe.siliis illi que est ex tristitia: nisi
q motus oculi est equal' n̄ ad clausionē nꝫ ad exitū
decliuis: ⁊ est decliuis ad profunditatem. ⁊ pulsus ē
diuersus i dilatatōe ⁊ constrictione. ⁊ plurimū qdē
ē equalis. ⁊ facies ē ad citrinitatē decliuis. Et cu
ra eius ē cura illius que est ex tristitia.

De febre ephimera ex ira Ca.xv.

QVandoqꝫ accidit propter supfluitatē mot⁹
spūs ad anteriora i dispōe ire calefactio su
perflua adurens spūm ⁊ fe. Cuius signa sūt rubedo
faciei nisi ꝑmisceat ei timor qm̄ citrinat. ⁊ inflatio fa
ciei simi'is ei qui inflatur in dormitione. ⁊ sunt ocu
li rubei tēdētes exteri⁹ propter vehemētiam motus
spūs ad exteriora. Et quādoqꝫ accidit quibusdam
eoruꝫ tremor pp motū humoris:aut propter debili
tatē naturarum ⁊ est aqua rubea acuti tactus prop
ter acuitatem suā. Et q̄nꝫ ē cū ea aliquātuluꝫ clarita
tis ⁊ pulsus est grossus plenus pulsans frequēs.

De cura Ca.xvi.

FAc eos quiescere. Et fac vt occupentur le
tificantibus ⁊ narratiōibus ⁊ vocib⁹ bonis
⁊ ludis mirabilibus. Et fac eos ingredi balneū i aq̄
tepida non plurimi caloris. Et iungant plurimum
cum aliquo oleo plurimo:illud.n.est magis conue
niens eis q̄ꝫ aqua calida. Et cibentur eis que ifrigi
dāt ⁊ humectant. Et ꝓhibeantur a vino oīo ⁊ non
est eis uia ad ipsum.

De febre ephimera ex vigiliis Ca.xvii.

QVandoqꝫ ēt accidit ex vigiliis febris ephi
mera. Cuius signa sunt antecessio vigilarū
⁊ grauitas palpebraꝝ:qm̄ fortasse nō ape
rit eas. ⁊ profundatio oculi propter resolutioneꝫ: et
iflatio palpebrarum propter corruptionem cibi et

multitudinē vaporis: ⁊ conturbatio vrine propter priuationē digōnis: ⁊ debilitas pulsus: ⁊ citrinitas faciei propter malitiā digōnis: ⁊ inflatio eius pp excitationē ex malitia digōnis: sed non est cū rubedine sicut i illa que ē ex ira.

¶ De curatiōe Ca. xviii.

Curatio autē eius ē ociari ⁊ quiescere ⁊ dormire: et embrocare caput cū eis que infrigidant ⁊ humectant: ⁊ balneū humidum: et cibi bonoꝝ chimoꝝ: ⁊ iunctiones humectātes. Et vinū est ex rebus magis conferentibus eis: ⁊ sumant in potu ipsum sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

¶ De feb. ephimera ex sōno ⁊ qete Ca. xix.

Ā spiritu qn̄ resoluunť vapores calidi per vigilias ⁊ motus. Qū ergo plongať somn⁹ ⁊ trāquilitas ⁊ nō resoluunť: accidit ex eis calefactio spiritus et fe. eius. ¶ Cuius signa sūt ista: significant. n. eā antecessio sōni et trāquilitas pluria ⁊ pp̄e que non ē in consuetudine: ⁊ cadit contrariū consuetudinis. Et significat ipsā resolutio vaporosa ⁊ pulsus.

¶ De curatione eius Ca. xx.

Curatio ei⁹ ē sudatio i aere balnei: ⁊ ablutio equalis cū aqua calida: Et paucitas cibi ⁊ declinatio eius ad id qđ infrigidat ⁊ humectat ipsā: Et exercitiū tēperatū. Et nō oꝫ vt bibat vinum.

¶ De febre ephimera ex gaudio Ca. xxi.

Quandoqꝫ accidit ex gaudio fe. sicut illa q̄ fit ex ira: nisi qꝛ forma oculi ē forma gaudētis non forma irascētis. Et est frequētia in pulsu minor. ¶ Et cura ei⁹ ē pxīa curationi ei⁹ q̄ est ex ira.

¶ De febre ephimera ex timore Ca. xxii.

Quandoqꝫ accidit ex timore febris fm̄ semitā q̄ accidit ex āgustia. Proportio nāqꝫ timoris ad angustiā ē pp̄e ire ad gaudiū ex hoc ꝙ motus timoris ē ad interiora ⁊ ire ad exteriora: ⁊ fit subito: ⁊ aliorū modoꝝ fit gradatī. ¶ Cuius signa sunt pxīma signis eius que fit ex angustia: nisi qꝛ diuersitas in pulsu ē vehementior: ⁊ forma oculi eius ē forma territi. ¶ Curatio eius ē pxīma curatiōi ei⁹ que fit ex angustia. Et oꝫ vt securetur a timore: ⁊ veniať ad eū cū nūciis gaudē facientib⁹: ⁊ letificātia sť iuuatiua ei.

¶ De fe. ephimera ex labore Ca. xxiii.

Labor qn̄ peruenit ad sūmū in calefacien⁰ corpus ⁊ spiritū: ita vt fiat fe. nocēs operationib⁹: ⁊ est plurimi nocumēti: ⁊ grauitas ipsius super vitalē ⁊ aīalē. ¶ Signa sunt antecessio laboris ⁊ additio calefactiōis iūcturarū super alia: ⁊ tactus lassitudīs ⁊ siccitas corporis. Et qn̄qꝫ accidit i fine eius humectatio si fuerit labor tēperatus i in eo. i. qn̄ nō ē i eo exiccatiuū aut frigus prohibēs sudorē. Sin autē labor fuerit supflu⁹ minorať humectatio ⁊ sudor. ⁊ qn̄ sequitur ipsū tussis sicca pp̄ter cōitatē pulmonis. ⁊ qn̄ declinatio cōplexionis est et pulsus eius paruus debilis ⁊ qn̄qꝫ decliat ad duritiē: et vrina est citrina calida propter motū subtilē ⁊ propter resolutionē.

¶ De cura. Ca. xxiiii.

Curatio eoꝝ ē trāquillitas: et balneatio i tina: ⁊ iunctio fricādo pp̄e sup iuncturas: et acceptio cibi boni chimi humectātis fm̄ q̄ꝫtitatē qua digerať de genere cāniū pulloꝝ ⁊ hedi ⁊ pisciū paruoꝝ. Et qm̄ virtutes eoꝝ sūt debiles: tunc non oꝫ vt ꝯfidant de se posse digerere: qđ digerebāt i dispōne sanitatis: imo minus illo. Et pp̄ter hoc cibētur eis quoꝝ paucū nutrit plm̄ sicut ea q̄ dixim⁹: ⁊ sicut vitelli ouoꝝ sorbiliū: ⁊ testiculi galloꝝ sť eis boni. ¶ Quidā tn̄ existimauerūt: ꝙ oꝫ vt patiētiū laxitudinem regimē plus subtilieť q̄ꝫ alioꝝ: sed illud nō ē rectū. Et oꝫ vt sumāt de fructibus humidis: et sumāt i potu vinū plurime ꝯmixtōis si fuerit assueti: aut iuleb: ⁊ aliud si nō fuerit cōsueti. ⁊ oꝫ vt eoꝝ iunctio sit plīma q̄ꝫ iunctio alioꝝ cū oleo aliquo vt humecteť eorum membra ⁊ iuncture ex siccitate: et iterum vt mollificetur illud quod accidit eis de tensione. et oleū viol. ē de oleis meliorib⁹ eis. et oꝫ vt cōicet iunctio eoꝝ corpori ⁊ pp̄rie capiti ⁊ collo ⁊ spōdilibus dorsi ⁊ iūcturis oībus ⁊ pp̄rie post balneationē. et oꝫ vt asternantur strata eoꝝ ⁊ aromatimatizentur indumenta eorum: ⁊ sedilia eoꝝ. ⁊ indigent iteratione balnei propter reliquias itereť oīa q̄ scripta sunt in capitulo suo.

¶ De febre ephimera ex euacuatione Ca. xxv.

Quādoqꝫ accidit ex cōmotione humorum post vētris solutionē mot⁹ spūū superflu⁹ ⁊ inflāmans in ipso febrē propter multitudinem lassitudinis que sequitur ipsā. ¶ Et qn̄ faciunt eam medicine solutiue propterea ꝙ calefaciunt ¶ Et qn̄ sequitur phlebotomia propterea ꝙ rediť facit humiditatem vaporē: ⁊ sanguinitatem eorum ad furiositatem cholericam.

¶ Curatio Capi. xxvi.

Oportet vt subtilietur i retinēdo vrinā per ea que sunt ordinata i capitulis suis. Et vt cibetur eger cum eo quod confortat plus ⁊ fm̄ q̄ꝫtitatē qua digeratur de eis que infrigidant ⁊ humectant ⁊ sint in eo pontica stiptica. et ponantur super stōum emplastra ⁊ embroce confortantia calefacta non tepefacta. Nā omne tepidū ē mollificatiuum ⁊ resoluit virtutē. Et de hac sūma est lana infusa in oleo nardino: aut oleo frigidiore eo aromatizato: ⁊ exprimatur adeo donec separentur ab ea ptes olei ⁊ ponātur super cor ⁊ epar eā que infrigidant.

¶ De febre ephimera ex dolore C. xxvii.

Dolor qn̄ calefacit spiritum adeo donec inflāmetur fe. ¶ Signa: Dolor in capite aut oculo: aut aure: aut dente: aut iuncturis: aut extremitatibus: aut colica: aut hemorroidibus: aut aliis de doloribus furunculorum.

¶ De cura ei⁹ que fit ex dolore Ca. xxviii.

Regatur dolor cū eo qđ oꝫ in. c. suo: deinde cureť cura ei⁹ q̄ fit ex labore. Qđ si timeať ex potu vini mot⁹ dolorosis non detur in potu.

¶ De febre ephimera ex syncopi Ca. xxix.

Quandoqꝫ accidit ei cui supuenit syncopis pp cōmotiōē spūs diuersa calefactio ⁊ cōuertit i febrē. ⁊ qn̄ remouent de ea post ablationē timoris in syncopi reliquie. ¶ Signa: ¶ Vicinitas syncopis: ⁊ casus virtutis absꝫ signis febriū alioꝝ que non sunt ex febrib⁹ ephimeris. ⁊ pullus in ea est diuersarum dispōnū. qn̄. n. cadit ⁊ destruitur: qn̄ vincit frigus. ⁊ qn̄ fit velox ⁊ apparet qn̄ dominatur caliditas: ⁊ similatur pulsui patientiū extenuatōnē exiccatiuā in duritie cum verminatiōe.

¶ Curatio Capi. xxx.

Cura eius est cura syncopis. Et dare cibos velocis digōnis boni chimi: de illis quos sciuisti. ⁊ si indigueris vt des in potu vinū fac: ⁊ nō cures de febre. Qū ergo liberať ex syncopi ⁊ remanet fe. simul ei que ē cū extenuatione curetur cum eo qđ est in canone de infrigidatiōe ⁊ humectatōe.

De febre ephimera ex fame Ca.xxxi.

Quandoq; acuunt̄ vapores in corpore qn̄ nō inueniunt nutrimētū ⁊ generant febrem. Et eius pulsus ē debilis puus: ⁊ qn̄ѯ declinat ad duritiē. ¶ Curatio: Cibatio quidē in febre ē sicut ex sorbitionibus factis ex kist ordei cū olerib⁹ ⁊ post illas cū cibis bonis confortantib⁹. Balneet̄ ⁊ effundat̄ super caput eius aqua plurima tepida: ⁊ sedeat in ea ⁊ humectet̄ corpus eius cū eis que sūt sicut oleuз viol. ⁊ roſ. ⁊ cucurbitinum.

¶ De Febre ephimera et siti Ca.xxxii.

Hec prima ē ei q̄ ex ame ⁊ ē dignior vt accidat propter defectū ei⁹ quo sedat̄ de aqua caliditas fortis in vaporib⁹. ¶ Curatio: Darc i potu aquā frigidā ⁊ aquas fructuuз frigidorum ⁊ proprie granatoꝝ: Et humectare corp⁹ cū tina. ⁊ si possibilis ē ei balneatio cū aq̄ frigida faciat.

De febre ephimera ex oppilatione Cap. xxxiii.

Oppilationes fiūt in poris cutis ꝓpter spissitudinē eius: ⁊ paucitatē ebullitōis: ⁊ multitudinē ciborū:. ⁊ pp frigiditatē: ⁊ pp ablutioneз cuз aquis frigidis stipticis: ⁊ pp adustionem solis. Et qn̄ѯ fit in viis venaꝝ ⁊ meatibus eaꝝ ⁊ orificiis ipsaꝝ ⁊ cursibus ⁊ viis eaꝝ. ¶ Et qū dicit̄ fe. ephimera ex oppilatione nō innuit̄ nisi ad hāc spēз Nā pelꝝqз accidit vt minoret̄ resolutio ⁊ multiplicetur repletio ⁊ coartatio ⁊ p̄ucet̄ respiratio ⁊ aggreget̄ vapor plurimus ⁊ nō resoluit̄ ⁊ tūc eueniet caliditas supflua: ⁊ dū perseuerauerit ei⁹ īflammatio in debiliori ⁊ corporib⁹ qđ ē spūs erit fe. ephimera. qū ergo īflāmat̄ i sāguine ē spēs famosa synoche quaз dicem⁹: ⁊ est illa que ē de sūma febriū hūoꝝ ⁊ nō ē pp putredinē: imo ē pp inflāmātionē ⁊ ebullitioneз Qđ si pertrāseat illud ad putredinē quā facit oppilatio ⁊ priuatio respirationis pmutat̄ ad fe. putredinis. Et h⁹i qđ oppilatio: aut fit ex multitudine humoꝝ ⁊ sāguis: aut ex grossitudine eoꝝ: aut ex viscositate eoꝝ: aut pp casuз rei de causis oppilationis i īstrumēto nō i cursu: imo sicut frigus ꝯstringēs: aut ap̄a coartās: aut nascentia rei: aut aliud de illis quarū te oз rememorari. Et hec qđ fe. đ febrib⁹ ephimeris paꝝ pmutat̄ ad ethicā: qm̄ corp⁹ in ea ē plurime materie. Et in hac fe. iteꝝ ē sitis ⁊ īflāmatio ⁊ adherentia caliditatis ⁊ vrina media inter igneā. Et hec fe. ē difficilis ad cognoscendū: cuius similitudo est proxima similitudini febriū hūoꝝ. Et hec fe. qn̄ѯ remanet vsqз ad diē tertiū. ⁊ in eo qđ ē post ipsuз sunt oppilationes plurime fortes: et non sunt inspissantes: ⁊ nō cōdensantes deforis. ⁊ si sunt parue festiat eius eradicatio si non fuerit error. Et hec fe. inter fe. ephimeras qn̄ѯ accidit ⁊ reddit pp fixioneз oppilatōis q̄ ē cā q̄re fiunt ei pοxismi. Et hec qđ fe. multotiens pmutat̄ ad frig⁹ ⁊ horripilatōeз ⁊ significat ꝙ ip̄a sit putrida. ¶ Et qū illa q̄ ē ex oppilatōe fac̄ accidē doloreз p⁹ phl̄omiā i latere sinistro nō ē excusatio iteratōnis phl̄omie p̄cipue qū sedat̄ fe. ⁊ pseuerat dolor. ¶ Signa: Qn̄qз accidit fe. ephimera nō ea cā primitiua. ⁊ ē longe declinatōnis: tūc existima ꝙ ipsa ē oppilatio: ⁊ ꝓp̄e qn̄ declinat sine eūone cū humectatione. ¶ Et v̄ificāt existimatōeз tuā signa repletōis ⁊ in corpib⁹ plimi sanguis ⁊ gnāntib⁹ eū: aut grossorū humoꝝ viscoꝝ. Et differētia quidē inter ea ābo ē: qm̄ si oppilationes i eis sunt pp grossitudinē hūoꝝ ⁊ viscositatē eoꝝ significāt ea signa nota eis ⁊ non ē illic īflātio corpis ⁊ rubedo ⁊ extēsio: ⁊ ad sūmū signa multitudīs. Et illis i qb⁹ cā ē replō sunt signa repl̄onis ex rubedine faciei ⁊ exuberatōe venaꝝ ⁊ inflatōe ⁊ tēsione ⁊ alia apparētia. Et si supfluūt oppilatōes pulsus ē pu⁹. ⁊ si nō supfluūt n̄ oз vt minoret̄ pulsus. ¶ Cura: Qum cā ē multitudo humoꝝ ⁊ repletio: tunc oз vt in p̄ncipio ꝓperes ad phlebotomiā ⁊ eūonē. Et vt phlebotomes eū cuз iā non febrit tūc ē meli⁹. Et qn̄ febrit si non fuerit necessitas tūc statio ē magis cōueniēs: phlebotomia n. facit hūores curret̄ ⁊ permiscet iter eos. Si āt nō fuerit excusatio: tūc non oportз vt postponat̄ ⁊ tardet̄ phlebotomia et eūo: deinde fiat occupatio i eis q̄ aperierūt oppilatōes ⁊ mundificāt meat⁹. Et non ꝓperes an̄ eūonē ad mundificādos meat⁹ ⁊ aptōз. illđ. n. fortasse fit cā ad attrahēdū hūores subito ad quosdā meatus inuiscāduз in eis: ⁊ illud ē res i qua sūt errores plurimi: ⁊ fortasse addit i oppilatōib⁹ si fuerint grossi ⁊ proprie si meat⁹ in creatiōe sua fuerit stricti: quз phlebotomia iteꝝ ⁊ eūo qn̄ѯ educāt supfluitates viscosas fumosas faciētes coartatiōne sua hāc febrē: ⁊ prohibeāt vt pmutet̄ ad putredinē ⁊ ꝓprie qū ad vltimū facis eā puenire ⁊ facis approxiare syncopi. ⁊ si nō sētis multitudinē hūoꝝ: imo sētis oppilatiōes: ⁊ ꝙ ipse sūt accidētes a grossitudie eorū ⁊ viscositate ipsoꝝ: tūc fortasse nō idiges phlebotomia supflua: ⁊ eūone supflua: imo idiges apertione: ⁊ aptio qđ ē cū abstergētib⁹ ex medicis ⁊ cibis. Et ppea ꝙ egritudo ē fe. nō ē pośe vt redeas in aperiēdo ad abstergētia calida: imo ad illa q̄ sunt iter sirupū acetosū purū vsqз ad illū q ē cū seib⁹: ⁊ aq̄ endiuie vsqз ad aquā feniculi. ¶ Et cibus sit ille i quo ē ablutio: ⁊ nō i quo ē viscositas sic̄ kist ordei. ⁊ зuccaꝝ cū hoc qđ ipsū ē ꝓpinqū cibo ē in ipso aptio ⁊ abstersio. n̄ ē ergo malū si misceat̄ cū kist ordei. Demū oз vt ꝯsideres quз eūaueris si nc̄ria fuerit eūo eius ⁊ apparuerit sicut dixim⁹ an minuat̄ fe. ⁊ deficiat: ⁊ an si poxismos habuerit frangat̄ ⁊ debilitet̄ paroxism⁹ ei⁹ secūd⁹ a p̄mo: ⁊ ꝯsidera vrinā: ⁊ si iuenis eā nō p̄uatā digōne. Et in pulsu si iueniś eū nō significare putredinē, pcedes ſm hoc regimē. Et itromitte egrū in die tertio post paroxismū i balneuз hora mollificatōis paroxismi expectati si fuerit fe. vsqз ad quinqз horas ⁊ inunge eū. Et frica ipsū cū reb⁹ i qbus ē abstersio equalis sicut qđ ē inter farinā fabarū vsз ad farinā horobi ⁊ farinā radicū lilii ⁊ aristologie emollite cū aliquātulo mellis ⁊ aq̄. Qđ si fueris ausus vti fortiori hoc tūc vtere spuma baurac. Et si existimas ꝙ balneum alterat naturam eius in aliquo et facit accidere quasi horripilationem: non moretur in eo ictu oculi: oppilationes enim iste non sunt de genere earum quas aperit balneum. Qum ergo egreditur de balneo non oportet vt approximet cibo nз vino nisi post securitatē ex paroxismo. Si autē exigit dispō vt cibet̄ aliquantuluз ⁊ nō tollat: det̄ i potu id i quo ē apertio sicut aqua ordei sbtilis: plurime aque: pauci ordei: plurime decoctōis đcocta cū apio. Qđ si paroxism⁹ n̄ iterat̄ ei: tūc balnea eū 2° si desiderauerit illud ⁊ ciba ipsū. ⁊ si fuerit poxism⁹ diminut⁹ a paroxismo p̄mo ⁊ vria fuerit bona: tūc cōfide i veritate curōnis ⁊ paucitate oppilatōis ⁊ cura eū post eradicatōem eius sicut curasti. ⁊ ciba ipsum. Et si venerit poxismus sicut fuit aut fortior illo: ⁊ vrina non fuerit sicut oз: tunc egritudo ē

tendēs ad putredinē: ⁊ curatio ei⁹ est curatio putredinis.

De febre ephimera ex nauseatiua satietate ⁊ repletione Capitulū. xxxiiii.

Quandoq; accidunt ex nauseatiua satietate vapores mali ex quib⁹ accidit caliditas ⁊ inflāmantur spiritus quare accidit fe. Et ꝓprie in corporibus cholericis: et ī illis q nō habent amplos poros: nā plurimū superfluitatū eorū vaporat vaporatōes fumosas. Et minorat̄ in eis eructuatio acida. Et de illis q sūt vehemēti⁹ dispositi ad illā sunt illi qui īcipiunt post nauseatiuā satietatē vti exercitio ⁊ motu ⁊ ire sub sole ⁊ balneatiōe postq̄ accidit eis hoc: multiplicātur. n. ī eis vapores fumosi ⁊ proprie qn̄ habuerit ī corporib⁹ suis dolorē ⁊ proprie ī viscerib⁹ eorū. De mā v̄o eructuatōis acetose ⁊ ī habentib⁹ eā raro ꝯtingit vt generet̄ fe. si autē generet̄ erit debilis: imo nō generat̄. Et existimam⁹ ꝙ generatus ab eructuatione acetosa: non ē nisi satietas nauseatiua. Et isti quidē qū eorū soluunt̄ nature iuuant̄ valde: ⁊ remouet̄ fe. eorū ꝑ expulsionē supfluitatis superflue fumose. Et diuersificatur quidem curatio eius cuius retinetur natura ex illis ⁊ cuius soluitur. Et si natura illius qui febrit ex nauseatiua satietate leniatur duab⁹ ascellatōnib⁹ aut trib⁹: deinde phlebotomet̄ fortis sit sup eā fluxus ventris. Et fortasse fiet fluxus epatic⁹ quē significabunt pulsus cordis ⁊ nigredo līgue. ⁊ similantur accidētia fe. ephimere ex repletōe accidentibus febris ex ira: rubent. n. oculi et facies valde et fit īflāmatio vehemēs et magnificat̄ pulsus: ⁊ fit velox et rubet vrina. Amplius qū plus remanet nō excedit tres dies. Et scias ꝙ fe. ephimera ex nauseatia satietate qn̄q; venit cū periodis quattuor aut septem: et cū hoc est fe. ephimera verū pulsus eius ē sanus. Signa: Signa eius est alteratio eructuatiōis ad acetositatē aut fumositatē. Qū ergo alterat̄ eructuatio ad sanitatē indicat sanitatē. Et vrina quidē istorū est priuata digōne aquosa. Et qn̄ cā nauseatiue satietatis est vigilia ē in facie et faucib⁹ eorū inflatio et ī palpebris eorū est grauitas.

De cura Ca. xxxv.

Patiens hāc nauseatiuā satietatē nō euacuatur quin aut sit nā eius nō soluta: aut sit soluta. Qd̄ si natura ei⁹ fuerit non soluta: tunc procul dubio oꝫ vt solues eā. et si fuerit aliquid cibi aut fecis aut grauitatis remanēs ī stō tūc oportebit vt facias vomere ipsū: deinde solue eū et considera vbi inuenit grauitatē. Et considera tunc an sit recti⁹ eūare illud cū clisteribus et suppositoriis aut cū aliquo quod bibitur d̄super vt soluat aut d̄ponat aut digerat et significat illud qd̄ recti⁹ ē d̄ hoc dispō eructuationis: fortasse enim necessarium erit si fuerit cibus stās fortiter et sit difficilis vomitus ⁊ non aspiciatur ad febrem: sed administretur diapipereō vt precipitetur ⁊ descēdat cuꝫ digestione aut administret̄ qd̄ ē debilius eo ⁊ administrentur embroce ⁊ emplastra digestiua cognita in ca. digestionis ⁊ solutiua cognita in ca. solutionis. Quꝫ ergo descenderit: tunc aut egrediet̄ per seipsuꝫ aut iuuabitur cuꝫ suppositorio ⁊ toleret̄ fames super eū tādiu donec nō remaneat hesitatio ī destructione satietatis nauseatiue: deīde sūat cibū leuē velocis digōnis boni chimi ⁊ sit itentio ad famē ⁊ sōnū tm̄ qd̄ excusat sollicitudinē in alleuiatione repletionis. Quod si natura fuerit soluta ꝯsidera an res que eūatur sit illd̄ quod ē corruptuꝫ. Et si fecerit illud non retineatur donec totum euacuet̄ tamē vsq; ad postremū eius. Et expecta d̄clinationeꝫ paroxismi ⁊ fac ingredi ipsum tunc balneum. Et ciba ipsuꝫ nisi fuerint illic superfluū d̄struens fortitudinē: tunc eniꝫ non facias ipsum ingredi balneum: imo ciba ipsuꝫ ⁊ conforta stōꝫ eius cum reb⁹ quas scies ⁊ quarū q̄dam scripte sunt in capitulis de solutione vētris. ⁊ de illis ē lana infusa ī oleo in quo est virtus absinthii aut ēt ī oleo nardio postq̄ fuerit expressa ⁊ separata fuerit ab ea maxima ps olei. Et si perseuerat solutio ⁊ inuenis id qd̄ egreditur absq; genere eius quod corruptum est administra oleum de cydoniis tepidum recens ſm hūc moduꝫ ⁊ oleū de mastice ⁊ non est iterū ī oleo nardino contrarietas eius. Et fortasse administramus cerataria ⁊ proprie quādo non suffert dispositio stricturam eorū super vētres coruꝫ. Et quandoq; indigemus emplastris fortioribus hoc de emplastris p̄dictis in colirica passione. Et da eis in potu aquam fructuū si tolerat eas. Et da ei ad comedendū illud cuius alleuiatur nutrimētū ⁊ facilis fit digestio sicut testiculi ⁊ galli ⁊ pisces alredradu ⁊ premitte super illud aliquid de fructibus ⁊ succis ⁊ robub stipticis Et si abscinditur de appetitu aliquid: admoue ipm̄ cū eis que sciuisti: ⁊ proprie cū eis que fiūt ex cydoniis. Et qū eūatū ē nō est maluꝫ vt admistres ei electuariuꝫ forte de illis que digerunt ⁊ confortant stomachū ⁊ aperiunt oppilationes: ⁊ illd̄ post ablationeꝫ fe. ⁊ accidentium. Et iter quidem ad phlebotomiā est vt non fiet in ea donec declinet: tunc. n. fiat. ⁊ illud quod prius datur in potu est aqua ordei. Et cibus sit sicut ille qui fit de acresta cum cucurbita ⁊ amigdalis paucis. Et infrigidetur loc⁹ eius ⁊ odoramētū eius ⁊ trocisci de cāphora in quibus nō ponitur reubarbarum.

De febre ephimera ex apostemate Cap. xxxvi.

Febres sequentes a̅pata interiora sunt putride. Et quandoq; associatur eis ethica ⁊ n̄ sunt de numero febrium ephimerarū. Apata v̄o apparentia sicut sunt furūculi ⁊ exiture vel bubones que eueniunt in ea ⁊ proprie a̅pata magna: que fiunt in mēbris glādulosis ⁊ ī carnibus que vocantur molles sicut illa que fiunt in inguibus a supfluitatibus epatis ⁊ in ascellis a superfluitatib⁹ cordis ⁊ sub aure a superfluitatibus cerebri qn̄ꝫ sequntur febres ⁊ non eūantur quin aut sit illud qd̄ ꝑueīt ex eis ad cor donec igneat ipsuꝫ calefactio sola: aut cum putredine. ꝙ si fuerit calefactio sola: tunc erit d̄ genere febrium apostematū intrinsecorum. Et plurimum qd̄ accidit de istis febribus sequētib⁹ a̅pata sequentia causas primitiuas ex vlceribus ⁊ scabie ⁊ doloribus ⁊ percussionibus ⁊ casibus ad que expellantur materie ⁊ retinentur in viis apud carnes molles ē de genere febris ephimere. Et plurimum qd̄ accidit de istis febribus sequentib⁹ a̅pata quorū cause sunt antecedentes sicut repletiones ⁊ oppilationes preterite sunt putride. Et ſm plurimū fe. sunt radices ⁊ a̅pata sequētia: lꝫ qn̄ꝫ accidat econtrario. Hypocrates noīauit has fe. malignas: q̄ ex his sūt ephimere. Et fe. quideꝫ sequētes ea ſm plurimū sunt ephimere: ⁊ si non sunt ephimere sūt male. Et plurimū quidē harū sequntur a̅pata sāguinea ⁊ qn̄ꝫ accidunt sequētes herisipilā et similia ei. Signa: Figura earuꝫ sunt ea que diximus de antecessione

apatū ante eas.et facies est inflāmata ⁊ rubea et est additū in ea super dispōēꝫ sanitatis.⁊ non est caliditas vehemēter mordicans: q̄zuis sit multitudo ei⁹ in eis quoniā huius apata sunt sanguinea nisi sint fe. sequentes herisipilā:⁊ tunc istis febribus succedit humectatio.⁊ est pulsus in eis velox magnus frequēs propter repletionē ⁊ caliditatē. ⁊ ē vrina aquosa alba propter cursum materieruꝫ ⁊ apata ⁊ vlcera.

¶ Cura: Oportet vt antecessio fiat in ea cum phlebotomia ⁊ fluxu ventris.et curetur apostema cum eo quod oportet in capitulo suo.⁊ subtilietur regimen. ⁊ non bibat vinum omno. ⁊ non cibetur nisi post declinationem completaꝫ.⁊ necessaria sunt ei extinguentia ⁊ infrigidantia humectantia ⁊ emplastra īfrigidata cum niue super membruꝫ infirmum apostemosuꝫ:ita vt non noceant apostemati: neqꝫ faciant ipsum crudū:imo infrigidetur via inter ipsū ⁊ cor infrigidatione penetrante in profundum.

¶ De febre ephimera ex terrestritate.i.quando cutis sit dura vt testa Ca.xxxvii.

Hec febris iterum sequit̄ priuationeꝫ resolutionis propter oppilatōes nō profūdatas Et plures quidē hominū qū dimittunt cōsuetudines suas balneādi feb̄ rīūt.Et plures eorum sunt illi i. quorum corporib⁹ generatur vapor cholericus propter cōplexionē corpoꝝ eoꝝ:⁊ ciboruꝫ ipsoꝝ ⁊ aquaruꝫ ipsarū malaꝝ ⁊ propter dispōnes eoruꝫ antecedentes ex vigiliis. ¶ Curatio eius est extinctio:⁊ administratio balnei:⁊ sudare ī eo post declinationē:Et fricari cū eis que sunt sicut furfur ⁊ farina fabaꝝ ⁊ amigdale amare ⁊ semē melōis ⁊ aliquid alusen ⁊ baurac.Et sit cibus eius extinguēs ⁊ humectās:⁊ vinum ei⁹ sit plurime cōmixtionis: ⁊ iteret balneū multotiēs.

¶ De febre ephimera ex calore Ca.xxxviii.

Quandoqꝫ accidit ex calore aeris ⁊ calore balnei similiū fe.ephimera. Et plurimū illius nō accidit nisi ex vehemētia caloris solis:⁊ est prima suspēsio eius cum spiritu aīali:quꝫ p̄muꝫ quod ei ledit̄ sit caput:calefacit.n.aer eius ⁊ puenit ad cor vt sit fe.deinde spargitur in totū corp⁹. Et qn̄qꝫ fit eius suspensio cum corde propter caliditatē anhelitus.⁊ qn̄ꝫ custodit̄ caput a colore. Sꝫ illa que ex sole accidit plurimū incipit in cerebro. et capite:⁊ propter illud q non est mundus implet̄ caput eius. Et illa que non fit ex sale:sed fit ex diebus canicularib⁹:⁊ ex balneatione ⁊ ex aliis impressionē facit in cor. ¶ Signa: Signa sunt causa eueniēs ex vehemētia inflāmatōis capitis i parte solari cerebri:⁊ fortasse ē cū grauitate ⁊ repletione si nō fuerit corpus munduꝫ ⁊ magnitudo anhelitus in parte cordiali. Et illud qđ apparet de corpore vehementis calefactionis calidius iteriore eius. ⁊ de illis quibus scit̄ illud ē ꝙ sitis eius est minor siti illius cuius caliditas ē illa caliditas ⁊ est in hac habitudine cōtraria vel diuersa ei q̄ ē ex dēsitate. ¶ Cura: Est necessariū vt icipiat̄ i curatōe eius cū eo qđ ifrigidat ex embrocis super caput ⁊ pect⁹ ⁊ ex oleis frigidis ⁊ proprie oleo roſ. ifrigidato sup niuē qđ fundat̄ super caput ⁊ pect⁹ ex oleo longinquo:⁊ det̄ i potu aq̄ frigida ⁊ q̄ currūt cursu eius:⁊ sine cessatione eius fiat illud vsqꝫquo declinet fe. Qn̄qꝫ aufert̄ igrediat̄ tinā ⁊ non tangat euꝫ tina si fuerit cū eo fe.⁊ balnea ipsū aqua tepida ⁊ non p̄mittas aerē eius calefacere ipsum:⁊ non timeas ex effusione aque calide sup caput eius:quoniaꝫ ipsa humectat ⁊ resoluit febre: ⁊ necessicas ad balneandū plus ē q̄ꝫ necessitas ad vngēduꝫ. Quꝫ ergo egredit̄:tūc frica caput eius cū oleis frigidis sicut ē oleum rosaceū de nenufare.

¶ De febre ephimera que accidit ex frigore ⁊ balneatōe Ca.xxxix.

Quandoqꝫ accidit ex frigore ⁊ balneatione cuꝫ aquis fris vt condensentur pori apparentes ⁊ coartent̄ vapores fumosi sim ꝙ dictū est i illa que fit ex testuositate:quare accidit fe.⁊ multotiens perducit ad putridā. Et nō peducit ad illā febreꝫ nisi qn̄ vapor prefocatus ē acutus nō suauis. Suauis.n.non generat eam. ¶ Signa eius sunt cause:⁊ corpus in ea in primis qum tangitur non est vehemētis caliditatis. Qn̄qꝫ figitur man⁹ sentit̄ calor eleuari:⁊ pulsus non est in paruitate in qua est in illa q̄ fit ex angustia ⁊ tristitia ⁊ fame: qn̄ non est illic resolutio. Sed est velox propter necessitatē.s.attrahendi aereꝫ nisi sit frigus vehemens ⁊ fortasse declinat ad duritiem ⁊ oculus non ē profūdus:immo quandoqꝫ est inflatus propter vaporē coartatum. Et vrina quādoqꝫ est alba:quoniā caliditas est prefocata ⁊ quandoqꝫ ē tincta: quoniaꝫ caliditas que resoluitur ex poris expellit̄ ad viā vrine. ¶ Curatio: Cooperiantur in febre donec sudēt qū ergo declināt ingrediant̄ balneum ⁊ balneentur cum aqua ad caliditatem decliui ⁊ cuꝫ aere calido ⁊ embrocentur super ipsos aque in quibus decocta sunt sicut amaracū ⁊ anetuꝫ ⁊ sisimbrium:⁊ fricet̄ cum eis que diximus que abstergunt poros ⁊ mollificant eos: ⁊ postponat̄ in eis inūctio vsqꝫquo sudent et fricētur ⁊ balneent̄ cuꝫ aqua calida valde. ⁊ oportet vt attēdat balneatio cuꝫ aqua balneatione cū aere:deinde inūgat̄ cū aliquo ex oleis dilatantibus poros:⁊ fūdatur super capita eorum sicut oleum de aneto ⁊ keiri ⁊ camemilla:⁊ cibētur cibis leuibus ⁊ aromatizentur. Et sumāt in potu vinuꝫ album subtile commixtuꝫ ⁊ est melius eis q̄ꝫ aqua ꝓpter quod est in eo de sudatione ⁊ prouocatiōe. Et iunctio cum oleo aliquo patientibus ex labore est magis iuuatiua q̄ꝫ patientibus ex soliditate.

¶ De febre ephimera ex soliditate ex aquis stipticis Capi.xl.

Quandoqꝫ accidit illis qui balneantur in aquis stipticitatem facientibus sicut super quam vincit virtus aluis:aut draganti: vt vehemens fiat spissitudo pororum apparentium: quare comprimuntur eorum vapores:⁊ accidit eis quod diximus aliquotiens: ⁊ multotiens quidem perducit ad putredinem.

¶ De signis Ca.xli.

Significant eam cause ⁊ quod significatur de nigredine cutis quasi ipsa extensa sit preparata preparatione qua preparantur coria, ⁊ sicut si tāgat̄ cutis infusa in aq̄ draganti:⁊ si dispositio in additione caliditatis p⁹ tp̄s.i.non statim ex tactu cutis sicut i aliis đ illis q̄ accidūt ex oppilatiōe poroꝝ:⁊ pulsus ē đbilior ⁊ mior ⁊ vehemētiōis velocitatis. Et vrina est vehemētius alba ⁊ tenuis sicut vrina mulieris. Et nō est in corporibus eoꝝ diminutio: neqꝫ in oculis eoꝝ ꝓfundatio. Cura. Oꝫ

vt curet cū ꝓpinqtate curatōis eoꝝ qui sūt añ eos: vexātī eis non daṫ in potu vinū nisi post fiduciaȝ vehementeȝ amplitudinis pororum: nisi sit ꝯdensatio pua: fortasse ei tūc aperit eam vinuȝ. Et oȝ vt subtiliatio regiminis ipsoꝝ sit maior: et mora eoꝝ in aere balnei: ⁊ balnatione eoꝝ cum aqua calida maior. ⁊ oportet vt tardeṫ inunctio eoꝝ plus.

¶ De febre ephimera ex vino. Ca. xlii.

Quandoqȝ accidit ex vino febris ephimera Et cura eoꝝ est cura ebrietatis. Et fortasse indigent solutione cuȝ aqua fructuuȝ ⁊ silibus ⁊ phlebotomia ⁊ vomitu: ⁊ ꝓprie quȝ perseuerat dolor capitis eoꝝ. Et oȝ vt ingrediaṫ balneum post declinationem.

¶ De febre ephimera ex cibis calidis. Ca. xliii.

Cibi calidi faciunt febreȝ ephimeraȝ. Et sic̄ illa que est ex sole fm̄ plin est cerebralis ⁊ i spiritu aīali. Et illa que fit ex balneo est cordialis: ⁊ i spiritu vitali. Similiter illa que fit ex cibo est epatica ⁊ in spiritu naturali.

¶ De cura. Ca. xliiii.

Cuius curatio est ꝓuocatio cū infrigidātib⁹ notis. Et solutio nature est melior cuȝ siracost ⁊ tamarindis: Et rectificare epar cū eis que sunt aqua endiuie ⁊ oleū ⁊ sirupus acetosus ⁊ empl'a infrigidantia ex sandalis ⁊ canfora ⁊ aq̄ ro. ⁊ oleo ⁊ succo eius: ⁊ ex succis oleoruȝ infrigidatis actu: Et extinctio cum cibis frigidis ⁊ humidis.

¶ Principium sermonis de febribus putridis: ⁊ cōplemētū sermōis est in febrib⁹ sanguineis ⁊ cholicis.

¶ Tractatus scd̄us cōtinet cap. lxviii.

¶ Sermo vniuersalis de febrib⁹ putridis. C. i.

Putredo accidit: aut ꝓp cibū maluȝ qū est ꝑparat⁹ vt putrefiat illud qd̓ generaṫ ab eo ꝓp malitiā sue sb̄e: aut ꝓpea ꝙ velociter recipit corruptionē q̄zuis sit bone sb̄e sicut lac aut qm̄ ē aquos⁹ nutrimēti mali: cui⁹ aquositatē recip̄ sanguis: sicut illud quod generaṫ a fructibus tardis humidis valde: aut quoniaȝ est ex illis que non cōuertunṫ ad sanguineȝ bonuȝ: imo remanet humor malus frigidus queȝ abhorret calor innatus: ⁊ succedit ei extraneus: sicut ille qui generaṫ a cucumere ⁊ citrolo ⁊ piris ⁊ similibus: aut malitia artificii eius aut hora ipsi⁹: aut ordo eius fm̄ ꝙ scis: aut propter oppilationē ꝓhibenteȝ respirationē ⁊ euentationē ꝓpter ꝯplonem corporis malaȝ quȝ non potest digestionē facere bonaȝ. Et sunt iteꝝ virtutes de illis que nō faciunt in cibo aut humore aliquid ꝓp priuationē respirationis hūoꝝ: qr̄ dimittunt eum cruduȝ. Et h⁹modi quidē ꝯplo aut generat humoreȝ maluȝ: aut corrumpit id qd̓ generat ꝓpter abbreuiationē suaȝ i digōne: ⁊ qr̄ nocet eū motu pigro. Et iste cause sūt iuuātes in gnātiōe oppilatōis gnāntis putredinē: aut ꝓp dispōnes extrinsecas ex aeribus malis: sicut est aer pestilētie ⁊ aer lacunaꝝ ⁊ locoruȝ infusoꝝ in quib⁹ madefiunt res vt linū ⁊ aspaltum. Et qñȝ aggreganṫ de eis numerus reꝝ plurimus. Et plurimū cāꝝ putredinis humoꝝ ē: aut propter multitudinē humoris: aut grossitudinē suaȝ: aut viscositatē sui. ⁊ cause multitudinis humoꝝ ⁊ viscositatis ⁊ grossitiei humoꝝ sunt note. Et inceptio oppilatiōis est nota. Ergo qñ fecerint oppilationē accidit putredo ꝓpter euētatōis ꝑuationē: ⁊ qū fuerit succedentes motibus i nō sua hora sr̄ repletionē ⁊ nauseatiuaȝ satietatē. Et balneatōes silr̄ aut sol calidus aut sumē calefacientia sup replōneȝ: ⁊ dimissio cautelle obsuatōis digōnis i stō ⁊ epate ⁊ succurrēdi defectui si acciderit ꝓpter calefactionē amborum in epithimatibus ⁊ vaporatōibus. ¶ Et putredo qdeȝ qñȝ est cōis corpori. ⁊ qñȝ est in membro ꝓpter debilitatē suaȝ: aut ꝓpter vehemētiā caliditatis sue extranee ⁊ sue acuitatis aut doloris ei⁹. ¶ Et hūor recipiēs putredinē: aut est chol'a talis mōi vt ab ea vapor egrediaṫ q sit subtilis fumosus valde: aut sanguis talis mōi vt euaporet ab eo vapor subtilis: aut phl'a talis mōi vt illud qd̓ euaporat ab eo sit vapor spissus: aut mel'ia talis vt illd̓ qd̓ euaporat ab ea sit vapor fumosus purulētus. ¶ Et putredo qd̓ chol'e facit tertianā. Et putredo sanguis fac̄ ꝯtinuā. Et putredo mel'ie facit q̄rtanā: ⁊ q̄ currunt cursu eius: Et putredo phl'atis silr̄ vt multuȝ facit quotidianā ⁊ q̄ currūt cursu eius ¶ Et sanguis locus est intra vēas Chol'a aūt ⁊ phlegma ⁊ mel'ia qñȝ putrefiunt intra venas: ⁊ qñȝ extra vēas. ⁊ qñ putrefiūt extra venas: si nō est cā alia: nȝ est putredo in aꝑate intrinseco qd̓ det cordi putredinem continuam faciunt periodos quos diximus. Sed vnicuiqȝ accidunt ⁊ eradicanṫ quāuis phlegmatica non eradicetur quin ibi sint reliquie occulte. Et qñ putrefiunt intra venas faciunt adherentiā febris: ⁊ non eradicantur: neqȝ est ꝓxia ei que eradicatur: imo est assidua inseperabilis. Sȝ ei est vehemētia per quam cognoscitur paroxism⁹ qui est ei. Et quādo putredo est intrinseca dn̄ans super venas om̄es aut sup plurimū eius qd̓ sequiṫ ex eis non sūt forsitā additiones ⁊ diminutiones apparētes. Qū aūt est fm̄ cōtrarium eius apparēt alterationes manifeste. ¶ Et febris putredis quidē extrinsece nō eradicaṫ ⁊ reddit nisi qm̄ materiei q̄ putrefit superuenit putredo in tp̄e ꝑoxismi: ⁊ sūt eius hūitates ex quibus pēdebat caliditas ⁊ resoluunṫ ⁊ egrediunṫ ex corpore: qm̄ nō sunt retente in venis: ita vt ꝓhibeat eas illud a ꝯplemento resolutōis: ⁊ remāet cinereitas eius ⁊ ipsi⁹ terreitas q̄ nō sūt vehiculū febris ⁊ caliditatis: sicut vī de dispōne cumuloꝝ stercoꝝ paulti paulati donec fiat cinis totū: deiñ nō remanet cal'itas. Et qñ nō remanet in hūore adusto ꝑ putredinē cal'itas destruiṫ febris quousqȝ aggregeṫ vice alia ad locū putredinis. Et iam remāserunt in ea reliq̄e caliditatis ex putredine ꝑ̇ma q̄zuis ñ remaneat materia: aut ꝓpter inuentionē cause ꝑ̇me putredinis in materia ꝑ̇ma ⁊ inflāmaṫ in materia secūda fm̄ semitam putrefactionis. Res ergo putredis resoluiṫ fm̄ inuentionē caliditatis non deficientis putrefacientis ⁊ resoluentis ⁊ facientis cinerem ⁊ pertranseuntis ad vicinum donec abscindat terminuȝ ⁊ finiat materia ⁊ non inueniat vicinum aliud ⁊ remaneat febris expectans materiam aliā ⁊ attrahat ad locum suum. ¶ Qum autē putredo est intra venas: tunc accidit vt sit resolutio completa difficilis: Et non resoluitur putredo per continuitatem que ē in quibusdā venis cuȝ aliis: ⁊ putrefit omnis res q̄ vicina est ei: deinde resoluiṫ ad vicinū aliud. Et iteꝝ illud quod comprehensuȝ est in venis est vehementioris ꝯtinuitatis ad cor. ¶ Et iste quidē febres qbus sunt ꝑoxismi eradicationis ⁊ tēporis: qñqȝ dimittūt

ordinez suũ pp diuersitatẽ materieꝝ in multitudine
⁊ paucitate ⁊ grossitudine ⁊ tenuitate. Et ꝓpter diui
sitatẽ in eis in genere: ita vt permutẽt quedaz matie:
⁊ fiant de genere materiei alterius que diuersificat̃ i
eis in specie non in multitudine ⁊ paucitate ⁊ tenui
tate ⁊ grossitie tantum. Et qñq3 fit ex malitia regis
egri aut propter debilitatẽ eius: aut propter multi
tudinez sensus eius. Et paroxismi quidem qui eradi
cantur incipiunt sm plurimuz cuz horripilatõe aut
frigore aut rigore ⁊ resoluunt̃ per sudorem: ⁊ non i
cipiunt cum frigore aut horripilatione sm plurimũ
nisi aut ꝓpter frigus humoris: aut ꝓpterea quia hu
mor mordicat lacertos: aut ꝓpter ꝓfundationem ca
liditatis ad interiora redeuntis ad partez materiei:
aut ꝓpter debilitatẽ virtutis: aut ꝓpter frigus aeris
sicut contingit tempore hyemis. Et illud quod fit
ex mordicatione caliditatis est dignius vt ꝓportio
netur ad horripilationez q3 ad frigus. Et plurimuz
quod accidit de eo est vt sit sicut punctio acuum in
omi mẽbro: veꝝ resolutio materiei cũ sudore ẽ: quo
niaz caliditas putrefiens vel putrida resoluit humi
ditatẽ ⁊ remanet cinereitas. qũ g° sit illa hũiditas ñ
obsessa in venis facilis fit expulsio eius per sudorez
in poris. ¶ Paroxismi ãt inseparabiles minuũt̃: ⁊ nõ
eradicant̃ per sudorez: nz incipiũt cuz frigore nisi pp
debilitatẽ ṽtutis: aut ꝓpter ꝓfundationẽ caloris ina
ti: tunc ei infrigidant̃ extremitates: ⁊ illud est signuz
maluz. ¶ Et quibusdã febribus ꝯponunt̃ frigus ⁊
⁊ horripilatio: qm̃ materia q̃ putrefit est ꝯposita ex
frigido ⁊ mordicatiuo. Et qñz ꝯponunt̃ q̃dã febres
putredinis tali ꝯpositione q̃ fiant in forma inseparabi
les: ⁊ illud est vbi g̃ra qñ incipit humor putrefieri in
loco. ⁊ qũ superuenerit ei putredo putrefit tota ⁊ cõ
sumit̃ ab ea: qñ incipit hũor d̃ gñẽ eius: aut ñ d̃ gñẽ
eius putrefieri: tũc obuiat paroxismus scd̃us tẽpori e
radicationis paroxismi p̃mi: deĩn ꝯtinuat̃ res ita. Et
qñz ꝯponunt̃ febres putredinis modis aliis ꝯposi
tionis quos distinguã in ca. suis. ¶ Et paroxismi qdẽ
febriũ ꝓlongant̃ qñz ⁊ abbreuiant̃. ꝓlongatio eoꝝ
est g° aut pp grossitudinẽ materiei ⁊ viscositatẽ eius:
⁊ multitudinẽ ei⁹: aut ipsius qetez: aut pp debilitatẽ
ṽtutis aut pp debilitatẽ sensus: aut pp spissitudinez
poroꝝ q̃ nõ resoluit̃ hũor: ⁊ eoꝝ abbreuiatio ẽ pp
contraria eorum. ¶ Et paroxismi iterum festinant ⁊
tardantur: ⁊ tarditas eorum est: aut propterea quia
eorum materia est pauca aut tardi motus ad mine
rã putredinis ꝓpter grossitiem suam: ⁊ hoc quidez
ẽ sicut mã quartane. Et velocitas eoꝝ est: quoniam
ipsa est multa sicut phl'a: nisi sit vitreuz qm̃ paroxismi
eius qñz tardant̃: aut subtilis sicut chol'a. Et deteri
ores quidẽ febres sũt inseparabiles in quib⁹ putredo ẽ
intra venas: deinde ille que eradicantur in quibus
est putredo in toto corpore: aut in partibus cordis.
Et paꝝ quidẽ accidit senibus febris valde accensa
pp frigus ꝯplonis eoꝝ ⁊ paucitatẽ carnis ipsorum.
Pulsus ṽo dispões diuersificant̃ in febribus putre
dinis sm diuersitatem earum in generibus suis ⁊ s3
diuersitatem speciei vnius earum in vehementia ⁊
debilitate ⁊ in fortitudine accñtiuz ⁊ debilitate eoꝝ
Et qñz accidit ei durities: aut propter apostema ca
liduz vehemẽtis extensionis: aut propter apostema
calidũ in membro duro: aut propter vehem̃tiã sicci
tatis: aut qũ dominat̃ frigus in principiis. Et qñq3
fit lenis propter mãz lenẽ phlegmaticaz ⁊ sanguineã
Et propterea ꝙ apã est in mẽbro leni sicut illud qđ
est in epate ⁊ peripneumonia ⁊ lethargia: aut ꝓpter
humorositatem qum expectatur quando vult vt su
det. Et pulsus quidez fit in principio paroxismoꝝ
debilis coartationis ꝓpter aduentuz virtutis super
materiã ⁊ occupationẽ eius in mũdãdo ⁊ euẽtãdo.

¶ De sermõe vli d̃ signis febriũ putredis. ¶ Ca. ii.

Significant febres putredinis aduẽtus caꝝ
añcedentiũ eas: ⁊ ꝓp̃e qñ nõ est in eis causa
p̃imitiua: Et pulsus ⁊ anhelitus cuius con
strictio est velox qm̃ necessitas est ad mundificãduz
vehemẽs valde. ¶ Et est caliditas mordicatiua nõ
suauis sicut ẽ caliditas ephimere febris. Et plurimũ
quidez febriuz putredinis antecedit almelileti. ⁊ al
melitetu quidẽ est dispõ cui admiscet̃ calitas non p
ueniẽs ad hoc vt sit febris ⁊ associatur ei lassitudo ⁊
pigritia ⁊ alices ⁊ saltus ⁊ ꝯmotio sõni ⁊ vigilie ⁊ ꝯ
strictio anhelitus ⁊ tensio venarum ⁊ hypocondri
orum ⁊ dolor capitis ⁊ pulsatio capitis. qum ergo
prolõgatur facit cadere in febres putredinis: aut fac̃
accidere debilitatem ⁊ citrinitatem coloris: ⁊ qñq3
associantur almelileti antecedẽti febres multitudo
superfluitatis ⁊ mucus nausea ⁊ vrina plĩma ⁊ egõ
plurima putrida ⁊ grauitas capitis ⁊ excitatio. Et
accidit frequẽtia in pulsu nõ a causa intrinseca: imo
ex labore aut ira aut aliis. Qum ergo accidit in eo
coartatio: tunc iã venit paroxismus. Et coartatio q
dez est submersio pulsus ⁊ paruitas diuersi in quo
accidunt pulsationes magne fortes: ⁊ non est veloci
tas eius fortis. Sed diuersitas in principio ⁊ in au
gmento est ex proprietatibus significantib⁹ putredi
nez: q̃3uis nõ appeat in tertiana plurima apptione
ꝓpt̃ leuitatẽ materiei. ¶ Et de signis qdẽ ꝙ febris
sit putrida est eũo periodi p̃me sudoris ⁊ hũectatio
nis: ephimera ei est eꝯrio illius: l3 in initio sit in t̃tia
na ꝓpt̃ leuitatẽ p̃dictã: vt sit similis ephimẽ que tam̃
ephimera ñ permuttat̃ ad putredinẽ. Et fiũt augm̃
tuz eius non permixtuz non proportionatũ nõ sile.
Et ꝓlixitas augmenti iteruz significat ꝙ ipsa est pu
trida: ⁊ additio pulsus in magnitudine scd̃m ꝓcessi
onez significat augm̃tũ. ¶ Amplĩ⁹: si est interpolata
incipit cuz rigore aut horripilatione ⁊ dimittit sm
plim cuz sudore ⁊ humorositate: ⁊ resoluit̃ cuz paro
xismis aut est inseparabilis cũ tpe ⁊ non silis ephimer̃
in vrina ⁊ pulsu ⁊ ꝯplem̃to mundificatõis ⁊ qete ac
cidẽtiũ. ¶ Et plim quidẽ putride sũt accñia plima ex
siti ⁊ dolore capitis ⁊ nigredine lingue ⁊ ꝓp̃e apatũ
⁊ multiplicat̃ inquietudo ex angustia ⁊ agitatione
vehementi quã facit pugna materiei ⁊ virtus. qñq3
ei eleuat̃ materia: ⁊ qñz ꝯsurgit virtus. Et pulsus filr
q̃3doq3 tendit ad magnitudinẽ ⁊ fortitudinẽ: ⁊ qñz
ad paruitatez ⁊ debilitatẽ ⁊ coartationem. ¶ Duri
ties aũt fit qñq3 ⁊ non o3 semp vt fit nisi sit cuz febre
apã duꝝ in quocũq3 mẽbro sit: aut apã in membro
duro q̃3uis nõ sit duꝝ: aut iam acciderit potus aq̃
frigide: aut aliquid aliud de illis que indurãt pulsuz
de illis que dicunt̃ in li. pulsuum. ¶ Diuersitas aũt
in p̃ncipio ⁊ augmento est ex proprietatibus febris
putride. Et de significationibus eius fortib⁹: q̃3uis
non appareat in tertiana plurimum propter leuita
tem materiei: ⁊ duz non sit pulsus fortis: ⁊ non sit ve
lox velocitate predicta: tunc febris adhuc ẽ ephime
ra: ⁊ non permutatur ad putredinem. ¶ Et ẽ vrina
in principio indigesta: aut paruz digesta: ⁊ forsitan ẽ

acuta. ¶ Et scias ꝙ a febribus acutis interficiētib⁹ raro fit euasio: nisi cū contractione mēbri. ¶ Et qñ alleuiat̄ febris post quietē apatis in pleuresi ⁊ silib⁹ tunc scias ꝙ de materia remansit aliquid ⁊ ꝙ materia declinat ad locum vbi apparet dolor.

¶ De signis inseparabilibus Ca.iii.

In contintinua est diuersitas pulsus q̄ est ſʒ febrez apparēs valde. Et est in plimo ei⁹ nō habens ordinem: neqʒ pondus: ⁊ pseuerat ⁊ non separat̄ post.xxiiii. horas: ⁊ associat̄ ei quod diximus de dispositionibus erradicabilibus ex āte cessione rigoris ⁊ aliis. ¶ Et de illis que significant eaʒ ē eius assiduitas ⁊ vehemētia diuersitatis dispōnis ei⁹ ap̄ augmentū: minuit̄ ei qñʒ ⁊ auget̄ vice alia

¶ De rebus in quibus differunt febres putredis ⁊ in quibus communicant Ca.q̄rtum.

Febris q̄ est pp putredinē cholere motus ē tertianus siue sit motus principii paroxismi aut principiū vehementie nisi species eius q̄ dr̄ adusta cuius motus est ocultus valde: ⁊ est sicut inseparabilis conclusa. Et tertiana quidē pura est acuta propter subtilitatez materiei: ⁊ eius caliditas ē magna mordicatiua propt̄ fortitudinē cholere. Sʒ est salutifera propterea ꝙ cholera est leuis sup nām ⁊ quoniam ipsa facit quietem. Tertiana v̄o non pura est longioris spatii qʒ pura. Et pura quidez raro pertransit septem periodos nisi ab errore. Cōtinua quādoqʒ cōsumitur in hebdomada. ¶ Et illa que est ex putredine sanguinis est cōtinua inseparabilis ⁊ eius calor est plurimus cōmunis cum lenitate nō cum mordicatione cholere: ⁊ quandoqʒ ꝑuenit ad statū in q̄ttuor dieb⁹. ¶ Flatica accessionez faciens omni die est leuis caliditatis per comparationē ad cholericaʒ longaʒ propter viscositatē materiei ⁊ frigus eius ⁊ multitudinem eius ⁊ est magni timoris: quoniaʒ habet paruuʒ spatiuʒ interpolationis ⁊ q̄etis: ⁊ quoniā ipsa associat̄ corruptioni ⁊ debilitati ī ore stomachi que non excusatur: ⁊ illud est de illis que attrahunt accidentia mala ex syncopi ⁊ pulsu cordis ⁊ casu appetitus. Et que de ea est inseparabilis est res magis similis ethice si nō esset lenitas pulsus q̄uis qñʒ fiat durus etiā. ⁊ quātū ē min⁹ pura ⁊ minoris ⁊ breuiōis paroxismi nisi declinet cū ꝑuitate sue puritatis malitiā. ¶ Quartana autē ē ñ acuta propter frigus materiei longa pp illud. ⁊ fortasse extēdit̄ que de ea pura est anno vno: ⁊ non pura ē breuioris spatii: verū in ea non est timor: qñ quitē facit in spatio longo: ⁊ quoniaʒ ipsa nō est talis acuitatis quā secunt̄ accidentia vehementia. ¶ Et quartana quidē ⁊ tertiana assidua ⁊ interpolata ꝯsumūt̄ ꝑ vomitū ⁊ solutionē vētris aut sudorē aut ꝓuocationez vrine. In ꝯtinua aūt ꝯsumit̄ per hui⁹ fluxū sanguis nariū. ¶ Et scias ꝙ principiuʒ ꝓlongat̄ in tertiana ⁊ status in ꝯclusa ⁊ declinatio in icessiua: ⁊ status ⁊ declinatio in ꝯtinua: ⁊ status ⁊ declinatio in quotidiana: q̄uis raro inueniat̄ quartana ꝯtinua: ⁊ quotidiana integre eradicationis. ¶ Et febres qñ non curāt̄ ſʒ ꝙ oʒ ⁊ ꝓp̄e apostemose ꝯuertunt̄ ad arefactionē ⁊ ꝓp̄e in febribus acutis in quibus oʒ vt patientes eas cibent̄: ⁊ non cibant̄ ꝓpter intentionem vt perueniat natura super materiaʒ: aut oʒ vt det̄ in potu aqua frigida: ⁊ non datur in potu ꝓpt̄ intētōʒ vt nō fiat cruda ⁊ non succurritur cum extinctione alia: qñ si fuerit alia intētio q̄ʒ dicturi sum⁹ i cibatōe ⁊ dādo in potu aquā frigidā fortior̄ duaꝝ intētionū predictaꝝ permittat̄ super eas ambas ⁊ dimittatur obseruatio illarum duarum.

¶ De significationibus accidentiuʒ febriū Cap.v.

Scias ꝙ acceptio significationū febriū ē ex regione antecedente ⁊ q̄uo fuit: ⁊ ex dispōnibus antecedentibus ⁊ ex regionibus ⁊ tēporibus ⁊ ex etate ⁊ complexione ⁊ ex pulsu ⁊ vrina ⁊ vomitu ⁊ egestione ⁊ fluxu sanguinis narium ⁊ ex dispositione febris iñ rigore ⁊ sudore ⁊ qualitate caliditatis ⁊ ex paroxismis ⁊ ex disposione appetitus ⁊ ex dispositione anhelitus ⁊ ex cōiunctis sicut dolore capitis ⁊ vigiliis ⁊ alienatiōe ⁊ inq̄etudine ⁊ aliis. ¶ Febribus ei adsūt accñtia ex q̄bus significant̄ dispōnes eaꝝ de quib⁹ sūt accñtia significantia magnitudinē eaꝝ ⁊ ipsaꝝ paruitatē sicut q̄litas caliditatis ⁊ q̄ʒtitatis ipsius. Et de ea est q̄ est mordicatiua vehementer ex quo prius inuadit vsqʒ ad finez suuʒ. Et de ea est que mordicat in p̄mis: deiñ minuitur ꝓpt̄ resolutionē materiei ⁊ lenit̄. ⁊ de eis sūt que mordicāt. ⁊ de eis sūt q̄ꝝ caliditas est hūida: ⁊ de eis quaꝝ caliditas est sicca. ¶ Et sūt accñtia que significant gen⁹ eaꝝ sicut accñtia ꝓp̄a cū tertiana: sicut p̄ncipiuʒ paroxismi cuʒ punctōe ⁊ horripilatōe ⁊ mordicatione caliditatis in eo: ¶ Et accñtia significantia malitiā eaꝝ sūt sicut inq̄etudo ⁊ alienatio ⁊ vigilie. Et accñtia significantia digestionē ⁊ indigōnez sunt sicut illud qd̄ diximus de dispōnibus vrine: Et accidētia q̄ significāt crisim que dicem⁹. ¶ Et accñtia significantia sospitatē ⁊ cōtrariū ei⁹ dicem⁹ omia illa. Et forme insunt iudicia plima sicut ille cuius cōuertitur color ad plūbeitatē ex albedine ⁊ viriditate ⁊ significat frigiditatē humoꝝ ⁊ paucitatē coloris inati aut excitationē ⁊ inflāmationē: sicut accidit ei cui⁹ causa est satietas nauseatiua. Et sicut velocitas tūitionis faciei ⁊ tornacilitas eius ⁊ tenuitas nasi: ⁊ significāt aut vehemētiā caliditatis aut subtilitatē hūoris ⁊ velocitatē resolōnis eoꝝ pp āplitudinē pororuʒ ⁊ motus in seipſ ⁊ exitus eoꝝ a ꝯsuetudine aut casus eoꝝ hn̄t significatōes ⁊ res de illis q̄s dicem⁹. ¶ Et accñtiuʒ febriū q̄dā sūt quoꝝ hora est hora status sicut alienatio ⁊ cōmixtio mētis ꝓpt̄ inflationē capitis. Et de illis sūt quoꝝ hora est principiū sic horripilatio ⁊ frigus ⁊ sicut ꝓfunditas sōni que ꝯseq̄t̄ plʒ p̄ncipioꝝ febriū ꝓpt̄ debilitatē cerebri ⁊ declinatio caliditatis ad interiora corporis vbi est mā ⁊ multitudo vapoꝝ eleuatoꝝ ab eo per ꝯmixtionē incipiētē in corpore vsq̄ʒquo resoluit eos inflāmatio ⁊ adiuuat illud frigus cerebri in seipso ⁊ frigus humoris qui vult putrefieri ⁊ calefit. ¶ Et res ex quibus scit̄ dispō febris ⁊ ex qua specie fit: sunt dispositio febris in acuitate sua: ⁊ sua leuitate: ⁊ dispositio febris i h° ꝙ ipsa accidit a causis primitiuis ⁊ antecentibus ſʒ conditionem predictam: Et dispositio febris adherentia sua ⁊ eradicatione: ⁊ dispositio febris in acuitate sua cū rigore ⁊ frigore ⁊ horripilatiōe aut eius ꝯtrario ⁊ quod est ex eo: Et dispositio febris in diuisione sua cum sudore plurimo aut pauco. ¶ Aut dispositio preterea regiminis ⁊ etas ⁊ forma ⁊ tēpus ⁊ ars ⁊ dispositio pulsus ⁊ vrine.

¶ Sermo de rigore ⁊ frigore ⁊ horripilatione ⁊ fractione Cap.vi.

Horripilatio ē dispositio in q̄ iuenit corpus diuersitatez in frigore ⁊ punctione in cute ⁊

lacertis ꝛ antecedit eā pigritia ꝛ fractio ꝛ q̄si fractio
est maneries eius. ¶ Frigus aūt est vt sentiat in mē
bris suis ꝛ doꝛſi lacertoꝝ suoꝝ frig⁹ puꝝ. ¶ Rigoꝛ
ṽo est vt nō possit continere mēbra sua ex ꝯmotiōe
ꝛ tremoꝛe eueniente in eis ꝛ motibus inuoluntariis
ꝛ fortasse est frigus forte: ꝛ non est rigoꝛ fortis sicut ī
febribus phl̄aticis ꝛ q̄rtana. ¶ Et de causis vehem
tie rigoꝛis est vehemētia ṽtutis expulsiue in lacertis
Et propter illud quāto est causa rigoꝛis viscosioꝛ ē
rigoꝛ vehementioꝛ. Et sanguis submergit̄ cuꝫ rigoꝛ
ad interioꝛa. ¶ Et scias ꝙ humoꝛ frigidus est qetus
quē iaꝫ ꝯsueuit membꝝ in quo est: ꝛ quiescit passio
eius ab eo quare non sentit frigus eius. Qū g°mo
uet̄ ꝛ spargit̄ sparsiōe plurima aut pauca ꝓ ꝓ aliquā
cāꝝ.s. ꝓpter caliditateꝫ separantē aut aliud patitur
ab eo membrū quod erat non occurrens ei ꝛ sentit
frigus eius propter causam compl̄onis diuerse. ꝛ
tu quidem sciuisti hoc in radicibus vniuersalib⁹ scie
medicine. ¶ Et multotiens quidē accidit a phl̄ate
vitreo sparso in corpoꝛe rigoꝛ non perducens ad fe
breꝫ. ꝛ quandoqꝫ sunt ei piodi: ꝛ nō est fortitudo ei⁹
fortitudo rigoꝛis perducentis ad febrē. ¶ Et mate
ria que facit lassitudineꝫ rigoꝛis per paucitatē suam
facit rigoꝛē per suā multitudinē añq̄ꝫ putrefiat: nam
si non putrefit non perducit ad febrē. Et qñꝫ accidit
frigus ꝛ rigoꝛ ꝓꝓ subuersionē caloꝛis in corpoꝛe cā
cibi ꝛ que sunt ei silia. ¶ Et rigoꝛ ꝛ frigus añcedunt
febres: qm̄ humoꝛ crudus effundit̄ ad lacertos ī pri
mis ꝛ nocet frigoꝛe suo ꝓ ꝯparationē ad lacertos:
deīde qū incipit putrefieri incipit calefiēi. ¶ Et qñꝫ
añcedit rigoꝛ febres ꝓꝓ moꝛdicationē hūoꝛis ꝛ foꝛ
titudinē ṽtutis expulsiue que est in lacertis sicut ex
cutit̄ hō effusiōe aq̄ calide valde sup cutē: ꝛ ꝓꝑe qū
est salsus. Et foꝛtasse fit nocumētū eius qꝺ moꝛdicat
eā vt refugiat caloꝛ innatus ad interioꝛa ꝛ dñet̄ frig⁹
quare fit cū moꝛdicatione caloꝛis frigus: q̄si frig⁹ do
minet̄. Et moꝛdicatio quidē caloꝛis est apud panni
culū tegentē interius. ¶ Et qñꝫ accidit rigoꝛ ꝓꝑea
qꝛ refugit caloꝛ ad iterioꝛa sicut fit in aꝑatibus intri
secis. ¶ Et qñꝫ significant rigoꝛ ꝛ hoꝛripilatio sani
tatē in febrib⁹ insepabilib⁹: qm̄ significāt ꝙ mā expel
lit̄ in venis ꝛ egredit̄: veꝝ qñ nō ē cū digōne ꝛ in ho
ra cretica: ꝛ nō sequit̄ eā leuitas est significatio ꝙ ex
pulsio illius q̄ꝫtitatis nō est: qm̄ ṽtus est vincēs: imo
qm̄ materia multa expellit̄ ꝓpt̄ multitudinē suam.
Et de rigoꝛe est qui significat moꝛtē: ꝛ est ille quē se
quit̄ debilitas ṽtutis ꝛ casus caloꝛis innati ꝛ siccitas
Hoꝛripilatio ṽo fit ex causꝭ paucioꝛibus causꝭ rigo
ris: ꝛ ꝯmotio aīe piodi indicat piodū. ¶ Et senum
quideꝫ febres sunt sepulte. ¶ Et qñꝫ est cā in lōgitu
dine febris grossitudo in visceribus q̄re resupinet̄ fe
briens ꝛ extendat pedes suos ꝛ tangant̄ viscera sua
Et qñ denigrat̄ lingua febriētis cū alleuiatiōe febris
tunc febris eius est sepulta. ¶ Et qñꝫ associat̄ febri
palysis: ergo curet̄ febris in ꝑmis. ꝛ ꝺ eis que ꝯueni
unt illis est sirupus acetosus ꝑmixtus cū geleniabi
ꝛ aqua ciceris cuꝫ oleo si tolerat febris. ¶ Et rasio
capitis est ex eis que inspissant cutē eius: quare reti
nentur vapoꝛes: ꝛ fit foꝛtis febris. ¶ De intē
tiōe ad curatōes vl̄es febriū putredis Ca.vii.

Scias ꝙ intētio ī medicādo has febres qñꝫ
vertit̄ ad ꝑtē febris: q̄re est necriuꝫ vt infrigi
dent ꝛ humectēt: ꝛ qñꝫ ad ꝑtē materiei vbi
necē est vt maturet̄ vel digerat̄: aut necesse est vt eūet̄

Et digō quidē in grossa est equatio eius cū subtilia
tione. In subtili est equatio eius cuꝫ ingrossatione.
Et qñꝫ cōtraria sunt illa que requirit febris de infri
gidatione ꝛ illud qꝺ reqrit humoꝛ de digōne ꝛ eūo
ne ꝛ resolutōe. Qñꝫ ei est digestiuū ꝛ eūatiuuꝫ calim
īmo est ƀm pl̄m ita: ꝛ tunc oꝫ vt obseruet̄ magis tio
rosa ꝛ vna duaꝝ reꝝ. Et foꝛtasse contrarium ē illud
qꝺ conuenit febri de infrigidatione cū eis que sunt
sicut melones indi ꝛ reliqua olera ei qꝺ ꝯuenit ma
teriei de minoꝛatione: quare ꝓhibet illud dare ea in
potu nisi vbi non est mā. Et oīo sollicitudo sit vt p⁹
ponat̄ aqua fructuū vsqꝫ ad hebdomā: ꝛ sit conten
tus aqua oꝛdei. Et oñs fructus nocent febricitanti
bus cum ebullitione sua ꝛ coꝛruptione sua in stō.
Et multotiens quidē inuenit̄ res que digerit ꝛ subti
liat ꝛ infrigidat cū eūone sicut sirupus acetosus. Et
scias ꝙ febris qñꝫ est tante vehementie ꝛ acuitatis
ꝙ ñ licet vti regie cāe: imo īdiget infrigidatiōe vltia:
ꝛ ꝓꝑe qū non inuenis virtutē foꝛtē resistētē tolerātē.
Qꝺ si inuenis eaꝫ resistentem tolerantem abscinde
causam ꝛ expelle humoꝛem ꝛ abscinde cibum ꝛ nō
infrigides infrigidatione que pꝛohibeat resolutionē
Qꝺ si inuenis virtutem deficientem sis occupatus
in equando compl̄oneꝫ contrariaꝫ ei: quare infrigi
da eam ꝛ viuifica virtutem cū cibo. Qūqꝫ sit foꝛtis
per viuificationē suam ꝛ vincit contrarium suū redi
ad causam. ¶ Et qum tu infrigidas de illis febribus
tunc non infrigides eam cuꝫ eo in quo sunt stiptici
tas ꝛ exiccatio: sicut sunt trocisci infrigidātes nisi p⁹
purgationeꝫ ꝛ eūoneꝫ. ¶ Et scias ꝙ cura febris pu
tride est diuersa a curatiōe febrium ethice. Curatio
enī ethice est cōtenta super contrarietatē egritudinis
ꝛ curatio febris putride nō ē ꝯtēta sup ꝯrietatē egri
tudis tm̄: imo sup abscissionē cāe eius: q̄ꝫuis illꝺ qꝺ
est ꝯueniēs egritudini ꝛ cibationi sit amicuꝫ ṽtuti ex
ꝑte sui.s. ṽtutis ꝛ inimicum virtuti ex parte: qm̄ est a
micū inimico eius: ꝛ est materia quaꝫ est adiuuans
vtrūqꝫ eaꝝ: quāobreꝫ indigemus in regīe eius cano
ne est. Et nos singulare ca. ei si de⁹ voluerit faciemus
Scias ꝙ nō est tibi poſſe curare febrē nisi cognouis
eaꝫ. ꝙ si ignoꝛaueris tunc subtilia regim̄: ꝛ ꝓuide ne
occurrat ꝓxismo nisi ventreꝫ habeat vacuū. Et nō
moueas in die ꝓxismi aliqd quātū poſſe est tibi nꝫ
cures febreꝫ. ¶ Et oꝫ vt obserues in oibus illis di
spōnem ṽtutis. ꝙ si fuerit foꝛtis ꝛ fuerit illud qꝺ vin
cit sanguis: aut cū hūoꝛe q vincit sanguis: tūc phle
botomia est magis ꝯueniēs ꝛ ꝓꝑe qū vrina ē rubea
grossa nō citrina ignea ex qua timeat̄ apud phlebo
miā victoꝛia cholere ꝛ acuitas eius. deinde fac seq
phl̄omiaꝫ solutioneꝫ vētris subtilem ꝓꝑie si fuerit
illic siccitas cū eis que sunt sicut aqua oꝛdei ꝛ alsira
cost pauco ꝛ aqua oꝛdei cū sirupo acetoso. Et si nā
non fuerit lenis: adde in eo qꝺ est sicut siracost qꝺ sit
sicut sirupus viol. ꝛ sit vltimitas lenificatio nō fluxu
ventris ꝛ nō solutio laboꝛiosa. ¶ Et magis dilectū
est apud me admīstratio clisterioꝝ ƀm vltimitateꝫ q̄
indiget̄ in virtute. Et de clisteribus cōia iuuamenti
l[..]bus est clistere factū ex oleo viol. ꝛ succo folioꝝ
sicle ꝛ vitello oui: ꝛ zuccaro ru. ꝛ baurac. Quꝫ ergo
lenieris hac lenificatione: foꝛtasse indigebis eo debi
lioꝛe q̄ꝫ illud quo indiguisti in pꝛincipio. Et illud ē
qñ natura est obediens. deinde fac ipsuꝫ sequi ea q̄
vrinaꝫ ꝓuocent: sicut sirupus acetosus decoctus cū
radice apii ꝛ similibus. deinde fac ipsum sudare ꝛ

⁊ aperi meatus cū illis in quibus nō sit calor fortis
sicut cū inūctiōe ex oleo camemillino ⁊ fricatiōe cū
vino albo ⁊ cū aqua dulci tepida. Et si febris fuerit
acuta nō inuenis excusatōʒ ab inūctōe ⁊ ēbrocatōe
Qđ si inuenis hūoreʒ in p̄mis declinare ad stōʒ fac
vomeř cū eis in quibus nō sit diuersitas ꝯsuetudis
Imo cū eis q̄ sunt sicut sirupꝰ acetosus cū aqua calīa
qū nā monet hūorē ad vomitū: ⁊ nō diuersifices eā
Qđ si fuerit illic declinatio ad intestina ⁊ senseris ru
gitū ⁊ descensuʒ fecis: tunc adhibe qđ soluat vētrē.
Et ꝓhibe euʒ a sōno in principiis febrium proprie
qñ est horripilatio aut frigus ⁊ rigor: qm̄ prolōgař
super frigus ⁊ rigor: ipsa nāqʒ exprimūt materias si
fuerint euntes ad quedaʒ viscera ⁊ ꝓhibent digōnē
hūoꝝ. Apud declinationē vero est iuuatiuus valđ
⁊ fortasse nō nocet apud statuʒ. Et non ꝓhibeas ei
aquā frigidā: nisi fuerit humor qui est in eo crudus
⁊ grossus: tunc eiʒ prohibet digestionē. ¶ Et scias
ꝙ quando phl'omia iuuat: deinde vteris via mala:
tunc non purgař. Humoris autē cholerici digestio
est vt conuersus a subtilitate fiat spissus. ⁊ aqua qui
deʒ frigida facit illud: nisi sit stomachus aut epar de
bile aut frigidū aut sit in viscerībꝰ apostema aut sit ī
visceribus dolor aut sit complō eius pauci sanguis
aut caliditas eius innata debilis: quař debilitař post
potū aque frigide. Aut si nō sit ꝯsuetꝰ potare aquaʒ
frigidaʒ: sicut illi qui sunt de regione calida: isti eniʒ
spasmanř velociter ⁊ associatur eis singultus ⁊ exte
nuatꝰ ē de hac sūma. Ubi aūt mā calida aut grossa
iā digesta ē ⁊ corpus est carnosuʒ ⁊ calitas inata ex
uberās ⁊ virtꝰ est fortis ⁊ viscera sana nō frigida eo
ruʒ cōplō radicalis nō insueta aq̄ frīe: imo assueta a
qua frīa valde: tunc aqua frigida ē melior res. Mul
totiens ei adiuuat ad expellendū māīn cū solutiōe
nature: aut ꝑ vomitū aut ꝑ vrinā aut ꝑ sudorē aut ꝑ
omnia illa quare fit stati vt saneř. Et qñʒ dat in po
tu medicus de aqua frigida infirmo quātitatē plu
rimaʒ adeo donec color eius fiat viridis ⁊ tremat q̄
sit saltēʒ ꝑueniens vsqʒ ad eminā vnā ⁊ dimidiā. Et
fortasse ꝯuertiř febris ad phl'aticā ⁊ fortasse ꝯfortař
nā ⁊ expellit naturā cū sudore ⁊ vrina ⁊ fluxu vētris
⁊ est sanitas. Et qñʒ iteꝝ sunt quedā ꝓhibētia: deiñ
timeř malitia caliditatis ⁊ sitis ⁊ existimas ꝙ ꝑueniř
ꝑ eā ad ariditatē vł extenuationē nō ꝓhibeas aquā
frigidā: naʒ additio āpatis ⁊ cruditas eius melior ē
q̄ʒ extenuatio. ⁊ sirupus qdē acetosus qñʒ etiā sedat
sitiʒ ⁊ incidit ⁊ soluit ⁊ nocumentū ipsius āpati nō ē
plīn sicut nocumentū aque ⁊ nō est ei vis aggregan
di materiaʒ ⁊ inspissandi eaʒ: Et similiter iuleb plu
rime commixtionis. Et qum nō licet bibat aquam
frigidā ⁊ fit audax per eā: timeař ꝙ nō faciat accidē
ꝯstrictionē poroꝝ quare fit causa febris alterius cū
euentu oppilationis alterius: ⁊ fortasse erit vehemē
tior p̄ma. Et qñ obuiat membro debili corrumpit
operationeʒ eius ⁊ multotiens facit deglutinationē
difficilē ⁊ facit difficultatē anhelitus ⁊ facit accideř
tremorē ⁊ spasmuʒ ⁊ debilitatē vesice aut renis aut
colon. Et ille quē plīn oʒ ex eis ꝓhibē a potu aque
frigide ē cui nocet in sanitate sua: imo qū videris ca
lefactionē fortē ⁊ ꝯplōnē calidā ⁊ siccā ⁊ euacuātis
tūc qñʒ cōcedes infusionē fieri in aqua frigida apud
declinationē ⁊ appitionē digōnis ⁊ euōnem hūorū
⁊ nō ē malū vt admistreř balneū ⁊ potꝰ vini cōmixti
subtilis ⁊ inunctio cū oleis lenificantibus. ¶ Et qū

admistraueris canones p̄dictos in principio accidē
tiuʒ febris: tunc oʒ post illud vt tu occupis in digōe
⁊ euacuatione que non est sm̄ semitaʒ minoratiōis
⁊ desiccationis: ⁊ iam diximus eam: imo sm̄ semitā
absciſſionis cause. ¶ Et non euacues materiā indi
gestaʒ in calido aut frigido nisi propter necessitateʒ
fortasse eni multiplicař euacuatio humoris non ꝑ
ueniens ad statū per digestioneʒ vt euacueř. Et for
tasse nocet euacuatio maturationi. Et fortasse ꝑmi
scetur cū ea malignum cum bono: ꝓpterea ꝙ mo
uetur malignum absqʒ digestione sua. Et tu nō au
scultes viruʒ qui existimabat ꝙ intētio ī digerēdo ē
subtiliare ⁊ humor calidus est subtilis: quař nō est
necesse vt subtilieř. Res ei sicut dixit: imo intentio in
digerendo est equare substantiā materiei ita vt fiat
p̄parata ad expulsioneʒ facileʒ ⁊ subtile imbibitum
⁊ grossuʒ fixuʒ ⁊ viscosuʒ adherens: totū illud non
est p̄patū ad expulsionē facilē: imo est necessariū vt
inspisseř subtile: ⁊ subtilieř spissuʒ paulatī: ⁊ incidař
viscosuʒ. Et si vir iste non audiuisset in sermōe anti
quoꝝ de digestione aliquid añq̄ʒ dixissemꝰ illud ⁊
rememoraret dispōnis digōnis hūoꝝ fixoꝝ. s. qꝛ q đ
eis subtilis est indiget vt inspisseř: ⁊ qui de eis spissꝰ
est indiget vt subtilieř: oporteret vt scireř hᶜ per illđ
Et qꝛ nō oportuit vt in seipso ꝯsideraret ⁊ diceret:
quař vrine in febribus acutis nō hñt ī p̄ncipiis eaꝝ
sedimē: deinde fiunt hñtes sedimē: ⁊ an sedimeʒ lau
dabile est aliqd nisi hūor faciens egritudinem q iaʒ
digestus est. Quare ergo nō expelliř in principiis e
gritudinis ad salutē si est subtilitas vltimuʒ qđ intē
diř in digōne: ergo necessariuʒ est vt sit in principio
febriuʒ sanguinis ⁊ cholere sedimen laudabile. Si
āt nāe nō est possibile expellere illā superfluitatem
nisi post horā in qua fit p̄patio ad expellēdū ī vrina
tunc silř oʒ vt sciař ꝙ arti euāre humorē añ illā horā
in qua appet digō in vrina ē incōueniēs aut difficile
malū. Et fortasse mouet ⁊ non operař vltime: ⁊ for
tasse miscet malignū cū bono. Et esset melius hoi
huic vt bene opinareř de illis qui fuerunt sicut Gal.
⁊ Hyp. in eis que scripserunt de hoc ⁊ valde attēde
ret: ⁊ tunc rediret ad ꝯtradictionē: qꝛ omnis contra
dictor in p̄mis qū est sup veritatē est excusatꝰ. veruʒ
melius esset ei vt non ꝯsideraret in ꝯsideratione sua.
Et opinor ꝙ raro huic viro acciderūt expimēta q̄ ꝓ
fuerūt in hoc ca. ⁊ acquieuit in eis. Et huiusmodi q
deʒ experimentis q̄ non sunt sm̄ canones accidit eis
vt nec vnum valeat. Et accidit eis vt nec vnuʒ eoꝝ
sit signum: hoc nāqʒ est conueniens. ¶ Qum auteʒ
materia est plurima mobilis permutabilis de mem
bro ad membꝝ: ⁊ existimas ꝙ non est spatiuʒ in di
gestiōe eius aut fortasse accidit ex ea apostema pleu
reticuʒ ⁊ aliud si dimittař faciet cadere in timorē añ
tēpus in quo expectař digō equalis ꝓculdubio: tūc
est necessaria euō eius: timor ei in hoc est minor q̄ʒ
timor in illa: ⁊ cū hoc natura moueř ad expellendū
cā propter multitudinē sui nocumēti. Qū ergo ad
iuuař natura cōuenit ei adiutoriuʒ vltimuʒ: quare ñ
est excusatio eius. ¶ Et scias ꝙ pl'omia qñ est inten
tio sanguinis nō est ex genere eius in quo expectař
digō expectatōe que est in solutiuis: ⁊ nō expectař
digestio nisi in humoribus aliis. Et qū postponitur
phl'omia in principio egritudinis nō āplius ē ei in
tentio ⁊ fortasse interficit ꝑ aduētū debilitatis v̄tutis
Et silř si times victoriā humoris: magis necessaria

cautela ē euacuatio. Et ſi nō eſt digeſt⁹ nō moueas
niſi in p̄ncipio: apud ſtatū v̄o non moueas aliquid
donec vincat nā ⁊ digerat. Et ſi ipſa non mouet mo
ue tu hora mot⁹ eius: ⁊ ſi ipſa mouet aut mouit tunc
dimitte eam ⁊ operationeꝫ eius. Et hoc eſt illud qd̓
nominauit Hypo. furioſitatem vbi dixit: Oportet
vt admiſtret medicina ſolutiua poſtq̄ꝫ digerit egri
tudo. In principio auteꝫ egritudinis nō oportet vt
adminiſtretur illud niſi egritudo ſit furioſa. Et forſi
tan non eſt ſcd̄m plin furioſa. ⁊ talis eſt iſta euacua
tio neceſſaria que nō eſt in hora ſua ſicut diſpoſitio
neceſſaria que non eſt in hora ſua. Et proportio iſti
us euacuationis ad ceſſandum ex malitia materie
eſt ſicut proportio illius cibationis ad prohibendū
virtutem a caſu ſuo. Quꝫ ergo exerces euacuatiōeꝫ
tunc conſidera horaꝫ interpolationis aut horā ipi⁹
temporis aut frigidioreꝫ horaꝫ que eſt in die. ¶ Et
non euacues per fluxuꝫ ventris in die periodi: neqꝫ
phlebotomes. ⁊ non agas cum euacuatione artis
cōtra parteꝫ euacuationis nature. Et nō diminuas
humorē per reꝫ q̄ facit ſtatiꝫ habitudinē mot⁹ piodi
Et oīo caueat a regimie groſſo in hora piodi ita vt
nō det in potu aq̄ ordei zuccaruꝫ nꝫ iuleb vt nō frā
gat pioduꝫ cū ꝯſtrictiōe meatuū: qm̄ eſt timor: imo
adiuua. dicit nāqꝫ hyp. Medicus adiutor eſt nāe
nō impediens eaꝫ. ¶ Et oꝫ vt ſcias ꝙ multotiens in
diget medicina forti debili: ſed eius fortitudo eſt ex
hoc ꝙ ſoluit hūoreꝫ viſcoſuꝫ. ⁊ ipius quideꝫ debili
tas eſt ex hoc ꝙ facit aſcellare ſemel aut biſ. Et non
euacuet plm ſimul ita v̄t non cadat virtus. Et ꝯſiliū
quideꝫ meum in phlomia eſt vt dimittat quantum
poſe eſt. Si aūt nō eſt poſe: tūc mltiplicatio numeri
eſt melior mutiplicatione q̄ꝫtitatis: oꝫ eni vt nō eūe
tur ſanguis multū ſubito: qm̄ eūatur multuꝫ de eo
cuius nō eſt neceſſaria eūo. Et nō eſt in ſanguie ex
cuſatio ad eūones quibus fortaſſe indiget ⁊ d̓bilita
tur virtus a reſiſtendo in criſibus expectatis. ¶ Et
ſcias ꝙ qn̄ aggregat dolor capitis ⁊ febris: tūc cura
tio febris ē dignior. ¶ Et ſcias ꝙ dolor capitis qn̄ꝫ
facit redire febrē declinatā ad augmētū: q̄r oportet
v̄t ſedet. ¶ Et qū infans lactans febricitat: tūc oꝫ vt
rectifet lac matris eius. Et qn̄ fuerit vrina icterica i
febre ſignificat apa: quar̄ eſt curatio dare in potu a
quaꝫ ordei aut ſirupuꝫ acetoſuꝫ. Qū ergo acqeſcit
febris intētio ſit ad apa. Et qn̄ fuerit cū febre colica
nō aperiet via in dando in potu aquam ordei: imo
ius galli ⁊ leni ius ⁊ mltiplica vntuoſitatē eius: deiñ
det in potu aqua ordei ſi neceſſe fuerit. ¶ De ſoluti
uis v̄o eſt potior facta ex tamarindis ⁊ tereniabin ⁊
ſiracoſt. Et qn̄ꝫ ponit in ea aqua lubleb: ⁊ qn̄ꝫ pōit
in ea caſſiafiſ. ⁊ fortaſſe ꝓiicit deſup ſcamonea. ⁊ for
taſſe dat in potu ſcamonea ſola in lubleb. ⁊ fortaſſe
eſt neceſſariū admiſtrare ea que ſūt ſic̄ aloes: qn̄ mā
eſt groſſa. Et melius quidē eſt vt abluat: ⁊ nutriat
cū aqua endiuie ⁊ aqua ſolatri: deiñ fiāt ex eo pille
Myrabolanos v̄o citrinos quidā admiſtrauerūt.
ſed nō inuenit ab eis intētio ſm̄ quam operentur:
conſtringunt ei poros eius p⁹ ſolonem ventris ⁊ ex
aſperant viſcera eoꝝ. ꝙ ſi fuerint neceſſarii tūc poſt
digeſtionē integraꝫ. Et aqua duoꝝ granatoꝝ ē ma
ximi iuuamenti expreſſa cū pulpis amboꝝ. Et qn̄ꝫ
in horis de ſolutiuis q̄ fiūt ex violis ⁊ ſcamonea ita
vt de violis ſit q̄ꝫtitas aur. i. ⁊ de ſcamonea vſqꝫ ad
ſiliquā. i. ⁊ qn̄ꝫ ponit in eis paꝝ mente. Et qn̄ꝫ fit ex

infrigidantibus extinguentibus medicina in q̄ pōit
ſcamonea ſicut pille h⁹mōi: ℞. coriandri ſpodii ro.
añ. ʒ. ſ. canfore toſugi. i. ſcamonee. xii. parte. ʒ. i. ⁊ vſqꝫ
ad ſextam ptem eius: ⁊ detur in potu eis. Aliud: ℞.
ſiracoſt. ʒ. ii. tereniabin. ʒ. v. ſucci pomoꝝ de ſemine
ſucci cydonioꝝ partes equales coriādri humidi. vi.
partem vnius. aggrega ſuccos: ⁊ ſubmerge in eis ſi
racoſt ⁊ tereniabin: ⁊ inſpiſſetur cum eis donec for
taſſe coaguletur: deinde ſūme cāfore pondus ſexte
ʒ. i. ⁊ medietatis ſexte ſcamonee. ʒ. i. ⁊ pone ſiracoſt
ſup ignē ⁊ pulueriza deſup cāforā ⁊ ſcamoneā. ¶ Et
ꝯſeruētur ne reſoluant cum vapore: deinde dimitta
tur donec coagulet per ſe cum facilitate. ⁊ doſis ei⁹
ſit a. ʒ. ii. vſqꝫ ad. ʒ. ii. ⁊. ſ. ⁊ eſt poſſibile vt fiat ex tere
niabin ⁊ ſiracoſt ⁊ zuccaro tabarzet: natif. i. forme q̄
ſunt ſicut penidie. ⁊ ponit in ea ſcamonea ⁊ canfora
ſm̄ quantitatē que cadit in vna potione eius ⁊ can
fore vſqꝫ ad toſugi. i. ⁊ ſcamonee vſqꝫ ad ſextaꝫ. ʒ. i.
quare ſit tunc anime non horribile. ¶ Et febricitās
quidē in eſtate febre frigida non ingrediatur domū
venti proprie quando ſudat: vt non conuertat mā
reſolutione ſua. ¶ Et trociſci quidem non ſunt con
uenientes principiis haꝝ febrium: niſi poſt digeſtio
nem ⁊ euacuatiouem. Et trociſci quidem ſūt magiſ
conueniētes ei cuius febris eſt adherens in ſuo ſtō:
quaſi ipſa ſit ethica. ¶ Et dimiſſio conſuetudinis
in regie ſuo ſentit qn̄ꝫ febrē ⁊ non ē tm̄ nocumtū qm̄
cauſa eius eſt dimiſſio conſuetudinis in regimine.

¶ De cibatione febricitantium in generali. ca. viii.

Scias ꝙ ꝯuenientiores cibi febricitātib⁹ ſunt
cibi hūidi ⁊ ꝓp̄e ei cuius ꝯplo eſt hūida ex
infantib⁹ ⁊ groſſis: ꝯueniunt ei ex hoc ꝙ aſ
ſimilant ꝯploni: ⁊ ex hoc ꝙ ſunt ꝯtrarii egritudini.
Qūqꝫ accit febris ⁊ natura eſt ſicca: non cibes pe
nitus dū nō egredit perfecte ſex. Et oꝫ vt occurrāt
eis paroxiſmi piodici ⁊ paroxiſmi q ſunt fortes ventrib⁹
ipſoꝝ vacuis in quib⁹ nō ſit cibus oīo: nā ſi cibati fu
erint in illa hora occupabit natura in digerēdo ⁊ di
mittet digerere ⁊ expellere: ⁊ ꝯfirmabit egritudo ⁊
ꝓlōgabi. Et pp illud oꝫ vt poſtponāt cibatōꝫ vſqꝫ
ad declinetōꝫ ⁊ in eo qd̓ eſt p⁹ ipſaꝫ. Et ſi accidat fo
re vt hora declinatiōis ſit hora ꝯſuetudinis in cibo:
tūc eſt melius q̄ꝫ eſſe pōt. ¶ Et ſcias ꝙ de cibatiōe
⁊ regie eſt qd̓ eſt ſubtile valde: ⁊ de eo qd̓ eſt groſſū
valde ⁊ de eo qd̓ eſt inter illa: ⁊ eſt ps eius decliuis
ad ſubtile pl⁹ ⁊ ps eius declinat ad ſpiſſuꝫ plus: ⁊ ſb
tile vltimū in ſubtilitate ⁊ ꝓhibitio cibi: ⁊ groſſū val
de ⁊ admiſtratio ciboꝝ ſanoꝝ hoiuꝫ. ⁊ illi qui ſecūt
latus eius ſubtile qd̓ eſt mediū eſt vt ſit ꝯtentus i ci
bo ſucco granatoꝝ ⁊ iuleb ſubtili valde: ⁊ p⁹ ipꝫ aq̄
ordei ſubtilis: ⁊ poſt ipſā aqua ordei groſſa. ⁊ d̓ ole
ribus frigidis ⁊ hūidis ſicut atriplices ⁊ ſpinachia
⁊ bliti ⁊ ſiſia: ⁊ poſtea kiſt ordei ſicut eſt: ⁊ eſt mediū
Et illi qui ſecunt latus groſſi ſunt galli ⁊ galline ex
tremitates. ⁊ ſubtiliores eis ſunt alcubugi ⁊ pulli. ⁊
ſubtilius eis ſunt alchanzi ⁊ oua ſorbilia pauca ſub
tilia. ⁊ piſces pui ⁊ ſubtilius eis ſunt kiſt ordei ſic̄ ē. ⁊
ſubtilius eo panis ſimile ſolutus in aqua bn̄ frigida
ſolutiōe bona ſubtili. Groſſuꝫ autē eſt cibus fortis
altacugizar: groſſus autē cibus fortior eſt eo. ¶ Et
kiſt qd̓ ordei ē bon⁹ cib⁹: ipꝫ ei aggregat agglutina
tioneꝫ digeſtioneꝫ ſuā ⁊ lenitatē ⁊ planitiē ⁊ lubrici
tatē ⁊ abſterſionem ⁊ humectationem ⁊ contrarieta
tē febris ⁊ ſedationem ſitis ⁊ velocitatē penetratiōis

⁊ ablutionē ⁊ nō ē in eo ſtipticitaſ: quapꝑ nō reſidet nȝ f.git in poris ⁊ meatiatib⁹: ꝗuis ſint ꝯſtricti ⁊ ñ ē in ea adherētia qū incidit ꝑ meri ⁊ foꝛtaſſe abſtergit ſpiſſuȝ phlegmatis: ⁊ qñ bona ſit eius decoctio non inſtat oīo. ¶ Et antiqui qdeȝ vſi ſunt vbi neceſſaria eſt ſubtiliatio regis ſubtilioꝛis: regimine qꝺ eſt kiſt oꝛdei ⁊ aqua eius ⁊ aqua mellis plurime aque quoniaȝ nutrimentuȝ eius eſt paruuȝ: ⁊ ꝙ ipa facit penetrare aquaȝ ⁊ eius hūectatio ⁊ abſterſio ⁊ eiuſ apertio ⁊ ꝓuocatio eius eſt multuȝ ⁊ caliditas ei⁹ eſt cōfracta. Et ipſa ꝓculdubio quandoqȝ addit in virtute additioneȝ quandaȝ: quāuis ſit parua ⁊ ſequitur eā ſirupus acetoſus de melle: ſed ē groſſioꝛ ⁊ nutribilioꝛ ⁊ foꝛtioꝛis inciſionis ⁊ abſterſionis ⁊ ñ eſt in eo ⁊ calefactione de nocumento viſcerum calidoꝛuȝ quod eſt in aqua mellis. nunc autē mei cāne quod eſt zuccarū ⁊ ꝓpꝛie mundificatū eſt melius melle apis: licȝ eius abſterſio ſit minoꝛ abſterſione mellis: ⁊ ſilr ſirupus acetoſus de zuccaro. Et ſit ſufficientia in ſirupo acetoſo: ſȝ foꝛtaſſe faciet incurrere raſurā inteſtinoꝝ: ⁊ hoc quidē timoꝛoſuȝ eſt in egritudinib⁹ acutis. Et nos ponem⁹ aque oꝛdei potatōȝ ⁊ ſirupi acetoſi ſmonē ſingularē. Et ſbtiliationē qꝺ regis egri ſignificat natura materiei: ⁊ poſſibilitas nature in digerendo ipaȝ ⁊ reſoluēdo ⁊ euacuando eā. Et dignioꝛ hoꝛaꝝ ad ſubtiliationeȝ ē ſtatus: hic ei eſt vehemētia occupationis nature in pugna materiei. Et nō oȝ vt ab ea recedēs occupet re alia ⁊ ꝓpꝛie apud criſiȝ: añ vo illud pugna nōdū eſt ꝯfirmata. Et de illis que ſignificant ⁊ faciunt ꝑtinē ad ſubtiliationē: ⁊ eſt vt ſi ſit neceſſitas phl'omie aut reſolutionis vētris aut cliſteris aut ſedationis doloꝛis: tūc oȝ vt des operā ad ꝯſumādā illā necitatē: deiñ ciba ſi neceſſarius eſt cib⁹ niſi ſit ꝓhibēs aliud. Et igroſſationē qdē regimis ſignificat vel requirit virtus. Et dignioꝛ hoꝛaꝝ ad ingroſſandū eſt hoꝛa in q̄ virtus nō eſt valde occupata in mā: ⁊ eſt pꝛincipiuȝ egritudinis. Et oȝ vt ſuccurat nocumento illius ingroſſationis cū ſparſione qm̄ eſt leuius ſup vtute iteꝝ. Et eſtas quidē ꝑꝑ ſuā reſolutionē indiget additione cibatōis ⁊ ſeparatōis eius. nā vtus nō ſufficit ad digerendū illud qꝺ multum eſt ſemel. Et qm̄ reſolutio i ea eſt ꝑ ſpſioneȝ: tunc oȝ vt cambiū ſit ꝑ ſparſioneȝ. Et in hyeme eſt res ꝯ̄rio qm̄ ꝓpter paruitatem reſolutōis eius nō facit indigeř cābio multo. Ampli⁹ ſi multū dederit cambiū ſubito erit tolerans ipſuȝ ⁊ foꝛtis aꝑ expulſionē eius. Et autumnus quidē eſt tēpus maluȝ: ⁊ ꝓpter hoc oȝ vt ſubtilieť in eo inter cōſeruationē vtutis ⁊ inter infrigidationem materie: ⁊ ſpargē paulatī eo eſt melius: ⁊ ꝯ̄rſus ſpgere cū dbilitate virtutis eſt meli⁹ egro. ¶ Et ſcias ꝙ ſi nō eſſet illud qꝺ pertinet vtuti eſſet magis neceſſariū vt ſubtiliareť cibus vltima ſubtiliatione: ſȝ vtus nō ſuffert illud ⁊ deficit. ⁊ qū deficit nō valet curatio. Curans ei ſicut ſciuiſti eſt virtus non medicus: qm̄ medicus facit peruenire inſtr̄a ad virtuteȝ. Et qū intellexeris hoc tunc opoꝛtebit vt cōſideres: nā ſi egritudo fuit valde acuta ⁊ illud eſt vt ſit ſtatus eius ꝓpiquus ⁊ exiſtimaueris ꝙ vtus nō deficiet in hoc tēpoꝛe quod eſt inter ꝑncipiuȝ eius vſqȝ ad ſtatuȝ eius alleuiabiſ occupationē a vtute ⁊ incitabis eaȝ ſuper materiaȝ: ⁊ nō facias eaȝ occupari in cibo ſpiſſo: imo ſubtilia regim̄ ſtatiȝ cū dimiſſione cibi oīo ⁊ ꝓpꝛe in die criſi. Et ſi videris egritudinē acutā non valde: imo acutā abſolue tunc opoꝛtebit vt ſubtilies regimen non in vltimo niſi apud ſtatuȝ in die criſi ꝓpꝛie: niſi ꝓpter cām maximaȝ. Et ſi videris egritudineȝ cholericaȝ aut ꝓpinquaȝ chronice nō ſubtilies regimē: vtus ei non ſaluabiť vſqȝ ad ſtatuȝ ſubtiliatione regiminis. Veruȝ eſt tibi neceſſariuȝ cuȝ hoc in omnibus ſpēbus: vt ſit pꝛincipiuȝ tui regis groſſius: ⁊ poſtremū tui regimis ꝑueniens ad ſtatuȝ ſubtilius: ⁊ gradatī ꝓcedas in eo qꝺ eſt inter illa: ita vt virtus ſit ꝯſueta vſqȝ ꝓpe ſtatuȝ: tūc eiȝ intende ſuper materiā: ⁊ ſi ñ ſis occupatus in alio. ¶ Et quando ſcis ꝙ virtus ē foꝛtis: tunc foꝛtaſſe neceſſariuȝ facit diſpoſitio: vt ſis contentus iuleb ſolo: ⁊ nō plus ſalteȝ hebdomada vna: ⁊ ꝓpꝛie in febꝛib⁹ apoſtematuȝ. Quod ſi timueris debilitateȝ ſis contentus aqua oꝛdei. ¶ Et quȝ ābigua ſit tibi diſpoſitio in egritudine ⁊ non cognoſcis eam: tunc vt declines ad ſubtiliationem eſt melius q̄ȝ vt declineſ ad additionē te obſeruante virtutem ⁊ tolerantiaȝ. ¶ Et illius quideȝ qui exiſtimauit ꝙ cibatio in febꝛe acuta eſt melioꝛ: qm̄ nō eſt itētio in digeſtione ⁊ in euacuatiōe: qū volueris faciat id nā: aut nō faciat: erroꝛeȝ iaȝ te ſcire feci: imo qñ times caſuȝ virtutis: tūc cibatio ē melioꝛ. ¶ Et de coꝛpoꝛib⁹ ſūt coꝛꝑa cholerica q̄ requirūt regimē diuerſuȝ ab illo qꝺ dixim⁹: ⁊ ꝓpꝛe qñ ſunt aſſueta comeſtione plurima: ipſi eiȝ qū nō cibanť ſaltē in ipſo pꝛincipio febꝛis: imo in hoꝛa que eſt ꝑauioꝛ ea: ⁊ ē hōa ſtatus nō vacue ſūt diſpoſitiōes eoꝝ a duab⁹ rebus qm̄ quȝ ipſi ſint debiliū virtutū ſuꝑuēit ei ſyncopis ⁊ moꝛiunť i ꝑoxiſmo. ⁊ ſi ſūt foꝛtiū virtutū cadunt i extenuationē ⁊ aꝑꝑent ſup eos ſigna ariditatis ⁊ exminoꝛatiōe naſi ⁊ ꝓfundatione oculoꝝ ⁊ ꝙ tempoꝛa ſunt deꝑ̄ſa ⁊ fotaſſe ſuꝑuenit eiſ ſyncopis āte illō ꝑꝑ illud qꝺ effundiť ad ſtomachos eoꝝ de chol'a moꝛdicatiua. ¶ Et ſūt de hoībus qdā qui ſūt exuberantis carnis ſȝ cum abſcindiť ab eis cibus debilitātur ⁊ extenuationē icurrunt: q̄re nō tol'ant ꝓhibitionē cibi. ¶ Et oīs cui⁹ caloꝛ inatus foꝛtis ē valde aut plurimus aut caloꝛ innat⁹ eſt valde debilis non pōt dimittere cibuȝ. Et de eis ſunt quib⁹ accidit doloꝛ ⁊ leſio in ſtō ⁊ doloꝛ capitis ꝑꝑ ꝯmunitatē: ⁊ iſti ſūt de hoc genere. Et iſtis foꝛtaſſe ſufficit aq̄ oꝛdei ⁊ foꝛtaſſe egēt vt miſceāt ſuccū granatoꝝ ⁊ ſilia illi vt ꝯfoꝛteť os ſtomachi. Et qñȝ eſt nobis neceſſariū vt faciam⁹ eos vomere cū facilitate ante cibū. Et i pluribus iſtoꝝ ſi debilitanť: ⁊ ꝓpꝛie ſi ſuꝑuenit eis ſyncopis: cā non eſt vehemētia debilitatis: imo effuſio māe ad os ſtomachi. Quȝ ergo ſumunt i potu ſirupum acetoſū ꝑmixtum cū aq̄ calida multa aut vinū permixtū cū aq̄ multa euomūt in vomitu humoꝛeſ cholericos ⁊ virt⁹ eoꝝ fit foꝛtiſ. Qūqȝ cibanť aliquo robub ſtipticoꝝ ſedanť. ¶ Et ſenes qdē ⁊ debiles ⁊ īfantes ſūt de genere eoꝝ qui nō tol'ant femen. De pꝛimis vo ſenibus ſūt qui non ſunt vehementis tolerantie famis ⁊ ſecunť eos adoleſcētes: ⁊ ꝓpꝛie habentes ſolida mēbꝛa amplas venas in aere frigido. ¶ Et multotiēs quidē errat medic⁹ in h⁹ mōi egrotī ſm aliū modū: qm̄ ipſe ꝓhibet eis cibū in pꝛincipio rei ⁊ qñ apꝛopinquat ſtat⁹ ⁊ ſciūt ꝙ cadit virt⁹ cibāt in illa hoꝛa neceſſario. Jā vero ergo errauerūt duobus modis: ⁊ ſi ipſi cibarēt eos in pꝛincipio eſſet erroꝛ ille ⁊ ignoꝛantia infra hunc erroꝛem. Et accidit iſtis egris vt accidant eiſ catāri nauſeatiui ⁊ cholerici ⁊ vigilatiui ꝓpter reſol'onē ⁊ pꝛiuationē digōnis

⁊ inquieti fiunt ⁊ alienāt̃ ⁊ coartantur materie ⁊ virtutes eoꝝ ⁊ multiplicant̃ ipsoꝝ vapores q̃ audiūt id qḋ non ē ⁊ tremūt ⁊ citantur vel saliunt ⁊ permutātur in lectis ⁊ imaginantur quod non ē: ⁊ tremūt vel saliūt labia eoꝝ īferiora pp dolorē oris stōi ⁊ cōtristantur aīe eoꝝ ꝓpter grauitatē materiei.

¶ Canon in dando in potu aquam ordei ⁊ sirupū acetosum Capi. x.

Aqua ordei quedā est in qua nō ē de corpe ordei nisi qḋ est sicut virtus ⁊ forma: ⁊ ñ est ei introitus in curatione aut fidutia in iuuamento: nisi qñ est ꝯplete decoctiōis. Et q̃ de ea ē melior: ē vt sit aque q̃ztitas sacraiati. xx. ⁊ ordei sacraiati. i. ⁊ sit iā reducta ꝓpe ad. v. ⁊ assumat̃ illud qḋ de ea rubeū ē ⁊ subtile. Hoc ei ē subtile cuius nutrimētuꝫ est minus ⁊ cuius humectatio est maior ⁊ ablutio eius ⁊ extractio superfluitatum ab ea ⁊ digestio facta ab ip̄a est multa equalis. ¶ Et de ea est in qua est aliquid de corpore ordei ⁊ farina eius. Et magis dilectū mihi i hᵒmōi est: vt nō sit pluꝫ decoctū: imo ſm mēsuraꝫ que auferat inflationē: ⁊ nō ꝑueniat ad hoc vt faciat ip̄am viscosam vehementer. Et hᵒmōi quidem est pluris nutrimenti ⁊ minoris ablutionis ⁊ digestionis. Et accidit ei multotiens vt acetet i stō frigido in sb̄a sua: ⁊ si sit in eo calor extraneᵒ multus de malitia ꝯplōnis. ¶ Et aqua quidē ordei qñꝫ est decocta ex ordeo ip̄o sicut est: ⁊ qñꝫ est excorticatū. Et melior q̄dē sirupus acetosus apud me est ille in quo ponit̃ zuccaꝝ in vase: deinde fundit̃ sup ip̄ꝫ acetū forte qḋ sit de vino tāte q̃ztitatis vt eleuent̃ super dorsuꝫ zuccari: imo dimittat ip̄m discoopertū: deiñ ponunt̃ sub vase carbones quieti ⁊ cinis calidus donec liquefiat zuccaꝝ in aceto sine ebullitōe: deiñ colligit̃ sumpta ⁊ dimittit̃ vna hora cū multo calor̃: donec misceat̃ zuccaꝝ cū aceto: deinde fundit̃ sup ip̄aꝫ aq̄ q̃ztitas duoꝝ digitoꝝ ⁊ bullit vsꝫ ad spissitudinē. Et aggregare sirupū acetosū ⁊ aq̄ꝫ ordei simul est illaudabile: qñ corrūpit aquā ordei ſm plm̄. Et ñ oꝫ vt det̃ i potu aq̄ ordei: qū siccitas nat̃e adest: imo añ ipsam fiat clistere. ¶ Qḋ si aceter in stō det̃ in potu qḋ de ea est magis subtile. Qḋ si acetat coquat̃ cuꝫ ea radix apii ⁊ eius simile. Si v̄o acetat iteꝝ: tūc necessariuꝫ est vt misceat̃ aliq̄d piperis cuꝫ ea proprie qñ materia nō ē vehemētis subtilitatis ⁊ caliditatis. Et qñ multiplicat̃ eius inflatio: tūc misceat̃ cū ea ad calefactos paꝝ aceti vini acetosi. ¶ Vleꝝ qū sirᵒ acetosus in potu dat̃ incidit hūores ⁊ p̄pat superfluitates ad expulsionē. Et tu ꝯñter post duas hōas da aquā alkisi ordei subtilē p̄dictā vt abluat qḋ incisit ⁊ abstergat id ⁊ extrahat ip̄ꝫ per sudorē ⁊ ꝓuocatiōꝫ. Et nō est nocumētū si det̃ in potu sirupᵒ acetosus apud cenā qū iā separatus est cibus a stō. ¶ Et qñq̄ꝫ ē necessariuꝫ vt premit̃tat̃ iuleb añ aquaꝫ ordei vt addat i hūectatōe ⁊ illud est qū vides siccitatē dñantē super corpus ⁊ linguā. Et qñꝫ ē necessariū vt p̄mittat̃ añ ip̄am ad leniendūꝫ nām aliq̄d de tamarindis ante illud per duas horas.

¶ De curationibus febrium acutarum.

Quod dictum est de regie lenificatinois ⁊ ꝓuocatōis ⁊ sudatiōis ⁊ digestionis: deinde eūonis cū medicia post illud: Et qḋ dictuꝫ est de cibatione post ip̄m ē illud qḋ oportuit nos rememorari hic. ¶ At modi extinctionis vehemētie caliditatis sūt cū infrigidatione aeris: ⁊ cū infrigidatione cibi: ⁊ cuꝫ epithimatibᵒ ⁊ emplis: ⁊ cū medicinis: ⁊ cū retentione eoꝝ q̄ sūt sicut mucilago psilii ⁊ mucilago granoꝝ cydonii ⁊ succus portulace ⁊ succus liq̄ritie i ore vt sedet̃ sitis. Naꝫ assiduare gutturi patientis egritudinē calidā aliquid vt remaneat os humiduꝫ ⁊ non exiccetur in curis est iuuamentum valde. Et quandoq̄ꝫ iuuatur per admīstrationeꝫ clisteris facti ex succo melonis indi ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ portulace cuꝫ oleo roſ. ⁊ cuꝫ aliquantulo casore iuuamento maximo. ¶ Et oꝫ vt sit aer infrigidatus quantuꝫ possibile est: ⁊ eius infrigidatio est ꝑ ꝓhibitionē frequētie ⁊ per suspensioneꝫ flabelloꝝ multoꝝ ⁊ per positionē niuis plurime. Et si domus est ꝓximi tēporis ex quo linita fuerit luto ⁊ ꝓpe illo in quo ponitur loco palee cottū papyri: tūc ē meliᵒ. Et qñq̄ꝫ p̄parant̃ in ea manatōes vt fontiuꝫ ⁊ rorationes ⁊ currit in ea aqua dulcis: aut stratus est sup lacunaꝫ cooꝑtaꝫ cū reti: ⁊ est stratus sup quē dormitur ex tabari ⁊ his similibus ⁊ reliqus stratus ē ex extremitatibᵒ salicuꝫ ⁊ cydonioꝝ ⁊ myrti asp̄sis aq̄ roſ. viol. ⁊ nenufaris ⁊ roſ ⁊ viol. Et ponunt̃ qñq̄ꝫ calathi in quibᵒ sunt ordines de frustis fructuūꝫ boni odoris frigidoꝝ: sicut maloꝝ acetosoꝝ ⁊ cydonioꝝ ⁊ minoꝝ piroꝝ boni odoris aspersis in aq̄ ro. ⁊ nenufare ⁊ salicibus sup que sunt puluerizata sandali ⁊ rose ⁊ canfora: ⁊ sup que iā dilatatū est paꝝ vini odoriferi: tūc est illud qḋ ē vltimū. ¶ Hoc ē regimē aeris. Regimē aūt cibi iā sciuisti. ⁊ si volūtas adest vt cū īfrigidatiōe sit lenificatio: tūc det̃ aq̄ cucurbite ⁊ aq̄ melonis indi ꝓpe ⁊ aqua cucumeris ⁊ lactuca cū aceto est vltima. Et qḋ ꝯueniens est ad sedandū siti eoꝝ est foca factuꝫ ex pane simile cuꝫ aq̄ casei accepta ex dogo post collationē vehemētē. Et si adest voluntas vt cuꝫ sedatione sit retentio: tūc det̃ succus granati muzi ⁊ acetosi ⁊ aqua acreste ⁊ aq̄ mori de scemi ⁊ aqua acetositatis limonis nō salsi: ⁊ aq̄ acetositatis citri ⁊ q̄ sūt his silia: ⁊ aq̄ ceresculi ⁊ est berberis. Epithima v̄o ⁊ ēpla sint ex succis notis ⁊ ꝓprie aq̄ ro. aut succo rosaꝝ recentiū cū sandal. ⁊ cāfora ⁊ aqua coriandri ⁊ endiuie: cū istis ei est infrigidatio plurima. Et mucilago psilii cū aceto ⁊ aq̄ ro. est hᵒ generis. Et embrocat̃ epar cū infrigidantibᵒ ē res maxima ⁊ magis iuuās: nā qū equat̃ ē in eo maior ps rectificatiōis ⁊ fortasse rectificat aquā. Et qñ illic ē catarrus ⁊ tussis aut in capite eius ē grauitas aut tensio significat multitudinē vapoꝝ: q̄r oꝫ ne fūdat̃ sup caput aqua aut acetū: imo occupet̃ cū indinatiōe capitis sup vapores aq̄ ſm q̄ dispō fac̄ illud necessariū. Si v̄o non fuerit catarrus neq̄ꝫ aliquid eoꝝ q̄ diximus: tūc admīstra de embrocis ⁊ epithimatibꝰ q̄ vis. Et nocibilior ēbroca in hᵒmōi dispōne replōnis capitis ē mulsio lactis sup cap̄. fortasse ei facit accider̃ ap̄a in capite ⁊ perditionē. Et magis salua horaꝝ embrocationis capitis cuꝫ repletione eius est vt sit vapor cholericus nō hūidus: imo i huiusmōi hora fortasse nō nocet applicatio lactis: imo ꝓfert. Et cognoscit̃ ex dispōne sōni ⁊ vigiliis ⁊ hūiditate supioꝝ ptiū nariū ⁊ eaꝝ siccitate: qū gᵒ videris sōnū aut ꝓfunditatē sōni: aut hūiditatē superiorum partiū nariū: tūc caue embrocationē ⁊ inunctioneꝫ ⁊ stude in attrahendo materiaꝫ ad inferiora. Et quꝫ videris rubedinē in naso ⁊ facie vehementē: tūc nō erit malum vt facias curser̃ sanguineꝫ ex naribᵒ. Et infra ep cū emplis ⁊ qū infras caue ne occuras cū

infrigidatione vehemēti hora sudoris ꝛ resolutōis:
imo oꝫ vt obserues illud:fortasse enim fit cā in elon
gatione egritudinis:lꝫ qñꝫ sit lōgitudo egritudinis
saluior qꝫ ipsius acuitas. ¶ Et oꝫ vt caueas ī febri
bꝰ acutis casū rasure.qm̄ adit in debitate virtutis et
terret natura a receptiōe supfluitatuꝫ ad intestina et
ab expulsione eaꝝ ab eis pp victoriā supfluitatū:et
fortasse redeūt supfluitates ad supiora ꝛ ledūt hypo
cōdria ꝛ iflāt ea ꝛ ledūt caput. ¶ Et qñꝫ est in potu
papaueris iuuamētū mirabile ī inspiſando materiā
subtilem:quare digerit in faciēdo somnum.

¶ Rememoratio accñtium que difficilia sunt in fe
bribus acutis Ca.xi.

Loquamur itaqꝫ ī primis de accidētibus q̄
vehemētia sunt in febribus ꝛ de curatione
eoꝝ ꝛ festinemus ad distiguēdū febres acu
tas. Et hec qdeꝫ accñtia sunt sicut rigor: ꝛ frigus:et
horripilatio:ꝛ sicut sudor plurimꝰ:ꝛ sicut fluxꝰ sāgui
nis nariū supfluꝰ:ꝛ sicut vomitus laboriosus:ꝛ fluxꝰ
vētris debilitās:ꝛ sicut sitis q̄ nō tolerat:ꝛ sicut pro
funditas sōni supflua:ꝛ sicut vigilatio ī seperabilis:
ꝛ sicut asperitas lingue ꝛ offuscatio oris: ꝛ sicut ster
nutatio cōtinua:ꝛ dolor capitis prauus:ꝛ tussis fre
quens:ꝛ sicut casus appetitus: ꝛ bolismus:ꝛ sic̄ ap
petitus caninus:ꝛ singultus.

¶ De regimine rigoris ꝛ horripilationis qū super
fluunt. Ca.ii.

Quod est de hoc sequēs sudorē rectificat ve
lociter ꝛ nō indiget regimie. ꝛ cretico non
oꝫ vt ꝯtrariū fiat p remotionē:ꝛ nō est de il
lis q̄ debilitāt ꝛ faciūt aliud. Et qñꝫ sedat cuꝫ liga
tione extremitatū ꝛ fricatione facili ꝛ cū calefactiōe
coopture ꝛ cū vnctione de oleo de aneto ꝛ de came
milla si indiget eo. ¶ In forti āt qū pseuerat siue sit
in febribꝰ siue sit ī aliis oꝫ vt ligent extremitates ī lo
cis plurimis: Et inunctio fiat cū oleo camemillino
ꝛ radice lilii. Et sūt de hominibꝰ q cōfortāt illud cū
eis sꝫ q̄ sic̄ cardamomū ꝛ castoreū ꝛ ruta ꝛ sceba et
calamētū ꝛ baurac:ꝛ piper ꝛ piretrū. Et qñꝫ ptran
sit illud ad administrādū linimta ex synapi ꝛ assa fe
tida. Et qñqꝫ decoqunt medicine iste ī aqua deinde
coquitur ī ea aliquod oleū. Et aqua eruce fortis est
in hoc caplo p se sola aut cū oleo aliquo qd̄ decoq
tur cū ea. Et similiter decoctio ozimi ꝛ aqua eiꝰ.

¶ Confectio olei boni.

Sumat anetū siccū ꝛ myrrha ꝛ ruta ꝛ cala
mētū ꝛ piper piretrū :coquātur in vino d̄
ctione vltima.deide decoquatur colatū in
tāto quātū est medietas eius de oleo sisamino vsqꝫ
qꝰ ꝯsumat aq̄ ꝛ remāeat oleū ꝛ admistret iungēdo.
¶ Et de oleis fortibꝰ in eis ī tali q̄lis est rigor q̄rtāe
est oleū de costo ꝛ oleū de sceba ꝛ oleū de abrotāo
ꝛ oleū de lilio ꝛ oleū de myrrha ꝛ ponat in.℥.i.olei
pondus.ʒ.iii.piperis ꝛ.vi.ʒ.i.piretri tritorum:ꝛ ad
ministret absinthiū decoctū ī oleo aliquo: aut oleū
oliue in quo decoctū est apium. Et introitus ī oleū
leuis caliditatis est iuuatiuꝰ valde. Et fortasse neces
sarie sunt potiones. Et multotiēs sedat cū aqua ca
lida leuis caliditatis ꝛ cū curatiōe super vaporē eiꝰ.
Et quādo nō sedat p id si materia ē grossa decoq̄t
in aqua anisū calamētū ꝛ semen apii ꝛ mastix ꝛ eru
ca ꝛ anetū ꝛ similia. Et balneet ī aq̄ in qua decocta
sint ea q̄ sūt sic̄ sceba ꝛ abrotanū ꝛ calamtū ꝛ anetū
ꝛ ignātū ꝛ ruta ꝛ sāsucus ꝛ costꝰ ꝛ semina calida. Et

omnes medicine fortis ꝓuocationis sedant rigorē.
Et de medicinis sedantibꝰ rigorem maximū in q̄rta
na ꝛ similibꝰ sibi est vt bibat de costo aureus.i.cum
aqua calida ꝛ de agarico q̄ꝫtū de ipso in aqua calā.
Et in agarico est iuuamētū.ꝛ qñꝫ ponit cū eo parū
opii:qm̄ facit dormire ꝛ facit sudare ꝛ ꝓhibet vehe
mētiā rigoris ꝛ alia. Et iterū ireos q̄ꝫtitas aurei.i.ī
aqua calida. ¶ Et de ꝯpositis est tyriaca diatesserō.
ꝛ electuaria alia ꝛ diacyminū ꝛ diacalamētū ꝛ dia
pipereō ꝛ sirupus de melle in quo feruent sicut assa
ruta ꝛ piretrū ꝛ piper. Pilule expte q̄ dant in potu
āte rigorē p horam vnam infirmo erecto vel stante
super lectū suū vel scamnū suū ꝛ aere eius calefacto
cū igne ꝛ cooperimēto:qm̄ tēperāt ipsum aut ꝓhi
bent quarū confectio ℞.storacis myrrhe opii opo
ponaci omniū ana:partē.i.cōficiāt cuꝫ butyro ꝛ sit
dosis eiꝰ q̄ꝫtitas fabe:ꝛ iterū sumant opoponaci ca
storei dauci asse piretri opii añ.partese quales: fiat
sicut primo fit. Descriptio bona: ℞.opoponaci sera
pini aniudē ꝛ cymini carmeni ꝛ seminis apii ꝛ pipe
ris ana aur.i.ſ.seminis hyusquiami albi croci ari
stologie castorei euforbii myrrhe ameos ziziberis
omniū ana pōdus tertie.ʒ.i.seminis harmel piretri
omniū ana aureus.i.cōficiant cū melle ꝛ dosis eius
sit auellana cū aqua calida valde. Et fortasse est ne
cessariū in eo vt detur in potu vinū calefactum ꝛ ci
bi calefacti ꝛ solo ventris cum eis que sunt sicut hie
ra ꝛ diacydonitē ꝛ diaphinicō:imo qñ ē rigor pra
uus:ꝛ proprie sine febre dentur in potu pilule fetide
quoniam ipse sunt sanitas eius.

¶ Regimen sudoris superflui in febribꝰ C.xiii.

Oportet ne sudor creticus q̄ꝫtū possibile est
restringat. ¶ Qū āt euenit necessitas ꝛ per
transit terminū:tūc oꝫ vt euentetur ꝛ infrigi
detur locus. Si antē non excusat:tūc super īstrumē
tū positus quo pueri vel iuuenes solēt in aere ꝯcuti
ꝯmoueat ī loco frō. Et nō oꝫ vt occupet in exuccā
do illud qd̄ rorādo egredit faciēdo exuccatiōꝫ post
exuccationē:nā illud est occasio ad illud ꝓuocādū
ꝛ multiplicādū ꝛ fortasse attrahit syncopi. Nam eiꝰ
abstersio addit in ipsuꝫ ꝛ eius dimissio restrigit ipꝫ.
¶ Et oꝫ vt inungat eū cū oleo roš.forti ꝛ oleo myr
tino:aut cū oleo de salicibus ꝛ cū oleo d̄ balustiis
aut fiat oleū cū aquis ī quibꝰ decoqūt cydonia pōti
ca ꝛ mala pōtica ꝛ rose ꝛ balaustie ꝛ karabe ꝯtritū
sicut puluis q appet ī radio solis ꝛ silia qm̄ restrigit.
¶ Et qñꝫ restrigit acetū mixtū aqua ꝛ succus acre
ste ꝛ decoctio balaustiaꝝ ꝛ d̄coctio gallaꝝ d̄coctio
myrti. ꝛ succꝰ salicis est mirabilis ꝛ aqua sempuiue
¶ Et cum res sit vehemēs liniat cū mucilaginibus
frigidis ꝛ cū gummi ꝛ ꝓprie cum emplat his duo
bus ꝛ euentat Et qñ vehemens sit res oꝫ vt ponat
nix sup extrema:ꝛ sola sint ī ea extrema:aut balneet
cū aqua frigida si suffert eam.

¶ Regimē fluxus sanguinis nariū supflui C.xiiii.

Oportet vt nō ꝓperet ad prohibendū illuꝫ
q creticꝰ ē quantū possibile ē. ¶ Quum aūt
ē necesse prohibere fluxuꝫ sanguinis nariū
ī febribus acutis:tūc liga extrema ꝛ pone ventosas
sup latus ꝙd̄ sequit latus fluxus sanguinis narium.
Deide ꝯsequenter adhibe regimē illius loci:fortas
se eniꝫ possibile erit tibi vt infrigides ꝛ restringat p
illud ꝛ ante vel non ponas ventosas desuper. Et di
stilla in nasum aliquas distillatiōes p̄dictas ī caplo

fluxus sanguinis nariū. ⁊ qñ non est ꝓhibens aliqđ
infrigida caput cū īfrigidantibus p̄dictis ī eo. Et qñ
q̄ȝ aduenit patiētibꝰ q̄rtanā fluxus sanguinis nariū
quare oȝ vt iuues cum facientibus fluere sanguinē
ex naribꝰ scitis: in ipso. n. ē sanatio q̄rtane. Si v̊o su
ꝑfluitatē timuerimꝰ faciemꝰ sicut illud qđ fecimꝰ.

Regimen vomitus qui accidit eis. Cap. xv.

Cc Reticus iteꝝ nō abscindaƭ nisi apud neces
sitatē ⁊ ſm plm̄ abscindaƭ in eis ꝑ vomituȝ
⁊ ꝑ adiutoriuȝ eius quo extrahitur humor
nociuꝰ sicut est sirupus acetosus ⁊ aqua calida. Et
qñȝ est necessariū vt ꝯforteƭ virtus quare ponaƭ lo
co sirupi acetosi puri sirupus acetosus cū seminibꝰ.
Et si humor est imbibitꝰ ⁊ grossus: tūc oȝ vt fiat
solo dādo in potu qđ ē sicut aloes ⁊ hiera. Et qñ
nō est imbibitus fortasse cōfert hiera ⁊ aloes. Et
si est ībibitꝰ nō grossus mūdat ipȝ sirupus acetosus
cū aqua calida: deīde equat ipsuȝ post illud aq̄ gra
natoꝝ que bibatur. Quod si euomuerit eam bibat
ipsam vice alia donec equeƭ ⁊ quiescat. Et similiter
sirupus de menta cū granis granatorū. Et fortasse
sedat ipsū infrigidatio stomachi. Et oȝ vt appro
ximet rebus pōticis ⁊ sedantibus vomitū cū ponti
citate sua ⁊ acetositate sua stiptica ille qui vomit ꝑꝑ
humoreȝ imbibitū: qa est malū ⁊ addit ībibitioni:
Sed nō ībibito fortasse facient eum deiicere deorsū
q̄ȝuis sit grossus ⁊ fortasse iuuabūt virtutem stoma
chi ad expellendū cū ꝑ supiora. Et qñ assiduaue
rit vomitus de cholera ⁊ non fuerit đ genere ībibiti
tūc vtere stipticis ⁊ ꝓprie emplis iuuantibus factis
ex corticibꝰ granatoꝝ ⁊ gallis ⁊ his similibus cuȝ
vino permixto aut aceto ꝑmixto. Et ad vomitū
quidē cholere nigre supfluū submergaƭ spongia in
aceto ⁊ ponatur sup stomachum. Quod si necessa
riuȝ fuerit aliquid fortius: āministra medicinas pre
dictas in caplo retentionis vomitus.

Regimē fluxꝰ vētris q accidit eis Ca. xvi.

Iam singulariter in caplo fluxus vētris lo
cuti sumus in hac intentione. Ergo redea
mus ad illud. Et de illis que conferunt
ex via ciborū sunt almes torrefacti: ⁊ lentes torrefa
cte: ⁊ coriandruȝ quodcūq̄ȝ horum duoꝝ fuerit eli
xetur ⁊ fundatur aqua ab eo ⁊ ꝓprie qñ fit acetosū
cū granis granatoꝝ qm̄ est bonū.

Regimen sitis eorum superflue Cap. xvii.

Oo Portet vt iungatur caput cū oleo frigido
valde qđ fundaƭ sup ipȝ ⁊ ponaƭ sup caput
si non fuerit qđ prohibeat. Et cū aq̄s īfrigi
dātibꝰ ⁊ retentione mucilaginis semis cydonioꝝ ꝑ
mixte cū oleo roſ. vltio: Aut infusionis prunoruȝ ⁊
medullaꝝ cucumeris ⁊ alkhed ⁊ cucurbite ⁊ semis
lactuce nigre ⁊ radicū ligritie Et pilulaꝝ descripta
rum ī antidotario ad sitim. Et de illis q̄ masticātur
ē almososat ⁊ sūt tamaridi. Et sitis q̄dem qñȝ fit ex
frigore ⁊ abscidit eam somnus. ⁊ quādoq̄ȝ fit ex ca
lore ⁊ abscindunt eam vigilie

De ꝓfunditate somni q̄ accidit eis Ca. xviii.

Oo Portet vt remoueāƭ a ꝓfunditate sōni cū
fabulis ⁊ his silibꝰ ꝑ voces. Et ligenƭ mem
bra eoꝝ īferiora ligatōe dolorosa: postq̄ȝ ñ
fuerit qđ ꝓhibeat. Et supponaƭ collyriū subtile
si nā fūit restricta ⁊ ī hora q̄etis ⁊ tp̄re assiduitatis.
Et vētosetur qđ est iter ābas spatulas ⁊ spōdiles.

De grauitate capitum eoꝝ Ca. xix.

Oo Portet vt alieneƭ ab eis emulsio lactis sup
capita eoꝝ: aut effusio olei sup ca aut ēbro
ca: aut caputpurgiū: Immo sint cōtenti va
porationibus factis cum embrocis ex camemilla ⁊
sint in eis viole ⁊ furfur ⁊ his similia.

De inquietudine hn̄tiū febres ⁊ alioꝝ Ca. xx.

Oo Olfacere vero oleū viol. cū oleo de semie
lactuce ⁊ oleo nēufario ⁊ oleo đ cucurbita:
Et adherere aliq̄d de stupefacientibꝰ famo
sis sup tp̄a: Et īcuruare caput sup vapores hūectan
tes: Et odorare nenufar ⁊ poma mādragore ⁊ alse
hese hrā asꝑsum ex longinquo: Et ēbroce hūectāteſ
Et res quas scis. Et similiƭ si nō fuerit qđ ꝓhibeat
detur in potu sirupꝰ papaueris ⁊ loboc eius: De
inde multiplicenƭ inter manus eius cādele ⁊ eleuen
tur voces cū fabulis ⁊ ligenƭ cū īstitis extremitates
eius ligatione dolorosa paꝝ cū ansis que resoluāƭ
velociter. Deinđ p̄cipiatur ei vt dormiat ⁊ claudat
oculos. qūq̄ȝ dormit paꝝ extinguanƭ candele ⁊ ces
sent voces ⁊ soluāƭ anse qm̄ dormiet. ⁊ cū inuenit le
uitatē ⁊ quietē ex paroxismo aut vehem̄tia assiduet
ablutionē faciei cū aqua ī qua decotuȝ est papauer
nigrū cū aliquātulo mandragore ⁊ radice eꝰ. Et
qum est illic humor baurachius ꝯfert aqua in qua
cocta sunt sisimbriū ⁊ meliloṫuȝ ⁊ alhacuen ⁊ papa
uer abluendo faciē ⁊ incuruādo sup vaporē eiꝰ.

De dolore vētris qui accidit eis Cap. xxi.

Fit ex effusione chole ad stomachū. Et si
accidit in principio periodi eius detur in
potu paꝝ sirupi đ malis cū sirupo acetoso

De asperitate lingue eorum Cap. xxii.

Ii N essentia q̄dē viscositatis fricet cū brusco
aut cū virgis salicis cū oleo amigdalino ⁊
zucaro tabarzet donec mūdeƭ aut cū spon
gia ⁊ pauco sale ⁊ oleo roſ. in hoc enī est alleuiatio
multa infirmi. Et post illud qū eiꝰ asperitas est non
ꝑꝑ viscositatē imo a siccitate oȝ vt teneat ī ore suo se
hestē aut nucleos prunoꝝ aut saltē q asportāƭ de in
dia. Et est in colore salis ⁊ dulcedine mellis. Et su
mat de eo ſm q̄ dixit Archigenes quātitateȝ fabe
vniꝰ. ⁊ grana cydonioꝝ sunt ex eis q̄ hūctāt linguā
⁊ ꝓhibēt ei offuscationē. Et oȝ vt nō ponanƭ pul
uinaria mlta neq̄ȝ resupineƭ dormiēs: nam hec duo
exiccant linguam.

De sternuatione assidua que accidit eis C. xxiii.

Qq Uādoq̄ȝ magnificaƭ nocumētū sternuatio
nis assidue cū eis: ledit nāq̄ȝ eos ⁊ replet ca
pita eoꝝ ⁊ debilitat eoꝝ v̊tutes: Et fortasse
facƭ fluxum sanguinis nariū: quare oꝑȝ vt friceƭ eoꝝ
frōs ⁊ collū ⁊ nasus: ⁊ apiāƭ ora eoꝝ: ⁊ fricēƭ eoꝝ pa
lata cū vehemētia: ⁊ fūdāƭ capita eoꝝ ⁊ cōuertāƭ: ⁊
ꝑmāƭ eoꝝ extrema: ⁊ fundāƭ ī aures eoruȝ olea tepi
da ad caliditatē parūꝑ decliuia: ⁊ humectenƭ lacerti
eoꝝ ⁊ ipsoꝝ mādibule. Et ponāƭ super eoꝝ ceruici
bꝰ pluiaria calefacta: ⁊ nō excitētur a sōno eoꝝ subi
to: ⁊ miuāƭ a pulue ⁊ sōno: ⁊ oī ī cuiꝰ odore ē acuitas
⁊ olfaciāt sauic: ⁊ lutū alnaiabi ⁊ spōgiā marinā.

De dolore capitis qui accidit eis Cap. xxiiii.

Ll Iga extremitates eoꝝ ⁊ ꝓprie coxas ⁊ cū
īstita liga: ⁊ frica pedes eoꝝ: ⁊ supponāƭ eis
collyria trahentia māȝ ad īferiora: ⁊ ꝯforta
capita eoꝝ cū īfrigidātibꝰ notis. Et si nō fuerit qđ
ꝓhibeat ex coriza aut tussi ēbroceƭ capita ipsoꝝ cū
decoctiōe rosaꝝ ⁊ violaꝝ ⁊ ordei aut folioꝝ salicis

⁊ his similiuȝ ⁊ silr oleo roſ. ⁊ oleo de salicibus. Et qñ non excusat hoc tunc permisce ēbrocas īfrigidā tes cū lenitiuis sicut camemilla ⁊ stupefactiuis sicut ē papauer. Et nō mulgeas lac nisi cū remouet̄ febris Si autē virtus fuerit fortis mulgeas lac caprinum ⁊ si fuerit ꝺbilis mulgeas lac muliebre. Et caue lac apud replōnem humidā faciētē ꝓfunditatē somni ⁊ silr caue humectātia. Et tu ñ admistres humectā tia nisi vbi ē vapor fumosus ⁊ caput siccū ⁊ paꝝ sō ni ⁊ qñ multiplicat̄ repletio i capite ex vapore hūi do trahe eū ad iferiora cū collyriis ⁊ clisteribus: ⁊ stringe mēbra iferiora ita ꝙ testiculos.

¶ De tussi eorum Cap. xxv.

Tussis plīn accit eis ex calore aut siccitate: q̄r oȝ vt teneant i oribus suis pilulas bichi kias allohoc de papauere fc̄a cū medullis fructuū fris ⁊ amilo ⁊ his silib⁹ Et vtāt̄ cerataríis īfrigidātib⁹ factis ex oleo roſ. puro ⁊ ex mucilagie psilii ⁊ succo portulace ⁊ aliis.

¶ De destructōe appetitus eoꝝ Ca. xxvi.

Quādoqȝ ē cā e⁹ humor i ore stōi qꝺ scit̄ ex eo qꝺ dictū ē ꝺ destructōe appetit⁹ Et eūa tur ꝑ vomitū aut solutōe vētris. Et multo tiēs iuuant̄ cū itromissiōe digitoꝝ i gutture ⁊ ꝯmo tione stōi ⁊ ꝓp̄e qū vomitu expellit cholericā rem aut acetosā. ¶ Et qñȝ ē ex vehemētia debilitatis q̄ re curet̄ ꝯplo que facit eam cum eo qꝺ scitur. Et oȝ vt approximes eis odores bonos excitātes appeti tū sicut odor sauich infusi cū aqua ⁊ aceto: ⁊ det̄ eis electuariū ꝓportiōalis febricitātib⁹ ⁊ paꝝ vini ⁊ suc ci fructuū pōticoꝝ boni odoris ¶ Et lābāt aliqd de aceto gelatine pisciū aut hedi ⁊ his silium: ⁊ ponāt̄ sup stomachū post dies prios empl̄a facta ex fructi bus. Et sint in eis absinthiū ⁊ alios hȝ ꝙ scis: ⁊ iun ctio eius cum oleis bonis est iuuatiua.

¶ De bolisino eorum Cap. xxvii.

Oportet vt curēt̄ cū odoramītis: ⁊ luto alna iabi ⁊ armeni īfusi cū aceto: ⁊ odorēt almo sosat ⁊ panē mūdū calȝ ⁊ carnes assatas: ⁊ stringe eoꝝ extremitates. Et extēde aures eoꝝ ⁊ ca pillos ipsoꝝ. Et conforta eoꝝ cerebra cū ēbrocis i frigidātib⁹ ⁊ hūectātib⁹. plurimū nāqȝ bolismi eoꝝ est ꝑꝑ destructionē oris stōi ꝑꝑ cāȝ cōicantē ramis qui adueniūt eis cū sensu ⁊ est corpus durū ⁊ indu ratur: verum sensus non ultimatur cuȝ eo.

¶ De nigridine lingue eorum Cap. xxviii.

Oportet vt nō dimittat̄ sup linguā nigredo imo fricet̄ cū eo qꝺ scis: Et si nō eleuabunt̄ ad caput vapores maligni ⁊ facient cadere in siren.

¶ De apetitu eoꝝ canino i Cap. xxviiii.

Curatur cuȝ vnctuosis frigidis ⁊ dulcib⁹:

¶ De syncopi que accidit eis C. xxx.

Quādoqȝ accidit eis syncopis i prin° febriū ꝑꝑ effusionē cholere ad stōs eoꝝ: q̄re oȝ vt det̄ eis āte ꝑoxismū: aut apud ꝑoxismū frustū panis de sila cū aq̄ ḡnati ⁊ aq̄ acreste. ¶ Et scias ꝙ qñ ag gregāt̄ sycopis ⁊ febris tūc syncopis est dignior cu ratōe. Et si īdiget pauco vīo ꝑmixtū cū trib⁹. ȝ. vini āti q̄: ⁊ si nō sirupi maloꝝ antiq cui⁹ resoluta ē super fluitas. Et phlebotomia qdē multotiēs addit i syn copi. Et clistere leue ē magis cōueniēs. Et vomitus ē iuuatiu⁹ eis. Et cōstrictio cruriū ⁊ ponere man⁹ ⁊ pedes i aq̄ cal̄a. ¶ Et qū euadūt tūc ꝺ sollicitudie ē vt cibēt̄ sauich ordei ifrato i quo sint ḡna ḡnatoꝝ.

¶ De constrictiōe anhelit⁹ eoꝝ Ca. xxxi.

Constrictio anhelit⁹ accidit eis: aut ꝑꝑ spas mū ⁊ siccitatē q̄ accidit eis i iacertis anheli t⁹: aut ꝑꝑ mām ꝓfocatiuā descēdētē ad gut tur eorū: aut ꝑꝑ debilitatē q̄ domiat̄ neruis veniēti bus ad mēbra anhelit⁹. ¶ Et prima quidē curatur cū vnguētis vel empl̄is humectātib⁹. ¶ Et secūda cū eis q̄ ꝓhibēt strāgulatiōem. ¶ Et tertia cū equa tiōe ꝯplexiōis i cerebro ⁊ iunctiōe colli cū eis que i frigidāt ⁊ hūectāt ⁊ sr stōȝ iterū ex eis q̄ sr sic rasura cucurbite ⁊ portulace ⁊ sādali cū oleo roſ. ⁊ silib⁹ ei

¶ De vehemētia tristitie eoꝝ. Ca. xxxii.

Quādo mltiplicat̄ tristitia cā oris stōi et ad uētu hūoris mordicatiui i eo tunc īfrigida stōs eoꝝ cū eis q̄ scis de cibis: Et inūgāt̄: Et dormi ant i loco ꝓxio motib⁹ aque strato extrēitatib⁹ ⁊ fru ctetis fris ⁊ odoriferis frigidis ⁊ nenufare ⁊ rosis ⁊ exparsiōib⁹ frigidis factis ex fructib⁹ odoriferis frigi dis ⁊ sandalis. ¶ Et multotiēs qdē ꝯferūt i eoꝝ tri stitia clysteria frigida facta ex aq̄ cucurbite ⁊ citroli ⁊ succo portulace ⁊ sempuiue cū oleo roſ.

¶ De difficultate ꝺglutiēdi q̄ accidit eis C. xxxiii.

Difficultas deglutiēdi qū accidit eis ⁊ febris fuerit ꝯclusa tūc phlebotomia paulati fiat ⁊ equatio fiat ad retrahēdū. Et suppositori um ē melius q̄ȝ plurimū solutiuū desuper.

¶ De frigore extremitatū qꝺ accidit eis. C. xxxiiii.

Multotiēs ꝓfundat̄ calor eoꝝ ⁊ īfrant̄ eoruȝ extrēa ⁊ tēdit calor sūmersus ad cap̄. Po nāt̄ g° extremitates i aq̄ cal̄a ⁊ ñ bibāt aqȝ fridā.

¶ De simōe febris cholerice Cap. xxxv.

Febres cholerice tres sūt: tertiana ꝯtinua: ⁊ tertiana ꝑiodica: ⁊ causō. ¶ Et tertiana qꝺ ꝑiodica aut ē pura ⁊ fit a cholera pura: aut nō pura: ⁊ fit cū putredie cholere grosse substantie ꝑꝑ ꝯmixtionē cholē cū phl̄ate ꝯmixtiōe aliq̄ cōpl̄o nali vnita. Et ꝑꝑ hoc diuersificat̄ ab hemitriteo: qū hemitriteū faciāt due materie seperate: ⁊ hāc faciāt mā vna q̄ in seipsa ē ꝑmixta cū c⁹ calore ꝑmiscetur aliquātulū frigoris qꝺ grauat suā putredinē ⁊ suaȝ resol̄onē ⁊ suā digōnē. ⁊ ꝑꝑ illud quidē fiūt i hemi triteo duo paroxismi: et tertiane ñ pure ꝑoxism⁹ vn⁹ ¶ Et hec qꝺ nō pura qñȝ ꝓlōgat̄ tp̄e lōgo ⁊ circit̄ medietatē āni. Et quādoqȝ perducit ad mollitieȝ ⁊ magnitudinē splenis. ¶ Causon v̄o est de gener̄ cō tinue: qm̄ differētia iter ei⁹ vehemētiā ⁊ eius teporeȝ ⁊ isensata ⁊ accidētia e⁹ sr vehemētia. ¶ Et causa est acuitas materiei ⁊ multitudo qū eius casus sit circa cor ⁊ i venis oris stōi aut i partib⁹ epatis ꝓp̄rie ⁊ ad sūmū i mēbris nobilib⁹ vicinis cordi. In tertiana ve ro cholera ⁊ i carne ⁊ ad partes cutis ⁊ i ꝯtinua est sꝑsa i venis corꝑis q̄ elōgāt̄ a corde. ¶ Et vehem tia quidē sitis ⁊ angustia ⁊ iquietudo ⁊ ipatientia ⁊ alienatio ⁊ nausea ⁊ amaritudo oris: ⁊ siccitas labi orum ⁊ scissio eorū ⁊ dolor capitis multiplicātur in febribus cholericis. Et ē nā i plurib⁹ caꝝ ad siccita tē decliuis qm̄ materiei mot⁹ ē ad superiora: aut ad illud ad qꝺ apparet de corpore ⁊ cute.

¶ De tertiana absolute ⁊ noiat̄ trite⁹ C. xxxvi.

Paroxism⁹ tertiane incipit in primis cū hor ripilatiōe vt pūctura acus: deinde īfrigidat ⁊ icipit facere rigorem difficilē valde diffici liorem reliquis rigoribus nō frigidum aut cuȝ pau co frigore ⁊ nō est frigus ei⁹ nisi ꝑꝑ ꝓfundationem

caloris ad iteriora ad ptē materiei: ⁊ iuenit sicut pūcturas acuū. Et hic quidē rigor cū vehemētia sua ē velocis sedatiōis: ⁊ tu iaȝ sciuisti cām hꝰ rigoris. Et fit rigor eius i tribus diebꝰ primis fortior ⁊ vehemētior ⁊ i quartana ecōtrario. Et iteꝝ rigor icipit cum fortitudie: deinde lenit̄ paulatim ⁊ minuit̄ velociter: ⁊ in quartana ecōtrario. ¶ Et sudor multiplicat̄ in tertiana qū dimittit. Et fit vrina in ea rubea tendens ad igneam i qua non ē multa grossitudo. Aut ē nō pura ⁊ fit vrina eius cruda aut grossa. ¶ Et tertiāe caliditas est saluior caliditate causonidis. ⁊ q̄ȝto ꝓlixius manus tāgit corpꝰ nō addit̄ iflāmatio: imo qn̄ qȝ minuit̄ iflāmatio eiꝰ: Et i causonide addit̄ iflāmatio. ¶ Et accidētia q̄ accidūt eis i tertiana sunt vigilie sine grauitate i capite nisi i qbusdā nō puris: ⁊ sitis ⁊ furor ⁊ ira ⁊ odia locutiōis. ¶ Et ē pulsus eius acutus velox ꝑ compatione ad reliq̄s feb. ⁊ n̄ est eq̄lis ꝯstrictiōis ⁊ dilatatōis: qm̄ humor debilitāt eū ⁊ addit ei diuersitatē apud statū. ¶ Et diuersitas i eo ē sub ea que ē i aliis cū duritie ⁊ est pulsus fortior in ea: imo diuersitas i eo nō est fꝫ plurimū: nisi diuersitas ꝓpria cū febre ⁊ aliis. Et i pricipio qꝺ est necessariuȝ vt coartet̄ pulsus vsqȝ ad horā dilatatiōis febris: ⁊ tunc ꝯfortat̄ ⁊ fit velox ⁊ freq̄ ēs. Et eiꝰ diuersitas nō ē multū supflua. ¶ Et qn̄ȝ significāt ipsam etas ⁊ consuetudo ⁊ regio ⁊ ars ⁊ forma ⁊ tp̄s ⁊ mltitudo euentus tertiane i illa hora. ¶ Qū ergo componunt̄ due tertiane sūt paroxismi euenietes oi die Qui ergo ꝯsiderat tertianā ꝑ poxismum errat i ea: imo oȝ vt attēdant̄ significatiōes alie quas dicemus ¶ Et patiētibus quidē tertianā accidūt vigilie: Et amor solitudinis: Et multotiēs sentiūt ebullitioneȝ apud epar.

¶ De differētia iter tertianā purā ⁊ n̄ purā C. xxxvii.

Pura ē subtilis leuis cuiꝰ paroxismꝰ ꝯsumit̄ a quattuor horis vsqȝ ad duodeciȝ horas: ⁊ nō addit sup eas multū. ⁊ si addit additōne multa: tunc ē nō pura. ⁊ est fm̄ plurimum perueniens ad septē horas. Et calefit i ea corpus velociter ⁊ vides caliditatem ꝓcedere ex corpore: ⁊ extremitates adhuc sūt frigide. Et silr̄ pura nō addit qū nō accidit error supra. vii. periodos. Et qn̄qȝ ꝯsumit̄ ꝓpt̄ subtilitatē sue materie i paroxismo vno in quo accidit vomitꝰ: aut vētris solo mūdificās. ¶ Et appareȝ digō i vrina i primo die: aut i tertio aut i quarto aut i septimo. Si aūt addit sup septē periodos additionē plurimā: tunc est de genere nō pure. Et silr̄ si prolongat̄ spatiū sui rigoris. Et ē additio suoꝝ paroxismoꝝ: ⁊ antecessio eoꝝ ad iuicē fm̄ ordinē seruantē ꝓportiones similes. ⁊ i non pura ē illud diuersuȝ n̄ rectuȝ. ¶ Et silr̄ qn̄ assimilant̄ paroxismi fm̄ terminum vnū ⁊ reliqua signa elōgatiōis febris ēt sūt de illis que scis. ¶ Et qū vides pricipiū cū rigore scꝺȝ ꝙ determinauimꝰ ⁊ statū cū sudore exuberante tūc nō dubites qm̄ ipsa sit pura. ¶ Et i pura quidē ē cū eam habēs bibit aquā ordei ꝓcedit qꝺ est i corpore eius cū vapore hūido quasi ip̄e velit sudare ⁊ quandoqȝ sudat. ¶ Et cū nō pura iuenit̄ grauitas plurima i capite: Et extēsio: Et ꝓlongat̄ rigor donec peruenit ad vigitiquattuor horas aut triginta horas vsqȝ ad horā suā. Et tepescit donec cōplentur q̄dragīta hore: ⁊ per q̄ȝtitatē additiōis poxismi sup. xii. horas est eius elongatio a puritate. ¶ Et i tertiana qꝺ nō pura tardat̄ appitio digōnis. ⁊ n̄ appet in forma offuscatio nȝ extenuatio. Et fortasse nō eradicat̄ cū sudore cupioso. Et fortasse nō icipit cū rigore. Et n̄ ē caliditas cū multa fortitudie: neqȝ est augmētū eiꝰ equale: imo est quasi ipsa addat̄: deinde ꝓcedit ⁊ minuit̄. Et accidētia seu a minorant̄ in ea.

¶ De tertiana continua Ca. xxxviii.

Cognoscit̄ ꝑ vehemētiā poxismoꝝ tertiane ⁊ per vehementiā accidentiū tertiane. ¶ Et apud Gal. qꝺ qū sāguis putrefit fit de hoc genere ⁊ de eo fiet sermo post.

¶ De cura tertiane pure Ca. xxxix.

Oportet vt rememoreris illꝺ qꝺ ꝺdimꝰ tibi de radicibꝰ i curatiōe febriū de solone ventris ⁊ cibo ⁊ in oibus caplis ⁊ fabrica sup illud. ¶ Et tu qdē nō auscultes sermonē eius q cōcedit i pricipio solutia fortia ⁊ myrobalāos ⁊ his similia: nisi illud qꝺ diximꝰ: imo oportet vt ꝓperes in primis ⁊ lenias lenitate q̄dā cū eis q̄ diximꝰ illic: sic sunt tamaridi quātitate. xl. ȝ. q ifundant̄ i aq̄ calida i nocte ⁊ colēt ⁊ ꝓiiciat̄ desuper siracost aut tereniabin aq̄ duoꝝ granatoꝝ: ⁊ sicut decoctio lubleb cuȝ tereniabin ⁊ passul̄ enucleatis: aut ifusio prunorum cū tereniabin aut siracost aut sirupꝰ viol. ⁊ viole condite. Et fortasse facit mucilago psilii cū qbusdā sirupis sicut ē sirupꝰ prunoꝝ lubricitatē ⁊ lenificationeȝ ⁊ cū decoctiōe lētiū cū lubeb: Aut clisteria lenia sicut est clistere cū decoctōe altee ⁊ iuiube ⁊ sebesten ⁊ radice lilii ⁊ oleo viol. ⁊ succo sicle ⁊ baurac fꝫ modū quē scis: Et illꝺ qn̄ necessitas tāgit ad ipam: Rectū nāqȝ ē ne i potu det̄ qꝺ est sic sorbitio ordei: neqȝ ei sile neqȝ cibi nisi natura iam lenificata: etsi ventris solo i pricipio i febre tertiana pura minoris sit malitie q̄ȝ eiꝰ sile i aliis licȝ sit eius malitia iterum maxia. Et qn̄ est possibile vt phlebotomes vsqȝ ad tres ꝑiodos fac. ⁊ silr̄ qn̄ times ꝙ sit egritudo furiosa ⁊ facis illud: erit illud quod accidit de error̄ si accidit minꝰ q̄ȝ aliud. Et oȝ vt nō moueas i die paroxismi aliqd nisi propter necessitatē. ¶ Et nō cibes nisi apud cōditiōes p̄dictas aut ꝓuoces vrinā cū emulsiōe seminū. Et oȝ vt superueniat ei poxismꝰ dū ē famelicus ⁊ nō ē i stō eius aliquid: imo oȝ vt sumat i potu sirupum acetosum oi mane: ⁊ pōst duas horas aquam ordei i die i qua nō est poxismus. Et sirupꝰ qdē acetosus post paroxismū ē cōueniens: ⁊ silr̄ ponere pedes i aqua fr̄a ad trahendū residuū caloris. Et ego magis diligo vt sit in sirupo acetoso ꝓprie i postremis emulsio seium frīorum p̄dictoꝝ ⁊ ante poxismū per tres horas aut quattuor: ⁊ det̄ i potu iteꝝ pꝰ paroxismū aqua or. Et quando necessaria est subtiliatio regis det̄ in potu sicut aqua granatoꝝ ⁊ aq̄ melonis idi ⁊ his silia ⁊ gradati fiat eius regimē fꝫ modū p̄dictū. Et quotiēs appropiquat stat̄ subtilietur Et i diebꝰ primis cibet̄ cū kist ordei ⁊ pane trito cuȝ aq̄ fr̄a: aut sicut est: aut emulctū ex eo qui fit ex lacte acetoso ⁊ lētibus. Et qn̄ cibus acetat i stō nō detur i potu de aqua ordei que nō est valde subtilis aliqd ⁊ si necessariū fuerit dare ip̄m i potu ꝯforet̄ paꝝ cū decoctiōe radicis apii. Si āt stōus fuerit frior illo ⁊ febris nō magna ⁊ nō pura ponat̄ paꝝ piperis fm̄ ꝯsilium Hyp. Qꝺ si signa significauerint ꝙ crysis ē ꝓpiqua tūc sufficiat ei aqua ordei ⁊ aqua granatorū dulcis ⁊ muzi ⁊ sirupꝰ acetosus. Et fructꝰ qdem q diligunt̄ ei sūt granata dulcia ⁊ muza: ⁊ pruna matura ⁊ imatura. melon vo idus est res maximi iuua

mēti cum hoc ꝙ ipſe ſoluit: ⁊ ꝓuocat ⁊ frāgit vehe
mētiam caloris ⁊ facit ſudare ⁊ fortaſſe nō nocet ni
ſi paꝝ: ⁊ ex olerib⁹ cucurbita ⁊ cucumer ⁊ alkhebe
di ⁊ lactuca. ¶ Et ſcias ꝙ itentio i eo quo cibātur
patiētes tertianam: aut eſt humectatio ſicut daꝉ eis
i fine de extremitatib⁹ alteiugi ⁊ ď teſticulis galloꝝ
⁊ cerebellis hedoꝝ cū quibus nō ē nauſea ⁊ vitelliſ
ouoꝝ aut ē ifratio ⁊ hūectatio ſil' ſic in kiſt ordei.
¶ Et nō vltimes i infratione multa ⁊ ꝓprie in pricipio
niſi iuenias iflāmationē vehemētē aut timeas ꝯuer
ſionē ei⁹ ad cauſonidē ⁊ cōtinuā. ꝙ ſi ꝯſequaꝉ criſis
⁊ videris digōnem in vrina ⁊ eſt ſedimen laudabile
quod cognouiſti tunc ſi excuſat bñ eſt: ⁊ ſi non cura
tūc cū eo quo iuuaꝉ natura ex ꝓuocatiōe vrie aut ſo
lutiōe vētris aut vomitu aut fluxu ſanguinis nariū.
⁊ nō agas ꝯtra ipſam i hoc. Qď ſi nō iuenis declia
tionē manifeſtā tūc euacua cū ſolōne vētris. Nā de
illo eſt ſcamonee ſexta. ℥. i. i iuleb aut ďcoctio myro
balanoꝝ cū tamaridis ⁊ tereniabin ⁊ paſſulꝉ ⁊ radi
cibus ⁊ caſſia fiſtula ſcḋm ꝙ ſciuiſti: ⁊ tibi ieſt vt ꝯfor
tes eas cū fumoterre ⁊ ſene ⁊ ſcamonea ⁊ de illis q̄
ꝯueniūt eis tātū ſunt trociſci de ſpodio ſolutiui. De
ſcriptio ℞. myrobalanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ pō
dus. ℥. iiii. ʒuccari tabarʒet pōdus. ℥. xx. ſcamōee pō
dul ſexte. ℥. i. bibaꝉ cū aqua frā ⁊ poſt illud curentur
cū ꝓuocatiōe. Et ſi fuerint illic caliditas ſuperflua ⁊
iflāmatio maxia qū iā euacuaueris eū nō erit ei ma
lum dare i potu aliquid de extiguētib⁹ fortib⁹ de illiſ
q̄ dicta ſunt i regimie acute ⁊ fortaſſe ꝯferūt ei ēpl'a
ex eis. ¶ Balneo vō oꝫ ne approximet niſi poſt di
gōnē. Poſt digōnē autē ⁊ apud decliatiōem ē ipm
melius eis ⁊ ꝓprie ꝯſuetis: q̃ʒuis error i itromittēdo
eos i balneo añ digōnē ſaluior eſt q̃ʒ ſuū ſile cū aliiſ
Et oꝫ vt ſit balneū eoꝝ tempatū boni aeris q' ſit hu
midus i quo ſudēt cū facilitate: ita vt nō iflāmēꝉ eo
rum corpora ⁊ iungāꝉ cū oleo viol'. ⁊ roſ. ꝯquaſſa
to cū aqua ⁊ nō ꝓlongēt i eo morā: imo egrediāꝉ ve
lociter: nā iteratō ē eis ꝯueniētior q̃ʒ ſtatōiſ ꝓlonga
tio. ⁊ ſi apud exitū ifundāꝉ i aqua tepida ſtent in ea
ſcḋm quantitatē decliatiōis. Deide qū egrediūꝉ tunc
ꝯuenit eis vt bibāt vinū albū ſubtile multa ꝯmixtio
ne permixtū ⁊ coopiāꝉ i locis ſuiſ. ſudabūt eniʒ ſu
dore vehemēti: ⁊ ſi quid reſiduum fuerit digereꝉ. Et
poſt illud cibēꝉ cibis ifrantibus ⁊ humectātibuſ ⁊
oleribus que ſꝉ illius modi. Et nō timeas poſt ďcli
nationem potare eos vinum plurimū ꝯmixtuʒ. Vi
nū enī fractum p ꝯmixtionem cōfert q̃ʒtitas reſidui
eius i reſoluēdo illud cuius neceſſaria eſt reſolutio:
⁊ ſuccurit aque penetranti cū fortitudine ſua ⁊ pmi
xtiōe eius quod eſt i eo de calefactōne pauca. Qua
re ifrīdat vehemēter ⁊ humectat. ¶ Et ſi fuerit illic
accidentia ſitis ⁊ dolor capitis ⁊ vigiliaꝝ ⁊ alioruʒ
iam tibi preterit eoꝝ cura. ¶ Et qñ p⁹ criſim rema
net aliqd caloris iſeparabilis tūc tibi ſupereſt vt ad
miſtres ſirupum acetoſum cū ſuccis diureticis: aut
i quo ďcocta ſūt ſeina ⁊ radices diuretice. ¶ De cu
ra tertiane ꝯtinue. Et ſcias ꝙ cura tertiane iterpola
te ſʒ eſt decliuior ad obſeruationē diſpōnū digōnis
⁊ ad ifrandū cū ſirupo acetoſo facto cū ſemib⁹ vt ſe
mie citroli ⁊ ſemie endiuie ꝓprie ꝯtritis. Et poſt ipʒ
poſt duas horas daꝉ i potu aqua ordei ⁊ ad ſbtilia
tionem cibi ⁊ ad adminiſtranda clyſteria lenia i prici
pio ⁊ ad ꝓuocatōem: ⁊ oꝫ vt ſubtilient ⁊ nō ſumāt i
potu de ſolutiuis i pricipio nʒ approximēt alicui eo
rum niſi eis que ſūt ſicꝉ ſirupus viol'. ⁊ aqua fructuū
⁊ non vtanꝉ niſi clyſteribus lenibus.

¶ De cura tertiane nō pure Ca. xl.

RES i qbus diuerſificatur cura tertiane non
pure ſunt res i qbus cōmunicant febreſ frē
de licentia ſecūda. ¶ Et fortaſſe ꝯceditur il
lud habentibus puram. ſ. vt nō expectent plurimuʒ
declinatōis: ſed quandoq̃ʒ expectant digeſtionem:
qm̄ eſt ꝓhibitū in eis balneū: balneū enī facit deſcē
dere phl'a idigeſtum pp illud qď effundiꝉ ad locum
putredis ⁊ permiſcet humorē malū cū putrido ⁊ re
ſoluit ſubtile ⁊ facit remanere ſpiſſum: ¶ Et ꝙ ciba
tio oī die iteꝝ: aut ꝓpe cibatōem eſt ex eiſ que illꝉ no
cent: imo oꝫ vt cibenꝉ vno die non: ¶ Et ſit i cibis
eoꝝ qď abſtergat ⁊ calefaciat paꝝ: ¶ Et vt ſit ciba
tio i pricipiis egritudis ſpiſſior q̃ʒ ſit i pricipiiſ pure
deide gradati peruenit ad ſubtiliatōem fortē ſicut ē
ſubtiliatō tertiane: ¶ Et vt ſit ifratio mior: ¶ Et vt
clyſterizeꝉ i pricipio clyſteribus acutiorib⁹: ¶ Et vt
expecteꝉ digeſtio i ſolutōe ventris eoꝝ plus: ¶ Et
vt ſint i aqua ordei eoꝝ vtutes digeſtiue ⁊ ſolutiōe
ſicut ē illud qď diximꝰ i eo i cui⁹ ſtō acetat aqua or
dei: imo fortiores q̃ʒ i illo. Fortaſſe eniʒ neceſſe ē vt
decoquanꝉ i ea iſopus ⁊ origanū ⁊ calamētuʒ ⁊ ſpi
ca ſcḋm ꝯpōnem. ⁊ ſicla iuuatiua ē eis. Et permixtio
aque ciceris cū aqua ordei ⁊ i fine eiuſ cicer eſt iuua
tiuum eis. ¶ Et oꝫ vt ꝯſidereꝉ ꝓpinquitas nō pure
ad purā ⁊ elōgatio eius ab ea: ⁊ ſcḋʒ illud diuerſifice
tur iter curam eius ⁊ curā pure. Qď ſi fuerit valde
ꝓpinqua pure tūc diuerſifica iter eas diuerſificatōe
parua. ¶ Et qum videris vrinas eoruʒ groſſas tūc
phlebotoma. ¶ Et qum phlebotomaueris nō idi
gebis clyſteri. ¶ Et ſcias ꝙ nō eſt res magis iuuās
eos q̃ʒ vomitus poſt cibum. ¶ Et de ſolutiuiſ i pri
cipiis eiuſ que ſunt propinquiora equalitati ē aqua
algeleniabin decocti ⁊ ſirupus acetoſus. Et fortaſſe
ponemus i eam caſſiā fiſtulā. ⁊ fortius illo eſt vt po
nas i ea virtutem turbit. Et clyſteria i pricipio ſunt
magis dilecta q̃ʒ ſolutiua alia. Et ſunt clyſteria in q
bus eſt virtus albaſce ⁊ camemille ⁊ ſicle ⁊ cartami
⁊ viol'. ⁊ ſebeſten ⁊ ficus ⁊ odor turbit. Et ex eis eſt
caſſiafi. ⁊ oleum ſiſaminū ⁊ baurac: ⁊ fortaſſe idige
tur vno iſtorum ſcḋm elongationeʒ febris a pura.

¶ Adiuuantia autē ad digeſtionē ſunt ſicut ſirup⁹ ace
toſus permixtus cum aliquāto de algeniabin: aut ſi
rupus acetoſus de radicibus. ¶ Et poſt ſeptimum
ſicut decoctio abſynthii: eſt enim iuuatiua ſubtiliati
ua materiei ⁊ ꝯfortatiua ſtōi. ⁊ ſilr aqua fenicli ⁊ aq̄
apii cū ſirupo acetoſo. ⁊ ſi pertranſit. xiiii. tunc non
eſt malum dare i potu trociſcos roſ. minores. ¶ Si
autē egritudo prolongaꝉ non iueniemus excuſatio
nem quin demus ea que ſunt trociſci de eupatorio
⁊ decoctō eius. ⁊ calefactio partium hypocondrio
rum eſt huius generis. ⁊ emplaſtratio mirac eorum
iteꝝ cum eis que digerunt ⁊ maturāt ⁊ mollificant
teſionē qū venerit illic. ¶ Qū ergo ſciueris ꝙ digō
iā aduenit tūc euā ⁊ ꝓuoca ⁊ nō cures. ¶ Et ď euo
nibus bonis eis eſt vt ſumanꝉ hiere picre. ℥. v. ſucci
lactuce ⁊ eupatorii amboꝝ. ℥. iii. ſeminis apii myro
bal'. citri. kebl'oꝝ ana. ℥. v. turbit. ℥. vii. fiāt pill'. ex eis
cum aqua apii ⁊ ſit doſis eius. ℥. ii. ¶ Et de illis eſt
decoctio bona inuentio noſtra: ℞. eupatorii abſyn
thii myrobal'. kebuloꝝ ana. ℥. v. ſeminis melonis ſe
minis cucumeris ⁊ citrol'. ſeminis apii polypodii

suchaba bedcoard omniū ana.ʒ.x.turbit.ʒ.i. cassie
fist.ʒ.vi.passulaꝝ enucleataꝝ.ʒ.xx.ficuū.x. numero
sebesten numero.xxx.geleniabin facti cū roš persi
cis pōdus.ʒ.xv.decoquāt oia ſm descriptionē hui⁹
Et sumat de ea ca cadus magn⁹ i qua posita sit siliq
i.scamonee. ¶ Fortasse necessaria est medicia fortis
vno mō: debilis alio mō. Eius vō fortitudo ē ſʒ h⁹
ꝙ ipsa euāat humorē viscosū sed ipsi⁹ debilitas est ſʒ
h⁹ ꝙ ipsa nō euāat pliuꝫ vice vna: imo pole est vt fiat
gradatio in ea q̄re euāet humorē cui⁹ euāo est necessa
ria multis vicib⁹ vt nō destruat virtutē. Et hec medi
cina ē que pōt subtiliare ⁊ aggregare ⁊ soluat parū
ei⁹: ⁊ soluat plium ei⁹: sed paꝝ paꝝ ex malo: ⁊ plin
plin ex malo. ¶ De delectatiōib⁹ vō paꝝ fortasse n̄
facit aliquid Et hui⁹ quidē medicina ē vt sumat tur
bit quātitas.ʒ.ſ.⁊ plus ſm necessitateꝫ ⁊ scamonee
ꝓpē altusugi.i.aut supra id ⁊ ꝯficiat cuꝫ geleniabin
p̄dicto ⁊ bibat aut sumat de agarico ⁊ scamōea ſʒ
hāc ꝯpositionē ⁊ ꝯficiat cuꝫ geleniabin p̄dicto ⁊ bi
bat: aut ponat i succo rosaꝝ recētiū cui⁹ q̄ꝫtitas sit.ʒ.
i.⁊ bibat: aut i sirupo ro. ⁊ bibat.

¶ De febre causon ⁊ ē illa q̄ noiat faricos. Ca.xli.

C Auson ē ſm duos modos. ¶ Aut eni cau
son ē cholica ⁊ ē cā i ea multitudo putredi
nis: aut intra venas corpis toti⁹: aut i venis
q̄ sequūt ptes corpis ꝓpē: aut in venis ptiū oris stōi:
aut in epē. Aut phlatica ⁊ fit ex phlate salso putrefa
cto i venis q̄ sequnt ptes cordis sic dixit Hyp. i epi
dimia ⁊ nō fit phla salsū sic sciuisti nisi ex aquosita
te phlatis cū chola acuta. Est ergo chola que putr
fit aquositas pmixta aquositati plime. ¶ Et quoni
am causon vehemētiora hꝫ accidētia q̄ꝫ tertiana oꝫ
vt sit breuioris spacii q̄ꝫ ipsa. ¶ Et senib⁹ qdē parū
accidūt febres causonidis. ⁊ qū accidūt eis pereunt
qm̄ nō fiūt in eis nisi causa valde forti. Ampli⁹ eorū
virtutes sūt debiles. In iuuenib⁹ āt ⁊ pueris plimū
accidūt ⁊ est in infantib⁹ leuior pp humiditatē eorū
Et qn̄ꝫ est in eis cū profundatiōe sōni pp eleuatiōeꝫ
vapoꝝ ad caput. ¶ Et Hyp. quidē dixit ꝙ si alicui
accidit in febre causon tremor tūc pmixtio mentis
resoluit ab eo tremorē. Et est simile vt sit illud quo
niā cerebrū calefit vade ⁊ calefiūt nerui ⁊ est simile
vt sit causon ⁊ fit permixtio mētis ⁊ resoluat ab eo
p tremorē pp expulsionē materieꝝ ad neruos. ¶ Et
plurimū quidē ꝯsumit cū vomitu ⁊ solutione vētris
aut sudore aut fluxu sanguinis narium.

¶ De signis Ca.xlii.

S Igna ei⁹ sunt inseperabilitas ⁊ occltatio tē
poꝝ: Et vehemētia accidētiuꝫ ex asperitate
lingue ⁊ ex citrinitate ei⁹ in primis ⁊ ex nigredine ei⁹
2°: Et ex retētiōe sudoris nisi apud crysim: Et vehe
mētia sitis Inquit Hyp. nisi accidat tussis pua acci
dētalis sedant ergo illa sitim. Et videt vt sit vehemē
tia sitis eoꝝ pp cām pulmonis ergo quꝫ mouet tus
si s parua hūectat p id qd̄ currit ad ipꝫ ex carne mol
li. ¶ Et calidilas i causone quidē ſm plurimū nō ē
ita fortis i exterioribus sicut fortitudo ei⁹ in interiori
bus. ¶ Et est ꝯfractō in ea leuior q̄ꝫ in aliis. ¶ Et i
facta quidē ex chola fortia fiūt accidētia mala ex vi
giliis ⁊ inquietudine ⁊ adustiōe ⁊ pmixtiōe mentis
⁊ fluxu sanguinis nariū ⁊ dolore capitis ⁊ pulsatio
ne tēpoꝝ ⁊ ꝓfunditate oculoꝝ ⁊ solōne vētris cum
cholera pura ⁊ casu appetit⁹. ¶ Et qū accidit infan
tib⁹ abhorēt mamillā ⁊ nō recipiūt eā ⁊ corrumpit
illud quod sugit de lacte ⁊ acetat.

¶ De cura causonidis Cap.xliii.

E St cura tertiane pure. ¶ Et qū idigēt euō
ne sic cū illis q̄ dicta sūt tūc festinatio ē meli
or. Cōplemētū vō est apud digōnē. ¶ Et nō phlo
met fortasse ei iflāmabit eos ⁊ fortasse iuuabit eos
si fuerit illic turbiditas ⁊ rubedo. ¶ Ueꝝ indigent
subtiliatiōe ⁊ regie vehemētiore ⁊ infratiōe actu ei⁹
qd̄ ipsi sumūt. ¶ Et qū times casū virtutis ē neċari
um cibare eos q̄ꝫuis nō appetāt ⁊ ꝓprie in eo ex q°
resoluit res plurima. Mltotiēs ei aduenit eis bolis
m⁹ pp priuationē sensus. ¶ Et indigēt lenificatione
i principio fortiori ⁊ curationib⁹ febris acute p̄dictis
ſm oēs spēs narratas. ¶ Et qn̄ꝫ conueniēs ē vt dō
miāt apud teporē paruū febris sup aquā tamarido
doꝝ. Et qn̄ꝫ ponit i ea paꝝ cāfore. ¶ Et diligit eis
sirup⁹ acetosus: aut emulsio seis portulace aut emul
sio seis endiuie. ⁊ melon alkin ē bon⁹ valde. ¶ Et sit
ꝯtētus potatiōe aque fre ſm ꝙ dixim⁹ illud. Si aūt
nō fuerit qd̄ ꝓhibeat det in potu de etiaꝫ vsq̄ꝫ ad sa
tietatē. ¶ Et fortasse aduenit eis pmixtio mentis ⁊
obliuiscūt petere aquā: quare oꝫ vt sorbeant de ea
paulati sorbitiōes plimas ⁊ ꝓprie i eo cui⁹ linguam
vides siccā. ¶ Et cura accidētia ei⁹ supflua cū eis q̄
dixim⁹ in caplis suis. ¶ Et oꝫ vt caueat i eis supflui
tas sanguinis nariū: est ei de eis in quib⁹ magnificat
timor apud eos. ¶ Et oꝫ vt obseruet anhelit⁹ eorū
⁊ nō dimittas partes pectoris spasmari. ¶ Et oꝫ vt
obserues capita eoꝝ cū aceto ⁊ oleo roš. ⁊ sandal.
⁊ aqua ro. ⁊ cāfora ⁊ his similib⁹. Et embroces cuꝫ
decoctiōib⁹ i qb⁹ decocta sīt ea que dixim⁹. ¶ Et qn̄
fortes sūt in eis vigilie tūc cura eos. Et nō ē malum
vt in potu des sirupū de papauere ēt ⁊ si sit d̄ nigro
i hui⁹ dispositiōe. ¶ Et i fine ei⁹ da i potu trociscos
qui ꝯueniūt eis sicut sūt trocisci de cāfora. Et in illa
hora ꝯuēit eis sirup⁹ acetosus cū emulsiōe seis cucūe
ris ⁊ seis ēdiuie ⁊ se. portulace d̄ vnoq̄ꝫ eoꝝ sit pōd⁹
ʒ.ii. ⁊ sirupi acetosi sit pōdus.ʒ.xxv. vsq̄ꝫ ad .xxxv.
ſm ꝙ videt. Et si fuerit illic ventris solō tūc det tro
cisci d̄ spodio ꝯstrictiui. Trocisci boni ℞. spodii ro.
ana.ʒ.ii.ſ.croci sextā.ʒ.i.seis portulace seis endiuie
ana.ʒ.iii.seis cucurbite seis cucumeris ana .ʒ.ii. san
daloꝝ.ʒ.i.ſ.succi liquiritie amili ana.ʒ.i.canfore sex
tā.ʒ.i.ſ.⁊ dosis ei⁹ sit.ʒ.i. Et iteꝝ roš.ʒ.iiii.se. melōis
citrol cucumeris ⁊ portulace oium ana .ʒ. ii .croci
tertiā.ʒ.i.canfore sextā.ʒ.i.gūmi amili dragagāti suc
ci liquiritie an̄.ʒ.i.dosis ei⁹.ʒ.ii. ¶ Et qū decliat egri
tudo maifeste tūc n̄ ē malū vti balneo cui⁹ aqua de
cliat ad frig⁹. Et illi i quib⁹ magis diligit balneū ex
eis sunt quoꝝ febris est ex phlate salso.

¶ De febre sanguis Ca.xliiii.

O Pinat⁹ ē Gal. ꝙ nō fit febris sanguis a pu
tredie sanguis. Nā sanguis quꝫ putrefit fit
chola ⁊ n̄ est sanguis. fit ergo febris cholerica nō sā
guinea ⁊ fit causon p̄dicta ⁊ tertiana ⁊ curat eā cuꝫ
illa cura. ¶ Hic vō sermo ei⁹ ē ꝯtrius sermoni Hyp.
⁊ ꝯtrarius ei qd̄ est ꝯueniens. Et plurimū quidē er
roris ei⁹ ē i sermone ei⁹ qn̄ putrefit sanguis fit chola.
Iste eni sermo facit opinari duas intentiōes: quaꝝ
vna est ꝙ qn̄ putrefit peruenit ad hoc vt fiat p⁹ pu
tredinē chola. Et secūda ꝙ qn̄ putrefit tūc fit chole
ra: sicut dr̄ ꝙ lignum qn̄ calefit fit cinis. ¶ Cōsidere
m⁹ itaq̄ꝫ i vnaq̄q̄ꝫ duaꝝ ꝓpōnū. ¶ Intellect⁹ vero p̄
mus ē corrupte acceptiōis tribus modis: quoꝝ pri

mus est ꝙ sanguis qñ putrefit ꝯuertit subtile ei⁹ ad
cholam malā ⁊ spissuȝ eius ad malitiā: ⁊ non ergo
cū totalitate sua fit cholera. ¶ Et secūd⁹ ē ꝙ illud fit
post putredinē ⁊ nostra ꝯsideratio ē i dispōne putre
dinis. ¶ Et tertius ē qm̄ post illud fit chola ⁊ nō sci
mus an i ea sit putredo an nō. nā plurime res putre
fiūt ⁊ sepat ex eis subtile ⁊ spissum ⁊ nō ē i spisso ne
qȝ i subtili putredo qm̄ ñ ē necariū vt sit putridū id
qđ generat a putrido: fit ei ex putredie qđ nō est pu
tridū. Et si generatio eius a putredie faceret ꝑputredi
nē eius necariā: oporteret vt spissuȝ cinerulētū iteꝝ
eēt putridū. Esset ergo illic febris melica iteꝝ: h⁹ er
go ē illud qđ facit eē necessariū expositio eius qđ ꝑ
mū itellectū ē. ¶ Qđ vero itelligit secūdo ē mēdaci
um qm̄ putredo ē via corruptiōis. Et putredo qdē
nō hȝ tēpus. Et ꝯuersio sanguis i cholam nō fit ni
si i tpe. Et putredo qdē ē corruptio accidens sangui
ni ⁊ ē sanguis sicut accit phlati ⁊ ē phla ⁊ nō chola
neqȝ melia nisi ꝯuertat post illđ cū ꝯplemēto putre
dinis: veꝝ veritas sana ē sermo Hyp. ꝙ ex sanguis
putredie generat febris. ¶ Dicamus ergo nūc ꝙ fe
bris sanguis ē febris putredis: ⁊ febris calefactionis
⁊ ebullitiōis quā nomiauit Hyp. synochū ꝯclusuȝ
sine aliis. Et plurimū ebullitiōis e⁹ ē ex oppilatōne
suffocāte calitatē. Et qñȝ fit a causis aliis que vehe
mētes fiūt supra vehemētiā febris ephimere: Et no
miat ꝑfundi somni fortis: Et ē de sūma febriū q̄ sūt
iter febres putredis ⁊ febres ephimeras q̄ differt a
febribus ephimeris ꝓpterea ꝙ calefactū primū i ea
est humor. ¶ Et differt a febrib⁹ putredis qm̄ nō est
ei putredo. ¶ Et ē febris acuta nō febris ephimera
neqȝ febris ethica neqȝ febris putredis. Et multoti
ens qdem permutat ad febreȝ putredis aut febrem
ethicā. ⁊ multotieś quideȝ facit eā currere Gal. cur
su febriū diei. Et videt Gal. ꝙ febris sanguis nō cō
ponit cū reliqs febrib⁹ qm̄ putredo i sanguie ē cōis
omni humori ⁊ i hoc ē ꝯtradictio qbusdam itētiōi
bus suis i quo nō ē necesse ꝓlōgare sermonē qm̄ ñ
iuuat cū eo medicus. ¶ Et causa qdē huius febris
est repletio ⁊ oppilatio ⁊ mltitudo exercitii ⁊ ꝓprie
ñ ꝯsueti ⁊ dimissio euōnis: deide vsus exercitii labo
riosi. Et qñȝ facit putrediem i eo multā aquositas sā
guis ex cōmixtione fructuū aquosoꝝ quare ꝯuertit
ad putrediem. Et multitudo hūoris crudi i eo est ꝓ
piqua: quare ꝑparat ipm̄ ad putredinē sicut q gene
rat ex cucumere ⁊ alkethed ⁊ piris ⁊ silib⁹. Et hec q
dē febris ē ꝯtinua q̄ nō tepescit ꝑꝑ cōitatē materiei
⁊ ei⁹ adherētiā vsqȝ ad crisim aut mortē. ¶ Et eius
spēs sūt tres: quaꝝ saluior est ep augmatic⁹: qm̄ reso
lutio i eo est maior q̄ȝ putrefactio icipiēs cū difficul
tate ⁊ nō cessat diminui. Deide est hōtenus ⁊ fortas
se silat. vii. dieb⁹. ⁊ neqor eoꝝ ē augmastic⁹ qm̄ reso
lutio i eo est minor q̄ȝ putrefactio. Et ei⁹ crisis ē vsqȝ
ad septimū hȝ plimū. Et ei⁹ ꝯsūptio ē cū euōne aut
sesata aut isēsata. Et qñȝ ꝑmutat ad causonidē ⁊ ad
sirsen. ¶ Et qñȝ ꝑmutat cū iflatiōe plima ad lethar
giā. ⁊ qñȝ ꝑmutat ad variolas ⁊ morbillū. Et qñqȝ
accit i ea profunditas somni ⁊ iflatio ventris ex qua
prouenit sicut vox tympani ⁊ non deponit eam vē
tris solutio cuȝ rarificatōe. ⁊ quādo solutio ventris
nō valet deide egredit asaf viridis lata prope est de
signis mortis.

¶ De signis Ca. xlv.

Signa febris sanguiee sūt adherentia febris
Et rubedorum faciei ⁊ oculo: Et inflatio venarum
⁊ temporum: Et repletioo cōpleta absqȝ rigore:
⁊ nō est sudor nisi apud crisim. Et multotieś associa
tur ei pruritus i naso ⁊ i loco colli i quo ponūtur vē
tose: Et ꝯstrictio i anhelitu. Et multotiēs accit eis ꝓ
funditas somni: Et difficultas sermonis ⁊ est malū:
Et silr āpa gutturis ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ ⁊ vue: Et
cursus lachrymaꝝ. Et caliditas e⁹ ē plurima ꝑꝑ hu
miditatē vaporosā ⁊ lachrymalē nō exiccataȝ sicut
i causonide. Et pulsus e⁹ ē magn⁹ leuis plen⁹ velox
freq̄ns valde diūsus ñ plime diūsitatis: ⁊ ē minoris di
uersitatis ⁊ velocitatis q̄ȝ i causōide. Et ñ ē calitas e⁹
i termino causonidis ⁊ tertiane fortis. ¶ Et illius q̄
ex ea ē a putredie caliditas ⁊ accidētia sūt vehemē
tiora ⁊ cura eius ē difficilior ⁊ magis similis cū cau
sonide. At v̄o subtilitas sāguis ⁊ grossitudo cogno
scūt ꝑꝑ illud qđ egreditur de eo. Et sinocha feruida
est res magis similis i pricipio sui febri ephimere. ve
rū caliditas eius est parue mordicatōis ⁊ lesiōis ⁊ i
uenit ex ea iflāmationē ⁊ disniā ⁊ est plim ipressiōis
eius prope cor. Putrida v̄o est equalis ⁊ silis equa
li sm̄ plm. ¶ Signa autē ꝑmutatiōis ei⁹ sunt cuius
qȝ eoꝝ ad quod permutat vt prefocationis ⁊ āpatū
gutturis ⁊ duaꝝ amigdalarum. Et tu iaȝ sciuisti ea.
Et signa variolaꝝ scies ⁊ signa sirsen ⁊ doloris capi
tis ⁊ permixtionis mentis ⁊ alioꝝ iam sciuisti. ¶ Si
gna vero longitudis eius sicut iā sciuisti sūt ex post
positione signorum digestionis ⁊ tornatilitate faciei
⁊ diuersitate dispositōis ei⁹ i spatio suo ex additōe ⁊
statōe ⁊ diminutōe ita vt sit quasi ipsa sit tepida. Il
lud ei sigificat ꝙ sanguis ē plenus humore crudo.
¶ Spatiū vero crisis eius sigificat apparitio signo
rum digōnis que si tradatur vsqȝ post tertium ⁊ q̄r
tū nō fit crisis i septimo. Et multotiēs quidē fit crisis
eius in quarto.

¶ De cura febris sanguis Ca. xlvi.

Intētio i curatōe febris sanguis est euō pli
mi vsqȝ ad syncopim ⁊ ingrossatio sbe san
guīs si fuerit subtil valde aquosus ⁊ choleric⁹. Et in
frātio ei⁹ ⁊ mūdificatō ⁊ subtiliatio ipsius si fūit gros
sus ⁊ sumpserit eger prius generatiua sanguis gros
si ⁊ generatiua humoris crudi ⁊ digestio materiei fa
cientis febrē ⁊ eius resolō. ¶ Euō aūt nō est aliqua
sicut phlebotomia ex māu i quacūqȝ hora accidat
⁊ non expectatur crisis neqȝ digō nisi sit r̄pletō nau
seatiua: tūc eni caue eam ⁊ remoue ipsaȝ. ꝙ si febris
perseuerauerit tunc phlebotoma. Et nō cesses phle
botomare donec eger appropiquat syncopi aut ca
dat i syncopim si corpus fuerit forte. Syncopis nā
qȝ ifridat complexionē fortem. Et scias ꝙ phlebo
tomia ⁊ sumere i potu aquam frām qñȝ excusāt ab
ifratōe alia. Et partitio quidem i ea est melior si nō
fuerit qđ necessariam faciat festinationem nā fortas
se erit i ea que est ifra appropiquatōem syncopis vl
timatio ⁊ fortasse sequetur phlebotomiam vltimaȝ
statim fluxus ventris cholericus ⁊ sudor quem oȝ
omni hora abstergere donec cōtinuetur: fortasse ei
saluabit cum eo. Et succurratur ei quod accit de de
bilitate ⁊ syncopi cuȝ cibo subtili ⁊ quiete. ¶ Et oȝ
v̄t premittatur lenificatio nature cum illis que sciun
tur de illis que sunt sicut duorum granatoruȝ aqua
.s. dulcis ⁊ muzi vsqȝ ad termium ⁊ siracost ⁊ tama
ridi ⁊ collyria leuia de quibus diximus. Et qñȝ est
necessarium apud digestionē cūare cuȝ eis que sūt

sicut myrobal. ⁊ sumusterre ⁊ cassiasi. ⁊ his silia ð il
lis que sciuisti. ¶ Qð si dispō nō tolerat phlomiaȝ
i manu phlomet vena que ē i cornu frōtis aut ponā
tur vētose. Si aūt nō prepat aliqd eoꝝ ⁊ hoc pp ac
cidēs qð ꝓhibet tūc fac solonē vētris ſm modū q ē
i causonide. Et regimē sit i eis q aperiūt ⁊ icidunt ⁊
sedāt ebullitōem. ¶ Et si acciderit ex phlomia syn
copis ciba eū pane ⁊ aqua acreste. Qð si accidat flu
xus sanguis nariū p se nō abscidat nisi qū appropi
quauerit syncopis. ¶ Sāguis vo igrossatio fiat cū
eis que sūt sicut rob iuiubaꝝ ⁊ est vt decoquātur. c.
iuiube cū. lb. v. aque donec remaneat tertia ⁊ ispisse
tur cū zuccaro ⁊ quātoplus miorатur zuccaꝝ tāto
ē melius. Et lētes iteꝝ ꝓprie preparate cū aceto ace
toso forti sūt huius generis. Et caue ne des in potu
rob iuiubaꝝ aut corpus lētium materia exñte gros
sa. Eius vero ifratio fit cū eis que sunt sicut aq̄ lenti
um ifrata ⁊ aqua lactuce ifrata ⁊ sumet i potu aquā
frām si nō fuerit qð ꝓhibeat ⁊ fortasse sumit i potu
donec tremere faciat ⁊ faciet: forsitā. n. sanat euȝ.
¶ Et qñ ꝑmutat febris ad phlaticā ⁊ curat cuȝ troci
scis de rosis ⁊ silibus. Et hec quidē cura est quorū
dam antiquoꝝ ⁊ secuti sunt eā qdā modernorum.
Dare aūt i potu aquam ordei est curatio ꝯferens ei
sed cū lenitate nature. Et melior horaꝝ ad hoc ē ho
ra vehemētis ebullitionis ⁊ angustie ⁊ iflāmatōis ⁊
frequētie pulsus cordis. ¶ Et scias ꝙ esse ꝯtctus in
frātōe ⁊ dimittē phlomiā ⁊ ventris solonē addit in
oppilatōe ⁊ eoartatione: quare addit putredo ⁊ ca
liditas i reliqua dispōne. ¶ Mūdificatō ei fiat cuȝ
eis q̄ sunt sic soluētia cholerā ſm respōsionē necessi
tatis v̄tutis ⁊ debilitatis cū digerentib⁹ humorē cru
dū qm̄ fortasse ipsa est cā i putrefactōe sanguis. Et i
fine ei⁹ da ei i potu que sunt sicut trocisci de canfora
⁊ trocisci de spodio ⁊ da ei i potu. Isti ēt trocisci sūt
boni: ℞. spodii. ℥. iii. semis portulace. ℥. v. semis cucu
meris. ℥. iiii. semis cucurbite. ℥. vi. gūmi ⁊ dragagāti
⁊ amili oīum ana. ℥. iii. succi ligritie pondus. ℥. vii. fi
ant ex eis trocisci. Descriptō alia ⁊ proprie apud ð
bilitatem apatis: ℞. rosarum. ℥. iii. succi berberis. ℥.
ii. semis cucumeris ⁊ melonis ⁊ citroli ⁊ portulace
⁊ spodii omnium ana pondus. ℥. i. gūmi ⁊ dragagā
ti ⁊ amili omnium ana. ℥. ʃ. rauedsceni ⁊ croci ⁊ can
fore omnium ana pondus quarte. ℥. i. fiant trocisci.
¶ Cibi vero sint illi q fiunt ex iuiubis ⁊ illi q fiūt ex
lentibus cum aceto ⁊ granatꝫ ⁊ sumach. Et si sit ali
qd eorum cōstrictō cuius timeatur frangatur cuȝ si
racost ⁊ prunis ⁊ cū eo quod fit de cucurbita ⁊ cuȝ
herba acetosa. Et eius fructus sint pira de sceni ⁊ ḡ
nata ⁊ mala de sceni. Et eius olera sint cucumeres ⁊
cucurbite ⁊ alkehethed ⁊ endiuia ⁊ olus benedictū
⁊ acetosa ⁊ coriādrum ⁊ que sūt eis silia. ¶ Et si ac
cidat dolor capitis aut pulsus cordis aut vigilie aut
profunditas somni aut fluxus sanguis narium sup
fluus destruens virtutem ⁊ alia de accidētibus suis
cura cum eis que docuim⁹ te i loco suo.

¶ De febre phlatica Ca. xlvii.

Sciuisti ꝙ febris putredis phlatis qñ ē po
xismalis: Et qñqȝ est iseparabilis ⁊ sciuisti
cām i hoc. ¶ Et sunt ei hore sicut reliqs febrib⁹. Et
mior horaꝝ sui pricipii ſm plurimū est. xviii. dieꝝ.
Et eius eradicatō i plib⁹ ē itra. lxiiii. dies. ¶ Et salui
orearum est illa que est mūdorum tēporuȝ: ⁊ preci
pue illa que est multi sudoris: significat enim subtili
tatem materiei ⁊ paucitatem eius ⁊ raritateȝ corpo
ris. ¶ Longior ergo partiū huius egritudis ē aug
mentum q̄ȝuis eius decliatio iterum sit longior de
cliatōe tertiane vt plurimū. ¶ Et phla qdem putri
dum qñ est vitreum ⁊ qñ est acetosum ⁊ qñqȝ est
dulce ⁊ qñ est salsum. ⁊ tu iaȝ sciuisti quomō ex sal
so fit causon. ¶ Et plin quidē accit febris phlatica
hūidis ⁊ quietis ⁊ senib⁹ ⁊ ifantibus ⁊ patiētib⁹ nau
seatiuam satietateȝ ⁊ exercitantibus ⁊ balneantib⁹
se super repletionem ⁊ habentibus eructuationem
acetosam ⁊ habentibus repletioneȝ ⁊ patientibus
descensuȝ humoris ⁊ fit catarrus ad stōȝ qui putre
fit in eo. Et paꝝ qdem euat a lesiōe i ore stōi. ¶ Et
scias ꝙ cum omni febre cū qua est frigus constrigit
pulsus ⁊ minoratur:

¶ De signis phlegmatice periodice Ca. xlviii.

In illa quidē i qua cā est phla vitreuȝ aut
acetosuȝ frigus multiplicat valde ⁊ rigor
i vitreo est vehementior. At frigus non inci
pit i ea subito: imo paulatim in extremitatibus: dei
de perueniunt ad hoc vt fiant sicut nix que non ca
lesiūt nisi cum difficultate neqȝ calesiūt subito nȝ ſȝ
gradatōeȝ ꝯtinuā: imo paulati cū reditu frigoris ⁊
fortasse ꝯmiscet frigori cius i pricipio rigor. Fit ergo
frigus pp illud qð nō putruit ⁊ horripilatio pp illð
quod iā putruit ⁊ mai⁹ frigus ei⁹ ⁊ ipsius rigor sunt
in periodis status. ¶ Et hec quidem febris non est
ex materia que facit punctioneȝ ita vt sit causa rigo
ris in via expulsionis. putredo nanqȝ eius est putre
do rei leuis ⁊ incipit cum grauitate ⁊ profunditate
somni. Et multotiens incipit in paroxismis primis
sine frigore ⁊ neqȝ est rigor: imo postponitur vſȝ ad
tempus ⁊ fortasse erit frigus ⁊ non erit rigor. ¶ Et
multotiens incipit cuȝ syncopi ⁊ non fit. Et in hac
qdem egritudine multiplicat syncopis pp debilita
teȝ oris stōi ⁊ casuȝ appetitus ⁊ priuationē aliſtibre
q̄ est fundamētū materiei nutrimēti ⁊ virtutis. ¶ Il
lā vero que est ex phlate salso sequit horripilatio ⁊
nō fit vehemēs frigus eius. ¶ Illā autem que est ex
phlate dulci raro antecedit i pricipio vſqȝ ad pluri
mos paroxismos horripilatio neqȝ frigus nȝ rigor
¶ Et plurimū quidem periodi febris phlatis icipi
unt cum syncopi: ⁊ iam apparet in ea i pricipiis ca
lor vehementior: ⁊ in postremis minoratur illð. Et
est simile vt sit causa i hoc quoniam putredo antece
dit prius ad magis dulce ⁊ magis salsum ⁊ magis
subtile deinde ad grossius ⁊ frigidius. ¶ Et tactus
caliditatis eius i primis est debilis ⁊ vaporosus de
inde qū ꝓlōgat positio man⁹ sup mēbꝝ sentit man⁹
acuitatē ⁊ mordicatōeȝ. Verūtamē nō est similis ne
qȝ equalis i omnibus sup que cadit manus: imo ē
diuersa qm̄ iuenit i loco vno asperitatē ⁊ i loco alio
lenitatē: ⁊ ē quasi calitas colet post rē cribellatā qm̄
phla viscosū ē: quare diuersificat ei⁹ passio a calitate
sicut accit i reliquis viscosis qū ebulliūt: ipa ei disrū
pūt i quibusdā locis ⁊ nō disrūpunt in locis aliis.
¶ Et qualiscūqȝ sit calitas eius ſm plurimū mior ē
q̄ȝ vt iflāmet ⁊ angustiam faciat ⁊ magnificet deside
riū aeris frigidi ⁊ aque fre ⁊ inspissatōis ⁊ rarificatō
nis anhelitus magni ⁊ exufflātis. ¶ Et multotiens
qdeȝ accit caliditati eius vt sedeat tpe quo hȝ q̄ȝtita
tē hore vnius aut duaꝝ horaꝝ quar existimatur ꝙ
ipa iā ꝑuenit ad statū qū ipsa adhuc sit i augmēto. vi
debis eni eā iam incipere augmētari ⁊ silr sunt ei in

declinatione stationes. ¶ Et febres qdem phl'atis sunt multe oppilatõis pp multitudinem humiditatis ⁊ vaporis sui pauci sudoris pp viscositatez hũoris. Et qũ sudare facit ē res non exuberans: ⁊ de ꝓprioribꝰ significatiõibꝰ eius est paucitas sudoris ⁊ ꝓuatio eius. ¶ Et sitis qdem minorat̃ i febribꝰ pl'atis nisi pp cãm salsedinis: aut cãm vehemẽtie putredinis eius ⁊ cũ hoc est minor q̃ȝ sitis que est in aliis. ¶ Et iflatio laterꝝ multiplicat̃ i eis. ⁊ qñqȝ accidit cuti lateris vt subtiliet̃ cum tensione. ¶ Color aũt patientiũ phl'atis febrem est decliuis ad viriditatez ⁊ citrinitatem currentes i albedinem ita vt sit illud qđ aggragatuȝ ē sicut color plũbi vsqȝ i statu. Et raro qđ rubet color i eo cuius rubedo sit rubedo i statibꝰ reliquaꝝ febriũ. ¶ Pulsus v̊o eius est pulsus ꝑuꝰ submersus debilis rarus in ꝓ̊mis: deiñ fit freqũes i fine. Et frequẽtia qdem eius ⁊ eius ꝑuitas vehemẽtior ē q̃ȝ frequẽtia quartane ⁊ tertiane ⁊ eius ꝑuitas. ⁊ vehementia frequẽtie eius est pp vehemẽtiam ꝑuitatis ipsius. Uerꝝ non est velocior pulsu quartane: ⁊ qñȝ est tardior eo aut silis ei i ꝓ̊mis. Et est vehemẽtis diũsitatis cum ꝓ̊uatiõe ordinis. Et parui ⁊ debiles ex eis sunt in diuersitate eius plus. Et significatiões qdem pulsus sup eaȝ sunt de certioribus significatiobus. ¶ Urina aũt eius i ꝓ̊mis qdem est alba subtil' pp multitudinem oppilationũ ⁊ frigoris: deinde fit rubea pp putredinem ⁊ ꝯturbat̃ pp maliam digõis ⁊ qñqȝ alterat̃ in ea dispõ vno tp̃e. ⁊ qñqȝ mũdificabitur ex mã grossa ⁊ resoluitur putridũ ⁊ redibunt oppilatiões dealbabit̃ vna hora ⁊ alia qñ remanet intra mãm grossam ⁊ dispõnem putredinis. Et aq̃ hora oppilationuȝ est alba: deiñ qñ putrefit res plurima post illđ expellit̃ ⁊ aperit oppilatiões rubet vsqȝquo veniat sup oppilationes qđ oppilet eas vice alia de illo eodẽ humore. ¶ Eius v̊o egõ est lenis subtilis phl'atica. ¶ Et de eis q̃ significãt ꝙ febris ē phl'atica est vt sit paroxismus eius. xviii. horis ⁊ dimissio eius. vi. horis. Et non est dimissio eius dimissio mũda: qm̃ mã cũ grossitudine ⁊ viscositate ē multa. Et significant ip̃am etas ⁊ ꝯsuetudo ⁊ tp̃s ⁊ regio ⁊ cibi ⁊ aduentꝰ cãꝝ añcedentiũ ex satietate nauseatiua. Et significant ip̃aȝ forma ꝓ̊dicta ex colore faciei ⁊ iflatione eius ⁊ lenitas tactus ⁊ debilitas oris stõi ⁊ casus appetit̃. ⁊ qñqȝ magnificat̃ i ea splen. Et seq̃t̃ eã eructuatio acetosa i pluribꝰ horis multotiẽs.

¶ De signis phl'atice inseperabilis ⁊ est illa q̃ noiatur latica Cap. xlix.

Sunt sicut reliqua signa febris phl'atice preter eradicatiõeȝ ⁊ ꝙ similat̃ erradicationi. ¶ Et apud iceptioneȝ fiũt rigor ⁊ frigus ⁊ horripilatio. Et ē res magis silis cũ ethica. ⁊ fit illic rigor i. vi. horis aut tm̃ sperans illum q fit i ꝑiodica nã ꝑiodica iterꝝ ñ euãt̃ a residuo: verũtñ ē occultum non apparens.

¶ De febribus q̃ sũt sm̃ pl'm de genere phl'aticarũ ⁊ sunt qñqȝ ex cholera ⁊ nõ sunt ex eis que fiunt ex melia appropriate cũ noibus ⁊ iudiciis Cap. l.

Et sunt febres empialos ⁊ liparia q̃ ambe sunt de sũma febriũ i qbus diuersificant̃ loca caloris ⁊ frigoris itus ⁊ exterius pp diuersitatẽ ⁊ locũ eiꝰ qđ putrefit ⁊ qđ nõ putrefit. ¶ Et sũt tres diuisiones febris appropãte: syncopal' hũorosa: ⁊ febris ex syncopi minuta subtilis: ⁊ febris diuturna ⁊ nocturna.

¶ De febre in qua occultatur frigus ⁊ apparet in ea calor ⁊ est empilaos. Cap. li.

Hec febris fit ex phl'ate vitreo sed est ꝯprehensuȝ in occulto ⁊ ꝓfundo qđ ifr̃atur vbi est. Uerꝝ ip̃i accidit iaȝ putredo q̃re spargitur ex eo vapor eiꝰ qđ qũ putruit ⁊ disp̃tit̃ inflãmat̃ in exterioribus: ⁊ illđ qđ nõ est putrefactũ infr̃iatur in interioribus. Et eius quideȝ frigus nõ apparet i hꝰ i tp̃e qm̃ est quietuȝ ⁊ associatur ei ⁊ non patitur ab eo qđ occurrit ei: postq̃ȝ ergo icipit i eo putredo mouet̃ ⁊ ifrigidat̃ ifrigidatõe q̃dã q̃ȝuis ñ ꝑuẽiat ad h° vt cõicet toti corpori. ¶ De signis Cap. lii.

Signa eius sũt eadẽ q̃ ꝓ̊dicta sũt ¶ Et ꝙ eꝰ vrina est fr̃a cruda minoris calitatis q̃ȝ vrina aliaꝝ sui generis: ꝯ̊ pulsus eius ē rarus tardus: ⁊ ip̃a sȝ pl'm addit̃ õi die. ¶ Uerꝝ pp grossitudinẽ materiei sue ꝯuertit̃ qñȝ i q̃rtanã ⁊ tertianã qm̃ huiusmõi mã i corpore est ꝑua ⁊ ꝑue putrefactionis ignea. Et paucitas qdem est ex causis elongationis ꝑiodi. Et ꝓpterea ꝙ paroxismꝰ nõ reddit omi die nõ remanet hec febris qũ sit phl'atica: sed ꝓpea est phl'atica: q2 putredo eiꝰ ē putredo phl'atis ⁊ hec nõ extrahit eã ab hoc qn sit phl'atica: sȝ ꝓpea ꝙ putredo ē putredo phl'atis nõ ꝓpterea ꝙ paroxismꝰ nõ redeat omi die. ¶ Spatiũ v̊o paroxismi eius ē ex. iiii. horis vsqȝ ad. xxiiii. horas ⁊ sm̃ pl'm ꝯsumit̃ añ illđ qm̃ hec mã non est cũ illa multitudine.

¶ De febre in qua occultat̃ calor ⁊ apparet i ea frigus ⁊ est liparia Cap. liii.

Hec febris sm̃ pl'm est phl'atica: ⁊ qñȝ ē cholerica ex cholera grossa valde. Quomõ ãt est phl'atica est: qm̃ phl'a intrinsecũ qñ inflãmat̃ ⁊ putrefit calefac̃ illũ locũ qm̃ ñ resoluit̃ nisi qñ putredo calefacit exteriora corporis cuȝ sp̃sione vaporis sui calefactione pl'ima. Et qñ virtus effundit̃ ad locũ vbi est lesio tũc euãnt̃ exteriora a calore: q̃ ifr̃antur ꝓp̃e qñ i exterioribus sunt phl'ata cruda vitrea fr̃a. Et iterꝝ qm̃ resoluit̃ multotiens ex eo vapor q non putruit: sed eleuat̃ ⁊ facit caliditatez ⁊ associatur ei caliditas spatio ꝑuo: deĩde separatur ab eo separatiõe vaporis aq̃ calefacte. Qũ g° separat̃ ab eo ⁊ fuit in radice ante putredinem vehemẽtis fr̃itatis redit ⁊ ifrigidat corpꝰ. ¶ Modus aũt quo fit cholerica est qm̃ cholera qñ est pauca ⁊ intrinseca ⁊ putrefit ⁊ calefacit locũ ⁊ ñ resoluit̃ ex ea aliqd accidit qđ diximꝰ in sua cõpare ex phl'ate. Et appropriatur hec cholerica taburos noie. Uerꝝ liparia est nomẽ generis ⁊ ē lõgioris spatii q̃ȝ hemitriteus. ¶ Et hẽt aliqs vt dicat quõ erit febris ⁊ nõ ꝓcedet i ea calitas ex corde i totum corpus. Illud nãqȝ qđ narrat̃ ē de genere eius i quo nõ ꝓ̊cedit caliditas ex corde i totũ corpus. Rñsio itaqȝ est ꝙ i terminis haꝝ reꝝ attenditur vna ꝯditio vt non sit qđ ꝓhibeat sicut diffinimus aquã fr̃am ⁊ humidã qñ disposita est sm̃ nãm suam ⁊ nõ fuit qđ ꝓhibeat. Et diffinimꝰ graue ꝙ ē illud qđ tendit iferius qñ dimissum fuit cũ sua nã. ⁊ i istis oibus caliditas ꝑuenit ad cor ⁊ ꝓcedit i arterias ⁊ sp̃git̃. At v̊o accidit ꝓhibitio illius i qbusdam locis sic accidit ei sup quẽ ponunt̃ pruñe vel pruine. Nocumẽtum v̊o haꝝ necessariũ est esse actu.

¶ De febre in q̃ fit vnaq̃qȝ duaꝝ reꝝ in vnoquoqȝ duoꝝ locoꝝ Cap. liiii.

Si hec febris fuit non erit nisi vbi sunt due materie fr̃e mote pp putrefactionẽ: quaruȝ

vna est i interioribus: ꝛ altera in exterioribus ꝛ non
est aliqua eaꝝ plurimi nocumẽti. Deinde qñ icipiũt
putrefieri mãdat vnaqq; eaꝝ vaporem calm ꝯpre
bendentez cũ ptibus suis ꝛ vbi ẽ frm. ¶ Et tu qdez
iam sciuisti cãm i regie hũoris fri i dispõne motus.

¶ De febre syncopali humorosa Ca.liiii.

Hec fm plm est pp phl'a crudum replonale
qd facit febrem disptitam plm qꝛ iã vincit
vtutem. Et fm plm adiuuat sup eam debi
litas ori stõi: ꝛ qñ mouet ꝛ incipit in putrefactõe vir
tutem vincit plus ꝛ facit eam hesitantem. Quc si di
missa fuerit cũ materia nõ sufficiet ꝯtra mãz. Et qñ
occupatio fit in eũone eius cuz facilitate fit inobedi
ens: aut mouet motu pfocante vtutem. Et qñ occu
patur i eũone eius cũ solutõe ventris: aut phl'omia
cuz labore non tolerat vtus. Quomõ eni tolerabit
qñ sit illic cum sua quiete syncopis. Et cũ hoc toto
ipi indigent eũone vehementer. Et iteꝝ ipi indigent
cibo vehemter qm in humoribus eoꝝ nõ est qd nu
triat corpus ꝛ viuificet ipm ꝛ corpus eius ẽ puatuz
nutrimto. Qd si studeris i cibando addit mã dimi
nuta ꝛ si nõ cibat cadit vtus ¶ Et accidit i inceptio
ne sui vt effundat ad cor res fra faciens accidere syn
copi ꝛ minorat pulsus ꝛ tardat ꝛ fit rarus. Amplius
nã sollicita est in calefactõe materiei ꝛ subtiliatione
eius. Et putredo q̃ mouet i quasdã ptes eius adiu
uat sup eam: g° euadit cor a nocumto ꝛ frigore eius
ꝛ cadit i nocumentum caloris eius: qr fit pulsus ve
lox ꝛ ppe in ꝯstrictõe sua plusq; sit velocitas alioꝝ
q̃zuis illud qd vincit cum hoc fit puitas ꝛ tarditas
ꝛ raritas. ¶ Et piodus eius ẽ piodus phl'atice ꝛ ñ
alterat ab ea. ¶ Et est cũ ea iflatio faciei: ꝛ mollities
corporis. ¶ Et colores hñtiũ eam nõ figunt sup di
spositionem vnã: imo qñq; est cinerea ꝛ plũbea eius
materia: ꝛ qñq; fit citrina: ꝛ qñz fit nigra: ꝛ qñz fiũt
labia eoꝝ sic labia comedentis mora. ¶ Oculi vo
eoꝝ sunt fusci virides exeũtes valde apud ꝯmotõz
egritudinis. ꝛ fit sicut maniacus. ꝛ qd est sub hypo
condriis eoꝝ est vehemtis inflationis ꝛ silr viscera
eoꝝ. ¶ Et qñq; euomũt acetosum. ꝛ qñ est eis apa
in qbusdam visceribus tũc nõ spatur oio. ¶ Et qñ
q; accidit eis i qbusdã horis ex chol'a dñante gros
sa: ꝛ fit cum ea i visceribus adustio: ꝛ euomũt chole
ram: ꝛ sũt ei piodi phl'atice scdm plurimum.

¶ De febre syncopali minuta subtili Ca.lv.

Hec febris ẽ acuta ꝛ cadit pulsus ꝛ virtus i
poxismo vno aut duobus poxismis cũ ad
ditione ꝛ eueniens i corpore cũ velocitate.
¶ Et qñq; nõ sufficit cũ ea virtus vsq; vsq; ad.iiii.
ꝛ fit ex chimis subtilibus plm: quoꝝ cholericum ẽ
vehemẽtis subtilitatis ꝛ pfundatiõis: male substan
tie venenose: cui iam accidit putrefactio i corporib9
calide ꝯplonis sicce valde. ¶ Et plures poxismi h9
febris sunt paroxismi tertiane.

¶ De febre diurna ꝛ nocturna ex phl'aticis Ca.lvi.

Diurna ẽ cuius poxismus accidit i die ꝛ ei9
tepor i nocte ꝛ nocturna ẽ ecõuerso ꝛ vtre
q; sunt male: sed diurna est longior ꝛ dete
rior. ꝛ facit cadere multotiens pp longitudinẽ suam
ꝛ suũ euentũ i calore diei in ethicam. Et si ipa ñ essꝫ
seua nõ accideret hora aptionis poroꝝ ꝛ resolonis
vaporis: ꝛ nõ accidit nisi pp multitudinẽ materiei ꝛ
fortitudinẽ eius. Et est necium cuz hoc vt patientes
eã cibent i nocte ꝛ nõ pmitãt dormire sup replonez
stõi. ꝛ pcipiantur vigilie: ꝛ est ex eis q̃ faciũt cadere
virtutem. Et tolerantia febris i calore diei: ꝛ vigilie i
frigore noctis sunt ex eis magis digne q̃ faciũt cadẽ
in ethicã. ꝛ ad sũmũ est de genere febriũ difficiliuz.

¶ De cura phl'atice Cap.lvii.

Cura huius egritudinis diuersificat fm ho
ras suas. s. pncipiũ ꝛ augmtum ꝛ statum ꝛ
declinationem. Et fm aptionem digõnis i
ea ꝛ eius occultationẽ: ꝛ diuersificat scdm mãs suas
s. phl'aticam acetosam ꝛ phl'aticam vitream ꝛ phl'a
ticam salsam ꝛ dulcem. Et oẽs eius spẽs cõicant in
hora pncipii in tribus diebus i necessitate lenificati
onis equalis aut vomitus. Et in necessitate admini
stratõis subtiliantium ꝛ incidendum ꝛ diureticoꝝ.
Et qñ supuenerint febri dies tres subtiliat in ea mã
pp febrẽ: ꝛ si añ illud mouebis nocebis ꝛ nõ facies
aliqd. ¶ Et i augmto cũ subtiliatõe regis fm equa
litatem. ¶ Et fortasse est ꝯtentus aqua ordei i pmis
tribus diebus spando ꝙ sit status eius ppinquior
pp subtiliationem materiei aut paucitatem ei9. Qd
si certe sciret ꝙ status eius esset tardus ñ subtiliaret
regimẽ q̃zuis fames ꝛ somnus sup famẽ ꝛ exercitiũ
sup famẽ si non debilitant sint vltima in iuuamento
huius egritudinis: imo declinaret i pncipio ad igros
sationẽ vsq; ad septimũ: deiñ gradaret: veꝝ augmẽ
tum eget vt subtiliet regimẽ i pmis. Si autẽ stat9 ap
paret longinquus possibile est vt succurrat illi cuz i
grossatõe regis: deinde gradet vsq; ad horam stat9
qm tps est sufferens hoc i hac egritudie nõ sufferẽs
in acuta. ¶ Qñq; ptrãsierit septimus non stes tunc
sup subtiliationem: qm illa debilitat ꝛ addit i debili
tate oris stõi. ¶ Et quotiens senseris longitudinem
maiorem subtilia minus q̃zuis subtiliatio ei9 in ipsa
oio magis sit necessaria q̃z i quartana. Et silr oz ne
festines cibare ipm cum eis que sunt sicut pulli ꝛ pa
nis cuz muzaguarac nisi timeat debilitas aut appe
at declinatio. ¶ Amplius diuersificat cura eius c9
cã est phl'a salsum ꝛ dulce: ꝛ cuius phl'a est vitreum
ꝛ acetosum ꝛ fit ex ea nimiuz frigus i qua corpus ñ
calefit. veꝝ in duabus pmis necessaria ẽ lenificatio
cũ medicina leui ꝛ infratio q̃dam. Et in duab9 secũ
dis cũ medicina magis laboriosa: ꝛ i duabus pmis
idiget icisione cũ subtiliatiuis i qbus nõ ẽ calefactõ
plima q̃zuis sit exiccatio plima. Et in duab9 secũdis
necessariũ ẽ illd qd subtiliet cũ icisione ꝛ calefactiõe
cũ acredine ꝛ ppe qñ phl'a est pmixtũ cuz melia: nã
necessaria sunt in h9 i ea que sunt sicut diacyminum
ꝛ ꝯfectio de sulfure ꝛ admistratio salsoꝝ. ¶ Et ꝯue
nientiores medicine q̃ admistrant in pncipio sũt ge
leniabin vsq; ad diẽ septimũ. ꝛ nõ est malũ vt admi
stret iteꝝ aq̃ feniculi ꝛ aq̃ endiuie ꝛ aq̃ apii cuz gele
niabin fm necessitatem. Et sirupus acetosus est ve
hementis necessitatis iteꝝ ꝛ aq̃ mellis cũ isopo. ꝛ ẽ
possibile vt ꝯsequat p eã illud qd querit de lenifica
tione nature ꝛ ppe cum solutiuo facto de zuccaro
ros. ꝛ rosis rubeis noiatis psicis qm est solutiuuz ꝛ
lenificatiuũ. ¶ Et qñq; necrium ẽ vt ꝯfortet eius le
nificatio ꝛ ꝯfricet i aq̃ lubleb ꝛ pmisceatur si nolue
rit cũ cassiafi. ꝛ penidiis. Et iteꝝ geleniabin acceptũ
cum melle ꝛ tereniabin pmixtum cũ aq̃ lubleb: ꝛ ñ
fiat assiduatio sup ea cũ solutiuis in pncipio ꝛ post
ipm: ꝛ ppe qñ cuz mã est cholera: illud enim pducit
ad corruptionem complonis. ¶ Et multi quidem
hoies dant in potu in pncipio sicut est medicina de

turbit ī oī nocte ⁊ sicut pilule ð mastice i hebdomo
da bis ⁊ sicut pilule ð seibus diureticis. De scriptio
medicine ð turbit: ℞.zinziberis ⁊ masticis amboꝝ
ana.ʒ.x.turbit sicut alcohol.ʒ.x.zuccari tabarzet q̃z
tum oīa: detur ī potu ei omni nocte aur̃.i.⁊ illud ſi
at qñ natura est ñ lenis. Si eñi respondet oī die bis
non indiget hoc. ¶ Ego ṽo non diligo expectatio
nem digōnis ⁊ lenificatōis cum eis q̄ diximus p̄us
imo oꝫ vt euētur ex ea aliquid ⁊ expectet̃ ī reliq̄ vſꝫ
quo digeratur ⁊ fiat illud cū facilitate paulatī abſ
q̃ꝫ supfluitate: deinde pueniat ad diuretica. Et ſilr
abhorreo qð est ſilē aque prunoꝝ ⁊ tamarindorum
⁊ ſilium: de illis que debilitant ⁊ soluunt subtile. ⁊ ſi
mā fuerit decliuis ad additionē frigoris misceat̃ cū
ea medulla cartami. Et ſi fuerit mā ad cholicam de
cliuis misceat̃ cum eo ſirupus viol. aut viole cōdite
cum ſiracost aut viole ſicce contrite. ¶ Et adiuues
cum clisteribus leuibus factis ex melle ⁊ ſale ⁊ aq̄
ſicle ⁊ oleo ſiſamino. ¶ Et vomitus fiat cuꝫ aq̄ rha
phani: ⁊ rhaphano infuso ī ſirupo acetoſo cuꝫ ſeib⁹
⁊ his ſilibus. Et ſi necessarius est vomitus plurim⁹
pp multitudinem eius qð accidit ei de nausea ⁊ alte
ratione saporis oris: admistrent̃ grana rhaphani ⁊
bibat̃ ex eis vſq̃ꝫ ad aur̃.i.cuꝫ aq̄ frā. Et vomitus q
dem cum eo qð est i eo de debilitate stōi est vehem̄
tis iuuamēti valde ⁊ ē vltimus huic egritudini. Oꝫ
g⁹ vt expectetur in eo ſeptimus vt nō accidat ex eo
i p̄ncipio debilitas ap̄ans corpus stōi. Et ſi ſit ḡuis
i eo vomitus non ꝓuoces ip̄m ſup ip̄m cuꝫ labore
¶ Et ſi acciderit ei vomitus ⁊ ꝓp̄e i p̄ncipio piodi
non retineat̃ niſi fatiget ⁊ debilitet: tūc eniꝫ restringa
tur ſicut cum miua ⁊ ſirupo de menta que dicemus
post. ¶ Et ſi accidat dolor capitis administrentur
embroce ex camemilla cū imiſſione.iiii.extremoruꝫ
in aqua cal̃a ⁊ ligatōe crurium cū fortitudine. ⁊ ſi ī
digetur aq̄ ordei admistrent̃ decocta cuꝫ radicibus
q̃ztitate equali: aut misceat̃ cuꝫ ea ſirupus acetoſus
de melle ſi non accidat i stō aut aq̄ mellis ſi acetat.
Et melior hora in q̄ dat̃ in potu illud est ſi fuerit in
aqua eius in p̄ncipio rei tinctura: tunc enim oꝫ vt in
potu detur in p̄mis de geleniabin: deiñ det̃ in potu
post ip̄ꝫ duabus horis aq̄ ordei. ¶ Et nō oꝫ vt fiat
iunctio cū vnguētis resolutiuis: ⁊ neq̃ꝫ embrocatio
fiat cum embrocis subtiliatis: qū egritudo est in p̄n
cipio ⁊ humor est in corpore ambulās: ipſa.n. mol
lifi cant viſcera ſua calefactiōe humida: ⁊ alienet̃ aq̄
frā. ¶ Et quotiēs videris vrinā groſſiorē ⁊ rubicū
diorem nō erit malū ſi phl̃omaueris: ⁊ necessarium
q̄dem est vt redeas tūc ad ſirupos acetoſos. ¶ Et
ſcias ꝙ fricatio est de curationibus iuuantib⁹ eos: ⁊
q̃zto fuerit phl̃a viſcoſius ⁊ groſſius tanto erit frica
tio magis ꝯferens. ¶ Et dicit̃ ꝙ fricatio cū tela ara
nee cuꝫ oleo est iuuatiua valde. ¶ Et qñ icipit egri
tudo augm̄tari ⁊ post illud tūc ſit ſollicitudo de ore
stōi ⁊ qð ip̄ꝫ ꝯfortat. Et ſint maſticatōes facte ex mē
ta ⁊ mastice ⁊ aniſo ⁊ admistret̃ vomit⁹ cū rhapha
no ſm̄ ꝙ diximus cū minoratōe cibi. ¶ Et ſit cum
geleniabin qð in potu datur in p̄ncipio ⁊ post ſepti
mū pmixtum qð ꝯfortet os stōi ⁊ ſit in eo ꝓuocatio
plīma ſicut anisum ⁊ maſtix. Et ſit cū aq̄ cal̃a ⁊ ꝓp̄e
i p̄ncipio piodi: nam ip̄m reſiſtit rigori ⁊ frigori ⁊ ex
tinguit cum hoc ſitim q̃zuis ſit eſtuoſa. ¶ Et multo
tiens q̄dem ꝯceditur eūo phl̃atis ⁊ humoris crudi
in hac hora: ſed melius est vt expectet̃ in eo ꝯplemē

tum digōnis. ¶ Et qñ egritudo incipit cū calore ⁊
aſſiduat iuuat̃ cuꝫ h⁹ i trociſcis: ℞.myrobalanoꝝ ci
trinoꝝ aloes ſucci eupatorii ſucci abſynthii oīum
añ.ʒ.v.croci ⁊ masticis āboꝝ ana.ʒ.vi.iformēt̃ troci
ſci ⁊ ſumat̃ ex eis oī die pōdus.ʒ.i.⁊ oī nocte pōdus
ʒ.ſ. ¶ Et qū videris ꝙ digō apparet adiuua eā cū
eis que ſunt ſicut folia apii ⁊ feniculi ⁊ radices ſqui
nanti ⁊ cappillusueneris. Si autē ſcias ꝙ mā est frā
valde ñ est malum vti pipere pauco ⁊ vti vino pau
co ſubtili non plīmo. ¶ Et qñq̃ꝫ adiuuant vnguen
ta reſoluentia ad digōnem ⁊ reſolutionem cū ṽtute
forti ⁊ ſunt ꝯuenientiora in hac egritudie q̃ꝫ i reliq̄s
febribus. Et oꝫ vt ꝯſideretur in hoc virtus ⁊ febris
⁊ rigor. Qð ſi virt⁹ fuerit fortis ⁊ febris ñ fuerit ſeua
valde adde in ea in vnctionib⁹ ꝯfricando: ⁊ ſi nō ad
ministrēt̃ oīa ſubtilia que ad equalitatem ſunt decli
uia. ¶ Et qñ ptranſit.xiiii.tūc necessarium est admi
ſtrare qð ſubtiliat plus ſicut feniculum ⁊ apiū ⁊ for
taſſe idigemus ſeie amboꝝ ⁊ aniſo ⁊ eo qð est ſicut
ſirupus acetoſus cum ſeminibus in quo ponūtur
iſopus ⁊ albaſce ⁊ admistratiōe troſcicoꝝ ð roſis: ⁊
fortaſſe est necessarium addere i eis ꝓpter stōm tus
⁊ maſticem ⁊ ciperum ⁊ abſynthium ⁊ his ſimilia
ſm̄ ꝙ exigit illud qð p̄ns est. ¶ Et vinuꝫ ſubtile cō
fert eis in hac hora cum ſubtiliatione ſua: ⁊ qꝛ ꝯfor
tat calorem innatū: ⁊ qꝛ ꝓuocat ⁊ ſudare facit. ¶ Et
qum videris digōnem ⁊ fortitudinem dabis ei i po
tu post illud trociſcos de abſynthio. ¶ Et qū vide
ris frigus in p̄ncipio poxiſmoꝝ nocere: ⁊ egritudo
non est in p̄ncipio: da in potu aquā cal̃aꝫ in qua de
cocta ſunt ea que ſunt ſicut ſemē apii ⁊ aniſuꝫ ⁊ ozi
mum ⁊ administrabis iteꝝ huiuſmōi ⁊ fortiora eis
embrocando ⁊ vaporando ⁊ huiuſmōi. ⁊ qñq̃ꝫ dat̃
in potu ad rigorem vehementem. Decoctio ſcd̄m
hunc modum: ℞.zinziberis origani ameos omniū
ana.ʒ.iii.coriandri.ʒ.iiii.roſaꝝ calamenti amboruꝫ
ana.ʒ.iii.paſſulaꝝ.ʒ.vii.decoquant̃ ſcd̄m deſcriptio
nem vel ſm̄ medietateꝫ ⁊ ſit doſis.℥.iii. ¶ Et qū vi
deris phl̃a dabis i potu tyriacā ⁊ dent̃ iterū i potu
trociſci de roſis magni cū aq̄ feniculi ⁊ det̃ ei omni
nocte medicina de turbit ⁊ pilule de aloe facte cum
ſpēbus que ſunt ſicut piper. ¶ Et ad illud decoctō
huiuſmōi: ℞.biere.ʒ.vii.turbit.ʒ.x. myrobūlanorū
nigroꝝ.ʒ.v.eupatorii.ʒ.v.ſalis indi.ʒ.iii. bedeoard
ſuchaba oīuꝫ ana.ʒ.iiii.aniſi.ʒ.iii.decoquant̃ cū aq̄
apii ⁊ ſumāt̃ de ea i potu ſm̄ q̃ztitatē necessitatis.
¶ Et fortius illo ē illð qð ℞.duaꝝ radicū ⁊ radicis
lilii oīum ana.ʒ.x.biere.ʒ.viii.ſucci eupatorii.ʒ.v.ſe.
apii ⁊ feniculi oīuꝫ añ.ʒ.iiii.ſpice mēte āboꝝ ana.ʒ.
vii.fiāt ex eis trociſci ⁊ administrent̃. ¶ Decoctio bo
na: ℞.duaꝝ radicū ābaꝝ añ.ʒ.x. paſſulaꝝ enuclea
taꝝ.ʒ.vii.aniſi ⁊ maſticis āboꝝ añ.ʒ.iii.bedeoard ⁊
ſuchaba eupatorii oīuꝫ añ.ʒ.iiii.decoquāt̃ in libris
trib⁹ aq̄ vſq̃ꝫ° redeat ad lb.i.aq̄ ⁊ ſumant̃ in potu ali
quot dieb⁹ in ieiuno. ¶ Trociſci boni apud chroni
cas febres ⁊ vehemētiā rigoris: ℞.biere ſucci eupa
torii abſynthii ſuchaba bedeoard oīuꝫ añ.ʒ.v.ſeis
apii ⁊ feniculi aniſi oīuꝫ añ.ʒ.iii.ſalis naptici.ʒ.iiii.
ſeis cuſcute myrobalanoꝝ kebulorum oīuꝫ añ.ʒ.x.
agarici.ʒ.xv.trociſcoꝝ de roſ.ʒ.xx.de turbit.ʒ.xxx.
fiāt ex eis trociſci ⁊ ſunt ſolutiui. Et iteruꝫ aloes my
robal.citrinorum ⁊ reubar.maſticis ſucci eupatorii
abſynthii oīuꝫ ana pteꝫ.i.croci ptis vnius medieta
tē: terant̃ ⁊ administrentur. Et iteruꝫ hiere myrobal.

kebuloꝝ salis oiuȝ ana.ʒ.iiii.seis apii ⁊ feiculi ⁊ ani
si oiuȝ ana.ʒ.i.s.absynthii.ʒ.v.trociscoꝝ de rosis.ʒ.
iii.suchaba bedeoard oiuȝ aā.ʒ.ii.terant̄ ⁊ īformen
tur pilule. ¶ Decoctio bona: ℞.eupatorii.ʒ.v.⁊ ra
dicis lilii ⁊ radices ligritie ⁊ ameos oiuȝ aā.ʒ.iii.se
minis apii feniculi aā.ʒ.iiii.rosaꝝ.ʒ.v.decoquāt oia
⁊ sit dosis eius oi die.℥.iii. ¶ Et iteꝝ: Radicū tritū
oiuȝ aā.ʒ.x.seis anisi apii oiuȝ ana.ʒ.ii.suchaba be
deoard eupatorii absynthii oiuȝ aā.ʒ.v.centauree
ʒ.iii.decoquāt ⁊ bibāt.℥.iiii. ¶ Et iteꝝ: herbe eupa
torii fumiterre bedeoard suchaba absynthii oium
ana.ʒ.v.passulaꝝ.ʒ.x.myrobalonoꝝ citrinoꝝ.ʒ.x.
Et hec qdeȝ cura ē salso ⁊ ei i quo vincit cholā ma
gis ꝯueniens. ¶ Et agaricū qū de eo sumit̄ i puluē
ex.ʒ.i.vsqȝ ad.ʒ.i.⁊ tertiā dieb' ꝯtinuis ꝓhibet elon
gari egritudinem: Sumat̄ g° puluis ex eo ⁊ ꝯmisce
atur cū melle ⁊ bibat̄. ¶ Et sem̄ vrtice post rigōeȝ
vel ꝯmixtionē ē mirabile valde sumptū cū puluere
aut cuȝ melle. Veꝝ si acciderit ei modus aliqs solu
tionis vētris oportebit vt addat̄ i eo pp debilitateȝ
epatis semē cuscute vel turbit ⁊ sem̄ cuscute ⁊ pp de
bilitatē stōi mastix ⁊ anisum: ⁊ pp debilitatē splenis
⁊ grossitudinē eius radix apii ⁊ scolopendrie. nam
multotiēs associat̄ huic egritudini splen ⁊ fortasse:
oȝ vt addant̄ pp ipȝ ciperi ⁊ grana ⁊ ben ꝺ fenugre.
⁊ ꝯsideret̄ cū hoc dispō vehemītie febris vt nō acci
dat vehemītia calefactōis. ¶ De cūonibus vō que
sunt fortiora: ⁊ idiget̄ eis in hac egritudine apud di
gestionē est vt augmentet̄ dosis de pilulis de turbit
⁊ admistrēt̄ clisteria fortia. Et de illis sunt pilule iste
℞.masticis sexta.ʒ.i.succi absynthii quarta.ʒ.i. pul
pe collognتide sexta.ʒ.i.hierepicre.ʒ.s.agarici.ʒ.s.i
forment̄ pilule cum sirupo acetoso mellino ⁊ sumā
tur in potu. E de illis sūt pilule de mastice ⁊ de aloe
¶ Qō si mā fuit ad caliditatem decliuis sumant̄ de
trociscis de spodio solutiuis.ʒ.iii.trocisci de turbit
aur̄.i.scamonee aur̄.s.succi eupatorii aur̄.ii.Et den
tur i potu scđm q̄ztitatem v̄tutis: Et iteꝝ eupatorii
absynthii capili ueneris ⁊ myrobala.fumiterre pas
sulaꝝ mūdataꝝ equales sumant̄ ptes ⁊ dent̄ i potu
ſm q̄ztitatem necessitatis. ¶ Et si non suffert corp'
solonem ventris pueniat̄ ad diuretica ⁊ subtiliatiuā
⁊ sudare facientia: ⁊ de sūma illoꝝ qbus indigetur
tūc est infusio aloes cū melle. ¶ Et qñ declinat egri
tudo non est tūc itroitus balnei ante cibū malus.
¶ Cibi aūt eoꝝ sunt subtiles sicut acetum ⁊ oleuȝ.
⁊ qñqȝ ponit̄ in eis paꝝ almuri ⁊ ꝓpē in fine eius.
Illi aūt q sunt fortiores sunt altaragi ⁊ pulli ⁊ alcu
bugi ⁊ his silia.post declinatōeȝ.⁊ oȝ vt ponāt̄ i eis
⁊ ꝓprie apud rigōneȝ ea i qbus est incisio sicut ace
tum ⁊ synapis ⁊ almuri. Et si fuerit phl'a acetosum
malū viscosum: porrum ⁊ aqua ciceris sūt de melio
ribus cibis eis.⁊ qñqȝ ponūtur in eis cyminum ⁊
anetum ⁊ oleū. Et iterū beguerid facta ex sicla ⁊ al
muri ⁊ aceto ⁊ oleo abluto ⁊ alchauguamac sicut
kēmach de capparibus ⁊ remach de aneto ⁊ origa
no ⁊ aniuden ⁊ asparagis. Et deuitent̄ olea i qbus
est infrigidatio ⁊ humectatio. ¶ Et hora cibi est p'
tepore poxismi: ⁊ erradicatiōeȝ eius: ⁊ ante poxis
mum ad minus.iiii.horis. ¶ Mensura aūt somni
eoꝝ est vt sit equalis vigiliis: et sit rigō materiei ad
somnū ⁊ resolutio ad vigilias. ¶ Et balneū qdē est
vehementis nocumenti nisi post declinationem. Et
succurrit̄ vomitui eius qñ supfluit.⁊ oȝ vt admistre

tur i illo qꝺ sit sicut miua ⁊ sirupus de granatis cuȝ
menta simul cognitus. Et si necriū est fortius suma
tur de granis granatoruȝ muzoꝝ.ʒ.x.⁊ turis albi ⁊
masticis amborū aā.ʒ.v.mente.ʒ.vii.decoquant̄ in
duabus libris aque i qua sint folia mente donec mi
nuat̄: ⁊ succurrat̄ fluxui ventris eius qum supfluit:
cū retentione eius cū eis que sciuisti de stipticis regi
mentalibus ⁊ medicinalibus. ¶ Sed eius qdeȝ de
bilitationi succurrit̄ vt cibet̄ successione eius pullis
assatis ⁊ in patellis coctis: et vt adhibeant̄ suffumi
gatōes ⁊ odores viuificantes. ¶ Et si acciderit isla
tio i facie ⁊ extremitatib' iuuant̄ qum admistrantur
huiusmōi trocisci: ℞.anisi ⁊ lacce ablute amborum
aā.pōdus.ʒ.v.amigdalaꝝ excorticataꝝ croci mar
macor oiuȝ aā.ʒ.iiii.seis apii seis feniculi floris sgnā
ti oiuȝ ana.ʒ.iii.floris eupatorii.ʒ.iii.spice.ʒ.v.hiere
picre.ʒ.vii.rosaꝝ.ʒ.x.fiant ex eis trocisci ⁊ admistrē
tur. Et fortasse idigebis eis q̄ sunt sicut omorusia ⁊
dialacca ⁊ medicamen de amigdalis amaris. ¶ Et
ad longitudinē febris: ℞.rosarū pondus.ʒ.x.masti
cis ⁊ spice ⁊ feniculi ⁊ seis apii ⁊ seis endiuie ⁊ succi
eupatorii ⁊ succi absynthii oiuȝ aā.ʒ.iii. spodii.ʒ.v.
fiant trocisci ⁊ sit dosis ex duab'.ʒ.vsqȝ ad.v.cuȝ.ʒ.
x.de geleniabin i decoctōis feniculi q̄ztitate.℥.ii. Et
ameos ꝯfectū cū melle ē magni iuuamīti i huiusmōi
loco. ¶ Et fortasse idiges pp longitudineȝ frigoris
fricatōe.⁊ modus i ea est vt icipiat ab humeris ⁊ in
guinibus qñ spgit̄ calītas i manib' ⁊ pedibus ⁊ ca
lefiunt. ¶ Si aūt senserit silitudinē lassitudinis fiat
pmutatio ad fricationē dorsi: ⁊ qñ vehemēs fit cale
factio q̄ necessaria est i eis tc dimitte eā ad aliud mē
brū. Et de oleis bōis eis est oleū dulce i quo nō est
stipticitas ⁊ oleū camemillinum ⁊ oleū de aneto de
coctum i vase duplici. Qū g° ꝯpleueris tunc abster
ge oleū aliqꝺ vt nō angustiet̄ ⁊ non est malū si frica
tionem siccā sequat̄ fricatio cū oleo aliquo. ¶ Et ꝺ
illis que seruāt stomachos coꝝ vt non debilitet̄ sūt
vnguēta inūcta capiti stōi q̄ sunt sicut camemillinū
⁊ oleū nardinū ⁊ oleum anetinū ⁊ fortius illo alna
zoki. Et ꝺ emplīs iuuatiuis ē vt decoquat̄ camemil
la cū re pauca masticē decoquēdo cū vino cum du
plo sui de melle. ¶ Et si acciderit appetitus: tūc me
lius ē vt nō admistret̄ vinū solū: imo i quo decocta
sīt sic̄ camemilla ⁊ dactili ⁊ melilotū ⁊ absynthiū.

¶ De cura phl'atice ꝯtinue q̄ noiat̄ latica Ca.lviii.

Et cura facientis poxismū oi die. Et differt
ab ea: qm̄ oȝ vt i illa sit admistratio subtiliā
tiuȝ caloꝝ cū facilitate. Et hoc si fūit ꝯtent'
eis q̄ sunt sic̄ sirupus acetosus ⁊ geleniabin ⁊ iuleb
de melle ⁊ aqua eius ⁊ aq̄ feniculi ⁊ apii ⁊ radicum
triū sine dubio ꝯfert. Et qñqȝ ꝯfert eis kisch de ane
to ⁊ kisch de capparib' ⁊ ꝓpē cū vestigiis rigōnis.
¶ Et p̄parent̄ cibi eoꝝ i obseruatōe tpoꝝ ⁊ diuersi
tatis eius ⁊ fortitudine virtutis ⁊ debilitatis ei' pre
paratione cuius rememoratio p̄teriit. Et de medici
nis bonis ad eos sīt trocisci ꝺ decē generib'. Et iteꝝ
de medicinis exptis ad eos ē illa q̄ ℞.ros.ʒ.vi.succi
liquiritie fumiterre spice oium ana.ʒ.iiii.masticis.ʒ.
iii.karabe.ʒ.iii.anisi.ʒ.ii.prepentur. Iteꝝ trocisci eu
patorii.ʒ.iiii.rosarum.ʒ.i.⁊ tertiam spodii.ʒ.ii.⁊.s.
Et iteꝝ trociscoꝝ absinth i quoꝝ descriptio: ℞.assa
ri se.apii anisi amigdalaꝝ amaraꝝ suchaba bedeo
ard succi eupatōii spice masticis oiuȝ aā.ʒ.ii. Et iteꝝ
eupatōii.℥.iii.ro.rubeaꝝ lb.i.spice.lb.s.spod.i.℥.iiii.

¶ De cura empialos ⁊ liparie Ca. lix.

Cura eaꝝ ꝓpinqua est cure quã diximꝰ ⁊ sꝫ ambe associate vni vie. ¶ Et oꝫ vt icipiatꝰ in p̃mis a sirupo acetoso mellino ⁊ zuccarino. Et p̃cipiatꝰ i eis ambabꝰ vt admiſtretur rob acreste decoctũ cũ melle ⁊ sirupo roſ. deiñ fiat gradatio de via sumendi i potu seia ⁊ aquas eoꝝ ad ĩfusionẽ aloes: ⁊ trociscos de rosis cuꝫ mastice: ⁊ pilulas de aloe ⁊ bierãpicrã ⁊ pilulas de eupatorio. ¶ Et oꝫ vt in eis ambabus simul ſtõi sollicitudo hẽatur: Et admiſtretur vomitiuũ cũ aqua faseoloꝝ ⁊ rhaphani ⁊ anisi ⁊ calamenti ⁊ diuretica. ¶ Et de solutiuis iuuatiuis ẽ illud qḋ fit ex myrobalanis nigris ⁊ citrinis ⁊ turbit ⁊ zuccaro. Et de illis que ꝯferunt eis iuuam̃tum magnũ sunt clisteria decliua ad acuitatẽ ⁊ i qbꝰ ponũtꝰ medulla cartami minor ⁊ anetũ ⁊ camemilla ⁊ albasce ⁊ melilotũ ⁊ almuri ⁊ mel. Et regimen liparie idiget subtilitate pluſ q̃ꝫ regim̃ alterĩꝰ.

¶ De cura febris cũ syncopi ⁊ humorosa Ca. lx.

Hec febris est difficilis cure. ¶ Et modus i curatiõe eius est euõ gradata ex subtili ad fortem ⁊ ꝓp̃e qñ nã non respondet ex se: tũc enim cum clisteribus mũda qḋ est in intestinis ⁊ venis ꝓpinqs eis ex sup̃fluitate. Et admiſtra i residuo subtiliatõeꝫ cũ fricatõe. ¶ Et Gal. qdeꝫ dixit ꝙ deficit ab euõne plĩn eoꝝ nisi cum fricatõe. Et melior modoꝝ i fricatõe eoꝝ est vt incipiat a coxis ⁊ cruribus descendẽdo a sup̃iori ad inferius. ⁊ admiſtretꝰ illud cũ mãdili aspero abradente cutem: deiñ ꝑmutetur ad manus descẽdendo ab humero ad spatulaꝫ ita vt igneatꝰ cutis: deiñ ad dorsum ⁊ pectus: deinde redeat ad crura ⁊ reuertatꝰ ad ordinẽ p̃mum. Et ponatꝰ medietas tp̃is eoꝝ fricationi ⁊ medietas tp̃is eoꝝ dormitõi si poſe est. ¶ Et ad sũmum canon curationis eoꝝ est subtiliatio non calefactio valde. Et de illis que cõferunt eis sunt subtiliantia sicut aqua mellis cum virtute isopi ⁊ seis apii i matutinis ⁊ siſibus eis. ¶ Nõ si fuerit illic fluxus ventris sup̃fluus decoque mel decoctõe vehem̃tiore ⁊ nõ soluet nisi paꝝ temperatũ iuuatiuum. ¶ Et sirupus acetosus mellinus iteꝝ ꝯfert eis. i estate qdem ⁊ cõsuetudine potuſ aque frigide ꝑmixtus cũ aqua frigida. ⁊ i hyeme oꝫ vt nõ sumat eam i potu penitus ⁊ sit ꝯtentus aq̃ calida. ⁊ assumere calm̃ ex potibꝰ est melius eis nisi apud nec̃itatem estus estatis ⁊ vehem̃tiam caloris plĩmi. ¶ Et ꝯuenientius quo potantꝰ ad sitim ẽ sirupus acetosus mellinꝰ. ⁊ vinũ ꝯfert eis i p̃ncipio ⁊ ꝓp̃e si fuerint febres eoꝝ sanguinee: sed paꝝ sunt ⁊ ꝓp̃e i senibꝰ. Et necessarium est eis vinũ post cibũ Et tibi qdem nec̃ium est vt ꝯsideres pulsum hñtiuꝫ hanc egritudinẽ semꝑ. ⁊ cũ videris eũ incipe debilitari ⁊ cadẽ subito ciba eũ pane ifuso i vino ꝯmixto si non ꝓhibet ap̃a i viscerib. Quum gͦ associatꝰ ei hꝰ i egritudo non est curatõi modus nꝫ fidutie locus. s. qñ accidit huiusmõi alteratio i pulsu. ⁊ hec qdeꝫ cibatio est ex eis que nec̃ria sunt qñ vehemens fit syncopis: veꝝ oꝫ vt ꝓhibeatꝰ illud. Cibus aũt sup̃ quẽ fit dormitio ẽ aq̃ ordei sup̃ qua nõ addatꝰ nisi qñ cadit virtuſ. ⁊ si additur tũc sit panis ifusus i iuleb aut aqua mellis. ¶ Et balneũ qdem est de rebꝰ nocibilioribus istis: ⁊ calidum ⁊ frigidũ valde ex aere. cuꝫ calido eniꝫ nõ fit securitas de cursu humoꝝ ad pulmoneꝫ ⁊ ad cor ⁊ ad cerebꝝ. ⁊ frigidũ ꝓhibet digestionem eius ⁊ addit i oppilationẽ eius. ¶ Quod si fuerit i ea humor cholericus aliqs tunc si facilis ẽ vomitus ⁊ leniatur est iuuatiuus valde. Et ad vltimũ melius est vt assidue ꝑficiat in ea.

¶ De cura febris cũ syncopi minuta Ca. lxi.

Oportet vt empletur pectus eius cũ sandalis ⁊ aqua roſ. ⁊ viuificetꝰ cũ cibo paulatiꝫ: ¶ Et sit cibus eius sicut panis de silia infusus in aqua granatoꝝ infrigidata si desiderat ipsum ⁊ siſr i aqua de fructibus. Si aũt indigetꝰ ad v̾tuteꝫ almososat factis ex pullis cũ aceto ⁊ aqua acreste ⁊ olibus frigidis ⁊ ꝓp̃e coriandro erit iuuamẽtum in hoc si exhibeatur.

¶ De regimine nocturne ⁊ diurne Ca. lxii.

Regimen ambaꝝ est regimen phl'aticarum neqꝫ est diuersitas in eis.

¶ De quartana periodica Ca. lxiii.

Plurimũ qnartana est ꝑiodica ⁊ minoratur casus quartane iseꝑabilis. Cause v̾o quartane sunt ea que gñãnt meliãꝫ postea putrefaciunt eam ⁊ tu iam sciuisti totum illud. Et sciuisti ꝙ melia alia est que est fex sanguinis. ⁊ alia est que est adustio eius ⁊ cinis humoꝝ. Et sciuisti ꝙ de illa est sanguinea. ⁊ de illa est phl'atica. ⁊ de illa est cholerica. ⁊ de illa est adustio ipsius melie naturalis. ¶ Et existimauerũt qdam hoiuꝫ ꝙ quartana non generatꝰ ex melia naturali: qm̃ ip̃a nõ putrefit. Et hꝰ qdem sermo non oꝫ v̾t auscultetꝰ: imo de ꝓp̃etatibꝰ ois humiditatis est vt putrefiat q̃ꝫuis rarificetꝰ i preparatione. ¶ Et plĩn qdem euenit i successione egritudinis febriũ diuersaꝝ putridaꝝ ꝓpter diuersitatẽ humoꝝ ex qbus generantꝰ ex quoꝝ putrefactione qñ adduntur ⁊ non euãntur multiplicatꝰ melia: deinde qñ putrefit est quartana. Et multotiẽs qdeꝫ accidit successione splenis: ⁊ cum hoc ip̃a ſm plĩn nõ euãtur ex dolore splenis aut duritie eius. Et saluior quartana est illa que nõ accit ab ap̃ate splenis: aut aliis aut cũ q̃ non est ap̃a splenis. Quartana eniꝫ q̃ euenit ab ap̃ate splenis: aut cũ q̃ est ap̃a splenis multotiens ꝑducit ad hydropisim ⁊ ꝑnitieꝫ. Et quartana q̃ salua est liberat ab egritudinibꝰ malis melicis sicut melia ⁊ epilepsia. Et in ea ẽ securitas a spasmo qm̃ humor ẽ siccꝰ: ⁊ ſm plĩn ẽ egritudo salua. Et qñ nõ accit i ea error ñ addit supra ãnũ. Et qñꝫ ꝑdurat xii. ãnis: ⁊ qḋ ẽ ĩfra eos. Et q̃ ex ea lõga ẽ ꝑducit ad hydropisim. ¶ Et scias ꝙ autũnꝰ ẽ inimicꝰ q̃rtane.

¶ De signis Cap. lxiiii.

Signa sunt ꝙ quartana icipit i p̃mis cuꝫ frigore ꝑuo: deiñ incipit frigus eiꝰ addi post ea minoratꝰ paꝝ apṽ statũ sic̃ i phl'ate. Quũ qꝫ calefit corpꝰ nõ ẽ caliditas vehem̃s lꝫ sit maior ⁊ magis apparẽs q̃ꝫ illa q̃ ẽ i phl'atica. ip̃a. n. cum difficultate sua ⁊ inflãmatõe nõ inflãmatꝰ inflãmatõe ḋ q̃ curatꝰ sicut ignis i lignis grossis ⁊ ñ ꝯphendit sup̃ corpus totũ: imo est illic calitas cum horripillatiõe ⁊ cã i hoc ẽ grossitudo humoris. Et est cũ frigore ⁊ aliquãtulo dolore quasi frangat ossa. Et ẽ illic ꝯctõ ꝑꝑ quã strident dentes: veꝝ nõ sicut i phl'atica qua ꝑꝑ ꝑducit illud ad debilitarẽ visus: veꝝ lenitꝰ apṽ digestionẽ: qm̃ malitia minoratꝰ sic̃ fuit i p̃ncipio parũ ꝑ. ¶ Et de signis quartane sꝫ cause eius añcedẽtes ex febribꝰ que ꝓlongate fuerũt: ⁊ ex splene aut dolore. Et de signis quartane etiã sunt dispõ ꝯplõnis ⁊ significatiões melie ⁊ etas ⁊ tp̃s ⁊ cibus ⁊ forma ⁊ ꝯsuetudo ⁊ que sꝫ his siliã. ¶ Et ꝑiodus eiꝰ ẽ xxiiii.

horaꝝ. ¶ Et multotiens est febris tertiana: i estate
qdem ⁊ fit quartana in hyeme. Et multotiẽs ꝓdu
cunt febres diuerse ad febres ꝑmixtas i qbus non ẽ
ordo ꝓpter diuersitatem residui humoꝝ remouen
tium post febres. Quum gᵒ status ꝯfirmat̃ ſm cinere
itatis additionẽ ꝯfirmat̃ sup quartanam. ¶ Et illiꝰ
qdem que est a phl'ate adusto sunt ꝑoxismi longio
res: ⁊ accidit eis frigus ſm plus successione assidua
tionis ⁊ est sudor tardior ⁊ vrina grossior ⁊ duritiei
venaꝝ minor ⁊ fit ſm plũ successione febriuȝ phl'a
ticaꝝ. Et illam que est a sanguine adusto añcedunt
signa sanguinis ⁊ febris eius ⁊ rubedo vrine: ⁊ signi
ficant ip̃am forma ⁊ etas ⁊ tempus: ⁊ fortasse erit pᵒ
febres sanguineas. Et in illa que est a cholera adu
sta est pulsus vehemẽtioris velocitatis ⁊ frequẽtie
⁊ incipit cum horripillatõe ⁊ frigore i carne ⁊ siti ⁊
sudore. Et qñqȝ fit ira ⁊ sudor ⁊ inflãmatio ⁊ signi
ficant ip̃aȝ forma tempus ⁊ etas. Et qñqȝ significãt
ip̃am ꝙ ip̃a fit successione febriũ cholericaꝝ. ¶ Et
pulsus i quartana est decliuis ad duritiẽ ꝑꝑ siccitatẽ
humoris. Ipse.n.trahitur ad iteriora quasi ip̃e esset
pulsus senis: ⁊ ad eq̃litatem dũ non mouet̃ ⁊ si mo
ueat̃ diuersificat̃ pulsus valde ꝑꝑ grossitudineȝ sup
fluitatis ⁊ fit mũdificatio eiꝰ apparẽs apᵒ tẽporẽ ⁊
est significatio ꝯpleta sup quartanã. Et multotiens
accidit i eo diastoles iequalis ⁊ systoles vehemẽtis
necessitatis ſm ꝯ̃riũ eius qᵒ est i tertiana. Et pulsus
qdem quartane melior est pulsu phl'atice in ꝑuitate
⁊ freq̃ntia: sed est silis ei i tarditate: ⁊ apud iceptõeȝ
ꝑoxismi addit̃ tarditas suas ⁊ freq̃ntia. Et diuersi
tas eius est maior diuersitate reliquaꝝ febriũ. deide
incipit magnificari ⁊ fieri freq̃ns ⁊ velox ¶ Et vria
i quartana est silium horaꝝ i ꝑ̃uatõe digõnis ꝓpter
frigus materiei ⁊ grossitudinem eius nisi apud sta
tũ bonũ. Veꝝ dispõnes eius ⁊ colores eius diuersi
ficant̃ ⁊ illud ideo: qm̃ melancholia gñãtur ex hũo
ribus diuersis. ¶ Et de signis digõnis quartane ẽ
leuitas tremoris. Urina aũt i ꝑ̃ncipio est alba ad vi
riditatẽ decliuis cruda cui ñ ẽ digõ. Et pᵒ principiũ
diuersificat̃ eius dispõ ꝑꝑea ꝙ plũ melie est gñãtũ
ex humoribus diuersis ⁊ est apud declinatõȝ nigꝝ
¶ Et sudor i quartana est plurimꝰ ꝑ ꝯ̃pationem ad
phl'aticam ⁊ nõ multiplicat̃ ꝑ ꝯparatõeȝ ad alias ⁊
sitis minorat̃ i hac febre: nisi sit a melia cholica.

¶ De cura Cap. lxv.

Consideretur i hac egritudine an sit melia
phl'atica aut melia sãguiea aut melia cho
lerica aut melia melica. Deiñ rege vnãquã
qȝ eaꝝ cũ eo qᵒ ei est ꝯueniens de illis q̃ dicemus.
¶ Veꝝ oĩbus sp̃ebus suis sunt iudicia i qbꝰ cõicãt
⁊ illud est ꝙ ip̃se minuumt̃ i ꝑ̃ncipio quare necesse
est vt attendat̃ an sit sanguis dñans i ea ⁊ ꝓp̃rie qñ
quartana est a melia sanguinea: tũc enim phl'omet̃
⁊ extrahat̃ sanguis ſm q̃ztitatem necessitatis. ⁊ for
tasse exigit multitudo eius vt extrahat̃ ᵒ eo res plu
rima. Et qñ nõ est necessaria phl'omia tũc phl'omia
est nociua inq̃ztum debilitat ⁊ inq̃ztum educit ꝯtra
rium melie ⁊ inq̃ztuȝ mouet humores ad exteriora
¶ Et si oȝ euẽt̃ a ꝑ̃ncipio de humore faciente febrẽ
aliqd ad alleuiandũ ⁊ mũdificandũ. Illud.n.apud
digõnem est ſm ꝙ inuam ad ip̃m: Et sit post ꝑoxis
mum ꝑ diẽ. ¶ Et nõ oȝ vt fiat ꝓuocatio i ꝑ̃mis cũ
fortitudine. ⁊ oȝ vt admistrent̃ mollificãtia. ¶ Et si
tibi nõ videt̃ bonũ vti potionibꝰ admistra loco eaꝝ

clisteria ꝯuenientia: sed oȝ vt sint leuia ⁊ ñ ꝯceditur
ꝯfortatio eoꝝ nisi qñ ꝯseq̃t egritudo statiȝ. ⁊ si medi
cus iam ꝑ̃sumpserit ⁊ solutione eduxerit meliam in
ꝑ̃ncipio aliquotiens solutione forti ⁊ ꝓhibuit egri
tudinem penitus: sed est rectum ab errore. ¶ Et oȝ
vt ꝓhibeatur i die paroxismi a comestiõe ⁊ ꝑ̃cipiat̃
ieiuniũ ⁊ ꝓhibeat̃ ab aqua frigida illa die ⁊ ẽ neces
sarium i reliqs diebꝰ vti carne teiugi aut pulli i ꝑ̃mis
teiugi vsqȝ ad tres vel quatuor ꝑiodos: deiñ pulli.
tunc eni pullus est melior ¶ Et sit medicina in die
ꝑoxismo geleniabi ꝯfricatũ cũ aq̃ ca'sa i die bis aut
ter. Sintqȝ. ʒ. iii. geleniabin cũ. ʒ. x. sirupi acetosi.
¶ Et tu qdem scis ꝙ qñ melia est cholica tũc oȝ vt
admistrent̃ i ea qᵒ soluat eã ex genẽ myrobalanoꝝ
⁊ viole. ¶ Et si est phl'atica oȝ vt admistret̃ in ea ali
qd i ꝑ̃mis i quo sit virtus polypodii ⁊ epithimi ⁊ si
miliũ. ¶ Et scias ꝙ aq̃ casei ẽ bonum vehiculuȝ ei
quo admistrat̃ de v̄tutibꝰ ꝑ̃dictis: ⁊ fortasse ꝯfert ad
ministratio eius solius qñ est ca'litas violenta: nã ge
leniabin ⁊ aq̃ eiꝰ colata cũ decoctõe sua forti ẽ loco
ipsius ꝓp̃e qñ est stõ debilitas: aut est illud qᵒ vicit
humor frigidus. Et vomitꝰ iteꝝ ⁊ ꝓp̃e ante cibum ⁊
post cibũ ⁊ est ꝯuenientior ⁊ ꝓp̃e i die ꝑoxismi ⁊ añ
paroxismũ: ⁊ ꝓp̃e qñ melia est phl'atica est de rebꝰ
iuuantibꝰ i ea ⁊ nõ i ꝑ̃ncipio tm̃: imo ⁊ i oĩ hora.
¶ Oȝ gᵒ vt nõ laboret̃ i ꝑ̃ncipio ⁊ in ꝑ̃ncipiis digõ
nis vsqȝ ad aduentũ ꝯplem̃ti digõnis in euãdo su
ꝑfluitatem cũ eo qᵒ calefacit cũ fortitudine nȝ cum
eo qᵒ exiccat cũ fortitudine ex medicina ⁊ dimissio
ne ciboꝝ nȝ cũ eo qᵒ debilitat ex solutiõe vẽtris nȝ
iteꝝ cũ eo qᵒ debilitat i ꝑ̃ncipio ex subtillatõe regis
¶ Et scias ꝙ qñ icipit quartana i estate aut hyeme
tunc oȝ vt i potu det̃ i ꝑ̃mis de aqua ordei ⁊ secania
bin vt apiat vias oppilatas ꝓuocatione ⁊ cõsuma
tur velociter ⁊ illud est post ꝑiodum añcedenteȝ tri
bus horis aut quattuor. Et qũ accidit quartana in
hyeme tũc nõ est modus vt dent̃ in potu trocisci.
¶ Et scias ꝙ res frigide ⁊ humide facilis digõnis
boni chimi sũt ꝯuenientes huic egritudini iq̃ztuȝ ẽ
febris: ⁊ ex hoc ꝙ sunt ꝯ̃rie vni duaꝝ qualitatuȝ me
lancholie q̃ est siccitas: qr̃ oȝ vt admistrent̃ iteꝝ vbi
non timet̃ nocum̃tũ digõnis: ⁊ non sit q̃ztitas ex q̃
timet̃ nocum̃tũ i digõne aut misceat̃ cũ eis aliqd qᵒ
eaꝝ f̃ritatem tempet ⁊ non minuat eaꝝ humiditatẽ
⁊ iste sũt res calide cũ eq̃litate. ¶ Et alienet̃ oẽ f̃rm
⁊ siccũ. ¶ Et res humide ⁊ frigide huic egritudini
ꝯuenientes sunt sicut endiuia ⁊ lactuca ⁊ melon ⁊ ꝑ
sica qñqȝ. Et nõ oȝ vt deuitent̃ huiusmõi nisi aut ꝑꝑ
vehementiã frigoris ⁊ est inuentũ sicut in lactuca ⁊
nõ est inuentũ sicut i melone dulci: aut ꝑꝑ vehemen
tiã ꝓuocatõis ꝑducentis ad igrossationẽ sanguis ⁊
illud est inuentũ i melone dulci: aut ꝑꝑea qr ꝑ̃ꝑata sit
ei qᵒ ꝑmisceat putredinẽ ⁊ est illud inuentũ i ꝑsicis:
⁊ oȝ vt obserues huiusmõi. ¶ Cibi v̄o calidi cũ eq̃
litate cum additõe i humiditate sũt iuuantes valde
⁊ proprie qum volunt equationem caliditatis eorũ
vbi non diligit̃ vt ꝑ ea fiat iuuam̃tũ ad digõneȝ cuȝ
frigidis ⁊ humidis sicut ꝯmixtio ficuũ cum endiuia
¶ Et non ẽ malũ in primis sumere ea i qbus est sal
sedo ⁊ acredo: ⁊ incisio qum non timet̃ icrementuȝ
ca'litatis. In fine aũt egritudinis nõ ẽ excusatio illiꝰ
⁊ trocisci de absynthio iuuatiui sũt vsqȝ ad finẽ egri
tudinis. Et de illis qbus fit iuuamẽtum est sessio in
aqua calida dulci ante cibuȝ omĩ die: ⁊ balneatio q̃

humectat ⁊ non facit sudare nꝫ excitat caliditatē: ⁊ cō
tinuatio delitiaꝝ ⁊ qetis: ⁊ abhorrere exercitiuꝫ ⁊
motus corporales ⁊ aiales. ⁊ oēs isti febres indigēt
humectantib⁹ ⁊ diuersificātur i q̃ntitate īfrigidatiōis
⁊ calefactōis. Et necessitas sua qua idigent exiccati
uis est ꝑpter illud qđ est i eis de virtute incisionis ⁊
abstersionis ⁊ solutōis ⁊ ñ ꝑpt̃ exiccatōeꝫ. ¶ Et oꝫ
vt obseruetur stōus cum emplr̃is bonis ꝯfortantib⁹
que sunt iter virtuteꝫ caliditatis ⁊ subtilitateꝫ eius fꝫ
ꝙ exigit dispō: ⁊ obseruent̃ splen ⁊ epar ⁊ regant̃ vt
non indurent̃ ⁊ apostement̃. ⁊ fortasse est necessariū
ad ꝑuocandum vomitū vt aqua rhaphani cuꝫ se
mine suo que misceant̃ cū sirupo acetoso. ¶ Et for
tasse iuuat̃ cuꝫ antecessione comestionis sicle ⁊ eius
qđ salitū est de piscibus ⁊ synapis ⁊ his silium ante
ipm. Et adiuuat̃ post illud cuꝫ potu aque multe: de
inde fiat successio cum sirupo acetoso ⁊ euomat. Et
de illis que ꝯferunt ei est vt sumat ipm i die paroxis
mi: deiñ euomat sup ipm ⁊ securitatem facit a nocu
mento febris qđ est ꝑpter frigus ⁊ rigoreꝫ ⁊ acuita
tem febris si sumat allea ⁊ mel ⁊ bibat sirupū aceto
sum mellinū ⁊ impleat̃ cibo: deinde sumat aquā ca
lidaꝫ ⁊ euomat. Qum g° ꝯsumit̃ paroxismus cenet
rem ꝑuam ⁊ balneet̃ i mane. Et si sumat añ paroxis
mum. v. horis cibū vt euomat fortasse iuuabit illud
licꝫ non euomat. ¶ Et vomitus ante paroxismum
qcūqꝫ humor sit aut alleuiat paroxismū aut erradi
cat ipm. Et de regie bono est ꝙ ieiunet in die ꝑoxis
mi si non est qđ ꝓhibeat ⁊ non sumat cibuꝫ donec
ꝯsumat̃ paroxismus. Et igrediat̃ balneū die ħo: siq
dem fuit digō scđm descriptionē: ⁊ si non fuit digō
non fiat i eo nisi effusio aque calide q̃ntitate quā de
lectat corpus ⁊ humectat minus q̃ꝫ vt ꝑueniat ad
hoc vt liquefiat ex ea humor. Et i die tertio admini
stretur vomitus ꝑp illud qđ supfluit de cibo ⁊ qđ re
soluit balneū q̃uis oporteat vt admistret̃ vomitus
i die paroxismi iteꝝ. ¶ Qđ si melia fuerit sāguinea
iuuabit̃ cū phlomia ex basilica: deiñ p eūoneꝫ subti
lem cū eo i quo ponūt̃ de mūdificantib⁹ sanguineꝫ:
sic virtutes suchaha ⁊ bedeoard ⁊ polypodii ⁊ fu
miterre ⁊ myrobalanoꝝ kebuloꝝ. ⁊ hoc qdem ge
nus velocit̃ recipit curationē. ¶ Et si fuit melācho
lia cholerica tūc tibi iest vt admistres īfrigidationē
⁊ hūectatōeꝫ vltimas ex medicinis ⁊ cibis. ⁊ admi
stra aquā temperatā sedendo i ea ⁊ abluendo. Et si
at lenificatio nature i ꝑncipio cū eis que sunt sic illđ
qđ fit ex violis: ⁊ qđ fit ex aqua casei cuꝫ virtute po
lypodii: aut sirupus acetosus cū epithimo ⁊ sirup⁹
roß. ⁊ aqua lebleb ⁊ cassiafi. At vō solutio eius inte
gra separat̃ post. xx. dies qm̃ digō appet in eo. s. qñ
materia est melia cholerica: deiñ fiat gradatio ad il
lud qđ subtiliat ⁊ icidit. ¶ Et si necessaria est rectifi
catio stōi tūc fiat cuꝫ iunctiōib⁹ ⁊ oleis ⁊ epithimati
bus que nō ꝑtranseāt v̄tutē camemille ⁊ absynthii
⁊ meliloti ⁊ silium. Et ieiunū ꝑlin vsqꝫ i die ꝑiodi ⁊
qñqꝫ iteꝝ est ex eis q̃ non ꝯueniūt ei. ⁊ si sit vt in die
pariodi sufficiat eis de cibo paꝝ modicū. Et ō mū
dificatiuis iuuantib⁹ sunt ea i qb⁹ est decoctio myro
bal. ⁊ epithimi ⁊ sene i sirupo acetoso i quo ōcocte
sunt viole. ⁊ fortasse sumit̃ i potu eunte i eo assa in ie
iunio ꝑp̄e i die ꝑoxismi ⁊ euomant ipꝫ si nauseat cū
aīa eius. ¶ Et si fuit melia ꝑlatica redeat ad sirupū
acetosum mellinū cū aq̃ apii ⁊ feniculi ⁊ silium. Et
si necessaria fuit lenificatio misceat̃ cū eo in ꝑncipio

virtus solutiua phl̃atis de virtutibus turbit ⁊ poly
podii. ⁊ fia gradatō pauca ad virtutē agarici: ⁊ fiat
vt vomat cū sirupo acetoso mellino de seibus ⁊ his
silibus vsqꝫ° icipiat digeri. Et sit vaporatio stōi ⁊ ei⁹
emplr̃atio cū eo qđ est forti⁹ ita vt cuꝫ dactilis ⁊ ficu
bus ⁊ silibus ⁊ silr̃ iunge ipm cuꝫ oleis calis perue
niendo vsqꝫ ad oleum de costo. Et fortasse est neces
sarium i eo ꝑuocare vomitum cū sirupo acetoso: ⁊
sit i eo virtus synapis ⁊ hellebori albi: imo fortasse
est necessariū vt i potu den̄ helleborus cū dispōne
sua qū non timet̃ debilitas dispōnis virtutis. ¶ Et
si fuerit melancholia melancholica pura de genere
fecis sanguinis tunc rectificat̃ solutio eius i ꝑmis
cum aqua lebleb ⁊ penidiis: ⁊ est ꝯueniens admini
stratio geleniabin mellini ⁊ zuccarini ⁊ i fine ei⁹ eūe
tur cū eis que sr̃ sic decoctio myrobalanoꝝ citrino
rū ⁊ nigroꝝ ⁊ fumiterre ⁊ passulaꝝ. ¶ Qū g° egri
tudo digesta est tūc bonum est phl̃omare ex basili
ca. ¶ Et admistret̃ vomitus super cibuꝫ cū fortitu
dine aut leuiter fm̃ horam ⁊ necessitatem. ⁊ oꝫ vt as
siduet ipm qm̃ est radix ad eūonem cum medicinis
⁊ clisterib⁹ fortib⁹. ⁊ medicine que admistrātur i h⁹ i
hora sunt epithimū ⁊ polypodiū ⁊ agaricū ⁊ stica
dos ⁊ lapis armenus ⁊ lapis lazuli abluti ⁊ nō ab
luti ⁊ succus folioꝝ centauree cuꝫ sirupo mellino:
Et fortasse necessarius est helleborus niger. Et for
tasse infundunt̃ i cholerica sene ⁊ fumusterre cū epi
thimo ⁊ i sirupo acetoso: deinde habeas consilium
tunc apud eūonem: Et da i potu phl̃atice ⁊ melice
ex ea tyriacam ⁊ mithridatum ⁊ medicamē de assa
⁊ sulfur. Et piper solum bibat̃ i aqua. ⁊ de illis ē sy
napis que admistrent̃ non assidue: imo in oibus tri
bus diebus ⁊ i ꝑmis ⁊ ante illud in spatio longiore
⁊ silr̃ diapiperion ⁊ silia illi de electuariis. Et non fe
stines cum aliquo hoꝝ ante digestionē: nā si tu de
deris i potu tyriacaꝫ ⁊ silia illi i ꝑmis ꝯpones quar
tanam cuꝫ quartana ⁊ fortasse attrahes egritudies
alias ⁊ ꝑp̄e i hyeme. Et in fine eius si necessaria fue
rit phl̃omia aude sup eaꝫ. ¶ Inqt: Gal. Sanaui gē
tem ꝑlimam a quartana ita: Dedi eis in potu post
digestionem solutiuū: deiñ dedi eis i potu succū ab
synthii: deiñ dedi eis i potu tyriacam. Et dico ꝙ as
sa ⁊ pip singularia sunt iuuatiua valde qñ appet di
gestio ⁊ ꝯuenit status ⁊ ciba illum fahane ⁊ elbune
⁊ keniculi capparis ⁊ synapis ⁊ almuri ⁊ oibus i q
bus est virtus solutiua cuꝫ fortitudine. ⁊ fortasse erit
tibi necessarium vt des eis in potu post quadragin
ta dies oīni mane q̃ntum est nabac vna de eis q̃ sūt
sicut medicamen de assa: ⁊ oīni sero silr̃ qū febris nō
fuerit acuta ⁊ materiei radix non fuerit cholera.
¶ Et de trociscis iuuatiuis i hac hora ⁊ apud decli
natōeꝫ sunt trocisci fm̃ hunc moduꝫ: ℞. succi cupa
torii ⁊ croci amboꝝ añ. pondus. ʒ. iii. scolopendrie
aristol. ⁊ lactuce ⁊ reubarbari ⁊ spodii oiuꝫ añ. ʒ. v.
⁊ se. acetose. ⁊ se. portul. ⁊ roß. ⁊ spice ⁊ se. cuscute ⁊
anisi ⁊ se. apii ⁊ radicū capparis ⁊ granoꝝ alben ⁊
se. feniculi oiuꝫ añ. ʒ. iiii. ꝯficiantur cuꝫ aq̃ apii ⁊ fiāt
trocisci. Et dent̃ i potu cū aqua feniculi ⁊ endiuie ⁊
cuscute. ⁊ hec qdeꝫ medicina iuuatiua ē modis plu
ribus. Et si digeritur mā̃ tūc fac istud: ℞. myrrhe. ʒ.
xv. spice. ʒ. xiii. agarici costi floris sqnanti oiuꝫ añ. ʒ.
v. petroselini. ʒ. xv. anisi. ʒ. x. ꝯficiantur cum vino an
tiquo ⁊ cū melle ⁊ zinzibere. Et sit dosis ei⁹ q̃ntū est
nux. Et qñꝫ dant̃ in potu i fine ⁊ cōualescentibus ⁊

apud paucitatē nocumenti in ea ⁊ multitudinē cali
ditatis cū subtiliatiōe materie medicinā hꝰ:℞.seis
hyusqami albi mādragoꝛe amboꝛuʒ anā.siliquā.i.⁊
asse circiter tertiā fabe.i.Et de hoc genē est vt sumā
tur iterum calamenti domestici auř.iiii.⁊ seis vrtice
auř.xx.⁊ epithimi auř.i.fiant trocisci parui valde ⁊
sit dosis.ʒ.i.Et ex eis que bona sunt eis ē vt admini
streť post aptionē digōnis vsqꝫ ad finem eius istud:
Sumať passulaꝝ de scemi aut de alacoen ⁊ allei sil
uestris ⁊ myrthi vel myrobalani recentis oiuʒ ana
ps.i.⁊ decoquāť i aq̄ dulci postqꝫ isusa sunt i ea: dei
de bulliant exqsite ⁊ coleť ⁊ deť de ea.ʒ.i. Et iteruʒ
seis apii ⁊ anisi ⁊ coꝛdumeni oiuʒ anā.ʒ.v.oꝛigani sil
uestris eupatoꝛii oiuʒ anā.ʒ.vii.ameos.ʒ.iiii.suchaba
ʒ.iii.passulaꝝ.ʒ.x.decoquanť i tribꝰ libꝛis aque vsqꝫ
quo redeat ad lb.i.Et de illis que bona sunt eis est
vt sumāť ameos spice ⁊ calamiti oiuʒ anā.ʒ.x.⁊ carui
⁊ anisi amboꝝ ana.ʒ.vii.⁊ asse pondus.ʒ.v.⁊ ʒinʒe
beris pondus.ʒ.iiii.⁊ cassie pondus.ʒ.iii.ꝯficiantur
cuʒ sufficientia mellis.Et sit dosis eius pondus.ʒ.i.
cum aqua apii ⁊ feniculi.Trocisci huiusmōi:℞.suc
ci eupatoꝛii.ʒ.x.scolopēdrie spodii feniculi spice cro
ci oiuʒ anā.ʒ.v.lacce ⁊ reubarbari oiuʒ anā.ʒ.iii.semis
cucumeris ⁊ seminis poꝛtulace oiuʒ ana.ʒ.vi.fiant
trocisi cū aq̄ apii ⁊ sumanť i potu cū sirupo acetoso
Et iteꝝ ad phl'aticā myrrhe.ʒ.xxxv.croci petroseli
āboꝝ anā.ʒ.v. spice.ʒ.iiii.ſ.castoꝛei.ʒ.iii.anisi.ʒ.iii.ſ.
seis apii ⁊ carui amboꝝ anā.ʒ.iiii.amomi coꝛticū cas
sie stoꝛacis oiuʒ anā.ʒ.ii.⁊ tertiā:fiseleos adriani ꝯfec
tionis oiuʒ anā.ʒ.i.⁊ tertias duas. ¶ Et qñ vehemēs
fit rigoꝛ ē vomitꝰ cum aqua tepida ⁊ sirupo acetoso
ad illud iuuatiuū.Qđ si virtutes eius non obediūt
tunc cuʒ eis quoꝝ rememoꝛatio p̄cesserit sīm hoꝛā.
¶ Et fiat vapoꝛatio cū embꝛoca i qua decocta sunt
sceba ⁊ camemilla ⁊ silia hoie cooperto cū pannis
laneis aggregantibus calefactionem.

¶ De rememoꝛatiōe solutiuoꝝ qbus idigent post
digestionem Ca.lxvi.

Kebuloꝝ.ʒ.v.epithimi absynthii amboꝛuʒ
anā.ʒ.v.myrobalanoꝝ citrinoꝝ succi eupa
toꝛii emblici oiuʒ ana.ʒ.iiii.seis apii ⁊ anisi
⁊ semis feniculi oiuʒ anā.ʒ.ii.fiat ex eis decoctio ⁊ sol
uatur cum eo cum facilitate. ¶ Aut sumatur absyn
thii pondus.ʒ.x.myrobalanoꝝ kebuloꝛū ⁊ epithi
mi oiuʒ anā.ʒ.viii.⁊ fumiterre pondus.ʒ.vii.⁊ sucha
ba ⁊ centaure maioꝛis amboꝝ anā.pondus.ʒ.vi.eu
patoꝛii ⁊ radicis sqnanti amboꝛū ana pondus.ʒ.v.
decoquātur cum qnqꝫ libꝛis aque donec redeat ad
lb.i. ¶ Pilule leues: Quando admistranť i oībus
qnqꝫ diebꝰ semel sunt iuuātes i ea ⁊ sūt expte:℞.epi
thimi ⁊ turbit amboꝝ anā.ʒ.x.carui anisi amboꝛum
anā.ʒ.vii.ameos.ʒ.viii.semis apii ⁊ feniculi amboꝛū
anā.ʒ.iii.polypodii.ʒ.vi.agarici albi qđ facile teritur
ʒ.viii.salis indi.ʒ.v.hierepicre.ʒ.xv.fiant pilule cum
aqua mente ⁊ sit dosis.ʒ.i.ſ. ¶ Et cum materia est
phl'atica ꝯfeřt iste pilule:℞.epithimi agarici ameos
oiuʒ anā.ʒ.viii.seis apii anisi feniculi oiuʒ anā.ʒ.iii.sař
naptici.ʒ.v.hierepicre turbit amboꝝ anā.pondus.ʒ.
x.dosis pondus.ʒ.ii.ſ. ¶ Et qñ est cum doloꝛe sple
nis iuuatur hoc medicamine ⁊ soluit euʒ cū facilita
te:℞. scolopendrie.ʒ.xv.agarici.ʒ.xii.myrobalano
rū nigroꝝ hiere anā.ʒ.x.kebuloꝝ absynthii oiuʒ anā.
ʒ.viii.suchaba bedeoard camepitheos succi eupa
toꝛii oiuʒ anā.ʒ.vii.fructus tamarisci radicuʒ cappa
roꝛum ambo.℞.ana.ʒ.ſ.seis apii anisi seis feniculi
oiuʒ ana.ʒ.iii.fiat confectio aut pilule.

¶ De cibatione patientium quartanā Ca.lxvii.

Rectius est vt inclineť regimen eoꝝ in p̄mis
septimanis vsqꝫ ad tres septimanas ad sub
tiliationeʒ quādam p̄ter ꝙ destruat virtutē
⁊ illud est vt abstineant a carne ⁊ alʒubumec.hꝰ eni
minoꝛat eoꝛuʒ materias ⁊ alleuiat eos ⁊ abbꝛeuiat
spatium egritudinis eoꝛuʒ. Et post illud necessariū
est virtutem viuificare cū eis que sunt sicut pisces al
redradu ⁊ oua soꝛbilia ⁊ pulli ⁊ alteiugi. ¶ Qū gꝰ
puenit ad tempus i quo seqtur in ea alʒubumec ⁊ ñ
minoꝛatur egritudo tūc necessariū est custodire vir
tutem ⁊ cibare cum eo qđ ē foꝛtius ex carnibus gal
linarum ⁊ pulloꝝ ⁊ arietum ⁊ hedoꝝ ⁊ auiuʒ mol
lis carnis sicut sunt pulli ⁊ alduragi ⁊ pisces boni q
non sunt magni. ¶ Et scias ꝙ conditio i eo ex quo
cibatur hñs quartanā est ꝙ sit aggregans ꝓꝓetates
quaꝝ vna est vt non sit crudum: imo resoluens cru
ditatem quā facit accidere melancholia.Et scđa est
vt non sit grossum imo subtiliās grossuʒ.Et tertia ē
vt non sit constrictiuū imo soluens ventrē. Et quar
tane vt sit sanguis ex eo generatus laudabilis.⁊ plu
rimum qdem est i ea illud qđ habet caliditatē ⁊ hu
miditatem. Et tu iam sciuisti quomō cibeť ante pa
roxismum ⁊ p quot hoꝛas ⁊ quare illud. Et sciuisti
iteꝝ ꝙ qñqꝫ necessariꝰ est cibus ⁊ i paroxismo eiꝰ pp
causam p̄dictam . Veꝝ rectius est vt eueniat febꝛis
ventre vacuo vt nō occupeť natura cū materia alia
nisi cum materia egritudinis donec expellat eaʒ.Et
vinum sit purum subtile.

¶ De cura quartana continue Ca.lxviii.

Dispositio huius febꝛis est sīm ꝙ enunciaui
mus ante ip̄am. ¶ Et canon i ea est homo
geneꝰ canoni quartane iterpolate.⁊ non di
uersificatur ab ea nisi i rebus paucis. De illis est ꝙ
declinatio i illa ad equalitatē i calefacientibus ⁊ ad
infrigidatōeʒ i hac est melioꝛ ꝓpter adherentiam fe
bꝛis:quare oʒ vt admistrenť i curatōe eius ea q̄ sunt
sicut sirupus acetosus cū seminibꝰ:⁊ gelanibin ⁊ aq̄
de radicibus equalis ⁊ suppositoꝛia cū melle. ¶ Et
de illis est ꝙ phl'omia i hac ē magis necessaria qm̄
mā est magis ꝯpꝛehensa in venis. ¶ Et de illis ē ꝙ
licentia in carnibus i hac egritudine est minoꝛ ideo
caue hoc.

¶ De febꝛe sextana ⁊ septena ⁊ silibꝰ illis Ca.lxix.

ET noianť phitanos:⁊ qdam noiant huius
modi febꝛes reuolubiles. ¶ Iste gnānť ex
mā homogenea materiei quartane: sed est
minoꝛ ⁊ grossioꝛ. ¶ Et plm quidem fiunt ex melia
phl'atica. ¶ Sextanā aūt ⁊ septenā ⁊ que sunt post
illas Hyp.dixit.⁊ Gal.dixit:ego nō vidi i vita mea
aliqꝫ ex eis nʒ vidi qntanam nudā foꝛtē ⁊ nʒ ē febꝛis
nisi quasi occulta. ¶ Inqt:Et non est longinqū qn
sit causa i septena verbi grā ⁊ nō nouena regim̄ qđ
qñ admistrať ⁊ curriť ⁊ sup ipsum facit febꝛem:nam
iteratio facit necessario i huiusmōi hoꝛa illam febꝛē
⁊ si dimittereť ⁊ rectificareť non faceret. Est ergo cā
in pariodis eius ⁊ in ip̄ius iterationibꝰ reiteratio re
giminis. Et piodi eius nō sūt piodi materie q̄ effun
dať ⁊ eiꝰ reditōes. Inqt:oʒ gꝰ vt obserueť i expientia
huius egritudinis hec intentio ita vt non accidat er
roꝛ q̄zuis Gal.sit quasi negās aduentuʒ haꝝ febꝛiū
⁊ quasi ꝙ sit neccꝛiū vt sit huiusmōi febꝛis alia radix

Uez hyp. iaȝ verificauit sermoneȝ in inuentionem
septene ⁊ nouene. ⁊ ñ ē illud manifestū mirabile: nȝ
manifeste impossibilitatis: ita vt sit necessariū redire
in eo ad admistrandū. ¶ Et sermones quidē quos
locutus est hyp. in ca. haꝝ febriuȝ sunt ꝙ septena ē
ꝓlixa ⁊ nō est mortifera ⁊ nouena est lōgior ea ⁊ nō
est mortifera. ⁊ dixit ꝙ quintana est deterior febriuȝ
quoniā fit ante pthisim ⁊ post ipsam. Et dixit Gal.
in ea sicut scitis. ¶ Et ego quidē opinor huic ſmōi
modū quendaȝ: ⁊ est vt sit pthisis significans ethicā
⁊ sit sermo eius qntana subiectū ꝓpōnis indefinite
non significantis cōitatē. Ergo est quasi dicat: ꝙ de
qntana est vna spēs deterior febriuȝ: ergo est signifi
catio huius ſmonis eius ꝙ qū febres ꝓlōgant ⁊ ꝑ
miscent ⁊ diuersificant ꝑueniūt plin ad inflāmāduȝ
mēbra ꝑncipalia ⁊ ad ethicā. ⁊ de ꝓꝑetate haꝝ febri
uȝ ē vt stēt in fine suo ſm ordinē vnū: Et plin illius
super quartanā. Et iaȝ testificati sumus eā qntanaȝ
veꝝ ipsa perducit ad q̄rtanā: qñ in hūoribus ē exu
beratio ⁊ in hūitatibus multudo. Qūqȝ liquefactio
iaȝ multiplicet ⁊ eūones sensate ⁊ insensate freq̄ntes
fiunt non remanet in humoribus cinereit as nisi illd
qd minus est ⁊ grossius ⁊ illud facit esse necessariū
vt sit ꝑoxismus tardior: ⁊ fiat illa que fuit q̄rtana qn
tana. Et in hꝰmōi quidē dispōne fortasse erit corpꝰ
ꝑparatū vt inflāmet ⁊ fiat ethica. Et iteꝝ ethica qñ
antecedit non est longinqū qn faciat accidere in hu
moribus cinereitateȝ quandaȝ ꝑꝑ prauitatē suaȝ in
postremis ethice: ⁊ accidit illi cinereitati putredo
q̄re accidit febris: ⁊ iā destruxit febris ethica corpus
Est ergo mala ex hoc ꝙ ipsa est signū adustiōis hu
moris d quo nō remāsit nisi paꝝ ⁊ fit adustus paꝝ
⁊ ex hoc ꝙ ipsa est cā additionis febris ⁊ duplicati
onis eius. ¶ Et non oȝ vt negent egritudines q̄s ñ
ꝯtingit videre in tꝑe quodā ⁊ quadā regione: nā hꝰ
genus nō ꝯprehendit ꝑ multitudinē. ¶ Neqȝ iteꝝ
oȝ vt dicat ꝙ si est qntana: tunc necesse est vt sit mā
qnta: nā melia generat qntanā nō ꝓpter hꝰ ipm ꝙ
ipsa ē melia: imo ꝓpterea ꝙ ipsa ē pauca grossa. Et
iam non ꝓlongatur qn sit in quibusdā corporibus
melia grossa pauca cui accidit putredo. Et non cō
uenit alicui vt dicat pole est in phlāte vt fiant ei ꝑo
xismi alii: qñ ingrossat ⁊ minorat: qm̄ ꝯcessio est res
ampla: ⁊ raro fit pole vt necessario ꝯsequat eius cō
tradictio. ¶ Amplius non est dispō in ꝯcessione eiꝰ
qd nunq̄ȝ videt: ⁊ non audit neqȝ de quo testificat
experimentator aut sapiens sicut concessio eius qd
testificat qualis hyp. ¶ Et iam retulit mihi fidelis
quidā se vidisse nouenā. Quintanaȝ vō nos multo
tiens vidimus: ⁊ nō cogimur ꝓpter hoc dicē ꝙ illic
sit humor alius.

¶ De cura spēꝝ huius febris. ¶ Ca. lxx.

Appropinquat huius febris cura cure q̄rta
ne phlatice: Et indiget in curatione eius su
ꝑfluo ieiunio: Et subtiliatione cibi ⁊ regis:
Et somno digerente vt resoluat per illud mā grossa
⁊ digerat. Et iteꝝ indiget ingrossatione regiminis:
vt nō destruat in eo v̄tus ⁊ sunt ista duo ꝯria. Et ꝑꝑ
ca ꝙ febres iste non faciunt accidere lesionē v̄tutis
non curamus si subtiliemus regimen ⁊ faciamus e
gruȝ vti ieiunio vno tꝑe ⁊ succurrimus illi sicut ostē
dimus ita vt cibemꝰ cū eo cuius bonū ē nutrimētum
⁊ velox fit ⁊ multiplicat ⁊ in eo quo non est igrossa
tio materiei nȝ additio in ea. ¶ Et de curationibus
magis ꝯferentibus ad illud est vomitꝰ cū helleboro
⁊ semine rhaphani ⁊ rhaphano ⁊ helleboro ⁊ seie
atriplicis ⁊ nuce vomica: ⁊ eūo cū hieris ⁊ pꝰ illud
admistratio tyriace ⁊ eis silium. Et cōfert tunc suda
tio cū medicinis ⁊ cū balneo calido absȝ admistra
tione aque ⁊ absȝ administratione humectantium.

¶ Tractatus tertius. ¶ De ethica Ca. i.

Iam scivisti ꝙ in membris sūt hūitates diuersaꝝ
specieꝝ de quibus sunt hūiditates ꝑpa
te ad nutrimentū ⁊ hūectādū iūcturas
De illis ergo est illud qd ē repositū in
venis. Et de illis est illud qd est sparsū in mēbris sicē
ros. Et iste sunt due diuisiones. Et ꝑma eaꝝ est mā
febris putredinis; aut febris ebullitiōis sicut sciuisti:
qū nutrimentuȝ totum non expandatur quādo est:
imo remanet de eo illud qd est in semita expandēdi
⁊ remanet qd est in semita recondendi. Et de illis sē
humiditates proximi tēporis coagulationi. ⁊ sunt
humiditates que fiunt actu nutrimentum scilicet at
tracte ad locū qd est ꝑmutatio eius qd est d eo reso
lutū ⁊ fiunt additio in eo silis illi: veꝝtm̄ tempus cur
sus caꝝ ꝓpinqū est: ergo sunt non coagulate. Et de
eis sūt hūitates cū quibꝰ ꝯtinuant ꝑtes mbroꝝ siliuȝ
partiuȝ a ꝑncipio creationis ⁊ ꝑ ipsaꝝ destructiōeȝ
ꝑueniunt ad seꝑationē. ¶ Et silitudo hūitatū ꝑma
ruȝ est oleū lucerne infusum in lucerna. Et silitudo
scdaꝝ ē oleū imbibitū in corꝑe lychinii. Et silitudo
tertie hūitatis est hūitas qua ꝯtinuant ꝑtes cotti de
quo factus est lychinius. Et qū inflāmant m̄bra ra
dicalia: ⁊ ꝓpter cor est illud ipsa egritudo que ē ethi
ca hȝ ꝙ sciuisti. ¶ Et calitas qdē cꝑis qñȝ perducit
ad ethicam. veꝝ non est ipa ethica: imo ethica ē illa
que est causa cordis: ⁊ silr est dispō pulmōis ⁊ stōi.
veꝝ dū ipsa ꝑmanet finiendo hūitates que sūt in di
gestione ꝑma in m̄bris ⁊ ꝓꝑe cordis sicut finit can
dela oleū infusua in lucerna: tunc est gradus ꝑmus
approꝑatus noīe generis qd est ethica: ⁊ grece ecte
thicos qū nō habeat in spēbus suis nom̄. ¶ Et qū
finit hūitates que sūt diuisionis ꝑme: ⁊ incipit resol
uere hūitates que sunt diuisionis scde: ⁊ finire eas si
cut finit flāma oleū eūatū in lucerna: ⁊ incipit finire
imbibitū in corpꝰ lychinii erit gradus scds ⁊ noiat
duburē ⁊ forosmos: ⁊ hȝ latitudinē ⁊ ꝑncipiū ⁊ me
diū ⁊ statū. Amplius nō rectificat ille q ꝯseqt statū
aldubarē: ⁊ paꝝ recipit curationeȝ: nisi deus velit ⁊
ꝓꝑe qñ ꝑuenit ad hoc vt in caro minuat. Qū ergo
finiunt iste: ⁊ incipit finire hūitates que sunt diuisio
nis tertie: sicut incipit flāma aduret corpus lychinii
⁊ hūiditates eius radicales ⁊ egritudo gradus tt̄ii
⁊ noiat curuatiuus ⁊ almukalif grece. ¶ Et hec qd
egritudo est ex febribus que non hūt ꝑoxismos nȝ
horas ꝑoxismoꝝ. ¶ Et qdā dixerunt febres ethice
aut pendent cū hūitatibus ꝓpinqui tꝑis cū coagu
latione: aut cū eis que sunt sicut caro: aut cū m̄bris
radicalibus duris sicut sunt ossa ⁊ nerui. Et si ex ser
mone isto intelligi ꝙ pendēt ſm semitā ꝙ finiūt qd
in eis est de hūitate radicali continuata eis erit hec:
et intentio ꝑma equalis: ⁊ si significat ꝙ ꝑmuȝ qd
finit ethica est hūitatis ꝓpinqui tꝑis cū coagulatiōe
non erit sermo sanus. ¶ Et ethica quidē qñȝ accit
pꝰ fe. ephimerā. ⁊ qñȝ accit pꝰ fe. putridas ⁊ apatū. ⁊
lōgiqū ē vt accidat ethica icipiēdo: qr si m̄bra radi
calia iā inflāmata ⁊ ñ inflāmat hūor nȝ spūs añ illd

imo oꝫ vt calefiant illa in primis: deinde ſm ꝓceſſio
neꝫ dierum calefiāt iſta niſi accidat cauſa fortis val
de. Et cauſa quidē vna qñ eſt cauſa febris ephimē
ſꝫ vehemētiaꝫ mutatiōis ſue ⁊ debilitatē ſuſpēſiōis
ſue ſicut ignis. nā ipſe obuiat lignis ſcđ duos mōs
quoꝝ vnus eſt ſm modū ꝙ calefacit ea ⁊ finiat i eis
⁊ ſcđus eſt ſm ſemitā inflāmatōis. Et febris quideꝫ
putredinis ⁊ apatis ꝑmutaṫ multotiēs ad ethicā pp
vehemētiā febris ⁊ vehemētiā ſbtiliatōis cibi i ea ꝓhi
bitōe aque frē: ⁊ paucitatē obſuatiōis lateris cordiſ
cū unctionibus ⁊ emplis ⁊ epithimatibus ⁊ ꝓprie
in egritudinibus mēbrorū vicinoꝝ cordi ſicut dia
phragmatis. Et multotiens facit cadere in cā neceſ
ſitas medico pp caſuꝫ virtutis ⁊ frequētiā ſyncopiſ
ad dādū in potu vinū ⁊ aq̄ꝫ carnis ⁊ medicinaꝫ de
muſcho ⁊ his ſilia. Et qñ ꝯponiṫ ethica cū febrib⁹
putredis ⁊ apatū. Et ethica quidē in ꝑncipio rei
eſt difficilis cognitionis ⁊ facilis curatiōis ⁊ in fine
ſui eſt facilis cognitionis ⁊ difficilis curatōis. Et
finis alduburen non recipit curatiōeꝫ penitus.

De ſignis Ca. ii.

Pulſus quidē eſt minutus durus frequens
debilis fixus ſm habitudinē vnā. In tactu
vo coꝝ eſt illud qđ ſentiṫ de caliṫate minus
caliṫate ſynochi ⁊ ei ſiliū inflāmataꝝ in mā ⁊ in ꝑn
cipio dū tāgiṫ ē magis ſuauis: ⁊ qū remanet ſr̄ eum
man⁹ hōa. i. appet cū fortitudie ⁊ mordicatiōe ⁊ nō
ceſſat augm̄tari: ⁊ ē calidus qđ ē in eo loc⁹ venaꝝ ⁊
arteriaꝝ. Et ē coꝝ caliṫas ſiliſ: nō ei minuiṫ: veꝝ ipā
qñ ſupuenit ei cib⁹ augm̄taṫ velociṫ: ⁊ fit fortis pulſ⁹
valde: ⁊ incipit magnificari. Et pp illud accit ſtultis
medicoꝝ ꝙ ꝓhibēt eis cibū pp illud qđ accit eis đ
eo ex accidentib⁹ q̄ ꝑdūt eos: ſicut augm̄taṫ flāma
ꝓpṫ intētionē olei ⁊ ſartago qū effundiṫ aq̄ ſup eaꝫ.
Et iſte quidē ſignificatōes eius ſūt fortes. Et cibus
in reliquis quidē febribus ꝓculdubio non incendit
hac incenſione ſicut inuenit huic ꝯ̄uis neceſſario fa
ciat diuerſitatē per motus nature. ⁊ hec inflāmatio
non eſt ſicut incenſio reliquaꝝ febriuꝫ poſt coartati
oneꝫ: neqꝫ ſm ꝑiodos notos: imo qū comedūt ⁊ in
q̄cūqꝫ hora ſit. Et eſt hñs egritudinē nō vehemētē
diſcernēs illud qđ eſt in eodē de caliditate: qm̄ facta
eſt ꝯpſo mēbro ꝯueniens. Et iā ſciuiſti in li. ꝑmo q̄li
tatē diſpoſitōis in h⁹mōi: veꝝ ipā appet apud ſuſce
ptioneꝫ alicuius ciboꝝ ꝓpṫ vehemētiā ſuaꝫ. Et
de ſignificationibus ꝑmutatōis febris ephimeṙ ad
febreꝫ ethicā eſt vehemētia fortitudinis caliditatis
in. iii. valde: nā ſm pl'm incipit febris poſt duodeciꝫ
horas declinare. Qū ergo ꝑtranſit febris duodeciꝫ
horas: ⁊ non apparent ſigna declinationis: imo cō
tinuaṫ vſqꝫ ad tertiū omni die ⁊ fit fortis: tunc illa ē
ethica. Et đ ſignificationibus ꝯpōis ethice cū febri
bus putredinis eſt remiſſio caliditatis ſicce p⁹ finē đ
clinatōis ⁊ poſt ſudorē exuberantē: ⁊ additio in are
factione ⁊ extenuatione ſꝫ illud qđ facit neceſſariū
illa egritudo: ⁊ vnctuoſitas in vrina ⁊ egōne. Et ſi
fuerit ethica illđ qđ appet ⁊ occultū aliud: ſignificat
ipſuꝫ coartatio accidēs in poxiſmis: h⁹mōi ei eſt nō
inuentuꝫ in ethica omnino. Et ſcias ꝙ qñqꝫ incipit
ethica retenta cū ſtō: q̄ corrumpit complexionem
epatis per vicinitatem.

De ſignis alduburē Ca. iii.

Signa hyero alduburē ſunt ꝙ qñ febris ex
pelliṫ alduburē vehemēſ fit durities pulſus
⁊ eius debilitas ⁊ puitas ipſius ⁊ eius frequētia ⁊ ꝑ
prie qñ cauſa caſus in ethicaꝫ eſt apa qđ nō reſoluiṫ
nā illud. ſ. frequentia addiṫ valde: ⁊ ſilr velocitas ⁊
fit pulſus eius de genere eius qui nomiatur cauda
muris. Qđ ſi fuerit ex potu calidi vini erit loco cau
de muris acualis: ⁊ nō erūt accidētia aldubellati ve
hementia valde: nō ei dat ei ſpatiuꝫ vſqꝫ ad h⁹mōi.
⁊ apparent in vrina vnctuoſitas ⁊ petala: ⁊ incipit
oculus ꝓfundari. Qū g⁹ alduburē ꝑuenit ad ſtatuꝫ
fit fortior ꝓfundatio āboꝝ oculoꝝ ⁊ multiplicatur
lippitudo ſicca ⁊ creſcūt extremitates oſſiuꝫ omniſ
mēbri ⁊ in facie ⁊ planant tēpora ⁊ tēdiṫ cutis frōtiſ
⁊ deſtruiṫ color cutis: ⁊ fit q̄ſi ſit ſup eā puluis qdaꝫ
ex aduſtione ſolis ⁊ ꝑducit ad grauedinē eleuādi ſr
cilia: ⁊ fit oculus ſōnolentus ⁊ clauſus abſqꝫ ſōno
⁊ ſubtiliaṫ naſus ⁊ elongantur pili ⁊ apparent pedi
culi ⁊ videtur venter iam minorari ⁊ adherē cū dor
ſo quaſi ſit cutis ſicca que iam attracta eſt ⁊ attrahiṫ
cum ea cutis pectoris. Quum ergo curuātur vn
gues ⁊ arcuanṫ: tunc iam venit ad ſtatum ⁊ incipit
tendere ad occaſum: ⁊ quum incipit tendere ad occa
ſum liqueſiunt cartilagines.

De cura ethice Ca. iiii.

Intentio in curatiōe febris ethice eſt infrigi
datio ⁊ humectio. Et vnaqueqꝫ eaꝝ ꝯple
tur cū approximatōe ſuaꝝ cāꝝ ⁊ expulſiōe
cāꝝ ſui ꝯ̄rii. Et fortaſſe eſt cauſa vnius earum cauſa
contrarii alterius ſicut cā infrigidatōis: ipſa eiꝫ qñ
eſt cā exiccationis q̄ eſt ꝯ̄ria hūectatōi ſicut infratio
cū trociſcis cāforatis ⁊ illis que ſūt ex ſpodio ⁊ his
ſilibus. Et fortaſſe humectatio iteꝝ eſt cauſa calefa
ctionis que contraria eſt infrigidationi ſicut vinum
ipm humectat: ſed calefacit quare oꝫ vt obſiſtaṫ illđ
Et ſi neceſſitas vocat ad fortē infrationē nō erit niſi
cū re cui coniungiṫ aut ꝑcedit aut cui ſuccedit res in
qua eſt virtus humectationis. Et ſilr qum vocat ne
ceſſitas ad fortē hūectationeꝫ veloceꝫ in ea ſicut aq̄
carnis ⁊ vinū: tunc oꝫ vt adiungaṫ ei aut antecedat
eā aut ſequaṫ eā illud in quo eſt infratio. Et ſi fuerit
cā ethice apa aut leſio in mēbro: tunc neceſſarium ē
curare ipm in ꝑmis. Et qui diligit ꝯponere regimē
eius ex diuerſis modis ꝯuenientibus ei i quo febris
fit vehemens valde: tūc neceſſariuꝫ eſt vt incipiat ⁊
det in potu trociſcos canforatoſ: ⁊ que currūt curſu
coꝝ cū ſirupo acetoſo diluculo in ortu ſolis: ſicut a
quā ordei in cācris ſi nō abhorret eos ⁊ cū iuleb ⁊
aq̄ granatoꝝ ⁊ admiſtratōe mucilagis pſilii ſi ñ fuit
ꝓhibens aliquid pp ſtōꝫ ⁊ alia. Et regim̄ infranſ
eſt per illud qđ ſciuiſti de potibus infrigidantibus
⁊ de oleribus infrigidantibus ⁊ trociſcis ſicut troc.
de canfora: ⁊ emplis ⁊ vnctionibus: ⁊ his ſilibus ⁊ i
fratiōe aeris coꝝ ita ꝙ in hyeme. Si aūt nō tolerat
alleuieṫ ab eo ignis: infrigidatio nāqꝫ aeris coꝝ eſt
melior res: ⁊ ſicut veſtire eū cū ſandalatis ⁊ canfora
tis ⁊ facere ipm odorare illud in quo ſunt roſe ⁊ cā
fora ⁊ ſandali ⁊ fructus frigidi ⁊ ſebeſcbrā ⁊ liliū cū
aqua ro. Et vaporatio cū ſodore ⁊ balneo. Et oꝫ vt
nō prolongetur retentio emploꝝ infrantium valde
ſuper membra propinqua valde membris anhelit⁹
fortaſſe ei infert illud anhelitui ⁊ voci nocumentuꝫ
magnum. Et oportet vt declinet ad quieteꝫ ⁊ ſōnū
⁊ tranquillitatē ⁊ gaudium: ⁊ cuſtodiaṫ eger ab eo
qđ facit ipſuꝫ iraſci ⁊ qđ facit ipm triſtari ⁊ qđ facit
anguſtiari ⁊ a fame ⁊ ſiti longa. Empla infrantia

quib⁹ oꝫ eos vti sunt aromatica: nã ipa sᵗ ꝓpiq̄oris iuuamenti: ⁊ ꝓprie super pectus: ⁊ que sequnᵗ ipsuꝫ ⁊ sit infrigidata ⁊ non sit in eis stipticitas. Stipticitas ei cum hoc ꝙ ipsa facit accidere exiccationē ꝓhibet virtutē medicine ꝓfundari. Et oꝫ vt assiduetᵗ ꝑmutatio vt nõ remaneat medicam̄ ⁊ calefiat cū obseruatōe vehementie infrigidationis eius: nam qum ipsuꝫ infrigidat vehementᵗ nõ elongatur qn debilitet mēbꝝ. Et qñ est ꝓpe membra anhelitus non est longinquū qn impediat diaphragma ⁊ alia ab emissione anhelitus cum facilitate. ❡ Et de regimine humectante sunt cibi leues ⁊ fructus ⁊ robub ⁊ vnctiones ⁊ emplastra ⁊ odoramēta ⁊ caputpurgia ⁊ qes ⁊ trãqllitas ⁊ vt nõ inferatᵗ ei violentia in fame aut siti.

❡ De rememoratione medicinaꝝ infrantiuꝫ. Ca. v.

Ille vᵒ que de eis sunt infrantes aut humectantes omnes sunt nutritiue: aut vincit in eis nutribilitas: sicut aqua ordei decocta cū cancris ex parte cancri. ❡ Et oꝫ vt euellanᵗ extremitates cancroꝝ ex pedibus suis ⁊ corporibus suis ⁊ abluanᵗ cum aqua frigida ⁊ sale bono cuꝫ cinere vicibus tribus ⁊ supra: donec mundificenᵗ ⁊ purgenᵗ a grauitate sui odoris: deide decoquanᵗ in aq̄ ordei ⁊ sicut aqua lactis vaccini de quo extractum est butyruꝫ: ⁊ sicut succi oleꝝ elixatoruꝫ ꝑdictoruꝫ in ca. febriuꝫ acutarum sicut mucilago psilii. ❡ In aceto autē est vehemens acuitas ⁊ virtus resolutionis: qrᵉ oꝫ vt bibatᵗ cuꝫ eo qᵈ resistit duabus proprietatib⁹ s. per ꝯmixtioneꝫ aque multe: aut cū quibusdã hūectantibus ⁊ lenificantibus. ❡ Et proximū quidē ē vt lac asine sit cuꝫ humectatione sua infrigidans: ita vt quidaꝫ faciant meliorē infrigidationē eius super infrigidationeꝫ lactis vaccini de quo extractum est butyruꝫ: veꝝ ipsuꝫ conuenit ei q nõ habet febrem ꝑiodicam: neqꝫ materiaꝫ: neqꝫ humoreꝫ prepatum ad putredineꝫ: ⁊ oꝫ vt caueatᵗ spissum lac: ⁊ de illis que conferunt eis est zuccaꝝ. ⁊ qum senseris putredinē accidenteꝫ ex lacte: tunc solue cuꝫ facilitate. ⁊ si timueris calefattionē: tunc abstine ab eo aliquot diebus: ⁊ cura in ea cū trocíscis ⁊ aquis fructuū: deiñ itera lac. ❡ Medicine vᵒ infrigidantes que nõ habent humectationeꝫ sunt sicut trocisci noti narrati s. trocisci cansorati ⁊ trocisci de dactilis ⁊ succis fris. Et sicut trocisci h⁹mōi: ℞. spodii boli ar. añ. ʒ. iiii. rosaꝝ. ʒ. vi. semis portulace ⁊ citroli ⁊ cucurbite ⁊ karabe omniū añ. ʒ. iii. fiant ex eis trocisci: ⁊ sit dosꝭ pōdus. ʒ. ii. ⁊ sunt boni valde. Et iteꝝ alii ꝓximi eis: ℞. arnoglosse amili ⁊ gūmi dragaganti oīum añ. ʒ. iii. boli ar. spodii ãboꝝ añ. ʒ. iiii. papaueris. ʒ. v. rosarū ⁊ seminis cucurbite ⁊ citroli ⁊ portulace oīm añ. ʒ. vi. granoꝝ cydonioꝝ excorticatoꝝ: ⁊ scis melonis ⁊ cucumeris oīm añ. ʒ. vii. succi liquiritie pondus. ʒ. x. conficianᵗ cū mucilagine psilii. ❡ Unctiones vᵒ ⁊ epithimata ⁊ empsa infrigidantia ⁊ odoramēta ⁊ caputpurgia infrigidantia sunt illa que tu sciuisti. ⁊ meliores vnctiones sunt cuꝫ oleo de cucurbita ⁊ ð papauere ⁊ nenufare ⁊ salicibus ⁊ violis. ❡ Strat⁹ aūt infrigidantes ⁊ humectãtes sunt qui sunt plani valde de coriis aspersis aqua roſ. aut de lino de genere eius qᵈ fit i tabastrē ⁊ sit impletio eius illᵈ qᵈ nõ calefit: imo sit de genere lini pectinati ⁊ renouati assidue: aut sit stratus de coriis que iã sunt impleta aqua postq̄ꝫ sint super ea rectificationes que applanent aquaꝫ bene ⁊ ꝓhibeant eius inequalitatē. Et sint stratus prope aquas ⁊ cursus earuꝫ ⁊ sub eis folia arboruꝫ frigidorum ⁊ humidorum. s. de salicib⁹ ⁊ semperuiue ⁊ olera humida ⁊ odorifera frigida sicut rose ⁊ foliorum arborum frigidoruꝫ ⁊ preputia vitis ⁊ his similia.

❡ De rememoratōe medicinaꝝ hūectantiū. Ca. vi.

Illaꝝ quidē que sunt cuꝫ infrigidatione rememoratio iaꝫ preteriit. Et restat nūc considerare i qualitate dãdi i potu genera lactis ⁊ lac de quo est extractuꝫ butyrū: ⁊ in qualitate administrationis tine ⁊ balnei ⁊ admistratratione vnguentoruꝫ ⁊ oleorum ⁊ epithimatū ⁊ reliqui regis. Et nos quideꝫ iaꝫ docuimus moduꝫ dãdi in potu genera lactis in ca. ptisꝭ ⁊ siccitatis stōi: qrᵉ oꝫ vt sit illud canon. Et non est lac post lac mulieris sicut lac asine postea lac capraꝝ cuius pascua oꝫ esse ex herbis ⁊ oleribus frigidis hūidis sicut scis: naꝫ ipsuꝫ ⁊ proprie lac asine eradicat ethicam si fuerit ei eradicator: ⁊ nõ est electio super ipsuꝫ nisi ꝓhibca putredo accidens: aut expectatio materiei ꝯprehense. Et lac quideꝫ iuuatiuum est eis a ꝑncipio ethice vsqꝫ ad fineꝫ eius: ⁊ lac mulieris sugendo sumptū ꝯueniens est oibus. Et canon in dando in potu lac de quo extractuꝫ est butyruꝫ est proximus illi iteꝝ. Et melius quideꝫ est vt incipias a. ʒ. x. vsqꝫ ad. xxx. ⁊ qᵈ est supra eas si fuerit virtus adiuuans ⁊ tibi inest vt cōmisceas cū eo aliquid de trociscis infrigidantibus. Et tibi inest vt addas supra sūmaꝫ ꝑdictã in potione ꝑma ⁊ postrema si fuerit potēs virtus sup digestionē. ❡ Tina aūc illa est melior que est tepida in qua nõ est caliditas multa: ⁊ est cū hoc cuꝫ virtutibus oleꝝ ⁊ herbaruꝫ infrigidantiuꝫ ⁊ humectantiū: ⁊ non sit ita vt rorificet neduꝫ ꝙ sudarᵗ faciat ⁊ nõ lꝫ vt vapor tine sit calidus: ⁊ si non esset qᵈ ꝓhiberet administrationeꝫ tine frigide nõ eligeretᵗ super eã: veꝝ qᵈ ꝓhibeat ab hoc est debilitas corpoꝝ eoruꝫ ⁊ eoꝝ extenuatio. In ꝑmis vᵒ rebus fortasse sanat eos istᵈ: veꝝ debilitateꝫ corporis sanat iaꝫ illud cū infrigidatiōe pauca quaꝫ facit in ꝯplone eius que possibile est vt curetᵗ. Qᵈ si fuerit debilis illo timetur ꝙ cadant in ethicaꝫ senilem: ⁊ illud sᵐ minus: verūtñ cum illo tardatur magis tēpus mortis: ⁊ fortasse viuit cuꝫ ea tēpore cui est q̄ꝫtitas: ⁊ multotiēs quideꝫ est rectior ꝑmutatio eius ad illam ethicaꝫ. Illud autē in quo sumus de relatione tine rectius est vt fiat inceptio i ea cum aqua que est calida ad terminum: ⁊ fiat gradatio ad frigidã ⁊ ad temperatã frigidã tolerabileꝫ hec ei gradatio facit corpus susceptibile aque frigide qū lesio non fiat nisi per aduentuꝫ ꝯrii in ꝯplone subito. Et iteꝝ corpus acquirit ex aqua calida silitudinē teneritatis: ⁊ tolerat cuꝫ ea aquaꝫ frigidã. Et si iteretᵗ tina in die tribus vicibus erit rectuꝫ. Et oꝫ vt amistretᵗ cum facilitate vt non cadat virtus. Et si sūpserit aquã ordei añ tinã duabus horis erit ꝯueniēs. Et si ꝑmittat tinaꝫ post emulsionē lactis sup corpus eius sᵐ ꝙ dicemus vt dilatet tina meatus cibi: deiñ suscipiat aquaꝫ ordei ⁊ que sunt ei silīa: postea expectet: deinde admistretᵗ aqua tine vt dilatetᵗ cibus erit bonū. Et admistretᵗ post tinã ⁊ balneuꝫ inunctio cū oleis infrigidantibus ⁊ hūectantibus sicᵗ oleo viol. ꝓpᵉ qñ fcm̄ ē ex oleo ð cucur. silr oleo nenuf. ⁊ oleo ð cucur. ⁊ si ꝑmittetᵗ p⁹ tinã ad illᵈ qᵈ ē ðcliui⁹ ad frigus paꝝ tolerabile deiñ iungatᵗ. ⁊ si ꝑmittatᵗ iunctio ⁊ festinetᵗ: deiñ ingrediatᵗ aquã friam paꝝ erit rectuꝫ

τ illud sm̄ tolerantiaȝ: τ non est maluȝ gradati i eo.
Et melior quideȝ horaꝝ hui⁹ actionis est p⁹ digōnē
cibi: τ si possibile est vt submergat̃ post tinā calidaȝ
in aqua frigida subito absqȝ gradatione est magis
vltimū ex pte cure τ magis forte ex pte timoris. Et
effusio eius cuȝ facilitate est minoris timoris q̃ȝ sub
mersio infirmi in ea subito τ minoris iuuamenti. Et
sit frigus sm̄ q̃ztitatē frigoris aque estatis que ē iter
tepidā τ illaȝ que est vehementis frigoris. Et si pmit
tatur emulsio lactis sup mēbra sua si nō fuerit debil'
aut eius qd̓ mixtuȝ est aqua si fuerit debilis: deiñ si
administret̃ tina erit rectū. naȝ emulsio lactis super
corpus ē vehemētis hūectatiōis. Et gnā qdē lactis
bona ad emulgendū sūt p̄dicta. Et oȝ vt emulgeat̃
ex vbere. Et dignius est vt fiat fixo sr̄ iunctiōȝ frican
do ex medicinis predictis corpori toti τ iuncturis.
Ingressio autē balnei non cōcedit̃ ei nisi fuerit ita:
ne sudare faciat: nȝ igniat nȝ alteret anhelitum τ sit
calidum aque eius minus calido sui aeris: τ sit cali
ditas aque eius ita vt delectet τ nō ledat τ nō faciat
sudare: τ qñ nō est in corpore eius materia p̄parata
putredini τ ppꝛie quȝ illud est τ nō digestus est cib⁹
imo oȝ vt sit illud quȝ voluntas est vt expandat̃ di
gestuȝ eius in corpore τ non ꝓlonget moraȝ eius i
eo: imo separetur ab eo velociter. τ qñ separatur ab
eo sumat aliquid de hūiditatibus τ de sorbitionib⁹
que non nocent ei factis ex ordeo τ lacte τ qñ accit
ei i balneo sitis sedet eaȝ cuȝ aqua ordei τ aq̄ alraib
τ lac sit lac asine. τ oȝ vt sit introitus in balneuȝ: deiñ
exitus eius ab eo sm̄ moduȝ: vt non sit labor in eo
oio: τ iam enunciauimus illud in locis aliis: τ itera
binus de illo cōditionem: oȝ vt pmutet̃ ad balneū
in lecto portato in quo sunt strati stratus ingeniose
ita vt pueniat cuȝ eo ad primā domuȝ τ pmutet̃ ad
illud qd̓ ex duobus pānis factuȝ est plenuȝ lana vl'
cotto τ dicit̃ grece pedetolene qd̓ conueniens ē bal
neo: τ exuat̃ vestimentis suis in ea aut in media si ñ
fuerit calida τ nō moret̃ in aliqua eaꝝ: nisi q̃ztitate
pmutationis τ anhelitibus paucis τ iam exutus ve
stimentis: deinde ingrediat̃ ad domū sc̄am τ tertiaȝ
verūtamē non sit vehementis caliditatis: τ stet in ea
quantitate qua tolerat tinaȝ. Hoc est illud qd̓ dictū
est: τ qd̓ magis est dilectuȝ mihi est vt sit tina eius i
domo media temperata. Quum ergo separat̃ a tina
frigida cooperiat̃ mandibili aut farca habēte duas
tunicas τ pmutet̃ ad stratuȝ suuȝ τ lectuȝ suuȝ cum
sua sabana τ exiccet̃ sudor eius cuȝ mādili τ inūgat̃
τ cibet̃.

De cibatōe hñtiuȝ ethicaȝ Ca. vii.

Oportet vt separet̃ in eis cibus: τ nō cibent̃
in saturitate eoꝝ vice vna. Amplius me
lius quo cibant̃ est aqua ordei τ ordeum τ
panis tritici abluti infusus in aqua frigida: τ genēa
lactis quȝ ab eis non ꝓhibet aliquid eoꝝ q̃ dixim⁹
ē lac vaccinū de quo extractuȝ est butyꝝ: qm̄ ē plu
rimi nutrimenti τ almes τ cucurbita. Et de fructib⁹
melones palestini: τ sunt alraki cogominati ap̄ nos
indi. Et qñ sentit rectificationeȝ: tunc non nō est ma
lum cibare ipsuȝ caseo humido non salito. Et si vt⁹
debilitat̃ non est maluȝ vt cibet̃ iure issidebegi cum
coriandro humido decocto cum eis q̃ sr̄ sicut aldu
ragi τ alteiugi. Et fortasse oȝ vt det̃ eis i potu aliq̄d
vini subtilis pmixti cuȝ aqua multa. τ fortasse est ne
cessariū vt cibes cū mosos ex carne alduragi τ alte
iugi τ alcubugi τ pulli τ bosune acetoso aut cōgela
to acetoso ex carne hedi aut carne vaccia: qñ ē illic
fortitudo digestionis. Et acetū almosos τ ꝯgelati ē
iuuatiuū eis τ ꝯfortatiuū in hac dispositōe. Et fortas
señ ē excusatio ab aqua carnis pmixta cū sirupo d̓
fructib⁹ frigidis acetosis aut vitello oui sorbilis. Et
qñ ꝓlongatur eū ea debilitas ad syncopiȝ ē necesse
vt cibent̃ aqua carnis accepta ex laterib⁹ hedi cū sa
le pauco que colet̃ τ fūdatur sup eam q̃ztum totuȝ
eius ē de aqua maloꝝ τ q̃ztum ē decima ei⁹ de vino
odorifero τ potet̃ tepida. Aqua vō frigida q̄ nō
est valde vehemētis frigoris nō ē malum si in potu
detur eis si nō fuerit debilis aut aliq̄d ꝓhibens. Et
illd̓ ꝓhibēs: aut erit ap̄a sub hypocōdriis aut erūt
in corpe toto chimi putridi τ chimi crudi qui oīs
digōne indigent τ non apparet signū digestionis q̄
si appareat timor erit minor. Et silr̄ si fuerit ethica p
mutata ex sirsen aut birsen: nam cuȝ hac melius ē vt
interdicat̃ potus aque frigide q̃ȝ cum aliis. Ethica
ei qum superuenit egritudinibus destruentibus vir
tuteȝ mollificantibus eam arefacientibus ossa τ car
neȝ superuenit debilitati. Quȝ ergo cōiungit̃ ei sup
debilitatē post sumptionē aque frigide non morat̃
qn cadat in genus alteri⁹ ethice que cōicat huic ge
neri in siccitate τ diuersificat̃ ei in calore τ frigore τ
nominat̃ ethica senectutis τ ethica senii. Et illa qdē
est egritudo seua in qua innatus calor iaȝ destruct⁹
est. Et silr̄ aqua vltimi frigoris τ plurimi nocet eis i
omni dispōne τ corrumpit innatuȝ calorē mēbroꝝ
eoꝝ radicaliuȝ. Et fortasse festinat cum eis aut pmu
tat eos ad moduȝ alium ethice.

De succurrēdo dispōnib⁹ seq̄ntib⁹ ethicā Cap. viii.

De illis est syncopis: τ iaȝ diximus regimen
in hoc multotiens. Et de illis est fluxus
ventris. Et oȝ vt curet̃ τ succurrat̃ ei. Nam
in hoc est timor magnus. Et de curis eius in p̄mis
est vt sit aqua ordei eoꝝ aqua sauic: τ ponant̃ in aq̄
ordei eoꝝ miliū torrefactū τ gūmi aut lentes elixate
iterate aut lac decoctū cuȝ lapidibus aut cū igne so
lo donec consumat̃ eius aquositas τ proprie cū mi
lio. Et potent hos trociscos: ℞. boliarmeni. ʒ. v. ca
stanee torrefacte rosͨ. oīm añ. ʒ. iiii. spodii karabe am
boꝝ oīm añ. ʒ. iii. seminis acetosi excorticati grano
ruȝ berberoꝝ. Et det̃ in potu aqua piroꝝ in mane
τ apud somnum. Et det̃ in potu psiliuȝ torrefactum
τ silr̄ suffuf de spodio in quo est bdelliuȝ de mecha
est iuuatiuuȝ valde. τ si peruenit ad excoriationē cu
ret̃ excoriatio cum clisteribus que scis: qm̄ illud est
conueniens.

De ethica senectutis Capi. ix.

Currit consuetudo vt dicant ethicā senectu
tis post febreȝ ethicā: τ nos ēt incedamus
via cōsueta. intentio itaqȝ ethice senectutis
est dominiuȝ siccitatis sup ꝯplōneȝ absqȝ febre. Et
qñȝ fit cuȝ equalitate in calore τ frigore τ illud est sȝ
minus. Et qñȝ fit cū frigore τ nominat̃ hec dispō se
nectus τ ethica senii: qm̄ corpori accidit i hora senii
illud qd̓ accidit in illa hora de aldubul τ siccitate.
Et senes quideȝ sunt velocioris casus in ea q̃ȝ iuue
nes: τ inuenies velocioris casus in ea q̃ȝ pueri: licet
accidat in iuuenibus τ pueris. Et causa faciens ca
dere in eaȝ aut est frigus dominans cū debilitate cō
poris: quare prohibet virtutem nutritiuam ab ope
ratione sua integra sicut accidit iterum in fine vite.
Et de hoc capitulo est potus aque frigide nō in ho
ra sua aut super debilitatem corporis cuȝ febre aut

dispone aut successione exercitii resoluentis virtutē et aperientis poros et qd vocat ad attrahēdū aquas frigidā ad viscera subito: aut vapores frigidi qui ele uant ad cor et infrigidant cplones eius: aut caliditas que resoluit et liquefacit hūiditates quare caliditas innata debilitat et succedūt frigus et siccitas. Et qñ sequnt euones. Et qñ attrahūt hanc egritudinē sup fluitas in infrigidando patientes febres cū eis que bibunt et emplant. Et hec quidē egritudo qñ cō firmat non curat: et si esset ei ingenium esset morti in genius.

Et de signis Cap. x.

In istis vident signa aldubure et exiccatōis et nō videt in eis incensio et inflāmatio: imo fortasse inueniunt frigidi tactus. Et eorū pulsus non est sic pulsus hñtiū febres ethicas: imo est tardus paruus et rarus: nisi fortis fiat debilitas: qñ tunc incipit pulsus fieri frequens: et pprie in illis quibus aduenit hoc ex potu aque frigide. Et qñ est vrina eorū alba subtilis aquosa: et sunt in disposi tionibus suis sicut senes.

De curatione ethice senectutis Cap. xi.

Non adhibet hec cura nisi qñ nondum cōfir mata est et sperat qp non cōfirmet: et quum cō firmata est sperat vt postponat pditio par per. Et canon quidē in curatiōe eorū est calefactio et humectatio. Et ex humectatōe sunt balnea sm q̄ sciuisti q non admistrent nisi post digestionē: nā si ipsa admistret successione comestionis faciūt cadere virtutem. Et clisteria facta ex capitibus et pedib9 et cicere cōtrito et ficubus cū melle et camemilla de q° admistret q̄ntitas medie libre cum. ℥. ii. olei sisamini et aliquātulo olei de ben. et admistret fricatio super cibationē. Et lac coctū cū lapidibus est vehemētis iuuamenti eis. Et mel est vltimū in iuuamento eorū sicut est vltimū in nocumento hñtiū febrē ethicam Et omnis cibus humectans facilis penetrationis velocis descensionis in quo non est viscositas sicut aqua carnis et vitelli ouorū sorbiliū et vinū subtile odorifer parue q̄ntitatis est vehemēter cōueniēs eis Et oportet vt obseruet humectatio predicta in capi tulo ethice et misceat cū ea qd calefaciat ex odorib9 et emplis et vnctionibus fricando et cibis aliis.

Tractatus quartus de febribus pestilentialibus et que sunt homogenea et variolis et morbillo.

Capitulum pmū de febre pestilentiali.

Quandoq accit aeri qd docui mus te in li. vlium sicut accidit aque de alteratione in q̄li tate sua ad colorē et frigus et de alterati one in natura sua ad pfundationē et pu tredinē sicut pfundat aqua et fetet et putrefit: et sicut aqua non putrefit vllo mō pp suā simplicitatē: imo pp̄ter illud qd admiscet ei de vaporibus malis qui pmiscent ei et accidit toti qualitas mala. Et qñ ē illud causa ventorū deferentiū ad locū bonū fūos malos ex locis fetidis in quibus sunt valles pfunde et corpora exiccata in plio aut occisa nō sepulta nec tumulata. Et fortasse est causa ppinqua loco i quo uenit. Et qñ accidunt putredines in interiorib9 ter re propter causas quarum euentus ignorat et noce re faciunt aquam et aerem. Et febres quidem ac cidentes causa aeris sicci: fiunt iterum causa vt eue niant febres cholerice. Pestilentiales vero fiunt ex aere turbido et humido: et febres i aere humido sūt pluris euentus: sed sunt minoris acuitatis et longio ris spatii. In estate vo sicca pauce pluuie sunt mino ris euentus et maioris acuitatis et velocioris separati onis. Et meliora tpa sunt que seruant mām suā. Et principiū oīm horū sunt forme ex formis celi faciē tes esse necessariū illud cuius aduentus ignoratur licz sint quidā qui dixerunt in eo aliquid non ppor tionatū ad cām eius: imo os vt scias qp causa prima lōginqua ad illud sunt figure celestes et ppinque di spones terrestres. Et qñ faciunt necessario virtu tes agentes celestes: et virtutes patientes terrestres humectationē vehementē aeri expellunt vapores et fumi ad ipm et spargunt in ipso et putrefaciunt eū cū caliditate debili. Et qñ fit aer sm hunc modū venit ad cor: quare corrumpit cplonē spūs qui est in ipo et putrefit qd circundat ipsum de hūitate: et accidit caliditas egressa a natura et spargit in corpore: tunc per cām suā erit febris pestilentialis. Et cōicat mul titudini hoium qui iterū habent in seipsis pprietatem pparationis. Agens ei solū quū peruenit et pati enti non est preparatio non accidunt actio et passio. Et pparatio corporū ad illud in quo sumus de pas sione est vt sint plena humoribus malis: nā mūda non forsitā patiunt ex illo et corpora debilia iterū patientia sunt ex ea sicut illa que multiplicant coitū et corpa dilatatorū pororū hūida multe balneatōis.

De signis febris pestilentialis Cap. ii.

Hec febris est quieta exterius conturbans i terius sm plin perdens. Ex qua pcipit cali ditas et inflāmatio fortis. Et est cum ea ma gnitudo anhelitus et eius exaltatio et constringitur multū et curat multū et freq̄ntat: Et vehemētia sitis Et siccitas lingue: Et qñ fit cū nausea aut casu ap petitus. et si non resistit ei cū comestione violenter in terficiet eū: Et dolor oris stōi: Et magnitudo sple nis: Et angustia vehemens: Et inquietudo: Et for tasse erit tussis sicca: Et casus virtutis: Et peruenit i ea ad syncopiz: Et cōmixtionē rōnis: Et tendit qd ē sub hypocondriis: Et fiunt cū ea vigilie: Et mol lificatio corporis: Et tepor. Et qñq accidit cum ea bothor subalbida et rubea: Et qñ est velocis occul tationis: Et accidunt cola et vlcera: Et fit pulsus sm plin frequens puus: et fit vehemens sm plin i nocte Et qñ accidit eis dispō sicut hydropisis: Et fluxus vētris chole et aliorū: Et est egestio eius lenis feda ñ naturalis. Et qñ est melica et plz eius est spumosū fetidū: et est in illa aliquid de genere eius qd liquefit Et est vrina aquosa cholerica melica: Et multotiēs euomunt meliā: cholā vo post illam: Et sudāt su dore fetido. Et hec quidē febris incipit cū acci dentibus pdictis cū fortitudine sua: Et venit res ei9 ad syncopim: Et frigus extremitatū: Et spasmum: Et alcuzea. Et qñ est de his febribus pestilentia libus in qua percipit eger: nec tangens propinque multitudinē caloris: et non alterat pulsus et aq̄ ma gna alteratione: et cū hoc ipsa est interficiens veloci ter et hesitant medici in esse eius. Et plm quorū anhelitus fetet ex istis et ex pmis moriunt: nam pu tredo est iam confirmata in corde.

De signis pestilentie aeris Ca. iii.

De illis q significat pestilētiā et de rebus que currūt cursu cāz ē vt multiplicent rhoioni et asubub in pncipiis autūni et inebulnā indi cat pestilentiā indicatōe cause. Et qñ multiplicat

auster ⁊ subsolanus ī kenif diebus aliquot. Et quo
tiens videris turbiditatē aeris ⁊ nebulositatē eius ⁊
existimaueris pluuiam ⁊ inueneris acrem vacuum
siccuꝫ ⁊ non pluit: tūc scias ꝙ ꝯplo hyemis erit cor
rupta. ¶ Pestilentiā aūt estiuā malignā malā signi
ficat paucitas pluuie in vere cū frigore: deinꝺ multi
plicat̃ auster ⁊ cōturbat̃ aer aliquot diebus: deinde
clarificat̃ post hebdomadaꝫ vnā non supra: ⁊ accit
frigus in nocte. in die calor est vehemēs ⁊ p̄focatio ⁊
conturbatio ⁊ caliditas: tunc iam venit pestilētia ⁊
expectant̃ febres pestilentie ⁊ variole ⁊ his silia. Et
silr̃ qñ estas non est vehementis caloris: ⁊ est vehem̃
tis cōturbationis hñs matutina alterata: ⁊ iā p̄terie
runt in atūno asubub ⁊ ignes ⁊ vehiziꝫ ⁊ alia est si
gnū pestilentie ⁊ alioꝝ. ¶ Et silr̃ qñ videris aerē alt̃
ari in die vno multis vicibus: ⁊ clarificat̃ aer die ali
quo ⁊ orit̃ sol clarus: ⁊ conturbat̃ die alio ⁊ oritur ī
velaminibus nebule que est vt puluis: tunc iudica
ꝙ pestilentia accidet. ¶ Signa āt q̄ sunt ſm semitaꝫ
societatis cause sunt: v̄bigr̃a videas ranas iaꝫ multi
plicari: ⁊ videas reptilia generata ex putredine iam
multiplicari. Et de eis que significant illud est vt vi
deas mures ⁊ aialia que habitāt sup terra fuger̃ ad
superficiē terre ⁊ exire manifeste: Et videas aīalia
male nature sicut alakaliki ⁊ eis silia fuger̃ ex nidis
suis: ⁊ ire ab eis: ⁊ fortasse dimittunt oua sua.

¶ De curationibus febriuꝫ pestilentialiū Ca. iiii.

Summa curatiōis eaꝝ est exiccatio: ⁊ illud
cū phlōmia ⁊ solutione ventris. Et oꝫ vt in
cipiat̃ in ea ad euandū. Si aūt mā̃ vincēs
fuerit sanguinea fiat phlōmia: ⁊ si fuerint humores
alii euentur. ¶ Et oꝫ vt infrigides domos eoꝝ: Et re
ctifices aeres ipsaꝝ domoꝝ aut ifrigidatio fit vt val
lent̃ fructibus odoriferis frigidis ⁊ extremitatibus
arboꝝ frigidaꝝ ⁊ linimentis ⁊ rorationibus vel de
libutionibus sumptis ex fructibus frigidis odorife
ris: ⁊ ex canfora ⁊ aqua roſ. ⁊ sandalis. Et roret̃ do
mus eoꝝ omni die aliquotiens: ⁊ ꝓprie cū aqua ro.
⁊ de salicibus ⁊ nenufar̃: ⁊ si fuerint in domo mana
tiones ⁊ rorationes aque erit meliuſ. Aeris v̄o recti
ficationeꝫ dicam. Et admistrent̃ eis trocisci de cāfo
ra ⁊ robub frigida ⁊ aqua lactis acetosi ⁊ lac aceto
suꝫ ablato butyro ⁊ aqua roſ. in qua dissolutuꝫ est
seruꝫ acetosuꝫ bonuꝫ: ⁊ acetuꝫ cuꝫ aqua iteruꝫ. ⁊ aq̄
frigida plīma subito est iuuatiua valde: pauca autē
cōsequenter exhibita fortasse excitat caliditatem.
¶ Quod si res ꝓlonget̃ ad hoc vt tendant̃ hypocon
dria ⁊ infrigident̃ extrema ⁊ ꝓlongent̃ vigilie ⁊ per
mixtio mentis ⁊ vides pectus ⁊ qꝺ est super ipsum
eleuari ⁊ descendere: tunc necesse est administrare re
gimen trahens caliditatē exteriuſ. Et qñ cadit appe
titus restaurent̃ ad comestionē: nam plīmi eoꝝ qui
viriliter agunt sup illud ⁊ comedūt violenter absol
uunt̃ ⁊ viuunt ⁊ necesse est restaurare eos sup cibuꝫ
Et oꝫ vt sint cibi eoꝝ ex acetoſ ⁊ desiccatiuis: ⁊ sint
pauce q̄ꝫtitatis. Cibi nāqꝫ eoꝝ sunt iteꝝ mali qr̃ no
cet eoꝝ multitudo inq̄ꝫtū sunt mali. ¶ Rectificatio
nis aūt pestilentie pars est ſꝫ sanos qui sunt in ea ⁊
ps eius est ſm sanos ⁊ egros. ¶ In illa v̄o que est
ſm sanos intentio est vt exiccet̃ aer ⁊ fiat boni odo
ris ⁊ ꝓhibeat̃ eius putredo cū quacūqꝫ re sit ⁊ recti
ficet̃ cū xyloaloe crudo ⁊ ambra ⁊ ture ⁊ muscho ⁊
costo dulci ⁊ storace ⁊ sandaraca ⁊ assa ⁊ gariofilis
⁊ mastice ⁊ glutino alboti ⁊ laudano ⁊ melle ⁊ cro
co ⁊ būchuꝫ ⁊ cupresso ⁊ iunipero ⁊ alusnē ⁊ lauro
⁊ ciperis ⁊ sgnāto ⁊ sauina ⁊ acoro ⁊ galia ⁊ amig
dalis amaris ⁊ assaro. ⁊ qñꝫ fiunt ex istis cōposita.
⁊ aspergat̃ domus aceto ⁊ assa. ¶ Scd̃m sanos v̄o
⁊ iteꝝ febricitantes ⁊ egros est suffumigatio cū san
dalis ⁊ canfora ⁊ corticibꝰ granatoꝝ ⁊ myrto ⁊ mal
⁊ cydōiis ⁊ hebēo ⁊ allegi vl̃ alkekēgi ⁊ tamarisco
⁊ ribes. Et oꝫ vt multiplicet̃ suffumigatio.

¶ De preseruatōe pestilentie Ca. v.

Oportet vt extrahant̃ a corpe hūiditates sr̃
flue. Et inclinet̃ regimen eius ad exiccatiōꝫ
ex omni mō ⁊ ex minoratiōe cibi nisi exer
citio. oꝫ ei vt nō admistret̃ nꝫ balneū nꝫ vina nꝫ tole
ret̃ sitis. Et rectificet̃ aer cū eis que diximꝰ. Et decli
net cibus ad acetosa ⁊ minoret̃ ex eo. Et sit caro q̄
admistrat̃ decocta in acetosis. ⁊ sumat̃ de alhebel ⁊
alcharis ⁊ almosos factis cū aceto ⁊ absqꝫ aceto cū
sūac ⁊ aqua acreste ⁊ aqua limōis ⁊ aqua granato
ruꝫ. Et cōdita in aceto iuuatiua sunt ⁊ ꝓprie cappa
ris aceto cōdita. Et algeleniabi ex illis est q̄ ꝯserūt
⁊ ꝓhibent ab eis putredineꝫ. Et de illis quibꝰ ex ea
fit euasio est admistratio tyriace ⁊ mithridati añ eaꝫ
cū reliquo regimīe bono. Et de medicamīe facto ex
aloe ⁊ croco ⁊ myrrha sumat̃ omni die circiter. ʒ. i.
qm̃ est iuuatiuum. ¶ De variolis Ca. vi.

Quandoqꝫ accidit in sanguine ebullitio ſm
semitā putredinis cuiusdaꝫ de genere ebul
litionū que accidūt succis. ⁊ talia quideꝫ ac
cidentia fiūt p eā ita vt ptes eoꝝ ab inuicē discernā
tur. ¶ Et de hoc est cuius cā est res q̄si nālis faciēs
ebullitionē sanguis qr̃ putrefit ab eo illud qꝺ admi
scet̃ ei de reliquiis nutrimti sui mēstrualis qꝺ est in p̄
gnatione: aut generat̃ in ea post illud ex cibis feculē
tis ⁊ malis de illis que rarificant ſbam eius ⁊ faciūt
eaꝫ ebullire donec fiat ei ſba recta fortior p̄ma: ⁊ ma
gis apparēs sicut illud qꝺ nā̃ efficit in succo vue: ita
ꝯrectificat ipm faciendo vinū silis ſbe ⁊ iā putruit
spuma aerea ⁊ fex terrena. Et de hoc est cuius cā ē
res adueniēs extrinsecus ebullire faciens occulta q̄
ꝑmiscet hūores cū sanguine ꝯmixtione existe in di
spōne ebullitōis ⁊ stationis sub sole sicut accidit ap̄
alterationē tp̄is ⁊ ꝓp̄e veris ab eo qꝺ ptinet ei de q̄li
tatibus ⁊ ordine. ¶ Et variole qdeꝫ ⁊ morbillus sr̃
de sūma egritudiuꝫ aduenientiū ⁊ multiplicāt̃ i suc
cessione austrinoꝝ qñ multiplicat̃ eoꝝ pflatio. ¶ Et
corpus quidē varolis p̄patuꝫ est illud qꝺ est calidū
⁊ humidū ⁊ ꝯturbate hūiditatis ꝓp̄e qꝺ paꝝ extra
hit de sanguīe p phlōmiā. ¶ Et de cibis sunt cibi q
faciunt cadere in variolas velociter: ⁊ ꝓp̄e qñ nō sūt
ꝯsueti. Et administrant̃ sup eos medicine ⁊ cibi calefa
cientes sicut lac: ⁊ ꝓp̄e camelaꝝ ⁊ equaꝝ qū multū
replet̃ ex eis ille qui non assuetus est eis: deinde bi
bit vinuꝫ plīm aut medicinas calidas. ¶ Et variole
quidē sūt q̄si mōus qdā criſ. Et plīm qdē accit vari
ole infantibus: deinde iuuenibus ⁊ minorat̃ eaꝝ euē
tus in senibꝰ nisi ꝓpter cās fortes ⁊ in regionibꝰ vehe
mentis caliditatis ⁊ hūitatis. Et eaꝝ euentus in cor
poribus hūidis est plus q̄ꝫ sit ipaꝝ euētus in corpo
ribus siccis. Et eaꝝ euētus in vere plus est q̄ꝫ ipaꝝ
euētus in hyeme. Et post ver in fine atūni ⁊ ꝓp̄e qū
p̄cedit estas cal̃a ⁊ sicca ⁊ fūit ille atūnus calidus ⁊
siccuſ. ¶ Et variole nō accidūt in cute soluꝫ ⁊ in eo
qꝺ sequit̃ illud quod apparet: imo accidunt in oībꝰ
membris similium partium apparentibꝰ ⁊ occultis

ita ꝙ velaminib⁹ ⁊ neruis. ¶ Et qñ apparẽt variole faciunt incurrere pruritũ: deinde apparent res sicut capita acuũ silia milio: deinde egrediunt̃ ⁊ implent̃ sanie: deinde euãnt̃ ⁊ fiunt cruste diuersoꝝ coloruȝ: deinde cadũt. Et fortasse pmutant̃ variole ad phlegmonez ⁊ essere ⁊ ad dubeilati que aggregat saniez Et plin quidez qũ apparent hñt colorez phlõnis: veꝝtñ qñȝ egrediunt̃ fm colores diuersos cineritie ⁊ violatie ⁊ nigre. variole eiȝ sunt spẽs ⁊ colores: nã de eis sũt albe ⁊ de eis sũt citrine ⁊ de eis sunt rubee ⁊ de eis sunt virides ⁊ de eis sunt violacee ⁊ de eis sunt ad nigredinẽ decliues. Et virides quidez ⁊ violacee sũt male ⁊ q̃to plus addit̃ declinatio ad nigredinẽ tanto est deterius: ⁊ q̃to plus sunt decliuiores ad illud tanto plus sunt decliuiores ad malitiaȝ. Et albe quidẽ sunt meliores: ⁊ ꝓpꝰ qñ sunt pauci nũeri magne q̃titatis facilis exit⁹ pauce angustie debilis febris: ⁊ vides febrez minui cũ earuȝ apparitione ⁊ ipsaꝝ egressione: ⁊ est pncipiuȝ exitus eaꝝ in tertio ⁊ qd̓ ei approximat. Et post illas sunt albe magne plis numeri ꝓpinque absq̃ cõtinuatione: nã ille q̃ ꝯtinuant̃ ad inuicẽ: ita vt ꝯtinuant̃ in frusto magno carnis hñtes latera aut rotundã formã sũt male. Et silr itez duplices magne in ventre vnius quaruȝ est variola alia. Albe vero parue dure ꝓpinque difficilis exitus lȝ faciant existimari in pncipio rei salutẽ: tñ timet̃ i eis ꝙ difficilis fiat eaꝝ maturatio ⁊ fiat cũ eis mala dispõ egri ⁊ perueniat p eas ad pditionem qm̃ cã in eis est grossitudo materiei. ¶ Et de spẽb⁹ malaꝝ timorosaꝝ que plerũq̃ interficiunt sunt ille q̃ꝝ diuersificat̃ egressio: nã qñȝ apparent ⁊ qñq̃ occultant̃ ⁊ ꝓpꝰ qñ apparent violacee: ⁊ silr tenaces q̃ruȝ opatio nõ cessat a debilitate virtutis ⁊ viridificatione mẽbri ⁊ nigrificatiõe eius pdũt. Et si viriditas ⁊ nigredo quib⁹ succedit resudatio nõ faciunt cader̃ virtutẽ: imo addit̃ cũ eis virtus nõ sunt mortifere: sȝ fortasse cadere faciunt in vlcera ⁊ que currunt cursu eoꝝ. ¶ Et vt sit se. deinde variole saluius ẽ q̃ȝ vt sint variole pcedentes: deinde ꝯsequat̃ eas ⁊ accidat sup eas febris. ¶ Et illud quidẽ qd̓ plm cõsiderar̃ opȝ in esse patiẽtis variolas est ei⁹ anhelit⁹ ⁊ ipius vox: nã ipa duo qũ remanẽt bona ẽ res salua: Et qũ videris anhelitũ patiẽtis variolas ꝯsũtem ⁊ silr patientis morbillũ tũc existima casũ ṽtutis aut apã diaphragmatis: deĩde qũ vides sitĩ vehemẽtẽ fieri et ãgustia assiduat̃ ⁊ ea q̃ appẽt ĩfrigidant̃ ⁊ variola ⁊ morbillus virides fiũt tũc iã pcipit̃ eger mori ⁊ festinat illõ si variole fuerit ð genere eaꝝ quaꝝ egressio ⁊ apparitio tardant̃. Et plĩmi eorũ q moriunt̃ per variolas moriunt̃ prefocati ex sinãtia. Et qñq̃ moriunt̃ per casum virtutis cũ rasura intestinorũ ⁊ fluxu ventris Et qũ videris violaceas de variolis ⁊ morbillo ꝓfundari: tũc scias ꝙ superueniet egro syncopis. ¶ Et qñ festinat ad mingendũ sanguinẽ ⁊ succedit ei vrina nigra: tunc est mortiferꝝ p̃cipue: qñ est illic casus virtutis. ¶ Et fluxus ventris viridis sãguineus aut lotiuus nõ cuȝ casu virtutis ⁊ albumera est aliquid ð variolis ⁊ morbillis. ¶ Et multotiens qdẽ variolatur homo duabus vicibus qñ aggregat̃ mã ad expellenduȝ bis. ¶ Et coloris plumbini sunt variole quaꝝ borbor in facie ⁊ pectore ⁊ ventre sunt plus q̃ȝ in cruribus ⁊ pedibus ⁊ sunt male ⁊ significant materiaȝ grossaȝ que non expellit̃ ad extremitates.

¶ De signis apparitionis variolaꝝ. Cap. vii.

Quandoq̃ antecedunt apparitionez variolaꝝ dolor dorsi: Et pruritus nasi: Et timor in somno: Et punctio vehemens in mẽbris corporis: Et grauitas cõis: Et rubedo in colore faciei ⁊ oculi: Et lachryme: Et inflãmatio: Et multitudo alicuȝ: Et saltus cum cõstrictione anhelitus: Et raucedo vocis: Et grossitudo sputi: Et grauitas capitis: Et dolor capitis: Et casacã: Et exiccatio oris: Et ãgustia: Et dolor in gutture ⁊ pector̃: Et tremor pedis apud resupinationez ⁊ declinationẽ ad ipsaȝ: Et cuȝ hoc toto febris conclusa.

¶ De morbillo Ca. viii.

Scias ꝙ morbillus omnis est variola cholerica: Et non est differentia inter ea ãbo in plimo reliquaꝝ dispõnuȝ nisi qꝛ morbillus est cholicus: ⁊ qꝛ ipse est minoris q̃titatis ⁊ q̃si ipse non pertransit cutẽ: ⁊ non est ei altitudo de q̃ curet̃: proprie i pncipio sui. Variole ṽo in pncipio sue apparitionis est eminẽtia ⁊ altitudo ⁊ morbillus ẽ minor variolis ⁊ minus accidit oculo q̃ȝ variole. ¶ Et signa apparitionis eius ꝓxima sunt signis apparitionis variolaꝝ: veꝝ lachryme in eo sunt plures ⁊ angustia ⁊ inflatio vehementior ⁊ dolor dorsi minor: qm̃ causa eius in variolis est replõ sanguinea ⁊ extẽdens venaȝ positaȝ super dorsuȝ: naȝ generatio variolaꝝ est ꝓpter multitudinem sanguinis corrupti: ⁊ morbilli ꝓpter vehementiã malitie sanguinis corrupti pauci. ¶ Et morbillus fȝ plm egredit̃ subito ⁊ variole aliquid post aliquid.

¶ De signis salutis eius Cap. ix.

Sunt sicut signa salutis variolaꝝ: nã ille qui est velocis ꝓcessionis ⁊ apparitionis ⁊ maturationis est salus: et durus ⁊ viridis violaceus est malus. ⁊ qui est tarde maturationis frequentis syncopis ⁊ angustie est pernitiosus. Et qui occultat̃ iteꝝ subito est malus faciens syncopim.

¶ De cura Cap. x.

Oportet in variolis vt incipiat̃ ⁊ extrahat̃ sanguis sufficient̃ qũ cõditiões fuerĩt ⁊ silr si morbillus fuerit in replõne sanguis ⁊ spatiuȝ illius est vsq̃ ad. iiii. Sȝ qñ ꝓcedunt variole ñ oȝ tunc vt admĩstret̃ phlõmia: nisi inueniat̃ vehemẽtia replõnis ⁊ dñium materie: tunc ei phlõmet̃ q̃titate que exiccet. ⁊ ꝯuenientius quidẽ qd̓ in hac administrat̃ egritudine est phlõmia. ⁊ si phlõmet̃ vẽa nasi confert iuuamentũ fluxus sanguinis narium ⁊ tuent̃ ptes superiores a malitia variolaꝝ ⁊ est facilis super infantes. Et qũ necẽa est phlõmia ⁊ nõ phlõmat̃ iteꝝ ꝯplete timet̃ sup ipȝ corruptio extremitatis Et silr timet̃ qñȝ siħe illi sup illũ cuius assiduat̃ extinctio ⁊ venter soluit̃. Et oȝ vt fiat in eis cibatio in primis cũ eis in qbus est confortatio cuȝ repercussiõe ⁊ extinctione absq̃ constrictõe nature ⁊ inspissatõe sanguis sicut qd̓ fit de iuiubis cũ tamarindis ⁊ cassiafi. ⁊ cũ eo qd̓ fit ex dactilis ĩmaturis ⁊ ex lentibus ꝑparatis ⁊ issidebegi ⁊ lenificatio vehemens. ⁊ silr oȝ vt sint cũ istis tamarindi ⁊ q̃ eis ꝯueniũt. Et cib⁹ factus ex cucurbita ⁊ melõ alrakin: imo oȝ vt sit nã lenis in principio: ⁊ sit intẽtio in eis quibus lenit̃ tamarindi. Et si non obedit cum eis addit̃ super eos siracost cuȝ facilitate ⁊ cautela ⁊ tereniabi aut ĩfusio prunoꝝ. Et ꝯfert qñȝ si i potu det̃ in pncipio appitionis vestigioꝝ variolaꝝ põd⁹. ʒ. iii. de rob dactiloꝝ siluestriũ cũ vno de trociscis cãforatis ⁊ sirupus de

dactilis imaturis est vehementis iuuamenti in hui⁹
mōi horā. ¶ Qn̄ ergo ptransierit egritudo diē scd̄z
⁊ incipiunt variole appere: tūc fortasse erit infrigida
tio causa erroris magni ex eo ꝙ retinet superfluita
tez interius ⁊ delatiōe eius super mēbra p̄ncipalia
⁊ fortasse non fit eis posse pcedere ⁊ apparere. Et ac
cidit inqetudo ⁊ angustia ¶ Et fortasse accit nausea
imo oꝫ vt iuuent̄ superfluitates i h⁹i dispōne cū eis
q̄ faciūt ebullire ⁊ aperiūt oppilatōes sic̄ feniculū ⁊
apiū cū zuccaro ⁊ succus eoꝝ aut decoctio radicū
⁊ seiuz: ⁊ fortasse odorat̄ aliqd de croco. ⁊ aq̄ ficuū
est bona valde. ficus ei sunt vehemētis expulsiōis ad
exteriora: ⁊ illud est vna de causis euasionis a nocu
mento eaꝝ. ¶ Et de illis q̄ ꝯferūt valde in h⁹modi
hora ē vt sumat̄ lacce ablute. ʒ. v. lētiū excorticatarū
ʒ. vii. dragagāti. ʒ. iii. deinde coquant̄ cū lb. s. aq̄ vsꝫ
quo remanet q̄rta. lb. vni⁹ ⁊ det̄ in potu. Et de illis
que sunt vehementis iuuamenti ad faciendum ape
rire variolas est vt sumant̄ ficuuz citrinaꝝ. ʒ. vii. len
tiū excorticataꝝ. ʒ. iii. lacce. ʒ. iii. dragagāti: se. fenicli
añ. ʒ. ii. ꝺcoquant̄ cū. lb. s. aq̄ donec remaneat ex ea
fere tertia ⁊ colet̄ ⁊ det̄ in potu de ea: expellit ei cali
ditatē a ptibus cordis ⁊ phibet pulsuz cordis. ¶ Et
oꝫ vt nō approximet ei in hac hora oleū aliqd̄ oio.
Et oꝫ vt regat̄ ⁊ elōget̄ ab aere frigido ⁊ ppe i hye
me: ⁊ fiat cū illo illud qd̄ fit cū sudante: frigus enim
oppilat poros ⁊ redire facit materias retro. Et mul
titudo potus aque frigide cū niue ⁊ introitus in do
mo venti mala sūt valde. Et fortasse phl'omia ē ma
la ppea ꝙ expellit ⁊ cōuertit illud qd̄ pcedit quare
caueat̄ post duos dies aut tres. ¶ Et qn̄ accidit ex
cooptura ⁊ calefactione q̄si syncopis: aut accit syn
copis: tunc necessariuz est regimē aeris qui attrahit̄
⁊ reuertit̄ ad odores canfoꝛ ⁊ sandaloꝝ: ⁊ si n̄ fuerit
excusatio qn detegat̄ corp⁹ domui venti aut aeri fro
paulati fiat. ⁊ silr qn̄ adiutoriuz est cum calefactiōe
aut dimissione infrigidationis. Et qn̄ incipiunt exir̄
⁊ nō inuenit̄ cū exitu eaꝝ aleuiatio: imo inuenit̄ cali
ditas inflata ⁊ lingua ad nigredinē decliuis: tūc ca
ue ne calefacias. Et oꝫ vt tu alienes ab habentibus
variolas ⁊ morbilluz emplōnez ventris. in hoc eni
est timor constrictionis anhelitus subito: ⁊ ꝙ accit
fluxus vētris malus ⁊ mictus sanguis. Et in fine ei⁹
oꝫ vt ꝯseruet̄ nā ⁊ cibet̄ loco lentiū sicut sunt lentib⁹
elixatis duob⁹ elixationib⁹ cuꝫ renouatione aque ⁊
loco lentium almazar cum tamarindis ⁊ lentibus
f'ris acetoſi ⁊ aqua ḡnatoruz ⁊ sumac ⁊ acresta ⁊ his
silibus. ¶ Medicine āt ingrossantes sanguinē ⁊ in
f'antes eū ⁊ phibētes eū ab ebullitiōe que in initio
p̄cipiunt̄ sunt sicut rob ribes ⁊ acresta ⁊ aq̄ fructuū
f'roꝝ ⁊ sirupus alcori proprie ⁊ sirupus altelea ⁊ si
rupus de iumar. Et sirupus quidē alcori hꝫ descri
ptōes plures quas dixim⁹ in antidotario: ⁊ dicem⁹
hic descriptōꝫ fortē mirabilez: ⁊ est illa que fit cū aq̄
lactis acetosi iterati ⁊ virtus eius est vehemēs valð
Descriptio hec est: Sume rob alcori ptes. ii. si aūt n̄
fuerit tibi pn̄s: accipe alcori ⁊ fac serrare ip̄m: ⁊ acci
pe serraturam eius aut mole ip̄m ⁊ misce molitum
eius cum medietate sui de sandalis in aceto distilla
ta aut in aqua acreste pure diebus aliquot: deiñ de
coquat̄ in eo decoctōe cū facilitate cū lōgitudie do
nec dissoluat̄: deiñ exprimat̄ ⁊ sumant̄ ð succo: ⁊ q̄ꝫ
to accetū aut aqua acreste est plus tāto ē melius. de
inde sumat̄ aq̄ adog abstracto butyro mūdificata a

sua caseitate adog aut cū colatōe vltima q̄ fit dimit
tendo residere aut cū decoctione sicut ē decoctio a
que casei donec separet̄ aquositas: deide sumat̄ fari
na ordei: ⁊ fiat ex ea ⁊ aqua lactis acetosi foca: ⁊ fiat
acetosuz illud foca: deinde colet̄ postea sumat̄ illud
foca: ⁊ sit in eo de subtili aq̄ or. ⁊ fiat acetosuz. ⁊ q̄ꝫto
plus iterat̄ tāto ē melius. Sumant̄ g° de eo ptes. v. ⁊
sumat̄ aq̄ piroꝝ de sceni ⁊ aq̄ cydonioꝝ acetosorū
plume aque ⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ aq̄ pomo
ruꝫ acetoꝝ plime aq̄ ⁊ aq̄ alzarur ⁊ aq̄ limōis ⁊ aq̄
prunoꝝ acetosoꝝ ⁊ aq̄ dactiloꝝ in p̄mis qū incipiūt
appere exp̄ssoꝝ ⁊ aq̄ alcori recentis ⁊ aq̄ moroꝝ de
sceni q̄ n̄ maturant̄ integre ⁊ aque chrysomiloꝝ im
maturoꝝ ⁊ acetosoꝝ ⁊ succi acreste ⁊ succi ribes ⁊
succi p̄putioꝝ vitis ⁊ succi rose psice ⁊ succi nenufa
ris ⁊ succi viol. oīm añ. tertiā ptis vnius ⁊ succi ace
tositatis citri ⁊ succi acetositatis citranguli añ. duas
tertias ptis vnius: succi coriandri ⁊ lactuce ⁊ folioꝝ
papaueris hūidi ⁊ ēdiuie ⁊ portulace añ. q̄rtaꝫ ptis
vni⁹: succi folioꝝ salicū folioꝝ maloꝝ ⁊ folioꝝ piro
ruꝫ ⁊ folioꝝ alzarur ⁊ folioꝝ ro. ⁊ folioꝝ v̄ge pasto
ris añ. q̄rtā ptis vnius: succi herbe hirci ⁊ ro. siccaꝝ
⁊ nenufaris sicci ⁊ succi berberis sicci: ⁊ se. endiuie ⁊
seminis lactuce ⁊ balaustiarū ⁊ nenupharis añ. me
dietatē decime partis vnius ⁊ succi mēte hūide sex
tā ptis vnius ⁊ succi berberoꝝ hūidoꝝ medietatez
partis aggregentur medicine ⁊ succi ⁊ ꝯponant̄ sr̄
ignez ⁊ ponant̄ in eis de lentib⁹ ptes q̄ttuor ⁊ de or
deo excorticato ptes. ii. ⁊ de sumach partes. iii. ⁊ de
granis granatoꝝ ptes. iii. ⁊ decoquāt̄ oia ad ignem
donec remaneat medietas: deiñ dimittat̄ donec isri
gidet̄: ⁊ ꝯfricet̄ fortiter ⁊ colet̄ ⁊ sūat̄ de cāfora ad oē
pōdus. ccc. ʒ. pondus aur. i. ⁊ terat̄ canfora ⁊ pulue
rizet̄ sup radicē cucurbite: aut kimie: ⁊ fundat̄ super
ea medicia cū facilitate: deiñ liget̄ caput eius cuꝫ re
vehementis fortitudinis: deiñ ponat̄ sup pruñas do
nec sciat̄ ꝙ forsitan feruet: ⁊ ꝯcutiat̄ ⁊ ponat̄ in vitre
ata ⁊ stringat̄ caput eius vt nō perdat̄ cāfora ⁊ lutet̄
⁊ dosis eius sit vsqꝫ ad. ʒ. x. Et de hoibus ē q ponit
in ea spice ⁊. ʒʒ. ⁊ seis feniculi ⁊ anisi ⁊ ciperi ⁊ pipis
ptes equales s'm q̄ꝫtitatē q̄ ei videt̄. Et qn̄ egrediunt̄
variole cū cōplemento ⁊ ptransit septimus ⁊ appet
in eo maturatio: tunc necesse ē vt rūpāt̄ cū acub⁹ de
auro ⁊ auferat̄ hūitas cū cotto. ¶ Salitio aūt nec̄ia
est ⁊ qū volueris salire: tūc elōga salitionē ab eis q̄s
erupisti de magnis doloroſi ex ppinquo: illud ei fac
dolorē: imo sali illas que sūt p̄ter eas: ⁊ dimitte clau
dens cū eo viā orificioꝝ suoꝝ donec sugant salē suū
⁊ non saliāt̄ añ ꝯplementū maturatiōis: illud eiꝫ for
tasse faciet accider̄ dolorē vehemētē ⁊ apa. Et salitio
quidē est res que est nec̄ia postq̄ꝫ maturāt̄. ⁊ illud q
deꝫ fit cū aqua salis in q̄ ē v̄tus croci. Et si aq̄ illa est
aqua ro. tunc est melius. Et aqua in qua decoqunt̄
tamariscus ⁊ lentes ⁊ rose deiñ salit̄ ē vltima ⁊ ppe
si ponūt̄ iteꝝ in ea cāfora ⁊ sandali: hec ei salitio ma
turat ⁊ exiccat ⁊ facit cadere cū velocitate. Et suffūi
gatio cū tamarisco est iuuatiua valde. Et in hyeme
oꝫ vt applicet̄ eger incensioni ex tamarisco. Et qn̄
variole sunt vehementis hūitatis: tūc nec̄ia est suffu
migatio cū myrto ⁊ foliis ei⁹. Et de regie bono ap̄
maturitatē variolaꝝ puaꝝ ⁊ magnā volūtatē exic
catōis eaꝝ ē vt dormiat patiēs variolas sr̄ faria rizi
⁊ milii ⁊ ordei ⁊ fabaꝝ. ⁊ magis ꝯueniēs ē vt ponas
ip̄sam impletionē culcitre q̄ sit rara in qua penetret

virtus. Et folia cupressi sunt bona in hoc ꝛ oleum malū est i hac hora: qm̄ prohibet exiccatōes: ꝛ qm̄ i cipiūt variole exiccari tūc oꝫ vt liniatur sup eas ex medicis pdictis cū vtute croci. Et qn̄ accidūt ex va riol. vlcera: ꝯfert vnguētū albū ꝛ ꝓprie permixtuꝫ cū aliquātulo cāfore ꝛ rasura radicū cāne cū aq̄ ro. aut rasura venaꝝ arboris salicis: aut arboris alza rur. Et qn̄qꝫ ꝯfert vnguētū de cerusa ꝛ lithargyrio Et qn̄ sunt i naso cruste cōfert ceratū factū cū oleo ros. puro cū vtute ceruse ꝛ climie. ꝛ admīstratio ali cuius olei post exiccatōeꝫ ꝛ apud vlceratōem ē bo na: apud exiccationes qꝺ cū eo qꝺ facit cadere cuꝫ velocitate: ꝛ vlceratōꝫ ppea ꝙ ipꝫ ē mā empli ꝛ vn guēti. Vnguētū qꝺ rubeū bonū ē ad vlcera vario laꝝ. ¶ De obseruatōe mēbroꝝ ꝛ defensione eoꝝ a nocumēto variolaꝝ ꝛ morbilloꝝ. Ca. xi.

Membra q̄ oꝫ custodiri a nocumēto variola rū sunt sicut guttur ꝛ oculus ꝛ partes supe riores nariū ꝛ pulmo ꝛ itestina: hec. n. mēbra sunt il la que vlcerāt. ¶ Fortasse. n. ocul' destruit ꝛ fortas se accidit in eo albugo. In gutture vo fortasse acci dit prefocatio ꝛ fortasse accidūt vlcera q̄ prohibent deglutionē in meri: ꝛ fortasse pueniūt ad hoc vt sit il lic corosio pernitiosa. In superiorib' vo ptib' nariū fortasse accidūt vlcera q̄ stringūt meat' odorat'. In pulmone aūt accidit fortasse ex bothor variolaꝝ ꝛ morbilli ꝛ ꝯstrictio anhelitus vehemēs ꝛ fortasse fa ciunt cadere in pthisiꝫ qn̄ vlcerat. In intestis fortas se accidit excoriatio cui succurrere ē difficile. Cōser uatio autē oculi melior ē vt fiat alcohol oculo cum almuri ꝛ aqua coriādri ꝛ aqua ros. i qua iā posita sunt sumac ꝛ cāfora ꝛ ꝓprie i pmo die ꝛ cū almuri solo. ꝛ silr̄ fiat alcohol cuꝫ alcohol nutrito ex aqua coriandri ꝛ aqua sumach posita i ea cāfora. ꝛ succ' pulpe granatoꝝ ē bonus iterū i principio. Quꝫ vo apparet tūc facere alcohol cū aq̄ ros. ꝛ cāfora ē ma gis conueniēs. ꝛ dictū ē ꝙ facere alcohol cū napta alba ē bonū i hoc. Et oleū de fisticis ē de eis quib' vtunt mulieres i regione nostra post variolas ꝛ euē tū nocumēti i oculo ꝛ eradicat calignē si fuerit ꝛ re ctificat oculū ꝛ collyriū albū ē bonū valde apꝺ ap paritionē bothor. ¶ Cōseruatio aūt oris ꝛ guttu ris ē sicut suctio granatoꝝ ꝛ suctio granoꝝ eius in pncipio ꝛ suctio moroꝝ de sceni ꝛ gargarizatio cū rob eoꝝ ꝛ ꝓprie qn̄ ꝯquerit de dolore i eis: tūc oꝫ vt lābat de rob ꝛ eoꝝ aliquid post aliqꝺ: ſꝫ superio res ptes nariū cū epithimatione ex memithe ꝛ san dalis ꝛ rob acreste ꝛ aceto. Et odorare aceta soluꝫ ē vehementis iuuamēti. In ꝯseruatione vo pulmo nis nō ē ꝙ sit sicut lohoc ex lētib' leue cū seie papa ueris. Intestina āt plin qꝺ oꝫ vt cōseruent post ice ptionē cū stipticis ꝛ qn̄ icipit solutio ventris in fine egritudis curet cū trociscis de spodio ꝛ ribes ꝛ tro ciscis de semine acetose.

¶ De eradicatōe vestigioꝝ variolaꝝ. Ca. xii.

In hoc qꝺ loquemur vice alia qn̄ loqmur de dcōiatōne: nūc vo dicem' illud qꝺ ē ma gis ꝯueniēs ꝛ magis pertinēs. Et de eis q̄ eradicāt vestigia variolaꝝ iteꝝ sūt radices arundi nū ꝛ sarcocolla ꝛ semē melonis ꝛ cortices e' exicca ti ꝛ risi ablutū ꝛ aq̄ ordei ꝛ albumē oui ꝛ creta rara vel lutū ꝛ lithargyriū ꝛ zuccaꝝ tabarzet ꝛ amilū et amigdale dulces ꝛ amigdale amar. Et de oleis ole um de lilio ꝛ oleū de fisticis ꝛ adeps asini cuꝫ oleo ros. ꝛ que sunt ei silia ꝛ aqua que fit i vngula came li que assat ē vltima. Et de illis que sunt fortiora est spuma maris ꝛ lapis piperis ꝛ costus ꝛ ammonia cū ꝛ tus ꝛ sapo cū baurac et ossa vetusta adusta se mē raphani farina raphani exiccati aristologia lu pini. Et de cibis rectificātib' colorē plūbeū sūt gra nata dulcia ꝛ cicer ꝛ vinū bonū: vitelli louoꝝ sorbi liū ius galline ꝛ alcubugi ꝛ aldurari ipiguati. Et oꝫ vt assiduet habens ea balneatōeꝫ. Et de ꝯpositis ē vt sumas ossiū adustoꝝ ꝛ stercoris ouini ātiq ostra coꝝ nouoꝝ ꝛ amili ꝛ seis melonis ꝛ risi abluti ꝛ ci ceris oium an̄. ptes. x. ꝛ granoꝝ albē ꝛ lupinoꝝ et costi ꝛ aristologie longe oiuꝫ an̄. ptes. v. ꝛ radicis a rūdis sicce ptes. xx. fiat ex eis epithima cū aqua me lonis aut cū aqua cucumeris siluestris aut cū aqua or. aut cū aqua fabaꝝ ꝛ liniatur cū eo mēbꝝ ꝛ ab luat i mane cū decoctiōe viol. Aliō: ostracoꝝ nouo rū ossiū antiquoꝝ radicis arūdis persice amili seis melonis risi abluti granoꝝ granatoꝝ costi ptes eq̄ les: fiat ex eis gn̄era. ꝛ iterū lupini ꝛ cicer nigrum li niatur cum eis. ¶ De febrib' apatuꝫ. Ca. xiii.

Iaꝫ sciuisti dispōnes febriū que sequnt apa ta apparentia ꝛ ꝙ sūt sm plin de genere fe briū diei cuꝫ apat ista ſꝫ plurimū nō perue niant ad cor nisi cū calefactione sua absqꝫ sua putre dine. ꝛ plꝫ quidē hoꝝ ē a causis primitiuis. Qn̄ āt peruenit putredo eoꝝ ad cor pp suā magnitudineꝫ aut pp suā ꝓpinqtatē fit febris fortasse nō de genere febris diei. Et plin qdē similiū hoꝝ nō fit nisi a cau sis an̄cedentib' corpeis ꝛ replōnalib' crudis: ꝛ qn̄ꝫ fi unt ex vlcerib' ad q̄ attrahūt mē maligne ꝛ retinent i carnib' mollib'. ¶ Febres āt q̄ sequūt itriseca apa ta fortasse nō fiūt ex applicatōe calefactōis ad cor si ne putredie. ¶ Et vehemētiores qdem febres fiunt ab apatibus intrisecis qn̄ sunt ex genere herisipile i qbusdam viscerib' ꝛ extenditur dolor ꝛ sitis ꝛ inflā matio ꝛ significāt ea significatōes pmixtōis choler plime cū sanguie. ¶ Et hec apata intriseca sūt sicut apata cerebri ꝛ velamīuꝫ eius ꝛ sumach auris ꝛ gut turis qn̄ꝫ. Et in velamie qꝺ sequr pect' et epe ꝛ rene ꝛ vesica ꝛ mrīce ꝛ intestinis ꝛ q̄ sūt eis similia. ¶ Et diuersificantur febres eoꝝ in vehemētia ꝛ debilitate sm ꝓpinqtatē cordis ꝛ longitudiem. ¶ Et eoꝝ ite rū febres q̄ sunt in mēbris carnosis est febris vehem tior. ¶ Et eoꝝ febres que sūt i pāniculis ꝛ eoꝝ silib' est debilior. Et eoꝝ q̄ sunt in vicitate arteriaꝝ febris est vehemētior ꝛ eoꝝ que sūt in vicitate venaꝝ solū febris est debilior. ¶ Et nō euacuant iste febres a pi odis sm mās que effundūtur ad apata eaꝝ: pic di nāqꝫ eaꝝ sunt sm generationeꝫ earuꝫ ꝛ sm motum ipsaꝝ ꝛ sm attractionē caliditatis ꝛ doloris ad ea: vnicuiqꝫ enim humori est periodus qui sibi conue nit. ¶ Et scias ꝙ multotiens sanatur apostema in pleuresi ꝛ aliis ꝛ remanet febris ꝛ significat tunc ꝙ mundificatio nō accidit. ¶ Et iste quidē febres qn̄ qꝫ prolongantur ꝛ perducunt ad ethicam ꝛ ꝓpe qn̄ apata sunt i epate: Ille vero que sunt i velamini bus cum confirmatur non expectant vsqꝫ ad ethi cam.

¶ De signis earuꝫ ꝛ ipsarū iudiciis. Ca. xiiii.

Cum febribus ex apatibus itrinsecis inueni unt tres spēs signoꝝ ꝛ accidentiū. s. signa ꝛ accidentia significantia mēbrū ifirmuꝫ ꝛ si gna ꝛ accidentia significantia materiam ꝛ signa et

accidētia significantia dispōnē infirmi. Prima aūt signoꝝ spēs ē sicut pulsus serinus ꝛ dolor pūgitiu⁹ apatis i partib⁹ pectoris: ꝛ silr tussis sicca i pmis et humida secūdo ꝛ q̄ sunt illis silia. De signis pleure sis significantib⁹ apa in partib⁹ pectoris ꝛ ad sūmū dolor ꝛ grauitas i mēbro ꝛ ē calidius reliqs mem bris addita calefactione nō consueta. Et sic ipasm⁹ qm̄ ipse multotiēs associat apatib⁹ calidis i mēbris neruosis. Spēs vo secūda ē sicut significatio vehe mētie fe. tertiane ꝛ significat ꝙ mā ē cholerica. Acci dentia vo infirmi sūt dispōnes que indicant eius sa lutē aut indicāt ipsius mortem. ¶ Et mēbra qđ oc culta diuersificantur i faciendo febres ꝛ recipiendo eas ꝛ pdurationeꝫ eaꝝ ꝛ ipsaꝝ periodis sm magni tudineꝫ eorū in seipsis ꝛ magnitudinem venarum eoꝝ ꝛ scđm membra sua. Nam in membris intrinse cis sunt que sunt ꝓpinqua cordi ꝛ vehemētis cōita tis sicut velamē ꝛ pulmo. Et de eis sunt que sūt lon ginqua a corde ꝛ debil' cōitatis sic renes: ipi eiꝫ non sēper faciūt pp apata sua febres fortes nꝫ ꝯtinuas ꝛ multotiens quidē sunt interpolate ꝛ sunt de genere febriū ꝯmixtaꝝ ꝛ febriū tertianaꝝ ꝛ quartane ꝛ qn tane ꝛ sextāe ꝛ fiunt cū eis rigor ꝛ horripilatō ꝛ ābi gnū fit esse eaꝝ: ꝛ significat eas grauitas i loco renū ꝛ in ptibus alchatin ꝛ dolor ꝛ ꝓprietas calittatis in mēbro maioris cōsucta ¶ Cum aūt aggregatur in mēbro vt sit ꝓximū pncipali aut fortis cōitatis cuꝫ eo aut vehemētis sensus ꝛ est neruosū tunc cū vehe mētia febriū comitantiū apata eius accidūt ei inqui etudo magna ꝛ spasmus. Et fortasse comitantur ip sum accidētia extranea sicut apata matricis: associa tur .n. ei cū febre soda ꝛ dolor ceruicis. ¶ Et calidi tas qdeꝫ ꝗuis iflāmet in eis apatibus tn̄ nō est val de vehemētis acuitatis sic est i causonide nisi sit res magna. ꝛ cā in eo est qm̄ putredo nō est sparsa neqꝫ mota ad exteriora. ¶ Et pulsus qdeꝫ i febrib⁹ apa tū itrisecoꝝ est pulsus febriū putredis paruus in pn cipio velocis ꝯstrictiōis apud statuꝫ ꝺinde magni ficat ꝛ fit velox ꝛ spissus sm mēbrum ꝛ mām ꝛ sm ꝙ sciuisti: deinde erit vndosus ꝛ sinus ꝛ faciēs secū dū membrū in neruositate ꝛ carnositate sua. ¶ Et vrīa sm plm est ad albediem declinis ꝛ paucirate ti cture pp decliatōm materiei ad apa sm ꝙ sciuisti.

¶ De cura eaꝝ Ca. xv.

Curatio haꝝ febriū est curatio febriū acuta rū post curatōm apatum. Radix eniꝫ in eis est cura apatis cū obsuatiōe cure febris de ifrigida tione ꝛ huectatione. ¶ Et in his febribus non con ceditur potus aque frigide neqꝫ introitus balnei. ¶ Et si fuerit apa herisipila licet vt fiat positio reꝝ frigidaꝝ ꝛ ifrigidataꝝ actu de foris super ipm sicut succus lactuce ꝛ sempuiue ꝛ portulace cū aliq̄ntulo sauich ordei albi que sine cessatōe infrigident super niuē ꝛ pmutentur ꝛ fortasse pmiscet cū eis oleū om phacinū aut oleum rosaceū. Et si cōcederit lactucas ablutas ifrigidatas ptransit ꝛ iuuatur cum eis.

¶ De dispositōibus febriū ꝯpositaꝝ Ca. xvi.

Febres qn̄ ꝯponunt adinuiceꝫ. Fortasse .n. ꝯponunt ex eis spēs ingrediētes in genera elongata sicut ꝯpositio febris ethice cuꝫ fe bre putrida. ¶ Et qn̄ ꝯponūt spēs ex eis in gener ꝓximo ꝯuenietes sicut est ꝯpositio speꝝ febriuꝫ pu tredis sicut tertiana cū phl'atica vtpote febris noia ta hemitriteus ꝛ sicut ꝯpositio febriū apatuꝫ. Et qn̄

qꝫ ꝯponūt de eis spēs ꝯueniētes in speciē sic ꝯposi tio duaꝝ tertianaꝝ ꝛ duaꝝ q̄rtanaꝝ ꝛ triū q̄rtanaꝝ: quare fiunt due tertiane in apparitōe dispōis scđm porismos phl'atice ꝛ tres q̄rtane in porismis phl'a tice. Et qn̄ ꝯponunt tres de febribus tertianis si igi tur fuerint sm coalternatōem erit porismus in die iii. vehemētior qm̄ ptinet ei piodus diei pmi ꝛ ince pcio diei tertie ꝛ silr i die. v. ꝛ similat hec hemitriteo sicut ꝯpositō duaꝝ tertianaꝝ silatur porismis phl'a tice. ¶ Et pp hoc nō oꝫ vt tota occupatōe occupet cū porismis imo oportet vt occupetur cū acītibus ¶ Et qn̄ accidit si fuerit febres iste tertiāe pure vt festinent porismi eaꝝ ad ꝯtentam. i. ad illā que forti or est ita vt ostruat debilior eaꝝ pri⁹. ¶ Et qn̄ signi ficat ꝯpositionē reditio horripilatōis vel oppilatio nis post quietē. ¶ Et turpe quidē est medico scien ti significatiōes cuiusqꝫ febris ꝛ accidētia eius vt nō pcipiat ꝯpositōneꝫ a pmo die aut scđo. ¶ Et ꝯposi tio febris ethice cū febre putredis est ex illis que val de ambigua sunt qm̄ ipi vident interpolatiōes ꝛ ice ptionē rigoris ꝛ horripilatōis ꝛ reditionē sudoris si fuerit ꝛ horas pticulares quare existimāt ꝙ sint il lic febres putredis tantū insepabiles aut composite continua ꝛ interpolata. ¶ Et qn̄ ꝯtinatur ꝯpositō ita vt appareat febris ꝯtiua silis que similatur sino cho: ꝛ tunc qdeꝫ nō est excusatio reditiōis ad signi ficatōes. Et si fuerint paroxismi breues nō conseqt coꝝ continuatio nisi propter rē magnā de multitu dine numeri coꝝ ꝛ proprie ꝛ fortasse vides interpo lationes haꝝ febriū longas. ¶ Et qn̄qꝫ cōponunt febres diuerse sicut hemitriteus eradicat postrema earū ꝛ remanet chronica pura siue sint due interpo late aut due continue aut interpolata ꝛ ꝯtinua. ¶ Et qn̄ ponit cū hemitriteo alia tertiana et phl'atica et melica: nā si est cum tertiana eradicat tertiana ꝛ pu rus fit hemitriteus: ꝛ si ē cuꝫ phl'atica aut melica: erradicat hemitrite⁹ ꝛ ꝺpurat phl'atica ꝛ silr melica. ¶ Et qn̄ accidit cōpositio in eis sm modū aliū ꝛ ē vt cōponat interpolata ꝛ continua diuersi generis: aut ꝯuenientes ābe i eo: aut ꝯueniētes i spē sicut ter tiana periodica cū tertiana inseparabili: ꝛ sicut com ponunt due iterpolate silr cōponunt due cōtinue. ¶ Quidā āt existimauerunt ꝙ due cōtinue nō cō ponunt sicut due tertiane: qm̄ qn̄ mā ē itra venas n̄ est possibile vt diuersificetur illud in quo accidit pu tredo: putredo eniꝫ est procedens i toto. ¶ Et hec sententia non est de illis que necessaria sunt procul dubio apud me: qm̄ putredo icipit proculdubio ex loco. deide spargitur: deide currūt indicia vehemē tie ꝛ iterpolationis sm gradationē putredis pime ꝛ sm eam sunt ei motus. Non ergo elongatur quin accidat putredo cui sit dominiuꝫ aliquod incipiēs in parte materieruꝫ cui nō sit dominiuꝫ sepuēdi ali ud: imo aggregatur in ea vt icipiat ꝛ vt sequatur si mul: quare erit ei gradatio tēporis qua experitur. ¶ Et species quidem compositionis febrium sunt tres: itrans: ꝛ coalternata: ꝛ ꝯmunicans. Et itrans est vt ingrediatur vna earum super alteraꝫ. Et coal ternata vt ingrediatur post eradicationem eius. Et cōmunicans est vt incipiat cum ea. Et qum videris febreꝫ cōclusaꝫ ꝛ est in ea rigor ꝛ non sudor ꝛ fortas se accidit in rigoribus pluribus sudor vnus: tunc testifica compositionem in ea. ¶ Et similiter qum vi deris i conclusa superfluitatem i frigore extremitatū

⁊ rigore ſꝫ paꝝ de ambobꝰ tũc fortaſſe ē in cõcluſa.
¶ De hemitriteo Ca.xvii.
Hemitriteus ē febꝛiſ cõpoſita ex duabꝰ febri
bꝰ: quarũ vna eſt tertiana ⁊ altera ē ꝓ phl'ati
ca ⁊ ſit in die vno paroxiſmꝰ tertiane ⁊ quoſ
tidiane ſimul: Aut ſm ſemitam cõitatis ⁊ iuentõis
Aut ſꝫ ſemitã coalternationis ⁊ vicinitatis: Aut ſꝫ
ſemitã introitꝰ. ¶ Et de diuiſionibꝰ difficilioꝛ ad co
gnoſcẽdũ ē pͥma: deinde 2ᵃ. ¶ Et qñꝫ ſũt febꝛes due
ↄtinue qñ due putredines ſũt intrinſece ⁊ qñ due ſt
periodice erradicant quando due putredines ſunt
extrinſece. ⁊ qñꝫ eſt continua cholerica: qꝛ eius pu
tredo ē itrīſeca ⁊ phl'atica ē ecõtrario ⁊ qñꝫ eſt econ
trario. ⁊ qdã ponunt hemitriteũ puꝝ febꝛeꝫ cõpoſi
tã que ſit ex tertiana extrīſeca ⁊ phl'atica intrinſeca
⁊ illã que ē p̄ter eã noiant nõ purã. ⁊ nõ ē illud de
illis in qbus ſupflua occupatio ſit hñda. ¶ Et foꝛ
taſſe ãtecedẽs ad putredinẽ ē cholẽica: ⁊ foꝛtaſſe an
tecedẽs ad putredinẽ ē phl'atica ⁊ foꝛtaſſe vẽiũt ſil'.
¶ Et iteꝝ qñꝫ ē materia faciẽs fe. phl'aticã magis
dñans: ⁊ qñꝫ ē mã faciẽs febꝛẽ cholericã magis do
minãs: ⁊ qñocũqꝫ ſit mã phl'atice ponit ꝑoxiſmos
cholerice longioꝛes ⁊ tardioꝝ criſis: ⁊ materia cho
lerice ponit ꝑoxiſmos phl'atice ecõuerſo. ¶ Et foꝛ
taſſe extẽditur hemitriteus longo tp̄e. ſ. vſqꝫ ad. vii.
mẽſes ⁊ ſupꝛa. ⁊ qñꝫ ſit ex hemitriteo egritudo acu
ta. ⁊ qñꝫ ē hemitriteus de febꝛibꝰ magis interficiẽti
bus qm̃ perducit ad ethicã ⁊ egritudies chꝛonicas
vel erroneas ⁊ difficiles.
¶ De ſignis hemitritei Ca.xviii.
Magis ꝓpꝛiũ ſignoꝝ eiꝰ ⁊ pͥmũ eoꝝ lꝫ necſ
ſaria ſint ↄparia alia ē vt ſit ſpatiũ hꝰi febꝛiſ
in vno duoꝝ dieꝝ longius ſpatio tertiane ⁊ magis
quieta: deinde ſit ī die alio leuioꝛis ꝑoxiſmi ⁊ pauci
oꝝ accidentiũ. ¶ Et qñꝫ iterat ī ea hoꝛripilatio ſꝫ
plm̃ aliquotiẽs ꝑꝑ illud qꝺ accidit de pugna duaꝝ
materieꝝ: aut ītroitu vnius eaꝝ ſup alteraꝫ. ⁊ foꝛtaſ
ſe accidit hec iteratio tribꝰ vicibꝰ aut quattuoꝛ ⁊ iaꝫ
caleſiunt mẽbꝛa aliqua hoꝛripilatione fixa adhuc.
¶ Et ex hac qdẽ que ē hemitriteus coꝛpus nõ mũ
dificat integre. ¶ Et qñꝫ fiunt pꝛincipiuꝫ eius ⁊ aug
mẽtũ ipſius vehemẽtis ↄinotõnis ⁊ pꝛopꝛie qñ fue
rit cõicatio: aut fuerit ī hꝰi hoꝛa: tũc. n. fiunt hoꝛripi
latõi redditus ⁊ ē ſtatus longinquus: ⁊ qũ exiſtimat
ꝙ coꝛpus iã calefactũ ē ⁊ fe. habet ſtatũ iuenis hoꝛ
ripilatõeꝫ redeũtẽ ⁊ iſta accidẽtia ſunt ꝓpter pugnã
humoꝝ. ¶ Et ſtatus qdẽ hꝰ egritudis ī hoꝛis ꝑticu
laribꝰ ⁊ vlibꝰ ē ante ſtatũ phl'atice ⁊ velocioꝛ ſtatu eꝰ
⁊ tardioꝛ ſtatu cholerice qm̃ caliditas nõ expandit
niſi cũ laboꝛe ⁊ ꝓpꝛie in pͥmis ⁊ ſit foꝛtis eiꝰ acuitas
apud ſtatũ. ⁊ ſil'r ſit declinatio longa ꝑꝑ illud quod
accidit de ſtationibꝰ quas efficit reluctatio vniꝰ dua
rũ materieꝝ cũ alia ⁊ paꝝ qdẽ tepeſcit cum ſudoꝛe.
¶ Et in hac fe. dies tertius de diebꝰ eius ē ſimilis pͥ
mo ⁊ quartꝰ ſecundo. et qñꝫ cadit ſignificatio ſuper
hemitriteũ ex modis diuerſis. nã qñꝫ accidit ex cõ
ſuetudinibꝰ. ⁊ qñꝫ accidit ex accidẽtibꝰ. ¶ Et caſus
ↄſuetudinũ ē ſicut ſi in coꝛpoꝛe hoĩs multiplicetur
cholera ⁊ putredo eius: deinde vtat delitiis ⁊ dimit
tat exercitia ⁊ vtat cibis de ſpẽbus regis generãtibꝰ
phl'a aut multiplicetur ī coꝛpoꝛe hoĩs phl'a ⁊ putre
do eius: deinde exercitetur plm̃ ⁊ vtatur eo qꝺ gene
rat cholerã de ſpẽbus regis ſi fecerit neceſſariũ etaſ
illud in eo ita vt fiat adoleſcens poſt pueritiã ⁊ dñi
um humiditatiſ: aut fiat ſenex poſt iuuentutẽ ⁊ acui
tatem cõplexionis. ¶ Ex accidẽtibꝰ vero ſicut ē pul
ſus ⁊ vrina ⁊ ꝓceſſio eius quod ꝓcedit ex vomitu
⁊ egõne: ⁊ diſpõne digõnis ⁊ ſigna eiꝰ ⁊ diſpõ ſitiſ ⁊
diſpõ tactus ⁊ diſpõ hoꝛripilationis ⁊ rigoꝛis ⁊ diſ
põnes hoꝛaꝝ ⁊ ꝑoxiſmoꝝ. Pulſus aũt ſit in ea mi
noꝛis magitudis ⁊ velocitatis ⁊ frequentie qꝫ ille q
ē in tertiana ⁊ ↄtrarie eaꝝ ſunt minoꝛes qꝫ ille q̄ ſũt
in phl'atica. Urina vero ē tarde digõnis: ⁊ vomitꝰ ē
ꝑmixtꝰ ⁊ ex chol'a ⁊ phl'ate: ⁊ egõ ē ꝑmixta ex cho
lera ⁊ phl'ate. De diſpõne autẽ calefactiõis ⁊ frigo
ris ⁊ ſitis ⁊ hoꝛripilatõis ⁊ hoꝛaꝝ ꝑoxiſmoꝝ iaꝫ lo
cuti fuimus quod opoꝛtuit. ¶ Et nõ expectat ſtatõ
ſup dñanteꝫ duoꝝ humoꝝ niſi per vincẽtẽ ex ſigni
ficationibꝰ: nã ſi dñatur phlegma ſunt ꝑoxiſmi lon
gioꝛes ⁊ hoꝛripilatio minoꝛ ⁊ coartatio ⁊ pꝛopꝛie
in pulſu foꝛtioꝛ: ⁊ extremitates ſũt velocioꝛes ad ſu
ſcipiẽdũ frigus in pꝛicipiis egritudinis ⁊ tardioꝛis
mundificationis a ſuo frigoꝛe. ⁊ ſitis eſt minoꝛ ⁊ vo
mitus cholere minoꝛ: et vrina vehemẽtioꝛis albedi
nis et cruditatis et ſudoꝛ minoꝛ. et etas pueritia aut
ſenectus ⁊ complexio coꝛpoꝛis ſignificat eam ⁊ ſil'r
ↄſuetudo et que currũt cuꝫ ea. et ſi dñat cholera ſũt
paroxiſmi bꝛeuioꝛes et extremitates velocioꝛes ad
calefactionẽ et ſitis et vomitꝰ cholere plus et ſudoꝛ
magis exuberãs et foꝛtaſſe declinat ad hoꝛripilatõ
nẽ que eſt ſicut rigoꝛ et ſit vna vehemẽtius tincta. et
etas ⁊ iuuentus ⁊ cõplexio coꝛpoꝛis qñꝫ ſignificat
eaꝫ: ⁊ ſil'r ↄſuetudo ⁊ que currunt cũ ea. Et qũ equã
tur duo humoꝛes frequentantur ſignificationes ⁊ ē
hoꝛripilatio pura completa nõ rigoꝛ ⁊ nõ perueni
ens ad rigoꝛẽ. ¶ Et qñ cõpoſitio ē manifeſtioꝛ ī ꝑio
dica ⁊ continua quã plures hominũ apppꝛopꝛiant
noĩe hemitritei puri ⁊ ē cõtinua ipſa phlegmatica ē
rigoꝛ debilioꝛ: qm̃ mã extrinſeca ē cholerica ⁊ ñ eſt
ↄtrariũ ei ex parte phlegmatis extrinſeci cũ ea ī eo
quod neceſſariũ ē de rigoꝛe: ſed ē debilioꝛ. et foꝛtaſ
ſe iteratur in ea frigus ⁊ hoꝛripilatio ita vt faciat er
rare in ſtat ſicut ſcis ⁊ multiplicatur in ea caliditas
viſcerũ ⁊ vẽtris cuꝫ frigoꝛe extremitatũ ⁊ ſit pulſus
vehemẽtioꝛis paruitatis ⁊ raritatis. ¶ Si auteꝫ cõ
tinua ē ipſa cholerica nõ ſit rigoꝛ neqꝫ magna hoꝛ
ripilatio ⁊ ſit pulſus maioꝛ ⁊ velocioꝛ ⁊ anguſtia ve
hementioꝛ. ¶ Et ſi cõponũtur due continue nõ erit
rigoꝛ omnino. ¶ Et accidit tertiane continue vt al
leuietur ante alleuiationeꝫ phlegmatice licꝫ non re
deat ante eius reditionem.
¶ De cura hemitritei Ca.xix.
Neceſſarium eſt in hemitriteo vt vehementẽ
habeas ſollicitudinem in euacuando mate
riam ſm ſpecies euacuationis ex ſolutione
ventris ex vomitu ⁊ pꝛouocatione ⁊ ſudatione pluſ
qꝫ vehementia que eſt per extinctiua. ¶ Et cum ſo
lutiuis opoꝛtet vt coueniat digeſtio niſi ſint ex gene
re que leniunt naturã ⁊ ſoluunt ⁊ non inquietant ſi
cut aqua lebl:b cum geleniabin ſi fuerit illud quod
ſupet phlegma: ⁊ ſicut tereniabin ⁊ ſiracoſt ⁊ īfuſio
tamarindi ⁊ ſirupus viol'. ſi dominans fuerit chole
ra. ⁊ ſicut qꝺ cõponitur ex iſtis ſi fuerit duo humo
res quaſi pares: ⁊ poſt apparitionẽ digõnis ſi euo
fiat humoꝛis cum foꝛtibus pertranſit. ¶ Et vomitꝰ
opoꝛtet vt ſit iterum ſm humoꝛem dominantẽ aut
ex aqua raphani cum ſirupo acetoſo calido aut ſi
rupo acetoſo cum aqua calida. ¶ Et pꝛouocatio

oʒ vt fiat cū eis ī qbꝰ ē equalitas. Et qū festinat̄ ī potando decoctiones ante digestionē timetur birsen vel sirsen. ¶ Medicine vero iuatiue in via perueniente ad statū ad rectificandū materiā ⁊ maturādūʒ ipsā ⁊ succurrendū nocumētis eius: ex singularibꝰ ē absinthiū verū post septimū ⁊ apparitionē digōnis ita vt sit romanū qđ ex ipso bonū est. ⁊ quum tu festinas cū eo mouet humores ⁊ nō euat eos. quūʒ sumitur facit accidere angustiā ⁊ tristitiaʒ ⁊ nauseā deiñ reuertit̄ super eos cū sua caliditate ⁊ exiccat eos cū sua stipticitate facit eos pigros. Et Gal. quideʒ ⁊ q ante eū fuerūt curauit eos cū aqua ordei ī qua ē vtꝰ piperis. Et dixit qdā ꝑmorū medicoꝝ ꝙ Gal. trāsgressus ē ī alienatōe: ⁊ stetit vbi oʒ vt miretur de eo ⁊ non sciuit ꝙ piper inflāmat febrē ⁊ aqua ordei pigrā efficit materiam. Et iste qdē cōtradictor errauit errore qui non appropriatur ī hac ītentiōe: imo canō datus ī adiutorio nature qñ preparat̄ ad resistendū huiusmodi materiis ē cū medicinis ꝯpositis ex īfrigidantibꝰ ⁊ calefaciētibꝰ vt discernat natura iter duas virtutes: qī occupat̄ īfrigidatiuū cuʒ febre ⁊ ꝑtibus cordis ⁊ calefactiuū cū materia ⁊ qs ē qui curet hemitriteū absq; hoc. Et si natura non ē fortis ad discernēdū tūc non ꝓdest curatio quocūq; mō fiat ⁊ errauit ī aliis modis ī allatōe quoꝝ non ē necesse nos icedere via ꝓlongantiū. Et iste quidē cōtradictor dixit ꝙ oʒ vt admistrētur subtiliātia qbꝰ nō est fortis calefactio sicut apiū ⁊ anetū ⁊ nō iciuit ꝙ posē ē vt piper īfrigidet̄ minoratōe sui ad hoc vt frangat̄ eius calefactio ⁊ non abbreuiet̄ eiꝰ subtiliatio a subtiliatione apii plurimi ⁊ fit aqua ordei adiuuans ipsū ī faciendo ꝑuenire virtutē eiꝰ ⁊ destruēdo superfluitatē eius ⁊ faciēdo cadere materias ad ipsʒ: vt alleuiet̄ penetratio virtutis eius ī eis. Ampliꝰ mirabile fuit qđ ipse posuit Gal. đ illis q ignorāt ꝙ piper īflāmat febrē ⁊ noiat ipm̄ de illis q obliuiscunt̄ ad hoc vbi iudicat de hoc. ¶ Cōposita vō de medicis qbus oʒ vti ī hac hora sunt sicut trocisci đ apsinthio ⁊ trocisci de rosis. ¶ Trocisci leues boni ad hemitriteuʒ: ℞. roſ. radicū liquiritie amboꝝ añ. ʒ. iiii. tereniabi. ʒ. iii. spice succi absinthii spodii oiuʒ añ. pōdus. ʒ. ii. fiāt ex eis trocisci. ¶ Trocisci alii ad īflāmationē: ℞. roſ. ʒ. vi. seis acetose gūmi oium añ. ʒ. iiii. amili pōdus. ʒ. iii. berberis spodii seis portulace oiuʒ añ. pōdus. ʒ. ii. dragaganti croci spice reub. oiuʒ añ. ʒ. i. canfore pondus tertie. ʒ. i. fiant trocisci. ¶ Trocisci alii boni hñtibus hāc febrē ⁊ ꝓprie qñ ꝯquerūt̄ cū hoc de solutione ventris ⁊ tussi: ℞. spice aromatice xiloaloes croci berberis ⁊ succi eiꝰ oiuʒ añ. ʒ. iii. reubarbari. ʒ. i ii. spodii roſ. cū capitibus suis lacce gūmi torrefacti karabe oiuʒ añ. ʒ. v. seis acetose torrefacti. ʒ. vi. crete romane. ʒ. vii. fiant trocisci. ¶ Descriptio alia bona: ℞. roſ. rubeaꝝ. ʒ. vi. berberis gūmi se. acetose oiuʒ añ. ʒ. iiii. spice eupatorii spodii amili se. portulace granoꝝ cucumeris oium añ. pondus. ʒ. ii. se. endiuie se. cuscute oiuʒ añ. ʒ. i. ſ. succi liquiritie. ʒ. i. lacce reubarbari amboꝝ añ. ʒ. ſ. aggregent̄ illa ⁊ fiant trocisci. ¶ Pillule bone ad hāc egritudinē ⁊ oēs chronicas ⁊ febres ledentes viscera ⁊ ꝓprie quando materia phlatica ē magis vincēs: ℞. aloes masticis myrobalanoꝝ citrinoꝝ reubarbari succi eupatorii succi apsinthii roſ. rubeaꝝ oium añ. ꝑtes equales croci ꝑtē. ſ. fiāt pilule cū aqua endiuie ⁊ sit dosis. ʒ. ii. cū sirupo acetoso. ¶ Descriptio bona ꝯueniēs prope vel post digōneʒ: ℞. aloes masticis succi absinthii roſ. oiuʒ equaliter: croci. ʒ. ſ. īformētur pilule cū aqua endiuie ⁊ sit dosis. ʒ. ii. cū sirupo acetoso.

¶ De recidiuatione Cap. xx.

Recidiuatio ē deterior radice. ⁊ ꝯsiliū quidē ē vt in ea non sit inceptio ad curandum donec manifestus sit modus egritudis: nā ſm plurimum est seua.

¶ Fen. ii. de ꝓnosticatiōe ⁊ iudiciis crisis Ca. i.

Nos dicemus in hac fen dispositiōes cirsis ⁊ dies eius ⁊ signa ipsius ⁊ signa digestionis et quod appropriat̄ vnicuiq; significationū de iudicio ⁊ de signis bonis ⁊ nō bonis. Et iste quidem sunt res super quas resoluūtur res in hac ꝓnosticatiōe. ¶ Et ꝓnosticatio est vt dicat de significatōibꝰ inuentis super reʒ futurā ad quā ꝑuenit dispō egritudis de euasione aut ꝑditōe pp illud qđ cognoscit̄ de v̾tute ⁊ fixione eius aut casu ipsius aut cognitione hore eius ⁊ modi q erit: v̾bigratia an erit.

¶ Tractatus. i. de crisi ⁊ intentionibꝰ significationū eius ⁊ bonitatis ⁊ malitie in crisi ⁊ quid ē in diuisionibus suis ⁊ suis iudiciis crisis Ca. ii.

Crisis intentio est separatio in locutiōibus. Et ipsiꝰ dispō ē alteratio q̄ fit subito aut ad latꝰ sāitatis aut ad latꝰ egritudis: Et hʒ significatiōes qbꝰ ꝑuenit medicꝰ ad id qđ fit de ea. Et declaratio huius ē ꝙ egritudo corpori ē sicut inimicꝰ exterior ciuitatis: Et natura sicut dñs ꝯseruās eā inter quos ambos iā cucurrerunt rixe leues de quibꝰ nō curat̄: ⁊ iā vehemēs fit iter vtrosq; pugna quare accidūt tūc ex signis vehementie pugne dispōnes. Et cause sicut ipulsio fortis ⁊ sicut rugitꝰ ⁊ clamor ⁊ sicut cursus sāguis: deinde fit sepatio ī tpe nō sensate quantitatis: ⁊ quasi in nocumēto vno aut vincat dñs exteriorē aut vt vincat inimicus exterior regeʒ. Et victoria qdē aut erit cōpleta in qua erit vniꝰ duarū partiuʒ cōpleta sup̄atio ⁊ dimissio ciuitatis: aut erit nō cōpleta in qua erit superatio non probibēs redituʒ ⁊ reuersionē ita vt accidat pugna vice alia: aut vicibus pluribus: ergo erit tunc crisis separatio in fine eaꝝ. Et sicut qū dñs vincit superueniētē et fugat ipsū ⁊ expellit aut ita vt expellat eū expulsione totali ita vt quiescat ciuitas ab eo ⁊ vicini eiꝰ ⁊ reliqui fines ꝯiuncti cū ea aut expellit cū expulsiōe nō vltimo fugat eū a ciuitate ⁊ nō potest fugare ipsum a finibus aliis cōtinuatis cū ciuitate. Silr̄ virtus q̄ venit cū crisi bona aut expellit materiaʒ ledentē a fundamēto corporis qđ ē cor ⁊ principalia mēbra: ⁊ a finibꝰ eius q sunt extremitates: aut expellit eā a fundamento: sed non potest expellere eā ab extremitatibꝰ immo peruenit ad eas ⁊ noiatur crisis permutationis. Et omis egritudo que remouetur: aut remouetur ſm semitam crisis aut ſm semitā resolutiōis: ita vt resoluatur materia paulatī donec finiatur gradatiʒ. Et huiusmōi qđ plm̄ fit ī egritudinibꝰ chronicis ⁊ materiis frigidis quas signa timorosa ⁊ motꝰ praui nō antecedūt. ⁊ silr̄ ois egritudo que īterficit aut interficit ſm semitā crisis aut ſm semitam arefactionis ⁊ ē vt resoluat̄ paulatiʒ. ⁊ melior quidem crisis est completa in qua est fiducia manifesta apparens

que hꝫ accidētia salua quã aliqͣs dieꝝ crisis indicat casurã eē in die crisis laudabilis. Et oīs quidē crisis aut est laudabilis aut mala: ⁊ vnaqueqꝫ aut ē ꝯpleta aut diminuta. Et ꝯpleta quidē aut est ita ꝙ natura expellit mãm expulsione totali aut cuꝫ permutatione. ¶ Et de crisi quidē diminuta ē quedã aliquãdo quã sequit̃: in bona qdē resolutio: ⁊ in mala arefactio. Et diminute quidē crisis dies indicat diē crisis cōplete cadētis in egritudinib' materierũ subtilium calidaꝝ virtute existente forti. Et permutatiōis crisis expectatur vbi ē virt' debilior ⁊ dies idicationis ⁊ illud in bona ⁊ mala simul. Et expectat̃ crisis mã existēte grossiore. Et prime quidē dispō iterum diuersificatur nã qñ materia existit in ea vehemens facit crisim per sudorē. ⁊ si fuerit infra illud ꝗuis sit valde calida facit crisim cũ fluxu san. nariũ: ⁊ si nō ꝑ fluxũ vrine: ⁊ si non ꝑ fluxũ vētris ⁊ vomitũ. ¶ Et scias ꝙ mucus ⁊ sanies auris ⁊ lippa ⁊ lachryma sunt de crisibus egritudinũ capitis ⁊ sputũ de crisibus egritudinum pectoris ⁊ apertio sãguis hemorroidaꝝ ē crisis bona egritudinũ multaꝝ: verũtñ nō accidit ſm plm nisi ī eo in quo currit consuetudo e'. Et acutior quidē crisiũ ⁊ propinquior ad separationē est fluxus san. nariũ: quoniã ꝯsequit̃ expulsionez materiei in vice vna: deinde ē fluxus ventris: postea vomitus: deinde vrina postea sudor postea exiture. Et exiture qdē sunt de genere crisis ꝑmutatōis ⁊ cōtingit qñꝫ vt exiture sint fortiores sudore in crisib': nã plerũqꝫ remouentur ꝑ eas egritudines subito siue sint salue siue male mortificãtes mēbra. Et exiture quidē qbus fiunt crises diuersaꝝ sunt spēꝝ. s. carbunculi ⁊ dubellet ⁊ tuayn ⁊ formica ⁊ herisipila ⁊ ignis persicus ⁊ herpesestiomenus ⁊ variole ⁊ sinãces ⁊ vlcera multiplicata ī corpore. Et fit crisis qñꝫ aut aliquid eius cũ qua cōgelant̃ lacertus ⁊ neru' ⁊ ꝑ scabiē qñꝫ ⁊ spēs eius ⁊ ipetiginē ⁊ cãcrũ ⁊ albaras ⁊ glãdulas ⁊ rupturã ⁊ varices inflationũ extremitatũ ⁊ alia ab istis. Et de spēb' permutatōis sunt ꝗ non ꝑducunt ad exiturã: deinde faciũt sicut torturã et spasinuꝫ ⁊ mollificatōeꝫ ⁊ dolores ãche ⁊ dorsi ⁊ testiculoꝝ ⁊ geniculi ⁊ ictericiã ⁊ elephãtiã ⁊ varices. ¶ Et scias ꝙ crisis facta ex permutatōe qua fit crisis dũ nō accidit nō accidit sanitas. ¶ Alteratio autē ꝑmutatōis ꝗ fit ad inferiora ē laudabilior ⁊ exitura ē laudabilior. Et permutatio que ē ad exteriora ⁊ post digōnē ꝯpletã ⁊ longinqua a mēbris principalibus ē laudabilior. Et significatori qdeꝫ ī ē vt significet de dispōnib' significantib' super crisiꝫ bonã ⁊ crisim malaꝫ. Et sicut qñ inimic' expugnat ciuitatē ⁊ extollit̃ in pugna et coartat et sublimat litē expandunt̃ signa victorie vehemētis dño defensore longinquo non accipiēte arma sua nꝫ potēte vti instrumētis suis sunt signa ad testificandũ illud qȯ vult vt sit de victoria defensoris aut victoria inimici expugnãtis et significat de dispōnib' testificationis significantib' malitiã dispōnis domini. Et si dispō fuerit ecōtrario tunc iudiciũ erit ecōtrario. Similiter que egritudo mouet signa crisis que ego dicã ante casũ digestionis significat exiturã in mēbro aut rē aliã ⁊ fortasse erit post sanitatē. Et laudabilior qdē ꝑmutationũ significat crisiꝫ malã. ⁊ si fuit illic digō aliqua significat crisim diminutã. Et si fuerit illic digestio ꝯpleta significat crisim bonã cōpletã. Et ꝯpleta quidē crisis fit apud statũ ⁊ fortasse aduenit quum

incipit declinatio. ¶ Et propter hãc cãm ipedit crisim cōpletã frigus vehemēs qñ egritudis stat̃ ī ipo fit difficilis qũo ergo erit ei' declinatio. Et multotiens qdē ē necessariũ medico succurrere nocumēto frigoris calefaciendo locũ ⁊ fũdēdo sup vētrē īfirmi oleũ calidũ vsqꝫquo videat sudorē incipe: deīde abstineat ab effusione ⁊ abstergat sudorē ⁊ conseruet locũ ſm equalitatē. ¶ Et scias ꝙ mot' crisis qũ accidũt in diebus ⁊ horis in quib' currit ꝯsuetudo nature ad ipugnãdã egritudinē ex purgatiōe ꝗ fit quꝫ ē apparitio nature ī eligendo horã aut eligēdo dispositionē cũ auxilio dei sunt in quib' habet̃ fidutia. Si ãt accidat pugna egritudine incitãte eã ⁊ inquietudo: et illud ē de eis que significant vehemētiã oppressionis egritudinis ⁊ permutatōis materiei propter illud qȯ tēdit sēper apud declinationē hũoris ad os stōi: q̃ mouet̃ vomitu: aut ad fũdũ eius quar̃ mouet̃ fluxu vētris. Et silr ē dispō qñ facit accidere tussim ⁊ sternutationē. Et similiter qñ sunt significationes significantes ꝙ crisis eueniat ī die sicut q̃rtodecimo: qñ antecedit super eũ ⁊ inuenit̃ principiuꝫ crisis moueri ante ipsũ in die quãuis sit cretic' sicut vndecim': tũc illud significat ꝙ crisis nō erit ꝯpleta ⁊ lꝫ qñꝫ sit bona: ſꝫ significat ꝙ natura iuuata ē ī pugna. Qȯ si egritudo fuerit mala fraudulēta tũc nō speratur ꝙ crisis sit bona. ⁊ si egritudo fuerit salua: tũc nō speratur ꝙ crisis sit cōpleta. ¶ Et ad vltimũ quidē antecessio motuũ crisis ante statũ quē egritudo illa meret̃: aut fit propter virtutē egritudinis aut ꝑꝑ vehemētiã motus eius ⁊ acuitatis ipsius: aut ꝓpter causaꝫ extrinsecaꝫ excitantē quod de ea quietũ est propter errorem in cibo aut ī potu: aut exercitio aut propter accidens animale. naꝫ accidētibus animalibus inest introitus in motione crisis ⁊ in alteratione partis eius: timor enim ponit crisim vt fiat fluxu ventris aut vomitu aut vrina: ⁊ gaudiũ facit vt ipsa fiat sudor. ⁊ illud quideꝫ fit ſm motum spũs ad interiora ⁊ ad exteriora. ⁊ qñ antecedit pugnam taliter vt virtus nō figat̃ cũ ea vsqꝫ ad statum est illȯ signifatio mortis: ⁊ fortasse remanet virtuti residuuꝫ aliquod vsqꝫ ad statũ ⁊ est saluum. ¶ Et scias ꝙ crisis non cadit ī die ⁊ hora quietis ⁊ trãquillitatis neqꝫ in hora temporis a vehemētia nisi raro ⁊ parum ⁊ primũ amborũ est minus. Et archiegenes quideꝫ neqꝫ vidit ipsũ in crisibus suis nisi bis: ⁊ Gal. semel. ¶ Et melior quidē crisis est illa ꝗ fit in hora status: ī ea vȯ que ipsum antecedit nō est fiducia imo ē aut diminuta aut mala ꝯpressiua. In pricipio nunqꝫ fit crisis nisi ꝑnitiosa. ¶ Et ad vltimũ quidē accidentia signoꝝ crisis in primis dieb' egritudinis significat ꝑnitionē: ⁊ in ei' augmento quꝫ ē laudabilis significat crisim diminutaꝫ. ī declinatione vȯ nunqꝫ fit crisis. Qualiter vero euēiat in ipsa mors aut dispositio ꝗ non ē bona crisis post dicem'. ¶ Et scias ꝙ crisis ī egritudinibus saluis postponit̃: natura enim nō est egressa quia possibile ē ei vt expectet vsqꝫquo inueniat complemētuꝫ digestionis ⁊ ī mortiferis antecedit. ¶ Et nō relinquit̃ eger ab ipugnatiōe sue egritudinis subito ⁊ nō est ſcōm semitam resolōnis nisi q̃ est qñꝫ euãtio laudabilis aut exitura laudabilis. Et resolōnis aũt liberantē ⁊ arefactionē mortificantem non antecedũt accidentia timorosa neqꝫ euacuatōes sensibiles. ¶ Et sciaſ ꝙ egritudies sũt diuerse: de eis enim sunt que mouent̃ in principio deīde sedãtur ⁊

quiescunt ⁊ de eis sunt que sunt econuerso. Et mul
totiens quidē significant significationes ꝙ crisis erit
per expulsionē materiei egritudinis a natura ad la
tus aliquod ⁊ i expulsiōe materiei ad ipsum ē nocu
mentuꝫ quare necessariū ē vt cōfortet illud latus ⁊
illud mēbrum ⁊ declinetur materia ad cōtrarium.
Et scias ꝙ quandoqꝫ venit crisis ⁊ numerat ex sex
to ⁊ ē septimi ⁊ iā tūc verificat ꝓncipiuꝫ egritudis:
nā bona crisis raro fit i sexto. Et scias ꝙ spēs altera
tiōis egritudis sūt sex: egritudo.n. aut alterat ad sa
nitatē subito: aut ad mortē subito: aut ad sanitatem
paulatiꝫ: aut ad mortē paulatiꝫ: aut aggregant i ea
vtreqꝫ res ⁊ cōuertit ad mortē aut ad sanitatē. ⁊ sci
as ꝙ nomen crisis ſꝫ ꝙ dixit ille cuius sermoni cre
ditur ē deriuatū i lingua greca a separatione prolo
cutionis que ē vni duoꝝ disputantiū aut cōtrouer
santiuꝫ apud iudices super aliuꝫ quasi sit separatio
⁊ exitus ab alteratione.

De sermone vniuersali de signis crisis Ca.iii.

Crisiꝫ antecedūt qñꝫ si casus eius fuerit no
cturnus in die: ⁊ si fuerit eius casus diurnꝰ
in nocte dispōnes ⁊ res ⁊ q̄ sunt signa eius
sicut inquietudo ⁊ angustia ⁊ volutatio ⁊ grauitas
⁊ conturbatio sensus ⁊ dolor capitis ⁊ dolor colli
⁊ vertigo ⁊ scotomia ⁊ imaginatōes corā oculis et
tinnitus ⁊ sōnus ⁊ pruritus in naso ⁊ alteratio colo
ris i facie et lepore subito ad rubedinē et citrinitatē
⁊ tremor labii ⁊ oculoꝝ ⁊ pulsus cordis ⁊ nausea
et sitis et tremor cordis et dolor i stō et strictura an
helitꝰ et difficultas accidētes subito et grauitas hy
pocondrioꝝ et tēsio i eis et dolor et saltꝰ et dolor in
dorso et saltꝰ i lacerto et pūctura et rugitꝰ. Et qñꝫ ac
cidit horripilatio significās eā et accidit dolor lassi
tudial' et qñꝫ alteratur pulsus a dispōne sua i ea et si
gnificat ipsā et retinentur qñꝫ causa crisis res quaruꝫ
cōsuetudo fuit vt euācuarent vt sanguis mēstruus aut
hemorroidaꝝ aut fluxus ventris et significat ꝙ mo
tus eiꝰ vadit econtrario i parte. Et signa noctur
na diurnis sunt vehemētiora: et causa i hoc procul
dubio vt sit ē qñ materia faciens egritudinē auget
accidētia et significatōes causa sui motus. Et di
uersificat aut propter diuersitatē materie aut capitis
diuersitatis motus. et diuersitas quidē causa diuersi
tatis materie ē vbigratia: vt sit motus materie qñ ē
ad superiora. deide significēt significatōes spēi egri
tudis et etatis et cōplexiōis et alioꝝ mā est sangui
nea: expectat tunc medicus fluxuꝫ sanguinis nariuꝫ
⁊ si significāt ꝙ ipsa ē cholerica expectat vomitū ſꝫ
plin nisi alie significatōes ei appropriate significent
fluxꝰ san. nariū: multotiēs.n. fit crisis eius fluxꝰ sā. na
riū ⁊ añcedūt eā imaginatōes cholerice. Et fluxꝰ q
dē sā. nariū qñꝫ consumit materias egritudinū furi
osaꝝ ⁊ fit sanitas statiꝫ. Cā autē partis motus quo
niā ipsa mouet vt violēter vadat super mēbra prin
cipalia ⁊ q̄ sequnt ea de viscēribꝰ ⁊ facit accidere no
cumētū in operatōibꝰ suis ⁊ ad īpedimētū ꝯsequēs
ea sicut eueniūt ex pte cerebri pmixtio sēsus ⁊ dolor
capitis ⁊ qd̄ diximꝰ cū eis ⁊ ex parte cordis pulsus
cordis ⁊ malitia anhelitꝰ ⁊ qd̄ diximꝰ cū eis vtrisqꝫ:
Aut mouet vsus expulsionē ⁊ fit illud ſꝫ duos mo
dos: nā aut icipit expellēdo ex oī pte ⁊ lōgitudine ⁊
ē illud ad totū illud qd̄ apparet ⁊ est hoc cuꝫ sudor
aut icipit tēdere versus ptē vnā ⁊ qū icipit ps eius
ex oī pte fortasse ē pars talr ꝙ qñ īcedit nō ē excusa
tio qn incessus sit p mēbra ꝓncipalia. sicut pars alte
ra. nā mā tēdēs ad eā ptransit sup fines mēbroꝝ: q̄re
accidūt anhelitꝰ ⁊ sup fines cerebri iterū accidentia
silia accidentibꝰ eius si nō esset expulsa: imo esſꝫ vio
lēter ibi pmanēs ⁊ fortasse ē ps versus mēbra q̄ sūt
minꝰ q̄ꝫ ꝓncipalia sicut os stōi qū itētio materiei ex
pellēde p crisiꝫ ē vt expellat vomitū. Aut ē de pnci
palibꝰ verūtñ ē tolerās cōe officiū nō velociter pue
niēs ad corruptōeꝫ sicut puenit ad fines epatis ⁊ ex
pellitur ex via vesice aut fellis ⁊ ex omi parte loci ex
pulsionis crisis sicut in stō vomitu ⁊ si ad fines capi
tis fluxu sanguinis nariū et similibꝰ ei ad fines epa
tis vrina ⁊ ad partes intestinoꝝ fluxu vētris. Et qñ
ē forma hec non ē longinquꝫ quin motui eius in oi
pte sit signū significās ꝙ illud qd̄ sperat de expulsio
ne eius ē illius generis si crisis que expectat fuerit
bona aut signuꝫ significās malitiā eiꝰ primaꝫ ex suo
aduētu īpediente illud mēbrum si fuerit crisis mala.
Et fortasse ē signū vnū bonū ad hoc vt significet
ptes plures sicut pulsus cordis qñꝫ significat ꝙ mā
ē expulsa ad os stōi ⁊ significat ꝙ mā violēter super
uenit cordi. Et fortasse ē signū vnū significans rem
vniuersalē cōeꝫ motui ad ptē vnā ⁊ expectantur si
gna alia quibꝰ significatur modꝰ quo expellit ex illa
pte sicut dolor capitis ⁊ strictura anhelitus ⁊ tensio
hypocondrioꝝ ad superiora: ista.n. significāt ꝙ mā
mouet ad superiora: deinde non iudicat ꝙ ipsa ex
pellatur ex via vomitus aut ex via fluxus sāguinis
nariū nisi per signa alia. Et qñꝫ significat ꝙ crisis ca
dēs ex parte aliqua est retentio eius quod currit vt
separatur ex contrario illius partis sicut retētio na
ture cū signis crisis bone significat ꝙ motus cretieꝰ
superior non inferior est: aut fluxu vrine aut sudore
aut vomitu aut fluxu sanguinis narium. Et qñꝫ
significat spēs egritudinis partē crisis eius sicut apa
epatis qū ē in latere gibboso tunc crisis eius est aut
per fluxuꝫ sanguinis naris dextre aut per sudorem
laudabileꝫ aut per vrinam. Et si est in latere conca
uo est per fluxum ventris aut per sudorem aut per
vomitum ⁊ sicut febres causon: plurimū eniꝫ crisis
eius est aut per fluxū sāguinis nariuꝫ aut per sudo
reꝫ ⁊ antecedit eā tremor: ⁊ qñqꝫ fit vomitu ⁊ fluxu
vētris ⁊ proprie sicut tertiana. Et similiter fe. apatū
capitis crisis nō fit vnq̄ꝫ fluxu sanguinis nariū neqꝫ
pipneumonie neqꝫ lethargie: pleurisis vo ē iter hec
⁊ hec. Et multotiēs qdē fit egritudinis crisis spe
ciebus quaꝝ aggregatione ꝯplet crisis sicut causon
qū fit i ea crisis prius fluxu sanguinis nariū deinde
ꝯplet sudore abundāte. Et pregnans qd̄ multotiēs
habet crisim cū abortu. Et scias ꝙ non quotiens
cūqꝫ existunt signa crisis faciūt necessario crisiꝫ bo
naꝫ aut malā imo qñꝫ nō sequit eam crisis omnino
in hora illa licꝫ no sit excusatio qn crisis sequat ea p
culdubio bona ant mala i alia hora q̄ꝫ in illa hora
i qua continuātur signa. Nam nō quotiēs vides su
dorē ⁊ vomitum ⁊ fluxū ventris ⁊ dolorem capitis
⁊ pturbationē sensus aut malitiā anhelitus aut pfū
ditatē somni aut aliud ō omnibus illis que numera
bimus ē cū eis crisis licꝫ scd̄m plin significēt. Nā q
dam eoꝝ sūt signa tantum crisis sicut dolor capitis.
Et quedā eoꝝ sūt signa ⁊ pars crisis sicut nausea ⁊
qū apparēt signa crisis ⁊ nō fit crisis tūc aut est ſm
ꝙ dixit Hyp. significatio mortis aut difficultas cri
sis. Et qñqꝫ ē aliq̄ de rebꝰ q̄ sunt de signis crisis acci

dens per causã aliaȝ ab ea que facit apparere crisiȝ
q̃ȝuis sit in aliqua horarũ signoꝝ crisis sicut accidit
in tertiana lõga anteꝑ paroxismuȝ inquietudo ⁊ cõ
motio ⁊ in pluribꝰ horis antecedẽtibus paroxismũ
absq̃ȝ significatione crisis. In tertiana vͦo pura fm
plurimũ ẽ signũ crisis. ¶ Et de illis q̃ tibi indicant
viã ad cognoscedũ ex ĩfirmo ꝙ eiꝰ sanitas aut mors
erit cũ crisi aut nõ: ẽ ꝯsideratõ tua ĩ motu egritudis
⁊ vͦtute eius ⁊ natura ⁊ hora presenti: ista.n. indicãt
tibi ꝙ dispositio facĩ necessario pugnã forte ĩter mãȝ
⁊ naturã ⁊ sustinet pugnã. Et scias ꝙ significatiões
bonitatis crisis sunt significatões significãtes victo
riã nãe ⁊ nõ fallit hoc. ⁊ significatiões malitie eius
⁊ ipsius diminutõis significãt iurgiũ ⁊ duellũ quod
currit ĩter naturã ⁊ ĩter illᵭ qᵭ ĩpugnat eã. ⁊ ñ ẽ pos
sibile tibi ut ex toto iudices ꝙ natura vincet ꝑculdu
bio nisi multiplicent ⁊ magnificent. O q̃ȝta timoro
sa signa vidĩmꝰ de profũditate sõni ⁊ casu pulsus et
abscissione sudoris ꝑducẽtia pꝰ horas ad crisiȝ ꝯple
tã ⁊ bonã quoniã natura in huiusmõi iã cessauerat
ᵭ oibus operibus suis ⁊ tota occupata erat in egri
tudine: ⁊ postq̃ȝ reddit tota virtus ad eã vicit eaȝ et
expulit: ⁊ fortasse nõ sufficit cuȝ ea. ⁊ illud ĩ pluribꝰ
horis ẽ quoniã ipsa nõ cessat ab oibus oꝑationibꝰ
nisi ꝑꝑ rẽ magnã. naȝ dubiũ nõ ẽ quĩ ꝑꝑ rẽ magnã
deficiat. ¶ Et scias ꝙ exuberatio signoꝝ crisis fm
ꝯtinuitatẽ in duobꝰ diebꝰ cõtinuis sicut tertio quar
to vͦbigratia: significat velocitatẽ crisis: deinde ẽ bo
nitas ⁊ malitia fm cõparia que ego dicã ⁊ proprie
qñ antecedit paroxismꝰ fe. plurimũ ⁊ precipue quã
do apꝑet in pulsu alteratio subit. Si ergo fuerit ad
magnitudinẽ ⁊ nõ descendit letare. Et scias ꝙ sicci
tas corporis qualis est in senibꝰ ⁊ eius obfuscatio ĩ
diebꝰ egritudinis significat tarditatẽ crisis. Et egritu
dines sicce valde aut sunt mortifere aut tarde crisi.
Et significat qñȝ horas crisi ⁊ dispõnes eiꝰ oẽs ⁊ iu
dicia signoꝝ eiꝰ illud suꝑ qᵭ iueniũt signa egritudi
nis fm plurimũ. ¶ Et scias ꝙ pulsus apparẽs ẽ sic
significatio cõis spẽbus crisiũ euonũ. at vͦo magnꝰ
significat ꝙ motꝰ ẽ ad exteriora cũ sudore aut fluxu
sanguinis nariũ ⁊ non magnus ⁊ velox ad interio
ra significat vomitũ ⁊ fluxũ vẽtris. Et ad sũmũ ois
aggregatio ad expellẽdã materiaȝ natura exñte for
ti nõ caret manifestatõe pulsus. ⁊ si nõ fuerit latꝰ ⁊ ᵭ
cliuis ad ambo latera ⁊ anteq̃ȝ fiat fortis indiget cõ
strictiõe ⁊ coartatiõe. et fortasse agregãt duo signa
⁊ sunt due res sicut vomitus ⁊ sudor ⁊ sicut uomitꝰ
⁊ fluxus sanguinis nariuȝ. ¶ Et q̃r iã satis fecimus
de istis canonibꝰ intẽdamꝰ in distinguendo parum.

¶ De signis motꝰ mãei in crisi ad suꝑiora Cap.iiii.

Signuȝ illius ẽ dolor capitis propter eleua
tionẽ vaporũ in significationibꝰ vomitꝰ aut
cũ cõitate oris stõi iterũ in significationibꝰ
vomitus. Et iterũ in significatõibꝰ illius sũt vertigo
⁊ grauitas ĩ vtrisq̃ȝ tẽporibꝰ ⁊ sonitus ⁊ tinnitꝰ ⁊ sur
ditas que oia accidũt subito. Et qñȝ associãt ei aut
antecedũt illud tẽpore paruo ꝯstrictio anhelitus et
dolor in collo ⁊ tẽsio mirac ⁊ hypocõdrioꝝ ad su
periora absq̃ȝ dolore ⁊ iflãmatio capitis. Et scias
ꝙ egritudines ⁊ accidẽtia fortia fiunt ĩ nocte: quo
niã natura occupaĩ ĩ digerẽdo mãȝ ⁊ ĩ aliis ⁊ oĩ re.

¶ De signis distinguẽdi oia illa Ca.v.

Quod si associãtur oibꝰ illis tenebrositas et
caligo ĩ oculo q̃ separant: ⁊ sit cũ eis amari
tudo oris ⁊ tremor labii ĩferioris ⁊ apparet affirma
tio rei per casuȝ doloris in ore stõi aut nauseȝ ⁊ at
tractionẽ saliue ⁊ sputũ cordis ⁊ coartatõeȝ pulsus
⁊ ꝯstrictionẽ ⁊ proprie quãdo accidũt ĩfirmo pꝰ ista
horripilatõ ⁊ frigus sub hypocõdriis tũc iudica ꝙ
ipsa vẽtura ẽ per vomitũ ⁊ proprie quando mã est
cholerica ⁊ febris cholerica non existens de ĩcẽsiuis
⁊ proprie qñ citrinaĩ facies ĩ hac dispõne ⁊ cadit co
lor. Et multotiẽs quidẽ attrahit vomitꝰ eueniẽs pꝰ
grauitatẽ capitis ⁊ dolorẽ stõi ĩ pueris ꝑꝑ debilitatẽ
neruoꝝ ipsoꝝ spasmuȝ ⁊ ĩ mulieribꝰ ꝑꝑ ꝯsuetudinẽ
matricũ ipsaꝝ dolorẽ matricũ ⁊ ĩ senibꝰ ꝑꝑ debilita
tẽ vͦtutũ eoꝝ egritudiẽs diuersas expansas propter
expansionẽ materiei que moueĩ ĩ eis. ¶ Qᵭ si asso
ciata fuerit illi tẽsio ĩ parte epatis aut parte splenis
absȝ dolore: nã splẽ cõicat suppremis ẽt per venas
q̃ sũt ĩ eo approximantes parti nasi ⁊ venis eius q̃ȝ
uis nõ cõtinuenĩ cũ eis ⁊ videt ĩfirmꝰ fila rubea aut
lucẽtia ⁊ resplẽdentia ⁊ rubet facies multũ aut ocu
lus aut nasus aut latus eꝰ et currũt lachryme subi
to ⁊ apparet pulsus et mũdat et festinat eius dilata
tio et acuitur nasus et ẽ ĩflãmatio capitis vehemẽs
valde et dolor capitis percussiuus: tũc expecteĩ flu
xus sãguis nariũ: et proprie qñ significant egritudo
et etas et consuetudo et ꝯplexio ⁊ relique significa
tiones ꝙ materia est sanguinea: lȝ mã cholerica ite
ruȝ faciat qñȝ crisiȝ per fluxũ sãguinis: ⁊ idicãt illud
splẽdor ⁊ imagiatões similes filis ⁊ res ignee citrie
vise corã oculis ⁊ plurimuȝ eius ẽ in febre causone
cholerica. ¶ Et qñȝ significat pars radii ⁊ pruritus
nasi ꝙ fluxus sanguis nariũ accidit ex nare dextra
⁊ sinistra ⁊ ex ãbabꝰ naribꝰ simul. ¶ Et qñȝ adiuuat
istas significationes iterũ frigus aduẽiẽs in die cri
sis ⁊ siccitas alchatin ⁊ cutis. Et qñȝ significat etas
fluxus.n. sanguis nariũ plurimũ accidit ei cuiꝰ anni
sunt ĩfra triginta. Et qñȝ adiuuãt has significatões
iteꝝ vehementia doloris capitis valde vltra hoc ꝙ
facit necessariũ eẽ casus vomitus cũ lesiõibꝰ aliis et
ĩflãmatio ⁊ fe. ⁊ sũt eiꝰ significatiões alie bone non si
gnificationes mortis ⁊ ĩ huiusmodi expectaĩ fluxꝰ
san. narium: cuius nõ est excusatio.

¶ De iudicio ᵭ istis signis cõibꝰ ꝑdcis ⁊ ꝓꝑiis C.vi.

De signis cõibus predictis sunt q̃ sunt cõue
nientiora fluxui sãguinis nariũ sicut lachry
ma ⁊ tinitus ⁊ surditas ⁊ tensio hypocon
drioꝝ ĩ vno duoꝝ laterũ epatis ⁊ splenis absq̃ȝ do
lore ⁊ iflãmatio capitis. Et de eis sũt ꝓpriora vomi
tui sicut strictura anhelitus et tensio hypocõdrioꝝ
absolute ĩ anteriori parte cuiꝰ plm ẽ cũ dolore ĩ stõ.
Et scias ꝙ cõstrictio anhelitꝰ ⁊ tẽsio hypocõdrioꝝ
ad interiora in signis fluxus sanguis nariũ nõ acci
dũt nisi cũ vehemẽter nitiĩ natura ad expulsionem
fluxus sanguinis narium propterea ꝙ concauitas
ventris impletur ⁊ impellitur materia ad superiora
⁊ comprimit membra anhelitus. ¶ Et de signis ꝓ
priis fluxui sanguinis narium ⁊ vomitu sunt que in
vno eoꝝ inuenta opponuntur inuẽtis ĩ altero sicut
imaginatio radiorum splendentiuȝ est de signis flu
xus sanguinis narium: ⁊ opponitur ei imaginatio
tenebrositatis ⁊ caliginis. Et de signis vomitus est
rubedo faciei ⁊ de signis fluxus sanguis narium et
opponitur ei casus coloris ⁊ citrinitas eiꝰ de signis
vomitus. ¶ Et qñq̃ȝ signum vnius eoꝝ non est op
positum aliquod de signis alteriꝰ sicut tremor labii

ipse eniз est de signis vomitus ⁊ non opponit̃ ei ali
quod de signis fluxus sanguinis nariũ ⁊ sicut pruri
tus nasi nã in se ẽ de signis fluxus sanguinis nariuз
⁊ non opponitur ei aliquod de signis vomitus.

De signis declinatõis materiei ad sudorẽ C.vii.

QUm sit pulsus vehemẽtis vndositatis ⁊ ẽ
tact⁹ man⁹ super cutẽ ita ꝙ super ea perue
nit roritas ⁊ tingitur rubee ⁊ inuenit calefa
ctionẽ cutis cũ hoc maiorẽ ea que fuit ⁊ inflãmatio
nẽ ei⁹ ⁊ rubedinẽ ipsi⁹ maiorẽ ea q̃ fuit: ⁊ vrina ẽ tin
cta tẽdẽs ad grossitieз ⁊ proprie quando tãgit̃ i q̃r
to ⁊ ingrossat̃ in septimo: tũc existima ꝙ sudor erit.
Et silr̃ qñ accidit in egritudine chronica rigor fortis
vehemẽs ⁊ post ipsuз fit fe. vehemẽs v̊tute existente
forti ⁊ signis bonis expecta tunc sudorẽ ⁊ ꝑrecipue
qñ minorat̃ egestio ⁊ vrine fluxus cõtinuatur super
ipsũ. Et ad sũmũ fe. incensiue qũ nõ terminãt̃ fluxu
sãguinis nariuз terminant̃ sudore ⁊ antecedit ipsuз
rigor. Et si eger videt balneũ ⁊ tinã ⁊ preparatiõeз
ad illud in somno suo: tunc est significatio sudoris.
¶ Et tinctura vrine signignificat per significationẽ
primã ꝙ mã faciat crisiз per viã venaꝝ ⁊ illa via ẽ
sudoris aut vrine deinde separat̃ per id qd̓ dixim⁹
¶ Et nõ oз vt epectet̃ crisis sudoris cũ solutiõe na
ture dominante. ¶ Et oз in euõne expectata cũ su
dore vt sit illic augmetũ febris ⁊ caloris expansio et
apparitio cuз virtute forti.

¶ De signis decli nationis materiei ad mẽbra vrine Ca.viii.

SIgnificant illud grauitas in vesica ⁊ reten
tio i egestiõe ⁊ effectus signoꝝ solutiõis vẽ
tris q̃ ego dicã ⁊ signoꝝ vomitus ⁊ fluxus sanguis
nariũ ⁊ sudoris que diximᵘ ¶ Et scias ꝙ ardor uir
ge cum grauitate vesice ⁊ reliquis significationibus
est significatio fortis ꝙ crisis erit fluxu vrine. ¶ Et
quandoqз significãt ipsam exuberatio vrine ⁊ gros
situdo eius in aliis diebus ⁊ inuentio sedimis in
ea. Et fortasse accidit fluxus vrine in ea ſз significa
tionẽ egestionis ⁊ ſз ꝙ dicã in ca. egõnis. ¶ Et sci
as ꝙ qñ multiplicat̃ aggregatio vrine i vesica cum
paucitate solutionis vẽtris ⁊ paucitate sudoris i ea
hora aut in nã infirmi ⁊ forma mẽbroꝝ eius aut sẽ
su qd̓ apparet de eo tũc expectat̃ crisis ꝑ vrinã absз
fluxu vẽtris ⁊ sudore ⁊ ꝓprie in hyeme.

De signis declinatõis mãei ad viã egõnis Ca.ix.

SIgnificant illud in primis genus superflui
tatis qum scitur ꝙ non est sanguinea: ⁊ quз
scitur ꝙ qũ hoc est multa deinde fit maior
affirmatio eius ex signis difficultatis vrine ⁊ pũctu
re q̃ inuenit eũ in toto vẽtre ⁊ grauitatis i inferiori
ꝑte vẽtris ⁊ defectus signoꝝ vomitus imo euentus
rugitus ⁊ iflatio emũctorii ⁊ multitudo tinctur̃ egõ
nis añ ⁊ ei⁹ vocatio plus q̃з fuit consuetudo ⁊ altitu
do ei⁹ qd̓ ẽ sub hypocõdriis ⁊ augmẽtũ ei⁹ ⁊ permu
tatio rugit⁹ ad dolorẽ dorsi: ⁊ fortasse ẽ illud iteꝝ ꝑꝑ
vẽtositatẽ ⁊ fortasse prouocat̃ vrina post significatõ
nẽ egõnis ⁊ proprie i ifirmo difficilis vẽtris duri ex
ꝯsuetudine parui tactus ꝑ̃cipue in aere frigido. ¶ Et
qñз fit pulsus paru⁹ cũ v̊tute ⁊ nõ indurat̃ ⁊ ꝑuitas
eius ẽ ad coartationẽ ¶ Ei significat qñз crisim q̃ fit
fluxu vẽtris consuetudo in paucitate fluxus sangui
nis nariũ ⁊ sudoris ⁊ multitudo fluxus vẽtris ⁊ pro
prie in eo q assuet⁹ ẽ potare aquã frigidã. ¶ Et dici
tur ꝙ qñ vrina p⁹ crisiз in oi hora ẽ alba subtilis tũc
expectat̃ flu. vẽtris q forsitã erit cũ rasura itestinoꝝ
qm̃ cholera qñ non egreditur cũ v̊rina ⁊ aliis egre
ditur cũ fluxu vẽtris. ¶ Et raro quidẽ accidit crisis
per solutionẽ vẽtris cũ dominio sudoris aut fluxu
v̊rine.

¶ De signis crisis qñ fit ex via mĩicis C.x.

QUando non inuenis reliqua signa ⁊ nõ est
euõ fluxu vẽtris: ⁊ inuenis grauitatẽ in ma
trice ⁊ in chatin ⁊ dolorẽ illic ⁊ tẽsionẽ tũc
existima ꝙ erit mẽstrualis.

De signis ꝙ crisis erit ex aptõe venaꝝ ani C.xi.

QUandoqз significant illud defectus reliq̃
rum significationum ⁊ consuetudo huius
materiei fluxus ⁊ grauitatis in partib⁹ ani
⁊ pulsus magnus tendens ad fortitudinem.

¶ De signis crisis que fit cũ pemutatione Ca.xii.

FOrtitudo febris cũ firmitudine doloris et
retẽtio euõnis vrine ⁊ egestionis ⁊ sputi et
sudoris exuberãtis ⁊ tarditas digõnis aut
ipsius priuatio cũ sanitate v̊tutis ⁊ bonitate pulsus
⁊ precipue in egritudib⁹ saluis tardis priuatis digõ
ne. ¶ Et ꝑtẽ quidẽ permutatiõis significãt dolor et
inflatio venaꝝ in locis vacuis que ipsũ sequnt̃ ⁊ ve
hementia inflãmationis. Et iteꝝ pars in qua ẽ mẽ
brũ debile aut dolor lesionis iuncturaꝝ aut mẽbꝝ
fatigatũ. Ex hypocondriis vero qñ tendunt̃ ⁊ do
lẽt nõ est possibile vt significetur locus ipse neqз ꝑs.
ipsa. n. sũt sicut cõia oib⁹ dolorib⁹. ¶ Et scias ꝙ ꝑ
mutationes ⁊ exiture fiunt i frigore ⁊ tepore eius ⁊
in etate senectutis plurimũ: i primo quidẽ qm̃ frig⁹
est retinẽs cõstringens: i secũdo v̊o quoniã v̊t⁹ defi
cit ab expulsione cõpleta. Quidã. n. dixerunt ꝙ illi
us crisis qui pertransit quinquaginta: imo qui per
transit triginta raro fit ꝑ exiturã ⁊ per mutationem
Sed non ẽ illud cui sit intẽdenduз: imo permutatõ
ni sunt due cause: quaꝝ vna ẽ in materia ⁊ ẽ vt non
sit suscipiens expulsionẽ vniuersalẽ propter grossitu
dinẽ sui ſm plurimũ ⁊ multitudinẽ suã ſm min⁹. et
secũda ẽ virtus ⁊ ẽ vt non sit v̊tus fortis valde ve
hementis importunitatis nз debilis iterum pigra ⁊
non expellat oio a mẽbris principalib⁹. Et due ista
rũ causaruз sunt due cause principii senectutis. Et
multotiens quidẽ antecedũt signa pemutationis ⁊
superuenit ei euacuatio magna ⁊ proprie ꝑ vrinam
exuberãtẽ albã quãobrẽ nõ accidit permutatio.

De signis ꝙ illa ꝑmutatio ẽ ad iferiora Ca.xiii.

EUentus doloris ad iferiora cuз inflamma
tione ⁊ inflatio duorũ emunctoriorũз ⁊ en
charum duarum

De signis ꝙ illa ꝑmutatio est ad suꝑiora C.xiiii.

SIgnificãt illud grauitas capitis ⁊ sẽsuuз et
ꝓprie audit⁹ ita vt qñз ꝑducat ad surditatẽ
post constrictionẽ anhelitus ⁊ alterationeз
ordinis ei⁹ donec q̃si quiescat illud subito ⁊ accidit
in capite illud qd̓ accidit. Et similiter vt eueniat pro
funditas somni. Et plimuз hoꝝ fit exitura in radice
auris. Et silr̃ si ꝑseuerauerint exuberatio guideз et
pulsatio tẽpoꝝ ⁊ rubedo in facie firma q̃ non sepat̃

De signis ꝑmutationis ad egritudinẽ aliã C.xv

QUm videris egritudinẽ acutam fieri fortem
apud declinationẽ tunc scias ꝙ ipsa tendit
ad chronicam.

De signis ꝙ crisis erit cũ exitura Capi.xvi.

QUando virtus ẽ sana ⁊ signa sũt bona et est
subtilitas vrine tꝑe longo tũc illud ẽ de illis
q̃ idicãt exituram ⁊ vbi ẽ egritudo mateꝛici

ſqua eſt caſitas. Et ſilr qñ melioraẗ infirmus abſq͂
criſi apparente: imo ſm̄ ſenitã ꝑmutatiõis: deĩn vi
des ambas arterias tp̄is vehemẽtis dilatatõis plĩme
ꝑcuſſionis q̃ forſitan nõ q̄eſcunt: ⁊ vides colorẽ pal
lidum ⁊ anbelitũ frequentez ⁊ fortaſſe vides tuſſim
ſiccam tũc ille q̄ h3 hoc eſt ꝑparatus exiture ĩ iũctu
ris ſuis. Et mẽbꝝ qđ in ĩfirmo plus appropriaẗ ſu
dore eſt illud in quo expectaẗ exitura. ❡ Et tempus
hyemis ⁊ etas ſenectutis ſcđ3 ꝙ diximus ſunt de ſi
gnis caſus criſis cũ exitura: imo ſunt de cauſis eius
⁊ ſunt exiture facte tũc tarde ſuſcipientes digõnem:
verũtñ reditiones eaꝝ ĩ hyeme ⁊ ſenectute ſẗ minus
ꝑpea ꝙ facit illud eẽ neceſſriũ frigus ex q̄ete: l3 q̄dam
dixerũt ↄ̃triũ iſtius ſicut retulimus. ❡ Et qñ mul
tiplicaẗ vrina aquoſa qũ aſcẽdit febris ſignificat do
lorẽ accidentez ĩferiori p̄ti corporis. ❡ Et de ſignis
fortibus ꝙ criſis erit cũ exitura eſt tarditas criſium
aliaꝝ ⁊ ꝓlongatio ĩfirmitatis vſq͂ ad tp̄s qđ ẽ poſt
viginti. ❡ Et qũ ĩ huiuſmõi egritudine longa accñt
dolores ſubito ĩ q̄buſdaȝ locis tũc expecta exiturã
⁊ in febribus tertianis qñ nõ fit fluxus vrine ſenſibi
lis neq͂ fluxus ſanguinis nariũ neq͂ fluxus ventris
tunc expecta exiturã iuncturaꝝ ꝓp̄e ĩ die cretico.
❡ Et de ſignis fortibus ꝙ illa criſis tarda non erit
ↄpleta cũ tarditate ſua neq͂ rediens ſunt ſigna alia.
❡ Et febres laſſitudinales qñ non faciunt criſim in
quarto cũ vrina ſpiſſa tũc expecta fluxuȝ ſanguinis
narium. Si autẽ ꝓlongaẗ expecta exituras iũctura
rũ q̃ fatigate ſunt aut ad p̄tẽ mãdibularꝝ ſiue laſſitu
do ſit exercitio aut ꝑ ſe veniens. At v̾o exitura accñs
in mandibulis ĩ extenſiua eſt plus: qñ iuncturaꝝ la
bor nõ ẽ vehemẽs neq͂ eſt in eis iuncturaꝝ attractio
⁊ fit febris aſcenſio ⁊ carnis mollis receptio. Qum
aũt laſſitudo eſt motiua eſt illud ĩ iuncturis plus.
❡ Et multotiens q̄dem expectaẗ exitura quã ĩpius
ſigna ſignificant: ⁊ mingit q̄ h3 eam vrinam plĩmaȝ
groſſam albam ⁊ expelliẗ. ❡ Et ſi febres fuerint ĩci
pientes cũ rigore ⁊ deſinentes cũ ſudore raro fiet in
eis exitura ⁊ ille ſunt ſicut tertiana ⁊ q̃rtana niſi mã
ſit multa valde. Et ad vltimũ rigor rediens euacuat
ſua expulſione oĩ die mãm plĩmam. Quare raro ſu
ꝑfluit in eis exiture aliq̄d: hoc ergo ↄtingit qũ rigor
eſt ſolus: qualiter g° erit cuȝ ſudore. Et fluxus vrine
groſſe iteꝝ minoraẗ cum exitura. ⁊ exiture q̃ ſunt in
chronica longa ſm̄ plĩm ſunt ĩ mẽbris inferiorib9: et
in illis que ſunt magis acute ĩ mẽbris ſuꝑioribus ⁊
in mediis ĩ vtriſq͂ lateribus ⁊ ĩ lethargia ⁊ de exitu
ris radicis auris. ❡ Et exiture iſte multotiẽs accñt
criſi ↄplete. Et peripneumonia multotiens facit cri
ſim cum exituris iuncturarum.

❡ De iudiciis de huiuſmõi exituris Cap. xvii.

Quecũq͂ de iſtis exituris eueniũt ⁊ occultãẗ
abſq͂ maturatõe eaꝝ diſpoſitio non caret
duabus reb9 aut redeat maior q͂3 fuit aut re
deat egritudo aut expellatur materia ad iuncturas
aut ad mẽbra doloroſa aut feſſa aut debilia. ❡ Et
melior iſtaꝝ exituraꝝ eſt illa q̃ facit ĩcurrere leuitatẽ
et eſt poſt mãm: ⁊ eſt vehemẽtis declinatõis ad exte
riora: ⁊ eſt longinqua a mẽbris nobilibus. Et qđcũ
q͂ iſtoꝝ apatum eſt leue cedens manui qũ ſupponi
tur eſt minoris malitie q͂3 duꝝ acutuȝ: verũtñ eſt tar
dius qm̃ eſt frigus. Et eius q̄dem malitia nõ mino
ratur niſi q2 ei non aſſociaẗ vehemẽs dolor. ❡ Et ſi
cuȝ huiuſmõi remanet febris ⁊ non reſoluiẗ faĉ col
lectionẽ poſt ſexaginta ⁊ qđ eſt ĩfra iſta iter ſexagin
ta ⁊ viginti. ❡ Et exiture minoris malitie ſunt qum
mẽbꝝ ad qđ declinant eſt ĩferius ⁊ eſt p̄ter hoc qđ
eſt ex generatõe ſua inferius ignobile ampli loci ca
piens totam mãm. Nam ſi nõ capit eam accidet ex
reditu eius ſcđo ad loca ĩ q̄bus penetrauerat illud
qđ accidit eis qũ ea redire faĉ medicus ſtolidus cũ
ĩfrigidatõe ⁊ refrenatõe ad locum a quo venit ⁊ iã
augm̃tata eſt malitia ex eo qđ ſuꝑuenit ei de ↄſtricti
one ⁊ reditõe ⁊ recipit. ❡ Et de deterioribus exitu
ris creticis eſt que ad ĩteriora eſt ⁊ ĩterius. Qeꝝ de
locis magis aptis exiture ẽ ille q̄ eſt debilis aut cuȝ
quo eſt egritudo ⁊ ꝓp̄e ĩ inferiorib9 q̄ appropriati ſẗ
m̃ltitudini curſus ſudoris ab eis. ❡ Et exiture me
liores ⁊ longingores ad hoc vt ſequaẗ eas recidiua
tio ſunt q̃ aperiunẗ ſicut ille q̃ de eis remanent ſunt
magis ſignificatiue recidiuationis.

❡ De ſignis euent9 ſpaſmi ĩ pueris Cap. xviii.

Qum in eis multiplicaẗ timor ĩ ſomno ⁊ cõ
ſtringunẗ eoꝝ nature ⁊ multiplicaẗ ipſoruȝ
fletus ⁊ ↄuertunẗ eoꝝ colores ad viriditatẽ
⁊ rubedinem ⁊ tenebroſitatez vt in ſenibus tunc ex
pectatur ſpaſmus. Et illud fit vſq͂ ad nouem ãnos
⁊ q͂3to fuerint ꝑuiores erit illđ plus. ❡ In adoleſcẽ
tibus v̾o qum torquẽẗ eoꝝ oculi ĩ febre acuta ⁊ mul
tiplicaẗ ipſoꝝ palpitatio ⁊ torquenẗ eoꝝ colla ⁊ ip
ſorum facies ⁊ multiplicatur ↄfricatio dentiũ eoruȝ
tunc iudica euentum ſpaſmi. ❡ Et multotiens q̄dẽ
prolonganẗ dolores colli ⁊ grauitas ĩ capite cuȝ fe
bre ⁊ ſine febre. ❡ Qũq͂ fuerit ap̃a calidum accidet
ſpaſmus aut vomitus vt flos eris ⁊ ꝓp̄rie qum fuit
in partibus ſtomachi.

❡ De ſignis caſus rigoris Cap. xix.

Qu3 vides ĩ febre acuta ſigna ſalutis ⁊ ſigna
criſis bone ⁊ minoraẗ vrina tũc ſcias ꝙ ac
cidet rigor cum quo eueniet criſis niſi fuerit
fluxus ventris trãſiens equalitatem. Equali v̾o nõ
repellit rigorem q̄ expectaẗ. Et multotiens ſequitur
ĩpſum ſudor: nam in egritudinib9 acutis incẽſiuis ri
gorem antecedit ſudor.

❡ De ſignis ſignificantib9 criſim bonã Cap. xx.

Scias ꝙ melius ſignoꝝ criſis bone eſt vt ſit
cõpleta: Deinde fiat in aliquo dieꝝ criſis
laudabilis quos ego dicam: Et iam ĩdica
uit eum aliq̄s dieꝝ indicatõis ei ꝓportionalis: Et ẽ
cum euõne non cum ꝑmutatione ⁊ exitura: Et eua
cuatio cum qua fit humoris facientis egritudinẽ in
parte ꝓportionali ⁊ toleraẗ cum facilitate. ❡ Et qñ
q͂ facit ſperare bonitatem criſis natura egritudinis
in ſpecie ſua ſicut tertiana ⁊ cauſon qũ ĩuenĩẗ criſis
proportionalis aut ſue diſpõnes ſicut ille ĩ quibus
currunt res virtutis ⁊ pulſus ſm̄ ꝙ o3 ⁊ diſpoſitio
virtutis. ⁊ diſpoſitio pulſus ĩ horis ſignoꝝ prauoꝝ
qñ eſt fortis ⁊ rarus: ⁊ ꝓp̄e qñ addit ei9 virtus ⁊ mi
noraẗ eius diuerſitas ⁊ equaẗ tũc eſt ꝑpendicularis
⁊ ſuſtentatio ſuꝑ quã incedendum eſt: ⁊ illius cõple
mentum eſt aduentus tranquillitatis ⁊ leuitatis.
❡ Et ſcias ꝙ ſignã mala qum aggreganẗ ⁊ eſt dies
creticus tunc ſpes eſt verior ⁊ fortior q͂3 vt ſit ecõtra
rio. o3 g° vt ĩnitaẗ ſuper illud. ❡ Et multotiẽs q̄deȝ
magnificanẗ ſigna timoroſa ⁊ videẗ pulſus ſanari ⁊
equari ⁊ fortis fieri. ❡ Et ſcias ꝙ ĩfirm9 bonoꝝ hu
moꝝ qũ egrotat ⁊ apparet digõ ĩ vrina eius ĩ ꝑmis
qũ egrotat tũc ſis ſecurus. Et quotiẽs apparẽt ĩ eo

signa timorosa tunc sanatio i ipsa magis debet esse qm̃ crisis est propinquior.

De signis significantib' crisim malã Cap.xxi

Ipsoꝝ radices ⁊ ꝑncipia sunt vt sint ꝯ̃ria signis bonis ꝓdictis. Et illud est sicut sit motus crisis ante statuȝ ⁊ digõneȝ qd̕ Hyp. noĩauit ꝓcessionẽ vie: ⁊ tu iam sciuisti cãm i malitia eius: ⁊ vt sit i die nõ cretico: Et vt pulsus sit cum eo ad casum ⁊ puitatẽ tendens. Et scias ꝙ signa crisis qñ veniunt añ statum ⁊ digõnem ⁊ antecedit ea euacuatio multa tunc non decipiaris p eam: nã illd̕ est pp multitudineȝ eius ⁊ est expulsio a pigritia vel debilitate absqȝ regimine sic̃ leuitas quã iuenit eger absqȝ eṽone manifesta vl' appẽte est ex eis i qbus nõ est hñda fiducia: nam illa qes materiei nõ ẽ propter bonitatem eius: imo multotiens digerit̃ ⁊ pigra fit natura in expulsione eius.

Judicia de iudiciis signoꝝ significantiuȝ crisim malam Cap.xxii.

Quando aggregant̃ signa mala ꝑuatõis digestiõis aut alteratiõis ab eo qd̕ oȝ aut alicuius alterius de signis malis iudica ex eis ꝙ infirmus morit̃. Hora g° iudicii ſm velocitateȝ ⁊ tarditateȝ est ex eo qd̕ scit̃ de dispõne cãꝝ añcedentium crisim de illis quas diximus sicut hoc: qm̃ qñ sunt signa mala ⁊ est sedimen nigꝝ ⁊ alia ⁊ illud est in quarta tunc mors est i septimo aut i sexto si necessarium faciunt cause ꝓdicte post ipsa.

De signis digõnis ⁊ eius iudiciis Cap.xxiii.

Digestio cognoscit̃ ex vrina ⁊ hoc iã ẽ expositum i loco suo. Et oȝ vt nõ ꝯfidas p vehementiã tincture vrine qñ non fuerit sedimẽ illud.n.nõ est pp digõnem. Et ꝑuatio digõnis i sbã magis nocibilis est q̃ȝ in colore. Per sbam.n.ꝓpat̃ mã ad difficultatẽ expulsionis ⁊ facilitateȝ eius. Et qñ apparẽt signa digõnis cuȝ ꝑncipio egritudinis tũc egritudo est salua neqȝ ẽ ambiguitas i ea ⁊ si tardant̃ nõ oȝ vt sit semp cũ timore: fortasse.n.ẽ lõga ⁊ nõ ẽ i ea timor ⁊ ẽ nec̃riuȝ vt sit longa. Et quotiẽs est crisis bona tunc iã digõ facta ẽ. sed nõ quotiens digerit̃ est crisis: imo qñqȝ egritudo ꝯsumit̃ cũ resolutõe. Et scias ꝙ nõ fit febris subtiliatio cũ apparitione digõnis sicut nõ fit cũ digõne ap̃atis dolor vehemẽs. ⁊ qñ tardat̃ digõ ⁊ vides accidentia bona ⁊ virtutem fixam tunc expecta eam.

De iudiciis ⁊ signis absolute Cap.xxiiii.

Non oĩs alteratio subito facta in colore aut tactu ẽ mala: imo est significans bonitateȝ magnã ⁊ crisim vtilem: imo ꝯsideret̃ cũ h° dispõ corporis post illã. Nã qd̕cunqȝ signoꝝ arefactõis in forma ⁊ facie ⁊ extremitatib' accidit cã vigilie ⁊ laboris ⁊ exercitii ⁊ fluxus vẽtris est saluũ ⁊ redit ad salutem i duob' dieb' aut trib'. Et qd̕cũqȝ est cã adustionis ⁊ casus virtutis est malum.

De narratõe signoꝝ bonoꝝ Cap.xxv.

Signa bona sũt tolerantia egritudinis ⁊ firmitudo ṽtutis ⁊ forme cũ ea. Et si accñtia eius fortiora fiant ⁊ virtus pulsus ⁊ ei' fortitudo ⁊ eius ordinatio ⁊ apparitio signoꝝ digõnis ⁊ vtilitas crisis ⁊ bonitas signoruȝ eius ⁊ leuitas reperit̃ post eṽonem ⁊ redit pulsus cũ ea ad bonitatẽ ⁊ horripilatio accñs post eṽonem de signis sũt bonis. Significãt.n. eradicatiõeȝ caloris ⁊ succedit frigus cũ eradicatiõe materiei. Et melius hoc ẽ vt sit eṽo humoris ipedientis cũ facilitate ⁊ ſȝ rectitudinem. Et scias ꝙ fixio virtutis cuȝ signis malis nec̃ariã facit spem ⁊ silr̃ fixio rõnis ⁊ bonitas anhelitus ⁊ facilitas tolerantie eius qd̕ accit sup eũ de dispositionib' timorosis extraneis. Et iuentio leuitatis post somnũ est bona. Et de signis bonis est anhelitus bon' facilis. Et d̕ signis bonis ẽ appetitus cũ equalitate: ⁊ bonitas receptiõis cibi ⁊ eius fames ⁊ eius ṽtilitas. Et d̕ signis bonis optimis naturalibus est situs iacendi nãlis ⁊ somnus nãlis ⁊ equalitas calitatis i mẽbris corporis. Et scias ꝙ signa bona cũ salute virtutis significant sanitateȝ festinã: ⁊ cũ debilitate eius significant sanitatẽ tardã.

De iudiciis signoꝝ maloꝝ Cap.xxvi.

Scias ꝙ signa mala q̃ sunt i sũmo malitie indicant morteȝ. Qd̕ si virtus fuerit fortis ꝓlongat̃ egritudo: deiñ iterficit egrũ ⁊ si fuit debilis iterficit absqȝ ꝓlongatiõe. Et multotiẽs qdem apparent signa mortifera i dieb' malis: deide accit crisis bona ⁊ ꝑmutatio materiei ad mẽbꝝ ⁊ fit sanitas. Et oȝ vt ꝯfidas i signis bonis apd̕ statũ ⁊ vt timeas mortalia qñ icipiunt ⁊ non iudices p ea iteꝝ dũ nõ vides virtutem cadere. Casus.n. virtutis solus est signũ malũ. Amplius oȝ vt tu ꝯsideres i egritudinib' acutis quaꝝ ꝑncipiuȝ ẽ ex mẽbro adiuuante sicut pectus cũ pleuresi qd̕ est de dispõnib' illius mẽbri: ipse eni significatiue magis sit̃ q̃ȝ dispositões mẽbri alterius: nã digõ sputi in pleuresi ẽ magis significatiua salutis q̃ȝ digõ aq̃. Et nec̃riuȝ qdẽ ẽ medico physionomico qñ videt i facie ⁊ oculo ⁊ aliis formã malã nõ nãleȝ ⁊ ſm pl'im vt cognoscat i ꝑmis an sit illud nãle ſm illud indiuiduum ⁊ iudicium ⁊ nõ iudicet temẽ i pulsu etiam. Et iteꝝ vt cognoscat an illud sit ex egritudine aut ex cã ꝑmitiua fortasse eni eueniet: vbi grã sup liguã tinctura mala ⁊ asꝑitas supflua pp comestionẽ rei faciẽtis illd̕ nõ propter egritudinem.

De narratione signoꝝ maloꝝ Cap.xxvii.

Signa mala diuersificant̃ ſȝ vnãquãqȝ opationẽ ⁊ vnũqd̕qȝ mẽbꝝ ⁊ fortasse dicemus illud cũ distinctione.

De signis malis pendentibus ex forma ⁊ colore Cap.xxviii.

Quum forma viui est sicut forma mortui non pp vigiliã neqȝ pp famẽ neqȝ pp eṽonẽ tũc est signũ maluȝ. Et facies q̃ similat̃ faciei mortui ⁊ diuersificat̃ a facieb' sanoꝝ ẽ illa cui' oculi profundant̃ ⁊ acuit̃ nasus ⁊ planant̃ tp̃a ⁊ ꝯ̃hunt̃ ⁊ ifrigidat̃ auris eius ⁊ iuersat̃ pulpa eius ⁊ tendit̃ cutis ipsius ⁊ obfuscat̃ color eius ⁊ denigrat̃ ⁊ fit viridis ⁊ eleuat̃ sup eã cinereitas vel pilositas ⁊ ꝓpe qñ est sicut cinereitas cotti carminati ẽ signũ mortis festine. Et scias ꝙ qñ ifirmãt̃ sani pauce ifirmitatis significat timorẽ. Et illud qd̕ est de hac alteratõe pp cãs q̃ sũt ꝓter egritudinẽ redit velociter ad dispositionẽ nãlem ⁊ si nõ i breuiori tp̃e saltẽ i die ⁊ nocte. Aliud ṽo cuius cã est egritudo ⁊ ẽ illud cuius signũ est malũ nõ redit ad rectificatiõeȝ cũ facilitate: Licet ꝑmũ qd̕ est cã famis ⁊ eṽonis ⁊ vigilie ⁊ eius qd̕ dictũ est cũ eis non est bonũ iteꝝ: verũtñ ẽ sanius alio. Si aũt accit illud i egritudinib' acutis ẽ maluȝ ⁊ significat ꝙ egritudo vincet ⁊ cũ hoc est sanius q̃ȝ illud qd̕ fit i egritudinib' acutis cã egritudinis ñ cã illoꝝ cõpariuȝ. Et pp illud oȝ vt cognoscat̃ dña

ker illud qȯ appet de signis tornatilitatis ꝛ altatōis
coloris cā corruptōis egritudinis aut cā vigilie aut
cūonis cū q̄ nō est plīm malū.;Et; pp illud dicimus
illud ī oculo de illo ē si cā fuerit eius vigilia qȯ acci
dit cū eis ḡuitas ī palpebris ꝛ declinatio ad ꝓfūdi
tatē somni ꝛ spisitudo vehems pulsus ꝛ aīcessio vi
gilie ipedientis. ¶ Et in illo cuius cā ē fluxus vētris
īuenit fluxus vētris ꝓcessisse ꝛ supfluisse. ¶ Et ī illo
qȯ ē ex fame īuenit illȯ accidere gradatim ñ subito
¶ Et de illis q̄ magis affirmāt ꝙ ē ex egritudine est
defectus illaꝝ cāꝝ ꝛ vehemītia acuitatis febris ꝛ sen
sibilitas reꝝ q̄ sunt sic̄ scintile offendētes manū apȯ
tactū. ¶ Et citrinitas coloris subito ē signū non bo
num. Et denigratio eius subito est signum malum
Et deterius oib' illis est niger color ꝛ ipsius plīm est
ex morte īnati caloris ꝛ tenebrositas seqt̄ ip̄ꝫ ꝛ citri
nitas ñ est bona: sed est magis salua. Et qm̄ qñqꝫ sit
a caliditate nō est tota a frītate ꝛ fortasse ē a vigilia
aut a fame aut a dolore ꝛ est salua. ¶ Et si acciderit
ī fronte ꝛ naso rami nō est signū malum.

¶ De signis sūptis ex dolore capitis Cap. xxix.

Quando dolor capitis ꝑseuerat ꝛ virtus est
debilis ꝛ egritudo acuta ꝛ sīt illic signa ma
la tūc egritudo est mortalis. Et si nō fūit tē
expecta vsqꝫ ab septimū fluxū sanguinis narium ꝛ
post septimuꝫ aliqd currere ex naso aut aure. Qȯ si
ꝑseuerauerit vsqꝫ ad vigesimū raro erit tūc resolutō
eius ꝑ fluxū sanguinis nariū: sed aut ꝑ saniē currētē
ex narib' aut aure aut ꝑ exiturā ꝛ ꝓp̄e iferius. ¶ Et
plīm qdem icipit dolor capitis a ꝑncipio egritudis
ꝛ fit fortis sup eam ī quarto ꝛ qnto: deīn eradicatur
ī septimo. Et plīm qdeꝫ iceptōis eius est ī tertio ꝛ fit
difficilis ī qnto ꝛ eradicatur ī septimo ꝛ vndecimo.
Quidam v̄o dixerūt ꝙ ratio est vt sit ī decimo qm̄
decimus est septimus tertii: sed ip̄e ñ est dies cretic'.
Et hic sermo apud me ñ ē aliqd. Cōpatio enim nō
est s̄m hoc genus. ꝛ si icipit ī qnto eradicat̄ ī quarto
decimo si res currit s̄m ꝙ oꝫ. ¶ Et plīm qdeꝫ qȯ ac
cidit de hoc dolore capitis accit in tertiana.

¶ De signis sumptis ex ꝑte stōi Cap. xxx.

Singult' ī egritudinib' acutis malus ꝛ ꝓp̄e
post fluxū ventris: ꝛ silr iflāmatio ī stō. Et
pulsus cordis stomachalis cū caliditate fe
bris est malus.

¶ De signis malis ex mēbris anhelitus Ca. xxxi.

Anhelitus frigidus ī egritudinib' acutis ma
lus: significat. n. morte īnati. ꝛ silr diuersus
malus. Et anhelitus silis anhelitui flentis ī
tersectus q̄ attrahit aerē ꝛ est anelit' fact' pp ꝑmixtio
nem rōnis ē malus. Et ille q̄ est pp apā ī ꝑtib' pecto
ris ē deterior. ¶ Et illoꝝ q̄ morti ꝑñtes fiūt ventres
crescūt ꝛ ꝯsequētes fiūt eoꝝ anhelit' ꝛ anhelāt alte.

¶ De signis malis ex ꝑte sensus Cap. xxxii.

Si nō videt ifirmus ꝛ nō audit ē signū malū
Et si fugit a vocib' ꝛ odorib' ꝛ colorib' hñ
tib' fortitudineꝫ ē signū malū significās de
bilitatem spiritus animalis.

¶ De signis factis ī oculo Cap. xxxiii.

Profundatio oculi ꝛ ꝯctio ipsi' vel cōcaua
tio nō cā fluxus ventris ꝛ vigilie ꝛ famis ē
signū nō bonum. ꝛ tenebrositas albedinis
oculi ꝛ eius rubificatio tendens ad colorē pauonis
aut celestē est signū malū. Et ꝑuitas vnius duorum
oculoꝝ ī egritudinib' acutis ꝛ phrenesi. ꝛ in silibus
ē mala valde. Et si nō videt ifirmus aliqd ē signum
mortiferꝝ ꝛ tortuositas oculi ꝛ ip̄ius strabositas ī fe
bre acuta ē signū malū valde. Et si hec tortuositas
fuerit ex spasmo ꝓp̄o lacerto oculi tantuꝫ absqꝫ no
cumēto ī cerebro tūc signū illud est ꝙ nō ē ꝑmixtio
rōnis ꝛ silia. ¶ Signa aūt sumpta ex eo qȯ videt ꝛ
splendore sūt: qm̄ splendor niger significat vomituꝫ
plus ꝛ declinatiōeꝫ sanguīs ad supiora ꝛ significat
vnūqȯqꝫ signoꝝ alioꝝ. ¶ Et cursus lachryme abs
qꝫ volūtate ꝛ ꝓp̄e ex vno oculo ē signū malū nisi sit
signū crisis ꝛ sanitatis ꝛ significent ipsam alia signa
fluxus sanguīs narium cū īcolumitate signoꝝ alio
rū. ꝛ ꝯsidera ex lachrymis ꝑuitatē ꝛ multitudineꝫ
ꝛ subtilitatē ꝛ grossitiem ꝛ calorē ꝛ frigus ꝛ exitum
cū volūtate aut sine voluntate. ¶ Et fugere lumen
est signū nō bonū. Si aūt vehems sit amor tenebre
tūc est mortale nisi sit vehemītia ꝛ dolor. Qȯ si non
fuerint tūc est pp casum virtutis sp̄s aīalis. Et ītuit'
stans absqꝫ palpitatiōe ꝛ motu est malus. ꝛ mltitu
do aggregatōis lippitudinis ita ꝙ aliqd eius post
aliqd est mala: Et lippitudo sicca valde. Et h' ī qdē
lippitudo generat̄ pp pigritiaꝫ virtutis oculi īnate ī
maturādo māꝫ. Et silr sentit cū plīmo eius ꝑ exube
ratōeꝫ rei venientis ad oculū q̄ conat̄ exire. Et non
licet vt dicat̄ ꝙ illud sit pp multitudinem humidita
tum venientiuꝫ ad oculū ꝓpea ꝙ pigra sit nā ī dige
rendo eas: qm̄ oculus in hac dispōne ē siccus ꝓfun
dus: ꝛ signa siccitatis māifesta ꝛ silr siccitas lippitu
dinis velox.

¶ De signis ꝓportionalibus istis Cap. xxxiiii.

Si aggregat̄ sup pupillā qū est apta aliqȯ si
cut tela aranee: deīn recedit ad palpebraꝫ
ꝛ fit lippitudo ꝛ ñ cessat esse sic est signum
propingtatis mortis. ¶ Et vehemītia rubedis ocu
li ꝛ ꝑmanentia eius ita ī acuitate febris est mala ꝛ si
gnificās apā cerebri calin ꝛ ī ore stōi ¶ Et ꝑmutatō
eius ad colorē pauonis ꝛ celestē est deterior. ¶ Et
ap̄tō oculi iteꝝ ꝛ mltitudo splendoris ē significatio
mala ꝛ fortasse pp mās calas multas ꝛ apāta in ꝑti
bus cerebri. ¶ Et si remanet palpebra in somno ap
ta absqꝫ ꝯsuetudine est signū ñ bonuꝫ: ꝛ siccitas pal
pebraꝝ est signū malū. ¶ Et si remanet oculus ī vi
gilia aptus ꝛ approximat̄ ei digitus ꝛ ñ palpitat est
significatio mortis. ¶ Et vehemētia ap̄tionis oculi
iteꝝ cū alienatōe ꝛ debilitate est mortalis. ¶ Et dr̄
ꝙ ille sub cuius oculis apparet pustula sicut lens al
ba morit̄ ī die decimo ꝛ appet ī eo desideriuꝫ dulce
dinis.

¶ De signis sūptis ex ꝑte nasi Ca. xxxv.

Tortuositas nasi mala ꝛ significat ꝓpingta
tem mortis: cā. n. ī ea est spasm' malus mor
talis. ¶ Et applanatio eius iteꝝ ē mala. ꝛ
esse ꝯtentus ī attractōe aeris naso ꝛ naribus ē malū
¶ Et si iuenis ex anhelitu eius odorē piscis aut bu
tyri aut luti est malū. ꝛ distilatio aq̄ citrine ex naso ī
febribus acutis fortasse est significatio ꝓpingtatis
mortis. ¶ Et si nō sternutat cū obtarmicis ē signifi
catio mortis: ꝛ destructio sensus silr. Et si nō facit ci
fluere sanguinē ꝑcussio ꝛ rascatio: ꝛ si ifirm' assidue
mittit digitū suū ad nasum suū quasi mūdificet ip̄m
absqꝫ cā ē signū ñ bonū. ꝛ exitus aq̄ ꝑ nasū ē malū.

¶ De signis sūptis ex ꝑte auris Cap. xxxvi.

Exiccatio pulpe auris ꝛ eius iuersatio ꝛ cō
tractio extremitatis ē signū maluꝫ. Et dr̄ ꝙ
qū sordes auris dulcescit est signū malum

apud Gal. mortale apđ pmos. ¶ Aduent' doloris
i aure cũ febre acuta est timorosa: est enim mortalis
nisi currat aliqd ꝛ qescat ꝛ illud in senib'. In iuueni
bus vo ꝯtingit ꝙ moriũť añq̃ꝫ saniem faciat ꝓpter
vehementiam sensuum eoꝝ.

¶ De signis sumptis ex pte dentiũ Cap. xxxvii.

Commotio dentiuꝫ i febrib' acutis ꝛ q̃si ille
cuius sũt comedat aliqd signũ ē nõ bonuꝫ
¶ Dicit ꝙ ille cuius dentes cooperiuntur
i febribus viscositatib' significat ꝙ febris eius sit ve
hemens: significat eni caliditatem vehemẽtem ꝛ mãm
viscosam tarde resolutõis. ¶ Qñ accit ifirmis omi
hora vt mũdificẽt dentes absq̃ꝫ ꝯsuetudine q̃ currit
est significatio nõ bona. ¶ Stridor dentiũ ꝛ cõmo
tio eoꝝ absq̃ꝫ cõsuetudine fortasse idicat maniã ꝛ si
mania nõ accit: deiñ accidat significat illud pnitieꝫ
nisi i illo q assuetus est eo pp debilitatem cordis ei⁹
tunc strident dentes eius ex qualibet cã. ꝛ viriditas
dualiũ est signũ malum.

¶ De signis sũptis ex parte lingue ꝛ oris ꝛ que se
quũtur ea Cap. xxxviii.

Denigratio lingue i egritudinibus acutis ē
signum ad malitiã decliue. ¶ Et exiccatio
oris ꝛ saliue non sũt bone. Et qñq̃ꝫ exicca
tur i pmis: deiñ exaspať cũ statu: deinde denigrať ē
mortale ꝛ ꝓpe i quartodecimo. ¶ Et scias ꝙ vehe
mẽtia fetoris oris i egritudinibus acutis ē significa
tio mortalis qm̃ significat corruptionem humorum
oiuꝫ. ¶ Subleuatio vnius duoꝝ labioꝝ i febribus
acutis est malũ. Scissio labioꝝ i febrib' acutis signi
ficat supfluitatẽ iflãmatõis. ꝛ ꝯctio eoꝝ ꝛ frig' ipoꝝ
est malũ. Si remanet os aptuꝫ i egritudinib' acutis
est significatio mala. supfluitas siccitatis lingue est si
gnũ nõ bonũ. ¶ Dicit ꝙ qñ exuberat sup linguaꝫ
i febre acuta sicut cicer niger ꝛ sicut granuꝫ alkerua
tũc mors est ꝓxima ꝛ accit ei desideriuꝫ reꝝ calaꝝ
¶ Asperitas lingue ꝛ siccitas ei⁹ ē significatio phre
nesis. Et ꝯsidera i aspitate ligue ꝛ alteratõis caloris
eius ꝯsideratiõe supflua ne sit cã eius res tingens.
¶ Et scias ꝙ non tingiť lingua ab oi hũore dñante
i oi dispõne donec puenerit ad eã cũ substantia sua
aut p vicinitatẽ aliquoꝝ mẽbroꝝ cõicantium.

¶ De signis sumptis ex radice lingue ꝛ gutture ꝛ
meri Cap. xxxix.

Prefocatio subito facta non i die crisis est si
gnũ malũ. ¶ Et pfocatio sine spuma est le
uis. Spuma. n. nõ fit nisi qñ cor iã ad tãtã
puenerit calefactionẽ ꝙ destruũť ei opõnes pulmo
nis ꝛ diaphragmatis: qꝛ ñ põt facẽ vt redeat anhe
litus cum equalitate. Et istud nõ fit apate nõ exñte
i gutture nisi pp rem magnã. Et multotiens qdẽ fit:
imo plm cã cerebri ¶ Et ad vltimũ qñ accñt i febre
forti pfocatões praue tc iam aduenit mors: qm̃ cor
eget cã vehemẽtie caliditatis anhelitu plimo: sꝫ via ei⁹
iam est oppilata q̃ꝫobrem iflãmať cor ꝛ supfluit ma
litia ꝯplonis eius: qꝛ nõ tolerat vitam. ¶ Et silr cõ
torsio colli cũ ꝓhibitõe deglutitõis: illud enim aut
fit pp remotõeꝫ spondilis aut pp vehemẽtiã siccita
tis ꝛ neq̃ꝫ aliqd est deterius eis ambabus cuꝫ febre
iteꝝ. ¶ Et si nõ põt fieri deglutitio nisi cuꝫ labore ē
significatio mala. Et silr si reiicit cum aq̃ ꝛ egrediť p
nasum. Et silr qñ strangulať cuꝫ ea i oi hora ē signi
ficatio non bona.

¶ De signis malis sũptis ex pte venaꝝ Cap. xl.

Dixit Hyp. qñ apparent vene parue apud
frontem ꝛ palpebram est malum.

¶ De signis malis sũptis ex mollificatiõe
corporis ꝛ malitia resũptõis ꝛ debilitate Cap. xli.

Mollificatio corporis ꝛ malitia resũptiõis ꝛ
debilitas qñq̃ꝫ fiunt cã multitudinis hũo
rum grossoꝝ i viscerib'. Et qñq̃ꝫ fiunt ꝓpť
siccitatẽ corporis ꝛ paucitatẽ humoꝝ. Et qñq̃ꝫ fiũt
pp supfluitatem debilitatis virtutis i laceris. ꝛ ñ est
significatio distinguens inter ea eẽntia corpis grossi
aut macri sicut qdam existimauerũt. ¶ Et multo
tiens qdem sunt viscera plena humiditatib' ꝛ corp⁹
extenuatũ. Et multotiẽs debilitanť virtutes i lacer
tis ꝛ corp⁹ ē pingue: imo signa alia sť q̃ ꝛ dicta sunt
in locis aliis.

¶ De signis malis pp formã iacendi Cap. xlii.

Resupinatio sup lectũ ñ sm formã ꝯsuetam:
imo scđm pmixtionẽ ꝛ exitũ a ꝯsuetudine
ē malũ signũ: maxime qñ ifirmus pcipitať
ad stratũ suũ paulatiꝫ quotiens equas eũ ꝛ pparas
ipm pparatõe bona ꝯuertiť sup dorsuꝫ suũ ꝛ diligit
discooperire extrema ꝛ ꝓiicit ea ꝓiectõe ñ nãli abs
q̃ꝫ caliditate valde mãifesta: est g° cã angustia magna.
¶ Et oꝫ vt tu attendas i hoc ẽt rem vnã: fortasse. n.
hõ est pinguis grauis corporis velocis mollificati
onis diligens i dispõne sanitatis vt iaceat oi hora sꝫ
hanc formã: aut est ꝓhibens dolor pter resupinatio
nem: illud. n. iteꝝ est ex eo cũ quo nõ magnificatur
timor. ¶ Ois pparatio nõ ꝯsueta de resupinatõe ꝛ
tensione ꝛ reliqs quã non fecit i dispõne salutis est i
egritudinib' acutis mala. Et scias ꝙ amor resupina
tionis: aut est pp multitudinem humoꝝ in viscerib'
aut pp siccitatem ꝛ resolõnẽ humoꝝ acutoꝝ: qꝛ de
bilitant lacertos aut pp debilitatẽ q̃ accit lacertis ex
pte alia. ꝛ si nõ põt iacere ꝛ resupinari ꝛ vti aliis po
sitionib': imo desiderat sedere ē significatio mala. ꝛ
plm eius ꝓpterea ꝙ anhelitus fit difficilis qñ iacet
propter apata ꝛ nocumẽta i mẽbribris anhelit' i qb'
scita est dispõ ex eo qđ pteriit. ¶ Et si diligit fugere
ab hoibus ꝛ ꝯuerti ad parietem est signũ nõ bonũ.
¶ Et declinatio i somno sup ventrem absq̃ꝫ ꝯsuetu
dine est malũ. aut eni est a pmixtione rõnis aut a le
sione i ventre. ꝛ iacere humide est laudabile: ꝛ illud
est qum iũcture egri sť recipiẽtes plicatõeꝫ velocit.

¶ De signis sumptis ex cute Cap. xliii.

Quum desiccať cutis ita ꝙ qñ extendis eã nõ
redit ad locũ suũ tũc illud ē significatio ma
la. ¶ Exitus vaporis calidi ex cute cũ anhe
litu frigido ē significatio pnitiosa: ꝛ non fit nisi qꝛ ca
liditas cordis finita est.

¶ De signis acceptis ex ventre ꝛ partibus hypo
condriorum Cap. xliiii.

Inflatio ventris i egritudinib' acutis ꝛ pau
citas ꝯplicatõis eius ꝛ ꝓpe qñ illic ē solo
ventris ē signũ mortis: pcipue qñ appet in
eo pustula ampla coloris fusci. ¶ Tensio hypocõ
drioꝝ ꝛ eẽntia vnius duoꝝ lateꝝ magis augmẽtata
q̃ꝫ alterius: ꝛ silr eẽntia ois lateris augmẽtatior omi
latere qđ est ei sile i eminentia ꝛ depssione ꝛ silr in le
nitate tactus ꝛ duritie qum inflať mirac non a vẽto
sitate ꝛ siccitate tũc itra ipm est apa cũ quo nõ ē nisi
dolor. ¶ Et obfuscatio ꝛ tensio hypocõdrioꝝ si est
cũ dolore tũc mã declinat ad iferiora. ꝛ si est absq̃ꝫ
dolore tũc mã decliuis est ad superiora.

De signis sumptis ex ano Cap.xlv.

Exitus ani i febribus acutis ꝑ seipsum est significatio mala.

De signis sūptis ex virga ⁊ testiculis Cap.xlvi.

Lenitas testiculoꝝ est signū malū ⁊ silr exuberatio amboꝝ i egritudinib' acutis. ¶ Cōtractio testiculoꝝ ⁊ virge significat mortez inati aut dolorem vehemētē. ¶ Pollutio i ꝑncipio egritudis significat longitudinē ⁊ ē i postremo egritudinis laudabilior.

De signis sūptis ex matricib' Cap.xlvii.

Exitus matricis mlïeris ⁊ vulue i febre acuta est signum malum.

¶ De signis sumptis ex ꝑte extremitatum Cap.xlviii.

De eis sūt ex ꝑte q̄litatis eaꝝ sicut frigus extremitatū qū calitate febris acute ⁊ fixione eius nō eradicat̄ ē signū ñ bonū. Cuz chronica vo ñ est illud horribile. Et cā eius i febrib' acutis est ap̄a magnū i ꝯcauitate ventris aut submersio calitatis inate aut aduent' syncopis ⁊ resolōnis. Et fortior significatio frigoris extremitatū i febrib' acutis sup mortem est q̄ est frigoris accñtis eius in ꝑncipio egritudinis. Et silr qū est frigus cū quo nō calefit ⁊ hoc totū significat fugam sanguinis totius ad iteriora ꝑꝑ ap̄a. ¶ Obfuscatio digitoꝝ manuū ⁊ pedum ⁊ vnguiū eoꝝ est signuz mortale. ¶ Rubedo extremitatū ⁊ eaꝝ alteratio subito magis ꝑnitiosuz est q̃z eaꝝ obfuscatio. Si aūt iuenit̄ grauitas tūc iā appropinquat qm̄ grauitas significat debilitatē virtutis aialis. ⁊ obfuscatio significat debilitatez calitatis inate. ⁊ rubedo significat corruptionez ⁊ dñium humoꝝ. Et nigredo melior ē q̃z obfuscatio ⁊ rubedo. Et cū hoc toto qū videris signa bona plïma ñ ē longinquū qn saluet̄ infirm' ⁊ casus extremitatuz eius alterataꝝ. ⁊ adustio extremitatū ⁊ cutis cuz frigiditate ventris est signū mortis iteꝝ. ¶ Et ex eis ex parte situū eaꝝ sunt sicut spasm' ⁊ ꝓꝑe post fluxum ventris est mortale. ¶ Alcuzez cū alienatōe ⁊ vehementia febris est significatio mortis.

De signis ex ꝑte somni ⁊ vigilie Cap.xlix.

Si somnus sit diurnus ñ nocturnus ē signū nō bonū. Et si ñ dormit i eis ambobus est deterius. Cā eni est corruptio cerebri q̄liter cūq3 sit. ¶ Et salubrior somnus diurnus est q est in ꝑn' eius: ⁊ hoc totū i statu ꝑoxismoꝝ febris ē deteri' In ꝑn' vo eius ⁊ multotiens fit nō nocet. ¶ Et profunditas somni cum debilitate pulsus est malū: e.n. ꝑꝑ debilitatem virtutis nō ꝑꝑ humiditatez cerebri ⁊ ꝓꝑe qū est cū ꝑmixtione rōnis. Et qñq3 est hoc a putrefactōe humoris frigidi. ¶ Somn' augm̄tatus i nocte q succedit ꝑmixtioni rōnis ⁊ associat̄ frigori extremitatū ē malus sic sōn' cui succedit leuitas est bon'. ¶ De signis mal' sūptis ex actōe man' Ca.l.

Collectio palearuz ⁊ ꝑuenire oī hora ad aliqd q̄si colligat ex se aut ex pariete ē signuz malū. Et cā i eo est ex vaporib' q eleuantur ad cerebꝝ q' faciūt imaginari illud qd nō est ꝑꝑ descēsionē eoꝝ ad oculū ⁊ humiditatē albugineam.

De signis sumptis ex doloribus Cap.li.

Dolor vehemēs i viscerib' i febrib' acutis est signū malū: significat eni adustionē vehementem aut magnitudinē ap̄atis aut exituram Qū est i aliquo mbroꝝ dolor vehemēs ⁊ sedatur subito q̄ete ꝯpleta absq3 cā tunc illud est maluz.

De signis sūptis ex voce ⁊ loq̄la ⁊ silētio Ca.lii.

Vox fortis valde est bona ⁊ loq̄la ordinata est bona ⁊ ꝯ̄riū illius ē malū. ¶ Et taciturnitas plïma ꝓlixa significat s̄m plm ingetudinez aut mollificatōez lacertoꝝ lingue: ⁊ epiglotis aut spasmū eoꝝ aut destructionē imaginatōis q̄ est ꝑncipium sermonis ⁊ qū ifirm' loqt̄ i crisi est bonū Et ad vltimū taciturnitas verbosi significat cās iceptionis alguesgues aut aliqd de eis que dicta sunt. ¶ Et multitudo sermocinatiōis i taciturno significat initium alienationis ⁊ ꝑmixtionem rationis.

De signis sumptis ex ratione Cap.liii.

Alienatio cuz motu ⁊ ꝑcussiōe i capite ⁊ nare est salua: ⁊ cum alguacre ⁊ apoplexia ē mortal. ¶ De signis sūptis ex motib' Cap.liiii.

Multitudo ꝑmixtionis ⁊ iq̄etudinis ē signū nō bonū ⁊ significat multitudinez vaporis eleuati ad caput. ¶ Salt' infirmi oī hora ⁊ sessio eius ē significatio mala: ⁊ est ꝑꝑ angustiaz aut ꝑꝑ ꝑmixtionē rōnis ⁊ ꝯstrictionē anhelit' ⁊ ꝑ̄focationē: ⁊ i ꝑipneumonia ē deterior: qm̄ plm ei' est ꝑꝑ ꝑ̄focationez ⁊ ꝯstrictiōez anhelitus: lz sit ꝑꝑ cās alias iteꝝ. ¶ Et qū grauant̄ mēbra a motu etiam ē significatio mala. ¶ Et qñ obfuscant̄ vngues tūc mors est p̄ñs ⁊ tremor ē signū malū qū ñ sit crisis bona.

De signis sūptis ex existimatione Cap.lv.

Cum est plurimus timor mortis tunc est timor. ¶ De iudiciis sūptis ex saltu ⁊ alicibus Cap.lvi.

Saltus ⁊ alices fiūt ꝑꝑea q̄ nā mouet m̄bra lacertosa vt expellat ex eis sup̄fluitatē. ¶ Et dū mēbꝝ ꝑmanet raꝝ ⁊ mā est pauca obediens nō idiget illo: imo illud est ei necriū ꝑꝑ ꝯ̄rium eius. Et si fiūt cū ꝑmutatōe ex calore ⁊ frigus ꝑ nāz tūc est signū ñ malū. Et significat multotiēs q̄ nā ñ pōt facere resolutionē nisi cum adiutorio villoꝝ ꝑꝑ multitudinem materiei aut ꝑꝑ debilitatem v̄tutum.

De signis sumptis ex somniis Cap.lvii.

Multotiens videt infirm' de genere illi' quo fit crisis eius sicut videt habiturus crisim cū sudore q̄ ingreditur balneū ⁊ preparatur.

De signis sumptis ex appetitu Cap.lviii.

Destructio appetitus in egritudinib' chronicis est malū: Et in egritudinib' acutis etiaz si ē ifra illud. ⁊ ad sūmū significat humores corruptos aut mortem virtutis aialis ⁊ nālis. ¶ Et qum destruitur sitis in febribus adurentib' est significatio mala ⁊ ꝓꝑie cum nigredine lingue.

¶ De iudiciis ⁊ significatōib' icteritie Cap.lix.

Icteritia añ septimū ⁊ añ digōnez ē malum signū nisi succurrat ei fluxus vētris quēadmodū qdam existimauerūt ⁊ est scd̄m cōsiderationē. Et ad vltimū icteritia añ septimū nō est laudabilis. Et si fiūt icteritia post septimū tūc ē iteꝝ non ita salubris dū ñ ꝯiungunt̄ ei signa alia. ¶ Nō si accidat icteritia i septimo aut nono aut quartodecimo cū signis laudabilib' ⁊ absq3 nocum̄to i ꝑtib' epatis aut duritie ⁊ ap̄ate tūc est laudabilis. Et multotiens qdez accidit ꝑꝑ h' i crisis ꝯpleta ⁊ significat laudem ⁊ dispōnem leuitatis q̄ reperit̄ post ipsam. Et significat malitiā eius dispō ꝯtrariū leuitatis. ¶ Et ex illis q̄ significant malitiā eius est vt sit cum icteritia fluxus ventris cholericus mltus q ebullit

⁊ exitus reꝝ spumosaꝝ adurentiū: i h'i enim timet͛ de infirmo nisi succurrat ei fluxus ventris mult' mūdificans aut sudor cōis ⁊ sit iam virtus fortis: tc̄ eni fit leuitas velociter.

De significatōib' sūptis ex apātib' Cap.lx.

QUm febris acuta puenit ad apāta titillicoꝝ ⁊ extremitatū est deterius q̄ȝ vt sint prius illa apāta: deiñ sequat͛ ea febris cā̄ putredis q̄zuis illō etiā̄ sit malū. ¶ Apāta q̄ accidūt i radice auris ⁊ nō maturāt͛ cū saniositate sunt mala aut q̄ ñ seqt͛ aliq̄ de euōnib' fortibus ē signū maluȝ. ¶ Et ñ oȝ iteꝝ vt fiducia hēat͛ i maturatōe qum accīt exitura ⁊ reliq humores sunt indigesti: illud eni ē nō sufficiens sicut ista etiā̄ multotiēs accñt ⁊ existimat͛ iam declinatio adesse ⁊ interficit. ¶ Ois pustula ⁊ oīe apā qō appet ⁊ postea redit est malū: verū tñ qñ si significat fortitudinē nature ⁊ fortasse hec apparitio ⁊ ꝓfundatio est ꝯsueta hōi alicui i natura sua: quare non est significatio vehementis malitie.

De signis sūptis ex pte pustulaꝝ q̄ similāt͛ Ca.lxi.

PUstula ciceralis nigra i febrib' acutis ē mala valde. Et qñ in fine venit vel tardat͛ moritur ille q eam hȝ in scōo multotiēs. ¶ Conuersio viceꝝ i corpore ad viriditatem ⁊ nigredinem ⁊ celestem colorē aut citrinitatem est signū malum: Et citrinitas est leuioris. ¶ Dicit͛ ꝙ si apparet sup genu ifirmi aliqd nigꝝ sil'e vue nigre i cuius circuitu sit rubedo morit͛ cito. Qō si ꝓtendat͛ vsq̄ȝ ad diē qnquagesimū tunc signū mortis eius est ꝙ sudauit sudore frigido. ¶ Qñ apparet sup vena q̄ est in gutture aliqd sil'e grano alkeria cum variola alba magna ⁊ cecidit ei desiderium reꝝ calaꝝ morit͛ i vigesimo. ¶ Et nos qdem iam diximus illud qō accidit i ligua adolescētibus de pustulis mortiferis. ¶ Dī si fuerit febris q̄libȝ ⁊ apparuerit sup digitos vtriusq̄ȝ manus simul apā nigꝝ sicut granū herbi cuȝ dolore vehemēti morit͛ in quarto ⁊ accidit ei ḡuitas ⁊ ꝓfunditas somni. Si āt nā̄ ꝯstringat͛ cuȝ hoc accidet pleuresis. ¶ Et qñȝ ꝯstringit͛ adeo donec fit lapis.

De signis sumptis ex forma venaꝝ Cap.lxii.

DIxit Hyp. si apparēt vene pue q̄ sūt i frōte ⁊ que sunt in palpebris ⁊ furcula ē malum. ¶ Alteratio coloris venaꝝ apparentiuȝ a dispōne sua cum colore pauonis ⁊ apparitio earuȝ que de eis non apparebant ante cū hoc est malum.

De signis sumptis ex rigore Cap.lxiii.

RIgor plurime reditionis i febre praua cum debilitate virtutis ē mortalis ⁊ cū firmitate virtutis iteꝝ qñ febris cū eo ñ remouet͛ nō est bonus. ⁊ deterior oibus est vt sequatur ipm euō non adiuuās ⁊ nō sedet͛ cū eo febris. Et si ñ accidat euō iteꝝ tūc significat ꝙ humor motus est vincens q expelli non pōt ⁊ est maluȝ. ¶ In accñte vō vice vna nō forsitan verificat͛ aphorismus iudicans an ē pp debilitatem superfluam virtutis aut ꝓpter aliō.

De iudiciis euacuationis Cap.lxiiii.

EUacuatio iuuatiua p fluxum ventris ⁊ vomitū ⁊ alia est illa que est post digōnēȝ ⁊ q̄ euāt humorē quē oȝ ⁊ que fit cuȝ facilitate ⁊ cui succedit leuitas. ¶ Et de signis euōnis humoris quē euacuat medicina aut non medicina est vt icipiat in euōne humoris alterius. Et deterius eo ē vt finis eius pmutet͛ ad exitum curati aut ad sanguinem nigꝝ aut humorem fetidum aut humorē puꝝ ⁊ silr̄ i vomitu. Et qñ abbreuiat͛ euō postq̄ȝ effecerit qō efficit oȝ vt adiuuet͛. Et qñ supfluit euacuatio ⁊ nōdū incepit digō tunc nō est illud cuius iuuamto sit initendū. Et euō debilis pauca fluxu sanguis narium aut sudore aut alio significat ꝙ natura mouit ⁊ non potuit. Et si fiant mala signa alia significant mortem. Et si nō fiunt mala significāt longitudinē.

De iudiciis sudoris Cap.lxv.

SUdor est bona crisis in egritudinib' acutis ⁊ phlegmaticis. Et iterum in specieb' apostematum timorosoruȝ ⁊ apātibus visceꝝ.

De causis multitudinis sudoris Cap.lxvi.

SUdor multiplicat͛ aut cā̄ materiei pp multitudinem suā: aut subtilitatem suaȝ: aut cā̄ virtutis ex vehemētia expulsiue: aut mollificatōe retentiue: aut cā̄ poroꝝ eius qñ dilatant͛ ꝓpt cās dilatationis. ⁊ minorat͛ sudor pp ꝯ̄ria illaꝝ caꝝ. Et sudor qō qñ tergit͛ exuberat ⁊ qñ mouet͛ abscindit͛.

¶ De diūsitatib' mēbroꝝ i sudādo Ca.lxvii.

MEmbra que plus sudāt sunt illa i qbus est mā̄ faciens egritudinem vt magis. Et illa q̄ nō sudant sunt mēbra i qb' non est mā̄. ⁊ illa i qbus dñat͛ aliqd de causis ꝯstrictionis poroꝝ de qbus est ꝙ latus sup qō dormit ifirmus fm plin raro sudat qm̄ est coartatum siccas hñs vias ⁊ non currit ad ipm hūiditas nȝ currit ab eo. ¶ Et sudor qdem multiplicat͛ i mēbris posterioribus vt i dorso plusq̄ȝ i añrioribus sicut pectore. Et multiplicatur i supioribus magis q̄ȝ accidat in inferioribus ⁊ proprie in capite.

¶ De diuersitatibus dispositionum in sudando ⁊ aliis Cap.lxviii.

SOmnus plus facit sudare q̄ȝ vigilia qm̄ calor inatus i eo plus agit in hūiditate. Et q̄ nocumētuȝ anhelitus in ipo ē magis paꝝ ⁊ illō mouet mās ad iteriora. ¶ Inqt Hyp. Sudor plurimus i somno absq̄ȝ cā̄ faciente illud significat ꝙ ille plus cibi suo affert corpori q̄ȝ toleret. Si aūt fuerit illud p̄ter qō ille de cibo sumat tūc scias ꝙ indiget euōne. Et cā̄ in hoc est ꝙ sudor plurimus cuȝ sanitate virtutis ñ fit nisi pp multitudineȝ materiei cui ptinet vt expellat eam nā̄. Et illa multitudo aut fit p cām ꝓpinquā que est repletio ꝓpinqua: ⁊ repletio propinqua est ex cibis sumptis tūc. Et hanc repletionem expellunt fames ⁊ exercitium. ⁊ sudor q expellitur p nām aut fit p cām añcedentem longinquam que est ex supfluitatib' añcedentibus. Et non excusat i huiusmōi nisi euō mūdificans corpus ex eis: p sudorem vō fortasse non egredit͛ de ea nisi illud qō subtile est tenue paruū ⁊ dimittat corruptuȝ iobediens i corpore. ⁊ ꝯsuetudo nature est ꝙ diligit expellere humorē corruptum: ⁊ illud est de illis q̄ debilitant eū. ¶ Et scias ꝙ q̄ȝto plus calitas inata ē fortior ē resolutio magis occulta: q̄r nō fit sudor nisi fuerint cause alie: ⁊ pp hoc fit sudor egrediens a natura aut a repletiōe ⁊ mltitudine ⁊ vehemētia dilatatiōis poroꝝ aut ꝓpter defectum virtutis a digestione bona aut ꝓpter vehementiam motus.

¶ Dies in quibus multiplicatur sudor ⁊ minorat͛ Cap.lxix.

SUdor i egritudinib' acutis plm fit i tertō ⁊ qnto ⁊ minorat͛ i quarto: imo parū ꝯtingit vt egritudines iste crisim faciāt i quarto nisi raro. Et paꝝ qdem ꝯtingit sȝ ꝙ experimentatores

existimant vt sudet eger i vigesimoseptimo ꝛ trigesimoprimo ꝛ trigesimoquarto.

¶ De modis significationũ sudoris Cap.lxx.

Sudor significat p tactũ suũ si ẽ calidus aut frigid⁹. ꝛ significat p calorẽ suũ si ẽ clar⁹ aut ad citrinitatem aut viriditatez declivis. et significat p gustũ suũ si est amarus aut dulcis aut ad acetositatem declivis. ꝛ significat p odorẽ suuz si est fetidus: aut acetosus aut dulcis aut ali⁹. ꝛ significat p substãtiã suaz sicut si est subtilis aut viscosus. ꝛ significat p q̃titatez suam sicut si est paucus aut multus. ꝛ significat p locũ suũ si ẽ cõis in toto corpe aut abbreviatus ꝛ ꝙ ex quocũqȝ mẽbro ẽ i ipo est egritudo. Et significat p horaz suã si est i pncipio aut statu aut declinatõe. Et significat p illud qđ succedit ei sicut succedit ei nocumentum aut levitas aut rigor aut horripilatio aut aliud.

¶ De signis sumptis ex pte sudoris Cap.lxxi.

Sudor frigidus cũ calitate febris ẽ signum malũ valde ꝛ ꝓpe q approp̄at capiti ꝛ collo ꝛ significat syncopim lȝ non sit frigidus quõ g⁹ frigidus. ꝛ ẽ deterior spẽꝝ sudoris qm̃ significat rem que fuit nõ rem que erit. Qđ si febris fuit magna tũc est mors ꝓxima. Et ñ fit sudor frigidus nisi iam ceciderit calitas inata: qr̃ nõ servat humiditatem: imo sepaꝛ ab eis: qr̃ segregat eas ꝛ evaporat calitas extraena: deĩi sepaꝛ ab eis illa calitas pp suã extraneitatez qua infrigidanꝛ. ⸿ Sudor itersectus ẽ malus. ⸿ Et sudor multus significat longitudinẽ egritudinis pp multitudinẽ materiei ꝛ nõ ꝯveniunt hĩi eum phlomia ꝛ ventris solo pp debilitatẽ suã: imo clisteria levia. ⸿ Et qñ post sudorẽ non iveniꝛ levitas nõ est signum bonũ. Qđ si fecerit augm̃tum nocumẽti tũc erit signũ malũ lȝ sit etiam cõis corpi ꝛ sudor festinus in pncipio egritudinis ẽ malus ꝛ significat multitudinẽ materiei nisi cã i eo sit humiditates aeris pp pluviã m̃ltam: qm̃ tũc cum sua malitia erit minor malitia. Et multotiẽs qdez icipit egritudo cum sudore: deĩi seqtur ipm̃ febris ꝛ ꝓlongaꝛ. ⸿ Et qum ex sudore accidit horripilatio nõ est bonũ: imo est maluz: qm̃ horripilatio significat expansionez humoris mali nocentis i corpore ꝛ illđ significat ꝙ sudor nõ mũdificat: imo movet de humoribus malis illud cuius acuitas est fracta pmiscẽs ipȝ humiditatib⁹ que resolvũtur p sudorẽ. Et significat ꝙ mã plima nõ resolvit apud eũnem sudativam. ⸿ Et qñ debilitaꝛ virtus ꝛ pulsus ꝛ sudat frons parũ est signũ malũ. si vo cadat pulsus tunc est mors. ⸿ Sudor enim bonus cui ꝯvenit vt fit p ipm̃ crisis ꝯpleta est ille qui fit i die cretico ꝛ est cõis toti corpi abundãs ꝛ sup ipm̃ alleviaꝛ infirmus ꝛ seqtur illuz ille q nõ est cõis: sed succedit ei levitas. ⸿ Et ad sũmũ ꝯsidera sudorẽ p seipsuz i caliditate sua ꝛ fritate ꝛ colore suo ꝛ suo odore ꝛ gustu ꝛ q̃titate sua i multitudine ꝛ paucitate sua ꝛ tpe sue egressionis aut est in pncipio aut statu aut in declinatõe: ꝛ qd associaꝛ ei de febre i fortitudie ꝛ debilitate sua: ꝛ qd succedat ei de levitate ꝛ gravitate. ⸿ Et scias ꝙ i ꝯvalescẽtia multiplicaꝛ sudor eius pp reliqas materieꝝ: qr̃ non est malum parvam facere minutionem.

¶ De signis sumptis ex pte pulsus Cap.lxxii.

Pulsus martellinus ꝛ formicans ꝛ vehemẽtis serralitatis aut vndosus malus ẽ. ⸿ Et gazellinus cũ debilitate ẽ malus ⸿ Et diũsitas i qua est itersectio vehemẽs ꝛ motus debiles: deinde succurrit illi vnus fortis succursu nõ succurrente: imo ex momẽto ad momẽtum ẽ mala valde. ⸿ Dixerũt qdam qũ pulsus sinister est frequens ꝛ pulsus dexter rarus ꝛ illud est cum debilitate tũc ẽ significatio mala. ⸿ Et scias ꝙ plurimoꝝ hominũ pulsus nãles sunt diversi mali absqȝ egritudine: qr̃ oꝫ vt tu scias hoc iterum.

¶ De iudiciis fluxus sanguinis nariũ Cap.lxxiii.

Ea q̃ sunt sicut pleuresis ꝛ apata epatis acuta vel calida ꝛ sub hypocondriis terminãtur crisi ꝯpleta p fluxũ sanguinis nariũ: primũ vo ex quacũqȝ nare sit: alia vo ex illa q̃ seqꝛ ea ꝛ silr̃ febres incensive ꝛ sũt de genere pmo. Peripneumonia vo nõ facit crisim p eum ꝛ pleuresis est res i eo media ꝛ tertiana facit crisim p ipȝ. ⸿ Et plin qđ accidit fluxus sanguinis nariũ ivuativus i iparibus ꝛ paꝝ fit i quarto: i tertio vo ꝛ qnto ꝛ septio ꝛ nono fit. ⸿ Et qũ sepaꝛ fluxus sanguinis nariuz bonus ꝛ ẽ debilis iuveꝛ sm̃ ꝙ docuit Hyp. cuz effusione aq̃ calide sup caput ꝛ cũ vaporatõe sicut qñ timeꝛ sup fluitas eius ꝓhibeꝛ cum aqua frigida ꝛ cũ positiõe ventose sup hypocondria ꝛ que sequũt ipm̃. ⸿ Et melior qdem fluxus sanguinis nariũ est q seqꝛ ptẽ infirmã ꝛ diversificans non ẽ cũ illa bonitate. ⸿ Et apata ꝯvenientiora ad hoc vt crisim faciant p fluxũ sanguinis narium sunt illa q̃ sunt supra sumẽ. Et in apate qdem phlatico qđ icipit transire i lapideitatẽ ꝛ ꝓlongaꝛ saniositas ꝛ eruptio nõ expectaꝛ crisis p fluxum sanguinis narium ꝛ silr̃ non expectaꝛ i apostemate frigido in cerebro: ꝛ i peripneumonia crisis per fluxum sanguinis narium.

⸿ De significationibus sumptis ex fluxu sanguinis narium Cap.lxxiiii.

Fluxus sanguinis nariũ parvus est malus ꝛ plurimus. ⸿ Et fluxus sanguinis nariũ pluris malitie est q ẽ sanguinis nigri. ⸿ Et paꝝ fit fluxus sanguis malus ex sanguine rubeo ꝛ splendido. ⸿ Et fluxus sanguinis nariũ q cadit in quarto significat difficultatem crisis: imo bonus est ille qui cadit in imparibus.

¶ De significatõib⁹ sũptis ex sternutatõe Ca.lxxv.

Sternutatio bona ẽ qñ accidit apud statuz in pmus vo eius est de signis corize aut humoris mordicativi.

¶ De iudiciis egestionis Cap.lxxvi.

Iam locuti fuimus de egestione i lib⁹ pmo sermonẽ vniversalem abbreviatum. Et necessariũ est nobis vt repleamus sermonem in ea multa repletõe: ꝛ sm̃ illud qđ sequitur de smo ne in egritudinibus acutis.

¶ De signis sumptis ex egestione Cap.lxxvii.

Diversitas coloris eius qđ egrediꝛ de egestione est laudabilis i duab⁹ horis nõ alibi: q̃rum vna est diversitas cretica post digõnẽ i die cretico ꝛ signo cretico: Et altera post potionẽ solutivã p transeuntem forẽ. Et significat i duabus dispositionib⁹ mũdificatiõez corporis expectatam. In aliis vo significat adustionẽ ꝛ liq̃factiõez ꝛ multitudinẽ humoꝝ corruptoꝝ. ⸿ Egestio fetida filiis egestioni pueroꝝ ꝛ ifantiũ est mala. ⸿ Egestio cholerica i pncipio egritudinis significat dñiuz chole ꝛ est nõ bona. Et i fine eius apud declinationẽ significat ꝙ corpus mũdificaꝛ ꝛ est significatio bona. Et

qñ sepaꝛ̃ egestio cholerica multa ⁊ nõ alleuiaꝛ̃ egritudo tũc illud ē significatio mala. ⁊ flux⁹ vẽtris mlt⁹ post signa mala significat casũ virtutis ⁊ ꝑter ꝙ succedat leuitas est significatio mortis: lꝫ febris etiaꝫ sit eradicata. ¶ Flux⁹ ventris sup quē ē vnctuositas ñ ab acceptione rei vnctuose significat liquefactioneꝫ mẽbroꝝ radicaliũ ⁊ est significatio mala: sed nõ est mortalis. Et fortasse est vnctuositas ex carne. ¶ Et qñ sup ipsam est siſe virus ⁊ emanat citrinũ ⁊ dñaꝛ̃ fetor ⁊ illud i febrib⁹ acutis ē mortale. ¶ Egestio sꝑ ptes cuius stat res subtilis significat ꝙ est virus ex epate ⁊ est mordicatiua ⁊ facit exire egestionem cuꝫ velocitate ⁊ fortasse egrediꝛ̃ sola ⁊ est mala. ¶ Qñ i egestione sũt aliqua siſia corticibus lupinorũ i omnibus egritudinibus tunc est signum mortale

¶ De iudiciis vomitus Cap. lxxviii.

Iam locuti fuimus in lib° ꝑmo de vomitu: Et necẽrium qdeꝫ est vt afferamus hic aliqd de eo ⁊ de aliis ⁊ eius positio magis licita est i hoc loco. ¶ Dico g° ꝙ vomit⁹ magis iuuatiuus ē ille q ex phl'ate ⁊ cholera i quo i re euomita vel effusa ē vehemẽs pmixtio ñ ē vehemẽtis grossitiei ¶ Et q̃to plus vomitus est purior tanto magis ē deterior. Cholericus eni purus significat vehemẽtiã caloris. ⁊ phl'a puꝝ significat vehemẽtiã frigoris.

¶ De signis sumptis ex vomitu Cap. lxxix.

Vomitus diuersificatus a colore vomit⁹ cõsueto q est albus aquosus ⁊ citrinus ē malus Et ille q est sicut viridis ⁊ qui est sicut color porri ⁊ ꝓpe fetidus ⁊ q est sicut color sicle: Et rube⁹ cũ nigredie ⁊ obscurus. Et deterior est q est sic̃ flos eris ⁊ niger ⁊ ꝓpe qũ fit spasmus subito: ipe eni itersicit statim nisi sit illic virtus: fortasse eni remanet vsꝫ ad duos dies. Et oꝫ vt ꝯsidereꝛ̃ i eo ne sit tinctura i re comesta. ¶ Et qñ euomũꝛ̃ oẽs isti colores ē malũ valde. ¶ Et vomitus fetidus est malus. Et vomit⁹ purus sicut diximus est malus.

¶ De iudiciis vrine Cap. lxxx.

Iam ꝑmissa sunt a nobis verba vniuersalia de vrina i fen i qua sunt accñtia i lib° ꝑmo Et nos afferamus hic de illo ⁊ de aliis qd̃ magis ꝯueniẽs est huic loco ¶ Dico g° ꝙ non oꝫ qñ nõ videꝛ̃ i vrina signũ digõnis forte iudicare de morte: fortasse eniꝫ liberabiꝛ̃ eger cũ hoc p eũonem cadentem ex pte aliqua cuꝫ virtute expellente digestum ⁊ idigestum: ⁊ fortasse resoluiꝛ̃ humor ſm lõgitudinem tolerantie aut fiet crisis p exituram ⁊ ꝓpe qñ non fuerit humor vehemẽtis malitie: sed ẽst mal⁹ ſm plm ⁊ significat fortitudinẽ ifirmi: ⁊ minor significatio i eo est sup longitudinẽ. ¶ Et siſr vrina que remanet ſm coloreꝫ vrinaꝝ sanoꝝ i horis egritudinis oibus. Si aũt icipit alterari cũ sublimatõe egritudinis tũc est magis icolume. ¶ Et qñqꝫ ē vrina i egritudinib⁹ pestilẽtialib⁹ bona nãlis i substãtia sua i colore ⁊ sedimine ⁊ ille cuius est tendit ad mortem ¶ Et scias ꝙ multotiens mingũt ifirmi vrinas malas i substantia sua ⁊ colore ⁊ aliis ⁊ est illud expulsio cretica ⁊ ꝓpe in egritudinibus acutis quaruꝫ cã est epar ⁊ partes vrine.

¶ De signis malis sumptis ex paucitate ⁊ multitudine vrine Cap. lxxxi.

Urina que mingiꝛ̃ qñqꝫ pauca ⁊ qñqꝫ mlta ⁊ qñqꝫ retineꝛ̃ ⁊ nõ mingiꝛ̃ est signũ maluꝫ i febribus acutis significans pugnã vehemẽtem egritudinis ⁊ nature q̃ vinciꝛ̃ ⁊ vincit ⁊ significat laborẽ nature. Et significat ẽt grossitudinẽ materiei: ⁊ ꝙ ipsa difficulter suscipit digõneꝫ. ¶ Si aũt febres fuint gete indica longitudinẽ pp grossitudinẽ humoris.

¶ De signis sũptis ex tenuitate vrine Cap. lxxxii.

Urina tenuis qñqꝫ fit sicut i diabete: ⁊ ē cuꝫ ea assiduatio sitis ⁊ velocitas surgendi ad vrinã ⁊ facilitas egressionis. Et qñqꝫ fit pp cruditatem ⁊ oppilationẽ ꝓhibentẽ exitũ materiei Et qñqꝫ fit pp debilitatem virtutis alteratiue ⁊ non est cũ facilitate exitus ⁊ est minoris malitie q̃ꝫ diabetis. Et qñ mingiꝛ̃ vrina tenuis i egritudinib⁹ acutis p aliquot dies significat pmixtionẽ. Qd̃ si accidat pmixtio ⁊ pseueret tenuitas significat mortẽ velocem ppea ꝙ materie supueniũt i cerebro ⁊ aufertur aĩa. ¶ Et qñ ꝯuertiꝛ̃ ad grossitudinẽ cũ qua non fit alleuiato: fortasse ē pp liq̃factionẽ mẽbroꝝ. ¶ Qñ multiplicaꝛ̃ vrina aquosa apud horã exacerbationis febris totalis significat ꝙ apã eueniet i inferioribus ⁊ ꝯsidera i substantia pmixta colori i capitulis q̃ sunt post istd̃ ẽt. ⁊ scias ꝙ tenuitas est sicut ipsa iungaꝛ̃ nigredini ⁊ rubedini. Si autẽ fuit tũc scias ꝙ cã i hoc ē restringens aut vehemẽtia virtutis qualitatis egritudinalis iprimentis in aquam.

¶ De signis sumptis ex grossitudine substantie ⁊ conturbatione eius Cap. lxxxiii.

Quum ꝯuertiꝛ̃ vrina tenuis i grossam i febre ꝯtinua ⁊ sũt signa bona significat crisim cũ sudore. Si vo non fuerint signa bona aut fuerit febris vehemẽtis adustionis significat iflãmationeꝫ aut i corde aut i epate. ¶ Et clarificatio vrie grosse añ crisim est signũ nõ bonũ: illud nãqꝫ significat retentionẽ materiei ⁊ defectũ nature i expellendo eã. ¶ Urina grossa turbulenta i qua nõ residet aliqd ⁊ ñ clarificaꝛ̃ significat ebullitõeꝫ humoꝝ pp vehemẽtiã caliditatis extranee ⁊ debilitatẽ inate digerentis q̃propter est mala. ¶ Quꝫ vrina ē spissa ⁊ proprie in quarto multiplicaꝛ̃ crisis febrium ex lassitudine ⁊ ꝓpe si associeꝛ̃ ei flux⁹ sanguinis narium.

¶ De signis sũptis ex vrina alba Cap. lxxxiiii.

Urina alba i egritudinibus acutis significat declinationẽ materiei nõ ad ptem venaruꝫ ⁊ istra vrine: fortasse eni declinat ad cerebꝝ ⁊ erit dolor capitis aut phrenesis. Et fortasse decliat ad quedam viscera ⁊ significat apã. Et si sunt signa ad icolũitatem decliuia significãt ꝙ egrediꝛ̃ cuꝫ vomitu ſm plm ⁊ ꝓpe qñ non est signũ i solutione vẽtris cui succedat excoriatio itestinoꝝ. Et qñ ē vrina alba tenuis i febre acuta: deinde accit ei ꝯturbatõ ⁊ grossitudo cũ albedine sua significat spasmũ ⁊ mortem.

¶ De signis sumptis ex calore in vrina nigra in febribus acutis Cap. lxxxv.

Scias ꝙ nõ verificaꝛ̃ iudiciũ penit⁹ d̃ morte pp nigredinẽ coloris vrine i egritudinibus acutis lꝫ i seipo sit signũ malũ ⁊ q̃uis associent ei iterũ signa alia mala qũ vides virtutem i ea fortem ⁊ est potẽs facẽ eũones diuersas ex oi genẽ succedit ei qes: sicut accit mulierib⁹ qñ cuꝫ mẽstruis purganꝛ̃ ab humoribus malis: ⁊ ꝓpter hoc iste mulieres sunt saniores: qñ ipe forsitan pp cãm aliqꝫ cõsuete sũt eũari ab h⁹ i mã ex via mẽstruoꝝ. ¶ Et scias ꝙ vrina nigra q̃to plus est pauca tanto ē deterior significans ꝯsumptionẽ humiditatis. Et iterum q̃to magis ē grossior tanto est deterior i egritudib⁹

acutis. ¶ Et qn̄ nigra est decliuis ad subtilitatem ⁊
tenuitatē ⁊ est ī ea sedimē pendens ⁊ est ei odor acu
tus ī febrib⁹ acutis īdicat dolorez capitis ⁊ pmixtio
nē. ⁊ certior dispōnuz eius est ꝙ significat fluxū san
guinis nariū nigri: qm̄ mā est acuta vincēs: ⁊ fortas
se erit cuz eo sudor pp caliditatem qn̄ nō supfluit nz
minorat̄ ⁊ expellit versus supfluitatem ⁊ an̄cedit su
dorē eius horripilatio. Et qn̄ associant̄ vrine nigre
in qua est sedimē pendens res nigra rotūda aggre
gata cū qua īuenit̄ odor malus ⁊ tensio ī lateribus
⁊ apā sub hypocondriis ⁊ sudor significat mortem
Et huius qdem tensio sub hypocondriis significat
spasmū. ⁊ h⁹ī qdem sudor fit ex debilitate ¶ Urina
tenuis aquosa ad nigredinē decliuis significat tenui
tate sua longitudinē egritudinis: ⁊ sua nigrediē ma
litiā suā. Et dr̄ in vrinis nigris subtilib⁹ qn̄ ille cuius
est vrina desiderat cibariū morit̄. ¶ Et vrina tenuis
nigra qn̄ ɔuertit̄ ad subalbedinē vel flauitatē ⁊ gros
sitiem ⁊ n̄ associat̄ ei vlla qes significat egritudinem
ī epe ⁊ ,ppe icteritiā: qm̄ hec ɔuersio q̄ ē ad grossitiē
a tenuitate ⁊ ad subalbedinez a nigredine significat
diminutionē caliditatis ⁊ casum digōnis. Et illud ē
de illis qbus associat̄ aut succedit leuitas. Et si non
fuerit pp illud significat māz iam iuiscatā ī epate ⁊ n̄
pp mūdificationē ⁊ iam fecit accidere oppilationē:
imo si est caliditas tūc iam subito faciet accidē apā.
¶ Urina tenuis nigra q̄ mingit̄ ī febrib⁹ acutis pau
latim ī tpe longo qn̄ est cum dolore capitis ⁊ colli si
gnificat destructionē rōnis gradatim ⁊ est in mulie
ribus magis saluum.

¶ De signis sumptis ex vrina rubea Cap. lxxxvi.

Urina rubea ī egritudinib⁹ acutis qn̄ ē cum
rubedine subtilis significat cū signis lauda
bilibus crisis velocitatē ⁊ cū ɔ̄riis eorum si
gnificat velocitatem mortis ⁊ ex toto īflāmationez
vehemētez. Et subtilitas cū rubedine significat ī egri
tudinib⁹ acutis dolorem capitis ⁊ pmixtionē. ¶ Et
vrina rubea grossa ī egritudinib⁹ acutis qn̄ ei⁹ egres
sus fit paulatim ⁊ frequēter ⁊ est cū fetore significat
timorē: qm̄ significat calitatem vehemētem ⁊ iqetudi
nem ⁊ defectū nature. verū qn̄ est abundantis exit⁹
multi sediminis significat sepationē ⁊ ,ppe ī febrib⁹
icensiuis. ¶ Et q mingit sanguinē puꝝ ī acutis mo
ritur: qm̄ significat repletionē sanguineā vehemētez
cum acuitate ebullitionis ⁊ timet̄ de h⁹ī pfocatio q̄
fit ex replōne ventriculorū cordis si declinat̄ ad cor
aut apoplexia si declinat ad cerebꝝ. ¶ Uria rubea
valde si ɔuertat̄ ī febrib⁹ ex lassitudine factis ad gros
sitiem: deīn appareat sedimē plm̄ non subsidēs ⁊ sit
illic dolor capitis significat longitudinē egritudinis
qm̄ mā est inobediens q̄zobrem nō igrossatur p̄us
⁊ postq̄z igrossat̄ nō subsidet velociter: veꝝ ei⁹ crisis
fit p sudorē qm̄ mā est decliuis ad venas. Et h⁹ī qd̄
vrina assimilat̄ vrine icteritie ⁊ differt ab ea ī hoc ꝙ
nō ɔtingit pānos. Ad sūmū vrine rubee substātie ⁊
rubei sediminis significant appetitū ⁊ cruditatem ⁊
significāt longitudinem qn̄ rubedo n̄ ēst vehemens
⁊ est illa que est decliuis ad turbulentiam.

¶ De signis sumptis ex vrina flaua Cap. lxxxvii.

Urina flaua in febre acuta qn̄ ɔuertit̄ ad al
bedinē aut ad nigredinē est mala: qm̄ signi
ficat p albedinem eleuationem materiei ad
caput: ⁊ p nigredinē acuitatē q̄litatis egritudinis.

¶ De signis sumptis ex sedimine Cap. lxxxviii.

Sedimen diuersū ī substantia ⁊ colore qd̄ si
gnificat humorꝝ diuersorꝝ multitudinē est
malū. ⁊ deterius eo est illud qd̄ est minoruz
partiū: significat eni ꝙ nā n̄ pōt expellere nisi postq̄z
minorant̄ ptes. ¶ Et leue qdem multotiēs ē magis
significatiuū bonitatis q̄z albū. Et multotiens viuit
ille cuius sedimē est decliue ad rubedinē sed est leue
Et morit̄ ille cuius sedimē ad albedinez declinat: sz
est diuersum aspuz. Substantie eni bonitas vehem̄
tius est facilis ad suscipiendam expulsionē q̄z boni
tas coloris. Et significat iteꝝ ꝙ humores patiūt̄ ab
egritudine plm̄: sicut sedimen bonū qn̄ minorant̄
eius ptes significat ꝙ nā opata est iam in eo valde ⁊
egritudo nō egit ī eo. ¶ Sedimē spumosū ⁊ spuma
plenū cuius albedo est pp cōmixtionē aeris cuz eo
est maluz valde egrediens a nā ⁊ crudū est malum
¶ Et ille cuius supiora sunt rotunda ⁊ mouent̄ me
lius est q̄z sedimē cui⁹ supior supficies est cōgelata ⁊
magis significatiuū ꝙ egritudo est velocis status ⁊
acuta. ¶ Et sedimē qd̄ non an̄cedit tenuitas ⁊ pau
citas supfluitatis: imo est iuentū ī pncipio significat
ꝙ humor est plurimus nō ꝙ sit digestus: imo oz vt
rubeat sedimē post aduentū digōnis ⁊ postq̄z fuerit
vrina subtilis ī pmis ⁊ postq̄z fuerit hypostasis pau
ca. Et dū nō est ita significat ꝙ mā grauis grossa ē
multa ⁊ ꝙ egritudo iterficit ⁊ silr̄ vehemētia tincture
absq̄z sedimine pauco. Et dū nō est ita nō significat
bonū: ⁊ qn̄q̄z significat bonū ⁊ maturitatē. Et qn̄q̄z
accit illud pp dolorē ⁊ pp vehemētiam caliditatis ⁊
famē: tincturā eni vrine ieiuni addit̄ ⁊ minorat̄ eius
sedimē. ¶ Et sedimē rubeū significat multitudinez
sanguinis ⁊ tarditatem digōnis ⁊ associant̄ eis in fe
bribus icensiuis iteꝝ angustia ⁊ tristitia. Et si ,plon
gatur vsq̄z ad quadraginta ,plongat̄ egritudo: ⁊ for
tasse nō sperat̄ crisis vsq̄z ad quadragesimū. Iteruz
sedimē rubeū pendens ī quo est declinatō ad supio
ra qn̄ est ī vrina tenui significat ī egritudinibus acu
tis pmixtionē rōnis: si aūt pseuerat timet̄ pditio. Si
aūt vrine substantia icipiat ,puenire ad grossitudinē
⁊ icipit pendens subsidere ⁊ albificat̄ significat salu
tem. ¶ Sedimē qd̄ est sm̄ formā frusti carnis ī febri
bus acutis sine significatōib⁹ digōnis significat ꝙ ē
ex rasura mēbrorꝝ ⁊ nō est ex renibus: ⁊ qn̄ ē illic di
gestio aut non est febris significat illud qd̄ scis de di
spositione renū. ¶ Et illud qd̄ ē sil'e squamis piscis
⁊ non est signū digōnis ⁊ febris ē acuta ē ex rasura
febris quā facit ī neruis ⁊ ossibus: ⁊ venis ⁊ in aliis
fit ex vesica. ¶ Et furfureū qdem significauit sil'e illi
us: ⁊ ꝙ febris incipit radere ex ,pfundo. Et distin
guit inter ipm̄ ⁊ inter illud de vesica: qm̄ illud de ve
sica ē cū signis lesiōis vesice ⁊ cū digōe ⁊ grossitudie.

¶ De signis sumptis ex dispōnib⁹ aggregatis ,ppt
significationes diuersas coloris ⁊ substantie quarū
pma est in vrinis oleagineis Cap. lxxxix.

Oleagina est illa cuius color ⁊ substantia si
milant̄ colori olei ⁊ eius substantie. ⁊ licz sit
mala: tn̄ qn̄ alie significatōes significāt salu
tem n̄ est cum ea malū. ¶ Sedimē vō qn̄ est oleagi
num ē malū valde. Et oīo oleaginū puꝝ est maluz
⁊ est illud qd̄ facit te videre colorem olei cuz citrini
tate ⁊ viriditate. ¶ Et qn̄ oleaginū ē accn̄s p⁹ vrinā
nigrā tūc est significatio bone sm̄ ꝙ testificat̄ de ea
Ruffus sapiens. ¶ Et deterius oleaginū ē illud qd̄
est in pncipio egritudinis. ¶ Et qn̄ significationes

significant malitiaȝ ⁊ mingit̃ vrina oleaginea ĩ q̃rto indicat mortem ĩfirmi ĩ sexto. ¶ Et vrina q̃ alterat̃ subito ex signis laudabilibus ad signa vitupabilia significat in egritudinib⁹ acutis mortẽ: q̃m significat casũ virtutis subito pp prauitatẽ accidẽtiũ. ¶ Vrina oleaginea q̃nȝ significat pmixtionẽ rõis q̃n facta ẽ ex exiccatiõe. ¶ Vrina ĩ qua sũt frusta sanguinis ꝯgelati ĩ febre acuta q̃n cũ ea est siccitas lĩgue ẽ signũ malũ. si aũt fuerit nigra cũ hoc tũc illð est deterius Et non currit sanguis in vrina in febre acuta nisi pp vehemẽtiã acuitatis eius ⁊ ꝓpterea ꝙ disrũpit vasa ⁊ vias eius. Et eius cõgelatio est pp vehemẽtiã caliditatis ipsius. ¶ Vrina alba tenuis in qua est spũa ⁊ nubes citrina significat timorẽ vehemẽtẽ pp illud quod ipsa significat de exacerbatione ⁊ vehemẽtia acuitatis materiei. ¶ Et nos quidẽ iaȝ locuti fuim⁹ de vrina tenui nigra illud ĩ quo ẽ sufficiẽtia. ¶ Vrina tenuis flaua in pricipio febriũ acutarũ q̃n cõuertit̃ ad grossitiẽ ⁊ ad albedinẽ: deinde remanet feculẽta turbida sicut vrina asini ⁊ incipit exire ĩuolũtarie ⁊ sĩ illic vigilie ⁊ ĩquietudo significat spasmũ vtri⁹qȝ lateris cui succedit mors q̃n nõ fuerint signa bona illa. ¶ Vrina enĩ que ẽ cũ flauo colore nõ subtiliat̃ nisi propter dominiũ hũoris cholici calidi ⁊ non ingrossat̃ ⁊ inspissat̃ propter exacerbationẽ egritudis ⁊ cõmotioneȝ in dispositionibus materiei. ¶ Et dixerũt de vrina pauca q̃ est cũ colore sanguinis ꝙ est mala p̃cipue q̃n cũ infirmo est passio venenosa.

¶ De signis malis sũptis ex parte qualitatis separationis vrine Cap.xc.

Quãdo febrẽ acutã patiens nõ põt mingere nisi parũ cũ dolor̃ absqȝ vulnere aut apãte in ĩstrumẽtis vrine ⁊ cũ frequẽtia pulsus ⁊ debilitatis ẽ signũ malũ. ¶ Qũ retinet̃ vrina ĩ febre cõtinua ⁊ ẽ vehemẽtia doloris capitis ⁊ multitudo sudoris significat cuȝegi. ¶ Vrina q̃ guttatiȝ stillat̃ ĩ febre cõtinua ⁊ cũ vehemẽtia doloris capitis ⁊ multitudĩe sudoris significat cuȝegi. ¶ Et vrina q̃ guttatiȝ stillat̃ ĩ febre q̃eta significat fluxũ sanguinis nariũ Qð si febris fuerit acuta ĩcẽsiua significat dispositionẽ malã aduenĩẽtẽ cerebro. Et si fuerit quieta significat multitudinẽ repl̃onis ⁊ debilitatẽ nature ĩ expellẽdo. Et cã vrĩe egrediẽtis ĩ febrib⁹ acutis ĩuoluntarie ẽ debilitas virtutis aut nocumẽtũ ĩ cerebro ⁊ nõ fit illud nisi pp ascẽsionẽ mãe acute calefacte ad cerebrum q̃re cõmunicãt ei membra lacertosa.

¶ De nũeratiõe signoꝝ maloꝝ ĩ vrina C.xci.

Aquosa ⁊ ꝓcedẽs ⁊ fetida ⁊ nigra ⁊ grossa ẽ mala. ¶ Et illa ĩ q̃ ꝓcedit ex ĩferiori pte e⁹ vsqȝ ad ipsi⁹ supiorẽ sicut fum⁹ est mortalis ꝓpiqua. ¶ Et iteꝝ pinguis cui⁹ color ẽ color aque carnis cũ fetore dominante est mortalis.

¶ De signis in egrotis mala generꝝ diuersoꝝ quorum malitia est propter aggregationeȝ eoꝝ in febricitantibus ⁊ aliis C.xcii.

Quãdo aggregant̃ vomit⁹ ⁊ pũctura ⁊ pmixtio ratiõis: tũc illð ẽ signũ mortale. ¶ Q̃n diuersificat̃ alteratio corporis ĩ tactu ⁊ ĩ colore ⁊ ĩ eo qð euomit̃ ⁊ ĩ eo qð euacuat̃ significat ꝙ nã est ãbigua cũ hũorib⁹ diuersis ⁊ egritudinib⁹ diuersis cui est necessariũ resistere eis omnib⁹ ⁊ est proculdubio de illis q̃ deficiũt ei. ¶ Q̃n aggregantur in febre inseperabili frigus ei⁹ qð apparet ⁊ adustio interioꝝ ⁊ vehemẽtia sitis cũ hoc tunc illud est mortale. ¶ Q̃n aggregatur cum pcussione dentium permixtio in rõne tunc eger approximat perditioni. ¶ Q̃n accidunt ĩfirmo subito fluxus ventris niger cum adustione ⁊ mordicatione ⁊ dolore adurente ĩ ventre eius ⁊ pulsus cordis syncopis est signũ mortis. ¶ Q̃n sudant duo cornua frõtis sudore frigido ⁊ citrinant̃ vngues ⁊ virides fiũt ⁊ alterãt ⁊ apãtur lingua ⁊ apparet sup ĩpam ⁊ sup corpus pustula extranea tũc mors est ꝓxima. ¶ Et si fuerit ĩ ptibus hypocõdrioꝝ pcussio ⁊ saltus cũ febre: deinde cuȝ hoc oculus mouet̃ motu malo tunc oȝ vt expectet̃ malitia dispõnis: q̃m hec dispõ significat vẽtositatẽ inflatiuam ⁊ pcussionem que fit pp apã vehemens ⁊ pp vehemẽtiam ꝯstrictõis vene magne. Et pulsus vehemẽtis pcussionis ꝯtinuus magnus valde associat̃ manie. ⁊ oȝ vt cõsideret̃: fortasse enim pcussio ⁊ saltus nõ sũt submerse ad viscera: imo ĩ eo qð appet de mirac: ⁊ illud ñ est nociuũ q̃n est cũ eo apã nisi sa pfluat valde ĩ magnitudĩe. Et si pseuerat hec dispõ viginti diebus ⁊ nõ sedant̃ apã ⁊ febris significat ꝙ aperiet̃ ⁊ tũc fortasse saluabit̃ ĩfirmus: ⁊ illud erit p vrinam exuberanteȝ aut pmutatõeȝ materiei ad extremitates ⁊ ꝓp̃e ad pedes. ¶ Illi qui debilitant̃ ex egritudinibus q̃n accĩt eis anhelitus freq̃ns ⁊ syncopis tũc iam appropinquãt morti ⁊ nõ addũt sup quatuor horas. ¶ Qũ hõ hȝ febrem ĩcensiuam ⁊ ĩuenit alleuiationẽ ⁊ q̃etem caliditatis subito absqȝ crisi manifesta cũ euõne aut pmutatiõe ⁊ sine extinctione vltima ⁊ sine pmutatione de aere ad aerem ĩ regione vna aut ĩ duabus regionib⁹ ⁊ q̃escit qð ẽ in pulsu de velocitate ⁊ ĩuenit̃ sicut tranq̃llitas tunc iudicat ꝙ morit̃ velociter. ¶ Qum hõi inest febris ⁊ pulsat cor eius subito: ⁊ ĩuadit euȝ singultus ⁊ stringitur venter eius sine cã cognita morit̃. ¶ Qum q egritudinẽ hȝ acutam mingit vrinam albaȝ subtilẽ deiñ ĩgrossatur postea ebullit ⁊ albescit ⁊ remanet ebulliens ita ⁊ quasi vrina asini ⁊ mingitur ĩuolũtarie ⁊ sunt vigilie ⁊ ĩq̃etudo significat tetanũ apparẽtem ĩ vtriusqȝ lateribus deiñ morit̃. ¶ Dicit̃ q̃n vrina fuerit silis muri postq̃ȝ fuit alba ante illud ⁊ sup ipsam fuerit sic̃ spuma: deiñ cucurrerit ex narib⁹ sanguis niger tũc illð est res mala. ¶ Et de signis mal̃ que q̃dam medicoꝝ dixerunt ⁊ nõ tendit rõcinatõ ad ea nisi cuȝ grauitate sunt ꝙ dicitur: q̃n apparet ĩ hoĩe super venam que est ĩ collo eius pustula silis grano cucurbite cum variolis albis plurimis ⁊ accidit ei desiderium reꝝ calidaꝝ. ¶ Et dicitur q̃n apparet ĩ hoĩe ĩ tpe sinistro pustula dura rubea ⁊ accit hñti eam hoc pruritus vehemens ĩ oculis eius moritur ĩ die decimo: ⁊ hñs hũc dolorem desiderat sisamos. ¶ Et dicit̃ quecũqȝ egritudo vehemens accit subito: deiñ seq̃tur illam vomitus aut fluxus vẽtris ẽ significatio mortis. ¶ Dicit̃ ꝙ q̃n accidũt febriẽti ⁊ alii apãta ⁊ vlcera leuia: deiñ destruit̃ rõ eius morit̃ur. ¶ Dicitur ꝙ q̃n inest hõi mollities ĩ facie ⁊ corpore ei⁹ ⁊ ñ est dolor ⁊ accidit ei ĩ p̃ncipio illius pruritus ĩ naso suo moritur ĩ 2° ⁊ 3°. ¶ Et dicit̃ ꝙ q̃n inest hõi sup genu eius sile vue rotũde ⁊ illud ẽ nigrũ ⁊ ĩ circuitu eius rubeũ morit̃ cito vsqȝ° expectentur q̃nquaginta dies. ¶ Et signum mortis eius ẽ ꝙ sudat sudore frigido.

¶ De signis lõgitudis egritudis Ca.xciii.

Scias ꝙ lõgitudo egritudis fit pp grossitudinẽ ĩ viscerib⁹ aut pp pmixtionez ĩ regie. ⁊

ſm oẽʒ diſpoſitionẽ debilitatur i ea ſtõuſ: quoniã tã
git ipſum tarditas. ¶ Et digeſtio equalis ſignificat
eam: Aut tarditas ſediminis pẽdẽtis: Aut aſſidua
tio ſediminis rubei iteꝝ.puitas ei apparitionis ſedi
minis ſignificat longitudinẽ egritudinis. ¶ Et ſilr
quãdo eſt cũ acuitate egritudinis pulſus magnuſ ꝛ
facies eius pinguis ꝛ hypocondria inflata que nõ
detumeſcũt ſignificat paucitatẽ reſolõnis ꝛ longitu
dinem egritudinis. ¶ Qñqʒ aduenĩũt ſigna criſis
ante digõnem ꝛ nõ cadit virtus ꝛ ñ apparent ſigna
mortis tunc egritudo prolongatur. ¶ Et ſcias ꝙ
terribilitas criſis quãdo nõ iuuat ꝛ ñ nocet ꝛ diſpõ
nes remanẽt ſm modũ ſuũ tunc egritudo eſt longa
¶ Et multitudo ſalt᷒ i egritudine ſignificat longitu
dinẽ eius ꝛ proprie cum vehemens ſit a pñcipio rei
in fine vero eius eſt rectius. ¶ Et quando aſſociaẽ
euacuationibus paucis que ſignificãt ꝙ natura mo
uit materiam ꝛ deficit in expulſione eius itegra ſiue
ſit ſudor aut fluxus ſanguinis narium aut alia ſigna
bona aut priuatio ſignoꝝ maiorum ſignificat lõgi
tudinẽ. ¶ Et quãdo remanet ſedimẽ rubeũ vſqʒ ad
quadragita dies idicat lõgitudinẽ febris ita vt non
ſperetur criſis ꝛ ſeparatio vſqʒ ad ſexagita. ¶ Pol
lutio i pñcipio egritudinis ſignificat longitudineʒ
¶ Qum vides ſigna lõgitudinis egritudinis in die
bus antecedẽtibus tũc nõ eſt ſignificatio eorum ſicẽ
ſignificatio ipſorũ poſt illud. ¶ Et qũ videris illud
qđ eſt ꝯtrarium illis ſignis magis verificari forſitan
apparere i mediis diebus ꝛ i poſterioꝛib᷒ ei᷒ tũc ꝯſi
dera iudiciũ idicatõis vt ſcias ipſa i quo die erit ꝛ il
le dies quo die idicaẽ ꝛ obſerua ꝯditões ꝑdictas in
ea. Et ꝯſidera diſpoſitõem virtutis ꝛ etatis ꝛ tpis ꝛ
ꝯplõnis ꝛ diſpoſitionẽ motuũ egri i q̃ʒtitate ꝛ quali
tate ſua ꝛ anteceſſiõe ꝛ poſtpoſitiõe ſua ꝛ horarum
ſuaꝝ ꝓpꝛie i ſtatib᷒ acute ꝛ lõgitudine eius ꝛ abbre
uiatõe ei᷒ an ſit ad motum decliuis aut ad quieteʒ ꝛ
iudica per q̃ʒtitatẽ eius.

¶ De ſignis ꝙ egritudo ꝯſumeẽ criſi aut reſolutio
ne Caplm.xciiii.

Qum fuerit virtus fortiſ valde ꝛ poxiſmi au
gmẽtati in qualitate ꝛ quãtitate ꝛ etas ꝛ cõ
plõ ꝛ tps declinãt ad motionẽ nõ ad quietẽ ꝛ digõ
nis ꝛ eius contrarii ſigna feſtinãtia tunc egritudo ꝯ
ſumeẽ cũ criſi. Et ſi res fuerĩt ecõtrario ꝛ ſigna tardi
tatis iuenta tũc egritudo ꝓlongaẽ ꝛ interficit cũ re
ſolõne aut remoueẽ. ꝛ ſi diuerſificatur erũt criſes di
minute ꝛ tardate ꝛ cũ ꝑmutatiõe. ¶ Mors ãt ꝛ vi
ta ſignificanẽ ꝑ diſpoſitiones virtutis ꝛ ſigna altera
tionis vniuſcuiuſqʒ duaꝝ reꝝ ꝛ ſui contrarii.

¶ De iudiciis recidiuationis Ca.xcv.

Deterior recidiuatio ẽ illa q̃ ẽ velocior ꝛ eſt
cũ virtute debiliore ꝛ aſſociãẽ ei proculdu
bio qñ ẽ ei᷒ forma forma hec ſigna recidua
tioniſ. ¶ Et vt eueniat recidiuatio errore regis ſalui
us: eſt q̃ʒ vt eueniat ꝑ ſe cũ rectificatiõe regis. Et de
errore i hoc ẽ dare in potu calefacientia ꝛ medicias
qb᷒ vult aliqs bonitatẽ appetit᷒ ſicut geleniabi melli
nũ ꝛ trociſci roſacei ꝛ ſilia. ¶ Et relique q̃ remanent
poſt criſim attrahũt recidiuatõeʒ cito niſi ſuccurra
tur. ¶ Et recidiuatio vehemẽtior ẽ q̃ʒ radix qñ ma
litia ei᷒ ẽ veniẽs ꝛ ſtatus ẽ debilis.

¶ De ſignis recidiuatõis Ca.xcvi.

Et i illo cui᷒ febris ñ queſcit ꝑ criſim ꝯpletã ꝛ
i die ſuo timeẽ recidiuatio. Et ſi fuerit quieſ
cẽtia ſine criſi oio nõ ẽ excuſatio recidiuatõis ꝛ pro
prie qñ criſis ẽ cũ eis que ſũt ſicut variole aut icteri
tia aut ſcabies: ꝛ ad ſũmũ cũ ea q̃ ſit i cute. ¶ Et ſigni
ficaẽ qñʒ ꝙ erit recidiuatõ ex debilitate virtutis ꝛ ap
petitu ꝛ nauſea ꝛ malitia aie ꝛ paucitate digõnis ꝛ
corruptõe cibi i ſtõ tẽdẽtis ad acetoſitateʒ ꝛ fumoſi
tatẽ: Et iflatiõe hypocõdriũ ꝛ partiũ epatis ꝛ ſplẽiſ
Et corruptiõe ſomni ꝛ lõgitudie vigiliaꝝ: Et vehe
mẽtia ſitis. Et vehemẽtia iflatiõis faciei ꝓpꝛie eſt ſi
gnũ malũ ꝛ ꝓp̃e i palpebra ſuperiore ꝛ ꝓpꝛie eius
apatio ꝛ ipſi᷒ abbreuiatio ꝛ ſilr cũ reſolõne iflatõis
faciei. ¶ Et de illis q̃ ſignificãt eã ẽ vt corpus bñ re
cipiat cibũ ꝛ nõ remoueaẽ ꝑ ipm extenuatõ ꝛ ꝓpꝛie
qñ iſta accidẽtia mala apparẽt ꝛ vehemẽtiora fiunt
i horis paroxiſmoꝝ egritudinis q̃ fuit. ¶ Et qñʒ ſi
gnificaẽ recidiuatio ex pulſu qñ remanent i eo ſpiſſi
tudo ꝛ velocitas. ¶ Et ex ꝓfundatiõe exituraꝝ cre
ticaꝝ ꝛ occultatõe eaꝝ. ¶ Et ex vrina qñ i ea rema
net tĩctura plima citrinitatis aut flauedis aut rube
dis aut ẽ ex illiſ i qb᷒ nõ pẽdet ſedimẽ neqʒ reſidet ꝛ
qñ vrina īfirmi nõ ſilaẽ vrĩe ei᷒ nãli. ¶ Et q̃dã tpa ſi
gnificatiora ſũt recidiuatõis q̃ʒ q̃daʒ alia ſicut autũ
n᷒: i ipo ei plus cadit recidiuatio q̃ʒ i reliqs tpibus.
¶ Et gen᷒ egritudinũ iteꝝ adiuuat ad ſignificãdam
recidiuatõem ſicut febres apoſe qũ poſt ſe relinqũt
caliditatẽ ꝛ iflatõces i viſcerib᷒: ꝛ ſicut epilepſia ꝛ ſco
tomia ꝛ dolores renuʒ ꝛ epatis ꝛ ſplenis ꝛ emigra
nea ꝛ cephalea ꝛ catarrus ꝛ q̃ ab ipſo generanẽ de
aſmate ꝛ aliis ꝛ egritudinibus anhelitus.

¶ De cauſa mortis Ca.xcvii.

Mors fit aut ꝑꝑ cãm qua corrumpiẽ complõ
cordis: aut ꝑꝑ cãm qua reſoluiẽ virtus q̃re
extiguiẽ. ¶ Et facta ꝑꝑ cãm qua corrũpiẽ complõ
cordis: Aut eſt dolor vehemens: Aut qualitas ſup
flua de qualitatibus notis: aut eſt qualitaſ extranea
venenoſa aut eſt retẽtio materiei anhelitus. Et ꝓpẽ
hoc oʒ vt dimittanẽ reſupini ꝛ ne dimittãẽ guttura
eorum deſiccari.

¶ De ſpẽb᷒ mortis que accit i horis febriũ ꝛ ſignis
qualitatis mortis īfirmi Ca.xcviii.

De illis eſt mors q̃ accit eis i pñcipio ꝑoxiſ
mi febris ꝛ augmẽto eius aut reuolutõe ei᷒
Et plĩm ei᷒ eſt i febribus apatum itriſecoruʒ
vbi effundiẽ ab ipſa ſuperfluitaſ ſubito. Et in egritu
dinibus malignis a quibus ſuperatur natura in pri
mis qũ moueẽ cum fortitudie precipue ſi fuerit debi
lis ꝛ ad ſũmũ ẽ ſicut ꝑfocãs ꝛ ſicut extinctio ignis a
multis lignis. Et de illis eſt mors in ſtatu ꝑoxiſmo
rũ febris ꝑꝑ ſuperationem nature ab egritudie. Et
tertia eſt mors facta i decliatiõe ꝛ ẽ pauca ꝛ rara. Et
plĩm eius eſt i decliatõe particulari nõ vli ꝛ cã in ea
ꝙ natura i ipſa ẽ ſicut ſecura ꝛ expãdiẽ caliditas ꝛ
ꝑtiẽ ꝛ diſperditur retentio que neceſſaria eſt i horis
pñcipii. Et plures eoꝝ moriunẽ cum ſyncopi ſubi
to: ꝛ quidam eoꝝ gradatim. ¶ Et fortaſſe decliatio
ẽ decliatio q̃ eſt ſine mollificatõe virtutis ꝛ reſolõne
calitatis īnate quare exiſtimatur ꝙ ſit declinatio le
uis: ꝛ pulſus qdẽ diuerſificatur in vtriſqʒ declinatio
nibus. ipe enim i vera ꝯfortaẽ ꝛ in falſa mollificaẽ ꝛ
i vera equatur ꝛ in falſa diuerſificatur ꝛ egrediẽ ab
ordine. ¶ In declinatione vero totali non moritur
aliquis niſi propter cauſas laborioſas de foris que
ſuperueniunt īfirmo ꝛ eſt debilis ſicut mors aut ele
uatõ aut ira. ꝛ qñʒ accidũt huiuſmõi etiã prime. Et

huiusmodi quidē mortē antecedit sudor pauc⁹ vi
scosus. Et multotiens morit aliqs in variolis in de
clinatione. Et multotiens quidem antecedit eā su
dor inequalis ad frigus decliue ⁊ fortasse est in capi
te ⁊ collo tm̄ aut in pectore tantū. ¶ Et quādo cutis
ī aliqua specie est sicca tensa tūc nō erit mors ꝑ sudo
rem ⁊ cū eius contrario erit cum sudore: verum plu
rimū mortis ī egritudinibus mortalibus fit ex mo
do aliquo ī hora in qua fit crisis bona in egritudini
bus saluis sicut si est egritudo ī paribus erit mors ī
paribus ⁊ si fuerit ī imparibus erit mors in impari
b⁹. ¶ Et scias ꝙ causon ⁊ que ei sunt silia attrahūt
mortem apud statum paroxismi ⁊ accidunt cū ea
accidētia mala de permixtione rōnis ⁊ vehemētia
angustie ⁊ profunditate somni ⁊ debilitate tolerātie
febris: deīde accidunt dolor capitis ⁊ tenebrositas
oculoꝝ ⁊ dolor oris stōi ⁊ īquietudo. ¶ Et phlātica
attrahit mortē ī pricipio paroxismi ⁊ tūc est frig⁹ lō
gum ⁊ nō calefit ⁊ pulsus paruus valde vermicula
ris: ⁊ vehemēs fit somni ꝓfunditas ⁊ pigritia. ¶ Et
ad summū vnaqueqꝫ attrahit mortem ī hora ī qua
ipsa fit vehemētior super īfirmū plus siue sit īcipiēs
siue sit ī augmento aut ī statu. ⁊ mors qdem ī augm̄
to apparente quandoqꝫ accīt ī paucis tamen. ¶ Et
quādo tu ꝯsideras signa mortis ī hora quam dixi
mus ⁊ nō īuenis ea tunc non timeas ꝙ si inueneris
ea tunc existima ꝙ erit mors. Si autē ꝯsequtū fue
rit illud aliquod maloꝝ signoꝝ predictorū tūc iu
dica ꝺm plīn si fuerit paroxismi īpares ꝙ ipe morit
ī septio: aut pes ꝙ morieť ī sexto ꝑcipue si fuerit egri
tudo velocis motus.

¶ De significatōe mortis absqꝫ crisi Ca. xcix.

De illis est debilitas virtutis ⁊ defectus eius
ad resistendum egritudini. Et de illis est tar
ditas signorum digestionis omnino. Et de
illis est virtus egritudinis cum tarditate motus ipsi
us. Et quando aggregantur omnia ista est magis
pernitiosa.

¶ De dispōnib⁹ accidētib⁹ ꝯualescentibus. Ca. c.

Quandoqꝫ accīt ꝯualescētibus recidiuatio.
Et accīt eis vehementia virtutis ⁊ debilitas
ipsius quū ī eis est illud quod dixim⁹ in ca
pitulo regis eoꝝ. ¶ Et accīt eis ne iuuentur ab eo
sumūt de cibo ⁊ ne redeāt corpa eoꝝ ad virtutem.
¶ Et accidūt eis exiture qū non sunt mundificata
corpora eoꝝ ab hūorib⁹ ꝑ eūonē. ¶ Et qm̄ accidit
eis corruptio quorūdā mēbroꝝ ꝓpterea ꝙ expellit
mā illic. ¶ Et qm̄ accidunt eis egritudies ꝯrie egri
tudinib⁹ q̄ fuerūt ī eis qū supfluēt ī eis ī ꝯtrario eius
quod est cū eis sicut accīt eis grauitas ī lingua ⁊ pa
ralysis ⁊ colica frigida ⁊ apoplia ⁊ epilepsia ⁊ dolō
capitis īseperabilis ⁊ emigranea ⁊ que his sūt siles
qm̄ īfratio ⁊ humectatio modū ꝑtrāsierūt. ¶ Et qm̄
qꝫ accīt ei prurit⁹ plīm⁹ quē remouet aqua tepida.
¶ Et accīt eis vt albificeť eoꝝ capilli ꝓpea ꝙ capil
li priuanť nutrimēto ⁊ ꝓpterea ꝙ spargiť humiditas
īnata qua stat nigredo sicut accīt segetib⁹ ꝙ qm̄ siccā
tur albescūt: postea qm̄ eoꝝ dispōnes bone fiūt redit
nigredo capilloꝝ sicut accīt iteꝝ segetib⁹ qm̄ potanť
aqua qm̄ tunc redit ipsaꝝ viriditas.

¶ De regimie ꝯualescentis Ca. ci.

Oportet vt ī cōualescente alleuiatio fiat ī oi
re: et non afferať ei aliquid graue ex cibis
neqꝫ aliquid ex motib⁹ ⁊ ex calefacientibus
⁊ causis comprimentibus donec ad voces peruēia
tur vsqꝫ ad alia. Et gradatim perducatur ad exerci
tium equale facile: ipm̄ enī iuuatiuum ē valde. Et vt
occuperis ī eo qđ augmētū efficit ī sanguīe eius. Et
oportet agere vt qescat ⁊ leteť ⁊ gaudeat ⁊ ꝓhibeať
ab euacuatōibus ⁊ proprie coitu. Et vinū cū tem
peramēto est ei iuuatiuū proprie vinū subtile tenue.
¶ Et de ꝯualescentib⁹ ꝯuenientior ad hoc vt inter
dicatur ei satietas est cōualescēs cuius crisis fuit oc
culta, qm̄ ipe ē exposit⁹ recidiuatōi. Et huiusmōi for
sitan īdiget eūone. Et ꝯuenientior ei ē fluxus vētris
subtilis precipue qū videris egestionē cholicā aut
decliuē ad colorē humoris q̄ est ex humoribus ex
qbus fuit febris ⁊ videris ī appetitu defectū. Et qū
volueris illud tunc fac quiescere conualescentem ⁊
ꝯforta virtutem eius deīde eūa. ⁊ fortasse necessariū
est tibi vt euacues ⁊ confortes simł cū cibatiōe. Et
ꝑpara ei tūc verbigrā cibos medicīales solutiuos:
aut ꝯmisce eis virtutes mediciaꝝ solutiuaꝝ ꝯuenie
tiū sicut pruna ⁊ siracost ⁊ tereniabin ⁊ silia illis hū
tib⁹ cholā. Et qm̄ iuuāť ꝑ diuretica ⁊ mūdificanť ꝑ
ea vene eoꝝ: ⁊ qm̄ faciūt illđ ista diuretica cognita
sicut facit illud vinū ꝯmixtū. ¶ De phlomia āt sciē
dū ē ꝙ paꝝ īdiget ꝯualescēs extractiōe sanguinis ⁊
fortasse īdiget ēt. Et significāt illud forma ⁊ signa sā
guis precipue qū iuenis febrē occultā in venis ⁊ vi
des pustulā ī labio. Et fortasse cogit te ad phlōman
dū īfirmū malitia sanguis eius ꝑꝑ illđ qđ remansit
ī ipso de cinereitate hūoꝝ maloꝝ. Quare necessari
um est ei vt extrahať sanguis eius malus ⁊ augmen
teť ī eo sanguis bon⁹. Et melius ī hoc ē vt facile fiat
⁊ nō faciat aliquid subito. ¶ Et somn⁹ diurn⁹ fortas
se est magis nociu⁹ conualescēti ꝓpea ꝙ mollificat
eū ⁊ fortasse ꝯfortat eū ꝓpea ꝙ ipm̄ quiescere facit.
Et qm̄ nō ꝯuenit fortasse attrahit febrē ꝓpea ꝙ facit
cruditatē ⁊ frangit de virtute caloris īnati. ¶ Et ob
seruatio ī oīb⁹ ꝯualescētib⁹ mundificatis ⁊ non mun
dificatis est vt currat esse eoꝝ ꝺm regimē quod fuit
ī egritudie ex cibariis ⁊ aliis duobus dieb⁹ ī eo qđ
est iter eos ⁊ ad sūmū ꝺm mensurā qua res dici cre
tici ꝑtranseat ꝺm regimen quod fuit in sanitate eius
deīde illud qđ sequitur sanitatē eius: deīde eleueť ad
illud qđ est supra ipm̄. ¶ Et oꝫ ī mūdo ⁊ eo cuius fe
bris fuit salubris ne subtilieť regimen ei⁹ qm̄ febriet
corp⁹ ei⁹ ⁊ mala fiet ei⁹ dispō. ¶ Et oꝫ vt redeat ille
cui⁹ extenuatio ⁊ macilētia ī dieb⁹ paucis fuit ad pin
guedinē ī dieb⁹ paucis qm̄ virtus ei⁹ ē fixa ⁊ fiat cum
ꝯtrario eius ꝯtrariū illius. Et si nō appetit ꝯualescēs
tunc ī ipso ē replō: ⁊ si appetit ⁊ nō impiguanť post
ipm̄ tūc affert sibi vltra virtutē suam ⁊ supra virtutē
nature sue quare non potest digerere illud ⁊ diuide
re ī corpore: aut ī corpore suo sunt humores plēs in
quibus nā est occupata aut virtus stōi eius ē ꝓstra
ta valde aut virtus totius corporis ei⁹ ⁊ calitas ipi⁹
īnata sūt ꝓstrate quare nō alterať cibus alteratiōe ꝯ
ueniēti vt exēplificet vel restauret nā ex eo. Et h⁹ī q
dem lꝫ appetant ī principiis rei sue cibum: tamē qm̄
qꝫ ꝯuertiť ī eis dispō ad hoc vt non appetāt: qm̄ no
cumēta ⁊ replō humorum maloꝝ fiūt fortiora ⁊ au
gmētanť ⁊ ne appetāt: deīde appetāt ꝑꝑ viuificatio
nem virtutis sue melius est qꝫ vt appetāt: deīde non
appetāt. qū ergo perseuerat appetit⁹ ⁊ nō alteratur
corpus ad virtutē dn̄antem tūc virtus appetitiua ⁊
instrumētum eius sunt sana ⁊ virtus digōnis ⁊ ipsi⁹

instrumētũ sunt debilia ergo melius ē vt gradati de
ducatᷓ ꝯualescēs ex cauariꝫ ⁊ pullis ad hedũ ⁊ ñ re
ducātᷓ ad ꝯsuetudinē dũ adhuc i venis est strictura.
¶ Et fortasse sirupꝰ acetosus faciet eis euenire exco
riationē intestinoꝝ ꝑꝑ debilitatem itestinorum ipso
rũ ⁊ silr̃ acetosa. ¶ Et de regimie cōualescētiũ est ꝑ
mutatio eoꝝ ad aerē ꝯtrariũ ei in quo erant. ¶ Et
de regimie ꝯualescētiũ est obseruatio eiꝰ quod oꝫ ca
ueri de spē egritudis eoꝝ vt opponatᷓ ei quod secu
ritatē faciat ab ea sicut i pleureticis: oꝫ ei vt timeatᷓ i
eis asperitas pectoris. ¶ Et ñ oꝫ vt ꝯualescēs sudet
i balneo ꝑꝑ raritatē carnis sue debilis. Qũ ergo mł
tiplicatᷓ sudor eiꝰ tũc i ipo ē supfluitas. ¶ Et abrasio
cũ nouacula nocet ei ꝑꝑ illd̓ cuiꝰ narratio precessit.

¶ De cibatōe cōualescētis Ca. ciii.

Oportet vt sit cibꝰ eiꝰ i qualitate boni chimi
facilis digōnis. ¶ Et oꝫ ne toleret famē nꝫ
sitim. ⁊ fortasse est necessariuꝫ vt declinet q̄
litas ad ꝯtrarium ꝯplonis egritudinis preterite pro
pter timorē alicuius rei ⁊ ad cautelā. ¶ Et scias ꝙ
cibi humidi fluidi velocius nutriũt ⁊ minꝰ sũt auda
ces. ⁊ grossus ⁊ grauis est econtrario siue sit cibꝰ aut
potus. ¶ Et oportet ne super se afferat frigida nisi
vocet ad illud residuum caliditatis: imo vt regatur
cũ eo quod est temperatũ ⁊ sit ei caliditas subtil' cũ
humiditate completa velociter recipiēs digōnem:
Et vt sit cibus eiꝰ in quantitate cuꝫ mensura, qua fiat
bona eiꝰ digō ⁊ eius sepatio ⁊ adde ſm gradationē
qũ nō vides grauitatem neqꝫ rugitũ neqꝫ velocita
tē descensiōis neqꝫ tarditatē retētiōis. Et minue ex
eo si nō videatᷓ ex eo quod videri debet. ⁊ quādo re
pletur subito ⁊ tenditᷓ stōus eiꝰ tũc fortasse febrit ⁊ silr̃
ñ oꝫ vt bibat subito: fortasse eniꝫ est ex eo timor.
¶ Hora aũt cibi eiꝰ ē hora equalitatis aeris in vespis
estatis: ⁊ hora post meridiē hyemis nisi sit nocēs ali
qd festinũ. Et oportet vt diuidatᷓ sup ipm quantitas
q̄ ē minꝰ satietate eiꝰ. ¶ Et aq̄ vehemētis frigoris ē
ex eis a qbꝰ oꝫ alienari ꝯualescēs: qñꝫ enim interficit
fortasse ei superueniet ledendo quibusdā viscerib' ⁊
fortasse faciet spasmũ: ⁊ nos iā sciuimꝰ q mortuus est
ꝑꝑ illd̓. ¶ Et scias ꝙ appetitꝰ ꝯualescētis qñꝫ mino
ratᷓ ꝑꝑ debilitatem aut ꝑꝑ humores i stō ⁊ associatᷓ
eis ſm plurimũ syncopis. ⁊ qñꝫ minoratᷓ cā epatis
⁊ paucitate attractōnis eius ⁊ apparet i colore ⁊ in
egestiōe tenui ⁊ alba. Et qñꝫ minoratᷓ causa humo
rum i corpore toto ⁊ satietatis nauseatiue. Et qñqꝫ
ꝑꝑ debilitatem virtutis corporis ⁊ caliditatis inate
aut i stomacho proprie. Rege ergo vnũquodqꝫ cũ
eo qd̓ sciuisti de regie eiꝰ q̄ꝫto plus facilꝰ est. ¶ Et sci
as ꝙ secaniabi de cidoniis ē bonũ medicamē cōua
lescētibus ⁊ ꝓprie qñ eoꝝ appetitꝰ ē ꝓstratꝰ ꝑꝑ debili
tatē i stōis eoꝝ ⁊ faciet securitatē ab excoriatōne ite
stioꝝ. De cōfortātibꝰ vero stōm q̄ sũt calidiora eo sē
sicut trocisci roſ. ⁊ q̄ sunt eis silia fortasse eiꝰ sunt cau
sa recidiuatōis.

¶ De motibus egritudinũ Ca. ciiii.

Iaꝫ sciuisti horas egritudis: Et sciuisti ꝙ mo
tus i periodis qñꝫ fit addēdo i labore ⁊ si
gnificat statum: ⁊ qñꝫ fit minuendo ⁊ signifi
cat declinationē. ¶ Et vehemētiores fiũt motꝰ egri
tudinũ ⁊ accidentia eaꝝ in nocte propter vehemen
tiam occupationis nature in digerendo materiam
tunc ab omni re.

¶ Tractatus secundus de diebꝰ crisis ⁊ horis eius

¶ De prinꝰ egritudis ⁊ pria ꝯputatōe crisis Ca. i.

De hominibus sũt q dicunt ꝙ
pricipiũ egritu
dis ex qᵒ nũeratᷓ ꝯputatio dieꝝ crisis ē
extrēitas hore i q̄ sētit eger vestigiũ egri
tudis. Et d̓ hoibꝰ sũt q dicũt ñ: imo extrēitas hore in
q̄ seipm ꝓiicit ⁊ appet i eo nocumētũ opōnis. ¶ Et
hec qd̓ diuersitas ñ aduenit nisi i febribꝰ q ñ accidũt
subito. i illis aũt q̄ subito accidũt nō est principium
hore. Et illud est sicut accidit quibusdā febricitātibꝰ
vt icipiat febris iceptiōe apparente ⁊ sit homo ante
illud nō habēs egritudinem quare dormit aut igre
ditᷓ balneũ aut laborat ⁊ febrit subito. In febribꝰ aũt
quas añcedunt cōfractio ⁊ dolor capitis ⁊ silia: dei
de accidũt ambe res diuersificantᷓ. Et fortius est vt
ꝯsideretᷓ hora iceptōis ipsius febris ⁊ illic est iaꝫ ap
paritio exitus a dispōne naturali i complone māife
sta. Inceptio vero doloris capitis ⁊ ꝯfractiōis con
sideratōem nō habet. Et ꝙ decumbit i lecto ⁊ sōnꝰ
nō sunt de illis quibus ē ituendo: fortasse eni ifirmꝰ
nō decumbit ⁊ iam incepit febris. ¶ Et si pepererit
mulier deide accidat ei febris tũc si nō ꝯputetᷓ ex fe
bre ⁊ nō nisi ex ꝑtu ē illd̓ error. de hoc dixerũt qdā
ꝙ plm accit post secundũ ⁊ tertium.

¶ De cā dieꝝ crisis ⁊ periodoꝝ eius Ca. ii.

Plures qdē hoies posuerũt cām i mensura
tiōe tēporũ crisiũ egritudinuꝫ acutaꝝ ex ꝑ
te lune ⁊ ꝙ virtus eius est virtus icedens i
humiditates mũdificās i ea spēs alteratiōis ⁊ adiu
uās ad maturandũ ⁊ digerendũ aut ad ꝯtrariuꝫ ſꝫ
preparatiōem materiei. Et significāt i hoc ꝑ dispo
sitionē extēsionis ⁊ ꝯtractōis ⁊ augmētatōeꝫ cerebel
loꝝ cum augmētatiōe lumis i luna. Et velocitatem
maturatōis fructuũ arboꝝ ⁊ herbaꝝ cũ appitōe eiꝰ
Et dicũt ꝙ humiditates ciuitatũ patiũtᷓ a luna qua
re diuersificantᷓ dispōnes eaꝝ ſm diuersitateꝫ dispo
sitionũ lune. ¶ Et fit vehemētior ⁊ apparitio diuer
sitatis cũ vehementia apparitionis diuersitatis i di
spositōe lune. Et fit illud vehemētiꝰ quādo luna ē ſꝫ
oppōneꝫ dispōnis in qua fuit: deide ſm quadratio
nē. Et hoc per diuisionē reuolutōis sue ad medicta
tē deide ad medietatem medietatis. ¶ Dixerunt ꝓ
pterea ꝙ reuolutio lune ē i vigintinouem diebus ⁊
tertia fere diminutis diebꝰ ꝯiũctōis ex eis ꝓpterea ꝙ
lune nō est operatio que sunt fere duo dies ⁊ medie
tas ⁊ tertia quare remanēt vigintisex dies. Et medie
tas erit medietatis eius tredeci dies: ⁊ quarta diei: ⁊
quarta ipsius sex dies ⁊ medietas diei: ⁊ octaua diei
⁊ octaua eius tres dies ⁊ quarta diei ⁊ medietas oc
taue diei: Et est melior reuolutio eius. ¶ Et fortasse
extrahũt eā ſm mōs alios diuersificātes has ꝯputa
tiōes parũp ⁊ addunt i ea parũp: veꝝ i hoc est trās
gressio q̄ꝛ dicũt qd̓ nō debēt dicere. Sunt ergo ista
tꝑa facientia necessario vt appareant i eis diuersita
tes magne ⁊ sunt dies periodorũ paruaꝝ. Et qñ in
cipit ⁊ mā est bona apparet apud statuꝫ eiꝰ alteratō
manifesta tēdēs ad bonitatē. Et qñ icipit tempus ⁊
dispōnes sunt corrupte est alteratio apparens apud
complementum tꝑis ſm corruptionē. ¶ Crisis vō
egritudinũ que i tꝑibus procedũt ⁊ vltra menseꝫ nu
merantᷓ ex sole ⁊ in hac quidem mēsuratiōe ⁊ expiē
tia est ambiguitas. Et in eis sunt loca tali modo ꝙ
multiplicatᷓ occupatio cũ hoc super nāleꝫ ⁊ non im
pedit sup medicum aliquid. Et super medico qdeꝫ

non inest nisi vt cognoscat quod egreditur cum cri
sibus pluribus ⁊ nõ pertinet ei vt sciat que sit causa
eius qum declinatio illius cause extrahit eũ ad artē
aliaꝫ:imo oportet vt sit sermo de dieb⁹ crisis: sermo
quem loquimur ſm semitã experiētie aut ſm viam
positionis ⁊ anxiomatum. ¶ Et scias ꝙ plures eo
rum nominant reuolutionem illud ex quo nõ egre
ditur multiplicatio a genere suo ⁊ est eius intētio ꝙ
nõ egredit̃ cũ ea duplicatio ad diē nõ creticũ. Et ex
emplum horũ est quartanus ⁊ septenus. Naꝫ eorũ
mediũ peruenit semper ad diē creticũ ſm experien
tiam dierum crisis que accidit egritudinibus quib⁹
conueniunt isti quartanus ⁊ septenus. ¶ Et reuola
tiones quidem bone radicales sunt tres: reuolutio
quadranorum: ⁊ reuolutio septenorum ⁊ est cōple
ta: sed reuolutio decenoruꝫ est magis completa q̃ꝫ
omnes: quadragesimus eniꝫ ⁊ sexagesimus ⁊ octu
agesimus ⁊ omnes illi dies sunt crisis: veꝝ due pri
me reuolutões sunt diminute ex hoc propter frac
tionē quam attēdere oꝫ ⁊ per quã sũt tres septē vigi
ti dies. Et quartan⁹ prim⁹ ē quart⁹ ⁊ quartan⁹ secũd⁹
est in quo restauratur fractio. Et ꝓpter illð ē septio
qm̃ sũt sex dies ⁊ res plurima de septimo: ⁊ ꝓpter il
lud cadit ꝯtinuat⁹: ⁊ quartanus tertius cadit i vnde
cimo. Et illic peruenit hora duplicatõis septeni: q̃r
sequit̃ ipm̃ septenus secũdus ⁊ est in quartodecimo
⁊ qñ restaurauerimus septenũ tertiũ cadit i die vige
simo. iam ergo cucurrit res in quartanis ſm hoc ꝙ
quartan⁹ primus ⁊ secundus sunt cõtinui ⁊ secũd⁹
⁊ terti⁹ dies gregati ⁊ terti⁹ ⁊ quart⁹ cõtinuati. Qũ er
go pertrãsit quartusdecim⁹ tũc iam cadit diuersitas
Et laudabiles quidē sicut Hyppocrates ⁊ Galien⁹
iceperũt a ꝯtinuatis. Fuit ergo ordo dierũ ita: septi
mus ⁊ quartusdecim⁹ ⁊ vigesim⁹ ē ꝯtinuat⁹ ex quar
todecimo: ergo viginti multiplices sũt septenorum
ſm itētionē quare iuenimus secũdos septenos segr̃
gatos quos sequit̃ tertius ꝯtinuat⁹ ꝯplens vigiti: de
inde separant̃ ex viginti ⁊ est vigesimusquart⁹: dein
de vigesimusseptim⁹ ꝯtinuatus postea trigesimuspri
mus separatus est super quattuor septenos ⁊ trigesi
musquart⁹ ꝯtinuati: deinde septenus ꝯtinuatus qua
re sunt quadraginta deinde currit multiplicatio sup
tres septenos ſm ꝙ ipsi sunt viginti vt sit ꝯtinuatio
sexaginta ⁊ octuaginta ⁊ cētũ ⁊ cētũ viginti. Et nõ
est consideratio plurima ad illud quod est inter eos
de diebus. Alii autem sicut archigenes dixerunt ꝙ
post quartũdecimum est octauusdecimus ⁊ est dies
crisis ⁊ vigesimusprim⁹ ⁊ vigesimusoctauus: deinde
trigesimussecũd⁹ postea trigesimusoctau⁹ cũ cõtinua
tõe septeni. Et qdã numerauerunt quadragesimũse
cũdũ ⁊ quadragesimũ quitũ ⁊ quadragesimũocta
uũ dies crisis ⁊ iã trãsgressi sũt i hoc. Et ꝯsidera tuq̃
liter cadat qð ipsi fecerũt de distictõe quartanorũ ⁊
septenoꝝ. Nã quartanis i diebus crisis iest virt⁹ for
tis vsqꝫ ad viginti dies: deinde virtus aduenit sep
tenis vsqꝫ ad trigitaquattuor qũ ergo eger i egritu
dine chronica pertransit viginti tũc attēde septenos
¶ Et apud archiginem quidem dies vigesimuspri
m⁹ valde plus est cretic⁹ q̃ꝫ vigesimus qui est septen⁹
nõ disiũctus apud octauũdecimum vbi currunt se
pteni. ¶ Hyppo. vero ⁊ Gal. ⁊ q post eos ambos
fuerũt nõ iuenerunt reꝫ ſm illud ⁊ similiter est diuer
sitas i vigesimoseptio ⁊ vigesimooctauo. Archige
nes ei vidit alið a sñia amboꝝ ⁊ fecit meliorem vige
simũoctauũ ⁊ silr est dispõ trigesimiprimi cũ trigesi
mosecũdo ⁊ trigesimiquarti cũ trigesimoquito ⁊ q̃
dragesimi cũ quadragesimosecundo. ¶ Et scias ꝙ
de egritudinib⁹ sunt quaꝝ crisis ē i septē mensibus: i
mo i septem ãnis ⁊ quattuordecim annis ⁊ viginti
vno ãno. ¶ Et sũt quidã qui existimãt ꝙ post q̃dra
gita nõ fit crisis cum euacuatõe forti: veꝝ res nõ est
ita. Et nõ est etiam necessariũ vt alteretur egritudo
ad acutam aut vt i ea sit recidiuatio aut sit i ea cõpo
sitio egritudinũ. Et nõ ē prohibitũ i egritudie chro
nica qn cessat nã digerere ipsam: deiñ ꝯfortet̃ sr̃ ipaꝫ
vice vna ⁊ expellat eã q̃ꝫuis sit pauca. Veꝝ plm̃ est
ſm ꝙ dcꝫ ē ⁊ fit sepatio i ea aut cũ crisi diminuta aut
ꝑ exiturã tardi mot⁹ aut ꝑ resolõnē. ¶ Inqt Hyp.
Dieꝝ creticoꝝ alii sũt pares ⁊ alii sũt impares. Et i
pares quidē fortiores sũt i crisib⁹ ſm plm̃ ⁊ i plimo
numero. ⁊ pariũ quidē exēplũ est quart⁹ ⁊ sextus ⁊
octau⁹ ⁊ decimus ⁊ quartusdecimus ⁊ vigesimus ⁊
vigesimusquartus ⁊ alii quos numerauimus de pa
rib⁹ ſm duas sñias. Et ipares quidem sũt sic tertius
⁊ quintus ⁊ septimus ⁊ non⁹ ⁊ vndecim⁹ ⁊ quitusde
cimus ⁊ septimusdecim⁹ ⁊ vigesimusprimus ⁊ vige
simusseptim⁹ ⁊ trigesimusprimus. ¶ Amplius Gal.
negauit quod dicũt: ē i hoc aphorismo de esse octa
ui ⁊ decimi ⁊ inuenit illud diuersum radicib⁹ Hyp.
Et fortasse hic sermo Hyp. est anteq̃ꝫ bñ sciret esse
dieꝝ crisis ⁊ hꝫ expositionē. ¶ Et scias ꝙ qñꝫ cõti
nuat̃ dies ⁊ fiũt sicut dies vñus crisi: ⁊ illud plus cõ
tigit post vigiti siue fit euo siue exitura. ¶ Et scias ꝙ
i die bone crisis qñ apparēt signa mala tũc illð ē de
teri⁹ ⁊ significat morte plm̃ sicut si accidat eis aliqd i
septimo ⁊ quartodecimo.

¶ De ꝓportionalitate dieꝝ crisis ad iuiceꝫ ⁊ debili
tate ⁊ ꝯpatiõe eoꝝ ad egritudies Ca. iii.

Dieꝝ creticoꝝ alii sũt fortes i vltio i qb⁹ for
tasse semper fit crisis: Et alii sũt debiles val
de: Et sũt medii. Et ego dicam eos distícte
postq̃ꝫ dixero ꝙ prim⁹ dies crisis ē dies quart⁹: Et
cũ hoc nõ multum cadit in eo crisis ⁊ est indicatiu⁹
septimi. Dies ãt septim⁹ ē dies fortis valde ⁊ idicat
ipm̃ q̃rtus ⁊ licꝫ vt septim⁹ ponat̃ i primo ordine su
periore. Et dies vndecim⁹ nõ ē in virtute quartideci
mi. Verũtamē in egritudinib⁹ in quib⁹ ꝑoxismi eaꝝ
icipiũt i iparib⁹ vt tertiana est fortis valde ⁊ fortior
quartodecimo. Et dies quartusdecim⁹ ē dies fortis
valde. Et de fortitudine ei⁹ est ꝙ ñ iuenitur dies cui
nõ ꝓportionat̃ quartusdecim⁹ q sit vltim⁹ i fortitudi
ne i iudiciis crisis ⁊ salute ei⁹ nedũ a ꝯplemēto eius.
Dies septimusdecimus est fortis ⁊ q proportionat̃
ei ex dieb⁹ est fortior. Et ꝓportionalitas ei⁹ ad vigin
ti est ꝓportionalitas vndecimi ad quartũdecimum
Octauusdecim⁹ est de dieb⁹ crisis iterficientibus. Et
eoꝝ magis ꝑnitiosus est dies vigesimusseptim⁹ ⁊ est
quasi nõ sit dies crisis. ⁊ dies quadragesim⁹ est forti
or trigesimoquarto q̃ꝫuis trigesimusquart⁹ sit bone
virtutis fortior trigesimoprimo. ¶ Et scias ꝙ egri
tudies que ꝑoxismi faciũt in iparib⁹ sicut tertiana ⁊
plures acute sũt velocioris crisis ⁊ eaꝝ crisis i ipari
b⁹ quapropter expectat̃ in tertiana vndecimus ⁊ nõ
expectat̃ quartusdecim⁹ nisi parum q̃ꝫuis ſm plm̃
ꝑoxism⁹ septimi decliet a quartodecio parũꝑ. ¶ Et
ille que faciũt ꝑoxismum i paribus sunt tardiores ⁊
crisis eaꝝ plus est in paribus.

¶ De dieb⁹ cretici Ca. iiii.

I Lli q sunt i ordie superiore sunt sicut septi
mus ⁊ vndecimus ⁊ quartusdecimus ⁊ se
ptimusdecimus ⁊ vigesimus. ¶ Et quādo
qꝫ fiūt reuolutiones i egritudibus conuenietes fm
plurimum numero dieruꝫ crisium quare fiunt sep
tem reuolutões tertiane sicut septeꝫ dies causonidis
¶ Et quandoqꝫ fit dispositio numeri mensiū ⁊ āno
rum i chronicis fm dispositōeꝫ numeri dierū i acu
tis quare fit quartana septem mensiū verbigratia: ⁊
currunt eius indicationes fm considerationem idi
cantium dieruꝫ: ⁊ cadit inter eas de antecessione ⁊
postpositione fm considerationem que cadit in die
buꝫ ⁊ dicam illud.

¶ De diebus cadentibus in medio Ca.v.

D Ies isti quos diximus sūt dies cretici radi
cales. ¶ Veꝝ quandoqꝫ accit diebus cre
ticis pp aliquam causaꝝ accidētiū extrinse
cus aut ex ipsa egritudie i velocitate motus sui aut
tarditate sua aut ex dispōne corporis i vtute aut de
bilitate aut ex accidentibus que accidunt sicut vigi
lie vehemētes ex vigiliis extrinsecis aut cadentium
ex causis corporeis aut aialibus qum superfluūt ve
hementer vt cadat ante eos festinatio aut tardatio
ab eis lꝫ nō eleuet statōe crisis necessarie i hora sua
imo minuatur ex ea. Et si non esset cā fortis accidēs
verificaret crisis ⁊ non ancederet nꝫ tardaret: veruꝫ
quādo accit illud accidēs ⁊ est forte decliat hora ⁊
tardat aut antecedit. ⁊ si fuerit debilis fit difficilis cri
sis: et phibet iaꝫ ne sit ꝯpleta. ¶ Et nomiant dies i
qb⁹ cadit hec reflexio dies cadētes i medio ⁊ habēt
iudicia dieꝝ crisis ex parte. Et isti dies sunt sicut ter
tius ⁊ quītus ⁊ sextus ⁊ sicut nonus ⁊ sicut tertiusde
cimus: tertius eni ⁊ quītus contiet quartū: ⁊ nonus
est iter septimū ⁊ vndecimū. Et fortasse erit dies ca
dens magis ꝯueniens vni duoꝝ dieꝝ q sunt i duo
bus lateribus eius aut erit dies creticus q est iter il
los cadētes i latere altero magis pertinēs ei. festina
tio ei vndecimi ad nonum plus est qꝫ tardatō septi
mi ad nonū qꝫuis vnusquisqꝫ eoꝝ sit plurimum.

¶ De virture dierum cadentium in medio ⁊ debili
tate eorum Ca.vi.

S Cias qꝫ nonus est dies fortis prelat⁹ i eis ð
inde quītus postea tertius: ⁊ nō abbreuia
tur; a quarto q est radix abbreuiatione ma
nifesta: ⁊ tertiusdecimus quasi pp suaꝫ debilitatē nō
est de illis i quibus fit crisis. ¶ Sext⁹ autē est dies i
quo cadit crisis: verūtamē illa ē mala. Nō si venerit
non mala erit difficil occulta diminuta nō salua a ti
more: ⁊ ipse pp paruitatē casus crisis i eo siue mala
sit siue nō mala ē quasi ꝯtrarius septio ⁊ idicat ipm
quartus i malitia. Et paꝝ qdē ꝯplet idicatio quarti
cum bono nisi cū difficultate quare accidunt i eo si
gna timorosa sicut somn⁹ pfundus ⁊ syncopis ⁊ p
pe si fuerit eūo tūc accidet syncopis cuꝫ vomitu. Et
accidet i eo casus vtutis ⁊ horripilatio ⁊ tremor ⁊ ð
structio pulsus si aūt apparu erit i eo sudor non erit
equalis ⁊ fortasse minuit i eo crisis cum eūone: qua
re erit ꝯplemētū ei⁹ cū exitura mala ⁊ icteritia ⁊ erit
vria mala mali sedimis: hoc est qñ fuerit salua. ⁊ si ñ
fuerit tūc quocūqꝫ modo fuerit erit salus ei⁹ per acci
dēs reciduatōis. Inqt Gal. Septim⁹ est sic rex iust⁹
⁊ sext⁹ sic rex vicēs iiust⁹: ⁊ octau⁹ est pximus sexto.

¶ De diebus bonis ⁊ malis qui fm ordines suos
cretici sunt aut cadentes in medio aut dies idicatio
nis. Capi.vii.

E Oruꝫ meliores sūt septimus ⁊ quartusdeci
m⁹. Et post eos sunt nonus ⁊ septimusdeci
mus ⁊ vigesimus: deide quītus postea quartus p⁹
octauus deinde tertiusdecimus. ¶ Et scias qꝫ dies
crisis fortioris iudicii ⁊ fortiores dies cadentes ⁊ di
es indicationis sunt illi qui sunt i diebus antecedēti
bus ⁊ qꝫtomagis procedunt debilitat eoꝝ iudiciū.

¶ De diebus qui non sunt cretici neqꝫ intentione
prima neqꝫ intentione secūda. Capitulum.viii.

I Sti sunt dies primus ⁊ secundus ⁊ decim⁹
⁊ duodecimus ⁊ nonusdecimus: ⁊ quītus
decimus iterum est huius summe. ¶ Et est
mirabile qꝫ plures eorum sequntur diem creticum.

¶ De diebus indicationis. Ca.ix.

D Ies idicatōis sūt dies i quibus videntur ve
stigia que sunt significationes alterationis
materie: Aut significationes victorie vnius
duoꝝ alternatorum egritudis ⁊ virtutis: Aut icep
tōis pugne leuis que currit iter nām ⁊ egritudinem
nō pp separationē sꝫ pp furiositatē. ¶ Prie qdē sūt
sicut significatōes digōnis ⁊ ꝯrii digōnis. Significa
tōes vero digōnis sunt sicut nubes rubea aut ad al
bedinē tēdēs. significatōes idigestionis iteruꝫ note
sunt. ¶ Secunde vero sunt sicut apparitio virtutis
appetitus aut casus eius in eo ⁊ leuitas motus aut
grauitas eius. ¶ Tertie autē sūt sicut dolor capitis
⁊ angustia ⁊ strictura anhelitus ⁊ tremor ⁊ sudor ñ
cōis ⁊ eūo nō completa. ¶ Qū ergo apparent ista
vestigia i istis dieb⁹ erit crisis i diebus notis sequen
tib⁹ eos. Et erit quartus idicās qꝫ erit i septimo si fue
rit signū bonū: aut sexto si fuerit signū maluꝫ ⁊ pro
prie i causonide ⁊ fixa qꝫ fiat i septimo ⁊ min⁹ qꝫ in se
xto: veꝝ i tertiana multiplicatur qꝫ sit i sexto ⁊ septi
mo aut i vndecimo aut fm plꝫ i quartodecimo aut
vigesimo aut vigesimoprimo. Et septimusdecimus
iterum idicat i vigesimo aut vigesimoprimo. Et oc
tauusdecimus idicat i vigesimoprimo ⁊ vigesimus
i quadragesimo. ¶ Et de diebus cadētib⁹ i medio
tertius i quinto. Et si fuerit malū tūc i sexto ⁊ quītus
i nono. Et si fuerit malum tunc i octauo. ¶ Et scias
qꝫ significatōes indicationum qñqꝫ declinant a die
bus suis pp cām predictaꝫ in declinatōibus crisis a
diebus suis quos merētur ad illos q sūt añ eos aut
post eos. ¶ Et scias qꝫ sequit diē scdm de diebus i
dicatōis aliqd de genere eius quod fuit i die idica
tionis tunc egritudo est velocis mot⁹. Et cōsidera si
gna festinantia ⁊ tardantia ⁊ idica i diebus idicatō
nis qui idicat ea si festinant aut tardant ex hoc.

¶ De cognitione dieꝝ crisis cū dubitatōe Ca.x.

C Ognitio dieꝝ crisis est necessaria ad inten
tōes plures. Oꝫ enim qum crisis est propi
qua vt regatur eger regimie quodā. Et qū
est longiqua vt regat regie alio. ¶ Et oꝫ vt i die crisis
⁊ qui ei proximus est vt regatur eger regimie pprio
Nō ergo moueat oio cū medicia: fortasse eniꝫ adiu
uabit natura ad eūonem quare superfluet vehemē
ter ⁊ fortasse faciet ei ꝯtrarietatem i parte sua qre pa
riet laborē nō crisim ⁊ nō fiet eūo ⁊ in hoc est illud
qð est i eo. ¶ Et oꝫ i cognitione dieꝝ crisis vt obser
ues iteꝝ res nales alterātes dies crisis notos. ¶ Et
nos iuenim⁹ cognitionē diuidi i duos mōs quoꝝ
vn⁹ ē i crisi egritudis absolute. Et alter ē i ipo die cri
sis ex pte tpis i quo ē crisis. Fortasse eni plongant

dispõnes crisis duobus diebus vel tribus quasi du bitatur ad quez eorum proportionetur. ¶ Mod' vero primus significat ex duob' modis. Ex signis abbreuiatõis egritudis et lõgitudis eius. Et ex naturis egritudinũ et vtutibus earuz. ¶ Significatio vero ex signis longitudis et abbreuiatõis est quoniam fortasse erit sm consumptionẽ egritudis sicut si sit egritudo nõ de illis quas possibile est cõsumi in quarto et q ipsuz sequuntur et possibile est psumi in septimo et q sequitur ipm. Naz si apparẽt signa digõnis apparitõe bona i eis q sequũtur quartuz speratur ꝙ crisis erit i septimo. Et si apparent signa lõgitudis egritudis pdicta i capitulo suo scias ꝙ crisis ei' tardabitur et erit successio eius absqz crisi. Et si nullus eoꝝ apparet speratur ꝙ psumet egritudo iter septimũ et quartũdecimũ. ¶ Significatio vero ex naturis egritudinũ est sicut verbigratia: dies ipar est melior sicut sciuisti ꝙ mouetur de egritudib' i die impari et cum calitate acuta et par est de eis que versificatur ei. ¶ Modus vero secũdus significatur ex modis pp consideratõez reuolutionum ex numero boraꝝ crisis et tempore crisis et verificatõibus dierum et vtutibus eoruz. ¶ Significatio ex cõsideratõe reuolutionũ est sicut verbigra: tu scis ꝙ dies par ẽ melior cuidã egritudini: et ipar est melior alicui egritudini. ¶ Vez ex parte crisis est vt psideres et cognoscas i quo duoruz dierũ sit labor lõgior et ponat ei crisis nisi sequat ꝙ sit fortioris iudicũ qz iudicũ huius significatõis. Et de hoc secũdo capitulo ẽ illud quod facit eẽ necessariũ vt ponat' ico crisis diei medio ex diebus tribus cũ pditõe predicta. ¶ Significatio aũt ex vtute dieꝝ et naturis ipsoꝝ est sicut si sit sudor icipiẽs i nocte septimi et nõ cessat sudare in octauo tota die tũc crisis erit i septimo nõ i octauo qzuis febris eradicet' i octauo. et si fuerit sz diuersitatẽ huius et icipit sudor i decimotertio et non cessat i firmus sudare vsqz ad decimũquartuz et eradicet febris i decimoquarto tunc nõ proportionabitur crisis nisi ad decimũquartũ et illud ẽ qm octauus et decimustertius nõ sunt i vtute duoꝝ dieꝝ alioꝝ ex bonitate. Et mors cũ sexto pueniẽtior ẽ qz sit cũ septimo et cũ decimo magis pueniẽs qz sit cũ nono. ¶ Significatio autẽ ex aggregatõe iudicioꝝ est sicut illud c' narratio preterit verbigratia: i decimoquarto i eo qd diximus aggregant' sudor et eradicatio simul. ¶ Significatio vero ex dieb' idicatiuis ẽ vt psideres an i uenias i exẽplis predictis idicatõez ex quarto tunc iudica ꝙ crisis erit i septio aut iuenias i vndecio tũc iudica ꝙ crisis erit i decioquarto.

¶ De declaratõe proportõis dierum crisis ad plures egritudies. Ca. xi.

Iam sciuisti ꝙ oz vt crisis egritudinũ valde acutaꝝ sit ad septimũ. Et oz vt illaꝝ crisis q sequnt' eas i acuitate sit ad quartũdecimũ et ad vigesimũ et que has sequnt' ad quadragesimũ: deide post illud faciũt crisiz egritudies chronice absolute. Qũ icẽsiua vehemẽs fit i partibus illõ est tũc signũ malũ et multotiens iterficit i sexto et idicat i quarto et fit in ipso sudor frigidus et his silia. ¶ Et que ex sirsen erit crisis sz plz ad vndecimũ cũ acuitate sua qm iceptio magnificatõis eius fit sm plim p' tertiuz et qrtũ deide facit crisim i septio. scias ergo illud.

¶ Expleta est fen secunda. Incipit tertia de apostematibus et pustulis.

¶ Tractat' prim' de illis q ex eis sunt calia et corrupta.

¶ De sermone vniuersali de apostematibus. Ca. i.

Iam locuti fuimus i libro primo de apatibus et specieb' eoꝝ et curis ipsoꝝ sermõe vli ad quẽ redire oz illũ q vult audire: qd nũc loqmur. In hoc aũt loco loqmur de eis smonẽ pticularez. ¶ Dico ꝙ oẽ apa et pustula aut ẽ calz aut nõ calidũ. Et apa calz aut est a sanguie et qd currit cursu ei': Aut a chola et quod currit cursu ipsi'. ¶ Et qd ẽ a sanguie laudabili aut sanguie malo. Et sanguis laudabilis aut est grossus aut subtilis. ¶ Et factũ qdem a sanguie laudabili grosso est phlegmõ que accipit carnẽ et cutez simul et ẽ cũ pulsatiõe. Et a subtili phlegmon que accipit cutẽ solaz et ẽ spina et nõ ẽ cũ pulsatiõe. ¶ Et vero a sanguie grosso malo fiũt spẽs exituraꝝ malaꝝ. Nã si ei' malitia vehemens fiat et ipsius adustio, pueniet herisipila et veniet combustio et crusta: et deterior ea est ignis persicus. ¶ Et a subtili malo accidet phlegmõ q decliat ad herisipilã cũ malitia et fraudulẽtia Si aũt fuerit subtilior erit herisipila phlõnides. Et quando fuerit eius malitia maior erit herisipila habẽs iflatiões et vesicas et pbustionẽ et crustã. ¶ Cholericũ ãt aut ẽ a chola subtili valde q nõ ptinet' in eo ꝙ sit magis itus qz illud qd apparet de cute et ẽ acuta et fit ex ea formica aut ambulatia scla et est subtilior aut ambulatia corrosiua et est mala. Aut ex cholera grossiore illa et minoris calitatis et ptinetur magis intus qz prima i cute et est quasi sit i ea phla et fit ex ea formica miliaris et est minoris iflatiõis et tardioris resolonis. Et si fuerit mã grossior et deterior accidet formica corrosiua. Et si pertransierit i grossitie sua vsqz ad substantiã sanguis et fiunt mala accidet herisipila mala. Et i oibus illis mã est subtilis qzuis diuersificetur post illud et fit pp subtilitatẽ suaz ꝙ expellit eã nã et non retinet' i aliquo nisi i cute et qd approximat ei. Et qñ multiplicat' mã apostematis calidi et magnificat' apa tũc est de sũma apatum caumatũ et mortificãtiũ. Et de sũma pdictoꝝ est que di' habrachien. ¶ Et iste spẽs male et que eis silant' mltiplicantur i anno pestiletie. ¶ Et de apatib' calis illa sũt mala que nõ excitant' vel non perueniũt ad declinationẽ quaz sequitur leuitas et detumitio neqz ad aggregatõez materie: imo ad corruptionẽ mebri. ¶ Et nõ semp fit a magnitudie apatis et multitudie materiei: imo fit qñqz a malignitate materie. ¶ Et scias ꝙ apata paꝝ fiũt singularia pura sed plura eoruz sunt pposita. ¶ Et scias ꝙ oẽ apa i exteriorib' cũ quo nõ est pulsatio non facit saniem: de itrisecis vero iaz locuti fuimus.

¶ De phlegmone. Ca. ii.

Iam sciuisti phlõnẽ et signa eius ex caliditate et iflãmatõe et additõe qtitatis et tensiõe et ipulsione et pulsatione si est submersa vel q est propiqua arteriis. et membruz i quo est tale ẽ cui adueniunt nerui qbus sentit non plus qz sensibilitas sicut sciuisti dispõnem eius. Et quanto plus fuerit arterie maiores et magis grandes erit pulsatõ ei' et ipsius dolor vehementior et eius resolutio aut ipius collectio velocior. ¶ Et quia phlegmon est i mẽbro sensibili sequitur ipsam dolor vehemens quasi tercũqz sit: et comitatur ipam vt apparcãt vene illi'

mēbrū parue que erāt occulte. ¶ Et ſcias ꝙ nomē
phlegmonis i lingua grecoꝝ eſt abſolutū ſuper oē
quod ē iſlāmatū: deide dr̄ de omni apāte calido: po
ſtea dr̄ de eo quod ē ex apāte calido cū ꝓprietate p̄
dicta ⁊ nō caret iſlāmatiōe pp coartationez ſangui
nis ⁊ oppillationē meatuū. ¶ Et paꝝ quidē conti
git vt phlegmō ſit ſimplex ſʒ ſm̄ plīm ei aſſociaꝉ he
riſipila aut durities aut furioſitas. ¶ Et hʒ cās de q
bus ſūt antecedētes corpoꝛ ex replōne aut malitia
humoꝝ cum debilitate membri recipiētis licʒ non
ſit replō nʒ malitia humoꝝ. ¶ Et de eis ſūt primiti
ue ſicut ꝯtuſio: aut icīſio: aut fractura: aut diſlocatio
aut vlcera q̄ multiplicanꝉ in mēbro q̄re declinat ad
ipʒ mā pp dolorē ⁊ dbilitatē: ⁊ fortaſſe decliant ad
ipm̄ materie ⁊ retinenꝉ i viis que ſūt debiliores ſicut
accidūt cū vlcerib⁹ ⁊ ſcabie apāta i locis vacuis.
¶ Et augmētū quidem e⁹ declaraꝉ additōne magnitu
dinis ⁊ tenſiōis. Et ſtat⁹ ipſius p finez eius ⁊ illic ag
gregaꝉ materia ſi debet aggregari. Et declinatio īn
cipit tēdere ad lenitatē ⁊ debilitatē. Et mala ē que n̄
tendit ad declinationē nʒ aggregat ſaniē. ⁊ h⁹ i qdē
perducit ad mortē mēbri ⁊ putrefacit ipm̄. Et mlto
tiēs quidē fit illud pp magnitudinē apātis ⁊ mltitu
dinem materiei ipſius. Et multotiens fit illud cauſa
malignitatis materiei ſi apoſtema fuerit paruū. Et
tu quidē ſcis illud quod rarificaꝉ qm̄ pulſatio icipit
i tenſione ⁊ iſlāmatio icipit i ſedationē. Et ſcis illud
quod aggregaꝉ per additionē pulſatiōis ⁊ calidita
tis ⁊ fixionē vtriuſqʒ. Et ſcis illud quod putrefit pp
digeſtionis difficultatem ⁊ tenebroſitatē ⁊ vehemē
tiaʒ tenſionis. ¶ Et ſcias ꝙ dū nō ſubmergit nām
mā nō peruenit ex ea apoſtema ⁊ reſpirat per ignez
eius quod apparet exterius. Et ſcias ꝙ qn̄ vicinānꝉ
puſtule demenuliati indicant demenul malignum.
¶ Et oʒ vt i potu tribuaꝉ hn̄ti apāta iteriora aq̄ en
diuie ⁊ aqua ſolatri cum medulla caſſiefiſtule.

¶ De cura phlegmonis Ca.iii.

Quum accit phlegmō a cā p̄mitiua nō deeſt
qn aut cā p̄mitiua ⁊ ei⁹ veſtigiū iueniat mū
dificationē corporis aut replōnē. Qd̄ ſi ob
uiet mūdificatiōi nō eſt neceſſariū niſi curatio apātiſ
inquātū eſt apoſtema. Et curatio apoſtematis iqʒ
tuʒ apā eſt extractio materiei extranee q̄ fecit accide
re apoſtema ⁊ illd̄ fit p mollificatiua ⁊ reſolutiua le
uia ſicut emplʒ de faria tritici cocta cū aqua ⁊ oleo
⁊ qn̄ʒ excuſat ſcarificatio laborē ⁊ ꝓprie qn̄ apa eſt
multe materiei. ¶ Qn̄ aūt iueneris corporis replō
nē tūc oʒ vt nō tangas apa cū mollificatis qm̄ attra
heꝉ ad ipm̄ ſupra qd̄ reſoluaꝉ ab eo: imo oʒ vt euēꝉ
mā p phlomiā ⁊ fortaſſe idiget ſolōne vētriſ. Et cuʒ
feceris illud admiſtra mollificantia. ¶ Et eius qdē
curatio eſt ꝓxima curationi eius cuius cā primitia
iuenit mūdificatōez corporis. Et differt ab ea i hoc
ꝙ n̄ idiget curatōe cū repercuſſiōe plīma i pricipio
ſic idiget illa imo min⁹ illa. ¶ Qn̄ autē caua ē antece
dens non primitiua tunc oportet vt incipias cū eua
cuatōe ⁊ comple ei quod meretur ex phlomia ⁊ ex
ſolutione ventris ſi indiget ea. Et neceſſitas quidez
eius eſt aut quoniam corpus eſt imundū aut quoni
am egritudo eſt magna quare neceſſaria eſt euō ⁊
minoratio materiei ⁊ attractio ad contrarium. Et li
cʒ corpus nō ſit multaꝝ ſuperfluitatuʒ tn̄ i membro
qn̄ʒ aduenit ꝙ ipm̄ debilitat q̄re attrahūt ad ipſum
materie corporis licʒ nō ſint materie ſuperfluitatis

Et oʒ vt obſerues ꝯditiones p̄dictas in hoc ex eta
te ⁊ tpe ⁊ regiōe ⁊ aliis. ¶ Et icipe cū repcuſſiuis ni
ſi i locis quē ꝯditionauim⁹ i libro primo. ¶ Deinde
oppone augmēto cū itromiſſione mollificatiuoꝝ
⁊ humectantiū cū refrenatis. ¶ Et qn̄tuʒ ꝓcedit in
augmēto ꝓcedas i additione mollificatioꝝ paulati
Et apud finē ⁊ ſtatū ⁊ vltimitatē magnitudiſ ⁊ addi
tionē ſue vltimitatis fac vīcere mollificantia ⁊ fac ea
pura. ¶ Et exccātia ſūt q̄ ſanāt i fine: veꝝ humectā
tia ⁊ mollificātia ſūt ad dilatādos poros ⁊ ad ſedā
dū dolorē. ¶ Et exiccatiuū eſt illud qd̄ ſanat ⁊ ꝓhi
bet remanē aliqd qd̄ fiat ſanies Si aūt nō ſanat ite
tegre ⁊ dimiitit aliqd n̄ reliqt niſi rē modicaʒ quā re
ſoluit illud i quo eſt acuitas. ¶ Et qn̄qʒ accit ex re
frenatione vehementia doloris pp ſuffocationē ma
teriei ⁊ ſoliditatem membri. Et quandoqʒ accit ex
ea reditus materiei ad mēbra principalia: ⁊ qn̄ʒ acci
dit vt idureꝉ apa. Et accit qn̄qʒ vt icipiat mēbrū ten
dere ad viriditatē ⁊ nigredinē proprie quādo medi
catur cū eis i fine rei ⁊ prope ſtatum. ¶ Et ſcias ꝙ
vehementia doloris facit te indigere medicis molli
ficantibus abſqʒ attractiōe ⁊ fortaſſe erit cū eis infri
gidatio non prohibens mollificationez. Ex reditu
vero materiei ad mēbra principalia ſecurat euō niſi
qn̄ illud quod ꝓuenit ex eis eſt ſm̄ ſemitā expulſio
nis ex eis: ⁊ ſunt mēbra recipiētia ab eis ſicut euāto
ria illoꝝ: illic ei non ē via ad repellēdū ⁊ expellēdū
penitus. ⁊ nos iā verificauim⁹ iſta in loco ſuo. ¶ Et
cū timeꝉ vt decliet ad duritiē adminiſtra mollificantia
i qbus eſt calefactio ⁊ humectatio cum fortitudine
¶ Medicie aūt repercuſſiue ſunt que ſunt medie ſi
cut ſucci herbaꝝ frarum quas multotiēs diximuſ i
locis aliis ſicut ſuccus portulace ⁊ cucurbite ⁊ endi
uie ⁊ virge paſtoris ⁊ aliaꝝ ⁊ ſuccus ſolatri ꝓprie
⁊ corpora eoꝝ contrita p̄parata ad ēplʒ ⁊ ſucc⁹ pſilii
ēt ⁊ ceratū cū aqua fra. Et fortaſſe excuſat laborez i
eo ſpōgia iſuſa i aceto ⁊ aqua fra. Et kekengi eſt for
tis i pricipio ⁊ ſilr cortices granatorum ⁊ ſemperui
ua ⁊ ſauich decoctuʒ valde ⁊ proprie cuʒ aceto mi
xto aut ſumach. ⁊ tilub eſt bonuʒ iteruʒ. Et ſi idiget
fortiore illo adde i eis ſandalum ⁊ acatiam ⁊ memi
the ⁊ fauſel ⁊ hyuſqamū albū. ¶ Et herba que no
miaꝉ herba apātū ē i pricipio valde bona. ⁊ qn̄ʒ iu
uatur ei⁹ deſiccatio ⁊ ſtipticitas cum croco. ⁊ hume
ctatio i pricipio eſt timoroſa. ¶ Et qn̄ cadit ſupſtui
tas i iſfatōe fortaſſe pduc̄ ad corruptōez membri ⁊
corruptōem hūoris ꝯſtricti i apāte ⁊ tēdit apa ad vi
riditatē ⁊ nigredinē. Si ergo timueris aliqd de hoc
tūc empl'a locū cū faria ordei ⁊ volubili ⁊ i quo eſt
mollificatio. Si vero apparet aliquid de hoc tunc
ſacrifica locum ⁊ excoria ipʒ ⁊ non expectes collec
tōez nʒ maturatōem. Et illud qn̄ vides illud quod
effuſuʒ ē plīm valde ⁊ fortaſſe moriꝉ mēbruʒ. Et ſcal
pellatōis alia ē magis apparēs ⁊ alia magis ꝓfun
da ⁊ illud eſt ſm̄ locū appſtematis ⁊ diſpoſitionem
mēbri. Et cū ſcalpellaueris tūc ēbroca cuʒ aqua ma
ris ⁊ reliqs aquis ſalſiſ. Et empl'a cū eo i quo ē mol
lificatio. Et ſi nō idiges rorificatōe ⁊ ēbrocatōne ſis
ꝯtentus mollificatis. Et ſcias ꝙ admiſtratō eorū q̄
fortiter repercutiūt i p̄mis ⁊ eoꝝ q̄ fortiter reſoluūt i
fine eſt mala. caue ergo quantū potes. Infratio eni
vehemens perducit ad illud qd̄ ſciuiſti. Et aqua fra
ſilr eſt de illis que oʒ cauere niſi in eis que ſunt ſicut
heriſipila. ⁊ i reſolutōe vehemēti accidit dolor. Si

ergo volueris regere i pricipio cuz sedatiōe doloris
nō approximes eis aquaz calidā ꝛ olea mollifican
tia ꝛ emplastra facta ex huiusmodi medicinis: ipsa
eniz vahemēter sūt ꝯtraria ei quod est necessariū de
prohibitiōe effusionis. Et redeas ad boliarmenū
solutuz i aqua frigida aut cuz oleo roš. et meli⁹ ole
uz ro. est illud quod ē ex rosis ꝛ oleo. i oleo quippe
ē resolˀo quedā: aut lētes decoctas cū roš. aut merda
sengi cū oleo roš. Si vō ista nō valēt ꝛ que eoꝝ cur
su currūt administra volubilē qm̄ ipsa ē vehemētis
iuuamēti i pricipio ꝛ statu ꝛ alsirēgi ꝛ albasce ꝛ api
um ꝛ albedarūgi silr. Et multotiēs quidē sedat do
lorē vinū dulce mixtū cum oleo roš. imo ꝯgelatum
vue ꝛ paꝝ cere sup lanā aut lana isopi ifrigidata in
estate tepefacta i hyeme: aut spōgia ifusa in vino sti
ptico aut aceto aut aqua frigida: ꝛ crocus igreditur
i sedatiōe doloris. ❡ Quz ergo vides inceptionem
apostematis incedere itinere exiture tunc dimitte in
frigidatiōem ꝛ incede i viam eius quod maturat ꝛ
aperit. ❡ Quz aūt apostema peruenit ad statuz tūc
necessaria sūt qualia sūt anctum ꝛ camemilla ꝛ mal
uauiscus ꝛ semen lini: ꝛ silia imo ēpla que nomināt
basilicō ꝛ que nomināt diaquilō. Et emplm̄ de col
cotar exiccat absq̄ȝ dolore ꝛ pp illud est e⁹ admistra
tio inconueniens qum fit iflāmatio phlonis. Et est
ꝯueniens qm̄ nō timetur aggregatō: ꝛ meli⁹ ē vt po
nas sup ipsaz desuper lanā ifusā i vino stiptico. ❡ Et
caro min⁹ idiget exiccatiōe q̄ȝ neru⁹ qm̄ neru⁹ nō re
dit ad suā ꝯplonez cū exiccatōe parua. Et caro mi
noris necessitatis est que pauciores habet arterias.
❡ Et multotiēs qdē cadit necessitas scalpellādi an̄
maturationē. ❡ Et multotiēs igeniaꝛ i attrahendo
apa ex mēbro nobili ad ignobile cū attractiuis dei
de curaꝛ ꝛ aperitur. ❡ Et de apatib⁹ calidis q̄ idigēt
saniositate empleꝛ caput ei⁹ cū psilio ꝛ cū extictiuis
i circuitu eius. Et liniaꝛ ex epithimatibus ꝛ emplis
cū pēna qm̄ digiti ledūt ipsuz.

¶ De herisipila ꝛ speciebus eius Ca. iiii.

Iam sciuisti cās herisipile ꝛ spēs ei⁹ in libro
primo. ❡ Et ille ex quib⁹ discerniꝛ ex phlo
ne sūt qm̄ herisipila magis apparētē hȝ ru
bedinē ꝛ puriorez. Et ex phlone appet rubedo ad
nigredinē decliuis aut viriditatē. Et plm̄ coloris ei⁹
ē occultū i ꝓfundo. Et rubedo herisipile destruiꝛ p
tactū stati ꝛ albet eius locus cā subtilitatis materiei
rubee aut sepatōis ei⁹: deide redit velociter ꝛ nō silr
est rubedo phlonis ꝛ vides i rubedie herisipile co
lorē croci ꝛ citrinitatē ꝛ non vides illud i rubedine
phlegmōis. Et apostema herisipile n̄ fit nisi i eo qd̓
apparet de cute ꝛ phlegmō ꝓfundaꝛ i carne ēt. Et
herisipila est pura: ꝛ nō est ita phlegmō ꝛ perueniꝛ
quādoq̄ȝ ex caliditate herisipile ad hoc vt comburat
cutem ꝛ eius virulētia vesicat ꝛ mioraꝛ illud i phleg
mone. Et pura nō ipellit penit⁹ ꝛ phlegmō ipellit ꝛ
q̄ȝtoplus multiplicaꝛ additō sanguis sup cholericū
est ipulsio magis appēs ꝛ dolor ꝛ pulsatio vehemē
tiores. Et herisipila attrahit febrē vehemēti⁹ q̄ȝ phle
gmō. Et quēdoq̄ȝ cōsequitur ex caliditate herisipile
vt comburaꝛ cutis quare alteraꝛ illud qd̓ nominaꝛ
herisipila ꝛ nō ē ita phlegmō: n̄ ē ergo iflatio herisi
pile mior iflatione phlonis immo plus. veꝝ tensio
phlegmōis ꝛ dolor eius est pp tensionē: ꝛ quādoq̄ȝ
fit maior q̄ propter dolor herisipile ē minor. Et vbi
plus accit herisipila accit i facie ꝛ icipit a lepore na
si ꝛ augmētatur apostema ꝛ expanditur i facie tota
Et quando accit herisipila a fractura ossis sub cute
tūc illud est malū. Et tu qd̓ iaz cognouisti diuersita
tē inter herisipilā ꝛ phlegmonez i loco alio ab isto.

❡ De cura herisipile. Ca. v.

Oportet vt euacueꝛ corp⁹ ab ea cū solutiuo
cholere: ꝛ si idigēt phlomia phlebotoma
ēt. Et phlomia qdē nō multū ꝯfert nisi qm̄
materia est iter duas cutes. Si autez ꝓfunda fuerit
tunc eius iuuamētū mioraꝛ ꝛ fortasse attrahit: ꝛ si i
digueris reiteratione solonis ventris post phlomiā
fac illd̓ sm̄ q̄ calefit ex duabus materiis: deiñ ꝑmu
ta te ad infrigidandū eā cū infrigidādis fortibus sci
tis i ca°. phlegmonis ꝛ cū effusione aq̄ frigide ꝛ fac
illd̓ donec alteretur color. Pura eni destruiꝛ cū al
teratōe coloris ꝛ diminutōe ipsius. Et ad vltimum
infrigidatio i hierisipila est magis necessaria qm̄ flā
ma ꝛ dolor iflāmatiu⁹ i ea ē plus. ꝛ eūo i phlegmōe
est magis necessaria: qm̄ mā i ea est magis iobediēs
ꝛ grossior. ❡ Et oȝ vt sit ifrigidatio eius in ꝑncipio
fortis stipticitatis ad hoc vt forsitan augmēteꝛ ei⁹ stip
ticitas sup ipsius frigus. ❡ Circa statum vō fit ipius
frigus vehementius stipticitate ei⁹. Et caue cū h⁹ ne
redire facias māz ad mēbꝝ intrinsecū aut ad mēbꝝ
nobile. ❡ Et caue iteꝝ ne denigreꝛ mēbꝝ ꝛ fuscum
fiat ꝛ incipiat ire i viam corruptōis. Et qum appet
aliqd de hoc incede i ꝯtrarium vie stipticitatis ꝛ in
frigidationis. ❡ Et si fuit herisipila sup cutē curetur
ex scoria plumbi cū vino pontico bullito cum foliis
sicle bullite cū vino. Et cureꝛ cuz eo i quo est resolu
tio ꝛ exiccatio fortis cū ifrigidatiōe: ꝛ illud est sic: su
matur lane veteris aduste nō lote pondus. ℥. xii. ꝛ. s
carbonis ꝺ cortice arboris pini tm̄dē cere. ℥. xx. sco
rie plumbi. ℥. xi. sepi caprini veteris abluti cuz aq̄. ℥.
xv. olei myrtini. ℥. v. Et iteꝝ leuius illo emplm̄ fiat
ex scoria plumbi cū succo rute ꝛ oleo roš. ꝛ cera.

¶ De formica miliari Cap. vi.

Formica est pustula aut pustule que egredi
unꝛ ꝛ faciūt accidere apa puꝝ ꝛ ambulāt ꝛ
fortasse vlcerant ꝛ fortasse resoluunꝛ. Et tu
iam sciuisti cām cuiusq̄ȝ illoꝝ. ❡ Et color quidē for
mice ad citrinitatē ē decliuis ꝛ est iflāmata cū sbstā
tia verruculi ꝛ rotūda. Et sm̄ plm̄ hȝ radicē latā ni
si q̄dā spēs ei⁹ acruhaurod. Et est radicis ꝑue quasi
sit pēdēs. Et sentiꝛ i oi formica sic punctura formice
Et ad sūmū oē apa i cute ābulatiuū qd̓ latitudinē n̄
hȝ est formica. verum alia est miliaris ꝛ alia est cor
rosiua sm̄ q̄ sciuisti. Et qm̄ fit vlcus ꝛ putrefit appro
priaꝛ nomine putridi.

¶ De cura formice ꝛ q̄ ei⁹ cursu currūt Ca. vii.

Quum nō incipis i ea cū eūone humoris sm̄
q̄ oȝ imo medicaris vlc⁹ cū eo qd̓ sanat re
dit ex alio loco cum nocumento ꝛ ex loco
ipso ꝛ non cessat hūor facere corrosionem post cor
rosionē. Et aqua quidē casei cum scamonea iuuati
ua est i eūone materiei formice ꝛ ei similiuȝ. ❡ Via
aūt sm̄ quā curaꝛ formica est vt que ex ipsa est corro
siua alieneꝛ ab humectatiōe quā iā administrasti in
herisipila: humectatio enim nō est conueniens vlce
ribus. ❡ Et admistra i pricipiis ei⁹ p⁹ sicut lactucaȝ
ꝛ nenufar ꝛ sempuiuaȝ ꝛ volubilē ꝛ portulacaȝ. Et
si fuerit necessariū tunc qd̓ sit sicut solatruȝ ꝛ ꝓpue
siccū tritū: in ipō eni est exiccatio ꝛ sicut arnoglossa
ꝛ rubus ꝛ lens ꝛ post ipsam sauich ordei ꝛ cortices

granatoꝝ ⁊ rami vitis. ¶ Et qñ timent super eam corrosio ⁊ vlcera administra cũ istis ĩfrigidatiuis aliqd mellis ⁊ similiũ aut farinã turis cũ aceto. Et aq̃ q̃ currit ex ligno vitis hũido qñ aduritꝰ ⁊ stercꝰ ouiũ cũ aceto ⁊ succꝰ vaccinũ cũ aceto. ¶ Qñ gꝰ corrosio ⁊ vlceratio appet tũc admĩstra trociscos ãdaracarõ cũ vĩo stiptico aut aceto ꝯmixto aut succo cucũeris asinini ⁊ sal ⁊ fel hirci ⁊ rutã cũ nitro ⁊ pip ⁊ nitruꝫ cũ vrĩa pueri. Et Gal. qdẽ dixit esse ꝯueniẽs vt sũatꝰ aliqd sicẽ buba ⁊ ex extrẽitate pẽne aut alteriꝰ rei cꝰ extremitas sit acuta quã possibile sit ꝯglutire formicã: deĩde penetret ĩ circuitu eiꝰ vsq; ad ꝓfundũ cum acuitate sua: deiñ eradicentꝰ cũ ea formice cũ radice sua. ¶ Illoꝝ ãt formice q̃ sũt sicut pueri ꝯstruuntꝰ si ĩromittãtꝰ ĩ balneũ ⁊ nocꝫ eis aer balnei: deĩde egrediãtꝰ velociter: ⁊ leniãtꝰ cũ oleo roß. ⁊ aqua roß.

¶ De cura miliaris C. viii.

Miliaris similatꝰ formice ĩ curatione: veꝝ melꝰ est ĩ solutione eius vt fit in eius cathartico virtus eiꝰ qꝺ est sicut turbit cũ eo qꝺ soluit cholerã. Et si est ibi ex epithymo ẽ meliꝰ qm̃ necesse ẽ illic esse ex melĩa ⁊ phlãte que admiscentꝰ cholerꝰ. Deinde sumantꝰ galle ⁊ fructus tamarisci ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ bolũarmenũ aggregentꝰ oĩa illa ĩ aceto ⁊ aqua ro. cũ tali quãtitate ne mordicẽt ⁊ liniantꝰ desup cũ pena. Et lac dulce est vehementer cõueniẽs curatõi huiꝰ egritudis. ¶ Et qñ ꝑtrãsit pncipiuꝫ oꝫ tũc vt curetꝰ cũ eis q̃ sũt sicut caput piscis saliti adustũ cũ vino pontico. Et fortiꝰ illo qm̃ necãria ẽ exiccatio vltĩa ẽ vt somãtꝰ folia albedarũgi ⁊ ponatꝰ ĩ eis calcadis ⁊ admĩstrẽtꝰ. Et fortiꝰ hꝰ ẽ vt sumãtꝰ flos eris ⁊ sulfur citrinũ adustũ ⁊ fiat ex eis linimẽtũ cũ vino aut aqua ligni vitis que manat ſm cõbustionẽ suã.

¶ De pruna ⁊ igne persico Ca. ix.

Hec duo nomina fortasse absoluta sꝰ super oẽm pustulã corrosiuã vesicantẽ adurentẽ faciẽtẽ accidere escarã qualẽ facit accidere cõbustio ⁊ cauteriũ. Et quandoq; absoluitꝰ nomen ignis psici de illis super qꝺ est illic pustula de genere formice cõmestiua adurẽs vesicã in qua est aliquid ambulans ⁊ humiditas est cholice materiei pauce nigredinis pauce putrefactionis: Et est cũ pustulis plurimis alteratis quasi sit illic humor ⁊ fetor plurime ebullitionis ⁊ eleuationis: Et absoluitur nomẽ prune sup illud qꝺ denigrat locũ ⁊ facit membrum habẽs colorẽ carbonis absq; hũiditate: Et ẽ plime nigredinis submersa. Et eminẽtia eiꝰ ẽ parue q̃ꝫtitatis lupinalis ⁊ fortasse nõ erit illic pustula oĩo imo incipit in primis pruna ⁊ totũ illud ĩcipit cũ prunitu sicut sacrificationes. Amplius qñꝫ vesicat ignis psicus aut pruna ⁊ currit ex ea aliqd sicut currit a cauterizato cũ cõbustiõe ⁊ est locus cineritii coloris niger ⁊ qñꝫ est plũbeus: ⁊ est ĩflatio vehemens qua circũdatꝰ absq; rubedine verificata imo cũ declinatiõe ad nigredinẽ. Et illud qꝺ appropriatꝰ nomĩe prune est nigre radicis ignee: ⁊ est eis splendor prune.

¶ Et ignis psicus de eis ambobꝰ est velocioris apparitionis ⁊ motus ⁊ pruna est tardior ⁊ ꝓfundior ⁊ quasi mã eꝰ est mã pustule ⁊ ĩpetiginis sꝫ ẽ acutior in igne psico ⁊ qꝺ ex eis accidit ĩ carne est velocioris resolonis. ¶ Et qꝺ ex eis accidit neruis est fixius et tardioris resolonis ⁊ vnũqꝺq; ãboꝝ ẽ de cholera citrina adurẽte ꝑmixta meliẽ. Et pp illud accidit ex eis ambobꝰ ascara nigra ⁊ est quasi sit ignis psicus vehemẽtius cholericꝰ est pruna vehemẽtiꝰ melica: Et tibi qdẽ ĩest vt noĩes vnũqꝺq; amboꝝ cũ ĩtẽtiõe q̃ aggregat ambo prũa: deiñ diuidas. Et silr ĩest tibi vt noĩes ea ambo ignẽpsicũ pp illã eãdẽ intentionẽ deinde diuidas: Et ĩest tibi vt des vnicuiq; ĩtẽtioni nom̃ ⁊ iã fecerũt tutũ illud ⁊ nõ est plĩma differẽtia in eo. Et qñꝫ sũt cũ formice spẽbꝰ ⁊ miliaris male febres vehem̃tis caliditatis ꝑnitiose. ¶ Et qñꝫ accñt ista cã pestilẽtie. ¶ Et multotiẽs sĩlantꝰ phlegmoni ⁊ tẽdũt ad nigredinẽ ĩ pncipio rei ⁊ ꝓprie ĩ etate sua.

¶ De curatione prune ⁊ ignis persici C. x.

Necessaria est phlomia vt euacuetur sãguis cholericꝰ: ⁊ qñ egritudo ẽ timorosa tũc necessariũ est ipsaꝫ approximare syncopi. Et fortasse est necesse ⁊ proprie ĩ prima facere scalpelatiõꝫ ꝓfundã vt egrediatꝰ sanguis malus cõstrictꝰ ĩ ea q̃ ẽ ĩ nã veneni. Et non fiat illud qñ mã est decliuis ad cholam. ¶ Cura ãt localis necessaria est vt sit sicut cura herisipile. Verũ nõ oꝫ vt sit linimẽtũ vehemẽtis ĩfrigidationis sicut ĩ herisipila qm̃ mã ad grossitiẽ est decliuis ⁊ qm̃ ipsa est taliter ꝙ nõ tolerat vt redeat paꝝ ex ea ad iteriora qm̃ mã est venenosa: ⁊ nõ lꝫ vt admĩstrentꝰ ea que sunt vehementis stipticitatis iteꝝ nã illa mã est tarde resolutionis. Et nõ lꝫ vt admĩstrẽtur resolutiua neq; ĩ principio rei qñ apparet neq; apud quietẽ ĩflationis qm̃ additꝰ ĩ q̃litate materiei: immo oꝫ vt admĩstres medicinas exiccatiuas ĩ quibꝰ est ĩfrigidatio ⁊ resolutio q̃dã cũ expulsione sicut emplꝫ qꝺ fit de arnoglossa ⁊ gallis ⁊ lentibꝰ ⁊ pane plĩmi furfuris: nã hꝰmõi panis subtilior est ĩ substãtia sua ⁊ emplã istis silia de illis q̃ scripta sunt ĩ ãtidotario: ⁊ iterũ galle cũ aceto vini ⁊ alumẽ cũ aceto vini: ⁊ de medicinis bõis ĩ hac hora ⁊ post ipsam ẽ vt sumãtꝰ granata acetosa ⁊ scindantur ⁊ decoquãtur cũ aceto donec liniãtur: deinꝺ terantur et ponãtꝰ sup panũ ⁊ admĩstrentꝰ: ipsum enĩ cõueniens est ĩ omni hora ⁊ eradicat hãc egritudiñẽ ĩ pncipio ⁊ statu. Et qñꝫ cadit ĩ medicinis huiꝰ ãpatis nux recens ⁊ folia eiꝰ cũ sauich ⁊ vua passa ⁊ ficus cũ vino ⁊ oleo papaueris nigri ⁊ melius est vt ex omnibus fiat emplm̃. ¶ Et de medicinis cõueniẽtibus ĩ plĩbus horis sunt opiũ ⁊ acatia ⁊ dragagãtũ silr ⁊ cortices granatoꝝ de vnoquoq; quoꝝ sumãtꝰ põdꝰ. ʒ. i. floris eris. ʒ. i. semẽ hyusqami albi. Et huiusmodi medicĩe nõ ponũtꝰ nisi sup illud qꝺ nõ est vlceratũ. ¶ In illo v̉o qꝺ de eo est vlceratũ est necessariũ illꝺ qꝺ fortiter exiccet sicut medicamẽ andarõ ⁊ farasiõ ⁊ trocisci ranudros ⁊ medicamen de keisin cũ vino dulci ⁊ cum rob ⁊ reliqua que dicta sunt ĩ curatiõe herisipile vlcerate ⁊ formice miliaris. Et oꝫ vt ẽplastrentꝰ desuper emplastra in die bis ⁊ in nocte semel ⁊ bis ⁊ non administres exiccatiua quantuꝫ potes: quoniam ipsa addunt in malitia egritudinis. ¶ Et oportet vt tu subuenias ei quod continet locum ⁊ loca adustionis cum boloar. ⁊ aceto ⁊ aqua ⁊ reliquis que infrigidat ⁊ repercutiunt. Et id quod est propinquius illo est lana isopi infusa ĩ vino. ¶ Qñ ergo quiescit inflãmatio ⁊ remanent vlcera curentꝰ cum eis que sunt sicut emplastra de merdasengi ⁊ emplastra diabuticiaron ⁊ cum reliquis medicinis vlcerum corrodentium predictis in antidotario. Et nux antiqua vnctuosa est conueniens igni persico in hac hora.

¶ De vesicis ⁊ inflationibus Ca. xi.

INflatiões accidũt fm duos modos: quoꝝ vnˀ ē pp aquositatē q̄ expellit̃ ex ebullitiõe i humoribus cuȝ qua eleuet̃ materia subito ad illð qð ē sub cute ⁊ iuenit cutē spissiorē q̄ȝ illð qð ē sub ea q̄re ñ penetrat i eã imo remãet iflatio aquosa. ¶ Et secundus e st vt sit loco aquositatis sanguis q̄re fit pus de subtus.

¶ De cura inflationum Ca. xii.

MUndificatio quidē corpis cũ phlomia ⁊ silibus est ẜȝ ꝙ sciuisti: Et admĩstret̃ regimen ⁊ cibus fm modũ qui est d ictus. Et ponat̃ super eas in primis qum apparent quod sit sicut lentes cocte cuȝ aqua ⁊ sicut cortices granatorum aut cortices ramorum eorum decocti cum aqua in totum illud ponatur scðm ꝙ scis in loco suo post decoctionem ⁊ lenitatem tepidũ. ¶ Si aũt exierint vesice ⁊ volueris ipsaꝝ curationem quoniaȝ ille que sũt in grossiore cute dolẽt oportet vt aperiãtur cũ acubus ⁊ currat qð i eis ē ⁊ q̃ue de eis sunt subtiles apiuntur per se. Et nõ oȝ vt tardet̃ imo aperiant̃ ēt ⁊ exprimat̃ qð est i eis cũ facilitate paulatiȝ: Deide non cũant̃ aut vt sanẽt̃ aut vt vlcerent̃. ¶ Et si vlcerant̃ curent̃ cum empl̃is que fiũt de cerusa ⁊ que fiunt ð merdasengi ⁊ similibus ⁊ proprie quando cadit in eis sicut ireos ⁊ emplis herisipile qñ ambulat ⁊ corrodit ⁊ formice ⁊ reliquis que dixĩmˀ. ¶ Med camẽ cõpositũ ēt: ℞. merdasengi librã. i. olei veteris librã. i. s. arsenici lib i. vecoquãt merdasengi cum oleo donec nõ adhereat deinde fundat̃ sup ip̃m arsenicũ Et iteꝝ medicamẽ ꝯueniens ei quod de ipsis accit super testiculos ⁊ labia ⁊ eis silia ad vltimuȝ supra mẽbra que vehementer indigent exiccatiõe: ℞. colcotar ⁊ calcadis. viii. de vnoquoq̄ȝ: folioꝝ rose. ii. terant̃ cũ aqua ⁊ admĩstrent̃ ⁊ silr̃ fimus caprinus cũ melle ⁊ qñ cadunt escare ⁊ carnes corrupte ⁊ appet caro sana tunc curet̃ cura vulneꝝ planoꝝ. ¶ Et cadere quidē faciunt escaras ⁊ carnē malã medecine note. Et i alexandria faciunt eas cadere cum herba noiata serenicis ⁊ iteꝝ ta rbebasis ⁊ oleuȝ ð albacuen ē bonum ad deiiciẽdum eas. ¶ Et ad vltimũ administratio casus escare ⁊ curationis residui cuȝ curatione vulneꝝ sanoꝝ ē ꝯueniẽs valde ¶ Medicamen bonũ exptum antiquoꝝ qð quidã modernoꝝ ꝯcesserũt: ℞. sarcocolle ⁊ aloes ⁊ olibani ⁊ ceruse et ȝiniar oiuȝ equalr̃ ⁊ q̃ȝtum ē totũ ð boloarmeno et fiãt ex eis forme silẽs auellanis: sumant̃ ⁊ dissoluant̃ cũ aceto ⁊ aqua ⁊ liniat̃ cũ eis locus ponẽdo epithima sup epithima donec accidat i eo cõtractio vehemẽs ⁊ fiat escara ⁊ tũc aut cadet p se si fuerit sub ea hũitas aut ē necessariũ vt radas eã ⁊ facias ipsaȝ cadere ⁊ nõ cesses facere illud donec cadat totuȝ.

¶ De essere Cap. xiii.

EӠsere ē pustula parua lata sicut vesice ⁊ ad aliquãtulã tẽdẽs rubedinẽ ⁊ pruritũ faciẽs ⁊ angustiã eueniẽs subito scðm plm. Et accidit qñȝ vt currat ab eã hũitas. et fortasse ē sanguinea. Et scðm plm fit vehemens in nocte ⁊ eius angustia fit in ea vehementior ⁊ eius tristitia. ¶ Et cã est eius vapor calidus eleuatus in corpore subito aut a sanguine cholico aut a phl̃ate baurachio. ¶ Et sanguinea quidē ē vehementioris rubedinis ⁊ calitatis ⁊ vehemẽtioris ⁊ velocioris apparitionis. Et phl̃atica ē minor in oibus illis. Et vehemẽtia phl̃atice ē i nocte plus q̄ȝ vehemẽtia sãguinee ¶ Et qñ esset̃ iuadit locũ amplũ tũc si ñ fiat phl̃omia timet̃ febris terțiana. Et oȝ vt fiat phl̃omia i spatio qð ē iter illud ⁊ iter statũ.

¶ De cura essere Ca. xiiii.

SI sanguis fuerit vincẽs tũc oportebit vt in primis ꝑueniat ad phl̃omiã deiñ ꝯseq̃nter adhibeat̃ solutiuũ chol̃e si tolerauerit vius ꝙ sit sicut fit de duabus ptibˀ myrobalanoꝝ ⁊ pte vna hiere cuius potio sit. ʒ. iii. i sirupo acetoso. Et seda eã cũ eis que sunt sicut tamarindi ⁊ aqua duorũ granatoꝝ cũ corticibus suis Aut aqua granati acetosi cũ cortice suo ⁊ ifusiõe chrysomiloꝝ ⁊ aqua lactis acetosi ⁊ trocisci ð spodio cãforati cuȝ aq̄ granatoꝝ. Et dare i potu aquã calidã in die multotiẽs est ex eis q̄ cõferunt ei ⁊ lenire nãm habẽtis eam. Et ð eis que sedant eam ē infusio sumach colata de qua sumant̃. ʒ. iii. ⁊ ex cibis tabsil ⁊ acetuȝ cũ oleo ð amigdalis ⁊ sisamino ⁊ oleo cũ aqua vue acerbe ⁊ lacte acetoso. ¶ Si ãt humor fuerit baurachiˀ euacuetur corpus cũ myrobalanis ⁊ cũ turbit de quo sit q̄ȝtũ ē medietas myrobalanoꝝ: ⁊ sit potio eiˀ. ʒ. iii. Et det̃ ifirmo de nuce cuꝑssi humida. ℥. i. cum aloes. ʒ. i. Et sumat̃ crocus hortulanus terat̃ ⁊ ꝯcutiat̃ cuȝ aceto ⁊ sumat̃ in potu. Aut detur i potu aqua magre aut aqua vrcei noui. ¶ Et ad phl̃aticam sumãtur cubebe. ʒ. i. cũ tribus. ʒ. zuccari ⁊ põdere. ʒ. iii. semis agni casti i lacte dulci. Et ð eo qð est exptuȝ ⁊ ꝯuenit i oi spẽ ē istud calamẽti. ʒ. ii. spodii. ʒ. ii. roſ. rubeaꝝ. ʒ. s. cãfore kirat. i. det̃ in potu cum aqua granati acetosi aut sumat̃ in potu sauina qum est ieiunus.

¶ De estiomeno ⁊ differẽtia iter cãcrenas ⁊ aschachilos Capi. xv.

SErmo de his rebˀ est ꝓportionalis quodãmõ sermoni ð rebus quaꝝ rememoratio ꝑcessit ¶ Dico ergo ꝙ mẽbro accidit corruptio ⁊ putrefactio pp cãm corrumpentē ꝯpl̃onē eius ⁊ spiritũ aialem q ē in ip̃o: Aut pp aliud ꝓhibẽs eũ ꝑuenire ad ip̃m: Aut pp aliquid ꝯgregãs vtrasq̄ȝ intẽtiones sicut venena calida ⁊ frigida ⁊ ea q̄ cuȝ sua substantia sunt ꝯtraria spiritui aiali: ⁊ sicut ap̃a ⁊ pustule ⁊ vlcera mala ambulatiua venenose substãtie Et ea in quibus erratur sicut errat̃ in effundendo oleum in vlceribus ꝓfundis quare putrefit caro. Et cum infrigidatõe vehementi super apostemata calida quare corrũpitur ꝯpl̃o que ē in ip̃o. ¶ Prohibens aũt eũ peruenire ad ip̃m aut aggregãs vtrãq̄ȝ intentionē: ꝓhibẽs q̄dem ē oppilatio Et illa oppilatio aut ē accidentalis primitiua sic cõstrictio quorũdã mẽbrorum i radice sua fortis. Nã illa qñ perseuerat corrũpit mẽbrũ pp retẽtionē spũs aialis ab eo aut retẽtionē virtutis sparse super spiritũ animalē q ē i ipso qui expãdit̃ ex corð ⁊ aia quare corrũpitur ꝯpl̃o eius ⁊ morit̃ Et qñȝ fit pp oppillationē corporalē sicut ap̃a calidũ malũ fixum magnũ grosse materie oppillãs meatˀ ⁊ introitũ anhelitˀ quo indiget spiritus aialis ⁊ hoc cũ hoc qð retinet̃ ēt corrumpit ꝯpl̃onē. ¶ Et qð de hoc ē i ꝑricipio ⁊ nõ corrũpit cũ eo sensus eius cui ē sensus noiat̃ cãcrena ⁊ ꝓprie qð ē phl̃onides i principio. ¶ Et qð ita ꝯfirmatuȝ ē vt destruat̃ sensus eiˀ cui ē sensus ⁊ illud ē vt destruatur caro ⁊ qð ipsam sequit̃ ⁊ vsq̄ȝ ad os siue sit incipiẽs aut succedens ap̃ati noiat̃ aschachilos ¶ Et qñȝ cãcrene fiunt aschachilos imo sunt via ad ipsa ¶ Et ⁊ totum hoc accidit in carne ⁊ accidit in osse. ¶ Et ⁊ ap̃at qñ eˀ corruptio incipit ꝑambulare in mẽbro ⁊ ap̃at

quod ē in circuitu corrupti ⁊ fortasse puenit ad cor
ruptionē: tūc dicit̄ totū accidēs estiomenus. Et dici
tur dispō ptis mēbri q̄ iā putrefacta ē ⁊ nisi esset pp
grossitudinē māei sue nō adhereret: sꝫ expelleretur.

De cura Capi. xvi.

De cācrenis quidē dū ī pncipio perseuerat
sperat̄ q sanct̄. Qū āt cōfirmat̄ corruptio ī
carne: tūc necessariū ē accipere totuꝫ ipsius. Qū er
go vides mēbri colorē alterari: et est in via putrefac
tionis: tunc oꝫ vt succurras liniendo ipsū cū eo qđ
prohibeat putrefactionē sicut ē bolū armenū ⁊ ter
ra sigillata cū aceto. Si āt illud nō valet nō inuenis
excusationē quin scalpellationē ꝓfūdā facias diuer
sorū mōrū i locis et ponas sanguisusas et phlomes
venas ꝓximas ei paruas vt accipiat̄ sāguis malus
cū cautela eius qđ circūdat locū sicut cū epithima
tibus predictis. Et ponat̄ sup ipsū locū scalpellatuꝫ
qđ prohibeat putredinē et sit ei cōtrariū de illis qui
bus inest ꝓfūdatio fortior sicut farina herbi cū siru
po acetoso aut cū farina fabarū. Et ꝓprie pmixta cū
sale. Et de illis q̄ desup liniūt̄ ē assa et semen vrtice
ēt et aristologia ro. et succus foliorꝫ acori de vno
quoqꝫ sumat̄ ps. i. floris eris pars. s. terat̄ cū aq̄ do
nec fiat fm̄ spissitudinē mellis: ⁊ line cū eo vulnus
⁊ in circuitu eius. Et de medicinis prohibentib⁹ cor
rosionē ē vt sumant̄ floris eris ⁊ mellis ⁊ alumis eq̄
les ptes ⁊ liniāt̄ cū eis: ꝓhibet. n. ⁊ facit cadē illđ qđ
ē putrefactū ⁊ seruas illud qđ sequit̄. Si autē ptran
sit dispō dispōnē apātis ⁊ dispōnē corruptionis co
loris eius ⁊ incipit puenire in mollitiē ⁊ hūectat̄ pa
rūp: tunc hec ē inceptio eius in putrefactiōe: quare
oꝫ vt pulueriset̄ sup ipsū aristologia rotūda ⁊ galle
equali mēsura accepte donec desiccet̄. Et silr̄ dragā
tū iterū ⁊ colcotar sūt bona: ꝓprie cū aceto ⁊ folia
nucis ⁊ silr̄ cucumeris asi. aut succ⁹ ei⁹ epithimando
Qđ si pars carnis īcipit corrūpi īcide eā aut fac
eaꝫ cadere cū eis q̄ sūt sicut trocisci andaracaron ⁊
fortius eis calcadicō. Qūqꝫ feceris cadere ordineꝫ
vnū succurre cū butyro ponēdo desuper: deide fac
cadere secūdo donec perueniat ad cutē sanā. ⁊ dra
gātū rubeū ē puluerizatio bonu super mollicieꝫ et
putrefactionē. Et qū apparet putrefactio nō expel
las cū īcisiōe ⁊ ꝯsūptiōe: qm̄ magnificat̄ malum. Et
qn̄ magnificat̄ apā i circuitu putrefactī: tūc laudatū
ē ei sauich cū succo hyusquiami albi. Verū apđ me
nō ē bonū ei: īmo oꝫ vt huiusmōi admīstrent̄ sup lo
cū sanū vt ꝓhibeat ab ipso ⁊ repellat. Et quꝫ īci
ditur mēbrū qđ putrefactuꝫ ē tūc oꝫ vt cauterizet̄ il
lud qđ ꝯtinet ipm̄ cū igne: qm̄ illđ ē cuꝫ cautela aut
cū medicis cauterizātib⁹ adurentib⁹ ⁊ ꝓprie ī mem
bris facile suscipientib⁹ putrefactōꝫ ꝓpt̄ calitateꝫ su
am. Et q̄r sr̄fluitates calide approximāt ei sicut sunt
testiculi ⁊ anus: hec ē ergo quātitas quā dixim⁹ hic
Et tu qdeꝫ īuenies ī sermone nostro q est de vlceri
bus putrefactis qđ oꝫ te addere huic capitulo.

De althoboin Ca. xvii.

Antiquissimi antiquorū noīauerunt eū noīe
qđ trāslatū est ī arabico althoboin omne
apā existens ī membris glādinose carnis aut alibi:
Et sensibilia qdeꝫ sūt sicut caro glādosa q̄ est in ma
xilla ⁊ origine ligue: ⁊ illa q̄ sensū nō hn̄t sūt sicut ca
ro glandosa q̄ ē ī mānilla ī subascellis et īguinib⁹ ⁊
eis similib⁹. Deinde dictū ē post hoc ei qđ ē cū hoc
apā calidū perdēs: dcīn dictuꝫ ē apātio pnitiosa pp
cōuersionē materiei ei⁹ ad sbāꝫ venenosāꝫ qđ corrū
pit mēbrū ⁊ alterat colorē eius quod sequitur ipsaꝫ:
⁊ qn̄ꝫ resudat sāguinē ⁊ vir⁹ ⁊ similia illis ⁊ adducit
qualitatē malā ad cor ex via arteriarū: q̄r accidūt vo
mitus ⁊ pulsus cordis ⁊ syncopis: ⁊ qn̄ eius accidē
tia fiūt vehemētia īterficit. Et vir q pmi noīabāt
hoc postremū carmata. Et est necessariū vt sit dete
rius eorū illud quod accidit fm̄ plurimū ī subascel
lis ⁊ īguib⁹ ⁊ post aurē pp vicinitatē eius ad mēbra
que sūt vehemētius pncipalia. Et saluius altho
boin mortaliū ē illud qđ ē rubeuꝫ deinde citrinuꝫ.
Et ex eo qđ ad nigredinē ē decliue nō euadit ali
qs: ⁊ althoboin qdem multiplicātur ī pestilētiis ⁊
ī regiōe pestilētiali. Et īueniuntur noīa greca rerū q̄
assimilant̄ althoboin sic̄ tursios ⁊ carmata ⁊ carma
kile ⁊ furios. Verū apđ nos n̄ ē magna distictio īter
eorū noīatōem.

De cura Ca. xviii.

Euacuatio qđ cū phlomia et cū eo qđ tole
rat hora aut fit necessariū ex eis q̄ edueunt
humorē putrefactū ē necessaria: deide oꝫ vt reuerta
ris ad cor cuꝫ defensione eius et ꝯfortatione ipsius
cū eis ī qbus sint īfrigidatio et odoramētū sicut ace
tositas citri et miue et rob pomorū et cydoniorū et
sicut granata acetosa valde et olfatus sicut rosarū et
canfore ⁊ sandali. Et cibus sit sicut lentes cū ace
aceto ⁊ sicut cibus cū aceto valde acetosus fact⁹ ex
carnib⁹ arahengi ⁊ hedorū. Et oꝫ vt roret̄ māsio in
firmi cū aceto plurimo ⁊ foliis salicis ⁊ viol. ⁊ ros.
⁊ nenufare ⁊ similib⁹. Et ponāt̄ super cor epithima
ta infrigidantia confortantia ex eis que cognoscun
tur de medicis habentiū pulsuꝫ cordis calidum ⁊
habentium pestilentiaꝫ ⁊ ad vltimū regant̄ regimi
ne habentiuꝫ aerē pestilētialē. Althoboin vo ipꝫ
⁊ qđ currit cursu eius de eis que noīata sunt curet̄ ī
pncipio cū eis que ꝯstringant ⁊ infrigidant cū spon
gia infusa in aqua ⁊ aceto aut in oleo ros. aut oleo
de pomis ⁊ arbore masticis: aut oleo de myrto. ista
fiunt in pncipio. in statu vo curet̄ cuꝫ scalpellatione
si possibile ē et fiat vt currat qđ in ipso et nō dimitta
tur vt brunuꝫ fiat: qm̄ additur venenositas eius. Et
si indiget ventositas sugētibus cū subtilitate fiat. Et
in illo qđ hꝫ sbam exiture oꝫ vt administretur apđ
statū ei⁹: aut circa statū eius cū aptione. Et qn̄ ē illic
fe. tardabis cū īfrigidatione ne reducas cū ea mām
retro. Et apertio qđ fit cū eis q̄ sunt sicut embro
ca cum aqua camemille et aneti et reliquorum ape
rientiū subtiliū que dicemus ī ca. vulnerū. Dixe
rūt Carmana āt et Sesiros: Confert emplꝫ đ capil
lo veneris et atriplice et volubili et radice euisci cuꝫ
pauca gūma pini et melle cuꝫ vino aut glutē cū gū
ma pini et ceratū aut sordes alueariorū apū et lupi
ni infusi in aceto aut radix cucumeris asinini cū glu
tino albotin aut nitrū cū ficubus aut cuꝫ fermento.

De apātib⁹ accidentib⁹ in glādulis Ca. xix.

Apostemata glādosa q̄ nō incedūt via atā
garii qn̄ꝫ accidūt in loco aliquo casu in cri
sib⁹: et qn̄ꝫ cadunt casu expulsionis a mem
bris radicalib⁹: et fortasse attrahunt ea vlcera et apā
ta alia super extrema ad que currūt materie in viis
quarū incedunt carnes ille: quare inuoluuntur cum
eis sicut accidit inguini et subascelle ex apātōe am
borꝫ in eo qui hꝫ scabiē aut vlcera super pedes et
manus. Et qn̄ꝫ sunt cū repletiōe corporis. et qn̄ꝫ n̄
est ī corpore pluria repletio. Et eorū cura ē diuer

sa a cura apatũ alioꝝ in principio cũ expulsiõe. Et
nõ administratur i eis illud: imo euõ p phlomiã et
solutionẽ vẽtris ẽ illud qḋ ẽ necessariũ. Curario vo
alia ꝑlongeẽ in eis si possibile ẽ donec declareẽ dis
positio. Nã si fuerit ſm semitã crisis aut ſm semitaꝫ
expulsiõis ex mẽbro p̃ncipali: tũc nõ oꝫ vt ꝓhibeaẽ
oĩo: imo trahaẽ ad mẽbꝝ quacũqꝫ attractiõe ẽ pos
sibile ⁊ ẽt cũ vẽtosis. ¶ Si aũt fuerit pp multitudinẽ
repletionis: tũc euõ ẽ radix ⁊ minoratio cibi ⁊ subti
liatio. Et nõ administres expulsiua: imo mollificati
ua ita tñ vt nõ administres mollificatiua iteꝝ absqꝫ
euõne. fortasse.n. eueniet illud super mẽbꝝ cũ attra
ctione materiei plurime: imo quando administras
mollificatiua euacua cũ hoc ⁊ trahe mãꝫ ad diuer
sum: timor.n. in expulsiuis ẽ reditus materiei ad vi
scera ⁊ ad mẽbra p̃ncipalia: ⁊ timor in mollificatis
ẽ attractio materiei plurie. Et euõ ⁊ declinatio ma
teriei securãt ex nocumẽto mollificãtiũ. Et qñ dolor
fit vehemẽs: tũc necessariũ ẽ vt sedes ipꝫ cũ eis q̃ sũt
sicut lana ĩfusa ĩ oleo calo: deiñ adde ĩ eo sal in fine
ei⁹ donec sedeẽ dolor stati ⁊ in p̃mis fortasse addit ĩ
dolore. ¶ Et qñ corp⁹ ẽ mũdũ aut mundificasti ipꝫ
tunc resolue ⁊ nõ cures. Et qñꝫ valet in resoluendo
illud qḋ ẽ sicut farina tritici ⁊ saluius illa ẽ farina or
dei. Et fortasse magnificaẽ p resolutionẽ forẽ apa:
quare non admĩstreẽ nisi qñ ẽ necr̃ia repulsio ex mẽ
bris principalib⁹ ⁊ attractio mãei ab eis ad apa ti
mendo sup illa p̃ncipalia. Et multotiẽs quidẽ sanat
ea ĩ p̃ncipio oleũ calefactũ quod effundiẽ solũ. Ue
rũ qñ apa ẽ in quãtitate ⁊ substãtia sua molle in mẽ
bro nobili sicut mãmilla ⁊ testiculo ⁊ nõ timeẽ exꝓ
hibitione eius nocumẽtũ tunc prohibe ⁊ repelle: sꝫ
qñ sẽtis declinationẽ ad duritiẽ tũc lini vbicũqꝫ sit.

¶ De exituris calidis Ca.xx.

Exitura ẽ de sũma dubellet que collectionẽ
faciunt ex apatibus calidis quasi nomẽ al
dubellati cadat sup oẽ apa vlceratũ in inte
riore cuius locus ẽ ad quẽ effũditur mã aliqua ⁊ re
manet in eo queccũqꝫ mã sit. ¶ Et exitura qñ est ex
hac sua dispõne calida tunc aggregatur mã. Et qñ
qꝫ icipit apa calidũ sicut ẽ cũ aggregatiõe ⁊ solutio
ne cõtinuitatis intrinsece. Et qñꝫ nõ incipit ita imo
ĩcipit in iceptõe apatũ calidoꝝ sanoꝝ: deiñ ↄuertiẽ
esse e⁹ apud statũ vt incipiat in aggregatione. ¶ Et
nos in posteriorib⁹ differimus ſmonem de dubellꝫ
frigidis q̃ ↄprehẽdũt humores viscosos ⁊ gypseos
⁊ lapideos et arenosos ⁊ capillares ⁊ alios: lꝫ sint
qdam qui appropriãt noĩe aldubellet illud in quo
sunt hũores illius generis. Ueꝝ nos loqmur nũc de
eo qḋ aggregat mãꝫ: hoc.n. si icipit exitura pp mãꝫ
quã expellit nã ⁊ nõ est possibile vt penetrꝫ cutẽ nꝫ
ẽt supficiẽ carnis: imo sepat ei⁹ ↄtinuitatem p grossi
tiẽ suã sepatione appente tũc qescit in vacuitate eius
qḋ sepatur ſm plm: quare appet ei cap̃ acutũ ⁊ ꝓp̃e
si fuerit mã acuta. ¶ Iste ergo exiture incipiũt ⁊ ag
gregãt saniẽ dinde maturaẽ sanies postea rumpitur
Et fortasse indiget ↄforatione in maturatiõe ⁊ eru
ptione ⁊ fortasse nõ indiget. ¶ Et q̃ꝫto plus ẽ exiẽa
vehemẽtioris eleuatõis ⁊ acutioris capitis ⁊ rubedis
est humor attractus ei vehementioris caliditatis et
est velocioris maturitatis ⁊ resolutionis ⁊ eruptõis
⁊ ꝓp̃ie eminẽs ꝓcedẽs extra pinealis. ¶ Que ãt est
cũ diuersitate lata ꝓfunda pauce rubedinis est gros
se materiei mala decliuis ad ĩteriora pauci doloris

grauis motus. ¶ Et deterior illa est illa cuius cõru
ptio est ad interiora ⁊ corrũpit illḋ super qḋ vadit.
Et ẽ de ea q̃ expelliẽ ad vtrũqꝫ lat⁹. ¶ Et laudabili
or eruptio eius ẽ ad ventriculũ ꝓpriũ mẽbro cui est
via currens ad exteriora sicut exiẽa stõi. vt.n. erũpaẽ
ad ĩteriora eius ⁊ ipsius ↄcauitatẽ meli⁹ est q̃ꝫ rũpaẽ
ad exteriora eius ⁊ ad ventriculũ ↄtinẽteꝫ mirac sic
eruptio ei⁹ q̃ in cerebro ad duos vẽtriculos anterio
res laudabilior ẽ: qm̃ ambob⁹ sunt meatus sicut na
sus ⁊ nares. Et qñ rũpitur ad spatiũ continẽs cere
bꝝ aut ad vẽtriculũ posteriorẽ non inuenit meatuꝫ
ad exteriora et nocet nocumẽto vehemẽti. Et non ẽ
oẽ membꝝ conueniẽs ad hoc vt eueniat in ipso exi
tura: in iuncturis.n. minoraẽ egressio exiture: qm̃ in
eis sunt humores mucilaginosi ⁊ loca eoꝝ ampla
non suffocantia mãm nꝫ retinentia egressionẽ putri
di. Quod si egrediaẽ illic exitura erit propter rẽ ma
ximã. ¶ Et deterior exituraꝝ ⁊ malignior eaꝝ ẽ q̃
egrediẽ super extremitates lacertoꝝ ⁊ proprie lacer
toꝝ pluriũ neruoꝝ. ¶ Et exiture quidẽ diuersificãẽ
pp spatiũ maturationis saniei sue ſm humorẽ i sub
tilitate ⁊ grossitudine sua ⁊ complexionẽ in calore
⁊ frigore eius ⁊ equalitate eius ⁊ ſm tẽpus ⁊ etateꝫ
⁊ substantiã mẽbri. Et nõ contingit ne matureẽ exi
tura ⁊ ne cõuertatur qḋ in ea ẽ in pus: nisi pp puita
tẽ caloris innati in mẽbro aut pp grossitudinẽ sub
stantie que est materiei. Et qñꝫ contingit ex hoc vt
fiat sanies in ĩteriore pte sui ⁊ nõ appareat sensui pp
ꝓfunditatẽ pus ⁊ grossitudinẽ eius qḋ ẽ super ipsũ
⁊ statur sup maturitatẽ saniei velociter: ⁊ qñꝫ nõ sta
tur ſm substantiã suam ĩ grossitudine. ꝙ si matura
tur ⁊ subtiliatur lenitur substantia ei⁹ velociter: ⁊ ſꝫ
ꝙ ẽ de carne ista plurima ⁊ pauca ⁊ pp cãs exiture
⁊ casus ad saniẽ pp repletionẽ ⁊ multitudinẽ mate
riei ⁊ corruptionẽ ei⁹. Et cause eius sunt nauseatiua
satietas et exercitia mala ⁊ egritudines que nõ faci
unt crisim cuꝫ euõne apparente ⁊ nocumẽta aĩalia
ex angustiis ⁊ sollicitudinib⁹ corrũpẽtib⁹ sãguinẽ. Et
de exituris qdẽ ẽ spẽs que noiaẽ turmusios: ⁊ est exi
tura q̃ rũpitur ⁊ qḋ est sub ea ẽ simile carni bone. ḋ
inde apparet ab ipsa sanies alia. ¶ Et de exituris
ẽ spẽs q̃ noiatur albir ⁊ ẽ exitura vasalis rotunda ⁊
rubea quã qui habet ſꝫ plurimũ non expoliatur a
febre. ⁊ eius euentus ſm plurimũ ẽ in capite: ⁊ quã
doqꝫ accidit in aliis locis.

¶ De significatione ꝙ apa fit exitura Ca.xxi.

Qum videris pulsationẽ plurimã aut duri
tiem prolongataꝫ ⁊ caliditatẽ: tũc existima
ꝙ apa ẽ in via vt fiat exitura.

¶ De significatõe maturatõis ⁊ ei⁹ signo Ca.xxii.

Qum videris lenitatẽ q̃ꝫdã ⁊ sedatõeꝫ dolo
ris: tũc scias ꝙ ẽ in via maturationis.

¶ De iudiciis saniei Ca.xxiii.

Sanies laudabilis ẽ illa q̃ est alba lenis cui
non ẽ dolor horribilis ⁊ in qua non opera
ta est nisi caliditas innata lꝫ nõ sit excusatio
a cõitate extranee. ¶ Et nõ additur eis lenitas nisi
vt sciatur ꝙ ipsa est prepata pati a v̾tute digestiua et
non diuersificatur eius preparatio in inobediente.
Et oꝫ he sit ei odor vehementis horribilitatis vt sit
longinquior a putrefactiõe. Dixerunt: ⁊ requiritur
ex ea alba: quoniã color membroꝝ radicalium ẽ al
b⁹ ⁊ nõ assimilat eã nisi nã potẽs super eaꝫ. ¶ Et sa
nies mala ẽ fetida significãs putrefactioneꝫ que est

cõtraria maturationi τ significat dominium calidi tatis extranee. Et qñ egredit̃ sanies diuersaꝝ ptium ꝓuenientiũ coloꝝ τ substãtiaꝝ est etiã de genere di uerso a bona: τ necesse ẽ oi saniei vt faciat euenire ĩ corpore putrefactionẽ aut maturitatẽ aut diminutio nẽ aut alteratur cum modo alio.

De significatione exiture intrinsece Ca.xxiiii.

Quando accidit apa calidũ in visceribus τ accidunt horripilatiões τ febres τ nõ est ei dolor τ fit dolor vehementior τ ẽ horripila tio ĩ pmis longioris spatii: deiñ nõ cessat abbreuia ri spatiũ eꝰ additur grauitas apatis: tũc scias ꝙ apa fit exitura τ ꝙ peruenit ad collectioneꝫ sui. Et nõ fi unt dolores isti in pncipio vehemẽtiores: τ quanto plus approximat status minorãt nisi qñ eruptio fit in principio: τ solutio continuitatis τ dolor ꝑuenit ex ea: τ qñ colligit̃ τ qñ fit mã sanies quiescit ẽt cale factio fortis τ inflatio quare quiescit febris eueniẽs p cõitatẽ cordis. Et scias ꝙ durities pulsus est testi moniũ magnũ. Et qñ appet signũ exiture aldubel lati ĩ viscribꝰ τ nõ ĩduratur pulsus nõ iudices peni tus ꝙ sit exitura interior. In hꝰ i.n. fortasse nõ erit ĩ viscribꝰ: imo in siphac qd ꝑtinet viscera. Et tu qdẽ iã sentis latus in quo ẽ exitura per grauitatẽ q̃ pen det ex eo τ p dolorem.

De significatione maturatõis intrinsece Ca.xxv.

Quando accidũt significatões exiture itrin sece: deinde qescũt accidẽtia q̃ sũt ex febre τ horripilatione doloris sedatione ꝯpleta et remanet grauitas: tũc scias ꝙ sanies iã cõfirmata ẽ τ maturatio adest.

De significatione ꝓpin quitatis eruditionis intrinsece Ca.xxvi.

Quãdo redeũt dolores τ fiũt pũctiones et mordicatio et grauitas fit vehementior τ si milat̃ fe. tũc eruptio iã appropinquat. Qñ ergo ac cidit rigor subito et sedant̃ grauitas τ dolor: tũc iaꝫ eruptio facta ẽ: τ ꝓprie qñ appet sãies euata mor dicãs illud qd ꝑtransit. Et est nccũꝫ vt sit arefactio ꝟtutis τ debilitas arefaciẽs. Et quãdo exiture in trinsece fit eruptio subita τ egredit̃ res plima tũc for tasse accit pulsus cordis τ syncopis mala. Et for tasse accit mors pp resolõnẽ ꝟtutis. Et fortasse ac cidit vomitꝰ ꝟẽtris solo. Et fortasse accit sputuꝫ saniei plime subito qñ exitã ẽ in pectore. Et fõtas se accit ꝑfocatio qñ erũpit ad pectꝰ res plima subito

De curatione exituraꝝ apparentiũ Cap.xxvii.

Euacuationes qdeꝫ τ ea qbꝰ medicant̃ apa ta in pncipiis suis nisi timeat̃ reditꝰ mãei ad mẽbꝝ nobile sicut dclarauimꝰ τ ĩ hoc errãt stolidi sũt res in qbus cõicant exitura calida τ apa ta calida que nõ sũt exiture: Illd ꝟo qd ei appro priatur de regimĩe est resolõ eius qd aggregatuꝫ est in ea. Et illd est ẽm duos modos regis. Quorum vnus est regimẽ currens ẽm rectitudieꝫ qum egritu do non egreditur ab eo qd ꝯsuetũ est plim. Et est vt ingenietur in maturatione materiei vt fiat sanies in eruptione eius post illud vt tu obsues ꝟtutẽ τ con serues eã ne ꝓsternãt eã dolor τ eruptio subito. plẽs n. hoĩuꝫ mortui st̃ syncopizãdo ex arefactõe ꝟtutis. Immo oꝫ vt obsuet eã medicus qualr ꝯforet ꝟtu tẽ τ ꝯsuet eã cũ eo qd scis: q̃re oꝫ vt cibet̃ patiẽs du bellati cibis bonis nisi sit exitura ĩ viscribꝰ qñ tunc oꝫ necessario vt subtiliet̃ cibus. Et scdus est regi mẽ egrediẽs a rectitudie pp necessitatẽ dispõnis. Et

est qñ qñ egritudo est magna τ exitura ꝑtransiẽs ĩ magnitudie sua illd qd ꝯsuetũ est τ timetur festiatio rei in expectatõe maturatiõis in ea τ scit̃ ꝙ ꝟtus nõ sufficit in maturatõe illius totius. Et si admĩstratur maturatiua pducet illud ad vestigiũ imaturationis tũc necessaria ẽ pforatio cũ cautela ne ferruꝫ tãgat illud qd sequit̃ exiturã de mẽbris nobilibus ĩ tactu quoꝝ a ferro ẽ timor: τ illud ẽ qñ scseris ꝙ mã talis ẽ grossitiei ꝙ nõ maturabit̃ τ ꝙ calor inatus in mẽ bro tãte ẽ puitatis ꝙ nõ maturabit: aut timueris ꝙ ipsa pp suã abbreuiationẽ ẽ talis ꝙ alterabit̃ altera tione nõ maturatõis vere: aut exitura ẽ prope iũctu ras τ mẽbra pncipalia quare timet̃ ꝙ ipsa corrũpat ea. Et si fiducia habetur ĩ medicis facientibꝰ iuiscatõ nẽ τ maturãtibꝰ nõ elongabit̃ qn iuiscãtia ꝑbibeant penetrare ĩspiratões ĩ spatiũ τ maturatiua moueãt caliditatẽ debilẽ. Et totũ illud iuuat ad putrefactio nẽ mẽbri. In huiusmõi ergo est necessaria icisio ꝓfunda τ pforatio disrũpens deinde sequant̃ illud medicie que sunt in plrio resolõnis τ exiccatõis. Et oportet vt sint pforatio τ sectio incedentes in longi tudine villoꝝ neruoꝝ mẽbri nisi sit volũtas vt dstru atur operatio illius membri timendo casum spasmi tunc enim incide illos in latitudine τ sanabis ab eo qd timebas. Et plin quidem longitudinis villoruꝫ est cum longitudine corporis nisi in mẽbris appro priatis: τ sĩlr inuenis plin longitudine villoꝝ cum plurimo ligature τ rugaꝝ nisi in mẽbris appropria tis sicut ĩ frõte. Et oꝫ vt non approximet pforato nꝫ secto aqua nꝫ oleũ nꝫ aliqd ĩ quo sit pingue. Et si nõ ẽ excusatio qn lauet̃: tũc fiat cũ aqua τ melle: aut aqua cũ vino aut cũ aceto. Qd si vehemẽtiora fiant apata τ ĩflatio post pforatõeꝫ vaporet̃ cũ lẽtibꝰ. τ si nõ fuerit illud necessariũ admĩstrabis icarnatiua ẽt emplã. Et scias ꝙ hec perforatio ẽ generatiua virtꝰ τ sorditiei τ fistulaꝝ: veꝝ qñ nõ iuenis excusationẽ tũc nõ ẽ igeniũ aliud. Et loca ꝓueniẽtiora ad ex pectãdũ vt ĩ eis maturetur sũt loca carnosa pauco rũ neruoꝝ τ venaꝝ. Et scias ꝙ picales eleuatẽ acu toꝝ capitũ paꝝ idigẽt pforatiõe neqꝫ ante matura tionem neqꝫ post ipsam.

De regimine maturationis τ igenio ad faciẽdũ pus ĩ exituris apparẽtibus Ca.xxviii.

Mediciaꝝ maturatiuaꝝ caliditas oꝫ vt sit ꝓ xima caliditati corporis τ sit eiꝰ inuiscatio q̃ dã. De illis sũt ĩ pmis gradibꝰ ẽbroca cũ aqua tepida: τ emplastratio cũ farina tritici aut ordei: et triticeũ masticatũ ẽ melius in hoc: τ panis cum pice aut cera: τ crocus τ puluis olibani τ pix cum oleo ros. aut adeps porci: aut emplin de maluauisco τ se mine lini. τ iteꝝ emplin de ficubꝰ siccis dulcibꝰ gras si pinguibꝰ sol: aut cũ farina ordei iteꝝ τ ꝓpe si pona tur ĩ ea isopꝰ τ origanũ siluestre aut aggreget̃ cũ aq̃ in qua decoquant̃ cũ pauco sale non superfluo: Et qñ ponit̃ ĩ eo adeps aut oleũ aut fortiꝰ illo due ptes glutis albotin. Et medicie ꝯposite ex vuis passis et storace τ galbão τ myrrha τ laudão τ resina τ bu tyro τ mastice τ isopo humida τ radice cucumeris asi. τ radice sãguis dra. Et emplin Gal. cũ oleo de kerua absꝫ cera τ ꝓpe qñ soluit̃ hoc emplꝫ in oleo τ silr emplin didimos τ emplã basilicon. Et de bo nis in hoc ẽ medicamẽ de lapide marchasite cũ am moniaco qd desuper ponatur donec cadat per se.

De regimine exituraꝝ qñ mature sũt Ca.xxix.

QUm inuenis exiturā grosse cutis cū matu
ratione ei⁹ nō speraṫ ipsi⁹ eruptio: ⁊ sūt illic
vene ⁊ corde ⁊ nerui: tūc oꝫ vt perfores qm̄
si dimiseris saniē corrūpeṫ ⁊ corrūpet ⁊ corrodet ve
nas ⁊ villos neruoꝝ. Et illud quidē vehemēti⁹ erit
qū fuerit ꝓpe iūcturas: ⁊ tu qd̓ q̄re cū tua pforatio
ne locū saniei. ¶ Et sis sollicitus vt cadat porta pfo
ratōis iferi⁹ nisi vbi nō ē posse. ⁊ si illud qd̓ ē sup exi
turā fuerit grossū ⁊ secueris tūc seca portaꝫ tm̄: qm̄
adherebit grossuꝫ cuꝫ eo qd̓ ē post ipsuꝫ: ⁊ si fuerit
extenuatum tunc seca totū eius in longū. ¶ Et scias
ꝙ loc⁹ i quo ē sanies declaraṫ p tactū ⁊ qn̄ tāgiṫ cuꝫ
digito ꝓpe: ⁊ tu obserua cū digitis aliis saltē alteri⁹
man⁹ an expellaṫ aliqd ex cisti. Et loc⁹ qdē saniei ap
paret ex declinatiōe coloris ad albedinē ⁊ dū nō ē
matura ē decliuis ad rubedinē. Et qn̄ꝫ ē loc⁹ saniei
decliuis ad rubedinē ⁊ citrinitatē quꝫ sanies nō est
bona substentare i tactu absqꝫ visu: veꝝtn̄ visus est
adiuuās. ¶ Oꝫ ergo vt i sectōe ꝯsequaris lineas na
turales ligature nisi que sunt apud fumen nisi apd̓
necessitatē ⁊ i mēbris diuersificātib⁹ sitū villoꝝ i lō
gitudine sua loco ligature. Naꝫ si tu secutus fueris
illd̓ i pforatiōe exituṙ que est sup frōtē. s. ligaturā ca
det cutis frōtis sup faciē: imo oꝫ vt tu diuersifices li
gaturaꝫ. In eis vō q̄ sūt sicut iguina oꝫ vt vadas cū
ligatura i latitudine cutis. Et qū tu pforaueris exitu
rā et extraxeris qd̓ i ea ē: tūc necessarium ē vt tu suc
curras ad ꝯglutinādū cutē cū carne vt nō rūpaṫ et
indurescat ⁊ fiat taliter ꝙ nō ꝯglutineṫ q̄ꝛ fiat sin⁹ q
nō cesset ipleri ⁊ redeat silis exiture p̄me. ⁊ quotiēs
mūdificaueris nō moretur iteꝝ qn impleatur ⁊ fiat
in vitate de genere fistulaꝝ. ⁊ an̄qꝫ facias ipaꝫ ꝯglu
tinari i hora oꝫ vt mūdes eā. ⁊ si tibi necessariū fue
rit vt in ipsa intromittas radiuꝫ sup cui⁹ caput sit pā
nus asper cū quo mūdifices ipsā ⁊ frices: deide fac
ipsaꝫ adherē ⁊ cōserues eā cū ligatura ſꝫ ꝙ dicem⁹
de ligaturis cauernaꝝ ⁊ vlceꝝ ꝓfūdoꝝ erit ꝯueniēs
valde. ¶ Et oꝫ vt tu obserues i pforatōe illud qd̓ di
xim⁹ d̓ cōditōib⁹: deinde pfora i loco maturiore ⁊ p
te lōgiore a venis arteriis ⁊ cordis. ¶ Inqt antilus
Si exitura fuerit i capite: tūc sectō ei⁹ sit sectio equalꝛ
⁊ sit cū radice natiuitatis piloꝝ ne sit trāsuersa in ea
vt cooperiāt eā pili ⁊ nō ostēdaṫ qū sanabiṫ. Dixit
Et qn̄ ē loc⁹ ei⁹ occult⁹: tūc ei⁹ pforatio sit lata et si ac
ciderit in naso pforabim⁹ eā equalē cū quātitate lon
gitudinis nasi. Et si fuerit ꝓpe oculuꝫ pforabim⁹ eā
pforatione simili capiti lune noue ⁊ faciem⁹ tortuosi
tatē iferius. Si āt acciderit i mādibulis secabim⁹ eā
equali sectione: qm̄ ꝯpō h⁹ loci ē equalis ⁊ sciṫ illud
ex corpib⁹ senū. Post aures vō perforam⁹ illud eq
liter. Brachia āt ⁊ cubitos ⁊ manus et digitos et i
guina oia pforam⁹ i lōgitudie. Inquit: Et si fuerit ꝓ
pe coxas perforabim⁹ eā perforatione rotunda. ⁊ p
foratio qdē rotūda ē q̄ apprehēdit cū apprehensiōe
sua i longitudine corporis aliquid de latitudine ei⁹
Inqt: Qm̄ qū locus iste nō perforaṫ rotūde possibi
le ē vt aggregenṫ in eis materie et fiant fistule. Et silr
ēt perforatur qd̓ ē prope anū ꝓpter locū humidita
tis que aggregantur in eo. Et in latere et costis per
foratur aperiendo. In testiculis vō et virga equalr
Inqt: Et sim⁹ ꝓmpti ut sp ꝯsuetū sit sequēs figurā lo
ci q̄ꝫto plus potuerim⁹ super ipsum. Coxe autēꝫ et
adiutoria secanṫ i longitudine et conserua vt non le
das neruos. ¶ Et scias ꝙ pforatio diuersificaṫ ſm

loca: qm̄ qn̄ ē apud oculū: tūc pforatio eius ē lata si
milis situi oculi et in naso ē cū lōgitudine nasi: et in
mandibula ē cū longitudine mādibule: ⁊ prope au
rē secanṫ equaliter: qm̄ ꝯpositio hui⁹ loci ē equalis
⁊ cognoscitur illud ex corporib⁹ senū. Post aures
vō perforatur equaliter. ⁊ in brachiis ⁊ cruribus et
coxa ⁊ virga totū equalr fit in longitudie. ¶ Et silr
in lacertis ventris: ⁊ i dorso ⁊ inguibus ⁊ subascell
pones eā pforatōm accipientem ex latitudine etiaꝫ
ne fiat in ea sinus q fiat fistula. Et silr in ea que est ꝓ
pe anū accipe de latitudine etiam ne ꝓueniat sinus
⁊ fiat fistula. ¶ Et testiculi ⁊ virga equalr in lōgitu
tudie. Et i latere ⁊ costis accipe in latitudine ēt vt sit
transuersa: qm̄ situs costaꝝ ē similiter ⁊ caro que est
super eas. Inquit: Cōsidera sēper sitū carnis ⁊ vil
los lacertoꝝ: qm̄ nō sum⁹ ꝓmpti nisi ad hoc vt per
foremus cū imitatione loci vt nō proueniat incisio:
⁊ sit locus icarnatōis bonus non grossus. ¶ Et sit i
oi dispositione studiū tuuꝫ ne incidas arteriaꝫ neqꝫ
venā magnaꝫ aut neruuꝫ aut villos lacerti: ⁊ perfo
ratio sit ſm magnitudinē exiture. sed si fuerit parua
⁊ currit qd̓ ē in ea ex loco vno: tunc seca eaꝫ in loco
vno. ⁊ si fuerit magna tunc pfora eā ex principio de
inde intromitte digitū tuū indicē sinistrum in eo ⁊ p
fora eaꝫ vbi peruenerint caput eius: deide intromit
te ēt in foramine 2° ⁊ ſm hoc donec venias sup eaꝫ.
Et si exiture fuerit locus sufficiēs ex quo sit posse exi
re qd̓ ē in ea perforabim⁹ ipsā in illo loco. ⁊ si fuerit
rotunda aut fuerit ei figura ne egrediaṫ quod est i
ea ex perforatione vna perforabim⁹ eā i interiore p
te sui i duob⁹ locis aut tribus ſm q̄ꝫtitatē quaꝫ scis
ꝙ oē qd̓ aggregat i ea currit i hora. Inqt: nisi sit ex
itura cōiuncturalis aut mēbꝝ nobile aut mēbꝝ ꝓ
pinquꝫ ossi aut panniculo festinabim⁹ in perforatō
ne eius an̄qꝫ ꝯfirmeṫ eius maturatio ne pus corrū
paṫ aliquid de his mēbris. dico ergo istud ē regimē
qn̄ nō inuenim⁹ excusationē de perforatione. Si āt
speramus ꝙ rūpaṫ per se non perforabim⁹. ⁊ silr si
speram⁹ ꝙ ipsa erūpaṫ p medicinas facientes erup
tionē: fortasse. n. inuenim⁹ in medicinis faciētib⁹ eru
ptionē qd̓ stat loco perforationis. Et multotiēs per
foraṫ cutis perforatione aliq̄ aut accipiṫ de ea aliqd
postea poniṫ super eaꝫ eruptionē faciens vt sit ei ꝓ
fūdatio. ¶ De eruptionib⁹ exituralibus Ca. xxx.

EXituras quidē saluas in quibus non ē ma
gna malitia aperit aqua calida ⁊ erūpit eas
putrefacte aūt leduṅt ex h⁹ vehemēter ꝓp il
lud qd̓ attrahiṫ eis ex mā. Et qū vides exiturā quā
aqua calida rectificat: tūc ꝯfide de bonitate eius.

¶ De cura Ca. xxxi.

ET scias ꝙ emplastratio cū radice narcisci
rūpit oē prauū ⁊ proprie cū aqua ⁊ melle
bulliat totū illud cū oleo de lilio aut irino aut radix
cāne recēs cū melle aut pice sicca cū sorditie alueari
um apū: aut emplm̄ arbosilos: aut sumaṫ cere ⁊ re
sine ⁊ butyri oium an̄. lb. i. ⁊ picis sicce ⁊ mellis am
boꝝ an̄. lb. 5. ⁊ floris eris. ʒ. iii. ⁊ olei quantū sufficit
Et medicamē de alleis ē bonū valde: aut sumātur
āmoniaci. vi. cere. iiii. glutinis albotin. iii. sulfuris ci
trini. iii. nitri. iii. ⁊ fiat ex eis emplm̄. Et d̓ illis q̄ nos
experti sum⁹ ē vt sumāṫ medulla grānoꝝ cotti ⁊ nux
rācida ⁊ fermētū ⁊ caules decocti ⁊ cepe decocte et
synapis ⁊ fimus colūbinus et fiet ex eis emplm̄: rū
pit. n. velociter. Et iterū diaquilon solutū in mucila

gine synapis et sapõe associatũ cũ ficub⁹. Et de me
dicinis erũpẽtib⁹ stãtib⁹ loco psorationis ẽ vt admi
nistret eplm factũ ex melle anacardos ⁊ pice humi
da q̃ duo aggregent cũ igne eq̃liter: deĩn ponant su
per exiturã p diẽ mediũ: qm̃ rũpet eã. Et de eis ite
rũ que sunt fortia ẽ vt sumant alkali ⁊ calx nõ extin
cta ⁊ ponantur in submersione sui ⁊ media aque: d̃
inde coletur postq̃ȝ bulierunt ⁊ sint i illa aqua alka
li ⁊ calx: deinde sumãt ⁊ ponantur in caldariũ d̃ ere
⁊ ponantur sup prunas ⁊ ꝯgelẽtur in salẽ. Et sumat
de hoc sale aliqd ⁊ quantũ ẽ quarta eius de sale am
moniaco ⁊ ponatur in mucilagine nasturtii i qua sit
aliquid de melle anacardi ⁊ admĩstretur. Aut sumã
tur cantarides ⁊ terãt ⁊ ponant super oleũ vetus ⁊
ponant sup ignẽ leuẽ. s. ignẽ prune donec totuȝ coa
gulet: deinde teratur sicut teritur ẽplm ⁊ ponat sup
ipsũ mel anacardi ⁊ proprie si ponat i eo stercus ac
cipitris aut sterc⁹ passeꝝ aut sterc⁹ anatis. Et quidã
iã dixerunt alkebikeȝ. ¶ Et de medicinis resoluenti
bus ẽ oẽ calidũ resolutiuũ iteratũ sup mẽbꝝ cuȝ ra
rificatione membri ⁊ raritate eius cũ vaporationi
b⁹ facientibus illud de illis i quib⁹ est humiditas ca
lida ⁊ q̃ȝto plus resoluit emplastret multotiens lo
cus ⁊ embrocet. Et oȝ ne vacuuȝ sit regimen a me
dicis lenientib⁹ donec leniatur durities ipsius: qꝛ ne
cessariũ est vt administrent lenientia sola. Et iste me
dicine resoluentes saniẽ sunt de sũma albaurach et
synapis ⁊ stercus auiũ et arsenicũ ⁊ calx ⁊ cordume
ni ⁊ misceant cũ eis que sunt sicut tues ⁊ glutinũ al
botin ⁊ mastix ⁊ aldibic ⁊ aggregẽt cũ aceto ⁊ oleo
antiquo: ⁊ medicamẽ factũ cũ allei aut ex albacoẽ
aut ex piretro ⁊ staphisagria ⁊ baurach cuȝ melle.
Et ante oia ista mũdetur locus cũ aqua calida. Et
medicamẽ de marchasita cui⁹ descriptio: ℞. lapidis
marchasite. ʒ. xii. ãmoniaci tm̃dẽ farine farine faba
rũ. ʒ. vi. misceat cũ resina hũida ⁊ liniatur super cu
tẽ ⁊ ponatur super saniẽ donec cadat per se. ⁊ oȝ vt
admistretur statiȝ: qm̃ exiccatur velociter. Et medi
camẽ factũ ex salis ãmoniaci q̃ȝtitate ptis vnius et
ex bezabard q̃ȝtitate quarte ptis vni⁹: ⁊ ex lithagirii
quãtitate ptis vnius ⁊ tertie ⁊ ex olei antiqui quanti
tate partis vni⁹ ⁊ duaꝝ tertiaꝝ ptis: sumatur ex eo li
nimẽtũ. ¶ Et qñ nõ cõferunt medicie sicut predixi
mus necessarium ẽ perforare aut cauterizare.

¶ De regimine exituraꝝ intrinsecaꝝ Ca. xxxii.

Adubellet quidẽ intrinsece oȝ vt regãt cuȝ
euõne ⁊ proprie qñ cholera ẽ egrediens in
egestione ⁊ vrina significat q̃ sãguis totus
ẽ malus. Qñ vo verificat existimatio medici q̃ san
guis est bonus pter illũ quẽ expellit ad exiturã ⁊ p⁹
euõneȝ tũc oȝ vt maturetur cũ medicis eq̃lib⁹ sicut est
vinũ tenue subtile qũ bibitur paulati. ¶ Et illõ cui
intendũ ẽ in maturatõe exq̃sitissia eoꝝ sit medicine
subtiliatie exiccatiue sicut myrrha ⁊ ciamomũ ⁊ sĩli
que spẽs ⁊ ꝯsequãt cũ potu vini subtil' qd̃ ẽ ad albe
dieȝ decliue. Et d̃ ꝯpositis sũt tiriaca ⁊ mithridatuȝ
⁊ homorusia: ¶ De aldemenul Cap. xxxiii.

Aldemenul iteꝝ sũt de genere exituraꝝ. Et
plm eoꝝ fit ex malitia digõis ⁊ ex motib⁹
sup replõem ⁊ q̃ currũt cursu illoꝝ. ¶ Et
deteriores aldemẽul sunt q sunt pfundiores.

¶ De cura aldemenul Capi. xxxiiii.

Quãdo appent aldemenul tũc eoꝝ cura cir
citer tres dies est cura apatuȝ calidoꝝ: dein
de post illud oportet vt sit occupatio in resoluendo
⁊ maturãdo: fortasse. n. resoluentur ⁊ illud est scdm
min⁹ ⁊ fortasse maturãtur. Et nõ oȝ vt sit negligẽtia
in curatõe aldemenul: m̃ltotiens. n. ꝯuertitur ad exi
turã magnã. Et cura ei⁹ est euo sm̃ q̃ȝtitatẽ necessita
tis phl'omie ⁊ solõnis ventris. Et qũ fuerit in alde
menul pulsatio ⁊ basis radicis tunc ẽ necessaria ma
turatio ergo adiuuetur ad illã. Et illũ qdeȝ qui pas
sus est multitudiem agressiõis aldemenul liberat so
lutio ventris ⁊ rarificatio cutis cũ balneis admĩstra
tis semp ⁊ exercitio. ¶ Et de maturatiuis quidem
est semen almaru tritũ cũ lacte aut ficubus aut cum
ficubus ⁊ melle: ⁊ ficus cũ melle ipo. Et triticũ ma
sticatũ est bonũ ad maturatõm eoꝝ. Et silr passe ꝯ
fecte cũ baurach: Aut fic⁹ cũ synapi pmixte cuȝ olo
de lilio ⁊ medicamen aldemenul cognituȝ: Et medi
camẽ diserñito notũ: Et medicañ cui iest iste mod⁹
maturat: ℞. butyri. ℥. i. ⁊ mediã fermẽti acetosi. ℥. i. ⁊
semis almaru triti ⁊ psilii oiuȝ añ. ℥. i. s. lactis fici. ʒ.
iiii. feugreci ⁊ seminis lini oiuȝ añ. ʒ. v. bulliãt i lacte
⁊ admĩstretur: ipȝ. n. est iuuatm̃ tempatũ. ¶ Et quȝ
aldemenul difficulter venit ad pus ⁊ cũ qete calidi
tatis grauis tunc phl'oma venã que imbibit ipm de
sde ventosa locũ ⁊ nõ facias istud in pncipio qm̃ e
gredietur sanguis virulẽtus ⁊ retiebitur grossus ⁊
fiet illic vlc⁹ durũ. ¶ Et qñ maturatur ⁊ nõ apitur
psora ipm aut cũ medicis aut cũ ferro aut sm̃ q̃ dic
tũ est in exituris. Et de bonis erũpentib⁹ est istud: se
men lini fimus colũbinus ⁊ fermentum.

¶ De Moro. c. xxxv.

Hoc est apa molle ex carne addita qd̃ accĩt
in carne rara. Et plm e⁹ fit i ano ⁊ vulua. Et
qñȝ est saluum ⁊ qñȝ est malignum dolorosuȝ.

¶ Tractatus secundus de apatibus frigidis ⁊ que
currũt cursu eorum Ca. i.

HUmores frigidi ⁊ qui currũt
cursu eoꝝ i corpe
sũt phl'a ⁊ m̃lia ⁊ vẽtositas ⁊ ꝯposi
tũ ex eis: ⁊ tu iã sciuisti spẽs eoꝝ. Et
apata f'ra aut sũt phl'atica aut meli
ca: aut venosa: aut cõposita. ¶ Et
apata phl'atica aut sũt simplicia ⁊ noiant apata mol
lia: Aut aquosa sicut accĩt mẽbro aliquo vt i eo ag
gregetur aqua sicut hydropisis pprie: Aut dubellꝫ
in quo sũt sicut nodi lenes: Aut dure sicut scrophl'e
⁊ nodi duri. Et melica aut sephiros aut cancer: ⁊ tu
scies dĩam iter vtrosq̃ȝ. ¶ Et vẽtosa aut sũt eleuatio
inflatio. ⁊ eleuatio qdem est qñ vẽtositas pmiscetur
substãtie mẽbri. Et inflatio est qñ est vẽtositas aggr̃
gata in spacio vno fixa in eo. ¶ Et qñȝ ꝯponũtur il
la apata adinuicem ⁊ cũ calidis ex eis.

De apate molli phl'atico qd̃ noiat vndimia Ca. ii.

Est apa albũ molle in quo nõ est caliditas
⁊ q̃ȝto plus m̃a est subtilior ⁊ magis madi
da est mollificatio e⁹ vehemẽtior ⁊ digitus fa
cilius penetrat in eo qd̃ ꝯprimit cũ phibitõe eius
qd̃ est in eo qd̃ nõ est in eleuatõe. ⁊ q̃ȝto plus m̃a est
grossior est ad duritiẽ ⁊ frigus decliue. Et plm e⁹ est
a vapore phl'atis ⁊ ẽ de genere eleuatõis. Et differt
vndimia ab apatib⁹ melicis p paucitateȝ duritie i ⁊
paucitatẽ obfuscatõnis. Et qñ accĩt ex pcussiõe ⁊ si
milibus ⁊ nõ occurrit m̃a que attrahitur ad locũ e⁹
nisi phl'a tũc nõ apatur pter apa p latis ⁊ illud est
paꝝ ⁊ nõ euatur ex dolore.

De curatione apostematis mollis Capi.iii.

EVacuatio qdem q̄ fit cū solutōe ventris et
abstinētia ab eo quod gnāt phlegma ē res
q̄ est necīa. Et qū factū fuerit istud oꝫ vt' sit
repcussio eius in pncipio cū eo quod aggregat exic
cationē ⁊ resolutōm: ⁊ oꝫ vt fricetur locus cū mādi
li fricatōe dura: deiñ admistrentur sup ipꝫ exiccatia
⁊ nō oꝫ vt ꝯtangat ipm aqua. ⁊ de illis q̄ bona sūt i
pncipio est vt admistretur sup ipm spōgia noua isu
sa i aceto ꝯmixto aut isusa i aq̄ baurach ⁊ cineris.
In substātia enim spongie sunt exiccatō ⁊ resolutō
⁊ quotiens additur egritudo ponatur acetū in quo
infunditur spongia fortius parum: ⁊ apud statum p
ueniatur cū ipo finis in fortitudine: ⁊ administret so
lū cū spōgia ⁊ ꝑmixtū cū oleis vehemētis resolutōis
⁊ in illa hora iteꝝ administra spongiā infusā in aqua
cineris fici ⁊ vitis ⁊ ilicis ⁊ similiū. ⁊ oꝫ vt ꝯphēdat
spongia oīa latera ne declinet mā ad latus aliud.
Et qñꝫ admistras loco spōgie qū nō inuenitur pan
nus duplicatus in duabus tūicis cū aqua cineris. ⁊
qñ assiduat sr ipꝫ vna vice p⁹ aliā fōtasse sufficit. ⁊ aq̄
calcis est fortior. Et de illis que ꝯferūt iterum est
oleum roß. cum aceto ⁊ sale ⁊ sulfure ꝯbusto. ⁊ ipm
sulfur est bonuꝫ. ⁊ cicer cuꝫ aqua caulis ē mirabilis
iuuamīti. ⁊ memithe in pncipio soluꝫ et cuꝫ qbusdā
exiccantib⁹ calidis est bonum. ⁊ strictura cuꝫ ligamē
tis ꝯfert ei in quo nō est mā grossa. ⁊ oꝫ i illa ligatā
vt sit iceptio ab iferiore ad supius. ⁊ succus myrthi
est bonus in pncipio ⁊ bonitas e⁹ post illud ē vt cuꝫ
eo ꝯficiantur medicine post ⁊ cū hoc apā est in mē
bro neruoso spisso aut ligamēto aut corda ꝑmiscea
tur in medicis quod incidat cū lenificatōe. Et qū
ē cū hoc dolor pp cām que dicta est tūc oꝫ vt sedet
dolor in pmis cū his q̄ sūt sicut isop⁹ hūida ⁊ vinuꝫ
coctū ⁊ ceratāria ex oleo ⁊ vt admistret ēbroca cuꝫ
vino stiptico nigro ⁊ post illud admistret cum ciner
⁊ similib⁹. Et de epithimatib⁹ bonis est vt sumantur
myrrha ⁊ liciuꝫ ⁊ cipi ⁊ aloes ⁊ crocus ⁊ acatia et
boliarmeni paꝝ ⁊ ꝯficiantur cū aceto ⁊ aqua caulis
⁊ iteꝝ folia tamarisci ⁊ sal ⁊ oleuꝫ ⁊ boliarme. em
plastrata cū aceto. ⁊ iterum ei quidē cui⁹ antecessit
dolor sumant sordes balnei ⁊ bulliāt cū aqua ⁊ in
spissetur cū calce q̄ ponat i ea dōec fiat sicca massa
mollis ⁊ liniat: ⁊ iteꝝ liniant loca cuꝫ oleo ⁊ ponat
desup spongia aut lana ibibita aceto ⁊ ligetur sup
ipꝫ. ⁊ medicamē de fermēto ē iuuatiuuꝫ: ⁊ de eis q̄
sunt iuuatiua ē vt sumant folia lilii ⁊ conterāt bene
⁊ exprimantur ⁊ supponant: ē. n. mirabile: ⁊ silr alu
mē ⁊ liciū cōtrita cū aceto ⁊ aqua cineris. ⁊ de epi
thimatib⁹ fortis iuuamēti ē istud: stercus vaccinuꝫ ⁊
olibanū ⁊ storax ⁊ vsnee ⁊ calamus aromatic⁹ ⁊ spi
ca ⁊ absinthiū ⁊ oīa iuuatiua ⁊ oēs medicine predi
cte in arcolis apatuꝫ rememorate in antidotario: ⁊
qñꝫ confert molliciei accidenti in apatib⁹ pregnātiū
vt submergat sūmitas cāne de qua fiunt scope i ace
to ⁊ ponat desuper. ⁊ meli⁹ eo ē illud qd̄ fit post cō
tritionē ex chimolea cū aceto ⁊ anetū: ⁊ de embro
cis decoctio cauliū ⁊ aneti aut decoctio corticū ci
tri: ⁊ molliciei que est sequēs hydropisiꝫ ⁊ egritudi
nes alias queritur cura que est cause.

De nodis Ca.iiii.

NOdi sunt dubellet phlatice comprehendē
tes humores phlegmaticos aut generatos
a phlegmate q sūt facti sicut caro aut sicut puls aut
sicut mel aut sicut aliud: ⁊ proprie qui eueniūt i cur
uaturis iūcturaꝝ aut res dura. Nō ē longinquū
qn necessariuꝫ faciat eius obuiatio esse melancholi
cā: verū nos posuim⁹ eā phlaticā: qm̄ radix illius
duri ē phlegma cui accidit vt dsiccaret grosse. ⁊ qñꝫ
accidit vt nodet neruus ⁊ similatur nodo ⁊ non sit
de nodis: ⁊ differt a nodis per hoc q nō separat ex
oī parte ⁊ nō separat i longitudine: imo dextra ⁊ si
nistra multotiens accidit ex pcussione qd̄ assimilat
nodis. Qū ergo curat i principio cū strictura sup
posita remouetur et resoluit.

De cura Ca.v.

NOdorꝝ q sunt glādosi curatio ē incisio et p
foratio nō aliud: ⁊ similiter curatio valēs i
duris ⁊ similibus. Inqt antilus: tende i
primis cutē que ē sup nodos cū manu tua sinistra:
aut minister extēdat cā tibi fm modū q ē possibilis
Verūtñ oꝫ ne secent cistis nodi: qm̄ illud prohi
bebit te vltimare excoriationē. Et qū extēderis ti
bi cuteꝫ bene: tunc seca eā cū facilitate: qm̄ possibile
ē qñꝫ vt velamē nodi tēdatur cū eo in dispōnib⁹: tar
da ergo donec appareat tibi velamē nodi: deinde
extēde tibi cutē vtriusqꝫ lateris cū vncis ⁊ incipe ex
coriare cistiꝫ a carne: qm̄ possibile ē excoriare ipsaꝫ
⁊ fortasse ē annexa ei ⁊ tunc excoria ipsā cum game
di donec egrediatur cistis sana cū eo quod ē in vē
tre eius: illud. n. ē magis certū qd̄ cē potest. Quꝫ er
go extraxeris illud si cutis nō superfluit a loco vul
neris pp puitatē nodi: tunc absterge sanguinē ⁊ ab
lue vuln⁹ cū aqua mellis ⁊ sue eaꝫ ⁊ icarna. Et si ma
gnificat super ipsuꝫ plurimū pp cōpressionēꝫ nodi:
tūc abscinde radicē eius totā: deinde cura. Et si no
dus ē vicinus neruo aut vene ⁊ de illis qui excoriā
tur: tunc necesse ē excoriare ipsū: ⁊ si ē de illis qui ex
coriantur q nō indigēt excoriatione cū gamedin et
timetur q abscindet aliquid de illo: tūc extrahe ex
eo illud qd̄ egredit ⁊ pone i residuo medicamē acu
tū ⁊ nō incarnes ipsū donec scias q nō remāsit in
eo aliquid de cisti: qm̄ illud quod de eo remanet re
dit qū vult nodus magnus: ergo iple ipsuꝫ cotto et
cura ipsū cū medicamine. Et quꝫ pforat oꝫ vt au
ferat cistis que est ei cū ꝯplemēto sui: ⁊ si nō cū alio
saltē cū vncinis: qm̄ qū dimittit ⁊ si minimū sit de ea
redit. Et si possibile ē vt excorietur tūc si accipian
tur cistis cū nodo erit melius: ⁊ si relinquitur aliqd
de cisti ponatur in ea medicamē acutuꝫ: deinde cō
sequēter adhibeatur butyꝝ. Et in mellino quidē
quod ē de exituris sis sollicitus adeo ne rumpat ci
stis eius ⁊ ingenia vt egrediat cum cisti: nam si eius
cistis rumpitur eius egressio erit difficilis. Si vo
accidat vt rūpatur: tunc rectuꝫ est vt cōserues ipaꝫ
fm illud qd̄ ē in ea: ⁊ excoriatū ab ea aggregatur ⁊
stringatur cum ligamētis. ⁊ qñ currit de illo res pli
ma tūc oꝫ vt custodiatur patiēs ipsuꝫ cū ꝯfortātib⁹
naturā suā ⁊ cōseruetur apud sōnum: fortasse. n. ad
uenit sycopis ei. ⁊ oꝫ vt medicetur curatione eius q
timet syncopī: ⁊ multi qdē de hñtib⁹ nodos nō tole
rāt excoriatōꝫ nꝫ medicinas acutas pp magnitudi
nē egritudinuꝫ eoꝝ ⁊ pp cōplexiones eoꝝ ēt: nꝫ suf
ferunt aliud nisi perforationē. Oꝫ ergo in istis vt p
forētur eoꝝ nodi et extrahatur qd̄ egredietur ab cis
⁊ nꝫ presumas de cisti: imo pone i eo oī die postqꝫ
egreditur illd̄ qd̄ aggregat oleū cū butyro tepiduꝫ
nam cistis putrefiet ⁊ egredietur per se. De bona
autē curatōe mellini fauosi ē vt icipiatur ⁊ euaporet

cū aliquo calido: deide emplastret cū pastā enuclea
tis τ mell' ē vt excoriet cutis: deinde ponāt super eā
empla τ fortasse consequitur medicamē acutū i ex
coriatiōe cutis finē notū sicut calx τ sapo τ cinis et
alia de illis que currūt cursu eoꝝ de illis q̄ dicta sūt
in erūpētibus exituras. Et iterū sumāt calcis. ʒ. iiii.
τ fecis vini adust'. ʒ. ii. τ nitri. ʒ. ii. magre. ʒ. i. ferueat
in aqua cineris ebullitionib' paucis τ ponāt in am
bulla de plūbo τ roret sēper vt n̄ exiccet. ¶ Et hoc
medicamē ē bonū iterū altheeltil τ gladib' τ simili
b'. Et ē vt sumant helleboꝝ τ arsenici rubei ābo:ꝝ
an̄ ptes. ii. τ corticū eris ptes. iiii. τ fiat ex eis linimē
tū cū oleo ros. τ sumāt ex sede vrtice τ corticib' eris
τ arsenico cū oleo ros. Et de emplastris bonis iteꝝ
mellino τ oib' exituris calidis et in qb' ē humor le
uis ē illō: ℞. laudani et galbani et bdellii et sorditiei
vasis apis et glutinis albotin eq̄les ptes: sumāt ex
istis et ex solutis sine plurima mordicatiōe. τ suma
tur baurach et medietas eius hellebori et fiat ex eo
emplastꝝ ex cera et oleo ros. Et iteꝝ calcis ps. i. col
cotar ps. i. arsenici ps. i. Glandulas autē que similes
sunt alsilac: et sunt spēs nodi si tibi ē possibile extra
here extrahe sicut alsilac et nō fiat inde nocumentū
neruo aut mēbro vicio fac. ¶ Et si fuerit i manu et
pede et in loco coniuncto cuꝫ neruis et cordis nō p
sumas extrahere ipsū: qm̄ faciet cadere patientē in
spasmum: imo contere ipsū et constringe sup ipsuꝫ
cū aliquo cui sit grauitas donec maturet eum. Et si
gnū eius ē q̄ h' i ꝑpressio sup ipꝫ stupefacit mēbrū.

¶ De glandulis Ca. vi.

Q Uandoqꝫ generat in qbusdā mēbris apa
glandulosū sicut auellana τ nux τ min' eis
τ multotiens super volā manus τ super frōtē: τ ē in
principio taliter q̄ qū super ipsū fit cōpressio separa
tur: deinde redit multotiēs τ multiplicatur τ fortas
se non redit. Et cura eius ē de genere curatiōis no
doꝝ. Et qn̄ꝫ sufficit vt cōterat et cōprimat: deide su
p ipsū stringatur plūbū grauis stricture: qm̄ digerit
ipsū τ proprie qm̄ linitur super hlūbo epithima di
gestiuū de illis q̄ sequūt. Et oꝫ iterū vt strictura ad
ministretur post ei' digōnē: qm̄ illud ē cā ꝓhibēs re
ditionē.

¶ De pustulis glādosis Ca. vii.

A Ccidūt et qn̄ꝫ pustule glandose parue. Et
eaꝝ cura ē ipsaꝝ cōtritio τ expressio ei' qd
est in istis: τ stringere plumbū super eas.

¶ De fugille Ca. viii.

F Ugille ē de genere apatū glādulosoꝝ τ q̄si
hoc noie appropāt illō qd fit post aurē. Et
nos qde iā dixim' sermonē vlēꝫ in oib' que currunt
cursu eius. ¶ Et cura eius ē cura predicta i. c. apatū
glādulaꝝ τ in apatib' que sūt post aureꝫ. Et de illis
q̄ sunt ei propria ē cinis limaciaꝝ confectus cū anti
quo adipe nō salito. Et huic qde medicie nō ē par.
Et iteꝝ cinis mustele ꝑmixto in eo cerato cuꝫ oleo
de lilio τ antiquat τ admistret: τ cōfert scrofulis et.

¶ De scrofulis Ca. ix.

S Crofule silant nodis: sed differūt ab eis in
hoc q̄ nō sunt separate sicut nodi: imo sūt
suspense cū carne. ¶ Et plm quidē accidūt i carne
molli τ ē eis iteꝝ velamē neruosū: τ fortasse fit scro
fula vehemētis magnitudinis. Et fortasse ex vna ea
rū generant plures τ similant in hoc altheeltit: τ qn̄
qꝫ ordinant nodi: τ fiunt sicut cingulus pendens
ex collo ad vnā partē τ quasi sint racemus. Et scro
fule ad vltimū sunt glādule sclirotice. Et de scrofu
lis quidē sūt quibus associat dolor τ ē difficilis cu
ratōis τ fortasse in eius curatione ē necessaria perfo
ratio τ putrefactio. Et hoies vehementius expositi
ad habēdas scrofulas i partibus colli τ capitis sūt
curta habentes colla humidaꝝ cōplexionū. ¶ Et
loca in quibus generant plus scrofule sunt colluꝫ τ
subascelle. ¶ Et videt q̄ non noiant scrofule nisi ꝓ
pterea q̄ multuꝫ accidit porcis propter gulositatē
eoꝝ: aut ꝓpterea q̄ figura eaꝝ scḋm plm assimilatur
porcis. ¶ Et saluiores scrofule sunt que accidūt isā
tibus: τ grauiores eaꝝ sunt que accidunt iuuenib'.

¶ De cura Capitulum. x.

R Adix super quā ē fiducia in curatiōe hn̄tiū
scrofulas ē euo τ subtiliatio regiminis. Et
de euōne laudabili ē vomitus τ ē necessariū solutio
ne educere phlegma grossū τ proprie cū pilulis no
minatis alguasili. τ iteꝝ sumāt turbith τ. ʒʒ. τ zucca
ri ptes eq̄les τ bibāt vsꝫ ad. ʒ. ii. τ hoc quidē ē cū h'
q̄ soluit phl'a grossū nō calefaciēs nꝫ intestinoꝝ fa
ciens rasurā. τ phlomia iteꝝ ē iuuatia: τ oꝫ ꝓculdu
bio vt fiat ex cephalica. ¶ Regiminis vero subtilia
tio ē: qm̄ oꝫ vt deuitet cibos grossos τ potū aq̄ sup
eos τ nauseatiuā satietatē τ repletionem τ toleret fa
mē quantū potest τ abhorreat omē qd replet caput
materia: τ oꝫ vt custodiat prepatus eis caput ab eo
quod facit currere ad ipsuꝫ mās ex prepatōib' faciē
tib' currere sicut prosternere se super faciē: τ curuare
se sup genua prolixe: τ habeē puluinar planū: τ ab
opationib' q̄ trahūt mās ad caput sicut locutio pli
ma: τ dolor capitis τ rixa: τ ventosatio ē incōueni
ens patiētib' scrofulas scḋm plurimū: τ illō iō qm̄ nō
ē ei possibile vt euēet ex mā q̄ ē in scrofulis τ que cur
runt cursu ei': imo trahit ad eas τ igrossat ipsas p
id qd extrahit de sāguine subtili. Et multotiens qd
redeunt scrofule icipiētes extenuari τ resolui ad dis
positionē suā primā. Et oio regimen scrofulaꝝ silat
regimini sephiros ex parte ipsius egritudis. Et qū
scrofule sunt magne tunc plagarū alienant se a cura
tione eaꝝ cū ferro τ medicamine acuto. τ illud ē de
illis que ducūt ad vlcerationē eaꝝ τ ipsaꝝ corrup
tionē: τ ē necessariū in h' i vti euōne τ mūdificatiōe
τ subtiliatione cibi τ administrare medicinas resoluti
uas super eas cū facilitate. ¶ Et iā inuenim' emplꝫ
apostolicō relatuꝫ ad christianos in scrofulis mor
talibus ruptis sanatōis magne: sed cū facilitate τ le
nitate: τ de emplis calefaciētib' scrofulas ē eplꝫ dia
quilō. Et qn̄ꝫ permiscēt cū hoc emplastro medicie
alie qs posuit Hyp. sicut radix lilii τ proprie cū ꝓ
prietate que ē in ea τ sicut stercus capraꝝ τ auiuꝫ et
sicut nasturtiū τ radix cucumeris asinini τ vue mō
tane τ ficus que cadunt an̄ maturatōꝫ albe aut fari
na fabaꝝ τ amigdale amare τ bdelliū τ aggregent
ad illud τ administrent. ¶ Et de eplis bonis ē em
plastruꝫ h' i: ℞. farine fabaꝝ τ ordei τ piguedis por
ci τ risi oīum an̄. ptē. i. τ radicis colloquintide τ alu
minis iameni τ radicū lilii τ picis humide oiuꝫ an̄.
ptē. s. aggregetur illud cū oleo antiquo cuꝫ pingue
dine frixa post liquefactionē pinguedinis τ picis in
oleo. Et cōfert emplin bonum resoluens duritiē in
hebdomoda τ in eo qd ē minus ea in tribus dieb'
qd Gal. narrauit in catagenis: ℞. synapis τ feis vrti
ce et sulfuris et spume maris et aristologie et bdellii
an̄. ʒ. i. amoniaci et olei antiqui et cere an̄. ʒ. ii. Et de

medicinis que sup eas ponuntur ē pix ꝯfectis cum
ea ficubus aut cuȝ squilla aut confecta cū ea radix
caulis contrita et radix capparis cum bdellio et lu
pini cū aceto et melle aut cuȝ sirupo acetoso et ster
cus vaccinū aggregatis vel decoctis cuȝ aceto aut
oīa ista cū adipe porci aut cū oleo. Medicamē bo
nū: fenugreci partes .iiii. calcis et nitri amboꝝ añ: ps
i. aggregenť cuȝ melle. Et iterū radix cucumeris asi
ni. et folia lauri cuȝ glutino albotin aut cinis ambo
ruȝ aggregatus cuȝ eo. et iterū aggregentur farina
herbi et stercus caprarū et ouiū et proprie mōtana
rū cuȝ vrina infantis et fiat linimētuȝ. et iterum hoc
medicamē myrrhe .x. āmoniaci .vii. et dibic .i. euisci
quercini glandiuȝ .v. galbani olei de bezahar sordi
tiei aluearii apuȝ .i. terať totuȝ. et iteꝝ aggregenť in
mortario aldibic preparatuȝ et resina et sint ꝑ oi. lb.
galbani .ʒ. iii. aggregetur illud et ē linimētuȝ bonū.
¶ Et de medicinis bonis sunt cere gūmi pini adi
pis porci non salite prassii et floris eris partes equa
les: fiat ex eis linimētū. Et iteruȝ resine dactiloꝝ cor
ticū eris añ. partes .ii. aluminis iameni arsenici oīuȝ
añ. partes .iiii. sumatur ex eis linimentuȝ. et de medi
cinis bonis est medicamē de kitran: et medicamen
cucumeris asini. et medicamē de condisi: et medica
men nominatuȝ sandaros: et medicine facte cuȝ ser
pētibus et singulis. ⁊ ex eis est vt sumať serpens mor
tuus ⁊ proiiciatur in vas lutatuȝ luto sapientie ⁊ di
mittatur in furno de lateribus: deinde ꝓiiciatur cuȝ
equali quātitate sui aceti pmixti cū melle fm medie
tatē. ⁊ de medicinis bonis est medicamē de cordu
meni ⁊ nasturtio ⁊ fimo columbino cuȝ oleo ⁊ oīa
iuuatiua sunt iteruȝ singularia ⁊ silr farina herbi cū
eis ⁊ sola cū aceto ⁊ cū melle ⁊ cū pice ⁊ cera ⁊ oleo:
⁊ iterū sumantur vue montane ⁊ nitrū ⁊ resina ⁊ fa
rina herbi ⁊ aggregenť cū aceto ⁊ melle: aut accipe
radices lilii ⁊ semē lini ⁊ infundantur in vino ⁊ po
nanť in eis ābobus post illud fimi colūbini quanti
tas quā exigit illud quod presēs ē et fiat ex eis qua
si emplastꝝ et ē mirabile. Et iā experta sūt vrina ca
meli arabici ⁊ anodatū eius emplastruȝ aut epithi
ma cōmixtis cū eis medicinis que sūt ad scrofulas
⁊ fuerunt iuuatiua. Et almugat ē ex epithimatibus
mirabilibus. Et existimauerūt qdā ⁊ ē alkindus ꝙ
messes cornu caprini qñ aduritur ⁊ bibitur hebdo
moda vna oi die pondere .ʒ. ii. video ꝙ non oȝ fieri
in oi mense hebdomoda vna. ¶ Et scias ꝙ de scro
fulis sunt in quibꝰ ē cancerositas: ⁊ hꝰ i qdē oȝ vt cō
ficiantur medicine calide predicte cū oleo roš. ⁊ di
mittanť per dies aliquot ⁊ administrētur. In scrofu
lis autē que sunt calide complexionis non oȝ vt su
pflua sit administratio medicinaꝝ acutarū: imo suffi
cit eis ꝙ ē sicut sauic de tritico cū aqua coriādri. Et
fortiꝰ illo ē myrrha cū duplo sui ð licio ꝯfecta cū aq̄
coriādri ē regimē i hº vt vīcat aq̄ coriādri aut vīcat
medicamē aliud fm ꝙ presens ē ⁊ ꝙ necessariuȝ fa
cit vehemētia inflationis aut paruitatis eius. Et de
illis que conferunt eis ē vt fiat sternutatio cuȝ oleo
de nucleis persicoꝝ excorticatoꝝ adustoꝝ. Qđ si
necessariuȝ fuerit in curatione scrofularuȝ vti ferro
oȝ tunc vt sit administratio eius in scrofulis vicinan
tibꝰ venis pluribꝰ ⁊ venis pulsatilibus ⁊ neruis cuȝ
cautela ⁊ defensione. Homo. n. quidā errauit cuȝ p
foraret quasdā scrofulas ⁊ obuiauit ramo neruoꝝ
reuersiuoꝝ quare destructa ē vox. ⁊ iā accidit vt nō
inueniret neruuȝ sed detegeret eū frigori: quare cor
rupta est complexio eius ⁊ destructa est eius opera
tio vsqȝ quo redit ad ipsum eius cōplexio cū calefa
ctione: ⁊ fortasse errauit ⁊ iuenit alguidegi. ⁊ deteri
or alguidegi in hoc ē illa que est profūdior: quapro
pter cuȝ excoriatur ex latere saluo opȝ vt sumantur
scrofule ⁊ destruatur quod residuuȝ est cuȝ medica
mine acuto ⁊ non perueniat lateri lesio.

¶ De apatibus duris Ca. xi.

Apostema durꝝ noiatū sephiros qđ puruȝ
est ē illud cui nō associatur sensus nȝ dolor
⁊ si remanet cū eo sensus ⁊ dolor paruꝰ: tūc
non ē sephiros puruȝ. ⁊ purꝝ quidē ⁊ nō purꝝ cum
quo ē sēsus qdā ē priuās dolorē. ⁊ sephiros aut fit a
melia feculenta sola radicali ⁊ color eius ē cineritiꝰ:
aut melia cōmixta cū phlegmate ⁊ color eius ē de
cliuis ad colorē corporis: aut ex phl'ate solo qđ iā
induratū fuit. ¶ Et puri quidē color vt multū ē co
lor plumbi ⁊ ē vehemētis tēsionis ⁊ duritiei ⁊ fortas
se supereminēt ei pili ⁊ hoc ē illud cui nō ē sanitas.
⁊ ē qđdā ex eo cuius color ē color corporis ⁊ pmu
tať de mēbro ad aliud ⁊ nominať fermos. ⁊ quādo
qȝ ē cū dolore corporis durꝝ magnū qđ nō sanatur
nȝ permutatur vnqȝ. Et oē sephiros aut incipit ap
parere paulatiȝ ⁊ additť aut cōuertitur ex phlegmo
ne aut herisipila aut exitura in loco vacuo ¶ Et quȝ
plurimum accidit durities in viscéribꝰ non accidit
nisi post apostema calidū quādo curať cū infrigidā
tibꝰ viscosis ex medicinis ⁊ cibis. ¶ Et qñȝ cācerať
sephiros ⁊ propinqtas sephiros ad cācrū ⁊ elonga
tio eius ab eo ē fm multitudinē inflāmatōis eius ⁊
paucitatē ⁊ aptōeȝ pulsatiōis in eo ⁊ occultatōeȝ eꝰ
⁊ aptioneȝ venaꝝ in circuitu eius ⁊ non apertōȝ ea
rum.

¶ De cura Capitulum. xii.

Oportet vt de eis apatibus illđ curetur cui
est sensus ⁊ vt sit incisio: ⁊ post fac mundifi
cationem corporis cuȝ eo qđ educit humorem faci
enteȝ egritudineȝ: ⁊ fortasse est illa mundificatio cū
phlebotomia si est sanguis plurime nigredinis ⁊ su
per illud sit quod resoluit ⁊ lenit simul: ⁊ non cureť
cum eo quod resoluit ⁊ exiccat tantum: quoniā illđ
perducit ad vehementiaȝ lapideitatis propter exic
cationē grossi ⁊ resolutionem subtilis: Et oȝ vt po
nanť curationi eius due reuolutiōes: reuolutio reso
lutiōis cū lenitate cū eo qđ nō exiccat plm qa oē
resolutiuū scđm plȝ exiccat ⁊ humectatiuū raro re
soluit: ⁊ oȝ vt sit gradus eiꝰ i caliditate ex secūdo ad
tertium ⁊ in exiccatiōe ex gradu primo: Et reuolu
tio alia lenificatiōis: ⁊ sint iste due reuolutiōes succe
dentes. ¶ Et oȝ vt mēbruȝ famē pati cogatur in re
uolutione resolutiōis ⁊ trahatur nutrimentū ad eiꝰ
oppositū cū motiōe illius oppositi ⁊ exercitio eius
⁊ ipsius famelicatiōe: ⁊ cibeť i reuolutione lēificatō
nis ⁊ fiat ei cā appetēdi nutrimētū cū fricatione ⁊ q̄
sūt ei similia ⁊ liniať cū pice ⁊ diuersificeť necessitas
in virtute medicinaꝝ resoluentiū ⁊ lenificātiū ⁊ debi
litate eaꝝ scđȝ raritatē mēbri ⁊ ipsiꝰ spissitudinem ⁊
vehemētiā duriciei ⁊ debilitatē eiꝰ. Et iteꝝ ꝯpositio
medicinaꝝ oȝ vt aggregeť inter duas vtutes ⁊ oȝ ne
multū vtanť balneo qm̄ resoluit subtile ⁊ aggregat
spissū ⁊ ñ pueīt ad hūc finē vt leniat spissū. ¶ Et lēifi
cātia qdē qbꝰ ē r̄solo̅ qdā sūt sic adeps gallinarū ⁊
anseꝝ ⁊ vituloꝝ ⁊ boum ⁊ ceruoꝝ ꝓprie ⁊ medulle
eoꝝ ⁊ adeps hirci. ⁊ asini adeps ē bōa eis ⁊ adeps

rapaciū leonū ⁊ vrsi ⁊ leopardi ⁊ adib ⁊ q̄ currūt
cursu eoꝝ de vulpibus ⁊ lupis. Et adipes rapaciū
ex auibus. Et oꝫ vt misceant̄ cum eis q̄ sunt sicͭ āmo
niacū ⁊ bdelliū ⁊ galbanū ⁊ storax ⁊ mastix qm̄ ꝑ
parant̄ ad resoluendū ⁊ fiant singularia. Et de ꝑdi
ctis adipibus melior ē adeps leonū ⁊ vrsi. Et ī mu
cilagine fenugreci ⁊ se. lini sūt resolutio ⁊ lenificatio.
Et oꝫ ne in istis adipibus ⁊ eaꝝ silibus de mollifi
cātib⁹ sit sal oīo: qm̄ sal exiccat ⁊ indurat: imo oꝫ vt
sit eaꝝ opatio opatio solis in cera que lenit ⁊ liq̄facit
⁊ nō puenit ad hoc vt exiccet. ¶ Et de lenificantib⁹
iteꝝ in quibus est resolutio: quedā sunt bdelliū si
ciliense ⁊ oleū antiquum ⁊ oleum de alcāna ⁊ oleū
de lilio ⁊ galbanum ⁊ laudanum ⁊ storax ⁊ isopus
humida. ⁊ meliora eoꝝ sunt que sunt mioris ātiqui
tatis ⁊ exiccationis ⁊ vehemētioris humiditatis. ⁊
iteꝝ mastix album appropinquat predictis. Et in o
leo de alcanna ⁊ oleo de lilio ⁊ ficubus ⁊ alkerua ē
de resolutione ⁊ lenificatione simul qd̄ est supra suffi
cientiam. ¶ Et de lenificantibus quidē est vt sumat̄
sex seminū ⁊ sex aceti ⁊ ferueant ⁊ effundat̄ p⁹ ebul
litionē bonā super vtrasq̄ qd̄ est ei conuenientius
⁊ administretur. Et de medicinis bonis ad illud
ē vt sumāt̄ sterc⁹ asini ⁊ radix euisci ⁊ fiat ex ābobus
linimētū. et si fuerit cū ambobus storax erit melius.
Et iterum qm̄ aparet lenitas oꝫ vt liniat̄ cū āmonico
soluto cū aceto forti diebus plib⁹ deinde redeat leni
ficatio aut galbano ⁊ oppoponaco. aut sumant̄ gal
banū ⁊ āmoniacū ⁊ bdelliū ⁊ terāt̄ oīa ⁊ inuoluan
tur cū oleo de ben ⁊ oleo d̄ lilio cū aliq̄ꝫtulo mulci
lagis fenugreci ⁊ lini ⁊ fiat sicut emplm̄. Et sordities
balnei ē ex medicinis vehemētis iuuamti qm̄ ponit̄
in emplis apatū duroꝝ. Et qum n̄ inuenit̄ sordities
balnei tunc administrentur loco eius aqua euisci ⁊
nitri. ¶ Et de emplis bonis in hora resoloīs sunt
empla que sunt ad scrofulas de illis que diximus. ⁊
empla iulios ⁊ colophon. Et qum apa ē vehemtis
grossitiei tunc nō ē excusatio ab aceto: ipꝫ eniꝫ icidit
⁊ debilitat virtutem mēbri ⁊ ꝓprie qū est neruosū
qm̄ ē vehementius vacuū a mā ⁊ dimittit eā cause
imprimēti deforis. Veꝝ oꝫ vt sit administratio ace
ti ⁊ intromissio eius in medicinis ī fine rei nō in eius
principio ⁊ vbi cadit vltimatio in lenificatione ⁊ cū
intromissione tepiditatum lenificationis. Et allevi
etur adminiſtatione aceti. ⁊ qū nō fit alleuiatio cum
aceto nocet neruis ⁊ ꝯuertit ī lapideitateē. ¶ Et me
dicus tunc fit audacior in administrando acetū qū
apa est in mēbro carnoso sicut id qd̄ est in splene et
q̄nꝫ linit̄ locus cū aceto ⁊ vaporat̄ cū eo deide cōse
quit̄ cū epithimate sicut illud qd̄ est de oppopōaco
deinde āmoniaco d̄inde icipit cū pauco leui postea
additur virtus deinde gradatur ad lenificatiōeꝫ. Et
oꝫ vt administret̄ super apa oleū lene in quo nō est
stipticitas ⁊ est magis q̄ꝫ aqua et proprie oleum de
aneto factum cū aneto humido. ¶ Et illud duritiei
qd̄ ē in neruis ⁊ cordis curetur cum incisiuis ¶ Et
de curationibus bonis ad illud est vaporatio ex la
pidibus ignitis lapide molendini. ⁊ meli⁹ quo fit va
poratio ab eo ē cū aceto. ⁊ meliō a quo fit vaporatō
est marchasita: ⁊ oꝫ vt ad hanc pueniat̄ sūmam in
vaporando ⁊ suffumigando donec appareat sudor
Et q̄nꝫ linitur cū marchasita trita cuꝫ aceto ⁊ ꝯfert
⁊ oꝫ vt alleuiatio iteꝝ fiat in admistratione aceti vt
nō separet̄ subtile ⁊ induret̄ spissū: ⁊ vt nō corrūpat
virtutē neruoꝝ superflue ⁊ est in principio deterius
⁊ ponāt̄ administrationi eius interpolatōes in qbus
est lenificatio. qū ergo incipies tunc vaporet̄ mēbꝝ
cū eis que diximus ⁊ leniat̄ tunc cū medicinis con
uenientib⁹ ⁊ vt illud fiat in mēbro carnoso est salui⁹.

¶ De duritie iuncturaꝝ. Ca. xiii.

Quandoq̄ꝫ accidit in iūcturis durities ꝓhi
bens moueri iuncturas cū facilitate: ⁊ non
destruit sensū. Et q̄nꝫ est neruus cū quo ē
stupor aliquis. Et q̄nꝫ est carnosior. Et cura ē cū eo
qd̄ sciuisti.

¶ De eis q̄ noīant̄ almismar. Ca. xiiii.

Almismar est nodus rotundus albus siſis
capiti claui. Et plm̄ quidē accidit ex ꝑcussi
one ⁊ post exituras: ⁊ p⁹ curatiōꝫ eaꝝ āpli⁹
multiplicant̄ in corpe. ¶ Et plm̄ accidit in pedibus
⁊ digitis pedū ⁊ in inferioribus ⁊ ledit intm̄ ꝙ ꝓhi
bet incessū: quare oꝫ vt sectio fiat super ipꝫ ⁊ extra
hat̄ aut moueat̄ cū manu semꝑ ⁊ ānectat̄ ei plūbū.
qm̄ taliter est ꝙ non est pōe vt extrahat̄. ¶ Emplm̄
quidem eius qū nō curatur fit cancer.

¶ De cancro Capi. xv.

Cancer ē apa melicū de melia adusta a mā
cholica aut in q̄ ē mā cholica cū q̄ cōbusta
est nō a pura feculēta. ¶ Et dīt a sephiros
per se cū dolore ⁊ acuitate ⁊ pulsatione quadā ⁊ ve
locitate additōis ꝑꝑ multitudinē materiei ⁊ inflatōꝫ
⁊ ꝓpt̄ illud accidit in illa mā de ebullitione qū ipsa
venit ad membꝝ. ¶ Et differt ab eo iterū ꝑ venas
quas mittit in circuitu suo ad mēbrū in quo ē q̄si pe
des cancri ⁊ nō sunt rubee sicut ī phlone: imo decli
ues ad nigredinē ⁊ obfuscationē ⁊ viriditatē ⁊ iā
diuersificat̄ ab eo: qm̄ plūmū aduentus sui fit incipi
endo ⁊ aduentus duri fit ꝑmutando ex calido. Et
dīt a sephiros: qm̄ est ei sensus ⁊ illi nō ē sensus oio.
⁊ plm̄ qdē accīt in mēbris raris: ⁊ illud est in mollio
ribus plus in ep̄e ⁊ in mēbris neruosis iterum. ¶ Et
in ꝑmis qū accidit est occulte dispōnis: ⁊ qm̄ appet
cancer ambigit̄ esse eius in ꝑmis qū apparet ſꝫ plꝫ
deinde apparent signa eius. Et in ꝑmis qum appet
in ꝑncipio est sicut faba ꝑua durus rotundus fusci
coloris in quo est caliditas quedā. Et cancer quidā
est vehementis doloris: ⁊ alius est ꝑui doloris qet⁹
⁊ alius est qui ꝑducit ad vlcerationē: qm̄ ē ex melia
que ē adustio sanguinis ⁊ adustio chole pure solius:
⁊ alius est siccus qui nō vlcerat̄. Et q̄nꝫ ꝑmutat̄ vlce
ratus ad nō vlceratū: ⁊ q̄nꝫ reducit eū ad vlceratū
curatio eius cū ferro ⁊ ponit ei labia grossiora ⁊ du
riora. Et videt̄ ꝙ hoc apa sit noīatū cācer ꝑꝑ vnā
duaꝝ reꝝ: aut ꝓpter suā tenacitatē cū m̄bro sicͭ tena
citas cancri cū eo qd̄ venat̄: aut propter formā suā
in rotunditate sua ſm̄ plm̄ cuꝫ colore suo ⁊ egressio
ne venaꝝ q̄ sunt sicut pedes eius in circuitu ipsius.

¶ De cura Cap. xvi.

Illud qd̄ oꝫ cauere de cura eius est: qm̄ qū
icipit fortasse est pōe vt ꝓhibeat̄ ne addat̄
sup illud qd̄ ipse est: ⁊ ꝯseruet̄ ita ꝙ nō vlce
ret̄. Et accīt in quibusdā horis vt sanet̄ incipiēs: cō
firmatus vō nō. ¶ Et multotiēs quidē accīt cācer
interius occultus: ⁊ est rectificatio in eo ſm̄ ꝙ dixit
optimus hyp. vt nō moueat̄: qm̄ si mouet̄ fortasse ꝑ
ducit ad morte. ⁊ si dimittit̄ ⁊ nō curat̄ fortasse ꝓlon
gatur spatium cum salute quadam: ⁊ prope quādo
rectificant̄ cibi ⁊ ponuntur de illis que infrigidant ⁊
humectant ⁊ generant mām saluā sicut aqua ordei

⁊ pisces alredradu parui ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliũ ⁊ similia illis. Et qñ est illic caliditas: tunc deł lac vaccinũ stati quẽ extractũ est butyrum: ⁊ colał ⁊ qđ sumił ex oleribus humidis vsq; ad cucurbitam. Et fortasse sufferunt cancri parui sectionē: naʒ si posse ē vt destruanł cum aliquo: tunc non posse vt destruāł nisi per incissionẽ vehementē: vt ex toto assumatur membꝝ inuadēs quod est in circuitu eius: incidendo ipm ex circundante aƥa eradicando oms venas que imbibūt ipm ita vt nō remaneat de eis aliqd ⁊ currat post illud ex eis sanguis plimus ⁊ iā antecessit mūdificatio corporis p solutionem vētris ex mā mala ⁊ phlomia deide cōserua eū faciēdo eũ stare sup cibos bone q̃titatis ⁊ qualitatis ⁊ ꝯfortatione membri ad expellendū: quãuis incisio in plibus horis addit ei malitiā. ¶ Et fortasse idiget post icisionē cauterio. ¶ Et fortasse erit in cauterio timor magnus ⁊ illud erit qñ fuerit cācer ꝓpe mēbra principalia ⁊ nobilia. ¶ Et iā narrauit qdā primoꝝ ꝙ medicus qdā icidit mamillā cācerosā radicitus ⁊ cācerata ē altera. Dico ꝙ possibile fuit si fuit illud i via cācerādi qñ iuenit illā egritudinē. ¶ Et possibile fuit ⁊ eēt ſm semitā pmutationis: ⁊ est magis apparens.

¶ De rememoratōe regis soluendi ipm. Ca. xvii.

Sumat in potu multis vicibus inter q̃s sint dies pauci quaq; vice quattuor aureos epithymi cū aqua casei aut aqua mellis: aut d̄ coctionē epithymi in sirupo acetoso. Et ei q ex oib⁹ est fortis deł hiera hellebori.

¶ De rememoratione medicinarum localium ad cancrum. Cap. xviii.

Per medicinas locales ad cancꝝ requirunł q̃ttuor intentiones. s. destructio cancri penitus ⁊ est difficilis: et ꝓhibitio additionis: ⁊ ꝓhibitio vlcerationis: et curatio vlcerati. ¶ Et i illis quibus querił destructio cancri penitus itur v̄sus illud in quo est resolutio eius qđ collectū est de materia mala ⁊ expulsio eius qđ p̄paratū est ad colligendū in mēbro de ea. ⁊ si fuerit vehemētis v̄tutis ⁊ motionis: tunc dimittał: nā illud qđ de medicinis forte est addit cācro malitiā. Et silr oʒ iteꝝ vt alienēł in eis mordicatiua: ⁊ ꝓpter illud sunt medicie bone ei in mineralibus ablutis sicut tutia abluta: ⁊ misceantur cuʒ ea qñʒ de oleis: sicut est oleū roſ. ⁊ oleū d̄ keiri. ¶ Ad illud v̄o qđ ꝓhibet additiōʒ p̄uenił cuʒ abscissione materiei ⁊ refectōe cibi ⁊ ꝯfortatōe mbri ⁊ cū medicis repcussiuis notis: ⁊ admistratōe linimtoꝝ mineraliū: sicut linimētū fricatōis lapidis molēdini ⁊ lapidis cottis: ⁊ sicut linimtuʒ ſcm ex fricatiōe eius qđ resoluił inter tabulā ⁊ manichā de plūbo i hūiditate effusa sup tabulā que est sicut oleū ro. ⁊ sic aqua coriandri. Et iteꝝ emplatio cū acresta trita est bona iuuatiua. ¶ Et illa quibus querił ꝓhibitio vlcerationis sunt linimta p̄dicta ad ꝓhibēdā additōʒ qū nō fuerit in eis mordicatio: oia ei ea sūt iuuatiua ⁊ ꝓp̄e qñ miscenł cū fricatōe p̄dcā q̄ fit ex pistello ⁊ tabulis plūbeis: qñ ē ꝯfricata terra sigillata aut bolū armenuʒ: aut oleuʒ antiquū ⁊ aq̄ sempuiue ⁊ cerusa cū succo lactuce: aut mucilagine psilii ⁊ cerusa ⁊ plūbo: qm̄ ē ꝯpositio bona. Et de eis q̄ sūt iuuatiua est emplatio cū cācris fluuialibus recentib⁹ ⁊ ꝓprie cum climia. ¶ De illis aūt q̄ in curatōe vlcerati sūt bona est vt assiduetur pannus lini infusus in aqua solatri sup eū. Et quotiēs fortasse exiccał madefiat desuper cum aqua eius: aut sumał medulle tritici ⁊ olibani ⁊ ceruse de plumbo oim pondus. ʒ. i. ⁊ frangregenł ista ⁊ teranł. Et admistrenł sup humidum pulueres ⁊ super siccuʒ emplm factū cuʒ oleo roſ. Et qñʒ cōfert eis cinis cancri cuʒ cerato cū oleo ro. ⁊ melius eo est cui admixtuʒ est equale ei de climia: Et qñʒ ꝯfert in eo medicam̄ d̄ tutia aut tutia abluta cū aqua portulace aut mucilagie psilii.

¶ De aƥatib⁹ vētoſ ⁊ inflatōib⁹ lacertoꝝ. Cap. xix.

De aƥatib⁹ vētoſ aliđ ē qđ fit a vapore leui ⁊ silał estuatiōi ⁊ currit cursu eius. Et aliud est qđ fit a vapore ventoso: ⁊ noiał inflatio ⁊ ē ei impulsio ⁊ vicissitudinaria accessio: ⁊ fortasse pcutit pcussione manus: ⁊ ꝓp̄e qñ inuenit spatiū ad qđ aggregał sicut stōus ⁊ intestia: ⁊ qđ est inter pāniculos circundantes ossa: ⁊ inter ossa circūdata lacertis: ⁊ inter lacertos: ⁊ silr qđ circundat cordas: ⁊ fortasse ñ resoluit spatia: imo subtiliat mēbra ꝯiūcta ⁊ resoluit ea ⁊ generat in eis qđ facit nec̄iuʒ disrūpe ea. Et ventositas remanet: ⁊ retinenł pp spissitudinẽ suaʒ: ⁊ ꝓpter grossitudinē suaʒ. ⁊ ꝓpter spissitudineʒ eius qđ ꝯtinet eaʒ ⁊ cōstrictioneʒ poroꝝ. Et qñʒ existimat homo ꝙ sup mēbꝝ eius sicut gēu sit aƥa idigens perforatione quare pforet ipsum ⁊ egreditur ventositas tantuʒ.

¶ De cura. Ca. xx.

Illius aut qđ est sile estuationi cū augmēto loci curatio est gen⁹ curatōis eius. In inflatiōis v̄o curatōe est nec̄iuʒ ꝙ cutē ingrediał ⁊ resoluat illud qđ ē in ea: ⁊ sit posse vt sit ei sup locuʒ mora spatii longi: ⁊ est necessariuʒ ut sit in fine subtiliationis vt firmeł subtilitas partium eius ex ꝓfundatione vltima. Et fortasse indiget positiōe vētosaꝝ absq; scarificatione vt carminenł vētositas. Et de medicinis eius localib⁹ sunt olea calida sic oleuʒ subtiliuʒ ptiuʒ in quo decocta sunt sicut ruta ⁊ cyminuʒ. Et de seib⁹ subtiliantib⁹ semē apii anisi ⁊ ameos ⁊ q̄ silanł illis: et de emplis resoluētibus ⁊ ꝓp̄e pp illud qđ cadit in mēbris cordosis ⁊ lacertosis ē illđ qđ recipit sordicieʒ balnei que ponał cum aqua in patella calcis non extincte ſm q̃titatē q̄ ꝓueniat ex ea spissitudo luti: ⁊ linianł cuʒ eo: ⁊ qñq; faciunt ex vino ⁊ calce emplm equale bonuʒ. Aliud: sumatur isopus sicca: ⁊ terał ⁊ pulueriʒeł sup ceratum factuʒ ex cera ⁊ oleo anetino: ⁊ fiat ex eo emplʒ ad liniēdū. Et in eo qđ accit ex inflatiōe in lacertis pp attractionem que accidit eis: oʒ vt alienenł medicine calide valde ⁊ acute ne refugiant mēbra ex eis: ⁊ terantur imo qñ medicanł cum resolutiuis: tunc misceał cuʒ eis aliquid de sedantibus dolorem: ⁊ illud est sicut curatio tua quaʒ scis cum eo quod est sicut rob cōcussum cū oleo in quo infusa est lana isopi. Et si fuit caliditas aliqua: tunc cuʒ oleo roſ. infusa in eo lana isopi ⁊ dissoluta in eo aqua isopi humide: Et admistrenł oia illa tepida ad caliditatē decliuia: ⁊ nō permittanł ifrigidari: qm̄ frigus nocet huiusmodi. Qđ si fuerit illic dolor ex p̄ncipio: tūc admistrenł desup olea in quibus est sedatio doloris cum ꝓhibitione aliqua ex p̄ncipio sicut oleum viol. ⁊ roſ. cum v̄tute olei anetini. ¶ Et qñ inuenił aliqua alleuiatio pōatur in medicinis illud in quo est additio virtutis ad resoluendum sicut nitrū ⁊ acetū: deinde sicut cinis ⁊ empla resoluentia: sicut emplm predictū.

De vena medeni Cap. xxi.

E St vt accidat sup partē corporis pustula q̄
dā inflās: deiñ vesicat: postea egredit̄ ex eo
quiddā rubeū ad nigredinē decliue: deinō
non cessat plongari ⁊ plongat̄: ⁊ fortasse est motus
voluntarius sub cute: ac si esset motus aialis: ⁊ q̄si i
veritate sit vermis donec existiment quidā q̄ sit aial
qd̄ generat̄. Et existimāt quidā q̄ sit ramus villi
neruī p vehementiaȝ grossitudinis: ⁊ plurimū q̄deȝ
accidit in cruribus. Et ego iaȝ vidi eaȝ super man⁹
⁊ super latus: ⁊ multiplicat̄ in infantibus sup vtrūq̄
latus. ⁊ q̄nq̄ extendit̄ ⁊ abscindit̄ ⁊ magnificat̄ i ea
labor ⁊ dolor: imo per spatiuȝ dolet ⁊ si nō incidat̄
Et G. quideȝ dixit: q̄ non fuit ꝯprehensum ex esse
eius aliquid manifestuȝ sup qd̄ sit innitēduȝ: qm̄ ipse
nō vidit eaȝ oīo. Et dixit q̄ cā ei⁹ est sanguis calidus
malus melancholicus aut phl̄a adustuȝ adiuuatuȝ
cum vehemētia siccitatis ꝯplonis. Et fortasse gene
rant eā quedā aque ⁊ olera cū ꝓprietate que est i eis
Et de cibis qui plim generant ea ē ille qui ē calidus
⁊ siccus: ⁊ q̄ʒto plus fuerit materia a qua generatur
acutior erit dolor vehementior: ⁊ fortasse accidit in
corpore vno in locis q̄si quadraginta eius: aut quin
quaginta ex qua tñ euadet cū curatione: ⁊ minorat̄
in corporibus humidis ⁊ assuetis balneationibus
⁊ cibis humidis ⁊ assuetis vino cuȝ mensura. ⁊ pl̄ȝ
quideȝ generat̄ in medena: ⁊ ꝓpter hoc ꝓportionāt̄
ei. ⁊ generat̄ etiā in terra corasceni ⁊ aliis. ⁊ multipli
cat̄ iteꝝ in terra egypti ⁊ in terris aliis.

De cura Cap. xxii.

S Ollicitudo quidē eius in terra in qua gene
rat̄ ⁊ cibi ex q̄bus gn̄āt̄ in quib⁹ est mā q̄ est
cā ē illō est cū euōne sanguinis mali phl̄omādo ex
basilica aut ex saphena s̄m locū ⁊ mundificationē
sanguis cuȝ eis que sunt sicut sirupus de myrobal.
⁊ decoctio epithymi: ⁊ potare pillas cochias ꝓpe
⁊ admīstratio trifer̄ facte ex sene ⁊ fumoterre: ⁊ hūe
ctatio corporis cū cibis humectantib⁹ ⁊ balneatōes
⁊ reliquȝ regimē hūectātiū notū. Veꝝ q̄n appet
esse eius in p̄mo apparatōis eius: tunc rectū est vt
admīstret̄ regīn membri cuȝ empl̄is infrigidantib⁹
⁊ hūectātibus sicut sunt succi frigidi noti cū duob⁹
sandalis ⁊ cāfora post mūdificationē corporis ⁊ ad
mīstrationē iteꝝ factā cuȝ missione sanguissugaruȝ
super locū. Et de epithimatibus bonis ē epithima
ex sandalo ⁊ aloe ⁊ cansora aut myrrha ⁊ psiliuȝ ⁊
lac dulce. Si aūt non sepat̄ sed incipit cadere for
tasse prohibet eaȝ ⁊ aufert eā ⁊ alleuiat labores i ea
si bibat patiens eā s̄m ꝯtinuitatē tribus dieb⁹ oī die
pondus. ʒ. ii. aloes: aut bibat de eo in die . i. ʒ. s. i ho
ʒ. i. in tertio. ʒ. i. ⁊. s. tribus dieb⁹ ⁊ liniat̄ sup eā aloes:
aut liniat̄ sup orificiū eius hūiditas aloes hūidi vi
scosi. Et silr in principio quȝ egredit̄ si non curat̄ de
ca ⁊ egredit̄: tūc rectū est vt p̄paret̄ ei qd̄ stringat eā
⁊ sup qd̄ reuoluat̄ cū facilitate paulati: donec egre
diatur vsq̄ ad finē sui absq̄ incissione. Et melius ē
plumbū sup qd̄ inuoluit̄: ⁊ sit sufficiētia sup grauita
tē eius in attractione eius: qm̄ attrahit̄ cuȝ facilitate
⁊ nō abscindit̄. Et sit studiuȝ tuū in alleuiatōe egres
sionis eius vt incipias ⁊ extenues membꝝ ⁊ rarifi
ces ipm̄ cuȝ embrocis ex aqua calida ⁊ mucilagib⁹
infrigidantib⁹ ⁊ oleis lenificantib⁹ frigidis ⁊ subtilis
caliditatis: ⁊ que currunt cursu eius vt facilis fiat ex
itus ei⁹. Et fortasse nō fit facilis p illud: imo indiget
eis que sunt sicut linimentū cuȝ oleo de keiri: imo sā
bacino: imo oleo de ben: ⁊ vt admīstret̄ super ipsam
emplm̄ de pice. Et si existimatio fecerit neciūm vt p
foret̄ vt egrediat̄ cum totalitate sua. ⁊ non fuerit qd̄
ꝓhibeat pforet̄ ⁊ extrahat̄. Et si egressio eius cū ex
tractione p̄dicta nō fuerit facilis ⁊ pforatio ipsi⁹ nō
fuerit possibilis: tunc putrefac eaȝ cuȝ butyro: putre
fiet eiȝ tota ⁊ egrediet̄. Et caue ne admīstres cal̄a ex
medicinis: qm̄ fortasse puenit ad estiomenuȝ. Et
q̄n assiduat̄ super posteriora ei⁹ fricatio cū sale pau
lati ⁊ illud fit retro cū facilitate ⁊ egressione eius cū
subtilitate egredit̄ cuȝ totalitate: ⁊ ꝓp̄ie q̄nȝ scindit̄
aut penetrat̄ qd̄ est post ipsam: ⁊ intromittit̄ stilus
sub ea illic ⁊ expellit̄ ⁊ assiduat̄ abstsio q̄n ipsa egre
dit̄ cuȝ sale paulati ⁊ cuȝ facilitate: nā q̄n illud fit cū
ea egredit̄ tota. Qd̄ si incidat̄ ⁊ redit non erit ex
cusatio q̄n perforet̄ nisi inueniat̄ modus alius: deiñ
egrediat̄ cū facilitate ⁊ curet̄ locus cura vulneꝝ.

Tractatus tertius de lepra.

Quid sit lepra ⁊ causa eius Ca. i.

L Epra est infirmitas mala pueniēs
ex sp̄siōe chole nigre i corpe
toto q̄r corrūpit̄ ꝯpl̄o mēbroꝝ ⁊ forma
ipsoꝝ ⁊ figa eoꝝ: ⁊ fortasse corrūpit̄ in
fine ei⁹ ipsoꝝ ꝯtinuitas: ita vt corrodāt̄
membra ⁊ cadant casu qui fit ab vlceratione: ⁊ ē sic̄
cancer cōis corpori toti: fortasse ei vlcerat̄: ⁊ fortasse
non vlcerat̄: ⁊ est aliqua que cū patiente eam manet
tēpor̄ lōgo valde. Et melā quidē q̄nȝ expellit̄ ad
membrum vnum: ⁊ facit accidere duritiem: aut se
phiros: aut cancꝝ s̄m dispōnes suas. Et si fuerit sub
tilis dn̄ans prouenit estiomenus. Et si expellitur ad
supficiē cutis eueniet illud qd̄ nomiat̄ baras ⁊ mor
phea nigra ⁊ impetigo ⁊ his silia. Et q̄nȝ spargit̄ in
corpore toto: ⁊ tunc si putrefiat puenit febris melica
Et si ꝯculcet̄ ⁊ non putrefiat eueniet lepra. Et cā
eius efficiens antiquior est malitia ꝯpl̄onis epatis
decliuis valde ad caliditatē ⁊ siccitatē: quare adurit
sanguinē in melāȝ: aut ꝯpl̄o corporis totius: aut sūt
ambe ita q̄ faciunt sanguinē acquirere per cās suas
frigus. Et cā ei⁹ mālis sunt cibi melici ⁊ cibi phl̄a
tici: iteꝝ q̄n ꝯponit̄ in eis satietas nauseatiua: aut op
atur in eis caliditas q̄r resoluit subtile ⁊ ponit spissū
melāȝ ⁊ repletiones. Et comestiōes sup sacietatem
sunt ad hanc eandeȝ intentionē. Et cause eius iu
uatiue sunt oppilatio poroꝝ: quare p̄focat̄ calor in
natus ⁊ infrigidat̄ sanguis ⁊ ingrossat̄: ⁊ ꝓp̄ie q̄n
splen est oppilatus debilis nō attrahit nȝ pōt mūdi
ficare sanguinē ex humore melico: aut est virtus ex
pulsiua in visceribus debilis ab expulsione illius in
venas ani ⁊ matricis ⁊ sunt pori stricti. Et q̄nȝ adiu
uat illud totū corruptio aeris in seipso: aut propter
vicinitateȝ leprosoꝝ: qm̄ egritudo est inuadens. Et
q̄nȝ accidit pp̄ hereditateȝ: et pp̄ ꝯpl̄oneȝ embriōis
ex qua creatus est in se pp̄ ꝯpl̄onē que est ei: aut acq
sitā in matrice pp̄ dispōneȝ q̄ ē ei: sicut si accidat ei vt
sit ꝯceptio in dispōne mēstruoꝝ. Et q̄n aggregat̄ ca
liditas aeris cū malitia cibi ⁊ eius essentia ex gener̄
pisciū ⁊ carne salita ⁊ carne grossa: ⁊ carnib⁹ asino
ruȝ ⁊ lentibus ꝓculdubio ē vt eueniat lepra sic̄ mul
tiplicat̄ in alexandria. Et chol̄a nigra quando p
miscet̄ sanguini adiuuat paꝝ ei⁹ ad generādū mistuȝ
ipsi⁹: qm̄ ꝓculdubio igrossat̄ ex duob⁹ mōis: quoꝝ
vnus est p s̄bam suam grossam: ⁊ s̄cdus per frigus

ſuū cōgelans:⁊ qñ ingroſſat̃ ꝑ ꝑtē hũiditatis ſue: tunc eſt exiccatio eius ꝑ caliditeꝫ corporis facilior. ¶ Et iaꝫ peruentuꝫ ē ex groſſitudine ſanguis lepro ſoꝝ ad hoc vt egrediat̃ i phlōmiis eoꝝ quiddā qȯ eſt ſicut arena:⁊ hec egritudo noiat̃ leonina. Et dı̄ ꝙ nō noiatur ita niſi qm̄ pl'in accı̄t leonib' ⁊ dicitur qm̄ terribilē facit facieꝫ patientis eā ⁊ ponit eam in forma leonuꝫ. Et dı̄ qm̄ rapaciter tenet qȯ capit ra pacitate leōis. ¶ Et de hac egritudine q̄ ē debilis dif ficilis eſt curatōis. Et de curatōe fortis nō fit ſpes. Et incipiens quidē ē ſusceptibilior ⁊ ↄfirmata ē ma gis inobediēs. Et facta ex melia chole eſt magis fe da ⁊ pluris nocumēti ⁊ difficilioꝝ accidentiū ⁊ vehe mentius adurens:ſed eſt ſuſciptibilior curatiōis. Et facta a fece ſanguinis eſt ſalubrior ⁊ qetior ⁊ ñ vlcerat Et facta a melācholia aduſta ſilat̃ cholice i ſuis ac cidentib':ſꝫ eſt tardius ſuſcipiēs curationē. Et hec quidē egritudo nō ceſſat corrūpere ↄplōnē mēbroꝝ ꝑ qualitatem ↄtrariam qualitati ↄueniēti vite.ſ.cali ditati ⁊ hũitati donec peruenit ad mēbra p̄ncipalia ⁊ illic interficit. Et incipit in p̄mis ab extremitatib' ⁊ mēbris leuibus:⁊ illic cadūt pili ab ea ⁊ alterat̃ co lor eius:⁊ fortaſſe ꝑuenit ad vlcerā duꝫ: deinde va dit paulatī in corpus totū:nā q̄uis p̄ma generatio eius ſit in viſceribus:tñ p̄mū veſtigiuꝫ eius eſt in ex tremitatib':qm̄ ſūt debiliores. veꝝtñ qñꝫ morit̃ pa tiens eā añq̄ ↄuertat̃ malitia eius appēs ſuꝑ viſce ra ⁊ mēbra p̄ncipalia:⁊ eſt mors illius cū attractiōe ⁊ ꝓpter malitiā ↄplōnis illius. ¶ Et qm̄ cancer q ē lepra mēbri vnius ſit de illis quib' nō ē ſanatio: tūc quid dicemus de lepra que eſt cācer corporis toti'. veꝝtñ in lepra ē res vna:⁊ eſt ꝙ egritudo ſpargit̃ in totū corp':⁊ qñ adminiſtrant̃ curatōes fortes ſuſtētāt egritudinem ⁊ non agit̃ ſuper membra ſimplicia ⁊ in cancro eſt ita.

¶ De ſignis Cap.ii.

Quando incipit lepra icipit color fieri rube' tendens ad nigredineꝫ. Et apparet in ocul' obfuſcatio ad rubedinē decliuis. Et appꝫ in anhelitu ſtrictura: Et in voce raucedo cū nocumēti pulmōis ⁊ cāne eiuſ: Et multitudo in ſternutatōe Et apparet in naſo gaucetu:⁊ fortaſſe fit ſtrictura in naribus ⁊ caſſamu: Et incipiunt capilli in ſubtilita tē ⁊ paucitatē ꝑuenire: Et apparent vene in pectore ⁊ ꝑte faciei: Et eſt odor corporis ⁊ ꝓp̄e in ſudore ⁊ odor anhelitus ad fetoreꝫ decliuis: Et apparēt mo res meſ̄ci ⁊ mali ⁊ doloſi: Et multiplicant̃ īſomno ſomnia mlīca: Et ſentit in ſōno q̄ſi ſuꝑ corpos ſuuꝫ ſit grauedo maxima:deinde apparet ſpſio in capill' ⁊ caſus in eis ex toto ꝓp̄e in pilis qui ſunt in facie ⁊ ꝑtibus eius:⁊ qñꝫ diſlocat̃ locus piloꝝ: Et findunt̃ vngues: Et incipit forma fieri feda: Et facies fit terri bilis: Et color denigrat̃: Et incipit ſanguis ↄgelari i iuncturis ⁊ putrefit: Et addit̃ conſtrictio anhelitus donec ꝑuenit ad difficultatē vehementeꝫ ⁊ diſniam magnā: Et ꝑuenit vox in fine raucediſ: Et igroſſant̃ labia ⁊ denigrant̃: Et apparet ſuꝑ corpus additio glādulosa ſiſis aiali qȯ grece noiat̃ ſacos:deinde in cipit corpus vlcerari qñ lepra eſt nō qeta: Et corro dit̃ cartilago naſi:deinde cadunt naſus ⁊ extremita tes ⁊ currit virus fetens ⁊ redit vox ad occultatōeꝫ ⁊ tunc iaꝫ non remanēt pili ⁊ denigrat̃ color valde. Et pulſus quidē leproſi eſt debilis ꝑꝑ debilitatē v̇iu tis ⁊ paucitatē neceſſitatis:qm̄ egritudo ſit frigida ⁊ tarda non velox ꝓpter debilitatē frigōis:⁊ ſit neccria ſpiſſitudo qm̄ nō ſit velocitas neqꝫ magnitudo:

¶ De cura Capitulum.iii.

Oportet vt incipiat̃ in ea cū euōnib' ⁊ mun dificatione añq̄ ingroſſet̃ egritudo. Et qm̄ tu verificaueris ꝙ illic ſit ſanguis plim' cor rupt': tūc oꝫ vt incipies ⁊ phlōmes phlōmia vlti: ⁊ ſi nō aliūde ſaltē ex manibus. Et ſi non verificaue ris illud tūc nō phlōmes:phlōmia eni ex venis ma gnis qñꝫ plus nocet q̄ ſit eius iuamentū. ¶ Verū fit ſecuritas cū pſomia eius ex ſeꝑatiōibus venarū paruarū ſi timet̃ phlōmia magnaꝝ. Et ſcias ꝙ ſan guis frigidus eſt in eo qȯ apparet:q̄r fit illud magiſ vltimū q̄ ventoſe ⁊ ſanguiſſuge ⁊ minus nocens vi ſceribus:⁊ ille ſunt ſicut vene frontis ⁊ naſi. At vero ſm̄ plim phlōmia eſt nec̄ia in curatione h' egritudis Et de illis que vocant ad illud eſt ↄſtrictio anhelit' eius ⁊ difficultas ipſius. Et forte eſt neceſſariū phle botomat̃ quideꝫ apud vehemētiā raucedis vocis ⁊ timoreꝫ ſ̄focatōis. Si ergo phlōmet̃ oꝫ vt quieſcat hebdomada vna:deinde euet̃ cuꝫ eis que ſunt ſicut hieralogodiō ⁊ hiera de pulpa collogntide. Et euē tur cū apozimatib' ⁊ pilulis factis ex epithymo ⁊ ſti cados ⁊ polypodio ⁊ myrobal.ni. ⁊ kebulis ⁊ hel leboro nigro ⁊ lapide lazuli ⁊ lapide armeno. Et ñ nocet ſi miſceat̃ eis pulpa collogntide ⁊ ſcamonea etiā ꝓprie qñ illic eſt cholera ⁊ adiungant̃ eis aloes ⁊ cucumer aſininus. ⁊ theodoricon eſt bonū eis: Et hierapicra iteꝝ ⁊ ꝓprie qñ fit fortis cū ſcamonea eſt de illis ſolutiuis que ſunt bona leproſis: ⁊ p̄cipue qñ odorat odoramentuꝫ helleborī:aut ponit̃ cuꝫ ea lapis armenus. Et in eſtate oꝫ vt exiccent̃ ⁊ nō vlti met̃ in decoctōe fortiter vt nō ſpargat̃ ⁊ multiplicet̃ Decoctio ad leproſos: ℞.myrobal. citrinoꝝ ⁊ nig. amboꝝ añ.ʒ.x.ameoſ.ʒ.v.althit boni.ʒ.ſ.paſſulaꝝ enucleataꝝ minā.ſ.decoq̄nt̃ cuꝫ tribus eberie aque donec perueniat ad tertiā:⁊ exprimat̃ ⁊ miſceat̃ i ea de aqua mellis pondus.ʒ.v.⁊ detur in potu. Et vn gat̃ cor' ei' ex butyro: Et ſedeat in ſole donec frigat̃ aut ambulet ſeptuaginta paſſibus: ⁊ conuertat̃ ſuꝑ dextram ⁊ ſiniſtram ⁊ dorſum ⁊ ventrē: ⁊ comedat cappares cuꝫ melle:ſumat in potu hanc medicinaꝫ ſm̄ ꝙ narrauimus ſepteꝫ diebus ⁊ renouetur deco ctio eius omni die. ¶ Et non ſufficit in curatione iſtoꝝ qui non ſunt confirmati euō vna: imo fortaſſe eſt neceſſaria euō in menſe bis: aut in omni menſe ſemel ſm̄ ꝙ teſtimoniū facit eſſe neceſſariuꝫ: ⁊ illud cuꝫ medicinis tēꝑatis. ⁊ qñꝫ ſoluit̃ omni die cuꝫ fa cilitate aſcellatōe vna aut duab' aſcellationib' cū eo qȯ ſoluit illud de potionib' iuuatiuis ex medicinis p̄dictis q̄draginta dieb'. Fortes v̇o valde ſicut hel leborus ⁊ ei ſilia: ⁊ q̄ ſūt multi ponderis ſufficiunt in āno ſel' in vere: ſel' in autūno:aut plus hoc. Et oꝫ vt veniat̃ ſuꝑ cerebra eoꝝ cū mūdificatōe cū eis q̄ ſunt ſicut gargariſmata p̄dicta in ca. egritudinū capitis: ⁊ cū caputpurgiis notis. Deſcriptio caputpurgii: ℞.macropiperis ⁊ chelidonie ⁊ capſie ⁊ naſturtii ⁊ burūgi oīm añ.ʒ.i.nucis muſchate pulegii āboꝛuꝫ añ.ʒ.ſ.ſucci agnicaſti cotilas.iii.olei ſiſamini cotilas iiii.miſceant̃ ⁊ decoquant̃ donec ↄſumat aqua:deiñ colet̃ ⁊ ſeruet̃ in vitriata ⁊ fiat caputpurgiuꝫ in nari bus q̄tū capiūt:deinde ſequat̃ qñ illud multiplicat̃ cū caputpurgiis hūectantib' p̄dictis. ¶ Et oꝫ vt phi beant̃ ab oī qȯ exiccat ⁊ reſoluit hūitatē innatā. Et ſuꝑ eos interdicant̃ labor ⁊ anguſtia ⁊ vt ꝑmutet̃ de

aere ad aerē qui cōtrarius est ei. Et dent ei in potu
post mūdificationē olea sicut oleū de amigdalis cū
eis q̄ sūt sicut expssum vue: ꝛ illud qñ euacuati sunt
multotiēs. Et oꝫ vt exerceat oi mane p⁹ expulsionē
superfluitatū ab intestinis. Et pcipiant eleuare vocē
altā. Et saliant ꝛ luctent: deinde fricent. qñ ergo su
dauerint tūc sumāt potū ꝛ p⁹ illud inungat oleis tē
peratis i calido ꝛ frigido hūectātib⁹ scōm plin con
fortantib⁹ i primis: ipsi ei indigent in pmis cōfortan
tibus sicut myrobalani iteꝝ ꝛ galle cum aceto. Et
qñꝫ administrat super eos inunctio ex oleo cū lacte
mulieris. Et silr oꝫ vt fiat eis caputpurgiū cū eo qñ
multiplicat siccitas ꝛ qñ ꝯmouet in eis nausea caue
atur. Et melius quidē ē vt balneent: deiñ inungant
Et qñ balneati sūt tunc eoꝝ inūctiōes sūt sicut oleū
myrtinū ꝛ masticinū ꝛ oleū de sūmitatibus vitiuꝫ ꝛ
darsisaban ꝛ oleū de costo sup extramitates: deinde
ille q de eis ē medicatus quiescat media hora: ꝛ pp
etur vomitui cū pēna: deiñ sumat i potu aliqd d ab
synthio. Et fortasse ē neċiuꝫ inūgere eos i balneo cū
subtiliatiuis resoluent b⁹ in quibus cadūt nitrum ꝛ
sulfur ꝛ bacce lauri ꝛ glutinū carpentarioꝝ: imo sy
napis ꝛ origanū ꝛ piper ꝛ macropiper ꝛ piretruꝫ ꝛ
staphisagria ꝛ synapis ꝛ aloes ꝛ calammentū ꝛ em
plastrare eos sup iścturas eoꝝ: imo fortasse ē neċiū
qd ē sicut euforbiū: ꝛ illud qñ pcipit eis vt balneent
ppter resolutionē supfluitatū eoꝝ ꝛ pp sudorē ipoꝝ
inūctio ei eoꝝ ē canon in curatione ipoꝝ. Et qñꝫ in
ungunt fricando cū tyriaca ꝛ scellite ꝛ alefangiē. Et
fortasse est neċiuꝫ inūgere cū h⁹modi in sole calido.
Et melior ablutionū eoꝝ in balneo est aqua in qua
decoquit fenugrecū cū sapone bono. ¶ Et oꝫ vt alie
net leprosus a coitu penitus. ¶ Res vo que i potu
tribuūt multe sunt: naꝫ de melioribus medicinis ē
tyriaca minor facta cū carnib⁹ vipe. Et tyrica diates
seron ꝛ alasmenaꝫ ꝛ diasulfur. Et qñqꝫ fit caputpur
giuꝫ cū istis etiā. Et vt i potu sumāt de trociscis tyri
et solis aur. i. in. ℥. vini grossi aut passi ꝛ trociscis sql
le iteꝝ. ¶ Et scias q caro vipe ꝛ illud in quo ē vtus
eius est de nobilibus medicinis ei. Et non oꝫ vt sit
vipera de luto aut littoralis aut de locis humidis:
qm in ea sm plin est paꝝ iuuamenti. Et de eis que
plurime est malitie est illa que sitiꝫ facit cū qua est p
ditio: imo eligat mōtana pcipue alba. Et abscindāt
capita earū ꝛ caude vice vna subito: ꝛ tunc si multi
plicat cursus sanguinis: ꝛ remanent viue: ꝛ agitant
agitatione plurima tēpore lōgo: tunc iste sunt bone
ꝛ si non dimittant. Et que ex eis sunt ꝯuenientes sūt
ille ex quibus plurimus currit sanguis: ꝛ que st plu
rime agitationis: ꝛ post decollationē mundificent ꝛ
dcoquant sicut dicemus tibi: ꝛ comedat ex eis ꝛ iuꝫ
ipsaꝝ. Et ex potatiōe quidē vini in quo morit vipa
aut viuit iaꝫ sanati sunt quidā accidentaliter aut in
tentione interficiendi ex eo qui i potu tribuit vt mo
riat ille leprosus ꝛ quiescat: aut quiescat ab eo: aut
sit illud obediendo somno: aut visioni. Et sal vipere
iuuatiu⁹ ē iteꝝ. Elixatio aūt vipere ē vt sumat vipa
abscissis extremitatib⁹ mūdificata a viscerib⁹: deide
elixet cū porris ꝛ aneto ꝛ cicere ꝛ sale pauco: decoq̄
tur cū aq̄ plima donec dissoluat: ꝛ sumant ossa eius
tunc ab ea ꝛ mundet caro ipsius: ꝛ det ad comedē
dū caro eius: ꝛ sorbeat ius ipsius: ꝛ ponant ossa ei⁹
tunc super micas panis d simila: ꝛ fortasse ꝓiicit cū
ea aliquid de pullis columbaruꝫ donec bona fiat.

Et huius quideꝫ regis iuuamentuꝫ fortasse non ap
paret in principio: deinde apparet subito: ꝛ fortasse
antecedit sanitateꝫ separatio rōnis diebus aliquot.
Et signuꝫ aperitionis iuuamīti eius: ꝛ applicatio ad
horaꝫ in qua oꝫ vt abstineat ab administratione eius
ē vt icipiat leprosus inflari quare inflat: deiñ fortasse
pmiscet ratio eius: postea excoriat: deinde sanatur.
Quum ergo non patit scotomiā neqꝫ inflatur: tūc ite
ret super eum regimen vice alia. ¶ Et de illis q̄ nar
rata sunt ad illud est vt sumat serpens niger excoria
tus ꝛ sepeliat donec in eo fiant vmes ꝛ extrahat cū
vmibus suis ꝛ exiccet ꝛ det in potu illi sup queꝫ sup
fluit lepra ex eo tribus diebus oi die pondus. ʒ. i. cū
sirupo de melle. Et inūctio iteꝝ cū eo in quo ē vtus
vipere est iuuamentuꝫ ei sicut oleum in quo decoqt
Et sicut hoc medicamen sumat niger excoriatus: ꝛ
ponatur in olla ꝛ fundant super ipsuꝫ de aceto forti
℥. viii. ꝛ de aq̄. ℥. i. ꝛ de capsia hūida ꝛ radice dracō
tee de vnoquoqꝫ. ℥. ii. decoquat totū sup igneꝫ leuē
donec dissoluatur serpēs: ꝛ colet aqua a serpente ꝛ
fricetur cum ea post abrasioneꝫ barbe ꝛ capitis. fiat
illud tribus diebus. Et eis quidē accidit ex admini
stratione medicinaꝝ viperaliuꝫ excoriatio cutis cor
rupte: ꝛ pmutatio carnis ꝛ cutis sane: q̄ꝫuis inūctio
leprosi cū hūectatiuis tēpatis in caliditate est ex illis
que cōferunt in quibusdā horis: quꝫ vehemētior sit
siccitas. Et silr facere caputpurgiuꝫ cū eo qd est sic
oleū viol. ꝛ sit in eo paꝝ olei de keiri. ¶ Et iteꝝ sicut
adipes rapatiuꝫ ꝛ bouꝫ ꝛ volatiliuꝫ: ꝛ sicut cū oleo
de costo aut darsisaban. ꝛ oleuꝫ de lilio seruat extre
mitates: ꝛ illud post mundificationeꝫ ꝛ ante mundi
ficationeꝫ non inungat oio: qm oppilat poros. Et
de eis que bibunt ꝛ cōferūt eis est almurigiliꝫ ꝛ me
dicamen asclideni. Et lac est de ꝯuenientibus qbus
curat ꝛ ppꝛie apud ꝯstrictionē anhelitus ꝛ difficul
tateꝫ eius ꝛ raucedineꝫ vocis eius ꝛ in temporibus
que sunt inter euacuatōes. Et oꝫ vt bibat i dispōne
qua mulget lac: ꝛ lac bonuꝫ est de rebus magis cō
uenientib⁹ ei: ꝛ oꝫ vt bibat de eo q̄ꝫtitas que digera
tur. ꝛ si sint ꝯtēti eo solo si poſe est erit iuuatiuū valđ
Et si sūit neċium non addat sup ipm aliquid si poſe
est pter panē mūdū ꝛ alissidebegi cū carnib⁹ arietuꝫ
ꝛ que illis sunt silia de eis que dicem⁹. Et qñ anhe
litus redit ad rectitudinē: tunc melius est vt dimittat
lac ꝛ ꝯuertat sup res acuti saporis vt vomat cuꝫ eis
non pp aliud nisi illud: ꝛ eūet cū eo qd diximus: deiñ
si neċe fuerit redire ad lac fiat vsꝫ ad terminū pdcm.
Et oꝫ vt sit hoc regimen in anno multotiens. ¶ In
phlebotomia vero eoꝝ qui confirmati sunt non oꝫ
vt sit occupatio nꝫ in solutōe ventris eoꝝ cū medici
na forti: qñ superfluitates in eis mouent ꝛ nō sepāt
imo fiat alleuiatio in declinando mās eoꝝ ad itesti
na: ꝛ admistret desoris qd carminet ꝛ resoluat. ¶ Et
de potibus cōuenientibus eis est vt sumat acori. ℥.
i. s. ꝛ nitri tantūdeꝫ ꝛ succi caulis agrestis vsꝫ ad. ℥.
iii. misceat totū ꝛ bibat mane ꝛ vespere. Et vt sumat
eis de limatura eboris pōdus. x. sacraiti ꝛ det eis in
potu in. iii. ℥. vini ꝛ butyri: aut sumat althit cū melle
quantitate nucis: aut sumatur de squilla quantitas
decē sacraiati cū sirupo squille ispissato sicut lohoc.
aut sumatur cymini. ʒ. s. ꝛ mellis quantitas qua in
spissetur sicut lohoc: ꝛ succus calamenti est eis valđ
bonus ex tribus obolis vsqꝫ ad. vi. ¶ Et oportet
vt vtant piscibus salitis in qbusdā horis sicut vtunt

medicīa. Et alleuiētur ab acutis nisi pp vōitū ⁊ nisi
fm̄ semitaꝫ albecikir in eo in quo sumunt. Et qñqꝫ
medicant cum cauterio dispīito sup membra eoꝝ
sicut synciput ⁊ fumitas capitis: ⁊ sup radicē epiglo
tis ⁊ duo tēpora ⁊ collū ⁊ iūcturas manuū ⁊ pedū.
Et dixerūt quidā: oꝫ vt cauterizent in pncipio timo
ris lepre cū cauterio in anteriore capite vt conferat
caluarie ⁊ alio inferiore illo: ⁊ apud locū in quo ca
pilli tundent ⁊ sup supcilia vnum: deinde in dextra
capitis: ⁊ aliud in sinistra: ⁊ vnum posterius super
nucham: ⁊ duo apud duas ꝯmissuras corticales ⁊
vnuꝫ super splenē: ⁊ sint cocture ille cuꝫ cauteriis le
uibus minutis. Et qñ cauterizat sup caput oꝫ vt p
ueniat vsqꝫ ad os donec excoriet os saltem vicibus
plibus postq̄ꝫ ꝯtinuat applicatio illius ad cerebꝝ fꝫ
suaꝫ corrumpente ꝯplōnez eius. Naꝫ stolidi qñꝫ in
terficiūt cū hoc quꝫ nō alleuiant manus ipsorum.

De modo medicinaꝝ conferentium ꝯpositarū.

DE quibus sunt albedarūgi ⁊ albes qđ stat
in loco carnis vipere in hac egritudīe. Et đ
illis est medicamē alsulendati: veꝝ bedarū
gi hñt descriptionē magnā quā dixerūt indi ⁊ expti
fuerunt ipm. Et de eius modo est vt sumant myro.
nigroꝝ ⁊ sceitaragi indi āboꝝ.ʒ.x.macropipis.ʒ.ß.
been albi.ʒ.ii.ß.terant ⁊ liniant cuꝫ butyro vaccino
⁊ ꝯficiant cuꝫ melle: ⁊ sit potio ab vno aur. vsqꝫ ad
ii.ʒ.post mundificationē corporis. Si āt sumat de
eo cū equali mensura sui de diamuscho non timebi
tur eius malitia: qm̄ ipm est eius bezahar.

De mō cōfectionis noiate bederauilia maioris.

ET est almebaran cōferens lepre ⁊ baras ⁊
morphee ⁊ ipetigini ⁊ aq̄ citrine ⁊ pruritui
⁊ scabiei antiq̄ ⁊ ꝯfirmat rationē ⁊ destruit
obliuionez: ⁊ est bonū ꝯseruationi ꝯferens syncopi
Et hoc medicamē fecerūt sapientes indi regibꝰ suis
℞.myrobal.belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ capsie oium
añ.ʒ.xiiii.nucis muschate ⁊ corticuꝫ turis ⁊ meu ⁊
su. ⁊ pipis ⁊ macropipis ⁊ sel gamonati ⁊ narckai
sar ⁊ nexemisch ⁊ ꝯdisi ⁊ succi squille ⁊ folii indi oim
añ.aur.viii. ⁊ albes narii boni aur.iiii.terant medici
ne ⁊ cribellent ⁊ terat albes soluꝫ. Et qui terit ipsuꝫ
oppilet nasuꝫ suuꝫ ⁊ nares suas ⁊ inungat eas ante
illud cū butyro vaccio: ⁊ veniat eius trituratio sup
medicinas: ⁊ sūant de penidiis alarmu ⁊ alsaban e
mine.ii. ⁊ .ß.de baldac: terant ⁊ ꝓiciant in ollaꝫ no
uaꝫ: ⁊ ꝓiciāt desup de aq̄ cū mēsura q̄ soluant. ⁊ qñ
liquefiunt remoueant ab igne ⁊ puluerizent desup
medicine ⁊ ꝯficiant cū eis bene: deinde fiant ex eis
forme siles auellanis: quaꝝ vnaqueqꝫ sit vnus aur.
⁊ det i potu oi die.i.in ieiuno cū aq̄ tepida aut vino.

De modo confectionis alsulendati.

ET est medicamen indū magnū in via albe
de rauilui: ⁊ ipm cōfert iteꝝ ad casū palpe
braꝝ ⁊ albedinē capilloꝝ ⁊ asma ⁊ tremo
reꝫ cordis ⁊ tēporē appetitꝰ ⁊ fluxū ventris supfluū
⁊ hydropisim ⁊ ictericiaꝫ ⁊ paucitatē seis ⁊ fistulas
⁊ canitiem senum: ⁊ cōfert pruritui ⁊ vlceribus: ℞.
alsulendati mūdate ablute ducentos sexaginta aur.
Et alsulendati quidē est vrina hircoꝝ montanoꝝ
Et illud est qm̄ ipsi mingunt diebus estuationis sue
sup lapides in monte qui noiat alsulendati: ⁊ deni
grant lapides: ⁊ fit sicut pix piguis subtilis. Et my
robal.belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ piperis ⁊ macropi
peris ⁊ lauri ⁊ nucis muschate ⁊ cinami ⁊ macis ⁊
xyloaloes ⁊ darkele ⁊ spodii ⁊ attemet ⁊ burūgi ⁊
merenis oium añ. aur.iiii.bdellii.cc. ⁊ .lx.aur. ⁊ zuc
cari tabarzet.c.xxxiiii.aur. ⁊ auri rubei ⁊ argēti me
ri ⁊ eris rubei ⁊ ferri ⁊ allobonoc ⁊ alfelud oim añ.
aur.c.cōburant mineralia: ⁊ terant ⁊ triconizentur
cuꝫ medicinis ⁊ misceant oia cuꝫ melle ⁊ butyro ⁊
reponant in vitreata viridi: cuius dosis sit duoꝝ au
reoꝝ cū lacte caprino aut aqua tepida. ⁊ addāt i eo
de melle dispūato aur. xxxvii. ⁊ butyri aur.xxxiiii.
qm̄ eius decoctio erit bona: verūtñ crescit ⁊ peruēit
ad finem in.xxi.die.

De modo adustionis alfelud.

MAlleando fiunt lamine de ferro: deide đco
quant myrobalani bellirici ⁊ emblici ⁊ co
let aqua eoꝝ ⁊ ponant in vas eris ⁊ accen
dat sub eo ignis leuis ⁊ calefiat alfelud donec rube
at ⁊ ignituꝫ submergat in illa aqua: deide redeat ad
ignē ⁊ rubeat. quꝫ ergo rubuerit submergat iteꝝ in
illa aqua ⁊ fiat illud.xxi.vice: deinde colet aqua illa
⁊ sumat fex in qua residet aliquid đ felud: deinde re
ducat vas super ignē ⁊ ponatur in eo vrina vacce ⁊
igniat ferruꝫ ⁊ submergat in ea iteꝝ.xxi.vice: ⁊ sūat
iteꝝ fex eius donec remaneāt de fece eius aur.viii.
Et silr fiat de ere donec cōpleant ex eo iteꝝ.viii.au.
Argentū vo limet cū lima donec fiat sicut terra. de
īde decoquat cū aqua salis in cochliario ferreo do
nec adurat bene. si āt nō adurit ꝓiciat i cochliariū
paꝝ sulfuris citrini qm̄ cōburet: ⁊ sūant de eo.viii.
aur. ⁊ totū illud sit tritꝫ ⁊ cribellatū. Auri vo ꝯ
bustio est ita: oꝫ vt auꝝ limet donec fiat sile terre ⁊
sit cū eo aureus vnus ex amioch ⁊ remaneat cum
auro donec liquescant vtraqꝫ simul: deinde dimitta
tur p horā.i. deinde limet iteꝝ ⁊ addat sup ipꝫ aur.
vnꝰ ex alamioch: ⁊ limet iteꝝ cum lima: deinde frica
tur in cochliario ⁊ fundat super ipsuꝫ aqua salis: ⁊
ferueat donec ꝯsumat aqua ⁊ remaneat aurū ⁊ ala
mioch: deinde terat in mortario bene donec fiat sic
puluis: ⁊ misceat cuꝫ medicinis. Mundificatio
āt alsulendati est fm̄ hunc modū: sumat de aq̄ alba
sce ⁊ vrina vacce: ꝓiciant ambe sup alsulendati in
vase nouo in tāta q̄ꝫtitate q̄ submergant ipm: ⁊ po
nat in sole calido hora.i.deinde fricet vehementer ⁊
colet aqua ab eo in vase nouo ⁊ ponat in sole tribꝰ
diebus: deinde colet ⁊ sumat fex eius spissa: deinde
sumant aqua albasce ⁊ vrina super alsulēdati: ⁊ pul
uerizet sicut puluerizata fuit pus: ⁊ fiat illud tribus
vicibus: deinde ponat in sole.xxi.die donec igros
set: ⁊ fiat similis melli ⁊ denigret sicut pix.

De modo alsulendati minoris.

ET iuuamenta eius sunt sicut iuuamēta ma
ioris: ℞.alsulendati colate pteꝫ vnā ⁊ alcor
ptes.iiii.terat alcor ⁊ misceat cum eis q̄ꝫtuꝫ
est pondus eoꝝ de melle ⁊ q̄ꝫtū ipm est de zuccaro
⁊ q̄ꝫtuꝫ est medietas mellis de butyro vaccino ⁊ re
ponat in vitreata. ⁊ dosis eius sit aur.i.cuꝫ lacte vac
cino tepido. Modus medicamēti ꝯferētis lepre
℞.myrobal.nigroꝝ mūdatoꝝ ⁊ myrobal.citri.mū
datoꝝ ⁊.ʒʒ.oim añ.ʒ.x.ameos.ʒ.v.althit botribus
deguarich: aque deguarich ⁊ aldeguarich ē q̄tuor
libr.debaldach donec consumantur due tertie ⁊ re
maneat: deiñ exꝓmat ⁊ colet ⁊ ꝓiciat sup colatū de
melle qđ sufficit ei ⁊ det i potu đ eo.lb.i. ⁊ iungat sr
totū corpus infirmi butyruꝫ vaccinuꝫ: Et sedeat in
sole donec sudet: Et precipiat vt ambulet post illud

lxx. passibus: Et iaceat aliquādo sup latus suū dextrū: et aliqñ sup latus suū sinistrū: et semel sup ventrē suū: et semel sup dorsū suū: Et cibetur pane et melle q̄titate abbreuiata vii. diebus ita vt liniantur ei medicine omni die.

De modo epithimatis lepre.

Sumat serpens niger excoriatus et decollet et ponat in vas et fundant sup ipsum de aceto forti. ℥. viii. aque. ℥. i. et alseitaragi hūidi et radicū draconte ābor añ. ℥. xii. decoquat sup ignē leuem donec decoquat serpens: deinde colet cū panno et separent ossa a carne: deinde ponat fex in vase vitreo. Qñ g° volueris curationē precipe ei vt radat pilos supcilior et cap et lini desup ex illo trib° dieb°. Modus epithimatis alteri°: ℞. staphisagrie et myrobal. nigror mundator et emblicor oim añ. ptes i. fricant cum oleo antiquo et liniat cū eo latus vel locus postq̄ abluit cū decoctōe senticis curationū et balaustie. Et iter cōburant myrobalani et galle et liniant desup cū aceto. Cibi aūt eor sunt oīa q̄ sīt velocis digestiōis boni chimi sicut carnes volatiliū notor. s. ear illedebegi et pisces hūidi leuis carnis cū speciebus que sunt necessarie. Et melior cibus eorū est panis de simila mundus et panis cādarusii et sorbitiones facte ex eis et olera humida et ē necūū vt pmisceant cū eis que sūt sicut sicla et rhaphan° et porri. Et nō oz vt negligat administrare incisiua et ppie ante mundificationē: sicut capparis et feniculū et porri: ista ei mundificant eor cibos a superfluitatibus et ppant supfluitates expulsioni. Qñ g° administraueris medicinas laudabiles: tūc administra ēt h° regimē. Et pisces saliti in hoc ca. sūt valde boni eis et nos pmptiores sumus sup ista qñ volumus vt faciamus eos vomere aut ventrē eor soluere. Et caulis pfert eis cū pprietate sua. Et pāis cū lacte et melle et ficus et vua et passule et amigdale torrefacte et cartami et pinee: et que fiunt ex istis pferūt eis. Et oz vt comedat in die bis fz mensuram digestionis. Nam sel comedere nocet eis Et nō bibat vinum quum excitat egritudo nisi paruū. Et qñ qes ē egritudinis bibat de sbtili qd nō ē antiqū q̄titate tēpata 9sueta Et qñ cadunt pili supcilior ex supciliis et siliū tunc fiat curatio cū cura alopitie et reliquor q̄ dicemus i libro decorationis.

De modo epithimatis alterius.

Sumantur staphisagrie et myrobal. nigror mundatorū et emblicorū ominū añ ps. i. et frigantur cū oleo omphacio et liniat cūz eo locus postq̄ ablutus est cū decotione senticiū et balaustie. Modus alius: cōburant myrobalani et galle et liniantur cum aceto desuper.

Fen quarta de solone 9tinuitatis et est pter id qd pendet cū fractura et algebra. Et est q̄ttuor tractat°.

Tractatus pmus de vulneribus in membris.

Sermo plis de solutione 9tinuitatis Capi. i.

Iam ostēdimus in libro pmo spēs solutionis 9tinuitatis fz mōs qui necessarii fuerunt in loco isti illi Et volumus nūc innuere summas de spēb° ear quas oz nobis esse notas ante illud qd volumus declarare. Dico g° q nos conamur in qbusdam mēbris quor 9tinuitas ē soluta vt rdeat eor 9tinuitas sicut fuit et illud sicut in carne. Et conamur in qbusdaz eor vt remaneat cōtactus eor cū 9seruatōe: licz nō redeat ipsor 9tinuitas et illud in ossibus nisi in ossib° puer et infantiū. In eis ei qñz spat reditus ille. De neruis vero et venis dixerūt quidā medicor q nō redeunt 9tinuitate: imo fortasse remanet in eis 9tactus cōglutinationis 9seruatione currēte sup eos et cōtingit eos. Et dixerūt quidaz q illud ñ prouenit nisi in arteriis solis. Gal. vo iaz 9dixit eis istud et dixit: imo qñz icarnant arterie p testimoniū experientie: et cū cōcessione rōcinatōis. Testimonio vo qñ nos iaz vidimus arteriā que ē sub basilica et caput arterie tēporis et cruris incarnari. Et 9cessiōe que est ex rōcinatōe: qm os est extremitas in duritie et nō incarnat nisi par in infantib°. Et caro que est extremitas in lenitate incarnat. sed vene et arterie sūt medie inter ossa et carnem: quare oz vt sit ear dispō inter carnē et ossa: ergo sunt minus recipiētes incarnationē q̄z caro et facilius suscipientes eā q̄z ossa et i carnant qñ sectio ē minima: et parua et corpus ē hūidū et lene. Et non incarnat in diuersificato ab eo. Et hic est modus disputationis rhetoricus vel theoricus. et illud in quo cōfidit est experimentum.

De summa de vulneribus in mēbris Ca. ii.

Membra in quibus qñ cadit vulnus magnificat eius nocumentū et interficit fz plurimū et fortasse non interficit nisi raro sunt sic vesica et cerebr et renes et intestina minuta et epar q̄uis sit possibile vt saluet super ea qñ est leue. In cord āt non sperat salus qñ in eo accit vulnus. Et plin ille cui accit vulnus i ventre suo qñ accit ei nausea aut singultus aut solutio ventris morit. Et qñ vuln° est in loco in quo oz vt vehemens fiat dolor et apa sicut sunt capita lacertor et posteriora eor: et ppie illor qui sunt neruosi et nō accit apa significat illud nocumentū intrinsecū ad qd cōuertunt materie: et fi puenīunt ad vulnus. Et oz vt tu obsues illud qd dicemus in ca. vlcer: de iudiciis in quibus cōicant vulnera et vlcera et postposuimus ea vsq̄ illic attendentes ad illud qd est conueniens.

De sermone vniuersali de cura vulner Cap. iii.

Vuln° carnosū nō euacuat qn aut sit sectio plana recta aut sectio rotunda aut habens latera aut sectio cū diminutōe aliq̄ntule carnis. Et qñz ē pfundū penetrās: et qñz discoopertū. Et vnicuiq̄ eor est regimē. Et cōicant oia in retētione sanguinis currentis: et iam posuimus ad illud capi. Et fortasse cursus sanguinis q̄titate tēperata pfert vulneribus et phibet apa et oppilationez et febrem. Naz de melioribus cū quibus intendim° in vulneribus est vt phibeamus eor apationez: qm qñ nō accidit apa possibile est vt eius fiat curatio: verū quz illic est apa aut attritio aut cōtusio aggregat i vacuitate eius cū vulnere sanguis q vult fieri apa aut pus et nō est possibilis curatio vulneris: et dū nō ppatur illud: tunc curet apa. Et si retinet in cōtritiōe sāguis tunc non fit securitas q ipsius resolō festinet si fuerit ei q̄titas de qua sit curandū et tensio et illud cū conuersione eius in pus et resolutione ipsius: et illud fit cū oi calido leui de illis que tu scis. Et pp hoc oz vt adiuuet cursus sanguis qñ abbreuiat. Qñ g° sectio est plana recta ī qua nihil cecidit sufficit in regimine eius strictura et ligatura et prohibitio sāguinitatis et

aquositatis ab ea: ꝛ ꝓhibere q̃ aliqua reꝝ coopiat
eam neq̃ʒ pilus neq̃ʒ aliud postq̃ʒ tu conseruaueris
complexionem membri ꝛ solicitus fueris i hoc ne
attrahaꝝ ad membꝝ nisi sanguis naturalis. Et fuit
ita magna vt ne concurrant extremitates eius: quo
niā sunt rotunde longate aut diuerse figure aut iam
destructa est ex ea caro pauca non plima: tunc eius
cura est futura: ꝛ ꝓhibitio aggregationis humidita
tis in ea cuʒ administratione exiccantium repcussiuo
ruʒ ꝛ administratione subtiliantiuʒ que dicemꝰ. Et si
fuerit profunda: tunc strictura etiaʒ facit eaʒ adherē
multotiens: ꝛ non est necesse detegere eā si est pose
illud: ꝛ illud est quādo non cōfert strictura cum liga
tura firmans eaʒ. Et fortasse necessariuʒ est detegeꝛ
eam: sicut ostendaʒ ꝛ proprie vbi nō cadit strictura
bona super radiceʒ profundi: quare effunduntur ad
ipsuʒ materie ꝓpter debilitateʒ eius ꝛ dolorem qui
necessarius est: ꝛ ꝓpter dispositiones quas dicaʒ in
ca. vlceꝝ. Et si est necessariuʒ vt detegaꝝ non erit ex
cusatio qn ponaꝝ cottū: ꝛ qd currit cursu eius super
eius orificiuʒ exiccans ipʒ ꝓprie vbi strictura nō ca
dit super radiceʒ sicut diximꝰ: aut est eius p̄paratio
talis q̃ non est possibile materiaʒ malaʒ effundi ab
ea: aut est in ea os: aut cōcauata est ꝛ facta est fistula
ꝛ sit in ea humiditas mala valde: ꝛ est tūc in iudicio
vlceruʒ non vulneruʒ. Et dixit sapiens q̃ vulnus ñ
indiget nisi ligatura aggregante labia: quando q̄riꝝ
adherentia ꝛ incarnatio: veꝝ si fuerit necessariuʒ vt
nascatur in ea caro: tunc non est in eo necessarium
illud: sed est necessaria aliquādo ligatura cum qua
effundaꝝ sordities ex orificio eius: ꝛ aliquādo ligaꝝa
sit tali mensura qua retineat medicamen desup. In
quit: ꝛ sufficit vt sit orificio vulneris locus ex quo ef
fundaꝝ sordities desuper vel semp per naturam aut
ita vt cadat pforatio illic: aut vt tu figures ipm cum
illa figura. Ego eiʒ iam sanaui vulnus magnum cu
ius profunduʒ erat vbi est genu ꝛ ipius orificium in
coxa preter q̃ fecerim ei orificium aliud inferius ap̄
genu. Sed p̄paraui coxam tali pparatione q̃ ꝓfun
duʒ fuit superius ꝛ orificium inferius: quare sanatū
est absq̃ʒ perforatione in inferiori parte. Et similiter
qñq̃ʒ suspenduntꝝ brachiuʒ ꝛ palma ꝛ alia taliter q̃
orificium semp est inferius. hic est ergo sermo eiꝰ. Et
dico q̃ fortasse tibi cadet vulnus vbi tibi erit necēiuʒ
incidere cōplete ꝛ seccare membrum. ¶ Quum autē
ex vulnere abscinditꝝ caro plima: tunc necessaria sūt
ea que carnem nasci faciunt: ꝛ non sufficit illud qd
exiccat ꝛ ꝓhibet. Et fortasse nocet exiccatiuum ꝛ ꝓ
hibitiuum ex pte qd repellit materiaʒ ex qua nasciꝝ
Et qñq̃ʒ est ꝓfunditas ꝛ diminutio ossiuʒ taliꝝ q̃ ñ
est possibile vt nascaꝝ cōplete: qꝛ remanet ꝓfundum
sicut qñq̃ʒ accidit vt nascaꝝ plus q̃ʒ sit nec̄e: qꝛ est ca
ro addita. Et oʒ vt cibeꝝ eger qui vult vt nascaꝝ caro
in vulnere suo cibo laudabili boni chimi. Et qñq̃ʒ
est illud qd facit nasci: ita q̃ possibile est ei vt faciat
nasci carnē: cutē vō non facit nasci qū iam abscissa ē
totaliter: imo non facit nasci loco eius nisi carnē du
rā supra quā nō nasciꝝ pilus: veꝝ āt rami multotiēs
eminēt ꝛ nascunꝝ sicͭ caro. ¶ Et de vulneribꝰ sūt q̄dā
hñtia timorē sicut vulnera cadētia in neruis ꝛ extre
mitatibꝰ lacertoꝝ: ꝛ dicā ea in ca. dispōnuʒ neruoꝝ
Et multotiēs sequnꝝ ea accñā mala sicͭ illud qd seqꝝ
vulnus extremitatis lacertoꝝ d̄ alteratōe coloris ꝛ
casu pulsus post spissitudieʒ ꝛ puitateʒ: ꝛ pducit ad

syncopiʒ ꝛ casuʒ virtutis: ꝛ qñʒ sequiꝝ ea spasmꝰ. Et
sicͭr illa q̄ cadūt añ genu apud rotulā qm̄ sequnꝝ ea
accidētia mala: ꝛ sunt pmittentia a qbus paꝝ libe
ranꝝ. Et qñ accit spasmus ex hꝰmōi vulneribus la
certosis ꝛ nō recipit curationē: tūc curatio ē incideꝝ
lacertū i latitudie: ꝛ est voluntas vt destruaꝝ opatio
lacerti: veꝝ illud est de illis que oʒ vt postponantur
q̃ʒtū est pose. Et curetur spasmus ꝛ pmixtio rōnis
cū re alia p̄ter eaʒ. Et sicut vulnꝰ geniculi: ꝛ fortasse
eiʒ necesse est vt ponaꝝ cuʒ sectione dura ꝛ vt sit festi
natio in apatibus eius ꝛ vlceribus ipsius ꝛ vulneri
bus cū phlomia ꝛ solutione ventris ꝛ ꝓhibitione i
carnationis donec mundificenꝝ mundificatōe vltia
deinde incarnenꝝ.

¶ De cognitōe eiꝰ qd facit nasci ꝛ qd incarnat ꝛ qd
sigillat ꝛ qd corrodit ex medicinis Cap. iiii.

Medicamen faciens nasci carneʒ est illud qd
coagulat sanguinē sanū in carnē. Qd si fuit
exiccatio ei vehemens ꝓhibet sanguinē ve
nientē: quaꝝ nō habebit materiā caro. Et si est ei ab
stersio vehemēs remouet eū ꝛ facit eū currere: quaꝝ
ꝯsumit mā̃ʒ innetā carni. gᵒ oʒ vt non sit ei plima ex
iccatio: imo vsq̃ʒ ad terminū: nʒ abstersio fortis val
de: imo abstersio pauca in tāta q̃ʒtitate vt abstergat
sorditiē absq̃ʒ mordicatione: ꝛ non indiget stipticita
te de qua est curandū. Et oʒ iteruʒ vt sit in caliditate
ꝛ frigiditate sua in ꝯplōne si fuerit separata cū ꝯrio
sm̄ q̃ʒtitatē separationis: ꝛ si non fuerit separata sep
atione de qua cureꝝ: tunc assimileꝝ calido valde cali
duʒ valde: ꝛ frigido valde frigiduʒ valde. ¶ Et obsꝝ
ueꝝ iteꝝ impressio medicīe in loco vt opponaꝝ ei si
superfluitꝰ in malitia cōplōnis. Medicine autē icar
natiue sunt ille q̄ aggregāt inter duo elongata. Et ñ
oʒ vt operenꝝ nisi in superficiebus amboꝝ facienteꝝ
adherere inter ea vtraq̃ʒ cuʒ rore qui est in sb̄a ābo
ruʒ. Et si fuerit sanguis purus: tunc est illud qd exic
cat sanguinē plm̄ sufficiens cuʒ eo in adherentia cū
exiccatione vehemēti veloci anteq̃ʒ fiat pus ꝛ non
firmaꝝ ei illud nisi fuerit cū illo supfluitas virtutis in
exiccando: veꝝ oʒ vt sit abstergens: qm̄ abstersio ē
ꝯria intentioni que est in eo: qm̄ intentio in eo est po
nere illud qd colligiꝝ de sanguine nutrimentū ꝛ ad
herentia ꝛ abstergens abstergit illuʒ sanguinē: quaꝝ
dispartiꝝ: ergo ꝯsumit mā̃m qua expectaꝝ ꝯglutina
tio: ꝛ non indiget diminutione in exiccatione: sicut i
diget ea illud qd facit nasci. Qm̄ faciens nasci idiget
vt currat ad ipsum mā̃: ꝛ illius materiei cursum pro
hibet exiccatio: ꝛ incarnatiuū non indiget: imo indi
get incarnatiuū exiccatione fortiore ꝛ pauca stiptici
tate. Consolidatiuū vō sigillatiuū vehementius idi
get stipticitate q̃ʒ illa duo: qm̄ est ei necēiuʒ vt rcupet
qd est per nām vehem̄tioris exiccatōis. s. cutē: ꝛ qm̄
indiget vt exiccet humiditatē extraneā ꝛ radicalem
vehementē. Et illud qd est añ ipsum eget vt exiccet
humiditatē extraneā exiccatione plīma ꝛ radicaleʒ
cū mensura que conglutineꝝ ꝛ ingrossetur ꝛ nō mi
nuatur ex substantia. ¶ At corrosiua diminuēs car
nem oʒ vt sit vehementis abstersionis valde. ¶ Et
illud quidem quod est rectum in curatione vulneꝝ
quando perforantur est vt non approximet eis aq̄.
Et si fuerit necessarium ꝛ non suffert eger a balneati
one: oʒ vt ponatur super ea de emplastris ꝛ de pan
no infuso cuʒ oleo sm̄ modos ligationis ꝛ non per
mittatur aqua peruenire ad ipsum.

¶ De perforatione vulneris ⁊ aliorum qũ oportet
vt discooperiatur Cap. v.

D Jxit Gal. Oꝫ vt feces ex loco eius vehemē
tioris eminentie ⁊ vt inclines ipm: Et nõ sit
tractus pforatiõis nisi ad ptē ex qua ē posse
currere pus ad inferiora: Et vt obseruentur in pfora
tione alesuirati ⁊ ruge sm modũ quem diximus in
ca. vulneꝝ ⁊ dubellet nisi in eis que excepimꝰ. ¶ In
eis vo q̃ sunt sicut inguina ⁊ subascelle: oꝫ vt vadat
pforatio cum cute in nã: deinde ponant desuper ex
iccatiua absq̃ mordicatione de illis que sunt posita
in tabulis medicinaꝝ singulariuꝫ. Et puluis olibãi
melior est in eis q̃ olibanum: qm̃ illud est vehemen
tius stipticum. ¶ Et rectum quideꝫ est in curatione
vulneruꝫ quꝫ perforant ne approximet eis aq̃. Et si
fuerit necium ⁊ eger non suffert a balneatione: tunc
oꝫ vt vulnus occultet sub emplis conuenientibꝰ te
ctis cuꝫ pãnis infusis cũ oleis sm modũ coopertur
que sepat inter aquaꝫ balnei ⁊ humiditatē eius ⁊ in
ter vulnera: aut igeniet ei aliqd ingenioꝝ possibiliũ
in ipso.

¶ De regimine vulnerum habē
tium apostema ⁊ dolores Capitulum. vi.

N Ecessariuꝫ est in huiusmõi vulneribus alle
uiare ⁊ credere ꝙ vulnus non ꝯsolidat oĩo
donꝫ apa non sedat. Et illud quideꝫ non cõ
plet nisi cũ eo in quo est exiccatio ⁊ infrigidatio in
principio rei ⁊ mollificatio in fio. Et vt admistret in
eo cura apatũ oĩo. Et qd est ꝓpriuꝫ in hoc cũ coita
te sui iuuamẽti in oĩ membro a capite vsꝫ ad pedes
est vt sumat granatuꝫ dulce ⁊ decoquat cũ vino põ
tico ⁊ emplet cuꝫ eo locꝰ. ¶ Et oꝫ vt obserues illud
ad qd ꝯuertit dispõ apatis sicut si tu admistraueris
vnguentũ nigruꝫ ⁊ videris vulneris ruborē vehemẽ
teꝫ fieri ⁊ vesicãi declina ad infrigidãtia ⁊ ad vnguē
tum albuꝫ. Et si videris ipm mollificari aut indura
ri: ⁊ tu iam admistrasti album: admistra nigꝝ ⁊ alia

¶ De regimĩe vlĩ in vulneribꝰ visceꝝ interiꝰ Ca. vii.

I Ntẽtio in eo qd existimamꝰ ꝙ ē fissura aut
disruptio interius ē vt incarnet ⁊ nõ dimit
tat sanguis cõgelari in interioribus ita vt ꝓ
hibeat fluxus sanguinis. Et medicine cõferentes in
vtrisq̃ intentionibꝰ pmis sunt sicut vestimenta qñ d
coqunt in aceto: aut detur in potu de centaurea ma
iore põdus. ʒ. i. Et terre sigillate in hoc inest curatio
magna. ¶ Illud at qd in potu sumit cã fluxus san
guinis est sicut danic. i. ⁊. 5. de semĩe hyusquiami al.
cuꝫ aqua mellis ⁊ relique medicine pdicte in ꝓhibi
tione sputi sanguis ⁊ fluxus sanguis. ¶ De vulnē
aũt ⁊ fissura apparentibus dixit sapiens ꝙ in dispo
sitione mirac ventris donec egrediant quedam inte
stina: oꝫ vt scies qũo applices intestina ⁊ intromittã
tur. ¶ Nd si egrediat aliqd de zirbo oꝫ vt scias an
sit necũ vt liget cũ ligatura firma aut non ⁊ an suat
vulnus aut non: ⁊ qualr sit via in suendo ipsum. Et
Gal. qdeꝫ dixit anatomiaꝫ almirac. Et diximꝰ nos
ipm in anatomia. Et ꝓpter illud qd iam diximus in
anatomia locus ilioꝝ est minoris timoris qũ disrũ
pit q̃ locus aluourati. Et aluourati quidem est me
diuꝫ corporis vtriusq̃ lateris mensura quattuor di
gitoruꝫ ab alborati. i. vmblico. Inquit: Qm̃ fissura
qũ accidit in loco alborati egrediunt cũ ea intestina
plus ⁊ reditus eoꝝ in ea est difficilis. Et illud iõ qm̃
res que tenet eaꝫ nõ est nisi duo lacerti descendẽtes
in longitudine corporis qui ꝓtendunt ex pectoꝛ vsꝫ
ad os pectinis: ⁊ ꝓpter illud qñ disrũpit vnꝰ horum
duoꝝ lacertoꝝ oꝫ vt egrediat ps itestinoꝝ ⁊ augm̃
tat inde disruptio. Et illud ideo qm̃ lacerti qui sunt
in vtrisq̃ iliis plus coartãt ipm: veꝝ est ei in medio
lacertus fortis cõtinens ipm. Si at ppet vt sit disru
ptio magna egrediet numeratio intestinorũ: quare
erit eoꝝ intermissio vehemẽtior ⁊ difficilior. In vul
neribus aũt puis si non succurrat cũ intromissione
itestini iflat ⁊ ingrossat. Et istud pp qd generat i eo
de ventositate: quat nõ ingredit ex illa disruptione.
Et ꝓpter illud saluiora vulnera accidentia in mirac
disrumpentia sunt illa que sunt equalis magnitudis
Inquit: Et indigẽt illa vulnera rebus quattuor: q̃ꝝ
pma est vt reducat intestinũ apparens ad locũ q est
ei ꝓprius: Et sa vt suat: Et tertia vt ponat sup ea me
dicamē ꝯueniēs: Et quarta vt sit sollicitudo ne ꝓue
niat alicui membꝝ nobiliuꝫ pp illud timor. ¶ Pone
ergo ꝙ sit vulnus tante quãtitatis vt non possimus
ꝓpter puitateꝫ eius intromittere intestinũ ꝓcedens
ab eo. Et quideꝫ est nobis necessariuꝫ vt resoluamꝰ
illam ventositatem: aut vt dilatemus ipsam disrupti
oneꝫ: ⁊ vt dissoluamꝰ ventositatem est melius si pos
sibile est in ea. Et cã quidē in inflatione intestini ē fri
gus aeris. ꝓpter illud ergo oꝫ vt submergat spõgia
in aqua calida ⁊ exp̃mas ipsam ⁊ vapores ipm. Et
vinum stipticum qñ calefit etiã est iuuatiuũ in hᵒ lo
co: ⁊ illud qm̃ calefacit plus q̃ sit calefactio aque ⁊
confortat intestinũ. ¶ Nd si hec cura nõ resoluit in
flationē intestinoꝝ: tunc admistret amplificatio vul
neris. Et cõuenientius instroꝝ ad hanc sectioneꝫ ē
instrm qd cognoscit ad pforandas fistulas. Cultelli
aũt pforãdi acuti ex duabus partibus facti ad cap
caueant. Et rectior figuraꝝ ⁊ p̃paratio in infirmo ē vt
si fuerit vulnus lesuꝫ vadens ad ptem inferiorē sit fi
gura ⁊ p̃paratio ad superioreꝫ. Et si fuerit vulnꝰ va
dens ad superiorem: figura ⁊ p̃paratio vadant ad in
ferioreꝫ. Sit ergo intentio tua quã intẽdis in vtrisq̃
rebus simul vt nõ cadãt reliqua intestina sup intesti
nuꝫ cuius inferius apparet. Et qũ tu posueris hanc
tuam intentionē: scias ꝙ si fuerit vulnus in parte de
xtra: tunc oportebit vt facias egrum declinare ad p
tem sinistram. Et si fuerit in parte sinistra facias eum
declinare ad dextram. Et sit intentio tua semp vt po
nas parteꝫ in qua est vulnus altiorem parte altera:
hec est ei res que est cõis oĩbus istis vulneribꝰ. Qũ
ergo seruant intestina in locis suis que sunt eis ꝓpa
postq̃ reducta sunt ad ventrē quꝫ vulnera sunt ma
gna: tunc necessarius est mister edoctus. Et illud iõ
qm̃ oꝫ vt teneat locũ illius vulneris totũ manu sua
deforis ⁊ colligat ipsum ⁊ aggreget ⁊ deteget de eo
aliquid mistro suenti ipsum ⁊ redeat ad illud qd iaꝫ
sutum est de eo etiã ⁊ aggreget ipsuꝫ ⁊ colligat pau
latiꝫ donec suat vulnus totum sutura decenti. ¶ Et
ego narro tibi illud qd melius est de assuitione ven
tris. dico ergo qm̃ ꝓpterea ꝙ res que est necessaria
est vt cõprehendat illud qd est inter mirac ⁊ siphac
iam est necessariũ tibi vt incipias ⁊ intromittas acũ
in cutē deforis ad interiorē ptem. qum ergo penetra
uerit acus in cutē ⁊ in lacertuꝫ euntē sm rectitudieꝫ
in longitudine ventris totius: dimitte marginem si
phac in hoc latere ⁊ non intromittas in ipsuꝫ acuꝫ
⁊ fac penetrare acum in marginē alium deintus ad
exteriora: deinde fac penetrare eam ab intus ad ex
teriora in margine alio mirac: ⁊ qum feceris eam pe

netrare:tunc fac penetrare eam fm̃ in hoc eodē mar
gic mirac aut deforis ad interioꝛa: ꝛ dimitte marginē
siphac qui est in hoc latere: fac ergo penetrare acuȝ
in latus aliud deintus ad exterioꝛa: ꝛ fac eam pene
trare cū tua penetratiōe in siphac in marginē mirac
q est in pte eius donec facias eā penetrare totū:deiñ
incipe iteꝝ ab hoc eodē latere ꝛ sue ipsuȝ cū margic
q est siphac in latē alio: ꝛ extrahe acuȝ ex cute quaȝ
penetrauit:deiñ reduc acū in illā cutē ꝛ sue marginē
siphac q est in latē alio cū hoc margine mirac ꝛ ex
trahe eā ex cute que est in parte eius: ꝛ fac illud vna
vice post aliā vsqꝫ suas vulnus totū fm̃ illud exēplū
In mensura āt q̄ sunt inter duo pūcta caueat̃ superflu
itas in latitudie ꝛ strictura: qm̄ āplitudo nō tenet fm̃
ꝙ oȝ ꝛ stricta adunat. Et filū iteꝝ si fuerit coꝛdosuȝ
adiuuat ad disrūpenduȝ: ꝛ si fuerit molle abscindit̃
ꝛ ligat̃ leue durum: ꝛ silr̃ si pꝛofundaueris pūcturaȝ
in cute. naȝ si fuerit longinqua a punctura verum re
manserit de vacuitate intra ipsum ꝛ extra eaȝ non in
carnat̃: ꝛ serua equalitatē illic etiā. Inquit: Et pone
intentionē tuā in suendo ventreȝ adherentia siphac
cuȝ mirac: foꝛtasse ei adherebit ꝛ incarnabit̃: qm̄ est
neruosum. ¶ Et iaȝ consuerūt ipm̄ quidaȝ fm̃ hunc
modū: oȝ ergo vt figamus acum in margine mirac
exterioꝛe ꝛ faciamus eaȝ penetrare ad interioꝛa ꝛ di
mittamus margineȝ siphac totuȝ: deiñ reducamus
acuȝ ꝛ faciam⁹ eā penetrare: deiñ penetret acus ex ꝯ
trario ptis quā penetrauit: deiñ faciam⁹ penetrare in
marginē aliū de marginibus mirac fm̃ hoc. Et iste
modus ꝯsuendi est melioꝛ ꝯsuitiōi cōi que ꝯp̄hēdit
q̄ttuoꝛ margines in penetratōe vna: ꝛ illud ideo qm̄
cuȝ hac ꝯsuitiōe iteꝝ quā iam diximus iā cooperit̃
siphac retro mirac: ꝛ ꝯtinuat̃ cū eo cooptura decēter
Inquit: Deiñ pone sup ipm̄ de medicinis incarna
tiuis ꝛ necessitas ad liganduȝ est vehementioꝛ i his
vulneribus: ꝛ madefac lanaȝ in arabaȝe cū oleo cali
do paꝝ ꝛ iuolue sup alibꝛeni ꝛ alibꝛeni sicut vadūt.
Et clisteriza ipsuȝ cū aliquo mollificatiuo etiā sicut
olea ꝛ mucilagines. ¶ Et si vulnus iaȝ puenerit ad
intestina ꝛ suisti ipsuȝ: tunc regimen sit illud qd̓ dixi
mus. veꝝtñ oȝ vt clisterizet̃ cuȝ vino nigro stiptico
tepido: ꝛ ppꝛie si vulnus iā ꝯsutum fuerit: aut appꝛo
pinquauerit minuta intestina: qm̄ intestinum ieiunū
nō sanat̃ oio ex vulnere qd̓ in ipso accidit pp subtili
tatē sui coꝛpoꝛis ꝛ multitudineȝ eius qd̓ est in eo de
venis ꝛ ppinquitatē suaȝ ad materiaȝ neruoꝛum ꝛ
multitudineȝ effussionis chol̓e ad ipȝ ꝛ vehemētiaȝ
caliditatis eius: qm̄ est magis ppinquȝ epati q̄ȝ inte
stina alia. Inferioꝛa v̓o ventris ppea ꝙ sunt de nata
carnis sis de medicatione ipsoꝝ cōfidens. ¶ Inqt
Ga. li. de ingenio sanitatis: Et sit intentio tua ap̄ dis
ruptionē mirac ventris cū siphac vt suas eā ꝯsuitōe
ꝯglutinante siphac cū mirac: qm̄ est neruosuȝ tarde
incarnationis cū alio: ꝛ illud cū modo suitiōis quā
diximus: quoniā ipsa aggregat ꝛ cōglutinat in pun
ctura siphac. Inquit: Et intestina qū egrediunt̃: tūc
ꝯfert vinū nigꝝ foꝛte: ꝛ calefiat ꝛ submergat̃ i eo la
na ꝛ ponat̃ desup: qm̄ ipsa dispgit iflāmatiōȝ eoꝝ ꝛ
detumescere ea facit. si aūt nō fuerit pn̄s: tunc admi
stra quasdaȝ aquas stipticitatis foꝛtis calefactas. ꝙ
si nō fuerint pn̄tes: tūc vapoꝛa ea cū aq̄ calida dōec
detumescāt. si āt nō ingrediunt̃ in illud amplificetuꝛ
locus. ¶ Inquit hyp. Qū egredit̃ zirbus ventris i
vulnere: necē est vt putrefiat qd̓ de eo egredit̃: q̄ȝuis
moꝛet̃ tēpoꝛe puo: ꝛ ē in hoc vehemētius q̄ȝ intestia
ꝛ epar: qm̄ intestina ꝛ extremitates epatis si non re
manēt exteri⁹ spatio lōgo dōec ifrigidēt̃ valde vehe
mter: tūc qū igrediūt̃ vētrē ꝛ icarnat̃ vuln⁹ r̄deūt ad
nās suas: zirbus v̓o lȝ moꝛet̃ tēpoꝛe puo: tm̄ necesse
ē vt qd̓ ex eo ꝙ apparet igredit̃ ventrē putrefiat. Et
ppter illud pperant medici in incidendo ipsū: ꝛ nō
intromittunt qd̓ de ipso apparet in ventreȝ. ꝙ si iue
niat̃ in zirbo diuersoꝝ ab hoc illud est valde paruȝ
ꝛ foꝛtasse nō inuenit̃. Et si egredit̃ aliquid de zirbo
tūc necesse est tibi vt scias an opoꝛteat incidi an nō:
ꝛ an opoꝛteat sui vulnus: an nō equaliter suat̃. Naȝ
si vulnus cadat in aluourati ꝛ est mediū vētris: tūc
est pluris timoꝛis: qm̄ sunt extremitates lacertoꝛum
cooperte sup ventreȝ. Si fuerit i illis ꝛ sunt a duob⁹
lateribus medii vētris a dextra ꝛ sinistra q̄si q̄ttuoꝛ
digitis: tunc est saluioꝛ qm̄ nō est i eo aliqd de extre
mitatib⁹ lacertoꝝ neruosoꝝ. loci v̓o aluourati sutura
iteꝝ ē difficil: ꝛ illd̓ iō qm̄ intestia eminēt ꝛ egrediūt̃
a disruptiōe q̄ ē i h̓ loco ꝛ redit⁹ eoꝝ i h̓ loco ē diffi
cilis: ꝛ illud qꝛ illud qd̓ plicat ea intētiōe eoꝝ ē duo
lacerti ptensi in lōgitudie vētris carnosi q descēdūt
ex pectoꝛe ad rachaba ꝛ ē os pectinis. Et pp illd̓ qm̄
cadit vulnus in hoc loco incidūt hos lacertos: ꝛ est
eminentia intestini vehementioꝛ: qm̄ lacerti q sunt i
illo cōtinent ꝛ nō ē ei i medio lacertus foꝛtis retinēs
ipm̄. Si aūt pparat̃ cū hoc vt sit vulnus magnū: tūc
necesse est vt emineat ꝛ egrediat̃ ex eo neruus intesti
noꝛum: quare fit intromissio eoꝛum difficilioꝛ.

¶ De qualitate ligandi vulnera Ca. viii.

Ulnera aūt ꝛ fissura appentia qū vis vt in
carnēt̃: tūc fac illud qd̓ dixit sapiens d̓ illis
qui sūt huius artis. Inquit: Qū vis vt icar
net̃ huiusmōi fissura: tūc adhere ei ligaturā accipiē
teȝ ex duobus capitibus nō aliā de ligaturis. Qd̓
si fuerit magna erit tibi necessariuȝ vt adherere ei fa
cias puluillos triangulatos. Et si fuerit locus decli
uis indiget sutura etiā. Et puluilli quidē triangulati
melioꝛes sunt in aggregando labia vlceꝝ q̄ȝ q̄drati
qm̄ coartant sup fissurā tantuȝ. Et situs puluilloꝛuȝ
triangulatoꝝ est fm̃ hoc exempluȝ: linea recta inter
duos puluillos sit fissura duoꝝ puluilloꝝ triāgula
toꝝ: vnus sit b. ꝛ alter. g. decenter ꝯpositi fm̃ figurā
quā vides. Qū ergo ligat̃ locus iste ꝛ cadit ligmen
duoꝝ capitū est ligamen tenens sup locū fissure ve
hementi⁹ q̄ȝ si fuerit q̄drati. Et nō licet vt nō sit in ap
plicatōe vlceꝝ ligamen nō hn̄s duo capita: ꝛ isti sūt
puluilli triangulati ꝛ figura stringendi. ¶ Et dꝛ i li.
de ingenio sanitatis: Quidā hō hūit vulnus cui⁹ p
fundū erat pximū inguinibus: ꝛ ipsius oꝛificiū pxi
mū genu ꝛ sanauimus ipsum sine pfoꝛatione penit⁹
ita ꝙ posuimus sub genu eius puluillos: ꝛ p̄paraui
mus ipm̄ talr̄ ꝙ factū est oꝛificiū eius directū cuȝ fa
cilitate: ꝛ silr̄ fecimus de vlnere qd̓ fuit i coxa ꝛ bꝛa
chio ꝛ sanata sunt oia. ¶ Inquit: Ille qui iaȝ p̄uidit
in expiētia scias ꝙ vulnera indigent vt fiat sanies si
posle est ei intus ad hoc vt penetrent cū ea reliqua q̄
sūt illic melioꝛa ꝛ velocioꝛis alterationis. Silr̄ vlne
ra disrupta elōgatoꝝ labioꝝ egent vt aggregentur
cū ligamēto aggregante labia eoꝝ nisi fuerit sup ea
ex illo doloꝛ: aut fuerit apostemosa: qm̄ dolent ppter illud
q̄ȝuis sit cū facilitate: aut fuit lacert⁹ q sit disrupt⁹ in la
titudie: qm̄ tūc nō aggregat̃: imo ponat̃ i medio lici
niū timēdo ne icarnet̃ cutis ꝛ remaneat lacertus nō

incarnat⁹. ¶ Inqt: Et silr qñ findim⁹ cutē capitis po
nim⁹ int labia aliqd qd ipleat ea: fortasse ei ꝯbit cu
tis labioꝝ ad interiora vulneris: qr nece ē tūc vt co
nēis cū ligamtis vt trahas eaꝫ ad exteriora. ¶ Et qñ
cadit vulnus in longitudine: tunc ligamen sufficit ꝛ
aggregat ipsam decenter. Et quꝫ fuerit in latitudine
indiget vt suat ꝛ sm mensurā ꝓfunditatis vulneris
erit ꝓfunditas suture dignior ex additōe anatomie.
Inquit: Qñ fuerit nobis neciuꝫ vt addamus in am
plitudine vulneris quꝫ est strictuꝫ ꝛ timuerimus ꝙ
ꝓpter ꝓfunditatē eius incarnet eius supius ꝛ nō in
carnet eius ꝓfundū: aut fuit mēbꝝ vulneratū i hōa
vulneris sm figurā: qd qñ redit ad eqlitatē suā non
est posse vt currat ex eo sanies: neqꝫ vt ingrediat ipꝫ
medicina: ꝛ vt redeat ad suā figurā qñ egredit ꝛ cō
mouet dolorē aliuꝫ: tunc necesse est vt scindat sectōe
ꝯuenienti. ¶ Et scias sm sūmā ꝙ vulnera que sunt
in latitudine lacerti sunt digniora vt labia eoꝝ sint
vehementius elongata: qꝑꝑ sunt faciētia maiorē ne
cessitatē ad ꝑscrutandū subtiliter in aggregādo la
bia; Et fortasse nō erit excusatio a sutura ꝛ admi
stratione puluilloꝝ triangulatoꝝ ꝛ ꝓpe si ceciderit i
carne diminutio: nā cadēs i lōgitudie min⁹ eget illo.

¶ De medicinis incarnantibus vl̄nera Ca. ix.

HArū medicinaꝝ virtutes iā narrauimus ꝛ
ꝯtinuatōis eaꝝ locū. Et nō dubitamus qn
sit necessariū vt puluis eaꝝ sit minoris v̄tutis
qꝫ illud qd de eis fit cū oleis ꝛ ceratis. Et necessitas
quidē ꝑducens ad olea ꝛ cerata est ꝓpterea ꝙ medi
cine sicce: ꝛ ꝓpe que sunt sic merdasengi ꝛ reliq mine
rales nō submergūt vsqꝫ ad ꝓfundū ꝛ nō penetrāt
in poros: qñ ergo ex eis fit ceratū ad vltimū ꝑuenit
facit eas cursus olei ad locū quē volum⁹. ¶ Et iste
medicine incarnatiue sunt ex mineralibus: Et sūt ex
plantis: Et aialibus: Et ex oi spē. ¶ Et sūt ex mine
ralibus sicut cerusa ꝛ oleū myrtinū ꝛ cera. ¶ Et ex
plantis folia sicut folia quercus mascule emplata ꝛ
folia salicis ꝛ folia caulis ꝛ folia arboꝝ maloꝝ ꝛ cō
tex palme ꝛ folia arnoglosse ꝛ sptū infusuꝫ in aceto
aut aliqꝫtulo vini: ꝛ ꝓpe qñ miscent folia arboris pi
ni mascule ꝛ femine ligata cū corticibus suis ꝛ folia
cupssi ꝛ rami eius ꝛ folia pentaphilon cū melle. Et
ex gūmis glutinū alboti ꝓpe ꝓpe mēbra magna. Et
ex fructibus ꝛ granis nux recens ꝯtrita cuꝫ aqua ꝛ
sale aut vino bulita cuꝫ foliis acetose aut foliis sicle
aut lactuce ꝛ piroꝝ siluestriū cū eo qd ē in eis de ꝓ
hibitiōe fluxus ꝛ nux cupssi ꝛ allea ꝯbustū ꝛ pluis
molendini ꝛ ordeū adustū ꝓpe senibus cū cera ꝛ o
leo roſ. Et de illis q̄ silant floribus flos sorbe ꝛ her
ba caude equine ꝛ ꝓprie in vicinitate impletōis mē
bri aut carnis. Et ad vulnera que sūt ꝓpinqua lacer
toꝝ capitibus. ¶ Et ex aialibus lac acetosuꝫ valde
ꝯglutinat vulnera magna. ¶ Et d ꝯpositis medica
mē ruffi ꝛ aureū ꝛ esculeus: ꝛ medicamē de salicib⁹
ꝛ pullegio ꝛ emplm de lino.

¶ De medicinis cōsolidatiuis ꝛ sigillatiuis Ca. x.

HAruꝫ medicinarū nās iā sciuisti. ¶ Et scis
iterū ꝙ oꝫ ne puluis eaꝝ sit in virtute ei⁹ qd
ponit in emplis. Et tunc oꝫ vt scias ꝙ nō ē
neciuꝫ vt medicine iste admistrent qñ iam equata ē
superficies carnis dure cū cute vltima eqlitate. verū
caro hūida iā equat ꝛ addit: sꝫ est spissa talr ꝙ qum
exiccat descēdit: imo nō oꝫ vt admistres eas nisi cū
hoc qd ē ita ꝙ qñ exiccat eqt. Et hec res cognoscit

existimatione. ¶ Oꝫ g° vt admistret medicina cōso
lidatiua añqꝫ carnis nascētia in vulnere in quo caro
nascit ad hunc finē ꝑueniat: qm ꝯsolidatiua etiā ad
dit in qꝫtitate carnis vsqꝫ° ꝯsolidat etiā addit cuꝫ ea
virtus nālis. Ergo addit sm hanc vltimatiōꝫ: imo
oꝫ vt sit taliter ꝙ qñ exiccat ꝛ facit operationē suaꝫ
iaꝫ nā fecerit nasci cū quātitate ei necia cū vltimatōe
ꝯsolidatiue vltime in cōsolidando que ꝯpleat duas
operatōes ꝯtinuando inter carnem ꝛ cutem ꝑdcās
mensura qua equet supficies vlcerata. ¶ Qd si non
auferat istud ꝓculdubio fiet vestigiuꝫ vulneris supi
us in cute. Et oꝫ vt admistres sigillatiuū in pmis
qñ ipsū admistras humidū: deiñ admistra ipꝫ siccū:
tunc qñ appropinquat sigillatio faciens ipm trāsire
sup ipsuꝫ cū extremitate radii. Et medicine quidem
iste sūt sicut cortices arboris pini cū cerato de oleo
roſ. aut myrtino ꝛ resina sicca ꝛ abrotanuꝫ assatuꝫ
ꝛ cortices eris ꝛ puluis olibani ꝛ merdasengi ꝛ cen
taurea minor. ꝛ vene sūt bone ꝛ ossa ꝯbusta iterū ꝛ
aristolologia adusta est vehemētis ꝯsolidatōis ꝛ a
lumē iteꝝ ꝛ galle imature ꝛ folia fici. ¶ Et hyp. qd
inquit de pede alhaueas sicut dixerūt: ꝛ est sile qd i
tellexit per eū herbā que naiat pes corui. Et stercus
canis comedentis ossa ꝛ stercus lacerti: veꝝtū est a
cutius ꝑmo: qr oꝫ vt frāgas ipꝫ cū stipticis: ꝛ radix
lilii celestis q cortices oppoponaci ꝛ tutia. ¶ Et de
facientibus nasci carnē mirabilibus in vulneribus
calide ꝯplonis ap̄osis sūt sandali ꝛ nenufar ꝛ aloes
ꝛ ꝓprie in ꝑtib⁹ ani ꝛ testiculoꝝ. Et medicia aristolo
gie si fiat vnguentū aut indiges eo qd est fortius de
illis que sunt inter ꝯsolidantia sicut climia ꝛ ꝓprie ꝯ
busta ꝛ colcotar ꝯbustū ꝛ lithargyriū ꝛ cerusa. Et
qñꝫ cadūt in medicinis eius dragagātū ꝛ colcotar:
qꝫuis sint de sūma corrodentiū diminuentiū carnē.
Ueꝝ ipsa fortasse ꝯsolidant in vehemēti hūitate ꝛ ꝓ
prie qñ adurūt sūt minoris ꝯsolidatōis: ꝛ nō minuit
de corrosione eoꝝ ꝛ ꝑcipue si abluant fiūt ad ꝯsoli
datione decliuiora. Flos vo eris ꝛ medicine q̄ sunt
vehementioris corrosionis nō sunt recte ad illud ni
si cū regimie forti: ꝛ in quibusdā vulneribus ꝛ vlce
ribus vehementis hūitatis. Es vo adustū qñ ablui
tur est bonū in ꝯsolidatōe. Et qñ voluntas est vt fiat
emplm sunt necia q̄ sunt fortiora de illis q̄ sunt inter
ꝯsolidatiua sicut climia ꝛ ꝓprie adusta ꝛ colcotar a
dustū ꝛ lithargyriuꝫ ꝛ cerusa. Qualitas vo faciēdi
illud est vt dissoluat cerusa ꝛ merdasengi cū aceto:
deinde admistret ꝛ climia teratur. Et melius quidē
est vt adurat: deinde misceat illud cū colcotar ꝛ ibi
bat oleo roſ. cū aceto ꝛ vino stiptico: ꝛ fortasse ad
dunt sup ipsuꝫ dragagantuꝫ adustum ꝛ balaustie ꝛ
galle qñ vulnus ꝛ vlcus sunt vehemētis humiditatis
Emplm de lino ꝛ est mirabile: sume pānuꝫ de lino
ablutuꝫ nitiduꝫ ꝛ tere donec fiat sicut alcohol: deiñ
sume oleū fortis stipticitatis aut oleuꝫ myrtinum: ꝛ
pone in ipso paꝝ galbani ꝛ dissolue in oleo ꝛ pone
in ipso pānuꝫ ꝯtritū ꝛ fac de eo emplm qm est mira
bile. Et vnguentū nigruꝫ magnuꝫ facit nasci carnē.
Qd si volueris vt fortius faciat nasci: tūc pone i ipo
de ture ꝛ oppoponaco ꝛ aristologia adusta eqles ꝑ
tes vt sit sicut pondus medicinaꝝ qttuor. Modus
pulueris alius: ℞. ceruse ꝛ merdasengi amboꝝ añ.
ꝑtē. i. scorie plūbi ꝛ myrrhe ꝛ gallaꝝ oim añ. parteꝫ
s. Puluis alius: ostracoꝝ cōbustoruꝫ. ʒ. xii. granati
ꝑui qd cadit ab arbore ꝛ exiccatū ē calcadis āboꝝ

añ.ʒ.xvi.cornu ceruini ꝯbusti abrotani climie resine
radicũ lilii oim añ.ʒ.iiii.minuti turis corticũ arbõis
pini amboꝝ añ.ʒ.vi.corticũ granatoꝝ ceruse aluis
oim añ.ʒ.viii.gallaꝝ.ʒ.i. Puluis rubeus: ℞. rubee
ossiuꝫ ꝯbustoꝝ merdasengi oim añ.ʒ.ii.turis aloes
amboꝝ añ.ʒ.iii.sarcocolle memithe amboꝝ añ.ʒ.i.
fiat puluis. Puluis alius: ℞. rosaꝝ ceruse plumbi
balaustie oim añ.ʒ.viii. gallaꝝ ⁊ seis rosaꝝ ⁊ aluis
equalr aristol.aur.ii.minuti turis aur.i. ¶ Modus
empl'i ad vulnera corpoꝝ senũ: ꝯburat̃ ordeũ: ⁊ fiat
ex eo ceratũ cũ oleo ro.aut oleo myrtino cũ cerusa
plumbi.

¶ De medicinis faciẽtibus nasci carnem in vulne
ribus ⁊ vlceribus Cap.xi.

IAm sciuisti ꝓprietatẽ medicinaꝝ facientiuꝫ
nasci carnẽ: ⁊ q̃uo oꝫ vt sint i ꝯpl'onib' suis.
¶ Et oꝫ vt admistrent̃ medicine facientes
nasci carnẽ quꝫ iaꝫ mundificatus ẽ locus a sordib'
⁊ silibus: ⁊ non fuerit basis vulneꝝ nisi os: tunc mũ
difica illud os ⁊ exicca in vltimo: Et non dimittas
in eo obfuscationẽ aut corruptionẽ: nꝫ corticẽ ⁊ hũi
ditatẽ que nõ exiccet̃ ⁊ ꝓprie in capite: nã lenitas os
sis ⁊ eius hũiditas est vna cãꝝ ꝓhibentiũ natiuitatẽ
carnis sup ipꝫ. Et qñ exiccat̃ ⁊ exasperat̃ ẽ illud sup
qꝺ̇ fit mã ex qua generat̃ caro in eo magis faciens
nasci. ¶ Et scias ꝙ est medicina faciens nasci carnẽ
in corpore aut mẽbro ⁊ non est faciens nasci in alio
⁊ illud ideo qm̃ fortasse exiccat in corpore ⁊ nõ exic
cat in corpore ꝓpter ꝯpl'onẽ duoꝝ corpoꝝ. ⁊ ſm ꝙ
sciuisti fortasse superfluit in corpore: ⁊ nõ supfluit in
corpore: neqꝫ est abstersio oio: qñ hec medicina indi
geat exiccatione quadã ⁊ extersione quadã mẽsura
tis ſꝫ corpus nõ absolutis: ⁊ res mẽsurata est diuer
sa cũ ipssione sua in rebus que nõ sunt cõuenientis
q̃ꝫtitatis in passione. ¶ Et oñe exiccatiuũ quidem
cuius siccitas est minor siccitate corporis qꝺ̇ cum eo
curat̃ est iteꝝ abbreuiatũ ab hoc vt faciat nasci car
neꝫ eius: imo oꝫ vt sit siccius eo. Et ꝓpter illud fit ꝙ
olibanũ non facit nasci carnẽ in corporibus donec
ꝑtranseant equaliter in siccitate. Et experimentum
quideꝫ est illud qꝺ̇ scit̃ ꝙ est ex exiccantibus ⁊ stan
tibus aut ex nascentia carnis ſm ꝓcessionẽ vel cõti
nuitatẽ aut ex sordidatione. ¶ Qꝺ̇ si videris exiccati
onẽ cũ qua fortasse nõ nascit̃ caro: tũc hũecta paꝝ
medicina sicca ⁊ dimitte illꝺ̇ qꝺ̇ vadit ſꝫ virtutẽ suã
Et qñꝫ iteꝝ ẽ quibusdã corporibus ꝓportionalitas
cũ quibusdã medicinis absqꝫ aspectu oꝑatiõis eaꝝ
ꝓp illud ergo oꝫ vt misceant̃ medicine plures debi
les ⁊ fortes. At vo qr̃ facta sunt empl'a ⁊ que sit eoꝝ
necessitas iã sciuisti. Et oꝫ vt non sis ꝯtẽtus medicia
sup exiccationẽ ⁊ humectationẽ: imo obserua ãbas
q̃litates agentes ſm ꝙ p̃misim' eaꝝ narrationeꝫ: nꝫ
iteꝝ sup exiccationẽ ⁊ humectationẽ: imo cũ ꝯsuetu
dine ꝯsideratõis int̃ dispositionẽ vlceris ⁊ dispõneꝫ
ꝯpl'onis corporis. ¶ Qñqꝫ ei corpus est humiduꝫ
⁊ vlcus siccũ: ⁊ qñꝫ est corpus siccuꝫ ⁊ vlcus hũidũ
⁊ qñꝫ sunt ambo hũida: ⁊ qñꝫ sunt ãbo sicca. ¶ Et
administrent̃ in p̃mis q̃ sunt debiliora sicut olibanuꝫ
⁊ farina fabaꝝ ⁊ farina ordei ⁊ silia. ¶ Qꝺ̇ si corp'
fuerit siccũ ⁊ vlcus humidũ valde: tunc nec̃ie sũt me
dicine vehementis exiccationis cũ ꝯparatõe ad me
dicinas facientes nasci carneꝫ: sicut aristologia ⁊ radix
oppoponaci ⁊ dragantũ adustuꝫ. Et in residuo sũt
nec̃ie medicine sicut ireos ⁊ farina lupinoruꝫ. Et qñqꝫ
accidit vt sint quedã medicine in quib' sint aliqd ꝓp
etatis qua egent medicine facientes nasci carneꝫ de
exiccatione ⁊ abstersione sed supfluit: fiunt ergo vbi
g̃ra ꝓp exiccationẽ suã vehementẽ retinentes sordi
tieꝫ ⁊ ꝓhibẽtes mãm ⁊ supfluit abstersio ⁊ corrosio
Sꝫ qñ ꝑmiscet̃ cũ ea aliquid de illis q̃ sũt illi ꝯ̃ria frã
git ex eo ⁊ tẽperat ipm: ⁊ fit faciens nasci sicut flos
eris. Qñ ei cũ ipso associant̃ oleum ⁊ cera ⁊ q̃ hũe
ctant mẽbꝝ ⁊ fixuꝫ faciunt: tunc ipsuꝫ ꝓp exiccatõꝫ
⁊ vehementiaꝫ abstersionis fit ꝯsolidatiuũ: qr̃ oꝫ vt
sit flos eris vna decẽ ꝑtiũ cerati qñ admistrat̃ in cor
poribus que sunt sicciora: ⁊ vna duodeci ꝑtiũ qñ ad
mistrat̃ in corporibus que sunt hũidiora. Et oꝫ vt
obseruet̃ in istis qñ experiunt̃ p̃dicta. ¶ Senes egẽt
medicinis in quibus est caliditas maior ⁊ attractio
fortior. Et cadunt in eis que sũt sicut pix ⁊ tus ⁊ fari
na ordei ⁊ farina fabaꝝ ⁊ farina herbi ⁊ radix lilii ⁊
aristologia ⁊ climia ⁊ herba oppoponaci. ¶ Et qñ
ꝓhibet̃ medicina a iuuamento declina ad aliã: quꝫ
ergo fit difficilis curet̃ cũ eo qꝺ̇ est ꝓpriũ vlceribus.

¶ De curatione vulnerũ alseiheregi idest que fiũt
in capite Cap.xii.

REgimẽ quidẽ ossis in eis ⁊ quid accidat ex
accidentibus eoꝝ timidis iã dictuꝫ est i ca.
ossiuꝫ ⁊ algebra. veꝝ incarnatiuiꝫ vlcerus
eoꝝ ⁊ que sunt extra ea sufficiunt quelibet medicine
exiccatiue leues puluerizate sup ea ex medicina. Et
medicina que est facta ex aloe ⁊ myrrha ⁊ olibano
⁊ sanguine draconis: ⁊ silr medicine leues p̃dicte in
vulneribus. ¶ Qꝺ̇ si fuerit illic cursus sanguis: tũc
curet̃ cum eo qꝺ̇ diximus in ca.fluxus sanguis. Et
oꝫ vt cibet̃ hñs eã cerebellis gallinaꝝ assatis q̃ꝫtuꝫ
pole est: ipa ei ſm ꝙ testificant̃ quidã ꝯfortãt cerebꝝ
⁊ retinẽt sanguis fluxuꝫ: lꝫ sit in eis sñia alia. Et silr
aqua granati muzi: ⁊ emplat̃ cũ virga pastoris. Et
de medicinis bonis ad vulnus ⁊ sanguinẽ est vt sũa
tur fermentũ puꝝ siccuꝫ: ⁊ terat̃ ⁊ puluerizet̃ desup
⁊ non hũectet̃. ¶ Qꝺ̇ aũt ꝓhibet egritudinẽ est em
plastratio cũ farina ordei ⁊ silia ꝯfectis cũ isopo hũi
da: ⁊ silr cum sauic ordei cũ calamẽto: ⁊ ꝯfert attriti
oni eius. Et reliquꝫ regimen sumat̃ ex capi.ossium.

¶ Tractatus scd̃us de excoriatione ⁊ attritione ⁊
contusione ⁊ torsione ⁊ casu ⁊ offensiõe ⁊ disruptõe
⁊ fluxus sanguinis ⁊ silibus illis.

¶ De sermonibus vlibus Cap.p̃mũ.

IAm sciuisti in li.p̃mo que sit in
tentio ꝯtusionis ⁊
attritionis. Contorsio aũt est vt sit mẽ
bruꝫ separatuꝫ a iunctura sua sepatiõe
nõ ꝯpleta: nꝫ apparente manifesta: q̃re
est dislocatio. Et eguamen quidẽ est infra torsioneꝫ
⁊ est q̃si aliquãtuluꝫ tensionis ꝯmouẽs ligamentum
in iunctura ⁊ qꝺ̇ ꝯtinet̃ de eo in carne. Et si cũ eo fu
erit aliquãtuluꝫ separatiõis erit torsio. ¶ Et de hõi
bus sũt qui noiant intẽtionẽ quã noiauim' torsiõeꝫ
noie cõi. Et de hoib' sunt qui noiant torsionẽ sepati
onẽ vnius duoꝝ lateruꝫ lacerti: sicut vnius duoruꝫ
lateꝝ lacerti vole manus ⁊ rascete cũ adherentia la
teris alterius q̃ꝫuis separatio sit apparens. Illud ãt
qꝺ̇ volumus premittere ⁊ loqui de eo in p̃mis est ꝯ
tusio que accidit lacertis in medio eorum ⁊ attritio
in extremitatibus ipsoꝝ.

¶ De contusione ⁊ attritione Ca ii.

Quando accidit lacerto vt contundat accit ex hoc inter ptes eius numerus solutionis ꝯtinuitatis. Et multotiens effundit ad ipm sanguis plimus ex quo apat. Et pauciores sūt eius dispōnes in qbus nō aggreget ad ipsum sanguis ⁊ putrefiat: qm̄ pl'in sperat eius resolo p poros. Et ꝓprie p poros q sūt ꝯstricti ꝯstrictione impellente ab illo qd̄ fecit ꝯtusionē exterius ⁊ a ꝯstrictione accite ex apate interius. Et pp illud si non succurrat rei in ea pducit ad corruptionē mēbri. ¶ Et fortasse excoriatio sequit casum ⁊ offensionem: qr oȝ vt ꝑparet ad curationeȝ eius vt non canceret. Et oȝ vt administratio fiat in attritōe cū reditione ꝯtinuitatis villoꝝ incisoꝝ: imo ad sedandum dolorem.

¶ De cura Ca. iii.

Non reperit in plibus haꝝ dispositionuȝ in hac accidentia excusatio a phlomia: imo opifices artis ꝓperant ad illud: q̄uis sit corpus mundū. Et qñ fit phlomia ⁊ festinat ad empl'a ꝓhibentia oppilantia nō accidit ex eis illud qd̄ est necūm ad curationem que multum cōuenit. Et est eoꝝ ꝓhibitio cū infrigidatione ⁊ stipticitate: aut cū vno eoꝝ. Quȝ autē tardat illud ⁊ ꝓperat sanguis ad dispositionē solutionis: ⁊ times nocumēta pdc̄a necūm est in curatiōe eius extrahere sanguieȝ illuȝ vt nō redeat apud ꝯtinuatiōeȝ ad disposioneȝ eius. ꝙ si fuit talr ꝙ sit pole vt resoluat pp raritatē poroꝝ cū ēbrocis aq̄ꝝ calaꝝ ⁊ siliuȝ eis fiat. Et fortasse administrat sup verberatos de illis q̄ diximꝰ. Et iteꝝ cū medicinis carminantibꝰ sanguineȝ mortuū ⁊ oleis resoluentibus laxitudinē ⁊ vt dent in potu deintus res adiuuantes ad resolutionē fiat illud: ⁊ sis ꝯtētus illo. Et ista mundificatiua adiuuantia ad illud sunt sicut bdelliuȝ iudaicum ⁊ costus ⁊ centaurea maior cuȝ sirupo acetoso: ⁊ vt adiuuet sirupus acetosus iteruȝ ad illud cū incisione. Medicīe vo carminātes sanguineȝ mortuuȝ sūt sicut farina ordei ⁊ ysopꝰ hūida ⁊ silia cōfecta cuȝ aqua. Et forte est sicut calamētuȝ montanū ⁊ sauic ⁊ ꝓprie qñ cadit in capite. ⁊ ad vltimū illud cui est mollificatio cū caliditate subtili resoluente resolutiōe subtili: ⁊ ex eis que exiccant exiccatōe subtili: nā ea que sūt vehementis resolutiōis ⁊ exiccatiōis qū administrant in ipressiōe eiꝰ resoluūt subtile ⁊ ispissant spissuȝ cuȝ exiccatiōe sua ⁊ opilāt poros iteꝝ cum exiccatiōe sua. Et hec fortasse mēsura excusat solicitudīeȝ i eo cuius ꝯtinuitas soluitur prope cutem ⁊ i eo qd̄ apparet nō ꝓfūda. ¶ Nō si ñ fuerit ita ⁊ fuerit solutiōes multe ⁊ ꝓfūde ⁊ lōgi que ab eo qd̄ apparet ñ erit excusatio a scalpellatōe ⁊ resoluat qd̄ resoluit i apatibus ⁊ vlceribus malis. Et eius qdeȝ dispō nō est dispositio verberati: in verberato ei trahit materia ad cutē: ⁊ cutis est in via vlcerationis. Et in hoc si soluitur cōtinuitas ꝓfūde submerse: tunc illud non sperat: q̄pp necessarium est admistrare attrahentia cuȝ fortitudine ⁊ ventosas ⁊ scalpellationem: ⁊ fortasse erit res maxima: ⁊ fiet ad apationem magnam exterius ⁊ aggregabit. Et tunc oportebit vt festinet ad aperienduȝ ⁊ resoluenduȝ illud qd̄ aggregat in eo sanieȝ vt sedet dolor cū eo quod facit pus: ⁊ resoluat materia cum aptione illud ei est s̄m dispositionē aperientē: ⁊ vt aperiat velocius cuȝ adiutorio curatiōis ē saluius. Et fortasse resoluunt eam medicine aperientes absq̄ saniositate proprie quando adiuuant eas caliditas innata ⁊ pori. Amplius obserua medicinas pdictas in capi. casus ⁊ offensionis. ¶ Ligatura aūt que admistrat sup ꝯtusioneȝ iaȝ dictuȝ est in modo suo: ꝙ qñ accit attritio aut ꝯtusio: tunc liga ipam: ⁊ sit instr̄m tuum sup locuȝ ipsum strictū valde: ⁊ vadat cū ligat'a ad superiora processione plima. s. ad ptes epis ⁊ ad iferiora paꝝ ⁊ nō addas astellas nȝ puluillos. lini gꝰ desup astellas plimas: qm̄ ē necūm resoluere illum sanguineȝ mortuum: ⁊ est necessariuȝ multū intēdē vt vadat ligatura ad superiora ne effundat ad ipam aliquid: ⁊ eius ꝓcessio desuper sit mollior. Et sit pānus durus subtilis vt sufferat stricturā ⁊ festinet cōtinuitas embrocaꝝ cū ea: ⁊ ꝑparet membꝝ ad supiora: sicut fit in fluxu sanguis. Et hec cura. s. ligatura oȝ vt sit añq̄ȝ apet membrū: qm̄ mēbꝝ qñ apatur ñ suffert nisi ligaturaȝ equalē neduȝ a vehemētia ꝯpssionis: ⁊ ꝓpt illud medicet tūc cuȝ emplis ⁊ ꝯtinuitate effusiōis aque calide desup. ¶ Glādularuȝ aūt curatio que sequnt ꝯtusioneȝ est cuȝ plumbo desup posito ne addātur ⁊ magnificētur ⁊ fortasse euacuātur ⁊ fit in eis cōtusio.

¶ De casu ⁊ offensiōe ad lapidem aut parieteȝ aut aliud Capi. iiii.

Casus ⁊ offēsio ledūt ⁊ ipediūt cū cōtusiōe ⁊ attritiōe. ¶ Et est i eis timor pp solutioneȝ cōtinuitatis accidētē i visceribus. s. in pānicul'is suis ⁊ neruis eorum ⁊ venis magnis que sūt i eis. Et est i eis timor iteꝝ ꝓpt vehemētiaȝ doloris ⁊ q̄ȝto plus corpus est maius ē timor vehemētior. Et ꝓpt illud fit ꝙ nō accit ifantibus i casibus eoruȝ d̄ lesione qd̄ accit puberibus. Et glandule iterū multiplicantur i casibus ⁊ offensionibus ⁊ verberationibus. Et est necessarium vt succurrat cum eo qd̄ narrauimus loco suo. Et accidūt qñq̄ȝ ex casu ⁊ offensiōe nocumēta magna ex icisione lateris i corde aut stō ⁊ moritur stati. ⁊ accidit qñq̄ȝ vt retineantur vrina ⁊ egestio ⁊ egrediūtur iuolūtarie. Et qñȝ accidūt vomitus sanguis ⁊ fluxus sanguis nariuȝ vehemens propter incisionem vene in capite aut epe aut splene ⁊ apertio vētris ⁊ strictura anhelitus ⁊ abscissio vocis ⁊ locutōis. Et iste cui aduenit offensio aut casus aut aliud ⁊ abscindit sermo eius ⁊ inclinat caput eius ⁊ arescit anhelitus eius ⁊ sudat frōs ipsius moritur stati. ¶ Et qñ accit ei aut pūctio aut verberatio ꝑcussione clamosa vomitus sanguis in hora ⁊ lenitas nature morit. Et facilius est ei vt euomat ipȝ permixtū cū cibo ꝓpe. Et si illud qd̄ apparet iā apatuȝ fuerit: deinde occultat apa ⁊ quiescit apa: deinde euomit post ipm saniem morit stati. Et ille qui cadit sup planitiem: deinde currit ex eo sanguis plimꝰ tūc necūȝ est vt apetur ⁊ moriat. Et ille qui cadit super caput suum multotiens nō loquit. Et quȝ remanet vsq̄ȝ ad tertiuȝ ⁊ nō minuit nȝ addit: tūc laudatur i tertio ⁊ expectat vsq̄ȝ ad septimū ⁊ nō mouet ante illud cum aliquo. Et qum locus casus illius qui cadit nō rubet: tunc locus est neruosus.

¶ De cura Ca. v.

Si nō fuerit fractura ⁊ dislocatio ⁊ fluxꝰ sanguinis oȝ vt succurrat mēbro offenso aut leso p casuȝ: qr ponat super ipm qd̄ strigat ipm. Et cū hoc nece est curāti hoc capl'ȝ vt refirmet donec videat ei ꝙ interius nō est cā ꝓperans ad pditōeȝ. Et si est necūȝ vt festinet plus ⁊ fecerit necessariuȝ dispositio illud oȝ tūc vt ꝓperet ⁊ phlomet ⁊

ministret clistere leue subtile: deīn si possibile ē ei vt
stringat locū ⁊ oppilet fissuras si accidit cū eis que
diximus ꝓperet ad illud. ¶ Et medicīe que sunt ne
cessarie sunt oppilātes ꝯglutinantes ēt ⁊ resoluētes
māin cū facilitate ⁊ mollificantes sicut in ꝯtusione: ⁊
incarnatiue ānexe deforis ⁊ intus. Et melior cibus
eius est mes ⁊ cicer. De medicis aūt quas oꝫ sumē
illum qui patiē ꝯtusionē aut offensionē aut casuꝫ me
lior ⁊ añcedens ⁊ mumia pura cū oleo noiato sam
bacino ⁊ vino: ⁊ qñqꝫ fiat ꝯsecutio cū aliquo clisteri
orū. Et deē in potu reusini cuꝫ aureo vno rubee tin
ctoꝝ in vino ⁊ bolumar. ⁊ post ipm allemu ⁊ arme
nū ⁊ sumac. ⁊ sarcocolla ꝯfert valde cū incarnatiōe
sua. Et alumen annexum est iuuatiuum ꝯstrictiuuꝫ
⁊ est de eis quoꝝ iuuamentum fit vehemens. ⁊ arse
nico est virtus mirabilis in omnibus q̄ sunt ncc̄ia d̄
incarnatione ⁊ resolutione sanguis ⁊ ꝓhibitione no
cumenti qū in potu sumiē. Et succus centauree ma
ioris ⁊ aristologia ⁊ bdelliū ⁊ costus ebibita cū sir°
acetoso iuuatiua sunt oīa. ¶ Et de illis que in potu
danē ad leniendū ⁊ soluendum sunt casiafis. ⁊ oleū
amigdal. Trociscus bonus: ℞. reusini. viii. lacce ru
bee añ. iiii. terre sigillate. iii. fiāt trocisci: sumaē i potu
cum aqua ciceris. ¶ Et de medicinis que desup po
nunē sūt altea ⁊ myrrha ⁊ mastix ⁊ almugat qñ cuꝫ
ea fit ēmplm aut bibiē: nā ei est ꝓprietas bona in fra
ctura ⁊ dislocatione ⁊ in torsione ⁊ contorsiōe ⁊ ver
beratione ⁊ casu ⁊ offensiōe: ipm ei sanat ⁊ incarnat
velociter ⁊ sedat doloreꝫ. ⁊ si fuerit hñs vehementeꝫ
fracturā indurat eaꝫ ⁊ forteꝫ facit. Et de medicis op
pilantibus est acatia: ē ei mirabilis in algebra iteꝝ
sicut aloes ⁊ bolus ar. ⁊ alleum ⁊ sumac ⁊ almes ⁊
gypsum ⁊ calx ambo extincta ⁊ rizi cōtrituꝫ. Et de
glutinantibus est sarcocolla. Et de vaporationibus
bonis sunt folia cuꝑssi decocta cū sansuco: ⁊ similiē
folia albethil. Et silr si ponaē in eis lac acetosuꝫ.

¶ De offensione super ventrem ⁊ viscera Capi. vi.

Iam diximus de hoc in li. iii. in quo ē excu
satio. Et oꝫ vt itereē sup eā operatio: ⁊ sit ci
bus oē lenitiuū ⁊ infrigidatiuū: sic volubilis
⁊ chrysolocāna ⁊ malue. Et de facietib⁹ glutinatiōꝫ
iteꝝ sicut arnoglossa. Et deē in potu iteꝝ in ꝑncipio
de succis infrigidantibus cū permixtione lenificati
onis sicut est exꝑssio solatri aut arnoglosse aut endi
uie cū cassiafi. Et de illis que experta sunt iteꝝ in h°
ca. est vt teraē psiliū ⁊ sumaē de eo ꝑs. i. ⁊ lacce ⁊ ka
rabe amboꝝ añ. ʒ. q̄rte partis vnius ⁊ croci. vii. ꝑtis
⁊ potio eius sit. ʒ. ii. cum aqua calida. Et detur i po
tu trociscus huiusmōi: ℞. karabe. x. rosaꝝ. v. acatie
ablute. ʒ. i. spice inde. vi. ⁊ meliloti. x. ⁊ masticis. iiii.
⁊ corticum turis. iiii. ⁊ boli ar. vii. ⁊ croci. vi. ⁊ nucis
cupressi. viii. fiant trocisci cū aqua arnoglosse. ⁊ hoc
quidē ꝯuenit ꝓpē qñ egritudo ꝑtransierit ꝑncipiuꝫ.
Et ponaē emplm ex huiusmōi genere: sumāē mala
alscemia: decocquanē cū decocto odorifero donec
sint discocta. ⁊ fiat optima coꝝ ꝯtritio ⁊ sumanē de
eis. ʒ. c. ⁊ laudani. xx. ⁊ roſ. xxi. ⁊ spice ⁊ masticis ⁊
eupatorii abluti oīm añ. xiiii. ⁊ ꝯficianē cuꝫ aqua cu
pressi exꝑssa cuꝫ oleo de lilio ⁊ emplēē cum eis.

¶ De dispositione verberati cuꝫ flagellis ⁊ eorum
similibus ⁊ cura eius Ca. vii.

Oportet vt sit cibus v̇erberati cuꝫ flagellis
ex cicere excorticato ꝯtrito ⁊ ex faseolis ru
beis excorticatis. In potu sumat loco aque
aquam ciceris infusi. Et denē in potu iteꝝ medicine
eius qui offendit se ⁊ eius qui cecidit ⁊ ꝓpē bolū ar.
Et iteꝝ reu ⁊ zinziber ꝯiungāē: ⁊ de ꝯiunctōe āboꝝ
deē in potu. ʒ. i. s. cū aqua calida. ¶ De eis v̇o que
supponunē melior res ei est: vt sumaē pellis ouis ex
coriata stati: ⁊ dum est calida ⁊ humida imisceatur
super locū ⁊ dimittaē sup eū ⁊ nō remoueaē. fortasse
ei sanāt ipm in die ho: ⁊ qñqꝫ resoluit apa ⁊ ꝓhibet
putrefactionē: ⁊ ꝓprie qñ puluerizaē sub excoriata
aliquantuluꝫ salis vehementer ꝯtriti. Et de illis que
desup puluerizanē sunt nasturtiū tritū ⁊ semē apii ⁊
his silia. ⁊ iteꝝ sumanē merdasengi ⁊ ceruse ꝑtes eq
les: ⁊ fiat ex eis ceratū cuꝫ oleo roſ. ⁊ cera. Et iterū
epithima ex dragaganto ⁊ croco equali mensura.
Et si remanserit vestigium lini ipm cū arsenico ⁊ la
pide piperis. ⁊ nos iam diximus hic mortem sagui
nis: ⁊ nos iā dicemus illud in li. decorationis.

¶ De torsione Cap. viii.

Melior curatio torsiōis iuncturaꝝ officialiū
sunt nuclei dactiloꝝ desup positi: ⁊ dimittāē
qñ ipsi sanāt eam. ¶ Qū aūt accidit torsio
nos iam diximus in ca. fracture ossium medicias: q̄
oīs rectificant torsionē: qr̄ oīs sumanē inde.

¶ De excoriatōe ⁊ ē i ea excoriatio calciamēti C. ix.

Excoriatio est ruptio que accidit in suꝑficie
cutis ꝑ tactū laboriosuꝫ. Et qñꝫ ē cū apate
⁊ qñꝫ est sine apate: ⁊ qñꝫ est cutis tota exco
riata aut incisa aut pendes. Et est necessariū iuiscaē
ipsaꝫ: quare curetur cū inuiscatione que dicta est in
ca. vulneruꝫ. ¶ Et oꝫ q̄ꝫtuꝫ possibile est ne incidaē
cutis: imo dilatatio sup eaꝫ fiat: ⁊ si m̄ltotiēs fiat qñ
inuiscaē in fine rei. Et si nō adheret inuiscat cū ēplis
factis ad hanc reꝫ. ¶ In detecta vero est melius vt
administretur desuper medicamen absꝫ ligatura ni
si si non fuerit possibile: naꝫ eius exiccatio cū medi
cinis cū adiutorio aeris ē melior. ¶ In excoriatiōe
āt leuis de medicis bōis excoriatōi singulari ⁊ ꝓpē
excoriationi calciamēti est vt sumaē pulmo ⁊ ꝓprie
pulmo arietis ⁊ inuisceē desup ⁊ sanat ipam. Et si ñ
fuerit apa: tunc ꝯfert ei pānus adustus aut oleū ro.
⁊ arsenicuꝫ rubeū. ⁊ cucurbita adusta est valde mi
rabilis cū qua est fiducia ⁊ ꝓprie in excoriatōe calci
amenti. ¶ Et ex medicinis sigillatiuis incarnatiuis
ꝯsolidatiuis est oīe illud in quo est stipticitas leuis
sicut acatia ⁊ galle ⁊ prorie adusta. ⁊ qū fit illud i ex
coriationibus leuibus ⁊ raris sufficit. Et fortasse suf
ficit iteꝝ vnguentū albū. Et de illis q̄ sunt fortiora ē
vt sumanē cerusa ⁊ āmōiacū ⁊ oleū ro. ⁊ myrti aut
oleuꝫ de kerua ⁊ oleū de lilio: dissoluaē āmoniacuꝫ
cū aq̄ ⁊ vino: ⁊ fiat ex eis emplm: ⁊ fortasse sufficiēt
myrrha ⁊ merdasengi sola cū vino. Et sumac ē exic
cans excoriationē leuē ⁊ ꝓhibēs apa. ¶ Et ex ēbro
cis ꝓprie qñ accidunt fissure ex excoriatione sūt len
tes ⁊ decoctio herbi ⁊ lentes ⁊ aqua maris tepida
⁊ emplatio cū fece sicca. Si aūt destruiē cutis tota:
neciuꝫ est vt ꝓhibeaē apa ex eis in quibus est exicca
tio ⁊ sigillatio fortis: ⁊ fit res in ea magis difficilis.

¶ De punctura ⁊ disruptione ⁊ extractione eius
quod retineē ex spinis ⁊ sagittis ⁊ ossibus Capi. x.

Punctura ⁊ disruptio v̇icine sunt ex hoc ꝙ
vnaqq̄ꝫ eaꝝ ē penetratio corpis acuti duri
in corpore. Et iteꝝ diuersificanē i quātitate
corporis penetrātis: ⁊ silāē vt pūctura sit cū ꝑuitate
penetrationis significans paruitateꝫ penetrationis

quasi ipsa nō pertranseat cutem. Et huiusmodi qui
dem est leuis nocumenti si non cōmoueaṫ: ⁊ q̄ȝdo
dimittiṫ rectificatur per se q̄ȝuis inueniat malitiam
carnis: nisi in vehementi malitia carnis: fortasse enī
apostemaṫ locus eius ⁊ accīt ei pulsatio: ⁊ ꝓprie qñ
est illa dispositio ⁊ punctura vehementior ⁊ facta ē
punctio perueniens ad carnem. ¶ Et pl'm quidē
medicationis huiusmodi est vt sedeṫ apostema eius
⁊ dolor ipsius ⁊ non indiget regimine vulneris. Dis
ruptio vō indiget regimine vulneris ⁊ regimine do
loris apostematis. Et iaȝ quideȝ dictum est in regiē
vulneꝝ ⁊ in regimie ap̄atuȝ illud in quo ē sufficiētia
Et illud qđ necesse ē nos rememorari in hoc loco
de esse pūcture est regimē in extrahendo illud qđ re
tineṫ in corpore de re pungente ⁊ disrūpente siue sit
spina siue sagitta ⁊ q̄ sunt silia illis. Et hec extractio
qñȝ fit cū instr̄is cōtinentibus rem quā trahunt. Et
qñȝ fit cū exp̄ssione ⁊ que ei similanṫ. Et qñȝ fit cuȝ
ꝓp̄etatibus medicinaꝝ trahentiū q̄ extrahūt illud
a quo desinūt forpices ⁊ reliqua instr̄a. ¶ Canō āt
in eo qđ extrahiṫ cuȝ instr̄is retinentibus est sicut ex
tractio sagittaꝝ cū forpicib' hñtibus capita vt lime
vt vehemens fiat eaꝝ retentio. Canon ergo in ea est
vt caueaṫ ꝯfractio eius qđ eis cōprehendiṫ vt sit via
eaꝝ ad illud qđ auferendū est āpliata nō ꝓhibens
bonitatē possibilitatis tenendi illud. Et vt ingraṫ fa
cilior via extrahēdi ip̄ȝ. Et si fuīt penetrās de duob'
lateribus: tūc dilateṫ latus qđ ē magis ꝯueniens ad
hoc vt egrediaṫ p ip̄ȝ. Ingeniū vō ad hoc vt nō frā
gaṫ est vt nō moueaṫ motione subita: īmo ꝯp̄hēdat
sup ip̄m ⁊ cōmoueaṫ ꝯcussione qua sciaṫ quantitas
fixionis eius: ⁊ tunc capiat ip̄m aut suspendaṫ in eo
deinde trahaṫ tractione que est sm̄ rectitudineȝ. Et
multotiēs est neciium vt dimittaṫ aliquot diebus ⁊
suspendaṫ in ea: deinde extrahaṫ. ¶ Et iā dixerīt qui
daȝ sapientes huius artis sm̄onē quē attulimus sȝ
suū modū: ꝙ iste qui aufert sagittas oȝ vt sciat ante
illud sp̄ēs sagittaruȝ: nā quedā eaꝝ sunt ex ligno: et
quedā ex arūdine. Et eaꝝ zugi sūt ex ferro ⁊ ex ere
⁊ ex plūbo ⁊ alcalai ⁊ ex cornib' ⁊ ex ossibus ⁊ ex
lapidibus. Et quedā eaꝝ sūt rotūde: ⁊ quedā habēt
tres angulos ⁊ q̄dā q̄ttuor angulos. Et de eis sūt q̄
hñt linguā vnā aut linguas duas aut tres. Et đ eis
sunt q̄ hñt zugi. Et illaꝝ q̄ hñt zugi fortasse ē zugi ea
ruȝ inclinatū retro vt qñ tendiṫ ad exteriora suspen
daṫ cū carne. ⁊ in quibusdā eaꝝ est zugi ad interiōa
vt ipellat. Et q̄daȝ eaꝝ sunt q̄ꝝ zugi moueṫ cū re sisi
turno: qūqȝ extendiṫ ad exteriora dilataṫ ⁊ ꝓhibenṫ
sagitte ab egressione. Et q̄daȝ sunt que hñt zugi ma
gnuȝ aut ē ei extremitas q̄ȝtitate digiti vnius ⁊ noīa
tur caudata. ⁊ quedā sūt plane. ⁊ quedā sunt sup q̄s
adduntur ferra miuta. qū ergo extrahiṫ sagitta rema
nent ferra illa in ꝓfundo sagittaꝝ. Et quorūdā zugi
est fissura in astula. ⁊ quorūdā zugi hȝ cānulā ī qua
ingrediṫ astula. Et quedā stringunṫ ex ꝯpositōe sua
⁊ quedā nō stringunṫ ex ipso: vt qñ extrahunṫ ad ex
teriora sepaṫ astula a zugi: ⁊ remaneat zugi ī corpe.
Et quedā sūt venenose: ⁊ quedā sunt non venenose
Et sagitte quidē extrahunṫ sm̄ duos modos: vnus
quoꝝ ē extractio: ⁊ alter est īpulsio: ⁊ illud ē qm̄ quȝ
sagitte figunṫ in eo qđ apparet de corpore: tūc extra
ctio caꝝ fit cū attratiōe ⁊ admistraṫ iteꝝ cū attracti
one: qñ figiṫ sagitta in ꝓfundo corporis. Et nos qđ
timemus ex locis que sunt opposita sagittis. ꝙ si ex
trahanṫ accidet ex eis fluxus sanguinis qui inficiet
aut nocumētū vehemēs faciet. Et egrediṫ sagitta cū
impulsione qñ figiṫ in carne ⁊ in corporibus. ⁊ ī eis
que opponūṫ ei nō est aliquid qđ ꝓhibeat a scissiōe
nȝ neruus nȝ os nȝ aliquid aliud sile eis rebus. Qđ
si illud qđ extrahendū est fuerit os: tūc nos admini
strabimus attractionē. Qđ si fuerit sagitta apparēs
tunc trahimus ip̄aȝ. Et si est occulta: tūc oȝ sic dixit
hyp. si possibile est vulnerato vt ponat seip̄m sm̄ fi
guraȝ sm̄ quā fuit qñ fuit vulneratus: quaṙ oȝ vt si
gnificeṫ p ip̄m super sagittā. Et si nō est possibile tūc
oȝ vt resupineṫ sm̄ ꝙ est ei pos'e ex figura ⁊ vt admi
strenṫ inquisitio ⁊ expressio: ⁊ si est fixa in carne: tūc
trahaṫ cuȝ manibus aut cū ligno suo si nō ceciderit
p̄cipue si nō fuerit ex arūdine. Et si iaȝ cecidit lignū
eius: tūc extrahaṫ extractione que fit cū forpicibus
aut cū instrumento quo extrahunṫ sagitte. Et oȝ in
quibusdā horis vt findaṫ caro scissione pl'ima. qñ ñ
est possibile vt egrediaṫ zugi ex scissione p̄ma: ¶ Et
si sagitta peruenit ad oppositionē membri vulnera
ti ⁊ nō est possibile vt egrediaṫ ex latere per qđ īra
uit: tunc oȝ vt findamus illa loca que opponunṫ ei.
Et extrahaṫ ex eis aut per extractionē aut p inpul
sionē cū re alia ⁊ impellaṫ cū ea ferrū ad exteriora.
Et oȝ vt incidamus cuȝ nostra inpulsione neruum
aut arteriaȝ. ¶ Et si fuerit zugi cauda: tunc sciemus
illud ex inquisitione. Et oȝ vt intromittamus illam
caudam in cānaȝ instrumēti quo impellunṫ sagitte
⁊ impellamus ip̄m cū ea. Quȝ ergo egrediṫ zugi ⁊
vides in eo loca putrefactionis: ⁊ est possibile vt po
nas in ea ferra alia miuta: tunc admistra inq̄sitionē
iteꝝ. Qđ si inuenerimus scissurā ex istis ferris extra
hamus eā cū hoc ingenio. ¶ Qđ si zugi habuerit
ramos diuersos ⁊ non obedit nobis ad egressionē:
tunc necesse est nobis vt dilatemus scissurā si nō fu
erit ꝓpe ipsuȝ locuȝ mēbꝝ de quo timeamus adeo
vt qñ detexerimus illud zugi extrahemus ip̄m cum
facilitate. Et de hoībus qui ponunt ramos in cānā
vt nō egrediaṫ caro: deinde si vlneratus fuerit qetus
nō hñs ap̄a calidū admistra suturā aut cōple curati
onē q̄ facit nasci carnē. Qđ si acciderit vulneri ap̄a
calidū: tūc oȝ vt cureṫ cū embrocis ⁊ emplis. ¶ In
sagittis āt venenosis: oȝ vt ꝯcaueṫ caro ex alteratōe
sua a carne sana. Caro ei venenosa est mali coloris
fusca ⁊ q̄si ip̄alsit caro maligna. Si āt ligatura figaṫ ī
os extrahemus eā cū instr̄o. Si āt ꝓhibet ex hoc a
liquid carniū: tūc oȝ vt ꝯcauemus ip̄ȝ aut pforemus
illud. Qđ si sagitta infixa fuerit in ꝓfundū ossis: tūc
nos sciem' illud ex firmitudine sagitte ⁊ puitate mo
tionis eius qū mouerimus eā: tūc necessariū erit no
bis vt incidamus in p̄mis os qđ est supra sagittā cū
incisorio: aut pforemus ip̄ȝ cū terebello faciendo fo
ramē in circuitu eius si os fuerit grossuȝ ⁊ euadit sa
gitta per illud. ¶ Qđ si sagitta fixa fuerit in aliq° mē
broꝝ p̄ncipaliū: sicut cerebro aut corde aut pulmōe
aut vētre aut ītestinis aut ep̄e aut matrice aut vesica
⁊ apparent signa mortis: tūc oȝ vt abstineamus ab
attractione sagitte: qm̄ fiet inde ingetudo pl'ima ne
superueniat nobis locus sermōis stolidoꝝ cū hoc ꝙ
paꝝ ꝯferimus infirmo. Si aūt nō apparuerit signa
mala alia: ex qb' timem' de accñtib': tūc p̄mittemus
sm̄onē in ꝑditōe q̄ accīt pl'm: deiñ incipiem' in cura
tiōe. Multotiēs ei đ illis qb' accīt illud saluaṫ aliq̄s
absq̄ȝ spe mirabilr̄. Et multotiēs egrediṫ pars ep̄is

⁊ alqd de siphac qđ ē supra vētrē ⁊ zirbo ⁊ matrix
tota ⁊ nō accit inde mors. veꝝtñ si nos dimiserimus
iteꝝ in his mēbris pncipalibus accidet mors scđm
omnē dispōnē ⁊ pportionabimur ad paucitatē mi
sericordie. si āt abstulerim⁹ sagittā fortasse saluabit̄ i
firmus qñ. ❡De medicis attrahētib⁹ Ca.xi.

Oportet vt sup illū locū ponat̄ āmoniacū:
qm̄ est attractiuū forte: aut sumat̄ radix arū
dinis: ⁊ terat̄ ⁊ emplet̄ cū ea. Et fortasse ꝯfi
cit̄ cū melle: et affodili iteꝝ ⁊ folia papaueris nigri
⁊ folia arboris fici cū sauic aut semē hyusqami albi
ppe cū calcadis: Et silr fructus hyusqami albi cū
dispōne sua: Et iteꝝ alkeiri ⁊ spēs eius ⁊ aristologia
⁊ cepe narcisci. Et ex aialibus res plime de q bus ē
rana excoriata: ⁊ est mirabilis valde fixis in ossibus
⁊ silr eradicat dētes: Et cancer iteꝝ ꝯtrit⁹: Et vtriq̄
lepores: ⁊ coagula oia. Et dr̄ q̄ lacerta est vehemēt̄s
attractionis ad illud sup qđ findit̄. ❡Et de ꝯpositis
caput lacerte stati qū abscindit̄ cū aristologia lōga:
⁊ radix cāne ⁊ cepe narcisci. ❡Illud vo qđ appro
priatū est cum attractione ossiū corruptoꝝ de sub
vlceribus que ꝯsolidant̄ dicemus in ca. ossium.

❡De canone curatōis ꝯbustionis ignis Capi.xii.

Intentio in curatōe cōbustiōis ignis ē due
intentiōes. Una eaꝝ est sequi cū phibitiōe
vesicatōis. Et scđa ē rectificare qđ ē ꝯbustū
Et sūt necessarie in phibitione vesicationis medicie
infrigidantes pter qđ associet̄ eis mordicatio. ❡Et
scđa vbi curat̄ qđ est ꝯbustū indiget medicinis i q
bus est abstersio quedā cū exiccatione quadā non
magna: ⁊ preter qđ mordicet̄ cum hoc vt sint tēpate
in caliditate ⁊ frigiditate. Et qñ indiget regimine si
mili regat̄ cū ifrigidatiuis prius: deiñ si indiget scđa
fiat. ❡Si aūt inuenit̄ ⁊ iam vesicatū est: tunc necēū
est regimē scđm. Et medicine eius sunt sicut chimo
lea ⁊ lutorum genera exiccantia ⁊ lentes decocte ⁊
encaustrū indum ⁊ silia. ❡Ea vero que sunt sicut
tus ⁊ glutinū ⁊ pinguia non conueniunt ad illud:
qm̄ quedā eoꝝ sunt calidiora q̄ opꝫ: et non carent
virtute mordicatiua. ⁊ q̄dā eoꝝ sūt hūidiora q̄ oꝫ.

❡De medicinis ad combustionem que sunt fm i
tentionem primam Cap.xiii.

Sumant̄ sandali ⁊ saufel ⁊ later albus recēs
aut ostracū ⁊ liniant̄ cū aqua solatri ⁊ aq̄
ro. aut vnguentū de vitellis ouoꝝ ⁊ oleo
ro. Et iterum endiuia ⁊ farina ordei abluta ⁊ vitelli
ouoꝝ ⁊ oleū ro. ⁊ lentes elixate cū roſ cū oleo ro.
Et iteꝝ boliiar. ⁊ acetū. Et iteꝝ oleū ro. ⁊ cera fm
q̄ oꝫ: deiñ ponat̄ in eo de calce abluta ablutione in
tegra cū cerusa ⁊ opio ⁊ albuie oui ⁊ aliq̄ztulo lact
Et iteꝝ sumant̄ folia malue ⁊ sicle ⁊ elixent̄ cū aq̄
dulci: deinde terant̄ q mundent̄ a reb⁹ filosꝭ q̄ sunt in
eis: deide aggregent̄ eis merdasengi ꝯditi cū climia
⁊ cerusa de plūbo algalai āboꝝ añ. ptes. ii. ⁊ .ſ. ⁊ olei
ro. ptes. iiii. ⁊ aq̄ solatri ⁊ aq̄ coriādri āboꝝ añ. ps. i.

❡De medicinis que sunt ad combustionē fm in
tentionem secundam Ca.xiiii.

Melior reꝝ ad illud est vnguentum de calce.
Sumat̄ calx ⁊ abluat̄ spēs donec sepet̄ eius
acuitas tota: deinde ꝯquasset̄ cū oleo ro.
aut oleo oliue ⁊ pauca cera si indiget ea: ⁊ fortasse
addunt̄ sup ipꝫ chimolea ⁊ albumē oui ⁊ paꝝ vini
Unguentū calcis cum modo alio: Abluat̄ calx sic
sciuisti: ⁊ fiat ex ea cum aqua foliorum sicle ⁊ cū aq̄
foliorum caulis ⁊ oleo roſ. ⁊ cera vnguentū. ❡Et
de illis que ꝯueniunt hic: ⁊ vbi nō timet̄ pustulatio
⁊ vesicatio est ligare desup folia albethil adusta aut
silique combuste. ❡Unguentum conueniens ad p
uitatē caliditatis: ⁊ est longe compositionis exptū
est ⁊ inuentum est bonum: ℞. stercoris vacce pascē
tis exiccati ⁊ corticum arboris pini ⁊ pulegii oīum
añ. x. mergasengi. iiii. scorie argenti. ii. scorie plumbi
iiii. calcis ablute cum aqua frigida multotiens. v. ⁊
chimolee. v. ⁊ luti alcabrusii aut romani aut armeni
⁊ ceruse oīm añ. vii. virge pastoris contrite. x. encau
stri persici aut syrii. vi. tutie viridis. vii. stercoris ouis
vii. granoꝝ volubilis ⁊ folioꝝ eius āboꝝ. xv. scorie
ferri ⁊ succi folioꝝ maluauisci ⁊ succi folioꝝ malue
oīm añ. x. lilii domus ⁊ cepe ei⁹ ⁊ lilii celestis ⁊ croci
oīm añ. v. cāfor. iiii. cer̄ faui ⁊ olei ro. ⁊ medulle cerui
⁊ adipis eius quantum sufficit. ❡Et de illis q̄ sunt
fortitudis vehementioris ⁊ conueniunt ei qđ est mi
noris caliditatis: est vt sumantur limatura eris ⁊ fer
ri: ⁊ conficiantur cum luto aut cum luto rubeo: deiñ
comburantur in patella aut furno. ⁊ fiant inde tro
cisci ⁊ seruentur ⁊ administrentur redacti i puluerem
vbi necessaria est exiccatio aut liniantur cum oleo
ro. Et de hoc genere iterum est illud: comburatur fi
mus columbinus in panno lini donec accendatur:
⁊ liniantur cum oleo aliquo: qm̄ est mirabile. ❡Et
locis vlceratis conferunt porri elixati aut portulaca
cum sauic ⁊ folia myrti contrita in puluerē redacta
Si āt fiat inobediens: tunc folia albethil adusta aut
folia algebut adusta. Et si fuerit magis inobediens
illo administrentur medicine consolidantes vlcera
maligna. ❡De ꝯbustione aque calide C.xv.

Quandoq̄ accidit vt effundatur olla feruēs
aut aqua calida super membrum hoīs:
⁊ facit operationem ignis. Et conueniētius
ei est vt succurratur statim anteq̄ vesicetur cū eis q̄
sunt sicut sandali ⁊ aqua roſ. ⁊ canfora: ⁊ non dimit
tantur exiccari: imo consequenter adhibeatur omi
hora pannus infusus in aqua frigida cōgelata: hoc
eñ prohibet ipsum vesicari. ❡Et quidā pperant ⁊
rorant desuper aquam oliuarum aut aquā cineris
Et melius est vt teratur quodlibet amboꝝ cum sa
uic: aut vnguentum de calce. Et iterum medicamē
factū de fimo colūbino predictū ē mirabile valde.
Et vlcera quidē curantur cū porris elixatis aut exic
catis ꝯtritis ⁊ est melius: ⁊ cū reliquis que dixim⁹ i
ca. pmo. ❡De fluxu sanguis ⁊ retētōe ei⁹ C.xvi.

Iam scitū ē in li. pmo q̄ qñ sanguis egredit̄
a venis non egredit̄ nisi aut ppt aptionem
orificioꝝ venaꝝ pp debilitatē in venis: aut
pp vehemētiā replōnis: aut pp motū forte vsq̄ ad
vocē ⁊ saltū: aut pp vaporē accidentē veniētē de
foris: aut pp disruptōē eaꝝ ⁊ ipaꝝ incisionē p cāꝫ p
mitiuā incidētē ꝯtundētē: aut pp cām corrodentē in
terius: aut vehementia motus cū replōne: aut pp re
sudationē ab eis pp raritatē accidētē corpori venaꝝ
⁊ pāniculo eaꝝ. ❡Et cōuenientior venaꝝ ad h⁹ vt
currat qđ ē in ea quā inuenit viam est arteria: nā cor
pus eius est mobile: ⁊ qđ est in ea qñ cōtrahitur: ⁊
qñ expandit̄. Et qñ nō desuper coartatur loc⁹ eius
post solutionē cōtinuitatis eius: ⁊ inuenit vacuitatē
peruenit res ad emborismū qđ noiat̄ mater sanguis
Et arteria qdē lꝫ sit de illis que noiant̄: tamē est de
illis quoꝝ difficilis est incarnatio. Et multotiēs qđ

nõ incarnaṫ arteria ⁊ ĩcarnaṫ illud qḋ ↄtinet arteriã
⁊ coartat super eaȝ: quare sãguis non potest facere
cursuȝ superfluũ: imo egrediṫ ex eo aliquid vsqȝ ad
fines cutis q̃ȝtitas quã capit. Et qñ alleuiatur cũ cõ
positione redit ⁊ occultatur sicut accidit rupture.
Et fortasse remanet vena sola sub cute: ⁊ sẽtitur pul
sus eius ⁊ ipsius successio. Et multotiens accidit il
lud arteriis deintus si rumpuntur preter ꝙ disrum
patur cutis ⁊ congregaṫ sub cute emborisma. s. apã
leue ex sanguine ⁊ vẽtositate quod possibile ẽ quie
scere cũ cõpressione: ⁊ hoc quidẽ multotiẽs accidit
in collo ⁊ inguinibus ⁊ curuaturis ꝑ se: ⁊ multotiẽs
accidit ex causa intrinseca aut ex phl'omia. Et mul
ti medicoꝝ existimãt ꝙ oĩs disruptio arteriaꝝ ꝑdu
cit ad matreȝ sanguinis q̃ qḋ plim fit si incarneṫ illḋ
qḋ ẽ ĩ circuitu eius ⁊ fiat apã notũ: sed ipsamet non
incarnatur ⁊ res non ẽ ita. Ille q̄dẽ q̄ negauit incar
nationẽ cõtrouersatꝰ ẽ cũ cõsideratione ⁊ experimẽ
to: Cõsideratione v̇o qm̃ vna duaꝝ tunicaꝝ arterie
ẽ cartilaginosa ⁊ cartilago nõ ĩcarnaṫ: Expimento
v̇o qm̃ nõ visa ẽ ĩcarnatio. Et opposuit eis Gal. cũ
cõsideratione ⁊ expimẽto. Cõsideratio v̇o ẽ rhetori
ca ⁊ eius forma ẽ ꝙ ẽ inter ĩcarnatũ sicut caro ⁊ nõ
ĩcarnatũ sicut ossa: qꝛ oȝ vt sit incarnata: sed ẽ diffici
lis incarnatõis. Et testimoniũ qḋ qm̃ ipse narrauit
se medicasse plures arterias ⁊ fuerũt incarnate ⁊ hec
q̄dẽ ẽ res a qua nos iã expediti sumus. Nos v̇o di
cemus nunc ꝙ dispõ processionis sãguinis a mem
bris diuersificatur qũ disrũpunṫ sicut epar ⁊ pulmo
Et de illis sũt a q̄bꝰ paꝝ procedit sanguis. ⁊ ĩ vnaq̃
qȝ duaꝝ diuisionũ sũt q̃ sũt timorosa: ⁊ de eis sũt q̃
sunt absqȝ timore sicut emanatio sanguinis ex pul
mone ĩ qua ẽ timor ⁊ ab vtrisqȝ emanat sãguis plu
rimꝰ: ⁊ de illis sũt sicˀ vesica ⁊ matrix ⁊ renes: ab eis
.n. nõ emanat sãguis plimꝰ valde sũmatim: imo qñȝ
multiplicatur cuȝ longitudine spatii ⁊ peruenit ad
successiones illaudabiles. Et diuersificaṫ dispõ flu.
sãguis ex arteriis: qm̃ fit ĩ q̄bꝰdã eaꝝ difficilis valde
timorosus sicut ex arteriis magnis q̃ sũt sup manꝰ
⁊ pedes. ⁊ hꝰ ĩterficiũt ꝫm plim ⁊ nõ retineṫ. ⁊ in qui
busdã fit facilis sicut ĩ arteriis cranei: retẽtio. n. fluxꝰ
sã. eaꝝ est facilis ⁊ sufficit in eis constrictio solaꝰ. Et
multotiẽs qḋ currit ex arteriis puis sanguis: deide
retineṫ per se. Et dĩa qḋ iter sãguinẽ arterie ⁊ alia
rum cognoscitur: qm̃ sãguis arterie egrediṫ cuȝ saltu
⁊ ĩpulsione ⁊ ẽ vehementioris purpureitatis q̃ȝ aliꝰ
nȝ declinat ad nigredinẽ sãguinis vene ⁊ eius essen
tie. Et scias ꝙ oĩs cui accidit euacuatio ⁊ proprie sã
guinea ⁊ ꝓprie arterialis ⁊ supfluit ⁊ accidit ei spas
mus ẽ maluȝ. Et silr̃ si accidit ei singultus ẽ mortaḷ.
Qḋ si fuerit syncopis cuȝ singultu: tunc mors ẽ festi
na. Et alienatio ⁊ permixtio rationis sunt male.
Quod si fuerit spasmus: tunc est mortale ꝫm pluri
mum.

De canone curatõnis fluxus sanguis Ca. xvii.

O Portet ĩ curatõe fluxus sãguis vt ĩcipiaṫ ⁊
retineaṫ: deide cures vlcus eius si fuerit. Et
nõ ẽ tibi pol'e ĩ eo cuius causa ẽ fixa ex cor
rodẽte ⁊ similibus nisi ita vt auferatur causa. Et
si dispõ nõ tolerat vt auferatur causa est necessariũ
vt retineaṫ cũ suis retẽtiuis ⁊ sunt in causis que sunt
ei ⁊ abscidũt sanguinẽ curẽtẽ. ⁊ ille cause sũt scite ĩ li
bro p̃mo. Vez ego narrabo eas ꝫm modũ festina
tõis. Dico ergo ꝙ iste cause aut sũt ꝓhibẽtes ĩ illo
illḋ qḋ egrediṫ ab exitu: aut sũt aggregantes rẽ de il
lo aut res. Et diuisio p̃ma ẽ ↄuersio ad ꝑtẽ aliã que
aut fit cũ attractõe ad ↄ̃riũ p̃ter qḋ fiat exitꝰ aliꝰ sicut
ponuntur vẽtose super epar ⁊ remoueṫ flu. sã. ex na
re dextra: aut ita ꝙ accidit exitus aliꝰ sicut phl'oma
tur patiẽs fluxũ sã. nariũ ex manu ꝑtinẽti nari phl'o
mia stricta. Retinẽs ãt sine exitu ẽ illud qḋ ꝓhi
bȝ motum sãguis ⁊ eiꝰ penetratõem. Et est aut per
cãȝ igniẽtẽ aut ꝑ cãȝ stupefaciẽtẽ. Et stupefaciẽs qḋ
aut ẽ medicina aut ẽ dispõ corpis sicˀ in syncopi: ipa
n. multotiẽs retinet sãguinẽ. Causa autẽ retinẽs san
guinẽ in locis ẽ oppilans exitũ aut cũ ligatura aut
cũ repulsione ex bucellatione: aut cũ repulsiõe absȝ
bucellatõe: aut escara cũ cauterio: aut meᵃ cauterizã
te: aut cũ ↄgelatõe rei retẽte: aut cũ inuiscatione: aut
cũ ĩcarnatione: aut cũ coartatione carnis circũdan
tis venas: qꝛ oppilat ipsũ ⁊ claudit ipȝ clausione ve
hemẽti. Et oȝ vt scias ꝙ qñ associaṫ vulneri apã cũ
quãtitate plima hꝰ nõ ẽ pol'e ligare cũ filis nȝ intro
mittere licinia nȝ strictura laboriosa. ⁊ nȝ ẽ pol'e tũc
nisi administrare glutinationẽ ⁊ stipticitatẽ ⁊ stupe
factõeȝ ⁊ ĩspissatõeȝ sãguis. Et si ẽ curatio ex strictu
ra aut fissura aut propingtate medicine qñ ẽ dolor
ẽ mala valde. ⁊ oĩs preparatio dolorosa ẽ mala. Et
oȝ vt preparatio sit aggregans duas res: quarũ vna
ẽ defectus doloris: ⁊ altera est refrenatio partis cur
sus sanguinis: qꝛ non adiuuatur cum appensatõe ⁊
suspensione ⁊ fiat facilis processio sãguis ⁊ eius exi
tus. Et qũ ꝓhibẽt due intẽtiones declineṫ ad leuio
reȝ ꝫm illud qḋ p̃ns ẽ ⁊ ꝓpinquus ad tolerãdũ ĩ dis
põne. Et ẽ necessariũ vt narremꝰ modũ eꝰ postq̃ȝ sci
ueris ꝙ primũ qḋ oȝ cõsiderare ẽ vt cognoscas an
vena sit arteria aut vena ꝑ signa sua qꝛ agas cũ arte
ria ⁊ sis sollicitus plusq̃ȝ sollicitẽris ⁊ agas cũ vena.
Amplius dicemꝰ ꝙ de attractione v̇a ad ↄ̃riũ nõ
ad exituȝ ẽ necesse mẽbro cũ fricatione aut ligatiõe
⁊ strictura aut cũ vẽtosis. Et oȝ vt sit mẽbꝝ cõicãs
positũ ex mẽbro cognito sup extremitatẽ linee vniꝰ
ↄtinuitatis iter ea ãbo cũ lõgitudine ⁊ latitudine. et
eligiṫ de diuersificato ĩ situ lõgitudinis ⁊ latitudinis
qḋcũqȝ ãboꝝ ẽ lõginquȝ ⁊ dimittiṫ qḋ ẽ ꝓpinquũ si
cut fit ĩ duobꝰ lateribꝰ capitis: aut duobꝰ lateribꝰ ma
nus. naȝ lõgitudo inter ista duo est propinquior q̃ȝ
illa ex qua oȝ timeri nocumẽtũ ↄpletũ: ⁊ hec res ex
igit vt rememoremur illud qḋ in ea diximꝰ vbi locu
ti fuimus in libro primo de canonibus euacuatõis
Et oportet vt sint extensio ⁊ fricatio ⁊ his similia as
sidua ex eo qḋ est propinquius membro secũdo: de
inde descendatur ab eo. Et oportet vt non expecteṫ
in disruptionibus arteriarum ⁊ ei similiuȝ ꝙ sit hoc
artificium sufficiens in retinendo fluxum sanguinis
⁊ adiuuans ⁊ similiter est iudiciuȝ in phlebotomia la
teris communis longinqui. Unus autẽ duoꝝ mo
dorum diuisionis secunde ⁊ est causa stupefaciens
est verbigratia vt cibetur ille cuius fluxus sanguis
narium multiplicatur aut alius ab illo cibis grossi
chimi ingrossãtibꝰ sanguinem sicut sunt lentes ⁊ iu
iubę ⁊ eis similia. Modus autẽ secundus est verbi
gratia vt in potu dentur stupefacientia. Frigida v̇o
exponũt corpus frigori ⁊ fortasse accidit syncopis
⁊ retineṫ fluxus san. Modus autẽ predictus in di
uisione alia est: qm̃ oȝ vt obserueṫ ĩ eo capitulũ vnũ
⁊ ẽ qm̃ fortasse arteria nõ ẽ vna duaꝝ q̃ ↄtinuãt cor
di: imo duorum laterum eius ita vt qum strinxeris

eam inuenies eā firmiorē:imo fortasse cōtinuat cuꝫ latere altero ram⁹ alterius arterie que accidit in eo: ⁊ adducit ad eā sāguinē preter viā quā strinxisti q̄re īdiges stricturis duabus. ¶ Et añ illō oꝫ vt cognoscas partē que ē principiū vene. ī quibusdā.n.locis ē inferius et in quibusdā ē desup. ⁊ in quibus ē superius sunt sicut in collo: ⁊ in quibus desuper sūt sicut in coxa ⁊ pedes. Et quando cognoueris parteꝫ administra in ea ligaturā et stricturā. Et de regimine ī illo ē vt peruenias ad extrahēdā venā cū vncino et ēt cū incisione pauce carnis que velat eā et occultat ipsā: deinde inuolue eā: postea admīstra medicinas quas dicem⁹. Qō si fuerit pulsatilis tūc melius ē vt veles eā cū filis lini. Et silr si fuerit nō pulsatilis vex tñ multotiēs eleuatur sanguis ei⁹. Quꝫ ergo feceris illud: deinde annexueris ei medicinas: tūc dimitte ligaturā vsqꝫ ad diē tertiū ⁊ quartū tunc. Qō si videris medicinā glutinationē facientē adherentē loco eius: tunc non eradices eā oīo: sed pone in circuitu eius de genere ipsius aliquid qō madefaciat ipsam parūper. Qō si accidat ei processio ex seipso qñ tu auferes illud quod ē super ipsū: tūc tene quod ē sub loco in via itineris vene ⁊ preme pressione cū qua sit at securitas de saltu sāguinis ⁊ eradica illud qō eleuatꝰ de eo in loco suo ⁊ permuta illud cū alio. Et sit preparatio tua quā facis mēbro in ista hora fm q̄ oꝫ ⁊ est vt sit orificiuꝫ eius magis imuꝫ q̄ꝫ principiū ita vt qñ ē vbigratia in inferiorib⁹ intestini ⁊ matricis tunc sternatꝰ stratū aliquod qō eleuet inferiora ⁊ deponat supiora fm maiorē elongationē que ē ex dolore: deinde dimite ipsū trib⁹ dieb⁹: deīde annecte ei hunc modū vsqꝫquo eleuetur sanguis. Refrenatio autē cū bucellatione non ē possibilis nisi in arteriis magnis. fac ergo liciniū ex pilis leporis aut tela aranee aut subtili cotto aut panno lini veteri: deiñ pulueriza sup ipsū medicinas ꝓhibentes sanguinē. Et mitte in ipsā arteriā sicut bucellā: deinde stringe sup ipsā ligaturā: ⁊ fortasse admīstra licinium ex pilis leporis solū ⁊ excusat sollicitudinē. Et opꝫ vt stringas strictura adherente que nō separetꝰ donec incarnetꝰ. Liciniū vero ex se nā regit in extractione eius paulatiꝫ ⁊ expulsione ei⁹ aut aliis ab hoc. Impletio vo sine bucellatione ē vt imponatur vbigra illa res in orificium eius ⁊ ligetur desuper preter penetrationē eius in venas ⁊ vt retineatur cū eis q̄ sūt sicut puluilli ⁊ proprie spongia ⁊ cū vittis fortis stricture strigētib⁹ ipsū cū conuersione stricture q̄ est attrahens. Strictura vo p̄ma oꝫ vt sit prope orificiū: deinde inuoluatur vadēs retro ⁊ solue stricturā gradatiꝫ. Et scias q̄ strictura puluilloꝝ ⁊ vittaꝝ qñ ē debilis venit ex ea nocumētū stricture ⁊ ē attractio: ⁊ nō ꝓuenit ex ea nocumentū stricture ⁊ ē retētio ⁊ ipletio: oꝫ ergo vt subtilietꝰ in hoc caplo. Qū ergo stringitꝰ strictura bona ⁊ strīgitur iteruꝫ ex latere diuerso declinat mā ⁊ resistit attractioni ex strictura. Et non oꝫ vt perueniatur cū strictura ⁊ prohibitione nisi q̄ sit ī fra dolorē: nisi si illud fuerit necessariū in p̄mis: deinde mollifica eā paulatiꝫ: ⁊ multotiēs quidē oꝫ vt suas fissuraꝫ carnis ⁊ colligas labia ei⁹ ⁊ vittis tegas multotiēs.n.sufficit collectio labioruꝫ: ⁊ positio puluilloꝝ seruat ea colligendo venas ipsoꝝ. Amplius stringe super medicinas puluerizatas rare: Et inclina ante alguidegi qñ contrahitur vbi coartatꝰ apō p̄ncipiū suū cū digitis vnius duaꝝ manuū: deinde annecte ei medicinas ⁊ puluillos apud orificiū eius cum manu altera. Impletio vo cū refrenatiuis prouenit aut cū strictura implētis in facie orificii eius cū manu altera nō cessante retinere donec congeletꝰ sāguis ⁊ fiat impletio: aut cū re infrigidante valde q̄ īfrigidat sanguinē ⁊ congelat ipsū ī orificio eius: aut ꝓpea q̄ caro coartat locū sicut si incidatꝰ vena in latitudine ⁊ suspendatur ad duo latera in prima vice: quare claudit sup eaꝫ caro ex latere ex quo currit ⁊ hoc non fit nisi in loco carnoso. Et multotiēs quidē accidit q̄ necessariū ē incidere ramum extremitatis vue vt sit itroitus eius ī profundū vehementior: deinde ponuntꝰ desup medicine. Et multotiēs accidit īcarnatio meat⁹ absqꝫ matre sāguinis. Strictura āt cum escara fit cum igne ipso qñ magnificatꝰ timor ⁊ fit cū medicis cauterizātib⁹ sicut calce ⁊ flore eris et generib⁹ dragāti ⁊ generib⁹ arsenici ⁊ cymino ēt ⁊ similib⁹ ⁊ cū eo quod ē debili⁹ qñ puluerizatꝰ super locū ⁊ stringitur ⁊ retinet. Verū timor in illo ē q̄ escara ē velocis eradicationis ex se ⁊ ex quolibet resistēte ex eruptione sanguis ⁊ qualibet aliaꝝ causaꝝ. et qñ cadit escara redit timor nouus. Et propter illud preceperunt vt fiat cauterium cū ferro vehementer ignito profunde ita vt faciat escaras profūdas grossas: quarū casus non fit facilis ⁊ cadant in tēpore lōgo in quarū simili caro iaꝫ ē nata. ex cauterio nāqꝫ debili proueniunt escare debiles que cadunt ex q̄libet causa ⁊ cū hoc facit accidere saniē ⁊ calefaciū vehementer. Cauteriū vo forte iplet cū escaris fortib⁹ ⁊ remouet rupturā ⁊ detumescere eam facit ⁊ cōtrahit eam. Et de cauterizantibus bonis temperati regiminis est vt sumatur albugo oui ⁊ aggregetur cū calce non extincta ⁊ inuoluantur cū eo pili leporis aut ei similia ⁊ ponatur super locū ⁊ stringatur. Et de bonis peruenientibus ad vltimuꝫ multotiens ē vt sumatur cyminū ⁊ calx ⁊ ponatur super locuꝫ et stringantur: ⁊ quādoqꝫ superadditꝰ eis colcotar. Et genera draganti in hac sūma sunt habentia stipticitatē cū cauterio. Calx vo ē cauteriū in quo nō ē stipticitas de qua sit curandū. Et illud qō generatur ō escaris cū cauterio in eo qō hꝫ stipticitatē ē longioris fixionis ⁊ ꝓfundi⁹: ⁊ succus fimi asinini ⁊ substātia stercoris asinini sūt de illis que aggregāt ad cauteriū acuitatē ⁊ glutinationē. ¶ Medicine vo retinentes conglutinatione sunt sicut gypsum ablutuꝫ ⁊ glutinum decoctum: et amilum: et puluis molendini: et gumme: et tus: et resina: et iteꝝ passe de vuis ipsis. Et rane sunt huius generis fm q̄ dicitur: Et iterum stella senis. ¶ Medicine vero retinentes cū exiccatione ⁊ incarnatione sunt sicut aloes: ⁊ cortex turis: Et sicut interiora passularuꝫ vue contrita valde: ⁊ galle cuꝫ oleo aliquo. ⁊ comburantur: ⁊ quando completur inflammatio earum extinguantur: ⁊ papyrus adustus: ⁊ resina: ⁊ scoria ferri: ⁊ stercus equi: ⁊ stercus asini adusta: ⁊ cinis ossium non ablutorum: quoniaꝫ abluta prohibent glutinationeꝫ: et spongia noua submersa ī oleo aut vino: deīde aduratur: ⁊ pili adusti.

¶ De narratione medicinarum simpliciuꝫ ⁊ cōpositarum specierum diuersarum fortium in prohibitione fluxus sanguinis Ca.xviii.

EX de illis que dixit Gal.⁊ narrauit bene ⁊ experta sunt post ipsuꝫ ⁊ inuenta sūt pluri mi iuuamenti est vt sumatur de colcotar. xx. et de

minuto ture .xvi. ⁊ ꝺ aloe ⁊ glutino sicco añ. viii ⁊ ꝺ arsenico .iiii. ⁊ de gypso vehemẽter trito puluerizato vt atomi post cribellationẽ .xx. curet cū eo pulverizãdo super licinia ⁊ spargendo super locū: qm̄ ē mirabile. aut sumaẗ sarcocolla de mecha ⁊ aloes ⁊ sanguis dra. ⁊ ponaẗ super liciniū ⁊ stringaẗ: ⁊ aloes et tus soluꝫ cuꝫ pilis ꝺm ꝙ sciuisti. ⁊ iteꝝ spongia adusta sicut diximꝰ ⁊ later adustus. sumantur spongia ⁊ scoria plūbi ⁊ tutia ⁊ aloes: aut sumantur tus ⁊ aloes ⁊ sulfur aut tus ⁊ sulfur: ⁊ fiat puluis aut administretur liciniū cum albumie oui: aut sumatur de colcotar .xx. ⁊ de ture aut miuto turis .viii. ⁊ resine .viii. ⁊ de gypso adusto .viii. aut sumaẗ colcotar ⁊ de gypso adusto .viii. Aut sumaẗ colcotar eris vsti ⁊ calcadis ⁊ dragãti adusti ꝑtes eq̄les. Et de bonis ad fluxū sãguinis ⁊ proprie ex draganto est vt sumaẗ aloes ꝑs .i. s. primū ãboꝝ i corpore graui: ⁊ ꝺm eoꝝ in corpore leui ⁊ corticū turis i corpore graui .ʒ.i. ⁊ turis ipsius grossi pinguis in corpore leui ꝑs .i. sint cõtẽti sup ea ãbo: aut sanguis dra. ⁊ sarcocolla ꝯficiantur cū albumine oui ⁊ ponanẗ super pilos leporis ⁊ preparentur ꝺm locum.

Tractatus tertius de vlceribꝰ.

De sermone vniuersali de vlceribus Ca. i.

Ulcera generãẗ a vulneribꝰ ⁊ ab exituris eruptis ⁊ a pustulis. ⁊ solutio continuitatis in carne qñ facit saniẽ ⁊ pus noiatur vlcus: ⁊ nõ facit pus nisi propterea ꝙ cibus qui venit ad ea conuertitur ad corruptionẽ propter debilitatẽ mẽbri: ⁊ qm̄ propter debilitatẽ suã resoluūẗ ad ipsū et attrahunẗ versus ipsuꝫ supfluitates mẽbroꝝ vicinãtium ei: aut ꝑꝑ vnguenta mollificantia mẽbꝝ et linientia ipsū cum humiditate sua et vnctuositate sua. Et qꝺ ē de genere pus subtile noiatur virus: et qꝺ ē grossū noiatur sordities et ē res spissa coagulata alba: aut ad nigredinẽ decliuis aut sicut fex. Et virus quideꝫ nõ generatur nisi ex subtilitate humoꝝ aquosoꝝ et ipsoruꝫ calido. et sordities generaẗ ex grossitie humoꝝ. Et virus qdē multiplicaẗ cū generatione apatis: et virꝰ eget exiccante: et sordities abstergente. Et vlcera sūt apparentia et sūt hñtia profūditatẽ. Et vlcus quod profūditatẽ hꝫ nõ euaẗ quin aut iã idurata sit caro circūdãs ipsuꝫ et noiaẗ fistula et est sicut cãna penetrãs in mẽbꝝ aut nõ induraẗ aliqd et noiaẗ absconsio et cauerna. Et qñꝫ dicūt quidã abscõsionẽ illud qꝺ elõgatuꝫ ē sub cute et sepeẗ ab eo cutis: et cauernã illud qꝺ iflectiẗ sub carne et dilataẗ in ea. Dicunt qdã imo dilatatū ē cauerna ⁊ strictū profūduꝫ fistula ⁊ nõ ē ꝯtrarietas i noiatione. Et qñ ē durities sup vlcus apparẽs noiaẗ vlcus ostracinū. Et fistula quidẽ mala ē illa q̄ nõ sentit: ⁊ ꝺm quãtitatẽ elongationis eius a sẽsu erit eius malitia. Et de ipsa quedã est equalis: ⁊ de ea ē quedã obliqua. Et q̄ vadit ad neruū dolet vehemẽter ⁊ proprie qñ tãgit eius iferius cū tenta. ⁊ fortasse difficilis fit operatio illius mẽbri ⁊ ē hūiditas subtilis tenuis sicut fit ad illa q̄ ꝑuenit ad os. Et qñ ꝑuenit ad ligamẽtū ē illud qꝺ currit ꝓpinqū illis. Ueꝝ dolor i ossuosa ⁊ ligamentali fortasse nõ magnificaẗ. Et hūiditas q̄ vadit ad os ē sbtilior ⁊ decliuior ad citritatẽ: ⁊ ex perueniente ad venas ⁊ arterias mltotiẽs egrediẗ fex. ⁊ qñꝫ si fuerit tẽdẽs ad venã sanguis plurimꝰ ⁊ ad arteriaꝫ sanguis subalbidus cuꝫ fluxu sanguinis ⁊ processiõe: et ex ea que peruenit ad carnẽ currit humiditas viscosa grossa turbida cruda. Et multotiens sūt fistule orificia plurima cuius esse ãbigitur ⁊ nõ sciẗ an sit fistula vna. Et multotiẽs effūdiẗ in qꝺdã orificioꝝ eius humiditas hñs tincturã: ⁊ tunc si fuerit fistula vna egrediẗ ex orificiis aliis color vnꝰ q ē fistule .s. diuersus albus ⁊ tenebrosus ⁊ alius. Et vlcera qꝺ diuidūtur in spẽbꝰ diuisionū: ⁊ di ꝙ vlcerū q̄dã sunt q̄ sūt dolorosa: ⁊ quedã sūt que sūt priuata dolore: ⁊ q̄dã sunt apõsa: ⁊ quedã sūt priuata apate: ⁊ quedã sunt mūda: ⁊ q̄dã sunt īmūda: ⁊ īmunda qdẽ ꝑꝑea ꝙ in eis supfluit hūor plurimꝰ ⁊ hūiditas copiosa ꝗuis non sint mala. Et de eis sūt sordida: ⁊ de eis sūt miorata: ⁊ de vlceribꝰ sunt putrida. Et de rebꝰ magis nociuis eis sunt meridies ⁊ hūiditas aeris cū caliditate ipsiꝰ. Et de eis sunt corrosiua: ⁊ de eis sunt ãbulatina: ⁊ de eis sunt mollia aut dura: aut frigida aut calida. ⁊ mollia sunt de vlceribꝰ facientibꝰ cadere pilos ab eo quod sequitur ea. Et sunt qñꝫ de vlceribꝰ quedã resudantia ex quibꝰ resudat virus citrinū calidū Et fortasse ē calidū ꝯburens qꝺ ē in circuitu eius ⁊ ē malū mortificãs. Et de eis sūt difficilis cõsolidatõnis. Et putrefactio ē ꝑ̃ter corrosionẽ: qꝺ si fuerit erūt ãbe ãbulatiue. Et fortasse corrodẽs ē corrodẽs illꝺ qꝺ ꝯtinuaẗ ei ꝓꝑrie ꝑꝑ acuitatẽ absq̃ꝫ putrefactõe ⁊ nꝫ ē se. oio. Ueꝝ cū ãbulatiuo putrefactio multiplicaẗ se. aut nõ sepaẗ ab eo. Et Gal. qꝺ noiauit hꝰi vlcera corrosiua ignẽ persicū ⁊ formicã ambulatiuã. ⁊ pꝰ vlcꝰ putrefactū ē ꝯpositū ex vlcere ⁊ ex egritudie putrefacta: ⁊ vnicuiq̃ꝫ eoꝝ ē dispõ. Et vlcera qdem dura incipientia ire versus viriditatẽ ⁊ nigredinẽ sẗ mala: ⁊ vlcera frigida sunt mollia alba quiescẽtia ꝓpter medicinas calefaciẽtes. ⁊ calida ad rubedinẽ ꝺcliuia delectantur frigore. Et qñ vlceribꝰ malis associaẗ color corporis malus sicut albus plūbeꝰ aut citrinꝰ tūc illꝺ ē significatio ꝑꝑ corruptionẽ ꝯplonis epatis et corruptionẽ sãguinis q venit ad vlcꝰ q̄re fit difficilis eꝰ ꝯsolidatio. Et vlcerū qdẽ quoꝝ radices sūt acute ⁊ cū qbꝰ ē ꝑruritꝰ sfluitates sūt acute: ⁊ quorū radices sunt late albe pauci ꝑruritꝰ illoꝝ ꝯplones sūt fre. Et vlcera generata successione egritudinū sẗ mala: qm̄ nã expellit ad ea residuū corruptiõis supfluitatū. Et vlcera deiiciẽtia pilos ab eo qꝺ seq̄ẗ ea sūt mala. Et meliores significatões significantes salutẽ vlcerū ⁊ vulnerū sūt qū succedẽtia eoꝝ decliuia sūt ad saniẽ. Et di in signis mortis velocis qū sunt hõi apata ⁊ vlcera leuia ⁊ destruiẗ eiꝰ rõ moriẗ. Et malignorum quidem vlcerum cause sunt quãdoq̃ꝫ vulnera obuiantia superfluitatibus malignis corporis aut regimini corrupto: ⁊ quandoq̃ꝫ sunt sequẽtia pustulas malas quare fiunt ab eis festinantia ad vlcerationem post pustulas. Et significat malignitatem vlceris eius putrefactio ⁊ ipsius ambulatio ⁊ corruptio eius quod est in ipsius circuitu ⁊ difficultas sanatõis in seipso cum rectificatione curationis exhibite ei. Et meliores significatões significantes salutem vlcerum ⁊ vulnerum sunt qum in successionibus eorum est sanies que est cum medicina faciẽte pus ⁊ ex operatione nature. illa eniꝫ operatio nature est ꝺm cursum naturalem ⁊ non generatur sanies nisi a digestione naturali. Et non associatur ei malū ex accidentibus vlcerum maloruꝫ et proprie sanies laudabilis alba lenis equalis q̄ ꝯsecuta ē cõplemẽtū digõnis. et nꝫ associatur ei fetor qū i ea nõ

ſit putrefactio ⁊ foꝛtaſſe nō euāt a fetoꝛe paruo ſani
es cui accidit cū adiutoꝛio caliditatis īnate ⁊ alteri⁹
extrāee. Et nos quidē iā locuti ſuim⁹ de ſanie ī lociſ
aliis. ¶ Ulcera aūt que accidere faciunt ſpaſmuꝫ et
vlcera putrefacta ſcroſuloſa ⁊ algeromati ⁊ coꝛroſi
ua ⁊ canceroſa ⁊ que eoꝝ curſu currunt ſunt in qui
b⁹ nō generatˀ ſanies: imo qn̄ apparet ī vlcere ſanies
⁊ apa ē ſignū bonū cū quo nō timetˀ ſpaſm⁹ ⁊ ꝑmix
tio rōnis ⁊ his ſiliā: q̄uis ſint ī loco qđ fač illud ne
ceſſariū ſicut ſūt mēbꝛa poſterioꝛa ⁊ aūrioꝛa niſi res
ꝑtrāſierit terminū. Qđ ſi apa occultetˀ ſubito ⁊ rede
at nō reſoluetur per pus aut ei ſimilia. Ampli⁹ ſunt
vicinantia mēbꝛis neruoſis ſicut vlcera doꝛſalia qm̄
ſūt ī vicinitate doꝛſi ⁊ nuche: ⁊ vlcera que cadunt ī
anterioꝛe parte coxe ⁊ genu: qm̄ ipſa iterū ſunt ſicut
lacerti neruoſi ī qb⁹ res ꝯuertitur ad ſpaſmuꝫ ⁊ per
mixtionē rōnis ēt. Si autē euenit ī mēbꝛis neruoſis
ꝑſīn quoꝝ ē in antecedēte extēſiōis coꝛpoꝛis timetˀ
aut curſus ſāguis ſi ceciderit ī medietate īferioꝛi ex
tenſiōis. ſilr̄ timetˀ ex eis qn̄ꝫ permixtio rōis: ⁊ time
tur ꝙ cadit pleureſis ⁊ ſanioſitas poſt ipſā aut ꝙ ꝓ
ueniat ſputū ſāguis ſi ceciderit in medietate ſupioꝛe
eius. ⁊ tu iā ſciuiſti intentionē ſanioſitatis in pectoꝛe
ex libꝛo 3°. Et qn̄ꝫ timetˀ ī eis iterū ꝑmixtio ratōis.
Et de ſignis bonis ī vlcerib⁹ ē vt in circuitu eoꝝ na
ſcantur pili qui ceciderunt. Et coꝛpoꝛa ſuſceptibilio
ra curatōis vlceꝝ ſunt q̄ ſunt melioꝛis cōplexionis
⁊ paucioꝛis hūiditatis ſuperflue cū inuētione ſāgui
nis boni ī eis. Illa v̄o que ſūt multe hūiditatis aut
ſiccitatis ſunt tarde ſuſcipientes rectificationē vlce
rū q̄uis humida ſicut infātiū ſint ſuſceptibilioꝛa q̄ꝫ
ſicca ſicut ſenū ⁊ ꝓpꝛie qn̄ ꝯplexio ē radicalis ſic
ca pꝛiuata ſāguine mūdo ⁊ accidētalis hūida mol
lis ſicut ī ſenibus iterū. Et propter illud iteꝝ ſit ī hy
dropicis curatio vlcerū eoꝝ difficilis ⁊ ī pꝛegnanti
bus iteꝝ ꝑꝑ retētionē ſupfluitatū eaꝝ ꝑꝑea ꝙ ipſaꝝ
menſtrua retinetˀ. Sꝫ ī ſenib⁹ nō ſanātˀ eoꝝ vlcera ꝓ
pter illud ⁊ ꝓpter paucitatē ſaguis eoꝝ boni. Et
qn̄ꝫ ſanātˀ vlcera: deīde reſcinduntˀ: qm̄ nō generatˀ ī
eis caro niſi añ mūdificatōeꝫ qn̄ ergo retinetˀ ī eis ſu
ꝑfluitas nō mūda oꝫ inde vt coꝛrūpatˀ ꝯtinuitas ꝓ
ueniēs 2°. Et qn̄ꝫ exiſtimātˀ fiſtule ꝑꝑea ꝙ accidit eiſ
diſpō exiccatōis ⁊ retētōis ꝓhibētis reſpiratiōeꝫ ꝙ
ipſe ſūt ſanate: qm̄ eaꝝ diſpō eſt ſilis ſaluti ſicut dixi
mus: deinde reſcindūtur ꝑꝑ quēlibꝫ motū ⁊ cōmo
tōeꝫ ⁊ tuſſiꝫ ⁊ offēſionē ⁊ malitiā iacēdi ⁊ alia. Et ď
vlcerib⁹ ī qb⁹ naſcitˀ caro quedā ſūt ī qb⁹ naſcitur ca
ro addita ⁊ q̄dā ī qb⁹ nō naſcitur illud. Et illa ī qb⁹
generatur caro addita ſūt illa in qb⁹ ſit feſtinatio na
ſcētie carnis añ mūdificatōeꝫ. Et illa ī qb⁹ nō naſcitˀ
illud ſūt illa ī qbus n̄ naſcitˀ caro niſi poſt mūdifica
tōeꝫ. Qū ergo ꝓlōgatur ſpatiū vlceris ⁊ coꝛrodit ⁊
putreſit ⁊ deſtruitur de ſb̄a eius res ꝑlīma: tūc n̄ ex
pectatˀ ꝯſolidatio ei⁹ niſi ſ̄m ꝓfūdū. Et ꝓpꝛie qn̄ vlc⁹
ē antiquꝫ retinēs ſpatio āni ⁊ ꝓpe qn̄ ē diſruptum
⁊ īcipit ex eo diſruptio .ſ. fiſtula. Et ātiquū neceſſe eſt
vt educat os ex oſſib⁹ q̄ ei ſūt vicia. Et vlcera q̄dem
melica n̄ ſanātˀ niſi ab eis auferatˀ tota eoꝝ coꝛruptō
vſq̄ꝫ ad carnē ⁊ oſſa ſana. ¶ Et cauſe que quꝫ acci
dūt coꝛrūpūt vlcera ſūt debilitatˀ v̄tutis mēbꝛi: q꞉ re
cipiūt oēm ī mā̄ꝫ. ⁊ malitia ꝯplōnis mēbꝛi: ⁊ malitia
ei⁹ qđ aduenit ei de ſāguine aut ī q̄litate aut ī q̄ꝫtita
te. In qualitate v̄o ꝑlīn eius ē ꝑꝑ malitiā ꝯplexiōis
epatis ⁊ coloꝛ eſt ī eo decliuis ad albedinē plūbeaꝫ

aut citrītatē: aut ꝑꝑ ſplenē ⁊ ē coloꝛ ad nigredinē et
alteratōem decliuis ⁊ lētiginoſitatē: q꞉ ē cū eo mali
tia oīum humoꝛuꝫ ī coꝛpoꝛe. Et h⁹ ī q̄dē preter hoc
ꝙ ex ipſo nō acqritur quod ꝯuertatur ī carnē nocet
per illud quod ꝯuertitˀ ad ipſuꝫ de ſuperfluitatibus.
¶ In quātitate v̄o q꞉ additˀ aut diminuitˀ quare nō ī
uenitˀ cū quo caro vlceris generetˀ. Et ē vlcus clarū
mūdū ꝓperās ad eſcarā: ⁊ neſcitˀ ſi ē coꝛpus mūdū
pauci ſāguis: aut ē ꝑꝑ oſtracoſitatē que accidit pari
eti ei⁹ ⁊ margini ipſius: aut propter dilatōnem vena
rū que aduenīūt ei: aut ꝑꝑ coꝛruptōem eius īcipiē
tē verſus tenebꝛoſitatē ⁊ viriditatē ⁊ nigredinē: aut
propter mēbꝝ male ꝯplexionis quod vicinatˀ ei. Et
vlcera q̄dē pꝛaue curatōis ⁊ eis ſilia ſūt iterficiētia ī
fantes nō tolerātes vehemētiā doloꝛum ⁊ vlcerum
⁊ difficultatem curōnis eoꝝ ⁊ ipſoꝛuꝫ pꝛauitatem.

¶ De canone curatōnis vlcerum Ca. ii.

Scias ꝙ oīa vlcera idigēt exiccatōe quadā
pꝛeter facta ex attritōe lacertoꝛuꝫ ⁊ ipſoꝛuꝫ
ꝯtuſione. Iſta eīm idigēt ī ꝑmis vt mollifi
centur ⁊ humectentur. Et cum hoc ꝙ idigent vlce
ra ī dominātioꝛe diſpoſitionum exiccatōe idigent
quandoq̄ꝫ diſpoſitionibus aliis mūdificationis et
abſterſionis ⁊ alioꝛum ꝯſequentibus vlcera pꝛeter
ipſa vlcera. Et quāto plus eſt vlcus maius ⁊ ꝓfū
dius idiget exiccatione vehementioꝛe ⁊ vt aggregē
tur labia eius vehementioꝛe perſcrutatione ⁊ foꝛtaſ
ſe eſt tibi neceſſarium ſuere ea. Et cōſidera ex diſpo
ſitionibus neceſſitatis ad perſcrutandū in illo ⁊ eis
ſimilibus illud quod diximus in caplo vulnerum:
Et ſcias ꝙ vlcera foꝛtaſſe indigent in curatōnibus
ſuis adminiſtratione medicinarum quarum quedā
ſunt currentes penetrantes ⁊ que iniiciuntur ꝓfū
dantes: ⁊ tunc neceſſariuꝫ ē vt ſint vnguenta ⁊ eis ſi
milia: quare oꝫ tunc vt ſit illud quod apparet humi
dū ⁊ quod occultuꝫ ē ſiccuꝫ: ⁊ ꝓpꝛie ī illis que ſūt
ad fiſtulā oꝫ vt ſit ſiccitas oꝛificioꝝ eius vincens hu
miditatē ſubſtantie eiuſ vehementer. Et eſt quidem
quandoq̄ꝫ neceſſarium vt earum medicine permi
ſceantur cū eo quod currit vt fiant viſcoſe adheren
tes. ſcias ergo illud iterum in eis. Et ſcias ꝙ vlcera
indigent ligaturis ⁊ ſtrictura propter tres modos:
Quoꝝ vnus eſt vt currat ſordities: quare opꝫ vt ſit
foꝛtitudo ſtricture eius apud eius oꝛificiuꝫ vt ipſiuſ
expꝛeſſio bona fiat. Et ſecūd⁹ ē vt ſeruetˀ medicamē
incarnatiuuꝫ ſuper vlcus ⁊ non indiget ſtrictura ve
hementi. Et tertius eſt ad incarnationem labioꝛuꝫ
⁊ opꝫ vt non ſit ſtrictura in ipſo mollis apud duo
labia: immo complicata complicatione vehemēti.
⁊ nō opꝫ vt cum ligatura perueniatur ad leſionem
ita vt apoſtemetur. Et opoꝛtet vt ſit adiuans in pro
hibendo apa: quoniā nō eſt poſſibile cum apate vt
curetur vlcus. Et ſi non eſt tibi poſſibile vt pꝛohibe
as ⁊ apparet apoſtema: tūc occupatus ſis cuꝫ apa
te ⁊ cura eius qđcūq̄ꝫ apa fuerit cū obſeruatōe ipſi
us vlceris vſq̄ꝫquo ſeparaueris ex curatiōe apatis
⁊ tunc remanebit ſola obſeruatio vlceris. Et ſimili
ter qū coꝛrūpitur quod ē ī circuitu vlceris ⁊ viride
ſcit et nigreſcit cura illđ cū ſcalpellatōe ⁊ extractiōe
ſāguis ⁊ ſi ēt cū v̄entoſis: deinde adhere ei ſpongiā
ſiccam poſtea medicinas exiccantes. Et qum ſepa
ratur vlcus aut inuenis vlcus puruꝫ: tunc oꝫ vt ob
ſerues in pꝛimis an ex coꝛpoꝛe aliquid ad vlcus ef
fundatur aut non effūdatur: imo iam ſit abſciſſum

Qđ ſi nihil effūdatur ad ipſuȝ ſit intētio tua ī medi
cando ipſuȝ. ⁊ ſi aliquid effundatꝰ ad ipſū ſis ſollicitꝰ
in eo qđ ad ipſū effundit ex phlomia aut ſolutione
vētris aut vomitu: qm̄ vomitus qn̄ cōfert ēt ī hoc: et
Hyp. teſtificatꝰ de eo. Et ſi in vlceribꝰ fuerint fruſta
oſſiū ⁊ pāniculi aut alia non properes in extrahen
do ea: ſed fac illud qđ diximꝰ ī ca. oſſiū. Et primū q
dē qđ oȝ te preparare de eſſe vlceriſ ē apertio cū medi
cinis ſuis: deinde mūdificatio cum medicinis ſuis:
deinde naſcentia carnis ⁊ conſolidatio. Et ſi inuene
ris vlcus mundū eq̄le qđ nō hȝ profūditatē: tūc cō
ſolidatio tantū fiat cū eo qđ nō hȝ mordicationeȝ.
In ſordidis vero neceſſariuȝ ē abſtergēs mordicās
¶ Et in primis cū curantꝰ indigent mordicatōe: qm̄
ſenſus non ſentit ipſuȝ: deinde gradatiȝ ꝑueniatꝰ ad
illud qđ ē leuioris mordicationis vſq3 quo ſētiat ho
ra naſcētie carnis. Et caue in oībus illis ne dolere
facias quantū potes ⁊ proprie qn̄ ē illic caliditas ⁊
inflāmatio. Et oȝ vt remoueas cās ꝓhibētes a ꝯſo
lidatione: ⁊ ſunt cāe quas numerauimꝰ ⁊ diximꝰ q̄ dē
clināt cū vlcere ad malitiā. nā ſi tu curaueris eas ī ꝑ
mis nō eris vacās ad curationē vlceꝝ ſicut oȝ: īmo
nō erit tibi poſe. Et multotiēs qđ rectificata ē ꝯplo
mēbri ⁊ ſufficit in rectificatione vlceris: ⁊ multotiēs
ē vlcus molle ſuper qđ oritur caro mala q̄ ē in ſeipa
ad rubedinē ⁊ calefactionē decliuis: ergo curetꝰ cuȝ
epithimatibꝰ infrigidātibꝰ carnē circūdātē ipſū ſicut
ſuccus ſolatri cū boloar. ⁊ aceto ⁊ epithimata de ſā
dalis ⁊ cāfora infrigidata cū niue: qꝛ nō ceſſat cōſo
lidari vulnꝰ ⁊ ꝯſtringi. Et oȝ vt in vlceribꝰ doloſis q̄
ſunt vehemētis doloris ſis occupatꝰ ī primis ī ſedā
do dolorē ⁊ illud cū mollificatis que tu ſcis procul
dubio: ⁊ q̄uis ſint ꝯ̄ria vlceri verūtn̄ qn̄ nō ſedatur
dolor nō preparatꝰ nobis vt caremꝰ: qn̄ ergo ſedaue
rimꝰ ꝯſequemur. ¶ Et vlcera quidē ſordida indigēt
vt mundentꝰ ⁊ ſunt illa quoꝝ humiditas ⁊ qđ ex eis
currit ē plin. Et forſitā mundificātꝰ cū melle: ⁊ fortaſ
ſe mundificantꝰ cum pulueribuſ ⁊ vnguentis: Et qn̄
nō mūdificātꝰ nō ē poſe vt obuiet eis medicamē pu
ruȝ vſq3 ad corpꝰ eoꝝ ⁊ ꝓprie puluere: qꝛ oȝ vt mun
dificētꝰ: deinde naſcatꝰ caro. ⁊ ī mūdificāte quidē ē ab
ſterſio plus ſicut ſciuiſti an̄. Et fortaſſe oritꝰ caro ma
la quare ē nec̄riū vt corrodatꝰ cū medicamīe acuto
⁊ liniatur deforis cū īfrigidātibꝰ: deinde eradicetꝰ cū
eo quo eradicatꝰ eſcara: dein̄ curetꝰ. ¶ Et medicamē
qdē vnū ſm̄ qdā corpora facit naſci carnē ⁊ ſȝ qdā
eoꝝ ē corroſiuū vehemētis abſterſioniſ qn̄ corpa il
la ſint leuia valde: aut ē ſȝ quedā eoꝝ nō abſtergēs
nȝ faciēs naſci ⁊ ꝑꝑ illud eget medicamē vt cōfortetꝰ
aut frangendo cōmixtionē eiꝰ aut minuendo eiꝰ vn
ctuoſitatē aut iniungēdo ei medicamē aliud ī quo
ſint exiccatio ⁊ abſterſio ⁊ in corpore alio ē ꝑ cōpa
tionē ad ipſū corroſiuū indigens vt minuatꝰ de pon
dere eiꝰ aut addatꝰ in vnctuoſitate eius aut adiungā
tur ei ſtiptica aliqua. Digniora ergo vlcera vt cōfor
tetꝰ eoꝝ medicamē ſūt illa quoꝝ difficilis ē ꝯſolida
tio ¶ Et de illis que ſunt neceſſaria ē vt dimittatꝰ me
dicamē ſuꝑ vlcꝰ tribus diebꝰ deinde diſſoluatꝰ. naȝ ſi
ipſū tūc nō opatū fuerit nō faciet ſuā opōnē. Et oȝ
vt elongetꝰ oleū qđlibet ab vleribꝰ. ꝙ ſi fuerit neceſ
ſariū tūc oleū de kerua ⁊ oleū myrtinū ⁊ oleuȝ ma
ſticinū. Et qn̄ ibi non ē niſi vlcus tūc oȝ vt alleuietꝰ ī
ſenſibili mēbrorū nō tolerātiū ipſū ⁊ caueatꝰ a dolo
ratione eiꝰ cū medicamēto forti. In illo vo qđ ē par

ui ſenſus nō abſtineat a neceſſaria medicatione. Et
īrinſeca qdē ⁊ ſublimia precioſa ⁊ multi iuuamēti
⁊ ſuſcipientia nocumenta velociter ſūt de ca. ſenſibi
li ⁊ iudicio eius ⁊ eoruȝ cōtraria ſūt de ca. inſenſibi
li: aut quorū ſenſus ē debilis. Et ꝑꝑ hꝰi cāȝ nō ſuffe
rūt vlcera intrinſeca ea q̄ ſūt ſicut flos eris ⁊ eis ſilia
⁊ ꝓꝑe ea que bibuntꝰ: ⁊ indigent illis q̄ faciunt gluti
nationē plus ſicut dragagātū ⁊ gūmi. ⁊ illa quibus
cliſterizatꝰ indigent eo qđ ē īter duas res. Et de illis
q̄ recta ſūt ī curatōe vlceꝝ ē vt qeta ſint mēbra eorū
⁊ nō moueantꝰ ⁊ ſi mouētur ī ꝑ̄ncipio motu paruo
minꝰ nocumētū ē q̄ȝ ſi moueātꝰ poſt ꝑ̄ncipiū motu la
borioſo ⁊ ꝓꝑe ī corpe maloꝝ hūoruȝ. ¶ Et oȝ vt ti
meatꝰ ī vlceribꝰ ꝙ cadat ex vicinitate eorū īcarnatio
īter duo mēbra vicinātia ſicut adherētia q̄ accidit in
ter palpebrā ⁊ oculū ⁊ īter duaſ palpebras ⁊ īter du
os digitos. Et cauerne ⁊ abſcōſiōeſ ſunt velocis cō
uerſiōis ad fiſtulas. Et vlcera qdē vicinātia arteriis
⁊ venis magnis ꝑducūt ad ap̄a illud qđ vicinatꝰ eis
de carne molli ſicut teſticuli ⁊ ſubaſcelle ⁊ qđ ē poſt
aurē ſicut perducit ſcabies ⁊ eis ſilia de illis q̄ dixi
mꝰ ꝑꝑ illā eādē cāȝ ⁊ proprie qn̄ corpus ē plenū ma
la ſuꝑfluitate: ⁊ tunc qdē vehemēs fit dolor ⁊ ꝑueīt
ad vlcꝰ: quare oȝ vt curetur illud cū mūdificatione
corporis ⁊ cū eo qđ ē dictū in ca. Et dū mundificatꝰ
ap̄a nō ſperatꝰ eiꝰ curatio. Et ē neceſſariū in hꝰi vt tu
earis vlcus ex nocumēto cū baſilicō ⁊ ei ſilibꝰ ſi cor
pus fuerit mundificatū: ⁊ ponas īter ipſuȝ ⁊ īter mē
brꝝ qđ diſtinguat ⁊ prohibeat nocumētū peruenire
ad vlcꝰ in oī diſpōne. Et oȝ vt audias ſmonē cōem
⁊ eſt ꝙ de illis que ſunt neceſſaria ē vt ſit illud quo
curatꝰ vlcus aut cōueniēs aut incōueniēs. Et ꝯueni
ens lȝ nō ꝯferat ī diſpōne tn̄ nō aſſociat ei nocumē
tū. Et icōueniētie diuerſificatio aut ē qm̄ ipſum ē de
bilius ⁊ ſignificat illud additio eius quod ē cōtrari
uȝ ei quod ex ipſo expectatur de exiccatiōe aut mū
dificatōe aut aliis preter corruptionē aliā: quare oȝ
vt addatꝰ in virtute eius: aut ē diuerſitas ꝑꝑ modos
alios ſicut qꝛ ipſū calefacit vltra q̄ȝ neceſſe ſit ei qua
re facit accidē rubedinē ⁊ iflāmationē quapꝑ oȝ vt
minuatꝰ de fortitudine eius et extinguatꝰ de inflāma
tione eiꝰ cū emplo īfrānte: aut decliat cū eo ad nigre
dinē ⁊ obfuſcatōeȝ: qꝛ ſcitur ꝙ infrigidat ipſuȝ aut
nō calefacit ipſū menſura qua īdiget: ergo oȝ vt ad
datꝰ in v̄tute calefactiōis eius: Aut mollificat ipſū q̄
re indiget vt addatur in v̄tute ſtiptici ⁊ exiccatiuoꝝ
ſicut ſunt balauſtie ⁊ galle ⁊ ei ſilia que exiccant vt
ſuccurratur cuȝ exiccatione eoꝝ de illis de quibus
diximus tibi: Aut corrodit ⁊ profūdat ipſum ſicut
oſtenſum eſt: quare oȝ vt frangatur fortitudo abſter
ſionis. Et multotiens quideȝ non conuenit medica
meñ propterea ꝙ complexio infirmi eſt ſuperflua ī
capitulo eius cuius medicamen oȝ eſſe fortius ī cō
trahēdo illud capitulum adeo donec reducat ipſū
ad complexionem ſuā: aut debilis in capitulo con
ueniente ei.

¶ De curatione vlceruȝ virulentorum.

Neceſſarium eſt vt in eis adminiſtrentur me
dicine exiccatiue vt mundificetur virus: de
inde ſit occupatio in naſcentia carnis. Qđ
ſi fuerint mollia: tunc admiſtrentur ſuper ea medici
ne ad faciendum naſci eorum profunditatem ⁊ ipſo
rum margines propter debilitatem corporum illo
rum vlcerum: ſed oportet vt exiccentur in primis

deinde admĩstrẽt. Et qũ tu administraueris medi
camẽ et non inueneris hũiditatẽ minui aut videris
eã augeri: tunc scias ꝙ medicamẽ ſm illud corpus
nõ ẽ exiccatiuũ: quare adde in cõfortatione ei⁹ et ipi
us exiccatõe et adiuua ipſũ cũ abſterſione pauca ſi
cut ẽ mel verbigr̃a et medicis ſtipticis ſicut ſunt ba
lauſtie ⁊ alumẽ ⁊ minora de virtute olei ⁊ pone ipm̃
oleũ i quo ſit exiccatio. Qḋ ſi videṫ vlc⁹ iã ſupfluere
iterũ in exicatione tunc minue de virtutib⁹ oib⁹. ſ. ex
iccatione ⁊ abſterſione ⁊ ſtipticitate: ⁊ ſerua hoc pre
ceptũ in medicinis facientibus naſci carnẽ vlcerũ.
Et non faciat te errare qdã ⁊ ẽ vt ſit medicamen ma
gis abſterſiuũ q̃ʒ oʒ qḋ corrodit mẽbꝝ ⁊ r̃ſoluit car
noſitatẽ eius ad humiditatẽ currẽtẽ quã exiſtimaſ vi
rus ⁊ addis in virtute abſterſionis. Et h⁹ i qḋ medi
camẽ ponit vlc⁹ ꝓfundi⁹ ⁊ calidi⁹ ⁊ magis ſimile cuʒ
apoſo ⁊ ſẽtit infirm⁹ mordicationẽ manifeſtã: ⁊ ſcias
ꝙ medicinaꝝ exiccãtiũ vlcera quedã ſunt que ſunt
vehemẽtis infrigidationis ſicut hyuſquiamũ albũ
⁊ opiũ ⁊ radix mãdragore. Et quedã ſũt vehemen
tis calefactionis ſicut reſina ⁊ pix quare tibi ineſt vt
tẽperes vnã eaꝝ cũ alia: ⁊ ſm oppoſitionẽ alicuius
ꝯplexionũ particulariũ. Et medicine quidẽ mundi
ficantes vir⁹ ſũt iſte medicine exiccatiue ſicut alumẽ
⁊ galle et cortices granatoꝝ ⁊ cortex turis ⁊ merda
ſẽgi ⁊ farina ordei ⁊ ei⁹ ſauie et flores papaueris ruf
fi ⁊ folia arboris culicũ. Qũ ergo fit empl̃ʒ cũ foliis
nucis recentis ⁊ fit ẽpl̃m cũ nuce ſicut ẽ aut decocta
cũ vino ꝯfert valde ⁊ exiccat humiditates abſq̃ʒ no
cumẽto. Empl̃ʒ bonũ: ſumaṫ merdaſengi ⁊ ibibaṫ
aceto vice vna ⁊ vice alia oleo donec albeſcat: dein
de ſumaṫ antimonii et calcucecaumenõ et venaꝝ et
gallaꝝ et balauſtiaꝝ: et ſã. dra. et aluis et climie argẽ
ti oium ꝑtes equales: teranṫ bene et ſit ḋ vnoquoq̃ʒ
vi. ꝑs eius qḋ ꝓpatũ ẽ de merdaſengi: et miſceanṫ
oia: et admĩſtrenṫ medicine q̃s dicem⁹ i antidotario
i vlcerib⁹ ꝓfundis. et de illis ẽ aqua mariſ. Aqua v̊o
aluis abluit et repcutit et exiccat. Et oẽs iſte medici
ne predicte nũc nocent ſi cũ vlcere eſt apa: et aqua i
qua decocta ſunt ciperi ẽ bona ad exiccationẽ. Et ḋ
coctio myrobal̃. citri. ⁊ belyricoꝝ ⁊ emblicoꝝ. ⁊ de
coctio cetarach ⁊ folia aſedre ſunt bona in illo.

De curatione vlcerũ ſordidoꝝ. Ca. iiii.

Oportet vt in eis adminiſtrẽṫ medicine ab
ſtergentes: ⁊ incipiaṫ in primis ab eo quod
ẽ fortis mordicationis ſm ꝙ diximꝰ in canone: dein
de gradatiʒ perueniatur ad illud qḋ ẽ ſicut tapſia et
ariſtologia cum melle ⁊ pauco aceto. Et iterum
glutinum albotin cũ equali mẽſura ſui olei roſ. aut
butyri: ⁊ iterũ radix liliĩ cũ melle: ⁊ iterũ faria herbi
⁊ herba oppoponaci. Et de ꝯpoſitis empl̃ʒ in
dũ: ⁊ vnguẽta viridia oia cum flore eris ⁊ ſimplicia
aut ꝑmixta cũ ãmoniaco ⁊ ſilib⁹: ⁊ empl̃a corticalia
⁊ empl̃a facta cũ farina herbi: ⁊ empl̃m de ſale. Et
trociſcus niger ⁊ trociſc⁹ viridis. Et me⁹ ex exiccatis
ſumanṫ fecis olei ⁊ mellis ⁊ aluis iameni ꝑtes eq̃les
et ſumãṫ ceruſe ⁊ polii ꝑtes eq̃les. Et qñ vehemẽs
ſit ſordities ſumaṫ praſſiuʒ cuʒ melle. Et de ẽplaſtriſ
bonis ſunt oliue ſalite. Et qñʒ accidit neceſſitas hic
iteruʒ admĩſtrãdi aliquid de currẽtibus quo ablua
tur ſm ꝙ dicem⁹ i ca. profundoꝝ ⁊ oia ledunt ea ſi
fuerit apa.

De cura vlceruʒ profundorum ⁊ cauernarum ⁊ abſconſionũ. Cap. v.

Ista indigent i curatõe ſua vt carne repleãṫ.
Et illud quidem non fit niſi cuʒ vbertate cibi ⁊ ſan
guinis. Et ſunt neceſſarie in hoc medicine vehe
mẽtis exiccatõis ⁊ mundificatõis ſil̃. Et oʒ vt ſit ſit⁹
eoꝝ talis ne in eis retineaṫ vir⁹: imo currat ⁊ ſi inue
nis hunc ſitũ cõueniẽtẽ ⁊ ẽ i eo radix vlceris mẽbri
ad ſuperiora ⁊ orificiũ ei⁹ ad inferiora tũc iſte ẽ. Qḋ
ſi fuerit diuerſuʒ illius ⁊ fuerit poſſe hõi vt alteret ſi
tũ profũdi cũ eo qḋ poteſt facere de preparatione ⁊
alteratione naturali faciat. ⁊ ſi nõ eſt ei poſſe non eſt
excuſatio quin ſecetur vlcus vſq̃ʒ ad radicẽ ſuaʒ ſec
tione exquiſitiſſima que non relinquat cauernã aut
quin fiat vt accidat curſus aut meatus in radice ſua
preter eius orificiũ talis vt recipiat ſaluteʒ. Et obſer
uetur in hoc diſpõ mẽbri ⁊ an accidat ei timor ex il
lo. Qũ ergo factuʒ fuerit illud ſtringaṫ vlc⁹ cũ ligatu
ra incipiendo ab orificio eius ⁊ perueniendo ad ra
dicẽ a qua detectio facta ẽ. ⁊ in ꝓncipio ecõtrario il
lius: ⁊ ponaṫ ſtrictura in parte ſuperiore i duob⁹ mo
dis ſimul. Et non oʒ vt ꝑueniaṫ cũ ligatura ad dolo
rẽ. Et qñ nõ ẽ tibi poſſe vt ſcindas admĩſtra ablutio
nẽ ⁊ intromitte tẽtas facientes naſci ⁊ mundificãtes
quarũ mundificatio nõ deſtruit ei⁹ natiuitatẽ ꝑꝑ vir
tutẽ duarũ rerũ i eis. Et nos quidẽ iã experti ſuim⁹
empl̃m apoſtolicon ⁊ fuit bonũ vltimũ cõferẽs per
medicatõʒ: ⁊ centaurea qñ ab ea ipleṫ ẽ mirabil̃ val
de: deinde ſuſoton poſtea ireos: deinde faria herbi.
Et abſconſionib⁹ qñ non ſuccurriṫ nõ adheret cutiſ
conglutinatõe bona. Uerũ eſt poſſe vt exicceṫ cutis
ita vt ꝯglutineṫ ꝯglutinatõe ſibi ſane. Et vlcera quiḋ
profunda ⁊ abſconſiones ⁊ cauernas nõ mũdificãt
medicine mundificatõe vltima: nʒ faciunt in eis na
ſci carnẽ niſi fiant currentes lauantes q̃ in ea iniiciũ
tur cuʒ iniectoriis aut mittunṫ cũ tẽtis ⁊ proprie qñ
eoꝝ figura non ẽ figura in mundificatione quorum
ſufficiant preꝑatio ⁊ expreſſio ligature ſm ꝙ oſtẽdi
m⁹. Et mel quidẽ ẽ ex lauatiuis ⁊ proprie mixtũ cũ
vino. ⁊ i aqua cineris ẽ ablutio fortis quã nõ ſuffert
quod ex vlcerib⁹ paꝝ ẽ ſordidũ. Et aqua maris pro
pinq̃ ẽ illi qm̃ ipſa lauat ⁊ exiccat. Et aqua alumio
ſa eſt lauatiua ⁊ cũ hoc ẽ prohibitiua ei⁹ quod attra
hiṫ ad mẽbꝝ: ⁊ qñ ẽ apa nõ ꝯuenit aliqd de illis nʒ
vinũ. Et oʒ vt ponãṫ ſuꝑ iſta vlcera ſupra medicias
in ligaturis eaꝝ panni liniti ex eis quib⁹ indiget mẽ
brũ in rectificatione ſue cõplexionis ⁊ quib⁹ indiget
ad rectificandũ empl̃is que iterius admĩſtrãṫ: ⁊ ſuꝑ
orificiũ vlceris pãnus alius linit⁹ cũ eo qḋ oʒ ex me
dicamine. Et ſignificatio ꝙ ipſũ conglutinaṫ ẽ pau
citas ei⁹ qḋ currit ⁊ deſcẽſio ei⁹ ad inferiora. Et fortaſ
ſe exprimunṫ ab eo cuʒ ligatura ⁊ virtute medicine
hũiditates plĩme ſubito: deinde exiccaṫ ⁊ cõglutina
tur.

De curatiõe vermiuʒ vlceꝝ. Ca. vi.

De rebus conferẽtib⁹ ad illud eſt ſuccus ca
lamẽti fluuialis ⁊ medicine quas diximus
in ca. vermiũ auris in libro tertio.

De naſcentia carnis in vlcerib⁹. Ca. vii.

Oportet aut non creetur caro donec mũdi
ficetur aut trahatur ad ipſuʒ nutrimentũ ſi
minoratur ⁊ non peruenit ad ipſum. Quʒ
ergo mundificata ẽ tunc elongetur omne mordica
tiuuʒ ⁊ abſterſiuuʒ cuʒ fortitudie qualiacũq̃ʒ ſint vl
cera ⁊ vbicũq̃ʒ ſint. Et oʒ vt i admĩſtratiõe obſeruẽ
tur medicinarũ faciẽtiũ naſci carnem precepta pre
dicta de eo quod oʒ ex ſupfluitate humiditatis aut
ſupfluitate exiccatõis. fac ergo illud qḋ dixim⁹ in. c.

vlceꝝ virulentoꝝ ⁊ nõ inquãtũ remanẽt vlcera humida aut fuerint sicca exiccatõe vehemẽti: imo quãtũ ad carnẽ qui creatur qñ ẽ vehemẽtis hũiditatis: aut pauce exiccatõis. Et de illis que minorãt exiccatõnẽ eiꝰ ẽ additio ĩ cera eius ⁊ ipsius oleo si ẽ emplz. Et de eis que addunt in eius exiccatione ẽ vt ingrossetur ⁊ inspissetur ⁊ minoret eius vnctuositas ⁊ multitudo medicinaꝝ: aut addat in eis sicut mel. Et creatio qdẽ carnis in eis cũ emplis cõuenientior ẽ ⁊ tardior et cũ puluerib' difficilior et velocior. et qñz ĩdurat caro et ẽ tunc de rectificatõe vt puluerizent pulueres et circũdet cũ ẽplastris et vino et ꝓprie stiptico. Medicamẽ bonũ ad oĩa vlcera cũ eo qd lauat et exiccat. Nos qdẽ iã diximus medicinas creatiuas carnis i.c. vulneꝝ et fortasse rememorabimur d electioribus eaꝝ hic aliquid et ẽ dignius i hoc loco et ẽ antimoniũ adustuz et sarcocolla et glutinũ piscium ⁊ limacie aduste et scoria ascerebachã et plũbũ adustuz ⁊ acorus ⁊ bereniasis ⁊ dracõtea ⁊ ciperi ⁊ ꝓpe ad sordida. et poliũ ẽ forte: ⁊ centaurea ẽ vltimuz. et nitruz adustuum est mirabile in exiccatione eorum ⁊ ipsorum consolidatione.

De curatione vlcerũ corrodentiũ se Ca. viii.

Canõ vlis in curatiõe corrosiuoꝝ ⁊ fraudulẽtoꝝ ẽ vt mundificetur corpus ⁊ mẽbrũ si fuerit corpꝰ mundũ cũ ventosis ⁊ missiõe sanguisugaꝝ sup ipsũ ⁊ pmutatõe cõplexiõis eius cuz epithimatib' et rectificatõe cibi absq3 tarditate ⁊ dilatatõe. nã dilatatio i hoc ẽ ex eis que addũt i malitia eoꝝ. et qñz fac ẽẽ necessariũ ãbulatio corrosiõis vt incidat mẽbꝝ et ꝯfert corrosiuis cũ quibus nõ ẽ putrefactio. Embrocatio cũ aqua frigida ⁊ aq̃ myrti et aq̃ rosꝫ. et aqua virge pastoris et vino stiptico si nõ fuerit caliditas et aceto pmixto cũ aqua rosꝫ. et aq̃ pura plurima si fuerit caliditas et sitib' ex aqs i frigidantibus exiccantibus. Et si fuerit illic putrefactio tũc aqua maris et reliqua de illis que dicemꝰ in capitulo putridoꝝ. Amplius melior curatio eoruz ẽ admistratio stipticoꝝ exiccãtiũ ĩfrigidantiuz sicut cortices granatoꝝ et lẽtes et folia masticis: et semen rosaꝝ et spina egyptiaca: et grana myrti ⁊ embrocebaꝝ medicinaꝝ. Et ꝯfortẽt h'i cũ aluie ⁊ sitib': ⁊ similiter emplatio cũ foliis acetose ⁊ ramis eius bulitis cuz vino. Et emplastratio cũ boloarmeno ꝯfecto: aut sirupo acetoso: aut cucurbita sicca adusta aut arnoglossa cũ sauich aut foliis oliuaꝝ.

De curatõe vlceꝝ putridoꝝ ⁊ maloꝝ Ca. ix.

Hoꝝ maloꝝ vlcerũ curatio melior ẽ mũdificatio corporis aut mẽbri ipsius si corpus fuerit mũdũ cũ eo qd mũdificat ipsũ soluz ex vẽtosis sãguisugis ⁊ epithimatib' rectificãtib' cõplexionẽ sm ꝙ diximus multotiẽs ⁊ sitibus ⁊ cibo. Et nõ oz vt sit dilatatio in curatione eoꝝ. nã eorum putrefactio addit ipsoꝝ malitiã ⁊ oz vt prohibeant ab eis apata calida. Et de illis que eã sedant ẽ semẽ hyusquiami albi cũ sauich. Et iteꝝ qũ h'i vlcera superfluũt in corruptõe fit necessariũ vt euellant cuz cauterio cũ igne aut cũ medicamine acuto: aut cũ icisione vt nõ remaneat nisi caro sana cognita p bonitatẽ sanguinis eius aut coloris ipsius ⁊ os sanuz albũ mũdũ. Et medicamẽ quidẽ acutũ accipiĩ oẽs ostracitatẽ ⁊ extrahit ipsã ⁊ succurrit cõplemẽto eiꝰ cũ butyro ponẽdo desuper vice vna post aliaz: ista enim lz nõ sint fistule neq3 ostracata tñ sũt mala fraudulenda. Et fortasse fit necessariuz icidere mẽbꝝ vt saluet ex putrefactõe sua. Et ẽbroce q̃ ꝯueniũt eis sũt sicut aq̃ maris ⁊ aq̃ pdicte i ca. fistulaꝝ. Et qum sup ista vlcera ⁊ alia admistrãt mediciᶜ oz vt dimittãt diebꝰ aliquot ⁊ ñ soluãt. Et meᶜq̃s oz admistrare i istis sũt sic farina ordei ⁊ farina herbi cũ aliq3tulo aluis aut caro pisciũ salita sicca cũ aliq3tulo medulle panis ⁊ aristologia ⁊ radix caulis ⁊ radix sicle ⁊ radix cucumeris asi. ⁊ semẽ lini ꝯtritũ cũ calcadis ⁊ hasce cũ passis aut sicubꝰ cũ melle aut ẽpla cũ cepa muris decocta cuz melle aut caulibꝰ aut cucurbita sicca cõbusta ⁊ foliis oliuaꝝ recẽtibꝰ. Cõpositũ: ℞. aristo. ⁊ succi folioꝝ alkerua ãboꝝ añ. ptẽ. i. floris eris ptẽ ſ. fiat ex eo linimẽtũ cũ aq̃ i spissitudie mellis. Et fortasse ẽ necessariũ vt cõfortet cũ succo cucumeris asini. ⁊ alsurie ⁊ ponãt desup pãni sicci. Et iteꝝ aristol. ⁊ gallaꝝ ⁊ olei eq̃les ptes: fiat ex eis limẽtũ vlceri ⁊ i circuitu eiꝰ: aut calcis ⁊ colcotar ptes eq̃les arsenici ptẽ. ſ. Et iterũ alsurie ptes. xii. colcotar. x. dragãti iiii. fiat ex eis linimẽtũ: decoquãt i aceti fortis media cotilla donec cõsumat acetũ: deinde sumat ex eis i frigidatis ⁊ postea liniat cũ eis vlcꝰ. Et iteꝝ sumãt colcotar ⁊ draganti ãboꝝ añ. xx. corticuz ferri. xvi. gallaꝝ pforataꝝ. x. Aut sumãt salis ps. i. aluis vsti ⁊ corticũ eris abrotani vsti ps. ſ. Emplm bonũ sarcocolla calcucecaumenõ ⁊ gallaꝝ ⁊ flos eris ⁊ aristo. aggreget cũ aliquãtulo glutini vt medicis sit ꝯglutinatio ⁊ admistret pꝰ mũdificatõz vlceris. Medicamẽ vltĩmũ exptũ: dragãti rubei. xxiiii. calcis viue. xvi. aluis. xvi. corticuz granatorũ. xvi. turis ⁊ gallarũ ãboꝝ añ. xxxii. cere. cxx. olei antiq cotila. i. Aliud bonũ: plũbi vsti cuz sulfure eris vsti ceruse plũbi turis merdasẽgi climie ãmoniaci oppopõaci masticis oiuz añ. ʒ. ii. adipis renũ vacce resine glutis alibat olei myrtini cere oiuz añ. ʒ. iii. soluant q̃ soluẽda sũt i q̃titate equa ⁊ ꝯficiãt ea q̃ soluũt ⁊ q̃ terunt cõficiant. Medicamẽ ꝯferẽs qd Gal. ⁊ alii aggregauerunt: ℞. scorie eris. ʒ. i. floris eris fricati. ʒ. i. cere. lb. ſ. puaz lindris. ʒ. i. ſ. fiat ex eis emplm sz descriptiõez suaz soluant ea q̃ soluũt ⁊ terant ea q̃ terũt ⁊ addat cera ⁊ minuat sz quãtitatẽ necessitatis ⁊ diligũt vt misceant cũ eo. Et qñ fuerint vlcera difficilis sanatõis admistrẽt i eis charte ꝯbuste. Et medicamẽ ãdronii et cucurbita sicca cõbusta aut lana sordida combusta aut emplz folioꝝ cupressi aut folioꝝ dulb adustoꝝ.

De curatione eoruz que sunt difficilis ꝯsolitationis ⁊ aliorum que sunt in vltimo malitie Ca. x.

Scias ꝙ vlcera difficilis cõsolidatiõis absolute sunt preter corrosiua ⁊ preter putrida sicut est cõe preter ꝓpriũ: ipsa. n. ambo sunt ambulatiua: ⁊ cũ istis qñz non ẽ ambulatio ⁊ stant sm dispositionem suã per aliquod spatiũ. Et ista sũt preter fistulas iterũ qm oz vt ipsa sint incedentia. Et ad vltimuz corrosiua putrida ⁊ fistule sunt ex sũma difficilis consolidationis absq3 conuersione. Aliœrenati vero sunt vltima in corruptione in elõgatione ⁊ consolidatione. Et canon in curatione horum vlcerum ẽ vt si causa fuerit malitia complexionis rectificetur aut si fuerit malitia sanguinis ponatur cibꝰ q generet sanguinẽ bonũ cõtrariũ illi aut paucitas eiꝰ multiplicatio eius ⁊ dilatatio in cibo bono. Quod si causa fuerit mollificatio ⁊ sordidatio tunc cura curatione molli ⁊ sordidi. Et si causa fuerit exiccatio superflua ⁊ non fuerint fistule adhuc tũc cura cum

humectatione equali. Et de eo qd bonū ē in illo est vt facias ea sudare cū aqua calida vsq3quo sudet mēbrū ⁊ rubeat ⁊ inflet: deinde abstine ⁊ nō pertrā seas illā quantitatē qm̄ attrahes cū eo māȝ plurimā ⁊ nocumētū maximū ad mēbrū. Et fac vt medica mē post illd sit minoris exiccationis. Et fortasse cō fert ponere pānos infusos aqua tepida. Et qn̄ ē ne cessariū fricare vlcus ⁊ fricare mēbrū ei⁹ ⁊ admistra re emplastra attractiua picea. Et si cā fuerit malitia dispōnis accidētis ei qd ptinet cū eo d carne: cura cū eo qd sciuisti ex scalpellatione ⁊ extractōe sangui nis ⁊ succursū cū exiccatiuis. Et si cā fuerit vitis am bulatiua icide eā ⁊ fac currere sāguinē ei⁹: aut extra he eā: qm̄ multotiēs facit quiescere illud: ⁊ si fuerit repletio tūc icipe cū phlomia ⁊ eūone homoris ei⁹ melici si fuerit: deinde obuia vti ⁊ fac curere ex ea sā guinē quātū tibi posse ē vt nō accidat ex obuiatiōe tua ad inuicē qd ē deterius vlcere primo: deinde cu rā vulnus qd accidit ex vite postea vlc⁹ difficile. Et si cā fuerit debilitas mēbri ⁊ illud ē propter malitiā cōplexionis superflue elongate ab equalitate quā existimam⁹ ex calore ⁊ frigore ⁊ qd sequit cōplexio nes ex raritate suplua aut spissitudine vehemēti: et primū ē vt sequaē caliditas ⁊ hūiditas: ⁊ scdā frigi ditas ⁊ siccitas oportebit vt curetur faciēs illud cū cōtrario. Et multotiēs qdē cōtigit q cā ē a calidi tate attrahente materiā ⁊ mittēte eā ⁊ sūt necessaria i curatōe eius isfrantia stiptica. Qd si cā fuerit fistula tunc cura curatōe fistule. Et si cā fuerit corruptio os sis qd sequit ipsū icidem⁹ et detegemus ab osse. Et si fuerit posse auferre illud qd ē super ipsū cū fricatiōe faciem⁹ ⁊ subtilissime iquirem⁹: ⁊ si nō icidem⁹ ⁊ fa ciemus illd cuius expō ē i ca. corruptōis ossis. Jn qt Gal. Fuit adolescēs hns fistulā i pectore sb qua iā peruenerat ad os qd ē i medio cassi sui. detexim⁹ ergo ab osse cassi totū illd qd cōtinet ipsum ⁊ iueni m⁹ iā aduenisse corruptōē: ⁊ fuit nobis necessariū ici dere ipsū et fuit locus corruptus ex eo loc⁹ sup quē figit suspensoriū cordis. postq̄ ergo vidimus illud stetimus statione vehemēti i ablatiōe ossis corrupti ⁊ fuit finis noster dimittere pāniculū tegētē ipsū d intus et seruare ipsū sm̄ salutē suā ⁊ fuit illud qd pti nuaē de hoc pāniculo cū casso iā putrefactū. Jterū iqt: Et nos aspexim⁹ ad cor aspectu manifesto sicut illud qd vidim⁹ cū deteximus ab eo cū voluntate cū anatomia. Jnqt: Sanat⁹ ē ergo iste adolescēs et na ta ē caro in illo mēbro qd incisim⁹ ex casso donec re pletū ē ⁊ cōtinuatū ē ad inuicē ⁊ factū ē stans inter velamē cordis ⁊ velamē ipsū sicut stetit cū eo āte illd cap capsule cordis. Jnqt: Et nō ē hoc mai⁹ q̄ vulnera i quib⁹ respirat pect⁹ et hic dixit q qn̄ putre fiūt vene ⁊ antiquanē: tūc de eo qd ē rectū ē vt cur rat ex eis sanguis sm̄ quātitatē q licita ē i eis. Me dicine vō preparate ad difficultatē cōsolidatiōis in dominantibus dispōnib⁹ sūt sicut scoria eris ⁊ flos eris adustus et non adustus ⁊ scoria alchesebran et scoria reliqui ferri ⁊ conglutinatio auri: fiant ex eis cerata et colcotar et dragantū et q sunt eis similia cū reb⁹ phibentib⁹ attractionē ad mēbrū si fuerit sic sunt alumē et galle. Et de illis quib⁹ curātur ea que sunt difficilis consolidationis ē illud qd ℞. climie et cōsolidatiōis auri et alūis oīum añ. viii. floris eris et corticū eris añ. i. gūmi cupressi. iiii. cere et olei ali cui⁹ quātū scis. Et iterū sumaē cere et gūmi pini añ. vii. climie. iii. et colcotar. vi. et olei myrtini quātū suf ficit. Et iterū decoquanē colcotar et climia cū aqua maris aut aqua acreste aut aqua in qua decocta fūt alkali et calx decoctione pauca s3 pmixtionē nutri tioni eorū in sole in estate: deinde colleē ab eis preter q fiat sal desuper aqua maris aut aq̄ alkali. Et iterū sumatur eris vsti et resine et salis gēme oīū añ. ℥. ii. cere olei myrtini quantū sufficit. Et pferūt eis medi cine fistulares qm̄ exiccanē ⁊ terunē. Et ex eis sunt fa rine herbi ⁊ ireos ⁊ aristologia adusta ⁊ es vstū et terra turis sm̄ diuersitatē quā meretur oē corpus ex cōpōne. Medicamē bonū: sumanē limatura eris ⁊ limatura ferri ⁊ cōficiantur cū aqua alūis ⁊ argil leē cū argilla rubea ⁊ adurantur in furno: deiñ ex trahanē ⁊ teranē ⁊ admistrēē puluerizata aut fiat ex eis ⁊ ex merdasengi emplm̄. Modus empli aurei boni: ℞. merdasengi aurei boni minā vnā cere et radicis almezerion añ. auē. xxxvi. floris eris auē. x viii. limature auri trite limature almerdasengi ana. auē. xl. olei antiqui. lb. iii. ponantur super ipsū i pri mis merdasengi ⁊ aurū ⁊ flos eris: deinde reliq̄ me dicine. Et iterū sumanē ostracū furnorū ⁊ cinis vena rū ⁊ plumbū cōbustū ablutū ⁊ fiat ex eis emplm̄ cū oleo myrtino. Et oē vt sit illud oleū inspissatum cū merdasengi: verbigrā. ℥. i. ⁊ ex aceti acuti triplo ipsius ⁊ ex oleo aut oleo myrtino aut olei aneti. ℥. i. moueanē cū facilitate donec resouaē merdasengi ⁊ inspisseē ⁊ nō aduraē ⁊ alie reuati de eis cortices eris ⁊ flos eris ⁊ calx abluta sine exquisitione: fiat ex eis puluis ⁊ añcedat ⁊ liniat ea cū melle: deiñ pulueri zet sup ea hūc puluerē ptritū eris: partes. ii. cere: dis soluanē digitis in sole ⁊ admistrēē aut ceruse ⁊ alūis añ. viii. corticū eris salgēme turis floris eris corticū granatorū oīum añ. ptes. ii. calcis pars. i. cere. x. olei myrtini q̄tū sufficit. Et iterū merdasengi olei añ. lb. i. gallarū nō pforatarū aristo. añ. ℥. i. amoniaci. ℥. i. mi nuti turis. ℥. ii. fiat ex eis linimētū sup ignē ⁊ mouea tur cū radice cāne.

De curatiōe fistularū ⁊ coriorū que non conglutinantur Capi. xi.

Iam fistulis vō ⁊ earū iudiciis ⁊ spēb⁹ ipsarū iā est dictū qd dictū est. Uerū quod neces sariū est de regimine cursus virus ⁊ humi ditatū corruptarū ab eis cū preparatione aut perfo ratione iā declarauimus iterū in locis ante hunc lo cum. Curatio autē propria fistulis diuersificaē iterū. Fistule. n. aut sunt recentes currentes: aut sunt antiq̄ quarū cōcauitates iam profundate sunt in carne ve hemēter. ⁊ iste quidē sunt difficilis curatōis. nam il lud quod necessarium ē in hoc est acceptio illius cō cauitatis totius cū incisione eradicante ex lateribus cū nouacula aut aliis: aut per cauteriū cū igne: aut cū medicamine ⁊ illud ē paruū ⁊ inquietū ⁊ pprie qm̄ ē i vicinitate nerui aut mēbri sublimis. Et fortas se eger est decliuior ad hoc vt remaneat illud cum eo ⁊ toleret illud q̄ vt patiatur eius curam. Et for tasse est possibile vt exiccetur ⁊ corrodatur eius ca ro vnctuosa fraudulenta intra ipsam ⁊ exiccetur re siduum carnis eius mortue: ⁊ consolidetur ⁊ rema neat quieta spatio longo preter q sit adhuc consoli data integre. Et qui vult illud oportet vt mūdificet fistulā a carne fraudulenta vnctuosa que est in ea: de inde impleat eam medicinis exiccatiuis ⁊ dimittat eā cum dispositiōe exccatōis eius: qm̄ ipsa remanet dum non cadit timor in repletione aut humiditate

ꝯpſ̄onis aut aduētu aque aut ſitu iacēdi ſuper eā do
loroſo: aut offēſiōe: aut verberatōe: aut tuſſi: aut tre
more. ¶ De curatiōe vero eradicatōis eius ⁊ ipſi⁹
euulſionis ſcias ꝙ qum ipſa eſt fraudulēta putrida
antiqua nō eſt medicamē niſi abſciſſio cum aduſtio
ne: aut cauterizare eam cum igne ſm̄ ꝙ oſtēdimus
cum perforatione meatus tortuoſi iter meatus eius
vt ſciatur ītentio cauterii ⁊ penetratio cum cautela
ītētiōis eius donec coquat vel cauterizet ⁊ abſcida
tur. ¶ Et cauterium cum medicinis acutis eſt ſicut
ſunt ſal āmoniacum ⁊ arſenicum ⁊ ſulfur ⁊ flos eris
Et argētum viuū eſt de ſumma eoꝝ: extiguat argē
tum viuum ⁊ miſceat cū tanto limature ferri q̄ʒtum
ipſum eſt ⁊ alkali q̄ʒtum eſt eius medietas ⁊ calcis
q̄ʒtum eſt eius medietas ⁊ ſublimetur i alutbel aut
prefocetur i kimina ſm̄ ꝙ ſciūt illi qui occupati ſūt
cum hoc caplo ⁊ ſublimetur ſicut ſal. Qū ergo po
nitur ex eo ſuper fiſtulaʒ ⁊ iflāmatur ⁊ aſſat ⁊ ſepat
a carne qꝺ recipit cū forcipib⁹ ⁊ extrahat ⁊ aſſiduet
cibatio mēbri ex butyro vna hora poſt aliā vt quie
ſcat dolor: deide curet curatiōe vlceꝝ. ¶ De fiſtulis
vo que ē recēs currēs oʒ vt abluat cū medicis forti
bus ſicut kitrā ⁊ aqua cineꝝ ⁊ aqua maris ⁊ ſic ſal
ſa ⁊ aqua ſaponis pmixtis cū ea arſenico ⁊ ſale āmo
niaco ⁊ aq̄ ſublimata ⁊ calcucecaumenō ⁊ ſale am
moniaco ſicco ⁊ ex ſanſuco nō currēte ⁊ aqua i qua
decoqunt alkali ⁊ calx corticū ouoꝝ ⁊ calx. ¶ Qū
ergo mūdificata fuerit ponat ſup eā medicamen de
kerua. Et ēplin de arſenico reiterato i medicis alga
rab ē mirabilis iuuamēti: Et medicamē Gal. alcar
tuſin: Et medicie ꝯpoſite ex dragagāto ⁊ calcadis ⁊
ere vſto ⁊ flore eris ⁊ q̄ ſūt ſilia illis ⁊ ex centaurea ⁊
faria herbi ⁊ ireos ⁊ ſuructas. Et iam expta ē radix
ſcolopēdrie nā ipſa qum fiſtula iplet ex ea ſanat ipʒ
Et ſilr qū fiſtula iplet ex helleboro iteruʒ ⁊ dimittit
trib⁹ diebus ſanat ipſam: ⁊ ſilr alſenii ⁊ ſilr ſuccus cu
cumeris agreſtis cū glutio alboti aut ſucc⁹ radicis al
maroth aut flos eris aut āmōiacū ⁊ calcadis ⁊ dra
gātū ⁊ colcotar ⁊ gūmi cū aceto. Aut ſumat vria in
fātiū ⁊ ſine ceſſatiōe terat i mortario plūbeio donec
iſpiſſet ⁊ exiccet ⁊ admiſtretur. ¶ Medicamē quo
vtunt illi ꝺ alexādria: oppoponaci dragāti aſſari ⁊
colcotar ⁊ floris eris ⁊ aluiis oium añ. ps. i. cātarida
rū ps. ſ. fiat puluis aut empl̄m aut aggreget cū ace
to i quo decocte ſūt cātarides ⁊ fortaſſe ponit cū eo
mel. Et iteꝝ ſumāt aloes ⁊ flos eris ⁊ merdaſengi ⁊
cortices ouoꝝ calciati qꝺ ē eis forti⁹ plʒ ⁊ pmiſceāt
Et iteꝝ medicie fortes quas dixim⁹ i caplo eoꝝ que
ſūt difficil ꝯſolidatōis. ¶ Et qū apparet caro bōa
admiſtra ꝯglutinātia facientia naſci carnē. Et qñ eſt
prope eā os corruptū tūc oʒ vt rctificet ⁊ curet cura
tiōe ſua. ¶ Et qū vides humiditates virulētas mio
rari aut ſanioſas redire tūc iā curatio ꝯfert.

¶ De carne addita ſuper vulnera Ca. xii.

In curatiōe illius ſūt neceſſarie medicie ab
ſterſiue ⁊ exiccatiue ⁊ q̄ʒtomagis ſūt mino
ris mordicatōis tāto ſūt meliores. ¶ Et oʒ
vt nō expectet hic de adiutorio nature qꝺ expectat
i naſcētia carnis: naſcētia ei carnis ē opus nature.
Et oē qꝺ nā naſci ñ facit ſiue ſit cū adiutorio medici
ne aut abſqʒ ei⁹ auxilio ē ꝯriū opōni nature. pp illꝺ
igit oʒ vt ſit plin ſuſtētatiōis ſup medicinā. ¶ Et ſci
as ꝙ trociſci facti ad hoc nō ꝯferunt illi qꝺ ex ea an
tiqū eſt imo recenti. Qꝺ ſi ex eis fuerit aliquid neceſ
ſariū tūc oportebit vt i faciēdo trociſcos ſit cōſerua
tio ⁊ reponant i loco quē nō corrūpat aer. Et iā lau
date ſūt ad hoc fēces aceti ſed illud nō eſt apud me
penitus ſanū ⁊ facere eos trociſcos ⁊ formas ſimiles
auellanis ē magis ꝯſeruās vtutē. Qꝺ vero dr ꝙ ipa
idiget vt ibibat aqua calida de arſenico ⁊ aliis eſt il
lud quod pparat eā ad reſolōnem vtutis ⁊ adiuuat
aerem corrūpentē eā. Et medicam̄ quidē qꝺ ē groſ
ſius ⁊ fixioris vtutis ē magis iuuatiuū i hoc caplo
nō ex pte vtutis qm̄ fortaſſe ſubtile ē fortius ſʒ ppea
ꝙ paſſio eius ex aere ⁊ humoribus ꝯmixtis ē tumor
⁊ fixio eius cū diſpōne ſua eſt maior. Et iſte medici
ne ſūt ſicut cortices eris ⁊ oſtraca aduſta ⁊ due ſpēs
eritioꝝ aduſtoꝝ cū carnib⁹ ſuis: verū eritii remanēt
⁊ ꝯſtrigūt carnē pluſq̄ʒ oporteat. ⁊ forti⁹ de illis que
numerauim⁹ ē flos lapidis nomiati eſie. ⁊ forti⁹ eo eſt
ſcorie ⁊ glutinū auri ⁊ colcotar. ⁊ dragātū aduſtiōis
miorat vtutē eoꝝ ⁊ ē mordicatōis ſilis ⁊ addit eoꝝ
ſubtiliatōem. ⁊ flos eris ē fortis ⁊ non ē ſicut ziniar
⁊ prope factuʒ ex corticibus eris. ¶ Et ex eis q̄ cor
rodūt carnē additā eſt vt ſumāt alkali ⁊ calx nō ex
ticta ⁊ dimittāt i ſexcuplo ſui aque i ſole ſeptē dieb⁹
⁊ moueant oi hora donec igroſſent ⁊ fiāt ſicut lutū
⁊ fiāt ex eis trociſci ⁊ admiſtrent. Et ſilr trociſcus fi
ēt lic⁹ ⁊ vnguētū viride ē mirabile ⁊ viride factū cuʒ
ſale gēma. Et vnguētū qꝺ noiat aleſcorexelin corro
dit carnē ſine mordicatōe ⁊ medicamen dudume ⁊
medicamē dianor ⁊ medicamē ſcm̄ ex corticib⁹ eris
⁊ minuti turis ē ꝯueniēs carni male ⁊ accipit humi
ditatē ſicut cottū ⁊ oēs medicie facte ad hoc vt mit
tantur i naſum.

¶ De regie vlceꝝ diſruptoꝝ p⁹ ꝯſolidatōeʒ Ca. xiii.

Curatio p⁹ eoꝝ diſruptōeʒ eſt vt accipiat ca
ro mala: ⁊ os qꝺ ſeqt eā: deide occuperis i
deſiccatōe ei⁹ ſm̄ ꝙ ſcis. Et extrahētia oſſa
fortaſſe ſūt cū medicis attractis ſic ſūt folia papauis
nigri ēplata cū foliis fici ⁊ ſauich aut ſemē hyuſga
mi albi ⁊ calcadis equalib⁹ ptibus emplata.

De eradicatiōe veſtigioꝝ vlceꝝ ⁊ vulneꝝ Ca. xiiii.

Indiget eradicatio veſtigioruʒ vlceꝝ ⁊ vul
nerū medicis abſterſiuis fortis abſterſionis
mūdificatis ⁊ ſint vtutes eaꝝ ꝓxie vtuti eius
qꝺ abſtergūt ergo curet forte cū forti ⁊ qꝺ ē min⁹ eo
cū eo qꝺ ē min⁹ eo. Medicie aūt mundificatiue for
tium vtutū ſunt vbigra: vt ſumat ſquama ferri cum
lacca ⁊ trifera ⁊ liniat deſup calx ⁊ mel aut ſucc⁹ ca
lamēti ⁊ albugo oui ⁊ arſenicū ⁊ lapis piperis. Me
dicie aūt leues lenib⁹ ſūt fabe ⁊ faria ciceris ⁊ ſemen
raphani ⁊ lutum molle raꝝ ⁊ cortices melonis. Et
adeps aſini ē bona valde ⁊ ꝓpe qñ aſſociant ei q̄dā
pdicta. ¶ Veſtigia aūt vlceratōis aut vberatōis: ab
ſterſio cuʒ oleo de lilio delet velociter. Ampli⁹ troci
ſci quos ego dicā i capitulo decoratōis.

¶ Tractat⁹ q̄rt⁹ de ſolōne ꝯtinuitatis neruoꝝ ⁊ qꝺ
ñ pēdet cū reſtauratōe ꝺ ſolōne ꝯtinuitatis neruoꝝ
Ca. pmū ꝺ vulnerib⁹ neruoꝝ ⁊ q̄ currūt curſu eoꝝ.

Neruis pp vehemētiā ſenſus eoꝝ ⁊ ꝯ
tiuitatē ſuā cū cerebro accūt
ex vulnerib⁹ dolores vehemētes valde ⁊
leſiōes valde magne ſicut ſpaſm⁹ ⁊ pmi
xtio rōnis. Et multotiēs pducūt ad ſpaſmuʒ abſqʒ
añceſſiōe leſiōis praue: ⁊ nō ſit i eis excuſatō qn illic
ſit apa magnuʒ abſqʒ dolore magno. Et faciliores
eoꝝ diſpōnes ſūt febres: ⁊ apata mlta apparēt i aliis

locis q̄z i vulnerib⁹ ⁊ sitis ⁊ vigilie ⁊ desiccatō ligue
⁊ prope quādo accit illic apā. Et silr est dispō vulne
rū cordaꝝ lacertorum ⁊ prope i latere capis earuz.
¶ Et qñ apant nerui ⁊ que sūt eis silia aut aduenit
eis frigus spasmant. ¶ Et si aduenit eis putrefactō
corrūpit membrū ⁊ augmētat. Et putrefactio qdez
festiat ad eos qñ ipsi sūt creati ex hūiditate quā con
gelauit ⁊ coagulauit frigus. Et ad huiusmōi qdem
pperat putrefactō ex humiditate ⁊ ex caliditate hu
mida ⁊ decoquit i eo. Et silr aq̄ qdē fre nocent ex p
te spasmi ⁊ cale ex hoc q putrefaciūt ⁊ silr oleuz: ve
rū oleū qñz est necessariū. s. illud quod ē calefactuz
pp necessitatē sedādi dolorē aut pp subtiliandas me
dicias ⁊ facere eas currere ⁊ sūt medicie resistentes
qualitati humectanti: ⁊ pūgētes sole qñqz pficiunt
hanc operatōem. ¶ Et qñz q ex eis vulnerat⁹ ē apa
tur ēt ⁊ ē ei⁹ opō tardior ⁊ silr e⁹ maturatō ⁊ curatōis
suscep tō ē tardior. ¶ Et qñz vlcerant nerui ⁊ sūt vl
cera tardioris ꝯsolidatōis ⁊ tardioris maturatōis.
¶ Et oē vuln⁹ qd̓ fit i neruis aut est pūctura aut scis
sio. ¶ Et fissura qdē aut fit cū detectōe nerui aut siñ
eius detectōe. Et illud qdem aut fit i lōgitudie aut
latitudie. Et vulnera qdem cadētia fz lōgitudinem
i neruis saluiora sūt cadētib⁹ i latitudie. vill⁹ ei sanus
leditur ex vicinitate icisi ⁊ nocet p ipm ⁊ nocet cere
bro ⁊ facit accidere spasmū ⁊ egritudines magnas:
Et fit iteꝝ multotiēs necessariuz tunc abscidere vul
neratū ⁊ pūctū cū totalitate ⁊ prouenit ex eo quies
⁊ sepant accidētia mala. ¶ Et vulnera qdez i pāni
culis sunt leuiora eis que sūt i cordis neduz eis que
sūt i neruis. Et tu qdem scis pāniculū cū testimonio
⁊ fortasse sciuisti euz ex anatomia. Et si panniculus
apatur non vz i eo icessus villoꝝ i longitudie ⁊ i cor
da panniculari videtur icessus panniculoꝝ i longi
tudie ⁊ corda est dura valde ⁊ non est pānicularis i
eius duritie ⁊ panniculus suffert suturaz. ¶ Et i vul
nerib⁹ ⁊ disruptōibus q̄ aduenīūt ligamētis nascen
tib⁹ ex osse ad os nō ē malū ⁊ sufferūt vehemētiorē
curam ⁊ nō timet ex abscissiōe neruoꝝ illud quod
timet de eoꝝ ꝯquassatōe ⁊ de icisione partis eoruz i
latitudie q̄zuis membrū ꝯtrahatur.

¶ De canone curationis solutionis continuitatis neruorum Ca. ii.

Medicamē vulneꝝ neruoꝝ est illud qd̓ ē ca
lidū siccū subtiliū ptiuz equalis calitatis ita
vt non mordicet ⁊ sit eius exiccatō vehemēs valde
cum attractōe nō cum stipticitate oio. Et oē i quo ē
calitas subtil cum exiccatōe vehementi subtilis sub
stantie nō eūatur ab attractōe. ¶ Et caueatur stipti
cū i eis ⁊ prope i pricipio rei nisi sit cū abstersiōe sic
es vstū ⁊ scoria eris. Et qd̓ est h⁹ generis substantie
subtilia ipm cum trituratōe i aceto i quo nō ē stipti
citas. ⁊ qñz timet ex aceto ⁊ subtiliatōe eius pcessio
calitatis subtilis i re spissa. Et si necessaria est fortis
calitas qñqz tūc necessaria ē vt non sit pfundās tm̄
sed vt frāgat ⁊ decliet cū ea ex eo qd̓ ei admisceatur
ad qualitatē vt calefaciat cū mēsura ⁊ exiccet cū for
titudie. Et si fuerit neru⁹ detect⁹ non sufficit aliqd cui
sit acuitas oio ⁊ est nocumētū illi⁹ cū eo magnū. Et
silr si iuenerit medicamē aut pānū qd̓ admistrat sup
vuln⁹ cui obuiat dū ē frigidum actu tūc lesio nerui
ab eo est vehemēs. ¶ Et qñ accñt vulnera i neruis
tūc nō oz vt properēt ad icarnatōem sz oz vt icipiat
a sedatōe doloris vaporādo cū pānis calis ⁊ cum
oleis calis ⁊ cū oleo omphacio pp̄e qm̄ i ipo ē stip
ticitas q̄dā ⁊ cū adipib⁹ iteꝝ. Et sit eoꝝ calefactō su
pra tepidū pp fra ⁊ silr sit tua itētio i sedatōe apatis
¶ Et de illis que admistrant ēt tūc sūt empla facta
cū sirupo acetoso ⁊ cū aqua cinerꝫ. Et ex cibis ⁊ po
tib⁹ sicut faria fabaꝝ ⁊ herbi ⁊ ciceris ⁊ lupini ama
ri ⁊ sauic ordei ⁊ aliis: imo ista iteꝝ admistrant ante
q̄z apostomēt. Et qñz ꝯfert admistrare illud quod
ē leue. ¶ Qū ergo fit i eis illud ⁊ accit securitas ex
supfluitatib⁹ q̄ effundunt p illud quod admistrat de
phlomia ⁊ eūone tūc icarna. Et nō sedes dolorem
eoꝝ cū aqua cala oio: imo cū oleo subtiliū ptium i
quo nō est stipticitas cala vsqz ad terminū non sup
fluum: calm ei supflue ⁊ frum nō cōueniūt ei. ¶ Et
multotiēs qdē ꝯtigit q vuln⁹ iā appropiquat sanita
ti ⁊ nocet ei frigus ⁊ fit vehemēs dolor ⁊ redit lesio
q̄re fit necessariū vt succurrat stati cū sedatōe ⁊ cum
oleis calefactis embrocādo cū eis. ¶ Qd̓ si neruus
ille fuerit discooptus ⁊ fuerit icisio i longitudie tunc
stude vt coopias ipm carne ⁊ pone sup ipz medicias
pūgitiuas quas diximus. Et strige ipm cum pānis lon
gis strictura colligēte ⁊ aggregāte semp rē magnaz
loci sani. ¶ Si autem disrūpat i latitudie tūc neces
sariū est suere ipz ⁊ nō ꝯglutiat. Et si qñ ppat res ⁊ ti
mes putrefactōem succurre q̄ztum tibi est psē. Qd̓
si apet ⁊ adueniat frigus et pueniet ei spasmus: ⁊ pu
trefactō ꝯbit membrū: quapropt nō oz vt icarnetur
caput vulneris neqz colligat nisi post sanitatē. Qū
ergo ē i eo strictura āpliet qm̄ illd̓ pducit ad putrefa
ctōem vulneꝝ p illd̓ qd̓ aggregat i eis de viris ⁊ ali
s ⁊ qū hoc dolor fit vehemēs: quare nō oz vt icar
net oio nisi postq̄z exiccat exiccatōe decenti ⁊ securi
tas fit ex oi apate ⁊ putrefactione. Et pp illud oz vt
soluat strictura sr medicamē ⁊ medicamē vt festinet
ex alio. Et fortasse soluit i die aut i nocte bis aut ter
Et fortasse est necessarium vt facias illud iterum in
nocte illius diei aut die illius noctis si fuerit i longi
tudine ⁊ proprie qñ illic est mordicatio. Qd̓ si non
fuerit tūc necessitas illius erit mior ⁊ sufficiet bis fa
cere illd̓ mane ⁊ vespere. ¶ Et oportet vt obserues
i medicis eoꝝ ne calefaciāt vltraqz sit necesse nz ab
breuiet i calefactōe necessaria ⁊ silr i abstersiōe ⁊ ex
iccatōe ⁊ i cōtrario vtriusqz. Qū ergo videris qd̓ iā
calefactum ē tūc ifra ipm. s. membꝝ cuz mensura q̄
minuat additōem ab eo quod est necessariū. ¶ Et
quadoqz experiūt cerata facta cum euforbio super
crus hois sani similis ifirmo i cōplone sua ⁊ ipsius
forma ⁊ ꝯsideratur an superfluant i calefactōe ei⁹ an
nō calefaciant ipm i aliquo de quo sit curandū aut
calefaciant ipm calefactōe temperata ⁊ tunc fm illā
quantitatem postea admistrant super ifirmū ⁊ inex
periuntur super ipsum secūdo: verum ⁊ experiāt su
per alium de illis qui silant ei i primis est melius vt
non sit necessaria i experientia eoꝝ super ipum alte
ratio plurima. ¶ Et cum hoc toto qū neruus est di
scoopertus ⁊ vulnus amplū valde nō suffert aliqd
valde calm sic euforbiū ⁊ sulfur ⁊ eis silia: imo indi
get medicamie qd̓ est sicut tutia. ⁊ iteruz medicamie
facto ex calce abluta ablutiōe vltima in hora vna.
Et oz vt sit oleū quod admistrat i ceratis eius ⁊ ei⁹
linimētis sicut oleū ro. ⁊ myrtinuz quod nō tetigit
sal. Et glutinuz iteꝝ qñ admistratur in istis medicis
oportet vt sit ablutū. Et mel iterum vt sit ablutuz. ⁊
tutia oz vt sit abluta. Et nō oz oio vt sit i eis de acui

tate ⁊ mordicatōe. Et si fuerit i eis stipticitas pua in
curatōe discoopti l3 cū v̄tute resoluēte sine mordica
tiōe ⁊ prope quādo ifirmus ē debilis cōplonis. mem
bra itaq3 digniora elōgari a frigido ⁊ aquositate ⁊
vētositate vel vnctuositate ⁊ eis silib9 sunt quīn sunt
discooperta: n̄ ei est eoꝝ nocumētū i discoopto cui
obuiat ⁊ q̄ ledunt sicut est eoꝝ no cumentum in eo
cui nō obuiat nisi paꝝ ⁊ nō obuiat nisi ei quod cōti
net ipm ⁊ ipm sequit: ⁊ si nō fuerit excusatio tunc fm̄
q̄ diximus. ¶ Quod si fuerit illic virtus aliqua in
creatōe tunc non erit malū si admistres trociscos d̄
colcotar ⁊ trociscos andronii ⁊ prasiiū cū3 vino co
cto aut cū oleo: in hyeme quidē cum oleo subtili s3
i estate cū oleo ro. et tus ⁊ glutinum albotin ⁊ albe
zard cū quantitate minore q̄3 de medicinis disco
perti. ¶ Et de eo qd̄ rectu3 ē qualiacūq3 sint vulne
ra ē vt pōat sup medicamē methabazalenis ifusus i
oleo ⁊ sicut neruus discoopertus ē dignior aliis ner
uis vt alleuiatio fiat i eo: silr ligamēta q̄ nascunt int
ossa sūt figuraꝝ dignioꝝ vt opet sup ea cu3 medica
mie forti. Ligamēta aūt que cōtinuant cū lacertis sūt
inter vtrasq3 res. ¶ Et de vulnerib9 a quib9 necesse
ē magis elōgare aquā ē vuln9 nerui ⁊ silr frig9 q̄3uis
minoret tn̄ est de rebus nocibiliorib9 ei. Et oleu3 ite
rū nocet ⁊ nō est nisi apud sedatōem doloris calin.
¶ Et nō o3 vt abluat vuln9 neq3 cū aqua neq3 cu3
oleo: imo sollicit9 sis vt abstergas hūiditatē cum pā
nis aut lana i fine lenitatis n3 ēt cu3 vino cocto nisi
sis securus a nocumēto hūiditatis ei9. Et qn̄ exigit
aliqua egritudinū vt sup ipam ponat ⁊ ꝓprie super
illud quod est discoopertū oleū tunc o3 vt transeat
sup ipm in primis vinū coctū deinde oleū: ¶ Inqt
Gal. Accit cuidā hoi pūctura cū ferro miuti capiti
⁊ disrupta est cutis ⁊ cōtinuata ē qbusdā neruis ma
nus ei9. medicus ergo posuit emplm qd̄ iā expertus
fuerat in icarnatōne vulneꝝ magnoꝝ in carne: qua
re apat9 est locus. Et postq̄3 apatus fuit posuit desu
per medicinas mollificātes sic̄ emplm de farina triti
ci ⁊ aqua ⁊ oleo quare putrefacta est man9 hois ⁊
mortuus ē. Et qn̄ accidit spasm9 ex vlceribus in eis
tūc de eo quod necessariū est si iam stricta fuerit scis
sura cutis est vt aperiat ⁊ admistrent medicie cōferē
tes illis vlceribus exiccantes ea subtiles valde. Et
vt sit solicitudo in h° vt ꝑueniat ad profundū. Et qn̄
est vulneris disruptio ⁊ punctura ⁊ non est apa tūc
curatio est curatio localis. Et o3 vt sit fortioris cali
ditatis ⁊ fortioris exiccationis q̄3 illd̄ quod admini
stratur super scissurā qm̄ illud penetrat ad egritudi
nem facilius. ¶ Et o3 vt sit regimen vlnerati in ner
uis subtile ⁊ vt sit in vltimo subtiliationis. Et qū do
lor facit accidere apa tunc necessariū ē dare cibu3 ⁊
ꝓprie qn̄ vulnera sūt in latitudine: nam necessaria ē
phlomia vene sine solicitudine ⁊ sine timore synco
pis verbigrā. Et o3 vt sit stratus eius humidus.
¶ Et obserues membra propinqua vulneribus cū in
unctiōe ⁊ silr caput eius ⁊ collum ⁊ subascellas ipi9
cū inunctōe si fuerit vulnus i superioribus. Et simi
liter pectinē ⁊ iguina ⁊ ꝓprie si fuerit vulnus in infe
rioribus ⁊ partibus cruris.

De medicis vulneꝝ neruoꝝ ⁊ vlceꝝ ipsoꝝ. Ca. iii.

Glutinū albotin est de meliorib9 medicinis
vulneꝝ neruoꝝ: verum illis qui sunt sicut i
fantes ⁊ mulieres ⁊ cuius cōplo est vehemē
tis humiditatis sufficit qd̄ ē sicut glutinū albotin so
lum puluerizatū cū pauco oleo qd̄ ipsu3 leniat ⁊ vi
scosum faciat si fuerit siccū ⁊ resina loco eius: In il
lo autem cuius cōplo est siccior ⁊ caro durior o3 vt
misceat cū eo euforbium ⁊ quod est ei sile aut vetus
aut recens aut parum aut multum fm̄ cōplexione3
corporis ⁊ eius calefactionē. Et sit summa eius qd̄
vatur de forti recenti. xii. ps kerat aut de glutino al
botin aut ei simili sit tertia ps kerat aut eius cū quo
misceatur. Et qn̄3 admiscet ei pter euforbium de la
cte titimali qm̄ est mirabile ⁊ de assa ⁊ de serapino
⁊ de oppoponaco ⁊ qd̄ est debilius. s. baurac ⁊ spu
ma e9: ⁊ sulfur calefactū cū oleo fm̄ q̄3titatē sorditiei
balnei ⁊ flos lapidis assus ⁊ oē acctractiuu3 hūidi
tatū ad exteriora ⁊ dragantū iteꝝ ⁊ cinis purgatōis
eris ⁊ cōglutinatio auri. Et fortasse nō reperit in pri
cipiis vulneꝝ neruoꝝ nisi fermētū ⁊ admistrat ⁊ cō
fert eis ⁊ attrahit ex profundo attractione bona. Et
multotiens iuuat cū sorditie vasoꝝ apū qū est non
presens euforbiū: aut farina lolii cū aqua cineris em
plastrata. Et admistratio glutini albotin est melior
res cū qua icipit. Et post ipsum sic̄ emplm basilicō
cōfortatū cū eo cū quo oportet vt cōforteꝝ de illis que
dicta sunt ⁊ fortasse pmiscet cū ceratis ⁊ calefacit ea
⁊ o3 vt sit ablutū ⁊ quod eo meli9 est ē illd̄ qd̄ est ab
lutū cū aqua maris i sole calido ⁊ q̄3to plus abluit
fit magis iuuatiuū. Et de medicinis bonis est medi
camē Gal. cōpositū ex cera ⁊ euforbio ⁊ pice ⁊ oleo
grosso ⁊ d̄ vnoquoq3 sit ps media ⁊ d̄ oleo ps vna.
Et oleū balsami cū subtilitate sua nō est multe cale
factōis: dico pp velocitatē sue resolonis. ¶ Et quīn
vulnera fuerint gauziratū aut pūctura ⁊ nō associat
eis apa neq3 putrefactio tunc o3 vt administretur
emplm cum euforbio aut fimo columbino ponat i
corpor subtiliore euforbiū ⁊ i spissiore fim9 columbi
n9. ⁊ adde ⁊ minue fm̄ q̄ vides d̄ dispōne corporis
⁊ eius forma: ⁊ dilata si sunt stricta. Et scias q̄ medi
camē qd̄ necessariū est i gauzi necessariū ē vt sit forti
us eo qd̄ est necessariū i scissione. ¶ Et qū accidit i
vulnerib9 putrefactio tūc serapinum est bonū ⁊ fari
na herbi: veꝝ qū accidūt apata tunc farina ordei ⁊
farina fabaꝝ ⁊ farina herbi iterū que iā decocte sūt
cum aqua cineris aut aqua pura in qua fit virtus se
rapini. ¶ Et qū vides vulnera ad sanitate3 ꝑuenire
nō timeas tūc administrare desuper vinū coctu3: o3
ergo vt administres medicinas ifusas i eo: deide ca
lefac ipm ⁊ accipe ipsum cū pannis infusis ⁊ stringe
desuper.

¶ De apostematibus que accidūt neruis vulnera
tis. Ca. iiii.

Iam sic̄ ex eis q̄ pmisim9 ⁊ scire fecim9 ex ca
none curatōis neruoꝝ qs sit modus cura
tionis apatū q̄ accn̄t eis qū vulnerāt. Et o3 vt itere
m9 illud explanādo. ¶ Dico ergo illud qd̄ Gal. di
xit in libro catagenis. Inqt: Qū accidit i vulnerib9
neruoꝝ ⁊ m̄broꝝ neruosoꝝ phlon: ⁊ phlon ē fortis
iflāmās valde: tūc o3 vt administrent i curatione eius
medicie facte cum aceto ⁊ lapidib9 mieralib9 quas
dixit. Et plm eoꝝ ē i tractatu secūdo catagenis q̄rū
vna hec est: ℞. calcadis. ʒ. i. ⁊ quartā. ⁊ dragāti. ʒ. ix
⁊. s. ⁊ quartā ⁊ scorie plūbi. ℥. ii. ⁊. ʒ. ii. s. ⁊ corticū tu
ris. ℥. i. s. bezard. ℥. i. ⁊ cere. ℥. vii. ⁊ olei. ℥. ix. ⁊ aceti
fortis lb. ii. ⁊ quartā: terant medicie sicce ⁊ infundāt
cū aceto. x. dieb9 ⁊ soluant ea que soluunt ⁊ ifrigidē
tur: ⁊ misceantur oia in olla ⁊ misceant motu exqui

sitissimo donec equent. Et oꝫ vt distillet sup mēbꝝ ifirmū ex oleo bis aut ter ī die. Et qū ponit hoc medicamē desuper oꝫ vt ponat sup ipm desorif lana iā īfusa ī aceto ⁊ oleo calefactis equali caliditate. Naꝫ nō ē aliqd nocibilius oīo neruis ifirmis neqꝫ deterius sup eos qꝫ illud qđ est frigidū. Qđ si necessariuꝫ sit emplāre ista mēbra ī dispōne emplo facto cū aceto ⁊ melle ⁊ cinere tūc oꝫ vt emplm sit coctū ⁊ vt sit farina eius farina herbi. Si āt nō fuerit tibi pñs tūc admistra farinam fabaꝝ aut ordei.

De attractōe neruoꝝ ⁊ eoꝝ torsiōe Ca.v.

Quum neruis aduenit attractio tūc si non fuerit cū eo vulnera neqꝫ apata ad hoc curet cū eo qđ sedat doloreꝫ. Et silr qñ accit apa tūc nō cures ipm cū eo qđ rūpit sicut aqua cineris ⁊ silia: imo cura ipm cū sedātib⁹ dolorē. Et silr oportet vt embrocet membꝝ cū oleo calefacto embrocatōe ꝯtinua. Et sint ī ꝟtute illi⁹ olei mollificatio ⁊ resolutio. Et de oleis bonis ī hoc ē oleū anetinū ⁊ oleū de alachoen ⁊ oleū de ruta ⁊ silr empla ꝯuenientia ad illud. Et silr malauiscus est mirabilis qū teritur ⁊ ponat sup neruos tritos. Et caro verneriaꝝ ē mirabilis. Et fortasse curat cū cepe bis cocta. Qđ si fuerit illic apa tūc regimē ī sedatōe apatis eius est vt admistret desup ꝯgelatū vue cū vino ⁊ pauco aceto ⁊ oleo cū qꝫtitate ꝯueniēte ⁊ calefiat cuꝫ equalitate. Et submergat lana sordida ⁊ prope lana isopi ⁊ ponat desup. Et si fūit hec lesio ī iūcturis tūc illic est melius vt sedet dolor ⁊ pōat medicamē forti⁹ ⁊ ꝯpositū cū eo qđ maturat ⁊ resoluit ſꝫ cuꝫ stipticitate tēperata ⁊ opponat ꝑ id apati ⁊ ñ addat ī eo. Et ꝯsidera ī dolore ⁊ apate ⁊ itēde ad id ex eis qđ ē vehementioris itētōis. Et qñ nō ē dolor tūc ꝑfora ⁊ admistra id qđ ē forte sicut aqua cineris ⁊ acetū ⁊ vinū iterū: Et qñ apa iā ꝓlōgatū ē tūc ꝯforta medicamē factū cuꝫ aqua cineris ⁊ qđ fit cū sorditie balnei. Qđ si fuerit illic ī cute vulnera ēt tūc necessaria sunt illa ī qb⁹ sunt exiccatio fortis ⁊ aggregatio ⁊ strictura quibus colligāt partes sicut farina fabaꝝ ⁊ acetum ⁊ mel ⁊ ē medicamē bonū. Et si vis vt sit fortioris exiccationis pone ī eo farinā herbi. ⁊ si adest voluntas vt sit forti⁹ iteꝝ ponat ī ipso radix liliī. Et si fuerint vulnera talr vt nō curet de eis tūc curent nerui cum eo qđ ꝓhibet apationē neruoꝝ ⁊ nō sit occupatio cuꝫ eis ⁊ caro ostreaꝝ est mirabilis. ⁊ qñꝫ curat cū cerato ex sale ⁊ emplm cū olibāo. ⁊ myrrha ē cōis iuuamēti ī vtrisqꝫ dispōnib⁹. Et si fuerit cū vtrisqꝫ reb⁹ dolor clamosus tūc oꝫ vt misceat cū medicis pix ⁊ emplet cū illo calido. Et oꝫ vt caueat ī torsione neruoꝝ aq̄ ⁊ ñ approxiet nꝫ cala nꝫ fra: imo admistrēt olea qb⁹ ē ꝟt⁹ aromaticoꝝ stipticoꝝ calefacta ⁊ spēꝝ cū quibus est hec dispō.

De iudiciis neruoꝝ corruptoꝝ Ca.vi.

Quandoqꝫ accit frustis neruoꝝ corruptio: Et ē necessariū vt extrahat: oꝫ g° vt exhat extractōe vene ciuilis.

De neruoꝝ duritie ⁊ eoꝝ torsiōe Ca.vii.

Hoc multotiēs accit a verberatiōe aut casu ⁊ qñ ꝑinit sentit cū eo stupor. Et cura duritiei neruoꝝ ꝓpria ē curatōi apatū duroruꝫ ⁊ alrosbot ⁊ nos dixim⁹ ī tabulis mediciaꝝ singularium ⁊ ī antidotario ꝙ necessariū est rememorari đ medicis eius. Et qđ narrabim⁹ hic sūt medicie expte ī eo de quibus sunt leues sicut vt sumatur bdellii iudaici pōdus.ʒ.x. ⁊ īfundatur ī aqua ⁊ soluatur in ea ⁊ ꝯficiatur cum eo qꝫtum ipsum est đ radice malauisci ꝯtriti valde ⁊ emplet cum eo. Et silr radix liliī ꝯfecta cum ꝯgelato vue. Et iterum āmoniacuꝫ ⁊ galbanū ⁊ euforbiū aggregata cum fece olei. Et iterū sumatur semē almaru ⁊ fiat emplm cum vīo cocto. Et iteꝝ medicamē diaquilō cū medietate sui de stercore caprino est vltimum.

De rememoratōe egritudinū ossiū Ca.viii.

In ossib⁹ āt accidūt egritudies ex corruptōne ꝯplonis ⁊ ex solutiōe singularis ⁊ fractura ⁊ dislocatōe ⁊ putrefactōe ⁊ vlceratione ⁊ excorticatiōe. Et nos quidē loquemur đ fractura ⁊ dislocatōe que īdigēt rstauratōe post hūc locū. Illas aūt q̄ de eis idigēt aliis medicis dicemus hic querētes auxilium a deo.

De vētositate spine ⁊ corruptōe ossis Ca.ix.

Uentositatis spie cā sunt hūores acuti penetrātes ī os corrodētes ipm. Et icessus vētositatis spine ē icessus doloris iuncturaꝝ: verūtñ mā ī dolore iūcturaꝝ est ī carne ⁊ ī ventositate spine est ī osse ⁊ eius additio corrūpit ossis ptē vnā post aliā. Dixerūt qdā ꝙ spia ē spasm⁹ ī toto corpore propter vlcus ⁊ ñ affirmatur.

De signis corruptōis ossis Ca.x.

Quum ossi accit corruptio vides carnē super ipm mollescere ⁊ mollē fieri: Et icipit ī via fetoris ⁊ vir⁹: Et penetrat ꝑ eā tenta facillime ad os. Qūqꝫ ꝑuenit ad os ñ īuenit ipm lene ita vt lubricet ab eo: imo adheret ei parūp ⁊ quasi inuenit rē nō firmā ī seipsa imo hñtem fracturaꝫ aut putrefactōem: ⁊ fortasse destruit ⁊ lenitur: ⁊ ꝓpe qñ ñ ē corruptō ī pricipio. nam in hora pricipii nō apparet illud cū tēta. Et qñꝫ significat lubricitas eius superflua corruptōem ei⁹ ex hoc ꝙ qñ lubricat in eo tēta ī oī latere significat sepatiōem pāniculi ab eo ⁊ illđ ꝑꝑ corruptōeꝫ que icepit ⁊ illa q̄ icipiet qū corrūpetur caro supra ipm. Et qū discoopueris eā ab eo inuenies ipm mali coloris. Et multotiēs qdē añcedit ipm apa ⁊ corruptio carnis ⁊ mēbri ī primis ⁊ mors deinde venit ad ipm.

De curatōe eius Ca.xi.

Curatio corruptōis ossis ⁊ ei⁹ fricatio ⁊ ipius destructio aut eius abscissio ⁊ ipius serratura siue sit fistula siue nō sit. Nam necesse ē fricar ipm ⁊ radere aut cauterizare ꝑueniēdo ad vltimuꝫ corruptiōis eius vt cadāt cortices corrupti ⁊ remaneat sanum. Et qñꝫ cadūt cortices ossiū per medicias iteꝝ sic cadūt cortices capitis ⁊ alioꝝ. Et de illis est medicamē cuius hec est descriptio: ℞. aristologiam ireos myrrhā aloē cortices plāte oppoponaci cambil adustū scoriaꝫ eris cortices plani aggreget ⁊ est mirabile faciēs cadere cortices ossiū ⁊ nasci carneꝫ bonā sup ea. Et si fuerit corruptio ossis ꝓfundior illa tūc necesse ē ꝯcauare ipm. Qđ si corruptio iam ꝑsecuta ē medullā ñ est excusatio quin assumat illud os cū medulla sua. Et si corruptio fuerit de illis quas ñ sanat nisi abscissio ⁊ serratura toti⁹ ossis mēbri aut plm ei⁹ qđ circūdat ipm tūc sciat locū ī quo oꝫ vt icidat ita vt reuoluat tēta vsqꝫquo ꝯsequat locū ī quo iuenit adherētiā ossis vltimā qm̄ illic est termin⁹. veꝝ qñ ē os corruptū ex capite coxe ⁊ anche ⁊ sic spōdilis dorsi tūc fugere ab eius curatiōe ē melius ꝑꝑ nucha. Et si timet ꝙ corruptio ossis sequat

coꝛruptiõem carnis cuius casus accĩt pꝛ⁹ tũc ĩfrigidare ꝛ accipere carnẽ ab eo est ꝯueniẽs ꝛ est eius cura. Et oꝫ vt ĩfrigidet̃ membꝛũ sanũ cum epithimatibus que sciuisti ĩ caplõ coꝛruptõis carnis discoop te ab eo ẽt ꝛ cum eoꝝ silibus.

De modis seruantib⁹ os coꝛruptum Ca. xii.

Igitur eleuet̃ caro ab osse ita vt ponat̃ ĩ extremitate ei⁹ filũ cũ quo tendat̃ ad supioꝛa vel infte. ergo tendat̃ cũ eo membꝝ aut aliõ ex illo loco ad ĩferioꝛa vt nõ associent̃ ei dentes ꝛ serra ipm. Et qñ est tibi necessariũ serare costã aut os sub quo est tunica aut aliqd nobile sicut tunica costaꝝ nuche: põe sub serra laminã q̃ ꝯseruet̃ mẽbꝛuꝫ nobile. Qõ si caro fuerit fm rotũditatẽ suaꝫ tota discooperta tũc serra ipm qñ oꝛit̃ caro super os qõ iã discooptũ ẽ ex omnib⁹ laterib⁹ suis. Qõ si partes ossis coꝛrupti fuerint ꝓxime iuncture tũc extrahe ipm ex iunctura. ꝛ si coꝛrũpit̃ os bꝛachii totũ aut cruris tũc auferat̃ totuꝫ. Caput aũt ãche ꝛ coxe ꝛ spõdiles doꝛsi qñ coꝛrũpunt̃ tũc fugiat̃ ex curatiõe eoꝝ propter locum anche.

De eo qõ remanet de frustis ossiũ ꝛ corticũ eoꝝ ĩ vlcerib⁹ ꝯsolidatis. Ca. xiii.

Illud qõ ẽ meli⁹ est vt nõ festiet̃ ĩ extractiõe eoꝝ imo dimittant̃ nature ꝛ adiuuẽtur ꝛ illud cuꝫ attractõe pauca eoꝝ que extrahũt ĩ spatio nõ festino. Et nõ moueant̃ cuꝫ medicinis ꝛ operatõe man⁹. nã qõ extractũ est violẽter non euacuat̃ quin faciat accidere vlcera fistulosa. Quꝫ ergo expellit ea nã ad cutẽ ꝛ icipiunt exire ꝛ iã sepata sũt tũc incarna ꝛ cura vulnus. Et silr est iudiciũ ĩ frustis eoꝝ ꝛ pãniculis de quoꝝ ṽitate ẽ vt manifestent̃: nã qũ tu properas ꝛ extrahis ea violẽter tũc est ĩ eis timoꝛ spasmi ꝛ pmixtiõis ꝛ febꝛiuꝫ. Qõ si fiant saniosa nõ est ĩ eis magnũ nocumẽtũ. si autẽ vis scire medicinas illius tunc de illis est medicamen huiusmodi: sumant̃ oleũ vet⁹ ꝛ cera citrina ꝛ soꝛdities vasoꝝ apum que vtreqꝫ sint q̃ꝫtum est oleum: deide soluãt̃ oĩa deide sumat̃ ps vna eufoꝛbii ꝛ ps vna lactis titimalli ꝛ tres ptes aristologie ꝛ fiat ex eis sic̃ ceratuꝫ. Et sumãt̃ iteꝝ ãmoniacũ ꝛ bdelliũ ꝛ liniãt̃ cũ oleo de lilio: deide aggregãdo totũ cũ ꝯtrictõe fiat ẽplm ꝛ ponat̃ desup: ipm ei est de illis q̃ extrahũt ossa cũ velocitate ꝛ facilitate.

De medicinis fracture ossis Ca. xiiii.

Fracture ẽ curatio cũ manu quã dicemus ꝛ curatio cũ medicinis quas dicem⁹ ꝯferentib⁹ fracture ossium ꝛ toꝛsioni. Epithima ad fracturã ꝛ toꝛsionẽ: ℞. mugath mes excoꝛticatoꝝ aã. x. aloes maluauisci albi acatie aã. v. luti. xx. liniãt̃ cũ albuĩe oui si fuerit apa calin. Iteꝝ folia alethil ꝛ cupꝛessi ꝛ myrthi ꝛ salicis terãt̃ ꝛ exprimant̃ ꝛ sumãtur galie. ꝛ rose ꝛ cepa narcisci est de illis q̃ dicta sũt ꝛ de sandal rub. ꝛ bolusar. ꝛ laudanũ ꝛ sausel ꝛ kamaha ꝛ altea ꝛ mes ꝛ acatia ꝛ melilotũ ꝛ sansucuꝫ ꝛ adde ĩ eo si ĩdiges calefactõe ꝛ sansucuꝫ ꝛ enulam ꝛ cupꝛessuꝫ. Ad fracturã ꝛ toꝛsionẽ cũ apate calido: ℞ mes excoꝛticatoꝛum. ʒ. xx. mugath balaustie acatie emplet̃ ꝛ ẽ foꝛte valde. Et de medicinis ei⁹ sũt folia myrthi ꝛ laudanũ ꝛ galia ꝛ coꝛc⁹ ꝛ lutũ est bonũ attritiõi. Et oleũ iteꝝ est iuuatiuũ ad fracturam ꝛ ad dislocatiõem ꝛ ad toꝛsionem. Iteꝝ mugath ꝛ mes altea acatia lutuꝫ aloes myrrha liniantur cum aqua myrti.

Fen. v. icipit de restauratõe ꝛ est tractatus tres. Tractat̃ pmus de dislocatione ꝛ restauratione: De sermone vniuersali de dislocatione Ca. i.

Dislocatio est egressio ossis ex loco suo q ẽ p nãꝫ apõ illud qõ ei vicinum existit integra. Si ãt non egrediat̃ itegre noiat̃ sepatio iuncture ad partẽ ꝓfundam aut ꝓcedẽtẽ aut eminentẽ q̃ cognoscit̃ sensu. Et ẽ sepatio non ĩtegra quã qdã noiant toꝛsionẽ. Qũ ergo ẽ lesio q̃ nõ mouet os ſꝫ attrahit qõ ꝯtinet ipm tunc ẽ alguaenu ꝛ nõ ẽ ex genere toꝛsiõis. Et qñꝫ accidit iuncture res tertia ꝛ ẽ vt elonget̃ ꝛ addat sup longitudinẽ suã nãlẽ ꝛ nõ ꝯseqt̃ ad hoc dislocatiõem: verũtñ fit facilis dislocatiõis. Et illud qõ multotiens accidit ĩ adiutoꝛio ꝛ coxa. Et de hoib⁹ ẽ qdã q ꝑpat⁹ ẽ dislocatiõi in iũcturis suis qñ ꝯcauitates ossium iũcturaꝝ suaꝝ non sũt ꝓfunde. Et bucelle q̃ ingrediunt̃ eas nõ sunt intrãtes. Et ligamẽtũ qõ oꝛdinat̃ inter ea ambo nõ ẽ firmũ: imo debile ĩ creatõne sua minutũ: Aut humidũ suscipiciens extensioneꝫ: Aut iã effuse sũt ad ipm hũiditates viscose lubꝛicare facientes: Aut fracti sunt margines ꝯcauitatuꝫ ossium ĩ q̃s igrediũt̃ de ossib⁹ iuncturaꝝ quare fiũt cõcauitates ꝓstrate super quas nõ ẽ distictio. Et õ iũcturis qdẽ sunt iuncture facilis dislocatiõis. Et õ eis sunt iũcture pꝛaue dislocatiõis: ꝛ de eis sunt medie. Facilis ergo sicut iũctura poplitis pp lenitatẽ ligameti sui qñ ipsa ẽ creata lenis ligamẽti pp iuuamẽta scita ĩ anatomia. ergo fit pp illud facilis dislocatõis ꝛ pp illud sustẽtat̃ cum pila. Et fit iteꝝ facilis reditõis ad salutẽ: nã facilitas reditõis ẽ fm q̃ꝫtitatẽ facilitatis dislocatõis ꝛ difficultas ei⁹ est fm difficultatẽ e⁹. Et iũctura humeri est ꝓxima ei ĩ macilẽtis nõ ĩ piguibus. Pꝛaue ṽo dislocatõis sunt sic̃ iũctura digitoꝝ ipse ei foꝛtasse nõ dislocãt̃: imo frangũt̃ anteqꝫ dislocẽt̃ ꝛ sicut iũctura cubiti ꝛ pp illud reditio ei⁹ ẽ pꝛaua. Medie ṽo sũt sic̃ iũcture ãche. Et qñqꝫ accidit vt fiat facilis dislocationis que non est facilis dislocationis propter aliquam causaruꝫ q̃re fit ẽt facil̃ reditõis sic̃ accĩt vt fiat pyxis ãche plena hũiditate. q̃re fit facil̃ ei⁹ dislocatio ꝛ cum hoc fit facilis eius reditio sicut accĩt hñtib⁹ venã vese q̃re ei oĩ hoꝛa dislocat̃ ei⁹ ancha ꝛ redit p quẽlibet laborẽ deide dislocat̃ postea redit ꝛ hoc ĩdiget cauterio ꝛ nõ alio. Et pꝛauioꝛ dislocatio ẽ cuꝫ qua abscindunt̃ capita frustoꝝ ossis qõ ꝯglutinat os cũ osse ꝛ paꝝ reuertit̃ ad dispõnẽ suã nãlẽ ꝛ plm illius fit ĩ capite ãche deide ĩ capite adiutoꝛii ꝛ ĩ duob⁹ focilibus duoꝝ pedum apud calcaneum. Et dislocatio qdẽ est fedioꝛ q̃ꝫ fractura qũ neqꝫ redit dislocatio neqꝫ restaurat̃ fractura.

De signis dislocatõis vniuersalibus Ca. ii.

Accidit ĩ iunctura incliatio ꝛ ꝓfunditas ĩsolita sic̃ accĩt accidẽs apparẽs ĩ magnitudine carnis spatule ꝛ ĩ dislocatõe iũcture pedis ꝛ magis apparẽs q̃ꝫ illa q̃ est inunctura colli. Et ꝯparatio est ex illis q̃ extrahũt illud extractõe sana: Et est vt ꝯsideres ĩfirmã cum soꝛoꝛe sua sana illius ĩfirmi eiusdem ñ alterius. Et qũ videris iũcturaꝫ ñ moueri tũc iudica ꝙ dislocata est dislocatiõe ĩtegra sic̃ quãdo mouet̃ motu suo ad oẽs ptes ꝛ pueñit ad oẽs fines suos ñ ẽ cum ea egritudo pẽdens cũ sepatiõe.

¶ De signis declinationis Ca.iii.

Et vt videaꝛ ↄcauitas cū augmēto alteriuſ lateris ⁊ priueꝛ i ſenſu augmēto qđ fuit ſenſatuȝ ad iteriora i huiuſmōi cū hoc ꝙ qdā motus eſt poſſibilis.

¶ De ſignis additōis longitudinis iuncture abſqȝ diſlocatiōe Ca.iiii.

Signum eius ē vt ſit ſicͭ ſuſpēſa: qū ergo ↄpſſeris eam redit ad menſurā ſuā nālē abſqȝ labore: ſi vͦo dimiſeris eā redit ad menſurā ſuā accidētalem. Et accit profunditas i quam fortaſſe igrediꝛ digitus vbi nō eſt caro vehemētis multitudinis ſicͭ humerus.

¶ De curatōe decliatōis ⁊ diſlocatōis Ca.v.

Non eūatur quin diſlocatio aut peruēiat ad medicū ſingularis aut ↄpoſita cū egritudine alia ex vlcere ⁊ vulnere ⁊ apāte ⁊ aliis. Qđ ſi fuerit cū alia tūc oportet vt ↄſideres qm̄ ſi diſlocatō fuerit ex illis q̄ redeūt cum tēſiōe leui nō faciēte dolere vlcus dolore vehemēti qui pducit ad apā nō tolerabile fac redire diſlocatōem. Et ſi res fuerit ecōtrario tūc oȝ vt curetur i primis vlcus aut vulnus: deinde cura diſlocationē ⁊ proprie i iūcturiſ difficilibꝰ. Qū vͦo volumus curare diſlocatiōeȝ tūc fortaſſe pducit illud ad ſpaſmū maximū ſm̄ pl̄m. Et proprie quando diſlocatio ē i membris ꝓximis mēbris pricipalibus Et ſil̄r eſt diſpō i apoſtematibus i qbus eſt regimē ſm̄ ꝙ nos experimur. Nam ſi res fuerit facilis ⁊ nō ↄmouetur ex ea dolor neqȝ reditio cū ea eſt difficilis reſtauramꝰ diſlocationē ⁊ nō curamꝰ. Si auteȝ accit dolor tūc oȝ vt non p̄ſumamꝰ. ⁊ ſi fecerimꝰ tūc oȝ vt deſtruamꝰ ligaturam ſi fuerit doloroſa. Qđ ſi igrediaꝛ cū facilitate curabimꝰ apā iteꝝ ⁊ vlcꝰ. ¶ Et ſi fuerit diſlocatio ⁊ fractura ſimul ⁊ fuerit tēſio i pte vna permittēs regimē vtriſqȝ rei fiat. Et ſapiēs qdē narrauit ꝙ cecidit lapis ſup extrēitatē hūeri hōis ⁊ vulnerata ē cutis ⁊ caro donec appuit extremitaſ lacerti nuda: ⁊ iā diſlocatum erat ſubtꝰ eamꝰ caput furcule: tunc ergo qdā ſtolidoꝝ expimētatoꝝ occupatꝰ ē i equandos ⁊ reduxit ſuper ipm̄ carnem ⁊ cuteȝ ⁊ emplaſauit ⁊ ſtrinxit quaꝛ accīt vt feteret caro ⁊ corrūperet pp vicinitatē ſuam os donec factū eſt viride Et non ſciuit ꝙ oȝ vt huiuſmōi caro abſcidaꝛ ⁊ coquatur ille locus cū oleo feruēte. Et ſil̄r ſi fuerit illic apā magnū oȝ vt cureꝛ apā i primis. ¶ In diſlocationis autē ſingulis ⁊ ſimplicis rectificatiōe regimē ē vt tendaꝛ ad ↄ̄triūm partis a qua ſeparatuȝ ē dōec opponaꝛ extremitas oſſis extremitati oſſis alterius deinde reducaꝛ ad locum a quo exiuit ⁊ tunc redit. Et multotiens quidē ſignificat illud vox que audiꝛ deide ligetur ⁊ in ligatura eſt ſecuritas ab apāte aut adiutorium ne apeꝛ. Et neceſſitas ad ꝓhibēdū apā laborioſū eſt maior ⁊ abhorreꝛ vt membro obuiēt pāni calidi qm̄ ipſi calefaciunt ⁊ addunt i apāte: immo oȝ vt ſint iſuſi cerato ifrigidato aut vino pōtico verūtñ Hyp. iuſſit vt tardeꝛ tenſio ⁊ reditio vſqȝ ad diē tertiū ⁊ quartū niſi i diebꝰ exceptis. Et decliatōi iteꝝ neceſſaria ſunt huiuſmōi deide ligeꝛ. ¶ Et quādo membrū diſlocaꝛ i omni motu ⁊ quotiens redit diſlocaꝛ tūc illud eſt pp mollificatiōem ⁊ hūiditateȝ quare idiget cauterio. ¶ Et qñ remanet poſt reditōem diſlocatōi aut ſeparatōi durities ⁊ quaſi apoſtema admiſtra epithimata ⁊ embrocas lenificātia In inceptione vͦo idiget epithimatibꝰ ⁊ embrocis ↄfortantibus. Et meliꝰ eſt vt embroceꝛ ſup ſtricturam ꝓculdubio: i hyeme qdem cū oleo calefacto qđ ſit ex oleis ↄfortātibꝰ: ⁊ i eſtate cū aqua frida. ¶ Et oȝ vt ſit cibatio i diſlocatis cū eo qđ ↄfortat iūcturam ⁊ ligat eam ſm̄ ſilitudiem neceſſitatis.

¶ De curatōe elōgatōis iuncture Ca.vi.

Oportet vt reuoceꝛ os mollificatū ad iteriora illius i quo qeſcit a quo mollificatuȝ eſt: Et empleꝛ cū emplis i qbus eſt vͦtus ſtiptica ↄmixtis cū eis que hñt vͦtutē calefactiuā ſicͭ ſi miſceanꝛ galle ⁊ balauſtie ⁊ acatia ⁊ ſilia ſicͭ cum aliqȝtulo canfore ⁊ coſti ⁊ vſnee. Et iteꝝ ſufficiat qđ eſt ſicut nux cupreſſi ⁊ iunipus ⁊ reliqua q̄ cadūt i ēplis rupture deide ſtrigatur ſicͭ caput.

¶ De diſlocatōe mandibule Ca.vii.

Accidit mandibule inferiori vt diſloceꝛ ab ordine ſuo quare remanet os aptū ↄ̄uiſ ſit illud de illis que paꝝ fiunt ⁊ non accit cañ ↄpleto. Et quȝ diſlocaꝛ iclinaꝛ ad anteriora ex ↄ̄trio eius quod accit apud mollificationem que fortaſſe accit ei apud ſaltum ⁊ eſt applicatio vnius eoꝝ ad aliam difficilꝰ lȝ non priueꝛ motu cuȝ lacertis ſuis q veniunt ei a poſterioribus. ¶ Et qñȝ accit diſlocatio ex latere vno: eſt ergo tunc forma ſignificās ipaȝ qū declinatio mādibule eſt ad anteriora cū trāſuerſatōe: ⁊ curatio qđ ē vna. Et ē đ ſumma eiꝰ qđ idiget vt feſtineꝛ ad reducendū ipm̄: ⁊ ſi ñ perducet ad egritudines ⁊ nocumēta ⁊ cū hoc fit praua eius reditio nam facilior reditio eius eſt illa que eſt velocior. ꝙ ſi differaꝛ idurat ⁊ apāt ⁊ extēdit lacertoſ ⁊ commouet febres inſeperabiles ⁊ dolorē capitis ſtantē ꝓpꝛ illud quod aſſociaꝛ ei de vehementia tenſiōis lacertoꝝ: ⁊ fortaſſe fit res praua donec iterficit i decimo. ¶ Et qñȝ accit vt ſoluaꝛ ei venter cum ſupfluitatibꝰ cholicis multis puris ⁊ euomat ſil̄e eis: quare oȝ vt feſtineꝛ ad curā. ¶ Et modꝰ regis eiꝰ ē vt teneat vnꝰ caput eius: deide itromittat reſtaurator pollicē ſuū i os ⁊ conuenit infirmo mollificare mandibulā ſuā ex omni modo: Nam illic ſūt lacerti qui iam tranſuerſati ſunt pp vehementiaȝ diſlocatōis. poſtea moueat mandibulā dextrā ⁊ ſiniſtrā: deide extēdat eaȝ ſubito: deinde reducat eam. Et ipa qdē nō intrat ad illud a quo ſepata ē niſi retro: quare oȝ vt extendat eā ita vt equeꝛ ſm̄ illā p̄patōem. ¶ Et ſignū equatōnis eiꝰ ē equatio quadruploꝝ ⁊ cooptura ⁊ clauſio oris: deinde ſuſtenteꝛ cum puluillꝰ ⁊ cerato ex cera ⁊ oleo ro. deinde dimittat eā qm̄ ſanabiꝛ q̄ȝ velociꝰ eſt poſſe. ¶ Si aūt nō feſtīe fiat ⁊ iaȝ acciderit durities oportebit tūc vt icipias ⁊ lenias duritiē cū ēbrocis ex aq̄ calīa ⁊ oleo i balneo embrocatōe plima dōec leniaꝛ: deinde ſedeat reſtaurator poſt ifirmum ⁊ trahat mādibulā eiꝰ ad poſteriora donec loceꝛ ⁊ ſtrigaꝛ ¶ Et oȝ poſt illđ vt reſupineꝛ eger ſup puluinar cuius ipletio ſit lenis ⁊ teneat vnꝰ caput eiꝰ vt ñ moueatur vſqȝquo ↄpleaꝛ ſanatio

¶ De diſlocatiōe furcule Ca.viii.

Inquit: furcula non ſeparatur a latere inteoriore quoniam ipſa eſt continuata cum pectore non ſeparata ab eo. Et pp hoc non mouetur ex hoc latere. Et ſi percutiatur deforiſ percuſſione vehementi ⁊ ſtringaꝛ: tunc ipſa equatur ⁊ curatur curatione qua curatur ⁊ frangitur. Verūtamen extremitas eius que ſequitur humeruȝ ⁊ ſeparatur ex eo non diſlocatur plurimū quoniā lacertꝰ

qui habet duo capita prohibet eaꝫ ab hoc. Et ꝓhibet eam iterum caput ſpatule. Et nõ mouetur iteꝝ furcula motu vehemẽti qm̃ ipſa nõ eſt poſita niſi vt ſeparet pectus ⁊ amplificet ipſuꝫ. Et propter hoc ẽ furcla facta hoi ſoli iter aliqua animalia. ¶ Et ſi accidat ei diſlocatio ex luctamie aut ex re alia ſili huic tũc ipſa equatur ⁊ igredit̃ ad locum locũ ſuum cuꝫ manu aut puluillis plimis q ponũt ſup eam cum ligatura que neceſſaria ẽ. Et rectificat hec cura extremitates humeri iteꝝ qñ ſeparãt ⁊ reducit eas ad locum ſuum. Et illud quo ligãtur furcula ⁊ humerus eſt os cartilaginoſum ⁊ ipm̃ igroſſat̃ i macilẽtis. Et qñ remouet̃ exiſtimat ille cui nõ eſt experiẽtia ꝙ caput adiutorii iaꝫ ſeparatũ ſit aut exiuit de loco ſuo ⁊ ꝙ caput ſpatule videtur tũc acutius ⁊ videtur locus qui eſt eo iferior ꝯcauꝰ: veꝝ oportet vt diſtiguat̃ cũ ſignificationibꝰ. ¶ De curatõe eius eſt vt nullo mõ applicet̃ ad caput ⁊ ſiſr humerus.

¶ De diſlocatiõe humeri Ca.ix.

Humerꝰ qñꝫ diſlocat̃ aut i diſlocatiõe ſpatule ambigitur ⁊ magnificat̃ ſi diſlocatur: verum qñꝫ accidit iuncture humeri ⁊ adiutorio vt diſlocet̃ facile qm̃ eius ꝯcauitas non eſt profũda ⁊ ligamenta eius nõ ſunt firma imo ſũt leuia ſubtilia poſita propter illud facilis motus. ⁊ eiꝰ diſlocatio eſt res i qua non accit i eo quod ſcimꝰ niſi ſꝫ partem vnam exitus apparẽs plurimus: ipſa enim non diſlocatur ad ſuperiora quoniam eminẽtia humeri prohibet ipſam: neqꝫ ad poſteriora qm̃ ſpatula prohibet eam: neqꝫ ad partem vẽtris qm̃ lacertus hñs duo capita ex anteriori nõ permittit eã cuꝫ prohibitõne capitis humeri. ¶ Veꝝ nõ diſlocat̃ niſi ad latus domeſticũ aut ſilueſtre. Et ſeparat̃ ad illud ſeparatiõe parua. ¶ Ad latus vero iterius igredit̃ qñqꝫ exitu plurimo ⁊ proprie i extenuatis macilẽtis: i iſtis ei cadit diſlocatio, adiutorii ⁊ eiꝰ reditio ꝑ quãlibet cãm. Et res vtreqꝫ ſunt i piguibꝰ praue valde. ¶ Et qñꝫ accidit adiutorio diſlocatio i hora partꝰ difficil̃ ⁊ apud ſectõeꝫ ab embryõe: deide ſi nõ redit velociter nõ creſcit poſt illud i lõgitudine ⁊ remanet poſt illud cubitꝰ ꝑuꝰ ꝗuis rectificet̃. Et qñꝫ nõ recipit etiam i quibuſdam eoꝝ imo remanet breuis minutꝰ minutũ habẽs adiutoriũ: ⁊ brachium i plibus eoꝝ recipit ⁊ fit bone diſpoſitionis in pluribus eorum ſꝫ ẽ ſm̃ diſpõnẽ breuẽ ſilis pedi muſtelle. Coxa võ nõ euãtur a duabꝰ diminutionibus ſimul. ¶ Et qñ accit adiutorio fractura i latitudie ſua deinde reſtaurat̃ tũc nõ eſt poſſe reducere diſlocationẽ eius niſi ⁊ frangatur reſtauratio.

¶ De ſignis diſlocatõis adiutorii Ca.x.

Signum eius eſt vt videatur ꝯcauitas apõ caput hũeri ⁊ in firmamẽto: verũtamẽ iſtõ nõ eſt proprium iſti: imo eſt iteꝝ propter ꝯuerſiõem capitis ſpatule ⁊ videtur extremitas humeri alteriꝰ acutior hac extremitate ſi nõ acciderit ei iteruꝫ ſeparatio in ſeipſa aut i oſſe quod eſt caput eius per offẽſionem aut per aliõ. Et quãdoqꝫ ſedat̃ cum curatõne leſio eiꝰ ⁊ exiſtimatur ꝙ nõ ſit leſio cũ eo. ¶ Et videt̃ capiti adiutorii diſlocatio cũ eminẽtia plima in parte ſubaſcelle ad iferiora. Et fortaſſe eſt poſſe i iſãtibꝰ vt eque̾t caput adiutorii ⁊ videat̃ adiutoriũ non bene ãnexũ lateri bonitate ãnexiõis manus ſane ad quaꝫ nõ appropiquat niſi cũ labore ⁊ dolore vehemẽti. Qd̃ ſi deſiderat eleuare manũ ad ſuperiora ⁊ tãgere aurem ſuã nõ preparatur ei ⁊ difficile fiunt ei motus alii. ¶ Et iſta ſigna iteꝝ qñꝫ accidunt ꝑꝑ torſionem ⁊ apoſtema ⁊ percuſſiõem.

¶ De cura diſlocatõis adiutorii Ca.xi.

Curatio qdem illiꝰ que de illa eſt facilis ⁊ in corporibꝰ iſantium ⁊ qui leuia habent corpora eſt vt extẽdat̃ cum manu ⁊ itromittat̃ ſub titillico apud propinquitatem capitis adiutorii deide teneat illã propiquitatẽ ⁊ impleat eã ad ſupiora ⁊ manus altera extẽdat adiutoriũ ad iferiora. Et fortaſſe ẽ poſſe i iſantibꝰ vt eque̾t caput adiutorii cũ digito medio ⁊ extẽdat̃ cũ illa eadẽ manu. Qd̃ autẽ eſt vehemẽtioris diſlocationis i corporibꝰ fortibꝰ: leuior modoꝝ i illo ẽ vt reſtaurator itromittat pedeꝫ ſuũ i latus iſirmi ⁊ locet calcaneũ ſuuꝫ prope caput adiutorii aut pilã ſiccã aut iunctã ſi fuerit apa adherens prope caput adiutorii iſirmo reſupino. Et extẽdat manũ manibꝰ ſuis ſm̃ rectitudinẽ quaſi velit eradicare eã ex ſpatula, ⁊ iclinet manũ ſuã parũper ad iteriora ⁊ igrediet̃. ⁊ iſte ẽ rectior mõꝝ oiuꝫ ⁊ leuior eoꝝ. ¶ Et iteꝝ querat̃ vir fortis lõgus lõgior infirmo ⁊ itromittat humeꝝ ſuuꝫ ſub aſcella iſirmi ⁊ eleuet ipm̃ a terra ſuſpẽſuꝫ ab humero ſuo ⁊ iã extẽdit manũ eiꝰ ad vẽtrem ipſiꝰ. Qd̃ ſi iſirmꝰ fuerit leuis põderis cuiꝰ corpꝰ nõ grauet ſuper manũ eiꝰ ſuſpendat cũ eo aliquod qd̃ grauet ipꝫ: ⁊ qñꝫ põit̃ loco pedis perpendicularis eleuata ſup terrã. Et ẽ ſup caput eꝰ pila ex pãnis ⁊ ex coriis ſtãs in opõne loco humeri viri. Et reſtaurator extẽdit manũ a latere alio ⁊ grauat viꝝ ſi neceſſariũ eſt ei illõ cum põdere aut ſuſpẽſiõe. Et qñ ſit prauũ aut ſit difficile ⁊ ꝓlõgat̃ tp̃s tũc fortaſſe idiges eo quod ẽ fortiꝰ poſt embrocatiões ⁊ balneatões. ¶ Et fit qñꝫ iſtr̃m ſile manubrio ſarculi ⁊ ẽ virga breuis cuiꝰ longitudo ẽ lõgitudo adiutorii aut plus aut minꝰ ſuper cuiꝰ caput ẽ pila ⁊ ipſius pila facilior ẽ vt ſit ex pãnis ⁊ coriis ⁊ ipellit̃ cuꝫ illa v̾ga ſpera ſub titillico. Et oꝫ tũc qñ võlũtas eſt vt fiat vt annectat vir fortis iſtr̃m titillico ipellendo ipm̃ cũ eo ad ſuperiora aut duo viri dõec reſiſtãt reſtauratiõi extendenti manũ. Et teneat vir aliꝰ humerum eiꝰ alteꝝ vt nõ ſeperet̃ ſubito aut ipellat illũ humeꝝ ⁊ reſtaurator ille iã icepit extedere manũ eiꝰ ⁊ traherе eam ac ſi volũtate eius ſit vt ſepet eã a ſpatula eradicãdo ⁊ ſit illud ad anteriora parũper. Et qñ fit illud cadit adiutoriũ i iũctura ſua: deide pila annectatur titillico ãnexiõe forti ſuſtẽtãdo ad ſuperiora cap̃ adiutorii. Et oportet vt ſit ſuſtentatio ſcd̃m ipſum ⁊ ſpera ſit ſuper illud qd̃ ſeq̃t caput adiutorii i iſirmo ⁊ oportet vt i fine qd̃ eſt ſub eo ⁊ vt nõ frãgat̃ adiutorium qm̃ nõ ẽ poſſe poſt reſtaurationeꝫ eiꝰ vt redeat ad locũ ſuũ ꝑꝑ illud quod ſciuiſti. ¶ Et medicat̃ qñqꝫ cũ ſcala ita vt ponat̃ caput adiutorii ſup gradũ ſcale qui iaꝫ lenificatꝰ eſt ⁊ preparatꝰ cũ iuolutionibꝰ ſm̃ formaꝫ ꝯuenientẽ: ⁊ ſuſpendit̃ vir ex alio latere ⁊ extẽdit̃ manꝰ ⁊ igredit̃ caput adiutorii i locuꝫ ſuum. Veꝝ oꝫ vt ſit ſuſpẽſio ⁊ gradꝰ ſcale ꝑꝑ caput adiutorii vt non frãgat̃ ⁊ fortaſſe ponit̃ loco gradus ⁊ glomeris ſpici res potẽs ex illo eodẽ loco ⁊ nõ remouet̃ ab eo ad locũ aliũ qm̃ timet̃ ex hoc fractura adiutorii. ¶ Et curat̃ qñꝫ aliis modis deriuatis ex iſtis modis: ⁊ melior modoꝝ eſt modus primus. Qñ ergo redit diſlocatio ad locũ ſuuꝫ tunc melior ligatura eius eſt vt ligetur pila cũ humero ligatura facta cũ vittis latis prohibentibꝰ ſepatiõeꝫ eiꝰ quod

redit ⁊ oꝫ vt penetret vitta sup ip̄m aut vitta alia de sup ſm modū crucis vsq₃ ad humeꝝ alteꝝ. Et qn̄ꝫ cadit crux sup humeꝝ īfirmū: deide ligat̄ adiutoriū cū latere ad īferiora ⁊ ligat̄ cubit⁹ ⁊ extrēitas manus ad supiora ex pte colli ⁊ n̄ resoluit̄ vsq₃ ad septimuꝫ aut post ip̄ꝫ. Et ciba ip̄ꝫ sicut scis. ¶ Qd̄ si assiduatio fiat quotiēs redit tūc necessariū ē cauteriū.

¶ De dislocatōe spatule Ca.xii.

IAm dictū ē illud: Et ē de illis quoꝝ casus non accidit ⁊ mirantur ex ea tales quales Hyppocrates ⁊ Gal.

¶ De dislocatōib⁹ ossis parui apd̄ hūeꝝ Ca.xiii.

ACcidit qn̄ꝫ ossi paruo quod ē caput humeri vt sepereт̄ a loco suo quare accīt etiā ꝯcauitas sicut ī dislocatione.

¶ De cura Ca.xiiii.

NOn oꝫ vt extēdat̄ tēsione facti ſꝫ coartetur ⁊ strigat̄ cum digitis ⁊ īclinet̄ ad locū suū ⁊ strigatur sic̄ strigit̄ furcula cū puluillis. Nā ipsa ligatura iteꝝ qn̄ꝫ facit ip̄m redire ad locū suuꝫ violēter: ⁊ n̄ curat̄ de illo qd̄ ē de vehemētia illi⁹ ligature ⁊ ſuatōe ei⁹ sic̄ curat̄ de eo ī furcula.

¶ De dislocatione cubiti Ca.xv.

HUius mēbri dislocatio fit difficil̄ ⁊ fit difficilis ipsi⁹ reditio pp vehemētiā ligamētorum ꝯtinētiū ip̄m ⁊ eoꝝ breuitatē ⁊ pp suā ꝯtrarietatē ꝯcauitati. Et qn̄ꝫ accīt ei sepatio pua. Et accidit ei dislocatio ītegra ī quibusdā horis. ¶ Et q̄ꝫdo dislocat̄ significat ei⁹ dislocatōem gibbositas ī latere ⁊ arcua⁹ ī latere. ¶ Et deterior ei⁹ est ꝙ dislocat̄ ad posteriora qm̄ ē īobediētis curatiōis valde. ¶ Et plima qdē dislocatio nō accīt nisi ī focili īferiori ⁊ ē turpior ⁊ fedior pp illud quod accīt ei de reditōe: focili v̄o superiori paꝝ accīt ⁊ nō est cum feditate dislocatōis īferioris qm̄ ip̄m est vehementioris ꝯtinuitatis cū vola ⁊ ē longiquis ab hoc vt remoueat̄. Et nō est posse vt disloceт̄ vnū duoꝝ focilium nisi elōget̄ a secūdo elongatione aliqua.

¶ De cura Ca.xvi.

OPortet vt festinet̄ ad ei⁹ curatōem qm̄ ꝑpe. rat ad ip̄ꝫ apa calꝫ ꝓhibēs a curatōe: qm̄ extēdē ad eq̄ndū ip̄m tunc ꝑducit ad ꝑditionem lꝫ iterum non sit posse vt equet̄ apostemate illic existēte. ¶ Et sepatōi qd̄ pue succurrit̄ cū q̄libet difficultate imo adiungat volam cū reditione eius ad locum suū. ¶ At dislocatio ꝯpleta si ē ad anteriora ē regimen. Et si ē ad posteriora ē ei regimē aliud. Et illa que est ad anteriora redit ad locū suū qn̄ percutit vola sua humeꝝ q opponit̄ ei percussionib⁹ aliq̄bus manu iam preparata sicut oꝫ: ⁊ adiuuat̄ manu altera ⁊ īgredit̄. ¶ Dislocatio v̄o ad posteriora oꝫ vt extēdat̄ tēsiōe vehemēti deide ꝑcutiat eā ad posteriora. Qd̄ si n̄ obedit ꝑ illd̄ teneāt adiutorium ⁊ brachiū duo fortes ⁊ liniat restaurator manū suā cum oleo ⁊ īcipiat abstergēdo iungere cubitū cū vehemētia dōec īgrediat̄: deide oꝫ vt strigat ip̄m ⁊ pōat brachio suspēsoriū dimittētes cubitū angulatū ſm q̄ꝫtitatē quā tolerat ī p̄ma hora deide n̄ cesset ꝯstrigere suspēsoriū paulati donec ꝯstrigatur angulus.

¶ De dislocatōe iūcture rascete Ca.xvii.

IUnctura rascete ē facilis dislocatiōis ⁊ difficil̄ vnitōis: nā qn̄ extēdit̄ extēsione pua ⁊ opponit̄ vnū duoꝝ mēbroꝝ alteri redit ſꝫ eius bucellatio ē praua qm̄ illud qd̄ ꝯtinet ipam de corporibus apat̄ ⁊ ꝓhibet bonitatē vnitōnis. ¶ Et mod⁹ extēsiōis eius ē vt extendat v̄ir focile ad posteriora ⁊ extēdat restaurator volam ad ꝯriū illi⁹ ꝑtis imo ad āteriora: ⁊ extēdat vnūquodq₃ digitū īcipiēs a pollice ⁊ ꝓueniēs ad mīmū: naꝫ equat̄ ꝑ illud ⁊ redit: deide emplet ipam ⁊ strigat.

¶ De dislocatōe digitoꝝ ⁊ signis ei⁹ Ca.xviii.

QUādo dislocāt̄ digiti īcliant̄ ad anteriora ⁊ appet illic eminētia ī īteriorib⁹ ⁊ appet ꝯcauitas dorsi ⁊ silr̄ fit ī ossib⁹ rascete.

¶ De cura. Ca.xix.

IN reditōe digitoꝝ a dislocatione ē difficultas quedā ⁊ nō oꝫ vt extēdāt̄ extēsiōe eq̄li imo oꝫ vt expectes sup eos ⁊ eleues radicē ex manu tua sub qua cadit radix ei⁹ qn̄ strigis super eū ad īferiora ac si tu eradices ip̄ꝫ ex loco suo ⁊ tūc videbis dislocatōem iā ītrasse ⁊ rectificari.

¶ De separatiōe ossium rascete Ca.xx.

OPortet vt ī ea fiat qd̄ posse ē de equatōe ⁊ īpulsiōe oīs decliatōis ⁊ eminētie ad ꝯtrium ꝑtis illi⁹ ⁊ positiōe astellaꝝ ⁊ strictura earū desuꝑ vt dimittat̄ suꝑ eā ⁊ vt ponat̄ loco eaꝝ super eam plumbū equatū ꝯseruans locū cum grauitate sua: veꝝ oꝫ vt an̄q₃ ponat̄ desuꝑ astella aut plūbuꝫ vt emples cū emplo confortatiuo de illis q̄ scis ⁊ n̄ moueatur.

¶ De dislocatōe spōdiliū ⁊ separatōe eaꝝ Ca.xxi

QUando spōdiles dislocāt̄ dislocatōe cōpleta īterficit ꝓculdubio. Et non ꝯpleta iteruꝫ qn̄ remouet̄ remotōe plima q̄ꝫuis sit minus q̄ꝫ ꝯpleta ē mortalis qm̄ ꝓculdubio coartat nuchā coartatōe forti si resistit ⁊ nō obedit. ¶ Et si ē spōdil̄ prima colli ⁊ que seq̄t̄ eam priuat aīal ābelitu ⁊ morit̄ statim qm̄ nerui anhelit⁹ coartant̄ quar̄ nō faciūt operatōem suā. ¶ Et si est de spōdilib⁹ dorsi ⁊ dislocat̄ ad partē interiorem nō est posse vt curet̄ ⁊ est de illis q̄ īterficiūt velociter. Et si morat̄ ⁊ nō est posse taliter ꝙ ꝓhibeat anhelitū retinet sterc⁹ ⁊ vrīnam ⁊ īterficit. Et si morat̄ ⁊ non coartat nuchā coartatiōe vehemēti: aut coartat ⁊ nō apat: aut sedat̄ quod ē cū eo de apate nō est excusatio qn nocumētū īgrediat̄ nucham ⁊ neruos qui sunt sub illo loco ⁊ facit superfluitates exire īuoluntarie. Et si ē ad posterioreꝫ tunc nocumētū quod facit nuche est min⁹: veꝝ necessarium ē nocumētū iteꝝ. Et coartatio neruoꝝ q̄ debilitat pedes debilitat lacertos vesice ⁊ ani quare necessaria est virt⁹ fortis ⁊ īpulsio vehemēs ⁊ ꝑcussio magna q̄ fere frāget simenia ei⁹ donec redeat ad locuꝫ suū ⁊ an̄q₃ redeat ad locū suum iā fracta sūt per illd̄ ei⁹ simenia. Et qn̄ꝫ dislocāt̄ ad duo latera ⁊ ad superiora. ¶ Et ī h⁹ qdē capl̄i diuisiōib⁹ iā locuti fuimus vbi locuti fuim⁹ de gibbositate: ergo compleat̄ illic. ¶ Et signū illi⁹ ē ꝙ vides illic aut eminētiā ī posteriorib⁹ aut arcuatōem ī pectore ac si fractū sit simeniū ſꝫ ī ei⁹ fractura nō ē magnū malū. ¶ Et ī dislocatiōe spondilis ē timor mortis.

¶ De cura Ca.xxii.

IN illa qdem que est ad interiora ex dorso spes est parua: ⁊ paru⁹ ꝓfectus est ī eius curatiōe. ¶ Illa que est ad posteriora īdiget ꝯpressiōe cum genib⁹ ⁊ fortitudine sicut est operatio balneatoꝝ. ⁊ ponāt̄ super eam cū fortitudīe: aut faciat ip̄m iacere super ventrē suū ⁊ stet sup eū cū calcaneis suis aut fricet ip̄m cum aliobich fricatiōe asini

lissazaracti. ¶ Qđ si res fuerit vehemētior illa ꝛ fue
rit recēs dixit Hyp. ꝙ oꝫ vt sumat lignū cuius lōgi
tudo ꝛ latitudo sit tante qͣtitatis que capiat īfirmū
ꝛ terminet ita vt sit scḋm hāc mēsurā prope parietē ex
tēsū ad lat⁹ parietis ī lōgitudīe ꝛ nō sit elōgatio eius
a pariete plus qͣtitate vni⁹ pedis: ꝛ ponat sup ipsuꝫ
strat⁹ plan⁹ ad corp⁹ īfirmi: deīde balneet ꝛ applanet
sup lignū aut super podiale super faciem suā. deīde
īuoluāt sup pect⁹ īfirmi ligature āple duab⁹ vicibus
ꝛ eaꝝ extremitates egrediant de subascellis ꝛ ligēt
īter duas spatulas ꝛ ligent extremitates ligaturaꝝ
lataꝝ ad lignū longuꝫ sīle manubrio mortarii ꝛ ele
uet hoc lignū sup lignū positum aut podiale ꝛ det
ministro stanti apud caput īfirmi vt teneat ipm vt si
at extremitas īferior īuoluta ad aliqđ ꝛ extendat su
perior que est apud caput ī hora qua oꝫ ꝛ fiat p illđ
extensio. Et ligent iteꝝ pedes ambo simul cuꝫ liga
tura ampla alia sup gēua ꝛ supra duas spatulas ite
rum: ligādo iteꝝ loca que eleuēt ex loco ī quo aggr
gant due coxe cū ligamēto alio. Et aggregēt extrēi
tates hoꝝ ligamentoꝝ ꝛ ligent ad lignuꝫ aliqđ sīle
manubrio mortarii sicut ē lignū cuius pcessit narra
tio. Et eleua ipm apud extremitatē ligni primi: dein
de pcipe mīstris vt extēdant cū hoc ligno extēsione
que fit scḋm ꝯriū. ¶ Et de hoīb⁹ sūt q faciūt hāc extē
sionē cum instrīs ꝛ sunt sic sagitte sup lignū erectum
apud extremitatē hui⁹ ligni magni aut podialis .s.
duas extremitates que sequnt caput ꝛ pedes qn̄ re
uoluunt ille sagitte īuoluūt cum eis ligature q̄ extē
dunt. Et oꝫ qn̄ fit extēsio vt īpulsio fiat apud gibbo
sitatē cū radice volaꝝ manuū. Qđ si fuerit nobis ne
cesse sedere sup ipm faciemus illud ꝛ nō timebimus
aliquid. ¶ Et si nō equat spondil cū istis reb⁹ ꝛ īfir
mus fuerit tolerans ꝯpssionē: tūc oꝫ vt ꝯcauet fouea
ī pariete q ē ppiquus cū lōgitudīe simil cānali recipi
ens gibbositatē cum mensura q̄ sit lōgitudo fouee
qͣtitatis vni⁹ brachii ꝛ nō sit altior spōdili īfirmi nꝫ
īferior ea plim: imo oꝫ vt iā primū sit facta. Verū ad
hāc egritudinē ad quā diximꝰ ī pricipio vt sit lignuꝫ
positum ppe parietem: deide sumat tabula equalis
mēsure ꝛ ponat vna extremitatū eius ī foueam que
est ī pariete ꝛ ponat mediū loci q ꝯsequit ex ea sup
gibbositatem: deide īpellat extremitas eius alia īfe
rius donec videas ꝙ spondilis iā equata ē equatio
ne manifesta. ¶ Et Hyp. qdem iā dixit ꝙ ꝯcauatō
sola absq tabula rectificat hanc rem. Et dixit iterū
ꝙ ꝯpssio cū tabula sola fac illđ. Qđ si illud ē veꝝ tē
non est pol̄e vt admistret extēsio quā diximꝰ ī princi
pio spēi q̄ noiat sepatio spōdiliū ad anteriora absq
ꝯpssiōe. ¶ Et oꝫ vt post equationem admistres ta
bulam de ligno cui⁹ latitudo sit qͣtitas triū digitoꝝ
ꝛ ei⁹ longitudo qͣtitas q̄ ꝯphendit gibbositatem ꝛ
quoddā ptis sani: ꝛ īuoluant sup eam pāni linei aut
stupa incisa ut non sit dura ꝛ ponat sup gibbosita
tem ꝛ ligēt cū ligamēto qđ ē necessariū. Et admini
stret īfirmo cib⁹ subtilis. ¶ Et si remāserit sup illđ re
siduum ex gibbositate tunc oꝫ admistrare curatōeꝫ
que fit cū medicis que mollificāt ꝛ leniūt cuꝫ admi
stratōe tabule quam narauimꝰ tpe lōgo. Et qdā ho
mines admistrāt tabulā de plūbo. ¶ Et si dislocat
ad vnū duoꝝ lateꝝ equat cū astella aut astellis dua
b⁹ ꝛ strigit. ¶ In facta vo ex hoc ī collo ad posteri
ora ꝛ ē illa q̄ curat oꝫ vt resupinet īfirmus: deide ex
tendat caput ei⁹ ad superiora cum facilitate ꝛ equet
spōdilis eius cum ꝯpssiōe ꝛ abstersiōe. Et qn̄ equat
ponat sup eam emplm ꝯfortatiuū ꝛ vela sup ipsum
cū pannis ꝛ stringe desup astellā cū mensura colli ꝛ
longitudīe ei⁹ ꝛ liga eā ad caput ꝛ adiutoriū ita vt n̄
cadat ligamentū ad guttur ꝛ resoluat ī numero die
rū. Et ponāt fila cū qb⁹ stringis scḋm formā vittarum
ex marginib⁹ pānnoꝝ qm̄ illa q̄ rotundant ledunt.

¶ De dislocatōe alhosos idest iuncture ossis cau
de Caplm. xxiii.

Alhosos qn̄ dislocat tunc illud scit sensu:
Sed ꝛ magnitudinē dislocatōis scies p sen
sum iteꝝ: ꝛ ꝙ eger non expandit pedēꝫ ī loco dis
locatōis nꝫ apud genu: imo ē plicatio genu ei labo
riosior. ¶ Regimen vo isti⁹ ē qm̄ qū vis eqre illđ oꝫ
vt ītromittas mediū digitū ī anuꝫ vsqꝫquo oppōat
loco: deide pme cū eo ad superiora cum fortitudine
Et obserua cuꝫ manu tua alia locū alhosos donec
eques ipsum: deinde ēpla ipm ꝛ stringe. Et eger mi
noret cibum ꝛ minorabit egestio. Et sumat cū hoc
quod leniat naturam.

¶ De dislocatōe anche Ca. xxiiii.

Coxe qn̄ꝫ accit sīle ei quod accit adiutorio
de dislocatōe ad īferiora sic mollificare. Et
non ē possibile si dislocat coxa vt expādat
pes neqꝫ iuxta dislocatōem apud genu immo est il
lud ī genu magis prauū. ¶ Et eius qdē dislocatio
qn̄ꝫ fit ad anteriora: ꝛ qn̄ꝫ fit ad exteriora: verū plm
dislocatōis eius est ad exteriora: Et minorat ei⁹ dis
locatio ad ītiora. Et dislocat iteꝝ ad āteriora ꝛ ad
posteriora ꝛ p illas easdē cās. ¶ Et qn̄ accit ī dispō
ne pt⁹ strictura sup ēbryoneꝫ ꝙ dislocat ille pes: tūc
facit eū habere cr⁹ minutū deficiēs a delatiōe corpo
ris quare debilitat ꝛ nō corrumpit.

¶ De signis Ca. xxv.

Accidit ex dislocatōe anche ad īteriora vt
videas pedē dislocatū longiorē altero ꝛ ge
nu eminēti⁹ ꝛ nō pōt duplicare pedē suū apud īguē
īflatū apatū qm̄ caput coxe iā ītrauit ī ipm. ¶ Et si
dislocat ad exteriora abbreuiat pes ꝛ apparet in in
guine pfunditas. Et accit ī eo qđ opponit ei a poste
riorib⁹ eminētia ꝛ īflatio ꝛ genu ē quasi ipum sit sub
mersū ad īteriora. ¶ Et si dislocat ad āteriora pes ē
lōgior ꝛ nō est pol̄e īfirmo vt expādat crus suū ꝛ nō
fit ei pol̄e vt plicet ipsum nisi cum dolore ꝛ nō ppa
rat ei deambulatio penit⁹: ꝛ si vult ambulare ambu
let super calcaneū. Et accit ei multotiens ex hoc vt
apēt īguē ei⁹ ꝛ retineat ei⁹ vrina. ¶ Et si dislocat ad
posteriora abbreuiat pes ei⁹ ꝛ fit sup eū expulsio dif
ficilis ꝛ apparet ī ipsi⁹ īguīe mollificatio ꝛ est caput
coxe decliue ad obliquationem.

¶ De cura Ca. xxvi.

Oportet vt ad curandū sit festinatio. Naꝫ si
nō redit velociter fortasse effūdēt ad eā hūi
ditates ꝛ putrefiēt ꝛ pducēt ad corruptioneꝫ mēbri
totius ꝛ sequit illud de timore id quod scis. ¶ Regi
mē vo dislocatōis coxe ad īferiora ē vt extendas pe
dē: deide fac eū redire cū vehemētia postqꝫ moueris
cū dextra ꝛ sinistra donec opponat ei ad qđ redit ꝛ
pone pedi quasi stafaꝫ. Et strige sup crus deide stri
ge super coxaꝫ ꝛ super genu strictura que seruet eā
deide suspēdat ex humero suspēsione ne sit pol̄e cru
ri cum hoc vt extendat. ¶ Qn̄ vo dislocatur ad īte
riora tunc precipitur vt flectat genua: et teneat eum
homo fortis ex latere emunctorii: ꝛ capiat restaura

toꝛ manu ſua capꝰ coxe apꝺ genu ⁊ trahat ipꝫ ad añ
rioꝛa:ita vt impellat extremitatem aliã ⁊ ipellat ipꝫ
ipulſiōe tēdēte ad ſupioꝛa ⁊ exterioꝛa Et ſi adiuuat
eũ aliꝰ ab extremitate alia ex ꝯ̃rio motꝰ eius ⁊ iã liga
uit eã cũ vitta aut cũ fune erit bene:deide ligeť cuꝫ li
gamēto. ¶ Uerꝝ qñ diſlocať ad exterioꝛa oꝫ tũc vt
firmet reſtauratoꝛ extremitatē coxe que ē apud ge
nu ⁊ moueat eã ex ꝯ̃rio motꝰ ꝑdicti. Et ſit aliꝰ tenēs
ab extremitate alia mouēs eã ex contrario motꝰ pri
mi ⁊ iã ligauit vittã aut funē. ¶ Et i illa q̃ eſt ex illo
ad anterioꝛa aut poſterioꝛa ſtrigat reſtauratoꝛ radi
cem coxe cũ ligatura lata. Et capiat ſuꝑ humerum
ad partē q̃ opoꝛtet ſm declinatōem diſlocatōis. Et
accipiãt viri duas extremitates ligature ample: dei
de extēdãt eã oēs ſimľ extēſiōe qua ſuſpēdũt iſirmũ
i aere. Et cum huiuſmodi iteꝝ eſt poſ̃e vt redeãt mo
di pꝛedicti ad rectificatōem. ⁊ medicãt eaꝫ qñꝫ cum
thibꝛen. ¶ Et modus aliꝰ eſt ſm ꝙ retulit de eo qui
dã eoꝝ ⁊ bene egit. Inquit:oꝫ vt caueas foueã lõgã
i ligno toto ſimilē aq̃ductibꝰ:⁊ nõ ſit longitudo fo
uee ⁊ ꝓfunditas eiꝰ plus q̃ꝫtitate triũ digitoꝝ:⁊ non
ſit lõgitudo eoꝝ ad inuicem plus quattuoꝛ digitis.
Et ponať extremitas althibꝛē i partē illiꝰ fouee ⁊ ſu
ſtētēt cũ eo:⁊ ſit ipulſio eius ad partē ad quã oꝫ ipel
lere. Et oꝫ vt ſuſtenteť i medio ligni magni aut po
dialis lignũ aliquod erectũ cuiꝰ lõgitudo ſit q̃ꝫtitas
vniꝰ pedis ⁊ groſſitudo eiꝰ q̃ꝫtitas manubꝛii foſſoꝛũ
vt qñ reſupinať ſuꝑ doꝛſum reuolvať hoc lignuꝫ in
eo quod ē inť albaſegi ⁊ caput coxe qm̃ ꝓhibet ſeq
illud qꝺ extēdit ipm̃ a parte pedũ:lꝫ illud iteꝝ mľto
tiēs idigeat extēſiōe que ſit a ſuperioꝛibꝰ. Et cũ hoc
qũ coꝛpus ipelliť ad iferioꝛa impellit hoc lignuꝫ ca
put anche ad exterioꝛa. ⁊ oꝫ vt ſit mauus ad iferioꝛa
ſꝫ modũ quē diximꝰ ante hoc pꝛecipue ex pede.

¶ Mꝺ ſi caput coxe nõ igrediť ꝑ hãc ſpēm curationiſ
tũc oꝫ vt auferať lignũ erectũ ſuſtētatũ et vt figanť
duo ligna alia ſuper duo domicilia loci illiꝰ ligni. ſ. i
omni latere eius lignũ vt ſint ſicut poſtes poꝛte ⁊ ñ
ſit vnũqꝺqꝫ eoꝝ minꝰ pede:deide eqtet ſuꝑ ea lignũ
aliꝺ ſic̃ eqtat lignũ ſcale vt ſit figura ſex lignoꝝ ſilis
littere que noiať grece bitaneu:hec ei figura ſit quꝫ
poniť lignũ trinum i medio inferiuſ duobꝰ extremiſ
parũꝑ:deinde oꝫ vt reſupineť iſirmꝰ ſuper latꝰ ſanuꝫ
⁊ extēdat coxã ſanã i eo quod eſt iter hos duos po
ſteſ ſub ligno quod ē ſiľe gradui ſcale ⁊ ponať coxa
iſirma ſuꝑ hunc poſtem vt ſit caput coxe equitãs ſu
per ipm̃ poſtq̃ꝫ expãſi fuerit ſuꝑ poſtes pãni plicati
plicatiōe plurima vt non ledat poſtis coxã: poſtea
ſumať lignũ aliud equalis latitudis cuiꝰ longitudo
ſit tante q̃ꝫtitatis que ꝯpꝛehendat ex capite coxe vſ
qꝫ ad locũ calcanei ⁊ ponať i longitudine ſub coxa
ab iterioꝛi parte vt retincat caput coxe ad calcaneũ
⁊ ligeť cũ eo:deinde admiſtreť in gibboſitate. Ueꝝ
ſm ꝙ diximꝰ i eo quod pꝛeceſſit:oꝫ tũc vt extendať
crus ad iferioꝛa cũ ligno ligato cũ eo vt redeat capꝰ
coxe ad locum ſuũ cũ hac extēſiōe vehemēti. ¶ Et
ē iterum modus aliuſ cũ quo igrediť caput coxe ab
ſqꝫ extēſiōe iſirmi ſuper lignũ. Et ē modus quē lau
dat Hypo. ⁊ ille exiſtimat ꝙ oꝫ vt ligenť manꝰ infir
mi ſimul cũ ligamēto lato leni ⁊ ligenť pedes eiꝰ am
bo cũ ligamento lato foꝛti leni ſuper duos calcane
os ⁊ ſuper duo genua. ⁊ ſit longitudo cuiuſqꝫ eoꝛũ
a compari ſuo q̃ꝫtitas quattuoꝛ digitoꝛũ. Et ſit cruſ
infirmum extenſum plus altero q̃ꝫtitate duoꝝ digi
toꝝ ⁊ ſuſpendať iſirmus ſuper caput ⁊ ſit elongatō
eiꝰ a terra q̃ꝫtitas duoꝝ cubitoꝝ:deide currat ado
leſcens hñs experientiam puber cum bꝛachiis ſuis
⁊ extrahat coxam iſirmam i groſſioꝛe loco eiuſ vbi
eſt caput coxe iteꝝ ⁊ ſuſpendať cuꝫ infirmo ſubito.
nã iunctura qũ factũ fuerit illud cũ ea ingredieť ad
locum cũ quolibet ſtudio. Et iſte quidē modus eſt
facilioꝛ aliis qm̃ nõ idiget operatiōe plïma. Ueruꝫ
plēs medicantiũ nõ bene operanť i eo: qm̃ ipi ſper
nũt eum ꝑꝑ ſuam facilitatē ¶ Et ſi fit diſlocatio co
xe ad exterioꝛa:tunc oꝫ vt extendať iſirmus ſꝫ ꝙ di
ximꝰ cum hac ligatura q̃ eſt ſuper albahaſegi ingui
nis ⁊ furculam ſꝫ ꝙ diximꝰ. deide ē neceſſariuꝫ me
dicanti vt euellet cũ thibꝛē defoꝛis ad interioꝛa poſt
q̃ꝫ poſuerit extremitatē thibꝛē in aliqua parte fouee
quam diximꝰ vt ſtringat ſuper eaꝫ. Et ſint aliqui mi
niſtroꝝ ex parte coxe ſane impellētes iteꝝ ⁊ oppõa
tur ipulſio vt non impellať plïn. ¶ Et qũ diſlocatō
ē ad anterioꝛa tũc oꝫ vt extendať iſirmꝰ:deide põat
vir foꝛtis radicem vole manꝰ ſue dextre ſuper ignē
iſirmi ⁊ coartet ipm̃ cũ manu altera. ⁊ ipſe cum hoc
ponat coartatōem extenſam ad iferioꝛa ad ꝑtē gẽu.
¶ Et qñ diſlocatio ē ad poſterioꝛa tũc nõ oꝫ vt ex
tendať infirmus ad iferioꝛa eleuatꝰ ſuꝑ terrã:imo oꝫ
vt ſit poſitꝰ ſuꝑ aliquid duꝝ ſic̃ oꝫ vt ſit iteꝝ qñ ſepať
ancha eius ad exterioꝛa ſic̃ dixi i gibboſitate. oꝫ gꝰ
vt extēdať iſirmꝰ ſuꝑ lignũ aut podiale ſuꝑ faciē ſuã
⁊ ſint ligamēta ſtricta nõ ſuꝑ coxã:imo ſuꝑ crus ſic̃
diximꝰ nuꝑ. Et oꝫ iteꝝ admiſtrare ꝯpſſionē cũ tabľa
⁊ ſuꝑ albahaſegi ⁊ locũ ad quē egrediť iũctura.

¶ Hic ē ſmo noſter i ſpēbꝰ diſlocatōis que accit ãche
ex cã manifeſta añcedēte illud. ¶ Ueꝝ qꝛ qñqꝫ diſ
locať coxa ꝑꝑ multitudinē hũiditatis accidētis ei ſi
cut diſlocať ſpatula:oꝫ tũc vt admiſtreť cauteriũ ſic̃
diximꝰ i loco in quo diximꝰ hoc cauteriuꝫ.

¶ De diſlocatiōe genu Ca. xxvii.

GEnu eſt velocis diſlocatōiſ: foꝛtaſſe ei diſlo
cať abſqꝫ cã pꝛeter deambulatōem velocēꝫ
aut lubꝛicat paꝝ ſicut carnalis multotiens
diſlocať abſqꝫ cã ꝑ̃ter ſaltum. ¶ Et genu q̃dē diſlo
cať ad omnem partē niſi ad anterioꝛē pꝛopter rotu
lam ⁊ adiutoꝛiũ eius.

¶ De cura Ca. xxviii.

SEdeat iſirmꝰ ſuꝑ ſedē ꝓpiquã terre : ⁊ eleuē
tur pedes eiꝰ parũꝑ:deide extēdat vir foꝛtiſ
manũ ſuã deſuꝑ ⁊ deſubť extēſiōe foꝛti ⁊ reducat re
ſtauratoꝛ iuncturã ad diſpõnem ſuã ſm iudiciuꝫ diſ
locatiōis vniuerſalis ⁊ liget eam.

¶ De diſlocatōe areſſatu ⁊ ē rotula genu Ca. xix.

QUando accidit ei diſlocatio oꝫ vt pes plãe
ponatur in terra ⁊ reducať rotula:deinde i
pleať curuatura genuculi pãnis ꝓhibētibꝰ
a duplicatiōe ⁊ ponať deſuꝑ aſtelle reſiſtētes ei i par
te ad quam declinat. Qũ ergo reſtringiť ⁊ adheret
non duplicetur genu cũ feſtinatione ſed paulati do
nec alleuietur.

¶ De diſlocatōe iũcture tali apꝺ calcãeũ Ca. xxx.

DIſlocať calcaneuſ. Indiget ergo ſi diſlocať
extenſiōe foꝛti ⁊ curatione vehementi ipul
ſione cum foꝛtitudine vt redeat. Deiñ oꝫ vt
dimittat deãbulationē circiter. xl. dies vt nõ diſloce
tur 2°. ¶ In ſepatōe vͦo pauca ſuffic̃ quelibꝫ extēſio
deide reducať. ¶ Et qñ ꝯplete diſlocať oꝫ vt ŕducať
ſm ꝙ dicũt antiqui. iquiũt: Oꝫ vt extendať infirmꝰ

ſup doꝛſum ſuũ ſup terrã ⁊ ab eo qꝺ eſt inter coxas
eius apꝺ alabauſegi: ſit paxilus lõgus itrans i ꝓfũ
ditatẽ terre ñ pmittens coꝛpus eius moueri qũ ꝓce
dit pes eius ad iferioꝛa:imo oꝫ vt figat iſte paxilus
añq̃ꝫ reſupinet infirmꝰ. Qꝺ ſi pñs tibi fuerit lignum
magnũ i cuius medio diximꝰ eẽ aliud lignũ fixũ tũc
opoꝛtebit vt fiat extenſio ſup hoc lignũ . Et oꝫ vt ſit
miniſter tenẽs coxam ⁊ extendẽs eã ⁊ miniſter aliuſ
extendẽs pedẽ aut manibꝰ ſuis aut ligam̃to ſm con
trariũ extẽſionis miniſtri pmi ⁊ equet medicꝰ manu
ſepationẽ ⁊ teneat miniſter alius pedẽ aliũ ad iferio
ra. Et oꝫ poſt equatõeꝫ vt liget ligam̃tis foꝛtibus ⁊
vadat cũ pte ligam̃ti ad pectinẽ pedis ⁊ cũ pte eius
ad calcaneũ ⁊ liget illic. Et oꝫ vt caueat ex neruis q̃
ſunt ſupꝛa talũ poſterius vt ñ ſit ſup eos ligatura ve
hemẽs: ⁊ vt ꝓhibeat ifirmꝰ a deambulatõe. xl. diebꝰ
⁊ iſti ſi conant ambulare añ nõ ſanant ſm ꝯplem̃tũ
⁊ diſſoluit in eis mẽbꝛũ ⁊ coꝛrũpit curatio ¶ Qꝺ ſi
ſepat os tali ex ſaltu:nã illud accit multotiẽs:aut ac
cidat huic m̃bꝛo apa calin:oꝫ tũc vt ꝑpet hoc m̃bꝝ
cũ reſupinatione ifirmi ſup faciẽ ſuã ⁊ extẽſione mẽ
bꝛi ⁊ equatõe eius ⁊ cũ ẽbꝛocis que ſedãt apata cali
da ⁊ admiſtratõe ligamẽtoꝝ foꝛtiũ ⁊ vt qeſcat infir
mus ⁊ ñ moueat donec rectificet m̃bꝝ itegre. Et li
gatura qdẽ tali oꝫ vt ſit ad digitos ⁊ dimittat talus
aptꝰ.

¶ De diſlocatõe oſſis pedis Cap. xxxi.

Eius regimẽ eſt ꝓximũ regimini diſlocatio
nis oſſis calcanei ⁊ foꝛtaſſe ſufficit vt eques
ita vt calces cũ pede tuo ſup ipm pãno exñ
te iter ea donec equet:deiñ ẽpla ⁊ ſtringe ſcꝺm mo
dum quem ſcis.

¶ Tractatus ſecũdus de radicibꝰ vlibꝰ i fractura.
De ſermone vniuerſali in fractura Cap. i.

FRactura eſt ſolutio ꝯtinuitatis
ꝓpꝛia oſſibus. Et accit
qñꝫ ſparſa: ⁊ qñꝫ ñ eſt ſparſa: ⁊ qñꝫ ac
cidit equalis: ⁊ qñꝫ accit ſciſſa. Et eq̃l
qñꝫ accit in latitudine: ⁊ qñꝫ accit in longitudie. Et
cadẽs in latitudine qñꝫ accit diuiſa: ⁊ qñꝫ accit non
diuiſa. Et cadens in longitudine ẽ diuiſio ⁊ alcaſim
q̃ non accit ſepata. ¶ Et qdã noiauerũt ſpẽs fractu
re noibus ſuis dñtes fracturam magnã incedenteꝫ
in latitudine ⁊ ꝓfunditate rhaphanalem ⁊ haſtalẽ
⁊ arũdinalẽ: Et dicentes incedenteꝫ in longitudine
fracturam linealem: Et dicentes icedentẽ i latitudie
cũ longitudine lunalẽ ⁊ nerualẽ: Et illã q̃ eſt puarũ
ptiũ vnã ſauchiẽ ⁊ alierusiẽ cũ albuberiẽ. Et qñ fra
ctura ꝯplet ñ ẽ poſſibile vt remaneãt duo oſſa ſcꝺꝫ
ꝙ neceſſe ẽ iter ea de oppõne ſm ꝑpationẽ ꝯtinuita
tis nãlis:imo ſepant neceſſario ab oppõne. Et ſilr
ſepatio faciẽs accidẽ puncturam neceſſario i eo qꝺ
ꝯtinet de velaminibꝰ ⁊ carne:qr̃ accĩt doloꝛ ſequens
ea. Et qñ eſt equatio rotũda ſine fruſtis cõuertit mẽ
bꝛũ cũ facilitate. Et vt decliet fractura ad exterioꝛa
ſcꝺm ꝙ dixit Hyppo. melius eſt q̃ꝫ vt declinet ad i
terioꝛa:qm̃ illud qꝺ occurrit ei de neruis illic ẽ plus
qr̃ ledit. Et qñ cadit fractura apꝺ iũcturã ⁊ r̃ſtaura
tur remãet moꝛꝰ difficilis pp duritiẽ: ⁊ araſbadu qꝺ
accĩt indiget ſpatio donec declaret. Et illud qdem
pꝛauius accit in iũcturis oſſiũ puoꝝ. Et de illo iteꝝ
eſt vbi ẽ iũctura i creatiõe ſtrictioꝛ ſicut ẽ iũctura ca
uille. Et fractura pꝛauioꝛis incarnatõis ⁊ vnitiõis ẽ
illa que eſt ſcꝺm rotũditatẽ:deiñ illa q̃ declinat: nõ
eni adheret niſi ſup ipm ꝓlonget ligatura habẽs fa
bꝛicationẽ mirabilem tpe longiſſimo ⁊ ſumat ex ci
bis ⁊ medicinis: ⁊ ex eo qꝺ mittit ſanguineꝫ ad illã
ptem ſm ꝙ dicemus. Et deterioꝛ fractura oſſiũ ad
interioꝛa non ad exterioꝛa ſm ꝙ dicit. Et qꝺ dicit
de iciſione medulle ⁊ interficit ẽ intentio cui non eſt
vtilitas:medulla eni hꝫ lenitatem viſcoſitatẽ ⁊ non
incidit. ¶ Et qñꝫ accñt cum fractura accñtia ſic vul
nera ⁊ fluxus ſanguis ⁊ apa ⁊ attritio eius qꝺ circũ
dat eam ex carne q̃ ſi non ꝑpet cuꝫ ꝓhibitiõe putre
factionis aut ſcalpellet accit ex eo coꝛroſio. ¶ Et lo
cus qdem fracture magnoꝝ ſcit p doloꝛẽ ⁊ p caſuꝫ.
¶ Fracture võ pueroꝝ puoꝝ apparet p doloꝛeꝫ ⁊
apa:nã i ipſis accñt plura iudicia reſtauratõis. ¶ Et
qñ iſta oſſa redeũt ad ſitus ſuos poſſibile ẽ i infanti
bus ⁊ q ſunt eis ꝓximi vt reſtauretur villus virtutiſ
pine i eis. In etate võ adoleſcentie ⁊ que ẽ pꝰ ipaꝫ ñ
reſtaurat:imo currit ſup eã icarnatio ex mã cartila
ginoſa ꝯiungẽs iter duo oſſa de genẽ eius qꝺ facit
currẽ erarius de duobꝰ plumbis ſup ꝯtinuationem
eris ⁊ alioꝝ ¶ Et oſſa magis inobediẽtia ad reſtau
rationeꝫ faciendã eſt adiutoꝛiũ deinde bꝛachium.
¶ Amplius furcula qñ frangit ad interioꝛa pꝛaua
fit eis cura. ¶ Et fractura fedioꝛ i duobꝰ focilibus ẽ
fractura focilis inferioꝛis eoꝝ ſicut dcm̃ eſt i diſloca
tione. Res aũt coxe ⁊ cruris ẽ facilioꝛ: qm̃ reſtaura
tio nõ ꝓhibet ea a dilatione. ¶ Et mẽbꝛa qdem di
uerſificant i ſpatio reſtauratõis:verbi gr̃a qm̃ naſuſ
reſtaurat ſcꝺm ꝙ dicit in. x. et coſta in. xx. ⁊ vlna in
eo qꝺ appꝛoximat a. xxx. vſq̃ꝫ ad. xl. et coxa in. l. ⁊
foꝛtaſſe extendit longe donec reſtaurat coxa vſꝫ ad
menſes tres aut quatuoꝛ ⁊ qꝺ ẽ ſupꝛa hoc. ¶ Et vt
declinet mẽbꝝ i firmatõe reſtauratõis ad ventre eiꝰ
melius eſt q̃ꝫ vt declinet ad doꝛſum ipſius:qm̃ fit de
clinatio eiꝰ in latere vrine. ¶ Et cauſe pp quas ñ re
ſtaurat os ſunt multitudo ẽbꝛocatõis aq. ⁊ multitu
do ſoſonis ligamẽtoꝝ ⁊ ligatõis eoꝝ:aut feſtinatõ
i motu:aut paucitas ſanguis abſolute aut paucitas
ſanguis viſcoſi in coꝛpe: ⁊ pp illud minoꝛat reſtaura
tio fracture choliconꝝ ⁊ ꝯualeſcentiũ. ¶ Et de illis
q̃ ſignificãt reſtauratõeꝫ eſt appitio ſanguis q videt
quaſi ipſe ſit ſupfluitas quã expellit nã ex multitudi
ne ſua cum ſtudio ad fracturam.

¶ De radicibus reſtauratõis ligature Cap. ii.

REſtauratio baſis ẽ extẽſio m̃bꝛi cũ q̃ꝫtitate
que oꝫ. Nã additio i ea ſpaſmat ⁊ leſioneꝫ
facit ⁊ ꝓueniũt ex ea febꝛes: ⁊ qñq̃ꝫ accit ex
ea mollificatio. Et illud qdẽ in coꝛpoꝛibus hũidis
eſt minoꝛis nocumẽti pp inobedientiam eoꝝ ad ex
tenſionẽ ⁊ diminutio eius ꝓhibet bonitatem ꝯſoli
datõis ⁊ oꝛdinis: ⁊ ꝙ in diſlocatiõe ⁊ fractura ẽ eq̃
le. Qꝺ gꝰ extendit ſcꝺm modũ q oꝫ ẽ vbi fit occu
patio cũ ꝑpatõe duoꝝ oſſiũ ſcꝺm rectitudinẽ ⁊ po
ſitõeꝫ puluilloꝝ ⁊ ligamentoꝝ ſcꝺm ꝙ oꝫ ⁊ coopi
re ea aſtellis ⁊ coopire aſtellas ligam̃tis. Et oꝫ vt qe
ſcat mẽbꝝ q̃ꝫtum eſt poſſibile niſi qñꝫ ſm q̃ꝫtitatem
quã tolerat qũ ñ fuit nocum̃tũ ⁊ apa vt ñ moꝛiat nã
mẽbꝛi ¶ Et oꝫ vt caueat doloꝛatio vehemẽs apꝺ ex
tenſionẽ ⁊ ſtricturam i fractura ⁊ diſlocatiõe ſil. Et
ſilr illud qꝺ accit ex ſtrictura vehemẽti ⁊ tardatiõe
ſoſonis:qm̃ illud pducit ad hoc vt moꝛiat illud mẽ
bꝛũ ⁊ putrefiat ⁊ ſit neceſſariũ abſcindere ipꝫ. ¶ Et
intentio in plimo reſtaurationis eſt vt eueniat alroſ
both i eis q ñ ſunt oſſa capitis:nam ſup ea non oꝛit
alroſboth:qr̃ oꝫ vt ꝑparet ita vt nõ eueniat ſiccum

neqȝ paucū ⁊ iteꝝ grossum plin ptrāsiens mēsuraȝ.
Et de sicco ē ꝙ magnitudo eius diuersificat̃ f̃m mē
brū ⁊ q̃ztitatē fracture i magnitudine sua aut multi
tudine ipsius aut in ꝯ̃riis ambaꝝ. ⁊ tu qdem scies i
diminutōe qd̓ oȝ fieri i illo q̃si apud rememoratōeȝ
ciboꝝ ⁊ apud rememoratōeȝ fracture. ¶ Et oȝ qū
accit alrosboth vt ꝓhibeat̃ a motib⁹ cōp̄metibus ⁊
coitu ⁊ ira ⁊ iracūdia qm̄ adurunt sanguinē ⁊ fugit
locū calm̄ ⁊ sanguis querit frigidū ⁊ adiuuat̃ cum
empl'is fortib⁹ stipticis i qbus ē caliditas q̃dā ⁊ glu
tinatio ⁊ ponant̃ in eis q̃ sunt sicut nux cup̄ssi ⁊ dra
gagantū ⁊ medicine que sunt ad rupturā. ¶ Et qñ
accit fracture vt nō restauret̃ restauratōe de q̃ curet̃
tūc fiat in ea qddā sil'e fricatōi in vlceribus que non
sanant̃: ⁊ est vt fricet̃ vtrisqȝ manibus donec auferat̃
viscositas vilis debilis q̃ est quasi ipsa non sit aliqd
quare accit vt eleuet̃ i locū ⁊ ipellat̃ ad ip̄m sanguis
bonus nouus ⁊ coaguleт̃ super ip̄m rosboth forte.
Et multotiens qdem egrediuntur ⁊ alterat̃ color
ossis res sil'es corticibus ⁊ squamis ꝑꝑ fricationē. ⁊
sup h⁹i nō ponant̃ astelle: imo si fuerit nec̃rium suffi
ciat ligatura bona. ¶ Et qñ aggregant̃ fractura ⁊
vulnera tūc ñ est possibile vt differat̃ restauratio vsȝ
quo sanet̃ vulnera: os enī indurat̃ ⁊ ñ recipit restau
rationē nisi cū prauitate ⁊ extensione vehemēti ⁊ di
spositionib⁹ maximis. ¶ Et cū hoc qñ accidūt cuȝ
vulnere dolores ⁊ ap̄ata i qb⁹ est timor tūc vt torq̃at̃
mēbꝝ melius ē q̃ȝ vt accidat timor magnus: q̃r oȝ
vt i h⁹i fractura ñ ꝑueniat̃ ad vltimū i re restauratio
nis. ¶ Et qñ ē cū fractura attritio est cū illo timor i
corrosione mēbri: q̃r oȝ vt scalpellet̃ locus ad h° vt
egrediatur sanguis: qm̄ in ip̄o est timor ⁊ ē vt moria
tur mēbꝝ. ⁊ si fluat sanguis tūc oȝ vt retineat̃. ¶ Et
multotiēs qdem fit nec̃rium ꝑꝑ timorē ap̄atis ⁊ no
cumētuȝ vulneris vt facias aliud q̃ȝ sit nec̃riū de cu
ratōe mēbri: q̃r phl'omas ⁊ soluis vētreȝ ⁊ subtilias
cibuȝ. ¶ Et qñqȝ accit ex strictura pruritus ⁊ est ne
cessariū vt soluat̃ aut embrocet̃ mēbꝝ cū aqua cal'a
donec resoluantur humiditates mordicatiue. ¶ Et
Hyp. qdeȝ precipit ei q restaurat̃ vt sugat aliqd de
helleboro i illa hora ⁊ fuit eius intentio vt trahant̃
materie ad interiora. ⁊ Gal. ꝓhibet hoc: imo p̄cipit
vt bibat̃ agaricū. Qd̓ si fuerit necessariū tūc det̃ ali
qd de sirupo acetoso i quo sit virtus acuta. ⁊ dicitur
ꝙ illud fuit in tp̄e Hyp. Et sup̄fluitas q̃ est iter duo
tp̄a est mirabilis. ¶ Et qū volueris facē restauratio
nem: deiñ dolet ⁊ inq̃etat: tūc rectius ē vt dimittas il
lud ⁊ extrahe illud qd̓ redire fecisti: fortasse enim re
mouebis ꝑ illud infirmū a dolorib⁹. ¶ In fractura
aūt in longitudine sufficit vt mēbruȝ adhereat cum
strictura vehemēti ⁊ vehemētiore q̃ȝ in aliis i cuius
ꝯpressione vltimatio fiat ad anteriora. ¶ In fractu
ra aūt q̃ est in osse oȝ vt duo ossa stent scd̓m rectitu
dinem i fine q possibilis est obseruādo illud ex p̄te
situs p̄tium sanaꝝ. Et ꝯsidera an sit oppositio ossis
huius ad suū ꝯpar ossis alterius: deiñ restaura. Et
obserua nam inter illud sunt res de illis sicut frusta
⁊ additiones: ⁊ de illis sunt vacuitates: verū frusta
qm̄ non decenter ꝯponunt̃ soluūt inter os ⁊ iter re
stauratōeȝ. ⁊ qñ frangit̃ iteꝝ ⁊ remanent inter duas
scissuras ossis non ꝑmittūt vt adhereat vna earum
alteri ⁊ sep̄ant̃: q̃r fit vlcus in quo semp aggregatur
virus: q̃r accit inde ꝙ ip̄mmet putrefit ⁊ putrefit mē
brum. Amplius vnitio ñ fit fortis: fortis enim nō fit
nisi qñ decenter ꝯtinuant̃ frusta ⁊ additōes i opposi
tione sua q̃ ei opponit̃. est g° necessaria extensio post
q̃ȝ fuerit verificata oppositio iter duo ossa ⁊ iter ad
ditiones ⁊ meatus q̃ deglutiūt eas ⁊ verificata fuit
restauratio. ¶ Qū g° extēderis ⁊ opposueris rectū
est qū iuenis oppositōeȝ verificatā vt mollifices ex
tensioneȝ paulatim ⁊ obserues oppositōeȝ vt decli
net cū attractiōe ⁊ obserues cū manu tua dispōneȝ
eius qd̓ decenter ꝯponit̃. Et si inueneris eminentiā
aut aliud rectifica illud cū manu: deiñ nec̃rium est li
gamētū ꝯseruās mēbꝝ scd̓m qetem suā ñ durū: qm̄
dolere facit valde: nȝ lene qm̄ dimittit cōseruatōeȝ.
Et de reb⁹ q̃ eaꝝ est media ē melior. Et oȝ vt sit liga
mētuȝ positū ad illud ad qd̓ ē inclinatio vehem̄tius.
Et si fractura ē ꝯpleta tūc oȝ vt eq̃t̃ equatōe stringē
te eā ex oi p̄te. Qd̓ si fractura fuit i p̄te plus oporte
bit vt sit strictura illic plus. Et si cū fractura fuit ali
qd ex frustis ⁊ ossib⁹ ꝑuis tūc si fuit ledens dolorem
faciēs tūc vade ad illud cū rectificatiōe. Qd̓ si ñ fuit
ledēs tūc non cures de eo neqȝ apponas manum.
Qd̓ si v̓bi gr̃a audita fuit eius crepitatio tunc sp̄at̃
ꝙ currit sup eaȝ rosboth. Qū g° securus fuit de illo
tūc non oȝ vt tardet̃ res eius. ¶ Et qñ accit ex fru
stis disruptio carnis ñ est tūc rectuȝ occupari i dila
tatione disruptōis op̄atione solidoꝝ vel stolidoruȝ
sed est necesse vt extendant̃ duo ossa ad duo latera
scd̓m vltimū finē rectitudinis ne sit tortuositas i eis:
qm̄ in tortuositate tūc est corruptio ossis. Qū g° ex
tenderis ip̄m tūc redi ad frustū ⁊ reduc ip̄m ⁊ strin
ge illud. si aūt nō redit tūc nō dilates disruptionem
imo p̄ñs sis vt videas mēsurā qua indiges ⁊ ꝑfora i
ea f̃m q̃ztitatem qua ingrediat̃ in eam frustū: ⁊ ꝯpo
ne sup ip̄m frustū cutis lenis sup qd̓ possit eē foram̄
spissum ⁊ penetret frustū in ip̄m: ⁊ p̄me sup cutem ⁊
manū ꝯpressione grauante eas ambas ⁊ ꝓcedētos
in foramine ꝓcessione ad radiceȝ suā: deiñ serret̃ cū
serra op̄ationis ⁊ ē serra minuta subtilis acuta sicut
serra faciētiū pectines. Et fortasse ꝑforat̃ radix cui⁹
ꝑforatio est necessaria cū tripano faciendo foramia
ꝯtinua accipiendo locū cui⁹ querit̃ fractura ⁊ illō ñ
est auferens timorem vbi est post os corpus nobile
licet fortasse sit saluius q̃ȝ inst̃ra mouentia motu suo
aut sua collectōe aut incisione sua. Et qñȝ igeniatur
vt ponat̃ tripanū sup latitudinē sbe nō ꝑmittentem
tripanū penetrare nisi scd̓m q̃ztitatem adiuuantem
q̃r ē minoris nocumēti q̃ȝ ist̃ra mouentia. Et ꝑꝑ h°
oȝ vt sint apud restauratores ip̄oꝝ tripanoꝝ species
plures p̄pate. ¶ Et fortasse non apparet frustū sed
est nec̃rium ad intus illud qd̓ exiccat ⁊ retinet ipsuȝ
deiñ fieri illud qd̓ oȝ. ¶ Qd̓ si fuit frustuȝ aut petia
ossium sep̄atum pungens locū ⁊ dolorē faciēs tunc
necesse ē scindē ⁊ vti regie ad extrahendū illud qd̓
egredit̃. Et multotiens oȝ serrare illud. Et qñ fuerit
illud qd̓ fractū est ⁊ ꝯminutū magnū ⁊ fuit eius cō
fractio ⁊ ꝯminutio plima tūc necesse erit vt extraha
tur totū. Si aūt fractura ñ fuit cū ꝯminutōe ⁊ fuerit
dislocatio eius scissura capiēs locū plin tūc icide in
firmiorē locū ⁊ dimitte reliquū qm̄ ñ est nocumētū
i eo: imo nocum̄tū in abscindēdo totū ē magnum.

¶ De admonitōe restaurationis Cap.iii.

Necesse ē restaurati vt cōsideret inclinatio
nē ossis: qm̄ ip̄e inuenit apud p̄tē ad quam
inclinat̃ gibbositatē ⁊ apud p̄teȝ a q̃ iclinat̃
ꝯcauitate. ¶ Et plin qdē itelligit illud cuȝ tactu. Et

illud iteꝝ qm̄ doloꝛ fit vehemēs in ꝑte ad quā est in
clinatio. ⁊ crepatio iteꝝ significat illd̓. et sup illud fa
bricet rem suam. ¶ Et est necc̄riuꝫ restauratori vt ex
tendat manū suam sup locū fracture ī dispōne itine
ris eius ad supioꝛa ⁊ inferioꝛa cū facilitate ⁊ subtili
tate donec si viderit sepationē aut eminētiaꝫ aut fru
stum cognoscat ipm̄ vt nō liget vice altera nisi scd̓m
ꝙ oꝫ: qm̄ accidet ꝯtusio aut doloꝛ. Et ñ oꝫ vt ꝯfidas
in equatione sensata ꝑ manū añ ꝯplemētuꝫ sanitatis
nā multotiēs occultat apā ꝯtusionē ⁊ toꝛsionē. Qū
ergo restauratoꝛ ꝑuenerit ad fracturam ⁊ iuenit illd̓
si nō exq̄site opatur ī eo deturpaꝛ mēbꝝ: ⁊ si exq̄site
opatur ꝑducit ad spasmū ⁊ febꝛē paruā: ergo meli⁹
est vt dimittat illud ⁊ non tangat ipm̄. ¶ Qū g⁹ inci
pit ꝑuenire ad restaurationē ꝑtis ossiū ⁊ ñ penetrat
oꝫ vt non vim faciat ⁊ faciat ipsam ingredi cū diffi
cultate fm̄ oēm dispōnem qm̄ ingredieꝛ sup īfirmū
qd̓ est maius q̄ꝫ remaneat os non equatuꝫ. Et si do
let reditio ⁊ rectificatio valde ⁊ est possibile medico
vt reducat illud ad dispōnem fracture tūc ē delitie ī
firmo ⁊ ꝯcupiscētia magna. ¶ Et oꝫ vt restauratoꝛ
festinet ad restaurandū illud qd̓ fractū ē ⁊ restauret
in die suo: qm̄ q̄ꝫto plus elongaꝛ tanto est eius ītroi
tus difficilioꝛ ⁊ nocumēta in ipo sunt plīma ⁊ ꝓpe ī
ossibus que circūdāt lacerti ⁊ nerui plures sic̄ coxa
Et oꝫ vt adiuuet ad festinationē restauratiōis cum
causis ī ꝯ̄rio cāꝝ oppositaꝝ p̄dictaꝝ ⁊ p̄ma ē cōglu
tinatio sanguinis viscosi.

¶ De preparatione restaurandi Cap. iiii.

Oportet vt oī mēbꝛo qd̓ tu restauras sit pre
paratio ꝯueniens ꝓhibēs doloꝛē. Et meli
oꝛ p̄paratio cū hoc est illa: q̄ ē ei ꝑ nāꝫ: vbi
gratia vt sit in manu ad furculā ⁊ sit ī pede ad illud
qd̓ impellit obseruando ꝯsuetudinē īfirmi ī hoc. Et
sicut mēbꝝ qd̓ oꝫ suspendi oꝫ vt suspendaꝛ fm̄ eq̄li
tateꝫ. silr̄ mēbꝝ cuius dispō significat ne suspendaꝛ
oꝫ vt sit eius acubitatio ⁊ ipsius locus sup rem pla
nā vt ñ suspendaꝛ ꝑs eius ⁊ restringaꝛ ꝑs eius. Et su
spensio q̄dem est mala oī restaurato sic̄ impulsio ad
supioꝛa est illi ꝯueniēs dū ꝓhibēs ñ ꝓhibet. Et qū
p̄paratio mēbꝛi fit ita vt sit alterius q̄ꝫ oꝫ aut magis
infirmū inclinat mēbꝝ ⁊ cōtoꝛquet ipꝫ fm̄ iclinatio
nem suspensionis ⁊ preparationis.

¶ De qualitate ligamentoꝝ ⁊ astellaꝝ Cap. v.

Oportet vt sint pāni ligamētoꝝ mūdi: nam
sordidus ē durus ⁊ facit doloꝛē. ⁊ sit subtil̓
vt penetret res si liniꝛ sup ipm̄ ⁊ sit leuis vt non ḡuet
sup mēbꝝ infirmū. Et oꝫ vt ligamta capiāt de loco
sano aliq̄d cui sit q̄ꝫtitas: illud enim est magis tenēs
restauratos q̄ꝫ vt sepetur ⁊ magis infirmū q̄ꝫuis sit
necc̄rium vt nō sit supfluitas ī illo: qm̄ faciet vt mbꝛū
habeat meatus strictos ñ suscipiētes nutrimētū. Et
iteꝝ illud qd̓ admonuimus de strictura ē magis ex
p̄imēs humiditatē effusaꝫ ad mbꝝ infirmū: ad illd̓
qd̓ ē longingus eo expellēdo ⁊ magis ꝓhibēs illd̓
qd̓ attrahit ad ipm̄. Et ligamētū latum ad illud est
melius: qm̄ magis facit adherere ⁊ plus dilatās: ve
rū fm̄ ꝙ possibile est in oī mēbꝛo. nā illud qd̓ possi
bile ē ex hoc ī pectoꝛe nō est sicut illud qd̓ possibile
ē in manu. ⁊ ꝙ non ē ex mēbꝛis latū: nā illud nō est
possibile ī eo: imo qñ lata est vitta ñ fit bona eius oꝛ
dinatio sup mēbꝛū sil̓e illi: imo fit feda quapp oꝫ vt
sit ꝯtentus de h⁹ī ī illa cuius amplitudo ē triuꝫ digi
toꝝ vsq̄ꝫ ad quattuoꝛ. Et illa sꝛ sicut focile ⁊ furcula
⁊ sicut illis silia: nā nō ē in eis possibile illud: imo si
nō liganꝛ cū subtili nō ē possibile: in furcula eniꝫ nō
ꝯuenit lata. Et in h⁹ī q̄dem ē necc̄rium multiplicare
inuolutōes vt stent loco dilatatōis. ⁊ vitta que iuol
uiꝛ suffic̄ vt sit latitudo ei⁹ triū digitoꝝ aut quattuoꝛ
⁊ longitudo ipsius trium cubitoꝝ. ¶ Et puluilloꝝ
foꝛtitudo qñq̄ꝫ fit vehemēs ī adiutoꝛio ligamētoꝛuꝫ
ad faciendū adherētiā. Veꝝ puluilloꝝ sꝛ due spēs
Una eaꝝ ē in qua ē ītentio equare ꝯcauitatē mēbꝛi
⁊ adhibeaꝛ studiū vt nō cadat inꝛ ea ambo foꝛamē
⁊ vt nō supponanꝛ suppositōe diuersa ⁊ vt bucelleꝛ
cū eis vlcera. Et altera ē ī qua ē intentio vt coopiat
cum ea ligamtū ⁊ eq̄t equatione fa vt reuoluaꝛ liga
mentū ⁊ adhereat scd̓m equalitateꝫ: q̄ꝛ nō erit loc⁹
strictioꝛ loco ⁊ mollioꝛ loco: q̄ꝛ faciūt ea adherere
astelle adherentia bona. p̄mū g⁹ eoꝝ sūt ligamēta ⁊
vitte: ⁊ secūdū sunt astelle. ⁊ ligamētū inferi⁹ ꝓhibet
māS ⁊ scd̓m toꝛsionē. Et oꝫ vt sint margines puluil
loꝝ vbi possibile ē. Et illa q̄ꝫtitas exigit vt sit nume
rus puluilloꝝ. Et foꝛtasse est necc̄rium administrare
puluillos ꝑuos quos coopit puluillus vn⁹ equāſ
sup eos in longitudine ligamenti cadentis sup locū
Et ligamētum qd̓ noīatur hñs duas facies vel faci
es hoīs ⁊ hñs duo capita ē illud qd̓ admistratur ita
vt ponaꝛ mediū pāni cuꝫ qua ꝯseruaꝛ equatio loci ī
firmi sup locum suum ⁊ sit illud ī medio alhadacati
deiñ accipiat cū vnaquaq̄ꝫ duaꝝ medietatū ad ꝑtē
diuersam. ⁊ fiat ī inuolutōe eaꝝ cū vtrisq̄ꝫ manibus
silꝛ fm̄ ꝙ ē famosuꝫ qd̓ ñ est nobis necc̄riū exponē.

¶ De equatione ligamēti cum expositione ⁊ distin
ctione Cap. vi.

Oportet vt icipiaꝛ cū ligamto a loco fracto
⁊ ab eo vbi declinat ad os ⁊ illic sit vehem̄
tius strictū. Et vbi fractura ē vehemtioꝛ oꝫ
vt sit ligamētū foꝛtius. ⁊ ad vltimū locus fracture ⁊
locus a quo ē necc̄riū expellere māS ⁊ est vt seruetur
sup eā situs: ⁊ illud q̄dem securat ab apatione: imo
foꝛtasse resoluit apationem ⁊ ē cū securatōe ab apa
tione ⁊ putrefactione ossis. Iteꝝ illud q̄deꝫ ñ cōfert
ad virus si gnātur in ipso osse ꝑueniens ad medullā
⁊ coꝛrumpēs medullā ⁊ os: ⁊ est necessariū vt frāga
tur ⁊ ab eo discoopiaꝛ ⁊ vt fiāt vie ad pus ⁊ ad egre
diendū. Et ē melioꝛ locoꝝ cū defensione eius quod
venit de ei⁹ generē q̄ sit: lꝫ mēbꝝ iferius qñq̄ꝫ expellat
ad supius supfluitatem suam qñ supius est debile.
¶ Et ñ oꝫ vt fiat vltimatio ī strictura ligamētoꝝ et
astellaꝝ tanta q̄ ꝓhibeat aduētū nutrimti ⁊ sāguis:
illud nāq̄ꝫ est ex illis q̄ ꝓhibent restauratōeꝫ. ¶ Et
Hyp. q̄dē adiuuat ligamēta ī eo ꝙ conaꝛ de expul
sione apatis cū ceratis repcussiuis cū oleo omphā
cino ⁊ cera. Et foꝛtasse est necc̄riuꝫ sedare apa cū eis
q̄ sūt sicut oleū camemillinū ⁊ sic̄ cum vino stiptico:
nā ipm̄ resoluit apa ⁊ ꝯfoꝛtat mēbꝝ. ⁊ vbi fūit vlcus
nō appꝛopinquet ceratū. Et foꝛtasse ē necc̄riuꝫ illud
in quo est foꝛtitudo ⁊ resolutio sic̄ oleum ⁊ mastix ⁊
āmoniacum. ¶ Et ad vltimū qū ligamtuꝫ admini
straꝛ ⁊ fractura est recēs q̄ nōdū apatur tūc oꝫ vt sit
ex ligno ⁊ infrigidatū repcussiuū. Et foꝛtasse sufficit
vt liniaꝛ cum aqua ⁊ aceto. Et foꝛtasse administraꝛ
cum cerato ⁊ silib⁹ de illis que narrauimus. Et si ad
ministraꝛ post apa tūc melius ē vt sit ligamtuꝫ ex la
na q̄ sit infusa in oleo resoluente apa ⁊ liniente ipsuꝫ
Et fm̄ oēm dispōnem in ligamento super quod po
nitur ceratū desubt⁹ est securatio a ꝯmotōe doloꝛis

⁊ ꝓprie qñ medicus non ē pñs:qũ ergo accit dolor succurrit cũ solutõe ⁊ ligatõe. Et nõ oꝫ vt admĩstretur ceratũ ⁊ ꝓp̃e qñ est illic vulcus.fortasse enim attrahet ad mẽbꝝ putredinem ⁊ ponat loco eiꝰ vinũ nigꝝ. Et plĩn qdeꝫ fracture associat vulcus:q̃pp oꝫ vt elonget ceratũ ⁊ sit sufficientia i vino stiptico in qͦ infusus sit puluillus lõgus. Et nos qdem ponemus epithimatibus fracture caplĩn singulare. ¶ Et cuꝫ inceperis cũ ligamẽto a loco exigente tũc iuolue ipsum inuolutionibꝰ quas addes ꝫm additiões magnitudinis fracture ⁊ ꝑtem eaꝝ ꝫm diminutionẽ eius ⁊ ꝫm q̃ñ si fuerit apparẽs:deiñ reduc ipm ad illuꝫ locũ:deiñ vadat vsqꝫ ad locũ sanũ.hoc est gͦ ligamẽtũ p̃mũ: deiñ fac pñs ligam̃tuꝫ secundũ ⁊ inuolue ipm sup fracturã bis aut ter:deiñ fac ipsum descendẽ ad inferiora mollificando paulatim:postea fac eẽ pñs ligamẽtuꝫ tertiũ ⁊ fac silr ad supiora:⁊ tũc facies ligam̃ta eẽ paris ad expellendũ supfluitates a m̃bro ⁊ ad rectificandũ ipm sup intentõeꝫ i p̃paratõe huiꝰ ligam̃ti:⁊ nõ sis supfluus iteꝝ in elongando stricturam in vtrisqꝫ laterib:qm̃ fit mẽbꝝ oppilataruꝫ venaꝝ nõ suscipiens nutrim̃tum ⁊ fortasse cõtrahit.⁊ qñqꝫ non fit ita:imo incipitur cũ ligamẽto ascẽdendo:deiñ seqtur cum ligam̃to descendendo: deiñ cũ ligamẽto incipiente ab iferiori ꝑte ligam̃ti inferioris ad supiorem ꝑtem ligam̃ti ascendentis quasi ipm sit ꝯseruans duo ligamẽta illa ⁊ ponat vehem̃tior strictura eius apud fracturã. Et intentio qdẽ i vno duorum ligam̃toꝝ est ꝯtraria intentioni in ligam̃to quo querit attractio materiei ad m̃bꝝ: quare strigit sub mẽbro cũ longitudine ab eo ⁊ ñ cessat mollificari inuolutio ⁊ est ligamẽtuꝫ diuersificans. Ista gͦ sunt ligamẽta que sunt sub astellis:⁊ hec sunt ligamẽta q̃ sunt supra astellas. ¶ Ligam̃tũ v͂o supius oꝫ vt sit ita vt ponat mẽbꝝ sicut frustum vnũ cui nõ sit motꝰ ⁊ ꝓhibeat torsionẽ.⁊ qum fractura est in latitudine ꝯplete fit necessariũ vt ligam̃tuꝫ sit equalis ꝯmixtionis ⁊ stricture. Et si fuerit plĩn fracture ad ꝑtẽ vnam ⁊ ẽ ex fractura oꝫ vt sit sollicitudo vehem̃tior super latus i quo ẽ fractura plus.⁊ ñ oꝫ vt diuersifices super eã figuras ligam̃ti faciendo figuram pꝰ figuram qm̃ illud corrumpit illud qd̓ ꝯfortauit restauratio. ⁊ dolorem qdem facit incurrere ꝯtorsio que fortasse accidit in die ⁊ strictura ligamẽti spasmãs:nã si constringitur facit dolorem:⁊ qũ mollificatur torquet.

¶ Et Hyp. qdem facit esse rectum vt soluat ligam̃tum vna die ⁊ vna die nõ:illud enim est melius vt ñ irascat iufirmus ⁊ non approximet euꝫ cum palpatione eius ⁊ ipsius fricatione pp illud qd̓ necessariũ est vt ꝓueniat ad mẽbꝝ de humiditate subtili impediente que fortasse ꝯuertit in virus. ¶ Et magis cõueniẽs horaꝝ ꝯsuetudinis bonitatis ligamẽti ⁊ cõseruatõis eius ꝫm cõditões p̃dictas ẽ pꝰ fracturam p ꝑtes viginti:nam illud est hora inceptionis alrosboth rubei:deiñ qñ adheret os ⁊ nõ stringat valde ⁊ respiret locus strictus eiꝰ vt nõ coartet ⁊ ꝓhibeat alrosboth aut ꝓhibeat eius gñãtio cũ q̃ntitate sufficiente:qr̃ non accidet nisi subtile debile nisi qñ accit iam alrosboth ⁊ incipit adherere magnitudinem q̃ nõ indiget ⁊ tendit i supfluitatem. Nã vna de cõuenientiis eius est strictura vehem̃s. Et iteꝝ admĩstratio stipticoꝝ ꝓhibentiũ:ipsa eni ꝓhibẽt nutrimẽtũ ⁊ stringunt alrosboth:ergo nõ penetrat i ipm nutrimentum iteꝝ. ¶ Et nõ oꝫ iteꝝ vt licentia det ⁊ permittatur vt fiat ligatura in non sua hora.

¶ De equalitate astellarium Cap.vii.

Oportet vt sit substantia de qua fiũt astelle aggregans ad duritieꝫ suam tenacitatem ⁊ lenitatem sicut alcone ⁊ lignũ oleandri ⁊ lignũ granati ⁊ eis silia. Et oꝫ vt sit grossius qd̓ est in ea locus q obuiet fracture duobꝰ laterib:nam oꝫ vt sit grossius astellarum p̃ncipiũ eaꝝ qd̓ seqtur latus fracture aut vehem̃tiorem ꝑteꝫ fracture ⁊ sint latera eaꝝ subtiliora ⁊ vt sint plenaꝝ extremitatum ne opponat i eis glutinatio:imo planũ ligamẽti. Et si ponant astelle a lateribꝰ quattuor tunc est magis defendens.⁊ non est maluꝫ si est ei supfluitas lõgitudinis qm̃ non est nocumẽtũ in illo nꝫ detrimẽtuꝫ i hoc.s. si capiunt ꝓpe iuncturam p̃ter qd̓ tegat iuncturã ipsaꝫ ⁊ longius lateꝝ eius sit ad latus ad qd̓ ẽ motus inclinatõis membri cũ hoc.s.vt ñ sit ita ꝙ grauet nꝫ p̃mat vehemẽter nꝫ coartet ⁊ vt ñ minuant ab eo ligamẽta diminutõe plima:qm̃ fiũt astelle cõp̃mẽtes Et qũ videris aliqd de hoc oppone cũ diminutiõe donec iuenias equalitatẽ. Et ñ oꝫ vt astelle obuient loco denudato sup quẽ nõ est caro:imo ẽ neruosus ossosus. ¶ De qualitate admĩstrationis astellaꝝ cum distinctione ⁊ expositione Cap.viii.

Hora q̃ exigit vt ponãt astelle ẽ post.v.dies ⁊ supra vsqꝫ fiat securitas a nocumẽtis. Et q̃nto plus magnificat timor tãto magis oꝫ vt tardet positio astellaꝝ ⁊ multotiens attrahit festinatio in hoc nocumẽta ex ap̃atibus ⁊ pruritu ⁊ vesicis: verũ qũ tardant astelle tunc oꝫ vt sit illic qd̓ stet loco eaꝝ bonitate ligature cũ vitta ⁊ de bonitate p̃paratõis. Qd̓ si illud nõ fuerit tũc necessarie st astelle etiaꝫ i p̃ncipio rei. Oꝫ gͦ vt annectant astellis ligamenta:⁊ puluilli annexione descedente equãte cooperiente decenter ꝯponente quoꝝ grossius sit apud fracturã ⁊ nõ fortiter stringat:imo addat i strictura paulatim cũ experientia infirmi ⁊ cũ dispõne ipsius Et si fuint ligamẽta ⁊ puluilli grauãtes eam tũc nõ fiat eoꝝ multiplicatio. Et de nocumẽtis eoꝝ qñ descendunt est ligamentuꝫ molle. Et oꝫ vt nõ ligentur ligamenta supiora sup astellas ligatura dissoluente eas ⁊ remouente ip̃as a decente ꝯpositõe situs eaꝝ Et oꝫ vt soluant ligamenta necessitate electionis in oibus duobus diebus in p̃ncipio rei:⁊ ꝓp̃e qñ accidit pruritus:⁊ tunc qdeꝫ oꝫ vt fiat illud qd̓ p̃cepimꝰ Qũ gͦ ꝑtrãsit septimus a strictura soluat i spatio tardiore ⁊ in oibus quattuor ⁊ qnqꝫ: in hac eniꝫ hora fit securitas a pruritu ⁊ ap̃ate. Et illic iteꝝ fiat mollificatio ligamẽtoꝝ paulati vt ñ ꝓhibeat penetratõeꝫ nutrim̃ti. Et si fiũt tibi possibile vt retineas astellas ⁊ ñ soluas eas etiã vsqꝫ ad viginti nõ erit nocibile: deinde solue eas. Attamẽ qñꝫ soluũtur i qbusdam horis non ꝓpter cãm apparentem:sed ꝓpter defensionem ⁊ ad videndũ illud qd̓ accit. ⁊ ꝯsiderare ad illud qd̓ discooptuꝫ est de carne si fuerit an corruptꝰ sit color eius ⁊ eius dispositio. ¶ Et iã sciuisti ꝙ oꝫ vt nõ fiat vltimatio cum strictura vltimatõe ꝓhibẽte ad vẽtũ nutrim̃ti ad fracturam:ipa eni nõ restauratur nisi cũ sanguine ⁊ nutrimẽto forti qd̓ venit ad eam. ¶ Et ñ sit festinatio i auferẽdo astellas ⁊ ꝓiiciendo eas q̃uis credat esse coherentia: qm̃ fortasse accit inde vt sit arosboth ñ ꝯfirmatũ adhuc:qr̃ ꝯtorquet mẽbꝝ.⁊ vt remaneãt astelle sup mẽbꝝ qũ non sunt nec̃rie est melius q̃ꝫ vt disponãt ab eo ante qũ

non sunt necessarie: non ergo festines sed tarda.
¶ De fractura cum vulnere Cap. ix.
ET qñ aggregant fractura ⁊ vulnus tunc re
staurator vehemēter alleuiet restaurationez
⁊ faciat penetrare astellas a loco vulneris
⁊ ponat sup vulnus qd̄ oz ex emplis ⁊ ꝓpe piceis
Et qdam pcipiunt vt incipiat cū strictura a duobus
laterib⁹ vulneris ⁊ dimittat vulnus discooptum. Et
hoc qdem est melius si vulnus non fuerit sup fractu
ram ipam: deiñ oz vt sit sup ipm velamē ita vt tegat
ipm ab aere. Qd̄ si fuit sup fracturā tūc oz vt igenie
tur in figuratōe stricture cū ingenio ita vt mūdificet
ex oi latere ⁊ sepet parū a vulnē ipso cū pparatiōe
ꝯueniēte ad illud. Et infūdant puluilli i vino nigro
stiptico. Et hoc igeniū est vt ponat extremitas liga
mēti sup labiū vulneris: deiñ torqueat retro ⁊ firme
tur cum ligamēto alio ⁊ ponat sup labiū aliō iferius
deiñ ordinet reliquū ligamētū fm q oz: deiñ torqa
tur ita vt remaneat vulnus ipm aptuz ⁊ qd̄ ē pter ip
sum sit firmū ex eo ita q iam ascendit ligamētum ⁊
descendit ligamentuz ⁊ cadat sup fracturā strictura
vehemēs ⁊ remaneat vulnus aptum vt discoopiat ip
sum pp illō. Et oz vt ponat sup astellas foramē ecō
trario illius vt pueniat supfluitas medicine vulneris
ad illud. Si posuerit sup astellas foramē oppositū
illi vt pueniat bonitas medicīe ad vuln⁹. Et sit pos
sibilis egressio virus ab eo ⁊ sit ita vt possit tegere
sup ea vtraq3 sil' q̄zuis dimittere vulnus discooptuz
sit malū ⁊ ꝓpe in frigore: imo oz vt ñ sit coartatum
tm̄: Et vt custodiat in nocte. Qd̄ si vulnus sanat ad
ministrent astelle si iam est conglutinatum: ⁊ firma
astellam illi loco si ille locus fuerit declinatus ab eo
Et qū voluntas fuerit soluere illud qd̄ tegit vulnus
⁊ mane ⁊ vespe est magis possibile pp curatiōez ei⁹
ꝓpam. Et nō fit ex eo ꝯtrarietas i ligamēto restau
rationis fracture oio. ¶ Inqt Hyp. Oz vt ligetur
vulnus ex medio ligamēti si fuit recens ⁊ si ē ātiquū
⁊ fecit pus p⁹ maturitatez tūc liget ex supiori ei⁹ vsq3
quo ꝯsequat mediū eius. Et de illo qd̄ ē bonū ē vt
ponat illud qd̄ seqtur vulnus ex ligamētis ⁊ ꝓpe su
perius strictus vt sit possibilitas currendi: vez eius
strictura sit scd̄m tolerantiam. Et q̄zto magis elon
gatur a vulnere ponat leuius ⁊ qñ est vulneri ꝓfun
ditas vehemēs stringatur sup locū ꝓfunditatis liga
tura ligamēti. Et si ꝯuenit strictura ligamēti loco re
stauratōis tūc iam puenit intentio ⁊ si nō incipe ve
lare vulnus cuz eo qd̄ diximus ⁊ qū puenit ad fractu
ram itez ponat ligamētum strictius. Et oz vt pona
tur ꝑpatio mēbri ita vt facilis fiat cursus pus si ag
gregat in vulnere. ¶ Et oz i estate vt infrigidentur
ligamēta ꝯtinentia vulnus ēt vt sit adiutoriuz ad ꝓ
hibendū apa. ¶ Et nō oz vt appropinquet loco ce
ratū ⁊ ꝓpe i estate: qm̄ fortasse putrefiet mēbz: imo
si necessaeia est repcussio tūc cū vino stiptico scd̄m
q pteriit a nobis eius declaratio. ¶ Et qū fracture
est attritio ⁊ timet mors mēbri tūc scalpellet. ¶ Et
scias oio q qñ vulnus ligat fm q ꝯuenit expellit li
gamētū descensionis: ⁊ si errat i ligamēto apat ⁊ ꝓpe
qñ mollificat sup locuz vulneris ⁊ stringit sup illud
qd̄ est p⁹ ipz ⁊ si ñ fuerit ei detectio non curret ab eo
virus neq3 pueniet ad ipm medicamē. ⁊ si dimittit
discooptum putrefit ⁊ infrigidat ⁊ accit mors mēbri
⁊ pducit ad dolores ⁊ febres: qr necriuz est medico
vt faciat aliqd iter hoc ⁊ hoc ⁊ ꝯsideret illud qd̄ ac
dit ⁊ succurrat ei anteq3 confirmetur.
¶ De fractura male restaurata Cap. x.
QUandoq3 fractura est restaurata nō fm q
oz ⁊ est necessarium vt iteret eius fractura:
quare oz vt restaurator sciat dispōnem al
rosboth q restaurauit os. Qd̄ si fuit magn⁹ fortis ñ
vadat ad frangendū ipm scd̄o: fortasse eni ñ erit pos
sibile vt frāgat ex loco fracture pme pp fortitudinē
alrosboth: qr franget in alia pte loci. Qd̄ si ñ iuenit
excusatio tūc oz vt pcedat ⁊ leniat donec mollificet
alrosboth. Et mollificantia ipm st medicine pdicte
i caplo duritiez illic sicut cutis alleliati ⁊ dactili ⁊ si
cut spēs fecum oleoz ⁊ alleile ⁊ medulle ossiū ⁊ me
dulle granoz cotti ⁊ eis silia: deiñ frāgat. ⁊ oz vt as
siduet cū hoc embrocatio cū aqua calida ⁊ itroitus
tinc i die multotiens. ¶ Qd̄ si ñ ꝓcesserit illud ⁊ ex
perimētuz ⁊ motio significauerit firmitudinē vehe
mētem tūc oportebit vt secet caro ita vt sit possibile
fricare alrosboth ex latere ⁊ destruere cū cū ea: deiñ
frangat ⁊ restauret ⁊ curet vulnus curatiōe sua. Et
multotiens qdē est possibile vt curet fractura male
restaurata absq3 fractura scd̄a leniendo alrosboth
cuz eo qd̄ scis: deiñ equet. ⁊ qñ seruat sup ipaz equa
tur sup ipaz alrosboth itez ⁊ excusat fracturā ꝓpe i
corporib⁹ lenib⁹. ¶ De epithimatibus
fracture ⁊ que currūt cursu eoz Cap. xi.
EPithimatū alia sunt q ꝓhibēt apa ⁊ recti
ficant pruritū. Et alia sūt ad indurandum
alrosboth ⁊ glutinatōez faciendā i ipo. Et
alia sunt ad equandū alrosboth magnū. Et alia st
ad remouendam duritiē iuncturaz q accit p⁹ restau
ratōez. Et alia st ad auferēdā mollificatōez si cecide
rit i iūcturis. ¶ De epithimatib⁹ ꝯferentib⁹ ⁊
q currūt cursu coz ⁊ rectificantib⁹ pruritū Cap. xii.
IAm diximus i caplo ligamēti vittas ad illō qd̄
oz sciri in hoc caplo ⁊ diximus cerata ⁊ ēbro
cas cum vino stiptico ⁊ illis silia. Et reitere
mus nūc ⁊ dicimus: ñ oz vt sit illud qd̄ ñ administrat d̄
cerato aut aliis ita vt aspitas sit i eo aliquo mō: imo
sit leuius q̄zto plus eē pōt ⁊ molli⁹. Et ñ oz vt admi
strent cerata vbi timet putrefactio nz vbi mltiplicāt
ptes fracture: h⁹ i. n. ꝑpatū ē ad suscipiēdā putrefacti
onē: qm̄ plm est cū vlcerib⁹. ¶ Sup aqs aūt calis ⁊
eaz effusione iā locuti fuimus ⁊ fecimus scire q vti itas
i eis ē resolutio materiez q incurrere faciūt pruritū
⁊ attractio materiei nutritiue ⁊ sunt iterū necessarie
qñq3 qa mēbz iam debilitauit strictura ⁊ exiccauit
ipz ⁊ illud qd̄ vltime ꝯseqt est scitū. ¶ De epi
thimatib⁹ ad idurandū alrosboth Cap. xiii.
RES ꝯferētes i hoc sūt embroce stiptice sub
tiles ⁊ empla q silant eis sic decoctio myr
ti ⁊ eius oleū si necriuz ē oleū: ⁊ oleū alcan
ne ⁊ epithima cū aqua folioz myrti ⁊ granoz eius
⁊ decoctio arboris alcori ⁊ decoctio radicis aldir
dar. ⁊ decoctio folioz eius ē incarnatiua iduratiua
Et emplm fcm̄ ex mes ꝓpe qñ ponūt cū eo crocus
⁊ myrrha ⁊ ꝯficit cum vino odorifero est bonū val
de. Et distillatio spatulaz palme est bona itez.
¶ De regimine equatōis alrosboth Cap. xiiii.
IN pncipio qdem ⁊ dū pmanet recēs stipti
ca predicta: qm̄ ipsa aggregant ipm ⁊ strin
gunt ipm ⁊ minorant q̄ztitatem eius: post
illud vo qñ supfluit ⁊ ꝓpe prope iuncturā ē necriuz
secare ab eo ⁊ fricare donec equet. Et oīa ista cuz

eo quod dictum est in eo.

De medicinis lenientib' duritiē iūcture Cap. xv.

O Portet vt embroces ⁊ icipias cū aq̄ calā:
deiñ admīstres desup emplā ⁊ iūnctiōes q̄
fricando fiūt lenientes facta ex mucilagini
bus gūmis ⁊ adipibus ⁊ oleis. ⁊ si ponat̄ i eis acetū
forte erit magis ꝓsūdatiua. Et d̄ illis quoꝝ admini
stratio ꝓpinquat est dactili ⁊ alleliati ⁊ oleū sisami
num: qm̄ est emplm̄ leue. Et iteꝝ mollitiuū d̄ kerua
ꝑmisceat̄ cū tanto butyro q̄ꝫtum ē ipsius medietas
⁊ mellis q̄ꝫtum est ipsius quarta. Et fortasse sufficit
ceratū de oleo lilii solū. ⁊ qñꝫ adiuuat̄ cū oībus le
nificantib' p̄dictis in caplo sephiros. Et qū sentit̄ al
teratōēꝫ ꝯplonis ad frigus tc̄ adde i eis ex castoreo
⁊ serapino ⁊ oppoponaco. Medicamen bonū: ℞.
fecem olei de lino ⁊ fecē olei sisamini ⁊ fenugrecum
coctū i lacte ⁊ beil ad ipꝫ ⁊ admīstret̄. ⁊ iteꝝ radices
altee ⁊ radices cucumeris asinini ⁊ bdelliuꝫ ⁊ āmo
niacū ⁊ oppoponacū dissoluant̄ cuꝫ aceto forti ⁊ li
niant̄. ⁊ vnguentū eburneū est bonū. Medicamen
bonū: recipe mucilaginēꝫ fenugreci ⁊ seis lini ⁊ mu
cilaginē cucumeris asinini ⁊ āmoniacū ⁊ laudanuꝫ
⁊ isopum humidam ⁊ oleum de lilio ⁊ adipeꝫ ana
tis ⁊ bdellium lene ⁊ puꝝ ⁊ medullaꝫ vituli resoluā
tur i oleo ⁊ fiat vnguentuꝫ. Aliud forte: ℞. olei vete
ris lb. ii. olei de lilio lb. s. storacis liq̄de lb. quartam
cere citrine lb. s. glutinis alboti. ʒ. ii. euforbii. ʒ. ii. me
dulle ossiū cerui. ʒ. iiii. fiat vnguentuꝫ. Unguentum
bonū ad duritiē iuncturaꝝ quā acq̄siuit restauratō
āmoniaci ꝑtem vnā bdellii iudaici ꝑtem vnā lauda
ni ꝑtem mediā olei de alcāna adipis anatis āboruꝫ
añ. ꝑtis q̄rtā: solue gūmas ⁊ aggrega oīa. Unguen
tum bonū: āmoniaci. ʒ. vi. ⁊ cere citrine tm̄dē gūmi
alboti bdellii ⁊ galbani oīuꝫ añ. ʒ. viii. olei de alcan
na. ʒ. iiii. terant̄ gūme ꝯtrite in aceto: deiñ aggregen
tur i mortario iuncto cū oleo de lilio. Et silr ad spas
mum eaꝝ ⁊ nodatōēꝫ que accidit sicut glādula vbi
est. Et iam diximꝰ eā in caplo suo. Et admīstrent vn
guenta que diximus nunc. Et admīstratio castorei
⁊ costi ⁊ fimi colūbini. ⁊ synapis emplando ē vltia
Linitiuū bonuꝫ: ℞. fecis olei de lilio. ʒ. i. ⁊ fecis olei
seis lini. ʒ. i. ⁊ storacis liquide ⁊ galbani ⁊ serapini ⁊
oppoponaci oīuꝫ añ. ʒ. s. bdellii seis. ʒ. i. adipis vrsi
aut galline aut porci apud illuꝫ q diligit illud ex sa
pientibus diuitum fiat ex eis vnguentum.

De facientib' fortitudinē mollificatōis Cap. xvi.

S Ustentatio i curatōe eius ē sup stiptica sub
tilia sicut sauina ⁊ dactili imaturi ⁊ his silia
aut sup stiptica spissa. Et qñq3 miscent̄ cuꝫ
his siē crocus ⁊ cinnamomū ⁊ myrrha. Et enula ē
bona valde ⁊ ꝓp̄e qñ coq̄tur cuꝫ ea acorus ⁊ cinis
vitis cū adipe antiqua ⁊ cortices spatulaꝝ palme:
Et oīa que dicta sunt in indurando alrosboth.

De admīstratōe aque calide ⁊ olei Cap. xvii.

S Cias ꝙ aqua calida ⁊ oleū ñ ꝯueniūt apd̄
restauratōēꝫ qm̄ ꝓhibēt restaurationē: sed
ꝯueniunt ante ipsam: qm̄ ambo p̄parant re
stauratōēꝫ ⁊ ꝯueniūt post ipam: qm̄ ipsa abstergunt
qd̄ remanet ex ap̄ate ⁊ duritie ⁊ rosboth ⁊ pustulas
quas euenire fecerūt ligam̄ta i neruis: quare fit mo
tus cū eis nō facilis. Qū g' admīstrant̄ aqua calida
⁊ oleū ⁊ adipes ⁊ medulle succurrūt illis nocum̄tis
iter illud v̄o aqua ⁊ oleū sūt valde ꝓhibentia ab in
carnatōe: ⁊ fortasse admīstrantur i īfantib' ⁊ q sꝫ eis
proximi non in aliis qū empla exiccata sunt sr̄ eos
⁊ faciūt eis dolorē: qr̄ indigent tūc vt oleo iungatur
locus q dolet: deiñ sustentet̄ ⁊ restauret̄: apud q̄teꝫ
v̄o nō datur licentia i hoc. Et medici qñq3 vtunt̄
embroca ex aqua calida qū ipsi soluūt ligamētuꝫ p̄
mum querētes ex eo iuuam̄tum ⁊ est vt attrahāt ad
ipm̄ mā3. Et oꝫ vt sit illa aqua talis vt qū cadit apd̄
īfirmum sit temperata: calida eni fortasse resoluit ex
corpore mūdo supra illud qd̄ attrahit ⁊ ꝓp̄e qñ ꝓ
longatur tp̄s effusionis eius ⁊ attrahit ex corpore
repleto supra illud qd̄ oꝫ ⁊ ꝓp̄e si abbreuietur tp̄s
eius: imo oꝫ vt sit aqua cū caliditate ad equalitateꝫ
tendēs ⁊ sit tp̄s effusionis eius ſm̄ q̄ꝫtitateꝫ q̄ videt̄
ex augm̄to mēbri ⁊ eius inflatione ⁊ nō effundātur
qū incipit detumescere. Et nos q̄dem iam diximus
de iudiciis embroce i caplo dislocatōis illud qd̄ oꝫ
attendere ēt hic. Et magis dilectum mihi qñ nō est
illic dolor est vt non appropinquet membro oleuꝫ
neq3 aqua calida oīo nisi illud qd̄ añcedit ipm̄ i ꝓn
cipio rei ad defensionē. Et de illis que ponūtur
sup iuncturas q̄ idurant̄ post restaurationē sup tor
sionem ⁊ attritionē sūt dactili ⁊ alleliati emplando.

De cibatōe restaurati ⁊ potione ei' Cap. xviii.

O Portet vt sit cibus eius ex eis q̄ generant
sanguinē spissum siccum ⁊ ñ spissum siccuꝫ
imo spissum viscosuꝫ vt generet alrosboth
tenacem fortem ñ siccū debilem lenē. Et illa sꝫ sicut
pedes ⁊ frumētum coctum cuꝫ multa aqua quousq3
sit siē puls ⁊ vētres ⁊ capita ⁊ cutis hedi ⁊ arietis
decocta ⁊ silia eis ⁊ vinum stipticū. Et ex illis q̄ dan
tur i scd̄a mēsa sunt castanee ⁊ grana i q̄bus non est
acuitas. Et alienet oīa que subtiliāt sanguinē ⁊ cale
faciūt ipm̄ ⁊ elōgant ipm̄ a coagulatōe siē vinū sub
tile ⁊ res ꝯfortātes valde. Et ad sūmū regim̄ ei' sit i
grossatio nisi sit illic ꝓhibēs ex vulnē reḡrente subti
liatione cibi ſm̄ illud qd̄ ē sup ipm̄ de magnitudine
eius aut ipius puitate ⁊ apud timoreꝫ doloris. Qui
v̄o securus ē ab illo dilatet̄ i cibo ⁊ potu. Et q amat
defensionē icipiat cū regīe subtiliante vt securetur a
malitia ap̄atis. Et illud ē siē si oporteat iteꝝ vt phlo
met̄ ⁊ soluat̄ vēter: deiñ p' dies paucos admīstret il
lud q̄ꝫuis sit qñꝫ necc̄riū iteꝝ vt dimittat hoc regimē
qñ supfluit rosboth i magnitudīe ⁊ ē necesse ꝓhibē
ipm̄. Modus cibarii ꝯuenientis ei qd̄ admīstrat̄
hora coagulatōis: sumāt̄ pānis de sila ⁊ farina rizi
⁊ sepū vacce pinguis ⁊ lac ⁊ fiat ex eis cibariuꝫ sile
frum̄ito cocto vt puls cū bonitate sua ꝯcussiōis. me
dicina āt ei' quā sumit ad restauratōēꝫ munia ē q ē
mirabilis.

De reb' que ꝯsequūt̄ fracturam ⁊ restaurationē ⁊ necesse ē succurrē eis Cap. xix.

Q Uādoq3 accit ex fractura disruptio carnis
q̄ nō ꝯglutinat̄. ꝙ si nō icidat̄ putrefit ⁊ pu
trefacit illud qd̄ seq̄t̄ eā ex osse: qr̄ ē necc̄riuꝫ
vt incidat̄ ⁊ coquat̄. Et qñq3 accit flux' sanguinis
⁊ est necesse vt ꝓhibeatur. Et qñq3 accit ꝯtusio
⁊ attritio fortis carni que si non curent̄ cum scalpel
latione aut cum medicinis ꝓhibētibus putrefactio
nem ꝑuenit ad estiomenum: quare oꝫ vt obseruetur
illud. Et qñq3 accit ap̄a calīn in quo est timor: qr̄
oꝫ vt regatur regīe suo. Et qñq3 accidunt vulne
ra q̄ egēt vt curēt̄ cū eo c' p̄teriit narratio. Et qñꝫ
accit alrosboth supfluus in fractura cuius q̄ꝫtitas ñ
ē necessaria: qr̄ oꝫ vt minoret̄ nutrimētū ⁊ ꝓhibeat̄
eius generatio cū ꝓhibitōe cibi ⁊ strictura desuper

⁊ reliq̄s que sunt dicta: ¶ Et q̄ñz accĩt mollificatio
iuncturaꝝ ex extensione ¶ Et q̄ñq3 accĩt vt currat
virus ad medullam q̄ gn̄atur in osse: qr̄ necesse ē vt
extrahat̃ os ⁊ discoopiat̃ via virus ad intus.

¶ Tractatus tertius De fractura cranei Cap. i.

Multotiens accidit vt findatur
craneū ⁊ nō findat̃
cutis: imo apẽt̃. Qū g° occupatio fit in
curatiōe apãtis ⁊ ñ puenit̃ ad plagam
fortasse accidit vt putrefiat os ꝺ subtus: ⁊ accĩt ante
sanitatem aut post ip̄az egritudines male ex febrib᷒
⁊ tremore ⁊ destructōe rõnis ⁊ aliis: qr̄ est nec̃rium
vt findatur. Et multotieus qdem significat locū ifir
mus ip̄e ⁊ ꝙ tangit ip̄m om̄i hora ⁊ hoc ꝑp̄e. Et tē
qdem est nc̃riuz vt redeat vulnus ad dispōnez suā.
⁊ vt curet̃ fractura opoꝛtebit vt findat̃ acute cū q̄zti
tate qua nō retineat̃ i ea virus in hoc neq3 aliꝺ. Oz
enim vt ñ retineat̃ virus nisi fueris securus de addi
tione apãtis ⁊ inueneris apã ruptū ⁊ appeat fractu
ra vna. Q̄ñq3. n. accĩt inde erroꝛ magnus: putat̃ enī
ꝙ ñ sit fractura nisi illa. Et pp hoc oz vt ꝯsideret̃ di
spositio fracture ꝯsideratōe bona. ¶ Illud v̉o in q°
declinat̃ cū existimatōe ad rectificatōez ē vt ꝯsidere
tur cã fracture ⁊ vltimatio virtutis rei frangentis in
grauitate sua aut i sua magnitudine aut i sua foꝛtitu
dine vt p illud sciat̃ vltimatio que oz eē ex fractura.
Et silr̃ accñtia q̄ñq3 significãt illud sicut apoplexia
⁊ scotomia ⁊ destructio vocis ⁊ que sūt eis silia. Et
q̄ñq3 significat fissura cutis in multitudine sua ⁊ sua
diuersitate ⁊ i suo casu sup rectitudinē vnam disposi
tionē fracture iteꝝ licet nō sit hoc significatio signifi
cans oēz ptem. Foꝛtasse. n ē fractura iterioꝛ plīma ⁊
magna ⁊ ñ est sup cutem fissura aut ē fissura pua: qr̄
oz tūc necessario vt cognoscat̃ dispō cū significatōi
bus i qbus querit̃ de fractura ⁊ firmet̃ mēbꝛuz si est
possibile. Et in h᷒i dispōnib᷒ est necrium icidere cu
tez dure: ⁊ discoopire donec appareat os dubitatū
totuz. Et si accidat fluxus sanguinis ipleat̃ illud qꝺ
discooptum est pãnis siccis: deiñ sustenta cū puluil
lo isuso i vino ⁊ dimitte ip̄m vsq3 mane. ¶ Vulneꝝ
aūt capitis vsq3 ad terminū almochati cura ē illa q̄
iam dicta est i caplo vlceꝝ ⁊ ante ip̄m: findentia v̉o
os ⁊ ducentia os ⁊ silia illis de illis que dicūt̃ hic. ⁊
minoꝛes dispōnes fracture ossium i capite si accĩt i
eis scissura pua nō penetrãs vsq3 ad latus aliꝺ: imo
succedit apud quedam experimēta ⁊ silis isti magis
rectuz est iteꝝ vt frices illud vsq3° ñ remaneat de scis
sura aliqd. Et si amas vt festines cū effusione humi
ditatis nigre donec vehemñs fiat apparitio scissure p
eaz fac ⁊ frica donec ñ remaneat vestigiū ⁊ sint apꝺ
te fricatoꝛia diuersaꝝ q̄ztitatū ⁊ admistra i p̄mis la
ta eoꝝ: deiñ que sequūt̃ illa. ¶ Q̄ūq3 fricaueris ad
ministra medicinam capitalem ⁊ sufficit tibi. ¶ Et
medicine quidem capitales sunt sicut ireos ⁊ farina
hoꝛobi ⁊ minutū olibãi ⁊ aristol. ⁊ coꝛtices radicis
oppoponaci ⁊ myrrha ⁊ sarcocola ⁊ san. dra. ⁊ oē
exiccatiuū sine moꝛdicatōe ⁊ curet̃ curatōe vlcerū.
¶ Si aūt existimaueris ꝙ fissura sit penetrans vsq3
ad latus aliud tūc fricatio non finit eã vsq3 ad elon
gationē. Et caue ne multum ꝓcedas i fricatōe: imo
vbi iam securus fueris ⁊ cognoueris dispōnem ve
laminis an sit seruans sitū suū ex osse tūc nocumtū
est minus ⁊ res magis apparens ⁊ est euent᷒ apãtis
minoꝛ ⁊ saluioꝛ ⁊ paruioꝛ ⁊ apparitō puris maturi
velocioꝛ ⁊ magis ꝯpleta aut iam sepauit ip̄z pcussio
ab osse. Et illud est ab eo i quo est timoꝛ plus ⁊ do
loꝛes ⁊ febꝛes ⁊ que sequunt̃ ea plus ⁊ susceptio ab
osse alteratōis coloꝛis velocioꝛ: ⁊ cursus pus virulē
ti subtilis i eo plus ⁊ ꝙ accidit ex doloꝛibus ⁊ febꝛi
bus ⁊ tetano ⁊ syncopi ⁊ destructiōe rõis pp dimis
sionem curatōis in eo plus. ¶ Et in h᷒i qdez dispo
sitione: imo i oi dispōne oz vt vehemēter caueatur
frigus ēt i estate: qm̄ i eo est timoꝛ magnus. ¶ In fis
suris v̉o i qbus nō est nisi fissura: sed est plīma ⁊ ap
paret cū ea illud inter quos ⁊ os non est nisi coꝛtex
multotiēs sufficiūt strictura ⁊ ligamētum ⁊ empl̄m
⁊ infrigidantia. veruz illud qꝺ ē rectius est vt icipiat̃
⁊ fundat̃ sup scissuram oleū ro. tepidum: deiñ aggre
getur inter duas extremitates vulneris ⁊ sufficiat si
necessariū est illꝺ ⁊ pulueriʒet̃ desup puluis capitat̃
⁊ ponant̃ sup eas puluilli imbibiti vino stiptico cō
cusso cum oleo: deiñ reliqua ligamēta ⁊ qescat infir
mus ⁊ fiat delitiosus ⁊ fiat vt doꝛmiat ⁊ phlomet̃ si
indiget. Et nō queritur i omni scissura ⁊ fractura vt
accipiat os totum: qm̄ hoc ñ est possibile i om̄i osse
veꝝ recoꝛdare eius qꝺ p̄cepimus i caplo vli de fra
ctura ⁊ restauratōe. Verūtñ multi homines accepe
runt os ex capitibus eoꝝ incidendo ⁊ ſm modum
⁊ creuerūt caro ⁊ cutis sup vulnus ⁊ euaserūt ¶ In
frangentibus v̉o os ⁊ que sunt post ea scias ꝙ ossa
capitis diuersificant̃ ab ossibus aliis qū frangūtur:
qm̄ qū ipsa frangūt̃ ñ restaurat nã sup ea alrosboth
foꝛtem sicut attrahit ip̄m ⁊ nasci facit super reliqua
ossa: imo rem debilez. Quapꝛopter vt ñ effundatur
pus ad interioꝛa oz vt extrahat̃ si fuerit plaga capi
tis ꝯpleta: aut incidat̃ si nō fuerit ꝯpleta: ⁊ nō fiat oc
cupatio i restauratōe eius. ¶ Et oz vt nō tardetur
illud in estate vltra septem dies ⁊ in hyeme vltra. x.
dies. ⁊ q̄zto fūit velocius erit melius ⁊ lōginquius
ab hoc vt accidant nocumēta magna. Et de illis q̄
nocent ad illud ⁊ faciūt esse necessariū est ꝙ ab ossi
bus aliis p̄ter ossa capitis ꝯuertit ligamētuz reditio
nem ⁊ hoc ligamtuz non est possibile sup caput: pp
illud g° necesse est accipere os ⁊ fracturam cui ē q̄zti
tas donec egrediat̃ virus sicut est necessariuz. Et ite
rum si accideret virus inter os restauratum ligatuz
ligamēto oppꝛimente expellente mãz qū iã esset ge
neratū illud virus ex ipso loco ⁊ penetraret ad me
dullam esset nobis necessarium vt discoopiremus
⁊ mundificarem᷒: g° qualiter i huiusmōi mēbꝛo: nō
est igitur excusatio de hac collectione ⁊ icisiōe ⁊ de
tectione loci ⁊ ꝓhibitōe incarnationis eius vsq3° se
curus sis. Et si non est timoꝛ cursus virus vsq3 ad i
terioꝛa ossis qꝺ icisimus. Et oz vt sit incisio ex loco
ꝯuenientioꝛe. Et ꝯuenientioꝛ qdez est aggregãs ad
oppositōez quã existimas ꝙ virus currat ex eo me
lius ⁊ ad facilitatē icisionis ⁊ paucitatez necessitatis
ad hoc vt moueat̃ ⁊ extēdat̃ scꝺo: Et est cū hoc lon
gingoꝛ locus a neruis sicut syncipút. Nam mediuz
eius ñ obuiat oꝛigini neruoꝝ. Et stude ne frigus ad
ueniat velamini: qm̄ est malum ⁊ timoꝛosum ⁊ sub
tilia regimē: ⁊ assidua effusionez olei tepidi. ¶ Et si
appet sup velamē nigredo ⁊ ē foꝛtasse i eo qꝺ appet
de ip̄o ⁊ ñ ē nocēs: ⁊ foꝛtasse cã ei᷒ sūt medicine tunc
cura ip̄az cū melle ꝯcusso cū triplo sui olei ro. dōec
remoueat̃ nigredo ⁊ pulueriʒa desuper medicinaz
capitalem: ⁊ si nigreda fuerit ꝯfirmata tunc fuge.
¶ Qū g° verificat̃ necessitas extendendi aliquid et

incidendi illud aut extrahendi ipm tūc festinet̃ ⁊ nō expectet̃ ꝯplementū gnationis pus in loco. Et hoc qdem non tolerat̃ nisi vbi nō est pāniculus noiatus mater coartatus aut punctus: qm̃ punctura facit in dispōne apã ⁊ spasmū ⁊ fortasse pducit ad apoplexiam: qr̃ oꝫ vt extrahat̃ illud os statim ⁊ redibit sensus si fuerit apoplexia statim. Si aūt fuit foramē tūc res erit vehemētioris festinationis. ¶ Et qm̃ frangit̃ craneū ⁊ infrigidat̃ velamen ⁊ apat̃ ⁊ noiat̃ illud suturam ⁊ tunc tibi inest in eo qđ diximus cum bꝰ ī festinatiōe aut si fuit necessaria expectatio tūc sit vsqꝫ ad duos dies aut tres. In plimo rei oꝫ vt curet̃ ī eo cū incisione. Et qñqꝫ fit cū sera subtili pdicta. Et qm̃ oꝫ sit ita vt fiant foramina pua similia foraminibus q̃ fiunt ab acubus qbus subselia sumit̃ vbi oꝫ vt cadat ex eis licꝫ in eis sit timor: qm̃ fortasse penetrant subito vsqꝫ ad pāniculū vbi igeniet̃ cuꝫ instrumēto qđ diximus qm̃ ē saluius. ¶ Qualiter vo fit curatō nos dicemꝰ ī hoc illđ qđ dixerūt pmi. Ingunt: Oꝫ vt radat̃ ī pmis caput vulnerati ⁊ fiat in eo due fissure se secantes orthogonalit̃ ⁊ secet vna eaꝝ alterā ſꝫ figurā crucis. Et oꝫ vt sit vna duaꝝ sectionū secatio prima q̃ fuit ex pcussione: deiñ oꝫ vt excoriet̃ sub angulis quatuoꝛ vt discoopiat̃ os totū cuius cōcauatio oꝫ fieri. ¶ Qđ si accidat ide fluxus sanguinis tc̃ oꝫ vt impleat̃ pāno infuso ī aqua ⁊ in aceto ⁊ si non iple ipm pāno sicco: deiñ pone sup eū puluillū ifusū ī vino ⁊ oleo ⁊ admistret̃ ligamentū qđ ꝯuenit ad illud ita vt qū fuerit mane si nō acciderit aliqđ ex accidentibꝰ malis tūc opoꝛtebit vt icipias ꝯcauare os fractū: ⁊ illud est qm̃ oꝫ vt facias sedere infirmū aut pcipias ei vt resupinet̃ ſm figurā q̃ ꝯuenit fracture: deiñ oppila aures eius cū lana aut cotto vt nō ledatur ex voce pcussionis ⁊ solue ligamētū vulneris ⁊ aufer pānū ex eo ⁊ absterge ipm: deiñ pcipe duobꝰ ministris vt teneant cuꝫ pānis subtilibꝰ quatuoꝛ angulos cutis q̃ iam scissa fuit ⁊ extendāt eā ad supiora .s. cutem q̃ est sup os fractuꝫ. Et si os fuerit debile ex nā sui aut ex fractura que accidit ei tūc opoꝛtebit vt auferas ipm cū icisoriis ponēdo quedā ꝯtra alia ⁊ icipiēdo ab eo qđ ex eis est latius fiat pmutatio ex eis ad icisoria subtilia: deiñ ꝯuenias ad capillaria ⁊ administra facilitatē ī pcussione parua ⁊ magna vt non ledat caput ⁊ ingetet ipsum. ¶ Et si caput fuit forte tūc opoꝛtebit ī pmis vt pfoꝛet̃ cū tripanis que noiantur non ꝓfundantia. Et sunt pfoꝛatorie qbus est eminentia parua iterius ex locis acutis eoꝝ vt ꝓhibeat ea illa eminentia ꝓfundare ⁊ peruenire de siphac donec ꝯcaues cū eis os scissum ⁊ eradices ipsum ⁊ non subito: imo paulati. Et si fuit nobis possibile vt eradicemꝰ ipm cū digitis tunc illud est. Et si ñ cū tenaliis aut cū forpicibus aut his silibꝰ. Et oꝫ vt sit iter illud ex foraminibꝰ exitus q̃titate stili ita vt fiant ꝓpe superficiem ossis iterioris. Et oꝫ vt remaneat tactui foraminis aliqđ ex siphac. Et pp hoc oꝫ vt sint pfoꝛatoria ſꝫ mensurā eēntie ossis: ⁊ vt administrent̃ ī hoc pfoꝛatoria plima. qū gͦ fractura nō ē nisi ī loco oꝛiginis ossis tm̃: tunc oꝫ vt fiat pmutatio ad illas res tm̃ ita vt qū cauaueris os tūc opoꝛtebit vt eq̄s asperitatē ossis capitis q̃ fit ex incisione ⁊ cōcauatione aut cū nouacula aut cū aliquo icisorioꝝ que similat̃ aciei ensis postq̄ posueris istrumentuꝫ qđ cooperit siphac ⁊ seruat ipꝫ. Et si remanserit aliqd ex ossibꝰ puis aut frustis tūc opoꝛtebit vt accipiantur cum facilitate: deiñ ꝯueniat ī curatiōe cū opatiōe aut vnguētis. Nā iste est faciliꝛ q̃ fit ex modis curatōis ⁊ minoris nocumēti. ¶ Ingt Gal. Qū tu discoopueris ptē ossis capitis tc̃ pone ſb eo icisoriū in fine cuius est ps que assimilat̃ lenti eminens si est lenis ⁊ est acuitas in longitudine donec sit latitudo lenti silis sustentata sup siphac. Et oꝫ vt pcutiat̃ desuper cū malleo paruo ⁊ icidat̃ os capitis. ¶ Qū gͦ fecerimus illud erit ex eo totū illud quo idigemꝰ ⁊ illud est qm̃ siphac nō mouet̃ tūc neqꝫ si medicās eēt dormiens qm̃ siphac opponit̃ lateri lato istrumēti silis lenti. Et si peruenit hoc instrumētuꝫ ad os capitis tūc ipm eradicat illud absqꝫ lesione. Et illđ iō qm̃ postremū figure silis lenti circūdans hoc icisorium retro incidit os capitis ⁊ nō est possibile vt inueniatur spēs alia ad eradicandum hoc os facilius neqꝫ velocioris operatōis q̄ hec spēs. Curatōꝫ vo q̃ fit cū serris ⁊ istrumētis q̃ noiant moderni vituperauerūt pp malitiam eius: hic est gͦ sermo noster ī curatōe ossis capitis qum accidit ei scissura Et ꝯuenit hec eadem curatio ī reliqs speciebus fracture que icidit ossi capitis q̄uis nos non diximus nisi curationē fissure posuimus eam exemplū aliis. ¶ Ingt Paulus ⁊ Gal. Iteꝝ docuit nos q̄titatē ossium que oꝫ incidi ⁊ iste est sermo eius: Nō oꝫ vt incidat̃ ex osse nisi illud qđ ē infirmū: nā illud qđ ex eo ē ꝯminutuꝫ vehemēter oꝫ vt auferat̃ totū. In illo aūt ex quo extendūt̃ scissure extensione plima: nam illud qm̃ accit ñ oꝫ tūc vt ꝯsequaris fissuras vsqꝫ ad finem eaꝝ ⁊ vt scias ꝙ ñ accit pp hanc cāꝫ res nociua qm̃ ī reliquis opōnibꝰ que oꝫ ipm facē est ſꝫ ꝙ oꝫ ¶ Amplius oꝫ pꝰ curatōeꝫ cū ferro vt accipias pānū lini extensuꝫ q̄titate ossis vulneris ⁊ infunde ipsum in oleo ro. ⁊ cooperi cū eō os vulneris: deinde accipe pannū duplicatum aut triplicatū ⁊ infunde ipꝫ ī vino ⁊ oleo ro. Et lini vulnus totū oleo ro. deinde pone sup ipm pānū q̄to leuius potes vt ñ grauet siphac: deinde admistra desup ligamētuꝫ latuꝫ ⁊ nō stringas ipꝫ nisi cū q̄titate que teneat pānos tm̃ deinde admistra regimē qđ remoueat inflāmatōeꝫ ⁊ destruat febrem ⁊ humecta velamē desup cū oleo ro. in omi hoꝛa ⁊ solue ipm in die tertio ⁊ absterge ipm. Et cura ipm curatōe qua creat carnem ⁊ sedat inflatiōnē ⁊ pulueriꝫa super siphac pulucreꝫ ex medicinis siccis que noiantur medicine capitis donec oꝛiatur caro in qbusdam hoꝛis sup os si indiguerimus hoc qum ossa sunt eminentia ⁊ vt nascat̃ caro velociter: ⁊ cura ipm cū reliqs medicinis quas dixi mꝰ ī curatōe vulneꝝ. Et ingt Paulus: Multotiēs accīt in siphac capitis post curationeꝫ cū ferro apa calīn ita ꝙ supueniet spissitudini ossis capitis ⁊ spissitudini cutis iteꝝ: ⁊ est cū hoc grauitas ⁊ ꝓhibitio motꝰ eiꝰ nālis. Et multotiēs accīt istis extensio ⁊ accidentia alia mala ⁊ seqt̃ has res moꝛs. Et nō accit apa calīn siphac nisi aut pp os eminens sub eo: aut pp grauitatē tentaꝝ: aut pp frigus: aut multitudinē cibi: aut multitudinē vini: aut pp cām aliā occultaꝫ: ¶ Qđ si apatis calidi cā ē manifesta tūc oꝫ vt abscidas illā cāꝫ velocit̃. ¶ Qđ si ē ex cā occulta tc̃ stude ī sepatōe eiꝰ ⁊ admistra phlōmiā vene si nō fuit ꝓhibēs ad hoc ⁊ minoꝛatōeꝫ cibi ⁊ regimen qđ ꝯuenit apatibꝰ calis sic embrocatio cū oleo ro. calo aut cuꝫ aq̄ ī qua bullita sunt altea ⁊ fenugrecū ⁊ semē lini ⁊ camemilla ⁊ eis silia: ⁊ admistra ēplꝫ ex faria oꝛdei

factum cuꝫ aqua calida ⁊ oleo ⁊ semine lini ⁊ admi
stra adipem galline i lana ⁊ humecta cū ea caput ⁊
ceruicem ⁊ spōdiles ⁊ distilla i aures aliqđ ex oleis
que sedant caliditates ⁊ fac sedere īfirmū i aqua cali
da i domo ⁊ iunge ipꝫ. ¶ Qđ si apā calin ꝑseuerat
⁊ nō est aliqd qđ ꝓhibeat sumere medicamen solu
tiuū soluēs semel fiat illud: nā Hyp. ꝑcipit illud. In
qt Paulꝰ: Denigrat̄ siphac ⁊ nigredo est i sup̄ficie
eius. Et illud est i medicamine iteꝝ quo curat̄: nam
medicamē nigrū fortasse facit illud tūc oꝫ vt sumas
ex melle ⁊ oleo ro. iii. ꝑtes ⁊ ꝑmisceas ⁊ linias cum
eo pānū ⁊ ponas sup̄ siphac. ꝙ si accidit i siphac ni
gredo ex seipso ⁊ ꝑuenit vsqꝫ ad oculum p̄cipue cū
signis aliis malis tūc oꝫ vt desperes de salute huius
īfirmi: qm̄ est significatio ꝯsūptōis caliditatis inate ⁊
destructōis eius. Et ego iam vidi q̄ndaꝫ cui accidit
fractura i capite suo ⁊ ꝯcauatū est os capitis eiꝰ post
ānum ⁊ sanatus est: ⁊ illud iō: qm̄ fractura fuit i syn
cipite ⁊ fuit ex ꝑcussiōe sagitte: ⁊ erat ei cursus ⁊ ꝑꝑ
hoc non aduenit siphac aliqd: imo saluat vt ē a cor
ruptōe. Inqt Gal. Accidit homini vt frangeret̄ syn
ciput eius ⁊ iteꝝ os tp̄is fractura extensa: ⁊ ꝯposita
ē fractura cū dispōne reꝝ ossis syncipitis: ⁊ icidimꝰ
ip̄m ad ītentionē notā ⁊ sufficit illđ ⁊ sanatus ē vir.

¶ De fractura mandibule Cap. ii.

Inqt sapiens qū īcidit ad īteriora ñ frangat̄
ꝙ si frāgit̄ mandibula dextra tūc intromit
te indicē ⁊ mediū manus sinistre in os infir
mi ⁊ si frāgitur mādibula sinistra tūc intromitte ma
nus dextre ⁊ eleua cū eis marginē fracture exterius
⁊ interius ⁊ oppōe eas ambas cuꝫ manu altera de
foris ⁊ equa eā ⁊ cognosces equationē eiꝰ ex eq̄tiōe
dētiū q sunt in ea. Si aūt frangat̄ mādibula in duo
bus locis tūc extēde eā in duo latera s̄m oppositio
neꝫ ministro extēdēte eā ⁊ ministro retinēte ipsā: dei
de veniat medicus ad equādū ipsam s̄m ꝙ diximꝰ
⁊ liga dētes q torti s̄t ⁊ seperati sunt adinuicē. ¶ Si
aūt accidat cū fractura vulnus aut frustū tūc admi
nistra cōsuturā ⁊ puluillos ⁊ medicinas incarnati
uas post reditionē ⁊ equationē. Inqt: ligamētū eiꝰ
sit s̄m hūc modū: pone medicamē vitte sup̄ nuchaꝫ
colli ⁊ vadant due extremitates a duobus laterībꝰ
sup̄ duas aures vsqꝫ ad extremitatem mādibule: de
inde vadant cū eis iteꝝ ad nucham: deiñ vsqꝫ ad lo
cū sub mādibula sup̄ duas maxillas vsqꝫ ad synci
put vadēs ex eo iteꝝ vsqꝫ ad locū q est sub nucha ⁊
poñat̄ ligamētuꝫ aliud sup̄ frontē ⁊ i posterioribꝰ ca
pitis ⁊ stringat̄ tota inuolutio q̄ īuoluta est ⁊ ponat̄
desup̄ pānus lenis. Et si sep̄ent̄ ambe mandibule sil̄
ex extremitatibꝰ eaꝝ tunc īcipiat̄ cuꝫ vtrisqꝫ manibꝰ
paulatim: deiñ opponant̄ ⁊ ꝯiungant̄ ⁊ ꝯsideret̄ ad
ꝯpositionē dentiū ⁊ liga duales cū filo auri vt nō se
paret̄ rectificatio ⁊ ponat̄ medicamē ligam̄ti super
collum ⁊ vadat caput eius ad extremitatē mādibu
le ⁊ p̄cipiat̄ īfirmo vt q̄escat ⁊ sit trāq̄llus ⁊ dimittat
locutionē ⁊ ponat̄ cibus eius sorbitiōes. ¶ Et si al
terat̄ aliud ex figura tūc soluat̄ ligam̄tū nisi accidat
apā calidū. Qđ si accidat tūc ñ negligas vti emplis
⁊ embrocis que ꝯueniunt ad illud ex illis que sedāt
⁊ resoluunt cuꝫ equalitate. Et os q̄dem mandibule
stringitur ante tres hebdomodas: qm̄ est lene ⁊ est
in eo medulla plurima replens ipsum.

¶ De fractura nasi Cap. iii.

Nasi sup̄ior pars est os ⁊ īferior est cartilago
⁊ illi q̄dem cartilagini non accidit fractura
imoꝰ attritio ⁊ ꝙ ꝯp̄mendo dilatat̄ tota ⁊ ꝙ
dilatatur īferior ꝑs eiꝰ superiore remanēte vt est ⁊ se
paratio ad vnuꝫ latus. ¶ Superiori v̄o parti ossis
accidit q̄ñqꝫ fractura. ⁊ qñ frangit̄ nasus ⁊ non cu
ratur ꝑducit ad casum. Et iteꝝ q̄ñqꝫ idurat̄ ⁊ rema
net s̄m tortuositatem suam: quare non recipit equa
tionem. oꝫ gꝰ vt festinet̄ i die p̄mo ⁊ non ꝑtrāseat de
cimum. ¶ Et scias ꝙ qñ fractura nasi ꝯseq̄tur loca
sup̄iora eius magis ꝯueniens est. ⁊ rectius regimen
in ea est vt sumat̄ stilus decenter factus lenis ⁊ itro
mittat̄ cum facilitate i nasum vsqꝫ ad finem alchaia
sim ⁊ teneat ip̄m cum manu sua ⁊ equet nasum cuꝫ
manu altera donec equet̄: deiñ subtiliet̄ intromitten
do licinium ꝯseruans ip̄m in figura equationis. Et
melius q̄dem est vt sit ex lino. Et cautela est vt itro
mittat̄ i vtrasqꝫ nares sil̄ licꝫ nō sit nocum̄tum nisi in
latere vno. Et q̄ñqꝫ ponit̄ licinium i latus vnū vsqꝫ
quo eius vltimatio ꝑuenit ad ꝯfirmationē ⁊ restau
rationē. ¶ Et nō ꝯponat̄ sup̄ nasum ligam̄tum qm̄
facit ipsum latū nisi sit illic eminētia magna ⁊ timea
tur s̄m eam descensio. ¶ Qū aūt accidit i ꝑtibus in
ferioribꝰ tūc possibile est vt equet̄ cū duobus digitis
duaꝝ manuū sicut duobꝰ indicibus aut duobꝰ auri
cularibus. Et qñ accidit i hac dispōne apā tunc vn
guētum diaglon est bonū valde: qm̄ sedat apā ⁊ cō
seruat iteꝝ figuraꝫ equatōis ⁊ ꝯfortat ⁊ sil̄r medica
men fcm̄ cum aceto ⁊ oleo ⁊ sil̄a ⁊ minuto turis sup̄
qđ pulueriȝet̄ cinis ⁊ empl̄et̄ cū eo. ¶ Et qñ fractu
ra est attritio apta tūc nō est possibile vt redeat cum
ea ad rectificatōeꝫ nisi postq̄ꝫ findit̄ ⁊ extrahit̄ ꝯmi
nutio ossiū ⁊ cū sutura eius ⁊ pulueriȝēt̄ desup̄ pul
ueres. Et qñ accn̄t inclinatio ⁊ sep̄atio cartilaginis
tunc equa eā violenter: deiñ liga eā ligatura ꝯseruā
te eā sup̄ illud ⁊ est vt ponas ligam̄tuꝫ extensum ex
latitudine ceruicis sup̄ quā est īclinatio ex eis q̄bꝰ fit
facile hoc ligam̄tū. Et bonū est vt sumas margineꝫ
pāni fortis aut corigiā: cui sit latitudo digiti vniꝰ ⁊ le
ni vnā extremitatū eꝰ cū glutino pisciū ⁊ glutio corii
vaccini aut cū gūma aut cū reliq̄s glutinatōeꝫ faciē
tibꝰ ⁊ īuisca ip̄am sup̄ extremitateꝫ nasi ex latere sup̄
qđ ē inclinatio donec exiccet̄ sup̄ ip̄m ⁊ reducat̄ na
sus ad sitū suū cū violentia: deiñ extēde ill̄ā corigiaꝫ
aut pānū donec equet̄ cū eo ⁊ inclina ip̄m ad latus
diuersum īclinatōi p̄me ⁊ restaura ip̄m sup̄ colluꝫ ⁊
liga ip̄m ligamēto tenente ip̄m scđm illam formam
⁊ empl̄ā cū empl̄is que sunt necessaria.

¶ De fractura furcule Cap. iiii.

Furcula frangit̄ aut ꝑꝑ pondus delatū aut
ꝑꝑ casum magnū: aut ꝑꝑ ꝑcussionē vehem
tē. ¶ Amplꝰ furcule ⁊ restauratio fit difficil̄
⁊ īdiget subtiliatōe. Dixerūt i restauratōe eius: si cō
trahit̄ ꝓpe casum erit descensio capitis adiutorii in
feriꝰ minꝰ. Inqt: Et qñ ꝯtrahit̄ furcula i duas medie
tates tūc fac sedere īfirmū sup̄ sedē ⁊ teneat minister
adiutoriū in quo est furcula fracta ⁊ extendat ipsuꝫ
ad exteriora ⁊ ad superiora iteꝝ ⁊ extēdat minister
iterum ceruicem ⁊ humeꝝ inclinatum cū q̄ꝫtitate q̄
est necessaria. Et equet medicus cū digitis suis i llđ
qđ est eminens impellens ipsum ⁊ qđ est cōcauum
ꝯmoueat añ ⁊ retro ⁊ extrahat ip̄m. ¶ Et si īdiget i
illo extēsiōe pl̄ima ponat sub titillico pilā magnā đ
pilis ⁊ eleuet cubitū donec approximet ipꝫ costis: qm̄

extendeť ſm ꝙ vult. Et ſi incidiť extremitas furcule
ad interiora frangendo aut nō obedit cū attractōe
medici ⁊ nō ſuſpendiť: qm̄ eſt ad ꝓfundū plim: tūc ꝓ
ſterne īfirmū ſup collum ſuum ⁊ pone ſub humero
puluinar gibboſum ⁊ demerge humeꝝ eius īferius
donec eleueť ad os furcule: deiñ equa ip̄ʒ ⁊ rectifica
cū digito tuo ⁊ ſtringe. ¶ Qd̄ ſi īfirmꝰ īuenerit pun
cturam ex deambulatōe manus ſup ip̄m tūc fruſtū
pungit ipſum: ſm̄ ſcitum gꝰ ſcinde ⁊ aufer fruſtum ⁊
fiat illud a te cū facilitate ⁊ ꝓp̄e ſi fuerit fruſtū ſubtꝰ
Et vt nō diſrūpas ſiphac pectoris intromitte īſtru
mētum ꝯſeruans ſiphac pectoris ſub oſſe: deiñ fran
ge os. Qd̄ ſi nō acciderit ap̄a calidū tūc ſue ſciſſurā
⁊ īcarna eaʒ. Et ſi accidit ap̄a calidū tūc īſunde pul
uillos cū oleo aliquo. Et ſi dimittiť caput adiutorii
apud fracturā cum fruſto furcule ad īferiora: tūc oʒ
vt ſuſpendať adiutoriū cū ligamēto lato ⁊ eleuetur
ad ꝑtem ceruicis. ⁊ ſi fruſtum furcule fuerit īclinatū
ad ſupiora: ⁊ illud qdem paꝝ fit tūc ñ ſuſpendať ad
iutorium: ſed reſupina illum cuius eſt furcula fracta
ſup dorſum ſuū ⁊ ſubtilia regimen eius ⁊ ſtringetur
furcula ī menſe ⁊ minus. ¶ De furcula aūt dixerūt
ꝙ furcula ñ ſeiungiť ex latere ītrinſeco qm̄ annexa ē
pectori nō ſeiuncta ex eo: ⁊ ꝑꝑ hoc nō moueť ex hꝰ
latere. Et ſi ꝑcutiať exterius vehemēter ⁊ ſpereť tūc
ipſa equeť ⁊ curať curatōe qua curať qū frangitur.
Extremitas v̄o eius que ſeqtur humerū ⁊ ſeꝑať ab
eo nō diſlocať plim: qm̄ lacertus q hʒ duo capita ꝓ
hibet eam ab hoc ⁊ ꝓhibet eam iteꝝ caput ſpatule
Et nō moueť furcula motu vehemēti: qm̄ ipſa nō eſt
poſita niſi vt ſeꝑeť pectus tm̄ ⁊ dilatet ip̄m ⁊ ꝑꝑ hoc
facta eſt furcula hōi ſoli īter reliqua aīalia. ¶ Qd̄ ſi
accidat ei diſlocatio ex lutamine aut re alia ſili huic
tunc ip̄a equeť ⁊ intromittať ad locū ſuū cuʒ manu
⁊ puluillis plurimis q ponunť ſup eam cū ligamen
to qd̄ oʒ. Et ꝯuenit hec curatio extremitati humeri
iteꝝ qū ſeꝑatur ⁊ reducit eam ad locū ſuū. Et illud
quo ligať furcula humero ⁊ eſt humerus ⁊ os carti
laginoſum ⁊ ip̄m ingroſſanť ī macilentis. Et qū re
moueť exiſtimat ille cui nō eſt experientia ꝙ caput
adiutorii iam ſeꝑatuʒ eſt ⁊ exiuit de loco ſuo: caput
enim ſpatule videť tunc vnū ⁊ videť locus a quo ꝑ
mutatū eſt ꝯcauū: veꝝ oʒ vt diſtinguať ſignificatiōi
bus quas experiemur poſt.

¶ De fractura ſpatule Cap.v.

Spatule qdem locus latus paꝝ frangitur.
Plim enim qd̄ accidit de fractura eiꝰ accit
marginibus ⁊ lateribus ⁊ fruſtis. Et qñ ac
cidit cognoſciť tactu: ⁊ ꝑ illud qd̄ ſeqť ea d̄ pūctura.
Veꝝ plin accidit ei ſciſſura quā ſignificat aſꝑitas q̄
cognoſciť tactu ⁊ dolore locali ⁊ punctura ſi fūit: lʒ
nō ſint reliqua ſigna ¶ Et fortaſſe accidit fractura
ad īteriora ⁊ ſignificat ipſaʒ īciſio accn̄s ⁊ crepitatio
leuis quam ꝑcipit auditus qū crepitat miſer cū ea.
Et īueniť ꝑ attractionem manus qua ꝯſeqtur eaʒ ⁊
dolorem. Et cura eius iteꝝ eſt ſubtiliatio manus ⁊
bonitas ꝯueniētie impulſionis ab īferioribꝰ ⁊ equa
tionis: ⁊ fortaſſe indiget ventoſis ſm ꝙ exiſtimo ꝯdo
nec attrahať ad ſupiora ⁊ equeť cuʒ cautela a nocu
mēto ī aggregatōe materiei ¶ Fruſtula aūt ſpatule
qū frangunť ſi ſunt īqetantia pungentia ⁊ ledētia tē
nec̄rium eſt extrahere ea. Et ſi ſunt qeta equenť ⁊ li
gētur ligamētis ſilibꝰ ligamētis furcule. ¶ Et oʒ vt
dormiat hn̄s fracturā ſpatule ſup latꝰ ſanū ñ ſr̄ aliō.

¶ De fractura caſſi Cap.vi.

Accidit caſſo ſciſſo ſicut ligno ⁊ accidit frac
tura ad īteriora. ¶ Et p̄mū qdeʒ cognoſci
tur ſonitu ſenſato ꝑ tactū ⁊ auditum: ⁊ qñʒ
īuenis ip̄am manifeſtam cuius due ꝑtes ſunt mani
feſte ⁊ cū extenſiōe doloris. Scd̄ʒ v̄o ſequūť accn̄tia
mala ex ꝯſtrictōe anhelituſ ⁊ tuſſi ſicca ⁊ fortaſſe pa
tiens illud ſpuit ſanguinē. ⁊ qñqʒ generať ex eo pu
trefactio velaminis. ¶ Et cura iſtoꝝ eſt cura illius
q hʒ illud in humero. Et ſi inclinať īferius tūc cura
eſt illa que deſcripta ē in ꝯpreſſione furcule depreſſe
ꝑ fracturam. Et ſi ingrediūť coſte admiſtra ſup eas
ligamentum factū ex lana cū reuolutōe poſt ligam̄
ta poſita ſup eas deſubtus cū rectitudīe: deiñ aggre
ga extremitates duoꝝ ligamētorū ⁊ liga eas adiui
cē quoniā ipſe ꝓhibēt ligamēta reuoluta a ſolutōe.

¶ De fractura coſtarum Cap.vii.

Coſtis veris ſeptē accidit fractura duobus
laterib⁹. Falſis vero accidit fractura a lateř
dorſi. Et qm̄ extremitas alia ē cartilago hy
pocōdrioꝝ ſʒ ꝙ ſciuiſti nō accidit ei attritio. ¶ Co
gnitio aūt fracture coſtaꝝ ē facilis q̄ nō occultať ta
ctui ꝑꝑ illud qd̄ ſentiť de aſperitate ⁊ motu ī nō ſuo
loco ⁊ fortaſſe audiť ſi auſcultať crepitatio occulta:
Qd̄ ſi fuerit īclinatio coſte ad īteriora ⁊ ſignificāt eā
accn̄tia pleſis ⁊ eſt fortaſſe cū ea ſputū ſanguinis tūc
nō audēt reſtauratores curare ip̄ſā cuʒ extēſione ad
exteriora ꝑꝑ defectū īgenii qm̄ illud ē difficile abſqʒ
vētoſis: Et qm̄ ex vētoſis timeť ꝙ aggregeť mā plu
ria ad īteriorē locū ⁊ ē in ea illud qd̄ ē de corruptōe
Qd̄ ſi expellis eas ⁊ nō ꝓlongas retētionē eaꝝ nō
eſt malū. ¶ Veꝝ qñʒ cibāt īſirmū cibis inflatis val
de vt īfleť vēter eiꝰ ⁊ cōprimat īflatio fracturā ⁊ ipel
lat eā ad exteriora. Et hoc q̄ʒuis ſit de illis a quibuſ
in quibuſdā horis nō eſt excuſatio eſt tñ cā magna
ad faciēdū vt accidat ap̄a. ¶ Inquit qdā ſapiētum
Oʒ vt coopiať locꝰ cuʒ lana īfuſa ī oleo calido ⁊ po
nanť puluilli in eo qd̄ eſt inter coſtas donec repleať
vt ſit ligamētū equale qñ īuoluiť ſʒ rotūditatē ſicut
narrauimꝰ in pectore: deinde ponať ſicut ponitur in
hn̄tibꝰ pleſim ſm quātitatē cōueniētem oſſi. ¶ Et ſi
oppreſſerit nos res vehemēs ⁊ os pūgit velamē pū
ctura ledēte tunc oʒ vt findať cutis ⁊ diſcooperiat il
lud qd̄ diſcoopertū eſt d̄ coſta: deinde ponatur ſub
eo īſtrumētū qd̄ cōſeruat ſiphac vt nō egrediatur ſi
phac ⁊ incidanť cū facilitate oſſa q̄ pungunt ⁊ exire
facias. Deinde ſi nō accidit ap̄a calidū aggregētur
fiſſure ⁊ medicenť cū vnguēto. Et ſi accidit ei ap̄a ca
lidū cooperiať cū puluillis infuſis in oleo ⁊ cibetur
infirmus ⁊ cureť cū eo quod ſedat ap̄a calidū ⁊ re
ſupineť ſuper latꝰ qd̄ leue eſt ſuper ipſum.

¶ De eo qd̄ accidit ſpōdilibus de fractura C.viii.

Inquit paulus: Rotunditatibꝰ ſpōdiliū ac
cidit qñʒ attritio ſed fractura paꝝ accidit ⁊
tunc minuiť ſiphac ⁊ nuche ⁊ nucha ip̄a: ⁊
cōmunicant eis ambabus nerui in nocumēto ⁊ ſeq
tur ea vtraqʒ mors ſi accidat illud ſpondili colli. Et
ꝓpter hoc oʒ vt premittamꝰ ſermonē ⁊ enūciemus
perditionē factā. Et ſi eſt poſſibile vt preſumamꝰ et
auferamꝰ os ledēs cū ſciſſione tūc illud eſt: ⁊ ſi non
oʒ vt viſitemꝰ eos cuʒ regimine qd̄ ſedat ap̄ata cali
da. ¶ Et ſi remanet aliqd ex ꝑtibus eminētibꝰ ſpon
dilis ex qua ſunt que noiantur ſpine. Nā illō cadit
velociter ſub digitis qū volumꝰ eiꝰ ꝯminutiōeʒ: qm̄

illud quod coniunctuꝫ ẽ moueť ⁊ separatur a loco
suo: tunc oꝫ vt auferať illď scindẽdo cutẽ exteri⁹: de
inde aggregeť cuꝫ sutura ⁊ admĩstreť i eo curatio in
carnatiua. Et si frãgiť os alkaeil i iferiore pte alcha
tiꝫ ⁊ alobosos: tũc itromittať digit⁹ idex sinistre ma
n⁹ i anum ⁊ equeť os fractuꝫ cuꝫ eo ⁊ cuꝫ manu alte
ra ſm ꝙ pole ẽ. ⁊ si senserim⁹ os fractuꝫ iã separatũ
esse: tunc oportebit iteꝝ vt auferať cũ scissiõe sicut di
xim⁹: deinde administretur ligamẽtũ quod cõuenit
ano ⁊ curatio cõueniens ei.

De fractura adiutorii Ca. x.

Os adiutorii qñ spargiť ſm pl'ꝫ nõ declinat
nisi ad exteriora qr oꝫ vt tu faciaſ illď qď oꝫ
fieri in reditiõe fracture ei⁹ sicut ẽ ſm ꝙ sciuisti ⁊ tãge
ipsã manu tua ⁊ equa equatiõe vltima ⁊ liga eã cuꝫ
ligamẽto ascẽdẽte ẽt vsqꝫ ad humerũ ⁊ stringe cum
eo si est proxima illi: deinde ligamẽto cõi ſm ꝙ sci
uisti ẽt vsqꝫ sub cubito si fuerit fractura propinq̃ cu
bito: postea liga ipsã ligamẽto tertio ascendẽte ab
inferiori vsqꝫ superius ⁊ suspende manum angulari
ter ne multiplicetur eius supensio extẽdendo qm̃ ẽ
malũ. Et melius qď ẽ vt stringať adiutoriũ ad pect⁹
ſm angularitatẽ in cubito vt nõ moueať ⁊ proprie
qñ fractura ẽ prope cubituꝫ. Ergo pone super liga
menta aut aquã ⁊ acetũ aut aquã solã si fractura ad
huc nõ apãť ⁊ fac ipsaꝫ ex lino cuius latitudo sit q̃t
tuor digitoꝝ nõ plus. Et si iã superuenit ei spatiũ: ⁊
apã ẽ: tunc pone ipsã ex lana ⁊ ablue ipsã i oleo si ti
bi pole ẽ. ⁊ si non fuerit aliquid prohibens non sol
uas vsqꝫ ad septẽ: ⁊ qď ẽ post eos vsqꝫ ad decẽ: tũc
solue ⁊ liga cũ astellis. ⁊ si defensio vocat te ad aliud
tunc solue in tertio ⁊ est illď ad quod iclinať Hyp.
qm̃ aufert nocumẽta lꝫ noceat restaurationi. Vez
i qualitate ponẽdi astellas oꝫ vt sufficiat tibi illď qď
tibi declarauim⁹ in ca. suo ⁊ non separes ab ea stric
turã ad minus vsqꝫ ad. xl. dies. Et qñ indiges ſꝫ cõ
suetudinẽ extẽsione vehemẽti ⁊ nõ obedit tibi ⁊ nõ
excusaris auxilio alicuius adiuuãtis te: tũc fac sede
re infirmuꝫ super sedem subleuataꝫ: et sit ad stanteꝫ
plus decliuis quã ad sedentẽ ⁊ appodieť sup gra
dũ scale aut qď sile sit ex eis q̃ sciuisti i ca. dislocatio
nis et locus ille sit plan⁹ fact⁹ et mollificat⁹ et linitus:
deinde suspende i humero ei⁹ aliqd graue extẽdẽs
ipsũ ad iferiora. qũ g° extẽderis extẽsiõe q̃sita: tũc li
ga cũ vitta forti sub fractura ⁊ supra illam et fac dor
mire infirmũ resupinũ et extẽde illď qď ligasti vitta
cũ fortib⁹ vittis vſꝫ subtus ⁊ ad superiora: in illo. n.
ẽ sufficientia. Et qñ fractura ẽ i medio adiutorii po
ne ligamẽtũ cũ longitudine vna a duab⁹ extremita
tib⁹ iũcture. et si fuerit propinquior ad latus pone li
gamẽtuꝫ vehemẽtioris ꝓpinquitatis extremitati lõ
ginque qꝫ alii. et si fuerit scissura sola: tũc cura ẽ cura
tio scissure ⁊ stringatur super eã ligamentum.

De fractura brachii Ca. x.

Accidit qñꝫ vt frãganť duo focilia simul. Et
qñꝫ accidit vt frãgať vnũ eoꝝ. Et fractura
focilis inferioris ẽ vehemẽtior ⁊ turpior qꝫ fractura
focil' supioris: qm̃ singulis fit fractura vni⁹ eoꝝ ⁊ illď
iõ qm̃ focile inferi⁹ ẽ brachiũ deferẽs: qr eius fractu
ra ẽ defior: ⁊ qm̃ ẽ nudũ carne: tunc ẽ fractura turpi
or. Et iteꝝ superius focile suscipit curationeꝫ ⁊ suffi
cit ei extẽsio pua ⁊ nõ silr ẽ inferi⁹ ⁊ proprie si frãgãť
sil'. Et oꝫ vt sustenteť apud extẽsioneꝫ adiutorii sup
alchol ⁊ ẽ radix vole. Et cognosciť strictura ligamẽ
ti: qm̃ si accidit ex ea in digito apã puũ aut dolor p
uus: tũc ligamẽtũ ẽ equale. ⁊ si nõ ẽ tũc ẽ molle. ꝙ si
est plm̃ supfluũ tunc ẽ vehemẽs ⁊ opꝫ vt mollificeť.
Positio autẽ astellaꝝ nõ ẽ ex illis que occultẽtur ti
bi: ſꝫ oꝫ vt nõ ꝯsequanť cũ lõgitudine sua volã ⁊ ra
dices digitoꝝ: imo abbreuiẽť ab hoc parũp nisi ne
cessariũ faciat illud ꝓpinquitas fracture iũcture ra
sete tali. Vez tũc iteꝝ oꝫ vt nõ tangat albaragi digi
toꝝ. Et qũ restaurať ⁊ ligať oꝫ vt suspendať ad col
lũ ſm figurã angularẽ. Et oꝫ vt sit suspensio eius ꝓ
prie si ẽ eius fractura ad inferiora cũ pãno cuius la
titudo capiat longitudinẽ brachii toti⁹: qm̃ si fuerit
obuiatio suspẽsorii ꝓpe fracturã ⁊ reliquꝫ eius sepa
tũ a sustentatione accidet tortuositas proculdubio:
⁊ declinatio sup illud qď facit ipsã sicut volã: imo oꝫ
vt sit vola: et plm̃ brachii i suspẽsorio. At vo si frac
tura fuerit ad superiora oportebit vt suspensio sit ita
vt videať fractura ⁊ eleuet duas extremitates ex la
tere vole ⁊ ex latere cubiti. Qď si separať qď ẽ inter
illud erit adiuuãs ipsũ ad equationẽ figure: ⁊ sit sus
pẽsoriũ pãn⁹ lenis: ⁊ sit suspẽsio taliter ne vllo modo
sit pole moueri: ⁊ vt nõ dilatet ipsũ dilatatõne labo
riosa. Et fortasse accidit brachio vt restaureť in lati
tudine circiter viginti ⁊ octo dies.

De fractura rasete Ca. xi.

Ossib⁹ istis paꝝ accidit fractura: qm̃ ipsa sũt
dura valde. Et qñ aduenit eis cã aliqua re
mouet ea a locis suis ⁊ nõ frãgit ipsa quare sũt vlti
ma ad curationẽ: queẽadmõꝫ dixim⁹ in dislocatiõe.

De ossibus digitoꝝ fractis Ca. xii.

Istis iteꝝ paꝝ accidit fractura: imo accidit
separatio. Dixerũt qdã Si accidit eis fractu
ra oꝫ vt sedeat ifirm⁹ sup sedẽ eleuataꝫ ⁊ precipiať ei
vt ponat volã sup sedẽ equalẽ ⁊ extẽdat ossa fracta
minister ⁊ equet ea medicus cũ pollice ⁊ idice. Qď
si pollex fuerit iclinatus ad iferiora: tunc oportebit
admistrare ligamẽtũ desup ⁊ fortasse accidit apã ca
lidũ. Et ad locũ mollificationis hoꝝ ossiũ aggrega
tur supfluitas plurima ⁊ coagulať velociter qr itrin
gitur. et si accidat fractura sulemi aut digito si ẽ pol
lex oꝫ vt ligeť ligamẽto ꝓprio ei: ⁊ vt ligeť iterũ cuꝫ
vola vt firmeť ⁊ non moueať. Et si accidit fracture
alicui reliquoꝝ digitoꝝ si fuerit index aut auricula
ris: tũc ligeť cũ illo q approximat ei. Et si est de digi
tis mediis: tũc ligeť cũ illo q ẽ ex latere ei⁹: aut ligeť
oẽs ſm ꝯtinuitatẽ ad iuicẽ: qm̃ ẽ meli⁹. Firmanť. n.
⁊ nõ moueť ⁊ sũt tũc quasi ligati sint cũ astellis. s. os
sa fracta.

De fractura ossis lati ⁊ anche Ca. xiii.

Os anche qñꝫ frangiť: ſꝫ raro cũ dispõne for
titudis sue. Et accidit illud ei ſm semitã cõ
minutõis extremitatũ. ⁊ qñꝫ findiť in lõgi
tudine: ⁊ qñꝫ ipelliť int⁹ ad vẽtrẽ. ⁊ accidit post istas
dispõnes iterũ ex dolore ⁊ punctura ⁊ stupore cru
ris ⁊ coxe ꝓximũ ei qď accidit adiutorio ex fractu
ra humeri. Et qñ frãgiť os latũ qď ẽ supra alobosos
aut findũť vt ligna lacerti eius: fit res difficilis i re
ctificatione ei⁹: quare fit vna duaꝝ anchaꝝ decliuis
ad diminutionem. Et cura eius est vt iaceat infir
mus ⁊ incipiant duo homies fortes extẽdere duas
coxas eius. s. qlſqꝫ eoꝝ extẽdat coxã: ⁊ iã ante tenue
rim⁹ man⁹ e⁹ vt ñ festinet ad expellẽdũ illũ qui extẽ
dit coxã e⁹. ⁊ icipiant duo restauratores ꝯprimẽ an
chã eius cũ vehemẽtia ⁊ fortitudine donec equetur
deinde ꝑparent sup eã emplastruꝫ: postea resupineť

super aliquid qͦ ſit ſicut glomer ex pāno aut cī ſilē ex illis q̄ hn̄t duriciē. Et hoc quidē ē ꝓximū ei cū quo curaṫ ſpatla iterū. ⁊ qn̄ frāgiṫ ex latere ā̄che: tūc cura eꝰ ē cura hūeri. Et oꝫ vt adminiſtretur hūectatio ſuper ligamētū ⁊ equēṫ puluilli ſicͦ oꝫ ⁊ ē neceſſe vt ſit ſuſtētatū ſꝫ locū planū. De fracta coxe C.xiiii.

Quum coxa frangiṫ neceſſaria ē extēſio vehemēs: deinde equēṫ ſm formā nālē q̄ ē ei. Et ē gibboſitas ſilueſtris ptis eius ⁊ ꝯcauitas pauca ī eiꝰ domeſtico ſm ābulatōēs forme q̄ ē ei ī ſanitate. Et obſeruēṫ ī diſpōne fracture mediū eius aut extremitatis eiꝰ ſupiora ⁊ inferioris diſpōnis q̄ dicte ſunt ī ca. adiutorii: ⁊ ſit ſtrictura ad ſupiora ꝯſeruās ⁊ retinēſ. Dixerūt: qn̄ frāgitur cōuertiṫ ad loca anteriora ⁊ ad exteriora. Et illͦd idͦ ē qm̄ ipſa ē lata ab hac pte ꝑ nām ⁊ equēṫ manibꝰ ⁊ ligamētiſ ⁊ ſpēbꝰ extēſionis q̄ ſūt ſm equalitatē aut cū ſtrictura vnius duarū ligaturaꝝ ſupra fracturā ī medio. Si āt fractura fuerit iclinata a medio ⁊ fuerit ꝓpinqua capiti coxe tūc ſumatur ligamentū ⁊ inuoluatur ī medio eiꝰ lana vt nō icidat carnē ⁊ ponatur mediū eiꝰ ſup pectinē ⁊ aſcendāt extremitates eiꝰ ad ptē capitis ⁊ denṫ miniſtro vt retineat eas ad iferiora. Et ſi fractura fuerit ī eo qͦd ſequiṫ genu: tūc nos ponemꝰ ligamētū ī ſuperiore parte fracture: et eleuabimꝰ extremitates eius ad illū q extēdat eas ad ſupiora ⁊ teneat genu cū ligamento inuoluēs ipſū deſuper. Et equēṫ mēbrum iſtud ifirmo iacente ſup faciē ſuā ⁊ crure eiꝰ extenſo. Et ſi fuerint oſſa pūgētia: tūc oꝫ vt equēṫ ſicut diximus multotiēs ⁊ q̄ ex eis eleuāṫ capiāt. Regimē vͦo ſit ſm ꝙ diximꝰ ī curatōe adiutorii. Et os qdē coxe ſtringiṫ ī .l. noctibꝰ. Et ego enūciabo qūo oꝫ vt ſit ſitꝰ eius poſtq̄ꝫ aggregaṫ curatio cruris. Et oꝫ vt ponaṫ īter duas coxas: tūc pila de ligno ⁊ ei ſilibꝰ ſuās eā ad formā ſm quā equata ē ⁊ reſtaureṫ reſtauratōne cognita ſꝫ ꝙ itelligiṫ ꝑ illͦd qͦd accidit de apate ⁊ pruritu. Et qn̄ accidit ſup coxā: nā ē apa forte ⁊ ē ex eis q̄ feſtināt ad coxā: tūc oꝫ vt ꝓprie ꝑueniaṫ ad ſoluēdū vt reſpiret ⁊ extēdaṫ apa. Et tu qͦd iā ſciuiſti ēbrocas ꝓpās. Verꝝ ī caugualib ⁊ albarauach ⁊ ſṫ tabule magne ī qbꝰ ē paꝝ ꝯcauitatis vt decenter cōponāṫ ſup inuolutiōes capiāt lōgitudinē pedis: ⁊ qm̄ ſi breuiāṫ ⁊ nō reſtaurāṫ ſup crus ⁊ abſcindunt īfra illud vtilitas nō ē vtilitas queſita. Et ſi ꝓlongāṫ erit īfirmꝰ ex eis ī labore lꝫ ſi ipſe abbreuienṫ nō erit expers laboris. ⁊ vtilitas elongatōis eaꝝ ē vt prohibeāt iteꝝ ptē ſanā pedis moueri qū fuerit motꝰ illꝰ q̄ꝫtitatis nociuus fracture ⁊ ꝓprie ī diſpōne dormitatōis ⁊ ſōni. Et neceſſitas hoꝝ īſtrumētoꝝ nō ē niſi in fractura magna valde. ⁊ nō ē poſe cum hoc vti eis niſi anq̄ꝫ apēt: qm̄ apa nō tolerat hꝰi. Et ad vltimū ē grauitas ⁊ malitia ⁊ labor: ⁊ oꝫ vt fugiatur ab eis dū exceptio perſeuerat cū ingeniis aliis. Sitꝰ āt reſtaurate coxe oꝫ vt ſit ſm ꝙ fuit ꝯſuetudo eius ī ſanitate de aſſiduatione ꝯſtrictōis ⁊ dilatatiōis. Et illud qͦd ē magis vincēs ē dilatatio. Et ſcias ꝙ ille cuius coxa ⁊ ancha ſunt fracte paꝝ denudaṫ a claudicatione. ⁊ qn̄ abſcindūṫ fruſta lacertoꝝ eius mādat prius: deinde minuiṫ ſecundo.

De fractura rotule poplitis Ca.xv.

Rotula paꝝ frangiṫ ⁊ ſm plīn cōteritur. Et cognoſciṫ illud qͦd accidit cū tactu ⁊ aſperitate ⁊ cū vacuitate que intelligiṫ cū tactu ⁊ auditur aure. ⁊ oꝫ in curatione eius vt extēdaṫ crus: deinde intromittatur rotula ī locū ſuū. ⁊ ſi ſperata fuerit aggregeṫ prius: deinde intromittatur.

De fractura cruris Ca.xvi.

Quādo frāgiṫ os ꝑuū cruris ē ſaluiꝰ q̄ꝫ ſi frāgaṫ os magnū. ⁊ qn̄ frāgiṫ arūdo ꝑua ſuperior ē inclinatio ad exteriora ⁊ añ: ⁊ ē ābulatio cū hoc poſſibilis. ⁊ ſi frāgiṫ arūdo magna īferior declinat crus ad exteriora. ⁊ qn̄ frāgūṫ vtreq̄ꝫ arūdines ſil: tunc ē deterius: ⁊ tunc qͦd accidit cruri iclinatio ad oēs ptes. Et ſcias ꝙ curatio fracture cruris ē ſm ꝯſiderationē curatōis adiutorii ⁊ in eius ſimilitudie ⁊ non ē diſpō cruris in tortuoſitate q̄ accidit figure ſue nāli: ſicut diſpō adiutorii: īmo ē rectū: quare oꝫ vt ſit extēſio eius ad hoc vt redeat ad rectitudinem.

De calcanei fractura Ca.xvii.

Calcaneus ē excuſatꝰ a fractura ꝑ duritiē ſuā ⁊ ꝑ circūdatōē deſēſionū. Et plurimū eiꝰ qͦd accidit ei nō ē niſi diſlocatio ⁊ iā dictū ē d̾ ea.

De fractura tali Ca.xvii.

Fractura tali ē ꝑua ⁊ eius curatio ē difficilis. Et plīm qdē frangiṫ qū cadit homo ex loco lato: qm̄ ꝯteriṫ ſupius pedis. ⁊ fortaſſe accidit cū eo attritio oſſis cū curſu ſāguis ad vētres q coagulaṫ in eis. ⁊ qn̄ꝫ ꝑducit ad egritudiēs magnas ex febre ⁊ permixtione rōnis ex tremore ⁊ ſpaſmo pedis. Qū ergo accidit ī eo apa ꝯgelatū qͦd nō apparet ⁊ nō egrediṫ ⁊ apparet iā tenebroſitas q̄ nō fuit ē ſignū malū ſignificans ꝙ ē ī via putrefactiōis. Si āt ē apa apparēs īpellēs manū: tūc ē meliꝰ ⁊ fortaſſe ſit facilis eiꝰ eruptio. Et qn̄ talus reſtauraṫ deābulatio ē doloroſa ſup ipſū. ⁊ qn̄ nō reſtauraṫ talus ſꝫ ꝙ opꝫ deſtruitur iuuamētum.

De fractura digiti pedis Capitulū.xix.

Curatio eoꝝ in fractura ⁊ diſlocatione ē curatio digitorum manus. Et quandoq̄ꝫ reſtaurator equat eos pede ſuo calcando eos cū eo.

Expleta ē fē.v.li.iiii. quā ſeqṫ fē.vi. eiuſdē d̾ venenis.

Fē.vi. libri q̄rti de venenis. ⁊ ē q̄nq̄ꝫ tractatuum.

Tractatus p̄mꝰ ē de radicibꝰ eiꝰ qͦd ſcitur de diſpōnibꝰ venenoꝝ ebibitoꝝ ⁊ diſtictōe ſmōiſ ī curōnibꝰ venenoꝝ q̄ nō ſūt ex aialibꝰ: Cuiꝰ ſunt ſumme tres.

Sermo vniuerſalis de cautela a venenis que in potu dantur ⁊ curatione eorum Capitulū p̄mum.

Qui timet ꝙ in potu ſumat venenū oꝫ vt ſibi caueat a cibis dn̄antiū ſapoꝝ in aceſitate aut ſalſedine aut acuitate aut dulcedine dn̄antiū odoꝝ. Ipſi.n. frangūt ꝑ illͦd qͦd ponūt ⁊ odorē eius. ⁊ oꝫ vt nō preſēteṫ ei aliqd ex eis que diximꝰ ſup famē vehemētē ⁊ ſitiꝫ vehemētē: vnaq̄q̄ꝫ eaꝝ.n. occultat illud qͦd oꝫ vt detegaṫ ei ꝑ vehemētiā voracitatis. ⁊ iteꝝ qꝛ qū repleṫ cibo ⁊ potu ⁊ qū ī potu ſumit venenū: accidūt veneno duo accidētia Quoꝝ vnū ē ꝙ ſepeliṫ in vacuitate eiꝰ quo repletus ē. Et ſcdͦm ē ꝙ vene ſūt plene quare nō inuenit venenum in eis penetrationem ⁊ fortaſſe eſt in eo ſapor rei repugnantis veneno. Et neceſſariū ē ei iterū vt ipſe ſit ſuſcipiēs ſm viā cōſuetudis medicinas expellētes nocumētū venenoꝝ ſicut mithridatū: nā eiꝰ expertū ē iuuamētū: et ſicut ꝯfectio de bolo ar. Et ſilr ficus cū foliis rute ⁊ nucibꝰ ⁊ ſale trito. pōdera vero ſūt: qm̄ ſumāṫ rute ſicce ptes .xx. nucū ptes .ii. ⁊ ſalis

quinq̄ꝫ et ficuū ſiccaꝝ

ptes.y. Et algeduar ē mirabile i expellēdo nocumē
tū venenoꝝ oīum ⁊ facit fiduciā iteruz. Et ego non
ꝟifico an sint due medicine aut vna medicina. Et ite
rum scis napi parui pondus.ʒ.i.ſ.decoquatur cuz
vino decocto ⁊ ruta ⁊ sal etiā similiter. Et necessari
um est caventi vt nō sit oīs cautela eius in cibo da
to ab alio: aut ꝙ in potu sumit tm̄: quoniaz fortasse
accidit ei vnde non existimabit: imo qn̄qꝫ cōtingit
vt cadat res maligna sic lacerta ⁊ rutela ⁊ scorpio i
eo quod decoquitur ⁊ in vasis in quibus ē vinum.
Plima nāqꝫ venenosoꝝ diligūt odorez vini ⁊ cur
runt ad ipsuz. ⁊ qn̄qꝫ moriuntur in cecubis: ⁊ qn̄qꝫ
bibunt ex eo ⁊ euomunt in ipso. Et pp hoc oꝫ vt ca
ueant tecta ⁊ quod est sub arboribus magnis ⁊ her
bosa loca.

De sīmōe vli ď venenis q̄ bibūt Ca. ii.

S Pecies venenoꝝ sunt due. s. faciens opera
tionez suā cum qualitate que ē in ipso. ⁊ ef
ficiens cum forma sua ⁊ tota substātia sua.
Et primuz quidē aut est corrodens putrefaciens sic
lep⁹ marinus: aut inflāmans calefaciens sicut eufor
bium: aut infrigidans stupefaciens sicut opium: aut
oppilans vias anhelit⁹ in corpore sicut plūbū vstū.
Efficiens autē cū tota substātia ē sicut napellus ⁊ si
cut albeleil quod dicitur esse gummi napelli: ⁊ sicut
cornu spice ⁊ sicut fel leopardi ⁊ que sūt illi silia. Et
hec sunt deteriora venena. Et iterum de venenis sūt
que agunt super vnū ⁊ idem mēbrum: sicut cantari
des super vesicaz ⁊ lepus marinus super pulmonē.
Et de eis sunt que agunt super totuz corp⁹ sicut opi
um. Et oīs qdē q interficit eū pmutatione cōplexio
nis: aut putrefactione: aut cū aduētu super mēbrum
possibile ē vt sit effectus post tēp⁹: lꝫ putrefaciēs qꝫ
toplus remanet in corpore: tantoplus est effectus ei
deterior. Et salus ex eo ē cū resolutione accidēte ei:
⁊ p illud qď succedit ei per sudorez ⁊ similia: aut per
curatōez ꝯriaꝫ. Et scias ꝙ nocumētuꝫ narcoticorū
in ꝯplōnib⁹ calidis ex parte ē fortius ⁊ quecūqꝫ du
arū fuerit dn̄ans erit iudiciū ei: iqꝫtū. n. cōplō calida
in corde resistit eis ē eoꝝ effect⁹ debilior: ⁊ inqꝫtum
ipsa inueniunt i corpib⁹ calidis subtiliationē sbe sue
frigide grauis ⁊ attractionē per virtutē motus arte
riarū ⁊ attractio eaꝝ ē apud constrictionē erit eoꝝ
nocumētū i corporib⁹ calidis vehemētius precipue
quꝫ ipsa sint contraria cōplexioni eoꝝ. Et est simile
vt sit sermo in venenis calidis ille sermo iterū: ꝯpul
sio. n. calida resistit eis cū expulsione a corde ⁊ resol
uit ꝟtutez calidorum venenoꝝ: sed arterie cōplōnis
calide attrahunt ea: qř accidit sicut illud. Et pp illď
dixit Gal. ꝙ alfarfas ⁊ existimo ipm eē napellū aut
venenū iterficiēs iterficit hoīez ⁊ nō iterficit turdos
qm̄ ipse nō puenit in turdis ad cor nisi post spatiuz
in quo iā passus est a corpore passionē postqꝫ non
remanet nisi passio conuersiōis cibi. Et in hoīe festi
nat ante illud propter latitudinē meatuū ⁊ vehemē
tiā caliditatis ⁊ ꝟtutē motiuꝫ attrahentiū arteriaꝝ
Et dico ꝙ iste ē modus quidā. Uerꝫ ꝓportionalita
tes iterꝫ inter virtutes agentes ⁊ patiētes sunt ex eis
q̄ oꝫ ꝯsiderari ⁊ vnde sciuit ꝙ alfarfas sit venenuꝫ p
comparationem ad ꝯplexionē latā que ē aīalis ab
solute confirmař ita vt sit interficiens qū figiř i hoīe
non interficiēs qū nō firmař in turdis. fortasse. n. al
farfas nō ē venenū per cōparationē ad ꝯplexionez
turdoꝝ. Et si nō ꝯuerteret in cibū vel nutrimētuꝫ: et
si pueīret ad cor eoꝝ sicut ipsū pueīt ad cor hoīs cū
velocitate nō interficeēt. Inquit: Et fuit quedā an⁹ su
scipiens in principio rei de nabello reꝫ puā: deinde
non cessauit vti eo donec assuefacta ē eo nā ⁊ auda
cter vsa ē eo ⁊ nihil nocuit ei. Et dico hoc: ⁊ dixit
Ruffus ꝙ nutrita fuit puella cum veneno vt interfi
cerentur p eam reges qui cum ea ꝯuenirent: Et ꝙ
ipsa in cōplexione sua consecuta est consecutionem
maximā: ita vt saliua eius interficeret animal ⁊ non
appropinquaret eius saliue gallina.

De significatione specierum venenorum Ca. iii.

S Ignificantur quādoqꝫ per ea que eueniūt
i corpore de egritudinibus. Naꝫ si euenit si
mile mordicationi ⁊ incisioni ⁊ puncture ⁊
corrosioni sciř ꝙ venenū ē de genere mediciaꝝ acu
taꝝ calidaꝝ mordicantiū sicut arsenicū ⁊ almuseuz
⁊ argentū viuū extinctū. Et si accidūt iflāmatio ve
hemēs ⁊ exuberatio sudoris ⁊ rubedo oculi ⁊ āgu
stia ⁊ sitis: significat ꝙ ē venenū propter caliditatez
tm̄ sicut euforbiū. ⁊ si accidūt ꝓfūditas somni ⁊ stu
por ⁊ frigus significat ꝙ venenū ē de genere narcoti
coꝝ. Et si nō apparent nisi casus ꝟtutū ⁊ sudor frigi
dus ⁊ syncopis: tūc ē de venenis que ꝯria sunt reb⁹
cum tota substātia ⁊ est deterius eoꝝ. Et qn̄ꝫ signifi
cantur p odores aut odorē corpis toti⁹ sicut sēsibili
tas odoris opii i eo q bibit ipsū aut odorē mēbri ei⁹
sicut odor oris qū bibūtur venena putrefacientia si
cut lepus marinus ⁊ alfrasatū ⁊ cantarides. ⁊ qn̄ꝫ si
gnificantur p vomitū nā qū euomitur venenū non
elongatur qn visus cadat super substātiā eius qď i
potu datuꝫ fuit de eo aut cognoscatur per odorem
aut p saporē sicut visus super lithargyriū ⁊ gypsuꝫ
⁊ super sāguinē congelatū ⁊ lac coagulatū ⁊ silr opi
uꝫ cognosciř p odorē ⁊ lepus marin⁹ ⁊ rane p abho
minabilē saporē. Signa mala: Quꝫ icipit ei q vene
nū sūpsit supuenire syncopis ⁊ pmutař ei⁹ pupilla ⁊
occultař ei⁹ nigredo: tunc nō sperař euasio: ⁊ similiř
si rubeāt oculi ei⁹ ⁊ egrediař lingua ipsius. Et casus
pulsus ⁊ sudor frigidus ē significatio mala: ⁊ in hu
iusmodi dispositione parum viuit.

De canōe curōnis e⁹ q i potu fuit venenū C. iiii.

O Portet vt nō moreř: imo ꝓperet qū sentit
ipsū anteqꝫ virtus ei⁹ perābulet i corpe ⁊ bi
bat aquā tepidā ⁊ oleū sisaminū: aut oleuꝫ
de oliuis ⁊ euomat ⁊ perueniat i hoc ad vltimū qꝫ
tū pōt. Et melius quidē ē vt in ea sit virtus alumis
⁊ baurach. Et qn̄ꝫ admisceř cū oleo litiū ⁊ adeps
anseris. ⁊ diligiř vt sit illud qď ipse bibit ad vomēdū
pp hoc ⁊ alia aq̄ plurima ⁊ cibi plurimi: ipi. n. lꝫ nō
euomāt: tm̄ qn̄ꝫ frangunt venenū ⁊ supant ipꝫ. ⁊ qū
vomuerit qď possibile ē ei: deinde bibat lac plimuꝫ
qm̄ ipsū frāgit nocumētū veneni. Et non ē maluꝫ si
euomit ipsū iterꝫ/vt bibat decoctionē scis vrtice cuꝫ
butyro cocto ad expellēdū venenū vomēdo ⁊ solu
tōez faciendo: deiñ bibat lac. Et butyꝝ crudū ē me
li⁹ lacte. Et iterꝫ decoctionē se. lini ⁊ silr vinuꝫ dulce
cū adipe anseris liq̄facto: ⁊ silr aquā cineris lignoꝝ
vitis. Et oꝫ vt sequāř vomitū clisteria ꝓpe qn̄ sentiř
descēsus lesionis ad inferiora. si āt fuerit cōmotio su
pra illud ꝟtař eo qď facit vomē ⁊ soluit ⁊ nō dimit
tař potus lactis. ⁊ si tibi necessariuꝫ fuerit vt i potu
tribuas ei: ꝟbigrā tyriacā de terra sigillata fac. Ipsa
eniꝫ adiuuat corpus ad expellēduꝫ venenuꝫ ⁊ pro
prie quꝫ in potu dař i pncipio rei: ipa. n facit euome
re venenuꝫ sicut ē: Cuius descriptio ē: Baccaꝝ lau

auṝ .ii.terrei sigillate auṝ.ii.⁊ ireos ↄficiaṫ cuȝ oleo
Et fit dosis eius auellana vna.⁊ iterum carpobalsa
mi isopi sicce:se.napi siluestris piperis albi ⁊ ni.pipe
ris longi acori anisi petroselini assari cymini carme
ni: se.hyusquiami albi oiuȝ ana.auṝ.iiii.spice floris
squinanti amboꝝ añ.auṝ.v.casie.ʒ.xviii.amomi cro
ci amboꝝ añ.auṝ.vi.cõficianṫ cũ melle ⁊ deṫ i potu
quantuȝ ẽ faba romana.⁊ sumere in potu terrã sigil
latã sicut ipsamet ẽ cũ vino facit illud. ⁊ existimaue
rũt quidã ꝙ quȝ in potu sumiṫ stercus galli i dispõ
ne statiȝ facit euomere venenũ. ¶ Et ex eis que i po
tu danṫ iteꝝ sunt succus prassii ⁊ folia cãne ⁊ celtica
⁊ semẽ baucie ⁊ castocũ ⁊ auellane ⁊ ficus ⁊ ruta.
Et de illis que laudata sunt in hoc ca.ẽ vt i potu de
tur galgani fetidi po ndus.ʒ.iiii.⁊ myrrhe.ʒ.i. cũ vi
no dulci. Et qñ post vomitũ accidit iflatio vehemẽs
tunc da ei in potu aquã niuis ⁊ oleũ roṡ.ifrigidatũ
⁊ oȝ vt dormiat oio ⁊ non dimittat seipsuȝ taliter vt
dormiat:imo oȝ vt euigilare ipȝ faciãt oio ⁊ rideãt
⁊ clamẽt in circuitu eius. Qñqȝ manifestaṫ ei forma
⁊ cognoscitur venenũ cureṫ oẽ venenũ cũ eo qď di
ciṫ in suo ca. Et hec quidẽ manifestatio fit ẜm duos
mõs:quoꝝ vnus ẽ vt cognoscatur cuius generis sit
venenũ:⁊ secũdus vt sciaṫ cuius speciei ipsuȝ sit. Ex
emplũ primi ẽ vt sciaṫ ꝙ ipsũ ẽ ex incisiuis acutis qꝫ
curet ipsũ cũ eis que sũt sicut lac ⁊ butyruȝ cruduȝ
⁊ seludeȝ currẽs factuȝ cũ oleo omigdalino aut bu
tyro cocto ⁊ cũ oĩ quod frãgit acuitateȝ:aut sciaṫ ꝙ
ẽ ex inflãmãtib⁹ qꝫ infrigideṫ cũ cãfora ⁊ aqua roṡ.⁊
aqua coriandri ⁊ que sunt silia illis.⁊ oia illa sint in
frigidata cũ niue ⁊ emplastrẽṫ mẽbra ei⁹ principalia
cũ eis que sunt sicut altabaleb ⁊ alia ⁊ remoueṫ sup
ipsũ infrigidatio in oi hora. Et ex eis que cõferũt h⁹
mõi valde ẽ lac vaccinũ de quo extractũ ẽ butyrrũ
infrigidatuȝ ⁊ si indiget phl'omia phleṫ:aut sciatur
ꝙ ipsũ ẽ ex stupefaciẽtib⁹ qꝫ admĩstrẽṫ ea q̃ sũt sicut
tyriaca ⁊ medicamẽ de assa fetida in vino puro ⁊ si
militer alia. Aut sciatur quod est contrariũ p substã
tiã qꝫ cureṫ cũ mithridato ⁊ tyriaca ⁊ medicamine
muscbi ⁊ bezard: ⁊ vtaṫ carne ⁊ vino ⁊ admĩstretur
egro aromaticũ ⁊ euẽteṫ locus ad quẽ vadit causa
morandi ⁊ induaṫ vestib⁹ aromatizatis ⁊ sternutet
⁊ fricet os stõi eius ⁊ suffleṫ in os ipsi⁹ ⁊ tẽdãtur ca
pilli ipsius. Qñ ãt cognosciṫ spẽs veneni cureṫ cum
eo qď ipsi propriũ ẽ de illis que dicemus. Et ad sũ
mũ ex medicinis q̃ bibũṫ cã venenoꝝ:aut q̃riṫ ↄfra
ctio acuitatis veneni:aut resolutio substãtie eius sic
ex lacte ⁊ albezahar:aut queriṫ p eas exitus substã
tie eius sicut per terrã sigillatam: aut queriṫ oppoſi
tio qualitatis eius sicut potare alleuȝ in vino ad illũ
quẽ pupugit scorpio.

¶ De medicinis cõibus ad venena Ca.v.

S Unt medicine que cõtrarie sunt veneno:
quare nõ permittũt ipsũ ꝑuenire ad cor: ⁊
sunt sicut tyriaca ⁊ mithridatũ ⁊ albezahar
⁊ q̃ sũt experta ⁊ terra sigillata ⁊ tyriaca facta ex ea
⁊ tyriaca diatesseron. Et dixerũt quidã ꝙ flos cole
andri ⁊ folia eius liberãt a veneno. Et dicitur ꝙ ge
nus iuniperi in hac re nõ ẽ par: ℞.aniudẽ ⁊ radicis
e⁹ amboꝝ añ.ʒ.i.⁊ sceba armene.ʒ.ii.cõficiãtur cuȝ
melle ⁊ detur in potu cũ aq̃ maloꝝ. Et medicamen
ex eo factũ ẽ vltimuȝ. Et radix buchormarien quã
do potaṫ cũ vino ⁊ calamẽto iterũ.⁊ semẽ napi.
¶ Et iteruȝ agarici.ʒ.ii.cum vino ⁊ capilli veneris ⁊
malue ⁊ semẽ eius ⁊ folia ipsius ⁊ cinnamomum et
medulla leporis cũ duab⁹.ʒ.aceti de vino aut de ca
storeo auṝ.i.cũ.ʒ.ii.olei oliue ⁊ abrotani. Et iterum
sumaṫ aqua albasce expressa ⁊ deṫ in potu: ⁊ semen
baucie proprie cretẽsis ⁊ assa ⁊ decoctio polii ⁊ de
coctio siseleos. Et semẽ arboris mirabile ẽ. Cõposi
tum: ℞.se.napi siluestris ⁊ castorei et folioꝝ arũdis
oium añ.ptẽ.i.pulpe collo.triplũ oiuȝ:deṫ i potu ex
ea auellana magna. Et res q̃ꝝ opõnes ꝓportionãt
cũ ꝓprietatib⁹ in eis sunt sicut illud qď dixerũt qď ca
ro damule siluestris mũdificata salita ẽ de fortiorib⁹
medicinis ad expellẽda venena.

¶ Summa prima de venenis ↄgelatoꝝ ⁊ mineris
⁊ aliis. ¶ De lapide armeno Ca.i.

D Ixerunt quidã hominũ ꝙ in la
pidib⁹ ẽ lapis venẽosus
similis corallo ⁊ ꝙ pondus sexte.ʒ.i.ex
eo ẽ interficiẽs. Et iuenim⁹ ipsuȝ i vene
nis veris que operanṫ tota substãtia sicut napellus.
Et dixerunt ꝙ cura ei⁹ ẽ cura napelli ⁊ medicĩe ma
gis iuatiue sunt albezahard.

¶ De argento viuo ⁊ ei⁹ cura Cap.ii.

A Rgentũ qď viuũ plurimi q bibũt nõ ledũt
eo. Egrediṫ.n.cũ dispõne sua per inferioreȝ
regionẽ. At vo ei in cuius aure fundiṫ argẽtũ viuũ
accidũt dolor vehemens et cõmixtio rõnis: ⁊ qñqȝ
ꝑducit ad spasmũ et sẽtit grauedineȝ vehemẽteȝ illi⁹
lateris. Et qñȝ ꝑducit ad epilepsiã ⁊ apoplexiã ꝑꝑ le
sionẽ subẽ cerebri cũ frigore ei⁹ ⁊ ↄmotiõem ⁊ ꝑmu
tatõeȝ ipsi⁹. Extinctũ ãt ⁊ sublimatũ vł subtiliatũ est
malũ nociuũ incisiuũ ex quo accidũt accidẽtia silia
accidẽtib⁹ ei⁹ q bibit lithargyriũ ex ꝑũctura ⁊ tẽsio
ne intestinoꝝ ⁊ deãbulatõe sanguis ⁊ grauitate lin
gue ⁊ grauedie stõi ⁊ apaṫ corp⁹ ei⁹ ⁊ retineṫ vria ipi⁹
¶ Cura: De bona curatõe post vomitũ ⁊ ea q̃ cur
runt cursu ei⁹ ẽ vt in potu deṫ de medicis q̃ sũt sicut
myrrha põdus.ʒ.iii.i vino: ⁊ tribuaṫ in potu cũ aq̃
mellis vice vna post aliã. Et iterũ fiat clisteṙ cum ea
cum baurach: deinde consequenter post illď adhi
beaṫ curatio rasure: ⁊ clistere ei⁹ cũ ↄfortatõe cordis
iteꝝ cũ medicis cõib⁹. Qñ ãt ẽ effusũ i auṝ oȝ tũc vt
surgat sup pedẽ vnũ ⁊ saliat sup ptẽ illã qũ iclinaue
rit caput suũ qꝫplĩm poſe ẽ ei decliare ⁊ ꝓpe qũ sus
pẽdiṫ p manũ q̃ ẽ i latere alio ab aliq̃ re ⁊ silr qñ cõ
moueṫ sup illã ptẽ. Et ille q vult colligere ipsũ cũ ra
dio plũbi intromisso in aure ⁊ inuenit argẽtũ viuũ
cũ eo suspẽsũ ẽ errãs: qm̃ argẽtũ viuũ qñ ẽ in illo lo
co ⁊ q ꝓpinqu⁹ ẽ ei nõ indiget patiẽs nisi vt cõcu
tiaṫ ⁊ saliat tm̃.⁊ si fuerit ꝓfundi⁹ qꝫ i illo loco nõ fit
iuuamẽtũ p illũ stilũ ⁊ nõ ꝑuenit ad ipsum.

De lithargyrio ⁊ limatura plũbi ⁊ cura coꝝ C.iii.

A Ccidit ei q bibit lithargyriũ vt apẽṫ corp⁹
ei⁹ ⁊ graueṫ lingua ipsi⁹ ⁊ retinenṫ ei⁹ vrina et
sterc⁹/ ⁊ fortasse nõ retineṫ sterc⁹: imo supflu
it fluxus vẽtris eius ⁊ sentit grauitatẽ in stõ suo ⁊ su
is intestinis ita vt qñȝ egrediaṫ an⁹ et perueniat ad
rasuram et sit in supremo eius inflatio et exit in ven
tre eius quasi glandula lapidea et fit color eius plũ
binus et constringitur anhelit⁹ ipsius et fortasse p̃so
caṫ.et qñȝ accñt cũ eo accñtia ileos et fit color corpis
sicut color plũbi ⁊ silr limatura plũbi. ¶ Cura ei⁹.
¶ Oȝ vt succurraṫ ⁊ icipiaṫ cũ curatiõe cõi ex vomi
tu ⁊ sit cũ aliquo i quo sit aptio sic decoctio seis apii
⁊ ficus ⁊ aneti ⁊ baurach. Et oȝ vt i potu denṫ myr

rhe.ʒ.iii.in vino aut detur in potu spica romana cum fi mo colubre pascentis cum vino quoniam ipse curat. ¶ Et oportet vt in potu tribuatur apsynthium et isopus aut semen apii aut piper proprie: totum illud cum vino aut pondus.ʒ.i. myrrhe cum pondere medie.ʒ.piperis donec sudet. Et dentur in potu sex silique scamonee in aqua mellis. Et cibi eius quibus oportet ipsum assidue vti sint alessidabegi facta ex carne agni. ¶ Et signum sanitatis eius est quod solvitur natura et prouocatur vrina. Et ad vltimum indiget aperitiuis cognitis prouocatiuis et solutiuis.

¶ De potatione creuse et cura eius Ca.iiii.

Accidit ei qui bibit ipsam vt albificetur lingua eius et mollificentur membra ipsius et vehementes fiant tusses et singultus eius et permisceatur eius ratio et infrigidetur corpus eius: et infrigidetur cerebrum et exiccetur et superueniat ei syncopis. et quoniam sentit in gutture suo ponticitatem et inuenit in vua et lingua sua asperitatem et siccitatem et in ventre suo puncturam et in stomacho mordicationem et in ore stomachi dolorem et in hypocondriis tensionem et in anhelitu stricturam: et forsitan peruenit ad suffocationem et albificatur color corporis eius: et quoniam mingit nigrum et sanguineum. ¶ Cura eius est similis cure lithargyrii: et datur in potu scamonea in aqua mellis et prouocantia vrinam et clisterizatur et non permittitur dormire. Et de his que ingrediuntur in faciendo ipsum vomere sunt oleum alacoben et oleum de lilio et oleum de narcisco: et cadunt in medicis eius gumma pruni et medicamen de sanguine dra. et fraxinus. Et iterum de illis que conferunt ei est vt comedat sisamum purum et masticet ipsum et bibat super ipsum vinum.

¶ De gypso et eius cura. Ca.v.

Ex gypso accidit simile ei quod accidit ex cerusa verum eius strangulatio magnificatur. Et oportet vt curetur cura ceruse et curatione fungorum: deinde dentur in potu mucillagines viscose et remoueatur asperitas gutturis propter lenificationem predictam et sorbitiones lenificantes. Et indiget solutione ventris cum scamonea et similibus. et iteretur solutio aliquotiens. et si abrasio fiat curetur abrasio. Et de eis que rememorantur ad gypsum est cinis extremitatum vitis cum basce.

¶ De vsifur et almagra de minera et eorum cura Capitulum.vi.

Accidunt ex ambobus accidentia similia accidentibus argenti viui extincti: verum ex almagra quoniam accidit solutio ventris plurima et est dignius signorum eius. ¶ Cura est illa eadem cura: deinde administrentur sorbitiones pingues et adipes lenes.

¶ De alcimar et eius cura Ca.vii.

Accidunt ex eo punctura vehemens et mordicatio fortis in gutture et incisio in visceribus et vlcera et vomitus. ¶ Curatio est similis curationi arsenici quam dicemus.

¶ De limatura ferri et eius scoria et earum cura Capitulum.viii.

Accidunt ex illis dolor vehemens in ventre et siccitas in ore et inflatio et superat dolor capitis. ¶ Cura est dare in potu lac cum eo quod soluit cum forti tudine: deinde detur in potu butyrum coctum et crudum tamdiu donec sedentur dispositiones ille. Et assiduetur effusio olei ro. et olei viol. et olei de salicibus conquassatorum cum aceto super capita eorum. Et quandoque datur in potu potanti ipsum aliquid de magnete vt aggregetur illud quod se paratum est ad seipsum: deinde consequenter adhibentur solutiua predicta. et quoniam datur ei in potu ex ipso omni die pondus.ʒ.i. deinde dant ei ad sorbendum post ipsum iura vnctuosa lubricatiua cum butyro vaccino cocto et solutio ventris fiat si fuerit descendens aut euomat ipsum cum eis si est adhuc in stomacho.

¶ De calce et arsenico et eorum cura Ca.ix.

Ei cui datur in potu ex ambobus simul accidunt punctura et vlcera in intestinis. Et ei cui in potu datur arsenicum sublimatum accidit ex ipso proximum illi quod accidit ei ex magra. Et quoniam accidit tussis lenens. Et cui in potu datur calx sola accidunt siccitas oris et dolor stomachi et difficultas vrine et solutio ventris cum sanguine et egreditur calx in vrina eius. Et quandoque accidit ex ea frigus extremitatum et accidit syncopis. et quoniam exiccatur lingua et accidit suffocatio. ¶ Cura: Incipiat cum eo quod oportet: deinde detur in potu aqua calida cum iuleb vt euomat aut cum oleo: deinde sumat decoctionem seminis lini et decoctionem risi et decoctionem eruce et aggregationem abarum aut succum molochie cum melle et non cesset sumere in potu lac et mucilagines et viscosa et vnctuosa et iura cum adipibus et proprie cum maluis. Et curetur tussis si acciderit ei cum lenitiuis. Et cura calcis est vomitus et clisteria et vnctuositas et lenificatio: et cura eius est proxima cure arsenicorum. et de istis que dicuntur in hoc est vt sumatur vrina asini et fel gazeli et detur in potu quantitas.ʒ.i. in aqua calida.

¶ De aqua saponis dragangi et alumis et eorum cura Ca.x.

Aqua saponis propinqua est dispositioni calcis et arsenici et cura eorum est cura illius: dragagantum et alumen. Commouetur ex potu amborum tussis vehemens perducens ad ptisim. Cura eorum est potare lac asininum et potare butyrum crudum et zuccarum et sirupos de isopo et similia.

¶ De potu aque frigide in ieiunio et eius cura Ca.xi.

Ex potu illius in ieiunio et post balneum aut coitum timetur corruptio complexionis et hydropisis. ¶ Cura est medicamen de curcuma et medicamen de musco et similia. Et quoniam sufficit vinum purum et potare ipsum super eam.

¶ Summa secunda venenorum ex plantis.

¶ De napello et cura eius Capitulum.i.

Napellus est de interioribus. Et accidit potanti ipsum vt aperiantur labia ipsius et lingua eius: et egrediuntur oculi eius et frequentes fiunt super ipsum vertigo et syncopis et cura ipsius non operatur et est malus. et qui euadunt ex eo raro euadunt quin cadant in ethicam aut ptisim et quoniam accidit tenasmon. Et eius succo imbibuntur sagitte et interficiunt quem inueniunt statim. ¶ Cura: Oportet vt festinetur ad faciendum vomere bibentem ipsum cum decoctione se.napi. et detur in potu vinum et butyrum coctum vaccinum dando potum super potum. Et similiter decoctio corticum glandium cum vino. Deinde cura eius principalis est bezahar et medicamen de musco et algeduar et ture. et tyriaca magna quoniam confert in eo vsque ad terminum. Et de melioribus rebus est vt in potu detur muschus in fricatione albezard aut quantitas.ʒ.i. de medicamine muschi cum siliqua vna muschi. Et existimant quidam quod radices capparis sunt bezahar napelli: et omnia albezabarat sunt bona ei et proprie illud quod sillatur alumi: et habet fila sicut fila lithargyrii et animal nominatum surinus et est mus contrarius napello et destruit eius operatio qui comedit ex ipso.

¶ De cornu spice et eius cura Capitulum.ii.

Apparent in eo qui in potu ex eis sumit signa sirsen et nigredo lingue et distillat sanguis ex virga eius guttatim. ¶ Cura: Oportet post curam communem ex vomitu cum aqua ordei cum oleo ros.

tepido ꝛ similib⁹ vt i potu deſ caloꝛe aur.i.in.ʒ.i. aq roſ. Et emplaſtreſ epar ꝛ coꝛ ipſius cuꝫ emplaſtris vehemẽtis ſiccitatis ꝛ caloꝛatis ꝛ cũ ſandalis cõfec tis ꝛ detur in potu qd ſit ſicut ſauich maloꝝ aceto ſoꝝ ꝛ ſauic oꝛdei cũ aq̃ niuis in iuleb. ꝛ dent i potu ſuccus granatoꝝ acetoſoꝝ ꝛ ſuccus citroloꝝ ꝛ me lonis alraki ꝛ aqua oꝛdei ꝛ aqua ſolatri ꝛ aqua lac tis acetoſi.

De murkion ꝛ eius cura Ca.iii.

Hanc medicinã ignoꝛo et exiſtimo ex qbuſ dã mõis exiſtiãtõis ꝙ ipſa ẽ ſimilis napel lo. Et ſigna que pꝛopꝛia ſũt h⁹ medicine di cunt̃ eſſe ꝙ accidũt ei qui bibit ipſã moꝛdicatio i vẽ tre ꝛ ſingultus ꝛ ſyncopis ꝛ citrinitas in facie tota ꝛ pꝛopꝛie in labiis ꝛ infrigidaſ anhelitus eius ꝛ fetet coꝛpus eius ꝛ ſtupeſit ꝛ permiſcet̃ ex eo rõ poſt gra uitatẽ i capite ꝛ minoꝛaſ pulſus ꝛ abſcindit ꝛ ſudat ſudoꝛe frigido ꝛ rubet ꝛ moꝛit̃. Et cura eius ẽ cura napelli. Nũeratio mediciaꝝ venenoſaꝝ calidaꝝ

De euſoꝛbio ꝛ cura eius Ca.iiii.

Accidũt ex eo anguſtia vehemẽs ꝛ iflatio ꝛ eueniunt moꝛdicatio in vẽtre ꝛ ſingultus ꝛ fluxus ventris ex ipõ cũ ſupfluitate. Curatio: Oꝫ vt euomat: deinde infrigideſ ꝛ detur in potu butyꝝ crudũ et coctuꝫ cũ foꝛtitudine: deinde cureſ curatio ne coꝛnu ſpice ꝛ ſtet ſuper aquã granati muzi ꝛ aqꝫ maloꝛuꝫ muzoꝛum et aquaꝫ lactis acetoſi.

De lacte titimalloꝛum et eius cura Ca.v.

Et ipa quidẽ ſunt ſeptẽ dicta in medicis ſin gularib⁹ et pꝛopꝛie lac alſabrẽ et lac albaſir et lac albagiati et nõ accidit ex eis ex moꝛ dicatione et ſolutione vẽtris ſublimi niſi qd' accidit ex euſoꝛbio: q̃ oꝫ vt frãgaſ eoꝝ virt⁹ cũ lacte extrac to butyro: ꝛ butyro cocto ꝛ crudo ꝛ curetur accñs pꝛouenıẽs ex eis de ſolutione vẽtris cũ ſãguine aut mictu eius cũ eo qd ſcit̃ in ca. eius. Et dicit̃ ꝙ de la cte ſabrẽ interficit pondus.ʒ.ii. Et cura ei⁹ ẽ balnea tio cũ aqua dactilloꝛuꝫ imaturoꝝ ꝛ lactis albaſir in terficit pondus.ʒ.iiii.in duob⁹ dieb⁹ ꝛ cõſtringit ep: Et cura eius iterum eſt ſimilis illi.

De ſcamonea ꝛ cura eius Ca.vi.

Doſis eius interficiẽs ẽ.ʒ.ii. ꝛ hꝫ diſpõnes pꝛimas illis que dicta ſunt. Et de eis q̃ oꝫ vt frãgãt malitiã eius ſũt lac extracto butyro ꝛ ſauich maloꝛũ ꝛ rob cydonioꝛũ ꝛ rob d̃ ribes et ſumach.

De alınezerion et camelea et earuꝫ cura Ca.vii.

Doſis interficiẽs ei⁹ ẽ.ʒ.ii. Et accidũt ex eo vomitus ꝛ ſolutio vẽtris ſupflua et nigruꝫ quod nominatur camelea ẽ interficiẽs pl⁹ et accidũt ex eo moꝛdicatio vehemẽs in viſceribus et doloꝛ in coꝛpoꝛe toto et cõmotio et ſingultus: de inde vomitus phlãticus et ſpumoſus deinde perdu cit ad ſpaſmũ et deſtruit vocẽ. Cura: Neccũ ẽ da re in potu lac dulce ꝛ butyrũ coctũ freq̃nter et iuleb iteꝝ ut illud frangat malitiã eius. Et qñ magnificat̃ timoꝛ tũc neceſſariũ ẽ dare i potu tyriacã et mithri datũ et medicamẽ de terra ſigillata. Et qũ ſedaſ dẽ tur in potu poſt ipſa oxymel et endiuia diebus ali quot vt remoueatur malitia complexionis.

De oleandro et eius cura C.viii.

Oleander pl'in iterficit hõies et aialia et pa rũ ipli⁹ facit incurrere anguſtiã vehemẽteꝫ et iflãmationẽ vẽtris et iflãmationẽ maximã et ẽ ca lida et ſicca moꝛdicatiua icĩſiua. Et aqua in qua na ſcit̃ oleãder eſt mala. Et qũ nõ ẽ excuſatio ab ea oꝫ tũc vt diſtilleſ aut miſceaſ cũ iuleb. Cura: Oꝫ vt ſumat decoctionẽ fenugreci ꝛ dactilos alcebehir qui ſũt mirabileſ. ꝛ ſemẽ agnicaſti ꝛ agnus caſt⁹ ipſe et decoctio ãboꝝ ẽ tyriaca e⁹. ꝛ ſic⁹ cũ melle ꝛ zucca ro: ꝛ iuleb: ꝛ dulcia oĩa. ꝛ rob vue ẽ bonũ ꝛ cũ hoc neceſſaria ſũt vnctuoſa q̃ ſciuiſti multotiẽs ꝛ ſeq ea cũ cliſterib⁹.

De anacardis ꝛ eoꝝ cura Cap.ix.

Accidũt ex eis iciſio i guttur ꝛ cõcauitate vẽ tris ꝛ iflatio ꝛ egritudines acute ꝛ qñq̃ꝫ de ſtrũt q̃dã mẽbꝛa. ꝛ qũ eis ſaluaſ faciũt acci dere alienationẽ pꝛopterea qa adurũt mliaꝫ. Et qd de eis iterficit eſt pondus.ii. aur. Et qñq̃ꝫ nõ nocent qbuſdã hõib⁹ cũ pꝛopꝛietate ꝛ pꝛopꝛie qũ comedũt eos cũ nucib⁹. Et ego iã vidi q ex eis moꝛdebat cũ nucib⁹ ꝛ nõ coꝛrumpebaſ ex eis. Curatio: Den tur i potu oleũ amigdalinũ ꝛ ſiſaminũ ꝛ butyrũ co ctũ ꝛ crudũ ꝛ lac dulce et vnctuoſa ex iurib⁹ et ei q currũt hoc curſu vt ſedent̃ moꝛdicatio et madhidh deinde det̃ i potu lac acetoſũ vaccinũ ifrigidatum ꝛ aqua fructuũ ifrigidata ꝛ ſedeat i aqua dactiloꝛum imaturoꝝ ꝛ cureſ curatiõe ſirſen. Et de reb⁹ qbus curaſ ſũt grana pini. Et nux eſt eoꝝ bezahar.

De alkebikengi et eius cura Cap.x.

Et iteꝝ d' eis q̃ iterficiũt ſua acuitate. Et cura ẽ ſimilis cure anacardoꝝ. Et olea ſũt de reb⁹ magis iuuatiuis nocumento eius.

De ſtaphiſagria ꝛ eius cura C.xi.

Accidentia eius ꝛ doloꝛis ipſius ſunt ſicut accidentia cantaridaꝝ. Et cura earũ eſt cura eius. Et nos dicemus illud i caplo ſuo.

De ruta agreſti et eius cura Cap.xii.

Accidũt eis q bibũt ex ea egreſſio oculi ad exterioꝛa et aduſtio et iflãmatio vehemẽs. Cura eius: Opoꝛtet vt euomat cuꝫ aqua calida et oleo: deinde cureſ cura oleãdri et ſimiliũ.

De Thefiſie et eius cura Cap.xiii.

Hec eſt gũma rute mõtane: et qñꝫ ſentit̃ in ſa poꝛe ei⁹ ſicut ſapoꝛ albedarũgi et eſt calida et accidit illi q bibit eã retẽtio eoꝝ oĩuꝫ q̃ currũt ex vtriſq̃ꝫ viis et apatur lingua ꝛ accidũt rugit⁹ ꝛ infla tio ꝛ aduſtio in gutture ꝛ ſtõ ꝛ egreſſio oculi ꝛ rube do faciei ꝛ foꝛtaſſe fiũt ſere i coꝛpoꝛe ex acuitate eiuſ ꝛ multotiẽs pducit ad difficultatẽ ꝛ paruitatẽ anhe litus. Cura eſt vt pꝛoperet ꝛ euomat ꝛ ſumat i po tu poſt illud lac ꝛ butyrũ coctũ ꝛ crudũ ꝛ aquã oꝛ dei ꝛ gargarizet cũ oleo ro. ꝛ lacte dulci. ꝛ dentur in potu ſirupus acetoſuſ ꝛ ifuſio abſynthii. Et ex eiſ q̃ nota ſũt apud eos ſicut bezahar ꝛ ſemẽ ei⁹ ꝛ glutẽ albotin ꝛ radix almarutb ꝛ decotio oꝛigani. Et dĩ iteꝝ ꝙ caſtoꝛeũ cũ aceto calefacto aut melle: ꝛ hoc foꝛſitã eſt ſm ſemitã pꝛopꝛietatis: aut ſm ſemitaꝫ ex pellẽdi a coꝛpoꝛe cũ reſolutione: veꝝ ſm appitionẽ neceſſitatis infrigidatio eſt conuenientioꝛ.

De algilbehenech ꝛ eius cura Cap.xiiii.

Accidẽtia eius ꝛ cura ipſius ꝛ curatio cõdi ſi ꝛ hellebori albi ſunt eadem.

De adende aſini ꝛ eius cura Cap.xv.

Accidit ex eis ſolo ventris maxima valde. Cura: Oꝫ vt euomat ſi poteſt ꝛ frangat virtus e⁹ dando i potu lac ꝛ butyrũ crudũ potuꝫ poſt potũ: aut detur in potu lac extracto bu tyro et elaboꝛet i ꝓhibẽdo ſolutionẽ vẽtris. et qñꝫ ſuccurrit ad nocumẽtũ eaꝝ ad ꝓhibẽdã ſolutioneꝫ ipſarum tyriaca.

¶ De condisi et bellebóro albo et ciclamine et succo
cucumeris asinini: et spẽbus nigelle male et agari
co nigro. et eorum cura Capi. xvi.

C Ondisi facit euomẽ vomitũ magnũ: et qñz
sit presocatio ex eo. et silr ciclamen et belle
borus albus: ipse enim facit vomere ⁊ facit
nauseam. ⁊ quandoqz aggregat qd nõ expellit: im
mo presocat solutionẽ vẽtris. Et oia pueniũt cũ ho
mine ad syncopiz ⁊ casuz ṽtutis ⁊ sudorẽ frigidũ ⁊
spasmũ ⁊ proprie belleborus albus ⁊ agaricũ nigꝝ
qm̃ ambo sunt silis ipressionis. Inqt Gal. Pulsus
bibentis belleboꝝ albuz in principio suo ẽ latus ra
rus debilis valde tardus valde propter presocatio
nẽ caloris inati sub mã plurima quã cõsecuta ẽ vir
tus medicine subito ⁊ nõ potest eã expellere nã. Et
qñ dñatur apparet diuersitas cui nõ ẽ ordo: qm̃ vt⁹
intrinseca ẽ coartata. Qñ autẽ icipit ordinari ⁊ eq̃
ri valde incipit egri dispõ bona fieri. Qd si eius dis
põ fuerit tẽdẽs ad rectificationẽ: imo ad singultuz ⁊
spasmũ debilitaẗ pulsus ⁊ diuersificaẗ ⁊ inspissaẗ val
de: qñ ergo presocaẗ rectificaẗ sine ordie ⁊ tardatur
qm̃ calor extinguitur: ⁊ qm̃ apparet in ipso vndosi
tas hũiditatis. Et belleborus quidẽ ẽ ex eis que in
terficiunt canes. ¶ Cura: Oz vt properes ad mun
dificandũ eũ cũ eis q̃ scis: aut facias descẽdere mãz
nocumẽti eius cũ clisteri forti cũ eis q̃ sunt sicut pul
pulpa colloquintide: deinde admistra ei clistere cũ
eis que dicũtur in capitulo fungoꝝ: ⁊ qñz minoraẗ
vomit⁹: si ẽ in pricipio fiat vt euomat ⁊ nõ sit res pli
ma: qꝛ oz vt ipleaẗ venter eius aqua tepida: deinde
euomat: deinde itereẗ. Et qñ accidit spasmus deẗ in
potu lac cũ butyro plurimo ⁊ inungantur iunctu
re eius cũ ceratis lenibus ⁊ applicetur tine tẽperate
⁊ curetur cura spasmi sicci.

¶ De belleboro nigro ⁊ cura eius Capi. xvii.

A Ccidunt ex eo solutio vẽtris vehemẽs ⁊ p̃
focatio. Et qñ dantur in potu. ʒ. ii. spasinaẗ
⁊ interficit ⁊ antecedũt illud pulsus cordis
⁊ adustio lingue ⁊ strictura sup eã ⁊ eructuatio plu
rima ⁊ inflatio: deinde spasinaẗ ex eo qd ẽ cũ ipso et
tremit ⁊ moritur. ¶ Cura: Frange iterũ virtutẽ ei⁹
cũ eis que sciuisti: ⁊ vt des in potu absynthiũ cũ vi
no: aut sumantur cymini ⁊ anisi ⁊ castorei ⁊ spice p
tes equales ⁊ denẗ i potu ex eo circiter. ʒ. ii. cũ vino
⁊ pone super inflationẽ pãnos calefactos propter
putrefactiones exiccantes ex eis que sciuisti: deinde
ciba ipsũ caseo recẽti cũ melle ⁊ butyro recente coc
to iurib⁹ vnctuosis ⁊ vino dulci ⁊ vino plurime cõ
mixtionis. Et si acciderit ex eo spasmus: tũc fac illd
quod dictuz ẽ in ca. bellebori albi. Et qñ solutio vẽ
tris eius superfluit sedeat in aqua frigida ⁊ bibat al
robub ⁊ medicinas restringentes.

¶ De amoras danici ⁊ cura ei⁹ Ca. xviii.

A Ccidunt ex pondere. ʒ. ii. ei⁹ pruritus ⁊ apa
mortale. ¶ Cura eius ẽ cura euforbii.

¶ De aldediu ⁊ cura eius Ca. xix.

Q Uando plurimũ sumiẗ ex eo iterficiẗ. ¶ Cu
ra eius ẽ illud qd facit vomere ⁊ solutionẽ
ventris cũ generibus lactis ⁊ vnctuosis ꝺm moduz
quem sciuisti.

¶ De kesbu alkerua ⁊ sisamo ⁊ eoruz cura Ca. xx.

D Icitur ꝙ perscrutatio vltima in expressiõe
boꝝ duoꝝ ẽ venenũ vehemẽs interficiens:
Et ꝙ cura eius ẽ cura communis

¶ De castoreo ⁊ eius cura Ca. xxi.

Q Uum castoreum rancidum fit accidũt ex eo
accidentia birsen calidi cum strãgulatiõe ⁊
interficit illud in die vno ⁊ proprie illud qd de eo ẽ
nigruz ⁊ fetiduz ⁊ cinerulentũ quod declinat ad ni
gredinẽ. ¶ Cura: Oz vt euomat ex eo cũ aqua ane
ti ⁊ calamẽti ⁊ seuesten cũ melle ⁊ vino: deinde denẗ
in potu acetosa sicut acetositas citri ⁊ robub ⁊ fruc
tuuz acetosorũ ⁊ acetũ vini soluz ⁊ lac vaccinuz ace
tosum ⁊ succus maloꝝ et lac asininum.

¶ De squilla agresti ⁊ eius cura Ca. xxii.

Q Uandoqz accidit ex acceptione eius ⁊ ex
multo vsu tenendi eã et deferendi iteruz ex
vlceratio intestinoꝝ et viaꝝ epatis et antecedunt eã
punctura et incisio qñ accidit illud: qꝛ oz vt festinet
⁊ sumat in potu lac decoctum cũ frustis ferri ignitis
⁊ vitellos ouoꝝ elixatoꝝ in aceto ⁊ suffuf seminuz
⁊ cũ frixis ⁊ similibus. ¶ De strãgulatore adib
⁊ strãgulatore leopardi ⁊ eoꝝ cura Ca. xxiii.

A Ccidũt ei qui sumit ex eis ambob⁹. pontici
tas in palato ⁊ vua ⁊ meri ⁊ canna pulmo
nis ⁊ siccitas cũ apate ⁊ eleuaẗ ex ore eius
vapor fumosus ⁊ peruenit lesio ad separationez lin
gue eius et temorem temporum ipsius: deinde ad
tremorem ⁊ ad spasmum et obfuscationez coloris
et presocationem ⁊ fit illud cum rugitu in ventre ⁊
ventositate plurima. ⁊ accidunt bibenti strangula
torez leopardi scotomia ⁊ tenebrositas oculi quo
tiens vult ire cũ humore i oculis et grauatur pect⁹
eius. Et strãgulator quidẽ leopardi nasciẗ in terris
edeilla et locis aliis et ẽ amari sapõris et hõridi odo
ris. ¶ Cura: Oz vt tu properes ad faciẽdũ ipsuz vo
mere cum eis q̃ scis: deide clisteriza ipsuz: ⁊ postea
da in potu sicut origanũ mõtanũ ⁊ prassiũ ⁊ ruta ⁊
absynthiũ ⁊ sceba armenũ cũ vio ⁊ camepitheos i
vino aut deẗ in potu olei balsami q̃ztitas. ʒ. i. s. in vi
no. Et melius vinũ ẽ illud in quo extinctuz ẽ ferruz
⁊ argẽtũ ⁊ auꝝ. ⁊ scoria ferri ipsius ẽ bona. Et coa
gula ⁊ ꝓ̃pe coagulũ cerui ⁊ gazeli ⁊ hedi: deinde iu
ra vnctuosa. ¶ De aredarot ⁊ ei⁹ cura Ca. xxiiii.

F Olia eius interficiunt aialia. ⁊ lignũ ei⁹ qñz
interficit. ¶ Et cura eius ẽ cura cõis ⁊ ẽ pro
xima cura oleandri.

¶ De cortice rizi ⁊ eius cura Ca. xxv.

I Lli cui daẗ in potu cortex rizi ꝺm ꝙ dixeŕt
qdã ꝑmoꝝ accidit statiz dolor i ore ⁊ i lin
gua ⁊ apaẗ ligua ei⁹ deiñ extẽdiẗ dolor i vmbilico ⁊
stõ ⁊ itestis ei⁹ ⁊ iflãmaẗ totũ corp⁹ ei⁹ ⁊ noiant eũ i ve
nenis. ¶ Cura: Curetur curatione cantariduz. ⁊ oz
vt sint in oleo qd ipse i potu sumit decocta cidonia.

¶ De semine vrtice ⁊ eius cura Ca. xxvi.

A Ccidit ex eo illud qd accidit ex squilla. Et
iteruz accidit ex eo qñz tussis fortis. ¶ Et cu
ra eius ẽ cura squille. Uerũ tussis eius curaẗ cũ leni
tiuis sicut est sirupus viol. cuz aqua ordei ⁊ aliis ex
medicinis tussis. ¶ De turbit malo citrino et
nigro ⁊ eius cura Capitulum. xxvii.

A Ccidunt ex eo sicut sunt accidẽtia bellebo
ri nigri et agarici nigri. ¶ Et cura eius ẽ illa
cura et appropriaẗ ei sorbere et oleũ amigdale ma
gne. ¶ De sebardion et eius cura Ca. xxviii.

E Go nõ cognosco materiã huius medicine
nz curã eius nisi cõez et existimo ipsã eẽ de
acutis et nõ elongaẗ quin sit de nõ acutis.

Dixerunt: ergo ē medicina ex qua accidit ꝑmixtio rationis ⁊ tetanus ita vt accidat labio eius de tēsione dispō similis risui: ⁊ exemplificant greci ꝙ ipse ridet risu scbardion. Et cura eius est cura cōis. Et dixerunt quidā: oz vt euomat bibēs ipsā ⁊ bibat pꝰ ipsā aquā mellis ⁊ cōferunt ei potus lactis ⁊ inūgere manꝰ cū calefaciētibꝰ ⁊ administratio tine calide et fricatio ⁊ medicine ad spasmum malignum.

De tusom et eius cura Capitulū. xxix.

Huiusmōi iteꝝ nō cognosco nāz nz curā et existimo ipsā esse de acutis et nō ē lōginquū quin sit de nō acutis. Et dicit ꝙ facit accidere pblonē i labiis et ligua et maniā et alienationē et casum pulsus.

De medullis fructuum rancidis et earum cura Capitulum. xxx.

Dispōnes earū et cura proxime sūt eis que dicta sunt in squilla et ꝑprie cū robub fructuū sicut ē sirupꝰ d agresta et ribes et maloꝝ et vrtice Et accīt ex eis nausea ⁊ syncop̄ et āgustia et iste medulle sūt sicnuces et nuclei chrysomiloꝝ neregil et amigdale.

De vino puro in ieiunio et eiꝰ cura Caplm. xxxi.

Multotiēs facit illud accidere prefocationez et dolores et inflāmationē et proprie post exercitiū et laborē ⁊ proprie qn̄ vinū ē grossū ⁊ dulce. Cura ē eūo per pblomiā et solutionē vētris si necesse ē. et vomitus ē optīa medicia si possibile ē: deinde infrigidet ꝯplo cū aqua frigida et aq̄ lactis acetosi de quo extractum est butyruz et aqua fructuum et trociscis de canfora et similibus.

De melle malo et eius cura Ca. xxxii.

Plurimū eius affertur de regione arabie et hoc mel est acutum faciēs sternutare illum q ipm odorat. Et accidūt ex eo iterū accidentia mala et silia eis q̄ accidūt ex squilla et vrtica et similibꝰ et festine veniunt odorāti ipsū syncop̄ et sudor frigidus. Et de melle ē aliud malū qd dicā in accidentibus suis. Et cura eiꝰ est sicut iudicium hyusquiami nigri vt comedat rutā et pisces salitos. Et potet sirupū nominatum aumeli et nō cesset comedere et euomere quantum possibile est ei.

De aldibic et eius cura Ca. xxxiii.

Si quis bibit aldibic accidūt rugitꝰ i ventre et punctura absq̃ fluxu ventris et vertigo. Cura: Oz vt i potu dent aqua et mel et euomat ea et clisterizet clisteri leui et confert ei sumere in potu absyntiū cū melle ⁊ sirupū acetosuz. Et illud qd appropriatur cū decoctione eruce. Et iteꝝ spica cū castoreo et pipere et vaporet cū aqua calā et aceto.

Sūma tertia de medicinis que sunt ex plātis venenosis frigidis.

De opio et eius cura Ca. i.

Accidunt si bibitur opiuz stupor extremitatū et frigꝰ eoꝝ et pruritus ex quibꝰ odorat odor opii et vertigo et singultus et tenebrositas oculorum et strictura gutturis et anhelitus et citrinitas eorum et obfuscatio extremitatuz ⁊ citrinitas labioꝝ ⁊ faciei ⁊ difficultas sensata ⁊ profūditas sōni ⁊ retētio lingue ⁊ submersio oculoꝝ: deinde pducit ad spasmū prefocātē ⁊ sudorē frigidū ⁊ anhelitū frigidū ⁊ mortē. Et de causis interfectionis eius est igrossatio sanguinis: qr nō currit ⁊ ꝙ ipsuz ifrigidat spūm ⁊ spasmat instrā anhelitus. Et dosis ex eo interficiens ē pondus. ʒ. ii. interficit. n. in duobꝰ diebꝰ ⁊ proprie quando datur in potu cū vino: qm̄ facit illd magis operari nisi vinū ad hāc sūmā deueniat vt ei resistat ⁊ in corporibus calidis: qm̄ vehemētius ē ei cōtrariuz ⁊ velocius penetrās sm̄ ꝙ diximꝰ in canone. Cura eius: Administrent i eo regule eūatiue cōes ex vomitu cū oleo ⁊ aqua ⁊ sale ⁊ baurach: deinde cū sirupo acetoso. ⁊ det in potu aqua ⁊ mel: deinde clisterizet clisteribꝰ fortibꝰ: ⁊ de medicinis eius sunt sirupus acetosus ⁊ absynthiuz. Et iteꝝ sirupus de absynthio. ⁊ assa est tyriaca eiꝰ. ⁊ similiter cinnamomū proprie ⁊ cū aceto ⁊ sirupo acetoso iterum. Et similiter castoreū ꝑpe ⁊ piper cū vino aut cuz sirupo acetoso et origanū ⁊ ruta et sal et silr oleū rosꝫ. cū aceto aut cū melle. Et allea et nuces sunt bona i eo. Et det in potu bibenti ipsum tyriaca propria ei: ℞. asse et sauic et castorei et piperis equales ptes: cōficiat cū melle: cuiꝰ dosis sit a quātitate auellane vsq̃ ad quātitatē nucis. Et multotiēs liberat ab eo potare aur. i. asse in pondere. ʒ. xv. vini odoriferi. Et vinū antiquz plurime quātitatis ē mirabile ei et proprie qn̄ ē subtile odoriferū plīn tolerans aquā et est cuz cinnamomo. et nō ē qd sit sicut tyriaca et sagzenea et mythridatū cum vino. Et oz vt cōmoueatur cerebꝝ eius per sternutationē cū ꝯdisi et similibus qm̄ ē curatio bona ad expellēdas cās eius. Et oz vt trahantur capilli eius et nō permutat dormire et vt inungat corpus eius cū oleis calidis sicut ē oleū de costo et oleū d lilio et odoret qd ē sicut castoreuz et sicut muschus. Et oz vt sedeat in tina calida vt non spasmet et nō fiat fortis cū eo pruritus et sorbeat iura pinguia et medullas proprie et adipes.

De nuce methel et eius cura Ca. ii.

Acciduunt ex ea vertigo et rubedo oculoꝝ et tenebrositas et ebrietas et profūditas sōni. Et qnq̃ interficit ex ea aur. i. in die vno: et proprie ē illa que ē inda ⁊ anteq̃ interficiat accidunt ex ea sudor ⁊ anhelitus frigidus. Illa āt q̄ ē minꝰ meª. ʒ. fac profunditatē sōni ⁊ inebriat ⁊ nō interficit nisi debiles hōim. Cura: Maior cura eius ē vomere cuz nido ⁊ aqua ⁊ oleo ⁊ butyrum ⁊ tyriaca eius. Et detur in potu cū ea plīn cū pipere ⁊ piretro ⁊ baccis lauri ⁊ cinnamomo ⁊ castoreo: et confert ponere extrema in aqua calida ⁊ calefiat corpus cum pāno. Et inungatur cū oleo de ben ⁊ costo ⁊ laboret quātuz possibile est ei: et exercitet et cibetur post illud cibis pinguibus ⁊ vino dulci: ⁊ administretur cura opii.

De aliabroce que est radix mandragore ⁊ est asfebizegi ⁊ eius cura Ca. iii.

Accidētia eius sunt accidētia nucis methel ⁊ dispositio eius est sicut lethargia ⁊ pruritus ⁊ cuzez ⁊ surditas ⁊ quod in ea deterius ē sunt cortices ipsius. ⁊ grana ipsius sūt ꝓxima illis ⁊ corpus eius iteꝝ qnz efficit aliqd ex hoc. Cura prima ē cura nucis methel ⁊ opii. Et oz vt in potu det absynthiū in vino ⁊ iteꝝ piper ⁊ castoreū ⁊ vinū et synapis ⁊ acetū iuuatiuū ē eis ⁊ oibꝰ calefactis. Et fiat vt sternutet iterū cū huiusmōi medicinis et olfaciat picē et fumū galbani extincti. Et de eis que oz vt ponant super capita eoꝝ sunt eoꝝ acetuz vini et oleum rosꝫ. et nō dimittantur dormire: immo euigilent trahendo capillos et faciēdo sternutare et premēdo radicem pollicis.

De darsion et eius cura Ca. iiii.

Est medicina de sũma narcoticorũ ⁊ est in
nã hyusquiami albi ⁊ inebriat. Et accñt ex
ea in p̃mis nausea ⁊ singultus ⁊ pũctura ⁊
dispõ sicut ileos: ⁊ qñ facit vomere sanguinẽ ⁊ solu
tionẽ ventris: facit ipm exire ⁊ perducit ad syncopĩ
⁊ facit ꝓfunduz somnũ ⁊ mortificat ex quarto vsq₃
septimũ post stupefactionem corporis totius. ¶ Et
cura eius est cura cõmunis.

¶ De hyusquiamo albo: ⁊ eius cura Capit. v.

Accidit ipsuz bibenti vt mollificent mẽbra
eius ⁊ apet lingua ipsius ⁊ egrediat spũa
ex ore eius ⁊ rubẽt oculi ipsius ⁊ accñt ei v̓ti
go ⁊ tenebrositas oculoꝝ ⁊ cõstrictio ãhelit᷒ ⁊ surdi
tas ⁊ pruritus corporis ⁊ gingiue ⁊ ebrietas ⁊ ꝑmix
tio rõnis: ⁊ fortasse facit epiliaz. ⁊ qñ narrat vocib᷒
diuersis: ⁊ qñ rudit: ⁊ qñ hinnit: ⁊ qñ emittit vocez
vt mulus: qñ vt mula. ¶ Cura: Oz vt in potu det
stati aq̃ ⁊ mel: ⁊ lac vaccinũ aut capnũ aut ouinum
iteꝝ cũ melle ⁊ absq₃ melle ⁊ butyꝝ ⁊ grana pini de
cocta cũ vino aut amigdale pini. Et iteꝝ d̓coctio fi
cuũ: ⁊ iteꝝ vinũ dulce plim: ⁊ iteꝝ cepe assatũ: ⁊ det ĩ
potu sem̃ rhaphãi ⁊ synapis ⁊ nasturtii ⁊ sem̃ vrtice
⁊ oẽ acutũ incisiuũ. Et dent ĩ potu aq̃ cepe ⁊ allei ⁊
rhaphãi ⁊ sem̃ eoꝝ: ⁊ ñ ẽ aliqd sic mithridatũ ⁊ tyri
aca ⁊ sagzenea ⁊ filia et tyriaca opii. ¶ Cura eius ẽ
vomẽ.

¶ De hyusqamo nig. et ei᷒ cura C. vi.

Accidũt ex eo ꝑfocatio et frig᷒ extremitatũ ⁊
tẽsio vehẽms ꝑfocans ⁊ tenebrositas visus
⁊ forsitan nõ videt aliqd ⁊ destruit imagina
tionẽ ⁊ infrigidat extrema: deiñ spasmat ⁊ ꝑfocat ⁊ i
terficit. ¶ Cura: Admĩstra in p̃mis clisteria ⁊ võitũ
⁊ ventris solutionẽ sm̃ q̓ sciuisti incipiẽdo a clisteri
bus: deiñ da in potu de vino puro aliqd p᷒ aliquid
hora post horã: qm̃ ẽ magni iuuamti cũ eo qd̓ bibit
⁊ absynthiũ: ⁊ det ĩ potu piper cũ vino: silr castoreũ
⁊ ruta ⁊ mẽta ⁊ altit ⁊ folia lauri ⁊ grana eius ⁊ rob
vue iteꝝ. Et tyriaca opii iuuatiua est ei. Et ex illis q̃
cõferũt eis sũt sem̃ vrtice ⁊ alaniuden ⁊ cordumeni
⁊ storax oia illa cũ vino: ⁊ silr decoctio corticũ mori
⁊ oleũ balsami cũ lacte. Et oz vt emplastrẽtur vẽter
eius ⁊ stomachus ex farina tritici cum vino.

¶ De vua vispis stupefactiua mala: ⁊ ei᷒ cura C. vii.

Accidũt ex ea obfuscatio colõis ⁊ exiccatio
lingue ⁊ singultus ⁊ vomitus plimus ⁊ su
bito ⁊ fluxus ventris cuz abrasione muco
sus. Et accit ex ea in gustu sic sapor lactis. ¶ Cura
eoꝝ est: sm̃ canonẽ cõez fiat illud: aut detur in potu
lac asininũ cum aqua mellis: ⁊ lac caprinum iteꝝ ⁊
altit cũ aniso. ⁊ cochlee oẽs iuuatiue sũt ei ⁊ pectõa
gallinaꝝ d̓cocta ⁊ cõestio amgdalaꝝ amararum.

¶ De coriandro hũido ⁊ eius cura Ca. viii.

Quin multum sumit de coriandro hũido ⁊
comedit circit mediã lb. aut bibit d̓ succo
eius subito ⁊ q̓ ꝓximũ sit ei. ℥. iiii. eueniunt
inde vertigo ⁊ scotomia ⁊ ꝑmixtio rõnis ⁊ grossitu
do vocis ⁊ ꝓfunditas sõni ⁊ defectus vocis ⁊ sm̃o
nis sicut ebrietas ⁊ alia ⁊ odorat ex eo odor corian
dri. ¶ Cura: Oz vt euomat ⁊ ꝓprie cum oleo de li
lio aut oleo oliue ꝓprie cum decoctione aneti ⁊ sit ĩ
ea baurach ⁊ cibet vitellis ouoꝝ sorbiliuz cũ sale ⁊
pipere ⁊ iure galline pinguis cũ sale plimo ⁊ piper
⁊ silr iure anseris cum vino forti ⁊ puro: ⁊ det ei in
potu paulatĩ: ⁊ sit illud qd̓ ipse comedit cum pipere
plurimo ⁊ sale: ⁊ ꝯfert ei aq̃ salsa. ⁊ rob est vltimũ ei.

¶ De psilio et eius cura Capi. ix.

Accidit ei q bibit psiliũ casus v̓tutis ⁊ puls᷒
⁊ frigus totius corpis ⁊ tristitia ⁊ ꝯstrictio
anhelitus ⁊ tẽsio ⁊ inquietudo ⁊ stupor cũ
debilitate: deiñ syncopis. ¶ Cura ei᷒ ẽ sic cura coriã
dri.

¶ De fũgis ⁊ tuberib᷒ mal ⁊ eoꝝ cura C. x.

Nocumentũ fungoꝝ aut ẽ ꝑ genus eoꝝ qm̃
de eis sunt qui sunt mortales: aut ꝑꝑ multã
ꝯmestionẽ ex eis. Et mali quidẽ genere suo
sunt illi quoꝝ ortus nõ est in loco in quo cognoscit
salus eius qd̓ nascit in ipso: imo ẽ natiuitas ei᷒ ĩ loco
malo ⁊ apud lapides venenosoꝝ ⁊ apud arbores
fortis q̃litatis. Et q de eis nigri sũt ⁊ virides ⁊ color
pauonis oẽs sũt mali. Et accñt ex eis strãgulatio ⁊
ꝯstrictio anhelitus ⁊ inflatio vẽtris ⁊ stõi ⁊ singltus
⁊ pũctura ⁊ citrinitas coloris ⁊ puitas pulsus ⁊ hõ
ripilatio ⁊ syncopis ⁊ sudor frigidus ⁊ interficiunt.
¶ Cura: Fiat vt euomãt cũ eis que scis ⁊ ꝓp̃e cum
succo rhaphaui cũ foliis suis: d̓cide det eis cinis vi
tis in sirupo acetoso. ⁊ pira sũt tyriaca eoꝝ. Et oz p᷒
võmitũ vt in potu det de muri nabati aliquid post
aliqd ⁊ de baurac. Et mel iteruz est tyriaca eius. Et
stercus galline est maximi iuuamenti eis qũ in potu
dat in sirupo acetoso. Et baurac iteꝝ ⁊ sal indus ⁊
succus calamẽti cũ sirupo acetoso ⁊ baurach. Et ꝯ
fectiones calide sicut diapipereon ⁊ diacyminũ ⁊ vi
nũ antiqũ forte ⁊ aristol. ⁊ radix oppoponaci ⁊ fex
vini ⁊ synapis. Et iteꝝ absynthiũ ⁊ origanũ mõta
nũ ⁊ decoctio amboꝝ ⁊ decoctio ficuũ. Et oz vt va
poret qd̓ est sub hypocondriis eius semper.

¶ De sagittis armenis ⁊ eius cura Ca. xi.

Et de illis que ꝯueniunt in hoc ca. ẽ regimẽ
curatõis eius quẽ adurunt sagitte armene.
Dixerũt qdã: Oz vt bibat stati galbanũ: qm̃ ẽ curatõ
illius. Dixerũt: Et dõnula siluestris scorticata ex ei᷒
visceribus: saliat ⁊ exiccet ⁊ bibãt ex ea. ii. aur. cum
vino. Et iam ꝑuenit ad me q̓ pot᷒ stercoris humani
est tyriaca ad illud.

¶ Tractat᷒. ii. d̓ venẽis ebibit q̃ sũt ex aĩalib᷒ Cap. i.

Horum venenoꝝ ebibitoꝝ ex aĩali
bus: qdã sũt q̃ sũt caro illius
aĩalis ⁊ totuz corpus eius q̃litercũq₃ sit
Et q̃dã q̃ sũt mẽbꝝ ꝓp̃uz aĩalis. Et q̃
daz q̃ sunt in hũiditate eius. Et omnis
diuisio est scdm̃ duas diuisiones: ex ipso ei est qd̓ est
ꝑꝑ sbam eius sicut caro ranaꝝ lacunaliũ. Et ex ipo
est qd̓ est ꝓpter accñs ei sicut pisces frigidi ⁊ assatur
suffocate ⁊ lac coagulatũ in stomacho.

¶ De animalibus que interficiunt omnino corpo
ribus suis aut corrumpunt ⁊ eius cura Cap. ii.

Prima quidẽ diuisio ex diuisiõibus ẽ stellio
⁊ cantarides ⁊ rane ⁊ lepus marinus ⁊ la
certus. ¶ Et diuisio secunda est pisces
frigidi ⁊ assature suffocate.

¶ De cantaridibus ⁊ eius cura Ca. iii.

Cantarides sunt acute mordicatiue faciẽtes
accidere puncturam ⁊ dolorez in membris
⁊ omnino dolores extensũ ab ore vsq₃ ad
pectinẽ: ⁊ etiã apud anchas ⁊ genua ⁊ hypocõdria
⁊ vlcerãt vesicã vlceratione dolorosa apante virgaz
⁊ pectinẽ ex pte eius cum inflatione vehemẽti ⁊ faci
unt surgere ad vrinam. Nñq₃ ille qui eas sumpsit
vult mingere ⁊ non põt: aut migit sanguinẽ ⁊ frustũ
sanguinis cũ dolore vehemti. Et qñ accñt cuz hoc

solutio ventris cũ abrasione ⁊ syncopis ⁊ grauitas ⁊ permixtio rationis ⁊ casus quz surgit ad scellam. Et plm lesionis earum est in vesica. Et iterũ sumes eas in ore suo saporez alkitraz ⁊ picis. Et ista quidẽ aĩalia sunt nocibiliora in eo quod sequitur ortum asserihara ante ⁊ post ⁊ in autumno. Cura: Oz vt euomat ⁊ clisterizeť sicut scis. Et oz vt ponatur in eo cuz quo vomit ⁊ clisterizať nitrũ ⁊ decoctio ficuũ iteꝝ ⁊ fit vomitus cõtinuus vel frequẽs. Et si videẽt vt intendat ꝯseruationẽ vesice faciat: deinde detur in potu lac potu freq̃nte. ⁊ iteꝝ psiliuz ⁊ aq̃ portulace ⁊ butyruz cruduz plm: deinde clisterizetur iste cum aqua ordei ⁊ altee ⁊ albumine oui ⁊ mucilagine seiś lini aut aqua ordei ⁊ aqua rizi ⁊ decoctiõe fenugreci aut decoctione candarusii ⁊ iuribus pinguibuś ⁊ oleo amigdalino ⁊ adipe anseris ⁊ vitellis ouorum sorbiliuz ⁊ butyro cocto ⁊ melle aut iuleb ⁊ oleo amigdalino. Et lac acetosuz vaccinuz bonum est ei. Et cõferũt ei aqua mellis ⁊ decoctio cum granis di ureticis sicut sunt grana melonis ⁊ cucumeris ⁊ decoctio ficuuz cum sirupo violaceo. Et sicut si i potu detur oleuz de cydoniis est tyriaca ⁊ oleum de lilio ⁊ silr lutum samiuz. Et confert ei solutio ventris cũ sirupo ⁊ hydromelle. ⁊ oz vt distelleť in virga bibẽtis ipsum oleum ro. non cũ clepsydria: imo cuz em bocto subtili ⁊ leniore qd̕ est administreť tina tepida.

De lepore marino: ⁊ eius cura Cap.iiii.

Accidunt ex ipso si de eo in potu detur ꝯstrictio ãhelitꝰ ⁊ rubedo oculoꝝ ⁊ difficultas eius ⁊ tussis sicca ⁊ sputũ sanguis ⁊ difficultas vrine ⁊ mictus sanguis de vrina viola. ⁊ dolor in stõ ⁊ võitus sfluus chole ⁊ sanguis ⁊ ictericia. ⁊ ãgustia ⁊ dolor renũ ⁊ egõ eius ⁊ violacea. Et qñz est mucosa ⁊ sudat sudore fetido ⁊ abhorret cibũ. ⁊ qñ videt pisces terreť ab eis. Et qñ fit talis vt nõ terreť ab eis: tũc iã sanať ⁊ iuenit saporẽ piscis fetidi in ore suo ⁊ in eructuatõe sua cuz salsedie ẽt. Et pl'es q ex eo euadũt cadũt i ptisiz. Curatio eius: Cõfert ei potare lac capnũ iuuamẽtũ vltimũ ⁊ lac asininum iteꝝ ⁊ lac mulieris ex mãmila ⁊ virge alcãne ⁊ semẽ altee hũidũ elixatũ ⁊ ius cãcri fluuialis ꝓpe qm̃ ip̃e põt comedẽ ip̃m sine reliq̃s lenificantibꝰ ⁊ eritiꝰ assatus recẽs aut sanguis eius: ⁊ lacertũ marinũ nõ sfugit ⁊ comediť ex eo. de medicinis v̓o fortibus sũt calamẽtũ fluuiale calidũ recẽs ⁊ sanguis anseris etiaz ⁊ vrina hoĩs antiqua ⁊ radicũ burchormariẽ octo oboli cũ vino aut kitrã illa q̃ztitas ⁊ in vino ⁊ hellebori paꝝ cũ vino. Et qñ aduenit dies scd̕us excitatiõis accẽtiuz ⁊ q̃escũt: fiãt ei pilule de helleboro nigro ⁊ scamonea ⁊ agarico cũ succi liquiritie ptibus equalibꝰ: quaꝝ doś sit. ℨ. i. ⁊ qd̕ supra ẽ paꝝ cũ kileś ⁊ signũ sanitatis ẽ q̃ videt pisces ⁊ nõ terreť ex eis ⁊ comedit: ⁊ qñ cadit i ptisiz cureť ptisis

De stellione ⁊ albarbe: ⁊ eoꝝ cura Ca.v.

Caro stellionis mortificans est: ⁊ qñz cadit in vino ⁊ moriť in eo ⁊ dissoluiť ⁊ fit illud vinũ sicut venenũ. ⁊ accidũt ei qui ip̃z bibit võitus ⁊ dolor oris stõi vehemẽs. Et albarbe iterũ mordificatiua est circiter vt hic. ⁊ ouũ eius sic dĩ est venenũ vnius bore ⁊ dicã ip̃z. Et dixerũt qdã q̃ qũ hoc aĩal decoquiť ⁊ spgiť decoctio eiꝰ in aq̃ balnei fit viridis oĩs qui balneať ex eo spatio quodã: deiñ redit ad dispositionem paulatim. ⁊ hunc quidem sermonem non verifico. Cura est cura cõmunis ⁊ est sicut cura cantaridum.

De lacertis ⁊ eius cura Ca.vi.

Species lacertoꝝ est salamandra aut in ip̃a est silitudo nať eius. Et q̃ ei similanť mortificãs: ⁊ accẽt ei qui bibit carnẽ eius ap̃a lingue ⁊ pruritus ⁊ dolor capitis ⁊ adustio ⁊ tenebrositas oculoꝝ. Cura: Sumanť sisamũ ⁊ xylocaracte nabati ⁊ zuccaꝝ equalr: ⁊ denť i potu cũ butyro cocto vaccino. ⁊ oz vt deť in potu lac dulce ⁊ inũgatur cum oleo aliquo ⁊ balneetur.

De potu salamandre: ⁊ eius cura Cap.vii.

Hec ẽ species mordicantiũ quã dicã i caplo mordicatõis ⁊ accidunt a potu eius dolores vehementes in ano ⁊ ap̃a sicut hydropisis ⁊ in ventre spasmus ⁊ retentio vrine. Et dicũt quidaz aliter dicẽtes ⁊ est Atius alamediu ⁊ alii q̃ accidunt ei qui bibit ipsam ap̃a lingue ⁊ destructio rõnis ⁊ mollificatio ⁊ zemena ⁊ denigratio locorũ corporis ⁊ putrefactio partiũ corporis que cadunt quz curatur homo: quare sanať. Cura eius cõis est vt cura opii: ⁊ dentur in potu tyriace plures sicalfaroch ⁊ mithridatũ ⁊ silia. Atius aũt almediu dixit q̃ cura eius est cura illius qui accipit cantarides Et de illis que appropriant ei est vt sumãť ãmonia cum ⁊ glutẽ albori: ⁊ sumať de eis aut ambo cũ storace. ⁊ confert ei aqua decoctionis camepitheos in qua decocta sunt grana pini parua ⁊ folia cupressi ⁊ semen vrtice: ⁊ bibatur cum oleo: ⁊ similiter conferunt oua testudinis marine ⁊ rane decocte cum calamento.

De ranis lacunalibus viridibus ⁊ marinis rubeis ⁊ earum cura Cap.viii.

Accidunt ei qui bibunt eas obfuscatio coloris ad citrinitatem tendens ⁊ apostematio corporis scd̕m semitam mollitiei ⁊ adustio in gutture ⁊ ore ⁊ difficultas anhelitus ⁊ tenebrositas oculorum ⁊ vertigo ⁊ fetor oris. Et qñz accidit spasmus aut tetanus. ⁊ quandoq̃z accidunt ei solũ ventris dysenterica ⁊ nausea ⁊ vomitus ⁊ pmixtio rationis ⁊ syncopis. ⁊ quandoq̃z expellit sperma ⁊ vrinam ⁊ menstrua sine voluntate. Et eius qui euadit ex eis non soluãtur dentes: imo cadũt. Cura: Euomat cũ oleo ⁊ aqua calida aut cum vino plurimo ⁊ multum vtatur exercitio ⁊ appropinqueť balneo ⁊ tine calide ⁊ inunctionibus cum oleis calidis ⁊ confert ei diacurcuma ⁊ omne qd̕ confert hydropisi ⁊ conferunt ei vinum plurimuz ⁊ pondus. ℨ. iii. radicum arundinis: ⁊ similiter ciperum ⁊ calamus aromaticus cum vino.

De ranis citrinis: ⁊ earum cura Cap.ix.

Abscidiť ex eis appetitꝰ cibi ⁊ acetat eructuatio ⁊ corrũpiť color ⁊ fit syncopis ⁊ nausea ⁊ võitus ⁊ dolor oris stõi ⁊ ap̃anť vẽtres ⁊ crura. Cura p̃xima est cure ranaꝝ p̃maꝝ lacunaliuz ⁊ marinaruz. Diuisio alia huius nerui.

De piscibus frigidis: ⁊ eoꝝ cura Ca.x.

Ex piscibꝰ fris ⁊ ꝓpe positis i loco hũoroso accẽt accẽtia fũgoꝝ: ⁊ qñz ñ appz aliq̃d vſz ad. i. diẽ aut. ii. Cura eorum ẽ mũdificatio ⁊ reliqua cura fungorum.

De assaturis ⁊ carne corrupta: ⁊ eorum cura Cap.xi.

Oportz qñ assať cão q̃cũz cão sit vt ñ coopiať submergẽdo. imo dimittať discoopta dõec euaporet: nam qum submergendo cooperitur fit venenum ex qua accidunt signa colyrice passionis

ex tristitia ꝛ solutione ventris: ꝛ qñ deficit rõ comedentis ipsaꝫ vno die aut duobus diebus: ꝛ qñ facit ꝓfundationẽ sõni ꝛ interficit. ¶ Cura: Euomat ꝛ detur ei in potu miua ꝛ absinesus ꝛ vinuꝫ odoriferꝝ cũ succo cydonioꝝ ꝛ maloꝝ. ꝛ terra sigillata est bona ei post vomitum: ꝛ curet eius colyrica passio.

¶ Sen⁹ scõꝫ ď aialib⁹ ꝛ sũt sic fella interficiẽtia: Et extremitas caude cerui. De felle vipe ꝛ ei⁹ cura C. xii.

Hoc est ex venenis qũ bibit ẽm modũ quo interficit frequens fit syncopis ꝛ paꝝ ꝓfert medicina. ¶ Cura: Si aliqd ꝓfert: tũc võitus cũ butyro cocto vna dispõne post dispõnẽ aliã. Et illud quo succurrit post vomituꝫ ẽ tyriaca ꝛ mithridatuꝫ: ꝛ albezahar est sublimis res ei ꝛ musch⁹ ꝛ medicam̃ eius. Et qñ frequẽs fit syncopis: det ad sorbendũ vinũ ꝛ aq̃ carnis pulloꝝ cũ aliquo vł aliq̃ re muschi aut medicinis de muscho.

¶ De felle leopardi ꝛ eius cura Cap. xiii.

Accidit ei qui bibit ex eo vt euomat cholaꝫ viridẽ aut citrinã: ꝛ inuenit odorẽ aloes ĩ naso suo ꝛ saporeꝫ eius in ore suo: ꝛ accidit ex eo ictericia ꝛ est mortale. ꝙ si ptranseat tres hõas sperat. ¶ Cura: Euomat sicut scis ꝛ det in potu tyriaca ꝓpria ei que ℞. terre sigillate ꝛ baccaruꝫ lauri amboꝝ añ. ptẽ. i. ꝛ coaguli gazeli ptes. iiii. ꝛ seminis rute ꝛ myrrhe amboꝝ añ. ptẽ. ʒ. cõficiant cũ melle: cuius dosis sit ei quantũ ẽ nux: ꝛ cũ hoc euomat iteꝝ ꝛ oꝫ vt fiat tina ex aqua odorifera.

¶ De felle canis aque Cap. xiiii.

Dixerũt quidã: Si comederit hõ de felle canis aq̃ q̃titatẽ lẽtis vnius iterficit p⁹ hebdomadã. ¶ Cura: Det in potu butyꝝ coctuꝫ vaccinũ cũ gẽtiana romana ꝛ cinnamomo: ꝛ iteruꝫ coagulũ leporis: ꝛ iungat cũ oleo aromatico ꝛ subtiliet regimen. ¶ De extremitatibus caude cerui ꝛ eius cura Cap. xv.

Accidũt eis qui bibũt ipsam angustia vehemens ꝛ syncopis ꝛ est venenuꝫ iterficiens. ¶ Cura: Euomat bibens ipsaꝫ sicut scis. ꝛ melius eius est cũ butyro ꝛ aneto: deinde dentur in potu auellane ꝛ fistici ꝛ feluzabaragi cõfecta simul oi hora auellana magna: det i potu illud i die q̃ter.

¶ Pars. iii. De sãguie tauri recẽti: ꝛ ei⁹ cura C. xvi.

Accidũt ei qui bibũt illuꝫ qui ex eo recẽs ẽ difficultas anhelitus ꝛ dolor brõchi ꝛ mẽi ꝛ rubedo lingue ꝛ frusta sanguis cõgelati ĩ dentibus ꝛ gingiuis et nausea vehemens ꝛ ãgustia deinde apparet corrosio in lingua: deide pducit ad ꝑfocationẽ ꝛ spasmũ. ¶ Cura: Oꝫ vt ipse ꝓperet ad clistere ꝛ solutionẽ vẽtris: nã vomitus timorosus ẽ qñ ei expellit cuius expulsio nõ toleratur: q̃ ꝑfocat. Et oꝫ vt in potu dent medicine ꝓferentes in cõgelatione sanguis sicut ficus ĩmature plene crude: ꝛ sem̃ caulis ꝛ radix alaniuden ꝛ assa ꝛ baurach ꝛ cinis lignoꝝ fici in aceto ꝛ pip in aceto ꝛ succus folioꝝ allabalaich in aceto ꝛ coagula in aceto. Qũ g⁹ abscinderimus sanguinẽ ꝯgelatũ in ventre eius cũ medicinis: soluat tunc ꝛ emplet venter eius ex farina ordei cum aqua alcarati.

¶ De sudore aialiuꝫ ꝛ eius cura Ca. xvii.

Ex eo fit facies viridis ꝛ apparet ꝛ currit ex corpore sudor fetid⁹ vt ex ascell. ¶ Cura: Vomat cũ aqua tepida ꝛ det in potu vinũ cũ olei ros. pondere. ʒ. ʒ. ꝛ reubarbari. ʒ. ʒ. ꝛ salis gẽme: ꝛ cõfert ei tyriaca de terra sigillata.

¶ De ouis alharbe ꝛ eoꝝ cura Cap. xviii.

Existimãt quidã: ꝙ qui bibit de ouis alharbe morit statĩ: ꝛ si nõ festinet nõ ꝓfert aliqd. Cura eius: Det in potu stercus ãcipitris in vino: deinde euomat vomitu integro: ꝛ inungat corpus eius cũ butyro vaccino cocto: ꝛ emplet cap̃ eius cuꝫ sale: ꝛ cibet ficubus siccis ꝛ oleo ꝛ gẽtiana.

¶ De lacte corrupto ꝛ eius cura Ca. xix.

Est illud qđ conuertit in via acetositatis ad putrefactõꝫ aliaꝫ: ꝛ generant ab eo vᷣtigo ꝛ syncopis ꝛ punctura in ore stõi. Et qñ accidit ex eo colyrica passio mortifera. Cura eius est: Euomere cũ aqua mellis: deiñ potare vinũ purum cũ diapipereon ꝛ euaporare stõm eius oleo nardio.

¶ De sanguine ꝯgelato ꝛ eius cura Capi. xx.

Sanguis congelatus in ventre ẽ ꝓculdubio venenũ h⁹ generis: lꝫ ipe nõ adeptus sit venenositatẽ extra corpus: qm̃ ex ipo vbicũꝫ ꝯgelat in eo. s. ex ꝯcauitatib⁹ ventris pectoris ꝛ stõi: aut intestinoꝝ ꝛ vesice accidunt accñtia mala. Quꝫ ei ipse ꝯgelat in pectore destruit color: ꝛ minoratur pulsus ꝛ debilitat ꝛ pducit in ꝑmis ad frequẽtiaꝫ ꝛ mollificationẽ egri ꝛ pducit ad syncopi. Et qñ ꝯgelatur in stõ infrigidat corpus ꝛ accidũt ꝑfocatio ꝛ puitas pulsus ꝛ syncopis ꝯtinua. Et qñ ꝯgelat in vesica accñt accñtia ꝓxima illis q̃ diximᵒ: ꝛ silr in intestinis. ¶ Medicie cões ad illud sũt alachoen alba ꝓpe ꝛ rubea ẽt ꝛ bdelliũ ꝛ alhasce ꝛ coaguloꝝ tres oboli ꝛ ꝓpe coaguli leporis ꝛ lac fici ꝛ acetũ acutũ ꝛ altit ꝛ aqua cineris lignoꝝ fici iterata. Et ex eis q̃ dixerunt ꝛ est mirabile est lac caprinũ: Dixerũt ei ꝙ ipm liquefacit ꝯgelatũ oẽ in ꝯcauitatibus: Et iteꝝ sumant alaniuden ꝛ caulium ptes equales: ꝛ det in potu cũ aceto ꝛ est mirabile medicamẽ. ¶ Cura cõgelati sanguis in stõ ꝛ vesica: Nos iã diximus illud in li. tertio semel: q̃ apponimus nunc duo capitula. Et dicamus ꝙ hñs illud oꝫ vt euomat illud si põt cũ melle ꝛ succo apii. Et conferũt ad illud tyriaca ď terra sigillata. Et farina cartami qũ soluit in aq̃ cal'a est iuuatiua valde. Et hoc est medicam̃: ℞. terre sigillate. viii. ʒ. coaguli leporis. ʒ. xxxvi. coaguli gazel. ʒ. xxxii. gentiane aristol. ro. seis rute siluestris myrrhe oim añ. ʒ. iiii. ꝯficiantur melle: ꝛ sit dosis ei⁹ sic nux ĩ aqua calida aut in sirupo acetoso. Et iterum: sumat cineris ficuum pondus. ʒ. ii. cuꝫ medulle leporis q̃ꝫtitate aur. vnius: ꝛ existimo ꝙ sit coaguluꝫ liq̃factuꝫ in aceto vini: ꝛ bibantur. Et sal gẽma cum coagulo hedi: iteꝝ aut aure⁹ vnus stercoris canis: et appriat ei quod de eo cõgelatur in vesica vt infirmo det succus foliorum zeridaret: ei ei inest ꝓprietas mirabilis in hoc vt assiduet potum sirupi acetosi aut in aceto iterum: acetum ei est bonum huic rei ꝛ aureus vnus cordumeni cum aqua calida ꝛ. ʒ. aureo altit: aut det ei in potu agaricum aut siseleos aut aliquid coagulorum aut. ʒ. ii. carpoballsami aut. ʒ. ii. blacte bizãtie aut. ʒ. ii. ligni peonie: ꝛ admĩstrent medicine frangentes lapidẽ bibite ꝛ clisterizate ꝛ linite. Et iniiciatur ĩ vesicaꝫ eius pondus nuclei vnius salis triti soluti in aqua: aut admĩstrent aque cineris vitis. Si vero h⁹ non valuerit non erit excusatio scindendi a sanguie cõgelato ꝛ extrahendi eum sicut extrahitur lapis.

¶ De ꝯgelatõe lact̄ in stõ: ꝛ ei⁹ cura C. xxi.

Quandoqꝫ cõgelat lac in stõ ꝓpter aliquaꝫ

causarum ledentiuȝ congelantium: aut propter preparationem fortem in lacte: aut propter coagulatū bibitum in lacte. Et accidunt ex eo sudor frigidus ⁊ syncopis ⁊ febris rigoris. ⁊ si cōgelatio fuerit cuȝ coagulo: tunc erit deterior ⁊ velocior ad prefocādū ⁊ congelatio quidē lactis in stō est ex genere congelatōis sanguinis. Et accidūt ex ea dispōnes male sic accidunt ex illa ⁊ ex venenis. nā accidūt iteꝝ ꝓpter cōgelationē ipsius in stō frigus corporis ⁊ paruitas pulsus ⁊ p̄focatio ꝯstringens anhelitū ⁊ syncopi. ⁊ qn̄qȝ accidit inflatio ventris bibenti ipsum. Cura: Oȝ vt alienet̄ ille in cuius stō caseat̄ lac a salitis: ipa ei addūt ei caseitatē. veꝝ oȝ vt detur ei in potu acetū soluȝ aut mixtuȝ cū aqua: ⁊ det̄ in potu calamēti sic ei pondus. ℥. v. qm̄ est mirabile resoluens ipsuȝ stati ⁊ ꝓpter v̄tutē suā in hoc ꝓhibet lac multū a caseatione ⁊ ꝯseruat ipsum. Et det̄ ei in potu de coagulis aliquid vsqȝ ad aur. i. ipsa nāqȝ resoluūt ipsum aut educunt ipm per vomitū aut solutionē: ⁊ dent̄ ei in potu iteꝝ medicine p̄dicte ad coagulationē sanguis in stō ⁊ ꝓprie q̄ fiunt ex terra sigillata de illis q̄s dixi ⁊ medicam̄ alāniudē ⁊ cauliuȝ. ⁊ dentur in potu cū equalitate in aceto ⁊ aqua cineris ligni fici iteꝝ qn̄ iterat̄ ⁊ admīstrat̄ cinis in ea.

Inceptio sermonis in morsione ⁊ punctura.

Tractatus tertius de regimine morsionis vl̄i: ⁊ ꝺ effugatione venenosō: ⁊ de curatione mordicationis serpentum ⁊ specciebus eorum. Ca. i.

Scias ꝙ canon maximus in curatione veneni est confortatio caloris innati ⁊ excitatio ipsius ad expellenduȝ sicut facit tyriaca ⁊ napis barbaricus vt lubricare faciat venenū ⁊ expellit ipm ad exteriora: Et cōsideratio confortationis visceꝝ: deinde expulsio veneni ⁊ destructio operatōis eius cū potiōibus ⁊ epithimatibus q̄bus inest illud cuȝ ꝓprietate sua aut nā sua cognita ƀȝ ꝙ dicaȝ. Et qn̄ȝ ingredit̄ in his intentionib᷒ res alia ⁊ est regimen in hūiditatibus qn̄ īuenit eas aut calcat eas. Et ingrediunt̄ in hoc ca. phl'omia ⁊ solutio vētris ⁊ silīa. Et cōuenientior horaꝝ phl'omie est quȝ scit̄ ꝙ venenū iaȝ sparsuȝ est in corpore. Et non est ex eis que attrahunt̄ ⁊ ꝓprie ei qui est repletus. Et qn̄ȝ ingredit̄ in hoc cap. res alia: ⁊ est facere hūores moueri ad ptē membroꝝ principalium. Et ea q̄ bibunt̄ super venenū aut sūt tyriace ⁊ beȝaharat vl̄is aut ꝓprie illi veneno aut medicine ꝯ̄rie veneno cum ꝯplōne sicut altīt ꝯ̄ria est veneno scorpionū cum ꝓprietate sua: aut p̄ducentes venenū ad exteriora cō motiōe hūoꝝ ad exteriora sicut medicine note aut medicine remouentes hūores a facie veneni. nō g° inuenit̄ ex eis que diximus ꝯposituȝ sicut medicine solutiue ⁊ vomitiue ⁊ diuretice. Et i medicinis que admīstrant̄ sup morsiones venenosas epithimate s̄t intentiones: quaꝝ vna est vt ꝓhibeant penetrationē veneni in corpore: ⁊ illud fit aut cū ligamentis ⁊ cōstrictione extremitatis ⁊ ꝓhibitione sōni vt moueat̄ calor innatus ad exteria ⁊ expellat. Et de hoc cap. est incisio membri morsi aut cum medicinis ⁊ caut̄ attractiuis. Et pp illud stiptica nociua sunt eis: qm̄ non est aliquid magis iuuatiuū q̄ȝ medicam̄ qꝺ trahit venenū ad exteriora ⁊ ꝓhibet ipm penetrare ad interiora: ⁊ ꝓprie qm̄ venenū est ad exteriora adhuc ⁊ nō spargitur. Et huius q̄dē generis sūt ventose ⁊ fortasse indiget incisione si iā submersuȝ est ⁊ elōgat̄ ⁊ est infirmū. Et missio sanguissugaꝝ bōa ē excusās ab illo ⁊ a suctiōe dū p̄manet in cute: nā suctio qn̄ȝ sufficit. Et oȝ vt sugens sit nō ieiunus: imo iā comederit ⁊ abluat os suū ⁊ hēat dentes iā corrosos: ⁊ iā coluit os cū vino odorifero ⁊ bibat ex eo aliquid ⁊ teneat in ore suo oleū ro. aut oleū viol. Et qū fuit in ore suo aliquid ⁊ expellit totū qꝺ sugit iste sugens: tūc oȝ vt expuat. Medicine v̄o que sunt sic note ebibite rubificantes et ⁊ attrahentes venenū aut sūt pp virtutē calefacientē trahenteȝ: aut causa si͞litudis ad attrahēduȝ illud qꝺ si͞le est ei: sicut facit adeps cocodrilli ad morsū cocodrilli. Et caro viper̄ p᷒ abscissionē extremitatū eius in attractiōe veneni sui ita vt accidet medicinis valentibus ad venena iteꝝ. veruȝ sūt debiliora ⁊ q̄si ipse sint inter ꝯplōnem corporis ⁊ ꝯplonem veneni. ⁊ sermo hic est ex eis in quibus oȝ cū sapientibus ꝯsiderare vt sciat̄ qꝺ est inconueniens: medico aūt nō nocet si non scit hoc. Et plēs q̄dē embrocaꝝ attrahentiuū exulcerant ⁊ vesicāt: q̄ oȝ vt currat qꝺ est in eis. hec g° est ex ꝯditiōib᷒ medicine epithimate: ⁊ ex cōditiōibus eius est vt sit medicina resolutiua nature veneni aliquaꝝ resolutionuȝ ꝯgelatio aūt est sicut operatio radicis mādragore. Adustio v̄o ē sic op̄atio cauterii in igne aut cū oleo ⁊ pice ꝓprie oleo feruēte: ⁊ est op̄atio egyptioꝝ aut cū ꝓprietate materiei aut cū qualitate in calore ⁊ frigore ꝯ̄ria ei. Et qn̄ admīstrat̄ qꝺ attrahit in p̄ncipio aut facit aliquid eoꝝ q̄ diximus ⁊ nō ꝯfert: ⁊ est res maxima incide qꝺ ē i circuitu pūcture ⁊ accipe carneȝ totā vsqȝ ad os. Et si timor fuit maior hoc inciꝺ membꝝ: deiñ cauteriza. Et de illis que necessaria sunt i oīb᷒ medicis venenoꝝ ꝓp̄e i epithimatīn᷒ ē vt sint sedatiue dolōis ⁊ succurrētes accidētib᷒ timorosis seq̄ntib᷒ mordicatōȝ: sic alcolcotar pōit̄ i epithimatib᷒ mordicationū vt retineat sanguieȝ qū supfluit in cursu suo a morsu suo. Et de preceptis que opȝ vt ꝯsideret̄ i venenis ⁊ morsib᷒ ē vt ꝓhibeat̄ ꝯsolidatio vl̄neris vsȝ ad horā sanatōis egri ex malitia veneni.

De eis que bibuntur super morsioneȝ. Cap. ii.

Ex medicinis bonis est vt in potu det̄ semē andacoche i aqua. ⁊ vino ⁊ decoctio speꝝ calamēti triuȝ ⁊ castoreū ē mirabile. Lac v̄o alciba ⁊ existimo ipsum esse tyriacā noiataȝ alkusaki ⁊ alfarauia sūt vehemētis iuuamēti ad morsuȝ ois vipere ⁊ aliuduar ⁊ alfara ⁊ seniuser ⁊ alandriō ⁊ albedeoard ⁊ nasturtiū: ⁊ iteꝝ illud qꝺ assimilat̄ nigelle ⁊ alkeisiȝ ⁊ alleum ⁊ cortices ⁊ folia iuniperi cum pipere ⁊ piper ipsum. Inquit Gal. Uinuȝ i quo cadit vipera ꝯfert mordicationi venenosoꝝ: qūo g° tyriaca. Et sem̄ citri ꝯ̄riuȝ est᷒ veneno oī: ⁊ dosis eius aurei duo. Et radix alaniuden iuuatiua est ad oīa venena: ⁊ fructus agni casti ⁊ oleū balsami ⁊ grana agnicasti. Et nux cū ficub᷒ ⁊ auellanis cū gētiana ⁊ oppoponacum cuȝ aristol. ⁊ oleum de oleandro ⁊ folia eius. Et fructus aldulb recens mirabilis ē i h° ⁊ cinamomuȝ ⁊ stercus caprinū aduståȝ emplatum ⁊ in potu datū ⁊ camedreos ⁊ keisiȝ: ⁊ iteꝝ cācer fluuialis cū lacte ⁊ ameos ⁊ serapinū ⁊ fistici cū vino ⁊ calamētū ⁊ ꝺcoctio ei᷒ bibēdo ⁊ ēp̄lando: ⁊ enula ⁊ abrotanū ⁊ cōdūeni ⁊ agaricū ⁊ radicꝭ albasce. ℥. iii. Et filii vētres mustele vsȝ ad stomachum suū qn̄ implent̄ coriandro ⁊ exiccantur: ⁊ sumitur ex eis quum necessarium est. Et decoctio malue bortulane ⁊ sem̄

a'tee ⁊ cerebella gallinaꝝ ꝑꝑe cuȝ coagulo. Et ius
mustelle morãtis in domo qñ bibit cũ vino: Et ius
muris morantis in domo qñ bibit: Et testudo ma
gna salita: Et decoctio cancroꝝ fluuialiũ ⁊ testudis
Et galbanũ est vltimum. Et gentiana est mirabilis.
Et lemẽ baucie siluestris ẽ iuuatiuũ. ¶ Et de illis q̃
ↄferunt in hoc ex medicinis frigidis est radix man
dragore emplãta cum melle. Et endiuia siluestris ẽ
mirabilis in hac re: Et capillus veneris. Et qñq3 cõ
ponit agaricũ cum aureo vno aristol. longe. Et iteꝝ
tyriaca mirabilis: ℞. opii ⁊ myrrhe amboꝝ añ. ʒ.i.
⁊ piperis. ʒ.i.ß. radicis aristol. longe ⁊ rotunde añ.
ʒ.iii. vini. ʒ.ii. cõficiant cũ melle ⁊ aqua eruce: cuius
dosis sit aureus vnus cuȝ decoctionibus bonis. Et
iterũ medicamen terre sigillate: baccarum lauri añ.
aur.ii. terre sigillate obolos duos: bibatur cuȝ oleo
⁊ sit dosis auellana vna in.iii. ℥. aque mellis. Et iteꝝ
tyriaca cõis ad puncturam: ⁊ ea que bibuntur: ℞.
piperis pondus. ʒ.x. spice ⁊ aristo. ⁊ radicis baucie
omniũ añ. ʒ.i. conficiantur cum succo xylocaracte ⁊
ponatur in sole. xl. dieb⁹: ⁊ moueatur omi die semel
⁊ quotiẽs exiccatur humectetur: ⁊ detur in potu cũ
aqua calida. Et dixerunt quidaȝ ꝙ ipsa cõfert iteꝝ
facto alcohol ex ea: ⁊ decoctio cancroꝝ fluuialium
⁊ sãguis testudinis ⁊ testudo magna salita. ¶ Me
dicamen iuuatiuũ ad omnẽ morsũ: ℞. nigelle semis
albarmel cymini oĩm añ. ʒ.ii. gentiane aristol. rotũ
de añ. ʒ.i. piperis albi myrre añ. ʒ.ß. conficiantur cũ
melle: cuius dosis sit faba vna romana in vino. Et
iteruȝ gentiane aur.ii. piperis rute amboꝝ añ. aur.i.
cõficiantur cũ melle: ⁊ est dosis vna in vino. Et iteꝝ
amomi carpoablsami añ. aure.iii. seminis eruce se
minis porri amboꝝ añ. aur.ii. aristo. radicum alani
udẽ nigri amboꝝ añ. aur.ii. myrrhe ⁊ croci ãborũ
añ aur.i. luti albohera aur.iiii. cõficiantur cũ melle
dispumato: ⁊ sit dosis quantũ est faba. Et iteruȝ car
pobalsami ⁊ isopi sicce semis napi siluestris ⁊ pipis
albi ⁊ nigri ⁊ macropiperis ⁊ acori ⁊ anisi ⁊ petrose
lini ⁊ assari ⁊ cymini carmeni ⁊ semis hyusquiami
albi oiuȝ añ. ʒ.iiii. spice floris squinanti ãboꝝ añ. ʒ.
vi. cõficiantur cum melle: ⁊ sit dosis faba romana.

¶ De epithimatibus super puncturas Ca.iii.

De eis que super eas liniuntur est petroleuȝ
album aut subalbiduȝ: aut alleum sicut est
elixatum cum butyro coctuȝ: aut castoreũ
cum oleo: aut succus porri qđ non tetigit aqua. Et
calamentum fluuiale optime attrahit venenum: Et
sulfur cum vrina: Et gallina ⁊ gallus scissi duȝ viui
sunt: ⁊ empletur cuȝ eis punctura vel morsus ⁊ per
mutetur omni hora ⁊ administretur emplm. Quidã
aũt dixerũt ꝙ gallina est vehementis caloris: ⁊ ꝓpt
illud eliquat os deglutitum ⁊ arenaȝ ⁊ lapideȝ: ⁊ vĩ
ꝙ fiat illud in gutture ⁊ stõ ⁊ non alibi. Et ex eis q
dem que emplantur est sal aut acetum aut fel tauri
aut sinsibrium ⁊ folia aphodilli ⁊ cinis ⁊ acetũ ⁊ ꝓ
prie cinis ligni fici ⁊ vitis ⁊ ꝓprie in pricipio ⁊ oleũ
⁊ sal decocta. Et dixerũt ꝙ emplm cuȝ alleis ⁊ sale
⁊ stercore caprino iuuatiuũ est in omni morsiõe: nisi
mordicatiõe aspidis. ⁊ emplm cum calce ⁊ melle ⁊
oleo iuuatiuũ est ita ꝙ ad aspidem. Et iteꝝ sumant
synapis ⁊ calx ⁊ acetum ⁊ liniat desuper cum aqua
saponis ⁊ alkitrã aut cuȝ decoctione picis ⁊ cũ sale
⁊ liniatur. Et pix feruens bona est in lana sup morsi
oneȝ: ita ꝙ morsui vipere ⁊ est ex curationibus egy
ptioꝝ ⁊ est bona valde: Et cepe cum sauic: Et ẽplm
factum cum sale: Et emplm de nitro. Et de ẽbrocis
bonis est aqua maris calida singularis cuȝ aceto ⁊
⁊ decoctio muris habitantis in domo ⁊ mustele.

¶ De epithimatibus ex quibus quȝ corpora liniũ
tur non approximant ei venenosa Ca.iiii.

De illis que dicta sunt ad hanc reȝ sunt cere
brũ leporis cuȝ aceto ⁊ oleo. Et storax qñ
soluit in oleo. Et oleum in quo infusa sunt
folia pini recentia trita cũ ea aut flos cupressi ⁊ gra
na iuniperi: ⁊ silr folia agni casti in oleo ⁊ abrotanũ
⁊ radix: anudẽ ⁊ aphodillus ⁊ daucus ⁊ carpobalsa
muȝ ⁊ radix nasturtii ⁊ oĩa illa cũ oleo. ¶ Et cõpo
sita de qb⁹ est vt sumant radicis aniudẽ nigri ⁊ floĩs
alsegi recentis ⁊ granoꝝ iunipi oĩm añ. ptes.ii. radi
dicis mãdragore. ß. ptis.i. carpobalsami cordũeni
oĩm añ. ptes.iii. terant ⁊ cũ oleo taȝ diu bñ coquant
donec habeãt spissitudinẽ sordis balnei ⁊ inungãt
cũ eo. Et iteꝝ aphodilli. ʒ.i. carpobalsami ⁊ hyusq
ami albi ãboꝝ añ. aur.ß. misceat cũ aceto ⁊ oleo ⁊ li
niat cũ eo. Et iteꝝ floris pini ps.i. radicis mãdrago
re ptes.ii. seis hysqami albi ptes.iii. misceant oĩa cũ
oleo ⁊ liniat cũ eo. Et hoc iteꝝ cõueniens est ad suf
fumigãdũ. Et iteꝝ granoꝝ iuniperi ptes.ii. storacis
ps.i. misceat totũ cũ oleo ⁊ liniat cũ eo. Et epithima
tio cũ oleo de rhaphano fugat cimices.

¶ Ad effugandum venenosa vlr Cap.v.

Oportet vt aspergat domus eis que dicem⁹
⁊ sternat eis ⁊ liniãt foramina ⁊ fenestre eis
quibus embrocat ex illis que dicemus in
suffumigationibus ⁊ aliis vt nõ approximẽt eis ve
nenosa. Et suffumigationes sunt sic̃ fumus ligni gra
nati qñ ipse effugat venenosa: ⁊ silr radix lilii ⁊ vge
granati sunt mirabiles in hoc: ⁊ silr galbanuȝ ⁊ cor
nua ⁊ vngule q̃ findunt vt bouis: ⁊ vngule q̃ nõ fin
dunt vt equi ⁊ pili ⁊ serapinuȝ ⁊ assa ⁊ folia lauri ⁊
grana eius ⁊ calamentũ ⁊ sceba ⁊ stramentũ cũ eis
⁊ silr nasturtiũ: ⁊ silr cinis ligi pini ⁊ ꝓprie cũ galba
no si fiat suffumigiũ ex opio ⁊ nigella ⁊ galbano ⁊
cornu ceruino ⁊ sulfure ⁊ cornibus capre.

¶ De effugatiõe ſpẽtũ ⁊ venenosoꝝ aialiuȝ C.vi.

Et iteꝝ storax ⁊ cornu ceruinuȝ ⁊ nigella ⁊
aspaltũ de vnoquoq3 ps.i. ⁊ suffumiget cũ
eo lectus. Aliud cordumeni ⁊ radicis aniu
dẽ nigri ⁊ storacis oĩm añ. ʒ.i. corticuȝ oui strutii ni
gelle seis harmel oium añ. ʒ.ii. Et iteꝝ seis hysqami
albi folioꝝ cupressi ⁊ pini ⁊ nigelle oĩm añ aur.i. cõ
ticũ radicis mandragore aur.i. piloꝝ capre aur.iii.
calamenti. ʒ.i. aspalti aur.iiii. misceant totũ ⁊ fiat suf
fumigatio cũ eo sup os fenestraꝝ: ⁊ in eius suffumi
gatione est securitas. Et de illis ex quibus fugiunt
plura venenosoꝝ aialiuȝ qñ cũ eis sternit locus sũt
sinsibrium ⁊ ozimuȝ ⁊ agnus castus.

¶ De cautela mirabili a venenosis aialibus C.vii.

Quando sternit in circuitu dormitorii s sim
briũ ⁊ sceba iteꝝ ⁊ assa iteꝝ. ⁊ laurus est mi
rabilis in hoc. Et silr qñ ponit in circuitu
loci quo sedet mandile ex cinere ligni pini. Et illis
qbus est apparitio in elongando ea: est vt ponatur
tur cerei ⁊ candele in loco longinquo a dormitorio
qñ declinat ad ipsuȝ. Et de illis quib⁹ est apparitio
in expellẽdo venenosa ⁊ alhaguareȝ est tenere ea q̃
sũt sic̃ grues ⁊ pauones ⁊ cygni ⁊ ceru⁹ ⁊ catt⁹ ⁊ mu
stela ⁊ q̃ currũt cursu eoꝝ. venenosa ei aialia terrẽt

ex istis q̄ñ apparent ⁊ mordēt ea. ¶ Et dixerūt qdā͂ ei qui facit sibi stratū ex corio leopardoꝝ nō approximat serpens: ⁊ silr̄ si ex eis facit sibi coopertoriū: hoc aūt narrauit in cuius sermone non est fiducia.

¶ Res q̄s qdā͂ dixerūt ī destructōe rapaciū Ca.viii.

INquiunt: helleborus interficit canes ⁊ muscas. Et strangulator leopardi interficit leopardū. Et strangulator adib interficit adib ⁊ canes. Et ibenangue ⁊ amigdala amara interficit vulpes. Et oleander ⁊ folia alzeridaraet interficiunt albethē ⁊ plūm hoꝝ ē notū.

¶ De effugatione s̄pentū Capit.ix.

DE illis que fugant eos ex suffumigatōībus sunt cornua cerui ⁊ radix lilii ⁊ piretꝝ ⁊ sulfur. Et q linit manus suas spodio dracōtee ⁊ succo ei⁹ ⁊ decoctiōe eius nō mordet ip̄m vipera. Et aspsio loci ex aqua in qua solutū ē sal āmoniacū est ex eis a quo fugiūt. Et synapis interficit eā. ⁊ qñ ponit̄ sup semitas eius refugit ab eo. Et de illis q̄ interficiūt s̄pentes est sputū ieiuni ꝓiectū ī os ei⁹ ⁊ ꝓp̄e qñ sumit in ore suo sal āmoniacū.

¶ De effugatione scorpionū ⁊ iterfectōe eoꝝ C.x.

SCorpiones interficit sputū ieiuni calide cōplōnis sup eos ꝓiectū. Et rhaphanus masticatus ⁊ succus ei⁹ qū tangit ip̄z vel eos ⁊ folia ipsi⁹: ⁊ silr̄ albedarūgi. ¶ Suffumigiū educēs scorpiōes: sumāt̄ storacis ⁊ arsenici ⁊ stercoris ouiū ⁊ adipis zirbi oīm añ. ptes eq̄les: dissoluāt̄ cū vino ⁊ misceant̄ cū eo medicīe: ⁊ fiat suffumigatio apud foramī scorpionū: ⁊ nō timet̄ ꝙ egrediant̄ ex eo: Et est ex suffumigationibus ad scorpiones ip̄os qū fit suffumigatio ex ipso: ⁊ silr̄ arsenicum.

¶ De effugatione pulicum Cap.xi.

QVando aspgit̄ domus cū infusione colloq̄ntide saliūt pulices ⁊ fugiūt: ⁊ silr̄ ex decoctiōe rubi. Et dixerūt qdā͂ qñ ponit̄ sāguis hirci in fouea in domo aggregant̄ pulices ap̄ eū: deīde moriūt̄. Et silr̄ aggregant̄ sup lignū linitū ex adipe eritii: Et effugiūt ex odore caulis ⁊ folioꝝ oleandri. Et ē hec herba nota iecū cimeu.s. herba pulicū q̄ qñ pōit̄ ī lecto iebriat eos ⁊ stupefac̄ eos: qr̄ nō viuificāt̄.

¶ De effugatōe culicū ⁊ cimicū C.xii.

FIat fumigiū cū seraturis ligni pini aut cū calcadis aut cū nigella. ⁊ melius qdē est vt aggregatio fiat inter ea. Silr̄ suffūigatio cū myrto sicca ⁊ cū sulfure ⁊ bdellio ⁊ spina fetida noīata coru ⁊ stercoī vaccino: Et albarmel tritum ⁊ positū sr̄ lectos ⁊ fenestras ⁊ cū foliis cupssi ⁊ nuce eius. Et qñ aspgit̄ domus ex decoctiōe radicis lupinoꝝ ꝯfert: aut ex d̄coctōe nigelle: aut decoctōe barmel: aut decoctōe absynthii: aut decoctōe rute.

¶ De effugatōe mustelle Cap.xiii.

DIxerunt effugat eā odor rute.

¶ De effugatōe muris ⁊ ei⁹ iterfectōe C.xiiii.

MVrē interficiūt lithargyriū ⁊ hellebor⁹. Et iterū hellebor⁹ ⁊ sem̄ hyusqami albi: ⁊ silr̄ radix caulis: ⁊ silr̄ cepa muris ⁊ suc ⁊ scoria ferri ⁊ crocus ei⁹. Et fugat ip̄os mus masclus qū excōiat̄ ⁊ dimittit̄ ī domo aut castrat̄ aut abscidit̄ cauda ei⁹ ⁊ excoriatio ē fortior. Et dr̄ ꝙ si ligat̄ mus eoꝝ ī domo ligato pede cū filo ad baxilū effugiūt reliq: ⁊ ī eo ē ꝯsideratio. ¶ De effugatōe formicaꝝ C.xv.

QVando ponit̄ sup cauernam eaꝝ kitrā fugiunt ex ea: silr̄ ex magnete ⁊ ex felle tauri ⁊ ex pice ⁊ ex assa: ⁊ fugiūt ex fumo ipsarum formicarum. ¶ De effugatione muscarū ⁊ earum interfectione Cap.xvi.

INterficit eas arsenicū qñ de eo ponit̄ aliqd in lacte ⁊ fugiūt musce ⁊ interficit eas fum⁹ eius ⁊ fumus turis ⁊ decoctio helli nigri.

¶ De effugatione vesparum Capit.xvii.

EFfugiunt ex suffumigatione sulfuris ⁊ alleorū ⁊ non appropinquant ei qui linitur ex altea aut succo malue ⁊ oleo.

¶ De effugatione scarabeorum Ca.xviii.

FVgat eos s̄m ꝙ dicitur fumus aldulb ⁊ ꝓprie fumus foliorum eius.

¶ De effugatione albarathati Ca.xix.

NOn aggregant̄ albarathati in domo ī q̄ sē budud. Et suffumigatio cum membris ad budud ⁊ pennis eius interficit albarathati s̄m ꝙ dr̄. ¶ De effugatione tinee Capi.xx.

ABsynthium ꝓhibet pannos a tinea: Et similiter calamentum: Et silr̄ cortices citri.

¶ De speciebus serpentum Cap.xxi.

SApientes esse serpentū ⁊ nās eoꝝ in tres diuidunt ptes.s. vehemētis acuitatis nō morātes ex dispōne vltra tres hōas: ⁊ nō morsus eorum curant̄: qm̄ sunt surdi ⁊ alasilet: ⁊ nō valet ad eos nisi incisio mēbri stati aut ꝯbustio vltia penetrās qm̄ ꝯburit venenū ⁊ ꝯstrigit meat⁹. Et qñ ꝯfert ī curatōe eoꝝ vomit⁹ post eā super replōnē ex piscib⁹ salitis: deiñ post illud succedūt curatōes alie. Et si serpens est debilior paꝝ sufficit ligatio vehemēs: deinde reliqua curatio cōis. Et ptē debilē paꝝ interficientē Et ptē mediā que non tardat̄ a tribus horis vs̄ ad septē. Inquiunt: Draconis āt marini ⁊ siliū serpentū magni corporis morsus curat̄ inq̄ztū est vlcus tātū nō inq̄ztū est venenū de quo sit curandū. Et dixerūt ordo p̄mus est genera: De eis eī est sic̄ s̄pēs q noīat̄ regulus ⁊ grece basiliscus: q qdē interficit suo visu ⁊ auditu vocis sue. Et de eis ē serpēs noīat⁹ hirūdo cui⁹ color silis est colori hirūdinis ⁊ lōgitudo ipsius est circiter cubitū vnū: ⁊ interficit añ horas duas. Et de eis est serpens noīatus aspis sicca ꝓpt̄ vehemētiā siccitatis sue cutis: ⁊ est in q̄ztitate sua inter tres cubitos vs̄ ad q̄nq̄: ⁊ color ip̄ius ē cineritius ⁊ ad citrinitatē decliuis: ⁊ oculi eius sunt vehemētis luis ⁊ interficit a duab⁹ horis vs̄ ad tres. Et de eis est expuens qm̄ ip̄e pōt interficē p sputū suū ⁊ ꝓiiciūt ip̄z qdā dētes ei⁹ ꝯstricti sup alios: qr̄ interficit illud sup qd̄ cadit sputū eius ⁊ odor sputi ei⁹. Et lōgitudo ei⁹ ē vs̄ ad duos cubitos: Et color eius cineritius ad citrinitatē declinās. Et iterficit illū quē mordet añq̄z redeat. Et ordo qdē hic ñ remēorat̄ in libris pp̄ spēz plurimā q̄ fit in curatōe ei⁹: veꝝ nō valet ad ip̄z curatio nisi illa cui⁹ opatōz diximus: ip̄a ei ꝯfert qñ cū eo qd̄ diximus ibi. ¶ Et surdi arcuati hn̄t spēs alias q̄ multiplicant̄ in terris egypti. Et qñ qdā eoꝝ hn̄t duo cornua quoꝝ color ē diuersus albus ⁊ subalbidus ⁊ rube⁹ ⁊ mellin⁹ ⁊ cinerit⁹: ⁊ qñ sūt s̄z creationē viparū. Et qdā eoꝝ hn̄t dētes sicut vncinos. ⁊ dracōes interficientes stati sūt h⁹ generis. Et ordo scd̄us ē d̄ viperis q̄ꝝ spēs iteꝝ sūt diuerse. de eis eī sūt vipere alesiati. Et de eis sunt vipere quercine. Et de eis sūt facientes sitire ⁊ relique q̄s dicem⁹. Et accidit sepentibus diuersitas iteꝝ: non in spē: imo s̄m ꝯueniētiā ī spē vna: qñ diuersificat̄ in masculinitate ⁊ feīeitate

Et masculi quidẽ pauciores hñt dẽtes ⁊ plus venẽi ⁊ acutius: lȝ quidã dicant ꝙ femie sũt deteriores pp multitudinem dentiũ suorũ. Et iterũ ꝓpter etatẽ quoniã senes deteriores sunt iuuenibus ꝓpter corpus: naȝ magni deteriores sunt paruis curtis qum species eoꝝ est vna: aut ꝓpter locuȝ: naȝ illi qui habitant loca inaquosa ⁊ montes deteriores sunt eis qui habitant littora ⁊ loca plurium aquaꝝ: aut ꝓpt̃ dispositioneȝ suã in repletione ⁊ vacuitate: nam illi qui de eis famelici sunt deterioris sunt veneni: aut ꝓpter passiones eoꝝ aĩales: naȝ irati ⁊ audaces deteriores sunt eoꝝ: aut ꝓpter tẽpus: naȝ venenũ eoꝝ in estate est deterius. Quidã aũt ñ ẽ existiauerunt ꝙ venenũ serpentũ ⁊ viperaꝝ est frigidum ⁊ est error. Et illud qḋ accidit ex frigore morso ab eis est propter mortificationẽ caloris innati ꝓpter ꝯrietatẽ veneni: calor ei innatus est qui calefacit corp⁹ sua sparsiõe ⁊ inflatõe. Quȝ aũt nõ ẽ calor inatus: ⁊si inflet cor igne leui nõ oȝ tñ vt calefiant ꝓpter ipȝ extremitates. Et quidã existimauerũt ꝙ venenũ alesilati ꝓprie est frigidũ ⁊ aggregat sãguinẽ cordis ⁊ ꝯgelat ipm ⁊ pp hoc stupefacit valde: sed nõ est ita imo fortasse resoluit calorẽ innatũ ⁊ mortificat ipm. ¶ Et illud quo rõcinat̃ istud ẽ ꝙ aĩalia frigide ꝯplõnis sũt in hyeme mortua: ⁊ calide calor addit̃ ⁊ acuitas. Et quicũqȝ sit qui hoc dicat sciat ꝙ eius ratiocinatio nõ est sana: ⁊ nȝ hec dictio est in venenosis puis: sed in anialibus magnoꝝ corpoꝝ. Et qḋ significat corruptionẽ huius sˢmõis est vespa cal̃e ꝯplõnis valde ⁊ ẽ ex q̃ eis mortificant̃ i hyeme: q̃r nõ mouet̃. Et ñ est lõginquũ qn sit sˢpens cũ caliditate ꝯplõnis sue q̃ nõ mouet̃ ꝓpter ꝯrietatẽ ꝯplexionis naturalis: ⁊ pp illud qḋ accidet ei de rebus aliis.

¶ De morsu basalisci qui est primus surdorum ⁊ barmene de quo ignoro an ẽ ipse aut alius C. xxii.

Dixit quidã ipse noiat̃ regulus qm̃ habet coronatũ caput: cuius lõgitudo est duoꝝ palmoꝝ ⁊ caput est acutũ valde ⁊ oculi ei⁹ sũt rubei ⁊ color eius ad nigredinẽ ⁊ citrinitatẽ ḋcliuis qui adurit totũ sup qḋ icidit: ⁊ nȝ orit̃ in circuitu cauerne eius aliquid: ⁊ qũ opponit̃ habitationi eius auis cadit. Et non sentit ipm aĩal qḋ non terat̃. ꝙ si sit ꝓpinquius hoc stupefit: q̃r nõ mouet̃ ⁊ interficit sibillo suo si exaltat ipȝ. Et ille super quẽ cadit visus eius ex lõginquo morit̃. Et nõ est sicut dr̃ ꝙ ille cui⁹ visus cadit super ipȝ morit̃. ¶ Et illius quẽ mordet corpus liquefit ⁊ inflat̃ ⁊ currit virus ⁊ morit̃ statim ⁊ morit̃ omis qui appropinquat illi mortuo. Et parũ quidẽ euadit qui pñs fit vicinitati eius. At vero posse est in quibusdaȝ horis vt tangat eum cũ virga Et scḋm quideȝ plĩm qui tangit eũ cũ virga morit̃ ⁊ est mediãte virga. ⁊ pp illud iaȝ tetigit illuȝ miles q̃daȝ cũ lancea sua: q̃r mortu⁹ est miles ⁊ aĩal eius: ⁊ tetigit ipse labiũ equi: q̃r mortuus est equs ⁊ miles. Et hic quidẽ sˢpẽs multiplicat̃ in terra arorch ⁊ nubia. ¶ Signa morsus eius sunt: Si videris mortuũ subito absqȝ casu cause ṗmitiue apparentis ⁊ ꝓprie qñ est in loco vbi scitur illud aĩal. Et nõ est curatio ei prorsus.

¶ De harmene Ca. xxiii.

Iam diximus harmene in ꝓprietatibus ꝓximis reguli ex hoc ꝙ nõ equat̃: ⁊ nõ interficit morsu tñ: imo ⁊ visu ⁊ auditu sui sibilli ⁊ qḋcũqȝ aĩal mordet dissoluit̃: ⁊ morit̃ qḋ appropiquat ei ex aĩalibus. At ṽo q̃ȝtitatẽ eius narrauerũt diuersaȝ a q̃ȝtitate reguli: existimauerũt eiȝ ꝙ est ab vno cubito vsqȝ ad cubitũ ⁊ semis. Et dixerunt ꝙ morso ab eo nõ cõfert aliqd. si ṽo aliqd ꝯfert ei: tunc semẽ papaueris vȝ vsqȝ ad. ȝ. i. ⁊ castorei vsqȝ ad. ȝ. i. quidam eniȝ testificati sunt illud.

¶ De signo morsus serpentis qui nominatur hirũdo ⁊ est surdus Cap. xxiiii.

Accidũt ei singultus ⁊ alteratio corporis ⁊ stupor ⁊ frigus mẽbroꝝ ⁊ ꝓfũditas somni ⁊ clausio palpebraꝝ cũ vehemẽtia pulsus cordis ei ꝓpius ⁊ magnitudo dolõis. Et cura ei⁹ ẽ cura surdaꝝ.

¶ De signis morsus aspidis sicce ⁊ ẽ de surdis Cap. xxv.

Illi quem mordet accĩt illḋ qḋ accĩt ei quẽ mordet hirũdo: q̃r alt̃at̃ color ei⁹ ⁊ stupefit ⁊ multiplicat̃ singult⁹ ei⁹ ⁊ ifr̃ant̃ mẽbra ipsi⁹ ⁊ claudũtur ei⁹ palpebre ⁊ ꝓfũde dormit. ¶ Et cura ei⁹ ẽ cura surdoꝝ ⁊ iã dixim⁹ eã.

¶ De morsu serpẽtis ⁊ asilus Capit. xxvi.

Quẽ mordet remanet sine sensu ⁊ sine motu quietus ꝓfunde dormiẽs p⁹ res alias p̃dictas i ca. aspidis p⁹ salt⁹ ꝯtinuos ⁊ clausiõȝ oculoꝝ ⁊ torsiõȝ colli ⁊ spasmũ ⁊ pulsũ iordinatũ ⁊ ñ sentit dolorẽ. ⁊ qñȝ sentit i initio rei dolorẽ itestioꝝ quẽ videbis itromittẽtẽ digitos suos i guttur suũ vt euomat. Et q̃dã iã remẽorati sᷦ asil⁹ ⁊ narrauerᷦ de eo ꝙ eleuat cap̃ suũ ⁊ expuit venenũ. Ego igr̃ ñ scio an ipe ⁊ ille quẽ dixim⁹ sint vni⁹ spẽi ⁊ ẽ ḋ genẽ spuẽtiũ. veꝝ dr̃ ḋ accñtib⁹ ei⁹ ꝙ loc⁹ morsus ei⁹ ẽ pu⁹ sᷦȝ q̃ȝtitatẽ pũctur̃ ac⁹ absȝ aꝑte ⁊ currit ex eo sanguis pauc⁹ niger. Et accñt ei q̃ ab eo morsus ẽ tenebrositas oculoꝝ ⁊ dolor in viscerib⁹ ⁊ ore stõi in ṗmis: deiñ accñt clausio oculoꝝ ⁊ ꝓfũditas sõni ⁊ ñ viuit vltra tertiã diei. Et cura ei⁹ ẽ de genẽ curatõis surdoꝝ: ⁊ iaȝ dixim⁹ eam

¶ De cornuta Cap. xxvii.

Cornuta est gen⁹ surdoꝝ cui⁹ lõgitudo est ab vno cubito vsȝ ad duos. Et sũt sup cap̃ ei⁹ due eminẽtie sicˀ duo cornua. Et color corporis ei⁹ ẽ color cineris. Et vẽter ei⁹ est sicˀ sq̃me sicce durẽ q̃ stridẽt sup terrã cũ strepitu. ⁊ dẽtes ei⁹ sũt eq̃les ñ recurui: ⁊ plĩn ei⁹ est in locis arenosᷦ. ¶ Inquit q̃dã: Et de eis ẽ gen⁹ qḋ noiat̃ puũ. Et ẽ ꝓpea ꝙ cornua ei⁹ sant breuia aut iã cecidert̃ cornua eius: ⁊ ẽ ẽt pu⁹ breuis ⁊ ẽ pluris genẽis: ⁊ silr̃ noiatur grece.

¶ De signo morsus eius Cap. xxviii.

Sentiunt̃ in locis morsus q̃si ac⁹ aut claui ifixi in eis. Et dixerũt: ꝯtinuat̃ corpori ei⁹ grauitas maxima ⁊ inflant̃ labia ei⁹: ⁊ accñt ei ṽtigo ⁊ tenebrositas oculoꝝ ⁊ destruit̃ ratio. ¶ Et cura ei⁹ iteꝝ est cura surdoꝝ. Et qḋ ei appropriat̃ est vt in potu det̃ semĩ rhaphani cũ vino ⁊ ꝓpẽ qñ euomuit cũ eo. Et qñ euomuerit ꝯfert ei cyminũ idũ. Et sisamũ ꝯfert ei iteꝝ quẽ momordit cũ vino ⁊ castoreũ cũ vino ⁊ calamĩtũ cãpestre cũ vino. ⁊ se. rhaphani est mirabilis iuuamĩti in eo. Et ponat̃ sup morsuȝ sal tritus ꝯfectus cũ alkitrã aut cepe tritũ cũ aceto.

¶ De sˢpente q̃ dr̃ andri⁹ ⁊ kedusu dur⁹ Capi. xxix.

Hunc sˢpẽtẽ qũ ẽ i aq̃ noiant greci andri⁹. Et qñ hitatio e⁹ ẽ i cãpo noiat̃ kedusu dur⁹: ⁊ ẽ mior q̃ȝ alesilati surda ⁊ latiõis capitis ⁊ deterior ⁊ nocibilior. ⁊ accĩt ex morsu ei⁹ vt icipiat morsus cũ dolorẽ vehemẽti ⁊ iflãmet̃: deiñ fit viridis ⁊ corrodit. ⁊ accñt morso ṽtigo ⁊ vomitus chol̃e fetide ⁊ motus iordinat̃ ⁊ debilitas ṽtutis ⁊ morit̃ sᷦm plĩn

in hoꝛa tertia ⁊ non transit tertiam. Si autē euadit quoniam est aquosus: aut qm̄ complexio moꝛsi est foꝛtis comitanur eum egritudines a quibus foꝛsitan non sanabitur.

De cura Cap. xxx.

Curatio eius est cura cōis ⁊ illud qd̓ ei appropriat̄ est vt bibat de nuce cupſſi mūdata cū granis myrti de vnoquoqꝫ aur. i. cuꝫ aqua mellis aut vino: ⁊ silr̄ aristol. pondus. ʒ. ii. cuꝫ vino aut cuꝫ aceto cōmixto: ⁊ silr̄ succū prassii. ⁊ emplastret̄ cū calce ⁊ oleo ⁊ calamento mōtano ⁊ coꝛticibus radicis quercus sīlibus singulariter ⁊ ꝯposite. ⁊ de eis que illis admiscent̄ est farina oꝛdei.

De hydra Ca. xxxi.

Non dixi hydrā in sūma nisi qꝛ non sum cōfidens an ipsa ⁊ andrius sit vnus: qū iaꝫ diuersificet̄ ꝑ deriuatoꝫ ⁊ nomē: sicut cadit in scriptura sermonū grecoꝝ aut serpens alius. veruꝫ locū ex quo hoc ꝯsiderat̄ iā dixi narrās accītia alia moꝛsus eius. Et dixit ꝙ moꝛsus eius egredit̄ ⁊ dilatat̄ ⁊ obfuscat̄ coloꝛ eius: ⁊ egredit̄ ex eo hūiditas nigra plīma fetida valde. Et ꝓlōgat̄ curatio eius ⁊ fit difficilis: qr̄ oꝫ vt ꝯsideret alius a me i hoc ⁊ cognoscat dispōnē eius vt ꝑmutet̄ ad sm̄ oꝛdinē s̄pentum

De sermone vniuersali de moꝛsu viperaꝝ ⁊ iudicio earum Cap. xxxii.

Deteriores viperaꝝ ⁊ dꝛaconum sunt de eis qui sūt masculi. Femie v̄o sūt incolūioꝛes. Et moꝛsus quideꝫ femie cognoscit̄ ꝑ inuentionē fixionū pliuꝫ q̄ꝫ duoꝝ dentiuꝫ in ꝑte in q̄ mo mordit. ⁊ egredit̄ a pꝛincipio rei ex loco duoꝝ dentiuꝫ aut dentiū pliuꝫ sanguis: deinde virus feruens Et foꝛtasse incipit aquosus: deinde spumosus: deiñ vt herugo eris: ⁊ tunc quideꝫ cōuertit̄ ad substantiā veneni ⁊ coloreꝫ eius Et dolet locus deīde ꝑābulat doloꝛ eius: postea apparet ap̄a calidū rubeuꝫ hñs bothoꝛ ⁊ vesicas sicut ex adustione ignis: ⁊ qñꝫ ꝑābulat: deinde fit viride illud ap̄a ꝓpe moꝛsum ⁊ suboꝛe. Et accidit in visceribus inflāmatio ⁊ in coꝛpoꝛe rubedo cuꝫ rigoꝛe: deiñ sudoꝛ frigidus ⁊ coꝛruptio coloꝛis decliuis ad viriditateꝫ ⁊ cōmotio vertiginis ⁊ frequentia anhelitus ⁊ nausea ⁊ singultus. Et qñꝫ euomit humoꝛē cholericuꝫ ⁊ difficultus fit vrine ⁊ grauat̄ caput. ⁊ qñꝫ aduenit ei fluxus sanguinis nariū ⁊ apparet grauitas in doꝛso: deinde sudoꝛ frigidus ⁊ tremoꝛ vehemens ⁊ syncopis. Et plīm quidē moꝛit̄ in tribus diebus: ⁊ qñꝫ remanet vsq; ad septē.

De curatione moꝛsus viperarum cum eo qd̓ est sicut canon Cap. xxxiii.

Considera radices cōes in curatōe: deinde foꝛtioꝛ curatio est ꝓperare ad tyriacā de viperis. Et quꝫ tardat̄: tunc pos̄e est v̓t ꝯferat tyriaca multotiens: ⁊ possibile est vt nō ꝯferat. Nocumētū āt instri veneni nō est malū: qm̄ nā est q̄ vtit̄ instr̄is. Rei vero extranee nō est possibile vt vtat̄ eis nisi accidat cōmotio amboꝝ simul. Et si possibile ē vti multitudine sōni ⁊ vini foꝛtasse excusat ab oi curatione: silr̄ cepe ⁊ poꝛri cū vino si nō inueniūt̄ allea Et iā dixerūt qdā ꝙ virga cerui assata qū comedit̄ in dispōne cōfert. ⁊ albarmel ē de medicinis liberātibus ⁊ silr̄ grana citri: Et de tyriacis ꝓpriis eis foꝛtibus est illa que ℞. anisi suffeni pondus. ʒ. i. ⁊ pipis aur. iiii. coꝛtices arosto. ro. castoꝛei ambaꝝ añ. aur. i. ꝯficiant̄ cū vino cuiꝰ dosis sit nux. i. Et iteꝝ myrrhe ⁊ castoꝛei piperis arsenici rubei oim̄ añ. ʒ. ii. seminis aneti: ʒ. ii. cōficiant̄ cū vino. Et iteꝝ semē ādacoche ⁊ aristol. ro. ⁊ ruta siluestris: ⁊ non est albarmel sm̄ ꝙ existimauerunt quidam: imo est species rute ipiꝰ. Et oꝫ vt detur butyꝝ vetus solum: Et sedeat in tina lactis: Et indicant̄ ei vigilie: Et fiat vt deambulet ⁊ balneet̄ in quibusdā hoꝛis ⁊ in balneo faciēte sudare: Et dent̄ ei in potu coagula ⁊ sīlia successione coꝝ ⁊ melius eoꝝ est coagulū lepoꝛis recens: ⁊ ipꝫ iterū est melius qñ sumit̄ i potu cū. iiii. ʒ. aceti vini ꝑmixti cū equalitate. ⁊ coagulū cerui iteꝝ ē bonū. Dixerūt qdā: si hō accipiat cepe siluestre ⁊ masticet ipm̄ ⁊ dēglutiat illud qd̓ currit ex eo: ⁊ emplet̄ cū fece eius sī moꝛiet̄ penitus. Et quidā experti fuerunt ius rane ⁊ fuit iuuamentuꝫ liberans qū cōmixtuꝫ fuit. Et caro mustele cōdita aceto ⁊ sale ⁊ cancri marini ⁊ sāguis testudinis marine. Et dixerūt quidā ꝙ in lapide qui noiatur lapis serpentis qū suspendit̄ est sanatio.

De reliquis potionibus laudati in moꝛsu viperarum Cap. xxxiiii.

Dixerūt qdā: Apiū siluestre ⁊ est sumirion ē bonū ad illud: radix acoꝛi ⁊ folia aristol. ⁊ radix eius ⁊ radix almaru alfesir aut alfesiresin aut agaricū qd̓cūqꝫ illoꝝ fūit: sumat̄ ex eo i potu cū vino dulci q̄ꝫtitas. i. aur. silr̄ succus anagalis. s. auricule muris: ⁊ silr̄ cyminū p̄cipue mōtanū ⁊ succus caulis aui costi. ii. aur. cū duobus obolis pipis aut radix buchoꝛmarien aut sem̄ kesin aut radix eiꝰ ⁊ sem̄ albarmel cuꝫ succo poꝛri aut succo cardui: ⁊ iteꝝ coagulū lepoꝛis ⁊ farina herbi ꝓp̄e ⁊ zinziber in lacte mulieris. ⁊ det̄ in potu radix baucie aut albarmel q̄ est cognita in ꝑtibꝰ frigoꝛis ⁊ ē vehemētis iuuamēti: ⁊ coꝛtex aristol. ⁊ radix alādacoche. ⁊ qdā iā existimauerūt ꝙ qū turbit sumit̄ in potu cū lacte dulci est iuuamētū valde: ⁊ lac alagalati: ⁊ existio ipm̄ esse tyriacā alfarauia. ⁊ alkusaki ē iuuatiuū. Et iteꝝ de eis que dicta sunt ad moꝛsuꝫ vipaꝝ ⁊ oium venenosoꝝ aialiuꝫ est oppoponaci pōdus. ʒ. ii. cuꝫ aceto: ⁊ iteꝝ sumant̄ costi aur. iii. ⁊ gētiane. Et iterū d̓ eis q̄ bona sūt ē stercus capꝛinū cōminutū in vino ⁊ det̄ in potu. Et oia incisiua acuta ⁊ ꝓp̄e allea ⁊ cepe ⁊ poꝛri ⁊ rhaphanꝰ ⁊ aque eoꝝ: ⁊ oia salita ꝓp̄e venter mustele ⁊ scoꝛpio assatꝰ ⁊ fel galli ⁊ reliquorū auiū. Et de succis vehemētis iuuamēti sunt succus rute ⁊ succus slioꝝ maloꝝ ⁊ succus sāsuci ⁊ acetū ipm̄ de quo bulliant̄. ʒ. iiii. ⁊ dent̄ in potu ⁊ succꝰ extremitatū cauliū nabathi ⁊ vrina hois sm̄ ꝙ dicit̄.

De emplīs de foꝛis Ca. xxxv.

Empl̄a ista sunt attractiua: que admīstrant̄ anq̄ꝫ ap̄atio fiat: ⁊ sūt facta ex sauina ⁊ baccis lauri ex camemilla ⁊ squilla assata ꝓp̄e ⁊ farina herbi: oia illa singulariter aut cōmixta cum vino. Et empl̄atio cū caseo antiquo est bona vltima Et silr̄ cū carne vipere ⁊ cū ranis scissis. Et ex oleis oleū laurinū ⁊ oleū in quo decoquit̄ laurus.

De serpentibus qui egredi faciunt sanguineꝫ ex poꝛis omnibus Ca. xxxvi.

Sicut sunt aufudius ⁊ sabꝛin: isti s̄pētes sūt mali ⁊ qū moꝛdent disrūpunt̄ poꝛi ⁊ meatus oīs fluentes ⁊ manātes: ita ꝙ ex vlceribus ꝯsolitatis cū doloꝛe ꝯtinuo ⁊ vomitu sanguis ⁊ sputo sanguis. Et sapientes quidā dixerunt ꝙ isti duo s̄pentes coꝛpoꝛa hñt arenosa: ⁊ sup coꝛpa eoꝝ sunt puncta nigra ⁊ alba. ⁊ longitudo eoꝝ ē lōgitudo coꝛnuti. Et dixerūt quidā ꝙ ipi sunt mioꝛes vipis

quinqꝫ et ficuū siccaꝝ

⁊ capita eoꝝ ⁊ ipoꝝ caude sunt minuta ⁊ sunt coloris arenosi. Et qñ sunt nigri ⁊ rubei ⁊ albi ⁊ sūt sup eoꝝ capita squame albe incise ⁊ eoꝝ icessui ē strepitus ꝓꝑ siccitatē corticū ventriū ipoꝝ ac si eēt strepitus foliorꝝ virge ⁊ sunt grauis motus equaliū dentium ⁊ os narrant cū spēb' qbusdam ordinis p̄mi. ¶ Et hoꝝ qdem serpentū morsus disrūpit poros ⁊ meatus nāles faciens ex eis manare sanguinē ita ꝙ ex angulis oculoꝝ ⁊ ꝯp̄mitur in sanguine ⁊ sputo sanguinis nariū ⁊ vomitu ⁊ dolore in stō. Et dixerunt qdam ꝙ locus apatur ⁊ denigrat̄ ⁊ currit ex eo res parua aquosa ⁊ soluit̄ venter ⁊ cōstringit̄ anhelitus ⁊ difficultas fit vrine ⁊ abscindit̄ vox ⁊ mollificāṫur mēbra ⁊ vincit sup corpus dispō obliuionis ⁊ accit spasmus ⁊ cadunt dentes ⁊ moritur patiens.

¶ De curatione Cap.xxxvii.

Cura eoꝝ est ꝓxima cure alasilet ⁊ viperaꝝ inq̄ztū dat̄ eis in potu vinū plīn ⁊ euomūt sup ipm p' cibationē cum eis q̄ sunt sic̄ oua taraca ⁊ pisces saliti ⁊ alia. Et iteret̄ sup eos vomit' deiñ comedant p' illud panē ⁊ pisces positos super prunas ⁊ comedāt vuas passas. ⁊ semen rhaphani iteꝝ ē ex eis q̄ ꝯferūt ipsis ⁊ ꝓp̄e cū vino ⁊ succ' papaueris cū radice lilii celestis cū vino. Et qñ ꝯfert eis albugo oui cū vino. Et ꝯfert eis inq̄ztum est expulsio sāguīs emplatio cū portulaca ⁊ farina ordei aut foliis vitis decoctis aut arnoglossa aut gallis. Et ex eis q̄ retinēt sanguinē p cauteriū sunt porri ⁊ vrtica ⁊ ruta cū farina ordei ⁊ albumine oui.

¶ De faciente sitim Cap.xxxviii.

Dixerūt ꝙ serpentis faciētis sitim lōgitudo ē palmi vnius ⁊ sup corp' ei' sunt vestigia nigra plīma ⁊ caput eius puū ⁊ collū ipsius grossum ⁊ icipit creatura eius ex collo grosso vsq3 ad caudā subtilē. Et dixerūt qdā ꝙ hic plīn ē i regione lokiati ⁊ assim: ⁊ forma eius ē forma vipe ⁊ color postremi ei' vsq3 ad caudā ē ad nigredinē declinis: ⁊ incedit quatiendo caudā suā. Dixerūt qdā ꝙ ē in littorib': ⁊ dixerūt ꝙ accit morso ab eo vt aduratur vēter eius ⁊ inflāmet̄: qr̄ nō sanat̄ ex aq̄: imo nō cessat bibē absq3 exitu alicuius rei p vrinam aut sudorem ita ꝙ inflatur vēter eius totus ⁊ currit aqua in venas ipsius. ¶ Da cura Cap.xxxix.

Regimen eoꝝ p' cōe regimē ē indesinēter facere eos bibē oleū plīn ⁊ euomē: deiñ clisterizare eos cū eis que educūt feces ⁊ humiditates ⁊ attrahunt aquā ad inferiora. ⁊ vt dent̄ diuretica sicut decoctio apii ⁊ spice inde ⁊ cinamomi ⁊ assari ⁊ siseleos ⁊ petroselini ⁊ siliuz. ⁊ emplet̄ exteri' cū sale ⁊ calce ⁊ oleo. ⁊ ēplatio quā dicem' ad morsū canis rabiosi ꝯfert.

¶ De casezati ⁊ altararati Cap.xl.

Isti serpentes sūt parui breues minuti qui qñ occultant̄ i arborib' isidiantes vt ꝓiiciant seipsos ad illū q trāsit p eos ⁊ exeunt ꝓcedētes ad eū. Et ego qdē dico ꝙ vidi genus horū serpentū i ptib' de beste: ⁊ sūt ad rubedinē decliues ⁊ sūt calidi valde. Et dixerūt: accit ex morsu eoꝝ dolor vehemēs ⁊ ptrāsit i totū cōp' si fuit d genē qd vidi ⁊ accit ex eo mors. ¶ Et dixerūt: Cura eoꝝ est cura communis ⁊ cura viperarum.

¶ De saliente ad duas ptes Cap.xli.

Dixerūt qdā serpentē c' nom̄ ankesimē ⁊ dixerūt ꝙ ipse ē saliens ad duas ptes: verum ego nō verifico ꝙ ipse sit saliens aut alius. at ipi narrauerūt eū ꝙ due extremitates ei' sūt equales i grossitudine ⁊ equales medio. ⁊ existimo ꝙ hic ē ille quē vidi i veritate. ¶ De ilicino ⁊ ē durisos Cap.xlii.

Iste habitat in ilicib' ⁊ accit ex morsu ei' excoriatio cutis e' quē mordit ⁊ excoriatio cutis illius q pmiscet̄ ei ⁊ curat ipm ⁊ h3 odorem malignū mortificās eu3 q p̄ns ē morti eius siue sit ledēs siue ñ ledēs. Et accñt ex eo iteꝝ accñtia morsus viperaꝝ. ¶ De cura Cap.xliii.

Cura ipsius ē cura viperaꝝ: ⁊ cōfert eis ꝓp̄e bibē aristologiā longā cū vino ⁊ silr albandal coctā ⁊ aphodilli radicem ⁊ vinum.

¶ De miliaribus Cap.xliiii.

Serpentū h' generis color pp citrinitatē suā ē quasi color milii. Et accñt ei quē mordēt accñtia malaꝝ viperaꝝ. ¶ Et cura eoꝝ est cura illa. ¶ De serpētib' noiatis sciscetati Ca.xlv.

Color eius ē silis saliēti ad duas ptes s3 ille est deterior ⁊ accñtia eius sunt illa. Et cura eius ē illa cura. ¶ De serpēte aracis vel aspidis habente colores diuersos Cap.xlvi.

Quidā dixerūt ꝙ ē malign' interficiens i die 2° cū corrosione epatis ⁊ cum fractōe itestinoꝝ. ¶ Et curō ei' ē curō viperaꝝ puaꝝ.

¶ De serpente triscalis Cap.xlvii.

Narratū est de hoc ꝙ eius accñtia silia sit accidentib' viperaꝝ: veꝝ sunt cū inflatōe loci morsus ⁊ vesicis ⁊ duritie apparente ⁊ cursu humiditatis sanguinee nigre ex illo loco. ⁊ accñt ei alteratio rōnis ⁊ tenebrositas visus ⁊ spasm' mortificans. ¶ Et cura eius ē cura viperaꝝ. ¶ Et ego qdē dixi huc serpentē i hoc loco existimatiue ⁊ nō nosco eū n3 ordinē ei' n3 ipsius gen' cū verificatione ⁊ n3 scio an iste sit in iteratione an non.

¶ De famulo Cap.xlviii.

Dixerūt: morsus eius ē silis morsui viperaꝝ sed accñt carni ei' q morsus ē ab eo corruptio ⁊ mollificatio sic̄ accit ei q h3 hydropisim: ⁊ accñt ei ꝓfunditas sōni ⁊ obliuio ⁊ egritudies i epate ⁊ ieiuno ⁊ colō. ¶ Et sermonē qdē i h' serpēte attuli sm existimatōe3 in hoc loco sic̄ sermonē de illo q est añ ipm: ⁊ fortasse non est h' i ordinis: imo ē ordinis putrefacientiū. ¶ Et cura ei' ē cura viparū.

¶ De amiudutus ⁊ cauharus Cap.xlix.

Dixerūt qdā ꝙ lōgitudo cuiusq3 hoꝝ serpētū ē vsq3 ad cubitū ⁊ color eoꝝ ē color arene ⁊ sup corpora ipoꝝ sit vestigia. Dixerunt ⁊ accñt ei quē mordēt dolor vehemēs loci morsus ⁊ apa maximū ⁊ currit ex eo virus: ⁊ interficiunt i tertio ⁊ mora eius post septimum.

¶ De curatione eorum Cap.l.

Dixerūt ꝙ curatio eoꝝ ē curatio cōis: ⁊ ē ei' ꝓp̄ium dare i potu castoreū ⁊ cinamomu3 ⁊ radix centauree de quocūq3 istoꝝ fiiit. 3. ii. cū vino. Et ꝯfert eis radix aristol. ⁊ ꝓp̄e longe iuuamētū maximu3: Et silr radix assoasir ⁊ succ' eius prop̄e ⁊ radix gētiane. Et cōferūt eis ex emplis mel decoctū ⁊ exiccatū ⁊ tritū ⁊ radices granatoꝝ ⁊ silr cētaurea ⁊ sem̄ lini ⁊ lactuce ⁊ sem̄ harmel ⁊ volubil' ⁊ ruta siluestris. ⁊ ꝯferūt eis empla appropata vlcerib' putridis.

¶ De serpentib' nominatis sellir ⁊ est putrfaciens Cap.li.

Existimauerũt qdam ꝙ sũt serpentes q sunt in regionibꝰ assem ⁊ i egypto hñtes lata capita parua colla curtas caudas ventres rotundos ⁊ ñ sũt sup eoꝝ capita linee ⁊ squame: sȝ sup corpora eoꝝ sũt linee diuersi coloris: ⁊ qñ icedũt nõ rectificant: imo ꝯtrahunt ⁊ accñt ei quẽ mordẽt apa dolorosum ⁊ putrefactio totius corporis pꝰ ꝯtritionẽ eiꝰ ⁊ capilloꝝ casus. Et qñȝ festinat putrefactio ꝑdens illud qd̓ sanũ ẽ ⁊ sunt quasi spẽs viperarum.

De cura Cap. lii.

Opꝫ vt sit cura eoꝝ cura cõis ⁊ cura media cure viperaꝝ: deĩde curatio eius qd̓ accidit ex morsu eoꝝ de dispositionibus ⁊ accidẽtibꝰ.

De spẽbꝰ ſpẽtũ q nocẽt qñ mordẽt ꝑ vulnus nõ venenũ de quo sit curãdũ ⁊ sũt serpẽtes magnorũ corpoꝝ valde.

De dracone Cap. liii.

Dixerũt: minor spẽꝝ draconũ ẽ ꝙ dixerũt qdã ẽ qnqȝ cubitoꝝ: magni v̓o sũt triginta cubitoꝝ ⁊ supra. Dixerũt: ⁊ sũt draconi duo oculi magni ⁊ sub mãdibula inferiore ẽ eminẽtia sicut mẽtũ q̃re sũt ei dẽtes plimi. Et dixerũt qdã ꝙ ipsi multiplicãt in partibꝰ nubie: ⁊ indi sunt maiores ⁊ illi de nubia q sũt in regione asie sũt vsqȝ ad q̃tuor cubitos ⁊ indi sũt magni valde. ⁊ dixerũt d̓ illis sũt quos diximꝰ ⁊ hñt facies citrinas ⁊ nigras. ⁊ sũt eis ora vehemẽtis ãplitudinis. ⁊ supcilia cooperiũt oculos eoꝝ ⁊ sup colla eoꝝ sẽ squame. Et i oĩ mãdibula sẽ tres dẽtes. Et ego dico ꝙ iã vidi quẽdã hꝰ generis sup collum cuiꝰ i latitudine descẽdẽte erãt pili grossi. Dixerũt: ⁊ accĩt ex morsu eoꝝ dolor paruus deĩde iflamãt ⁊ masculi eoꝝ sẽ deteriores femis. Et dico ꝙ iã v̓ificatũ ẽ ꝙ i regionibꝰ aliis ab india sunt dracões magni valde. Et dixerẽt: cura eoꝝ ẽ cura vlceꝝ maloꝝ tãtũ.

De albedisimõ ꝑsin C. liiii.

Videẽ ꝙ sit iste de generibꝰ draconũ: dixerũt ꝙ illi quẽ mordet albedismõ accĩt ea q̃ reliqs morsibꝰ draconũ. Sȝ dixerũt de dracõibus ꝙ eoꝝ dẽtes sẽ vehemẽtes. Et de ꝓprietate eiꝰ est ꝙ carminat carnẽ q̃re effodit eã quãobrẽ magnificaẽ tior i vulnerẽ eꝰ ⁊ idiget curatiõe vulneꝝ maloꝝ valde.

De morsu draconis marini Ca. lv.

Dixerũt: liniaẽ morsus eꝰ cũ sulfure ⁊ aceto: ⁊ dixerẽt ꝯfert ei adeps cocodrilli ẽplata ⁊ piscis noiatꝰ tricla. ⁊ plũbũ qñ fricaẽ sẽ ipm iuuaẽ eo. ⁊ medicĩe quas scribemꝰ in caplo rutule ⁊ ꝓprie tyriaca pria ⁊ albedarũgi bibituȝ ⁊ emplastum confert ei.

De baren carmen Cap. lvi.

Dixerẽt qdã arabes sapiẽtes ⁊ existio ꝙ sẽ de genere draconũ marinoꝝ aut alioꝝ quos ãbos nominauit semuriõ ille sapiẽs dicens ꝙ accĩt ex morsu eoꝝ illud qd̓ accĩt ex mõsu vipaꝝ. Et similaẽ ꝙ sit cura eoꝝ cura viperaꝝ.

De Albatras ⁊ bauden Cap. lvii.

Dixerũt: quẽ mordẽt albatras ⁊ baudẽ accidũt ei dolor vehemẽs ⁊ frigiditas plima ⁊ stupor ⁊ mors ꝓculdubio ⁊ ꝑuenit ad hoc vt sit eiꝰ cura frigidoꝝ venenoꝝ. Dixerũt: oȝ vt embroceẽ morsus eiꝰ cũ aceto tepido ⁊ emplẽẽ locus cũ foliis lauri ⁊ inũgaẽ cũ oleo costino ⁊ oleo de piretro ⁊ q̃ siãantur eis ex oleis in quibus est virtus squille ⁊ vrtice. Ea vero que in potu danẽ eis est succus folioꝝ lauri cũ aceto ⁊ aniudẽ cũ ruta aut sumãẽ myrrhe ⁊ piperis ⁊ rute partes equales: cuiꝰ dosis sit aureꝰ vnꝰ in vino ⁊ tyriaca pria dicta in caplo rutule.

Tractatus quartus d̓ morsu hominis ⁊ quadrupedum Capitulum primum.

Dicam in hꝰ tractatu lesiones morsus hois ⁊ morsus canis ⁊ leporis ⁊ simliũ ⁊ morsus canis rabiosi ⁊ lupoꝝ ⁊ cocodrilli ⁊ morsus simiũ ⁊ morsus mustele ⁊ morsus alcale ⁊ mugali.

De sermõe vniuersali de curatione morsus C. ii.

Deterior morsus ẽ ille q ẽ a ieiuno siue sit hõ aut nõ. Et q vult curare morsũ oȝ vt ponat i primis sup morsũ pãnũ infusũ in oleo aut inũgat abstergẽdo cũ ipso oleo: deĩde si ꝯseqẽ ipȝ intẽtio ⁊ emplẽẽ cũ eis q̃ sunt sicut mel ⁊ cepe ⁊ fabe masticate crude sicut sũt: illud eñi est mirabile i hac re. Et iteꝝ vinũ coctũ ⁊ lithargyriũ ⁊ ẽplatio cum oleo herbi est mirabilis: ⁊ si videẽ i eo cõruptio mũdificeẽ priꝰ cum suctione ventosaꝝ aut medicamine acuto ⁊ dimittaẽ donec faciat pus ⁊ cõsidereẽ: ⁊ tũc si videẽ in suppuratione eiꝰ putrefactio tũc scitur ꝙ mũdificatio ⁊ attractio lesiõis nõ fuit vltima quare cureẽ cũ attractiuis fortibꝰ q̃ diximꝰ i caplo morsus serpẽtũ. Et si nõ fuerit i morsu corruptio ꝓhibeatur apatio ⁊ cõsolideẽ vulnꝰ. Et de melioribꝰ vnguentis ad morsũ ⁊ ifixiones vnguiũ auiũ ⁊ spinaꝝ ⁊ siliũ est vnguẽtũ nigrũ administratũ post extractionem malitie si ea idigeẽ ⁊ post ablutionẽ cũ aqua ⁊ sale.

De morsu hominis in homine Cap. iii.

Ponãẽ sup morsũ qñ accidit vt sit vehemẽs cepe ⁊ sal ⁊ mel die ⁊ nocte: deĩde cureẽ cũ vnguẽto nigro facto ex adipe ⁊ cera ⁊ oleo ⁊ albezard: est eñi meliꝰ emplȝ ad illud qd̓ morsum est: Et silr cinis ꝯferẽs cũ aceto ⁊ melle. Et iteꝝ minutũ tus cũ vino ⁊ oleo. ⁊ iteꝝ ossa vituloꝝ adusta vsqȝquo albificẽẽ ꝯfecta cũ melle. Et iteꝝ saltritum cũ melle aut myrrha ⁊ gũmi albotin vulnere iaȝ repleto aneto sicco adusto ⁊ liniaẽ cuȝ eo ⁊ ligeẽ. Et liniaẽ sup ipsũ iteꝝ cinis cauliũ. Et qñȝ accĩt ex morsu hõis ⁊ ꝓprie ieiuni accipiẽtis medullas granoꝝ ꝑparatas ad corruptionẽ ⁊ ꝓpe lẽtes corruptio: qr oȝ vt inũgaẽ morsu cũ oleo abstergẽdo. Et emplẽẽ ex radice seniculi cũ melle aut faria fabaꝝ cũ aqua ⁊ aceto ⁊ ꝑmutetur emplm omni vice.

De morsu canis domestici non rabiosi ⁊ morsu similiter adib ⁊ similium.

Fit singularis curatio illiꝰ ex eis q̃ diximꝰ in caplo vltiuȝ ⁊ curatõe morsus hõis. Et fortasse sufficit vt aspgaẽ locus statim aceto ⁊ cõquasseẽ manu multotiẽs: deĩde ponaẽ sup ipsũ nitrũ cũ aceto ⁊ renoueẽ sup ipsũ oibꝰ tribꝰ diebꝰ ⁊ proprie qñ timeẽ malitia rabiei. Et qñȝ sufficit vt cureẽ cũ cepe ⁊ sale ⁊ ruta ⁊ fabis ⁊ amigdalis amaris cũ melle aut arnoglossa cũ sale ⁊ foliis cucumeris ⁊ citroli ⁊ calamẽto ꝯtrito cũ vino. Et iteꝝ epithimata sup ipsũ cũ lithargyrio ⁊ ꝓprie qñ est illic iflatio vehemẽs cũ farina herbi cũ melle. Et ex illis q̃ cõfert ei est origanũ cãpestre cũ sale ⁊ melle ⁊ almuri resolutũ cuȝ aceto liquido dimissum diebus aliquot ⁊ hec quidem confert omnibus primis.

De morsu canis rabiosi: ⁊ adib rabiosi: ⁊ mustele rabiose: ⁊ alioꝝ de illis que dicuntur Cap. v.

Accidit cani rabies que est conuersio sue cõplexionis ad malitiã malã malignã venẽosaȝ. Et accĩt ei h ꝯũsio: aut ex aere: aut ex cibis ⁊ potibꝰ. Et aere vero qñ calor vehemens

cuȝ lacte ⁊ abluit̃ in mane rubet facies rubore vehe
menti. Et iste medicine fortis abstersionis conferũt
forme que est ex principio lepre que nominatur as
okt. ⁊ bothor ⁊ butyrum coctum cũ administratur
super eas destruit eas. ¶ Et de eis que sunt propria
ad hoc iteruȝ ⁊ mundificãt cum fortitudine est gũ
mi albuȝ: baurach: tus: ⁊ sulfuris citrini: equali mẽ
sura fiãt trocisci cũ aceto ⁊ exiccentur ⁊ administren
tur qñ necesse fuerit cũ aceto ⁊ melle. ⁊ spuma bau
rach melior est in hoc q̃ȝ baurach. Et iteruȝ sumat̃
lb. saponis ⁊ ãmoniaci tantũdem ⁊ resoluantur liq̃
faciendo in tribus. lb. aque: deinde proiiciãtur desu
per turis ⁊ masticis ⁊ nitri partes equales cũ. ℥. vii.
⁊ terantur omnia in vase vitreato vehementer ⁊ ad
ministrentur in nocte. Et iterum farine herbi ⁊ farie
ciceris ⁊ fabarum ⁊ ordei ⁊ lupinorum ⁊ ireos ⁊ ra
dicis narcisci omnium partes equales ⁊ gũmi ⁊ ra
dicis lilii amboꝝ ana pars. ſ. fiant trocisci. ¶ Et sci
as ꝙ oẽ quod ꝯfert pãno ⁊ maculis lẽtiginum ma
ioruȝ ⁊ vestigiis ⁊ tenebrositati sanguinis confert in
hoc fortiori iuuamine: ⁊ parum de eo sufficit.

¶ De conuersatione cutis a sole ⁊ vento ⁊ frigore
¶ Caplm. iii.

Oportet vt liniatur cum albumine oui aut
cuȝ aqua gummi aut cum cera aut sumat̃
grossum sise infuse in aqua colate ⁊ misceatur cum
equali mẽsura albuminis oui ⁊ iungat̃ cũ eo facies

De vestigiis percussiõis ⁊ vestigiis nigris Ca. iiii.

Eradicat ea litbargyriũ albificatũ qñ linit̃
cũ aliquo ex adipibꝰ aut cuȝ medulla pãis
Et similiter piper notũ confert ad illud qñ
cuȝ eo linitur manifeste: ⁊ olus quod dicit̃ pip aque
⁊ silr tus ⁊ folia caulis ⁊ coriandruȝ ⁊ raphanus ⁊
mentastrum humidum ⁊ arsenicuȝ totuȝ illud cum
aqua coriãdri ⁊ apii. Et qñ linit̃ locus cuȝ calce aut
nitro rubeo cum aceto forti remouent̃ vestigia viri
dia ⁊ similit̃ cuȝ ture ⁊ nitro ⁊ aloe eradicat vestigia
coloris melongene ⁊ absynthiuȝ cuȝ melle ⁊ simili
ter cuȝ glutĩe alboti. ⁊ laudanuȝ iteꝝ oȝ vt dimittat̃
sup locuȝ diebus aliquot. Et emplꝫ diaquilon ẽ bo
nuȝ iteꝝ. Epithima ad illud bonũ: amigdale excor
ticate. ℥. i. ostrachoꝝ adustoꝝ nasturtii albi amboꝝ
añ. ℥. ii. mes excorticatoꝝ. ℥. ſ. ciceris albi excorticati
℥. ii. orobi. ℥. i. lupinoꝝ. ℥. ſ. spume maris. ℥. i. ossium
vehemẽtis exiccatõis ⁊ vetustatis. ℥. ii. sarcocolle. ℥.
i. terant̃ ⁊ conficiant̃ cuȝ aqua ordei ⁊ zuccaro ⁊ lini
antur cuȝ aqua ro. Et iteꝝ confricatio ostrachi ⁊ li
niatur super locũ ⁊ keiken cuȝ oleo amigdalino. Et
iteꝝ nitri ãmoniaci myrrhe sulfuris citrini oĩuȝ eq̃li
ter: fiat ex eis epithima cũ aceto ꝯfractuȝ ⁊ ñ viceret
⁊ silr chimolee ⁊ fimi colũbini ⁊ saponis ⁊ turis eq̃
les ptes: ⁊ liniat̃ cũ aceto ⁊ cornu ceruini adusti dõec
albescat ⁊ turis farine lupinoꝝ ⁊ farine herbi ⁊ fari
ne fabaꝝ partes equales: ãmoniaci amigdale ama
re oĩuȝ tertia partis vnius: dragagãti gũme ambo
rũ ana quartã ptẽ vnius. Et iteꝝ emplet̃ cũ glutine
deide sumant̃ nitruȝ ⁊ calx ⁊ cinis vitis ⁊ aggregẽt̃
cuȝ melle ⁊ liniantur ⁊ hoc est conueniens lentigini
bus ⁊ vestigiis vlcerũ ⁊ fortasse idigẽt scalpellatiõe

¶ De vestigiis vlcerum ⁊ variolarum Caplm. v.

Omne quod est forte de illis que diximꝰ cõ
fert debilibus vestigiorũ vlceruȝ. Et de me
dicinis predictis ad illõ ⁊ exptis sũt adeps
asini. ⁊ succus radicuȝ arundinuȝ humidaꝝ cuȝ ali
quãto mellis. ⁊ caseus cũ sale masse cõfectus cũ mel
le apũ ⁊ decoquat̃ vitis alba ĩ oleo donec ingrosset̃
⁊ est exptuȝ. ⁊ silr emplꝫ huiusmodi: ireos ⁊ costus
⁊ litbargyriũ ablutũ ⁊ cornu ceruinũ adustũ ⁊ bau
rach ⁊ ãmoniacuȝ ⁊ stercus antiquȝ administretur
ita ꝙ ad lẽtigines ⁊ pãnuȝ. Et iteꝝ sumant̃ stercoris
antiqui veteris longi temporis albi ⁊ ossiuȝ veteruȝ
amboꝝ ana partes. x. radicuȝ arũdinis sicce partes
xx. ⁊ nasturtii recentis partes. x. amili partes. x. ⁊ lu
pinoruȝ partes. v. seminis melonis excorticati rizi
excorticati ⁊ farine ciceris oĩuȝ ana partes. x. ⁊ gra
noꝝ de ben partes. xv. conficiatur cum aqua ordei
⁊ liniatur. Et si ponantur in eo costi ⁊ myrrhe ⁊ ari
stologie omniuȝ ana partes. x. erit melius. Et nos
quidem iaȝ ĩuimus ad curationes horuȝ vestigio
rum in loco qui est ante hunc locum.

¶ De sanguine mortuo ⁊ lentiginibus magnis ⁊
panno Ca. vi.

Lentigines ⁊ sanguis mortuꝰ fiũt propter sã
guinem a quo apertum fuit orificium vene
vt euomeret repletionem aut scissum fuit eꝰ
orificiũ pp pcussionẽ aut aliud ⁊ prefocatus ⁊ sub su
periore parte cutis ĩ loco ĩ quo apparet color eius
⁊ figura eiꝰ. Et ille qui ẽ ad rubedinẽ decliuis est lẽti
go. ⁊ qui de eo delinitus ẽ nomiat̃ pãnꝰ ⁊ quidaȝ no
minãt pũctalẽ pãnum. ⁊ ille qui est ad nigredinẽ de
cliuis ẽ barassen. Et multotiẽs quidẽ accit hñti len
tigĩes scissura labioꝝ pp siccitatem complõis sue.
Et oȝ vt ꝑparet̃ ad curatõem oĩuȝ illoꝝ añq̃ȝ vehe
mẽs fiat rubedo sanguis ⁊ denigret̃: nam post illud
eorum cura est difficilis. At vero sanguis mortuꝰ ⁊
baras qñq̃ȝ egredit̃ cũ extremitate phlõmi remouẽ
do cutẽ subtile ablatõe nõ vlcerãte. ¶ Qđ si fuerit
illic aliquid ꝯgelatuȝ accipiemꝰ cũ facilitate. ⁊ si fue
rit nõ ꝯgelatum adhuc fiat vt currat cũ facilitate: de
inde curet̃ p complemẽtuȝ abstersiõis cũ medicinis
Et nos quideȝ iaȝ curauimus albaras ⁊ lentigines
⁊ huiusmodi ⁊ ablate sunt: veꝝ oportet vt ꝯsequat̃
emplꝫ ĩ quo sit stipticitas vt nõ currat ex orificiis ve
naruȝ sanguis vice alia: lꝫ necessaria sit ꝯmixtio me
diciaꝝ stipticaꝝ ĩ eo quod admĩstrat̃ ⁊ resoluentiuȝ
vt nõ attrahãt resolutiue mãȝ ex via que dilatata ẽ
venaꝝ: ⁊ proprie ĩ ĩceptione pãni: ⁊ silr illud sup qđ
nõ oȝ vt sit vehemẽs mordicatio. Antiqus võ stãs
nõ timet illud: ĩmo oportet vt admĩstrent̃ sup ipȝ re
solutiua mordicatiua auferẽdo ⁊ ponẽdo fm conti
nuitateȝ ⁊ antiqus niger nõ alius. Et qñȝ possibile
ẽ vt resoluat̃ sanguis mortuus in pĩcipio rei embro
cando ipsum cum aqua calida plurima tempore lõ
go ⁊ ꝓprie si fuerit ĩ illa aqua virtus resolutiua ⁊ qñ
q̃ȝ scalpellamꝰ ĩ primis. Et qñȝ confert collyriuȝ de
myrrha ⁊ collyriũ rosaꝝ ad illud linitũ ⁊ iteret̃ illđ
⁊ quod currit cursu eius ĩ die bis postq̃ȝ abluit̃ locꝰ
cum eis que sunt sicut decoctio meliloti. Et melius
quo admĩstrant̃ iste due medicine ⁊ alie est aqua fe
nugreci. Et collyriũ factũ ex myrrha eradicat illud
quod residuũ est ex mũdificatõe medicinaꝝ que sũt
debiliores. Et sicꝰ ĩfuse ĩ aceto acetose qñȝ resoluũt
sanguinẽ mortuũ ⁊ silr nitrũ assatuȝ ⁊ fimꝰ columbi
nus ⁊ baurach cũ equalitate sumpta ⁊ liniant̃ cum
melle Et iteꝝ abluit̃ locus cuȝ nitro: deinde empla
stretur cum gũma albotin ⁊ ligetur stricte sex diebꝰ:
deide abluatur ⁊ pungatur cũ acubus vt sanguit̃:
deinde exiccet̃ sanguis ⁊ dimittat̃ sex diebus deinđ

fricetur cum sale ⁊ dimittat̃ media hora:deide pona
tur super ipsum hoc medicamẽ quod dicem⁹.v.die
bus quare egredietur totum residuũ sanguinis. Me
dicamẽ est istud:tus ⁊ nitrum ⁊ calx ⁊ cera ⁊ mel:li
quefiat cera cum melle ⁊ misceant̃ ⁊ fiat cum eo em
plastruz ⁊ administretur ĩ omnibus tribus diebus
aut quattuor vsqꝫ ad quiqꝫ dimittẽdo super locum
resoluẽtur ergo vestigia sanguis mortui ⁊ alguassez
Et de medicis singularibus bonis est condisi cum
medulla panis ⁊ amigdale amare ⁊ semen caulis ⁊
semẽ raphani ⁊ lac fici ⁊ aqua calcis cum felle vac
cino ⁊ tus ⁊ folia mãdragore fricata super lẽtigines
⁊ alia vestigiorum hebdomada vna. Et sansucus q
dem est linimẽtum bonum ad sanguinem mortuuz
⁊ omnes medicine fortis abstersiõis predicte ĩ capi
pitulis preteritis. Et iterum sicut cordumeni ⁊ myr
rha ⁊ gumma pigami ⁊ cepa azir ⁊ radix serpẽtarie
cum melle. Et iam expertus est Gal. ⁊ alii nucez rã
cidaz terẽdo eam optime ⁊ ligãdo desuper ĩ nocte
deide iteretur. Et vitis alba iterum ⁊ alfesiresiz ⁊ fex
granoruz alben ⁊ sambacus ⁊ proprie humida ⁊ li
matura eboris ⁊ crocus hortulanus cũ aceto ⁊ duo
hellebori ⁊ cinamomũ ⁊ acetositas citri est bona ite
rum ⁊ andacocha iteꝝ ⁊ stercus columbaꝝ ⁊ sterc⁹
passeꝝ ⁊ stercus accipitris. Aut sumat̃ piperis ps.i.
calcis ps.i. ⁊ arsenici rubei ⁊ citri amboꝝ añ.ptes.ii.
ↄficiantur cum melle ⁊ reponatur ĩ vase figuli. ⁊ qñ
ipm est necessariũ abluatur locus cuz nitro: deinde
emplastretur cuz gũmi pini quinqꝫ diebus : deinde
resoluatur ⁊ pũgatur locus cũ acubus ⁊ exiccetur
⁊ puluerizetur super ipm sal ⁊ iteretur super euz me
dicamẽ quiqꝫ diebus aliis:fiat illud aliquotiẽs qm̃
delebit sanguiez mortuũ ⁊ alguassez. Aut sumãtur
baurach ⁊ dragagãtuz cum equalitate ⁊ iformẽtur
ide trocisci ⁊ liniantur cuz aceto ⁊ abluatur cũ sapo
ne aut liniatur cuz cucurbita sicca trita bene cũ pau
co croco: ẽ ei bonuz vltimũ. Aut sumatur bolus de
creta ⁊ grana cotti ⁊ aggregẽtur cũ aqua saponis ⁊
liniatur. sanat ei pãnum ⁊ bothor ⁊ lẽtigines. ⁊ simi
liter fex olei adusti ⁊ oleũ de herbo ⁊ farina lupino
rũ accepta sm̃ equales partes:ↄficiant̃ cũ ficubus ĩ
fusis ĩ aceto. Et de medicinis leuib⁹ que ↄferũt alba
ras ⁊ lẽtiginib⁹ ⁊ omnib⁹ vestigiis est mucilago cy
donioꝝ cum croco ⁊ grana cucurbite cũ decoctiõe
fenugreci. Et de eis que delẽt pãnum sunt semen ra
phani ⁊ synapis confecta cum ficubus ĩfusis in ace
to. Et medicamẽ factuz ex synapi ⁊ arsenico qñ est
sm̃ quãtitatẽ que excoriat parum ⁊ nõ vlcerat ⁊ de
letur iterum si sumatur costus cũ cinamomo q̃ am
bo conficiãtur cuz aqua aldardagi ⁊ liniatur:aut su
mãtur terra argẽti viui ⁊ semẽ melõis ⁊ almahaleb
⁊ amigdale amare ⁊ admistret̃. Et iteruz aldardagi
ↄfectis cuz eo bdellio ⁊ semine eruce:et iteruz bdelli
um cũ aceto.administrentur iste medicine ⁊ quotiens
mordicãt auferant̃ deide iteret̃: Et iteꝝ cepe croci ⁊
cepe narcisci. Et iteruz sumant̃ seminis eruce ⁊ ami
li ⁊ lithargyrii albificati oĩuz añ.pars.i.piper] croci
stercoris lacerti ⁊ stercoris canis ⁊ farine fabaruz ⁊
farine ordei ⁊ farie fenugreci oĩum añ.partes duas
olei amigdalaꝝ dulciuz ⁊ olei alneregil cũ quo ag
gregẽt̃. Et iteꝝ diaquilõ sm̃ hũc modũ:decoquatur
ʒ:lithargyrii ĩ duab⁹.ʒ.olei ãtiqui donec resoluat̃ ĩ
eo.deide sumat̃ mucilagis fenugreci ⁊ mucilaginis
synap̃ ana.ʒ.i. ⁊ bdellii ⁊ myrrhe ãboꝝ añ.ʒ.v.due

medicie terãtur:deide super eas ambas ꝓiciãt̃ mu
cilagies ⁊ terant̃ vehemẽter:deinde aggregent̃ cum
oleo ⁊ fiat ex eis diaquilõ. Trociscus bonus: ℞.me
zerion.ʒ.iiii.synapis albi.ʒ.x.ãmoniaci.ʒ.ii. bdellii.
ʒ.ii.dissoluãtur in aqua sm̃ quãtitatez qua residuuz
aggregetur ⁊ fiãt trocisci. Medicamẽ vigilantis
bonuz: ℞.senkesud.ʒ.i.baurach.ʒ.i.seminis rapha
ni ⁊ ossis putridi ⁊ granorum alben ⁊ lapidis pipe
ris ⁊ lupinoꝝ ⁊ seminis melonis ⁊ costi ⁊ amigda
larũ amararuz:fiant ex eis trocosci ⁊ administrent̃.
Medicamẽ bonuz vltimuz cui par nõ inuenit:ĩ
terficiatur argenti viui.ʒ.i.in mollitiõe.ʒ.iii.amigda
laruz amaraꝝ conterendo donec nõ appareat eius
vestigiũ ⁊ denigretur mollitionez: deinde ꝓiciatur
q̃ztuz est totuz de semine melonis trito valde ⁊ linia
tur ꝑ hebdomodaz vnaz oĩ nocte ⁊ abluatur ĩ mãe
Et iteꝝ rute montane ⁊ isopi amboꝝ añ.ps.i. mar
moris boli viridis tertia partis vni⁹ turis ps.i. bau
rach ptes.ii. ⁊.s. ⁊ gummi albotin cum oleo ro.resol
uãtur baurach ⁊ marmor boli cum aqua calida ⁊
aggregentur oia ⁊ misceatur cũ eo aliquid mellis ⁊
admistret̃ sm̃ cautelã ab vlceratiõe. Dixerũt: ⁊ d eis
que delẽt pãnũ ẽ phl̃omia vene leporis : verũtamẽ
ponit faciez in rubedine faciei habentis asabasa.

De alguassem Ca.vii.

Quandoqꝫ eradicãt alguassem due medici
ne quas prediximus in caplo lentiginũ. Et
fortasse sufficit vt abluat̃ locus cuz nitro ⁊
ponat̃ super ipm gluten albotin hebdomada vna:
⁊ stringat̃ ligãdo.deide soluat̃ ⁊ fricet̃ cuz sale bene
⁊ reiteret̃ sup ipz glutẽ albotin vsqꝫquo eradicetur
existente cum eo nigredine alguassem. Quod si
illud non confert non erit excusatio quin consequa
tur punctio vestigiorum alguassez distillando ana
cardos vt vlcerent ea ⁊ corrodant ipsa.

De curatiõe albedssanẽ ⁊ rubedis supflue Ca.viii.

Albedssanẽ est rubedo extranea similis ru
bedini eius in quo incipit lepra que appet
super faciem eius ⁊ super extremitates ⁊ ꝓ
prie in hyeme ⁊ frigore ⁊ fortasse sunt cuz ea vlcera
Et causa eius est quia frigus coartat vaporem plu
rimum sanguineum. Et eius curatio est ventris
solutio ⁊ phlebotomia ⁊ vẽtose ⁊ appositio sanguis
sugaꝝ deinde administratio regis eius q hꝫ alseker
in principio lepre predicti in caplo ante hoc caplꝫ:

De morphea ⁊ alguada ⁊ albaras alba ⁊ nigra
Caplm. ix.

Differentia inter duas morpheas ⁊ albaras
albam veraz est ꝙ vtraqꝫ morphea ẽ in cu
te. ⁊ si est profunda est paꝝ valde: ⁊ albaras est in cu
te ⁊ carne vsqꝫ ad os. Et cã cõmunis omnibus ẽ
debilitas operationis alternatiue quãdo nõ assimi
lat assilatõe itegra: veꝝ mã ẽ ĩ vtraqꝫ morphea sub
tilior ⁊ virtus expulsiua fortior quare expellit ad su
perficiẽ. Et mã ĩ baras ẽ grossior ⁊ virtus expulsiua
debilior fixa in interiore parte ⁊ corrũpit ↄplõnem
eius quod penetrat ĩ ea ẽ additio ⁊ adherẽtia ⁊ nõ
fit assilatio. ⁊ tu quidem iã sciuisti has ĩtentiones in
capitulo virtutum. Et qñ componit̃ hec mã ↄuertit̃
nutrimentum quod venit ad eã ad naturam suaz. ⁊
si fit melius nutrimentum sicut complõ bona ↄuer
tit materiã corruptam ad rectificationem ⁊ facit eã
conuenientem sicut arbores permutantur de plãta
tione ad plantationem ⁊ conuertuntur a vẽtositate

ad comestibilitatē ⁊ a cōestibilitate ad venenositatē sicut narrauit Gal. ⁊ alii ꝙ arbor noīata allabcha ē in persia venenosi fructus. ⁊ qū plantatur in egypto est fructus eius de eis que comeduntur. Et sicut co lor aialis ⁊ plante conuertunt materias fm mēbrū quoniam ipsa sunt eis sicut regiones. ⁊ quando mē brū fit phlegmaticū ⁊ caro eius est sicut caro ostra corum ⁊ conuertit sanguinē bonum ad complōnez suam phlaticam ⁊ colorez suum albuz. Et differen quidē inter ambas morpheas est ꝙ vna earum est ꝑpter mām melicā: ⁊ altera pp phlaticam proprie. ¶ Rei vero que nomiat̄ albaras nigra ꝑportio ad albaras albā nō ē ꝑportio morphee nigre ad mor pheā albā: imo ē genus diuersū in intētiōe ad alba ras albā: ⁊ illud iō qm̄ albaras nigra est illō qō no miat̄ ipetigo excoriicatiua ⁊ est scabiositas acris cu ti aspera vehemēs ⁊ facit squamas sicut sūt pisciū cū pruritu: ⁊ ē ꝑpter humorē melicū imbibētē cutē de eo q est iuxta eam imbibitiōe fortiore q̄z ipimat in colorez tm̄: ⁊ est de añcedentibus leprā ⁊ est cū mali tia: ⁊ cū hoc ꝙ que est ex ea antiqua non sanat̄. Et si milit̄ que ex morphea est antiqua ē magis salua q̄z albaras alba: ⁊ causa huius totius est nota. Et sciat̄ ꝙ albaras sequit̄ ventosas ⁊ apparent vestigia earꝫ ⁊ multiplicat̄ sup ea ꝑpter illud qō attrahit̄ cuz san guine de humiditate ⁊ non associat̄ ei quz suctio fit ventosarꝫ ⁊ remanet in cute: ⁊ ꝑpterea ꝙ debilitatur cutis vlcerata a complemēto sue opationis. ¶ Sig Morphee quidē nigre esse nō ambigit̄. Ambiguū vero est differentia inter alguada que est morphea alba ⁊ abaras malaz. Et de differentia quidē inter vtrasq̄ est ꝙ pili oriunt̄ super alguada: ⁊ sunt pili ni gri ⁊ flaui ⁊ nascunt̄ super albaras albi non alii: ⁊ ē cutis magis depssa ⁊ vehementius defossa q̄z cutis reliqui corporis. Et fortasse est illud in guada: sz est parꝫ valde. Et iteruz punctura cum acu extrahit ex guada sanguinez: ⁊ ex baras non sanguinē: imo hu miditatē aquosaz ⁊ hoc non sanat̄. Et iterꝫ q̄ rubet cum fricatōe est ad spez declluis ⁊ ad hoc vt sit mor phea ⁊ que non rubet per eaz est mala. Differentia vero inter morpheā nigrā ⁊ albaras nigraz est excō riatio ⁊ squamositas ⁊ testositas: qm̄ ipe n̄ sī in mor phea nig. Amplꝰ albaras iterꝫ ē rara. ⁊ qm̄ de ea est aspa ⁊ de ea ē leuis: ⁊ leuior vtrarūq̄ albarꝫ ē detior vtraq̄ nigrarꝫ ē melior: qm̄ est morphea. Et de ea ē vehemētis elongatōis a colore corporis: ⁊ de ea ē q̄ est ꝑpinquior ei ⁊ est magis salua. Et in ea que ē sb meria ⁊ non rubet: nz sanguinē emittit: ⁊ est vehemē tis dilatationis capiens locū magnuz non est spes. Et silr illa que omni hora incipit in additione: qm̄ cōplexio eius est fortis conuertēs illud qō ad eā va dit ad suā similitudinē: ⁊ ꝑpter illud est mala valde.

¶ De cura morphee nigre Ca. x.

Oportet vt incipiat cū phlōmia si fuerit illic multitudo sanguis: ⁊ cū euōne humoris a dusti ⁊ melici cū eis que sunt sicut decoctio epithymi ⁊ agarici ⁊ myroba. nigrorꝫ ⁊ polypodii ⁊ sticados cū passulꝫ ⁊ ficubꝫ ⁊ silibꝫ. ⁊ lapis armenꝰ ⁊ lazuli: qū ponit̄ in medicinis eius est iuuatiuus: ⁊ ellebor ⁊ hieralogodion ⁊ hiera ruffi ⁊ alia ab ill. Et de euātionibus sublimibus est aqua casei cum epithymo: potet̄ omni die pondus. ʒ. i. epithymi in cado vno aque casei. ⁊ dare in potu sambacū cōfert ei. Et ꝯfert ei administratio ciborꝫ boni chimi ⁊ admi stratio balneorum ⁊ administratio triferarum factarū cum epithymo. Suffuf iuuatiuuz ei ⁊ baras nigre: ℞. myrobalanorꝫ nigrorum emblicorꝫ nigelle oim añ. partez vnam zufere partez. i. ⁊. ʒ. bibat oī die. ʒ. iii. in mane ⁊. ʒ. ii. in sero. ⁊ qñ calefit corpus dimitta tur aliquot diebus: deinde iteretur. Et oz vt pręci piatur eis quatenus occupent̄ in dipōne rectificādi splenez si fuerit corruptus aut debilis ab attrahēdo sanguinē: ⁊ post illud administrent̄ epithymata fortis abstersionis: ⁊ fortiter attrahentia sanguinem sanuz qū gꝰ vesicatur quiescat diebus aliquot donec cadat cutis: deiñ iteretur si eius fuerit necessitas. Et qñq̄z non dimittit cadere: imo quotiens incipit mordica re auferat̄ donec quiescat: deiñ iteret̄. ⁊ iste medicie sunt sicut gūma rute agrestis ⁊ piper ⁊ synapis ⁊ na sturtiū ⁊ lac titimalli ⁊ tapsia ⁊ barmet ⁊ semen rha phani ⁊ cortices radicuz capparis ⁊ kebikengi. Et alkebikengi iterꝫ est iuuatiuuz in morphea ⁊ baras ꝑpterea ꝙ vehementer attrahit sanguinem ⁊ ossa putrida ⁊ nuclei oliuarū antiqui putridi collecti ex parietibus. Et omia attractiua fortia pdicta i ca. eradicationis vestigiorum. ⁊ aque quibus linit̄ sunt aque cucumeris ⁊ seis eius ⁊ decoctio colloqntide Modus epithymatis boni: sumatur semē rhaphāi ⁊ teratur cum cōdisi: ⁊ liniatur cum eo morphea ni gra in balneo. Et iterum sumatur semē rhaphani ⁊ semen synapis cōfecta cum ficubus decoctis in ace to. Modus epithimatis: ℞. nigelle torrefacte tapsie persice oim añ. ʒ. x. aluminis iameni. ʒ. ii. draganti gal larum amborum añ. ʒ. ii. seminis barmel torrefacti ʒ. v. liniatur cum aceto forti: deinde succuratur vesti giis accidentibus cum lacte mulieris. Et oīa epithy mata fortia pdicta in ca. albaras ⁊ lentiginū ⁊ ali orum sunt iuuatiua ad morpheam nigram.

¶ De cura alguada ⁊ albaras Ca. xi.

Oportet vt deuitetur phlōmia lz non faciat ipsam necessariā res fortis ⁊ coitus nisi qñz fm ieiunium ⁊ vinum nisi purum. Et suda re in balneo confert ei si fuerit mundificati corporis Et administretur vomitus in primis: deinde medicie euacuantes phla si non fuerit corpus mundum: de inde diuretica ⁊ solutionē ventris facientia sicut hie ras magnas, ꝑpe hiera de pulpa colloqntide ⁊ pillē que similant̄ ei. ⁊ hiere dentur in potu cū decoctiōe myrabolanorum ⁊ epithymi ⁊ polypodii ⁊ passu larum ⁊ salis. Et in granis alnil est ꝑprietas mirabi lis in euacuando homorem residuum morphee al. ⁊ albaras. ¶ Et de solutiuis cōuenientibus eis est hierapicra cōposita cuz pulpa colloquintide. Aut fm hanc descriptionem: ℞. cynnamomi et spice xy lobalsami et masticis et assaricet croci et folii et cala menti fluuialis et pulpe colloquintide oim añ. ʒ. i. a loes. ʒ. xviii. cuius dosis sit. ʒ. i. aut aur. i. cum sirupo acetoso mellino et aqua calida. Et de solutiuis cō uenientibus eis est vt sumatur myrobal. kebulorꝫ emblicorum añ. pars. i. et turbit partes. iii. et sit ois pars. ʒ. i. dissoluat̄ de penidiis. lb. ʒ. cum aqua et in spissetur ⁊ cōficiatur: cuius dosis sit de tribꝰ ad qnq̄z Et ego diligo vt ponatur in eo zinziberis pars. i. Et administrentur ꝯfectiones triferales ⁊ electuariuz no strum hꝰ modi: ℞. myrobal. ni. turis al. amborꝫ añ. partem. i. zinziberis quartā partem vnius: cōficiat̄ cum melle passularum: ⁊ sumatur de eo omni die quantitas oui. Et iterū myrobal. nigrorꝫ emblicorꝫ

nigelle oim partes eqles: zuferi ps. i. ⁊ .s. bibat omi die de eo. ʒ. ii. dimittat ipsuz qñ febrit. Et iteꝝ acori ⁊ macropiperis ⁊ myrobal. kebulorum ⁊ masticis ⁊ turis ⁊ nigelle ⁊ baccarum lauri oim equales partes: ⁊ sit dosis eius. ʒ. ii. Et de eis que dicta sunt in li. abbreuiationũ est vt sumatur mõus sauic de tritico vehementer torrefacto. ⁊ si est necũum vt iteret torrefactio eius: bibat ⁊ fiat super impressionez eius. s. ʒ. muri nabati: ⁊ toleret sitiz vsqꝫ ad meridiem. Et in zufera ⁊ semine eius in vino in hoc caplo est proprietas mirabilis. Et de succo quidẽ extremitatũ vitis amare bibatur omni die cadus vnus: qm̃ exiccat albaras ⁊ probibet additionẽ eius. Et potare tyriacã ⁊ comedere carnez vipere est iuuatiuũ valde in hoc et trocisci tyri iterum. Et de confectionibus ⁊ medicinis que sunt inter triferales ⁊ solutiuas est vt sumantur semis de zufera partes. ii. ⁊ scis vrtice ps. s. ⁊ aloes ptes. iiii. aggregẽt cuz melle: ⁊ sit dosis. ʒ. iii. administretur illud semp. Et de hoibus sunt q ponũt cum eo acoruz ⁊ epithymũ. Et iteꝝ alkekengi. ʒ. ii. myrobal. ni. ʒ. i. epithymi. iii. ʒ. i. poteẽ anno ꝯpleto cuz complemento suo. xii. mensibus. Et de eis que currunt hoc cursu: veꝝtñ est fortius ⁊ manifestioris iuuamenti: ⁊ oꝫ vt bibaẽ p annũ: est vt sumanẽ acori ʒ. vii. myroba. kebuloꝝ polypodii añ. ʒ. x. myroba. citronoꝝ. ʒ. xv. hierepicre. ʒ. xx. salis indi. ʒ. vii. semis alzufera. ʒ. xx. ⁊ piretri. ʒ. x. turbit. ʒ. l. pulpe collogntide. ʒ. xx. agarici. ʒ. v. ⁊ scamonee pondus. ʒ. viii. cõficiaẽ cũ melle origanali: ⁊ sit dosis ex aur. i. vsqꝫ ad aur. ii. Et huius quidez generis est medicam̃ alkidi qđ ℞. scis nasturtii. viii. kileiati zufera ⁊ aloes scotrẽsis amboꝝ añ. ʒ. iii. ꝓiciaẽ super illud. lb. i. ⁊ . s. mellis ⁊ inspissetur: cuius dosis ante cibuz sit q̃ꝫtum nec̃e ẽ cum sauic: deinde sorbeat post illud. iii. lo. bitiones muri: ⁊ conseruet caput cũ oleo viol. ⁊ oleo ros. ⁊ cibus post ipsũ sit alefidabegi. Et qñꝫ permittitur vt administretur logodion ⁊ theodoricon omni die ⁊ sit eius dosis parua vsqꝫ ad. ʒ. s. ⁊ minus. Et quidam iam inuerũt cauterizando loca albaras ⁊ euaserunt ⁊ quieuerunt: verũ hoc possibile est in ea que est parue quãtitatis. Et quũ corpus est mundum ⁊ complexio corporis est equalis tunc dimitte medicinas que bibuntur quoniã ipse fortasse afferent nocumentum ⁊ minus illius est ꝙ ipse faciunt fluere sanguinem ⁊ minorant spiritum qui ambo sunt de illis quibus indigetur in curatione albaras: ⁊ sit sufficientia super curationẽ membri cum eo quod appropriatur ei de epithymatibus ⁊ eis similibus ⁊ pone cibuz eius velocis digestionis in quo non sit viscositas neqꝫ vnctuositas ⁊ deuitet olea ⁊ frumẽtum coctuz vt puls ⁊ que currunt cursu eorũ. Medicinarum autem ad guada ⁊ ad baras gradus primus est vt sit vehementis absterssiõis fortiter attrahentes sanguinez vehemẽter calefaciẽtes cõplones membri post illud vero sint vlceratiue excoriatiue. Et in medicinis que sunt ad guada sunt medicine que administrantur ad hoc vt ungãt. Et quod magis diligo vt administrentur medicine locales pᵒ fricationẽ ⁊ rubificationẽ: ⁊ vt sit fricatio cũ eis que sunt sicut folia fici vsqꝫquo forsitan sanguineẽ aut pᵒ pũcturam acuuz in locis pluribus. Et de iuuantibus ad iuuamentum medicinaruz est vt administres linimenta in sole. Et melior medicinaꝝ ad baras ẽ illa que vlcerat aut vesicat: qm̃ facit currere materiaz ⁊ sanantur ⁊ iteretur: ⁊ fortasse non dimittiẽ vt vesicet imo mordicet eaz ⁊ iteraẽ post quietez. Et medicine ad baras ſm experientiam primam sunt fortes de illis quas diximus sicut helleborus ⁊ calx ⁊ arsenicum ⁊ condisi ⁊ staphisagria ⁊ radix vitis al. ⁊ gentiana ⁊ sauina ⁊ gũma pini ⁊ radix sanguinis draconis ⁊ radix aphodilli ⁊ spuma maris ⁊ assa ⁊ cortices radicis capparis ⁊ synapis ⁊ harmel ⁊ sem̃ rhaphani ⁊ radix cucu. asi. ⁊ eruca ⁊ rubea ⁊ cardomomũ ⁊ almezerion ⁊ dragantũ ⁊ calcantũ ⁊ arsenicũ ⁊ sulfur ⁊ alkitrã in balneo ⁊ bulbus ⁊ costus ⁊ aristol. ⁊ flores papaueris ruffi ⁊ gũma rute agrestis ⁊ euforbiuz. ⁊ cordumeni est vehementis iuuamẽti ⁊ sulfur iteꝝ cũ aceto faciẽdo epithyma pᵒ epithymationẽ ⁊ cepe narcisci. Et d eis q̃ sᷓ expta ẽ sal ãmoniacᵒ ⁊ oleũ ouoꝝ. ¶ Epithyma bonũ: radix dracõtee ⁊ radix nenufaris ad guada ⁊ sanguis nigri ſpẽtis excorticati ⁊ radix scamonee ⁊ folia fici sicca ⁊ folia oleãdri ⁊ enula ⁊ folia eius ⁊ allastirgar. Aque vo sint acetũ ⁊ aq̃ aldargari ⁊ aq̃ cucu. cãpestris ⁊ aq̃ bulbi ⁊ aq̃ sqlle ꝓpe ⁊ aq̃ sansuci ⁊ ꝓpe super baras vestigioꝝ vẽtosaꝝ ⁊ succus enule ⁊ surabegi carnis vipere. Et de epithymatibus bõis sũt tyriaca ⁊ mithridatũ ⁊ logodiõ ⁊ aq̃ cucu. cãpestris. Et d oleis bonis est oleũ myrtinũ in quo decoctã ẽ tapsia adusta ꝯmixto cuz eo post illud draganto. Et de epithymatibus bonis sunt cantarides que teranẽ cũ aceto ⁊ liniantur: aut sumaẽ fumus terre humidus aut siccus: ⁊ ponaẽ in ventre vipere decollate mũdificato ventre ⁊ impleaẽ ⁊ sumaẽ ⁊ assetur donec decoquaẽ bene. deinde extrahaẽ ille fumus terre humidus: ⁊ emplẽẽ cuz eo albaras qm̃ sanat. Aut sumanẽ folia oleandri recentia: ⁊ frigantur cuz oleo donec exiccẽtur folia ⁊ coleẽ oleũ ⁊ ponaẽ sup ipsuz cera colata cũ mẽsura: deinde pulverizetur desup sulfur citrinũ ⁊ fiat sicut ẽplm ⁊ liniatur cuz eo in sole. ¶ Epithyma indoꝝ: Sumantur costus ⁊ tapsia inda ⁊ arsenicuz rubeum ⁊ piper ⁊ flos eris: ⁊ teranẽ cũ aceto in vase ereo: ⁊ dimittatur hebdomada vna et liniaẽ cum eo et stet in sole: destruit ei morphea ⁊ albaras incipientes. Et ꝯferunt alcali ⁊ calx in vrinis infãtiũ lactentiuz: ⁊ remouetur desuper septẽ diebus: deinde decoquatur sicut mel ⁊ administretur donec vlcerẽ: deinde sumanẽ pix ⁊ cera ⁊ kitrã ⁊ cortices nucis adusti ⁊ sanguis pulli columbini ⁊ oleũ de alcanna: ⁊ decoquanẽ donec ꝑmisceantur: deinde ponaẽ sup locũ donec sanetur ⁊ color eius sit color corporis. Et meliᵒ qdez est vt itereẽ in sole calido aliquotiens. Et scias ꝙ euacuatio habentis hanc egritudinẽ oꝫ vt fiat cũ debili euacuatore subtili cum gradatõe. ⁊ aqua quidem radicuz est digestiua faciens viaz medicine. Et in fine eius bibat pilulas fetidas: deinde iteret aquam radicum duabus hebdomadis: ⁊ fiat vt genereẽ sanguis eius ex carnibus calidis auium frixaꝝ: ⁊ abhorreat acetosa ⁊ muza nisi zibrabegi qñꝫ: ⁊ precipiatur ei vt abstineat ab aqua ⁊ frangaẽ cum vino antiquo absꝫ multiplicatõe. Et oꝫ vt fricetur locus omni hora cũ pãno aspo vt attrahaẽ ad ipsũ sanguis: ⁊ introitᵒ balnei nocet ei et cibᵒ grossus et fructus humidi et sicci. ¶ Et cauteriũ sup baras est malũ: et fortasse ſpgiẽ et multiplicaẽ albaras. Et albaras q̃ appet successiõe cauterii ex cã aliqua nõ occultatur: et silr in circuitu scalpellati. Epithyma plurime cõmixtiõis factũ ad mutuasset: ℞. sanguis

nigri excoriati.ʒ.iii.⁊ sanguis corui hñtis pēnas va
rias ⁊ albacan ⁊ aliubab ⁊ pullorũ alguaressen ⁊
alfaki ⁊ testudinis marine oium añ.ʒ.i. ⁊ alkitran ⁊
picis humide ⁊ napi ⁊ mellis anacardi oim añ.ʒ.i.
misceant̃ illā ⁊ exiccentur. Et sumant̃ aque colloq̃n
tide hũide.pars.i.⁊ vini antiqui partes.ii.⁊ aq̃ enule
ptes.ii.⁊ aque rute ⁊ aq̃ synapis mũde oim añ.pars
i.aggregent̃ ista ⁊ sint de eis in sũma.lb.x. ſm hanc
descriptionē:⁊ ponātur in parella vitreata ⁊ ꝓiiciāt
super ea mellanopiperis ⁊ macropiperis ⁊ zizibēis
⁊ nigelle ⁊ castorei ⁊ piretri ⁊ ꝯdisi ⁊ gũme pigani ⁊
gariofiloꝝ ⁊ cassie lignee ⁊ mezeriõ ⁊ radicis cucu.
asinini ⁊ hellebori ni. ⁊ oppoponaci oim añ.ʒ.i. de
coquat̃ cum aquis donec remaneat tertia: ⁊ colet̃ a
medicis ⁊ ponatur super sanguines ⁊ cõmixtiones
p̄dictas donec exiccetur: deinde sumatur aqua col
loquintide humide et enule humide et squille et aq̃
sansuci et aliquid d̓ vino antiquo roretur sup aq̃s: ⁊
sint oia.lb. viii.⁊ ꝓiiciatur super ea asse fetide ⁊ ala
stirgar ⁊ vtriusq; arsenici ⁊ floris eris ⁊ sulfuris oiũ
añ.ʒ.i.s. ⁊ decoquātur in aquis vsq;quo remaneat
quarta ⁊ coletur ⁊ incessanter sanguines ⁊ hũores
exiccati imbibantur ex ea ⁊ terantur donec bibant
totũ ⁊ exiccentur:deinde liniatur cuz eo in balneo.
Dico aũt q̄ possibile ē vt hoc medicam̃ admistret̃
leuiore solicitudine ⁊ sit fortioris ipressionis q̃z illud
in q̈ laborauit medicus regis. ❡ Epithyma vigilā
tis bonuz: ℞. nigelle floꝝ papaueris ruffi radicum
capparis oim añ. ptez.i. tapsie litii cineris myrrhe
arsenici oim añ.ʒ.s.liniat̃ i sole. ❡ Epithyma bonũ
iuuatiuũ:⁊ est flos papaueris ruffi ⁊ alzerehasen cũ
aceto. Et iteꝝ rubea tinctoꝝ spuma maris sem̃ rha
phani conditi cum aceto vini. Et iterum sumatur
limature alumis ⁊ hellebori nigri ⁊ eris adusti ⁊ cā
taridaruz ⁊ arsenici rubei oim añ.ʒ.i. ꝯficiantur cuz
kitrā dissoluto in aceto ⁊ liniatur cum q̃ztitate quaz
scis. Et iteꝝ oribasii sapientis helleborus albus pi
per nigelle spuma maris sulfur arsenicum rubeũ ru
bea tinctoriuz tapsia flos eris cantarides: terant̃ cũ
aceto ⁊ informentur trocisci ⁊ exiccentur:⁊ qñ nec̄e
fuerit terant̃ cum aceto ⁊ liniantur post fricationem
cũ vino ⁊ liniantur. Et iteꝝ ex libro decorationis ca
riton:helleborus niger vitis alba radix almezerion
sulfur citrinuz dragantũ flos eris limatura ferri spu
ma maris folia fici:terantur cũ aceto sicut alcohol:
⁊ seruetur in vase plumbi ⁊ liniatur in sole post frica
tionez. Aliud Gabelis: Sulfuris euforbii hellebo
ri oim añ.ʒ.i.anacardi piretri tapsie oim añ.aur.i.li
niatur cum aceto. Iteꝝ seis rhaphani cõditi gũma
pigani ⁊ mezerion rubea tinctoꝝ tapsia nasturtiuz
piretruz staphisagria aggregentur cum sanguie ni
gri excoriati: ⁊ informentur trocisci ⁊ admistrent̃ cũ
aq̃ rubee tincture decocte vehementer colate p bal
neuz. Et iteꝝ:rubee tincture tapsie oim añ.ʒ.v. seis
rhaphani.ʒ.x.cõdisi.ʒ.viii. liniatur cum aceto post
balneuz. ❡ Medicamen regale: Folia almezerion
⁊ semen eius excorticatuz ⁊ helleborus niger ⁊ pip
decoquant̃ cũ submersiõe aceti donec biscocta sint
deinde ꝓiciat̃ in eo dragantuz ⁊ cantarides ⁊ lima
tura ferri ⁊ nitrum ⁊ spuma maris:⁊ decoquant̃ do
nec ferueat ⁊ liniatur ⁊ toleretur ⁊ nõ abluatur quā
tum possibile est ⁊ aperiantur vesice. Aliud bonuz
Mellis anacardi.ʒ.vii.piretri gũme pigāi añ.ʒ.iii.
euforbii.ʒ.iiii.tapsie ꝑsicc.ʒ.i. liniant̃ cũ eo confecto

cũ lacte. Et in eis que experti sumus:est vt sumātur
mellis anacardi ⁊ alkebikengi ⁊ fimi columbini ⁊
cantaridaꝝ ⁊ tapsie ⁊ seis rhaphani ⁊ seis synapis
⁊ rubee tincture ⁊ alcāne ⁊ indici ⁊ draganti omniũ
ptes equales:vesicet̃ cum eo ⁊ aperiant̃ vesice ⁊ curē
tur vlcera ⁊ iteret̃ donec sanetur. Et illud qd̓ delet
baras vestigiorũ ventosaꝝ est aqua cucu. agrestis
⁊ aqua sansuci ⁊ rubea tincture ⁊ tapsie linite cũ aq̃
albachā. in vncturis aũt q̄ admistrent̃ sup albaras
nõ est possibile vt referat̃ ſm pondera eadez ꝓpter
diuersitatez coloꝝ facieruz:imo in eis afferuntur ca
nones ⁊ premittuntur ⁊ postponunt̃. de eis itaq; ē
vt sumantur mādragora ⁊ myrrha ⁊ fex vini ⁊ ma
gra ⁊ rubea ⁊ alumē ⁊ silia: ⁊ ꝯponantur ⁊ liniātur
Aut cum tinctura nigra quā experti sumus: ℞. cor
tices nucis ⁊ quantũ ipse sunt de alcāna ⁊ quantũ ē
alcāna de indicio. Et iterũ calcis ⁊ arsenici ⁊ tapsie
oim añ.ps.i.rubee tincture partes.ii.aggreget̃ illud
cum aqua cepe ⁊ admistretur scd̓m q̄ vi. Tinctura
alia: litharygrium ⁊ calx galle dragantũ ⁊ alcanna
conficiantur cũ melle ⁊ cũ aceto nigro ⁊ admistret̃
ex eis epithyma. Et iteruz dragantuz ⁊ calcantum
⁊ galle terantur ⁊ conficiantur cuz aceto nigro ⁊ fri
cetur membꝝ in sole ⁊ liniatur cum eo delibutioni
bus aliquibus:⁊ est tinctura remanens. Et iterum
tapsia nigra ⁊ scoria ferri ⁊ dragantum citrinũ ⁊ flos
eris ⁊ rubea tincture ⁊ cortices granatoꝝ:terant̃ cũ
aceto vini donec denigretur ⁊ liniatur sup eā vinũ.
Et cibi habentis hanc passionē sint assata ⁊ frixa ⁊
que preparata sunt in patella:⁊ que cocta sunt cum
oppilatione vasis ex carnibus leuibus cum semib9
⁊ sit contentus vino ⁊ dimittat potum aque omnio
si possibile est aut minoret ipsum: ⁊ vtatur illa q̄ ex
ea decocta est aut mixta cũ vino.

❡ De cura albaras nigre Ca.xii.

Est cura morphee nigre ⁊ indiget hũectati
one corporis vehementiore ⁊ euacuatiõe
fortiore: deide admistrent̃ magis abstersiue
medicine morphee nigre. ❡ Et accidit qñ hñti eam
vt inuet̃ coitu:veꝝ balneũ plin ꝯfert ei. ❡ Qd̓ si ve
hemens fiat ⁊ ad vlimũ ꝑueniat curet̃ curatõe lepre

❡ Tractatus tertius de eis q̄ accidũt in cute nõ in colore eius d̓ sabasafati ⁊ resfrēgi ⁊ balkiati ⁊ aluathiz.

❡ De sabasafati Cap.p̄mũ.

Sabasafati est de sũma bothor vlce
rosaꝝ: Et currit cõsuetu
do in pluribus libris vt dicat̃ in caplo
decorationis. Et sabasafati quidē incipiēs
est bothor parue fixe leues diuise in nu
meratione locoruz:deinde exulceratur
vlceribus crustosis:⁊ sunt ad rubedinem decliues.
Qñz etiā emittit virus ⁊ noiatur resfrēgi sabasafati hu
mida.⁊ qñz incipiunt squame sicce ⁊ multotiens ap
paret in hyeme:⁊ aufertur velociter. Et causa quidē
sabasafati est humiditas mala acuta corrosiua que ꝑ
miscetur sanguini ⁊ humores grossi iterum mali:q̄r
grossum fit apa ⁊ exiccatur subtile. ❡ Et cā eius q̄
de ea sicca est:est humor melicus plurimus cui per
miscetur humiditas acuta:quare expellitur ad cutē
⁊ corrumpit ⁊ corrodit. Balkiati v̓o est de gener̃ sa
basafati male. Sed aluatiz sunt vlcera melica que ap
parent in crure ex eadem materia ex qua fiunt vari
ces. Et appropinquat cura eius curationi eaꝝ.

❡ De cura Ca.ii.

Cura eius est curationi ꝓxima impetiginis ⁊ dicem⁹ illud. Nos v̊o dicem⁹ nūc ꝙ ꝯfert alsabafati sicce euacuatio hūoris cholici ⁊ melici ⁊ phl̕atis salsi cū eis q̄ sunt sic̄ ꝺcoctio myrobal. cum epithymo. Et ponantur in ea aloes ⁊ scamonea ⁊ amistrentur postea que mollificāt residuū cum hūectatione sicut aqua casei ⁊ fumiterre hūidi ꝺ sūma cuius sumant̄ lb.i. ⁊ misceat̄ cū vtrisꝫ myrobal. nig. ⁊ citrinoꝝ āboꝝ an̄.ʒ.iii. epithymi pōdus ʒ.ii. ⁊ salis naptici tertia.ʒ.i. deinde post illud sit contentus aqua casei ⁊ epithymo: sumendo omni die pondus.ʒ.xxx. de aqua casei ⁊.ʒ.i.⁊.ʒ. de epithymo si tolerat natura ⁊ non superfluat aut sꝫ ꝙ tolerauit Et dimittat omne qꝺ habet dulcedinēꝫ superfluam ⁊ proprie dactilos aut amaritudinem aut acuitateꝫ aut salsedinem. Et sit contentus insipido generante humorem sanum in quo non est mordicatio: ⁊ hūectatione corporis humiditate equali cum balneo ⁊ aliis. Et phl̕ometur vena corporis si necessitas fuit eius ex vena que imbibit illud membruꝫ: sicut vena frontis in sabafati facta super caput. ⁊ vena que est i cute capitis est vena que est post aures. Et ipsa qdē̄ fit fm̄ plurimū rei super caput ⁊ ventose iteꝝ ad illā que est in capite. Et si fuerit in membris inferiorib⁹ phlebotomentur due saphene. Et qum feceris illud fricabis alsabafati fricatione forti donec sanguinet: ⁊ stude in hoc vt currat ex ea sanguis plurimus: deinde curetur cuꝫ medicinis localibus: ⁊ proprie qū fricatur post sanguinationē cum sale ⁊ aceto. ¶ Et ei quidē que de ipsa sicca est confert balneū frequēs absqꝫ longitudine tensionis ⁊ euaporatio membri super vaporem aque calide aut tepide in die aliquotiens: ⁊ olea ⁊ adipes ⁊ regimen humectatiuum cū nutrimento ⁊ inunctio ⁊ cum caputpurgiis. Et sūt necessarie in euacuando eam medicine attrahentes melācholiā attractione forti ⁊ ducentes eaꝫ: ⁊ administretur post hoc aqua casei fm̄ ꝙ dictum est. Et nō est malum apponere sanguissugas iuxta: deinde necessaria est fricatio ⁊ sanguinatio: deinde admīstrēt̄ medicine locales. Et existimauerūt quidaꝫ ꝙ phlebotomia alsabafati ex vena proxima ei sicut vena post aures ad alsabafati capitis est curatio eius: deinde liniatur cum melle ⁊ cum aqua sicle ⁊ dragāto Medicine aūt locales ad humidam incipientē quidem que est super corpus humiduꝫ: ⁊ corpora infātiuꝫ sunt sicut alcāna ⁊ sicut indicum cum gallis adustis cum oleo alkeiri: est eiꝫ expertū vltimū sicut medicine facte ex stipticis exiccatiuis sicut sunt cortices granatoꝝ cum aceto vini ⁊ oleo ro. ⁊ qn̄ꝫ pōit̄ in eo lithargyriuꝫ. Et qn̄ꝫ necessarium est administrare illud in quo est abstersio iteꝝ sicut est aristolo. Et multotiens quidem sanat illam que de ea media est fricatio cum aceto ⁊ sale ⁊ alusnen viridi: quare exiccatur ⁊ cadit. Et de medicinis que sunt in istis ordinib⁹ sunt tutia ⁊ climia ⁊ chimolea ⁊ charta ꝯbusta cuꝫ aceto ⁊ gūma pini cū balaustiis ⁊ aceto ⁊ oleo ro. Aut sumat̄ litargyrii ⁊ scorie argenti ⁊ amigdal. amararum ⁊ venaruꝫ tinctoruꝫ oīm an̄.ʒ.i. cū aceto ⁊ oleo ro. Et silr̄ radices lilii celestis ⁊ xylobalsami semen ⁊ cyminuꝫ resolutum ⁊ gūma alboriꝫ contrita: ⁊ iteruꝫ lentes ⁊ magra cuꝫ aceto. Et rursuꝫ amigdale amare ⁊ galle virides quibuscūqꝫ earum cōtritis: ⁊ fiat ex eis epithyma cum aceto postq̄ꝫ p̄paratum fuerit cuꝫ sale. Dixerūt: Et sumantur cancri viui ⁊ terantur cuꝫ sansuco: ⁊ exprimantur ⁊ fiat caputpurgiū cum eo ⁊ cum humiditate cancroꝝ solū. In antiqua aūt ⁊ in illa que est super corpora dura sunt necessaria ea que sunt sicut colcatar ⁊ calcātuꝫ ⁊ cupressus ⁊ dragantū encaustri ⁊ sal ⁊ sulfur ⁊ terra agenti viui ⁊ vene tinctoꝝ ⁊ medicamen de chartis ⁊ scoria eris ⁊ fuligo furni ⁊ sal ex stipticis resolutiuis: et iteꝝ sicut lithargyrium ⁊ cerusa. Nasturtiuꝫ v̊o siccū ex exiccantibus ē fortibus. ⁊ fimus columbin⁹ est ex resolutiuis vehemētis abstersionis ⁊ exiccationis: ⁊ silr̄ stercus lacerti ⁊ turdorum ⁊ p̄p̄e comedentiuꝫ rizi. Et emplm̄ venaruꝫ est ex eis que conferunt omi sabafati. Et emplm̄ rubeum factum ex venis citrinis ⁊ alcanna ⁊ aristol. ⁊ cortices granatoruꝫ ⁊ lithargyriū: ⁊ medicamen qꝺ dicemus i ca. sicce. ¶ Medicamē bonuꝫ: Chimolee sulfuris viridis cineris cucurbite ⁊ pulpe colloquitide oīm partes equales cū aceto ⁊ coriandro siccuꝫ adustū ⁊ nasturtiuꝫ excorticatuꝫ ⁊ alcanna cū aceto ⁊ oleo ro. Et iterū cinis ligni vitis ⁊ aristol. ro. ⁊ balaustie ⁊ galle ⁊ gūma pini cum aceto ⁊ oleo ro. Medicamen bonū valde: Abluatur alsabafati cū decoctōe oleandri: deinde liniatur cum scorie eris ⁊ myrrhe pondere.ʒ.ii. ⁊ terre argenti viui turis ⁊ aluminis iameni oīm an̄.ʒ.iiii. aristol: ⁊ colcotar ⁊ cineris vitis ⁊ aloes oīm an̄. pondus.ʒ.i. cum aceto ⁊ oleo ros.

¶ Medicine locales ad sabafati siccam ⁊ antiquā Que de ea fortis est indiget medicamine acuto corrodente eam vsqꝫquo perueniat ad carneꝫ sanam: deinde curetur cum emplo vlcerum: sicut est oleo ꝺ venis ⁊ lithargyrio ⁊ aceto ⁊ oleo: ⁊ que ē infra illā curetur cum eo cum quo curatur antiqua p̄ma predicta: ⁊ ꝯferunt ei humectatio corporis cuꝫ cibis ⁊ odoramenta ⁊ clisteria ⁊ alia. ¶ Medicamē bonū ad sabafati humidā ⁊ siccam: ℞. olei amigdalarum amaraꝝ ⁊ olei synapis amboꝝ an̄.ʒ. sacraiati aceti sacraiati.i. siesinemiube: ⁊ gallaꝝ amborum an̄. aur. iii. fellis zebaragi aur.i. venarum citrinarum ⁊ baurac amboꝝ an̄. aur.ʒ. terantur medicine ⁊ misceant̄ cū in duobus oleis ⁊ aceto permixtione vehemēti ꝯterēdo: deinde admīstrentur super omnē sabafati ⁊ scabiem ⁊ pediculos ⁊ depilationē ⁊ alopitiam ⁊ furfures. Et albakiati quideꝫ ē de genere alsabafati male: ⁊ qn̄ꝫ est cā eius morsus: sicut sinifes maligni. Et cura eius est cura illius. ¶ Medicamen nostrū forte: ℞. aristol. ⁊ floris eris ⁊ amoniaci ⁊ bdellii ⁊ synapis ⁊ dragaganti p̄tes equales aggregentur cū oleo de frumto ⁊ aceto de frumento ⁊ aceto q̄ꝫtum est oleum ⁊ pauco melle ⁊ administretur.

De impetigine Ca. iiii.

Impetigo non est longinqua a sabafati ⁊ non diuersificatur ab ea nisi cuꝫ re occulta ⁊ p̄p̄e alsabafati sicca: ⁊ pertransit vt sit alsabafati sicca impetigo malignior ⁊ deterior ⁊ magis corrosiua ⁊ longinquioris ꝓfunditatis. ¶ Et causa ipetiginis est ꝓpinqua cause alsabafati: nā est aquosa herisiati acuta permixta iteꝝ materie grosse melācholice grossiori materia scabiei. Et impetigo qdē velocioris sanatiōis est illa cuius subtile est magis vincens. Et impetigo quidē alia est humida sanguinea in qua apparet qū fricatur res ⁊ ē magis salua. Et alia est sicca cuius plm̄ est a phl̕ate salso ꝯuerso per adustionē ⁊ meliam. Et de impetigine est excorticata ꝓpt̄ vehementiā siccitatis ⁊ multitudinē ꝓfū

dationis ⁊ ē sicut albaras nigra ⁊ sicut cortices. Et
de ea est nō excorticata. Et de impetigine est ambu
latiua maligna: Et de ea ē stās. Et de impetigine est
recēs: Et de ea est āliq̄ mala ⁊ est egritudo herisiati.

De cura impetiginis Capi. iiii.

Indiget impetigo in radice curatiōis medi
cinis aggregantibus resolutionē ⁊ incissi
onē ⁊ liquefactionem ⁊ subtiliationē cum
sedatione ⁊ humectatione. Et p̄ma earū est s̄m ma
teriam grossā: et scōa est s̄m materiā acutā sbtilē.
Et s̄m dn̄ium vnius duarū rerū est necessariū vt
vincat vnū duorꝫ regiminū. Et appositio sanguissu
garꝫ est de melioribus medicinis eius. Et est ne
cessariū in re eius mūdificare ⁊ pn̄ter adhibere aq̄ꝫ
casei s̄m modū quē exigit illud qd̄ est pn̄s: ⁊ cibati
onis ⁊ hūectationis ⁊ regis hūectantis illud qd̄ est
necn̄ꝫ alsabafati. Et silr̄ balneū est de sublimiorib⁹
curationib⁹ eius: ⁊ fortasse indiget separatione aeris
sicci. Dixerūt quidā: Et de eis que ꝓhibēt euenire i
petiginē ⁊ sanāt qd̄ de ea euenit est vt in potu detur
lacce ablute ablutione aloes pondus. ʒ. i. cū. iii. ʒ. de
coctionis myrti. Et qn̄ expandit̄ ipetigo ⁊ multipli
cat̄: tūc cura eius ē cura lepre. Curatōes locales.
De medicinis qdē singularibus eius que recēs
est ⁊ media: est acetositas citri: ⁊ fortis iterꝫ gūmi a
rabicū cum aceto. Et gūma amigdale ⁊ gūma pini
cū aceto: ⁊ storax liq̄da cū aceto: ⁊ synapis cū aceto
est vltima. ⁊ aqua sulfurea ⁊ aqua salsa ⁊ spuma ma
ris ⁊ glutinū de coriis ⁊ saliua hois ieiuni ad illud
qd̄ residet sup dentes ei⁹ ⁊ sem̄ melōis ⁊ radix apho
dili ⁊ alisras cū oleo amigdalarꝫ amararꝫ ē bonū
⁊ folia capparis cū aceto. Et saia noua ꝯfert oi ipe
tigini cū ꝓp̄etate sua ⁊ acatia ⁊ mugat. Et oleū d̄ tri
tico est ꝯueniēs ei que accidit omi cōpori ⁊ debili ⁊
forti ⁊ vene citrine: et icipienti. et assiducet̄ effusio aq̄
calide sup eā: deinde fricet̄ cū oleo viol. fiat illud s̄m
assiduationē. Et aq̄ ordei linita fortasse delet eā ⁊ ꝓ
p̄e cū semie tamarisci. Et ꝯferunt alsabafati hūide
cucumer ⁊ mucilago psilii ⁊ succus humidi eius ⁊
aqua portulace ⁊ gūma prunorꝫ ꝯfert. Ad ipeti
ginē infantiū: sumant̄ gūme amigdalarꝫ ⁊ glutini d̄
coriis ⁊ storacis ptes equales ⁊ aggregent̄ cū aceto
⁊ liniatur. Aut sumatur glutē carpentariorꝫ ⁊ tus ⁊
sulfur ⁊ acetū: ⁊ terant̄ ⁊ admistrentur. Antiqui v̄o
mala ex ea indiget medicinis fortiorib⁹ sicut succo a
cetositatis citri cōfortato cū decoctione ⁊ sicut oleo
ciceris ⁊ oleo rizi ⁊ oleo frumenti ꝓp̄e ⁊ gūma ami
gdalarꝫ amararū ⁊ sulfure ⁊ stercore cap̄no adusto
⁊ spuma maris ⁊ alkitrā ⁊ pix ⁊ sūt mirabilia ābo.
Et silr̄ assiduatio epithymādi eā cū napta al. ⁊ ster
cus aialiū p̄dictorꝫ in ea. alsabafati ⁊ agnuscast⁹ ⁊
capparis ⁊ āmoniacū ⁊ helleborus ⁊ grana alben
⁊ gūma rute agrestis ꝓp̄e p̄cipue qn̄ fit ex ea ceratū
cū oleo synapis ⁊ sisami ⁊ āmoniacū cū aceto ⁊ cor
dumeni ⁊ cōdisi ⁊ cinis balnei ⁊ ꝯdisi ⁊ vene ⁊ syna
pi ⁊ nasturtiū ⁊ sem̄ eruce ⁊ mel anacardi ē vltimū
Et de ꝯpositis est vt sumat̄ cordumeni ⁊ terat̄ ⁊ ag
greget̄ cū oleo tritici ⁊ cinis alleorꝫ cū melle: ⁊ sul
fur cū gūma alboti ⁊ grana albē cū aceto sūt fortia
valde. Et ad excorticatā iterꝫ ē vt sūat̄ turis ⁊ dragā
ti ⁊ sulfuris ⁊ aloes oim an̄. ʒ. i. ⁊ gūmi. ʒ. ii. liniat̄ cū
aceto. Aut sumant̄ baurac armeni aur. 5. olei de tri
tico. ʒ. iii. acetositatis citri aspalti seis eruce an̄. ʒ. ii. ni
gelle. ʒ i. ⁊. 5. hellebori nigri dragagan. i adusti ābo

an̄. ʒ. i. ⁊. 5. fiat ex eis epithyma. Aut sumat̄ saia no
ua ⁊ liniat̄ cū aceto. aut sumāt̄ dragagātū ⁊ myrrha
⁊ olibanū ⁊ alum̄ ⁊ sulfur ⁊ aloes: ꝯficiant̄ cū vino
cocto ⁊ liniāt̄. Medicam̄ bonū: ℞. granorꝫ albē
ptes. x. sulfuris citrini ptes. iiii. saia noua ps. i. eius ꝯ
tritio optie fiat ⁊ liniat̄ cū aceto vini ⁊ oleo ātiquo.
Aut sumant̄ stercoris canini ⁊ vsnē fullonū al. ⁊ ru
te ⁊ fulligis furni ⁊ corticū granatorꝫ ⁊ cineris bal
nei ⁊ vtriusq̄ꝫ arsenici ⁊ sulfuris citrini eq̄les partes
dissoluatur cū aceto ⁊ oleo ⁊ liniatur.

De bothor lenibus Cap. v.

Quadoq̄ꝫ spargūt̄ sup nasum ⁊ super poma
maxyllarꝫ bothor albe quasi ipsa sint pun
cta lactis ꝓpter mām virulentā expulsā ad
superficiē de vapore corporis. Et cura eius ē oē
in quo est exiccatio ⁊ resolutio sicut helleborus al.
cū medietate sui de ireos de q° iat linimentū. ⁊ sem̄
lini ⁊ baurac ⁊ ficus ⁊ nigelle cum aceto.

De scabie ⁊ pruritu Cap. vi.

Materia ex qua generat̄ scabies: aut est mā
sanguinea cui admiscet̄ chola que forsitan
ꝯuersa est in meliam: aut cōuersa est ps eius
in meliam: aut materia cui admiscet̄ phlegma salsū
baurachiū. Et prima quidē est scabies sicca ⁊ mā
sicca ad grossitudinē decliuis. Et altera est scabies
humida ⁊ hūiditas eius est hūiditas ad sbtilitatem
decliuis. Et plin quidē generat̄ ab acceptione in co
mestione salsorꝫ ⁊ acutorꝫ ⁊ amarorꝫ ⁊ specierꝫ que
pro condimento admiscent̄ cibis acutarꝫ ⁊ similiū
Et illa que est magis spsa ⁊ corpulentior ⁊ acutiōis
capitis ex oibus bothor est acutioris hūoris. Et q̄
est latior ⁊ vehementioris ꝓfunditatis eius humor
est minoris acuitatis. Et cause quidē generantes
mām scabiei sūt cāe generātes mām pruritus: verū
ipse sūt fortiores ⁊ appropinquāt cāis generātibus
pediculos ⁊ alsabafati ⁊ furfures ⁊ ipetiginē ⁊ ap
proximāt eis in curatione. Et scabies qdē differt a
pruritu in hoc q̄ cū pruritu nō sunt bothor sic̄ sunt
in scabie: qm̄ ipsa est a mā subtiliore ⁊ minus decli
nante ad salsedinē ⁊ in ea generatur. Et fixio geneīs
eius in cute postq̄ꝫ nā expellit eā ē oppilatio pororꝫ
Et puitas mūdificationis aut retinet̄ pp debilitatē
expulsiue: sicut accidit decrepitis in fine egritudinū
⁊ ꝓp̄e qn̄ mā est plim a aut grossa: aut ꝓpter cibos
malos ex quib⁹ generat̄ chimus malus acut⁹ sicut
sunt cibi salsi ⁊ acuti ⁊ siles eis: aut pp malitiam di
gestiōis cū q̄ putrefit cibus. Et a pruritu qdē resol
uūtur cortices furfurei ⁊ nō accidit ex ꝓfūdo aliq̄d
Et pruritus quidē senilis parꝫ obedit curatiōi ⁊ nī
valet ei nisi vt regat̄ ⁊ blādiat̄. Et scias q̄ scabies
excorticata ⁊ ipetigines multiplicant̄ in autūno. Et
ad vltimū mā pruritus aggregat̄ inter duas cutes.
Qd̄ si de ea aliq̄d est in corpore: tūc est scabies sicca
Et dulcia quidē generant aut prurītū ⁊ bothor ⁊ nī
accidūt plim nisi inter digitos: qm̄ sūt debiliores. Et
scabies qdē feda attrahit vulnera ⁊ pmutat̄ ad ipeti
gines ⁊ alsabafati. Et olea nocent eis. Et sirupus
acetosus ꝯfert eis si nō timet̄ rasura.

De cura Cap. vii.

Cura quidē scabiei p̄ma ⁊ melior ⁊ cū qua
multotiens est sufficientia est euo cū eo qd̄
educit humorē acutū adustū ⁊ phlegma
salsū: deinde rectificatio cibi ⁊ regim̄ hūectationis
s̄m q̄ sciuisti in dispōnibus h⁹ ca. Et administratio

rex aquosarũ insipidarum velocis putrefactionis. quarum sit secura sicut sunt melones indi ⁊ lactuca ⁊ endiuia ⁊ silia ⁊ extrinsecus iterum. Et dimittat coitum oio. Coitus ei mouet mãs ad exteriora ⁊ exiccat vaporem calidum putridum venientē ad ptē superficiei cutis: quare putrefacit illic: ⁊ ꝓpter illud fetet iterum odor corpis. Et ꝓpter hoc ꝑcipit fricatio in ablutōe polutōis. ¶ Et de bonis quidem euãntibus species materierum scabiei est decoctio epithymi cũ myrob. citrinis ⁊ fumo terr ⁊ sene ⁊ polypodio ⁊ absynthio. Et qñ ponuntur in ea rose, ⁊ sem endiuie ⁊ silia. Et qñ ponitur in ea chelidonia cũ ꝓꝓetate q̃ est i ipsa. Et qñ ponitur in ea scamonea. Et iterum pilule de aloe ⁊ scamonea sunt bone iuuatiue. Decoctio bōa. Sumant myrobal. citrinorum ⁊ pa sfularum añ. pōdus ʒ. xx. decoquat cum. iii. lb. aque dōec remaneat tertia ⁊ colet ⁊ sumantur de tota aqua due tertie lb. vnius in qua fricentur manibus cassiefi. x. ʒ. qñqꝫ in ea cō fricate sunt coletur iterum ⁊ ponat in ea agarici. ʒ. i. Pilule bone: ⁊ sunt pilule de fumo terre: ℞. myro. citrinorum ⁊ kebulorum ⁊ nigrorum oium añ. ʒ. v. ⁊ aloes scotrensis. ʒ. vii. ⁊ scamonee. ʒ. v. sine cessatione cōficiantur cũ aqua fumiterre ⁊ dimittantur donec exiccentur ⁊ bibantur vice altera ⁊ dimittãt donec exiccentur ⁊ fiat illud tribus vicibus: ⁊ in oi vice fiat sicut sorbitio: deinde dimittat donec inspissetur ⁊ cōpactum fiat: ⁊ fiãt inde pilule. ¶ Medicamē bonum forte ad antiquã scabiem: ℞. myrobal. citri. ⁊ myroni. ⁊ emblicorum ⁊ abrũgi ⁊ kebulorum excorticatorum oim añ. ʒ. i. ⁊ turbit. ʒ. ii. cōficiant cũ penidiis: ⁊ fiant inde trocisci. Et sit dosis ad solutionem integrã ex. ʒ. x. vsqꝫ ad. ʒ. xv. ⁊ vsqꝫ ad. xx. cũ aq̃ calida. ⁊ fortasse ponitur in ea scamonea quam potant. Et fortasse liberat ex scabie mala antiqua si assiduet post aloes: sꝫ frequentetur tribus diebus omni die sumēdo aur. i. deinde tertiet post diē ⁊ diem nō tribus diebus currentibus scđm dimissionē tertii: aut dimittat diebus tribus ⁊ iteretur frequentia: deinde tertiet post diem ⁊ noctem: aut quiescat ꝓut vꝫ scđm q̧ pñs fuit ⁊ curetur rasura si superuenerit cum clisteribus: illud ei ē iuuatiuum eradicãs scabiem. Et bonum quidem est vt bibat ipsum infusum in aqua endiuie ⁊ cum ea sit parum aque feniculi si non fuerit ab aqua feniculi aliquid ꝓhibens. Et quãtitas que est in ipsa de aloe sit ex. ʒ. i. vsqꝫ ad aur. ⁊ qñ tolerat medicationē dimittat: ⁊ infusiones de pr̃nis sunt iuuatiue iterum. Aut sumat rob myrobal. citrinorum factum ex exiccatione aque i qua ipsi decocti sint exiccando in sole: ⁊ sumatur ex eo humidum q̧ sit ex. v. vsqꝫ ad. x. cũ zuccaro: ⁊ est ad cholicam ⁊ hũidam. Et posse est vt fiat sile illius ex oibus solutiuis bōis: ⁊ misceãt adiuicē. Et qñ ꝯponũt adiuicē ⁊ fiũt ex eis robub ⁊ pilule: ⁊ aq̃ calida casei ⁊ epithymũ bona sunt qñ administrant omi die scđm q̧ dictum est nuper in alio ca. ab isto ⁊ cũ myroba. ⁊ succo fumiterre diebus ꝯtinuis est vltima. Et de eis que currunt cursu mundificãtiũ cũ facilitate ē vt fiant pilule de aloe cum scamonea ⁊ croco: ⁊ sumãt de eis in omni dosi. v. cicera. Et descriptio myroba. citrinorum aloes scotrensis amborum añ. ʒ. i. dragagãti rosarum amborum añ. ʒ. i. croci. ʒ. iii. Et iterum sumatur ex medicamine in quo ponitur abrungi ⁊ nos iam diximus ipm omi die aut duobus diebus ad. ʒ. ii. vsqꝫ ad. ʒ. iii. ¶ Dixerũt qdam: Qñ multiplicant euones ⁊ non inuenitur vtilitas: tunc melius est vt alleuietur ⁊ sufficiat dare in potu hñti passionem omi die mãe ⁊ sero sauic de tritico cum zuccaro ⁊ aqua plurima. Dixerunt: de eis que conferunt hñti scabiem siccam ⁊ pruritum ostrachinum est vt bibat tribus diebus oi die de sisamino pondus. ʒ. c. ⁊. xxx. cum medietate sui de sirupo acetoso ⁊ similibus. Et de hominibus sunt qui miscent cum eo aquã iuiubarum. ⁊ nos iã experti sumus hoc ⁊ fuit curatio vltima: verum debilitat stomachum. Et de cōpositis proportionalibus istis medicinis est scoria argenti ⁊ lithargyriũ ⁊ cambil ⁊ vene: conficiantur cum aceto ⁊ oleo ro. ⁊ liniatur ⁊ hoc est ad fortem vltimum. Iterum ⁊ leuius illo est boliarmeni canfore croci oim añ. ʒ. ss. cum aceto. Et aqua squille ⁊ oleum ro. sunt cōia ad exiccationē. Et ad illam que ē fortior parum sem feniculi terat cũ aceto ⁊ oleo ro. ⁊ administretur i balneo. Et iterum aqua granatorum ⁊ baurach. ⁊ melior aqua granatorum est illa in qua ē virtus pulpe eorum ⁊ similiter farina lentium ⁊ magra ⁊ acetũ misceatur ⁊ ponatur in sole donec igniatur deinde liniatur. Confectiōes vero quibus oportet eũ vti sunt sicut confectiones quas oportet potare habentes impetiginem ⁊ alsabafati ⁊ morpheam. s. que de eis sunt leues ex trifera minore cum kesmes. Et iterum sicut hec confectio: ℞. amili ⁊ fũi terre amborum añ. ʒ. ii. ⁊ myrobal. citrinorum pondus ʒ. iiii. ⁊ alkesines ablutarum duplum totius. Medicie aũt locales ad scabiem sunt omnes in quibus ē abstersio: ⁊ quandoqꝫ sufficit illud cuius abstersio ē cũ ꝯfortatione cutis ⁊ rectificatione complexionis eius sicut aqua maluarum ⁊ acetose ⁊ sicle ⁊ granatorũ ⁊ sicut furfur simile ⁊ farina lentium excorticatarum. Et iterum acatia cũ aceto ⁊ g̃na melōis ⁊ vēter melōis sic ē vesessengi citrinũ ⁊ succus apii ⁊ decoctio apii ⁊ decoctio fenugreci ⁊ aqua corticum muzi. Et fortasse indiget eis in quibus est resolutio fortis sicut pulpa colloquintide ⁊ glutē alibat cũ aqua mēte ⁊ gũma pini cũ aceto ⁊ dragantũ assatũ ⁊ ꝓꝓe citrinũ cum aceto ⁊ oleo ros. ⁊ similiter calcantũ ⁊ que sũt de genere ipsius: ⁊ oleander ē fortis valde. Et fortasse sufficit acetũ eius in quo ponitur: deinde coquit cum sisamino: ⁊ misceatur cum acutis sicut oleum ros. vt prohibeat superfluitatem ⁊ sicut cortices granatorum ⁊ consimilium illius. Et ex eis que experta sunt est semen eruce cuius oleum sumatur ⁊ fricet cum eo scabies ⁊ inungatur cũ eo in sole calido aut foculari: ⁊ iteret quoniã est bonum ⁊ vltimum. Medicamẽ bōum ℞. lithargyrii ⁊ draganti ⁊ encaustri equales ptes que terant cũ aceto vini ⁊ ponant in vrceolo testeo vitreato ⁊ sepeliat in loco hũido mense vno ⁊ administret post illud epithymando: est ei iuuatiuũ i vltio cũ pauca mordicatione. Et ꝯdisi ⁊ argentum viuum extinctũ ⁊ scoria argēti ⁊ aristol. ⁊ sulfur ⁊ cambil ⁊ alkali ⁊ es adustum ⁊ almulgath ⁊ sal ãmoniacus ⁊ lentes ⁊ myrrha ⁊ semē ⁊ ãmoniacum ⁊ flos eris ⁊ vsnen fullonũ ⁊ stercus canis: ⁊ stercora p̃dicta i capitulis aliis ⁊ cucumer asi. Et iterum cortices ligni vitis adusti ⁊ pulberizētur sup locũ scabiei inũctum cũ butyro crudo: ⁊ liget stricte post illud ⁊ ñ moueat vsꝫquo destruat. Et qñ ꝯfert cordumeni cũ aceto ⁊ glutem alibat cũ eo. ¶ Et de cōpositis nostris bonis ē vt fiat ex argēto viuo extincto ⁊ ex foliis oleandri ⁊ ex climia argēti ⁊ lithargyrio epithyma cum aceto ⁊ oleo ro. sꝫ qđ dormiat i nocte ⁊ abluat corpus in mane i balneo cũ aceto ⁊ vsnen viridi cũ aq̃ calida

in p̄mis: deinde pperet ⁊ inungat̄ cum oleo. Medi
camen facile: sumantur litbargyriū ⁊ dragāti citrini
partes equales: terantur cū aceto hebdomada vna
in sole ⁊ liniatur cū eo quȝ necesse fuerit. Et iterum
argentū viuū extinctuȝ ⁊ storax liqda ⁊ oleuȝ ros.
aggregent̄ ⁊ admistrent̄. Et iteꝝ argenti viui extīcti
⁊ floꝝ viol. ⁊ costi ptes equales. Et iteꝝ cōdisi pars
i. ⁊ magre ptes. iii. ⁊ liniatur cū aceto. ¶ Et quȝ ad
ministras fortia exiccatiua resoluētia ⁊ sicca exiccā
tia: tūc ꝯsequere eā cū oleis cognitis sicut est oleum
de ciperis ⁊ salicibus ⁊ nenufaris ⁊ viol. ⁊ silia illis.
⁊ ppꝛe in sicca ⁊ in illa que est pauce hūiditatis ⁊ ad
mistra in humida ea que sūt vehementiōis exiccati
onis: ⁊ in sicca que sunt minoris exiccatiōis. Et elō
ga illud in quo ponitur argentū viuū extinctū q̄ȝtū
poteris a partibus stōi ⁊ mēbroꝝ nobiliū. ¶ Cura
aūt pruritus sicci post eūonez si indiget ea cum illis
que scis est vt des in potu lac vaccinū accetosum ⁊
⁊ sic balneatio cū aq̄ tepida ⁊ admistratio inūctōuȝ
oleaginaꝝ ex oleis fris ⁊ ppꝛe qn̄ ponit̄ in eis succus
apii. Et curatio scabiei sicce ⁊ pruritus sicci ē vicina
Et de medicinis leuib⁹ in hoc est papauer tritus cū
aceto: ⁊ iterum folia lilii: ⁊ iterum aloes cū aq̄ endi
uie: ⁊ sene iterum est ex eis que ponunt̄ in medicinis
eius ⁊ aqua apii ⁊ acetū ⁊ aqua ro. sunt bona. Et d̄
medinis fortibus ceratum in quo ponitur opiuȝ cū
quo iungatur corpus ⁊ quiescet pruritus. Et ex me
dicinis fortibus est vt ꝯponatur ex medicinis p̄mis
ꝯpositum ⁊ ponatur in eo sal āmoniacus ⁊ liniat̄ cū
aceto ⁊ ppꝛe super testiculos. Et iteꝝ alumē frixuȝ ⁊
alkitrā: ⁊ hoc iterum cōfert pruritibus intrinsecis ī
vulua ⁊ ano qd̄ ponatur super pannuȝ. ¶ Et senes
qdēȝ iuuantur in curatione pruritus qui accidit eis
⁊ liniantur ex fece vini cum aliquanto aneto hūido
Balnea vero pruritus ⁊ scabiei sunt sicut aq̄ maris
calefacta: aut cum dispōne sua: aut decoctio cucu.
asinini. Cibus aūt hn̄tium scabiem ⁊ prurituȝ sit ex
eis que humectant ⁊ generant sanguineȝ laudabilē
ex cibis decliuibus ad frigiditatem ⁊ humiditatem
⁊ equalibus. ¶ Et hn̄tibus pruritum ostrachinum
neciūm est admistrare olea leuia in eis que assumūt
sicut oleum amigdalinum ⁊ sisaminuȝ ⁊ similia illis
¶ Et scias q̄ ventose in vtrisqȝ crurib⁹ ꝯferūt scabiei
sede.

¶ De desudatione Ca. viii.

Quandoqȝ fiunt bothor in corpore aut mē
bro plīmi sudoris valde pauce ablutionis
aut parue fricatiōis apud ablutionē ⁊ ppꝛe
in regionibus calidis spaciose: quasi ipse sint ex ma
teriis que sunt pigre pp suā grauitatē in consequen
do sudoreȝ velocis ꝯsumptionis pp subtilitateȝ sue
materiei: q̄r retinentur in superficie cutis: ⁊ sunt q̄si
sint sudoris feces inobedientes ad resudanduȝ. Et
qn̄ȝ non fiunt bothor apparentes: imo accidit ⁊ fit
asperitas.

¶ De curca Ca. ix.

Incidūt materiā eius si multiplicatur i cor
pore phlomia ⁊ solo ventris ⁊ similiter oȝ
vt properet assuetus ea omi hora i euāndo
hūores acutos. Et ex eis que phibent eā ⁊ auferūt
ipaȝ sunt balneatio ⁊ mūdificatio: deinde admistre
tur aqua frigida balneando in ea: ⁊ ꝯfert eis fricatio
in balneo ex carne melonis cuȝ farina lētiū p⁹ sudo
reȝ: deinde alsebessabrē post ipaꝫ: Et caro melonis
cum lentibus ⁊ farina fabaꝝ. Sandali vo phibent
eā a pruritu qui accidit cuȝ ea. Qū ergo sunt cū can
ora nō faciunt illud. Et alcāna iterum si n̄ abhōret̄
eius tinctura confert ei: ⁊ assumere illud cui assikan
tur aq̄ granatoꝝ ⁊ acetosa ⁊ lentes ⁊ pruna ⁊ tama
rindi. Et admistratio omnis qd̄ phibet sudoreȝ ex
eis que sunt sicut decoctio myrti ⁊ rosaꝝ ⁊ aqua co
riādri dr̄: ⁊ ꝯfert ei aqua calefacta in sole. Et phibēt
eā oēs aq̄ qū decoqunt̄ i eis stiptica ⁊ dimissio mo
tus ⁊ alienatio a locis calidis sudare facientibus: ⁊
petere loca ventosa ⁊ flabellatio cum flabellis plu
rimis simul: ⁊ ablutio cū aq̄ frigida. Et iterum inun
ctiones ex eis que sunt sicut oleuȝ myrtinuȝ ⁊ oleū
ro. Et butyro crudo iest ppꝛetas maxima in ipa ppꝛe
cum draganto ⁊ gūmi. Et iterum inunctiones in q
bus ē virtus litbargyrii. ⁊ scorie ⁊ tutie inest ppꝛetas
Et cinis foliorum myrti ⁊ āmoniacuȝ ⁊ folia lauri
recentia ⁊ ruta ⁊ minutuȝ tus. Et qn̄ȝ ꝯfert desuda
tioni epithyma glutini pisciuȝ dissoluti in aq̄. ⁊ qn̄ȝ
īdiget fortis staphisagria ⁊ ture ⁊ sulfure. ¶ Illa vo
que de ea iā vlcerata est curetur cuȝ eis que sūt sicut
vene ⁊ galle ⁊ bollū ar. ⁊ cerusa cum cera. ⁊ emplm̄
de cerusa est bonum ad illud. Et fortasse peruenīēt
vlcera ista ad finem maximum corruptionis: q̄r erit
cura eorum cura adustionis ignis: nam illa que de
ea confirmata est curatur curatione alsabafati.

¶ De planta noctis Ca. x.

Siquis passus est desudationem cutis ⁊ op
pillationeȝ poroꝝ ⁊ bonitatem digōnis:
qn̄ȝ accn̄t i frigore noctis pruritus ⁊ aspitas
⁊ bothor parue que noīantur planta noctis. Et cā ē
retētio eius qd̄ oȝ vt resoluat̄ pp ꝯstrictōȝ poroꝝ i
radice quā adiuuat in qua addit soliditas frigoris
⁊ ppꝛe in hora in qua multiplicatur digō ⁊ sequitur
multitudinē eius multitudo vaporis ⁊ aer noctis. ⁊
pp illud noīat̄ plāta noctis: q̄ pl̄m accidentiū eius
ē in nocte. Et de dispōnibus h⁹ passionis est q̄ pru
ritus in ea sit vehemēs ⁊ delectat prius: deiñ pducit
ad dolores vehemētes quos effic̄ in locis pruritus.

¶ De cura Ca. xi.

Oportet vt sit regim̄ in dilatādo poros cuȝ
balneis ⁊ inunctionibus notis ad illud: ⁊ i
mundificando venas a mā plīma: ⁊ illd̄ cū
phlomia ⁊ euātiōe fm̄ q̄ dictuȝ est in cap. pruritus
si fuerit illius necessitas: ⁊ nō fuerit sufficientia i me
dicinis localibus. ¶ Medicine vo locales st̄ aloes.
⁊ myrrha est de melioribus medicinis ⁊ ppꝛe cū aq̄
mellis. Et silr̄ aloes cū farina lentiuȝ cuȝ pauco ace
to ⁊ melle: ⁊ aqua apii de currentibus est ei pportio
nalis. Et de medicinis cōferentibus ei sunt sex aceti
sola ⁊ baurac ⁊ alcāna ⁊ crocus.

¶ De verrucis ⁊ que ex eis sūt vt claui ⁊ recuruis
q̄ de eis sunt cornua ⁊ q̄ currūt cursu eaꝝ Cap. xii.

Causa efficiens eas: p̄ma est expulsio natur̄.
Et mālis est hūor grossus melicus. Et qn̄ȝ
ꝯuertit̄ melia a phlāte sicco valde qn̄ multi
plicatur in sanguie. Et qn̄ȝ accit ipsi sanguini ppea
q̄ ipse coartat̄ ⁊ mltiplicat̄. Et pp p̄uationē cāꝝ pu
trefactōis vt cōuertat ad siccitatē ⁊ frig⁹ ⁊ ppꝛe i vēis
puis in q̄ꝝ silibus nō putrefit sanguis pp suā puita
teȝ ⁊ ppinqtatē ad cās extrinsecas q̄ sunt ad hoc vt
exiccēt velociores q̄ȝ ad hoc vt ipse putrefaciāt p̄ci
pue qū sanguis non valde est calidus in substantia
sua. Et qn̄ȝ oritur ex eis vena magna: ⁊ fit causa ad
conuertendam ꝯplexioneȝ eius qd̄ peruenit mēbro
vicino de nutrimento ad cōplexionem materiei sue

quare desiccatur illud ⁊ infrigidatur ⁊ multiplicantur verruce. Dum ergo cadit aut destruitur per quodlibꝫ regimen cadunt alie ⁊ nominantur magne habentes capita sicut capita clauorum habentes subtiles radices claui ⁊ longe recurue cornua. Et de verrucis est genus qd̓ noiatur tusius: ⁊ noiatur in eis: lꝫ sit necessarium vt discernatur ab eis ⁊ finduntur quādo scinduntur a sanie que est sub eis.

De cura Cap. xiii.

Proперare quidē ad minorandū sanguinē ⁊ ad euacuandū melium est res que est necessaria. Et qñ multiplicatur egritudo iteretur phlebotomia: ⁊ silr regimen generans bonū chimū ⁊ alia de illis quoꝝ p̄terijt rememoratio multotiēs. Cura aūt localis est cum medicinis que habēt amaritudinē ⁊ stipticitatem ad leues ex eis: sicut est inunctio verrucaꝝ cū oleo fisticino assidue: aut cū decoctione oleoꝝ colata dimissa post tres dies: ⁊ aqua porri alnabati cum sumac ⁊ oleo de ben: et iterū cū foliis capparis ⁊ nuce cypressi. ⁊ oliue imature ⁊ fructus tamarisci est bonū iteꝝ. ⁊ folia myrti humide sunt bona ad fortes ⁊ cortices nucis hūide cum ficubus siccis ⁊ xylocaracte cum pauco nocumento suo conuenientes sunt illis que de eis sūt magne ⁊ ad fortes. Et cortices radicū algarab ⁊ cinis eius cum aceto vini. Et de eis que sunt bōa ⁊ vltia est vt sumant albarmel ⁊ alcāna: cribellentur ⁊ liniantur cum aqua frigida. Verū qd̓ ex eis forte est: ē ad fortes sicut epithymata facta ex calce ⁊ arsenico ⁊ alcali: ⁊ proprie cum argento viuo extincto: precipue cum cinere quercus ⁊ oleo. Et sal cū aqua cepe ⁊ bollus ⁊ stercus caprinū: ⁊ iterū cantarides cū arsenico: ⁊ iterū fex mellis anacardi est fortis i pulverizatione sua. ⁊ lac titimali qñ iteratur super eas aliquotiens deiicit eas. ⁊ lachryma vitis ⁊ alkebikengi iterum magnifice deiicit eas. ⁊ nigelle confecte cū vrina si emplastetur cum eis sunt mirabiles: ⁊ fel hirci iterum ⁊ assa ⁊ emplm̄ acutum ⁊ disrumpens aldubellet ⁊ est emplm̄ de anacardis. Compositū equale: Corticum nucis humidorū ⁊ draganti ⁊ calcis viue oīm pars. i. terantur ⁊ cribellentur ⁊ ponantur desuper. Aut sumantur flores eris ⁊ chartaꝝ āboꝝ añ. ʒ. v. ⁊ pulpe colloquintide. ʒ. vi. baurac. ʒ. vi. salis āmoniaci. ʒ. iiii. cali ⁊ arsenici citrini amboꝝ añ. ʒ. vi felis vaccini. ʒ. vi. vsnen persici. ʒ. vii. terātur ⁊ cribellentur ⁊ liniantur desuper cū aqua saponis. Et de curationibus verrucaꝝ est eaꝝ eradicatio. ⁊ illō quidem qñqꝫ fit cum cānulis de penna aut de cāna aut de ferro: quarum concauitas fit cum quantitate in qua deglutiantur verruce deglutitiōe in qua fit difficultas quedā: ⁊ inuoluatur super ea ⁊ profundetur paꝝ apud radicem eius: quare eradicat eam aut tē de eas cū vncinis: donec extendantur eoꝝ radices deinde assumantur cum instr̄o acuto submerso ad radices earum ⁊ ponatur super eas butyrū coctū post eradicationem. Et iterum quotiens tangit eas medicamen acutum ⁊ infestat auferatur medicamē acutum ⁊ ponatur desuper butyrū coctū ⁊ dimittatur parūper: deinde iteret vsqꝫquo compleat eaꝝ casus ⁊ inciduntur: ita vt qd̓ est in circuitu eaꝝ secet cū ferro subtili apperiendo in circuitu: deiñ vadit super eas medicamen acutū. Et nos iā experti sumus cum nauacula profundius q̄ntum posse est cū cautela superficiei cutis: deinde fricando locū cū sapone ⁊ ciperis ⁊ rosā donec cucurrit qd̓ fluxit de sanguine ⁊ retentus est: ⁊ deiicit post illud: illud qd̓ remansit si accipiatur lignū ⁊ incēdatur in igne donec inflāmet ⁊ approximet verrucis donec excorietur verruce: ⁊ inungātur cū manu vna vice post aliā donec deleāt.

De cornibus Capit. xiiii.

Sunt additiones spisse vulgares nascentes sup iuncturas in extremitatibus pp vehementiā opationis. Et cura eoꝝ est incisio vt resoluat ex eis illud qd̓ nō dolet: deiñ administrēt sup residuū medicine vehemēter acute ex medicinis verrucaꝝ donec cadat: deinde consequat butyꝝ coctū.

De fissuris que apparent super cutē ⁊ labia ⁊ extremitates apparitione in cute in omni loco C. xv.

Causa oīm fissuraꝝ est siccitas in cute adeo donec exiccetur illa siccitas: aut pp cōplexionē singularē: aut pp malitiā humoꝝ mittentiū māā exiccantē acutā: aut pp calorē exiccātē: aut ventositatē exiccantē rorē: aut frigus indurās inspissans sicut accidit terre exiccate ⁊ arefacte p ventū aut calorem ⁊ cōmote valde vt scindat. Et qñqꝫ accit cā aquaꝝ stipticaꝝ ⁊ illaꝝ in quibus ē virtus aluis ⁊ silius: qñ accit vt cū eis fiat ablutio. Et eis quidē sunt cōtrie aque sulfuree ⁊ aspaltie. Et nos experti sumus differentiā inter aquā endiuie ⁊ qd̓ est i circuitu eius ⁊ aquā in sabor: ⁊ non fuit in hoc cap. experimentum forte.

De cura fissurarum cōmuni Ca. xvi.

Oportet vt euētur si fuerit humor malus. Et permutetur si fuerit cōplexio sicca ⁊ bibat olea p̄p̄e sisami excorticati vsqꝫ ad ℥. i. ⁊ ſ. omni die in expressione vue aut infussiōe passulaꝝ dulcium aliquot diebus: ⁊ silr decoctio cancroꝝ fluuialiū cū aq̄ ⁊ zuccaro: ⁊ assiduet inungi. Et si sunt ex frigore tūc cōfert eis acatia: ⁊ iteꝝ decoctio napoꝝ ⁊ napi ⁊ folia sicle ⁊ decoctio eius: ⁊ p̄p̄e ceratis factis ex eis cū adipibus notis ⁊ medullis ⁊ pice humida ⁊ alkitrā. Et si fuerit ex calore: tūc cū ceratis fris ⁊ hūidis cōquassatis cū succis fris ⁊ hūidis. Et rectificatio cibi ⁊ administratio balnei cum aqua calida.

De fissura labiorum Cap. xvii.

Causa in fissuris labioꝝ est siccitas: aut ppter ventū cōtrahentē cutē ⁊ desiccantē eā ⁊ exiccantē ipsius rorē: aut pp frigus: aut pp calorē: aut pp cōplexionē siccā sicut sciuisti. Prohibitio vō eius est vt liniatur anteqꝫ perueniat ad ipsius curā cū ceratis ⁊ adipibꝰ ⁊ medullis ⁊ oleo ro. cū isopo humida. Et ista iteꝝ qñ auferunt illud qd̓ accidit. Et facere vt adhereant pellicule sup ea sicut pellicula oui ⁊ arundinis ⁊ cortices alleoꝝ ⁊ cepaꝝ. Ablatiōi aūt eius qd̓ de ipsis accidit de eo qd̓ bonū ē: ē vt sumantur fex assata ⁊ glutinū arboris ⁊ misceātur cū adipe sicut galline ⁊ anseris ⁊ melle. Aut sumatur tritura gallaꝝ imaturaꝝ sicut puluis cōfecta cū gūma albotin liquefacta super ignē. Et dictū est q inungere vmblicū in hora dormiēdi aut applicare cottum submersū in oleo cōcauitati vmbilici est iuuatiuum ⁊ bonum.

De fissuris pedum Capi. xviii.

Quandoqꝫ accidunt pp vapores malos: ⁊ qñqꝫ accūt ppter siccitatē ⁊ ariditatem denigrantē. Et ad summū qñqꝫ cōtingit de eis iuuamentū pp illud qd̓ resoluit ex ipsis si possibile ē vt remoueatur cum assiduatione ponendi pedes in

aqua calida ⁊ inungendi eos cũ oleis ⁊ adipibus
⁊ proprie adipe caprarũ ⁊ vaccarum ⁊ ouiũ con
fortatis parũp cũ cera. Et iterũ oleũ de kerua ppe
⁊ oleũ alketi ⁊ oleũ de suti: qm̃ ē vltimũ valde: ⁊ olꝫ
effusũ ď lētisco opposito igni qm̃ ē bonũ valď. Et al
cãna est bona ⁊ proprie confecta cum decoctione
albarmel ⁊ sergin vue ē bona curatio eius. Et si nõ
valēt illa indiget bucella faciente glutinationē ⁊ pe
netrãte in ea sicut curãt eã quidã post balneatõꝫ et
positionē pedũ in aquã calidã: tũc oꝫ vt ponat dra
gagãtũ pparatũ cũ ꝯtritione in fissura: qm̃ ē mirabi
le. Et iteꝝ sumãt cera et oleũ sisaminũ ⁊ glutinũ al
botin ⁊ storax liquida aggregēt: ⁊ fissuris vt bucel
la adhibeat: qm̃ ē mirabile. Et iterũ alkitrã cũ mol
litiõe sisami ē mirabile valde ⁊ olibanũ tritũ ⁊ olea
⁊ adipes iuuatiua sũt valde. Et iterum epithyma
ex cãcro adusto cõtrito cũ oleo oliue ⁊ ē in fissuris
manuũ velociꝰ ⁊ magis iuuatiuũ. Aut sumat inte
rius cepe squille ⁊ ferueat in oleo in quo liquefactũ
sit glutinũ albotin et ponat in fissuris. Et glutinũ al
botin iterũ i oleo soluꝫ ē vltimũ. Et iteꝝ ꝯfectio: su
mat de farina granoꝝ alkerua emollitorũ cũ pau
ca aqua ⁊ fiat vt adhereat calcaneo. Et ipse fructus
alkerua ē bonꝰ ad ãtiquas ⁊ vlceratas. Aut sumãt
lithargyriũ ⁊ cera ⁊ oleũ ⁊ mel cũ equalitate ⁊ fiat
ex eis aliquid preparatũ. Aut ďcoquãt cãcri fluuia
ales ⁊ sisamũ. ⁊ iteꝝ sumãt fex olei ⁊ adeps anatis ⁊
glutinũ albotin. ¶ Curatio bona nostra: sumat dra
gagãtũ ⁊ terat sicut puluis: ⁊ radicũ polypodii põ
dus medietatis eius ⁊ karabe ⁊ turis tritoꝝ oium
añ. tria põdera ⁊ glutinis albotin duplũ dragagãti
terãt oia cum oleo de kerua ⁊ administrētur: ⁊ dici
mꝰ qui vsus fuerit inunctione calcanei oi nocte nõ
dimittēs securatur ex hoc.

¶ De fissuris manuum Ca. xix.

Curent curatione fissurarũ pedum leuium.

¶ De fissuris que sunt inter digitos.

Curet cũ hꝰi ⁊ eis qď propriũ est vt emplēt
cũ radice polypodii trita sicut puluis.

¶ De exulceratione alchatin Ca. xx.

Quandoqꝫ accidit alchatin vt rubeat in pri
mis ⁊ findatur aut vlceret propter multitu
dinē resupinationis ⁊ proprie in egris: q̃re
oꝫ qũ incipit rubere vt dimittat resupinatio ⁊ admi
nistrētur desuper repercussiua. In egris vo admini
stret stratus ex eis que sunt sicut folia salicis ablata
a virgis ⁊ sicut milia ⁊ sicut penne: ⁊ totũ illud fiat i
plēdo sicut pēne leues aut cui silēs sunt alkiriff. Si
autē exulceret tũc emplastꝝ de cerusa adhibeatur.

¶ De odore horribili i cute ⁊ ascellis ⁊ vrina ⁊ ege
stione Ca. xxi.

Odor corrũpitur pp putrefactionē hũoris
aut sudoris. Et qñꝫ adiuuant ad illud motꝰ
ꝯmouētes hũores ⁊ dimissio albutõis a pollutiõe
⁊ mēstrua ⁊ retardatio eꝰ ⁊ assumere ea q̃ sunt sicut
fenugrecũ ⁊ ea de proprietate quoꝝ ē mouere mãs
acutas ad manifestum corporis. ¶ De fetore vero
oris iam dictum est.

¶ De cura corruptõis
odoris corporis communis Ca. xxii.

Illud vo qď rectificat humorē ē eũo ⁊ cõ
plexio cũ pmutatione ⁊ acceptatione eiꝰ: cꝰ
bona sit digõ in q̃litãte ⁊ quãtitate ⁊ mũdificatio in
balneo ⁊ alia: ⁊ assumē in ieiunio p qď sudor sit bo
ni odoris sicut ē cassia ⁊ feleniati. Et iterũ apiũ ⁊ ca
pita cardui ⁊ asparagus ⁊ oē ꝓuocatiuum vrine
mundificatiuũ sanguinis a putrefactione. verũ que
dam eoꝝ sicut asparagus faciunt fetere vrinã. Et ď
eis que ꝯferunt ad illud ē vt bibat infusionē chryso
miloꝝ boni odoris ⁊ chrysomila ipsa: ⁊ liniat sup
corpus qď sit sicut aqua myrti ⁊ aqua in qua disso
lutũ ē alumē iameni ⁊ almeisus ⁊ decoctio sisimbrii
⁊ mēte ⁊ calamēti ⁊ sãsuci ⁊ folia citri ⁊ folia salicis:
⁊ silr inunctio cũ myrto trita. Et iteꝝ sandali prope
⁊ ciperi ⁊ flos squinãti ⁊ calamus aromaticus ⁊ al
sidre ⁊ rose ⁊ proprie sãsucus ⁊ alsehesabrē ⁊ alusna
ti ⁊ folia citri ⁊ cortex eius ⁊ folia maloꝝ ⁊ folia lilii
iuuatiua sunt in hoc ca. valde: Et iteꝝ trocisci de ro
sis cũ zuccaro. Et iteꝝ de eis que oppilant poros ⁊
prohibēt sudorē: sũt lithargyriũ ⁊ tutia et cinis foli
oꝝ lilii ⁊ alumē et silia eis ⁊ myrrha ⁊ aloes ⁊ oleũ
myrtinũ ⁊ oleum roſ.

¶ De cura fetoris ascellaꝝ Ca. xxiii.

Existimauerunt quidã ꝙ fetor ascellaꝝ ⁊ pe
diculi sũt ex reliquiis vestigioꝝ spermatis
ex quo creatus est hõ que iã ceciderũt in partibus
ascellaꝝ ⁊ penetrauerunt in poris cutis. ⁊ hoc nõ ē
ex eis quibꝰ oꝫ inniti. Et vt proportionet ad vaporē
materiei qui ꝯuertit in sperma in hoie ⁊ ad mouen
tē ipsũ in eo ē melius. ¶ Cura autē eoꝝ ē qm̃ oꝫ vt
curent post mundificationē si ea indiget cũ tutia et
lithargyrio condito ⁊ climiis ⁊ cum cinere myrti ⁊
oleo myrtino ⁊ cũ aqua i qua soluitur alumē ⁊ qñꝫ
ꝯficiant ista cũ sandalis ⁊ permiscēt cũ cãfora. Tro
ciscus bonus: ℞. sandaloꝝ ⁊ cassie ⁊ gallie ⁊ spice ⁊
aluis ⁊ myrrhe ⁊ foliis ⁊ ro: oium añ. ptē. i. ⁊ tutie ⁊
lythargirii albificati amboꝝ añ. ptes. iii. ⁊ cãfore p
tē. s fiant ex eis trocisci cũ aqua roſ. ⁊ administrent
post exiccationē. Et iteꝝ sumãt rosaruꝫ rubeaꝝ lb.
i. ⁊ galle ⁊ spice ⁊ ciperi ⁊ myrrhe ⁊ aluis oium añ.
ʒ. x. fiant trocisci cũ aqua roſ. ⁊ administret delibu
tionē faciendo. Puluis bene faciēs redolere corpꝰ
⁊ ꝯfert ꝯplexionibꝰ calidis: ℞. spice ⁊ ciperi ⁊ folio
rũ ⁊ floꝝ squinanti ⁊ storacis assemine ⁊ est lubria
romana oiuꝫ añ. auř. x. rosarũ siccaꝝ extremitatum
myrti oium añ. auř. xx. spica ciperũ ⁊ flos squinan
ti ⁊ foliũ: madefiant cũ vino odorifero ⁊ exiccent et
terãt: deinde proiiciant super ea rose ⁊ extremitates
myrti contrite ⁊ dissoluat crocus cũ aqua roſ. ⁊ p
misce ipsuꝫ cũ medicinis reliqs ⁊ exicca eas in vm
bra: deinde tere ipsũ ⁊ puluériza super corpus post
balneationē: ita vt exicces sudorē corporis i primis
exiccatiõe vltima: deinde puluériza super ipsis me
dicinas. Aliud abscindēs odorē sudoris fetidi cõue
niens hñtibꝰ ꝯplōnes frigidas: ℞. spice aromatice ⁊
gariofiloꝝ ⁊ amomi ⁊ xylobalsami ⁊ cassie oiuꝫ añ
auř. iii. costi ⁊ blacte bizantie ⁊ spice inde ⁊ cinamo
mi oium añ. auř. ii. extremitatũ sãsuci ⁊ spice roma
ne oium añ. auř. iiii. lubrie romane resoluant ista cũ
vino ⁊ tere ⁊ reliqua cũ aqua balsamite et admistra
illud. Aliud ſm illud exemplũ abscindens odoreꝫ
sudoris: ℞. cinnamomi ⁊ spice inde et blacte bizan
tie et costi oiuꝫ añ. ʒ. ii: absynthii et boli lacũe et sco
rie plũbi et ceruse ablute oium añ. ʒ. s. sceba et spice
romane oium añ. ʒ. i. croci et rosaꝝ siccaꝝ amborũ
añ. ʒ. iii. tere sicca cuꝫ aqua myrti: et crocũ cũ aceto
vini odoriferi et administretur.

¶ De cura vehementie fetoris stercoris et ventosi
sitatis Ca. xxiiii.

Fit illud cã putrefactionis humoꝝ. Et causa reꝝ de proprietate quaꝝ ẽ illud sicut alastirgar et allea et eruca et porri et alaniudẽ et alalthir et iteꝝ oua eoꝝ. Verũ fetorez delet bonitas digõnis et assumẽ ea que declinare faciũt putrefactionẽ ad partẽ vrine sicut fenugrecuz. ipsuz.n.faĉ fetere sudorẽ et vrinã et delet fetorẽ egõnis. Et vinũ aromaticũ aufert fetorez egestionis.

De fetore vrine Ca.xxv.

Cause fetoris vrine sũt cause fetoris egestionis. Et iterũ diuretica siĉ asparagus et silia ipsa.n.faciunt bonuz corpis odorem et faciunt fetere odorez vrine: Et iteꝝ vlcera vesice:et cura eius ẽ facilis ex eis que sciuisti.

De pediculis et lendinibus Ca.xxvi.

Materia hũiditatis in qua ẽ caliditas aliq̃ qũ expelliĉ ad cutem fortasse ẽ tante tenuitatis et subtilitatis vt resoluatur et nõ sentiatur et sequitur eam illud qȯ resoluitur in sudorem et sequiĉ eam qȯ resoluitur et coagulaĉ in sordes:et sequiĉ eã quod retinetur in suprema tunicaꝝ cutis et generãtur ex ea sicut furfures et desudatiões et que sũt ambabus silia:et sequiĉ eã qȯ retineĉ profundius illo. Qȯ si sũit mala valde facit siĉ alopitiã et silia illi et impetiginẽ et alsabafati. Et si fuerit minus mala et nõ fuerit v̓tus virulenta et nõ festinat ad eã putrefactõ dominãs vltima ⁊ ẽ conueniẽs vt sit mã recipiens vitã influiĉ super ipsã vita ex creatore suo ⁊ proueniunt pediculi ⁊ mouentur ⁊ egrediũĉ. Et qñz accidit de eis plin subito. Et qñz adiuuant ad generationẽ pediculoꝝ ⁊ mouẽt eos cibi boni chimi tenuis motus ad illud qȯ apparet sicut ficus ⁊ ad illud adiuuant motus mouẽtes eũ ad illud precipue qũ associatur ei vapor spermatis generantis sicut coitus. ⁊ qñqz adiuãt ad illud dimissio mũdificationis ⁊ ablutionis ⁊ administratio eius qȯ aperit poros cutiſ ⁊ mouet mãs retẽtas in ea ad resolutionẽ ⁊ facit ingredi ad eã flatũ ꝓhibentẽ eã a ꝯuersionib⁹ putrefactionis ⁊ assimilatione cũ putrefactione. Et qñqz superant pediculi adeo donec fluat sanguis habentis eos ⁊ citrineĉ color eius ⁊ cadat appetitus ei⁹ ⁊ extenuetur corpus ipsius ⁊ resoluatur eius v̓tus.

De cura Ca.xxvii.

Pediculi plures generati nõ abscissi indigẽt in curatione sua in primis mundificatione corporis ⁊ proprie eũone cũ phlomia ⁊ rectificatione regis ⁊ dimissione eius qȯ mouet mãs ad exteriora de eis que dixim⁹: deinde admĩstra medicias localeſ: ⁊ confert ad illud assiduatio balneatõis ⁊ mũdificationis ⁊ vt assiduet balneationẽ cũ aq̃ salsa: ꝺ inde cũ aqua dulci ẽ melius. Et oz vt assiduet per mutatõez vestiũ ⁊ iduaĉ serico ⁊ lino: ⁊ bibat medicinas interficiẽtes pediculos sicut allea decocta et calamẽtũ mõtanũ. Medicine v̓o oz vt sint exiccatiue resolutiue attractiue ad exteriora. Qȯ si fuerit res magna ẽ necessariũ vt misceãĉ cũ eis v̓tutes venenose. Et de medicinis localib⁹ sunt sumach ⁊ oleuz ⁊ acetosa ẽt ⁊ folia eius et radix ei⁹ aut alumẽ cũ oleo aut folia azedaraet aut folia granatoꝝ et semen lini et calamus aromaticus et cinamomũ: aut folia colloquintide aut folia myrti aut folia cupressi. ⁊ oleũ cartami iuuatiuũ ẽ prohibitiuuz:et oleũ ꝺ raphão ẽ mirabile. Et cortices cassie lignee et reubarbaruz ⁊ p rerũ ⁊ radix altee ⁊ sisimbriũ ⁊ poliuz ⁊ anisuz ⁊ pulegiũ ⁊ semẽ vrtice ⁊ alberẽgesiſ ⁊ cordumeni: Sumãĉ siesmemithe.ʒ.iii.costi.ʒ.ſ.baurach.ʒ.i.amili q̃ztũ oĩa:soluanĉ ⁊ linianĉ. Et de ablutionib⁹ ẽ decoctio lupinoꝝ: qm̃ ẽ bona fortis. ⁊ decoctio sicle ⁊ decoctio tamarisci. ⁊ decoctio calamẽti mõtani ⁊ ꝺcoctio folioꝝ cupressi ⁊ folioꝝ pini. Et genera felliſ qũ ponunĉ in ablutionib⁹ sũt bona. Et ꝺ suffumigatiõibus ẽ suffumigatio cũ ꝯdisi et staphisagria ⁊ cũ gũma pini ⁊ cũ gallia proprie ⁊ cũ sulfure. Et ꝺ medicinis fortib⁹ ẽ vt sumãĉ staphisagria ⁊ arsenicũ rubeũ ⁊ baurach: teranĉ oĩa cũ aceto et oleo et liniaĉ cũ eo caput aut helleborus albus et baurach aut folia oleãdri cũ olo aut folia collogntide. Aut sumãĉ synapis et ꝯdisi trita et fundaĉ super eã paꝝ aceti et extinguaĉ post illud in eis argentũ viuũ terendo et ẽ forte. Et silr qȯ fit ex sulfure et arsenico et aristol. et cinere ilicis et costo ⁊ myrrha. aut sumãĉ cõdisi ⁊ arsenicũ rubeũ ⁊ aristol.lõ. ⁊ alkitrã ⁊ fellis vaccini quantitas tãta de vtrisqz cũ qua medicine cõficianĉ ⁊ ẽ epythima forte. Et iterũ alkitrã ⁊ gentiana ⁊ arsenicũ ⁊ oleuz de lilio. Et iterũ stapisbagria ⁊ folia oleãdri ⁊ alumẽ iameni. Et iteꝝ liniãĉ in balneo cũ siesmemithe pte.i. ⁊ baurac medictate ptis:costi sexta ptis:amili quãtũ oĩa ⁊ liniaĉ cũ eo post psilotruz cõfecto cũ aceto.et administra has medicinas post vaporationẽ cũ eis que sunt sicut condisi. Et staphisagria ẽ melior et proprie qũ icipit ab ablutionib⁹ ꝺ genere eius quod diximus.

Tractatus.iiii.de dispõnibus que pendẽt ex corpore et extremitatibus et est ꝯplemẽtũ libri decorationis.

De extenuationis ablatione Ca.i.

Extenuatio fit aut ꝓpter p̓uationẽ materiei pinguedinis cibi: Aut fit propter multitudinẽ vsus cibi sbtiliãtis: qꝛ nõ generaĉ i corpore sanguis plurim⁹. Et ex regie ꝯtẽto de eo qȯ ẽ p̃ter illȯ qȯ nõ generaĉ in corpore sãguis bon⁹: aut pp debilitatez v̓tutis operãtis in cibo: aut digestiue aut attractiue ad mẽbra pp corruptõez ꝯplonis: c⁹ plin est frigidũ: aut pp q̃etẽ plimã cũ qua sopiĉ v̓tus attractiua proprie qñ ẽ post exercitia quoꝝ auxilio cõsueuit nã attrahere cibũ. Qũ ergo dimittunĉ nõ attrahit nz nutrimẽtũ tẽperatũ ẽt: aut propterea q̃ sãguis cõuertiĉ ad mãm cholericã vel melicã ex humida aquosa: aut propterea q̃ splen comprimit ep quando magnificatur: quare attrahiĉ ad ipsũ plus sanguinis et debilitatur virtus epatis per contrarietatem que est inter vtraqz: aut propterea qꝛ vermes coartant corpus: aut propter constrictionẽ poroꝝ aut propter ipsorum coartationez ab humoribus: aut coopertura ez eoruz scienter quã fecit frigus aut calor aut nuda siccitas quoruz vnũqȯqz cognosciĉ suo signo: aut propter ligamẽta assidua super ipz: q̃re oppilantur pori ⁊ meatus: q̃zobrẽ nõ attrahitur ad ipsuz nutrimẽtũ ⁊ proprie a creta comesta: aut ꝓpter multitudinez resolutionis: qꝛ nõ figiĉ qȯ attrahit de nutrimento ad mẽbra: imo separaĉ sicut accidit in exercitiis velocib⁹ ⁊ tristitia ⁊ angustia ⁊ egritudinibus resoluentibus. Et corpora quidem que extenuantur in tẽpore breui tolerant vt redeat ad ea teneritas tempore breui. Et illa que extenuantur in tpe longo nõ tolerãt nisi blãdimẽtũ debilitati v̓tutiſ ad hoc vt admĩstret nutrimẽtũ plin. Corpora igiĉ susceptiliora pinguedinis sunt que de eis molliorez

bñt cutē ⁊ que de eis magis suseptibilia sūt tēsionis
Et de eis que faciunt homini esse necessariū fugere
ab extenuatione sunt debilitas et vehemētia passio
nū a calore ⁊ frigore et a v̓berib⁹ et a percussionib⁹ ⁊
a passionib⁹ aīalibus et onere et labore et inquietu
dine et ab eūone et coitu et retinetur nutrimētū ei⁹ i
venis ipsius et nō penetrat q̄ putrefit. Et pinguedi
ni iterū insunt nocumēta q̄ ego dicā. Et nō ē sicut e
quale: dū ergo perseuerat pinguedo: ita ꝙ nō facit
accidere nocumētū nō abhorreas eā: vita nāq̄ꝫ in
humiditate existit. Verū oꝫ vt tu caueas ⁊ abhorre
as eaꝫ i via superfluitatis: lꝫ nō appareat eius nocu
mētū: q̄m eius nocumētū repēte aduenit ⁊ subito ſꝫ
ꝙ dicitur in loco suo. Et qñ desiccāt corpora pp ae
rē ē extenuatio.

De cura Ca. ii.

Oportꝫ vt cōsiderēt q̄ causa sit in extenuatiōe
de causis extenuationis q̄s diximus: ⁊ cure
tur ⁊ remoueat. vbigr̄a: si fuerit cib⁹ nō generās san
guinē grossuꝫ fortē afferat ille qui generat ipsū ⁊ nō
sit contētus eo qui generat sanguinē laudabilē tm̄:
quoniā fortasse generabit subtilē ⁊ resolutiuuꝫ. Qd̄
si fuerit virtus attractiua ad mēbra pigra moueat ⁊
confortetur ⁊ cōsideretur ad malitiā ꝯplonis si fue
rit ⁊ permutetur. Et frica io in hora expergefactōis
a sōno ē ex eis que expergefaciunt v̓tutē attractiuā:
⁊ qñ ē necessariū prohibere nutrimētū a latere alte
ro attrahe ipsuꝫ ad latus extenuatum qum diuersi
ficāt duo latera sicut si sit vna duaꝝ manuū extenu
ata ⁊ altera pinguis: tunc. n. necessariū ē vt ligēt pin
guis cū pāno incipiendo ab inferiore ligatura non
vehemēti nꝫ dolorosa cū mēsura que cōstingat tm̄:
⁊ prohibeat nutrimētū a penetratione: q̄ redeat ad
locū digōnis ⁊ attrahat ad latus alteꝝ. Et excita at
tractiuā cū fricatione ⁊ proprie cū oleo aliquo sicut
oleo oliue cū pauca cera calefacto fricatione nō ex
iccante. Et quotiēs inflāt mēbꝝ ⁊ calefit dimittat: d̄
inde iterēt qū quiescit. ⁊ si pori fuerint oppilati tunc
oportebit si corp⁹ fuerit vehemētis soliditatis q̄pp
oppilētur pori mollificare cū hūectatione ⁊ calefac
tione cū calefaciētib⁹ ex eis que assumunt ⁊ motib⁹
corporeis ⁊ aīalib⁹ si fuerit frigus illud qd̄ īspissauit
ipsū: ⁊ infrigidatione ⁊ humectatione si fuerit calor
inspissans ipsū ⁊ faciēs ipsū cōpactuꝫ. Et meli⁹ quo
calefit mēbꝝ qd̄ nō recipit calefactionē pp frigus su
um est vt siccetur: deinde ponatur super ipsum rubi
ficatiuū. Et si fuerit causa in extenuatione pp splenē
curēt splē. Et si fuerit extenuatio pp vermes interfici
antur ⁊ extrahantur cū oībus que dicta sūt in ca. eo
rum ⁊ adhibeantur ei delitie ⁊ amenitas ⁊ stramen
ta leuia ⁊ habitēt i vmbra ⁊ dilatēt ⁊ aromatizetur
⁊ dentur in potu frigida. Ista. n. confortant virtuteꝫ
nālē valde: q̄ bona fit eius administratio in nutriē
do et expellēdo supfluitates. Et illud qd̄ est principi
uꝫ causaꝝ pinguedinis. Et de ipinguātibus ē assū
ptio vini grossi ⁊ cibi boni chimi fortis exiccatis:
qum digeritur sicut frumētum sine cortice coctū vt
puls ⁊ aliudabet ⁊ rizi; cū lacte ⁊ assata de carnibus
pp illud qd̄ retinēt in eis de v̓tute carnis ⁊ generant
carnē durā. decoctū aūt ex carnib⁹ generat mollitiē
⁊ teneritudinē nō firmā. Et caro anatis ē inpingua
tiua ⁊ caro galline silr: ⁊ caro alcubugi ē vltima in
eo: ⁊ silr lub zuccari ⁊ balneū post cibū ē vehemen
ter attrahens nutrimētū ad corpus impinguatiuū.
Verꝝ vtēs eo exponitur oppilationi accidenti i epa
te suo proprie qū ē cib⁹ e⁹ cib⁹ eoꝝ qui sūt ipinguan
di ⁊ pp illd̄ multiplicetur lapis in eo qui querit hoc
⁊ illi sunt aptiores ad hoc vt in eis multiplicent iste
oppilationes ⁊ lapis quoꝝ vene sūt in creatiōe stri
cte: ⁊ sūt nō oēs ita. Et qū isti sentiūt grauitatē i late
re dextro: sumāt in potu aperitiua in oppilationib⁹
epatis nota ⁊ sumāt i potu añ cibū suū capparē cū
aceto ⁊ melle ⁊ oxymelle cū seib⁹ donec auferat gra
uitas. Et melius quidē balneū ē illud quod ē post
digōnē primā: ⁊ qū iā descenderit cib⁹: lꝫ comedere
cibum post egressionē a balneo absq̄ꝫ supfluitate ē
de causis inpinguationis. Et balneū quidē ē bonū
ipinguatiuū plurib⁹ hominib⁹ ⁊ proprie illis q̄ sunt
in dispōne que ē sicut arefactio. ⁊ oꝫ vt sit balneum
post primā digōneꝫ. s. qñ descenderit cib⁹ a stō nisi i
rebus eisdē. Et calefactis qd̄ ē ad hoc cōgruū factū
ex lacte de quo extractuꝫ ē butyꝝ nō facto acetoso.
Et de ingenio ipinguādi ē retētio sāguis sup mēbꝝ
ligando mēbꝝ qd̄ ei equedistat in latere altero sicut
dixim⁹ añ: ⁊ ligetur illud qd̄ ē sub mēbro ex quo va
dit nutrimētū ad ipsū qū ē pingue: aut nō querat e⁹
ipinguatio sicut cū aseid ē extenuatū ⁊ planta man⁹
ē sana ⁊ pinguis: tunc ligēt apud rascetā: aut qū ad
iutoriū ē extenuatū ⁊ aseid non ligēt apud cubitū a
superiore parte aseid. Et ex ipinguātib⁹ ē illd̄ qd̄ pē
det ex exercitio ⁊ ē oē exercitiū leue tardū ⁊ totuꝫ il
lud sit equale p⁹ fricationē veloceꝫ bonā paruā tēpa
tā in duritie ⁊ lenitate ⁊ proprie fricationeꝫ qū inci
pit ad hoc peruenire ⁊ rubificet cutē ⁊ post illud ex
ercitēt cū equalitate ⁊ balneēt balneatione breui: de
inde inungāt corpus eius ⁊ fricēt fricatione sicca: d̄
inde administrent linimenta ipinguatiua. Et permu
tatio quidē aeris ⁊ aque ē ex vno eoꝝ q̄ oꝫ obserua
re: q̄m fortasse extenuatio ē cā eoꝝ. Et de ipinguati
uis sunt linimēta q̄ admistrāt post motionē mēbro
rū ⁊ ipsoꝝ rubificationē sicut ē pix sola: ita vt sit ve
hemēter liquida: aut soluta in oleo cū quātitate q̄ fa
ciat eā currere linimētū. Et qñꝫ administrat sola su
p cutē approximata igni donec liquefiat: deinde iui
scāt ⁊ eleuāt qñ cōgelat. Ipsa. n. attrahit nutrimētū
ad mēbꝝ ⁊ retinet ipsū in eo ⁊ remouet frigus eius
si fuerit cā eius debilitas virtutis aut oppilatio poro
ruꝫ in cute ⁊ dat ei viscositatē ⁊ asperitatē ⁊ stringit
super ipsū poros ⁊ excitat v̓tuē attractiuā: q̄ rema
net mora tanta q̄ figit ⁊ sit ps mēbri ⁊ nō resoluit. et
oꝫ vt admistrēt in estate semel in die in q̄ admistrat
⁊ in hyeme bis. Et ꝯsiderēt in ablatione eius a mē
bro ⁊ dimissione ipsius super ipsuꝫ velocitas rubifi
cationis eius ⁊ inflatiōis quas facit ei tarditas ipsi⁹
Qum ipsa enim festinat in hoc non sit vltimatio in
dimissione eius super ipsum et dominatione ipsi⁹:
immo remoueatur velociter. Et fortasse sufficit vt
auferatur quando inuiscatur calida ⁊ ifrigidatur. ⁊
quādoq̄ꝫ confert vt precedat super piceꝫ fricatio ve
lox aspera dura: deinde liniatur aut percutiatur cū
virga brusci equali non nodosa et proprie inuncta
donec rubeat ⁊ infletur: deinde abstineat. nam addi
tio in fricatione ⁊ percussione resoluit: deinde iuisce
tur pix calefacta cū equalitate apud ignē. Qūq̄ꝫ co
agulatur ⁊ infrigidatur auferatur ab eo euellēdo su
bito. Et melius quidē est vt effundatur super ipsuꝫ
ante picē aqua ad caliditatē ⁊ mordicationē quādā
decliuis: deinde apponatur pix. et aque sulfuree ⁊ q̄
sunt de aspalto sūt attractiue iteꝝ nutrimēti ad illd̄

quod apparet. Inquit Gal. Iã vidi vẽditorẽ aĩali
uꝫ ĩpinguasse hoc regimine adolescẽtẽ sine natib⁹ et
factus ẽ lenis habẽs pingues anchas in tpe breui.
Qui võ abhorret picẽ vtatur loco eius oleo ex ole
is oppilantib⁹ cũ caliditate quadã: ⁊ si vtat̃ aqua fri
gida ⁊ tolerat eã super corpus totuꝫ aut sup mebꝝ
faciat. Et melioꝛ horaꝝ ad illud ẽ hora qua operat̃
linimẽtũ ĩ attracto: fortasse. n. tunc vt⁹ resoluit ipsuꝫ
ĩ sãguie. Et nõ oꝫ vt fugias acuta qũ prolongat̃ ⁊ ñ
confert: imo oꝫ vt assidues fricatões cuꝫ pãnis et ef
fusionẽ aque calide: deinde cũ fricatione cũ manu:
deinde adhibeas picẽ. Et fortasse ẽ necessariũ vt at
trabatur sanguis absqꝫ fricatione: imo cũ medicis
rubificantib⁹ ⁊ cũ eis que sunt sicut piretruꝫ ⁊ sulfur
⁊ cũ eis que sunt sicut gũma rute agrestis. Et ð mẽ
bris sunt quedã q̃ egẽt ad ĩpinguationẽ sui nutrimẽ
to pluri cõsueto: qm̃ resoluitur ex eo iã plus consue
to ⁊ indiget inpinguatio superfluitate remanẽte pre
cipue qũ fricatio iaꝫ resoluit. Et referam⁹ nũc medi
cinas que assumũt̃ ⁊ clisteria. In eis autẽ que sumũ
tur ẽ intentio vt medicine confortent digõnẽ ⁊ reti
neant cibũ in stõ ⁊ intestinis paꝝ propter virtutẽ re
tẽtiuã ⁊ faciunt ipsũ penetrare in venis ⁊ ad partes
epatis ⁊ faciũt illud diuretica equalia ⁊ proprie qũ
bibuntur in cibo ⁊ post ipsũ spatio paruo. Et ẽ ne
cessariũ vt coaguleť in mẽbro. Et faciunt illud infri
gidantia ⁊ stupefacientia sicut hyusquiamũ albũ et
ci silia. Et de hñtib⁹ proprietatẽ ⁊ que sũt nobilioꝝ
virtutũ ad tẽperatos ẽ illud qð ℞. amigdalas ⁊ fi
sticos excorticatos ⁊ grana viridia ⁊ sisamũ ⁊ gra
na pini maioris: cõficiantur cũ melle ⁊ fiant inde pi
lule siles nucib⁹ ⁊ sumant̃ de eis oĩ die quiqꝫ nuces
vsqꝫ ad. x. ⁊ bibat super eas vinũ: hoc. n. ĩpinguat ⁊
bonũ facit colorẽ ⁊ confortat super voluntatẽ coeũ
di. Medicamẽ bonũ qð ĩpiguat ⁊ colorẽ efficit bo
nũ: ℞. mutuc farine sile ⁊. ℥. v. sarcocolle ⁊ ĩuoluant̃
cũ butyro vaccino cocto ĩuoluatione forti ⁊ fiãt ex
eis trocisci ⁊ comedant̃ mane ⁊ vespe. Aut assumãt
amigdale ⁊ auelane excorticate ⁊ grana viridia ⁊ si
samũ ⁊ papauer cũ equalitate kesile. ſ. ps: penidioꝝ
quãtũ ẽ totũ: sumat̃ ĩ puluere oĩ mane ⁊ apud sõnũ
vsꝫ ad. ʒ. xx. Et alkidi medicamẽ qð ℞. quartã kele
iati de kerua excorticato: cui⁹ tritura fiat optima: fũ
dãt̃ sup ipsũ lb. ii. lactis dulcis ⁊ cõficiat̃ bene cuꝫ
farina tritici quãtũ ipsũ tolerat ⁊ fiant trocisci ex eo
quoꝝ oĩs sit. ℥. i. ſ. ⁊ fiant vt panis et siccent̃ ⁊ sumã
tur de eo oĩ die duo trocisci contriti.

¶ De regimine bono ad extenuationẽ factẽ cã cre
te ⁊ oppilationis ptiũ epatis et siphac. Ca. iii.

Sumantur passule bone et fundãt̃ sup eas
quattuoꝛ põdera ipsaꝝ de aqua et decoqꝫ
tur vsqꝫ ad medietateꝫ et proiiciat̃ sup oẽ
castitiũ passularũ podus. ii. lb. scorie ferri ⁊ pũgillus
vn⁹ anicos ⁊ pugillus. i. zuccari ⁊ pugill⁹. i. origani
⁊ qñ feruet dimittat̃ duab⁹ dieb⁹ aut trib⁹: deinde co
let̃ ⁊ bibat de eo in ieiunio q̃ꝫtitatẽ lb. i. ⁊ p⁹ tres ho
ras comedat panẽ cũ kemic capparis ⁊ poroꝝ: ⁊ bi
bat super ipsũ vinũ forte quãtitatẽ lb. i. deinde qñ ꝑ
tereũt. vii. hore comedat carnẽ pinguẽ ⁊ bibat vinũ
duꝝ vsqꝫ ad. iii. lb. hoc. n. efficit in cõplexionib⁹ for
tib⁹ operationẽ mirabilẽ ⁊ colorẽ facit bonũ: aut su
mãtur dragagãti ⁊ semis papaueris ⁊ nucis bendẽ
⁊ amboꝝ been ⁊ capparis ⁊ zedoarie ⁊ almugath
oĩum añ. ʒ. iii. ſ. terant̃ ⁊ frigant̃ in butyro ⁊ proiiciã
tur super põdus duaꝝ minaꝝ sauich tritici ⁊ suma
tur oĩ die de toto vsqꝫ ad. ʒ. xxx. ⁊ decoquat̃ de eo
sorbitio cũ lacte ⁊ butyro cocto ⁊ zuccaro sorbeat:
et balneetur post ipsuꝫ balneatione leui. Aut sumã
tur almugath. ʒ. l. hellebori. ʒ. xx. dragãti. ʒ. xl. zedo
arie. ʒ. xxx. cribellentur ⁊ sumantur quãtũ ẽ tertia to
tius de pane sile ⁊ quãtũ ẽ tertia eius de amigdalis
excorticatis quantuꝫ ẽ tertia ei⁹ de zuccaro sulime
ni: ⁊ sumat̃ de eo oĩ die pondus. ʒ. xx. in lacte ouino
⁊ expressione vue de vnoquoqꝫ quoꝝ sit lb. i. ⁊ fiat
sorbitio ⁊ sorbeat ipsã ⁊ vtat̃ de medicinis ĩpingua
tiuis temperatis ex medullis ⁊ nux bendẽ ⁊ alkesile
proprie cũ sauic: qm̃ ipsuꝫ cũ hoc frãgit inflatõnẽ sa
uich ⁊ genera ĩpinguandi. Verũ ipsa tardantur in
stõ ⁊ almugath ⁊ zedoaria ⁊ duo been: ⁊ oĩa q̃ mo
uẽt sperma ex eis que sunt sicut bulbus ⁊ herbus ⁊
fasceoli. Et ex eis que currũt cursu proprietatũ ẽ vt
sumatur vermis apis ⁊ exiccet̃ ⁊ terat̃ ⁊ misceat̃ de
eo aliquid cum sauich ⁊ det̃ de eo in potu aliquid.

¶ De regie bono ad calefactos ẽ vt sumatur dog
lactis dulcis c⁹ nõ vehemẽs sit coagulatio nꝫ acetosi
tas: imo accepta ẽ ⁊ ablata ei⁹ vnctuositas vt sit ma
gis penetratiuũ ⁊ leuius. Et det̃ de eo in potu exte
nuato quãtitas. ſ. lb. ⁊ moret̃ sup ipsuꝫ tribus horis
donec digerat ipsũ: deinde sumat de eo in potu tan
tũdẽ vice altera: ⁊ abstineat̃ a cibo vsqꝫ ad nocteꝫ: ⁊
sit cibus ei⁹ pullus ĩpinguatus ⁊ si tolerat vt bibat
vinũ subtile faciat. ⁊ si balneetur ãte cenã super illð
qũ iã biberit cadũ vini tenuis puri: deinde egrediat̃
⁊ cenet erit melius. Et sumat̃ cicer ⁊ infũdat̃ in lacte
vaccino die ⁊ nocte ⁊ si remouetur super ipsum lac
et nutriat̃ in eo plus illo lꝫ. Et sumat̃ rizi abluti albi
et se. papaueris triti et tritici et ordei tritoꝝ oĩuꝫ añ.
pondus. ʒ. xxx. et panis de sila exiccati et zuccari al
bi amboꝝ añ. pondus. ʒ. xxx. amigdalaꝝ excortica
taꝝ. ʒ. i. aggregent̃ oĩa et decoquat̃ de eo oĩ die pon
dus. ʒ. xxx. cũ lacte dulci aut olõ et butyro cocto et
bibat ipsũ et balneet̃ ĩ tina post ipsuꝫ quãtitate qua
resoluat̃. Aut sumat̃ lb. i. lactis dulcis et lb. i. aq̃: fer
ueat cũ facilitate donec cõsumat̃ aqua et proiiciat̃
super ipsũ. ℥. i. penidioꝝ. et. ℥. i. butyri vaccini cocti
⁊ oleũ sisaminũ ⁊ ferueat bullitione vna ⁊ sorbeat̃.
Aut sumantur farine ciceris ⁊ fabaꝝ ⁊ ordei ⁊ rizi
partes equales: lentiũ excorticataꝝ ⁊ papaueris al
bi ⁊ mes excõticati oĩuꝫ añ. ps. ſ. tritici triti sisamini
excorticati amborum añ. pars. ſ. zuccari partes. ii.
fiat sorbitio cum lacte ouino ⁊ sorbeat ĩ mane. Aut
sumat̃ hyusquiamum album ⁊ decoquatur ĩ aqua
decoctione bona ⁊ colet̃ ab eo aqua fortiter: deinde
exiccetur in vmbra ⁊ ponatur in medio masse ⁊ fiat
panis ⁊ coquatur in furno super laterem. quinque
massa rubet ac si essꝫ tosta: extrahat̃ ⁊ terãtur ⁊ pro
iiciantur. ii. aur̃. in lb. i. puluis facte ex sisamo et pa
pauere: ⁊ sumantur de eo mane ⁊ vespere tres plan
te man⁹. Medicamẽ mirabile: Sumat̃ hyusquia
mum albuꝫ ⁊ abluatur cum aqua postq̃ꝫ infusuꝫ ẽ
in ea die ⁊ nocte ⁊ exiccetur ⁊ ĩuoluatur butyro co
cto inuolutione facili ⁊ bulliat quantum meretur ⁊
proiiciatur super ipsum quadruplum sui de amig
dalis excortitatis et quantum ipsuꝫ est de nucibus
⁊ quantum ipsum est de zuccaro: ⁊ sumat de eo ad
mansionem põdus. ʒ. v. Et isti quidem impinguan
tur cum kekengi ⁊ solatro et lactuca et moris et car
ne alcubugi. ¶ Et qui ad vltimum perueniunt in

extenuatione indigent ad curationē sui humectatis
que diximꝰ i ca. ethice ꝛ i ca. siccitatis stōi: qꝛ redi ad
ea. ꝛ isti iterꝫ oꝫ vt liniāt cū pice oibꝰ quattuor diebꝰ
aut tribꝰ ſm mōꝫ notū. Et de illo regie ē ad īfrigida
tos ℞. hellebori albi: se. papaueris al. oium añ. pon
dus. ʒ. ii. baurach ꝛ granoꝝ pini oium añ. ʒ. iii. gra
noꝝ ipinguādi pondus. ʒ. iiii. hermodactiloꝝ seis
hyusquiami piretri galange been albi oiuꝫ añ. pon
dus. ʒ. i. kesile pondus. ʒ. v. tritici albi mutuc. i. infun
dat triticū in lacte donec nigrescat: deinde exiccet ī
vmbra ꝛ torefiat ꝛ sumat de eo in puluere oi mane
ꝛ sero pōdus. ʒ. x. ꝛ sup ipsū bibat lac. Aliud notū:
hellebori al. farine ciceris ꝛ ameos oiuꝫ añ. ps. i. ke
sile ptes. ii. cymini karmeni ꝛ piperis āboꝝ añ. ps
ʒ. terantur ꝛ cōficiantur ꝛ coquantur in furno vt pa
nis ꝛ exiccet ꝛ cōmisceatur cū tanto pane de sila ex
iccato q̄ꝫtū ipsū ē ꝛ fiat de eo oi die sorbitio cuꝫ lac
te ꝛ sumat aut ponatur i iure pulli pinguis ꝛ sorbea
tur ante cibū. Uinū ad eos: ℞. kesile pondus. ʒ. v. ꝛ
dimittatur super. ii. lb. vini boni cui nō sit acetositas
oino: ꝛ bibat de eo tres cados mane ꝛ vespere ꝛ ad
māsionē. s. in oi dispōne cadū. i. ꝛ cōfert vt cōsequē
ter adhibeat sauich. Et napi barbarici i sauich sunt
vehemētis iuuamēti ad eos calefaciendo ꝛ hūectā
do eos: verꝫ ipsi sunt vehemētis caliditatis. Et d̄ il
lo ē ad hñtes siccitatē q curent curatiōibꝰ eoꝝ cum
humectantibꝰ notis ꝛ regie ethicoꝝ: deinde regat il
le: siccitatē cuius attrabit caliditas regimine calefa
ctoꝝ. ꝛ ille siccitati cuius associat frigus cū regie ha
bētiū ethicā senecte. Clisteria v̄o sūt oē clistere ipin
guās renes sicut lac ouinū ꝛ ꝓꝑe qñ soluit in eo de
albezard aliquid. Et de eis sunt cōposita q̄ iā dicta
sunt i caplīs desiderii coeundi ꝛ dicā d̄ eis vnū: Su
mat caput ouis pinguis ꝛ mundificet: deinde terat
valde ꝛ aggregentur illi. s. lb. illiati ꝛ. ii. lb. lactis ꝛ su
mat tritici ꝛ rizi ꝛ ciceris tritorum oium añ. quarta
lib. i. postq̄ꝫ fuerit iam aggregatū totū illd̄ ꝛ dissolu
tū i aq̄ ꝛ colatū ꝛ fūdat ipsū ꝛ aqua eius iterꝫ super
comestionē aliā ꝛ reducat totū ad decoquēdū i fur
no donec discoctuꝫ sit caput iterꝫ: ꝛ colet totuꝫ ꝛ su
mantur de iure. ʒ. iii. ꝛ de pingui. ʒ. ii. ꝛ d̄ faria amig
dalaꝝ ꝛ nucū ambaꝝ añ. ʒ. i. fiat clistere cū eo ꝛ dor
miat super ipsum.

De ipiguādo mēbꝝ aliquod sicut manū aut pe
dē ꝛ labiū ꝛ nasuꝫ aut ꝑputiū aut v̄gā Ca. iiii.

Possibile in hꝰ ē illud qd̄ appropriat illi mē
bro ꝛ nō ē illud ex pte eiꝰ qd̄ comedit ꝛ bibi
tur: qm̄ illud cōe ē corpori: imo ex parte at
tractionis cibi ad ipsuꝫ ꝛ retētionis eius sup ipsum
et conuersionis eius ad nām ipsius. Et illd̄ quem
admōꝫ sciuisti fit per fricationē rubicantē cū asperi
tate et cuꝫ medicis rubificātibꝰ: deinde cuꝫ fricatōe
q̄ ē fortior et cuꝫ effusione aque calide: deiñ liniat pi
ce. et qdā ponunt sāguisugas cāpestres et sūt v̄mes
rubei i v̄tute picis. Et tu qd̄ iā sciuisti i p̄mis caplīs
qualiter admistret pix et admistrat ſm modū queꝫ
necessariū fac mā veniēs ad ipm stringendo viā ab
eo ad aliud ꝛ appropatur ei aliqua ex operatiōibꝰ
ferri sicut labio ꝛ naso ꝛ auri. Et dictū ē i ca. alio ab
isto. Dixerunt: qū labiū ꝛ nasus sūt diminutaꝰ oꝫ tūc
vt aperiat mēbꝝ ꝛ discooperiat cutis ab vtroqꝫ la
tere ꝛ incidatur caro q̄ ē i medio q̄ idurata ē ex ea:
qꝛ ꝓlōgabit ꝛ auferet ab eo callositas

De masculis supflue pinguedis Ca. v.

Pinguedo supflua ē cōpos corpis a motu
ꝛ deambulatōe ꝛ cōuersione coartans ve
nas coartatōe cōstrigēte eas qꝛ oppilat spi
ritui vias suas q̄ꝫobrē extiguit multotiēs: ꝛ silr non
ꝑuenit ad eos spiraculū aeris: qꝛ corrūpit ꝑꝑ illd̄ cō
plexio spūs eoꝝ ꝛ sunt i timore qd̄ expellat sāguis
eoꝝ iterꝫ ad locū cōstrictū qꝛ fortasse findet vena su
bito scissiōe pernitōsa. Et i hꝰi qd̄ dispōne que ē an
te eā accidūt eis constrictio anhelitus ꝛ pulsus cor
dis qꝛ succurrat tunc dispōni eoꝝ cū phlomia ꝛ isti
qd̄ penitus expositi sunt morti repētie. Et ad sūmū
mors super vltimatos i pinguednie festinat ꝛ prope
illos q ipinguāt in p̄ma etate: ipsi. n. minutas hñt ve
nas et ꝯstrictas et sunt expositi apoplexie et ꝑalysi
et pulsui cordis diarie ꝓpter hūiditatē ipsoꝝ et ma
litie anhelitus et syncopi et febribꝰ malis: et nō tole
rāt famē nꝫ sitiꝫ cā cōstrictōis meatuū spūs et vehe
mētie frigoris ꝯplonis et paucitatis sāguis et multi
tudinis phlatis. Et hō quidē nō ꝑuenit ad vltimuꝫ
magnitudis ipinguationis: nisi quꝫ ē frigide cōplo
nis: et silr isti sūt nō generantes neqꝫ i seie suo ad cō
modū peruenietes et sperma ipsoꝝ ē paucū. Et silr
q̄ de mulieribꝰ sunt pingues non concipiūt et qum
cōcipiūt abhortiuūt et eaꝝ apetitus iterꝫ ē debilis.
Et qū isti quidē oēs curantur cuꝫ medicinis nō for
tasse penetrāt medicine in v̄enas eoꝝ vsqꝫ ad mem
bra eoꝝ lesa. Et qñ infirmātur nō sentiunt nocumē
tū velociter: qm̄ sensus eoꝝ sūt debiles. ꝛ phlomia
eoꝝ ē difficilis: et in eoꝝ solutōe vētris ē timor: for
tasse. n. mouebit humores eoꝝ et non erit possibile
vt penetrent in venas redeundo propter coartatio
nē earū: quare fortasse ducet ad perditionē illd̄. Si
autē faciunt aliquid infirmat eos: qm̄ calor eoꝝ īna
tus est debilis: qm̄ eius locus est strictus. Et nos qd̄
iā diximus ꝙ laudandus ē tēperatus et proprie in
adoloscentia et pinguia: q̄ꝫuis laborent et debilitan
tur a motu: tunc ipsa per id qd̄ associat eis de signi
ficatione humiditatis significāt lōgitudinē vite.

De extenuādo Ca. vi.

Regimē extenuādi ē ꝯtrariuꝫ regimini ipin
guādi: et ē minoratio cibi: et post ipsuꝫ bal
neū et exercitium vehemēs cuꝫ penetratiōe eius et
ponere ipsū de genere qui non nutrit. Et de genere
eius cuius nutrimentum ē siccuꝫ aut acre aut salsū
sicut sunt lētes et cauguamich et acetosa. et sit panis
coruꝫ panis de quo non ē eiectus furfur ꝛ panis de
ordeo et multiplicentur spēs calide q̄ pro condimē
to ponunt in cibariis suis. Et de eis que adiuuāt ad
minorādum cibū eoꝝ predictū cum eo qd̄ narrat
ē vt sit pinguis valde vt satiet velociter: qm̄ appetitꝰ
coruꝫ debilitāt: et sint cibi et potus eoꝝ tales vt ad
iuuent ad resoluēdā mām si aggregat de ea: ꝛ adiu
uat ad illud vehemētia raritatis corporis eoꝝ ꝑ ex
ercitia laboriosa ꝛ grossitudinē indumēti ꝛ lecti ꝛ ꝑ
mutationē aq̄ frigide ad calidā ꝛ aeris frigidi ad ca
lidū: ꝛ detectio sēp ad frigꝰ vt ꝯstringāt pori ꝛ oppi
lent ꝛ ꝯsolidet corpus ꝑꝑ horripilationē: qꝛ nō reci
piat nutrimētū ꝛ prohibeat resolution equalē que
precedit attractionē eius qd̄ est post ipsā. Qd̄ si fue
rit constrictuꝫ detegat calori donec multiplicet eius
resolutio qꝛ resoluat supra illud qd̄ attrahit ad mē
brum. Et euōnes ꝛ vomitus nō equalis: nā vomitꝰ
qum est equalis ante cibuꝫ ꝛ post ipsū ipinguat: ve
ruꝫ illud qd̄ ē ꝑlm extenuat: ꝛ alteratio ꝯplonis ad

cōtrariū ꝯplōnis facīētis pinguedinē si ē frig⁹: tunc
calefactio: ⁊ si ē caliditas eq̄lis tūc iclinatio e⁹ ad fri
gus aut colorē sup̄fluū. Et sꝫ plīn de reb⁹ magis iu
uatiuis plib⁹ q̄ sup̄fluūt i pinguedine ⁊ fit v̓bigratia
illud a frigore ē admistratio medicinaꝝ subtiliātiū
⁊ hoc iteꝝ ad calorē ē iuuatiuū. ⁊ oꝫ vt adhibeant
eis exercitia laboriosa ⁊ eūones: ipsa. n. efficiūt i hu
morib⁹ tres opōnes: quaꝝ vnaq̄qꝫ ē iuuatiua ad ex
tenuandū. ⁊ de illis ē subtiliatio hūoris i eo ⁊ elon
gatio eius a coagulatōe ⁊ exponere ipsū ad resolo
nē: ⁊ de illis ē ꝙ ipsa ꝓuocāt ⁊ mouēt hūores n̄ ad
ptē venaꝝ: ⁊ de illis ē ꝙ ip̄a faciūt sāguinē lucrari q̄
litatē acutā nō malignā ad v̓tutē attractiuā. Et me^c
administrate i dolorib⁹ iuncturaꝝ sūt valde fortes i ꝓ
uocatōe vrie nō tēpate q̄ qū pmiscēt vadūt cū cibo
ad venas ⁊ nō pn̄t pducē mās ad suctionē venaruꝫ
nꝫ ad ptē vrine sumēdo a pte venaꝝ nisi in potu su
mant qū iā secūda aduenit digō: tūc. n. puenit ad ep
⁊ illic recipit p̄ᵃ opō eaꝝ: imo fortes q̄ r̄manēt discer
nētes valde humores ad nō partez venaꝝ: q̄ famē
patiunt vene ⁊ faciūt reliquas opōnes. Et iste medi
cine iteꝝ ꝓuocāt mēstrua cum v̓tute q̄zobrez adiu
uāt ad extenuandū in mīrib⁹. Et iste qō medicie sūt
sicut gentiana ⁊ semē rute ⁊ aristol. ro. ⁊ petroselinū
⁊ poliū. ⁊ sādarace qō inest v̓t⁹ extenuatia valde cō
traria v̓tuti karabe. ⁊ lacca hꝫ i hoc v̓tutē ꝓp̄ā iterū
⁊ silr semī apii ⁊ dragātū forte ē: sꝫ ē timorosū ⁊ ama
racū silr. Cōpositū: ℞. aristol. ro. pōd⁹. ʒ. i. cētauree
minoris. ii. tertias. ʒ. ii. gētiane romāe ⁊ poliī ⁊ petro
selini et salis vipe oiuꝫ an̄. ʒ. iii. ⁊ ē doſ. i. Medicam̄
forte: Sumāt radix cucumeris asi. ⁊ radix altee ⁊ ra
dix oppoponaci ⁊ sumat in puluē decoctio. ʒ. i. Et
iteꝝ sumāt se. ameos ⁊ se. rute ⁊ cymini eq̄les ptes:
sāsuci ⁊ baurach āboꝝ an̄ q̄rta ptis. i. ⁊ lacce ps. i. c⁹
doſ oi die sit aur̄. i. Et de medicis subtiliātib⁹ sūt ace
tū et almuri: ⁊ ꝓp̄e in ieiunio: verūtn̄ ille q hꝫ debili
tatē neruoꝝ et q̄ hn̄t nocumētū in matrice deuitent
acetū. Et potare vinū in ieiunio qn̄ꝫ extenuat iteꝝ p
hoc ꝙ resoluit ⁊ p hoc ꝙ replet venas vapore quꝫ
fūit illud qō potat plīm: q̄ vene nō recipiūt iteri⁹ ali
ud sup ipsū ex cibo. Et silr medicine lenientes mā̄ꝫ
ipse. n. cōuertunt cibū a venis. Et qn̄ admistrāt mul
totiēs fit v̓t⁹ attractiua pigra ⁊ ꝯsuescunt vene euāri
ab eo qō vadit ad eas apō quēlibꝫ motū hūoꝝ ad
itestina. ⁊ qn̄ apparent medicine lenientes nām et
subtiliātes diuretice nō puenit ad venas res magna
Et de medicis extenuātib⁹ sūt tyriaca ⁊ vsus ei⁹ et sal
vipe ⁊ diacurcuma ⁊ diacyminū ⁊ diapipeon ⁊ sag
zenea ⁊ anacardinū: Et medicamē de lacca ⁊ atha
nasia ⁊ hōrusia ⁊ trifera mior. epithyma v̓o eoꝝ oꝫ
vt sit de genere eoꝝ q̄ infrēnt ⁊ stupefaciūt v̓tuteꝫ at
tractiuā ⁊ sit in eis venenositas sicut hyusqamuꝫ ni
grū ⁊ albū: aut de genere eoꝝ q̄ resoluūt resolutiōe
vehemēti sicut sūt olea ⁊ iunctōes fortis resolutio
nis. Et oꝫ vt sit eoꝝ balneatio in ieiunio ⁊ sit aerea
sudare faciēs nō aquosa ⁊ hūectās. Et fuerit aquo
sa resolutiua sit assiduatio in ea vt nō accidat ex ea
attractio sup̄flua absꝫ resolutiōe: deinde nō festinet
ad comedēdū sup ipsā: imo expectet ⁊ dormiat p⁹
ipsā aut moueat ⁊ exercitet: deiñ q̄escat p⁹ cōedat rē
ōbilē: ⁊ silr oꝫ vt sit fricatio ei⁹ frica^c resolutia ꝯtinua

De extenuatione mēbri pticularis sicut mamille ⁊ testiculi ⁊ man⁹ ⁊ pedis ⁊ silīū illis Ca. vii.

Redi i hoc regie iteꝝ ad dispōnes ⁊ cōdiīo
nes quas dixi i extenuatōe absoluta ⁊ iuuetur cū iu
uātib⁹ qb⁹ appropriant ⁊ iuuat ad illō sicut facē ip̄m
quiescere cū frigore suo ⁊ ligare vias cibi ad ipsū et
stringere cū ligamēto ⁊ assiduatio ei⁹ sup illas vias
sub eo ⁊ attractio cibi ad oppositū eius: Et de epi
thymatib⁹ q̄ prohibent testiculū fieri magnuꝫ ⁊ mā
millā a magnificatione ē vt sumat chimolea ⁊ ceru
sa plūbi ⁊ misceāt cū expressiōe hyusquiami albi et
oleo myrtini ⁊ admistret iunctio ⁊ assiduet epithy
matio ei⁹ ex fricatione lapidis in quo phlomatores
sua acuunt ferramēta qū vn⁹ fricat sup aliū cuꝫ aceto
aut succo hyusquiami al. Et silr multitudo epithy
mādi cū aluie oi die. Aut sumat crete ps. i. ⁊ gallaꝝ
viridiū que vtreq̄ꝫ sint trite ⁊ liniant cū melle in die:
deiñ abluatur cū aqua frigida: fiat illud in mense tri
b⁹ vicib⁹. Et appropriat māmille vt liget super eam
cyminū cōtritū cōfectū cū aceto ex quo emplet mā
milla. Et dimittat super eā pānus infusus aceto tri
b⁹ dieb⁹: deinde soluat: ⁊ ꝯn̄r adhibeat cepa lilii al.
⁊ stringatur ⁊ nō soluat trib⁹ dieb⁹ aliis: fiat illud in
mēse tribus vicibus. Loquemur tunc

de egritudib⁹ vnguiū de panaritio Ca. viii.

Panaritiū ē ap̄a calidū exiturale accidens i
latē vnguis ⁊ ē difficile vehemētis doloris:
⁊ qn̄ꝫ vlceratur ⁊ perducit ad corrosionē: ⁊ qn̄ꝫ cur
rit ex vlceratione eius sanies subtilis fetida ⁊ ē i hoc
timor digiti.

De cura Ca. ix.

Si necessaria est phlōmia ⁊ vētris solutio fi
at: ⁊ est necessariū subtiliare cibū ⁊ infrīare
ipsū. ⁊ oꝫ vt currat in curatione cursu reliquoꝝ ap̄a
tū. s. in obseruatione dispōnis principii ⁊ augmēti
⁊ stat⁹ ⁊ declinationis sm̄ ꝙ sciuisti. Medicie āt
locales sunt qm̄ in principio oꝫ vt submergatur in
aceto calido. Gal. nāq̄ꝫ narrauit ꝙ ē vehemētis iu
uamēti ad panaritiū ⁊ non ē dubiuꝫ: quin in princi
pio sit magis iuuatiuū ⁊ proprie cū furfure aut fari
na or. ⁊ emplastretur canforatū factum ex cāfora. ⁊
qn̄ conficit opium cuꝫ mucilagine psilii extracta cū
aceto ē iuuatiuū valde. ⁊ ēplastratio cū gallis cōtri
tis puluerizatis fortasse refrenat ipsū. ⁊ similiter sor
des auris cū litio quādoq̄ꝫ prohibet ipsū collectio
nē facere. ⁊ liciuꝫ iterū iuuatiuū ē bonū: Et silr galle
cōfecte cum melle: illud euiꝫ est ex eis que prohibēt
eius confirmationē ⁊ submergatur semper in aqua
frigida ⁊ sedetur dolor ei⁹ cuꝫ opio: quoniā ē mira
bile ⁊ mucilago psilii tūc ē iuuatiua. Aut sumātur
galle ⁊ cortices granatoruꝫ acetosoꝝ ⁊ lapides cal
cis ⁊ ficus sicce cū equali mēsura: conficiantur cum
melle aut cuꝫ rob vue aut cū iuleb ⁊ liget super ip̄ꝫ
⁊ nō opproximet oleo aliquo nꝫ humiditati quꝫ ti
metur vlceratio ⁊ radix lilii ⁊ olibanū tritum solū ⁊
cum aliis. Et grana myrti decocta cum rob vue for
tasse refrenant ipsum. Medicamen sanans panari
tium: Sumantur aloes ⁊ balaustie ⁊ olibanū ⁊ gal
le ⁊ aggregentur cum melle ⁊ administrētur: Et nō
oportet vt stetur super infrigidātia: nā ipsa qn̄ trāsit
hora p̄ᵃ p̄ncipii ispissāt cutē ⁊ obsidēt mā̄ꝫ ⁊ vehem̄
tior fit dolor. Et n̄ attēdat tūc illō qō sētit ō calitate:
q̄zuis sit sic ignis: imo r̄soluat ⁊ exiccet. ⁊ fortasse cō
fert submersio i olō calefacto ⁊ tolerētia sr̄ ipsā ⁊ i me
dio terat olibanū et ponat sup ip̄m: aut flos ferri ⁊
nigelle iteꝝ trita ⁊ mucilagiēs iteꝝ lenītes ⁊ adipes
⁊ silr trocisci andarō ⁊ musces. ⁊ sordes auris bona
est ei ante collectionē. et qū accidit maturatio: tunc

pone super ipsuꝫ semē almaru et psiliū cuꝫ lacte. Et qū ē prope statū et collectōem: tūc perforet̃ perforatione subtili et parua vt egrediat̃ qđ ē in ipo: et ēplet̃ur qū egressū fuerit cū stipticis sicut sūt lētes et rose et sicut sauich de nabach et sauich maloꝝ et sauich de zarur: et post illud ex farina lupinoꝝ cū melle. et qñ vlcerat̃ tūc aloes ē de melioꝛib⁹ curationibus ei⁹ et similiter tus cū arsenico et emplastꝝ de floꝛe eris permixtū cū emplastro de cerusa et sarcocolla et cooperiatur illud cū pāno imbibito i vino. Et oꝫ tūc vt separet̃ caro ab vngue ab oī parte ꝛ incidatur illud qđ pūgit carnē ex vngue. Emplastꝝ bonuꝫ qđ dixit Paulus: ℞. draganti vsti turis āboꝝ añ. pteꝫ i. floꝛis eris ptē. ʒ. terat̃ cū melle ꝛ administretur. Et iterū emplm huiusmodi: coꝛtices granatoꝝ acetosoꝝ ꝛ galle scoꝛia eris ꝛ flos ei⁹ misceat̃ cū melle ꝛ liniat̃ et liget̃ et nō tangat locū aqua nꝫ oleū. Emplastrū bo. draganti vsti et turis amboꝝ añ. ps .i. aggreget̃ cū melle et ponat̃ super ipsū. et foꝛtasse ē necessariū qū ē timoꝛ coꝛrosionis administrare calcadicon ex arsenico et draganto et floꝛe eris et calce: qm̃ exiccat ipsū et non ē meli⁹ eo. et qñ incipit currere ex panaritio vlcerato sanies: tūc cauterizet̃ et incidat̃ vt nō ꝑambulet malitia eius in digito toto et nos quasi iaꝫ locuti fuimus de panaritio vice alia.

De aure muris et scissura vnguiuꝫ et excoꝛiatōe earū et ipsarum scabie Ca. x.

Quādoqꝫ accñt hec accidētia cā siccitatis ꝯplonis melice. et illa fissura vnguiuꝫ que ē decliuis ad ptes acutas pēdētes cū carne et pūgētes et q̄ ledunt dicit̃ auris muris. In curatiōe vo ei⁹ ē necessaria mundificatio coꝛpoꝛis cū euōne hūoris melici si fūit dñans. et medicie locales sꝫ vt liniatur alassras cū sale masse et fece vini. Et emplastret̃ cū cepa muris assata et propꝛie cū oleo sisamio aut semē lini aut nasturtiū et emplastꝝ factū liget̃ super ipsuꝫ cū melle. Et nasturtiū et sal trita conferunt ad illud et eradicāt frusta. Aut liniat̃ cuꝫ alassras et sale et fece vini et hoc ꝯfert scabiei ꝛ excoriatōi et silr mastix dissolutū cuꝫ sale trito.

Spasmi et curuitatis et leproſitatis que accidunt vngui Capi. xi.

Iste passiones iterū accidūt vngui ꝭm pl'ꝫ ex melia q̄ conuertit eam et spasmat eaꝫ et curuat ipsā et faciat eā leprosā. Et multotiens qđ ē cā ei⁹ aliqd eradicātiū accñs vngui. qū g⁹ vult oꝛiri oꝛigine bona ñ custodit̃ ꝛ tāgit̃ multotiēs ꝛ ā egredit̃. ꝛ si egredit̃: egredit̃ ꝭꝫ formā malā ꝛ vadit i gnātōe sꝫ illā sūmā: q̄ illđ qđ aduenit ei de nutrimeto aduenit ei ꝛ nō iuenit i ea penetratōeꝫ ꝛ de eo resolutōeꝫ ꝭm duos modos nāles q̄ cōponit̃ in radice vnguis tali cōpositione ꝙ fit ei difficilis extēsio toti⁹ radicis. Et multotiēs qđ curat̃ curuata cuꝫ adipe. vii. dieb⁹: deiñ fricat̃ cū nitro: deiñ iterat̃ dōec eq̄t̃. Et multotiēs eradicat̃ vnguis ꝑ casū q̄ fit foꝛtis doloꝛ ꝛ fac̄ curreꝛ febꝛē. Cura: Illa c⁹ cā ē melia idiget euōe ei⁹ si fūit coꝛpi cōis ꝛ fiūnt oēs vngues iā facte silr rectificatio cibi ē de reb⁹ magis ꝯueniētib⁹ ad illđ. Et q̄ bibit oleū sisaminū ꝛ assiduat ipsū eq̄ntur vngues ei⁹. Et si fuerit mlia ꝓpa vni vngui: tūc oꝫ vt curet̃ curatōib⁹ localib⁹. Et de curatōib⁹ qđ localib⁹ ad illđ alie sūt q̄ leniūt vnguē ꝛ ꝑpāt ipsā ad excoꝛiādū ꝛ equadū sic̄ admistratio calcis ꝛ arsenici sꝫ eā q̄ fit talis vt radas cū culcello quā q̄ꝫtitatē volueris. ꝛ silr multitudo ēplatiōis cū fece alfocbaba qm̄ fac̄ eā facilē ad equādū. Et silr si tolerat man⁹ calefac eā cū cera ꝛ eq̄ eā. ꝛ gūma cupssi ē ēplm bonū ad liniēdū eā ꝛ semē lini iterū ē bonū ad spasmū. Et adeps ouis qñ ligat̃ sꝫ ipsā dieb⁹ aliquot ꝛ dimittit̃ lenit eā. si āt nō suffic̄ iteret̃ sꝫ ipsā multotiēs vsꝫquo lēiat̃ ꝛ ꝑpet̃ ad eq̄ndū ꝛ ꝯfert ad scabiē vnguiū iteꝝ.

Ingeniū i incisione vnguis male in foꝛma sua et coloꝛe suo ꝛ reliquis maculis vt nascatur loco eius vnguis bona Capituluꝫ. xii.

Sumat̃ gūma cupꝛessi ꝛ ēplet̃ cū ea vnguis maligna doloꝛosa dieb⁹ aliquot vt leniat̃: đinde pūgat̃ radix ei⁹ cum acu ꝛ currat de ea sāguis plim⁹. deiñ ligent̃ sꝫ eā allea ꝯtrita die ꝛ nocte: deiñ renouēt̃ sꝫ eā allea i die ꝛ nocte bis qm̄ ipa cadet. Et assiduatio ēplandi eā iteꝝ cū oleo qūꝫ ꝑpat eā ad casū cū quolibꝫ regie ꝓpe qñ miscet̃ cū eo oppopona cū ꝛ sulfur fractū ꝯtritū cū adipe. Et de medicis foꝛtib⁹ ad eradicādū vnguē ē ꝭapinū ꝛ iteꝝ dabg glandis ꝛ gūma gigani ꝛ arsenicū et cātarides aggregētur cū aceto ꝛ assiduet̃ ēplatio ei⁹ cū eis i oīb⁹. x. dieb⁹. Et iteꝝ vtꝝqꝫ arsēicū et sulfur citrinū et glutinū alboti: fiat ex eis ēplꝫ cū aceto et resoluat̃ oī hebdomoda.

De ꝯseruatione eius q̄ oꝛitur Ca. xiii.

Oꝫ vt igeniet̃ donec magnificet̃ et tueat̃ a tactu cū manu et aere et aliis et crescat. Et magis ꝯueniēs qđ scit̃ ad illđ ē vt fiat aliqd sꝫ digitū sic̄ pile⁹ đ argēto et sit i eo ꝯnexio retis et rupura vt ñ ꝓhibeat̃ aer oīno. ꝙ si opoꝛtuerit ꝓhibē aerē ꝑꝑ caloꝛē aut frig⁹ aliqd coopiat̃ cū re alia. Et oꝫ vt figura h⁹ pilei sit figura q̄ fiat securitas ab obuiatōe digiti a ꝑte vnguis qū ligat̃ sꝫ ipꝫ et obuiet ex ꝑte alia et obliuicat̃ sꝫ digitū spa⁹ mēꝭ vni⁹: tunc eīm nascet̃ vnguis melioꝛ que est.

De baras q̄ fit sup vngues Ca. xiiii.

Sumat̃ nux cupssi et terat̃ et misceat̃ cū aceto et farina et ꝓpꝛie faria lupioꝝ et ēplet̃ cū eo: qm̄ eradicat albaras et silr semē lini cū nasturtio et silr fex adusta ꝑmixta cū arsenico rubeo et gūma pini et pix hūida mirabiles sūt i h⁹ cū arsēico rubeo cū nuce cupssi. et glutinū pisciuꝫ ē mirabile vltimū et radix acetose iterum linita cum aceto.

De citrinitate q̄ accidit vnguib⁹ Ca. xv.

Sumāt̃ ex gall' et aluie cū adipe anatis aut cū felle vaccio aut cū seie eruce ꝯtrito bñ cōfecto cū aceto.

De attritione vnguiū Ca. xvi.

Emplet̃ i ꝑmis cū foliis myrti aut cū foliis ḡnatoꝝ lenib⁹: deiñ adhibeat̃ leniētia. Qđ si accit capitib⁹ neruoꝝ eaꝝ veniētiū ad eas dilatatio admistra sꝫ ea adipes notas ꝛ ceratarīa leuia.

Moꝛtuus sanguis sub vngue ab attritione eueniēs Ca. xvii.

Curet̃ cū faria ꝑmixta cū pice ꝛ ēplet̃ cū ea si āt nō excusat imo idigꝫ opōne man⁹: tūc oꝫ vt findat̃ vnguis cū facilitate scissura obliq̄ cū instrō acuto: ita vt egrediat̃ saguis q̄ ē sub ea. Qđ si accidit ex h⁹ vt eradicet̃ vnguis fac vt currat sāguis et iuiscet̃ vnguis ꝛ sꝫ illđ qđ ē sub ea cū facilitate vt sit iuuamē ei⁹ ꝛ nō doleat: deiñ ꝯsideret̃ p⁹ dies aliquot ꝛ si fūit illic vir⁹ ꝑmat̃ vnguis aut finde eā cū facilitate et reducat̃ ꝛ liget̃ ꝛ nō diuidas carneꝫ: qm̄ cōmouet doloꝛē magnū maioꝛē q̄ꝫ panaritiū: imo tege eā cū ipsa. Et ēbꝛoca sꝫ vnguē aq̄ꝫ ꝛ oleū tepidū ꝛ pōe sꝫ ipsā p⁹ ꝛ i fine ei⁹ ēplꝫ basilicō.

Finit liber quartus canonis.

Incipit liber quintus canonis auicenne de medicina et est antidotarium.

D Ostq̄ʒ expediti sumus in librꝯ quattuor a relatiōe summe scie speculatiue et operatiue artis medicine conseruantis sanitatem et facientis acquisitionē sanitatis ad est nobis tempus sigillandi librū canonis p librū quītū variatū i medicinis ɔpositis vt sit sic ātido tariū libri. ¶ Et hūc q̄ dē librū diuisimꝯ i tractat ū sciētialē i qº inuimꝯ ad radices scie ɔpōnis i duas sūmas. ¶ Sūma pª ē d̄ cōpositis eēntialibꝯ q̄ ē.xii.tractatꝯ. ¶ Primꝯ ē d̄ tyriacis et d̄ ɔfectōibꝯ magnis. ¶ Scd̄s d̄ hieris solutis et n̄ solutis. ¶ Tertꝯ ē eōlarii nutritiuoꝝ solutis et n̄ solutis. ¶ Quartꝯ d̄ suffufet et alchamaia et muret isatiū. ¶ Quītꝯ d̄ lobocat ad spūalia. ¶ Sextꝯ d̄ sirupis et rob. ¶ Septius d̄ ɔditis et alingibet. ¶ Octauꝯ de trociscis. ¶ Nonꝯ d̄ decoctōibꝯ et pilulꝯ. ¶ Decimꝯ d̄ oleis. ¶ Undecimꝯ d̄ vnguētis et ēplis. ¶ Duodecimꝯ d̄ iuuamto.dcōꝝ appropato vnicuiq̄ʒ mēbro. ¶ Et sūma 2ª ē d̄ medicis ɔpositis exptis i vnaq̄q̄ʒ egritudie q̄ ē octo tractatꝯ. ¶ Tractatꝯ pmꝯ ē de medicis ɔpositis ɔferētibꝯ egritudibꝯ capis et eis q̄ sūt i ipso. ¶ Scd̄s d̄ medicis oculi. ¶ Tertiꝯ ē d̄ medicinis doloris auris et apatis eꝯ et puris ipsiꝯ et ḡuitate eꝯ. ¶ Quartꝯ de medicis dētiū et dolorībꝯ ipsoꝝ. ¶ Quitꝯ de medicis oris et gutturis et vētris supioris. ¶ Sextꝯ de medicis vētris iferioris. ¶ Septimus d̄ medicis doloris iūcturaꝝ et sciatice. ¶ Octauus d̄ medicis alopitie. ¶ Qū gº attulerimꝯ hos tres modos sigillabimus librum.

¶ Tractatꝯ sciatꝯ i quo inuimꝯ ad radices scie ɔpositionis.de necessitate compositaꝝ medicinarum.

Q Uandoq̄ʒ si iueiemꝯ i egritudie ɔpe ɔposita medicinā oppositā ei d̄ singlaribꝯ et si iuenirēmꝯ n̄ eligerēmꝯ sꝯ eā:imo fortasse n̄ iuenirēmꝯ d̄ ɔpositis quā opponamꝯ ɔposite. Aut iueniemꝯ eā verūt̄n idigemꝯ v̄tute addēte i vno siplicū eiꝯ q̄re est nob necr̄iū vt adiūgamꝯ ei simplicē ɔfortātē v̄tutem eꝯ sic ē caemilla:i ea ei ē v̄tꝯ resolōnis plus et v̄tꝯ stipticitatis minꝯ:q̄re ɔfortamꝯ v̄tutē stipticitatis cū meª simplici stiptica adiūgētes eā ipi. ¶ Et q̄n̄ʒ iuenimꝯ medicinā singlarē calefaciētē v̄m nob ē necr̄iū calefacere minꝯ q̄ʒ ipsa:q̄re ē nob necr̄iū vt adiūgamꝯ ei infrantia aut plus ipā:q̄ʒobrē ē necr̄iū nobis vt adiūgamꝯ ei calefaciētē aliā. ¶ Et q̄n̄ʒ idigemꝯ medicīa calefaciēte q̄ttuor ptibꝯ et n̄ iueniemꝯ nisi q̄ calefaciat tribꝯ ptibꝯ et aliā calefaciētē q̄nq̄ʒ ptibus q̄re aggregamꝯ iter eas ɔsidēdo q̄ ɔueniat ex toto calefaciēs q̄ttuor ptibꝯ. ¶ Et q̄n̄ʒ ē medicīa quā addimꝯ iuuatia i eo q̄d volumꝯ t̄ʒ ē nociua i re alia q̄re ē necr̄iū ʒ vt pmisceamꝯ cū ea q̄d frāgit ptē nocumēti eiꝯ. ¶ Et q̄n̄ q̄ʒ ē abhoiabilis horribilis q̄n̄ gustatꝯ quā abhorret stōs et expellit q̄re adiūgimꝯ ei q̄d eā bonā faciat. ¶ Et q̄n̄ʒ ē itētio i ea vt agat i mēbro lōgīquo q̄ʒobrē timemꝯ q̄ frāgat eꝯ v̄tutē digō pª et digō 2ª q̄re associamꝯ eā cū ɔsuāte nō patiēte ɔuertere ab ea audaciaʒ duaꝝ digōnū ita vt pueniat ad mēbrū de quo itēditur sanatio sicut ponimꝯ opiū i medicis tyriace. ¶ Et q̄n̄ʒ ē itētio i ea penetratio sic ɔiicimꝯ crocū i trociscis canfore vt faciat eos penetrare ad coꝛ:veꝝ q̄n̄ ipsi puenerit ad coꝛ isurgit vt v̄tꝯ discretiua et dnudat ab eis crocū et destruit ipʒ et opāt isratiua extiguentia i corde sic facꝯ v̄tꝯ discretiua sepādo v̄tutes resolōnis et stipticitatis siue medicīa sit nālis siue fc̄a: quare ɔcedit resolutiua ad ipm mēbrū lesū q̄re resoluit māin et refrenatiua ad vias māei ad ipm q̄re ɔhibʒ māin. ¶ Et q̄n̄ʒ volumꝯ medicinā q̄ moꝛet i trāsitu suo paꝝ donec opetꝯ illic actōeʒ nobilē plurimā: deinde sit meꝯ illa velocis penetratōis.q̄ʒobreʒ pmiscemꝯ eā cū retardāte sic sūt pſes medicīaꝝ apitiaꝝ:ipei sūt velocis penetratōis ab epe: et fortasse ē necr̄ia mora eaꝝ i epate q̄re pmiscemꝯ cū eis medicinas attractiuas ad ɔriū epatis sic semē raphani attrahēs ad os stōi:q̄ʒobrē besitat medicīa i q̄ntitate q̄ pueniat eius iuuamētū ad epar deide penetrat. ¶ Et q̄n̄ʒ ē medicia quā iuenimꝯ cōis duabꝯ viis et itētio nr̄a ē i via vna:q̄ʒobrē associamꝯ cū ea q̄d deferat eaʒ ad illā sicut q̄n̄ ponimꝯ cātarides i medicis apitiuis vt conuertant eas a pte venaꝝ ad ptē renū et vesice. ¶ Et scias q̄ plimis medicinaꝝ isunt opo et statio. ¶ Et q̄n̄ʒ itēdit cū ea opo longiquoꝛ statione eiꝯ q̄re idiget faciēte viā. ¶ Et q̄n̄ʒ itēdit cū ea opo ɔpinquioꝛ statiōe eiꝯ q̄re idiget figēte vel tardāte. ¶ Et scias q̄ medicia expta melioꝛ ē n̄ expta. ¶ Et paꝝ medicinarū melius ē plimo eaꝝ itētiōe vna. ¶ Cā at i hꝯ q̄ paꝝ medicinaꝝ ē meliꝯ plimo eaꝝ iā exposita ē in principio libri secūdi. ¶ At v̄o i hoc q̄ expta melioꝛ est n̄ expta:ē q̄ ois medicia ɔposita hʒ iudiciū ex simplicibꝯ suis et iudiciū ex tota forma sua:et nō expta n̄ iudicatꝯ nisi ex enūciatōe suoꝝ simpliciū tm̄ et n̄ sciūꝯ illud q̄d facit ei necessariū ɔplō eiꝯ fc̄a ab eis:an ē addēs in itētiōe eaꝝ an nō addēs an ē ɔ agēs i sua forma. Et experte q̄dē iā verificate sūt vtreq̄ʒ res. et fortasse ē vtilitas i forma ɔplonali maioꝛ q̄ʒ ista q̄ accidit ex simplicibus eius.

¶ De qualitate compositionis.

S Cias q̄ q̄n̄ accidūt tibi q̄ttuoꝛ necessitates volūtarie et nō iuenis ad eas medicinā i nā nisi artificialē sicut si idigeꝯ eūone cū scamonea et pulpa colloquintide: et aloe et turbit: et vis aggregare ista vt sit tibi medicina aggregata: tūc cōsidera si necessitas eaꝝ et opōnis ipsarū fuit eq̄lꝯ quin ipse sint q̄ttuor medicie:tūc accipe de vnaq̄q̄ʒ earuʒ q̄rtā portiōis et ɔpone. Et si n̄ fuit necessitas eaꝝ eq̄lis imo q̄rūdā eaꝝ magis et quarūdā ipsaꝝ minus tē existia existiatōe artificiali et mēsura sūmā necessitatis et pone ɔpoꝛtionē necessitatis ad iuicē cānonē et adde sꝯ illā potiōnē aggregatā q̄ntitatē cuiusdam et minue q̄ntitatē cuiusdā sm̄ ɔpoꝛtionē necessitatis et ɔpōe. ¶ Et scias q̄ medicie ɔposite ɔferūt vt tyriaca isūt sm̄ simplicia eius vestigia et v̄tutes et sm̄ formā ipsiꝯ q̄ n̄ fermētatꝯ i spatio nisi vt faciat accidē complexio eꝯ vestigia et v̄tutes:et fortasse sūt melioꝛa q̄ʒ simpliciū. Nō gº respiciaꝯ ad illō q̄d dicūt medici q̄ ɔfert tyriaca ad hoc pp spicā et ɔfert ad hꝯ pp myrrhā imo cōfert illud ita:veꝝ illō cui itēdēdum ē forma eiꝯ. Et iā aduenit p accn̄s sublimitas iuuatiua et nō possumꝯ minuere ad eā et ad ɔpoꝛtionalitatē eiꝯ ad opōnes ipsiꝯ imutā nobili alꝯ mutatiōe notabili

¶ Et ſcias ꝙ i ꝯpoſitis ſi medicie q̄ ſūt qb⁹ initendū
ē vt radix q̄ qū ꝓuat̄ deſtruit̄ baſis ſicut caro vipere
i tyriaca ⁊ aloes in hierapicra ⁊ helleborus i hiera
logodion ⁊ medicine conuenientes ad hoc vt eiici
antur ⁊ permutentur ⁊ vt addatur in eis aut minua
tur: ⁊ medicine que ſi addunt̄ nocerēt: nam ſi pone
rentur in tyriaca anacardi corrūperēt medicias: ⁊ ꝓ
prie carnē vipe. Et medicie q̄ ſi adderēt̄ n̄ nocerent
ſicut ſi adderis i tyriaca nucē muſchatā nō iuenires
cum impietate magna. Et ſcias ꝙ plim ꝯpoſitionis
perducit ad corruptionē ⁊ plim eius ꝑducit ad ꝑfec
tionē ⁊ opōnē eius ⁊ ꝙ plim ꝯpoſitionis fit a ſingla
ribus ⁊ cōpoſitis ſicut tyriaca ⁊ ſingularib⁹ ſuis ⁊ a
trociſcis trib⁹: nā vnicuiqꝫ trociſco cā ꝯpoſitōis ieſt
ꝓꝑetas q̄ nō repit̄ in ſingularib⁹. Et qn̄ꝫ ē medicia
compoſita ex compoſitis.

¶ Sūma prima de compoſitis eſſentialibus.

¶ Tractatus primus de tyriacis ⁊ confectionibus
magnis tyriaca alpharoch.

Hec tyriaca ē ſublimior mediciarum ꝯpo
ſitarum ⁊ melior earum ꝓp multitudinem
ſui iuuamēti ⁊ ꝓꝑe i venenis q̄ ſūt ex pū
cturi ſic ſꝑpētū ⁊ ſcorpiōis ⁊ canis rabio
ſi ⁊ venenis ebibitis iterficientib⁹. Et ad egritudines
phlaticas ⁊ melicas ⁊ febres earum ⁊ ad ventoſitates
malignas ⁊ palyſiꝫ ⁊ apoplexiā ⁊ epilepſiā ⁊ tortu
rā ⁊ tremorē ⁊ ad eū q ſecū loqt̄ ⁊ maniā ⁊ ad leprā
ꝓꝑe ⁊ albaras ⁊ ꝯfortat cor ⁊ acuit ſenſus ⁊ appeti
t⁹ ⁊ ꝯfortat ſtōm ⁊ alleuiat anhelituꝫ ⁊ delet pulſum
cordis ⁊ retiet ſputū ſanguis ⁊ ꝯfert ad pl'es dolores
renū ⁊ veſice ex q̄cūqꝫ cā ſint ⁊ frāgit lapidē ꝓꝑe in
veſica ⁊ ꝯfert ad vlcera iteſtiorum ⁊ durities itrinſecas
i epate ⁊ ſplene ⁊ in aliis ab eis vtriſqꝫ ⁊ ad ꝑiodos
ābor. ⁊ n̄ efficit has opōnes niſi ꝓp ꝓꝑetatem forme
e⁹ ſequētē ꝯplōnē ſimpliciū ipſius ita vt ꝯfortet ſpūꝫ
⁊ calorē inatū q̄re iuuat̄ nā ꝑ illud ſr̄ ꝯrietatē facien
tia fr̄a ⁊ cal'a ⁊ vincit v̄tutes earum. ¶ Et melior d'ſcri
ptionū h⁹ medicine eſt deſcriptio radicalis Andro
machi. ¶ Et iā nixi ſunt pl'es medicorum ſicut Gal. ⁊
alii vt adderēt ⁊ minuerent in ea nō ꝓp neceſſitatem
facientē neceſſariū illud eis nꝫ ꝓp aliqd forte vocās
eos ad illud: ſꝫ querētes vt rememorarent̄ ⁊ vt rema
neret ab eis in ipſa veſtigiū ſicut remāſit Androma
cho. Et meū qđ conſiliū eſt vt nō remoueant aliqd
qđ expimētū iuuatiuū inuenit: fortaſſe ei illa cōplō
cū illo pōdere ē ſignificās illud c⁹ iuuamētū iuenit ex
pimētū qđ qn̄ ipa mouet̄ a ſuo pōdere nō cōſequit̄
illā ꝓꝑetatē. Qđ ſi aliqs eorum dicat ꝙ ſcit eā facientē
illa pōdera facere illā ꝓꝑetatē tunc dicet mēdaciuꝫ
i eo cui contradicitur ſuper illud ſicut ſi dicat aliqs
ſciam ponderum elemētorum i equis ⁊ hoīe ⁊ aliis: ⁊ ty
riace qdē adſūt infantia ⁊ pubertas ⁊ adoleſcētia ⁊
ſenect⁹ ⁊ mors. ⁊ fit infans poſt ſex mēſes: deiñ icipit
i pubertate ⁊ augmēto vſqꝫ ad tp̄s i quo ſtat p. x. an
nos i regiōib⁹ calis ⁊. xx. ānos i regiōib⁹ fr̄is: deinde
ſtat aut. x. ānis aut. xx. deiñ decliat aut p⁹. xx. ānos
deiñ p⁹. xl. annos: deiñ expoliat̄ v̄tute tyriace aut p⁹
xl. ānos aut p⁹. xl. ⁊ fit vna ꝯfectionū d'cliata a guſtu
tyriace. ⁊ oꝫ vt det̄ i potu morſo de illa q̄ eſt recens
⁊ fortis ⁊ reliquis qbus i potu dat̄ de illa que eſt d'
bilior. Et fortaſſe eſt neceſſe vt in potu det̄ morſo de
recenti ex medio aureo vſqꝫ ad aur. i. ¶ Et ex eis q
bus diſtinguit̄ inter illā q̄ ē recens ⁊ fortis ⁊ inter an
tiquā ⁊ debilē ⁊ malā: ⁊ de experimentis ē qdē vt in
potu ſumat hō catharticū ⁊ ꝯſideret̄ tunc ſi ſoluerit
eū ſumat in potu tyriacam tūc ſi retinet eū ē recens
bona ⁊ ſi nō eſt mala. Et ex expimētis ē illđ qđ dixit
G. qm̄ oꝫ vt capiat̄ gallus ſilueſtris: qm̄ ipſe ē ſiccio
ris ꝯplōnis q̄ꝫ ille q nutrit̄ in domib⁹ ⁊ exiſtimo ipꝫ
eſſe faſianū maſculū et mittat̄ ſuꝑ ipꝫ aial venenoſū
deiñ det̄ ei i potu tyriaca: ſi g⁹ vixerit tyriaca ē bona
¶ Et iterum expit̄ in ꝑmo q i potu ſumit opiū ⁊ hyuſ
qamū nigrum ⁊ alia. In napello āt iuuamētuꝫ tyriace
ē ꝑuū ⁊ q̄ꝫtitas eius vt expellat mortē eſt mora ꝑua
⁊ forſitā medicamē de muſcho ſic exiſtimāt qdā eſt
magit iuuatiuū i eo q̄ꝫ oīa. ¶ Quātitates āt q̄ i po
tu dant̄ de tyriaca i vnaquaqꝫ egritudine ſt iſte. In
tuſſi qdē antiq̄ ⁊ dolore pectoris ⁊ lateris dat̄ i po
tu lupin⁹ vn⁹ in aq̄ mellis aut iuleb ſi fuit febris. In
rigore āt ꝑiodico ⁊ frigore ⁊ vomitu i initio periodi
det̄ in potu lupin⁹ vnus cū aq̄ aut cū vino qđ nō ſit
min⁹ trib⁹. ℥. nꝫ plus quatuor. ℥. ⁊. ſ. Et ſumat in po
tu ille q hꝫ colicam ⁊ inflationē in ſtō ⁊ puncturam
q̄ꝫtitatē lupini cuꝫ aq̄ mellis aut iuleb ſicut ſcis. Et
patiēs caſuꝫ appetit⁹ ſil'r in aq̄ aut vino ſic ſcis. ⁊ de
tyriaca lupinū in decoctione aſſari: ⁊ det̄ in potu in
hydropiſi añ cibuꝫ lupinus vnus de ea deglutiēdo
aut cū q̄ꝫtitate. ℥. i. ſ. aceti ꝯmixti. Et ſumat in potu
patiēs ſputū ſanguis ſi fuerit tp̄s eius in egritudine
propinquū vſqꝫ ad aur̄. vnuꝫ in aceto cōmixto: ⁊ ſi
fuit ſpatiū cū eo ātiquū det̄ i potu vltimū i decoctio
ne ſumiſu ton mane ⁊ ſero. ¶ Ille v̄o q patit̄ abſciſi
onē vocis ſumat in potu de ea fabā vnā i aq̄ mellis
aut rob vue aut teneat eā ſub lingua. Et det̄ in potu
ad vlcera inteſtinorum ⁊ ſolutionē ventris cū ſanguie
in aqua ſumac. ¶ Et ad ꝯſtrictionē anhelitus cum
oxymelle ſqllitico qđ ſit min⁹. ℥. i. ⁊ fiat gargariſmus
ad epilepſiā in ꝑmis: deiñ det̄ in potu de ea q̄ꝫtitas
quarte aur̄. i. vſqꝫ ad mediū aur̄. i aqua aut oxymel
le ſquillitico: ⁊ ſil'r in dolore capitis ⁊ emigranea.

¶ Amplius ipſa frangit lapidē in veſica ⁊ renibus
qū potat̄ in decoctōe apii ⁊ ꝓhibet colicam paſſio
nē ⁊ retinet nāꝫ. Et illi q vtit̄ ea i hora ſanitatis non
nocēt venena: ⁊ nō ipendūt in eo nocumēta ⁊ fit ſecu
rus ab egritudinib⁹ peſtilentie. ¶ Deſcriptio: ℞. tro
ciſcorum ſqlle aur̄. xlviii. trociſcorum vipe aur̄. xxiiii. tro
ciſcorum alindaracaron ⁊ piperis ⁊ nigri et opii oiuꝫ
añ. tm̄dē ⁊ cinamomi i deſcriptiōe aur̄. xii. ⁊ i deſcri
ptōe aur̄. xxiiii. roſ. aur̄. xii. ⁊ i deſcriptōe aur̄. xxiiii.
⁊ ſeis napi ſilueſtris rotūdi ⁊ ſcordeō ⁊ radicis lilii
celeſtis ⁊ agarici ⁊ ſucci liquiritie ⁊ olei balſami oiꝫ
ana q̄ꝫtū eſt hoc pōdus. ⁊ myrrhe ⁊ croci ⁊ zinzibe
ris ⁊ reubarbari ⁊ cētauree ⁊ calamenti montani ⁊
praſſii ⁊ petroſelini ⁊ ſicados ⁊ coſti ⁊ piperis albi
⁊ macropipis ⁊ pullegii indi ⁊ olibani ⁊ floris ſqui
nāti ⁊ gūmi albotin ⁊ caſſie linee nigre ⁊ ſpice ⁊ po
lii oiꝫ añ. aur̄. vi. et ſtoracis liqde et ſe. apii et ſiſeloes
et ameos et cāedros et cāepitheos et ſucci hipoqſti
dos et ſpice celitice et ſehee mōtane et folii gētiāe et
ſe. feniculi et terre ſigillate et colcotar aduſti et amōi
et acori et naſturtii albi et carpobalſami et ipericon
⁊ ſu ⁊ gūmi ⁊ cordūeni ⁊ aniſi ⁊ acatie oiuꝫ añ. aur̄.
iiii. dauci ⁊ bdellii ſubalbidi oiuꝫ añ. aur̄. iiii. bezard
⁊ aſpalti ⁊ oppoponacis ⁊ cētauree minoris ⁊ aſtro
logie rotūde oiuꝫ añ. aur̄. ii. ⁊ i alia d'ſcriptiōe cētau
ree ariſtologie rotūde loco lōge caſtorei v̄o i d'ſcrip
tiōe quadā aur̄. ii. ⁊ i deſcriptōe aur̄. iiii. ⁊ ſil'r ē ſꝫmo
i ſerapio ⁊ mellis kiſt. x. ⁊ vini antiq odoriferi kiſt. ii.

liquefiāt que de eis liquefcūt ⁊ īfundāt q̄ īfundunt ⁊
terātur ficca ⁊ cribelletur ⁊ ꝯficiant cū melle: ⁊ pōa
tur ī vaſe vitreo aut plūbeo aut argēteo: ⁊ nō īpleat
vas: imo ſit ī eo ſupfluitas vt reſpiret medicīa. ⁊ oēs
medicie preter mel ⁊ vinū ſunt.lxiiii.medicie.

Deſcriptio alia: ℞.trociſcoꝝ ſquille auꝛ.xxv
iii.trociſcoꝝ vipere ⁊ trociſcoꝝ alindaraca
ron ⁊ pipis nigri ⁊ opii boni oīum añ.aur.
xxiiii. ⁊ allei ſiluestris ⁊ roſarum ſiccaꝝ ru. ſeminis
napi ſiluestris ⁊ ireos ⁊ agarici ⁊ ſucci liqritie ⁊ olei
balſami ⁊ cinamomi omniuꝫ añ. auꝛ .xii.myrrhe ⁊
praſſii ⁊ croci ⁊ macropiperis ⁊ zinziberis ⁊ ozimi
mōtani ⁊ petroſelini ⁊ pētaphilō ſiluestris ⁊ reuſim
⁊ coſti amari albi ⁊ ſticados ⁊ pipis albi ⁊ muſchi
⁊ pulegii ⁊ ſupioꝛis ſquinātí ⁊ glutis alibat ⁊ olibāi
⁊ caſſie ⁊ ſpice oiuꝫ añ.auꝛ.vi. ⁊ gentiāe ⁊ alme aleſ
ſis ⁊ eſt naſturtiū albuꝫ ⁊ ſtoꝛacis liqde ⁊ ſiſeleos ⁊
ſpice celtice ⁊ eſt nerēid ⁊ ſeis ameos ⁊ camedreos
⁊ camepitheos ⁊ hypoquiſtidoſ ⁊ folii ⁊ epithymi
⁊ ſu ⁊ meu ⁊ ſeis apii ⁊ ſe.feni. ⁊ boli lacune ⁊ colco
tar aſſati ⁊ amomi ⁊ ipericon ⁊ acoꝛi ⁊ carpobalſa
mi ⁊ acatie ⁊ gūmi arabici ⁊ coꝛdumēi oiuꝫ añ.auꝛ.
iiii. ⁊ alzufera ⁊ galbani ⁊ oppopōacis ⁊ ſerapini ⁊
bitumis iudaici ⁊ cētauree ⁊ ariſtologie rotunde: ⁊
caſtoꝛei oiuꝫ ana pōd᷒ auꝛ.ii. ¶ Et addite ſūt ī hac
deſcriptōe iſte medicie ⁊ ſꝫ firmate ī ꝺſcriptōib᷒ alia
rū liguaꝝ: ⁊ ſꝫ ozimi fluuialis ⁊ galbani ⁊ dragagā
ti ⁊ ciclamis ⁊ ariſtologie longe ⁊ ſeis hyuſqami al
bi oium añ.aur.ii.iſte ergo ſꝫ ſpēs.lxx.ī ꝯmixtiōe ex
cepto melle. ⁊ mel ſit duplū mdiciaꝝ q̄ꝝ ſit ſūma e᷒
quod ē ī tyriaca mille ⁊ quadragita ⁊ trigintaquat
tuoꝛ auꝛ. ⁊ terat croc᷒ p ſe ⁊ teratur myrrha ⁊ opiuꝫ
⁊ olibanū p ſe ⁊ īfundat illud ī vīo decocto nocte ⁊
liqfiāt glutinū ⁊ galbanū cū oleo balſami ⁊ teratur
colcotar ſolū: deinde terant reliq medicie ⁊ cribellē
tur ⁊ ꝯficiatur ſūma eaꝝ cū melle ꝺſpumato: ⁊ cōte
ratur qū ſit aggregatio ī moꝛtario ꝯtritione bōa do
nec ꝯmiſceantur: deide ponat ī vaſe vitri qꝺ ſit ſicut
vꝛinale aut teſteo vitreato ⁊ adminiſtret p᷒ quattuō
annos. ⁊ ſit doſꝫ integra pond᷒.ʒ.i.cuꝫ aqua tepida
in ieiuno.

Deſcriptō alia: ℞.tro.ſquille aur.xlviii. ⁊ tro
ci. tyri.aur.xxiiii.pipis lon.auꝛ.xxiiii. tro.
alidaracacō pōd᷒ aur.xxiiii.roſꝫ.rubearum
ſiccaꝝ ablatis capitibus auꝛ.xii.radicis lilii celeſtis
auꝛ.xii. ⁊ radicis liqritie aur.xii. ſeis napi ſiluestris
aur.xii. ⁊ ſcoꝛdeon aur.xii. xylobalſami aur. x.opii
aur.xii.agarici aur.xii.pipis albi aur.vi.reuſim ſeis
apii aur.iiii. myrrhe puꝛ aur.vi.coſti.amari aur.vi.
croci aur.vi.caſſie aur.vi.ſpice ide auꝛ .vi. melāopi
piſ auꝛ.xxiiii. ⁊ tuctamis ⁊ ē pullegiū auꝛ.vi.et praſ
ſii auꝛ.vi. et ſticados auꝛ.vi.et petroſelini ⁊ eſt ſemē
apii mōtani auꝛ.vi.macedonici auꝛ.vi . ⁊ qnqꝫ folii
aure.vi.camepitheos aure.iiii. ⁊ amomi aure.iiii. et
meu aur.iiii.et neriden et ē ſpica romana auꝛ .iiii. et
ſilr camedreos auꝛ.iiii.gētiane romane auꝛ.iiii . ani
ſi auꝛ.iiii.gummi auꝛ.iiii.ſeis feniculi auꝛ.iiii. coꝛdu
meni auꝛ.iiii.ſiſcleos auꝛ.iiii.ameos auꝛ .iiii.ſꝫapini
auꝛ .iiii. caſtoꝛei auꝛ.ii.ariſtologie lōge auꝛ.ii.cētau
re minoꝛis auꝛ.ii.bezarat et ē galbanū auꝛ.ii. et fiat
de ea qꝺ diximus de cōtritōe cribellatione et confe
ctione cum melle.

Ars trociſcoꝛū de viperis: Accipiantur vi
pere qū ē finis veris et īcipit eſtaſ. et ſi fuēit
ver hyemale dimittant vſqꝫquo ꝯſequat eſtus. ¶ Et
vipere qdē ſunt ſerpētes capita hñtes plana q̄ ſunt
lata ꝓpe apud ꝓpingtatē colli minuti ſubtilis valde
quoꝝ caude ſūt curte ſtrepitū faciētes et ſonitū ī in
ceſſu. Et iſtis qꝺ trociſcis ñ cōueniūt oēs vipere: im
mo flaue et de flauis feminee. et eoꝝ ſignuꝫ ē ꝙ ma
ſculi ī oī latere hñt vnū dētē et femie plēs vno. et oꝫ
vt alienent coꝛnute et varie et aſpides ꝺcliues ad al
bedinē: et nō capiant ex piſcinis et littoꝛib᷒ fluuioꝝ
et aquaꝝ et mariū: neqꝫ petroſe: qm̄ in eis ſꝫ q̄rcīne
faciētes ſitiꝫ: imo capiant ī loco lōgiquo ab hūoro
ſitate. et non capiant ille que ſunt debilis mot᷒: imo
eligant ille q̄ ſūt velocis mot᷒ hñtes caput eleuatuꝫ
⁊ oꝫ vt nō moꝛēt qū capiunt ſi poſe eſt: ⁊ abiiciātur
a pte capis ei᷒ q̄ttuoꝛ digiti: ⁊ ſilr a pte caude ipſi᷒ ⁊
ani ei᷒. ꝙ ſi cucurrerit ex ea ſanguis plimus ⁊ fuerit
mot᷒ e᷒ ī illa diſpōne plim᷒ ⁊ moꝛs ipſi᷒ tarda tūc erit
elcā. ⁊ ſi fuerit pui mot᷒ ⁊ pauci ſanguis velociſ moꝛ
tis: tūc erit mala. ¶ Et de ſignis eiuſ itēꝝ ē vt ſit mo
t᷒ eius velox ⁊ aſpect᷒ ei᷒ aſpect᷒ audacie ⁊ ꝑſumptio
nis: ⁊ ſit egreſſio fecis eius ex poſtremo caude eiuſ.
qūqꝫ moꝛtua eſt extrahāt viſcera ei᷒ ⁊ ꝓpe fel ipſiuſ.
⁊ abluat cū aq̄ ⁊ ſale ablutōe exqſitiſſime fcā: deide
decoquat ī aq̄ ⁊ ſale. ⁊ ſi cū ea fuerit anetū non erit
malū ī eo decoctōe diſcoquēte cum̄ q̄ leuis fiat colle
ctio carnis eius ab oſſe ipſius. Mundificet g᷒ caro
eius ab oſſe ⁊ ꝓiiciat ī moꝛtario ⁊ terat bñ: ⁊ ꝑcipia
tur illi q facit illud vt odoꝛet oleū balſami: ⁊ inungat
ipꝫ ſup digitos. qū ergo ꝯtrita ē miſceat cū toꝛtellis
ſꝫ deſcriptiōes diūſas: ⁊ nō erigat ſupra deſcriptōꝫ
Andromachi: deide fiāt ex ea trociſci minuti ſubti
leſ ⁊ exiccēt ī vmbra ⁊ reponāt ī repoſitoꝛio. ⁊ oꝫ vt
ñ cadat ſup eos radius ſolis oio: nꝫ añ exiccatōem:
nꝫ p᷒ ipaꝫ. ſol nanqꝫ deſtruit ⁊ expoliat eos a ꝟtute
appꝛopꝛiata carnib᷒ vipaꝝ iterficiēte venena q̄ ſūt ex
moꝛſione ⁊ ebibita.

Ars trociſcoꝝ ſquille: Oꝫ vt eligat de ſqllis
hūidis illa q̄ ē grauis ⁊ ñ eſt magna: et nō
linias ipaꝫ cū luto: qm̄ illud fac eā rācidā et
coꝛrūpit ipaꝫ: imo line eā cū fermēto et aſſa eā ī olla
donec coqt: aut ī furno iā caleſcō et extracto cinē ei᷒
aut ī patella de terra: ſup quā coqtur panis ei᷒. Qū
ergo extrahit ide tūc ſumat iteri᷒ ei᷒ lene et terat op
time: et miſceat cū eo faria oꝛobi recēs ſm ꝟtutē ſql
le et exit᷒ eiuſ. Andromach᷒ ꝟo miſcebat cū pte vna
ſqlle duas ptes farie et alii equali menſura. Quꝫ g᷒
ꝯmixta ē ſqlla cū faria oꝛobi tūc fac ex ea trociſcos
ſubtiles: et iunge man᷒ tuas qū facis ex ea trociſcos
cū oleo roſaceo et exicca eoſ et ſꝫua eos ſic cōſeruaſ
trociſcos de viperis. Medici āt nrī tpis accipiunt
ſqlle ptes.ii. et farine herbi ptē.i.

Deſcriptō trociſcoꝝ alidaracarō: ℞.coꝛticū
radicis darſiſaban auꝛ.vi.ſupioꝛis ſquināti
auꝛ.xii.calami aromatici et coſti ⁊ xylobal
ſami et aſſari et myrrhe et amōi et polii oium ana
auꝛ.xxiiii.maſticē et emerukit ⁊ ē alacohē alba et ſu
oiuꝫ añ.auꝛ.vi.ariſtol.ro.auꝛ.xx.reubarbari ſilique
cināi añ.auꝛ.x.ſpice ide auꝛ.xvi.folii tātundē croci
auꝛ.xii.terat totū et cribellet p ſe et ꝯficiant cū vino
odoꝛifero antiquo ꝺclināte ad dulcedinē et fiāt tro
ciſci et exiccēt ī vmbra et ꝯſeruēt ſic ꝯſeruantur troci
ſci de viperis.

Deſcriptō alia hoꝝ trociſcoꝝ ℞.ligni aldar
ſiſabā et calami aromatici et coſti et aſſari

⁊ xylobalsami ⁊ amōi ⁊ myrrhe chye ⁊ fu ⁊ alacoben oiuꝫ auṙ .xviii. ⁊ croci auṙ.xii. ⁊ spice ide ⁊ foliū āboꝝ añ.auṙ.xii. ⁊ myrrhe auṙ. xxiiii. faṫ totū ⁊ fiāt trocisci sic̄ dixim⁹ i vnaq̄q̄ꝫ d̄scriptōnū q̄ sṫ añ istaꝫ.

Descriptō alia hoꝝ trociscoꝝ: ℞.aselibet ⁊ ē darsisaban aure. vi. floris squinanti aure. xii.calami aromatici aur. vi.myrrhe ⁊ assari ⁊ xylobalsami oiuꝫ añ.auṙ.vi.cinamōi auṙ. xxiiii amōi auṙ.xxiiii.cassie auṙ.vi. ⁊ amaracō ⁊ ē alachoen alba auṙ.xx.spice ide auṙ.xvi.polii auṙ. vi. i alio myrrhe auṙ.xxiiii.masti.auṙ.vi.croci auṙ.xii.aggrega has medicias tritas ⁊ pulueriꝫatas ⁊ ꝯfice cū vino puro ⁊ fac trociscos sic̄ dixim⁹ ⁊ cōṡua.

Confectio mithridati nobiḷ: Est ꝑfectō quā fec̄ mithridates rex pōti ⁊ noiauit suo noie ⁊ ꝯposuit ipaꝫ ⁊ ē ex medicis exptis sṙ venēa ꝓpē ⁊ sṙ egritudies alias vt eēt aggregatiuū iuuamti venenoꝝ diuisoꝝ ⁊ egritudinū diuisaꝝ: fuit g° ipꝫ tyriaca i illo tpe: deide postq̄ꝫ accit ādromacho illō qd̄ exp t⁹ fuit ipꝫ sṙ iuuamtū carniū s̄petū ⁊ alioꝝ addidit i eo trociscos d̄ vipis ⁊ alteratū ē paꝝ ꝑ additionē ⁊ diminutionēꝫ. Fuit ergo tyriaca magna in multitudie iuuamti: verūtñ tyriaca magna ē magis iuuatia ipo i re vna ⁊ ē venenū s̄petū. In reliqs v̄o reb⁹: ñ diminuiṫ mithridatū a tyriaca diminutōe d̄ q̄ sit curādū: imo ē magis additi i plib⁹ eaꝝ iuuamti ⁊ ꝯsideratioris vtilitatis: ⁊ ñ ꝓlōgem⁹ s̄monē i nūero illoꝝ iuuamētoꝝ: qm̄ ipa sūt illa p̄dicta q̄ sunt tyriace: ⁊ sit dosis copiosior parūper.

Confectio mithridati ex descriptōe cōi oiuꝫ ℞.myrrhe ⁊ croci ⁊ agarici ⁊ ziꝫiberis ⁊ cinamōi ⁊ dragagāti oiuꝫ añ.ʒ.x.spice ⁊ olibāi alseis ⁊ ē nasturtiū babylonicū: sqnāti xylobalsami sticados ⁊ sileleos ⁊ costi ⁊ camepitheos ⁊ galbani ⁊ nebescet ⁊ macropipis ⁊ succi barbe hircie ⁊ castorei ⁊ melakion ⁊ ē opiū ⁊ folii idi ⁊ storacis ⁊ oppoponacis oiuꝫ añ.ʒ.viii.cassie leucopipis ⁊ melāopipis ⁊ hermodactilorum ⁊ polii ⁊ scordeon ⁊ dauci ⁊ meliloti ⁊ gentiane ⁊ olei balsami carpobalsami ⁊ trociscoꝝ cokiō bdellii oiuꝫ añ.ʒ.vii.rute.ʒ .ii. āmoniaci ⁊ spice romāe ⁊ masticis ⁊ gūmi ⁊ petrosellini ⁊ cordumeni ⁊ seis feniculi oiuꝫ añ.ʒ.v anisi ⁊ acori ⁊ meu ⁊ serapini ⁊ assari oiuꝫ añ.ʒ.iii.apii ⁊ rosaruꝫ rubeaꝝ pulegii oiuꝫ añ.ʒ.v.fu ⁊ acatie ⁊ ūbilici stici ⁊ scis iperici oiuꝫ añ.ʒ.xlv.vini odoriferi āriq i quo ifūdāṫ ea q̄ oꝫ ifūdi: mellis dispumati qd̄ suffic̄. Misceaṫ ⁊ s̄ueṫ et admistreṫ p⁹ sex mēses et sit dos̄ sicut auelana cū eo qd̄ ē ꝯueniēs d̄ potib⁹. Et i hac qdeꝫ descriptōe sūt medicie q̄ ñ sūt i d̄scriptōe Gal.⁊ desde ci: et sṫ agaricū et hermodactili et ruta et āmoniacū et dicates et assaꝝ et dragagātū et sticados et camepitheos et melilotū et xylobalsamū et melāopip et bdelliū. Et i descriptoe Gal.sūt due medicie q̄ ñ sṫ i hac d̄scriptōe: et sṫ radix lilii et sal.et i d̄scriptōe alia ē medicia vna q̄ ñ ē i hac descriptōe et est semē rute.

Aiīrs cokion administrati i mitridato: ℞. passulaꝝ rubeaꝝ enucleataꝝ pond⁹.ʒ.iiii.glutinis alboti pōd⁹.ʒ.xxiiii.sqnāti et myrrhe amboꝝ añ.ʒ. xii.cinamomi et bdelli subalbidi et blacte biꝫātie et spice romāe et cassie et meliloti et cipi et baccaꝝ lauri oiuꝫ añ.ʒ.iii.calami aromatici pōd⁹.ʒ.ix.croci.ʒ. i.bitumis iudaici.ʒ.ii.ſ. Et hec descriptio ē sabor filii sehel i q̄ ē additū bitumē iudaicū. Et i descriptōe alia ē additū darsisaban pōdus.ʒ.ii.ſ. Et i descriptōe alia sunt addite assari.ʒ.ii.ſ.

Tyriaca esdre: ℞.amōi pōdus auṙ.xii. supioris sqnāti auṙ.viii.piretri auṙ.vi.croci aure. xxxvi.cinamōi auṙ.vi. ⁊ myrrhe auṙ.xii. petroselini ⁊ ē semē apii mōtani ⁊ dauci ⁊ ē semē baucie siluṙis mōtane cretēsis oiuꝫ añ auṙ.iii.dragagāti auṙ.xxx. succi hypoqstidos auṙ.viii.radicis lilii celestis auṙ. xv.se.fenicli auṙ.vi.bdellii subalbidi auṙ.viii.se. hyusqami albi auṙ.xxviii.cassie lignee auṙ.ix.se. papaueris albi auṙ.xxx.spice ide auṙ. xii.seis rute auṙ .i. ḡnoꝝ citri excorticatoꝝ sumach semii āboꝝ añ.aure.ii.se.aneti ⁊ epatis almeliki ⁊ assari ⁊ cordumeni ⁊ euforbii ⁊ opii oiuꝫ añ.auṙ.vi.melanopipis auṙ. xxx.rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ ablatis capitib⁹ auṙ.ix.folii idi auṙ.xii.olei balsami auṙ.iii.nereidē cretēsis ⁊ ē spica romana: ameis ⁊ ē supi⁹ vitis āboꝝ añ.aure. vi.rosaꝝ oleādri ⁊ supioris almaru āboꝝ ana auṙ. iiii. lacce mūdate auṙ.xii.memithe gariofiloꝝ āborū añ.auṙ.xii.supioris spice romāe auṙ.iii.reusini aure.xii.succi altise ⁊ ē alfelēgesiṙ ⁊ dī abrotanū siluṙe auṙ.xx. ⁊ radicū ēdiuie auṙ.xx. ⁊ costi ⁊ gētiane romane āboꝝ añ.auṙ.xi .folioꝝ citri auṙ.xiii. ⁊ trociscoꝝ alidaracarō auṙ.vii.anisi auṙ.vi.sqnāti auṙ.xii. Aggṙga has medicias terēdo cribellādo ifūdēdo q̄ d̄ eis ifundūṫ i vio clare sb̄e ⁊ ē radix aut cōi aut i triplicato aut vio passo aut melio ⁊ ꝯfice cuꝫ melle dispumato s̄ꝫ q̄ꝫtitatē q̄ necaria ē ⁊ repōaṫ i vase ⁊ administreṫ sic̄ admistraṫ tyriaca maior. Et de medicis sṫ qdā q ponūt i ea d̄ āmoniaco: ⁊ d̄ eis sūt qb⁹ illud ñ vi: qm̄ āmoniacū nocet stomacho.

Descriptio tyriace esdre: ℞.āmōi ⁊ myrrhe āboꝝ añ.ʒ.v.piretri.ʒ.ii.ſ.sqnanti.ʒ.iiii.cassie lignee.ʒ.xii.ſ.storacis liqde.ʒ.vi.ſ.dauci.ʒ.i. croci.ʒ.xii. petroselini.ʒ. i. ⁊.ʒ.ii.ireos.ʒ.ii .ſ.se. feniculi ⁊ bdellii āboꝝ añ.ʒ.iiii.ſ.olibāi.ʒ.ix.dragagāti.ʒ.x succi hypoqstidos.ʒ.iii.ḡnoꝝ citri excorticatorum auṙ.i.se.aneti ⁊ epatis almeliki ⁊ lignoꝝ citrinorum oiuꝫ añ.auṙ.ii.se.hyusqami albi lb .i. se. papaueris al.lb.ii.spice.ʒ.ix. ⁊.ʒ.i.rute sicce.ʒ.i. ⁊.ʒ.ii.sumac.ʒ. iii.anisi ⁊ assari ⁊ cordumēi oiuꝫ añ.ʒ.iiii. opii.ʒ.ii. ʒ.i.ſ.euforbii.ii.ſ.ʒ.pipis.ʒ.i.ſ.rosaꝝ.ʒ.iiii.folii indi ⁊ carbobalsami āboꝝ ana.ʒ.iii.anacardi.ʒ.ii.ſ. lacce mūdate.ʒ.v.cinamomi.ʒ.iiii.meu.ʒ.ii.spice cretēsis.ʒ.ix.sulfuris.ʒ.iiii.memithe ⁊ reusini ⁊ costi amari oiuꝫ añ.aur.iiii.folioꝝ citri auṙ.v.trociscoꝝ alidaracarō auṙ.iiii.olei balsami auṙ.vii.succi abrotāi lb i.galāge.ʒ.vii.lilii.ʒ.vi. gariofiloꝝ.ʒ.v.mellis quantum sufficit.

Confectō tro. alidaracarō admistratoꝝ in ca: ℞.cāemel.ru. ⁊ cāemille albe ⁊ sumac ⁊ fu ⁊ anisi ⁊ assari vsnee ⁊ calami arōatici ⁊ xylobalsami oiuꝫ ptes eq̄les pōderis: aggṙga has medicias ꝯtritas ⁊ cribellatas ⁊ ꝯfice cū vio puro bōe sb̄e ⁊ ē radix aut cōi trib⁹ dieb⁹ ꝯtinuis ⁊ moueaṫ i oi die semel ⁊ adde sṙ illō de vno hoꝝ vioꝝ si indiget illo ⁊ fac trociscos pōderis auṙ.i. ⁊ exicca i ūbra. hāc tyriacā fec̄ esdras ⁊ ē vicaria tyriace alfaroch i reb⁹ oib⁹

Tyriaca diateserō: ℞.gētiāe romāe baccaruꝫ lauri aristologie lōge ⁊ myrrhe oium ptes eq̄les: terrāṫ ⁊ ꝯficiāṫ cū melle dispumato s̄ꝫ q̄ꝫtitatē sufficiētie. e⁹ dos̄ sit auṙ.i.cū aq̄ cal̄a. Et dī q̄ d̄ medicis qdā sṫ q ponūt loco myrrhe costum amaꝝ et refert Seruagct q̄ iuēit i descriptōe q̄daꝫ additōeꝫ croci ptis.i. Hec tyriaca d̄ q̄ttuor speb⁹ cō

ſert pũctur̃:ſcorpionũ ⁊ araneaꝝ ⁊ egritudib⁹ frĩdis ꝓpe epilepſie q̃ ſubito accĩt ⁊ tremori oris ſtõi.

SOtira liberãs magna: Hec medicĩa eſt aggregatiua iuuamẽti ꝯferẽs epilepſie ⁊ vertigini ⁊ dolori capitis ãtiquo ⁊ tremori ⁊ ꝓbibꝫ mãꝫ attrahi ad oculũ: ⁊ qñꝫ fit cuꝫ ea alcohol p⁹ abſtractionẽ aq̃ q̃re ꝓhibet ſaniẽ ⁊ ꝓhibet euẽtuꝫ nocumẽti ad oculũ ⁊ abſciſſionẽ vocis ⁊ paralyſiꝫ ⁊ algueſgues ⁊ dolorẽ dẽtiũ ⁊ dolorẽ oculi: ⁊ dolores pulmõis ⁊ lateris ⁊ pectoris ⁊ hypocõdrioꝝ bibita i aq̃ mellis ⁊ valet ad expulſionẽ ſãguis potata i aq̃ arnogloſſe ⁊ v̓ge paſtoris ⁊ vẽtoſitatib⁹ i ſtõ ⁊ dolorib⁹ ei⁹ ⁊ icteritie ⁊ ad paſſiões frĩdas ⁊ clarificat colorẽ ⁊ delet cogitatões ⁊ remouet eructuationẽ ⁊ ſanat veſicã ⁊ egritudies iteſtioꝝ ⁊ pũcturã eorũ ⁊ cliſterizat̃ cũ ea: q̃re eradicant̃ apata eoꝝ ⁊ apata ſplenis: ⁊ ꝓuocat ſupfluitates renũ ⁊ veſice ⁊ confortat teſticulos ⁊ linit̃ ſup eos ⁊ addit̃ deſideriũ ⁊ ꝯfert dolorib⁹ iũcturaꝝ et ſpaſmo ⁊ podagre ⁊ cõfert ad venẽa ex morſionib⁹. et ebibita ꝯfert febrib⁹ ãtiq̃s et ꝑiodis rigori et r̃ſoluit apata. C⁹ ꝑmixtio: ℞. myrrhe et caſſie et ſq̃nãti oĩuꝫ ãñ. ʒ.i.ſ. caſtõei ⁊ petroſeli ⁊ eſt ſeñ apii ſiluſ̃ris mõtãi ãboꝝ ãñ. aur̃. xv. ſe. apii. ʒ.ii. ſiſeleos aur̃.i. coſti amari et cinnamomi et trociſcoꝝ aladarmeu et ſtoracis liq̃de et aſſari oĩuꝫ ana aur. vi. aniſi aur. x. pipis al. aur. xii. pipis lõgi aur. iii ſpice aur. iii. amõi ⁊ croci ãboꝝ ãñ. aur. iiii. opii aure. x. Aggrega has medicias tritas et cicotrigõizatas et conſice cũ melle diſpumato et repone i vaſe ⁊ vtere poſt ſex menſes.

ARrs trociſcoꝝ aladarmeu adm̃iſtratorũ i liberãte mag̃: ℞. amõi et darſiſaban et coſti amari et calami arõatici et gariofiloꝝ et pipis al. et ameos oĩuꝫ ãñ. aur. iii. cĩnamõi et maſticis et croci oĩuꝫ ãñ. aur. vi. fu aur. i. ſpice arõatice et folii idi ãborũ ãñ. aur. vii. myrrhe aur. vi. Aggrega has medicinas ꝯtritas et cicotrigõizatas et ꝯfice cuꝫ vio claro aut alio et fac trociſcos ꝑuos põderãtes aur. i. et exicca i vmbra ⁊ vtere.

NEdrech Darii: Nedrech darii ẽ vna ð medicis ꝑficis magnis electis q̃ ꝓcedit iceſſione filonii et tyriace et ſcelithe: et ipſi⁹ iuuamẽtũ ẽ magnũ i colica. Cui⁹ hec ẽ ꝑmixtio: Accipe croci et ſe. hyuſqami albi ãboꝝ ãñ. ſextariũ. i. opii et euforbii ãboꝝ ãñ. ʒ. xx. et ſpice et ſtoracis liq̃de aboꝝ ãñ. ſextaria duo et folii idi ⁊ gariofiloꝝ ãboꝝ ãñ. ʒ. iiii. et pipis al. ʒ. ii. ⁊ margaritaꝝ non pforataꝝ ⁊ ſaliſ ammoniaci ⁊ ſe. rute ſiluſ̃ris ⁊ muſchi ⁊ cãfore ⁊ cardamomi ⁊ cĩnamõi ⁊ caſſie oĩuꝫ ãñ. põdus. ʒ. i. ⁊ coſti ʒ. viii. ⁊ ſe. albarmel ⁊ piretri ⁊ macropipis oĩuꝫ ãñ. ʒ. iiii. ſerapini ⁊ caſtorei ⁊ oppoponaci oĩuꝫ ãñ. pondus. ʒ. ii. ⁊ zedoarie ⁊ doronici ⁊ olei balſami oĩum ãñ. aur. viii. ⁊ i⁹ deſcriptõe ſyra ⁊ greca: myrrhe. ʒ. iiii ⁊ cãfore. ʒ. iiii. tere ⁊ ſicca ⁊ cicotrigoniza et iſũde ea q̃ liq̃ſcũt i vio decocto: deinde aggrega oĩa ⁊ ꝯfice cũ melle ⁊ antiq̃ ſex mẽſib⁹: c⁹ doſis ſit ſic̃ nux cũ aq̃ tepida.

COnfectõ phĩoꝝ ⁊ ẽ illa q̃ nominat̃ me⁹ vite: Valet ad ſr̃fluitates phĩatꝫ ꝯfortat aĩaꝫ letiſicat digerit fac̃ eructuare e⁹ aſſimilata vt ſit ſic̃ via ſicũ adoleſcẽtie ⁊ addit i ꝯſuatõe ⁊ mẽoria ⁊ rõneꝫ effic̃ bonã ⁊ abſoluit liguã ⁊ deſtruit frigora: abſcindit fluxũ vrine ⁊ ſedat vẽtoſitates addit i ſpermate ⁊ ꝯfortat mẽoriã ⁊ detumeſcere facit carnẽ gigiuaꝝ ⁊ ſtrigit dẽtes ⁊ remouet dolores dorſi ⁊ iũcturarũ ⁊ ilioꝝ ⁊ emũctorioꝝ cu⁹ ꝑmixtio: ℞. pipis ⁊ macropipis ⁊ ziziberis ⁊ cinamõi emblicoꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ capſie et ariſtologie rotunde deſceni et venarum cytrinaꝝ ⁊ vẽtris g̃noꝝ pinee maioris. Et i deſcriptõe alia: nucis nõ ſucutiũ ⁊ ẽ teſticlus vulpis oĩum ãñ. ʒ. i. ſ. camemil̃. ʒ. ſ. ⁊ plante g̃noꝝ vue. ʒ. iii. auferat̃ iteri⁹ paſſulaꝝ rubeaꝝ: deide terãt̃ bñ ⁊ ſumatur q̃ꝫtũ ſũt oẽs medicie mellis ⁊ coaguleť: deide ꝯficiãtur cũ eo ſpẽs q̃s dixim⁹ ⁊ ſumat̃ de ea ſꝫ oẽꝫ diſpõnẽ q̃ꝫtũ ẽ nux ꝑua i oleo nucis ide mẽſura cũ q̃ iuoluatur.

SCelite: In hac medicĩa ſub fideiuſſione affirmãt oẽs iuuamẽtũ exiſtẽ et i ꝯpoſitõe ei⁹ eẽ mirabile. Nos v̓o ñ iuenim⁹ ei ĩpreſſionẽ plimaꝫ niſi i aſpitate accĩite ligue et mollificatõi e⁹. At vero medici dicũt ꝙ ſcelite magnũ ꝯfert iuuamẽtũ mãie ⁊ egritudib⁹ frĩs melicis ⁊ plãticis et palyſi et epilepſie et apoplexie et torture et algueſgues et locutiõi aie et dolori capis et emigranee et obliuiõi ⁊ melie et frigori cerebri et tremori et pulſui cordis et ꝯſuat embryonem et confert aborſui ⁊ confert diſtillatõi vrine et doloribus matricis et ventoſitati ei⁹ et mollificationi lingue et vertigini et triſtitie et nocumento fungorum et venenis ⁊ lacti quod coagulatur in ſtõ ⁊ aliis: et ꝯfert doloribus iuncturaꝝ ⁊ oĩbus dolorib⁹ antiq̃s frĩs. et dat̃ i potu ad oẽꝫ rẽ ad quam ꝑtinet ſic̃ ad frig⁹ vehemẽs i aq̃ caſſieſiſtule. et dr̃ ꝙ in vio ẽ magis iuuamẽtũ et ad opilatões itriſecas cuꝫ aq̃ radicũ et ad dolores m̃ĩciſ cũ aq̃ aniſi et ad dolores ſupiores cũ aq̃ ſanſuci aut cũ aq̃ radicũ ſicle ⁊ pueris cũ oleo viol̃. hec g⁹ ſũt ea q̃ dicũt medici. Et illud qð ẽ apð me ẽ qð ẽ medicĩa iordiata nõ ordiate ꝯpõnis adurẽs ſanguinẽ et hũores deficiẽs a trociſcis. c⁹ ꝯmixtio: ℞. muſchi et cãfore ⁊ ãbre oĩuꝫ ãñ. põd⁹. ʒ. ii. margaritaꝝ ñ pforataꝝ et croci ãboꝝ ãñ. ʒ. x. auri ꝯtriti et argẽti ꝯtriti ãboꝝ ãñ. ʒ. ſ. amõi ⁊ ſemis harmel et euforbii et vſnen nabati et vſnee et ſemis apii et ſe. rute et ſtercoris vacce mõtane et ſulfuris rubei et citrini et hellebori albi: et ſtoracis liq̃de et cipi et merſulen et ſũt ligna aſparagi et venaꝝ aleſſind et ẽ albarmel alba et chelidõie et grãoꝝ almahaleb et xylobalſami et hezeraſen et ẽ vitis alba: et ſimſindar oĩuꝫ ãñ. põd⁹. ʒ. ii. et floris ſq̃nãti et folii et nucis muſchate et caſtorei et ſe. eruce et ſeis baucie oĩuꝫ ãñ. põd⁹. ʒ. x. et alzarub et azkei et dragaganti magiſterii et nigelle et ſtercoris vulpis et radicꝫ capparis oĩuꝫ ãñ. ʒ. ſ. et ſerici crudi et ſe. aneti et radicũ e⁹ et zedoarie et doronici et zinziberis et gẽtiane et ligue auis et ſal' idi et piretri et coralli et bitumiſ iudaici et fu et pſilii oĩuꝫ ãñ. ʒ. iiii. gariofil. et ſpice et aſſari et coſti et caſſie et cardamõi et capilliueneris oĩum ãñ. ʒ. viii. et maciſ et ireos ãboꝝ ãñ. põd⁹. ʒ. i. fructuũ mãdragore ſiccoꝝ nũero. xx. et caſſie mũdate et lignoꝝ caſſie ãboꝝ ãñ põd⁹. ʒ. ſ. et floꝝ ſq̃nãti põd⁹. ʒ. v. et ſe. feniculi et iſopi ſicce ãboꝝ ãñ. ʒ. x. et origãi ꝑſici et origãi alinci ãboꝝ ãñ. ʒ. iiii. et bedeoard et nodoꝝ pale veteris i parietib⁹ et reuſini oĩum ãñ. ʒ. vii. et pipis albi et nigri et macropiperis et opii et ariſtologie longe et ro. et granoꝝ almahaleb oĩum ãñ. ʒ. xx. et auelane ide põd⁹. ʒ. ii. et duas tertias. ʒ. i. ſupioris ſalicis et venaꝝ idaꝝ ſiccaꝝ et ẽ almeius et polii et ſucci ireos et darſiſaban et abrotani oĩuꝫ ãñ põdus. ʒ. i. et aniuden nigre põd⁹. ʒ. iiii. et quarte

et melitoti pōd⁹.ʒ.iiii.et duaꝝ ꝑtiaꝝ.ʒ.i. et capilloꝝ
algol et digitoꝝ citrioꝝ et gutte baracost et altit bo
ni odoris ⁊ sapini ⁊ oppopōaci oium añ pōd⁹.ʒ.
ii.⁊ terte viaꝝ quadrataꝝ pōd⁹.ʒ.iiii. ¶Et illō qȯ i
uenit ȯ medicis q̄ itrāt i scelithe i codicib⁹ grecis ad
ditū supra illud qȯ ē i hac descriptōe ē istȯ: alzurub
⁊ alessis albe añ.ʒ.ii.radicis alkeiri rubee pōdus.ʒ.
iiii.supioris alcāne.ʒ.ii.agnicasti.ʒ.iiii.cordumēi pō
dus.ʒ.i. reusini ⁊ carpoballsami ⁊ xyloballsami ⁊ ḡ
noꝝ myrthi egyptie ⁊ sigillati regis ⁊ asse fetide oi
um añ.ʒ.ii.nucis muschate.ʒ.iii.ḡnoꝝ albē excorti
catoꝝ.ʒ.iiii.spodii.ʒ.i.cuscute ⁊ k arabe ⁊ mudasco
riō ⁊ gestafrid ⁊ nucis sauie ⁊ mugath ⁊ marmacō
⁊ vtriusq̄ȝ been rubei ⁊ albi oium añ.ʒ.ii.anisi.ʒ.iii.
sceha.ʒ.i.sal' tabarzet sal' idi ⁊ salis panis ⁊ dauci ⁊
petroselini ⁊ succi ligritie ⁊ succi eupatorii oiuȝ añ
ʒ.ii.⁊ corticū citri siccoꝝ ⁊ fustiū peonie oiuȝ añ.pō
d⁹.ʒ.iiii.churuden.ʒ.v.magnetis.ʒ.vi. calcanil ⁊ est
ozimū mōtanū ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ oium ana.ʒ.
vii Tere sicca ⁊ cicotrigoniza ⁊ ifūde ea q̄ liq̄fiūt in
vio bono ⁊ ꝯfice cū melle qȯ sit triplū pōderis me
diciaꝝ ⁊ repone i vase vitreo qȯ sit sic̄ vriale ⁊ ātiq̄
tur sex mēsib⁹: c⁹ dosis sit q̄ȝtū ē cicer cū aq̄ tepida.

C Ommixtio e⁹ sm̄ aliā descriptōem. ℞. mus
chi boni pōd⁹.ʒ.ii.margaritaꝝ ñ pforataꝝ
pōd⁹.ʒ.x.auri fusi ⁊ argēti fusi āboꝝ añ.pō
d⁹.ʒ.ς.ābre pōd⁹.ʒ.iiii.zarub pōd⁹.ʒ.i. syrici adusti
aut nō adusti pōd⁹.ʒ.iiii.myrrhe gariofiloꝝ ⁊ spice
boni odoris āboꝝ añ.ʒ.iiii.croci pōdus.ʒ.x.zedoa
rie ⁊ doronigi āboꝝ añ.ʒ.iiii.radicis lilii celestis pō
dus.ʒ.i.amōi pōd⁹.ʒ.ii.masticis pōd⁹.ʒ.ς. folii indi
pond⁹.ʒ.x.carpoballsami pōd⁹.ʒ.ς.macis pōdus.ʒ.
i.fructuū mādragore numero. x.lignoꝝ cassie ⁊ cas
sie āboꝝ añ.ʒ.v.leucopipis ⁊ ziziberis ⁊ radicū ane
ti imninm ana.ʒ.iiii.costi amari pond⁹.ʒ.viii.nucis
muschate pōd⁹.ʒ.x.castorei pōd⁹.ʒ.x.euforbii pōd⁹
ʒ.ii.floris sq̄nāti pond⁹.ʒ.x.se.aneti ⁊ gētiane romāe
⁊ supioris lingueauis oium ana pond⁹.ʒ.iiii. carda
momi pond⁹.ʒ.viii.se.harmel.ʒ.viii.se.feniculi pon
dus.ʒ.vi.fustiū capillorū ueneris.ʒ.viii.salis idi pon
d⁹.ʒ.iiii.nigelle ⁊ ē granū nigrū pond⁹.ʒ.ς.origāi p
sici pond⁹.ʒ.iiii.fu pond⁹.ʒ.vi.dragagāti artificii pō
dus.ʒ.ς.vsnen nabati pond⁹.ʒ.ii.se.apii se.rute ⁊ vs
nee ⁊ sulfuris citrini oiuȝ añ.ʒ.ii.stercoris vacce mō
tane aut capre mōtane pōd⁹.ʒ.ii.bedeguard pōdus
ʒ.vii.se.eruce pond⁹.ʒ.x.sauie pōd⁹.ʒ.iiii. melanopi
peris ⁊ macropipis ⁊ se.hyusq̄ami albi oium añ.ʒ.
xx.terre viaꝝ q̄dirataꝝ pond⁹.ʒ.i. aristologie longe
pōd⁹.ʒ.x.aristologie rotūde.pond⁹.ʒ.iiii. reusini pō
d⁹.ʒ.vii.seis alzufere pōdus.ʒ.x.se.endiuie pondus
ʒ.iiii.seis alāiudē pōd⁹.ʒ.iiii.⁊ sexta.ʒ.i.meliloti pon
dus.ʒ.iiii.ς.psilii ⁊ issidis oium añ pond⁹.ʒ.iiii. ḡno
rū cucumeris excorticatoꝝ.ʒ.iiii.⁊ tertiā.ʒ.i.bitumi
nis iudaici pōd⁹.ʒ.iiii.cāfore ⁊ hellebori albi ⁊ nigri
⁊ cipi ⁊ storacis liq̄de ⁊ chelidonie ⁊ seis hasparagi
oium ana pōd⁹.ʒ.ii.⁊ digitoꝝ citrioꝝ ⁊ capilloꝝ al
gol ⁊ radicis endiuie ⁊ cassie ⁊ baracost oium ana
pōd⁹.ʒ.ii.xyloballsami pōd⁹.ʒ.ii.aq̄ nigelle ⁊ aq̄ spi
ne mōtane: alcāna añ.pōd⁹.ʒ.i.⁊ ḡnoꝝ almahaleb
pōd⁹.ʒ.i.radicū assidi ⁊ ē synapis albi pōd⁹.ʒ.ii. no
doꝝ palee q̄ ē i parietib⁹.ʒ.vii.stercoris vulpis pon
dus.ʒ.ς.corticū radicis capparis pōd⁹.ʒ.ς. hezeria
sen ⁊ issindi āboꝝ ana pōd⁹.ʒ.iiii. Aggrega has me
dicias ꝯtritas ⁊ cicotrigonizatas: ⁊ ifūde q̄ ifūdēda
sūt de eis i vio odorifero ⁊ ꝯfice cū melle dispuma
to ⁊ repone i vasis: ⁊ admistra post sex menses sicut
cicer cū aq̄ corticū radicis feniculi ⁊ apii ⁊ fac caput
purgiū ex ea q̄ȝtitate vni⁹ ḡni frumēti cū aq̄ canabis.

A Rius Darii: ⁊ ē medicia ida q̄ letificat ⁊ ꝯ
fortat cor ⁊ corp⁹ ⁊ colorē efficit bonū ⁊ au
fert lumbricos ⁊ facit odorē oris bonū ⁊ su
doris ⁊ iuuamētū e⁹ ad epar ē magnū ⁊ ñ est i ea no
cumētū apparēs ⁊ sumit añ cibū ⁊ post ipm. c⁹ ꝯmi
xtio: ℞.rosaꝝ rubeaꝝ pond⁹.ʒ.vi.ciperi pōd⁹.ʒ.viii
gariofiloꝝ ⁊ masticis ⁊ spice ⁊ assari oium añ.ʒ.iii.
cynami ⁊ alzarub ⁊ croci ⁊ macis ⁊ cardamomi ⁊
heil bace ⁊ nucis muschate oium ana pondus.ʒ.i.
Sūe has spēs p⁹ cicotrigōizatōem cū orali ⁊ pmisce
pmixtiōe decēti ꝯterēdo: deide accipe emblicorum
mūdatoꝝ bonoꝝ recētiū lb.i.⁊ decoquāt i lb.ix.aq̄
dulcis donec remaneat tertia: deide colet ⁊ iteret il
la aq̄ i olla sup quā ꝓiiciant de penidiis sahari lb.ii.
deide buliat cū facilitate donec igrosset: ⁊ fiat in spis
situdie lohoc ad pect⁹ grossi: deinde aufer at olla ab
igne ⁊ pulueriʒent i ea medicine ⁊ moueat cū ligno
salicis donec pmisceat ꝯmixtōe equali. Qūq̄ȝ ifran
tur reponant i vase viridi: c⁹ dosis sit quod ē ab vno
aur.ad duos.

C Onfectio alia ida: ℞.pipis ⁊ macropipis ⁊
myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoruȝ ⁊ em
blicoꝝ ablatis uucleis ipsoꝝ ⁊ cētauree oium ana
sextaria.iiii.⁊ mellis ⁊ butyri vaccini q̄ȝ tū sufficiat
ipam: cui⁹ dosis sit aur.i.aut plus vnicuiq̄ȝ hoi sm̄ q̄ȝ
titatem sue virtutis.

C Onfectio noiata algere: que confert vtriq̄ȝ
cholere ⁊ pruritui ⁊ frigorib⁹ ꝯfortat stōm ⁊
valet ad colicā ⁊ vētositates ⁊ facit appetere cibū ⁊
ꝯfert ad coitū: cui⁹ pmixtio: ℞.scamonee ⁊ medulle
turbit ⁊ macropipis oium añ.ʒ.v.piretri ⁊ seis apii
⁊ ameos ⁊ ziziberis ⁊ salis idi oium añ.pōd⁹.ʒ.i.ga
riofiloꝝ ⁊ zarub āboꝝ.ʒ.ς.alflēgeti aur.i. mahaleb
excōticati añ.ʒ.ii.zuccari tabarzet ⁊ croci āboꝝ añ.
ʒ.iii. Accipe has medicias p⁹ cicotrigonizatōem ex
ceptis scamonea ⁊ croco: q̄m ipi sil terūt: deide pmi
sce medicias ꝯmixtiōe decēti ⁊ ꝯfice cū melle dispu
mato sm̄ ⁊ pōd⁹ eaꝝ bis semis: c⁹ dosis sit ab eo qȯ ē
iter.ʒ.ii.vsq̄ȝ ad.ʒ.ii.ς.vsq̄ȝ ad.iii.

C Onfectio alia aiam ꝯfortās dilatās ⁊ letifi
cās ꝯfortās corp⁹ colorē faciēs bonū ȯstru
ens lūbricos odorē oris faciens odoriferū ⁊ sudorē
⁊ ꝯfert stō ⁊ epati ⁊ non ē i ea nocumētū ⁊ recipitur
añ cibū ⁊ post ipm: c⁹ ꝯmixtio: ℞. rosaꝝ rubearū p
tes.vi.ciperi ptes.viii.gariofiloꝝ ⁊ masticis ⁊ spice
⁊ assari oium ptes.iii.cynami ⁊ zarub ⁊ croci ana p
tes.ii.macis ⁊ cardamomi ⁊ heil bauce ⁊ nucis mu
schate oium añ.ptē.i.terāt ⁊ cribellēt ⁊ sumat ad oē
pond⁹.ʒ.xxxiii.de oib⁹ medicis lb.i. emblicoꝝ recē
tiū ⁊ decoq̄t ois lb.cū.ix.lb.aq̄ vsq̄ȝquo remaneant
lb.iii.deide colet ⁊ ꝓiiciat sup illā aquā ꝓ oi lb. ēbli
coꝝ lb.i.penidioꝝ sahari ⁊ decoquant donec fiat i
spissitudie electuarii grossi: deide pulueriʒent desup
medicie: ⁊ ꝯueniēter fiat ei⁹ pmixtio ⁊ reponat i vase
vitreo viridi: c⁹ dosis sit ab aur̄.i.vsq̄ȝ ad aur̄.i.⁊.ς.

C Onfectō tyriacalis magna ex nr̄a arte exp
toꝝ iuuamentoꝝ p̄dictoꝝ i ꝯfectionib⁹ que
sunt añ eā: ℞.corticū citri ⁊ gentiane ⁊ myr
rhe ⁊ carpoballsami ⁊ foliorum ozimi ⁊ citri ⁊ semis
eius ⁊ semis alfeleugemisch et zedoarie et doronigi

oium ana.ʒ.iiii.ꝛ muſchi ꝛ ambꝛe ãboꝝ ana aur̃. i. ꝛ xyloaloes idi aur.ii.ꝛ canfoꝛe aur.ſ.ꝛ coſti ꝛ cinamomi ꝛ acoꝛi ꝛ croci ꝛ ſpice celtice ꝛ abſynthii oium añ.ʒ.iii.ꝛ fu ꝛ meu ꝛ petroſelini oiuꝫ añ.ʒ.ii.ſ. ꝛ ſeis eruce ꝛ ſeis napi ꝛ ſeis poꝛri ꝛ ligue auis ꝛ granoꝝ pipis oium añ.pond⁹.ʒ.ii.ꝛ opii põd⁹.ʒ.iii.cõficiaꝫ ſm deſcriptionẽ ꝛ fermenteꝫ ſex mẽſibus:deinde bibatur.

Confectio tyriacalis minoꝛiſ ex arte nr̃a: ℞. carpobalſami ꝛ coſti ꝛ myrrhe ꝛ gẽtiane ꝛ cinamõi ꝛ leucopipis ꝛ xyloaloes idi ꝛ petroſelini oium añ ptẽ.i.muſchi tertiã ptis: caſtoꝛei q̃rtã ptes conficiaꝫ cũ melle ꝛ adminiſtreꝫ.

Confectio ceſaris valẽs ad pulſũ coꝛdis ꝛ epilepſiã ꝛ doloꝛes ſtõi fri ꝛ iteſtinoꝝ ꝛ oppilatõeſ ꝛ putrefactõem ſanguis lõgã ꝛ difficultatẽ digõnis ꝛ difficultatẽ anhelit⁹ ꝛ ſingultũ vehemẽtẽ cui⁹ ꝑmixtio: ℞. caſtoꝛei ꝛ ſucci liq̃ritie ꝛ caſſie ꝛ coſti amari ꝛ melanopiperis macropipis ꝛ ſtoꝛacis ꝛ opii ꝛ croci ꝛ ſpice aromatice oium añ.põduſ. ʒ.iii. oppoponaciſ põd⁹.ʒ.i.muſchi põd⁹ſexte.ʒ.i. zedoarie ꝛ doꝛonigi ꝛ margaritaꝝ non ꝑfoꝛataꝝ omniũ añ.ʒ.ſ.myrrhe põd⁹.ʒ.ix. Aggrega has medicinaſ tritaſ ꝛ cribellatas ꝛ ꝯfice cũ melle diſpumato ꝛ vtere qũ neceſſe eſt q̃ꝫtitate ciceris.

Triſera magna valẽs ad malitiã digõnis ꝛ frigus ſtõi ꝓpe ꝛ iteſtioꝝ ꝛ mollificatõem i ſtõ ꝛ veſica: ꝛ addit i dſiderio coeũdi: c⁹ ꝑmixtio: ℞. myrobalanoꝝ nigroꝝ excoꝛticatoꝝ põd⁹.ʒ.vi. bellirico.ꝛ embli.ſeis apii mõtani ꝛ caſſie ide ꝛ ameoſ ꝛ oꝛigani ꝑſici oiuꝫ añ.℥.i.ſpice ꝛ amõi ꝛ heil ꝛ acori ana põd⁹.ʒ.iii.cinamomi põd⁹.ʒ.iiii. leucopipis ꝛ melanopipis ꝛ neremiſch ꝛ ſalis idi oium añ.ʒ.ſ. ſcoꝛie ferri.℥.iii.ſynapis.℥.i.ſ.ꝛ ſalis ãmoniaci.ʒ.ſ. tere ꝛ cicotrigoniza ꝛ iuolue cũ oleo amigdalio et ꝯfice cũ melle diſpumato de quo ſit triplũ põderis ſpẽꝝ ꝛ vtere qũ neceſſe fuerit.

Deſcriptio alia: ℞.myrobalanoꝝ kebuloꝝ et belliricoꝝ et ſchedenegi et buzeidẽ ꝛ macis et capſie ide et ſecacul oium añ.ptẽ vnã bedarũgi rubei et bedarungi albi et ligue auis et been albi et been rubei oium añ.ptẽ mediã. Aggrega haſ medicias ꝯtritas et cribellatas et ꝯfice cũ melle diſpumato et butyro et vtere qũ neceſſe fuerit.

Zehemirẽ magnũ: Eſt medicia ida cõferẽs malitie ꝯplonis fre et debilitati ſtõi et addit i deſiderio coeũdi et confert algueſgues et meſie et rectificat mot⁹ coꝛpoꝛis et ꝯſeruat ẽbꝛyonẽ et ꝯſeruat renes et veſicã et frãgit lapidẽ: c⁹ ꝑmixtio ℞.acoꝛi et coſti amari et ariſtologie longe et ariſtologie rotunde oium ana ſextaria.iiii.macropipis et ziziberiſ ãboꝝ añ.põd⁹ſextaroꝝ.v.ſe.apii et ameoſ et carui et ſe.feniculi et ſe.alrachãti et ſe.poꝛtulace ꝛ ſe.eruce et tuderi albi et rubei et auricule muris et cymini carmeni et ſe.aneti oium ana pond⁹ſextariorũ.vi.gariofiloꝝ et vſnee et calami aromatici et xylobalſami oium ana ſextaria tria meliloti et ſceba ꝛ zarub et carpobalſami omnium añ.ſextaria tria: et caſſie et macis et cardamomi et cynnami oiuꝫ ana ſextaria.iiii.myrobalanoꝝ citrioꝝ et ſeremblegi et belliricoꝝ ablatis nucleis oiuꝫ añ.ſextaria.viii. pomoꝝ mandragoꝛe ſiccoꝝ et hellebori al̃. ꝛ marmacoꝛe ꝛ ſeis hyuſqami albi ſilueſtris ꝛ ſeis hyuſquiami albi hoꝛtulani ꝛ aſech hoꝛtulani ꝛ capſie inde ꝛ zereſch ꝛ granoꝝ citri excoꝛticatoꝝ ꝛ venaꝝ ꝛ ſiren idi ꝛ been rubei ꝛ been albi ꝛ ligue auis oium ana aur.xiiii.nucis muſchate.xxx.nũero:radicuꝫ cucũeris ſiluſtris ꝛ ſeis agnicaſti oium ana ſextaria. iii. ſeis baucie ꝛ amõi ãboꝝ añ.ʒ.vi.opii ꝛ eufoꝛbii ꝛ caſtorei oium añ.ʒ.iii.myrobalanoꝝ nigroꝝ ablatis nucleiſ podere.ʒ.iiii.folii idi ꝛ fenugreci ꝛ meu ꝛ petroſelini ꝛ dauci ꝛ reuſini oium ana.ʒ.vi.aggregeꝫ medicie iſte trite ꝛ cribellate. Et ſumãꝫ penidii al̃.põdere mediciaꝝ dcãꝝ oiuꝫ: ꝛ butyꝝ vaccinũ põdẽ mediciaꝝ ꝛ penidioꝝ ſil̃: ꝛ mellis diſpũati põdere mediciaꝝ ꝛ penidioꝝ ꝛ butyri ſil̃.ꝛ ꝯficiaꝫ ſm hũc modũ: Sumãꝫ penidii et icidanꝫ et ꝓiciãꝫ ſup eos tres lb.aq̃ et decoquãꝫ donec liq̃ſiãt et igroſſenꝫ et fiant ſicͭ mel: deide ꝓiciaꝫ ſup eos mel. fiat tepidũ butyꝝ vaccinũ iuoluãꝫ ꝛ cũ eo medicie trite ꝛ cribellate: deinde ꝓiciant pẽidii ꝛ mel cocta ſil̃ i moꝛtario mag⁹ ꝛ pulueriꝫẽꝫ deſup medicie iuolute i butyro ꝛ ꝯficiãꝫ donec equẽꝫ ꝛ reponãꝫ i vaſe i quo fuit mel tpe lõgo ꝛ reponaꝫ ſex menſib⁹ ꝛ adminiſtreꝫ poſt illd: c⁹ doſ ſit ſicut galla i pꝛĩcipio diei ꝛ fine eius trib⁹ diebus ꝛ tribus noctibus cũ aqua calida aut cum aliquo de vinis.

Permixtio e⁹ ex dſcriptõe alia: ℞. acoꝛi ꝛ coſti amari ꝛ ariſtologie lõge ꝛ rotũde oium añ.ſextaria tria: macropipis ꝛ ziziberis ana ſextaria v. et i dſcriptõe alia ãboꝝ ana ſextaria duo loco quoꝝ: ſeis apii ꝛ ameos ꝛ carui ꝛ ſe.fenicli ꝛ ſe. alrotab ꝛ ſe.poꝛtulace et ſe.eruce et ſe.ſãſuci et tuderi albi et rubei et cymini carmeni et ſe.aneti oiuꝫ añ. ſextaria ſex: gariofiloꝝ vſnee calami arõatici carpobalſami oiuꝫ añ.ſextaria.iii.meliloti et ſceba et zarub ꝛ carpobalſami et caſſie et maciſ et cardamõi et cynami oiuꝫ añ ſextaria.iiii.myrobalanoꝝ citrioꝛum et belliricoꝝ et ẽblicoꝝ oiuꝫ añ.ſextaria.viii.pomoꝛũ mãdragoꝛe ſiccoꝝ et myrthi ſicce et hellebori albi et marmacoꝛ et ſeis hyuſqami albi ſiluſtris et ſe. hyuſqami al̃. hoꝛtulãi et aſech et capſie ide et zereſch et grãoꝝ citri excoꝛticatoꝝ et ſires idi et zaroꝛ et been albi et rubei et lingue auis oium ana aur. xxiiii. nucis muſchate.xxx.nũero: radicũ cucũeris ſiluſtris et ſe.agnicaſti ãboꝝ añ ſextaria.iii.ſe.baucie et amomi ãboꝝ ana.ʒ.vi.opii eufoꝛbii et caſtoꝛei oium añ. ʒ.iii.myrobalanoꝝ nigroꝝ põd⁹.ʒ.iiii.folii idi fenugreci et meu idi et petroſelini et dauci et reuſini oiuꝫ añ.ʒ.vi. Aggrega has medicias p⁹ cicotrigonizatõnẽ et põe cũ eis pẽidios ſm põdus mediciaꝝ oium et iuolue cũ butyro et cõfice cũ melle diſpumato et repone i vaſe: cuius doſis ſit.ʒ.ii.ſ.foꝛti et debili minus hoc.

Alzehemirẽ ꝑuũ iuuamẽtoꝝ ꝓximoꝛũ ẽ ei: ℞.acoꝛi et coſti et ariſtologie rotũde et longe oium añ.ſextaria.iii.g̃noꝝ araſed et ſeis barmel ãboꝝ añ.ſextaria.ii.et pipis et macropipis et ziziberis oiuꝫ añ.ſextaria.v.et ſe.apii et carui et cipi et ſeis napi et ſe.alrotab et ſe.cepe et ſe.eruce et zaroꝛ et tuderi rubei et albi et ſe.poꝛri et ſe.lini et ſe.anadochoche et ſe.fenicli et ameos et ſe.citri excoꝛticati et ſeis poꝛtulace et calamẽti et bechir et fenugreci et ſemis ſanſuci et cymini carmeni et ſe.aneti et ſe. baucie oium ana.ʒ.x.gariofiloꝝ et heil et vſnee et folii indi et cardamõi et cynami et enule et ciperi et nucis muſchate et calãi arõatici et zarub et meliloti ꝛ marmacoꝛ et carpobalſami oium ana.ʒ. xx. et caſſie et ma

cis ⁊ granoꝝ myrtbi ⁊ zeresch ⁊ lingue auiſ ⁊ ſpice oiuȝ ana pōdꝰ.ʒ.xxiiii. ⁊ roſ ſiccaꝝ pōdꝰ.ʒ.v. ⁊ myrobalāoꝝ nigroꝝ ⁊ kebuloꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ oium ana ſextaria.iiii.ſeis hyuſqami albi ⁊ euforbii ⁊ opii oium ana.ʒ.iii.caſtorei ſextariū.i. ⁊ caſſie ide ⁊ alaſech ⁊ zedoarie ⁊ beē rubei ⁊ albi ⁊ reuſini ⁊ darūgi ⁊ ſeis portulace ⁊ galange ⁊ ſtoraciſ oium ana ſextaria.iii. ⁊ penidioꝝ cū pōdere oium harū mediciaꝝ ⁊ ꝯmiſce ⁊ īuolue butyro vaccio ⁊ cōfice cū melle diſpūato:cꝰ doſ ſit aur.i.cū aq̄ tepida.

Confectio G. Hec confectio calefacit īſtra vrine ex renibꝰ ⁊ veſica ⁊ aperit oppilationnes ⁊ rectificat corpꝰ:cꝰ ꝑmixtio: ℞.leucopipis melanopiperis ⁊ amomi ⁊ coſti amari ⁊ ſpice aromatice ⁊ folii idi ⁊ croci ⁊ ſemis apii ⁊ aniſi ⁊ piretri ⁊ ſeminis vrtice ⁊ ſeis rute montane oiuȝ ana ꝑtes eq̄les. Aggrega haſ medicias tritas ⁊ ꝯfice cū melle diſpumato ⁊ vtere:cꝰ doſ ſit pōdꝰ.ʒ.i.cū aq̄ corticū radicis feniculi ⁊ corticū radicis opii:cuiꝰ ꝑmixtio ex deſcriptione alia: ℞. pipis nigri ⁊ albi ⁊ amōi ⁊ coſti ⁊ ſpice ⁊ calami aromatici ⁊ folii idi ⁊ ſeis apii ⁊ croci ⁊ aniſi ⁊ ſeis vrtice pir etri ſeis rute mōtane oium ana ꝑtes eq̄les ꝯficiantur cū melle: ⁊ ſit doſ pondus.ʒ.i.cū aq̄ radicū feniculi ⁊ apii.

Confectio alia G. valēs ad dolorē epatis ⁊ tuſſiȝ ⁊ expulſiōm ſanguis:q̄ fit cū vomitu cuius ꝑmixtio: ℞.croci cinamōi āboꝝ ana pōdꝰ.ʒ.i.bdellii.ʒ.iiii.alxebet duas tertias.℥.i. ſq̄nāti.ʒ.iii.calami aromatici.ʒ.ii.caſſie ſpice celtice myrrhe oium ana.ʒ.ii.gūmi cuꝑſſi ſextaria.iii. ⁊ mellis ℥.iii.paſſulaꝝ enucleataꝝ pōdꝰ.ʒ.xl. ⁊ vini boni q̄d ſuffic: terāt ⁊ cicotrigonizēt ⁊ ꝯficiant cū melle.

Confectio hermetis ꝯferēs podagre valde: ⁊ doloribꝰ iūcturaꝝ ⁊ doloribꝰ renū ⁊ ſtōi: ⁊ vētoſitatibꝰ ⁊ vlceribꝰ iteſtioꝝ ⁊ hydropiſi ⁊ icteritie ⁊ vtigini: ⁊ eꝰ q̄d ꝓpetas ē i iūcturiſ ⁊ podagra: ⁊ ſit doſ aur.i.aut.ʒ.ii.cꝰ ꝑmixtio: ℞. agarici ⁊ aſſari ⁊ acori ⁊ cordumēi ⁊ ſe.rute ⁊ euforbii ⁊ ſu: ⁊ iſopi ſicce oium ana.℥.i.ariſtologie lōge ⁊ radicū ciclaminis amboꝝ ana.℥.ii.ameos ⁊ gariofilorum amborum ana.℥.ii.gentiane romane.℥.vi. abſce ⁊ ſe.apii āboꝝ ana.℥.ii.cētauree minoris ⁊ ē albalzis.℥ viii.caſſie ⁊ coſti amari ⁊ myrrhe oiuȝ ana.℥. iii. ſpice aromatice ⁊ ſceha mōtani ⁊ petroſelini oiuȝ ana ℥.ii.polii ⁊ praſſi āboꝝ ana.℥.vi. camepitheos ⁊ camedreos ⁊ ſcordeon oiuȝ ana.℥.viii. Aggrega haſ medicias tritas ⁊ cicotrigonizatas ⁊ ꝯfice cū melle diſpūato ⁊ repōe i vaſe ⁊ bibat i diebꝰ veris. Cōmixtio eiꝰ ex deſcriptōe alia: ℞.agarici ⁊ acori ⁊ aſſari ⁊ cordumēi ⁊ ſeis rute ⁊ euforbii ⁊ ſu ⁊ iſopi ſicce oiuȝ ana.℥.i.ameos ⁊ gariofiloꝝ āboꝝ añ.℥.ii. gentiane.℥.vi.haſce ⁊ ſeis apii amboꝝ añ.℥.ii. cētauree minoris.℥. viii.caſſie ⁊ coſti ⁊ ariſtologie lōge oium añ.℥.iii.myrrhe ⁊ ſpice ⁊ calamēti montani ⁊ petroſelini oiuȝ ana.℥.ii.praſſii ⁊ polii āboꝝ ana.℥.iii. camedreos ⁊ camepitheoſ ⁊ ſcordeon oiuȝ añ.℥.viii. mellꝰ q̄ztū ſuffic:cꝰ doſ ſit.ʒ.ii.aut aur.i.i hora veris.

Confectio hermetis valēſ ad tenaſmonē qū de ea ſumit i potu pōdꝰ.ʒ.xxx.cū aqua frigida ⁊ ad dolorē epatis cuȝ aq̄ mellꝰ roſ. ⁊ ad febrē cū aq̄ tepida ⁊ ad dolorē ſtōi cū aceto ꝯmixto ⁊ ad dolorē renū cū vio ꝯmixto ⁊ ad reliquos dolores ⁊ ꝓfocatōeȝ cū aq̄ tepida. Et ſi non fuerit cū eis febris cū vio ꝯmixto ⁊ ad expulſionē ſanguis cum aceto ꝯmixto i q̄ztitate fabe ⁊ ad dolorē ilii ſicut q̄ztitas illa: ⁊ ad retētionē mēſtruoꝝ ⁊ vētoſitates cuȝ vio antiquo ꝯmixto ⁊ ē ꝯueniēs ad dolorē capitis ⁊ alguelgues ⁊ maniā qū i potu ſumit i nocte ⁊ ad tuſſim ſiccā potata i ꝓncipio noctis cū vio cōmixto ⁊ ad morſuȝ ſerpentū cū aqua altereniabin ⁊ liniat ſuper locū morſū ⁊ confert ad venena mortalia qū i potu ſumit cū aq̄ gētiane ⁊ ad morſū canis rabioſi qū i potu datur cū lacte.

Deidaru: Exiſtimauit ille q ipȝ edidit ꝙ eſt expertū:cꝰ ꝑmixtio: ℞.pipis albi ⁊ ſeis hyuſqami albi āboꝝ ana ſextaria.v.croci ⁊ lumō amboꝝ ana ſextaria.x. ⁊ opii ⁊ āmoniaci ⁊ folii ⁊ piretri ⁊ radicū mādragore ⁊ alhonniati ⁊ caſſie ⁊ ſpice ⁊ ſeis apii oiuȝ ana ſextaria.vi. ⁊ xylobalſami ſextaria.iii. ⁊ mellꝰ diſpūati q̄ztū ſufficit: ꝯficiāt ⁊ adminiſtretur ſicut narrauimus.

Alkeſkinēgi eſt ꝯfectio plimoꝝ iuuamtoꝝ valēs ad egritudies iſantiū ⁊ pueroꝝ ⁊ ad epilepſiā ipſoꝝ ⁊ torturaȝ eoꝝ ⁊ ſpaſmum ipſoꝝ ⁊ colicaȝ eoꝝ ⁊ confert prefocationi mr̄icis ⁊ tēperat additionē menſtruoꝝ ⁊ ſedat ventoſitates mr̄icis: cꝰ ꝑmixtio: ℞.caſſie ⁊ geſtafrid ⁊ radiciſ mādragore ⁊ ſeis harmel ⁊ ſeis feniculi ⁊ carpobalſami ⁊ ariſtologie longe et rotunde et muſchi et ambre oiuȝ ana ʒ.iiii.beil.ʒ.xxiiii. opii et coſti et nucis muſchate et myrobalanoꝝ citrioꝝ oiuȝ ana.ʒ.xii.gariofiloꝝ.ʒ. xxiiii. cynami et ꝯfectōis alkeſire ⁊ arſenici citrini ⁊ ſeis lilii oiuȝ ana.ʒ.ii.acori.ʒ.viii.ſerapini et doronigi et myrrhe et olei de ſteragē oium ana.ʒ.vi.legaſt et macis et ciperi et croci oium ana.ʒ.x. mugath. ʒ. xv.ſtoracis liquide.ʒ.xv.murdaſacaron et foliorȝ myrtbi et nucis muſchate et ſeis ſauine oium ana.ʒ iii.terat et cribellet et ꝯficiat cū melle diſpumato et adminiſtretur.

Confectō alkeſire admiſtrati i ea. ℞:calami aromatici et blacte bizantie et olibani oiuȝ ana.ʒ.iiii. vſnee et cynami et croci oiuȝ ana.ʒ.i.ſtoracis.ʒ.iiii.muſchi et xyloaloes āboꝝ ana.ʒ.ſ. ꝯficiat cū vio antiquo odorifero et dimittat donec fermētetur et adminiſtretur.

Confectio de muſcho faciēs ad pulſum cordis et ad oēs iſirmitates melie et ad difficultatē anhelitꝰ et ē medicia ꝯfortās aiaȝ:cꝰ permixtio: ℞.zedoarie et doronigi et margaritaꝝ non ꝑforataꝝ et karabe et coralli oium ana.ʒ.i.ſerici crudi.ʒ.i.ſ.beē rubei et albi et folii idi et ſpice et cardamomi et gariofiloꝝ et caſtorei oiuȝ añ.ʒ.i.ſ. zizibe ris et macropipis oiuȝ añ.tertiā.ʒ.i.muſchi octauā ʒ.i. Terāt oia et ꝯficiāt cū melle crudo:cꝰ doſ ſit ſicut cicer cū vino odorifero.

Confectio de muſcho alia q̄ valet ad dolorē epatis et ſtōi et debilitatē coꝝ et reſoluit ventoſitates et iſlāmatōeȝ:cꝰ ꝑmixtio: ℞.pōdus tertie.ʒ.i.de muſcho et ſpice arōatice et caſſie et folii indi et lacce mundate et reuſini oiuȝ ana pōdꝰ.ʒ.ii. gētiane romane pōdꝰ.ʒ.ii.croci et ameos et ſeis apii ⁊ maſticis oiuȝ ana.ʒ.iiii.cinamōi et pipis et ariſtologie rotūde omniū ana pondꝰ.ʒ.iii.xyloaloes idi et gariofiloꝝ et myrrhe omniū ana pondus.ʒ.i.ſ. cōfice has medicinas tritas cicotrigonizatas cuȝ melle diſpumato et repone i vaſe et vtere:cꝰ doſ ſit ſicut faba cum aqua calida.

Medicina de muſcho cum abſynthio q̄ valet

ad pulsũ cordis ⁊ alguesgues ⁊ apata epiglotī ⁊ ex
iccat hũorositatẽ stõi: cᵒ pmixtio: ℞.absynthii ⁊ alo
es ãboꝝ añ.ʒ.viii.reusini.ʒ.viii.ãeos.ʒ.viii.⁊ croci ⁊
se. apii ãboꝝ añ.ʒ.iiii.muschi einéridẽ ⁊ folii ⁊ myr
rhe oiũ añ.ʒ. ii.castorei.ʒ.i.s.ꝯmisce ⁊ ꝯfice cũ mel
le. ¶ Medicia de muschõ alia ꝯferẽs ad meliã cho
lericã: ℞.masticis ⁊ croci ãboꝝ añ.ʒ.i.s.supiorĩs ab
synthii ⁊ ozimi citrati ⁊ epithymi oiũ ana.ʒ.i.xylo
aloes ⁊ galie ãboꝝ añ.ʒ.i.s. muschi.ʒ.s.zedoarie ⁊
doroĩgi ãboꝝ añ.ʒ.ii.margaritaꝝ ⁊ karabe ⁊ coral
li ⁊ serici oiũ añ.ʒ.iii.aloes.ʒ.xxiiii.mellˀ q̃ʒtũ suffic:
dosis eius integra põdus.ʒ.ii.cum aqua tepida.

MEdicia de muschõ dulcis valẽs ad pulsuz
cordis ⁊ egritudies melicas ⁊ difficultates
anhelitus ⁊ ad epilepsiã ⁊ paralysiz ⁊ tortu
rã ⁊ quartanã: cuius pmixtio: ℞.zedoarie ⁊ doroni
gi ãboꝝ ana põdᵒ.ʒ.i.margaritaꝝ non pforataꝝ ⁊
coralli ⁊ karabe ⁊ serici crudi adusti oiũ ana põdᵒ
ʒ.i.s.beẽ albi ⁊ rubei ⁊ folii idi ⁊ spice cardamõi et
gariofiloꝝ ⁊ castorei oiũ añ põdᵒ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.
⁊ ziziberis ⁊ macropipis ãboꝝ añ tertias duas.ʒ.i.
muschi põdᵒ sexte ⁊.s.ʒ.i. Tere medicias ⁊ cribella
⁊ ꝯfice cũ melle qð ẽ sic exbiĩt de fauis qð nõ ĩuenit
ignis crudũ ad vnum tria ⁊ repone in vase ⁊ vtere.

MEdicia de muschõ alia efficiẽs illa iuuamẽ
ta: ℞.zedoarie ⁊ doronigi ⁊ margaritarum
paruaꝝ ⁊ karabe ⁊ coralli oiũ ana.ʒ.iii.et
tertiam.ʒ.i.⁊ serici crudi põdus.ʒ.ii.⁊ been albi ⁊ ru
bei ⁊ spice ⁊ folii ⁊ cardamõi ⁊ gariofilorum omni
um ana.ʒ.iiii. ⁊ duas tertias.ʒ.i.⁊ vsnee ⁊ macropi
peris ⁊ zinziberis oium ana pondus.ʒ.i. ⁊ tertie.ʒ.
i.castorei pondus tertie.ʒ.i.⁊ muschi boni pondus
aur.i.icidatur sericum icisione pua donec fiat sicut
puluis: deinde aggregetur in mortario cũ margari
tis ⁊ corallo et karabe et terantur optime: ⁊ terãtur
alie medicine ⁊ conficiantur cum melle crudo: cuiᵒ
dosis sit pondus medii aur. cum aqua tepida.

MEdicia de muschõ alia silis illi: cuius ꝯmi
xtio: ℞.absynthii ⁊ aloes ãboꝝ ana.ʒ.viii.
spice ⁊ muschi et folii et myrrhe omiũ añ.
pondus.ʒ.ii.reusini pondus.ʒ.vi.ameos et croci et
seminis apii omniũ ana pondus.ʒ.iiii.castorei. ʒ.i.
s. Tere et confice cũ melle: cuiᵒ dosis itegra sit aur.i.

SAgzenea magna: Hec medicia ẽ experta
valẽs ad oẽs passiões frias ⁊ ventositates
grossas ⁊ dolorẽ dentiũ ⁊ corrosionẽ eorũ
⁊ ad frigus stõi ⁊ tarditatẽ digõnis ⁊ colicã ⁊ difficul
tatẽ vrine ⁊ ad frigus ⁊ phlã ⁊ ad mẽtiões vrie: cuiᵒ
pmixtio: ℞.castorei ⁊ opii ⁊ cynamõi ⁊ assari ⁊ fu ⁊
meu ⁊ dauci oiũ añ.ʒ.i.pipis ⁊ macropipis ⁊ gal
bani ⁊ costi oiũ añ.ʒ.vi.croci.ʒ.s.liquefiãt cum aq̃
mellis ⁊ teranĩ sicca ⁊ resoluaĩ galbanũ cũ melle ⁊
ꝯficianĩ ⁊ admĩstreĩ pᵒ sex mẽses: cᵒ pmixtio ex descri
ptõne alia: ℞.castorei ⁊ melanopipis ⁊ croci ⁊ meu
⁊ fu ⁊ dauci ⁊ assari ⁊ opii ⁊ leucopipis ⁊ bezard oi
ũ ana põdᵒ.ʒ.ii.costi põdus.ʒ.i.cynamõi.ʒ.ii. terã
tur ⁊ cribellentur ⁊ conficiantur cũ melle dispũato

SAgzenea mior q̃ ẽ i itentiõe eiᵒ: ℞. castorei
⁊ opii ãboꝝ ana.ʒ.x.pipis ⁊ macropipis ⁊
galbani ⁊ myrrhe ⁊ costi oiũ ana.ʒ.ix. et
cinamõi ⁊ meu ⁊ fu ⁊ dauci ⁊ assari oiũ ana.ʒ.x.et
croci põdus quarte.℥.i. Et i descriptõe alia zinzibe
ris.℥.i.et storacis liq̃de.℥.iii. Et i descriptiõe alia ca
storei ⁊ melanopipis ⁊ croci ⁊ meu ⁊ fu ⁊ dauci ⁊ as

sari ⁊ opii ⁊ cynamõi ⁊ leucopipis oiũ añ.ʒ.i. costi
põdus.ʒ.i. Tere oia ⁊ ꝯfice cũ melle ⁊ antiqueĩ sex
mensibᵒ: cᵒ dosis sit aur.s.cũ aqua tepida in ieiuno:
Et i descriptõe doš qð est iter sextaz.ʒ.i. vsq3 ad du
os aur. ⁊ i descriptõe doš q̃ʒtũ est granuz pipis. Et
dĩ q terãĩ siliqua ⁊ liniaĩ ad venena ⁊ ad vẽtositates
i mĩicibᵒ ⁊ paucitatẽ ꝯceptõis ⁊ vt mẽstrua soluanĩ.
Soluaĩ de ea q̃ʒtũ est faba cũ oleo de lilio ⁊ suppo
naĩ cũ lana ⁊ liquefiat de ea cũ oleo sambacino et
odoret de ea mulier ⁊ suffumigeĩ cũ ea ẽt. Et ad do
lorẽ pectoris ⁊ tussiz ⁊ renes ⁊ difficultatẽ vrie ex fri
goribᵒ: ⁊ bibat de ea mulier q̃ʒtũ est cicer cũ vĩo pu
ro ⁊ ad nauseatiuã satietatẽ aur.i.cũ vĩo puro.

HOmorusia q̃ ꝯfert ad debilitatem epatis ⁊
splẽis ⁊ duritiẽ eoꝝ ⁊ aperit oppilatõem ⁊
puocat vrinaz et frangit lapidẽ i renibus ⁊
iuuamẽtu eius i iceptõe hydropisis ẽ magnũ: cᵒ per
mixtio: ℞.dauci et est semẽ baucie siluĩis et cymini
carmeni xylobalsami cassie cordumeni floris sq̃nã
ti: se.apii oiũ ana põdᵒ.ʒ.i.macropipis et costi am
boꝝ ana.ʒ.s.leucopipis.ʒ.s.myrrhe põdᵒ. ʒ.iii.bac
caꝝ lauri.x.numero acori et croci ãboꝝ ana pondᵒ
ʒ.ii. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas ⁊
cõfice cũ melle dispumato: cuius dosis sit fʒ q̃ʒtita
tẽ auellane cum aqua tepida.

ANacardinũ et ẽ albeladoriũ qð ẽ iuuamen
tũ ad ꝯctionẽ.i.eos q se mouere nõ pñt: cᵒ
pmixtio: ℞.myrobalanoꝝ nigroꝝ et belliricorũ et
emblicoꝝ oiũ ana.ʒ.xxxvi.nigelle pondᵒ.ʒ. xxiiii.
spodii põdᵒ.ʒ.vi.heil pondus.ʒ.vii.ciperi.ʒ. vi.ana
cardi.ʒ vi.pipis et macropipis et zinziberis et balsa
mite et anisi oiũ ana.ʒ.xii. tere et cribella et pmisce
cũ eo penidioꝝ põdus.ʒ.dc.resoluanĩ cũ aq̃ fm q̃
titatẽ q sufficit: et cõfice medicias et sepeli vas i quo
ẽ medicia i ordeo sex mẽsibᵒ: deinde vtere.

COnfectio anacardi q̃ ꝯfert ad oẽs spẽs do
loꝝ stõi et ꝯfert ad dolorẽ capitis antiquum
et ad originẽ stomaticã ⁊ ad maniã et alienationez
⁊ dolorẽ pectoris et epatis et splenis et renũ et ꝯplo
nẽ fraz et dolores mĩicũ et podagrã et leprã et egri
tudies melie: cuius pmixtio: ℞.spice et meu et croci
et cassie et folii et epithymi et squinanti et carpobal
sami et aristologie lõge ⁊ gariofiloꝝ et granorũ al
ben ⁊ ziziberis et aloes et bdellii et myrrhe et olei
balsami oiũ ana.℥.i.masticis et mellis anacardi et
agarici oiũ ana partes.viii.radicis lilii celestis.℥.ii.
corticũ radicis feniculi.lb.iii.aceti asceri.iii. infunde
cortices feniculi i aceto tribus diebᵒ ⁊ ꝓiciant in ol
lã ⁊ ferueat bullitiõe leui et coleĩ et expumanĩ radi
ces et adiungaĩ illi aceto mellis lb.i.s.⁊ bulliat ad
ignẽ leuẽ super carbones donec ingrosseĩ parũper
et permisceantur cuz eo medicine et sit dosis põdus
ʒ.ii.cum eo quod conuenit de potibus.

COnfectio alia anacardina faciens ad para
lysiz et ei similia et ad torturaz et mollifica
tõez et abstergit cerebruz et facit ipsum bo
nuz: cuius permixtio: ℞.spice cassie folii indi et myr
rhe croci sceba armeni epithymi superioris aladri
on: reusini carpobalsami gariofilorũ omniũ ana
pondus.ʒ.ii.granorũ alben excorticatorũ et zinzi
beris amborũ ana.℥.i.et alki et mellis anacardi et
kerbel oiũ ana.℥.iii.agarici pondus. ʒ.ii. Et in de
scriptione alia pondus.ʒ. viii.aloes scotrensis.℥. i.
ireos.℥.ii.corticuz venarũ feniculi lb. iii.aceti fortis

lb.ix.īfundanť cortices ī aceto tribꝰ diebꝰ cōtinuis ⁊ ꝓiiciať tūc ī vase ⁊ ferueat tribꝰ ebullitiōibꝰ cū igne medio: deīde coleť ⁊ ꝓiiciantur cortices ⁊ iterum reponať acetū ī ollā ⁊ effundantur super ipm̄ de melle lb.x.ſ.decoquatur cū igne leni donec īgrossetur ⁊ pulueriʒentur desup tūc medicie trite predicte ⁊ ꝑmisce eas ⁊ vtere hac ꝯfectione post sex menses: cuiꝰ dosis ītegra sit pondus.ʒ.i.cū aq̄ tepida.

ARaston magnū: Et eꝰ expositio ē bonū cōferēs ad frigus corpis ⁊ ad pthisim ⁊ dolorē ventris ⁊ febrē cōmixtā ⁊ ad quartanaʒ ⁊ ad colicā ⁊ dolorē mr̄icis: cꝰpmixtio: ℞. opii ⁊ croci ⁊ cassie ⁊ amomi ⁊ euforbii ⁊ acatie ⁊ costi ⁊ myrrhe ⁊ spice ⁊ gūmi arabici ⁊ sēis alkerua ⁊ se. alāda cocha ⁊ ḡnoꝝ vrtice ⁊ bdellii ⁊ olibani ⁊ adibic ⁊ sumach ⁊ sulfuris citrini ⁊ storacis liq̄de ⁊ leucopipis oiuʒ añ.ʒ.v.piretri ⁊ sēis artāithe ⁊ ē adranoch ⁊ rosaꝝ siccaꝝ ⁊ sēis raphani ⁊ sēis apii ⁊ sēis citri oium ana.ʒ.iiii.ameos ⁊ sēis altaraxacon siluestris oiuʒ ana.ʒ.iiii.sēis.synapis.ʒ.i.sēis hyusquiami albi pondus.ʒ.x.cartami ⁊ ʒiʒiberis amborū ana pondus.ʒ.ii.⁊ de eis quidē sunt qui nō ponūt in ea pip Tere sicca ⁊ īfūde reliqua in vino odorifero tribus diebus donec resoluantur ⁊ ponanť cū melle: ⁊ tūc effundanť desup olei balsami boni.ℨ.i.⁊ ponať sup ignē ī vase lapideo ⁊ accende sub eo ⁊ ferueat duabus ebullitionibus: deīde remoueatur ab igne ⁊ antiqueť sex mensibꝰ: cuius dosis ītegra sit pōdus aur.i.⁊ quantoplus antiquatur est melius.

ARaston minꝰ ꝯferēs ad oia qbꝰ ꝯfert maius ℞.opii pōdus.ʒ.iiii.acatie ⁊ piperis āboꝝ ana.ℨ.i.piretri pondus.ʒ.iii.amōi.ʒ.v. cassie.ʒ.iiii. croci.ʒ.iii.⁊ sulfuris citrini.ℨ.i.⁊ euforbii.ʒ.iii. spice ℨ.i.terantur ⁊ cribelleť ⁊ ꝯficiāť cū melle.

DIamarte qḋ ē iuuatiuū ad oppilatōes epatis ⁊ splenis ⁊ frigus mr̄icū ⁊ tussiʒ hūidaʒ ⁊ q̄rtanā ⁊ ꝯstrictōem anhelitꝰ ⁊ icteritiā oppilatiuā ⁊ mollificatōem: cꝰpmixtio: ℞.sēis harmel eminaʒ i.ſ.olibani.ʒ.x.aristologie lōge ⁊ reusini āboꝝ ana ʒ.xx.ʒedoarie ⁊ doronigi āboꝝ ana pōdꝰ.ʒ.iiii. masticis ⁊ carpoballsami ⁊ croci ⁊ meliloti ⁊ spice aromatice oium ana pōdꝰ.ʒ.x.opii ⁊ ʒiʒiberis ⁊ costi ⁊ cassie oium ana sextaria.iii.⁊ istaꝝ mediciaꝝ triū in descriptōe alia.ʒ.xii.cipi sextaria.x.aloes scotrensis pōdꝰ.ʒ.xiiii.gariosiloꝝ pōdꝰ.ʒ.vi.hellebori albi rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ nigelle oium ana sextaria.vi. pipis pōdus.ʒ.x.aggrega has medicias cōtritas ⁊ cicotrigoniʒatas ⁊ confice cū melle despūato ⁊ vtere.

BEdemeregi: eiꝰ iuuamēta sūt sic̄ iuuamēta diamarte: cꝰpmixtio: ℞.ʒedoarie ⁊ doronigi ⁊ opii ⁊ castorei ⁊ piretri ⁊ piperis ⁊ macropipis ⁊ cassie ⁊ ē ex almasus ⁊ sēis hyusqami albi ⁊ storacis liq̄de ⁊ oppōaci ⁊ croci oiuʒ añ.ʒ.vi.fenugreci.ʒ.viii.margaritaꝝ pōdꝰ.ʒ.ii.galbani ⁊ myrrhe āboꝝ ana.ʒ.xii.tere ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cū melle.

COnfectio algarithi ꝯferens ad dolorē capitis āntiquū ⁊ dať ī potu cū vio calō ꝯmixto cū melle ⁊ aqua tepida et confert illis qui epilepsiam patiuntur qum bibūt de ea et est iuuatiua ad obliuioneʒ ⁊ ad apostema duꝝ et abscindit superfluitates que attrahunť ad oculos: cuius pmixtio ℞.myrrhe ⁊ cassie et macropipis et cynamomi et siseleos ⁊ amomi oium ana pondꝰ.ʒ.iiii. spice ⁊ floris squinanti amboꝝ ana.ʒ.iiii.et croci pondus.ʒ.vi.et opii pondus.ʒ.v.et seminis apii montani pondus.ʒ.xv.anisi et seminis apii hortulani amborum ana.ʒ.xx.et piperis pondus.ʒ.xxviii.storacis liquide et costi et rubee et assari omniū ana.ʒ.i.tere et cribella sicca et infunde humorosa in vino odorifero: deinde confice totum cum melle: cuius dosis sit pōdus.ʒ.i.cum aqua tepida in ieiuno.

COnfectio citria selini valēs ad egritudies cholē nigre et vētositates et pulsū cordis ⁊ dolores īsātiū et dolores mr̄icū: cꝰpmixtio ℞.pipis albi ʒiʒiberis ⁊ sal īdi oiuʒ ana pōdꝰ.ʒ.vi. opii ⁊ euforbii ⁊ castorei ⁊ gariofiloꝝ ⁊ croci ⁊ masticis ⁊ piretri oium añ.ʒ.v.costi.ʒ.vi.fesire ⁊ fesiresiʒ ⁊ cipi ⁊ ʒedoarie ⁊ dorōigi ⁊ aristologie lōge oium añ.ʒ.ii.olei balsami ⁊ aq̄ cāfore āboꝝ añ.ʒ.iiii.terť sicca ⁊ īfūde gūmas ī vio ⁊ ꝯfice cū melle dispūato: cꝰ dosis sit vnicuiqʒ hōi ſʒ mēsurā sue ꝯplōnis

COnfectio nigra selini q̄ cōfert ad mes ⁊ paralysim ⁊ ad guale ⁊ ad cholam nigrā ⁊ oēs egritudies frās: cꝰpmixtio: ℞.semis harmel.ʒ.cētuʒ ⁊ viginti oppopōacis.ʒ.lxxx.nigelle ⁊ beʒard ⁊ cucumeris siluris omniū ana pondus.ʒ.lx. acori ⁊ serapini ⁊ āmoniaci ⁊ aristologie longe ⁊ synapis ⁊ bdellii subalbidi ⁊ hellebori ⁊ radicis ēdiuie ⁊ castorei ⁊ radicis colloquitide ⁊ sulfuris citrini ⁊ se.eruce ⁊ agnicasti ⁊ rute mōtane oiuʒ ana pōdꝰ.ʒ.xl. opii ⁊ euforbii ⁊ hyusqami albi ⁊ pipis albi ⁊ ꝯdisi ⁊ salis indi rubei ⁊ salis naptici nigri ⁊ radicis assebebeʒa ⁊ est radix sebisech et est mandragore et radicis hyusqami albi et piretri et myrrhe et aloes et olibani et capsie omniū añ.ʒ.xx.spice et masticis et ʒedoarie et doronigi oium añ.ʒ.viii.croci.ʒ.iii.tere sicca ⁊ īfunde gūmas ī kitran de scemi ſm quātitatē q̄ sufficit: deinde tere et ꝯmisce medicinas oēs: deinde sepeliať ī cinere duobꝰ mēsibꝰ: deinde admistreť post illō de qua deť forti aur.iiii.et medio.ii.et debili.i. et infanti q̄ᷓtū est granū pipis.

COnfectio albumeseli ⁊ ē ista q̄ noiata ē succurrēs et ē de stupefactis sedatia dolorū ex oi ventositate et ex oi egritudie dn̄ante sicut icubo et ex alguesgues et ad oēm dolorē ē iuuatiua et sedatiua: cꝰpmixtio: ℞.opii et hyusqami al.āboꝝ añ.aur.x.euforbii et croci et spice et piretri et hermodactilorū et cardamōi et macropipis oium añ.ʒ.v. tere et cribella et ꝯfice cū melle dispūato de q̄ deť au.ſ.forti et magno et puo et debili pondus sexte.ʒ.i.

COnfectio de alleis faciēs ad morseā ⁊ frigora ⁊ hūorē crudū ⁊ phl̄a ⁊ additi v̄tute ⁊ clarificat colorē ⁊ cōuertit vtētē se quasi ad formā addolescētie ꝯferēs oi egritudini: potať in hyeme: calefacit corpus ⁊ alleuiat corpus ⁊ erigit nām Cuiꝰpmixtio: ℞.caficies.ii.ciceris de scemi q̄ īfundātur in nocte in aq̄ dulci: deīde cuʒ igne leni coq̄ť donec aq̄ denigreť ⁊ ꝯfrangať cicer: deinde coletur aq̄ postea sumantur allea ⁊ findať vnūquodqʒ granuʒ eoꝝ: deīde coquanť cū ea donec discocta sint allea ⁊ fiant sicut cerebꝝ postea fundať d̄sup lac vaccinū dulce ī tanta q̄ᷓtitate que submergat ipsa quattuor digitis: deīde coquanť lento igne sic̄ candele donec exicceť lac aut q̄si: deinde fundať desuper butyrum vaccinum recens cū mēsura postea decoquatur cū igne leni sicut candele donec exiccet ipm̄: deinde cōfice ipm̄ ī vase eneo dōec fiat sic̄ massa: postea effūde desup mellis albi clari quātitatē que superemineat

ci quattuor digitis ⁊ decoque ipsum sic donec coagulet aut quasi: deinde pone sup vnāquāq; lb. alleorū aur. xii. de tuderi rubeo ⁊ albo ⁊ aur. iii. pipis ⁊ au. x. portulace ⁊ aur. x. cymini carmeni ⁊ aur. x. galange ⁊ tm̄dē cinamomi. tere has medicinas ⁊ ꝓiice ꝺ sup ⁊ ꝑmisce ea ⁊ pone i vase viridi ⁊ sumatur de ea q̄ztum est nux sm̄ oēm dispositionem.

Athanasia magna q̄ est cū epate adib cōferens dolorib⁹ epatis ⁊ splenis ⁊ stōi ⁊ vētositatib⁹ ⁊ dysentire ⁊ tussi antiq̄ ⁊ eis q euomunt sanguinē ⁊ est sedatiua doloꝶ sicut ꝯfectio filonis. s. filoniū romanū ⁊ ad stuporē ⁊ fluxū ventris ⁊ sanguis expulsionē ⁊ dolorē renū ⁊ vētositatē renuz ⁊ vesice ⁊ asma ⁊ tussim ⁊ mūdificat pectus ⁊ ꝯfert sicut emplastꝶ sup hemoroidas posita: ⁊ eius dosis ē q̄rta aurei vsq; ad aur. s. cꝰ ꝑmixtio: ℞. croci ⁊ myrrhe et opii ⁊ castori et seis hyusqami albi et costi ⁊ cordumeni ⁊ papaueris ⁊ spice ⁊ eupatorii ⁊ epatis adib ⁊ cornu dextri de cornib⁹ capre adusti oīum ꝑtes eq̄les. Tere q̄ de eis terūt ⁊ liquefac q̄ liquescūt cuz vino ⁊ ꝯfice cū melle dispumato ⁊ vtere p⁹ sex mēses.

Athanasia minor iuuamēta cꝰ sūt illa eadez. cꝰ ꝑmixtio: ℞. storacis ⁊ croci ⁊ costi ⁊ spice opii ⁊ cassie oīuz an̄. ʒ. iiii. succi eupatorii. ʒ. viii. radicis lilii. ʒ. xii. mellis q̄ztum sufficit dosis ei⁹ sicut auellana cū eo qꝺ ꝯuenit de potib⁹ ⁊ in descriptiōe alia addite sunt due medicine q̄ sūt myrrha ⁊ xylobalsamū de vnaquaq; quaꝶ ponūt. ʒ. iiii.

Diacurcuma minus cōferēs ad debilitatem epatis ⁊ splēis ⁊ stōi ⁊ ad duritiez eoꝶ ⁊ ad inceptionē hydropisis ꝓhibēs eius gn̄ationē ⁊ colorē efficit bonū valde ⁊ ꝯfert ad plurimas egritudines antiquas: cꝰ ꝑmixtio: ℞. spice aromatice ⁊ myrrhe ⁊ cassie ⁊ costi ⁊ floris squanti ⁊ cinamōi ⁊ croci oīuz ꝑtes equales. terant ⁊ cribellent ⁊ infūdat myrrha die ⁊ nocte in triplicato ⁊ ꝑmisceantur oīa ⁊ ꝯficiat cū melle dispumato ⁊ reponat i vase ⁊ āministret: et in descriptōe alia loco spice neriden.

Ars diacurcume maioris ex arte G. qꝺ cōfert ad dolores ātiquos existētes i epate ⁊ splene ex frigore ⁊ grossitudie ⁊ apit oppilationes accn̄tes in oībus instrīs nutrimenti ⁊ fugat vētositates grossas ab eis ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ ꝯfert oīb⁹ dolorib⁹ renū vesice ⁊ m̄ricis accn̄tibus ex materiis grossis ⁊ duritie q̄ est i eis ⁊ hydropicis: cꝰ ꝑmixtio est hec: Croci pōdus. ʒ. xii. et meu et su amboꝶ ana pond⁹. ʒ. iiii. ⁊ spice pōdus. ʒ. vi. ⁊ anisi ⁊ dauci assari ⁊ reusini ⁊ petroselini oīuz ana pōdus. ʒ. iiii. costi et cassie ⁊ floris squanti oīuz ana pondus. ʒ. i. ⁊ rubee pōdus. ʒ. ii. ⁊ succi lilii ⁊ eupatorii ⁊ polii ⁊ scolopēdrie oīuz ana pōdus. ʒ. iii. ⁊ olei balsami. ℥. s. ⁊ myrrhe. ʒ. iiii. ⁊ in descriptōe alia loco spice carpobalsāi ʒ. i. capparis romane. ʒ. iii. Tere ⁊ cribella ⁊ confice cū melle postq̄ȝ iuoluūt cū oleo balsami: cꝰ dosis sit pondus. ʒ. i. cū sirupo de melle.

Dialacca magna ꝯferens iuuamēta diacurcuma ⁊ frāgit lapidē: cꝰ ꝑmixtio: ℞. lacce. ʒ. viii. amigdale excorticate ⁊ cinamomi als amomi ⁊ folii ⁊ gariofilorum oīuz ana. ʒ. v. camepitheos ⁊ meu ⁊ su ⁊ myrrhe ⁊ isopi sicce oīuz ana. ʒ. iiii. spice ʒ. xii. dauci ⁊ seis apii ⁊ bdellii oīuz an̄. ʒ. vii. s. croci ʒ. iiii. assari. ʒ. vii. carpobalsami ⁊ cassie ⁊ masticis et calami aromatici oīuz ana. ʒ. iiii. gentiane ⁊ aristol. rotūde oīuz ana. ʒ. vii. ⁊ succi ligritie. ʒ. xii. s. reubarbari. ʒ. xv. s. polii ⁊ squanti oīuz an̄. ʒ. iii. pipis nigri ⁊ costi amboꝶ ana. ʒ. x. s. siseleos ⁊ olei balsami amboꝶ ana. ʒ. iii. s. Tere sicca ⁊ cribella ⁊ solue q̄ liquefiūt cū vino odorifero ⁊ ꝯfice cū melle q̄ztuz sufficit ⁊ dosis eius sit sicut auellana cū eo qꝺ cōuenit ei de potib⁹ ⁊ addit in ea. ℥. i. aloes ⁊ pipis nigri ⁊ aristol. longe ⁊ coriandri oīuz ana. ʒ. iii.

Dialacca minor que ꝯfert ad debilitatē epatis ⁊ stōi ⁊ frigus āboꝶ ⁊ duritiez eoꝶ ⁊ ad duritiē splenis ⁊ apit oppilatiōes: cꝰ ꝑmixtio: ℞. lacce ⁊ costi ⁊ baccaꝶ lauri ⁊ lupinoruz fenugreci ⁊ piperis oīuz ana. ʒ. ii. reusini. ʒ. iii. mellis q̄ztuz sufficit: cꝰ dosis sit pōdus. ʒ. i. cū aqua decoctiōis absynthii ⁊ in descriptōe alia loco baccarū lauri ponit flos. squanti.

Ars alkokin qꝺ ꝯfert ad tussim ⁊ duritiem epatis ⁊ pleuresim: cꝰ ꝑmixtio: ℞. myrrhe ⁊ meissit amboꝶ an̄. ʒ. iiii. spice ⁊ croci ⁊ cinnamomi ⁊ cassie oīuz ana pondus. ʒ. i. flores squanti et calami aromatici et bdellii subalbidi oīuz ana pondus ʒ. ii. s. et in qbusdā descriptionib⁹ loco bdelii mucalibus passulaꝶ magnaꝶ enucleataꝶ et ablatis corticibus. ʒ. xv. mellis q̄ztū sufficit: cꝰ dosis sit pōdus. ʒ. i. cū decoctōe isopi infundant q̄ infundenda sūt de medicinis cū passulis i vino odorifero: ⁊ terāt sicca ⁊ cribellent ⁊ resoluant sicca cū melle ⁊ misceantur omnia et conquassentur.

Filoniū romanum tarsense qꝺ facit ad egritudines plurias et ꝓpē ad dolores colice ⁊ ipm̄ ē sedatiuū doloꝶ. ¶ Inqt G. i lib° decē tractatuū i quo narrauit narratione filonis. Inqt ei verba medicine: Ego sū ꝺ expositiōe filonis medici tarsensis: et meū qdem iuuamētū ad eū cui dimissa ē mors ē iuuamētū maximum: et rectifico dolores an̄cedentes in egritudinibus pluribus: et illud est qm̄ si accidat intestino noīato colon et est dolor colice et sunt in potu patiens dolorem de me vice vna sedo dolorem eius. Et si data fuero in potu ei q patiat difficultatem vrine aut ei q patit lapidem ledentē ipm̄ confero ei et sano splenē etiā et anhelitū ꝑparatōis ledētem et pthisim et spasmū et dolorē amboꝶ lateruz timorosum. Et si data fuero in potu ei qui spuit sanguinē aut euomit sanguinē sepo inter ipm̄ et mortez et sepo eam ab eo et sedo oēm dolorem accn̄tem in intestinis et visceribus et tussim et ꝑ̄focatiōes et singultum et catarros descendētes a capite: cꝰ ꝑmixtio ℞. leucopipis et seminis hyusqami albi amborum ana aur. xx. opii aur. x. croci aur. v. euforbii et spice et piretri oīuz an̄. au. i. castorei et zedoarie et dorōigi et margaritaꝶ nō ꝑ̄focataꝶ et seil oīuz an̄. ʒ. i. mellis dispūati q̄ztū sufficit: dosis ei⁹ sic cicer cū aq̄ tepida.

Filonium ꝑsicum valens ad fluxū mēstruorum et hemoroidaꝶ et solutionez nature et ꝓcessionem sanguinis et illas que de ꝑ̄gnantibus menstruat et ad ventositates accidentes i matricibus et ꝯseruat embryones: cuius ꝑmixtio ℞. piperis albi et seminis hyusqami albi amboruz ana. ʒ. xx. opii et terre sigillate amboꝶ ana pondus ʒ. x. croci. ʒ. v. euforbii et spice et piretri omniuz ana pondus. ʒ. ii. castorei pōdus. ʒ. i. zedoarie et doronigi et margaritaꝶ non ꝑ̄forataꝶ et muschi omnium ana. ʒ. s. canfore sextam et seminis. ʒ. i. mellis dispumati colati quātum sufficit dosis eius pondus. ʒ. i. cum eo quod ꝯuenit de potibus.

Confectio alkekengi ꝯferēs ad vlcera in ve
sica ⁊ renibus ⁊ ad eos q mingūt sanguinē
expta: cꝰ ꝯmixtio: ℞. semis hyusqami albi ⁊
seis apii ⁊ seis feniculi oiuȝ ana. ʒ. vii. granoꝝ cucu
meris. ʒ. v. Et in descriptōe alia: granoꝝ cucumeris
ʒ. ii. hyusqami nigri ⁊ seis acetose ⁊ opii ⁊ granorū
pinee frixoꝝ ⁊ croci ⁊ auellanaꝝ assataꝝ ⁊ amigda
laꝝ amaraꝝ frixaꝝ oiuȝ añ. ʒ. iii. grana alkekēgi nu
mero. xxv. dragaganti. ʒ. iiii. Tere et cribella ⁊ ꝯfice
cū vino cocto. cꝰ dosis sit pondus. ʒ. i. cū candidicō
aut cum aqua mellis post sex mēses.

Diahirundinis valens ad dolorez gutturis
et sqnantiā ⁊ dolores q sunt supra hypocō
dria. cꝰ ꝯmixtio: ℞. anisi ⁊ seis apii ⁊ ameos ⁊ floris
sqnāti ⁊ radicis lilii et cinamomi ⁊ amomi ⁊ aristo
logie lōge ⁊ alūinis iameni ⁊ seis harmel ⁊ myrrhe
⁊ cassie ⁊ croci oiuȝ añ. ℥. i. ꝯfectōis crocomagnetis
⁊ se. rosaꝝ sicci ⁊ rosaꝝ sic. ℥. oiuȝ ana. ℥. ii. costi ⁊ ci
neris hirūdinū recentis oiuȝ ana. ℥. iii. spice ⁊ amili
de tritico oiuȝ ana. ℥. s. galle imature medie i q̄ztita
te numero. viii. Tere cribella ⁊ ꝯfice cū melle dispu
mato ⁊ vtere ⁊ sumat ď eo q̄ztitas galle iᵒ. ⁊ dissolua
tar cū aqua mellis aut cū aq̄ ordei aut cū decoctiōe
rosaꝝ et lentiū ⁊ radicis liqritie et gargarizet cū ea
⁊ admistret iteꝝ cū vino tribꝰ aut q̄ttuor vicibꝰ i die.

Aliᴿs crocomagnetis āministrati in diahirū
dine: ℞. croci ⁊ cinamomi āboruȝ ana. ʒ. ii.
rosaꝝ siccarum amomi costi oiuȝ ana. ʒ. i.
myrrhe. ʒ. iiii. radicis liqritie ⁊ folii indi āboꝝ ana
ʒ. ii. s. terant ⁊ ꝯficiant cū vino ⁊ fiant trocisci ⁊ exic
centur in vmbra.

Diasulfur: fortasse medicina hec equat tyria
ce: qr ꝯfert ad febres piodicas fras ⁊ ad fe
brem quartanā ⁊ febrē phlaticaȝ ⁊ tussim. ꝓpē anti
quā ⁊ sputū saniei ⁊ ꝯstrictionem anhelitus ⁊ ꝯfert
spasmo ⁊ valet ad hydropisim ⁊ splenem ⁊ ꝓuocat
vrinā ⁊ extrahit lapidē. Amplius ꝯfert ad pūctu
rā serpentū ⁊ scorpionū iuuamētū manifestū ⁊ libe
rat ex nocumēto medicinaꝝ pimētiū. cꝰ ꝯmixtio: ℞.
sulfuris citrini ⁊ seis hyusqami albi ⁊ cordumeni ⁊
storacis ⁊ myrrhe oiuȝ ana. ʒ. viii. rute ⁊ costi āboꝝ
ana. ʒ. x. opii ⁊ croci āboꝝ añ. ʒ. ii. cassie. ʒ. xii. leuco
piperis. ʒ. xxii. Tere medicinas ⁊ ꝯfice cum melle ⁊
vtere post sex menses ⁊ sumat i potu eger de eo añ
piodum febris ſm mēsuram sue etatis.

Confectio de assa q̄ ꝯfert ad piodos febriū
⁊ aufert febrē quartanā apud digōnez ⁊ ex
pellit nocumētū puncture ꝓpē scorpionis ⁊ rutele ⁊
q̄ sūt sicut illa duo. cꝰ ꝯmixtio: ℞. asse ⁊ pipis ⁊ myr
rhe ⁊ folioꝝ rute ptes equales: ꝯficiat cū melle: cꝰ do
sis sit pondus. ʒ. i. in puctura scorpionū cū vino ⁊ i
febre cū oxymelle añ periodū per horā vnam.

Confectio salis indi mūdificans stōm ⁊ reti
nens vomitū phlaticū ⁊ melicū ⁊ sanat ver
tiginē fcāȝ ex phlate ⁊ melia. cꝰ ꝯmixtio: ℞.
myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoruȝ ⁊
myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ sticados oium ana. ʒ. iii.
epithymi. ʒ. iiii. salis indi. ʒ. ii. hierepicre. ʒ. x. agarici
ʒ. iiii. Terant ⁊ cribellent ⁊ ꝯficiant cū sirupo aceto
so. dosis eꝰ pōdus. ʒ. iii. i mane i ieiuno cū aq̄ tepida.

Diacostū valēs ad dolores epatis ⁊ stōi. cꝰ ꝯ
mixtio: ℞. cinnamomi cassie costi oiuȝ añ.
pondus. ʒ. xxx. anisi ⁊ se. apii āborū añ. pō
dus. ʒ. x. assari. ʒ. xxix. croci pōdus. ʒ. viii. reusini pō
dus. ʒ. x. floris sqnanti ⁊ myrrhe āboꝝ ana. ʒ. xxiiii.
Infundat myrrha i vino ⁊ colet ⁊ ꝓiiciant desuper
medicine ⁊ ꝯficiant cū melle dispumato: cꝰ dosis sit
triplum vnius. ʒ. ⁊ admistretur.

Confectio kabith regis faciens ad dolorez
iūcturaꝝ ⁊ podagrā sedans dolorez eiꝰ ⁊ ꝓ
hibēs eā accidē ⁊ ad febrē antiquā ⁊ dolorē splenis
⁊ ventositatē grossam ⁊ difficultatē anhelitus ⁊ tus
sim ⁊ vlcera intestinoꝝ ⁊ syncopi ⁊ dolores oculi ⁊
gutturis qū bibit duobꝰ diebꝰ: ⁊ ꝯseruat corpus qū
eaȝ sumit hō a passionibꝰ ⁊ egritudinibꝰ. cꝰ ꝯmixtio:
℞. semis rute ⁊ prassii ⁊ scordeon ⁊ camepitheos ⁊
oppoponacis ⁊ gentiane romane ⁊ sticados ⁊ cor
dumeni ⁊ storacis liqde oiuȝ ana pondꝰ aur. v. myr
rhe ⁊ croci ⁊ costi amari ⁊ pipis albi ⁊ sqnanti ⁊ spi
ce nardi ⁊ euforbii ⁊ corticū radicis mandragore ⁊
amoniaci ⁊ calamēti ⁊ seis feniculi ⁊ se. baucie silue
stris cretice: rosꝫ ru. siccaꝝ ablatis capitibus ⁊ carpo
balsami oiuȝ añ. aur. iii. cinamomi aur. viii. cassie. ℥.
i. succi eupatorii ⁊ keisim ⁊ seis andacoche ⁊ gūmi
amigdale oiuȝ ana aur. iiii. opii ⁊ seis hyusqami al
bi amboꝝ ana aur. vi. aggrega has medicias tritas
⁊ cribellatas ⁊ infunde ex eis illas q̄ infundūt aut i
vino bono claro ⁊ est radix aut alio ⁊ ꝯfice cuȝ mel
le dispumato ⁊ repone in vase ⁊ vtere.

Alcalchataraban magnū qď ꝯfert ad abor
tū embryonū ⁊ dolores mulieꝝ ⁊ ad omes
egritudines ⁊ est medicina idica. cꝰ ꝯmixtio: ℞. opii
pondus sextarioꝝ. iiii. duarū tertiaꝝ. ʒ. i. euforbii. ʒ.
vi. acatie pondus sextarioꝝ. v. ⁊ pōdus. ʒ. ii. ⁊ duaꝝ
tertiaꝝ. ʒ. i. amoni pondus sextarioꝝ. iii. ⁊ duas ter
tias. ʒ. i. costi amari sextaria. ii. piperis sextaria. ii. ⁊
duas tertias. ʒ. i. piretri pōdus. ʒ. vi. ⁊ alfesira ⁊ ē ha
zarasen als ethease ⁊ fesir setara ⁊ est mesesdar ābo
rū ana pōdꝰ. ʒ. iiii. serici crudi sextaria. ii. argēti ꝯbu
sti pōdꝰ. ʒ. vi. rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ ablatis capitibꝰ
ʒ. vi. ameos pōdꝰ. ʒ. iiii. seis hyusqami albi pōdꝰ sex
tarioꝝ. ix. ⁊. ʒ. ii. supioris vitis pōdus. ʒ. iiii. corticuȝ
radicis apii pondus sextarioꝝ. ii. ⁊. ʒ. ii. seis portula
ce sextaria. x. granoꝝ alkerua excorticatoꝝ sextaria
viii. sulfuris citrini sextaria. v. gūmi pōdus sextario
rū. iii. ⁊ pōdus. ʒ. ii. storacis liqde pōdꝰ sextarioꝝ. iii.
⁊ pōdus. ʒ. ii. ⁊ duaꝝ tertiaruȝ. ʒ. i. bdellii subalbidi
sextaria duo turis masculi sextaria. v. ⁊. ʒ. ii. galbani
sextaria. xx. ⁊. ʒ. ii. ⁊ duas tertias. ʒ. i. dibic mundati
sextaria. v. ⁊ duas tertias. ʒ. i. myrti sextaria. ii. masti
cis sextaria. iii. ⁊ duas tertias. ʒ. i. aristologie rotūde
sextaria. iii. ⁊ duas tertias. ʒ. i. radicis lilii celestis sex
taria. iii. ⁊. ʒ. ii. cordumeni sextaria. vi. radicū alkekē
gi. ʒ. vi. folii idi sextaria. iii. ⁊ duas tertias. ʒ. i. carpo
balsami ⁊ calāi aromatici ⁊ cassie ⁊ zedoarie ⁊ do
ronigi oiuȝ añ. sextaria. ii. seis mādragore pōdus. ʒ.
iiii. cināomi pōdꝰ. ʒ. vi. assari. pōdꝰ. ʒ. iiii. cādamomi
q̄na itegra. l. gariofiloꝝ masculoꝝ sextaria. v. gario
filorū femiaꝝ sextaria. iii. herodoam sextaria. ii. ⁊. ʒ.
ii. cinamomi sextaria. ii. galange pondus. ʒ. iiii. mar
garitaꝝ ñ pforataꝝ pōdus. ʒ. ii. coralli sextaria. ii. ⁊
ʒ. i. aristol. longe pōdus sextarioꝝ. ix. zufere pōdus
ʒ. ii. acori albi sextaria. ii. ⁊. ʒ. ii. capsie ide pōdus sex
tarioꝝ. ii. zinziberis ⁊ pipis albi amborū ana sexta
ria. v. atmot ⁊ tuzerit āboꝝ añ. ʒ. ii. surenidi sextaria
ii. ⁊. ʒ. ii. ⁊ duas tertias. ʒ. i. been albi ⁊ ru. amborum
ana sextaria duo et duas tertias. ʒ. i. fellis vaccini
pondus. ʒ. ii. fellis adib et fellis vrsi et fellis corui

oĩuꝫ añ.põdus.ꝫ.i. Aggrega has medicinas tritas
cribellatas infusis q̃ ex eis infunduntᷣ i vino septem
diebus ⁊ post illud proiice super eas medicinas cõ
tritas ⁊ confice cũ melle dispũato ⁊ olei balsãi sexta
riis.iii. ⁊ sit q̃ꝫtitas vini i quo isuse sᷣt medicie q̃ꝫtitas
i qua soluãtᷣ medicie ⁊ fiãt sicut elcũariũ ⁊ ponatᷣ in
vase figuli aut lapis mũdo: ⁊ ferueat.v.aut sex ebul
litiõib⁹ ⁊ auferat ab igne ⁊ isrídetᷣ ⁊ reponatᷣ in vase
vitri ⁊ post illud sumat de bobatõ claudã feminam
decrepitã ⁊ ligẽtᷣ manus ⁊ pedes ei⁹ adinuicẽ ⁊ põatᷣ
i vase eris ⁊ ꝓiiciatᷣ desup lupinoꝝ alboꝝ ⁊ aneti et
myrtoꝝ añ.pugillus.i. ⁊ ꝓiiciatᷣ d̃sup aq̃ dulcis q̃ꝫtũ
necẽ ẽ ⁊ coopiatᷣ os vasis ⁊ d̃coq̃tᷣ cũ leui igne dõec
discoq̃tᷣ ⁊ p⁹ illõ auferatᷣ ab igne ⁊ coletᷣ ius ⁊ sumatᷣ
⁊ mũdificẽtᷣ cutis e⁹ ⁊ ossa ipsi⁹ ⁊ pili ei⁹ ⁊ reducatᷣ ius
ad vas mũdũ ⁊ proiiciatᷣ sᷣ ipꝫ olei balsãi ⁊ olei nar
dini q̃ꝫtitas sacraiati.i⁹.d̃ vnoquoqꝫ ⁊ decoquatᷣ lẽ
to igne donec remaneat ei⁹ tertia: deiñ ꝓiiciatᷣ sᷣ ipm
mel sm̃ q̃ꝫtitatẽ iuris ⁊ decoq̃tᷣ donec igrossetᷣ ⁊ con
uertatᷣ i spissitudinẽ mellis grossi: deĩde ꝓiiciãtᷣ d̃sup
medicie cõfecte p̃dicte i pricipio ꝯfectiõis ⁊ insᷣetur
⁊ repõatᷣ i vase vitri ⁊ dimittatᷣ sex mẽsib⁹ ⁊ admĩstretᷣ
post illud ⁊ nõ administretᷣ añ illud qm̃ iterficiet.

ALcalchatarabã min⁹: ℞.carpoballsami põ
dus.ꝫ.ii.croci põd⁹.ꝫ.x.muschi põd⁹.tertie
ꝫ.i.bellebori albi.ꝫ.iiii.opii põd⁹.ꝫ.xv. con
disi põd⁹.ꝫ.ii.pipis põd⁹.ꝫ.x.serici crudi põd⁹.ꝫ.ii.se
minis hyusqami albi põd⁹.ꝫ.x.euforbii põd⁹.ꝫ.vii.
amomi ⁊ corticũ radicis mãdragore oĩuꝫ añ.põd⁹
ꝫ.ii.vsnee ⁊ cassie ⁊ ãmoniaci ⁊ olibani ⁊ radicis lilii
⁊ xyloballsami ⁊ pulpe colloqntide ⁊ zinziberis ⁊
serapini ⁊ oppopõacis ⁊ cinamõi ⁊ castorei ⁊ beze
ribasen ⁊ melessdar ⁊ capsie ide oĩum añ.ꝫ.ii. seis al
barmel ⁊ gariofiloꝝ et folii idi et adipis gruis et fel
lis elephãtis oĩum añ.ꝫ.iiii.auri et argẽti ãboꝝ ana
põd⁹ sexte.ꝫ.i.tritoꝝ et cribellatoꝝ et zedoarie et do
ronigi ⁊ cãfore oĩuꝫ añ.ꝫ.iii.spice aromatice põd⁹.ꝫ.
iii.costi amari põd⁹.ꝫ.iiii.carui põdus.ꝫ.ii.aristolo.
rotũde põdus.ꝫ.i.ameos et origani psici et radicis
alzufere et granoꝝ capparis oĩum ana põdus.ꝫ.i.
iterfectoris pr̃is sui et zuccari et baccaꝝ lauri et san
guinis draconis oĩum ana põdus.ꝫ.ii.salis indi et
vinẽ masculi ãboꝝ añ.põd⁹.ꝫ.ii.sulfuris marini põ
d⁹.ꝫ.i.burũgi ⁊ pipis ãboꝝ añ.pond⁹.ꝫ.ii.cassiefistu
le mũdate a cãna et granis suis et chir et vananeul
et radicũ canabis et rizi oĩum ana põd⁹.ꝫ.i. Aggre
ga has medicinas tritas et cribellatas et infunde q̃
ex eis infunduntur in vino et confice cũ melle dispu
mato et vtere post sex menses.

ALkelkelẽgi magni qd̃ ꝯfert ad mollificatõꝫ
stõi et frig⁹ ei⁹ ⁊ ad febres ãtiq̃s ⁊ syncopim
et difficultatẽ vrine et albaras et morpheã et vigilias
et fracturã ossiũ et tussim humidã ⁊ pthisicos qñ nõ
adest febris et ad illũ cui⁹ iã isrãtũ est corp⁹ et ad he
morroidas et spleneticos: et ad dubellati et colicaꝫ
et hydropicos ad mulierẽ q̃ egrotat i p̃gnatiõe sua
et ad p̃focationẽ mr̃icis et vẽtositates q̃ sũt i iũcturis
et iflãmationẽ et ad dolores genu et dorsi et lacerti.
Cui⁹ ꝑmixtio: ℞.myrobalãoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ
scirẽblegi et pipis et macropipis et.ꝫꝫ.fini et spice et
capsie et sulfuminue et salis indi et salis rubei et salis
naptici et salis masse et lingue auis et cipi et heil et
cynami et burũgi et origani psici et nigelle ⁊ g̃noꝛũ
nil et cymini et folii idi et seis apii et coriandri sicci.

Et iuenim⁹ i q̃busdã descriptionib⁹ has medicinas
iteꝝ sausel et ẽ iasel et almamuth et est costbaracost
oĩum ana.ꝫ.iiii.oppoponacis.ꝫ.viii.turbit libr̃.i.et
sextaria.iiii.et passulaꝝ enucleataꝝ aur̃.c.ẽblicoruꝫ
aur̃.cc.penidioꝝ lb.vi.ſ.olei sisami lb.iii. et i descri
ptõe alia lb.i. Tere medicinas et cicotrigoniza et cri
bella et decoque passulas p se cũ aq̃ et cola et isũde
cassiamfistulã i ea: et isũde emblicos in aq̃ lb.xxiiii.
die ⁊ nocte et decoq̃ vsqꝫ⁹ remaneant lb.viii.et ꝓiice
emblicos et reduc aquã emblicorũ ad vas s̃o et cõ
frica in eam cassiãfistulã infusam in aq̃ passularũ fri
catõe bona aut adiunge ad aq̃ꝫ ẽblicorũ q̃ ẽ in vase
⁊ ꝓiice desup penidios et decoq̃ cũ leni igne vsqꝫ⁹
resoluantᷣ penidii et ꝯuertatᷣ aq̃ in spissitudine mellis
et p⁹ illud ꝓiice sup eam oleũ sisaminũ ⁊ ꝯmoue vsꝫ
quo ꝯmisceatᷣ cũ aq̃ ⁊ an adhereat manui aut pãno
et remoue ab igne et pulueriza desup medicinas cõ
tritas et vtere: c⁹ dosis sit aur̃.iii.aut.iiii.vnicuiqꝫ hõi
sm̃ mensuram sue virtutis.

ALkelkelengi minus valẽs ad hydropicos
et dolores epatis et splenis et ictericiam et
oppilatõ:ꝫ et carbunculos et ẽ sanuꝫ et exꝑtum.c⁹
ꝑmixtio: ℞. myrobalanoꝝ citrinoꝝ.ꝫ.xx.myroba
lanoꝝ nigroꝝ et bellicrioꝝ oĩuꝫ añ.ꝫ.xv.emblicoꝝ
lb.iii.tamarindoꝝ.ꝫ.l.passulaꝝ enucleataꝝ lb.i.ag
grega has medicinas et ꝓiice sup eas aq̃ lb.xxx.et
buliat vsqꝫ⁹ remaneãt de ea lb.viii.et coletᷣ et accipe
cassiefistule mũdate a cãna et granis suis lb.i. et ꝓii
ce sup eam aquã colatã et ferueat ebulitione vna et
ꝯfrica bene et cola p colatoriũ et accipe lb.iiii.peni
dioꝝ et ꝓiice sup eã cũ aq̃ et buliat vsqꝫ⁹ resoluãtur
penidii et fiat eis spissitudo mellis: deiñ ꝓiice desup
olei sisamini recentis lb.i.ſ.et ꝯfice cũ eis bene et fer
ueat duob⁹ ebulitõib⁹ et remoueatᷣ ab igne et accipe
lacce ablute et spice et rosaꝝ et petroselini et dauci
et su et reusini et salis indi radicis lilii celestis ⁊ aga
rici oĩuꝫ añ.ꝫ.vi.camedreos ⁊ siseleos ⁊ aristologie
longe ⁊ assari ⁊ xyloballsami ⁊ gentiane ⁊ dorungi
excorticati ⁊ cassie oĩuꝫ ana.ꝫ.iiii.succi eupatorii et
succi absynthii ⁊ ciperi ⁊ floris sq̃nanti oĩuꝫ ana.ꝫ.
v.seis cuscute ⁊ seis atriplicis ⁊ radicis liq̃ritie ⁊ suc
ci liq̃ritie ⁊ scamonee oĩuꝫ añ.ꝫ.x.seis apii ⁊ costi ⁊
acori ⁊ seis feniculi et anisi oĩuꝫ ana.ꝫ.iii.turbit albi
ꝫ.cl.cymini carmeni nigri.ꝫ.iiii. Tere et cribella has
medicinas ⁊ accipe mezerion.ꝫ.xx. ⁊ funde sup ipꝫ
aque lb.i. ⁊ olei sisamini.ꝫ.iii.ferueat donec ꝯsumatᷣ
aqua ⁊ cola oleum: deiñ inuolue cuꝫ eo medicinas
⁊ ꝓiice sup eas penidios decoctos ⁊ cõmisce bene
⁊ pone in vase vitreato: ⁊ sit dosis.ꝫ.iiii.cuꝫ lacte ca
mele aut cũ aqua casei aut cũ aqua vue vulpis ⁊ al
kekengi. Et ego dicã in descriptione alia i sũma 2ᵃ.

COnfectio candorius valẽs ad ventositates
grossas et puncturam ⁊ colicam ⁊ obliuio
nem ⁊ datᷣ in potu mulierib⁹ pregnantibus
pp illud qd̃ accidit eis de egritudinibus frigidis: c⁹
permixtio: ℞.semis hyusqami albi ⁊ opii amborũ
ana.ꝫ.xx.euforbii ⁊ piretri ⁊ spice ⁊ croci oĩuꝫ añ.ꝫ.
vii.terantur et cribellentur ⁊ ꝯficiantᷣ cuꝫ melle ⁊ ad
ministretur post sex menses.

COnfectio cognominata cõdari p̃ciosa val
de: ℞.croci aur̃.ii.myrrhe ⁊ assari ⁊ su et
reusini ⁊ dauci ⁊ petroselini ⁊ meu oĩuꝫ añ.aur̃.iiii.
spice ide ⁊ romãe ãboꝝ añ.au.vi.costi ⁊ cassie ⁊ flo
ris sq̃nãti oĩuꝫ añ.au.i.capoballsãi au.iii.ſ.rubee au.

viii.succi ligritie ⁊ scolopendrie ⁊ polii ⁊ succi eupa
torii oĩuȝ ana auř.iii.olei balsami auř.vi.ꝑmixtiõis
andaracaron auř.v.mellis q̃ꝫtũ sufficit:cuius dosis
sit sicut auellana cũ gelẽiabin de melle.ʒ.i.

Confectio de calamẽto q̄ ꝯfert dolorib⁹ st̃õi
⁊ epatis frigidis ⁊ horripilatõi vehementi
⁊ febrib⁹ hñtib⁹ periodos.c⁹ ꝑmixtio: ℞.calamẽti flu
uialis ⁊ mõtani ⁊ petroselini ⁊ sileris oĩuȝ añ.ʒ.xx.
seis apii ⁊ camemille ⁊ asse oĩuȝ ana.ʒ.iiii.reusini.ʒ.
xv.pipis.ʒ.xliiii. et ĩ descriptiõe alia.ʒ.xxiiii.ꝯficiãť.
cum melle ⁊ administretur.

Confectio de seib⁹ faciẽs ad dolores epatis
⁊ splenis ⁊ st̃õi ⁊ vẽtositates gñãtas ĩ vẽtre
c⁹ ꝑmixtio: ℞.cassie ⁊ amomi ⁊ spice ⁊ ameos ⁊ seis
feniculi ⁊ seis apii ⁊ anisi ⁊ siseleos ⁊ castorei ⁊ seis
aneti ⁊ aristologie longe ⁊ galbani ⁊ assari ⁊ carui
oĩuȝ ptes equales ⁊ mellis dispumati q̃ꝫtũ sufficit ⁊
ꝯmulceatur ⁊ administretur.

Confectio d̃ hiacyntho nr̃a. Hec ẽ ꝯfectio
nr̃a quã expti sum⁹ ĩ regib⁹ ⁊ eorũ filiib⁹ ⁊ co
gnouim⁹ ĩ ea iuuamñtũ maximũ ꝓpẽ ĩ egritudinibus
alguesgues ⁊ alguesset ⁊ pulsu cordis ⁊ d̃bilitate cor
dis ⁊ iã eradicauit de eis egritudines antiquas in q
bus ñ ꝯferũt curatões ⁊ iuenim⁹ in ea iuuamtuȝ ma
ximũ ĩ egritudinib⁹ cerebri ⁊ st̃õi ⁊ epatis ⁊ ꝓpẽ sple
nis ⁊ colica: ⁊ valet ad dolores iuncturarũ ⁊ febres
ãtiq̃s c⁹ descriptio: ℞.fracte hiacynthi ⁊ ꝓpẽ rubee
granate ⁊ ei siliuȝ pondus auř.i.q̄ ponanť ĩ instr̃o te
rendi ⁊ icipiať ei⁹ ꝯtritio cuȝ facilitate subtiliter vt al
terenť:deiñ ponať ĩ tabula ⁊ ꝑpeť sup eã ad terẽduȝ
⁊ sumať lapidis aluis põdus.ʒ.i.halakic al's alchie
põd⁹.ʒ.i.⁊ auř.liqti ĩ crucibulo suo linito cuȝ lithar
gyrio donec auꝝ fiat sič vitꝝ ⁊ terať pondus tertie
ʒ.i.⁊ argenti vitreati cũ odore stanni põdus sexte.ʒ.
i.⁊ fiat cũ vnoquoqꝫ eoꝝ de ꝯtritõe ⁊ puluerizatõe
illud qd̃ fit ĩ hiacyntho:deiñ sumať sũma eoꝝ ⁊ ꝓii
ciať ĩ tabulã vitreã ⁊ iuoluať ĩ vino odorifero ⁊ tera
tur dõec exiccet: ⁊ tereť dõec fiat puluis subtilissim⁹
deiñ sumať ⁊ reponať.sit g⁹ sũma ps.i.deiñ sumatur
agarici ⁊ epithymi ⁊ pipis ⁊ ȝinȝiberis ⁊ gariofilo
rũ ⁊ sansuci oĩuȝ añ.ps.ʃ.⁊ sumať lapidis armeni ⁊
lapidis aȝuli ⁊ salis naptici ⁊ ȝedoarie et doronigi
et been et lingue bouis oĩuȝ ana tertia ptis.i.deide
sumať spice celtice et est nereiden:et amomi et acori
et folii ⁊ cinamomi et origani et asse et isopi et cymi
oĩuȝ ana q̃rta ptis.i.deiñ sumať pulegii et petroseli
et lapidis iudaici et seis apii et myrrhe et olibani et
croci et pipis albi oĩuȝ ana sexta ptis.i.et sumať os
sium elephantis tertia ptis.i.tere g⁹ oẽs has medici
nas et ꝓpẽ sup has calcẽ lapidũ:et tere et ꝯfice cuȝ
melle emblicoruȝ qd̃ sit pondus dupli eoruȝ et fac
trociscos auř.i.et da in potu.

Confectio alia de medicinis G.q̄ ꝯfert egri
tudinib⁹ cãne pulmonis et vlcerib⁹ pulmo
nis et sputo sanguis et puris et saniei attracte ad pe
ctus et difficultati sputi.c⁹ ꝑmixtio: ℞.gũmi albotin
auř.iiii.croci auř.iiii.olibani auř.iiii. myrrhe auř.
iiii.radicũ lilii excoriticatarũ auř.iiii.granoruȝ pini
magni auř.iiii.spice scemi auř.ii.ʃ.cassie nigre au.ii.
dragagãti auř.iii.carnis dactiloꝝ scemi auř.iii.crete
semi⁹ q̄ dř stella auř.iiii.galbani clari mũdi auř.xxx.
costi auř.iiii.⁊ iuenim⁹ in descriptõe alia auř.i.mellis
boni cotilas.iiii.decoquãť mel ⁊ gũmi albotin ĩ va
se duplici.qũqꝫ ꝑuenit ad terminũ spissitudinis tũc
ꝑmisce cũ eo galbanũ ⁊ decoque ip̃ꝫ donec ꝑueniat
ad terminũ:videlicet vt qũ de eo distilať stilla vna ñ
dilateť: ⁊ ꝑmisce ip̃m ⁊ vtere.

Confectio q̄ ptinet arostomacis mirabilis ad
tussim ⁊ sputũ sanguis vt vlcus pulmonis
⁊ saniẽ ei⁹ collectã ⁊ ap̃a ipius ⁊ corruptõeȝ lacerti ⁊
vomitũ cibi ⁊ colicam passionẽ ⁊ fluxuȝ vẽtris ⁊ la
certũ vesice ⁊ p̃focationeȝ mr̃icis ⁊ febres hñtes ꝑo
xismos data in potu añ horã ꝑ horã vnã ⁊ extenua
tionẽ ⁊ maliciã ꝯplonis ⁊ venena ebibita ⁊ ex ꝑcus
sione eueniẽtia.c⁹ ꝑmixtio: ℞.nereiden costi galbani
castorei opii melanopipis ⁊ macropipis ⁊ storacis
oĩuȝ añ.ʒ.i.mellis kist.i.tere medicinas siccas et cri
bella.galbanũ v̇o decoque cũ melle donec liq̃fiat ⁊
qũ liquescit tũc cola ip̃m et funde sup ip̃m medicias
⁊ pone in vase vitri aut vase argẽti ⁊ de ea da ĩ potu
q̃ꝫtũ ẽ faba egyptiaca cũ aq̄ mellis q̃ꝫtitate duoruȝ
cadoꝝ ⁊ distilla sup ipsam digitis tuis de oleo sisa
mino guttas tres.

Confectio q̄ cõpať ad canabitis extrahens
arenã ĩ vrĩa ⁊ reliq̃s mãs vlceꝝ: c⁹ ꝑmixtio
℞.radicũ auř.iiii.siseleos camedreos fenichia iperi
con ⁊ est foliũ alkemeleon hayf ⁊ est sem̃ alkanabo
tis oĩuȝ ana auř.iiii.amomi auř.viii.cinamomi au.
xii.sileris montani spice inde croci fanalanfin semis
apii mõtani polii se.rute siluestris pullegii cretensis
oĩuȝ ana pondus illud ideȝ:radices ligritie lapidis
scemi masculi ⁊ feie oĩuȝ añ.au.xvi.nasturtii baby
lonici auř.xxxiiii.seis agnicasti faradie amboꝝ añ.
auř.xxiiii.cordumeni auř.xlviii.ꝯficianť cum melle
decocto ⁊ deť d̃ ea ĩ potu q̃ꝫtitas auellane cũ sirupo
mellino ꝯmixto q̃ꝫtitate q̃ttuor cadoꝝ.

Ars medicine de gẽtiana valẽs ad duritieȝ
⁊ oppilationẽ ⁊ doloreȝ epatis ⁊ splenis ⁊
febrẽ antiquã.c⁹ ꝑmixtio est vt sumať gentiane ⁊ pi
peris ãboꝝ ana pondus.ʒ.x.⁊ dactilorũ alboꝝ sic
coꝝ ⁊ folii ⁊ spice ⁊ aristolongie oĩuȝ ana.ʒ.i.tere et
pulueriza ip̃a: ⁊ ꝯfice ea cuȝ melle dispumato ita vt
fiat ĩ loco mellis spissi:cuius dosis sit pondus.ʒ.i.cũ
aqua rute decocte.

Ars medicine q̄ noiať donũ dei ⁊ fuit iuen
ta ĩ thesauro regis ⁊ dixerũt qꝫ ꝯfert poda
gre ⁊ hemorroidib⁹ ⁊ corruptõi ani ⁊ frigorib⁹ ⁊ fač
appetẽ cibũ ⁊ coitũ ⁊ ꝓuocat ⁊ ꝯseruat sanitatẽ qñ
bibiť ĩ tpe veris aut hyemis trib⁹ mẽsib⁹ in oĩ die ve
neris oĩs mẽsis.c⁹ ꝑmixtio ẽ vt sumať myrobalano
rũ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ acori ⁊ aristo
logie lõge ⁊ rotũde ⁊ secacul ⁊ heil ⁊ cardamomi
⁊ gariofiloꝝ ⁊ camemile ⁊ ȝinȝiberis ⁊ sisami ñ ex
corticati oĩuȝ añ.pondus.ʒ.vi.⁊ nucis muschate ⁊
spice ⁊ turbit albi ⁊ meu ⁊ fu ⁊ dauci ⁊ assari ⁊ seis
apii mõtani ⁊ euforbii oĩuȝ añ.põdus.ʒ.ii.⁊ almene
⁊ ẽ ameos ⁊ medulle citri ⁊ se.porri ⁊ tuderi albi et
papaueris albi ⁊ ȝedoarie ⁊ doronigi ⁊ vẽnarũ liq
ritie ⁊ amomi ⁊ piretri ⁊ spodii ⁊ siseleos ⁊ asse feti
de ⁊ cymi ⁊ cinnamomi ⁊ cassie ide ⁊ tapsie ꝑfice ⁊
alchatamon ⁊ vsnee ⁊ cipi ⁊ radicis nenufaris ⁊ ma
cropipis ⁊ calami aromatici ⁊ castorei oĩuȝ ana.ʒ.
iiii.⁊ corticũ radicis apii.ʒ.viii.⁊ scorie ferri mũdate
trite nutrite trib⁹ hebdomadis.s.hebdomoda vna
cum ȝuccaro ⁊ hebdomoda cum aqua ⁊ melle ⁊
hebdomoda cum aceto:deiñ incipe ⁊ infunde eam
vno die ĩ aceto:deiñ cõuerte eam in mane ad ȝucca
rum ⁊ tertia die conuerte eam ad aquã mellis ⁊ ita

ac illõ ꝺ ea tribꝰ hebdomadas ſm hũc modũ: deiñ
ſicca eã i vmbra ⁊ tere eã donec fiat ſicut alcohol ⁊
tere reliq̃s medicias ⁊ pulueriza eaſ ⁊ cribella ipas
deiñ põdera de medicis ptes.iiii. ⁊ de ſcoria ptẽ vnã
deiñ iuolue eas ex butyro vaccino bono ⁊ ↄfice cũ
melle bono ⁊ pone cũ eo de penidiis põdus ſcorie.
deiñ liq̃ſac penidios ⁊ funde eos deſup cum melle
donec fiat i loco mellis ſpiſſi: deiñ pone eã i vaſe vi
ridi nouo mũdo ⁊ liga caput eiꝰ et ſepeli ipm in or
deo ſex meſibꝰ ⁊ da ipaʒ i potu. cꝰ doſis ſit ſic̃ galla i
mane i ieiuno ⁊ nõ comedat aliq̃d donec tres hore
diei p̃tereãt: deiñ comedat ⁊ rege ipm regie eq̃li ⁊ fu
giat ab eo nauſeatiua ſatietas ⁊ p̃patio ⁊ reliq̃ ex q̃
bus timet ei nocumñtũ. ¶ Quidã aũt medicoꝝ exi
ſtimauerũt ꝙ hec medicina effugat malitiã veneni p
nitioſi ⁊ facit poſſidere ſanitatem.

Medicina ↄfecta q̃ ↄfert debilitati epatis et
torſioni ⁊ ſputo ſanguis: ℞.balauſtiaruʒ ⁊
ſanguis draconis ⁊ folioꝝ alaſiſ et aluis iameni añ.
ptẽ vnã: tere ea ⁊ pulueriza: ⁊ decoq̃ ipſa ⁊ cola aq̃ʒ
eiꝰ ⁊ da ipaʒ ad potañ. tepidã qñ bona eſt.

Confectio kiume medici q̃ fac̃ ad cõruptio
nẽ ↄplõnis ⁊ apata epatis ⁊ ↄfortat ſtõm et
clarificat colorẽ: cꝰ pmixtio ẽ vt ſumat myrobalana
noꝝ ⁊ alkegi ãboꝝ ana põduſ.ʒ.xxv.ʒʒ.cinamomi
añ.ʒ.x.pipis albi põdus.ʒ.xxiiii. ⁊ altalaſſir põdus
ʒ.iii. ⁊ galange põdus.ʒ.x. ⁊ neremiſch põdus.ʒ.vi.
⁊ ſucci ãbſynthii.ʒ.v. ⁊ vini cocti ⁊ almeiſus q̃ʒtitaſ
q̃ ↄficiant medicine: tere medicinas ⁊ pulueriza eas
⁊ ↄfice eas cum vino ⁊ almeiſus ⁊ fac de eis pilulas
ſiſes pipi: ⁊ ſit doſis eiꝰ.ʒ.ii. cũ aq̃ tepida.

Confectio cognoiata ipialis q̃ ↄfert ad diffi
cultatẽ vrine ⁊ dolorẽ dorſi ⁊ debilitatẽ re
nũ ⁊ frãgit lapidẽ. cꝰ pmixtio: ℞.ſeis papaueris ⁊ ſe.
porri ⁊ ſe.aneti ⁊ ſe.apii ⁊ ſe.lilii ⁊ ſe.lactuce ⁊ ſe.en
diuie ⁊ ſe.portulace ⁊ been albi ⁊ rubei ⁊ ligue auiſ
et ſe.alkerua et keſile et ſe.aſſebeſabrẽ ⁊ ſe.ſanſuci et
ſe.kekilie et pipis et turbit et granorũ naſturtii et ſe.
maru et vinee et amoniaci et floris ſq̃nãti et ſe.napi
et dragagãti et ſe.hyuſqami albi et origani et ʒarub
et ſeleniati et granoꝝ nil et coſti et carui et pſilii et ſa
uine ⁊ enule et olibani et ſe.merſulẽ et caſſie ⁊ ſe.lini
et ſalis idi ⁊ ſe.rute et ſe.alkekengi rubei et albi ⁊ cy
mini carmeni et cinnamomi et ſe.ſelengemiſk ⁊ mu
gath et ſene de mecha et hermodactilorũ et epithy
mi et aniſi et ſe.ſulle et ſirachs granoꝝ ſolis omniuʒ
añ.ʒ.iiii. tuderi albi ⁊ rubei et ameos et ʒedoarie et
kinau ⁊ ſe.feniculi ⁊ cinamomi ⁊ myrobalanoꝝ ci
trinoꝝ ⁊ kebuloꝝ ⁊ ſeis harmel ⁊ granoꝝ myrti et
ſynapis ⁊ canabis ⁊ ſiſami excorticati ⁊ fenugreci
⁊ ſe.baucie oiuʒ añ.ʒ.v. ſecacul ⁊ ʒinʒiberis amboꝝ
ana.ʒ.iiii. kie ⁊ pipis al. ⁊ gariofili ⁊ ſpice ⁊ florum
alcãne ⁊ piretri oiuʒ.ʒ.i.ſ. ſcamonee põdus tertie.ʒ.
i. ſe.melonis ⁊ ſe.melonis lõgi amboꝝ añ.ʒ.x. olei ſi
ſami.ʒ.xl. mellis lb.ii. doſis itegra.ʒ.ii. cũ aq̃ tepida.

Confectõ quã narrauit aſaimeri ⁊ dixit ꝙ ẽ
expta q̃ ẽ ↄueniẽſ palyſi ⁊ tortur ⁊ mollifica
tõi ⁊ rliq̃ſ egritudibꝰ q̃ꝝ radix ẽ phla ꝺ q̃ ſu
mat ſm q̃ʒtitatẽ quã tolerat eger. ⁊ ſi liniat ex ea mẽ
brũ mollificatũ iuuat. Cꝰ pmixtio: ℞.opii ⁊ euforbii
⁊ caſtorei ⁊ cinamõi ⁊ macropipiſ ⁊ hyuſqami albi
⁊ ſpice ⁊ ʒiʒiberis ⁊ croci oiuʒ ana ptes eq̃les: tere ⁊
cribella ⁊ cõfice cũ melle diſpumato ⁊ pone in vaſe
vitreo ⁊ vtere quñ neceſſe fuerit.

Confectio ipiguatiua nr̃a expta: ℞.mugath
⁊ nuciſ enden ⁊ beẽ ⁊ ʒedoarie ⁊ dragagãti
⁊ ſeis papaueris ⁊ karabe oiuʒ añ.põdꝰ.ʒ.iiii. tere ⁊
pulueriza ⁊ frige cũ butyro frixiõe leui ⁊ pmiſce cũ
duabꝰ emis puis ſauich triti ⁊ emia vna ʒuccari mẽ
ſurata cũ emia pua deiñ ſumat oi die põdus.ʒ.xx. ⁊
decoq̃t cũ duabꝰ libris lactis ⁊ ꝓiciat deſup de bu
tyro q̃ʒtũ neceſſe ẽ ⁊ ſorbeat qñ bonũ ẽ.

¶ Explicit tractatꝰ pmꝰ incipit ſcꝰ de heris.

Hiera ẽ nomẽ ſolutiui rectificãtis. ⁊
hꝰ qdẽ iterp̃tatio ⁊ expoſitõ ẽ
medicina diuina. Et pmũ q̃ꝺ ſolutiuũ
ꝺ cognitis fuit hiera ruffi ⁊ ãtiq̃tus nõ
cãdebet nom hiere niſi ſup hãc: deiñ noiate ſũt alie
eo. ⁊ ñ dr̃ medicina diuina niſi q̃r actio ſolutiui ẽ reſ
diuina ſaluãs ex virtutibꝰ ſue nature. Et antiq̃ꝰ qdẽ
nõ fuerũt date i potu hiere niſi qñ medici timebant
ex malitiis ſolutiuoꝝ ſimpliciũ ſic̃ pulpe colloq̃nti
de ⁊ hellebori ⁊ alioꝝ. Et qñ volebat vti eis pmiſce
bant ea cũ faciẽtibꝰ penetrare ⁊ rectificantibꝰ ⁊ beʒa
hard donec auſi facti ſt i vſu eoꝝ. Poſtea edomiti
ſũt in eis ⁊ acceperũt ſuccũ eoꝝ: deiñ auſi ſunt in eis
adeo donec acceperũt ea ſic̃ ſũt i pilulis. ¶ Sciat gꝰ
medicus ꝙ hiere magis ſunt ſalue q̃ʒ decoctiões ⁊
pilule. Et ñ dimittũt pp malitiã ſuã: imo pp ea q̃ ex
cuſant ab eis pp ↄſuetudinẽ malã. Et qñ ipe nõ tra
hũt ex longinquo ſicut decoctões ⁊ pilule. Et doſiſ
de hieris eſt vſq̃ʒ ad.iiii. aur̃. Et q̃ñq̃ʒ ꝓiciũt ſuper
eas ſaltẽ maſſe. ¶ Et magis ↄueniẽs cũ quo i potu
dant ẽ aq̃ epithymi cũ paſſulis mũdatis ꝑpe lcõm
ꝺſcriptões quorũdã eoꝝ. ¶ Mõ ℞.epithymi.ʒ.iiii.
paſſulaꝝ mũdataꝝ.ʒ.x. myrobalanoꝝ nigroꝝ mũ
datoꝝ.ʒ.i. ſticados.ʒ.iii. aq̃ lb.iiii. aniuden mundati
lb.ſ. det ad potañ. i ieiuno. Et ↄñter det ſeis altee.ʒ.
i. ſeis citroli.ʒ.ſ. cum pauco oleo nucis ⁊ aq̃ tepida.
Et cibꝰ tribꝰ diebꝰ ſit ʒibrabegi cũ aqua ↄmixta.

Hierapicra.ſ.amara: Hec ẽ hiera de aloes ⁊
aſſociat ei cinamomũ pp ſubtilitatẽ ſuaʒ et
iuuamñtũ q̃ꝺ facit viſceribꝰ ⁊ ſtõ ⁊ maſtix ſilr
⁊ vt ↄſeruet ⁊ ſilr caſſia ⁊ crocus pp digõnẽ ⁊ ↄforta
tionẽ cordis ⁊ ſtõi. Et fortaſſe crocus fac̃ icurrẽ i ea
dolorẽ capitis: q̃r oʒ vt minoret põdus eius aut ex
pellat: ⁊ aſſaꝝ qñ ineſt ei adiutoriũ ad ſolõneʒ faciẽ
dã ⁊ p̃cipitatõeʒ humiditatũ. ⁊ q̃ñʒ ponũt loco eiꝰ
cubebe ⁊ ſt ſubtiles ⁊ carpobalſamꝰ ⁊ xylobalſamꝰ
pp ↄfortationẽ ſtõi ⁊ reſolõnẽ albeʒabarati. ¶ Et ꝺ
hoibꝰ ſunt qdã q ponũt i ea florẽ ſq̃nanti: q̃r ꝓhibet
raſurã q̃ timet ex aloe: ⁊ roſas vt expellant malitiaʒ
caliditatis aloes a ſtõ ⁊ capite. ⁊ q̃ñq̃ʒ fermentat cũ
tanto melle q̃ʒtum eſt. ⁊ q̃ñq̃ʒ eſt ſicca nõ fermẽtata.
ego vo informo de ipa pulueriʒata trociſcos cũ aq̃
bdelli ⁊ exicco eos in vmbra ⁊ vtor eis: nã inuenio
illud magis vltimũ q̃ʒ aliud. ⁊ fortaſſe bdellium eſt
fere ps.i. Et antiq̃ qdeʒ diuerſificati ſt i q̃ʒtitate recti
ficationis aloes. Sunt eni de eis qdam qui ponunt
pondus medicinaꝝ ſexcuplũ ponderis aloes: ⁊ de
eis ſũt q octuplũ addũt ⁊ minuũt. ¶ Et iterũ q̃ñq̃ʒ
accipiũt ipm ex abluto q̃ꝺ eſt debilius ſoluẽs ⁊ ma
gis ↄueniẽs calefacto ⁊ febrienti ⁊ ñ dant ipʒ i potu
oñi febriẽti: imo ei cꝰ febris ẽ leuis. Et de eis ſunt q
accipiũt de aloe non abluto ⁊ eſt fortius ſoluens: ſʒ
eſt magis nocumẽtũ febrientibꝰ q̃ʒuis de eo ſumãt i
potu qdaʒ ⁊ ñ noceat eis. ¶ Et hiera qdem ñ ẽ res
feſtinãs i ſolõne: imo eius ſolõ ſit cũ facilitate ⁊ pau

latim ⁊ cũ tarditate:et fortasse effic̃ opationez suã in
die ħo:et ñ ẽ itez eiꝰ solo cũ attractõe ex longinquo:
imo ñ soluit nisi illõ cui obuiat ⁊ cui cõmiscet ex stõ
⁊ itestinis. ⁊ longingor terminꝰ sue attractiõis est ps
epatis absq3 venis. ¶ Descriptio autẽ cognita vni
uersitatis ẽ hec ðscriptio q̃ ꝯfert ad humiditates ge
neratas i capite ⁊ stõ:⁊ dolores iũcturaꝝ ⁊ colicã ⁊
torturã ⁊ g̃uitatẽ lingue ⁊ mollificationẽ mẽbrorũ.
ꝯ hec ẽ pmixtio: ℞.masticis ⁊ cinamomi ⁊ assari et
spice et carpoballsami ⁊ croci ⁊ xyloballsãi ⁊ cassie
oĩu3 añ.põdus.ʒ.i.aloes sublimis duplũ medicina
rũ. Tere ⁊ cribella et sit dosis itegra.ʒ.i.cu3 melle et
aqua tepida.

Hiralogodion. ¶ Hec ꝯfectio ẽ bñdcã plu
rimi iuuamẽti mũdificans corpꝰ ab vltimis
extremitatibꝰ suis cũ solone in q̃ ñ est labor oĩu3 hu
moꝝ ⁊ supfluitatũ ⁊ ꝯfert ad egritudines capitis et
dolorẽ et emigraneaz ⁊ cephaleã et ouũ et galeã et
vertiginẽ et alguesgues et maniã et epilepsiã ⁊ timo
rẽ et palysim et mollificatõez:imo ad apoplexiaz:et
totũ illud accepta i puluere sic̃ dcm̃ ẽ de scelithe ⁊ ẽ
melior illo plim:et ꝯfert ad dolores auris et oculi et
ꝯfortat stõm et apit oppilationes epatis et ꝓuocat
mẽstrua:et remouet difficultatẽ anhelitꝰ et cõfert ad
quartanã et oĩes passiones phl̃aticas crudas et fe
bres antiq̃s:et valet ad dolores iuncturaꝝ et poda
grã et venã sciaticã. Et est vtilis ad tyriã et alopitiã
et vlcera ãtiq̃ i capite et alia et ad baras ⁊ morpheã
⁊ ipetiginẽ et excoriationẽ et leprã et ad scrofulas et
apata fra et cancros. ꝯ hec pmixtio: ℞.pulpe collo
qntide.ʒ.v.cepe sqlle assate et agarici ⁊ scamonee:et
hellebori nigri et ãmoniaci et scordeon oĩu3 ana.ʒ.
iiii.s. ⁊ i descriptiõe alia:oĩu3 ana.ʒ.ii.s.epithymi et
camedreos:et bdellii et aloes oĩu3 añ.ʒ.iii. hasce ipe
ricon et folii idi et prassii ⁊ polii et cassie et melano
piperis et leucopi.et macropipis ⁊ croci et cinamo
mi et oppoponaci et polypodii et serapini et casto
rei et myrrhe et petroselini et aristologie lõge et suc
ci absynthii et euforbii ⁊ spice et amomi et zinzibis
oĩu3 añ.põdus.ʒ.ii.gẽtiane ⁊ sticados añ.ʒ.i.s.mel
lis q̃ztum suffic̃ dosis itegra aur̃.iiii.cũ aq̃ tepida et
melle aut cũ decoctõe epithymi et passularum enu
cleatarum.

Hieralogodiõ s3 descriptõez filagrii: ℞.pul
pe collogntide et croci et ãmoniaci et corti
cũ hellebori albi:⁊ scamonee ⁊ ipicon oĩu3 añ.aur̃.
x.epithymi et polypodii et bdellii et aloes et came
dreos et prassii et cassie oĩu3 ana.aur̃.viii.macropi
peris et leucopiperis et melanopipis et cĩnamomi
et croci et oppoponaci et serapini et castorei et pe
troselini et aristologie lõge oĩu3 añ.aur̃.iiii.cõficiat
cũ melle dispumato:⁊ sit dosis aur̃.iiii.aut.iii.scdm
vtutẽ cuiusq3 hois cũ aqua mellis et sale.

Hieralongodion s3 descriptõez Pauli: ℞.
pulpe collogntide aur̃.xx.cepe muris assa
te ⁊ agarici ⁊ ãmoniaci ⁊ corticũ hellebori nigri et
scamonee ⁊ ipicon oĩu3 ana.aur̃.x.polypodii ⁊ epi
thymi ⁊ bdellii ⁊ aloes ⁊ camedreos ⁊ prassii ⁊ cas
sie oĩu3 aur̃.viii.myrrhe ⁊ oppoponaci ⁊ serapi et
petroselini:⁊ triũ pipeꝝ ⁊ cinnamoini ⁊ croci: ⁊ ca
storei ⁊ aristol̃.longe oĩu3 añ.aur̃.iiii.mellis quãtu3
sufficit.

Hiera ruffi faciẽs ad cholaz nigrã ⁊ phl̃a et
alopiciaz: ℞.pulpe collogntide aur̃.xx.ca
medreos aur̃.x.serapini ⁊ oppoponaci amborum
ana.aur̃.viii.semis apii mõtani aur̃.v.aristol̃.rotũ
de aur̃.v.pipis albi ⁊ nigri ãborũ ana aur̃.v.cinna
momi aur̃.iiii.cassie aur̃.viii.sticados ⁊ croci ⁊ po
lypodii ⁊ polii ⁊ myrrhe oĩu3 ana aur̃.iiii.infunde
myrrhã cũ vino ⁊ tere medicinas ⁊ ꝯfice cu3 melle
dispumato:⁊ pone i vase ⁊ vtere qñ nece fũit. ¶ Et
i descriptiõe alia: ℞.pulpe collogntide.ʒ.xx.aloes
scotrẽsis põdus.ʒ.v.galange.ʒ.x. camedreos.ʒ.xx.
serapini ⁊ oppoponaci ãborũ ana.ʒ.viii. aristol̃.ro
tunde ⁊ petroselini ⁊ pipis albi ⁊ nigri oĩu3 añ.ʒ.v.
spice ⁊ cassie ⁊ cinamomi ⁊ croci ⁊ zinzibis ⁊ myr
rhe ⁊ polii oĩu3 añ.aur̃.ii. Et iuenimꝰ additũ i ðscri
ptõe alia relatũ ad hoc qõ ẽ i furiamati de medicis
camepitheos ⁊ agarici ⁊ prassii oĩu3 añ.ʒ.x. ⁊ ꝯficia
tur cũ melle ⁊ sit dosis eiꝰ pondus.ʒ.iiii.cu3 aq̃ cal̃a
⁊ melle ⁊ sale i ieiuno pꝰ abstinentiam.

Descriptio vniuersitatis hiere archigenis q̃
cõfert oĩi egritudini gnãte ex phl̃ate cru
do ⁊ ñ crudo et melia ⁊ vitio aq̃ i oculo ⁊ dolori ca
pitis:⁊ facit ad vertiginẽ ⁊ epilepsiã:⁊ valet ad icep
tionẽ egritudinũ visus ⁊ raucedinẽ hũidaz ⁊ dolo
res gutturis ⁊ difficultatẽ anhelitꝰ ⁊ spasmũ ⁊ exitu
ras ex materiis grossis:⁊ cõfert ad aq̃3 citrinã ⁊ sca
biẽ. ⁊ qñ3 dat̃ i potu parũp pp dolores stõi ⁊ vẽtris
⁊ mñcis cũ decoctõe rute. ⁊ qñ3 ponit̃ i ea castorei
paꝝ.s.vsq3 ad siliq̃s.iii. ⁊ ad dolorẽ dorsi ⁊ metron
⁊ ad venã sciaticã ⁊ ei silĩa cũ aq̃ cẽtauree:⁊ pmiscẽt
cum ea ẽt succꝰ cucumeris asinini ⁊ collogntide siliq̃
iiii.i aq̃ abrotani ⁊ dat̃ i potu ad morsũ canis rabio
si:⁊ fac̃ securitatẽ a timore aq̃ p̃cipue cũ põdere.ʒ.i.
de adustione cancri fluuialis. ꝯ hec est pmixtio: ℞.
pulpe collogntide.ʒ.xxii.prassii ⁊ sticados ⁊ helle
bori nigri ⁊ camedreos ⁊ scamonee ⁊ leucopipis ⁊
macropipis oĩu3 añ.ʒ.ii.cepe muris assate ⁊ eufor
bii ⁊ aloes ⁊ croci et gẽtiane ⁊ petroselini et ãmonia
ci et oppoponaci oĩu3 añ.ʒ.i.polii ⁊ cinamomi ⁊ se
rapini et myrrhe et spice et sqnãti et calamẽti mõta
ni et aristologie rotũde oĩu3 añ.ʒ.ii.mellis q̃ztu3 suf
ficit et sit dosis aur̃.iiii.cũ decoctõe epithymi et pas
sularum mundatarum.

Hiera archigenis descriptiõe pauli: ℞.pras
sii et agarici et camedreos et pulpe collogn
tide et sticados oĩu3 ana põdus aur̃.xx.oppopona
ci et serapini et petroselini et aristologie rotunde et
pipis albi oĩu3 ana aur̃.v.cinamomi et spice et po
lii et croci oĩu3 añ.aur̃.iiii. Tere ex medicis q̃ sicca
sũt et ꝯquassa gũmas et infunde i melle et pmisce:et
sit dosis aur̃.iiii.cũ salis triti põdẽ.ʒ.i.cũ aq̃ mellis.

Theodoricõ magnũ qõ valet ad corruptõz
ꝯpl̃onis fre et repl̃onẽ et supfluitates visco
sas grossas et obliuionẽ et tenebrositatẽ vi
sus et difficultatẽ anhelitꝰ et stuporẽ et dolores epa
tis et stõi et splenis et renũ et mñcũ et ꝓhibitõz mẽ
struoꝝ et colicã:et ẽ solutiuũ absq3 labore:ꝯ dosis sit
põdus aur̃.iiii.cũ decoctõe epithymi et agarici aut
cũ aq̃ cal̃a. ꝯ hec ẽ pmixtio: ℞.aloes scotrẽsis pon
dus.ʒ.x.agarici albi pondus.ʒ.xx.croci et cinnamo
mi ⁊ acori et masticis ⁊ xyloballsami ⁊ olei ballsami
omniu3 ana pondus.ʒ.iii.reusini.ʒ.i.s.et carpobal
sami et euforbii et macropiperis et piperis albi et
nigri ⁊ gẽtiane romane ⁊ floris sqnãti oĩu3 añ.põdꝰ
ʒ.ii.costi amari camedreos epithymi oĩu3 añ.ʒ.iiii.
assari et cassie ⁊ scãonee oĩu3 ana põdus.ʒ.vi.spice

odorifere pondus.ʒ.iii.ſ.meu et amomi amborum
añ.pondus.ʒ.i.aggrega has medicinas tritas et cri
bellatas ⁊ ꝯfice cū melle diſpumato ⁊ repone ī vaſe
et vtere poſt ſex menſes.

Theodoricon aliđ qđ ꝯfert oīb9 ęgritudib9
excitatis ex frigore et phlate: ℞.aloes pon
dus.ʒ.xxx.agarici pōdus.ʒ.xii.acori ⁊ croci ⁊ cina
momi ⁊ alkeia ⁊ hermodactiloꝝ et caſſie oīuʒ ana
ʒ.iii.camedreos et leucopipis ⁊ aſſari et xilobalſa
mi oīuʒ añ.pōdus.ʒ.ii.melanopipis et caſtorei am
boꝝ añ.ʒ.iiii.reuſini et myrrhe et ſpice oīuʒ añ.pon
dus.ʒ.i.mellis q̄ʒtuʒ ſufficit:doſis ei9 pondus.ʒ.iiii.
cū aqua caĺa et antiquet̄ ſex menſibus.

Theodoricon aliud faciēs ad illas poſſōes
c9hec eſt ꝑmixtio: ℞.acori pōdus.ʒ.viii.nu
cis muſchate.ʒ.xii.aloes ſcotrenſis.ʒ.xl.agarici pō
dus.ʒ.xliiii.reuſini.ʒ.iii.pipis albi ⁊ gētiane āboruʒ
añ.pondus.ʒ.iiii.croci ⁊ gariofilorū: ⁊ acori in alio
galbani ⁊ keiati ⁊ cinamomi oīuʒ ana.ʒ.vi.aſſari: ⁊
xilobalſami amboꝝ añ.pōdus.ʒ.iiii.caſſie ⁊ ſcamo
nee oīuʒ ana pōdus.ʒ.xii.ſpice.ʒ.viii.ſcordeon pon
dus.ʒ.ix.amomi ⁊ rubee ⁊ pipis nigri ⁊ pipis lōgi
⁊ ſgnanti oīuʒ añ.pondus.ʒ.ii.ireos pondus.ʒ.viii.
tere ⁊ cribella: ⁊ cū melle q̄ʒtū ſuffic̄ ꝯfice ⁊ ātiq̄t̄ ſex
mēſib9 ⁊ ſit doſis pondus.ʒ.iiii.cū aqua caĺa.

Theodoricon cuʒ nuce muſchata faciēs ad
oēs egritudines antiq̄s capitis: ⁊ ad maniā
⁊ algueſgues: ⁊ dolorē capitis ⁊ vertigineʒ:
⁊ ad epilepſiam: ⁊ ad debilitatē viſus: ⁊ ad doloreʒ
epatis ⁊ ſplenis ⁊ renū ⁊ colicā: ꝓuocat mēſtrua re
tenta: ⁊ ad leprā ⁊ baras: ⁊ ad dolorē podagre ⁊ iū
cturaꝝ ⁊ anchaꝝ: ⁊ ad febres chronicas añcedētes
⁊ ei9 ſolutio ē ſiñ nocumēto.c9hec ē ꝑmixtio: ℞.aloes
ʒ.lx.agarici.ʒ.xxiiii.ſcordeon ⁊ xilobalſami āboruʒ
añ.ʒ.iiii.coſti.ʒ.viii.acori ⁊ maſticis ⁊ cinnamomi ⁊
gariofilorum oīum añ.ʒ.vi.caſſie et nuciſ muſchate
amborum ana.ʒ.xii.epithymi.ʒ.xviii.ſpice.ʒ.vi.
camedreos.ʒ.viii.myrrhe.ʒ.ii.triū pipeꝝ ⁊ euforbii
añ.ʒ.iiii.floris ſgnāti.ʒ.ii.gentiane.ʒ.iiii.amomi.ʒ.ii.
ſcamonee.ʒ.xviii.mellis diſpumati q̄ʒtū ſuffic̄:cuiuſ
doſis ſit.ʒ.iiii.cū decoctōe epithymi.

Theodoricon aliud vſitatum: ℞.aloes.ʒ.lx.
agarici.ʒ.xxiiii.maſticis ⁊ croci ⁊ acori ⁊ ci
namomi ⁊ ſpice oīuʒ ana.ʒ.vi.ariſtoĺ. ⁊ carpobalſa
mi ⁊ euforbii ⁊ triū pipeꝝ ⁊ gentiane oīuʒ añ.ʒ.iiii.
camedreos ⁊ coſti āboꝝ ana.ʒ.v.caſſie ⁊ epithymi
āboꝝ añ.ʒ.xii.myrrhe ⁊ floriſ ſgnāti ⁊ amomi oīuʒ
añ.ʒ.ii.ſcamonee.ʒ.xx.mellis q̄ʒtū ſufficit:cui9 doſis
⁊ adminiſtratio ⁊ iuuamēta ſūt ſicut ꝑmi.

Hiera G.deſcriptōe vniuerſitatis: ⁊ de iuua
mentis eius ē ꝙ ipa eſt ſubtilior ⁊ efficacior
q̄ʒ theodoricon ⁊ logodion facienſ ad paralyſim ⁊
torturā ⁊ ſpaſmuʒ ⁊ mollificatōeʒ ⁊ purgat a corꝑe
ſuperfluitates viſcoſas groſſas ⁊ diuerſas ⁊ ſtringit
mollificatōeʒ veſice ⁊ exitū vrine abſqʒ volūtate. c9
hec ē ꝑmixtio: ℞.pulpe collogntide ⁊ aggarici ⁊ ce
pe muris aſſate ⁊ āmoniaci ⁊ ſcamonee ⁊ hellebori
nigri ⁊ ipericon et euforbii oīuʒ añ.ʒ.xvi.polypodii
et epithymi et bdellii ſubalbidi et camedreos et
praſſii et caſſie oīuʒ añ.pōdus.ʒ.vi.myrrhe et ſera
pini et ariſtologie lōge et triū pipeꝝ et cinamomi et
opoponaci et caſtorei et petroſelini oīuʒ añ.ʒ.iiii.
et de hoib9 ſūt qdā q ponūt ī ea croci pondus.ʒ.iiii.
aggrega has medicinas tritas et cribellatas infuſis
eis q̄ ex ipis īfundūt ī triplicato et ꝯfice cuʒ melle di
ſpūato et vtere qū neceſſe fuit p9 ſex mēſes.

Hiera G.deſcriptiōe pauli: ℞.camedros et
leucopipis ⁊ macropipis ⁊ agarici ⁊ ſtica
dos ⁊ hellebori nigri ⁊ ſcamonee ſpice ⁊ epithymi
⁊ cepe muris aſſate oīuʒ añ.auř.vi.myrrhe ⁊ croci
⁊ āmoniaci ⁊ ipericon oīuʒ ana auř.viii.melliſ q̄ʒtū
ſufficit.

Hiera G. ℞.pulpe collogntide.ʒ.iiii. came
dreos ⁊ cepe muris aſſate ⁊ croci ⁊ agarici
⁊ ſcamonee ⁊ hellebori nigri ⁊ ſticadoſ ⁊ āmoniaci
⁊ ipericon oīuʒ añ.ʒ.iii. ⁊ ſextam.ʒ.i.epithymi ⁊ po
lii ⁊ bdellii ⁊ camepiteos ⁊ praſſii ⁊ aloes ⁊ caſſie ⁊
polypodiū oīuʒ ana.ʒ.i.ſ. ⁊ triū pipeꝝ ⁊ myrrhe et
cināomi ⁊ croci ⁊ oppopōaci ⁊ ſerapi ⁊ caſtōei ⁊ pe
troſelini ⁊ ariſtoĺ.rotūde gētiane ⁊ euforbii oīuʒ añ.
medietatē ⁊ tertiā.ʒ.i. ⁊ mellis q̄ʒtuʒ ſufficit:doſis ſic̄
logodion ⁊ iuuamēta eius ſicut illius.

Hiera euſacaritis ⁊ eſt Hyp.medici ꝯferēs
ad humiditatē ſtōi ⁊ ad dolores capitis ge
neratoſ ex vaporib9 corruptis ⁊ ex triſtitia timē faciē
te.c9hec ē ꝑmixtio: ℞.gentiane ⁊ ſpice ⁊ ariſtologie
rotūde ⁊ caſſie ⁊ cinamomi oīuʒ ana pōdus.ʒ.i.pe
troſelini ⁊ camedreos ⁊ ſticados ⁊ fulſulimon ⁊ eſt
ozimū montanuʒ ⁊ keiati oīuʒ añ.ʒ.i.myrrhe pōd9
ʒ.iiii.granoꝝ alben ⁊ croci amboꝝ ana.ʒ.i.ſ.aloes
ru.pondus.ʒ.viii.pulpe collogntide pondus.ʒ.vi.
cōficiat̄ cū melle: ⁊ adminiſtret̄ poſt ſex menſes:doſis
eius pondus.ʒ.iiii.

Hiera alia Hyp.q̄ fac̄ ad meliaʒ ad maniaʒ
⁊ algueſgues ⁊ vertiginē ī capite ⁊ doloreʒ
capitis vehemētē ⁊ ſpaſmū ⁊ ſciſſurā manuū ⁊ dolo
rē iūcturaꝝ ⁊ ad ꝑmixtionē rōnis ⁊ corruptōeʒ ītel
lect9: ⁊ dilatatōʒ pupille ⁊ īceptionē aq̄ ī oculo: ⁊ ad
leprā ⁊ albaras ⁊ ad palyſim ⁊ torturaʒ.c9hec ē per
mixtio: ℞.cucumeris aſinini ⁊ trium pipeꝝ ⁊ came
dreos oīuʒ añ.pondus auř.v.croci ⁊ myrrhe ⁊ ſca
monee oīuʒ añ.pondus.ʒ.ii.āmoniaci pondus.ʒ.i.
mellis q̄ʒtū ſuffic̄:doſis ei9 medietas.℥.i.cū aq̄ caĺa.

Hiera Andromachi q̄ cōfert ad dolorē ſtōi
vētris.c9 hec ē ꝑmixtio: ℞.cinamomi ⁊ caſ
ſie nigre ⁊ calami aromatici et xilobalſami ⁊ floris
ſgnāti ⁊ henit9 oīuʒ añ.℥.iii.ſ. Tere medicinas ⁊ ꝓii
ce ī vaſe figuli nouo: ⁊ fūde ſr̄ eas aq̄ pluuialis dau
natik.vi. ⁊ decoq̄ ad medietatem ⁊ cola:deiñ accipe
aloes rubei lb.i.ſ.et pone ſup ipʒ aq̄ pluuialis q̄ʒtū
ſuffic̄ et tere ī meridie et ablue donec abſtergat̄ et fū
de ſr̄ ipʒ aq̄ʒ ſpēꝝ et tere ī ſole donec exiccet̄: deinde
tere et ꝓiice ī ipo croci et myrrhe et alkeiati omniū
añ.℥.iiii.et ī deſcriptione antiq̄ oīuʒ añ.℥.i.deiñ tere
oīa et pone ī vaſe vitri aut vitreato et vtere.ē.n.iuua
tiua ad ſpaſmū et ad reꝑcuſſionē q̄ fit obuiādo et ꝑ
cuſſionē et fracturā:et ad dolorē lateris et apit ſtōm
et dolores ei9 et ad ſputū ſanguis ⁊ dolorē ilii:doſis
eius ītegra pondus.ʒ.i.cū aq̄ tepida:et oī hōi ſcđm
q̄ʒtitatē ſue virtutis:et ad apata dura cuʒ ſirupo ace
toſo:et fit ex ea emplm ad apa oculi cū ſucco mente
aut vue vulpiſ ⁊ apata ani cū oleo roſ.et vino bono
et ꝯfert ad vlcera q̄ accīt vnguib9 qñ liq̄fit cū aceto
vini:et ad aduſtiōem oris gagarizata.

Hiera Andromachi faciēs ad retētiōʒ men
ſtruoꝝ et ad leprā et timoreʒ.c9 h ē ꝑmixtio
℞.ſticados et camedreoſ ⁊ agarici ⁊ hellebori nigri
⁊ pipiſ nigri ⁊ albi ⁊ mezeriō ⁊ ſcāonee ⁊ ſqlle aſſate

oiuꝫ añ. pōdus. ʒ. xviii. croci ⁊ euforbii ⁊ āmoniaci
oiuꝫ añ. ʒ. viii. myrrhe. ʒ. iiii. iterioris cucumeris asi
nini. ʒ. iii. mellis lb. v. dosis ei⁹ pōdus. ʒ. ii. cū melle ⁊
aqua ⁊ sale.

Hiera faneligotis faciens ad melīaꝫ ⁊ mūdi
ficat velamina cerebri ⁊ aufert chimos gros
sos viscolos terrestres: c⁹ hec ē pmixtio: ℞. prassii ⁊
sticados ⁊ hellebori nigri ⁊ camepitheos ⁊ camedre
os ⁊ petroselini ⁊ polii ⁊ est allabada ⁊ aristologie
rotūde ⁊ croci ⁊ gētiane ⁊ keiati ⁊ dragagāti ⁊ folii
egyptii ⁊ assarii ⁊ amomi ⁊ costi ⁊ cinamomi ⁊ fu ⁊
meu ⁊ pipis ⁊ carpobalsami ⁊ allei siluestris ⁊ cassie
⁊ ipericon ⁊ floris sqnanti ⁊ spice oiuꝫ añ. pondus
ʒ. ii. epithimi ⁊ agarici ⁊ polypodii ⁊ pulpe collogn
tide oiuꝫ añ. ʒ. iii. aloes scotrensis. ℥. vi. Tere ⁊ ꝯfice
⁊ antiqua sex mēsib⁹. dosis ei⁹ ʒª. ʒ. i. cū aq̄ calida.

Hiera busutus ꝯferēs ad visum ⁊ cōfortans
eū ⁊ sedat dolorē capitis assiduū ⁊ ꝯfert ad
dolores stōi ⁊ spelnis ⁊ epatis ⁊ ad dolores
melicos ⁊ phlaticos ⁊ ad vertiginē ⁊ dolorē q noia
tur corona c⁹ hec ē pmixtio: ℞. camedreos pondus
℥. xii. agarici pondus. ℥. xvi. ⁊ in descriptōe alia aga
rici. ℥. x. pulpe collogntide. ℥. ii. sticados ⁊ pipis albi
⁊ nigri oiuꝫ añ. ℥. xii. meu. ℥. iii. croci. ℥. xviii. hellebo
ri nigri ⁊ scamonee ⁊ aloes scotrēsis oiuꝫ añ. ℥. xvi.
Tere ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cū melle. dosis ei⁹. ʒ. iiii. post
sex mēses. Et i descriptōe alia: spice ⁊ cassie amboꝝ
añ. ℥. xii. bibat cū ifusione epithymi p⁹ abstinētiam.

Hiera catagini anthiocheni q̄ cōfert ad ipas
mū ⁊ dolorē capitis ⁊ dolorē capitis ātiqū
⁊ ad timorē accñtēꝫ ex melia: ⁊ ad tremorē
iūcturaꝝ: c⁹ hec ē pmixtio: ℞. pilule collogntide pō
dus. ʒ. xx. camedreos ⁊ prassii ⁊ agarici oiuꝫ ana. ʒ.
x. aristologie lōge ⁊ petroselini ⁊ pipis albi ⁊ serapi
⁊ oppoponaci oiuꝫ ana. ʒ. v. myrrhe ⁊ spice ⁊ polii
⁊ croci ⁊ cinamomi oiuꝫ añ. ʒ. iii. ifundant humida
cū melle: deiñ decoquāt sup ignē parūp ⁊ terant sic
ca: ⁊ ꝓiciāt sr ea ⁊ misceāt ⁊ admistret p⁹ sex mēses.

Descriptio alia hiere q̄ addit i visu ⁊ ꝯfortat
ipm ⁊ ꝯfert ad dolorēꝫ capitis ⁊ passiones
stōi ⁊ capitis ⁊ splenis: c⁹ hec ē ꝯmixtio: ℞.
pilule collogntide. ʒ. x. camedreos ⁊ cassie ⁊ trium
pipeꝝ oiuꝫ añ. ʒ. ii. aloes ⁊ myrrhe ⁊ turis masculi
⁊ croci oiuꝫ ana. ʒ. i. scamonee. ʒ. vi. succi absynthii
pondus. ʒ. ii. mellis q̄ꝫtuꝫ suffic. dosis ei⁹ pondus. ʒ.
iiii. cum aqua calida.

Hiera nr̄a expta: ℞. hellebori pōdus. ʒ. i. pul
pe collogntide aur̄. i. al's. xiii. ⁊ aloes aur̄.
v. ⁊ salis indi. ʒ. i. ⁊ tertiā ⁊ agarici pondus aur̄. ii. ⁊
lapidis armeni aur̄. 5. ⁊ rosaꝝ pōdus. ʒ. i. ⁊ pipis al
bi pondus aur̄. i. ⁊ ꝫinꝫiberis pōdus aur̄. ii. ⁊ acori
⁊ amomi ⁊ assari ⁊ carpobalsami ⁊ alhasce ⁊ origa
ni ⁊ seis apii ⁊ dauci ⁊ ē sem̄ baucie oiuꝫ ana. ʒ. iii. ⁊
buglosse pōd⁹. ʒ. x. se. alsehescrbā ⁊ se. alselēgemisch
⁊ se. oꝫimi citrati ⁊ se. citri ⁊ mente sicce oiuꝫ añ. ʒ. ii.
⁊ epithymi pondus. ʒ. ii. 5. ꝯficiāt oia cuꝫ duplo sui
mellis ⁊ reponat sex mēsib⁹: deiñ admistret.

Tractat⁹ terti⁹ de electuariis solutis ⁊ ñ solutis.

Nos dicere volum⁹ in hac sūma de
electuariis famosis ⁊ q̄ sūt silia
vlibus. Illa v° quoꝝ iuuamīta sūt par
cularia digniora loca dicenda sunt in
summa 2ª.

Electuariū diacyminū faciens ad dolores
visceꝝ quos gnāuit fritas: ⁊ ad egritudinē phlatis
senū ⁊ ꝯfortat stōm ⁊ digerit cibū ⁊ aufert appetitū
caninū ⁊ eructuationē acetosam: et sit dosis magni
tudo galle cū aqua cal'a et ꝯfert iteꝝ ad febres fras
melicas et phlaticas: c⁹ hec ē pmixtio: ℞. cymini car
meni ifusi i aceto vini die et nocte exiccati ⁊ torresci
et folioꝝ rute exiccatoꝝ i vmbra ⁊ torrefactoꝝ et pi
peris et ꝫinꝫiberis oiuꝫ ana sextaria. v. baurach ar
meni pondus. ʒ. x. Aggrega has medicinas tritas
cribellatas ⁊ ꝯfice cū melle dispumato ⁊ reponat i
vase ⁊ administretur.

Diacyminū G. qd̄ facit ad vētositates fras
⁊ satietatē nauseatiuā ⁊ resoluit vētositates
⁊ ꝯfert ei q nō digerit cibū. c⁹ hec est pmixtō: ℞. bau
rach medietatē ptis cymini carmē ifusi i aceto torre
facti pipis albi ⁊ pipis lōgi folioꝝ rute oiuꝫ añ. preꝫ
vnā. Et hoc qdē fit scd̄m duas descriptiōes. qñꝫ eni
fit ex ptib⁹ equalib⁹ i oibus suis ꝯmixtionib⁹. s. cymi
pipis ⁊ rute ⁊ baurach: ⁊ iste modus soluit nāꝫ val
de. ⁊ qñqꝫ pmiscet de spēb⁹ reliqs q̄ꝫtitas equalis: ⁊
de baurach medietas h⁹ q̄ꝫtitatis: ⁊ eligit d cymino
carmenū ⁊ infundit i aceto forti: deiñ torresit ⁊ sit pi
per albū. ⁊ illud ideo qm̄ ipm cōfortat stōm plusq̄ꝫ
due alie due spēs. s. pip longū ⁊ pip nigꝝ: ⁊ hoc est
illud qd̄ ñ est puū nꝫ ꝯctū ⁊ nꝫ est cortex ei⁹ grossus
imo est ex illo qd̄ di ꝯuis ponderis ⁊ eligatur de eo
magnū ⁊ sanū ⁊ baurach. Fiat g° medicina ad illuꝫ
cuius nā retinet cū baurach dicto nitꝝ naurnacō ⁊
est rubeū: ⁊ qū feceris ipam ad illū c⁹ nā ē soluta ad
ministrabis baurach aliud: ⁊ sit illud qd̄ de eo ꝓii
cies medietas q̄ꝫtitatis vniuscuiusqꝫ medicinarum
quas dixim⁹ ⁊ folia rute iteꝝ. Sint g° sicca cū mēsura
⁊ illud ideo qm̄ si exiccent vehemēter sūt cale ꝯplo
nis: ⁊ est calefactio eoꝝ vltra mēsurā: ⁊ si ñ exiccant
vehemēter remanet i eis humiditas supflua q̄ ñ cō
seqtur vltimatōeꝫ digōnis: quapp non destruit eius
inflatio i aliquo. Et iste quattuor spēs qñqꝫ pmi
scent cū melle dispumato. ⁊ qñqꝫ nō pmiscent cum
aliquo ⁊ reseruant p se absqꝫ melle. Qū g° ipe sūt
necessarie ꝓiciunt i aqua ordei aut in cibo alio cō
ueniente. ⁊ hec medicina sumit sola añ cibuꝫ ⁊ post
cibū: ⁊ illa q̄ pmiscet cū melle dispumato est magis
ꝯueniens i hac dispōne. ⁊ illud ideo qm̄ ipa destruit
inflāmationē oio. ⁊ oꝫ iteꝝ vt sit mel bonū qū non
sit necriuin vt sit hec medicina nisi fortis i resoluēdo
ventositatē ⁊ euacuet cū fortitudine. ⁊ oꝫ vt scias ite
rū ꝙ qñ vis vt sit eius eūo plus sit ꝯtritio medicina
rū nō subtilis sed grossa. ⁊ illud ideo qm̄ scio hoieꝫ
q ꝯtriuit hanc medicinā ꝯtritione vltima: qm̄ nō sci
uit illud qd̄ ego dixi: qr̄ non soluit nām oio: imo ꝓ
uocauit fortiter ⁊ venit ad nos mirans ⁊ querens d
cā in hoc. et illud iō qm̄ ipse existimabat ꝙ in corpe
illius viri eēt ꝓpetas q̄ eēt cā i hoc qd̄ accit. Post
q̄ꝫ g° feci scire eū ꝙ cā i illo eēt dispō ꝯpōnis ei⁹ tūc
ꝯposuit eā ho sic pcepi ei: et cōpleta ē eius opatio et
oꝫ vt seruet hic determinatio i ꝯpositione reliquarū
medicinarum.

Electuariū ad subulitiss et est aggregatiōis
qd̄ est ꝯueniens ad fritatē stōi vehementis
frigoris et eructuatōeꝫ acetosam et appetitū caninū
et singultū q fit ex rplōne chimoꝝ grossoꝝ et phla
ticoꝝ et febres ātiqs q̄ fiūt pp frig⁹ ⁊ malitiā digōnis
c⁹ pmixtio hec ē: ℞. cymi infusi i aceto exiccati sexta
ria. xv. pipis et. ꝫꝫ. et rute sicce et baurach oiuꝫ añ. ʒ.

xx.terāt ⁊ cōficiāt cū melle dispūato ⁊ administret.

Electuariū de calamēto fluuiali descriptōe G. ℞.calamēti fluuialis ⁊ cāpestris ⁊ petrosilini oīum ana.ʒ.xii.zinziberis aur.vi.seminis apii ⁊ capitū albasce amboꝝ ana aur.iiii.keisiz aur.xv.piperis aur.xlviii.siseleos aur.v. Tere ⁊ cōfice cum melle dispumato.

Electuariū de myrto cōferēs ad solutionez nature ⁊ vomitū pblatis ⁊ humiditatis et malitiā digōnis que ē ex stō.c⁹ pmixtio hec est: ℞.granoꝝ myrti bonoꝝ siccoꝝ eminā.i.myrobalāoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ ēblicoꝝ ⁊ talassir oīz ana.ʒ.xx.leucopiperis ⁊ macropiperis ⁊ zinziberis oīuz ana.ʒ.x.masticis ⁊ cordumeni ⁊ carui ⁊ anisi ⁊ cymini ⁊ spice ⁊ cassie ⁊ cardamoni ⁊ costi oīuz añ.ʒ.vi.nucis muscbate ⁊ seminis apii ⁊ ameos oīum ana.ʒ.v.folii indi ⁊ amomi amboꝝ ana.ʒ.iiii.tere ⁊ confice cū melle dispumato ⁊ dosis fit.ʒ.i.

Electuariū sicut alcanzi est bonū: Cui⁹ hec est pmixtio: ℞.granoruz myrti keiliati.ʒ.ſ.spice.℥.iii.nucis muscbate cū cortice suo.lb.ſ.gariafiloꝝ ⁊ cardamoni ⁊ anisi torrefacti ⁊ seminis apii torrefacti ⁊ vsnee oīuz añ.℥.ii.macis.℥.i.ſ.cassie ℥.iiii.myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ oīuz ana.℥.iii.macis.ʒ.i.ſ.bulliāt medicine cuz vino odorifero feruore vno: deide exiccent ⁊ bulliāt ebullitione cū aqua cydonioꝝ ⁊ exiccent sup frixoriū calidum ⁊ terantur ⁊ inuoluantur miua ⁊ sit dosis aure.iii.aut.ʒ.iii.cum sirupo cydonioꝝ.

Electuariū almutaguachil relatū salamoni qd̄ cōfortat stōz ⁊ ꝯfert ad malitiā digōis: ⁊ ē illud qd̄ i potu dabat israhelita mutaguachil qm̄ ē bonū ⁊ exptū: cui⁹ hec ē pmixtio: ℞.spice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ cinamomi ⁊ nucis muscbate ⁊ cardamomi ⁊ galle bone ana aur.i.piperis albi et zinziberis ⁊ castorei oīuz ana.ʒ.ii.turis albi masculi aur.iiii. zuccari tabarzet quātum sunt medicine cōmisceant medicine cum zuccaro ⁊ conficiantur cum melle dispumato ⁊ sit dosis eius aur.iii.

Diacyminū aliud cōferēs ad dolores vētris cōmotos a frīitate ⁊ ad febrē quartanā ⁊ ad appetitū caninū ⁊ febres pblaticas ⁊ melicas ⁊ ad pbla plīmū qd̄ accidit senib⁹ ⁊ ad vehemētiā frigoris qd̄ accidit in stō ⁊ ad eructationē acetosam ⁊ ad sputuz qd̄ fit ex multitudine supfluitatum pblaticaꝝ: cuius dosis sicut galla cū aq̄ calida.c⁹ pmixtio: ℞.cymini īfusi i aceto die ⁊ nocte torrefacti ⁊ rute sicce ⁊.ʒʒ.⁊ pipis oīz ana sextaria decē ⁊ baurach armeni.ʒ.x.cōficiat cū melle dispumato.

Electuariū diacyminū aliđ: ℞. cymini recētis boni.℥.vii.īfundat i aceto vini die ⁊ nocte: deide extrahat ⁊ ꝓiiciat sr̄ coriū rubeū ⁊ moueat ⁊ qñ exiccat torrefiat torrefactiōe leui cuz igne leui ⁊ piperis.℥.iii.zinziberis fini.ʒ.iiii.baurach armeni.ʒ.ii.cōmisceant ⁊ conficiantur cuz melle.

Diapipereon faciēs ad frigora ⁊ hūores crudū ⁊ dolorē stōi ⁊ malitiā digōnis ⁊ ventositates grossas ⁊ curationē acetosā ⁊ appetitū caninū: Cui⁹ pmixtio est vt sumant leucopipis ⁊ melanopipis et macropipis oīuz ana.℥.iii.⁊ i descriptiōe alia.℥.ii.⁊ xilobalsami.℥.i.⁊ amomi ⁊ spice amboꝝ añ.ʒ.iiii.⁊.ʒʒ.⁊ se.apii ⁊ siseleos ⁊ cassie ⁊ asseri ⁊ enule oīuz añ.ʒ.i. Tere ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cū melle dispūato: dosis ei⁹ pōdus.ʒ.ii.cū aq̄ tepida i ieiuno.

Electuariū alkēdedicon valēs ad dolores stōi ⁊ epatis frī ⁊ d̄bilis generātis vētositates grossas: c⁹ pmixtio. ℞.ʒʒ.⁊ pipis ⁊ spice odorifere oīuz añ.ʒ.vi.masticis ⁊ ameos āboꝝ añ.pōd⁹.ʒ.iiii.se.apii ⁊ meu ⁊ su oīz añ.ʒ.v.cymini carmeni ⁊ cassie ⁊ carpobalsami ⁊ piretri oīuz ana pōdus.ʒ.ii.folii indi pōdus.ʒ.i. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ confice cū melle dispūato ⁊ repone in vase ⁊ vtere qū necesse fuerit.

Electuariū alcāzi faciēs ad solutionē vētris ⁊ ad malitiā digōnis ⁊ d̄bilitatē stōi ⁊ frig⁹ e⁹: cui⁹ hec est pmixtio sumāt costi ⁊ cinami ⁊ spice odorifere ⁊ carpobalsami ⁊ cassie oīuz añ.ʒ.x.nucis muscbate.v.numero cardamomi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ anisi ⁊ meliloti ⁊ cassie inde oīuz añ.pōdus.ʒ.iiii.aristologie ⁊ vsnee āboꝝ añ.ʒ.ii.cipi ⁊ ziziberis āboꝝ ana pōd⁹ sextarioꝝ.x.calami aromatici ⁊ piperis ⁊ macropipis oīuz ana pōd⁹.ʒ.v.myrobalanoꝝ nigroꝝ enucleatoꝝ sextaria.ii.bellirici enucleati.x.numero granorū myrti kafici⁹ semis bonorū seburi. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ cōfice cū melle d̄ arūdinib⁹ zuccari ⁊ repone i vase ⁊ vtere qū necesse fuerit post duos menses.

Descriptio electuarii alcāzi alia conferēs ad debilitatē epatis ⁊ stōi ⁊ frigus āboꝝ ⁊ ad solutionē vētris ⁊ malitiā digōnis ⁊ ꝯfert illis sup quos timet aqua citrina ⁊ ē bonū spleni prouocās vrinā: cui⁹ hec est pmixtio: ℞.costi ⁊ cinami ⁊ spice ⁊ carpobalsami ⁊ cassie oīz añ.ʒ.x.⁊ de nucib⁹ muscbatis nuces.v.⁊ cardamomi ⁊ gariofi.⁊ anisi ⁊ meliloti et capsie ⁊ neremisch oīz añ.ʒ.iiii.macis pōdus.ʒ.iii.⁊ berungi kebuli.ʒ.viii.⁊ reusini ⁊ aristologie lōge ⁊ vsnee oīuz ana pōd⁹.ʒ.v.myrobal.nigrorū ⁊ kebulorū ana sextaria.ii.⁊ d̄ belliricis bellirici x.⁊ granorū myrti q̄ztuz est pondus medicinarum oīuz. Terant sic alcohol ⁊ cōficiant cū melle tabarzet: dosis eius sicut galla cuz aqua frigida. Et in descriptione alia zinziberis sextaria.x.

Electuariū alkeisiz dictū electuariū ambre. Et hoc electuario vsi fuerūt reges gretie: Et h⁹ ꝯfert ad egritudines frigoris ⁊ ꝓpe renū ⁊ addit i desiderio coitus ⁊ valet ad palysiz ⁊ torturā ⁊ tremorē ⁊ pulsū cordis ⁊ addit i recordatiōe et sensu ⁊ exiccat hūitatē stōi ⁊ facit digōnē esse bonā ⁊ est ex eis q̄ ꝯueniūt senib⁹: c⁹ pmixtio ē hec: ℞.cardamōi maioris ⁊ minoris ⁊ macis oīuz añ.pōd⁹.ʒ.iiii.ʒʒ.⁊ macropipis āboꝝ añ.sextaria.ii.cinamomi ʒ.iiii.vsnee pōd⁹.ʒ.ii.cinami pond⁹.ʒ.i gariofiloꝝ ⁊ croci oīuz añ.pōd⁹.ʒ.x.nucis muscbate pond⁹.ʒ.v. Et i qbusdā descriptionib⁹ nuces.v. spice odorifere ⁊ masticis ⁊ ābre oīuz añ.pōd⁹.ʒ.ii. muschi pōd⁹.ʒ.i.seis hyusqami albi ⁊ opii āboꝝ a ñ pōdus.ʒ.i.olei balsami pōd⁹.ʒ.vi. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ īfunde opiū i mēsura sacraiari.i.d̄ vino bono ⁊ cōfice cū melle dispūato ⁊ vtere post sex mēses et liquefac ābrā cū oleo balsami et adhbieat de oleo q̄ztitas qua oīa soluant.

Electuariū alseherebē ꝯferēs ad frig⁹ epatis et stōi et aq̄z citrinā et choliaz nigrā et ē soluens ventrem: cuius hec est pmixtio. sumātur capsie inde et ziziberis et piperis et cinami et cardamomi minoris et gariofiloꝝ et pirerti et folii indi et amili de tritico et masticis et cardamomi maioris et cinnamomi et spice et casie et seminis apii

τ aneti τ ameos τ se.feniculi τ anisi omnium ana.ʒ.vi.epithymi cretensis τ turbit āboꝝ aā.ʒ.xii.scamonee.ʒ.x.zuccari tabarzet pōdꝰ.ʒ.xx. Aggrega has medicinas tritas τ cicotrigonizatas τ cōfice cū melle tabarzet dispūato τ vtere qū necesse fuit.

Electuariū diaphinicō ē eius ꝓprii iuuamēti i colica resoluēs eā τ ꝯfert ad hūorē crudū τ frigora et ad difficultatē vrie: cꝰ hec ē ꝑmixtio: Sumaī baurach armēi cymini carmeni τ petroselini τ ʒʒ.τ pipis albi oiuz aā.pōdꝰ.ʒ.xxii.scamonee pōdꝰ ʒ.v.dactiloꝝ heirō mūdatoꝝ ex nucleis τ amigdalaꝝ excorticataꝝ ex duabꝰ cōticibꝰ τ folioꝝ rute oiꝫ ana pondus.ʒ.x. Aggrega has medicias oēs tritas τ cicotrigonizatas τ infūde dactilos i aceto vini die τ nocte τ tere bene τ ꝑmisce cū medicis τ cōfice cū melle dispūato τ vtere qū necesse fuerit.

Diaphicō aliō: ℞.dactiloꝝ heirō ablatis nucleis.c.nūero τ ifūde eos i aceto die τ nocte τ ꝯfrica τ manibꝰ τ cola τ rute sicce τ zinziberis amboꝝ aā.ʒ.xiiii.τ pipis albi.xiiii.nūero τ baurach armeni pōdꝰ.ʒ.v.τ ō agmidal excorticatis ex duobus corticibꝰ.c.l.nūero τ scamonee pondꝰ.ʒ.xv.τ turbit pōdꝰ.ʒ.xx.tere τ cribella τ ꝯmisce cū melle

Diaphinicō aliō qō ꝯfert ad febres τ alia τ potaī i estate τ hyeme τ soluit sine īqetudie cꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.ziziberis pipis albi āboꝝ aā.ʒ.i.scamōee.ʒ.ii.ʃ.tamaridi heirō mūdatoꝝ ex nucleis aut sirē τ amigdalaꝝ dulciū excōticataꝝ a duobus corticibꝰ τ folioꝝ rute oiꝫ aā.ʒ.iiii. teī medicias ꝯm singularitatē suā τ ifūde dactilos i aceto vini τ terāī ꝑ se τ colēī τ terāī amigdale iteꝝ ꝑ se τ misceanī oia post illō τ ꝯficiāī cū melle dispūato τ sit dosis.ʒ.ii.

Electuariū cabrosiꝰ muschatū faciēs ad ventositatē τ hemoroidas τ hūorē crudū τ ꝯfortat stōum τ adiuuat ad desideriū coitꝰ et clarificat dolorē τ calefacit renes τ ꝯfert ad vētositates mīicis τ fluxū q fit ex hemoroidibꝰ: cꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.myrobalanoꝝ citrinoꝝ myrobal.kebuloꝝ τ cassie τ seis apii oiuz aā.ʒ.vi.belliricoꝝ τ ēblicoꝝ τ ameos τ tuderei rubei τ albi τ macropipis τ sisami excorticati oiuz aā.pōdus.ʒ.iiii.cinami τ spice τ nucis muschate τ.ʒʒ.τ alfulfulimō oiꝫ aā.ʒ.viii.girbue τ costi τ cassie τ gariofiloꝝ τ macis τ galāge τ neremisch oiꝫ aā.ʒ.vi.cipi pōdꝰ.ʒ.x. τ muschi pōdꝰ aur.ii.ābre aur.i.τ scorie ferri nutrite q̄ztū ē pōdꝰ mediciaꝝ oiuz τ butyri sextaria.x.ꝯficianī cū melle dispūato τ sit dosꝭ pōdꝰ.ʒ.ii.cū lacte vaccio cōcusso et sublato butyro aut cum vino passo bono duabus hebdomodis.

Electuariuz de ture: ℞. turis pondus.ʒ.lx.pipis τ macropipis āboꝝ ana.ʒ.x.zuccari ʒ.lx.zinziberis τ galāge amboꝝ ana.ʒ.xii.nucis muschate et gariofi.τ girbue oiꝫ ana.ʒ.v.muschi boni.ʒ.i.teratur vnūquodqꝫ eorum per se τ cribelletur et conficiantur cuꝫ melle.

Electuariū altalisafar faciens ad frigus stōi et vētositates grossas i stō et epate: cuius ꝑmixtio: ℞.talisafar pōdus.ʒ.v. zinziberis pōdus.ʒ.xx.piperi pōdus.ʒ.xii.heil et cinami āboꝝ ana pondus.ʒ.vii.zuccari tabarzet.lb.v. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et repone in vase τ vtere.

Electuariuz episcopi: ℞.scamōee ātiocheñ et turbit cōcaui albi āboꝝ ana aur.v.pipis et cardamōi āboꝝ aā.aur.iii. zinziberis et cinamōi et ēblicoꝝ et gariofi.τ polypodii et nucis muschate oiuz aā.aur.ii.ʃ. Et in descriptiōe alia scamonee τ turbit amboꝝ ana auī.iii. Tere et cicotrigoniza τ ꝓiice super ea.lb.i.zuccari contriti τ cōfice cum melle: cuius dosis integra sit aure.iiii.

Trifera de scoria ferri magna faciēs ad ventositates hemoroidaꝝ τ mollificatōꝫ vesice τ stōi τ addit i desiderio coitus τ calefaē stōum cuius hec est ꝑmixtio.sumaī myrobalanoꝝ nigroꝝ τ belliricoruꝫ τ scirēblegi ablatis nucleis τ capsie inde τ se.apii τ ameos τ origani ꝑsici oium ana.ʒ.i.spice odorifere τ amomi τ heil τ acori oiuz ana.ʒ.iii.cinamomi pondus.ʒ.iiii.piperis τ macropiperis τ piretri et salis indi oium ana.ʒ.ʃ.synapis ʒ.i.ʃ.salis āmoniaci pondus.ʒ.ʃ.scorie ferri pondꝰ ʒ.iii. Agrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas et confice cum melle dispumato et butyro vaccino quantum sufficit et vtere.

Trifera minor faciēs ad mollificationē stōi τ hūitatē eius τ vētositates hemoroidaꝝ τ colorē efficit bonū.cꝰ hec est ꝑmixtio. Sumāī myrobalāoꝝ kebuloꝝ τ scirēblegi τ belliricorū ablatis nucleis oiꝫ ꝑtes eq̄les iuolue cū butyro vacio τ ꝯfice cū melle dispūato τ repōe i vase τ vtē.

Electuariū anacardinū ꝯueniēs ad dolorē stōi ātiqū τ frigꝰ τ obliuionē τ facit bonuꝫ esse colorē τ subtiliat cogitationē τ sensū et est electuariū sapiētū τ dī q̄ ē salomōis: cꝰ hec est ꝑmixtio: ℞.pipis τ macropipis myrobalanoꝝ nigrorū τ belliricoꝝ τ ēblicoꝝ τ castorei oiꝫ aā.ʒ.iiii. costi τ anacardi τ berūgi τ zuccari tabarzet τ baccaꝝ lauri oiꝫ aā.ʒ.xii.cipi.ʒ.viii. Tere anacardos solos bñ τ tere medicinas τ cribella τ bulli butyrū vaccinū τ mel cū eq̄litate ꝓiice sup ea medicias τ coagula τ vtē post sex mēses dosis eiꝰ.ʒ.ii.cū aq̄ ꝺcoctiōis apii τ feniculi τ seruet se a laboī τ āgustia τ ira τ vio plurio τ coitu τ comedat ius issidebegi subtile.

Electuariū alfagiꝰ qō ē iuuamētū ad mollificationē stōi τ vētositates hemoroidaruꝫ τ corruptionē ꝯplonis τ feditatē coloris et addit i coitu: Cuiꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.myrobalanoꝝ bellicoꝝ τ scirēblegi ablatis nucleis τ piperis τ macropipis τ.ʒʒ.τ cipi τ capsie ide τ spice oiuz aā.ʒ.x.seis aneti τ seis porri āboꝝ ana pōdꝰ.ʒ.iiii.scorie ferri trite ifuse i aceto vini.xiiii.diebꝰ exiccate torrefacte ʒ.c. Aggrega has medicinas tritas τ cicotrigonizatas τ ꝯfice cū melle dispūato τ butyro vaccio q̄ztū necesse ē τ repone i vase τ vtere post sex mēses. τ sit dosis eiꝰ pōdꝰ.ʒ.ii.τ ponāī i eo iteꝝ de muschō.ʒ.ii.

Fangius aliud cū muschō ēt qō ꝯfortat stomachū τ calefacit ipsum τ ꝯfert ad hemoroidas τ addit i coitu τ ē exꝑtū.cuiꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.myrobalanoꝝ kebulloꝝ τ belliricoꝝ et ēblicoꝝ τ pipis τ macropipis τ.ʒʒ.τ cymini τ seis aneti τ seis apii τ seis porri τ seis eruce τ seis napi et seis baucie τ alfeleniati τ rosaꝝ rubeaꝝ τ cassie τ ciperi τ cinamomi τ gariofilorum τ nucis muschate oium ana.ʒ.i.macis τ heil τ cardamomi τ galie et xiloaloes crudi τ muschi oiꝫ aā.ʒ.ii.granoꝝ nasturii albi.ʒ.iii.scorie ferri q̄ztū sunt medicine teratur et conficiatur cum melle dispumato.

Fangiꝰ aliō: ℞.cassie ide τ zarub τ talisafar τ heil τ myrobalāoꝝ nigroꝝ τ belliricoꝝ τ myrobalāoꝝ citrioꝝ τ cassie τ gariafiloꝝ τ carpo

ballsami et granoꝝ almahaleb oium añ. auř. vi. mẽte ⁊ seleniati ⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ piperis lõgi et emblicoꝝ oium añ. auř. iiii. cinamomi ⁊ cynami ⁊ spice ⁊ nucis muschate ⁊ costi ⁊. ʒʒ. ⁊ fulfulimõ oiuʒ añ. auř. viii. ciperi auř. x. zuccari auř. xvi. scorie ferri eminã. i. muschi. ʒ. s. ꝯficiãtur cuʒ melle dispumato.

A Rs scorie decocte que confert ad frigora ⁊ dolorẽ dorsi ⁊ corruptionẽ mẽstruoꝝ ⁊ hemorroidaꝝ ⁊ clarificat colorẽ ⁊ fac̃ appetere cibũ ⁊ destruit humorẽ crudũ ⁊ infratões ⁊ ꝯfortat stõm ⁊ matrices ⁊ vesicã: cuius hec ẽ ꝯmixtio: ℞. seis apii ⁊ se. feiculi ⁊ anisi ⁊ petroselini ⁊ dauci ⁊ se. baucie ⁊ se. porri ⁊ se. cepe ⁊ se. napi ⁊ se. raphani ⁊ se. alrotab ⁊ ameos ⁊ se. vrtice ⁊ granoꝝ viridiũ ⁊ aniudẽ ⁊ se. aneti ⁊ pipis ⁊ se. lini ⁊ cymini ⁊ coriãdri: oium añ põdus. ʒ. iii. ⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ beẽ albi ⁊ rubei ⁊ tuderi rubei ⁊ albi ⁊ nucis muschate ⁊ macis ⁊ cinnamomi ⁊ glãge ⁊. ʒʒ. ⁊ pipis ⁊ ciperi et spice ⁊ sisimbrii oium añ. ʒ. iiii. ⁊ myrobalanoꝝ bellircoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ gest glandiuʒ ⁊ corticuʒ radicis capparis oium añ. ʒ. x. capsie ⁊ vsnee ⁊ assari et blacte bizãtie ⁊ calami aromatici ⁊ lingue auis ⁊ neremisk ꝑsici ⁊ cardamomi et girboe ⁊ sãdali ⁊ cynami ⁊ nucis muschate oium añ. ʒ. v. ⁊ nucis enden et nastutii ⁊ keiati ⁊ rosaꝝ siccaꝝ ⁊ marmacor et corticuʒ turis et mẽte et calamẽti oium añ. ʒ. vii. et scorie albassari calefacte et extincte i vino odorifero multotiens ꝭm mensuram medicinarũ omnium: decoquatur cũ vino pontico donec igrossetur ⁊ auferatur ab igne et coletur et detur de eo i potu quãtitas ʒ. i. in ieiunio dũ ẽ tepidũ et comedat post mediũ diez illidebegiati cũ carne caprina et bibat vinũ purũ hebdomoda vna aut duabus hebdomodis.

D Escriptio alia de scoria ferri cõueniens ad frig⁹ stõi ⁊ hemorroidas: cuius ꝯmistio: ℞. myrobalanoꝝ kebuloꝝ et belliricoꝝ et emblicoꝝ et radicum lilii et. ʒʒ. xyloaloes crudi et nucis muschate et galie et rosaꝝ et spice et squinãti et macis oium añ. ʒ. x. muschi. ʒ. i. limature acuũ infuse in vino odorifero. vii. dieb⁹ et sumat̃ et terat̃ et torrefiat sup frixoriũ ferri et misceat̃ cũ medicinis et inuoluatur oleo de amigdalis dulcib⁹ et cõficiat̃ cum melle dispumato: cuius dosis sit auř. ii. cũ vino odorifero.

D Escriptio alia de scoria ferri cõueniẽs ad debilitatẽ stõi calidi que ℞. myrobalãoꝝ kebuloꝝ ⁊ belliricoꝝ et emblicoꝝ et radicuʒ lilii et rosaꝝ rubeaꝝ et squinanti oium añ. ʒ. x. scorie ferri q̃ʒtũ oẽs medicine: infundat̃ scoria septẽ dieb⁹ i aceto et coletur ab eo et frigatur super frixoriũ et cõficiat̃ cum melle tabarzet et sit dosis. ʒ. ii. s. cum sirupo de malis.

S Coria ferri decocta conueniẽs ad debilitatẽ stõi et caliditatẽ cõplexionis: cui⁹ mixtio hec est: ℞. scorie ferri de bassari ⁊ myrobalanoꝝ nigroꝝ et belliricoꝝ et emblicoꝝ et rosaꝝ et balaustiaꝝ et squinanti oiuʒ ptes equales: bulliant cũ vino et dentur in potu de eo. ℥. iiii.

E Lectuariũ diacydonitẽ retinẽs nãm ex solutiõe vẽtris ex debilitate stõi et vomitu et malitia digõnis et facit colorẽ esse bonũ: c⁹ hec ẽ ꝯmixtio: Sumat̃ cydonioꝝ excorticatoꝝ mundatis interiorib⁹ et mellis dispumati ãboꝝ añ lb. ii. pipis et macropiperis et. ʒʒ. oium añ. ʒ. v. heil põd⁹. ʒ. viii. cardamomi et gariofiloꝝ ⁊ spice odorifere ⁊ cinnamomi ⁊ croci oiuʒ añ. põdus. ʒ. ii. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ sume cydonia ⁊ decoque cũ aceto vini boni. Et de medicis sunt quidã q decoqunt ea cũ vino ⁊ ipm ẽ radix: deiñ remoue ab igne ⁊ cola ⁊ dimitte donec currat ab eis aquositas hũiditatis: ⁊ tere bene ⁊ sume mel et cõmisce cũ eis et decoque cũ igne leui et moue paulatiʒ donec ſꝫ coagulet̃: et ꝯmoue donec equet̃ et destruat̃ aquositas cydonioꝝ ab eis: deiñ remoue ab igne ⁊ pulueriza ſꝫ ea medicinas et cõcute donec equet̃: et ꝓiice sup tabulã marmoris aut mẽsã planã inunctã oleo roſ. aut oleo sisamino et dilata ſꝫ eã dilatatione eq̃li et dimitte duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ donec exiccet̃ et induret̃ et icide cũ cultello in frusta q̃drata et sit frustum põdus auř. iii. et ponat̃ gradatiʒ in foliis citri et ligetur et reponat̃ et admĩstret̃ quʒ necesse fuerit. Et de medicis sunt qdã q ponũt i ipso põd⁹. ʒ. ii. muschi.

E Lectuariũ diacydonitẽ solutiuũ vẽtris qȯ cõfert ad colicaʒ et exiccat supfluitates corporis: ℞. cydonioꝝ excorticatoꝝ mũdatis iteriorib⁹ lb. i. et mellis dispumati lb. ii. ʒʒ. et macropiperis amboꝝ añ. ʒ. iiii. cinamomi põdus. ʒ. iii. heil et cardamomi et croci oiuʒ añ. ʒ. iii. masticis põd⁹ ʒ. v. scamonee pondus. ʒ. x. turbit albi boni põd⁹. ʒ. xxx. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas: et decoque cydonia cũ vino et fac de eo sicut factũ est de diacydoniten retentiuo et preperetur sicut ẽ illius preparatio et reponatur in vase et admĩstretur cuius dosis sit aur. iiii. cum aqua calida.

D Escriptio alia diacidonitẽ laxatiui: Sumatur cydoniũ boni odoris et induat̃ sup ipʒ d̃soris fermẽtũ et asset̃ et sumat̃ de carne ei⁹ ʒ. iiii. pipis et. ʒʒ. ãboꝝ añ. ʒ. ii. scamõee põd⁹. ʒ. i. Terat̃ et ꝯficiat̃ cũ melle: c⁹ doſ sit põd⁹. ʒ. i. cũ vino.

E Lectuariũ diacydonitẽ factũ cuʒ succo cydonioꝝ qȯ ꝯfert ad destructionẽ appetit⁹ et ad eũ q non digerit cibũ suũ faciẽs ad illũ: c⁹ epar ẽ debile et stringit stõm: Sumãt̃ cydonia magna mundata intus et foris et terãt̃ et exprimant̃ et sumant̃ de aqua eoꝝ kist. ii. romani et misceatur cũ ea mellis dispumati q̃ʒtũ ipsa ẽ et aceti d̃ vio kist i. s. et decoquat̃ sup ignẽ leuẽ et auferat̃ spuma eius: et sumãt̃. ʒʒ. ℥. iii. pipis albi. ℥. ii. terant̃ et ꝓiiciant̃ desup et coagulet̃ sicut conueniẽs ẽ electuario: hoc nã qʒ confert ei c⁹ ep ẽ debile: et oʒ vt sumat̃ ſꝫ pſm añ cibũ duab⁹ horis aut tribus: et nõ nocet si accipiat̃ post cibũ. Qȯ si tu feceris hãc medicinã ei in c⁹ stõ ẽ calitas aut i c⁹ stõ ẽ chola: aut quocũqʒ mõ sit: oʒ vt ꝓiicias ab ea pip et. ʒʒ. et admĩstres aquã cydoniorũ et mel et acetũ tm̃: ꝭm quãtitatẽ mẽsure quam dixim⁹: Et si feceris eã illis quoꝝ ꝯplones sũt mediẽ: ita vt non aggregetur i eis supfluitas cholere nʒ supfluitas phl̃atis ꝓiice in eaʒ medietatẽ q̃ʒtitatis quã diximus de zinzibẽ ⁊ pipe. s. vt proiicias i eã pipis. ℥. i. ⁊. ʒʒ. ℥. i. s. Et si feceris eã ill'i quoꝝ stõis aggregat̃ phl̃a: pone duplũ quãtitatis quã diximus: pones eiʒ in ea. ʒʒ. ℥. vi. et piperis. ℥. iiii. cuius dosis sit. ℥. i. s.

E Lectuariũ diacydonitẽ qȯ facit appetet̃ cibũ et confortat stõm: Sumãt̃ succi cydonioꝝ lb. iii. mellis lb. iii. aceti fortis lb. ii. decoquantur super prunas et auferatur spuma eius et sumantur. ʒʒ. ʒ. v. pipis albi et nigri et macropiperis añ. ʒ. iii. cinnamomi. ʒ. ii. xyloaloes crudi. ʒ. iii. Terãt̃ et ꝯmisceãt̃ cũ melle et aq̃ cydõioꝝ et aceto

et coquaṫ donec coaguleṫ:c⁹ doſ ſit cochliariũ.i.añ
cibum et expectet ſuper ipſuз duab⁹ horis.

ELectuariũ idũ faciẽs ad colicam et dolorẽ
iũcturaꝝ et podagrã et dolorẽ dorſi:c⁹ hec
ẽ pmixtio: ℞.ſcamõee auṙ.x.girboe et cardamomi
et.ȝȝ.et cinamõi ⁊ cynami et neremiſch et gãioſiloꝝ
et pipis oiuз añ.auṙ.v.et turbit auṙ.c.зuccari auṙ.c.
Tere has medicinas ſiṫ et cribella et ꝯfice cũ melle.

ELectuariũ regũ et ẽ me³ãni q̃ ſumiṫ ãno ite
gro oi die. Ei⁹ igṙ acceptio rectificat ſuſcipi
entẽ ſe vſз ad finẽ vite ſue p̃cepto dei et q aſ
ſiduat ipſã nõ videt egritudinẽ i corpe ſuo q̃ ñ ſaneṫ
et nз caneſcit niſi quãtũ fact⁹ ẽ can⁹ añ ei⁹ acceptionẽ.
Et ẽ me³ regũ q ſm ꝙ narraṫ cũ ea medicati fuerũt
valẽs ad fiſtulas nigraſ et albas et rubeas et ad cur
ſũ cholicũ et frigora et pulſationẽ cordis et iũctura
rũ et abſtergit viſũ et colorẽ et multiplicat coitũ et ñ
ẽ ei malitia et nõ abſtiet ſup eã vtẽs ea:c⁹ permixtio
ẽ hec:Sumãṫ myrobalanoꝝ nigroꝝ et belliricoꝝ
et ẽblicoꝝ oiuз añ.auṙ.vi.nigelle auṙ.xxxiiii. leuco
pipis et ãmoniaci et macropiperis et.ȝȝ. et fulfulmi
nuc oiuз añ.auṙ.ii.cubebe ⁊ anacãdi ãboꝝ añ.auṙ.
vi.tere vnũqdqз p ſe ⁊ cribella: ita vt nihil remãeat
⁊ proueniat ſm ſuã diuiſionẽ:⁊ qd narrauim⁹ d põ
derib⁹.pmiſce ergo ea:dĩñ accipe auṙ.dc.penidioꝝ
ſabakir:et pone i patella aut vaſe mũdo ereo et ac
cẽde ſub ea ignẽ leuẽ ⁊ aſpge ſr ipſas aliquid aque:
ita vt liq̃fiãt penidii. Qũ ergo liquefacti ſunt ⁊ bul
liunt:tunc proiice ſup eos hec ꝯmixta ⁊ moue ea tã
diu donec optime ꝯmiſceanṫ et aufer ea ab igne et
dimitte ea donec tepſcãt:deide fac d eis formaſ auel
lanis ſiles q̃ꝝ vnaqueqз ſit auṙ.ii.⁊ q̃te:et iunge ma
nũ tuaз oleo aut butyro vaccino:deinde bibe d eo
omni die formã vnã ſimilẽ auellane cũ aq̃ frigida ⁊
ipſum eſt dominus medicinarum.

ELectuariũ maſuachoien faciens ad poda
grã ⁊ dolorez dorſi et oẽs egritudies ſrãs:
c⁹ hec ẽ pmixtio: ℞.ſcamõee et cinnamomi et caſſie
ȝȝ.oium añ.ȝ.viii.piperis.ȝ.vi. cardamomi garioſi
loꝝ et ſe.apii et ameos oium añ.ȝ.ii.ſ. maſuachoiẽ
ȝ.iii.tere et ꝯfice cũ melle.c⁹ doſis ſit.ȝ.iiii.aut.ȝ.ii.cũ
aqua tepida.

ELectuariũ de ſiſamo:℞. ſiſami excorticati
et cymini carmeni et.ȝȝ.oiuз añ.ȝ.x.macro
pipis et pipis ãboꝝ añ põdus.ȝ.v.cinnamomi põ
dus.ȝ.ii.cardamomi et heil ãboꝝ añ.ȝ.iii. et зucca
ri tabarзet.ȝ.xl. Aggrega has medicias tritas et re
pone in vaſe et vtere.

ELectuariũ de granis viridibus qd facit ad
hemoroidas et frigus ſtõi et malitiã digõ
nis et ſolutionẽ vẽtris.c⁹ pmixtio: ℞. granoꝝ viridi
um et mellis anacardi et ſiſami excorticati oiuз añ.
ſextaria.vi.зuccari tabarзet ſextaria.xxiiii.myroba
lanoꝝ kebuloꝝ et belliricoꝝ et ẽblicoꝝ ablatis nu
cleis et.ȝȝ.et macropipis et berũgi et folii idi et cap
ſie oium añ.põdus.ȝ.iiii.piperis ſanſuci añ.ȝ.ii.con
fice has medicinas cũ melle diſpumato et butyro
vaccino et vtere poſt ſex mẽſes.doſ ei⁹ põd⁹.ȝ.ii. cũ
lacte vaccino ꝯcuſſo. In cibo ãt ſit riзi decoctũ cuз
lacte dum perſeuerat accipiens ipſum.

ELectuariũ de aniudẽ faciẽs ad iflationẽ vẽ
tris ⁊ ſtõi ⁊ rugitũ ⁊ vẽtoſitatẽ groſſã: cui⁹
hec ẽ pmixtio:Sumãṫ pipis ⁊ ſe.apii amboꝝ añ.ȝ.
xii.ãiudẽ nigri põd⁹.ȝ.xiiii.petroſellini ⁊ chelidõie
⁊ calamenti ⁊ haſce et ſiſeleos omniuз añ.ȝ.viii. heſ
ſim.ȝ.xiii. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicotri
gonizatas et confice cum melle diſpumato et repo
ne in vaſe et vtere qum neceſſe fuerit.

DEſcriptio alia de aniudẽ faciens ad magni
tudinẽ epatis et frig⁹ ei⁹ et aquã citrinã et fri
gus ſtõi et renuз: ℞.aniudẽ nigri põdus.ȝ.
x.ſeis heruce et ſeis porri oiuз añ.põdus.ȝ.vi.ȝȝ. et
belliricoꝝ et emblicoꝝ ablatis nucleis oiuз añ. põ
d⁹.ȝ.vii.ameos et ſe. apii et aniſi et cardamomi mio
ris ⁊ cymini ⁊ carmeni ⁊ cinnamomi oium añ. põ
d⁹.ȝ.v.myrobaṫ.nigroꝝ ſblatis nucleis põd⁹.ȝ. vii.
cynami põd⁹.ȝ.i.pipiſ ⁊ macropipis ãboꝝ añ.põd⁹
ȝ.iiii.ſpice odoriſere pond⁹.ȝ.ii.penidioꝝ alboꝝ põ
d⁹.ȝ.xx. Aggrega has medicinas tritas et ꝯfice cũ
melle diſpũato et repone i vaſe et vtẽ qũ neceſſe fuit
doſ ei⁹ põdus.ȝ.ii.cũ aq̃ aniſi ⁊ maſticis et ſpice.

ELectuariũ d cãfora valẽs ad dbilitatẽ ſtõi
⁊ epatis ⁊ fugat vẽtoſitates groſſas ⁊ adiu
uat ad digõnẽ:c⁹ hec ẽ pmixtio: ℞.cãfore et
croci ⁊ xyloaloes ⁊ cardamõi et girboe et cubebe ⁊
keiſim et cynami et garioſiloꝝ et vſnee et ſpice ⁊ ma
cis ⁊ ſãdali albi ⁊ macropipis ⁊ cinamõi ⁊ capſie ⁊
neremiſch et ſecacul ⁊ galãge ⁊ nucis muſchate et
ȝȝ.⁊ cipi ⁊ fulfulminue oiuз ptes eq̃les зuccari quã
tum eſt pondus medicinarum omniũ.

ELectuariũ d cãfora deſcriptõe alia faciẽſ ad
malitiã digõniſ ⁊ dbilitatẽ ſtõi ⁊ phl'a groſ
ſũ:c⁹ hec ẽ pmixtio: ℞.pipiſ ⁊ nuciſ muſchate ⁊.ȝȝ.⁊
garioſiloꝝ et macis et cinamõi et cynãi ⁊ piretri et
fulfulminue ⁊ garioſiloꝝ bolulãoꝝ ⁊ cãfor et croci
oium añ põd⁹.ȝ.ii. Tere has medicias tritas et cri
bellatas ⁊ cõfice cũ melle diſpumato ⁊ repone i va
ſe ⁊ vtere qum neceſſe fuerit.

ELectuariũ d cãfora forti⁹ p̃°:c⁹ hec ẽ pmixtõ
℞.ȝȝ.⁊ pipis et macropipiſ ⁊ cinamõi ⁊ cy
nami ⁊ folii idi ⁊ ſpice odoriſẽ ⁊ capſie ide ⁊ nucis
muſchate et ſãdali citrini ⁊ carpobalſami ⁊ cardão
mi ⁊ macis et garioſiloꝝ et piretri et taliſafar et cipe
ri et ſpodii ⁊ xyloaloes idi puri oium añ.põdus.℥.
ſ.cãfore et muſchi ãboꝝ añ.ȝ.ii.ſ. зuccari tabarзet
℥.x.ſ.conficiatur cũ melle diſpumano et reponaṫ i
vaſe ⁊ adminiſtretur qum neceſſe fuerit.

ELectuariũ d xyloaloe qd ꝯfortat ſtõз et ca
lefacṫ eũ abſз ſrfluitate et digerit cibũ et exic
cat phl'a:c⁹ pmixtio hec ẽ: ℞.ſpice odoriſere et ſpice
romãe et ſe.apii et aniſi et maſticis oiuз añ.ȝ.i.xylo
aloes.ȝ.iii.garioſiṫ..ȝ.ii.maciſ.ȝ.ii.ſ.cynami et gallie
ãboꝝ añ.ȝ.ii.myrobaṫ.kebuloꝝ ĩfuſoꝝ i vino et tor
refactoꝝ et felẽgemiſk ãboꝝ añ. ȝ.ii.ſ. nucis muſc.
ȝ.i.c.marmacor.ȝ.iii.roſaꝝ et calami arõatici ãboꝝ
añ.ȝ.ii.cõficianṫ cũ miua.doſis ei⁹ auṙ.ii.

ELectuariũ de cinamomo valẽſ ad debilita
tẽ epatis et ſtõi et renũ et mũdificat hũoreſ
groſſos et fugat vẽtoſitates:c⁹ hec ẽ pmixtio: ℞. cin
namomi et xyloalos et enule oium añ.ȝ.vi. garioſi
loꝝ et pipis nigri et macropipis et ſpice et aſſari oi
um añ.pond⁹.ȝ.v.ȝȝ.℥.i.mẽe.ȝ.viii.girboe et cynãi
ãboꝝ añ..ȝ.ii.keiati et aniſi et ſe.ſeiculi et caſſie oiuз
añ.põd⁹.ȝ.iii. ꝯficiãṫ cũ melle diſpũato et admiſtreṫ

ELectuariũ idũ faciẽs ad colicã et frig⁹ ſtõi
et dolorẽ iũcturarum et podagram: c⁹ per
mixtio hec ẽ: ℞.capſie et folii indi amboꝝ
ana põdus.ȝ.iiii.nucis muſchate ⁊ ameos amboꝝ

an̄.sextaria.ii.pipis ⁊ macropipis āboꝝ an̄.sextaria v.ʒʒ.sextaria.v.myrobalāoꝝ nigroꝝ sextaria.xxx. neremisch sextaria.ii. galiofil.ʒ.v.nucis musc. sextaria.ii.macis.ʒ.iiii.penidioꝝ sextaria.x.sumāt de puluē eiꝰ qū necesse fuit.ʒ.ii.cuʒ vino antiquo.

Electuariū ƌ zinzibē ꝯferēs ad debilitatem stōi ⁊ ītestinoꝝ ⁊ digerit cibū ⁊ fugat vētositates ⁊ valet ad colicā passionē ⁊ retiet vētrē: cuiꝰ ꝑmixtio hec ē: ℞.ʒʒ.ʒ.xx. gūmi arabici ⁊ girboe āboꝝ an̄.pōdꝰ.ʒ.x.gariofiloꝝ ⁊ cinamomi oiuʒ an̄.ʒ.v.de nucibꝰ muschatis nux.i. croci pōdꝰ.ʒ.i.amili.ʒ.xlii. zuccari tabarzet lb.i.

Electuariū de muscho ꝯferēs ad debilitatē stōi ⁊ īflationē eiꝰ ⁊ vētositates ⁊ hemoroidaꝝ ⁊ pulsuū oris stōi: cuiꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.muschi aur.v.girboe et cardamomi ⁊ gariofil. ⁊. ʒʒ. et macropipis oiuʒ an̄ pōdꝰ.ʒ.x.cinamōi pondꝰ.ʒ.iii. xyloaloes idi.℥.i.croci.ʒ.ii.zuccari quātū pōdꝰ medicinaꝝ omniū an̄.deinde ꝯficiat cū melle.

Electuariū de citro quod fugat vētositates ⁊ digerit cibū ⁊ odorē oris efficit bonū: cuiꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.corticū citri citrinoꝝ siccoꝝ pōdꝰ ʒ.xxx.gariofil. ⁊ nucis muschate ⁊ macropipi ⁊ piperis ⁊ girboe ⁊ cinamomi ⁊ galāge ⁊.ʒʒ.oium an̄. pondꝰ.ʒ.i. ⁊ muschi pondꝰ sexte ⁊.ſ.ʒ.i. conficiat cū melle ⁊ administret.

Electuariū cesaris ꝯferēs ad colicā ⁊ frigora ⁊ humorē crudū ⁊ extrahit supfluitates grossas viscosas ⁊ valet ad podagrā: cuiꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.macropipis ⁊.ʒʒ. ⁊ myrobal.citrinoꝝ scamonee ⁊ turbit oium an̄.ʒ.xii.se.apii ⁊ ameos ⁊ piretri ⁊ salis tabarzet oium an̄.ʒ.vi.zuccari.ʒ.xvi.conficiatur cum melle ⁊ administretur.

Electuariū de stinco addēs in coitu: cuiꝰ hec ē ꝑmixtō: ℞.se.aspagi ⁊ se.cepe ⁊ se.alrotab ⁊ se.porri ⁊ se. baucie ⁊ se.eruce ⁊ se.vrtice ⁊ granorū viridiuʒ ⁊ lingue auis ⁊ sisami excorticati ⁊ se. raphani ⁊ tuderi vtriusqꝫ ⁊ amigdalaꝝ ⁊ pinee ⁊ granoꝝ nasturtii oium an̄.ʒ.iii.ʒʒ. ⁊ secacul ⁊ galāge ⁊ macropiperis oium an̄ pōdꝰ.ʒ.v.cinamōi ⁊ nucis muschate ⁊ beē vtriusꝫ oiuʒ an̄.ʒ.ii.sumil.stinci.ʒ.v. squille assate pōdꝰ.ʒ.iii.penidioꝝ quātū pondꝰ haꝝ oium medicinaꝝ. Tere ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cū melle dispumato.dosis eiꝰ pōdus.ʒ.ii.cū triplicato: aut cum lacte dulci aut cū aq̄ mell' ī ieiuno.

Electuariū aliud ꝯferēs ad pulsū cordis ⁊ ꝯfortat stōm ⁊ digerit cibū ⁊ soluit vētrem cuiꝰ hec est ꝑmixtio: ℞.myrobal. kebuloꝝ.ʒ. xv.talisafar.ʒ.x.zedoarie ⁊ doronigi ⁊ cassie omiuʒ an̄.ʒ.iii. turbit.ʒ.xx. scamonee.ʒ.iii.penidioꝝ.ʒ. xx. ꝯficiantur cum melle.dosis eius.ʒ.iii.

Electuariū exptū nr̄m: ℞. xyloaloes.ʒ. iiii. cāfore quartaʒ.ʒ.i.muschi.ʒ.iii. macis neremisk ciperi selēgemisk zurūb ⁊ zedoarie oium an̄. aur.i. cinamomi ⁊ masticis ⁊.ʒʒ. piperis ⁊ gariofil. oiuʒ an̄.ʒ.ii.buglosse.ʒ.v.se.feniculi ⁊ se.apii ⁊ acori ⁊ spice oium an̄.ʒ.iii.aggreget cū melle.

Trifera maior q̄ fac ad mollificatōeʒ stōi et vētositates hemorroidaꝝ intrinsecaꝝ ⁊ addit in coitu: cuiꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.myrobal.nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ ēblicoꝝ ⁊ macropiperis ⁊ pipis oium an̄.ptes.iii. ʒʒ. ⁊ buzeidē ⁊ scirēblegi ⁊ capsie inde: et in descriptione alia macis oium an̄ .ps .i. tuderi albi ⁊ tuderi rubei ⁊ lingue auis ⁊ se.granati silusis ⁊ ē asse hedenegi et grāoꝝ alkilkil et ē ꝑsice darsisahā ⁊ sisami excorticati et zuccari tabarzet oium an̄. ptes.ii.beē albi ⁊ rubei āboꝝ an̄.ps.ſ. Ter ⁊ sicca ꝑ se et sisami per se et iunlue cū butyro et ꝯfice cuʒ melle dispumato.

Electuariū de xyloaloe nr̄m: ℞. heil et.ʒʒ. et cinamomi et cassie et croci pipis selengemisk et zedoarie oium an̄.ʒ.v.cipi zarub folii idi et gariofil.oium an̄.ʒ.iii.xyloaloes crudi pōdꝰ.ʒ.vii. ābre aur.i.lapidis lazuli et canfore an̄.tertia.ʒ.i.turbit.ʒ.iiii.salis indi pōdus.ʒ.i.ꝯterantur oia et fiat ex eis electuarium cum melle aut zuccaro.

Sūme prime Tractatꝰ quartus de suffoset et alchamaia et muret infantium.

Nos nō afferemꝰ de suffoset nisi sile illi quod attulimꝰ ƌ electuariis ⁊ postponemus reliqū vsꝫ ad locū suuʒ.

Miclete ꝯferēs ad tenasmonē ⁊ pūctionē et solutionē vētris et hemorroidas. cuiꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.granoꝝ nasturtii tōrefactoꝝ lb.i.ſ. cymini carmeni īfusi in aceto die et nocte et se.porri torrefacti āboꝝ an̄ sextaria.x.se.lini torrefacti.℥.iiii. keiati.℥.i.myrobal.kebuloꝝ mollitoꝝ cū butyro vaccino.℥.iii.dosis eiꝰ.ʒ.i. cū rob de cydoniis ⁊ aq̄ fra.

Suffuf ꝯferēs ad vētositates hemorroidaꝝ et solutionē vētris et tenasmonē et pūcturā ℞.granoꝝ nasturtii torrefactoꝝ lb.i.se.lini torrefacti ⁊ psilii oiuʒ an̄ pōdus ʒ.iii. seminis apii torrefacti et boli armeni ⁊ semis maru omnium an̄. pondus ʒ.ii.ſ.gummi arabici.ʒ.i.

Suffuf qƌ noiatur kesile retinēs vētrē: cuiꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.kesile et granoꝝ hellebori albi zedoarie et nucis endē et dragagāti et mugath et licii et auellanaꝝ et fisticoꝝ oiuʒ an̄. ps.i. et amigdalaꝝ dulciū excorticataꝝ ex cortice suo pōdus .ʒ.x. et farine aldarmache.℥.xx.ꝑmisceat et admīstretur.

Suffuf hobede qƌ confert pregnātibus ⁊ fugat vētositates ⁊ ꝯfortat epar et stomachū ℞.margaritaꝝ ꝑuaꝝ et piretri oiuʒ an̄.ʒ.i. zinziberis ⁊ visci ramni amboꝝ an̄.pōdus.ʒ.iiii.zedoarie ⁊ doronigi ⁊ seminis apii ⁊ acori ⁊ girboe et nucis muschate ⁊ piperis ⁊ cinnamomi oiuʒ ana. aur.ii. ⁊ tuderungi ⁊ seminis feniculi oium ana aur. .i.zuccari quantum pondus medicinaruʒ omniuʒ.

Suffuf.hobede quod ꝯfert ad extenuationē eparis ⁊ mollificationē stōi ⁊ hūitatē eiꝰ ℞.lacce lignoꝝ et granoꝝ myrti ⁊ glandiū siccaꝝ ⁊ zuccari tabarzet ⁊ masticis ⁊ corticū granatoꝝ ⁊ gallarum omnium ana partē vnam olibani ⁊ zinziberis amborū ana quartam ꝑtis misceantur post cicotrigonizationē ⁊ sumatur puluis eius mane ⁊ cū est hora dormiēdi ab auro.i.vsqꝫ ad.ii. hebdomoda vna ⁊ non gustet carneʒ.

Suffuf qƌ fac ad calitatē ī corpe ⁊ febrē ⁊ herisipilā ⁊ alsahara ⁊ sternutatōem ⁊ retētionē ligue hirsē ⁊ fricat cū eo ligua. cuiꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞.muschi pōdus tertie.ʒ.i.galie ⁊ licii amboꝝ an̄.ʒ.i.cāfor.ʒ.i. ⁊ ttia.ʒ.i.croci pōdꝰ ʒ ii cardamoni ⁊ gariofiloꝝ ⁊ nucis muschate oium an̄ pondus aure.iiii.rosaꝝ rubearum ⁊ balaustiaruʒ ⁊ spodii oium ana aure.vi.zucccari tabarzet albi.ʒ.lx.ꝯmisceantur medicine ipē post cicotrigonizationem. Et si domināns fuerit sup ipm calitas extrahat ex eo quo medicatur nux muschata ⁊ est iuuatiuuʒ.dosis

eius magno sit medietas aur̄. et paruo quod est a duabus granis vsq̄ʒ ad siliquam vnam.

Amiati melõis lõgi qd̄ ē ad stõʒ mollē et retinet vētrē ex dñio mollificatõis stõi ⁊ ꝯfortat aīaʒ debilē: cꝰ hec ē ꝑmixtio: Sumat̃ melõ lõgꝰ et extrahat̃ qd̄ ē i cõcauitate eiꝰ de granis et aliis: deinde ipleat̃ sauic nabac et sauic de bdellio et hypoquistidos et glutino medenio trito et rizi torrefacto acceptis equali mensura et dimitrat̃ donec melonis humiditas exiccet̃: deinde extrahat̃ qd̄ intus ē et exiccet̃ et terat̃ et sumat̃ de eo vola magna, s. q̄ʒtitas que sit. ʒ.iiii. est enim bonū et expertū.

Uffuf quod fit pueris qbꝰ dñatur humiditas: Sumant̃ myrobalanoꝝ nigroꝝ et cymini carmeni āboꝝ ana. ʒ.v. masticis. ʒ. xx. ʒʒ. ʒ.ii. Terat̃ vnūqd̄q̄ʒ eoꝝ per se et cribellet̃: diñ fiat eoꝝ ꝑmixtio et inuoluat̃ i estate cū oleo sisamio et i hyeme cū oleo oliue et zuccaꝝ eiꝰ i estate tabarzet et extrahat̃ ex eo zinziber et hoc quidē nõ cõuenit nisi illis pueris in quibus dominatur humiditas.

Uffuf Aristotel̃ qd̄ ipe scripsit Alexãdro ad diariā et corruptionēʒ stõi et citrinitatē coloris et fetorē oris et obliuionē et digerit et letificat: cꝰ hec ē ꝑmixtio: Sumant̃ cynami et folii idi et heil et xiloaloes idi et assari et keiati et myrobalanoꝝ kebulorū enucleatoꝝ et meliloti et existimo ipm ēē felengemisch et neremisch et narkeisar et cymini et cinamomi et vsnee et pipis et macropipis et. ʒʒ. et gario fil̃. ⁊ granoꝝ granatoꝝ ⁊ nucis musc. et cardamõi oīum añ. ptes. ii. muschi ⁊ ābre ⁊ cāfore oiuʒ añ. ps. i. zuccari tabarzet sexcuplū meᶜtotiꝰ. doſ eiꝰ qd̄ ē iter pondus. ʒ.i. vſʒ ad. iii. cū aqua frigida i ieiuno: ⁊ pꝰ cibū ē magni iuuamēti in eo qd̄ narraui.

Uffuf albarmachi quod est iuuatiuum ad vermes ⁊ debilitatē stõi: cꝰ permixtio hec ē ℞. myrobal̃. kebul̃. ⁊ emblicoꝝ et citrinoꝝ oiuʒ añ. ptē. i. ⁊ medulle turbit q̄ʒtū illud totū ⁊ penidioꝝ tabarzet duplū illiꝰ totiꝰ. doſ eiꝰ. ʒ.x.

Uffuf de squilla qd̄ ē viur pueroꝝ expertuʒ faciēs ambulare ⁊ facit currē vētrē et abscidit ab eis nocumētū chol̃e et phl̃atis: ℞. myrobal̃. belliricoꝝ ⁊ ēblicoꝝ ⁊ piretri ⁊ rosarū rubearū ⁊ balaustiarū ⁊ sumac ⁊ keimuradat ⁊ venarii ⁊ nucis vomice ⁊ granorū myrti ⁊ gallaꝝ ⁊ ozimi ⁊ cardamomi ⁊ gariofil̃. oium añ. partes equales: tere et cribella ⁊ vtere: est enim iuuatiuum.

Jur ad pueros mundificãs corpa eoꝝ a phl̃ate ⁊ chol̃a: cꝰ ꝑmixtio: ℞. adebe et spodii et ambre ⁊ asseidenē ⁊ chelidonie et ozimi ⁊ balaustiarū ⁊ myrobalanorū citrinorū. v. et licii et gallie ⁊ croci et cardamomi et gallaꝝ et zuccari tabarzet oium añ q̄ʒtū ē põdꝰ myrobal̃. et sumat d̄ eo s̄m q̄ʒtitatē sue magnitudis ⁊ paruitatis.

Jur aliud ad pueros: ℞. roſ et balaustiaꝝ et climie et piretri et sumac et succi ligritie et badebe et myrobalanoꝝ et belliricoꝝ et gallarū et macis et granorū myrti et spodii et cubebe et cardamomi et licii et croci et galie et venaꝝ et cassie et ambre et asseidē et ozimi et corticū rizi omniū ptes equales: commisceãtur post cribellationē.

Jur aliđ ad pueros: ℞. zuccari tabarzet et roſ. ru. siccaꝝ et licii et croci et sumac et spodii et chelidõie et ozimi et balaustie et acatie et badbati oium añ. partē. i. doſ kirat. i. ꝑuo ⁊ magno s̄m quantitatem illius.

Jur ad pueros: ℞. roſ. balaustiaruʒ climie piretri sūach succi ligritie et adhabe myrobal̃. belliricoꝝ ⁊ gallarū enucleataꝝ et grãoꝝ myrti et spodii et cubebe et cardamomi et licii crocis et galie et venaꝝ cassie et ābre et assedimie et ozimi et corticū rizi oium añ. ptes equales: conficiãt̃ post cribellationem.

Amiati ad rasurā et solonē vētris superfluaʒ ⁊ corruptõʒ stõi ⁊ debilitatē eiꝰ: ℞. cort. et hypoquistidos āborum añ ptes. v. galie ptē. i. teratur vnūqd̄q̄ʒ per se et misceat̃ et sumat de eo omni mane põdus. ʒ.ii. et i sero tñđē: ē eiʒ iuuatiuū.

Uffuf ad splenē et malitiā digõis et coloris ℞. hellebori albi q̄tã keleiati sup quē fūdat̃ qd̄ submergat ipm de oleo sisamio et accēdat̃ sb eo ignis lenis donec coaguletur: deiñ ꝓiice sr ipm almugat ꝯtriti põdꝰ. ʒ. lxxiiii. cymi carmēi. ʒ. iiii. ameos d̄ fecnii põdꝰ. ʒ.ii. sumat de eo i mane volā vnā cū aq̄ fra et abstieat sr ipm ab aceto ⁊ piscibꝰ salitis ⁊ recētibꝰ ⁊ ab oi qd̄ ē ex lacte ⁊ oleribꝰ ⁊ fructibꝰ

Uffuf ꝯueniēs ei q hēt ictericiā ⁊ dolorem epatis ⁊ vomitū chol̃e citrie: ℞. lacce ablute aur̄. i. spodii. ʒ.ii. croci. ʒ.i. reulini sexta ⁊ medietas sexte. ʒ.i. cāfore sexta. ʒ.i. doſ eius. ʒ.ii. cuʒ decoctõe prunorū ⁊ aqua tamarindoꝝ quantitate lb. s.

Uffuf ꝯuēiēs illi q hēt dolorē epatis ⁊ splenis ⁊ solonē vētris ꝑꝑ cholericā: cꝰ hec ē ꝑmixtio: ℞. fecis vini ⁊ reubarbari et spice et lacce ablute oium añ. aur̄. i. scorie ferri bassari. ʒ. vii. tere. doſ eiꝰ aur̄. i. cū aqua coriãdri sicci q̄ʒtitate. ℥.i.

Uffuf qd̄ ꝓfert ad epꝑ ⁊ ictericiā ⁊ oppilatões ⁊ sputuʒ sãguis: ℞. granorū cydoniorū excorticatorū et amili et se. citroli excorticati oium añ. ʒ. iiii. boli armeni et lacce et rosarū et spice ⁊ liquiritie oiuʒ añ. ʒ.i. spodii. ʒ. s. masticis. ʒ.i. tertiaʒ. dosis eius. ʒ.i. cum aqua frigida.

Al ꝯueniēs calefactis ad resolutõeʒ vtriusq̄ʒ cholere et facit appetē cibū: Sumat̃ sal gēma ⁊ disrūpat̃ in frusta ꝑua ⁊ torrefiat sup sartaginē ferri: aut sup lapidē aut vas figuli: deiñ aspgat̃ sr ipʒ acetū vini forte multotiēs: deīde terat̃ et cicotrigonizet̃ ⁊ misceat̃ cū eo d̄ grãis ḡnatoꝝ torrefactoꝝ parūꝑ et sumac mūđati ex granis suis quantū ē tertia salis coriãdri sicci torrefacti et succi amirberis contriti: commisceatur et administretur.

Al aliud faciēs stõ et epati et ad dolorē iūcturarū ⁊ ad õēs passiõēs q̄ fiūt ꝑꝑ superfluitates: ℞. sal̃ cibi põdꝰ lb. i. sal̃ āmõiaci põdꝰ. ℥.ii. et pipis albi põdꝰ. ℥.iii. et. ʒʒ. et pipis nigri āborū añ. põdꝰ. ℥.ii. et anisi et granorū pini et granoꝝ beruce et ameos et spice oium añ. ℥.i. et ozimi. ℥.ii. et granoꝝ apii siluestris. ℥.i. s. Tere et pulueriza et sit doſ põdus aur̄. ii. cum aqua tepida.

Tractatus. v. de allohocat ad spiritualia.

Sermo noster i allohocat ē s̄ʒ mõʒ nr̄i s̄monis i caplis q̄ sūt añ ipʒ. Et allohocat qd̄ nõ sumūt̃ s̄m plm nisi vt teneant̃ i ore et currat ex eis aliqd pꝰ aliqd ad pulmonē et nõ ipellant̃ subito ad stõm q̄ꝛ prolonget̃ spatiū eoꝝ ex stõ ad pulmonem.

Hoc ad tussiʒ siccam: Sumat̃ semē lini torrefactum ⁊ conficiatur cum melle et reponatur i vase et administret̃ qū necesse fuit.

Moc aliō ad tussiz ex caliditate ⁊ siccitate ℞.
se.citroli excōticati.ʒ.v.amigdal.dulciū ex
cōticataꝝ.ʒ.vi.se.altee et se.malue ābo ꝝ añ
.ʒ.v.gūmi ⁊ dragagāti et amili et gnoꝝ cydōioꝝ ex
corticatoꝝ oīuz añ.ʒ.iiii.succi ligritie ⁊ pēidioꝝ ābo
rū añ.ʒ.iiii.s. terāt ⁊ cicotrigonizēt ⁊ sumāt radices
ligritie mūdate et seuestē ⁊ passule dulces mūdate et
decoquāt cū aq̄ dōec aq̄ igrosset:deiñ pūciat cū ea
rob ⁊ coagulēt cū ea medicie:⁊ det i potu cū pulti
b⁹factis ex aq̄ furfuris et faria fabaꝝ et pēidiis ⁊ olō
amigdalino dulci ⁊ potet post ipsū aqua ordei.

Moc ad tussiz ex caliditate: ℞.seuestē pugil
los tres iuiubas magnas nūero.l.radicuz
ligritie excorticataꝝ ɔtritaꝝ.ʒ.xxx. ⁊ tertiā
keismē dlciū mūdataꝝ.ʒ.xl.cassiefi.mūdate ex arū
die sua.ʒ.xx.dcoqūt cū lb.vii.aq̄ dōec remāeat lb.i.
diñ colet ⁊ pūciat dsr rob lb.s.pēidioꝝ ttia lb.i. ⁊ d
coq̄t donec igrosset sic mel:deiñ misceat cū ea farie
fabaꝝ cicotrigonizate cū orali quātū sufficit.

Moc d papauē ɔferēs ad expulsionē san
guis p vōitū ⁊ se.cālaz ⁊ tussiz ⁊ dolorē pe
ctoris et plesiz:c⁹ hec ē pmixtio: ℞. rosā.ru
beaꝝ ablatis capitib⁹ ⁊ gūmi arabici āboꝝ añ.ʒ.s.
amili d frumēto ⁊ dragāti ⁊ granoꝝ papaūis oīuz
añ.pōd⁹.ʒ.ii.spodii ⁊ croci āboꝝ añ.ʒ.s. succi ligri
tie pōdus.ʒ.ii.Aggrega has medicinas tritas ⁊ cri
bellatas que ex eis cribellāt ⁊ cōfice cū triplicato ⁊
repone in vase ⁊ vtere qū necesse fuerit ⁊ bibatur cū
tereniabin aut decoctione isopi.

Moc d spodio ɔferēs ad tussiz et vōitū sā
guis et sfluitates grossas et dolorē pecto
ris et vlcera pulmōis: ℞.cardamōi pond⁹.ʒ.iiii.gū
mi pōd⁹.ʒ.viii.amili d tritico et granoꝝ papaueris
albi et.ʒʒ.oīum añ.ʒ.x.spodii pōd⁹.ʒ.iiii.zuccari ta
barzet pōd⁹.ʒ.xl.granoꝝ cucumeris excorticatorū
amigdalarū excōticataꝝ ⁊ amigdalaꝝ pini oīm añ
pōd⁹.ʒ.viii.amigdal.amaraꝝ excorticataꝝ ex duo
b⁹corticib⁹suis et succi ligritie et dragagāti oīuz añ:
pōdus.ʒ.v.se.feni.pōd⁹.ʒ.ii.grāoꝝ papaueris nigri
pōdus.ʒ.ii.Terāt et aggregētur medicine iste trite
et cicotrigonizate de eis q̄ cribellāt et ɔficiant cum
melle dispumato et butyro vaccino cōfectōe leni et
ponat in vase et admistret qū necesse fuerit.

Moc aliud de spodio ɔferēs ad fe. ptisi
cas ⁊ vlcera pulmōis: ℞.gūmi ⁊ cardamo
mi āboꝝ añ.ʒ.vi.ʒʒ.⁊ amili d tritico āboꝝ añ.pōd⁹
ʒ.xii.spodii pōd⁹.ʒ.iiii.zuccari pōd⁹.ʒ.ix.grāoꝝ cu
cumeris excorticatoꝝ ⁊ granoꝝ pini excorticatoꝝ
āboꝝ añ.ʒ.vii Aggrega has medicias tritas ⁊ cico
trigōizatas q̄ cicotrigōizāt de eis ⁊ ɔfice cū butyro
⁊ melle dispūato ɔfectōe leni ⁊ repone i vase vitri et
lābat d eo ⁊ bibat cū aq̄ calida aut cum lacte asine.

Moc de sqlla conferēs ad difficultatē an
helitus ⁊ sputi ⁊ dolorez laterū ⁊ pectoris:
Sumant succus squille ⁊ mel dispumatuz
⁊ coagulēt sil ⁊ lābat d eo añ cibū ⁊ p⁹ ipz.

Moc d alleis faciēs ad tussim exiccatā a
phlate ⁊ mūdificat pect⁹ ⁊ digerit mās sbti
les:Sumāt alleoꝝ mūdatoꝝ lb.i.dcoquāt cū lb.i.
butyri dōec dissoluta sint i decoctōe ⁊ colet ⁊ terāt
allea optie ⁊ fūdat sr ea mellis dispūati lb.i.⁊ dcoq̄t
lēto igne dōec igrosset ⁊ rmoueat ab igne.

Moc aliō: ℞.gnoꝝ cydōioꝝ ⁊ psilii ābo
rū añ.ʒ.v.se.papaūis pōd⁹.ʒ.x. radicū lig
ritie ⁊ seuestē āboꝝ añ.ʒ.vii.decoquat cū aq̄ lb.iii.
⁊ decoquat cū lēto igne donec igrosset ⁊ fūdat dsr
de rob pōd⁹.ʒ.xii.⁊ dragagāti ⁊ gūmi arabici ābo
rū añ.pōd⁹.ʒ.vii.⁊ penidioꝝ sextariū vnū.

Moc alboti ad raucedinē vocis ⁊ vlc⁹ pe
ctoris ⁊ ad illū q spuit sāguie ⁊ apit oppila
tōes:c⁹hec ē pmixtio: ℞.se.lini torrefacti ⁊ passū.mū
dataꝝ āboꝝ añ.lb.i.āigdal.pini ⁊ amigdal.dulciū
⁊ amigdal.amaraꝝ mūdataꝝ oīz añ.℥.vi.auellana
rū torrefactaꝝ ⁊ gluti albotis ⁊ radicū lilii celestis oi
uz añ.℥.i. myrrhe et croci et turis masculi omniuz
ana. ℥.s.Terant ⁊ cribellent ⁊ iuoluāt cuz lacte asi
ne ⁊ cōficiāt cū eo ⁊ fiāt trocisci ⁊ exiccent i vmbra:
diñ terāt ⁊ ɔficiāt cū melle ⁊ sūat d eo cochliariū .i.
i mane ⁊ cochliariū.i.i sero:deiñ fiāt ex eo collyria:
⁊ pilule ⁊ pōat d eis i nocte sub ligua.

Tractatus.vi.de sirupis et robub.

Nostra narratio i sirupis ⁊ robub
ē sm mōz ad quē inuim⁹ in
eis q̄ sūt añ.Et differen͡a qd iter sirupos
⁊ robub ē ꝙ robub sunt succi inspissati p seipsos ⁊
sirupi sūt decoctōes ⁊ succi inspissati cū dulcedine.

Sirup⁹acetosus cōitatis cū senib⁹q extiguit
fe.⁊ oppilatōz stōi ⁊ icidit phla ⁊ abstergit
ipz ⁊ vicit cholaz ⁊ apit oppilatōes i epe ⁊
splene ⁊ puocat vrinā:c⁹hec ē pmixtio:Sumāt ace
ti ātiq bōi lb.x.⁊ pūciāt sr ipz aq̄ dulcis clar lb.xx.
aut pl⁹aut min⁹sz quātitatē acetositatis aceti ⁊ bo
nitatis ei⁹⁊ ponāt i eo corticū radicū feniculi ⁊ cor
ticū radicū apii oīuz añ.℥.iii.se.feniculi ⁊ se.apii am
boꝝ añ.℥.i.⁊ dimittat die et nocte ⁊ post h⁹ decoq̄t
lēto igne dōec ɔsumat e⁹sexta:deiñ auferat ab igne
⁊ dimittat donec isrēt:postea colet ⁊ proiiciat sr ipz
p oib⁹duab⁹ptib⁹h⁹aq̄ et aceti decoctoꝝ cū radici
b⁹⁊ seib⁹ps.i.zuccari tabarzet aut mellis p oib⁹dua
b⁹ptib⁹et.s.aceti et aq̄ decoctoꝝ cū radicib⁹et seib⁹
ps.i.et decoquat lēto igne dōec remaneat medietas
ei⁹et remoueat ab igne et infrēt et colet et admistret
spuma ei⁹iā collecta i hora ebullitiōis ei⁹.Et q vult
ponat in eo post ablatōz spūe ei⁹et postq̄z bullierit
ebullitōe vna aut duab⁹croci nō molliti pōd⁹.ʒ.iii.
in panno et suspēdat i vase et fricet manib⁹aut istro
aliquo hora p⁹horā donec egrediat vt⁹ei⁹in eo. Et
ē de hoib⁹ q fricāt i eo post expletionē ei⁹croci nō mol
liti pōdus.ʒ.ii.et nō coqunt ipsum.

Modus sirupi acetosi Gal. mel bonū pōe sr
leues prunas ⁊ aufer spumam ei⁹⁊ proiice
super ipm acetū qd non sit apparentis acetositatis
nz dbilis ⁊ bulliant ad igne paulatim donec cōmi
sceantur bene ⁊ nō sit acetū crudū deinde remoue
antur ab igne ⁊ serua ipsū.Si ergo volueris vti eo
cōmisce ipsum aqua tāta quantus ē sirupus. Et si
ille qui bibit ipsū abhorret ipsū pp acetositatē eius
aut dulcedinē ipsius tunc vtatur eo assidue.ꝙ si vo
luerit bibere ipsū ita vt sit manifeste acetositatis tūc
addatur in aceto eius ⁊ illud ē quoniā non ē lauda
bile vt fiat scdm quantitatē vnā.Et videtur mihi ꝙ
hoc simile sit ei quod facit hō qñ precipit hominibus
qui bibūt vinum vt cōmisceant ipsum cū aqua pre
ter ꝙ sciat ꝙ in eis sunt qdā qui consueuerunt bibe
re ipsum sic: quz ergo bibūt ipm forte purū leduntur
stati ⁊ illi qui consueti sūt bibere ipsū forte qū bibūt
ipsū plurime cōmestionis patiūtur nausean.Dum
ergo huiusmodi accīis ɔtigat in potu vini ⁊ sit d cō

ſuetudie hoīnū vt bibāt ipſū plꝫ q̄uo ñ ꝯtigit i potu
ſirupi acetoſi pl'et ſit ꝯſuetudo nr̄a vt bibam' ipꝫ bi
mus vinū valde ꝛ ſit eo fortior: q̄ꝛ oꝫ vt ei' eq̄litateꝫ
ꝑparem' ſꝫm eū qui ipſū bibit et nō ſꝫm nos. Et ego
qꝺ diligo vt ſcias qꝺ magis cōueniēs ei qui ipſū ſu
mit et ille q apud euꝫ ē magis delectabilis ē ꝑꝑ hoc
ipſe plus ꝯfert ei:et qui ab eo ledit̄ ē ille qui abhor
ret ipſū et eq̄tio haꝝ ſpēꝝ ē vt fiat ſꝫm ꝙ ꝯuenit plu
rib' hoīuꝫ:et ita oꝫ vt fiat ſꝫm oēm diſpōnē: Suma
tur aceti ps.i.et miſceāt̄ cū ea mellis diſpumati ptes
ii.et decoquātur ſuper ignē lenē donec ꝯmiſceāt̄ ſa
pores eoꝝ. Silr ſapor aceti iteꝝ non remaneat cru
dus a principio ſui et ſilr oꝫ vt fiat i melle de quo fit
ſirupus acetoſus.ſ.ponāt̄ ſuper oēm ptē mellis q̄t
tuor ptes aq̄ pure:deinde decoquat̄ lento igne cum
equalitate donec eleuet̄ ſpūa mellis mali:qm̄ malo
melli ſpūa eleuat̄:q̄ꝑꝑ nō ē neceſſariū vt decoquat̄
plꝰ ſicut eget illꝺ qꝺ ē añ ipm̄. Et plꝰ qꝺ qꝺ rema
net de primo q ꝑmiſcet̄ hac quātitate ē medietas e'
et iterat̄ eius decoctio donec cōmiſceat̄ bene et non
remaneat acetū crudū et fit ſirup' acetoſus qñ ꝑmi
ſcent̄ ſpēs tres a prin°. Fundūt̄ aceti ps.i. ꝛ mellis
ptes.ii.ꝛ aq̄ ptes.iiii.ꝛ decoq̄ūt̄ donec remaneat q̄r
ta ꝛ aufert̄ ſpuma ei'. ¶ Qū ergo vis ipſū facē for
tiorē pone tātū aceti quātū mellis ꝛ bibat ſicut bibi
tur vinū ꝯmixtū ꝛ nō bibat ipſū aſſidue:imo die et
die:qm̄ ipſe ſubmergit̄ in iūcturis ꝛ attrahit chimū
ex inteſtis inferiorib' ꝛ reſoluit humiditatē corpis.
Et de hoīb'ſunt q bibūt ipm̄ ſine aq̄ q̄ ſit quātū ē
ſirupus acetoſus ſicut bibunt.ʒ.i.ꝛ poſt ipſuꝫ illud
quo vult hñs egritudinē vt extrahat̄ hūiditas ex ore
ſtōi ꝛ trahat ipſā ad iferiora. Et q bibit ipꝫ expectet
ſr ipꝫ vſꝫ ad mediū diē:diñ vtat̄ pſuis ꝛ alzirabegi.

Sirup' acetoſus nr̄. Accipe zuccaꝝ bonuꝫ
ꝛ aſſa ipꝫ i patella ꝛ fūde ſup ipꝫ aceti fortiſ
ſ.aceti vini tm̄ ꝙ appeat ſubmerſio e' ſb zuc
caro ꝛ nō coopiat zuccaꝝ. Et ſi vis ne acetet mīue
ꝺ hac q̄ꝫtitate:deiñ pone ipſū ſr prunas aut ignē le
nē donec liqueſiat ꝛ aufer ſpumā ei' cū radicib' ſitu
laꝝ et accipe eā cū pāno et nō expumes ipſū niſi cū
eleuatōe ꝛ poſitōe abſꝫ collectōe vt fit cū cochliari.
qū ergo mūdificatū fuerit fūdes ſr ipm̄ aquā donec
ſubtiliet̄:deinde decoq̄ ipm̄ ꝛ iſpiſſabis eū.

Sirupus acetoſus ſolutione educēſ cholerā
Sumat̄ mel diſpūatū aut zuccaꝝ ꝛ acetuꝫ
forteſ ſic narrauim' ꝑus ꝛ decoq̄ lento igne ꝛ accipe
ſucci cucumeris aſini.ꝛ ſcamonee āboꝝ añ.ʒ.i. aut
plus aut min' ſꝫm quātitatē neceſſitatis ꝛ ſꝫ mēſurā
quā vis ꝛ tere ipſa ꝛ pone i pāno lini ꝛ ſuſpēde ipꝫ
i vaſe ꝛ ꝯfrica oī hora donec ꝯſumat̄ ꝛ nō remaneat
in pāno aliqd. Qū ergo coagulat̄ remoue ipſū ab
igne. Et qdā ꝑiiciūt loco ſcamōee radicē ſcamonee
cū radice apii ꝛ radicib' feniculi i prin° decoctiōis.

Sirup' acetoſus ali' educēs phl'a: Sumant̄
Sumant̄ mel ꝛ acetū ſquille cū radicib' pre
dictis et decoquāt̄. Et accipe medulle car
tami qꝺ ſcis eē cōueniēs vtuti hoīs ꝛ tere ipſā ꝛ po
ne i pāno ꝛ ſuſpēde in vaſe ſic primū ꝛ vtere ipſo.

Sirup' acetoſus ali' expellēs melīā: Sumat̄
mel aut zuccaꝝ et acetū ꝛ decoq̄t̄ ſicut ꝺco
qt̄ prim':deiñ epithymi q̄ꝫtū vis ꝛ polypo
dii ꝛ hellebori nigri et tere ipſa ꝛ pone i pāno ꝛ ſuſ
pēde in vaſe ꝛ decoq̄ ipſuꝫ ſicut primū.

Operatio aceti ſquillitici: Accipe ſquillā ali
bā mundataꝫ et incide ipſā cum cultello de ligno ꝛ
inſila ipſam cum filo ita vt fruſtra ad inuicem nō ad
hereant ꝛ munda ea:et pone in filis et nō ſit vnum
vbi eſt aliud ꝛ exicca in vmbra.xl.dieb':deiñ accipe
ꝺ ea eminā.i.ꝛ proiice ſr eā aceti boni lb.xviii.ꝛ po
ne ipſū i ſole.xl.dieb' ꝛ oppila vas bene:deiñ extra
he ex eo ſquillā ꝛ exprime ipſā ꝛ cola ipſā cū pāno.
¶ Quidā vo accipiūt ad vnāquāq; eminā ſquille
ceti lb.vii.ſ.ꝛ alii nō exiccant ſquillā i vmbra a mū
dant cā ꝛ ponūt de ea illud idē pōdus ꝛ dimittunt
eā ſex mēſib' q̄ꝛ ē illud qꝺ fit ſꝫm hūc mōꝫ magis ſol
uēs. Et ꝯfert qñ colluit̄ cuꝫ eo os ori ꝛ carni gigiua
rū ꝛ ſanguinē currētē ex eis abſcindit: qm̄ ꝯſtringit
ipm̄ ꝛ exiccat humiditateꝫ carnis gingiuaꝝ ꝛ dētiū
ꝛ indurat dentes qui mouēt̄ et facit os odoriferum
et odorē oris et valet ad fetorē oris:nā ſi de eo det̄ i
potu abſtergit cānā pulmonis ꝛ idurat eaꝫ ꝛ clarifi
cat vocē ꝛ cōfortat eā et ē cōueniēs iteruꝫ ei qui hēt
dolorē ſtōi ꝛ ei q ñ digerit cibū et ei q patit̄ epilepſi
am ꝛ ad ſcotomiā ꝛ ei cui dñat̄ chola nigra ꝛ alma
tuine ꝛ alguēſgues:ꝛ iteꝝ ei qui hꝫ ꝑfocationē mr̄i
cis ꝛ ei qui hꝫ ſplenē groſſū et ad venā ſciaticā ꝛ cō
fortat corp' mollificatū arefactū:et colorē corpis ef
ficit bonū et acuit viſū et ꝯfert ad ſtricturā pectoris
ꝛ anhelit'.ꝛ ſi adminiſtret̄ in dolore auris qū fūdit̄ in
eaꝫ ſedat ipm̄ ꝛ ꝯuenit ad oē qꝺ dixi ſi nō fuerit itus
in aure vlcus ꝛ ſumat̄ in potu oī die de eo in ieiuno
parūꝑ et gradatiꝫ donec ꝑueniat ad.ʒ.i.ſ.

Sirup' acetoſus ſolutiu' ſq̄llitic' cōferēs ad
difficultatē vrine et dolorē lateꝝ ꝛ ſtōi ma
litiē digōnis ꝛ eructuationē acetoſam: ℞. iterioris
cepe ſquille lb.ii.ꝫꝫ.ʒ.i.ſe.apii.ʒ.ii.ſe.baucie ſilur̄is
ʒ.ſ.ſe.feniculi et aniſi āboꝝ ana.ʒ.i.ameos.ʒ.ſ. cy
mini carmeni.ʒ.i.radicū aniudē et piretri amboruꝫ
añ.ʒ.i.ſupioris iſopi.ʒ.i.calamēti et mēte āboꝝ añ.
ʒ.i.keiſiꝫ.ʒ.ſ.cordumeni pōdus:ʒ.ii.myrrhe.ʒ.ſ.ſe
minis rute.ʒ.ſ.folii indi.ʒ.ſ.trita cōtritiōe groſſa i
fundāt̄ in aceti ſquillitici kiſt.vi. ꝛ mellis diſpumati
kiſt.ii.et ponat̄ in vaſe vitri ꝛ adminiſtretur ꝛ biba
tur ante cibūꝫ ꝛ poſt cibum.

Moduſ faciēdi iulcb: Sumat̄ emina.i.zucca
ri et fundātur ſup ipſū aque.ʒ.iiii.ꝛ decoq̄t̄
lento igne ꝛ fūdant̄ deſuper aque roſ.ʒ.ii.et aufera
tur ab igne et colet̄ et adminiſtretur.

Aqua mellis ꝛ zuccari faciēs ad egritudies
ſr̄as et dolorē epatis ꝛ pectoris: mellis ps
i.aq̄ ptes.ii. ſumant̄ ꝛ decoquāt̄ lēto igne et auferat̄
ſpuma eius et ferueat donec remaneat tertia eius ꝛ
auferat̄ ab igne et colet̄ et ſilr aqua zuccari ēt:qū er
go volum' calefacere ipſā et fortiorē facere ponim' i
ipſa poſt ablationē ſpume maſticis et croci et alia
rū ſpēꝝ ſicut cinnamomi ꝛ gaiāgi et aliaꝝ aliqd.

Deſcriptio aque mellis alia q̄ ꝯfert ad febrē
et inflationeꝫ ꝛ multitudinē ſitis i ſtō et tuſ
ſiꝫ ex caliditate et cōfert ad pleureſim: Su
me roſ.rubeaꝝ mūdataꝝ lb.iiii.et pone eas i vaſe
vitri et proiice ſr eas aque calide lb.x. et ſtringe ca
put vaſis ſup eas oppillado bene et ditte eas die et
nocte: deinde extrahe eas et exprime valde et cola
ipſā et proiice ſuper eā zuccari lb.x.et coque ipſam
lento igne donec igroſſet̄ et cola et vtere.

Iuleb cū aqua roſ. Sumat̄ zuccaꝝ tabar
zet tritū et mēſuret̄ et proiiciat̄ ſup oēm mē
ſuraꝫ zuccari tres mēſure aque roſ.clare bone ſbe

et decoquat lento igne donec remaneat eius tertia et auferat spuma. Et qui vult ponere in ipso crocũ dũ coquit: tunc qñ sublata ẽ spuma eius ꝓiiciat in ipso de croco nõ trito ĩ pãno et exprimat hora post horã vſ3 ad cõplemẽtũ ipsius et qui vult ponẽ ĩ ipo crocũ post decoctionẽ tũc qñ deponit ipsũ ab igne cõfricet in eo crocũ tritũ añq3 ĩfrigidetur et reponatur in vase vitri et administretur.

Sirup' de cydoniis et ẽ miua: q ꝯfortat stõ3 et cõstringit vẽtrẽ et ꝯfert ad dolorẽ epatis et vomitũ et nauseã et singultũ: c' hec ẽ ꝑmixtio: ℞: succi cydonioꝝ acetosoꝝ lb.xxx. vini boni antiqui lb.xxv. decoquat leni igne donec consumat medietas: deĩde tollat spuma ei' et colet et auferat ab igne donec clarificet et reducat ad vas 2° et ꝓiiciat sup ipm mellis clari dispumati lb.x. ⁊ bulli ipsu3 lento igne: dĩn sumat. 33. ⁊ masticis amboꝝ añ.3.ii. cardamomi maioris et minoris ⁊ cinamõi et heil oĩum añ.3.iiii. gariofiloꝝ.3.iii. croci nõ triti.3.iiii. Ter ꝯtritione grossa et pone in pãno lini et proiice in vase et confrica omni hora et bulliat sup ignem donec inspissetur deinde depone ab igne ⁊ cola ipsum: deinde accipe muschi.3.ſ. et pone ipsũ in vino antiquo et proiice ipsum in vino antiquo et proiice ipm de sup et ꝑmisce ipsu3 bene et repone ipsu3 vſq3 ad horã admĩstratõis. ꝙ si volueris facere ipsũ sine spẽb' tunc fac ipsu3 cu3 succo cydonioꝝ mu3oꝝ et decoque ipm vſ3 ad mediu3 et cola eu3 et accipe de eo. lb.ii. et succi maloꝝ mõtanoꝝ mu3oꝝ decocti vſq3 ad mediũ colati lb.i. vini antiq boni lb.i. mellis boni aut 3uccari lb.i. decoquat leni igne donec ingrosset et aufer spumã ei': dĩn accipe xyloaloes crudi.3.ii. masticis et galie et croci capilloꝝ veneris oĩum añ.3.i. macis.3.i.ſ. spice et gariofil. et nucis musc. et heil et cardamomi et cinnamomi et.33. oĩu3 añ.3.ſ. muschi tertiã.3.i. tere oĩa ꝑter muschũ et galliã et liga in pãno lini et proiice in vase ĩ quo ẽ succus et tere muschũ et galia3 per se et permisce ipsa cu3 vino et permisce cũ medicinis et vtere.

Conditũ ꝯueniẽs ad frigus stõi et diminutõnẽ digõnẽ et debilitatẽ epatis ex frigore et q̃rtanã ⁊ ad senes: ℞. vini veteris lb.v. mellis clari lb.i.ſ.33.3.v. cardamomi et heil ãboꝝ añ.3 ſ. gariofiloꝝ sextã.3.i. croci sextã.3.i. cinamõi sexta3 ⁊ medietatẽ sexte.3.i. pipis. nigri et muschi ãboꝝ añ. sextã ⁊ medietatẽ sexte.3.i. Terant me' ꝯtritiõe grossa ꝑter muschũ et crocũ et ligẽtur ĩ pãno lini cũ croco et d̃coquat donec ingrosset et añq3 deponat ab igne ꝓiiciat in eo musch' et deponat ab igne et reponat in vase et administretur.

Conditu3 aliđ: ℞. spice et garsofiloꝝ et cardamõi et xyloaloes crudi oĩum añ. aur̃ .ii. croci aur̃.i. cinnamõi et.33. ⁊ pipis oĩu3 añ. aur̃ .iii. galie aur̃.ſ. muschi q̃rtã aur̃.i. tere medicias ꝯtritõne grossa ⁊ liga in pãno lini ꝑter muschũ ⁊ galiã et proiice super eas vini odoriferi antiq lb.xii. ⁊ dimitte duobus dieb' ⁊ duabus noctib' deinde redi ad vas ⁊ proiice desup mell' clari lb.iii. ⁊ 3uccari tabar3et lb.ii. ⁊ decoquat dõec fiat ei spissitudo ⁊ auferat ab igne ⁊ proiiciat sup ipsum muschus ⁊ galia ⁊ reponat ⁊ administretur.

Sirupus salmuniu q ꝯfortat stõ3 ⁊ facit appetere cibũ ⁊ destruit pulsu3 cordis: ℞. lb.i. corticũ citri.ʒ.i. marmacor aur̃.ii. galiofiloꝝ aur̃.i. xyloaloes crudi: cõterant ⁊ proiiciãt sup ea lb.v. vini ⁊ dimittant trib' dieb' cũ noctib' suis: deĩde proiiciãt sup ea lb.iii. 3uccari albi tabar3et ⁊ aur̃.i. masticis ⁊.3.ſ. croci ⁊ tertia.3.i. galie bone: ⁊ decoquat lẽto igne donec cõpleant et colẽt ⁊ recondat in vase ⁊ administretur sicut iuleb.

Sirupus d̃ granis myrti ꝯferẽs ad debilitatẽ stõi ⁊ solutionẽ vẽtris supfluaз ⁊ retinet menstrua ⁊ ꝯfortat viscera: c' hec ẽ ꝑmixtio: ℞. succi granoꝝ myrti decocti colati danich.x. mellis colati danich.i. permisceantur ambo ⁊ decoquãtur donec ingrossentur et administretur.

Rob de butyro decoquatur succ' myrti solus donec ingrossetur ⁊ administretur.

Sirup' de mẽta faciẽs ad vomitũ ⁊ satietatẽ nauseatiuã ⁊ nauseã ⁊ singultu3 ⁊ fluxũ vẽtris: c' hec ẽ ꝑmixtio. Terãt g̃nata dulcia et acetosa cũ pulpis suis ⁊ d̃coquant succ' donec mediet deĩn sumãt d̃ eo lb.ii. ⁊ succi mẽte lb.i. mellis lb.i. aut 3uccari lb.i. ⁊ d̃coquat d̃õec igrosset ⁊ colet.

Sirup' d̃ pirie faciẽs ad fluxũ vẽtris et ꝯfortat stõm: Sumãt pira nõ matura et d̃coq̃3t donec dissoluta sint et colent et reducat ad vas 2°: et decoq̃t donec igrossetur et administret.

Sirup' de malis faciẽs ad debilitatẽ stõi et pulsu3 oris stõi ex caliditate et abscindit vomitum cholericũ et sitiз: Sumat maloꝝ mu3oru3 emina: terãt et exp̃mãt et decoquat succ' donec mediet et colet et dimittat ĩ nocte et reducat ad vas et decoquat lẽto igne donec igrosset et colet et ponat ĩ vase vitri. Si ãt fuit estas tũc ditte ip3 ĩ sole dieb' aliquot donec ꝯsumat eius aquositas et seruet et administret. Qđ si volueris ipm dulcorare pone ad oẽm eminã succi lb.i. 3uccari et coque ip3 et vtẽ.

Sirup' de acresta faciens ad caliditatẽ stõi ⁊ solõnẽ vẽtris cholicã et dolores caliditatis et venena et abscidit siti ⁊ ꝯfortat stõs ꝑgnantiũ vt ñ recipiãt hũores malos: Sumat succ' acreste et decoquat donec remaneat medietas et colet et dimittat ĩ nocte: deĩde reducatur ad vas et proiicantur sup ip3.3.ii. gariofiloꝝ et decoq̃t donec auferatur ab eo odor et igrosset et colet et administret. Si ãt volueris ipm dulcorare proiice sup ipsũ 3uccarum post d̃coctionẽ cum lento igne donec ingrossetur scđ3 q̃ntitatẽ subtilitatis succi et inspissa ipsum et vtere.

Sirupus de fructibus cõfortans stõu3 et viscera et abscindit vomitũ et solutõe3 vẽtris et choleram et cõfert pregnantibus qñ vomitus aduẽit eis. c' hec ẽ ꝑmixtio: Sumatur succ' cydonioꝝ et maloꝝ piroꝝ et granatoꝝ mu3oꝝ et sumac et 3arur et d̃coquatur leni igne donec igrossetur. Si autẽ vis dulcorare ipsũ ꝓiice sup ipsũ 3uccari quantũ vis et bulli ipsũ et cola et vtere.

Sirup' delectabilis ꝯferẽs stõ3: c' hec ẽ ꝑmixtio: Sume de corticib' citri recẽtib' lb.i. et decoq̃ eos cũ aq̃ kist.i.ſ. donec remaneat tertia. et cola ipsã et proiice sup eã mel et decoq̃ ip3 lẽto igne donec igrosset et vtere sicut iuleb.

Sirup' de papauẽ: o3 vt sumãt cẽtũ papauera media in quãtitate postq3 exiccãt sup arborẽ suã nõ ergo hẽant succũ et n3 sint mltũ imatura et nõ exprimatur ab eis nisi subtile et nõ sit subtile eius currens subtil' exp̃ssiõis multaꝝ sifluitatũ: d̃inde ꝓiiciãtur sup ẽa kist.x. aq̃ pluuial' si inueniẽt pp

eiꝰ elōgationē a putrefactiōe aut aq̄ fōtiū ⁊ īfūdat̄ i
ea die ⁊ nocte donec leniāt̄. Si aut nō leniūt̄ dimit
tant̄ plꝰ hoc: deide decoquāt̄ vſq₃ quo diſſoluant̄ cū
facilitate deide exprimāt̄ deide īſpiſſēt̄ cū medietate
ſue mēſurē d̄ dulcedīe. q̄ ſi fuerit ad mollificandu₃
illd̄ quod eſt in pectore et ſubtilian̄. ipſum ponatur
mel. ⁊ rob vue ē magis aggregāſ iuuamītū.

DEſcriptio ſirupi de papauer̄ alia ꝯferēs ad
eos qbꝰ mā e deſcēdūt ⁊ ꝓhibꝫ illos q euo
mūt ſāguinē: Sumātur d̄ papaueribꝰ mūdatis. cc.
numero ⁊ aq̄ pluuial̄ lb. xv. ⁊ īfūdātur i ea tribꝰ die
bꝰ ⁊ d̄coquātur donec diſſoluātur ⁊ cōſumatur eiꝰ
medietas ⁊ exp̄mātur papauera ⁊ ꝓiciātur ⁊ cole
tur aq̄ bn̄ ⁊ mēſurētur d̄ ea lb. iiii. ſ. ⁊ mellis ⁊ d̄coc
tiōis āboꝝ an̄. lb. i. ſ. ⁊ decoq̄tur donec fiat ei ſpiſſi
tudo: d̄in̄ terātur acatie rubee et croci ⁊ myrrhe et
balauſtie ⁊ ſucci barbe hircine oiu₃ an̄. ʒ. i. inſpiſſet̄
bene ⁊ reponatur in vaſe ⁊ admiſtretur.

DEſcriptio ſirupi q ꝯfert ad tuſſi₃ ⁊ pleſim et
ꝯfortat ſtō₃: ℞. aq̄ granatoꝝ dulciū lb. iiii.
aq̄ malorum d̄ ſcemi lb. i. aque cānaru₃ zuccari ta
barzet aut penidiorum lb. i. d̄coquatur donec habe
at ſpiſſitudinem ⁊ adminiſtretur.

SIrupus d̄ fauis mellis ex ſermone Gal̄. et
ipe bibit̄ iteꝝ ſic bibūt̄ res īfrantes: qm̄ ipe
d̄ſtruit ſiti₃ in eſtate qū miſcetur cū aq̄ fra ⁊ confert
iteꝝ ei i quo ſūt hūores viſcoſi q nō digeruntur ⁊ ꝓ
p̄e qn̄ aceſſerint: et illud ē qm̄ leditur ex iſtis q ſuſci
pit ipꝫ pp multitudinē eiꝰ ⁊ paucitatē: ⁊ qn̄₃ fit cū q̄
cūq₃ aq̄ pūti ⁊ nō fit cū aq̄ pluuiali ſic̄ fit firꝰ d̄ melle
Et hic ē modꝰ eiꝰ. Extrahatur mel bonū d̄ fauis: de
īde fūdatur i patella i qua eſt aqua fontiū clara dul
cis ⁊ decoquatur cū ea donec ꝯſumatur reliq̄ aquo
ſitas i eo: deide reponatur aq̄ ⁊ ſeruet̄ ⁊ admiſtret̄.

SIrupꝰ de fauis mellis aliꝰ: Proiiciātur ſup
ptē. i. mellis ptes. ii. aq̄ pluialis antiq̄ ⁊ po
nat̄ i ſole ⁊ qdā fūdūt ſup ipſū aquā fōtiū ⁊
decoqūt ipſū donec remaneat tertia ⁊ ſeruāt ipſu₃.

SIrupꝰ de abſynthio cōferēs ad caſū appe
titꝰ ⁊ debilitatē ſtōi: Sumātur vini antiqui
kiſt. iiii. mellis diſpūati kiſt. ii. ꝓiciātur ſup
ipſū maſticis. ʒ. iiii. ſqnanti ⁊ folii idi ⁊ ſpice ⁊ roſaꝝ
rubeaꝝ ſiccaꝝ ⁊ aloes ſcotrenſis oiu₃ ana. ʒ. ii. coſti
ʒ. iiii. herbe abſynthii romani. ʒ. vii. agarici. ʒ. ii. cro
ci. ʒ. i. Tere medicinas groſſe ⁊ liga eas i pāno lini
⁊ īfūde i vio ſeptē diebꝰ i ſole i eſtate ⁊ cōfrica pānū
oi die multotiēs deide vtē. Sitq₃ doſ eꝰ. ℥. i. i ieiūo.

SIrupꝰ d̄ abſynthio ex cōpōne nr̄a ⁊ expti
ſumꝰ ipm ⁊ cōfert plus illo: Sumantur ab
ſynthii romāi pōdꝰ. ʒ. c. ⁊ coquātur i tribꝰ
eminis aq̄ puis donec remāeat q̄rta et illud cū igne
leni valde ⁊ cōfricetur manibꝰ ⁊ coletur et ſumatur
de ſucco eiꝰ tertia illiꝰ aque ⁊ mellis quarta eiꝰ ⁊ vini
medietas eꝰ ⁊ decoq̄tur totū et īſpiſſetur.

SIrupꝰ extiguēs cōferēs ad ſiti₃: Sumatur
aq̄ granatoꝝ acetoſoꝝ lb. vna et aque ace
toſitatis citri. lb. ſ: ⁊ aq̄ pirorum. lb. i. ⁊ aq̄
tamaridoꝝ. lb. i. decoq̄tur lēto igne donec igroſſe
tur ⁊ detur de eo i potu cū aq̄ fra aut cum aq̄ niuis.

SIrupꝰ de fructibꝰ cōferēs ad vomitū q acci
dit ex choſ̄a citrina ⁊ facit caleſcōs appetē
cibū ⁊ confortat ſtōu₃. cuꝰ hec eſt p̄mixtio:
Sūantur cydōia ⁊ mala ⁊ acetoſitas citri ⁊ pira et
granata ⁊ acreſta ⁊ exp̄iatur aq̄ eoꝝ oiu₃ ⁊ infūda

tur i ea aliqd de ſumach ⁊ zarur ⁊ alnabach ⁊ gra
nis myrti ⁊ almirberis ⁊ dimittatur die et nocte et
exprimarur ⁊ colet̄ ⁊ ꝓiciat̄ deſup mel ⁊ decoquat̄
donec fiat ei ſpiſſitudo ⁊ adminiſtretur.

SIrupꝰ de prunis cōferēs ad ſitim ⁊ reſoluit
naturā: ſumat̄ de prūis dulcibꝰ q̄₃tū neceſſe
eſt ⁊ extrahātur nuclei eoꝝ ⁊ ponātur i va
ſe lapidis mūdi ⁊ fundatur ſup ea de aq̄ qd̄ coope
riat ipſa et decoq̄ntur bene donec reſoluātur: deide
coletur et reducat̄ ad ignē ſcd̄o et ponatur ſup ipſā
zuccari tabarzet q̄₃tū neceſſe ē et decoq̄tur donec i
ſpiſſetur ⁊ cōuertatur ad ſpiſſitudinē mellis.

SIrupꝰ democriti q cōſeruauit eū ab infirmi
tatibꝰ oibus diebꝰ vite ſue ⁊ ē cōferēs ad de
bilitatē ſtōi ⁊ ſplenis ⁊ corruptionē cōpo
nis: cꝰ hec ē p̄mixtio: ℞. ireos ⁊ ſeis feniculi ⁊ pipis
albi oiu₃ ana pōdꝰ. ʒ. i. ⁊ caſſie. ʒ. iiii. ⁊ myrrhe ⁊ ſe.
abſynthii āborū ana pōdꝰ. ʒ. ii. terātur ⁊ ponantur
in vaſe vitri ⁊ fundantur ſuper ea vini albi quanti
tas q̄ ſubmergat ea additione digitoru₃. iiii. ⁊ ſtrin
gatur ex capite ſuo ⁊ adminiſtret̄ poſt ſex mēſes ⁊ i
quibuſda₃ deſcriptionibus danich vnum.

SIrupꝰ de vua cōferēs ad dolores gutturiſ
⁊ apa qd̄ fit i eo ex vlceribꝰ factis i ſtō: Cuiꝰ
hec ē p̄mixtio: ſumātur ſucci vue pōtice ſti
ptice. lb. vi. ⁊ d̄coq̄tur vſq₃ ad tertiā ⁊ fundatur ſup
ipſū melliſ. lb. i. ⁊ ſumach ⁊ radicis liq̄ritie ⁊ gallaꝝ
⁊ balauſtiaꝝ ⁊ ſupioriſ roſaꝝ oiu₃ ana ſextarium. i.
⁊ croci pōdus. ʒ. ii. ⁊ myrrhe ⁊ alūis iameni āboꝝ
an̄. ʒ. i. et decoquatur et coletur et potetur.

RAſaton ſumitur de eo in hyeme ſenibꝰ: Su
mātur ſucci vue bone ſubē dauguma. x. ⁊
baurach. lb. iiii. ſ. et decoq̄tur lēto ignē do
nec auferatur ſpūa eiꝰ: deide ꝓiciatur ſup ipſū mell̄
boni ſpiſſi ad oēs. iiii. lb. lb. i. et bulliat lēto igne do
nec auferat̄ ſpūa eꝰ iteꝝ et cōſūatur eꝰ medietas: d̄in̄
ſumatur heil et cardamomi et cynami ⁊ gariofiloꝝ
et macropipis oiu₃ ana pōdꝰ. ʒ. i. terātur cōtritione
ſubtili et ponātur i pāno lini ſubtili et ꝓiciātur cu₃
eo i decoctione poſt ablationē ſpume. Qūq₃ cōple
tur eiꝰ decoctio et poſſe ē intromittere manū i eo cō
fricetur pānꝰ i eo vehemēter donec egrediatur et po
natur i eo croci pōduſ. ʒ. iii. ponatur i āpullis et ſtri
gatur ex capitibꝰ ſuis. Et ſi fuerit i eo ſubtilitaſ pōat̄
i ſole: deide tollat̄ ab eo. et q̄₃to plus ātiq̄t̄ ē meliuſ.

SIrupus de abſynthio qui cōfortat ſtōm et
aperit oppilationeſ et ſolutione educit cho
leram: ℞. pondꝰ. ʒ. viii. agarici. ʒ. iiii. aloeſ. ʒ.
ii. maſticis et ſeminis apii et ſqnāti et aniſi oiu₃ ana
ʒ. i. mēte. ʒ. iii. calamēti. ʒ. i. ſ. croci. ʒ. ii. radicū āboꝝ
ana. ʒ. ii. abſynthii. ʒ. iii. radicis liq̄ritie. ʒ. iii. aſſe tan
tūdē ſpice et aſſari ⁊ folii oiu₃ ana. ʒ. i. decoquātur
cum. viii. lb. vini donec remaneat medietas et colet̄
et coaguletur cum. lb. i. ſ. mellis.

ROb de cydoniis et granatis et malis aliiſ.
Iſta oia ſūt ſicut ſirupi eorū niſi qa ipſi ſuc
ci eoꝝ inſpiſſāt̄ cū facilitate abſ₃ dulcedie.

SIrupus alkedre ex cōpoſitōe noſtra: Su
mantur de ſucco alkedre parteſ due et ſi nō
eſt preſēs ſumatur ipſu₃ et alkedre: et ferret̄
et ſumatur eius ferratura et tere et accipe contritu₃
eius et adiunge cum medietate ſui de ſandalis in
aceto diſtillato: Aut in aqua acreſte pure aliquot
diebus: deinde decoquatur in eo decoctione facili

cum longitudine donec diſſoluatur: deinde expri
mat ⁊ ſumat de expꝛeſſione: ⁊ quãto ẽ acetũ plus aut
aqua acreſte ẽ melius: deide ſumatur aq̃ aldog ace
toſi ablati ex caſeo aldog aut dimittẽdo reſideř vlti
me ⁊ mutãdo de vaſe in vas aut cũ decoctione ſicẽ
decoctio aq̃ caſci donec auferatur aquoſitas: deide
ſumat farina oꝛdei ⁊ fiat ex ea ⁊ ex aq̃ alraib focha
⁊ fiat acetoſuȝ illõ focha deiñ reſideat pꝰea renouet
acceptio alfocha eiꝰ ⁊ farina oꝛdei ⁊ q̃zto plus iterat
ẽ meliꝰ ⁊ ſũantur ꝺ̓ eo pteſ.v. ⁊ ſumatur aq̃ piroꝝ ꝺ̓
ſcẽi ⁊ aq̃ cydõioꝝ acetoſoꝝ plĩme aq̃ ⁊ aq̃ alzarur ⁊
aq̃ prũoꝝ acetoſoꝝ ⁊ aq̃ alcala ⁊ aq̃ alcõdiſi recẽtis
⁊ aq̃ woꝛoꝝ ꝺ̓ ſcẽi q̃ nõ itegre ſũt mata ⁊ aq̃ chryſõi
loꝝ imaturoꝝ acetoſoꝝ ⁊ ſucci acreſte ⁊ ſucci ribeſ
⁊ ſucci p̄putioꝝ vitis ⁊ ſucci roſaꝝ pſicaruȝ et ſucci
nenufaris et ſucci violaꝝ oĩm añ ťtia ptis.i. et ſucci
acetoſitatis citri et ſucci acetoſitatis citrãguli ãboꝛũ
añ.ťtie ptis i.et ſucci coꝛiãdri et lactuce et folioꝝ pa
paueris hũidi ⁊ endiuie ⁊ poꝛtulace oĩm añ q̃rta p
tis vnius ⁊ ſucci folioꝝ ſalicis ⁊ folioꝝ maloꝝ ⁊ fo
lioꝝ piroꝝ ⁊ folioꝝ alzarur ⁊ folioꝝ roſaꝝ ⁊ folio
ruȝ ṽge paſtoꝛis oĩm añ.q̃rtã ptis vniꝰ ⁊ ſucci barbe
hirci ⁊ roſaꝝ ſiccaꝝ ⁊ nenufaris ⁊ ſcis almirberis ⁊
⁊ ſe.endinie ⁊ ſeis lactuce ⁊ balauſtie oĩm añ medie
tas ptiſ.i. ⁊ ſucci mẽte hũide ſexta ptis vniuſ ⁊ ſucci
almirberis hũidi medietas ptis.aggrega medicias
iſtas ⁊ ſuccos ⁊ ꝯpõe ſr ignẽ ⁊ piice in eo lẽtiũ ptes
iiii.oꝛdei excoꝛticati pteſ.ii. ⁊ ſũac ptes.iii. ⁊ granoꝝ
granatoꝝ ptes.iii. ⁊ decoquanť oĩa ſr ignẽ donec re
maneat medietas: deiñ deponatur ab igne ⁊ dimi
tatur donec infrẽtur ⁊ ꝯfricetur foꝛtiter ⁊ coletur. ⁊
ſũať cãfoꝛe ad oẽ põdus.ʒ.xxx.aur.i. ⁊ terať cãfoꝛa
⁊ pulueriȝetur ſup radicẽ cucurbite aut kimie ⁊ fun
dãtur ſup eã medicamia cũ facilitate: deiñ obſtruať
caput eius cũ re vehemẽtis ṽintutis: deiñ põatur ſr
pꝛunas dõec ſciatur ꝙ foꝛſitã bullit pꝰea ſũatur ⁊ ꝯ
ꝯcutiatur ⁊ ponatur in buſtuca ⁊ ſtrigatur cap̄ eius
vt nõ euapoꝛet cãfoꝛa ⁊ euolet. doſis eiꝰ vſȝ ad.ʒ.x.
Et ꝺ̓ hoibus ſũt qui ponũt i eo ſpice ⁊.ʒʒ. ⁊ ſe.feni
culi ⁊ aniſi ⁊ cipi ⁊ pipis ptes eq̃les ſm ꝙ vř.

Deſcriptio focha nřa qꝺ̓ ẽ iuuatiuũ et addit
in coitu: ℞.pipis et.ʒʒ.et ſpice et nucis mu
ſchate oĩm añ.ʒ.v.ſcoꝛie ferri trite.ʒ.x. ſeis
poꝛri.ʒ.xv.ſe.eruce et ſe.napi et ſe. vꝛtice et ſynapis
oiȝ añ.ʒ.iiii.ligue auiſ ⁊ g̃noꝝ alkikil ⁊ g̃noꝝ alkelẽ
⁊ g̃noꝝ viridiũ oĩm añ.ʒ.iii.terãť ⁊ ponãť i pãno ſicẽ
ſciſ: deiñ põatur hoc i dog.xi.diebꝰ ⁊ moueať i eo et
miſceatur illud aldog cũ focha pãis: et fiat focha:

Deſcriptio ſirupi ꝺ̓ abſynthio nřa: ℞.abſyn
thii põdera.c.et vini.ccc. et ſucci cydõioꝝ
ccc.infũdanť i eis.iii.diebꝰ et ponanť ſuper
ipm mellis.c.et inſpiſſetur ſuper ignem.

Medicina nřa ꝯueniẽs ad vlcꝰ veſice ⁊ vlcꝰ
vie ṽge iniecta i foꝛamẽ ṽge: ℞.plũbi vſti ⁊
medulle ſe.melonis oĩm añ.ʒ.v.ſpodii.ʒ.ii.
gũmi arabici ⁊ ſe.papaũis ⁊ cõnu cerui aduſti oĩm
añ.ʒ.iii.opii.ʒ.ſ.hyuſquiami albi tertia.ʒ.i.myrrhe
ʒ.ii.terantur oĩa bñ ⁊ fiat ex eis collyriuȝ cuȝ aq̃ en
diuie ſicut collyria oculi ⁊ adminiſtretur cum inie
ctoꝛio reſolutũ in lacte aut i oleo de granis melõis:

Tractatꝰ.vii.de ꝯditis ⁊ alingibet.

Geleniabin iuuatiuũ ad febꝛeȝ ⁊
doloꝛẽ ſtõi: Suman
tur roſe rubce ablatis capitibus inciſe
mũdate ex venis ſuis albis duris ⁊ expandanť ſup
pãnũ mũdũ donec exiccetur hũiditas eaꝝ ⁊ piiciã
tur i liurello ⁊ fricẽtur donec diſſolute ſint ⁊ piciãť
ſup eas mellis diſpũati q̃ztitas qua cõficiãtur cõfec
tiõe leni ⁊ ponať i vaſe vitri aut vitreato ⁊ põatur i
ſole.xl.diebꝰ ⁊ moueať i mane ⁊ veſpis. Et ſi idiget
melle addať i eo ⁊ reponať ⁊ admiſtreť pꝰ ſex meſes
⁊ ſilř fit cũ violis.ꝙ ſi fiat cũ zuccaro geleniabin aut
viole ſoluatur zuccaꝝ cuȝ modico aque dulcis do
nec fiat ſicut mel ⁊ fiat ſicut fit algeleniabin.

Citrũ cõditũ cõueniẽs ad ꝺ̓bilitatẽ ſtõi ⁊ di
gerit cibũ: Sumať citrũ recẽs ⁊ icidať ſm
lõgitudinẽ i q̃ttuoꝛ ptes totũ citrũ ⁊ mũde
tur iteriꝰ totũ acetoſũ ⁊ piiciať i liurello teſteo ⁊ infũ
dať ex aq̃ dulci clara cũ ſale groſſo albo ſeptem die
bꝰ donec ſtrigať: deide ſeptẽ diebꝰ aliis ſine ſale imo
cũ aqua donec altereť coloꝛ eiꝰ: ⁊ ſ t albũ illud qꝺ̓ ẽ
exteriꝰ ſicut qꝺ̓ ẽ iteriꝰ: ⁊ guſtetur aqua tã diu donec
nõ ſit i eo ſalſedo: ⁊ ſumãtuꝛ melliſ boni pſ.i.aq̃ pteſ
ii.ſm q̃ztitatẽ q̃ coopiat citruȝ ⁊ piiciať i vaſe ⁊ ꝺ̓co
q̃tur leni igne duabꝰ hoꝛis: deide tollať ab aq̃ ⁊ mel
le ⁊ i mane ſũatur mel ⁊ ferueat ⁊ tollatur ſpũa eiꝰ ⁊
pꝛoiiciať i eo citrũ ⁊ ferueat bullitiõe ṽna ⁊ tollať et
řducať citrũ i liurello ⁊ puelurizenť ſup ipſũ iſte me
dicie ad oẽs duas eminaſ citri croci ⁊ heil ⁊ carda
momi oiuȝ añ.aur.i.gariofiloꝝ ⁊ cinamõi amboꝝ
ana aur.ſ.muſchi ſexta ⁊ medietas ſexte.ʒ.i. Tere
has medicinas ⁊ pulueriza ſup citrũ ex vtroq̃ȝ latẽ
eius ⁊ pꝛoiiciať i vaſe ⁊ pꝛoiiciatur ſuper ipſum mel
⁊ adminiſtretur.

Deſcriptio alia: Sũantur ꝺ̓ citris media ma
tura eq̃lis ſupficiei lõga ⁊ ſcidãtur i longũ
⁊ fiant de vnoquoq̃ȝ citro.iiii.fruſta ⁊ iſun
dãtur i liurello teſteo nouo ⁊ illud ſit in kenini pꝛio
qũ ſol igrediť capꝛicoꝛnũ. Et meliꝰ qꝺ̓ fit de eis eſt i
ãno vehemẽtis frigoꝛis qm̃ q̃zto plus ꝯgelatur ſup
ea aq̃ eſt magis idurãs ea ⁊ ſunt magis remanentia
deinde abluantur in omni die bis poq̃ȝ fricata ſunt
cũ ſale groſſo ⁊ mundificẽtur ⁊ reducãtur ad aquã
frigidã vſquequo trãſeãt ſuper ea tres hebdomade
deide extrahãtur ex aqua ⁊ fũdantur ſuper planuȝ
aliquod vt tabula ⁊ mundificẽtur cuȝ cultello ſi iã
aliquid computruit ex eis ⁊ reducantur ad aquam
dulceȝ ⁊ abluãtur in extremitatibꝰ diei cũ facilitate
donec pꝛetereãt ſuper ea.xl.dies. deide extrahãtur
ab aqua ⁊ abluantur ab oibus que adueniũt eiſ ex
putrefactione ⁊ coꝛroſione ⁊ dimittãtur die ⁊ nocte
donec auferatur ab eis hũoꝛoſitas: deide ponantuꝛ
quaſi i mane in vaſe habẽte latũ caput aut patella
mũda ⁊ effundatur ſuper ea tantũ aque ꝙ ipſa coo
periat ⁊ pulueriȝetur ſuper ea de zuccaro ꝯtrito q̃n
tum eſt tertia pondus citroꝝ ⁊ decoquãtur igne le
ni ⁊ miſceãtur cũ ſpatula: deinde extrahantur ⁊ ab
ſtergantur ⁊ mũdificentur ⁊ ponantur ſuper planũ
vt eſt tabula ⁊ dimittãtur duobꝰ diebus cõtinuis: ꝺ̓
inde reducantur ad patellam ⁊ pꝛoiiciantur ſuper
ea de zuccaro q̃ztũ eſt medietas ponderis citroꝛuȝ
⁊ aque que cooperiat ea. ⁊ ſi ſupfluat.iiii.digitis cõ
iunctis decoquantur lento igne ſicut coxiſti ea priꝰ
⁊ caue in hoc ne coꝛrumpãtur in igne qm̃ ſunt ꝺ̓bi
lioꝛa eoꝝ que cõdiuntur. ⁊ ſit mens tua ⁊ intellectꝰ
tuus totus ad ea qum ignem acccendis ſub eis vt
ſit ignis lenis ⁊ quietus: deinde extrahantur et ex
pandantur ſuper tabulam et dimittantur tribus

diebus cõtinuis ⁊ noctibus suis ⁊ a die q̃rto mũdent
⁊ mũdificent cũ capite cultelli ⁊ reducant ad vas ⁊
fundat sup ea mellis colati q̃ztitas q̃ cooperiat ea ⁊
superfluat.iiii.digitis ⁊ decoquant leni igne.v.hõis
aut vi. donec videat mel egredi sup illud qd̃ appet
de citro sicut silitudo margaritarum ⁊ ingrosset mel i
grossatione aliqua: deinde auferant ab igne ⁊ infri
gident ⁊ sumant spice ⁊ gariofili ⁊ cinamomi ⁊.ʒʒ.
et cardamomi ⁊ macropipis et girboe oĩm an̄. ps
i. et sit pondus oĩm q̃ztitas medietatis decime pon
deris citrorum. Et est vt sint duo sextaria ꝓ vnaquaqȝ
emina citorum et terant grosse et ponant i vase viridi
vitreato et pulverizet in eo res parua de medicina
et fundant desup citra q̃ztitate tunice vnius: deinde
pulverizẽt sup ea medicine et fiat cũ eis ita donec ꝯ
pleant ãbo simul: deinde fũdant super ea in patella
de reliquis mellis donec coopiat ea ⁊ supfluat.iiii.di
gitis et stringat caput vasis et ponat in loco in quo
nõ adueniat ei frigus nȝ humorositas. Et scias ꝙ si
gnũ maturitatis citri ẽ ei⁹ submersio i liurello sb aq̃.

Cydonia condita que cõueniũt ad ꝯfortãdũ
stõz et stringũt nãz et ad malitiã digõnis ⁊
vomitũ ꝓpter cãm oris stõi: Sumant cydo
nia bona magna et mundent interius et excorticen
tur et icidant in frusta et decoquant cũ aq̃ et melle et
sint aq̃ ptes.ii. et mellis ps.i. Quidã v̾o decoquũt ea
cũ vino et melle et ẽ melior opatio et infrent: ⁊ i die
ᵹo decoquãt cũ melle solo: deiñ expãdant i liurello
⁊ pulverizentur sup ea medicine predicte in citris: ⁊
fundat sup ea mel ⁊ seruet.

Descriptio alia cydõiorum ꝯditorum q̃ ꝯfert ad
debilitatẽ stõi ⁊ solonez vẽtris: Sumant d̾
cydoniis matura ⁊ incidant in.iiii. frusta ⁊
mũdet qd̃ est in interiore pte eorum ex granis ⁊ abster
gant interiora eorum cũ mãdali de lino ⁊ fundant sup
ea mellis ps.i. ⁊ aque ptes.iiii. cũ q̃ztitate q̃ coopiat
cydonia ⁊ ferueãt duab⁹ ebullitionib⁹ aut trib⁹. deiñ
colent ⁊ reducant ad vas ⁊ fũdant sup ea mellis di
spumati ps.i. ⁊ aque ps.i. ⁊ bulliant ebullitionibus
duabus aut tribus: deinde colent ⁊ expãdant super
plannz aliqd̃ vt est tabula ⁊ dimittant donec exicce
tur qd̃ in eis est de hũorositate: deide abstergant et
reducant ad vas ⁊ fundat sup ea mellis q̃ztitas que
submergat ea ⁊ emimeat.iiii. digitis ꝯiunctis: ⁊ ebul
liant ebullitione vna ⁊ pulverizentur sup ea spẽs q̃s
diximus in opatiõe citrorum et ponant in vase vitrea
to viridi et oppilet stricte caput eius. qdã v̾o medici
ñ ꝓiiciũt sr̾ ea d̾ spẽb⁹ nisi cardamo. et gario. ⁊ crocũ

Bautie ꝯdite q̃ ꝯferũt ad frigõa ⁊ debilitatẽ
renũ ⁊ dolorẽ dorsi ⁊ adiuuãt ad volũtatẽ
coeundi: Sumant de bauciis dure clari co
loris mũde ⁊ abscindant due earum extremitates: diñ
ꝓiiciat sup eas penidiorum aut zuccari põd⁹ ipsarũ ⁊
fũdat sr̾ eas d̾ aq̃ ꝙ coopiat eas: decoquãt leni igne
dõec liniãt ⁊ auferãt ab igne ⁊ epãdãt sup planũ ali
qd̃ vt tabula dõec exiccẽt ⁊ abstgat ex eis qd̃ sr̾emi
net eis ex malo ⁊ r̾ducãt ad vas ⁊ fũdat sr̾ eas mell
dispumati q̃ztitas coopiens eas ⁊ supeminẽs eis q̃t
tuor digitis. ⁊ decoquant lento igne donec videatur
penetrare ex oibus ptibus earum: ⁊ auferat ab igne ⁊
ponat tunica vna ex eis in vase vitreato ⁊ pulverizẽ
tur sup eas spẽs: ⁊ fiat de eis ita vſȝ ad finẽ ipsarum.

Myrobalani ꝯditi fiunt ex recentib⁹ in seni ⁊ i
dia ⁊ qui afferunt inde sũt boni valde ⁊ fiũt
apud nos hic sm̃ hũc modũ: Sumunt myrobalãi
kebuli ⁊ fiat fouea i terra in loco hũoroso arene dul
cis nõ salse ⁊ põit de myrabolanis tunica.i. ⁊ supra
eos d̾ arẽa hũida tũica vna ⁊ sb eis d̾ arena tũica.i.
⁊ aspgit sup eas de aqua ⁊ post duos dies accpiunt
myrobalani ⁊ ꝓiicit sup eos arena alia recens nõ p̾
ma ⁊ dimittunt duobus dieb⁹ donec hũectant. Fit
illud decẽ diebus donec intumescant myrobalani
⁊ humectent ⁊ inflent: tunc ergo ablue eos cum aq̃
dulci ter aut quater ⁊ accipe dactilos ⁊ ciperũ ⁊ de
coque eos cũ aqua plurima ⁊ ꝓiice myrobalanos
in illã aquã decoctã ⁊ decoque eos paulati sr̾ ignez
leuẽ. Qũ ergo decocti sunt ablue eos ablutiõe mũ
dante. deinde accipe mel ⁊ bulli ipm ⁊ aufer spumã
eius ⁊ coque eos cũ eo ⁊ accipe medicinas q̃s dixi
mus in citris cõditis ⁊ pone eas in pãno lini mũdo
subtili ⁊ suspende ipsuȝ in vase ⁊ ꝯfrica ipm oi hora
donec egrediat virtus spẽrum cũ myrobal. qũ g̊ deco
cti sunt: tunc ꝓiice eos in catino vitreato ⁊ dimitte e
eos duobus diebus aut tribus donec recipiãt my
robalani virtutẽ medicinarum ⁊ ꝓiice eos in vase vitri
⁊ ꝓiice in eo mel dispumatũ ⁊ ꝓiice sup eos muschi
⁊ croci et parum ambre quantitatem quã vis ⁊ stringe
os vasis ⁊ vtere eis. ⁊ q̃zto plus antiquat sr̾ meliões

Descriptio alia myrobalanorum ꝯditorum: Su
mant de myrobala. magnis kebulis c. nũe
ro ⁊ infundant in aqua ⁊ ponant ad solem
v. diebus. deinde extrahant ex aqua ⁊ ponant in fi
mo hũido. v. diebus in omni die extrahant ⁊ ablu
ant ablutione mũdante ⁊ reducant ad fimuȝ hũidũ
⁊ sepeliant in eo ita fiat tribus vicibus: deinde extra
hant ⁊ lauent ablutione mũdãte ⁊ ꝓiiciant in aque
rizi ⁊ zuccari.ʒ.xxx. ⁊ dactilorum q̃ztitate cooperiente
ipsos ⁊ decoquant leui igne donec ꝯsumat aq̃ ⁊ ex
trahant ⁊ abstergant cũ pãno lini ⁊ pũgant cũ acu
bus ⁊ fundat super eos mellis arundinuȝ quãtitas
cooperiens eos ⁊ supereminẽs.iiii. digitis ⁊ decoq̃
tur donec ingrossent ⁊ admistrent.

Species eorum alia: Sumant ex myrobalãis
kebulis bonis. c. myrobal. ⁊ lauent abluti
one mũdante ⁊ dimittant nocte donec exic
cent paulati ⁊ fundat sup eos aqua aut aq̃ alkisch
ordei cum quantitate que cooperiat eos ⁊ supereми
neat.iiii. digitis ⁊ decoquant leni igne donec ꝯsũat
aq̃ ⁊ põant i furno: ⁊ q̃si mãe extra hãtur ⁊ expãdãt
super vas planuȝ vt tabula ⁊ abstergantur cum pã
no ⁊ pungant cum acubus: deinde fundatur sup eos
de rob ⁊ decoquantur donec leniantur ⁊ deponan
tur ab igne ⁊ pulverizẽtur super eos species ⁊ repo
nantur ⁊ administrentur.

Secacul cõdituȝ: Secacul est vene sicut zin
ziber ⁊ affertur ex india ⁊ fit de eo cuȝ tene
ritudine sua cõdituȝ in loco suo ⁊ ẽ nobile
valde. Apud nos ãt fit sm̃ hunc modum: Hũectat
in p̾mis cum aqua calida donec mollificetur cortex
eius exterior: deinde excorticatur cũ cultello postea
infunditur in aqua frigida septẽ diebus ⁊ omni die
alteratur aqua: ⁊ fit illud de eo donec humectat in
terius eius ⁊ ipsius exteri⁹ ⁊ leniat: deiñ d̾coquit cũ
aqua ⁊ melle postq̃z humectatur ⁊ sunt aq̃ ptes.ii. ⁊
mellis ps.i. deinde ponitur mel soluȝ ⁊ bullit ebulli
tione vna: ⁊ ꝓiicitur in vase vitri ⁊ quȝ subtiliat mel
ex humiditate eius extrahitur ab illo melle ⁊ ponit
in vase alio dispumato cum specieb⁹ q̃s diximus.

Zinziber ꝯditũ.ziziber ẽ vene de vẽtre terre sicĩ vene tictoꝝ et fit de eo ꝯditũ in sceni et teneritudine sua. Apud nos ãt affert ꝯditũ cũ melle aut cũ aqua rizi: ⁊ fit apud nos cũ melle et spẽb⁹ cũ siccitate sua p⁹q̃z infũdit mẽse vno absꝫ sale Quidã vo alii sepeliũt ipꝫ in arena sicut myro.deiñ decoquunt ⁊ fit ſm modũ quẽ diximus in myroba.

Pruna ꝯdita si sũt hũida d̃coquunt p⁹q̃z tollũt iterioa eoꝝ cũ melle ⁊ aq̃: deiñ cũ melle solo: ⁊ ꝓiiciunt sup ea spẽs ſm ꝙ dixim⁹ añ ⁊ si sũt sicca: tũc ifũdãt in aq̃.iii.dieb⁹ deiñ d̃coquãt.

Napi cõditi: Sumant napi boni ⁊ incidant in q̃ttuoꝛ ptes ⁊ ſm quãtitatẽ magnitudis ⁊ paruitatis eoꝝ: excoꝛticent ex coꝛtice suo exterioꝛe ⁊ infundant in aqua ⁊ sale.iiii.diebus: deiñ tribus diebus cũ aqua calida ⁊ decoquant cũ aq̃ et melle: deinde cum melle solo ⁊ fiant odoꝛiferi.

Amigdale cõdite: Eligant de eis dulces cũ teneritate sua ⁊ coꝛticib⁹ suis ⁊ coq̃nt ita vt ñ ifũdãt ⁊ pfoꝛẽt et põant i spẽb⁹ bõi odõis.

Ligna balsami cõdita. Et fit ex lignis balsami recentibus qñ d̃coqunt duabus uicib⁹ ⁊ ꝓiiciuntur super ea species sicut diximus.

Emblici cõditi: Eligant ex emblicis meliores qui nõ sũt fracti ⁊ infundant.vii.diebus in aqua frigida donec liniant ⁊ inflent ⁊ humectent: deinde decoquant bis ſm ꝙ diximus ⁊ ꝓiiciant sup eas spẽs: deiñ feruẽat duab⁹ ebullitionib⁹ cũ aq̃ ⁊ ꝓiiciãt sr eos mel dispũatũ ⁊ spẽs ⁊ admĩstrẽt

Mala ꝯdita ꝯueniẽtia ad vomitũ: decoquãt poma dulcia de scemi cũ duabus ptib⁹ aq̃ ⁊ pte.i.mellis: deinde decoquant ſo cũ melle solo ⁊ ponant in vase vitri ⁊ ꝓiciãt sup ea mel dispumatũ ⁊ ꝓiiciant sup ea spẽs ꝑdcẽ i opõne citroꝝ

Tractatus octauus de trociscis.

Sermo nr̃ in hac summa ẽ sicut sermo ꝑteritus.

Trocisci stelle: Iaꝫ cõsecutũ est ex magnificatione ãtiquoꝝ medicoꝝ ꝙ noiauerunt trociscos stelle almardacanee.s.trociscos stelle q nõ ꝑmittũt vitã recedere. Et isti quidẽ trocisci ꝯueniũt stõ recipienti sup̃fluitates expulsas ex reliquis mẽbꝛis ⁊ auferũt eructuationẽ acetosaꝫ ⁊ liniuntur sup frontẽ ⁊ sedãt doloꝛẽ capitis ⁊ ꝯferunt ad catarros ⁊ doloꝛẽ dentiũ positi cũ galbano in cõꝛoso ex eis ⁊ ꝯferunt ad doloꝛẽ auris ⁊ cõferũt ad sputũ sanguis ⁊ cursuꝫ eius ex omni mẽbꝛo ⁊ ad tussiꝫ chꝛonicã ⁊ cõferũt ad febꝛes periodicas sumpti in potu cũ aqua sansuci ⁊ ad venena ex ꝑcussione ebibita cũ aqua rute. ⁊ ponat in eis stella terre. Et dixerunt plurimi eoꝝ ꝙ e sttalk: ⁊ quidã eoꝝ ꝙ est lutũ scemiũ ⁊ foꝛtasse talk linit asperitatẽ stõi ⁊ insidet ei ⁊ nõ patit a caloꝛe inato donec agat ipꝫ in alio. Et nos dicemus eoꝝ permixtionẽ sicut ipsi dixeꝛt.quorũ hec est ꝑmixtio: Myrrhe ⁊ castoꝛei ⁊ spice ⁊ cassie ⁊ terre sigillate ⁊ coꝛticũ mandragoꝛe oĩm añ.ʒ.iiii.opii ⁊ croci ⁊ costi ⁊ stelle terre: ⁊ est talk oĩm añ.ʒ.v.papaueris albi.ʒ.vi.dauci ⁊ anisi ⁊ siseleos ⁊ se.hyusquiami albi ⁊ stoꝛacis liquide ⁊ se.apii oĩm añ ʒ.viii.infunde gũmas i vino odoꝛifero: ⁊ tere medicinas ⁊ ꝯfice cũ eo ⁊ fac trociscos põderãtes.ʒ.S.exiccentur in vmbꝛa.

Trocisci de rosis vniuersitatis qui ꝯferũt ad doloꝛẽ stõi ⁊ abstergũt hũiditates stõi ⁊ auferunt febꝛes phlegmaticas ⁊ chꝛonicas. quoꝛum hec est ꝑmixtio: Sumant rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibus.ʒ.xx.spice odoꝛifere ⁊ radicũ liquiritie oĩm añ.pondus.ʒ.x. Et sũt qdã medicoꝝ q ponũt loco radicũ liquiritie succũ liquiritie. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas: ⁊ cõfice cũ triplicato ⁊ fac trociscos ⁊ exicca in vmbꝛa.

Descriptio trociscoꝝ de rosis asclepiadis q extingũt ⁊ ꝯferũt ad doloꝛẽ stõi ⁊ ꝯfoꝛtant ipsuꝫ ⁊ ad disniã ⁊ caliditatẽ ⁊ inflãmatiõꝫ ⁊ humiditatẽ ⁊ subuersionẽ stõi ⁊ adustionẽ: quoꝝ hec est ꝑmixtio: ℞.rosaꝝ recentiũ aur.vi.radicum liquiritie aur.iiii.spice inde aur.ii.ꝯficiant cũ rob ⁊ infoꝛment tro.põderis.ʒ.i. ⁊ exiccent in vmbꝛa.

Trocisci de rosis cũ scamonea qui ꝯferũt ad febꝛes ⁊ ad difficultatẽ: ℞. rosaꝝ rubearuꝫ ablatis capitibus.ʒ.xii.spice odoꝛifere ⁊ radicuꝫ liquiritie oĩm añ.ʒ.viii.scamonee pondus.ʒ.iii.aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ cõfice ⁊ fac trociscos ⁊ exicca in vmbꝛa ⁊ bibant cũ aq̃ frigida ⁊ iuleb ⁊ sirupo acetoso.

Trocisci de rosis cũ spodio q ꝯfert ad febꝛes cõmixtas ex phl'ate ⁊ chola antiq̃s: ℞.rosꝫ.rubeaꝝ ablatis capitib⁹ pondus.ʒ.v. spice odoꝛifere põdus.ʒ.ii.spodii põd⁹.ʒ.i. succi eupatoꝛii põdus.ʒ.viii.aggrega has medicias tritas ⁊ cribellatas ⁊ fac tro. ⁊ exicca ⁊ vtere qñ necẽ fuerit.

Trocisci de rosis noiati diaodon q ꝯferunt ad oppilationes splenis ⁊ epis ⁊ febꝛes melancholicas ⁊ phl'aticas: quoꝝ hec est ꝑmixtio: ℞.rosaꝝ.ʒ.x. ⁊ succi liquiritie.ʒ.v. ⁊ spice ⁊ cassie ⁊ floꝛis sq̃nanti ⁊ croci ⁊ myrrhe ⁊ masticis oĩm añ.pondus.ʒ.ii. terant ⁊ cribellent ⁊ infũdant myrrha ⁊ crocus in aceto: ⁊ ꝯficiant cuꝫ eo ⁊ fiant tro. ⁊ si vis confice cum melle.

Trocisci de rosis ꝯferentes ad febꝛẽ tertianã ℞.rosaꝝ rubeaꝝ ptes.v.spice ⁊ croci ⁊ masticis ⁊ anisi ⁊ lacce absꝫ lignis oĩm añ.ptes x.succi eupatoꝛii ⁊ absynthii amboꝝ añ.ptes.ii.floris squinanti ⁊ myrobal.citrinoꝝ ãboꝝ añ.ptẽ.i. ⁊ in descriptione alia: rosꝫ.q̃ꝫtũ spice ⁊ masticis: tere et ꝯfice cũ aq̃ apii ⁊ fac tro.: quoꝝ vnusq̃iqꝫ sit aur.S.

Trocisci de rosis cũ spica facientes ad doloreꝫ epis. ℞.spice ⁊ lacce ablute ⁊ radicũ liquiritie oĩm añ.ʒ.iiii.absynthii ⁊ keia ⁊ croci ⁊ succi eupatoꝛii ⁊ reusini oĩm añ.põdus.ʒ.iii. rosaꝝ.ʒ.vii.tere ⁊ cribella ⁊ cõfice cũ aq̃ ⁊ fac tro.

Trocisci d̃ cafoꝛa extinguẽtes ad iflãmatõꝫ febꝛiuꝫ cõferẽtes ad ethicã ⁊ ptisiꝫ ⁊ auferũt sitiꝫ ⁊ angustiã ⁊ vomitũ sanguis: quoꝝ h̃ est ꝑmixtio: ℞.spodii.ʒ.iiii.rosꝫ.ʒ.vii.se.malue ⁊ scis poꝛtulace ⁊ se.dulcis cucurbite ⁊ dragaganti ⁊ neriden ⁊ gũmi ⁊ liquiritie ⁊ xyloaloes crudi ⁊ cardamomi oĩm añ.ʒ.iii.croci.ʒ.ii.zuccari tabarzet ⁊ tereniabin oĩm añ.ʒ.vii.canfoꝛe.ʒ.i.S. terant ⁊ cõficiant cum mucilaginee psilii ⁊ infoꝛmentur trocisci.

Descriptio alia trociscoꝛum de canfoꝛa qui conferunt ad inflammationem que fit i stomacho et epate et vomitum sanguinis et sitim et febꝛes acutas: quoꝛum hec est permixtio: sumantur spodii pondus.ʒ.iiii.rosarum rubearuꝫ ablatis capitibus pondus.ʒ.x.xyloaloes puri boni et cardamomi et succi liquiritie oĩm añ pondus.ʒ.iii. zuccari tabar. ⁊ tereniabi et g̃noꝝ cucu.excoꝛticatoꝝ

oim añ.pondus.ʒ.ii.croci ⁊ cãfore ãboꝝ añ põdus ʒ.i.aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas:⁊ ꝯfice cũ mucilagine psilii ⁊ informa troc.drachmeos ⁊ exicca in vmbra ⁊ vtere.

Trocisci de cãfora sm descriptionẽ aliã q ꝯferũt ad febres acutas ⁊ apiũt oppilationẽ epĩs vehemẽtẽ:quoꝝ ꝑmixtio hec ẽ:℞.violarũ siccaꝝ ⁊ henufaris ãboꝝ añ.ʒ.iii.⁊ se.cucũeris ⁊ spodii ⁊ croci oĩm añ põdus.ʒ.ii.⁊ rosaꝝ.ʒ.v.⁊ reusini ⁊ lacce ãboꝝ añ.põdus.ʒ.i.⁊ dragagãti ⁊ gũmi arabici ⁊ succi liquiritie oĩm añ.põdus.ʒ.ii.canfore aur.ſ.Et in descriptõe alia:cãfore aur.i.tereniabin ⁊ zuccari ãboꝝ añ:põdus.ʒ.x.terant ⁊ fiãt trocisci.

Descriptio alia:cãfoꝛ ⁊ xyloaloes crudi ãborũ añ.pondus.ʒ.ſ.croci ⁊ spodii ãboꝝ añ.põdus aur.ii.se. cucũeris ⁊ se. alcõd ⁊ dragagãti ⁊ lacce ⁊ succi liquiritie ⁊ cardamomi oĩum añ.ʒ.ii.⁊ rosaꝝ.ʒ.vii.⁊ zuccari ⁊ terẽinbin ãboꝝ añ.põdus.ʒ.x.terãt ⁊ ꝯficiant ⁊ infornment trocisci.

Trocisci cãfore nr̃i:℞.se.endiue ⁊ lactuce ⁊ portulace oĩm añ.ʒ.ii.⁊ granoꝝ cucurbite excorticatoꝝ oĩm añ.põdus.ʒ.ii.⁊ tertiã ⁊ seis alkedre si inuenit:⁊ si nõ sandali.ʒ.iii.⁊ cãcri cõbusti ⁊ croci ⁊ succi liqritie ⁊ cãfore oĩm añ.pondus ʒ.i.rosaꝝ.iiii.⁊ informentur trocisci.

Trocisci de spodio cũ tereniabi q ꝓsũt ad febrẽ acutã ⁊ extingũt:℞.rosaꝝ.ʒ.vi.tereniabin.ʒ.iiii.amili.ʒ.iii.gũmi arabici ⁊ dragaganti ⁊ spodii ⁊ croci oĩm añ.ʒ.ii.ꝯficiant cuꝫ aq̃ tereniabi ⁊ mucilagine psilii.Quidã ãt addũt in eis se.citroli ⁊ se.cucumeris ⁊ se.portulace ⁊ se.cucurbite dulcis oĩm añ.ʒ.ii.terant ⁊ cõficiãt ⁊ iformẽt tro.

Trocisci de spodio cũ seie acetose facientes ad febres cholicas ⁊ tertianã ⁊ ꝑcipue qñ ẽ illic solutio nature:cui⁹ hec est ꝑmixtio:℞.roſ.ʒ.viii.gũmi ⁊ se.acetose excorticati ⁊ amili tõre facti paꝝ oĩm añ.ʒ.iiii.spodii.ʒ.iii.croci.ʒ.ii.tere ⁊ ꝯfice cũ aqua granati acetosi aut cũ aq̃ acreste:⁊ infõma trociscos:⁊ dent i potu cũ rob de acresta puro aut cũ sirupo ꝺ ribes.Quidã ṽo addũt i eis bo.ar.⁊ succi berbis ãbo.añ.ʒ.ii.castaneaꝝ tõrefcãꝝ.ʒ.iii.

Trocisci de berberis faciẽtes ad fe.acutaꝫ ⁊ apata i epe ⁊ siti vehemẽtẽ:℞.succi berbis ʒ.iiii.se.citroli ⁊ masticis ⁊ spodii oiꝫ añ.ʒ.ii.lacce ⁊ reusini ãboꝝ añ.ʒ.i.rosarũ.ʒ.xii.croci.ʒ.i.spice ⁊ succi eupatorii ⁊ radicũ liquiritie ⁊ tereniabi oĩm añ.ʒ.ii.informẽtur trocisci põdus.ʒ.i.⁊ dent in potu cũ eo qꝺ ꝯuenit ex potib⁹.Quidã ãt addũt in eis succi absynthii.ʒ.ii.assari ⁊ se.apii ⁊ seis feni.oiꝫ añ.ʒ.i.rubee tinctoꝝ.ʒ.i.ſ.

Trocisci de berberis descriptõe alia q ꝯfert ad febres inflãmatiuas ⁊ apata epis ⁊ apata stõi:℞.berberis ⁊ succi liqritie ⁊ rosaruꝫ ⁊ se.cucũeris ⁊ se.melõis excorticati ꝯtriti ⁊ cribellati oĩm añ.pondus.ʒ.iii.masticis ⁊ spice odorifere ⁊ succi eupatorii oĩm añ.põdus.ʒ.ii.rubee ⁊ reusini ⁊ croci oĩm añ.põdus.ʒ.i.se.cuscute ⁊ se.endiuie oĩm añ.põd⁹.ʒ.iii.spodii põdus.ʒ.i.ſ.tereniabi põdus.ʒ.vi.ter̃ ⁊ ꝯfice cũ aq̃ tereniabi ⁊ iforma tro.quoꝝ vn⁹ qsqꝫ sit aur.i.⁊ potentur.

Trocisci de berberis q ꝯueniũt ad dolores epis cũ febre ⁊ siti ⁊ ictericia:℞.rosaꝝ recẽtiũ.ʒ.vii.succi berberis ⁊ tereniabi ãboꝝ añ.ʒ.iii.cucũe sicci aut se.ei⁹.ʒ.i.ſ.neriden ⁊ spodii ãboꝝ añ.ʒ.i.ſ.croci ⁊ lacce ⁊ reubarbari oĩm añ.ʒ.i.succi liqritie.ʒ.ii.ſ.tere ⁊ ꝯfice cũ aqua tereuiabin aut cũ aq̃ endiuie.

Descriptio alia trociscoꝝ de berberis q ꝯueniũt ad febres inflãmatiuas ⁊ siti ⁊ ãgustiã ⁊ extingũt valde:℞.berberis aut succi eius ⁊ succi liquiritie aut spodii oĩm añ.ʒ.iii.spice.ʒ.i.se.citroli põdus.ʒ.iii.ſ.roſ.ʒ.vi.ſ.se.portulace ⁊ croci amili dragagãti oĩm añ.ʒ.ii.canfore.ʒ.ſ.ꝯficiant cũ aqua tereniabin ⁊ informent trocisci.

Descriptio alia trociscoꝝ ꝺ berberis qui faciunt ad febrẽ ⁊ tussim ⁊ dolorẽ epatis et sedãt sitim:℞.berberis põdus.ʒ.xii.⁊ se.cucumeris ⁊ alcond ⁊ masticis ⁊ spodii oĩum añ.pondus.ʒ.vi.lacce et reusini ãboꝝ ana.ʒ.iii.⁊ rosarum.ʒ.xl.croci et spice ⁊ succi eupatorii ⁊ succi liqritie ⁊ tereniabin oĩum ana.ʒ.vi.tere ⁊ fac trociscos.

Trocisci de berberis descriptiõe alia:℞.berberis ⁊ spice ⁊ semis portulace ⁊ succi liqritie ⁊ dragagãti ⁊ gũmi arabici ⁊ amili oĩum añ.ʒ.iii.ſ.spodii ⁊ cãfore ⁊ croci oĩum añ pondus.ʒ.i.tere ⁊ cõfice cũ aq̃ ⁊ informa trociscos.

Trocisci de berberis:℞.succi berberis.ʒ.v.eupatorii et spodii ãboꝝ añ.ʒ.ii.lacce ablute ⁊ croci ⁊ keder ⁊ spice ⁊ succi absinthii et reubarbari ⁊ buglosse oĩum ana.ʒ.ii.ſ.se.endiuie ⁊ semis cuscute oĩm ana põdus.ʒ.iii.semis portulace.ʒ.i.ſ.croci põd⁹.ʒ.i.iforma trociscos cũ aq̃ endiuie.

Trociscus de absynthio cõferens ad febres antiquas aperitiuus valde prouocatiu⁹ faciens appetere:℞.anisi ⁊ absynthii ⁊ assari et se.apii ⁊ amigdalaꝝ excõticataꝝ oĩuꝫ ꝑtes eq̃les ꝯficiant cuꝫ aq̃ frigida ⁊ fiãt trocisci ⁊ dent i potu.

Trocisci de absinthio alii faciẽtes ad epar ⁊ splenem et stõum ⁊ febrem tertianã ⁊ triangulã:℞.anisi aur.ii.assari ⁊ absynthii romani ⁊ seis apii ⁊ amigdalarũ excorticatarũ ex cortice suo ⁊ masticis ⁊ spice oĩum ana aur.i.aloes scotrensis ⁊ folii indi ãboꝝ ana aur.i.ſ.succi eupatorii aur.i.terantur et conficiantur ⁊ informentur trocisci.

Trocisci de eupatorio q ꝯfert ad febres inflamatiuas ãtiquas ⁊ ad sitim et oppilationes ⁊ apata epatis ⁊ splenis ⁊ ictericiã:℞.succi eupatorii sextaria.vi.rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibus ⁊ spice odorifere oĩm ana sextaria.ii.tereniabin mũdate sextaria.vi.spodii põd⁹.ʒ.iiii.aggrega has medicias tritas ⁊ cribellatas ⁊ ꝯfice ⁊ fac troci.

Trocisci de cappar̃ q ꝯfert ad dolores splenis:℞.corticũ radicis caparis sext.iiii.ãmoniaci sext.iiii.reubarbari sext.ii.se.agnicasti ⁊ piperis oĩm ana pondus sextarioꝝ.vi.Aggrega has medicias tritas ⁊ ꝯfice ãmoniacũ cũ aceto vini ⁊ aggrega cum eo medicinas ⁊ fac trociscos.

Trocisci de lacca:℞.lacce lignoꝝ ⁊ rube et anisi ⁊ se.apii ⁊ absynthii ⁊ assari ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ mũdataꝝ ⁊ costi ⁊ cinamomi ⁊ aristo.lõ.⁊ succi eupato.oiꝫ añ.ʒ.v.ter̃ ⁊ ꝯfice tro.

Trocisci alkekẽgi ꝯferẽtes ad dolores renũ ⁊ vesice ⁊ mictũ sãguis ⁊ saniei ⁊ ad vrinaꝫ mucosã et ꝯfert ad scabiẽ vesice:quoꝝ hec ẽ ꝑmixtõ:℞.se.melõis aur.xxxvi.opii aur.vi.se.byuſqami albi ⁊ semis apii ⁊ se.acetose oĩm añ aur.vi.semis byuſqami nigri ⁊ se.coriandri amboꝝ añ aur.xviii.seminis feniculi ⁊ granorum pini torefactoꝝ

⁊ croci ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ oim añ.aur.ix: ⁊ granoꝝ alkekẽgi mõtani grana.lxxv. ⁊ ↄfice cũ coagulo vue: ⁊ fac trociscos: doſ ſit a.ii.aureis vſ ad tres

TRocisci alkekẽgi deſcriptõe alia q ↄfert ad vlcus renũ ⁊ veſice ⁊ ad diſtillatiões vrine: ℞.ſemis apii ⁊ ſemis hyuſqami albi ⁊ ſce bedenigi oim añ põdus.ʒ.vi.ſemis feni.ʒ.ii.croci ⁊ ſe.acetoſe ſilueſtris ⁊ amigdalaꝝ pini ⁊ opii ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ oim añ.ʒ.iii. ⁊ granorum alkekengi magnorũ numero.xxv.et ſemis cucumeris.ʒ.xii.tere et confice et fac trociſcos.

TRocisci de reubarbaro conferẽtes ad egritudines antiquas ⁊ duritiẽ epatis et grauitatẽ eius et apata ipſius et dolores ſplenis et percuſſionẽ euenientẽ in corpore: ℞. reuſini pondus.ʒ.viii.rubee lignorũ lacce mundate oium ana pondus.ʒ.iiii.ſeminis apii et eupatorii et aniſi oiũ ana pondus.ʒ.iii. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas et fac trociſcos ſcdm deſcriptionẽ.

TRocisci quos cõpoſuit aminulus qui conferunt ad calitatẽ et ſolutionem ventris et dolorẽ epatiſ quoꝝ hec ẽ permixtio: ℞.ſpodii et berberis ⁊ xiloaloes et ſeis acetoſe et maſticis ⁊ galie ⁊ ſpice oiũ añ.aur.i.gũmi aur.iii. roſaꝝ aur.v.conficiantur cũ aqua roſ et informentur trociſci.

TRocisci aliũ: aniſi ⁊ ſemis apii amboꝝ ana pondus.ʒ.i.amili ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ ⁊ maſticis ⁊ ſpice ⁊ folii indi oim ana põdus ʒ.i. ⁊ ſucci eupatorii ⁊ aloes amboꝝ ana.ʒ.ii. aſſari ʒ.i.tere ⁊ confice ⁊ fac trociſcos.

TRocisci aliũ: amigdalaꝝ amararũ ⁊ aniſi ⁊ abſynthii oim añ.ʒ.ii.aſſari.ʒ.i.tere ⁊ ↄfice ⁊ fac trociſcos.

TRocisci meron ⁊ ſunt cogniti betricon: ℞. croci ⁊ opii ⁊ myrrhe ⁊ ſe.hyuſqami albi ⁊ corticũ radicis mãdragore ptes equales: ↄficiant cũ ſucco lactuce: ⁊ fiant trociſci: ⁊ qñ neceſſe fuerit tere ⁊ diſſolue cũ aqua ⁊ line ſuper tempora.

PErmixtio trociſcoꝝ: ℞.calami aromatici ⁊ meliloti ãboꝝ añ.ʒ.iii. cardamomi.℥.i.⁊.ſ folioꝝ anefri.℥.i.roſarum rubeaꝝ.℥.ſ. muſchi aure.i.tere ⁊ cribella ⁊ fac trociſcos.

TRocisci valẽtes ad vlcus iteſtinoꝝ ⁊ expulſionẽ ſanguis vndecũq ſit: ℞.ſupioris roſ opii ⁊ acatie ⁊ gũmi oim añ.℥.i.gallaꝝ.℥.ſ ſeluzabaragi.℥.i.⁊.ſ.ↄficiãt cũ ſucco alcarcos ⁊ fiãt trociſci.

TRocisci andrõachi ↄferẽtes ad expulſionẽ ſanguis: ℞.arſeici ⁊ opii ⁊ coralli oim añ.ʒ.iiii.olibani.ʒ.viii. ſtelle terre ⁊ amili ⁊ boli armeni oim añ.ʒ.iii.ſeis papaueris.ʒ.ii.balauſtie.ʒ ſ. tere ⁊ confice ⁊ fac trociſcos.

TRocisci andromachi deſcriptione alia facientes ad dolorẽ ſtõi ⁊ ad difficultatẽ vẽtriſ ⁊ difficultatẽ vrine: ℞.ſeminis apii.ʒ.vi. aniſi.ʒ.iii.reuſini ⁊ piperis albi ⁊ floris ſqnãti ⁊ caſtorei ⁊ ſpice ⁊ cinamomi ⁊ opii oim añ.ʒ.i.ſ.abſynthii.ʒ.iii.aloes ſcotrenſis ⁊ maſticis ⁊ croci oim añ. põdꝰ ʒ.i.tere ⁊ cribella ⁊ ↄfice ⁊ informa trociſcos.

TRocisci alkidi q ↄfert epi qd debilitatũ ẽ i generãdo ſanguiẽ adeo ꝙ debilitatꝰ ẽ appetitꝰ cibi ⁊ appetitꝰ coitus: ℞.lacce lignoꝝ ptes.v.bberis ptes.iii.reuſini roſaꝝ.ru.⁊ xyloaloes indi oim añ.ttiã ptiſ.i.ſticadoſ ⁊ venaꝝ lilii ſbalbidi ãboꝝ añ ptẽ.ſ.croci ⁊ aniſi ⁊ ſe.apii ⁊ keſſiz romãi ⁊ petroſelini oim añ q̃rtã ptis.i. tere ⁊ fac trociſcos.

TRocisci ãdromachi abſterſiui ↄferẽtes ad hũorẽ crudũ ⁊ cholaz fortes valdẽ: ℞.myr. ⁊ bellicoꝝ ⁊ ẽblicoꝝ ⁊ burũgi oim ptẽ.i.pꝰ cicotrigonizatõz ⁊ medulle turbit al.qtũ ẽ illõ totũ ⁊ penidioꝝ qtũ oia: ponant penidii i patella ⁊ fundat ſup eos aliqd aq̃. Qñ gꝰ bulierit auferãt ⁊ puluerizent ſup eos medicie pꝰ ↄmeſtionẽ ⁊ pmiſceant ↄmixtione decẽti: deiñ fiãt tro. ⁊ ſit qſq tro.põderis ʒ.x.doſ ſit tro.i.cũ aq̃ in qua infuſũ ẽ coriãdꝝ ſiccũ a pncipio noctis: deiñ colet hora qua potat medicina in mane: ipẽ ei faciũt aſcellare a decẽ ſcellis vſq xx: ⁊ ſit cibus eius ſup ipſos qñ fuerit veſpe inice in aqua ciceris cũ oleo abluto. Et ſi ẽ neciũ vt educatur phla vitreũ viſcoſũ addat in eis quãtũ q̃rta ps myrobal.de pulpa colloquintide.

TRocisci almezerion ↄferentes ad nauſeã ⁊ ſingultũ ⁊ tenaſmõ: ℞.aniſi ⁊ ſe.apii ⁊ calamẽti hortulãi ⁊ mẽte ⁊ petroſilini ⁊ ameos oium añ.ʒ.vi. ⁊ opii ⁊ caſtorei ⁊ piperis albi ⁊ macropipiſ ⁊ ſiſimbrii ⁊ myrrhe ⁊ abſyn.oim añ.põdꝰ ʒ.iiii.a cõticũ caſſie.ʒ.xii.ↄficiãt cũ melle ⁊ fiãt troci.

TRocisci mezerion aliũ: ℞.ſe.apii ⁊ aniſi ⁊ cinamomi oim añ.ʒ.vi. abſynthii romani.ʒ.iiii.myrrhe ⁊ pipis ⁊ opii ⁊ caſtorei oium añ.ʒ.ii.aggrega has medicias tritas ⁊ cribellatas ⁊ fac trociſcũ cũ triplicato ⁊ vtere ad debilitatẽ ſtõi ⁊ fluxum ventris ⁊ vomitum.

TRocisci akondinon ↄferẽtes ad febres iflãmatiuas ⁊ apata epis ⁊ febres ↄpoſitas ex choſa ⁊ phlate ⁊ ſanguie ⁊ hũiditate: ℞.roſaꝝ ru.ablatis capitibꝰ põduſ.ʒ.vi. ſpice odorifere ⁊ croci ãboꝝ añ.ʒ.ii.ſucci liqritie ⁊ radicũ liquiritie ⁊ granoꝝ cucumeris excorticatorum terreniabi mundati oim añ.ʒ.iii.dragagãti ⁊ gũmi amboꝝ añ.pondus.ʒ.i.aggrega has medicias tritas ⁊ cribellatas ⁊ ↄfice cũ aqua dulci ⁊ fac trociſcos.

TRocisci akõdinõ deſcriptõe alia: ℞.granorũ melõis ⁊ granoꝝ citroli ⁊ granoꝝ cucumẽis ⁊ cucurbite dulcis excorticatoꝝ oim añ.põdus.ʒ.x.ſucci liqritie põdus.ʒ.vi. dragaganti põdus.ʒ.iiii.ſe.feni. ⁊ roſaꝝ ãboꝝ añ.ʒ.ii.croci pondus.ʒ.i.tere ⁊ ↄfice cũ aq̃ pſilii: ⁊ fac tro. ⁊ vtere.

TRocisci marini ↄferẽtes qñ approximãt gꝰ ilios valẽtes ad iflãmatõz ⁊ ↄferẽtes ad vomitũ: quoꝝ pmixtio: ℞.ſe.apii ⁊ aniſi ãborũ añ.põdus.ʒ.vi.abſynthii romani maſticis ana põdus.ʒ.iiii.piperis ⁊ myrrhe añ.põdus.ʒ.ii. cinamomi.põdus.ʒ.vi.opii.ʒ.ii. tere ⁊ cribella ⁊ confice ⁊ fac trociſcos

TRocisci de papauẽ ↄferentes ad fluxũ ſanguis ⁊ tuſſiz ⁊ fe. ⁊ dolorẽ pectõiſ: ℞.roſaꝝ ⁊ gũmi ara. ãboꝝ añ.põdus.ʒ.iiii.amili ⁊ dragagãti ãboꝝ añ.põdꝰ.ʒ.ii. papaũis al. ⁊ ni. ãborũ añ.põdꝰ ʒ.iii.ſpodii. põdꝰ.ʒ.i.ſucci liqri. põdꝰ.ʒ.ii.croci põdus ttie.ʒ.i.tere ⁊ aggrega ⁊ fac trociſ.

TRocisci d balauſtiis ↄueniẽtes eis q hñt fluxũ vẽtris ⁊ egões emittũt ſãguineã ⁊ ſaniẽ ⁊ hñt tenaſmõ: ℞.balauſtiaꝝ ⁊ ſũac ⁊ corticũ glãdiũ torrefactaꝝ ⁊ ſauic nabat ⁊ g̃noꝝ myrti oim añ.ʒ.viii. ⁊ gallaꝝ tõrefactaꝝ extictaꝝ cũ aceto cymini iſuſi i aceto tõrefacti oim añ.ʒ.iiii. tere ⁊ ↄfice cũ aq̃ ro.aut ſucco maloꝝ: ⁊ iforma tro.drachmeoſ

Trocisci disulidis pferentes ad vlcera renū ꝛ vesice ꝛ mictū sanguis ꝛ difficltatē vrine quoꝝ hec est pmixtio: ℞.seminis apii ꝛ semis hyusquiami albi ꝛ scebedenegi oim añ.pōdus.ʒ.vi seis feniculi pōdus.ʒ.ii.croci ꝛ granoꝝ pini ꝛ semis acetose ꝛ opii ꝛ amigdalaꝝ amaraꝝ excorticatarū oim añ.ʒ.iii.granoꝝ alkekengi mōtani.xv.numero se.cucu.excorticati.ʒ.xii. tere ꝛ pfice ꝛ informa trocis.

Trocisci aladoron descriptōe asceleidis: ℞. capitū gnatoꝝ.ʒ.x.aluīis iamei.ʒ.iiii. calcadis.ʒ.xii.dragaganti.ʒ.xii.myrrhe.ʒ.iiii.olibani.ʒ.viii.aristol.ʒ.xii.pfice cū aq̄ mellis ꝛ fac tro.

Descriptio alia: ℞. aristologie ꝛ gallarū viridiū oim añ.ʒ.viii. ꝛ relique medicine sūt ꝫ quantitatē zuccari ꝛ informent trocisci.

Trociscus alius qui pfert ad vlcera intestiorū ꝛ sputū sanguis ex pectore ꝛ pseruat fetū ℞.antimonii ꝛ scebedeigi ꝛ sanguis dracōis oim añ.sextaria.iii. sedarā sextariū.i. laudani ꝛ zuccari ꝛ croci oim añ.ʒ.iiii.balaustiaꝝ ꝛ gallaꝝ oium añ.ʒ.xx.litii ꝛ cornu ceruí adusti ꝛ acatie oim añ.ʒ.x.pficiant cū aqua arnoglosse aut cū aqua virge pastoris: ꝛ admiſtrēt ſm tres modos. Ad cursuz ex inferioribus cū clisteri i receptrice. Et modo scdo supponat cū lana. Et modo tertio det in potu cuz succo citri ꝛ cū aque vge pastoris. Et ad sputū sanguis ex pectore cū aqua portulace: ꝛ dysenterie cuz rob cydoniorum puro.

Trocisci de aniso aperientes oppilatiōes rectificātes epar lenificātes nāz auferentes febreſ antiqs: quoꝝ hec ē pmixtio: ℞.anisi.ʒ.iii.absynthii ꝛ assari ꝛ se.apii ꝛ amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ ꝛ spice ꝛ masticis ꝛ folii ꝛ se.aneti oim añ.ʒ.i.eupatorii.ʒ.iii. aloes.ʒ.iiii.ꝛ.ʒ. pficiant cū aq̄ absynthii: ꝛ fiāt troc.drachmei: ꝛ dent in potu cum sirupo acetoso.

Trocisci lenićtes nāz auferētes āgustiā cōferentes ad stricturā anhelit⁹ phibētes vōitū quoꝝ hec ē pmixtio: ℞.turbit.ʒ.v.violaruz siccaruz ʒ.x.succi liquiritie.ʒ.ii.ꝛ.ʒ.pficiant cū aq̄: ꝛ fiāt trocisci.dosis eoꝝ.ʒ.iii.aut.iiii. ꝛ bibant cuz.ʒ.x.zuccari.

Trocisci de scibus q pferūt ad resolutōz nature ꝛ vlcera q̄ sūt i intestis ꝛ ad illū q̄ ñ digerit cibos in pūctōz vehemētē ꝛ tenasmon ꝛ fluxū sanguis mulieꝝ frequētē: quoꝝ hec ē pmixtio: ℞.granoꝝ myrti.ʒ.ii.se.feniculi anisi ameos seis apii se.hyusqami albi ꝛ dauci oim añ.ʒ.i.opii.ʒ.vi. pficiant cū vino ꝛ fiāt trocisci pōdeis.ʒ.ʒ. ꝛ administrentur post sex menses.

Trocisci ad inceptōz aque ꝛ ad duritē epis ℞.rosē.ʒ.iiii.berberis.ʒ.ii.spice tātūdē masticis ꝛ succi eupatorii ꝛ absynthii ꝛ ſqnanti ꝛ assari ꝛ anisi ꝛ se.apii ꝛ se.feni.ꝛ scolopēdrie ꝛ fruct⁹ tamarisci ꝛ radicū cappis oim añ.ʒ.i.reubar.ꝛ lacce ꝛ succi liqritie oim añ.ʒ.i.ꝛ.ʒ.croci.ʒ.ʒ.informent trocisci.

Trocisci de rosē q pferūt ad dolorē stōi ꝛ febrē phlaticā: ℞.rosaꝝ siccaꝝ.ʒ.ii.spice ꝛ radicis liqri.oim añ.ʒ.i.karabe ꝛ masti.āboꝝ añ.ʒ.vii. carpobal.ʒ.v. tere ꝛ pfice cū rob ꝛ fac tro.

Trocisci de rosē lenitiui q in estate in potu sumunt: ℞.rosē.pōdus.ʒ.x. spice radicū liqritie oim añ.ʒ.v.scamonee.ʒ.iii. terant ꝛ pficiantur cū aqua frigida: ꝛ informent troc.

Trocisci de rosē ꝛ eupatorio pueniētes ad febres antiqs ꝛ dolorē epis ꝛ ictericiā: ℞.rosē.ʒ.v. spice.ʒ.ii.spodii.ʒ.i.succi eupatorii.ʒ.viii.tere ꝛ pfice cū aq̄ tereniabi ꝛ fac troc. ꝛ da i potu cū aliq̄ siruporꝫ.

Trocisci de lacca pueniētes ad oppilatiōes epis ꝛ splenis ꝛ febrē assiduā ꝛ puocat vrinā: quoꝝ hec ē pmixtio: ℞.lacce ꝛ rubee ꝛ anisi ꝛ se.apii ꝛ absynthii romani ꝛ assari ꝛ amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ ꝛ costi ꝛ aristologie lōge ꝛ succi eupatorii ꝛ succi liqritie ꝛ succi berberis oim añ.ps.i.informent trocisci drachmei: ꝛ dent in potu cum eo qđ puenit de sirupis.

Trocisci de rubea q pueniūt ad grauedines splēis ꝛ dolorē epis ꝛ febrē chronicā: quoꝝ hec ē pmixtio: ℞.rubee.ʒ.xii.coticū radicū cappis ꝛ aristol.lōge ꝛ radicū liqritie oim añ.ʒ.i.cōficiant cū sirupo acetoso: ꝛ informent trocisci pōderantes.ʒ.i.dosis sit.i.cū decoctiōe absynthii.

Trocisci d' cuscute pueniētes ad fe.chronicas ꝛ extingunt eas: quoꝝ hec ē pmixtio: ℞. se.citroli ꝛ se.portulace ꝛ se.alsebesabrē oiꝫ añ.ʒ.iii.sucaba ꝛ bedeoard ꝛ fumi terre oium añ.ʒ. iiii.dragagāti ꝛ amili ꝛ gūmi oim añ.ʒ.i.ꝛ.ʒ.spodii ꝛ turbit ꝛ seis cuscute oim añ.ʒ.iiii.tereniabi.ʒ.xxx. zuccari albasir.ʒ.xxx.croci.ʒ.iii. pficiāt cū aq̄ ꝛ melle ꝛ fiant trocisci ꝛ administrentur.

Trocisci de decē medicis q pueniūt ad q̄rtanā antiquā ꝛ dolorē epis ꝛ mollitiē: ℞.anisi.ʒ.iiii.assari ꝛ folii indi absynthii ꝛ se. apii ꝛ spice ꝛ amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ ꝛ masticis oim añ pōdus.ʒ.i aloes.ʒ.ii.succi eupatorii.ʒ.iiii. tere ꝛ cōfice cū decoctōe absynthii: ꝛ informa troc: drachmeos: ꝛ da in potu cū aqua tepida.

Trocisci pferētes ad febres atiqs ꝛ inflāmatioñē ꝛ vōituz ꝛ leniūt nām: ℞.rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitib⁹ pōdus.ʒ.vi.granoꝝ cucumeris excorticatoꝝ ꝛ masticis ꝛ reusini ꝛ succi eupatorii oim añ.pōdus.ʒ.iii.croci pōdus.ʒ.ii.aloes scotrīis pōdus.ʒ.i. Aggrega has medicias tritas ꝛ cicotrigōizatas: ꝛ pfice cū aq̄ dulci ꝛ fac tro. ꝛ vtē cū aq̄ frigida aut citroli aut cū sirupo acetoso.

Tractatus nonus de decoctionibus ꝛ pilulis.

Nos postponemus ſmōem d' cathāticis quoꝝ q̄dā sūt apozimata: ꝛ q̄daz pilule ꝛ ſmonē de gargarismis ꝛ obtāmicis ꝛ emplis ꝛ epithymtib⁹ ꝛ medicinis oculi ꝛ dētis ꝛ alioꝝ vſq ad sūmā ſaz ꝛ sigillabimus hāc sūmā loq̄ndo d' oleis ꝛ vnguētis: ꝛ añ illđ afferemus descriptōes apozimatū ꝛ pilulaꝝ quoꝝ narrationē vidimus esse añ hanc sūmā scdam.

Decoctio aq̄ de radicib⁹ pferēs ad oppilationes ꝛ difficltatē vrine ꝛ dolorē epis ꝛ stōi ꝛ administrat cū oleis ꝛ aliis: ℞. corticū radicū fēi.ꝛ corticū radicū apii ꝛ radicū ſqnāti ꝛ se.fēi.ꝛ apii ꝛ anisi ꝛ spice odoriſer ꝛ ca.ve.ꝛ masti.ꝛ passu. enucleataꝝ.q.necē ē: decoquāt ꝛ dēt i potu.q.ē necē.

Decoctio aq̄ d' radicib⁹ ad dolorē epis alkidi ℞.corticū radicis fe.ꝛ apii āboꝝ añ.pōdus ʒ.i.se.fe.se.apii āboꝝ añ.pōdus.ʒ.ʒ.rosē.ru. mollitaꝝ ꝛ calamīti ꝛ ſqnāti oim añ.ʒ.ʒ. ꝛ passulaꝝ enucleataꝝ pōd⁹.ʒ.ii.ꝛ assari pōd⁹ ſtie.ʒ.i.ꝛ spice pōd⁹ ſtie.ʒ.i. fūdāt ſr ea aq̄ ſtie.ii.lb.i.ꝛ decoq̄nt dōec i maneāt.ʒ.ii.ꝛ pl⁹ paꝝ: deiñ colet et fūdat ſr eā ex oleo amigdalio dulci pōd⁹.ʒ.i.diñ potet:

Hꝑozima de absynthio ꝯferẽs ad dolorem
epis et stõi et febres ꝯmixtas ſras phlaticas
et melicas: cui⁹ ẽ hec ꝑmixtio: ℞.anisi et seis
apii et absynthii romãi et assari et se.feniculi et radi
cũ ſqnãti oim q̃ztũ neĉe ẽ: decoquanẗ et extrahaẗ aq̃
coꝝ et detur in potu.

Decoctio eupatorii ꝯueñiẽs ei q h₃ febrẽ q̃r
tanã ⁊ febrẽ phlaticã ⁊ febrẽ diuersã ⁊ lenit
nãm: ℞.myrobal.ni.⁊ passulaꝝ mundataꝝ ⁊ fumi
terre ⁊ bedeoard ⁊ eupatorii ⁊ sucaba oi₃ equaliter
decoquantur ⁊ colentur. ¶Ca. de pilulis.

Pilule q̃ ꝯueniũt illi q h₃ ṽtositatẽ grossa₃
⁊ inflãmatõ₃ ⁊ spasmũ neruoꝝ ⁊ inflatões₃
testicloꝝ: ℞.se.apii ⁊ se.bãmel ⁊ anisi ⁊ ma
sticis ⁊ croci oi₃ añ.ȝ.ii.myro.ni.⁊ belliricoꝝ ⁊ ẽbli
coꝝ oim añ.ȝ.ii.ſapini ⁊ bdelii ſbalbidi oim añ.ȝ.i.
⁊.ſ.calamti ⁊ petroseli ⁊ flõis ſqnãti ⁊ assari ⁊ costi ⁊
zedoarie ⁊ ligni acori oim añ.ȝ.ſ.et iformenẗ pilule.

Pilule fetide magne q̃ expellũt hũores gros
sos ⁊ aperiũt oppilatões ⁊ ꝯferũt ad dolo
res iũcturaꝝ ⁊ilioꝝ ⁊ albaras ⁊ morpheã
⁊ leprã ⁊ elephãtiã: ⁊ sũt pilſe cognite almeheru: ℞.
ãmoniaci ⁊ ſapini ⁊ opponaci ⁊ bdelli ⁊ aloes
⁊ harmel ⁊ myrobalãoꝝ ⁊ pulpe collogntide oim
añ.ȝ.viii.⁊ alsabrã ⁊ epithymi ⁊ euforbii ⁊ capsie ⁊
hermodactiloꝝ oim añ.põdus.ȝ.iiii.⁊ turbit.ȝ.x.⁊
castorei põdus.ȝ.ii.⁊ scamonee põdus.ȝ.iii. agarici
ȝ.ii.⁊ croci ⁊ spice ⁊ cardamõi ⁊ radicis altee albe ⁊
alkeia ⁊ cinamomũ ⁊ galãge oim añ.pondus.ȝ.i.

Pilule fetide maiores ꝯferentes ad dolorem
colice ⁊ podagre ⁊ dorsi ⁊ genuũ ⁊ ŕsoluũt
hũore₃ grossu₃ viscosu₃ in corpore: quarũ
hec ẽ ꝑmixtio: ℞.bdellii ſapini ãmoniaci oppopo
naci se.harmel ⁊ pulpe collogntide ⁊ aloes scotrẽs
⁊ epithymi oim añ.ȝ.x.scamonee.ȝ.vi. cinamõi spi
ce croci ⁊ castorei oim añ.ȝ.ii.euforbii.ȝ.i. infundãẗ
gũme in aqua porri ⁊ fiant pilule. dosis.ȝ.ii.

Pilule fetide minores mũdificãtes humorẽ
grossũ viscosũ ex dorso ⁊ genib⁹: ℞.ſapi de
spahani ⁊ ãmoniaci ⁊ oppopõaci ⁊ bdellii
oim añ.ȝ.x.ẗbit.ȝ.xx.pulpe collogntide.ȝ.xii.ifũdãẗ
gũme ⁊ ꝯficiãẗ cũ eis medicie: dosꝭ.ȝ.i.cũ aq̃ tepida.

Pilule fetide alkindi que ꝯferũt ad dolorem
iuncturaꝝ ⁊ podagre ⁊ oẽm dolorẽ ex hu
more crudo ⁊ cholra ⁊ melia ⁊ palysi₃: q̃rũ
ꝑmixtio hec ẽ: ℞. aloes ⁊ myrobal.citri.enucleatoꝝ
⁊ harmel ⁊ epithymi cretẽs ⁊ medulle turbit ⁊ ãmo
niaci ⁊ oppoponaci ⁊ ſapini ⁊ bdellii iudaici oim
añ.ꝑtes.iiii. pulpe collogntide ꝑtes tres scamonee
ꝑtes.ii. euforbii ⁊ castorei ⁊ cinamomi ⁊ croci oim
añ.ꝑtẽ.i.ifũde gũmas i aq̃ porri aut aq̃ caul' die ⁊ no
cte: deide tere medicias ⁊ tere gũmas donec fiat sicẽ
vnguentũ: deide pulueriza medicias sup eas: ⁊ tere
donec ꝑmisceanẗ: ⁊ fac pilulas sites piperi ⁊ exicca
in vmbra: dosꝭ eaꝝ põdus.ȝ.ii.in ꝑncipio noctis cũ
aqua tepida. ⁊ sit cib⁹ sup eas pullus ꝯditus in zibra
begi. ⁊ vinũ eius sit vinũ mellis aut de passis.

Pilule de capsia maiores q̃ sũt ꝯferentes ad
dolões hũeroꝝ ⁊ anchaꝝ ⁊ vene sciatice ⁊
solutione educũt hũorẽ grossũ viscosũ: ℞.
ſapini ⁊ ãmõiaci ⁊ bdellii ⁊ euforbii ⁊ oppopõaci
oim añ.ȝ.i.aloes ⁊ epithymi ⁊ agarici oi₃ añ.ȝ.i.⁊.ſ
aristo.ro.⁊ centauree ⁊ castorei oim añ.ȝ.ii. macro
pipis ⁊ zinziberis ⁊ cymini ⁊ ameos ⁊ semis apii ⁊
anisi ⁊ myrrhe ⁊ croci oi₃ añ. tertias.ii.ȝ.i.myroba.
citri.⁊ hermodactilorũ ⁊ radicis almeheizaberegi
oim añ.ȝ.ii.et.ſ. synapis et capsie et pulpe collogn
tide et ligni acori et salis indi oim añ. tertias.ii.ȝ.i.ꝯ
fice cũ aq̃ alkekẽgi: et fiãt ide pilſe. dosꝭ põdus.ȝ.ii.

Pilule de capsia minores ꝯferẽtes ad molli
ficationẽ ꝑtis et palysi₃ et dolorẽ ancharu₃
et genuũ et iuncturaꝝ et podagrã fra₃ et so
lutione educunt hũorẽ crudũ grossum: ℞ .myrob.
citri.ȝ.x.aloes.ȝ.xx.zinziberis.ȝ.ii.piperis ⁊ macro
pipis oim añ.ȝ.i.synapis.ȝ.iiii. capsie inde ⁊ salis idi
⁊ pulpe collogntide oi₃ añ.ȝ.ii.ꝑẽdiaꝝ.ȝ.iiii.ꝯficiã
cũ aq̃ porri ⁊ informenẗ pilule. dosꝭ.ȝ.ii.cũ aq̃ tepida

Pilule de capsia descriptiõe alia: ℞. aloes et
turbit ⁊ hermodactiloꝝ oim añ.ȝ.x.capsie
⁊ acori ⁊ salis naptici et pulpe collogntide
et agarici et granoꝝ harmel et bdellii et ſapini oim
añ.ȝ.ii.ȝȝ.et macropiperis et piperis et masticis et
synapis et anisi et costi et ameos oim añ.ȝ.ii.epithy
mi et myro.ni.ãboꝝ añ.ȝ.v. ꝯficianẗ cũ aq̃ caulis et
alkekẽgi: q̃ꝝ dosꝭ sit.ȝ.ii. aut tres cũ aqua calida.

Pilule de eupatorio faciẽtes ad dolorẽ epis
et ictericiã et ad febres: ℞. aloes et succi eu
patorii et myro.citri.oim equaliẗ: tere et cri
bella: et ꝯfice cũ aq̃ apii et fac pilulas. dosꝭ põd⁹.ȝ.ii.

Pilule ꝑficue ꝯferentes ad palysi₃ et tortam
⁊ dolorẽ genuũ ⁊ dolores iuncturarum ex
phlate: ℞.albredumaru ⁊ est medicia inda
⁊ satil ⁊ afrãg: ⁊ ẽ medicia alia ida ⁊ ẗbit ⁊ granoru₃
alnil indi ⁊ herbe eupatorii oim añ.aur.xx.decoq̃zẗ
cũ lb.i.aq̃ dõec remaneat medietas: deiñ colenẗ et
reducaẗ aq̃ eoꝝ ad ignẽ ⁊ buliat dõec coagleẗ ⁊ ꝓii
ciaẗ sup eã dẽde de sceni mũdati a cortice suo exteri
ore: ⁊ ẽ sile lingue auis posite in medio sui. Et sumãẗ
cynami ⁊ agarici ⁊ masticis ⁊ aloes scotrẽsis ⁊ albrẽ
gi excorticati ⁊ succi liqritie oium añ. aur.xx.tere ⁊
cribella cũ orali ꝑter dende: deiñ tere dende solu₃ ⁊
misceaẗ cũ medicis: qm̃ nõ cribellaẗ ꝑp vnctuositatẽ
suã: deide ꝓiicianẗ sup illã aquã decoctã coagulata₃
⁊ facta est ei spissitudo mellis: ⁊ ꝯficianẗ cũ ea iste me
dicine ⁊ informenẗ pilule: ⁊ sumaẗ de eis põdus ter
tie.ȝ.i.vsq₃ ad.ȝ.ſ. ⁊ quando multiplicas: da duas
tertias.ȝ.i.cum aqua calida in nocte.

Pilule aliathelic ⁊ sũt pilſe abstergẽtes phla
⁊ melia₃ ⁊ educẽtes ea ãbo ⁊ frãgũt vẽtosi
tatẽ debilitatis digõnis: ⁊ danẗ i potu hyeme ⁊ esta
te: q̃ꝝ hec ẽ ꝑmixtio: ℞. cinamomi ⁊ costi ⁊ spice ⁊
amomi ⁊: camedreos ⁊ grãoꝝ albẽ ⁊ mahaleb ⁊ ci
namomi ⁊ agarici oim añ.põdus.ȝ.ii.myrrhe ⁊ cro
ci ⁊ gariofi.oim añ.põdus.ȝ.iii.aloes.ȝ.xvi.fiãt pilu
le i estate cũ succo rosꝭ. ⁊ i hyeme cũ succo caul'. dosꝭ
eaꝝ põd⁹.ȝ.ii.cũ vino añ cibũ. ⁊ cibeẗ i hora sua cũ
aq̃ ciceris.

Pilule aldurie ex li.alcalamet q̃ odoriferum
efficiũt oris odorẽ ⁊ absẗgũt visũ ⁊ ꝯsumũt
phla ⁊ faciũt appetẽ cibũ ⁊ ꝯfortãt dẽtes masticãtes
℞.cynami ⁊ pipis ⁊ rubee ⁊ coriãdri ⁊ heilbace ⁊ ꝯ
diati ⁊ faufel ⁊ cabre⁹ oim añ. põdus.ȝ.ii. ⁊ kirat.i.
muschi.tere ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cũ aq̃ gũmi soluti.

Pilule q̃ ꝯfeṙt ad ṽtositatẽ ⁊ d̃bilitatẽ stõi ⁊
ad hemoroidas. q̃ꝝ hec ẽ ꝑmixtio: ℞.scõie
ferri aur.c.q̃ infũdanẗ in aq̃ porri se tẽ die
bus ꝯtinuis ⁊ remoueẗ aq̃ in ea omni die semel ⁊ g̃
noru₃ nasturtii.ȝ.cc. se. porri ⁊ se.eruce ⁊ seis alseful

⁊ se. apii ⁊ se. baucie ⁊ se. rhaphāi ⁊ fenugreci ⁊ se. cepe oīm añ. ʒ. xxv. tere ⁊ ꝯfice cū aq̄ pori ⁊ informa. pilulas sicut cicer.

P Ilule de dende ꝯferētes ad torturā ⁊ colicā ⁊ dolores dorsi ⁊ genuū ⁊ oēʒ dolorē: cuiꝰ cā est phlēa grossuʒ viscosuʒ ⁊ oēʒ vētositatē grossaʒ ℞. cinamōi excorticati a cortice suo supiore de quo ꝓiciant̄ ligne repte inter duo frusta ⁊ granoꝝ dēde ⁊ succi liqritie ⁊ agarici al. ⁊ alkeiati ⁊ herbe eupatorii ⁊ absynthii aloes ptes equales: tere ⁊ ꝯfice cū aq̄ apii: ⁊ informent̄ pilule pue. Et ille qui de eis fac̄ pilulas inungat manū suaʒ oleo balsami odorifero. dosis eaꝝ est qd̓ est a. ʒ. i. vsqʒ ad. ʒ. ii. ⁊ sit cibus sup eas zibrabegi.

S Al solutiuus conferēs ad torturaʒ ⁊ abstergit visuʒ ⁊ acuit audituʒ: ⁊ ad dolores splenis ⁊ ad podagrā ⁊ dolores iuncturaꝝ ⁊ mollificationeʒ lacerti ⁊ nocumēta frigoris ⁊ hūiditatis: cuiꝰ hec ē permixtio: Salis gēme. ℥. vi. piperis. ʒ. vii. zinziberis ⁊ se. apii ⁊ isopi ⁊ aniuden ⁊ petrosilini ⁊ se. feniculi ⁊ anisi ⁊ folii indi ⁊ agarici ⁊ scamonee ⁊ nasturtii ⁊ gariofiloꝝ oīm añ. ʒ. iiii. Aggregentur post cribellationeʒ ⁊ reponant̄ in vase ⁊ aministrentur.

P Ilule stōatice alkindi q̄ ꝯfortant stōm ⁊ faciūt appetē cibū ⁊ sūt valētes ad stōʒ ⁊ epꝑ ⁊ splenē ⁊ mūdificāt sensus ⁊ itestina ⁊ educūt sfluitates ex toto corpe ⁊ phlēa: ℞ myrob. kebuloꝝ ptes. vi. salis indi ⁊ absynthii romāi ⁊ agarici leuis scamonee sbalbide oīm añ. ptes. iii. assari ⁊ anisi ⁊ se. apii oīm añ. ptes. ii. medulle turbit al. ptes. xvii. epithymi cretēsis rubei mūdi recētis ptes. v. hierepi. ptes. vii. gariofil. ptē. i. ꝯmisceant̄ medicine iste post cribellationē: deiñ ponat̄ sup eas paulati: ⁊ ipse ꝯterant̄ aq̄ i qua bulite sūt ptes. iiii. penidioꝝ sabari donec ꝯuersa sit in sba succi dactiloꝝ: deiñ informent̄ pilule siꝯes piperi: dosis sit pondus aur. ii.

P Ilule albaramaki mūdificātes caꝑ ⁊ extremitates ⁊ ꝯferūt ad aꝑata: bibāt̄ ⁊ dormiat̄ sr̄ eas ꝑpea q͛ sūt vltie i attractōe quoꝝ permixtio hec ē: ℞. aloes scotrēsis ⁊ pulpe collogntide āboꝝ aur. vii. croci ⁊ spice ⁊ cinamomi ⁊ granoruʒ balsami ⁊ assari ⁊ masticis ⁊ absynthii romāi ⁊ scamonee ⁊ turbit oīm añ. aur. ii. cassie aur. S. tere bñ ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cū aq̄ tepida ⁊ fac pilulas ⁊ inūgat manū suā oleo amigdalino dulci ⁊ sumatur de eis scd̓m quantitatem lenitatis nature ⁊ siccitatis eius minus pillule. iii. ⁊ plus d̓ eis pilule. ix. dosis integra. ʒ. iii. qū vadit ad lectum suum.

P Illule filii albarit experte ad morpheaʒ fedā: auferūt ei eā i tribꝰ diebꝰ ⁊ ꝯfert ad febrē ⁊ vētositatē ⁊ dolores iūcturaꝝ ⁊ oēʒ passioneʒ phlaticā ⁊ melicaʒ: ℞. myrobal. ni. ⁊ citrinorū ⁊ aloes scotrēsis ⁊ sarcocolle ⁊ bdelii rubei hapini de spahani ⁊ pulpe collogntide oīm añ. ptes. v. nasturtii al. ⁊ origani psici ⁊ nigelle ⁊ cymini carmeni ⁊ salis gēme ⁊ visci romāi oīm añ. ptē. i. Accipe has medicinas pꝰ ꝯtritiōʒ ⁊ cribellatiōʒ ⁊ ꝯmisce pfecte ⁊ infūde gūmas i aq̄ pori i vase eris tāte q̄ᷓtitatis q̄ ꝯficiant̄ medicine: et ponat̄ in sole donec resoluant̄ gūme: deiñ ꝓiciāt̄ medicie cribellate desup: et ꝯficiātur bñ vehemēter ꝯterēdo dōec sit pose vt fiāt pilule siꝯes pipi et exiccēt̄ in vmbra: dosis eaꝝ aur. i. cū aq̄ tepida: ⁊ abstineat añ ipas duobꝰ diebꝰ ab oibꝰ rebꝰ nisi pane et alzibrabegi.

P Ilule filii hubeire sup qbꝰ ē ꝯueniētia mā̄ifesti iuuamēti i vētositatibꝰ et chlēa ⁊ vētositatibꝰ hemoroidaꝝ ⁊ hūoꝝ crudo ⁊ morphearū ⁊ pruritu: ⁊ bibūt̄ i oi die ⁊ nocte hyeme ⁊ estate: q̄rū ꝑmixtio h̓ ē: ℞. myro. citri. ⁊ ni. ⁊ bellericoꝝ ablatis nucleis oīm añ. aur. xii. ēblicoꝝ aur. vi. capsie ⁊ macropipis āboꝝ añ. aur. v. nucis muscbate ⁊ sal' gēme oīm añ. aur. ii. turbit al. aloes āboꝝ aur. iii. ter̄ ⁊ cribella oīa: ⁊ fac ꝯfectiōnē cū oleo vio. ⁊ fac pilulas ⁊ exicca i vmbra: doś eaꝝ aur. vi. apud mediam noctē cū aq̄ cal̄a: videbis ei mirabilia ex iuuamēto.

P Ilule aggregatiue filii hilgebē q̄ ꝯferūt ad sr̄fluitatē exn̄tē i corpe ex phlāte ⁊ chol̄a rubea ⁊ chol̄a ni. Et silr̄ ꝯferūt capiti quʒ in ipso ē sr̄fluitas ex istis hūoribꝰ aut ex vno eoꝝ ⁊ remouūt surditatē accn̄tē ide: ⁊ ꝯfert stō ⁊ epi ⁊ ꝯfōtāt ea ⁊ ꝯferūt ad oēm febrē āntiquā ⁊ sedāt hūores oēs ⁊ sedāt sanguieʒ ⁊ sanāt spēs vlceꝝ ⁊ pruritū. Et ille q hʒ hemōroidas ⁊ idiget potu eaꝝ tangat indicē ⁊ pollicē suū cū aliq̄ᷓto oleo amigdalino: deiñ tangat illas pilulas digitis suis q̄ᷓtitate q̄ fluāt cū oleo: deiñ bibat eas: nō ei nocebūt ei qū fecerit illud: q̄ꝝ ꝑmixtio hec ē: ℞. hierepicre. ʒ. xxiiii. myro. ni. ⁊ citrinorū āboꝝ añ. ʒ. vi. masticis ⁊ anisi ⁊ succi eupatorii ⁊ succi absynthii oīm añ. ʒ. ii. ro. ru. ʒ. iiii. terant̄ ⁊ cribellētur ⁊ ꝯficiant̄ cū aq̄ ⁊ informent̄ pilule siꝯes pipi: dosis. ʒ. ii. vsʒ ad. ʒ. ii. ⁊ S. ⁊ bibant̄ pꝰ. ii. hōas a ꝑncipio noctis añq̄ʒ dōmiat vtēs eis: deiñ surgat ⁊ faciēt ascelare a duabꝰ scellis vsʒ ad. iiii. et erit eaꝝ opatō i die.

P Ilule facte cū euforbio ꝯferētes ad aquaʒ citrinaʒ et ad dolorem dorsi et anche et podagrā et mollificatiōʒ mēbroꝝ: q̄ꝝ ꝑmixtio hec ē: ℞. euforbii et masticis āboꝝ añ. ʒ. iiii. scamōee ⁊ agarici āboꝝ añ. ʒ. v. pulpe collogntide. ʒ. iii. aloes ⁊ epithymi āboꝝ añ. pondus. ʒ. xx. succi absynthii pōdus. ʒ. v. salis indi pōdus. ʒ. i. ⁊ S. macropipis pōdus. ʒ. ii. anisi pōdus. ʒ. iiii. spice pōdus. ʒ. x. tere medicinas ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cū aq̄ caulis: et informa pilulas sicut piper. doś hꝰ medicie est. xi. pilule vsʒ ad q̄ᷓtitatē. ʒ. S. añ cibū et pꝰ ipʒ: ⁊ bibat̄ sup eis aq̄ cal̄a.

P Ilule alie ꝯferētes ad febrē chronicā et d̓bilitatē splēis et epis et inceptōʒ aq̄: ℞. camepitheos et camedreos et radicū liqritie et croci et lacce ⁊ absynthii oīm añ. ʒ. x. se. apii ⁊ anisi ⁊ se. fenic. oīm añ. ʒ. ⁊ succi eupatorii ⁊ reusini ⁊ roś oīm añ. ʒ. viii. se. cuscute. ʒ. xv. polii: et si hūerit splenē adde in eis scolopendrie. ʒ. x. radicis capparis et fructus tamarisci amboꝝ añ. ʒ. viii.

P Ilule alie ad febrē chronicā ex hūoribꝰ cōmixtis ⁊ dolorē epis ⁊ iceptiōʒ aq̄: ℞. absynthii ⁊ succi eupatōii ⁊ myro. citri. ⁊ aloes ⁊ masticis ⁊ croci ⁊ aristol. ⁊ lacce ⁊ anisi ⁊ capsie ⁊ hiere oium ana partē vnaʒ: terantur et informentur pilule.

P Ilule ꝯferētes ad febreʒ chronicaʒ accn̄teʒ ab hūoribus cōmixtis ⁊ ad dolorē epis ⁊ iceptōʒ hydropis: ℞. absynthii aut succi eiꝰ ⁊ succi eupatorii ⁊ myrobal. citri. ⁊ aloes ⁊ masticis ⁊ croci ⁊ reubarbari ⁊ lacce ablute et anisi et folii sicci et hierepicre oīm añ. ꝑs. i. terant̄ et ꝯficiant̄ cū succo solatri: ⁊ iformēt̄ pilule: doś pōdus aur. i. cū aq̄ tepida in nocte. Qd̓ si fiūt tussis ꝯmisce cū medicis succi liqritie q̄ᷓtū ē medietas pōdēis oīm mediciaꝝ.

P Ilule q̄ apiūt oppilatiōes ⁊ sbtiliāt hūores grossos et faciūt d̓scēdē hūores et hūitates

viſcoſaſ ⁊ mucilagioſaſ.quaꝝ hec eſt ꝑmixtio: ℞. folii idi ⁊ myrrhe ⁊ floris ſqnanti floris abſynthii romani ⁊ maſticis et croci oium añ.ʒ.ſ.ſe.apii ⁊ aniſi ⁊ bdellii ⁊ ſapi ⁊ oppoponaci oium añ.ʒ.i.aloes.ʒ.vii.ſbit agarici ãboꝝ añ.ʒ.iii.ſ.⁊ fiãt pile.

Pilule ꝺ ſapio q̃ cõueniũt ad doloꝛẽ genuũ ⁊ ãchaꝝ ⁊ lateꝝ.quaꝝ hec ẽ ꝑmixtio: ℞.ſe.apii ⁊ ſe.harmel ãboꝝ añ.ʒ.i.ſapini ⁊ bdellii ãboꝝ añ.ʒ.ii.hiere.ʒ.ii.pulpe collogntide ⁊ agarici ãboꝝ añ.ʒ.i.turbit.ʒ.vi.fiãt pilule:doſis.ʒ.ii.cũ aq̃ tepida.

Pilule ꝺ oppopõaco liſalomõi ꝯuenientes ad doloꝛẽ genuũ ⁊ doꝛſi ⁊ palyſiʒ ⁊ toꝛturã ℞.ʒʒ.⁊ pipis ⁊ macropipis ⁊ capſie inde ⁊ myrobal.citrioꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ ẽblicoꝝ ⁊ myrrhe ⁊ turbit ⁊ ſcãonee ⁊ croci ⁊ caſtoꝛei oium añ.ʒ.ii.oppopõaci ⁊ hermodactiloꝝ ⁊ ſapini ⁊ bdellii ⁊ ãmoniaci ⁊ pulpe collogntide oiuʒ añ.ʒ.x.aloes.ʒ.xx.infũdãt gũme i aq̃ caulis ⁊ cõficiãt cũ eis medicine ⁊ infoꝛment pilule doſis.ʒ.ii.

Pilule ꝺ eufoꝛbio ꝯferẽtes ad palyſiʒ ⁊ mollificatõʒ ⁊ humoꝛes crudos deſcẽdẽtes ad neruos: ℞.agarici pulpe collogntide euforbii ſapi bdellii oiuʒ añ.ʒ.i.aloes.ʒ.ii.terant ⁊ cõficiant cum aqua caul' ⁊ fiant pilule.

Pilule ide facte cũ muſcho cõferẽtes ad doloꝛẽ ſtõi ⁊ aufert fetoꝛẽ oꝛis ⁊ malũ odoꝛeʒ pot' vini et exiccant hũiditates eoꝝ: ℞.remiſk ⁊ cappis ãboꝝ añ.lib.i.cõterãt ⁊ abluãt cũ aq̃ ⁊ ꝓiiciant i vaſe ⁊ ꝓiciãt ſup ea aq̃ lib.xl.⁊ decoq̃ʒt donec rẽaneãt lib.v.⁊ colet:deide reducat ad vas mũdũ ⁊ decoq̃ʒt cũ aqua ſcðo ſola donec coaguletꝛ:⁊ tu remouebis eã cũ cocbliario ita vt ñ adhereat ⁊ aduratꝛ: deide ꝓiiciat i catio viridi ⁊ exiccet ſic̃ exiccat aloes ablutũ.Qñ ergo volueris facer ex eis pilulas ſume ꝺ'eis aur.xx.⁊ tere ⁊ cribella:deide accipe beil ⁊ gariofil.⁊ nucis muſ.⁊ maciſ ⁊ xiloaloes idi ⁊ folii ⁊ cẽtauree ⁊ ſãdali albi ⁊ girbaugue ⁊ cubebe oiuʒ ana aur.i.muſchi aur.v.cãfoꝛe aur.x.tere vnũqðq̃ʒ ꝑ ſe ⁊ cribella: deñ ꝑmiſce poſtea accipe remiſk ſo aur.v.⁊ ꝓiice ſr eã aq.℥.vi.⁊ ꝺcoque eã donec remaneãt ℥.ii.⁊ cola eã ⁊ ꝯfice cũ ea mediciaſ ⁊ iforma pilulaſ ſic̃ cicer ⁊ exicca eas ⁊ vtere eis qñ neceſſe fuerit.

Tractatus decimus de oleis.

Sermo noſter i hac ſũma de oleis eſt ſm noſtrã cõditionem.

Oleũ nardinũ: Eius qdẽ iuuaueñta ſt multa ⁊ eſt de nobilioꝛibus oleis cõferẽs ad oẽm doloꝛẽ q ſũt ex fritate i vẽtre ⁊ vẽtoſitatẽ itrinſecã ⁊ ſedat doloꝛes auris fros ⁊ remouet eos ⁊ aufert doloꝛẽ capitis ⁊ emigraneã ſco capputpur.ex eo coloꝛẽ efficit bonũ ⁊ aufert colicã ⁊ pũctionẽ vẽtoſã et cõfert ad doloꝛes eaꝝ et ſedat doloꝛẽ epatis ⁊ vẽtris ⁊ calefacit matricẽ ⁊ iniicit in foꝛamẽ virge et cõfert renib' et veſice et ad mollificationẽ veſice:c' hec ẽ ꝑmixtio: Sumãt calami aromatici et cipi et folia lauri et xilobalſami et folii indi et enule et ſauine et ſqnãti et myrti et coꝛdumeni et ſãſuci oiuʒ añ.℥.ii.terãt cõtritiõe groſſa et ꝓiciãt i vaſe et ꝓiciãt ſup ea vinũ et aq̃ et iſundãt ſup ea olei ſiſamini kiſt.v.et decoq̃ʒt lẽto igne i vaſe et ꝓiiciant i vaſe duplici ſex hoꝛis et moueãt oi hoꝛa deide auferant ab igne:et dimittat donec infrẽt et colet oleuʒ.

Decoctio ſa:c' hec ẽ ꝑmixtio: ℞.roſ.ru.et caſſie et ſucci myrti hũide et myrrhe oiuʒ añ.ʒ.ii.terantur groſſe et ꝓiiciant ſup ea aqua aut vinuʒ donec hũectent ⁊ oleũ decoctũ ⁊ decoquant leui igne tribus hoꝛis ⁊ infrẽt ⁊ colet. Decoctio tertia:c' hec eſt ꝑmixtio: Spice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ ſtoꝛacis oium ana.℥.iii.nucis muſchate.℥.v.olei balſamini.℥.vi.tere medicinas groſſe ⁊ ꝓiice ſup eas aq̃ʒ. Qñ g° calefit ꝓiice deſup oleũ qð decoctũ eſt ⁊ oleũ balſami ⁊ ſtoꝛacem liqdã ⁊ moue donec miſceant ⁊ ferueant donec ꝯſumatur aqua ⁊ remaneat oleum.

Oleum de ſtoꝛace ꝯueniens iũcturis ad q̃s effundit mã ⁊ calefacit lacertos ⁊ ãpata fra ⁊ matricẽ fram ⁊ calefacit renes ⁊ veſicaʒ ex fritate: ℞.oleũ ſiſamini kiſt.i.ſtoꝛacis ſicce.℥.iii. docoquantur lento igne donec ſumat oleum virtutem ſtoꝛaciſ ⁊ reponatur

Oleuʒ de camemilla: ℞.olei ſiſamini kiſt.i.fenugreci ſupioꝛis camemille abluti ⁊ exiccati in vmbꝛa amboꝝ ana.ʒ.ii. ⁊ reponat in vaſe vitri ⁊ ponatur in ſole.xl.diebus ⁊ adminiſtra.

Oleũ de maſtice ꝯueniẽs ad debilitatẽ ſtõi ⁊ ãpata eius ⁊ lenit duritiẽ: ℞. olei ſiſamini kiſt.ii. maſticis.℥.vi.terat maſtix ⁊ ꝓiiciat ſup oleũ in vaſe duplici.

Oleũ de abſynthio ſcm̃ i ſole calefaciens et ꝯfoꝛtans mẽbꝛa fra: ℞.olei ſiſamini danic i.ꝓiice ipm in vaſe vitri ⁊ abſynthii.℥.ii.⁊ ponatur i ſole.xl.dieb' ⁊ adminiſtretur.

Oleuʒ de aneto: ℞.olei ſiſamini kiſt.i.ſemis aneti exiccati in vmbra.℥.i.ꝓiiciant in vaſe vitri ⁊ ponant in ſole.xx.dieb' ⁊ adminiſtret.

Oleũ de lilio qð ꝯfert ad frigus matricis et ꝓfocationẽ matricis ⁊ ad colicã ⁊ calefacit renes ⁊ veſicã: ℞.caſſie lignee et carpobalſami ⁊ maſticiſ oiuʒ añ.℥.i.gariofil.⁊ cĩnamomi amboꝝ añ.℥.ſ.croci.℥.i.tere ⁊ ꝓiice in vaſe vitri cũ lb.i.ſ.olei ſiſamini et liliis.xxi.numero poſtq̃ʒ ꝓieceriſ illud qð i eis de citrinitate ⁊ radices folioꝝ eoꝛuʒ ⁊ ponat in vmbꝛa in loco temperato vſq̃ʒquo ſumat oleum virtutem eius ⁊ adminiſtretur.

Oleum de haſce qð ꝯfert ad difficultatẽ vrine: ℞.olei ſiſamini.℥.i.aq̃ lb.i.⁊ quartaʒ ʒinʒiberis.ʒ.iiii.haſce.ʒ.x.tere medicias groſſe ⁊ ꝓiice i vaſe cũ aq̃ et oleo ſiſamino et decoquat donec cõſumat aq̃ ⁊ remaneat oleũ ⁊ diſtillet de eo i foꝛamẽ virge.

Oleũ de haſce alið ad iũcturas et coloꝛe efficit bonũ et addit i deſiderio coeũdi et cõmouet ſup coitũ et rectificat renes et veſicã et doꝛſũ qñ de eo bibit q̃ʒtitas.ſ.i.oi die cũ rob aut cũ vino et admĩſtrat ẽt i cliſterib':c' hec ẽ ꝑmixtio: ℞.olei ſiſamini et lactis vaccini dulcis et ſucci haſce hũidi oiuʒ ana lb.x.penidioꝝ alboꝛuʒ lb.v.ʒinʒiberis lb.ii.ſ.Terãt penidii et cribellent et ꝓiciãt oĩa i vaſe figuli et accẽdat ſub eo ignis lenis donec ꝯſumant aq̃ haſce et lac et remaneat oleũ ſolũ et bibat de eo ſic̃ diximꝰ. Eſt eñ iuuatiuũ ad debilitatẽ renũ et addit in deſiderio coeundi et ſpermate.

Oleũ haſce alið ꝯueniens ad difficultatem vẽtris et doloꝛeʒ ilioꝝ et renũ veſice:c' hec ẽ ꝑmixtio: ℞.aq̃ dulcis ſacraiati.xv.ʒʒ.põdus.ʒ.iiii.ꝯtriti haſce põdus.ʒ.x.olei ſiſamini ſacraiati.i.decoquãt i vaſe mũdo igne leni dõec ꝯſumat aq̃ ⁊ remaneat oleũ et auferat ⁊ dimittat dõec iſrẽt ⁊ colet ⁊ fiat cliſtẽ ex eo poſteri' et añ iſundendo i foꝛamẽ vge.

OLeū ꝺ ſerpentib⁹ ꝯferēs ad ipetiginē ⁊ mollificationē ſtōi: Sumāť olei ſiſamini kiſt.iii. ⁊ ponāť in vaſe figuli ⁊ ponāť i eo de ſerpētib⁹ nigris a.v.vſq₃ ad.x.⁊ ſtrigať cap̄ vaſis ⁊ decoquāť lento igne donec i decoctōe diſſoluanť ⁊ auferanť ab igne ⁊ dimittať donec infreť ⁊ apiať caput ei⁹ ⁊ caueať a vapoꝛe ei⁹: qr̄ dimittať donec infreť et reſpiret ⁊ auferať ab eo vapoꝛ ⁊ ponať in vaſe ⁊ admiſtreť i epithymate qū ip̄z ē neccriu₃ cū pēna iūctū

OLeū regis dauid qꝺ ē iuuatiuū ad palyſi₃ ⁊ toꝛturā ⁊ podagrā ⁊ tremoꝛē ⁊ ad doloꝛes iūcturaꝝ ⁊ doꝛſi ⁊ ad fiſtulas ⁊ hemoꝛroidaſ ⁊ ad colicā ⁊ elephantiā: c⁹ hec ē ꝑmixtio: ℞. bdellii.ʒ.x.amoniaci ⁊ ſerapini ⁊ oppopōaci ⁊ carpobalſami et opii et polypodii et hellebori albi et ʒarur ⁊ ſeleniati ⁊ capſie ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ excōticataꝝ oīu₃ añ.ʒ.vi.gariofiloꝝ ⁊ nuciſ muſchate ⁊.ʒʒ.⁊ galange ⁊ cinamōi ⁊ laudani ⁊ caſtoꝛei oīu₃ añ.ʒ.iii.keſile ⁊ ſeis hyuſgami albi ⁊ ſiſeleoſ ⁊ olibani ⁊ nigelle ⁊ ſe.eruce ⁊ ſe.poꝛri ⁊ ameoſ ⁊ coſti oīu₃ añ.ʒ.v.cipi et granoꝝ harmel ⁊ myrti ⁊ granoꝝ viridiū et granoꝝ alkerua et ſanſuci oīum añ.ʒ.iiii.folioꝝ eupatoꝛii et vſnee āboꝝ añ.ʒ.v.terať medicine iſte ꝯtritōe groſſa ⁊ ꝓiciant i vaſe ⁊ fundanť ſup eaſ lb.vi.ſucci caulis ⁊ decoquať igne leni dōec redeat ad lb.ii.⁊ remoueať ab igne ⁊ coleť ⁊ exp̄mať ita vt nō remaneat in eo aliqd de v̄tutib⁹ haꝝ medicinaꝝ ⁊ reducať ad vas ⁊ fundāť ſup ip̄z de oleo oliue lb. vi.⁊ butyri vaccini ⁊ olei alrazaki ⁊ olei de kerua ⁊ olei aldemeſt decocti cū ſpēb⁹ ⁊ affeřť h⁹ oleū egypto oīu₃ añ.ʒ.x.⁊ farine amigdalaꝝ amaraꝝ.ʒ.ii.granoꝝ lauri ⁊ pini āboꝝ añ.ʒ.vi.olei de lilio ⁊ olei de eruca āboꝝ añ.ʒ.v.granoꝝ viridiū pōdus.ʒ.x.olei ſiſamini aut alrazaki i q⁹ decocte ſūt rute.ʒ.iii.vſnee ʒ.iii.olei de alcāna.ʒ.v.mellis anacardi.ʒ.iii.⁊ addātur ſup olea i vaſe ⁊ diſſoluať cū pauco illius aq̄ de ſagzenea pōdus.ʒ.x.decoquāť lento igne ſ₃ facilitatem donec remaneat aq̄ q̄ztitas ſacraiati.i.⁊ auferatur ab igne ⁊ coleť cū mādili ſpiſſo ⁊ reducatur ad vas ⁊ ꝓiciāť amoniaci.ʒ.x.⁊ mellis.ʒ.x.⁊ ponatur ſup pꝛunas donec liq̄fiat ⁊ miſceanť cū eo ꝺ ſtoꝛace liqda ⁊ napta alba ⁊ olei balſami oīu₃ añ.ʒ.x.⁊ ponať i ampulla ⁊ claudať ſtricte caput ei⁹: doſis ei⁹ a q̄rta.ʒ.i.vſq₃ ad auř.i.cū aq̄ ciceris tepida.

OLeū de coſto dať i potu ⁊ cōfert ad frig⁹la certoꝝ ⁊ ꝓp̄e epatiſ ⁊ ſtomachi ⁊ apit oppilatōes lacertoꝝ ꝯfoꝛtās eos faciens coloꝛē eē bonū ꝯſeruās nigredinē capilloꝝ: ℞.coſti amari ʒ.x.caſſie.ʒ.vi.folioꝝ almarmacoꝛ ſextaria.x.teranť groſſe ⁊ īfundanť i vino i nocte ⁊ ꝓiicianť ſuper eas olei ſiſamini lb.i.ſ.⁊ decoquatur i vaſe duplici dōec ꝯſumať vinū ⁊ remaneat oleum.

OLeū de coſto aliꝺ ad doloꝛe₃ epatis ⁊ ſtōi ⁊ doloꝛē iūcturaꝝ ex fritate ⁊ mollificatiōe lateris: ℞.gariofil.ʒ.i.calami aromatici ⁊ ſpice ⁊ folii idi ⁊ ſtoꝛacis ⁊ radicis lilii celeſtis ⁊ cynami ⁊ vſnee ⁊ coſti oīu₃ añ.ʒ.ii.enule ⁊ caſſie añ.ʒ.i.myrrhe ʒ.ſ.tere medicinas groſſe ⁊ īfunde in aceto i nocte ⁊ effunde ſup eas olei ⁊ aq̄ amboꝝ añ.lb.v.⁊ decoquāť lento igne donec ꝯſumať aq̄ ⁊ remaneat oleu₃ ⁊ coletur ⁊ miſceatur cū p̄mo.

OLeū ierbuet ⁊ ē medicina inda faciens ad v̄ctoſitates groſſas ⁊ ad doloꝛē m̄rcis frm: ℞.ſerapini ⁊ galbani ⁊ ciperi ⁊ ſynapis ⁊ hellebori oīu₃ añ.ʒ.xv. glutis alimbaf.ʒ.viii.oppoponaci.ʒ iiii.cynami ⁊ coſti et ariſtol.lōge ⁊ rotūde oīu₃ ana pōdus.ʒ.ii.acoꝛi et amoniaci et ſir et ē medicina ida et fel et piretri oīu₃ ana.ʒ.ii.ſ.zedoaririe ⁊ doꝛonigi et caſtoꝛei et rute et haſce et abꝛotani et radicis liqritie et rute mōtane et maruas de ſirem et caulis ⁊ ſanſuci et ſiſimbꝛii et gariofiloꝝ hoꝛtulanoꝝ oīu₃ añ.ʒ.ſ.myrrhe ⁊ aſſe odoꝛifere et fetide et alaniudē oīu₃ ana.ʒ.q̄rta.i.olei oliue lb.ix.et aq̄ lb.xviii.decoquāť lento igne donec ꝯſumať aq̄ ⁊ remaneat oleū.doſis ei⁹ a media.ʒ.vſq₃ ad duas cum aqua aneti.

OLeū ſindin qꝺ noiať abꝛuſened ꝯferens ad tuſſim et v̄etoſitates groſſas et attrahit humoꝛes groſſos et ꝯfert ad hemoꝛroidas: c⁹ hec eſt ꝑmixtio: ℞.ſauine ⁊ pipis et macropipis et keiſim et ʒʒ.et capſie inde et ſalis rubei et cymi oīu₃ añ.ʒ.vi. ſauic nabac kaficius.i.in aq̄ et coleť ſup medicinas.

OLeū de kerua qꝺ ꝯfert ad mollificatiōe₃ et palyſim et toꝛturā et apit oppilatōes epatiſ et ſpleniſ ⁊ ꝯfert ad colicā: c⁹ h ē ꝑmixtio: ℞. ameos et oꝛigāi et calamēti mōtani ⁊ myrrhe et marmacoꝛ et ſe.apii et ſe.feni.et aniſi et ſe.alandacocha et maſticiſ et aſſari et fenugreci oīu₃ añ.ʒ.vii.et alſel et albel et alſel et acoꝛi et capſie inde et bdellii oīum ana.ʒ.v.ſerapini et amoniaci et oppoponaci oīum ana.ʒ.iii.et radicū apii et coꝛticū radicū feniculi ⁊ ſq̄nāti et radicū liqritie et enule ſicce et haſſe oīu₃ ana ʒ.x.et bezeribaſen et ſinſider āboꝝ añ.ʒ.iii.ziziberis cinamōi et gariofiloꝝ et cardamoni et girbaugue ⁊ cubebe et macropipis et pipis ⁊ nucis muſchate et macis et nigelle et coſti et carui oīu₃ añ.ʒ.iiii.zedoarie et doꝛōigi āboꝝ añ.ʒ.v.Tere medicias groſſe et fūde ſup eas de aq̄ qꝺ ſumergat eas et decoq̄nť donec diſſoluāť et coleť et fūdāť ſup ea olei de kerua recētis lib.vii.decoq̄ztur lēto igne donec cōſumať aq̄ et remaneat oleū et adminiſtreť qū neceſſe fuerit pōdus auř.ii.aut.iii. cū aq̄ de radicibus.

OLeū de kerua ſimplex. Decoquať cū aq̄ ſola et minoꝛatur a caliditate ſua qum decoq̄tur cum aqua ſola et ē i loco olei alrazaki qu₃ abluitur cum aqua ſola.

OLeū ꝺ cucurbita qꝺ ꝯfert ad oē₃ calitatem et ad acuitatē i toto coꝛpoꝛe ſi fuerit m̄bꝛū iunctū cū eo et ſi fuerit i veſica aut renib⁹ iungať cū eo et olfaciat ex eo et iungat cū eo. Et ſi fuerit i capite fiat cap̄purgiū ex eo.⁊ ſi fūit i iteſtis acuitas cholica ſumere i potu ex eo ē iuuatiuū ad oia illa. c⁹ hec eſt ꝑmixtio: Sūatur cucurbita magna itegra et excōticeť et terať et expꝛiatur et ſumāť ꝺ aq̄ e⁹ ꝑtes.iiii.et olei ſiſami recētis ps.i.decoq̄ť lēto igne dōec ꝯſūať aq̄ ⁊ rēaneat ol₃ deiñ colť i vaſe vitrato ⁊ admiſtreť.

OLeū alſchebeſabꝛē qꝺ ꝯfert ad v̄etoſitatē i genib⁹ et iūcturis et toto coꝛpoꝛe: Sūatur aq̄ alſchebeſabꝛē ps.i.et olei ſiſami ps.i.et ꝺcoq̄ztur donec ꝯſūatur aq̄ tota ⁊ remaneat oleū: coletur ergo et repōatur i vaſe vitri ⁊ claudatur ſtricte os e⁹ doſ ſit ab auř.i.vſq₃ ad.ʒ.ſ.ſič dixim⁹ et bibatur ſup mēſurā.ʒ.ii.aq̄ ciceris i q̄ cū cicere decoctū ſit aliqd cymini et ſit cibus ſuper ipſu₃ zibꝛabegi et ſi fiat ex eo inunctio ſuper membꝛa confert.

OLeū auris: ℞.olei ſiſamini lib.ii.oꝛigani.ʒ.xv.rubee.ʒ.ii.oppoponaci et ſapini et myrrhe bdelli et āmōiaci et aloes et olibāi oīu₃ añ.ʒ.ii. tere medicias et ꝓiice ſr̄ eas paꝝ aq̄ ⁊ ꝯfricētur cu₃

manu bñ et ꝓiiciatur sup eas oleū et decoq̄tur lēto
igne donec ispissef̄ et colef̄ et admistretur.

OLeuz auris descriptiōe alia: ℞.sceba.℥.ii.q̄
cōsricef̄ cū olei lib.i.ꝛ aq̄ sansuci.lb.ß.deco
que oīa lento igne i cochliario ferreo et cola ipsum
et distilla de ipo in aurem.

OLeū alfelfelud ꝯueniēs ad dolorez iūctura
rū ꝛ spasmū ꝛ mollificatōez mēbꝛoꝝ: ℞.sel
ꝛ bel ꝛ fel ꝛ acori ꝛ capsie et enule et macropipis et
nucisuomice ꝛ radicis lilii ꝛ se.fenicu.ꝛ costi ꝛ myr
rhe ꝛ zedoarie ꝛ doronigi oīuz ana.ʒ.v.terāt̄ grosse
ꝛ ꝓiiciāt̄ i ollā ꝛ ꝓiiciāt̄ sup ea olei sisamini ꝛ lactis
ꝛ aq̄ oīuz añ.emine.ii.decoquāt̄ i vase duplici dōec
ꝯsumāt̄ aq̄ ꝛ lac ꝛ rēaneat oleū ꝛ colef̄ ꝛ admistref̄.

DEscriptio alia q̄ cōfert ad dolores vesice ꝛ
matricis fraꝝ ꝛ ad venā sciaticā ꝛ frigus re
nū ꝛ mollificationē mēbꝛoꝝ ꝛ colicā ꝛ tor
turā ꝛ palysim ꝛ ad vētositates fraſ grossas q̄ accñt
i neruis ꝛ dolorē dorsi ꝛ oēm dolorē q̄ fit ex frigore
ꝛ grossitudine ꝛ ē oleū indū: ℞.sel ꝛ bel ꝛ fel ꝛ acori
ꝛ capsie ꝛ radicis lilii celestis ꝛ enule ꝛ macropipis
ꝛ nucisuomice ꝛ nucis cupressi ꝛ pini ꝛ costi ꝛ se.fe
niculi ꝛ zedoarie ꝛ buzed ꝛ doronigi oīuz ana.ʒ.x.
terantur oīa grosse ꝛ sumātur lactis dulcis ꝛ aq̄ am
boꝝ añ.lb.x.ꝛ olei sisamini lb.v.decoquātur i vase
duplici donec consumatur aq̄ et remanet oleum.

OLeuz de ouis fit aut mollendo vitellos eli
xatorum aut distillando in vase vitreo ꝯpo
sito aut cum distillatione sublimata.

OLeū alkekengi qḋ ē ꝯueniēs ad epilepsiaz
ꝛ palysim ꝛ mollificationē ꝛ fritatez ꝛ spaſ
mū ꝛ debilitatē stōi ꝛ venā sciaticaz ꝛ dolo
res iūcturaꝝ et dorsi ꝛ ꝯfert ad colicā et ꝓuocat mē
strua et calefacit mf̄icē et frangit lapidez et sedat do
lorē ani et apit oppilatōes corpoꝛis: ℞.myrobal.ke
buloꝝ et belliricoꝝ et myrobalanoꝝ nigroꝝ et em
blicoꝝ oīuz ana.ʒ.x.radicis apii et radicis feniculi
āboꝝ ana.ʒ.vii.macropipis et pipis et.ʒʒ.oīuz ana
ʒ.v.oppoponaci hyusqami:et serapini oīuz añ.ʒ.v.
turbit sextaria.iiii.caulis recentis et rute recentis et
hasce humidi oīuz añ.M.i.terātur sicca grosse et i
cidātur olera et ꝓiiciātur i vas et ꝓiiciātur super ea
aq̄ lb.xxiiii.decoquātur donec remaneat medietas
et coletur ꝛ ꝓiiciātur sup ea olei de kerua emine.iiii.
et decoquātur dōec ꝯsumatur aq̄ et remaneat oleū
qdā v̇o addūt i eo radicū lilii sextaria.ii.et capsie.ʒ.
iiii.et anisi et edebes et afid et cordūeni oīuz añ.ʒ.ii.

OLeū ḋ croco qḋ lenit neruos et aufert spaſ
mū et ꝯfert ad duritiē mf̄icis et colorē effic̄
bonuz: ℞.croci.ʒ.vi.calami aromatici.ʒ.v.
myrrhe.ʒ.ß.cordumeni.ʒ.vi.īfundātur medicine p̄
se et myrrha p̄ se i aceto p̄ter cordumeni et dimittāt̄
dieb⁹.v.et i sexto die infūdantur cordumeni i aceto
et dimittatur die vno et īfundātur sup ea i die septīo
olei sextaria.v.et decoquātur lento igne donec con
sumatur aqua et remanet oleum.

OLeū de vsnee: ℞.vsnee sextaria.v.costi.ʒ.x.
caffie et calami aromatici āboꝝ añ.iii.mar
macor.ʒ.ii.storacis.ʒ.v.olei myrtini lb.i.ß.terāt̄ me
dicine ꝛ īfundant̄ i aceto ꝛ dimittant̄ trib⁹ dieb⁹ cōti
nuis ꝛ coquāt̄ cū oleo donec ꝯsumat̄ acetū ꝛ rema
neat oleum ꝛ colef̄ ꝛ recondatur.

OLeū de euforbio nr̄m ꝯferens ad dolores
fros ꝛ ꝓp̄e i neruis ꝛ ad venā sciaticā ꝛ do
lorē dorsi ꝛ pedū: c⁹h ē ꝑmixtio: ℞.costi amari pon
dus.ʒ.x.castorei pōdus.ʒ.v.ꝛ calamēti sicci pōdus
ʒ.xii.ꝛ piretri pōdus.ʒ.vii.ꝛ ꝯdisi pōdus.ʒ.iiii.ꝛ sta
phisagrie pōduſ.ʒ.iii.terant̄ oīa ꝛ decoquāt̄ in vase
cū.xl.ʒ.vini odoriferi postq̄z īfusa sit i eo die ꝛ nocte
vsq̄z ꝓueniat ad id qḋ ē min⁹ tertia: deiñ infrent̄ ꝛ cō
fricent̄ vehemēter ꝛ colef̄ ꝛ fundat̄ sup ip̄m q̄ztum est
medietas pōderis ei⁹ olei sisami aut olei sambacini
aut olei alkeiri ꝛ decoquat̄ vsq̄z ꝯsumat̄ vinuz ꝛ re
maneat aleū: deiñ sumāt̄ ad oīa.x.pondera olei eu
forbii albi recētis.ʒ.ii.ꝛ terat̄ sicut puluis ꝛ misceat̄
cū oleo ꝛ ponat̄ sr̄ ignē dōec buliat ꝛ recōdatur.

OLeū qḋ romane dr̄ demanū ꝛ ei⁹ expositio
ē medicina.x.spēꝝ ꝯferēs ad frig⁹ neruorū
ꝛ stōi ꝯfortās mēbra repellens supfluitates
lenificās neruos: ℞.storacis.℥.iiii.ꝛ masticis pōduſ
℥.xii.ꝛ folii indi ꝛ spice āboꝝ añ.℥.iiii.ꝛ euforbii.℥.
iii.cinamōi.℥.vi.cere albe.℥.xii.olei de ben.℥.xlviii.
olei balsami.℥.xii.pipis.℥.i.terant̄ sicca ꝛ soluant̄ q̄
sunt preter illa ꝛ reponatur.

OLeū de florib⁹ papaueris ruffi calefaciens
stōm frm ꝛ resoluit ꝯmotionē et apatōz qñ
ꝯmiscef̄ cum adipe anseris aut galline: Sumat̄ olei
boni lb.i.ꝛ rosꝫ papaueris ruffi.℥.ii.ponat̄ illḋ i va
se ꝛ ponat̄ in sole.x.dieb⁹ ꝛ reponat̄: verūtñ non hz
illud oleum odorem.

OLea pura ḋ lilio ꝛ cydoniis ꝛ malſ ꝛ syna
pi ꝛ cucumē asinino fiūt ita vt sint olei sisa
mini ps.i.ꝛ aque partes.iii.ꝛ stet i sole quadraginta
diebus ꝛ reponatur.

Tractatus.xi.de vnguentis ꝛ emplastris.

VNguentum de cerusa qḋ ꝯfert ad adustōez ignis
ꝛ excoriatōez: ℞. lithargyrii.ʒ.i.cerusse
ʒ.v.cere albe.ʒ.vii. olei rosꝫ.℥.ii.liq̄fiāt
cera ꝛ oleū ꝛ ꝓiiciāt̄ sup ea cerusa ꝛ lithargyriuz in
mortariū ꝛ misceāt̄ simul anteq̄z infrigidēt̄ ꝛ miscea
tur cū eo albugo oui vnius ꝛ administref̄.

VNgnentū aliḋ: ℞.ceruse.ʒ.iiii.lithargyrii.ʒ.
ii.scorie argenti aur̄.i. dragagāti.ʒ.i.terāt̄ et
cribellent̄ cū orali ꝛ sumat̄ cere albe.℥.i.q̄ liq̄fiat cū
℥.iii.olei rosꝫ.ꝛ ꝓiiciāt̄ super ea medicine i mortario
et conterantur.

VNgnētū basilicō magnū ꝯferēs ad vlcera
ꝛ ꝯuenit locis neruosis ꝛ vlcerib⁹ in qb⁹ ñ ē
caliditas: ℞.cere lib.i.picis.℥.viii.myrrhe et resine
oium ana.℥.iiii.glutinis alimbat.℥.iiii.olei lb.vi.

VNguētū basilicō min⁹: ℞.resine ꝛ picis ꝛ ce
re eq̄les ptes ꝛ administref̄ cū oleo oliue.

VNguētū de cerusa cuz aceto: Sume lithar
gyrii q̄ztū vis ꝛ cribella ꝛ ꝓiice i ciminili ꝛ
ꝓiice sr̄ ip̄m acetum ꝛ oleum ꝛ cōmisce bñ
cum manu ꝛ vtere.

VNguētū de flore eris ad vlcera antiq̄. Flo
ris eris.ʒ.ii.cere ꝛ resine āboꝝ añ.ʒ.v. terat̄
flos eris ꝛ liq̄fiāt reliq̄ me͑ cū oleo menha q̄ ē nec̄ria
ꝛ ꝓiiciatur desuper flos eris ꝛ cōmoueatur donec
equetur ꝛ administretur.

VNguētū ḋ calcadis qḋ noiauit S.mutkin
ꝯferēs ad apata pestilētie ꝛ ꝯsolidat vlnera
q̄ difficile ꝯsolidāt̄ ꝛ sanguinea ꝛ ꝯfert ad difficulta
tē vrine ꝛ difficultatē egōnis ꝛ oīa apata: ℞. adipis
zirbi ātiq lb.iii.olei antiq lb.iii.calcadis.℥.iiii.liq̄fiat
adeps ꝛ terat̄ calcadis et misceat̄ cum.iii.lib.olei ꝛ

terāt lb.iii.lithargyrii ⁊ misceat cū eis ⁊ cū adipe in
mortario: deiñ ponat i frixorio mundo ⁊ pmisce ea
cum spatula que sit abscissa ex palma donec equet
⁊ administretur.

Unguētū nigꝝ lithargyrii.ʒ.i.aceti fortis.ʒ.
iii.olei.ʒ.ii.decoquant omnia cū studio ne
adurant ⁊ ꝯmoueatur donec coaguletur.

Unguētū dialoglon ꝯferēs ad nodos ⁊ scro
ulas ⁊ apata dura: cuꝰ h̄ ē pmixtō: Fenugre
ci ⁊ se.lini ⁊ altee albe oīuȝ añ.keleiati.i.isū
dat vnūqdqȝ eoꝝ p se die ⁊ nocte: deiñ sumātur de
mucilagine vniuscuiusqȝ eoꝝ lb.i.⁊ q̄rta et lithagy
rii lb.i.s.⁊ olei lb.ii.bulliāt mucilagines ebullitione
vna: deiñ auferat ab igne postea bulliat oleū cum li
thargyrio trito donec coaguletur ⁊ alteret color eius
deiñ ꝓiiciantur super ipsum mucilagines vna post
aliam et coaguletur igne leni.

Unguētū rubeū: ℞.lithargyrii eminā.i.ꝯtri
ti cribellati olei oliue lb.ii.aceti lb.x.ꝯcutia
tur donec coaguletur ⁊ ponat sup ipm postq̄ȝ coagu
latur lb.i.de venis tinctorum.

Unguētuȝ apostoloꝝ ⁊ ē apostolicon ⁊ no
minat vnguētū veneris ⁊ ē vnguētū rectifi
cās cū facilitate fistulas difficiles et scrofulas ꝑuas
nec ē aliqd sile ei ⁊ mūdificat vulnera ex carne mor
tua ⁊ pus ⁊ ꝯsolidat. Et dr̄ ꝙ ē meᵃ.xii.aploꝝ: cuiꝰ
h̄ ē pmixtio: ℞.terebinthine cere albe ⁊ resine oīum
añ.ʒ.xiiii.oppoponaci ⁊ floris eris amboꝝ añ.ʒ.ii.
amoniaci pōdus.ʒ.xiiii.aristol.lon.⁊ turis masculi
āboꝝ añ.ʒ.vi.myrrhe ⁊ galbāi āboꝝ añ.ʒ.iiii.bdel
lii pōdꝰ.ʒ.vi.lithargirii pōdꝰ.ʒ.ix.ifūdat bdelliū in
aceto vini ⁊ decoquat in estate cuȝ duobus lb.olei
⁊ in hyeme cum lb.iii.

Unguētū de vzifur cōferēs ad scrofulas ⁊ cā
crū ⁊ apata testiculoꝝ: ℞.lithargyrii ⁊ gal
bani āboꝝ ana.ʒ.v.olibani ⁊ amoniaci āboꝝ ana
pōdus.ʒ.x.glutinis alimbat.ʒ.vi.cere sext.x.vzifur
ʒ.viii.⁊ olei quantum sufficit.

Unguētū karmeȝ ⁊ alkermū ꝯferēs ad dolo
rē ani ⁊ ignē ꝑsicū: ℞.pulpe collogntide et
ꝯdisi ⁊ vsne ⁊ sulfuris oīuȝ ana.ʒ.iii.lithargyrii ⁊ sief
memithe āboꝝ ana.ʒ.vi.karmel ⁊ marcor ⁊ ē vmis
alkarmeȝ oīuȝ ana.ʒ.xii.sambaci.ʒ.ii.picis.ʒ.x.liqfi
at almarcor cum oleo ⁊ administretur.

Unguētū cauterii: ℞.colcotar assati pōdꝰ.ʒ.
x calcis ñ extincte ⁊ storacis liqde oīȝ añ.ʒ.ii.

Unguētū gererati: ℞.chelidonie ⁊ venaꝝ ci
trinarū ⁊ galbani ⁊ amoniaci ⁊ sarcocolle
⁊ gūmi ⁊ sanguis draconis oīuȝ añ.ptē.i.li
thargyrii q̄ȝtū ē pōdꝰ medicinaꝝ oīuȝ et olei sisami
⁊ olei oliue q̄ȝtū ē pōdꝰ medicinaꝝ oīuȝ liqfiat cera
cū oleo i vase testeo nouo ⁊ pulueriȝēt desup mᶜtri
te ⁊ cribellate ⁊ misceatur ⁊ administretur.

Capitulum de emplastris.

Emplin andromachi qd̄ ꝯfert spleneticis ⁊
hydropicis ⁊ q patit tēsionē lateꝝ ⁊ ad do
lorē iūcturaꝝ ⁊ ad venaȝ sciaticā ⁊ ad egri
tudies chronicas ātiqs: cuꝰ pmixtio h̄ ē: ℞.cere ⁊ picis
oīuȝ añ.lb.i.gūmi pipi lb.i.olei cyathi.viii. arsenici
rubei vel aurei aluis iameni calcis quā aq nō inenit
oīuȝ ana.ʒ.ii.ꝑpara ipm fm ꝙ narratur.

Emplin mirabile relatū ad andromachuȝ
qd̄ ꝯuenit vbi vult aliqs vt sugat ex eo ali
qd: ifrāgit.n.ipȝ ⁊ extbit ossa corrupta ⁊ furūculos ⁊
spinas: ⁊ ꝯfert ad venā sciaticā ⁊ sputū saniei ⁊ duri
tiē visceꝝ ⁊ torsionē mbri sr̄ mbꝝ ⁊ sigillatōeȝ vulne
rū: ℞.granoꝝ q̄ iueniūt i fructu plāte q̄ dr̄ aumeli ⁊
baurac rubei ⁊ salis amoniaci ⁊ aristol.cretice ⁊ ra
dicis cucumeris asinini ⁊ gūmi alboti oīuȝ añ.pon
dus aur.xx.pipis ⁊ macropipis amoniaci ⁊ amōi ⁊
xylobalsami oīuȝ añ.au.x.turis masculi ⁊ myrrhe
⁊ resine sicce ⁊ aldabac sr̄a oīuȝ ana aur.x.lactis ar
boris mori aur.x.cere aur.xxx.⁊ adipis capre aur.
xv.⁊ fecis olei de lilio q̄ȝtū suffic̄ ad ꝯficieñ.medici
nā. Terat meᶜ sicce: ⁊ fricent ēt ⁊ iungat q fricat eas
manꝰ suas cū fece olei de lilio ita vt qū pmixta fuint
oīa bñ reponat ⁊ seruet: ⁊ qū nece fuit vti eo ad aufe
rēdā laxitudinē tc̄ sumāt de eo.ʒ.iii.⁊ adipis anatis
ʒ.iii.⁊ olei de alcāna.ʒ.iii.⁊ pmisceat ⁊ administret.

Emplin ad dolorē iūcturaꝝ ⁊ podagre ⁊ ē
medicamē exptū vtile. Seis hyusqami kist
i.agarici ⁊ fenugre.añ.kist.i. baurac.ʒ.i. ce
re lb.i.reusini decocte lb.i.olei ātiq lb.i.medulle ossi
um ceruī.ʒ.iiii.radicis lilii.ʒ.iiii. Terāt meᶜ sicce ⁊ cri
bellet ⁊ liqfiāt ea q̄ liquefiūt ⁊ dimittāt donec ifrent
⁊ ꝓiiciāt sr̄ medicias siccas ⁊ ꝯmisceāt ⁊ reponatur
⁊ administretur.

Emplin filagriꝰ ad dolorē stōi ⁊ epis ⁊ do
lores mr̄icū ⁊ apata qū linit exteriꝰ ⁊ admi
strat mlieribꝰ i lana liniēdo cū eo mr̄icē ℞.croci.ʒ.ii.
⁊ i descriptōe alia.ʒ.xii.bdellii ⁊ masticis ⁊ amonia
ci et aloes et storacis hūide oīuȝ añ.ʒ.viii.cere sexta
ria.iii.adipis anseris.ʒ.xii.isopi sicce aut humide.ʒ.
xxx.olei nardini quantum sufficit.

Unguētū qd̄ ꝯfert ad vehemētiā debilitatis
epis et stōi et lenit duritiē et retiet ascellatōȝ
epithymatū: ℞.tortellaꝝ de scemi pōdꝰ.ʒ.iiii.alkeia
⁊ absynthii et olibani oīuȝ añ.pōdꝰ.ʒ.ii.et myrrhe
⁊ aloes et aderirati et xiloaloes et acatie oīum ana
pōdꝰ.ʒ.i.et laudani pōdꝰ.ʒ.ii.et cydonioꝝ excorti
catoꝝ decoctoꝝ mūdatoꝝ a ḡnis suis pōdꝰ.ʒ.vi.et
dactiloꝝ alcabs dactilos.l.nūero et cere et olei nar
dini et olei rosꝫ.q̄ȝtitatē cū q̄ fiat vnguētū. Infunde
dactilos et tortellas i vino et accipe cydonia ⁊ mū
da ea ex cortice et ḡnis suis: deiñ coq ea i vino dōec
mollia sint et qū decocta sr̄ tere ea bñ et pmisce ipsa
cū dactilis et tortellis: deiñ ꝯtere ea cū tortellis dōec
misceāt et liqfac cerā cū oleo et tere reliqs medicias
et cribella ea et pulueriȝa eas sr̄ cerā liqfactam cum
oleo: deiñ aggrega ea sil i mortario et pmisce ea i eo
donec pmisceant bñ: deiñ line ex eo super lanam.i.
pānum et pone ipm super epar et stōm.

Unguētū scm̄ cū pulpa collogntide qd̄ con
fert ad illd̄ qd̄ dcm̄ ē: cuꝰ hec ē pmixtio: Pul
pe collogntide pōdꝰ.ʒ.xii.turbit et scamōee et eufor
bii oīuȝ añ.ʒ.viii.se.aneti et salis et myrrhe et aloes
et fellis vaccini et salis indi et nigelle et stapbisagrie
mōtane et pipis et.ʒȝ.et myrobal.citrinoꝝ et meze
rion et bellíricoꝝ oīuȝ añ.pōdꝰ.ʒ.xii.et amigdalaꝝ
et amoniaci et oppoponaci et serapini oīuȝ ana.ʒ.
vii.baurac et sulfuris citri āboꝝ a ñ.ʒ.xv.fenagre.et
camemille ⁊ se.lini oīuȝ añ.pōdꝰ.ʒ.x.storacis ⁊ cere
āboꝝ añ.sextaria.x.liqfac ea q̄ liqfiunt de istis me
dicinis cū butyro vaccino ei ifūde q̄ ex eis ifūdunt
i vino et tere q̄ ex eis sicca sr̄ et cribella ea: deiñ tere i
fusa et pmisce ea sil dōec fiat vnguētū: deiñ lini ex eo
stōȝ et epar: ipȝ.n.fac̄ descēdē aqȝ citrinā: et q idiget
ascellatōe et non pōt bibere medicinam liniat ipsuȝ

Et super stomachum quoniam soluet eum. Ꝯ Opplm scdm cū cordumeni qd ꝯfert ad dolores antiquos q sūt i epate et stō ꝛ splene et duritiē accntē i eis ꝛ frigus: ℞. cordumeni ꝛ spice ꝛ amomi ꝛ pipis ꝛ macropipis ꝛ costi ꝛ cassie mūda te ꝛ turis ꝛ piretri ꝛ amigdalaꝝ ꝛ amoniaci ꝛ alkeia ꝛ myrrhe ꝛ storacis ꝛ carppbalsami ꝛ aristol. lōge ꝛ rotūde ꝛ cipi ꝛ meliloti ꝛ laudani ꝛ gariofil. oīuꝫ añ. pōdꝰ. ʒ. iiii. croci pōdꝰ. ʒ. ii. ꝛ ireos ꝛ opobalsami ꝛ adipis vacce aut anatis oīuꝫ añ. pōdꝰ. ʒ. v. ꝛ gūmi amigdale amare pōdꝰ. ʒ. v. liqfac cerā cū oleo nardino ꝛ fac ipsum sicut narraui tibi.

Tractatus. xii. de iuuamento harum medicinarum appropriato vnicuiqꝫ membro.

Ad frigus capitis ꝯfert scelithe ꝛ anacardinuꝫ ꝛ diacyminū caputpurgio scō. Grauitati capitis ꝯfert ifusio de hiera ꝛ pilule albo ronal q mundificant caput.

Ad dolorē capitis frm āntiqū sotira scelithe ꝛm qꝫ dī hiera eufratis hierapicra hiera archigenis. Teodoricō: hiera cataꝫ trocisci stelle epithymati sr frōtē: Et ad cephaleā iteꝝ oleū nardinū. Ad emigraneā trocisci stelle liniti sr frōtē: oleū nardinū suffuf ifusiōis hiere: ꝯfectio hermetis scō caputpurgio. Ad vertigineꝫ sotira pura: ꝯfectio hermetis: anacardinū: hiera archigenis: theodoricon: electuariū de ambra magnum.

Ad obliuionē ꝛ recordatōeꝫ ꝛ mēte anacardinū: electuariū de anacardis: scelithe scdꝫ qꝫ dī scō caputpurgio ex ea: suffuf aristotelis: electuariū de ābra sirimos: hierapicra. Ad algueigues ꝛ maniā tyriaca ꝛ mithridatū: tyriaca esdre: scelite scꝫ qꝫ dr. Tyriaca iarbe ramaguē: hiera cataginī: medicia ō muscho ꝛ ꝑpe dscriptio scā ad mliā cholicā. Anacardinū qñ eqt i sua receptōe: ꝯfectō ō hiacynthō nr̄a q ꝯfortāt sisus sr: tyriacha mithridatū: pilule stōatice alkidi. Ad epilāsiā tyriaca: mithridatuꝫ: tyriaca esdre tyriaca diatesserō: sotira: scelithe. Tyriaca nr̄a: ꝯfectio cesaris: alkeskinēgi ꝑpe ad pueros. Theodoricō: hieragarios: hiera nr̄a medicia ō muscho dulcis ꝛ amara: hiera picra: acetuꝫ sqlle: ꝛ oximel eꝰ. Ad apopliā: Tyriaca mithridatū: tyriaca esdre: oleū alkekēgi. Ad palysiꝫ ꝛ mollificatōꝫ i mēbris: Tyrica mithridatū: tyriaca esdre: tyrica diatesserō: medicia de muscho dulcis ꝛ amara. anacardinū: diamāte: bedemeregi: hiera nr̄a: electuariū de vua: pilule vtilitatis: oleū harased. Hiera Ga. episcopalis: pilule ō euforbio: ꝯfectio aseimeri: cāppurgiū albahis: hierapicra cisteriza. Ad torturā scelith: Medicia ō muscho dulcis ꝛ amara: anacardinū: electuariū ō vua: pilule ꝑficui: pilule ō dede sal. Ad tremorē: Tyriaca mithridatum: tyriaca esdre: sotira electuariū nr̄m: hiera catagini. Ad spasmū sotira olꝫ alkekēgi: oleū ō croco: hiera Gal. hiera catagi. Ad dolorē oculi sotira: hierapicra: mdicia keted regis. Ad cecitatē ꝛ aqꝫ q fit i oculo: hiera archigeis i pnº. Ad dolorē auris: trocisi stelle: oleū nardinū. Ad frm acetū sqlliticū ꝛ oximel eꝰ ad illā in q ñ ē vlcꝰ. Ad dolorē dētiū: sotira sagzenea: ꝯfectio ō scoria: trocisi stelle. In coroso: Cōfectio philosophoꝝ oximel sqlliticū: acetū eꝰ restrigit sanguinē et dtumescē fac carnē gigiuaꝝ. Rectificatio nodationis ligue ꝛ mollificatōis eꝰ: scelithe ē electū i hoc cōfectio philosophoꝝ hierapicē. Ad epata cōdis eꝰ Cōfectio de muscho medicia keted regis: medicina Gal. q ꝯfert ad egritudies cāne. Ea q ꝯfortāt cor sr tyriaca mithridatū: tyriaca esdre: tyriaca diatesserō: nedrech darii: resēꝰ darii cōfectio alkindi: tyriaca nr̄a cōfectio ō hiacynthō ꝯfectio Gal. electuariū de ābra electuariū aliō. Ad pulsū cordis: Tyriaca mithridatū scelithe tyrica nr̄a: ꝯfectio cesaris miua sirꝰ ō malis calidꝰ ꝯfectio ō muscho: medicia ō muscho dulcis ꝛ amara. Ad syncopi medicia ō muscho mithridatū kelkelēgi. Ea q mūdificāt cānaꝫ pulmonis ꝛ pectꝰ: medicia Gal. ꝛ pilule q sr i. x. tractatibꝰ ꝛ medicie loch ō aliis trocisci ō stōaticis sūt mirabiles sirupꝰ de isopo. Ad raucedinē vocis ꝛ abscisioneꝫ eꝰ. Loch ō melōe acetū sqlliticū ꝛ oxymel eꝰ pilule q sr i. x. tractatꝰ. Ad abscisionē vocis. tyriaca mithridatū. Ad difficultatē anhelitꝰ ꝯfectio cesaris medicine de muscho pilule dicte i. x. tractati bꝰ medicina diamarte de curcūa diasulfur filoniuꝫ medicina keted regis. Ad asma ꝛ anhelituꝫ ꝑparationis loch de sqlla et eꝰ oxymel. Ad difficultatē et ꝯstrictōeꝫ trocisci de papauere. Ad dolores pulmonis ꝛ pectoris ꝛ hypocōdrioꝝ sotira kakiū tyriaca mardumchos tyriaca esdre ꝯfecta. Ad tussim antiquā tyriaca ꝛ mithridatū ꝛ scelite sm qꝫ dī et diasulfur oleū asindin ꝛ loch de papauere trociscus ō papauere. Ad sputū sanguis ꝛ fluxū eꝰ ꝛ ipsius vomitū ꝛ saniei: Trocisci Gal. ꝑpe ꝯferētes saniei trocisci arostomachis mirabiles loch de papauē. Ad vomitū sanguis ꝛ sputū eꝰ meᵃ alcheirō loch de melone loch de spodio. Ad frigꝰ epis oleuꝫ de aneto alcāzi sehereriarā oleū de hasce pilule q sr i. x. tractatibꝰ. Ad dolorē epatis ꝯfectio de seibꝰ meᵃ de gentiana vnguētū de cordumeni trocisci de eupatorio: aq de radicibꝰ trocisci ō. x. tractatibꝰ ꝯfectio de muscho ꝯfectio de calamīto athanasia ꝯfectio hermetis cū aq algeleniabi diacurcūa diacostū filoniū kelkēgi suffuf de acoro scō trocisco pilule de eupatorio theodoricō sal acetū sqlle. Debilitas apatis et q cōfortāt ipm dialacca et pilule stōatice alkindi ꝛ vnguētū cū pulpa collogntide sal ēplm ꝛ meᵃ alindriō diacurcūa meᵃ quā alkindus ꝛ alii dixerūt eē Gal. alcāzi ꝯfectio ō scoria elm Gal. oleuꝫ de cinamomo. suffuf hubede. Ad estuatōeꝫ epatis resus darii ē ꝯfortatiuū valde tyriaca nr̄a ꝯfectio alkindi ꝯfectio ō muscho sagzenea singularia fecimꝰ oia q ꝯfert ad dolorē eꝰ. Ad apā epatis meᵃ kiume medici trocisci ō berberis trocisci ō reubarbaro trocisci alzedarfiō Ad duritiē epatis ꝛ splenis trocisci de reubarbaro elariuꝫ de aniudē. Ad dolorē epis ꝛ splenis. Tyriaca esdre mithridatū diacurcūa dialacca. Ad hydropisim ꝛ initiū eꝰ tyriaca mithridatuꝫ ꝯfectio hermetis meᵃ kiume hiera archigenis. Ad maliaꝫ ꝯplonis oleū ō euforbio suffuf alkekēgi bactiffucha diasulfur. Ad iceptiōeꝫ malie ꝯplonis homorusia diacurcūa dialacca trocisci ō berberis meᵃ kiume aq ō radicibꝰ pilule alkekēgi. Et ad fortē iteꝝ alcāzi scheerearen fanaios ꝛ rectificat sāguinē elariū aliō. Ad debilitatē stōi meᵃ kiume. Vnguētū ad debilitatem epatis ꝛ stōi elariū de xiloaloes ꝛ sagzenea sal factꝰ suffuf donū dei. Et ad debilitatē ꝛ corruptōeꝫ suam elariū alcāzi elariū kameati rectificat corruptōeꝫ eiꝰ Ad corruptōeꝫ ꝛ mollificatōeꝫ eꝰ oleū asulume cōfectio hermetis diacurcūa oleū aliō aq ō radicibus

tyriaca mithridatū alkerme tyriaca nr̄a el'arium de
ābra trocisci stelle. Expellūt ab eo sr̄fluitates pilule
alkekēgi bierapicra diacyminuꝫ ꝯfectio alkindi ifu
sio picre mūdificat eū suffuf aburmaki acetū sqlle et
oxymel ei⁹ miua sir⁹ ď malis calus ꝛ sir⁹ de piris ꝛ ci
trū ꝯditū ꝛ cydōia ꝯdita. Et ď eis q̄ mūdificāt ip̄ꝫ st̄
el'ariū Gal. pilule stōatice sil' trifera de scoria ꝛ alia.
Et ad mollificatōeꝫ ei⁹ trifera maior trifera ď scoria
suffuf bebede oleū de ſp̄etib⁹. Ad calitatē stōi ꝯfert
sir⁹ ď acresta. Ad frig⁹ stōi el'ariuꝫ ď xiloaloe tēpatū
oleū menuꝫ oleū ď costo oleū ď papauē ruffo el'ari
um de aniudē el'ariū alfangius fendelicō alcāzi sebe
rearen trifera de scoria el'ariū talisafar. Ad ifusioneꝫ
stōi bierapicra pilule inde biera Hyp. trifera suffuf
bebede. Ad dolorē stōi ꝯfectio ď seib⁹ dactilicō me⁹
de gētiana aq̄ ď radicib⁹ biera ādromachi el'arium
diapipereō seberearen. Unguētū de cordumeni pi
lule ide oleū roſ. oleū de costo elin Gal ꝯfectio her
metis pilule boñe ad dolorē ventris ēplm filagrius
arastō diacurcūa filoniū ꝯfectio ď calamīto. Ad vē
tositateꝫ stōi sotira nedrech darii albarmiu trifera
magna oleū nardinuꝫ. Ad ap̄a stōi ꝯfert trocisci de
berberis ꝛ eupatorio. Ad duritiē stōi oleuꝫ de ma
stice. Ad appetitū el'aria ꝛ alkekēgi ꝯfortāt appetitū
Ad appetitū caninū ď curatōe ei⁹ ē diacyminū. Ad
digōneꝫ tyriaca mithridatum ꝯfectio phoꝝ ꝯfectio
cesaris alcāzi diacydonitē ꝓp̄e muschatū trifera ma
gna ꝯfectio ď muscho sagzenea diacyminū el'ariuꝫ
de ābra suffuf aristol'. el'ariū suffuf el'ariū ď gnis viri
dib⁹ ꝯfectio ď hiacyntho nr̄a. el'ariuꝫ aliď citꝝ cōdi
tū elcūariū. Ad singultū cōfectio cesaris ē bona in
eo valde miua sir⁹ ď mēta trocisci ď mezeriō. ¶ Ad
vomitū ꝛ nauseā trocisci aristōachis ꝯfectio de sale
sido ꝓp̄e ad phl'aticū ꝛ melicū sir⁹ de fructib⁹ ꝛ ꝓp̄e
ad cholicū trocisci miue sir⁹ ď mēta sir⁹ de prunis et
ꝯfert ad syncopi. ¶ Ad siti sir⁹ de acresta cāfora tro
cisci ď spodio et si sūit cū resolutōe nāe. Ad eructu
etionē acidā diacyminuꝫ trocisci stelle diapipeon.
Ad splenē sotira homorusia kelkelengi ꝯfectio ď se
minib⁹ anacardinuꝫ alcāzi diamarte ꝛ apit oppila
tiōeꝫ ei⁹ bedemeregi diacurcūa diasulfur oleū abu
sume ꝯfectio de hiacyntho nr̄a theodoricon biera
nr̄a sal. Unguētuꝫ cordumeni suffuf de trociscis de
x. tractatib⁹. ¶ Ad frig⁹ itestinoꝝ pilule q̄ mūdificāt
itestina pilule stōatice alkindi pilule aburmaki. Ad
colicā ꝛ siccitatē nāe araston kelkelēgi oleum de na
sturtio oleū ď kerua fermos schereanē dactilicō. Et
ad dolorē ei⁹ filoniū ep̄ale diacydoniten solutiuum
el'ariū indū el'ariū cesaris. Ea q̄ leniūt nāꝫ st̄ bierapi
cra ꝯfectio ida sir⁹ ď prunis paꝝ de bdellio pilule ď
tapsia trocisci ꝛ ꝯfectio ď alleis. Solutiua grossa pi
lule stōatice alkindi pilule alie ad meliam pilule de
capsia biera Ga. pilule ď euforbio attrahūt ex lōgi
q̄ et ex neruis biera filagri⁹ el'ariū cesaris schereare
pilule filii albarith. Ad retētōꝫ solonis vētris tyria
ca mithridatū diacydonitē muschatū unguentū al
kindi sir⁹ ď acresta ad cholicos suffuf ꝯueniēs choli
cis camehatu. Descriptio ex felāgios suffuf aristotel'
miua sir⁹ ď malis sir⁹ ď mēta sir⁹ ď piris cydonia ꝯdi
ta trocisci ď balaustiis trocisci ď spodio trocisci de
seib⁹ trocisci ď diasacramtō. ¶ Ad solonē vētris cuꝫ
sāguie ꝛ sāie trocisci diasacron. Ad difficultatē vrie
trocisci ď lacca. ¶ Ad vlcera itestinoꝝ ꝛ rasurā tyria
ca esdre ꝯfectio hermetis trocisci nostri trocisci alii
athanasia me⁹keted regis trocisci ď balaustiis troci

sci diasacron trocisci ď seib⁹. Ad pūctōꝫ trocisci de
seib⁹. Ad vehemētē pūctōꝫ micleta firdurios olꝫ nar
dinū suffuf ad tenasmon miclete cōfectio hermetis
trocisci ď mezeriō: trocisi ď balaustiis suffuf. ¶ Ad
colicā passiōꝫ tyriaca electuariū filii messeiati: elꝫ ď
gnis viridib⁹ ad dolorē ani oleū alkekēgi. ¶ Et ad
hemorroidas electuariū ď muscho donū dei suffuf
miclete oleū alsindi. ¶ Et ad dolorē renū ꝛ vesice:
tyriaca mithridatū: tyriaca esdre tyrica nr̄a: ꝯfectio
alkekēgi electuariū de āiudē ad frig⁹ āboꝝ. ¶ Con
fert renib⁹ ꝛ visice oīa q̄ cōfortāt ea trocisci alkekēgi
oleū de kerua. Pilule ad frig⁹ renū trocisci regales
electuariū ad dolores āboꝝ cōfectio hermetis dia
curcūa. Et ad dolorē āboꝝ ꝯfectio alkekēgi nux cō
dita oleū de storace. Que mūdificāt renes ꝛ vesicā
mithridatū theoridicō anacardinū biera nr̄a elꝫ de
ābra. Et ꝯferūt ad frig⁹ āboꝝ trocisci alkekēgi. Et
ad mollificationē vesice biera Gal. trifera de scoria
trifere alie. Et ad mictū sāguis ꝛ pus ꝯfectio de pi
lulis alkekēgi ꝛ trocisci alkekēgi. Et ad iuolūtariā
emissiōꝫ vrie ꝛ distillatōꝫ e⁹: cōfectio philosophoꝝ
scelite ſm q̄ dr̄ biera Gal. Et ad lapidē tyriaca mi
thridatū tyriaca esdre homōusia dialacca diasulfur
pilule i. x. tractatib⁹. Educētes arenā i vria trocisci
arcomacris. Ad frig⁹ matricis oleū de storace oleū
de beiritar oleū nardinū alkekēgi. ¶ Ad vētositatē
matricis alkekēgi. Et ad dolores matricis scelithe
ſm q̄ dr̄ anacādinū diamarte bedemeregi filonū ꝓ
prie p̄gnātiū fermos archigēis ēplꝫ filagri⁹ diacurcu
ma. Ad p̄focatōꝫ alkekēgi acetū sqlle ꝛ oxymel ei⁹.
Et ad duritiē matricis pilule meithdine diacurcūa
oleū de croco. ¶ Ad rectificatōꝫ mēstruoꝝ rectificāt
ea theodoricō kelkelēgi trocisci ď seib⁹ ꝯfectio ď sco
ria. Ad p̄gnātes ꝛ ꝯseruātes fet⁹ suffuf tyriaca ꝯser
uat fetū mithridatū scelithe ſꝫ q̄ dr̄ ꝛ alcalcatarabā
fermos. Ad dolorē iūcturaꝝ ꝛ podagrā ꝛ venam
sciaticā: sotira scelithe ſꝫ q̄ dr̄ ꝯfectio phōꝝ ꝯfectio
hermetis anacardinū ꝯfectio bier̄ archigenis theo
doricō elin ď massacūia ēplꝫ electuariū indū: elꝫ ce
saris ꝓp̄e ad podagrā: oleū ď storace calefac̄ iūctu
ras ꝛ expellit ab eis sup̄fluitates clisterizatū. Et ad
venā sciaticā electuariū phl'aticū medicia kebeth re
gis hierapicra oleū asseled ramised oleū alkised olꝫ
alkekēgi ꝛ ꝓp̄e ad venā sciaticā kelkelēgi ꝛ ꝓp̄e ad
vētositates iūcturaꝝ biera catagi ꝛ ꝓp̄e ad tremorē
eaꝝ pilule ď tapsia sal. Ad dolorē dorsi biera archi
gēis pilule iuuamti pilule ď dēde oleū kemissed oleū
kekelēgi oleū ď euforbio pilule ď tapsia pilule alie ď
kelkelēgi electuariū idū: ꝯfectio ď scoria nuces cōdi
te ꝛ ad dolorē dōsi clisterizatio. Et ad dolorē ācha
rū pilule de tapsia descriptiōe nostra oleū de eufor
bio confectio hermetis. ¶ Expleta est
sūma p⁹ ātidotarii. Sūma scōa icipit.

IN hac sūma afferem⁹ de medicis
ꝯpositis illas q̄ sūt magis
ꝓp̄e vnicuiqꝫ egritudi: postq̄ꝫ reitera
bim⁹ rememoratōꝫ eoꝝ q̄ dc̄a st̄ i sūma
pria vt sit ei q legit hūc librū ꝯp̄hēsio oīuꝫ curatiōꝫ
aut pluriū eaꝝ valde. Et illud ē qm̄ vbigra qū ꝯp̄re
hēdit curatiōes scabiei eat ad libꝝ ſm: ꝛ ē liber me
dicinaꝝ simpliciū ꝛ sciet i hora vna cōp̄hēsiōꝫ oīuꝫ
mediciaꝝ p̄ticulariū ex tabulis. deiñ qū p̄mutat ad
capitula libri tertii ꝛ q̄rti q̄rat capitulū scabiei: ꝛ cō
p̄hēdat curatōes p̄dc̄as. deide qū p̄mutat ad ātido
tariū cōp̄hēdet reliq̄s curatōes ꝯpositas. Erit ergo

ei via ad ɔ̃phēdēdū curationes pticulares oēs aut plurimū eaꝝ ⁊ diuisi hāc sūmā in tractus.

Tractatus primus de dispositionibus capitis: ⁊ de eis que sunt in eo vt cerebrum.

Stupefactiuū doloris capitis antilis: cuius hec ē pmixtō: lactis alsarfandi auř. xvi. lactis papaueris ⁊ ē opiū auř. iiii. anisi croci se. hyusqami albi scamonee oiuȝ aň. auř. iiii. ɔ̃ficiat oia cū aceto: deiň fiāt ex eis trocisci ⁊ exiccēt in vmbra. qūqȝ idiges eis liq̄fac ⁊ lini sr frontē ab vno tē pore ad aliud. q̄ si infirmus fuerit febrirēs liquefac eos cum aqua ⁊ lini eos

Trocisci qb' vtebař antilis: ℞. baccaꝝ lauri auř. iiii. scamōee ⁊ opii ⁊ myrrhe ⁊ succi aq̄ acreste oiȝ aň. auř. iiii. se. apii ⁊ croci ⁊ amōi oiuȝ aň. auř. viii. cōficiat illud cū aceto q̄titate q̄ suf ficit: ⁊ fiāt ex eo trocisci ⁊ administrenř liniēdo.

Caputpurgiū qd̄ mūdificat caput ⁊ confert patiēti ophthalmiā lōgā ⁊ cui aduenit do lor capitis et fac descēdē ex capite hūidita tē plimā: ℞. nigelle auř. ii. salis amoniaci au. ii. succi cucumeris asinini auř. i. terař illud bñ ⁊ ɔ̃ficiat cum oleo qd̄ fit ex oleo qd̄ dī sicioniū aut cū oleo de ni gella aut cū oleo de alcāna donec pueniat ad spissi tudinē cere liq̄facte cū oleo lēq̄factōe hūida ⁊ pone ipm i vase ⁊ vtere ipo ita vt linias ex ipo i ɔ̃cauitate narium ⁊ p̄cipe infirmo vt narib' attrahat aerem.

Caputpurgiū aliđ qd̄ purgat sine nocumē to ⁊ sedat dolores capitis flati: Sumāř bu chormarien auř. viii. radicū lilii auř. ii. bau rac rubei auř. i. misceantur ⁊ administrentur.

Caputpurgiū aliđ: Buchormariē. ℥. iii. suc ci folioꝝ lebleb. ℥. i. s. alfedinon sextā au. i. succi cucūeris asini sextā au. i. pmisce ea et ɔ̃serua ipȝ i vase vitri. qū g' idiges eo fac đ ipo colly riū ⁊ liq̄fac ipȝ cū lacte mlieris ⁊ fac cappur. cū eo.

Caputpurgiū qd̄ ɔ̃fert ad palysiȝ ⁊ torturā ⁊ mollificatōȝ mēbroꝝ ⁊ tremorē ⁊ ad oēs dolores frōs ⁊ hūidos ⁊ oppilatiōes que accīt ex frītate ⁊ hūiditate i lacertis ⁊ neruis: c' per mixtio hec ē: Sumař succi radicis collogntide hūi de ⁊ succi radicis sicle ⁊ succi radicis ratha oiuȝ aň. cochliariū. i. ⁊ nigelle ⁊ grana harmel ⁊ terant ābo bñ: deiň ɔ̃fice ea cū his succis ita vt ɔ̃misceāř: deide repone ea: qūqȝ idiges eo sume de ipo pōd' sexte. ʒ. i. ⁊ solue caputpurgiū cum lacte mulieris lactantis puellā ⁊ fac caputpurgiū ifirmo ex eo: ipm. n. aperit oppilatōes ⁊ calefacit ⁊ ɔ̃fert cerebro ⁊ capiti et ad illud qd̄ ē i ipo de supfluitatib'.

Caputpurgiū aliđ ɔ̃ferens ad dolores capi tis aňcedētes: ℞. mumie ⁊ nucis muscbate ⁊ ābre ⁊ cāfore ⁊ muscbi oiuȝ aň. pōd'. ʒ. i. teratur vnūqđqȝ eoꝝ p se: deiň misceāř ⁊ ɔ̃ficiāř cū oleo sisa mino ⁊ aliq̄ūto olei de balsamo ⁊ fiāř đ eo pōd' gra. vi. ⁊ soluař cū aliq̄ aq̄ꝝ ⁊ fiat cāppurgiū cū eo.

Confectio biere mūdificātis ex pte q̄ mūdi ficat cap̄ ⁊ expellit ex eo illđ qd̄ ē i ipo de sr fluitatib' ⁊ egritudines malas: Pulpe col qntide mūdate ex ḡnis ⁊ corticib' suis pōd' au. x. tu ris ⁊ pipis albi ⁊ nigri ⁊ macropipis oiuȝ ana auř. iiii. ⁊ croci auř. i. ⁊ aloes ⁊ myrrbe ⁊ amōiaci ⁊ asse oium ana pondus auř. i. scamonee assate pondus auř. vi. ⁊ succi absynthii auř. ii. terant ⁊ cribellentur ⁊ ɔ̃ficiant. dosis eius sit auř. iiii.

Hiera relata ad busicos q̄ ɔ̃fert ad dolorem capitis ⁊ tenebrositateȝ ⁊ dolorē stōi ⁊ sple nis ⁊ epis: c' hec ē pmixtio: Sumanř turis mūdati ⁊ agarici āboꝝ aň. au. xvi. ⁊ pulpe collogn tide mūdate ex cortice ⁊ ḡnis suis pond' auř. ii. ⁊ sti cados ⁊ pipis albi ⁊ nigri oiuȝ ana auř. xvi. ⁊ myr rhe auř. iii. ⁊ croci auř. vi. ⁊ corticū hellebori nigri ⁊ aloes ⁊ scamonee ⁊ sq̄lle assate ⁊ spice ⁊ cassie oium aň. auř. xvi. ⁊ sandarace ⁊ euforbii oiuȝ ana au. viii. terař medicine sicce ⁊ infundanř gūmi ⁊ misceātur ⁊ ɔ̃ficiant ⁊ sit dosis eius auř. iiii.

Confectio biere relate ad dri os: Pulpe col logntide mūdate ⁊ excorticate a ḡnis suis ⁊ turis āboꝝ aň. ʒ. xx. ⁊ aristol. rotūde ⁊ se. apii mō tani ⁊ pipis albi oiuȝ aň. ʒ. v. serapini ⁊ oppopona ci āboꝝ ana pond'. ʒ. viii. ⁊ spice odorifere ⁊ lingue auis ⁊ cinamōi ⁊ cassie ⁊ croci ⁊. ʒʒ. ⁊ polii oiuȝ aň. ʒ. iii. terař me' sicce ⁊ infūdanř gūmi ⁊ misceanř.

Pilule salue mūdificantes caput: ℞. turbit ⁊ aloes āboꝝ aň. ʒ. x. collogntide et scamōee oiuȝ ana. ʒ. iii. anisi ⁊ salis amboꝝ ana. ʒ. ii. dosis eius. ʒ. ii. ⁊ debilis aureus. i.

Pilule ɔ̃ferētes ad dolores capitis ⁊' melia: Epithymi ⁊ agarici amboꝝ aň. ʒ. iiii. poly podii. ʒ. iii. hiere. ʒ. vii. salis. ʒ. ii. s. myrobalanorum nigroꝝ. ʒ. v. lapidis lazuli. ʒ. ii. dosis. ʒ. ii. s.

Pilule ɔ̃ferētes ad dolorē capitis ex phlate ⁊ melia: ℞. myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ belli ricoꝝ ⁊ ēblicoꝝ oiuȝ aň. pōd'. ʒ. iii. salis. ʒ. iiii. stica dos. ʒ. ii. hierepicre. ʒ. viii. pulpe collogntide. ʒ. iiii. absynthii. ʒ. ii. agarici. ʒ. viii. turbit et epithymi ābo rū aň. ʒ. xv. hellebori nigri. ʒ. v. dosi eaꝝ. ʒ. ii. s.

Decoctio aq̄ đ radicib' cum q̄ sumiř i potu oleū de kerua ad dolorē capitis ex phlate ⁊ vtiginē ⁊ epilepsiā: ℞. corticū radicū apii ⁊ feniculi oiuȝ aň. ʒ. x. ⁊ radicū sq̄nāti ⁊ calamīti mō tani ⁊ spice odorifere ⁊ aristol. rotūde oiuȝ aň. ʒ. viii. fumiterre. ʒ. vii. myrobal. citrinoꝝ pōdus. ʒ. viii. epi thymi. ʒ. iiii. masticis. ʒ. iii. s. polii. ʒ. iiii. decoquātur cū. iiii. lb. aq̄ donec remaneat lb. i. ⁊ ifūdāř i ea hiere picre. ʒ. iiii. ⁊ sumanř de ea ea oīni die. ʒ. iii. cum pon dere. ʒ. i. olei de kerua.

Decoctio collecta q̄ solone educ̄ hūores: ℞. myrobal. nigroꝝ ⁊ citrinoꝝ ⁊ kebulorum oiuȝ aň. ʒ. x. pruna. xxx. numero tamarindoꝝ. ʒ. xv. fumiterre. ʒ. vii. absynthii. ʒ. iii. decoquāř cuȝ tribus lb. aq̄ donec remaneat lb. i. s. ⁊ sumanř de ea due ʒ'. lb. s. ⁊ ɔ̃ficiāř i ea. ʒ. i. turbit ⁊ aloes due ʒ'. ʒ. i. agarici ʒ'. ʒ. i. ⁊ bibař. ⁊ si voluerit eā debilē ñ ɔ̃ficiāř i' tria: sȝ fricet i ea cassiefistule mūdate a ḡnis suis. ʒ. x.

Emigranea: Trocisci q̄ ɔ̃ferunt ⁊ efficiunt opationem qū liniř ex eis bis aut ter ex tpe ad tps: quoꝝ hec est pmixtio: ℞. croci auř. xv. ⁊ calcadis auř. x. ⁊ myrrhe ⁊ aluis ⁊ opii ⁊ succi ⁊ acreste sicci ⁊ colcotar oiuȝ aň. auř. iii. ⁊ gūmi au. xv. terař illa ⁊ ɔ̃ficiāř desup vini stiptici q̄ztū suffic̄ ⁊ terař sic̄ teriř collyriū ⁊ fiāt ex eo trocisci. Qūqȝ idi gebis eis liq̄fac eos cū aceto pmixto ⁊ vtere eis.

Medicamē ad emigraneā antiq̄: Pipis al bi auř. ii. ɔ̃mixtiōis croci au. ii. euforbii au. s. fimi colūbini auř. s. encaustri scriptoruȝ auř. s. tere has medicinas ⁊ pmisce ⁊ ɔ̃fice ⁊ line cū eo lacertū tpis ⁊ ānecte frōti illi' ptis.

Tractatus 2ꝰ de oculo ophthalmia ⁊ attractiōe materierum ad oculum.

Collyrium qđ ꝯposuit vir faciēs alcohol de terra ꝑsarū. Recipe sief memithe auř.xlviii. sarcocolle auř.xxiiii. sedenigi auř.xii. opii auř.xii. succci mandragore auř.viii. gūmi auř.xvi. conficiantur cum aqua pluuiali ⁊ administrenť cuȝ albumine oui.

Confectio meᶜ aristratis faciens scabiem ⁊ ophthalmiā antiq̄ꝫ ⁊ ꝯfert auri ex q̄ currit pus ⁊ vlceribꝰ quoꝝ cōsolidatio ē difficilis ⁊ corrosioni q̄ accit ī ore: ℞.vitri ꝯbusti auř.ii. myrrhe auř.ii. dragagāti adusti auř.i. pipis auř.iii. croci auř.s. vini.ℨ.ix. coagulati vue.ℨ.xlv. Tere medicias siccas ⁊ aspge sr̄ eas ī trituratōe vinū. Et qū exiccāť ꝓiice sup eas coagulatū vue ⁊ terāť cū eo ⁊ ponanť ī vase ⁊ decoquātur lēto ignē ⁊ seruetur in vase eris.

Epithima qđ ꝯposuit filodesifis ꝯferēs ad mā̄ȝ plurimā ⁊ dolorē vehemētē: ℞.rosaꝝ recentiū auř.ii.se. hyusqami albi auř.viii. turis au.vi. myrrhe auř.iiii. sauic ordei.ℨ.xviii. vitellū oui.i. assatū succi mādragore auř.iiii. croci auř.ii. opii auř.iiii. ꝯficiāť cū vini stiptici q̄ꝫtitate q̄ sufficiat ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ administrentur.

Illud quod dicitur vuula eris: ℞.eris usti abluti auř.xii. croci auř.vi. pipis albi auř.iiii. myrrhe ⁊ opii amboꝝ ana auř.iiii. gummi auř.xii. terať cuȝ vino ⁊ administretur.

Collyriū aliud qđ admīstrať añ balneū ꝯferēs ad cursum materieꝝ plīmaꝝ ⁊ ꝓp̄e qñ oculus ē difficilis hūectatōis ⁊ est apa eiꝰ ad albedinē decliue ī colore suo ita vt sit ī eo aliqđ de vestigiis ophthalmie vehemēs ī q̄ eleuať albedo oculi sup nigredinē eꝰ. Et ñ ē nob necriuȝ vt vtamur eo nisi ī hora q̄ p̄cipimꝰ infirmo vt īgrediať ī balneū ī successiōe eiꝰ: ℞.lapidis qđ dī sabasatos auř.viii. turis auř.vii. eris vsti abluti ⁊ opii ⁊ gūmi oium añ.auř.viii. myrrhe auř.iiii. ꝯficianť cū vini q̄ꝫtitate q̄ sufficit ⁊ administreť cū albumine oui subtili ita vt distilletur de eo ī oculo multotiens.

Collyriū aliđ qđ admīstrať añ balneū qđ ꝯposuit hermes factor alcohol faciēs ad dolores vehemētes ⁊ sedat ī die suo sedatiōe plīma ⁊ cōfert ad ophthalmiā ātiq̄ꝫ ēt: Aloes auř.viii. eris vsti abluti opii oium añ.auř.xvi. myrrhe auř.xii. croci auř.viii. climie aur.iiii. turis aur.iii. ꝯficiāť cū vīo vel siruꝰ q dī cādinisō ⁊ admīstreť cū albūine oui ⁊ soluať subtile: ⁊ oȝ vt oculo fiat alcohol ex eo ī horis sepatis ī eo qđ ē iter oēs tres horas aut q̄ttuor: deinđ dimittať oculus qescere ⁊ pausare ⁊ p̄cipiať infirmo post illud vt ingrediatur balneū.

Collyriū valens qđ sedat dolorē ī die suo ⁊ dī rabiosū ⁊ resoluit apata ⁊ carminat ipȝ ī hora sua: ℞.ātimōii ⁊ acatie āboꝝ añ.aur.xl. climie aur.vi. eris vsti abluti aur.xiiii. ceruse de plūbo aur.vii. spice ⁊ lilii āboꝝ añ.aur.iiii. castōei ⁊ aloes ⁊ apii ⁊ colcotar adusti oiuȝ añ.aur.ii. gūmi aur.xl. ꝯficiāť cū aq̄ ī q̄ decocte sī rose ⁊ admīstrēť cū albūine oui ⁊ liq̄fiat declinās ad spissitudinē q̄ndā.

Collyriū qđ ꝯposuit Gal. ⁊ cognoiať ꝯpositū ꝓpriū ꝓficiēs ad dolores vehemētes ⁊ egritudines qū sī ī declinatiōe sua: ℞.climie ablute aur.xvi. acacie aur.xl. eris vsti abluti aur.xiiii. opii ⁊ licii ⁊ folii ⁊ spice odorifire ⁊ croci ⁊ aloes ⁊ castorei oiuȝ añ aur.ii. myrrhe aur.iiii. ceruse đ plūbo ⁊ antimonii abluti āboꝝ añ.aur.viii. gūmi aur.xl. cōficiať cū aqua ⁊ admīstreť ī iceptiōe egritudinis.

Collyriū qđ dī fakis ⁊ ꝯposuit ipsū mulier regia faciēs ad dolores vehemētes: cꝰ hec ē ꝑmixtio: Climie aur.xvi. ceruse ablute aur.xl. amili ⁊ dragagāti ⁊ acatie ⁊ opii oium añ.aur.ii. gūmi aur.xii. ꝯficiāť cū aq̄ pluuiali. si āt aduēit hora ī q̄ facies ex eo collyriū ꝓiice sup albumē oui recētis ⁊ vtē eo.

Collyriū qđ noiať estiuū: climie aduste ablute ⁊ boli semios ceruse đ plūbo oiȝ añ.aur.xx. corticū eris abluto ꝝ ⁊ acatie ⁊ corticū turis oiȝ añ.aur.ii. dragagāti aur.v. gūmi aur.xv. cōficiāť cū aqua ⁊ administreť cum albumine oui.

Collyriū qđ dī stella qđ nō vicit cōferēs ad dolores vehemētes ⁊ bothor ⁊ aptōȝ pupille ⁊ vlcera sordida ⁊ vlcera corrosa ⁊ egritudies ātiquas ⁊ abstergit ⁊ aufert vestigia: ℞.climie aduste ablute ⁊ ceruse đ plūbo ablute oiȝ añ.aur.xv. amili ⁊ ātimonii āboꝝ añ.aur.xii. cineris đ fornace ī qua purgať es stāni adusti abluti boli semios oium ana aur.viii. myrrhe opii āboꝝ ana aure.ii. dragaganti aur.viii. cōficiantur cuȝ aqua pluuiali.

Collyriū theocratis ē medicamē valēs: ℞.climie croci āboꝝ añ.aur.xii. opii ⁊ corticū eris āboꝝ añ.aur.vi. cōticū sabrocā mūdatoꝝ ⁊ plūbi adusti abluti āboꝝ añ.aur.v. myrrhe aur.iii. spice odorifere aur.ii. acatie aur.ii. succi roš. ⁊ gūmi oiuȝ añ.aur.xii. conficiantur cuȝ aqua pluuiali.

Collyriū qđ noiať rosaceū ⁊ ꝯposuit ipȝ biblis faciēs ad dolorē vehemētē ⁊ ad attractionē materieꝝ subtiliū pluriaꝝ ⁊ bothor ⁊ distillationē pupille: cꝰ hē ē ꝑmixtio: Rosaꝝ recētiū ablatis capitibꝰ aur.iiii. croci aur.iiii. opii sextam aur.i. spice odorifere sextā aur.i. gūmi aur.iii. cōficiāť cū aq̄ pluuiali ⁊ administretur cuȝ albumine oui.

Collyriū aliđ rosaceū qđ noiať bōuȝ ⁊ ꝯferēs ad has egritudies p̄dictas: ℞.rosaꝝ mūdataꝝ aur.xxiiii. croci aur.xii. amili aur.vi. balaustiaꝝ aur.iiii. opii aur.iiii. dragaganti aur.viii. conficiātur cum succo foliorum cupressi.

Collyriū rosaceū qđ ꝯposuit tarētios: ℞.rosaꝝ recētiū aur.xii. cineris đ fornace ī q̄ purificať es ⁊ spice odorifere ⁊ croci ⁊ opii ⁊ gūmi oiȝ añ.aur.iiii. cōficiantur cum aqua pluuie.

Collyriū rosaceū qđ ꝯposuit debigorꝰ ⁊ nomiať collyriū magnū ꝯferēs ad doloreȝ vehemētē ī locis bothor ⁊ vlcera ꝓfunda saniosa accidētia ī tunica cornea ⁊ dilatatiōȝ pupille ⁊ mā̄ȝ q̄ attrahiť tp̄e lōgo ⁊ ophthalmiā antiq̄ꝫ: cꝰ sanatio ē difficilis: ℞.rosaꝝ recētiū ablatis capitibꝰ aur.lxxii. climie aduste ablute aur.vi. opii aur.iii. ātimōii aur.ii. ⁊ qdā ponūt de eo aur.vi. corticū eris spice odorifere añ.aur.ii. myrrhe aur.iiii. Et qdā homines ponūt đ ea aur.sex: floris eris aur.ii. Et qdā ponūt đ eo aur.iii. gūmi aur.xxiiii. conficiātur cum aqua pluuiali ⁊ administretur cum lacte.

Collyrium iuuatiuū factuȝ cū ieusemin cōferēs ad attrationē materierum: ℞.acatie ⁊ succi sambac amboꝝ ana aur.xliii. cineris fornacis ī qua purgatur es ⁊ croci amboꝝ añ.aur.xxiiii. opii aur.iiii. ⁊ in descriptione alia aur.vi. myrrhe aur.iiii. succi hyusquiami albi aur.iiii. eris vsti

abluti aure.iiii.gūmi aure.xl.ꝯficiantur cū vio.

Collyriū qd̄ dr̄ pomale ꝯueniēs ei cꝰ nō tolerat oculꝰ tactū mediciaꝝ ⁊ ꝯfert ad bothor ⁊ vlcera, ꝓfūda ⁊ sordida accñtia i tūica cornea ⁊ ad dilatatōz pupille ⁊ ad māz ꝑlimā ⁊ egritudies, ꝓximi tpis: ℞.climie aduste extīcte i lacte auṝ.xvi.ceruse de plūbo ablute au.viii.croci au.iiii. dragagāti auṝ.ii.conficiantur cū aqua pluuiali ⁊ admistretur cum albumine oui.

Collyriū qd̄ noiatr̄ noīe dꝰiuato a noīe illius q ꝯposuit ipz suribes ⁊ ē collyriū vtile cōferēs ad dolores ātiquos ⁊ ꝯsumit carnē additā q̄ ē i āgulo maiore d̄ āgulꝰ oculi ⁊ ē egritudo q̄ dr̄ lachryma ⁊ ad vulnera q̄ exeūt i hꝰ angulo ⁊ sūt fistule: ℞.climie ablute ⁊ sedenegi adusti abluti oiuz añ.auṝ.xxviii.cineris d̄ fornace i q̄ purgatur es aure.xxiiii.myrrhe auṝ.xlviii.croci aur.iiii.opii auṝ.viii.pipis al.gra.xxx.nūero:gūmi auṝ.vi.ꝯficiantr̄ cū vio ⁊ admistretr̄ cū albumie oui i locis ꝓpiq tpis ⁊ sit subtile Et qdā hoies sr̄ q ponūt i eo croci au.xii.

Collyriū aereū qd̄ noiatr̄ idū:d̄ ꝓꝓetate cꝰ ē vt ꝓhibeat gnātionē oīs spēi ophthalmie ⁊ ꝯfert ad corruptōz ⁊ pruritū ⁊ corrosionem āguli maioris oculi ⁊ delet ⁊ ꝯsuat oculuz cui ex eo fit alcohol ita vt ñ ꝯturbetr̄ cū eo pꝰ ipm: ℞.ceruse d̄ plūbo auṝ.xlviii.climie cabrusie auṝ.xxiiii.ēcaustri idi auṝ.v.armēios ⁊ ꝯmixtiōis q̄ dr̄ kesuricō ⁊ eꝰ expositio ē bedꝰ ⁊ succi acreste sicci ⁊ opii oiuz añ.auṝ.v.pipis al.auṝ.vi.olei balsami auṝ.viii. Et i descriptōne alia auṝ.vi.gūmi arabici auṝ.xvi.cinamōi au.ii. conficiātur cū aq̄ pluuiali ⁊ administretur

Medicamē ꝯferēs ad apa vehemēs ⁊ apa oculi qd̄ excitatr̄ ex attractōe calitatis: ℞.opii ⁊ dragagāti ⁊ seluzebaragi ⁊ ceruse oiuz añ.ʒ.vi.gummi arabici.ʒ.xii.tere oia ⁊ ꝯtere:deide accipe sebesabrē recēs ⁊ d̄coq̄ ipm cū lb.i.aq̄ pluuialꝰ dōec pueīat ad tertiā:deide cola aq̄z eꝰ ⁊ ꝯfice cū ea medicam̄ deide fac ipm i pilulas siles ciceri ⁊ exicca eas i vmbra. Qūqz volueris facē oculo alcohol ex ipsis frica eas cū aq̄ fra aut cū lacte mlieris: aut cū albumine oui aut cū aq̄ fenugreci d̄cocti sr̄ frustum ostraci aut sr̄ cortē viridē:deide fac oculo alcohol ex eo in mane duodecies iponēdo cū radio aut septies: ⁊ in vespis totidē:ipz ei frāgit calitatē ⁊ abscidit ifusionē q̄ attrabitr̄ ad ipz ⁊ ꝯfortat oculū ⁊ delet apostema:

Medicam̄ ꝯferēs ad ophthalmiā vehemētē sedās apa ⁊ remouet ifusionē ⁊ sedat calitatē: ℞.sief memithe.ʒ.xlviii.croci pō.ʒ.xxiiii ⁊ opii pōdus.ʒ.xii.⁊ seluzebaragi ⁊ trocisco⁊ succi hyusqami al.sicci oiuz ana.ʒ.vi.⁊ folioꝝ rosaꝝ hūidaꝝ quoꝝ folioꝝ radices albe abscisse sūt pō.ʒ.xl.⁊ gūmi arabici pōdꝰ.ʒ.xlviii.tere totū illd̄ ⁊ cōtere ipz cū aq̄ pluuiali ⁊ aq̄ meliloti si fūit hūidū et exp̄me ipz. Si vo fūit siccū decoq̄ ipm: deide cola aq̄z eius ⁊ ꝯtere medicinas ⁊ ꝯfice eas cū aq̄ eꝰ: deinde fac de eo pilulas siles ciceri ⁊ exicca eas:deide frica ipas sup cottē aut ostracū cū aq̄ fra aut cū lacte mulieris aut cū albumie oui:deinde fac oculo cum eo alcohol mane ⁊ in sero.

Medicamē qd̄ noiatr̄ duo maiora rubeū faciēs ad vlcera que sr̄ i oclo ⁊ ad ardorē vehemētē ⁊ mūdificat oculū ex hūorositate q̄ attrabitr̄ i eo ex mltitudie hūiditatis ⁊ srfluitatū ⁊ ꝯfortat tegmētū oculoꝝ: ℞.opii ⁊ sedenegi eris vsti ⁊ ostracorū adustoꝝ ⁊ medulle tritici oiuz añ.pōdꝰ.ʒ.viii.gūmi arabici pōdꝰ.ʒ.xlviii.ceruse pōdꝰ.ʒ.lxiiii.climie ʒ.xxviii.tere sedenigi ⁊ es vstū ꝑ se cū aq̄ ꝯtritōe bona:deide ꝑmisce oia ⁊ ꝯtere ea q̄ sr̄ sicca deinde fac ex eo alcohol oclo sic fit alcohol cū antimonio.

Confectio ēpli qd̄ pōitr̄ sr̄ oclm ꝯferēs ad vehemētē calorē ⁊ exiccatōez oculi ⁊ abscidit ab eo hūiditatē q̄ attrabitr̄ ad ipm ⁊ cōfortat oculū ⁊ sedat dolorē: ℞.folioꝝ rosaꝝ siccaꝝ ⁊ corticū gnatoꝝ dulciū hūidoꝝ ⁊ lētiū oiuz añ pōdꝰ.ʒ.v ⁊ funde sr̄ ea lb.i.aq̄ ⁊ decoq̄ ea bñ ⁊ cola ipa ex aq̄ ⁊ ꝯtere ea bñ ⁊ ꝯfice ea cū aliq̄zto aq̄ rosacee ⁊ olei rosacei:deinde pone ea super oculum.

Medicamē ꝯferēs ad dolores ocli calos: ℞.croci ⁊ olibani ⁊ aloes ⁊ myrrhe ⁊ opii ⁊ sarcocolle oium añ.ʒ.v.disrūpe ⁊ ꝯtere ea ⁊ lini sup oculū i principio doloris cū aceto ⁊ aq̄ endiuie aut aq̄ portulace aut aq̄ hyusquiami albi aut aqua coriandri humidi. Qū autē portenditr̄ dolor lini ex eo super oculū ⁊ frontē ⁊ cornua frontis cū vio ⁊ calefac ipm aliquātulū aut sume de sauic ordei pondus ʒ.iiii.⁊ croci hortulani ⁊ siluestris pondꝰ.ʒ.ii.⁊ opii pōdus.ʒ.i.tere ipsa bene ⁊ confice ea cū oleo roſ. ⁊ pone ipsum super oculum patientem ophthalmiā ⁊ apa calidum.

Cohol qd̄ noiatr̄ astaliticō ꝯferēs ad cōturbationē oculi ⁊ rubificationē eꝰ qū distillatr̄ ⁊ qū fit ex eo alcohol ad iceptionē catarroꝝ. Et qñ miscetr̄ cū eo alcohol roſ. ℞.tutie ⁊ eris vsti ⁊ aloes oiuz añ.ptē.i.⁊ myrrhe ⁊ spice oiuz añ.qntā ptis.i.⁊ croci ⁊ opii āboꝝ añ.ptē.i.⁊ acatie pure ptes.iiii.⁊ litii qntā ptis.i.⁊ gūmi arabici ptes.iiii.tere tutiā ⁊ es ⁊ aloē ⁊ acatiā cū aq̄ dulcis sextariis.iiii.deide tere liciū ⁊ crocū ⁊ opiū i tabula alia.v.diebꝰ: deiñ ꝯmisce cū eis ⁊ ifunde aloē i aq̄ ita vt liq̄fiat ⁊ fūde sr̄ medicias ⁊ ꝑmisce ꝯterēdo:deide fac trociscos aut pilulas: fac cum eis alcohol.

Cohol ꝯferēs ad oēs dolores oculi accñtes ex catarris: Sumantr̄ folia rubi ⁊ exprimatr̄ aq̄ eoꝝ ⁊ coletr̄ ⁊ teratr̄ i tabula dōec igrossetr̄ ⁊ teratr̄ paulatī:deide sumatr̄ q̄ztū ipsa ē de gūmi arabico ⁊ fūdatr̄ cū aq̄ pauca ita vt liq̄fiat ⁊ fiat sic mel.deinde misceatr̄ cū aq̄ rubi ⁊ ꝯficiatr̄ cuz ea aliquot diebꝰ ita vt sit possibile fieri ex eis pilulas:deinde fiant pilule ⁊ exiccentur in vmbra ⁊ fiat cū eis alcohol.

Vlcera oculi ⁊ bothor eꝰ ⁊ pus i eo: Scias q collyriū stelle predictum est vehmentis iuuamenti in eis ⁊ silr collyrium iuuatiuz ⁊ collyrium pomale est vltimum.

Collyriū qd̄ refertr̄ ad macur faciēs ad egritudies ⁊ pus q̄ sr̄ i oclo: ℞.tutie auṝ.xxxii.eris vsti au.xxii.croci auṝ.xvi.myrrhe au.xvi.sedie au.x.pipis al.gra.xl.nūero gūmi au.xl.ꝯficiantr̄ cū vino.⁊ i descriptione alia ponuntur i eo opii auṝ.x.

Disruptio cornee: Collyriū roſ.ꝯfert ad oēs egritudines ⁊ species dilatationis pupille.

Puluis replēs foueas cornee: ℞.ostracoruz magnoꝝ adustoꝝ ⁊ scedenegi āboꝝ añ.ʒ.i.terantur ⁊ pulueriꝫetur cū eo oculus.

Algarab: Collyriuz quod composuit suribes est iuuatiuum ad algarab.

Albedo vestigioꝝ vlcerum ꝯferūt ad albedinem medicamen egyptium ⁊ collyrium idū: ⁊ alcohol cū stercore steliōis ē iuuatiuū

Collirȳũ citrinũ aliđ ſcitᷣ kiles almatrã ꝯferẽſ
ad caliginẽ ⁊ tenebroſitatẽ viſus ⁊ ad egritu
dies acutas ⁊ delet veſtigia ⁊ durities: ℞.climie au.
xxiiii.ſucci acr̃ſte ſicci au.xii.ſal ãmõiaci tm̃dẽ opii
aur.viii.gũmi aur.xxiiii.ceruſe đ plũbo tm̃dẽ croci
aur.xvi.pipis al.aur.xxiiii.ꝯfice cuȝ aq̃ pluuiali.

Cobol aliđ mirabile qđ exptũ ẽ ⁊ laudatur ĩ
albedie ⁊ lachryma ⁊ ẽ meſie ⁊ abſtergit ca
liginẽ ⁊ deȝ groſſitudinẽ q̃ ẽ ĩ palpebra ⁊ acuit viſũ
valde: ℞.tutie inde.ʒ.ii.ſ.antimonii đ ſpahani.ʒ.iiii.
marchaſite põ.ʒ.ii.ſ.eris vſti põ.ʒ.ii.⁊ duaꝝ t̃tiarũ
ʒ.i.climie auri ⁊ climie argẽti ãboꝝ añ.au.i.ſcedene
gi põ.ʒ.i.coralli ⁊ margaritaꝝ ꝑuaꝝ ⁊ corticuȝ eris
oĩuȝ añ.põ.ʒ.ii.ſceha armene põ.ʒ.ii.⁊ duaꝝ t̃tiaꝝ
ʒ.i.aq̃ diſtillatõiſ nitri põ.ʒ.ſ.⁊ nitri pharaõis põ.ʒ
ſ.tere has medicias cũ aq̃ pluuiali: ⁊ qñ ꝯtrite ſt̃ ꝑij
ce ſr̃ eas cãfore trite pondus ſexte.ʒ.i.muſchi põđ⁹
ſiliq̃.i.⁊ miſce ꝯterẽdo ⁊ fac pilulas ⁊ exicca ĩ ũbra
⁊ frica ĩ oſtraco cũ aq̃ ⁊ fac alcohol cum eo.

Aliud iuuatiuũ ad albedinẽ exp.ĩ mirabile:
Sũat limature ac⁹ põđ⁹.ʒ.ii.⁊ ſambaci põ.ʒ.i. deiñ
terãt̃ ãbo ſil̃ ⁊ ponãt̃ ĩ ꝯcauitate arũdis ⁊ ſtrigat̃ os
cãnule oppilãdo cũ maſſa ⁊ coopiat̃ arũdo tota cũ
maſſa ⁊ deſup iuoluat̃ luto ꝑfecto cũ capill̃ ⁊ inuol
uant̃ ſr̃ ipm ⁊ coopiat̃ p⁹ illđ cũ luto alio: deinde ap
ponat̃ carbonib⁹ donec v̈tat̃ ĩ lapidẽ ⁊ fiat ſic̃ teſta ⁊
extrahat̃ ⁊ auferat̃ medicia illa ⁊ accipiat̃ climie al
be trite põđ⁹.ʒ.iii.⁊ miſceat̃ cũ hac medicia ⁊ redu
cat̃ ad cãnulã aliã: deinde fiat ex ea ſicut fcm̃ ẽ ex ꝑ̃
ma. Qũ g⁹ ĩ lapidẽ ꝯuertit̃ extrahat̃ ⁊ intẽdat̃ ad fo
lia lini collecta añq̃ȝ aduenerit eis pluuia ⁊ exiccata
⁊ ſumat̃ de eis põđ⁹.ʒ.i.⁊ margaritaꝝ nõ ꝑforataꝝ
põdus.ʒ.ſ.⁊ terãtur bñ cũ reliq̃s medicis ⁊ terãtur
oĩa ſil̃ ꝯtritõe vltia donec fiãt ſic̃ puluis. Quȝ ergo
volueris curationẽ facẽ cũ eo tũc fac oculo alcohol
cũ ſucco radicis lilii tribus dieb⁹ ꝯtinuiſ: deinde fac
ei alcohol poſt cũ hac medicia ⁊ fac alcohol p⁹ illđ
vno die ex hac m̃dicia ⁊ vno die ex ſucco lilii:

Puluis ad albedinẽ: ℞.floris eris ⁊ ãmõiaci ⁊
cacri marini aduſti oĩuȝ añ.ʒ.v. pulpe colloquitide
ʒ.ii.ſ.fellis tauri ⁊ baurac armeni oĩum ana.ʒ.ii. ſa
lis gẽme.ʒ.iii.piperis albi.ʒ.xx.ſpume maris.ʒ. iiii.
corticũ ouoꝝ ex qb⁹ egreſſi ſt̃ pulli ſub gallina.ʒ.iii.
liatur̃ cott.ʒ.v.ſtercoꝝ lacẽti.ʒ.x.margaritaꝝ.ʒ.iiii.

Sebel. Cobol bonũ ad ſebel đ eis q̃ expta ſũt
⁊ laudata: Sũat̃ cortices ouoꝝ hora q̃ apiũt̃
ſub gallina ⁊ bulliãt cũ aceto forti.x.dieb⁹ ꝯtinuis:
deinde colentur ⁊ ponãtur ĩ ãpula vitri aut in vaſe
vitreato ⁊ põat̃ vas ĩ loco q ſit vt nidus ſub ſole do
nec exiccetur quod ĩ ipſo eſt: deinde ſumatur ⁊ tera
tur ⁊ fiat alcohol cum eo.

Lachryma: Collyriũ qđ dixit meſias ad albu
ginẽ factum ex tutia confert ad eas.

Groſſitudo palpebraꝝ ⁊ g̃uitas eaꝝ ꝯfert ad
eã alcohol cognomiatũ miſſãdros ⁊ dicã ipȝ in ca⁹
ſcabiei ⁊ ꝯfert medicamẽ ariſtratis ꝑdictũ ⁊ collyri
um đ tutia quod dixit meſias ad albedinem.

Collyriũ exptũ kebime egyptiũ ꝯferẽs ad du
rities ⁊ albedinẽ ⁊ abſcidit corticẽ duꝝ ſtatiȝ: ℞. flo
ris eris ⁊ ãmoniaci ãboꝝ.ʒ.aur.vi.ſalis đ foſſi aur.
iii.pulpe colloquitide aur.iii.⁊ duas t̃tias aur.i.fell̃
vaccini aur.ii.baurac nigri aur.i.ſ. pipis al.gra. xl.
nũero mellis boni cyathos.vi.⁊.℥.ix.permiſceatur
⁊ ponatur in vaſe ⁊ recondatur.

Collyriũ qđ dr̃ araſtuſemon cõferẽs ad attrac
tionẽ materieꝝ chronicã ⁊ ad grauitãteȝ pal
pebraꝝ ⁊ aſꝑitatẽ eaꝝ ⁊ liq̃factionẽ lachrymal̃ ocu
li ⁊ ſeiũctionẽ e⁹ ⁊ corroſionẽ ipſius ⁊ ad hũiditateȝ
plimã q̃ ẽ in oculo ⁊ ad augmẽtũ pãniculi ⁊ aufert
veſtigia ⁊ durities: ℞.antimõii aur.iiii.eris vſti ⁊ ce
ruſe đ plũbo ãboꝝ añ.aur.ii.croci ⁊ myrrhe ⁊ cor
ticũ turis ⁊ floris eris ⁊ lẽtiũ rubeaꝝ oĩum añ.aur.
i.pipis albi aur.ſ.gũmi aur.ii.ꝯficiat̃ cũ vio ⁊ admi
ſtretur diſſolutũ cum eo.

Collyriũ citrinũ qđ dr̃ fanaratis ⁊ ẽ collyriuȝ
iuuatiuuȝ ꝯferẽs ad ſcabiẽ ⁊ corroſionẽ ĩ vtriſ
q̃ȝ lachrymalib⁹ ⁊ pruritũ vehem̃tẽ ⁊ grauedinẽ pal
pebraꝝ: ℞.climie aur.lxxx.colcotar albi aur.xxx.ꝯ
ficiatur cũ aqua pluuiali.

Scabies oculi ⁊ pruritus eius: Collyrium in
duȝ confert ad pruritum.

Cohol ñ errãs qđ ꝯpoſuit ceſar factõ alcohol
faciẽs ad pruritũ ⁊ ad groſſitudinẽ palpebraꝝ: ℞.
climie cabruſie au.xxiiii.ſedie au.vi. Et ĩ đſcriptiõe
alia aur̃.xvi.terãt̃ dõec fiat ĩ loco ſauic ⁊ ꝯficiat̃ cuȝ
melle ⁊ adurat̃ ⁊ ĩfundat̃ vinũ qđ extiguat ipȝ ⁊ ex
iccetur: deinde teratur ⁊ fiat cum eo alcohol.

Cohol meſitõ ad pruritũ ⁊ hũiditateȝ oculi ⁊
corroſionẽ lachrymaliũ ⁊ ſcabiẽ vehemẽtẽ in
palpebris: climia frãgatur ĩ fruſta ꝑua ⁊ ꝯficiat̃ cuȝ
melle ⁊ põatur ĩ vrceolo figuli ⁊ oppilet̃ os e⁹ ⁊ luto
liniat̃ ⁊ fiat foramẽ ĩ medio cooptorii vt ſit fumo ele
uato ex aduſtione medicie ſpiraculũ ꝑ qđ egrediat̃
deinde ponatur vrceolus ꝑ̃parat⁹ ĩ medio carbonũ
accẽſoꝝ. Qũq̃ȝ icepit climia aduri tũc conſidera fu
mũ aſcendẽtẽ: tũc ſi videris eũ decliuẽ adhuc ad ni
gredinẽ ditte medicinã ꝯburi donec videas illuȝ fu
mũ fieri albũ: tũc ei ſcias ꝙ medicie iã ꝯfirmata ẽ ꝯ
buſtio. tũc ergo remoue vrceolũ ab igne ⁊ extrahe
climiã ⁊ funde ſup eã vini q̃ȝtitatẽ q̃ infr̃etur: deinde
pone eã ĩ mortario ⁊ ꝯtere eã bñ ⁊ exicca ⁊ ſerua eã
donec ꝯmiſceas ipaȝ ĩ alcohol cũ quo ꝑmiſcetur. ⁊
hec eſt deſcriptio alcohol: ℞.climie h⁹ aur.vii. ⁊ an
timonii tm̃dẽ: tere oĩa ⁊ ꝯſerua ⁊ fac ire ex eo ſuper
palpebeas mane ⁊ ſero.

Collyriũ apolonii ad ſcabiẽ ⁊ caſuȝ palpebra
rũ ⁊ egritudies ãtiq̃ſ: Sedenegi aduſti abluti
aur.xxxii.eris aduſti abluti aure. xvi. lapidis ſaiali
ſtos aduſti abluti au.xxxii.floris eris fricati au.xvi.
opii aur̃.iii. Et ĩ đſcriptõe alia aur̃.vi.climie aur̃.iiii
colcotar aduſti aur̃.iiii.gũmi aur̃. xvi. ꝯficiatur cuȝ
aqua pluuiali.

Medicamẽ qđ ꝯpoſuit caſſios ad aq̃ȝ q̃ đſcẽdit
ĩ oculũ: Sũat̃ fel tauri ⁊ eũa ipm in vaſe eris ⁊ ditte
ĩ ꝑm.x.dieb⁹: deiñ ſume ab ipſo aur̃.xii. croci ⁊ olei
balſami ⁊ oppopõaci oĩuȝ añ.aur̃.ii.pipis gra. xii.
nũero: mell̃ bõi duplũ q̃ȝtitatꝫ fell̃: miſce oĩa ⁊ đcoq̃
ĩ vaſe eris: deiñ põe ipȝ ĩ pyxide eris ⁊ ꝯſerua ipſuȝ.

Medicamẽ aliđ qđ ꝯpoſuit poloniſos: Sũe ſpu
mã maris ⁊ adure ipaȝ ſr̃ teſtã ⁊ tere cinerẽ e⁹
⁊ ꝯfice ipȝ cũ ſãguie tice ⁊ põe ĩ vaſe đ cornu. Quũ
q̃ȝ euellũt̃ pili tũc lini ſr̃ locũ eoꝝ đ h⁹ medicamine.

Epithyma qđ ꝯpoſuit fulukeſanis ꝯferẽs ad
materiã plurimaȝ ⁊ dolorẽ vehemẽtẽ: ℞. roſ.
recentiũ aur.ii.ſe.hyuſquiami al.aur.viii.turis aur̃.
vi.myrrhe aur̃.iiii.ſauic de ordeo aur̃.xviii. vitellũ
oui.i.aſſatũ ſucci mandragore aur̃.iiii.croci aure.ii.
opii aureos.iiii. conficiantur cum vini ſtiptici puri

quãtitate q̃ sufficit ⁊ fiãt ex ep trocisci ⁊ administrẽtur
Collyriũ qđ đr idũ ⁊ regiũ ꝯferẽs ad iceptõꝫ
đscẽsus aq̃ ⁊ ad oẽꝫ caliginẽ hũidã existem i
ocl'o ⁊ aufert vestigia vlcerꝝ i ocl'o. Climie ru
bee adusste ablute. ʒ.xvi.encaustri idi.ʒ.vi. ceruse de
plũbo.ʒ.iiii.pipis al.ʒ.vi.fell' đboba.i.⁊ fell' safer: et
existiauert qđ ẽ subot.vii.felliuꝫ elcubugi.iiii. lactis
papaũis.ʒ.i.olei balsami.ʒ.ii.oppõaci ⁊ sapini am
boꝝ añ.ʒ.ii.gũmi.ʒ.xii.ꝯfice cuꝫ succo feniculi aut
cum succo plante que dicitur abradies.

Cobol ꝯferẽs ad tenebrositatẽ ⁊ iceptõꝫ aq̃
i ocl'o. Fell' vrsi.ʒ.iiii.oppopõaci ⁊ pipisam
boꝝ añ.ʒ.iii.olei ãtiq ⁊ oppobalsami ⁊ succi fenicl'i
hũidi oiuꝫ añ.ʒ.ii.climie põdus.ʒ.i.mell'.ʒ. tere ipꝫ
⁊ misce ⁊ pone ipꝫ in ampulla vitri mũda ⁊ põe ipꝫ
ipm in sole diebus.vii.deinde fac oculo alcohol ex
ipso cum extremitate radii mane ⁊ sero.

Medicam̃ qđ ꝯfert ad tenebrositatẽ ⁊ ad illũ q
videt rẽ ex lõgiq̃ ⁊ ñ videt eã ex ꝓxio ⁊ ad ag
gregatõꝫ aq̃ i ocl'os: cꝰ hẽ ꝑmixtio: Fell' corui nigri ⁊
fell' ꝑdicis ⁊ fell' gruis ⁊ fell' adhoba ⁊ fell' caꝑ oium
añ.põ.ʒ.ii.mell' collati põ.ʒ.iii.⁊ ol'i balsãi.ʒ.i.⁊.ſ.te
re ea sil' ⁊ ꝑmisce ipa ⁊ fac ocl'o alcohol cũ eo mãe ⁊ sero

Constructõ visus: collyriũ citrinũ ẽ iuua
tiuũ ad đbilitatẽ sr̃fluã i visu ⁊ collyriũ de tu
tia quod dixit mesias in albedine.

Collyriũ qꝰ vtebat̃ floris: ℞.acatie ⁊ rosaruꝫ
siccaꝝ ⁊ mellilotí oium añ.aur.xlviii. cineris
fornacis i q̃ purgat̃ es aur.xxiiii.mãdragore au. xii
ſe.hyusgami al.au.xviii.opii au.vi.gũmi au.xl.vini
ʒ.ix.aq̃ pluual'.ʒ.ix.ꝯmisceat̃ aq̃ cũ vio ⁊ ꝓiciãt̃ sup
ea rose ⁊ melilotũ ⁊ hyusqamũ ⁊ pꝰ ea mãdragore
aut cortices mãdragore ⁊ ditte ea dõec ifũdãt̃ tribꝰ
diebꝰ aut qnqꝫ: ⁊ exꝓme ea ⁊ accipe exꝓssionẽ eorũ
⁊ ꝯfice cũ ea medicam̃ ⁊ fac ex eo collyria ⁊ vtẽ eis.

Medicam̃ basilicõ regũ ⁊ ipꝫ ẽ absterſiuũ ocl'i
ex qͦ fit alcohol i dispõne sanitatis i oi die sel'
aut i oibꝰ duobꝰ sel': ⁊ abstergit visuꝫ ⁊ ꝯsuat
visũ sanũ ſꝫ dispõnẽ suã: ℞.climie ⁊ spũe maris oiuꝫ
añ.ʒ.x.eris vsti.ʒ.v.ceruse ⁊ sal' gẽme oiuꝫ añ.ʒ.iii.sal'
ãmõiaci ⁊ macropipis oiuꝫ añ.ʒ.ii.gariofil'. ⁊ vsnee
amboꝝ ana.ʒ.i.piperis.ʒ.iiii.canfore.ʒ.ſ.tere optíe
⁊ fac oculo alcohol cum eo.

Basilicõ aliđ cõferẽs ad oia que diximꝰ: ℞.
climie.ʒ.vii.sedenegi ⁊ macropipis ãborũ
añ.ʒ.ii.sal' ãmoniaci.ʒ.ii.eris vsti ⁊ ceruse ⁊ sal' gẽme
oiuꝫ añ.ʒ.iiii.spũe maris.ʒ.iiii.sal' idi ⁊ gariofil'. ⁊ be
il ⁊ vsnee ⁊ spice oiuꝫ añ.ʒ.i.cõfrige ⁊ cõtere ipsuꝫ ⁊
fac ex ipso oculo alcohol.

Medicam̃ qđ ꝯfortat visũ ⁊ ꝯsuat ipm ſꝫ sani
tatẽ suã ⁊ aufert mltitudieꝫ lachryme q̃ cur
rit ex ocl'o: Sũe đ ãtimõio ⁊ ifũde ipm.xxi.nocte in
aq̃ pluuiali aut i aq̃ q̃ distillat ex cisterna deide acci
pe đ eo põ.ʒ.xii.⁊ marchasite.ʒ.viii. ⁊ tutie ⁊ climie
oiuꝫ añ.ʒ.xii.⁊ margaritaꝝ ꝑuaꝝ ñ ꝑforataꝝ.ʒ.ii.⁊
muschi t'tiã.ʒ.i.⁊ cãfore sextã.ʒ.i.⁊ croci ⁊ sedenegi
ãboꝝ añ.ʒ.i.tere vnũqđqꝫ ꝑ se: deiñ aggrega ãtimo
niũ ⁊ marchasitã ⁊ climiã ⁊ tutiã ⁊ margaritas ⁊ te
re bñ ea oi die cũ aq̃ mltotiẽs dõec exiccet̃ aq̃ eorũ.
deide accipe sedenegi ⁊ crocũ ⁊ ꝓiice ipa sil' i morta
rio ⁊ tere ea bñ deide tere cũ eis muschũ ⁊ cãforã đ
inde repõe ipm i vitreata ⁊ fac ex eo alcohol mãe ⁊
sero i dispõnibꝰ sanitatis ipsa ei ꝯfortat visũ debileꝫ
⁊ conseruat eum.

Barod sugitiuũ absterſiuũ ⁊ confortatiuuꝫ
℞. scedenegi ⁊ eris vsti amboꝝ ana.ʒ.v. aloes sco
scotrẽsis ⁊ baurac armẽi ãboꝝ añ.ʒ.i.floris eris ⁊ pi
ꝑis al. ⁊ macropiꝑis ⁊ pulpe colloquitide ⁊ croci ⁊
ameos omniuꝫ añ.ʒ.ſ.confringe ⁊ contere ⁊ vtere.

Tractatus tertius de aure. dolor auris ⁊ aposte
ma eius ⁊ pus ⁊ grauitas eius.

Medicamen Aristotel' ꝑdcꝫ i caͦ. oculi ẽ iuuatiuuꝫ ad
aurem ex qua currit pus.

Medicam̃ ꝯferẽs ad oẽs dolores i aur̃ ⁊ oia
vlcera accñtia i ea: ℞.myrrhe aure.i.olibãi
aur.iii.nitri aure.iii.croci au.iiii. succi papa
ueris aur.ii.galbãi aur.ii.amigdalaꝝ excorticataꝝ
xx.nũero terat̃ illđ totũ ⁊ ꝯficiat̃ cũ aceto ⁊ fiant ex
eo trocisci. Qũ gͦ fũit ipꝫ necr̃iũ soluat̃ si fũit i aure
dolor vehemẽs cũ ol'o ro. ⁊ distillet̃ i aure: ⁊ si fũit in
ea grauitas i auditu soluat̃ cũ aceto ⁊ distil let.

Confectio medicamĩs quã narrauit
G. ℞.myrrhe aur.iiii.aloes aur.iiii. olibãi
aur.iii. Et i đscriptõe alia au.ii.croci au.iii.nitri au.
iii.succi papaũis aure.iii.amigdalaꝝ amaraꝝ. xxx.
nũero galbãi au.ii.aceti boni q̃ꝫtũ sufficit.

Medicam̃ ad aurẽ ex medicis G.cõferẽs ad
aꝑata ⁊ dolores vehemẽtes clãosos: cꝰ hẽ ꝑ
mixtio: ℞.galbãi ⁊ ẽ albeꝫar aur.ii.cinamõi aur.ii.
myrrhe aur̃.viii.croci aur̃.viii.olibani aur̃. iiii.nitri
aur̃.iii.aceti q̃ꝫtũ suffic̃ ad hͦ vt fiat i spissitudie mell'

Medicam̃ aliđ ad aꝑata auris ⁊ ad sanitatẽ ⁊
ad tus veniẽtia ex aure ⁊ ad dolores auris
ãtiquos: cꝰ hẽ ꝑmixtio: ℞.vẽtris fabe egyp
tie amari saporis ⁊ alumis iamẽi ⁊ piꝑis al. ⁊ nitri ⁊
croci ⁊ opii ⁊ corticũ g̃natoꝝ ⁊ olibãi ⁊ spice oium
añ.au.ii.castorei aur̃.i.mell' ⁊ aceti q̃ꝫtitatẽ q̃ cõficiat̃
medicam̃: ⁊ qdã hoies ponũt i eo mell' au.vi

Medicam̃ aliđ đ medicis berotas: ℞. croci et
myrrhe ⁊ spice oiuꝫ añ.aur.ſ.eris vsti medie
tatẽ ⁊ t'tiã aur.i.opii aur.ſ.castorei t'tiã aur̃.i.alumis
iamẽi aur.i.alumis rotũdi aur.i. Si gͦ fũit i aure vi
rꝰ cura eã ex hͦ medicamie cũ đcoctõe triplicati. Et
si i ea fũit dolor vehemẽs cura eã cũ oleo ro. ⁊ si gene
rãt̃ i ea v̇mes ꝑmisce cũ hͦ medicamie hellebori ni
gri aure.ii.

Medicam̃ auris ex q̃ currit pus: ℞.capitũ g̃
natoꝝ ⁊ aristologie ⁊ colcotar ⁊ draganti
cabrusii ⁊ gallaꝝ ⁊ cõticũ eris oiuꝫ añ.au.i.myrrhe
olibãi ⁊ calcãti assati ⁊ alumis iamẽi oium añ.aur.
ſ.terãt̃ cũ aceto ⁊ fiãt trocisci ⁊ administrent̃.

Medicam̃ ãticates ad dolorẽ difficilẽ vehem̃
tẽ: Croci.ʒ.ii.⁊ qdã hoies ponũt de eo.ʒ.i.
myrrhe ⁊ salis ãmoniaci ãboꝝ añ.ʒ.i.alumis iame
ni ãmoniaci añ.ʒ.ſ.sedimis olei đ lilio aut fecis olei
aluisci.ʒ.ii.terant̃ cũ vio mellito aut vio dulci q̃ꝫtita
te qua fiat in spissitudine mellis ⁊ admistret̃

Medicam̃ ad g̃uitatẽ auditꝰ ⁊ sonitũ ⁊ tinitũ
existẽtẽ i aure: ℞.hellebori al.aur.i.castorei
aur.ſ.nitri aur.q̃rtã: misceat̃ ⁊ admistret̃ cuꝫ aceto ⁊
ꝯfidat i eo vtẽs ipso qm̃ ẽ medicamẽ vtile:

Medicam̃ aliud qđ đr algelarui ad egritudi
nes ãtiq̃s q̃ sũt đ egritudibꝰ auris: Hellebori
albi ⁊ myrrhe ⁊ olibani ⁊ croci ⁊ castorei ⁊ opii oi
uꝫ añ.aur.iiii.calcãti aur.vi.pip.aur.ii. ifũdant̃ myr
rha ⁊ opiũ ⁊ castoreũ ⁊ olibanũ i aceto i qͦ decocti
fuerit cortices granatoꝝ donec dissoluti fuerit: deiñ
ponantur helleboras ⁊ crocus ⁊ piper ⁊ calcãtũ tri
ta ⁊ ꝯterantur oia bñ. Qum ergo ꝯpletur ꝓiiciantur

sup ipm de vio mellito q̃titas q̃ fiat in spissitudine mellis subtilis. Quãq3 ipm est necessarium tunc tepidetur ꝛ destilletur in aurẽ: est ei medicamẽ mirabile

Confectio medicamis qd̕ ꝯfert ad oẽs dolores auris ꝛ oia vlcera eueniẽtia i ea: ℞.myrrhe aur.i.olibani aur.iii.ꝛ qdã homies ponũt i eo aur.vii.nitri aur.iii.croci aur.iiii.ꝛ qdaꝫ homies ponũt i eo aur.i.papauis aur.ii.galbãi aur.ii. amigdalaꝝ excorticataꝝ.xx.nũero. Terat illd̕ totũ ꝛ ꝯficiat cũ aceto ꝛ fiãt ex eo trocisci. Quãq3 necessariũ fuerit soluãt si fuerit i aure dolor vehemẽs cũ oleo rosaꝝ ꝛ distillentur i aurem: ꝛ si fuerit i ea grauitas in auditu soluantur cum aceto ꝛ distillentur.

Confectio scorie ferri ꝛ est medicamẽ forte: Sũat scoria ferri ꝛ ꝯterat ꝛ abluat cuꝫ aceto: deide ꝓiciat sr̃ testã ꝛ exiccet: deide ꝓiciat 2° ꝛ 3° ꝛ fiat illd̕ septies: deide d̕coq̃t cũ aceto forti d̕coctõne vehemẽti donec fiat sicut mel ꝛ auferatur ꝛ distilletur de eo in aurem qum indigetur eo.

Vlcera nisi: Cõfectio fca mosos ꝛ ẽ medicamẽ eradicãs oẽꝫ additõeꝫ q̃ orit̃ i cor̃: ℞. draganti adusti ꝛ colcotar adusti aut calcanti adusti aut dragãti rubei ꝛ corticũ eris oiuꝫ ptes eq̃les. Tere g°ea ꝛ cura cũ eis siccis ꝛ oꝫ vt frices additionẽ añq3 medices eã cũ h°medicamie p diẽ: deiñ medica cũ eo i mane p°q3 patiẽs egritudinẽ cõcederit cibũ suũ. Et qũ tu curas cũ eo fistlas nasi tc lini añ curationẽ iteriora nasi aspalto aut pice hũida aut pinguedie myrrhe.

Tractat° quart° de dẽtibus ꝛ doloribus eorum.

Confectio q̃ cõueniẽs ẽ ad dolores difficiles vehemẽtes ꝛ ad corrosionẽ dẽtiũ ꝛ ꝯfert iteꝝ ad tussiꝫ medicamẽ qd̕ ℞.opii aur.ii. myrrhe tm̃deꝫ hasscec tm̃dẽ pipis al.galbãi añ.tm̃dẽ ꝯficiãt cũ coagulati vue q̃titate q̃ suffic̃ ꝛ terãt sil̃ ꝛ fiãt ex eis collyria ꝛ liniat ex eis sr̃ dẽtes ꝛ ponãt d̕ eis sr̃ locũ corro sũ.

Medicamñ qd̕ narrauit ãdromach° ad oẽꝫ dolorẽ dẽtiũ ꝛ ad oẽs egritudies accñtes ex eo ꝛ ad stuporẽ: ℞.pipis ꝛ piretri ꝛ lactis titimali ꝛ galbãi oiuꝫ añ.ptẽ.i.terãt ꝛ ꝯficiãt cũ storace ꝛ ponatur super locum corrosum.

Medicamẽ iuuatiuũ ad pulsationẽ dẽtium: ℞.pulpe collo q̃ntide ptẽ.i.ꝛ aloes ptẽ.i. et bulliãt i pyxide lapidis aut cochliarii de ferro ebullitiõe vehementi cũ oleo ꝛ aceto vini: deinde auferatur ab igne ꝛ distilletur de eo in aurem que sequitur molarem dolentẽ distillatiõe p° distillatõeꝫ

Cauteriũ molaris: Intẽde ad molarẽ i quo ñ valet medicamñ vehemẽtis pulsatiõis. Et assume ex olo q̃titatẽ.ʒ.i.ꝛ aq̃ sãsuci sicci ꝛ harmel oiuꝫ añ.ʒ.s.terãt bñ: deide ꝓiciãt i oleo: deide itende ad duas ac°magñs qb°vtũt scellarii ꝛ igni eas i loco foramis eaꝝ: deide api os egri ꝛ ꝯsidera dẽtẽ q̃m vis cauterizare: ꝛ tc̃ si fñit i eo aliqd mũda ipꝫ ꝛ pone sr̃ ipm cãnulã ferri aut arũdis aut argẽti ꝛ sbmerge vnã duaꝝ acuũ i oleo illo: deiñ itromitte eã i cannulã ꝛ põe eã sr̃ molarẽ: Quãq3 ifr̃at illa accipe aliã Fac illud septẽ vicib° numero: nã dolor ei° sedatur ꝛ egreditur ex molari aqua coloris dentiuꝫ.

Dentifriciũ quo fricant̃ dẽtes qd̕ narrauit d̕mocrit° i li° suo: Accipe cornu cerui adusti quartã lb.xvi.salis.ʒ.ii.ãmoniaci sicci qd̕ ñ ẽ amari saporis frustũ.i.magnũ vel masticis lb.iii.aut plus paꝝ: sq̃nanti albi tantũdem piperis albi.ʒ.i. folii.ʒ.ii.terantur omnia ꝛ administrentur.

Medicamñ qd̕ noiat̃ surmalẽ ꝯferẽs ad ãpatagigiue ꝛ mollificatõeꝫ e° ꝛ mũdificat dẽtes: Accipe corticũ g̃natoꝝ põ.ʒ.ii.ꝛ venaꝝ ꝛ balaustie ꝛ sumac oiuꝫ añ.ʒ.i.ꝯfrige ꝛ ꝯtere illd̕: deinde affer ex eo cũ digitis tuis ꝛ frica cũ eo locũ doloris: deiñ accipe ex eo cũ pãno lini ꝛ pone ipm sr̃ eũ.

Dentifriciũ mũdificãs dẽtes ꝛ stringit gingiuã ꝛ effic̃ bonũ oris odorẽ: Sũat sal gẽma ꝛ terat̃ ꝛ ꝯficiat̃ cũ melle ꝛ liget̃ i charta ꝛ ꝓiciatur i prunis ꝛ dittat̃ ibi dõec fiat sic̃ prũe: deiñ auferat̃ ab igne ꝛ extiguat̃ cũ kitrã ꝛ ꝓiciat̃ i vio bono aut melius ꝛ dittat̃ dõec ifret̃ ꝛ terat̃ ꝛ sũat̃ d̕ eo ps̃.i. ꝛ spũe maris ps.i.ꝛ põat̃ cũ illo cinamõi ps̃.i.ꝛ myrrhe ps̃ i.ꝛ cineris sceha ꝛ cipi ꝛ floris sq̃nanti oiuꝫ añ sexta ptis.i.fragmẽtoꝝ xyloaloes medietas ptis.i.ꝛ zuccari ptes.iii. ꝛ cãfore x°ptis vnit° terat̃ illud ꝛ misceatur ꝛ fiat dentifriciuꝫ in omni mane.

Medicamñ qd̕ ꝯfortat dẽtes ꝛ molares qñ ẽ i eis d̕bilitas: ℞.cere ꝛ mell̕ ãboꝝ añ ptes.ii. liq̃fiãt i sole aut cũ aq̃ calfa ꝛ ꝯmisceat̃ cũ eis picis ps.i. ꝛ ponat̃ i t̃mino vnguẽti ꝛ p̃cipiat̃ vtẽti eo vt masticet ipsuꝫ. Qd̕ si videris medicamñ exiccatũ ꝑmisce i eo aliq̃ lũ olĩ. ꝛ mastix iteꝝ qñ masticat̃ fac i h° vltiaꝫ opõeꝫ

Aliud qd̕ ꝯfortat dẽtes ꝛ gigiuaꝫ: Cornu cerui adusti põd°.ʒ.x.ꝛ folioꝝ cuꝑssi adustoꝝ pon.ʒ.v.ꝛ nucũ cuꝑssi ñ adustaꝝ pon.ʒ.v. ꝛ radicis cẽtauree põ.ʒ.x.ꝛ capilliueneris adusti põd°.ʒ.v.ꝛ rosis ablatis capitib° ꝛ spice odorifere oiuꝫ ana põd°.ʒ.iii.tere ꝛ cribella cum orali ꝛ vtere.

Tractatus quintus de ore ꝛ gutture ꝛ ventre superiore sinantia ꝛ squinantia.

Inquit G.qdã existiauert̃ ꝙ pulli hirũdinũ siue sint recẽtes siue sicci saliti sedãt sinãtiã stati ꝛ ꝑmisceat̃ pueris ꝛ senib° cũ radice liquiritie:

De vua ꝛ duabus amigdal̕: Medicamñ ꝯueniẽs ad vuã mollificatã ꝯposã: Pipis albi aur.i.myrrhe aur.i.aluminis iameni aur.ii.gallarũ viridium aur.ii.terantur ꝛ administretur:

Venter srior hũiditas pectoris: Medicamẽ iuuatiuũ ad hũiditatẽ scaꝫ i pectore: ℞. galbãi ꝛ storacꝗ liq̃d̕ ãboꝝ añ.ʒ.ii.opii q̃rtã.ʒ.i.radicũ liq̃ritie.ʒ.ii.terãt q̃ ex eis terũt̃ ꝛ misceãt cũ storace ꝛ galbão ꝛ aliq̃tl̕o mell̕ dispũati ꝛ lambantur ex eo.

De tussi medicamñ gutturale: Dixit G.ꝙ ipe medicabat̃ cũ eo: ℞.olibãi aur.i.ꝛ i d̕scriptõe alia aur.iiii.myrrhe aur.i.ꝛ i descriptõe alia aur.iiii.croci aur.i.ꝛ i d̕scriptiõe alia aur.iiii.sq̃lle aur.ii.vini dulcis sacraiati.iii.decoq̃t sq̃lla cuꝫ vino donec vinuꝫ ispissetur: deide proiiciatur squilla ꝛ ponantur relique medicine super vinuꝫ.

Medicamñ gutturale qd̕ refert̃ tellusatis: dixit G.ꝙ ipe medicat° ẽ cũ eo illũ q̃ hẽbat vlc° i pulmone: ꝛ est medicamen iuuatiuũ valde: ℞.spice cretẽsis aur.iiii.ãmomi aur.viii.folii idi au.iiii. spice ide aur.iii.squinãti aur.ii.cassie aur. viii. cinamomi aur.x.olibãi aur.iii.myrhe aur.iiii.costi aur. iiii. cõmixtiõis assedegi aur.iiii.succi liq̃ritie aure.iii.succi mãdragore aur.v.masticis aur.iii.croci aur.vii. Aggrega has medicias: deide accipe dactilos ꝛ d̕coq̃tur i aq̃ mell̕ aut vio bñ ꝛ sume d̕ eo sacraiati.i.ꝛ ꝓiice in eo de granis pini maioris contritis grana.xx. ꝛ ꝯmisce cũ eo d̕ medicamie q̃titatẽ auellãe.i. ꝛ da i potu d̕ ea dieb° aliquot: deinde da in potu p° ipaꝫ

de medicamīe duob⁹ dieb⁹ aut tribus: ita vt n̄ cōmi
sceaẗ cū oleo aliud ꝑter ip̄m: deīde sumat in potu p⁹
ip̄ꝫ ď hiera s̄ca cū aloe q̄ꝫtitatē cochliaril.i.i die vno
cū aqua ⁊ cura cū hac medicīa illū i canna pulmo
nis c⁹ ē egritudo cū lacte asinio: ⁊ p̄cipe ei vt garga
rizet cū ea: deīn̄ dimitte eū aliquot dieb⁹ ⁊ cura eum
per h° medicamē cū assiduatōe mediciaꝝ que sedāt
dolorē. ꝙ si materieꝝ cursus fuerit fortis: tūc permi
sce in hac medicina opium ⁊ castoreum.

Aliud de medicis G. faciēs ad egritudineꝫ
cāne pl̄mōis ⁊ vlcera pl̄mōis ⁊ sputū pus
⁊ sanguis ⁊ māꝫ attractā ad pect⁹ ⁊ ad illď: c⁹ sputuꝫ
ē difficile ⁊ ē medicamē valde forte: ℞. gūmi alboti
aur.iiii. croci aur.iiii. olibani tm̄dē myrrhe tm̄dē ci
namōi tm̄dē: amōi aur.iii. ḡnoꝝ pini magne aur.iiii
radicū lilii excorticataꝝ tm̄dē: spice de scemi aur.ii.
ſ. cassie lignee nigre aur.ii. dragagāti aur.iii. carnis
dactiloꝝ ď scemi aur.iii. prasē trusēꝫ⁹ qď ď stella au.
iiii. galbāi clari mūdi.ii. ẗtias aur.i. costi aur.iiii. Et i
uēi i ďscriptōe alia aur.i. mell' bōi cotilas.iiii. ďcoq̄ꝫ
tur mel ⁊ gūmi alboti i vase duplici. Qūqꝫ fit i ẗmi
no spissiudīs tūc ꝑmisce cū eo galbanū ⁊ ďcoq̄ ip̄ꝫ
donec ꝑueīat ad terminū vt quꝫ de eo distillaẗ stilla
aliq̄ n̄ dilateẗ: deīde ifr̄a ip̄ꝫ ⁊ ꝓiice sr̄ ip̄m medicinas
ꝯtritas ⁊ vtē eo. ⁊ qū sugiẗ ď aq̄ caul' masticādo ⁊ ꝓ
iiciaẗ fex ⁊ ďglutiẗ succ⁹ valet ad illď valde.

Pilule q̄ ponūẗ s̄b ligua ⁊ ꝯfert ad asꝑitateꝫ
cāne pl̄mōis ⁊ abscissionē vocis ⁊ reliq̄s e
gritudīes cāne: ℞. dragagāti ⁊ gūmi āboꝝ an̄. aur.
iii. myrrhe ⁊ olibāi āboꝝ an̄. aur.i.ſ. croci aur.i. suc
ci ligritie aur.ſ. carnē dactiloꝝ triū vini ďlci q̄ꝫtū suf
fic̄ ad ꝯficiēdū cū eo ⁊ pōaẗ sub ligua ď hac m̄dicia
q̄ꝫtitas fabe ⁊ p̄cipiaẗ egro vt ďglutiat qď liq̄fit ď ea

Ratif ad illū q hꝫ tussiꝫ: ℞. se. lini torrefci cō
triti ⁊ passulaꝝ carnosaꝝ enucleataꝝ ābo
rū an̄. kist.i. ḡnoꝝ pini magni torrefcoꝝ ⁊ a
uellanaꝝ excorticataꝝ āboꝝ an̄. cotilā.i. pipis al. ℥.
ii. croci. ℥.i. mell' bōi lb.iiii. ꝯfrigāẗ ⁊ terāẗ ⁊ decoq̄ꝫẗ
sem̄ lini ⁊ mel dōec ispisseẗ: deīn̄ ꝓiiciāẗ sr̄ ip̄m reliq̄
me⁹ ⁊ ꝑmisce eas ⁊ ꝯfice ⁊ da ď eo q̄ꝫtū suffic̄

Oleū diuini ꝯferēs ad tussiꝫ ⁊ ē me⁹ nobil' ď q̄
dixit G. ꝙ ipse medicat⁹ ē cū ea: ℞. opii aur.
x. se. lactuce aur.xx. castorei aur.xviii. rute hortulāe
sicce aur.xiiii. se. lini aur.xvi. radicū oppopōaci au
aur.xxxvi. myrrhe aur.xiiii. croci aur̄.vii. ꝯficiaẗ cū
melle ⁊ deẗ ď eo in potu q̄ꝫtitas fabe vni⁹. ⁊ oꝫ vt su
mat de eo i potu ille q hꝫ febrē cū aq̄: ⁊ qui febrē nō
hꝫ cum vino ⁊ illud in sero.

Pilule ad tussiꝫ: ℞. storacis ⁊ myrrhe ⁊ opii
oium ana aur.iiii. olei balsami ⁊ croci ābo
rum ana aur.ii. tere simul ⁊ confice ⁊ vtere.

Medicamē qď ꝯfert ad oēm tussim ⁊ ad oēꝫ
māꝫ currentē ⁊ dubellet iteriores qď narra
uit abulucos: ℞. serapini gentiāe myrrhe oppopo
naci pipis al. oiuꝫ an̄. aur.ii. baccaꝝ lauri mūdataꝝ
rum aur. iiii. terātur ⁊ conficiātur cū aqua.

Medicam̄ ad sputū sanguis qď narrauit an
dromach⁹: ℞. acatie aur.iiii. rosꝫ. siccaꝝ au
re.viii. fruct⁹ ḡnate agrestis aur.viii. myrrhe aure.ii.
dragagāti aur.i. ꝯficiāẗ cū aq̄ ⁊ fiant ex eo trocisci ⁊
fit pōd⁹ c⁹qꝫ trocisci au.i. ⁊ deẗ i potu cū aq̄ pluuiali

Medicam̄ aliď ad tussiꝫ ꝯferēs ad sp̄es tussis ⁊
abscissionē voci: ℞. ḡnoꝝ papauis ⁊ s̄t papa
ūa cū cortice suo. l. nūero ⁊ apii mōtani triti lb.iii. ⁊

suffotō mūdati ⁊ fusini ⁊ rosꝫ. siccarū ⁊ radicū lilii ⁊
balaustiaꝝ oiuꝫ an̄. ℥.iii. ⁊ cinamomi pō. ʒ.ii. ⁊ spice
pōd⁹. ʒ.i.ſ. ꝯtere has medicias ⁊ ifūde i aq̄ pluuiali
acsat.v. ⁊ ditte trib⁹ dieb⁹: deīde decoq̄ sr̄ ignē lenem
dōec remāeat aq̄ ẗtia ps̄: deīde exp̄ime ⁊ cola ⁊ ꝓiice
fecē e⁹: deīde tere gūmi arabici ⁊ dragagāti āboruꝫ
an̄. lb.i. myrrhe lb.ſ. ⁊ succi ligritie lb.i. ⁊ masticis ⁊
croci āboꝝ pōd⁹. ʒ.i. teraẗ totū illď vltīe ⁊ ibibaẗ ex
illa aq̄ paulati dōec ꝯpleaẗ tota: deīde fūdāẗ sr̄ ip̄m
rob lb.xxiiii. ⁊ decoq̄ẗ leni igne dōec coagleẗ ⁊ r̄po
naẗ i vase vitri ⁊ mediceẗ cuꝫ eo omnis sp̄es tussis.

Looch ď pino qď ꝯfert illis sr̄ quos tussis fit
vehemēs: ⁊ qn̄ excitaẗ i eis expellunt pus ⁊
sr̄fluitates: c⁹ h ē ꝑmixtio: Seis lini torrefci
⁊ amigdalaꝝ dulciū mūdataꝝ ⁊ ḡnoꝝ pini ⁊ gum
mi arabici ⁊ dragagāti oiuꝫ an̄. pōd⁹. ʒ.iiii. ⁊ dactilo
rū albeirō. x. nūero. tere medicias ⁊ dactilos ⁊ fūde
sr̄ eas mell' ⁊ butyri q̄ꝫtū suffic̄ ⁊ teraẗ donec fiat sic̄
mel spissū: cui⁹ dosꝫ sit sic̄ galla mane ⁊ sero.

Looch qď fit cū glutio alibat faciēs ad asꝑi
tatē gutturis ⁊ abscissionē vocis ⁊ sputū sā
guis ⁊ pus ⁊ aꝑit oppilatōes: c⁹ h ē ꝑmixtio: Seis
lini torrefci ⁊ passulaꝝ ablatis ḡnis āboꝝ ana lb.i.
ḡnoꝝ pini ⁊ amigdalaꝝ dulciū ⁊ amigdalaꝝ ama
raꝝ oiuꝫ an̄. ℥.vi. ⁊ ireos ⁊ assari ⁊ glutinis alibat ⁊
venaꝝ ligritie ⁊ gūmi arabici aiuꝫ ana. ℥.iiii. ⁊ fenu
gr̄ci cocti ⁊ dragagāti oiuꝫ an̄. ℥.iiii. ⁊ pipis al. ⁊ eru
ce emollite ⁊ ciceris molliti ⁊ aristol'. ⁊ medulle triti
ci ⁊ ameos ⁊ nasturtii ⁊ ficuū oiuꝫ an̄. ℥.i. ⁊ myrrhe
⁊ croci ⁊ olibāi oiuꝫ an̄. ℥.ſ. ꝯfrāge totū ⁊ ꝯtere ip̄m
bn̄ ⁊ ꝯfice cū melle aut cū vio decocto ⁊ fac lābere
de ipso mane ⁊ sero q̄ꝫtū ē galia .i. ⁊ ponat ip̄m sub
lingua sua quando dormit.

Medicamē qď ꝯfert ad tussiꝫ ⁊ vehemētiā sic
citatis pectoris: Amigdalaꝝ dulciū ⁊ ama
raꝝ ⁊ se. lini torrefci ⁊ ḡnoꝝ pini oiuꝫ an̄. ʒ.v. ⁊ anisi
⁊ dragagāti ⁊ gūmi arabici oium ana. ʒ.ii. ⁊ succi li
gritie aut venaꝝ e⁹ pōdus. ʒ.i. ⁊ zuccari ⁊ penidioꝝ
āboꝝ an̄. ℥.ii. Tere ea ⁊ pulueriza ⁊ cōfice ip̄ꝫ cū aq̄
feniculi hūidi ⁊ fiat de ipso pilulas ⁊ ponat sub lin
gua sua ille qui vult dormire vnā aut duas

Looch ad tussiꝫ qn̄ fit ex chimo fr̄o viscoso
cinamōi ⁊ se. feniculi amboꝝ an̄. ʒ.v. stora
cis liq̄de. ʒ.x. fistici ⁊ amigdalaꝝ āboꝝ an̄. pond⁹. ʒ.
x. olibani ⁊ gūmi amigdalaꝝ ⁊ gluti oium an̄. ʒ.v.
kesmes ⁊ s̄t passule ꝑuule sine ḡnis. ʒ.xx. agarici. ʒ.
v. storacis ⁊ aloes āboꝝ an̄. ʒ.iiii. tere storacē cū mel
le ⁊ ifūde olibanū ⁊ aloē ⁊ alkesmes i rob: ⁊ tere re
liq̄ ⁊ confice cum melle storacis dosis. ʒ.i.

AD sputū sanguis: Trocisci quos cōposuit
medic⁹ de illis de tebulis ꝯferētes patiētib⁹
sputū sanguis ⁊ patiētib⁹ vlcus i pulmōe ⁊ hn̄tibus
saīeꝫ aggregatā i pectore ⁊ patiētib⁹ egritudīes q̄ sūt
ex genere materieꝝ attractaꝝ: quoꝝ h est ꝑmixtio:
Seis hyusqami albi ⁊ corticū mandragore āborū
ana aur.v. masticis aur.xx. karabe et radicuꝫ lilii et
croci oium ana aur.xxx. psilii aur.xlv. aque dulcis
acsati.iii. permisceatur et administretur.

Trocisci alii q noiāẗ pip ꝯferētes patienti
b⁹ sputū sanguis et hn̄tib⁹ fluxū vētris et vl
cera i itestinis et ei ad cuius stōm attrahitur mā: ℞.
floꝝ caducoꝝ ḡnatoꝝ ⁊ spinaꝝ egyptiaꝝ ⁊ ḡnato
rū siluestriū et succi barbe hirci et succi acatie oiuꝫ
an̄. aur.vi. licii et reubarbari et opii oiuꝫ an̄. aur.iiii.

myrrhe aur.ii.terãt bñ ⁊ ꝯficiãtur cũ aq̃ i q̃ decocta
sũt gña myrtbi aut cũ aq̃ fra ⁊ admĩstrẽtur
Confectio q̃ refertur arastomacis ⁊ ẽ medi
cia mirabilis ꝯferẽs patiẽtibꝰ sputũ sanguis
⁊ hñtibꝰ tussim ⁊ q hꝫ vlcus in pulmone ⁊ ei i cuius
pectore est sanies ꝯgregata ⁊ ad disruptiões accñtẽ
i lacertis ⁊ ad stõm q expellit cibũ ⁊ coliricã passio
nẽ ⁊ fluxũ ventris ⁊ vlcera i itestinis ⁊ egritudies ve
sice ⁊ ꝑfocatões matricis ⁊ febres q̃ hñt paroxismos:
qũ de ea sumĩt i potu paꝝ añ horã periodi p horaꝫ
vnã ⁊ ad malitiã ꝯplonis ⁊ extenuatões ⁊ medicias
pnitiosas ⁊ morsũ reptiliũ hñtiũ venenũ: cꝰ pmixtõ
hec ẽ: Cinamõi ⁊ costi ⁊ galbani ⁊ castorei ⁊ opii ⁊
melanopiper. ⁊ macropiper. oĩuꝫ añ. ℥.i. mell' kist.i.
terãt medicie ⁊ cicotrigonizẽt ⁊ decoq̃t galbanum
cũ melle donec liquefiat: deide colet ⁊ ꝓiciãt desup
relique medicie ⁊ reponatur i vase vitri aut argenti:
⁊ detur inpotu de ea q̃ꝫtitas fabe cũ aqua mellis ⁊
distillentur super ipsum de oleo sisamino tres gutte

Sirupus qui refertur faciẽs ad difficultateꝫ
anhelitus ⁊ est medicamẽ vtile: Sumãtur
passulaꝝ enucleataꝝ acsunẽ.i. ⁊ ẽ ps ⁊ fenu
greci abluti tm̃dẽ ⁊ aq̃ pluuial' kist.i. decoquãt dõec
dissoluãtur ⁊ coletur aqua coꝝ ⁊ huet ⁊ sumat d ea
i potu multotiens continuo postq̃ꝫ calefit.

Medicamẽ ꝯferẽs ad sputũ sanguis ⁊ pus ⁊
supfluitates q̃ attrahũtur ad pectꝰ: ℞. gno
rũ hyusqami albi ⁊ corticũ radicũ mãdragore ⁊ vi
ni boni ⁊ olibani albi ⁊ storacis liq̃de ⁊ opii ⁊ gno
rũ pini ⁊ cupssi oĩuꝫ ana põdus.ʒ.x. ⁊ masticis ⁊ ka
rabe ⁊ alessius oium ana.ʒ.xxx. ifundat alessius i aq̃
calida nocte vna: deiñ exprimatur ⁊ sumatur aq̃ eiꝰ
⁊ terãtur relique medicie bñ ⁊ misceãtur ad iuiceꝫ ⁊
fiãt trocisci. Sitq̃ꝫ vnusq̃sq̃ꝫ trociscus.ʒ.s. ⁊ detur in
potu apud mãsionẽ trociscus vnꝰ cũ aqua frigida.

Medicamẽ q̃d ꝯfert ad sputũ sanguis: Opii
põdꝰ.ʒ.i. ⁊ cinamõi põdꝰ.ʒ.i. ⁊ castorei ⁊ pi
peris ⁊ macropipis ⁊ myrrhe oium añ.ʒ.i.
⁊ croci pondus.ʒ.ii.s. ⁊ karabe pondus.ʒ.s. ⁊ balau
stiaꝝ ⁊ gũmi ⁊ anisi oium añ.ʒ.i. terãtur medicine ⁊
ꝯficiantur cuꝫ succo auricule hedi ⁊ fiant trocisci ⁊
sit omnis trociscus.ʒ.s. ⁊ exiccentur in vmbra ⁊ bi
batur de eis trociscus vnus cũ aqua tepida

Trociscus alius: ℞. karabe ⁊ coralli ãborũ
añ.ʒ.iii. acatie ⁊ succi barbe hircine ãboruꝫ
añ.ʒ.ii. balaustie.ʒ.ii. se. portulace.ʒ.vii. papaũis al.
⁊ nigri ⁊ rosaꝝ ⁊ spodii oĩium añ.ʒ.ii. cornu cerui
adusti.ʒ.ii.s. reusini.ʒ.i.s. cochlearũ adustaꝝ.ii. terr
sigillate.ʒ.iiii. fiant trocisci aur.i. ⁊ administrentur.

Trociscꝰ aliꝰ ad sputũ sanguis qũ ẽ ex hũidi
tate ⁊ mollificatõe venaꝝ: Corticuꝫ turis ⁊
turis ãboꝝ añ.ʒ.v. radicis sq̃nãti.ʒ.vii. reusi
ni ⁊ masticis ãboꝝ añ.ʒ.iiii. darsisabã ⁊ cymi torrefci
⁊ calamẽti mõtãi oĩuꝫ añ.ʒ.v. myrrhe ⁊ croci ãborũ
añ.ʒ.vii. calcadis.ʒ.iiii. spice ⁊ castorei ⁊ succi barbe
hircine ⁊ acatie ⁊ rosarum omniũ añ.ʒ.iiii. tere ⁊ ꝯfi
ce cũ dcoctõe gallaꝝ ⁊ fac trociscos aur.i.

Coagulatio saniei i pectore. Medicamẽ ꝯ
ferẽs ad illd. Fenugrci meliloti.ʒ.ii. aristol.
põdꝰ.ʒ.i. myrrhe põdꝰ.ʒ.iii. anisi roß. ãboꝝ añ.ʒ.ii.
radicũ liq̃ritie ⁊ pipis ⁊ salis oĩuꝫ añ.ʒ.i. Cõfrigant
⁊ ꝯterẽtur ⁊ ꝯficiãtur cũ aq̃ fra ⁊ fiãt trocisci quorũ
vnusquisq̃ꝫ sit pondus.ʒ.i. ⁊ exiccent i vmbra ⁊ det
i potu de eis trociscus vnus cũ aqua radicũ fenicu
li ⁊ radicum apii decoctaꝝ q̃ꝫtitate sacraiati.i. ⁊ te
ratur trociscꝰ ⁊ misceatur cũ ea ⁊ sumatur i potu: est
ei medicamẽ bonũ qm̃ liquefacit sanguinẽ ꝯgelatũ
⁊ educit ipm̃ ⁊ mundificat locum eius.

Ptisis ⁊ vlcera pulmõis: Medicamẽ ꝯfe
rẽs ad vlcera q̃ sũt i pectore ⁊ pulmõe ⁊ ꝯso
lidat ea ⁊ sanat ea: ℞. balaustiaꝝ ⁊ rosaꝝ siccaꝝ am
baꝝ añ.ʒ.iiii. sanguis dracõis ⁊ medulle tritici ⁊ oli
bani oĩuꝫ añ.ʒ.ii. gũmi arabici ⁊ dragagãti ⁊ masti
cis oium ana põdꝰ.ʒ.iii. acatie ⁊ croci ãboꝝ añ.ʒ.s.
karabe ⁊ myrrhe ãboꝝ añ.ʒ.i. anarcie.ʒ.v. terãt ⁊ ꝯ
ficiãtur cũ rob cydõioꝝ aut rob myrtbi: deide fiãt
tricisci: sitq̃ꝫ oĩs trociscus aur.i. ⁊ exiccentur in vm
bra ⁊ dentur in potu.

Medicie q̃ sũt ad cor: Cõfectio i q̃ ponĩt har
mel iuuatiua: ℞. se. harmel ⁊ nigelle ⁊ cãfo
re ⁊ castorei ⁊ se. hyusqami albi ⁊ aristol. ⁊ cipi ⁊ as
ferie ⁊ alfesircsim ⁊ piretri ⁊ pipis ⁊ origãi ⁊ collogn
tide ⁊ spice ⁊ se. apii ⁊ se. rute ⁊ carui ⁊ croci ⁊ nucis
muschate ⁊ cassie ⁊ costi oium ana.ʒ.s. ⁊ serapini ⁊
oppoponaci ãboꝝ ana.ʒ.iiii. ⁊ zuccari põdus.ʒ.i. ⁊
mellis quãtũ necesse est. Dosis eius forti pondus.ʒ.
i. ⁊ debili pondus.ʒ.s.

Medicamẽ aliud ꝯferẽs ad pulsũ cordis et
timorẽ ⁊ epilepsiã: Spice ⁊ cinamomi ⁊ ze
doarie ⁊ doronigi oium ana.ʒ.ii. se. aneti.ʒ.i.s. medi
cie terãtur ⁊ pmisceãtur ⁊ detur i potu de eo pondꝰ
ʒ.i. cũ.ʒ.i. vini i quo infusa fuit lingua bouis ⁊ bibat
de illis in omni mense tribus diebus continuis.

¶ Tractatꝰ.vi. d vẽtre iferiore. Debilitas stõi.

Oleũ iuuatiuũ ad mollificatõeꝫ stõi
⁊ eꝰ dbilitatẽ: cꝰ hec est ꝯpmixtio
Masticis ⁊ aloes ⁊ succi absynthii ⁊ o
pii ⁊ olei nardini ⁊ olei de cydõiis q̃ꝫtũ
suffic̃ pmisceat ⁊ iungat cũ eo stõus cum lana leni.
Qd si volueris vt addiciat huic medicie calor: add
i ea laudani ptẽ vnã ⁊ storacis ptes duas. Si volue
ris facẽ ipam stipticã ꝯfortatiuã: tũc adde sup illd d
succo acreste aut succo hypoq̃stidos.

Medicamẽ ad debilitatẽ stõi ⁊ malitiam di
gõnis kebuloꝝ bullitoꝝ cũ aq̃ cydoniorũ
⁊ bulliãt.ʒ.iiii. belliricoꝝ ⁊ ẽblicoꝝ ⁊ cymini ifusi in
aceto ⁊ torrefacti ⁊ cipi ⁊ mastic̃ oĩuꝫ añ.ʒ.ii. se. apii
⁊ anisi infusoꝝ i aceto ãboꝝ añ.ʒ.i. xyloaloes ⁊ ga
lie ãboꝝ añ.ʒ.i.s. mẽte.ʒ.iii. magudinis.ʒ.i.s. roß.ʒ.
iiii. granoꝝ granatoꝝ.ʒ.viii. sumac.ʒ.iiii. cynami ⁊
corticũ turis ⁊ spice omnium ana.ʒ.i.

Lachlachatũ ꝯfortãs stõm: Aq̃ aloes ⁊ aq̃
rosaꝝ ⁊ aq̃ maloꝝ ⁊ aq̃ cydonioꝝ a aq̃ sali
cis oium añ. ps vna: sandali albi ⁊ rubei ⁊ rosarũ et
croci ⁊ canfore ⁊ laudani ⁊ balaustiaꝝ ⁊ ramich et
xyloaloes ⁊ galie omnium ana pars.s.

Emplꝫ ad apa stõi duꝝ: ℞. absynthii ⁊ spi
ce ⁊ cassie oĩuꝫ añ.ʒ.viii. aloes ⁊ storacis am
boꝝ ana.ʒ.iiii. croci.ʒ.ii. xylobalsami ⁊ carpobalsa
mi ⁊ myrrhe oĩuꝫ añ.ʒ.i. olei nardini q̃ꝫtũ necesse ẽ

Ad stõaticos: Hiera q̃ refert ãtiforos cõfert
stõ: ℞. aloes aur.iiii. masticis.ʒ.ii. assari.℥.s.
roß. siccarum ⁊ floris squinanti ⁊ cassie oi
um ana.℥.s. vtatur ea sicca sic̃ vtitur hiera.

Trocisci qui dicũtur amedunis faciẽtes ad
igetudinẽ stõi ꝓpinquã ileos ⁊ ad omnem
iflatõeꝫ ⁊ ẽ ꝯuciẽs ei q euomit cibũ suũ ⁊ ad egritu
dies intriscecas: ℞. se. apii aur.vi. anisi aur.vi. absyn

thũ aur .iiii. Et inueni in descriptione alia masticis iteꝝ aur.iiii.piperis aur.ii.myrrhe aur.ii.cinamomi aur.vi.opii aur.ii.castorei aur.ii.ꝯficiantur cũ aqua ⁊ fiant de eis trocisci ⁊ dentur in potu. dosis eius eq̄lis est aur.i.ad stomaticos cũ vino mixto.

HIera q̄ refert menison ꝯferẽs ad īqetudinẽ stõi ⁊ ei q īuenit īflatõem ⁊ aufert oẽm īflationẽ ⁊ ꝯfert ad tarditatẽ digõnis ⁊ ad egritudines mr̃icũ ⁊ ipsa iteꝝ ꝓuocat vrinã ⁊ ẽ medicia mirabil' ad epaticos ⁊ ad illũ q hꝫ dolorẽ renum ⁊ ꝓuocat mẽstrua: ℞.aloes aur.c.masticis.℥.i.⁊ croci.℥.i.spice.℥.i.cinamõi ⁊ assari ⁊ carpobalsami oĩum añ.℥.i.Tere ⁊ cribella ⁊ hua eã siccã ⁊ vtere ita vt des in potu illi cᵘ digõ tardat põdᵒ aur.i.cuꝫ aq̃ fr̃a. ⁊ illi q euomit cholaꝫ ⁊ effũdr̃ ad stõꝫ eᵘ mã da i potu ꝺ ea aur.ſ.⁊ illi q hꝫ apã ĩ aliquo mẽbroꝝ iterioꝝ confert qũ sumit de ea i potu cũ aq̃ mellis.⁊ ille q idiget vt ꝓuocet vrĩa eᵒ: aut ꝓuocẽt mẽstrua sumat de ea ĩ potu cũ aq̃ feniculi contriti bulliti ⁊ colati.

EMplim poloarchis ꝯferens ad oẽs egritudies hũidas itrisecas: ℞.cipi cordumẽi minuti turis cere oĩuꝫ añ.eminã.i.gũmi alboti eminã i.ſ.olei de alcãna q̃ꝫtũ suffic: ⁊ qñq3 addit bdellii iudaici eminam.i.

MEdicam̃ qᵒ dĩ diaireos faciẽs ad oẽs cõrruptões ꝯplõis stõi ⁊ aggr̃gatõeꝫ aq̃ linit vẽtrẽ: ℞.ireos põdᵒ.ʒ.xxiiii.pipis põdᵒ.ʒ.xx.ziziberis ⁊ aniudẽ ãboꝝ añ.ʒ.xii.anisi ⁊ masticis ⁊ se.feniculi oĩum añ.ʒ.iiii.ameos ⁊ se.apii oĩuꝫ añ.ʒ. viii. Tere ⁊ ꝯfice cũ melle. doſ eᵒ sit sic̃ galla cũ aqua.

ELectuariũ de carui ꝯferẽs ad dolorẽ stõi ⁊ oppilatões q̄ st̃ i eo ⁊ i epate ⁊ ꝑuitatẽ digõnis: Sumãt carui ⁊ ameos ⁊ se.apii ⁊. ʒʒ. ⁊ passularũ enucleataꝝ ⁊ siseleos ⁊ se.baucie oĩuꝫ añ.ʒ.iii. amigdalaꝝ amaraꝝ mũdataꝝ ex cõtice suo põdᵒ.ʒ vi.ter̃ ⁊ ꝯfice cũ melle: doſ eᵒ q̃ꝫtũ nabaca cũ aq̃ tepi[da.]

ELectuariũ ꝺ galãga ꝯferẽs ad vehemẽtiã frigoris i stõ ⁊ epe ⁊ digerit cibuꝫ ⁊ fugat vẽtositates ⁊ stõꝫ effic̃ bonũ: ℞. galãge ⁊ cynami ⁊ pipis al.oĩuꝫ añ.ʒ.ii.heil ⁊ cinamõi ⁊ neremiseh oĩuꝫ añ.ʒ.iii.macropipis.ʒ.vi.ziziberis.ʒ.viii.se.apii ⁊ anisi ⁊ cymini ⁊ carui ⁊ talisafar oium añ.ʒ.i.penidioꝝ ⁊ zuccari triplũ medicine: tere ꝯmisce ⁊ sit dosis eius.ʒ.ii.

APpetitũ: Cõfectio abscidẽs appetitũ luti: ℞.hier̃.ʒ.vi.myrobal'.nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ ẽblicoꝝ oĩuꝫ añ.ʒ.iii.nucis hẽde.ʒ.v. ꝯficiant cuꝫ melle dispũato ⁊ dẽt i potu de ea.ʒ.iii.de aq̃ i q̄ ꝺcocta st̃ mastix ⁊ mẽta ⁊ scoria decocta.

VOmit' ⁊ nausea. Sir' ⁊ abscidẽs vomitum ꝯhlatis: ℞.cymi.ʒ.iiii.masticis.ʒ.iii. ḡnorũ ḡnatoꝝ.ʒ.xx.mẽte ⁊ sisimbrii ãboꝝ añ.tũicas.v. ꝺcoquãt cũ aq̃.lb.iiii.dõec remãeat lb.i.⁊ colet ⁊ ꝓiciat galie.ʒ.i.⁊ det i potu de eo in mane ⁊ sero.

SIngli': medicamẽ ad singultũ mirabile fõtei vini bõi odoris lb.viii.mell' dispũati lb.ii.decoq̃ꝫt dõec bulliat ⁊ ꝯsumat eᵒ sexta: deide auferat ab igne ⁊ ꝓiciãt i eo costi ⁊ masticis ãboꝝ añ.ʒ.iiii.absynthii põdᵒ.ʒ.vii.sq̄nãti ⁊ spice ⁊ folii ⁊ roſ. ⁊ aloes ⁊ agarici ⁊ croci omnium ana.ʒ.ii. asseri ⁊ xyloaloes indi ⁊ cassie omnium ana.ʒ.iiii.tritorum ⁊ sit dosis eius cochliarium.

EPar ⁊ apata epis: Unguẽtũ ꝺ muradasacrim ꝯferẽs ad apa qᵒ accit ex cõrosiõe aut aliis: cᵘ ꝑmixtio h ẽ: ℞.almuradasacri.ʒ.iiii. ⁊ xyloaloes ⁊ croci ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ ãmõiaci ⁊ myrrhe et alkeiati oĩuꝫ añ.põdᵒ.ʒ.iii.⁊ cere põdᵒ.ʒ.iiii.cõfrige ea ⁊ ꝯtere ⁊ aggr̃ga ipa ⁊ liq̄fac cerã cuꝫ sufficiẽti q̃ꝫtitate olei de lilio ⁊ alrazaki pondere.ʒ.iii.

DUritics epis: Cõfectio f̃ca cũ epe adib cõferẽs ad dolorẽ epis ⁊ splẽis ⁊ stõi ⁊ vẽtositatẽs ⁊ dysẽterie ⁊ tussiꝫ chronicã ⁊ ill' q euomũt sãguinẽ: ℞.croci ⁊ myrrhe ⁊ opii ⁊ castorei ⁊ se. hyusqami al.⁊ castorei cordumẽi ⁊ papaũis ⁊ spice ⁊ eupatorii ⁊ epis adib ⁊ cornu ꝺxtri de cornibᵘ capre adusti oĩuꝫ ꝑtes eq̄les terãt q̄ ex eis terũt ⁊ soluãt q̄ soluẽda st̃ i vĩo ⁊ ꝯficiãt cũ melle dispũato ⁊ admĩstret pᵒ.vi.mẽses: ⁊ sit doſ sic̃ cicer cũ eo q ꝯuenit ꝺ potibᵘ

MAlitia ꝯplõis oleũ ꝺ mezeriõ.ʒ.x.ĩfũdat lb.i.aq̃ die ⁊ nocte ⁊ põat i vase ⁊ bulliat lento igne dõec remaneat ꝺ aq̃ lb.ſ.⁊ auferat ab igne ⁊ dittat dõec ĩfret ⁊ colet ⁊ reducat ad vas ⁊ fũdat sr̃ eaꝫ olei amigdalini dulcis q̄rta.lb.i. ⁊ bulliat donec ꝯsumat aq̃ ⁊ remaneat oleũ ⁊ iuoluant medicie cõtrite ⁊ cribellate cũ hᵒ oleo. Et sũt myrobal'.citrinoꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ oium añ.ʒ.x. tamaridoꝝ.ʒ.lxxx.prunoꝝ.xxx.nũero: iuiubaꝝ tm̃dem cassie fistule lb.i.passularum lb .ſ. aggrega has medicinas tritas preter cassiam fistulam ⁊ pone in vase lapidis ⁊ funde super eas aque lb.x.⁊ decoquatur donec remaneat tertia ⁊ coletur super cassiam fistulam ⁊ ꝯfricetur manibᵘ ⁊ colet ⁊ reducat ad vas ⁊ ꝓiciat sr̃ eã penidioꝝ emina.i.⁊ decoq̃t donec fiat ei spissitudo mell' ⁊ fundat sr̃ ipam olei amigdalini lb.ſ.⁊ pulueriz̃et desuꝑ medicie cribellate delinite olõ ꝑdicto ⁊ bulliat dõec coaguletur ⁊ ꝺponat ab igne ⁊ ponatur in vase vitri: cuius dosis sit.ʒ. vi.

SUffus ad iceptionẽ aque factuꝫ cũ lacte camelarũ aut cũ aqua casei aut cuꝫ aqua olerũ: cuᵘ hec ẽ permixtio: ℞.succi eupatorii.ʒ.i.ſ.lacce ʒ.ii.aristol'.ʒ.i.ſ.floris squinanti.ʒ.i.ſ.se.cuscute.ʒ.ii.se.cucũeris ⁊ portulace ãboꝝ añ.ʒ.i.scamonee.ʒ. ii. dosis aure.i.

SPlẽ icteritia medicie splenetice. Medicamẽ iuuatiuũ qᵒ noiat medicamẽ vomitᵘ: ℞.dabach glandiũ lb.ii.calcis lb.i. põat aldabach i vase figuli ⁊ ponat sr̃ prunas donec liq̄fiat. Qũq3 liquescit pulverizetur sr̃ ipm calx ⁊ ꝑmisceant ãbo sil' ⁊ liniatur ex eo dũ perseuerat calĩn sr̃ cuteꝫ adib ⁊ ponatur. Et oꝫ qñ administratur hoc medicamẽ vt igrediat eger vtẽs eo balneũ ⁊ dittat ẽplꝫ sr̃ se ⁊ ñ auferat ipm donec cadat ꝑ se ipm ⁊ oꝫ vt sit sollicitᵘ ita vt abscindat illud qᵒ augmẽtat de corpore i ꝑmis.

ALiud: opõ iuuamẽti eᵒ ad spleneticos ẽ manifesta i die suo. Et oꝫ añq3 cũ eo empl'et vt regatur eger regimĩe quo oꝫ tribᵘ diebᵘ: cᵘ h hec ꝑmixtio: ℞.myrrhe.℥.iii.turis minuti.℥.ui. synapis alexãdrie cordumẽi ãboꝝ añ.℥.ii. aceti sq̄lle q̃ꝫtũ suffic̃.terant synapis ⁊ cordumẽi ⁊ cribelletur. Minutũ vᵒ turis ⁊ myrrha terãt ⁊ ꝓiciatur sr̃ ea ãbo medicamẽ siccũ ⁊ cõficiatur ⁊ fiat sĩle vnguẽto ⁊ põat ab hora duaꝝ horaꝝ vsq3 ad horã nouẽ horaꝝ: deide igrediat eger balneũ ⁊ ẽplm sr̃ eũ. qũ gᵒ mollificat fac eũ igredi tinã ⁊ precipe ei vt ꝓlonget morã i tina ⁊ egrediatur illõ qᵒ ẽ i eo de aq̃ ⁊ vt nõ supueniat ei syncopis ⁊ approxietur naso eᵒ acetũ ⁊ calamtũ siluestre q̄ ipse olfaciat ⁊ solue pãnos qbᵘ ligatũ ẽ ẽplꝫ paulati. Qũq3 egredr̃ ꝺ balneo ciba eũ

piſcibus ſalitis ſine pāe ⁊ da ei ī potu die p̄mo ⁊ die
die tertio ⁊ precipe ei vt excitetur āte illud exercitio
ī quo poſſibile eſt vt fiat anhelitus frequēs cōtinuꝰ.

ALiud fugitiuū forte ⁊ ē medicam̄ vtile ⁊ cō
fert hydropicis ⁊ ſpleneticis hn̄tibꝰ egritu
dies ātiq̄s: ℞.reſine decocte lb.iiii.cere lb.ii
ſulfuris quē nō iueīt ignis lb.i.miuti turis lb.i.picis
lb.ii.alumis hūidi lb.i.baurac lb.i.ariſtol.ʒ.iii.radi
cis cucumeris aſini.ʒ.iii.alo.ʒ.vi.piretri.ʒ.vi. lactis
mōi.ʒ.iii.aceti kiſch.ʒ.ſ.vini italici kiſt.ſ. ⁊ nos pōi
mus loco aceti olei cotilas.iii.prepara ipſa ſꝫ illud
exemplum.

ALiud fugitiuuz forte de illis q̄ efficiūt opō
nē vltimā ē hꝰ medicam̄: Sūat de cācris flu
uialibꝰ ⁊ abſcidāt pedes eoꝝ ⁊ caude ipſoꝝ ⁊ exic
ca ipſos ⁊ ꝯtere eos ⁊ accipe de eis pōdꝰ aur.i. ⁊ cō
miſce cū eo opii ſextā aur.i. ⁊ ſolue ipm̄ cū aq̄ illius
fluuii de q̄ ſumptꝰ fuit cācer ⁊ da ipꝫ ī potu hn̄ti egri
tudinē ⁊ pone ī qbuſdā horis cū opio ꝺ oleo balſa
mi cū pōdere ſui ſm̄ egritudinem.

DUrities ſplenis: Unguentū qꝺ ꝯfert ad du
ritiē exn̄tē ī ſplene ⁊ ſanat: ℞.cordumēi ⁊ ſy
napis ⁊ piretri ⁊ fenugreci decocti oīum an̄.ptē.i. te
re ergo ea bn̄ ⁊ cōtere ipa cū aceto: deinde funde ſr
ea oleū: deinde line cū eo ſplenē ⁊ hn̄s ipꝫ abluat ſe
ī balneo: deinde ponatur empl̄m.

Capitulum de inteſtinis.

CListere ꝯferēs ad vlcera ī vētre ex qbꝰ hn̄s
ea emittit ſanguinē ⁊ noiant ipa romāi dy
ſenteriā. Accipe de adipe renū cap̄ iuuenis
⁊ decoq̄ eā cū kiſch: deide accipe de aq̄ kiſch ⁊ pin
guedie adipis ſacraiati.ii.accipe de aq̄ rizi decocti ⁊
oleo roſ.de vnoquoqꝫ ſacraiati.i. ⁊ acatie trite pon
dꝰ.ʒ.i.ſ. ⁊ gūmi arabici triti ⁊ ceruſe trite āboꝝ ana
pōdꝰ.ʒ.i. ⁊ vitellū oui: ꝑmiſce gꝰ ſil oia dōec fiāt ī lo
co vnguēti ⁊ cliſteria cū eo aut accipe ſacraiati.i. aq̄
alberſandaru hūidi ⁊ ſacraiati.ſ.olei ro. ⁊ iniice illō
ꝑ cliſtere ⁊ fac vt cibꝰ eiꝰ ſit ius ciceris cuꝫ oleo amig
dalino ⁊ ḡnis ḡnatoꝝ ⁊ fac ipm̄ bonū q̄ztū potes ⁊
ciba ipm̄ de fructibus cydoniorum.

SOlutio vētris: Suffuſ ꝯferēs ad fluxū ven
tris chronicū: ℞.balauſtiaꝝ ⁊ glādiū infu
ſaꝝ ī aceto ⁊ torrefactaꝝ ⁊ ſumac ⁊ ḡnoꝝ myrthi ⁊
corath ⁊ hypoq̄ſtidos oīum an̄.ʒ.ii.cymi ⁊ gallorū
torrefactaꝝ ī aceto ⁊ capitū ḡnatoꝝ dulciū ⁊ fructꝰ
tamariſci ⁊ ramich omniū ana.ʒ.i.xyloalos ⁊ galie
⁊ maſticis ⁊ ſpice omnium ana.ʒ.i. ſe. acetoſe ⁊ gū
mi ⁊ boli ⁊ ſucci barbe hircine ⁊ granorū paſſulaꝝ
torreſcaꝝ ⁊ xylocaracte ⁊ ieſt oīuꝫ an̄.ʒ.ſ.

ELectuariū ad abſcidēdū fluxū vētris ſcꝫ a
frigore ⁊ vētoſitate: ℞.ſe.apii ⁊ calāi arōati
ci ⁊ cipi ⁊ ameos ⁊ xylobalſami ⁊ laudāi ⁊ maciſ oī
an̄.ʒ.v.aniſi.ʒ.iii.pipis albi.ʒ.ii.cynāi.ʒ.iii.ſ.croci.ʒ.
vii.cāfore.ʒ.ii.blacte bizātie.ʒ.iii.ſ.radicū ſgnāti.ʒ.
iiii.cordumēi.ʒ.ii.ſandali al.ʒ.iiii.dauci.ʒ.iii.ꝫꝫ.ʒ.iii.
grāoꝝ myrthi.ʒ.vii.ꝯficiat cū rob maloꝝ.

VIrꝰ ꝺ fructibꝰ abſcidēs fluxū vētris ⁊ ſupās
cholāꝫ: ℞.acetoſitatis citri ⁊ berberis ⁊ ri
bes oīuꝫ an̄.lb.i.zarur ḡnoꝝ ḡnatoꝝ ⁊ ſumac oīuꝫ
an̄.lb.iii.cydōioꝝ ⁊ maloꝝ ḡnatoꝝ ⁊ piroꝝ oīum
an̄.lb.iiii.aq̄ tm̄dē ifūdāt duobꝰ diebꝰ ⁊ ꝺcoquāt do
nec ſint diſcocta ⁊ colet ⁊ coq̄t ho ⁊ pōat ſr ipāꝫ zuc

RAſura ⁊ vlcera iteſtioꝝ. Medica ⁅caꝝ.
mē qꝺ dr̄ ſanguiſſuga ꝯferēſ ad vlcera iteſti
norum: ℞.acatie aur.xv.corticum granatoꝝ aure.
lxxv.gallaꝝ aur.xxv.opii aur.xv.ſe.hyuſgami albi
aur.lvi.auellanaꝝ tritaꝝ aur.clx.ſumac ſcemii albi
lxx.ſucci ſumac ſcemii aur.ii.ſ.turis aur.xxv.terāt ⁊
aggregēt ⁊ ꝯmiſceāt cū vio nigro.doſ eꝰ iteḡ aur.i.

MEdicamē qꝺ bibit ⁊ rfert ad lukios tarſeīe
⁊ ē medicam̄ iuuatiuū ad oēꝫ mām q̄ attra
hit ⁊ ad oēꝫ iflatōem: ℞.aniſi ⁊ ſe.apii ābo
rū an̄.aur.ii.ſe.fe. ⁊ ſe.baucie ſiluſis ⁊ ſe.atardilō ⁊ ē
ſpēs ſiſeleos oīuꝫ an̄.aur.iiii.opii. ⁊ ſe.hyuſgami al.
āboꝝ an̄.aur.i.ſ.ꝯficiat cū aq̄ ⁊ admiſtret.

CListere qꝰ vtebat G. ⁊ ē cliſtere ſecꝰ ⁊ ē ꝯuēi
ēs ad deſcriptōes plimaſ ātiquoꝝ: ℞.ſucci
acreſte ſicci aur.vi.alumis iamēi tm̄dē calcis quā n̄
iueīt aq̄ corticū turis oīuꝫ an̄.aur.vi. arſenici rubei
aur.iii.arſenici citrini aur.viii.charte ꝯbuſte aur.xv
ꝯficiāt cū ſirupo ꝺ ḡnis myrthi ⁊ fiāt ex eis trociſci
⁊ ſit pondꝰ trociſci aur.iii.aut.iiii. ⁊ cliſterizet ex eo
cū vio ꝑmixto cū aq̄ q̄ztitate cyathoꝝ.ii. ⁊ ī qbuſdā
cliſterizat ex eo cum aqua pluuie.

TRociſci alſēgiati q ꝯfert ad fluxuꝫ vētris et
ad vlcera iteſtioꝝ ⁊ noiant trociſci beritos
⁊ ſt ex medicis vtilibꝰ abſcidētes fluxū vētris ſtatiꝫ:
q̊ꝝ h ē ꝑmixtio: croci aur.iiii.myrrhe aur.ii.aloes i
di ſucci barbe hircie licii idi ſucci eupatorii opii gal
laꝝ recētiū dragagāti pipis al.oīuꝫ an̄.aur.ii.ꝯficiāt
cū vio ⁊ fiāt ex eis trociſci quoꝝ cꝰ qꝫ pōdꝰ ſit aur.ſ.

SUffuſ ad raſuraꝫ ex phlāte ſalſo: ℞. naſtur
tii torreſci.ʒ.x.ſe.alſcheſabrē.ʒ. vii. maſticis
ʒ.v.ſe.maru.ʒ.x.ſe.porri.ʒ.v.bdellii tm̄dem
gūmi frixi.ʒ.vii.boli armeni. ʒ.x. doſ.ʒ.iii.

CListē ad raſurā ꝑꝑ medicinā ebibitaꝫ ⁊ cli
ſterizat cū butyro ⁊ ſanguie dracōis ⁊ ē cli
ſtē ad iceptōeꝫ raſure ⁊ cholāꝫ ⁊ expulſiōem māei:
℞.lētiū.ʒ.x.ḡnoꝝ myrthi ⁊ corticū ḡnatoꝝ ⁊ zarur
oīuꝫ an̄.ʒ.vii.cydōioꝝ mūdatoꝝ ⁊ ḡnis ſuis ⁊ piro
rū oīuꝫ an̄.ʒ.xv.ꝺcoq̄ꝫt cū tribꝰ lb.aq. ⁊.ʒ.iiii.aq̄ gra
toꝝ muzoꝝ ⁊ aq̄ acreſte emia.i. dōec remāeat lb.i.
⁊ colet ⁊ ſūat ꝺ ea ꝭtia ⁊ miſceat cuꝫ ea boli armeni
aur.i.gūmi tm̄deꝫ charte ꝯbuſte ⁊ acatie ⁊ ceruſe oi ⁅um an̄.ʒ.i.

COnfectio medicie ad colicā
mirabil̄ q̄ vſuſ ē G. ī eo cui aduēit egritudo
q̄ dr̄ ileos ⁊ ī eo q euomit ſtercꝰ ſuū ⁊ dat in
potu ꝺ ea cū dolor ē vehemēſ q̄ztitas fabe cū q̄ztita
te.iii.aut.iiii.ciatoꝝ aq̄ fre: ℞.ſe.hyuſgami al. pipis
al.āboꝝ an̄.aur.xl.opii aur.xx.croci aur. x.ſpice o
dorifere euforbii pirtri oīuꝫ an̄.aur.ii.ꝯficiat cū mel
le decocto.

MEdicamē ad colicā ſꝫ q iueīt ipꝫ G. ī libro
rab coſocrati ⁊ noiat albobeis ⁊ ꝯfert ſtōa
ticis ⁊ patiētibꝰ ophthalmiā qn̄ ī eis vehemēs ſit do
lor ⁊ ad dolorē mrīcū qn̄ bibit cū aq̄ ⁊ melle ī q̄ ꝺco
cta ē ruta: cꝰ ꝑmixtio: croci aur.i.ſpice aur.ii.myrrhe
aur.ii.coſti pipis al.macropipiſ galbāi oīuꝫ an̄.aur.
ii.olei balſami aur.iiii.cinamōi ⁊ corticū radiciſ mā
dragore. Et iueī ī deſcriptōe alia: ſucci mandragore
caſtorei oīum an̄.aur.ii.ſe.dauci aur.iiii.ſ.ſapi aur.
iii.caſſie aur.iiii.conficiatur cum melle.

MOllificatio ani ⁊ egreſſio eꝰ. Medicamen
G.ꝯferēs ad exitū ani: ℞.fructꝰ plante q̄ dr̄
arbei gallaꝝ ceruſe ꝺ plūbo acatie ſucci barde hir
cie corticū pini q̄ dr̄ fantis turis ⁊ myrrhe oīum an̄.
aur.iiii.ꝑluerizēt ſicca pꝰ qꝫ abluit anꝰ cū vio pōtico

Capitulum de lapide renum.

DIco ꝙ dīe qđ frangit lapidē vesice nõ ē du
biũ qn frangat lapidē renũ: sȝ ñ ꝯuertitur.
COnfectio cõferens illi qui hȝ lapidē: qm̃ ē
medicina q̃ frangit lapidē ⁊ ꝓhibet genera
tionē eius pᵒ ipȝ: ℞.cassie aur.ii.se.apii aur.
iii.myrrhe aur.iiii.pipis a.aur.ii.turis aur.iii. lapi
dis scemii mascli aur.i.se.baucie anisi ãboꝝ añ.aur.
ii.storacis.ʒ.iii.radicis lilii alozonkiu aur.iii. se.pa
pauerus al.aur.ii.spice tm̃dē:amigdalarũ amararũ
excorticataꝝ assari ãboꝝ añ.aur.iii.se.lini cipi ãbo
rũ añ.aur.ii.mell.bõi.q.suffic sūat i potu đ ea oi die
MEdicam̃ aliud vtile. Inqt.G. Scio ꝑlimos
de illis quoꝝ renes erãt egri q medicati cũ
eo ⁊ sanati sũt a suis egritudinibᵒ. Et oȝ qđ
vt assiduet vsus hᵒ medicie diebᵒ plibus: ē eni medi
cam̃ sanãs illũ q hȝ lapidē ⁊ q hȝ egritudinē colice
⁊ sanat iteꝝ egritudinē vesice: ⁊ est iste modus artifi
cii eius: ℞.auellanaꝝ excorticataꝝ ⁊ se.cucu.hortu
lani excorticati ⁊ se.carui mũdati oium añ. aur.iii.
hyusquiami ni.⁊ croci se.citroli al.oium añ.aur.vi.
se.hyusquiami al.se.apii ãboꝝ añ.aur.xii.ꝯficiãt cũ
melle ⁊ fiant de eis tro.⁊ det in potu de eis aur.s.cũ
aq̃ mellis tepida mũdata q̃ȝtitate cyathoꝝ.iii.⁊ iue
ni in descriptiõe alia ꝙ ponunt i eo harmel aur.vi.
LApis vesice. Qđ dictũ ē in hoc ca.⁊ testifi
cat ⁊ ē ꝙ qũ lepᵒ ꝯburit sbtilr sic scis ⁊ ꝯser
uat ꝯbustũ eius ⁊ sumit de eo i potu diebᵒ
aliquot põdus.ʒ.ii.cũ aq̃ tepida frangit lapidē.
ARs medicam̃ti qđ fit cũ scorpionibᵒ frãgēs
lapidē q gnãt in renibus ⁊ saluat illũ q eo
vtit a gnãtiõe lapidis in renibus suis.⁊ hoc
medicamētũ facit suã opationē cũ ꝓpetate nõ p cõ
plonē. Sumant de scorpionibus viuis.x.numero
⁊ ponant in olla noua mũda ⁊ liniat olla ex massa
tritici: deiñ deferat ad furnũ ⁊ calefiat cũ lignis vitis
donec rubeat ⁊ põat olla in illo furno sero ⁊ dimit
tat in eo i nocte: deinde extrahat post illud ⁊ sumat
qđ inuenit in olla de cinere scorpionuȝ pᵒq̃ȝ infrata
fuẽit ⁊ repõat in vase ⁊ admistret de eo mãe ⁊ vespe
in hora curatõis doloꝝ renũ põdus siliq̃ꝝ.ii.cũ vi
no qđ dr̃ nardicõ: frãgit.n.lapides ⁊ facit eos descē
dere in vrina frustati. Et illud iõ qm̃ scorpiões in na
turis suis sũt ꝯrii lapidibus generatis in renibus ⁊
vesica sic carnes vipe sũt ꝯrie venenis serpentum ⁊
reliquoꝝ reptilium venenosoꝝ.
COnfectio trociscoꝝ q frãgũt lapidē gnãtũ
in vesica ⁊ renibus. ℞.se.baucie siluestris ⁊
se.cucu.alrekii ⁊ anisi ⁊ myrrhe ⁊ se.apii
mõtani ⁊ se.apii hortulãi ⁊ cassie ⁊ cinamomi ⁊ spi
ce oim añ.ptē.i.tere has medicias ⁊ cicotrigoniza
⁊ ꝯfice cũ aq̃ ⁊ fac tro.i vnoquoqȝ quoꝝ sit põdus
ʒ.i.aut aur.i.aut fac pillas magnas sic cicer ⁊ da in
potu de eis pilulas.x.in ieiunio cũ aqua calida.
COnfectio q̃ frãgit lapidē: ℞.spice inde dar
kimet.iii.ȝȝ.darkimet.iiii.macropipis tm̃dē
assari.ʒ.i.dauci tãtũdē: cassie siliq̃s.xii.cina
momi darkimet.iiii.polii darkimet.iii.assãi.ʒ.i.dau
ci tm̃dē: croci darkimet.ii.castorei darkimet.iiii.flo
ris sqnanti tm̃dē scordeõ tm̃dē costi darkimet.ii.pi
peris al.tm̃dē petrosilini tm̃dē carpoballsami darki
met.iiii.acori darkimet.ii.ꝯficiant cum melle.
DIstillatio vrine: Trocisc ᵒ ꝯferēs ad distilla
tionē ⁊ diariã: ℞.castorei.ʒ.ii.⁊ sansuci ⁊ ru
te ⁊ se.hyusquiami al.⁊ anisi oim añ.põdᵒ
.i.⁊ granoꝝ granatoꝝ gra.xv.terantur ⁊ fiãt troc.
⁊ sit dosis põdus.ʒ.i.⁊ da ei in potu pondus.ʒ.i.de
granis cucu.mundati cũ albumine oui subtili.
DEbilitas erectõis ⁊ desiderii ꝯfert ad illud
hoc medicam̃: ℞.se.cepe.ʒ.ii.⁊ granoꝝ eru
ce põdus.ʒ.iiii.⁊ se.aesehedenigi ⁊ cũ eidē
⁊ alfahasdarõ ⁊ sqlle assate oim añ.põdus.ʒ.vi.⁊ se
cacul põdus.ʒ.iii.sisamini mũdati põdᵒ.ʒ.v.⁊ alani
uden ⁊ alnaricu al.ãboꝝ añ.põdus.ʒ.iiii.⁊ penidio
rũ pondus.ʒ.vi.tere ea ⁊ ꝑmisce: ⁊ sit dosis pondus
ʒ.ii.cum vino permixto.
ET ꝯfert ad illud hoc medicam̃: sume vena
rũ alfarsunigi ⁊ est aspagus ⁊ lactis vaccini
⁊ butyri vaccini oium añ.lib.iii.⁊ se.eruce ⁊
se.baucie ⁊ se.napi oim añ.℥.iii.tere medicias siccas
⁊ ꝑmisce cũ lacte ⁊ butyro.dosis eiᵒ põdus sextaria
v.aut.x.postq̃ȝ decoxeris ipm donec ꝯsumat lac ⁊
remaneat butyrũ ⁊ cola ipm ⁊ da ipm in potu.
ARs electuarii indi qđ addit in spmate ⁊ cõ
fortat appetitũ: ℞.ȝȝ.⁊ piperis ⁊ macropi
peris ⁊ cinamomi ⁊ folii ⁊ spice ⁊ nucis mu
schate ⁊ sandali rubei ⁊ cardamomi minoris ⁊ ma
cis ⁊ tagamed ⁊ talisafar ⁊ kerfeteni ⁊ ciperi ⁊ spodii
⁊ nucis inde oim añ.ʒ.iii.muschi ⁊ cãfore ãboꝝ añ.
aur.x.zuccari tabarzet q̃ȝtũ medicine oẽs: tere ⁊ cri
bella q̃ȝtũ suffic cũ melle dispũato.dos eiᵒ sit põ.ʒ.ii.
COnfectio medicaminis alterius qđ addit i
spmate ⁊ ꝯuenit regibus: ℞.caude stici.℥.i.
s.se.napi ⁊ se.baucie ⁊ allest ⁊ se.cepe al.dl
cis ⁊ se.vrtice ⁊ se.eruce oim añ.℥.i.⁊ melãopi.⁊ leu
copi.⁊ macropipis oim añ.ʒ.v.⁊ cepe muris assate
pondus.ʒ.iiii.pineaꝝ excorticataꝝ.℥.ii.s.⁊ piretri
põdus.ʒ.iiii.⁊ lingue auis põdus.ʒ.vi.⁊ cerebelloꝝ
passeꝝ masculoꝝ q nidificãt in pietibus pondus.ʒ.
iiii.⁊ testiculoꝝ galli.℥.i.tere has medicinas ⁊ ꝯfice
cũ butyro vaccino ⁊ melle: ⁊ sit butyri tertia ⁊ mell
tertie due ⁊ repone in vase dosis illius sit.ʒ.s.cuȝ vi
no dulci post cibum.
ARs olei cũ quo inungit pectē ⁊ vga ⁊ qđ ē
corã renibus ⁊ errũpere facit desideriũ coe
undi ⁊ addit in eo: ℞.eupatorii ⁊ galbani
ãboꝝ añ.põdus.ʒ.ii.macis põdus.ʒ.i.macropipis
ʒ.i.s.piretri põdus.ʒ.ii.s.⁊ se.eruce ⁊ castorei ãboꝝ
añ.ʒ.s.olei de narciso.℥.i.s.⁊ cere.ʒ.s.tere medicias
siccas ⁊ liquefac cerã cum oleo ⁊ ꝓiice sup eam me
dicinas ⁊ permisce bene ⁊ inungatur cũ illo.
DUrities matricis. Pessarium ad matricē
ꝺram ⁊ apã duꝝ resolutiuũ: vnguentũ diaq
lon vnguenti basilicon ⁊ adipis tauri ⁊ gũ
mi amigdalini ⁊ adipis gallie ⁊ adipis anatis ⁊ me
dulle cruris cerui ⁊ stercoris ouini ⁊ storacis liqde
romane ⁊ olei nardini oim añ.℥.i.myrrhe pure.℥.
s.croci.ʒ.ii.liquefac adipes cũ oleo ⁊ aggrega oia ⁊
pone de eis super pessarium de lana ⁊ administra.

Tractatus.vii.de doloribus iuncturarum ⁊ po
dagra ⁊ vena sciatica.

EMplastrum ad dolorē iũctu
raruȝ ⁊ podagrã
factuȝ cũ hyusqamo nigro ⁊ agarico ⁊
est medicamen vtile: se.hyusqami ni.kist
i.agarici kist.i.fenugreci.kist.i.baurac.℥.i.cere lib.i.
resine decocte lib.i.olei antiq lib.i.medulle ossiũ cer
ui.℥.iiii.radicũ lilii alurikiu.℥.iiii.tere medicias sic
cas ⁊ cribella cũ cicotrigonicinio ⁊ liq̃fac medicias

que liquefiūt: ⁊ dimitte donec infrigidet: ⁊ ꝓiice sup medicinas siccas: ⁊ ꝑmisce ⁊ repone ⁊ vtere.

Et ꝯfert ad illud hoc medicamē: ℞. hermodactiloꝝ. ʒ. xii. ⁊ hellebori al. pōdus. ʒ. iii. ⁊ pipis ⁊ cymini āboꝝ añ. ʒ. iiii. tere ⁊ puluериza. dosis eius pondus. ʒ. i. cū aqua mellis.

Emplꝫ qđ ꝯfert ad debilitatē que accidit i pedibꝰ: ℞. assari ⁊ aloes ⁊ sief mēithe ⁊ capsie ⁊ gutte. i. costi ⁊ sarcocolle ⁊ myrrhe oīꝫ añ. ʒ. iii. ⁊ castorei. ʒ. iiii. cōtere ea ⁊ tere ipsa cū vino boni odoris: deinde lini ipsum desuper.

Aliud medicamīs pilulaꝝ q̄ fiūt cū alfesire ⁊ est medicamē factū cū hezeribasen ⁊ ē iuuatiuū ad podagrā ⁊ dolorē genuū ⁊ dolorē iuncturaꝝ: ℞. medicie q̄ dr̄ alfesire pōdus. ʒ. i. ⁊ hermodactiloꝝ pōdus. ʒ. xx. cymini carmeni pōdus. ʒ i. cinamomi ⁊ origani ꝑsici ⁊ aristo. ro. ⁊. ꝫꝫ. ⁊ folioꝝ capparis ⁊ cineris hirūdinū oīm añ. pōdus. ʒ. i. ter̄ has medicinas ⁊ pulueriza ⁊ ꝯfice cū vino ⁊ fac pilulas ꝑuas ⁊ exicca in vmbra. dosis illius pondus ʒ. ſ. cū aq̄ i q̄ ꝯcoctū ē anetū: aut fiat de eo suffus pōdē. ʒ. ſ. cū aq̄ mellis calida in qua decoctū ē anetuꝫ cochliariis duobus ⁊ olei cochliario vno.

Pilule alie q̄ fiūt cū alcāna ad podagrā laudate: ℞. myro. ni. ablatis nucleis pōdus. ʒ. x. belliricoꝝ ⁊ ēbli. ⁊ tapsie ⁊ cinamōi ⁊. ꝫꝫ. ⁊ macropipis ⁊ sal̄ idi oīm añ. pō. ʒ. iii. aloes pō. ʒ. xxx. origāi ꝑsici ⁊ radicis cappis ⁊ bdellii ⁊ alcāne oīꝫ añ. pō. ʒ. ii. hermodactiloꝝ q̄ꝫtū medicie oēs. ter̄ medicīas ⁊ cicotrigōiza ⁊ īfūde bdelliū i vino ⁊ permisce ⁊ ꝯfice ⁊ fac pillas ꝑuas. ⁊ sit dos̄ eaꝝ pō. ʒ. ii.

Vena sciatica: Medicamē ad venā sciaticam qđ sedat eā vltie: cuiꝰ hec ē ꝑmixtio: Picis ꝑtes. ii sulfuris qđ nō īuenit ignis ꝑs. i. terāt̄ sil̄ ⁊ ꝑmisceāt̄ ⁊ pulueriзēt̄ sr̄ locū īfirmū pꝰq̄ꝫ igressus fūit hn̄s eā balneū vt adhereat ei medicamē ⁊ cōglutinet̄ sr̄ ipꝫ charta ⁊ dimittat̄ vſꝫqꝰ cadat p se ipꝫ.

Podagra: Medicamē de hyusqamo nr̄m ꝑdictū in ca. doloꝝ iuncturaꝝ ē vltiuꝫ ad eā

Tractatus octauus de alopitia.

Confectio lochoc ad alopitiā: ℞ euforbii ⁊ gūme rute agrestis ⁊ olei lauri oīm. añ. aur. ii. ⁊ sulfuris qđ nō īuenit ignis ⁊ hellebori ni. aut al. qđcūq̄ꝫ duoꝝ ē reꝑtū oīm añ. pon. aur. i. Aggrega has medicīas tritas ⁊ cribellatas: ⁊ ꝑmisce cū pōdē. ʒ. ix. cer̄ liq̄facte cū oleo laurio aut oleo alkerua aut oliue oleo ātiquo: ⁊ vtē hoc medicamie s̄ꝫ q̄ ipꝫ ē forte valde i curatōe alopitie qū ꝓlōgat̄ ⁊ difficilis fit eiꝰ cura: Inq̄t Ga. Ego ꝑmiscui cū eo i q̄bus daꝫ boris nasturtii pō. aur. i. ⁊ spūe aduste pō. aur. i.

Alkdob nigꝝ i quo īuoluunt̄ capilli vl̄ manus vel aliqđ mēbroꝝ. Existimauit G. q̄ qū sumit̄ vrina canis ⁊ putrefit. v. diebꝰ aut vi. deinde fit cū ea illud ꝯ̄suat nigredineꝫ.

Descripꝰ pōdeꝝ ⁊ m̄suraꝝ ex breuiāio alseir. i. vigil̄

Inq̄t: Kist ordei ē. ℥. xviii. Kist vini ē lb. lxx. Kist mellis ē lb. cviii. Chous vini ē lb. ix. Chous mellis ē lb. xxiii. ⁊. ſ. Corbōi olei est. ℥. ix. Corbōi vini. ℥. x. Corbōi mell̄. ℥. xiii. ⁊. ſ Mesitrū magnū olei est. ℥. iii. Mesitrū magnuꝫ vini est. ℥. iiii. gormie. viii. Mesistruꝫ mellis. ℥. iiii. ſ. Acsunef olei darkimet. xvi. Acsunef vini. ℥. ii. ⁊ q̄rta darkimet. i. Acsunef mell̄. ℥. iii. ⁊ q̄rta ⁊. viii.

Choatꝰ olei darkimet̄. xii. Choatꝰ vini. ℥. i. ⁊ medietas darkimet ⁊ tertia. Choatꝰ mellis pōdus. ℥. ii. ⁊ q̄rta. Mesitiron olei est darkimet. vi. Mesitiron vini ē gormie. xx. Mesitiron mellis darkimet. vii.

Descriptio mensuraꝝ ⁊ ponderuꝫ ex breuiario Filii Serapionis. Inquit.

Exceptū ē ab hoc ca. in hoc aggregato: q̄m nō dixi oēm mēsurā quā in ipo attuli nisi q̄ cognita ē ap̄ eos q lingua vtunt̄ arabica in capitulis suis. Verꝝ q̄daꝫ coegerūt me ad trāferendū q̄rentes me translationē eius vt iuuamētuꝫ fiat ꝑ illud in aliis ab isto libro. Kist ap̄ gentes q̄ lingua greca loqunt̄ cognitū ē: sup mēsurā vō nō cōueniūt oēs: ⁊ illud est q̄m q̄dā eoꝝ vtūt̄ alia q̄ꝫ vtātur alii. Kist ei ap̄ romanos capit lb. i. ſ. ⁊ sextā: q̄r est. ℥. xx. Et kist italicū lb. i. ſ. Et lb. ē. ℥. xii. Et mina romana est. ℥. xx. Et mina italica ⁊ egyptiaca est. ℥. xvi. Et mina est sextaria. xl. Et lb. ē sextaria. xx. Sextariū est. ʒ. vi. ⁊ danic duo aut aur. q̄ttuor. Et darkimet ē aur. i. Et dorac italicū ē iobei octo. Et iobei ē acsat romana sex. Et cotila. i. ℥. ix. Mestrō magnū est. ℥. tres. Et paruū ē darkimet sex. Acsunesi est darkimet. xviii. Choatos ē. ℥. i. ſ. Gormia est q̄rta. ʒ. vſꝫ ad duos danic. Aumius ⁊ andanikis ē ℥. i. vnaq̄q̄ꝫ eaꝝ est aur. septē. Adar. ℥. i. Euib mellis lb. ii. ſ. Euib olei mina. i. ſ. Aldorac lb. tres. Kist mellis lb. ii. ſ. Albemen sextaria. v. ⁊. ʒ. xxx. ⁊ antulii q̄ttuor. Semimet mine. x. ⁊. ſ. Faba egyptiaca: semimet q̄ttuor. Obulus ē danic. i. ſ. sicut iuenit alexandrinꝰ antulii tres. Auellana. i. est darkimet. i. Nux est. xiiii. semimet. Allacraiati ꝑua ē semimet septē. Allacraiati magna est semimet. xiiii. Faba greca ē duo semimet aut duo oboli. Allacraiati ē sextaria sex ⁊ q̄rta. Cochliariū mellis ē aur. q̄ttuor. Cochliariū medicinaꝝ est aur. i. ⁊. ʒ. i. Alsatil. i. ē sextaria duo. Darkimet est oboli sex. Et ois obolus ē kirat tres. Et ois kirat ē q̄ttuor grana ordei. Et oboli q̄ttuor sūt kirat. ix. Alcautꝰ ē. ℥. i. ſ Choati duo sūt. ℥. tres. Oboli octo sūt kirat. xxiiii.

Completus est liber q̄ntus libri canonis qui est antidotariū senis regis aboali hassen fili hali abinsceni. Et eius cōplemento cōpletus est liber totus. summa cura ac diligentia emendatus: Impressus Venetiis impensis ⁊ ingenio magistri Petri maufer gallici ⁊ dn̄i Nicolai ꝺ ꝯtugo feraries̄ ⁊ socioꝝ Anno natiuitatis dn̄i nr̄i iesu xp̄i M. cccclxxxiii.

¶ Libellus Auicenne de viribus cordis trāslatus
ab Arnaldo de villa noua barchinōe feliciter īcipit
¶ Tractatus p̄mus ꝺ̇ origine spūs ⁊ generib' eius
⁊ p̄ncipiis sue generatōis ⁊ informationis.
¶ Ca. p̄mū de origine spiritus.

CReauit deus ex
concauitatibus cordis sini
strā vt esset armariū spūs ⁊
minera generationis illius.
Creauit spūꝫ latoreꝫ v̇tutū
aīe in mēbra aīaliuꝫ tenden
tiuꝫ mediante ip̄o. Creauit
itaqꝫ p̄muꝫ appendiculum
viriuꝫ anime spūꝫ ⁊ manationeꝫ scḋaꝫ in membris
corporis mediante ipso. Produxit etiā spūꝫ ex sub
tilitate humoꝝ ⁊ igneitate queadmodū ꝓduxit cor
pus ex grossitie ipsoꝝ ⁊ terrestritate. Et eiꝫ cōpatio
spūs ad hūoꝝ subtilitateꝫ est sicut cōpatio corpōis
ad ipsos hūores: queadmodū eiꝫ mēbra ꝯstituunť
ꝓpter ꝯmixtionē ipsoꝝ ad inuiceꝫ ꝓducentē ad for
maꝫ aliquā ꝯpositionis q̄ cōmixtuꝫ disponiť ad re
cipiendū habit uꝫ nō ꝯuenientē ⁊ rōne simplicium
sili modo ꝯstituiť spūs ex subtilitatate humoꝝ ꝯmi
xtione ipsoꝝ q̄ttuor ad formā ꝯplōnis q̄ spūs prep
atur ad receptionē viriū aīe quas ex simplicib' nō
acquirit. P̄ncipiū at eius est ex manatiōe diuia sine
auaritia ⁊ diminutione qn̄ eius dispō ꝯpleť pfecte:
queadmodū eiꝫ vnūqḋqꝫ membroꝝ q̄ꝫuis ex ipsa
sb̄a humoꝝ ꝯstituať: nihilominꝰ inest sua ꝯplō rōne
singularitatis ꝓportionis q̄ꝫtitatū humoꝝ ⁊ forme
ꝯmixtiōis ipoꝝ. Silr̄ vnicuiqꝫ spūuꝫ vꝫ tā aīali q̄ꝫ
vitali q̄ꝫ nāli q̄ꝫuis eoꝝ sb̄a ex subtilitate humoruꝫ
sit nihilominus propria inest complexio rōne pro
portionis quantitatum subtilitatis hūorū ⁊ forme
ꝯmixtionū. Et sic etiā mb̄ra generalia q̄ꝫuis plura
sint numero: vnū tn̄ est generatōis p̄ncipiū q̄lecūqꝫ
sit illud ſm̄ diuersitatē opinionū cuius generatiōeꝫ
sequiť generatio ceteroꝝ membroruꝫ. Silr̄ queād
modū spūs generales plures sūt nūero nihilominꝰ
vnus ipoꝝ generatōe p̄mus est q ſm̄ sniam potiorē
phoꝝ generať in corde ⁊ exinde ꝓcedendo manat
⁊ penetrat in cetera p̄ncipalia mēbra in quib' qum
sufficienter pmanserit adipisciť ibi ꝯplonē pticularē
⁊ ꝓpriaꝫ: ita ꝙ in cerebro ꝯplexionē acquirit qua di
sponiť ad receptionē v̇tutū sensus ⁊ motus. In epe
v̇o ꝯplexionē susceptiuā v̇tutū nutritōis ⁊ augmēti
In testiculis āt acquirit ꝯplexioneꝫ qua p̄pať ad re
ceptiōnē vel recipiendū generationē. Et existit tam
haꝝ oīm v̇tutū p̄ncipiū ſꝫ dictū phm̄ in corde quē
admodū apud eos qui diuersificanť a sñia eius p̄n
cipiū v̇tutis visiue auditiue ⁊ gustatiue ē in cerebro
Sꝫ nihilominus ſm̄ eos spūs disponiť ad recipien
duꝫ has v̇tutes pticulares in mēbris aliis: ita ꝙ visi
ua mediāte ꝯplexiōe crystalline hūiditatis qn̄ spūs
ꝯplexioni cōiungiť: auditiua v̇o mediāte ꝯplexiōe
obthici nerui: gustatiua v̇o mediante ꝯplone hūidi
tatis quā sub radice lingue generat spōgiosa caro.
Supradictoꝝ āt repugnantiū quidā sūt asserentes
ꝙ v̇tutes spūs affert a cerebro nullo mō agens ad
pfectionē v̇tutis ꝯplone mēbri ad qḋ ꝓcedit: sed ipꝫ
mēbꝝ est tn̄ cōueniens instr̄m actioni v̇tutis nālis
nihil ꝯferēs eius essentie vertn̄ exquisita pscrutatio
v̇itatis oīo cassat istoꝝ opinioneꝫ ⁊ v̇ificat insup ꝙ
calefactionē v̇tutis adipisciť spūs ī mēbro qḋ ē opiť
instr̄m ſm̄ formā p̄dicte opinionis. Dixerūt qdā ex
seq̄ntibus phis ꝙ spūs vires aīe recipit a corde per
fecte ita ꝙ ad receptionē ipaꝝ pfecte ī ip̄o corde di
sponiť taliter ꝙ nō indiget alio mēbro sic ꝺ̇ epe aut
ꝺ̇ cerebro ⁊c̄. Sed hanc opinionē respuit ⁊ penitus
cassat vltima inquisitio v̇itatis.
¶ Ca. ii. de diffinitōe ⁊ nā spūs ⁊ eius vtilitate.

VIta ⁊ q̄cūqꝫ pfectio ⁊ oē bonū quibus res
distingunť nō nisi a p̄ma v̇itate sūt q̄ omniū
bonoꝝ p̄ma est vniformis manatio. At v̇o
receptibilia sūt carentia dispōnibus ad receptionē
ipsoꝝ: Et idcirco cuiuslibet susceptibile nō est dispo
sitōis cuiuslibet receptiuū: q̄ ꝓpter neqꝫ lana inq̄ꝫtū
lana recipere formaꝫ ensis: nec silr̄ aq̄ sub forma aq̄
recipē v̇tutē humane nāe. Sic igr̄ humana corpa
recipiūt vitā p̄ter q̄ illa nūero ⁊ q̄ꝫtitate sť diminuta
Numero qdeꝫ qm̄ nō viuētia corpa q̄ttuor elem̄ta
sunt: ⁊ q̄ illis approximant in nā. Quatitate vero qr
oīa fere elem̄ta q̄ttuor sunt fere insensibilis q̄ꝫtitatis
⁊ minora sunt oībus rotabilibus speris: nec elon
gať ab intellectu qn ex stellis fixis sit aliqua maior
eis. Demōstratio iteꝝ cōcludit ꝙ hec oīa elem̄toꝝ
corpora: vel dem ōstrato iteꝝ hoc ⁊ ꝙ oīa elem̄toꝝ
corpora sint veluti punctus respectu corpis saturni
q̄ꝫto igr̄ est amplius respectu supioꝝ. Amplius aūt
apud ꝯphēsores v̇itatis cā ꝓpter quā nō receperūt
vite formā hec corpora est illud quo cetera viuentia
corpora tā simplicia q̄ꝫ ꝯposita diuersificanť ab eis
hec ꝯ̄rietas nāꝝ. nā ei vniuscuiusqꝫ est alterius nāe
ꝯ̄ria: idcirco a genē corpoꝝ celestiū valde elōganť:
qm̄ celestia corpa disposita sť ad nobiliorē speꝫ vite
corporalis: Elem̄ta v̇o a vita oīo sunt elōgata: in cō
poribus āt cōpositis ꝯmixtio frāgit formā ꝯ̄rietatis
coꝝ: exinde causať forma ꝯplonis: que quidē ꝯplo
mediū quoddā est inter ꝯ̄ria: medio nihil absolute ē
ꝯ̄riuꝫ. Et idcirco ꝯpositū disponiť ad vite receptōeꝫ
ita vꝫ ꝙ q̄ꝫto amplius ad mediū ꝯplo vicinať tāto
mixtū reddiť habilius ad recipiendū nobilioris vi
te pfectionē adeo ꝙ qn̄ intātū tēperať ꝯplo ꝙ p eq̄
litatē cessat ꝯ̄rietas ⁊ cessat in ea disponiť mixtū ad
receptionē vite ꝯformis vite celestiū corpoꝝ que di
spositio in humano tm̄ spū reperiť. Est igr̄ in sūma
spūs sub generata ꝯmixtione elem̄toꝝ v̇gens in sili
tudinē supcelestiuꝫ corpoꝝ. Et ꝓpterea iudicatur ꝺ̇
spū ꝙ sit sb̄a lūinosa: ꝓpter qḋ ei di de visiuo spū ꝙ
sit radius atqꝫ lux. Et exinde aīa gaudet ex intuitu
lucis ⁊ tristať in tenebris: qm̄ spūs qui sedes est aīe
illud est conforme: id aūt cōtrariuꝫ.
¶ Ca. iii. de p̄ncipalibus passionibus spūs cordiaľ
et p̄mis cauť ipsoꝝ. s. potentia ⁊ dispōne.

SApientes phoꝝ ⁊ medici eos sequentes ꝯ
corditer ponūt ꝙ gaudiū ⁊ tristitia ⁊ timor
⁊ ira sunt ex passionibus spūs cordialis ⁊
ꝙ quelibet passionū intendiť ⁊ remittiť nō solūmō
ꝓpter agens: sed etiā ꝓpter intensionē ⁊ remissionē
dispōnis in sb̄a patentis. Assignant etiā sapiētes sb̄
tiliter dr̄iam inter potentiā ⁊ dispōneꝫ dicētes: ꝙ po
tentia respicit vtrūqꝫ ꝯ̄rioꝝ equalr̄: dispō v̇o nō. q̄ꝫ
uis āt gaudere ⁊ tristari possit etiā hō nihilominus
aliquis est tm̄ ad letitiā dispositus: aliquis v̇o ad tri
stitiā tm̄. Et sil̄e iudiciuꝫ est de timore ⁊ ira ⁊ ceteris
passionibus. Est igr̄ esse ⁊ rō spūs gaudentis in po
tentia aliud esse ab esse ⁊ rōne spūs dispositi ad alte

rũ pdictoꝝ.vñ etiã ꝙ diſpõ ſit pfectio potentie reſpe
ctu alteri⁹ oppoſitoꝝ. Ex quo pꝫ ꝙ ſi ſpũi ꝯueniat
inq̃ꝫtũ ineſt ei potẽtia triſtari vel gaudere indifferẽt
tm̃:nõ tñ ei ꝯuenit ex pte ipſius diſpõnis indifferẽt
alterutꝝ. Rurſus etiã ex hoc pꝫ ꝙ potentia ad hec
duo inſepabiliter inheret ſpũi ex generatiõe ipſius.
Diſpõ võ q̃ ipꝫ ad alteꝝ oppoſitoꝝ iclinat ñ inſepa
bilr ex gñatõe iheret ei:ſꝫ accidẽ pt ex ſruenicb⁹ cãis
Ca.iiii.de gaudio ⁊ intrinſecis cauſ delectatiõis
⁊ triſtitie ⁊ eoꝝ diuerſitate.

Gaudium ẽ delectatio q̃dã:oĩs ãt delectatio
eſt apprehenſio aduentus.pp̃e pfectiõis ab
aliqua vtute apprehenſiua ſicut in ſenſibuſ
apprehẽſio dulcis ⁊ ſapidi guſtus ⁊ apprehenſio vi
ctorie iraſcitiue vtuti ⁊ pceptio alicuius vtilis ꝯtigẽ
tis exiſtimatiue ⁊ opinatiue vtuti. oĩs ãt pfectio ſeu
etiã delectatio eſt nãlis alicui virtuti ⁊ ecõuerſo.oĩs
nãqꝫ perfectio alicui vtuti eſt delectatio ei. Forſitan
ãt ꝯtinget in aliquib⁹ vtutibus ꝙ nõ oĩo delectant:
niſi ap̃ ſepationẽ diſpõnis innaturalis.ppt qd̕ etiaꝫ
quidã opinant ꝙ delectatio ſit exitus a diſpõne in
naturali. Fixio nãqꝫ a diſpõne vel habitu naturali
nõ eſt delectatio: hic aũt error incidit q: qd̕ ẽ p acci
dens accipit vt per ſe:in elenchis ei oñſuꝫ ẽ qm̃ hec
ẽ vna fallaciaꝝ. Delectatio võ h⁹mõi q̃ꝫtũ ad ppo
ſitũ ſpectat eſt qm̃ nulluꝫ apprehẽdẽs aliq̃d appbẽ
dit niſi ap̃ alterationẽ ſicut in tactu pꝫ.tãgibilis ei q̃
litas tãdiu delectat q̃ꝫdiu m̃bꝝ tactiuũ pmanet ꝯrie
q̃litatis ⁊ patit ab alterãte q̃litate. Qñ g⁹ fuit paſſuꝫ
ab ea ſufficienter efficit q̃litas ꝯplõ mẽbri. Et iõ nõ
delectat ab ea qũ oĩs alteratio cũ q̃dã alteratõe pſi
ſtat ⁊ nihil alterat a ſemetipſo. Silr in ꝯria nõ ledit
q̃dã ethicus calore q fortior eſt q̃ꝫ ſit in acute febrici
tantibus: Acute tñ febricitãs ledit calore q ſm̃ vtutẽ
eſt circa illũ. Et hoc q: calor in ethica eſt collocat⁹
ſeu habituatus in mẽbris ac ſi eſſet eoꝝ ꝯplo:i acu
ta võ febre ẽ q̃ſi volitãs ſupra ipſa ⁊ timet a ꝯplone
mẽbroꝝ.medici ẽt ppꝛio noie vocãt q̃litatẽ inherẽtẽ
m̃bꝛiſ ſicut in ethica malã ꝯplonẽ eq̃leꝫ. Que aũt ſe
hꝫ ſicut in cauſone ppꝛie vocãt malã ꝯplonẽꝫ diuer
ſaꝫ. Jã igr̃ ex his relinquit manifeſtũ ꝙ cã ppt quã
delectatio ceſſat poſtq̃ꝫ habituate fuerit pfectiones
ſenſibiles eſt priuatio appbẽſiõis introitus ipſaꝝ et
ꝙ cã delectatõis ap̃ pricipiũ exitus a diſpõne inãli
ẽ appbẽſio introitus diſpõnis nãlis. Sꝫ ppterea ꝙ
currit appbẽſio introitus diſpõnis nãlis cũ exitu a
diſpõne inãli ꝯtingit vt ſit delectatio cũ exitu illo: ⁊
idcirco putat qd̕ dictũ ẽ:ſꝫ nõ ẽ ita ſꝫ cã eſt introituſ
pfectiõis ſenſu pcepte ⁊ nõ aliud.hec nãqꝫ eſt cã de
lectatõis per ſe. Cã võ diſpõnis ad delectatõeꝫ ẽ cir
ca delectabiles ſpũs ſm̃ meliorẽ habitũ in q̃ꝫtitate
⁊ q̃litate.ſ.vt nõ ſit in ſb̃a dimiutus nec habitus ſiue
diſpõ eius ſit inãlis in his q̃ ꝯueniũt ei. In q̃ꝫtitate
quidẽ:qm̃ ſi ſpũs fuerit multus vehemẽtior erit vtus
ipſius.augm̃tũ ei in q̃ꝫtitate pſtat additamẽtũ vtuti i
fortitudine queãdmodũ eſt in radicibus ſcie nãlis
dclaratũ. Et exinde eſt ꝙ ppter multitudinẽ ſuã du
rat amplius i habũdãti mẽſura in origine ſeu mine
ra ipſius. Et diffuſio eius abinde ad mẽbra in dila
tatione q̃ ẽ ap̃ gaudiũ ⁊ delectatõꝫ q̃ fit ab abũdãti
ori mẽſura.ſi ei modicus fuerit q: cito diſſoluit nãa
ꝯſeruat eũ ap̃ originẽ ſuã:nec dat ei facultatẽ liber di
latãdi. In q̃litate võ qm̃ ſi fuerit nobiliſſime ꝯplõis
⁊ nobiliſſime ſb̃e.i.abũdantiſſime lucis:tunc eſt ſb̃e
celeſti ſimilimus. Hec ergo ſũt cãe diſpõnis ad dele
ctatõꝫ ⁊ gaudiũ.ꝯrie võ ſũt cãe diſpõnis ad triſtitiã
⁊ dolorẽ. Qñ ei ſcit ꝙ he ſũt cãe delectatõis in genẽ
⁊ ꝯñter pculdubio ſcit q: eedẽ ſũt cãe gaudii qd̕ de
lectatõis eſt ſpẽs. Spũs ergo q eſt in corde qñ mul
tus exiſtit in quãtitate ppter materie multitudinẽ ex
qua velociter ⁊ ꝯtinue generat. ⁊ ẽ tẽpatus in ꝯplõ
ne ⁊ in ſb̃a lũinoſus ſplendẽſ tũc ẽ ad gaudiũ diſpõ
fortis. Qñ ãt fuit exigue q̃ꝫtitatis ſicut in cõualeſcen
tibus ⁊ diuturnis morbis ⁊ ſenibus nõ tẽperatus i
ꝯplone ſicut in morbis: et fuerit valde ſpiſſe ⁊ groſ
ſe ſb̃e ſicut in melicis ⁊ ſenibus ita ꝙ declarari neq̃t
ppter groſſitiẽ ⁊ ſpiſſitudinẽ eius: aut fuerit nimis
tenuis ſicut in ꝯualeſcẽtibus ⁊ mulieribus ita vt qũ
dilatat ſanari nõ põt:aut fuerit tenebroſus ſic in me
lancholicis:tũc ẽ vehemẽs diſpõ ad triſtitiã.
Ca.v.de cauſ exterioribus ⁊ delectationis ⁊ tri
ſtitie ⁊ earuꝫ diuerſitate.

Perfecte diſpoſitũ ad effectũ aliquẽ ẽ duplũ
cãꝝ illius effectus ſicut ſulfur ad inflãmati
onẽ:ipꝫ ei adeo igne modico iflãmat ꝙ cũ
duplõ eius lignũ inflãmari nõ põt. Qñ g⁹ aĩa hñt
ſpũꝫ pfecte diſpoſitũ ad recipiendũ lectificãtiũ cãꝝ
ipſſiones modica ex cã letat ppter qd̕ in bibẽtibus
laudabile vinũ cuꝫ letitia multiplicat in tãtũ aliq̃ñ
ꝙ putant ſine cã ridere qũ tñ ita nõ ſit. Et ei poſſe eſt
ꝙ in aliqua re fiat ipſſio ſine aliquo ipſſore. Sed cã
eſt q: vinũ qñ bibit moderate copioſuꝫ generat ſpi
ritũ moderate ꝯplexiõis ⁊ ſb̃e ⁊ vehemẽtis lumis ⁊
ſplẽdoris:vnde ad letitiã valde diſponit. Et iccirco
valde letificat ob minimaꝫ cãꝝ ſciſcitantiũ ⁊ recipit
impſſiones ex cauſis vtilibus in preſenti fortius q̃ꝫ
ex cauſis vtilibus in futuro. Et ex cauſis conuenien
tibus delectatõi amplius q̃ꝫ ex cãis cõuenientibus
honeſtati: Et ſimilit recipit tũc ipſſionẽ a cãis q̃ cõ
gruũt potius ad generãdũ opinionẽ q̃ꝫ ſolidũ intel
lectũ. Et h⁹ quidẽ cã eſt q: virtus aĩe ſuã in cerebro
exercet actionẽ ⁊ exigit ſpũꝫ tẽpate hũitatis vt obe
diat motui cogitatõis ⁊ exercitio intellectus. Tunc
ãt ẽ vehemẽtis hũitatis ⁊ nimis motus ppter mixtio
nẽ vapoꝝ aſcẽdentiũ ⁊ inũdãtiũ ibi imoderate hu
mectantiũ ipꝫ:q̃ꝫobrẽ nõ obtẽpat itellectui nec mo
tib⁹ cogitationis niſi in rebus valde mãlibus ⁊ cor
poreis nõ in rebus ſb̃alibus valde ⁊ ſpũalib⁹: ⁊ qũ
in ſtabilitate ſeu agitatione ipſius nõ obedit forma
tioni ſeu pſentatõi reꝝ ſpũaliuꝫ:ſed formatõi tm̃ val
de corporaliũ reꝝ. vnde veritas ſeu pfectio ſui opis
ap̃ cognitionẽ valde debilitat ⁊ retrahit intellectiua
virtus adeo tm̃ q̃ꝫtũ exigit aut pcreat:diſpõ ei dõec
ad tẽperamẽtuꝫ eius ꝯplexio reducat ⁊ ipſius inun
datio quietet.q: eiꝫ virtus aĩe que in corde eſt vehe
mentis exiſtit diſpõnis ad gaudiũ ⁊ nõ perueniunt
ad eaꝫ letificantia vſitata inter ſenſum ⁊ phantaſiaꝫ
aut ẽt cogitationẽ q̃bus op⁹ aĩataꝝ virium roborat
propterea ꝙ diximus tũc ꝯcomitari ſpm̃ q̃ fortiora
ſũt i eo.ſ.exceſſ⁹ hũitatis ⁊ inũdatio iccirco tũc ſẽſus
dñatur interiori ſpũi ⁊ ſupra motũ eius efficit intel
lectu potentior: intellectus ãt qñ ꝯ ſe illuꝫ ſpũm iue
nit ſic pteruũ iuuat ſenſu ⁊ ſubiicit ipm̃ ſicut in geo
metricis ⁊ ceteris ſcientiis fit. Qñ igit res taliter ſe
habet diminuit in aĩa potatoris ipreſſio letificantiũ
honeſtoꝝ ⁊ intelligibiliũ ⁊ pualet ipreſſio letificãtiũ
dulciũ ⁊ delectabiliũ ſenſibus pſentiuꝫ maxime. Et
qñ eſt diſpoſitio fortis. iccirco ſufficit ad letificãdũ

debilissima causa sicut in pueris pꝫ ꝓpter qꝺ putaẗ ꝙ sine causa leteṅt qum tamẽ sit impossibile:qnimo causaruꝫ gaudii ⁊ tristitie quedaꝫ sunt fortes: q̃daꝫ sũt debiles:quedaꝫ cognite siue manifeste:quedã in cognite siue occulte. Earꝝ vero que incognite sunt siue occulte plures sunt assuete. quanto eñ amplius assuete sunt tanto minus percipiuntur. De causis aũt gaudii ⁊ letitie fortibus ⁊ manifestis non est necessariuꝫ facere mentioneꝫ:Alie vero sunt sicut intuitus celi inter letificantes. cuius signuꝫ est quia contrariuꝫ tristitiaꝫ causat.s.in tenebris permanere aut sicut conuersari cuꝫ similibus cuius signũ est ꝙ solitudo attristat. De letificantibus similiter obtinere desideratuꝫ ⁊ explere intentionẽ s̃m exigentiaꝫ intẽti sine impedimẽto. Et preponere facere quicq̃ꝫ placiduꝫ ⁊ similiter confidentia ⁊ memoria preteriti delectabilis ⁊ futuri ⁊ spes ⁊ meditatio in rebus ambitiosis ⁊ mutua cõfabulatio dilectoruꝫ ⁊ euasio a tõmento ⁊ extraneitas rerum ⁊ admiratio ⁊ eleuatio mentis ⁊ obuiatio amicoꝝ ⁊ amicabiliuꝫ vicinoꝝ: Ãñqꝫ delusio ⁊ defraudatio ⁊ victoria in minimis rebus ⁊ multa cõsimilia quoruꝫ mentio fit in libris rhetoruꝫ ⁊ moraliuꝫ:que inquaꝫ omia diuersificantur in gentibus s̃m affectus consuetudines ⁊ etates nec aliquis ab eis reperiẗ omnimode vacans.nec ꝯtingit similiter vt cause cõiter letificantes in duplo plus aut amplꝰ letificenẗ ceteris nisi pro tanto quia dispositio quando vehementer respicit alterum oppositoruꝫ nõ patitur a causis alteriꝰ nisi fuerit valde fortes.patitur tamen a causis suis ⁊ si fuerint d̃biles Et ꝓpter hanc causaꝫ in ebriosis durat letitia. Et in melancholicis habentibus spũs tenebrosos perdurat tristitia leuius ex causis desolationis ⁊ tristitie sicut rememoratio distantis patris naturalis ⁊ reminiscentia multoruꝫ nocumentoꝝ iaꝫ diu preteritoruꝫ ⁊ odia seu rancores ⁊ difficultas sanatiõis ⁊ onerosa conuersatio ⁊ imaginatio terribiliuꝫ futuroꝝ ⁊ ꝓprie necessitatis mortis a qua se auertit intellectus ⁊ intelligens discretio qum sit ineuitabile mori. Et cogitatio sollicitãtis meditationis in aliquo ⁊ sepatio ab occupatione placenti ⁊ cogitatio distractiõis ab ea ⁊ distractio a desiderato seu a volito ⁊ multa alia consimilia ⁊ aliq̃ que nequeũt cõprehendi. Hec eñi ⁊ cõsimilia contristant de facili animã dispositaꝫ ad tristandum. Amplius in melico fortitudo imaginationis cõtristantiuꝫ reruꝫ facit ei apparere ꝙ iã sit ĩ actu res cuius similitudo anime representaẗ: ⁊ iccirco in cõtinua perseuerat tristitia. Fortitudo aũt imaginatiõis causatur propter siccitatẽ spũs ꝗ̃uis letificet motum eius ⁊ etiaꝫ qꝛ intellectus a sensu ⁊ phãtasia distrahiẗ ab actibus ratiõis propter corruptionem complexionis spiritus qui proprie mouetur secunduꝫ exigentiam disponentis complexionis ⁊ q̃litatis pessime ⁊ obscure.

¶ Ca.vi.in quo ostenditur ꝙ vnaqueqꝫ passio cordis disponitur ad generationem sui ipsius.

Non est aũt opinanduꝫ ꝙ omnis cã disponens ad gaudiuꝫ vel tristitiam imediate cõiungaẗ substantie spũs sicut ꝗ̃titas eius ⁊ qualitas:imo alias cõtingit esse cãs a ꝗ̃titate ⁊ q̃litate spũs vtpote aie passiones que nihilominus disponunt ad alterꝝ p̃dictoꝝ ꝗ̃uis hoc faciãt mediantibus causꝭ intrinsecis ipsi spũi.s.quãtitate ⁊ q̃litate ipsiꝰ:hoc ẽ qꝛ tẽperãt ꝯplonẽ ipsiꝰ aut rectificãt spm ⁊ mltiplicãt ꝗ̃titatem ⁊ sic disponũt ad gaudiũ.aut accidit eis cã ꝯ̃ria ⁊ sic ad tristitiaꝫ cõtrario modo disponunt.sũt ergo cause exteriores p̃marie ⁊ remote. Inherentes vero ad rõnẽ vnicã deducunẗ ⁊ ẽ qꝛ ois actio ꝯ̃riuꝫ hñs si sepius itereẗ reddit virtutẽ eiꝰ cuius ẽ potẽtioreꝫ ad imprimendũ effectũ.ois auteꝫ fortificatio virtutis fit quedã dispõ ad effectuꝫ. hoc aũt sufficienter inductõe manifestaẗ. Etei corpus si pluries calefiat disponiẗ ad calefactionẽ veloceꝫ: similiter si pluries infrigideẗ aut rarificeẗ aut spisseẗ ⁊ in interioribus virtutibus accit illud. Etei ex freq̃nti actione ⁊ passione fortes habitus generanẗ in eis sicsei mortales habitus acquirũt. hꝰ aũt cã forsitã est qꝛ passio adueniens rei frequenter efficiẗ ꝯueniens he eius.qꝺ aũt est alicui ꝯueniens suo ꝯ̃rio disconueniens est. Si ergo sepius itereẗ diminuit dispõnẽ ad illud ꝯ̃riuꝫ expellendo id qꝺ est ꝯueniens illi.hec igr̃ est declaratio supradicti per inductionẽ: manifestare vero illud siyllõ ex per se notis accepto ⁊ d̃mõstratiua rõne valde ꝓlixũ est. Sed ex p̃dictis colligitur ꝙ letandi frequẽtia disponit spũm ad letitiam ⁊ tristandi frequẽtia ad desolationẽ ⁊ tristitiaꝫ. Causa vero hꝰ s̃m nãleꝫ ꝑscrutationeꝫ est:qꝛ letandi freq̃ntia duo consequnẗ: Et primũ.s.fortificatio naturalis virtutis: Secũdũ vero rectificatio spũs quã in letitia ꝓpter dilatationẽ acquirit. Confortationeꝫ vero nãlis virtutis hec tria ꝯsequnẗ: quoꝝ qꝺlibet est cã letitie: Primũ tẽperamentũ spũs. Scꝺm vero multiplicatio generatõis ipsius supra illud qꝺ ex eo dissolúiẗ. Tertiũ est ꝯseruatio ipsius a dissolutiõe superflua. Rarificationẽ spũs cõsequnẗ duo:vꝫ dispõ ad motũ ⁊ dilatationẽ ꝓpter subtilitatẽ sbe eius. Et secunduꝫ est attractio nutrimenti ipsius ꝓpter motũ dilatationis in diuersaꝫ ptẽ motui nutrimenti. Ista aũt nã est inclinatio naturalis corporis ad euitãdũ vacuuꝫ. De natura eñ est talis motus vt in ipso motu succedere faciat posteriora prioribus. Et s̃m hãc nãm trahuntur aque valde distantes vsqꝫ ad prios fluxus ipsaꝝ ⁊ venti silr ⁊ cutis ẽt a ventosis: ⁊ aque iterꝝ in fistulis. Tristandi vero frequẽtia duo ꝯsequũẗ vꝫ debilitas nãlis virtutis. ⁊ scꝺm.s.inspissatio spũs ꝓpter frigiditatẽ accidentẽ apud extinctioneꝫ caloris nãlis causataꝫ a vehementi coadunatõe ⁊ coartatõe spũs. Ad hec ṽo duo sequnẗ ꝯ̃ria eoꝝ q̃ paulo añ iaꝫ diximꝰ. Est igiẗ manifestũ ꝙ letandi freq̃ntia disponit spũm ad letitiaꝫ ⁊ tristandi ad tristitiaꝫ. Et ꝙ in indispositis ad letitiaꝫ ⁊ tristitiaꝫ nõ imprimunt nisi fortia sint:letificantia tñ debilia imprimunt. ⁊ silr ĩ tristitia fit econuerso.

¶ Ca.vii.de differentia debilitatis cordis seu pusillanimitatis ⁊ tristitie ⁊ eoꝝ cõtrariis.

Debilitas cordis ⁊ tristitia quã quidã vocãt ꝯtristationẽ pectoris siue cordis silia ꝗ̃diu sunt ⁊ nihilominus differunt. Et ideꝫ silr ẽ iudiciuꝫ de ipsoꝝ cõtrariis.s.fortitudine cordis ⁊ letitia quã quidaꝫ appellãt dilatationeꝫ pectoris siue cordis. Latet ãt d̃ria inter ista ꝓpterea qꝛ ad alterutra cõiter cõsequnẗ:putaẗ etiã de duobus primis ꝙ sint passiue dispõnes.de aliis vero duobus ꝙ sint actiue.attamẽ inter extrema vtriusqꝫ ꝯ̃rietatis est d̃ria manifesta. Primo quidẽ qꝛ nõ cõsequnẗ ad inuicẽ nõ eñ ois debilis corde est tristis:nec ois tristis cõde debilis cordis est per ꝯparationẽ ad reꝫ ꝯtristanteꝫ Silr iterꝝ nec ois fortis corde est gaudẽs nec etiam

ecōtrario. Scdo vo qm̄ ipsoꝝ rōnes sūt differētes
debilitas ei cordis est dispō sumpta respectu terribi
liuꝫ reꝝ qm̄ est in potentia tolerandi res illas. Tri
stitia vo sumit respectu ꝯtristantiuꝫ reruꝫ qm̄ ē pau
citas tolerantie ipsaꝝ a corde. ⁊ terribile nocitiuuꝫ
quidē ē cordi: tristans vo nocitiuuꝫ anime ē. Tertio
silr differūt quātū ad ꝯsequentia que sunt aie. nā de
bilitas cordis mouet ad fugaꝫ. tristari vo seu cordis
strictura mouet ad resistentiā siue ad repellendum ⁊
causat effectū eius qd̄ est ꝯtrariuꝫ fuge. s. inuadendi.
Preterea dbilitas cordis tepescere fac̄ motiuuas vir
tutes: tristitia vo excitat ⁊ mouet easdē ⁊ sic i dbilita
te cordis due sꝫ passiōes. s. vna lesiōis ⁊ alia dsiderii
siue affectus. In tristitia vero vnica est passio. s. no
cumēti vel lesiōis nec nāliter seqꝫ eā affect⁹ ad fugā
imo forsitā eligit ipsa fuga pp aliquod accñs absqꝫ
appetitu iclinate ad recedēdū. Et si dicat appetitus
est electio ⁊ nō nālis aut forsitā eligeꝫ iuasio ⁊ repu
gnātia ⁊ nō fuga. Quarto iterū dn̄t qꝫtū ad conse
quētia q̄ corporis sūt: debilitatē nāqꝫ cordis apud
obuiatōm ꝓprii nociui seqꝫ remissio naturalis calo
ris ⁊ victoria frigoris. Tristitia vero apud obuiatōꝫ
ꝓprii obiecti vel nociui iflāmatio nālis caliditatis.
Quito ēt dn̄t penes causas dispositiuas: ad cordis
nāqꝫ debilitatē nimia subtilitas spūs disponit ⁊ fri
giditas cōplexionis ipsi⁹. ad tristitiā vero densitas
spiritus ⁊ caliditas sue complexionis.

¶ Cap. viii. qualiter sanguis sm̄ sui diuersitatē cau
sat differentes passiones cordis.

Sanguis abūdans ⁊ clarus ⁊ addite calidi
tatis pp multitudinē sue iflāmatōis ⁊ velo
citatē sui motus disponit ad irā. abūdās āt
⁊ clarus ⁊ tēpat⁹ qm̄ ex eo generat copia clari spūs
⁊ substātie laudabilis ⁊ tpate cōplōnis disponit ad
gaudiū. Sāguis āt subtilis ⁊ clar⁹ ⁊ aquosus ⁊ frid⁹
disponit ad timorē ⁊ cordis debilitatē ppea qꝛ spūs
ex eo generat⁹ ē grauis mot⁹ ad extra ⁊ iflāmatiōis
modice pp frigiditatē ⁊ būitatē illi⁹: ⁊ ideo n̄ dispōit
ad leticiā nec ad irā. ⁊ qm̄ sit celeris resolutōis ꝓpter
suā subtilitatē: est etiā generatiōis exigue pp fritatē.
Sanguis āt grossus ⁊ turbidus ⁊ addite caliditatis
disponit ad tristitiā ⁊ ad irā etiā ꝑdurantē. Ad tristi
tiā qdē qa generat ex eo spūs turbidus. Ad irā vo
qa velociter iflāmatur propter caliditatē suā aut effi
cit firmā irā est spissitudo ei⁹. Spissū enim qm̄ calefit
tarde infrigidatur. ira vero causata ex sāguine cho
lerico ⁊ subtili velociter excitatur ⁊ deletur pp iten
sam caliditatē spūs ex eo generati ⁊ eius tenuitatē
si vero cū hoc splēdidus ⁊ clarus fuerit sanguis est
ēt letificās. Sāguis āt grossus ⁊ addite caliditatis n̄
tm̄ turbidus qd̄ raro ꝯtingit efficit hominē nō tristē
sed audacē ⁊ fortis cordis ⁊ est modice ire ꝓpterea
qa letitia frāgit irā ⁊ tristitia disponit ad eā. Ira enī
est motus ad expellēdū letitiā q̄ vere dlectationi cō
uenietia sūt. In delectatiōe vo fit q̄si mot⁹ ad attra
hēdū: idcirco in tali homine ex reb⁹ magnis creat
ira ⁊ ē vehemēs pp spissitudinē spūs ei⁹ ⁊ pp ēt eādē
cāꝫ est pui timoris. Sanguis āt grossus ⁊ addite fri
giditatis ⁊ nō turbid⁹ nec tristabilē nec iucūdū effic
hominē nec ēt fortis ire sed ē mediocriter timid⁹ ⁊ ē
hebes ⁊ syncer⁹ i oībus rebus pp similitudinem sui
spūs ad sāguinē ei⁹. Sāguis āt grossus ⁊ addite fri
giditatis ⁊ turbid⁹ fac̄ hominē desolabilē ⁊ tristabi
leꝫ ⁊ ēt lēte ire nisi ex forti cā. Et e⁹ ira min⁹ est firma
q̄ꝫ i calido ⁊ habēte ceteras cōditiōes huiusmodi si
miles: firmior tn̄ ē i eo q̄ꝫ i sāguine subtilis substātie:
proide ē hō rācoris aut odii. Odiū enī ē ꝑseuerātia
forme nociui i imaginatōe seu phātasia ⁊ ꝑseuerātia
sil' imaginationis affect⁹ ad vindictā sumēdā ex eo:
hoc āt ē iō qa ira ē quodāmō firma ⁊ mot⁹ ad vindi
ctā nō valde fortis. Et ꝙ ēt ira nō ē ꝯtra valde fortē
nec cōtra debilē valde. Sciēdū ē enī ꝙ ira qm̄ cessat
velociter non ꝑdurat i imaginatione seu phantasia
forma nociui sed cito deleꝫ ⁊ iō nō causat rācorē. Et
similiter qm̄ ē affectus ⁊ mot⁹ ad vindictā valde for
tis: accūt duo ꝓhibētia odiū seu rācorē: quoꝝ vnū
ē qm̄ aia qm̄ totalr ad vidictā trahiꝫ ⁊ moueꝫ auertiꝫ
a cōsideratiōe cōditionū nociui ⁊ eoꝝ q̄ sequūꝫ ad
ipꝫ ad istātia formationis memorie. De nā enī mo
tiue vtutis ē vt ab apprehēsis nociuis retrahat aiaꝫ:
⁊ ēt ecōuerso. Sciēdū vero ꝙ qm̄ valde itendiꝫ affe
ctus ad vidictā in aliquo ⁊ nō igrediꝫ ipsū timor ꝑ
uenit ad hoc ex affect⁹ instātia vt efficiaꝫ quesitū q̄si
apprehēsuꝫ ⁊ iā obtētū apud imaginationē ipsius.
Qū enī aliqs virtutis mot⁹ itēditur ⁊ versus illd̄ fe
stinat valde representat illud imaginatio q̄si obtētū
⁊ iā exñs. Qū vero i imaginatione iprimiꝫ forma q̄
siti siue desiderati sicut forma iaꝫ exñtis ⁊ ad eā ꝑue
nit forma ei⁹ sicut forma rei ad quā terminat motus
cessat affectus ab imaginatione ⁊ deleꝫ i eo forma
ita ꝙ i memoria n̄ ꝑdurat ⁊ iō nō fit rancor. nociuū
vero qm̄ ē magnū sicut res aliqua magni timoris tc̄
desꝑatio de vindicta obtinenda ⁊ timor ꝓhibent fi
xiōm i aia forme desiderii ad vindictam proin̄ deleꝫ
repñtatio forme desiderii ⁊ forme nociui ab imagi
natione seu phātasia: quinimo repñtaꝫ forma tīoris
exñtis i aia. ꝓin̄ ēt ibi repñtaꝫ forma desiderii ad fu
gaꝫ nō ad iuasiōꝫ ⁊ iō tūc i aia nō ꝑdurat forma rā
coris. De pueris āt ⁊ debilibus qa facilis est possi
bilitas sumēdi vindictā ab eis ⁊ modicū timeꝫ rep̄
sētaꝫ ac si iaꝫ fuisset accepta. Eteniꝫ nimia leuitas ac
cipiēdi vindictā repñtaꝫ apud imaginationē q̄si ob
tētū ⁊ iā exñs: imaginatio aūt mouet nō sꝫ id qd̄ in
re sed id qd̄ i ea repñtaꝫ ⁊ iō qm̄ apud eā vindicādi
leuitas pñtaꝫ q̄si obtētū reputaꝫ vindicatio ex dbili
bus sicut accepta ⁊ idcirco icōtinēti cadit affect⁹ ad
eā ⁊ oio deleꝫ. Qd̄ aūt imaginatio moueat sꝫ repñ
tata nō sꝫ exigentiā reꝝ manifestaꝫ ex eo ꝙ hoīes
mel abhorrēt qm̄ apud eos assimilaꝫ euomite chole.
Silr cibos laudabiles atqꝫ sapidos qm̄ colores eo
rū assimilāꝫ colorib⁹ horribiliū corpoꝝ ⁊ ēt forma
formis q̄ꝫuis ēt talia nō esse credāꝫ. Silr in ꝓposito
qm̄ quedā similitudo rei supradicte repñtaꝫ siue pp
vehemētiā motus desiderii siue propter leuitatē ac
quisitionis dsiderati tanquā esset obtentū afficit ac
si iam realiter esset ⁊ ideo nō fit rancor. Sic ergo ex
p̄dictis est manifestū ꝙ inter cōplexiones sup⁹ noia
tas vltima est valde disposita ad rancorem.

¶ Cap. ix. de differentibus modis letificandi ⁊ cō
fortandi repertis in medicinis.

Medicine letificātes letificāt qdem ꝓpter ali
quā supradictaꝝ causaꝝ vtpote: vel qa nu
triendo restaurant spūm sicut vinū: aut pre
bēt ei splēdorē ⁊ lumē sicut māgarita ⁊ sericū cū po
tētia abstergēdi quā hn̄t: aut cōgregādo ⁊ ꝓhibeñ
celerē dissolutionē ipsi⁹ sicut emblici ⁊ karabe: aut
tēpādo cōplōnē siue cū caliditate vt doronicū siue
cū fritate vt cāfora ⁊ aqua rosā. aut cōfortādo ꝑ dele

ctabilem cōplexionem ipſius ſicut ſuauia aromati
ca:aut ſequeſtrādo mlicū ⁊ turbidū hūorē ab eis ſi
cut bugloſſa ⁊ lapis lazuli ⁊ illud ſeperatiz vt dictū
eſt aut ꝯiunctū ſicut ſi cōiūgatur corallus ⁊ karabe
⁊ bugloſſa quēadmodū docebimus i capitulis vlti
mis huiꝰ libri:aut forte letificāt ꝑpter ꝓprietatē ina
tam ſicut iacynthus:ꝓprietas āt qñqꝫ ꝯiūgit alicui
ꝑdictaꝝ cāꝝ ſicut i muſcho ⁊ ābra:hec eniꝫ letificāt
cū ꝓprietate que iūgit aromaticitati refocillāti ſpūſ:
ſimiliter ēt ſuccus matianoꝝ:iſte eni letificat cū pro
prietate ⁊ qñ ſpūs cōplo eſt calida valde letificat ſil
qdē cū proprietate ignota ⁊ cuꝫ aliqua cā ex cogni
tis vꝫ cū frigiditate:doronicū ſimiliter qdē cū ꝓprie
tate letificat ⁊ qñ ſpūs cōplo frigida eſt letificat etiā
cū ꝓprietate ſimul tēpando ꝯplonē p calefactionē.
Supradictaꝝ āt illa q̄ ꝓprietati cōiūgitur qñqꝫ eſt
vlis qñqꝫ pticularis:illa ergo q̄ vlis ē nullius eget re
preſſione i aliqua cauſa debilitatis cordis aut triſti
tie qualis cauſa eſt aromaticitas.Si vero pticularis
fuerit in aliquibꝰ eget repreſſione ſicut frigiditas ſuc
ci vel ſirupi matianoꝝ que inquā letificat i vna com
plone ⁊ nō i alia.Qū ergo quis i frigida ꝯplone vti
propoſuerit ad letificādū ſirupo matianoꝝ franger
oꝫ cū calefaciētibꝰ ipſius frigiditatē.Erit āt rectius ſi
frangit cū calefaciēte qđ etiā ex ꝓprietate letificat ſic
ſi miſceat cū ſirupo matianoꝝ aliqd muſchi vel am
bre qñ ſm itētionē curationis ad letificatōnē ꝓpina
tur frigidā cōplonē hñti. Ad qualitates āt cōueniē
tes cū ſubſtātie naturali appetitu iclinant virtutes q̄
rū ꝓpria ſt obiecta ſicut ſt aromaticitas ⁊ dulcedo:
hec eni deſiderāt olfatiua ⁊ guſtatiua ⁊ naturalis vir
tus ēt inclinat naturalr ad ipſa.Duraꝝ eni medicia
rū equaliū i virtute dulcior qdē ⁊ aromatica magis
efficatioris eſt iuuamēti ⁊ ꝓpterea ꝙ virtꝰ attractiua
mēbroꝝ recipit fortiꝰ ⁊ ſpūs celerius inde nutritur ſi
potētiā habuerit nutriēdi ⁊ ab ea celerius patit i qꝫ
tū eſt medicia:verūtñ ſubiectū aromaticitatis ē ſub
iectiue ſubſtātia vaporoſa ſiue fumalis:ſubiectū aūt
dulcedinis eſt ſpiſſa ſubſtātia terreſtris ⁊ ideo arōa
tica magis cōgrua ſūt nutrimēto ſpūuꝫ:dulcia vero
corporis nutrimēto ꝓide ēt i cordialibꝰ nutrimētis
potiꝰ exigit aromaticitas qꝫ dulcedo . Qm̄ cor ē mi
nera generationis nutrimēti ſpirituū.Epar āt qa eſt
minera generationis nutrimēti corporis exigit i nu
trimētis ipſius de aromaticitate minꝰ ⁊ đ dulcedine
plus qꝫ i corde:aromaticitas āt exigit i eis.Idcirco
qa epar eſt minera ſpūs natural nō qdē minera ge
nerationis ipſius apud cōtēplatores veritatis ſꝫ tñ
minera receptionis ⁊ ſedes:apud tñ artificē medici
ne ſic.Spūs eni naturalis inclinat ad aromaticitatē
⁊ cōfortat ⁊ refocillat ab ea cōiter inde virtutes na
turales proculdubio confortantur.

Capitulum.x.de proprietate quid ſit ⁊ quantum
differat a naturalitate .

PRoprietas eſt in veritate nihil aliud qꝫ nā.
Natura vero eſt principiū motus ⁊ qetis
rebus i qbus ſūt ꝑſe cūctaꝝqꝫ operatiōum
p ſe cōueniētiū eis ⁊ ꝓpriaꝝ verūtñ differt ꝓprietas
a natura ſicut ꝓpriū a cōmuni.vlgaris āt opinio eſt
ꝙ differāt ſicut oppoſita:verūtñ nō eſt ſic.ſꝫ veritas
qdem eſt ꝙ i elemētis q̄ cōponētia ſūt generabiliuꝫ
⁊ corruptibiliū corpoꝝ:primo cauſantur q̄dā virtu
tes actiue prout exñt i ſt atu ſimplici.ſ.ꝓut ſūt ignis
⁊ aer ⁊ aqua ⁊ terra.Secūdo vero cāntur alie in cō
miſtis cauſata ꝯplone mediāte qua diſponūtur ad
receptionē eaꝝ ſm quācūqꝫ duaꝝ opinionū:quaꝝ
qdē vna eſt ꝙ i generatiōe formaꝝ diſpoſitiones in
troducūtur. Alia vero ꝙ oēs formaꝝ diſpoſitiōes
inherent materie vel hyle ex ſui primordiali origie:
Sed qñ aliqua ex formis aduenit materie prohibet
ſiue ligat aliaꝝ formaꝝ diſpōes . Quꝫ vero alia for
ma ſuperuenit auferēs exñtem caſſando aliā ceſſat
diſpoſitiones ꝓhibitionis ipſius ⁊ tunc ꝫº hyle ad
naturalē potētiā diſpōis egreditur: ſꝫ qualitercūqꝫ
ſit hoc eſt veruꝫ ꝙ a forma huiuſmodi pfectius ma
nat in cōpoſito virtus que nequit i ſimplicibus iue
niri ⁊ ꝙ diſpō ad receptionē illius cōplet poſt cōmi
ſtiōꝫ ſimpliciū:verbigrā ſicut eſt in magnete virtus
attractiua ferri quā nulla elemētariū virtutū iuenit
hře.Sed exitus eius eſt a manatōe diuina ꝓcedēte
in oibus rebus ⁊ ꝑducēte cūctas virtutes de potē
tia i actū ſiue cū diſpōe prima ſicut in elemētis ſiue
cū diſpōe ſcđa q̄ eſt cōplo in cōpoſitis ſeu cōmiſtis
ipſa eni diſponit ad receptionē ꝑdicte virtutis ⁊ nō
eſt ipſamet virtus nec forma ipſiꝰ . Et eadē qdē ē re
ſponſio ad q̄ſtionē de proprietate factam:q̄ eſt rñſio
facta ad q̄ſtionē de nā:ſicut eni qñ q̄rit ꝓpter quid
cōburrit ignis nemo pōt aliter dicere vel reſpōdere
qꝫ propter caliditatē ⁊ hoc qdē nihil aliud dicere ē
qꝫ qa habet p naturā caliditatē cōbuſtiuā.Similit
ſi dicat quare magnes attrahit ferrū nō pōt qdem
aliter rñderi qꝫ ꝙ dicat ꝙ naturalē habet virtutem
attractiuā ipſius.Ex quo pꝫ quoniā ſicut ſciēs ꝙ ꝓ
pter caliditatē cōburrit ignis ⁊ ſciens ſm veritatē ⁊
nō eſt ignorās.Silr ⁊ q ſcit ꝙ magnes attrahit ferrū
qa virtutē hꝫ cuius nā eſt attrahere ferrū ſicut nā vir
tutis q̄ nominat caliditas eſt in igne cōburrēs pro
culdubio ſciēs eſt nō ignorās.ſed cōbuſtiua qdem
virtus nomē habet appropriatū:alia vero nō : ⁊ eſt
etiā cōiter alia via quaſi extranea nec opinandū eſt
ꝙ rei pfecta notitia p hoc nomē habeatur adeo ꝙ
ſine ipo haberi nō poſſit vllo modo:quoniā notitia
ipoſiti nominis nō tollit ignorātiā quā iducit extra
nietas rei.Predicta reſpōſione nō ſūt cōtēti vulga
res ideo qa ſupponit apud eos ꝙ ois operatio pro
cedēs a corpoř fiat a caliditate vel frigiditate vel hu
miditate vel ſiccitate aut grauedine aut leuitate aut
motu vel aliquo ex his q̄ in ſimplicibus manifeſte
inueniunt.Qū ergo actio nulli attribuit ꝑdictoruꝫ
nec eſt ſenſu manifeſta ratio proceſſus eius ab illo
corpore putāt ꝙ oia pricipalia eius ignota ſint quꝫ
tñ non ita ſit.Et eni intelligens bene ſcit qa procedit
vel a virtute naturali vel animali vel intellectiua vel
accidentali.Cetera q̄ dicuntur ſup actiōe magnetis
ſ.ꝙ trahit cū caliditate ſua vel frigiditate vel anima
vel cū emiſſione corpoꝝ curuoꝝ ad modum hami
vel cū ſimilitudine quā nā eius habet cum natura
ferri vel cū vacuitate que eſt in ipſo oia inqꝫ falſa ſt
quoꝝ falſitas cōſiderāti veritatē leuiſſime reuelatur
magnes eni adipiſcit virtutē ferri attractiuā cū com
plone:ſicut plāta acquirit cū cōplone nutritiuā vir
tutē nec ignorātia de iſta virtute q̄re potiꝰ i magnete
qꝫ i aliq̄ re alia iuenit maior ſit qꝫ ignorātia in aliis
rebus.Hec eni ignorātia i duobꝰ cōſiſtit.Quoꝝ pri
mū ē ignorātia factoꝝ.ſ.pricipioꝝ producētiū hāc
virtutē i eſſe:hec āt ignorātia nō magis appropriat
huic virtuti qꝫ cuilibet cogite nāe. Scđꝫ vō ē igno
rātia receptibilis vꝫ dubitare de cā ꝓpter quam ad

receptionẽ ṽtutis h⁹ disponit plus q̃ȝ aliqđ corp⁹.
Et hec silr ignorãtia ñ ẽ magis ꝓp̃a hui⁹ ṽtutis q̃ȝ
aliaꝝ nãliũ reꝝ talis.n.ignorãtia ẽ i nobis đ colori
h⁹ ⁊ odorib⁹ ⁊ ṽtutib⁹ aie ceterisq̃ȝ silibus: de oĩbus
eni his reb⁹ scim⁹ qm̃ ad actũ essendi pueniũt a p̃nci
piis actiuis quoꝝ cã de⁹ ẽ bñdict⁹: ⁊ scit̃ ẽt qm̃ illud
ẽ pp approp̃atõm materie cã dispõnis sequẽtis cõ
plonẽ: ponimus ẽt ꝓportionẽ simpliciũ cãre ꝯplo
nẽ aliã quã qdẽ ꝓportionẽ simpliciũ h⁹ cõmistõis
ignorabimus q̃ȝdiu viuem⁹ i hoc mũdo: vñ pȝ qm̃
ignorãtia cãrũ ꝓuentus h⁹ ṽtutis i magnete: ñ ẽ mi
rabilior q̃ȝ ignorãtia cãrũ disponentiũ res ad rube
dinẽ aut citrinitatẽ aut corpus aut aiaȝ. Sȝ a rebus
qdẽ cõsuetis admiratio cadit ⁊ negligit aia de ipsis
ingrere: qđ ãt raro ẽ excitat admiratõm ⁊ iducit ad
ingrendũ ⁊ ad speculandũ de causis eius. In sũma
ergo ꝓp̃etas ẽ nã inuenta i cõmistis corporib⁹ ꝓce
dẽs i eis a supna ⁊ plenissima iñuẽtia pp ꝯplonem
ꝓp̃aȝ vl̃ pp dispõnẽ mat̃ie passe q̃ pticularẽ ⁊ ꝓp̃aȝ
dispõnẽ acqrũt. Eteni loquẽdũ ẽ ſm veritatẽ de ꝓ
p̃etate corpoꝝ cõmistoꝝ verũtñ ſȝ cõsuetã opinio
nẽ dr̃t ꝓp̃etas a nã: qm̃ ꝓprietas dr̃ ṽtus cõmistis i
uenta corporibus a q̃ ꝓcedit i alio corpore actio i
sueta q̃ȝtũ ad manifestã nãm. Dicit̃ ṽo nã ṽtus qua
corpora simplicia operant̃: de hoc igit̃ ad tm̃ se extẽ
dit cognitio vulgariũ ⁊ debiliter pscrutantiũ verita
tẽ: ꝙ si ignis eẽt res difficilis inuentõis ⁊ de longin
qs ptibus afferere͂t admiraret̃ vtiq̃ȝ vulgus de ꝓp̃e
tate ei⁹ amplius q̃ȝ de ꝓp̃etate corpoꝝ ceteroꝝ ⁊ in
qreret attentius de causis ꝓp̃etatis ipsius q̃ȝ de cau
sis aliaꝝ ꝓp̃etatũ qm̃ ipsius opatões valde mirabi
les sũt. Eteni p̃sentia ei⁹ extrahit visũ de potẽtia ad
actũ ⁊ tangi se ꝓhibet ⁊ ascẽdit sursũ ⁊ ascẽdẽ facit
ea q̃ vincẽ põt ⁊ generat̃ ex modico ipsius i vna ho
ra q̃ȝtitas magna ⁊ corrũpit oẽ illud cui obuiat ⁊
trãsmutat ad sui sbaȝ nec.n.minuit̃ si accipiat̃ ex eo.
Et hec qdem i ṽitate mirabiliora sũt q̃ȝ tractus fer
ri a magnete vel q̃ȝ cetere ꝓp̃etates. Sȝ qm̃ ista vsi
tata sũt ⁊ quottidie apparentia cadit ab eis admira
tio ⁊ sollicitudo pquirendi cãm ipsoꝝ. Actio vero
magnetis qa rara ẽ ⁊ inusitata iducit admiratõnẽ ⁊
prouocat ad inquirendum de causa ipsius.

¶ Explicit tractatus primus. ¶ Incipit secundus
Capitulum primũ de numero ⁊ notificatiõe vir
tutum medicinarum in genere.

Expedit vt tractare volẽtes de cõdi
tõib⁹ medicinaꝝ cordialiũ
memoremus opa cuiuslibet spẽi ipsarũ
ante tñ hoc cõueniens ẽ ut omniũ medi
cinarũ ṽlr q̃litates ſm ordinẽ numeremus diuiden
tes qm̃ q̃litatũ medicinarũ quedã iherent ipsis sub
stãtiis medicinarũ ex se siue anteq̃ȝ patiant̃ a corpo
re siue ñ. Quedã vero eis attribuunt̃ p ꝯpationẽ ad
effectũ quẽ i corpore derelinquunt ⁊ i his q̃ in ipo re
periunt̃. Qualitates aũt q̃ in ipsis substãtiis medici
narũ rõe sui attribuunt̃ sũt ṽbigr̃a: caliditas: frĩtas:
siccitas: humiditas: subtilitas ⁊ grossities: ⁊ cõgela
tio: viscositas: liqditas: minutio sapoꝝ ⁊ odoꝝ. Dr̃
aũt calida q̃ qũ passa fuerit a nãli ṽtute nr̃i corporis
calesit p̃mo: deinde calefacit postmodũ corp⁹ nr̃m.
Silr intelligendũ ẽ de frigida sicca ⁊ humida. Sub
tilis vero medicina q̃ postq̃ȝ passa fuerit a p̃dicta
virtute in corpore nr̃o velociter i minimas ptes di
uidit̃ q̃ȝtũ ẽ possibile sicut cinamomũ atq̃ȝ crocus.

Grossa vero dr̃ que huic ꝯria est sicut cucurbita ⁊
gypsũ. Coagulatiua ṽo medicina ẽ que frigore coa
gulata calore dissoluit̃ ⁊ liquefit atq̃ȝ calore dissolu
ta frigore coagulat̃. Medicina ṽo liqda est cuius
ptes de facili recedunt a loco i quo ponunt̃. Visco
sa ṽo dr̃ que tollerat extensionẽ absq̃ȝ intercisione.
Cõminuibilis ṽo medicina est que diuidi põt i mi
nimas partes a debili cã: quid aũt sit sapor ⁊ odor
iã notũ est. Qualitatũ aũt que medicinis attribuun
tur respectu ipressionis q̃ in corpore vel cõuenienti
h⁹ ei relinquit̃: quedã accipiunt̃ ab actiõibus abso
lutis: quedã vero ab actõib⁹ relatis ad ptes corpo
ris spãles. Prime vero sũt q̃ signant̃ qñ dr̃ medici
na subtiliatiua: apitiua: relaxatiua: lauatiua: icisiua
attractiua: mordicatiua: dissolutiua: abstersiua: ⁊ as
patiua: rubificatiua: vlceratiua: pruritiua: cõbustiua
corrosiua: putrefactiua: cauterizatiua: maturatiua:
digestiua: iflatiua: frãgitiua vẽtositatis: igrossatiua:
iuiscatiua: lenitiua: lubrificatiua: ꝯstrictiua: exp̃ssiua
oppilatiua: repcussiua: stupefactiua: cõfortatiua: in
crudatiua: mortifera: corruptiua: seu venenosa: tyria
calis. Alie vero qualitates sũt que signant̃ qñ dicit̃
medicina laxatiua ꝓuocatiua vrine. aut sudoris in
ductiua. vl̃ nauseatiua: vomitiua: retentiua sãguinis
aut vrine: cõstipatiua: cicatrizatiua: vlcerũ: gnãtiua
⁊ mundificatiua ipsorũ: decoriatiua: excoriatiua.
Ad distinctã aũt cognitõnẽ cuiuslibet q̃litatũ volu
mus explicare cuiuscũq̃ȝ p̃dictoꝝ vocabuloꝝ iten
tionẽ. Subtiliatiua ergo medicia ẽ illa q̃ substantiã
humoris efficit tenuẽ leuiter dissoluẽdo cuȝ tẽpata
caliditate. Dissolutiua ṽo medicina ẽ illa q̃ pp ex
cellentiã sue caliditatis humorẽ diuidit sub forma
vaporis ⁊ ei⁹ ptes extrahit successiue a loco i quo i
cludit̃ donec consumat̃. Abstersiua quidẽ ẽ q̃ remo
uet a supficie mẽbroꝝ ⁊ orificiis poroꝝ coagulatas
⁊ viscosas hũitates. Exasperatiua ṽo est q̃ mẽbrũ
efficit in supficie diuersarũ partiũ quo ad sitũ ⁊ exas
perans quidẽ efficitur abstersiua qñ transit sup mẽ
brum solide substantie sicut cartilago ⁊ os. cuius q
dem superficies naturaliter partes habet diuersas
in situ sed humiditas viscosa vel lenis currens sup
ipsuȝ applanat eã accidẽtaliter. vnde abstersiua trã
siẽs sup eã reducit ipsã ad nãlẽ aspitatẽ. Aperitiua ẽ
que nõ tm̃ ab orificiis meatũ sed a cõcauitatib⁹ ipso
rum mouet mãȝ ad extra intus ꝯtẽtã. Relaxatiua ẽ
que substãtiam mẽbroꝝ habẽtiũ spissos poros effi
cit leuiorẽ caliditate ⁊ hũiditate ꝓpter qđ expulsio
supfluitatũ q̃ cõtinẽtur in eis fit leuior. Lauatiua ṽo
est q̃ abstergit ⁊ nõ cũ actiua virtute ſȝ cũ passiua. s.
hũiditate ⁊ hoc ideo qa currit sup orificia poroꝝ le
niẽs hũores viscosos ⁊ cõgelatos existẽtes ibidem
sua hũiditate lubrificatiua ꝯmiscẽdo se illis q̃ȝobrẽ
remouet eos abinde ꝓpter motũ eius sup illoꝝ sup
ficies sicut aqua ordei ⁊ aqua simplex calida: ꝙ si fue
rit ibi virtus abstersiua erit ablutio fortis sicut ẽ aq̃
saponis ⁊ saponarie. Incisiua aũt est medicina sub
tilis pfecte potẽs penetrare iter supficiẽ mẽbri ⁊ sup
ficiẽ viscosi hũoris adherẽtis donec superet ipsũ ab
ea ⁊ silr penetrare potẽs inter partes hũoris donec
diuidat eas ⁊ a cõtinuitate remoueat diminuẽs cõ
geries ipsi⁹ hũoris absq̃ȝ subtilitate substãtie atq̃ȝ ip
sũ ꝯsoluẽdo cõsumit. Et icisũ qdẽ opponit̃ adherẽti
viscoso queadmodũ subtiliatm̃ grosso opponitur.
Attractiua ṽo me⁹ habẽs virtutẽ valde penetratiuã

mouet̃ hũoꝛẽ quẽ attigit ad ſuperficiẽ aut cũ ꝓpꝛie
tate:aut cũ calefactiõe. Calefactiõe qdẽ qa diſſoluit
⁊ ad locũ diſſolute hũiditatiſ neceſſitatis vacui alia
ſubſeqt̃ vice prime. Iteꝝ ẽt qa rarificat ꝓpter qꝺ at
tractio fit ad replẽdũ vacuũ ⁊ iterũ ꝓpterea qa cau
ſat doloꝛẽ. Et ad mẽbꝛũ qdẽ dolẽs cõfluũt materie
duplici de cauſa. ¶ Quaruꝫ pꝛima ẽ qa doloꝛ vir
tutẽ mẽbꝛi debilitat ⁊ idcirco recipit ſupfluitates q̃
ab aliis mẽbꝛis expellũt̃ ad ipſuꝫ. Secũda vͦo eſt qꝛ
ſpiritus naturalis ꝓcedit ad ipſũ ad ĩpugnãdũ cãꝫ
nociuã quã ſeqt̃ ſãguiniſ multitudo. Moꝛdicatiua
vͦo medicina ẽ illa q̃ habet qualitatẽ ſubtilẽ penetrã
tem cauſans ĩ ꝯtinuitate ſolõnẽ multiplicẽ nũero tñ
parue q̃ꝫtitatis ẽt ꝓpinqui ſitus generãs doloꝛem.
Rubificatiua vͦo eſt q̃ foꝛti caliditate mẽbꝛũ cui ob
uiat calefacit in tãtũ vt ad ipſũ foꝛtiter trahat ſubtilẽ
ſanguinẽ ⁊ rubificãtẽ ſupficiẽ eius ſicut ſinapis cũ fi
cubus ⁊ mẽtaſtro ꝓpter qꝺ eius actio vicẽ cauterii
ſuplet. Ulceratiua vͦo eſt q̃ habet potẽtiã rubificãdi
adeo excellentẽ vt diſſoluat hũiditatẽ cõtinuatiuaꝫ
partiũ qbus obuiat cauſatqꝫ vlcera vel vulnera et
attrahit ad ipſum ſupfluitates q̃ꝫobꝛẽ vlcus efficiũt
q̃lis ẽ anacardus. Pꝛuritiua ãt eſt q̃ põt acumine ⁊
caliditate ſui vſqꝫ ad poꝛos hũoꝛes moꝛtificãtes at
trahere:nec tñ vlcerare põt queãdmodũ ſerapinuꝫ.
Aduſtiua vͦo ẽ q̃ facit euapoꝛare hũiditatẽ ab hũo
ribus relinquẽs cinereitatẽ ipſoꝝ ĩ coꝛpoꝛe ſicut eu
foꝛbiũ ⁊ aſſa fetida. Coꝛroſiua vero ẽ q̃ diſſoluẽdo
⁊ vlcerãdo ꝑuenit ad diminuẽdũ ſubſtãtiã carnis:
Putrefactiua vͦo eſt q̃ continuitatẽ mẽbꝛi coꝛrũpit
diſſoluẽdo naturalẽ ſpiritũ atqꝫ caloꝛẽ ipſius abſqꝫ
eo ꝙ coꝛrodat ipſũ aut cauterizet aut cõburrat ſed
relinqt in eo hũiditatẽ in quã agit caloꝛ ĩnaturalis.
Diſpoſitio ãt hũiditatis in quã agit caloꝛ ĩnaturalis
putrefactio nominat̃. Tales ãt medicine ſũt arſeni
cuꝫ ⁊ ruta ſilueſtris. Cauterizatiua vͦo eſt q̃ cutẽ con
burrit taliter vt eꝰ cõſumat hũiditatẽ ꝓpter qꝺ eius
partes coꝛrugant̃ ſicut ĩ eo qꝺ aſſat̃ q̃ꝫobꝛẽ efficitur
ſubſtãtia cutis oppillãs meatũ hũoꝛis fluẽtis. Ma
turatiua medicina ẽ illa q̃ rectificat ſubſtãtiã hũoꝛiſ
vt pote ſubtiliãdo ſi fuerit groſſus aut ecõtra ꝑꝑ qꝺ
ad expellendũ hilitat ⁊ illud qdẽ facit qñqꝫ cũ ſub
ſtãtia ſua:nã ſi ſubtilis fuerit ſubtiliat nimis groſſũ
ſi vͦo groſſa qꝺ nimis ẽ ſubtile ĩgroſſat:qñqꝫ vͦo fac̃
illud cũ q̃litate nã ſi fuerit calida maturat ꝑ ſe frida
vͦo ꝑ accidens etenĩ calida ſubtiliat qꝺ ẽ groſſũ ⁊ nã
liter ſepat ĩter coꝛpoꝛa ⁊ rẽ extraneã: frida vͦo qñqꝫ
nimis ſubtilis ꝓcurat ſubãꝫ mediocrẽ ⁊ nimie cali
ditatis ꝯplõnẽ tẽperat. Et oẽ quidẽ quod a calido
leq̃fit a frigido coagulat̃ et ecõtra. Qñ gͦ ſubtilitas
humoꝛis cãtur a caliditate extranea ita ꝙ caliditas
nãlis efficit̃ ꝑꝑ illud ĩpotens ad expellendũ ipꝫ:frm
qdeꝫ tũc frangit extranei caloꝛis acumẽ. Digeſtiua
vͦo medicina eſt q̃ trãſmutat cibũ ĩ humoꝛes lauda
biles qbꝰ coꝛpꝰ nutrit̃ ⁊ humoꝛes ĩ ſb̃a coꝛpoꝛis. In
flatiua vͦo medicina ẽ ĩ cuius ſb̃a ďnatur groſſa hũi
ditas ex̃nea tpate ꝯmixta ĩ q̃ qũ egerit calitas nãlis
gñãtur inde ventoſitas q̃ nõ diſſoluit̃ ſic̃ ſũt faſeoli.
Iſtaꝝ vͦo medicinaꝝ q̃daꝫ cauſant inflationẽ in ſtõ
q̃daꝫ in venis ĩ qbꝰ cum p̃dicta hũiditas foꝛtius eſt
ꝯmixta nõ diſſoluit̃ inde multa vẽtoſitas niſi apud
ſepationeꝫ ꝑtiũ medicine:idcirco cãtur in venis infla
tio non in ſtõ. Tales aũt medicine ſunt ſic̃ zinziber
⁊ eruca ⁊ ſunt meᶜ ꝯgruentes ad excitandũ libidinẽ.
Frangitiua vẽtoſitatis meᵃ ꝯplens ẽ cũ calitate ſub
tili ⁊ ignea defectuꝫ caliditatis debilis q̃ diſſoluere
neqt ventoſam hũitatẽ in quã agit. Diſſolutio autẽ
hꝰ meᶜ qñ ꝑuenit ad diſſolutionẽ inflatiõis cãtam in
venis a cibis ⁊ medicinis quale ẽ ſem̃ rute ⁊ agni ca
ſti ⁊ hꝰĩ meᶜ nocent libidini. Ingroſſatiua vͦo meᵃ eſt
ꝯꝛia ſubtiliatiue. Inuiſcatiua ſeu lenificatiua meᵃ eſt
illa q̃ ſui viſcoſitate extendit̃ ſupꝛa ſupficiẽ mẽbꝛi di
uerſaꝝ ꝑtiũ in ſitu.ſ.aſpi ſic̃ ſtõi ⁊ matricũ ⁊ trachee
arterie q̃ꝫobꝛẽ cãt in eis ſupficiẽ ex̃neaꝫ atꝫ leuẽ. Lu
bꝛificatiua ãt meᵃ eſt q̃ humectat ſupficiẽ coꝛpoꝛis ĩ
meatu retẽti ⁊ liberat meatũ ab eo qꝺ retinet̃:coꝛpꝰ
quidẽ retẽtũ cũ grauitate ꝓp̃a ⁊ naturali mouet̃ ꝑꝑ
qꝺ meᵃ efficit̃ ꝑ accñs mouens ipm̃ q̃les medicie ſũt
pꝛuna ⁊ mucilagines. Cõpꝛeſſiua vͦo medicina ẽ ſic
ca cauſans ĩ mẽbꝛo ſiccitatẽ ⁊ coadunatiõm ipiꝰ ad
ſe ipꝫ vñ obturat̃ trãſitus ⁊ meatꝰ ⁊ ex foꝛtitudine cõ
p̃ſſionis ⁊ coadunatõis ꝑtiũ mẽbꝛi ad inuicẽ cogũ
tur hũitates ſubtiles ĩ eius ꝯcauitatibꝰ ꝑmanentes
expꝛimi violent̃ ex motu eiꝰ oppoſito. Oppilatiua
meᵃ ẽ illa q̃ ĩ meatibꝰ currens reſiſtit vͥtuti motoꝛis:
⁊ remanet apud quãlibet ꝯſtrictiuã ⁊ replet vlcꝰ ſic̃
ẽ lutũ comeſtibile. Repcuſſiua vͦo medicina ẽ frida
q̃ adeo ĩfrigidat mẽbꝝ ꝙ ipm̃ ĩſpiſſat ⁊ eiꝰ meatuſ re
ſtringit ⁊ fluẽs ad ipm̃ cõgelat ⁊ ĩſpiſſat extinguẽdo
caliditatẽ ipſius q̃ꝫobꝛẽ retinet ipſũ ⁊ ꝓhibet eiꝰ mo
tũ ⁊ ꝓp̃e ſi fuerit groſſe ſubſtãtie ſic̃ oleum roſ̃. ĩfrigi
dat ⁊ mucilago pſilii ⁊ ꝯſilia. Stupefactiua eſt meᵃ
frigida q̃ adeo infrigidat mẽbꝝ ꝙ ꝑꝑ fritatẽ alterat
ſb̃aꝫ ſpũs penetrãtis ĩ ipꝫ ⁊ extrahit a ꝯplõne ſua q̃
recipit vͥtutẽ ſenſus ⁊ motus ⁊ ꝑmutat ẽt ꝯplõnem
ipius m̃bꝛi vñ ãputat ſenſũ eiꝰ. Cõfoꝛtatiua meᵃ ẽ q̃
adeo tꝑat ꝯplõnẽ mẽbꝛi vt ꝓhibeat ipm̃ recipẽ coꝛ
ruptelã aut cũ ꝓp̃etate aut cũ ſua ꝯplõne ita.ſ.ꝙ in
frigidat nimis calidũ ⁊ nimis frigidũ calefac̃ queãd
modum de oleo roſ̃. cõmemoꝛat. G. Incrudatiua
meᵃ ẽ q̃ fritate ſua ꝓhibet maturatõꝫ ⁊ digeſtionẽ ſi
cut aq̃ frigida qũ bibit̃ ĩ aptate ſtõi. Moꝛtificatiua
meᵃ ẽ illa q̃ coꝛrũpit ꝯplõnẽ ⁊ ſb̃aꝫ ſpũs coꝛdis aut
ꝑ foꝛmã ipius ſpecificã ſic̃ venenũ aut ꝑ excellentiaꝫ
alicuiꝰ q̃litatis actiue ſic̃ opiũ ꝑ fritatẽ ⁊ eufoꝛbiũ ꝑ
caliditatẽ. Medicina ãt q̃ ꝓp̃e appellat̃ venenũ eſt
illa q̃ coꝛrũpit ꝯplõnẽ ſpũs ꝑ ꝯꝛietatẽ ſb̃e ſpẽi ſue ad
ſbam ⁊ ſpẽm ſpũs ſicut napellus. Medicia ãt tyria
calis ⁊ liberãs a veneno ẽ illa q̃ ꝯplõnẽ ſpũs ab im
p̃ſſione veneñi reducit ad naturalitatẽ ⁊ ab ipo per
ſeuerat eã cũ ſua ꝓp̃etate. Medicina ãt ꝓuocatiua
vꝛine ac ſudoꝛis ⁊ meᵃ laxatiua ⁊ iterũ ſanguĩs edu
ctiua ⁊ retentiua ipſius ⁊ his ꝯſiles manifeſtas qdẽ
hñt itentiones q̃pꝛopter notificatõe nõ indigent.

¶ Ca.ii. in quo oſtendit que ſũt virtutes medicina
rum que ad cofoꝛtationem coꝛdis ⁊ letificationeꝫ
conferre poſſunt aliquo modo.

Upꝛanoiataruꝫ medicinarũ q̃dam medici
nas coꝛdis ĩgrediunt̃:quedã vͦo ñ. Facieꝰ
ãt nũc de ĩgrediẽtibus mentõm. Medicie
laxatiue ꝓſunt ad ꝯfoꝛtationẽ coꝛdis duplicit̃:vno
qdẽ mõ ĩtendit̃ iuuamentũ cuꝫ eis ꝓcurari iã dc̃m
ꝑ euacuatõm nociui humoꝛis a toto coꝛpoꝛe:aut a
ꝑtibꝰ epatis ⁊ cerebꝛi ſic̃ fit cũ decoctione epithymi
aut cũ medicina cũ epithymo cõfecta. Scd̃o vero
mõ qñ intendit̃ cũ meᵃ laxatiua nõ pꝛedicta euacua
tio ſed mundificatio tñ ſanguinis qui pꝛopꝛie eſt in

corde ad hoc ꝙ spūs mūdus generet in eo sicut qm̄
ponit i medicinis cordis lapis lazuli aut armen⁹ ex
qb⁹ medicinis qū puenerit eaꝝ v̄tus ad cor adipisci
tur v̄tutē expulsiuā melēci hu. a sanguie tendēte ad
ipz ꝛ melēci vaporis a sanguie gnāti: i ipso qdē ēt iu
uam̄tuz ꝓcedit ex corde ad cerebꝝ. Nocet verūtn̄
me^a laxatiua cordi qm̄ ois euo nām duob⁹ mōis cō
primit. Primo qdez cū eo qđ nociuū ē euacuat ali
qd de ꝯueniēte nāe. Scđo v̄o qm̄ affert supra nām
ad mēbra qđ ꝯtrabit a menbris vn̄ grauant: nā eniz
trahit hūores ad sedē ipsoꝝ ꝛ ibidē qescē facit eos
me^a v̄o laxatiua huic ꝯ̃rium efficit: accit g^o ex h^o nāe
debilitas ꝛ pigrities ꝙ̃zobrē n̄ ꝓualet ei. Tyriacalis
aūt me^a sistit vomitū atqꝫ fluxuz ꝯfortando nāz ꝛ re
pugnādo illi ꝓut hz sbāz venenosaz ꝛ cū sua vene
nositate euāt. Et idcirco fertur bene dixisse sapiens
Hyp. ꝙ me^a laxatiua mūdificat atqꝫ ledit. Rursus
aūt iuuam̄tuz laxatiōis maius qdē est in tristitia ꝑꝑ
mūdificatiōez sp̄s q̃z in cordis debilitate. Laxatio
nāqꝫ diminuit māz sp̄s ꝛ debilitat cordis ꝯplones.
Medicine v̄o ꝓuocātes vrinā ꝛ sudorē sūt vtiles i
debilitate cordis q̄ causat ex subtilitate sanguinis ꝛ
ei⁹ aquositate: nociue āt i tristitia q̄ cātur ex turbido
ac mlĩco sanguie: qm̄ auget sanguis siccitatē ꝛ gros
sitiē ꝛ turbulētiā mlĩcam. Euo v̄o sanguis nocet de
bilitati cordis q̄ causat ex fr̄itate sanguis ꝛ paucita
te: ꝓdest aūt debilitati q̄ cātur ex suffocatōe caloris
nālis ꝛ supfluo sanguie sic̄ i cardiaca et h̄ ē sinocha
īflatiua sanguinea. Me^a subtiliatiua medicinis cor
dialib⁹ associat qn̄ tristitia cātur ex turbiditate san
guinis aut i debilitate cordis q̄ ex grossitie sanguis
ꝛ eius fr̄itate cātur vn̄ gnātio multi ꝛ tꝑati sp̄s ꝓhi
bet. Eodē v̄o mō silr̄ abstersiua et apitiua illis adiū
git vt cū sui apiendi potentia penetrare faciat medi
cinas cordis q̄ sūt sic̄ karabe ꝛ terra sigillata. Infla
tiua me^a valde nociua ē tristib⁹ ꝛ corde debilib⁹: qm̄
replet sbam sp̄s vaporib⁹ i ꝯgruis ꝛ i trāsmutabilib⁹
hn̄rib⁹ se ad ipas sic̄ se hn̄t supfluitates ad mēbra: ob
tenebrant g^o spūs atqꝫ grauitant ꝛ ad suas opōnes
debiles eos redunt ꝑꝑ qđ debilitatē cordis atqꝫ tri
stitiā simł causant. Cōstrictiua me^a ꝛ inuiscatiua me
dicina cordis igrediūt vt sbe sp̄s soliditatez ꝛ ꝯtinui
tatē laudabilē tribuāt ne velocit dissoluat quolibet
leui motu: verūtn̄ ipsaꝝ vtilitas i debilitate cordis ē
maior q̃z i tristitia qm̄ ex subtilitate sp̄s sanguis cor
dis debilitas amplius accit. Tristitia v̄o potius ex
grossitie sanguis ꝛ turbulentia eiuſ. Repcussiua v̄o
me^a tūc medicinas cordis igredit qn̄ ꝑꝑ debilitatez
ei⁹ causatā a mala ꝯplone cal̄a patit nocum̄ta. Stu
pefactiua me^a ponit i medicinis cordis vt v̄tutes ip
saꝝ a corruptōe custodiat i via vsqꝫ ad cor ꝛ i corde
postmodū tꝑe sufficiēti silr̄ ad faciendū ip̄ssionez sic̄
opiū i ꝯfectōib⁹ cordialib⁹. Me^e aūt ꝯfortātes tena
citate sua oēs inquā medicinas cordis igrediuntur
qm̄ humane nature ei⁹ ꝓp̄etate ꝯueniunt cui⁹ inquā
nature p̄ncipiū cor existit ꝛ qm̄ ēt cor ꝯfortāt vt a ve
nenis nō patiat: quales sūt doronicū ꝛ muschus: et
oēs qdez medicine letificantes cor ꝛ ꝯfortantes ipz
sunt tyriacales nō tn̄ oēs tyriacales sunt letificātes
ꝑꝑea: q̄r q̄daz ipsaꝝ sunt valde calide vt castoreum:
quedā valde frigide vt lactuca ꝛ portulaca. Et sunt
quedā tyriacales illis qualitatib⁹ indigētes diuersis
ex causis: venenū. n. cui repugnat ꝯ̃riat cuz sui sba ꝛ
forte cū qualitate p̄dicte qualitati ꝯ̃ria: aut solū ꝯ̃ria
tur cū qualitate q̄litati p̄dicte ꝯ̃ria: aut forte necr̄iuz
est vt me^a veneno repugnās siue calido siue frigido
sit vehem̄tis calitatis multis ex causis: quaꝝ vna ē
vt sit sp̄s fortis mot⁹. Scđa qdem ē vt sit vehem̄tis
extensionis ad hoc qdē vt cuz potentia mortificādi
ꝛ tyriacali quā hz longe possit obuiare veneno im
pugnādo ꝛ expellendo ip̄m an̄q̃z cor attingat. Ter
tia v̄o vt sit fortis ad corrūpendū ꝛ ꝯburendū vene
nū i modico tꝑe i quo cuz hoc qđ dcm̄ ē insup ꝯser
uat sp̄s in suo saluo eē tyriacali ꝓp̄etate. Uomitiua
v̄o me^a ꝓdest cordi: qm̄ alleuiat anhelitū vt ide cor
melius euentat. Dissolutiua me^a debilitati cordis ꝛ
tristitie valde nocet nisi ex grossitie sp̄s et fr̄itate cau
set i corde sint inflatiui humores: nocet aūt debilita
ti cordis: ꝑꝑea q̄r dissoluit sp̄m exiguū et subtilē: qđ
eni dissoluit quecūqꝫ sit sba ei⁹ ex genē ē vaporis et
venti. Tristib⁹ aūt nocet qm̄ tristitia si cātur ex pau
citate sp̄s dissoluēdo addit i paucitate aut subtilem
sp̄m efficit turbulentū ꝛ remanēti spissitudinē auget
ꝙ si necessitas coegerit vti ea expedit ei ꝯmisceri cō
fortatiuas medicinas ꝛ ꝯgregantes aut ꝯtinuitatez
seruantes dū tn̄ sint ex his que cōueniūt cordi sicut
myrtus ꝛ kebuli.

Cap. iii. de simplicibus medicinis cordialibus
secundum ordinem alphabeti.

Postq̃z locuti sum⁹ de v̄libus iudiciis medi
cinaꝝ ꝛ ōndim⁹ q̄ ex eis medicationi cordis
ꝯueniūt ꝛ q̄ nō ēt ꝑꝑ qd: nunc iā expedit vt
tā ad iudicia ꝑticularia medicinaꝝ cordialium sim
pliciū q̃z ꝯpositaꝝ amō descendam⁹ a simplicibus
inchoantes sm̄ ordinē alphabeti. Inqt translator:
qm̄ alphabetū arabicū neqt ordinez alphabeti nr̄i
seruare: idcirco medicinas simplices de qb⁹ auctor
hic loqt ad alleuiandū laborē studētib⁹ sm̄ serinem
nostri alphabeti scripsimus.

De lr̄a. A. Ambra. Auruz. Argentum.
Acedula. Agaricus.

De Ambra.

Ambra calida ꝛ sicca i secūdo ꝛ cuz subtili
tate ꝛ viscositate sua nihilom⁹ hz vehem̄tē
ꝓp̄etatē letificandi ꝛ ꝯfortandi simul. Est
aūt ad hoc potentior ꝑꝑ fortitudinez sue aromatici
tatis: ꝛ ideo cōfortatiua ē substantie cuiuslibet spūs
ꝛ mēbroꝝ p̄ncipaliū ꝛ multiplicatiua ipsius effect⁹
ꝛ est multo tꝑatior muscho. Iā aūt patens ē huius
natura cū subtilitate ꝛ viscositate ꝛ soliditate.

De Auro.

Aurum iudicat inter iudiciū argenti ꝛ iudi
ciū hiacynthi ꝛ ē qdē infra hiacynthuz et
supra argentum: cui⁹ qdem ꝯplo tꝑata ē ali
quātulū vicina calori ꝛ est ei⁹ opatio a ꝓp̄etate.

De Argento.

Argentum aliquantulum est frigidum ꝛ sic
cum et eius quidem effectus similis est effe
ctui iacynthi hoc excepto quod est multo
debilius illo.

De Acedula.

Acedula propinqua est acetositati citri atta
men quamuis in complexione nō sit ea de
bilior in proprietate tam̄ multo debilior est

De Agarico.

Agaricus calidus est in primo sicc⁹. i 2°. In
est autē ei proprietas tyriacalis ꝯtra oē ve
nenū ꝛ ꝑꝑ subtilitatē que eius caliditati cōmixta est
aperitiuus est ꝛ laxatiuus hu: turbidi ꝑꝑ que omia
inest: ei proprietas cōfortandi cor ꝛ letificandi.

De Littera B. Basilicon. Been.

De Basilicon.

BAsilicon ca. est ⁊ sic. in primo. hꝫ autē aromaticitatē ⁊ stipticitatē cū subtilitate. preter hoc ēt ē in eo superflua humiditas: letificat āt cum proprietate quā adiuuat aromaticitas stipticitati ⁊ subtiliationi associata: finaliter tñ vsus eius non est in letificatione laudabilis: qm̄ substantia nutritiua que ē in ipso cōtrariatur ipsius medicinalis substā tie: etenim substantia medicinalis efficit q̄ dicta sūt: nutrimentalis vero sanguinē turbiduꝫ atqꝫ melancholicuꝫ generat et illa superfluitas insuper que est in ipso causat inflationē in venis. iā auteꝫ ostensum est ꝙ nociua sunt ista duo.

De Been.

BEen calidū est in scd̄o: siccū in p̄mo. Ipsi⁹ autē quoddā est album: qd̄dam rubeum. sed rubeū qdē calidius est. Et est nihilominus in vtroqꝫ stipticitas cū subtiliatōe ⁊ aptiōe. Inest ei fortis ꝓp̄etas ꝯfortandi cor ⁊ etiā sil' letificandi ad que qdem iuuat̄ stipticitate subtiliatōi ꝯiuncta.

De littera. C.

Citrum. Corallus. Cinamomū. Croc⁹. Canfora. Coriandrū. Calamētū Cassia lignea. Caro. Ciperus.

De Citro.

CItri cortex est ex letificantib⁹ tyriacalibus cuius ꝓp̄etatem caliditas qdem adiuuat. Est eni calidū ⁊ siccū i tertio cui appropinquat foliū ⁊ flos eius: suntqꝫ subtiliores eo: ⁊ eius ēt acetositas est ex ꝯfortātib⁹ cor calide ⁊ sicce ꝯplonis ⁊ est ex ꝯferentibus cardiace calide: post hoc auteꝫ est in eo tyriacalitas vnde ꝯfert morsui reptilium et serpentis ⁊ est frigide ⁊ sicce in tertio. Semen auteꝫ eius est tyriaca ꝯferens venenis. videt̄ etiaꝫ ꝙ sit ex ꝯferentib⁹ cor prebendo soliditatem substantie sp̄s: est frigide ac sicce ꝯplonis in tertio nec elongat̄ ab intellectu: qm̄ sit ex alleuiantibus ipsum.

De corallo.

COrallus frigidus ē in p̄mo siccus in scd̄o: ⁊ cū ꝓp̄etate ꝯfortat cor ⁊ lenificat: quā qdeꝫ proprietatem adiuuat illuminatio ⁊ abstersio ⁊ solidatio cum stipticitate.

De cinnamomo.

CInnamomuꝫ alitiniū calidum est in fine secundi: siccū in tertio: habetqꝫ modicā stipticitatem ⁊ inest ei letificandi ꝓp̄etas quam adiuuat aromaticitas eius ⁊ fortitudo subtilitatis. Et ppea ꝯfert iuuamento tyriace.

De croco.

CRocus calidus est in secundo: siccus in p̄imo ⁊ sunt i eo stipticitas ⁊ dissolutio fortes atqꝫ digestio seqtur ꝓculdubio: ⁊ inest ei ꝓprietas vehemēs in ꝯfortando cor ⁊ substantiā sp̄s ⁊ letificandi cū hoc ꝙ illuminat ⁊ dilatat ⁊ solidat ipsum ⁊ adiuuant ad hec aromaticitas fortis cū nā p̄dicta. Multitudo vero comestionis eius superflue dilatat spm̄ ⁊ mouet ad extra donec occidat ꝓpter hoc vt discedat a nutrimētali medicina ⁊ seqtur inde mors. Dosis autem eius ad hoc non est nec oꝫ de ipsa mentionem facere.

De canfora.

CAnfora frigida est ⁊ sicca i tertio: v̄tus eius est saluare substantiā spiritus cuꝫ dn̄io sue frigiditatis quando eius quantitas moderat̄. et fortasse adiuuat ipam absolute frigiditas i calida complexione: qñ pp malitiam eius ꝯplonis debilitatur spiritus ⁊ dissoluitur. Aromaticitas autē eius adiuuat absolute ꝓp̄etateꝫ ipsius in om̄i ꝯplone. Temperatur v̄o frigiditas eius cū ambra ⁊ muscho. Siccitas autē cum oleis humidis ⁊ aromaticis sicut est oleum viol'. etiam est tyriaca; ⁊ ꝓp̄ie ꝯtra calida venena. Et acqrit ab ea spiritus subtilitateꝫ ⁊ luminositatem vehemēteꝫ ⁊ ppea letificat ⁊ cōfortat: in hoc aūt karabe assimilat̄ ei. Sed canfora qdem fortioris proprietatis est ⁊ vehementioris saluationis.

De coriandro.

COriandrū frigidū est in secundo: siccum in tertio. Et inest ei ꝓp̄etas ꝯfortandi cor ⁊ letificandi ⁊ ꝓp̄e in calida ꝯplone ⁊ adiuuat ipꝫ aromaticitas ⁊ stipticitas ei⁹.

De calamēto.

CAlamētū si rep̄mat̄ ei⁹ calitas ⁊ siccitas cuꝫ oleo viol'. ⁊ remāserit aromaticitas ⁊ penetratio ei⁹ ꝯfert i tpando spm̄ i cerebro exn̄teꝫ ⁊ ꝓp̄e si fuit ꝯplonis phl'atice: tc̄. n. rep̄ssiōe ñ idiget nec ē auditū ꝙ spiritui ꝯferat qui existit i corde iuuamēto magno: verū ñ ex his q̄ diximꝰ de q̄litatib⁹ ei⁹ videt̄ ꝙ ꝯferre possit eidē.

De cassia lignea.

CAssia lignea appropinquat i ꝯplone cinamomo alitinio non tñ in subtilitate.

De carne.

CAro licet sit nutriēs pure attñ aq̄ ei⁹ igredit̄ curatōeꝫ debilitatis ei⁹: ñ igit̄ obest d̄ ipa loq. Et idcirco dicim⁹ ꝙ carnis aq̄ si laudabilis fuit caro aīalis: aut bibētis ouis: aut iuuenis arietis: aut hedi vel caro laudabiliū auiū ē vltima rerū debilitati cordis. Qd̄ si causat̄ ex debilitate sp̄s tūc vtilior ē caro aīalis aut bibētis ouis. Si v̄o ex ipius grossitie ⁊ turbiditate ⁊ paucitate tc̄ leuiores ex eis vtiliores sꝫ. Plures aūt medicoꝝ sūt opinati ꝙ aq̄ carnis sit brodiū decoctōis ipi⁹: ñ tñ ē ita: sed potius aq̄ carnis ē succ⁹ p decoctiōeꝫ extract⁹ a carnib⁹ ꝯminutis donec resudādo fluat ab eis ⁊ in q̄ frigit̄ caro cui⁹ colatura potui ministrat̄.

De cipero.

CIperus: de eo dicet̄ i caplo de spicanardi.

De Littera. D. Doronicum.

De doronico.

DOronicū calm ⁊ siccū ē i pn⁹ scd̄i gdus. Inest aūt ei ꝓp̄etas valde fortis i ꝯfortādo cor ⁊ letificādo cui ñ repugnat excessus ⁊ adiuuat tyriacalitas ipi⁹: ⁊ ꝙ i ipo ē de stipticitate subtili ꝓinde ē tyriaca cūctis venenis ⁊ letificās ⁊ ꝯfortās. Rep̄mit̄ āt excessus sue calitatis cū ꝯmixtiōe sirupi maruanoꝝ. Sꝫ i cardiaca valde cal'a ꝯmiscet̄ ei modicū cāfore pp qd̄ rēanet ꝓp̄etas e⁹ ⁊ rep̄mit̄ calitas.

De littera. E. Emblicus. Enduuia.

De emblico.

EMblic⁹. de ꝯplone ei⁹ sꝫ dn̄tes opiniones. Et hi q plures sꝫ dicūt eū eē frm ⁊ hūiduꝫ ⁊ h⁹ qdē rect⁹ ē. Isaac aūt iude⁹ opinat⁹ est vt dr̄ ipꝫ eē calm. Sꝫ q frm iudicāt diuersificāt̄: nā qdā ponūt friatē ei⁹ i p̄mo: qdā v̄o i scd̄o. vꝫ tñ ꝙ sit i fine p̄mi: siccitas aūt ei⁹ ē i scd̄o pp qd̄ ē ex mere cōfortātib⁹ stipticitate. Et inest ei ꝓp̄etas ꝯfortādi cor ⁊ letificandi quā adiuuat stipticitas ei⁹ cui⁹ ēt fritas i ꝯplonib⁹ fris cū modica re leuit̄ tpat̄. Est. n. me⁹ solidatiua spirituū: ei⁹ tñ iuuamtū i ꝯfortatiōe maius ē qꝫ i tristitia: tūc āt i tristitia ꝓdest qñ ē ei⁹ cā sꝰtilitas

sanguis cū paucitate atq3 dissolutōis velocitas illi⁹ Et qm̄ ē ex medicinis cōfortantib⁹ cor propter ꝓpꝛietatē ⁊ pp hoc ꝙ mūdificat ēt iccirco ē medicina vehemēt ꝯferēs itellectui ⁊ memorie.

De Endiuia.

Endiuia siluestris sicca ē in pꝛimo. Inest āt ei proprietas tyriacalis ⁊ ingreditur cordis medicationem potata et emplastrata.

De littera. F. De Fisticis.

Fisticis inest aromaticitas ⁊ stipticitas cū3 viscositate ꝓpter qđ aiūt esse letificātes cor ⁊ ꝯfortātes ⁊ ide numerāt iter medicīas tyriacales.

De littera. J. Jacyntus. Jximel.

De Jacyntho.

Iacynthus tēpata eē videt. Inest autē ei ꝓprietas letificādi ⁊ cōfortandi cor ⁊ fortiter obuiandi veneno. Et hec qđ ꝓprietas ē virtus nō suis attribuenda cōponētib⁹: sed manat ab ipsa eo mō quo dixim⁹ de magnete. De his āt que in cōsideratōe iacynthi persuadere oz ē vt icōueniēs eē dicat calorē naturalē agere i iacyntho qu3 sumit itra corpus trāsmutationē ⁊ dissolutionē atq3 ꝯmixtionē ei⁹ substantie cū euaporabili substantia spūs quēadmō3 dicim⁹ de croco ⁊ silib⁹. Et in sūma ꝯgruu3 quidē ē ꝙ dicat ꝙ iacyntus in substantia sui patit a calore nāli ⁊ ex inde postmō3 eius opus manifestari. Eteni3 eius sb̄a quēadmō3 p3 sēsui valde ē ab h⁹ passione remota. videt ergo ꝙ calor nālis nec ipꝛimat i sb̄a nec in accidētib⁹ forme sue inherentib⁹: s3 solu3 in vbi eius ⁊ loco ⁊ qualitatib⁹ eius accidentalib⁹. In vbi qđ ⁊ loco qm̄ facit ipsū cū sāguie penetrare vs3 ad partes cordis. Quapp qū efficiat ꝓpinquius passo fortius ipꝛimit suū effectū. In qualitatib⁹ qđ accidentalib⁹ quoniā calefacit ipsā iacynthū: de nā v̄o calefactionis ē vt manifestet proprietatē ⁊ educat virtutē sicut apparet in karabe: ipsū eīm qñ debiliter paleā trahere videt: fricat quidē donec calescat: post hoc apponit palee trahens ipsā. videt ergo finaliter ꝙ ipꝛessio iacynthi sit ista ⁊ ꝙ actio e⁹ sit ſm additionē elongatiōis aut appropinquatōis eius ad id in quod naturaliter inpꝛimit: illud aute3 in quo testificant antiqui letificare iacynthū. s. ferre ipsā ⁊ proprie iñ ore testantur: qm̄ ad letificationem alteratione non indiget in substantia sua vel i accidentib⁹ inherentib⁹ ei nec ē necessariū ꝙ passū tāgatur ab ea: sed sufficit ꝙ virtus letificandi q̄ ab ea manat ipsū attingat q̄uis eius actio cōfortet calefactōne ⁊ appropinquatione sicut i ꝓprietatib⁹ ceteroꝝ. vi ēt ꝙ adiuuet actōe3 sue ꝓprietatis qđ h3 ꝺ illuminatōe cū abstersiōe ⁊ tēpamēto ꝯplonis.

De Jximel.

Iximel planta ē aromatica silis cinamomo quā quidā de lamec afferri dicunt: ⁊ ē calsa in secūdo: sic. in pꝛimo. Et est ei ꝓprietas valde subtilis cōfortandi spū3 quā adiuuat aromaticitas ⁊ stipticitas cū subtilitate sicut frequēter in predictis recolim⁹: ꝯfortat ēt cor ⁊ cerebꝝ ⁊ oia viscera ⁊ in sūma oiu3 v̄tutū nā3 adiuuat et actōes.

De lr̄a. k. Kadre3. karabe.

De kadrem.

Kadrē ē ex medicinis letificantib⁹ ⁊ ꝯfortantib⁹ magnis ⁊ ē ex nobiliorib⁹ tyriacis contra morsu3 ſpētis ⁊ pūcturā nec h3 excellētē caliditatē. Et iccirco cū hoc ꝙ ē tyriaca cōfortat ⁊ letificat simul. Est. n. similis aristologie crescēs cū napello cui napellus ei vicinatur in quocūq3 loco nec fructificat nec frondescit propter qđ quidā opinati sunt ꝙ sit titimallus quoniam hec ei ꝯuenit nō tamen est ita.

De karabe.

Karabe calida in pꝛimo: sicca in secūdo: opinio tamen est ꝙ sit frigida. Inest autem ei aromaticitas cāforalis ⁊ radiositas modica ⁊ proprietas confortandi cor ⁊ ipsum letificandi ac depellendi cardiacam iuuamento temperato ⁊ soliditate quam prebet spiritui.

De littera. L.

Lingua bouis. Lapis armenus. Lapis lazuli. Liliu3. Lignum aloes.

De lingua bouis.

Lingua bouis calida est ⁊ humida in pꝛio c⁹ proprietas est letificare: mundificat nāq3 substantiam cordis. Melior tamē ē que de corītho affertur hñs spissū foliū velatum plurima lanugine quod inqua3 post exiccationē nec cōtrahitur: nec ē siccum: que autem in his partibus reperitur est ex genere alterius plāte ⁊ accipitur pro lingua bouis propter similitudinem illius ad illam: qum tamen non sit illa. Sed etiam conuenit ei cum virtute proprietatis ⁊ appropinquat eius natura temperamento nec tamen impꝛimit sicut illa.

De lapide armeno.

Lapis armenus proprietatē habet confortādi cor ⁊ ipsum letificandi: separando insup vaporem melancholicum ac fumosum a spiritu et mundificando similiter corpus ab humore melancholico.

De lapide lazuli.

Lapis lazuli similem vim habet cum eo qđ dicitur de armenico lapide: nisi qꝛ est ipso debilior modicum.

De Lilio.

Liliu3 in iudicio ⁊ natura croco appropinquat: minus tamen habet caliditatis ⁊ siccitatis eo. ⁊ liliu3 quidē conuenientius ē ad confortatione3 cordis: crocus āt ad letificationem. In lilio est potentia solidādi spiritum propinqua ei que est in croco: non tamen habet siccitatem. ⁊ crocus habet vehementem potentiam dilatandi spiritum foras ⁊ mouendi extra. proinde amplius cōfert syncopi q̄3 crocus. Liliu3 enim mouet spiritus minute dilatando et extrahendo ⁊ fortius retinendo. Crocus autem minus retinendo ⁊ fortius dilatando ⁊ extrahendo.

De ligno aloe.

Lignu3 aloes appropinquat in iudicio ambre: tamen est ea debilior. Etenim temperamento propinquior est complexio eius et omnia membra confortat.

De Littera M.

Myrtus. Myrobal. Melissa. Macis. Muschus. Mumia. Mēta. Malum granatum. Matianum. Margarita.

De Myrto.

Myrtus non est ita perfecte cōmixtiōis vt p3 ꝙ vnica ⁊ singulariter predominans virtus ei conueniat per naturā: imo videtur duplicem habere substantiam: in quarū vna fritas dominatur: in altera v̄o caliditas. inter quas quidē cōmixtio nō perficitur nec actio ⁊ passio taliter vt perducat ad cōplexionē vnicā dominantē eis in quo quidē iudicio plurime ꝯsideratiōis ē myrtus: videt. n. plus esse frigiditatis in ipsa nec tamen adeo fortis ē ipsarum ꝯmixtio quin calor nālis separet inter eas:

qñqȝ separauerit penetrat primo substantia calida ⁊ calefacit: postea vero sequit̃ substantia frigida ⁊ confortat ⁊ stringit ⁊ iccirco excellit eius iuuamentuȝ in generatione piloꝝ: etenim substãtia calida trahit primo mãm ⁊ dilatat poros. Qũ ergo ad ipsos trahitur materia conueniens generationi piloꝝ condensatur in pilũ. Est ãt sedes aromaticitatis que in ipsa ē substantia calida. Qũ autẽ indicatur myrtus sm complexionem eius predominantem ⁊ fortiorem est frigida in primo et sicca in secundo: ⁊ inest ei cuȝ cũ hoc subtilitas. ē quoqȝ cõueniẽs spiritui pp aromaticitatẽ suã et stipticitatẽ cũ subtilitate subtiliatiua ei⁹ ⁊ mũdificatiua etiã pp alterã sb̃az ei⁹ simpliceȝ. ppter que iteꝝ oĩa est ex medicinis ꝯferentib⁹ cardiace et cordis debilitati proprietate quam complexio adiuuat.

De Myrobalanis.

Myrobalani kebuli frigidi sũt ĩ p̃mo: sicci ĩ 2°. iestqȝ nãlit̃ eis stipticitas qđ significat ipsorũ põticitas: et soluũt cũ proprietate quã cõpso adiuuat. Myrobal. indi tñ adhuc fortiores sũt kebul. Cõicãt tñ ĩ mundificãdo cor et cõsolidãdo ⁊ ꝯfortãdo etiam iccirco letificat: videt̃ ẽt ꝙ ad hoc silr̃ insit proprietas.

De Melissa.

Melissa ca. ē et sicca ĩ 2°. Inest autẽ ei ꝓprietas mirabilis letificãdi et ꝯfortandi cor silr̃: quã qdẽ adiuuat aromaticitas ⁊ subtilitas apitiua ⁊ stipticitas q̃ ĩ ea sunt: ⁊ cũ hoc etiã cũctis viscerib⁹ ꝯfert habetqȝ nãȝ leuiter solutiuã ita. s. ꝙ sufficit ad soluendũ a spiritu vapores melãcholicos ⁊ sanguinẽ q existit in corde: nec tñ id efficere valet a ceteris mẽbris ⁊ corpore toto.

De Mace.

Macis: de eo dicetur in capitulo de spica.

De Muscho.

Musch⁹ calidus ⁊ sic. in 3°. Est autẽ silis croco nõ tñ croc⁹ loco eius pmutari põt ĩ oĩ loco. ⁊ musch⁹ ē tyriacaliũ nobilior cõtra napelluȝ et grana eius ⁊ cornu spice reprimit caliditas eius cuȝ cãfora ⁊ siccum cum oleis humidis sicut cum oleo violaceo ⁊ rosaceo.

De Mumia.

Mumia calida ē in fine tertii: sicca, put credit̃ ĩ p°. Inest ãt ei ꝓprietas oẽm spũm ꝯfortãdi qđ adiuuat ꝯtinuatiua viscositas.

De menta.

Menta hȝ subtilẽ aromaticitatẽ ⁊ dulcedinẽ amaritudini ꝯmixtã cũ dlectabili ꝯmixtiõe põticitatis ⁊ cõueniẽtis stipticitatis q̃ ĩquã sicut sepe diximus adiuuat letificãdi ꝓpetatẽ. videt̃ ãt ꝙ eius cõplexio sit calida in fine primi sicca in principio secundi.

De malo granato.

Malum granatũ dulcẽ ꝯueniẽs ē ꝯplexioni spũs cũ bonitate ⁊ dulcedine sua ⁊ ꝓp̃e spiritus qui existit in epate.

De Matiano

Matianũ fri. ⁊ sic. ē ĩ primo: ⁊ inest ei magna ꝓprietas letificandi ⁊ ꝯfortandi quã adiuuat aromaticitas ⁊ dulcedo. Eteniȝ causa hec ꝙ est medicina ē nutriẽs q̃obrẽ ꝯfert spiritui nutriẽdo et temperando ipsum ⁊ prodest etiam ei sua proprietate.

De Margarita.

Margarite siles sũt karabe in nã ⁊ luminositate: verũtñ in opere nõ cõsequit̃ illas: tñ ei inest proprietas valde magna.

De littera N.

Nenufar.

De Nenufare.

Nenufar appropinquat cãfore in iudicio nisi qr ē hũidior ea. Et eius qđ hũiditas causat in sb̃a spũs q existit in cerebro pigritiã ⁊ torporẽ nisi egeat humectatione vt tẽperet̃. spũs ãt q ē ĩ corde non videt̃ ab ea pati hoc nocumẽtũ qđ patit̃ spiritus cerebri: imo prebet forte iuuamẽtũ. nãȝ ꝓprietas sue aromaticitatis cõfortat spiritũ q in corde ē: nocumentuȝ vero frigiditatis ⁊ hũiditatis ipsius ē sm qd ⁊ tẽpat̃ croco ⁊ cinamomo.

De lr̃a. O.

Oua. Olibanũ. Ozimũ.

De Ouis.

Oua q̃zuis medicina non sit ad cõfortationẽ cordis tñ recipiuntur: ipsũ. n. valde confortant: vitella videlicet dũmodo tñ accipiantur ex ouis volatiliũ laudabilis carnis sicut gallie ⁊ perdicũ ⁊ starne ⁊ fasiani. Ista eniȝ vitella tẽperate cõplexionis sunt quibus tria ꝯueniũt. s. velocitas ĩ sãguinẽ trãsmutari: ⁊ paꝝ sr̃fluitatis post trãsmutationẽ relinquere: ⁊ sanguinẽ generãt ⁊ cõfortationẽ sanguinis quo nutritur cor. s. subtilẽ ⁊ clarũ: pellitur ergo festinanter ad ipsũ. Et iccirco preceteris nutriẽtib⁹ ꝯueniẽs ē ĩ dissolutiõe sb̃e spũs ⁊ diminutiõe mãe ipsi⁹ sãguis. s. cordialis.

De Olibano.

Olibanum calidũ in secũdo gradu ⁊ siccuȝ in primo. Estqȝ confortatiuuȝ vitalis spiritus ⁊ animalis ⁊ proinde confert hebetudini ⁊ obliuioni. Cuius inquã operatio conformis ē operationi been nisi qr eo debilius est in cõfortatione cordis ⁊ maioris aromaticitatis et propter tyriacitatem que in ipso est prodest fumus eius in pestilentiis.

De Ozimo.

Ozimum ē basilicon de quo superius ē dictum minus autem ē melisse iudicio simile excepto ꝙ est ea calidior modicum.

De littera P.

Polypodium. Pira. Peonia.

De Polypodio.

Polypodium letificat non per se: sed per accidens: euacuat enim a corde ⁊ cerebro et corpore toto melancholiam.

De piris.

Pira quidẽ aromaticitatem ⁊ stipticitatem atqȝ soliditatẽ substãtie que inquã ad frigiditatem declinantia habent virtutem ꝯfortandi cor ⁊ adiuuant eam que diximus. Matiana tamen adhuc meliora sunt eis.

De Peonia.

Peonia temperata ē in caliditate ⁊ frigiditate forteȝ habẽs siccitatem ⁊ stipticitatẽ cuȝ subtilitate que inquã oĩa proprietatem ipsius adiuuant in confortationẽ spiritus animati ⁊ expulsionẽ superfluitatuȝ a cerebro cuȝ potẽtia quam habet educendi melancholiam ⁊ phlegma ⁊ illius substantia tñ: a cuius proprietate adipiscit̃ cerebrũ potentia resistendi eoꝝ receptioni. videtur ẽt illi cõuenire vniuersaliter impressio in corde q̃zuis non recitetur.

De littera. R.

Rosa.

De Rosa.

Rosa imperfecte commixtionis est in eius substantia sicut diximus de myrto. Est eiȝ in ea substantia cuius complexio frigida ē in secũdo: ⁊ substantia cuius complexio calida est ĩ primo. ⁊ est in ea substantia lenitiua ⁊ humectatiua ⁊ substantia inspissatiua ⁊ sicca. Cõuenitqȝ cuȝ aromaticitate sua sustantie spiritus ⁊ proprie quãdo supercalefactus extiterit. Confert enim ei tũc sua frigiditate ac solidat ipsum cum sua stipticitate propter quod valde proficit ⁊ syncopi ⁊ cardiace quando paulatim deglutitur aqua ipsius. Estqȝ cunctis visceribus conferens:

De Littera S.

Sericum. Sticados. Spodium. Sandalus. Secacul.

De Serico.

SEricū ex fortib⁹ letificātib⁹ ē excellēti⁹: tñ ē
crudū: sed qñ3 cadit in vsū coctū potissime
si nō fuerit tinctum. Est āt calidū ⁊ siccū i p
mo: ⁊ insūt ei subtilitas ⁊ raritas ⁊ puietas atq3 ful
gor ⁊ proppẽtas letificādi ⁊ confortandi cor ad qd
iuuat predictis: vnde dilatat spiritu3 ⁊ solidat ⁊ ab
stergit ⁊ clarificat ⁊ illuminat. nec tñ eius cōfortatio
tm̃ vni appropat spūi: s3 ē poti⁹ conueniēs substātie
spirit⁹ cuiuslib3: ita q̄ ꝯfert spiritui aiato qd p3 ex eo
q̄ visū ꝯfortat si oculi ex ipso collyrizent. p3 ēt ꝓpte
rea q2 ꝯfert memorie ⁊ q̄ spiritū preterea cōfortat q̄
existit in epate qd ipinguatio manifestat. planū ē āt
q̄ nō ipinguat propterea q̄ tēperet corpus: relinqt
ergo q̄ facit hoc quia confortat spiritum naturale3
ad nutriendi actionem perfectius causandā. vtimur
etiam eo sine repressione

De sticados.

STicados arabicum calidū ē i pmo: siccu3
i 2°. Inest āt ei ꝓpẽtas educendi humore3
melicū ⁊ ꝓprie ex cerebro ⁊ ex corde: vñ ēt lectificat
et ꝯfortat corp⁹ depurando sba3 spūs i cerebro et in
corde silr̃ a melia: habetq3 stipticitatē modicā ⁊ iccir
co sba3 spiritus i corde cōsolidat. videt̃ ēt q̄ pp hoc
ꝓpẽtatē hēat ꝯfortādi cor propter q̄ vehemēter cō
fert i venenis pūctionū et morsura et ad ꝯfortādu3
cor et ad corroborādū memoriā.

De Spodio.

SPodio inest ꝓprietas ꝯfortādi cor et letifi
candi. Cōfert multū cardiace ⁊ syncopi ca
lidis c⁹ proprietatē stipticitatis adiuuat: cō
plexionalr̃ āt ē frigidū i secūdo. In ꝯpōnib⁹ fris tē
ꝑerat̃ in croco: vt q̄ letific3 et cōforet cāndo lumio
sitatē et soliditatē in spiritu.

De sandalis.

SAndalus h3 proprietatē letificandi et con
fortandi cor quā quidē adiuuant aromati
citas et stipticitas ⁊ illi⁹ subtilitas. Est q3 cō
plexio eius fra q̄zuis alb⁹ frigidior sit et minus siccū
oēs tñ i his q̄litatib⁹ pueniūt ad scd̄m gradum.

De Secacul.

SEcacul qd ē fm veritatē frigida vt fertur ꝓ
pter subtilitatē et caliditatē et hūiditatē ad
dit in virtute spiritus.

De Littera .T.

Terra sigillata.

Tamarindi.

De terra sigillata.

TErra sigillata tēperate cōplexionis ē in ca
liditate et frigiditate conformis hūane cō
plexioni: nisi q2 eius siccitas maior est humiditate
ipsius: hētq3 humiditatē cū sua siccitate vehemēter
cōmixta3. Et propterea insunt ei viscositas et cōfor
tatio: q2 maior vo ē siccitas in ea: iccirco cū illis in
est ēt eidē abstersio. h3 ēt proprietatē mirabilē letifi
candi et cōfortandi cor cū tyriacitate manifesta pp
quod cunctis obuiat venenis ita q̄ siue bibat̃ añq3
venenū siue post nām sustinet et cōfortat ad expellē
dū eu3. videt̃ ēt q̄ isint ei propẽtas illuminandi et tē
perādi spiritū. Adiuuāt āt viscositas et stipticitas q̄
in eo sunt etenim soliditatē et continuitatē auget spi
rituū pp qd fortius letificat et confortat.

De Tamarindis.

TAmarindi frigidi sunt et sicci in secūdo: de
qb⁹ opinio ē q̄ ꝯfortāt cor: vt tñ qd illud ꝓ
prie sit in habentib⁹ malā ꝯplōnē ad naturā chole
ricā declinante3. Etenim tēperat infrigidando et a
cholera mūdat cum virtute solutiua quam habet.

De littera. V.

Vsnee.

De vsnee.

VSnee ca. ē i primo: sic. in secundo: q̄ pp sui
aromaticitatem cōueniēs ē substātie spiritus quā ēt
soliditate et stipticitate cōsolidat et cōfortat de faci
li ⁊ penetrat⁹ propter sui subtilitatē. Et iccirco cōfor
tatiua ē cordis et cardiace ꝯferens.

De littera. Z.

Zedoaria.

De Zedoaria.

ZEdoariū vtrūq3 calidū ē et sic. in tertio in q
bus ēt inest cū subtilitate stipticitas et ꝯue
nit eis cū proprietate et aromaticitate cor cōfortare
adiuuatq3 stipticitas et subtilitas: sed in domestico
qd fortior ē ꝯfortādi ꝓprietas et aromaticitas ēt: po
niturq3 in magnis tyriacis et qm̃ vehemēter ꝯuenit
substantie spiritus: iccirco confortat spiritū in epate
existente adeo quidē vt inter ipinguātia computat̃

Ca. iiii. de differentibus modis letificandi et cō
fortandi repertis in medicinis.

DEterminatis nr̃e intētionis sermonib⁹ i medi
cinis simplicib⁹ cordis āmodo loquemur
de cōpositis medicis. Et primo de mithri
dato et tyriaca magna. nulla .n. cōpositaꝝ medici
naꝝ equiparatur eis tēperādo cōplōnē humana3
⁊ conferendo ei ac letificatione cordis ⁊ ablatione
tristitie nec nō in obuiādo venenis ac morbis vene
nosis. Ambaꝝ .n. medicinarū aliqd ē notū: aliquid
vero ignotū. Notu3 āt est quod eis aduenit ex sim
plicibus. Ignotū vero quod eis aduenit post com
mixtionē. Exemplū āt primi ē sicut si dicamus nos
scire tyriacā ⁊ mithridatu3 veneno tyri et scorpiōis
conferre: proptecea q2 in eis reperiūtur medicie cō
ferētes ad illud. et silr̃ tñ propter hoc dicitur ꝯferre
cardiace aut debilitati virtutis existentis i epate. ex
emplū āt secūdi ē vt dicam⁹ q̄ nobilior operationū
ipsaꝝ est q̄ prouenit vtrisq3 post ꝯmixtiōe3 a nā cō
uenienti valde nature hūane ad quā qde3 suscipien
dā ꝯplō ꝑpauit eā et c⁹ est pncipiū ab extrīseco est.
Nos āt ignoram⁹ cām inuentionis quantitatū me
dicinarū simpliciū ꝓportionataꝝ ad hanc dispōe3
in eis queādmodū ignoram⁹ i ceteris. In eis ēt silr̃
accidit et q̄ nō artificialiter sed naturaliter ꝯponunt̃
sapientes āt speculatores precise determināt q̄ dire
ctio ad ꝯpōnē istaꝝ medicinaꝝ processit ab inspira
tione ac prouidentia diuina aut a re inspirationi silī
Etenim deductio rationis nō pertingit efficaciā cō
positionis ipsarū: sed attingit ex ipsa cōpōne qua3
narrauim⁹ paulo ante. Quod si tota operatio tyria
ce ꝓcederet ex parte simpliciū et nō ex parte dispō
nis quā sua cōplō prebet: esset vtiq3 recēs efficacior
et vtilior fermētata c⁹ ꝯriū tñ est: recēs autē pauci iu
uamēti ē. et illud quidē iuuamētu3 qd ei ex sua ꝓpẽ
tate ꝯuenit nō inuenitur sensibiliter apprehēdi nisi i
fermentata: perficitur autē fermētatio ipsius fm mō
dernos in .x. annis fm Gal. tñ in annis .xx. s3 diuer
sitatē caliditatis et siccitatis regionū ac climatu3 et
apud aliquos modernoꝝ speratur eius iuuamētu3
post sex mēses. veꝝ tñ nec apud nos nec apud Gal.
demōstratio ē i hoc. ꝑdecessores āt Gal. dñt hāc ꝓp
etatē i ꝑdictis āhab⁹ medicis necessario ꝓuenire p⁹
vehemētē ꝯmixtionē et fermētationē proprietatum
congregantem simplicium proprietates: illis tñ de
bilior ē. Timebāt nihilomin⁹ q̄ cōmixtio āputaret
predictas proprietates: s3 reuelatio ac diuina ꝓui
dentia produxit ad illud. postq3 vo examinata fue
rit eaꝝ cōplexio examiari cepit timida existimatio
et vificata ē opinio vitatis. Rursus āt iperiti medi
coꝝ credūt i tyriaca ⁊ mithridato eē excellēte3 cali

tatē ꝛ iccirco respuunt ex ipsis dare quantitatē me
dii aurei: nec tñ dubitāt ꝺ diacymio ꝛ diatriōpipe
reon quattuoꝛ aur. propinari: quꝫ tamē concludat
ꝑscrutatio rationis ꝙ in hac dosi istaꝝ cōfectionuꝫ
multo ēt āplioꝛ sit caliditas q̃ꝫ in dosi predictaꝝ et
eniꝫ in medio aureo vtriusꝫ p̄dictaꝝ sūt. ℈. i. ʃ. mell
ꝛ. iii. ℈. medicinaꝝ: ſm quā q̃ꝫtitatē acq̇rit mellis vt᷒
Sūt i ea p̄terea medicine īfrantes: inter q̃s opiū est
hñs sufficiētē frigiditatē q̄ inquā rei fermētate cōes
sūt. In re āt fermētata duplat̄ vt᷒ q̄cūqꝫ sit illa siue ca
liditas siue frigiditas: qm̄. n. i sba hūida ꝯficit̄ fermē
tatio auget caliditatē: tyriaca aūt vͦa recipit forti᷒ q̃ꝫ
recipiāt supranoīa te ꝯfectiōes. Et iccirco vt᷒ ipsi᷒ q̃ꝫ
uis equalis eēt v̄tuti alteri᷒ p̄dictaꝝ: nihilomin᷒ exi
stit fortioris ip̄ressiōis vt dictū est: verūtñ nullus su
pradictoꝝ tā vehemēti audacia subito ꝓrūpit in ad
mistrādo tyriacā sicut in cōfectiōib᷒ aliis: i ambab᷒
n. predictis prime due itentōes repiūt̄ dū fuerint fer
mētate nec tñ vti respuūt fermētatis: sed abstinēt ab
vsu āba ꝝ recētiū. Sꝫ huic audacie sīle q̇d hñt opō
nes h᷒ q̄ mistrāt pilulas cochias ꝛ fetidas ꝛ hermo
dactilos ꝛ euforbiū. Et respuunt dare hieralogodi
on ꝛ hieraꝫ archigenis qm̄ tñ in his exiccātes medi
cine minoris existant pōderis ꝛ plurib᷒ repūmētib᷒
coequētur: postq̃ꝫ tñ ꝯsideratōeꝫ diligēter adhibuis
se ꝯputādo existimaui caliditatē mithridati ꝛ tyria
ce. Inuēi quoqꝫ caliditatē tyriace i fine hi. ꝛ mithri
dati caliditatē citra aliq̃ꝫtulū q̃ꝫuis sua cōponentia
fortiora sint ꝛ maioris ē pōderis. Sꝫ existimatiōi ꝑ
suadet ꝙ cōplexio ꝑ fermētationē adipiscit̄ calidita
tē vehemētē veniētē ab extra: q̇d q̇deꝫ sylogistice ꝯ
p̄hēdi nō pōt: sꝫ solūmō existimatōe artificiali ꝛ ex
ꝑimētali. Expimētū āt ostēdit nob̄ tyriacā ꝛ mithri
datuꝫ min᷒ notabl'r calefacē corpa nr̄a q̃ꝫ diacymi
nū ꝛ diatriōpipereō. Opa vͦo fortiora ꝛ nobiliora
q̄ q̇d ex tyriaca ꝛ mithridato ꝓcedere cernim᷒ ma
nifeste nō ex vehemētia caliditatis aut frigiditatis ꝓ
cedūt: sꝫ ex nobiliori proprietate ipsoꝝ. s. tā ꝓp̄etate
simpliciū q̃ꝫ ex ꝓp̄etate eis ab extrinseco data. Sic
igit̄ ex p̄dictis relinq̇t̄ manifestū ꝙ tyriaca ꝛ mithri
datū nō ip̄mūt queadmodū opiati sūt q̇dā calefac
tionē ꝛ adustionē quas alie vsuales medicie seu cō
fectiōes nō ip̄mūt. hō āt tēpate ꝯplonis qñ vtitur al
tero ipsoꝝ ipse tēpato aut fr̄o ꝛ in quantitate ēt mo
derata nec min᷒ frequēter ꝓsūt ei ad ꝯfortatiōeꝫ cor
dis maxio iuuamēto ꝛ ꝯseruat sanitatē i ipso atqꝫ se
cuꝝ efficit ab icursu pestilētialiū accñtiū ꝛ a prauis
hūoꝝ motib᷒ atqꝫ lesiōib᷒ obuiās venenoꝝ: cūctasꝫ
v̄tutes ei᷒ corroborat ꝛ vite longitudinē prestat ei.
Qui vͦo cal'e ꝯplonis existit ēt i cal'a regiōe nec istis
nec ēt aliis ꝯfectōib᷒ calis vti dꝫ nisi i necessitatibus
manifestis. p̄terea ex ca. mithridati ꝛ tyriace sūt dia
musch᷒ amar᷒ ꝛ dulcis: sꝫ amar᷒ q̇d ꝯueniēs ē tēpatā
hñtib᷒ ꝯplonē aut fraꝫ: dulcis āt hñtib᷒ cal'am. Cete
rū diamusch᷒ i letificādo nō multo debilioꝛ ē q̃ꝫ ty
riaca: i ꝯfortatōe tñ cordis ea moderate debilioꝛ ē i
ꝯfortatōe q̇d ceteroꝝ mēbroꝝ multo debilioꝛ ē ipa
Ampli᷒ āt ip̄ressio e᷒ i corde letificatio ē ꝛ viuificatō
ipsi᷒. Insup āt vtilitas q̄ i morsib᷒ ꝛ puncturis mioꝛ
ē q̃ꝫ ei᷒ vtilitas in venenis bibitis. Tyriaca vͦo ꝛ mi
thridatuꝫ ad oīa ꝓsūt: pōt āt diamusch᷒ amar᷒ sic tē
pari: vꝫ vt accipiāt̄ ex eo aur̄. x. ꝛ ex succo matiano
rū dulciū ꝛ granatoꝝ dulciū ꝛ cydonioꝝ dulcium
añ. aur̄. l. ꝛ coquāt̄ sil' vsꝫ ad spissitudinē: p᷒ hoc vero

poterit eo vti calidā hñs ꝯplonē. ꝙ si vtēs valde ca
lida ꝯplone extitēit fiat illō cū succo acedule ꝛ citri
acetositate. sitqꝫ dosis q̃ꝫtitatis vt doſ. s. diamuschi
cū adiūcto: saluet̄ sic̄ si doſ succoꝝ h᷒ sit aur. iii. aut
iiii. tāta q̇d diamuschi adiūgat̄ ꝙ rep̄ssa excellēti q̄li
tate ipsi᷒ ꝓdesse possit ſm sui ꝓp̄etatē. Et silr̄ itelligē
dū ē i ceteris letificātib᷒ tā magnis q̃ꝫ ꝑuis. Cōfectō
vͦo ꝑfect᷒ quā Alchid᷒ ꝯposuit vtil' ē valde melici cō
dis ꝺbilitate ex morbo melie. āpli᷒ āt ꝯfert purificā
do q̃ꝫ ꝯfortādo. Diamuschū vͦo ē letificās cōfectio
manifesti᷒ ꝯfortādo p̄stat iuuamtū q̃ꝫ purificādo: et
iccirco cōfectio ꝑfecti᷒ ꝯueniētioꝛ ē tristitie melice et
ip̄i melie. Diamusch᷒ āt ꝛ cōfectio letificās poti᷒ cō
ueniūt syncopi ꝛ cardiace passiōi. Ex medicis āt q̄
huic passiōi ꝯueniūt sūt ille q̃s nos fuim᷒ expti ꝛ q̄ꝝ
ꝯpō fuit iuēta p᷒ tp̄s ꝯpōnis memorataꝝ ex quibus
vna ē oxyzacara quā nos ꝯposuim᷒ patiētib᷒ tristiti
aꝫ melicā ꝛ epilepsiā: quoꝝ morboꝝ cāꝫ emdat sua
uiter atqꝫ digerit: p̄terea leui solōne euāt: ℞. epithy
mi. ʒ. x. polypodii. ʒ. vi. buglosse. ʒ. xv. thymi isopi
camepitheos oium añ. ʒ. iiii. capilli veneris. ʒ. v. tur
bit. ʒ. vi. vtriusꝫ ozimi se. melisse zedoarie been albi
ꝛ rubei folii spicenardi cardamomi oīm añ. ʒ. iii. ʃ.
cuscute se. endiuie radicis eiusdem radicis lilii añ. ʒ.
xii. zuc. roſ. ad pōdus oīm. Supradicta igit̄ oīa in
purissimo ꝛ fortissimo aceto remolliāt̄ ꝑ diē ꝛ noctē
In crastino vͦo adiūgant̄ toti lb. vii. aq̄ mūdissime
totūqꝫ suauiter decoquat̄ vsqꝫquo redeat quasi ad
medietatē aceti. ꝙ si zuccaꝝ roſ. nō suffecerit dulcio
ra tātū: vt in his remaneat sapoꝛ zuccari ad hoc suf
ficiēs sunt addēda: postea vͦo ab igne depositū fuet̄
sit āt doſ ei᷒ a. ʒ. xv. ad. xx. ꝙ si recipiat̄. x. dieb᷒ conti
nue manifestabit̄ eius iuuamtuꝫ in his in q̇b᷒ fuerit
multa materia melancholica. Si vͦo modica fuerit
materia: sꝫ m̄bra p̄ncipalia tñ disposita sunt ad hoc
vt humoꝛ generet̄ in his ꝛ illa modica ipsi᷒ q̃ꝫtitas i
lacertis maneat in arteriis ꝛ venis. tūc expti sum᷒ in
tali casu sirupū c᷒ dispēsatio tal' existit: ℞. se. endiuie
ꝛ melisse ozimi minoris oīm añ. ʒ. xx. radicū lilii. ʒ.
v. buglosse. ʒ. xxx. folioꝝ melisse. ʒ. xv. polypod. ma
ratri oīm añ. ʒ: vi. oīa hec coquāt̄ i septuplo sui ꝺ aq̄
ꝛ duplo sui de succo matianoꝝ dulciū vsqꝫquo sui
tertia remāserit ꝑs. postmōꝫ colet̄ ꝛ colature addat̄
zuccaꝝ ꝛ sirupet̄ ad mōꝫ iuleb: vl' pōt fieri ad mōm
sirupi acetosi ſm mēsurā decoctōis. Confectio alia
nobilis valde quā expti sum᷒ in forma electuarii ꝛ ēt
trocisci cui addidi ꝛ subtraxi ſm diuersitateꝫ cōple
xionū: ꝓdest ei vehemēti iuuamine cordi ad cōfor
tandū: ℞. margaritaꝝ karabe coralli oīm añ. aur. i.
ʃ. sirici crudi cācroꝝ fluuialiū adustoꝝ oīꝫ añ. aur.
i. ʃ. buglosse. ʒ. v. limature auri. ʒ. i. seiſ melisse ozimi
vtriusꝫ añ. ʒ. iii. been albi ꝛ rubei ligni aloes lapidis
armeni lapidis lazuli loti masticis cassie lignee cin
namomi altinii croci nucis muschate cardamomi
minoris cubebe oium añ. aur. i. epithymi. ʒ. ii. ʃ. sti
cados arabici. ʒ. iii. ambre aur. i. ꝙ si non inueniatur
ponatur zedoarie loco ipsius duplum doronici ro
mani aure. ii. seminis endiuie. ʒ. v. seminis cucume
ris. ʒ. iiii. manne. ʒ. x. rosarum rubearuꝫ. ʒ. iii. muschi
ʒ. ii. canfore aure. i. ambre aure. i. spice nardi folii am
borum añ. ʒ. ii. Hec igitur sunt radix ꝛ firmamentū
ꝛ fiunt inde trocisci cum melle: preparatur autem
quandoqꝫ scd̄m exigentiam temperate complexio
nis: ꝛ tunc nulla fit in eo mutatio. Quandoqꝫ vero

ꝑparaꝛ hn̄ti malā ꝯplōnē calām aut malā ꝯplonem
frām: ⁊ nūc ſꝫm exigētiā cuiuſꝫ ſit in eā mutatio. fiant
gͦ trociſci ad pōdus. i. auꝛ. cū triplo ſui de melle op
time diſpumato. Si vͦ fermentari debeat pp̄ ꝯſer
uatōm ⁊ poſt fermentationē vſui reſeruari expedit
vt addāꝛ opii. ʒ. v. ⁊ caſtorei pulueriʒati tm̄dē: qbuſ
appoſitis n̄ vſui miſtreꝛ niſi pꝰ ſex mēſes. Si cui aūt
dn̄eꝛ mala ꝯplō calā expedit vt crocuſ ⁊ muſchꝰ ad
mediū auꝛ. reducanꝛ ⁊ ſubtrahaꝛ epithymū vice cꝰ
ponāꝛ. ʒ. v. fumiterꝛ ⁊. iiii. ʒ. ſene: addāꝛqꝫ roſ. ʒ. xviii
ſe. portulace ⁊ ſpodii. ʒ. i. ſe. lactuce. ʒ. ii. ſādal. ʒ. iiii. ce
tere medicine remaneant ſic ꝑus ⁊ fiāt trociſci ſic di
ximꝰ cū melle optime diſpumato. Cui vͦ mala cō
plexio frigida dn̄aꝛ expedit adiūgē medicis ꝑdictis
corticē nucis muſc. ⁊ corticē citri ⁊ xylob. atqꝫ pip
⁊. ʒʒ. ex vnoquoqꝫ vꝫ. ʒ. vna: caſtorei. ʒ. ii. ⁊ ſubtrahe
de cāfora. ſ. auꝛ. hn̄ſ ēt malā ꝯplonē calaꝫ ſumat do
ſiꝫ ipſiꝰ cū aureo ſpodii ⁊ ſapa matianoꝝ. Qui fraꝫ
āt hn̄t ꝯplonē cuꝫ. ʒ. i. caſtorei. Iā āt cū hac meª cu
rauimus quoſdā circa ꝑncipiū de melīa vergente i
maniā. q̄ lupinū demoniū appellaꝛ adiūximꝰ diſpē
ſatōi tēpate. ʒ. i. hiacynthi rubificati ⁊ ſplēdidi ⁊ pfe
cte pluerizati ⁊ adiuti fuerūt maximo iuuamēto pª
deſpatōeꝫ. Cōpō āt ꝓpa his q pp̄ malaꝫ ꝯplonē la
būꝛ i cardiacā ⁊ cordiſ debilitatē ē iſta: ℞. ſe. lactuce
⁊ melōis ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris mūdatoꝝ añ. ʒ.
v. ſe. portulace. ʒ. iiii. margaritaꝝ coralli karabe can
croꝝ fluuii aduſtoꝝ ſirici crudi oſum añ. auꝛ. i. ſape
olibani auꝛ. i. Si vͦ nō inueniaꝛ loco ipſiꝰ ponāꝛ. ii.
auꝛ. ligni eiꝰ ligni aloes ʒedoarie doronigi been albi
⁊ ru. añ. ʒ. ii. ſpodii cardamoni mioris añ. ʒ. iii. roſ.
ru. mūdataꝝ a capulꝭ et i vmbra exiccataꝝ. ʒ. vi. cro
ci aur. v. ſ. cāfore vehemꝰ ꝯtrite cū. xͦ ſui d̓ muſcho
et ſexto ſui de ābra auꝛ. i. ſ. bugloſſe auꝛ. v. ex oībus
ſupradictiſ fiāt trociſci cū ſapa matianoꝝ et cydoni
rū et maloꝝ granatoꝝ: his iquā ſapis equaliter ac
ceptis ſꝫm quātitatē cōfectioni ſufficientē. Ad illud
ēt iuleb ex ſucco bugloſſe cū tm̄dē ſucci endiuie ⁊ q
druplo ſui de ſucco matianoꝝ ⁊ duplo de aq̄ roſ. ⁊
ſexto totiꝰ d̓ albiſſimo ʒuccaro q̄ iquā ſuauiter dco
quāꝛ vſꝫ ad ſpiſſitudinē. ⁊ fit iteꝝ iuleb ex foliis me
liſſe coctis in aq̄. roſ. donec recepit v̓tutē ipſoꝝ: aut
ponīꝛ ſuccꝰ eiꝰ i. xxxiiii. ſui de aq̄ roſ. hoc. n. ꝓficit cū
ctis patiētibꝰ cordis debilitatē potiſſime ſi addaꝛ ita
vꝫ ꝙ ſi fuerit ſicca cū ea coquaꝛ i aq̄ ro. Si vͦ recēs
cōmiſceaꝛ illi ſuccꝰ illiꝰ. ꝙ ſi ꝯplexio vehemētis cali
ditatiſ extiterit diminuaꝛ ſuccꝰ meliſſe ⁊ augeaꝛ ſuccꝰ
bugloſſe quantitatibus exiſtentibus equalibus.

¶ Ca. v. de medicinis ſolutiuis egritudinū cordis.

Euacuatio āt ꝯuenit i melāc͛holicis vti poſt
digōnē ⁊ ipſaꝝ linitionē. Si vͦ in toto cor
pore abūdauerit hūor nociuꝰ: totū corpꝰ in
cipiemꝰ euāꝛ. Id āt quo euāꝛ ꝯueniētiꝰ ē vt diſſoluāꝛ
vi. ʒ. hieralog. in. xx. ʒ. decoctōis epithymi facte ſꝫm
hāc formā: ℞. epithymi. ℥. i. vuaꝝ paſſulaꝝ. ℥. ii. co
quanꝛ in. ii. lib. aque tantū donec poſſit colatura ex
trahi inde ſolūmō pōdꝰ. xxx. ʒ. ꝙ ſi cū hoc nō euēꝛ
fiat decoctio epithymi nota: aut cū. ix. ʒ. recētis epi
thymi circiter vt ſupra rememorata oxyʒacara diſ
ſolutis: niſi fortis dyſenteria timereꝛ ⁊ digeraꝛ cū iu
leb qd̓ poſt ꝑdictā oxyʒacarā ſupiꝰ ſcripſimꝰ. Ex pi
lulis āt fortibꝰ ad hͦ ꝯgruētibꝰ ſūt hꝰ i: ℞. hierepicre
epithymi añ. ʒ. ii. polypodii ſticados arabici agari
ci añ. ʒ. ſ. pulpe collo. q̄rtā ptē. i. ʒ. ſcamonee bdelii
ſalis añ. grana. v. Alie vͦ nobiliores ꝑdictis ſūt he
℞. picre epithymi ſticados arabici ana. ʒ. ſ. lapidis
laʒuli lapidis armeni ablutoꝝ agarici pulpe collo.
ſalis añ. q̄rtā ptē. i. ʒ. ligni aloeſ maſticis myrrhe añ.
gra. v. hellebori gra. ii. ſ. ſcamonee gra. iiii. Sciaſ āt
ꝙ ī decoctōibus hellebori doſis ē. ʒ. i. in pilulis aūt
gra. ii. ſ. qū nihil noceat actionē medicine cōfortat.
Si vͦ phl̄a melīe iungaꝛ: tunc fiat euō cū hꝰ ī piluſ:
℞. epithymi turbith añ. ʒ. i. thymi pulpe collo. aga
rici lapidis armeni loti añ. ʒ. i. quartā ſcamonee ſaꝛ
naptici ſticados arabici añ. gra. v. hellebori gra. ii.
ſ. fiāt pilule cū ſucco porroꝝ. In pilulis autē q̄ iſtra
ꝑdictas ſunt in v̓tute nō oꝫ ꝑmutari ꝯpōnē aut me
dicinas: ſed ſufficit variare doſiꝫ ſꝫm exiſtimationeꝫ
artificiaꝛē a medietate vſꝫ ad duas tertiaſ. qū āt euō
corporis nō intēdiꝛ: ſꝫ partiū ſolūmō vt cordis aut
capitis ꝯueniētiꝰ ē vti pilulis q̄s dicemꝰ. Si ergo fue
rit ꝯplexio melīca pura ⁊ propria: ℞. epithymi my
robalanoꝝ indoꝝ añ ptē. i. hierepicre ptē. i. ⁊. ſ. ſtica
dos arabici ptis. i. duas tertias: hellebori nigri ptis
i. ſextaꝫ maſticis ligni aloes crudi ⁊ polypodii lapi
dis armeni loti pulpe collogn. añ. ptis. i. tertiā. Hec
oīa ꝯficiāꝛ cū ſucco matiāoꝝ ⁊ fiāt īde pilule ad q̄
titatē ciceris ex qbꝰ ſumāꝛ a. ʒ. i. vſꝫ ad auꝛ. i. d̓ nocte
cū vino. de die vͦ añ gargariʒeꝛ oxyʒacara mioris
dcoctōis. Cui vͦ ꝯplō phl̄atica ⁊ melīca fuerit: ℞.
turbit agarici epithymi kebuli ſticados arabici añ.
ptē. i. ſ. aloes ptē. i. ſ. ligni aloeſ ptē. ſ. fiāt pilule ſicut
priꝰ. Cui aūt cōplō melīca ⁊ cholerica fuerit. ℞. tur
bith epithymi ſene fumiterre añ. ptē. i. ⁊ tertiā eiꝰ: ro
ſarū ptis. i. duas tertias: fiant pilule ſicut priꝰ. Hec
ſunt ergo q̄ inquātū potuimꝰ ſub ꝯpēdio pſcripſimꝰ
in ſermonibuꝰ medicinaꝝ cordialiū fineꝫ huic operi
imponentes cum laude dei qui virtutem largiri di
gnatus eſt opuſculum terminandi.

¶ Expletus ē libellus de viribus cordis quē prin
ceps Auicēna edidit. Impreſſus Venetiis Anno
incarnationis Dominice. M.cccclxxxii.

a alba.
Liber primus.
capitulum .xiii.
capitulum primū
ipsum aut
b
aliis que
iam locuti
quā no.
mem mino.
c
minus facit
cerebꝝ uadit
imo ibi
neratiue
d
ipo colera
caplm .ix.
diminutione
ad ultimū
e
cet de ea
feruoris
sāguinis
caplm.iii.
caplm.ix.
f
aquæ
sūt soluēde
diuersificātur
sicut illi
g
acciderit
porticam
ex eis
lere desiderat
Sumere
Aa
Incipit scd̄us
ꝙ vnam
acutum
Ab
caliditatis
epar et
sup eū
cC
inquit galie.
rum datur
porri et
et canis
Dd
miscet cū
ex eo
vrine
trem et
Ee
de ferro qd
mēbra nutri.
ꝓprie
est diffi.
Ff
fungi
lapis
munt i
ras frigoris

Gg
q3 fructus
dorem
corde
ex ea
confert
hH
fit ex ro
et ipsius
et ꝓpe
sarax
vt ñ
A
dictō lib Tertii
de simone
corpus
figura
B
fiat
ueris cū
tas sit
retro et
bīiores si
C
essentialit
vacuitate
quod ipedit
pmixtionē
D
deinde
tiue sbe
nientia
apte alioꝝ
E
et fricat
et gūmi
nimis
the oīu3
vt non
inficit
F
fiant i
cis grana
sufficit
loris aut
G
sanguine
et silibus
apa tātum
galloꝝ
H
epatis est
puꝝ cui
carnosis
eam tunc
I
sicut hyera
corruptio
dū i
quādoq3
K
imo
ptem
nc̄rium vt
obuiauit

res visi
valde
L
propter cās
filionium h3
ctus ptiū
caplm.xix.
M
cydonia
spice
lancolica
incipiente
N
tunc signa
ro.et
ficiant
et sit
ex oleo
O
stipticum et
remouet
expressū est
ventosa
P
kerua
nisi q3
gos et
periodos
menta et
Q
et polium
sio tunc
duritie
ista
R
i coitu est
et assa
do ordo
caplm.xxxii.
causa ut
S
dispōne est
mūdificatiōe
situs mulieris
matricis
T
et corpus
sif et sansucus
ciat ipsum
non struct.
a a
Liber quartus
labore
multitudinem
tendēs
bb
ifrigidatione
et bis
mēti cū
mus est
cc
verum hyp.
quibus
dispōne
ita ꝙ

virtus
d d
i qua est
inter illud
de signis
existimant
atutis
e e
quod est
cōtraria
gīue synapis
cū aliquo
ff
de pforatione
icarnatus
qñ accidit
quasi ipa
gg
cōplōnis
tate et
corruptionem
qui i habet
lissaracti
illud quod
h h
illud ꝙ
ptes.v.
rhe.z.iii.
de condisi
i i
et capita
aduxit
canis
non est
accidunt
k k
ad comestibilit
nigri
dationis
in pmis
AA
Liber quintus
liquefiant
fert
omium
ad pulsum
BB
balsami
ana sextaria
lo hoc
et decoqtur
CC
viscosas
manu hñ
sup stōm
ei via
abluti
DD
dico ꝙ
libellus
debilissima
tabilem
FINIS.

A Lfachi est q ꝓpōit
populo precepta le
gis nō ꝓbās ea.si
cut medic⁹ ꝓponit ꝓba
ta a philosopho.
Arterie subetēni .i. faciēs
dormire ⁊ sſt due uene
q̄ apperent in gutture.
Alhosos sūt tria ossa q̄ sſt
inferius in cauda:
Albauis sſt ossa lata que
sſt sub renibus parum.
Almunda .i. rotūditas i
qua cōtietur oculus.
Arteria alguēdi.i. venal:
Albaleghin.i.a .xiiii. āno
vsq3 ad .l.
Alguelemati ⁊ rehac. i.e
tas q̄ est a prima spma
til emissiōe uel emissio
nis potētia vsq3 barbe
scant.
Atriū sſt instrā p q̄ fiunt di
stillatiōes sicut instrā a
aque roß.
Alhabacani ē os per qđ
completur iunctura.
Almodus .i. iunctura ad
silitudinē dētis fire.
Aseid.i. os qđ ē a cubito
vsq3 ad manū composi
tum ex duobus:
Alderez .i. concauitas ⁊
ventriculus cerebri.
Alcakab.i. ligamētū a po
sterioribus tēdens añrius
⁊ ab anteriorib⁹ retro re
diens.
Aubar loc⁹ qui est in infe
riori parte gule.
Anemel sſt ossa subtilia ⁊
minuta que sſt in digito
ru3 extremitatibus.
Alinekeni.i. duo anguli o
culorum.
Alichod .i. egritudo q̄ o
culi egrediuntur ad ex
teriora.
Alchiliueti sſt additamēta a
cularia ab acu:
Alchatin.i. locus dorsi in
directo renum uel arti
culus est in arabico.
Azaracha est istrm simile
cāne per qđ pueri attra
hunt aq3 ⁊ qum uolūt
uiolenter expellunt.
Albaras ē morphea alba
ut lac uł nimia cutis al
bificatio.
Assamabū dieſ caniclārs
Assaguaid caro.i. caro fe
tus de utero recenter e
grediens:
Alabatal.i. fluxus hūoꝝ
a capite ad tracheā3 ar
teriam ex quo fit tussis
vł arterie passio.
Andachocha.i. susurrata.
Alcule.i. parue pustule
i ore.
Asakel.i. spica celtica.
Almaiū silr spica celtica.
Athiatiz.i. confusum vnū
ad exercitiū ꝯpositū ex
fortitudie ⁊ velocitate:
Alchaseran.i. bruscus.
Alcubel.i. caro assata sup
prunas.
Allues.i. dulces vel confe
ctiones de melle.
Almasal.i. cibus factus đ
lacte acetoso ⁊ faria ōdei
Aldoch.i. lac vel adech.
Alachalich.i. epithima đ
odoriferis.
Asangita.i. triticum cū aq̄
bene coctum.
Alfegin dñr oēs spēs hōi
saporis que cibariis ad
miscentur ut pip.33.
Alaratola .i. calcanei loc⁹
Alumbari idest locuſ sup
calcaneū retro.
Alemacapitis .i. cacumē.
Alfāca.i. locus inter mētū
⁊ labium inferius.
Algeberit.i. sūt quattuor
vene labii.
Alkeil.i. sub collo vbi iun
guntur furcule dorsi.
Albacan.i. locus ubi col
lum iungit capiti exteri
us ⁊ posteeius.
Almuzei ł almuseragi vue
egressio ⁊ dr̄ ipetigo.
Alaser.i. radix vitis.
Alkaab duo.i. cauille due
Alchuabe.i. vlcera nigra
melancholica que sūt
ad sanādū difficillima:
Alfase.i. qū caro interior
fit nigra ⁊ ē ibi solo cō
tinuitatis ⁊ hoc fit qñ3
ex percusione ⁊ siñ vulneř
Almabik.i. sapor insipid⁹
sicut sapor aque.
Alefeniati.i. spēs sicut pip
et similia.
Albasce.i. arbor silis rute
.i. sticados arabicū ⁊ s͞z
alios isopus hortulan⁹
Albezard.i. lapis qui oi
veneno resistit. ⁊ iō vo
cantur que veneno resi
stunt albezabar.
Aldubellet sſt apata mag⁹.
Alasaf .i. desudatio.
Alcuzez.i. tetanus ⁊ qñq3
pro particulari ponitur.
Alcarti.i. prunella agrīstis
Albehel.i. fruct⁹ iuniperi
Atorcut.i. arbor de q̄ gū
ma que dr̄ āmoniacu3
colligit ⁊ qñq3 vocatur
id qđ aurū adherere fa
cit .s. consolidatio auri.
Aniuden.i. herba de qua
fit assa fetida ⁊ dr̄ silfiū.
Alanutoidē est q̄ alabasi
.s. plumbum.
Aumeli.i. oleu3 dulce spis
sum sicut mel.
Azereazeti.i. uitis alba.
Anigabilē.i. arbor gūme
arabice.
Atacarie.i. medicia acuti
saporis.
Astatalati pondus est i an
tidotario inuenitur.
Alaunoch.i. plūbū nōdū
mundatum.
Abugilise.i. lactuca asini.
vel lactucella maior et
noiatur simaren ⁊ sica
ren ⁊ super titimalo.
Amelus ē spēs titimali.
Asesefeni .i. pastura came
lorum.
Alguasē.i. herba silis lilio
⁊ dicitur lilialis.
Asius est lapis super que3
nascitur sal c⁹ flos dicit
asius ⁊ eius generatio
ē ex rore maris ⁊ imbre
qui cadit super eum.
Ausid spēs ē nenufaris.
Alagarab est sal.
Alascheti ē spuma al. que
similatur bedeorad.
Azederaz ⁊ adoraz ⁊ abe
nagi aues sunt.
Alcubug ē auis que dicit
alauda capelluta.
Alguarized .i. electuaria.
Albunga.i. auellana.
Alkiuetu.i. color qui fit ex
sanguine.
Albeti est arbor pini cuiuſ
gūma dicitur gūma pi
ni et est colofonia:
Ascarata ponduſ ē in fine
antidotarii inuenitur.
Accor ē folium qđ assimi
latur acetose siluestri ⁊
dicitur bertacti.
Alfarfac siluestris est por
tulaca habens lac ⁊ est
titimalus.
Anegib.i. camel⁹ arabicuſ
Arab.i. acertus.
Agib animal est.
Adab est aial silē ⁊ morat
in aquis.
Azacareled ponduſ ē i an
tidotario.
Ascures.i. nux romana.
Alcamezit.i. nux tamāisci
Almacor ē vulnus qđ fit
a sella qum quis eqtat
⁊ a similibus.
Aliēbut est spēs xilocarac
te ⁊ dr̄ q̄ ē de genē pini
Alabel .i. vini potus.
Atagdam.i. ruge in facie.
Albarib.i. ipericō ⁊ voca
tur siriace vua demōis.
Assurie.i. atrimētū rubeū
Alkitran.i. pix.
Akakamati.i. auis ⁊ dicit
frangens ossa.
Algeduar.i. zedoaria:
Aldarmachi.i. similia.
Amibazed pondus in an
tidotario.
Alsuled.i. ferru3.
Ademest .i. laurus:
Almarot.i. radix herbe
altit.
Ataro.i. lentiscus.
Albotin.i. arbor cui⁹ gra
num dicit granū uiriđ.
Alcarundo.i. rosa vinee e
gebut.
Alhasar hasebraz alerbe
arhenite almemētia uł
alagrati vel cameleō et
pētaphilii h sūt .vii. spe
cies lacticinii. Sed lac
lacticinii absolute ē lac
alerbe ⁊ ē illud qđ noia
tur birifica alcarnez.
Albi⁹ ē lacticiniū bochor
ni3 qđ noiatur marinū
qm̄ ibi nascitur.
Almekenis ē genus lacti
cinii ⁊ est silē portulace.
Alkausuri ariagie alesead
lescreck oēs sunt diuer
se speties canfore.
Alkaseri.i. strictura nariū
Alkuted.i. plāta cuius gū
mi est dragagantum.
Almelib almelickbū ⁊ est
orobus.
Alsumesi pondus ē in an
tidotario.
Athaib.i. accetosum.
Alcubez areum adarar
atelar atelaigi alcatati
asceterac aues sunt.
Alcataticaro.i. caro nariū

vel renum.
Alcebul.i.color palee.
Adip.i.lupus.
Alcebesabrã spẽs ẽ titiali.
Alferisius est spẽs lactici nii perniciosi.
Alsedeb ẽ arbor c⁹ granũ dr̃ granũ rgm̃.ꝛ dr̃ m̃cteraĩe.
Albarba.i.lancea.
Alberabel.i.apostema.
Altetra.i.viridis.
Albacuẽ est herba silis cotule fetide.
Albertiriace cupressus latine ꝛ est pinus cui⁹ gũmi dr̃ colofonia.
Albarnade romanũ sisel.
Alzereon.i.sirigi.
Alfidabeget.i. cõdimẽtũ.
Hartanica.buch marie ꝛ est ciclamẽ.
Albangesi.i.rubus.
Alseccbdeigi.i.se.canabis
Alkelati.i. terra sclauorũ.
Alcbauiz ẽ vna spẽruz calamenti ꝛ ẽ alia de q̃ dicitur calamentũ hirci.
Alcolate est spetiẽs sũgorum que comeditur.
Alcoiratb.i. aialia q̃ dñr vgil escfesis ꝛ sũt cunigi
Almeksimate.i. palma agstis.
Albangi.i. herba similis centauree minoris.
Alerbin.i.arbor kitran.
Alusnen.i.culcasia.
Adulbus.i.ericius mõtan⁹
Adereb.i.fluuius sã.p inferiora qũ fit ab epe tm̃.
Atanigi reptile est.
Acbatini ẽ quedã spẽs lactuce asini anulus silr.
Arbõmarie ẽ buchõmariẽ
Alumẽ iameni.i.scissũ.
Alcarad.i.cunices.
Alebec.i.siligo.
Albasaph.i.excoticatões que in fixuris iũctrarũ pp sudorem fiunt.
Alfirsedi ẽ spẽs mori ꝛ est dulcis.
Almisac.i.lactuca asini.
Alcbatmis panis qui est de genere tritici.
Alfatid ẽ medulla panis i fusa ꝛ fcã ut pila.
Alguardagõe.i.chelidõie
Aderere aromaticũ.
Alia tibiati.i. herbe q̃ nascunt i aq̃ ut coca ꝛ pulmonaria que dr̃ vlcus
ꝛ altaid ẽ herba q̃ nascitur in flumine.
Alnustãsta.i.fõma capitis oblõga utrinq̃ plana ut coopertura domus.
Alũber strati.i.phrenetici
Alguesgues.i.alienatio .i. qñ secũ loquit aliena.
Abũseguesecu.i.sõnia per mutabilia.
Alberẽgesitiũ ozimũ cuz floribus suis.
Acetret est medicina q̃ fit ex aloe hiera mastice ꝛ mirobolanis.
Almuri apud arabicos ẽ salsa.
Akutili.i.fructus tamarisci
Alcadid est locus a cubito usq̃ ad rascetam.
Alcbeel ẽ locus int̃ duas spatulas sub collo vbi .s.piũgunt collũ dorso.
Alesceri.i.tamariscus masculus.
Alarsin .i. enula.
Albatiet .i.puluinar ꝛ sũt due vene in collo.
Almuberfez.i.berfez.
Alkefcen .i. cib⁹ factus ex ordeo excorticato.
Atasus .i. inflationes.
Alfuturati est egritudo .s. qñ exuberat velamẽ cerebri ꝛ apat ꝛ fit ut fũgus
Altbema.i.vertex.
Alfesire.i.radix vitis albe
Argeatũ.i.genus instr̃i q° aliqd ita fit ꝗ qescit ꝛ ñ quatitur.
Alue.i. palpitatio ꝛ est egritudo ut lassitudo.
Albedilen vel alcatimi vl̃ sangusator.i.incubus.
Alkitran.s.pix liquida.
Alcebete vna est de.xxviii mansionibus lune.
Akanatu.i.instr̃m quo aliquis suspenditur.
Alasceaz.i.ãmoniacũ.
Alneimetestẽi nomẽ loci i quo sunt schole.
Aleiei pdix masculi sexus.
Alsilicẽ.i.optbalmia qũ in primis apparet.
Alguadenigi vel simolis .i.ophthalmia magna.
Aleukefeti incaustrũ illoꝝ qui preparant coria.
Albasue.i.egritudo oculi sisis fumo ꝛ pulueri sup nigro oculi existens.
Anulũ qsi nubes sb nigro oculi submersa habẽs profunditatem.
Alficume ẽ qi nubes in nigro oculi.ꝛ dr̃ vlcus sõdidũ hñs crustas ꝛ nominatur adustiuum.
Amusaragi ẽ ruptura cornee modica.
Altesũ.i.m̃dicamẽ capitale
Athaulaicrã.i.senticus.
Altarfati.i.punctura san.i oculo.
Alsarnac.i.egritudo palp̃bre superioris
Alsestra inũsatio palpebr̃
Alsac. i.agnus castus.
Alferuzegi.i. smaragdus.
Aluthsagi.i.apã oculi cũ pruritu.
Alikar.i.puatio luminis.
Alintisifar.i.qñ forãmẽ uue fit latius eo qd̃ fit in nã.
Almirthe vel alechidu est instr̃m quo ocli psorant.
Alcumur ẽ diminutio visus pp nimiũ aspectũ.
Alsamach ẽ foramẽ auris.
Alezorasen.i.rhaphanus.
Albarnabet.i.cãcer i naso
Azinazar vel azinizar.i. burus.
Alkobob.i. succi acetosi.
Afaro ladab.i.morus.
Alusnẽ ꝛ vsne idem est.
Almarinẽ vl̃ almãti siluestre.i.marubiũ siluestre.
Akiiasim .i. supreme partes nasi.
Alsese vl̃ alretẽ st egritudines ligue qñ aliqs ñ põt pferre nisi sese vl̃ tetẽ.
Akael.i.qũ aliqs impẽdẽ in proferẽdo s̃mone vel anteq̃ proferat.
Alcola st pua apã in ore.
Albulẽ.i.cibus pullorum
Alkadra .i.grana viridia ꝛ est alfalfasa.
Alsũbedebi.i.lapis quo icidũtur lapides alii.
Algasamata ẽ cãopãniculosa sub vna pendẽs co periẽs caput canne.
Alfaic.i. excedens ꝛ ẽ os rgal amata hñs q̃ttuor latera duo supius ꝛ duo inferius.
Alfesis.i. aial existẽs in locis ꝛ apud arabes dicit igil.i.cimex debilẽ hñs cutem.
Albadal.i. decollatio ꝛ apostema est quo videt hõi ꝗ decolletur.
Albadani.i. loca que sũt post aures.
Alusici.i.ramnus.
Alkasceda .i.nasturtiũ.
Alcratus ꝛ alsunigie lapides sunt.
Alsabari.i.frumẽtũ depilatũ decoctũ cũ m̃lta aq̃.
Albereis.i.pultes que de frumẽto fiunt.
Alzedradu .i.pisces petrosi.
Alcurat.i. pratica.
Albutira.i.spẽs calamẽti siluestris que nascitur inter lapides.
Almagabani.i.fauces ꝛ similiter alcasim.
Adohoc.i.lac acetosũ de quo extractus est butyrum ꝛ dicitur aldog.
Alguama.i. desideriũ malum ut carbonũ.
Algaras.i.caro fra.i.qum cap̃ igni cũ aceto coq̃t.
Alncsus.i.liquor acetos⁹.
Aleuttab.i.egritudo.
Almuiati.i.cibi cuz aceto parati.
Albela.i.flores palmarũ.
Altaraxacõ .i. troxima agrestis.
Alcandaros.i. triticuz romanum.
Almos⁹.i.cibariũ acetosũ.
Albumor.vel Albauiraz .i.foramẽ i qd̃ itrat des
Albarat.i.alberetũ in interior pars labiorum.
Aracnati ẽ auis frãgẽs os
Aliatban sunt apata crurium grossa.
Alcariat est herba similis myrto hñs i medio sui anulũ similẽ oculo ꝛ assimilatur semperuiue.
Alcuratbi ẽ fluxus vẽtris ex excoriatione factus secundũ quosdã alcur.
Alassis ẽ centaurea mior.
Alugati spẽs ẽ titimali.
Alolor.i.grana squille.
Alcefer.i.uitis.
Almadil vena est.
Adruculididos est auis pua semp mouẽs caudã valẽs ad lapidẽ renuz.
Alscordion.i.scordeon.
Alcatatur syringa uel id qd̃ inicitur per syringã.
Alguadi ẽ hũor q egredr̃ a vga qũ qs tãgit mulierẽ.
Albagen vel albarsc idest

peritoncon qui hȝ lac.
Albalebleb.i.spēs uolubil̃
Anzarut.i.sārcocolla.
Albosos.i.cauda.
Abgas.i.pānicu'us subtilior ⁊ terti⁹ quo ēbryo inuoluitur.
Albauti ē uir equalis cōplonis ⁊ fortis corpis.
Almechen.i.locus a ciguIo inferius.
Aloringen .i.epaticum.
Alcosbot.i.apostema.
Algarzā.i. pūctura que p transit cutem.
Abrahona .i. vlcera q̄ sūt in vltimo malicie
A'rasefati.i.ānul⁹geniculi
Aldabac.i.gluten.
Alkeked.i.cítruli.
Almeliletu.i. dispō calitatis totius corporis ante febrilem dyscrasiam.
Alobocat.i.elcūaria mollia que lābuntur.
Alurātelbos febris.i.quotidiana interpollata.
Alzubumec .i. unctuosa.
Altusugi pondus ē.
Alcunicalis ē tertia spēs ethice in q̄ apparet fōma que ē in decrepitis q̄ztū ad colorem.
Anabasati.i.extenuatio.
Albuzer.i.dactili.
Alchorr.i.palma siluestris ⁊ fit ō succo alchar sir⁹ ō succo palmar̃ siluestriū
Altelea.i.pira ⁊ fit sir⁹ altelela.i.de piris.
Altiele.i.dactili.
Alguitar.i. alienatio .s.q̄ñ hō loq̄t plāe ⁊ cū rōne.
Atanatū.i. apa pestilētie.
Abir spēs est exiture.
Aquiaurorh.i. spēs formice que sola parue radicis inuenitur.
Alkaikaluf ē egritudo corrodens mēbra ⁊ q̄ñq̄ȝ transit in estiomenū.
Atiritalon dr̃ omne apa i carne glandosa natum.
Atauginatum.i.apa in carne glandosa.
Altubig.i.glutinū glādiū.
Alsila sūt spēs nodi.
Almismar est nodus simil̃ capiti caui.
Albebefur.i.femina.
Alborati.i.umbilicus.
Alfusedati.i.vrina hircorū montanorū.

Alesirati.i.rime.
Aldeguarich.i.mēsura cōtinēs.iiii.lb.
Almuiati.i.medius cōporis ex vtrisq̄ȝ lateribus mēsura quattuor digitorū ab alborati.
Alterera.i aromaticum.
Albaliben.i.inguina.
Allegi v'cera que fiunt in capite.
Alkalat.i.stannum.
Ascerebacati scoria eius i medicina ponitur ⁊ dr̃ spēs ferri cē q̄ ē calibs.
Al gerōati sūt vulnera vltima in corruptione elongata a consolidatione.
Algrabac ē lesio q̄ nō mouet os de loco suo sedat trahit qō ipsuȝ continet nec est de genere tortōis.
Albasegi ē iscriō ps coxe.
Alchoc arbor est.
Alefatu.i.rotula genu:
almochocati.i.ōsecrō ossi.
Alrosbotb.i.porus qui p⁹ ossis fracturaȝ creatur.
Alierusem ē fractura minima partium.
Alkarte.i lignum de quo fiūt aste lancearum.
Alrasatum ē spēs veneni.
Albatagi.i.extremitas ossiū q̄ iungunt cū digitis.
Albarochia ē tabula mag⁹ cū q̄ equat os fractū.
Albehil.i.illud qō dr̃ gūma napelli.
Almuscū.i.magia ⁊ dicit ꝙ sit gypsum.
Aldabac.i.viscus.
Assebara stella est.
Aliabra vel assibresegi.i. mandragore.
Albarbe ē aial venenosū ⁊ est auis que dr̃ bubo.
Albebeli
Albasce folia senticis.
Arusoni pondus est.
Albaguabaeni.i. parua animalia ut aranea.
Aduduc ē nicticoras ⁊ hȝ alios ē auis que dr̃ bubo.
Adibk.i.muschus.
Anagalis.i.auricla muris
Altararat.i. spēs volās.
Athaes aspis est serpens diuersos habēs colores.
Alfeilem est serpēs rotule sicut aranee.
Alseed ē aranea q̄ dr̃ vēatrix muscarum.

Alguardau.i.pediculus q nascitur in inguine.
Altāptia vel porcus luti ē bestia multos hn̄s pedes acuti veneni.
Asartragiti vel asiluregi.i. puluis qui cadit de parietibus sal ⁊ ē sal tigēs.
Alebreati.i.cantabrum.
Alcanzi est speties crete.
Asech sunt tubera que apparēt ante eruptionem sicut in leprosis.
Albedsanez ē rubedo extraña siliis rubedi leprosi
Alguesneni infectio faciei ē in nigrū vel albū colorē sedū ⁊ apparet i principio morphee ⁊ lepre ⁊ dicit̃ guassen.
Aseker est ebrietas.
Albacal est bresilum.
Alguariscēn est genus columbar̃.
Aleferascen est vitis albā.
Aluratin ē spēs sabasati ⁊ sūt v'cera mala que apparent in cruce.
Alseros.i.nasturtium basiliconicum.
Altisa .i. alisel iesif ⁊ est abrotanum siluestre.
Almabcleb.i. vera.
Alsit.i. sinapis album.
Almisdaru ⁊ algen confectiones sunt.
Akarset.i.nasturtium.
Albeladoriuȝ.i. anacardinum.
Adriocb.i. bartanita .i. ciclamen.
Almasus.i.casia.
Assebebasa.i.mādragora
Alguasa .i. q̄ñ aliquis tristatur ⁊ nescit quare.
Aluenie.i.ameos.
Albiada.s.polium.
Albechanabati .i. resistentia malitiei.
Alguathaguakfi.i.ōficiēs
Alabi docenec .i. trocisci stelle qui non permittūt uitam recedere.
Almeizabaragi .i. genus lacticinii.
Aliathelic.i.priuatis.
Alkarmeȝ.i.grana.
Almatir.i.vermis qui iuenitur in grana.
Alibat.i.terebinthina.
Alkesmes.i.vue passe sine granis.

Alberſādarub.i.virga pastoris.
Alfarfunigi.i. asparagus.
Alkidad nigrum i quo inuoluuntur capilli ⁊ man⁹.
Aiseir.i.uigil.
Aced.i.gn̄⁹ apsinthii colore subalbidi.
Alēgesif dr̃ enula ⁊ ē duorū modor̃ una hȝ citrinū florem alia albū sed melior ē cū citrino flor̃.
Alketinzi.i. maiorana.
Asaragi.i.uirga pastoris.
Alesseiguasit .i.eupatoriū
Aalgak.i.tribulus.
Agumbatalo.i. strignū.
Ainemen.i. sisimbrium.
Asathar.i.origanum.
Asomat.i.atriplex:
Alabgla ātamka.i. portulaca.
Alcornagi.i.humex uel facta acetosa.
Atikir.i.squinatum.
Alberdi.i.papyrus.
Albara acoa scema.i.rap⁹
Albedarungi.i. basilium.
Alnesci.i amilum.
Algenares.i.milium.
Albelgaga.i. cucurbita.
Albenben de quo fit oleū muselinum.
Albens.i.nux muschata.
Albeleet.i. myrtus.
Albesarasagel .i. mala cydonia.
Abeldil beldemē.i.grana vlmi.
Abolfusel.i.pip triāg'laris
Alberdirgar.i.fraxinus.
Albelcaudaracar.i.grana lauri.
Abascenabar .i. nucleos pini.
Abelsenobar sichir.i. grana pini minoris.
Abelatron.i.grana citri.
Abelius.i. grana capitis ⁊ est staphisagria.
Abbel.i.iuniperus.
Asusen.i.lilium ⁊ multis ē modis melius est ireos.
Asafargenis.i.mala cydonia.
Alfigel.i.folia salicis.
Afur.i.crocus hortensis.
Alocen.i. cotula.
Auneb.i. iuiube.
Alcoocal .i. spina.
Alnudac est flos rubeus.
Albōdekidi.i.nux de idia
Alcuruesik.i.fructus tama

risci.
Albin.i.uua sicca.
Armenisi .i. ficus sicca.
Alnusa.i. cataputia.
Alsa.i. malū mandragoř.
Alrodab.i.lutum.
Atrona.i.citrus.
Alcarme.i.uitis.τ dicitur cochear qñ inciditur.
Agusa.i.isopi ceratum.
Arnī.i.grana siñ muscho.
Alkais.i.acetū cōpositum ex duab⁹ sbantiis diuisis vna calida τ alia frigida.
Azamac arabice gumi arabicum.
Alchisita .i. dragagantū.
Alclamita.i.fermentum.
Aleba.i. parcila τ ē gūmi abietis.
Almastice.i.mastix.
Almeasfeia.storax liquida
Altit assa.
Altigris .i. lignū aloes.
Alcakar.i.tapsia.
Alchecaracha ul' arcādos .i.piretrum.
Atansa.i.tamariscus.
Asala assuse.i. radix lilii.
Algeorasen.i.acorus.
Alasabeo safar.i.diptam⁹
Albazal .i.cepe.
Ascolanue.i. aphodilus.
Azalaltarosa.i.radix pōri
Altizalam.i.bolū āmeicū
Asol asel alkame.i.lingua arietis τ ē plantago.
Alnora.i.calx nō extīcta.
Altabasir.i. spodium.
Aenut.i. antimonium.
Alazar almarcs.i.lapis laceus qui cū fricat̃ facit lac cuius v̄tus est ut hematites sed debilior.
Alazaracone.i.petra sp̄etaria τ ē tribus modis vna quasi nigra alia sb viridis imistis lineis albis τ alia uiridis.
Alazālazuad.i.lapis lazuli
Alkaleum.i.stannū.
Alazarassēgi.lapis spōgie
Agrios.i. argentum viuū
Alcacher alcasior.
Acinges.i. vitrū tritum.
Aufeac.i.coagulum ceruinum τ genitum busali
Afazaz caluminū.
Alde idest oua.
Aduzaruzegi.i.gallus τ gallina.
Alac.i.sanguisuga.
Azenza.i.cantarides.

Adalasi.i. vngula caprina
Abelius.i.grana
Alafar.i. concauitas.
Azon.i.semperuiua.
Alkenda .i. conastrelo.
Ali.i.grana ebuli l' sābuci
Abenezib.i.gūmi albori.
Alkinati.i. bdellium sub albidum.
Alestorab.i. storax.
Azemina.i.contractio.
Azaroth.i.sarcocalla.
Aluf.i.dracontea.
Azamech.i.auripigmētū
Alnuzāgi.i. fixura i oclo
Alliada.i.polium.
Asered.i.acetosa.
Acati est de cuius succo fit acatia.
Alusen.i.sufarata.
Asinul.i.medium inter album τ nigrum.
Afrana ē cibus de carne cocta τ infrigidata.
Alkoilos.i.cardui capita
Anaseni.i. piscis salitus.
Acatia est succus arboris que strīcto assimilat̃ in alexādria τ dr̃ alkaud.
Ariegi.i. atramentum.
Azadā.i.acetosa mōtana.
Asfur.i.crocus hortulan⁹
Ambrīas grece. ē canacella .s.herba que dr̃ cauda.equina.
Adrumia.i. ciclamen.

Bothor ē eminētia in cute.s.apa puū siue pustula.
Bassara ē illud qd̃ appet
Betaderz.i.ozimū.
Buchormarie.i. hba marie ē barbaica τ ē ciclam
Benz.i.hyusqamū albū l' boron.i.semē nigrū.
Bondach.i. auellana.
Bezariat.i.v̄tus bengi.
Bezard.i.lapis viridis in quo tanta vis existit ut oē venenum expellat.
Barachia.i.salsa.
Bene maius sem̄ tiete de clināš ad albedinē τ alibi sem̄ qd̃ dr̃ pip alubm.
Beregelis.i.abrotanū i li° siplicis mdicie dr̃ enula.
Barat ē vitrum falsum.
Batheca.i.melo.
Bule est cucumer idus τ simil' cucūeris capparis.
Bederezezi loco ei⁹ ponit̃ in letificādo pōdus ipsi⁹ de seta τ partes pōderis ipsius de cortice citri
Buzei den ē mdicina ida loco e⁹ ponit̃ been.
Babasce silis v̄tuti lētiū.
Baurach kebuli se:idū ē
Berseguasce.i.coriandrū putei uel capillus veneris τ psice dr̃ bersūgua τ siriace capillus veneris porcinus τ arabice capill⁹ algul.
Barchai.i.arbor τ assimilatur foliis acetose silvestris.
Belemō.i.titimalus q assimilat̃ pōtulace silu̅ris
Bedarōgi.i.ozimū fluuiale est bederambina sm̄ quosdam τ alabyt.
Bedil.i.papauer cōdosū
Beremebē.i.spēs fri seni.
Berasicaz τ Belerkeb τ herbū τ herba iudaica id̃
Brebar.i.virga pastoris.
Bisus ē q̄dam speties arboris pini.
Birsen est apa capitis pp cōitatē diaphragmatis factum
Busderbedū ē collyrium de ammoniaco latum.
Bamulitis est lacticiniuz qd̃ assimilatur myrto.
Bersendaru τ versesendari τ ē virga pastoris.
Beraline psice ē feniculū
Berilie ē piscis.
Bacide ē testiculus uulpis
Bedeoar ē spina alba.
Bezard ē galbanum.
Bakilla est faba.
Burdacaton est pondus imodū auellane.
Bachat pondus est.
Bacati pōdus ē.
Bakin est prassium.
Bresilis.i.corallus.
Burules.i.apa calidum i inguine.
Baucia siluestris.i.dauc⁹ birsē qñ ꝓ pleuresi iuenit̃
Barbaki.i.meatus.
Barbetinē ē sipbac τ dicitur beriteron.
Bataz est caro longa in ore mr̄icis orta τ ē dura.
Beriterō ē pānicul⁹ sub siphac existēs τ dr̃ rotūd⁹
Buri est ramex vl' hernia ex lapideitate apatis.
Bezolgradatuz ē instrm̄ q° euacuat̃ aq̄ herniosi
Blarachiē apa pestilētie.

Bersalbi.i.napelli.
Borati.i.umbilicus.
Burisme.i.apa lene ex sanguine τ ventositate.
Balla ē succ⁹ palme inq̄ dactili nascuntur.
Barasecū.i.lentigo maior
Barba hircina.i. hypoquistidos.
Bedemeregi confectio in antidotario
Bezarabat.i.resistentia ueneno.
Bengi.i.iusquiamus.
Beruara.i.zedoara.
Botin.i.terebintbina.
batrabētē.i.capill⁹ veñris
Benuard.i.odor rose.
Bebonigi.i.camemilla.
Basacaron.i. psilium.
Bizēi alcaralz.i.apii sem̄.
Bizericome .i. psiliū.
Bizeriatasigeiti .i.se.seni.
Becurdumē.i.card⁹ siluf
Bizerikatmi.i.semen malue maioris.
Bizeri cubeiz.i.malua minor.
Bangiora .i.vrtica.
Bizeri uma.i.sem̄ trifolii.
Bizeri.i.semen.
Bizeri corat.i.semen pōri
bizeribēgi.i.se.hyusqami.
bizeri bangora.i.se. vrtice
Bizeri giasef.i.sem̄ trifolii
bizeri gardel.i. se. sinapis.
Bizeri olimat.i.se. lapati
bizeri arasciē.i.se.nasturtii
Blisen altā.i. ligua agni.
beseber.i.anatan.
bizeri asasal .i.sem̄ sapule.
bizericliten.i.sem̄ lini.
bizeri olbe.i. se.fenugreci.
Bizeri nemē.i.se.sisimbrii.
Balgesar abustē pastinaca hortensis.
Bizeri antamka .i. semen portulace.
Bizeri fasigagel.i.se. rute.
Bizeri asormat .i. atriplicis semen.
Bizeri fugi.i.se.rhaphani
Bizeri vard. i.semen rose
Bakabat. i.basilicon.
Bunbede.i.scabiosa.
Balbasruce.i.granū lini
Bizeri zerzir.i.se.cariote.
Bekat .i. citrulus.
Bechat .i.cataputia.
Balur.i.glans.
Belabor.i.anacardus.
Beliat aligena. idest galbanum.

Budeid.i. polypodium.
Beſaſar alfar.i.cepe muriſ qȯ ē idē ꝙ ſquilla.
buraldeb.i.limatura auri.
Bur alſata.i.limatura argenti.
Beſed.i.corallus.
Biſaac.i.ſaliua hoīſ ieiuni
Beſibebeig.i.polypodiū
Bizeri raginna.i.ſe.vrtice

Cappatia .i. ferula.
Caſſi dicuntur .v. oſſa q̄ ſūt i pectore ⁊ caſſi.i.thorax.
Cathin.i.locus exterior in directo eius renes.
Caneſis.i.caro prouli.
Caſeſic.i. uerſpertiliones:
Cauſe qñ pro particulari tetano ponitur.
Cab.i. os ꝑ qȯ iunctura completur in crure.
Cicar⁹ ē apā in m̄bro vno ad aliud trāſiēs ſiñ manifeſta cā.
Carmeth pondus eſt.
Colcodea pſicū nom̄ ē deriuatū a colcodeo qui ē dator vite.
Calcule.i. herba ſimľ vermiculari.
Caſcu eſt qū aliquiſ ſtat ſuper pedū extremitatē.
Canguamich ſt̄ cōpoſita ⁊ ſiplicia q̄ comedūt p⁹ cibū ſiē cappiſ oliue ⁊c̄.
Cartamū.i.crocus hortulanus ⁊ ſemen eius.
Cotila eſt menſura.ix.continens vncias.
Cabab .i.calcaneus.
Calos.i.pānus faciei.
Caragiati .i. lacuať.
Cepamuris.i.ſqlla q̄r mures interficit ⁊ cepa cāina. idem eſt.
Cuſa nom̄ ē demōiſ uñ arcuſa.i.arc⁹ demōiſ.ſ.iriſ.
Coſſore.i.ſpuma maris.
Colcotar.i.atrim̄tū citrinū
Calcudis.i.atrim̄tū albū.
Calcātū.i.atrim̄tū viride.
Cuſſurie.i.atrim̄tū rubeū
Caldicon.i.album.
Caduucoraſſe.i.arbō piciſ
Carakilus.i. lacticinū qȯ di maſculus ⁊ ē vnū gñ⁹ ⁊ poſt ipm oēs ſt̄ femie
Cyminum nabatiū.i.cōe.
Cyminū cāmēū.i.ſiſeleoſ.
Caulis aq̄ nēuſar figulus q̄ noiauit granū ſpōſū.
Cubati balbanic ē herba que di pupilla oculi ⁊ iuenitur in aquis ſtantibus ⁊ dicitur ſutrin.
Cupſſus ſilueſtriſ.i.iunip⁹
Caniſecieſ eſt ſpēs oſtraci ⁊ guagiel ſimiliter.
Cordūeni.i.carui agreſte.
Crocoma uľ curcuma eſt fex olei de croco.
Climia auri.i.fex auri.
Calcatia aſſimilatur aluſuen ⁊ ē herba que voať caſſula cordis.
Climia argēti ē fex argēti que eleuatur ſuꝑ locū in quo infunditur.
Culus tres ſunt ſpēs vna earum dicitur laudanū
Charitas.i.charta de panno cumeis.i. vrtica.
Cales.i.alumen indum.
Chochiū ē aľ marinū cui⁹ virtus ē ꝓpinq̄ caſtoreo
Canguarus.i.auiū vētres
Caſſurudar. i. galāga.
Carnub.i.xilocaracta.
Conitū ē me^a venenoſa.
Cauerat.alatida.
Cubeiz.i.maluauiſcus.
Cancer ſm quoſdam ē vene ⁊ dr̄ eſſe memithe.i. chelidonia que ē parua ⁊ magna dr̄ algarduene.
Candros.i. tritici rōanū.
Cometre.i.pirus.
Carati.i.lūbrici terreſtres.
Camaduci. i .occiput.
Carabitus.i. phreneſis.
Cauliati.i.dolor capitis māſiuus fixus chronic⁹ ⁊ dicitur ouium.
Chimoſi ⁊ di ophthalmia mag^a ⁊ dr̄ alguardeigi
Calcaterō.i. egritudo ocli que aſſimilať vngule.
Caraſ ē qū aliqs vult loq ⁊ nō pōt niſi ſepius mouēdo linguā ⁊ os.
Cola.i.apā in ore ⁊ lingua ⁊ Gal. noiauit ea colō qū i facie pſeuerāt ⁊ qū putreſiunt vlcēa malig^a
Cares eſt genus cibarū.i. cibi infrigidariuus.
Carmeſion .i.fructuſ tamariſci.
Curathi quedā ſpēs flux⁹ ventris.
Cadumus ē nomē grecū ⁊ eſt diabet.
Calib eſt iuſtr̄m quo caro addita trahiť a ꝓfūdo.
Curathia.i.mucilago que egreditur in tenaſmon.
Carmata dr̄ apā qȯ naſciť ſub aſcellis in carne glādulosa ⁊ qū ē nigri coloris eſt mortifera.
Caſſamū ē vitium qȯ ſit i carūculis nariū q̄ ſimilantur papillis.
Chiaſeni eſt finis ſuꝑioris partis naſi.
Caugalib eſt tabula magna cum qua equať os cruris fractuz.
Canzi eſt ſpēs crete cum q̄ abluitur.
Carmos eſt grana capillorū.algul.i.capilloꝝ ueñris
Calcanu.i.ozimū mōtanū
Cancreos.i.ſemen ferule.
Cōfectio lochoc.i.qñ liniť
Cuzegi qñ aliqs ipetuoſe caput v̄tit retro. vel qū loquiť mouet ipſū ľ qū facit ſtrepitū ore qñ loqtur ⁊ ſemꝑ ꝓfert idē nec ſcit qd dicat vel cū aliqſ loquiť ſonū facit aut recordeť uel aliquid facit qȯ extraneū uidetur.
Cabana.i.vinū albū ⁊ debile.
Caucar genus cardui.
Ceſis.i.ſemē dauci.
Cucurina.i.vena curi.
Crat.i.iuncus de nilo de quo fit acatia.
Cambil eſt terra rubea minuta q̄ afferť ȯ Media aut athema ⁊ qū fricať ſuper manū ingredr̄ cutez de qua fit vnguētuz ⁊ penetrat manum.
Cantaſamich ſt̄ cibāia q⁰rum quedā cū ſale q̄dā ſine ſale condiunť.
Cumenet.i.amomū.
Cunce.i.aphodili.
Catarios.i.centaurea.
Corat.i.porrus.
Caſbor.i.coriandrū.
Cailagelā.i. ſempuiua.
Cheſin.i.ſiler montanum.
Chofabaltaleb.i.teſticuluſ vulpis ⁊ eſt ſatirion.
Choilolohaceb.i. acetum ſquiliticum.
Caraſz.i. apium.
Cathmia.i. maluauiſcus.
Cubeiz.i. malua.
Caſcas.i.papauer.
Cocior alkradar.i. cortex turis.
Coctior atala aleappar.i. cortex radicis capparis.
Cotior atala raſcenegi.i. cortex radicis feniculi.
Coctior atala rumē.i. cor radicis mali granati.
Curcuma ē q̄ſi chelidonia
Curac.i.vrtica.
Cocior atala aſalutiri.i. cortex radicis celſi.
Climia alſada. i. cadimia argentea.
Climia aldeeb.i. cadimia auri.
Cadab algaſdir.i. ferrugo
Colcotar.i.illud qȯ diciť quaſi terra ſurrigena.
Celeckima ideſt cucumer agreſtis.

Ereb.i. corruptio ſtomachi.
Dulb aſſimilatur helleboro in foliis.
Demenul.i. carbunculi.
Danic pondus ē triū granorum ordei.
Doch acetoſum ē lac abſq; butyro.
Dentibus muris .i. macle que fiunt in facie maxie infantiū ꝑꝑ comeſtionē panis corroſi a mure.
Demeſt.i.laurus.
Dubellet.i apā magnū.
Digiti hermetis .i. flores hermodactili.
Darſiſahā.i. arbor groſſa hñs ſpinaz grandem ⁊ dñt qdā ꝙ ē radix ſpice
Dirdar ē fraxinus.
Deindar ē de genē iunipe ri ⁊ dicitur pinus inda.
Dethin ē granū ſiľe ordeo lōgū ⁊ ſtrictū ⁊ ē amaꝝ
Duruſatiras eſt res q̄ voluitur ſuper arborē anti quam ⁊ ſunt glandes.
Darchimet pondus eſt.
Dat.i.capra.
Dinarugua eſt arbor ſiľis rute ⁊ dr̄ zuſr̄ ⁊ dr̄ alba zec⁹ granū ſiľe almudē
Deraria.i.cantaris.
Demolua.i.malua.
Deilex locus eſt de quo fit trāſitus ad alteꝝ locū ⁊ proprie qñ eſt ſub terra
Darchimet daurach pōdera ſunt.
Dipſacos grecum nomē eſt diabetes.
Dactili indi.i. tamarindi.
Duragit auis eſt.
Dedi nomē pſicum ē ⁊ eſt

pediculus vulturis.
Dardagi ē croc⁹ hõmlan⁹
Daps glādis.i. cortex ei⁹
pilosus.
Damuarich mensura.
Darsessabā.i.gra. alkilkil
Dēde ē res similis ligue a
uis posita in medio sui
De fremuli.i.pullegiū cer
uinum.
Doronigi radix hbe siliis
zedoarie.
Duranet uocaẜ zedoar ꝛ
ē triplex .s.decorasceni
bieresolymitana . ꝛ hy
spanica. Desle oleāder:
Duncalagrod.i.oleum.
Dunalbuad.i. oleū roẜ.
Dunbenefecis .i.olꝫ violẜ
Dunalbencara.i.oleū ꝺ se
mine cucurbite.
Dunalgēs.i.olm ꝺ nucib⁹
Dunalsusē.i.olꝫ liliaceū.
Dunaranc.i.oleū laurinū
Dunalarich .i.olm ꝺ squi
nanto.
Dardiascebab . i.fex uini.
Dardiascet.i.fex aceti.
Dabac.i.gluten.
Dardicesle.i.fex olei.
Darsesian est uelut spica.
Darfulful.i.piper.longuꝫ
Darsceni .i.cinnamomuꝫ.
Deꝫ alacubē.i.sā.dracōis
Dem albacar.i.san.vacce
deꝫ alcamer.i.sā.colūbaꝝ
E Lmubatase.i. exerci
tium sub quo ꝯtineẜ
spēs luctamis.
Eliemelik ē corona regis
ersimū ē qdā gen⁹ sisaimi
Escute pondus est.
Eutozas piscis est.
Elteil ē locus ubi dorsuꝫ
ceruici iungitur.
Euzebeꝫ nom ē cordeḡ
uem reddētis somnuꝫ.
Endague ē cardamomū.
minus.
Egena ē vas rotūdū ꝛ est
loc⁹ apꝺ extrēitatē oclī.
Endros . i. expulsorium.
Electra.i.saponaria uľ her
ba fullonuꝫ.
Esticos grce ethica febri
est.
Elbune.i.cibarum
Exalmasus .i.casia.
Emburisine ēpurisma . s.
apā leue ex sanguine.
Emerukie est albacuen al
ba ꝛ amaracum.
Eleser .i.uitis.
Eisiriet .antimonium.
Egedde.i.blacte bizantie
Ethel .i.semen iuniperi.
Ezegi.i. atrimentum.
Eleuis.i.cicer.
Elubie.i.faseolus.
Euasdalbiar.i.bulb⁹cāin⁹
Eled on.aphadiluſ.
Esuc.i.galia muscbata.
E sul est indicus.
Eluesce.i.amilum.
Elkalibat.i.terebithina.
Elnindar.i.olibanum.
Epar adib.i.epar lupi.
Edeilla est ꝓuicia quedā
Eberia mesura quedā est.
Enbula suctōiū ē.s. cānu
la q̄ sugit aq̄ uel aliud li
qdū qꝺ cadit in aureꝫ.
Elen.i.tristitia ꝺ eo qꝺ fu
turū ē ꝛ uigilare facit sꝫ
tristitia de pterito dōmi
re q̄ arabice alosui ap
pellatur.
Encaras.i.mesaraice.
F En est modus locu
tionis cū de una re
transitur ad aliam.
Feludē est speties ferri.
Fiscalia ē potus q cū orde
o ꝛ aq̄ cū melle permisẜ
uomitum prouocat.
Fusos ē maneries uolubiľ
Fusel ē ꝓpiq̄ uirtuti sādali
Feluzeabaragi est herba
de cuius succo ē litium
Fistula ē stipites albi pilo.
si imoti sūt pilosi ꝛ odō
eius ē sicut odō myrrhe
Felēgemusch. i.ozimū ga
riofilatū sm quosdam
melilotum.
Fagina ē granū siľe ciceri
hñs granū sič mabaleb
Fersesi ē de gñe alserise.
Fesire est azaraseꝫ ꝛ est ui
tis alba. i.brionia.
Fellebaliꝫ ē spēs calamēti
Fassaig.i. portulaca.
Far est medicina turkia.
Fasuricon ē medicina ad
scabiem.
Fese filis est aial sicut aco
rat existens in lectis et
apud arabes dr̃ igil.
Fuca fit de pane abramar
chino ꝛ menta ꝛ apio.
Fasis ē spēs arboris pini
Farerō ē cētaurea minor.
Fesula ē spēs lactuce asini
Faba egyptiaca ē lupinus
Foca est aq̄ ordei acetosa
cuꝫ spēbus ut zinzi. ꝛ silia
ꝛ ē in uasis puis terreis
q̄ bene oppillata sūt et
qū aperiūt in aliū salit.
Fururati.i.fungus.
Flenia.i.poenia.
Fetirat .i.interpōsitiones.
Feruzegi .i. smerilius.
Fbued.i.os stomachi.
Falsasa. i.trifoliū qꝺ daẜ e
quis ad ispinguandum
ꝛ ē similis sule.
Fag.i. agnus castus.
Fursus est caro addita in
ore matricis orta.
Faricos dr̃ febris causon
Faucus est apā in carne
glandulosa.
Forosimos uel tibelē .i.aẜ
factio ꝛ ē sa spēs ethice
Farca.i.mandibule ma
gnuꝫ. villosum.
Fugule est apā p⁹ aurem.
Felegesis ē abrotāū siluẽ
Ferinos ē spēs apātis qꝺ
dicitur descenes. ꝛ ē du
rum sine dolore.
futratē dr̃ egritudo qñ du
ra infraẜ mr̃ ꝛ apatur.
Farsas dr̃ ꝙ sit napellus a
lii uenenū interficiens.
Faudeget.i.calamentum
Fulfulimō ē ozimū mon
tanum.
Faugetkest ē agnus casẜ
Fenuchia alkemeliō.
Fusel est q̄dā nux q̄ nasci
tur in india ꝛ est simiľ
nuci muscbate.
Fisik est genus rubeum:
Fausel.i.auellana inda
Feasar ē genus portulace
Fasari san. i.uitis agrestis
nigra, ꝛ uocatur ūtama
.i.uiticella.
Fulfulminue.i.radix pipis
uel lignum suum.
Feluzāagi.i.fel elephātis
Fariscon.i.prassium.
Fauzeligiliegi.i. mētastrū
montanuꝫ.
Faizamē.i. epythimum.
Fulferalasbiat.i.pip albū.
Flos kiles .i.flos salicis ꝺ
torrente.
Fetirat nomen ē anhelit⁹
Phenichia.i.dactili.
Fulfulimon.i.ozimuꝫ mō
tanum.
Feca est quedā descriptio
in quinto canonis.
Famosus est gen⁹ spētis
Fesul est semen.
Furbulcutis ē speties ara
nearum.
Fantis sunt cortices pini.
Fursus ē admodū cuius
dam uisceris.
G Edeguil uenaꝝ.i.
uina uenarum.
Guideꝫ est uena que i gut
ture uersus collum in
ueitur ꝛ sūt due ex utra
qꝫ gutturis parte que
dicuntur guidegi.
Guaril aquaticus .i.sticus
sed uerius stellio.
Gelōs .i.granuꝫ pini ma
ioris.
Gilbenē est sem̄ turbit ni
gri ꝛ cuiusdā ṽtutis ·c⁹
est elleborus albus ꝛ ē
speties albi hellebori.
Gestehesren ē res similis
amigdale ꝛ habet duas
spinas in capite.
Gezar idest baucia.
Gasid idest eupatorium.
Guariscen ē auis ꝛ genus
columbarum.
Guasemabras. i.stellio.
Guadam.i.ostracum.
Guelmeū.i.foliuꝫ nili.
Geleniabin.i.mel rosaceū
Gubes ē quedam speties
rubea ad pallorē ꝺclinās
siľs croco pulueriꝫato.
Granū nil ē cartamū idū
Granū azelē dr̃ pip nigro
rum uel ethiopum.
Granū anascē est granuꝫ
exñs in quātitate pipis
ꝛ ī colore eius.
granū alkilkil assimilaẜ pi
peri al.persice dr̃ darsi
sabā ꝛ ē arboris frm̄ule
Granū uiride c⁹ sem̄ dr̃ al
botim ꝛ que ex ea ē ma
gna dicitur athbaro.
Gēcū.i.gūma rute agr̄stis
ꝛ ē anacardus mōtan⁹
Gembut.i.rosa uince ꝛ dī
algaꝝ ꝛ sm almāsorē ē
spina alba florem hñs
citrinum.
Gumera sūt cōfectiōes li
qde q̄s mlres faciunt q
bus liniunt facies suas
Gabgob.i.grana sol.
Guers.i.lap̄ qui in felle bo
uis reperitur.
Guerich sūt uene labioꝝ.
Gubera.i.mespila.
Guadabū.i.uenerea.
Gusume est quoddā gen⁹
tuberum.i. fungorum:
Garab est fistula i anglis.

oculoꝝ domesticis.
Garab ē arbor sup quam generatur borax.
guādenigi.i. ophthalmia magna:
Gese ē durities. i.qū accidit ī palpebris difficultas motus ad eleuādū uel aperiendū.
Guacce ē diminutio auditus absq3 destructione.
Gensuci pondus est.
Galb idest grana solis.
Grana arasced.i.nasturtii
Grana lūboꝝ.i.cataputie
Guesgin.i.inqetudo ei⁹ q solus loquitur.
Gamediu.i.instrumentuz chirurgicum:
gauetu.i.qñ hō uidet̃ loq per nares.
Guaben est idignatio q ē infra torsionem.
Guac siracom. i.punctio.
Gar idest laurus.
Guazi est uulnus quod fit in profundo:
Grana nigra.i.nigella.
Gardau.i.pedicul⁹ q nascitur ī iguine ⁊ sub ascella
grana almahaleb i.grana ꝟe.i. grana cerasi similia
Guesir.i. oppoponacū i alio guesir.i.galbanuz.
Gemē.i.oppoponacū.
Gaidi.i.polium.
Gesaminuz. i.rosa de q̃ fit sambacū.
gulfar.i.flos mali granati
Geusadoa idest castanea
Geuzbne. i.nux muscata
geushalamel.i.nux cuꝑssi
Gezir idest oppoponacū
Galangem idest galanga
Gauzemel.i.vrina cameli
Gaukilcb. i. vrina canis.
Gau idest urina.
Gau segi.i.vrina hominis
Gau sabiū.i.vria pueroꝝ
Guzden idest talpa.
Gēlut corium serpētis.
gūmi alkūzt. i. dragagātū
Gedeguil est via siue canalis minuti intestini.
Gion est fluuius.
Gauczi medicam̄ uulneꝝ neruorū.
Guale est egritudo quedā

Himuluz eplasio oibus communis.
Hasek.i.tribuli.
Hassech.i.sādonicū loco eius ponitur origanuz
Herbū. i .herba iudaica.
Hunai arabice ioannitius latine.
Hesdehē.i.lignū indū.
Habel idest minutus.
Hertise quidā sile pipere
Hebel.i.sauina.
Hesistides est semē barbe hircine.
Halauakid idest racem⁹.
Haltit idest medicina ida similis hermodactilis.
Harromau.i.granū c⁹ uirtus est uirtuti ordei ꝓpiqū ⁊ ē mediū iter triticū et ordeum.
Hiustisdochi.i. hypoquistidos.
Hebarsil⁹ .i.lactuca asini
Harmel.i.herba q̃ edeti iuenit̃ ⁊ assilat̃ cicute loco eius posuit constātin⁹ cicutam et errauit.
Harbe.i.hubete auis.
Herbū.i.orob⁹ ⁊ ē amelictarda ē haurū romanū .i.achirosa cui⁹ gūma dr̃ karabe.
Herba uitri ē herba q̃ uitrū abluit̃ ⁊ ē paritaria
Harbaū dr̃ agn⁹ cast⁹ ⁊ ē herba habēs semen triangulatū sicut lancea.
Hasafā est medicīa armena ⁊ dr̃ persica c⁹ uirt⁹ est uirtus heuforbii.
Hamelō ē spēs mezerion ⁊ dicitur kameleū.
Hazefuses dr̃ amarugina
Habelkalibat.i.gen⁹ fistici
Hailē.i.malus odor.
Hucuriz est spēs lacticinii
Hartire idest iunuperus
Hasce ē isopus qui nascit̃ in hortis.
Hēba marie idest atanasia uel tanacetum.
Hascil⁹ ē apata in lachrymali oculo appēs ⁊ qū rūpit̃ fit fistl̃a q̃ dr̃ garab
Hetis dicūtur res acute.
Hetifati id est actio.
Hethet est liquefactio.
Helk idest uiscus.
Harcū.i.lutum .i. purum
Hamaiciami.i. senticum.
Holus iudaicū .i.altea.
Habius .i.speties uolubilis ⁊ dicitur alageb.
Halebleb est spēs uolubilis habens lac.
Hasce dicūtur apata acuta q̃ nascūtur i matrice ⁊ dicūtur alhasce qr asini lātur foliis usce.
Hulemodus est cibariuz.
Hasaf.i .morbillus uiridis uel desudatio.
Hudubub est auis q̃ clamat de nocte.
Herba fluminis.i.lenticula de amne.
Hegriersia.i.egritudo habēs acuitatē ut nasturtiū hebi cardamomū min⁹
Hesereazē.i.uitis alba
Hōsa nasturtiū.
Harf est semē alcanabotis
Hosmatus.i.tria grana cydonioꝝ q̃ ē q̃rta ꝑs libre
Hagneris.i.electuaria stō ꝯueniētia q̃ fiūt d̃ cydoniis uel de pomis vel de prunis boni saporis siue sīt solutiua siue nō.
Halacdan .i.i locis qui sīt post aures.
Heil est spēs cardamomi
Hausegi. i.ramnus:
Hirudo.i.sanguisuga.
Harmene genus aīalis qd̃ dubitat Auicēna an sit basiliscus.
Hercules.i.locusta magni corpis nō habēs alas
Hecsunesi est mēsura.
Harbe est aīal uenenosū faciēs oua q̃ uenenosa sīt
Herba canicularis .i.hy⁹quiamus.
Hercasus.i.liquirtitia.

Iaguceris.i.electuaria stō cōueniētia q̃ fiunt de cydoniis uel de pomis uel de prunis nihil amaritudinis hñtia boni saporis siue sint solutiua siue non.
Iar flumis .i. iūcus fluīs ē herba q̃ crescit in aqs hñs flores siles nenufari.
Issidebegi. i.pullorū cib⁹ q dicit̃ tafeata.
Iabrol ē radix mādragoꝛ siluestris.
Iamenum.i.fumū.
Igil.i.cimices.
Ibet .i. ꝓfūditas somni.
Isec.i.syncíput.
Ieleniabi.i.zuccaꝝ roß.
Iabarich.i.itiō ꝑs labioꝝ
Iecteri kumet.i.herba pulicum.
Infector pris sui.i.satiriō
Ibenes.i.belua.
Interfector apū.i.nenufar
Indebegi.i.cib⁹ q̃ fit d̃ nucib⁹ ꝑue plāte sup q̃s pinguedo arene asata d̃ fluens fūdr̃ qb⁹ qñz herbe cotto admiscētur.
Iudac.poliū maius.
Iudaiba.i. poliū minus.
Istagar est salsa amigdalis ⁊ sale et aqua.
Idesohe.i . cardamomuz minus.
Imneet est fruct⁹ sicomori ⁊ sīt sicut fic⁹ agrestes dure acetose.
Ibenāgue est mustela:
Iaibedi est rizi.
Ininoctica.i.dormir̃ facientia.
Indicum.granum nil.
Inarmatu ē instr̃z quo suspēditur aliquis.
iecū cimeu ē hēba pulicū
Illicinus est gen⁹ spētis.
Iudebi cibus quidaz ad coitum ualēs.
Id quo auꝝ adheret hoc nom̄ ꝯuenit āmoniaco ⁊ qñz ꝯuenit cuidā rei q̃ fit ex urina infantiū mota i mortario ef̃o cum aceto in sale dōec coagl̃et

Kuzkendē ē res leuis sicut albusnati luctea ⁊ i rakia nominatur sterc⁹ colūbaꝝ i baldac ⁊ egypto nux hēdem.
Kusele sūt fustes nigr̃di attinentes radicibus rubee similes.
Kilk ordei est ordeū fractum uel ptisana.
Keldaru asaraxi ⁊ filix.
Keste.i.herbus.
Kist mensura est.
Kersuim⁹ ē egritudo q̃ ē magnitudo ꝟge pret̃ nāz et dr̃ ēt kersum⁹ egritudo oblib ⁊ aliud mēbrūm ꝑter naturaz excrescit.
Kebikēgi ē lupin⁹ siluestris ⁊ sūt spēs quattuor.
Kesumen est pondus.
Kermet ē pōd⁹.vii. kirat.
Kitran est pix.
Kadūtoras.i.picis arbor
Karites aīal est uenenosū
Kerua.i.pentadactilus ⁊ est resin.
Kacupeion.i lacticininm
Karabe ē gūmi arboris dicte nux romana ad citrinitatē tēdēs ⁊ ē kekat.

Karmezik. i. fructus tama
risci.
Kosilinũ pondus est.
Kemelium ē spēs mezeriõ
Kekengi spēs ē solatri.
Keuzauguē ē persicuz no
mē latine lingua bouis
Karabitus est apā capitis
calidum ⁊ est birsen.
Kerbera est curcuma.
Kerse aromaticum ē spēs
cinamomi grossi.
Keisum.i.abrotanum.
Keisim.i.leuisticum.
Keiken ē gũma horribilis
saporis .⁊ secunduz ali
quos est sandaraca.
Kataf.i.atriplex.
Kered. i. frutex cuius
mi est dragagantum.
Ketemõ ē egritudo oculi
et est quasi nubes.
Kakasiz est locus post pã
tem supremam nasi.
Kelidicõ ē medicina q̃dã.
Kabk.i.tortelle.
Kaskaf.i.papauer.
Kiskar .i.eleuatũ.
Kered.i.citroli.
Kemac.i.condimentum
Kenim.i.mensis.
Kersenati.i.arena.i. hectu
na ꝓpter sui paruitatē
Keimati est medicina sicca
pro pueris.
Kermē.i.grana.
Kesmef .i. passule ēucleate
Kairon est lignum induz.
Kebenzkesenz est genus tu
berũ solidũ adunatum
ĩ magnitudine testiculi
et scrofule.
Kefelot sũt porri nabathi.
Kilus succus ciborum.
Kekesebe est cubebe.
Kossen est cortex glandiũ
Kenif sũt dies caniculares
Kefitius nomen põderis ē.
Keleiati est m̃sura quedã.
Kenini uas ē uitreũ in mo
dum phiale habēs ori
ficium strictum.
Kedusul ē genus ſpentis.
Kemiec ē genꝰ cibarũ puri
Kien est quedam regio
Kemic est mensura.
Karõ est lignũ indũet ñ e
lõgatur qui sit mugath
Lapis adestatē.idest
margarita ⁊ ē lapis
lumis qꝺ̃ ꝯfert oclis
Lambas alcucub ē herba
propinqua isopo.

Lenticula aque ē herba q̃
erigitur super faciē aq̃
in terris lacunalibus
Lulume est ungula.
Lenticula de amne.i. her
ba fluuialis.
Lapis bresil.i.corallus.
Lutum.i.creta.
Luse dr̃ hernia ex apate.
Luteesula.i. verruce.
Latica est febris quotidia
na continua.
Lutuz albohera.i.terra si
gillata.
Ladac est cõfectio ex mu
scho gariofilis ⁊ silibꝰ
qua liniunt se mulieres
Lingua auis.i.fructꝰ fraxi.
Lilium celeste est ireos.
lactuca asini.i.vga pastõis
Lapis iudaicus.i.lapis a
gapis.
Lapis vulcani dr̃ feme ⁊
ꝑparator corii.
Lapis danascen. uiridis
quo acuunt.
Lans.i.amigdala.
Langa genꝰ est titimali.
Lagenaga.i.borago.
Lac dsersi.i.herba hircia
uel hypoquistidos.
Lilen.i.mercurialis.
Laguait arabice latine ea
que sequntur.
Latabales sunt epithima
ex rebꝰ bñ redolētibꝰ si
cut aqua myrti sandali
canfora et similia.
Lapis alagi est lapis simi
lis ossibus elephantuz
Lutum lemiũ est propin
qum luto armeno.
Lutũ samiũ ē sicut lutũ si
gillatũ i opatiõibꝰ suis
⁊ est stella scemiꝰ quod
idem est ꝙ talk.
Lubue est arbor sigie.
Lubue ē storax ⁊ mel al
lubue ē storax liquida.
Lac alraib.i.lac acetosuz
Luf est herba que dr̃ luf ſ
pentis ⁊ ē ſpentaria.
Lalebrã. i.lecteti. i. super
umbilicum.
Lalec.i.res q̃ diu masticã
tur.
Lokiati regio quedã est.
Laclachatũ ē medicamē
quoddã cõfortãs stõm
Lepus marinus ē af ostra
cosum lutosum.
Lanuga ē flos arundinis.
Lapis ardis est alumen
album simile zuccaro.
Lacterides dr̃ almeuda
na cuius fructus dicit eē
amarus ⁊ est cataputia
Lasar est lachrymũ silfii.
Laserpitiũ.i.silfiũ.

Mta cheli.i. ꝑpositꝰ
q docet saracenos
qualr dēnt orare ⁊
matrimoniem ꝯhere.
Musaac arabice latie cõ
nexa dicuntur.
Mulalac dr̃ aladac q̃ ē ꝯ
fectio ex muscho gariofi
lis canfora ⁊ aliis odori
feris cũ aq̃ rosꝫ. cũ q̃ aq̃
iam m̃sta turbida liniũt
se mulieres.
Melalac est lac acetosuz
coagulatum.
Memirem.i.chelidonia.
Melones arechii.alkin di
cuntur habentes collum
lõgũ ⁊ sũt palestini ulꝰ idi
Meruba.i.facta.
Mezerion.i. anabule.
Magra.i.fra cãpētarioꝝ
Mesit.i.aqua lactis.
marmora dr̃ faba iuersa.
Maru.i.marubium.
Madion.i.auis diuersoꝝ
colorum.
Melk legum̃ crdo fascoli
Marmacora ſm quosdã
est aristol.longa.
Marmacor ē spēs sumuse
⁊ arabice ē ligua bouis
⁊ dr̃ sclaue ⁊ est alsafrēs
sumuse ⁊ alia q̃ noiatur
marmues ⁊ est alia q̃
dicitur meisedaf.
Mescatramesir.i pullegiũ
ceruinum.
Mugath ſꝫ quosdã ē ra
dix granati siluestris.
Merdasēgi.i.lithargyriũ
Murati fructus est.
Mũpuz ē pietes domoꝝ
apũ i qbus faciũt oua ⁊
pullos ⁊ mũnigrũ ē sor
dities fenestraꝝ forisecaꝝ
Magnesia est lapis i uir
tute marchasite.
Mabaleb.i.vera.
Meheibethene ē illꝺ̃ qꝺ̃
dr̃ granum regum ⁊ ar
bor eiꝰ nominaṫ asubet
Musa fructus est.
Muri.i.garus.
Maroch ē radix aniudē
Mehezergi ē sič scebrã q
dã nũerãt eã inṫ lacticia.
messe ē ꝓximũ subē fabaꝝ

Molochia est spēs malue
Methecai.i.sebestē.
Marchasita ē fex eris sič
climia auri fex auri ⁊ sič
antioniũ de miera plũbi
Mosikibe ē spēs galãge.
Mula ē ps illa oculi q̃ vr̃
muschꝰ aq̃.i.ꝑimõaria aq̃
Mercuridus.i. cucumer.
saracenicus.
Masacumia.i.illud quo
uitreãtur uasa.
Michadi. i.forfices.
Mesistrum est mensura.
Maraston. i.hospitale.
Macadati nom̃ istri ꝓ te
la oculi auferenda.
Melisia.i.fen grauis.
Marmenta.i.marubium
montanum.
Mesus.i.liquor acetosus
Merdesceris.i.plũbũ ustũ
Mesemē.i.locus sub tene
ritudine costarum.
Metha.i.thorax.
Mesos genꝰ ē cibarioꝝ si
cut colũbi in aceto cocti
in quoꝝ uētre poniṫ m̃ta
Musaac cibaria sṫ ex pullꝰ
aneto acr̃sta ⁊ sicubꝰicã.
Mucalis ē ťtia spēs ethice
Metabam est capra.
Mismar ē nodus rotũdꝰ
paruꝰ similis capiti claui.
Marhabaze.i.pãnꝰ fcũs
de pilis capre.
Madio est estuatio ul' an
gustia.
Mersulē ē lignũ asparagi
Melanochion.i.opium.
Michatosez.i.euersio cu
tis in non nã ē colorē.
methus ē locꝰ inṫ spatulas
Mutkin ē unguentum ꝺ̃
calcadis.
M arcur ē uermis q inue
nitur in grana.
Masurgi.i.egritudo quz
pupilla aperitur nimis
Magmuda.i.scamonea.
Meridala.i.maiorana.
Medien .i.tortuiscus ⁊ ē
herba fetida.
Mugadhod ē succꝰ q i ra
dice xilocaracte nasciṫ
Meha.i.storax.
Mest ē triticum.
Muredascõ ē flos ⁊ stipiti
tes frãgibiles subtiles
ad cinercitatē ⁊ citrini
tatē decliues.
Mundulimõ ē bdellium
⁊ nucle ⁊ medac idem.

Mura.i.myrrha.
Misinis.i.chrisomila.
Maran.i.emplastrū.
Muraba.i.conditum.
Medeni est egritudo dcā uena ciuilis.
Micla est compositū ex pane azymo τ oleo.
Melisia.i.sine granis.
Mezameiz ē gen' serpētis uel uermis pilosus.
Mes ē quedā egritudo.
Miliaris genus serpentis
Murzia ē quedā terra.
Murkion ē tertia species aranearum.
Maceria est locus inter anum τ uuluam.
Musaiaba ē similis uirtuti neremisk.

N

Nōn bilecb est quz aqua fūdit ab alto sr aliquē. s.ebrocando
Nebeguedigi uel neginez sr qttuor dētes extremi. s.molares qui i alio loco neguedii uocantur
Nux bendē ē terra grano sa sicut cicer declinās ad citrinitatem que mustuz clarificat eiiciendo fecez.
Nigra uena i.matrix.
Nabit ē potus qui fit ex dactilis τ ficub' τ aliis ab uuis ex quolibet fructuū
Nuola.i.ea q post cibū sumūt ut fructus frigidi.
Napellus dī φ sit brionia
Nabathi.i.cōe φ simile reperitur ī omni loco.
Neremisk.i.musaba et est flos peonie uel peonia.
Napellus moysi ē berba nascēs cū napello napellus uero moys ē aial qd in radice napelli morat τ ē tyriaca oi ueneno.
Neregil.i.nux indica.
Nemen.i.sisimbriū.
Nux methel est similis nuci uomice.
Nitz.i.baurach armenuz
Neridē.i.spica romana. s.celtica
Nefrin ē sils narcisco in virtute τ rosa fera.i.sambacus siluestris.
Nerseiendaru.i. berseiēdaru .i.uirga pastoris.
Natis. i.cōfectio ex melle sicut penidii.
Nison.i.martius.
Naurianton.i.rubeum.
Nescftengi.i.amilum.
Neditus.i.apata in radice auris nascētia.
Noduar.i.liquor.qñz pro aceto qñz uero nō.
Neraberti.i.ameos.
Nesaa.i.sciatica.
Nesegich.i.ignis descēdēs
Nenufar τ Gal.uocauit eum caulem aque.
Nassesengi. i .scolopēdria
Napta.i.petroleū.
Nabac nomē pōderis.i. φz tū una faba uel quātuz quattuor grana.
Naurnacō dictio attributa sali nitro.
Nubia ē terra quedā
Naducē ē dispō mala matricis diuersa a mola et uocabulū persicū est.

O

Oca berba ē palude ēris q̄ ifluminib' orit
Omorenesis idest dilatatio.
Oleū d bē.i.muscelinum.
Oleū decamū.i.x.sperū.
Oegi.i.acorus.
Olixatrū . i . petroselinum macedonicum.
Oleū dmest.i.olz laurinū
Oleum ompbacinum ē oleum de oliuis imaturis
Oabel acara .i.cucurbita
Offien.i.opium.
Orale ē pānus de seta q° cribratur subtilr.
Omorenesis nomē medicaminis.
Obtbarmicū prouocatiuum sternutamenti.

P

Piper aq̄ ē berba ut olus nascens in aq̄ τ approximat in gustum sapori piperis.
Pupilla oculi ē eruca q̄ τ dī apiū aq̄ τ ē berba boni odoris τ oritur in aquis stantibus.
Pastus colūbarū τ camelox ē berba bñs grana sicut granum myrtbi τ ei proximum.
Psilotrum est medicamē depilatoriūz.
Pes locuste est sicut olus iamenum.
Pes coruinus est berba vtutis bermodactilorū
Pbeludē ē cibus ex farina tritici cum melle.
Panis kiskar est fermentatus panis.
Pisces alredradu.i.petrosi uel parui.
Pediculus uulturis noiat pedi pisce τ merule grece τ rasatis indice τ ē bestia sicut pediculus qui i guine nascit τ sub ascell
Pbitanos.i.febres erratice ut sextane.
Pedetolene ē grecū nomē τ pondus duplū totius qd balneo est puenienſ. τ ē copiūtū ex duobus pānis feū lana plenū ul' cotto qd elcit' appellat
Plūbū algalai.i. stannuz
Plāta noctis ē botbō pue
Pumex τ fenic.idest lapis uulcani.
Pulicaria τ psiliū idē est.
Polygonia τ poligone s dicitur sanguinaria.
Pētbapbilō ē qnqz foliū
Petalum ē residētia i urina τ dicitur crioides.

R

Rigil oia gressus istra sūt ut coxa crus pes
Rasga uel rasa. i. patella uel oculus politis rob.i.uinū coctū ispissatū
Resin .i.pentadactilus.
Raib.i.lac acetosum.
Rocen pondus est.
Rubis canis plāta ē bñs fructū sicut oliua babēs intus lanam.
Rauedseni . reubarbaruz
Raan salamonica ē silis aneto būido τ dī φ folia e' sūt sicut malua τ qdā nomināt eā abasalcrū.
Roba.i.auellana idica τ ē fructus in magnitudine auellane silis papaueri
Ribes.i.acedula.
Ratienigi .i.colofoia τ gūma pini τ nominatur arbor eius alberti.
Rutubut est color sanguis putrefacti in facie. Et est bestiola exñs i superficie aq̄ q̄ sup eā mouetur diuersis modis sine ordie ad c' ppetate dī cbutbubutb quedā spēs melie quā q patit uiuos boies abborret τ appropiqt mortuis.
Rucalia berba est.
Rusatagi est es ustum.
Radix alexet.i.radix uitis
Radialemē ē fumus terre.
Roiora ē illud qd ē in aere apparēs sicut stella cadens que est in motu
Rachaba.i.os pectinis.
Rosbot est porus uel consolidatio ossis.
Rutela ē al'aranee silē qd noiat alfecbed τ ē uenatrix muscarū τ nominatur pluid.i.rapax.
Robub.i.succi ispissati siū alterius comistione p ignem uel aliter.
radix ausebe est radix mādragore.
Rosa fetida ē flos peonie.
Rusuc.i.tri.
Remeach est linimentum probibens canicien.
Rotab dactili immaturi.
Recbi regio quedā est.
Racba species est trifolii.
Roona est qum aliquis sine causa ridet.
Rosetin est pondus qdā
Rimegi ē lapis sicut cācer
Ratubā est alcor.
Robil ie est legumen.
Rabam est myrtus.
Ramicb ē cōfectio pstri ctiua q̄ fit galiamuscbata.

S

Setis sūt due arūdies que sunt inter adiutorium τ manum.
Seguengedeguil.i.ptes uiarum uenarum que in alias diuiduntur uenas
Sobenec est berba marie .s. sacanaa.
Sedeb est uena que ē iter auricularem τ ānularē τ i rasceta man' appar3.
Sila.i.apa in principio sicut glandula postea mltum augetur.
Scere ē ifectio cutis sicut ipetigo.dia tñ inter scere τ ipetigines est qz scere totū mēbrū tz ul' medietatē corporis.ipetigo vero sūt macule diuerse.
Scat est arbor in egypto.
Scebedenigi est semen canabis uel sedenegi.
Sulatuz est egritudo oculorū que accidit pueris pp fletum τ ē qi scabies
Surabes.i.tesea.
Sceba romanum. i.apsintbium fm quosdaz.
Sauicla.i. triticū fractum cum multa aq̄ coctum.
Seterigi.i.fumus terre.
Secbaniabin.i.oxymel.

Subet eſt paſſio quã q pa
titur ſtat ſubt⁹ ⁊ vr̃ ſeper
dormire ⁊ uocaẽ ⁊ uix
reſpõdet.
Sebene ⁊ buzi ſalſe ſt̃ q̃ fi
unt in egypto.
Sabra.ẽ ſpeties ozimi.
Setegi ẽ medicam̃ acutuz
Suffuf ſũt puluerizata q̃
in os proiiciuntur ⁊ p⁹
ea aliquis liquor bibiẽ
Saluatella ſiue ſeylẽ ẽ uẽa
Surum eſt nigella.
Stellio .i.lacerta uiridis.
Soda.i.dolor capitis.
Seukar.i.pes colũbinus
cũ q° tingiẽ oculuſ ſ cera
Sabafar ſt̃ macule rubee
que fiunt cũ puſtuſ puis
Scea.i.ſticados arabicũ
Seremblígi. i. emblici in
lacte infuſi.
Starax ẽ q̃dã ſpẽs ſtora
cis ſecũdũ dia.⁊ alioſ ẽ
gumma oliue.
Sauic ordei eſt ordeũ frã
ctũ cuz multa aq̃ coctũ
Sakaic eſt flos papaueriſ
ruffi.
Sẽuſemiati.i.ſtãſ ad ſolẽ
Simaren uel ſincaren.i.la
ctuca itelligiẽ magna ⁊
eſt lactuca aſini.
Senẽ.i.ſalſa fcã ex piſcib⁹
Spuma maris.i. pumex.
Sindeiudar .i.lac.arboriſ
que ſimulatur iunipero
Selon.i.ſanguis dracõis
Sipit aſimilaẽ magne ara
nee longos bñti pedes
Solbẽ.i.almeizara ⁊ ẽ ar
bor parua vni⁹ brachii
bñſ folia pãua ut bux⁹
Sedre dr̃ uertigo q̃ facit
hominem cadere.
Sarnabraus.i.ſtellio.
Sebel egritudo .ſ.qñ ve
ne in oculis a pparent.
Scelcortici .i. anticira ro
mana.
Sepitabumen eſt quedã
ſpeties ſorbe.
Sabras animal eſt.
Succutũ.i.ſẽpuiua ſz ſm
quoſdã ẽ mandragora
Sulẽ ẽ medicia romana
Sunuburnoſã.i.ferrũ na
turale ſicut eſt.
Semurion eſt ſpeties apii
ſilueſtris.
Sentus eſt ſpẽs marubii
Semariſ ideſt ſardelle.
Sirengi.i.azerion ⁊ ẽ uir
tutis ſcedenigi.
Saccardon piſcis eſt.
Suffidus.i.apata dura.
Surin.i.ſpẽs lacticinii.
Sol.i.ſabucus.
Sarſoe uel ſanar.i.ferruz.
Seleguchа.i. caſia lignea
Saſaf.i. ſalix.
Sceba .i.tribulus.
Sandaros ẽ almedõ ⁊ ẽ
uernix q̃ dr̃ ſandaraca
Sakikaribame eſt roſa ru
bea ualde.
Seitaragi ẽ herba ſimilis
naſturtia.i.tapſia.
Serpiũ ẽ ſpẽs tribuli.
Sitra eſt arbor cuius fru
cius eſt nabac.
S enuat eſt lactuca aſini
hñs folia ſicut lactua.
Sel eſt medicia inda ſimi
lis zinziberi.
Sucaram ẽ ſpẽs hyuſqui
ami albi
Scedenegi uel ſedine eſt
hematites.
Scebrã ẽ ſpẽs lacticinii.
Selec eſt ſiligo.
Seſuoſcik eſt ſimilis abro
tano in uirtute.
Scerbi ẽ arbor alkitran.
Sucu.i.climia.
Seilen. i.gaſalibu.i.loliũ.
Scerantum. i .ſtincus de
mari rubro.
Satarbari.i.ſilueſtris.
Succud⁹ qñz ſublimatur
climia ⁊ qd̃ ſublimatur
eſt tutia bona ⁊ qd̃ r̃dit
inferiuſ ex climia nomi
natur ſuccudus.
Singemalſce.i.epaticum.
Sibare eſt mania accidẽſ
cum ſirſen calido.
Sceirazirac ẽ lac ueſptilio
nis ⁊ ſm quoſdã ẽ uria
Seraclia ẽ qñ aqua igr̃
diẽ tracheã arteriã.
Sacuculos ẽ apa cerebri
Seraſifu.i.oſſa pectoriſ.ſ.
thoracis.
Sadurin.i.ſcotomia.
Subet qñz ponitur pro
pfunditate ſomni.
Sorẽ. i.cõgelatio.
Sirſen.i.apa calim qd̃ fit i
uẽtriculis cerebri ⁊ qñz ẽ
frm ⁊ dr̃ lethargia et qñ
ẽ cõpoſitum dr̃ ſubet aſa
bari .ſ.dormitatio uigi
latiua.
Subet aſabari.i.dormita
tia uigilatiua.
Sucos ẽ ſpẽs ꝯgelationiſ
qñ eger ituetur i unũ locũ
ſabara ſubetia.i. uigilatõ
dormitatiua.
Saba.i.demon.
Spina alba .i .bedeorad
Suriar .i.caro q̃ oſtendi
ſm partẽ.
Sekebenegi.i.oppopona
cum.
Setara . i.tapſia.
Spina iudaica.i.nigra
Sumbedig.i.ſmeril q° ce
teri lapides perſoranẽ.
Seraliſ.i.hypocondria.
Sieſ.i.ſuccus.
Suſar.i.buxus.
Sacaiknabamen.i.flores
papaueris ruffi.
Silac.i.groſſitieſ in palpe
bris qñ rubeſiũt oculi.
Suſati ẽ caro mollis exñſ
i iteriore pte palpebraꝝ
Sucudriũ alleũ acreſte.
Sirſen .i.phreneſis.
Stella ſcemius.ſtella terre
lutum ſcemium idẽ ſũt
⁊ talk.
Soſata ſũt apata q̃ accñt i
uelamie ⁊ ptib⁹ pectoris
Suregi.i.oleũ ſiſaminum
Suſuſet.i.pulueres q p ſe
ſumuntur.
Sacuſulõduriõ.i.albutue
hen ⁊ eſt ſcolopendria.
Sadaſ.i.ꝯchule marine.
Suc eſt galia muſchata.
Sula.i.herba artetica.
Sauligo eſt locus quo ſu
periores partes corpo
ris tm̃ mouentur
Subub.i.radius qui ẽ ut
ignis flans in acre.
Scãdis. i.melo romanus
Sarmach apa bucũ auriſ
Sare eſt paſſio qñ homo
maxime ſentit.pruritum.
Siragi.i.lac fici.
Sefilos.i.apa naſcens in
carne glandoſa.
Sefiros.i.ſcliuos ⁊ ẽ apa
Silla ſpeties ſunt nodi.
Setaragi.i.tapſia.
Sacos eſt al puũ ad ſiſitu
dinẽ cuius tubera lepro
ſi apparent.
Simenia oſſa ſũt acuta q̃
in ſpõdilib⁹ eminent.
ſauchiõ fractura ut ſauic
Sulemet ſũt oſſa ex quib⁹
componuntur digiti.
Surin⁹ ẽ mus paru⁹ ꝯriũ
napello in uirtute.
Sekerit .i. ebrietas.
Scatabregi carnis.i.bro
dium.
Sabaſati.i.bothor bũida
que emittit uirus
Storax aſemia .i. lubria
romana.
Spica acchia.i.nereidem
Scutudans ideſt teſticul⁹
uulpis.
Sileculi ſẽperuiua eſt.
Sebeſſet aſchebeta ẽ mã
dragora.
Sedenegi. i.ſemen grana
ti ſilueſtris.
Suffuf eſt medicina ſicca
pro pueris.
Secacul ẽ uene ſicut.ʒʒ ⁊
affertur ex india.
Succi aliſire eſt ſucc⁹ alera
ge ⁊ dr̃ abrotanũ ſilure
Sumeiz.i.ſucc⁹ pharaõis
Sceſabrã ſm almãſorẽ ẽ
nomẽ grecũ ⁊ interptaẽ
myrtus reguz: ⁊ ipſa eſt
baſilicõ originale parua
hñs folia ſumitatẽ hz lõ
gã i q̃ ei⁹ naſcũtur flores
quorũ color eſt ut color
uiolarum.
Sicla.i.blitis.
Saſurion eſt auis que frã
git lapides.
Seigẽ.i.napus.
Salguaſora alberẽgeſif
et abrotanum ſũt idez.
Seſincabar.i.beil.
Siſerum. i.creſiones ſena
tiones.
Sirakiuſſagus ẽ centaure
a minor.
Seigil eſt genus oſtracoꝝ
⁊ ẽ uenereuz.
Strignũ facit ſemẽ qd̃ dr̃
uua lupina.
Sule.i.grana uiridia ⁊ ei⁹
arbor pducit terebithinã
Saurigẽ.i. hermodactili.
Siliqua nom̃ ponderis.
Sacraiati eſt pondus.
Surabeieti cibarii nom̃ ẽ
⁊ ẽ rhaphanati.
Sceibar eſt lapis lazuli.
Sobat eſt arbor magna i
egypto.
Suſen.i.ireos.
Surie ſpẽs attrimenti.
Sa'pa animal eſt cui glã
dule ſimilantur.
Sulcitũ.i.acetoſum.
Sucutiõ.i.teſticul⁹ uulpis
Sen eſt ſapor quidam.
Sulemi ẽ oſ qd̃dã idigitiſ

Situle sũt radices quedã
Sceni uel scemi uel scini ẽ
locus quidam.
Suseni est locus in quo o
ritur anisum bonum.
Sabi ẽ genus serpẽtis.
Sciseтati ẽ sĩr gen⁹ serpen
tis ꝛ etiam selsir.
Satil ẽ medicina inda.
Sir ẽ medicina ĩda.
Saporbala.i.sacc⁹ palme
ĩ quo dactili nascũtur.
Sachira ẽ attrimẽtũ qđ ĩ
encaustro ponitur.
Sagluncoslon est quarta
speties aranearuz sucli
on uero quinta.
Saculu udurni ẽ alquod
dam campestre.
Sabasatos ẽ lapis quidã
Senkesud est arbor croci
hortensis.
Sinifes est quoddaz aĩal.
Sod.i.ciperum.
Scesenegi.i.amilum.
Tesselenũ est quedaz
speties sorbe.
Tabarzet.i.albuz ꝛ
sepius ponitur pro zuc
caro albo.
Tarcõ .i.piretꝛ ꝛ ẽ radix
altarcon montani.
Taratis est hypoquistidos
ẽm quosdã ẽ frusta ligni
nodosi ad grossitudinẽ
digiti ꝛ hꝫ uirtutem ba
laustie.
Tinsemus est stella que ẽ
in celis.
Tri.i.minuta facta de triti
ci farina.
Taro.i.lentiscus.
Terra alcori est furnus in
quo decoquitur terra.
Tafea tafeata ẽ duplex v
na q̃ est alba.altera uiri
dis.alba que fit ex sola
aq̃ ꝛ carne.uiridis q̃ fit
ex carne ꝛ aqua ꝛ coriã
dro ul ꝯsili hẽba uiridi
Tauiz est auis habens dẽ
tes in palato.
Tortelle.i.panis biscoct⁹
Tosugi.i.scamonea.
Thersin⁹.i.egritudo q̃daz
Talisafar sũ cortices stipti
ci ex indis delati.
Tasabuch est ẽtractio qũ
unus pes offendit aliũ
Talalon est spẽs eris.
Tuderi ẽ herba hñs foli
a silia foliis prassii ꝛ na
scit in tectis ꝛ habet ra
dicem quadratum.
Tereniabi est spẽs manne
Tinkar ẽ borax ꝛ aliđ mi
nerale ꝛ aliud artificia
le ꝛ dicitur capistꝛ auri
Tesisie.i.gũma rute agre
stis siue montane.
Tursie est ammoniacũ.
Tubel i.scõia ul battitura
unde tubel ferri uel tu
bel eris.
Testiculus canis ꝛ testicu
lus uulpis sunt plante.
Tirsim.i. september.
Talim.i.masculus strutio
Taraxis. i.ophtalmia nõ
uera.
Tegmatõ est sacietas nau
seatiua.
Tarsum uel taxax ẽ õstru
ctio auditus.
Tasaris nomen indum ẽ
ꝛ ẽ pediculus uulturie.
Tille spẽs uini ẽ seu uinũ
coctuz quod dicitur sa
pa uel epithima.
Taburos febris ẽ et dicit
se .liparia.
Tari.i.bonũ malum.
Tin lub ẽ muschũ lapidis
qui ẽ ut epatica ꝛ dr̃ tu
lub ꝛ uocatur etiã oga.
Tululie subã uerrucalis.
Tanoui.i.sapa i carne glã
dosa natum.
Tyriaca alfaroc. i. amor
te liberans.
Thuctaminis.i.pullegiũ.
Turserius .i.stella.
Tubi.i. grana solis.
Testiculus uulpis.i.buzei
dẽ ꝛ ẽ satirion.
Torongi.i.citrum.
Taxaugi ẽ pondus triuz
granum ordei.
Tiria ẽ egritudo cutis ca
pitis.
Triscalis ẽ genus ẽpentis
Tricla piscis est.
Tabrasten regio quedã ẽ
Teololiũ.i.muschus q na
scitur i lapidibus.
Tarathit ẽ crusta ligni no
dosi grossitudinez digi
ti habentis.
Tarisilon est plãtã n ascẽs
in uere ꝛ flos eius est si
milis croco hortulano
Tukib masculi.i.facientes
brachia erecta plana sta
re uel iacere.
Thaum est apostema qđ
fit in carnibus laxis uel
sub ascellis uel post au
res uel in inguinibus.
Tanguebil sunt oẽs speti
es que in cibariis po
nũtur ut pip ꝛ cinamo
mũ ꝛ reliqua.
Taraca.i. pisces uel oua
piscium sicca.
Talk.i. uitrum dulce et ẽ
gypsum.
Taraxacon.i.scariola agr̃
stis.
Troximel agreste est tara
xacõ. i.endiuia siluris.
Vsnee sunt cortices
tenues subtiles circũ
uoluti super arborem
glandium et pinum et
nucem ꝛ habet odorez
bonũ ꝛ dicitur alusne ꝛ
vsnet ẽ lanugo que i ar
boribus auellanaꝝ uel
paruarũ nucũ iuenitur.
Uutuben.i. uirge minute
sup quas sũt flores ha
bentes alba folia.
Uua passa montana.i.sta
phisagria.
Unaba sunt additamẽta.
duo i cerebro caruncu
larum mammillarum.
Uene constricte. i.lũbrici
terrestres.
Usaguo .i.ĩpetigo.
Uenera.cocela.
Uinem fullonũ est herba
de qua fit alkali.
Uene alosmel ul alessind.
.i.harmel alba.
Uene alfasungi.idest radi
cis asparagi.
Uesestengi est amilum
Uene citrie.i.radices che
lidonie.
vzisur ꝛ sedech.i.cinabriũ
Uene tinctorũ idest radi
ces rubee.
Urach indi.i.folium.
Uarices.i.vene.tortuose q̃
sũt i crurib⁹ uel alibi.
Uua uulpis est solatrum.
Ueremilk electuaaum qđ
dam est.
Ueditus est apostema.
Uicor. idest squinanti.
Uola magna est quedam
mensura.
Unguentum ueneris idest
unguentũ apostoloruz
Uiten idest uene que pro
cedunt ut uitis.
Xiraxeni.i. rob đ suc
cis fructiuũ solbiliũ
Xilo aloes lignũ aloes.
Xebet idest anetum.
Ysopus humida ẽ
sorditie s aggregata
super lanam ouiũ
Ylisci est egritudo quã ali
quis incurrit propter a
morem.
Yabrol ẽ radix mãdrago
re.
Zarca idest sorba.
Zufe idest isopus.
Zufere.i.arbor que
dicitur albasce ꝛ ẽ simi
lis rute ꝛ dr̃ dinaꝛugia.
Zinziber carmenũ est her
ba cui⁹ folia assimilan
tur foliis salicis aliquan
tulum citrina rubeũ ha
bens stipitem ꝛ acuti sa
poris sicut zinziber ꝛ cre
do q sit persicaria.
Zarneb idest solatrum.
Ziniar.i. viride eris.
Zaror vel zarur .i. sorba ꝛ
ẽ alia speties sorbe quã
greci nominãt resilinũ
ꝛ aliud sentabrũm.
zuccaruz albusar ẽ cadẽs
super albusar ꝛ ẽ mãna
Zabir ẽ flux⁹ vẽtris qui fit
ab intestino recto.
Zameno vel zamenena .i.
priuatio gressus.
Zerceske.idest berberis.
Zubumez idest unctuosa.
zebezalbar.i.spuma ma
ris.
Zarnec.i. auripicgmentũ.
Zurumbet.i.zedoaria.
Zegi.i. vitriolum ꝛ est atri
mentum.
Zarabũt vel marmacora
idest aristologia longa.
Zobode idest ciperi.
Zufefese.i.iuiube nigre.
Zinzibil.i.zinziber.
zugus.i.fustis sagitte.
zambac.i.iausemiuum.
zibrabegi gẽus cibarii ẽ.
zebaragi ẽ animal qđdã
Laus deo.

